

COMMENTARIA
IN ARISTOTELEM
GRAECA

EDITA CONSILIO ET AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE BORUSSICAE

VOLUMEN IX

SIMPLICII IN PHYSICORUM LIBROS QUATTUOR PRIORES

BEROLINI

TYPIS ET IMPENSIS G. REIMERI

MDCCLXXXII

S I M P L I C I I
IN ARISTOTELIS PHYSICORUM
LIBROS QUATTUOR PRIORES
COMMENTARIA

CONSILIO ET AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE BORUSSICAE

EDIDIT

HERMANNUS DIELS

BEROLINI
TYPIS ET IMPENSIS G. REIMERI
MDCCCLXXXII



OCT 14 1950

15642

PRAEFATIO

Simplicii in Physica Aristotelis commentaria non solum interpretis prudentia atque doctrina, sed etiam ipsa libri magnitudine facile principem locum in hoc scriptorum numero obtinent. nam perit is liber, qui unus ambitu quoque comparari possit, Alexandri in eadem Physica commentaria.¹ itaque infinita prope materia in duas imparis sane partes divisa est, maiorem quattuor priores minorem quattuor posteriores libros complexam. antiquam hanc divisionem in optimis libris servatam nos simili coacti necessitate sumus amplexi. quam ob rem priori nunc parti mihi praefaturo eos codices omittere licet, qui posteriora tantum exhibent, nisi quod honoris causa nomino Marcianum 226 (A), vetustissimum et optimum exemplum, quod unum retinuit antiquum operis titulum, quem nos ceterorum librorum ope destituti in prioribus quoque refingere non dubitavimus.²

¹ Si Arabibus fides est (A. Müller *Die griech. Philosophen in d. arab. Ueberl.* Halle 1873 p. 17, Casiri *Bibl. Arab.* I p. 243), Alexandri undecim minimum libri sic Aristoteleis respondebant: A II libri (I et pars II extabat), B I liber, Γ (perierat), Δ III libri (extabant praeter partem tertii de tempore), E I liber, Z I liber (plus dimidio servabatur), H I liber, Θ I liber (paene totus perierat). simile exemplar fuit Averrois, ut ipse dicit initio [Venet. 1550 fol. t. IV p. 2^a7]: *nec ab Alexandro verborum explanatio cognita est nisi sub partem primi et super secundum, quartum quintum sextum et septimum: et quod habetur super partem octavi non est Alexandri*; idem confirmant eius ex Alexandro excerpta, de quibus alias [cf. p. XI, 9] dicam. apud Graecos mature periisse Alexandrum non mirum est. duo eius modi corpora non tulit Byzantinorum aetas, cum praesertim Simplicius optima quaeque ex Alexandro iure tralaticio transcripsisset. nam observandum est summam capitum fere ubique esse Alexandream, cuius plerumque nomen, nisi ubi dissentire placebat Simplicio, non apparet. haud raro aliena i. e. Alexandria antea repetita esse ita significavit, ut suam interpretationem a μηποτε illo exorsus contra poneret. eadem ratione quamvis minus frequenter Themistio abutitur.

² A inseribit, ut hoc utar, Σ. φ. εἰς τὸ ζῆτα τῆς ἀ. φ. ἀκρ. πρῶτον ὃ ἐστὶν ἔκτον. quod otiosum videatur ὃ ἐστὶν ἔκτον ideo additum est, ut Aristotelis numeros et vulgares Simpliciani commentarii diversos esse appareat. sed factum esse potest ut antiquitus ille mos transferretur, ubi plura saepe volumina uni Aristotelis libro subtexere non inusitatum cf. n. 1.

Archetypus

Igitur librorum I II III IV codices quotquot in notitiam nostram venerunt,¹ ex archetypo aliquanto post Simplicium exarato manarunt, id quod cum ex turbis apparet p. 238,5 in omnibus libris obviis tum ex lacunis et fenestris p. 518 relictis. ex illo autem duo deducta sunt exemplaria, quorum melius eis quos archetypus habebat quattuor libris contentum fuit, deterius alterum posterioribus aliunde accitis libris totum corpus complexum est.

Utriusque generis ex ingenti codicum numero, quos Adolfus Torstrik² indefesso labore in Italia Gallia Hispania Britannia examinaverat, tres digni visi sunt qui quasi fundamentum huic volumini substruerentur, meliores D et E, deterior F. melioris igitur illius exemplaris instar nobis sunt DE, cuius scriptor etsi non plane a divinando abstinuit (cf. p. 22,25), tamen et integriorem multo et pleniorem memoriam ex archetypo servavit. indidem scholia sunt a DE transcripta, quae a christiano homine profecta (cf. p. 29,2 n.) non tamen acumine quodam carent. lepidum quidem illud p. 201,28 n. adscriptum.

D Horum codicum auctoritas etsi parili fere momento libratur, tamen D paulo praestat,³ non solum quia doctior est (cf. p. 220,1), quod sane vitio magis quam laudi librariis verti solet, sed quia religiosius etiam in levioribus rebus fidem exemplaris sequitur. nam in ν paragogico addendo, hiatu post $\delta\acute{\epsilon}$, $\alpha\lambda\lambda\acute{\alpha}$ sim. tolerando, $\omicron\tau\omega\varsigma$ ante consonantes servando E suo magis quam exemplaris mori obtemperare maluit. quamquam D, qui p. 347,11 deficit, iam antea pristinae virtutis aliquid remittit, velut p. 318,4 lacunosus est pariter atque F atque a p. 304,19 malam posterioris memoriae consuetudinem sequitur lemmata plene scribendi, quorum

¹ de E^a infra dicitur.

² omnes libros vel a Torstrikio vel post eius mortem a nobis aliisque excussos in Supplemento I sub unum conspectum subieci. Brandis de codicibus in Scholiis suis librisque adhibitis sic dixit Schol. p. 321 (*): *Ad scholia e Simplicii commentariis excerpta codd. Reg. Paris. 1908. 1907. 1906 et cod. Oxon. Collegii Novi 244 passim collati sunt.* in Enchiridio Hist. phil. III 1 p. 222¹⁹ etiam Venetos nonnullos contulisse se refert. in exemplo Simplicii Brandisiano, quod in Academia nostra servatur, distinguuntur A = cod. Paris. 1908 [P nostri conspectus], C = Collegii novi Oxon. 244 [I^{III} nobis], D ignotus [similis D vel T nostris] O = Oceanus Laurentianus 85,1 [i. e. B nobis]. C Bekkeri manu, quam certo agnoscere, collata est. ceterum fragmenta tantum modo velut Ionicorum et Eudemi ac ne ea quidem omnia cum suis codicibus contulit Brandis.

³ primus codicis D praestantiam perspexit Victorius, qui inde selecta quaedam exemplo suo adscripsit nunc Monaci adservato. hinc Spengelii Eudemo aliquid saltem melioris memoriae affluxit cf. p. 8⁷ (Simpl. p. 85,22) 21²⁷ (cf. 115,25) 27²⁰ (195,3) 28⁴ (195,10) 29²² (243,3) 31^{3,4,5} (263,30. 31). a Victorio opinor monitus Laurentius Giacomini ex D varias lectiones nonnullas adscripsit suo exemplo servato nunc in B. Marucelliana I.L.V. 14.

genuinam formam constanter servavit E, breviavit F. lacunas vel menda quaedam prioris manus D¹ corrector D² (quem aegre interdum a D¹ distinguas) emendavit velut p. 191,10. 162,3.

E confectus a rudiore librario est, ut qui compendia scripturae velut *περί* et *παρά* mira constantia confunderet, a libidine tamen (si levia illa quae commemoravi excepias) abstineret. priorem a correctrice manum hic quoque notis E¹ et E² distinxi. particula primo omissa p. 52,17—72,11 suppleta est infra ex libro mendose scripto, cuius lectiones E^b E^b signavi. verum iterata illa p. 20,1—30,16 itemque 35,30—44,19 E^a E^a signata, quae in suppletæ particulae (E^b) viciniam venerunt, ea ex uno omnium optimo ducta sunt exemplo quod archetypo haud dubie antiquiorem sequebatur memoriam.¹ namque contra omnes libros unus E^a recte habet p. 21,21 *συναποδείκνυται* idemque unus restituit Anaximandri placitum p. 41,19 (*ὄβρανῶν* pro *ἀνθρώπων*), ut minora velut p. 38,21. 29. 40,25 (*πρός*) cetera omittam. antiquae memoriae vestigium est etiam illud ἐμ *πεύρασι* p. 39,27 et alia eius generis leviusecula.

Deterioris exemplaris propago F aetate codicibus DE suppar est, F pretii tamen multo minoris. negligentius enim ex archetypo descriptum erat illius exemplar neque solum lacunis refertum sed etiam interpolationibus vel ex ingenio petitis vel ex scriptoribus a Simplicio citatis ut ex Aristotele (cf. p. 55,25 n.) aut Platone (cf. p. 26,16). praeterea ipsius F librarius, cui Gregorius nomen erat, in margine exemplum alterius classis ad emendandum accivit (cf. p. 56,3 n.). quin etiam plura ad manum fuisse exempla ex p. 556,8 n. elucet (cf. p. 304,1 n.). de reliqua Gregorii in margine industria videatur codicis infra descriptio. posteriores Gregorio correctiones distinxi nota F².

Ex F, cuius cognata exempla regnant saeculis XIV et XV, derivata a est in libris prioribus editio Aldina (a), cuius praeter levissimos typothetae errores omnem discrepantiam subnotavi, ut illico vulgaris et nostrae recensiois comparatio fieri possit. Aldini exempli editor haud pauca novavit, infeliciter plurima, sed non nulla nobis quoque probata. ut pleraque ipse excogitaverit, tamen multa antiquioribus codicibus licuit depromere. nam ut iam codex F ex melioribus libris passim emendari coeptus est, ita vulgares postea libri plerique perpetuam *διόρθωσιν* passi

¹ ex antiquo aliquo exemplo duae plagulae quaternionis, cui prima et quarta exciderant, nescio quo casu delatae in codicis E exemplar simul a librario transcriptae esse videntur.

B
404
B4
v. 9

sunt. cuius generis velut exemplar infra pluribus descripsi codicem P, qui ut ipse ex F descriptus est, ita Aldinae commodum variae lectionis thesaurus praebuit, unde illa valide hausit cf. p. xviii. in prooemio etiam Vaticanorum L^I L^{II} L^{III} L^{IV} aliquis coniecturas nonnullas praevisse videtur velut p. 1,19 συμπερανομένην et p. 3,5 sqq.

Eiusdem farinae sunt Ἐπιδιορθώσεις codici Ambrosiano Q 114 inf. inscriptae, quas scriba ex codice anni MCXLV (?) petiisse se dicit. num antiquus ille codex fuerit numve lectiones omnes inde petierit vehementer dubito. immo ut pauca codici debeantur (velut p. 192,30 ὦσι et p. 364,22 corrupta haec τατφ δ' ἄν τις ἐνίσαιτο pro veris οὔτως μὲν ἄν τις ἐξηγήσαιτο), plurima tamen ingenio eius haud male in Platone et Aristotele versati debentur. manifesto interpolatorem deprehendimus p. 351,10, ubi cum Aldina in his καὶ ἐπὶ πλέον λέγειν omittat καὶ ille participium λέγων restituebat. similiter correxit ἀμετάβλητός ἐστι καὶ ἀκίνητος p. 414,3, ubi videatur nota. maxima eius cura in redintegrandis lemmatis fuit, quae cum plena exhibeat, haec saltem ex antiquo codice petere eum non potuisse manifestum (cf. p. x inf.). ceterum harum lectionum quidquid non plane futile videbatur, in adnotatione commemoravi.

Ad horum igitur librorum fidem Simplicii verba edidimus paucissimis ut institutum ferebat ex coniectura novatis. in orthographicis quoque cum illis variare quam normae a nobis fictae constare maluimus. ceterum libris nostris si in his rebus obtemperamus (quod ut possim H. Vitellii qui contulit sedulitati ac peritiae debetur), non numquam rationem quandam observare licet haud dubie inde ab ipso scriptore propagatam velut usum ττ fere constantem.¹ in aliis variant velut in δέ οὐδέ ἀλλά ante vocales aut elidendis aut perscribendis itemque in ν paragogico ταῦτόν τοιοῦτον οὔτως μέχρις ante consonantes ponendis. praevallet tamen haud obscure plenior forma praecipue in Aristoteleis. saepe vel in versibus vocales superfluas perscribunt, quod tamen imitari nolui. dissentientibus libris, DE aut DF aut EF consentientes secutus sum, in ea parte ubi soli EF oppositi sunt, F ut accuratius in hisce scriptum praetuli. accentus a Simplicio nondum additos nostris nos legibus, non Byzantinorum saepe ineptis apponere consentaneum erat. itaque perpetua ista ἴσος ἐστᾶναι δεικνῶναι ne in adnotatione quidem

¹ ne hic quidem, ubi de consuetudine Simplicii dubitari nullo modo potest, quidquam aequavi. nam si quid contrarii moris per σσ scribendi apparuerat, Alexandria tradi aut aperto aut celato nomine saepe observavi. in solo numero τέτταρες etiam contra codices constantiam servavi, quia librarii in siglo δ explicando ex arbitrio variant.

comparent. praeterea semel moneo constanter me γενητός et γεννητικός scripsisse Byzantinorum formis γενητός et γενητικός neglectis. cum duodecimo saeculo huius partis libri non sint superiores, iota neque adscriptum neque subscriptum usquam apparere non mirum est.¹ itaque cum nemo istam barbariem in culto scriptore ferre velit, nostrum est omissa iota restituere. neque vero dubitavi illa quoque ζῶον σφῆζεν (sed σῶσαι) θνήσκειν (sed τέθνηκα) μινύσκειν (sed μνῆσαι), tum πῆ εἰκῆ μοναχῆ alia eiusdem generis postliminio reducere. qua in re non omni sum codicum auxilio destitutus. nam ζῶον antiquus ille alterius partis codex A praebet et σώζειν θνήσκειν πῆι μοναχῆι Simplicii Categoriarum codex pervetustus Marc. 224. sed satis de his minutis.

In fragmentis philosophorum recensendis non id egi ut ad scriptorum ipsorum quam proxime accederem verba (id quod in eius generis scriptoribus non nullos fecisse video)², sed eam tantum modo formam accurate repraesentare studui, quam Simplicius in commentaria sua rettulisse videtur. qua ex re si grammaticae ille minus peritus videbitur, noli mirari, cum doctioris saeculi homo et optimus interpretes Alexander in hac saepe arte pueriliter erraverit. dialectum Ionicorum paucis vestigiis relictis non servarunt librarii. refingendaene igitur antiquae formae tamquam a Byzantinis adulteratae? non refuxi equidem neque si quis refinget Simplicii manum restitutum esse crediderim. nam multo ante Simplicium medici Hippocrati Iada³, mathematici Archimedi τὴν φύσιν Δωρίδα [Eutocius in Archim. III 154,9 ed. Heib.] exuere conati sunt. quid? quod Galenus tenacissimus ipse antiquae memoriae defensor aliis, quatenus constaret sensus, Hippocratea concessit ὡς ἂν ἐθέλη γράφειν καὶ λέγειν ἐκάστῳ [XVII 1, 798]. similiter iam ante Simplicii aetatem paucos philosophorum ionice vel dorice conscriptos libros, qui tum leetabantur⁴, ad vulgarem loquendi usum levigatos magistri

Fragmenta
antiquorum
philosophorum

¹ in ἐξηρημένως similibusque nescio quo pacto subscriptum est hic illic, maxime in E. contrarium hoc est Monumenti Ancyranum mori extremum iota servantis, medium non numquam omittentis, cf. 3,5 p. LXXI ed. Momms.

² hoc officium explendum est ei qui edendos ipsos scriptores sibi proponit. velut nobis in animo est Philosophorum ante Socratem reliquias recensere, quam syllogen eos expectare iubemus, quibus nostra adnotatio consulto brevior non satisfecerit.

³ Artemidorus Capito Hippocratis editionem paraverat vel Hadriano quod mireris acceptam, in qua consulto foras ionicas ad vulgarem συνήθειαν deflexerat similiterque eius aequalis Dioscorides cf. Galeni XVII 1, 798. 795. XV 21. 110. 359. XIX 83 ed. Kuehn.

⁴ Pythagoreorum qui ferebantur libri in circulis quibusdam studiose legebantur velut a Stobaeo, sed a scholis fere remoti erant.

discipulis tradebant, quo facilius in ipsas sententias penetrarent. Archytae quidem personati fragmentum eodem modo castigatum ac vel eisdem fere dialecti reliquiis relictis in Physicis et in Categoriis Simplicii apponitur, ut aliunde, nempe Iamblichō, translatum esse appareat. itaque omnia dialecti vestigia conservanda, nihil ultra corrigendum censeo.

Eudemus

Juxta Physicos antiquos Eudemi maximi facienda sunt fragmenta, quae cum L. Spengel primus editor emendare nollet, aliquantum librorum ope, non nihil coniectura ipsi profecimus pleniorē relicturi messem posteriorum felicitati. gratissimum tamen emolumentum accessit H. Useneri benevolentia.

Hippocrates

qui cum Hippocrati Chio geometrae nobilissimo, cuius magnum fragmentum ex Eudemo servavit Simplicius p. 60, 22 sqq., olim operam dedisset, ad nostros iam codices denuo eius demonstrationes examinavit et emendavit. qua in re non solum Eudemea a Simplicianis certius distinguere, sed etiam constructiones ab Eudemo praeteritas ipse supplere conatus est. cuius observationum alias adnotationibus adieci alias in Supplemento II exerp̄si. idem autem postea quam P. Tannery Havrensis cum aliis mathematicis graecis tum Hippocrati insignem curam adhibere coepit, illum quoque plagulis quae interim prelum subierant missis ut suas adiceret observationes rogavit. qui petenti humanissime satisfecit et ipse quoque ut symbolam suam Appendici Hippocrateae adderem benigne concessit.

Plato

Platonis locos sedulo investigavi et addita vulgarium exemplorum discrepantia subnotavi. cognita Platonieorum codicum praestantia non magna est spes meliorem ex Simplicio expiscandi memoriam. sed ne hic quidem neglegendus, si quidem nunc primum recte ex Platone ab illo citato emersit Parmenidis conclamatus versus οὐ γὰρ μῆποτε τοῦτο ἀαμῆ εἶναι μῆ εἶόντα, ut facituri sint iam qui aut aliter emendandum aut a Platone et Aristotele corrupta antiquitus lecta esse exempla autumaverant.¹

Aristoteles

Theophrasti fragmenta, de quibus in Doxographis meis satis dictum est, Stratonis aliorum nunc praetereo. restat enim Aristoteles ipse, cuius verba aut in lemmatis aut in commentariis plurima afferuntur. ac lemmata (non semper accurate ad commentarii cuiusque spatium dimensa, quod cave librariis tribuas) ea ratione exhibui, qua meliores utriusque partis libri (itemque Categoriarum) scribere solent. nam a Simplicio, non a librariis repetendus est mos prima et extrema ῥήσεως verba interiecto ἔως

¹ ne quis corruptam Platonis memoriam ex ipsius exemplo Parmenidis correctam a Simplicio opinetur, moneo etiam alios Parmenidis versus diversa constanter forma citari prout ex Platone aut ex ipso Parmenide a Simplicio citentur.

τὸν praefigere commentariis. in recentioribus libris et inde in Aldina lemmata non solum ampliata sed etiam interpolata sunt ex vulgaribus Aristotelis editionibus. unde constitit adhuc viris doctis, qui commentariis utebantur, lemmatis nullam esse habendam fidem. quod nunc secus est meliore patefacta memoria. ipsius interpretis verba pridem cum ad explicandum tum ad emendandum scriptorem adseiri coepta sunt. sed restant etiam nunc multae lectiones sive neglectae sive prava olim memoria obscuratae, quae accurate conferre cum reliquo apparatu operae pretium erit. sed hoc, ne huius praefationis angustias transgrediamur, peculiari propediem scriptione demonstrabimus.

Ser. Berolini

Kal. Mart. MDCCCLXXXII

H. DIELS.

SUPPLEMENTUM PRAEFATIONIS

I CONSPECTUS LIBRORUM MANU SCRIPTORUM ET IMPRESSORUM

A MARCIANUS 226 posteriores libros continet cf. supra p. v.

B LAURENTIANUS LXXXV 1 [Bandini III 236—247], qui propter ambitum — est foliorum 762 — Oceanus nominatur, maxima forma bombycinus s. XIV ineuntis scriptura minuta sed perspicua scriptus Physica Simplicii habet a f. 544—648. omnes continet libros usque ad f. 292^r Ald., tum Philoponi εἰς τὸ ἐπίλοιπον τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως. consentit in hoc ut in ceteris tam plane cum F, ut ex hoc descriptum putes velut p. 119, 11 τὸ ex lectione F ^τ i. e. ζτι ortum. sed extant loci, ubi melioris classis memoriam exhibeat velut p. 2, 16 παρειλημμένων aut p. 23, 22 ἐκ σάμου, ubi recte F ἐξαμούου. in Philopono autem consensus est plana, ut H. Vitelli Philoponi futurus editor observavit. itaque exemplar quo B nititur ex F descriptum, sed emendatum esse praecipue initio aut ex ingenio cf. p. 1, 16 aut ex altera classe veri simile. specimina debentur Torstrikio et Vitellio.

p. 1, 1 συμπλεκίου μεγάλου διδασκάλου εἰς τὸ α τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως || 5 τὴν alt. om. || 8 λεγόμενος corr. ex πενόμενος || 11 ταῖς alterum] τοῖς || 13 τε om. || τοῦ (post δὲ) om. || 15 τελειῶν B¹: τελειοῦν B² || 16 καταγεινομένην sic || φυσιολογικὸν || p. 2, 1 τὸ om. || 4 ὄρωσι || αὐτοῦ || 6 ἔχειν τῆς ὕλης || 8 φυσιολογικῶς τὸ || 9 ταυτὸ δ' e. s. || 10 ταῖς add. B² || 15 σελήνη || 21 αὐτὸς ὁ || 22 ὄθλον πεποίηκεν εἰπῶν] φησί || 24 ἀγέννητον ut ceteri libri || τοῖν || 25 τεσσάρων ut ceteri libri || τῶν τε || 26 τῶ om. || 29 πρώτοις] πρώην || τῶν Περι] τῆς περι || 31 τῶν om. || p. 118, 27 συγγραφήσαι || αὐτὸ φησιν || 29 οὕτως— οὐδὲν om. || p. 119, 3 εἰ γὰρ ἦ] ἡ δὲ || 5 τοῦ τὸ] τοῦτο || 6 μετ' ἄλλων—τὸ ὄν (8) om. || 8 τὸ (post πᾶν) om. || 9 post μηδὲν add. εἶναι || 11 ὅτι] τὸ (cf. F ^τ) || 12 ὡς] πῶς || 13 ὡς (ante τῶ) om. || ὡς (post οὕτε) om. || 14 ἔν] ἦν || 15 τούτων] τοῦ τῶν || τῶν om. || οὐδὲ γὰρ om. in lac. || 16 κἂν συνεχές om. || 17 συγγραφήσαι in συγγραφήσαι corr. [συγγραφήσαι in συγγραφήσαι corr. F] || 18 δὲ κἂν] in lacuna ἂν || τις] τι || 19 λευκῶν] λε || 21 εἶδος] εἰ lac. || 22 ὁ (ante λόγος) om. || 24 λέγεται ὑπ' αὐτοῦ || 25 τὰ om. || 26 ἀληθῶς B¹ sed corr. || περι || 31 καὶ ἐπέρισιν—ψυχῆς om. || p. 120, 2 τὰ om. || 3 μὲν om. || 8 τότε om. || πολυχῶς || 9 πρῶτον || καὶ τὸ κατὰ || 14 ὡς ἐν ἀρχῇ || 15 ἐδόκουν διὰ τοῦ || 18 μὲν τῶ || 19 τὰ om. || 21 ἔν om. || 25 ἐν αἰτίῳ || ὦν ἐπ' in lac. om. || 26 αὐτῶν || 27 τὸ κανονικὸν om. lac. rel. || 28 ὁ μὲν om. || καὶ om. || p. 792, 24 γὰρ om. || γε] τε || 31 συνεχῆς τε || 32 γενητικὸν ut F || 35 ἐκείνοις || p. 793, 1 ὑπάρξει || 2 ἄλλοις || 5 πολλὰ || 7 μέλ-

λον || 9 δεύτερον] β' || 11 δὲ καὶ || 12 ἄρα || 13 ἀφόρισται || 18 δῆλον || τῶν—όντων om. || 22 ἔχον || 24 ἀπὸ] ἄ in exitu versiculi || ὑπομνήματα m¹, ὑπομνημάτων corr. m.² || 28 χωρηγούντος || οὔτος om. || τὸν φυσικὸν || 29 καὶ om. || 32 ταύτης || 33 ποιεῖ || alia ex l. I adnotavi ad Theophrasti fragmenta Phys. Opin. in Doxographis p. 475 sqq. || III libri extrema lacerata plane omisit.

RICCARDIANUS 18 chartaceus forma maxima s. XV sive XVI, cui inscribitur in inferiore margine primae paginae *Io. Car. de Salviatis*. quattuor priores libros habet, posteriores Riccardiani 19 et 20. titulus extat rubro scriptus f. 1^r συμπλεκίου μεγάλου διδασκάλου εἰς τὰ τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως. specimen misit H. Vitelli, unde conicere licet descriptum eum esse ex B, cuius rei unum exemplum infra non repetitum ponam p. 799, 20, ubi B δεξιάνυσιν (i. e. ου et accentus ex corr.) exhibet. quod imitatur scriptor libri C scribendo δεξιάνούσιν (sic).

f. 1^r συμπλεκίου μεγάλου διδασκάλου εἰς τὰ τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως rubro || p. 1, 5 τὴν (post ἔλην) om. || 10 ὀρεκτικῶ || 11 ὀρέξεσι τοῖς συνεργούντι || 12 πράξι || 13 τε om. || τὸ δὲ γνωστικὸν τέλος ἔχον || 15 τελειοῦν || 16 κατατεινομένην || 17 φυσιολογικὸν (mrg. φῦσικόν) ἐν τούτοις ὄν (mrg. οὔσα) || 19 τῶ || 22 ψυχὴν || p. 2, 1 λέγουσιν ante correct. || καθόλου ἀχώριστον ἔχουσαν || 2 τὸ χωριστὸν || 4 ὀρώσι || αὐτοῦ || 5 δοκεῖ || 6 ἔχειν τῆς ὕλης || ἀλλὰ (corr. ex ἄλλα) || 8 φυσιολογικῶ τὸ || 9 καθὸ || 10 τὰ (ante ταῖς) sup. ser. || ἀρχαῖς om. || 13 διαλεγόμενου ante correctionem || 14 τεσσάρων || 15 στοιχείων τὸν || 16 παρειλημμένα || 17 τε om. || (18 καθόλου ἧ habet) || (19 καὶ αὐτὸς ὁμολογεῖ τὴν) || 21 ὁ ἀριστοτέλης || 22 πραγματείας φησί: περὶ μὲν || 24 ἀγέννητον || τοῖν || 25 τεσσάρων τῶν τε ἀπὸ || 26 τῷ om. || 27 γενητὸν ante corr. in ras. || 29 πρώην (pro πρώτοις) εἶρηται τοῖς περὶ || 30 sq. περὶ δὲ (om. τῶν) γενητῶν || p. 792, 22 ἀρχήτου || 24 γὰρ om. || γε] τε || 31 συνεχῆς τε sic || 32 γενητικὸν || 34 ἐκείνου] ου in ras. || 35 ἐκείνους || p. 793, 1 ὑπάρξει || 2 ἄλλοις || 5 πολλὰ || 7 μέλλον || 9 δεύτερον] β' || 11 δὲ καὶ || 12 ἄρα || 13 ἀφόρισται || 15 πρὸς (om. τὸ) ἐκείνου || 17 ante ἐστηκός iteravit ἅμα καὶ αἰεὶ τὰ ὄντα del. || 18 δῆλον || τῶν—όντων om. || 22 ἔχων || 24 ἀπὸ m.² suppl. || εἰς] εἰ, corr. m.² || ὑπομνήματα || 28 χωρηγούντος || οὔτος om. || τὸν φυσικὸν || 29 καὶ om. || 32 ταύτης || 33 ποιεῖ || 35 τῆς add. in mrg. m.²

LAURENTIANUS LXXXV 2 [Bandini III 247] quadratus membraneus saeculo XII ineunti ut Torstrikio, s. XIII ut Bandinio visum exaratus. madore et situ valde corruptus, ut difficilis sit lectu. contulit totum H. Vitelli, qui locos evanidos accurate designavit, ne quid ex silentio falso concludatur. de ceteris cf. supra p. visq.

MARCIANUS 229 [Zanetti I 118] forma maxima [sec. Zanettium minore] bombycinus [sec. Zan. chartaceus], s. XIII exeuntis Torstrikio iudice [s. XII sec. Zan.] quattuor priores libros continens. prooemium deest, ultima pagina legi nequit et desunt pauca. contulit totum H. Vitelli. de ceteris cf. p. visq.

MARCIANUS 227 [Zanetti I 118] forma maxima [minore sec. Zan.] bombycinus, s. XIII Torstrikio auctore [s. XII Zan.] omnes octo libros continens. lemmata vel atro vel caeruleo vel rubro atramento scripta. scholia Aristoteleis circumscripta, sed in libris VII et VIII continua post exitum libri addita sunt. cum in exemplari unde F eiusque similes ducti

sunt Simplicii pars extrema periisset, in eius vicem Philoponus adscitus est, unde satis mire τοῦ φιλοπόνου ἰωάννου εἰς τὸ ἐπιλοιπον τῆς φυσικῆς ἀποράσεως inseribi solet illud fragmentum. ultimum Simplicii lemma est ἐν δὲ μᾶλλον ἢ πολλὰ ἕως τοῦ ἔσται ἀρχὴ τῆς ὄλης κινήσεως (f. 292^r24), primum Philoponi φανερόν δὲ ἐκ τοῦδε ὅτι ἀνάγκη εἶναι ἐν τι καὶ αἰδίον τὸ πρῶτως [F πρῶτον] κινῶν. Philoponum excipiunt scholia eadem quae ex Marc. 219 excerpsti, quorum initium δ λέγει συντόμως τοῦτό ἐστι κτλ. librarius codicis fuit Georgius quidam monachus, qui in margine saepe vel demissas vel ironicas vel impudentes fudit adnotatiunculas velut Χριστὲ βοήθει τῷ σῶ δούλω γεωργίῳ ubi de circuli quadratura agitur vel ὥραϊον ironice dictum vel φλυαρεῖς ἐνταῦθα συμπλῖαις, acerbius ἰαμβίζει ad f. 268^r τὸν κῶνα (sic) συμπλῖαιον ὠδε (sic) μοι σκόπει | φάσκοντα μύθους τοὺς λόγους μαῦστος.

G^I MARCIANUS 219 [Zanetti I 117] forma maxima membraneus s. XV. manus prima prorsus consentit cum F. postea aliunde correxit manus a prima diversa. et Vitelli diligentius examinato Philoponi εἰς τὸ ἐπιλοιπον fragmento G^I ex F sine dubio descriptum existimat, neque ego dubito secundum ea quae praesto sunt Simplicii p. 114, 23 — 117, 5 a Vitellio collata; unde specimen propono

p. 114, 24 ἕως — συμπεράνεται om., cf. F² || 26 δὲ ἐστιν || εἶναι] καὶ || 27 καὶ τὸ ἀκ. || 29 ἴδια || 30 ἐκάτερος sic || p. 115, 3 ἐρρήθη sic ex sil. || 6 ἴδια || 10 εὐδεῖς (prima littera rubricatori relicta) || ἦ] εἰ || 15 οὕτως * σαφῶς (littera ante σαφῶς erasa) || ὁ εὐ-δημιος || 16 συνάγειν || 17 οὐδ' || 20 ὁ (post καὶ) om. || 23 οὕτω δὲ δὴ || 24 post ἐν duae litterae erasae || ταυτό || 25 ἀναξιπίστοις m¹, tum ἀν, ἀξιπίστοις m², sed in marg. rursus ἦ, ἀναξιπίστοις.

idem Marcianus 219 f. 350^r ut F scholia miscella post Philoponum habet quae numeris α—μῦ signata primo propria pleraque habent, tum magis magisque Simpliciana inde a f. 300^v25 adsumunt. incipiunt δ λέγει συντόμως τοῦτό ἐστι τοῦ μέσου ποτὲ μὲν δυνάμει λαμβανομένου, ποτὲ δὲ ἐνεργεία. ἔταν μὲν ἐνεργεία λαμβάνηται καὶ διαίρη τὴν γραμμὴν, τότε τῷ ὑποκειμένῳ ἐν ὄν, δύο λόγους ἀναδέχεται. ἔστι γὰρ τὸ αὐτὸ τοῦ μὲν προτέρου ἡμισυ [I. πέρας]· τοῦ δὲ ἐτέρου ἀρχή. sed de his in altero volumine Simplicii Physicorum dicitur.

G^{II} MARCIANUS 220 [Zanetti I 117] forma maxima [quadrata Zan.] chartaceus s. XV. nihil continet nisi prologum et quattuor posteriores libros, cetera ex Philopono suppleta. suae quoque fabricae scholia ditasse Philoponeis videtur, quorum hoc initium [cf. Pilop. 21^r29]: ὅτι τοῦ συλλογισμοῦ τὴν μείζονα θεῖς πρότερον, παρήκε τὴν ἐλάττονα καὶ τὸ συμπέρασμα. κεῖται οὖν εὐθὺς ἐν προσιμίῳ ἢ μείζων πρότασις. διόπερ ἵνα σαφέστερον ἐπιστήσωμεν τῷ λεγομένῳ δεῖ τὸν ἐπεὶ σύνδεσμον ἀφελεῖν καὶ οὕτως τὸ ῥητὸν ἀναγνῶναι· τὸ εἰδέναι καὶ τὸ ἐπίστασθαι συμβαίνει περὶ πάσας τὰς μεθόδους ὧν εἰσὶν ἀρχαὶ ἢ αἷτια ἢ στοιχεῖα ἐκ τοῦ ταῦτα γνωρίζειν. οὕτω γὰρ σαφέστερον ἢ καθὰ πρότερον. ἢ οὕτως· περὶ πάσας τὰς μεθόδους ὧν εἰσὶν ἀρχαὶ ἢ αἷτια ἢ στοιχεῖα τὸ εἰδέναι καὶ τὸ ἐπίστασθαι κτλ.

G^{III-VII} MARCIANI Cl. IV cod. 14. 15. 16. 17. 18 omnes s. XV scripti Physica Simplicii complexi nomine tenus mihi noti. neglexit eos Torstrik.

AMBROSIANUS E 4 inf. forma maxima plerumque chartaceus s. XV. H^I
libros I II III continet, cuius lacunosum finem omittit in hoc ut in ceteris
F. simillimus.

p. 1, 5 τὴν alterum om. || 13 τε om. || 16 κατατεινομένην || φυσιολογικόν || 22 ψυχὴν ||
p. 2, 4 νοῦσαι] ὁρῶσι || 6 ἔχειν τῆς ὕλης || 8 φυσιολογικοῦ τὸ μὲν || 16 παρειλημμένα ||
οὔτω e. 5. || 17 ὁ om. || 18 καθὼς ἡ || 21 αὐτὸς ὁ || 23 ποῖον (om. ἐστὶ) || 24 ἀγέννη-
τον || τῶν] τὴν || 26 τῷ om. || 27 γεννητὰ || 29 τῶν περὶ] τῆς περὶ τοῦ] || 31 τῶν om. ||
alia vide Doxographorum p. 473 sqq.

AMBROSIANUS C 232, rectius 271 inf., forma maxima chartaceus s. XV. H^{II}
I librum neque eum totum habet. specimen non dedit Torstrik.

AMBROSIANUS A 64 sup. forma maxima membraneus s. XIII. excerpta H^{III}
continet ex Simplicii Physicis a Byzantino homine inepte confecta, ut
Torstrikio videtur. exemplum descripsit conferendum illud cum Simplicii
p. 182, 9 sqq.: πρῶτα δὲ ἐναντία λέγω τὰ γενικώτατα. οὐκ ἐξ ἄλλων μὲν γὰρ
ἔτι δὴ καὶ πρῶτα· οὐκ ἐξ ἀλλήλων δὲ ἔτι δὴ καὶ ἐναντία καὶ μηδὲν (vox una
sequitur obscura)· λέγομεν γὰρ ἐκ λευκοῦ τὸ μέλαν γίνεσθαι. οὔτω μὲν γὰρ
γίνεται ἐξ ἀλλήλων τὰ ἐναντία, ὅπερ κυριώτερον εἶποι ἂν ἐξ ἀλλήλων, ἀλλὰ μετ'
ἄλληλα. ἀλλὰ πῶς εἶπον [I. εἶπεν] μὴ γίνεσθαι ἐξ ἀλλήλων τὰ ἐναντία, ὡς
λέγομεν ἐκ χαλκοῦ γίνεσθαι τὸν ἀνδριάντα. οὐ γὰρ ὡς ὑπομένοντος θιατέρου
θιάτερον μετὰ τοῦ φυλάττειν τὴν οἰκείαν φύσιν γενῶν (?) τὸ ἐναντίον. δεῖ μὲν
γὰρ αὐτὰ σώζεσθαι ὡς ἀρχάς. εἰ δὲ σωζόμενα εἰς ἄλληλα μεταβάλλει συνυπόρχου
ἂν τὰ ἐναντία ὅπερ ἀμήχανον . . . ἀλλ' ἐπειδὴ μὴ σφόδρα αὐτόθεν γνώριμον τὸ
λεγόμενον, ἐπισκεψόμεθα αὐτὸ μικρὸν ἄνωθεν ἀρξάμενοι. ληπτέον δὴ πρῶτον
ἔτι ἀπάντων τῶν ὄντων οὐδὲν οὔτε ποιεῖν πέφυκεν οὔτε πάσχειν τὸ τυχόν ὑπὸ
τοῦ τυχόντος. οὐ γὰρ ποιεῖν πέφυκεν ἄνθρωπος ἵππον οὔτε πάσχειν πέφυκεν
ἀδάμας ὑπὸ σιδήρου.

AMBROSIANUS Q 114 inf. codex miscellus s. XV. XVI. inest variarum
lectionum acervus, quae ex vetusto codice transcriptae feruntur. inseri-
bitur enim Ἐπιδιορθώσεις εἰς τὴν εἰς τὰ Φυσικὰ τοῦ συμπλεκτικοῦ ἐξήγησιν,
subseribitur *ex codice I. D. P. circiter MCXLV. Tui amantissimus Ioannes
Pawlowsky Polonus. Patavii scr.* ἔγραψε. de variis his lectionibus sive
potius coniecturis dixi p. viii.

Emendator
Ambrosiani

BAROCCIANUS 152 [Coxe Cat. Bibl. Bodl. I 264] forma maxima char-
taceus s. XV libri tres priores et quarti initium complexus. f. 1 συμ-
πλεκτικὸν μεγάλου φιλοσόφου ἐξήγησις εἰς τὸ πρῶτον τῆς Ἀριστοτέλους φυσικῆς
ἀκροάσεως. desinit (f. 355^v) in αὐται δὲ διαφοραὶ τόπου p. 524, 9. suppletum
est ex Themistii quarto Physicorum. liber melioris classis etiam in vitiis
cum DE (sed D propior) facit, neque tamen ex alterutro descriptus vi-
detur. omittit p. 56, 16 — 69, 34 ut codex T. specimen variae lectionis:

p. 23, 14 sqq. || 20 νόου] νόι || 21 τὴν sic || 22 ἐκ σάμου || 26 ἡ om. || 28 ὑπέλαβον
ex sil. || 29 παραδέδοται] παραδέδωκε || 31 καὶ τῷ sic || p. 24, 2 ἐποίησαν sic || 4 φησιν
Ἡράκλειτος sic || 5 καὶ] παρὰ || 9 ἔτι δὲ κτλ. ut ceteri libri transposuit || 16 δὲ καὶ ||
20 τοῦ om. || 28 διαφέρει || 29 διαιρούμενον.

I^{II} BAROCCIANUS 79 [Coxe I 139] quadratus minor, chartaceus s. XIV exeuntis. subscribitur libri possessor secundum Coxeum: Γεωργίου τοῦ Κρητὸς ἐκ πόλεως Χανδράκου. scholia ex Simplicio dueta nullius pretii. primum scholium: ἀπορεῖται πῶς εἶρηκεν ὧδε ἀρχὰς αἴτια καὶ στοιχεῖα. λύσις [sic Torstr., λύεται Coxe] κατ' Ἀλέξανδρον· ἀρχὴν [ἀρχὰς Coxe] μὲν εἶπε διὰ τὸ ποιητικὸν [ποιητὴν Coxe] αἰτίων. αἰτίων δὲ διὰ τὸ εἰδικὸν καὶ τελικὸν. στοιχεῖον δὲ διὰ τὸ ὀλικόν· τὴν δὲ λύσιν ταύτην οὐκ ἀποδέχεται ὁ [litura] συμπλίκιος.

I^{III} COLLEGIUM NOVI 244 [Coxe I p. 88^b] forma maxima chartaceus s. XV exeuntis priores quattuor libros exhibens. inseribitur συμπλίκιου εἰς τὴν φυσικὴν ἀκρόασιν. infimae notae exemplum. discrepantiae tantum satis esto:

p. 23, 14 sqq. 19 αὐτόν || 20 νόου] νόοιο in mrg. ead. m. νόου [eadem P] || 21 τὴν om. || 22 ἐξαίτου || 26 ἡ om. || 31 τῶ om. || p. 24, 2 ἐποίησαντο || 4 ἡράκλειτος δὲ || ποιεῖ καὶ || 5 καὶ χρόνον sic || 6 αὐτοὶ || 8 ἐχρομένως ἀπειρον || 10 εἰς δ sic e. sil. || 16 τι om. e. sil. || 20 τῶν καὶ δέκα ἑλλήλοις || 21 οὕτως om. || 28 ἀλλὰ καὶ || 29 διαιρούμενον.

K^I NEAPOLITANUS III E 1 (323) [Cyrilli Codd. gr. B. Borb. II 431] bombycinus, quadratus, s. XIV, foede corrosus, inspexit Torstrick tantummodo:

p. 257, 29—34. 257, 30 καὶ habet cum DE || 32 καὶ om. cum F || 34 ποιητικὸν habet cum DE.

K^{II} NEAPOLITANUS III D 7 (291) ex Cyrillo [II 380] mihi innotuit. chartaceus forma maxima s. XIV miserimum in modum tineis corruptus multisque in locis reffectus. f. 1 schema exhibet, in quo exhibentur δόξαι διαφόρων σοφῶν περὶ τῶν ἀρχῶν καὶ αἰτίων τοῦ παντός. Philoponi in Physica praefationem, tum f. 3^v Aristotelis librum cum Simplicii scholiis integris habet. cf. codex Vindobonensis Z.

L^I VATICANUS 256 t. II bombycinus quadratus s. XIV continet. f. 218 prooemium tantum s. t. προλεγόμενα εἰς συμπλίκιου (corr. συμπλ.) τὸν πρῶτον λόγον τῆς φυσικῆς ἀκρόασιως. tum Aristotelis Physica scholiis non Simplicianis magis magisque rarecentibus ornata [cf. Brandis Abh. d. Berl. Akad. 1831 p. 63 n. 80]. contulit priores paginas P. Corsssen. hic codex ut L^{II} L^{III} L^{IV} prooemium exhibet deductum ex meliore exemplari, at interpolationibus audacissimis (cf. p. 3, 5 sqq.) deformatum. summam quattuor codicum esse similitudinem ex specimine vides, num vero unus vel alter ex altero descriptus sit, magis suspicari quam probare possumus. certum autem est Aldinam ex his aliquem sibi in prooemio imitandum proposuisse cf. supra p. viii.

p. 1, 5 τὴν om. || 8 ὅς] ὡς || 16 κατατεινομένην || 19 συμπερινομένην || p. 2, 5 ἄκρωσ || 6 ἔχειν τῆς ὕλης || 14 τεσσάρων || 16 παρελημμένα || οὕτω || 17 ὁ om. || 24 ἀγέννητον || 25 τεττάρων] δ' || 28 μὲν om. || p. 3, 4 περὶ om. || 5 διδάσκει || 7 διηλέθη || ἀφηγοῦμενος || 8 διδάσκων || 10 ἐδίδαξε || 18 δὲ] γάρ || 21 μὲν om. || 24 καὶ om. || 29 δὲ sed del. || 33 περὶ (ante κενού) om. || p. 4, 10 εἰς om. || 12 τῆς om. || 19 δεῖται ταύτης || 20 οὐδ' ὅτι || 21 θεολογία τῶν φυσικῶν sed del. || 32 ὁ om.

L^{II} VATICANUS 614 miscellus, membraneus forma maxima s. XV. inspexit P. Corsssen. f. 143—162 initium commentariorum Simplicii habet [Brandis l. c. p. 68 n. 112].

p. 1, 1, 2 titulum om. || 3 Τὸν ὄν || ἐστὶ || 5 τὴν (post ὄλην) om. || 11 ἀναλογία || ἐνεργοῦντι || 16 κατατεινομένην || 19 συμπερινομένην || **p. 2, 11** δὲ (add. m.¹) καὶ τούτων || 14 et 25 τεσσάρων || 16 παρειλημμένα || οὕτω || 18 σώματος φυσικοῦ || 19 φησιν || 24 ἀγέννητον || **p. 3, 1** ἢ τοιαῦτα om. || 4 ἐν ταῖς τῶν μετ. || 5 διδάσκει || 7 διειλέχθη || ἀφηγούμενος || 8 διδάσκων || 10 ἐδίδαξε.

VATICANUS 307 bombycinus quadratus s. XIV (?) prooemium habet **L^{III}**
Simplicii [Brandis p. 67 n. 101]. titulus προθεωρία τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως
Αριστοτέλους. inspexit P. Corsssen.

p. 1, 5 τὴν (post ὄλην) om. || 11 ἀναλογία || συνεργοῦντι corr. m¹ ex ἐνεργοῦντι || 16 κατατεινομένην || 19 συμπερινομένην || 22 καὶ δὴ περὶ τὸ ψυχῆς || **p. 2, 6** μέρη corr. ex μέρει m.² || 11 ἐπεὶ δὲ καὶ τούτων || 14 et 25 τεσσάρων || παρειλημμένα || οὕτω || 18 σώματος φυσικοῦ || 19 φησιν || 24 ἀγέννητον || 28 καὶ περὶ || **p. 3, 4** ἐν ταῖς ^{περὶ τῶν m.²}μετάλλων || 5 διδάσκει || 7 διειλέχθη || ἀφηγούμενος || 8 διδάσκων || 10 ἐδίδαξε || 18 δὲ] γὰρ || 24 καὶ om. || 25 τῆς m.², τοῖς m.¹ || 32 ζήτημα || **p. 4, 4** ἀρχαῖς || 10 εἰς om. || 12 τῆς om. || 19 δαῖται ταύτης τὴν || 20 οὐδ' ὅτι || 23 σουλαμβάνει || 31 ἐκ τῆς πτοίας || 32 ὁ om.

VATICANUS 1025 membraneus s. XIV (?) [Brandis p. 67 n. 102] prooemium habet **L^{IV}**
Simplicii f. 93. praeterea a Brandisio in Scholiis p. 322^a 22
tamquam ineditum inde protractum est exordium πρόκειται τῆδε τῆ συγγραφῆ,
quod re vera est Themistii I p. 105 Sp.

p. 1, 1 titulus προλεγόμενα τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως || 5 τὴν om. || 16 κατατεινομένην || 19 συμπερινομένην || ψυχῆν || **p. 2, 6** ἔχειν τῆς ὄλης || 11 ἐπεὶ καὶ τούτων || 14 et 25 τεσσάρων || 16 παρειλημμένα || οὕτω || 17 τε om. || κυκλοφορικοῦ || 26 τῷ πρὸς τὸ || **p. 3, 4** ἐν ταῖς μετάλων || 5 διδάσκει || 7 διειλέχθη || ἀφηγούμενος || 8 διδάσκων || 10 ἐδίδαξε.

VATICANUS 1463 s. XVI [Brandis p. 68, 110] f. 59 subscribitur **L^V**
Mart. MDV absolvi. f. 1^r ἢ τοῦ συμπλικίου ἐξήγησις (ex — εως corr.) περὶ
φυσικῆς ἀκροάσεως. sunt excerpta vilissima lemmatum numeris (uno quam
rectus minoribus) adpositis. descripsit specimen P. Corsssen. ἀπορεῖται
διὰ τὸ Ἀριστοτέλης πανταχοῦ λέγει, ὅτι τὰ φυσικὰ σώματα καὶ περὶ τὰ σώματα
κυκλοῦνται καὶ διατρίβουσιν, ἔπειτα ἦταν περὶ φύσεως πραγματεύεται ἤτις φυσικῶν
τι λέγεται εἶναι, αὐτὴν ἀσώματον εἶναι λέγει. Συμπλικίους πρῶτω φυσικῶν ὑπομνη-
μάτων ξέ— Ἀπορεῖται ὅτι οὐχ ὅπως τὸ οὐράνιον σῶμα δοκεῖ ἀγέννητον εἶναι
καὶ ἀδιάφθαρτον. ἔτι δὲ καὶ τὸ σῶμα τὸ ὑπὸ σελήνην. Συμπλικίους πρῶτω
φυσικῶν ὑπόμν. ξέ [p. 232, 10].

VATICANUS 1028 bombycinus quadratus maior [Brandis p. 67 n. 103]. **L^{VI}**
excerpta, quorum initium (f. 45) descripsit Brandis in Scholiorum p. 322^a
47 sqq., sunt neglegenter facta et corruptissima, sed ex exemplo melioris
generis deducta.

p. 91, 1 τοῦτο τὸ ἄποπον κτλ. || 2 ἐν τὸ ὄν λεγομένοις || τὸ (post τὸ) om. || 8 τῶν μὲν οὐσιῶν τὸ ἐστὶ κατηγορούντων λέγον τὸ σῶμα ἐστὶ || 10 τῶν οὐσιῶν || 11 τὸ om. || ποιεῖ || **p. 191, 18** οὐσίαν λέγει ὁ ἀλέξανδρος ἀντιδηρημένην τοῖς γένεσιν ἤτις τὸ ἔνυλον εἶδος κτλ. || 19 εἶδους] οὐσίας || 22 οὐσία ἐν ταῖς ἄλλαις κατηγορίαις || 25 ἐνὶ γένει ὄντι] ἐνὶ γε ὄντι γένει λευκὸν καὶ μέλαν || ἀρετὴ καὶ κ. || 26 καὶ πικρὸν || οὕτω || 30 ὡς εἰς εἶδη πάσαν || 31 στέρησιν.

PALATINUS Vaticanus 366, chartaceus quadratus maior s. XV [Brandis **M**
p. 68, 111]. quartum Simplicii habet librum neque eum totum. nititur

libro F simili, sed ex altera classe correctus. praeterea ipse ad arbitrium ordinem verborum mutasse et addidisse quaedam videtur.

p. 519, 5 τῆς τε ὕλης καὶ τοῦ εἶδους || 6 καὶ τοῦ τελικοῦ || 7 εἶναι καὶ αὐτὰ || 8 καθ' αὐτὸ || 11 συστατικὴ οὐσα καὶ αὐτὴ || 13 et 16 διειλέχθη || 13 πᾶν om. || 14 ἢ πεπερασμένα ἢ ἄπειρα || 15 διαιρετῆ || 17 post συμπληρώσας add. οὕτως || τὸν] τῶν τε || 18 τὸν περὶ] τῶν περὶ || ἐφεξῆς] ἐφῆς || 20 ὁ (post καὶ) om. || σῶμα φυσικὸν || 21 γε om. || 22 διαφορᾶ || ἐπειδὴ δὲ || 26 τοῦ αὐτοῦ σώματος || p. 520, 2 ὑποδοκῆ || 3 κίνησις—φυσικοῦ om. || 4 παρέδωκεν || 10 τοῦ τόπου || γε om. || 11 καθ' αὐτὸν || 16 φυσικῶν om.

N PALATINUS Vaticanus 237 [Brandis p. 68 n. 116] f. 113 σχόλια εἰς τὸ ὄ' ε' καὶ ζ' βιβλίον τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως ἀριστοτέλους. specimina protulit Brandis in Schol. p. 374^b 4sq. pleraque ex Simplicio ducta cf. p. 381^a 7 Br. cum nostrae ed. p. 697, 17 sqq.

P PARISINUS 1908 olim Medicæus [Catalogus Mss. Paris. II 417] chartaceus forma maxima anno MDCXLIV Patavii exaratus. ex eis quae ad calcem leguntur patet verba Aristotelis manu Pallantis Strozæ, Simplicii scholia manu Ioannis Argyropuli scripta esse. continet libros I II III (Parisini 1909 librum IV et 1906 V VI VII VIII complexi eiusdem sunt originis). f. 1^r in summo margine m. rec. εἰς τὸ πρῶτον δεύτερον τρίτον τοῦ ἀριστοτέλους φυσικῆς ἀκροάσεως ὑπόμνημα συμπλεκίου τοῦ φιλοσόφου καὶ πλέον οὐδὲν: — tum librarius ipse (P¹) rubro titulum pinxit Συμπλεκίου, εἰς τὴν φυσικὴν ἀκροάσιν: + et binis columnis rubris initialibus et lemmatis exaravit omnia praeter quaternionem f. 22—28 continentem, quem recentior manus P⁴ scripsit. P¹ secuta est manus posterior P² omissa supplens. ante P² rubro P³ Aristotelis lemmata in imo margine supplevit. supervenit P⁴ flavo atramento varias lectiones ex meliore classe petitas in margine adnotans usque ad p. 798, 2 ubi exemplar defecit cf. infra in specimine p. XIX, 5. quam ob rem p. 795, 35—798, 2 ut melioris memoriae testem deficiente E in adnotationibus adieci P⁴ nisus A. Schoenei Parisiensis comparatione. hunc ego codicem partim excussi, quia non uno nomine est memorabilis. nam ut ipse memoriam habet ex F haud dubie derivatam — hoc cum ex omnibus tum ex una lectione αἰτία εἰκέναι τί ᾧ τὸ οὐ ἔνεκα (de qua cf. p. 10, 22) elucet — sed postea ex DE in margine a P⁴ correctam, ita tam multa habet Aldini exempli (a) simillima, ut sub oculis eum editori Veneto fuisse certissimum sit. velut p. 10, 25 consentientibus DEF reductum est φησίν, quod omiserunt P et a. tum p. 16, 8 consentiunt DEF in σύνθετα, interpolat cum P συντιθέμενα a. deinde p. 18, 25 omissum in F enuntiatum coniectura falso refecit a, idem exhibet P¹ in margine, qui in contextu omisit. recte DEF habent p. 18, 33 φύσιν, inepte Pa χρῆσιν, itemque 19, 18 προτέρων || 19, 29 ἀναπέμπει || 20, 20 πρώτῳ τῶν || 23, 4 καὶ οὕτε δὲ || 24, 16 τι om. || 25, 11 πάνυ τι BDEE^a FM: πάνυ τοι Pa! || 45, 10 λόγων.

p. 796, 1 μόλις P¹, γις supra P⁴ || 6 ἐστίν, ἀνάγκη ἦ, del. ἀνάγκη P⁴ || 15 οὐχ] οὐκ || 16 ἐν ἄλλῳ] ἄλλα || 28 ἐστῶτα P¹ ἐνεστῶτα P⁴ || 29 τὸ τοιοῦτο add. τὸ P⁴ || 32 ἀν ἀπορῶν P¹, om. ὁ primo addebat ante ἀν, tum eraso hoc post ἀν superscripsit P¹ || p. 797, 3 συμβαλίων || 5 ποδήμασι || (τὸ) om. || 9 ἄμα || 10 ἐν (ante μὴ) suprascr. P⁴ || 11 κίνησις ἦ

ένεστὼς ἄχρονος corr. P⁴ || 15 ὁπότερον ἄν, supra scr. οὖν P⁴ || 17 εἰ δέ, supra scr. ἐν P⁴ || 18 εἰ—μέγεθος om. m.¹ rest. in mrg. P⁴ || 21 διχῶς—χρόνω rest. in mrg. P⁴ || 25 καὶ ante οὐκ add. P⁴ || 27 οὐ || τὸ || 28 ὄλον P¹, ὄλωσ P⁴ || μέρους ^{μέρους} ἄμα. punctum subiecit et μέρους superser. P⁴ || 32 ἀθροῦν ut F || 36 δ' αὖ δ' οὖν P⁴ || συνιγμένον || p. 798, 2 ἄλλους P || in mrg. *huc usque erat in exemplari cum quo correxi P⁴*

PARISINUS 1907 [Catalogus Mss. Par. II 417] olim Colbertinus, forma Q
maiore chartaceus s. XV exeuntis, quartum solum librum continens neque eum integrum. nam ante commentarium de τόπω hiat. tum nitidior continuat manus. nullius pretii iudicavit Torstrik, qui tamen specimen non dedit. ex conlatis ab A. Schoeneo p. 795, 35 sqq. veri simillimum est ex P descriptum esse varia simul lectione, quae ibi proposita est, electa cf. μέρους, μέρους ἄμα p. 797, 2 cum P⁴.

p. 795, 36 προσκείσθω || p. 796, 1 ἀνάγκη om. || 16 ἐν ἄλλω] ἄλλα || δὲ] δὴ || 32 φησίν] τὴν φύσιν, corr. m.² || p. 797, 2 ὑπερβαλλομένης || 3 συμβαίνων || 5 ποδήμασι || (τὸ) om. || 7 οὐδὲ, in mrg. ὁ δὲ m.² || 8 ἀλλ' ἐν — 13 κινεῖται om. || 9 ἄμα || 15 ὁπότερον ἄν || 16 ἐν μὲν, supraser. εἰ m.¹ || 17 εἰ δέ, supraser. ἐν m.¹ || 18 ὁ χρόνος om., rest. in mrg. m.¹ vel m.² || 21 διχῶς κτλ. habet || 27 οὐ || τὸ || 28 μέρους, μέρους ἄμα || ὄλωσ.

PARISINUS 2063 s. XIV. specimina dederunt Torstrik et Vitelli, unde R
melioris eum generis, at multis locis sine exemplari correctum (interdum feliciter) et ad libidinem auctum vel breviatum esse cognoscas.

p. 80, 29 sqq. || 31 θέσθαι] λέγεσθαι || 32 ἐν ἐροῦσιν τὸ ὄν || εἶδῃσιν ἔσται πολλά || γε om. || p. 81, 1 τούτω δῆλον] δὴ τούτω || 5 εἰσηγημένοις || 6 ἤξίωται || 13 ἐν] εἰς || 14 διεσπαμένως || καὶ om. || 18 διαιρετέον || 19 αὐτοῦ] αὐτῶ || 21 πληθυνόμενα in πληθυνόμενα m.² corr. || 28 καὶ στερρῶν σωμάτων || 30 δὲ καὶ] γὰρ || 31 μῆνες καὶ ἡμέραι || 34 ἐπεὶ καὶ τὸ || p. 82, 1 ἄν om. || τῷ τὸ || 3 μὲν οὖν || 8 ὡς (post καὶ) om. || 17 πρὸς τὸ || 18 ὑπόθοντο corr. m.² ὑπόθεντο || οἱ μενῖσαι superser. παρ. sed. om. περὶ || 21 σημαίνομένη || 27 ἀντιφάσεις || p. 301, 11 τοὺς || 13 καὶ om. || 15 τῆς αὐτῆς ἔστι (om. καὶ) || 27 τοῦ (ante καὶ) in lac. om. || 28 τοὺς om. || ἡ δὲ καὶ τὴν ὕλην πρὸς || 31 γνωστικά τὰ φυσικά || δὲ καὶ || p. 302, 1 ὅτι καὶ ἡ || 2 ἄσκοπος] ἄσκησις || 3 διακεκριμένη || ἐπεὶ δὲ || 8 ἔνεκα || 10 ἡ αὐξήσις e. sil. || 14 συμπληρωθῆναι e. sil. || 17 ἔστι || 28 τῷ τὸ || 32 ἔχει || p. 303, 4 τοὺς πλίνθους.

PARISINUS 1947. Excerpta ex Simplicio, quorum specimen extat in S
Brandisii Scholiis p. 362^a47.

MATRITENSIS Bibliothecae nationalis 35 forma maxima s. XV vel XVI T
diligentissime scriptus in margine iuxta Aristotelis primum librum. συμπληκίου μεγάλου φιλοσόφου ἐξήγησις εἰς τὸ πρῶτον τῆς ἀριστοτέλους φυσικῆς ἀκροάσεως. est melioris generis, modo D modo E codici propior, sed lacunosus velut p. 56, 16 τεταρτημόριον — 69, 34 vacua charta relicta est cf. codex I¹.

p. 1, 5 τὴν ὄλην κατ' αὐτὸν ἴσως τῆς φιλοσοφίας || 9 οἶα ὁ, om. κατ' ἐνέργειαν—ἐν τε (11) || 15 μετ'] κατ' || καταταπεινομένην. *huc usque* || p. 29, 5 τῆς om. || 6 διειλέχθησαν || 10 ἀπειληφόσ sic || 15 τὰ om. || 16 καὶ (post δὲ) om. || 20 ἀνέκληπτον || 21 ἀγγέννητον ut E || 28 αὐτὸς || p. 30, 1 ἀγγέννητον || 3 οὐδὲ || 4 οὖν om. || ἀνέκληπτον || ἀγγέννητον || 6 ταυτὸν τε ὄν καὶ ἐν ταυτῷ μένον καὶ καθ' ἑαυτὸ κεῖται || 7 μένον || 9 τὸ τ' || 10 ἐπιδεδῆς || πάντως || *huc usque* || ad singulos locos inspectus p. 75, 13 τοπάσαι lacunam significat || 30 πρόκειται || 31 χρῆται—ἀλλ' om. || p. 76, 1 ὑποκειμένω ἐχρήσατο || p. 80, 31 ἐροῦσιν ἐν τὸ ὄν

(om. εἶναι) || 32 εἶδεναι ἔσται πολλά || ἔτι] ὅτι || **p. 153**, 1 τῆς κινήσεως ἐστίν, in mrg. γρ. κατὰ τῆς νοήσεώς ἐστι.

V MATRITENSIS Bibliothecae nationalis 15 chartaceus fol. XV. ἐπιτομὴ τῶν εἰρημένων ἀριστοτέλει ἐν τῇ φυσικῇ ἀκροάσει. ἐν οἷς καὶ λόγοι παρὰ τῶν ἀγίων γραφῶν ἐρανισθέντες. Περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν καὶ αἰτίων. πᾶν τὸ αἴτιον καὶ ἀρχή, οὐ πᾶσα δὲ ἀρχή ἤδη καὶ αἴτιον. ὅτι τῶν αἰτίων τὰ μὲν κυρίως αἴτια λέγεται. Ὅτι ἀρχαὶ καὶ αἴτια πρῶτα τῶν φυσικῶν σωμάτων ἐξ ὧν πρῶτως γεγόνασι. post pauca excerpta ad logica transit, futtilia omnia. f. 32 εἰς τὰς ἑ φωνάς. περὶ γένους. ὅτι γένος λέγεται ἢ τινῶν σχέσις καὶ πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς ἓν. f. 36 πορφυρίου εἰσαγωγή. f. 46 ἀριστοτέλους κατηγορίαι. γένος ἀριστοτέλους ἀριστοτέλης τὸ μὲν γένος ἦν μακεδῶν κτλ. finitur ἐξῆσε δὲ τὸν σύμπαντα χρόνον αὐτὸς ὁ ἀριστοτέλης ἔτη ξγ.— tum σκοπὸς τῶν κατηγοριῶν οὔτε περὶ τῶν ὄντων ἢ ὄντα ἐστὶ διδάξαι usque ad f. 49^v, tum categoriarum contextus, scholiis vulgaribus additis. f. 63^v ἀριστοτέλους περὶ ἐρμηνείας, f. 73 ἀριστοτέλους ἀναλυτικῶν προτέρων πρῶτον. alterius libri nihil nisi initium.

X ANGELICANUS II C 14 recenti aetate accurate scriptus. a codice F proxime distat.

p. 1, 5 τὴν alterum om. || 13 τε om. || 16 κατατεινομένην || φυσιολογικὸν || **p. 2**, 4 νοοῦσι] ὀρῶσι || 6 ἔχειν τῆς ὕλης || **p. 24**, 28 ἀλλὰ καὶ || 29 διαιρούμενον || 31 καὶ om. || **p. 25**, 2 συμπεφορεϊμένης || 12 οὕτω || διερέθησαν || 15 ὡς] ὡσπερ || 19 ὡς ἀριστοτέλης || 20 κατόπῃν || πλησίαστῆς καὶ ζηλωτῆς || 21 καὶ ἔτι μᾶλλον] μᾶλλον δὲ || τῶν om. || 22 πῦρ ἀέρα ὕδωρ καὶ γῆν || 23 καὶ διάκρισιν in mrg. || 24 ὑφ'] ἐφ' || 25 ποτε—διακρινόμενα in mrg. || 29 ἓνα πάντα || 30 νεῖκος ἔχει || 31 ποτε || **p. 26**, 1 τότε || πλέω || 4 οὐλούμενον || 12 πανδεχές—ἀγαθοῦ om.

Y VINDOBONENSIS phil. gr. 110 [Nesseli catal. p. 66] f. 3^r Simplicii prolegomena Physicorum sub nomine Themistii. nihil de eo compertum.

Z VINDOBONENSIS phil. gr. 75 (Nessel) chartaceus forma maxima s. XV ex Sambuci libris. inspexi anno 1872. f. 1^r exstant διαρρέσεις τῶν φυσικῶν πραγμάτων tum excerptae ex Simplicio Δόξαι παλαιῶν (cf. Simpl. p. 23, 21 sqq.): Τῶν φυσικῶν οἱ μὲν μίαν ἀρχὴν λέγουσιν, οἱ δὲ πλείους καὶ τῶν μίαν λεγόντων οἱ μὲν κινουμένην καὶ πεπερασμένην ὡς θαλῆς καὶ ἔππων τὸ ὕδωρ, ἔππασος δὲ καὶ ἡράκλειτος τὸ πῦρ. οἱ δὲ ἄπειρον ὡς ἀναξίμανδρος καὶ ἀναξίμένης. (p. 24, 13 sqq.) ἀλλ' οἱ μὲν ἀόριστόν τινά φασι φύσιν καὶ ἑτέραν περὶ [I. παρὰ] τὰ λοιπὰ || f. 1^v || στοιχεῖα, ἀναξίμένης δὲ τὸν ἀέρα. ὁδῶς δὲ (cf. inde a p. 25, 11) τὴν γῆν εἶπεν ἀρχὴν διὰ τὸ δυσκίνητον εἶναι καὶ δυσμετάβλητον. καὶ περὶ τοῦτο οὐ πᾶν τι ἤξιωσαν αὐτὴν μόνην ἀρχὴν ὑποθέσθαι, τῶν δὲ πλείους λεγόντων οἱ μὲν πεπερασμένας, οἱ δὲ ἀπείρους τῶ πληθῆι ἔθεντο τὰς ἀρχάς, καὶ τῶν πεπερασμένας οἱ (in litura) μὲν δύο ὡς παρμενίδης ἐν τοῖς πρὸς δόξαν πῦρ καὶ γῆν. ἢ μᾶλλον φῶς καὶ σκότος. ἢ οἱ στωικοὶ θεὸν καὶ ὕλην. δε [I. οὐδὲ? Simpl. p. 25, 17] στοιχεῖον τὸν θεὸν λέγοντες. ἀλλ' ὡς τὸ μὲν ποιῶν τὸ δὲ πάσχον· οἱ δὲ τρεῖς ὡς ὕλην καὶ τὰ ἐναντία ὁ ἀριστοτέλης, οἱ δὲ τέσσαρα ὡς ἐμπυροκλήης σωματικὰ στοιχεῖα ποιῶν ὁ πῦρ ἀέρα ὕδωρ γῆν, κυρίως δὲ ἀρχάς ὑφ' ὧν κινεῖται ταῦτα φιλίαν καὶ νεῖκος, ὥστε ἐξ τὰ πάντα ὑπέθετο, ὡσπερ καὶ πλάτων τρία μὲν τίθησι τὰ κινήσεως αἴτια τό τε

ποιουῶν καὶ τὸ περιδίδειγμα (1. παράδειγμα) καὶ τὸ τέλος, τρία δὲ τὰ συναίτια τῆν ὄλην καὶ τὸ εἶδος καὶ τὸ ὄργανον." tum excerpuntur p. 26, 26—30. 31— p. 27, 19. 28, 4—19 [ubi p. 17 habet ὡς ὄλην γὰρ τοῖς οὖσιν]. tum sequitur scholion eiusdem rei μίαν μὲν καὶ πεπερασμένην καὶ ἀκίνητον παρμενίδης ἔλεγε καὶ ξενοφάνης κτλ. ex Philopono p. 25^r31 sqq. excerptum. extrema sunt φαινόμενα ψήγματα (Philop. a 5^v54). sequuntur Aristotelis Physica, de anima etc. cf. supra K^{II}.

ALDINUM exemplum (cf. p. VII), forma maxima, titulum habet:

a

SIMPLICIIOY ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ ΕΙΣ ΤΑ ΟΚΤΩ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΚΡΟΑΣΕΩΣ ΒΙΒΛΙΑ ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ. SIMPLICII COMMENTARII IN OCTO ARISTOTELIS PHYSICAE AVSCVL-TATIONIS LIBROS CVM IPSO ARISTOTELIS TEXTV. tum ancora Aldina appieta, deinde subscriptum est: *Ne quis alius impune, aut Venetiis, aut usquam locorum hos Simplicii Commentarios imprimat, et Clementis VII. Pont. Max. et Senatus Veneti decreto cautum est.* Clementis VII Papae venia data est die XXII Aug. MDXXXVI. p. III epistula est Francisci Asulani ad Hereulem Gonzagam antistitem Mantuanum. subscribitur f. 322^r *Venetiis in Aedibus Aldi, et Andreae Asulani soceri Mensae (!) Octobri M.D.XXVI.* denique f. ultimo (322^v) Aldi ancora.

VERSIONES latinas vidi tres

I *Simplicii Peripatetici acutissimi Commentaria in octo libros Aristotelis de Physico auditu. Numquam antea excusa. Lucillo Philaltheo interprete. Parisiis 1544.* forma maxima, Hereuli Gonzagae cardinali dedicata. quae non intellegit interpres omittit. stolidae ambages et male intellecta multa. scholia margini adscripta parum utilia et ad finem rarescentia. specimen erit Simplicii p. 23, 21—33

Ceterum eorum qui aiunt vnum esse principium et mobile, quos etiam proprie naturales vocat, alii ipsum finitum esse assentiunt, ut fuerunt Thales Milesius et Hippo, qui videtur fuisse eorum unus Epicurus et Lu qui deum esse negabant, coniectura eorum quae sensu apparent de- f. 4^v inf.
cianus deos es ducti aquam dixere ac statuere principium. Etenim calor humido se negarunt, vi veluti vehiculo, et pabulo vitae viuunt, et quae interitura sunt prius de de vita et arida et sicca evadunt. Item semen omnium genitale humidum est. morte libellum. Rursus omnis cibus, sive omne alimentum est succi et humidum plenum. Vnde singula eo ali nutritrique apta sunt. Cum itaque aqua sit naturae humidae et cunctarum rerum prolem atque coniunctionem prorsus 10 conferat, ideo ipsam omnium principium esse arbitrati sunt. Praeterea, terram sub aqua iacere sitamque ac collocatam esse tradiderunt. fertur autem Thales fuisse primus qui | f. 5^r | graecis commentationem historiamque de natura edidit ac patefecit. Equidem cum multi et alij veteres maioresque natu essent, ceu Theophrasto 15 videtur, ipse longe ab illis dissensit euariauitque tanquam latuerit cunctos qui ipsum praecessere. Praeterea traditur ipsius nullum monumentum scriptum praeter illam astrologiam, quae naualis scilicet disciplina de ipsis nauibus per maria euehendis ducendisque appel-
latur, posteris reliquisse. 20

II *Simplicii commentarii in octo Aristotelis Physicae auscultationis libros cum ipso Aristotelis contextu a Gentiano Herveto Aurelio Noua ac fidei interpretatione donati. Huc accessit index copiosissimus, omnium quae in hoc opere notatu digna continentur: quae etiam in margine ad studiosorum utilitatem collocavimus: cum eiusdem auctoris uita nunc primum in lucem edita. Venetiis apud Iuntas MDLI.* forma maxima, dedicata est haec versio Francisco Turnonio Sabinensi episcopo, S. R. E. cardinali amplissimo. epistulam dedicatorem sequitur Vita Simplicii qua Suidae Agathiaeque memoria repetita fusius christianum eum non fuisse demonstrat. addit „non esse ex eius libris petendam pietatem ac religionem, sed philosophiae cognitionem, qua omnes Aristotelis interpretes, meo quidem iudicio, longo intervallo superavit. Aristotelem certe ita est interpretatus, ut nemo plures ex veteribus, quoties id ad rem pertinuisse visum est, citaverit: nemo Aristotelis verba ac sententiam accuratius examinarit: nemo, si quid ei deesse visum est, ut nihil est omni ex parte perfectum, id et diligentius et doctius suppleverit.“ extremum est poemation Gabrieliis Phaerni Cremonensis in Simplicium a Gentiano Herveto versum. specimen vertendi esto idem Simplicii p. 23, 21—33.

Eorum autem qui dicunt esse unum principium, et quod mouetur, f. 4^v G^b
 quos etiam proprie vocat Physicos, alij quidem dicunt ipsum finitum.
Thales et Hip Vt Thales Milesius et Hippon, qui videtur fuisse ἄθεος, hoc est,
 pon aquam di ab omni Dei cultu alienus, dicebant aquam principium: ex ijs quae
 cunt principium. sensui apparent ad hoc inducti. nam et calidum vivit humido et 5
 quae moriuntur exiccantur, et rerum omnium semina sunt humida, et
 alimentum omne est succosum. Ex quo autem sunt singula, ut ex
 eo quoque alantur natura insitum est. Aqua autem est humidæ natu-
 rae principium, et omnia continet. quocirca existimabant aquam
 esse omnium principium, et pronunciarunt terram esse positam super 10
Thales omnes aquam. Traditur autem Thales primus Graecis aperuisse naturae
 superiores *Phy* historiam, cum multi quidem certe alij praecessissent, ut videtur
 sicos superavit. Theophrasto, ipse autem longe caeteris antecelluisset, ita ut omnes
 Thaletis nautica qui eum praecesserunt obscuraverit. Dicitur autem nihil in scriptis
 Astrologia. reliquisse praeter eam, quae vocatur Nautica astrologia. 15

III *Simplicii philosophi perspicacissimi Clarissima Commentaria in octo libros Aristotelis de Physico Auditu Nuper quam emendatissimis exemplaribus, innumeris penè locis integritati restituta, et ab innumeris erroribus diligentissimè castigata . . . Venetiis, Apud Hieronymum Scotum MDLVIII.* forma maxima. discrepantia illius loci p. 23, 21—33 a Philalthei versione (p. XXI) est haec, unde apparet qua ratione sit haec interpretatio conflata.

f. 7^a p. m. Caeterum etc. 2 assentiunt] asserunt || ut Tales fuerunt || in marg. habet Tales Hippon
 aquam dicunt principium ex Herveto || 7 Item — humidum est] et rerum omnium. semina
 humida sunt ex Herv. || 9 sunt] add. ex quo sunt || 11 in marg. Thales omnes physicos
 superavit ex Herv. omnia Philalthei nota || 14 pateficit, cum multi equidem certe alij veteres
 praecessissent, ceu (cf. Hervetus) || 16 latuerit] observaverit (sic ex Herveti obscuraverit) ||
 17 ipsum || 19 naturalis] Nautica ex H.

II APPENDIX HIPPOCRATEA

1. H. USENER BONNENSIS DE SUPPLENDIS HIPPOCRATIS QUAS OMISIT EUDEMUS
CONSTRUCTIONIBUS

1. Ad p. 62, 16. Lineam τὴν μείζω τῶν παραλλήλων τριπλασίαν ἐκείνων ἐκάστης δυνάμει sic invenies:

Sit AB trium aequalium trapezii laterum longitudo, cuius ex capitibus si radium eiusdem longitudinis in utramque partem moveris, ubi secantur arcus erunt capita lineae CD, quae cathetus est lineae AB eamque bipartitam efficit. haec linea postulata erit proportione, quemadmodum ex natura hexagoni, cuius latera esse oportet CA et AD (cf. p. 67, 32 sqq.), sequitur.

Iam angulum minori parallelae accubantem (fig. p. 62) bipartiemus non ut Simplicio videtur (p. 62, 27) secundum Euclidem I 9, sed ita ut demittamus in diagonales BF et ΔA cathetos, quibus productis in confinio E centrum erit circuli trapezio circumscripti¹. nam aequales omnes ex E in trapezii quatuor angulos ductae lineae, unde tria aequieruria aequalia triangula BEA AEF ΓEΔ formantur. eius circuli curvatura cum trapezii minoribus tribus lateribus segmenta tria efficit, quae aequalia esse ex chordarum earumque angulorum aequalitate sequitur.

Iam interior lunulae arcus quaerendus, quem arcibus trapezii angulis desectis similem esse oporteat. quod ut fiat, parallela radii AE (fig. 2)² deorsum producat usque eo (v), ubi eam cathetus Eμ item producta secet. ergo Bv erit postulati arcus radius. quoniam autem segmenta respondent

Fig. 1.

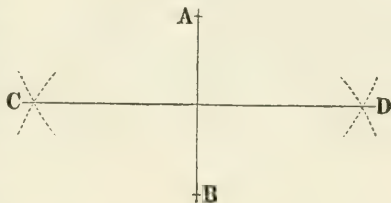
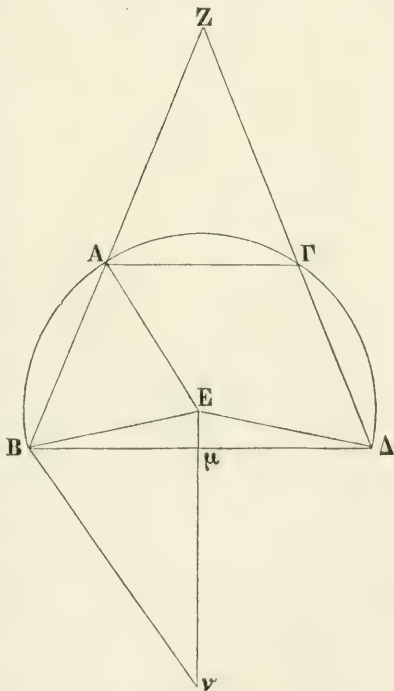


Fig. 2 (cf. fig. p. 62).



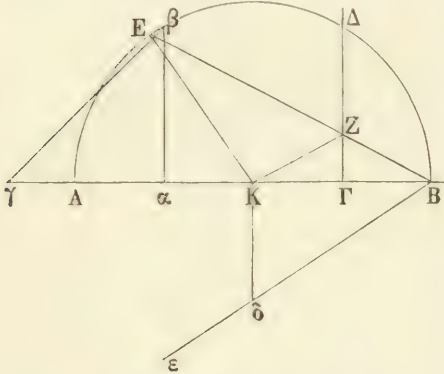
¹ Simplicius incohavit tantummodo demonstrationem, neque Eudemus in culpa est, quod sumpsit Bretschneider p. 111¹, cuius errorem etiam J. Allman *On greek geometry* (Hermathena 1881 n. 7 p. 198⁴²) refutavit.

² parallelam non efficit figurae scalptor, id quod ut alia quaedam non ad amussim delineata excusatum velim.

chordarum suarum quadratis et baseos $B\Delta$ quadratum triplex quadratum aequat vel BA chordae vel AF vel $\Gamma\Delta$, sequitur ut segmentum cuius chorda basi trapezii formatur triplo maius sit quam aliud quodvis minorum illorum segmentorum sive aequet cuncta tria segmenta lateribus trapezii minoribus formata. atqui trapezium adiunctis tribus segmentis aequat lunulam $BA\Gamma\Delta$ et illud super basin segmentum et quoniam tria illa segmenta aequant illud super basin segmentum, sequitur ut lunula sit trapezio aequalis.

2. Ad p. 64, 19. Lineam, cuius quadratum $\frac{3}{2}$ quadrato radii aequalis sit, sic invenies¹.

Fig. 3 (cf. Fig. p. 64).



Sit AK radius, in quem medium (α) demittatur cathetus $\alpha\beta$. huic si aequabitur linea $\alpha\gamma$ producta, aequicrurium erit triang. $\gamma\alpha\beta$, cuius hypotenusa $\beta\gamma$ ea quae postulatur proportione erit. nam quadratum cuiuslibet catheti (c) in medium radius (r) a circuitu demissae $= \frac{3}{4} r^2$. in triangulo enim quolibet intra circuitum ex catheto, dimidio radio, hypotenusa ($= r$ ex sexanguli ratione) formato habe-

bimus $c^2 = r^2 - \frac{r^2}{4} = \frac{3}{4} r^2$. ergo hypotenusa $\beta\gamma$ huius trianguli $\alpha\beta\gamma$, cuius crura catheto sunt aequata, erit $2 \cdot \frac{3}{4} r^2 = r^2$.

Iam linea $\beta\gamma$ (quam $2a$ nominamus) ita circulo immittenda est, ut inter cathetum in mediam KB demissam et circuitum media intersit atque producta ultra cathetum caput diametri B attingat.

Secet chorda aliqua a puncto B orta cathetum $\Gamma\Delta$ in $p. Z$ et deinde circuitum in $p. E$, quae puncta cum centro lineis EK et ZK iungantur. tum aequicruria erunt triangula EKB (radii sunt crura) et KZB (basis KB catheto ex vertice Z demissa bipartitur) eademque similia inter se, quoniam baseos utriusque anguli aequales (ang. ZBK et EBK utrique basi communes).

Ut EZ sit ea quam desideramus linea eademque sit $2a$ atque tota sit chorda x , ex similitudine triangulorum sequitur, quoniam $BZ:KB = KB:EB$,

$$(x - 2a) : r = r : x$$

$$r^2 = x^2 - 2ax$$

$$x = a + \sqrt{r^2 + a^2}.$$

¹ praecivit mihi H. Kortum collega. cf. J. Allman l. c. p. 199⁴⁵.

Computum sequatur constructio. $\sqrt{r^2 + a^2}$, quoniam a significat dimidiam lineam, cuius quadratum aequat $\frac{3}{2}r^2$, sic invenies:

Sit a centro K demissa cathetus $K\delta$, dimidia illi linea $\beta\gamma$ ($= 2a$) aequalis atque caput δ iungatur cum B . tum erit hypotenusam $\delta B = \sqrt{r^2 + a^2}$. nam $\overline{\delta B^2} = r^2 + \left(\frac{\beta\gamma}{2}\right)^2$. quodsi $B\delta$ tanto maior fiet quanto distat δ a centro K (i. e. a vel $\frac{\beta\gamma}{2}$), erit tota linea $B\varepsilon = a + \sqrt{r^2 + a^2}$. quam lineam si circino comprehenderis eumque ex B circumegeris, tanget arcus hemicyclium in E . ergo EB ($= B\varepsilon$) ea erit natura, ut ab ea $\Gamma\Delta$ catheto linea aequans $r\sqrt{\frac{3}{2}}$ desecetur. nam

$$BE = B\varepsilon = a + \sqrt{r^2 + a^2}$$

$$BE - a = \sqrt{r^2 + a^2}$$

$$(BE - a)^2 = \overline{BE^2} - 2a \cdot BE + a^2 = r^2 + a^2$$

$$\overline{BE^2} - 2a \cdot BE = r^2$$

$$BE(BE - 2a) = r^2,$$

et quoniam r est media proportionalis

$$BE : r = r : BE - 2a$$

ergo assumpta proportione superiore

$$BE : BK = BK : BE - EZ$$

$$BK = r$$

$$EZ = 2a = r\sqrt{\frac{3}{2}}.$$

3. Ad p. 66, 22. cur esset $\overline{EK^2} > \overline{KZ^2}$, Hippocrati ita licuit demonstrare, ut ex trapezii natura ang. EKB minori parallelae KB insidentem (itemque ang. KEB) obtusum esse probaret. qui quoniam duobus radiis includitur, hypotenusam oppositae quadratum esset $2r^2$, si rectus esset. nunc autem cum $> 90^\circ$ sit, sequitur $\overline{EB^2} > 2\overline{KE^2}$. ergo $\overline{EK^2} > 2\overline{KZ^2}$.

Si autem $\overline{EK^2} > 2\overline{KZ^2}$, at

$$\overline{EZ^2} = \frac{3}{2}\overline{EK^2}, \text{ sequitur}$$

$$\overline{EZ^2} > (\overline{EK^2} + \overline{KZ^2}).$$

nam ita demum si esset $\overline{EK^2} = 2\overline{KZ^2}$ vel $\overline{KZ^2} = \frac{\overline{EK^2}}{2}$, secundum

id quod positum est $\overline{EZ^2} = \frac{3}{2}\overline{EK^2}$, aequatio $\overline{EZ^2} = \overline{EK^2} + \overline{KZ^2}$ et

ratio $\overline{EZ^2} : \overline{EK^2} : \overline{KZ^2} = 6 : 4 : 2$ fieri posset i. e. ang. EKH rectus esse posset. nunc autem

$$\overline{EK^2} > 2\overline{KZ^2} \text{ et } \overline{EK^2} : \overline{KZ^2} = 4 : 1$$

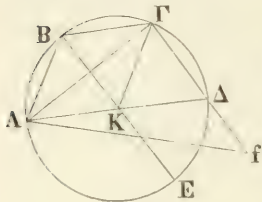
(si obiter computes). ergo quoniam $6 > 4 + 1$, erit

$$\overline{EZ}^2 > (\overline{EK}^2 + \overline{KZ}^2).$$

ergo obtusus erit EKZ et exterior lunulae ambitus minor hemicyclio.

4. Ad p. 67, 11 sqq. construendi sunt circuli eodem centro, quorum diametri (D et d) sint haec proportione $D^2 = 6d^2$.

Fig. 4 (cf. p. 67).



In circulo interiore radius ad circuitum applicatus efficit inscriptum sexangulum. coniunctis punctis $A\Gamma$ linea $A\Gamma$ cathetus erit et $A\Delta$ hypotenusa. ergo $\overline{A\Gamma}^2 = 3r^2$. iam producta linea $\Gamma\Delta$ usque ad f , ut efficiatur linea $A\Gamma$ longitudo, et iunctis Af , hypotenusa erit Af aequicrurii et rectangularis trianguli $A\Gamma f$. ergo $\overline{Af}^2 = 6r^2$, erit igitur radius circuli maioris, qui quaerebatur.

2. PAULUS TANNERY HAVRENSIS IN SIMPLICII DE ANTIPHONTE ET HIPPOCRATE
EXCERPTA p. 54—69

p. 54, 10 n. malim "Res geometricas Simplicius partim ex Alexandri commentariis partim ex Eudemi Geometricae historiae libro II petivit suis tamen intermixtis observationibus". quae enim sequuntur de quadratura, deinde de Antiphonte ex Alexandro hausta esse facile concedas. cf. P. Tannery de Hippocrate Chio (*Mémoires de la Société des Sciences physiques et naturelles de Bordeaux*, 2^e Série, t. II Paris 1878) p. 180.

55, 6 probo Dielesii coniecturam.

— 12 καὶ ὀλίγον . . . Simplicii est observatio, cuius imperitiam licet deprehendere. etenim quam primam ἀρχὴν ponit τὸ ἀδόνατον . . . περιφερεία (vv. 16. 17), eam Euclides demonstrat III 16 et III 2, id quod ipse S. indicat. quam autem secundam ponit ἐπ' ἀπειρον εἶναι τὰ μεγέθη διαμετρά (vv. 22. 23), eam ex Eudemo petivit, quem priorem posuisse nullo modo veri simile est. neque Eudemum ipsum (dico Geometricam historiam, nam Physica et Alexander et Simplicius tenebant) de ea re lectum a S. credo. nam is liber fortasse ne a Proclo quidem ipso lectus Simplicii aetate periisse videtur. et patebant tum promptiores thesauri velut Spori Ἀριστοτελικὰ κηρία, quae Eutocius in Archimedis de circuli dim. prooemio (Archimedis ed. Heiberg III 264, 15 sqq. = Eudemi fr. Speng. XCI p. 119, 10) de Hippocratis et Antiphontis, quae credit, ψευδογραφήμασι citat. nam Spori ea esse elucet ex altero Eutoeii loco (p. 300, 23) ubi Πρόρος¹ ὁ Νικαιεύς Philonis

¹ [corrigere Σπύρος, quam formam alio loco III p. 90, 4 servavit codex F. quin idem sit Sporus in Arateis scholiis aliquotiens citatus nunc non dubito a C. Wachsmuthio per litteras monitus (cf. Fabricius B. Gr. ⁴ III c. 14 t. II p. 386), sed ignorabam in Doxographis p. 231¹. Diels.]

Gadareni discipulus in testimonium vocatur. neque aliunde tralata videtur Archytae ratio quasi ex Eudemo ab eodem Eutocio (III 99, 17 Heib.) excerpta. ceterum Spori Ceria i. e. Electa [cf. Gell. N. A. praef. 6, Birt D. a. Buchwesen 94¹] conicio ab Ammonio Eutocio discipulo (III 2, 16 Heib.) commendata esse, qui quidem cum idem fuerit Simplicii praeceptor ac de his quaestionibus cum eo collocutus sit (Simpl. Phys. p. 59, 22) huic quoque Ceria suggestisse putandus est. Eudemi tamen de Antiphonte narrationem per Alexandrum traditum esse non nego.

p. 55, 19 ante σημεῖον desidero ἐν.

56, 1 φησί. nempe Alexander.

58, 13 οὐχ ὕλης. hinc Simplicii incipere videtur animadversio usque ad v. 25, unde Alexandrum denuo imperite disputantem affert (cf. Mémoires l. c. p. 181).

59, 6 ante τὴν desideres κατὰ.

60, 14 n. Nicomedes enumerabat quattuor κοχλιοειδεῖς (sec. Pappum) sive κογχλιοειδεῖς (sec. Eutocium). at κοχλιοειδοῦς ἀδελφῆ Appollonii ab hic curvis diversa Nicomedis quadratriei ab Iamblichio confertur.

— 18 ὁ μὲν οὖν. hic paragraphum pones, non v. 22.

61, 3 κατὰ τρόπον. ex his verbis quae perperam Bretschneider interpretatus est, contra Eutocium (III 264, 14 Heib.) efficitur ab Eudemo certe Hippocratis ψευδογραφῆμα non agnosci, id quod et totus Eudemi apud Simplicium locus confirmat et eiusdem Eudemi Ethica H 14 p. 1247^a17, ubi eius geometriae scientiam quodammodo laudat. cf. Mém. l. c. p. 179, ubi ψευδογραφῆματος reprehensionem ex iniqua Aristotelis opinione Soph. elench. 11 p. 171^a15 (cf. Analyt. Prior. B 25 p. 69^a30) et Phys. A 2 (185^a16) originem duxisse probatur.

— 8 δεῖξαι. haec demonstratio ab Hippocrate non in libello de lunulis, sed in Elementis quae composuerat (Eudemus Proeli in Euclid. p. 66, 7 Friedl.) scripta fuisse videtur. [veri dissimile est, si Eudemi verba recte pensantur. verius scribes *non solum — sed etiam*. Usener.]

— 14 καὶ γωνίας . . . τὰ τμήματα (v. 18) Simplicio redde. haec quoque cognita sane Hippocrati in Elementis non in libro de lunulis demonstrata fuerant et ea postea Euclides in suis Elementis repetivit. sed is hoc de segmentorum cum quadratis chordarum proportione theorema non servavit; itaque demonstrationem ab Eudemo destitutus expedire non potuit Simplicius, qui pravam similibus segmentorum definitionem dedit eamque frustra cum cognitis ex Euclide segmentorum proprietatibus coniungebat. [dissimile veri est quia necessaria est haec demonstratio ad cetera theoremata (praecipue III) confirmanda. praeterea non unam, sed plures Hippocratis positiones tradiderat Eudemus (cf. p. 61, 5). Usener.]

p. 61. 19 figuram ab Eudemo datam esse non credo. primam quadraturam ab Alexandro (p. 56, 1—21) aliunde petitam esse clarum est.

62, 12 si Eudemus dedit figuram, non signavit litteras neque lineas AE BE GE ΔE AZ ΓZ iunxit et alterutram τῶν ΑΔ ΒΓ agere satis habuit (cf. v. 31).

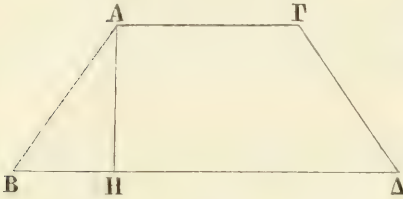
— 17 n. constructionem ab Hippocrate datam non servavit Eudemus cf. P. Tannery *De la solution géométrique des problèmes du second degré avant Euclide* (Mémoires de la Société des Sciences de Bordeaux t. IV, 2^e Série, 3^e cahier p. 18 [de l'extrait]), ubi alterius lunulae proponitur haec quadratio

$$x^2 = 3a^2.$$

Si $AB = a$, quadratione construetur

$$x = B\Delta, \text{ tum } BH = \frac{x - a}{2}, \text{ unde}$$

catheti pes finietur. radio usus eius magnitudinis qua est a invenies punctum (A), quo cathetus in H demissa secetur, quae erit



AH. qua adsecta triangulum efficietur ABH etc.

— 29 ἴσαι (αί). cum demonstrationem non expediat Simplicius, librorum scripturam καὶ servare malim.

— 30n. male Bretschneider ex Hippocrate Eudemoque demonstrationem petitam esse credidit et inde conclusit quae nullo modo possunt probari.

63. 1 ἐπεὶ γὰρ . . . καὶ τῆς ΓΔ (v. 11) Simplicio restitue, hasque ambages brevissimo scriptore indignas iudica, qui multa minus plana demonstrare supersederit.¹ patebat enim angulum sub BAI' obtusum esse, ergo

$$\overline{BI'}^2 > \overline{AB}^2 + \overline{AI'}^2 = 2\overline{GI'}^2.$$

— 6 n. lacunam haud agnoscio. ab imperito scriptore inepta profecta noli mirari.

— 9 lacunam ne hic quidem agnoscio. S. videt ang. ΓAZ = AFZ et ponit διὰ τὸ λβ τοῦ πρώτου BAI' > AI'Z = FAZ. de ἡμίσεια . . . BAI' despero. haec latet conclusio: BAI' > recto. iam sic argumentatur

$$ZAI' + ΓAB = 2\text{rectis} \quad (6. 7)$$

$$\Gamma AB > ZAI' \quad (8. 9)$$

$$\Gamma AB > \text{recto},$$

quae conclusio ad demonstrationem insequentem necessaria est.

— 12 τῶν ΒΔ vel omitte vel Simplicio redde. [hoc litteris non diductis ego significavi. D.] τῶν ἐφ' ἧ ΒΔ dixisset Eudemus sed lineas sine litteris hic indicat. vide quae observavi ad p. 62, 12.

¹ [quantum Sporo quantum Eudemo Simplicius debeat ambigi poterit. sed hac maxime in re fusum fuisse Hippocratem videas etiam in tertio theoremate p. 66, 10 Usener]

p. 63, 14 αὶ γὰρ ΒΓ . . . τριπλάσιον redde Simplicio. Eudemo hoc ex positionibus patebat.

64, 7 in figura, quam Eudemus dedit litterisque signavit, lineae EA AK AB AH a Simplicio sunt additae.

— 13 male Bretschneider verba ἐφ' ἧ et similia Hippocrati ipsi tribuit, quae non minus sunt Eudemi atque aequalium. [idem J. Allman l. c. et Usener observarunt. D.] Hippocratis verba ex Eudemeis enucleari posse vanum est somnium.

— 14 de constructione cf. P. Tannery *De la solution* etc. l. c. ad 62, 12 tertiae ibi lunulae aequatio haec proposita est

$3x^2 + 3ax = 2a^2$ h. e. parabole cum hyperbole rectanguli, cuius latera proportionem habent 1:3. nam hypothesis est (cf. fig. 3 supra p. xxiv)

$$\overline{EZ}^2 = \frac{3}{2} \overline{AK}^2,$$

triangula autem ABE ZBF similia, ergo

$$EB \cdot ZB = AB \cdot B\Gamma = \overline{AK}^2 \text{ sive}$$

$$(EZ + ZB) ZB = \frac{2}{3} \overline{EZ}^2 \text{ sive}$$

$$(EZ + ZB) 3ZB = 2BZ^2$$

Posui $EZ = a$ et $ZB = x$. ergo data a , formanda erit ad construendam x ex $2\overline{EZ}^2$ parabole in EZ cum hyperbole rectanguli formae indicatae. inde erit $AK = \sqrt{\frac{2}{3}} EZ$ et $B\Gamma = \frac{AK}{2}$. atque quoniam nota

est EZ , construi poterit triang. ZBF. sin data erit AK , quod sumpsit Eudemus, constructur quadratione EZ et sequentur cetera similiter. ego priorem rationem ut simpliciosem sequi malui.

— 18 ante B desideres ἐφ' ᾗ cf. v. 14. 15, sed collatis 20. 21 aliis variare Eudemum in punctis signandis credam, in lineis variare non videtur. [at Aristotelis exemplo in lineis quoque significandis, ubi dubitatio nulla esset, breviori ratione signandi interdum usum esse Eudemum mihi persuadeo. unde hoc ad discernenda Simpliciana non sufficit auxilium. D.]

— 23 ὑπόκειται γὰρ ἡ EZ . . . νεύουσα (24) redde Simplicio.

— 32 μὴ διὰ τοῦ κέντρου serva ex Euclide III 3. ἡ ΓΔ διὰ τοῦ κέντρου . . . ἡ EH μὴ διὰ τοῦ κέντρου. Useneri (ῥῆ) dele.

65, 7 περιγεγράφω — τμημάτων (8) Simplicio inepta redde cf. Bretschneider p. 116². Simplicius enim, qui iam antea circulum EKBH descripserat (64, 27), figuram ipse explere conatus est. postea ad Eudemum reversus quod sumpserat demonstrandum esse opinatur.

— 9 φημι Simplicio redde. [ita feci litteris non diductis. D.] quod in praecedenti quadratura non demonstravit Eudemus ne nunc quidem demonstrat.

- p. 65**, 10 τὸ μὲν γὰρ EKH . . . τὸ τραπέζιον (15) Simplicii credas. itaque v. 15 ὅπερ (τμήμα, hoc S. addit) καὶ τὸ τρίγωνον περιέξει τὸ ἐφ' οὗ (ecce Eudemus!) EZH Eudemea sunt et cum γεγράφθω οὖν τὸ τμήμα (23) iungenda. sic digna Eudemo restituitur constructio. sed lacunam postea reliquit S., cum v. 8 iam scripsisset. Eudemum quidem sine demonstratione dicere oportuit: 'segmentum quodvis EZ aut ZH cuius segmento EK KB BH simile erit.' sed ipsa verba restituere non audeo.
- 24 οὗ ἐκτὸς περιφέρεια ἢ EKBH, tum 26 τῶν BZH BZK EKZ, denique 20 ἀφαιρουμένοις ὑπὸ τῶν EK KB BH Simplicio redde.
- 66**, 1 ἡμισοία . . . καὶ BH (2) et verbi δυνάμει omissionem Simplicio tribue.
- 11 EKH S. otiose addidit, sicut v. 14 ὑπὸ EKH.
- 16 διότι . . . KE (17) Simplicio tribuebam. nunc de his διότι . . . δεῖξω dubito. sed si Hippocratea essent, Eudemum ea servasse vix credibile. potius promissis non stetisse Simplicium credo.
- 18 μήκει sine dubio falso ponitur per hypothesin. sed locus sanus mihi videtur. si $BK > 2BZ$, καὶ ἢ ἐφ' ἢ KE (iam virgula ponenda et audiendum $> 2BZ$. nam $KE = BK$). ὥστε [corrigere ὡς sicul] τῆς ἐφ' ἢ \overline{KZ} . (virgula ponenda, nempe $KE > 2BZ = 2KZ$) ἄρα [? D.] μείζων ἢ διπλασία μήκει. (punctum ponendum. [? D.]) καὶ δυνάμει. (iterum punctum ponito. quod de ratione μήκει valet, aequè valet de ratione δυνάμει. sed quoniam $\overline{BK}^2 > 2\overline{BZ}^2$ propter angulum obtusum KZB, Hippocrates concludit (21) ὥστε $\overline{EK}^2 > 2\overline{KZ}^2$). inepta διὰ τὴν ὁμοιότητα . . . πρὸς KZ (20. 21), quae nihil ad rem faciunt, Simplicio redde.
- 24 εἰ μὲν . . . δυνάμει (67, 2) ambages prorsus inutiles Simplicio tribue.
- 27 lacunam in scriptore imperito, qui ad numeros inepte confugit, haud agnosco. quoniam $\overline{EK}^2 > \overline{KZ}^2$, exempli gr. proponit rationem 4:1. ergo $\overline{EZ}^2 : \overline{EK}^2 + \overline{KZ}^2$ erit 6:5.
- 67**, 4 πάντα et εἴπερ καὶ Simplicio redde. si scripsit Eudemus, huius, non Hippocratis fuit τὸ ψευδογράφημα.
- 21 οὗ, forsitan φ̄, cum variet Eudemus cf. v. 29.
- 27 HI dele.
- 28 καὶ δῆλον . . . ἐγγραφομένου sane Simplicii sunt.
- 32 ἢ γὰρ . . . τετραπλάσια Simplicio tribuo.
- 68**, 6 ἢ γὰρ HI . . . πλευρᾷ (11) Simplicius scripsit. nam nervus est eius demonstrationis qua per τμήματα (13) finem facit.
- 16 τὸ γὰρ . . . τμημάτων (24) Simplicio tribuenda, id quod confirmat rectarum designatio.
- 28 τὸ γὰρ . . . κύκλου Simpliciana.
- 69**, 6 lege τῶν τε τριῶν (καὶ τῶν) ἐν τῷ ἐλάττονι (scil. κύκλω).
- 11 post εαυτὸν virgulam, non punctum poseo.

p. 69, 31 ὁρίστων. Simplicii manifestus error, quem deinde corrigit addens ὁρισμένοις πως οἶσιν (34). at non πως, sed absolute ὁρισμένοι sunt arcus lunularum ab Hippocrate quadratarum.

Addo Tanneryi sententiam ex eius de Hippocrate commentario (*Mémoires* II p. 184): *Les deux quadratures obtenues de la sorte l'ont été par deux méthodes qu'il est facile à un moderne de généraliser de manière à trouver une infinité d'autres lunules équivalentes à des polygones définis de telle et telle façon. Mais, en général, ces polygones et ces lunules ne pourront être construits avec la règle et le compas.* cf. H. Hankel (*Zur Geschichte der Mathematik im Alterthum und Mittelalter* Leipzig 1874 p. 127): *Es ist interessant, dass diese von Hippocrates quadrierten Menisken in der That die einzigen sind, deren Flächenraum sich mit Hilfe von Lineal und Cirkel, also elementar construieren lassen.* Quattuor quidem aequationes planorum rectorum et curvatorum, quas Hippocrateis addidit Th. Clausen (*Crelle's Journal für reine und angewandte Mathematik* XXI, Berl. 1840 p. 375ff.), sola ratione analytica indagatae sunt.

CORRIGENDA ET ADDENDA

p. 6, n. 34 *immo* 35 || p. 9, 14 n. *adde* 15 *ante* *τι* || p. 11, 2 *post* *πρὸς* ὃ *dele* *comma* || 3 l. ὀργανικόν || n. 36 *dele* 11 *ante* *καὶ* || p. 13, 1 *εἰδῆσιν* *τοιαύτην* *ἐπιστήμην* *ci.* Vitelli || p. 14, 21 n. *adde* 23 *ante* *ἡ* || p. 15, n. 34 *immo* 35 || p. 17, 10 *restitue* *librorum* *lectionem* *παραλαμβανόμενα* *cf.* p. 76, 11. 295, 35 n. || p. 25, 16 n. *post* 16 *adde* ἡ μάλλον || p. 29, 29 n. *non* 31^r 39, *sed* 31^r 49 (p. 145, 3) || p. 30, 7 l. οὔτως || 16 n. l. διαφορᾶς || p. 31, 13 l. αἶ || p. 43, 25 n. *post* ἡ *adde* (*ante* *καὶ*) || p. 46, 17 *περιγενομένη* *interpretatur* *Bonitz* *Stud. Arist. IV* 389 || p. 48, 24 n. *adde* *cf.* p. 702, 19 n. || p. 52, 14 n. ABΓ — *immo* AΓB — || 23 n. p. 57, 4. 9 *immo* p. 57, 6. 9 || p. 57, 25 l. *ψευδογράφημα* || 8 n. *ante* *δὲ* *adde* 10 || p. 58, n. v. 3 a. i. *dele* 27 δὲ] — *om.* a, *addito* 28 *ante* *κατὰ* || p. 59, 7 *καὲ* *dele* *comma* || 24 *rescribe* *ἀνομογενῆ* *ut* 60, 5 || 25 n. a, *immo* D || p. 60, 15 *post* *Νικομήδους* *pone* *comma* || 30 l. ὠδε || p. 61, 25 n. l. ὀρθογώνιον || p. 63, 1 n. (v. 2) l. *hic* *et* v. 4 || 11 n. *ante* *τῆν* *adde* 12 || p. 64, 13 n. *ante* *ἐφ'* ὦ *adde* 14 || p. 69, 23 l. ἀριθμεῖν; || p. 75, 25 *ὑποτιθεμένω* *codex* *R* *cf.* v. 26 || 13 n. *τοπίσαι* *etiam* *R* || p. 81, 14 *immo* 13, *sed* *ante* *διεσπαρμένως* *adde* 14 || p. 82, 3 *μὲν* *οὖν* *etiam* *cod. R* || p. 84, 25 *immo* 26 || p. 92, 15 n. *ταῦτα* *etiam* *R* || p. 101, 10 l. ὀρᾶς || p. 113, n. *pone* 31 *ante* *λέγη* || p. 119, 11 *ὑπομιμνήσκων* || 18 *post* *καὶ* *D* *adde:* *in* *lac.* *ἂν* *F* || p. 120, 9 l. αὐτὸ || p. 128, n. *pro* 33 l. 32, *pro* 35 l. 34, *addito* 35 *ante* *μέρη* || p. 152, 22 *καὶ* *post* *πάντας* *susp.* *Gomperz* (*Beitr. z. Kritik* I 38) *ubi* *proxima* *sic* *legenda* *conicit:* ἀπὸ γὰρ μοι τούτου δοξέει ὁ νόος [*sc.* *Anaxagoreus*, νόος *praeiverat* *Mullach*] *εἶναι* *conl.* *Philemone* *CF* *IV* 31 || p. 211, 15. *si* *ex* *Themistio* *Boethus* *translatus* *est* (*cf.* *Zeller* III¹ 3 625), *virgulae* „ ” *delendae.* *sed* *hau* *scio* *an* *uterque* *ex* *Alexandro* *hauserit* *cf.* p. 759, 20 *et* *vicinus* *est* *Alexander* *etiam* 211, 13 || p. 245, 13 *pone* *comma* *post* *ἰόν* || p. 279, 32 ἡ] *Simplicio* *relinquendum* ἡ || p. 291, 22 n. <τῆς> *ante* *ἐξηγήσεως* *addere* *praestat* || p. 330, 12 n. *adde* *διὸ* *τῶν* *emend.* *Ambros.* || p. 420, 19 *σύγχυσιν* *conicit* *L. Giacomini* *in* *Aldina* *Bibl. Marucelliane* *I. L. V* 14 *cf.* p. vi³ || p. 519, n. *adde* 15 *διαμετῆ* *F* || p. 520, n. *adde* 11 *αὐτὸν* *F* || 594, 31 *ἐκάλει.* ” || p. 641, 33 n. *adde* *Lagarde* *Gött. gel. Anz.* 1881 n. 15 p. 398 *sqq.* || 707, 30 n. *adde* *E. Pais, La Sardegna* (*Accad. d. Linc.* v. VII 1881) p. 40.

S I M P L I C I I
I N A R I S T O T E L I S P H Y S I C O R U M
L I B R O S Q U A T T U O R P R I O R E S
C O M M E N T A R I A



ΣΙΜΠΛΙΚΙΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ ΕΙΣ ΤΟ Α ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ 1·
ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΚΡΟΑΣΕΩΣ ΥΠΟΜΝΗΜΑ Ο ΕΣΤΙ ΠΡΩΤΟΝ

Τὸν σκοπὸν τῆς Ἀριστοτέλους Φυσικῆς ἀκροάσεως μαθεῖν ἔστι βραδίως,
εἰ τῆς κατ' αὐτὸν διαίρεσεως τοῦ φυσικοῦ μέρους τῆς φιλοσοφίας ὑπομνη- 5
5 σθῆναι. οὐ χεῖρον δὲ ἴσως καὶ τὴν ἄλλην τὴν κατ' αὐτὸν τῆς φιλοσοφίας
ἐκθέσθαι διαίρεσιν. ἐπειδὴ γὰρ τελείωσις ἐστὶ τῆς ψυχῆς ἢ φιλοσοφία ὡσπερ
τοῦ σώματος ἢ ἰατρικὴ, τῆς δὲ ψυχῆς τὸ μὲν ἀλογίον ἐστὶ τὸ δὲ λογικόν, καὶ
τοῦ λογικοῦ τὸ μὲν τῇ ἀλογίᾳ συνεργῶν οἷος ὁ δυνάμει παρ' αὐτῷ λεγό-
μενος νοῦς, τὸ δὲ χωριστὸν οἷος ὁ κατ' ἐνέργειαν, διττὴ δὲ πάσης τῆς ψυχῆς 10
10 ἡ δύναμις ἢ μὲν ὀρεκτικὴ ἢ δὲ γνωστικὴ, τὸ μὲν τοῦ ὀρεκτικοῦ τελειωτικὸν
ἐν τε τῇ ἀλογίᾳ καὶ τῷ δυνάμει νῷ τῷ ταῖς ὀρέξεσι ταῖς ἀλόγοις συνεργῶντι
πρακτικὸν τοῦτο πᾶν οἱ ἀπὸ τοῦ Περιπάτου καλοῦσι περὶ πράξιν ἡσχολημένον
καὶ τέλος ἔχον τὴν τοῦ ἀγαθοῦ αἴρεσίν τε καὶ τεῦξιν, τὸ δὲ τοῦ γνωστικοῦ
τέλος ἔχον τὴν ἀλήθειαν κοινῶς θεωρητικόν. ἀλλ' ὅσον μὲν αὐτοῦ τὴν 15
15 γνῶσιν τοῦ δυνάμει νοῦ τελειοῖ τὴν μετ' αἰσθήσεως καὶ φαντασίας περὶ τὰ
ἔνυλα εἶδη καὶ ἀχώριστα τῆς ὕλης καταγεινομένην, τοῦτο φυσικὸν καλοῦσιν,
ὅτι περὶ τὰ τοιαῦτα ἡ φύσις καὶ ἐν τούτοις οὔσα ἀποδείκνυται· ὅσον δὲ
περὶ τὰ χωριστὰ πάντη τῆς ὕλης εἶδη καὶ τὴν τοῦ ἐνεργείᾳ νοῦ καθαρὰν
ἐνέργειαν καὶ τοῦ δυνάμει τὴν τῷ ἐνεργείᾳ συνεπαιρομένην, τοῦτο θεολογικὸν
20 καὶ πρώτην φιλοσοφίαν καὶ μετὰ τὰ φυσικὰ καλοῦσιν ὡς ἐπέκεινα τῶν φυ-
σικῶν τεταγμένην· τὸ δὲ περὶ τὰ πῆ μὲν χωριστὰ πῆ δὲ ἀχώριστα τῆς ὕλης 20
εἶδη τοῦτο μαθηματικὸν καὶ περὶ ψυχῆς καλοῦσι. καὶ γὰρ τὴν μαθημα-

1 Inscripti ex codicis A librorum V—VIII titulis [cf. Praefatio p. v], a qua norma
optimus quisque liber proxime abest. inscribunt autem ad Σιμπλικίου ὑπόμνημα εἰς τὸ α
τῆς Ἀ. φ. α., E ἐξήγησις τοῦ φιλοσόφου σιμπλ. εἰς τὸν α λόγον τ. φ. α., F Σιμπλ. μεγάλου
διδασκάλου εἰς τὸ α τῆς φ. ἀκροάσεως 3 omisit prooemium E cf. p. 8, 32
scribendum videatur μαθεῖν ἔστι βραδίον at cf. e. g. Porphyrii Quaest. Hom. p. 157, 7 Schraderi
4 εἰ DF: εἴπερ a 5 καὶ aF: om. D τὴν post ἄλλην om. F 9 ὁ κατ' ἐνέργειαν
DF: ὁ ἐνεργείᾳ νοῦς a πᾶσα ψυχῆς δύναμις a 12 πᾶν τοῦτο πρακτικὸν collocat a
ἐσχολημένον F 13 τε om. F 16 καταγεινομένην codex Laur. 85, 1: καταπεινομένην
DF: καταγινομένην a φυσικὸν ad: φυσιολογικὸν F cf. Philoponi prooemium, at vide
infra p. 2, 8, 3, 11 19 συνεπαιρομένην DF: συμπεραινομένην a 22 ψυχὴν F

τικὴν οὐσίαν μέσῃ λέγουσι τῷ μὲν καθόλου τὸ χωριστὸν ἔχουσαν τῆς ὕλης, 1^α
 τῷ δὲ διαστατῷ καὶ διακεκριμένῳ τὸ ἀχώριστον. καὶ τὴν ψυχὴν δὲ ὁμοίως
 κατὰ μὲν τὰ αἰσθήσεις καὶ φαντασίας καὶ κατὰ τὸν δυνάμει νοῦν πολὺ τὸ
 ἔνυλον ἔχουσαν νοοῦσι, κατὰ δὲ τὸν ἐνεργείᾳ νοῦν, ὃν καὶ αὐτὸν τῆς ψυχῆς
 5 ὄντα ἄκρον δεῖκνυσιν ὁ Ἀριστοτέλης, κἄν μὴ δοκῇ τῷ Ἀλεξάνδρῳ, τὸ χω- 25
 ριστὸν τῆς ὕλης ἔχειν φασίν. ἀλλὰ τὰ μὲν ἄλλα μέρη ἐν ταῖς οἰκείαις
 πραγματείαις ἀκριβεστέρως τεύξεται διακρίσεως.

Τοῦ δὲ φυσικοῦ λόγου τὸ μὲν περὶ τὰς ἀρχὰς ἐστὶ τῶν φυσικῶν
 πραγμάτων πάντων καθ' ὃ φυσικά, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν σωματικά, καὶ περὶ
 10 τὰ ταῖς τοιαύταις ἀρχαῖς ἐξ ἀνάγκης ἀκολουθοῦντα, τὰ δὲ περὶ τὰ ἀπὸ τῶν
 ἀρχῶν. ἐπεὶ δὲ τούτων τὰ μὲν ἐστὶν ἀπλᾶ τὰ δὲ σύνθετα, περὶ μὲν τῶν
 ἀπλῶν ἢ Περὶ οὐρανοῦ διδάσκει ἐν μὲν τοῖς πρώτοις δύο βιβλίοις περὶ τῆς 30
 πέμπτης οὐσίας, τοῦ κυρίως οὐρανοῦ, διαλεγομένη καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ
 τὸ αἰδίον αὐτῆς ἀποδεικνύουσα, ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς δύο περὶ τῶν τεττάρων
 15 στοιχείων τῶν ὑπὸ σελήνην, καθ' ὅσον ἀπλᾶ καὶ ταῦτα καὶ ἀπλᾶς κινούμενα
 κινήσεις, κατὰ τοσοῦτον ἐκεῖ παρελημμένων. οὕτως γὰρ ἄμεινον οἶμαι λέγειν
 καὶ οὐχ ὡς ὁ Ἀλέξανδρος τὴν Περὶ οὐρανοῦ περὶ τοῦ αἰδίου τε καὶ κυκλο-
 φορητικοῦ καὶ ἔτι περὶ παντὸς φυσικοῦ σώματος καθόλου ἢ περὶ τοῦ κόσμου
 εἶναι φησι. περὶ μὲν γὰρ τοῦ φυσικοῦ καθ' ὃ φυσικὸν ταύτην εἶναι καὶ 35
 20 αὐτὸς ὁμολογεῖ τὴν πραγματείαν. καὶ ἔστι καὶ τὸ σύνθετον φυσικόν· οὐδεὶς
 δὲ περὶ συνθέτου λόγος ἐκεῖ, ἀλλὰ περὶ τῶν ἀπλῶν, ὡς καὶ αὐτὸς Ἀριστο-
 τέλης ἐν τῷ τρίτῳ τῆς πραγματείας δῆλον πεποίηκεν εἰπὼν "περὶ μὲν οὖν τοῦ
 πρώτου τῶν στοιχείων εἴρηται καὶ ποῖόν τί ἐστὶ τὴν φύσιν καὶ ὅτι ἄφθαρτον
 καὶ ἀγένητον. λοιπὸν δὲ περὶ τῶν δυοῖν εἰπεῖν" δύο λέγων τὰς δύο συ-
 25 ζυγίας τῶν τεττάρων στοιχείων τοῖς δύο εἶδεσι τῆς κινήσεως τῷ τε ἀπὸ
 τοῦ μέσου καὶ τῷ πρὸς τὸ μέσον κρατουμένας, στοιχεῖα δὲ τὰ ἀπλᾶ καλῶν. 40
 ἐπεὶ δὲ τὰ μὲν σύνθετα πάντα γενητὰ καὶ φθαρτὰ ἐστὶ, τῶν δὲ ἀπλῶν τὰ
 μὲν αἰδία τὰ δὲ γινόμενα καὶ φθειρόμενα, περὶ μὲν τῶν αἰδίων ἐν τοῖς
 πρώτοις εἴρηται τῶν Περὶ οὐρανοῦ, περὶ δὲ τῶν γενητῶν καὶ φθαρτῶν ὡς
 30 μὲν ἀπλῶν ἐν τῷ τρίτῳ καὶ τετάρτῳ τῆς πραγματείας ἐκείνης· περὶ δὲ
 τῶν ἢ γενητῶν μέλλων λέγειν πρῶτα συνέγραψε τὰ Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς
 δύο βιβλία τὰ κοινῶς πᾶσι τοῖς γινομένοις καὶ φθειρομένοις ἀκολουθοῦντα 45

4 νοοῦσι aD: ὁρῶσι F 6 ἔχειν τῆς ὕλης F 8 φυσικοῦ λόγου aD: φυσιολογικοῦ F
 cf. ad p. 9, 21 9 ταυτὸ δ' a, qualia adnotare fere supersedi cf. Praefatio p. VII
 11 δὲ καὶ τούτων a τῶν (ante ἀπλῶν) om. a 12 περὶ τοῦ οὐρανοῦ a
 13 κυρίου a καὶ (post ἄλλοις) om. a 14 αὐτῆς DF: αὐτοῦ a 16 παρει-
 λημμένα F 17 ὁ om. a Ἀλέξανδρος cf. Simpl. de Caelo p. 3^a 2. 11 sqq. Karst.
 κυκλοφορικοῦ a 18 φυσικοῦ σώματος DE: σώματος φυσικοῦ a καθόλου ἢ D:
 καθὸ ἢ F: ἤγουν (om. καθόλου) a 20 post ὁμολογεῖ iterat καὶ αὐτὸς F
 21 περὶ τοῦ συνθέτου a ὁ ἀριστοτέλης F cf. de Caelo Γ 1 p. 298 b 6 22 ante δῆλον
 habet φησὶ omisso εἰπὼν F (unde Laur. 85, 1 haec δῆλον πεποίηκεν εἰπὼν in brevius
 φησὶ contraxit) 23 ἐστὶ om. Aristoteles 24 τῶν D: τοῖν aF 26 τῷ (ante
 πρὸς) om. F 31 τῶν om. F γενητῶν] immo συνθέτων vel γενητῶν ὡς συνθέτων
 quod habet a

ἢ τοιαῦτα διδάσκων. τούτων δὲ λοιπὸν ἄλλα ἄλλοις ἰδίως πρόσσει. καὶ 1^ρ
 τὰ μὲν ὅσα ἐν τῷ προσεχῶς ὑπὲρ ἡμᾶς συνίσταται τόπω διὰ τῆς Μετεω-
 ρολογικῆς πραγματείας ἐδίδαξε, τῶν δὲ ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς τόπω ἐπειδὴ τὰ μὲν
 ἐστὶν ἐμψύχα τὰ δὲ ἄψυχα, περὶ μὲν τῶν ἀψύχων ἐν ταῖς Περι μετᾶλλον
 5 πραγματεαῖς διδάσκουσιν· τῶν δὲ ἐμψύχων τὰ μὲν ἐστὶ ζῷα τὰ δὲ φυτὰ τὰ 50
 δὲ ζῳόφυτα· περὶ μὲν οὖν ζῳῶν ἐν ταῖς περι ζῳῶν παντοδαπαῖς πρα-
 γματεαῖς διελέχθησαν πῆ μὲν ἱστορικῶς τὰ περὶ αὐτῶν ἀφηγούμενοι ὡς ἐν
 ταῖς Περι ζῳῶν ἱστορίαις, πῆ δὲ αἰτιολογικῶς διδάσκοντες, ὡς ἐν ταῖς Περι
 ζῳῶν γενέσεως καὶ μορίων καὶ κινήσεως καὶ ὕπνου καὶ τῶν τοιούτων.
 10 ὁμοίως δὲ καὶ περὶ φυτῶν κατὰ τὸν διττὸν τοῦτον ἐδίδαξαν τρόπον. ἢ μὲν
 οὖν διαίρεσις τοιαύτη τίς ἐστὶ τοῦ φυσικοῦ τῆς φιλοσοφίας κατὰ τὴν περι-
 πατητικὴν αἴρεσιν ὡς συνελόντι εἰπεῖν.

Τῆς δὲ προκειμένης πραγματείας ὁ σκοπὸς περὶ τῶν κοινῆ πᾶσιν
 ὑπαρχόντων ταῖς φυσικαῖς | πράγμασι καθ' ὅσον εἰσὶ φυσικά, ταῦτ' ὅν εἰπεῖν 1^ν
 15 σωματικά, διδάξει. κοινὰ δὲ πάντων αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ ταῖς ἀρχαῖς παρα-
 κολουθούντα. ἀρχαὶ δὲ εἰσὶ τὰ τε αἴτια κυρίως λεγόμενα καὶ τὰ συναίτια·
 καὶ αἴτια μὲν τό τε ποιητικόν ἐστὶ καὶ τὸ τελικόν κατὰ τούτους, συναίτια
 δὲ τό τε εἶδος καὶ ἡ ὕλη καὶ ὅλως τὰ στοιχεῖα. Πλάτων δὲ τοῖς μὲν 5
 αἰτίοις τὸ παραδειγματικὸν προστίθῃσι, τοῖς δὲ συναιτιοῖς τὸ ὀργανικόν. καὶ
 20 ὅτι μὲν περὶ τῶν κοινῆ πᾶσιν ὑπαρχόντων τοῖς φυσικοῖς ὁ τῆς πραγματείας
 ἐστὶ σκοπός, ὁλοῖ μὲν εὐθύς καὶ τὸ προοίμιον ἀναγκαῖον εἶναι λέγων τῷ
 φυσικῷ “πρῶτον διορίσασθαι τὰ περὶ τὰς ἀρχάς”, ὁλοῖ δὲ καὶ ἐν ἀρχῇ τοῦ
 τρίτου βιβλίου λέγων “ὁῦλον οὖν ὡς διὰ τε ταῦτα καὶ διὰ τὸ πάντων εἶναι
 25 κοινὰ καὶ καθόλου ταῦτα, σχεπτέον προχειρισασμένοις περὶ ἐκάστου τούτων·
 ὕστερα γὰρ ἢ περὶ τῶν ἰδίων θεωρία τῆς περὶ τῶν κοινῶν”. ἐπεὶ δὲ ἡ 10
 φύσις ποιητικόν πως προσεχῶς αἴτιον οὔσα τῶν φυσικῶν ἀρχῆ κινήσεως
 οὔσα δειχθήσεται καὶ πᾶν φυσικὸν σῶμα ὃν ἀρχὴν ἐν ἑαυτῇ κινήσεως ἔχει,
 ἀναγκαῖος ὁ περὶ κινήσεως λόγος τῷ φυσικῷ. ἐπεὶ δὲ τὸ κινούμενον ὑπὸ
 χρόνου μετρεῖται κατὰ τὴν κίνησιν καὶ σῶμα ὃν ἐν τόπῳ ἐστὶ, δεῖ καὶ περὶ
 30 χρόνου καὶ περὶ τόπου διδάξει. ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸ σῶμα καὶ ὁ τόπος καὶ
 ὁ χρόνος καὶ ἡ κίνησις συνεχῆ ἐστὶ, καὶ περὶ συνεχοῦς ἀνάγκη διαλαβεῖν.
 καὶ ταῦτα μὲν παρακολουθεῖ ταῖς φυσικαῖς ἀρχαῖς. ἐμπίπτει δὲ ζητήματα 15
 καὶ περὶ ἀπείρου καὶ περὶ κενοῦ, περὶ ἀπείρου μὲν ὅτι ἀνάγκη καὶ τὰ φυ-
 σικὰ σώματα καὶ τὴν κίνησιν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸν χρόνον συνεχῆ ὄντα

2 ἐν τῷ supra add. F. 3 ἐδίδαξε DF: διδάσκει a 4 τῶν om. a περὶ (post
 ταῖς) DF: τῶν a 5 διδάσκουσιν DF: διδάσκει a, sed una comprehenduntur Aristotelis
 Theophrastique opera cf. V. Rose Ar. pseud. p. 261 7 διελέχθησαν F: διελέχθησαν D:
 διηλέθη a 8 διδάσκοντες DF: διδάσκων a ἐν τοῖς DF: ἐν ταῖς a 9 καὶ
 (ante κινήσεως) om. a 10 ἐδίδαξαν F: ἐδίδαξε aD 11 post φυσικοῦ addebat μέρους
 Torstrik 15 κοινὰ F et ut vid. D: κοινὰ a 18 πλάτων δε (sic) D: πλάτων γὰρ aF
 21 καὶ] immo κατὰ λέγων Phys. A 1 p. 184^a 14 ὁῦλον ὅτι καὶ τῆς περὶ φύσεως ἐπι-
 στήμης πειρατέον διορίσασθαι πρῶτον τὰ π. τ. ἀ. 22 τὰ] τὸ F 23 τρίτου βιβλίου c. 1
 p. 200^b 21 24 καὶ (ante καθόλου) om. D ταῦτα] πᾶσιν Aristoteles 25 κοινῶν
 ἐστὶν Ar. ἐπεὶ δὲ aD: ἐπειδὴ F 27 αὐτῷ a 28 ἀναγκαῖος post λόγος collocaat a

καὶ διάστασιν ἔχοντα ἐπ' ἄπειρον εἶναι διαιρετὰ καὶ ἡ ἄπειρα εἶναι ἢ πε- 1v
 παρασμένα ἢ πῆ μὲν τὸ ἄπειρον ἔχειν πῆ δὲ τὸ πεπερασμένον· ἐπεὶ δὲ
 ὁ τόπος ἔδοξέ τισι διάστημά τι κενὸν εἶναι σώματος ἐστερημένον, εἰκότως
 ὁ περὶ κενοῦ λόγος ἐμπίπτει τῷ περὶ τοῦ τόπου, καὶ διότι τινὲς τῶν φυσι-
 5 κῶν καὶ οὐχ οἱ τυχόντες καὶ τὸ κενὸν ἐν ἀρχῆς ἔθεντο λόγῳ. περὶ τούτων
 οὖν ὁ τῆς φυσικῆς ἀχροάσεως σκοπός, ἃ κοινῇ πᾶσι τοῖς φυσικοῖς ὑπάρχει 20
 ἢ δοκεῖ μὲν, οὐχ ὑπάρχει δέ.

Καὶ ἡ αἰτία τῆς ἐπιγραφῆς λοιπὸν δῆλη. περὶ γὰρ τῶν κοινῶς πᾶσι
 τοῖς φυσικοῖς καθὼ φυσικά ἐστὶν ὑπαρχόντων διδάσκουσα εἰκότως τὸ κοινὸν
 10 ὄνομα ἀπηνέγκατο 'Φυσική' ἐπιγραφεῖσα, 'ἀχροάσις' δὲ ὡς εἰς ἀκρίβειαν
 οὕτως ἡσχημένη ὡς εἰς ἀχροάσιν ἄλλων προτειθεῖσθαι. Ἄδραστος δὲ ἐν
 τῷ Περὶ τῆς τάξεως τῶν Ἀριστοτέλους συγγραμμάτων ἱστορεῖ παρὰ μὲν
 τῶν 'Περὶ ἀρχῶν' ἐπιγραφέσθαι τὴν πραγματείαν. ὑπ' ἄλλων δὲ 'Φυσικῆς 25
 ἀχροάσεως'. τινὰς δὲ πάλιν τὰ μὲν πρῶτα πέντε 'Περὶ ἀρχῶν' ἐπιγράφειν
 15 φησί, τὰ δὲ λοιπὰ τρία Περὶ κινήσεως. οὕτω δὲ φαίνεται καὶ Ἀριστοτέλης
 αὐτῶν πολλαχρῶς μεμνημένος.

Χρήσιμος δὲ ἐστὶν ἡ φυσιολογία οὐ μόνον ἐν τοῖς κατὰ τὸν βίον καὶ
 ἰατρικῇ καὶ μηχανικῇ τὰς ἀρχὰς παρέχουσα καὶ ταῖς ἄλλαις βοηθοῦσα τέχναις
 (ἐκάστη γὰρ αὐτῶν δεῖται τὴν φύσιν καὶ τὰς κατὰ τὴν φύσιν διαφορὰς τῆς
 20 ὑποκειμένης αὐτῇ ὕλης ἐπεσκεφεῖναι) οὐδὲ ὅτι τὸ ἐν ἡμῖν τῆς ψυχῆς εἶδος 30
 τὸ σύστοιχον πρὸς τὴν τῶν φυσικῶν γνώσιν τελειοῖ ὡς θεολογία τὸ νοερὸν
 καὶ ἄκρον, ἀλλ' ὅτι καὶ πρὸς τὰς ἄλλας τῆς ψυχῆς τελειώσεις τὰ μέγιστα
 συντελεῖ. καὶ γὰρ ταῖς πρακτικαῖς ἀρεταῖς συλλαμβάνει, δικαιοσύνη μὲν
 καθ' ὅσον ἐπιδεικνύσι τὰ τε στοιχεῖα καὶ τὰ μέρη τοῦ παντός ἀλλήλοισ
 25 εἴχοντα καὶ ἀγαπῶντα τὴν ἑαυτῶν τάξιν καὶ τὴν ἰσότητά φυλάττοντα τὴν
 γεωμετρικὴν καὶ διὰ τοῦτο πλεονεξίας ἀφίστησι, σωφροσύνη δὲ τὴν φύσιν
 δεικνύσα τῆς ἡδονῆς, ὅτι προηγούμενον μὲν οὐδὲν ἐστὶν ἀγαθόν, παρακολού- 35
 θημα δὲ τι ἕως τότε σφοδρὸν καὶ αἰρετὸν δοκοῦν, ἕως ἔτι πολλῶ τῷ παρὰ
 φύσιν συνανακέραται. καὶ μέντοι ἢ περὶ τὴν φυσικὴν θεωρίαν ἀσχολία
 30 βράδιως τὴν ψυχὴν μεθίστησιν ἀπὸ τε τῶν σωματικῶν ἡδονῶν καὶ τῆς περὶ
 τὰ ἔκτος πτοίας· δι' ὧν σωφροσύνη καὶ δικαιοσύνη καὶ τὸ εὐσύμβολον ἐν
 τοῖς συναλλάγμασι περιγίνεται. ἀνδρείος δὲ τίς ἂν οὕτως εἶη ὡς ὁ ἀπὸ
 φυσιολογίας ἐγνωκώς ὡς οὐδὲν αἰσθητὸν τοῦ παντός ἐστὶ μέρος τὸ ἡμέτερον 40
 ζῶον οὐδὲ τοῦ χρόνου τοῦ παντός τῆς ἡμετέρας ζωῆς τὸ μέτρον καὶ ὅτι
 35 τῷ γινομένῳ παντὶ φθορὰν ἀκολουθεῖν ἀναγκαῖον διαλύσιν οὐσαν εἰς τὰ ἀπλᾶ
 καὶ ἀπόδοσιν τῶν μερῶν εἰς τὰς οἰκείας ὀλότητας καὶ ἐκνεασμὸν τῶν γε-

1 καὶ ἡ aD: καὶ εἰ F 2 ἡ (ante πῆ) om. F. 3 τισι cf. Ar. Phys. Δ 1 p. 208^b 26
 4 τοῦ om. F. τινὲς cf. Ar. Phys. I 5 p. 188^a 23 5 ἐθενταλόγω (sic) F
 6 ἃ aD: οὐ F 10 εἰς F: om. D: κατ' a 13 Φυσικῆς ἀχροάσεως sc. βιβλία ὁκτώ
 15 καὶ ὁ ἀριστ. F 19 post δεῖται add. ταύτης ὥστε a. de constructione cf. p. 5, 10 et
 f. 9^v 21 κατὰ τὴν DF: κατὰ a 25 ἀγαπῶντα F 27 προηγούμενος conl.
 Torstrik 27 ἀγαθόν ἐστὶ a 30 περὶ τὰς F 34 τοῦ χρόνου τοῦ παντός sc.
 αἰσθητὸν μέρος 35 γενομένων conl. Torstrik

γηρακίτων καὶ ἀνάρρωσιν τῶν κεκμηκίτων; τὸ δὲ νῦν ἢ μετ' ὀλίγα ἔτη 1
 φθίρεσθαι ἐν οὐδενὶ ἂν εἴη λόγῳ πρὸς τὸν τὴν ἀπειρίαν τοῦ χρόνου διε-
 γνωκίτα· εἰ δὲ καὶ τὴν χωριστὴν ὑπεροχὴν τῆς ψυχῆς ἐνοῶν πρὸς τὰς ἀπὸ
 τοῦ σώματος προσγενομένας ἀσχολίας αὐτὴν παραβάλλοι, τότε ἂν τελείως 45
 5 ἀγαπήσοι τὸν θάνατον· ὁ δὲ πρὸς θάνατον οὕτως ἔχων τί ἂν ἄλλο τῶν δο-
 κούντων δεινῶν καταπτῆξει; φρονήσεως δὲ αὐτόθεν ἐστὶ ποιητικὴ πολὺ τὸ
 συγγενὲς ἐχούσης πρὸς τὸ γνωστικὸν τῆς ψυχῆς. μεγαλοψύχους δὲ καὶ με-
 γαλόφρονας ποιεῖ πείθουσα μὴδὲν τῶν ἀνθρωπίνων ἠγείσθαι μέγα· ὀλίγοις
 τε ἀρκουμένους καὶ διὰ τοῦτο ὧν τε ἔχουσι κοινωνοῦντας ἐτοίμως καὶ λαμ-
 10 βάνειν παρ' ἄλλων οὐδὲν δεομένους ἐλευθερίους ἀποτελεῖ. τὸ δὲ μέγιστον 50
 αὐτῆς ἀγαθόν, ὅτι καὶ πρὸς τὴν τῆς ψυχικῆς οὐσίας γνώσιν καὶ πρὸς τὴν
 τῶν χωριστῶν καὶ θείων εἰδῶν θεωρίαν ὁδὸς ἐστὶ καλλίστη, ὡς καὶ Πλάτων
 δηλοῖ ἀπὸ τῶν φυσικῶν κινήσεων ὁρμηθεὶς ἐπὶ τὴν εὖρεσιν τῆς τε αὐτο-
 κινήτου οὐσίας καὶ τῆς νοεῶς καὶ θείας ὑποστάσεως, καὶ Ἀριστοτέλης δὲ
 15 ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ ἀπὸ τοῦ αἰδίου τῆς κυκλικῆς κινήσεως τὸ
 ἀκίνητον καὶ πάσης κινήσεως αἴτιον ἀνερευνῶν. ἔτι δὲ τὸ πρὸς τὴν θείαν
 ὑπεροχὴν σέβας αὕτη | μάλιστα διαθερμαίνει, καλῶς ἐκ τῆς τῶν ὑπ' αὐτοῦ 2^τ
 γενομένων ἀκριβοῦς κατανοήσεως εἰς θαῦμα καὶ μεγαλειότητα τοῦ ποιήσαντος
 ἀνεγείρουσα· τῷ δὲ θαύματι τούτῳ ἢ πρὸς τὸν θεὸν συμπάθεια καὶ πίστις
 20 καὶ ἐλπίς ἀσφαλεῖς συνακολουθοῦσι. καὶ διὰ ταῦτα μάλιστα φυσιολογίαν
 ἀσκητέον. οὕτως οὖν χρησίμου τῆς φυσιολογίας οὔσης χρησιμωτάτη ἂν εἴη
 δικαίως ἢ παρούσα πραγματεία τὰς ἀρχὰς ἡμᾶς τῆς ὅλης φυσιολογίας ἀνα- 5
 διδάσκουσα, ὧν ἐκτὸς ἀδύνατον φυσιολογικὴν ἔχειν ἐπιστήμην, ὡς καὶ αὐτὸς
 Ἀριστοτέλης ἀρχόμενος εὐθὺς τῆς συγγραφῆς ἐνεδειξάτο “τότε γὰρ οἰόμεθα
 25 γινώσκειν ἕκαστον” εἰπὼν, “ὅταν τὰ αἴτια γνωρίσωμεν τὰ πρῶτα καὶ τὰς
 ἀρχὰς τὰς πρῶτας καὶ μέχρι τῶν στοιχείων”.

Εἰ δὲ καὶ περὶ τῆς τάξεως τοῦ συγγράμματος χρὴ λέγειν, ὅτι μὲν τῶν
 φυσικῶν προηγεῖται πάντων ὡς τὰς ἀρχὰς διδάσκον τὰς φυσικὰς, πρόδηλον
 καὶ ἐκ τῆς παρατεθείσης ῥήσεως· μετὰ δὲ τὰς ἠθικὰς πραγματείας τὰς τὸ 10
 30 ἦθος ἡμῶν καταρτυούσας καὶ τὰς λογικὰς τὰς τὸ κριτήριον ἡμῶν τῆς ἀλη-
 θείας εὐτρεπισούσας τὰς φυσικὰς χρὴ πραγματείας παραλαμβάνεσθαι.

Ὅτι δὲ γνήσιον τοῦ Ἀριστοτέλους τὸ βιβλίον, περιττὸν κατασκευάζειν,
 ἀναμφίλεκτον ὑπάρχον καὶ ἐν πολλοῖς τῶν ἀναμφιλέκτων συγγραμμάτων

2 φθίρεσθαι DF: φθαρσόμενον a 4 παραβάλοι F 5 ἀγαπήσοι a: ἀγαπήση DF.
 futurum cum ἂν quin adhibuerit Simplicius idque sensu paululum ab aoristo et praesenti
 diverso dubitari nequit cf. f. 49 v 27. 182 r 45. 284 v 47. 289 r 28. 293 v 18. 307 r 50
 alias. ergo cave ἀγαπήσοι sive potius illius more ἀγαπήσειε corrigas 6 αὐτό-
 θεν F: αὐτόθ^θ D: αὐτόθι a 10 οὐδὲν DF: μὴδὲν a 11 οὐσίαν F πρὸς
 τὸν τῶν F 13 δηλοῖ] δεικνυσιν a 14 δὲ om. F 16 ἀνευρῶν F ἔτι δὲ
 DF: ἔστι δὲ a 17 καλῶς e margine illatum coniecit Torstrik αὐτοῦ sc. θεοῦ
 18 θαῦμα τῆς μεγαλειότητος coni. Torstrik τοῦ ποιήματος F² 21 οὕτως οὖν F:
 οὔτω γοῦν aD 23 post αὐτὸς add. ὁ F 25 ἀρχόμενος Phys. A 1 p. 184 n 12
 γὰρ om. a 29 καὶ om. a 30 καταρτυούσας DF (cf. Plut. de r. rat. aud. 2 p. 38 D):
 καταρτιζούσας a 33 ἀμφιλεκτον F¹, corr. F² ἀμφιλέκτων F¹, corr. F²

μνήμης παρὰ τοῦ Ἀριστοτέλους τυγχάνον καὶ τῶν σπουδαιοτάτων αὐτοῦ 2^ο
μαθητῶν καὶ τῶν ἀπὸ τῆς ἀφύσεως πάντων μεμνημένων, τῶν δὲ καὶ κε-
φάλαια αὐτῆς καὶ συνόψεις ποιουμένων. 15

Διχῆ δὲ τὴν πρώτην τῆς ὅλης πραγματείας διηρημένης τὰ μὲν πρώτα
5 Ἄδραστος λέγει πάντα βιβλία (ὅτι) περὶ τε τῶν φυσικῶν ἀρχῶν ἔστι
πασῶν καὶ τῶν αὐταῖς ἀκολουθούντων καὶ τῶν εἰς ζήτησιν παρεμ-
πιπτόντων. ἀπὸ δὲ τοῦ ἕκτου βιβλίου τὸν περὶ κινήσεως ἀναλαβὼν λόγον
ἐν τοῖς τοῖσι τοῖς λοιποῖς τὰ παντοδαπὰ περὶ κινήσεως φυσικὰ θεωρή-
ματα παραδίδωσι· διὸ τὰ μὲν πρώτα πάντα Περὶ ἀρχῶν εἶθε καλεῖν ὁ
10 Ἀριστοτέλης. τὰ δὲ ἑφεξῆς Περὶ κινήσεως. τῶν δὲ Περὶ ἀρχῶν ἐν μὲν 20
τῷ πρώτῳ περὶ τῶν συναπτόντων διδάσκει. τῆς τε ὅλης φησὶ καὶ τοῦ
εἶδους καὶ τῆς ἀντικειμένης τῷ εἶδει στερήσεως· ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ περὶ
τοῦ προσεχῶς ποιητικοῦ αἰτίου, ἕπερ τὴν φύσιν εἶναι φησι, καὶ μέντοι
καὶ περὶ τοῦ τελικοῦ. ἐπειδὴ δὲ ἔστι τινα καὶ ἄλλα ποιητικὰ δοκοῦντα
15 αἰτία. κατὰ συμβεβηκὸς ἔχοντα τοῦτο ὡσπερ ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον,
οὐδὲ τὴν τούτων διορισμὸν ἀδιορίστων καταλείπειν. ὁρίσασμενος δὲ τὴν
φύσιν ἀρχὴν κινήσεως καὶ ὅλως τῶν φυσικῶν κατὰ κίνησιν χαρακτη- 25
ρισμένον. ἐν τῷ τρίτῳ τί ποτ' ἔστιν ἡ κίνησις ἢ τε κοινὴ καὶ ἕκαστον
αὐτῆς εἶδος ἀναδιδάσκει. ἐπεὶ δὲ συνεχῆς ἡ φυσικὴ κίνησις, τὸ δὲ συνεχὲς
20 ἐπ' ἀπειρον διαιρετόν, καὶ περὶ συνεχοῦς καὶ περὶ ἀπειροῦ διαλέγεται κατὰ
τὸ τρίτον βιβλίον. σώματα δὲ ὄντα τὰ φυσικὰ καὶ θέσιν ἔχοντα τόπου
δεῖται ἐν ᾧ τε ἔσται καὶ ἐν ᾧ κινήθησεται. διὸ καὶ περὶ τόπου διέξεις ἐν
τῷ τετάρτῳ. κενὸν δὲ διάστημα τινῶν τὸν τόπον ὑπολαμβάνόντων καὶ ἐν
ἀρχῆς λόγῳ τὸ κενὸν τιθέντων τινῶν, εἰκότως καὶ τὰς περὶ τοῦ κενοῦ ζη- 30
τήσεις ἀνακινεῖ. πάσης δὲ κινήσεως ὑπὸ χρόνου μετρομένης, ἀναγκαῖον
ἦν καὶ περὶ χρόνου τὸν φυσικὸν πολυπραγμονεῖν. καὶ οὕτως τὸ τέταρτον
συνεπεράνατο βιβλίον. ἐν τῷ πέμπτῳ δὲ τὴν κίνησιν ἀκριβῶς ἀπὸ τῶν
ἄλλων μεταβολῶν διέκρινε καὶ τὴν ἀντίθεσιν τῶν τε κινήσεων πρὸς ἀλλήλας
καὶ τῶν ἡρεμιῶν πρὸς τε τὰς κινήσεις καὶ πρὸς ἀλλήλας διώρισε καὶ τὴν
30 μίαν κίνησιν ἧτις ποτὲ ἔστι περιέγραψεν.

Ἄλλ' ὀλίγα ἔτι προσθήεις ἐπὶ τὴν λέξιν τραπήσομαι. τῶν γὰρ πρὸ τοῦ 35
Πλάτωνος φιλοσοφούντων οἱ μὲν περὶ Θαλῆν καὶ Ἀναξίμανδρον καὶ τοὺς
ταυτούτους, ἅτε πρώτως τότε μετὰ τὸν κατακλυσμὸν καὶ τὴν τῶν ἀναγκαίων
περιποίησιν φιλοσοφίας ἀρξάμενης ἐν τῇ Ἑλλάδι, τὰς τῶν φύσει γινομένων
35 αἰτίας ζητούντες ἅτε κάτωθεν ἀρχόμενοι τὰς ὕλικὰς καὶ στοιχειώδεις ἀρχὰς
ἐθεάσαντο καὶ ἐξέφραγαν ἀδιορίστως ὡς πάντων τῶν ὄντων τὰς ἀρχὰς ἐκ-

3 αὐτῆς aD (sc. τῆς φυσικῆς ἀφύσεως): αὐτοῖς F 5 λέγει] τε λέγει F ὅτι ad-
didi τε (post περὶ) F: om. aD ἔστι DF: εἶναι a 8 θεωρήματα] προβλήματα
statim corr. F 13 προσεχῶς a: προσεχοῦς DF 14 καὶ (ante περὶ) om. F
17 τὴν post κατὰ add. a 18 καὶ (post ἢ τε) scripsi: καθ' F: καὶ καθ' aD
19 αὐτῆς om. a ἐπεὶ δὲ aD: ἐπειδὴ F 20 περὶ (ante ἀπειροῦ) om. a 23 κενὸν
δὲ cf. ad p. 4, 3. 4 24 τινῶν τὸ κενὸν τιθέντων a περὶ (post τὰς) om. F
27 ἀκριβῶς om. a 30 ἢ τις aF: ἅ τις D 34 ἅτε κάτωθεν ἀρχόμενοι DF: om. a

φαίνοντες. Ξενοφάνης δὲ ὁ Κολοφώνιος καὶ ὁ τούτου μαθητὴς Παρμενίδης 2^α
καὶ οἱ Πυθαγόρειοι τελειωτάτην μὲν περὶ τε τῶν φυσικῶν καὶ τῶν ὑπὲρ τὴν
φύσιν, ἀλλ' αἰνιγματώδη τὴν ἑαυτῶν φιλοσοφίαν παραδεδώκασιν. Ἀναξα-
γώρας δὲ ὁ Κλαζομένιος ἐπέστησε μὲν ποιητικὸν αἴτιον τὸν νοῦν, ἐν δὲ ταῖς
5 αἰτιολογίαις ὀλίγιστα αὐτῷ προσεχρήσατο, ὡς ὁ ἐν Φαίδωνι Σωκράτης ἐπέ-
σκηψε. καὶ ἴσως οὐδὲν ἄτοπον τοῦτο. καὶ γὰρ καὶ ὁ Ἰμμαιοὺς αὐτὸς τε
καὶ ὅν ὁ Πλάτων ὑπεκρίνατο καίτοι ποιητικὸν καὶ παραδειγματικὸν καὶ τε-
λικὸν αἴτιον τῶν γινομένων προϋποθέμενοι, ὅμως τὰς τῶν σωματικῶν αἰτίων 15
ἀποδόσεις ἀπὸ τε τῶν ἐπιπέδων καὶ τῶν σχημάτων καὶ ὅλως ἀπὸ τῆς τῶν
10 στοιχείων φύσεως ἐποίησαντο. πλὴν ὅ γε Πλάτων τὰ τε τῶν Πυθαγορείων
καὶ τῶν Ἐλεατικῶν ἐπὶ τὸ σαφέστερον προαγαγὼν τὰ τε ὑπὲρ τὴν φύσιν
ἐξύμνησεν ἀξίως καὶ τοῖς φυσικοῖς καὶ γενητοῖς τὰς στοιχειώδεις ἀρχὰς τῶν
ἄλλων διέκρινε καὶ στοιχεῖα πρῶτος αὐτὸς ἀνόμασε τὰς τοιαύτας ἀρχὰς,
ὡς ὁ Εὐδόμηος ἱστορεῖ, καὶ τὸ ποιητικὸν αἴτιον καὶ τὸ τελικὸν καὶ ἔτι πρὸς
15 τούτῳ τὸ παραδειγματικόν, τὰς ἰδέας, αὐτὸς θεασάμενος διέκρινε· καὶ γὰρ 50
τὴν ὕλην ταῖς αὐταῖς χρώμασι ἐνόησας ἐς ὕστερον Ἀριστοτέλης ἀνεῦρε.
καὶ τὸ εἶδος ὁμοίως· ποιητικὸν τε αἴτιον τὸν θεῖον ἐφίστησι νοῦν καὶ τε-
λικὸν τὴν τούτου ἀγαθότητα, δι' ἣν τὸ αἰσθητὸν πᾶν πρὸς τὸ νοητὸν πα-
ράδειγμα ἀφωμοίωσεν. ὁ δὲ γε Ἀριστοτέλης τῶν μὲν πρὸ τοῦ Πλάτωνος
20 φυσιολόγων διήνεγκεν οὐ μόνον τὸ ποιητικὸν αἴτιον ἐπιστήσας, ἀλλ' ὅτι καὶ
τὰ ὑλικά αἴτια ἀρχαιότερον ἐθεάσατο. ἐκεῖνων γὰρ ἢ τὰς ὁμοιομερείας
ἢ ἐν τι τῶν τεττάρων | στοιχείων ἢ πλείονα ἢ πάντα ὑποθεμένων ἢ μέχρι 2^α
τῶν ἀτόμων σωμάτων ἐλθόντων, αὐτὸς καὶ τὰς ὁμοιομερείας καὶ τὰ τέσσαρα
στοιχεῖα διέλυσε καὶ αὐτὴν τὴν σωματικὴν φύσιν εἰς τε τὴν ὕλην καὶ τὸ
25 εἶδος ἀνέλυσε, ὡς πρὸ αὐτοῦ Πλάτων καὶ πρὸ τοῦ Πλάτωνος ὁ Πυθαγορικὸς
Ἰμμαιοὺς, προσεχῆ μὲν τὰ τέτταρα στοιχεῖα ποιήσαντες, πρὸ ἐκεῖνων δὲ τὰ
ἐπίπεδα, ἀρχὰς δὲ πρῶτας στοιχειώδεις τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος, ὁμοῦ δὲ 5
καὶ τοῦ Πλάτωνος καὶ τῶν πρὸ Πλάτωνος ἀπάντων διήνεγκεν Ἀρι-
στοτέλης, ὅτι περὶ τῶν φυσικῶν πραγμάτων ἢ ὡς περὶ πάντων τῶν ὄντων
30 διαλεγόμενων, ὡς πρὸ τοῦ Πλάτωνος τινες, ἢ ὡς περὶ κόσμου καὶ μερῶν
κόσμου καὶ ἐν τοῖς περὶ κόσμου τὰ ἐνταῦθα ζητούμενα ἀνακινούντων, ὡς
αὐτὸς τε ὁ Πλάτων καὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ τινες, ὁ Ἀριστοτέλης καὶ τὰ φυ-
σικὰ διέκρινεν ἡγήνα ἐν τοῖς οὖσιν ἔχει τάξιν καὶ ὡς εἰ μὴδὲ ἦν κόσμος,
περὶ αὐτοῦ καθ' αὐτὸ διδάσκει τοῦ φυσικοῦ σώματος· καὶ τοῖς στοιχείαις 10
35 δὲ τὴν στέρησιν ὡς ἄλλο τι τῆς ὕλης οὖσαν αὐτὸς ἀπέδειξε, τοῦ Πλάτωνος

2 τελειωτάτην a 5 ὀλίγα a ἐν Φαίδωνι] p. 98 B 6 καὶ (post γὰρ) om. F
7 καίτοι DF: τὸ a 9 καὶ τῶν om. a 10 τὰ τε τῶν F: τὰ τε D: τὰ τῶν a
12 καὶ (superscr. ἐν) F 13 πρῶτως D 15 τούτῳ D cf. p. 10, 34: τοῦτο F:
τούτοις a αὐτὸς om. F 20 μόνον τὸ (sed ead. m. ὦ superscr.) aF¹: μόνον τῶ
D unde conicias τῷ τὸ — ἐπιστήσαι 24 εἰς τε τὸ εἶδος καὶ τὴν ὕλην a 25 τοῦ
post καὶ om. F 28 post πρό add. τοῦ a ante Ἀριστοτέλης add. ὁ a 30 ὡς
οἱ πρὸ a μερῶν κόσμου DF: τῶν τοῦ κόσμου μερῶν a 31 καὶ (ante ἐν) om. a
33 ὅ τινα D 35 τοῦ Πλάτωνος ὡς ταῦτο τῆ ὕλη ἀφορισμένου τὴν στέρησιν temptabat
Torstrik

τῆς ὕλης ἢ κατὰ τὴν ὕλην ἀφορισσαμένου τὴν στέρησιν. καὶ τὸ ποιητικὸν 2^v
 δὲ αἴτιον τῶν μὲν ἄλλων παραλιμπανόντων, τοῦ δὲ Ἀναξαγόρου καὶ τοῦ
 Πλάτωνος. ταῦτόν δὲ εἰπεῖν τῶν Πυθαγορείων, τὸν θεῖον νοῦν τιθέντων,
 αὐτὸς τὸ προσεχὲς ζητῶν τῶν φύσει γινομένων ποιητικὸν αἴτιον τὴν φύσιν
 5 εἶναι φησιν, ἣν ὁ Πλάτων ἐν τῷ ὀργανικῷ τέθεικε κινουμένην μὲν ὑφ'
 ἐτέρου, κινουσαν δὲ ἑτέρα. οὐ μέντοι οὐδὲ Ἀριστοτέλης ἐπὶ τῆς φύσεως 15
 ἔμεινεν ὡς ἐπὶ πρώτης ἢ κυρίως ποιητικῆς, ἀλλ' αὐτὸς ἐπὶ τὸ ἀκίνητον
 καὶ πάντων κινήτικόν αἴτιον ἀνῆλθε καὶ πάντα τούτου ἐξῆψεν ἐπὶ τέλει τῆς-
 δε τῆς πραγματείας τὰ κινούμενα. καὶ τὸ εἶδος δὲ τῆς τοῦ ἀνδρὸς τούτου
 10 φυσιολογίας διήνεγκε τῶν μὲν παλαιωτέρων, καθ' ὅσον τὸ αἰνιγματώδες
 ἐκείνων εἰς τὸ σαφέστερον μετέβαλε καὶ ἀκριβείαν ταῖς ἀποδείξεσι προσέθηκε,
 τοῦ δὲ Πλάτωνος, καθ' ὅσον προφανεστέρας τίθησι τὰς τῶν ἀποδείξεων 20
 ἀνάγκας καὶ τὰς ἀρχὰς αὐτῶν ἀπὸ τε τῆς αἰσθήσεως καὶ ἀπὸ τῶν προ-
 χείρων δοξῶν σπουδάζει λαμβάνειν, πάντων δὲ ὁμοῦ τῷ πάντα τὰ τῆς φυ-
 15 σιολογίας μέρη μέχρι τῶν μερικωτάτων ἀπεξεργάσασθαι.

Διχῆ δὲ διηρημένων αὐτοῦ τῶν συγγραμμάτων εἰς τε τὰ ἐξωτερικὰ
 οἷα τὰ ἱστορικὰ καὶ τὰ διαλογικὰ καὶ ὅπως τὰ μὴ ἄκρας ἀκριβείας φροντί-
 ζοντα καὶ εἰς τὰ ἀκροαματικά, ὧν καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ πραγματεία, ἐν ταῖς
 ἀκροαματικαῖς ἀσάφειαν ἐπετήδευσε διὰ ταύτης τοὺς βιβλιομυτέρους ἀπο- 25
 20 κινούμενος. ὡς παρ' ἐκείνοις μηδὲ γεγράφθαι δοκεῖν. τοιγαροῦν Ἀλεξάνδρου
 μετὰ τὴν Περσῶν κατὰίρεσιν τάδε πρὸς αὐτὸν γεγραμμένος "Ἀλέξανδρος
 Ἀριστοτέλει εὖ πράττειν. οὐκ ὀρθῶς ἐποίησας ἐκδοῦς τοὺς ἀκροαματικούς
 τῶν λόγων. τίμη γὰρ ἔτι διοίσωμεν ἡμεῖς τῶν ἄλλων, εἰ καθ' οὗς ἐπαι-
 25 δεύθημεν λόγους, οὗτοι πάντων ἔσονται κοινοί. ἐγὼ δὲ βουλοίμην ἂν ταῖς
 25 περὶ τὰ ἄριστα ἐμπειρίας ἢ ταῖς δυνάμεισι διαφέρειν", αὐτὸς τάδε ἀντέ-
 γραψεν "Ἀριστοτέλης βασιλεῖ Ἀλεξάνδρῳ εὖ πράττειν. ἔγραψάς μοι περὶ 30
 τῶν ἀκροαματικῶν λόγων, οἷόμενος δεῖν αὐτοὺς φυλάττειν ἐν ἀπορρήτοις. ἴσθι
 οὖν αὐτοὺς καὶ ἐκδομένους καὶ μὴ ἐκδομένους. συνετοὶ γὰρ εἰσι μόνους
 τοῖς ἡμῶν ἀκούσασιν. ἔρρωσο." Πλούταρχος δὲ ὁ Χαιρωνεὺς ἐν τῷ Ἀλεξάν-
 30 δρου βίῳ ἐπὶ τῇ ἐκδόσει τῆς Μετὰ τὰ φυσικὰ ταῦτα γεγράφθαι φησίν.

p. 184^a 10

Ἐπειδὴ τὸ εἰδέναι καὶ τὸ ἐπίστασθαι.

Τὸ προοίμιον εὐθὺς τὸν σκοπὸν ἐκφάνει τοῦ συγγράμματος, ὅτι περὶ
 τῶν φυσικῶν ἀρχῶν ἐστὶ· πειρατέον γάρ, φησί, πρῶτον ἀνιρρίσασθαι τὰ περὶ
 τὰς φυσικὰς ἀρχὰς. καὶ τὴν ἀναγκαίαν δὲ χρεῖαν τοῦ περὶ τῶν ἀρχῶν

1 ἢ om. F 4 post αὐτὸς inserit φύσιν εἶναι φησὶ expuncta F 6 οὐδὲ ὁ ἀριστο-
 τέλης F 7 ἀλλ' DF: ἀλλὰ καὶ a 11 εἰς DF: ἐπὶ a 12 προφανεστέρας F
 cf. p. 15, 28: ἀσθενεστέρας Da 13 αὐτὸς a τῶν αἰσθήσεων F 14 σπουδάζει
 DF: σπουδάζω a 15 ἀπεξεργάσασθαι D: ἐπεξεργάσασθαι aF 20 ἐκείνης a ἀλέ-
 ξάνδρος D 24 κοινοί a 25 post διαφέρειν deest ἔρρωσο cf. Gell. N. A. XX 5 11
 28 καὶ (post αὐτοὺς) om. F. 29 Ἀλεξάνδρῳ βίῳ c. 7 30 θεωρίας ante ταῦτα add. F
 32 hinc E ad DF accedit 33 τὰ περὶ E: τὸ περὶ aDF cf. Aristoteles I. c.

λόγου σαφῶς παρέδειξεν οὕτω πως συλλογισάμενος. τὰ φυσικὰ ἀρχὰς ἔχει· 2^v
τὰ ἀρχὰς ἔχοντα ἐπίστασθαι συμβαίνει ἐκ τοῦ τὰς ἀρχὰς αὐτῶν γνωρίζειν·
τὰ ἄρα φυσικὰ ἐπίστασθαι συμβαίνει ἐκ τοῦ τὰς ἀρχὰς αὐτῶν γνωρίζειν·
ἀναγκαῖα ἄρα τῇ φυσιολογικῇ ἐπιστήμῃν ἔξουσι ἢ τῶν ἀρχῶν τῶν φυσικῶν
5 γνῶσις. ἀλλ' ὅτι μὲν εἰσιν ἀρχαὶ τῶν φυσικῶν, ἐφεξῆς ἅπας ὁ λόγος δεῖξει
καὶ οὐ δεῖται νῦν ἀποδείξεως· διὸ οἶμαι ταύτην αὐτὸς τὴν πρότασιν παρήκην.
ὁ μέντοι Θεόφραστος ἐν ἀρχῇ τῶν ἑαυτοῦ Φυσικῶν καὶ ταύτην ἀπέδειξε
λέγων “τὸ μέντοι τῶν φυσικῶν ἀρχὰς εἶναι δῆλον ἐκ τοῦ τὰ μὲν φυσικὰ 45
σώματα εἶναι σύνθετα, πᾶν δὲ σύνθετον ἀρχὰς ἔχειν τὰ ἐξ ὧν σύγκεται·
10 ἅπαν γὰρ τὸ φύσει ἢ σώμᾳ ἐστὶν ἢ ἔχει γε σῶμα· ἄμφω δὲ σύνθετα”. ὁ
δὲ Πορφύριος οὐδὲ φυσικοῦ φησὶν εἶναι τὸ ζητεῖν, εἰ εἰσιν ἀρχαὶ τῶν φυ-
σικῶν, ἀλλὰ τοῦ ἀναβεβηκότος· ὁ γὰρ φυσικὸς ὡς δεδομέναις χρῆται. ἔτι
δὲ μᾶλλον φαίη ἂν τὸ τίνας αἰ ἀρχαὶ τοῦ ἀναβεβηκότος εἶναι ζητεῖν. οὐδὲ
γὰρ ὁ γεωμέτρης ἢ ὁ ἰατρὸς τὰς ἑαυτοῦ ἀρχὰς ἀποδεικνύσιν, ἀλλ' ὡς οὖσαι
15 καὶ τοιαῖσδε οὖσαι χρῆται. πῶς οὖν οἱ φυσικοὶ σχεδόν τι πάντες τὰς ἀρχὰς 50
ζητοῦσι τῶν φυσικῶν; ἢ ὅτι μὲν σύνθετα τὰ φυσικὰ καὶ ἀρχὰς ἔχοντα καὶ
τάσδε τὰς ἀρχὰς τοῦ φυσικοῦ ἐστὶν ἀποδεικνύουσι, ὡς καὶ τοῦ ἰατροῦ ὅτι
ἐκ τῶν τεττάρων στοιχείων τὸ ἀνθρώπειον σῶμα καὶ τοῦ γραμματικοῦ ὅτι
ἐκ τῶν εἰκοσιτεττάρων στοιχείων ὁ λόγος. τίνα δὲ ἕκαστον τῶν στοιχείων
20 ἔχει δύναμιν, τοῦ ἀναβεβηκότος ἐστὶν ἐπὶ μὲν τῶν γραμμάτων τοῦ μου-
σικοῦ, ἐπὶ δὲ (τοῦ) ἀνθρωπείου σώματος τοῦ φυσιολόγου, ἐπὶ δὲ τῶν φυ- 3^r
σικῶν ἀρχῶν τοῦ πρώτου φιλοσόφου. διὸ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι ἐστὶν ἢ
ἕλη καὶ τὸ εἶδος ἀρχαὶ τῶν φυσικῶν δεῖξας τὴν μὲν ἕλην ἐξ ἀναλογίας
γινώσκασθαι φησὶ καίτοι τοῦ πρώτου φιλοσόφου καὶ ἀπὸ τῶν αἰτίων
25 αὐτὴν δεικνόντος, “περὶ δὲ τῆς κατὰ τὸ εἶδος, φησὶν, ἀρχῆς, πότερον μία
ἢ πολλαὶ καὶ τίς ἢ τίνας εἰσὶ, δι' ἀκριβείας τῆς πρώτης φιλοσοφίας ἔργον
ἐστὶ διορίσασθαι· ὥστε εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἀποκείσθω”. ὅτι δὲ τὰ ἔχοντα 5
ἀρχὰς τότε συμβαίνει ἐπίστασθαι ὅταν αἰ ἀρχαὶ αὐτῶν γνωσθῶσι, τέθεικε
μὲν καὶ ὡς ἀξίωμα· διὸ τῇ παρασυναπτικῇ καλουμένῃ χρῆται συνδέσμῳ,
30 καθ' ὃν τὸ ἡγούμενον ὡς ἠμολογούμενον λαμβάνεται· εἰ γὰρ ἐπιστήμη
ἐστὶν ἢ δι' ἀποδείξεως γνῶσις, ἀπόδειξις δὲ ἐστὶ συλλογισμὸς, οὗτος δὲ ἀπὸ
ἀρχῶν, δῆλον ὅτι ἢ ἐπιστήμη γνῶσις ἐστὶ δι' ἀρχῶν. πλὴν καὶ παρεμυ-
θήσατο αὐτὸ ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς καὶ τῆς κοινῆς ὑπολήψεως. “τότε γὰρ,
φησὶν, οἰόμεθα γινώσκειν ἕκαστον, ὅταν τὰ αἷτια γνωρίσωμεν 10
35 τὰ πρῶτα καὶ τὰς ἀρχὰς τὰς πρώτας καὶ μέχρι τῶν στοιχείων”.
ἀλλ' οὐδὲ τὸ συμπέρασμα ἐπήγαγε τὸ τὰ φυσικὰ ἄρα ἐπίστασθαι συμβαίνει
ἐκ τοῦ τὰς ἀρχὰς αὐτῶν γνωρίζειν', ἀλλὰ τὸ ἐπόμενον τῇ συμπεράσματι·

2 τὰ ἀρχὰς — τὰς ἀρχὰς in marg. E 3 τὰ ἄρα — γνωρίζειν DE: om. a 7 αὐ-
τοῦ a 9 εἶναι σύνθετα DE: σύνθετα εἶναι aF 10 γε om. a 13 τὸ DEF:
τις a 14 αὐτοῦ aF τι om. a 16 ὅτε D 21 τοῦ (αὐτο ἀνθρωπείου)
add. a: om. DEF φυσιολόγου EF: φυσικοῦ λόγου aD 24 αἰτίων a 25 φησὶν
Phys. A 9 p. 192^a34: φησὶν a 26 ἔργον om. a 27 διορίσαι Aristoteles
32 ἐστὶ δι' ἀρχῶν DF: ἐστὶ διὰ ἀρχῶν E: ἐστὶν ἀπ' ἀρχῶν a

δεῖ γάρ, φησί, τῆς περὶ φύσεως ἐπιστήμης διορίσασθαι πρῶτον 3^ο
τὰ περὶ τὰς ἀρχάς, συλλαβὼν ἐν τούτῳ καὶ τὸ συμπέρασμα.

Ὁ μέντοι Εὐδόμηος ἀρχόμενος τῶν Φυσικῶν ἀνωτέρω τὸν λόγον ἐπήγαγε
καὶ δείξας ὅτι πρὸς μὲν τὰς πράξεις εὐχρηστότερον εἰδέναι τὰ καθ' ἕκαστα,
5 πρὸς δὲ θεωρίαν τὰ κοινά, “κοινότατον, φησί, φαίνεται περὶ τὰς ἐπιστήμας 15
τὸ τῶν ἀρχῶν· ὑπάρχουσι γὰρ τινες καθ' ἕκαστην. τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων
ἀναγκαῖον τῷ φυσιολογοῦντι τὰς ἀρχάς πρῶτον ἐπισκέψασθαι” καὶ ὁ μὲν
ὄλος τῶν λεγομένων νοῦς τοιοῦτος. ἔστι δὲ ἄξιον ζητεῖν τί ἀρχὴ καὶ τί
αἴτιον καὶ τί στοιχεῖον. καὶ γὰρ ὁ μὲν Ἀλέξανδρος διαφέρειν ταῦτα ἀλλήλων
10 φησί τῷ ἀρχὴν μὲν λέγεσθαι ἰδίως τὸ ποιητικόν, ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινή-
σεως, αἴτιον δὲ τὸ οὐ ἕνεκα καὶ τὸ εἶδος (ἐν γὰρ τοῖς φύσει τὸ οὐ ἕνεκα
τοῦτο), στοιχεῖον δὲ τὸ ἐνουπάρχον ὡς τὴν ὕλην. ἔοικε δὲ τῷ Εὐδόμῳ κα- 20
τακολουθεῖν ὁ Ἀλέξανδρος λέγοντι ὅτι “τοῦ αἰτίου τετραχῶς λεγομένου τὸ
μὲν στοιχεῖον κατὰ τὴν ὕλην λέγεται· ἐνουπάρχειν γὰρ δοκεῖ τὰ στοιχεῖα,
15 ὡσπερ ἐν διαλέκτῳ τὰ γράμματα· οὕτω καὶ ὁ χαλκὸς αἴτιος λέγεται τῆς
πολυχρονιότητος τῶν ἔργων· αἴτιον δὲ λέγεται καὶ ὅθεν ἡ κίνησις· φαινέ-
ναι δὲ εἶναι ταύτην ἀρχὴν, ὅθεν νεῖκος λοιδορίας ἀρχή· τὴν μὲν οὖν ἀρχὴν καὶ
τὸ στοιχεῖον οὕτω λέγουσιν αἴτια· τὸ δὲ οὐ ἕνεκα οὐκ ἐπιδέχεται τὸν τοῦ
στοιχείου λόγον· οὐ γὰρ ἐνουπάρχει ἐν τῷ αἰτιατῷ ὅσον ἐν τῷ περιπα- 25
20 τεῖν ἢ ὑγεία οὐδὲ ἀρχὴ τοῦ περιπατεῖν ἢ ὑγεία φαίνεται, ἀλλὰ μᾶλλον
αἰτία· τὸ δὲ οὐ ἕνεκα καὶ τὸ εἶδος σύννεργος φαίνεται καὶ πολλάκις τὰ
αὐτά. διὸ μάλιστα ἔοικεν αἰτίῳ τὸ οὐ ἕνεκα”. τοιαῦτα μὲν καὶ τὰ τοῦ
Εὐδόμου. θαυμαστὸν δὲ εἰ μὴ ὑπάρχει τὸ εἶδος ἐν τῷ αἰτιατῷ, εἰ μὴ
ἄρα εἶδος τὸ καθόλου λέγουσιν.

Ὁ μέντοι Πορφύριος “ἕνα μὲν τρόπον ἀρχὴν λέγει, φησίν, ὅθεν ἡ
πρῶτη κίνησις γίνεται· ἔστι δὲ τοιαύτη ἢ ἀφ' οὗ ὡς ὁδοῦ τὸ πρῶτον·
οὕτω δὲ καὶ νεῶς μὲν τρόπις, οἰκίας δὲ θεμέλιος· τούτῳ δὲ τῷ σημαινο- 30
μένῳ ἀντίκειται ἡ τελευτή· ἕτερον δὲ τρόπον ὡς τὸ ὑφ' οὗ, ὡς ἡ φύσις
τῶν φυσικῶν καὶ ἡ τέχνη τῶν τεχνητῶν· ἀρχὴ δὲ καὶ τὸ οὐ ἕνεκα, οἷον
30 ἀθλήσεως ἢ νίκης· κατ' ἄλλον δὲ τρόπον ἀρχὴ λέγεται, ἐξ οὗ πρῶτον
ἐνουπάρχοντος γίνεται τι, ὡς οἰκίας λίθοι καὶ ξύλα ἀρχὴ ὡς ὕλη· ἀρχὴ δὲ
καὶ ἡ μορφή καὶ τὸ σχῆμα καὶ ὅλως τὸ εἶδος. ἀλλ' ὁ μὲν Ἀριστοτέλης τὸ
ἐν τῇ ὕλῃ μόνον θεασάμενος εἶδος τοῦτο ἔλεγεν ἀρχὴν, ὁ δὲ Πλάτων 35
πρὸς τούτῳ καὶ τὸ χωριστὸν ἐνοήσας εἶδος τὴν παραδειγματικὴν ἀρχὴν προ-
35 σεισήγαγε· τετραχῶς οὖν ἡ ἀρχὴ κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην· ἡ γὰρ τὸ ἐξ οὗ

3 Εὐδόμηος fr. 2 p. 2,7 Spengelii 5 nonne πρὸς δὲ (τὴν)? κοινότατον] κοινότατα E
6 τὰ τῶν E 15 οὕτω δὲ καὶ F 17 post ὅθεν fortasse intercedit velut ἡ κίνησις
πέφυκεν ἀρχεσθαι οἷον cf. Ar. Metaph. Δ 1 p. 1013^a8, praeterea de anim. gen. 18 p. 724^a29
νεῖκος in lit. D λοιδορίας νεῖκος a 19 ἐνουπάρχειν E 20 ἢ alterum om. DE
21 καὶ πολλάκις τὰ αὐτά om. aF 22 ἔοικεν αἰτίῳ DE: αἰτίῳ ἔοικέναι τί φ' [vitiata
et emendata lectione coniuncta] F: αἰτίῳ ἔοικεν a ἕνεκεν aF καὶ τὰ ex κατὰ
corr. D: καὶ debebat Spengel 23 ἐνουπάρχει aF 25 φησίν om. a 30 πρῶτον
DE cf. Ar. metaph. Δ 1 (1013^a4): πρώτη F: πρώτου a 34 προσεισήγαγε DE: προσή-
γαγε aF

ὡς ἡ ὕλη ἢ τὸ καθ' ὃ ὡς τὸ εἶδος ἢ τὸ ὑφ' οὗ ὡς τὸ ποιοῦν ἢ τὸ 3^v
 δι' ὃ ὡς τὸ τέλος. κατὰ δὲ Πλάτωνα καὶ τὸ πρὸς ὃ, ὡς τὸ παράδειγμα
 καὶ τὸ δι' οὗ ὡς τὸ ὀργανικόν· ὡσαύτως δὲ ἡ ἀρχὴ λέγεται, τσσαυταχῶς
 5 καὶ τὸ αἴτιον· καὶ τῷ μὲν ὑποκειμένῳ ταῦτὸν ἄμφω, τῇ δὲ ἐπινοία δια-
 φέροντα· ἡ μὲν γὰρ ἀρχή, φησὶν ὁ Πορφύριος, ἐπινοεῖται καθὼ προηγείται, 10
 τὸ δὲ αἴτιον καθὼ ποιεῖ τι καὶ ἀποτελεῖ τὸ μεθ' ἑαυτοῦ. ὄντος καὶ τοῦ
 αἰτίου δυνάμει ἀρχικοῦ καὶ τῆς ἀρχῆς δυνάμει τελικῆς· διὸ καὶ
 προηγείται ἡ ἐπινοία τῆς ἀρχῆς τῆς τοῦ αἰτίου ἐπινοίας· τσσαυταχῶς δὲ
 10 τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν αἰτίων λεγομένων οὐ πάντα ἐν πᾶσιν, ἀλλ' ἄλλαι
 μὲν γενέσεως ἀρχαί, ὡς ὕλη καὶ εἶδος ἢ τὸ ποιοῦν καὶ πάσχιον ἢ ἐν τι
 τῶν στοιχείων ὃ ἕκαστοι τῶν φυσικῶν ἐθεάσαντο. ἄλλαι δὲ γνώσεως ἀρχαί
 αἱ ἄμμοσι καὶ ἀναπόδεικτοι προτάσεις· καὶ ἄλλαι μὲν οὐσίας ἀρχαί ὡς τὸ 45
 πεπερασμένον καὶ ἄπειρον ἔλεγον οἱ Πυθαγόρειοι ἢ τὸ περιττόν καὶ τὸ
 15 ἄρτιον· πράξεως δὲ ἀρχαί ἢ τὸ ποιοῦν ἢ τὸ τέλος".

Τούτων δὲ ἡμῖν ἱστορημένων πρὸς μὲν τὸν Ἀλέξανδρον καὶ πρὸ τούτου
 πρὸς τὸν Εὐδόμημον ῥητέον, ὅτι τὸ οὗ ἕνεκα τέλος ὄν καὶ ἀρχὴ ἂν εἴη
 πάντως καὶ κυριώτερα τοῦ ποιητικοῦ ἀρχὴ καὶ μάλιστα κατ' αὐτοὺς τοὺς
 τὸ ἀκίνητον καὶ πρῶτον αἴτιον τέλος εἶναι λέγοντας τῶν πάντων, ἀλλ' οὐ
 20 ποιητικόν· ὃ καὶ ἀρχὴν τῶν πάντων ὁμολογήσουσιν, εἴπερ τὸ πρώτιστον 50
 αὐτὸ τῶν πάντων φασίν· πῶς δὲ στοιχεῖον μόνον τὴν ὕλην φασίν, εἴπερ
 ἐξ ὕλης καὶ εἶδους οἶνται τὸ σύνθετον; κἀν γάρ τι τελικόν τὸ εἶδος,
 ἀλλὰ στοιχειώδες μᾶλλον ἐστί. πρὸς δὲ τὸν Πορφύριον, ὅτι πρῶτον μὲν, ἐξ
 ὧν καὶ αὐτὸς διεστήσατο, οὐ λέγεται ἰσαχῶς τὸ αἴτιον καὶ ἡ ἀρχή, ἀλλὰ
 25 τὸ μὲν αἴτιον πᾶν καὶ ἀρχή, ἡ δὲ ἀρχὴ τοῦ πράγματος οἶον τῆς ὁδοῦ ἢ
 τοῦ δράματος οὐκ ἂν λέγοιτο αἴτιον· δεύτερον δὲ ὅτι οὐδὲ προεπινοεῖται
 τοῦ αἰτίου ἢ ἀρχῆς, εἴπερ τὸ μὲν αἴτιον προῦ|πάρχειν ἀνάγκη τοῦ ἀποτε- 3^v
 λέσματος, ἡ δὲ ἀρχή, εἴτε ὡς μέρος προηγούμενον εἴτε ὡς στοιχεῖον λαμ-
 βάνοιτο, συνυπάρχει τῷ ἀποτελουμένῳ. μήποτε οὖν ὁ Ἀριστοτέλης τὴν
 30 ἀρχὴν ὡς κοινὸν λαβὼν διεἴλε ταύτην εἰς τε τὰ κυρίως αἴτια, οἷον ἐστί
 τὸ ποιητικόν καὶ τὸ τελικόν, καὶ εἰς τὰ συναίτια ὑπὸ τινων λεγόμενα, οἷα
 ἐστί τὰ στοιχεῖα. διὸ καὶ προσελθὼν, ὅταν τὰ αἴτια, φησί, γνωρίσω-
 μεν τὰ πρῶτα καὶ τὰς ἀρχὰς τὰς πρώτας, διότι τὰ πρώτως καὶ 5
 κυρίως λεγόμενα αἴτια ταῦτά ἐστιν αἱ πρώτως καὶ κυρίως ἀρχαί· καὶ μέχρι
 35 τῶν στοιχείων, φησί, τουτέστι τῶν ἐσχάτως αἰτίων καὶ ἀρχῶν λεγομένων·
 ὧν οὖν εἰσιν ἀρχαί εἶπεν ἢ αἴτια ἢ στοιχεῖα. δύνανται δὲ τὰ πρῶτα
 αἴτια καὶ τὰς ἀρχὰς τὰς πρώτας εἰρηκεῖναι, ὅτι ἐστὶν αἴτια ἄλλα μὲν τὰ

2 πλάτωνα καὶ καὶ τὸ D 7 noli conicere ποιεῖ τε καὶ 8 τελικῆς Torstrik: te-
 λεστικῆς libri at cf. v. 22. 31 12 ἢ ἕκαστον a post φυσικῶν add. ὧν a
 17 εἴη ἂν a 20 εἴπερ τὸ DEF: εἴπερ (om. τὸ) a 22 ἐξ εἶδους καὶ ὕλης a
 γάρ τι DEF: γάρ (om. τι) a: fort. γάρ ἢ τὸ εἶδος aF: εἶδος DE 25 πᾶν καὶ
 ἀρχή aF: πᾶν καὶ ἡ ἀρχή D'E 26 οὐδὲ DE: οὐ aF 30 διεἴλε ταύτην DEF: διεἴλεν
 αὐτήν a 31 τὸ (ante τελικόν) om. a τινὰ E 34 post prius κυρίως sex lit.
 spat. D fortasse ταῦτά ἐστιν (2) καὶ μέχρι καὶ σ. a 35 ἐσχάτως DEF:
 ἐσχάτων a 36 ἢ ὡς αἴτια ἢ ὡς στοιχεῖα aF 11 καὶ post δὲ addebat Torstrik

προσεχῆ καὶ καθ' ἕκαστον, ἄλλα δὲ τὰ πρῶτα, καὶ ὁ τὰ προσεχῆ μὲν β'
 γνωστικῶν τὰ δὲ πρῶτα ἀγνοῶν οὐδὲ τὰ προσεχῆ κυρίως οἶδεν, εἴπερ τὰ
 πρῶτα καὶ ἐκείνων αἰτία ὄντα ἀγνοεῖ. τότε οὖν ἐπίστασθαι συμβαίνει, ὅταν 10
 πάντα τὰ αἰτία καὶ πάσας τὰς ἀρχὰς γνωρίσωμεν τὰς τε πρῶτας καὶ τὰς
 5 προσεχεῖς. ἅπερ ἐστὶ στοιχεῖα. ἐπειδὴ δὲ καὶ πρῶται ἀρχαὶ αἱ μὲν εἰσιν
 ἕκαστων οὐκ εἶναι, ὡς γεωμετρίας οἷ τε ὄροι καὶ τὰ ἀξιώματα, αἱ δὲ κοινὰ
 πάντων, ὁ Ἀλέξανδρος τὰς κοινὰς ταύτας φησὶ δεῖν γνωρίσκειν τὸν μέλλοντα
 ἐπιστήμονα ἔσεσθαι. Πλατωνικῶς τοῦτο φησι γινόμενος. ὁ γὰρ Πλάτων τὰς
 10 ἐξ ὑποθέσεως τι περαινούσας οὐ βούλεται κυρίως ἐπιστήμας καλεῖσθαι. 15
 νῦν μέντοι περὶ τῶν τῆς φυσιολογίας ἀρχῶν ἔοικε λέγειν ὁ Ἀριστοτέλης τὸ
 πειρατέον διορίσασθαι πρῶτον τὰ περὶ τὰς ἀρχάς· ἃς δὴ καὶ
 διορίζειται κατὰ τὴν προκειμένην πραγματείαν, ἀλλ' οὐ κοινὰς τὰς τῷ
 πρῶτῳ φιλοσόφῳ ὑποβεβλημένας.

Τὸ δὲ εἰδέναι καὶ τὸ ἐπίστασθαι ὅτι οὐκ ἐκ παραλλήλου εἴρη-
 15 ται, καλῶς ἐπέστησεν ὁ Ἀλέξανδρος εἰπὼν "τὰ ἐκ παραλλήλου λεγόμενα
 ὁνομάτων μόνων ἔχει διαφορὰν ἐν πράγματι ταυτότητι καὶ διὰ τοῦτο
 καὶ ἐν ἐκ τῶν τοιούτων ἴσον δύναται τοῖς πᾶσι· τὸ δὲ εἰδέναι καὶ τὸ 20
 ἐπίστασθαι οὐ ταῦτόν δύναται τῷ εἰδέναι μόνῳ· εἰδέναι γὰρ λεγόμεθα καὶ
 τὰ δι' αἰσθησεως καὶ ὁμότης καὶ τὰς ἀμέσους προτάσεις, ὧν οὐδὲν ἴσμεν
 20 δι' ἀποδείξεως, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν οὐ κατ' ἐπιστήμην". ταῦτα μὲν οὖν καλῶς
 εἴρηκε. πῶς δὲ ἐνταῦθα παρείληπται ἄμφω, οὐκέτι προσέθηκεν· ἔοικε δὲ
 γένος οὖσαν τὴν εἰδησιν τῆς ἐπιστήμης προτάξει, ὡς εἰ ἔλεγε τὸ γινώσκειν
 ἐπιστημονικῶς. ὅμοιον δὲ ἐστὶ τοῦτο τῷ εἰπεῖν 'ὁ λέγων τι καὶ οὕτως λέγων
 ὡς ἀποφάνεσθαι ἢ ἀληθεύει ἢ ψεύδεται'. καὶ γὰρ ὁ λόγος γένος ἐστὶ τῆς 25
 ἀποφάνσεως ὡς ἡ εἰδησις, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν ἢ γνῶσις, τῆς ἐπιστήμης· ὅτι
 δὲ οἶδεν εἰδησιν καὶ ἐπὶ τῆς αἰσθησεως λεγομένην, ἐδήλωσε τὸ προοίμιον
 τῆς Μετὰ τὰ φυσικά "πάντες ἄνθρωποι τοῦ εἰδέναι ὀρέγονται φύσει· ὁλοῦ
 δὲ ἢ τῶν αἰσθησεων ἀγάπησις". μήποτε δὲ ὁ Ἀριστοτέλης νῦν εἰδησιν τὴν
 κυρίως λαβὼν εἰς ταῦτόν αὐτὴν ἤγαγε τῇ ἐπιστήμῃ· καὶ γὰρ ὁ Πλάτων
 30 μὴ εἰδέναι φησὶ τὰς ἑαυτῶν ἀρχὰς τοὺς μαθηματικούς καὶ ὁλονομίτι ἐπι-
 στημονικῶς μὴ εἰδέναι ὡς τῆς κυρίως εἰδησεως τῆς ἐπιστημονικῆς οὕσης· 30
 'ὃ γὰρ ἀρχή, φησὶν, ὃ μὴ οἶδε, μέσα δὲ καὶ τελευτὴ ἐξ ὧν μὴ οἶδε,

I προσεχῆ καὶ E: καὶ om. aDF μὲν om. DE 4 πάσας τὰς ἀρχὰς καὶ πάντα
 τὰ αἰτία γνωρίσωμεν τὰ τε πρῶτα καὶ τὰ προσεχῆ a 5 προσεχεῖς F: προσεχῆ aD:
 προσεχῆ E ἐστὶ scripsi: ἐστὶ τὰ aF: καὶ DE καὶ πρῶται DEF: καὶ αἱ πρῶ-
 ται a 8 Πλάτων cf. Rep. VI 510 B sqq. VII 533 C 11 τὸ περὶ E 12 ὁρί-
 ζεται DE 13 ὑποβεβλημένας DEF: προβεβλημένας a 14 ὅτι οὐκ DEF: οὐκ (om.
 ὅτι) a 15 καλῶς scripsi cf. v. 20: ὡς libri 16 μόνων DE: μόνον aF ἔχει a:
 ἔχειν DEF παύτητι aF 17 ἐκ τῶν iterat F καὶ τὸ εἰδέναι E 18 μύ-
 νον E 21 δὲ aF: om. DE 24 καὶ ὁ λόγος γὰρ a 31 μὴ (post ἐπιστημο-
 νικῶς) om. a φησὶν] memoriter citat Rep. VII 533 C ὃ γὰρ ἀρχή μὲν ὃ μὴ οἶδε, τε-
 λευτὴ δὲ καὶ τὰ μεταξὺ ἐξ οὗ μὴ οἶδε συμπέλεκται, τίς μηχανὴ τὴν τοιαύτην ὁμολογίαν ποτὲ
 ἐπιστήμην γενέσθαι

πῶς ἔστιν εἰδέναι τούτω τὴν ἐπιστήμην καλεῖν; καὶ σαφῶς τὴν δόξαν ἄλλην 3^v
 παρὰ τὴν γινῶσιν εἶναι φησιν ὅταν λέγῃ "τί οὖν, ἐὰν ἡμῖν χαλεπαίνῃ
 οὗτος ὃν φαμεν δοξάζειν ἀλλ' οὐ γινώσκεις;" καὶ τὸ δοξαστὸν ὁμοίως
 ἀποκρίναι τοῦ γνωστοῦ λέγων "προσωμολογήσαμεν δέ γε, εἴ τι τοιοῦτον
 5 φανεῖ, δοξαστὸν αὐτὸ ἀλλ' οὐ γνωστὸν δεῖν λέγεσθαι." ὁ γὰρ δὲ ἔστι καὶ ὁ
 Ἀριστοτέλης τὴν εἰδῆσιν, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν τὴν γινῶσιν, οὐ τὴν κοινὴν συμπαρα- 35
 λαβῶν ἀλλὰ τὴν ἐπιστημονικὴν καὶ ἐξ ὧν ἐπάγει· τότε γὰρ οἰόμεθα, φησὶν,
 γινώσκειν ἕκαστον, ὅταν τὰ αἷτια γνωρίσωμεν τὰ πρῶτα καὶ τὰς
 ἀρχὰς τὰς πρώτας, ὡς δὴ γινῶσιν τὴν ἀπὸ τῶν ἀρχῶν λέγων ἦτις
 10 ἔστιν ἡ ἐπιστημονικὴ· ὅτι δὲ ἄλλο τὸ δοξάζειν καὶ ἄλλο τὸ ἐπίστασθαι,
 εἰδείξεν ὁ ἐν Θεαίτητῳ Σωκράτης ἐκ τοῦ δόξαν μὲν καὶ ἀληθῆ καὶ ψευδοῦ
 εἶναι, ἐπιστήμην δὲ μόνως ἀληθῆ· καὶ ὁ Ἀλέξανδρος τῇ αὐτῇ νῦν ἀπο-
 δεῖξει ἐχρήσατο.

Ἄλλὰ πῶς εἰπὼν τὸ εἰδέναι καὶ τὸ ἐπίστασθαι συμβαίνει περὶ 40
 15 πάσας τὰς μεθόδους ἐπήγαγεν ὧν εἰσιν ἀρχαὶ ἢ αἷτια ἢ στοι-
 χεῖα; ἢ ὡς ἴδιον πασῶν τῶν ἐπιστημονικῶν εἰδήσεων τοῦτο προσετέθηκεν.
 ἢ γὰρ ἐπιστήμη συλλογισμὸς οὔσα ἀποδεικτικὸς ἐξ ἀρχῶν πάντως ἔστι
 τῶν ἀμέσων προτάσεων. ἀλλ' εἰ τοῦτο, ἐπειδὴ τὰς ἀμέσους προτάσεις ἀναπο-
 δείξτως ἴσμεν, ἵνα μὴ ἐπ' ἀπειρον ἴωμεν, καὶ τὰς ἀρχὰς τῶν φυσικῶν
 20 ἀναποδείκτως εἰσόμεθα· καίτοι δι' ἀποδεικτικῶν αὐτὰς συλλογισμῶν παρα-
 διδοῦναι πειράσεται. ὁ μὲν οὖν Ἀλέξανδρος φησιν "ἐπειδὴ διαφέρει ἀρχὴ 45
 καὶ στοιχεῖον (τὸ γὰρ στοιχεῖον ἢ ὕλη), οὐ πᾶσαι δὲ ἔχουσιν ὕλην ὡς αἱ
 μαθηματικαί, τὸ λειγόμενον εἴη ἂν ὀηλωτικὸν ὡς πασῶν μὲν τῶν ἐπιστημῶν
 ἔχουσῶν τι τούτων, οὐ πασῶν δὲ πάντα, ἀλλὰ τῶν μὲν καὶ ἀρχὰς καὶ
 25 αἷτια καὶ στοιχεῖα, ἐνίων δὲ οὐ, ὅσαι οὐ περὶ γενητῶν εἰσιν οὐδὲ περὶ ὕλην
 τὸ εἶναι ἔχουσιν· ἔστι δὲ ἐν οἷς οὐκ ἔστι τὸ οὐ ἔνεκα, οἷον εἶναι καὶ γεωμετρία
 δοκεῖ· οὔτε γὰρ ἡ ἀρχὴ ἐν τοῖς ἀγενήτοις οὔτε ἡ ὕλη ἐν τοῖς ἀλόγοις."
 ταῦτα καὶ αὐτῇ λέξει τοῦ Ἀλεξάνδρου λέγοντος ἐπιστῆσαι χρῆ, πῶς μόνῃ 50
 ἡ ὕλη στοιχεῖόν ἐστι καὶ μόνον ἐκ τῶν στοιχείων τὰ ἔνυλα. καὶ γὰρ λόγου
 30 στοιχεῖα λέγομεν καὶ γέγραπται περὶ τῶν τοῦ λόγου στοιχείων τοῖς φιλο-
 σόφοις· καὶ μέντοι εἰ στοιχεῖόν ἐστιν, ἐξ οὗ πρῶτον γίνεται τι ἐνυπάρχοντος
 καὶ εἰς ὃ ἔσχατον ἀναλύεται, γίνεται δὲ ἐξ ὕλης καὶ εἶδους τὸ σύνθετον,
 ὁ γὰρ ὅτι καὶ τὸ εἶδος στοιχεῖόν ἐστι τοῦ συνθέτου. πῶς δὲ οὐκ ἔχουσιν
 ὕλην αἱ μαθηματικαὶ τοὺς ἀριθμοὺς καὶ τὰ διαστήματα καὶ τοὺς φθόγγους,

1 ἔστιν om. E τούτω τὴν D: τούτων τὴν E: τοῦτο τὴν F¹: τοῦτον ἢ a: τοῦτο ἢ
 conl. Torstrik καλεῖν DE: καλεῖ aF καὶ τὴν δόξαν δὲ σαφῶς a 2 λέγῃ
 Rep. V 476 D 4 ἀποκρίνει DE λέγων ibid. p. 479 D προσωμολογή-
 σομεν δὲ ἔτι aDEF τοιοῦτο a 5 αὐτῶ EF δεῖ a δ (post καὶ) om. aF
 6 παραλαβῶν a 7 καὶ om. a φησιν οἰόμεθα a 11 καὶ ante ἀληθῆ om. a
 12 μόνῃ; a 16 ἴδια DE 18 ἀναποδείκτους D: ἀναποδείκτους aEF ἀποδι-
 δοῦναι a 21 ἐπέ aF 26 ἔστι δὲ DEF: om. a: ἔτι δὲ Torstrik οἷον DEF:
 ὅποια a 28 αὐτῇ] τῇ E μόνῃ DE: μὲν aF 29 ἐκ τῶν DE: ἐκ a
 31 πρῶτον D cf. ad p. 10, 30: πρῶτου aF: om. E

ὦν τὰ εἶδη ἐπισκοποῦσιν; ἔτι δὲ μᾶλλον ἐπιστάσεως ἄξιον, πῶς οὐκ ἔστιν 55
τὸ οὐ ἕνεκα ἐν γεωμετρία· καὶ γὰρ τοῦ κατὰ τὸν βίον χρησίμου ἕνεκα 4
παρελήφθη αὐτὴ τε καθ' ἑαυτὴν καὶ τῇ μηχανικῇ τὰς ἀρχὰς ἐνδιδοῦσα.
καὶ μέντοι πρὸς ἀστρονομίαν πρὸς συνεισμὸν τῆς ἀσωμάτου φύσεως τὰ
5 μέγιστα συντελεῖ. εἰ δὲ ὅτι γνωστικὴ ἔστι καὶ οὐ πρακτικὴ, διὰ τοῦτο οὐ-
δὲν ἔχει τέλος, ἔσται καὶ ἡ φυσιολογία ἄσκοπος καὶ ἡ πᾶσα θεωρητικὴ
φιλοσοφία, ἧς τέλος ἡ εἰς τὸ πρῶτον ἀγαθὸν ἀνοδος καὶ τὸ ἐξ ἀνθρώπου
θεὸν ποιῆσαι ὡς δυνατὸν τὴν ψυχὴν, ὡς ὁ αὐτὸς Ἀριστοτέλης ἐν τῷ K τῶν 5
Νικομαχείων ἠθικῶν παραδίδωσιν. “Δύναται δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, ἐπι-
10 στήμην κοινότερον νῦν λέγειν καὶ τὴν τῶν ἀρχῶν ἐπίγνωσιν, ὦν οὐκ εἰσὶν
ἀρχαί, καὶ πρὸς ἐκεῖνην ἀντιδιαρεῖν τὴν ἐξ ἀρχῶν ἐπιστήμην. ὅτι δὲ οὐ
κοινότερον εἴρηται ἢ ἐπιστήμη, ὁηλοῖ τὸ τῷ εἰδέναι ἐπαγαγεῖν τὸ ἐπίστασθαι.
δύναται καὶ ὡς ἴδιον πασῶν τῶν ἐπιστημονικῶν εἰδήσεων τοῦτο εἰρησθαι τὸ
ὦν εἰσὶν ἀρχαὶ ἢ αἷτια ἢ στοιχεῖα· ἡ γὰρ ἐπιστήμη συλλογισμὸς οὐσα 10
15 ἀποδεικτικὸς ἐξ ἀρχῶν πάντως ἔστι τῶν ἀμέσων προτάσεων. ἀλλ' εἰ
τοῦτο, ἐπειδὴ τὰς ἀμέσους προτάσεις ἀναποδείκτως ἴσμεν, ἵνα μὴ ἐπ' ἄπειρον
ἴωμεν, καὶ τὰς ἀρχὰς τῶν φυσικῶν ἀναποδείκτως εἰσόμεθα· καίτοι δι'
ἀποδεικτικῶν αὐτὰς συλλογισμῶν παραδιδόναι πειράσεται.” μήποτε οὖν
αὐτῷ προσεχέρον τῷ Ἀριστοτέλει ἀκριβῶς εἰπόντι τὴν ἐπιστημονικὴν εἰδήσιν
20 συμβαίνειν οὐ περὶ πάντα τὰ ὄντα οὐδὲ περὶ πάσας τὰς γνώσεις, ἀλλὰ
περὶ πάσας τὰς μεθόδους. εἰ γὰρ μέθοδος ἔστιν, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος φησιν, 15
πᾶσα ἕξις θεωρητικὴ τῶν ὑφ' ἑαυτὴν μετὰ λόγου, τοῦτέστι μετὰ αἰτίας,
ταῦτ' οὐκ εἰπεῖν ἢ μετὰ ὁδοῦ τινος εὐτάκτου πρόοδος ἐπὶ τὸ γνωστόν,
ὁῦλον ὅτι οὐκ ἂν εἶη μέθοδος ἢ τῆς ἀρχῆς γνώσις, ἀλλ' ἢ ἐπιστημονικὴ
25 μόνη ἢ ἀπὸ τῶν ἀρχῶν καὶ αἰτίων τοῦ γνωστοῦ γινομένη. ὦν οὖν γνωστῶν
εἰσὶν αἱ ἀρχαὶ ἢ ὡς αἷτια ἢ ὡς στοιχεῖα ὥσπερ καὶ τῶν φυσικῶν, τὸ ἐπί-
στασθαι ταῦτα συμβαίνει ἐκ τοῦ τὰς ἀρχὰς αὐτῶν γνωρίζειν. ἐπιστήμη γὰρ
ἔστιν ἢ ἀπὸ τῶν ἀρχῶν γνώσις.

p. 184^a 16

Πέφυκε δὲ ἐκ τῶν γνωριμωτέρων.

20

30 Δείξας ὅτι ἀνάγκη τὸν μέλλοντα ἐπιστήμονα τῶν φυσικῶν ἔσεσθαι πρα-
γματῶν τὰς ἀρχὰς τῶν φυσικῶν ἐπεσκέφθαι καὶ μεταβαίνων λοιπὸν ἐπὶ τὴν
περὶ τῶν ἀρχῶν διδασκαλίαν, τὸν τρόπον αὐτῆς ἀφορίζεται πρῶτον· καὶ γὰρ

1 δὲ aF: om. DE ἐπίστασθαι ἄξιον DE 3 παρελήφθη D τῇ μηχανικῇ τὰς ἀρχὰς
DE: τὰς ἀρχὰς τῇ μ. (τὰς om. a) aF 5 ἔσται ex ἔστι corr. D 6 ἢ (ante φυσιο-
λογία) DE: om. aF ἡ (ante πᾶσα) om. a 8 τὴν δὲ ψ. F ὡς αὐτὸς aF
ζν τῷ K c. 7 9 δέ (post δύναται) D: om. aEF 10 κοινότεραν D 12 ἐπά-
γετα a 13 ὡς ἴδιον — πειράσεται ad verbum fere p. 13, 16 tamquam sua protulerat Sim-
plicii, quae hic ex Alexandri disputatione continuat 16 ἀναποδείκτους DE
18 ἀποδιδόναι a οὖν D: γούν aEF 19 εἰπόντι iterum ante συμβαίνειν sed punctis
notatum F 20 οὐ παρά πάντα E 21 ὡς φησιν Ἀλέξανδρος a φησί om. F
ἢ] τί ἔστι μέθοδος εἰ E 25 μόνη om. a 26 εἰσὶν αἱ DE: εἰσὶν aF 28 ἀρχῶν
aF: αἰτίων DE 29 γνωριμωτάτων DE 30 ἐπιστήμονα τὸν μέλλοντα ἐπιστήμονα F
τῶν om. DE ἐπισκέφθαι E 32 τὸν τρόπον ἀφορίζεται πρῶτον αὐτῆς a

ζητείται, εἰ δυνατόν ὅλως περὶ τῶν ἀρχῶν τι μανθάνειν· εἰ γὰρ πᾶσα δι- 4^r
 δασκαλία καὶ πᾶσα μάθησις διανοητικὴ ἐξ ἀρχῶν γίνεται, ἀδύνατον δὲ τῶν
 ἀρχῶν ἀρχὰς λαβεῖν, ἄπορος ἂν ἡ μάθησις εἴη· αὐτὸς οὖν ἡμῶν τὸν τρό-
 πον ὑφηγεῖται τῆς τῶν ἀρχῶν γνώσεως. ἄλλῃον δὲ ἄνωθεν ἀρκτέον· ἐπειδὴ 35
 5 πᾶν τὸ γνωσκόμενον ἢ αὐτόπιστόν ἐστι καὶ ἀρχὴ γνώσεως διὰ τὸ ὁμο-
 λογεῖσθαι, ὡς ἔχουσιν οἱ ὄροι καὶ αἱ ἄμεσοι καλούμεναι προτάσεις, ἣ ἐκ
 προϋπαρχούσης τινὸς γινώσκειται γνώσεως τῆς τῶν ὄρων καὶ τῶν ἀμέσων
 προτάσεων, ὡς ἔχει πάντα τὰ διὰ συλλογισμῶν καὶ ἀποδείξεως γνωσκόμενα,
 καὶ αἱ ἀρχαὶ δηλονότι τῶν φυσικῶν συνθέτων ὄντων * * * ὅτι μὲν αὐτό-
 10 πιστοὶ οὐκ εἰσὶ, ὄγλον ἐκ τῆς διαφόρου τῶν φυσικῶν ἐπιβαλῆς ἄλλων
 ἄλλας ἀρχὰς ὑποτιθεμένων, ὡς μαθησόμεθα· ἀποδεικτὰς δὲ οὕσας ἀνάγκη 40
 διὰ γνωριμωτέρων τινῶν ἀποδείκνυσθαι. πᾶσα γὰρ διδασκαλία καὶ πᾶσα
 μάθησις διανοητικὴ, τουτέστιν οὐκ ἐξ αἰσθήσεως οὐδὲ κατὰ νοῦν γινομένη
 ἀλλὰ συλλογιστικὴ τε καὶ ἀποδεικτικὴ, ἐκ προϋπαρχούσης γίνεται γνώσεως,
 15 ὡς ἐν τοῖς Ὑστέροις ἀναλυτικοῖς μεμαθήκαμεν. τὰ δὲ γνωριμωτέρα ἢ ὡς
 ἀρχαὶ καὶ αἰτία τῶν ἀποδεικνυμένων παραλαμβάνονται, ὅπερ ἐν ταῖς κυρίως
 ἀποδείξεσι συμβαίνει (ἐκ γὰρ τῶν ἀρχῶν καὶ αἰτίων αὐταὶ τοῦ πράγματος 45
 γίνονται, ὡς ἔταν τὸ καλὸν εἶναι τὸν κόσμον ἐκ τοῦ τὸν δημιουργὸν ἀγαθὸν
 εἶναι συλλογιζόμεθα ἢ τὸ ἀθάνατον τῆς ψυχῆς ἐκ τοῦ αὐτοκινήτου), ἢ ὡς
 20 ἀκολουθοῦντα ἐξ ἀνάγκης τοῖς ἀποδεικνυμένοις καὶ διὰ τοῦτο συνεισάγοντα
 αὐτά. οὕτω παραλαμβάνεται τὰ γνωριμωτέρα (ὡς ἔταν τὸν θεὸν ἀγαθὸν
 δεκνύμεν ἐκ τοῦ τὸν κόσμον καλὸν εἶναι καὶ τεταγμένον, προχειροτέρου
 τούτου κατ' αἴσθησιν ἡμῶν ὄντος, καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοκίνητον ἐκ τοῦ τὰ
 ἐμψυχα σώματα ἔνδοθεν κινεῖσθαι) καὶ ἔστιν οὕτως τεκμηριώδης μᾶλλον 50
 25 ἀλλ' οὐκ ἀποδεικτικὸς ὁ τοῦ συλλογισμοῦ τρόπος, καὶ τὰ πρὸς τὴν ται-
 αύτην πίστιν παραλαμβάνόμενα τοῦ μὲν ἀποδεικνυμένου οὐκ εἰσὶν ἀρχαὶ
 (ἔπονται γὰρ αὐτῷ μᾶλλον ἢ περὶ προηγούμενα), τῆς δὲ ταιαύτης ἀπο-
 δείξεως ἀρχαὶ, διότι γνωριμωτέρα ἐστὶ καὶ προφανέστερα καὶ ἀπ' αὐτῶν ἡ
 πίστις γίνεται τοῦ ἀποδεικνυμένου. ἀνάγκη τοίνυν καὶ τὰς τῶν φυσικῶν
 30 πραγμάτων ἀρχὰς τὰς ὡς αἰτίας λεγόμενας [ἀρχὰς] πάντως μὲν ἐκ γνω-
 ριμωτέρων τινῶν ἀποδείκνυσθαι, ἀλλὰ ποτὲ μὲν καὶ ἀρχοειδοστέρων τῇ
 φύσει καὶ αἰτίων λόγον ἐχόντων, ὅπερ οὐκ ἔστι φυσικῶν προσήμων (ὅπερ- 4^v
 βαίνει γὰρ αὐτοῦ τὸ μέτρον τὸ τὰς αἰτίας τῶν οἰκείων ἀρχῶν ἐγκωνεῖν),
 ἀλλὰ τῆς ἀναβεβηκυίας αὐτὸν ἐπιστήμης, τῆς πρώτης φιλοσοφίας· αὕτη

3 ἡ μάθησις ἂν a 4 ἀρκτέον aF: ῥητέον DE 6 ὡς DE: 8 aF προτάσεις
 καλούμεναι a 8 συλλογισμῶν DE cf. Arist. p. 71^a5: συλλογισμοῦ aF 9 excidit
 apodosis hunc ad modum explenda: (ἢ αὐτόπιστοὶ εἰσιν ἢ ἀποδεικταὶ. καὶ) ὅτι μὲν κτλ.
 11 ἀποδεικτὰς Torstrik: ἀποδεικτικὰς libri 15 Ὑστέροις ἀναλυτικοῖς Δ I p. 71^a1: ὕστερον
 ἀναλ. DE 17 αὐταὶ DE 20 δεκνυμένοις aF 23 κατ' αἴσθησιν DEF cf. f. 4^v42:
 κατὰ τὴν αἴσθησιν (ex Arist. p. 184^a25) a 26 ante οὐκ add. πράγματος aF: item
 τρόπου sed expunctum D: recte E cf. v. 29 εἰσι DE 30 ἀρχὰς delevit Torstrik
 cf. p. 16, 1 31 μὲν om. a 33 αἰτίας aDE: οἰκείας F 34 αὐτὸν] fortasse
 ἐστὶν: ὑπερβεβηκυίας αὐτὸν conji. Torstrik, quod melius scribas ἐπαναβεβηκυίας αὐτοῦ cf.
 f. 10^v39. 5^v13

γὰρ τῶν ἄλλων τὰς ἀρχὰς ἀποδείκνυσι τὰς ὡς αἰτίαι λαμβανομένης, αὐτο- 4^v
 πίστοις ἀρχαῖς αὐτὴ χρωμένῃ. δυνατὸν δὲ τρόπον τινὰ καὶ ἐκ τῶν ἐπομένων
 ταῖς ἀρχαῖς καὶ ἀπ' αὐτῶν συντιθεμένων, οὐκέτι ὡς ἀπὸ αἰτίων ἀλλ' 5
 ὡς ἀπὸ γνωριμωτέρων, τὰ περὶ τῶν ἀρχῶν τῶν φυσικῶν συλλογίζεσθαι
 5 οὐκ ἐπιστάμενον αὐτὰ ἀλλὰ γνωρίζοντα μόνον. διὸ οὐκ εἶπεν ἐκ τοῦ ἐπιστη-
 μονικῶς γνῶναι τὰς ἀρχὰς ἀλλ' ἐκ τοῦ γνωρίζειν αὐτάς, διότι ἀπὸ τῶν
 ἐπομένων ἢ γνῶσις αὐτῶν. ἐπόμενα δὲ ἐστὶ τοῖς ἀρχοειδεστέροις καὶ στοι-
 χειωδεστέροις τὰ ἐξ αὐτῶν σύνθετα καὶ τοῖς μέρεσι τὰ ὅλα. καὶ ἔστιν
 10 ἡμῖν γνωριμώτερα τὰ σύνθετα καὶ συγκεχυμένα τῶν συντιθέντων αὐτὰ καὶ
 10 ἀπλῶν, διότι τὰ μὲν σύνθετα τῇ αἰσθῆσει γνωρίζομεν προχειροτέραν
 ταύτην ἔχοντες οἱ πολλοὶ τὴν γνῶσιν, τὰ δὲ ἀπλᾶ ἐκ τῶν συνθέτων
 πέφυκε καταλαμβάνεσθαι. καὶ γὰρ ζῷον ἕκαστον καὶ φυτὸν ἐτοίμως γνωρίζομεν
 15 ὅτι τόδε ἄνθρωπος ἢ ἵππος καὶ τόδε συκὴ ἢ ἄμπελος· ὅτι μέντοι
 ἐκ τῶν τεττάρων στοιχείων ταῦτα σύγκριται, οὐκ ἔστι παντὸς εἰδέναι· τὸ
 15 δὲ καὶ ὅπως μὲν ἔχοντα τὰ στοιχεῖα ζῷον ποιῶ καὶ τόδε τὸ ζῷον, ὅπως
 δὲ φυτὸν καὶ τόδε τὸ φυτόν, μόνων ἂν εἴη τῶν εἰς ἄκρον φιλοσοφίας ἐλη-
 λαχότων. οὕτω δὲ καὶ τὰ κοινὰ καὶ καθόλου ὀλοσχερεστέραν ἔχοντα γνῶσιν
 καὶ προφανεστέραν γνωριμώτερα μᾶλλον ἡμῖν ἐστὶ τῶν καθέκαστα· τὸ γὰρ 15
 ἐκ διαστήματος προσὶόν ῥᾶον διαγνῶναι ὅτι ζῷον ἢ ὅτι ἄνθρωπος, καὶ ὅτι
 20 ἄνθρωπος ἢ ὅτι Σωκράτης. ἔοικε δὲ τὸ καθόλου τῷ ὅλῳ κατὰ τὸ συγ-
 κεχυμένην ἔχειν ἐν ἑαυτῷ τῶν συντιθέντων αὐτὸ πολλῶν τὴν διάρθρωσιν ὡς
 ἐν τῷ ὅλῳ τὰ μέρη· καὶ γὰρ ἐν τῷ ζῳῷ ἀδιόριστος ἢ τῶν εἰδῶν τοῦ ζῳίου
 διαφορά· καὶ τὸ καθόλου οὖν ὡς σύνθετον κατὰ τὸ συγκεχυμένον γνωριμώ-
 25 τερον ἡμῖν ἐστὶ καὶ ὡς πρὸς ἡμᾶς πρῶτον κατὰ τὴν γνῶσιν, ὥσπερ τῇ
 25 φύσει καὶ τοῦτο ὑστερον, εἴπερ ἐπιγέννημά ἐστι τῶν καθέκαστα. τῇ γὰρ
 φύσει σαφέστερα καὶ γνωριμώτερα τὰ ἀπλούτερα ἐστὶν ὡς εἰλικρινῆ καὶ
 ἄμικτα· διὸ καὶ ἡ διαλεκτικὴ ἐπιστήμη αὐτὸ ἕκαστον ὅτι ποτέ ἐστὶν ἐπι-
 σκοπεῖν εἰθισται ἐπὶ ἀπλῶν τῶν εἰδῶν φιλοσοφουσα, ἅτε τῇ φύσει τῶν
 ὄντων συμπρόσῳσα, καὶ ἢ γνωριμώτερα καὶ φανερώτερα τὰ ἀπλούτερα
 30 τῶν συνθέτων καὶ τὰ εἰλικρινῆ τῶν συγκεχυμένων.

Ὅτι δὲ γνωριμώτερον ἡμῖν τὸ ἀδιόριστον καὶ συγκεχυμένον οἶον τὸ
 ὅλον δοκεῖ, πιστοῦται τὸ μὲν ὄνομα ἕκαστον ὡς ὅλον τι λαβόν, τὸν δὲ τοῦ 25
 ὀνόματος ὀρισμὸν ὡς τὴν διάρθρωσιν τῶν τοῦ ὀνόματος μερῶν καὶ στοιχείων
 παραδιδόντα. ὁ γὰρ ὅτι ἢ μὲν κατὰ τὸ ὄνομα γνῶσις τοῦ κύκλου πρό-

1 ὡς add. D² αὐτοπίστως aF 2 αὕτη a 5 ἐκ τοῦ om. a 8 συντιθέμενα a
 9 γνωριμώτατα τὰ DE 11 τὴν aF: om. DE ἐκ τῶν συνθέτων DE: τῷ νοί aF
 13 καὶ τόδ' ἵππος a 14 πάντως E τὸ δὲ καὶ DE: τόδε· καὶ aF 15 τὸ quod
 erat inter δὲ et φυτὸν transposui inter τόδε et ζῷον 16 τόδε τὸ φυτὸν DE: τόδε φυτὸν
 aF μόνον aF 18 γνωριμωτέρα aE 19 ῥᾶδιον aF ἢ [εἶ] ἢ DE
 κα[εἶ] ἢ DE 20 ἄνθρωπος ἢ ὅτι om. D 21 συντιθεμένων F¹ 23 κατὰ τὸ
 scripsi cf. v. 20: καὶ τὸ DEF: τὸ delevit a 24 ἐστὶ DE: om. aF 26 ἐστὶν aF:
 εἶναι DE 27 ἅτε] οὔτε sic DE 30 συνθέτων DE: συνθετωτέρων aF 33 τῶν
 E: om. aDF

χειρὸς καὶ τοῖς πολλοῖς ἐστίν, ὁ δὲ τοῦ κύκλου ὄρισμός, ὅτι ἔστι σχῆμα 4^v
ἐπίπεδον ὑπὸ μιᾶς γραμμῆς περιεχόμενον. πρὸς ἣν ἀπὸ ἐνὸς σημείου πᾶσαι
αἱ προσπίπτουσαι [πρὸς τὴν τοῦ κύκλου περιφέρειαν] ἴσαι ἀλλήλαις εἰσίν,
οὗτος δὴ ὁ ὄρισμός οὐκέτι πρόχειρος πᾶσι τὰ καθέκαστα τοῦ κύκλου πα-
5 ραδίτους καὶ τοῖς μέρεσιν αὐτοῦ καὶ στοιχείοις ἐπεξιῶν. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὡς 30
πρὸς τὸ σύνθετον καὶ ὅλον οἰκείως ἔχει τὸ παράδειγμα· συνήρηται γὰρ καὶ
συγκέχεται ἐν τῷ ὀνόματι ὡς ἐν ὁλότῃ μιᾶ τὰ ἐν τῷ ὀρισμῷ πάντα μέρη
καὶ στοιχεῖα· οὐκέτι δὲ τῷ καθόλου προσέεικε. τὸ μὲν γὰρ καθόλου ἐκάστω
τῶν συμπληρούντων αὐτὸ ἐφαρμόττει (ζῶον γὰρ καὶ ἄνθρωπος καὶ ἵππος),
10 τὸ δὲ ὄνομα πρὸς πάντα μὲν ἅμα τὰ ἐν τῷ ὀρισμῷ περιλαμβανόμενα
ἐφαρμόττει, οὐκέτι δὲ καὶ πρὸς ἕκαστον· οὐ γὰρ τὸ σχῆμα κύκλος οὐδὲ
τὸ ὑπὸ μιᾶς γραμμῆς περιεχόμενον οὐδὲ ἄλλο τι ἐν ἡ πλείονα τῶν ἐν τῷ 35
ὀρισμῷ περιλαμβανομένων, εἰ μὴ πάντα ἅμα. διὸ τὸ δεύτερον ἐπήγαγε
παράδειγμα τὸ ἐπὶ τῆς καθ' ἡλικίαν προκοπῆς θεωρούμενον. οἱ γὰρ νή-
15 πιοι παῖδες ὀλοσχερῆ καὶ συγκεχυμένην ἔτι τὴν γνῶσιν ἔχοντες πάντας
τοὺς ἄνδρας πατέρας καὶ τὰς γυναῖκας μητέρας καλοῦσι· προϊόντος δὲ τοῦ
χρόνου διαριθροῦσι τὸ ὀλοσχερὲς εἰς τὸ μερικὸν ἴδιον καὶ οὕτω τὴν ἀκριβῆ
τῶν γεννησάντων αὐτοὺς λαμβάνουσιν εἰδήσιν. ὥστε καὶ ἡμεῖς, ἕως ἂν τῷ
ὀλοσχερεῖ καὶ συγκεχυμένῳ τῶν αἰσθητικῶν γνώσεων ἐπόμενοι τὰ πράγματα 40
20 διαγινώσκωμεν, παίδων νηπίων οὐδὲν ἀπειοίκαμεν πατέρας πάντας τοὺς προσ-
τυγγάνοντας καλοῦντων· ὅταν δὲ ἀπὸ τῶν συγκεχυμένων ἐπὶ τὰ εἰλικρινῆ καὶ
ἀπὸ τῶν συνθέτων ἐπὶ τὰ ἀπλᾶ καὶ στοιχειώδη προσέλθωμεν, τότε ἂν εἴ-
ημεν ἐγγυτέρω προσιόντες τῇ ἐπιστήμῃ, ἅτε μὴ μόνον τὰ κατ' αἰσθησιν
γνωστὰ ἀλλὰ καὶ τὰ κατὰ λόγον γνωρίζοντες καὶ μὴ μόνον τὰ σύνθετα
25 ἀποτελέσματα ἀλλὰ καὶ τὰ αἰτιώδη τούτων στοιχεῖα. “ἐλέγετο δὲ, φησὶν
ὁ Ἀλέξανδρος, δυνασθαί τινα λέγεσθαι καθόλου ὑπ' αὐτοῦ νῦν καὶ τὰ 45
ἀξιώματα, οἷς πρὸς ἅπαντα μὲν τὰ δεικνύμενα χρώμεθα διὰ τὸ εἶναι ἐναργῆ,
οὐδενὸς δὲ τῶν δι' αὐτῶν δεικνυμένων ἐστὶν ἴδια· ὁποῖα ἔστι τὸ ἐπὶ παντὸς
τὴν φάσιν ἢ τὴν ἀπόφασιν, κἂν ἀπὸ ἴσων ἴσα ἀφαιρεθῆ, τὰ καταλειπόμενά
30 ἐστὶν ἴσα. ταῦτα γὰρ τῷ πρὸς πολλὰ εἶναι χρήσιμα καθόλου τέ ἐστι καὶ
ἕκαστον τῶν ὑπ' αὐτῶν περιέχεται. ἡ μὲν οὖν ὅλη τῶν εἰρημένων ἐν τῷ
προομιῳ διάνοια καὶ τάξις αὕτη.

Ἐπιστῆσαι δὲ ἐν αὐτοῖς ἄξιον πρῶτον μὲν εἶναι τοῖς προκειμένοις οἰ- 50
κεῖον τὸ τοῦ ὅλου καὶ συνθέτου ἀλλ' οὐχὶ τὸ τοῦ καθόλου παράδειγμα. οὐ
35 γὰρ ὡς ἐκ στοιχείων τῶν καθέκαστα σύγκειται τὸ καθόλου, ὥσπερ τὸ
ὅλον καὶ τὸ σύνθετον· οὐδὲν γὰρ στοιχεῖον τὴν τοῦ συνθέτου κατηγορίαν
ἐπιδέχεται. ὥσπερ τὰ καθέκαστα τὴν τοῦ καθόλου.

Δεύτερον δὲ ἐπιστάσεως ἄξιον, ὅτι διττὴ ἐστὶ τοῦ ὅλου καὶ τοῦ κα-
θόλου ἡ γνῶσις ὥσπερ καὶ τοῦ ὀνόματος, ἡ μὲν ὀλοσχερῆς καὶ συγκεχυ-

3 πρὸς — περιφέρειαν del. Torstrick 7 ἐν primum om. a 9 αὐτὸ om. E 10 παραλαβῆ.
hic et v. 13 libri 13 διὰ τὸ] διατοῦτο E 19 καὶ om. aF 20 διαγινώσκωμεν
DF¹: om. E προστυγγόντας E 24 τὰ (ante κατὰ) om. E 29 φάσιν DE: κατὰ-
φασιν aF 31 ἐκάστω F τῶν deleverim post αὐτῶν add. δεικνυμένων aF
περιέχει Torstrick οὖν om. E προειρημένων aF

μένη καὶ κατὰ ψιλὴν ἔννοιαν τοῦ γνωστοῦ γινομένη, ἥτις καὶ παχυτέρα 4^v
 ἐστὶ τῆς κατὰ τὸν ὀρισμὸν γνώσεως· ἡ δὲ συνηρημένη καὶ ἠνωμένη καὶ
 (τὰ) κατὰ μέρος περιειληφύα νοερά τις αὕτη καὶ | ἀπλῆ καὶ φανταστικὴ δὲ 5^r
 μᾶλλον ἐκείνης καὶ ἀπεστενωμένη· καὶ ἡ μὲν τοῖς πολλοῖς συνήθης [ἡ ὀλο-
 5 σχερῆς], ἡ δὲ τοῖς ἀκατοῖσι. καὶ γὰρ τὸ καθόλου οἱ μὲν πολλοὶ κατὰ τὸ
 κοινὸν νοοῦσι τὸ ἐν τοῖς κατὰ μέρος ἐξ ἀφαιρέσεως αὐτοῦ ψιλὴν τὴν ἰδιό-
 τητα λαμβάνοντες προλάμπουσιν μᾶλλον διὰ τὸ ἐπικρατεῖν τῶν διαφορῶν
 τὴν κοινότητα, οἱ δὲ τὴν ὄλην αὐτοῦ τῶν κατὰ μέρος περίληψιν καὶ τὴν
 διὰ πάντων οὕτιν καὶ τὴν τὰς διαφορὰς συνηρηκυῖαν κοινότητα νοερώς συ- 5
 10 ναίρουσι· καὶ τὸ ὄνομα δὲ ἀκούσας τὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰ τύχοι ὁ μὲν πολλὸς
 εἰς τὴν ὀλοσχερῆ φαντασίαν ἀποφέρεται, ὁ δὲ φιλόσοφος τὸν ὀρισμὸν ἐν
 ἀπλότῳ μιᾷ συναίρει, ὥστε ἠνωμένον τὸ τοῦ ὀρισμοῦ πλῆθος νοῆσαι καὶ
 ἅμα τὸ πλῆθος καὶ τὸ ἐν λαβεῖν· ὅπερ ἴδιον ἐπιστήμης, ὁ καὶ ὁ ἐν Θεαι-
 τήτῳ Σωκράτης ἠνέστατο· * * * [ἡ δὲ κατὰ τὸν ὀρισμὸν καὶ ἡ διὰ τῶν
 15 στοιχείων] γνώσις μέση τίς ἐστὶν ἀμφοῖν διανοητικὴ μᾶλλον οὕσα ἢ καὶ
 δοξαστικὴ, καὶ τῆς μὲν χείρονος κατὰ τὸ ἀκριβὲς ὑπερέχουσα, τῆς δὲ 10
 κρείττονος ἀπολειπομένη κατὰ τὸ διηρημένον καὶ ἢ μᾶλλον ἢ ἥττον κεχηγός.
 οὕτω δὲ καὶ τῶν κοινῶν ἢ γνώσις ἢ μὲν ὀλοσχερῆς προτρέχει τῆς κατὰ
 τὰς διαφορὰς διαθιρώσεως, ἢ δὲ ἀκριβῆς ἐπιγίνεται συναίρουσα ἐν τῇ κοι-
 20 νότῳ τὰς διαφορὰς. ὅταν οὖν ὁ Ἀριστοτέλης τὴν τῶν κοινῶν γνώσιν πρώτην
 μὲν ὡς πρὸς ἡμᾶς, ὑστέραν δὲ τῇ φύσει λέγῃ, τὴν ὀλοσχερῆ ταύτην φησὶ
 τὴν ἐξ ἀφαιρέσεως τῆς κοινότητος ψιλῆς γινομένην, ἥτις οὐδὲ ὑφέστηκε
 καὶ ἑαυτήν.

Τρίτον δ' ἐπιστάνειν ἄξιον, ὅποια τίς ἐστὶν ἢ περὶ τῶν φυσικῶν πρα- 15
 25 γμάτων ἀπόδειξις. εἰ γὰρ τὸ μὲν εἰδέναι τι περὶ τῶν φυσικῶν πραγμάτων
 ὑπάρχει τοῖς τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ αἷτια τῶν φυσικῶν ἐγνωκόσι, ταύτας δὲ ἐκ
 τῶν συνθέτων ἤδη καὶ συγκεχυμένων εὐρίσκομεν, ὅπερ οὐκ ἐστὶν ἀκριβῶς
 γῶναι μὴ τῶν αἰτίων ἐγνωσμένων ἀκριβῶς, ὅτλον ὅτι τεκμηριώδης ἐστὶν
 ἢ γνώσις ἢ περὶ τῶν ἀρχῶν ἀλλ' οὐκ ἀποδεικτικὴ. καὶ καλῶς ὁ Πλάτων
 30 τὴν φυσιολογίαν εἰσοτολογίαν ἔλεγεν εἶναι, ὅτι καὶ Ἀριστοτέλης συμμαρτυρεῖ
 τὴν κυρίως ἀπόδειξιν ἐξ ἀμέσων καὶ αὐτοπίστων ἀρχῶν καὶ ἐκ τῶν κυρίως
 αἰτίων καὶ τῇ φύσει προτέρων εἶναι βουλόμενος. ἀλλ' οὐκ ἀτιμαστέον διὰ 20
 τοῦτο φυσιολογίαν, ἀλλ' ἀρκεῖσθαι χρὴ τῷ κατὰ τὴν ἡμετέραν φύσιν καὶ
 δυνάμειν, ὡς καὶ Θεοφράστῳ δοκεῖ.

1 ἔννοιαν DEF: ἐπίνοιαν a 3 τὰ a: om. DEF καὶ (post ἀπλῆ) om. a 4 ἐκείνης
 scripsi: ἐκείνη libri ἀποξενωμένη E συνήθεια D¹ ἢ om. E ἡ ὀλοσχερῆς
 induxi 9 δέξιαν aF 11 ἀποφάνεται aF 13 τὸ ante ἐν om. aF δ DE:
 om. aF Θεαιτήτῳ puto p. 146D 14 ἢ κατὰ τὸν ὀρισμὸν καὶ ἢ διὰ τῶν στοιχείων
 glossema est vocis ἀμφοῖν, quo iniecto excedit velut ἄλλη δὲ 15 μέση] μεσότης E
 17 καὶ μᾶλλον κεχηγός a 21 λέγει F 22 ψιλὴν a 24 ἀξιώ DE 25 ἀπό-
 δεξις — 26 ὑπάρχει DE: om. F: expleverat supplendo γνώσις a 28 ὅτλον ὅτι a
 30 τὸν φυσιολόγον E¹ εἰσοτολογίαν ἔλεγεν cf. Tim. p. 59 c 33 χρὴ τῶν E
 φύσιν] χρῆσον a

Τέταρτον δὲ πρὸς τοῖς εἰρημένους ἄξιον ζητεῖν, πῶς τὰ κοινὰ σαφέστερα 5^r
 μὲν ὡς πρὸς ἡμᾶς, ἀσαφέστερα δὲ τῇ φύσει λέγει ὁ Ἀριστοτέλης. εἰ γὰρ
 ἀσαφέστερα τῇ φύσει, ὀψιόν ὅτι καὶ πορρώτερα καὶ ὕστερα ἔσται τῇ φύσει.
 καίτοι συναιρεῖ μὲν τὰ κοινὰ, οὐ συναιρεῖται δὲ ὅπερ χαρακτηρίζει τὰ
 5 φύσει πρότερα φαινομ. καὶ ὅ γε Ἀφροδισιεύς Ἀλέξανδρος ὁμολογεῖ τὸ κοινὸν 25
 καὶ καθόλου τῇ φύσει πρότερον εἶναι τῶν ὑπ' αὐτὸ ὡς τὸ ζῆλον τοῦ ἀν-
 θρώπου τῷ συναιρεῖν μὲν, μὴ συναιρεῖσθαι δέ. καὶ τοῦτο μὲν μετρίως
 ὁ Ἀλέξανδρός φησιν· εἰπὼν δὲ ὅτι “τὸ καθόλου τῇ φύσει πρῶτον ἔστιν”
 ἐπάγει “οὐ μὴν καὶ κυρίως πρῶτον, ὅτι μὴδὲ οὐσία· καὶ διὰ τοῦτο ἡ τῶν
 10 κοινῶν γνώσις τινος ὕστερα τῆς διὰ τῶν οἰκειῶν, εἴ γε πρῶτα ἐν ἐκάστω
 τὰ τὴν οἰκείαν φύσιν ὀηλοῦντα”. καίτοι θαυμάσειεν ἂν τις, πῶς τὸ τῇ
 φύσει πρῶτον οὐ κυρίως πρῶτον ἔστι. μήποτε οὖν ὥσπερ τοῦ ὅλου καὶ
 συνθέτου τὰ στοιχεῖα καὶ τὰ μέρη πρότερα τῇ φύσει φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης 30
 πρῶτα πρὸς ἡμᾶς τὰ σύνθετα λέγων ὡς συγκεχυμένα καὶ αἰσθηθεῖς ληπτὰ.
 15 οὕτω καὶ κοινὰ τὰ ὑστερογενῆ καὶ ἐξ ἀφαιρέσεως λαμβάνει, ὅπερ οὐ συνα-
 ναιρεῖ κυρίως τὰ κατὰ μέρος, ὡς ἰδιότητες ψιλὰ λαμβανόμενα, ἀλλ' οὐχ
 ὡς περιουχὰ τῶν κατὰ μέρος. τοῦτο μὲν οὖν εἴ τις δύναται καὶ πιθανώτερον
 ἀπολογιζέσθαι. ἐπειδὴ δὲ ἀπὸ τῶν κοινῶν καὶ συνθέτων καὶ ἡμῖν σαφε-
 στέρων ἐπὶ τὰς ἀρχὰς τῶν φυσικῶν φησι δεῖν ανατρέχειν ὁ Ἀριστοτέλης, 35
 20 ἄξιον ζητεῖν τίνα μὲν ἔστι τὰ κοινὰ, τίνα δὲ τὰ τῇ φύσει πρότερα, ὅπερ
 καὶ ἀρχαὶ τῶν φυσικῶν εἰσιν. ὁ μὲν οὖν Ἀλέξανδρος “πρῶτον μὲν, φησί,
 δεῖξει ὅτι πλείους αἱ ἀρχαὶ καὶ οὔτε μία οὔτε ἄπειροι, εἴτα ὅτι δεῖ καὶ ἐναν-
 τίωσιν ἐν αὐταῖς εἶναι καὶ τῇ ἐναντιώσει τι ὑποκῆσθαι, ἀφ' ὧν κοινῶν
 ὄντων μετελθὼν δεῖξει καὶ τίνες εἰσὶν αὐταί· ὁ γὰρ ἐκεῖνα εἰδὼς οὐδέπω
 25 τὰς ἀρχὰς τίνες εἰσὶν οἶδεν”. ἀλλ' ἐπιστῆσαι ἄξιον. εἰ γὰρ τὸ ‘εἰ μία ἢ
 ἀρχὴ ἢ πλείους’ καὶ ‘εἰ ἐναντιώσιν ἔχουσιν ἢ μὴ’ καὶ ‘εἰ ὑπόκειται τι αὐ-
 ταῖς ἢ μὴ’ περὶ αὐτῶν εἴρηται τῶν ἀρχῶν καὶ οὐ περὶ τῶν ἐξ αὐτῶν συ- 40
 κειμένων, πῶς ἀπὸ τῶν συνθέτων ἐπὶ τὰς ἀρχὰς ἡμᾶς οὗτος ὁ τρόπος
 ἀναπέμψει; “ἐλέγετο δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, δύνασθαι τίνα λέγεσθαι
 30 καθόλου ὑπ' αὐτοῦ νῦν καὶ τὰ ἀξιώματα, περὶ ὧν εἴρηται πρότερον· οἷς
 προσχρητῆται νῦν. τὸ γὰρ ἀνάγκη ἦτοι μίαν εἶναι τὴν ἀρχὴν ἢ πλείους, ἴσον
 ἔσθαι τῷ μίαν ἢ οὐ μίαν, τοῦτο δὲ τῷ κατὰ παντός τὴν κατάφασιν ἢ τὴν
 ἀπόφασιν ὑφείλειν κατηγορεῖσθαι ὑποτέτακται”. ἀλλ' οὐδὲ ταῦτα τὰ κοινὰ
 35 σύνθετα ἀπὸ τῶν ἀρχῶν ἔστι τῶν φυσικῶν, ὅπερ ἀπατεῖ τὸ τοῦ Ἀριστο- 45
 τέλους παράγγελμα, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ περὶ τὰς ἀρχὰς θεωρεῖται | τὸ μίαν ἢ

2 ἀσαφέστατα DE λέγων DE 3 φύσει εἴη δηλονότι F πορρώτερον DE
 4 μὲν aF: om. DE 13 τοῦ ante συνθέτου add. aF τὰ (ante μέρη) om. D¹
 15 συναιρεῖ F 17 οὖν om. DE 18 σαφεστέρων DE: ὑστέρων F: προτέρων a
 20 τῇ om. DE 21 εἰσιν om. aF οὖν iterat F μὲν om. aF 22 οὔτε
 πλείους οὔτε ἄπειροι οὔτε μία F et (omisso οὔτε πλείους) a μίας E 23 αὐτοῖς DE
 25 τίνες εἰσὶν οἶδεν E: οἶδε τίνες εἰσὶν aF: obliterata habet D alterum εἰ om. E
 27 οὐ om. aF 28 τῶν om. DE 29 ἀναπέμπει a 30 καὶ καθόλου E
 αὐτοῦ scripsi cf. p. 17, 26: αὐτῶν libri 35 τὸ μίαν ἢ οὐ μίαν εἶναι del. Forstrik

οὐ μίαν εἶναι]· καὶ ἔδει ἀπὸ τῶν συνθέτων καὶ γνωριμωτέρων ἡμῶν γι- 5^r
νώσασθαι, εἰ μία ἢ ἀρχὴ ἢ πλείους, καὶ εἰ ἐναντία ἢ οὐ, καὶ τίνες αὐταί.
μήποτε οὖν ἀμεινον ἐκ τῶν τοῖς φυσικοῖς πράγμασιν ἐναργῶς καὶ γνωρίμως
τῇ αἰσθήσει ὑπαρχόντων τὰς ἀρχὰς εὐρίσκειν τῶν φυσικῶν, ὥσπερ καὶ τῷ
5 Ἀριστοτέλει δοκεῖ· οἷον ὅτι οὐ μία ἢ ἀρχὴ ἐκ τῆς τῶν ὄντων διαφορᾶς,
ὡς μαθησόμεθα· εἰ γὰρ ἔστιν ἐν τοῖς οὐσι, φησί, καὶ οὐσία καὶ
ποσὸν καὶ ποιὸν καὶ ταῦτα εἴτε ἀπολελυμένα ἀπ' ἀλλήλων εἴτε μή, 5^v
πολλὰ τὰ ὄντα. τὸ δὲ ἀκριβὲς τῶν λεγομένων ὀλίγον ὕστερον μαθη-
σόμεθα. ὅτι δὲ οὐκ ἀκίνητοι αἱ ἀρχαί, ἐκ τῆς ἐναργοῦς τῶν φυσικῶν
10 κινήσεως δεῖκνυται· ἡμῶν δὲ ὑποκείσθω, φησί, τὰ φύσει ἢ πάντα ἢ ἔνια
κινούμενα· ὁ γὰρ δὲ ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς· ὅτι δὲ ἐναντία αἱ ἀρχαί ἐκ
τε τῆς τῶν φυσικῶν περὶ τούτου συμφωνίας, καὶ ὅτι εἶδος καὶ στέρησις
καὶ ὑποκείμενόν τι ἐκ τῆς μεταβολῆς τῆς ἐν τοῖς φυσικοῖς δεῖκνυται. εἰ
γὰρ ἢ μεταβολὴ μὴ ἐκ τοῦ τυχόντος εἰς τὸ τυχόν, ἀλλ' ἐξ ἀμούσου (εἰς)
15 τὸ μουσικόν, καὶ ὅλως ἐκ τοῦ μὴ τοιοῦτου πεφυκότος δέ, καὶ εἰ ἀνάγκη |
πᾶσαν μεταβολὴν περὶ τι μένον ὑποκείμενον γίνεσθαι, ὁ γὰρ δὲ καὶ ἐναντία 5^v
ὡς εἶδος καὶ στέρησις καὶ περὶ ἀνείδεον ὑποκείμενον. ὅλως δὲ ὡς κοινῶς
εἰπεῖν ἀπὸ τῶν αἰσθήσεων καὶ τῶν αἰσθητῶν τὴν περὶ τῶν φυσικῶν ἀρ-
χῶν ἀλήθειαν ἀνιχνεύειν καὶ Θεοφράστῳ πειθομένοις, ὅς περὶ τούτου
20 ζητῶν ἐν πρώτῳ Φυσικῶν τάδε γέγραφεν· “ἐπεὶ δὲ [οὐκ] ἄνευ μὲν κι-
νήσεως οὐδὲ περὶ ἐνὸς λεκτέον (πάντα γὰρ ἐν κινήσει τὰ τῆς φύσεως), ἄνευ 5
δὲ ἀλλοιωτικῆς καὶ παθητικῆς οὐκ ὑπὲρ τῶν περὶ τὸ μέσον, εἰς ταῦτά τε
καὶ περὶ τούτων λέγοντας οὐκ οἶόν τε καταλιπεῖν τὴν αἴσθησιν, ἀλλ' ἀπὸ
ταύτης ἀρχομένους πειρᾶσθαι χρὴ θεωρεῖν, ἢ τὰ φαινόμενα λαμβάνοντας
25 καθ' αὐτὰ ἢ ἀπὸ τούτων εἴ τινες ἄρα κυριώτεροι καὶ πρότεροι τούτων
ἀρχαί.” καὶ κάλλιον οἶμαι τοιοῦτόν τινα τρόπον τὴν ἀπὸ τῶν ἡμῶν γνω-
ριμωτέρων ἐπὶ τὰς ἀρχὰς ἐπίβασιν γίνεσθαι. ἀλλ' ἐπὶ τὰ ἐξῆς ἰτέον.

184^b15 Ἀνάγκη δὲ ἦτοι μίαν εἶναι τὴν ἀρχὴν ἢ πλείους. 10

Ἀκόλουθον μὲν ἦν πρῶτον ζητεῖν εἰ εἰσὶν ὅλως ἀρχαί τῶν φυσικῶν
30 καὶ τότε τίνες εἰσὶ καὶ πόσαι· αὕτη γὰρ ἡμῶν ἢ τὰς τῶν προβλημάτων
ἐν τοῖς Ἀποδεικτικαῖς ὑπ' αὐτοῦ παραδέδοται. “ἀλλὰ τοῦτο, φασίν, οὐκ
ἦν τοῦ φυσικοῦ θεωρεῖν ἀλλὰ τοῦ ἐπαναβεβηκότος· ὁ γὰρ φυσικὸς ὡς δε-

1 εἶναι om. a verba εἶναι καὶ — περιφερές f. 10^r 18 iterat E postea (in cod. f. 402^v — 407^v
et 416^a — 418^v), quam discrepantiam E^a voco καὶ ἔδει] καίτοι ἔδει Torstriik: ἔδει
δὲ a 4 τῶν ἀριστοτέλει E^a 5 δοκεῖ om. E ἢ om. a 6 φησί p. 185^a 27
10 κινήσεων E^a δείκνυται hic et v. 13 deletat Torstriik φησί p. 185^a 12 12 τε
om. a 13 φυσικῆς E^a εἰ om. E^a 14 εἰς addidi 15 ἀνάγκην E^a 1 16 μόνον
E ὑποκείμενον om. E^a 17 καὶ περὶ ἀνείδεον om. lacuna relicta E^a 20 ὑποκει-
μενον a 18 εἰπεῖν om. lacuna relicta E^a καὶ aE^aF: om. DE 21 πρώτῳ
τῶν a οὐκ del. Torstriik 27 ἐπίστασιν E^a 1 28 lemma continuat καὶ εἰ
μίαν — μέλισσος aE 29 μὲν ἂν ἦν aF εἰ om. a 31 ἐν] οὐ E^a ἐν τοῖς
Ἀποδεικτικαῖς cf. Anal. Post. II 1 p. 89^b 24 καὶ ὑπ' F φασίν sc. οἱ ἐξηγηταὶ cf.
p. 21, 5 33 ἀλλὰ τοῦ lac. rel. om. E^a

δομένην τούτω χρῆται. διὸ καὶ ἐν τῷ προσιμίῳ εὐθὺς ὡς τιθέμενος ἀρχὰς ὅν
εἶναι τῶν φυσικῶν, ἐπειδὴ, φησίν, ὧν εἰσιν ἀρχαὶ ἢ αἴτια ἢ στοιχεῖα,
δεῖ ταῦτα γνωρίζειν τὸν ἐπιστήμην μέλλοντα περὶ αὐτῶν ἕξειν καὶ τῶν
15 περὶ φύσεως ἐπιστήμης πειρατέον διαγρίσασθαι πρῶτον τὰ περὶ
5 τὰς ἀρχάς". ἀλλὰ ταῦτα μὲν οἱ ἐξηγῆται τοῦ Ἀριστοτέλους φασίν. ἐπι-
στήσαι δὲ ἄξιον, μήποτε καὶ τὸ πόσαι καὶ τίνες αἱ ἀρχαὶ καὶ ἔλωσ ὁ περὶ
τῶν ἀρχῶν λόγος τοῦ ἀναβεβηκότος κατὰ τοῦτον τὸν λόγον εἶναι δοκεῖ.
μήποτε δὲ καὶ ἀνάγκη τὸν φυσικὸν ὅτι σώματά ἐστι τὰ φυσικὰ εἶδέναι,
καὶ ὅτι πᾶν σῶμα σύνθετόν ἐστι, καὶ ὅτι τὸ σύνθετον ἀρχὰς ἔχει τὰ ἐξ
10 ὧν σύγκριται, ὡς καὶ Θεόφραστος ἀπέδειξεν. ἄμεινον οὖν ἴσως λέγειν, ὅτι
20 οὐκ ἐν πᾶσι προβλήμασι τὸ εἰ ἐστὶ ζητεῖται, ἀλλ' ἐν οἷς τοῦτο ἀμφιβάλ-
λεται, οἷον εἰ ἐστὶ τὸ κενόν, οὐ μέντοι εἰ ἐστὶν ἄνθρωπος. καὶ γὰρ καὶ τοῦτο
ἐν τοῖς λογικοῖς κανόσι διώρισται. ὅτι δὲ εἰσιν ἀρχαὶ τῶν φυσικῶν πάντες
συμφωνοῦντες οἱ φυσικοὶ, τίνες εἰσιν αὐταὶ ζητοῦσι. καὶ γὰρ τοὺς περὶ
15 τοῦ ὄντος ζητοῦντας περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὄντος ζητεῖν φησιν. οἱ γὰρ περὶ
τὰς ἀρχὰς φιλοσοφοῦντες ὡς ὄντων ἀρχὰς ἐξήτουν, καὶ οἱ μὲν ἀδιορίστως,
οὐ διακρίνοντας τὰ φυσικὰ ἀπὸ τῶν ὑπὲρ φύσιν, οἱ δὲ διακρίνοντας μὲν,
25 ὥσπερ οἱ τε Πυθαγόρειοι καὶ Ξενοφάνης καὶ Παρμενίδης καὶ Ἐμπεδοκλῆς καὶ
Ἀναξαγόρας, τῇ δὲ ἀσαφείᾳ λανθάνοντες τοὺς πολλούς. διὸ καὶ Ἀριστοτέλης
30 ὡς πρὸς τὸ φαινόμενον ἀντιλέγει, τοῖς ἐπιπολαίως ἐλαμβάνουσι βροχιῶν.
ἅμα δὲ τῷ τοιάσθε ἢ τοσάσθε εἶναι συναποδείκνυται καὶ τὸ εἶναι ἔλωσ
ἀρχάς. ὡς οὖν οὐσῶν ἀρχῶν δεῖξας ὅτι ἀναγκαῖα ἐστὶν ἢ περὶ τῶν ἀρχῶν
γνωσίς καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐπ' αὐτάς ἐφόδου παραδόου εὐλογον οἴεται μὴ
πρότερον τὸ αὐτῷ δοκοῦν περὶ τῶν ἀρχῶν ἐκφῆναι πρὶν τὰς τῶν παλαιο-
35 τέρων ἐπισκέψασθαι δόξας. καὶ λαβὼν ἀξίωμα διαιρετικὸν τὸ μίαν εἶναι τὴν
ἀρχὴν ἢ πολλὰς (ἀνάγκη γὰρ διὰ τὸ τῆς ἀντιφάσεως ἀξίωμα μίαν ἢ οὐ
μίαν εἶναι, εἰ δὲ μὴ μία, πολλαί), καὶ εἰ μία, φησίν, ἀνάγκη πάλιν ταύτην
ἢ ἀκίνητον ἢ κινουμένην εἶναι, ὑποβάλλει λοιπὸν τοῖς τῆς διαιρέσεως
τμήμασι τὰς προκαταβεβλημένας δόξας. ἢ γὰρ μία καὶ ἀκίνητος, ὡς Παρ-
30 μενίδης ἐδόκει λέγειν καὶ Μέλισσος, ἢ μία καὶ κινουμένη, ὥσπερ οἱ φυσικοὶ.
εἰ δὲ πλείους, ἢ πεπερασμένας τῷ ἀριθμῷ ἢ ἀπείρους καὶ εἰ
μὲν πεπερασμένας, ἢ δύο ἢ τρεῖς ἢ κατ' ἄλλον τινὰ ἀριθμὸν
45 ὠρισμένας· εἰ δὲ ἀπείρους, ἢ ὁμογενεῖς ἢ καὶ τοῖς γένεσιν ἀντικειμένας.
δυνατοῦ δὲ ὄντος καὶ τοὺς μίαν λέγοντας εἰς τὸ ἄπειρον καὶ τὸ πεπερασμένον
35 διελεῖν, καὶ τοὺς πολλὰς εἰς [τὸ] κινουμένας ἢ ἀκινήτους, "τὸ οἰκειότερον,

3 ἕξιν E 7 ἐπανάβεβηκότος a 10 καὶ DEE^a: καὶ ὁ aF 11 τὸ εἰ ἔτι E^a puto
ἐν ἐνόσις 12 οἷον εἰ ἔτι E^a καὶ (post γάρ) om. aF 13 λογικοῖς κανόσι cf. Anal.
Post. II 7 p. 92^b 5 15 φησιν Arist. p. 184^b 22: φασιν a 18 τε om. aF 19 post
καὶ add. ὁ E^a 21 εἶναι om. aF συναποδείκνυται E^a: συναποδεικνύονται aDEF
22 περὶ aE^a F cf. p. 18, 29: om. DE 24 αὐτῷ a: αὐτῷ DEE^a F παλαιῶν a
28 ἢ (post ταύτην) om. DE 30 καὶ (post μία) om. E^a 32 ἢ] οὐ F¹ κατ'
om. aF 34 δύνανται E^a εἰς τοὺς ἄπειρον καὶ τοὺς πεπερασμένην conl. Torstrik. sed
audiendum post λέγοντας videtur τὴν μίαν cf. p. 22, 2 ταῖς δὲ πολλαῖς τὸ πεπερασμένον ἢ
ἄπειρον καὶ τὸ iterat F² 35 τὸ DEE^a: del. a: τοὺς corrigebat Torstrik

φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος. ἐκατέρω τῶν ἐκ τῆς διαιρέσεως ὑπέταξεν.” οἰκείτερον 5^v
 δὲ τῇ μὲν μιᾷ τὸ κινεῖσθαι ἢ μῆ, ταῖς δὲ πολλαῖς τὸ πεπερασμένον ἢ
 ἄπειρον. ἰστέον δὲ ὅτι προσελθὼν ἐν τοῖς πρὸς αὐτοὺς λόγοις μετὰ τὸ πρὸς
 Μέλισσον καὶ Παρμενίδην ἀντειπεῖν τοὺς φυσικοὺς καλουμένους προχειρισά- 10
 5 μενος οὕτως διεῖλεν· ἢ ἐν τὸ ὄν λέγουσιν ἦτοι τὸ στοιχεῖον. ἢ ἐν καὶ πολλά·
 ἐν μὲν, εἰ τῶν τριῶν τι στοιχεῖον ἢ τὸ μεταξύ, ἐν δὲ καὶ πολλά, ὡς Ἀνα-
 ξαγόρας καὶ Ἐμπεδοκλῆς, τάττει δὲ καὶ Δημόκριτον ἐν τούτοις τὸ κενὸν
 λέγοντα καὶ τὰς ἀτόμους.

Ἐπιστῆσαι δὲ χρὴ, ὅτι ἄλλο μὲν ἐστὶ τὸ κατὰ πλῆθος ἄπειρον καὶ πεπε- 10
 ρασμένον, ὃ τοῖς πολλὰς λέγουσι τὰς ἀρχὰς οἰκεῖον ἦν, ἄλλο δὲ τὸ κατὰ
 μέγεθος ἄπειρον ἢ πεπερασμένον, ὅπερ καὶ ἐξετάζει ἐν τοῖς πρὸς Μέλισσον καὶ
 Παρμενίδην λόγοις καὶ πρὸς Ἀναξίμανδρον καὶ Ἀναξίμενην ἀρμόζει, ἐν μὲν 45
 ἄπειρον δὲ τῷ μεγέθει τὸ στοιχεῖον ὑποθεμένους. καὶ τὸ κινούμενον δὲ καὶ
 ἀκίνητον καὶ τοῖς μίαν καὶ τοῖς πλείονας λέγουσιν ἀρχὰς ἀρμόττει πρὸς
 15 διαίρεσιν. τοιγαροῦν καὶ Εὐδόημος “ὡς ἂν, φησὶν, ὑπάρχουσιν αἱ ἀρχαί, ἦτοι
 κινοῦνται ἢ ἀκίνητοί εἰσιν.” ἀλλὰ τοῦτο μὲν τὸ διαιρετικὸν παρήκεν ὁ Ἀρι-
 στοτέλης διὰ τὸ μηδὲ γεγονέναι δοῆξαι πολλὰς καὶ ἀκινήτους τὰς ἀρχὰς
 λέγουσαν. τὸ δὲ πεπερασμένον καὶ ἄπειρον ἐπὶ τῆς μιᾶς διὰ συντομίαν νῦν
 παραδραμεῖν ἔοικεν· ἐν γοῦν τοῖς πρὸς Παρμενίδην ὡς εἶπον καὶ Μέλισσον 50
 20 λόγοις καὶ ταῦτα βασανίζει. ἄμεινον δὲ ἴσως ἐκ τελεωτέρας διαιρέσεως τὰς
 δοξὰς πάσας περιλαμβάνοντας οὕτω τοῖς τοῦ Ἀριστοτέλους ἐπελαθεῖν.

Ἀνάγκη τοίνυν τὴν ἀρχὴν ἢ μίαν εἶναι ἢ οὐ μίαν, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν
 πλείους, καὶ εἰ μίαν, ἦτοι ἀκίνητον ἢ κινουμένην. καὶ εἰ ἀκίνητον ἦτοι
 ἄπειρον, ὡς Μέλισσος ὁ Σάμιος δοκεῖ λέγειν, ἢ πεπερασμένην, ὡς Παρμε- 25
 νίδης Πύρητος Ἐλεάτης, οὐ περὶ φυσικοῦ στοιχείου λέγοντες οὗτοι, ἀλλὰ
 περὶ τοῦ ὄντως ὄντος. μίαν δὲ τὴν ἀρχὴν ἦτοι ἐν τὸ ὄν καὶ πᾶν καὶ 55
 οὔτε πεπερασμένον οὔτε ἄπειρον οὔτε κινούμενον οὔτε ἡρεμοῦν | Ξενοφάνην 6^r
 τὸν Κολοφώνιον τὸν Παρμενίδου διδάσκαλον ὑποτίθεσθαι φησιν ὁ Θεό-
 φραστος ἠμολογῶν ἑτέρας εἶναι μᾶλλον ἢ τῆς περὶ φύσεως ἱστορίας τὴν
 30 μνήμην τῆς τούτου δοξῆς· τὸ γὰρ ἐν τούτῳ καὶ πᾶν τὸν θεὸν ἔλεγεν ὁ
 Ξενοφάνης· ὃν ἕνα μὲν δεῖκνυσιν ἐκ τοῦ πάντων κράτιστον εἶναι. πλείονων
 γάρ, φησὶν, ὄντων ὁμοίως ὑπάρχειν ἀνάγκη πᾶσι τὸ κρατεῖν· τὸ δὲ πάντων
 κράτιστον καὶ ἄριστον θεός. ἀγένητον δὲ ἐδείκνυεν ἐκ τοῦ δεῖν τὸ γινόμενον 6

2 τοῖς δὲ πολλοῖς a 6 ἐν μὲν, εἰ aE^aF: καὶ εἰ ἐν, ἦ D: ἐν μὲν—πολλὰ om. E
 ὡς ὁ ἀναξαγόρας D 7 τάττει δὲ DE: τάχα δὲ E^a: τάδε F: om. a δημό-
 κριτος a 8 λέγων a 9 κατὰ τὸ πλῆθος aF 10 κατὰ τὸ μέγεθος a
 11 ὅπερ καὶ DEE^a: ὅπερ aF ἐξετάζειν a 13 καὶ (ante τὸ κινούμενον) deletat
 Torstrik καὶ τὸ ἀκίνητον a 15 φησὶν fr. 3 Speng. cf. f. 9^v25 17 μηδὲ DEE^a:
 μὴ aF 18 διὰ τὴν συντομίαν aF 20 ἐκτελεωτέρας libri 21 πάσας aE^aF:
 ὅλας DE 23 εἰ μία coni. Torstrik ἀκίνητος coni. Torstrik ἦτοι DEE^a:
 ἢ aF 25 Πύρητος Ἐλεάτης scripsi: πυρήτης ἐλεάτης DE: πῦρ ἦτοι σέλας τι E^aF:
 ὁ ἐλεάτης δοκεῖ λέγειν a 27 ξενοφάνην aE^aF: ξενοφάνη DE 28 Θεόφραστος
 Phys. Opin. fr. 5 (Doxographi p. 480, 4) 32 φησὶν Xenophanes Pseudaristoteleus p. 977^a
 23. 15. ^b2 ὁμοίως aDE: ἀνομοίως E^a: ἀνομία F ἀνάγκη ὑπάρχειν a

ἢ ἐξ ὁμοίου ἢ ἐξ ἀνομοίου γίνεσθαι· ἀλλὰ τὸ μὲν ὅμοιον ἀπαθές φησιν 6^τ
 ὑπὸ τοῦ ὁμοίου· οὐδὲν γὰρ μᾶλλον γεννᾶν ἢ γεννᾶσθαι προσήκει τὸ ὅμοιον
 ἐκ τοῦ ὁμοίου· εἰ δὲ ἐξ ἀνομοίου γίνοιτο, ἔσται τὸ ὄν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος.
 καὶ οὕτως ἀγένητον καὶ ἀίδιον ἐδείκνυ. οὔτε δὲ ἄπειρον οὔτε πεπερα-
 5 σμένον εἶναι, διότι ἄπειρον μὲν τὸ μὴ ὄν ὡς οὔτε ἀρχὴν ἔχον οὔτε μέσον
 οὔτε τέλος, περαίνειν δὲ πρὸς ἄλληλα τὰ πλείω. παραπλησίως δὲ καὶ τὴν
 κίνησιν ἀφαιρεῖ καὶ τὴν ἡρεμίαν. ἀκίνητον μὲν γὰρ εἶναι τὸ μὴ ὄν· οὔτε 10
 γὰρ ἂν εἰς αὐτὸ ἕτερον οὔτε αὐτὸ πρὸς ἄλλο ἐλθεῖν· κινεῖσθαι δὲ τὰ πλείω
 τοῦ ἑνός· ἕτερον γὰρ εἰς ἕτερον μεταβάλλειν, ὥστε καὶ ὅταν ἐν ταυτοῦ
 10 μένιν λέγη καὶ μὴ κινεῖσθαι

ἀεὶ δ' ἐν ταυτοῦ μίμνει κινούμενον οὐδέν,
 οὐδὲ μετέρχεσθαι μιν ἐπιπρέπει ἄλλοτε ἄλλῃ,

οὐ κατὰ τὴν ἡρεμίαν τὴν ἀντικειμένην τῇ κινήσει μένιν αὐτὸ φησιν, ἀλλὰ
 κατὰ τὴν ἀπὸ κινήσεως καὶ ἡρεμίας ἐξηρημένην μονήν. Νικόλαος δὲ ὁ
 15 Δαμασκηνός ὡς ἄπειρον καὶ ἀκίνητον λέγοντος αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν ἐν τῇ Περὶ 15
 θεῶν ἀπομνημονεύει, Ἀλέξανδρος δὲ ὡς πεπερασμένον αὐτὸ καὶ σφαιροειδές·
 ἀλλ' ὅτι μὲν οὔτε ἄπειρον οὔτε πεπερασμένον αὐτὸ δείκνυσιν, ἐκ τῶν προει-
 ρημένων δῆλον· πεπερασμένον δὲ καὶ σφαιροειδές αὐτὸ διὰ τὸ πανταχόθεν
 ὅμοιον λέγειν. καὶ πάντα νοεῖν δὲ φησιν αὐτὸ λέγων

20 ἀλλ' ἀπάνευθε πόνοιο νόου φρενὶ πάντα κραδαίνει.

Τῶν δὲ μίαν καὶ κινουμένην λεγόντων τὴν ἀρχὴν, οὗς καὶ φυσικοὺς
 ἰδίως καλεῖ, αἱ μὲν πεπερασμένην αὐτὴν φασιν, ὥσπερ Θαλῆς μὲν Ἑξαμήνου
 Μιλήσιος καὶ Ἴππων, ὅς δοκεῖ καὶ ἄθεος γεγονέναι, ὕδωρ εἶλεγον τὴν ἀρχὴν 20
 ἐκ τῶν φαινόμενων κατὰ τὴν αἴσθησιν εἰς τοῦτο προαχθέντες. καὶ γὰρ τὸ
 25 θερμὸν τῷ ὑγρῷ ζῆ καὶ τὰ νεκρούμενα ξηραίνεται καὶ τὰ σπέρματα πάντων
 ὑγρά καὶ ἡ τροφή πᾶσα χυλώδης· ἐξ οὗ δὲ ἐστὶν ἕκαστα, τούτω καὶ τρέ-
 φεσθαι πέφυκεν· τὸ δὲ ὕδωρ ἀρχὴ τῆς ὑγρᾶς φύσεώς ἐστι καὶ συνεκτικὸν
 πάντων. διὸ πάντων ἀρχὴν ὑπέλαβον εἶναι τὸ ὕδωρ καὶ τὴν γῆν ἐφ' ὕδα-
 30 τος ἀπεφῆγαντο καθεῖσθαι. Θαλῆς δὲ πρῶτος παραδέδωκε τὴν περὶ φύσεως
 ἱστορίαν τοῖς Ἑλλήσιν ἐκφῆναι, πολλῶν μὲν καὶ ἄλλων προγεγονότων, ὡς
 καὶ τῷ Θεοφράστῳ δοκεῖ, αὐτὸς δὲ πολὺ διανεργῶν ἐκείνων, ὡς ἀποκρύψαι
 πάντας τοὺς πρὸ αὐτοῦ· λέγεται δὲ ἐν γραφαῖς μηδὲν καταλιπεῖν πλὴν τῆς
 καλουμένης Ναυτικῆς ἀστρολογίας. Ἰππασσος δὲ ὁ Μεταποντῖνος καὶ Ἡρά-

1 ἐξ alterum aE^aF: om. DE 4 εδείκνυ D καὶ οὔτε δὲ a 5 μήτε μέσον
 μήτε aF 6 καὶ καὶ τὴν F 9 μεταβάλλει libri: corr. Usener post Karstenium
 11 αἰεὶ κτλ. Xenophanis fr. 4 p. 38 Karsten. μένει aF κινούμενον aDE: κινού-
 μενος E^aF 12 μιν ἐπιπρέπει DE^a: μιν ἐπιτρέπη E: μὴν ἐπαὶ πρέπει aF 13 αὐτὸ
 DE: αὐτόν aE^aF 14 μονήν om. aF Νικόλαος cf. fr. in Roperi Lectionibus
 Abulfaragianis p. 37 19 λέγειν DEE^aF: λέγει a cf. Doxogr. p. 112 δὲ νοεῖν a
 αὐτὸ DE: αὐτόν aE^aF 20 Xenoph. fr. 3 p. 37 Karst. πένοιο F² 21 μὴ
 μίαν D¹ τὴν DEE^a: om. aF 22 ἕξαμόυ F: ἕξαμόυ a: ἐκ σάμου DE: ἐκασάου E^a
 23 ἔλεγε E 26 ἡ τροφή EE^a: τροφή (om. ἡ) aDF 28 ὑπέλαβεν DE 31 καὶ
 τῷ DEE^a: καὶ (τῷ om.) aF. variat Simplicii usus cf. p. 18, 34 Θεοφράστῳ Phys. Op.
 fr. 1 (Doxogr. p. 475, 1) 33 Ἡράκλειτος cf. fr. 22 Byw.

κλειτος ὁ Ἐφέσιος ἐν καὶ οὗτοι καὶ κινούμενον καὶ πεπερασμένον, ἀλλὰ ὁ πῦρ ἐποίησαν τὴν ἀρχὴν καὶ ἐκ πυρὸς ποιῶσι τὰ ὄντα πυκνώσει καὶ μανώ-
σει καὶ διαλύουσι πάλιν εἰς πῦρ, ὡς ταύτης μιᾶς οὐσῆς φύσεως τῆς ὑπο-
κειμένης· πυρὸς γὰρ ἀμυβίην εἶναι φησιν Ἡράκλειτος πάντα. ποιεῖ δὲ καὶ
5 τάξιν τινὰ καὶ χρόνον ὠρισμένον τῆς τοῦ κόσμου μεταβολῆς κατὰ τινὰ
εἰμαρμένην ἀνάγκην. καὶ ὀκλῶν ὅτι καὶ οὗτοι τὸ ζῳογόνον καὶ δημιουργικόν
καὶ πεπικνῶν καὶ διὰ πάντων χωρῶν καὶ πάντων ἀλλοιωτικὸν τῆς θερμότητος
θεασάμενοι ταύτην ἔσχον τὴν δόξαν· οὐ γὰρ ἔχομεν ὡς ἄπειρον τιθεμένων
αὐτῶν. ἔτι δὲ εἰ στοιχεῖον μὲν τὸ ἐλάχιστόν ἐστιν ἐξ οὗ γίνεται τὰ ἄλλα
10 καὶ εἰς ὃ ἀναλύεται, λεπτομερέστατον δὲ τῶν ἄλλων τὸ πῦρ, τοῦτο ἂν εἴη αἰ
μάλιστα στοιχεῖον. καὶ οὗτοι μὲν οἱ ἐν καὶ κινούμενον καὶ πεπερασμένον
λέγοντες τὸ στοιχεῖον.

Τῶν δὲ ἐν καὶ κινούμενον καὶ ἄπειρον λεγόντων Ἀναξίμανδρος μὲν
Πραξιλάδου Μιλήσιος Θαλοῦ γενόμενος διάδοχος καὶ μαθητῆς ἀρχὴν τε καὶ
15 στοιχεῖον εἴρηκε τῶν ὄντων τὸ ἄπειρον, πρῶτος τοῦτο τοῦνομα κομίσας
τῆς ἀρχῆς, λέγει δ' αὐτὴν μήτε ὕδωρ μήτε ἄλλο τι τῶν καλουμένων εἶναι
στοιχείων, ἀλλ' ἑτέραν τινὰ φύσιν ἄπειρον, ἐξ ἧς ἅπαντας γίνεσθαι τοὺς
οὐρανοὺς καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς κόσμους· ἐξ ὧν δὲ ἡ γένεσις ἐστὶ τοῖς οὐσι, 40
καὶ τὴν φθορὰν εἰς ταῦτα γίνεσθαι κατὰ τὸ χρεῶν. διδόναι γὰρ αὐτὰ δίκην
20 καὶ τίσιν ἀλλήλοις τῆς ἀδικίας κατὰ τὴν τοῦ χρόνου τάξιν, ποιητικωτέροις
οὕτως ὀνόμασιν αὐτὰ λέγων· ὀκλῶν δὲ ὅτι τὴν εἰς ἀλλήλα μεταβολὴν τῶν
τεττάρων στοιχείων οὕτως θεασάμενος οὐκ ἠξίωσεν ἐν τι τούτων ὑποκειμένον
ποιῆσαι, ἀλλὰ τι ἄλλο παρὰ ταῦτα. οὗτος δὲ οὐκ ἀλλοιωμένου τοῦ στοιχείου
τὴν γένεσιν ποιεῖ, ἀλλ' ἀποκρινομένων τῶν ἐναντίων διὰ τῆς αἰδίου κινή-
25 σεως· διὸ καὶ τοῖς περὶ Ἀναξαγόραν τοῦτον ὁ Ἀριστοτέλης συνέταξεν. 45
Ἀναξίμανης δὲ Ἐδουστράτου Μιλήσιος, ἐταῖρος γεγονώς Ἀναξίμανδρου, μίαν
μὲν καὶ αὐτὸς τὴν ὑποκειμένην φύσιν καὶ ἄπειρόν φησιν ὥσπερ ἐκεῖνος,
οὐκ ἀόριστον δὲ ὥσπερ ἐκεῖνος, ἀλλὰ ὠρισμένην, ἀέρα λέγων αὐτήν· δια-
φέρειν δὲ μανότητι καὶ πυκνότητι κατὰ τὰς οὐσίας. καὶ ἀραιούμενον μὲν πῦρ
30 γίνεσθαι, πυκνούμενον δὲ ἄνεμον. εἶτα νέφος, ἔτι δὲ μᾶλλον ὕδωρ, εἶτα γῆν,
εἶτα λίθους, τὰ δὲ ἄλλα ἐκ τούτων. κίνησιν δὲ καὶ οὗτος αἰδίον ποιεῖ, δι' ἣν 50

2 ἐποίησαν DEE^a: ἐποίησαντο aF ὄντα ex πάντα corr. E^a cf. Simpl. f. 111 v 4
3 καὶ μιᾶς E^a 4 φασιν a Ἡράκλειτος δὲ πάντα aF ποιεῖ δὲ καὶ DEE^a: ποιεῖ
καὶ aF 5 καὶ χρόνον aE^a F: περὶ χρ. D: παρὰ χρόνον E 6 ἀνάγκην glossema iudi-
cabat Usener οὗτοι DEE^a: αὐτοὶ aF δημιουργόν E^a 8 ἔσχον — αὐτῶν (v. 9) om.
E^a οὐ γὰρ ἔχομεν ὡς (ἐχομένως F) ἄπειρον τιθεμένων αὐτῶν DEF: διὸ ἐχομένως οὐκ ἐτί-
θεσαν ἄπειρον αὐτό a 9 ἔτι δὲ—στοιχεῖον (v. 9—11) ponunt post στοιχεῖον (v. 12) DEE^a F:
transposuit a 10 εἰς 2 F 13 τῶν δὲ κτλ. cf. Theophr. fr. 2 (Doxogr. p. 476, 3)
15 πρῶτος αὐτό comi. Usener ex Simpl. f. 32 v 12 πρῶτος αὐτὸς ἀρχὴν ὀνομάσας τὸ ὑποκειμένον
16 ὃ^a aE^a et obliit. F: δὲ καὶ DE τι om. a εἶναι^a νοῦ^a Usener 17 ἐξῆς E^a
18 ἡ γίνεσις (sic) ἐστὶ E 19 κατὰ om. E 20 τίσιν καὶ δίκην aF ἀλλήλοις om. a
21 οὕτως om. aF 23 παρ' αὐτὰ E^a 25 συνέταξον (sic) E 27 καὶ αὐτὸς om. a
ὥσπερ ἐκεῖνος prius delevit Usener 28 ἀλλὰ καὶ ὠρισμένην aF διαφέρειν aE^a F:
διαφέρει DE 29 διαρούμενον libri: correxi cf. f. 9 v 5. 32 r 46

καὶ τὴν μεταβολὴν γίνεσθαι. καὶ Διογένης δὲ ὁ Ἀπολλωνιάτης, σχεδὸν 6^ο
 νεώτατος γερονῶς τῶν περὶ ταῦτα σχολασάντων, τὰ μὲν πλείστα συμπεφορη-
 μένως γέγραφε τὰ μὲν κατὰ Ἀναξαγόραν, τὰ δὲ κατὰ Λεύκιπρον λέγων·
 τὴν δὲ τοῦ παντὸς φύσιν ἀέρα καὶ οὗτός φησιν ἄπειρον εἶναι καὶ αἰδιον,
 5 ἐξ οὗ πυκνουμένου καὶ μανουμένου καὶ μεταβάλλοντος τοῖς πάθεσι τὴν τῶν
 ἄλλων γίνεσθαι μορφὴν. καὶ ταῦτα μὲν Θεόφραστος ἴστωρεϊ περὶ τοῦ Διο-
 γένους, καὶ τὸ εἰς ἐμὲ ἔλθῃν αὐτοῦ σύγγραμμα Περὶ φύσεως ἐπιγεγραμμένον 55
 ἀέρα σαφῶς λέγει τὸ ἐξ οὗ πάντα γίνεται | τὰ ἄλλα. Νικόλαος μέντοι τοῦ- 6^ο
 τον ἴστωρεϊ μεταξὺ πυρὸς καὶ ἀέρος τὸ στοιχεῖον τίθεσθαι. καὶ οὗτοι δὲ
 10 τὸ εὐπαθὲς καὶ εὐαλλοίωτον τοῦ ἀέρος εἰς μεταβολὴν ἐπιτηδεῖως ἔχειν
 ἐνόμισαν· διὸ τὴν γῆν δυσκίνητον καὶ δυσμετάβλητον οὖσαν οὐ πᾶν τι
 ἠξίωσαν ἀρχὴν ὑποθέσθαι· καὶ οὕτως μὲν οἱ μίαν λέγοντες τὴν ἀρχὴν δι-
 ἠρέθησαν.

Τῶν δὲ πλείους λεγόντων οἱ μὲν πεπερασμένας, οἱ δὲ ἀπείρους ἔθεντο 5
 15 τῷ πλήθει τὰς ἀρχάς. καὶ τῶν πεπερασμένας οἱ μὲν δύο, ὡς Παρμενίδης
 ἐν τοῖς πρὸς δόξαν πῦρ καὶ γῆν (ἢ μᾶλλον φῶς καὶ σκότος) ἢ ὡς οἱ
 Στωικοὶ θεὸν καὶ ὕλην, οὐχ ὡς στοιχεῖον δηλονότι τὸν θεὸν λέγοντες, ἀλλ'
 ὡς τὸ μὲν ποιῶν τὸ δὲ πάσχον· οἱ δὲ τρεῖς, ὡς ὕλην καὶ τὰ ἐναντία
 Ἀριστοτέλης· οἱ δὲ τέτταρας, ὡς Ἐμπεδοκλῆς ὁ Ἀκραγαντῖνος, οὐ πολὺ
 20 κατόπιν τοῦ Ἀναξαγόρου γερονῶς, Παρμενίδου δὲ ζηλωτῆς καὶ πλησιαστής 10
 καὶ ἔτι μᾶλλον τῶν Πυθαγορείων. οὗτος δὲ τὰ μὲν σωματικὰ στοιχεῖα ποιεῖ
 τέτταρα, πῦρ καὶ ἀέρα καὶ ὕδωρ καὶ γῆν, αἰδία μὲν ὄντα πλήθει καὶ
 ὀλιγότητι, μεταβάλλοντα δὲ κατὰ τὴν σύγκρισιν καὶ διάκρισιν, τὰς δὲ κυρίως
 ἀρχάς, ὑφ' ὧν κινεῖται ταῦτα, φιλίαν καὶ νεῖκος. δεῖ γὰρ διατελεῖν ἐναλλάξ
 25 κινούμενα τὰ στοιχεῖα, ποτὲ μὲν ὑπὸ τῆς φιλίας συγκρινόμενα, ποτὲ δὲ
 ὑπὸ τοῦ νεῖκος διακρινόμενα· ὥστε καὶ ἐξ εἶναι κατ' αὐτὸν τὰς ἀρχάς.
 καὶ γὰρ ὅπου μὲν ποιητικὴν δίδωσι δύναμιν τῷ νεῖκει καὶ τῇ φιλίᾳ,
 ὅταν λέγη

ἄλλοτε μὲν Φιλότητι συνεργόμεν' εἰς ἓν ἅπαντα 15

30 ἄλλοτε δ' αὖ δόξα πάντα φορεύμενα Νεῖκος ἔχει,

ποτὲ δὲ τοῖς τέτταρσιν ὡς ἰσόστοιχα συντάττει καὶ ταῦτα, ὅταν λέγη

2 συμπεφορημένως cf. Doxogr. p. 477 n^a22 3 γέγραφε aE^aF: ἔγραφε DE 4 τήνδε
 DE καὶ οὗτός φησιν cf. Anaximenes p. 24, 26 ἄπειρον ὄντα temptabat Torstrik
 8 τὰλλα F. τοῦτον om. E: ταῦτον F¹ 11 πᾶν τοι a 12 ὑποθέσεως E^a
 15 ὡς DEE^a: ὡπερ aF ante παρμενίδης μ ponit punctis notatum F 16 μᾶλλον
 δὲ a φῶς om. E 18 ὡς (post τρεῖς) transponebat post ἐναντία Torstrik
 τάναντία E 19 ἐμπεδοκλῆς καὶ κραγαντῖνος E^a 20 πλησιαστής καὶ ζηλωτῆς a
 πλησιστής E 21 καὶ ἔτι μᾶλλον δὲ F τῶν om. aF οὕτως D
 22 καὶ ante ὕδωρ om. DE post ὄντα inseruit καὶ πεπερασμένα Torstrik, eodem
 transposuit μεταβάλλοντα δὲ Usener 25 τὰ (ante στοιχεῖα) om. E δι ante συγκρι-
 νόμενα F 26 κατὰ τοῦτον E^a 28 λέγη Emped. vv. 94. 95 Karst. 67. 68 St.

29 συνεργόμεν' aF: συνεργόμεν D: συνεργόμενα E: συνεργομένης E^a ἓνα πάντα F
 cf. Simplicius f. 8^r4 30 νεῖκος ἔχει aF 31 ποτὲ aF τάττει aE ταυτά F

τοτὲ δ' αὖ διέφω πλέον' ἐξ ἐνὸς εἶναι
 πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ γαῖα καὶ ἠέρος ἄπλετον ὕφως
 Νεϊκῆς τ' οὐλόμενον ὄγκα τῶν ἀτάλαντον ἔκαστον.
 καὶ Φιλότης ἐν τοῖσιν ἴση μῆκός τε πλάτος τε.

- 5 καὶ Πλάτων τρία μὲν τὰ κυρίως αἷτια τίθησι τό τε ποιῶν καὶ τὸ
 παράδειγμα καὶ τὸ τέλος, τρία δὲ τὰ συναίτια τήν τε ὕλην καὶ τὸ εἶδος καὶ 20
 τὸ ὄργανον. ὁ μέντοι Θεόφραστος τοὺς ἄλλους προϊστορήσας "τούτοις,
 φησὶν, ἐπιγεγόμενος Πλάτων, τῇ μὲν δόξῃ καὶ τῇ δυνάμει πρότερος τοῖς
 δὲ χρόνοις ὕστερος καὶ τήν πλείστην πραγματείαν περὶ τῆς πρώτης φιλο-
 10 σοφίας ποιησάμενος, ἐπέδωκεν* ἑαυτὸν καὶ τοῖς φαινόμενοις ἀφάμενος τῆς
 περὶ φύσεως ἱστορίας· ἐν ἣ ὄδο τὰς ἀρχὰς βούλεται ποιεῖν τὸ μὲν ὑποκει-
 μενον ὡς ὕλην ὃ προσαγορεύει πανδεχές, τὸ δὲ ὡς αἷτιον καὶ κινῶν ὃ
 περιάπτει τῇ τοῦ Θεοῦ καὶ τῇ τοῦ ἀγαθοῦ δυνάμει." ὁ μέντοι Ἀλέξανδρος 25
 ὡς τρεῖς λέγοντος τὰς ἀρχὰς ἀπομνημονεύει τὴν ὕλην καὶ τὸ ποιῶν καὶ
 15 τὸ παράδειγμα. καίτοι σαφῶς τὸ τελικὸν αἷτιον τοῦ Πλάτωνος προσθέντος,
 ἐν οἷς φησι· "λέγωμεν δὴ δι' ἣν αἷτιαν γένεσιν καὶ τὸ πᾶν τότε ὁ ξυνοστάς
 συνέστησεν. ἀγαθὸς ἦν· ἀγαθῷ δὲ οὐδενὶ περὶ οὐδενὸς οὐδέποτε ἐγγίνεται
 φθόνος." καὶ τὸ εἶδος δὲ τὸ ἔνυλον σαφῶς οἶμαι παραδίδωσιν ἐν οἷς καὶ
 τὸ ἄνυλον εἶδος ταῦτα περὶ ἀμφοῖν γράφων· "τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων
 20 ὁμολογητέον ἐν μὲν εἶναι τὸ κατὰ ταῦτά εἶδος ἔχον, ἀγέννητον καὶ ἀνώ-
 λειθρον, οὔτε αὐτὸ εἰσδεχόμενον ἄλλο ἄλλοθεν οὔτε αὐτὸ εἰς ἄλλο ποι ἰόν,
 ἀόρατον δὲ καὶ ἄλλως ἀναίσθητον τοῦτο ὃ δὴ νόησις εἰληγεν ἐπισκοπεῖν.
 τὸ δὲ ὁμώνυμον ὁμοῖόν τε ἐκείνῳ δεύτερον, αἰσθητὸν γενητὸν πεφορη-
 μένον, αἰεὶ γινόμενόν τε ἐν τινι τόπῳ καὶ πάλιν ἐκείθεν ἀπολλύμενον, δόξῃ
 25 μετ' αἰσθησεως περιληπτόν", καὶ τρίτην ἐπὶ τούτοις τὴν ὕλην παραδίδωσι.
 Τινὲς μέντοι καὶ μέχρι δεκάδος προήγαγον τὰς ἀρχὰς, εἰ καὶ μὴ
 τὰς στοιχειώδεις, ὥσπερ οἱ Πυθαγόρειοι τοὺς ἀπὸ μονάδος ἄχρι δεκάδος 35
 ἀριθμοὺς ἀρχὰς ἔλεγον τῶν ἀπάντων ἢ τὰς δέκα συστοιχίας, ἃς ἄλλοι
 ἄλλως ἀνέγραψαν. καὶ οὕτως μὲν καὶ οἱ πλείους καὶ πεπερασμένας τῷ πλή-
 30 θει τὰς ἀρχὰς λέγοντες διηρέθησαν.

Τῶν δὲ ἀπείρους τῷ πλήθει λεγόντων οἱ μὲν ἀπλᾶς ἔλεγον καὶ ὁμο-

1 Emp. vv. 103—106 K. 76—80 St. τότε libri: ἄλλοτε a πλέον DEE^a F
 2 ἠέρος aE^a F: ἀέρος DE 3 ἀτάλαντον ἐκάστην Panzerbieter: ἀτάλαντον ἀπάντη Sext.
 adv. math. X 317: ἀτάλαστον ἐκάστην Usener 5 μὲν τρία EE^a 7 Θεόφραστος
 Phys. Opin. fr. 9 (Doxogr. 484, 19) 8 δόξει F 11 τὸ μὲν ὡς ὑποκείμενον τὴν
 ὕλην coni. Torstrik 12 verborum πανδεχές—ἀγαθοῦ nil exstat nisi πᾶν δὲ post lac. VIII
 litt. F πανδεχές aDE²: πανδεχῶς E¹: πανδοχῆς E^a cf. Plat. Tim. p. 51A 13 Θεοῦ
 DEE^a: Θεοῦ aF τῇ (ante τοῦ ἀγαθοῦ) om. D 15 προθέντος E^a 16 φησι
 Plato Tim. 29 D λέγομεν δὲ libri cf. f. 107 r 19 ἦντινα F Platonis memor
 ξυνέστησεν Plato 17 ἀγαθὸς γὰρ ἦν aF οὐδαίς Plato γίνεται DE 18 δὲ
 om. E 19 γράφων Tim. 51 E 21 οὔτε αὐτὸ bis ponit E^a: οὔτε εἰς ἑαυτὸ Plato
 sed cf. f. 9 v 49. 49 v 3. 54 r 4 ποι ἰόν Plato: ποιοῦν DEE^a: ποιόν (superser. ἰόν) F:
 ἰόν a 22 ἐπισκοπεῖ F 24 αἰεὶ E^a F ἀπολλύμενον a: ἀπολλυόμενον E^a: ἀπο-
 λελυμένον DE: ἀπολελυμένο sic F 29 οἷ] ei E 31 post καὶ add. μὴ aF

γενεῖς οἱ δὲ συνθέτους καὶ ἀνομογενεῖς καὶ ἐναντίας, κατὰ δὲ τὸ ἐπικρατοῦν 6
 χαρακτηριζόμενας. Ἀναξαγόρας μὲν γὰρ Ἠγησιβόλου Κλαζομένου, κοινωνή-
 σας τῆς Ἀναξιμένους φιλοσοφίας, πρῶτος μετέστησε τὰς περὶ τῶν ἀρχῶν 40
 δόξας καὶ τὴν ἑλλείπουσαν αἰτίαν ἀνεπλήρωσε, τὰς μὲν σωματικὰς ἀπείρους
 5 ποιήσας· πάντα γὰρ τὰ ὁμοιομερῆ, οἷον ὕδωρ ἢ πῦρ ἢ χρυσόν, ἀγένητα
 μὲν εἶναι καὶ ἀφθαρτα, φαίνεσθαι δὲ γινόμενα καὶ ἀπολλύμενα συγκρίσει καὶ
 διακρίσει μόνον, πάντων μὲν ἐν πᾶσιν ὄντων, ἐκάστου δὲ κατὰ τὸ ἐπικρα-
 τοῦν ἐν αὐτῷ χαρακτηριζομένου. χρυσὸς γὰρ φαίνεται ἐκεῖνο, ἐν ᾧ πολὺ
 χρυσίον ἐστὶ καίτοι πάντων ἐνότων. λέγει γοῦν Ἀναξαγόρας ὅτι “ἐν
 10 παντὶ παντὸς μοῖρα ἔνεστι” καὶ “ὅτω πλεῖστα ἐνι, ταῦτα ἐνόητότατα ἐν 45
 ἕκαστῷ ἐστὶ καὶ ἦν.” καὶ ταῦτά φησιν ὁ Θεόφραστος παραπλησίως τῷ
 Ἀναξιμάνδρῳ λέγειν τὸν Ἀναξαγόραν· ἐκεῖνος γὰρ φησιν ἐν τῇ διακρίσει
 τοῦ ἀπείρου τὰ συγγενῆ φέρεσθαι πρὸς ἄλληλα, καὶ ὅτι μὲν ἐν τῷ παντὶ
 χρυσὸς ἦν, γίνεσθαι χρυσόν, ὅτι δὲ γῆ, γῆν· ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων
 15 ἕκαστον, ὡς οὐ γινομένων ἀλλ’ ἐνοπαρχόντων πρότερον. τῆς δὲ κινήσεως καὶ
 τῆς γενέσεως αἰτίον ἐπέστησε τὸν νοῦν ὁ Ἀναξαγόρας, ὅφ’ οὐ διακρινόμενα
 τοὺς τε κόσμους καὶ τὴν τῶν ἄλλων φύσιν ἐγέννησαν. “καὶ οὕτω μὲν, 50
 φησί, λαμβανόντων δόξειεν ἂν ὁ Ἀναξαγόρας τὰς μὲν ὀλικὰς ἀρχὰς ἀπείρους
 ποιῆν, τὴν δὲ τῆς κινήσεως καὶ τῆς γενέσεως αἰτίαν μίαν τὸν νοῦν· εἰ δὲ
 20 τις τὴν μῆξιν τῶν ἀπάντων ὑπολάβοι μίαν εἶναι φύσιν ἀόριστον καὶ κατ’
 εἶδος καὶ κατὰ μέγεθος, συμβαίνει δύο τὰς ἀρχὰς αὐτὸν λέγειν τὴν τε
 τοῦ ἀπείρου φύσιν καὶ τὸν νοῦν· ὥστε φαίνεται τὰ σωματικὰ στοιχεῖα
 παραπλησίως ποιῶν Ἀναξιμάνδρῳ.” καὶ Ἀρχέλαος ὁ Ἀθηναῖος, ᾧ καὶ
 Σωκράτῃ συγγεγονέαι φαίνεσθαι Ἀναξαγόρου γενομένην μαθητῆν, ἐν μὲν τῇ 7
 25 γενέσει τοῦ κόσμου καὶ τοῖς ἄλλοις πειρᾶται τι φέρειν ἴδιον, τὰς ἀρχὰς δὲ
 τὰς αὐτὰς ἀποδίδωσιν ἄσπερ Ἀναξαγόρας. οὗτοι μὲν οὖν ἀπείρους τῷ
 πλήθει καὶ ἀνομογενεῖς τὰς ἀρχὰς λέγουσι, τὰς ὁμοιομερείας τιθέντες
 ἀρχὰς· δι’ ἣν δὲ αἰτίαν οὕτως ἔδοξαν, ὁ Ἀριστοτέλης μετ’ ὀλίγον

1 οἱ δὲ—ἀνομογενεῖς om. aF ἀνομοιογενεῖς corr. in ἀνομοιομερεῖς E^a κατὰ] καὶ τὰ
 E^a τὸ ἐπικρατοῦν δὲ a 2 ὁ γησιβόλου DE 4 ἐνεπλήρωσεν E^a μὲν]
 respondet δὲ v. 15 5 ἀνομοιομερῆ E^a 7 μένον E^a πᾶσιν ἐνότων rectius
 infra f. 32^v 16 cf. Doxogr. p. 478, 23 8 χαρακτηριζόμενας DE ox v. 2 9 τὸ
 χρυσόν a ἐστὶ om. a: coniecti ἐνι ἐν παντὶ κτλ. fr. 5 Schornii 10 πᾶσι παντὸς
 E^a ὅτω κτλ. fr. 6 extr. Schorn. ὅτω libri et hic et f. 33^v 45 fortasse Simplicii errore.
 Theophrastus ὅτων (sic Usener) ex Anaxagorae ὅτων (sic Preller) effecisse videtur cf. Ar.
 phys. I 4 p. 187^b 6 11 Θεόφραστος Op. fr. 4 (Doxogr. 479, 3) 12 ἐκεῖνος scil.
 Anaxagoras. Simpl. τὸν Ἀναξαγόραν videtur explicandi gr. addidisse, qua re tamen Theo-
 phrastii oratio obscurior est facta. ἐκεῖνος similiter usurpatum habes f. 28^v 13
 14 ἐνῆν Usener γίνεσθαι aE^a F: γινέσθω D: γενέσθω E 15 ἐνοπαρχόντων E^a (cf.
 Ar. phys. p. 187^a 37): ὑπαρχόντων aDEF 17 κόσμος F ἐγέννησαν aDE: ἐγέννησαν
 in ἐγέννησε corr. E^a: ἐγέννησε F μὲν οὖν Simpl. f. 33^r 39, ubi idem Theophr. locus
 melius iteratur 18 ὁ ἀναξαγόρας hic addidit Simpl. 19 τὸν νοῦν hic add. Simpl.
 τὸν νοῦν E^a 20 ὑπολάβοι DE 21 αὐτὸν aE^a F: αὐτῶν DE: αὐτῷ Simpl. f. 33^r 43
 τε om. a 23 ἀναξιμάνδρος F καὶ ἀρχαλαος δὲ E^a 24 σωκράτῃ ad: σωκράτει
 EE^a: σωκράτῃν F γεγονέαι E: συγγεγονάι a 26 δίδωσιν a ἄσπερ E^a
 28 ὁ om. E^a

ἐρεῖ. ἀπογόνους γὰρ τοῦ εἶναι γένεσιν, διότι τὸ γινόμενον ἢ ἐξ ὄντος ἢ 7^α
ἐκ μὴ ὄντος ἀνάγκη γίνεσθαι, ἐκάτερον δὲ ἀδύνατον, συγχρίσει καὶ διακρίσει 5
τὴν ἀκηρῶσαν γένεσιν καὶ φθορὰν ἀποδεῶναι.

Λεύκιππος δὲ ὁ Ἐλεάτης ἢ Μιλήσιος (ἀμφότερος γὰρ λέγεται περὶ
5 αὐτοῦ) κοινωνήσας Παρμενίδῃ τῆς φιλοσοφίας, οὐ τὴν αὐτὴν ἐβάδισε Παρ-
μενίδῃ καὶ Ξενοφάνει περὶ τῶν ὄντων ὁδόν, ἀλλ' ὡς δοκεῖ τὴν ἐναντίαν.
ἐκείνων γὰρ ἓν καὶ ἀκίνητον καὶ ἀγένητον καὶ πεπερασμένον ποιούντων τὸ
πᾶν, καὶ τὸ μὴ ὂν μὴδὲ ζῆτεῖν συγχωρούντων, οὗτος ἄπειρα καὶ ἀει κινού-
μενα ὑπέθετο στοιχεῖα τὰς ἀτόμους καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς σχημάτων ἄπειρον 10
τὸ πλήθος διὰ τὸ μὴδὲν μᾶλλον τοιοῦτον ἢ τοιοῦτον εἶναι [ταύτην γὰρ] καὶ
γένεσιν καὶ μεταβολὴν ἀδιάλειπτον ἐν τοῖς οὐσι θεωρῶν. ἔτι δὲ οὐδὲν
μᾶλλον τὸ ὂν ἢ τὸ μὴ ὂν ὑπάρχειν, καὶ αἷτια ὁμοίως εἶναι τοῖς γινομένοις
ἄμφω. τὴν γὰρ τῶν ἀτόμων οὐσίαν ναστήν καὶ πλήρη ὑποτιθέμενος ὂν
ἔλεγεν εἶναι καὶ ἐν τῷ κενῷ φέρεσθαι, ὅπερ μὴ ὂν ἐκάλει καὶ οὐκ ἔλαττον
15 τοῦ ὄντος εἶναι φησι. παραπλησίως δὲ καὶ ὁ ἑταῖρος αὐτοῦ Δημόκριτος
ὁ Ἀβδηρίτης ἀρχὰς ἔθετο τὸ πλήρες καὶ τὸ κενόν, ὧν τὸ μὲν ὂν, τὸ δὲ 15
μὴ ὂν ἐκάλει· ὡς (γὰρ) ὕλην τοῖς οὐσι τὰς ἀτόμους ὑποτιθέντες τὰ λοιπὰ
γεννώσι ταῖς διαφοραῖς αὐτῶν. τρεῖς δὲ εἰσιν αὐταὶ ῥυθμοὶ τροπὴ δια-
θιγῆ, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν σχῆμα καὶ θέσις καὶ τάξις. πεφυκέναι γὰρ τὸ
20 ὅμοιον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου κινεῖσθαι καὶ φέρεσθαι τὰ συγγενῆ πρὸς ἄλληλα
καὶ τῶν σχημάτων ἕκαστον εἰς ἑτέραν ἐγκοσμούμενον σύγκρισιν ἄλλην ποιεῖν
διάθεσιν· ὥστε εὐλόγως ἀπειρῶν οὐσῶν τῶν ἀρχῶν πάντα τὰ πάθη καὶ 20
τὰς οὐσίας ἀποδώσειν ἐπηγγέλλοντο, ὑφ' οὗ τέ τι γίνεται καὶ πῶς. διὸ καὶ
φασὶ μόνους τοῖς ἄπειρα ποιῶσι τὰ στοιχεῖα πάντα συμβαίνειν κατὰ λόγον.
25 καὶ τῶν ἐν ταῖς ἀτόμοις σχημάτων ἄπειρον τὸ πλήθος φασὶ διὰ τὸ μὴδὲν
μᾶλλον τοιοῦτον ἢ τοιοῦτον εἶναι. ταύτην γὰρ αὐτοὶ τῆς ἀπειρίας αἰτίαν ἀπο-
δοῶσιν. καὶ Μητροδώρος δὲ ὁ Χῖος ἀρχὰς σχεδόν τι τὰς αὐτὰς τοῖς περὶ
Δημόκριτον ποιεῖ, τὸ πλήρες καὶ τὸ κενόν τὰς πρώτας αἰτίας ὑποθέμενος,
ὧν τὸ μὲν ὂν, τὸ δὲ μὴ ὂν εἶναι· περὶ δὲ τῶν ἄλλων ἰδίαν τινὰ ποιεῖται 25
τὴν μέθοδον. αὕτη μὲν ἢ σύντομος περίληψις τῶν ἱστορημένων περὶ ἀρχῶν
οὐ κατὰ χρόνους ἀναγραφείσα, ἀλλὰ τὴν τῆς δόξης συγγένειαν.

Ὁ δὲ γρηὶ δὲ τοῦς τσαυτῆς ἀκούοντας διαφορὰς νομίζειν ἐναντιολογίας
εἶναι ταύτας τῶν φιλοσοφησάντων, ὅπερ τινὲς ταῖς ἱστορικαῖς μόναις ἀνα-
γραφαῖς ἐντυγχάνοντες καὶ μὴδὲν τῶν λεγομένων συνιέντες ἠνειδίξιν ἐπι-

1 γινόμενον DE 4 Λεύκιππος κτλ. cf. Theophr. Phys. Opin. fr. 8 (Doxogr. p. 483, 11)
8 συγχωρούντων Parmen. v. 45 9 στοιχεῖα DEE^a: τὰ στοιχεῖα aF 10 ταύτην γὰρ
DEE^aF: ταύτην a: delevi librarii errorem ad v. 26 delati 11 ἀδιάλειπτον E
οὐδὲν DEE^a: οὐ ἐν F: οὐ a 14 φέρεσθαι καὶ ὅπερ E^aF 16 ἀβδηρίτης DEF
ἀρχὰς] τὰς ἀρχὰς DE τὸ post ἔθετο om. E^a 17 γὰρ a: om. DEE^aF 18 τρεῖς
ἔπεισον E^a διαθιγῆ EE^a τάξις καὶ θέσις aF sed cf. Arist. Metaph. II 2
(1042^b 14) 21 ἐκκοσμούμενον libri: corr. Usener et Torstrik 23 τι om. a
24 συμβαίνει E 26 αἰτίαν DEE^a: τὴν αἰτίαν aF 27 τι om. a 28 τὸ] τὰς E
30 ἱστορομένων a 31 post ἀλλὰ iterant contra morem κατὰ aE^a 32 τοῦς aF:
τῆς DEE^a

χειροῦσι, καίτοι μυρίαι σχίσμασιν αὐτοὶ κατεσχισμένοι οὐ περὶ τὰς φυσικὰς 7
 ἀρχάς (τούτων γὰρ οὐδὲ ὄναρ ἐπαύουσιν), ἀλλὰ περὶ τὴν καθαίρεσιν τῆς 30
 θείας ὑπεροχῆς. οὐδὲν δὲ ἴσως χεῖρον ἄλιγον παρεχβάντα τοῖς φιλομαθε-
 5 στέροις ἐπιδειξάει, πῶς καίτοι διαφέρεσθαι δοκοῦντες οἱ παλαιοὶ περὶ τὰς
 τῶν ἀρχῶν δόξας, ἐναρμονίως ὁμῶς συμφέρονται. καὶ γὰρ οἱ μὲν περὶ τῆς
 νοητῆς καὶ πρώτης ἀρχῆς διελέχθησαν, ὡς Ξενοφάνης τε καὶ Παρμενίδης
 καὶ Μέλισσος, ὁ μὲν Ξενοφάνης καὶ Παρμενίδης ἐν λέγοντες καὶ πεπερα- 35
 σμένον. ἀνάγκη γὰρ τὸ ἐν τοῦ πλήθους προϋπάρχειν καὶ τὸ πᾶσιν ὄρου 35
 καὶ πέρατος αἴτιον κατὰ τὸ πέρασ μᾶλλον ἤπερ κατὰ τὴν ἀπειρίαν ἀφορί-
 10 ζεσθαι καὶ τὸ πάντῃ τέλειον τὸ τέλος τὸ οἰκείον ἀπειληφὸς πεπερασμένον
 εἶναι, μᾶλλον δὲ τέλος τῶν πάντων. ὡς καὶ ἀρχῆ· τὸ γὰρ ἀτελεὲς ἐνδεδὲς
 ὄν οὕτω πέρασ ἀπειλήφεν. πλὴν ὁ μὲν Ξενοφάνης ὡς πάντων αἴτιον καὶ
 πάντων ὑπερανέχον καὶ κινήσεως αὐτὸ καὶ ἡρεμίας καὶ ὡς πάσης ἀντιστοιχίας
 ἐπέκεινα τίθησιν, ὥσπερ καὶ ὁ Πλάτων ἐν τῇ πρώτῃ ὑποθέσει Παρμενίδου·
 15 ὁ δὲ Παρμενίδης τὸ κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχον αὐτοῦ καὶ πάσης 10
 μεταβολῆς, τάχα δὲ καὶ ἐνεργείας καὶ δυνάμεως, ἐπέκεινα θεασάμενος ἀκί-
 νητον αὐτὸ ἀνομνεῖ καὶ μόνον ὡς πάντων ἐξηρημένον

οἶον, ἀκίνητον τελέθει, τῷ πάντ' ὄνομ' εἶναι.

Μέλισσος δὲ τὸ μὲν ἀμετάβλητον ὁμοίως καὶ αὐτὸς ἐθεάσατο, κατὰ δὲ τὸ
 20 ἀνέκλειπτον τῆς οὐσίας καὶ τὸ ἄπειρον τῆς δυνάμεως ἄπειρον αὐτὸ ἀπεφή-
 νατο ὥσπερ καὶ ἀγένητον· δηλοῖ δὲ ἡ περὶ τῆς ἀπειρίας ἀπόδειξις κατὰ
 ταύτην γενομένη τὴν ἔνοιαν. φησὶ γάρ· “ὅτε τοῖνον οὐκ ἐγένετο ἔστι τε
 καὶ αἰεὶ ἦν καὶ ἔσται καὶ ἀρχὴν οὐκ ἔχει οὐδὲ τελευτήν, ἀλλ' ἄπειρόν ἐστιν· 45
 εἰ μὲν γὰρ ἐγένετο, ἀρχὴν ἂν εἶχεν (ἦρξαιτο γὰρ ἂν ποτε γινόμενον) καὶ
 25 τελευτήν (ἐτελεύτησε γὰρ ἂν). ὅτε δὲ μήτε ἦρξαιτο μήτε ἐτελεύτησεν αἰεὶ
 τε ἦν, οὐκ ἔχει ἀρχὴν οὐδὲ τελευτήν [ἀλλὰ ἄπειρον].” οὕτως μὲν ὄν
 εἰς τὸ κατὰ χρόνον ἀναρχον καὶ ἀτελεύτητον καὶ αἰεὶ ὄν ὁ Μέλισσος ἀπι-
 δὼν ἄπειρον ἀπεφήνατο. τὸ δὲ τοιοῦτον καὶ ὁ Παρμενίδης αὐτῷ μαρτυρεῖ
 λέγων δι' αὐτῶν σχεδὸν τῶν ῥημάτων

2 christianos, quos significat S., defendit monachus quidam in margine: οὐ καθαιροῦμεν
 ὡς ἀνθρωπίσαντα λέγοντες τὸν θεῖον λόγον ἀλλ' ἐν τῇ οἰκείᾳ μεγαλειότητι καὶ περιωπῇ φυλάτ-
 τοντες προσκυνοῦμεν· ὡς σώσαντα ἡμᾶς δι' ἄφατον ἀγαθότητα DE 4 διαφέρειν aF
 5 ὄλωσ E^a τῆς om. DE 6 διελέχθησαν E 9 ἀφορίζεσθαι aE (D oblitt.):
 ἀφανίζεσθαι F: σοφίζεσθαι E^a 10 ἀπειληφῶς D 11 fort. ἀρχὴν 12 οὕτω F
 13 ὡς πάσης DEE^a F: ὡς om. a: ὄλωσ πάσης tentabat Torstrik 14 τοῦ Παρμενίδου a cf.
 Plat. Parmen. p. 144E sq. 18 οἶον libri. οἶον legit S. apud Platonem Theaet. p. 180E
 quem hic et f. 31^r19. sequitur. veram Parmenidei versus (97 K., 101 St.) formam exhibet
 infra f. 19^v25. 31^b12 παντὶ ὄνομα hic libri: πάντῃ ὄ. f. 31^r18 ubi item ex Platone
 haustum: πᾶν ὄνομ' a 20 ἀνέκλειπτον DE ὑπεφήνατο E^a 21 ἀπόδειξις a
 22 φησὶ Melissus § 7 Brandisii p. 190 cf. Simpl. f. 9^v13 et plenius f. 23^v49 ἔστι
 δέ, αἰεὶ ἦν f. 9^v13. 23^v49 24 γινόμενον constanter Simplicius: γενόμενον reddendum
 Melisso cf. Spengel ad Eudemi fr. p. 18, i8 25 ἐτελεύτησε γὰρ ἂν ποτε, γινόμενον ὄν
 f. 23^v51. 54 26 ἀλλὰ ἄπειρον ex v. 23 interpolatum. genuina clausula servatur
 f. 22^v52 28 καὶ ὁ παρμενίδης τὸ τοιοῦτον αὐτῷ μ. aF 29 λέγων vv. 58—60
 Karst., 64—66 Stein. cf. Simpl. f. 17^r34. 26^r22. 31^r39. de caelo p. 250^a6

- ὡς ἀγέννητον ἐὼν καὶ ἀνώλεθρόν ἐστιν, 7r
 οὐλον μονογενές τε καὶ ἀτρεμές ἤδ' ἀτέλεστον, 50
 οὐδὲ ποτ' ἦν οὐδ' ἔσται, ἐπεὶ νῦν ἔστιν ὁμοῦ πᾶν.
 οὕτω μὲν οὖν καὶ οὗτος ὡς ἀνέκλειπτον καὶ ὡς ἀγέννητον καὶ ἄπειρον
 5 εἶναι φησι. τὴν δὲ τοῦ πέρατος ἔννοιαν δι' ἐκείνων ἐδήλωσε τῶν ἐπῶν
 ταυτὸν τ' ἐν ταυτῶν τε μένον καὶ ἑαυτὸ (τε) κεῖται.
 οὕτω ἔμπροσθεν αὐθι μένει· κρατερὴ γὰρ ἀνάγκη
 πείρατος ἐν δεσμοῖσιν ἔχει, τό μιν ἀμφὶς ἐέργει,
 οὐνεκεν οὐκ ἀτελεύτητον τὸ ἐὼν θέμις εἶναι·
 10 ἔστι γὰρ οὐκ ἐπιθευές· † μὴ ἐὼν δὲ ἂν παντὸς ἐδεῖτο.
 εἰ γὰρ ὄν ἐστι καὶ οὐκ ἔχει | μὴ ὄν, ἀνευδές ἐστιν, ἀνευδές δὲ ὄν τέλειον 7r
 ἐστι, τέλειον δὲ ὄν ἔχει τέλος καὶ οὐκ ἔστιν ἀτελεύτητον, τέλος δὲ ἔχον
 πέρας ἔχει καὶ ὄρον. οὕτως μὲν οὖν οὐδεμία κατὰ τὰς ἐννοίας τῶν ἀνδρῶν
 τούτων γέγονεν ἐναντίωσις ἐν οἷς περὶ τοῦ αὐτοῦ λέγουσι. μετελθὼν δὲ
 15 ἀπὸ τῶν νοητῶν ἐπὶ τὰ αἰσθητὰ ὁ Παρμενίδης, ἤτοι ἀπὸ ἀληθείας ὡς
 αὐτὸς φησιν ἐπὶ ὁξάν, ἐν οἷς λέγει
 ἐν τῇ σοι παύω πιστὸν λόγον ἠδὲ νόημα
 ἀμφὶς ἀληθείης, ὁξάν δ' ἀπὸ τοῦδε βροτείου 5
 μάνθανε, κῆσμον ἔμων ἐπέων ἀπατηλὸν ἀκούων,
 20 τῶν γενητῶν ἀρχὰς καὶ αὐτὸς στοιχειώδεις μὲν τὴν πρώτην ἀντίθεσιν ἔθετο,
 ἦν φῶς καλεῖ καὶ σκότος (ἦ) πῦρ καὶ γῆν ἢ πυκνὸν καὶ ἀραιὸν ἢ ταυτὸν
 καὶ ἕτερον, λέγων ἐφεξῆς τοῖς πρότερον παρακαίμενοις ἔπεισι
 μορφὰς γὰρ κατέθεντο οὓο γνώμας ὀνομάζειν,
 τῶν μίαν οὐ χρεῶν ἐστιν, ἐν ᾗ πεπλανημένοι εἰσίν·
 25 ἀντία δ' ἐκρίναντο δέμας καὶ σήματ' ἔθεντο
 χωρὶς ἀπ' ἀλλήλων, τῇ μὲν φλογὸς αἰθέριον πῦρ 10
 ἦπιον † τὸ μέγ' ἀραιὸν ἐλαφρόν, ἑαυτῷ πάντοσε ταυτὸν,

1 ἀγέννητον ἐστὶ ἐὼν F 2 μονογενές DE τε om. aF ἠδ' ἀτέλεστον aDE: ἦ
 δ' ἀτέλεστον (ἀτέλεστον) E^a: ἦ ἀτέλεστον F: οὐδ' ἀτέλεστον Brandis cf. tamen f. 17r35. 26r22
 Pollenberg Empedoclea (Berl. 1853) p. 27sq. 3 οὐδὲ ἔσται E νῦν EE^a: νῦν aD:
 οὖν F 5 ἐπῶν vv. 85—89 Karst., 90—95 Stein. cf. Simpl. f. 9r27. 31r20, v7 6 ταυτὸν
 τ' ἐν E^a: ταυτὸν τε ὄν ἐν aDF: ταυτὸν τε ὄν καὶ ἐν E τε μένον aE^a F: μένον καὶ DE
 ἑαυτὸ τε f. 31r20, v8: ἑαυτὸ (om. τε) hic omnes libri 7 αὐθις E^a 8 ἔχον E^a
 τό μιν Simpl. f. 9r28. 31v8: τέ μιν hic libri ἀμφὶς (sic) εἴργει E^a 9 ἀτελεύ-
 τητον τ' ἐὼν D: ἀτελεύτητὸν τ' ἐὼν E: ἀτελεύτητον τεὸν F 10 ἐπιθεῖς DE μὴ ἐὼν
 κτλ. legit Simplicius cf. Stein ad h. v. p. 790 δὲ DEE^a: γὰρ aF πάντως aD
 13 οὐδεμία om. aF ἐννοίας] αἰτίας DE 14 τούτων οὐ γέγονεν a 16 ὁξάν ἐν
 οἷς — φορὰς f. 8r46 om. E^a λέγει 109—111 Karst., 113—115 St. cf. f. 9r9
 18 ἀμφὶς F: ἀμφὶ aDE 19 ἀπατηλῶν sed corr. F¹ 20 τῶν μὲν γενητῶν a
 21 ἦ ante πῦρ addidit Torstrik 22 λέγων 112—118 K., 116—122 St. cf. f.
 9r10. 33v54 προτέροις a 23 γνώμας f. 9r11 cf. Stein p. 794 25 ἀντία
 aF: ἐναντία DE δ' ἐκρίναντο a: δὲ κρίναντο DEF 27 ἦπιον τὸ DE: ἦπιον ὄν
 aF: ἠπιόφρον Preller cf. f. 9r12. 39r2 μέγ' ἀραιὸν sic libri: ἦπιον ἔμμεν ἀραιὸν
 conl. Stein. ἐλαφρόν quod Simpl. tribus locis testatur induxerunt Karsten, Stein

τῷ δ' ἐτέρῳ μὴ τῷ αὐτῷ· ἀτὰρ κάκεινον κατ' αὐτὸ
τάντια, νόκτ' ἀδαῆ, πυκινὸν θέμας ἐμβριθέες τε. 7^v

καὶ δὴ καὶ καταλογάδην μεταξὺ τῶν ἐπῶν ἐμφέρεται τι ῥησειδίον ὡς αὐτοῦ
Παρμενίδου ἔχον οὕτως· “ἐπὶ τῷ δὲ ἐστὶ τὸ ἀραιὸν καὶ τὸ θερμὸν καὶ τὸ
5 φάος καὶ τὸ μαλθακὸν καὶ τὸ κοῦφον, ἐπὶ δὲ τῷ πυκνῷ ὀνόμασται τὸ
ψυχρὸν καὶ ὁ ζόφος καὶ σκληρὸν καὶ βαρῦ· ταῦτα γὰρ ἀπεκρίθη ἑκατέρως
ἐκάτερα.” οὕτω σαφῶς ἀντίθετα δύο στοιχεῖα ἔλαβε· διὸ πρότερον ἐν τῷ δὲ 15
δύ' ἔγνω, καὶ πεπλανῆσθαι δὲ φησι τοὺς τὴν ἀντίθεσιν τῶν τὴν γένεσιν συ-
νιστῶντων στοιχείων μὴ συνορῶντας ἢ μὴ σαφῶς ἀποκαλύπτοντας· ὥπερ
10 καὶ Ἀριστοτέλης ἀκολουθῶν ἀρχὰς ἔθετο τὰ ἐναντία. καὶ ποιητικὸν δὲ
αἴτιον οὐ σωματικὸν μόνον τῶν ἐν τῇ γενέσει ἀλλὰ καὶ ἀσωμάτων τῶν τὴν
γένεσιν συμπληρῶντων σαφῶς παραδέδωκεν ὁ Παρμενίδης λέγων
αἶ δ' ἐπὶ ταῖς νοκτός, μετὰ δὲ φλογὸς ἴεται αἶσα.

ἐν δὲ μέσῳ τούτων δαίμων ἢ πάντα κυβερνᾷ· 20

15 † πάντα γὰρ στυγεροῦ τόκου καὶ μίξις ἄρχει
πέμπτουσ' ἄρσενι θῆλυ μίγνεν τό τ' ἐναντίον αὐθις
ἄρσεν θηλυτέρῳ.

Ἄλλὰ δὴ καὶ Ἐμπεδοκλῆς περὶ τοῦ νοητοῦ κόσμου καὶ περὶ τοῦ
αἰσθητοῦ διδάσκων καὶ ἐκείνον τούτου ἀρχέτυπον παράδειγμα τιθέμενος ἐν
20 ἑκατέρῳ μὲν ἀρχὰς καὶ στοιχεῖα τὰ τέτταρα ταῦτα τίθεικε πῦρ ἀέρα ὕδωρ
καὶ γῆν, καὶ ποιητικὰ αἴτια τὴν φιλίαν καὶ τὸ νεῖκος, πλὴν ὅτι τὰ μὲν ἐν
τῷ νοητῷ τῇ νοητῇ ἐνώσει κρατούμενα διὰ φιλίας μᾶλλον συναγεσθῆαι φησι, 25
τὰ δὲ ἐν τῷ αἰσθητῷ ὑπὸ τοῦ νεῖκου μᾶλλον διακρίνεσθαι. ὥ καὶ ὁ
Πλάτων κατακολουθῶν, ἢ πρὸ τοῦ Πλάτωνος ὁ Τίμαιος, ἐν τῷ πρώτῳ
25 παραδείγματι τῷ νοητῷ τὰς τέτταρας ἰδέας προὔπαρχειν φησι τὰς ἀπὸ τῶν
τεττάρων στοιχείων χαρακτηριζομένας καὶ τὸν τετραμερῆ τοῦτον κόσμον
τὸν αἰσθητὸν ἐν ἐσχάτοις παραγούσας, τοῦ νεῖκου ἐνταῦθα κρατοῦντος διὰ
τὴν ἀπὸ τῆς νοητῆς ἐνώσεως ὑποβᾶσαν διάκρισιν. καὶ γέγονεν ὁ λόγος
αὐτῷ περὶ ἀμφοτέρων τῶν κόσμων κοινός, πλὴν καὶ οὗτος ὡς ἐν ὕλης 30
30 λόγῳ τὰ τέτταρα θεῖς στοιχεῖα τὴν περὶ αὐτὰ ἐναντίωσιν τῆς φιλίας καὶ
τοῦ νεῖκου ἐθεάσατο. ὅτι γὰρ οὐχ ὡς οἱ πολλοὶ νομίζουσι φιλία μὲν
μόνη κατ' Ἐμπεδοκλέα τὸν νοητὸν ἐποίησε κόσμον, νεῖκος δὲ μόνον τὸν

1 κατ' αὐτὸν τάντια F: κατὰ ταῦτὸ τάναντια DE: κατ' αὐτὸ τάναντια a: in Simpliciano
ΚΑΤΑΥΤΟΤΑΝΤΙΑ latere κατ' αὐτοῦ ἀντία vidit Stein 2 νόκτ' ἀδαῆ πυκινὸν E:
νόκτ' ἀδα ἢ πυκινὸν D: νοκτάδα ἢ (ἢδὲ a) πυκινὸν aF 3 καὶ (post δὴ) om. aF
ῥησειδίον Melissi putabat Stein p. 795 6 ὁ ζόφος Stein: τὸ ζόφος libri τὸ ante
σκληρὸν et ante βαρῦ addidit a 7 ἀντίθετα E: ἀντιθέτως aF: obliit. D διὸ τὸ
πρότερον ἐν τῷ δὲ ἀπέγνω volebat Torstrik 8 δύ' ἔγνω scripsi: διέγνω libri 9 ὥσπερ
F 10 ἔθετο τὰ ἐναντία ἀρχὰς aF 12 λέγων vv. 126—130 Karst., 134—138 St.
cf. f. 9r17 14 δαίμων ἢ πάντα F 15 πάντη Mullach, πᾶσιν Stein ἄρχει DE:
ἀρχὴ aF 16 μίγνεν· τότ' (τότε DE) libri: μίγην, τότ' Stein. μίγηναι ἐναντία τ' Preller
αὐτις F 18 τοῦ νοῦ τοῦ κόσμου F περὶ alterum om. aF 19 παράδειγμα
ἀρχέτυπον aF 21 καὶ (ante γῆν) om. F 24 Πλάτων Tim. 39 E sqq. 27 αἰσθη-
τικὸν a παράγουσαν F 28 ἀποβᾶσαν aF 29 καὶ οὗτος Empedocles

- αἰσθητόν, ἀλλ' ἄμφω πανταχοῦ οἰκείως θεωρεῖ, ἀκουσον αὐτοῦ τῶν ἐν τοῖς 7^v
 Φυσικοῖς λεγομένων, ἐν οἷς καὶ τῆς ἐνταῦθα δημιουργικῆς συγκράσεως τὴν
 Ἄφροδίτην ἦτοι τὴν φιλίαν αἰτίαν φησί. καλεῖ δὲ τὸ μὲν πῦρ καὶ Ἡφαιστον
 καὶ ἥλιον καὶ φλόγα, τὸ δὲ ὕδωρ ὄμβρον, τὸν δὲ ἀέρα αἰθέρα. λέγει οὖν 35
 5 πολλαχοῦ μὲν ταῦτα καὶ ἐν τούτοις δὲ τοῖς ἔπεσιν
 ἡ δὲ χθὼν τούτοισιν ἴση συνέκρυσσε μάλιστα
 Ἡφαιστον τ' ὄμβρον τε καὶ αἰθέρι παμφανόωντι,
 Κύπριδος ὀρμισθεῖσα τελείως ἐν λιμένεσσιν,
 εἴτ' ὀλίγον μείζων εἴτε πλέον ἐστὶν ἐλάσσων.
 10 ἐκ τῶν αἵμα τε γένητο καὶ ἄλλης εἶδος σαρκός.
 καὶ πρὸ τούτων δὲ τῶν ἐπῶν ἐν ἄλλοις τὴν ἀμφοῖν ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐνέρ-
 γειαν παραδίδοσσι λέγων
 ἐπεὶ Νεῖκος μὲν ἐνέρτατον ἴκετο βένιθος
 δίνης, ἐν δὲ μέσῃ Φιλότης στρουγάλιγγι γέννηται, 40
 15 ἐν τῇ δὴ τὰς πάντα συνέρχεται ἐν μόνον εἶναι
 οὐκ ἄφαρ, ἀλλὰ θελημὰ συνιστάμεν' ἄλλοθεν ἄλλα.
 τῶν δὲ τε μισγομένων χειτ' εἴθεα μυρία θνητῶν.
 πολλὰ δ' ἄμιχθ' ἔστηκε κεραιομένοισιν ἐναλλάξ,
 ὅσσο' ἐτι Νεῖκος ἔρυκε μετάρσιον· οὐ γὰρ ἀμεμφέως
 20 πῶ πᾶν ἐξέστηκεν ἐπ' ἔσχατα τέρματα κύκλου.
 ἀλλὰ τὰ μὲν τ' ἐνέμιμνε μελέων, τὰ δὲ τ' ἐξεβεβήκει.
 ὅσσον δ' αἶεν ὑπεκπροθέσι, τόσον αἶεν ἐπήγει
 ἠπιόφρων Φιλότητος ἀμεμφέως ἄμβροτος ὀρμή.
 αἴψα δὲ θνήτ' ἐφύοντο τὰ πρὶν μάθον ἀθάνατ' εἶναι, 45
 25 ζῶρα τε τὰ πρὶν ἄκριτα διαλλάξαντα κελύθους.

1 ἄφω E πανταχοῦ ὁμοίως conl. Torstrik 3 πῶς καλεῖ τὰ στοιχεῖα Ἐμπεδοκλῆς
 in marg. DE 4 οὖν] δὲ a 5 ἔπεσιν 215—219 Karst., 203—207 St. 6 μάλιστα
 etiam f. 74^b2 recte cf. v. 9 7 ἠφαιστον τε ὄμβρον DE 8 ὀρμισθεῖσα recte F: ὀρμη-
 σθεῖσα aDE: ὀρμισθεῖται Stein λιμένεσσιν DE 9 μείζων DE: μείζον aF ἐλάσσων
 DE: ἐλάσσον aF: versum explicabat Stein, ὀλίγον μείζων εἴτε πλέονεσσιν ἐλάσσων recte
 corr. Panzerbieter 10 αἷματ' ἔγεντο E: αἷμα τέγεντο D: αἷματ' ἐγένοντο aF 11 τὴν]
 τῶν F ἐνεργείας E 12 λέγων vv. 166—181 Karst. 171—185 St. cf. Simpl. de
 caelo II 13 p. 236^b26 Karst. 15 ἐν τῇ δὴ aF: ἐν τῇ δι DE: ἐνθ' ἡδὴ corr. Bergk
 16 θελημὰ DE (et codd. JP de caelo): θέλημα F: θέλημα a: ἀλλ' ἐιλημὰ plerique edi-
 tores συνιστάμεν aF: συνιστάμεν DE ἄλλα de caelo codd. P et Taurin: ἄλλο libri
 18 ἄμιχ τέστηκε κερασομένοισι D: ἄμιχτ' ἐστι κερασομένοισι E: ἄμιχτέστηκε κερασομένοισιν F:
 ἄμιχτ' ἔστηκε κερασομένοισιν a. scripsi quod de caelo exstat κεραιομένοισιν 19 ἀμεμφέως
 recte libri: ἄμ' ἀμφί Panzerbieter: ἀμφαφέως de caelo libri unde ἀφαυρῶς volebat Stein
 20 πῶ πᾶν aF: οὐπῶ πᾶν DE ex 7^v 47: τὸ πᾶν de caelo: ἐς τὸ πᾶν Bergk: πάντως Stein
 21 δὲ τ' om. E 22 ὅσον DE ὑπεκπροθέσι DE et de caelo: ὑπεκπροθέσι aF
 τόσσον E 23 ἠπιόφρων de caelo: ἡ πύφρων a: πύφρων DE: ἡ περίφρων F φιλότητος
 DEF de caelo (P): φιλότης a ἀμεμφέως DE: ἀμεμφέως aF: ἀμφέσσον de caelo (P):
 ἠπιόφρων φιλότης τε καὶ ἔμπεσεν ἄμβροτος ὀρμή Stein ἄβροτος E! 25 ζῶρα
 δὲ a ἄκριτα Theophr. ap. Athen. X 424 A: ἄκριτα libri

τῶν δέ τε μισγομένων χεῖτ' ἔθνεα μυρία θνητῶν 7^τ
παντοίαις ἰδέεσιν ἀρηρότα θαῦμα ἰδέσθαι.

ἐν δὴ τούτοις σαφῶς καὶ τὰ θνητὰ ἐκ τῆς φιλίας ἠρμόσθαι φησί, καὶ ἐν
οἷς ἡ φιλία ἐπικρατεῖ οὐπω πᾶν ἐξεστηκέναι τὸ νείκος. καὶ ἐν ἐκείνοις δὲ
5 τοῖς ἔπεσιν, ἐν οἷς καὶ τὰ γνωρίσματα ἐκάστου τῶν τεττάρων στοιχείων
καὶ τοῦ νείκους καὶ τῆς φιλίας παραδίδωσι, σαφῶς τὴν ἀμφοῖν ἐν πᾶσι
μῆξιν τοῦ τε νείκους καὶ τῆς φιλίας ἐξέφεγεν. ἔχει δὲ οὕτως· 50

ἡέλιον μὲν θερμὸν ὄραν καὶ λαμπρὸν ἀπάντη,
ἄμβροτα δ' ὕσσ' † ἔδετα καὶ ἀργεῖτι δεύεται αὐγῇ,
10 ὄμβρον δ' ἐν πᾶσι δνοφέροντά τε ῥιγαλέον τε,
ἐκ δ' αἴης προρέουσι θελημά τε καὶ στερεώμα.
ἐν δὲ κότιφ διάμορφα καὶ ἀνδιχα πάντα πέλονται·
σὺν δ' ἔβη ἐν φιλόττη καὶ ἀλλήλοισι ποθειῖται.
ἐκ τούτων γὰρ πάνθ' ὅσα τ' ἦν ὅσα τ' ἔστι καὶ ἔσται
15 δένδρα τε βεβλάσθηκε καὶ ἀνέρες ἡδὲ γυναῖκες
θῆρές τ' οἰωνοί τε καὶ ὕδατοθρέμμονες ἰχθῦς
καὶ τε θεοὶ δολιχαίωνες τιμῆσι φέριστοι.

καὶ ὀλίγον δὲ προσελθῶν φησιν
ἐν δὲ μέρει κρατέουσι περιπλομένοιο κύκλιοι
20 καὶ φθίνει εἰς ἀλλήλα καὶ αὔξεται ἐν μέρει αἴσης.
αὐτὰ γὰρ ἔστιν ταῦτα, δι' ἀλλήλων δὲ θέοντα
γίνοντ' ἀνθρωποὶ τε καὶ ἄλλων ἔθνεα κηρῶν
ἄλλοτε μὲν Φιλόττη συνερχόμεν' εἰς ἓνα κόσμον,
ἄλλοτε δ' αὖ διχ' ἕκαστα φορούμενα Νείκους ἔχθει.
25 εἰσόκεν ἔν συμφύοντα τὸ πᾶν ὑπένερθε γένηται.
οὕτως ἦ μὲν (ἐν) ἐκ πλεόνων μεμάθηκε φύεσθαι
ἡδὲ πάλιν διαφύοντος ἐνὸς πλέον' ἐκτελεθούσι,

1 μιστομένων E χεῖται DE 2 παντοίαις aF: παντοίαισιν DE ἰδέεσιν DE
3 ἠρμόσθη E φησί F: φασί aDE 6 φιλάς — καὶ τῆς (7) om. E τὴν
ἀμφοῖν — ἔχει om. D 7 οὕτως vv. 126—135 Karst., 98—107 St. cf. Simpl. fol. 34 r 32
8 ὄραν aDE et f. 34 r 32: ὄρῃ F (ὄρα Plut. de pr. frigid. 13 p. 949) καὶ λαμπρὸν
DE: καὶ θερμὸν aF 9 δὲ ὕσσ' ἔδετα aDE: δὲ ὕσσε δέ τε F: δ' ὕσσα ἐδεῖτο
f. 34 r 32: putabam δ' ὕσσα θέει τε, alii alia αὐγῇ E 10 δνοφέροντά sic libri cf.
f. 34 r 33 11 προρέουσι DEF θελημά τε D¹: θελημένα τε DE²: θελήματα F: θελί-
μνατα a: θέλημά τε f. 34 r 34: θέλυμένα τε recte corr. Sturz στερεωπά melius f. 34 r 34
14 ἐκ τῶν a πάντα ὅσα [ὕσσα F] τε ἦν ὅσα [ὕσσα F] τέ ἐστι DEF: πάνθ' ὅσα' ἦν,
ὅσα τέ ἐστι a 15 δένδρα aF: δένδρα DE τε βεβλάσθηκε libri cf. ad f. 34 r 36
17 δολιχαίωνες D, post quam vocem una littera erasa: δολιχέοντες ἐστὶ sic F 18 αὔθις
ante φησιν inserit a φησιν vv. 138—149 Karst. 112—118. 69—73 St. 19 ἐν
δὲ — κύκλιοι cf. f. 272 v 38 21 ἔστι DEF: ἔστι γε a: corr. Panzerbieter 22 γί-
νονται libri κηρῶν libri cf. v. 386 St.: θηρῶν recte Sturz: θνητῶν Bergk 24 φο-
ρεύμενα Sturz 25 ἐν E: ὄν D: ὄν F: ἄν a: conieci εἰσοκ' ἐς ἐν Herm. XV 163
26 ἦ μὲν ἐν Arist. phys. VIII 1 p. 250^b 30 [ἡμὲν ἐν Bekker]: ἡ μὲν (om. ἐν) DEF: ἡ
μὲν (item om. ἐν) a πλειόνων F 27 ἡδὲ DE: ἡ δὲ F: ἡ δὲ a πλέον F

τῆ μὲν γίνονται τε καὶ οὐ σφισιν ἔμπεδος αἰών·

8r

ἣ δὲ τὰδ' ἀλλάσσοντα διαμπερές οὐδαμὰ λήγει,

ταύτη δ' αἰὲν ἔασιν ἀκίνητοι κατὰ κύκλον.

ὥστε καὶ τὸ ἐν ἐκ πλείονων, ὅπερ διὰ τὴν φιλίαν συμβαίνει, καὶ τὸ
5 πλείονα ἐξ ἑνός, ὅπερ τοῦ νείκους ἐπικρατοῦντος γίνεται, καὶ ἐν τούτῳ θε-
ωρεῖ [καί] τῷ ὑπὸ σελήνην κόσμῳ, ἐν ᾧ τὰ θνητά, κατὰ περιόδους δηλονό- 10
τι ἄλλοτε ἄλλας ποτὲ μὲν (τοῦ) νείκους ποτὲ δὲ τῆς φιλίας ἐπικρα-
τούσης. μήποτε δὲ προποδισμόν τινα τῆς τῶν ὄντων ἐνώσεως καὶ διακρί-
σεως παραδίδωσι πλείονας διαφορὰς τοῦ νοητοῦ κόσμου ὑπὲρ τόνδε τὸν αἰ-
10 σθητὸν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον τῆς φιλίας ἐπικρατείας αἰνιτιζόμενος.
καὶ ἐν τῷ αἰσθητῷ δὲ τὰς διαφορὰς τῆς τοῦ νείκους ἐπικρατείας παρα-
δεικνύουσιν ἕροις τισὶ διειλημμένας. ὡς ἐν ἄλλοις ἐπειράθην ὑποδειξάι. πλὴν
ὅτι καὶ οὗτος οὐδὲν ἐναντίον Παρμενίδῃ καὶ Μελέσῳ φθέγγεται, ἀλλὰ γε 15
τῆν τε στοιχειώδη ἀντίθεσιν ὡς καὶ Παρμενίδης ἐθεάσατο καὶ ποιητικὸν
15 αἴτιον ἐκείνος μὲν ἐν κοινὸν τὴν ἐν μέσῳ πάντων ἰδρυμένην καὶ πάσης
γενέσεως αἰτίαν θαίμονα τίθησιν, οὗτος δὲ καὶ ἐν τοῖς ποιητικοῖς αἰτίαις
τὴν ἀντίθεσιν ἐθεάσατο.

Ἄναξαγόρας δὲ ὁ Κλαζομένιος ἔοικε τῶν εἰδῶν πάντων τριττὴν θεά-
σασθαι τὴν διαφορὰν. τὴν μὲν κατὰ τὴν νοητὴν ἔνωσιν συνηρημένην, ὅταν
20 λέγῃ "ὁμοῦ πάντα χρήματα ἦν ἄπειρα καὶ πλῆθος καὶ σμικρότητα". καὶ
πάλιν φησί "πρὶν δὲ ἀποκριθῆναι ταῦτα πάντων ὁμοῦ ἐόντων οὐδὲ χροτὴ 20
ἐνὸς ἦν οὐδεμία". ἀπεκάλυψε γὰρ ἡ σύμμιξις ἀπάντων χρημάτων τοῦ
διεροῦ καὶ τοῦ ξηροῦ καὶ τοῦ θερμοῦ καὶ τοῦ ψυχροῦ καὶ τοῦ λαμπροῦ
καὶ τοῦ ζοφεροῦ καὶ γῆς πολλῆς ἐνεούσης καὶ σπερμάτων ἀπέριων πλῆθους
25 οὐδὲν ἐοικότων ἀλλήλοις. τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων ἐν τῷ σύμπαντι χρῆ
δοκεῖν ἐνεῖναι πάντα χρήματα". καὶ εἶη ἂν τὸ σύμπαν τοῦτο (τὸ) τοῦ
Παρμενίδου ἐν ὄν. τὴν δὲ τινα ἐθεάσατο κατὰ τὴν νοερὰν διάκρισιν δια-
κεκριμένην, πρὸς ἣν ἡ ἐνταῦθα ἀφωμοίωται. λέγει γὰρ μετ' ὀλίγα τῆς 25
ἀρχῆς τοῦ πρώτου Περί φύσεως Ἄναξαγόρας οὕτως· "τούτων δὲ οὕτως

1 καὶ δ: σφισιν F 2 οὐδαμὰ F: οὐδ' ἄμα DE: οὐδαμὰ a 3 ταύτη δ' DE: ταύτη
(om. δ') aF ἀκίνητοι DEF et f. 34 r 49 Arist. p. 251^a 3: ἀκίνητα a: ἀκίνητον Bergk,
ἀκίνητι Panzerbieter 4 πλείονων F τὸ πλείονα F: τὰ πλείονα DE 6 καὶ (ante
τῷ) delevit Torstrik 9 τοῦ om. DEF: add. a τόνδε τὸν scripsi: τόδε τὸ libri
10 κατὰ τὸ E: obl. D: κατὰ τὴν aF conicio τῆς (τῆς) φιλίας ἐπικρατείας 12 ἐν
ἄλλοις: de caelo p. 236 Karst. ἀποδειξάι D² 13 οὗτος ex οὗτω F Παρμε-
νίδῃ — ὡς καὶ om. F 15 ἐν κέ^ω (ἐν κέντρῳ) E ἰδρυμένην F 18 inter εἰδῶν
et πάντων deletum quid F τρίτην F 20 λέγῃ fr. 1 Schornii et Schaubachii cf.
fol. 33 v 17 37 r 8 χρήματα F: χρήματ' aDE 21 πάλιν φησί fr. 4 Schorn. 6 Schaub.
cf. f. 33 v 23 23 καὶ (ante τοῦ θερμοῦ) om. D καὶ (ante τοῦ λαμπροῦ) om. DE
24 καὶ γῆς f. 33 v 25: καὶ τῆς DEF: om. a ἐνεούσης] ἐν ἐούσης F πλῆθος conii.
Schorn 26 ἐνεῖναι scripsi ex fr. 3 (Simpl. fol. 33 v 22. 48): ἐν εἶναι libri hic et p. 35, 1
εἶη ἂν] εἰ πᾶν F τὸ post τοῦτο add. a 27 παρμενίδους F τὴν δέ] τῆνδε DEF
τινα evan. E 28 ἦν] ἦν E ἀφωμοίωται libri: corr. Torstrik γὰρ περ F
29 οὕτως — ἡδονάς (p. 35, 3) fr. 3 Schorn, Schaub.

ἐχόντων χρῆ δοκεῖν ἐνεῖναι πολλά τε καὶ παντοῖα ἐν πᾶσι τοῖς συγκρινο- 8^τ
 μένοις καὶ σπέρματα πάντων χρημάτων καὶ ἰδέας παντοίας ἔχοντα καὶ
 χροιάς καὶ ἡδονάς, καὶ ἀνθρώπους τε συμπαγῆναι καὶ τὰ ἄλλα ζῶα ὅσα
 ψυχὴν ἔχει. καὶ τοῖς γε ἀνθρώποισιν εἶναι καὶ πόλεις συνφιχημένας καὶ
 5 ἔργα κατεσκευασμένα, ὡσπερ παρ' ἡμῖν, καὶ ἡέλιόν τε αὐτοῖσιν εἶναι καὶ
 σελήνην καὶ τὰ ἄλλα, ὡσπερ παρ' ἡμῖν, καὶ τὴν γῆν αὐτοῖσι φύειν πολλά 30
 τε καὶ παντοῖα, ὧν ἐκεῖνοι τὰ ὀνήσιστα συνενεγκάμενοι εἰς τὴν οἴκησιν χρῶν-
 ται. ταῦτα μὲν οὖν μοι λέλεκται περὶ τῆς ἀποκρίσιος, ὅτι οὐκ ἂν παρ'
 ἡμῖν μόνον ἀποκριθεῖη, ἀλλὰ καὶ ἄλλῃ". καὶ δόξει μὲν ἴσως τισὶν οὐ
 10 πρὸς νοεράν διάκρισιν τὴν ἐν τῇ γενέσει παραβάλλειν, ἀλλὰ πρὸς τόπους
 ἄλλους τῆς γῆς τὴν παρ' ἡμῖν συγκρίνειν οἴκησιν. οὐκ ἂν δὲ εἶπε περὶ τό-
 πων ἄλλων καὶ "ἥλιον αὐτοῖσιν εἶναι καὶ σελήνην καὶ τὰ ἄλλα ὡσπερ παρ'
 ἡμῖν" καὶ "σπέρματα δὲ πάντων χρημάτων καὶ ἰδέας" ἐκάλεσε τὰ ἐκεῖ. ἄκου- 35
 σον δὲ οἷα καὶ μετ' ὀλίγον φησὶ τὴν ἀμφοῖν ποιούμενος σύγκρισιν· "οὕτω
 15 τούτων περιχωρόντων τε καὶ ἀποκρινομένων ὑπὸ βίης τε καὶ ταχυτήτος.
 βίην δὲ ἢ ταχυτῆς ποιῶ. ἢ δὲ ταχυτῆς αὐτῶν οὐδεὶ ἔοικε χρέματι τὴν
 ταχυτῆτα τῶν νῦν ἐόντων χρημάτων ἐν ἀνθρώποις. ἀλλὰ πάντως πολλα-
 πλασίως ταχύ ἐστι." καὶ εἴπερ ταύτην ἔσχε τὴν ἔννοιαν, ἄλλως μὲν
 πάντα ἐν πᾶσιν εἶναι φησὶ κατὰ τὴν νοητὴν ἔνωσιν, ἄλλως δὲ κατὰ τὴν
 20 νοεράν συνουσίωσιν καὶ ἄλλως κατὰ τὴν αἰσθητὴν σύμπνοιαν καὶ τὴν ἐκ 40
 τῶν αὐτῶν γένεσιν καὶ εἰς τὰ αὐτὰ ἀνάλυσιν.

Οἱ δὲ περὶ τὸν Λεύκιππὸν τε καὶ Δημόκριτον καὶ τὸν Πυθαγορικὸν
 Τίμαιον οὐκ ἐναντιοῦνται μὲν πρὸς τὸ τὰ τέτταρα στοιχεῖα τῶν συνθέτων
 εἶναι σωμάτων ἀρχάς. καὶ οὗτοι δέ, ὡσπερ οἱ Πυθαγόρειοι καὶ Πλάτων
 25 καὶ Ἀριστοτέλης, ὀρώντες εἰς ἄλληλα μεταβάλλοντα τὸ πῦρ καὶ τὸν ἀέρα
 καὶ τὸ ὕδωρ, ἴσως δὲ καὶ τὴν γῆν, ἀρχοειδέστερά τινα τούτων καὶ ἀπλού-
 στερα ἐζήτουν αἷτια, δι' ὧν καὶ τὴν κατὰ τὰς ποιότητας τῶν στοιχείων 45
 τούτων διαφορὰν ἀπολογῆσονται. καὶ οὕτως ὁ μὲν Τίμαιος καὶ ὁ τούτῳ
 κατακολουθῶν Πλάτων τὰ ἐπίπεδα βάθος τι ἔχοντα καὶ σχημάτων διαφορὰς
 30 στοιχεῖα πρῶτα τῶν τεττάρων τούτων ἔθετο στοιχείων τὴν σωματικὴν φύσιν
 μετὰ τῶν σωματικῶν σχημάτων ἀρχοειδέστεραν καὶ αἰτίαν τῆς τῶν ποιο-

1 ἐνεῖναι f. 33 v 49: ἐν εἶναι hic libri cf. p. 34, 26 3 καὶ ἀνθρώπους κτλ. fr. 10 Schorn,
 fr. 4 Schaub. cf. f. 33 v 51 συμπαγῆ E τὰλλα a 4 τοῖς τε E ἀνθρώποισιν
 aF: ἀνθρώποις σοι DE 5 ἢ ἔλιον (?) D εἶναι om. DE 6 τὰλλα F
 φθεῖν] φύσιν F 7 τὰ ὀνήσιστα f. 33 v 54: τὰσώνήσιστα E: τὰ ὀνιστα D (?): τὰ ὀνιστά aF
 8 ταῦτα—ἀλλῃ desunt f. 33 v 54 et Simpliciana credebatur Schorn p. 39 ἀποκρίσιος DE:
 ἀποκρίσεως aF 9 ἄλλῃ (η nescio unde corr.) D 11 συγκρίνειν om. E 12 ἡέ-
 λιον a αὐτοῖς ἐνεῖναι libri τὰλλα aF 13 τὰ ἐκεῖ DE: ἐκεῖ aF 14 ὀλίγον
 DE: ὀλίγα aF φησὶ fr. 11 Schorn, 21 Schaub. 15 τούτων τε F 16 χρέματα
 DE 17 νοῦν DE 18 ἄλλ' ὡς DE 22 περὶ om. E τὸν] τε F τε
 (ante καὶ) om. F 23 τὸ om. E 25 ἐς a 28 ἀπολογῆσονται EF: obl. D: ἀπο-
 λογῆσονται a 29 κατακολουθῶν aF: ἀκολουθῶν DE cf. p. 31, 24 f. 16 r 22 Πλάτων
 Tim. p. 53 C sqq. cf. Tim. Locr. p. 98 ἐπίπεδα καὶ βάθος a 30 στοιχεῖα] fursus
 incipit E^a πρῶτον DE τῶν om. E τούτων DEE^a: om. aF
 3*

τήτων διαφορᾶς νομίζων. οἱ δὲ περὶ Λεύκιππον καὶ Δημόκριτον τὰ ἐλά- 8^ο
 χιστα πρῶτα σώματα ἄτομα καλοῦντες κατὰ τὴν τῶν σχημάτων αὐτῶν καὶ 50
 τῆς θέσεως καὶ τῆς τάξεως διαφορὰν τὰ μὲν θερμὰ γίνεσθαι καὶ πύρια
 τῶν σωμάτων, ὅσα ἐξ ὀξυτέρων καὶ λεπτομερεστέρων καὶ κατὰ ὁμοίαν θέσιν
 5 κειμένων σύγκριται τῶν πρώτων σωμάτων. τὰ δὲ ψυχρὰ καὶ ὑδατώδη, ὅσα
 ἐκ τῶν ἐναντίων, καὶ τὰ μὲν λαμπρὰ καὶ φωτεινά, τὰ δὲ ἀμυδρὰ καὶ
 σκοτεινά.

Καὶ ὅσοι δὲ ἐν ἔθεντο στοιχεῖον, ὡς Θαλῆς καὶ Ἀναξίμανδρος καὶ
 Ἡράκλειτος, καὶ τούτων ἕκαστος εἰς τὸ δραστήριον ἀπέιδεν τὸ καὶ πρὸς γένεσιν
 10 ἐπιτήθειον ἐκείνου, Θαλῆς μὲν | εἰς τὸ γόνιμον καὶ τρώφιμον καὶ συνεκτικόν 8^ο
 καὶ ζωτικὸν καὶ εὐτύπωτον τοῦ ὕδατος, Ἡράκλειτος δὲ εἰς τὸ ζωογόνον καὶ
 δημιουργικὸν τοῦ πυρός, Ἀναξίμανης δὲ εἰς τὸ τοῦ ἀέρος εὐπλαστον καὶ
 ἐκατέρωσε ῥαδίως μεταχωροῦν ἐπὶ τε τὸ πῦρ καὶ ἐπὶ τὸ ὕδωρ, ὥσπερ καὶ
 Ἀναξίμανδρος, εἴπερ τὸ μεταξὺ διὰ τὸ εὐαλλοίωτον ὑποτίθεται.
 15 Οὕτως οὖν οἱ μὲν εἰς νοητόν, οἱ δὲ εἰς αἰσθητὸν διάκοσμον ἀφορῶντες, 5
 καὶ οἱ μὲν τὰ προσεχῆ στοιχεῖα τῶν σωμάτων, οἱ δὲ τὰ ἀρχοσιδέστερα
 ζητοῦντες, καὶ οἱ μὲν μερικώτερον, οἱ δὲ ὀλικώτερον τῆς στοιχειώδους φύ-
 σεως καταδραττόμενοι, καὶ οἱ μὲν τὰ στοιχεῖα μόνον, οἱ δὲ πάντα τὰ αἷτια
 καὶ συναίτια ζητοῦντες διάφορα μὲν λέγουσι φυσιολογοῦντες, οὐ μὲν ἐναντία
 20 τῆ κρίνειν ὀρθῶς δυναμένῳ. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ὁ τὰς διαφωνίας
 αὐτῶν ἐπιδεικνύων ὁμοῦν ἐρεῖ προσελθὼν ἄλλῳ ὅτι “διαφέρουσιν ἀλλήλων
 τῆ τοὺς μὲν πρότερα, τοὺς δὲ ὕστερα λαμβάνειν, καὶ τοὺς μὲν γνωριμώ- 10
 τερα κατὰ τὸν λόγον, τοὺς δὲ κατὰ τὴν αἴσθησιν”. “ὥστε, φησί, ταῦτα
 λέγειν πως καὶ ἕτερα ἀλλήλων”. ἀλλὰ ταῦτα μὲν διὰ τοὺς εὐκόλως δια-
 25 φωνίαν ἐγκαλοῦντας τοῖς παλαιῶς ἐπὶ πλέον ἡναγκάσθημεν μηκύναι. ἐπειδὴ
 δὲ καὶ Ἀριστοτέλους ἐλέγχοντος ἀκουσόμεθα τὰς τῶν προτέρων φιλοσόφων
 δόξας καὶ πρὸ τοῦ Ἀριστοτέλους ὁ Πλάτων τοῦτο φαίνεται ποιῶν καὶ πρὸ
 ἀμφοῖν ὁ τε Παρμενίδης καὶ Ξενοφάνης, ἰστέον ὅτι τῶν ἐπιπολαιότερον 15
 ἀκροωμένων οὗτοι κηρόμενοι τὸ φαινόμενον ἄστοπον ἐν τοῖς λόγοις αὐτῶν
 30 διελέχουσιν. ἀνιγματοῦδῶς εἰωθότων τῶν παλαιῶν τὰς ἑαυτῶν ἀποφαινεσθαι
 γνώμας. δηλοῖ δὲ ὁ Πλάτων θαυμάζων οὕτως τὸν Παρμενίδην, ὃν διε-
 λέγειν δοκεῖ, καὶ βαθέος κολυμβητοῦ δεῖσθαι λέγων τὴν διάνοιαν αὐτοῦ.

4 ὁμοίων E^a 6 καὶ (ante τὰ) aE^aF: om. DE 8 καὶ (ante ὅσοι) aE^aF: om. DE
 τὸ ante στοιχεῖον addidit a 11 εὐρύπωτον E^a 13 ἐκατέρωσε a: ἐκατέρωθεν DE:
 ἐκατέρωθεν E^aF 15 ἐφορῶντες a 16 τὰ (ante προσεχῆ) om. DE 19 καὶ συ-
 ναίτια om. E post φυσιολογοῦντες add. καὶ θεολογοῦντες E^a 20 ὀρθῶς om. a
 αὐτοῖς (superscr. ὁ) F¹ 21 ἐρεῖ Phys. A 5 p. 188^b 30 22 τοὺς δὲ — γνωριμώτερα
 om. DE 23 φησί p. 188^b 36 25 ἐγκαλοῦντες (sed corr.) E^a ἐπιπλεῖον aF
 τλ'
 26 ἀριστοτέλους a: ἀριστο DE^a: ἀριστοτέλης D ἐλέγχοντος — Ἀριστοτέλους om. DE
 27 ὅ] καὶ DE 28 ante Ξενοφάνους addunt ὁ aF ἰστέον τῶν ὅτι ἐπιπολαιότερον E
 30 καὶ ἀνιγματοῦδῶς DE 31 Πλάτων nescio ubi. cum Platonis laude (Theaet. p. 183 E
 καὶ μοι ἐφάνη βάθος τι ἔχειν κτλ.) videtur de Heraclito dictum Diog. II 22 IX 22 con-
 fusum esse

καὶ Ἀριστοτέλης δὲ τὸ βάθος αὐτοῦ τῆς σοφίας ὑπονοῶν φαίνεται, ὅταν δὲ λέγῃ “Παρμενίδης δὲ (μᾶλλον βλέπων) ἔοικέ που λέγειν”. καὶ οὗτοι οὖν ποτὲ μὲν τὸ παραλειμμένον ἀναπληροῦντες, ποτὲ δὲ τὸ ἀσαφῶς εἰρημένον σαφηνίζοντες, ποτὲ δὲ τὸ ἐπὶ τῶν νοητῶν εἰρημένον ὡς μὴ δυνάμενον τοῖς φυσικοῖς ἐφαρμόττειν διακρίνοντας ὡς ἐπὶ τῶν ἐν τῷ ὄν καὶ ἀκίνητον λεγόντων, ποτὲ δὲ τὰς εὐκόλους ἐκδοχὰς τῶν ἐπιπολαιωτέρων προαναστελλόντες, οὕτως ἐλέγχειν δοκοῦσι. καὶ πειρασόμεθα τούτοις καὶ ἡμεῖς ἐφιστάνειν ἐν ταῖς πρὸς ἕκαστον τοῦ Ἀριστοτέλους ἀντιλογίαις. ἀλλὰ ἀναληπτέον πάλιν τὴν Ἀριστοτέλους λέξιν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ λεγόμενα διαρθρωτέον.

10 p. 184^b15 Ἀνάγκη δὲ ἦτοι μίαν εἶναι τὴν ἀρχὴν ἢ πλείους, καὶ 25 εἰ μίαν, ἦτοι ἀκίνητον ὡς φησι Παρμενίδης καὶ Μέλισσος.

Ὁ Ἀλέξανδρός φησιν ὅτι “εἰπὼν δεῖν ἀπὸ τῶν ἡμῶν γνωριμωτέρων ποιεῖσθαι τὴν ἀρχὴν, οὕτως καὶ ποιεῖ· ἤρξατο γὰρ ἀπὸ διαιρετικοῦ τελείου καὶ ἐναργοῦς καὶ πᾶσι φανεροῦ. τί γὰρ τῆς ἀντιφάσεως ἐναργέστερον τῆς λεγούσης μίαν ἢ οὐ μίαν τουτέστι πλείους;” ἀλλ’ ὅτι μὲν ἀπὸ διαιρετικοῦ ἐναργοῦς ἤρξατο, καλῶς εἴρηται, οὐ μέντοι τοῦτ’ ἔστιν ὅπερ εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης, ὅτι ἀπὸ τῶν φανερῶν ἐπὶ τὰς ἀφανεῖς ἀρχὰς χρῆ προΐεσθαι. σύνθετα γὰρ ἦν ἐκεῖνα τὰ φανερά καὶ τῇ αἰσθήσει γνωριμώτερα καὶ οὕτω καθόλου λεγόμενα ὡς ὅλα καὶ τῶν μερικωτέρων καὶ ἀφανεστέρων περιεκτικά. ἀπὸ γοῦν τῶν αἰσθητῶν καὶ ἡμῶν γνωρίμων καὶ τὰς ψευδοεῖς περὶ τῶν ἀρχῶν ἐλέγξει δόξας, ὡς μαθησόμεθα, καὶ βεβαιώσει τὰς ἀληθεῖς. “οὐχ ὡς Παρμενίδου δέ, φησὶν Ἀλέξανδρος, καὶ Μέλισσου μίαν ἀρχὴν τιθεμένων καὶ ταύτην ἀκίνητον λεγόντων, οὕτως εἶπε τὸ ὡς Παρμενίδης καὶ Μέλισσος. οὗτοι γὰρ οὐδὲ ὅλως ἀρχὴν ἐτίθεντο· ἐν γὰρ ἔλεγον τὸ πᾶν, οὐδὲ μαχόμενον ἔστι τῷ ἀρχὴν λέγειν εἶναι· οἱ γὰρ ἀρχὴν τιθέμενοι ὁμολογοῦσι πλείω τὰ ὄντα εἶναι, τῇ ἀρχῇ καὶ τὰ ὄντα ἔστιν ἀρχὴ συνεισάγοντες. ἀλλ’ εἰπὼν τὸ πρῶτον διαιρετικὸν τὸ ἢ μίαν εἶναι τὴν ἀρχὴν ἢ πλείους ἐπὶ τοῦ ἐτέρου τῶν ἐν τῇ διαιρέσει πάλιν διαιρετικῶ χρῆται τῷ εἰ μία ἢ ἀρχή, ἦτοι ἀκίνητος ἢ κινουμένη. ὄν δὲ ἀπίθανον τὸ ἀρχὴν ὄν μίαν καὶ ἀκίνητον ταύτην λέγειν, μετὰ παραμυθίας ἔθετο· οὐδὲν γὰρ ἦρτον ἀπίθανον τούτου ὄν, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον, τὸ ἐν τῷ πᾶν εἶναι καὶ ἀκίνητον, ὅμως προστάτας ἔχει Παρμενίδην καὶ Μέλισσον· καὶ εἰ μὴ ἀντικρυς γὰρ

2 λέγειν Metaph. A 5 986^b27 μᾶλλον βλέπων om. libri που] EEa: ποῦ D τοῦτο
 aF λέγειν βλέπειν F 3 παραλειμμένον Ea: παραλελυμένον ut vid. E 4 τῷ
 νοητῶ Ea δυνάμενα DE 6 ἐπιπολαιωτέρων D¹: παλαιωτέρων E 7 ἐλέγχει Ea
 9 τὴν τοῦ ἀριστοτέλους aF διαρθρωτέον Ea 11 φησι a 12 φησιν om. F
 εἰπὼν ὅτι F ὅτι om. Ea 13 τελείου Ea: καὶ τελείου aDEF 16 ὁ (post εἶπεν)
 om. Ea 21 ἐλέγξει Ea: ἐλέγχει aDEF 22 φησιν DEEa: φησὶν ὁ aF 23 ὡς
 aF: ὡς ὁ DE: ὡςπερ Ea 26 τὰ ὄντα πλείω Ea 27 τῷ πρώτων E τὸ καὶ
 ἢ F 28 διαιρέσει ex corr. Ea εἰ μία] μίην DE 29 ὄν] ὁ Ea
 τὸ (ante ἀρχὴν) aDE: τὸ τὸ F: τὴν Ea 30 ταύτην aEaF: αὐτὴν D: ταύτην E, unde
 conicias τὴν αὐτὴν 32 γὰρ om. a positura offensus

- ταύτων τοῦτο ἐκεῖνον, ἀλλ' εἰς ταύτόν γε συντρέχει." ταῦτα οὖν αὐτῇ λέξει δὲ
τοῦ Ἀλεξάνδρου λέγοντος τὸ μὲν τῇ μᾶλλον ἀπιθάνῃ παραμυθεῖσθαι τὴν
ἀπίθανον θέσιν οὐκ ἦν οἶμαι τῆς Ἀριστοτέλους μεγαλονοίας. οὐ μέντοι
οὐδὲ ὡς ἑτέρας ἀπιθάνου δόξης μέμνηται τῆς Παρμενίδου καὶ Μελίσσου 15
5 παρὰ τὴν λέγουσαν μίαν καὶ ἀκίνητον τὴν ἀρχήν (τούτους γὰρ τοὺς ἀνδρας
ὡς τοῦτο λέγοντας ἐλέγχει). ἀλλ' εὐγνωμόνως τοῦτο γοῦν Ἀριστοτέλους
τούτων τῶν ἀνδρῶν ἀποδεξαμένου. "ὁμοίως γὰρ ζητοῦσι, φησί, καὶ οἱ
τὰ ὄντα πόσα ζητοῦντες· ἐξ ὧν γὰρ τὰ ὄντα ἐστί, ζητοῦσι πρῶτον
ταῦτα πότερον ἓν ἢ πολλά". ὥστε περὶ ἀρχῆς τῶν ὄντων οἴεται τούτους
10 τοὺς ἀνδρας φιλοσοφεῖν, καὶ τὸ κατ' αὐτοὺς τμήμα τῆς διαιρέσεως ἀφω-
ρίσατο μίαν καὶ ἀκίνητον ὑποθέμενος τὴν ἀρχήν. τὸ γὰρ ὄντως ὄν τὸ ἴνω- 50
μένον, ὃ καὶ ἀρχὴ καὶ αἰτία τῶν πολλῶν καὶ διακεκριμένων ἐστὶν οὐχ ὡς
στοιχειώδης ἀλλ' ὡς προαγωγὸς ἐκείνων, ἓν ὄν ἔλεγον. ἀναγκαίῃ δὲ πάλιν
διαιρετικῶ διελθὼν τὸ ἕτερον τμήμα τὸ λέγον μίαν εἶναι τὴν ἀρχήν τῷ ἀκί-
15 νητον ἢ κινουμένην εἶναι τὴν μίαν καὶ λαβὼν τὸ ἀκίνητον, ἅπερ ἔδει πρὸς
τοὺς μίαν καὶ ἀκίνητον τὴν ἀρχήν λέγοντας ἀντειπεῖν ταῦτα πρὸς τοὺς ἓν
τὸ ὄν καὶ ἀκίνητον λέγοντας ἀντιλέγει· κἄν γὰρ ὀνόμασιν ἄλλοις χρῶνται,
τὰ αὐτὰ ὅμως κἀκεῖνοι λέγουσί τε καὶ ζητοῦσιν. ὁμολογεῖ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος 9^r
ἐν μὲν τοῖς πρὸς ἀλήθειαν, ἅπερ ἐστὶ περὶ τοῦ νοητοῦ ὄντος, τὸν Παρμε-
20 νίδην ἓν τὸ ὄν καὶ ἀκίνητον καὶ ἀγένητον λέγειν. "κατὰ δὲ τὴν τῶν πολλῶν
δόξαν καὶ τὰ φαινόμενα, φησί, φυσιολογῶν, οὕτε ἓν λέγων ἔτι εἶναι τὸ ὄν
οὔτε ἀγένητον, ἀρχὰς τῶν γινομένων ὑπέθετο πῦρ καὶ γῆν, τὴν μὲν γῆν
ὡς ὕλην ὑποτιθεῖς τὸ δὲ πῦρ ὡς ποιητικὸν αἴτιον· καὶ ὀνομάζει, φησί,
τὸ μὲν πῦρ φῶς, τὴν δὲ γῆν σκότος". καὶ εἰ μὲν κατὰ τὴν τῶν πολλῶν 5
25 δόξαν καὶ τὰ φαινόμενα οὕτως ὁ Ἀλέξανδρος ἐξεδέξατο, ὡς ὁ Παρμενίδης
βούλεται δοξαστὸν τὸ αἰσθητὸν καλῶν, εὖ ἂν ἔχοι· εἰ δὲ ψευδεῖς πάντῃ
τοὺς λόγους οἴεται ἐκεῖνους καὶ εἰ ποιητικὸν αἴτιον τὸ φῶς ἢ τὸ πῦρ νομίζει
λέγεσθαι, οὐ καλῶς οἴεται. συμπληρώσας γὰρ τὸν περὶ τοῦ νοητοῦ λόγον
ὁ Παρμενίδης ἐπάγει ταυτί, ἅπερ καὶ πρότερον παρεθέμην· 10
- 30 ἐν τῷ σοι παύσω πιστὸν λόγον ἠδὲ νόημα
ἀμφὶς ἀληθείης, δόξας δ' ἀπὸ τοῦδε βροτείους
μάνθανε, κόσμον ἐμῶν ἐπέων ἀπατηλῶν ἀκούων.

1 εἰς] οἷς DE 2 τῇ E^a: τι DE: τοι F: τῷ a 5 ἀρχήν] ἀκίνητον E^a 7 φησί
p. 184^b 23 8 πρῶτον ζητοῦσι Aristoteles 9 αὐτὰ a τῶν ὄντων in lac. vii litt.
om. F οἴεται γὰρ F τούτους τοὺς ἀνδρας DEE^a: τοὺς ἀνδρας τούτους aF
12 διακεκριμένον F 13 στοιχειώδης DEE^a F στοιχειώδεις E^a: στοιχειώδες a προ-
αγωγῶν a ὄν DEE^a: om. aF ἀναγκαίω aE: ἀναγκαίως E^a F et (σ erasa) D 14 τὴν
ἀρχήν om. E^a 18 κἀκεῖνοι aF: καὶ ἐκεῖνοι E^a: ἐκεῖνοι DE Ἀλέξανδρος ex Theo-
phr. Phys. Op. fr. 6 [Doxogr. 482 n^a 21] cf. f. 15 v 22 20 καὶ ἀγένητον post τὸ ὄν
insert E^a: om. a λέγειν om. F 21 φησί E^a: φασί DE: om. a ἔτι om. aF
24 τῶν om. E^a 27 εἰ (post καὶ) om. a ἢ τὸ DEE^a: καὶ aF 28 συμπλή-
σας E 29 ταυτί E^a: ταύτη DE: ταυτά F: ταῦτα a πρότερον p. 30, 17 30 ἐν
τῷ κτλ. vv. 109—120 K., 113—124 St. παύσω DEE^a F cf. infra p. 41, 8: παύω a et
p. 30, 17 ἢ δὲ E^a 32 ἀπατηλῶν E^a

- μορφὰς γὰρ κατέθεντο δύο γνώμας ὀνομάζειν. 9^ε
 τῶν μίαν οὐ χρεῶν ἔστιν, ἐν ᾧ πεπλανημένοι εἰσίν.
 ἀντία δ' ἐκρίναντο δέμας καὶ σήματ' ἔθεντο
 χωρὶς ἀπ' ἀλλήλων, τῇ μὲν φλογὸς αἰθέριον πῦρ
 5 ἥπιον ἢ ἀραιὸν ἐλαφρὸν ἐσωτῆ πάντοσε τωυτόν,
 τῷ δ' ἐτέρῳ μὴ τωυτόν· ἀτὰρ κάκεινο κατ' αὐτὸ
 τάντία νύκτ' ἀδαῆ πυκινὸν δέμας ἐμβριθέες τε.
 τὸν σοι ἐγὼ διακόσμον ἑοικότα πάντα φατίζω,
 ὡς οὐ μὴ ποτέ τις σε βροτῶν γνώμη παρελάσση.
 10 δοξαστὸν οὖν καὶ ἀπατηλὸν τοῦτον καλεῖ τὸν λόγον οὐχ ὡς ψευδοῦ ἀπλῶς, 15
 ἀλλ' ὡς ἀπὸ τῆς νοητῆς ἀληθείας εἰς τὸ φαινόμενον καὶ δοκοῦν τὸ αἰσθη-
 τὸν ἐκπεπτωκότα. μετ' ὀλίγα δὲ πάλιν περὶ τῶν δυεῖν στοιχείων εἰπὼν
 ἐπάγει καὶ τὸ ποιητικὸν λέγων οὕτως
 αἱ γὰρ στεινότεραι πληντο πυρὸς ἀκρήτιοι,
 15 αἱ δ' ἐπὶ ταῖς νυκτός, μετὰ δὲ φλογὸς ἴεται αἶσα.
 ἐν δὲ μέσῳ τούτων θαύμων ἡ πάντα κυβερνᾷ.
 ταύτην καὶ θεῶν αἰτίαν εἶναι φησι λέγων
 πρώτιστον μὲν Ἔρωτα θεῶν μητίσαστο πάντων 20
 καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ τὰς ψυχὰς πέμπειν ποτὲ μὲν ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς εἰς τὸ
 20 αἰεῖδες, ποτὲ δὲ ἀνάπαλιν φησιν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν διὰ τὴν πολλὴν νῦν
 ἄγνοιαν τῶν παλαιῶν γραμμάτων μηκύνειν ἀναγκάζομαι. εἰκότως δὲ ἐν λέ-
 γοντες τὸ ὄν καὶ ἀκίνητον ἔλεγον, εἴπερ περὶ φυσικῶν διελέγοντο. συνεισ-
 ἤγητο γὰρ τῇ κινήσει καὶ τὸ καθ' ὃ ἡ κίνησις, εἴτε κατὰ ποιότητα εἴτε
 25 κατὰ ποσότητα ἢ κατ' ἄλλο τι, συνεισήγητο δὲ καὶ ὁ τόπος, εἴπερ ἦν φυ-
 25 σική κίνησις, ἄλλος ὢν παρὰ τὸ κινούμενον. ἀλλ' ὁ μὲν Παρμενίδης περὶ 25
 τοῦ νοητοῦ λέγων ὄντος·
 αὐτὰρ ἀκίνητον, φησί, μεγάλων ἐν πείρασι δεσμῶν
 ἐστὶν ἀναρχον ἄπαστον, ἐπεὶ γένεσις καὶ ἄλεθρος

1 γνώμας DEEa F: γνώμας a cf. p. 30, 23 f. 39 r 1 3 δ' ἐκρίναντο aF: δ' ἐκρίνοντο DE:
 δὲ κρίνοντο (sic) Ea 5 ἥπιον ἀραιὸν (ἀραιὸν Ea) ἐλαφρὸν sic DEEa: ἥπιον ὄν μέγ'
 ἀραιὸν ἐλαφρὸν aF cf. p. 30, 27 6 κατ' αὐτό: τάντία (sic) Ea: κατ' αὐτὸ (diarum
 litterarum spatium) τάντία F: κατὰ ταῦτὸ τάναντία DE cf. ad p. 31, 1 7 νύκτ' ἀδαῆ
 Ea: νυκτάδα ἢ D: νύκταδ' ἀδαῆ E: νυκτάδα, ἢ F: νυκτάδα ἠδὲ a πυκινὸν a 8 τῶν
 Karsten διακόσμον DE φατίζω Meineke anal. Alex. p. 183 9 γνώμη Stein
 παρελάσση aEa F: παρελάσση DE 11 τὸ (post δοκοῦν) Ea F: in lit. D: om. aE
 13 καὶ (post ἐπάγει) om. Ea λέγων vv. 125—127 K., 133—135 St. cf. p. 31, 12
 14 πληντο scripsi: παητο (sine acc.) Ea: πάητο D¹: πύητο D²E: om. F spat. rel.:
 ποιήτο a: πληνται Bergk ἀκρήτιοι DEa: ἀκρήτιοι EF: ἀκρήτιοι a: corr. Stein
 15 δὲ (post μετὰ) om. D¹: τε D² ἴεται aDEF: οἴεται Ea 16 ἢ πάντα D 17 λέγων
 v. 131 K., 139 St. 18 μητίσαστο DE 19 ἀφανοῦς DE¹ 21 ἄγνοιαν νῦν a
 συγγραμμάτων a 22 εἴπερ Ea F: εἴπερ μὴ aDE: fort. εἴπερ δὴ διελέγετο
 DE συνεισήγητο — ἄλλο τι om., sed add. in marg. D 23 fort. καὶν τὸ εἴτε κατὰ
 ποσότητα om. DE 24 fort. δὲ καὶν 25 ἄλλως Ea εἴπερ ἦν φυσική κίνησις post
 τὸ κινούμενον a ὁ μὲν D: ὁ μού E: μὲν om. aEa F 26 λέγων vv. 81—83 K.,
 87—89 St. cf. f. 17 v 12. 31 v 6 27 ἀτὰρ DE ἐμπεράσαι Ea

τῆδε μάλ' ἐπλάγχθησαν, ἀπῶσε δὲ πίστις ἀληθής. 9^r
καὶ τὴν αἰτίαν δὲ τῆς ἀκίνησιος ἐπάγει
οὕτως ἔμπεδον αὐτὴ μένει· κρατερὴ γὰρ ἀνάγκη
πεύρατος ἐν δεσμοῖσιν ἔχει, τό μιν ἀμφίς ἐέρρει,
οὐνεκεν οὐκ ἀτελευτήτων τὸ ἐὼν θέμις εἶναι·
5 ἔστι γὰρ οὐκ ἐπιθευές, † μὴ ἐὼν δὲ ἂν παντὸς ἐδεῖτο.
ὡς γὰρ τὸ μὴ ὄν, φησὶν, ἐνδεές πάντων ἐστίν, οὕτως τὸ ὄν ἀνευδεές καὶ 30
τέλειον. τὸ δὲ κινούμενον ἐνδεές ἐκείνου δι' ὃ κινεῖται· τὸ ἄρα ὄν οὐ κινεῖται. καὶ Μελίσσος δὲ ἀκίνητον αὐτὸ ἀπέδειξε κατὰ τὴν αὐτὴν πάλιν ἐν-
10 νοιαν διὰ τοῦ δεῖν, εἰ κινεῖτο τὸ ὄν, εἶναι τι κενὸν τοῦ ὄντος εἰς ὃ ὑποχωρήσει τὸ ὄν· κενὸν δὲ προαπέδειξε μὴ εἶναι. λέγει δὲ οὕτως ἐν τῷ
ἑαυτοῦ συγγράμματι “οὐδὲ κενὸν ἐστὶν οὐδέν· τὸ γὰρ κενὸν οὐδέν ἐστίν·
οὐκ ἂν οὖν εἴη τό γε μηδέν. οὐδὲ κινεῖται· ὑποχωρῆσαι γὰρ οὐκ ἔχει
οὐδαμῆ· ἀλλὰ πλέων ἐστίν· εἰ μὲν γὰρ κενὸν ἦν, ὑπεχώρει ἂν εἰς τὸ
15 κενόν. κενεῶ δὲ μὴ ἐόντος, οὐκ ἔχει ὅκη ὑποχωρῆσαι”. πλέων οὖν ἂν
ὄν οὐ κινεῖται οὐχ ὅτι διὰ πλήρους οὐκ ἔστι κινήθηαι, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος
ἐνόησε τὸ Μελίσσου ῥητόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸ τὸ ὄν πλέων ἐστίν, ὡς μηδὲν
ἄλλο εἶναι παρ' αὐτό. “κρίσιν, γοῦν φησὶν ὁ Μελίσσος, ταύτην χρῆ ποι-
ῆσασθαι τοῦ πλέω καὶ τοῦ μὴ πλέω. εἰ μὲν οὖν χωρεῖ τι ἢ εἰσδέχεται,
20 οὐ πλέων· εἰ δὲ μήτε χωρεῖ μήτε εἰσδέχεται, πλέων. ἀνάγκη τοίνυν
πλέων εἶναι, εἰ κενὸν μὴ ἔστιν· εἰ τοίνυν πλέων ἐστίν, οὐ κινεῖται.”

f. 184^b 16

Ἡ κινουμένην ὥσπερ οἱ φυσικοί.

40

Ἐκθέμενος τοὺς ἀκίνητον λέγοντας τὸ ὄν ἦτοι τὴν ἀρχὴν μεταβαίνει
ἐπὶ τὸ ἕτερον τμήμα καὶ φησὶν ἢ κινουμένην ὥσπερ οἱ φυσικοί, ἀν-
25 τιδιαστέλλων τοὺς ἀκίνητον λέγοντας πρὸς τοὺς φυσικοὺς, ὡς μηδὲ φυσικῶν
ὅλων ὄντων τῶν ἀναιρούντων τὴν κίνησιν, ὕπερ ἐφεξῆς σαφέστερον ἐρεῖ καὶ
δείξει· εἰ γὰρ ἀρχὴ κινήσεως ἢ φύσις, πῶς ἂν εἴη φυσικὸς ὁ τὴν φύσιν
αὐτὴν ἀναιρῶν. εἰώθασι δὲ τοὺς περὶ τι μέρος φιλοσοφίας σπουδάσαντας 45
ἢ μόνον ἢ μάλιστα ἀπ' ἐκείνου καλεῖν, ὡς ἡθικῶν μὲν ἐκάλουν τὸν Σω-
30 κράτην, φυσικοὺς δὲ τοὺς περὶ Θαλῆν καὶ Ἀναξίμανδρον καὶ Ἀναξίμενην

1 τῆδε (τῆ δὲ E^a) libri constanter: restituit τῆλε Scaliger 2 ἐπάγει vv. 85—88 K.,
91—95 St. cf. p. 30, 7 f. 31^v 8 5 τ' ἐὼν D(?) et E 6 ἐπιθευές aE^a: ἐπιθευές
DEF μὴ ἐὼν κτλ. cf. ad p. 30, 10 8 διὸ DEF 9 δὲ ἀκίνητον δὲ E^a
10 κινεῖτο E^a 11 λέγει § 14 cf. Brandis comment. Eleat. p. 195. v. f. 17^v 16.
14^r 50 12 αὐτοῦ aF 14 πλέων aDE^a F: πλέων hic et in proximis E ὑποχώρει
E^a 19 πλέω bis DEE^a: πλέων aF qui v. deleuit οὖν om. a 20 οὐ πλέων
DEE^a: οὐδὲ πλέων aF 21 πλέων (post τοίνυν) EF 22 ἢ κινουμένην iterat D
post φυσικοί continuant οἱ μὲν — ἀρχὴν aE 23 ἐκθέμενος κτλ. Alexandrum excerpt
cf. p. 41, 2 25 τοῖς ἀκίνητον λέγουσι aF ἀκίνητον E^a post λέγοντας iteravit
ex v. 23 τὸ ὄν ἦτοι τὴν ἀρχὴν statim deleta E^a πρὸς E^a: καὶ DE: om. aF. sed fortasse
πρὸς post ἀντιδιαστέλλων ponendum cf. p. 41, 2. 6 26 ὄντων ὅλων aF 29 ἢ μόνον
om. D 30 Θαλῶν E^a ἀναξίμενη E^a

καὶ Ἀναξαγόραν καὶ Δημόκριτον καὶ τοὺς τοιούτους'. παραιτοῦμαι δὲ κἀν- 9^τ
ταῦθα τὸν Ἀλέξανδρον πρότερον μὲν εἰπόντα ὅτι τοὺς φυσικοὺς ἀντιδιέσπειλε
πρὸς τοὺς ἔν καὶ ἀκίνητον λέγοντας, ὕστερον δὲ ὅτι ἔθος Ἀριστοτέλει φυ-
σικοὺς καλεῖν τοὺς περὶ τῆς ἀληθείας φιλοσοφούντας, ἐπεὶ καὶ τῆς φυσικῆς
5 τὸ τέλος οὐ πρᾶξις ἀλλὰ γνῶσις ἔστι. τίς γὰρ ἠγνόει ὅτι καὶ Παρμενίδης, 50
πρὸς ὃν ἀντιδιεσπάλθαι λέγει τοὺς φυσικοὺς, περὶ τῆς ἀληθείας ἐφιλοσόφει
λέγων σαφῶς

ἐν τῷ σοι παύσω πιστὸν λόγον ἠδὲ νόημα

ἀμφὶς ἀληθείης;

10 οὔσης δὲ καὶ ἄλλης διαιρέσεως ἐπὶ τῶν μίαν τὴν ἀρχὴν λεγόντων εἴτε ἀκί-
νητον εἴτε κινουμένην τῆς εἰς τὸ ἄπειρον καὶ τὸ πεπερασμένον διαιρούσης (καὶ
γὰρ τῶν μίαν καὶ ἀκίνητον λεγόντων ἄπειρον αὐτὴν ὁ Μελίσσος φησιν [ἔστιν] 9^ν
τούτοις "ὅτε τοῖνον οὐκ ἐγένετο ἔστι δέ, αἰεὶ ἦν καὶ αἰεὶ ἔσται καὶ ἀρχὴν 9^ν
οὐκ ἔχει οὐδὲ τελευτήν, ἀλλ' ἄπειρόν ἐστι" καὶ δὴ καὶ αὐτὸς Ἀριστοτέλης
15 μετ' ὀλίγον πρὸς τούτους ἀντιλέγων δεῖξει, ὅτι οὐ μόνον τὴν ἀρχὴν ἀδύνατον
λέγειν ἄπειρον, ἀλλὰ καὶ τὸ ὄν, ὅπερ ἐδόκει Μελίσσῳ. ἀλλὰ καὶ τῶν μίαν
καὶ κινουμένην λεγόντων Ἀναξίμανδρος ὁ Πραξιᾶδου Μιλήσιος ἄπειρόν τινα
φύσιν ἄλλην οὔσαν τῶν τεττάρων στοιχείων ἀρχὴν ἔθετο, ἧς τὴν αἰδίον
κίνησιν αἰτίαν εἶναι τῆς τῶν οὐρανῶν γενέσεως ἔλεγεν, καὶ Ἀναξίμενης δὲ 5
20 Εὐρυστράτου Μιλήσιος καὶ αὐτὸς ἀρχὴν ἔθετο μίαν καὶ ἄπειρον ἀέρα
ταύτην λέγων, ἐξ οὗ ἀραιουμένου καὶ πυκνουμένου τὰ ἄλλα γίνεσθαι), οὔσης
δ' οὖν καὶ τιαυτῆς διαιρέσεως, παρήκε νῦν αὐτὴν ὁ Ἀριστοτέλης, ὡς ὁ
Ἀλέξανδρός φησι "διότι οὐδεμίαν ἢ διαίρεσις αὕτη διαφορὰν γενέσεως τοῖς
ἐξ αὐτῆς γινομένοις παρέχει· οὐ γὰρ ἄλλα μὲν εἰ ἄπειρος, ἄλλα δὲ εἰ πε-
25 περασμένη γενήσεται, ὡσπερ ἄλλα μὲν εἰ μία, ἄλλα δὲ εἰ πολλαί. εἰ μὲν
γὰρ μία ἢ ἀρχή, κατ' ἀλλοίωσιν ἀνάγκη γίνεσθαι τὰ γινόμενα, εἰ δὲ πολλαί, 10
κατὰ σύγκρισιν. καὶ τὸ ἀκίνητον δὲ καὶ κινούμενον μεγάλην ποιεῖ διαφορὰν·
εἰ μὲν γὰρ ἀκίνητος, οὐδ' ἂν γένοιτό τι ἐξ αὐτῆς ὁ μὴ καὶ πρότερον ἦν,
εἰ δὲ κινουμένη, οὐδὲν κωλύει γενέσθαι ἢ κατ' εὐθείαν ἢ κατὰ ἀνακῶ-
30 κλησιν". ταῦτα μὲν οὖν ὁ Ἀλέξανδρος. μήποτε δὲ ὁ Μελίσσος οὐ τῇ
οὐσίᾳ τὴν ἀρχὴν ἄπειρον εἶπεν, ἀλλὰ τῷ ἀνεκλειπτῷ τοῦ εἶναι. "ὅτε γὰρ
οὐκ ἐγένετο, φησὶν, ἔστι δέ, αἰεὶ ἦν καὶ αἰεὶ ἔσται καὶ ἀρχὴν οὐκ ἔχει

3 Ἀριστοτέλης E 5 ἀγνοεῖ Torstrick 7 λέγων v. 109. 110. K. 113. 114 St., cf. p. 30, 17.
38, 30 8 σοὶ παύσω DEE^a: σοὶ παύω aF cf. p. 38, 30 10 οὔσης κτλ. continuare
videtur Alexandria τὴν (post μίαν) om. DE 11 τῆς εἰς] τὴν εἰς E^a καὶ τὸ
πεπερασμένον — ἄπειρον (v. 12) om. sed add. in mrg. D τὸ (post καὶ) om. EE^a sed cf.
p. 21, 34 12 ἄπειρον E^a: καὶ ἄπειρον aDEF φησιν § 7 p. 190 Brand. cf. v. 31
p. 29, 22 f. 23 v 49 ἔστιν del. a: fortasse εἶναι 14 καὶ (post δὴ) om. F 15 μετ'
ὀλίγον cf. 185 a 32 ἀντιλέγοντας F 17 Ἀναξίμανδρος κτλ. cf. Theophr. Phys. op.
fr. 2 [Doxogr. p. 476 n^b 7] 19 οὐρανῶν (comp.) E^a: ἀνθρώπων (comp.) DEF: ὄντων a
ὁ δὲ ὁ aF 20 μίαν ἔθετο aF 22 δ' οὖν DEE^a: οὖν aF παρήκε — Ἀριστοτέλης
iterat D ὁ (post ὡς) om. E^a sed cf. p. 14, 21 24 αὐτοῖς E^a γινομένοις F
εἰ (post μὲν) om. a 25 εἰ μὲν — εἰ δὲ πολλαί om. E 26 γινόμενα E^a F: γενόμενα
aDE 27 καὶ τὸ κινούμενον a 28 καὶ (post μὴ) om. a 30 οὖν E^a: om. aDEF
31 ὅτε κτλ. § 7 p. 190 Br., cf. supra v. 13, f. 23 v 49

οὐδὲ τελευταίην, ἀλλ' ἄπειρόν ἐστι". μήποτε δὲ καὶ διάφορος ὁ τρόπος τῆς 15
γενέσεως καὶ ἐπὶ ἀπείρου οὐσης ἢ πεπερασμένης τῆς ἀρχῆς γενήσεται· 9^r
ἀπείρου μὲν γὰρ οὐσης τῆς ἀρχῆς κατὰ μέγεθος ἢ οὐ γίνεται ἢ δυνατόν
ἐπ' ἄπειρον ἐπ' εὐθείας ἀπ' αὐτῆς γίνεσθαι τὰ γινόμενα, πεπερασμένης
5 ὁ δὲ ἀνακυκλεῖσθαι τὴν γένεσιν ἀνάγκη ἢ ἐκλείπειν ποτέ.

p. 184^b18 Εἰ δὲ πλείους, ἢ πεπερασμένους ἢ ἀπείρους.

Ἐπὶ τῶν πλείους λεγόντων τὰς ἀρχὰς οὐκ ἔχει χώραν τὸ ἕτερον διαι- 20
ρητικὸν τὸ ἀκίνητοι ἢ κινούμεναι· καὶ γὰρ καὶ ἀδύνατον ἐκ πλειόνων ἀρχῶν
μὴ κινουμένων γίνεσθαι τι (κοινωνεῖν γὰρ ἀλλήλαις δεόνται), καὶ διὰ τὸ
10 προφανῶς ἀδύνατον οὐδὲ ἔσχε προσατάην ἢ δεῖξαι. ταίγαρον καὶ Δημόκριτος
φύσει ἀκίνητα λέγων τὰ ἄτομα πληρῆ κινεῖσθαι φησιν. ὁ μὲντοι Εὐφραδῆς
Θεμιστίους παραφράζων τὸ ῥητὸν καὶ τὰς πλείους "ἢ κινούμενας, φησίν, ἢ
ἀκινήτους καὶ ἢ πεπερασμένας κατ' ἀριθμὸν ἢ πάλιν ἀπείρους". καὶ Εὐ- 25
δημος δέ, ὡς καὶ πρότερον εἶπον, ἐν τοῖς Φυσικοῖς "ὡς ἂν ποτε ὑπάρ-
15 χωσιν αἱ ἀρχαί, φησίν, ἤτοι κινεῶνται ἢ ἀκίνητοί εἰσι". καὶ ὀψλον ὅτι
τὴν ἀνάγκην οὗτοι τῆς ἀντιφατικῆς διαιρέσεως ἀποδεδώκασιν. ἀλλ' εἰ
πλείους φησίν, ἢ πεπερασμένας ἢ ἀπείρους τῷ πλήθει ἀνάγκη εἶναι. "καὶ
ἔοικε, φησίν ὁ Ἀλεξάνδρος, ἀμφοτέρας τὰς διαιρέσεις ἑκατέρῳ τῶν ἐκ τῆς
πρώτης διαιρέσεως μὴ προσαγαγεῖν διὰ τὸ μὴ πολλάκις περὶ τῶν αὐτῶν
20 λέγειν· ἀλλὰ δεῖξας ὅτι ἐπὶ τῆς μιᾶς οὐχ οἶόν τε ἀκίνητον τὴν ἀρχὴν εἶναι, 30
ἐκ τούτου μᾶλλον συναποδείξει ὅτι οὐδὲ τὰς πλείους οἶόν τε εἶναι ἀκινήτους·
διὸ ἐπὶ τῶν πολλῶν οὐκέτι ἐχρήσατο τῷ ἢ κινούμενας ἢ ἀκινήτους. πάλιν
δὲ αὖ ἐπὶ τῶν πολλῶν δεῖξας ὅτι οὐχ οἶόν τε τὰς ἀρχὰς ἀπείρους εἶναι,
συναποδείξει ὅτι οὐδὲ ὅλως ἀρχὴν ἀπείρον οἶόν τε εἶναι. οἰκειότερον
25 μὲν γὰρ τῇ μιᾷ τὸ μὴ κινεῖσθαι, εἰ οἶόν τε ἦν, οἰκειότερον δὲ ταῖς
πολλάκις τὸ ἀπείρους εἶναι." ταῦτα τοῦ Ἀλεξάνδρου λέγοντος ἐπιση-
μαίνομαι, ὅτι ἄλλο ἐστὶ τὸ κατὰ πλήθος ἀπείρον ἢ πεπερασμένον, ὃ τοῖς 35
πολλάκις λέγουσι τὰς ἀρχὰς οἰκειότερον ἦν, καὶ ἄλλο τὸ κατὰ μέγεθος τοῖς
μῖαν λέγουσι καὶ αὐτὸ μᾶλλον προσήκον. πλείονα γὰρ ἄπειρα τῷ μεγέθει
30 πῶς ἂν εἶη, εἰ μὴ σῶμα διὰ σώματος χωροῖη. ἀλλ' ἔοικε συντομίαις ἔνεκεν
ὁ Ἀριστοτέλης οὕτω ποιήσασθαι τὴν διαιρέσιν· ἐν γούν τοῖς ἐξῆς Μέλισσον

2 ἐπὶ aE^a F: om. DE 7 χώρας DE διαιρετικὸν om. DE 8 ἀκίνητον a 9 κοινωνεῖν
δὲ F 11 κινεῖσθαι a 12 Θεμιστίους I 2 p. 107, 21—23 Speng. φησίν ἢ aDE:
φησὶ καὶ E^a F 13 καὶ (post ἀκινήτους) om. Themistii libri 14 πρότερον p. 22, 15
cf. Eudemi fr. 3 Sp. ὑπάρχουσιν DE 15 ἤτοι ἀκίνητοι εἰσὶν ἢ κινεῶνται posuit
E^a ἀκίνηται D εἰσι] φησὶ F 17 φησίν om. F ἢ πεπερασμένας ἢ
ἀπείρους E^a F: ἢ ἀπείρους ἢ πεπ. aDE 19 τῶν (post περὶ) DEE^a: om. aF 20 ὅτι
post ἐπὶ τῆς μιᾶς posuit Torstrik τὴν ἀρχὴν ἀκίνητον aF 21 ἐκ τούτου DE:
ἐκ τοῦ aE^a F συναπέδειξεν hic et v. 24 corrigebat Torstrik 22 ἐχρήσατο
DE 23 δὲ αὖ aE^a F: αὖ D: οὐν E 25 τῇ μιᾷ] τμήμα F 27 ἢ πεπερα-
σμένον deletbat Torstrik 29 αὐτῷ E^a F: αὐτῷ DE: αὐτῇ a γὰρ ἂν F 30 εἶη
aE^a: εἶην F: εἶναι DE 31 οὕτω om. aF

ὡς μίαν λέγοντα καὶ ἀπειρον τὴν ἀρχὴν εὐθύνοι. τίνες δὲ εἰσιν οἱ πλείους 9^v
καὶ πεπερασμένας λέγοντες τὰς ἀρχὰς καὶ τίνες οἱ ἀπείρους, ἐκ τῆς προ-
εκτεθείσης διαιρέσεως ἔγνωμεν. τὸν μόνον Ἀλέξανδρον κἀνταῦθα ἀξιοῦ- 40
μεν ἀφερεπῶνως τῶν Πλάτωνος ἀπομνημονεύειν δογμάτων. “ὄσο γὰρ ἀρχὰς,
5 φησί, δοκεῖ ποιεῖν ὁ Πλάτων, τὸ μὲν ὑποκαίμενον καὶ ὕλην προσαρροεῦον,
τὸ δὲ ὡς αἴτιον καὶ κινεῖον, ὃ θεὸν καλεῖ καὶ νοῦν τὸ τε ἀγαθόν. εἴη
δ’ ἄν, φησί, καὶ τρίτη κατ’ αὐτὸν ἀρχή, ἡ παραδειγματική.” θαυμαστὸν
γὰρ εἰ μὴ ἐπέστησεν ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι σαφῶς ὁ Πλάτων τὴν τελικὴν αἰτίαν
10 πάντων προέταξεν εἰπὼν “λέγωμεν δὴ δι’ ἡντινα αἰτίαν γένεσιν καὶ τὸ
ὄηλον ὅτι ἡ ἀγαθότης ἦν τὸ τελικὸν καὶ κυριώτατον αἴτιον. οὐχὶ δὲ καὶ
τῶν μορίων τὰς διαφόρους κατασκευὰς εἰς τὸ διάφορον τῆς χρεῖας ἀνάγει
καὶ τὸ οὐ ἔνεκεν ἕκαστον αὐτῶν γέγονεν; ἀλλὰ καὶ τὸ εἰδικὸν αἴτιον σαφῶς
ὁ Πλάτων παραδίδωσιν οὐ τὸ χωριστὸν μόνον τῆς ὕλης, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀχώ-
15 ριστον, ὅταν λέγῃ· “ἐν μὲν εἶναι τὸ κατὰ ταῦτά εἶδος ἔχον, ἀγέννητον καὶ
ἀνώλεθρον, οὔτε αὐτὸ εἰσδεχόμενον ἄλλο οὔτε αὐτὸ εἰς ἄλλο ποι ἰόν,
ἀόρατον δὲ καὶ ἄλλως ἀναίσθητον τοῦτο ὃ δὴ νόησις εἴληχεν ἐπισκοπεῖν. 50
τὸ δὲ ὁμώνυμον (ὁμοίον) τε ἐκείνῳ δευτέρον, αἰσθητὸν γενητὸν πεφορη-
μένον αἰεῖ”. καὶ μετ’ ἄλλα “οὕτω δὴ τότε πεφυκῶτα ταῦτα. φησί. πρῶτον
20 διεσχηματίσατο εἰδῆσι καὶ ἀριθμοῖς”. καὶ δι’ ἐκείνων δὲ τῶν ῥητῶν διττῆ
τῶν εἰδῶν αἰτία δηλοῦται, ἣ τε χωριστὴ καὶ ἡ ἀχώριστος. ἥπερ οὖν νοῦς
ἐνούσας ἰδέας τῷ ὅ ἐστι ζῆλον οἶαί τε ἔνεισι καὶ ὅσαι καθορᾶ, τασαύτας
καὶ τοιαύτας διενόηθη καὶ τότε τὸ πᾶν ἔχειν. |

p. 184^b 20 Καὶ εἰ ἀπείρους, ἢ οὕτως ὥσπερ Δημόκριτος τὸ γένος 10^v
25 ἐν σχήματι δὲ ἢ εἶδει διαφερούσας ἢ καὶ ἐναντίας.

Ὅτι μὲν τὸν Δημόκριτον ὁμογενεῖς ὑποθέσθαι τὰς ἀρχὰς καὶ ἐκ
τῆς αὐτῆς οὐσίας λέγειν τὰς ἀτόμους τῷ σχήματι καὶ τῷ κατ’ αὐτὸ εἶδει
διαφερούσας ὁ Ἀριστοτέλης οἶεται, συμφωνοῦσιν οἱ ἐξηγηταὶ πάντες· τὸ δὲ 5

2 καὶ (post πλείους) aDF: μὲν καὶ Eα: μὲν E 3 ἀξιοῦμεν scripsi: ἀξιώ μὴ libri
4 δογμάτων ἀπομνημονεύειν a ἀπομνημονεύει DE 5 φησί Alexander, scilicet Theophr.
Phys. Op. fr. 9 (cf. p. 26, 12) repetens φησί F 6 θ.ν (litteris duabus inter θ et
v erasis) D τὸ δὲ ἀγαθὸν εἴη δ’ ἄν φησι DEEa: τὸ δ’ ἀγαθὸν ἐπεὶ δὲ φησί F: om. a.
conrexi τὸ τε cf. p. 26, 13 7 κατ’ αὐτὴν sed corr. Eα 9 εἰπὼν Tim. p. 29 D
λέγωμεν D: λέγομεν aEEaF 10 δὴ] δὲ aDEF cf. p. 26, 16: δὲ καὶ Eα δι’ ἦν a
11 γὰρ ante ἦν add. aF 12 εἰς post μορίων add. aF 13 χροῖας Eα 13 ἔνεκα
DE 15 λέγῃ Tim. p. 52 A, κατὰ ταῦτο sic D: κατααὐτὸ E ἔχει Eα
16 ἀνώλεθρον] ἄνω δὲ (lac. ix litt.) F οὔτε εἰς ἑαυτὸ Plato sed cf. p. 26, 21
ἄλλον οὔτε F ποι ἰόν Plato: ποῖον EαF: ποῖον aDE 17 καὶ ὅλος a 18 ὁμοίων
om. libri τε DEEa: om. aF 19 οὕτω δὴ Plato Tim. p. 53 B: οὕτω δὲ libri
20 ῥημάτων. (comp.) Eα 21 ἡ αἰτία E 22 ζῆλον] τὸ ὄν F καθορᾶ EαF: κα-
θαορᾶ DE: καθορῶν a 23 σχεῖν Eα 25 δὲ (post σχήματι) om. EF ἦ om. Eα
26 μὲν οὖν τὸν DE τὰς ἀρχὰς et ἐκ suspectabat Torstrik 27 αὐτὸ DEaF: αὐτῶ
E: αὐτάς a sed cf. p. 45 l. 7

ἢ καὶ ἐναντίας ὁ μὲν Πορφύριος καὶ ὁ Θεμιστίος ἀνταπόδοσιν οἴονται 10^ο
 τοῦ ἢ οὕτως ὡς περ Δημόκριτος περὶ Ἀναξαγόρου λεγομένην· καὶ γὰρ τῶν
 ἀπείρους τὰς ἀρχὰς ὑποθεμένων οἱ μὲν περὶ Δημόκριτον ὁμοουσίους τὰς
 ἀτόμους ὑποθέμενοι καθ' ἓν γένος τὸ πλήρες θεωρουμένας, σχήματι καὶ
 5 θέσει καὶ τάξει διαφέρειν αὐτὰς φασιν, οἱ δὲ περὶ Ἀναξαγόραν καὶ ταῖς
 οὐσίαις ἐναντίας τίθενται· θερμότητος γὰρ καὶ ψυχρότητας ξηρότητας τε καὶ
 ὑγρότητας μανότητάς τε καὶ πυκνότητάς τε καὶ τὰς ἄλλας κατὰ ποιότητα ἐναν- 10
 τίτητάς ἐν ταῖς ὁμοιομερείαις ὑποτίθενται, αἷς διαφέρειν τὰς ὁμοιομερείας
 ἀρχὰς κατ' αὐτοὺς οὕσας φασί, κυρίως τῆς ἐναντιότητος ἐν ταῖς ποιότησι
 10 θεωρουμένης ἀλλ' οὐκ ἐν ταῖς σχήμασιν. ὁ μὲντοι Ἀφροδισιεὺς Ἀλέξαν-
 ὄρος οἶδε μὲν καὶ ταύτην τὴν ἐξηγήσιν, οὐκ ἀποδέχεται δὲ αὐτήν, ἀλλ'
 οἶσται μᾶλλον τὸ βλῶν περὶ Δημοκρίτου λέγεσθαι ὡς τὰς ἀρχὰς τούτου
 τιθεμένου τὸ μὲν γένος ἓν, ταυτέστι κατὰ τὴν ὑποκειμένην φύσιν ἓν, σχήματι
 δὲ ἢ εἶδει διαφερούσας ἢ καὶ ἐναντίας. ὅτι γὰρ ὡς ἐναντίας λέγοντας τοῦ 15
 15 Δημοκρίτου τὰς ἀρχὰς ὁ Ἀριστοτέλης ἀπομνημονεύει, δι' ἐκεῖνον δηλοῖ
 τῶν ῥητῶν· “καὶ Δημόκριτος τὸ πλήρες καὶ τὸ κενόν, ὧν τὸ μὲν ὡς ὄν
 τὸ δὲ ὡς οὐκ ὄν εἶναι φησιν· ἔτι θέσει σχήματι τάξει· ταῦτα δὲ γένη
 ἐναντίων, θέσεως ἄνω κάτω πρόσθεν ὀπίσθεν, σχήματος γωνία τὸ εὐθὺ
 καὶ τὸ περιφερές”. καὶ γὰρ αὐτὸς Ἀριστοτέλης μὴ φησιν ἐναντίον εἶναι
 20 σχήμα σχήματι. οὐκ ἴδῃ καὶ Δημόκριτον ἀνάγκη ταύτης εἶναι τῆς ὁξέως.
 οὕτω δὲ τῇ ἐξηγήσει ταύτη συμπεπόνθεν ὁ Ἀλέξανδρος ὡς αἰρεῖσθαι δοῖν 20
 τὸ ἕτερον λέγειν ἢ τὴν γραφὴν ἡμαρτῆσθαι, περιττῶς παρεγγειμένου τοῦ
 ἢ οὕτως τοῦ τὴν πρὸς Δημόκριτον ἀνταπόδοσιν ἀπαιτοῦντος (ὀφείλειν γὰρ
 εἶναι καὶ εἰ ἀπείρους, ὡς περ Δημόκριτος, τὸ γένος ἓν, σχήματι
 25 δὲ ἢ εἶδει διαφερούσας ἢ καὶ ἐναντίας), “ἢ εἰ ὀρθῶς ἔχει, φησίν,
 ἢ γραφῆ, παρῆκε τὸ ἀνταποδοῦναι τοὺς λέγοντας μὴδὲ τῷ γένει τὰς αὐτὰς
 εἶναι τὰς ἀρχὰς, ὡς ἔλεγον οἱ περὶ Ἀναξαγόραν”. εἰ οὖν καὶ τὸ τὰς
 γραφὰς ἀθετεῖν τὰς ἐν πᾶσι ταῖς ἀντιγράφαις συμφωνουμένας ἄτοπον, καὶ 25
 τὸ ἔλλιπῆ τὸν λόγον ἀποδοῖξαι καὶ κατὰ τὴν φράσιν καὶ κατὰ τὰ τμήματα
 30 τῆς διαιρέσεως οὐχ ἤττον ἄτοπον καὶ μάλιστα, ὅτι ἢ Ἀναξαγόρου ὁξεία
 παραλημπάσεται, πρὸς ἣν πολλοὺς λόγους ὁ Ἀριστοτέλης κατατείνει· ἀλλὰ
 καὶ τὸ τὴν Ἀριστοτέλους περὶ Δημοκρίτου ὁξείαν ἀθετεῖν οἰομένου σαφῶς
 ἐναντίωσιν ἐν ταῖς ἀρχαῖς ὑποτίθεσθαι, ὅπερ οἱ ἕτεροι ποιοῦσιν ἐξηγηταί,

1 Θεμιστίος I 2 p. 107, 25 Spengel.

6 ξηρότητας τε E^a: ξηρότητας DE: καὶ ξηρότητας

aF 8 ὑποτίθενται Torstrik: ἀποτίθενται libri cf. v. 33

13 ἓν (post γένος) om. a

φύσιν ἓν E^a: φύσιν ἐν DE: φύσιν (ἐν om.) aF 15 ὑπομνημονεύει E^a 16 ῥητῶνp. 188^a22] χριτῶν ut videtur E^a πλήρες] στερεὸν Arist. 17 σχήματι θέσει τάξειE^a 18 ἄνω καὶ κάτω E^a τὸ εὐθὺ καὶ τὸ aDE: τὸ εὐθὺ τὸ F: τὸ εὐθύτατον E^a19 post περιφερές deficit E^a ὁ post αὐτός add. a Ἀριστοτέλης de caelo Γ 8 p. 307^b8de sensu 4 p. 442^b19 μὴ φησιν DE: φησίν transposito μὴ post ἐναντίον aF 21 συμ-

πέπονθεν DE 22 γραφῆν EF: συγγραφῆν aD παρεγγειμένου E 23 τοῦ (ante τὴν)

om. a πρὸς τὸν Δημόκριτον F 24 εἰ (post καὶ) om. F 25 δὲ (post σχήματι)

om. F εἰ (post ἢ) super add. D² 30 ἢ DE: om. aF 32 τὸ (post καὶ) om. F

33 αὐτόν post ἐναντίωσιν desiderabat Torstrik ἀποτίθεσθαι aD

οὐκ εὐπαράδεκτον φαίνεται. μήποτε τὸ μὲν σχήματι καὶ τῇ κατ' αὐτὸ 10^τ
 μορφῇ διαφέρειν ὡς τοῦ Δημοκρίτου ἴδιον ἀποδέδωκε κατ' οὐσίαν μὴδὲν 30
 λέγοντος διαφέρειν τὰς ἀτόμους, τὸ δὲ μὴ διαφέρειν μόνον τὰς ἀπείρους
 ἀρχὰς ἀλλὰ καὶ ἐναντίας εἶναι οὐ τῇ Δημοκρίτου μόνον θέσει ὑπάρχον ἀλλὰ
 5 καὶ τῇ Ἀναξαγόρου κοινῶς ἀμφοτέραις ἀποδέδωκεν, ἔν' ἣ λέγων ἢ οὕτως
 ὥσπερ Δημοκρίτος τὸ γένος ἐν σχήματι δὲ ἢ εἶδει διαφερούσας, ἢ
 οὐ μόνον σχήματι καὶ τῷ κατ' αὐτὸ εἶδει διαφερούσας, ἀλλὰ καὶ ἐναντίας·
 ὡς Δημοκρίτος μὲν κατὰ τὸ σχῆμα καὶ τὴν θέσιν τὴν ἐναντίωσιν ἐτίθετο, 35
 Ἀναξαγόρας δὲ καὶ κατὰ τὴν οὐσίαν καὶ τὸ γένος. εἰ γὰρ ἔχει τινα λόγον
 10 ἢ τοιαύτη τῶν λεγομένων ἀποδοχῇ, οὔτε τὴν γραφὴν διορθοῦν ἀνάγκη οὔτε
 τὸν λόγον ὡς ἀναπόδοτον αἰτιᾶσθαι οὔτε τὰ περὶ τῆς κατὰ Δημοκρίτον
 ἐναντιώσεως κατανωτιζέσθαι.

p. 184^b22 Ὅμοίως δὲ ζητοῦσι καὶ οἱ τὰ ὄντα ζητοῦντες πόσα·
 ἐξ ὧν γὰρ τὰ ὄντα ἐστί, ζητοῦσι, ταῦτα πότερον ἐν ἢ πολλά.

15 “Ὅσπερ ἡμεῖς, φησί, πρὸ τοῦ περὶ αὐτῶν τῶν φυσικῶν φιλοσοφεῖν 40
 ἠναγκάσθημεν τὰς ἀρχὰς τῶν φυσικῶν ζητεῖν πόσα τε καὶ τίνας, οὔτω
 καὶ οἱ φυσικοί, καίτοι περὶ τῶν ὄντων προθέμενοι ζητεῖν πόσα ταῦτα,
 ἠναγκάσθησαν πρότερον περὶ τῶν ἀρχῶν τῶν ὄντων ζητεῖν, ὡς ἀπὸ τούτων
 τῆς γνώσεως τῶν ὄντων ἤρτημένης. τοῦτο δὲ αὐτῷ τείνει πρὸς δεξιὸν τοῦ
 20 ἀναγκαῖον εἶναι τὸν περὶ τῶν ἀρχῶν λόγον. εἴπερ καὶ τοῖς μὴ περὶ τούτων 45
 προθέμενοις ἄνωγος ἢ ζητήσις ἢ περὶ αὐτῶν ὑπήντα πρώτη, ὡς οὐκ ἄλλως
 εἰσομένοις περὶ τῶν ὄντων.” οὔτω μὲν οὖν ὁ Ἀλέξανδρος ἐξηγεῖται τὴν
 λέξιν, καὶ περὶ πάντων φησὶ τοῦτο λέγεσθαι τῶν φυσικῶν. μήποτε δὲ οὔτε
 περὶ πάντων τῶν φυσικῶν ἐστὶν ὁ λόγος, οὔτε ὡς ἄλλα μὲν προτιθε-
 25 μένων ζητεῖν, ἄλλης δὲ πρὸ ἐκείνων αὐτοῖς ζητήσεως τῆς τῶν ἀρχῶν ὑπαν-
 τώσεως· ἀλλ' ἐπειδὴ Παρμενίδης καὶ Μελίσσος περὶ τοῦ ὄντος ἐζήτουν πό-
 30 ποτε ἐνόμισεν αὐτοὺς ἀγνοεῖν τὸ πλῆθος τὸ ἐν τοῖς οὐσίαις ἢ τοῦτο γοῦν
 εἰ δύο πόδας εἶχον, ἀλλὰ περὶ τοῦ ὄντος ὄντος καὶ κυρίως ὄντος ἦν αὐτοῖς
 ὁ λόγος, ὅπερ ἀρχὴ καὶ αἰτία πάντων τῶν ὀπωσθηποτοῦν ὄντων ἐστί. διὰ
 τοῦτο δὲ καὶ τὴν Παρμενίδου καὶ Μελίσσου δόξαν εὐθύς προχειρίζεται τῶν

1 τὸ μὲν scripsi cf. v. 7: τῷ μὲν DE: δὲ μὲν F: τὸ τῷ μὲν a καὶ' αὐτὸ a 4 μόνον
 post θέσει F 5 ἢ οὔτως DE: οὔτως F: καὶ οὔτως a 7 τῷ σχήματι a, sed cf. v. 1
 9 καὶ κατὰ τὸ γ. aE 10 λεγομένων] λόγων a 13 ζητοῦσι μέχρι τοῦ πότερον ἐν ἢ
 πολλά E ζητούντες om. F 14 πρῶτον post ζητοῦσι add. a cf. p. 38, 8
 15 ὥσπερ κτλ. Alexandri sunt cf. v. 22 18 πότερον E τῶν ante ἀρχῶν aF: om.
 DE ζητεῖν ante πρότερον a 21 ἢ (ante ζήτησις) aF: om. DE αὐτὸν E²
 22 οὖν om. E 23 τοῦτο φησὶ F 27 ἐν (post εἰ) om. aF 32 ὀπωσθη-
 ποτοῦν a: ὀπωσθηποτοῦν F: ὀπωσποσῶν DE

περὶ τοῦ ὄντος φιλοσοφούντων. κἄν τε γὰρ περὶ ἀρχῆς ζητοῖεν εἰ μία¹⁰
ἢ πολλαὶ κἄν τε περὶ τοῦ ὄντος, τὰ αὐτὰ ζητοῦσιν, εἰ καὶ ὀνόμασιν ἄλλοις
χρῶνται. τὰ γούν λεγόμενα πρὸς τοὺς ἐν λέγοντας τὸ ὄν, λέγοιτο ἂν καὶ
πρὸς τοὺς λέγοντας μίαν εἶναι τὴν ἀρχήν. ἐπεὶ οὖν αὐτοὺς ἐπὶ ἀρχῆς
5 ἐποιήσατο τὴν διαίρεσιν εἰπὼν “ἀνάγκη δὲ ἦτοι μίαν εἶναι τὴν ἀρχήν
ἢ πλείους”, εἰκότως προσέθηκεν, ὅτι καὶ οἱ τὰ ὄντα πόσα ζητοῦντες περὶ 5
ἀρχῶν ζητοῦσι, κἄν ὀνόμασιν ἄλλοις χρῶνται. διὸ καὶ ὡς μίαν τιθεῖς ταύ-
την ἀντιλέγει.

10 p. 184^b25 Τὸ μὲν οὖν εἰ ἐν καὶ ἀκίνητον τὸ ὄν σκοπεῖν οὐ περὶ
φύσεώς ἐστι σκοπεῖν.

“Διὰ τούτων δὲ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ τὸ δοκοῦν παραλελεῖσθαι¹⁰
πρόβλημα, τὸ εἰ εἰσὶν ἄλλως ἀρχαί, προστίθησιν, ἀντιλέγων πρὸς τοὺς μηδὲ
ἄλλως ἀρχὴν εἶναι τιθεμένους τῶν φυσικῶν. οἱ γὰρ ἐν λέγοντες τὸ ὄν καὶ
ἀκίνητον ἀναιροῦσι τὰς φυσικὰς ἀρχὰς καὶ αὐτὴν τὴν φύσιν. καὶ γὰρ ἡ
15 ἀρχὴ τινὸς ἢ τινῶν ἀρχὴ καὶ πλήθους ἑαυτῇ συνεισάγει· καὶ εἰ μὴ ἔστι
κίνησις, οὐδὲ φύσις· ἀρχὴ γὰρ κινήσεως ἢ φύσις ἀποδειχθήσεται.” μήποτε
δὲ περινενοημένη μᾶλλον ἔστιν ἢ τοιαύτη ἐξήγησις· οὐ γὰρ ὅτι εἰσὶν ἀρχαὶ
φυσικαὶ διὰ τούτων ὁ Ἀριστοτέλης δεῖξει προτίθεται, ἀλλ’ ὁμολογούμενον¹⁵
τοῦτο λαβῶν καὶ κατ’ αὐτούς, εἴπερ τὸ ὄν ἀντὶ τῆς ἀρχῆς ἔλαβον, ἐκ τού-
20 του πειρᾶται τοὺς ἐν λέγοντας τὸ ὄν ὡς ἀρχὴν λέγοντας διασαλεύειν. οὐ
γὰρ ἔτι ἀρχὴ ἔστιν, εἰ ἐν μόνον τὸ ὄν καὶ οὕτως ἐν ἔστιν, ὡς δοκεῖ τοῖς
πολλοῖς ἐν λέγεσθαι τὸ ὄν, ὡς αὐτὸ μόνον· ἡ γὰρ ἀρχὴ τινὸς ἢ τινῶν
ἀρχὴ ἔστιν, ὥστε καὶ πλήθους αὐτῇ συνεισάγει. ἅμα οὖν ἀναιρῶν τὴν θέσιν
αὐτῶν ἐπισκῆπτει τοῖς θεμένοις, ὅτι περὶ φύσεως σκοπεῖν δοκοῦντες (τὴν²⁰
25 φύσιν ἀνήρουν. καὶ) τὰ πρῶτα τμήματα τῆς διαίρεσεως συλλαβῶν (ἔστι
δὲ ταῦτα εἰ μία καὶ ἀκίνητος ἢ ἀρχή). προστάτας εὐρίσκει ταύτης τῆς δόξης
Παρμενίδου καὶ Μελίσσου ἐν λέγοντας τὸ ὄν, ἀντὶ τῆς ἀρχῆς τὸ ὄν τιθέντας.
καὶ πρὸς τούτους εὐθύς ἀντιλέγει πρῶτον συμπλέξας τὴν τῆς ἀρχῆς καὶ
τοῦ ὄντος ἔννοιαν, καθ’ ἣν ὑπώπτευσεν αὐτοὺς λέγειν· εἶτα κατὰ τὴν τοῦ
30 ὄντος, ὥσπερ εἰκὸς ἦν καὶ τοὺς πολλοὺς τοῦ ὀνόματος ἀκούοντας οἶσθαι·
καὶ τότε ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἐπιχειρεῖ. καὶ ἔοικε μέμφεσθαι εὐθύς, ὅτι τῷ μίαν²⁵
τὴν ἀρχὴν τοῦ ὄντος εἰπεῖν ἐν τὸ ὄν εἶπον, καὶ τῇ τοῦ ὄντος ἐννοίᾳ ἀναι-

3 γούν aF: οὖν DE καὶ DE: om. aF 5 εἰπὼν p. 184^b15 6 ὄντα om. F
post perὶ τῶν add. a 7 ὀνόματι ἄλλως χρῶνται DE: ὀνόμασι χρῶνται ἄλλοις aF: scripsi
ut v. 2 τιθεῖς (δύξαν πρὸς) ταύτην ἄ. conl. Torstrik 9. 10 ἀκίνητον μέχρι τοῦ ἢ γὰρ
ἀρχὴ τινὸς ἢ τινῶν E 11 ὁ (post φησὶν) om. DE 12 τὸ om. a ἔλως αἰ ἀρχαί E
15 ἑαυτῷ DE cf. v. 23, p. 48, 2 17 putes παρανενοημένη, ut ἡ τοιαύτη Alexandri in-
fellegetur. sed obstat μᾶλλον 19 καὶ fortasse delendum ἔλαβον DEF: ἔλεγον a
20 πειρᾶται om. E λέγοντας alterum susp. Torstrik 22 μόνον (ὄν) conl. Torstrik
23 ἀρχή om. a αὐτῇ a: αὐτῆ EF: αὐτὴν D συνεισάγειν F ἀναιρῶν DE:
ἀναιρεῖ aF 24 καὶ ἐπισκῆπτει aF τὴν φύσιν ἀνήρουν. καὶ add. a cf. p. 47, 1 sq. et
Themist. p. 108, 15: om. DE et in lacuna F 29 τοῦ prius om. a

ρεῖται ἢ ἀρχή, καὶ περὶ τῆς τῶν ὄντων ἀρχῆς (λέγοντες) καὶ τὴν ἀρχὴν 10^v
 ἀναιροῦσι καὶ τὴν φύσιν ἐν καὶ ἀκίνητον λέγοντες τὸ ὄν, φύσεως δὲ ἀναι-
 ρείσεως καὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν ἀνήρηται καὶ ἡ φυσικὴ πᾶσα θεωρία.
 ἐπειδὴ δὲ οὐ πᾶς λόγος ἄξιός ἐστιν ἀντιλογίας, μέλλων ἀντιλέγειν αὐτοῖς
 5 αὐτὸ τοῦτο πρῶτον ὑποδείκνυσαι, κατὰ τί μὲν οὐκ ἄξιός ἀντιλογίας ὁ λόγος
 ἐστί, κατὰ τί δὲ καὶ οὕτως ἔχοντος αὐτοῦ οὐδὲν ὅμως κωλύει τὸ ἀντειπεῖν. 80
 οὐδεμία γὰρ τέχνη οὐδὲ ἐπιστήμη πρὸς τὸν ἀναιροῦντα τὰς ἀρχὰς αὐτῆς
 καὶ τὴν ὅλην σύστασιν ἐπιστημονικῶς ὑπαντᾶν δύνανται τῷ ἑαυτῆς λόγῳ.
 εἰ γὰρ δεῖ τὸν φυσικὸν εἰ τόχοι ὡς φυσικὸν πάντα τὰ παρ' αὐτοῦ δεικνύ-
 10 μενα ἐκ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν καὶ φυσικῶς ἀποδεικνύναι, μὴ συγχωροῦνται
 δὲ αἱ ἀρχαὶ μηδὲ ἡ φυσικὴ θεωρία, πῶς ἂν ἔτι ἀποδείξοι ὁ φυσικὸς ἢ
 φυσικὸς; ἀλλ' οὐδὲ ὁ γεωμέτρης πρὸς τὸν ἀναιροῦντα τὰς γεωμετρικὰς
 ἀρχὰς καὶ τὴν σύστασιν τῆς γεωμετρίας ὡς γεωμετρικὸς διαλέξεται· οὐ 85
 γὰρ ἔχει ἀρχὰς ἀπ' ὧν διαλεχθῆσεται. συστήσαι δὲ βουλόμενος τὰς ἀρχὰς,
 ἢ ἐκ προτέρων ἢ ἐξ ὑστέρων αὐτὰς συστήσει· ἀλλ' εἰ ἐκ προτέρων, ὅλην
 15 βετι οὐ φυσικῶν οὐδὲ φυσικῶς· εἰ δὲ ἐξ ὑστέρων καὶ φυσικῶν, αἰτεῖν
 ἀνάγκη ταῦτα μήπω ὅπλα ὄντα διὰ τὸ ἀναιρεῖσθαι τὰς ἀρχὰς ἐξ ὧν
 δεῖκνυσθαι δυνατόν αὐτά· ὡς ἔχει τὰ παρὰ τοῖς γεωμέτραις καλούμενα
 αἰτήματα. ἀλλὰ ἀνάγκη τὰς ἐκάστων ἀρχὰς ἢ τὰς ἐπαναβεβηκυίας προσε-
 20 γῶς αὐτῶν ἐπιστήμας ἐπιδεικνύναι (ὡς τὰς ἱατρικὰς τῆς φυσικῆς καὶ 10
 τὰς μηχανικὰς τῆς γεωμετρίας) ἢ πασῶν τινα κοινήν, ὅσα ἐστὶν ἡ διαλεκ-
 τικὴ τῶν Περιπατητικῶν· καὶ γὰρ ἐν τοῖς Τοπικοῖς χρήσιμον ἐκείνην εἶπε
 τὴν μέθοδον καὶ πρὸς τὰς κατὰ φιλοσοφίαν ἐπιστήμας· “ἐξεταστικὴ γὰρ,
 φησὶν, οὐσα πρὸς τὰς ἀπασῶν τῶν ἐπιστημῶν ἀρχὰς ὁδὸν ἔχει.” καὶ
 25 τοῦτο εἰκότως, εἴπερ ὁ σκοπὸς τῆς διαλεκτικῆς ἐστὶ περὶ παντὸς τοῦ προ-
 τεθέντος πράγματος συλλογίσασθαι ἐξ ἐνδόξων. δεῖξει γὰρ ὁ διαλεκτικὸς 45
 εἰ τόχοι ὅτι τὸ σημεῖον ἀμερές καὶ ἡ γραμμὴ μήκος ἀπλατὲς καὶ τὸ ἐπί-
 πεδον ὅτι μήκος καὶ πλάτος μόνον ἔχει, προσλαμβάνων ἀξίωμα κοινόν, ὅτι
 τὸ σῶμα τριχῆ διαστατὸν καὶ ὅτι πᾶν τὸ περατοῦν τοῦ περατουμένου μιᾶ
 30 λείπεται διαστάσει. καὶ ἡ πρώτη δὲ φιλοσοφία πασῶν ἀποδείξει τὰς ἀρχὰς·
 διὸ καὶ τέχνη τεχνῶν καὶ ἐπιστήμη ἐπιστημῶν ἐκείνη ἀνευφημεῖται. οὐκ
 ἐστὶν οὖν τοῦ φυσικοῦ διαλεχθῆναι πρὸς τὸν ἀναιροῦντα τὰς φυσικὰς ἀρχὰς.
 πρὸς δὲ τοὺς καθόλου πᾶσαν ἀρχὴν ἀναιροῦντας τάχα οὐδεὶς ἂν εἴη δια- 50

1 λέγοντες add. a: om. DEF 3 καὶ ἡ scripsi: καὶ aF: ἡ DE 4 ἄξιός ἐστιν ἀντι-
 λογίας ὁ λόγος E 9 τόχῃ F 11 ἀποδείξει DF cf. ad p. 5, 5: ἀποδείξει E: ἀποδείξη a
 ὁ φυσικὸς aF: φυσικῶς DE 12 ὁ (post οὐδὲ) om. E 14 διαλεχθῆσεται aF:
 διαλεχθῆ DE 16 οὐ aDF: οὐδὲ E: οὐκ ἐκ conl. Torstrik 17 ταῦτα μήπω
 ταῦτα ὄντα ὅπλα DE 18 περὶ E 19 ἐπαναβεβηκυίας aF: ἀναβεβηκυίας DE cf.
 p. 15, 34 20 suspicor ἀποδεικνύναι ut v. 10 τὴν φυσικὴν et τὴν γεωμετρίαν scribemat
 Torstrik 21 ἡ interciderit post διαλεκτικὴ 22 Τοπικοῖς A 2 p. 101^a 26sqq.
 23 τὰς om. DE 24 φησὶν l. c. p. 101^b 2 28 προσλαμβάνων DE 29 τὸ περα-
 τούμενον τοῦ περατουέντος DEF: corr. a 31 καὶ (post διὸ) om. E ἐκείνη DE: om.
 aF ἀνευφημεῖται bene Torstrik cf. f. 19r 21 33 οὐδὲν DE

λεχθῆναι. ἀναιροῦσι δὲ πᾶσαν ἀρχὴν οἱ ἐν μόνον λέγοντες τὸ ὄν καὶ οὕτως 10^v
 ἐν ὧς μηδὲν ἄλλο παρ' αὐτὸ εἶναι. ἡ γὰρ ἀρχὴ συνεισάγει πάντως ἑαυτῇ
 ἢ τὶ ἢ τινὰ ὧν ἐστὶν ἀρχή. ζητεῖ δὲ ἐν τῇ Μετὰ τὰ φυσικὰ ὁ Ἀριστοτέλης,
 πότερον τὰς ἐκάστης ἐπιστήμης ἀρχὰς καθ' ἐκάστην μία τις ἐστὶν ἢ δε-
 5 κνούουσα. ἡ μιᾶς ἐπιστήμης ἔστι θεωρηῆσαι κοινῆς τινος περὶ πασῶν τῶν
 ἐπιστημῶν. καὶ Εὐδόημος δὲ ἀρχόμενος τῶν Φυσικῶν ζητεῖ μὲν φιλοκάλως
 τὸ πρόβλημα. τὴν δὲ λύσιν εἰς ἄλλας πραγματείας τελεωτέρας ὑπερτίθεται. 11^v
 λέγει δὲ οὕτως· “πότερον δὲ ἐκάστη τὰς αὐτῆς ἀρχὰς εὐρίσκει τε καὶ
 κρίνει. ἢ καθ' ἐκάστην ἑτέρα τις, ἢ καὶ περὶ πάσας μία τις ἐστὶ, διαπο-
 10 ρήσειεν ἂν τις. οἱ γὰρ μαθηματικοὶ τὰς οἰκείας ἀρχὰς ἐνδείκνυνται καὶ τί
 λέγουσιν ἕκαστον ὀρίζονται· ὁ δὲ μηδὲν συνιδῶν γελῶτος ἂν εἶναι δόξειεν
 ἐπιζητῶν τί ἐστὶ γραμμῆ καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον· περὶ δὲ τῶν ἀρχῶν οἷας 5
 αὐτοὶ λέγουσιν οὐδὲ ἐπιχειροῦσιν ἀποφαινεῖν. ἀλλ' οὐδὲ φασιν αὐτῶν εἶναι
 ταῦτα ἐπισκοπεῖν. ἀλλὰ τούτων συγχωρομένον τὰ μετὰ ταῦτα δεικνύουσιν.
 15 εἰ δὲ ἔστιν ἑτέρα τις περὶ τὰς γεωμετρικὰς ἀρχὰς, ὁμοίως δὲ καὶ τὰς
 ἀριθμητικὰς καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστα, πότερον μία τις περὶ τὰς ἀπασῶν
 ἀρχὰς ἐστὶν ἢ καθ' ἐκάστην ἄλλη; εἴτε δὲ μία ἐστὶ κοινὴ τις εἴτε καθ'
 ἐκάστην ἰδίᾳ, δεήσει καὶ ἐν αὐταῖς ἀρχαῖς τινὰς εἶναι. πάλιν οὖν ἐπιζητή-
 σεται τὸν αὐτὸν τρόπον, εἰ καὶ τῶν οἰκειῶν ἀρχῶν εἰσὶν αὐταὶ ἢ ἄλλα 10
 20 τινές. ἐτέρων μὲν οὖν ἀεὶ γινομένων, εἰς ἄπειρον πρόεισιν· ὥστε οὐκ ἔσονται
 τῶν ἀρχῶν ἐπιστήμαι· ἀρχαὶ γὰρ εἶναι δοκοῦσιν αἱ ἀνώτεραι ἀεὶ. εἰ δὲ
 στήσονται καὶ ἔσονται τινες ἢ καὶ μία τις οἰκεία τῶν ἀρχῶν ἐπιστήμη,
 ζητήσεται καὶ λόγου δεήσει, διὰ τί αὕτη μὲν ἐστὶ τῶν τε ὑφ' ἑαυτὴν καὶ
 τῶν οἰκειῶν ἀρχῶν, αἱ δὲ ἄλλαι οὐ· πλασματικῶ γὰρ εἶκοι τὸ ἴδιον, εἰ μὴ
 25 διαφορά τις ἐμφέρεται. ταῦτα μὲν οὖν ἑτέρας ἂν εἴη φιλοσοφίας οἰκειότερα
 διακριβοῦν.” ταύτην τὴν τοῦ Εὐδόημου λέξιν σαφῶς ἐκτιθεμένην τὴν τῷ 15
 30 πρόβλημάτι προσήκουσαν ἀπορίαν ἕλην παρεθέμην τοῖς ζητητικωτέροις.
 καὶ ὁ μὲν Εὐδόημος τὴν ἐπίκρισιν, ὡς εἶπον, εἰς τελειωτέρας πραγματείας
 ἀναβάλετο. συντόμως δὲ ῥητέον, ὅτι τῶν καθ' ἐκάστην τέχνην καὶ ἐπι-
 30 στήμην ἀρχῶν αἱ μὲν εἰσὶν αὐτόπιστοι καὶ διὰ τοῦτο γνώριμοι καὶ αὐταῖς
 ταῖς ἐπιστήμαις ὧν εἰσὶν ἀρχαί, ὥσπερ ἐν γεωμετρίᾳ αἱ καλούμεναι κοιναὶ

2 συνάγει a 3 ζητεῖ velut Metaph. E1 ὁ ἀριστοτέλης ἐν τῇ μετὰ τὰ φυσικὰ a
 4 καθ' ἑαυτὴν D¹ et F 5 περὶ DE: ἐπὶ F: om. a 6 Εὐδόημος fr. 4 p. 4, 18 Sp.
 φιλοκάλως a 7 τὴν δὲ — ὑπερτίθεται om. DE 8 πρότερον E αὐτῆς a:
 αὐτῆς DF: αὐτάς E 9 ἢ καὶ DEF: καὶ om. a 10 οἱ μὲν γὰρ F δείκνυνται F
 11 ὀξείαιεν DE 13 ἄλλου δὲ D αὐτῶν libri: corr. Spengel 14 δείκνυσιν
 DE 15 δὲ] καὶ DE δὲ καὶ τὰς aF: καὶ (om. δὲ et τὰς) DE 16 ἐκάστας con-
 Torstrik πότερα D 19 καὶ (post εἰ) superser. F αὐταὶ con- Torstrik
 20 ἀεὶ D: om. aEF 22 τις] τι F τῶν ἀρχῶν οἰκεία aF 23 αὕτη Torstrik: αὐτῇ
 aDEF 24 πλασματικῶ libri cf. Sext. P. II. I 103: πλάσματι Torstrik 25 ἐμφαίνεται
 Torstrik οἰκειότερα om. a 26 ἀκριβοῦν a τὴν] μὲν Spengel post Εὐδόημου
 collocant τὴν DE 27 ζητητικωτέροις a: ζητηκωτέροις D: ζητικωτέροις EF 28 ἀπό-
 κρισιν a εἶπον v. 7 τελειωτέρας a 31 αἱ ἐν γεωμετρίᾳ καλούμεναι aF

ἔννοια· καὶ οἱ ὄροι δέ· καὶ γὰρ καὶ αὐτοὶ ἀναπόδεικτοι βούλονται εἶναι. 11·
 διὸ καὶ ἐξ ὀρισμῶν αἱ κυρίως εἰσὶν ἀποδείξεις ὡς ἐξ ἀμέσων προτάσεων· 20
 αἱ δέ εἰσιν οἷον ἐξ ὑποθέσεως, οἳαί εἰσιν αἱ τῶν ὄρων ὑποστάσεις· τὸ μὲν
 γὰρ τὸ σημεῖον ἀμεροῦς τινος ἐννοίας παρέχεσθαι καὶ τὴν γραμμὴν ἀπλα-
 5 τοῦς μήκους, αὐτοπίστον ἐστὶ, τὸ δὲ εἶναι ὅλως τι ἀμερὲς ἐν τοῖς μεριστοῖς
 καὶ ἀπλατῆς ἐν τοῖς πεπλατυσμένοις, τοῦτο ὁ γεωμέτρης ὡς ἀρχὴν λαμβά-
 νει οὐκ ἀποδεικνύς αὐτήν, ἀλλὰ ἀποδείκνυσιν αὐτὴν ὁ πρῶτος φιλόσοφος
 ἀπὸ αὐτοπίστων καὶ ἀναποδείκτων ἀρχῶν. οὗτος δὲ ἐστὶν ὁ κατὰ Πλάτωνα
 10 διαλεκτικός· ὁ δὲ κατὰ Ἀριστοτέλην ὁ περὶ παντὸς τοῦ προτειθέντος προ- 25
 βλήματος συλλογισζόμενος ἐξ ἐνδόξεων. ὡς εἴρηται πρότερον, ἐνδόξοις ἀρχαῖς
 χρῆται. καὶ οὕτως οὔτε ἐπ' ἄπειρον ἤξομεν ἀρχὰς πρὸ ἀρχῶν τιθέντες
 (εἰς ἀναποδείκτους γὰρ καὶ αὐτοπίστους ἀρχὰς καταστήσουσιν) οὔτε ἐπιστήμη
 τῶν ἀρχῶν ἔσται ἐκείνη οὗ εἰσιν ἀρχαί, εἴπερ ἡ ἐπιστήμη συλλογισμὸς
 ἀποδεικτικός, ὁ δὲ συλλογισμὸς ἐξ ἀρχῶν ἐγνωσμένων· ἀλλ' αἱ ἄλλοι ἀρχαί
 15 ἄλλω κατ' ἐπιστήμην εἰσὶν ἐγνωσμένοι, ὅτι ἐξ ἄλλων ἀρχῶν αὐτοπίστων 30
 καὶ ἀναποδείκτων ἀποδείκνυσιν. ὥστε πρὸς τοὺς ἀναιροῦντας τὰς φυσικὰς
 ἀρχὰς οὐκ ἂν εἴη τοῦ φυσικοῦ διαλεχθῆναι. ἡ γὰρ ἐκ προτέρων, ὡς εἴ-
 ρηται, καὶ οὐκέτι ὡς φυσικός, ἡ ἐξ ὑστέρων, καὶ αἰτήσεται εἶναι τὰς ἀρχὰς
 ὧν ὕστερα τὰ ἐξ ὧν ἀποδείκνυσι. μὴ γὰρ οὐσῶν τῶν ἀρχῶν, οὐδὲ τὰ
 20 ὕστερα τῶν ἀρχῶν ἔσται. “διόπερ, ὡς φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ αὐτὸς
 Ἀριστοτέλης ἐπειδὴν λέγει πρὸς τοὺς ἐν καὶ ἀκίνητον τὸ ὄν λέγοντας εἶναι,
 οὔτινες ἀναιροῦσι τὰς φυσικὰς ἀρχὰς, οὐχ ἡ φυσικὸς ἐρεῖ, ἀλλ' ἡ φιλό- 35
 σοφος.” μήποτε δὲ ἐπιστημονικῶς μὲν ἀδύνατός ἐστὶν ὁ φυσικός ἀντι-
 λέγειν πρὸς τὸν ἀναιροῦντα τὰς φυσικὰς ἀρχὰς, ἐπιστημονικῶς δὲ οὕτως
 25 ὡς ἐξ ἀρχῶν τοῦ πράγματος. οὐ γὰρ οἶδεν αὐτὸς ἡ φυσικός τῶν φυσικῶν
 ἀρχῶν ἄλλας ἀρχὰς ἄνωτέρω, ἐξ ἀρχῶν δὲ τῆς ἀποδείξεως δύναται δεικνύναι.
 ἀρχαί δὲ ἀποδείξεως καὶ τὰ φαινόμενα ἐκ τῆς ἐναργοῦς αἰσθήσεως καὶ
 τῶν κατὰ μέρος καὶ ὅλως ἡ ἐπαγωγῆ καλουμένη. τοιγαροῦν καὶ Ἀριστοτέλης
 πρὸς μὲν τοὺς ἐν τὸ ὄν λέγοντας ὑπαντᾷ δεικνύς ὅτι ἐστὶ καὶ οὐσία καὶ 40
 30 ποσὸν καὶ ποιὸν ἐν τοῖς οὐσί, ταῦτα δὲ οὐχ ἓν, πρὸς δὲ τοὺς ἀκίνητον
 “ἡμῖν δὲ ὑποκείσθω, φησί, τὰ φύσει ἢ πάντα ἢ ἕνια κινούμενα. ὀῦλον δὲ
 ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς”. ὥστε ὁ φυσικός οὐ παντὸς ἀπορήσει λόγου πρὸς τὸν
 ἀναιροῦντα τὰς φυσικὰς ἀρχὰς· οὐ γὰρ δὴ καὶ τοῦ ἐκ τῶν ἀρχῶν τῆς
 ἀποδείξεως, ἀλλὰ τοῦ ἐκ τῶν ἀρχῶν τῶν ἀρχῶν. ταύτην δὲ τὴν δόξαν,

1 οἱ om. DE 4 ἐννοίας DEF: ἐννοίαν veri similiter a 7 ἀλλὰ ἀποδείκνυσιν αὐτήν
 om., in mrg. notato ζῆται F 9 προβλήματος aF: om. DE: πράγματος p. 47, 26
 10 ὡς εἴρηται ἐξ ἐνδόξεων πρότερον aF 12 καταστήσουσιν DE: καταστήσομεν aF
 13 ἐκείνη aDE: ἐκεῖνο (in mrg. ζῆται) F cf. v. 14. 15 16 τοὺς om. F 17 εἴρηται
 p. 47, 15 20 ὁ om. DE 24 ἐπιστημονικῶς fuit cum suspectarem, at addito
 οὕτως κτλ. satis a priore (v. 23) sciungitur 25 ὡς om. E 26 δύναται D 28 καὶ
 ὁ ἀριστ. F 29 μὲν om. D¹: add. D² δεικνύς p. 185^a22 31 φησί p. 185^a12
 ἢ post φύσει om. DE κινούμενα εἶναι Aristoteles 33 τὰς ἀρχὰς τὰς φυσικὰς F
 34 τῶν ἀρχῶν om. (in mrg. ζῆται) F

φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, πρῶτον Ἀριστοτέλης προχειρίζεται, διότι αὐτὴ τὴν τε II
φύσιν καὶ τὰς φυσικὰς ἀρχὰς ἀναιρεῖ. ἀποσκευασάμενος οὖν αὐτὴν καὶ 15
πιστωσάμενος τὸ εἶναί-τε τὴν φύσιν καὶ ἀρχὰς εἶναι τῶν φυσικῶν, οὕτως
ἐπὶ τὰς ἄλλας δόξας τὰς περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν εἰρημένας μετελεύσεται.

5 p. 185^a5 Ὅμοιον δὲ τὸ σκοπεῖν εἰ οὕτως ἔν, ἕως τοῦ καὶ
ἀσυλλόγιστοί εἰσιν.

Πολλοὶ τρόποι λόγων εἰσὶν οἷς ἀντιλέγειν οὐ χρὴ τὸν φιλοσόφως καὶ
νομίμως διαλεγόμενον· οὔτε γὰρ πρὸς τοὺς ἀναιροῦντας τὰς ἀρχὰς τῶν τοῖς
προσδιαλεγόμενοις ὑποκειμένων πραγμάτων, οὔτε πρὸς τοὺς παράδοξα καὶ
10 ἀπεμφαίνοντα λέγοντας· τοιαῦται γὰρ αἱ θέσεις, ὡς Ἡράκλειτος ἐδόκει, τὸ
ἀγαθὸν καὶ τὸ κακὸν εἰς ταῦτῶν λέγων συνίεναι δίκην τόξου καὶ λύρας· II
ὅς καὶ ἐδόκει θέσιν λέγειν διὰ τὸ οὕτως ἀδιορίστως φάσαι. ἐνεδεικνυτο δὲ
τὴν ἐν τῇ γενέσει ἑναρμόνιον μίξιν τῶν ἐναντιῶν, ὡς καὶ ὁ Πλάτων ἐν
Σοφιστῇ τῆς Ἡρακλείτου δόξης ἀπεμνημόνευσε παραθεῖς αὐτῇ καὶ τὴν Ἐμ-
15 πεδοκλέους. λέγει δὲ οὕτως· “Ἰάδες δὲ καὶ Σικελαὶ τινες ὕστερον μοῦσαι
ἕνεονόησαν, ὅτι συμπλέκειν ἀσφαλίστατον ἀμφοτέρω καὶ λέγειν ὡς τὸ ὄν 5
πολλὰ τε καὶ ἔν ἐστιν, ἔχθρα δὲ καὶ φιλία συνέχεται. διαφερόμενον γὰρ
οὐκ ἀσφαλεστερῶς φασὶν αἱ συντονώτεραι τῶν μουσῶν” Ἰάδας καὶ συντονω-
τέρας τὰς Ἡρακλείτου καλῶν μουσῶν, “αἱ δὲ μαλακώτεραι” φησί, μαλακω-
20 τέρας δὲ διοτιδιήποτε καὶ Σικελὰς τὰς Ἐμπεδοκλέους καλεῖ, αὗται οὖν φησι,
“τὸ μὲν αἰεὶ οὕτως ἔχειν ἐχάλασαν, ἐν μέρει δὲ τοτὲ μὲν ἐν εἶναι φησι
τὸ πᾶν καὶ φίλον ὑπ’ Ἀφροδίτης, τοτὲ δὲ πολλὰ καὶ πολέμιον αὐτὸ αὐτῷ
διὰ νεϊκός τι.” ἀσφαλεστερῶς δὲ οὔσης τῆς Ἡρακλείτου δόξης σαφέστερον 10
ἐπήνεγκε παράδειγμα παραδοξολογίας καὶ ἅμα οικειότερον ὁ Ἀριστοτέλης
25 εἰπὼν· ἢ ὡς εἴ τις ἕνα ἄνθρωπον τὸ ὄν λέγοι· τοῦτο γὰρ οικειότερον τῆς
προκειμένης ἐστὶ παραδοξολογίας παράδειγμα. ἔστι δὲ καὶ ἄλλος τρόπος ὁ
μὴ μόνον ἀποφαντικῶς παραδοξολογῶν, ἀλλὰ καὶ συλλογίζεσθαι δοκῶν, οὐκ
ἐξ ἀληθῶν μέντοι οὐδὲ ἐξ ἐνδόξων προτάσεων, ἀλλ’ ἐκ φαινομένων ἐνδόξων,
οἵοι τινές εἰσιν οἱ σοφιστικὸι παραλογισμοί. καὶ ἵνα συνελθὼν εἴπω, ἕκαστος 15
30 τῶν ψευδοῦ δόξαν εἰσαγόντων ἢ φυλάττει τὰς ἀρχὰς τῶν ὑποκειμένων τῇ

1 ὁ (post φησὶν) om. DE πρῶτον DEF: πρώτην ὁ a 3 οὕτω καὶ ἐπὶ a 4 μετε-
λεύσεται aF cf. f. 33r22: ἐπελεύσεται DE post μετελεύσεται continuat Τὸν φιλοσόφως
καὶ νομίμως διαλεγόμενον (cf. v. 7), sed del. F 5 δὲ DE σκοπεῖν μέχρι τοῦ τοῦ F
γὰρ ψευδοῦ λαμβάνουσι — εἰσι E ἕως τοῦ καὶ D: ἕως καὶ τοῦ F 10 Ἡράκλειτος
fr. 57 Byw. cf. f. 18r23 ἐδόκει om. a 11 λέγων aF¹: λέγειν DE 12 ὅς a:
ὁ DEF 13 ἑναρμόνιον iteravit in folii initio F 14 Σοφιστῇ p. 242D 15 σικε-
λικά a 16 ξυνηνοήκασιν Plato ἀμφοτέρως E 17 ἐστὶ καὶ ἔχθρα a δὲ F:
τε DE: om. a συνέχεται E 19 μαλθακώτεροι a μαλακώτερας aDE: μαλα-
κώτεροι F 20 καὶ σικελὰς διοτιδιήποτε a 21 αἰεὶ ταῦθ’ οὕτως Plato 22 αὐτῷ
Plato: αὐτῷ DE: αὐτῷ aF 24 ὁ ἀριστοτέλης post παραδοξολογίας ponit a, post καὶ
ἅμα F 25 ὡς om. Arist. λέγει aF: λέγει DE: φησὶ (post τις) Aristot. τῆς
προκειμένης aF²: τῆς προκειμένης F¹: τοῖς προκειμένοις DE 27 μόνων F

ὁξή και δεῖ πρὸς αὐτὸν τοὺς φυσικοὺς ἀγωνίζεσθαι. ἢ ἀναρῆι και οὐδεῖς 11
 πρὸς αὐτὸν λόγος τῷ φυσικῷ. πάλιν δὲ ἢ ἀποφαντικῶς αὐτὴν εἰσάγει ἢ
 και συλλογισμῷ δοκεῖ χρῆσθαι. και εἰ ἀποφαντικῶς εἰσάγοι, ἢ τῶν εὐ-
 παραδόξων τι ἔρει και πιθανῶν και δεῖ πρὸς τοῦτον ἀντιλέγειν ὡς οὐκ
 5 αὐτόθεν ἔχοντα τὸ ἀπίθανον, κἄν ψευδῶς λέγοι, ἢ τῶν ἀπεμφαινόντων και
 παραδόξων και οὐδεῖς ἂν εἶη λόγος τῷ πρὸς ἀλήθειαν νεύοντι· οὐδὲ γάρ 20
 τοῦ διαλεκτικοῦ ἂν εἶη διαλέγεσθαι πρὸς τὸν τὸ δίκαιον λέγοντα τὴν στοάν.
 εἰ δὲ και συλλογίζεσθαι ἐπιχειροῖ φιλονεικῶς ψευδόμενος, εἰ μὲν ἐξ ἐν-
 δόξων προτάσεων ποιῆτο τὸν συλλογισμόν, ἐλεγκτέον τὴν ἀπάτην κἄν μὴ
 10 δι' ἑαυτὸν, ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐπιπολαίους ἀκροατάς· εἰ δὲ μηδὲ τὸ ἐνδοξον
 ἔχοιεν αἱ προτάσεις, ἀλλ' ἐριστικῶς μόνον προάγοιντο, σχολαζόντων μᾶλλον
 δὲ ἀσχόλων ἢ ἀντιλογία. εἰ τοίνυν ὁ Παρμενίδου και Μελίσσου λόγος και
 τὰς ἀρχὰς ἀναρῆι τὰς φυσικὰς και παράδοξόν τι και ἀπεμφαῖνον τίθεται 25
 ἐν λέγων εἶναι τὸ ὄν, και ἐν τῷ συλλογίζεσθαι ὁ βούλεται οὐ μόνον ψευδεῖς
 15 λαμβάνει προτάσεις, ἀλλὰ και ἀσυλλογίστως συνάγει, διὰ πάντα ταῦτα οὐκ
 ἂν ἄξιος ἀντιλογίας εἶη και μάλιστα τῷ φυσικῷ, οὐ τὰς ἀρχὰς ἀναρῆι.
 διττῆς δὲ οὔσης τῆς τοῦ συλλογισμοῦ κακίας, μᾶλλον δὲ παντὸς συνθέτου,
 τῆς τε παρὰ τὰ ἐξ ὧν σύγκειται και τῆς παρὰ τὴν σύνθεσιν, ἀμφοτέρας
 ἐγκαλεῖ τοῦτοις τοῖς λόγοις. και γὰρ αἱ προτάσεις ψευδῶς εἰσιν εἰλημμένα 30
 20 και ὁ τρόπος τῆς συνθέσεως ὁ κατὰ τὸ σχῆμα τὸ συλλογιστικὸν ἡμάρτη-
 ται και ἔστι τῶν μὴ ἀναγκαίως τι συναγόντων. ὁ μέντοι Ἀλέξανδρος
 οὕτως φησὶ ταῦτα λέγειν τὸν Ἀριστοτέλην, “ὡς θέσεως μὲν παραδόξου οὔσης
 τῆς Ἡρακλειτείου και τιοαύτης ὡς εἴ τις ἄνθρωπον εἶνα τὸ ὄν λέγοι,
 ἐριστικὸν δὲ λόγον τουτέστι σοφισματώδη τοῦ τε Παρμενίδου και Μελίσσου
 25 διὰ τὴν δεξιῖν, τῶν λόγου δὲ ἕνεκα λεγομένων τουτέστι τῶν μὴ μαρ-
 τυρουμένων ὑπὸ τῶν πραγμάτων περὶ ὧν λέγονται, ἀλλὰ ψευδῶν τε και 35
 κενῶν”. ταῦτα και αὐτῇ λέξει τοῦ Ἀλεξάνδρου λέγοντος ἐπισημαίνομαι,
 ὅτι οὐ τὸν Ἡρακλειτείου μόνον λόγον θέσιν οἶεται ὁμοίαν τῇ λεγούσῃ ἄν-
 θρωπον εἶνα τὸ ὄν, ἀλλὰ και τούτους τοὺς λόγους ὡς θέσεις ὄντας ὁμοίας
 30 τῇ Ἡρακλειτεῖ ἢ ἔτι οἰκειότερον τῇ λεγούσῃ εἶνα ἄνθρωπον εἶναι τὸ
 ὄν ἀποσκευάζεται. λέγει γοῦν ὁμοιον δὴ τὸ σκοπεῖν εἰ οὕτως ἐν και
 πρὸς ἄλλην θέσιν ὁποιανοῦν διαλέγεσθαι και τὰ ἐξῆς, ὡς δὴ και

1 αὐτῶν E¹ 2 αὐτὸν F 3 εἰσάγοι DE: εἰσάγει aF 5 ψευδῶς λέγοι DEF:
 ψευδὸς λέγη a 6 fort. εἶη λόγος (πρὸς τοῦτον) 9 ἐλεγκτέον E μὴ δι' αὐτὸν
 Torstrik 10 μὴ δὲ aF: μὴ DE 11 fortasse μᾶλλον ἢ ἀσχόλων, nisi hoc explicas
 ἀπαιδεύτων 14 δ DE: om. aF 15 λαμβάνειν a συνάγειν a πάντα ταῦτα
 DE cf. f. 18 r: ταῦτα πάντα aF cf. f. 22 v 1 18 συναφρῆσιν primo scripserat E
 ἀμφοτέρως a 20 ὁ κατὰ DE: μὴ κατὰ aF: fort. και κατὰ τὸ συλλογιστικὸν DE: συλλο-
 γιστικὸς ὧν aF 22 οὕτως E: οὕτως F: οὕτω aD ἀριστοτέλη a 24 ἐριστικὸν δὲ
 λόγον DE (sc. λέγειν Ἀριστοτέλην): ἐριστικῶν δὲ ὄντων λόγων aF cf. p. 52, 3 σοφι-
 σματώδη DE: σοφισμάτων aF, volebant σοφισματωδῶν 25 λόγου δὲ ἕνεκα DE: λόγου
 ἕνεκα aF 27 τοῦ ἀλεξάνδρου και αὐτῇ λέγοντος λέξει aF 28 οὐ super add. F
 30 ἦ] και E

ταύτης θέσεως ούσης. θαυμάζω δὲ ὅτι καὶ λόγου ἔνεκεν μόνου νομίζων 11
 τούτους λέγεσθαι τοὺς λόγους ὁ Ἀλέξανδρος ὁμοῦς θέσεις αὐτοὺς οὐκ οἶεται, 41
 ἀλλ' ἐριστικούς μόνον λόγους. καίτοι τοῦ Ἀριστοτέλους σαφῶς οὕτως εἰπόντος
 τὰς θέσεις λόγου ἔνεκεν μόνου λέγεσθαι μὴ μαρτυρουμένου ὑπὸ τῶν
 5 πραγμάτων.

p. 185^a10 Μᾶλλον δὲ ὁ Μελίσσου φορτικός καὶ οὐκ ἔχων
 ἀπορίαν.

Μᾶλλον δὲ φορτικὸν εἶναι τὸν Μελίσσου φησί, διότι μὴ μόνον ἐν 45
 οὗτος καὶ ἀκίνητον τὸ ὄν ἔλεγεν. ὡσπερ Παρμενίδης, ἀλλὰ πρὸς τούτῳ καὶ
 10 ἄπειρον αὐτὸ ἐτίθετο· τοιγαροῦν κοινῶς πρὸς αὐτοὺς ἀντειπὼν ἐπήγαγε
 “Μελίσσος δὲ τὸ ὄν ἄπειρον εἶναι φησι. ποσὸν ἄρα τι τὸ ὄν”. φορτικός
 οὖν, ὅτι τὸ ποσὸν εἰσαγαγὼν, ὅπερ ἀνάγκη ἐν ὑποκειμένῳ [οὐσίᾳ] εἶναι, ἐν
 ὁμοῦς ἐτίθετο τὸ ὄν. οὐκ ἔχειν δὲ ἀπορίαν εἶπεν ὡς εὐδιάλυτον καὶ
 μὴ ποιῶντα ἀπορεῖν διὰ τὸ ἐπιπόλαιον εἶναι. ὁ γὰρ ὀριμὸς λόγος ἐστὶν
 15 ὁ δάκνων τε καὶ ἀπορεῖν ποιῶν, ὡς ἐν Σοφιστικῶς ἐλέγχῳ εἴρηται. ἀλλ' 50
 ἐνός, φησὶν, ἀτόπου δοθέντος, τὰ ἄλλα συμβαίνει. καὶ γὰρ καὶ
 ἀκίνητον ἀνάγκη εἶναι, εἰ ἔν ἐστι καὶ οὕτως ἐν ὡς αὐτὸ μόνον εἶναι· κινού-
 μενον γὰρ καὶ κίνησιν καὶ μεταβολὴν ἔξει καὶ τὸ πόθεν ποῖ, εἴτε ἀπὸ δια-
 θέσεως εἰς διαθέσιν εἴτε ἀπὸ τύπου εἰς τὸν εἴτε ὅπως οὖν· καὶ ἄπειρον
 20 δὲ ἀνάγκη εἶναι· πέρασ γὰρ ἔχον ἔξει τὴ τε πέρασ καὶ τὸ περατούμενον.
 τοιγαροῦν καὶ ὁ Πλάτων ἐκ τοῦ ὄλον καὶ σφαῖρα ὅμοιον εἰπεῖν τὸ ὄν τὸν
 Παρμενίδην |

πάντοθεν εὐκύκλου σφαίρης ἐναλίγκιον ὄγκῳ, 12^r
 δαίκνουσιν ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν, ἔχον μέσον καὶ ἔσχατα καὶ μέρη. γέγραπται
 25 δὲ ἐν Σοφιστῇ τάδε “εἰ τοίνυν ὄλον ἐστὶν ὡσπερ καὶ Παρμενίδης λέγει
 πάντοθεν εὐκύκλου σφαίρης ἐναλίγκιον ὄγκῳ,
 μεσσοῦθεν ἰσοπαλὲς πάντῃ· τὸ γὰρ οὔτε τι μείζον
 οὔτε τι βαιότερον πελέναι χρεῖν ἐστὶ τῇ ἢ τῇ,

1 ταύτης τῆς F μόνου νομίζων DE cf. v. 4: νομίζων μόνον aF 3 οὕτως om. a
 4 μαρτυρουμένας conl. Torstrik 8 μᾶλλον μὲν F 9 ὡσπερ ὁ aF 10 ἐπήγαγε
 p. 185^a32 11 ὄν aF, Aristoteles: ἐν DE cf. f. 17r10 ποσὸν in lit. P², sed in
 mrg. F¹ 12 οὐσία libri: delendum vidit Torstrik 13 τὸ (ante ὄν) om. F
 14 cf. Sophist. el. 33 p. 182^b32 ἐστὶ δὲ ὀριμὸς λόγος ὅστις ἀπορεῖν ποιεῖ μάλιστα. δάκνει
 γὰρ οὗτος μάλιστα 16 καὶ γὰρ — ἀνάγκη εἶναι iteravit E 17 εἴτε usque ad f. 16r6
 hic omittit (foliis 14. 15 et partim 13^v vacuis relictis), sed postea (f. 408^a—415^v) reddit
 E, quae nota Eb discerno 20 ἔχων F conicio τὸ τε περατοῦν cf. p. 47, 29
 21 σφαῖρα aE^b: σφαῖρα F: σφαῖρας D 24 καὶ (post μέσον) om. a 25 Σοφιστῇ p. 244E
 cf. f. 19^v28 ὡσπερ (sed per supra add.) D λέγει v. 102—104 K. 106—108 St. cf.
 f. 19^r28. 27^v2. 31r16 26 σφαίρης aEF: σφαῖρας D ἐναλίγγιον F 27 μεσσοῦθεν D
 γὰρ om. a οὐκ ἔτι D 28 βαιότερον (inter β et a una littera erasa) D
 πελέναι Eb F: πέλαινε D: πελέμεν a τῇ (spatium IV litt.) η (spatium III litt.) τοιοῦτον F

τοιούτον γε ὃν τὸ ὄν μέσον τε καὶ ἔσχατα ἔχει, ταῦτα δὲ ἔχον πᾶσα ἀνάγκη 12^r
 μέρη ἔχειν· ἢ πῶς; Οὕτως. Ἀλλὰ μὴν τό γε μεμερισμένον πάθος μὲν 5
 τοῦ ἑνὸς ἔχειν ἐπὶ ταῖς μέρεσι πᾶσιν οὐδὲν ἀποκωλύει, καὶ ταύτη δὴ πᾶν
 τε ὄν καὶ ὄλον (ἔν) εἶναι. Τί δὲ οὐ; Τὸ δὲ πεπονθὸς ταῦτ' ἄρα οὐκ ἀδύνατον
 5 αὐτό γε τὸ ἐν αὐτὸ εἶναι;" Οὐδὲν δὲ φησι χαλεπὸν ἔστιν ἀλλὰ ἀναγκαῖον
 τῷ ἐνὶ ἀτόπῳ τεθῆντι ἄλλα ἀτοπα συμβαίνειν. ἢ ὅτι οὐδὲν δύσκολόν
 ἔστι συνιδεῖν, πῶς τῷ ἐνὶ δοθέντι ἀτόπῳ τὰ ἄλλα ἀτοπα συμβαίνει.

p. 185^a 12 Ἡμῖν δὲ ὑποκείσθω τὰ φύσει ἢ πάντα ἢ ἔνια κινού- 10
 μενα εἶναι.

10 Ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἐν καὶ ἀκίνητον τὸ ὄν ὑποθέμενοι πολλοῖς περιπεπτώ-
 κασιν ἀτόποις· ἡμῖν δὲ ὑποκείσθω τὰ φύσει ἢ πάντα ἢ ἔνια κινούμενα.
 ἢ δὲ ὑπόθεσις οὐκ ἔστι θέσις οὐδὲ παραδόξον τι ἢ ἀπεμφαῖνον εισάγει οὐδὲ
 διὰ τὸ λῦσαι τοὺς ἐναντιοὺς λόγους βεβαιούται, ἀλλ' ἔστιν ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς
 γνώριμος· καὶ γὰρ ὁρῶμεν πολλὰ κινούμενα τῶν φύσει. κινεῖται μὲν γὰρ
 15 πάντα τὰ φύσει, εἴπερ ἡ φύσις ἀρχὴ κινήσεώς ἐστι· πλὴν τὸ ἀναμφίλεκτον 15
 ὑποκείσθω, ὅτι ἔνια τῶν φύσει κινεῖται. καὶ γὰρ ζῷα καὶ φυτὰ πάντα κινού-
 μενα φαίνεται καὶ τὰ ἀπλᾶ στοιχεῖα καὶ ὁ οὐρανὸς καὶ τὰ ἐν οὐρανῷ ἄστρα· εἰκὸς
 δὲ αὐτὸν τὸ πάντα ἢ ἔνια εἰπεῖν, διότι οἱ πόλοι καὶ τὰ κέντρα τοῦ παντός
 καὶ οἱ ἄξονες φύσει ὄντες καὶ οὗτοι ἀκίνητοί εἰσι. δῆλον (οὖν) ὅτι τῶν
 20 κινουμένων τὰ ὄντα ἢ, ὡς Ἀλέξανδρός φησιν, ἢ ψυχῇ. ὑποτίθεται δὲ νῦν
 κινεῖσθαι οὐχὶ τὰς φυσικὰς ἀρχὰς, ἀλλὰ τὰ φύσει, ὧν ζητεῖ τὰς ἀρχὰς.
 ἀλλὰ κἀνταῦθα ὁ Ἀλέξανδρος ἁμολογεῖ ὅτι "ὡς ἀρχὴν τοῦτο λαμβάνει, οὐχὶ 20
 τὴν φύσει, ἀλλὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀρχὴν, οὐ τοῦ πράγματος οὐσαν δηλονότι,
 (οὐ γὰρ ἂν τῇ φύσει πρώτη), ἀλλὰ τῆς ἀποδείξεως, ἥτις καὶ ἀπὸ τῶν
 25 ὑστέρων, ἐναργῶς δὲ λαμβάνεται, ὥσπερ ἡ ἐπαγωγὴ ἐκ τῶν κατὰ μέρος
 τὸ καθόλου πιστοῦται, οὐ τὸ ὕστερον τῇ φύσει, ἀλλὰ τὸ πρότερον."

p. 185^a 14 Ἄρα δὲ οὐδὲ λύσειν ἅπαντα προσήκει.

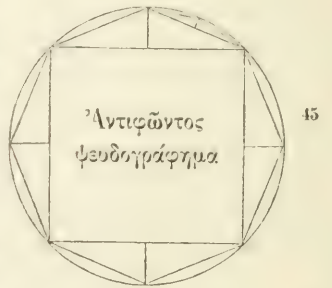
Τῇ ἐν καὶ ἀκίνητον τὸ ὄν λεγούση θέσει ἀντιθεῖς τὸ τὰ φύσει ἢ πάντα ἢ

1 τοιοῦτο a γε ὄν Plato et Simpl. f. 19^v 29: δὲ ὄν hic libri τὸ ὄν (post ὄν)
 om. a ἔσχατα D: ἔσχα F: ἔσχατον aEb 3 παντ' ἑὸν D 4 ἐν Plato et
 f. 19^v 32: om. hic libri τί δὲ οὐ τί δε F 5 ἔστιν om. a ἀλλὰ D: ἀλλ' F:
 ἀλλὰ καὶ aEb 6 τῷ aDF: τὸ Eb sed cf. v. 8. noune τάλλα ut v. 7 et p. 52, 16?
 8 δ' ἀποκείσθω Eb 10 ἐν DEb: om. aF πεπτώκασιν D 13 διὰ τὸ DEb:
 διὰ τοῦ aF 14 καὶ γάρ] καὶ ἐάν E μὲν γάρ] μὲν οὖν a 15 πλὴν aEb: πλὴν
 ὅτι F: dubia lectio codicis D 16 ἔνια] ὅσα Eb 17 φαί vocis φαίνεται et ἀπλᾶ
 lac. rel. om. Eb ὁ (post καὶ) om. Eb 18 καὶ τὰ κέντρα — ἄξονες debebat Torstrik
 19 οὖν add. a, non sane certo 20 Alexandrum ad Arist. de anima III 8 p. 431^b 21
 spectasse putes, sed vide ne fuerit ἡ φύσις ὡς κινήσεως ἀρχὴ cf. v. 14 Themist. p. 109, 7
 24 οὐ DEbF: ἦν a πρώτη a 25 δὲ om. a 28 τὸ ὄν EF: τὸ ἐν D: om. a
 ἢ post φύσει om. DEb

ἔνια κινεῖσθαι, μαρτυρούμενον ὑπὸ τῆς ἐναργείας, ἵνα μὴ τις εἴπῃ ὅτι 'τὸ ζη- 12^ε
 τούμενον ὡς ἠμολογούμενον ὑπέσθαι', τὴν αἰτίαν τοῦ ὑποθέσθαι, τὸ ἀληθὲς
 πρὸ τοῦ τὸ ψευδὲς ἐλέγξαι προστίθῃσιν, ὅτι ἅμα τῷ εὐκόλῳ εἶναι καὶ
 μηδὲν ἔχειν χαλεπὸν τὸ συνιδεῖν τὰ συμβαίνοντα τῷ ὑποτεθέντι ἀτόπῳ 30
 5 οὐδὲ λύειν ἅπαντα προσήκει τὰ ψευδῶς λεγόμενα, ἀλλ' ἐκεῖνα μόνα
 ἴσα ἐκ τῶν ἀρχῶν τοῦ προσδιαλεγόμενου τις ἐπιδεικνύς ψεύδεται
 ἴσα δὲ μὴ, οὐ. οἱ δὲ ἐν καὶ ἀκίνητον λέγοντες οὔτε ἀρχὴν οὔτε τὴν φύσιν
 φυλάττουσιν. οὐδὲν οὖν ἄτοπον καὶ πρὸ τοῦ λῦσαι τοὺς ἐναντίους λόγους
 ὑποθέσθαι τὰ ἐκ τῆς ἐναργείας μαρτυρούμενα, εἴπερ οὐδὲ λύειν ἅπαντα
 10 ἀνάγκη. τὸ δὲ διάφορον τοῦτο τῶν τε ὀφειλόντων λύεσθαι ψευδῶν καὶ
 τῶν μὴ, δεῖκνυσιν ἐπὶ τινῶν ἐν γεωμετρικῇ ψευδογραφημάτων. 35

Τὸν γὰρ τετραγωνισμόν τοῦ κύκλου πολλῶν ζητούντων (τοῦτο δὲ ἦν
 τὸ κύκλῳ ἴσον τετράγωνον θέσθαι) καὶ Ἀντιφῶν ἐνόμισεν εὐρίσκειν καὶ
 Ἰπποκράτης ὁ Χίος ψευθεύσας. ἀλλὰ τὸ μὲν Ἀντιφῶντος ψεύδος διὰ τὸ
 15 μὴ ἀπὸ γεωμετρικῶν ἀρχῶν ὠρμῆσθαι ὡς μαθησόμεθα οὐκ ἔστι γεωμε-
 τρικῶς λύειν. τὸ δὲ Ἰπποκράτους, ἐπειδὴ τὰς ἀρχὰς φυλάξας τὰς γεωμετρικὰς
 ἐψεύσθη, γεωμετρικῶς λύειν, ἐκείνους γὰρ δεῖ λύειν μόνους τοὺς λόγους ἴσοι 40
 τηροῦντες τὰς οἰκείας ἀρχὰς τῆς μεθόδου οὕτως παραλογίζονται, τοὺς δὲ
 δι' ὧν παρακρούονται ἀναιροῦντας τὰς ἀρχὰς οὐ λυτέον.

20 Ὁ δὲ Ἀντιφῶν γράψας κύκλον ἐνέγραψέ
 τι χωρίον εἰς αὐτὸν πολύγωνον τῶν ἐγγράφε-
 σθαι δυναμένων. ἔστω δὲ εἰ τόχοι τετράγωνον
 τὸ ἐγγεγραμμένον. ἔπειτα ἐκάστην τῶν τοῦ
 25 τετραγώνου πλευρῶν δίχα τέμνων ἀπὸ τῆς
 τομῆς ἐπὶ τὰς περιφερείας πρὸς ὀρθὰς ἦγε γραμ-
 μάς, αἱ δὲ ὀρθονότι δίχα ἔτεμον ἐκάστη τὸ κατ'
 αὐτὴν τμήμα τοῦ κύκλου. ἔπειτα ἀπὸ τῆς
 τομῆς ἐπέσεινυσεν ἐπὶ τὰ πέρατα τῶν γραμμῶν
 τοῦ τετραγώνου εὐθείας, ὡς γίνεσθαι τέτταρα
 30 τρίγωνα τὰ ἀπὸ τῶν εὐθειῶν, τὸ δὲ ὅλον
 σχῆμα τὸ ἐγγεγραμμένον ὀκτάγωνον. καὶ οὕτως πάλιν κατὰ τὴν αὐτὴν μέ-
 θοδον, ἐκάστην τῶν τοῦ ὀκταγώνου πλευρῶν δίχα τέμνων ἀπὸ τῆς τομῆς



1 ἐναργείας D¹ 2 ὑπέσθαι DE^b F: ὑποθέτου a 3 ἅμα τὸ F 4 τῷ συνιδεῖν F¹
 ὑποθέντι E^b 5 λύει E^b 6 ἐκ τῷ E^b 7 τῷ προσδιαλεγόμενω coni. Torstrik
 ἐπιδεικνύς τις aF 8 οὐδὲν ex οὐκ οἶδεν D 9 ἐναργείας E^b 10 τὸ δὲ διά-
 φορον πτλ. — p. 69, 2 interpretatus est C. A. Bretschneider *die Geometrie und die*
Geometer vor Eukleides Leipz. 1870 p. 100. Res geometricas Simplicius ex Eudemi
 geometriae historiae libro II petivit suis tamen intermixtis Alexandrique observatio-
 nibus τοῦτο om. E ὀφειλόντων λύεσθαι E^b: obliter. D: λύεσθαι ὀφειλόντων aF
 12 τὸ τῷ κύκλῳ a 15 ὠρμᾶσθαι E^b 17 δεῖ om. F 18 παρασυλλογίζονται a
 19 ἀναιροῦντας DE^b et in lit. F: ἀναιροῦντες a 20 in figura nihil inscripserunt E^b F
 25 τὰς περιφερείας cf. p. 57, 16. 59, 33: τὴν περιφέρειαν corrigebat Torstrik cf. p. 55, 1
 28 ἀπὸ a: ἐπὶ DE^b F 31 τὸ ἐγγεγραμμένον σχῆμα aF τὴν om. E^b 32 ἐκάστην
 τὴν τοῦ F

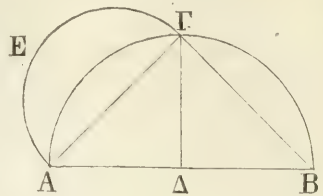
ἐπὶ τὴν περιφέρειαν πρὸς ὀρθὰς ἄγων καὶ ἐπιζευγνὺς ἀπὸ τῶν σημείων. 12^r
καθ' αἱ πρὸς ὀρθὰς ἀγθεῖσαι ἐφήπτοντο | τῶν περιφερειῶν, εὐθείας ἐπὶ 12^v
τὰ πέρατα τῶν διηρημένων εὐθειῶν. ἑκκαίδεκάγωνον ἐπιεί τὸ ἐγγραφόμενον.
καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν πάλιν λόγον τέμνων τὰς πλευράς τοῦ ἑκκαίδεκάγωνου
5 τοῦ ἐγγεγραμμένου καὶ ἐπιζευγνὺς εὐθείας καὶ διπλασιάζων τὸ ἐγγραφόμενον
πολύγωνον καὶ τοῦτο αἰ ποιωὶν ὥστε ποτὲ δαπανωμένου τοῦ ἐπιπέδου
ἐγγραφῆσθεθαί τι πολύγωνον τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐν τῷ κύκλῳ, οὐ αἱ πλευραὶ 5
διὰ μικρότητα ἐφαρμόσουσι τῇ τοῦ κύκλου περιφερείᾳ. παντὶ δὲ πολυγώνῳ
ἴσον τετράγωνον ὀνόμενοι θέσθαι, ὡς ἐν τοῖς Στοιχείοις παρελάβομεν, διὰ
10 τὸ ἴσον ὑποκεῖσθαι τὸ πολύγωνον τῷ κύκλῳ ἐφαρμόζον αὐτῷ, ἐσόμειθα καὶ
κύκλῳ ἴσον τιθέντες τετράγωνον.

Καὶ ὄηλον ὅτι ἡ συναγωγή παρὰ τὰς γεωμετρικὰς ἀρχὰς γέγονεν οὐχ
ὡς ὁ Ἀλέξανδρός φησιν, “ὅτι ὑποτίθεται μὲν ὁ γεωμέτρης τὸ τὸν κύκλον
τῆς εὐθείας κατὰ σημεῖον ἄπτεσθαι ὡς ἀρχήν, ὁ δὲ Ἄντιφῶν ἀναιρεῖ 10
15 τοῦτο.” οὐ γὰρ ὑποτίθεται ὁ γεωμέτρης τοῦτο, ἀλλ' ἀποδείκνυσιν αὐτὸ ἐν
τῷ τρίτῳ βιβλίῳ. ἄμεινον οὖν λέγειν ἀρχὴν εἶναι τὸ ἀδύνατον εἶναι
εὐθεῖαν ἐφαρμόσαι περιφερείᾳ, ἀλλ' ἡ μὲν ἐκτὸς κατὰ ἐν σημείον ἐφάπτεται
τοῦ κύκλου, ἡ δὲ ἐντὸς κατὰ δύο μόνον καὶ οὐ πλείω, καὶ ἡ ἐπαφή κατὰ
σημεῖον γίνεται. καὶ μέντοι τέμνων αἰ τὸ μεταξὺ τῆς εὐθείας καὶ τῆς τοῦ
20 κύκλου περιφερείας ἐπίπεδον οὐ δαπανήσει αὐτὸ οὐδὲ καταλήψεται ποτε 15
τὴν τοῦ κύκλου περιφέρειαν, εἴπερ ἐπ' ἄπειρόν ἐστι διαιρετὸν τὸ ἐπίπεδον.
εἰ δὲ καταλαμβάνει, ἀνήρηται τις ἀρχὴ γεωμετρικὴ ἢ λέγουσα ἐπ' ἄπειρον
εἶναι τὰ μεγέθη διαιρετὰ. καὶ ταύτην καὶ ὁ Εὐδῆμος τὴν ἀρχὴν ἀναιρεῖ-
σθαί φησιν ὑπὸ τοῦ Ἄντιφῶντος.

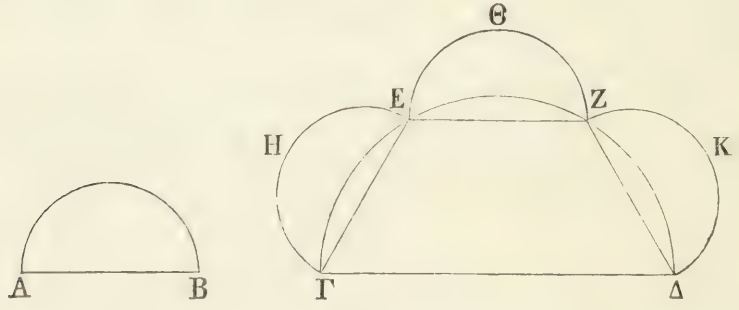
25 Ἴδὸν δὲ διὰ τῶν τμημάτων, φησί, τετραγωνισμόν γεωμετρικὸν
διαλύειν ἐστί. λέγει δὲ ἂν τὸν διὰ τῶν τμημάτων τὸν διὰ τῶν μη-
νίσκων, ὃν Ἰπποκράτης ὁ Χῖος ἐφεῦρε. κύκλου γὰρ τμημα ὁ μηνίσκος
ἐστίν. ἡ δὲ δεῖξις τοιαύτη.

2 καθὰ D 3 τὰ πέρατα om. D διηρημένων Eb¹ ἑκκαίδεκάγωνον — πλευράς
τοῦ om. Eb 4 πάλιν λόγον D: λόγον πάλιν aF 5 ἐγγεγραφόμενον a 6 καὶ
τοῦτο αἰ ποιωὶν] ‘fort. τοῦτο αἰ ἐπολεῖ’ Torstrik, hiatus subesse putans Usener talia ex-
plevit ποιωὶν (τὸ ἐπίπεδον τὸ μεταξὺ τοῦ πολυγώνου καὶ τῆς περιφερείας ἔλαττον ἐπολεῖ), mihi
in ὥστε [vel ὡς τὸ] latere φητο, cetera sana videntur ὥστε ποτὲ Eb (obl. D): ὡς τὸ
ποτὲ F: ἕως οὐ a ταύτη post δαπανωμένου addidit a ἐμελλεν post ἐπιπέδου in-
seruit a 8 μικρότητα a 9 ὀνόμεθα a Στοιχείοις II 14 nam Euclidis εὐθύ-
γραμμον specialiter polygonum regulare intellegitur cf. Hultschii Pappus III 2 p. 45
παραλάβον F διὰ DEb: ὡς διὰ F: ὥστε διὰ a 10 ἐφαρμόζοντες τετράγωνον
(interceptis αὐτῷ — κύκλῳ ἴσον τιθέντες) F unde ἐφαρμόζοντες τετράγωνον ἴσον αὐτῷ, ἐσόμειθα
x. x. ἰ. τιθέντες κτλ. a 13 δὲ φησιν a τὸ om. aF τὸν om. D 15 ἀλλὰ
δείκνυσιν (ἀ δεῖν in litura) F 16 τῷ τρίτῳ cf. III 16: τῷ τῷ DF: τῷ ὀγδόῳ aEb
εἶναι ἀρχὴν λέγειν a 17 ἐφάπτεται EbF: ἐφάπτεται aD 19 ante τὸ sp. IV litt. D
21 διαιρεῖν a 23 Εὐδῆμος fr. 92 p. 120, 5 Sp. τὴν ἀρχὴν post φησιν posuit F:
om. a 25 τὸν μὲν F ex Arist. 26 ἐστί om. ex Arist. F ἂν τὸν διὰ aF:
ἂν διὰ DEb 27 εῦρε D κύκλου — ἐστίν debet Torstrik

Ἐστω, φησί, περὶ τὴν AB εὐθεΐαν ἡμικύκλιον περιγεγραμμένον τὸ ΑΓΒ. καὶ τετμηθῆω ἡ AB δίχα κατὰ τὸ Δ. καὶ ἀπὸ τοῦ Δ τῆ AB πρὸς ὀρθὰς ἤχθω ἡ ΔΓ, καὶ ἀπὸ τοῦ Γ ἐπεζεύχθω ἡ ΓΑ, ἧτις ἐστὶ τετραγώνου πλευρὰ τοῦ εἰς τὸν κύκλον ἐγγραφομένου, οὗ ἐστὶν ἡμικύκλιον τὸ ΑΓΒ. καὶ περὶ τὴν ΑΓ ἡμικύκλιον περιγεγράφθω τὸ ΑΕΓ. καὶ ἐπεὶ ἐστὶ τὸ ἀπὸ τῆς AB ἴσον τῷ τε ἀπὸ τῆς ΑΓ καὶ τῷ ἀπὸ τῆς ἐτέρας τοῦ τετραγώνου πλευρᾶς τοῦ εἰς τὸ ΑΓΒ ἡμικύκλιον ἐγγραφομένου, τούτέστι τῆς ΓΒ (ἔστι γὰρ ὀρθογωνίου τριγώνου ὑποτείνουσα ἡ ΑΒ· ὡς δὲ ἔχει τὰ ἀπὸ τῶν διαμέτρων τετράγωνα πρὸς ἀλλήλα, οὕτως καὶ οἱ περὶ αὐτὰ κύκλοι πρὸς ἀλλήλους ἔχουσι καὶ τὰ ἡμικύκλια, ὡς δέδεικται ἐν τῷ β βιβλίῳ τῶν Στοιχείων), διπλάσιον ἄρα ἐστὶ τὸ ΑΓΒ ἡμικύκλιον τοῦ ΑΕΓ ἡμικυκλίου. ἔστι δὲ τὸ ΑΓΒ ἡμικύκλιον διπλάσιον καὶ τοῦ ΑΓΔ τεταρτημορίου. ἴσον ἄρα ἐστὶ τὸ τεταρτημόριον τῷ ΑΕΓ ἡμικυκλίῳ. κοινὸν ἀφηρήσθω τὸ ὑπὸ τῆς τοῦ τετραγώνου πλευρᾶς καὶ τῆς ΑΓ περιφερείας περιεχόμενον τμήμα. λοιπὸς ἄρα ὁ ΑΕΓ μῆσιςκος ἴσος ἐστὶ τῷ ΑΓΔ τριγώνῳ, τὸ δὲ τρίγωνον τετραγώνῳ. δεΐξας δὲ διὰ τούτων τὸν μῆσιςκον τετραγωνιζόμενον ἐξῆς πειρᾶται διὰ τοῦ προδεδειγμένου τὸν κύκλον τετραγωνίζει οὕτως.



12v
21



Ἐστω εὐθεΐα ἡ ΑΒ, καὶ περὶ αὐτὴν ἡμικύκλιον περιγεγράφθω. καὶ κείσθω τῆς ΑΒ διπλῆ ἡ ΓΔ, καὶ περὶ τὴν ΓΔ ἡμικύκλιον περιγεγράφθω, καὶ ἐγγραφέσθωσαν εἰς τὸ ἡμικύκλιον τοῦ εἰς τὸν κύκλον ἐγγραφομένου

2 περιγεγραμμένην E^b ΑΓΒ Spengel: ΑΒΓ libri καὶ τετμηθῆω ἡ ΑΒ aE^b: om.
 DF 3 post Δ add. τετμημένον D et mrg. F 7 ΑΓΒ DE: ΑΒΓ aF 9 καὶ
 τῶν ἀπὸ F 11 ἡ ὑποτείνουσα ἀπὸ DE^b ἰβ (2 cf. VI 20) DEF: δεκαδύψ a
 14 ΑΒΓ — ἐστὶ δὲ τὸ (15) om. F ἐστὶ τὸ ΑΒΓ a 15 ἡμικυκλίου om. E^b 17 ἀφαι-
 ρείσθω E^b ἀπὸ F 19 τὸν om. DE^b 20 προδεδειγμένου DE^b F: προαποδεδειγμένου a
 22 περιγεγράφθω καὶ ἐγγραφέσθωσαν εἰς τὸ ἡμικύκλιον F 23 τῆς DE^b F cf. p. 57, 4. 9:
 τῆ a γεγράφθω D 24 ἐγγεγράφθωσαν a αὐτὸ post εἰς add. α τοῦ εἰς
 τὸν κύκλον ἐγγραφομένου om. a ἐπιγεγραφομένου F

ἑξαγώνου πλευραὶ ἦ τε ΓΕ καὶ ἦ ΕΖ καὶ ἔτι ἦ ΖΔ. καὶ περὶ αὐτὰς ἡμι-12^v
 κύκλια περιγεγράφθω τὰ ΓΗΕ, ΕΘΖ, ΖΚΔ. ἕκαστον ἄρα τῶν περὶ τὰς 15
 τοῦ ἑξαγώνου πλευρὰς ἡμικυκλίων ἴσον ἐστὶ τῷ ΑΒ ἡμικυκλίῳ· καὶ γὰρ
 ἦ ΑΒ ἴση ἐστὶ ταῖς τοῦ ἑξαγώνου πλευραῖς. τῶν γὰρ ἐκ τοῦ κέντρου
 5 διπλῆ ἐστὶν ἡ διάμετρος, αἱ δὲ τοῦ ἑξαγώνου πλευραὶ ἴσαι εἰσὶ ταῖς ἐκ
 τοῦ κέντρου. καὶ τῆς ΑΒ δὲ ἐστὶ διπλῆ ἡ ΓΔ· ὥστε τὰ τέτταρα ἡμι-
 κύκλια ἴσα ἐστὶν ἀλλήλοις. τετραπλάσια ἄρα τὰ τέτταρα τοῦ ΑΒ ἡμικυκλίου.
 ἐστὶ δὲ καὶ τὸ περὶ τὴν ΓΔ ἡμικύκλιον τετραπλάσιον τοῦ ΑΒ. ἐπεὶ
 γὰρ ἡ ΓΔ τῆς ΑΒ ἐστὶ διπλῆ, τετραπλάσιον τὸ ἀπὸ τῆς ΓΔ γίνεται τοῦ 50
 10 ἀπὸ τῆς ΑΒ· ὡς δὲ τὰ ἀπὸ τῶν διαμέτρων, οὕτως οἱ περὶ αὐτὰς κύκλοι
 πρὸς ἀλλήλους καὶ τὰ ἡμικύκλια πρὸς ἀλλήλα. ὥστε τετραπλάσιόν ἐστὶ τὸ
 ΓΔ ἡμικύκλιον τοῦ ΑΒ. ἴσον ἄρα ἐστὶ τὸ ΓΔ ἡμικύκλιον τοῖς τέττασιν
 ἡμικυκλίαις τῷ τε περὶ τὴν ΑΒ καὶ τοῖς τρισὶ τοῖς περὶ τὰς τοῦ ἑξαγώνου
 15 πλευρὰς ἡμικυκλίαις. κοινὰ ἀφηρησῆθω ἀπὸ τε τῶν περὶ τὰς τοῦ ἑξαγώνου 13^r
 15 πλευρὰς ἡμικυκλίων καὶ ἀπὸ τοῦ περὶ τὴν ΓΔ τμήματα τὰ [τε] ὑπὸ τῶν
 ἑξαγωνικῶν πλευρῶν καὶ τῶν τοῦ ΓΔ ἡμικυκλίου περιφερειῶν περιεχόμενα.
 λοιποὶ ἄρα οἱ ΓΗΕ, ΕΘΖ, ΖΚΔ μνηστικοὶ μετὰ τοῦ ΑΒ ἡμικυκλίου ἴσοι
 εἰσὶν τῷ ΓΕΖΔ τραπεζίῳ. ἂν δὲ ἀπὸ τοῦ τραπεζίου τὴν ὑπεροχὴν
 ἀφέλωμεν, τουτέστι τὸ ἴσον τοῖς μνηστικοῖς (ἐδείχθη γὰρ ἴσον εὐθύγραμμον
 20 μνηστικῷ), καταλείψωμεν δὲ τὸ λοιπόν, εἶ ἐστὶν ἴσον τῷ ΑΒ ἡμικυκλίῳ, καὶ 5
 τὸ καταλειφθὲν τοῦτο εὐθύγραμμον διπλασιάσωμεν καὶ τὸ διπλασιασθὲν
 τετραγωνισθῆ, τουτέστιν ἴσον αὐτῷ τετραγώνον λάβωμεν, ἴσον ἔσται τὸ
 τετράγωνον τῷ περὶ τὴν ΑΒ διάμετρον κύκλῳ. καὶ οὕτως ὁ κύκλος τετρα-
 γωνισθῆσεται.
 25 Καὶ ἔστι μὲν εὐφυῆς ἡ ἐπιχείρησις· τὸ δὲ ψευδογράφημα γέγονε παρὰ
 τὸ τὸ μὴ καθόλου δεδειγμένον ὡς καθόλου λαβεῖν. οὐ γὰρ ἐδείχθη πᾶς
 μνηστικός τετραγωνιζόμενος, ἀλλ' εἰ ἄρα, ὁ περὶ τὴν τοῦ τετραγώνου πλε- 10
 ράν τοῦ εἰς τὸν κύκλον ἐγγραφομένου· οὕτοι δὲ οἱ μνηστικοὶ περὶ τὰς τοῦ
 ἑξαγώνου πλευρὰς εἰσὶ τοῦ εἰς τὸν κύκλον ἐγγραφομένου.

1 πλευρὰ F 4 τῶν aE^b F: τῆς D 6 δὲ ἔτι ut videtur F 7 ἐστὶν ἀλλήλοις
 DE^b: εἰσὶν ἀλλήλοις F: ἀλλήλοις εἰσὶ a 8 τοῦ περὶ τὴν ΑΒ a, sed cf. τοῦ ΑΒ ἡμι-
 κυκλίου v. 7 ἐπεὶ — ΑΒ (v. 10) om. D δὲ DE^b F¹: γὰρ aF² 10 post διαμέτρων
 add. τετράγωνον πρὸς ἀλλήλα ἔγρουσιν a οὕτως DE^b: οὕτως καὶ F: οὕτω καὶ a
 11 τετραπλάσιον E^b ἐστὶ τὸ ΓΔ DE^b: ἐστὶ τὸ ἀπὸ τῆς ΓΔ a et in lit. F, unde τὸ ἀπὸ
 τῆς ΓΔ (ciceto ἡμικύκλιον) scribebat Bretschneider p. 101 12 τοῦ — ΓΔ ἡμικύκλιον
 om. F post τοῦ add. ἀπὸ τῆς a τὸ ΓΔ E^b: ΓΔ D: τὸ ἀπὸ τῆς ΓΔ a 13 τε
 om. F¹ τε τὴν περὶ E^b τὰς om. D¹ 14 τῶν om. E^b τῶν περὶ τὰς] περὶ
 τὰς τῶν in mrg. F¹ 15 τε (post τὰ) del. Usener 17 λοιπόν E^b ΑΒ DE^b F:
 ΑΓΒ a 18 τῷ ΓΕ ΕΖ ΖΔ τραπεζίῳ libri: corr. Usener 19 ἀφέλωμεν post ἂν δὲ a
 ἔλωμεν F 20 καταλείψωμεν E^b ΑΒ] ΑΓΒ a 22 τετραγωνισθῆ (superscripto
 < i. e. εν) F αὐτῷ] θαύτῳ D 25 καὶ ἔστι κτλ. dubitationem Alexandri, non suam
 repetit Simplicius cf. p. 60, 18. 67, 7 περὶ E^b 26 τὸ τὸ F: τὸ aDE^b 27 ἀλλ'
 εἰ ἄρα D cf. p. 79, 20· ἀλλὰ aE^b: om. F post ὁ add. δὲ F²

Ἦν δέ τις καὶ τοιαύτη δεξιὴ ἢ διὰ τῶν μηνίσκων τετραγωνίζουσιν οἰομένη 13^α
τὸν κύκλον ἀπλουστέρα καὶ οὐκ ἐλεγχόμενη παρ' ὅτι γέγονεν ἐν αὐτῇ τὸ ψευδο-
γράφημα [τοιαύτη]· μηνίσκου γὰρ τετραγωνισμὸν εὐρόντες τοῦ περὶ τὴν τοῦ
τετραγώνου πλευρὰν ᾤοντο καὶ οὗτοι διὰ τούτου τὸν τοῦ κύκλου τετραγωνισμὸν
5 εὐρήκенаи, ὡς τοῦ κύκλου παντὸς εἰς μηνίσκους διαιρεῖσθαι δυναμένου. τὸ 15
γὰρ ἴσον τῷ μηνίσκῳ τετράγωνον τοσαυταπλάσιον ποιῶντες ὅσαπλάσιοι
πάντες εἰσὶν οἱ μηνίσκοι εἰς οὗς ὁ κύκλος διήρηται τοῦ ἑνός, ᾤοντο τὸ τούτοις
ἴσον τετράγωνον τοῖς μηνίσκοις ἴσον εἶναι καὶ τῷ κύκλῳ, ψεῦδος λαμβάνοντες
τὸ τὸν ὅλον κύκλον εἰς μηνίσκους διαιρεθῆναι δύνασθαι. ἐν γὰρ τῇ τοῦ
10 κύκλου εἰς τοὺς μηνίσκους διαιρέσει ἀεὶ ὑπολείπεται τι ἐντὸς μέσον ἀμφί-
κωρον. περιλαμβανόμενον ὑπὸ τῶν ἑκατέρωθεν τοῦ μηνίσκου γραμμῶν. οὐ
μήτε μηνίσκου ὄντος μήτε τετραγωνιζομένου οὐδ' ἂν ὁ πᾶς κύκλος τετρα- 20
γωνίζοιτο. οὐχ ὕψης δὲ ἢ ἔνστασις ἢ πρὸς τὸν τοιοῦτον τετραγωνισμὸν· οὐ
γὰρ χρεῖα τῷ τετραγωνίζοντι τὸν κύκλον διὰ τῶν μηνίσκων διελεῖν τὸν
15 πάντα κύκλον εἰς μηνίσκους· οὐδὲ γὰρ οὐδὲ εἰ τοῦτο εἶη, οὐδὲ οὕτως ὁ
κύκλος τετραγωνίζεται διὰ τῶν μηνίσκων· οὐ γὰρ πᾶς ἐδείχθη μηνίσκος
τετραγωνιζόμενος. καὶ μὴ διαιρουμένου δὲ παντὸς εἰς μηνίσκους πάλιν
τετραγωνισθῆσεται, ἂν συγχωρηθῶσιν οἱ περὶ τὰς τοῦ ἑξαγώνου τοῦ εἰς τὸν
κύκλον ἐγγραφομένου πλευρὰς περιγραφόμενοι μηνίσκοι τετραγωνίζεσθαι καὶ 25
20 μὴ μόνον οἱ περὶ τὰς τοῦ τετραγώνου. κἀναυθὰ οὖν τοῦ ψευδογραφήματος
αἴτιον τὸ μόνον τετραγωνίσαντας μηνίσκον τὸν περὶ τὴν τοῦ τετραγώνου
πλευρὰν ὡς πάντων τετραγωνιζομένων μηνίσκων, ὁποῖοί ποτε ἂν ᾦσιν, εἰς
οὗς ὁ κύκλος διαιρεῖται, οὕτω ποιεῖσθαι τὴν δεξιῖν. ταῦτα μὲν οὖν περὶ
τῆς διὰ τῶν μηνίσκων ψευδογραφίας.

25 “Τινὲς δέ, φησὶν Ἀλέξανδρος, ἡγούνται, εἰ δεξιᾶν τετράγωνον ἀριθμὸν
κυκλικόν, καὶ ἐν τοῖς μεγέθεσι κύκλου τετραγωνισμὸν εὐρήκенаи. ἔστι δέ,
φησί, τετράγωνος μὲν ἀριθμὸς ὁ ἰσάκις ἴσος· κυκλικὸς δὲ ἕλεγον ἀριθμοὺς 30
τοὺς συντιθεμένους ἐκ τῶν κατὰ τὰ ἑξῆς περιπτῶν οἷον ἑνὸς τριῶν πέντε
ἑπτὰ ἑννέα ἔνδεκα. εὐρόντες δὲ ἐκ τῶν οὕτω συντιθεμένων ἀριθμῶν τετρά-
30 γωνόν τινα ἄμα καὶ κυκλικόν ὄντα, οἷον τὸν λζ (τετράγωνον μὲν ὄντα
διότι ἀπὸ τοῦ εἶ ἐφ' ἑαυτὸν γινομένου γεννᾶται, κυκλικόν δὲ διότι ἀπὸ τῆς

1 ἦν δὲ scripsi: ἢ Eb: ἢ εἰ F: ἔστι δὲ D: ἔστι a ἢ ante διὰ om. a 2 οὐκ ὀρ-
θῶς vel οὐ καλῶς coniciebat Torstrik παρ' ὅτι scripsi: παρὰ τὶ libri: παρὰ τί Spengel
γένετο τὸ ψευδογράφημα αὐτῇ τοιαύτη D 3 τοιαύτη aEbF: τοιαύτ D: del. a. glossema
vocis αὐτῇ fuerit τῇ α^{τη} i. e. τῇ πρώτῃ cf. p. 57, 25. sed vide ne subsit τοῦ ψευδο-
γραφήματος αἴτιον cf. v. 20 4 τριγώνου a 5 πάντως D 7 πάντως D
τοῦ ἑνός (ex ὅσαπλάσιοι aptum) DEF: om. a τὸ (post ᾤοντο) om. E 10 ἐντὸς
om. F ἀμφίκωρον Eb 11 ἑκατέρωθεν τῶν τοῦ Eb 15 οὐδ' εἰ ad: οὐδὲ εἰς
Eb¹: οὐδὲν εἰ F 20 μόνον F τραγώνου Eb 21 τὴν om. D¹F¹ 22 ποτε D
23 ταῦτα — ψευδογραφίας om. a cf. ad p. 69, 34 24 διὰ om. F 25 τινὲς δὲ hic
om. F φησὶν ἀλέξανδρος τινὲς δὲ φησὶν F ^{ἢ ἀριθμὸν} τετράγωνον τετραγωνισμὸν κυκλικόν Eb
27 δὲ] δι' a 28 ἐκ — συντιθεμένων om. a κατὰ τὰ ἑξῆς DEbF: καθ'ἑξῆς a
29 ἔνδεκα om. a εὐρόντες — ἀριθμὸν] εὐρόντες δι' ἀριθμὸν (cet. om.) a οὕτως ἐν-
τιθεμένων ἀριθμῶν D 30 οἷον τὸν aE: οἷον τοῦ DF 31 διότι aE: ὅτι DF

τῶν περιττῶν $\bar{\alpha} \bar{\gamma} \bar{\epsilon} \bar{\zeta} \bar{\theta} \bar{\iota} \bar{\alpha}$ συνθέσεως ἀποτελεῖται), φῶντο καὶ κύκλου 13^r
 τετραγωνισμόν εὐρηκέναι. ἀλλ' ἢ δεῖξίς, φησί, οὐκ ἐκ τῶν γεωμετρικῶν
 ἀρχῶν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἀριθμητικῶν· ἀριθμητικά γὰρ ἀρχαὶ τὸ εἶναι τὸν $\bar{\alpha}$
 τοιόνδε ἀριθμὸν κυκλικὸν καὶ τὸν τοιόνδε τετράγωνον". ταῦτα τοῦ Ἀλεξάνδρου
 5 λέγοντος ἐφιστάνειν ἄξιον, ὅτι πρῶτον μὲν τὸν κυκλικὸν ἀριθμὸν | οὐ κατὰ 13^v
 σύνθεσιν τῶν ἐφεξῆς περιττῶν οἱ ἀριθμητικοὶ τίθενται, ἀλλὰ τὴν ἀπὸ τοῦ
 αὐτοῦ εἰς τὸ αὐτὸ κατάληξιν. κύκλος γάρ ὁ $\bar{\kappa}\bar{\epsilon}$, ὅτι πεντάκις πέντε $\bar{\kappa}\bar{\epsilon}$
 καὶ ὁ $\bar{\lambda}\bar{\varsigma}$ ὅτι ἑξάκις ἕξ $\bar{\lambda}\bar{\varsigma}$. οὕτε δὲ ὁ $\bar{\theta}$ κύκλος οὕτε ὁ $\bar{\theta}$ οὕτε ὁ $\bar{\iota}\bar{\varsigma}$
 καίτοι κατὰ σύνθεσιν τῶν ἐφεξῆς περιττῶν γινόμενοι. ἀλλὰ τετράγωνοι μόνον
 10 οὗτοι· κατὰ γὰρ τὴν ἐπισύνθεσιν τῶν περιττῶν οἱ τετράγωνοι γίνονται. καὶ
 ἴσως ὁ ἐξ ἀρχῆς τὴν μέθοδον παραδοῦς οὐκ εἶπε κυκλικούς ἀπῶς εἶναι 5
 πάντας τοὺς κατὰ ἐπισύνθεσιν τῶν ἐφεξῆς περιττῶν, ἀλλ' ὅτι ἐν τῇ ἐπι-
 συνθέσει τῶν ἐφεξῆς περιττῶν εὐρίσκονται οἱ κυκλικοὶ οὐδὲ τούτου ἀεὶ
 συμβαίνοντος· κυκλικὸς γάρ ὢν ὁ $\bar{\rho}\bar{\kappa}\bar{\epsilon}$ ὡς ἀπὸ τοῦ $\bar{\epsilon}$ ἐπὶ τὸν $\bar{\kappa}\bar{\epsilon}$ γενόμε-
 15 νος, καὶ ὁ $\bar{\sigma}\bar{\iota}\bar{\varsigma}$ ὡς ἀπὸ τοῦ $\bar{\varsigma}$ ἐπὶ τὸν $\bar{\lambda}\bar{\varsigma}$, ὅμως οὐκ ἐγένοντο κατὰ
 ἐπισύνθεσιν τῶν ἐφεξῆς περιττῶν· εἰ μὴ ἄρα οὐκ εἰσὶν οὗτοι κυκλικοί,
 ἀλλὰ σφαιρικοὶ ἐξ ἐπιπέδικων κύκλων κυκλικῶς βαθυνοθέντες. καὶ ἐκεῖνη
 δὲ ἐφιστάνειν ἄξιον ὅτι οὐκ ἦν εἰκὸς τοὺς ἀριθμὸν εὐρηκῆσθαι κυκλικὸν 10
 ἅμα καὶ τετραγωνικὸν τὸν αὐτὸν διὰ τοῦτο οἰεσθαι καὶ ἐν μεγέθει τὸν τοῦ
 20 κύκλου τετραγωνισμόν εὐρηκέναι. ἀλλ' ἴσως εὐρόντες ἐν ταῖς ἀριθμοῖς τὸν
 αὐτὸν τετράγωνον ἅμα καὶ κύκλον, εἰς ἔννοιαν ἤλθον τοῦ καὶ ἐν ταῖς μεγέ-
 θεσι ζητεῖν τὸν τοῦ κύκλου τετραγωνισμόν.

Ἐλεγε δὲ ὁ ἡμέτερος καθηγεμῶν Ἀμμόνιος ὡς οὐκ ἀναγκαῖον ἴσως,
 εἰ ἐπ' ἀριθμῶν εὐρεθῆ τοῦτο, καὶ ἐπὶ μεγεθῶν εὐρίσκεισθαι. ἀνομοιογενῆ
 25 γὰρ μεγέθη ἐστὶν εὐθεῖα καὶ περιφέρεια. "καὶ οὐδέν, φησί, θαυμαστόν, μὴ
 εὐρεθῆναι κύκλον εὐθυγράμμῳ ἴσον, εἴπερ καὶ ἐπὶ τῶν γωνιῶν εὐρίσκομεν 15
 τοῦτο. οὕτε γὰρ τῇ τοῦ ἡμικυκλίου γωνίᾳ οὕτε τῇ λοιπῇ εἰς τὴν ὀρθὴν
 τῇ κερατοειδεῖ λεγομένῃ γένοιτο ἂν εὐθύγραμμος ἴση γωνία. καὶ διὰ τοῦτο
 ἴσως, φησί. καὶ ὑπὸ οὕτως κλεινῶν ἀνδρῶν ζητηθὲν τὸ θεώρημα ἄχρι νῦν
 30 οὐχ εὐρέθη οὐδὲ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἀρχιμήδους." ἔλεγον δὲ ἐγὼ πρὸς τὸν
 καθηγεμόνα ὡς εἴπερ μνηστικός τετραγωνίζοιτο ὁ ἀπὸ τῆς τοῦ τετραγώνου
 πλευρᾶς (τοῦτο γὰρ ἀνεξαπατήτως συνῆχται), ὁμογενῆς δὲ ὁ μνηστικός τῷ 20
 κύκλῳ ἐκ περιφερειῶν συγκεῖμενος, τί κωλύει καὶ τὸν κύκλον, ὅσον ἐπὶ

1 $\bar{\iota} \bar{\alpha}$] $\bar{\iota}$. a DE 2 εὐρίσκεναι D 7 κυκλικὸς Bretschneider p. 106, sed ut variat
 τετράγωνος et τετραγωνικὸς ἀριθμὸς (cf. v. 10 et 19), ita etiam κυκλικὸς et κύκλος perinde cf.
 v. 16, 21 8 ὅτι ἑξάκις ἕξ $\bar{\lambda}\bar{\varsigma}$ DF: om. aE^b δὲ post οὕτε om. a κύκλος DF: om. aE^b
 9 μόνον D 11 ἴσος D 14 γενόμενος aE^b: γινόμενος DF sed cf. ἐγένοντο v. 15
 15 καὶ ὡς ὁ $\bar{\sigma}\bar{\iota}\bar{\varsigma}$ ὡς F: καὶ ὁ $\bar{\sigma}\bar{\iota}\bar{\varsigma}$ ὡς E^b: καὶ ὁ ὡς ὡς D 17 ἀλλὰ σφαιρικοὶ om. D
 ἐπιπέδικων F: ἐπὶ πεδικῶν D: ἐπιπέδων aE^b quod servabat Bretschneider κυκλικῶν cor-
 rigans βαρυνθέντες aE^b ἐκεῖνο aDF²: ἐκεῖνω E^bF¹ 19 τὸν αὐτὸν τοῦτον οἰεσθαι
 διὰ τοῦτο a καὶ add. ante οἰεσθαι F 20 ταῖς om. D 21 εἰς ἔννοιαν ἤλθον
 om. F τοῦ] αὐτοῦ D 24 ἀριθμῷ a εὐρεθῆ libri: poterant εὐρέθη sed cf.
 ad f. 22 v 5 25 γὰρ εἰς μεγέθει a 26 κύκλον εὐθυγράμμῳ D: κύκλω εὐθύγραμμον aE^b:
 κύκλον εὐθύγραμμον F 27 εἰς τὴν ὀρθὴν om. D 29 τὸ om. a ἄχρι του νῦν F
 30 τοῦ DF: om. aE^b 31 τοῦ post τῆς om. F 33 ἴσον om. a

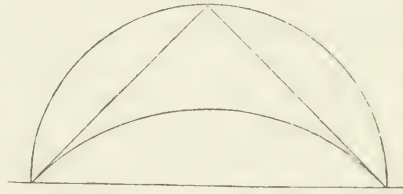
τούτω, τετραγωνίζεσθαι: εἰ δὲ ἀνόμοιον τὸ τοῦ μῆνίσκου ἐπίπεδον τῷ τοῦ 13^v
 κύκλου διὰ τὰ κέρατα, ἀλλὰ καὶ τῷ εὐθυγράμμῳ ἀνόμοιος μῆνίσκος πᾶς·
 καὶ ἕως ἂν περὶ τὴν τοῦ τετραγώνου πλευρὰν μῆνίσκος τετραγωνίζεται. αἱ
 μέντοι γωνίαι αἷτε τοῦ ἡμικυκλίου καὶ αἱ κερατοειδεῖς ἐκ περιφερείας καὶ
 5 εὐθείας ἄμφω συγκείμεναι οὐ μόνον ἀνομογενεῖς εἰσὶ τῇ εὐθυγράμμῳ,
 ἀλλὰ καὶ ἀσύμβλητοι. οὐχ ἱκανὸν οὖν οἶμαι τὸ εἰρημένον εἰς ἀπόγνωσιν 25
 καταστῆσαι τῆς εὐρέσεως τοῦ τετραγωνισμού. καὶ γὰρ ὁ Ἰάμβλιχος ἐν τῷ
 Εἰς τὰς κατηγορίας ὑπομνήματι τὸν μὲν Ἀριστοτέλην, φησί, μήπω ἴσως
 εὐρηκέναι τὸν τοῦ κύκλου τετραγωνισμόν, παρὰ δὲ τοῖς Πυθαγορείοις εὐρη-
 10 σθαι, “ὡς δὴλόν ἐστι, φησίν, ἀπὸ τῶν Σέξτου τοῦ Πυθαγορείου ἀποδείξεων,
 ὃς ἄνωθεν κατὰ διαδοχὴν παρέλαβε τὴν μέθοδον τῆς ἀποδείξεως. καὶ
 ὕστερον δέ, φησίν, Ἀρχιμήδης διὰ τῆς ἐλικοειδοῦς γραμμῆς καὶ Νικομήδης
 διὰ τῆς ἰδίως Τετραγωνιζούσης καλουμένης καὶ Ἀπολλώνιος διὰ τινος 30
 γραμμῆς, ἣν αὐτὸς μὲν κοχλιοειδοῦς ἀδελφὴν προσαγορεύει, ἡ αὐτὴ δὲ ἐστὶ
 15 τῇ Νικομήδους καὶ Κάρπος δὲ διὰ τινος γραμμῆς ἣν ἀπλῶς ‘ἐκ διπλῆς
 κινήσεως’ καλεῖ, ἄλλοι τε πολλοί, φησί, ποικίλως τὸ πρόβλημα κατασκευάσαν”.
 καὶ μήποτε οὗτοι πάντες ὀργανικὴν ἐποίησαντο τοῦ θεωρήματος τὴν κατα-
 σκευήν. ὁ μὲν οὖν Ἀλέξανδρος οὕτως ὡς εἶπον οἴεται τὸ ψευδογράφημα
 ἐλέγχεσθαι, παρ’ ὅσον τὸν περὶ τὴν τοῦ τετραγώνου πλευρὰν μόνον τετρα-
 20 γωνίσας μῆνίσκον ὁ Ἰπποκράτης ὡς καὶ ἐπὶ τῆς τοῦ ἑξαγώνου πλευρᾶς 35
 αὐτῷ δεδειγμένῳ ἀπεχρήσατο.

Ὁ μὲντοι Εὐδῆμος ἐν τῇ Γεωμετρικῇ ἱστορίᾳ οὐκ ἐπὶ τετραγωνικῆς
 πλευρᾶς δεῖξαι φησι τὸν Ἰπποκράτην τὸν τοῦ μῆνίσκου τετραγωνισμόν, ἀλλὰ
 καθόλου, ὡς ἂν τις εἴποι. εἰ γὰρ πᾶς μῆνίσκος τὴν ἐκτὸς περιφέρειαν ἢ
 25 ἴσην ἔχει ἡμικυκλίου ἢ μείζονα ἢ ἐλάττονα, τετραγωνίζει δὲ ὁ Ἰπποκράτης
 καὶ τὸν ἴσην ἡμικυκλίου ἔχοντα καὶ τὸν μείζονα καὶ τὸν ἐλάττονα, καθόλου
 ἂν εἶη δεδειγῶς ὡς δοκεῖ. ἐκλήσομαι δὲ τὰ ὑπὸ τοῦ Εὐδῆμου κατὰ λέξιν 40
 λεγόμενα ὀλίγα τινὰ προστιθεῖς (εἰς) σαφῆνειαν ἀπὸ τῆς τῶν Εὐκλείδου
 Στοιχείων ἀναμνήσεως διὰ τὸν ὑπομνηματικὸν τρόπον τοῦ Εὐδῆμου κατὰ
 30 τὸ ἀρχαῖκόν ἔθος συντόμως ἐκθεμένου τὰς ἀπαδείξεις. λέγει δὲ ὧδε ἐν τῷ
 δευτέρῳ βιβλίῳ τῆς Γεωμετρικῆς ἱστορίας.

1 τῷ τοῦ κύκλου D: τῷ κύκλω aE^b F 3 τραγώνου E^b 5 ἀνομοιογενεῖς aE^b
 6 ἀσύμβλητοι E^b: σύμβλητοι F: οὐ σύμβλητή D: ἀσύμβληται a 7 Ἰάμβλιχος cf. Simpl.
 in categ. 2 f. 7, Schol. p. 64^b 11 Brand. 11 ὅς] ὡς F ταύτην post μέθοδον
 add. D 12 τῆς ἐλικοειδοῦς γραμμῆς in l. περὶ ἐλάτων cf. Heiberg quaest. Archimed.
 [Haun. 1879] p. 18 13 τετραγωνιζούσης cf. Pappi coll. IV 45 (I 250, 33 Hultsch.)
 14 κοχλιοειδοῦς a ἀδελφὴν “die gefährtin” perperam interpretatur Bretschneider, immo
 “eine schwester”. nam enumerantur a geometris κοχλιοειδεῖς πρώτη, δευτέρα cet. 15 τῇ
 om. E^b 16 καὶ (post Κάρπος) om. a 16 ποικίλως om. D 17 καὶ μήποτε — κατασκευὴν
 ex Porphyrio videtur transtulisse cf. ad categ. l. c. τὴν DE: om. aE^b 19 τὸν
 περὶ add. in mrg. F τραγώνου E^b 20 ὁ om. F τοῦ (post τῆς) om. F 22 Εὐδῆμος
 fr. 92 p. 128 Sp. 25 ἢ μείζονα post ἴσην transp. D ὁ om. F 26 καὶ (post Ἰπποκρά-
 τῆς) primo versu iteravit E 27 τοῦ om. F 28 ὀλίγα Usener: ὀλίγην libri προσθεῖς a
 εἰς add. Usener 30 συντόμως F ἀποδείξεις F 31 δωδεκάτω F Eudemii verba
 (p. 61 — 68) ut a Simplicii additamentis internoscantur diductis litteris exaravi

“Καὶ οἱ τῶν μηνίσκων δὲ τετραγωνισμοὶ δόξαντες εἶναι τῶν 13^v
 οὐκ ἐπιπολαίων διαγραμμμάτων διὰ τὴν οἰκειότητα τὴν πρὸς τὸν
 κύκλον ὑφ’ Ἰπποκράτους ἐγράφησάν τε πρώτου καὶ κατὰ τρόπον
 ἔδοξαν ἀποδοθῆναι· διόπερ ἐπὶ πλέον ἀψώμεθά τε καὶ διελέθω- 45
 5 μιν. ἀρχὴν μὲν οὖν ἐποίησατο καὶ πρῶτον ἔθετο τῶν πρὸς
 αὐτοὺς χρησίμων, ὅτι τὸν αὐτὸν λόγον ἔχει τὰ τε ὅμοια τῶν
 κύκλων τμήματα πρὸς ἄλληλα καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν δυνάμει.
 (τοῦτο δὲ ἐδείκνυεν ἐκ τοῦ τὰς διαμέτρους δεῖξαι τὸν αὐτὸν
 λόγον ἐχούσας δυνάμει τοῖς κύκλοις)” ὅπερ Εὐκλείδης δεῦτερον
 10 τῆσιν ἐν τῷ δωδεκάτῳ τῶν Στοιχείων βιβλίῳ. τὴν πρῶτασιν εἰπὼν οὕτως
 “οἱ κύκλοι πρὸς ἀλλήλους εἰσὶν ὡς τὰ ἀπὸ τῶν διαμέτρων τετράγωνα” ὡς
 γὰρ οἱ κύκλοι πρὸς ἀλλήλους ἔχουσιν, οὕτως καὶ τὰ ὅμοια τμήματα. ὅμοια 50
 γὰρ τμήματά ἐστι τὰ τὸ αὐτὸ μέρος ὄντα τοῦ κύκλου, οἷον ἡμικύκλιον
 ἡμικυκλίῳ καὶ τριτημῦριον τριτημυρίῳ· διὸ “καὶ γωνίας ἴσας δέχεται
 15 τὰ ὅμοια τμήματα. αἱ γοῦν τῶν ἡμικυκλίων πάντων ὀρθαί εἰσι,
 καὶ (αἱ) τῶν μειζόνων ἐλάττορες ὀρθῶν καὶ τοσοῦτῳ ὅσῳ μεί-
 ζονα ἡμικυκλίων τὰ τμήματα, καὶ αἱ τῶν ἐλαττόνων μείζονες
 καὶ τοσοῦτῳ ὅσῳ ἐλάττονα τὰ τμήματα.

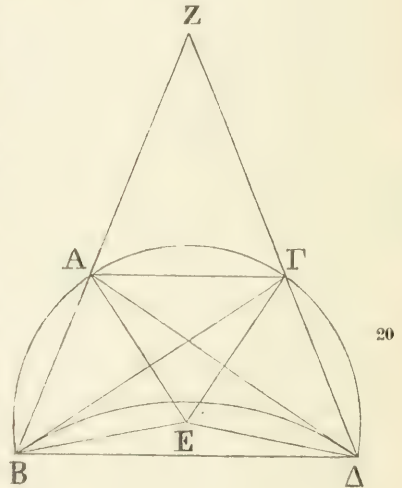
Δειχθέντος δὲ αὐτῷ τοῦ-
 20 του πρῶτον μὲν ἔγραφε μη-
 νίσκου | τὴν ἐκτὸς περιφέρειαν
 ἔχοντος ἡμικυκλίου τίνα τρό-
 πον γένοιτο ἄν τετραγωνισμός.
 ἀπεδίδου δὲ τοῦτο περὶ τρί-
 25 γωνον ὀρθογώνιον τε καὶ ἰσο-
 σκελὲς ἡμικύκλιον περιγράφας καὶ περὶ τὴν βάσιν τμήμα κύ-
 κλου τοῖς ὑπὸ τῶν ἐπιζευχθεισῶν ἀφαιρουμένοις ὅμοιον,”
 ὅπερ Εὐκλείδης λγ’ ἔθετο θεώρημα τοῦ τρίτου βιβλίου προτείνας οὕτως·
 “ἐπὶ τῆς δοθείσης εὐθείας γράψαι τμήμα κύκλου δεχόμενον γωνίαν ἴσην
 30 τῇ δοθείσῃ γωνίᾳ εὐθυγράμμῳ”. εἰ γὰρ τὸ περὶ τὴν βάσιν οὕτως περι- 5
 γράφει ὡς ἴσην δέξασθαι γωνίαν τῶν ἐν τοῖς τμήμασι τοῖς ὑπὸ τῶν ἐπι-
 ζευχθεισῶν ἀφαιρουμένοις, ὅμοιον ἔσται ἐκείνοις. “ὅμοια γὰρ τμήματα
 κύκλων, ὁ Εὐκλείδης ὠρίσατο ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ. τὰ δεχόμενα γωνίας
 ἴσας.” “ὄντος δὲ τοῦ περὶ τὴν βάσιν τμήματος ἴσου τοῖς περὶ



2 οὐκ om. E 3 πρώτου scripsi: πρώτον D: πρώτως aEb: τρόπου F 4 διὸ D 7 καὶ
 οἱ F 11 εἰσὶν F 14 διὸ ineptum nescio an Simplicio relinquendum. (δεύτερον) δ' ὅτι
 Eudemo restituit Usener 16 αἱ (post καὶ) add. Usener 18 καὶ om. F ὅσῳ — τμή-
 ματα om. Eb F ὅσον ἐλάττω D ἡμικυκλίων add. post ἐλάττονα a 19 figuram
 om. libri μηνίσκου DEb: μηνίσκων F: μηνίσκων a 21 ἐκτὸς om. a
 22 ἔχοντα a τίνα — δὲ τοῦτο (24) om. a 24 ἀπεδίδου] ἐπιπέδου Eb 25 τε
 (post ὀρθογώνιον) om. a post ἰσοσκελὲς add. αὐτὸ τὸ a 27 ὑποζευχθεισῶν aEb
 28 ὁ εὐκλείδης F λγ'] λδ' sic Eb θεώρημα ἔθετο [ἔθετο obl.] D 29 γωνίας
 εὐθείας F 31 ὑποζευχθεισῶν F 33 ἐν τῷ τρισκαιδεκάτῳ a, atque (crasis σκαιδεκά)
 Eb: ἐν τῷ γ̄ (crasa ante γ̄ una littera) D. est libri III defin. 11

τὰς ἐτέρας ἀμφοτέροις", διότι ὡς δέδεικται ἐν τῷ παρατελεύτῳ τοῦ 14^ο πρώτου τῶν Εὐκλείδου Στοιχείων θεωρήματι ἐν τοῖς ὀρθογωνίοις τριγώνοις ἢ τὴν ὀρθὴν ὑποτείνουσα ἴσον δύναται ταῖς τὴν ὀρθὴν περιεχούσαις ἀμ-
 5 φύτεραις, ὡς δὲ τὰ ἀπὸ τῶν εὐθείων τετράγωνα, οὕτως ἔχει τὰ ὅμοια τῶν
 κύκλων τμήματα πρὸς ἀλλήλα, "καὶ κοινοῦ προστεθέντος τοῦ μέ-
 ρους τοῦ τριγώνου τοῦ ὑπὲρ τὸ τμήμα τὸ περὶ τὴν βᾶσιν, ἴσος
 ἔσται ὁ μηνίσκος τῷ τριγώνῳ. ἴσος οὖν ὁ μηνίσκος τῷ τριγώνῳ
 δευτέρου τετραγωνίζοιτο ἂν". δέδεικται γὰρ ἐν τῷ ἰδ. θεωρήματι
 10 τοῦ δευτέρου βιβλίου τῶν Εὐκλείδου Στοιχείων, πῶς χρῆ "τῷ δοθέντι εὐ-
 θυγράμμῳ ἴσον τετράγωνον συστήσασθαι". "οὕτως μὲν οὖν ἡμικυ-
 κλίου τὴν ἔξω τοῦ μηνίσκου περιφέρειαν ὑποθέμενος ἐτετρα- 15
 γώνισεν ὁ Ἰπποκράτης τὸν μηνίσκον εὐκόλως.

Εἶτα ἐφεξῆς μείζονα ἡμικυ-
 κλίου ὑποτίθεται συστησάμενος
 15 τραπέζιον τὰς μὲν τρεῖς ἔχον
 πλευρὰς ἴσας ἀλλήλαις, τὴν δὲ μίαν
 τὴν μείζω τῶν παραλλήλων τρι-
 πλασίαν ἐκείνων ἐκάστης δυνάμει.
 καὶ τό τε τραπέζιον περιλαβὼν
 20 κύκλῳ καὶ περὶ τὴν μεγίστην αὐ-
 τοῦ πλευρὰν ὅμοιον τμήμα περι-
 γράψας τοῖς ὑπὸ τῶν ἴσων τριῶν
 ἀποτεμενομένοις ἀπὸ τοῦ κύκλου.
 καὶ ὅτι μὲν περιληφθήσεται κύκλῳ τὸ
 25 τραπέζιον, δείξεις οὕτως. διχοτομήσας
 τὰς τοῦ τραπέζιου γωνίας κατὰ τὸ ἕνατον
 τοῦ πρώτου τῶν Στοιχείων καὶ ἐπι-
 ζεύξας τὰς διαγωνίους ἐρεῖς, ἐπεὶ ἡ ΒΑ
 τῆ ἈΓ ἴση, κοινὴ δὲ ἡ ΑΕ, ἴσαι
 30 (αἱ) γωνίαι καὶ τὰ ἐξῆς. "ὅτι δὲ
 μείζον ἐστὶν ἡμικυκλίου τὸ λεχθὲν τμήμα, δῆλον ἀχθείσης ἐν
 τῷ τραπέζιῳ διαμέτρου. ἀνάγκη γὰρ ταύτην ὑπὸ δύο πλευρὰς
 ὑποτείνουσαν τοῦ τραπέζιου τῆς ὑπολοίπου μιᾶς μείζονα ἢ δι-



1 ἀμφοτέρας a παρατελεύτῳ D: παρατελεύστῳ aEb: πλευραῖα F 2 εὐκλείδους D
 ὀρθογώνοις D 3 ὁ τὴν F τὴν ὀρθὴν om. a 5 προσθέντος D 8 ἐν τῷ
 ἐνδεκάτῳ a 9 πῶς δεῖ D 10 συστήσασθαι DF: ἐνστήσασθαι aEb¹ (ubi συνστήσασθαι
 corr.) οὖν om. D 12 ὁ Ἰπποκράτης Simplicii est 13 figuram om. libri
 μείζονα DF (sc. τὴν ἐκτὸς τοῦ μηνίσκου περιφέρειαν cf. p. 60, 24. 64, 5): μείζον aEb
 17 τῶν παραλλήλων i. e. ex duabus parallelis τριπλασίαν] eam proportionem quemad-
 modum construendo efficias cf. Praefatio nostra 19 τε om. D contra Eudemii usum
 22 παραγράφας D 23 κύκλου] hic nihil deest cf. Simplicius p. 63, 19 25 οὕτως
 om. F 27 πρώτου aF: πρώτως Eb: oblitt. D 29 ΑΓ ἴση a δὲ ἡ ΑΕ DF:
 ἡ ΔΕ aEb ἴσαι (αἱ) scripsi: καὶ libri: ἴσαι) καὶ Usener 30 καὶ τὰ ἐξῆς cf.
 Bretschneider p. 111¹ et Praefatio nostra 31 ἀχθείσης aEb: δεχθείσης F

πλασίαν εἶναι δυνάμει. ἐπεὶ γὰρ μείζων ἐστὶν ἡ ΒΔ τῆς ΑΓ, αἱ 14^r
 ΔΓ ΒΑ ἴσαι οὔσαι καὶ ἐπιζευγνῶσαι αὐτάς, ἐκβαλλόμεναι συμ- 25
 πεσοῦνται κατὰ τὸ Ζ. εἰ γὰρ παράλληλοί εἰσιν αἱ ΒΑ ΔΓ ἴσαι
 οὔσαι, αἱ δὲ τὰς ἴσας τε καὶ παραλλήλους ἐπιζευγνῶσαι καὶ αὐ-
 5 τὰι ἴσαι καὶ παράλληλοί εἰσιν, ἔσται ἡ ΑΓ ἴση τῇ ΒΔ, ὅπερ
 ἀδύνατον· συμπιπτουσῶν δὲ τῶν ΒΑ ΔΓ κατὰ τὸ Ζ αἱ ὑπὸ ΖΑΓ
 ΓΑΒ γωνίαὶ δύο ὀρθαῖς ἴσαι ἔσονται” διὰ τὸ εἶναι τοῦ πρώτου τῶν
 Εὐκλείδου. “μείζων δὲ ἡ ὑπὸ ΓΑΒ τῆς ὑπὸ ΓΑΖ ἡ ἐκτὸς τοῦ τρι-
 γώνου τῆς ἐντὸς * * * διὰ τὸ λβ τοῦ πρώτου. ἡμίσεια ἄρα ἡ ὑπὸ 30
 10 ΓΑΖ γωνία ἐστὶ τῆς ὑπὸ ΒΑΓ, “ἡ ἄρα ΒΓ μείζων ἢ διπλάσιον δύ-
 νεται ἑκατέρας τῶν ΒΑ ΑΓ, ὥστε καὶ τῆς ΓΔ. καὶ τὴν μεγίστην
 ἄρα τῶν τοῦ τραπεζίου πλευρῶν τὴν ΒΔ ἀναγκαῖον ἔλαττον δύνασθαι
 τῆς τε διαμέτρου καὶ τῶν ἐτέρων πλευρῶν ἐκείνης, ὅφ’ ἡν ὑπο-
 τείνει μετὰ τῆς διαμέτρου ἡ λεχθεῖσα. αἱ γὰρ ΒΓ ΓΔ μείζων ἢ
 15 τριπλάσιον δύνανται τῆς ΓΔ, ἡ δὲ ΒΔ τριπλάσιον. ὀξεῖα ἄρα ἐστὶν
 ἡ ἐπὶ τῆς μείζονος τοῦ τραπεζίου πλευρᾶς βεβηκυῖα γωνία.
 μείζων ἄρα ἡμικυκλίου ἐστὶ τὸ τμήμα ἐν ᾧ ἐστὶν. ὅπερ ἐστὶν 35
 ἡ ἔξω περιφέρεια τοῦ μηνίσκου”.

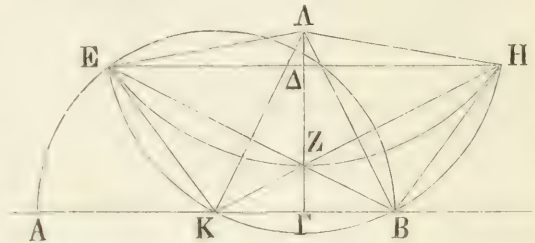
Τὸν δὲ τοῦ μηνίσκου τούτου τετραγωνισμόν παρήκην ὁ Εὐδῆμος ὡς
 20 σαφῆ οἶμαι. εἴη δὲ ἂν τοιούδε. ἐπειδὴ ἴσα ἐστὶν ἀλλήλοις ὁ μηνίσκος μετὰ
 τοῦ ἐπὶ τῆς μείζονος τοῦ τραπεζίου πλευρᾶς τμήματος τῷ τραπεζίῳ καὶ
 τοῖς ὑπὸ τῶν τριῶν ἴσων αὐτοῦ εὐθειῶν ἀποτεμονομένοις τμήμασιν, ὧν τὸ
 ἐπὶ τῆς μείζονος τοῦ τραπεζίου πλευρᾶς τμήμα ἴσον ἐστὶ τοῖς ὑπὸ τῶν
 ἴσων εὐθειῶν ἀφαιρουμένοις τοῦ κύκλου τρισὶ τμήμασιν, εἴπερ ἴσον 40
 25 τρισὶ δύνασθαι ὑπόκειται ἡ μείζων τοῦ τραπεζίου πλευρά, τὰ δὲ ὅμοια
 τμήματα πρὸς ἀλλήλα ἐστὶν ὡς τὰ ἀπὸ τῶν εὐθειῶν τετράγωνα· ἐὰν δὲ
 ἀπὸ ἴσων ἴσα ἀφαιρεθῇ τὰ καταλειπόμενά ἐστὶν ἴσα· ἴσος ἄρα ὁ μηνίσκος
 τῷ τραπεζίῳ. ἢ καὶ οὕτω συντομώτερον ἐρεῖς· ἐπειδὴ ἴσον ἐστὶ τὸ περὶ
 τὴν μείζονα τοῦ τραπεζίου πλευρὰν τμήμα τοῖς περὶ τὰς τρεῖς τὰς ἴσας

1 ΒΔ DFE^{b2}: ΩΔ E^{b1}: ΑΔ a 2 ΒΑ] ΑΒ F καὶ ἐπιζευγνῶσαι — ἴσαι οὔσαι (4)
 iteravit F ἐπιζευγνῶσαι D hic et v. 26 συμπεσοῦνται DF: ἐμπεσοῦνται aE^b
 3 οἱ γὰρ E 4 αὐταί F: αὐταί aDE^b 5 εἰσιν post ἴσαι ponit F 6 δὲ] δὴ
 Usener ante αἱ fortasse intercidesse γίνεται τρίγωνον τὸ ΑΓΖ καὶ observat Usener
 7 ΓΑΒ] γὰ α β F 8 ΓΑΒ DE^b F: ΓΑ a ἡ ἐκτῆς F τοῦ om. D 9 lacunam
 post ἐντὸς indicavit Usener. nam Euclidis locus I 32 inepte citatur, nisi probatur ang.
 ΓΑΖ = ΑΒΓ + ΒΓΑ (vel eum Δ ΑΒΓ aequicurrium, ang. ΓΑΖ = 2 ΑΒΓ), unde ang. ΒΑΓ
 > 2 ΑΒΓ. ἡμίσεια ἄρα ἡ ὑπὸ ΓΑΒ γωνία τῆς ΓΑΖ corrigebat correctumque debebat Bret-
 schneider p. 112³ διὰ τὸ om. F ἡμίσει F ἡ ὑπὸ — τῶν ΒΑ ΑΓ (v. 11) om.
 lacuna xl litt. rel. (in marg. ζήτει) F 10 ΓΑΖ aE^b: ΖΑΓ D ἐστὶ D: om. aE^b
 ὑπὸ ΒΑΓ D: ΒΑΓ om. E^b: ὑπὸ om. a ΒΓ D: ΑΓ aE^b μείζων aE^b: μείζων D
 11 ΓΔ D: ΓΒ aE^b F τὴν ΒΔ D: om. aE^b F 15 τετραπλάσιον a sed cf. p. 62, 17
 16 πλευρᾶς τμήματος F 20 ἀλλήλοις ἐστὶν a 21 τῷ τε F 22 ἀποτεμη-
 μένοις D 27 ἀπὸ τῶν ἴσων D 28 συντομώτερον DF: σύντομον E: συντόμως a
 29 μείζονας F

περιγραφῆσαι (διότι καὶ τὸ ἀπ' αὐτῆς τετράγωνον τριπλάσιον τοῦ ἀπὸ 14^a ἐκάστης), ἐὰν κενὸν προστεθῆ τὸ περιεχόμενον ἐπίπεδον ὑπὸ τε τῶν τριῶν ἴσων εὐθειῶν καὶ τῆς τοῦ μείζονος τμήματος περιφερείας, ἔσται ὁ μῆσιχος 45 ἴσος τῷ τραπέζιῳ· οὗ τετραγωνισθέντος (διότι ἔχομεν πᾶν εὐθύγραμμον

5 τετραγωνίσει) τετραγωνισθήσεται καὶ ὁ μείζονα ἡμικυκλίου τὴν ἐκτὸς περιφέρειαν ἔχων μῆσιχος.
 “Εἰ δὲ ἐλάττων ἡμικυκλίου εἴη, προγράψας τοιόνδε τι

10 ὁ Ἰπποκράτης τοῦτο κατεσκεύασεν· ἔστω κύκλος οὗ διάμετρος ἐφ' ἧ [ῆ] AB, κέντρον δὲ αὐτοῦ ἐφ' 15 ᾧ K· καὶ ἡ μὲν ἐφ' ἧ ΓΔ δίχα τε καὶ



πρὸς ὀρθῶς τέμνεται τὴν ἐφ' ἧ BK· ἡ δὲ ἐφ' ἧ EZ κείσθω ταύτης μεταξὺ καὶ τῆς περιφερείας ἐπὶ τὸ Β νεύουσα τῶν ἐκ τοῦ κέντρου ἡμικλίᾳ οὕσα δυνάμει· ἡ δὲ ἐφ' ἧ EH ἡχθῶ παρά τὴν ἐφ' ἧ AB. 20 καὶ ἀπὸ τοῦ K ἐπέξεύχθωσαν ἐπὶ τὰ E Z· συμπιπτέτω δὲ ἐκβαλλομένη ἢ ἐπὶ τὸ Z ἐπιξευχθεῖσα τῇ ἐφ' ῆ EH κατὰ τὸ H καὶ πάλιν ἀπὸ τοῦ B ἐπὶ τὰ Z H ἐπέξεύχθωσαν· φανερὸν δὲ ὅτι ἡ μὲν ἐφ' ἧ EZ ἐκβαλλομένη ἐπὶ τὸ B πεσεῖται (ὑπόκειται γὰρ ἡ EZ ἐπὶ τὸ B νεύουσα). ἡ δὲ ἐφ' ἧ BH ἴση ἔσται τῇ ἐφ' ἧ EK.”

25 Τοῦτο δὲ ἴσως μὲν ἂν τις καὶ προχειρότερον δεῖξειεν, ἐμοὶ δὲ ἐκ τῶν προσωμολογημένων οὕτως ἐπῆλθεν δεῖξιαι· ὑπόκειται ἡ ΔΓ' τὴν BK δίχα τε καὶ πρὸς ὀρθῶς τέμνειν· ἐπὶ τῆς ΔΓ' ἄρα τὸ κέντρον ἐστὶ τοῦ περὶ τὸ 14^a τραπέζιον γραφησομένου κύκλου διὰ τὸ πόρισμα τοῦ πρώτου θεωρήματος τοῦ ἐν τῷ τρίτῳ τῶν Εὐκλείδου Στοιχείων· ἐπειδὴ δὲ παράλληλός ἐστιν 30 ἡ EH τῇ KB καὶ εἰς αὐτὰς ἐμπέπτωκεν ἡ ΓΔ, τὰς ἐντὸς γωνίας δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ποιεῖ διὰ τὸ κθ τοῦ πρώτου· ὀρθαὶ δὲ αἰ πρὸς τῷ Γ· ὀρθαὶ ἄρα καὶ αἰ πρὸς τῷ Δ· ἡ οὖν ΓΔ (ῆ) διὰ τοῦ κέντρου τὴν EH [μὴ διὰ

5 περιφέρειαν om. F 7 fig. om. libri ἔλαττων aEb 13 ἐφ' ἧ aEb: ἐφ' ἧς D: ἐφη F ἡ delevi ἐφ' ᾧ D: ἐφ' οὗ aFEb 17 κείσθω — ἐφ' ἧ EH (v. 19) om. aEb ταύτης τε desiderat Usener cf. ad p. 62, 19 19 ἡμικλίᾳ δυνάμει] constructio videatur in Praefatione in οὕσα desinit f. 23^v F; ff. 24—25 vacua sunt relicta, in quibus verba desiderantur inde a δυνάμει (v. 19) ad p. 69, 34 20 ἐπέξεύχθωσαν Usener: ἐπέξεύχθω DE^b: ἐπιξεύχθω a συμπιπτέτω Eb: συμπιπτέσθω ad 21 ἡ ἐπὶ τὸ Z Usener: ἐπὶ τὸ Z ἡ libri 23 ἐπὶ τὸ B Bretschneider: ἐπὶ τὸ E libri 26 οὕτως ἐπῆλθεν δεῖξιαι. inscita Simplicii ratio demonstranda velut demonstrata sumentis. immo cum EZ = ZH, KZ = ZB et ang. EZK = HZB probari possit, Δ EKZ ≅ HZB. ergo EK = BH = KB' Usener δίχα D: διχῶς aEb 29 ἐν τῷ γ D 31 πρὸς τὸ Γ a 32 πρὸς τὸ Δ a <ῆ> addidit Usener μὴ διὰ τοῦ κέντρου [i. e. ἡ διὰ τοῦ κέντρου emendatio pravo loco intrusa] DE^b: om. a

τοῦ κέντρου] πρὸς ὀρθὰς τέμνουσα καὶ διέγα τέμνει διὰ τὸ τρίτον τοῦ τρίτου¹⁴
 τῶν Στοιχείων. ἐπεὶ οὖν ἴση ἐστὶν ἡ ΔΗ τῇ ΔΕ, κοινὴ δὲ ἡ ΔΖ καὶ 5
 ὀρθαὶ αἱ πρὸς τῷ Δ, καὶ βάσις ἄρα ἡ ΖΗ βάσει τῇ ΖΕ ἴση. ἀλλὰ καὶ ἡ
 ΒΖ τῇ ΖΚ ἐστὶν ἴση, διότι καὶ ἡ ΒΓ τῇ ΓΚ, κοινὴ δὲ ἡ ΓΖ καὶ ὀρθαὶ
 5 αἱ πρὸς τῷ Γ. ἐπεὶ οὖν δύο αἱ ΗΖ ΖΒ ὁσαὶ ταῖς ΚΖ ΖΕ ἴσαι καὶ γω-
 νία αἱ κατὰ κορυφὴν ἴσαι. καὶ βάσις ἡ ΗΒ βάσει τῇ ΕΚ ἴση.

“Περιγεγράφθω δὴ περὶ τὸ ΕΖΗ τρίγωνον τμημα κύκλου [τὸ
 ΕΖΗ] ὁμοιον ἐκάστω τῶν ΕΚ ΚΒ ΒΗ τμημάτων.”

“Τούτων οὖν οὕτως ἐχόντων τὸ τραπέζιον φημι ἐφ’ οὗ ΕΚΒΗ 10
 περιλήψεται κύκλος. τὸ μὲν γὰρ ΕΚΗ τρίγωνον περιλήψεται
 κύκλος· ἔχομεν γὰρ ἐν τῷ πέμπτῳ τοῦ τετάρτου τῶν Στοιχείων περὶ
 τὸ δοθὲν τρίγωνον κύκλον περιγράψαι. “ἐὰν οὖν δεῖξω τῇ ἀπὸ τοῦ
 κέντρου ἐπὶ τὸ Κ ἴσην τὴν ἀπὸ τοῦ κέντρου ἐπὶ τὸ Β. ὀψλον ὅτι
 τὸ γραφόμενον τμημα κύκλου διὰ τοῦ ΕΚΗ ἤξει καὶ διὰ τοῦ Β.
 15 καὶ περιλήψεται κύκλου τμημα τὸ τραπέζιον.” ὅπερ τμημα καὶ τὸ
 πρίγνων περιέχει τὸ ἐφ’ οὗ ΕΖΗ. ληφθέντος οὖν κέντρου οἷον τοῦ Α καὶ
 ἐπιξυγνυμένων τῶν ΑΕ ΑΗ ΑΚ ΑΒ, ἐπειδὴ ἰσοσκελὲς ἐστὶ τὸ ΕΑΗ τρί- 15
 γωνον (ἐκ κέντρου γὰρ ἴσαι), (ἴσαι) εἰσὶν αἱ πρὸς τῇ βάσει γωνία ἡ ὑπὸ
 ΑΗΕ τῇ ὑπὸ ΑΕΗ διὰ τὸ πέμπτον τοῦ πρώτου τῶν Εὐκλείδου. ἔστι δὲ ἡ
 20 ὑπὸ ΒΗΕ ἴση τῇ ὑπὸ ΚΕΗ, διότι καὶ ἡ ΕΒ ἴση τῇ ΚΗ ὡς ἐδείχθη.
 καὶ ὅλη ἄρα ἡ ὑπὸ ΒΗΑ ὅλη τῇ ὑπὸ ΚΕΑ ἐστὶν ἴση· ἔστι δὲ καὶ ἡ ΚΕ
 τῇ ΒΗ ἴση. καὶ βάσις ἄρα ἡ ΚΑ τῇ ΑΒ ἴση ἐστίν· ἴση ἄρα τῇ ἀπὸ
 τοῦ κέντρου τῇ ΑΚ ἡ ΑΒ. γεγράφθω οὖν τὸ τμημα.

“Τούτων οὕτως ἐχόντων ὁ γενόμενος μηνίσκος οὗ ἐκτὸς περι- 20
 25 φέρεια ἡ ΕΚΒΗ ἴσος ἔσται τῷ εὐθυγράμμῳ τῷ συγκειμένῳ ἐκ
 τῶν τριῶν τριγῶνων τῶν ΒΖΗ ΒΖΚ ΕΚΖ. τὰ γὰρ ἀπὸ τῶν εὐ-
 θειῶν ἐφ’ αἷς ΕΖ ΖΗ ἀφαιρούμενα ἐντὸς τοῦ μηνίσκου ἀπὸ τοῦ
 εὐθυγράμμου τμήματα ἴσα ἐστὶ ταῖς ἐκτὸς τοῦ εὐθυγράμμου
 τμήμασιν ἀφαιρουμένοις ὑπὸ τῶν ΕΚ ΚΒ ΒΗ. ἐκάτερον γὰρ τῶν

2 ΔΗ Bretschneider: Δ libri ΔΖ D: AZ aE^b 3 τῷ DE^b: τὸ a ΖΗ Bretschneider: Ζ libri 4 ἐστὶν D: om. aE^b ἴση a 5 τῷ DE: τὸ a 6 ἴση a 7 περιγράφθω E^b ἡ περιγεγράφθω — τμημάτων (v. 8) in Eudemo post τὸ τμημα v. 23 sedem habuerunt. Simplicius inepte ita traiecit ut antecedant locum de exteriori lunulae ambitu nec curavit quod hic iam respiciuntur huius exterioris ambitus sectiones tamquam demonstratae. Usener δὴ] δὲ καὶ Usener ΕΖΗ E^b: ΕΖ aD τὸ ΕΖΗ emendatam prioris loci lectionem delevi: τὸ ΕΖ, ΖΗ frustra Bretschneider 9 τούτων post οὖν iter. E^b 10 ΕΚΗ] E. KE E^b 13 τὴν D: om. aE^b post κέντρου habet οὗ a 14 γραφόμενον Usener 16 Α DE^b: ΑΕ a 17 ἐστὶ om. D ΕΑΗ DE^b: ΕΚΗ a 18 ἐκ κέντρου γὰρ ἴσαι εἰσὶν E^b et D (εἰσὶν obl.): αἱ γὰρ ἐκ τοῦ κέντρου ἴσαι, ἴσαι εἰσὶν fortasse recte a 21 ἡ ὑπὸ ΒΗΕ ὅλη τῇ ὑπὸ ΚΕΗ libri: corr. Bretschneider p. 116^o δὲ om. D 23 γεγράφθω οὖν DE^b: τὰ τῇ δὴ γεγράφθω a post τμημα inserenda in Eudemo περιγεγράφθω — τμημάτων (vv. 7. 8) cf. adn. 24 τούτων οὖν a 26 ΒΖΚ] ΒΖΓ a

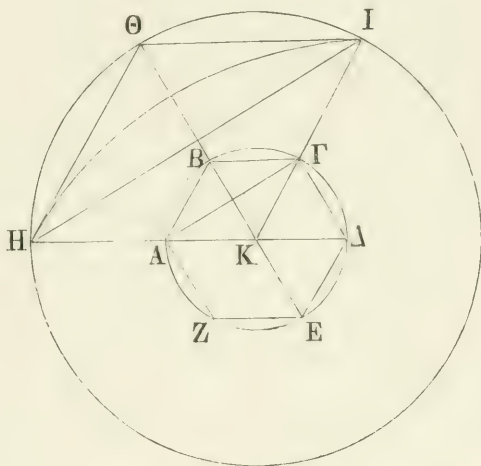
ἐν τῆς ἡμιολίου ἐστὶν ἐκάστου τῶν ἐκ τῆς. ἡμιολία γὰρ ὑπόκειται 14^v
 ἢ EZ τῆς ἐκ τοῦ κέντρου. τουτέστι τῆς EK καὶ KB καὶ BH.”
 ἐδείχθη γὰρ καὶ αὕτη ἴση τῆ EK. εἰ οὖν ἐκάτερα τῶν EZ ZH ἡμιολία 25
 ἐστὶ δυνάμει ἐκάστης τῶν εἰρημένων τριῶν, ὡς δὲ εὐθέτα πρὸς τὰς εὐ-
 5 θείας τμήματα πρὸς τὰ τμήματα, τὰ δύο ἄρα τμήματα τοῖς τρισὶν ἐστὶν
 ἴσα. “εἰ οὖν ὁ μὲν μηνίσκος τὰ τρία τμήματά ἐστι καὶ τοῦ εὐ-
 θυγράμμου τὸ παρὰ τὰ δύο τμήματα, τὸ δὲ εὐθύγραμμον μετὰ
 τῶν δύο τμημάτων ἐστὶ χωρὶς τῶν τριῶν, ἔστι δὲ τὰ δύο τμή-
 ματα τοῖς τρισὶν ἴσα, ἴσος ἂν εἴη ὁ μηνίσκος τῶ εὐθύγραμμῳ.”
 10 “Ὅτι δὲ οὗτος ὁ μηνίσκος ἐλάττονα ἡμικυκλίου τὴν ἐκ τῆς ἔχει
 περιφέρειαν, δείκνυσι διὰ τοῦ τῆν EKH γωνίαν ἐν τῶ ἐκ τῆς οὖσαν 30
 τμήματι ἀμβλεῖαν εἶναι.” δέδεικται γὰρ ἐν τῶ λα τοῦ τρίτου τῶν
 Εὐκλείδου Στοιχείων. ὅτι “ἡ ἐν τῶ ἐλάττονα ἡμικυκλίου τμήματι μείζων ὀρ-
 θῆς ἐστίν”. “ὅτι δὲ ἀμβλεῖα ἐστὶν ἡ ὑπὸ EKH γωνία, δείκνυσιν
 15 οὗτος· ἐπεὶ ἡ μὲν ἐφ’ ἡ EZ ἡμιολία ἐστὶ τῶν ἐκ τοῦ κέντρου
 δυνάμει, ἡ δὲ ἐφ’ ἡ KB μείζων τῆς ἐφ’ ἡ BZ, διότι καὶ γωνία
 ἡ πρὸς τῶ Z μείζων, ὡς δείξω, ἴση δὲ ἡ BK τῆ KE, φανερόν ὅτι
 κἂν ἡ ἐφ’ ἡ BK μείζων ἡ τῆς ἐφ’ ἡ BZ ἢ διπλασία μήκει, καὶ
 ἡ ἐφ’ ἡ KE * * * ὥστε τῆς ἐφ’ ἡ KZ ἄρα μείζων ἢ διπλασία μήκει 35
 20 καὶ δυνάμει διὰ τὴν ὁμοιότητα τῶν τριγώνων τῶν BEK BKZ.
 ἔστι γὰρ ὡς ἡ EB πρὸς BK, οὕτως ἡ EK πρὸς KZ· ὥστε ἡ ἐφ’
 ἡ EK μείζων ἐστὶ τῆς ἐφ’ ἡ KZ ἢ διπλασία δυνάμει· ἡ δὲ ἐφ’ ἡ
 EZ ἡμιολία δυνάμει τῆς ἐφ’ ἡ EK· ἡ ἄρα ἐφ’ ἡ EZ μείζων ἐστὶ
 25 δυνάμει τῶν ἐφ’ αἷς EK KZ. εἰ μὲν γὰρ διπλασία ἦν δυνάμει ἡ
 EK τῆς KZ, ἡμιολία δὲ ἡ ZE τῆς EK, ἦν ἂν ἡ EZ ἴση δυνάμει
 ταῖς EK KZ ὡς ἐπὶ ἀριθμῶν τῶν ̄ ̄ β̄· ἐπειδὴ δὲ μείζων ἡ 40
 διπλασία ἐστὶ δυνάμει ἡ EK τῆς KZ, ὡς ἔχει τὰ ̄ πρὸς τὸ ̄,

1 δυνάμει post ἡμιολία γὰρ deesse recte vidit Bretschneider p. 117, sed omisit sine
 dubio ipse Simplicius ut in suo additamento v. 4. 5 et p. 68, 13 2 KB] AB a
 3 ἡμιολίω D: ὁμοίω E^b 4 δὲ D: δὲ αἰ aE^b 8 χωριστῶν τριῶν aE^b: χωριστὸν τριῶν D
 ἐστὶ δὲ καὶ D 12 λα D: γα E^b: τριτω a 16 KB] EKB D: BK aE^b BZ
 aE^b: IBZ D 17 ἡ πρὸς τῶ Z] scil. ang. KZB > ZKB ὡς δείξω Hippocratis est
 dictum. ab Eudemo locus non servatus 18 ἡ ἐφ’ ἡ BK Usener: ἡ ἐφ’ ἡ BE DE^b:
 ἡ ἐφ’ ἡ KE a ἡ] ἡ item v. 19. 22 E^b μήκει si verum esset καὶ εἰ — εἴη
 dicendum fuit. unde δυνάμει Eudemo dedit Usener 19 KE (D?)E^b: BE a ὥστε
 κτλ. locum male habitum ita restituendum coniecit Usener: ἔσται [sic pro ὥστε] τῆς ἐφ’
 ἡ (BZ, καὶ τῆς ἐφ’ ἡ) KZ ἄρα μείζων ἢ διπλασία δυνάμει. (ἔστι δὲ μείζων ἢ διπλασία δυνάμει)
 διὰ τὴν ὁμοιότητα κτλ., alia Bretschneider: κἂν ἡ ἐφ’ ἡ KE μείζων ἢ τῆς ἐφ’ ἡ BZ, καὶ ἡ
 ἐφ’ ἡ BE μείζων ἐστὶ (sic) τῆς ἐφ’ ἡ BZ ἢ διπλασία μήκει. ὥστε ἡ ἐφ’ ἡ KE ἄρα (sic)
 μείζων ἐστὶ τῆς ἐφ’ ἡ KZ ἢ διπλασία δυνάμει διὰ κτλ. 20 τῶν prius om. a 21 BK
 Bretschneider: BZ libri 22 plenam demonstrationem Hippocratis, cur esset EK² > 2 KZ²,
 verisimile est ex trapezii natura deductam fuisse, quo spectat ὡς δείξω v. 33 cf. Praefatio
 24 διπλασία a: διπλασίον D: διπλάσιον E^b post δυνάμει iterant τῶν ἐφ’ αἷς EK KZ aE^b
 25 EZ Bretschneider: Z libri 27 EK τῆς KE μείζων (omissis KZ ὡς ἔχει — τῶν EK KZ
 [p. 67, 1]) aE^b lacunam ante ὡς statuit Usener. ‘nam tum demum esset EK²: KZ² = 4:1,
 si esset EK = 2 KZ quod secus est. itaque intercidit (ἐλάττων δὲ ἦ)’ ὡς ἔχει in lit. D

(ἐπειδὴ τὰ ϵ τῶν ϵ μείζονά ἐστι) καὶ ἡ EZ τῶν EK KZ μείζων 14^r
 ἐστὶ δυνάμει· ἀμβλεῖα ἄρα ἐστὶν ἡ πρὸς τῷ K γωνία, ἔλαττον
 ἄρα ἡμικυκλίου τὸ τμήμα ἐν ϕ ἐστίν. οὕτως μὲν οὖν ὁ Ἰππο-
 κράτης πάντα μηνίσκον ἑτετραγώνισεν, εἴπερ καὶ τὸν ἡμικυκλίου
 5 καὶ τὸν μείζονα ἡμικυκλίου καὶ τὸν ἐλάττονα ἔχοντα τὴν ἐκτὸς
 περιφέρειαν.”

Ἄλλ' οὐχὶ τὸν ἐπὶ τῆς τοῦ τετραγώνου πλευρᾶς μόνον, ὡς ὁ Ἀλέ-
 ξάνδρος ἰστόρησεν. οὐ μὲντοι οὐδὲ τὸν κύκλον ἐπεχειρήσε τετραγωνίσει διὰ
 τῶν περὶ τὴν τοῦ ἑξαγώνου πλευρὰν μηνίσκων, ὡς καὶ τοῦτο ὁ Ἀλέξαν- 45
 10 δρός φησιν.

“Ἀλλὰ μηνίσκον
 ἅμα καὶ κύκλον ἑτε-
 τραγώνισεν οὕτως·
 ἔστρωσαν περὶ κέντρον
 15 ἐφ' οὗ K δύο κύκλοι,
 ἡ δὲ τοῦ ἐκτὸς δια-
 μετρος ἑξαπλασία δυ-
 νάμει τῆς τοῦ ἐντὸς
 καὶ ἑξαγώνου ἑγγρα-
 20 φέντος εἰς τὸν ἐντὸς
 κύκλον τοῦ ἐφ' οὗ
 ABΓΔEZ αἵ τε ἐφ'
 ὦν KA KB KΓ ἐκ τοῦ
 κέντρου ἐπιζευχθεῖ-
 25 σαι ἐκβεβλήσθωσαν
 ἕως τῆς τοῦ ἐκτὸς



κύκλου περιφερείας καὶ (αἱ) ἐφ' ὧν HΘ ΘΙ <HI> ἐπεζεύχθωσαν
 καὶ ὄηλον ὅτι καὶ αἱ HΘ ΘΙ ἑξαγώνου εἰσὶ πλευραὶ τοῦ εἰς τὸν
 μείζονα κύκλον ἑγγραφομένου. καὶ περὶ τὴν ἐφ' ἣν HI τμήμα 50
 30 ὅμοιον τῷ ἀφαιρουμένῳ ὑπὸ τῆς ἐφ' ἣν HΘ περιγεγραφθῶ. ἐπεὶ
 οὖν τὴν μὲν ἐφ' ἣν HI τριπλασίαν ἀνάγκη εἶναι δυνάμει τῆς ἐφ' ἣν
 ΘH τοῦ ἑξαγώνου πλευρᾶς (ἡ γὰρ ὑπὸ δύο τοῦ ἑξαγώνου πλευρᾶς
 ὑποτείνουσα μετὰ ἄλλης μιᾶς ὀρθὴν περιέχουσα γωνίαν τὴν ἐν
 ἡμικυκλίῳ ἴσον δύνανται τῇ διαμέτρῳ, ἡ δὲ διάμετρος τετραπλά-
 35 σιον δύνανται τῆς τοῦ ἑξαγώνου ἴσῃς οὔσης τῇ ἐκ τοῦ κέντρου
 διὰ τὸ τὰ μήκει διπλάσια εἶναι δυνάμει | τετραπλάσια), ἡ δὲ ΘH 15^r
 ἑξαπλασία τῆς ἐφ' ἣν AB, ὄηλον ὅτι τὸ τμήμα τὸ περὶ τὴν ἐφ'

7 τραγώνου Eb 9 ὁ (post τοῦτο) D: om. aEb 11 figuram om. libri 17 ἑξα-
 πλασία] cf. Praefatio 21 οὗ Usener: ὦν libri 27 αἱ post καὶ add. Usener
 III add. Usener omissum ratus a Simplicio, qui καὶ ὀηλονότι — ἑγγραφομένου addidisset
 28 αἱ scripsi: ἡ libri 29 ἐφ' ἣ] ἐφ' ἣς aDEb III] libri semper II: correxit ple-
 rumque Spengel 31 ἀνάγκη D: ἀναγκαῖον aEb 33 ἄλλῃς] πλευρᾶς coni. Usener
 34 δύνανται Eb 36 μήκει a: μήκη DEb εἶναι D: post τετραπλάσια posuerunt aEb
 37 ἑξαπλασία a: ἑξαπλασίῳ D: ἑξαπλάσιον Eb ἐφ' ἣς a

ἢ ΗΙ περιγραφὲν ἴσον εἶναι συμβαίνει τοῖς τε ἀπὸ τοῦ ἐκτός κύ- 15^r
 κλου ὑπὸ τῶν ἐφ' αἷς ΗΘ ΘΙ ἀφαιρουμένοις καὶ τοῖς ἀπὸ τοῦ ἐν-
 τὸς ὑπὸ τῶν τοῦ ἐξαγώνου πλευρῶν ἀπασῶν." τὰ γὰρ ὅμοια τῶν
 κύκλων τμήματα πρὸς ἀλλήλα ἔστιν ὡς τὰ ἀπὸ τῶν βάσεων τετράγωνα.
 5 διότι καὶ οἱ ὅμοιοι κύκλοι πρὸς ἀλλήλους εἰσὶν ὡς τὰ ἀπὸ τῶν διαμέτρων
 τετράγωνα. "ἢ γὰρ ΗΙ τῆς ΗΘ τριπλάσιον δύναται, ἴσον δὲ τῇ
 ΗΘ δύναται ἢ ΘΙ, δύναται δὲ ἑκατέρω τούτων ἴσον καὶ αἱ ἐξ
 πλευραὶ τοῦ ἐντὸς ἐξαγώνου, διότι καὶ ἡ διάμετρος τοῦ ἐκτός
 κύκλου ἐξαπλάσιον ὑπόκειται δύνασθαι τῆς τοῦ ἐντός· ὡς δὲ
 10 ἡ διάμετρος πρὸς τὴν διάμετρον, οὕτω καὶ αἱ ἐκ τοῦ κέντρου,
 ἢ δὲ ἐκ τοῦ κέντρου ἴση ἔστί τῇ τοῦ ἐξαγώνου πλευρᾷ", ὡς τὸ
 πόρισμα λέγει τοῦ προτελεύτου θεωρήματος ἐν τῷ τετάρτῳ βιβλίῳ τῶν
 Εὐκλείδου Στοιχείων. ὡς δὲ αἱ πλευραὶ οὕτω καὶ τὰ τμήματα. "Ὅστε ὁ 10
 μὲν μηνίσκος ἐφ' οὗ ΗΘΙ τοῦ τριγώνου ἐλάττων ἂν εἴη ἐφ' οὗ
 15 τὰ αὐτὰ γράμματα τοῖς ὑπὸ τῶν τοῦ ἐξαγώνου πλευρῶν ἀφαιρου-
 μένοις τμήμασιν ἀπὸ τοῦ ἐντός κύκλου. τὸ γὰρ ἐπὶ τῆς ΗΙ τμή-
 μα ἴσον ἦν τοῖς τε ΗΘ ΘΙ τμήμασι καὶ τοῖς ὑπὸ τοῦ ἐξαγώνου
 ἀφαιρουμένοις. τὰ οὖν ΗΘ ΘΙ τμήματα ἐλάττω ἔστί τοῦ περὶ
 τὴν ΗΙ (τμήματος τοῖς) τμήμασι [καὶ] τοῖς ὑπὸ τοῦ ἐξαγώνου ἀφαι-
 20 ρουμένοις. κοινῶ οὖν προστεθέντος τοῦ ὑπὲρ τὸ τμήμα τὸ
 περὶ τὴν ΗΙ μέρους τοῦ τριγώνου, ἐκ μὲν τούτου καὶ τοῦ περὶ 15
 τὴν ΗΙ τμήματος τὸ τρίγωνον ἔσται, ἐκ δὲ τοῦ αὐτοῦ καὶ τῶν
 ΗΘ ΘΙ τμημάτων ὁ μηνίσκος. ἔσται οὖν ἐλάττων ὁ μηνίσκος τοῦ
 τριγώνου τοῖς ὑπὸ τοῦ ἐξαγώνου ἀφαιρουμένοις τμήμασιν.
 25 ὁ ἄρα μηνίσκος καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ ἐξαγώνου ἀφαιρούμενα τμή-
 ματα ἴσα ἔστιν τῷ τριγώνῳ, καὶ κοινῶ προστεθέντος τοῦ ἐξα-
 γώνου τὸ τρίγωνον τοῦτο καὶ τὸ ἐξάγωνον ἴσα ἔστί τῷ τε μη-
 νίσκῳ τῷ λεχθέντι καὶ τῷ κύκλῳ τῷ ἐντός. τὸ γὰρ τρίγωνον
 ἴσον ἦν τῷ τε μηνίσκῳ καὶ τοῖς ὑπὸ τοῦ ἐξαγώνου ἀφαιρου- 20
 30 μένοις τμήμασι τοῦ ἐντός κύκλου. εἰ οὖν τὰ εἰρημένα εὐθύ-
 γραμμα δυνατόν τετραγωνισθῆναι, καὶ τὸν κύκλον ἄρα μετὰ τοῦ
 μηνίσκου." τὰ μὲν οὖν περὶ τοῦ Χίου Ἰπποκράτους μᾶλλον ἐπιτρεπτόν
 Εὐδόκημῳ γινώσκειν ἐγγυτέρω τοῖς χρόνοις ὄντι καὶ Ἀριστοτέλους ἀχροατῆ.
 ὁ δὲ διὰ τῶν τμημάτων τετραγωνισμὸς τοῦ κύκλου, ὃν ὡς ψευδογραφοῦντα

2 ἀφαιρουμένου D καὶ τοῖς Usener: καὶ ταῖς libri 3 'post ἀπασῶν suam demon-
 strationem Simplicius inculcat non intellegens accuratissimam demonstrationem eiusdem
 rei genuinam sequi, verbis usus ab Eudemo alienis nempe Euclideis cf. XII 2' Usener
 6 ἢ γὰρ ΗΙ Usener: εἰ γὰρ ἢ Η libri 7 ΗΘ] ΘΗ D δύναται aE^b 9 ἐξα-
 πλάσιον a: ἑπταπλάσιον DE 10 καὶ αἱ] αἱ om. D 11 τὸν πορισμὸν D 12 προτε-
 λεύτου] IV 15 13 τοῦ εὐκλείδου a 14 ΗΘΙ DE^b: ΗΘ a ἐλάττων a: ἐλάττων
 DE^b ἐφ' οὗ] τοῦ ἐφ' οὗ dubitanter Usener 18 ἐλάττω a: ἐλάττω (sic) E: ἐλά-
 ττονα D τοῦ περὶ τὴν ΗΙ τμήματος τοῖς τμήμασι τοῖς Bretschneider: τοῖς περὶ τὴν ΗΙ
 τμήμασιν καὶ τοῖς libri 21 μὲν οὖν D 22 τὸ om. D 24 τριγώνου D: τετρα-
 γώνου aE^b 26 ἔστιν ἴσα aE^b 28 ἐκτός a

αἰτιᾶται ὁ Ἀριστοτέλης, ἢ τὸν διὰ τῶν μηνίσκων αἰνίττεται (καλῶς γὰρ 15
 καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐνεδοίασεν εἰπὼν “εἰ ὁ αὐτός ἐστι τῶν διὰ τῶν μηνίσκων”)
 ἢ οὐκ εἰς τὰς Ἱπποκράτους δεῖξεις ἀποβλέπει ἀλλὰ τινὰς ἄλλας, ὧν μίαν 25
 καὶ ὁ Ἀλέξανδρος παρέθετο, ἢ τὸν μετὰ τοῦ μηνίσκου τετραγωνισμόν τοῦ
 5 κύκλου αἰτιᾶται τοῦ Ἱπποκράτους. ὃν τῶν ὄντι διὰ τῶν τμημάτων ἀπέδειξε
 τῶν τριῶν ἐν τῶν ἐλάττωνι. τάχα γὰρ καὶ κυριώτερον αὕτη ἢ ἀπό-
 δεῖξις ῥηθείη ἢ διὰ τμημάτων ἢ περὶ ἢ διὰ τῶν μηνίσκων. τμήμα γὰρ κύκλου
 καὶ ὁ Εὐκλείδης ἐν τῶν τρίτῳ τῶν ἑαυτοῦ Στοιχείων ὠρίσατο “τὸ περιεχό-
 μενον σχῆμα ὑπὸ τε εὐθείας καὶ κύκλου περιφερείας”. οἱ οὖν μηνίσκοι 30
 οὐδὲ κυρίως τμημάτ’ εἰσι. καὶ εἴη ἂν ψευδογράφημα ἐν τούτῳ τὸ μετὰ
 τοῦ μηνίσκου τετραγωνίζῃ τὸν κύκλον, ἀλλὰ μὴ καθ’ ἑαυτὸν, ἐπεὶ πάντα
 τὰ ληφθέντα εἰς τὴν ἀπόδειξιν ἀπὸ γεωμετρικῶν ἀρχῶν εἴληπται. ἀλλ’ εἰ
 ὁ τοῦ μηνίσκου τετραγωνισμὸς καθολικὸς ὑπὸ τοῦ Ἱπποκράτους δοκεῖ παρα-
 δίδοσθαι (πᾶς γὰρ μηνίσκος ἦτοι ἡμικυκλίῳ τὴν ἐκτὸς ἔχει περιφέρειαν ἢ
 15 μείζωνος ἡμικυκλίῳ τμήματος ἢ ἐλάττωνος), δυνατόν φαίη ἂν τις ἐκ τοῦ
 ἴσου τετραγώνου τῶν τε μηνίσκῳ καὶ τῶν κύκλῳ, ἀφαιρέθοντος τετραγώνου 35
 ἴσου τῶν μηνίσκῳ, τὸ λοιπὸν εὐθύγραμμον τετραγωνίσαντα ἴσον τετραγώνον
 τῶν κύκλῳ ποιῆσαι μόνῳ. πῶς οὖν ἐτι ψευδογραφεῖσθαι δοῖται ὁ τοῦ Ἱππο-
 κράτους τετραγωνισμὸς, εἰ μήπω εὐρήσθαι ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους ἐνομήσθη
 20 λέγοντος ἐν Κατηγορίαις· “οἶον ὁ τοῦ κύκλου τετραγωνισμὸς εἰ ἔστιν ἐπι-
 στητός, ἐπιστήμη μὲν αὐτοῦ οὐκ ἔστι πῶ, τὸ δὲ ἐπιστητόν ἐστι”. καίτοι
 τοῦ Χίου Ἱπποκράτους πρὸ Ἀριστοτέλους ὄντος, ὥστε καὶ τὸν Εὐδῆμον
 ἐν τοῖς παλαιότεροις αὐτὸν ἀριθμεῖν. μήποτε οὖν οὐ καθόλου πᾶς μηνίσκος 40
 ὑπὸ τοῦ Ἱπποκράτους ἐτετραγωνίσθη. καὶν γὰρ ἢ ἐκτὸς τοῦ μηνίσκου περιφέ-
 25 ρεῖα ὀρίσθη, ἀλλ’ ἐκαίνης καμμένης τὰς ἐντὸς τοῦ μηνίσκου περιφερείας ἀπείρου
 ἦτοι ἐπ’ ἀπειρον ἄλλην καὶ ἄλλην γράφειν δυνατόν ἐπ’ ἀπειρον διαιρου-
 μένου τοῦ ἐπιπέδου, ὥστε τῆς ἐκτὸς τῆς αὐτῆς μενούσης τοὺς μὲν μείζονας
 τοὺς δὲ ἐλάττονας εἶναι τῶν μηνίσκων. αὐτὸς δὲ τὴν ἐντὸς περιφέρειαν
 ὠρισμένην ἔλαβεν· ὅμοιον γὰρ αὐτὴν τμήμα ἀποτέμνουσαν τοῖς πρὸς τῇ
 30 ἐκτὸς περιφερείᾳ συνισταμένοις τμήμασιν ἔλαβεν· ὅτ’ τὰ μὲν τοῦ πρώτου 45
 θεωρήματος ἐπὶ τετραγωνικῆς ἦν πλευρᾶς, τὰ δὲ ἐν τοῖς ἄλλοις ἐπὶ ἁ-
 ρίστων. ὥστε οὐ πᾶς ἐτετραγωνίσθη μηνίσκος, ἀλλ’ οἱ τὴν ἐντὸς περι-
 φέρειαν ὅμοίαν ἴσχοντες τοῖς πρὸς τῇ ἐκτὸς συνισταμένοις τμήμασι καὶ
 αὐτοῖς ὠρισμένοις πῶς οὖσιν.

1 γὰρ καὶ D: γὰρ aEb 2 διὰ om. a 3 δεῖξεις D: δόξας aEb 6 τῶν τε
 τριῶν D ἐν] ‘fortasse σὺν’ Usener 7 fortasse διὰ <τῶν> τμημάτων 8 τρίτῳ
 def. 6 12 ληφθέντα D 13 παραδίδοσθαι D: παραδεδοσθαι aEb 14 τὴν ἐκ-
 τὸς — ἡμικυκλίῳ (v. 15) om. a 16 ἴσου τε τετραγώνου D 19 εἰ aEb: ἢ D
 20 Κατηγορίαις c. 7 p. 7^b 31 εἴη Aristoteles 21 οὐκ ἔστιν οὐδέπω, αὐτὸς δὲ ἐπι-
 στητόν ἐστι Aristoteles καίτοι aEb: καὶ D 24 ἐτετραγωνίσθη ὑπὸ τοῦ Ἱπποκράτους
 a 26 διαιρουμένου DEb: διηρημένου a 33 ἴσχοντες D: σχόντες aEb 34 post
 οὖσι addit ταῦτα μὲν οὖν περὶ τῆς τῶν μηνίσκων ψευδογραφίας· ἡμεῖς δὲ ἐπὶ τὰ ἐξῆς
 ἴωμεν a cf. p. 58, 23

p. 185^a17 Οὐ μὴν ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ φύσεως μὲν οὐ, φυσικὰς 15^τ
δὲ ἀπορίας συμβαίνει λέγειν αὐτοῖς.

50

Αἰτίας πλείονας ἀποδοὺς καθ' ἃς οὐκ ἔστιν οἰκεῖος τῷ φυσικῷ ὁ πρὸς
Παρμενίδην καὶ Μέλισσον λόγος, βουλόμενος δὲ ἀντειπεῖν, ὅτι μὴ διὰ κενῆς
5 ποιεῖται τὴν ἀντικείμεν ἄνωτον παρεμυθήσατο. διγῶς δὲ στίξας ὁ Ἀλέξανδρος
διττὴν ἐποίησατο τὴν ἐξηγήσιν. πρῶτον μὲν ἀκούσας ὅτι περὶ φύσεως μὲν
λέγουσιν οὗτοι, οὐ φυσικὰ δὲ τὰ ὑπ' αὐτῶν λεγόμενα. ὁ γὰρ ἀναιρῶν
τι, εἰ καὶ μὴ χρῆται ἐκείνῳ, ἀλλ' οὖν περὶ ἐκείνου τοὺς λόγους ποιεῖται. 15^τ
τῷ οὖν ὅλως περὶ φύσεως αὐτοῖς γεγονέναι τοὺς λόγους, εὐλογον ἂν εἶη
10 λέγειν τι τὸν φυσικὸν πρὸς αὐτούς· καθόσον δὲ οὐ φυσικὰ λέγουσι, πρὸς
ὀλίγον ἐνδιατρίψει τοῖς πρὸς αὐτούς λόγοις. καὶ ταύτη ἔοικεν ἀρέσκεισθαι
τῇ στιγμαῇ καὶ ὁ Πορφύριος οὕτως ἐπιτρέχων τὴν λέξιν. “οὐ μὴν ἀλλ’
ἐπειδὴ περὶ φύσεως μὲν ὁ λόγος αὐτοῖς εἰ καὶ ἀναιροῦσιν ἀγνοοῦντες τὴν 5
φύσιν, εἰ καὶ μὴ φυσικὰ αὐτοῖς αἱ ἀπορίαί, δεῖ ἐπ’ ὀλίγον διαλεχθῆναι
15 περὶ αὐτῶν”. καὶ ἔχει πολὺν λόγον ἢ ἐξηγήσεις, εἴπερ, ὡς καὶ πρότερον
ἔφη, ὁ Μέλισσος καὶ τὴν ἐπιγραφὴν οὕτως ἐποίησατο τοῦ συγγραμματος
Περὶ φύσεως ἢ περὶ τοῦ ὄντος. “ἔστι δέ, φησί, ὁ Ἀλέξανδρος, τὴν
προειρημένην λέξιν καὶ οὕτως διαστέλλειν· οὐ μὴν ἀλλ’ ἐπειδὴ περὶ
φύσεως μὲν οὐ. εἶτα ἀπ’ ἄλλης ἀρχῆς. φυσικὰς δὲ ἀπορίας.
20 ἔστι γάρ, φησί, καὶ ὁ τρόπος αὐτῷ τῆς ἐρμηνείας οὗτος συνήθης· ἐν γούν
Σοφιστικαῖς ἐλέγχοις χρῆται αὐτῷ λέγων “ἔστι μὲν οὐ, φαίνεται δέ” καὶ 10
πάλιν “οἱ δὲ τοῦτο ποιοῦσι μὲν οὐ, δοκοῦσι δέ”. τὸ λεγόμενον, φησί,
καταλλήλως ἂν ἔροι· κυρίως γὰρ περὶ τίνος λέγει ὁ διεξιὼν περὶ αὐτοῦ
ἡσυχῶν τί ἐστι· περὶ γούν ψυχῆς λέγειν οὐκ ἂν λέγοιτο ὁ ψυχῆν ἀναιρῶν.
25 περὶ ψυχῆς μέντοι ἀπορεῖν δόξαιεν ἂν ὁ πρὸς τὸ εἶναι ψυχῆν ἀπορῶν.
οὕτως καὶ τὰ ἀπορῶμενα πρὸς τὴν φύσιν φυσικὰς ἂν λέγοι τις ἀπορίας,
οὐ μὴν περὶ φύσεώς γε λέγειν τὸν τοιοῦτον φῆσαιεν ἂν τις τὸν ἀναιροῦντα
τὴν φύσιν. καὶ ἀκόλουθον δὲ τοῖς προειρημένοις, φησί, τὸ οὕτως διαστέλ- 15
λεσθαι· εἴρηκε γάρ “τὸ μὲν οὖν εἰ ἐν καὶ ἀκίνητον τὸ ὄν σκοπεῖν
30 οὐ περὶ φύσεώς ἐστι σκοπεῖν.” ᾧ συνάδει τὸ ἀλλ’ ἐπεὶ περὶ φύ-
σεως μὲν οὐ”. ταύτη καλῶς εἰρημένη τῇ ἐξηγήσει συνάδει καὶ ἡ τοῦ
Θεμιστίου παράφρασις. ἐπάγει δὲ τούτοις ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι “οὐδὲ εἰρηκάσι

1 incipit rursus F 4 μέλισσον καὶ παρμενίδην aF λόγος om. Eb 9 αὐτοῖς περὶ φύσεως
D 10 τῶν φυσικῶν aF πρὸς ὀλίγον] aut delendum πρὸς aut ἐπὶ reponendum 12 τῇ
λέξει a 13 μὲν om. aF εἰ] οἱ Eb 14 αἱ om. F 15 πρότερον cf. de caelo III 1
p. 249^b43 Karst., infra p. 71, 25 17 ἢ] ἢ Eb 19 ἀπ’] ἐπ’ Eb 21 τοῖς σοφι-
στικαῖς D λέγων c. 1 p. 164[160]^b22 22 πάλιν ibid. p. 165[161]^a3 καὶ
τὸ λεγόμενον a 23 ἔρη D περὶ τίνος om. Eb 24 ὅποιά D 25 δόξαι
Eb: δόξαιεν F ἂν om. D 27 γε om. a φῆσαιεν scripsi: φῆσαιεν D: φῆσαι
(ex φῆσαι) F: φῆσαι Eb: φῆσαι τις a 29 εἴρηκε p. 184^b25 τὸ ὄν om. D
32 Θεμιστίου] 12 p. 110, 10 οὐ μὴν ἀλλ’ ἐπειδὴ περὶ φύσεως μὲν οὐδὲν λέγουσιν (πῶς γὰρ
οἱ γε ἀναιροῦντες τὴν φύσιν). φυσικὰς δὲ ἀπορίας συμβαίνει λέγειν αὐτοῖς

τι περὶ φύσεως ἐκείνοι· οὐ γὰρ προθέμενοι περὶ φύσεως εἰπεῖν ἔπειτα ἀνα- 15
 ροῦσι τὴν φύσιν, ἀλλ' ἠκολούθησεν αὐτοῖς ἐξ ὧν ἔλεγον τὸ τὴν φύσιν
 ἀναρῆσθαι· ὁ μόντος περὶ κινήσεως λόγος καὶ περὶ ἀπείρου καὶ κενοῦ, οἷς 20
 χρῶνται, φυσικὰς ἀπορίας ἔχει". καὶ τοῦτο μὲν καλῶς εἴρηται. πῶς δὲ
 5 ἐνταῦθα λέγει ὁ Ἀλέξανδρος μηδὲ περὶ φύσεως εἰπεῖν ἐκείνους, καίτοι πρό-
 τερον αὐτῇ λέξει λέγων ὅτι "κατὰ τὴν τῶν πολλῶν δόξαν καὶ τὰ φαινό-
 μενα φυσικῶν ὁ Παρμενίδης. οὔτε ἐν λέγων ἔτι εἶναι τὸ ὄν οὔτε ἀγέ-
 νητον, ἀρχὰς τῶν γινομένων ὑπέθετο πῦρ καὶ γῆν"; καὶ Μελίσσος δέ, εἰ
 καὶ μὴ περὶ τῆς κυρίως φύσεως, (ἀλλὰ φυσικὰς ἀπορίας εἶπε τὸ σύγγραμμα 25
 10 ἐπιγράφας Περὶ φύσεως) ἢ περὶ τοῦ ὄντος, εἰπὼν δὲ τὴν αἰτίαν δι' ἣν χρῆ
 βραχέα πρὸς αὐτοὺς διαλεχθῆναι, καὶ οἱ πρότερον εἰρημένον λόγοι τὴν ἀντιλο-
 γίαν ἐκώλουν, καὶ ταύτην πάλιν τὴν αἰτίαν εἰς ἄλλην τελικωτέραν ἀνήγαγεν.
 δεῖ μὲν γὰρ ὅπως ἀντειπεῖν πρὸς αὐτοὺς, ἐπειδὴ περὶ φύσεως ἢ ὅτι φυ-
 σικὰς ἀπορίας λέγουσι· πρὸς δὲ τὰ τοιαῦτα δεῖ ἀντειπεῖν, ἐπειδὴ ἔχει τινα
 15 φιλοσοφίαν ἢ σκέψιν. ἢ γὰρ περὶ τοῦ ὄντος ὅπως ζήτησις καὶ ἢ περὶ
 φύσεως ἢ τῶν φυσικῶν ἀποριῶν οὐθενὸς ἄλλου ἐστὶν ἢ φιλοσόφου. 30

p. 185 a 20 Ἀρχὴ δὲ οἰκειοτάτη πασῶν, ἐπειδὴ πολλαχῶς
 λέγεται τὸ ὄν.

Ὁ πρὸς τινα δόξαν ἀντιλέγων διχῶς ἐπιχειρεῖ· ἢ γὰρ τοὺς κατασκευά-
 20 ζοντας αὐτὴν λόγους ἀνατρέπει, ἢ καθολικὴν αὐτῆς ποιεῖται τὴν ἀναίρεσιν.
 ἀλλ' ὁ μὲν τοὺς κατασκευάζοντας λόγους μόνους ἀναίρων οὔπω τὸ δόγμα 45
 ἀνήρηκε· τί γὰρ εἰ καὶ ἄλλοι τινές εἰσιν αὐτοῦ κατασκευαστικοὶ λόγοι τῶν
 ἀνηρημένων ἐρωτημενέστεροι; οἱ δὲ μὴ πρὸς τοὺς κατασκευάζοντας λόγους,
 ἀλλὰ πρὸς αὐτὸ τὸ δόγμα ἐνιστάμενοι καὶ καθολικὴν αὐτοῦ ποιοῦμενοι τὴν
 25 ἀναίρεσιν, τὸ μὲν δόγμα ἀναίρουσι βεβαίως, ἀπορίας δὲ καταλιμπάνουσιν,
 ἂν μὴ καὶ τοὺς λόγους αὐτοὺς τοὺς κατασκευάζοντας ἀνατρέψωσι. διὸ τὸν
 Παρμενίδου καὶ Μελίσσου λόγον ἐλέγχειν ὁ Ἀριστοτέλης προθέμενος πρῶτον
 μὲν καθολικὴν ποιεῖται πρὸς αὐτὸν ἐνστασιν, τὸ μὴ εἶναι τὸ ὄν εἴ τις κατὰ 50
 τὸ πρόχειρον ἀκούει, ἐκ διαιρέσεως ἀνασκευάζων, εἶτα καὶ τοὺς λόγους
 30 αὐτῶν ἀνατρέπων, εἴ τις αὐτοὺς ὡς κατασκευαστικούς τοιούτου ἑνὸς ὄντος
 ἀποδέχοιτο. γίνεται δὲ διαλεκτικὴ αὐτῷ ἢ ἐπιχείρησις ἀπὸ τῆς τῶν ὄντων

2 τὸ om. a 5 μηδὲ D: μηδὲν aEbF 6 λέγων cf. p. 38, 20 7 ἔτι λέγων a
 8 γινομένων D 9 φυσικὰς — περὶ φύσεως addidi cf. v. 13 ἀλλ' οὖν περὶ φύσεως τὴν
 ἐπιγραφὴν τοῦ συγγράμματος ἐποίησατο add. a 10 χρῆ βραχέα DEb: βραχέα χρῆ aF
 11 εἰ post καὶ add. a 12 καὶ om. a πάλιν ταύτην D τελικωτέραν αἰτίαν
 ἤγαγε F 15 φυσικῶν D 16 ἢ DEb: ἢ τοῦ aF 17 ἐπειδὴ a
 20 αὐτοῖς D τὴν om. F 21 μόνους λόγους D 22 κατασκευαστικοὶ λόγοι DEb:
 ord. inverso aF 23 εἰρημένον D ^{καίτι} παρασκευάζοντας Eb 24 ἐνιστάμενοι F
 ἐνιστάμενοι — δόγμα om. Eb 27 λόγον καὶ μελίσσου aF 28 πρὸς αὐτὸν ποιεῖται
 aF μὴ om. a 29 τὸ πρότερον Eb 30 τοῦ τοιούτου ἑνὸς ὄντος conieciat
 Torstrik 31 αὐτῷ διαλεκτικὴ Eb ante ἢ littera erasa D

διαιρέσεως ὀρυθηθεῖσα· τῇ γὰρ διαλεκτικῇ χρωμένους ἔστι τὰς τῶν ἐπιστη- 15
 μῶν ἀρχὰς κατασκευάζειν. καὶ ἔστιν ἡ ὅλη τοῦ λόγου μεταχειρίσις τοιαύτη.
 ἐπειδὴ ἐν λέγουσι τὸ ὄν, ἐκάτερον δὲ τούτων τό τε ὄν καὶ τὸ ἐν πολλαχῶς
 λέγεται, ἰδίᾳ | διαιρετέον αὐτά. ἐπεὶ οὖν τὸ ὄν δεκαχῶς ἀδείκναι λεγό- 16^r
 5 μενον ἢ ὡς οὐσία ἢ ὡς ποιὸν ἢ ὡς ποσόν ἢ ὡς ἄλλη τις τῶν δέκα κα-
 τηγοριῶν, οἱ λέγοντες ἐν εἶναι τὸ ὄν, πότερον ὀνόματι μόνον ἐν λέγουσι,
 πράγματι δὲ πολλὰ. ὥστε οὐσίαν λέγεσθαι τὰ πάντα * * * δέκα ὄντα τοῖς
 πράγμασιν ἢ πλείονά τινα ἐξ αὐτῶν (προσκεισθῶ γὰρ καὶ τοῦτο τῇ διαιρέσει)
 ἢ καὶ τῷ πράγματι ἐν ἔστιν, οἷον οὐσία ἢ ποιὸν ἢ ποσόν, ὡς εἶναι μίαν 5
 10 οὐσίαν τῷ ἀριθμῷ τὰ πάντα; εἰ γὰρ γένοιτο ἢ εἶδει λέγουσιν, ὀηλον ὅτι πολλὰ
 τῷ ἀριθμῷ ἔσται. εἰ οὖν μίαν οὕτως λέγουσιν οἷον ἄνθρωπον ἕνα ἢ
 ἵππον ἕνα ἢ ψυχὴν μίαν, ἢ ποιόν, οὐ τὸ γένος (πολλὰ γὰρ ἂν πάλιν
 εὐθύς), ἀλλ' ἐν τοῦτο οἷον λευκὸν ἢ θερμὸν ἢ τῶν ἄλλων τι
 τῶν τοιοῦτων. οὗτοι γὰρ πάντες οἱ τῶν ἐκδοχῶν τρόποι καὶ διαφέ-
 15 ρουσιν ἀλλήλων πολὺ καὶ εἰσὶ πάντες ἀδύνατοι. εἰ μὲν γὰρ τὸ λεγό-
 μενον ὄν ὀνόματι μόνον ἐν ὑπάρχον, τῷ πράγματι δὲ καὶ οὐσία καὶ ποιὸν 10
 καὶ ποσόν ἔστι καὶ πάντα τὰ γένη ἢ τινα ἐξ αὐτῶν, εἴτε κεχωρισμένα ἀλ-
 λήλων εἴτε σὺν ἀλλήλοις ὑπάρχοντα, πολλὰ τὰ ὄντα ἔσται. εἰ δὲ ἐν τι
 γένος τῶν δέκα τὰ πάντα ἔστί, οἷον οὐσία ἢ ποιὸν ἢ ποσόν, καὶ διὰ τοῦτο
 20 ἐν, ὅτι εἰς ἐν τῶν δέκα γενῶν ὑπέστανται τὰ πάντα, εἴτε οὕσης τῆς
 οὐσίας εἴτε μὴ οὕσης, ἄτοπόν τι ἀκολουθήσει. εἰ μὲν γὰρ, ὡς πέ-
 φυκε προῦποκειμένης οὐσίας. τούτων τι περὶ ἐκεῖνη τυγχάνει. πάλιν οὐχ
 ἐν τὸ ὄν, ἀλλὰ καὶ οὐσία καὶ ποιὸν ἢ ὅπερ ἂν θῶνται εἶναι τῶν δέκα τὸ 15
 ὄν· εἰ δὲ μὴ οὕσης οὐσίας, καὶ τοῦτο ἀδύνατον· οὐδὲν γὰρ τῶν ἄλλων γε-
 25 νῶν χωρὶς τῆς οὐσίας ὑφίστασθαι δύναται, διότι ὑπόκειται τοῖς ἄλλοις γέ-
 νεσιν ἢ οὐσία καὶ ἐν αὐτῇ τὸ εἶναι ἔχει ἐκεῖνα· προσκεισθῶ γὰρ καὶ οὕτως.
 κατὰ μέντοι Μέλισσον καὶ Παρμενίδην, κἄν τε ποιὸν ὑποτεθείη τὸ ὄν κἄν
 τε οὐσία (κοινὸς γὰρ ἔσται καὶ ἐπὶ ταύτης ὁ λόγος), ἐπειδὴ ὁ μὲν ἄπειρόν
 φησι τὸ ὄν, ὁ δὲ πεπερασμένον, εὐθύς καὶ τὸ ποσόν εἰσαχθήσεται. τὸ γὰρ
 30 ἄπειρον καὶ τὸ πεπερασμένον ἐν τῷ ποσῷ, καὶ οὔτε οὐσίαν οὔτε ποιό-
 τητα ἢ πάθος ἐνδέχεται ἄπειρα εἶναι ἢ πεπερασμένα εἰ μὴ κατὰ
 συμβεβηκός, εἰ ἅμα καὶ ποσὰ εἶη. ὁ γὰρ τοῦ ἀπείρου καὶ πε-

2 τοῦ λόγου ἡ ὅλη D 6 λέγουσιν ἐν D 7 ἢ ποσὰ τὰ πάντα ἢ ποιὰ τὰ πάντα post
 τὰ πάντα ex Aristotele p. 185^a23 desidero (cf. p. 73, 20 et Porphyrianum p. 74, 6): ἐν
 voci οὐσίαν substituebat Torstrik 8 προσκεισθῶ E 9 πράγματι ἔνεστιν F
 οὐσία Eb (et D?): οὐσίαν aF ποσόν ἢ ποιόν aF μίαν οὐσίαν ad: οὐσίαν μίαν Eb:
 οὐσίαν F 11 εἰ ὄν] hinc suo loco (f. 16^r) pergīt describere E cf. ad p. 52, 17 εἰ
 ὄν EF: ἢ ὄν ad μίαν οὕτως μίαν λ. a οἷον D: ὀποῖον aEF 12 ἕνα
 (post ἵππον) om. aF εἶη post ἂν add. a 16 δὲ om. F ποιὸν καὶ ποσόν D:
 ποσόν καὶ ποιόν aEF 18 ἔσται om. F 20 ὑπέστανται τὰ πάντα DE: τὰ πάντα
 ὑπέστανται aF 23 καὶ (post ἀλλὰ) om. a εἶναι om. F 26 οὕτως] τοῦτο coniciebat
 Torstrik 28 ἐπεὶ D 29 τὸ ὄν] τὸν θεόν D συναχθήσεται D 31 ἄπειρα εἶναι D:
 ἄπειρον εἶναι E: εἶναι ἄπειρα aF 32 ποσὰ ἅττα Arist. καὶ τοῦ πεπερασμένου aF

περασμένου λόγος τῷ ποσῷ προσχρῆται, ἀλλ' οὐκ οὐσίᾳ οὐδὲ 16^ε
 ποιῷ. ἀλλ' ἐγὼ μὲν τῷ Πορφυρίῳ τὸ πλεόν κατακολουθῶν οὕτως τὴν
 τε διαιρέσειν τοῦ Ἀριστοτέλους ἐποιησάμην καὶ τὴν καθ' ἕκαστον τμήμα τῆς
 διαιρέσεως ἔνστασιν. ὁ μέντοι ἐπιμελέστατος Ἀλέξανδρος συνῆψε τὴν κατὰ
 5 τὸ ὄν καὶ τὴν κατὰ τὸ ἐν διαιρέσειν οὕτως "οἱ ἐν λέγοντες τὸ ὄν, ἤτοι διὰ 25
 τὸ ὄνομα λέγουσιν, ὅτι κατὰ πάντων τῶν ὄντων τὸ ἐν ὄνομα κατηγορεῖται,
 ἢ τῷ πράγματι. καὶ εἰ μὲν τῷ ὀνόματι, ἐπεὶ τὸ <ἐν> ὄνομα πολλαχῶς (τὸ
 γὰρ ὄν δεκαχῶς λέγεται), ἔσται πολλὰ τὰ ὄντα κατὰ τὴν ὑπόστασιν καὶ τὰ
 πράγματα. εἰ δὲ τῷ πράγματι ἐν λέγουσιν, ἤτοι τῷ γένει ἢ τῷ εἶδει <ἢ
 10 τῷ ἀριθμῷ>. ἀλλ' εἰ μὲν τῷ γένει ἢ τῷ εἶδει, πολλὰ τὰ ὄντα (ἐκότερον
 γὰρ τούτων κατὰ πολλῶν), εἰ δὲ τῷ ἀριθμῷ, ἐπεὶ τὸ ἐν τῷ ἀριθμῷ τρι-
 χῶς, διελεῖ ἢ ὡς τὸ συνεχές ἢ ὡς τὸ ἀδιαίρετον ἢ ὡς ὄν ὁ λόγος 30
 ὁ αὐτός, καίτοι τοῦ Ἀριστοτέλους μετὰ τὴν τοῦ ὄντος ὅλην διαιρέσειν τὴν
 τοῦ ἐνὸς ἐπαγαγόντος, ἐν οἷς φησιν ἔτι ἐπεὶ καὶ αὐτὸ τὸ ἐν πολλαχῶς
 15 λέγεται ὡσπερ καὶ τὸ ὄν, καὶ μὴδὲ ἀξιόσαντος τὸ γένει ἢ εἶδει ἐν
 λαβεῖν ὡς ἐναργῶς τὸ πλῆθος εἰσάγοντα, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ἀριθμῷ ἐνὸς ποιη-
 σαμένου τὴν πρὸς τὸ ὄν ἀπάντησιν. ἔλαθε δὲ τοῦτο τὸν Ἀλέξανδρον οὐ-
 κέτι οικειῶς τῇ ἑαυτοῦ διαιρέσει τὰ τοῦ Ἀριστοτέλους ἐκδεξάμενον. 'πυ-
 θέσθαι γὰρ αὐτὸν ἐξ ἀρχῆς οἴεται, πῶς λέγουσιν ἐν τὸ ὄν, πότερον κατὰ 35
 20 τὸ γένος, ὡς λέγειν οὐσίαν πάντα ἢ ποσὰ πάντα ἢ ποιὰ πάντα ἢ τι ἄλλο
 τῶν δέκα γενῶν· καὶ εἰ οὕτως, πάλιν πῶς ἕκαστον τούτων; οἷον εἰ μίαν
 λέγειν οὐσίαν, πῶς λέγουσιν ὡς ἄνθρωπον ἕνα λέγειν τὴν οὐσίαν ἢ ἵππον
 ἕνα ἢ ψυχὴν μίαν, ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ ποιοῦ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, ἐπι-
 δεκνόμενος ἅμα διὰ τῆς τριαύτης ἐρωτήσεως τὸ καθ' ἕκαστον γένος πλῆθος
 25 καὶ τὴν ἀτοπίαν τοῦ ὑπ' αὐτῶν εἰρημένου λόγου'. ταῦτα ὁ Ἀλέξανδρος
 εἰπὼν, εἰ μὲν ἐπ' αὐτῶν ἔμεινε, τάχα ἂν παρέσχεν ὑπονοεῖν ὡς τὸ 'πό- 40
 30 τερον κατὰ τὸ γένος ὡς λέγειν οὐσίαν πάντα' οὐχὶ περὶ τῆς γένει ἐν
 λεγούσης ὑποθέσεως ἐξεδέξατο. ἀλλ' ἐξηγησάμενος αὐτὸς καλῶς τὸ εἰ μὲν
 γὰρ ἔσται καὶ οὐσία καὶ ποσὸν καὶ ποιόν, ἐπάγει "οὐ δοκεῖ δὲ κα-
 30 ταλλήλως τοῦτο ἐπενηρογενεῖαι ταῖς προειρημένοις. προειπὼν γὰρ ὡς ἐρω-
 τῶν 'πῶς λέγουσιν οἱ ἐν λέγοντες τὸ ὄν, πότερον ὡς οὐσίαν ἢ ὡς ποιότητα
 ἢ ἄλλο τι τῶν δέκα γενῶν, ἢ ὡς ἐν τι τῶν ὑπὸ τι τούτων τῶν γενῶν.
 ὡς μίαν ἀριθμῷ οὐσίαν ἢ ἐν ποσὸν ἢ ἐν ποιόν', παρεῖς τὸ καθ' ἕκαστον 45

2 τῷ ποιῷ Aristoteles ἀκολουθῶν a τὴν τε] τὴν τὴν E 3 τμήμα om. a
 7 ἢ aEF: ἢ καὶ D ἐπειδὴ a ἐν addidi ὄνομα aEF: ὄν D S ὄν] ἐν a
 ἔσται aE: καὶ ἔσται DF 9 ἢ τῷ ἀριθμῷ (scil. ex coniectura) aF¹: om. DEF¹
 10 τῷ γένει ἢ τῷ εἶδει aF: οὕτως DE 11 τριχῶς D: τριχῶς ὡς aEF 12 post
 συνεχές add. ἔσται a ἢ οἷς ἂν ὁ λόγος E 15 μὴ δὲ DEF: οὐκ a τὸ γένει
 scripsi (cf. τοῦ ἀριθμῷ ἐνὸς v. 16): τῷ γένει aDEF: <τὸ> τῷ γένει Torstrik 18 ἑαυτοῦ
 DE: αὐτῇ aF 19 τὸ ὄν ἐν aF 20 οὐσίαν τὰ π. a ἢ ποσὰ πάντα om. F:
 ἢ ποσὰ πάντα ἢ ποιὰ πάντα om. a 23 δὲ om. D 26 πρότερον a
 29 καὶ ποιόν a: ἢ ποιόν EF: in oblitterato loco D 32 ὑπὸ τι τούτων aEF: ὑπὸ
 τούτων D 33 ποιόν ἐν aF

ἐκείνων ἄτοπον δεῖξαι ἄλλο τι λαμβάνει, ὃ οὔτε ἤρετο οὔτε ἦν πιθανὸν 16^r
λέγειν τοὺς λέγοντας ἐν τῷ ὄν· ἀλλ' ἔμελλε, φησί, τὸ κατὰ τὴν ἐρώτησιν
αὐτῷ διαιρετικὸν τέλειον ἔσεσθαι· ἐν γὰρ ἢ τῷ ὀνόματι ἢ τῷ σημαυνομένῳ.
οὐκ ἐπιφέρει οὖν, φησίν, ὡς προηρωτημένῳ τούτῳ τὰ ἄτοπα, ἀλλ' εἰς
5 πίστῳσιν τοῦ δεῖν πάντως τι τούτων λέγειν αὐτούς". καλῶς δὲ ὁ Πορ-
φύριος τὴν ἐξ ἀρχῆς ἐρώτησιν τὴν λέγουσαν, πότερον οὐσίαν τὰ πάντα
ἢ προσὰ τὰ πάντα, τοῦτο ἐνδείκνυσθαι φησιν, πότερον ὄνομα ἐν εἶναι φησι 50
πολλῶν ὄντων πραγμάτων τῶν πάντων, ἢ καὶ πρᾶγμα ἐν τι λέγουσιν εἶναι
πάντα καὶ δηλονότι ἄτομον, οἷον ἄνθρωπον ἓνα ἢ ἵππον ἓνα· γένος γὰρ ἢ
10 εἶδος λέγοντες, ἐπειδὴ κατὰ πολλῶν ἕκαστον τούτων λέγεται, καὶ τὸ πλῆθος
τῶν ὄντων ὁμολογήσουσιν. εἰ γὰρ μὴ οὕτως ἠρώτα, τίς ἦν χρεία προ-
λαβεῖν ὅτι πολλαχῶς λέγεται τὸ ὄν. εἰ δὲ τοῖς οὕτως ὑποτιθεμένοις ἐναργῆς
τὸ ἄτοπον ἦν. πολλῶν εὐθὺς πραγμάτων τιθεμένων ὑφ' | ἐν ὄνομα, οὐ χρῆ 16^v
θαυμάζειν, εἰ καὶ τὸ ἐναργῶς ἄτοπον ὑπέθετο διὰ τὸ τῆς διαιρέσεως τέλειον.
15 διὰ τί δὲ ἀντέλεγε μὲν πρὸς αὐτό, ἐρωτῆσαι δὲ αὐτὸ οὐκ ἠγέσχετο; ὅπως
δὲ ἢ ὅλη θέσις τῶν ἐν τῷ ὄν λεγόντων εἴτις οὕτως ἐπιπολαίως αὐτὴν ἐκ-
δέχεται. παράδοξός ἐστι καὶ ἀπεμφαίνουσα. καὶ ὅμως φειδοῖ τῶν ἀπλου-
στερῶν ἀντικλιγίας ἡζήσεται παρὰ τοῦ Ἀριστοτέλους. ὁ μέντοι Εὐδόμημος συν-
τομώτερον οὕτως ἐπιχειρεῖ τῷ λόγῳ· "ἐπειδὴ γάρ, φησί. πολλαχῶς τὸ 5
20 ὄν λέγεται (καὶ γὰρ οὐσίαν καὶ ποιὸν καὶ ποσὸν καὶ τὰ λοιπὰ τῶν κατὰ
τὰς διαιρέσεις εἶναι φαμεν), παρὰ ποῖον ἄρα τούτων οὐκ ἔσται τι ἄλλο;"
τουτέστι τίνος ὄντος δυνατὸν τὰ ἄλλα μὴ εἶναι. "καὶ δηλονότι, φησί, παρὰ
τὴν οὐσίαν μάλιστα ἂν εἴποι τις. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα ἐν τινι φαίνεται ἀεὶ,
ὥστε ἐκείνων ὄντων ἔσται καὶ τὸ ἐν αῖ· οὐσίας δὲ μὴ οὐσης οὐδὲν δοκεῖ
25 ὑποκεῖσθαι. εἰ δὲ ὑπόκειται μὲν μηδέν, ζῆα δὲ ἔσται, ἄρα τὸ βαδίζειν οὐκ
ἔσται οὐδὲ τὸ πράσσειν καὶ κινεῖσθαι οὐδὲ καλὸν οὐδὲ ἄλλο τῶν τοιούτων 10
οὐθέν; πῶς οὖν οὐκ ἄτοπον; τὸ δὲ δὴ ποσὸν οὐκ ἐνδέχεται μὴ ποιεῖν αὐτοῖς
τῶν ὄντων· οὔτε γὰρ ἄπειρον οὔτε πεπερασμένον ἀποφαίνουσι τὸ ὄν, εἴπερ
ἔστι ταῦτα ποσότητος πάθη." ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τὰ τοῦ Εὐδόμου προσι-
30 στήρηται, τὰ κατὰ τὴν λέξιν ἐπιστάσεως ἄξια προσθετέον. τὸ μὲν οὖν πρὸ
πάντων τὰ σημαυνομένα τοῦ ὄντος, ὕπερ νῦν εἰς ζήτησιν πρόκειται, δια-

4 προηρωτημένα D 5 τί τούτων DE: τούτων τι aF 6 οὐσίαν aE: οὐσία DF
7 τὰ πάντα om. D ὄνομα ἐν ὄνομα E 8 φησι (ante πολλῶν) om. a: φησι coniecit
Torstrick 9 ἓνα (post ἵππον) E: om. aDF 11 ἢ χρεία a 14 τὸ (post καὶ) om. a
ναργῆς E 15 διὰ τὸ libri: fort. διὰ τοῦτο 16 εἴτις οὕτως ἐπιπολαίως αὐτὴν D: εἴτις
οὕτως αὐτὴν ἐπιπολαίως E: οὕτως εἴτις αὐτὴν ἐπιπολαίως aF εἰσδέχεται aF
18 Εὐδόμημος fr. 5 p. 6, 20 Sp. 19 τὸ ὄν πολλαχῶς aF 20 ποσὸν καὶ ποιὸν a
21 ποιὸν E τοῦτο F 22 τουτέστι — εἶναι Simplicii paraphrasin Eudemeis con-
tinuavit Spengel 23 φάνηται a 24 μὴ E: om. aDF οὐδὲν aF 25 μηδέν
DEF: οὐδὲν a: τι conieciat addito ταῦτα post ζῆα δὲ Torstrick. immo intellege: *si autem
nihil est subiectum, si e. g. animalia ponas, nempe* [ἄρα cf. Eudemi fr. 6 p. 85, 29 cf. ind.
Arist. p. 90^b38] *ambulare cetera eis tribui non poterunt.* ἄρα aEF 27 οὐδὲν DF
δὲ fort. delendum 28 ἀποφαίνουσι DEF: ἀποφαίνουσι ἂν a, non adgnito participio
ἀποφαίνουσι, cui ex enuntiato priori est supplendum ἐνδέχεται αὐτοῖς ποιεῖν (τι) τῶν
ὄντων 29 ἐπεὶ D 30 τὴν om. D προθετέον a

στείλασθαι καὶ τὸ οἰκεῖον παράγγελμα φυλάττοντός ἐστι τὸ δεῖν πρῶτον 16^v
 ἐπὶ παντός προβλήματος τί σημαίνει τὸ ὄνομα διορίζεσθαι καὶ τί ἐστὶν 15
 ἕκαστον μαρθάνειν. ἀκολουθεῖ δὲ καὶ τῷ Πλάτῳ λέγοντι ἐν Φαῖδρῳ·
 “περὶ παντός, ὃ παῖ, μία ἀρχὴ εἶδέναι περὶ οὗ ἂν ἦ ἡ βουλή, ἢ παντός
 5 ἀμαρτάνειν ἀνάγκη”. ὁ γὰρ ἀγνοῶν αὐτὸ οὐδ’ ἂν ἐνστήναι πρὸς αὐτὸ
 δύναιτο. τὸ δὲ ἐπεὶ πολλαχῶς λέγεται τὸ ὄν οὐκ ἐρωτῶντός ἐστιν,
 ἀλλ’ ἐκ τῆς ἐναργείας λαμβάνοντος καὶ τῇ ἐν Κατηγορίαις διαιρέσει θαρ-
 ρούντος καὶ ζητοῦντος λοιπόν, εἰ πολλαχῶς λεγομένου τοῦ ὄντος δυνατόν 20
 καθ’ ὄντινα ὄν τρόπον ἀληθεύειν ἐκείνους τοὺς ἐν τῷ ὄν λέγοντας.
 10 καλῶς δὲ ἄτοπον εἰπὼν τὸ πάντα ποῖον ἢ ποσὸν εἶναι ἐπήγαγεν εἰ
 δεῖ ἄτοπον λέγειν τὸ ἀδύνατον. καὶ γὰρ ἄτοπον μὲν καὶ τὸ ἀπλῶς
 ψεῦδος, ἐπίτασις δὲ τοῦ ψεύδους τὸ ἀδύνατον· καὶ γὰρ τὸ μὲν ἄτοπον τῷ
 εὐλόγῳ ἀντίκειται σημαῖνον ἤτοι τὸ παράδοξον, ὃ μὴ τοπᾶσαι ἂν τις, ἢ τὸ
 15 χώραν μὴ ἔχον· τὸ δὲ ἀδύνατον τῷ ἀναγκαίῳ ἀντίκειται. πῶς ὄν τοῦτο
 ἀδύνατον; ὅτι οὕσης μὲν οὐσίας ἤτοι ταῦτόν ἐσται οὐσία καὶ ποῖον ἢ ἅμα
 ἐν τε καὶ οὐχ ἐν τῷ ὄν· μὴ οὕσης δὲ, ἐπειδὴ μὴ ἔστι τῆς οὐσίας χωριστὸν 25
 τὸ ποῖον, οὐδ’ ἂν αὐτὸ εἶη. ὡς ὄν τοῦ εὐλόγου τὸ ἀναγκαῖον ἐπίτασις
 ἐστίν, οὕτως καὶ τοῦ ἀτόπου τὸ ἀδύνατον. πρῶτον δὲ εἶπε τὰ ἐπόμενα
 ἄτοπα τοῖς ποῖον εἶναι λέγουσι τὰ πάντα ἢ τι τῶν ἄλλων γενῶν, εἴτε
 20 οὕσης οὐσίας εἴτε μὴ οὕσης. καὶ γὰρ οὕσης μὲν ἔσται καὶ αὐτὴ καὶ τὸ
 ἄλλο γένος, μὴ οὕσης δὲ χωρὶς οὐσίας ἔσται τὰ συμβεβηκότα. ὅτι δὲ γέ-
 γονέ τις ὑπόνοια ἄλλο τι γένος παρὰ τὴν οὐσίαν εἶναι τὸ ὄν, πιστοῦται ἐκ
 τοῦ Μέλισσον ἄπειρον λέγειν τὸ ὄν, ἕπερ τοῦ ποσοῦ ἐστὶν ἴδιον. καὶ τοὺς 30
 ἄλλο τι παρὰ τὸ ποσὸν λέγοντας τὸ ὄν εὐθύνοι ὡς οὐ συμφωνούντας Παρ-
 25 μενίδῃ καὶ Μελίσσῳ, τῷ μὲν πεπερασμένον, τῷ δὲ ἄπειρον ὑποθεμένῳ τὸ
 ὄν. καὶ οὕτως τοὺς τὴν οὐσίαν ὑποθεμένους τὸ ὄν ἐλέγχει τῷ αὐτῷ ἐπι-
 χειρήματι, ὃ καὶ τοὺς ποῖον ἢ τι ἄλλο παρὰ τὸ ποσόν, τῷ μηκέτι δύνασθαι
 ἄπειρον λέγειν. δῆλον δὲ ὅτι οὐδὲ πεπερασμένον, ἕπερ ἴσως ὡς σαφὲς πα-
 ρῆκε νῦν· μετ’ ὀλίγα δὲ καὶ τοῦτο προσέθηκεν. ἐπάξει δὲ καὶ ἄλλα ἄτοπα 35
 30 τοῖς ἐν τῷ ὄν ὡς οὐσίαν λέγουσιν, ὅταν τὸ ἕπερ ὄν πρόθηται σκοπεῖν· τῷ
 δὲ καθ’ ὑποκειμένου χρῆται νῦν οὐ (τῷ) τὸ καθόλου σημαίνοντι, ἀλλ’ ἀντι

1 φυλάττεσθαιοντος F 2 ἐστὶν om. aF 3 Φαῖδρῳ p. 237B 4 μία ἀρχὴ
 τοῖς μέλλουσιν καλῶς βουλεύεσθαι εἶδέναι δεῖ περὶ κτλ. Plato 5 ἐνστήναι a: στήναι DEF
 6 δύνατο] λέγειτο D πλεοναχῶς] a 8 ἀδύνατον E 9 καθ’ ὄντιναοῦν τρόπον δυνατόν
 aF 10 πάντα ἢ ποῖον ἢ ποσὸν εἶναι εἶναι sic D 11 δεῖ] δῆ D 12 γὰρ om. a

13 μὴ τοπᾶσαι Brandis: μὴ (μὴ a) τὸ πᾶσαι aEF: μὴ το πᾶσαιτο D 14 ἔχων F
 16 δὲ (post οὕσης) om. F ἐπεὶ μὴ δὲ ἔστι aF χωριστὸν τῆς οὐσίας a 18 τοῦ
 τόπου E¹ 19 ἢ τι] εἰ τι F 20 αὐτὴ DF: αὐτὴ E: αὐτὸ a τὰ ἄλλα γένη D
 21 δὲ καὶ coni. Torstrik 24 παρμενίδει D 26 ὑποθεμένους aF 27 ποσόν]
 ὄν coniciebat Torstrik 29 μετ’ ὀλίγα p. 189^b 18] μετ’ ὀλίγον D 30 πρόθηται]
 aF: πρόσθηται E: πρόκειται D τῷ] τὸ F 31 ὑποκειμένω D χρῆται — ἀλλ’
 aE: om. D: χρῆται — ὑποκειμένω (76, 1) om. F τῷ add. a: om. E σημαίνοντι
 Brandis: σημαῖνον aE

τοῦ ἐν ὑποκειμένῳ· εἴθε γὰρ τὰ μὴ καθ' αὐτὰ ὄντα ἀλλ' ἐτέρου πρὸς 16^v
 τὸ εἶναι δεόμενα καθ' ὑποκειμένου λέγειν, ὡς λεγόμενα κατὰ τῶν ὑποκει-
 μένων. οὐ γὰρ τὰ ὑποκείμενα κατὰ τῶν συμβεβηκότων κατηγορεῖται, ἀλλὰ
 τὰ συμβεβηκότα κατὰ τῶν ὑποκειμένων. “λέγεται οὖν, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος,
 5 καθ' ὑποκειμένου πάντα οἷς πρὸς τὸ εἶναι ὑποκειμένου τινὸς δεῖ. τοιαῦτα 40
 γὰρ καὶ τὰ κυρίως καθ' ὑποκειμένου φησὶν, ἐπειδὴ οὐδὲν οἶδε καθόλου
 χωριστόν. ἀλλὰ πῶς τὸ ἄπειρον ἐν τῷ ποσῷ φησὶν εἶναι; ἢ ὡς ἐν γένει
 τῷ ποσῷ· τοῦ γὰρ ποσοῦ τὸ μὲν ἄπειρον, τὸ δὲ πεπερασμένον· ἢ ὅτι τὸ
 ἄπειρον μόνου τοῦ ποσοῦ καθ' αὐτὸ κατηγορεῖται, τῶν δὲ ἄλλων γενῶν
 10 οὐδενός. καθ' αὐτὰ γὰρ κατηγορεῖται ὅσα τε ἐν τῷ ὀριστικῷ λόγῳ τινὸς
 παραλαμβάνεται, ὡς ἀνθρώπου καθ' αὐτὸ κατηγορεῖται τὸ ζῆλον, καὶ τὰ
 ἐν τῷ ὀριστικῷ λόγῳ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῖς παραλαμβάνόμενα, ὡς τὸ 45
 ἄρτιον τῷ ἀριθμῷ καθ' αὐτὸ ὑπάρχει, ἐπεὶ ἐν τῷ τοῦ ἀρτίου λόγῳ ὁ
 ἀριθμὸς παραλαμβάνεται. ὀριζόμενοι γὰρ τὸ ἄρτιον λέγομεν ἀριθμὸς εἰς
 15 ἴσα διαιρούμενος. καὶ δεόδεικται ταῦτα ἐν τοῖς Ἰστέροις ἀναλυτικοῖς. εἰ δέ
 τις τὸ ἄρτιον ὡς εἶδος τοῦ ἀριθμοῦ λαμβάνων οὐκ ἀξιῖ συμπεβηκὸς αὐτοῦ
 εἶναι, τὴν ῥίνα λαμβανέτω καὶ τὴν σιμότητα εἰς παράδειγμα. ἐν γὰρ τῷ
 τῆς σιμότητος ὀρισμῷ παραλαμβάνεται ἡ ῥίς, ὅταν λέγωμεν σιμότητα εἶναι 50
 κυλότητα ἐν ῥινί. καὶ τὸ ἄπειρον δὲ τοῦ ποσοῦ κατηγορεῖται καθ' αὐτό, διότι
 20 ἐν τῷ τοῦ ἀπείρου λόγῳ τὸ ποσὸν παραλαμβάνεται. διπλὸν δὲ τὸ ἄπειρον
 ὡσπερ καὶ τὸ λευκόν· καὶ τὸ μὲν ἄπειρον τὸ σημαῖνον τὴν ἀπειρίαν πάθος
 ἐστὶ ποσότητος. τὸ δὲ ἄπειρον τὸ πεπονηθὸς τὴν ἀπειρίαν ποσὸν ἐστὶν ἀδιεξί-
 τητον. πανταχῶθεν οὖν προσχρῆται τῷ ὀρισμῷ τοῦ ποσοῦ τὸ ἄπειρον.
 καθ' αὐτὸ ἄρα αὐτῷ ὑπάρχει, ὥστε καὶ μόνῳ· οὐ γὰρ οἶόν τε τὸ αὐτὸ
 25 πλείους ἀνομογενέσι καθ' αὐτὸ ὑπάρχειν. διὸ ὡς αὐτὸς φησὶν ὁ τοῦ 17^r
 ἀπείρου λόγος τῷ ποσῷ προσχρῆται, ἀλλ' οὐκ οὐσία οὐδὲ τῷ
 ποιῷ. εἰ δέ τις οὐσίαν λέγων τὸ ὄν ἄπειρον λέγοι, κατὰ συμβεβηκὸς ἂν
 ὑπάρχει τῇ οὐσίᾳ τὸ ἄπειρον. οὐ γὰρ καθὼ οὐσία, ἀλλὰ καθὼ ποσόν·
 ὥστε οὐκ ἐστὶν ἐν τῷ ὄν, εἴπερ ποσὸν καὶ οὐσία. ἀλλὰ πῶς καθολικὴν
 30 νῦν ποιούμενος τὴν ἀπάντησιν, ὕστερον δὲ μέλλων πρὸς τοὺς περὶ Μελίσσον
 ἀντερεῖν, ὅταν λέγῃ “καὶ ἐξ ὧν ἐπιδεικνύουσι λύειν οὐ χαλεπόν”, νῦν ὅμως 5
 τὴν Μελίσσου δόξαν ἀτοπία περιβάλλειν δοκεῖ; ἢ νῦν οὐ προηγουμένως αὐ-

1 ὑποκειμένῳ ἐγγήσατο. εἴθε D 3 οὐ γὰρ — τῶν ὑποκειμένων (4) om. F 4 λέ^γ E¹:
 αἰ superser. E² ὁ (post φησὶν) om. E 5 δεῖται E 7 ἐν αE: om. DF
 9 μόνον F τῶν δὲ — κατηγορεῖται (10) om. F 10 αὐτὰ D: αὐτὸ αE ὀριστῶ E
 13 καθ' αὐτὸ τῷ ἀριθμῷ D τοῦ supra add. D ἀρτίῳ D: ἀρτίως ut vid. E¹
 18 λέγομεν F 19 κοι vocis κυλότητα in lit. D σιμότητῃ σιμότητος D² 21 ὡσπερ
 om. D τὸ (post ἄπειρον) om. D 23 τῷ ὀρισμῷ τοῦ ποσοῦ DF: τῷ ποσῷ τοῦ
 ποσοῦ E: τῷ ποσῷ ἐν τῷ ὀρισμῷ a 24 ἄρα καθ' αὐτὸ D αὐτῷ αEF: αὐτὸ D
 τὸ αὐτὸ ante καθ' αὐτὸ (25) colloc. aF 25 ἀνομοιογενέσι aF 28 ὑπάρχει libri: corr.
 Torstrik 29 καὶ οὐκ οὐσία E (et D?) sed cf. Arist. p. 185^b 2 πῶς καὶ ὀλιγὴν F
 30 νῦν om. F 31 λέγῃ p. 186^a 5 32 ἀτοπία D: ἀτόπη aEF

τῆς ἐμνήσθη, ἀλλ' ὑποθέμενος ποσὸν τι ἢ ποῖον λέγειν τὸ ὄν, ἵνα μὴ τὸ 17^r
 μηδενὶ δοκοῦν ὑποτιθέμενος φαινῆται, τὸν Μελίσσου λόγον παρήγαγε.
 μήποτε δὲ ἡ μὲν ἐπιχειρήσις αὐτῷ καθολικὴ γέγονεν· ἀνάγκη γὰρ τὸ ὄν
 ἢ πεπερασμένον ἢ ἄπειρον ὑποτίθεσθαι, ἑκατέρως δὲ ποσὸν ἀνάγκη λέγειν
 5 τὸ ὄν, μάρτυρα δὲ τῆς ὑποθέσεως παραφέρει τὸν Μελίσσον· ἐφεξῆς δὲ καὶ
 τὸν Παρμενίδην συντάττει. ἔν τισι δὲ τῶν ἀντιγράφων οὕτως γέγραπται 10
 Μέλισσος δὲ τὸ ἐν ἄπειρον εἶναί φησι· ποσὸν ἄρα τι τὸ ἐν. καὶ
 εἴη ἂν τὸ ἐν τὸ παρ' αὐτοῖς λέγων, ὅπερ ἦν τὸ ὄν.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἀφροδισιεὺς Ἀλέξανδρος καὶ δι' οἰκείων ἐπιχειρημάτων
 10 ἀντικέγειν ἀξιοῖ τοῖς ἐν τὸ ὄν λέγουσι, φέρε συντόμως ἴδωμεν, πῆ καὶ
 αὐτὸς εὖ λέγειν δοκεῖ καὶ ἡ παλαιὰ φιλοσοφία μένει ἀνέλεγκτος. “πρὸς
 γὰρ τοὺς λέγοντας, φησί, μὴ εἶναι τὰ ἄλλα τὰ ἐν γενέσει (καὶ φθορᾷ) ὡς
 ποτὲ μὲν ὄντα ποτὲ δὲ μὴ ὄντα, μόνην δὲ εἶναι τὴν αἰδιον οὐσίαν διὰ τὸ 15
 μηδαμῶς τοῦ μὴ εἶναι μετέγειν, πρῶτον ἀπὸ τῆς ἐναργείας καὶ τῆς κοινῆς
 15 ἐννοίας καὶ χρήσεως ῥητέον. πᾶσι γὰρ ὄντα τε εἶναι δοκεῖ καὶ οὕτως
 φρονοῦσί τε καὶ λέγουσιν. ἔπειτα, εἰ διότι γίνεται καὶ φθιέρεται οὐ φασιν
 αὐτὰ εἶναι, ἐπειδὴ καὶ τὸ γινόμενον ὄν τι γίνεται καὶ τὸ φθειρόμενον ἐξ
 ὄντος φθιέρεται, εἴη ἂν καὶ τὸ γινόμενον καὶ τὸ φθειρόμενον τῶν ὄντων.
 οὐ γὰρ εἰ μὴ ὁμοίως ἐστὶ τοῖς αἰδίοις, διὰ τοῦτο οὐκ ἔστι. καὶ εἰ διὰ
 20 τοῦτο μὴ ἔστι, φησὶν, ὅτι φθιέρεται, ὅτε μὴ φθιέρεται καὶ καθ' ὃ μὴ
 φθιέρεται, κατὰ τοῦτο ἂν εἴη καὶ τότε.” πρὸς δὲ ταῦτα καὶ τὰ ταιαῦτα 20
 κοινὸς λεγέσθω ὁ λόγος, ὅτι ὡσπερ λευκὸν λέγομεν καὶ τὸ ὀπωσοῦν λευ-
 κότῃ παρακεχρωσμένον, καὶ πλείονι τῷ ἐναντίῳ συναναπέφυρται, λευκὸν
 δὲ καὶ τὸ ἀμιγῆς τοῦ ἐναντίου, καὶ καλὸν ὁμοίως, καὶ κυρίως μὲν τούτων
 25 ἕκαστον λέγεται τὸ εἰλικρινῶς τοιοῦτον, ὁλοσχερῶς δὲ καὶ καταχρηστικῶς
 τὸ τῷ ἐναντίῳ συμμεμιγμένον, οὕτως καὶ τὸ ὄν κυρίως μὲν ἂν λέγοιτο τὸ
 κατὰ πάντα ὄν ὁμοῦ πᾶν. τὸ δὲ γινόμενον καὶ φθειρόμενον πρὸ μὲν τοῦ 25
 γενέσθαι οὕτω ἔστι, μετὰ δὲ τὸ φθαρῆναι οὐκέτι ἔστιν· καὶ ὅτε δὲ εἶναι
 δοκεῖ τοῦτο, ἐπειδὴ ἐν τῷ γίνεσθαι καὶ φθιέρεσθαι τὸ εἶναι ἔχει μηδέποτε
 30 ‘ἐν ταύτῳ μένον’, οὐδὲ τότε ὄν ἂν λέγοιτο κυρίως, ἀλλὰ γινόμενον καὶ
 φθειρόμενον διὰ τὴν συνεχῆ ῥοὴν τὴν πάντα ἐναλλάσσουσαν· ἦν ὁ Ἡράκλειτος
 ἠνίκατο διὰ τοῦ ‘εἰς τὸν αὐτὸν ποταμὸν δις μὴ ἂν ἐμβῆναι’ τῇ ἐνδελεχεῖ
 τοῦ ποταμοῦ ῥοῇ τὴν γένεσιν ἀπεικάζων πλέον τὸ μὴ ὄν ἔχουσαν τοῦ ὄντος·
 τὸ γὰρ ὄν, ὡς φησιν ὁ Παρμενίδης, ἄλλα ἔχει σημεῖα. κάλλιον δὲ αὐτῶν 30

1 τι post ποῖον add. a μῆ a: μῆ δὲ E: om. DF 2 τοῦ post τὸν add. aF 7 ἐν
 DE cf. p. 52, 11 n.: ὄν aF καὶ εἴη ἂν τὸ ἐν om. D 8 τὸ ἐν τὸ παρ' αὐτοῖς E: παρ'
 αὐτοῖς τὸ ἐν aF λέγον a 11 σοφία a 12 καὶ φθορᾷ om. DEF: add. a
 13 δὲ (post ποτὲ) om. E μόνην D: μόνον aEF τὴν αἰδιον εἶναι D 14 ἐναρ-
 γίας D 16 φθιέρεται καὶ γίνεται a 17 καὶ (post ἐπειδὴ) aF: om. DE 18 τὸ
 (ante φθειρόμενον) om. DE 20 μὴ DEF: οὐ a ἔτε] ὅτι E 22 ὁ D: om. aEF
 καὶ τὸ DE: τὸ καὶ aF 23 περικεχρωσμένον E² 24 καὶ (ante κυρίως) om. F
 25 λέγεται ἕκαστον D 27 ὄντιμοῦ F 28 οὐκέτι] οὕτω F 29 μήποτε a
 30 ἐν ταύτῳ μένον meminit Parmenidis v. 84K. 31 Ἡράκλειτος fr. 41 Byw.

ἀκούειν τῶν περὶ τοῦ κυρίως ὄντος ὑπ' αὐτοῦ λεγομένων καὶ ἀποδεικνυμένων. 17^α
 μειψάμενος γὰρ τοῖς τὸ ὄν καὶ τὸ μὴ ὄν συμφέρουσιν ἐν τῷ νοητῷ
 οἷς τὸ πέλειν τε καὶ οὐκ εἶναι ταῦτόν κενόμισται
 καὶ ταῦτόν.

5 καὶ ἀποστρέψας τῆς ὁδοῦ τῆς τὸ μὴ ὄν ζητούσης
 ἀλλὰ σὺ τῆσδ' ἀφ' ὁδοῦ διζήσιος εἶργε νόημα,
 ἐπάγει:

μοῦνος δ' ἔτι μῦθος ὁδοῖο
 λείπεται, ὡς ἔστι. ταύτη δ' ἐπὶ σήματ' ἔασι
 10 πολλὰ μάλα·

καὶ παραδίδωσι λοιπὸν τὰ τοῦ κυρίως ὄντος σημεῖα·
 ὡς ἀγένητον ἐὼν καὶ ἀνώλεθρόν ἐστιν, 35
 οὐδὲν μωυνογενές τε καὶ ἀτρεμές ἦδ' ἀτέλεστον,
 οὐδὲ ποτ' ἦν οὐδ' ἔσται, ἐπεὶ νῦν ἐστὶν ὁμοῦ πᾶν
 15 ἐν συνεχές· τίνα γὰρ γέννην διζήσαι αὐτοῦ;
 πῆ πρόθεν ἀύξηθῆεν: οὔτ' ἐκ μὴ ἔόντος ἐάσω
 φάσθαι σ' οὐδὲ νοεῖν· οὐ γὰρ φατὸν οὐδὲ νοητὸν
 ἐστὶν ὅπως οὐκ ἔστι. τί δ' ἂν μιν καὶ χρέος ὦρσεν
 20 ὕστερον ἢ πρόθεν τοῦ μηδενὸς ἀρξάμενον φῶν;
 οὕτως ἢ πάμπαν πέλεναι χρεῶν ἐστὶν ἢ οὐχί,
 οὐδὲ ποτ' ἐκ μὴ ἔόντος ἐφήσει πίστις ἰσχυρῆς
 γίνεσθαι τι παρ' αὐτό. τοῦ εἶνεκεν οὔτε γενέσθαι
 οὔτ' ὀλλυσθαι ἀνῆκε δίκη χαλάσασα πέδησιν. 40

Ταῦτα δὴ περὶ τοῦ κυρίως ὄντος λέγων ἐναργῶς ἀποδεικνυσιν, ὅτι ἀγέ-
 25 νητον τοῦτο τὸ ὄν· οὔτε γὰρ ἐξ ὄντος, οὐ γὰρ προὑπῆρχεν ἄλλο ὄν· οὔτε
 ἐκ τοῦ μὴ ὄντος, οὐδὲ γὰρ ἔστι τὸ μὴ ὄν. καὶ διὰ τί δὴ τότε, ἀλλὰ μὴ
 καὶ πρότερον ἢ ὕστερον ἐγένετο: ἀλλ' οὐδὲ ἐκ τοῦ πῆ μὲν ὄντος πῆ δὲ μὴ
 ὄντος, ὡς τὸ γενητὸν γίνεται· οὐ γὰρ ἂν τοῦ ἀπλῶς ὄντος προὑπάρχοι τὸ
 πῆ μὲν ὄν πῆ δὲ μὴ ὄν, ἀλλὰ μετ' αὐτὸ ὑφέστηκε. καὶ ὁ παρὰ Πλάτωνι

2 ταῖς D συμφέρουσιν conl. Torstrik 3 οἷς — ταῦτόν (4) Parmen. vv. 50. 51 Karst.,
 58. 59 St. cf. f. 25 r 54 4 καὶ] καὶ οὐ D 6 ἀλλὰ κατ. vv. 52—69 K., 61—75 St.
 cf. f. 31 r 12. 48 ἀλλὰ σὺ om. (lac. x litt. rel.) F λέγων post σὺ add. a τῆσδ'
 ἀφ' ὁδοῦ aDF: τῆδ' ἀμφ' ὁδοῦ E διζήσεως E 8 μῶνος DE: μόνος aF: μόνης
 Stein δ' ἔτι a: δέ τι DEF 9 ἐπίσημα τ' D ἔασσι a 12 ἐστίν F: ἔν
 ἐστίν aDE 13 τε om. a ἦδ' ἀτέλεστον D: ἦδ' ἀτέλεστον F: ἦ δι' ἀτέλεστον E:
 ἦδ' ἀτέλεστον a cf. ad p. 30, 2 f. 26 r 22 15 γένναν recte f. 31 r 51 διζήσεται F
 16 ἔόντος E: ὄντος aDF 17 σε libri 19 ἀρξάμενου commendabat Torstrik
 φῶν E: φῶ (ie. φῶν) F: φῶνα D: φῶνα a 20 πέλεναι sic libri: πέλεμεν Karsten
 οὐχί sic libri: οὐχί Karsten 21 ἐκ μὴ ὄντος DE ut infra f. 31 r 53: ἐκ γε μὴ ὄντος aF:
 ἐκ τοῦ ἔόντος Karsten: ἐκ γε πέλοντος Stein, ἐκ πῆ ἔόντος ex Simplicii paraphrasi v. 27
 officias ἐφίσει aE 22 γίνεσθαι] γενέσθαι a 23 οὔτ' ἀπολέσθαι conieci Herm.
 XV 162: οὔτε ὀλέσθαι Torstrik πέδησιν EF Bergk: πέδησι aD: πέδησιν vulgo
 26 οὐδὲ scripsi: οὔτε DEF: οὐ a τὸ τὸ μὴ ὄν F μὴ καὶ aD: καὶ μὴ EF
 27 ἢ post πρότερον super add. D: om. aEF (in marg. ζήται F) μὴ ὄντος] οὐκ ὄντος a

δὲ Τίμαιος “τό τε ἦν ἔσται τε. φησί. χρόνου γεγονότα εἶδη. ἀναφέροντες 17^r
 λανθάνομεν ἐπὶ τὴν αἰδίον οὐσίαν οὐκ ὀρθῶς. λέγομεν γὰρ δὴ ὡς ἦν ἔστι 45
 τε καὶ ἔσται· τῇ δὲ τὸ ἔστι μόνον κατὰ τὸν ἀληθῆ λόγον προσήκει. τὸ
 δὲ ἦν καὶ τὸ ἔσται περὶ τὴν ἐν χρόνῳ γένεσιν ἰούσαν πρέπει λέγεσθαι”.
 5 ὣστε εἰ μὲν ὀπωσθὺν ὑφιστακτότα τὰ ἐν γένεσει καὶ διὰ τοῦτο κατα-
 χρηστικῶς ὄντα λεγόμενα, καὶ πλείονι τῷ μὴ ὄντι συναναπέφυρται. βού-
 λεται δεῖξαι ὁ Ἀλέξανδρος καὶ τῇ παρὰ τοῖς πολλοῖς τοῦ ὀνόματος χρήσει
 ἐπαναπαύεται, οὐ πολλῶν δεῖσεται λόγων. εἰ δὲ οἴεται κυρίως ὄν εἶναι τὸ 50
 γινόμενον καὶ φθειρόμενον, ἐν ᾧ πλέον τοῦ ὄντος τὸ μὴ ὄν, οὔτε τοῖς ὑπὸ
 10 τοῦ Παρμενίδου ῥηθείσει σημείοις τοῦ ὄντος παρηκολούθησεν, οὔτε τῷ Ἀρι-
 στοτέλει προσέχει τὸν νοῦν καλῶς τὸ Παρμενίδειον “ἔπερ ὄν” καλέσαντι
 τούτῳ κυρίως ὄν. μέμφεται δὲ ὁ Ἀλέξανδρος τοῖς περὶ Παρμενίδην καὶ
 Μέλισσον καὶ ὅτι ἀκίνητον δεικνύουσι τὸ ὄν, διότι τὸ κινούμενον ἐξίστασθαι
 δοκεῖ τούτου ἐν ᾧ ἔστιν· εἰ οὖν καὶ τὸ ὄν κινῶτο, ἐκσταίη ἂν τούτου ἐν
 15 ᾧ ἔστιν· ἔστι δὲ ἐν τῷ εἶναι. τὸ δὲ ἐξιστάμενον τοῦ εἶναι | φθείρεται· 17^v
 ἀφθαρτον δὲ τὸ ὄν. “ἀλλ’ εἰ μὲν ἡ κατ’ οὐσίαν, φησίν, ἦν μόνῃ κίνησις,
 ἦν μεταβολὴν ἂν τις κυριώτερον ἀλλ’ οὐ κίνησιν λέγοι, ἴσως εὐλόγως ἂν
 ταῦτα αὐτοῖς ἐλέγετο. καίτοι οὐδὲ τὸ κατ’ οὐσίαν τὴν αὐτοῦ μεταβάλλον
 εἰς τὸ μὴ εἶναι ἀπλῶς, ἀλλ’ εἰς τὸ μὴ τοῦτο εἶναι θ’ ἦν, ἄλλο δέ τι, μετα-
 20 βάλλει· ἀλλ’ εἴπερ ἄρα, τὸ κατ’ οὐσίαν μεταβάλλον ἀπλῶς οὐ τήνδε. ἐπεὶ
 δὲ πλείους εἰσὶ κινήσεις, ὧν καὶ ἡ κατὰ ποιότητα οὐκ οὔσα κατ’ οὐσίαν, 5
 κενόν, ὡς φησι, καὶ μάταιον τὸ θέος αὐτῶν”. καὶ θαυμαστὸν ὅτι αὐτὸς
 ὁμοιογῆσας ὅτι “τὸ κατ’ οὐσίαν μεταβάλλον οὐ τήνδε ἀλλ’ ἀπλῶς” εἰς
 τὸ μὴ ὄν ἂν οἴχοιτο, μέμφεται τοῖς λέγουσιν, εἰ μεταβάλλοι τὸ ἀπλῶς ὄν
 25 καὶ κυρίως ὄν, φθείρεσθαι. εἰ μὲν γὰρ τοιόνδε ὄν ἦν, ἐξιστάμενον τοῦ
 τοιοῦδε οὐδὲν ἐκώλυε τὸ (εἰς) ἄλλο τοιόνδε μεταβάλλειν· ἐπεὶ δὲ ἀπλῶς ὄν,
 ἐξιστάμενον τούτου τί ἂν γένοιτο; πῶς (δ’) ἂν ἐκεῖνο τὸ ὄν ἀλλοιοῖτο τὸ
 αἰεὶ κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχον, τὸ μῆτε αὐτὸ συμβεβηχὸς ἄλλῃ μῆτε 10
 ἄλλο τι συμβεβηχὸς ἔχον, ἀλλ’ αὐτὸ τοῦτο ὄν ἔπερ ἔστί; καλῶς οὖν ὁ
 30 Παρμενίδης προδείξας διὰ τῶν πρότερον εἰρημέων ὅτι ἀκίνητον καὶ ἀφθαρ-
 τόν ἐστι τὸ ὄν, ἐπήγαγεν
 αὐτὰρ ἀκίνητον μεγάλων ἐν πείρασι δεσμιῶν

1 Τίμαιος p. 37E τό F ἔσται τε] τό τ’ ἔσται Plato 2 δὴ φέροντες Platonis
 libri 2 δὴ om. a 4 καὶ τὸ ἔσται DE: καὶ ἔσται aF: τό τ’ ἔσται Plato γέ-
 νησι E ἰούσαν DE et in mrg. F: οὔσαν a et littera prima erasa F 7 περὶ comp.
 E¹: corr. E² 9 τοῦ ὄντος om. aF 11 ἔπερ ὄν 186^a33 καλέσαντος D
 14 εἰ οὖν — ἐν ᾧ ἔστιν F 17 ἂν ταῦτα εὐλόγως D 18 τὴν αὐτοῦ EF: τὸν αὐτοῦ D:
 τὴν αὐτοῦ a 19 εἰς prius] εἰς E 20 ante et post οὐ τήνδε lacunam IV vel V lit-
 terarum reliquit F et in mrg. ζητεῖ tamquam si quid deesset 23 (τὸ post ὅτι) om. F
 24 τοῖς ἀνοῦσαν F 25 ἦν om. F 26 ἐκώλυε τὸ a: ἐκωλύετο DEF εἰς a:
 om. DEF μεταβάλλειν E: μεταλαβεῖν DF: μεταβαλεῖν a ἐπεὶ δὴ F 27 δ’ a:
 om. DEF 30 ὅτι ex ἔτι (?) corr. E² 32 αὐτὰρ κτλ. vv. S1 — S3 K. S7 — S9 St.
 cf. p. 39, 27 f. 31 v 6

ἔστιν ἀναρχὸν ἀπαυστον, ἐπεὶ γένεσις καὶ ὄλεθρος
τῆδε μάλ' ἐπλέγηθησαν.

17*

ἔξ οὗ καὶ δῆλον, ὅτι ἄλλο τὸ αἰσθητὸν οἶδεν, ἐν ᾧ γένεσις καὶ ὄλεθρος,
καὶ ἄλλο τὸ νοητὸν ὄν. καὶ Μέλισσος δὲ τὸ ἀκίνητον δεῖκνυσι προανελὼν
5 τὸ κενὸν τοῦ ὄντος, τουτέστι τὸ μὴ ὄν. εἰ γὰρ ἐκινεῖτο, φησί, τὸ ὄν, ἦν 15
ἂν τι κενὸν τοῦ ὄντος εἰς ὃ ἐκινεῖτο τὸ ὄν. ἀλλ' οὐκ ἔστι· πλήρες γὰρ
ἔστι τὸ ὄν. γράφει δὲ οὕτως “οὐδὲ κενόν ἐστιν οὐδέν. τὸ γὰρ κενὸν οὐ-
δέν ἐστιν· οὐκ ἂν οὖν εἶη τό γε μηδέν. οὐδὲ κινεῖται· ὑποχωρῆσαι γὰρ
οὐκ ἔχει οὐδαμῆ, ἀλλὰ πλείον ἐστίν. εἰ μὲν γὰρ κενὸν ἦν, ὑπεχώρει ἂν
10 εἰς τὸ κενόν· κενεοῦ δὲ μὴ ἔόντος, οὐκ ἔχει ὅκη ὑποχωρῆσαι”. εἶτα
δειξάς ὅτι οὔτε πυκνὸν οὔτε ἀραιὸν ἐστίν. ἐπάγει “χρίσιν δὲ ταύτην χρῆ
ποιήσασθαι τοῦ πλέω καὶ τοῦ μὴ πλέω· εἰ μὲν οὖν χωρεῖ τι ἢ εἰσδέ- 20
χεται, οὐ πλέων· εἰ δὲ μήτε χωρεῖ μήτε εἰσδέχεται, πλέων. ἀνάγκη
τοῖνον πλέων εἶναι, εἰ κενὸν μὴ ἔστιν. εἰ τοῖνον πλέων ἐστίν, οὐ κινεῖται”.
15 ταῦτα μὲν οὖν ἐπὶ πλέον ἡναγκάσθη μηκρῶνα διὰ τὸ τὸν γρησιώτερον τῶν
Ἀριστοτέλους ἐξηγητῶν τὸν Ἀλέξανδρον ξηρότερον καὶ ἀφαιρεπῶνως τῶν πα-
λαιῶν ἀκούειν δογματῶν. ὧν καὶ Ἀριστοτέλης ζηλωτῆς γενόμενος ἀκίνητον
ἀπέδειξε καὶ αὐτὸς τὸ πρῶτον.

p. 185^b5 Ἔτι ἐπεὶ καὶ αὐτὸ τὸ ἐν πολλαχῶς λέγεται.

25

20 Πολλαχῶς τὸ ἐν ὑποθέμενος καὶ ἐκ διαιρέσεως λαβὼν τὰς δόξας καθ' 37
21 ἃς οἶόν τε ἦν ἐν λέγειν τὸ ὄν. πάλιν τὸ ἐν ὡς πολλαχῶς καὶ αὐτὸ λεγό-
μενον ὑποτίθεται καὶ δεῖκνυσι καθ' ἕκαστον τοῦ ἐνὸς σημαίνονμενον ἀδύ-
νατον τὸ ἐν λέγειν τὸ ὄν. οἰκεία δὲ τοῦ ἐνὸς χρῆται διαιρέσει οὐκ ἀρε-
σκόμενος οἶμαι τοῖς ὑπὸ τοῦ Πορφυρίου λεγομένοις ἐνταῦθα· λέγει γὰρ ὅτι 40
25 “καὶ τὸ ἐν πολλὰ σημαίνει, πρῶτον μὲν ὅσα καὶ τὸ ὄν, καὶ διελομένοις τὸ
ἐν εἰς τὰ αὐτὰ τῶ ὄντι παραπλησίως ἔστιν ἐπιχειρεῖν ἀπαιτοῦντας, πῶς ἐν
λέγουσιν εἶναι τὸ ὄν, πότερον ὡς οὐσίαν ἢ ὡς ποιὸν ἢ κατὰ τι τῶν ἄλλων”.
ἀκριβέστερον γὰρ ὁ Ἀριστοτέλης ἄλλην μὲν τοῦ ὄντος, ἄλλην δὲ τοῦ ἐνὸς
τῶν σημαίνοντων οἰκείαν πεποιήται τὴν διαίρεσιν· τὸ γὰρ ἐν ἢ γένει ἢ
30 εἶδει ἢ ἀριθμῷ ἐν ἔσται. ἀλλὰ τὸ μὲν γένει ἢ εἶδει ἐν οὐκ ἠξίωσεν ὁ
Ἀριστοτέλης θέσθαι νῦν, ὡς προφανῶς εἰσάγοντα τὸ πλῆθος. εἰ γὰρ γένει 45
ἐν ἐροῦσιν εἶναι τὸ ὄν. τοῖς εἶδεσι πολλὰ ἔσται καὶ ἔτι γε μᾶλλον τῶ τῶν

1 ἀναρχὸν καὶ ἀπαυστον aF

2 τῆδε libri: τῆλε Scaliger cf. p. 40, 1 f. 31 v 7

ἐπλέγηθησαν E 5 ἐκινεῖτο F 6 ὃ ἐκινεῖτο DE: ὃ ἂν ἐκινεῖτο F: ὃ ἂν ἐκινεῖτο a

7 οὕτως § 14 cf. p. 40, 12. 112, 6 οὐδέ] οὐδέν F 9 πλέων E κενὸν D

11 ἀραιὸν aE ut saepe ἐπάγει cf. p. 112, 12 13 πλέων semper E 14 κενὸν

DEF: κενόν a cf. p. 112, 14 15 μὴ κῶνα E 20 καθ' — ἐν (21) om. a: καὶ omis-

sorum vice F 21 ὡς τὸ πολλαχῶς E καὶ αὐτὸ om. a: post λεγόμενον ponit F

25 τὸ om. a 26 ἐν εἰς τὰ τοιαῦτα τῶ ὄντι F 28 ὃ (post γάρ) om. F ἔσται

libri: ἔστιν Torstrik 30 τῶ F 32 ἐροῦσιν ἐν τὸ ὄν (εἶναι om.) D εἶδεν

ἔσται πολλὰ D ἔσται. ἀλλὰ καὶ a 34 ἔτι aE?: εἶτι E!: ἔτι D: εἰ F

καθέκαστα ἀριθμῶ. εἰ δὲ τῷ εἶδει ἓν, πρῶτον μὲν αὐτῷ τούτῳ δῆλον 17^ο
 ὅτι πολλά· τὸ γὰρ εἶδος γένους ἐστὶν εἶδος, τὸ δὲ γένος κατὰ πλειόνων
 καὶ διαφερόντων εἰδῶν ἐν τῷ τί ἐστὶ κατηγορεῖται· ἔπειτα καὶ εἰ τῷ εἶδει
 ἓν, ἀριθμῶ ἔσται πλείονα· τὸ γὰρ ἐν εἶδος κατὰ πλειόνων τῷ ἀριθμῶ
 5 κατηγορεῖται. ταῦτα μὲν οὖν ἐναργῆ καὶ τοῖς τὰ πρῶτα τῶν λογικῶν εἰση-
 γμένοις, καὶ εἰκότως οὐκ ἠξίωσε μνήμης. τὸ δὲ ἐν τῷ ἀριθμῶ καὶ αὐτὸ 50
 πολλαχῶς λέγεται· ἢ γὰρ ὡς τὸ συνεχές, ὡς μίαν εἴποιμι ἂν τὴν
 γραμμὴν, ἢ ὡς τὸ ἀδιαίρετον φύσει, ὡς τὸ σημεῖον καὶ ἡ μονάς, ἢ ὡς
 τὰ τὸν αὐτὸν ἔχοντα λόγον κἂν δνόμασι διαφέρῃ, ὡς λῶπιον καὶ
 10 ἰμάτιον. κατ' ἄλλην δὲ πάλιν διαίρεσιν τὸ μὲν δυνάμει ἐν λέγεται, τὸ
 δὲ ἐνεργείᾳ, καὶ οὕτως ἔχει ταῦτα πρὸς ἀλλήλα ἐν τῇ γενέσει ὡς τὸ μὲν ἐνερ-
 γείᾳ ἐν δυνάμει πολλά εἶναι, τὸ δὲ δυνάμει ἐν ἐνεργείᾳ πολλά, ὡς ἐπὶ τοῦ
 κηροῦ, ὅς συνεχῆς μὲν ὢν | καὶ ἐν ἐνεργείᾳ, δυνάμει πολλά ἐστίν, ὅτι οὐ- 18^ο
 νάται εἰς πολλά διαιρεθῆναι· διεσπασμένος δὲ καὶ πολλά ὢν ἐνεργείᾳ. δυ-
 15 νάμει ἓν ἐστίν, ὅτι δύνάται συνεχισθῆναι.

Διὰ δὲ ταῦτα εἰ μὲν ὡς συνεχές ἐροῦσιν ἐν τὸ ὄν, ἔσται ἐνεργείᾳ μὲν
 ἓν, δυνάμει δὲ πολλά καὶ ἄπειρα. συνεχές γὰρ ἐστίν οὐ τὰ μόρια συνά-
 πτει πρὸς ἓνα κοινὸν ὄρον, καὶ ὁ διαιρετὸν ἐστίν εἰς ἀεὶ διαιρετά. εἰ
 οὖν διότι ἦνται αὐτοῦ τὰ μόρια, διὰ τοῦτο ἐν αὐτὸ λέγουσι, διότι πολλά 5
 20 τὰ ἡνωμένα μέρη, διὰ τοῦτο πολλά ἐροῦσι, καὶ διότι εἰς ἄπειρον διαιρετὸν,
 διὰ τοῦτο ἄπειρα φήσουσιν ἢ ἐπ' ἄπειρον πληθυνόμενον. εἰ οὖν τὸ ὄν
 ἐν ὡς τὸ συνεχές, τὸ δὲ συνεχές πολλά, τὸ ἐν πολλά ἐστίν. τὰ δὲ πολλά
 οὐκ ἓν· τὸ αὐτὸ ἄρα ἐν τε καὶ οὐκ ἐν ἔσται. ἔτι δὲ ἐπεὶ πλείω τὰ συ-
 νεχῆ, πῶς ἐστίν ἐν τὸ ὄν, εἴπερ ὡς συνεχές; πότερον ὡς γραμμὴ τις ἢ
 25 ὡς ἐπιφάνεια ἢ ὡς σῶμα ἢ ὡς τόπος ἢ ὡς κίνησις ἢ ὡς χρόνος; πάντα
 γὰρ ταῦτα συνεχῆ. καὶ τούτων δὲ ἐκάστου πολλά εἶδη. καὶ γὰρ τῶν 10
 γραμμῶν αἰ μὲν εὐθεῖαι, αἰ δὲ περιφερεῖς· καὶ ἐπιφανείας ἢ μὲν ἐπίπεδος,
 ἢ δὲ κοίλη, ἢ δὲ κυρτή· καὶ τῆς ἐπιπέδου πλείστα σχήματα· καὶ στερεῶν
 δὲ σωματίων καὶ τῶν συσχηματιζόμενων αὐτοῖς τόπων πολλά εἶδη· ὁμοίως
 30 δὲ καὶ χρόνου τὸ παρεληλυθός καὶ τὸ μέλλον καὶ τὸ ἐνεστηχός, καὶ ὄραι
 καὶ ἡμέραι καὶ μῆνες καὶ ἑνιαυτοί· καὶ κίνησις ἢ μὲν ἐπ' εὐθείας, ἢ δὲ
 κύκλῳ· καὶ πάντα ταῦτα συνεχῆ, καὶ πάντα ἅμα ἐνεργείᾳ πολλά καὶ ἕκαστον
 δυνάμει πολλά. 15

Εἰ δὲ οὕτως ἐν τὸ ὄν ὡς ἀδιαίρετον, ἐπεὶ τὸ ἀδιαίρετον πολλα-
 35 χῶς, ἢ τὸ μῆπω διηρημένον οἷόν τε δὲ διαιρεθῆναι καθάπερ ἕκαστον
 τῶν συνεχῶν, ἢ τὸ μῆδὲ ὅλως πεφυκός διαιρεῖσθαι τῷ μὴ ἔχειν μέρος εἰς

1 καθέκαστον E 5 τοῖς γε τὰ α εἰσηγομένους E 11 πρὸς ἀλλήλα ταῦτα aF
 14 ἐν D (cf. v. 15): εἰς EF: εἰς a διεσπασμένος a 15 συνεχισθῆναι DE 16 ἐροῦσι
 τὸ ὄν ἐν a 18 ἓνα καὶ κοινόν a 20 ἄπειρα aF 22 πολλά τὸ ἐν D: τὸ ὄν
 πολλά conl. Torstrik 23 ἐπέ] ἐπὶ F¹ 24 εἴπερ] ἦπερ D ὡς συνεχές (ἐν)
 Torstrik 25 ἢ ὡς τόπος om. E 26 ταῦτα] τὰ τοιαῦτα a ἕκαστον D 35 ἢ
 DE: οἷόν aF δὲ om. D 36 ἢ ὁ μῆ ὅλως πέφυκε D

α (ἄν) διαιρεθῆ, ὥσπερ στιγμή καὶ μονάς, ἢ τῷ μόρια μὲν ἔχειν καὶ μέ- 18^τ
 γεθος, ἀπαθές δὲ εἶναι διὰ στερρότητα καὶ ναστότητα, καθάπερ ἐκάστη
 τῶν Δημοκρίτου ἀτόμων. εἰ μὲν ὡς τὸ συνεχές ἐν τῷ ὄν, πολλὰ πάλιν
 ἔσται τὸ ὄν, εἰ δὲ ὡς ἡ ἄτομος, πρῶτον μὲν ἄτοπον καὶ ἀπεμφαῖνόν ἐστι 20
 5 τὸ μίαν λέγειν ἄτομον τὰ πάντα, εἶτα καὶ αὐτὴ συνεχῆς καὶ διαιρετὴ ἐπ'
 ἄπειρον καὶ διὰ τοῦτο δυνάμει πολλά. ἔτι δὲ καὶ ποσότητα ἔξει τοῦ με-
 γέθους καὶ ποιότητα τοῦ σχήματος οἷον γωνίαν εὐθὺ περιφερές καὶ κί-
 νησιν, καὶ οὕτως πάλιν πολλὰ ἔσται. εἰ δὲ ὡς μονάς καὶ ὡς στιγμή ἐν
 καὶ ἀδιαίρετον τὸ ὄν, οὔτε ποιόν τι ἔσται τῶν ὄντων (τὸ γὰρ ποιόν συν-
 10 διαιρεῖται τοῖς σώμασι καὶ μάλιστα γε τοῖς φυσικοῖς) οὔτε ποσόν· τὸ γὰρ
 ἀδιαίρετον πέρας ποσοῦ. ὥστε οὔτε ἄπειρον τὸ ὄν, ὥσπερ Μέλισσός 25
 φησιν, οὔτε πεπερασμένον, ὡς Παρμενίδῃ δοκεῖ. καὶ γὰρ πᾶν μὲν
 ἄπειρον καὶ πεπερασμένον ποσόν τι, οὐδὲν δὲ ἀδιαίρετον κατὰ πλήθος ἢ
 κατὰ μέγεθος ποσόν· τὸ γὰρ πέρας ἀδιαίρετον, ἀλλ' οὐ τὸ πεπερα-
 15 σμένον. κἀνταῦθα δὲ ὁ Ἀριστοτέλης τοῦτο μόνον τοῦ ἀδιαίρετου τὸ ση-
 μαινόμενον ἠξίωσεν ἀντιλογίας, ὡς τῶν ἄλλων εὐδιαλύτων ὄντων. καὶ πρὸς
 τοῦτο δὲ οὐχ ὡς πρὸς σημεῖον ἀντίειπεν, ὥσπερ οἱ ἐξηγηταί, ἀλλ' ὡς
 πρὸς τοιοῦτον οἷον ἂν ὑπέθεντο καὶ οἱ περὶ Παρμενίδῃν, τὸ ἄποσόν τε 30
 καὶ ἄποιον.
 20 Ἐὶ δὲ οὕτως ἐν τῷ ὄν ὡς μέθυ καὶ οἶνος ἢ λώπιον καὶ ἰμάτιον ἢ
 ὄλως τὰ πολυώνυμα (τοῦτο γὰρ ἔτι ὑπολείπεται τοῦ ἐνὸς σημαίνόμενον),
 μία πολυωνυμία γενήσεται πάντα, καὶ τὸ ποιόν τῷ ποσῷ καὶ πάντα ἀλλή-
 λοις τὰ αὐτὰ ἔσται, καὶ ὁ τοῦ Ἡρακλείτου λόγος ἀληθής ὁ λέγων 'τὸ ἀγαθὸν
 καὶ τὸ κακὸν ταυτὸν' εἶναι. καὶ συνδραμεῖται ἢ ἀντίφασις· ταυτὸν γὰρ
 25 ἔσται ἀγαθὸν καὶ οὐκ ἀγαθόν, εἴπερ τὸ κακὸν οὐκ ἀγαθόν. καὶ ἐπίστησον 35
 ὅτι καὶ ἐνταῦθα ἀπὸ τῆς τοῦ ἐναντίου καταφάσεως ὡς ἐπὶ μεζζονα ἀντί-
 θεσιν τὴν τῆς ἀποφάσεως μετήλθεν. ἔσται δὲ ὁ αὐτὸς καὶ ἄνθρωπος καὶ
 ἵππος· ὥστε καὶ ἄνθρωπος καὶ οὐκ ἄνθρωπος, καὶ ἐν καὶ οὐχ ἐν· ὥστε
 οὐκέτι περὶ τοῦ ἐν εἶναι τὸ ὄν γενήσεται ὁ λόγος καὶ ἡ ζήτησις, ἀλλὰ περὶ
 30 τοῦ μηδέν, εἴπερ ὁμοίως ἐφ' ἐκάστου ἀληθῆς ἢ τε ἀπόφασις αὐτοῦ καὶ ἡ
 κατάφασις, ἢ ὡς ὁ Περφύριος συνάγει, εἴπερ τὸ ὄν οὐκ ἔστι. καὶ γὰρ ὥσπερ τὸ
 ἄνθρωπος καὶ οὐκ ἄνθρωπος συναληθεύει, οὕτως καὶ τὸ ὄν καὶ οὐκ ὄν. τοῦτο 40
 δὲ οἶμαι συνήγετο, εἴ τι τῶν πάντων ἐν ἦν τὸ ὄν ὥσπερ ἄνθρωπος· τὰ γὰρ

1 ἄν a: om. DEF τῷ DE: τὸ aF ἔχειν DEF: ἔχον a 2 εἶναι DEF: ὄν a
 στερεότητα aF καὶ ναστότητα om. E 3 μὲν ὄν corrigebat Brandis 5 αὔτη E
 8 ὡς post καὶ om. D 9 συνδιαιρεῖται τοῖς σώμασιν E et in marg. D: ἐν διαιρετοῖς
 σώμασιν aF: ἐν διαιρετῷ σώματι in textu D 10 καὶ συνδιαιρεῖται αὐτοῖς post σώμασι
 addit a καὶ μάλιστα γε τοῖς φυσικοῖς E et (om. γε) a: om. DF 11 ποσοῦ DE:
 τοῦ ποσοῦ aF 13 δὲ] γὰρ D 15 ἀδιαίρετου ED²: διαιρετοῦ aD¹F 16 ἀντιλογίας
 ἠξίωσεν DaF 20 ἢ ὡς ὄλως D 22 τὰ πάντα a καὶ τὸ ποιόν τῷ ποσῷ
 om. F καὶ τὸ] κατὰ τὸ E 23 τοῦ om. D Ἡρακλείτου fr. 57 Byw. cf.
 p. 50, 10 25 καὶ post ἔσται add. a 27 ἀποφάσεως aF: ἀντιφάσεως DE
 32 καὶ τὸ οὐκ aF τὸ οὐκ ὄν a 33 συνήγετο ἂν coniciebat Torstrick εἴτι τῶν
 πάντων aEF: εἴτε τῶν ἀπάντων D ἐν om. F

ἀλλὰ πάντα τῆν οὐκ ὄντα. ἀπλῶς δ' οὖν οὐδὲ οὕτως ἐν τῷ ὄν. εἰ τοίνυν κατὰ 18^v
 μηδὲν τῶν τοῦ ἐνὸς σημαιομένων ἐν εἶναι δύνανται τὸ ὄν, ὅλως οὐ χρῆ
 λέγειν ἐν τῷ ὄν, ἀλλὰ πλείω τὰ ὄντα, καθάπερ τὰ φαινόμενα μαρτυρεῖ.
 οὕτως μὲν οὖν τὸ ἐξῆς ἂν εἴη τῆς διαιρέσεως καὶ τῶν πρὸς τὰ τμήματα
 5 τῆς διαιρέσεως ἀπαντήσεων.

Αὐτὸς δὲ πρὸς τὸ πρῶτον τμήμα τῆς διαιρέσεως τὸ οὕτως ἐν τῷ ὄν 45
 ὡς συνεχῆς λέγον ἀπαντήσας πρὸ τοῦ τὰ λοιπὰ διαλύσαι ἀπορίαν τινὰ
 παρεμβάλων περὶ τοῦ ὅλου καὶ τοῦ μέρους, εἰ ταῦτόν ἢ ἕτερόν ἐστι, μᾶλλον
 δὲ εἰ ἐν ἄμφω, ἀσαφέστερον τὸν λόγον πεποίηκε. τὴν δὲ ἀπορίαν ταύτην
 10 Πορφύριος προβεβλήσθαι φησιν ὡς τινων ἐνστησομένων αὐτῷ τρεῖς εἰπόντι
 τρόπους τῆς τοῦ ἐνὸς ὑποστάσεως καὶ μὴ προσθέντι τὸν τέταρτον, ὃν τινες
 εἰσῆγον νομίζοντες τὸ μέρος τὸ μὴ συνεχῆς ἄλλω μέρει καὶ τὸ ὅλον ἐν εἶναι,
 οἷον τὴν χειρὰ τοῦ Σωκράτους καὶ τὸν Σωκράτη ἐν εἶναι, ὅπερ οὐδενὶ τῶν 50
 εἰρημένων πρότερον τοῦ ἐνὸς τρόπων τὸ αὐτὸ ἐστίν. ἐλέγχει οὖν τούτους
 15 πρῶτον ὡς ἀτόπως οἰομένους καὶ οὕτως ἐπὶ τὸν ἔλεγχον μεταβαίνει τοῦ
 ὡς ἀδιαίρετου ἐνός. ὁ δὲ τούτων ἔλεγχος, ὅτι 'εἰ ἡ χεὶρ τοῦ Σωκράτους
 ἢ δεξιὰ καὶ ὁ Σωκράτης ἐν καὶ ἡ ἀριστερὰ πάλιν καὶ ὁ Σωκράτης ἐν,
 καὶ ἡ ἀριστερὰ καὶ ἡ δεξιὰ ἐν ἔσονται· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ εἰ καὶ τῷ
 ὅλῳ ἐν ἐκάτερον ὡς ἀδιαίρετον, ὅτι καὶ αὐτὰ αὐτοῖς'. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος
 20 λῶσαι τὴν περὶ τοῦ μέρους καὶ τοῦ ὅλου ἀπορίαν φησὶν αὐτὸν τὴν λέγουσαν 18^v
 τὸ μέρος τῷ ὅλῳ ταῦτόν εἶναι, ἵνα δεξιὰς μὴ ὄν ταῦτόν βεβαιώτερον ἔχη.
 ὅτι οὐ μόνον διαιρεθέντα τὰ μέρη ἀπὸ τοῦ ὅλου πλείω γίνεται, ἀλλὰ καὶ
 ἐν τῇ συνεχείᾳ λαμβανόμενα. εἴ γε καὶ ἀλλήλων καὶ τοῦ ὅλου ἕτερα ἔστι.
 τὸ δὲ ἔσως οὐ πρὸς τὸν λόγον, καίτοι πρὸς λόγον ὄντων τῶν εἰρημένων,
 25 λέγεσθαι φησι, οἷοις ἱκανὰ τῆν καὶ τὰ προλελεγμένα τοὺς οὕτως ἐν τῷ ὄν ὡς
 λέγοντας ὡς συνεχῆς διαλέξεται. ἔσως δὲ καὶ ὅτι ἡ ἐφ' ἐκάτερα ἀπορία
 τοῦ λόγου ἐξωτερικὴ τις τῆν, ὡς καὶ Εὐδόμηός φησι, διαλεκτικὴ μᾶλλον οὔσα.
 Παραθήσομαι δὲ μετ' ὀλίγον καὶ τὴν τοῦ Εὐδόμηου λέξιν ἐναργῶς τὸν
 σκοπὸν τοῦ λόγου δηλοῦσαν· νῦν δὲ τὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου προσέσθω. λέγει
 30 ὅτι "ἔστω μὲν ἐπὶ τοῦ ταυτοῦ συνηθέστερον τὸ δεδιγμένον· τὰ γὰρ τῷ
 αὐτῷ ταυτὰ καὶ ἀλλήλοις ἐστὶ ταυτὰ". διὸ καὶ ὁ Εὐδόμηος οὕτως ἐχρήσατο
 τῇ ἀποδείξει καὶ οἱ τοῦ Ἀριστοτέλους ἐξηγηταὶ τὸ ταῦτόν ἀντὶ τοῦ ἐνός 10
 λαβόντες. ὁ μὲντοι Ἀριστοτέλης ἀκριβέστερον ὡς οἶμαι ποιῶν τὸ ἐν ἐφύ-
 λαξε· πολλῶ γὰρ μᾶλλον τὰ τῷ αὐτῷ ἐν καὶ ἀλλήλοις ἐν ἐστίν ἤπερ τὰ

2 τὸ ὄν δύνανται D 5 τῆς om. F 6 τῆς διαιρέσεως τμήμα D
 7 λέγων D πρὸ F: πρὸς aDE ἀπορίαν p. 185^b 11 8 μᾶλλον δὲ καὶ σαφέ-
 στερον F 10 αὐτῷ] τῷ ἀριστοτέλει superser. E² 11 προστιθέντι aF 12 τῷ
 ὅλῳ F ἐν] ταυτὸν a 13 τὸν om. DE σωκράτην E² 16 εἰ om. a
 18 τὸ om. F εἰ καὶ DE: καὶ εἰ aF 20 λέγουσαν ὅτι τὸ F 22 μὴ μόνον F
 23 ἐστὶν ἕτερα D 24 καίτοι E καίτοι πρὸς τὸν λόγον coniciebat Torstrik λόγων
 E¹ 25 καὶ DF: iteravit E: om. a 26 καὶ om. aF 27 καὶ DE: ὁ F: om. a
 28 Εὐδόμηου λέξιν cf. p. 85, 25 29 προσέσθω aE 30 δὲ] γὰρ a τοῦ
 αὐτοῦ F 31 ἀλλήλων D¹: corr. D² 32 ἀντὶ ἐνός E 33 οἶμαι] εἶναι E
 34 εἴπερ F

τῷ αὐτῷ ταῦτά καὶ ἀλλήλοις ταῦτά ἐστι. διὸ καὶ ἐν ἐκάτερον ὡς ἀδιαί- 18^v
 ρετον εἶπεν· τὸ γὰρ ἐν τοῦ ταῦτοῦ μᾶλλον ἐνίξει ἐκεῖνα οἷς ἂν παραγίνηται.
 ἔτι τε πολλὰ τὸ ἐν, εἴ γ' ἐκαστον αὐτοῦ τῶν μερῶν τῷ ὅλῳ ταῦτόν καὶ τό τε
 ὅλον ἐκ πολλῶν ὅλων ἔσται συγκαίμενον καὶ ἑαυτοῦ μέρος ἔσται. τὸ γὰρ μέρος
 5 ὅλου μέρος· εἰ οὖν ἐν τὸ μέρος καὶ τὸ ὅλον, ἑαυτοῦ μέρος ἔσται τὸ ὅλον 15
 καὶ τὸ μέρος δὲ ἐπεὶ ταῦτόν τῷ ὅλῳ, ἐκ πολλῶν ὅλων καὶ αὐτὸ ἔσται, καὶ
 τὸ ὅλον τοῦ μέρους μέρος ἔσται. καὶ ὅτι μὲν οὐ ταῦτόν τὸ μέρος τῷ ὅλῳ,
 ἐκ τούτων δέδεικται· ὅτι δὲ καὶ ἕτερον ὑποτεθῆ, καὶ οὕτως ἄπορος ὁ λόγος,
 ἐφεξῆς δεικτέον, ἵνα ἡ δῆλον διὰ τί προσέθηκεν ὁ Ἀριστοτέλης τὸ ἔχει
 10 δὲ ἀπορίαν περὶ τοῦ μέρους καὶ τοῦ ὅλου, ἴσως οὐ πρὸς τὸν λό-
 γον ἀλλ' αὐτὴν καθ' αὐτήν. εἰ γὰρ ἕτερον ὑποτεθῆ τὸ μέρος τοῦ
 ὅλου, δῆλον ὡς ἐκαστον τῶν μερῶν ἕτερον τοῦ ὅλου ἔσται· ὥστε καὶ 20
 πάντα· τὰ δὲ πάντα μέρη τὸ ὅλον· ὥστε τὸ ὅλον αὐτὸ αὐτοῦ ἕτερον ἔσται.
 ἔτι τὰ ἕτερα δοκεῖ χωρίζεσθαι ἀλλήλων· τὸ δὲ ὅλον ἀχώριστον τῶν μερῶν.
 15 Ἀρξάμενος δὲ ὁ Ἀριστοτέλης τῆς ἀπορίας ἀπὸ τῶν συνεχῶν μερῶν
 ὁμοίαν φησὶν αὐτὴν καὶ ἐπὶ τῶν διωρισμένων· ταῦτα γὰρ ἐστὶ τὰ μὴ συ-
 νεχῆ. καὶ γὰρ ἡ πλίνθος ἦτοι ἡ αὐτὴ ἐστὶ τῆς οἰκίας ἢ ἑτέρα. καὶ εἰ
 μὲν ἡ αὐτὴ, ἔσται ἡ πλίνθος οἰκία καὶ ἡ οἰκία πλίνθος· εἰ δὲ ἑτέρα, οὕτως
 δὲ καὶ τὰ πάντα μέρη ἐξ ὧν ἡ οἰκία εἴη ἂν ἄλλα τῆς οἰκίας. ἀλλὰ μὴν 25
 20 τὰ πάντα μέρη ἡ οἰκία δοκεῖ· αὐτὴ ἄρα ἑαυτῆς ἄλλη ἔσται ἡ οἰκία. ἐπεὶ
 δὲ πρόχειρον ἔνοεσιν ὅτι οὐχ ἀπλῶς τὰ μέρη τὸ ὅλον ἐστὶν ἀλλὰ μετὰ τῆς
 τάξεως καὶ τῆς συνθέσεως, φιλοτίμως ὁ Ἀλέξανδρος καὶ οὕτως τὴν ἀπορίαν
 ἐρωτᾷ. “εἰ ἕτερον ὁ θεμελίος ὁ οὕτω πως ἔχων καὶ τεταγμένος τῆς οἰκίας,
 ἀλλὰ καὶ ὁ ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τοίχος ἕτερος τῆς ὅλης οἰκίας, ἀλλὰ καὶ ἡ
 25 ὄροφὴ ἢ οὕτως ἐπικειμένη τοῖς τοίχοις ἑτέρα τῆς ὅλης οἰκίας ἐστί, καὶ
 ἐκαστον ἄρα τῶν μερῶν μετὰ τῆς οἰκίας τάξεως ἕτερόν ἐστὶ τῆς οἰκίας, 30
 ὥστε καὶ πάντα τὰ μέρη μετὰ τῆς οἰκίας τάξεως ἕτερα τῆς οἰκίας ἐστὶν.
 ἀλλὰ μὴν ἡ οἰκία πάντα ἐστὶ τὰ μέρη μετὰ τῆς τοιαύτης αὐτῶν τάξεως.
 καὶ ἡ ὅλη ἄρα οἰκία ἑτέρα ἑαυτῆς ἔσται. μήποτε δὲ οὐ μάρτην τοῦτο προσέ-
 30 θηκεν ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ἐπὶ τῶν διωρισμένων μερῶν τὴν τοιαύτην εἶναι
 ἀπορίαν. εἰ γὰρ καὶ ἐφ' ὧν ὁμολογουμένως ἄλλα τὰ μέρη ἐστὶ παρὰ τὸ
 ὅλον καὶ πλῆθος ὁράται ἡ αὐτὴ ἀπορία ἀρμόζει, οὐ χρὴ οὐδὲ ἐπὶ τῶν
 συνεχῶν μερῶν διὰ τὴν ἀπορίαν τὸ πλῆθος ἀναιρεῖν. ἡ μὲν οὖν ἀπορία 35
 οὕτως ἐφ' ἐκάτερα πρόσεισιν· ἡ δὲ λύσις, ὅτι οὐχ ὕγιες ἐστὶ τὸ εἰ ἐκαστον
 35 κατ' ἰδίαν λαμβανόμενον τῶν μερῶν ἄλλο ἐστὶ τοῦ ὅλου, ἤδη καὶ πάντα

2 παραγίνηται D: παραγένηται aEF 3 ἔτι τε DEF: ἀλλὰ δὴ καὶ οὕτω a εἴγε] εἰ
 coni. Torstrik καὶ τό τε DEF: τό τε γὰρ a 4 ὅλων om. D 5 ἑαυτοῦ
 om. aF 10 τοῦ ὅλου καὶ μέρους DE at cf. p. 86, 14 ἴσως DEF: ἴσως δὲ a ex
 Arist. at cf. p. 83, 24 11 ὑποτεθῆτὴ volebat Torstrik at cf. f. 27 v 16 et ad p. 102, 26
 13 μέρη — ἔσται (p. 85, 32) om. F τὸ ὅλον αὐτοῦ αὐτὴ ut vid. E 17 ἦτοι]
 ἡ D ἡ μὲν ἡ E 20 δοκεῖ εἶναι Torstrik 21 ἀπλῶς ἐν τὰ μέρη καὶ τὸ a
 23 εἰς ἕτερον E οὕτως πῶς E 24 καὶ (ante ἡ) om. E 25 οἰκίας D: οἰκίας
 aE sed v. 27 recte 28 μετὰ D: τὰ aE 30 εἶναι ante μερῶν D

ἅμα ληφθέντα ἕτερα γίνεσθαι τοῦ ὅλου. τὰ γὰρ πάντα ἐκάστου τῶν ἐν 18^v
 αὐτῷ ἕτερα, ὡσπερ καὶ τὸ ὅλον.” “δύναται δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τοῦ
 καὶ περὶ τῶν μερῶν τῶν μὴ συνεχῶν οὕτως ἀκούειν τις ὡς ἐπ’ ἐκείνων
 εἰρημένου τῶν τοῦ συνεχοῦς μορίων τῶν μὴ συνεχιζόμενων πρὸς ἀλλήλα
 5 οἷον χειρὸς καὶ ποδός, εἰ ταῦτά καὶ ταῦτα ἀλλήλοις ἢ οὐ. εἰ μὲν γὰρ οὐ 10
 ταῦτά, ἕτερα, καὶ τὸ συνεχές ἂν πλείω εἴη· εἰ δὲ ταῦτόν τὸ ἐκ τούτων
 συνεχές λεγόμενον τοῖς τοιοῦτοις μέρεσι, καὶ ταῦτα ἂν ταῦτά ἀλλήλοις εἴη·
 ὁ δοκεῖ ἄτοπον εἶναι, τὸ τὴν χεῖρα τῷ ποδὶ λέγειν τὴν αὐτήν.” ὁ μέντοι
 Πορφύριος τὴν ὅλην ἀπορίαν ἐπὶ τούτων λέγεσθαι νομίζει τῶν μερῶν, καί-
 10 τοι σαφῶς τοῦ Ἀριστοτέλους ὡς περὶ ἄλλων ἐπάγοντος τὸ καὶ περὶ τῶν
 μερῶν τῶν μὴ συνεχῶν. εἰ δὲ τις λέγοι, φησὶν Ἀλέξανδρος, τῷ ὅλῳ
 τὸ μέρος ἐπὶ μὲν τῶν συνεχῶν τῶν ὁμοιομερῶν ταῦτόν εἶναι, ἐπὶ δὲ τῶν 45
 ἀνομοιομερῶν μηκέτι, καὶ ἐπὶ τῶν ὁμοιομερῶν εὐρήσει μὴ ταῦτόν ὄν, ἂν
 ὡς μέρους καὶ ὅλου τὴν ταυτότητα λαμβάνη, καθὸ καὶ συνεχές ἐστι. καὶ
 15 γὰρ εἰ μὲν καθὸ συνεχές ἐστι, κατὰ τοῦτο ἐν καὶ ταῦτόν τοῖς ἑαυτοῦ μέ-
 ρεσι τὸ ὅλον λέγει. καὶ ἐπὶ τῶν ἀνομοιομερῶν ὁ αὐτὸς ἂν εἴη λόγος· καὶ
 γὰρ καὶ ταῦτα συνεχῆ· εἰ δὲ διαιρεθεῖη ἀπ’ ἀλλήλων, ὁμολογουμένως πολλὰ
 ἔσται καὶ τὰ ὁμοιομερῆ. εἰ δὲ ἐπὶ τῶν ἀνομοιομερῶν συνεχῶν ὄντων οὐ 50
 λέγουσι τὰ αὐτὰ εἶναι, οὐδὲ ἐπὶ τῶν ὁμοιομερῶν τὰ αὐτὰ ἐροῦσι διὰ τὴν
 20 συνέχειαν.” ταῦτα μὲν ὁ Ἀλέξανδρος.

Ὁ μέντοι Εὐδόημος, ὅτι μὲν διὰ τὸ δειχθῆναι τὸ συνεχές μὴ ὄν ἐν
 εἴρηκε, σαφῶς λέγει. μερῶν δὲ καὶ αὐτὸς ποτὲ μὲν διωρισμένων ποτὲ δὲ
 συνεχῶν μέμνηται. ἔχει δὲ οὕτως ἢ τοῦ Εὐδόημου λέξεις· μετὰ τὸ δεῖξαι
 25 ὅτι οὐκ ἔστι τὸ ὄν οὕτως ἐν ὡς ἀδιαίρετον, ὅπερ αὐτὸς ἄτομον ἐκάλεσεν,
 ἐπάγει λέγων “ἀλλὰ μὴν οὐδὲ κατὰ συνέχειάν γε· τὰ γὰρ διωρισμένα τῶν
 μερῶν οὐκ ἔσται τὰ αὐτά. ἔχει δὲ αὐτὸ τοῦτο ἀπορίαν ἐξωτερικὴν. εἰ 19^v
 μὲν γὰρ ἐστὶ τῆς γραμμῆς τῶν μορίων ἕκαστον ταῦτόν τῇ ὅλῃ, καὶ αὐτοῖς
 ταῦτά ἔσται· τὰ γὰρ ἐνὶ τὰ αὐτὰ ὡσαύτως καὶ † ὅλοις τὰ αὐτά. εἰ δὲ
 30 ἕτερον τῆς ὅλης ἕκαστον, ἄρα γε καὶ πάντα; εἰ δὲ τοῦτο, πῶς ὅλη ταῦτά
 ἐστίν; ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἀφείσθω.” ἐν δὲ τούτοις ὅτι μὲν οὐδὲ εἰ ὡς συ-
 νεχές λέγοιτο τὸ ὄν, οὕτως ἐν ἐστὶ, δείκνυσι κατ’ ἀλλήν ὡς οἶμαι ἐπιβο-
 λῆν· “τὰ γὰρ διωρισμένα, φησί, τῶν μερῶν οὐκ ἔσται τὰ αὐτά” τοῖς συ- 5
 νεχέσιν. ὥστε κἂν συγχωρήσῃ τις ἐν εἶναι τὸ συνεχές, ἐπειδὴ τὰ διω-
 ρισμένα μέρη ἄλλα παρὰ τὰ συνεχῆ ἐστὶ, πολλὰ τὰ ὄντα καὶ οὐκ ἐν. καὶ

1 ἐν αὐτῷ D: ἑαυτοῖς aE 2 ὁ om. D 3 καὶ οὕτως volebat Torstrik 4 συνε-
 χισμένων D: συνηχισμένων E: συνεχομένων a 5 ταῦτά D: τὰ αὐτά aE 12 τῶν
 D: τῶν μὴ aE 17 διαιρεθῆ D 20 ὁ om. a 22 εἴρηκε D: εἴρηται aE
 23 Εὐδόημου fr. 6 p. 8, 11 Sp. 24 ἄτομον DE: ἄτοπον a, fortasse recte cf. p. 86, 9
 25 ἐπάγει λέγων D: ἐπαγομένη E: ἐπάγει a 27 τῆς γραμμῆς τῶν D cf. Themist.
 p. 112, 8: τῶν τῆς γραμμῆς aE αὐτοῖς Spengel: αὐτοῖς a: αὐτῷ D 28 ὅλοις
 aDE: αὐτοῖς Torstrik: ἀλλήλοις ego cf. v. 7. p. 88, 5 Themist. p. 112, 12 29 ἕτερον
 τοῖς ὅλοις sed corr. E! ἄρα libri: corr. Torstrik cf. p. 74, 25 ἢ add. ante ὅλη
 Torstrik 30 ταῦτα D: τοῦτο aE 32 τὰ αὐτά rursus incipit F

περὶ τῶν μερῶν δὲ ἀπορία τίς ἐστίν, ἣν οὗτος μὲν “ἐξωτερικὴν” καλεῖ, ὁ 19^r
 δὲ Ἀριστοτέλης “οὐδὲν πρὸς τὸν λόγον” φησί. καὶ γὰρ διαλεκτικὴ
 μᾶλλον ἐστίν, ἐφ’ ἐκάτερα ἐνδόξως ἐπιχειροῦσα, καὶ οὐχ ἱκανὴ τὸν τοῦ συ-
 νεχοῦς λόγον ἐνοχλεῖν τὸν λέγοντα συνεχῆς εἶναι τὸ διαιρετὸν εἰς ἀεὶ διαι- 10
 5 ρετά. εὐδιάλυτος γάρ, ὡς δέδεικται, ἡ ἀπορία· πλὴν ὁ μὲν Εὐδήμος ἐπὶ
 τῶν συνεχῶν μερῶν μόνων τὴν ἀπορίαν ἐκτίθεται, τὰ ἐφ’ ἐκάτερα ἐπιχει-
 ρήματα καὶ τὰ συναγόμενα ἀπ’ αὐτῶν ἄτοπα τιθεῖς, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης
 καὶ ἐπὶ τῶν μὴ συνεχῶν μερῶν ἀλλὰ διωρισμένων δηλονότι τὴν αὐτὴν εἶναι
 φησιν ἀπορίαν. καὶ μόνον τίθησι τὸ ἐπόμενον ἄτοπον τοῖς τὸ αὐτὸ λέγουσι
 10 καὶ ἐν τῷ μέρει τῷ ὅλῳ. ὁ καὶ τὸν Πορφύριον οἶμαι πεποιθήκειν εἰπεῖν,
 ὅτι πρὸς τοὺς τὸν τέταρτον τρόπον τοῦ ἐνὸς εισάγοντας ἀπαντᾷ μεταξὺ. ἔστι 15
 δὲ οὐ τέταρτος τρόπος, ἀλλ’ ἀπορίας μέρος ἐν δεῖξαι βουλόμενον τὸ συ-
 νεχῆς. διὸ μέμνηται μὲν τῆς ὅλης ἀπορίας Ἀριστοτέλης λέγων ἔχει δὲ
 ἀπορίαν περὶ τοῦ μέρους καὶ τοῦ ὅλου πρότερον ἐν ἡ πλείω τὸ
 15 μέρος καὶ τὸ ὅλον, μόνον δὲ τὸ ἐπόμενον ἄτοπον τοῖς ἐν λέγουσιν ἐπάγει,
 ὅτι καὶ οἱ τοιοῦτοι σφάλλονται (οἱ γὰρ ἕτερα λέγοντες κατορθοῦσι) καὶ ὅτι
 οὗτος ὁ λόγος ἐλέγχειν ἐδόκει τὸ πολλὰ εἶναι τὸ συνεχῆς καὶ διαιρετὸν εἰς
 ἀεὶ διαίρετά.

Θαυμάζω δὲ ἔγωγε τοῦ Ἀριστοτέλους πρὸς ἐκεῖνα τοῦ ἐνὸς τὰ σημαί- 20
 20 νόμενα ἀντιερηκῆτος, ἃ καὶ ὁ Παρμενίδης τῷ ἐνὶ ὄντι προσεῖναι φησι. καὶ
 γὰρ συνεχῆς αὐτὸ ἀνομει

τῷ συνεχῆς πᾶν ἐστίν· ἐὸν γὰρ ἐόντι πελάζει,
 καὶ ἀδιαίρετόν ἐστιν,

ἐπεὶ πᾶν ἐστίν ὁμοῖον.

25 ἀλλὰ καὶ τὸ πάντων ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν εἶναι λόγον τὸν τοῦ ὄντος ὁ Παρ-
 μενίδης φησὶν ἐν τούτοις

χρῆ τὸ λέγειν τε νοεῖν τ’ ἐὸν ἔμμεναι· ἔστι γὰρ εἶναι,
 μηδὲν δ’ οὐκ ἔστιν.

εἰ οὖν ὅπερ ἄν τις ἢ εἴπη ἢ νοήσῃ τὸ ὄν ἐστί, πάντων εἰς ἔσται λόγος ὁ
 30 τοῦ ὄντος,

οὐδὲν γὰρ ἔστιν ἢ ἔσται [πάρεξι]

ἄλλο πάρεξι τοῦ ἐόντος, ἐπεὶ τό γε μοῖρ’ ἐπέδησεν

25

1 μερῶν D: μορίων aE οὗτος DE: αὐτός aF 3 ἐστίν] ὅτι D 4 λόγους F¹
 5 γὰρ DE: δὲ aF 6 συνεχῶν] ἐπιμιμνόντων (?) obl. D μόνων omittere videtur D
 τὰ ante ἐφ’ om. D¹: addit D² 8 εἶναι φησιν ἀπορίαν DE: ἀπορίαν εἶναι φησιν aF
 10 εἰπεῖν cf. p. 83, 10 11 τὸν om. aF 12 ἐν δεῖξαι aF: ἐνδείξει DE 13 ἀριστο-
 τέλους D 16 ὅτι καὶ οἱ τοιοῦτοι D: καὶ ὅτι οὗτοι aEF 17 ἐδόκει] fort. δοκεῖ
 20 Παρμενίδης v. 80. 77 K. 86. 83 St. cf. f. 31 v 5 φησὶ post παρμενίδης a 22 τῷ
 aF cf. f. 31 v 5: τὸ DE 23 καὶ ἀδιαίρετόν ἐστιν Simplicii verba, quae Parmenidea
 (v. 77 K., 83 St. cf. f. 31 v 14) οὐδὲ διαίρετόν ἐστιν circumscribunt 26 τούτοις v. 43.
 44 K., 51. 52 St. cf. f. 25 r 49 27 τε νοεῖν libri: τὸ νοεῖν Karsten τεὸν F: τὸ ὄν aDE
 ἔμμεναι D ἔστι κτλ. cf. f. 25 r 51 28 μηδὲν δὲ libri: μὴ δ’ εἰν Heindorf, Bergk
 29 εἴπη ἢ νοήσῃ DE: νοήσῃ (νοήσαι F) ἢ εἴπη aF 31 οὐδὲν κτλ. v. 95—97 K. 99—101 St.
 γὰρ ἔστιν corruptum cf. f. 31 v 11 32 πάρεξι et post ἄλλο et ante ponunt DEF

οὐλον ἀκίνητόν τ' ἔμεναι· τῷ πάντ' ὄνομ' ἔσται. 19^r
καὶ τὰ ἐπαγόμενα δὲ ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους ὡς ἄτοπα ταύταις ταῖς ὑπο-
θέσεσι δέξαιτο ἂν οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι, εἴ τις εὐγνωμόνως αὐτῶν ἀκούσειεν.
ἀδιαίρετον γὰρ ὂν τὸ παρ' αὐτοῖς ἐν ὃν οὔτε πεπερασμένον οὔτε ἄπειρον
5 ὡς σῶμα ἔσται· καὶ γὰρ καὶ ὁ Παρμενίδης τὰ σώματα ἐν τοῖς δοξαστοῖς
τίθεισι, καὶ ὁ Μέλισσος “ἐν ἐόν, φησί, δεῖ αὐτὸ σῶμα μὴ ἔχειν. εἰ δὲ ἔχοι
πάχος, ἔχοι ἂν μύρια καὶ οὐκέτι ἐν εἴῃ.” καὶ τὸ ἀδιαίρετον οὖν τὸ πέ- 30
ρας οὐχ ὡς πέραις ἔξει σώματος, ἀλλ' ὡς τέλος πάντων καὶ ἀρχὴν τῶν
ὄντων, καὶ ἀπλῶς οὕτως ὡς καὶ Ἀριστοτέλης τὸν παρ' αὐτῷ νοῦν ἵτοι τὸ
10 πρῶτον αἴτιον ἐν τε εἶναι φησιν, “οὐκ ἀγαθὸν πολυκαιρανίη” βοῶν, καὶ
ἀμέριστον δεικνύς καὶ ἀκίνητον καὶ τέλος πάντων καὶ τὸ αὐτὸ νοῦν καὶ
νοητὸν καὶ νόησιν, καὶ τοῦτο οὐ παρὰ Πλάτωνος μόνου ἀλλὰ καὶ παρὰ
Παρμενίδου λαβὼν λέγοντος,
ταῦτόν δ' ἐστὶ νοεῖν τε καὶ οὐνεκὲν ἐστὶ νόημα.
15 οὐ γὰρ ἄνευ τοῦ ἐόντος, ἐν ᾧ πεφρατισμένον ἐστίν, 35
εὐρήσεις τὸ νοεῖν.
Ἔνεκα γὰρ τοῦ νοητοῦ, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν τοῦ ὄντος, ἐστὶ τὸ νοεῖν τέλος ὄν
αὐτοῦ. ἀλλὰ καὶ τὸ ὅλον καὶ τὰ μέρη καὶ τὸ συνεχές ὡς ἐπὶ σώματος
λαμβάνων ὁ Ἀριστοτέλης τὰ ἄτοπα ἐπήγαγεν. εἰ δὲ κατὰ τὴν ἐκεῖνων
20 ἔννοιαν λαμβάνοιτο, δέξαιτο ἂν ἐν τάξει τιμὴ τοῦ ὄντος καὶ τὸ μέρη ἔχειν,
εἴπερ ὅλον αὐτὸ φησιν “οὐδὸν μονογενές τε” καὶ τὸ διὰ τὴν συνέχειαν
ἐπ' ἄπειρον εἶναι διαιρετόν,
τῷ συνεχές πᾶν ἐστίν· ἐόν γὰρ ἐόντι πελάζει.
σαφέστερον δὲ τοῦτο τὸ ἄτοπον ὁ παρὰ τῷ Πλάτῳ Παρμενίδης ἐπὶ τοῦ 40
25 ἐνὸς ὄντος προσήκατο κατὰ τὴν δευτέραν τῶν ὑποθέσεων εἰπὼν “Τί οὖν,
τῶν μορίων ἐκάτερον τούτων τοῦ ἐνὸς ὄντος, τό τε ἐν καὶ τὸ ὄν, ἄρα ἀπο-
λείψοιτο ἢ τὸ ἐν τοῦ εἶναι μόνιον ἢ τὸ ὄν τοῦ ἐνὸς μορίου; Οὐκ ἂν εἴη.
Πάλιν ἄρα καὶ τῶν μορίων ἐκάτερον τό τε ἐν ἴσχει καὶ τὸ ὄν, καὶ γίνεται
τοῦλάχιστον ἐκ δυοῖν αὐ μωρίων τὸ μόνιον, καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον οὐ-

1 οὐλον] ὅλον D cf. ad p. 29, 18. f. 31+18. v 12 τ' super add. D ἔμεναι libri
τῷ πάντ' ὄνομ' ἔσται a: τῷ πάντ' ὄνομα ἔσται F: τῷ πάντ' ὀνόμασται E cf. f. 31 v 12: τῷ
πάντ' ὀνομα ἔσται D 3 δέξαιτο (ain ex corr. m²) E 4 ante πεπερ. spatium IV
litt. D 6 Μέλισσος § 16 p. 196 Br. cf. p. 110, 2 δὲ ἔχοι DE: δὲ ἔχει aF
7 ἐν εἴῃ DE: ἂν εἴῃ ἐν aF οὖν τὸ] οὖν ὡς a 8 σῶμα E¹ ἀρχὴν Torstrik:
ἀρχὴ aDEF 9 ὄντων aF: πάντων DE 10 τε DE: τι aF οὐκ ἀγαθὸν κτλ.
Hom. B 204 cf. Arist. Metaph. A 10 p. 1076 a 4 11 τὸ αὐτὸ corr. in τὸν αὐτὸν F¹
13 παρμενίδους D λέγοντος v. 93—95 K., 96—98 St. cf. f. 31 v 10 14 οὐνεκεν E: οὐ
ἔνεκα D: οὐ ἔνεκεν aF 15 πεφρατισμένον DE 17 ἔνεκα D: ἔνεκα E¹: ἔνεκεν aE²: ἔνεκα—
νοεῖν om. F ὄν E¹: ὄν corr. E² 18 τὰ D: om. aEF 19 ἐπήγαγεν E 20 λαμβά-
νοιτο coniciebat Torstrik 21 φησιν v. 59 K. 65 St. μονογενές F τε] ἔσται E
καὶ τὸ DE: καὶ τὰ F: καὶ (om. τὸ) a 22 εἶναι DEF cf. Ind. Arist. p. 74 b 54:
εἶναι a 23 τῷ aF: τὸ DE cf. p. 86, 22 24 Πλάτῳ Παρμενίδης p. 142 D
25 προσήκατο post παρμενίδης aF εἰπόντι οὖν F 28 τε] γε aEF ἴσχει D
29 μορίων DE: μορίων aF

τως αεί, ὅτι περ ἂν μόριον γεννᾶται, τούτῳ τὸ μορίῳ αεί ἴσχει. τό τε 19^r
 γὰρ ὄν τὸ ἐν αεί ἴσχει καὶ τὸ ἐν τὸ ὄν. ὥστε ἀνάγκη δύο αεί γινόμενον 45
 μῆδέποτε ἐν εἶναι. Παντάπει μὲν οὖν. οὐκοῦν ἄπειρον ἂν τι πλῆθος οὕτω
 τὸ ἐν ὄν εἶη. "Εοικέ γε". ἀλλὰ καὶ τὸ πάντα ἐκεῖ ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν λόγον
 5 τὸν τοῦ ὄντος ἔχειν καὶ ἀλλήλοις εἶναι τὰ αὐτὰ οὐδὲν ἄτοπον. εἰ γὰρ αἴτιον
 ἐκεῖνο πάντων καὶ ἔστι πάντα πρὸ πάντων, ὁῦλον ὅτι προεἰληπται ἐν αὐ-
 τῷ τὰ πάντα κατὰ μίαν ἔνωσιν περιεχόμενα τὴν τοῦ ἐνὸς ὄντος, δι' ἣν
 ἀμερίστως διακριθέντα ἕκαστον τὰ πάντα ἐστί. καὶ ταῦτα καὶ αὐτῷ οἶμαι
 τῷ Ἀριστοτέλει δοκεῖ πάντων αἴτιον τὸν παρ' αὐτῷ πρῶτον νοῦν λέγοντι 50
 10 καὶ διττὴν φασμένῳ τὴν τάξιν, τὴν μὲν ἐν τῷ αἰτίῳ, τὴν δὲ ἐν τῷ ἀποτε-
 λέσματι. καὶ εἰ μὴ δοκῶ τισι τῶν ἐντευξομένων γλίσχρως μεταίγειν, εἴποιμι
 ἂν καὶ τὸν Ἀριστοτέλην τῆς τρίτης τοῦ ἐνὸς ὄντος τοῦ Παρμενίδου τάξεως
 συναισθόμενον οὕτως πρὸς αὐτὴν ἀποτεινέσθαι· τὸ μὲν ἄκρον ἀδιαιρέτως
 ἡνωται· τὸ δὲ μέσον εἰς συνοχὴν τὴν ἔνωσιν χαλάσαν ὄλον γέγονε καὶ
 15 μέρη (διὸ καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ συνεχοῦς λόγῳ τὴν περὶ τοῦ ὄλου
 τέθεικεν ἀπορίαν)· τὸ δὲ δὴ τρίτον ἡνωμένως τὴν εἰδητικὴν διάκρισιν προ- 19^v
 βαλλόμενον πάντα μὲν ἐν ἑαυτῷ προσέδειξε κατ' αἰτίαν, διὰ δὲ τὸ νοητὴν
 εἶναι τὴν διάκρισιν πάντα τῇ τοῦ ἐνὸς ὄντος ἐνώσει κεκράτηται, καὶ ὅπερ
 ἂν λάβῃ τις ὡς διακριθέν, τοῦτο φυλάττων εὐρίσκει τὴν τοῦ ἐνὸς ὄντος
 20 νοητὴν ἔνωσιν, διακρίσεως δὲ ὅπως οὖν κατ' αἰτίαν ἀναφανείσης καὶ ἡ ἐπ'
 ἄπειρον τῶν τῆς γενέσεως μερῶν πρόοδος ἐκεῖθεν ἔλαχε τὸν ἀνέκλειπτον 5
 πληθυσμόν. πῶς οὖν, φαίη ἂν τις, ἀντιλέγειν τοῖς θεοῖς τούτοις δόγμασιν ὁ
 Ἀριστοτέλης δοκεῖ; ἢ ὅτι ὡς εἰς φυσικὴν θεωρίαν προαγόμενα παραλλάττειν
 δοκεῖ τῆς ἀληθείας. οὐ γὰρ ἐπιδέχεται τὴν νοητὴν ἔνωσιν ὁ αἰσθητὸς δια-
 25 σπασμός, οὐδὲ ὅσπερ ἐν τοῖς νοητοῖς ἡ ἡνωμένη ὑπαρξίς αἰτιωδῶς τὴν
 πεπληθυσμένην περιέχει διάκρισιν, ὡς δύνασθαι καὶ ταύτην ἐκεῖ θεωρεῖν,
 οὕτως ἐν τοῖς αἰσθητοῖς τὴν παντελῆ τοῦ ἐνὸς ἔνωσιν ὁρᾶν δυνατόν. τὸ
 οὖν ἐναυθῆ ἀδιαιρέτον καὶ τὸ συνεχὲς καὶ ἡ κατὰ τὸν ἓνα λόγον κοινωνία 10
 οὐκ ἐφαρμόττει τῷ ἐνί.
 30 Ὅτι δὲ οὐ διὰ φιλεριστίαν ἢ πρὸς Παρμενίδην ἀντιλογία γέγονε, δηλοῖ
 καὶ Πλάτων, ἐν μὲν τῷ Παρμενίδῃ τὸ ἐν ὄν τοῦ Παρμενίδου δεχόμενος καὶ
 ἀπ' ἐκείνου τὸ ὑπὲρ ἐκεῖνο ἀνευρίσκων, ὅπερ οὐδὲ ἐν καλεῖν ἀξιοῖ, καὶ τὰς
 μετ' ἐκεῖνο τάξεις τοῦ ἐνὸς παραδιδοῦς· ἐν δὲ τῷ Σοφιστῇ σαφῶς ἀντι-

1 γένηται Platonis libri τό τε F 2 ἐν τὸ ὄν αεί ἴσχει καὶ τὸ ὄν τὸ ἐν Plato
 αεί om. a 3 ἂν om. aF ἀπειρόν τι οὐκοῦν aF τὸ πλῆθος Plato ἂν post
 οὕτως add. aD 4 ἔοικεν (om. γε) Plato ἐκεῖ ἓνα DEF: ἐκεῖνα a 5 τὸν
 post λόγον om. F τὸν αὐτὸν ἔχειν λόγον τοῦ ὄντος (omisso τόν) a 6 ἐκεῖνο
 αἴτιον D 11 τισι add. D² 13 αὐτὴν DE: αὐτόν aF 15 ὁ post καὶ
 add. aF 16 δὴ om. a 17 πᾶν E προσέδειξε aF 19 λάβοι F
 φυλάττων E: φυλάττων aDF 20 ἔνωσιν] νόησιν a διακρίσεως οὖν ὅπως οὖν κατὰ
 τι ἀναφανείσης F 21 ἔλαχον E¹ τὴν D¹: corr. D² 22 ὁ ἀριστοτέλης τοῖς
 θεοῖς δόγμασι τούτοις ἀντιλέγειν δοκεῖ a 23 ὡς om. a 30 γέγονε sic E
 31 παρμενίδει D 32 ἐν καλεῖν D²: ἐγκαλεῖν aD¹EF 33 ἀποδιδοῦς F

λέγων πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ὄν λέγοντα, καὶ τὸ μὲν ἐν χωρίζῳ τοῦ ὄντος ὡς 19^v
 ὑπέρτερον τοῦ ὄντος, τὸ δὲ ὄν δεικνύς τὸ μὲν πρῶτον κατὰ μέθεξιν τοῦ 15
 ἑνὸς ἡνωμένον, τὸ δὲ ἐφεξῆς τῇ ἑτερότητι διακρινόμενόν τε καὶ πληθυνό-
 μενον. οὐδὲν δὲ ἴσως χεῖρον προπαρασκευῆς εἴνεκα τῶν τοῦ Πλάτωνος
 5 ἐνοιῶν τὰ ὑπ' αὐτοῦ ῥηθέντα ἐν τῇ Σοφιστῇ παραγράψαι. "Τί δέ; παρὰ
 τῶν ἐν τῷ πᾶν λεγόντων, ἄρα οὐ πειστέον εἰς δύναμιν τί ποτε λέγουσι τὸ
 ὄν; Πῶς γὰρ οὐ; Τόδε τοίνυν ἀποκρινέσθωσαν. ἐν πού φατε μόνον εἶναι;
 φαμὲν γάρ, φήσουσιν. ἦ γάρ; Ναί. Τί δέ; ὄν καλεῖτέ τι; Ναί. Πότερον ὅπερ
 10 ἐν, ἐπὶ τῷ αὐτῷ προσχρώμενοι δυοῖν ὀνόμασιν, ἢ πῶς; Τίς οὖν αὐτοῖς ἢ 20
 μετὰ τοῦτ', ὧ ἕνεα, ἀπόκρισις; Δῆλον, ὧ Θεαίτητε, ὅτι τῷ ταύτην τὴν ὑπό-
 θεσιν ὑποθεμένῳ πρὸς τὸ νῦν ἐρωτηθῆν καὶ πρὸς ἄλλο δὲ ὅτιοῦν οὐ πάντων
 ῥᾶστον ἀποκρίνασθαι. Πῶς; Τό τε δύο ὀνόματα ὁμολογεῖν εἶναι μὴδὲν θέ-
 μενον πλὴν ἐν καταγέλαστόν που. Πῶς δὲ οὐ; Καὶ τὸ παράπαν γε ἀπο-
 δέχεσθαι τοῦ λέγοντος, ὡς ἔστιν ὄνομά τι, λόγον οὐκ ἂν ἔχον. Πῆ; Τι-
 15 θεῖς τε τοῦνομα τοῦ πράγματος ἕτερον δύο λέγει πού τινα. Ναί. Καὶ μὴν
 ἂν ταυτὸν γε αὐτῷ τιθῆ τοῦνομα ἢ μὴδενὸς ὄνομα ἀναγκασθῆσεται λέγειν. 25
 εἰ δὲ τινος αὐτὸ φήσει, συμβήσεται τὸ ὄνομα ὀνόματος ὄνομα μόνον, ἄλλου
 δὲ οὐδενὸς ὄν. Οὕτως. Καὶ τὸ ἐν γε ἑνὸς ἐν ὄν μόνον, καὶ τοῦ ὀνόματος
 αὐτὸ ἐν ὄν. Ἀνάγκη. Τί δέ; τὸ ὄλον ἕτερον τοῦ ὄντος ἑνὸς ἢ ταυτὸν φή-
 20 σουσι τούτω; Πῶς γὰρ οὐ φήσουσί τε καὶ φασίν; Εἰ τοίνυν ὄλον ἐστίν,
 ὥσπερ καὶ Παρμενίδης λέγει

πάντοθεν εὐκύνκλου σφαίρης ἐναλίγκιον ὄγκῳ,

μεσσοῦθεν ἰσοπαλὲς πάντῃ· τὸ γὰρ οὔτε τι μεῖζον

οὔτε τι βαιότερον πέλειαι χρεῶν ἐστι τῆ ἢ τῆ,

25 τοιοῦτόν γε ὄν τὸ ὄν μέσον τε καὶ ἔσχατα ἔχει, ταῦτα δὲ ἔχον πᾶσα ἀνάγκη 30
 μέρη ἔχειν· ἢ πῶς; Οὕτως. Ἀλλὰ μὴν τό γε μεμερισμένον πάθος μὲν τοῦ
 ἑνὸς ἔχειν ἐπὶ ταῖς μέρεσι πᾶσιν οὐδὲν ἀποκωλύει, καὶ ταύτη δὴ πᾶν τε ὄν
 καὶ ὄλον ἐν εἶναι. Τί δ' οὐ; Τὸ δὲ πεπονθὸς ταῦτα, ἄρα οὐκ ἀδύνατον
 αὐτὸ γε τὸ ἐν αὐτὸ εἶναι; Πῶς; Ἀμερὲς δὴ που δεῖ παντελῶς τό γε ἀληθῶς

2 ὑπὲρ τέρου E ὄν] ἐν ὄν a 3 ἡνωμένον τοῦ ἑνὸς (ὄντος F) aF τὸ δὲ] τὸ
 δ' F: τόδ' a πληθυνόμενον aEF 4 παρασκευῆς ἕνεκα a 5 Σοφιστῇ p. 244B
 περὶ τῶν F 6 πιστέον E: idem scripturus del. πι D 7 ἐν ante ὄν add. a
 ἀποκρινάσθωσαν a πού E 8 τὸ ὄν F καλεῖται DE τί; να] τίνα E ὅπερ
 (ὅπερ om. a) ὄν ἐπὶ τὸ αὐτὸ aF 9 δυοῖν E: δυσίν aDF 10 μετὰ τοῦ ὧ D: μετὰ
 τοῦτο ὧ E: μετὰ τοῦτο aF δῆλον ὅτι ὧ θεαίτητε τῷ a 12 ἀποκρινέσθαι D τό
 τε] πότε F 13 γε om. a 14 λέγον DE 15 πού EF τι. ναί F
 16 γε Plato: τε libri ἢ μὴδενὸς E (oblitt. D): ἢ om. aF 17 τὸ ὄν ὄνομα ὀνόματος
 μόνον D ἄλλου δὲ aD: ἀλλ' οὐδὲ E: ἀλλ' F 18 καὶ τὸ] τὸ ex καὶ corr. E
 ἐν (post ἑνὸς) om. D τοῦτο ὀνόματος Plato vulg. ὀνόματος om. a 19 αὐτὸ Plato:
 αὐτὸ libri (αὐτοῦ F) 20 τούτω ex τοῦτο E εἰ τοίνυν sq. cf. p. 52, 25 ἔστιν
 om. E 21 Παρμενίδης vv. 102—104 K., 106—108 St. cf. p. 52, 26 f. 27 v. 2. 31 v. 16
 23 τὸ γὰρ EF: τῷ γὰρ aD 24 ἢ τῆ] αὐτῇ E 25 τὸ ὄν om. E ἔσχατον D
 δὲ ἔχων D 26 σγεῖν D 28 Τὸ δὲ] τόδε F 29 δεῖ] δῆ F

ἐν κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον εἰρησθαι. Δεῖ γὰρ οὖν. Τὸ δὲ τοιοῦτον ἐκ πολλῶν 19^v
 μερῶν ὃν οὐ συμφωνήσῃ τῷ λόγῳ ὅλῳ. Μανθάνω. Πότερον δὴ πάθος
 ἔχον τὸ ὅλον τοῦ ἐνός οὕτως ἐν τε ἔσται καὶ ὅλον, ἢ παντάπασιν μὴ λέ- 35
 γωμεν ὅλον εἶναι τὸ ὄν; Χαλεπήν προβέβληκας αἴρεσιν. Ἀληθέστατα μέν-
 5 τοι λέγεις. πεπονθὸς τε γὰρ τὸ ὄν ἐν εἶναι πῶς οὐ ταῦτον ὃν τῷ ἐνὶ φα-
 νεῖται, καὶ πλέονα δὴ τὰ πάντα ἐνός ἔσται; Ναί. Καὶ μὴν ἐάν γε τὸ ὄν
 ἦ μὴ ὅλον διὰ τὸ πεπονθῆναι τὸ ὑπ' ἐκείνου πάθος, ἦ δὲ αὐτὸ τὸ ὅλον,
 ἐνδεδῆς τὸ ὄν ἑαυτοῦ ξυμβαίνει. Πάνυ γε. Καὶ κατὰ τοῦτον δὴ τὸν λόγον
 ἑαυτοῦ στερούμενον οὐκ ὄν ἔσται τὸ ὄν. Οὕτως. Καὶ ἐνός γε οὐ πλείω τὰ
 10 πάντα γίνεσθαι, τοῦ τε ὄντος καὶ τοῦ ὅλου χωρὶς ἰδίαν ἑκατέρου φύσιν εἰ- 40
 ληφότος; Ναί. Μὴ ὄντος δὲ γε τὸ παράπαν τοῦ ὅλου, αὐτὰ τε ταῦτα
 ὑπάρχει τῷ ὄντι καὶ πρὸς τῷ μὴ εἶναι μηδ' ἂν γενέσθαι ποτὲ τὸ ὄν.
 Τί δὴ; Τὸ γενόμενον αἰεὶ γέγονεν ὅλον, ὥστε οὔτε οὐσίαν οὔτε γενομένην
 οὔτε οὐσαν δεῖ προσαγορεύειν τὸ ἐν ἢ τὸ ὅλον ἐν τοῖς οὐσι μὴ τιθέντα.
 15 Παντάπασιν ἔοικε ταῦθ' οὕτως ἔχειν. Καὶ μὴν οὐδ' ὅποσονοῦν τι δεῖ τὸ
 μὴ ὅλον εἶναι. ποσόν τι γὰρ ὄν, ὅποσον ἦν τοσοῦτον ὅλον ἀναγκαῖον αὐ-
 τὸ εἶναι. Κομιδῆ γε. Καὶ τοίνυν ἄλλα μυρία ἀπεράντους ἀπορίας ἕκαστον 45
 εἰληφὸς φανεῖται τῷ τὸ ὄν εἶτε δύο τινε εἶτε ἐν μόνον εἶναι λέγοντι. Δηλοῖ
 σχεδὸν καὶ τὰ νῦν ὑποφαίνοντα. συνάπτεται γὰρ ἕτερον ἐξ ἄλλου μείζω καὶ
 20 χαλεπωτέραν φέρων περὶ τῶν ἔμπροσθεν αἰεὶ ῥηθέντων πλάνην." ἀλλὰ
 ταῦτα μὲν κἄν παρέχβασίν τινα μακροτέραν ἔσχεν, κεχαρίσθω τῷ περὶ αὐτὰ
 ἔρωτι. ἐπὶ δὲ τὰ ἐξῆς ἱτέον.

p. 185^b 25 Ἐθοροβουῶντο δὲ καὶ οἱ ὕστεροι τῶν ἀρχαίων.

50
 20^r

Εἰπὼν ὅτι καὶ ἕκαστον τῶν τοῦ ἐνός σημαυνομένων τὸ αὐτὸ ἐν καὶ
 25 πολλὰ δεῖκνυται (καὶ γὰρ τὸ ὡς συνεχὲς ἐπ' ἀπειρὸν ἐστὶ διαιρετόν, καὶ
 ὅλον ὃν πληθὸς ἔχει μερῶν ἐτέρων ὄντων παρὰ τὸ ὅλον, καὶ τὰ τῷ λόγῳ 5
 τὰ αὐτὰ ἐν καὶ πολλὰ δεῖκνυσι ἕκαστον, εἴπερ ὁ ἄνθρωπος ἄνθρωπος ὢν
 καὶ ἵππος ἐστὶ καὶ βοῦς καὶ τὰ ἄλλα τὸν αὐτὸν ἔχοντα ἐκείνοις λόγον τὸν
 τοῦ ὄντος, καὶ τὸ ἀδιαιρετόν δὲ καὶ ἀμερές ἐστὶ καὶ πέρασ καὶ ἀρχή καὶ ἄλλα

1 δὲ γε τοιοῦτον a 2 λόγῳ ὅλῳ aD: λόγῳ EF 3 τὸ ὄν τοῦ ἐνός Plato
 λέγομεν aF 5 εἶναι, πῶς libri φαίνεται Plato 6 πλέον α δὴ πάντα D
 7 ἦ μὴ ὅλον EF: μὴ ὅλον ἦ D: μὴ ἦ ὅλον a διὰ — τὸ ὅλον om. E
 ἦν δὲ D 8 ξυμβαίνει ἑαυτοῦ D 9 στερούμενον aE οὐ πλείω DEF:
 αὐ πλείω Plato: αὐ οὐ πλείω a 10 ὄντος καὶ τοῦ ὅλου DE: ὅλου καὶ τοῦ ὄντος
 aF 11 δὲ γε] δὲ a αὐτὰ EF: ταυτὰ a: obl. D 12 τὸ (ante ὄν) om. Plato
 13 γενόμενον DE: γινόμενον F: γινόμενον a οὐσίαν οὔτε γένεσιν ὡς οὐσαν δεῖ ex
 Platone a 16 ποσόν τι γὰρ ἂν ὑπερ ἂν ἦ F 18 τῷ τῷ] τοῦτο F τινὰ D
 19 καὶ (post σχεδόν) om. F ὑπεμφαίνοντα a γὰρ om. E 20 περὶ τὸν E
 ῥηθέντων E 21 κἄν in κατὰ mut. F² μακροτέραν om. D μακροτέραν — ἱτέον
 om. F, in marg. ἕως ὧδε τοῦ πλάτωνος. ζήτει F² 23 ὕστερον καθάπερ καὶ οἱ ἀρχαῖοι
 κτλ. a 28 ἐκείνης a 29 καὶ ἀμερές ἐστὶ EF: καὶ τὸ ἀμερές ἐστὶ D: om. a
 ἐστὶ post ἀρχή a

πολλά) ταῦτα οὖν εἰπὼν καὶ ὅτι ἀντιγράφει περιπίπτουσιν, ἐπάγει ὅτι τοῦτο 20
 τὸ ἄτοπον τὸ τοῖς ἐν τὸ ὄν λέγουσι ἐπόμενον τὸ τὸ αὐτὸ ἐν καὶ πολλά
 εἶναι, οὐ μόνον ἐκείνους προτεινόμενον ἐθροῦβει, ἀλλὰ καὶ τοὺς μετ' ἐκεί-
 νους γεγονότας. κἀν γὰρ μὴ ἔλεγον ἐν τὸ ὄν οὔτοι, ἀλλὰ τιθέμενοι ἕκαστον 10
 5 τῶν αἰσθητῶν ἐν εἶναι οἷον τὸν Σωκράτην, ἔπειτα διὰ τὰς κατηγορίας τῶν
 συμβεβηκότων πολλά αὐτὸν λέγοντες εἶναι (καὶ γὰρ ὅτι σιμός ἐστι καὶ ὅτι
 φιλόσοφος καὶ λευκός εἰ τύχοι), ἐθρουβοῦντο πῶς ἂν εἶη δυνατόν τὸ αὐτὸ
 ἐν ἅμα καὶ πολλά εἶναι. καὶ διὰ τοῦτο τῆς μὲν οὐσίας τὸ τί ἐστι κατη-
 γόρουσιν λέγοντες Σωκράτης ἐστί, τῶν δὲ συμβεβηκότων τῇ οὐσίᾳ ἀφῆρουν
 10 τὸ ἐστί· μετὰ μὲν γὰρ τῆς οὐσίας τὸ ἐστί μὴ ποιεῖν πλῆθος (αὐτὸ γὰρ περὶ
 αὐτοῦ λέγεσθαι), τοῖς δὲ συμβεβηκόσι προσκειόμενον τὸ εἶναι καὶ αὐτὰ ποιῶσι 15
 καὶ οὐσιοῖ, καὶ ταῦτα μετὰ τῆς οὐσίας συμπλέκον, ὡς ὅταν εἴπω Σωκράτης
 λευκός ἐστι· δύο γὰρ ὄντα γίνεται. διὰ Λυκόφρων ἀφῆρει τὸ ἐστί τῶν
 κατηγορημάτων λέγων Σωκράτης λευκός, ὡς αὐτῶν καθ' αὐτὰ τῶν συμ-
 15 βεβηκότων ἄνευ τοῦ ἐστί μὴ ποιούντων ὄντος προσθήκην. καίτοι εἰ μὴ
 προσθήκην ἐποίησε, ταῦτόν ἂν ἦν Σωκράτης λέγειν καὶ Σωκράτης λευκός.
 ἔπειτα ἡ τοιαύτη προφορά ἀποφαντικὸν λόγον οὐ ποιεῖ· οὔτε γὰρ ἀλήθειαν
 οὔτε ψεῦδος δηλοῖ. οὐ μέντοι οὐδὲ ἄλλο εἶδος λόγου ποιεῖ, οὐδὲ λόγος 20
 ἐστίν· οὔτε γὰρ προστακτικὸς οὔτε ἐρωτηματικὸς οὔτε εὐκτικὸς· καὶ πρὸς
 20 τῷ τὸ ἐξ ἀρχῆς ἄπορον μὴ φυγεῖν καὶ ἄλλοις περιπεπτώκασιν. ἄλλοι δὲ
 ἀποφαντικὸν λόγον ποιεῖν βουλόμενοι εἰς ῥήματα μετέπλαττον τὰ κατηγο-
 ρούμενα, ἄνθρωπος οὐ λευκός ἐστι λέγοντες ἀλλὰ λελευκῶται καὶ
 οὐ βαδίζων ἐστὶν ἀλλὰ βαδίζει, ἵνα μὴ τὸ ἐστί προσάπτοντες
 25 βεβηκότα, ὥσπερ καὶ τὸ ῥῆμα ἐνέργειαν ἢ πάθος δηλοῖ ὑφαιμένα τῆς οὐ-
 σίας ὄντα. καὶ δηλον ὅτι οὐδὲ οὔτοι τὴν ἀπορίαν ἐξέφυγον, κἀν ἐκκλίνοντες
 καὶ μεταρρουμιζόντες τὴν λέξιν τὴν κατηγορίαν ἐποιοῦντο· πᾶν γὰρ ῥῆμα
 εἰς μετοχὴν καὶ τὸ ἐστὶν ἀναλύεται· βαδίζει, βαδίζων ἐστίν. οἱ δὲ ἐκ τῆς
 Ἑρετρίας οὕτως τὴν ἀπορίαν ἐφοβήθησαν ὡς λέγειν μηδὲν κατὰ μηδενὸς
 30 κατηγορεῖσθαι, ἀλλ' αὐτὸ καθ' αὐτὸ ἕκαστον λέγεσθαι, οἷον ὁ ἄνθρωπος
 ἄνθρωπος, καὶ τὸ λευκὸν λευκόν. καὶ οὐδὲ οὔτοι μὲν ἐξέφυγον τὴν ἀπο-
 ρίαν. καὶ γὰρ ὁ ἄνθρωπος πολλά ἐστί καὶ τὸ λευκὸν πολλά, ὡς οἱ ὅρισμοι 30
 δηλοῦσι· καὶ τῷ ἑτέρῳ δὲ τῶν ἀτόπων περιπεπτώκασιν τῷ τὸν ἀποφαντικόν

1 παραπίπτουσιν E 2 ἐν τὸ ὄν E: ἐν τὸ ὄλον D: ἐν (transposito τὸ ὄν post λέγουσι) aF τὸ τῷ αὐτὸ F¹ 5 ἐν om. aF 6 αὐτῶν F¹ (corr. F²)
 9 ἀφῆρει F 10 post ἐστί aliquot verba iterata deletit D 11 τοῖς δὲ F τὸ om. DE ποιεῖ DE: ποιοῦν et οὐσιοῦν coniecit Torstrik 12 συμπλέκον a: συμ- πλέκων D²EF: συμπλέκω D¹: συμπλέκειν coniecit Torstrik ὡς om. DE σωκρά- την D 13 ὁ λυκόφρων a ἀφῆρειτο F 14 αὐτῶν) αὐτῷ D¹ καθ' αὐτὸ a
 19 ἐστὶν volebat Torstrik γὰρ om. E ἐρωματικὸς D¹ πρὸς τὸ E¹ 20 τὸ ἐξ ἀρχῆς] τῆς ἀρχῆς E ἄλλω E 24 τὸ ὄν DEF: τὸ ἐν ex Arist. a ἡ δη- λονότι E 26 κἀν εἰ a 27 μεταρρουμιζόντες D¹E¹: μεταρρμιζόντες F 28 βαδίζων ἐστὶν E 29 ἐρετρίας DE. cf. Zeller IIa³238'

λόγον ἀναίρουσιν· πλὴν οὕτωι τὸ μὴ εἶναι πολλὰ ἕκαστον τῶν αἰσθητῶν τῷ 20⁺
 πολλὰ αὐτῶν κατηγορεῖσθαι οὕτως ᾧοντο διαφεύγειν οὐκ ἐννοοῦντες ὅτι οὐ
 κατὰ μόνην τὴν κατηγορίαν τὸ ὄν καὶ τὸ ἐν πολλὰ γίνεται, ἀλλὰ καὶ οὕτως
 μὲν ὅταν τῷ λόγῳ διαφέροντά τινα καὶ διὰ τοῦτο πολλὰ ὄντα τῷ αὐτῷ καὶ
 5 ἐνὶ ὑπάρχει καὶ κατηγορεῖται τοῦ αὐτοῦ ὑποκειμένου, καὶ κατ' ἄλλον δὲ
 τρόπον τῷ τὸ συνεχές καὶ ὅλον ἐν ὄν ἐνεργεία δυνάμει πολλὰ εἶναι τῷ 35
 δύνασθαι εἰς μέρη διαιρεθῆναι πολλὰ, καὶ αὖ πάλιν τῷ τὰ πολλὰ καὶ διη-
 ρημένα ἐνεργεία δυνάμει ἐν εἶναι συνεχές, ὅτι δύνανται συνεχίζεσθαι, ὡς οἱ
 πολλοὶ κηρύσι· καὶ πρὸς μὲν ἐκεῖνο ἔδοξαν ἀποφυγὰς εὐρεῖν τὰς εἰρημένας·
 10 πρὸς δὲ τοῦτο μῆδὲν δυνάμενοι λέγειν ἐνεδίδουσιν καὶ ὠμολόγουν τὸ ἄσπονον
 τὸ αὐτὸ ἐν καὶ πολλὰ εἶναι. τῆς δὲ πλάνης αὐτοῖς καὶ τοῦ τῆ ἀπορία ἐν-
 δοῦναι αἴτιον τὸ μὴ συνιδεῖν ὅτι ἐνδέχεται τὸ αὐτὸ ἐν καὶ πολλὰ εἶναι, οὐ 40
 κατὰ τὸ αὐτὸ δέ, ἀλλ' οὕτως ὡς τῷ μὲν ὑποκειμένῳ ἐν, πολλὰ δὲ τοῖς
 συμβεβηκόσιν. ἄπερ οὐκ ἀντίκειται ἀλλήλοις, ἢ ὡς ἐνεργεία μὲν ἐν δυνάμει
 15 δὲ πολλὰ, ὡς τὸ συνεχές. οὐδὲ γὰρ τὰ ἀντικείμενα ἀλλήλοις ἐστί, διότι
 οὐκ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο δύνανται συνυπάρχειν. ἀντίκειται γὰρ τὰ
 τῷ αὐτῷ ἢ κατὰ τὸ αὐτὸ ἐνεργεία ἄμφω ὑπάρχοντα. ὡς ὅταν τις τὸν Σω-
 κράτην ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ εἶνα δάκτυλον καὶ πλείονας λέγει ἔχειν. ἐν ἄλλῃ
 γὰρ καὶ ἄλλῃ χρόνῳ κατὰ τὸ αὐτὸ μῦρον οὐδὲν ἄσπονον τὸ ἐν καὶ πολλὰ 45
 20 συνίστασθαι, οὐδὲ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο μῦρον. τὰ μὲν-
 τοι δυνάμει καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ δύνανται συνίστασθαι.
 ὁ γὰρ ἐνεργεία ἅπαις δυνάμει καὶ ἐν καὶ πολλὰ τέκνα ἔχειν λέγοιτο ἄν·
 διὸ οὕτε τῷ ἐνεργεία ἐνὶ ἀντίκειται οὕτε ἀλλήλοις· διὸ καὶ συνυπάρχει· εἰ
 γάρ τι καθυδαίει καὶ ἐστῆκε δυνάμει, τοῦτο ἐρηγορέναι καὶ καθῆσθαι δυνάμει
 25 λέγοιτο ἄν. τοιαύτη μὲν ἢ κατὰ τὸ πρόχειρον ἔνοια τῆς Ἀριστοτελικῆς λέ-
 ξεως εἶναι δοκεῖ. τοῦ δὲ Ἡραφυρίου καινοπρεπῶς αὐτὴν ἐπιδραμόντος,
 ἄξιον ἄν εἶη μῆδὲ τὰ ἐκεῖν δοκοῦντα παραλιπεῖν, τὰ μὲν συντέμνοντα τῶν 50
 λεγομένων, τὰ δὲ ἐπ' αὐτῆς τῆς λέξεως παρατιθέντα.

Λέγει τίνων ὅτι 'συμπληρώσας τὰ καὶ' ἕκαστον σημαίνοντων τῶν
 30 ἐνὸς προσαγόμενα ἄπορα ἐπάγει ἄλλην ἀπορίαν γενομένην πρὸς ἑαυτόν. ἔφη
 γὰρ ἄν τις ὅτι 'ταῦτα προσηπώρησας πολλαχῶς λέγεσθαι τὸ ἐν ὑποθέμενος

1 τὸ μὴ DE: τὸ aF 2 διαφεύγειν a οὐ add. F² 3 τὸ ἐν καὶ τὸ ὄν a 5 ἐνὶ
 a: ἐν δὲ E: om. DF ὑπάρχει E: ἐνυπάρχει aDF κατηγορεῖται E 6 τῷ ante
 τὸ om. D 7 πάλιν τοῦ a 8 καὶ post εἶναι add. D 11 καὶ ante ἐν add. a
 τοῦ μὴ F in mrg. κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο F¹ 13 οὕτως om. aF 14 ἀντί-
 κεῖνται D 15 ὡς post γὰρ add. F τὰ] ταῦτα coni. Torstrik διότι — αὐτοῦ
 delebat Torstrik 16 συνυπάρχειν δύνανται D 17 ἢ post αὐτῷ delebat Torstrik
 ἄμφω ἐνεργεία F τὸν σωκράτη a: τὸν σωκράτην F: τῷ σωκράτη E: obl. D 18 ἐπὶ
 τὸ αὐτὸ (corr. E¹ αὐτῷ) χρόνῳ E λέγει a: λέγοι EF: obl. D 19 οὐδὲ — συνί-
 στασθαι EF: om. a 20 ἄλλο μῦρον — χρόνῳ καὶ om. D αὐτῷ ante χρόνῳ κατ'
 om. E 21 ταῦτο F 22 καὶ (ante ἐν) om. E 23 τῷ — ἀντίκειται] τὸ ἐνεργεία
 τῷ ἐνὶ καὶ τοῖς πολλοῖς ἀντίκειται D 27 μῆδὲ] μῆδεν F 30 ἄπορα] ἄπορα a
 ἄν ante πρὸς add. a φαίη Torstrik 31 προσηπώρησας coni. Torstrik τὸ ὄν
 et postea τὸ ἐν E

καὶ πολλαχῶς τὸ ὄν· εἰ δὲ μὴ τοῦτο, ἴσως ἂν τὰ ἄπορα ταῦτα οὐ προσή- 20^ε
 γαγες· πρὸς οὗς ἀπάντησιν βιαίαν ἅμα καὶ μὴ συνειρωμαμένην τοῖς ἐξη-
 γηταῖς πᾶσι πεποιήται, λέγων ὅτι ἐὰν μὴ δεκαχῶς λέγεσθαι ὑποτεθῆ τὸ |
 ὄν, οὐχ οἱ περὶ Παρμενίδην μόνου καὶ Μέλισσον, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες 20^ε
 5 θορυβήσονται. ἴδωμεν γὰρ τὸ κυρίως ἐν ποδαπὸν ἡμῖν προσπίπτει. ἄρα ἡμοῦ
 δῆλον ὡς ἀπλοῦν τι καὶ ἀμέρες καὶ ἀδιαίρετον, καθήσον ἐν ἐπινοεῖται; ἦταν οὖν
 λέγωσιν ὅτι τὸ ζῶον ἐν μὲν τῷ γένει εἶδει δὲ πολλά, καὶ ὁ ἄνθρωπος εἰς
 τῷ εἶδει τῷ ἀριθμῷ δὲ πολλά, Σωκράτης τε ἐνεργεῖα εἰς δυνάμει δὲ καὶ
 μέρεσι καὶ συμβεβηκόσι πολλά, ἄρα οὐκ ὀνόματι μὲν τὸ ἐν ὀνομάζουσι, τῇ 5
 10 δὲ ἐννοία τῇ τοῦ ἐνὸς οὐδαμῶς ἡμολογῶσι; πολὺς γὰρ ὁ ἐπὶ τούτων ὀρώ-
 μένος μερισμός, κἂν ἐνικῶς γένος ἢ εἶδος λέγηται, ὥσπερ τὸ πλῆθος αὐτὸ
 καὶ ἡ ἵππος κἂν ἐνικῶς λέγηται πλῆθος ἐμφαίνει. εἰκότως οὖν ἐπὶ τούτων
 ἀπορία τις ἦν, οἷον πρῶτον ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων καὶ τῶν συμβεβηκότων. εἰ
 γὰρ Σωκράτης λευκός ἐστι, πῶς τοῦτο ἐν; ἢ γὰρ οὐδὲν ἐστι τὸ λευκόν, καὶ οὐ-
 15 δὲν πλέον ἔσται κατηγορεῖν αὐτὸ Σωκράτους· ἢ εἴπερ ἔστι καὶ τὸ λευκόν, διὰ
 τί οὐ δύο τὸ Σωκράτης λευκός; εἰ γὰρ ὅτι κατηγορεῖται οὐδὲν ἐστι, τί μᾶλλον 10
 ὅτι Σωκράτης ὑπόκειται οὐδὲν ἔσται; ἐκότερον γὰρ ἔστιν. ἡμοίως δὲ καὶ
 ἐπὶ τοῦ ἐνεργεῖα ἐνὸς δυνάμει δὲ πολλῶν. τί γὰρ δὴ φήσομεν; μηδὲν εἶναι
 τὰ μέρη; καὶ πῶς οὐχὶ καὶ τὸ ἴσον οὐδὲν, ὅτι ἐκ τῶν μερῶν συνέστηκε τὸ
 20 ἴσον; ἀλλ' ἔστι τὰ μέρη· καὶ πῶς ὁ Σωκράτης οὐ πολλά; ἐπὶ τε τοῦ ὡς
 γένους καὶ ὡς εἶδους. τὸ γὰρ ζῶον τῷ ἀνθρώπῳ καὶ ὁ ἄνθρωπος τῷ Σω-
 κράτει πότερον ὡς οὐδὲν συμβέβηκε; καὶ πῶς τὸ ζῶον τοῦ μὴ ζῴου
 διαφέρειν φαμέν καὶ τὸν ἄνθρωπον τοῦ ἵππου; ἀλλ' ἔστι τὸ ζῶον τί· καὶ 15
 25 πῶς οὐ πολλά ὁ ἄνθρωπος καὶ ζῶον ὦν καὶ ἄνθρωπος; διὰ τί δὲ τῷ Σω-
 κράτει ὁ ἄνθρωπος συμβέβηκεν, ἀλλ' οὐχὶ τῷ ἀνθρώπῳ ὁ Σωκράτης;
 πολὺς οὖν θόρυβος οὐ πρὸς τοὺς περὶ Παρμενίδην μόνον, ἀλλ' ἀπλῶς πρὸς
 πάντας τοὺς συνώνυμον ὑποθεμένους τὸ ὄν καὶ ὡς ἐν μὲν αὐτὸ ὑποτιθε-
 μένους, σφίξειν δὲ μὴ δυναμένους ἐπ' αὐτοῦ τὴν τοῦ ἐνὸς καθαράν πρό-
 30 ληψιν. διὰ ταῦτα δὴ Λυκάφρων μὲν τὸ ἔστιν οὐ συνῆπτεν ὡς δὴ τινος ἐκ
 30 τούτου συμβαίνοντος ἀτόπου· τινὲς δὲ εἰς ῥήματα μετέπλασαν τὰ κατη- 20
 γορούμενα ἐμφαίνοντες τὸ ἐλάττωνα αὐτὰ εἶναι καὶ συμβεβηκότα μᾶλλον.
 οἱ δὲ ἐκ τῆς Ἐρετρείας μηδὲν κατὰ μηδενὸς κατηγορεῖσθαι λέγουσιν, ἀλλὰ
 μόνον αὐτὸ τι καθ' αὐτοῦ, οἷον ὁ ἄνθρωπος ἄνθρωπος. ἀλλ' οὐδὲ οἱ πρό-
 τεραι οὐδὲ οὗτοι ἐξέφυγον τὴν ζήτησιν. αὐτὸς γὰρ ὁ ἄνθρωπος ἐξητήθη ἄν·

4 μόνον a ut est infra v. 26 πάντες om. E 5 θορυβηθήσονται D ποτα-
 πὸν a 8 τῷ ante ἀριθμῷ D: om. aEF πολλά DE: πολλοὶ aF 10 ὁ
 om. a 11 ὥσπερ καὶ τὸ aE 12 ἢ] ὁ E 15 καὶ (post ἔστι) om. a
 16 οὐ δύο τῷ] οὐδ' οὕτω E. τί οὐ καὶ Σωκράτης ὅτι λευκός coniciebat Torstrik εἰ γὰρ
 — ἔσται transponenda videtur post Σωκράτους v. 15 17 γὰρ om. E 18 πολλά
 DE 21 post εἶδους supple ἀπορία τις ἦν v. 7: ὡσαύτως addebat Torstrik 26 ἀλλὰ
 καὶ E 27 ὑποθεμένους a 29 δὴ om. D συνῆπτεν EF: συνῆπται aD 30 ἀτο-
 πον D μετέπλασαν aF 31 ἐλάττω 32 ἐρετρείας E λέγοντες E 33 οὔτε —
 οὔτε conl. Torstrik

ἀλλ' οὐ φασιν ἄξιον εἶναι ζητεῖν· πολλά γάρ, ἐὰν διαιρεθῆ ἑνεργεία· νῦν δὲ 20^v
εἶναι ἔν. ἀλλ' ὁ λόγος ἦν καὶ ἡ ζήτησις περὶ τοῦ ἀδιαιρέτου (καὶ) τῶν
μερῶν. ἄρα ἔστι τι ἡ οὐδέν, ἕως ἔτι ἐν αὐτοῖς ἔστιν; ὥστε οὐ λύεται ἡ 25
ζήτησις.

- 5 Τὴν τοίνυν τοιαύτην καὶ τηλικαύτην ἀπορίαν μόνος ὁ Ἀριστοτέλης
συνεῖδεν ὅπως λύειν χρῆ. τὰ γὰρ ὄντα φησὶ μὴ ὁμοίως ὄντα εἶναι· διὸ μὴ
εἶναι αὐτῶν γένος τὸ ὄν· ἀλλὰ τὸ μὲν τοιοῦτον εἶναι ὃ καὶ αὐτὸ καθ'
ἑαυτοῦ ὑποστῆναι δύναται χαρακτῆρα ἐμφαίνον ἴδιον, τὰ δὲ ὄντα μὲν, οὐχ
ὁμοίως δὲ μετεληφρότα τοῦ ὄντος, ἀλλὰ κατ' ἄλλον τρόπον τῷ ἐν ἐκείνοις
10 εἶναι καὶ ἡρτησθαι ἀπ' ἐκείνων πρὸς τὸ εἶναι. ὁ μὲν γὰρ πατήρ καὶ ὁ
υἱὸς κατὰ τύχην ὑπέστησαν, καὶ ὁ δεσπότης καὶ ὁ δοῦλος. διὸ πολλαχῶς 30
ἔφη τὸ ὄν· πλὴν ὅτι τὰ ἄλλα ἐπὶ τῇ οὐσίᾳ συμβέβηκε, καθ' ἣν καὶ χα-
ρακτῆρίζεται τὸ ὑποκείμενον. διὸ οἱ μὲν ἀνήρουν τὰ ἄλλα, καθάπερ οἱ
ἀπὸ τῆς Στωσῆς ἐποιοῦν, παρὰ τὰ ἐναργῆ· ὁ δὲ ὁμοίως τῇ οὐσίᾳ καὶ
15 τᾶλλ' εἰπὼν ἐν μᾶλλον ἀμαρτάνει. πολλά γὰρ ποιήσει τὰ ὄντα καὶ
σφραεῦσει ὡς τὰ ἄτομα σώματα· ὁ δὲ πῶς μὲν λέγων εἶναι τῷ ἐπὶ τῇ 35
οὐσίᾳ θεωρεῖσθαι καὶ μετ' ἐκείνης εἶναι, πῶς δὲ μὴ εἶναι τῷ μὴ ἄνευ 35
αὐτῆς ὑποστῆναι δύνασθαι. οὕτως ἐπελήφεται τοῦ ἡριθοῦ. ἐπιόντες τοίνυν
τοὺς τρόπους τοῦ ἑνός, οὐκέτι πολλά φήσομεν τὸ ἔν, διότι τὰ μέρη
20 ἄλλως καὶ οὐχ ὡς Σωκράτης ἐν λέγεται· ὁ μὲν γὰρ καθ' ἑαυτὸν
ιδιότητα ἐμφαίνει τοῦ χαρακτῆρος, τὰ δὲ μέρη ἄνευ τοῦ ὅλου οὐκ ἂν ὑπο-
σταίη, ἀλλ' ἔστιν οὕτως ὡς σὺν τῷ ὅλῳ εἶναι. μένει τοίνυν ὁ Σωκράτης
εἷς. ὁμοίως καὶ κατὰ τὸ εἶδος οὐ πληθύνεται ἅμα καὶ ἀνθρώπος γενόμενος
τῷ τὸ εἶδος μὴ ἂν ποτε καθ' ἑαυτοῦ ὑποστῆναι, μηδὲ ὑφesseτάται τὸν ἄν-
25 θρωπον οὕτως ὡς αἱ πρῶται οὐσίαι, ἀλλ' ἄλλως. ἀλλὰ μὴν οὐκ ἂν εἴποι
τις παντελῶς μηδὲν εἶναι παρὰ τὸν Σωκράτην τοῦτ' ἐπὶ πλεόνασμα, εἰ καὶ 40
μὴ τοιοῦτόν ἐστιν ὅποιόν αὐτὸς ὁ Σωκράτης, ἀλλὰ κατ' ἐκείνον καὶ μετ'
ἐκείνου. οὐδὲ γὰρ οὕτως ὁμώνυμον τὸ ὄν ὡς τὰ ἀπὸ τύχης, ἀλλ' ὡς τὰ
ἀφ' ἑνός. καὶ τὸ λευκὸν τότε ἐστίν, ὅταν ἄλλου ἢ κἀν τούτῳ ἔχῃ τὸ εἶναι
30 ἐν τῷ ἄλλου εἶναι. ὥσπερ γὰρ ἡ ἐπιφάνεια σώματος οὔσα τὸ οἶον σῶμα
εἶναι ἀπὸ τοῦ σώματος ἔλαβεν, οὕτως δεῖ νοεῖν καὶ τὴν τῶν ἄλλων ὄντων
ὑπόστασιν· τῷ γὰρ ἄλλου εἶναι τὴν ὑπόστασιν ἔχει. διὸ οὐκέτι πολλά
ὁ λευκὸς Σωκράτης, ἢ αὐτὸς τε καὶ τὰ μέρη· οὐ γὰρ ἄλλα τινὰ συνελθόντα, 45
ὡς οἱ βῆες εἰς τὸ ζεύγος καὶ οἱ ἄνθρωποι εἰς τὴν χώραν, συνεστήσαντο

2 καὶ addidi 3 ante ἔστιν deletum quid D 6 συνεῖδεν EF: συνοῖδεν aD 7 αὐτὸ
om. DE 9 κατ' ἄλλον] κάλλον E τῷ] τὸ D ἐν] ἐν F 10 τε post πατήρ
add. a ὁ (ante υἱός) om. a 12 βέβηκεν F 14 παρὰ] πλὴν a καὶ τᾶλλ'
εἰπὼν D²: καταλιπὼν aD¹EF 15 ἐν μᾶλλον debet Torstrik 16 ὡς DE: ὥσπερ aF
τῷ — εἶναι om. E 17 ἐκείνην libri: corr. Torstrik 18 οὕτως ex οὕτω corr. D
ἐπιόντες E 22 ὅλῳ ἐν εἶναι a μένει] ἐν· εἰ in marg. ζῆται F 23 πλη-
θύνεται aF 25 ἂν ποτε ex v. 24 D 26 σωκράτην a ἐν καὶ μὴ F
28 τὰ ἀπὸ a: τὸ ἀπὸ DEF ἀλλ' ὡς τὰ aD: ὥστε EF 29 ἄλλου ἢ] ἄλλα F
ἔχῃ a: ἔχει DE: ἔχει F 33 τινὰ ἐσσελθόντα sic F 34 τὴν D: om. aEF

Σωκράτην, ἀλλ' ὄντος αὐτοῦ ὑποκειμένου, τὰ συμβεβηκότα αὐτῷ ἔστι ταύτη 20^v
 ἢ ὑφιστασθέντα ἢ ἄλλου ἐστὶ, καὶ δι' ἐκεῖνο καὶ ἔστιν· ὡς εἴ γε πολλὰ καὶ
 μετὰ ἐτέρου ἄλλου ἦν, λέγω δὲ τὰ συμβεβηκότα, ἔμμενεν ἂν τὸ ζήτημα.
 ἐκ δὲ τούτου ἀνακύπτει ἢ τοῦ ὄντος καὶ μὴ ὄντος ἀπορία. ὃν μὲν γὰρ ἢ
 5 οὐσία, ὡς δ' ἐν αὐτῇ ὄντα τὰ συμβεβηκότα οὐκ ὄντα, ἄλλως δὲ καὶ ὡς
 ταύτης ὄντα, ταύτη ἐστὶ καὶ ὄντα· καὶ τὸ αὐτὸ ἐν ἂν εἴποις καὶ πολλὰ, 50
 ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ ἐν οὕτως καὶ τὰ πολλὰ· οὐ γὰρ πεπληθύνονται ἐκ τοιούτων
 ἐνάδων. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν μερῶν τοῦ Σωκράτους· οὐ γὰρ ὡς Σω-
 κράτης καὶ ταῦτα ὄντα· ἀλλ' ὡς τούτου καὶ τῷ ἐκεῖνου εἶναι ὄντα, οὐχ
 10 ὡς ἐκεῖνο οὕτως καὶ ζῶον καὶ ἄνθρωπος ὁ Σωκράτης, οὐχ ὅτι καὶ Σω-
 κράτης καὶ ἄνθρωπος καὶ ζῶον· ὅπερ ἐποίουν οἱ συνώνυμον τιθέντες τὸ
 ὄν, ἢ ὅπερ οἱ ἀναιροῦντες ἐκ τῶν ὄντων τὰ ἄλλα, οἱ ἐν εἰπόντες τὸ ὄν.
 οὐ τρία οὖν ὁ Σωκράτης οὐδὲ ἐν μόνον. οὐδὲ γὰρ οὐδὲν τὰ ἄλλα ἐστίν, 21^r
 ὅτι καὶ ταῦτα τῷ εἶναι Σωκράτους ἔστιν οὐ μὴν οὕτως ὡς Σωκράτης. καὶ
 15 οὕτως πάλιν πολλὰ καὶ οὐ πολλὰ ὁ Σωκράτης ἀλλὰ ἓν, ἐν δὲ οὐκ ἐκεῖνο
 ὁ παντελῶς καθαρεύει καὶ τῆς κατ' ἐπίνοιαν συθέσεως, ἀλλ' ὁ μίαν ὑφί-
 στησιν ὑπόστασιν καὶ παράγει μίαν οὐσίαν, οὐχ ὡς ἡ πλίνθος μία τῷ ἐν
 ὄνομα εἶναι, ἀλλὰ τῷ ἐνότητι ὑπάρχειν καὶ τὴν τοῦ τόδε δεξιῖν ἐπιδέχεσθαι.
 ἐν γὰρ τὰ πολλὰ, ἐὰν ὁμωνύμως τις τὸ ἐν ἐξηγήται, καθάπερ πρῶτος Ἀρι- 5
 20 στοτέλης ἐνόησε. πολλὰ οὖν τὰ ὄντα πρῶτον μὲν ταῖς κατηγορίαις, οἷον
 οὐσία ποιότητι ταῖς ἄλλαις, καὶ κατὰ πάσας τὰ μὲν δυνάμει, τὰ δὲ ἐνεργεί-
 α, καὶ ἔτι ἢ γένει ἢ εἶδει ἢ ἀριθμῷ· πρὸς δὲ τούτοις διαιρέσει ἢ λόγῳ
 ἢ ὀνόματι. καὶ οὐδὲν ἄτοπον τὸ αὐτὸ κατ' ἄλλον μὲν τρόπον φαίνεσθαι
 καὶ λέγεσθαι ἓν, κατ' ἄλλον δὲ πολλὰ, καὶ ἅμα ἐν καὶ πολλὰ, μὴ μέντοι
 25 τὰ ἀντικείμενα. αἴτιον δὲ τὸ μῆτε τὸ ὄν μῆτε τὸ ἐν μοναχῶς λέγεσθαι,
 ἀλλ' ἕκαστον πλεοναχῶς. ὁ μὴ συνιδόντας τοὺς πρὸ Ἀριστοτέλους θορο- 10
 30 βεῖσθαι, τοὺς μὲν πολλὰ καὶ ἄπειρα λέγοντας τὰ ὄντα διηρηγμένα δὲ ἀπ'
 ἀλλήλων, τοὺς δὲ ἐν οὔτε ἐνὸς ὄντος ὡς τὸ ἀπλοῦν καὶ ἀδιάστατον οὔτε
 πολλῶν ὡς χορός, ἀλλ', ὡς εἴρηται, καὶ ἐνὸς ὄντος καὶ οὐχ ἐνὸς ὡς ἐξη-
 γησάμεθα.¹

Ταῦτα τοίνυν αὐτὰ μὲν καθ' αὐτὰ πολλῆς οἴμαι σπουδῆς ἄξια καὶ
 πρὸς τὰς φυσικὰς ζητήσεις καὶ πρὸς τὴν τῶν κατηγοριῶν διαίρεσιν καλῶς
 ὁ φιλοσοφώτατος ἀνέγραψε Πορφύριος ἀφορμὴν ἴσως πρὸς ταύτην τὴν ἐπι- 15

1 σωκράτη a ἔστι] ἔσται D: ἐστι aEF ταυτὶ E 2 ἢ E: ἢ aB: om. D
 πολλά om. E 3 ἐτέρου D: ἕτερα aEF ἄλλου DF: ἄλλα aE: ἕτερα ἄλλα a
 5 δ' ἐν αὐτῇ ὄντα F: δὲ αὐτῇ ὄντα E: δὲ αὐτῇ ὄν D: δ' ἐν αὐτῇ a ante οὐκ ὄντα
 add. ὄντα a 6 ταύτη ἐστὶ καὶ D: ἔστιν aEF εἴπης a 9 τῷ ἐκεῖνο εἶναι coniciebat
 Torstrik 12 ἢ ὅπερ] καὶ coniciebat Torstrik. 16 ὅ] ὅτι D 17 μίαν οὐσίαν,
 (μίαν δὲ) οὐχ ὡς coniciebat Torstrik 18 τοῦ τόδε DE: τούτου δὲ aF 19 ἐν] ὄν
 aF post πρῶτος add. ὁ a 21 ποιότητι] ἀγαθότητι a τὰ μὲν Torstrik: τὰς
 μὲν libri τὰ δὲ D: τὰς δὲ aEF 23 ὀνόματι aF: ὀνόμασι D: ὀνόμασιν E 24 καὶ
 ἅμα ἐν καὶ πολλὰ om. D 26 θοροβεῖσθαι sc. λέγει Ἀρ. p. 185^b25, συνέβη supplebat
 Torstrik 28 ἀπλῶς ἀδιάστατον a

βολήν λαβών τὸ ὡς μοναχῶς λεγομένου τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ὄντος· 20
 πολλά δὲ τὰ ὄντα. ἀλλ' εἰ μὲν πολλά ταῖς κατηγορίαις ἐπήγαγεν, εἰκὸς
 ἦν τὴν τοῦ ὄντος ὡς πολλαχῶς λεγομένου διαίρειν εἰς λύσιν τῆς ἀπορίας
 παραλαμβάνειν. νῦν δὲ πολλά τὰ ὄντα φησὶ καὶ ἐν ἡ λόγῳ μὲν πολλά τῷ
 5 δὲ ὑποκειμένῳ ἔν. ὡς ἐπὶ τῆς οὐσίας καὶ τῶν ἐπ' αὐτῇ συμβεβηκότων (διὸ καὶ
 ἄμφω τὰ τοῦ συμβεβηκότος παραδείγματα ἀπὸ ἑνὸς γένους τῆς ποιότητος
 ἔλαβεν) ἢ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ. εἰ μέντοι τις προσηπόρησεν, εἰ καὶ ἡ οὐσία 20
 καὶ τὰ καλούμενα συμβεβηκότα ὁμοίως ὄντα ἔστι, πῶς οἶόν τε τὸ αὐτὸ
 κατὰ τὸ αὐτὸ ὂν ἐν καὶ πολλά εἶναι, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν ἐν καὶ οὐχ ἔν, εἰ-
 10 κότεως ἂν ταύτην τις τὴν ἐπίλυσιν τῆς ἀπορίας ἐπήγαγε τὴν ἀπὸ τῆς τοῦ
 ὄντος κατὰ τε τὴν οὐσίαν καὶ κατὰ τὰ συμβεβηκότα διαφορᾶς· ὅπερ ἴσως
 καὶ νῦν ἠνέξατο μηδὲν ἄτοπον εἰπὼν τὸ αὐτὸ ἐν καὶ πολλά εἶναι, πολλά
 μὲν κατὰ τοὺς τῶν πολλῶν συμβεβηκότων λόγους, ἐν δὲ κατὰ τὸ ὑποκει-
 μενον καὶ τὴν οὐσίαν, ὅπερ τὸ αὐτὸ μένον ἐν πολλά ἔστι κατ' ἐκεῖνα. 25
 15 Δυσὶν γὰρ οὐσῶν ἀποριῶν τὸ αὐτὸ ἐν καὶ πολλά συναγουσῶν, τῆς μὲν
 ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν τῆ μᾶ οὐσία ὑπαρχόντων συμβεβηκότων, τῆς δὲ
 ἀπὸ τοῦ συνεχοῦς, ὅπερ ἐν μὲν ἔστι τῷ ὅλῳ, τῆ δὲ διαιρέσει πολλά, τοῦτο
 μὲν ἀπὸ τῆς τοῦ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ διαφορᾶς λύεται· καὶ γὰρ ἐνεργείᾳ
 μὲν ἐν ἔστι. δυνάμει δὲ πολλά· τὸ δὲ ἕτερον οὐ λέλυται κατὰ τοὺς ἄλλους
 20 ἐξηγητὰς· οὐδὲ γὰρ ὡς λύσιν τῆς ἀπορίας ἀκούουσι τὸ πολλά δὲ τὰ
 ὄντα ἢ λόγῳ. ὁ γοῦν Ἀλέξανδρος ταύτην προθεῖς τὴν ῥῆσιν εἰς ἐξήγησιν 30
 ἐπάγει τάδε· “ἦτοι αὐτὸς διαίρειν ποιεῖται, καθ' οὗς τρόπους ἕκαστον ἐν
 ἅμα καὶ πολλά ἔστι, δεῖκνυς ὅτι μὴ μοναχῶς τὸ ἐν ὡς προεῖπεν ἢ πῶς
 Ζήνων ἕκαστον τῶν αἰσθητῶν πολλά εἶναι ἐδείκνυε λέγει, ὅφ' οὗ λόγου
 25 ἐθοροβοῦντο. ἢ γὰρ τῷ λόγῳ μὲν πολλά ἔστι τῷ ὑποκειμένῳ ὄντα ἐν,
 οἷον ὁ μουσικὸς καὶ ὁ λευκὸς Σωκράτης τῷ λόγῳ μὲν εἰσι πολλοί (ἄλλος
 γὰρ λόγος τοῦ μουσικοῦ καὶ ἄλλος τοῦ λευκοῦ), κατὰ μέντοι τὸ ὑποκείμενον
 εἰς ἔστιν ὁ Σωκράτης· ἢ πολλά ἔστι τὸ αὐτὸ ἅμα καὶ ἐν ὡς τὸ ὅλον καὶ 35
 τὰ μέρη· ὡς μὲν γὰρ ὅλον ἐν, ὡς δὲ μέρη ἐξ ὧν τὸ ὅλον πολλά, ἐπεὶ μὴ
 30 ταῦτόν ἐδείκνυται τὸ μέρος τῷ ὅλῳ”. ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἀλέξανδρος ἐπάγει
 λοιπὸν δι' ὧν ἐνδείκνυται, ὅτι οὐ λέλυται ἡ ἀπὸ τῶν συμβεβηκότων ἀπορία,
 ἀλλὰ μόνη ἡ ἀπὸ τῆς διαιρέσεως, λέγων “ἐπὶ μὲν οὖν τῶν τῷ λόγῳ
 πολλῶν, ὡς εἴρηται, ὧν τὸ τι ποιεῖν οὐς ὑστέρους εἴρηκε τῶν ἀρχαίων, οἱ
 μὲν ἀφαιροῦντες τὸ ἔστιν ἀπὸ τῶν συμβεβηκότων, οἱ δὲ παρεκκλίνοντες καὶ

4 ἦ] om. sp. VI litt. rel. E 5 αὐτῆς E 7 δυνάμει καὶ E cf. p. 97, 8: δυνάμει ἢ
 aDF τις deleto προσηπόρησεν conl. Torstrik καὶ οὐσία DE 10 τις om. D
 11 κατὰ om. D τὰ om. E 13 τῶν om. a 14 ὅπερ αὐτὸ a μὲν ὂν F
 ἐκεῖνα Torstrik: ἐκεῖνο libri 15 γὰρ DEF: δὲ a 19 ἔστιν ἐν aF ἄλλους om.
 aF 21 προσθεῖς F 22 διαιρέσει E 23 προεῖπεν intellego Aristotelem: προεῖπον
 coniecit Torstrik ἢ πῶς] legendum ἢ ὡς 24 Ζήνων cf. p. 97, 12
 εἶναι] τοῦ E 26 πολλά (ex πολλοί?) corr. E¹ 28 ἔστι σωκράτης D 29 μὴ
 om. F¹: οὐ F² 31 ἡ ἀπορία ἢ ἀπὸ τῶν συμβεβηκότων ἀπορία aF 32 τῆς om. a
 33 τι ποιεῖν *aliquid* facere. πλέον vel προύργου ποιεῖν temptabat Torstrik 34 παρεκκλί-
 νοντες DE cf. Athen. XV p. 701D: παρεκκλίνοντες aF

μεταρρυθμίζοντες τὴν λέξιν· ἐπὶ δὲ τοῦ ὡς ὅλου καὶ μέρους οὐκ ἔχοντες 21^r
 τοιαύτην ἔνστασιν πρὸς τὸ σόφισμα ἐνεδίδοσαν. ἔστι δέ, φησί, τὸ ὅλον ἔν 40
 τε καὶ πολλά, οὐ κατὰ ταυτὸν δέ, ἀλλ' ἐντελεχεία μὲν ἔν, δυνάμει δὲ
 πολλά. ὥστε εἰ μέλλοι καὶ ἡ ἀπὸ τῶν συμβεβηκότων ἀπορία λύεσθαι,
 5 καλῶς ὁ Πορφύριος τὸ ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους ἠνιγμένον διὰ τοῦ ὡς μο-
 ναχῶς λεγομένου τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ὄντος· πολλά δὲ τὰ ὄντα ἐνό-
 ησέ τε καὶ ἐξέφηνεν, ἐνδειξαμένου μὲν πως καὶ τοῦ Εὐδόχμου τὸ τοιοῦτον,
 καὶ αὐτοῦ δὲ τὴν λύσιν εἰς τὸ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ κατακλείσαντος. 45

Οὐδὲν δὲ ἴσως χεῖρον καὶ τὰ τοῦ Εὐδόχμου παραθέσθαι πλείονος τῶν
 10 λεγομένων ἐπιστάσεως ἔνεκεν. ἔχει δὲ ὡδε ἡ μετὰ τὰς ἀπαντήσεις λέξις
 τὰς πρὸς τὰ τοῦ ἑνὸς σημαίνοντα· “ἄρα οὖν τοῦτο μὲν οὐκ ἔστιν [ἔν],
 ἔστι δέ τι ἔν; τοῦτο γὰρ ἠπορεῖτο· καὶ Ζήνωνά φησι λέγειν, εἴ τις αὐτῷ τὸ
 ἐν ἀποδοίη τί ποτέ ἐστιν, ἔξιν τὰ ὄντα λέγειν. ἠπόρει δὲ ὡς ἔοικε διὰ
 τὸ τῶν μὲν αἰσθητῶν ἕκαστον κατηγορικῶς τε πολλά λέγεσθαι καὶ με-
 15 ρισμῷ, τὴν δὲ στιγμήν μηδὲ ἐν τιθέναί· ὁ γὰρ μήτε προστιθέμενον αὖξει, 50
 μήτε ἀφαιρούμενον μειοῖ, οὐκ ᾔετο τῶν ὄντων εἶναι. εἰ δέ τις καὶ τὰς
 λοιπὰς κατηγορίας προσεπιθείη, πιστότερον ἂν κατασκευάσειεν ἔτι τὸν λόγον·
 οὐ φαίνεται γὰρ οὔτε οὐσίαν οὔτε ποιὸν ἢ στιγμήν ποιούσα οὔτε ἄλλο τῶν
 κατὰ τὰς διαιρέσεις οὐδέν. εἰ δὲ ἡ μὲν στιγμή τοιοῦτον, ἡμῶν δὲ ἕκαστος
 20 πολλά λέγεται εἶναι (οἷον λευκὸς μουσικὸς καὶ πολλά ἕτερα, ὁμοίως δὲ καὶ
 ὁ λίθος, ἄπειρος γὰρ ἢ θραῦσις ἕκαστου), πῶς ἂν εἴη τὸ ἔν; | πρὸς μὲν οὖν 21^r
 τὰς κατηγορίας ἔνιοι μὲν οὐκ ᾔοντο δεῖν τὸ ἔστιν ἐπιλέγειν, ὧν καὶ Λυ-
 κόφρων ἦν, ἀλλ' ἄνθρωπον μὲν ἔλεγον εἶναι, ἄνθρωπον δὲ εἶναι λευκὸν
 οὐκ ἔφασαν· ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον. οὐδαμῷ γὰρ τὸ εἶναι
 25 προσῆπτον, ἀλλ' ἐνὶ καθέκαστον. Πλάτων δὲ τὸ ἔστιν οὐκ ᾔετο σημαίνειν
 ὕπερ ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' ὥσπερ τὸ φρόνιμός ἐστι τὸ φρονεῖν καὶ τὸ
 καθήμενός ἐστι τὸ καθῆσθαι, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἔχειν, καὶ εἰ μὴ
 κεῖται ὀνόματα. πρὸς μὲν οὖν τὰ κατηγορικῶς πολλά ποιούντα τὸ ἐν τοῦ- 5
 τον ἀπῆντων τὸν τρόπον, πρὸς δὲ τὰ κατὰ μερισμὸν οὐκ εὐπόρουν. ἔστι
 30 δὲ ὡς ἔοικε τὸ διορίζειν ἕκαστον, ποσαχῶς λέγεται, πρῶτον πρὸς ἀλήθειαν.

3 ταυτὸν μὲν, ἀλλ' aF 4 μέλλει aF λελύσθαι D 6 λεγομένου ἢ τοῦ aF
 7 Εὐδόχμου fr. 7 p. 10, 10 Sp. τοιοῦτο a 9 τοῦ om. aF 10 ἔνεκα a
 λέξεις D 11 πρὸς E² ex παρά E¹ ἔν om. Simpl. f. 30r24 ἐν δέ τι
 ἐστι a 12 αὐτὸ F 13 ἔξιν] λέξιν aF ἠπόρει δὲ ὡς ἔοικε om. a
 14 τῶν] τί F τε om. a 15 μηδὲν τιθέναί infra: ἐν τι εἶναι coniecit Brandis cf.
 p. 99, 11. 15 17 προσσηγορίας aF 19 εἰ δὲ εἰ F 21 πῶς ἂν D: πᾶν ἂν F:
 πᾶν E 23 εἶναι λευκὸν D 24 εἶναι] ἔστι D 25 ἐνὶ DF: ἐν ἢ a et F¹ mrg.:
 ἡ ἐνὶ E: ἐν ἦν temptabat Spengel. immo intellege: ἄνθρωπος ἔστι dicebat, ἄν-
 θρωπος λευκός ἐστι non item cf. v. 23 26 ὕπερ ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου ἔστιν haud recte
 Torstrik cf. p. 99, 25 τὸ (ante φρονεῖν) om. E 27 τὸ (ante καθῆσθαι) om. EF
 ἔχειν Torstrik: ἔχει libri 28 ὄνομα E 30 πρῶτον scripsi cf. Arist. Top. I 13
 p. 105^a31: ἀ (i e. a) E: μέγα a: om. D: πρῶτον — ἀλήθειαν om. F

Πλάτων τε γὰρ εἰσάγων τὸ δισδὸν πολλὰς ἀπορίας ἔλυσε πραγμάτων ἢ ὧν 21^v
 νῦν οἱ σοφισταὶ καταφεύγοντες ὥσπερ ἐπὶ τὰ εἶδη, καὶ πρὸς τούτοις τοῦ-
 νομα τῶν λόγων ἀφώρισε. πρὸς δὲ τὴν τοῦ ἑνὸς ἀπορίαν ἄκος ἐφάνη ἢ
 τοῦ ὄντος διαίρεσις. ἦν δὲ αὕτη τοῖς φιλοσοφοῦσιν ἐμπόδιος, καὶ ἐπὶ μι-
 5 κρὸν ἐχρῶντο αὐτῇ· ἔστι δὲ σοφὸν τὸ καλῶς ἐκάστω χρῆσθαι. οἷ τε γὰρ 10
 ταῖς ἀρχαῖς χρώμενοι οὐδὲν προάγουσιν (ἢ γὰρ ἀρχὴ πολύχου), οἷ τε τὰς
 μὴ ἀρχὰς ποιούμενοι ἀδυνατοῦσι προΐεσθαι διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἀφ' οὗ. ἐνεργεί-
 α δὲ καὶ δυνάμει ἐπιστήμονας μὲν ἔλεγον καὶ ἀνδρείους καὶ ὅσα τοιαῦτα,
 ἐν δὲ οὐκ ἔλεγον οὐδὲ πολλά. φαίνεται δὲ περὶ πάντα ὡς εἶπειν ἢ διαί-
 10 ρεσις αὕτη. εἰ γὰρ θέοι ἡμᾶς τὰ καθυέδοντα ἀριθμεῖν, ἀνθρωπον μὲν καὶ
 ἵππον εὐθέως καταριθμήσομεν καίπερ πολλῶν οὐ καθυεδόντων, εἰς τὴν δύ-
 ναμιν αὐτῶν ἀποβλέποντες. περὶ δὲ ἐχθύων ἀπορήσομεν καὶ βαδιούμεθα πρὸς 15
 τοὺς ἀλιεῖς· ἐν δὲ τῇ οἰκίᾳ τοὺς καθυέδοντας ἀριθμοῦντες πολλοὺς παραλεί-
 φομεν ἀνθρώπους καὶ ἵππους, ἂν παρῶσι καὶ μὴ καθυέδωσι. ὄθλον οὖν ὡς
 15 πρῶτερον εἰς τὴν δύναμιν, ὕστερον δὲ εἰς τὴν ἐνέργειαν ἀποβλέπομεν. οὕτω δὲ
 καὶ ἐν τε καὶ πολλὰ καὶ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ ἐστίν. ἐνεργεία μὲν οὖν
 ἄμφω οὐδέποτε τῷ αὐτῷ ὑπάρχει. τὸ δὲ ἐνεργείᾳ ἐν δυνάμει πολλά
 ἐστίν, εἶπερ τῶν μεριστῶν ἐστίν. φαίνεται δὲ τοῦτο ἄτοπον. οὐδὲν δὲ 20
 ἄτοπον· οὐ γὰρ ἐναντία ταῦτά ἐστίν. οὕτω δὲ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ λίθῳ
 20 πολλὰ ἔσται, οἷον Ἐρμῆς Ἡρακλῆς μυρία ἕτερα· δυνάμει γὰρ ἐστὶ ταῦτα
 πάντα ἐν τούτῳ, ἐνεργείᾳ δὲ ἐν μόνον. τὰ δὲ ἐνεργείᾳ πολλὰ οὐκ ἐστίν
 ὁμοίως δυνάμει ἔν· ἀλλ' ὅσα σύγκειται τὰδε, λέγω δὲ οἷον ἐστάναι κα-

1 Πλάτων — πραγμάτων citat Simpl. f. 53^v 8 εἰσαγαγὼν a ἔλυσεν ἐπὶ τῶν πρα-
 γμάτων f. 53^v 8, quod praefero cf. Arist. de gen. et int. I 8 p. 325^a 18 ὧν νῦν
 non sanum. si νῦν verum est, excidit velut ἄπτονται. tum Eudemus tangit vel Stilponem
 vel Menedemum cf. p. 91, 28, 93, 32. sed pro ὧν νῦν conicio ὃ ἡγήσους (scil. Megarici
 τὸ δισδόν) cf. p. 120, 13 2 καταφεύγοντες DEF: καταφεύγουσι a ὥσπερ ἐπὶ τὰ
 εἶδη] cf. τοὺς τῶν εἰδῶν φίλους Plat. Sophist. p. 248^a contra quos τὸ δισδόν (sc. cum
 dichotomiae universam rationem tum eam quae dividit τὸ μὴ ὄν cf. Simpl. f. 53^v)
 demonstrat 3 πρὸς δὲ] immo πρὸς τε cf. v. 1 et 5. 6: πρὸς δὲ coni. Torstrik
 4 αὐτῇ D τότε ante ἐμπόδιος desiderabat Torstrik μικρῷ D 5 δὲ (post
 ἔστι) om. E οἷ τε κτλ.] sensus: ἀρχὴ est exemplum τῶν πολλὰκις λεγομένων. ergo
 interest τὸ καλῶς ἐκάστω χρῆσθαι. sic ἢ τοῦ ὄντος διαίρεσις (sc. δυνάμει et ἐνεργείᾳ)
 bene utenti bene procedet 6 προάγουσιν Brandis: προσάγουσιν libri τὰς μὴ]
 'aut μὴ transponendum aut τὰς delendum' opinabatur Spengel 7 post ποιούμενοι
 add. ἀρχὰς Torstrik, quod cogitando suppleas 8 δὲ (post ἐνεργείᾳ) om. D
 9 παρὰ E 10 τοὺς καθυέδοντας a 11 εὐθέως μὲν ἀνθρωπον καὶ ἵππον a 12 περὶ
 τῶν ἐχθύων δὲ a βαδιούμεν εἰς a 13 παραλείφομεν EF: παραλήφομεν aD
 14 παρῶσι Usener: περ ὡς libri καθυέδοντας temptabat Torstrik 15 πρῶτερον] πρῶτον
 D: om. in lac. (in mrg. ζήτει) F τὴν δυνάμει D τὴν ἐνεργείᾳ D 17 ὑπάρ-
 χειν D 18 φαίνεται δὲ τοῦτο ἄτοπον post ὑπάρχει (v. 17) libri: transponenda vidit
 Torstrik 20 πολλὰ ἐστίν volebat Torstrik 21 ἐνέργεια E¹ 22 ὁμοίως
 om. a τὰ δ^e DE: om. lac. iv litt. rel. F: ἐν ἐνὶ a: τὰδε i. e. τὰ καθ' ἕκαστον cf.
 p. 102, 5 ταῖ δὲ συμβεβηκότα (σύγκειται cf. ind. Arist. p. 708^b 37), vix recte corrigas
 τῷδε i. e. τῷ ἐνὶ λέγω δὲ scripsi: λόγου δὲ DE: om. aF

θῆσθαι, δυνάμει μὲν ἅμα περὶ τὸ ἐν εἶη ἄν, ἐνεργεία δὲ οὐ. εἰ δὲ παρῆν 21^ν
 ἡμῖν Ζήνων, ἐλέγομεν ἄν πρὸς αὐτὸν περὶ τοῦ ἐνὸς ἐνεργεία ὅτι οὐκ ἔστι
 πολλά· τὸ μὲν γὰρ κυρίως αὐτῷ ὑπάρχει, τὰ δὲ κατὰ δύνανται. οὕτως οὖν
 ἐν καὶ πολλά τὸ αὐτὸ γίνεται, ἐνεργεία δὲ θάτερον μόνον, ἅμα δὲ ἄμφω 25
 οὐδέποτε. εἰ δὲ συνεπέθωμεν αὐτὸν ταῦτα λέγοντες, ἡξιοῦμεν ἄν τὴν
 ὑπόσχεσιν ἀποδιδοῦναι.”

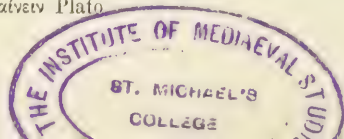
Ἐν ἧ ὁ μὲν τοῦ Ζήνωνος λόγος ἄλλος τις ἔοικεν οὗτος εἶναι
 παρ' ἐκεῖνον τὸν ἐν βιβλίῳ φερόμενον, οὐ καὶ ὁ Πλάτων ἐν τῷ Παρμενίδῃ
 μέμνηται. ἐκεῖ μὲν γὰρ ὅτι πολλά οὐκ ἔστι δεῖκνυσι βοηθῶν ἐκ τοῦ ἀντι-
 10 κειμένου τῷ Παρμενίδῃ ἐν εἶναι λέγοντι· ἐνταῦθα δὲ, ὡς ὁ Εὐδόμημος φησι,
 καὶ ἀνήρει τὸ ἐν (τὴν γὰρ στιγμὴν ὡς τὸ ἐν λέγει), τὰ δὲ πολλά εἶναι
 συγχωρεῖ. ὁ μὲντοι Ἀλέξανδρος καὶ ἐνταῦθα τοῦ Ζήνωνος ὡς τὰ πολλά 30
 ἀναιροῦντος μεμνησθαι τὸν Εὐδόμημον οἶεται. “ὡς γὰρ ἱστορεῖ, φησίν, Εὐ-
 δοῆμος, Ζήνων ὁ Παρμενίδου γνώριμος ἐπειράτο δεικνύουσι, ὅτι μὴ οἶόν τε
 15 τὰ ὄντα πολλά εἶναι τῷ μῆδεν εἶναι ἐν τοῖς οὖσιν ἐν, τὰ δὲ πολλά πλῆθος
 εἶναι ἐνάδων.” καὶ ὅτι μὲν οὐχ ὡς τὰ πολλά ἀναιροῦντος τοῦ Ζήνωνος
 Εὐδόμημος μέμνηται νῦν, δῆλον ἐκ τῆς αὐτοῦ λέξεως· οἶμαι δὲ μῆδὲ ἐν τῷ
 Ζήνωνος βιβλίῳ τοιοῦτον ἐπιχειρήματα φέρεσθαι, οἷον ὁ Ἀλέξανδρος φησι.
 καὶ τοῦτο δὲ ἐκ τῶν εἰρημένων οἶμαι δῆλον, ὅτι καὶ ὁ Εὐδόμημος τὴν ἀπο- 35
 20 ρίαν ἀπὸ τῆς τοῦ δυνάμει καὶ ἐνεργεία διαφορᾶς ἔλυσεν. ἐνδείκνυται δὲ ἴσως
 καὶ τὴν ἀπὸ τῆς τοῦ ὄντος διαφορᾶς λύσιν ὁ Εὐδόμημος ἐν οἷς φησι “πρὸς
 δὲ τὴν τοῦ ἐνὸς ἀπορίαν ἄκος ἐφάνη ἢ τοῦ ὄντος διαίρεσις. ἦν δὲ αὕτη
 τοῖς φιλοσοφοῦσιν ἐμπόδιος καὶ ἐπὶ μικρὸν ἐχρῶντο αὐτῇ”, “ἐμπόδιος” ἴσως
 25 διὰ τὸ μὴ καλῶς διελέσθαι, ἀλλ' ἐπὶ μικρὸν χρῆσθαι. καὶ ταῦτα μὲν εἴτε
 οὕτως εἴτε ἄλλως ἔχει, ζητεῖν ἄξιον. τοῦ δὲ Εὐδόμημου λέγοντος ὅτι Πλάτων 40
 ἐν τῇ τῶν συμβεβηκότων κατηγορίᾳ τὸ ἔστιν οὐκ ἤθετο σημαίνειν οὐσίας
 μέθεξιν, ἀλλὰ μόνον τὴν κατὰ τὸ συμβεβηκὸς διάθεσιν, ὥσπερ τὸ φρόνιμός
 ἔστιν οὐδὲν ἄλλο σημαίνει ἢ τὸ φρονεῖν καὶ τὸ καθήμενός ἐστι τὸ καθῆσθαι,
 ταῦτα οὖν τοῦ Εὐδόμημου λέγοντος ὁ Ἀλέξανδρος Πλάτωνά φησιν εἶναι τὸν
 30 τὴν λέξιν μεταρρυθμίζοντα τῶν συμβεβηκότων, καὶ ἴσως διότι ὁ Εὐδόμημος
 μετὰ τοὺς ἀφαιροῦντας τὸ ἔστι ταύτης ἐμνήσθη τῆς δόξης.

Ὅτι δὲ οὐκ ἦν τῶν ἐπὶ τῇ ἀπορίᾳ θοροβηθέντων ὁ Πλάτων οὐδὲ τοῦ- 45
 τον ὁ Ἀριστοτέλης αἰνιττεται, δῆλον ἐξ ὧν ἐν Φιλιππῶ μὲν παιδῶν ἐρ-

1 μὲν DE: γὰρ aF ἅμα post ἐν D εἶη] εἶναι E 2 τοῦ om. D 3 τὸ
 μὲν aE: τὰ μὲν DF τὰ δὲ aDE: τὸ δὲ F 4 ἐν om. F 6 ὑπόσχεσιν cf.
 p. 97, 12 7 ἐν ἧ] ἐν οἷς temptabat Torstrik 8 ἐν τῷ βιβλίῳ coni. Torstrik cf.
 v. 17 Πλάτων Parm. p. 128 9 ἔστι πολλά οὐκ a 10 εἶναι post ἐν add. a
 11 ὡς τὸ] μῆδὲ rescribat Torstrik, sed intellege: Zeno στιγμῆς exemplo ἀντί
 τοῦ ἐνὸς utitur cf. p. 97, 15 13 μεμνησθαι om. D 14 ἐδόμημος E 16 τοῦ E:
 om. aF: obl. D 17 μῆδὲ Zeller II. Ph. G. I⁴541¹ (542): μήτε libri 21 φησι cf.
 p. 98, 3 23 μικρῶ D 25 ἄλλος D λέγοντος p. 97, 25 27 μόνην F
 28 σημαῖνον D τὸ (post ἧ) om. a ἔστιν οὐδὲν ἀλλ' ἢ τὸ a καθῆσθαι καὶ
 ταῦτα D σύλλεξιν F 30 ἴσως ἔτι D 31 τῆς δόξης ταύτης ἐμνήσθη a
 32 τούτων D 33 Φιλιππῶ cf. p. 53 E

σγελούντων ἀδολεσχεῖαν εἶναι τὴν τοιαύτην ἀμφοιβήτησιν φησιν, ἐν Σοφιστῇ 21
 δὲ καὶ τὴν ἄλλην ἀπορίαν σαφῶς ἐκτίθεται καὶ διαπαίξει πᾶν τοὺς ἐσπου-
 δακότας περὶ αὐτὴν γράφων οὕτως "λέγομεν ἀνθρώπον δῆπου πολλὰ ἄττα
 ἐπονομάζοντες, τὰ τε χρώματα ἐπιφέροντες αὐτῷ καὶ τὰ σχήματα καὶ με-
 5 γέθη καὶ κακίας καὶ ἀρετάς, ἐν οἷς πᾶσι καὶ ἑτέροις μυρίοις οὐ μόνον ἄν-
 θρωπον αὐτὸν εἶναι φαμεν ἀλλὰ καὶ ἀγαθὸν καὶ ἕτερα ἄπειρα καὶ τᾶλλα 50
 δὴ κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον οὕτως ἐν ἕκαστον ὑποθέμενοι πάλιν αὐτὸ καὶ
 πολλοῖς ὀνόμασι λέγομεν. Ἀληθῆ λέγεις. Ὅθεν γε οἶμαι τοῖς τε νέοις καὶ
 τῶν γερόντων τοῖς ὀψιμαθέσι θοίνην παρεσκευάκαμεν. εὐθὺς γὰρ † εἰ λα-
 10 βέσθαι παντὶ πρόχειρον, ὡς ἀδόνατον τὰ τε πολλὰ ἐν καὶ τὸ ἐν πολλὰ
 εἶναι. καὶ δῆπου χαίρουσιν οὐκ ἐῶντες ἀγαθὸν λέγειν ἀνθρώπον, ἀλλὰ τὸν
 μὲν ἀγαθὸν ἀγαθόν. τὸν δὲ ἀνθρώπον ἀνθρώπον. ἐντυγχάνεις γάρ, ὦ Θεσί-
 τητε. ὡς ἐγὼμαι, πολλάκις τὰ τοιαῦτα ἐσπουδακῶσι πρῶτον ἀνθρώποις, 22^τ
 καὶ ὑπὸ πενίας τῆς περὶ φρόνησιν κτήσεως τὰ τοιαῦτα τεθλαμακῶσι, καὶ
 15 δῆ τι καὶ πάνσοφον οἰομένοις τοῦτο ἀνευρηκῆναι". ταύτην δὲ τὴν ἀπορίαν
 αὐτὸς λύει καὶ μετέχει ἀλλήλων τὰ εἶδη δεικνὺς καὶ αὐτὰ καὶ αὐτὰ οἰ-
 κειούς ἔχειν χαρακτῆρας καὶ περιγραφὰς οἰκειάς, καὶ κατὰ μὲν τὴν μέθεξιν
 καὶ τὴν μίξιν τε καὶ σύγκρασιν τὴν ἐν ἀλλήλοις ἐν γίνεσθαι τι ὄλον, ὡς 5
 ἀπὸ πολλῶν γραμμάτων μιγνυμένων ἀλλήλοις ὄνομα ἢ ῥῆμα ἢ καὶ λόγον
 20 ὄλον, κατὰ δὲ τὸ ἐφ' ἑαυτὸ ἕκαστον διακεκριμένον τῶν ἄλλων καὶ μὴ ὄν
 ὅπερ τὰ ἄλλα, πλῆθος ποιεῖ· τῷ γὰρ ὄντι, ὅπου πλῆθος, ἐκεῖ καὶ τὸ μὴ
 ὄν. διὸ καὶ ὁ Παρμενίδης ἐν βουλόμενος δεῖξαι τὸ ὄντως ὄν, τάχα δὲ καὶ
 τὸ ὑπὲρ τὸ ὄν, πρῶτον ἀνεῖλε τὸ μὴ ὄν· καὶ ὁ Πλάτων δὲ δεῖξαι βουλό-
 μενος τὸ μὴ ὄν ἐν τοῖς οὔσι καὶ οὐκ ἐν τῷ αἰσθητῷ μόνον ὄντι ἀλλὰ
 25 καὶ ἐν τῷ νοετῷ, τὴν διάκρισιν πρῶτον καὶ τὸ πλῆθος τῶν εἰδῶν παρα- 10
 δίδωσι· καὶ ἐν Παρμενίδῃ δὲ μὴδὲν σπουδαῖον ἔχειν λέγων τὴν ἀπορίαν
 τὴν ἀποροῦσαν, πῶς τὸ αὐτὸ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ἐν καὶ πολλὰ ἐστὶ, λύει
 λέγων ἐν μὲν εἶναι διὰ τὴν τοῦ ἐνὸς μέθεξιν, πολλὰ δὲ διὰ τὴν τῶν πολλῶν.
 οὐ χειρὸν δὲ αὐτῶν ἀκούσαι τῶν τοῦ Πλάτωνος λόγων· "εἰ δὲ ἐμὲ ἔν τις
 30 ἀποδείξει ὄντα καὶ πολλὰ, τί θαυμαστόν, λέγων, ἵταν μὲν βούληται πολλὰ
 ἀποφῆναι, ὡς ἕτερα μὲν τὰ ἐπὶ δεξιά μου ἐστίν, ἕτερα δὲ τὰ ἐπ' ἀριστερά,
 καὶ ἕτερα μὲν τὰ πρόσθεν, ἕτερα δὲ τὰ ὀπίσθεν, καὶ ἄνω καὶ κάτω ὡσαύ- 15

1 Σοφιστῇ p. 251A 3 λέγομεν Plato: δὲ εἰ μὲν D: //11ε· εἰ μὲν E¹: γε· εἰ μὲν E²: εἰ
 μὲν F: om. a, qui mēn add. post ἀνθρώπον ἄττα a: αὐτὰ (sed del. et in mrg. γρ.
 αἰτια) D: αἰτια E: αὐτ' F 4 αὐτῷ aF: αὐτῶν DE 7 αὐτὸ DF: καὶ αὐτὸ aE
 πολλὰ ante καὶ habet Plato: καὶ om. a 8 ἀληθῆ δὲ E 9 παρεσκευάκαμεν E εἰ
 λαβέσθαι DEF: ἐπιλαβέσθαι a: ἀντιλαβέσθαι Plato 11 ἐῶντες D 12 γὰρ om. a
 ἐσπουδακῶσι, ἐνίστε Plato 14 θαυμακῶσι E¹ 16 τὰ εἶδη ἀλλήλων a αὐτὰ]
 αὐτὰς D 18 σύγκρισιν E ἐν γίνεσθαι F: ἐν γίγνεσθαι a: ἐγγίνεσθαι DE
 19 πραγμάτων F 20 τὸν . . . (lac. IV litt., in mrg. ζῆται) ἐφ' ἑαυτὸν F ὄν F²:
 ὄν F¹ 21 ὅποι E 22 διὸπερ τὰ ἄλλα ἐν βουλόμενος E ὄντως] ὄντος D
 24 ὄντι] ὅτι E 26 τῷ παρμενίδῃ a 27 τῷ αὐτῷ E 29 λόγων Parmen. 129c
 30 πολλὰ F: πολλοὺς aE: obl. D 31 ἀποφαίνειν Plato



τως· πλήθους γὰρ οἶμαι μετέχω· ὅταν δὲ ἓν, ἔρει ὡς ἑπτὰ μὲν ὄντων εἰς 22^r
εἶμι ἄνθρωπος, μετέχων καὶ τοῦ ἑνός. ὥστε ἀληθῆ ἀποφαίνει ἀμφοτέρω.
ἐάν οὖν τις τοιαῦτα ἐπιχειρῆ πολλὰ καὶ ἐν ταῦτο ἀποφαίνειν, λίθους καὶ
ξύλα καὶ τὰ τοιαῦτα, τί φήσομεν αὐτὸν πολλὰ καὶ ἐν ἀποδεικνύειν, οὐ τὸ
5 ἐν πολλὰ οὐδὲ τὰ πολλὰ ἐν, οὐδὲ τι θαυμαστὸν λέγει, ἀλλ' ἄπερ ἂν πάντες
ὁμολογοῖμεν· ἐάν δέ τις, ὃ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, πρῶτον μὲν διαιρῆται χωρὶς
αὐτὰ καθ' αὐτὰ τὰ εἶδη, οἷον ὁμοιότητά τε καὶ ἀνομοιότητα καὶ πλήθους 20
καὶ ἐν καὶ στάσιν καὶ κίνησιν καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, εἶτα ἐν ἑαυτοῖς ταῦτα
δυναμένα συγκεράνυσθαι καὶ διακρίνεσθαι ἀποφαίνει, ἀγαμίην ἂν ἔγω γε,
10 ἔφη, θαυμαστῶς, ὧ Ζήνων." ὅρῳς οὖν ὅτι τὸ μὲν ἐν τοῖς αἰσθητοῖς τὸ
αὐτὸ ἐν καὶ πολλὰ εἶναι οὐδὲν θαυμαστὸν φησιν, ὥσπερ οὐδὲ τὸ ὅμοια καὶ
ἀνόμοια· τὸ δὲ ἐν τοῖς νοεροῖς παραδείγμασι τούτων ἐπιδειξά τὴν τοιαύτην
μῆϊν καὶ σύγκρασιν, ἥπερ αὐτὸς ἐν Σοφιστῇ πεποίηκε φιλοσόφου ἴδιον λέ- 25
γων, τοῦτο ἂν εἴη πολλοῦ λόγου ἄξιον. ἀνάγκη γὰρ τὴν τε ἔνωσιν τὴν
15 ἀσύγκυτον καὶ τὴν ἀδιάσπαστον διάκρισιν τῶν εἰδῶν θεάσασθαι τὸν ταῦτα
ἀποδεικνύοντα. τῆς οὖν ἀπορίας ταύτης, πῶς τὸ αὐτὸ ἐν καὶ πολλὰ ἐστίν,
ἔχομεν καὶ παρὰ Πλάτωνι τὰς λύσεις, τὴν μὲν ἐπὶ τῶν νοερῶν εἰδῶν ἐν
Σοφιστῇ λεγομένην καὶ τὸ μὲν ἐν κατὰ τὴν ἀντιμέθεξιν (μᾶλλον δὲ τὴν
ταυτότητα καὶ ἔνωσιν καθ' ἣν ἕκαστον οὐ μόνον μετέχει τῶν ἄλλων οὐδὲ
20 μόνον ταῦτόν ἐστιν ἐκείνοις ἀλλ' ἠνωμένον πρὸς αὐτὰ ἐστίν ἐν ἕκαστον 30
πάντα, ἥπερ ὁ ἐν Παρμενίδῃ Σωκράτης ἐπιδειχθῆναι βούλεται). πολλὰ δὲ
κατὰ τὴν ἑαυτοῦ ἰδιότητα ἕκαστου θεωρουμένου· ἄλλην δὲ ἔχομεν ἐπὶ τῶν
αἰσθητῶν ἐν Παρμενίδῃ λύσιν κατὰ τὴν τῶν παραδειγμάτων τοῦ τε ἑνός
καὶ τῶν πολλῶν ἐν τῷ αὐτῷ μέθεξιν.
25 Ἡ δὲ τοῦ Ἀριστοτέλους λύσις, ἣν ὁ Πορφύριος ἐξέφηγεν, ἔστι μὲν
ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν καὶ αὐτῇ, γίνεται δὲ καὶ ἀπὸ τῆς τῶν ὄντων διαφορᾶς
οὐ συνωνύμων ὄντων ἀλλ' ὡς ἀφ' ἑνός. καὶ διὰ τοῦτο ἡ μὲν οὐσία καθ' 35
ἑαυτὴν ὑφesseτάται πεφυκυῖα καὶ διὰ τοῦτο ὑποκειμένη μένει ἥπερ ἐστὶ, καὶ
δι' αὐτὴν ἐν τὸ ὅλον· τὰ δὲ συμβεβηκότα ἢ τὰ μέρη περὶ τὴν οὐσίαν καὶ
30 τὸ ὅλον ὑφesseτηκότα κατὰ τὸ πλήθος παρέχεται, οὐ τοῦ ἑνός πληθυνομένου,

1 ἐν ἔρει om. in lac. (in marg. ζήτει) F μὲν ὄντων D: μενότων aEF: ἡμῶν ὄντων
Plato εἰς ἐγὼ Plato 2 ἀληθῆ Plato: ἀ μὴ θῆ aDE: om. in lac. F 3 ἐν
aF: ἐν D: om. E ταυτῶ D: ταῦτά Plato sed cf. v. 11 4 τί om. Plato
ἐν — τὰ πολλὰ om. E 5 λέγειν Plato 6 ὃ δὴ F 8 καὶ ἐν om. D: καὶ τὸ
ἐν Plato εἶτα Plato: ἢ τὰ libri ἑαυτοῖς D: αὐτοῖς aEF ταυτὰ E
9 ἀποφαίνει E¹ ἀγαμίην E²: ἀγομίην F(? E¹): ἀγαμαί D ἐγὼ· εἰ γε F
10 ἔφη D θαυμαστῆς F ὧ aE: ὃ DF ὅτι om. a 11 τὸ] τὰ aF
12 τοῦτον D 14 ἔνωσιν καὶ διὰ τὴν ἀδιάσπαστον E 16 post τῆς add. αὐτῆς aF
πῶς] ὅτι aF τὸ ἐν αὐτὸ ἐν F 17 παρὰ om. F τὴν μὲν D: εἰ μὲν F: ἄλλην μὲν
aE 18 καὶ om. a 20 ἐστίν ἐν ἐκείνοις E ἐν ἕκαστον D: ἕκαστον ἐν aEF
22 ἐπὶ DE: om. aF 25 ὃ aD: om. EF 26 αὕτη DE καὶ (post δὲ) om. E
29 διὰ ταύτην a 30 πληθυνομένου E¹

(ὅτι γὰρ προστίθῃσι τι ἐκεῖνον τῷ μὴ δύνασθαι ταῦτα καθ' ἑαυτὰ ὑποστῆναι), 22^ε
 ἀλλ' οἷον ὑφεζομένη τις τοῦ ὄντος ὑπόστασις ἐστὶν ἡ πεπληθυσμένη· οὐ γὰρ
 πεπληθύνονται ἐκ τοιούτων ἐνάδων ἢ οὐσίας. καὶ ἐπιστῆσαι ἄξιον, ὅτι ἡ λύσις
 αὕτη καὶ τὴν αἰτίαν παρίστησι καλῶς, δι' ἣν οὐ περὶ τὸ ποιὸν ἢ οὐσία, 40
 5 ἀλλὰ τὸ ποιὸν περὶ τὴν οὐσίαν, καὶ τοδὶ μὲν οὐσία, ταδὶ δὲ συμβεβηκότα.
 ἀλλ' εἰ καὶ τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη καὶ τὰ συμβεβηκότα δεύτερα τῆς ἀτόμου
 οὐσίας ἐστὶν ὡς ἐν ἐκεῖνῃ ὑφεστῶτα, τί ἂν εἴη καθ' αὐτὴν ἢ ἄτομος οὐ-
 σία χωρὶς τούτων θεωρουμένη; Σωκράτης γὰρ ἄνευ ἀνθρώπου καὶ ζώου
 καὶ τῶν ὡς Σωκράτην συμπληρούντων συμβεβηκότων πῶς ἂν εἴη, εἰ οὕτως
 10 δεύτερα ταῦτα ὡς τὰ μέρη δεύτερα τοῦ ὅλου καίτοι συμπληρωτικά τοῦ ὅλου
 ὄντα; ἔστι γὰρ καὶ ταῦτα μέρη τῆς ἀτόμου οὐσίας, συμφορητῆς οὔσης καὶ 45
 κατὰ τοῦτο οὐσιωμένης. διὸ οὐδὲ παράδειγμα πρωτογενῶν τῆς τῶν ἀτόμων
 ἐστὶν ὁλότῃτος, ὅτι κατὰ συμφόρησιν ὑφέστηκε ταῦτα, καὶ ἡ ψυχὴ γινώσκει
 αὐτὰ κατὰ τὴν ἀπὸ τῆς αἰσθήσεως πληγῆν τὴν συνδρομὴν αὐτῶν εἰς ἐνός
 15 νοήματος σύστασιν προβαλλομένη.

p. 186^a 4 Τὸν τε δὴ τρόπον τοῦτον ἐπιούσιν ἀδύνατον φαίνεται
 τὰ ὄντα ἐν εἶναι, καὶ ἐξ ὧν ἐπιδεικνύουσι, λύειν οὐ χαλεπὸν ἕως 50
 τοῦ εἰ τὸ γενόμενον ἔχει ἀρχὴν ἅπαν, ὅτι καὶ τὸ μὴ γενόμενον
 οὐκ ἔχει.

20 Τὴν καθολικὴν ἀναίρεσιν τῆς ὑποθέσεως προλαβὼν, ἵνα μὴ δοκῇ διὰ
 σαθρότητα τῶν παρισταμένων αὐτῇ λόγων ἐλεγχέσθαι, μέτεσι λοιπὸν ἐπὶ 22^ν
 τὸ καὶ τοὺς λόγους διελέγγειν αὐτοὺς οἷς πιστεύοντες ἐν ἀπεφήναντο τὸ ὄν,
 οὐ τὸ δόγμα διὰ τούτου πιστούμενος, ἀλλὰ τοὺς ἐκ τῶν λόγων ἀπορεῖν
 ἀναγκαζομένους παραμυθούμενος. εἰ γὰρ καὶ καθόλου τὸ δόγμα ἀνατραπῆ
 25 καὶ οἱ κατασκευάζοντες αὐτὸ λόγοι διαλυθεῖεν, ἀναντιρρήτως λοιπὸν ἢ ἀντι-
 κειμένη δόξα βεβαιωθήσεται. εἰ γὰρ τῶν ἀντικειμένων τις ἢ ἀνασκευὴ προ- 5
 ηρησμένη. αὕτη κατασκευὴ κατὰ συμβεβηκὸς τῶν ἀντικειμένων γίνεται· ὥστε
 ἀναρθεῖντος τοῦ ἐν εἶναι τὸ ὄν τὸ πολλὰ εἶναι κατασκευάζεται. οὕτως
 γὰρ καὶ ὁ Ζήνωνος λόγος διὰ τοῦ δεικνύουσι πολλὰ ἄτοπα ἐπόμενα τοῖς
 30 πολλὰ τὰ ὄντα λέγουσι βοηθῶν τῷ Παρμενίδῃ ἐν λέγοντι τὸ ὄν οὐ διέλαθε
 τὸν Σωκράτην. οὐ χαλεπὸν δὲ λύειν τοὺς λόγους αὐτῶν φησι, διότι

1 προστίθῃσι E¹ καθ' ἑαυτὰ EF: μεθ' ἑαυτὰ D: καθ' αὐτὰ a 2 πεπληθύνεται aEF
 5 τὸ ποιὸν περὶ τὴν οὐσίαν DE: περὶ τὴν οὐσίαν τὸ ποιὸν aF καὶ om. F τὸ δὲ E¹
 8 σωκράτη aD 9 πληρούντων F εἰ aF: om. D¹E: ἢ superscr. D² 11 καὶ κατὰ
 ταῦτα a οὐσίαν, sed οὔσης ex marg. in textu corr. F¹ 13 κατὰ τὴν E 14 εἰς
 super add. F 15 post προβαλλομένη add. (ἀλλ' ἐπὶ τὰ ἐξῆς τοῦ) ἀριστοτέλης ἰτέον
 (ἀλλ — τοῦ obl.) D. sed carent clausula aDF 17 χαλεπὸν reliquo lemmate omisso F
 18 εἰς τὸ E τὸ γενόμενον DE 20 ἵνα aF: καὶ ἵνα DE 22 οἱ E 24 ἀνα-
 τραπῆ libri: ἀνατραπειῆ Torstrik sed cf. v. 26 26 εἰ γὰρ F: ἢ γὰρ aDE τις εἰ D:
 τίς ἢ F: τίςιν aE: correxi cf. p. 84, 11. 105, 8. 123, 23 f. 27^v 16, in Epict. p. 80, 30
 Didot. προηγουμένη sic F 27 αὐτὴ aF

δείξει τά τε λήμματα ψευδῆ καὶ τὰ σχήματα τῶν συμπλοκῶν ἀσυλλόγιστα. 22^v
 μᾶλλον δὲ αἰτιᾶται τὸν Μελίσσου λόγον, ὡς εἴρηται καὶ πρότερον, ἢ ὅτι 10
 πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ἄπειρον οὗτος τὸ ὄν φησιν, ἢ ὅτι οὗτος μὲν καὶ τὰ
 λήμματα δοκεῖ λαμβάνειν ψευδῆ καὶ ἀσυλλογίστως συντιθέναι λέγων εἰ τὸ
 5 γενόμενον ἀρχὴν ἔχει, τὸ μὴ γενόμενον οὐκ ἔχει ἀρχὴν ὅσον τὴν
 ἀναίρεσιν ἀπὸ τοῦ ἐπομένου ποιούμενον λέγειν 'τὸ μὴ ἀρχὴν ἔχον οὐ γέ-
 γονεν'. οὕτως γὰρ ὁ δεύτερος τρόπος τῶν ὑποθετικῶν συλλογισμῶν συμ-
 περαίνεται. ὁ δὲ Παρμενίδης τίθησι μὲν τὰς προτάσεις ἐν τάξει, ἐπιφέρει
 δὲ οὐ τὸ ἐπόμενον ταῖς προτάσεσι συμπέρασμα ἀλλὰ τι ἄλλο λέγων 'τὸ 15
 10 παρὰ τὸ ὄν οὐκ ὄν, τὸ οὐκ ὄν οὐδέν' καὶ μὴ ἐπάγων τὸ 'παρὰ τὸ ὄν οὐ-
 δέν', ὅπερ ἔπεται, ἀλλ' 'ἐν ἄρα τὸ ὄν'. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον τεύξεται
 βασάνου.

Νῦν δὲ τὸν Μελίσσου λόγον ἴδωμεν, πρὸς ὃν πρότερον ὑπαντᾷ. τοῖς
 γὰρ τῶν φυσικῶν ἀξιώμασι χρῆσάμενος ὁ Μελίσσος περὶ γενέσεως καὶ
 15 φθορᾶς ἄρχεται τοῦ συγγραμματος οὕτως. "Εἰ μὲν μηδὲν ἔστι, περὶ τούτου
 τί ἂν λέγοιτο ὡς ὄντος τίνος; εἰ δέ τι ἐστίν, ἦτοι γινόμενόν ἐστιν ἢ αἰεὶ
 ὄν. ἀλλ' εἰ γενόμενον, ἦτοι ἐξ ὄντος ἢ ἐξ οὐκ ὄντος· ἀλλ' οὕτε ἐκ μὴ 20
 ὄντος οἶόν τε γενέσθαι τι (οὔτε ἄλλο μὲν οὐδὲν ὄν, πολλῶ δὲ μᾶλλον τὸ
 ἀπλῶς ὄν) οὔτε ἐκ τοῦ ὄντος. εἴη γὰρ ἂν οὕτως καὶ οὐ γίνοιτο. οὐκ ἄρα
 20 γινόμενόν ἐστι τὸ ὄν. αἰεὶ ὄν ἄρα ἐστίν, οὔτε φθαρήσεται τὸ ὄν. οὔτε
 γὰρ εἰς τὸ μὴ ὄν οἶόν τε τὸ ὄν μεταβάλλειν (συγχωρεῖται γὰρ καὶ τοῦτο
 ὑπὸ τῶν φυσικῶν) οὔτε εἰς ὄν. μένοι γὰρ ἂν πάλιν οὕτω γε καὶ οὐ φθει-
 ροῖτο. οὔτε ἄρα γέγονε τὸ ὄν οὔτε φθαρήσεται· αἰεὶ ἄρα ἦν τε καὶ ἔσται.
 Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ γενόμενον ἀρχὴν ἔχει, τὸ μὴ γενόμενον ἀρχὴν οὐκ ἔχει, 25
 25 τὸ δὲ ὄν οὐ γέγονεν, οὐκ ἂν ἔχοι ἀρχὴν. ἔτι δὲ τὸ φθειρόμενον τελευτὴν
 ἔχει. εἰ δέ τί ἐστιν ἀφίαρτον, τελευτὴν οὐκ ἔχει. τὸ ὄν ἄρα ἀφίαρτον ὄν
 τελευτὴν οὐκ ἔχει. τὸ δὲ μήτε ἀρχὴν ἔχον μήτε τελευτὴν ἄπειρον τυγ-
 χάνει ὄν. ἄπειρον ἄρα τὸ ὄν. Εἰ δὲ ἄπειρον, ἔν. εἰ γὰρ δύο εἴη, οὐκ
 30 ἂν δύναιτο ἄπειρα εἶναι, ἀλλ' ἔχοι ἂν πέρατα πρὸς ἄλληλα. ἄπειρον δὲ τὸ
 30 ὄν· οὐκ ἄρα πλείω τὰ ὄντα· ἐν ἄρα τὸ ὄν. Ἄλλὰ μὴν εἰ ἐν, καὶ ἀκίνητον.
 τὸ γὰρ ἐν ὅμοιον αἰεὶ ἑαυτῷ· τὸ δὲ ὅμοιον οὔτ' ἂν ἀπόλοιτο οὔτ' ἂν

3 εἶναι τὸ ὄν οὗτος φησιν a τὰ om. a 4 ψευδῆ δοκεῖ λαμβάνειν D: δοκεῖ ψευδῆ
 λαμβάνειν E 7 συλλογισμῶν om. a 9 συμπέρασμα E(D obl.): τὸ συμπ. aF
 11 τεύξεται βασάνου E (obl. D): ordine inv. aF 13 ἀπαντᾷ E 14 Μελίσσος
 §§ 1—5 p. 186 Brand. 16 γινόμενον libri: γενόμενον Melisso reddendum vidit Torstrick
 cf. [Ar.] de M. X. G. p. 974 a 2 17 εἰ γινόμενον D: εἰ γινόμενον aEF [οὐκ]
 μὴ a 18 πολλῶ δὲ μᾶλλον] concinnum erat οὔτε τὸ ἀπλῶς ὄν 19 γίγ-
 νοιτο a 20 αἰεὶ — τὸ ὄν om. F οὔτε γὰρ φθαρήσεται D. fortasse οὐδὲ φθαρή-
 σεται 22 μένει γὰρ ἂν οὕτω πάλιν (om. γε) D 25 τότε οὖν οὐ F legendum
 videtur οὐκ ἄρα ἔχει ἀρχὴν 26 τὸ ὄν — οὐκ ἔχει om. F 29 ἄπειρον E 30 πλείω
 ὄντα E 31 τὸ γὰρ ἐν ὄν a ἀπόλοιτο aF: ἀπόλλοιτο DE cf. § 11 p. 111, 20: Melisso
 reddendum ἀπόλλοιτο οὔτ' ἂν] οὔτε p. 111, 20

μείζον γίνοιτο οὔτε μετακοσμέοιτο οὔτε ἀλγεῖ οὔτε ἀνιᾶται. εἰ γάρ τι τοῦ- 22^v
των πάσχει. οὐκ ἂν ἐν εἴῃ. τὸ γὰρ ἴντιναοῦν κίνησιν κινούμενον ἔκ τινος 30
καὶ εἰς ἕτερόν τι μεταβάλλει. οὐδὲν δὲ ἦν ἕτερον παρὰ τὸ ὄν, οὐκ ἄρα
τοῦτο κινήσεται. καὶ κατ' ἄλλον δὲ τρόπον οὐδὲν κενόν ἐστι τοῦ ὄντος.
5 τὸ γὰρ κενὸν οὐδὲν ἐστίν. οὐκ ἂν οὖν εἴῃ τὸ γε μηδέν. οὐ κινεῖται οὖν τὸ
ὄν. ὑποχωρῆσαι γὰρ οὐκ ἔχει οὐδαμῆ κενοῦ μὴ ὄντος. ἀλλ' οὐδὲ εἰς
ἑαυτὸ συσταλῆναι δυνατόν. εἴῃ γὰρ ἂν οὕτως ἀραιότερον αὐτοῦ καὶ πυκνό- 35
τερον. τοῦτο δὲ ἀδύνατον. τὸ γὰρ ἀραιὸν ἀδύνατον ὁμοίως πλήρες εἶναι 35
τῷ πυκνῷ. ἀλλ' ἤδη τὸ ἀραιὸν γε κενότερον γίνεται τοῦ πυκνοῦ· τὸ δὲ κε-
10 νὸν οὐκ ἔστιν. εἰ δὲ πλήρες ἐστι τὸ ὄν ἢ μὴ, κρίνειν χρή τῷ εἰσδέχεσθαι
τι αὐτὸ ἄλλο ἢ μὴ· εἰ γὰρ μὴ εἰσδέχεται, πλήρες. εἰ δὲ εἰσδέχοιτό τι,
οὐ πλήρες. εἰ οὖν μὴ ἔστι κενόν, ἀνάγκη πλήρες εἶναι· εἰ δὲ τοῦτο, μὴ
κινεῖσθαι, οὐχ ὅτι μὴ δυνατόν διὰ πλήρους κινεῖσθαι, ὡς ἐπὶ τῶν σωμάτων
λέγομεν, ἀλλ' ὅτι πᾶν τὸ ὄν οὔτε εἰς ὄν δύναται κινήθησθαι (οὐ γὰρ ἔστι
15 τι παρ' αὐτό) οὔτε εἰς τὸ μὴ ὄν· οὐ γὰρ ἔστι τὸ μὴ ὄν." 40

Ταῦτα μὲν οὖν ἀρκεῖ τῶν Μελίσσου ὡς πρὸς τὴν Ἀριστοτέλους ἀν-
τίρρησιν· τὰ δὲ κήμματα αὐτοῦ ὡς συνελόντι φάναι τιαῦτα· τὸ ὄν οὐ γέ-
γონε· τὸ μὴ γενόμενον ἀρχὴν οὐκ ἔχει, ἐπειδὴ τὸ γενόμενον ἀρχὴν ἔχει·
τὸ μὴ ἔχον ἀρχὴν ἄπειρον· τὸ ἄπειρον μεθ' ἑτέρου δευτέρον οὐκ ἂν εἴῃ,
20 ἀλλ' ἐν· τὸ δὲ ἐν καὶ ἄπειρον ἀκίνητόν ἐστιν· ἐν δὴ τούτοις πρῶτον εὐ-
θύνει τὸν πρῶτον λόγον τὸν λέγοντα, 'εἰ τὸ γενόμενον ἀρχὴν ἔχει, τὸ μὴ
γενόμενον ἀρχὴν οὐκ ἔχει'. κἂν τούτῳ πρῶτον μὲν ἐλέγχει τὸ ἀσυλλλό- 45
γιστον, εἴτ' αὐτὸ τὸ ψεῦδος αἰτιᾶται τῶν λημμάτων· μείζον γὰρ ἐν συλλο-
γισμῷ πταῖσμα τὸ κατὰ τὸ σχῆμα τοῦ κατὰ τὰς προτάσεις. σημεῖον δὲ
25 τὸ ἐκ μὲν σχήματος ἡμαρτημένου μηδέποτε γίνεσθαι συλλογισμόν, ἐκ δὲ
προτάσεων ψευδῶν γίνεσθαι, ἐὰν τελεῖσθαι μόνον συγχωρηθῶσιν 'ὁ ἄνθρωπος
πηγνός. τὸ πτηγνὸν γελαστικόν. ὁ ἄνθρωπος γελαστικός'. τὸ μὲν ἀσυλλλόγιστον
ἐκ τοῦ τὴν ἀκολουθίαν ἀνάπαλιν ἤπερ ἐχρῆν λαβεῖν ἡτιάσατο· οὐ γὰρ ἔπε-
ται τῷ 'τὸ γενόμενον ἀρχὴν ἔχει' τὸ 'τὸ μὴ γενόμενον ἀρχὴν μὴ ἔχει', 50
30 ἀλλὰ τὸ 'τὸ μὴ ἔχον ἀρχὴν οὐ γέγονεν'. ἐν γὰρ τοῖς συνημμένοις τότε ὑγιῆς
ἢ κατὰ ἀντιστροφὴν ἀκολουθία, ὅταν τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἐπομένου λαβόντες
ἐπενέγκωμεν τὸ τοῦ ἡγουμένου ἀντικείμενον. τῆς γὰρ προτάσεως τῆς λε-

1 γίνοιτο a ἀλγεῖ εἰ ἀνιᾶτο Mullach 2 πάσχει E ἐν aE: om. DF
5 τὸ γε] μήτε E 7 αὐτοῦ a: ἑαυτοῦ D: αὐτοῦ E¹ F¹ ἀραιότερον etiam in proximis
aEF αὐτοῦ D 8 εἶναι πλήρες aF 9 κενώτερον D 12 οὖν ἐστι μὴ a
14 κινήθησθαι DE: κινεῖσθαι aF 15 εἰς τὸ aF: εἰς E: εἰς τὸ om. D οὐ γὰρ —
ὄν om. F 17 τιαῦτα] ταῦτα a 19 δευτέρου Torstrik 24 τὸ (post κατὰ)
om. a 25 μὲν ἐκ aF ἡμαρτημένον E 27 πτηγνός τὸ πτηγνόν E: λίθος ὁ λίθος
aF (hic locus in D obliit.) γελαστικός E: γελαστικόν aF μὲν οὖν a 28 ἤπερ]
ἢ a 29 τῷ τὸ] τῷ D τὸ (post τὸ) obl. D μὴ ἔχει libri: correxi 30 τὸ
τὸ a: τῷ τὸ E: τὸ DF 32 τῷ ἡγουμένῳ Torstrik cf. p. 105, 5

γούσης 'εἰ ἀνθρωπός ἐστι, καὶ ζῷον ἐστὶν ἢ ἀντιστροφὴ 'εἰ μὴ ζῷον, οὐ- 22^v
 δὲ ἀνθρωπος', τὸ δὴ πρῶτον, τὸ ἄρα δεύτερον· ἀλλ' οὐχί 'εἰ μὴ ἀνθρωπος,
 οὐδὲ ζῷον'. ὥστε καὶ ἐπὶ τοῦ Μελίσσου λόγου ὑγιῆς ἂν ᾔην ἢ ἀκολουθία, εἰ
 τὸ ἀντικείμενον τῷ ἐπομένῳ λαβόντες 'τὸ ἀρχὴν μὴ ἔχον' συνηγάμεν τὸ
 5 ἀντικείμενον τῷ ἡγουμένῳ τὸ 'οὐ γέγονε'. καὶ ᾔην ἂν τὸ ὅλον τοιοῦτον· 23^r
 'εἰ τὸ γενόμενον ἀρχὴν ἔχει, τὸ μὴ ἔχον ἀρχὴν οὐ γέγονε' τὸ δὴ πρῶτον,
 τὸ ἄρα δεύτερον. ἀλλ' οὐδὲν ᾔην τοῦτο τῷ Μελίσσῳ λυσιτελέες. εἰ γὰρ
 προσληφθῆ πρότασις ἢ λέγουσα 'τὸ δὲ ὄν οὐ γέγονεν', ἔσται (ὁ) ὅλος συλ-
 λογισμός 'τὸ ὄν οὐ γέγονε τὸ μὴ ἔχον ἀρχὴν οὐ γέγονε'. καὶ ἔστι τὸ
 10 μὲν σχῆμα δεύτερον, ἀσυλλόγιστος δὲ ἡ συζυγία, διότι κἂν μὴ ὦσιν ἀπο-
 φάσεις ἀλλ' ἐκ μεταθέσεως καταφάσεις, ἐν δευτέρῳ σχήματι ἐκ οὗο ἁμοιο- 5
 σχημόνων οὐ συνάγεται τι ἀναγκαῖον. λαβὼν δὲ ὁ Μελίσσος ὅτι 'τὸ μὴ
 γενόμενον ἀρχὴν οὐκ ἔχει' καὶ προδείξας ὅτι τὸ ὄν οὐ γέγονεν, οὔτε γὰρ
 ἐξ ὄντος οὔτε ἐκ μὴ ὄντος αὐτὸ γενέσθαι δυνατόν', συηήγαγεν ὅτι 'τὸ ὄν
 15 ἀρχὴν οὐκ ἔχει'. ἀλλ' ἴσως ἐρεῖ τις ὅτι καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ ἡγουμένου ἀντιστροφὴ
 ἀληθῆς ἐστὶ πολλάκις, ἐφ' ὧν ἐξισάζει τὸ ἐπόμενον τῷ ἡγουμένῳ· εἰ γὰρ
 ἀνθρωπος ζῷον λογικὸν θνητόν, καὶ εἰ μὴ ἀνθρωπος, οὐ ζῷον λογικὸν
 θνητόν. ἀλλ' ἐπὶ τούτων ὧν ἔλαβεν ὁ Μελίσσος οὐ δοκεῖ ἐξισάζειν· κἂν 10
 γὰρ τὸ γενόμενον πᾶν ἀρχὴν ἔχῃ τὴν κατὰ τὸ πρᾶγμα πεπερασμένον ὄν,
 20 ἀλλὰ τὸ πεπερασμένον οὐ πᾶν γέγονεν, ὡς ἥλιος καὶ σελήνη καὶ οὐρανός.
 ὁ μέντοι Εὐδήμιος καὶ διὰ τούτων τῶν λημμάτων οὐδὲν ἄλλο δεῖκνυσθαί
 φησιν ἢ ὅπερ ἐξ ἀρχῆς, ὅτι τὸ ὄν ἀγένητόν ἐστιν· ἢ γὰρ ὑγιῆς ἀντιστροφὴ
 ἐστὶ 'τὸ μὴ ἔχον ἀρχὴν ἀγένητόν ἐστὶ, τὸ δὲ ὄν οὐκ ἔχει ἀρχὴν'. λέγεται
 δὲ οὕτως "οὐ γὰρ εἰ τὸ γενόμενον ἀρχὴν ἔχει, τὸ μὴ γενόμενον ἀρχὴν
 25 οὐκ ἔχει· μᾶλλον δὲ τὸ μὴ ἔχον ἀρχὴν οὐκ ἐγένετο. οὕτω γὰρ ἐπὶ τῶν 15
 ἀποφάσεων ἢ ἀκολουθήσας γίνεται. ἀγένητον οὖν αὐτῷ γίνεται τὸ ὄν. οὐ
 γὰρ ἔχει ἀρχὴν".

p. 186 a 13. Εἶτα καὶ τοῦτο ἄτοπον τὸ παντὸς εἶναι ἀρχὴν τοῦ
 πράγματος καὶ μὴ τοῦ χρόνου, καὶ γενέσεως μὴ τῆς ἀπλῆς ἀλλὰ
 30 καὶ ἀλλοιώσεως, ὥσπερ οὐκ ἀθρόας γινομένης μεταβολῆς.

Δείξας τὸ τῆς συμπλοκῆς ἀσυλλόγιστον ἐφεξῆς τὸ ψευδὸς διαβάλλει
 τῶν λημμάτων, τὸ συνημμένον αἰτιώμενος τὸ 'τὸ γενόμενον ἀρχὴν ἔχει', 20

1 ἢ (ante ἀντιστροφὴ) om. a 2 οὐχί] οὐ τὸ E 3 ἂν post ἀκολουθία a
 5 τοιοῦτον] οὕτως a 7 τοῦτο E: τούτω D: om. aF 8 προσληφθῆ] Torstrik cf.
 p. 102, 26 ὁ add. Torstrik 9 τὸ ὄν οὐ γέγονε bis F (in marg. ζήτηι): fortasse ante τὸ ὄν
 repetendum ex v. 6 εἰ — οὐ γέγονε 10 εἰσὶν DE ἀποφάνσεις E 12 ἀναγκαίως DE
 13 προδείξας D 15 ἢ om. D 16 ἀληθῶς D 17 οὐ] οὐδὲ D 18 ἔλαβε μέλισσος
 E (oblitt. D) 20 ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη καὶ ὁ οὐρανός D 21 Εὐδήμιος fr. 8
 p. 15, 21 Sp. 22 ἢ γὰρ aD: ἢ τὸ E: εἰ γὰρ ἢ F 23 λέγεται] λέγει a 28 τὸ
 παντὸς — μεταβολῆς (30) om. F παντὸς οἰεσθαι εἶναι ex Aristotele a 30 οὐκ] οὖν
 καὶ E γινομένης E 32 ἔχειν libri cf. p. 104, 29

ὡς ἀληθῆς ὑποτιθέμενον μὲν ἐπὶ τῆς χρονικῆς, μεταλαμβανόμενον δὲ ἐπὶ 23^r
 τῆς κατὰ τὸ πρᾶγμα ἀρχῆς καὶ παρὰ τὴν ὁμωνομίαν σεσοφισμένον. δέον
 γὰρ τὴν κατὰ τὸν χρόνον ἀρχὴν λαβόντα ὡς τῷ γινομένῳ παντὶ ὑπάρ-
 χουσαν, ἐφ' ἧς καὶ τὸν λόγον ἐποίησατο ὁ Μέλισσος, φυλάξαι ταύτην ἐν
 5 τῇ ἀποδείξει, ὁ δὲ τὴν κατὰ τὸ πρᾶγμα ἀντ' ἐκείνης ἔλαβεν, ὡς δῆλον ἐκ
 τοῦ προσλαβεῖν τῷ 'τὸ μὴ ἔχον ἀρχὴν' τὸ ἄπειρον εἶναι. ἀρχὴ γὰρ ἡ
 μὲν τις ἰσαχῶς τῇ αἰτίᾳ λέγεται, ὡς τὸ ποιοῦν καὶ ὄνεν ἢ κίνησις καὶ τὸ 25
 ἐξ οὗ καὶ ἡ ὄλη, καὶ ὡς τὸ εἶδος καὶ ὁ λόγος τῆς οὐσίας, πρὸς δὲ τούτοις
 τὸ οὗ ἕνεκα καὶ τὸ τέλος. κατ' ἄλλον δὲ τρόπον ἀρχὴ λέγεται τοῦ μεγέ-
 10 θους, ἣν καὶ πέρας προσαγορεύομεν· καὶ εἴ τι μὲν ἔχει τοῦτο, πεπεράνθαι λέ-
 γομεν αὐτό, εἰ δέ τι ὑποτεθεῖη μὴ ἔχειν, ἄπειρον εἶναι φαμεν· καὶ ἐστὶν οὕτως
 ἀρχὴ στιγμῆ μὲν γραμμῆς, γραμμῆ δὲ ἐπιπέδου, καὶ τοῦτο τοῦ στερεοῦ·
 καὶ μέρη τὰ πρῶτα τῇ τάξει, οἷον καρδία ἢ κεφαλὴ ἢ ῥίζα· καὶ γὰρ καὶ
 κατὰ ταῦτα περαίνεται. ἄλλον δὲ τρόπον ἀρχὴ λέγεται τῆς κατὰ χρόνον 30
 15 ἐκάστου γενέσεως αὐτὸς ὁ χρόνος ἐν ᾧ πρώτη ἤρξατο γίνεσθαι, ὃν οὐδὲ
 ὀρίσκει βῆδιον διὰ τὸ ἐπ' ἄπειρον διαιρετὸν εἶναι τὸν χρόνον. λέγεται δὲ καὶ
 κατ' ἄλλους τρόπους ἀρχῆ· νῦν δὲ ἀρκούσιν οὗτοι. τὸ τοίνυν γενητὸν λεγόμε-
 νον κατὰ τὴν συνήθειαν ἅπαν μὲν τὴν κατὰ τὸν χρόνον ἀρχὴν ἔχει ἀφ'
 ἧς ἤρξατο γίνεσθαι, ἧτις ἐστὶ καὶ γενέσεως ἀρχῆ, οὐχ ἅπαν δὲ τὴν κατὰ
 20 τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ τὰ μὲν κατ' οὐσίαν γινόμενα καὶ ἡ τούτων γένεσις (ἧ- 35
 τις ἀπλῆ λέγεται διὰ τὸ καθ' αὐτὰ γίνεσθαι τῶν κατὰ τὰς ἄλλας κατη-
 γορίας οὐχ ἀπλῶς λεγομένων γίνεσθαι. Σωκράτης μὲν γὰρ αὐτὸς καθ'
 αὐτὸν γίνεται, θερμὸν δὲ οὐ καθ' αὐτό, ἀλλὰ θερμὸν σῶμα, καὶ φωτεινὸς
 ἀήρ) τὰ μὲν οὖν κατ' οὐσίαν γινόμενα καὶ ἡ γένεσις αὐτῶν ἔχει οὐ μόνον
 25 τὴν κατὰ χρόνον ἀρχὴν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ μορίου τινὸς τοῦ πράγματος ἄρχε-
 ται, ὡς ἡ μὲν τῶν ζώων ἀπὸ ἡμυαλοῦ ἢ καρδίας, τῶν δὲ φυτῶν ἀπὸ
 ῥιζῶν, τοῦ δὲ οἴκου ἀπὸ θεμελίου. ἐπειδὴ δὲ καὶ τὰ ἀλλοιούμενα γίνεσθαι
 λέγεται καὶ γένεσις τις ἐστὶ καὶ ἡ ἀλλοίωσις (γίνεται γὰρ λευκὸν ἐκ μέλανος 40
 καὶ θερμὸν ἐκ ψυχροῦ), ἐπὶ τούτων οὐκ ἀληθῆς ὅτι πᾶν τὸ γινόμενον ἀρχὴν
 30 ἔχει τὴν κατὰ τὸ πρᾶγμα, ἀλλ' ἔνια καὶ ἀθρόως καθ' ὅλα τὰ μέρη αὐτῶν
 ἄρχεται ἀλλοιοῦσθαι, ὡς ἔχει τὰ πηγνύμενα, ὧν οὐκ ἀπὸ τινος μέρους ἡ
 κατὰ τὴν πῆξιν ἄρχεται μεταβολή, ἀλλ' ὅλα ἀθρόως ἄρχεται τῆς πῆξεως
 καὶ προκόπτει κατ' αὐτὴν ἀθρόως πάντα, τοῦ ἀθρόου ὡς οἶμαι οὐ τὸ

2 τῆς (ante κατὰ) om. E καὶ περὶ E ἐπωνομίαν a 3 γινομένῳ Torstrick cf. ad
 p. 103, 16 4 ἧς] οἷς D 6 ἔχειν volebat Torstrick εἶναι ἄπειρον a 9 κατ'
 καὶ a 10 ἔχει E: ἔχει aF: locus oblit. D 11 ὑποτεθεῖ E οὗτος F¹

13 καὶ κατὰ EF: κατὰ D: om. a 15 πρώτῳ aDF: πρώτῳ E 18 τὸν ante χρόνον
 om. E 20 τὰ μὲν] μόνον τὰ volebat Torstrick 21 αὐτὰς D 25 τοῦ post τινος
 om. E 28 λέγονται E 29 θερμὸν ἐκ ψυχροῦ καὶ λευκὸν ἐκ μέλανος a 30 καθ'
 ὅλα DE: καθὸ F: καθόλου a 32 τὴν om. a ἄρχεται — ἀθρόως om. F ὅλα DE:
 om. aF τῆς πῆξεως om. a

ἄχρονον ἀηλοῦντος, ὡς Πορφύριος ἤκουσε, καὶ πειρᾶται ἄχρονον κατασκευάζειν 23^r
 τὴν ἀλλοίωσιν, ἀλλὰ τὸ ὁμοῦ πάντων τῶν μερῶν. ἡ γὰρ πῆξις καὶ ὁ 15
 φωτισμὸς τοῦ ἀέρος οὐκ ἄχρονος γίνεται, ἀλλ' ἔχει τὴν κατὰ τὸν χρόνον
 ἀρχὴν τὴν τοῦ χρόνου τὸ μέρος, ἀθρόα δὲ πάντα πάσχει τὰ μέρη τὸ
 5 πάθος· ἢ ὅτι οὐδὲν μέρος ἀθρόως ἀλλοιοῦται καὶ αὐτὸ ἐπ' ἄπειρον ἂν
 διαιρετὸν καὶ οὐ κατὰ μέρη τι πρῶτον πάσχον, ὡς καὶ αὐτὸς Ἀριστοτέλης
 ἐν τῷ Ζ ταύτης τῆς πραγματείας δεῖξει λέγων “οὐδὲ δὴ τοῦ μεταβέβλη-
 κότητος ἐστὶ τι πρότερον δι. μεταβέβληκεν” ἔτι δὲ σαφέστερον ἐν τῷ τελευ- 50
 ταίῳ βιβλίῳ ταῦτα γέγραφε “ὁμοίως δὲ καὶ ἐπ' ἀλλοιώσεως ὅποιασούν·
 10 οὐ γὰρ εἰ μεριστὸν εἰς ἄπειρον τὸ ἀλλοιούμενον, διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἀλλοίωσις,
 ἀλλ' ἀθρόα γίνεται πολλακίς ὡσπερ ἡ πῆξις”.

Καὶ ὁ Θεόφραστος δὲ ἐν τῷ ᾱ Περὶ κινήσεως ταῦτα περὶ τούτου
 δοξάζων φαίνεται. λέγει δὲ οὕτως. “ὕπερ δὲ τοῦ κινεῖσθαι τὸ κινούμενον
 καὶ κενεῖσθαι τὸ κενηκόμενον δεῖν ἄρα γε ἐνδέχεται λέγειν, δι. καὶ ἐπὶ τῶν
 15 σωματῶν κατὰ τὴν | ἀλλοίωσιν, ὡς οὐκ αἰεὶ τὸ ἡμισυ πρῶτον ἀλλ' ἐνίοτε 23^v
 ἀθρόον γε”. διὰ δὴ ταῦτα πάντα δοκεῖ μὴ καλῶς εἰληφέναι τὸ γενό-
 μενον πᾶν ἀρχὴν ἔχειν τὴν κατὰ τὸ πρᾶγμα· ὥστε οὐκ ἀληθὴς ἡ πρόσληψις
 ἡ λέγουσα ‘ἀλλὰ μὴν τὸ γενόμενον ἀρχὴν ἔχει’, καὶ ἡ κατὰ τὴν ἀντιστρο-
 φὴν δὲ γινομένη πρότασις ἡ λέγουσα ‘τὸ μὴ γενόμενον ἀρχὴν οὐκ ἔχει’ οὐ
 20 μόνον κατὰ τὸ εἶδος τῆς ἀντιστροφῆς ἡμαρτησθαι δοκεῖ ἀπὸ τοῦ ἡγου- 5
 μένου γινομένη, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ψευδὴς εἶναι, εἴ τις πάλιν τὴν ἀρχὴν κατὰ
 τὸ πρᾶγμα λάβῃ ἀλλὰ μὴ κατὰ τὸν χρόνον. ἥλιος γὰρ καὶ σελήνη καὶ
 οὐρανὸς καὶ τὰ ἐν οὐρανῷ καὶ αὐτὸς ὁ ὅλος κόσμος, ἀγένητα ὄντα κατὰ
 τὸν χρόνον, ἔχει ὁμοίως ἀρχὴν τὴν κατὰ τὸ πρᾶγμα πεπερασμένα ὄντα. καὶ
 25 Παρμενίδης δὲ ἀγένητον ἀποφαίνων τὸ ὄν

μεσσοῦθεν ἰσοπαλὲς πάντη

ποιεῖ· τὸ δὲ τοιοῦτον πεπερασμένον ὄν ἀρχὴν ἔχει τὴν κατὰ τὸ πρᾶγμα.
 ὥστε ἄμφω ψευδεῖς αἱ προτάσεις· δεῖδεικται δὲ καὶ τὸ σχῆμα ἀσυλλόγιστον. 10

Καὶ ταῦτα μὲν καλῶς ὁ Ἀριστοτέλης ἀντεῖρηκε, πρὸς τὸ φαινόμενον
 30 ὑπαντῶν. ἐπεὶ δὲ σοφὸς ἀνὴρ Μέλισσος, ὡς τοιοῦτου χρῆ καὶ τῆς ἐννοίας
 στοχαζόμενον τὰ ἐπαχθῆντα αὐτῷ ἐγκλήματα ἀπολύσασθαι. καὶ ὅτι μὲν

1 ὡς ὁ πορφύριος a ex Porphyrio etiam priora repetivisse videtur cf. p. 10, 25 sqq.
 3 τὸν om. a 4 τὴν — μέρος] i. e. ἐν τι καθ' ἕκαστον μ., — ὅτι οὐδὲν τοῦ ὅλου μέρος coniciebat
 Torstrik 5 ἄπειρον ex corr. E 6 τι πρῶτον om. F¹ (add. F²) 7 Ζ c. 5
 p. 236^a 27 ταύτης — πραγματείας] τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως F 8 δὴ om. D 9 ἔστι
 τὸ a 10] ὄν D τελευταίῳ βιβλίῳ c. 3 p. 253^b 23 . 9 ὅποιασποῦν Arist. 10 εἰς]
 ὡς E 11 ἀλλ' om. E 12 Θεόφραστος fr. 26^b III 226 Wimm. cf. Useneri Analecta
 Theophr. p. 5 13 libri: δεκάτῳ a: a tacite corr. Usener l. c. ταῦτα DF: τὰ αὐτὰ E:
 τὰ αὐτὰ ταῦτα a 14 ἄρα scripsi: ἄρα libri 15 πάντα ταῦτα a 16 γενόμενον hic
 et in proximis Torstrik cf. p. 103, 24. 104, 18: γινόμενον constanter libri cf. Thuroti Alex.
 ἄ. sensu p. 426 18 γινόμενον libri ἡ (post καὶ) aE: ἡ D²: om. F¹ 19 γινόμενον libri
 21 γινομένη D: γινόμενον aEF 22 λάβῃ a 23 ὅλος ὁ κόσμος aF 24 ὁμοίως E
 25 ὄν ED cf. Parm. v. 101 K., 105 St.: ἐν aF 26 μέσσοθεν a (Parm. v. 103 K., 107 St.):
 μέσσοθεν DEF ἰσοπαλὲς in corr. E (obl. loc. D) 27 τοιοῦτο a 29 ὁ (post
 καλῶς) om. F

οὐ σωματικὸν ἐλάμβανε τὸ ὄν, ὁῦλον ἐκ τοῦ ἀκίνητον καὶ ἀδιαίρετον αὐτὸ 23^v
 δεικνύουσι τῶν σωμάτων ἐναργῆ τὴν κίνησιν καὶ τὴν διαίρεσιν ἐμφαινόντων.
 ἀλλ' ἀντὶ μὲν τοῦ αἰσθητοῦ καὶ διαστατοῦ τὸ γενητὸν παραλαμβάνει, ὡσπερ
 καὶ ὁ παρὰ Πλάτωνι Τίμαιος λέγων "γένεονεν· ὁρατὸς γὰρ ἀπτός τέ ἐστι 15
 5 καὶ σῶμα ἔχων", ἀντὶ δὲ τοῦ νοητοῦ καὶ ἀμεροῦς τὸ ἀγένητον, ὡς καὶ
 τοῦτο πάλιν ὁ Πλάτων "τί τὸ ὄν αἰεὶ, γένεσιν δὲ οὐκ ἔχον". ὅταν οὖν
 λέγη τὸ γενητὸν ἀρχὴν ἔχειν, τὸ αἰσθητὸν φησι καὶ διαστατὸν ἄτε πε-
 ρανθὲν ἀρχὴν ἔχειν καὶ πέρασ· οὐ γὰρ ἐστὶν ἄπειρον σῶμα. καὶ συντί-
 θεται καὶ Εὐδόημος, ὅτι κἂν ἐπ' ἄλλων τινῶν ὀλίγων γενητῶν οὐκ εἰσὶν
 10 ἀρχαὶ αἱ κατὰ τὸ πρῶγμα. ἀλλ' ἐφ' οὗ σημασινομένου λαμβάνει Μελίσσος
 εἶσι. γράφει δὲ οὕτως "ἀλλ' ἴσως ὀλίγων μὲν οὐκ εἰσὶν ἀρχαί, ἐφ' ὧν δὲ 20
 λαμβάνει εὐλόγον εἶναι. διὸ τοῦτο μὲν παραχωρητέον, τὴν δὲ ἀκολούθησιν
 ἐπισκεπτέον". ὅταν δὲ ὁ Μελίσσος ἐπιφέρῃ "τὸ μὴ γενόμενον ἀρχὴν οὐκ
 ἔχει", τότε λέγει ὅτι τὸ ὄντως ὄν ἀμερές ἐστὶ καὶ οὔτε ἀρχὴν οὔτε τελευ-
 15 τὴν ἔχει· διὸ καὶ ἄπειρον. καὶ οὕτως οὐδέτερον τῶν ἀξιωματῶν ψευδῶς
 εἰληπται. κἂν γάρ ἐστιν ἀθρόως γινόμενη ἀλλοιώσις, μάλιστα μὲν εἰ καὶ
 πάντα τὰ μέρη ἅμα ἀλλοιοῦται, ἀλλ' οὐχ ἅμα πᾶσα ἢ ἀλλοιώσις γίνεται,
 ἀλλ' ἔχει καὶ αὐτὴ ἀρχὴν καὶ τελευτήν. ἔπειτα καὶ ἐν τῇ ἀλλοιώσει τὸ 25
 ἀλλοιούμενον οὐχὶ ἢ λευκότης ἐστίν, ἀλλὰ τὸ σῶμα κατὰ τὴν λευκότητα.
 τὸ δὲ σῶμα ἀρχὴν ἔχει καὶ πέρασ τὸ ἀλλοιούμενον καὶ γινόμενον οὕτως
 ὡς ἀλλοιούμενον. καὶ τὸ ἀγένητον δὲ κατὰ τοῦτο τὸ σημασινομένον ἀληθῶς
 εἴρηται ἀρχὴν μὴ ἔχειν, ἀδιάστατον καὶ ἀμερές ὑπάρχον· ὁ γὰρ οὐρανὸς
 καὶ ὅδε ὁ κόσμος πολλῶν καὶ μακαρίων τετύχηκε παρὰ τοῦ γενήσαντος,
 ἀτὰρ κενοιώννηκέ γε καὶ σώματος· διὸ μέρη ἔχει καὶ ἀρχὴν καὶ τέλος. τὸ
 25 δὲ ἀγένητον τὸ ὄν εἶναι καὶ Ἀριστοτέλης συγχωρεῖ καὶ αὐτὸ τὸ δόγμα 30
 ἀσμενίζων καὶ τὴν Μελίσσου περὶ τοῦ δόγματος ἀπόδειξιν. καὶ Εὐδόημος
 δὲ τὸ ἀπλῶς ὄν ἀγένητον εἶναι συγχωρεῖ λέγων "τὸ μὲν γὰρ ἅπαν τὸ ὄν
 ἀθρόον μὴ γίνεσθαι καλῶς ἔχει συγχωρεῖν, ἐπειδὴ οὐχ οἶόν τε ἐκ μὴ ὄντος
 αὐτὸ γίνεσθαι· ἀλλὰ κατὰ μέρος γίνεσθαι πολλὰ καὶ φθειρεσθαι εὐλογον
 30 δὴπου ἐστὶ καὶ ὁρῶμεν τοῦτο". καὶ οὕτως μὲν αἱ προτάσεις ἐλήφθησαν
 ἀληθῶς καὶ ἡ ἀντιστροφή δὲ ἐπὶ τῶν ἐξισαζόντων οὐ καλύπεται ἀπὸ τοῦ 35
 ἡγουμένου γίνεσθαι· ὡς ὅταν εἴπωμεν 'εἰ ἀνθρωπὸς ἐστὶ, καὶ ζῶον λογικόν

3 παραλαμβάνει] primum a add. D² 4 Τίμαιος p. 28B 6 Πλάτων Tim. p. 27D
 ἔχων F¹ 8 ἐστὶν ἄπειρον σῶμα DE: ἐστὶ σῶμα ἄπειρον aF 9 ὁ εὐδοῆμος a
 κἂν DE: κἂν καὶ aF 10 ἐφ' οὗ a ex v. proximo: ἀφ' οὗ DEF 11 οὕτως fr. 9
 p. 16, 21 Sp. μὲν ὀλίγων D 13 τὸ μὴ γινόμενον ἐπιφέρῃ D γινόμενον libri
 cf. p. 103, 24 14 τὸ (post ὅτι) om. F 15 ἔχει οὔτε τελευτήν a καὶ (post διὸ)
 om. E οὐδὲ ἕτερον ut vid. D¹ 17 ἅμα (post μέρη) E: om. aF (loc. obl. D)
 ἀλλ' cf. Thuroti Alex. d. sensu p. 452, 10 ἢ om. D 21 τοῦτο τὸ] τοῦτο D¹
 24 ἀτὰρ E τὸ scripsi cf. v. 28: ὅτι libri 25 εἶναι DEF: ἐστὶ a 26 ἐνασμενί-
 ζων a ὁ εὐδοῆμος a 27 λέγων fr. 9 p. 17, 14 Speng. 28 ἀθρόον DEF: ἀθρόως
 a: delebat Torstrik γενέσθαι Torstrik ἔχει E: ἔχειν aDF 29 γίνεσθαι
 (post αὐτὸ) D: γενέσθαι aEF post αὐτὸ γενέσθαι iterat καλῶς ἔχει συγχωρεῖν deleta E
 32 καὶ (post ἐστὶ) aF: om. DE

θνητὸν ἐστὶ, καὶ 'εἰ μὴ ἔστιν ἄνθρωπος, οὐδὲ ζῷον λογικὸν θνητὸν'. εἰ 23^v
 τοῖνον τὸ γενητὸν ἐξισάζει πρὸς τὸ ἀρχὴν ἔχον καὶ τέλος, οὐδὲν διαφέρει
 καὶ ἀπὸ τοῦ ἡγουμένου ἀντιστρέψαι. ἐξισάζει γὰρ καὶ τὸ ἀγένητον τῷ ἀρ-
 χὴν μὴ ἔχοντι, οὐκέτι τοῦ κατὰ τὸν οὐρανὸν καὶ ὅλως τὰ αἰδία σώματα
 5 παραδείγματος ἐνοχλοῦντος ἡμᾶς. ἀγένητα γὰρ ταῦτα οὐχ ὡς ἀμερῆ, ἀλλ'
 ὡς μὴ ἀπ' ἀρχῆς χρόνου γεγεννημένα.

Ἐγκαλεῖται δὲ ὁ Μέλισσος καὶ ὡς τῆς ἀρχῆς πολλαχῶς λεγομένης 40
 ἀντὶ τῆς κατὰ τὸν χρόνον ἀρχῆς, ἥτις ὑπάρχει τῷ γενητῷ, τὴν κατὰ τὸ
 πρᾶγμα λαβίων, ἥτις καὶ τοῖς ἀθρώως μεταβάλλουσιν οὐχ ὑπάρχει. ἔοικε
 10 δὲ αὐτὸς καὶ πρὸ τοῦ Ἀριστοτέλους τεθεᾶσθαι καλῶς ὅτι πᾶν σῶμα, καὶ
 τὸ αἰδίον, πεπερασμένον ὑπάρχον πεπερασμένην ἔχει δύναμιν καὶ ὅσον ἐφ'
 ἑαυτῷ αἰεὶ ἐν τέλει χρόνου ἐστί, διὰ δὲ τὴν ἀεικίνητον τοῦ παράγοντος
 ἐπιστασίαν καὶ ἐν ἀρχῇ αἰεὶ ἐστὶ καὶ αἰδίον ὑπάρχει, ὥστε τὸ κατὰ μέγεθος
 ἀρχὴν καὶ τέλος ἔχον καὶ κατὰ χρόνον ἔχει ταῦτα καὶ ἀνάπαλιν. τὸ γὰρ 45
 15 ἀρχὴν ἔχον χρόνον καὶ τέλος οὐχ ἅμα πᾶν ἐστὶ. διὰ ποιεῖται μὲν τὴν
 ἀπόδειξιν ἀπὸ τῆς κατὰ χρόνον ἀρχῆς καὶ τελευτῆς. ἀναρχον δὲ οὕτως
 καὶ ἀτελευτήγον οὐ φησὶ εἶναι ὃ μὴ πᾶν ἐστὶ, τουτέστιν ὃ μὴ ἅμα ὅλον
 ἐστίν· ὅπερ τοῖς ἀμερέσιν ὑπάρχει καὶ τῷ ὄντι ἀπειροῖς, τῷ δὲ γε ἀπλῶς
 ὄντι καὶ κυριώτατα· τῷ γὰρ ὄντι πᾶν ἐκείνῳ ἐστὶ. λέγει δὲ ταῦτα οὕτως
 20 ὁ Μέλισσος "ὅτε τοῖνον οὐκ ἐγένετο, ἐστὶ δὲ, αἰεὶ ἦν καὶ αἰεὶ ἔσται καὶ
 ἀρχὴν οὐκ ἔχει οὐδὲ τελευτήν, ἀλλ' ἀπειρόν ἐστιν. εἰ μὲν γὰρ ἐγένετο, 50
 ἀρχὴν ἂν εἶχεν (ἤρξατο γὰρ ἂν ποτε γινόμενον) καὶ τελευτήν (ἐτελεύτησε
 γὰρ ἂν ποτε γινόμενον)· εἰ δὲ μῆτε ἤρξατο μῆτε ἐτελεύτησεν αἰεὶ τε ἦν καὶ
 αἰεὶ ἔσται, οὐκ ἔχει ἀρχὴν οὐδὲ τελευτήν· οὐ γὰρ αἰεὶ εἶναι ἀνυστὸν ὅ τι
 25 μὴ πᾶν ἐστὶ". καὶ ὅτι μὲν τὸ "ποτέ" χρονικόν ἐστὶ, δῆλον· ὅτι δὲ
 "γινόμενον" τὸ κατ' οὐσίαν γενητὸν εἶπεν, ὃ ἕως ἂν ἦ γινόμενόν ἐστὶ καὶ
 οὐκ ὄν, δῆλον ἐκ τοῦ "ἐτελεύτησε γὰρ ἂν ποτε γινόμενον ὄν" καὶ ἐκ τοῦ
 "οὐ γὰρ αἰεὶ εἶναι ἀνυστὸν ὅ τι μὴ πᾶν ἐστὶ", ὡς τοῦ | αἰεὶ ὄντος, ὃ καὶ 24^r
 πᾶν ἐστὶν, ἀντικειμένου τῷ γενητῷ. ὅτι δὲ ὡσπερ τὸ "ποτέ γινόμενον"
 30 πεπερασμένον τῇ οὐσίᾳ φησὶν, οὕτω καὶ τὸ αἰεὶ ὄν ἀπειρον λέγει τῇ οὐσίᾳ,
 σαφὲς πεποιήκεν εἰπὼν "ἀλλ' ὡσπερ ἐστὶν αἰεὶ, οὕτω καὶ τὸ μέγεθος ἀπειρον
 αἰεὶ χρῆ εἶναι": μέγεθος δὲ οὐ τὸ διαστατόν φησὶν· αὐτὸς γὰρ ἀδιαίρετον
 τὸ ὄν δεῖν οὐσιν· "εἰ γὰρ διήρηται, φησί, τὸ ἔόν, κινεῖται. κινούμενον δὲ
 οὐκ ἂν εἶη ἅμα." μέγεθος τὸ διάγραμμα αὐτὸ λέγει τῆς ὑποστάσεως. ὅτι γὰρ 5

I καὶ (post ἐστὶ) aF: om. DE 3 γὰρ τὸ α 8 τὸν E: om. aDF 10 καὶ (post σῶμα)
 om. E 12 παράγοντος (on in litura) D 13 κατὰ τὸ μέγεθος D 15 τὴν μὲν
 aF 16 χρόνου a 17 ἅμα om. F 18 ἀπειρος D¹ 20 Μέλισσος § 7
 p. 190 Brand. cf. p. 29, 22, 41, 13, 31 ἔστι τε καὶ αἰεὶ ἦν p. 29, 22 22 καὶ — γινόμενον
 (23) om. D¹: in marg. rest. sed obl. D² τελεύτησε (τελευτήν ε om.) E 23 γινό-
 μενον aE: γινόμενον ὄν F cf. v. 27: γινόμενον Melisso hic et v. 22 (ut v. 29) reddendum cf.
 ad p. 29, 24, 108, 16 εἰ] ὅτε p. 29, 25 24 ἔχει DE ut p. 29, 26: ἔχον aF οὐδὲ]
 οὔτε D 26 τὸ κατ' ὑπὸ κατ' F¹ 27 ἐτελεύτησεν (om. γὰρ) aF ὄν DF: om.
 aE 28 οὐ aF: om. E: supra add. (fortasso m.¹) D 32 αἰεὶ ἀπειρον D 33 φησί
 § 15 p. 196 Br. 34 ἅμα aF: ἀλλὰ E: obl. hic locus D μέγεθος οὖν a

ἀσώματων εἶναι βούλεται τὸ ὄν, ἐδήλωσεν εἰπὼν “εἰ μὲν ὄν εἴη, δεῖ αὐτὸ 24^r
 εἶναι· ἐν δὲ ὄν δεῖ αὐτὸ σῶμα μὴ ἔχειν”. καὶ ἐφεξῆς δὲ τῷ αἰδιῷ
 τὸ ἄπειρον κατὰ τὴν οὐσίαν συνέταξεν εἰπὼν “ἀρχὴν τε καὶ τέλος ἔχον
 οὐδὲν οὔτε αἰδιον οὔτε ἄπειρόν ἐστιν” ὥστε τὸ μὴ ἔχον ἄπειρόν ἐστιν.
 5 ἀπὸ δὲ τοῦ ἀπείρου τὸ ἐν συνελογίσαστο ἐκ τοῦ “εἰ μὴ ἐν εἴη, περανεῖ πρὸς
 ἄλλο”. τοῦτο δὲ αἰτιᾶται Εὐδόημος ὡς ἀδιορίστως λεγόμενον γράφων οὕτως·
 “εἰ δὲ δὴ συγχωρήσειε τις ἄπειρον εἶναι τὸ ὄν, διὰ τί καὶ ἐν ἔσται; οὐ 10
 γὰρ δὴ διότι πλείονα, περανεῖ πῃ πρὸς ἄλληλα. δοκεῖ γὰρ καὶ ὁ παρελη-
 λυθὸς χρόνος ἄπειρος εἶναι περαίνων πρὸς τὸν παρόντα. πάντη μὲν οὖν
 10 ἄπειρα τὰ πλείω τάχα οὐκ ἂν εἴη, ἐπὶ θάτερα δὲ φανεῖται ἐνδέχεσθαι.
 χρὴ οὖν διορίσαι, πῶς ἄπειρα οὐκ ἂν εἴη, εἰ πλείω.”

p. 186 = 16 Ἐπειτα διὰ τί ἀκίνητον, εἰ ἐν;

“Ὁ Μελίσσος δεῖξας τὸ ἄπειρον ἐκ τοῦ μήτε ἀρχὴν μήτε τέλος ἔχειν, ἐκ 15
 δὲ τοῦ ἀπείρου τὸ ἐν εἶναι, ἐφεξῆς καὶ ὅτι ἀκίνητον δεῖκνυσιν, ὡς ὁ Ἀλέξαν-
 15 ὁρος φησι. τῷ τὸ κινούμενον ἢ διὰ πλήρους ὀφείλειν κινεῖσθαι ἢ διὰ κενοῦ,
 (οὕτω δὲ καὶ ἄλλο τι ἔσσεσθαι). ὅτι δὲ διὰ μὲν πλήρους οὐχ οἷόν τε τι κι-
 νηθῆναι, κενὸν δὲ μὴ δύνασθαι ἐν τοῖς οὔσιν εἶναι (μηδὲν γὰρ εἶναι τὸ κενόν,
 ὄντος τε μηκέτι ἔσσεσθαι ἄπειρον τὸ ὄν· εἰ γὰρ εἴη μειψασσάμενον
 ἐν ἑαυτῷ, δῆλον ὡς μείζον ἂν αὐτοῦ εἴη, οὐδὲν δὲ μείζον τοῦ ἀπείρου)...”
 20 ταῦτα μὲν οὖν οὕτως αὐτῇ λέξει φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ ὡς τὴν κατὰ 20
 τόπον κίνησιν ἀναιροῦντος τοῦ Μελίσσου μόνην, οὐ μὴν καὶ τὴν ἀλλοίωσιν,
 οὕτως ποιεῖται τὴν ἐξήγησιν διὰ τὸ ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους εἰρημένον τὸ
 ἔπειτα ἀλλοίωσις διὰ τί οὐκ ἂν εἴη. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ συμπεραίνόμενος
 ὁ Μελίσσος τὰ περὶ τοῦ ὄντος εἰρημένα, ὅτι ἀκίνητον καὶ αἰδιον καὶ ἄπειρον
 25 καὶ ἐν καὶ ὅμοιον, ἐκ τούτων καὶ τὰς ἄλλας πάσας κινήσεις τὰς περὶ τὴν
 γένεσιν ἀφαιρεῖν ἀπὸ τοῦ ὄντος, καὶ πρῶτον μὲν δεῖκνύουσι ὅτι οὔτε ὡς
 ἀπολλύμενον οὔτε ὡς αὐξόμενον ἢ μειούμενον οὔτε ὡς ἀλλοιούμενον κι- 25
 νεῖται τὸ ὄν ἢ ὅλως ἑτεροούμενον, ὅπερ κοινὸν αὐξήσεως ἂν εἴη καὶ ἀλ-

1 εἶναι om. E εἰπὼν § 16 p. 196 Br. cf. p. 87, 6 ὄν εἴη aD: οὖν εἴη EF: ὄν ἔστι
 desiderabat Brandis 2 δὲ μὴ ὄν F δεῖ αὐτῷ D 3 εἰπὼν § 9 p. 192 Br.
 τε DF: δὲ aE καὶ καὶ E 4 ὥστε — ἄπειρόν ἐστιν continuandum fortasse Melisso
 cf. § 2 5 ἀπὸ τοῦ ἀπείρου δὲ a ἐκ] διὰ volebat Torstrik εἰ μὴ κτλ. § 10
 cf. § 3 εἰ aF: in lit. D: om. E περανεῖ E 6 Εὐδόημος fr. 9 p. 19, 14 Sp.
 7 δὴ] καὶ malebat Torstrik συγχωρήσειέν τι E 8 δὴ om. a περᾶνει D
 παρεληλυθὸς D 9 ἄπειρος εἶναι DE: om. aF 10 τάχα om. F ‘fort. φαίνεται’
 Torstrik 11 χρῆν Spengel εἰ aE: om. DF πλείονα D: πλείον E: πλείω a: om. F
 12 καὶ διὰ a 14 ὁ om. E 17 κενόν τε aE δύναται volebat Torstrik 18 μειψασσάμενον
 δυνάμενον propter Aristotelis κινεῖται ἐν ἑαυτῷ dictum post δυνάμενον iteravit κενὸν
 ὄντος μὲν (sic) — δυνάμενον F 19 ἐν αὐτῷ F: ἐν om. E εἴη Torstrik: ἢ libri
 post ἀπείρου om. apodosin Simplicius, nisi quid post εἶναι (v. 17) intercidit librariorum
 culpa 21 οὐ μὴν D: om. aEF 25 περὶ a: παρὰ DEF 26 ἀφαιρεῖσθαι F

λοιώσεως. οὔτε γὰρ αἰδιον οὔτε ἄπειρον οὔτε ἐν οὔτε ὅμοιον ἂν εἶη ταῦτα 24^ε
 πάσχον· εἶτα ὅτι οὐδὲ κενόν· τὸ γὰρ κενόν, οὐχὶ σώματος ἀλλὰ κενόν τοῦ
 ὄντος, οὐδὲν ἐστί. προλαβὼν οὖν ὅτι τὸ ὄν πλέων ἐστί, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν
 5 πλῆρες, καὶ δεῖξας ὅτι κενόν οὐκ ἐστί, συνάγει ὅτι οὐκ ἂν κινῶτο κατὰ
 εἰς ὃ κινήθῃ, οὔτε εἰς ἑαυτό. ἐξ ἀραιτέρου γὰρ πυκνότερον ἦν ἀνάγκη 30
 γενέσθαι. πυκνὸν δὲ καὶ ἀραιὸν οὐκ ἂν εἶη. τὸ γὰρ ἀραιὸν κενόν τι ἔχει,
 τὸ δὲ κενόν οὐκ ἐστίν οὔτε ὅλως οὔτε ἐν αὐτῷ μάλιστα, διότι πλέων ἐστίν.
 ὅτι δὲ πλέων ἐστί τὸ ὄν, δείκνυσιν ἐκ τοῦ μηδὲν εἰς ἑαυτὸ εἰσodέχεσθαι·
 10 εἰ γὰρ εἰσodέχοιτο, κενόν τι εἶναι τοῦ ὄντος, κενόν δὲ μὴ εἶναι.

Ὅτι δὲ οὐχ ὡς ὁ Ἀλέξανδρος ἤκουσεν, οὕτως ἢ ἀπόδειξις προῆλθεν
 ἐκ τοῦ τὸ κινούμενον ἢ διὰ πλήρους ὀφείλειν κινεῖσθαι ἢ διὰ κενοῦ, ἀλλ'
 ὅτι δεῖ αὐτὸ τὸ ὄν πλῆρες εἶναι, ὁηλοῖ καὶ ὁ Εὐδοῆμος λέγων “ἀκίνητον δὲ 35
 ὃ ἢ πῶς; ἢ ὅτι πλῆρες. πλῆρες δέ, ὅτι οὐκ ἐστίν ἄπειρον κενοῦ μετέχον.”
 15 ἀλλ’ ἐπειδὴ καὶ ἀρχαιοπρεπῶς ἀλλ’ οὐκ ἀσαφῶς ταῦτα καὶ ὁ Μέλισσος
 ἔγραψε, παρακείσθω καὶ αὐτὰ τὰ ἀρχαῖα γράμματα πρὸς τὸ δύνασθαι τοὺς
 ἐντυγχάνοντας ἀκριβεστέρως γίνεσθαι κριτὰς τῶν προσφυστέρων ἐξηγήσεων.
 λέγει δ’ οὖν ὁ Μέλισσος οὕτως τὰ πρότερον εἰρημμένα συμπεριαινόμενος καὶ
 οὕτως τὰ περὶ τῆς κινήσεως ἐπάγων. “Ὅτως οὖν αἰδιόν ἐστί καὶ ἄπειρον 40
 20 καὶ ἐν καὶ ὅμοιον πᾶν. καὶ οὐτ’ ἂν ἀπόλοιτο οὔτε μείζον γίνοιτο οὔτε
 μετακοσμοῖτο οὔτε ἀλγεῖ οὔτε ἀνιάται. εἰ γὰρ τι τούτων πάσχει, οὐκ ἂν
 εἴη ἐν εἶη. εἰ γὰρ ἑτεροιοῦται, ἀνάγκη τὸ ἐὸν μὴ ὅμοιον εἶναι, ἀλλὰ ἀπόλ-
 λυσθαι τὸ πρόσθεν ἐόν, τὸ δὲ οὐκ ἐὸν γίνεσθαι. εἰ τοῖνον τριχὶ μιῆ μω-
 ρίοις ἔτεσιν ἑτεροῖον γίνοιτο τὸ πᾶν, ὀλεῖται ἂν ἐν τῷ παντὶ χρόνῳ. Ἄλλ’
 25 οὐδὲ μετακοσμηθῆναι ἀνυστόν· ὁ γὰρ κόσμος ὁ πρόσθεν ἐὼν οὐκ ἀπόλλυται
 οὔτε ὁ μὴ ἐὼν γίνεσθαι. ὅτε δὲ μήτε προσγίνεται μηδὲν μήτε ἀπόλλυται 45
 μήτε ἑτεροιοῦται, πῶς ἂν μετακοσμηθὲν τῶν ἐόντων τι ἦ. εἰ μὲν γὰρ τι

2 πάσχον ἐστίν E οὐ (om. in lac. δὲ κενόν) F ἀλλὰ] τὸ γὰρ E
 fortasse κενόν (ὄν) τοῦ 3 παραλαβὼν D πλέων EF 5 τόπον — ἑαυτὸ om. F
 6 ἑαυτὴν D ἀραιτέρου constanter libri ἦν om. aF 7 γενέσθαι D: γίνεσθαι
 aEF 8 ἐν αὐτῷ aF: ἐναυτῷ E: ἐν ἑαυτῷ D διότι] δὲ ὅτι D 9 πλέων E
 11 ὁ om. a 13 δεῖ aF¹ (corrigenz δι’): δι’ DE Εὐδοῆμος fr. 10 p. 20, 17 Sp.
 14 ἐστίν DF: ἔσται aE 15 καὶ om. aF 16 γράψε E 17 προφυστέρων E
 18 Μέλισσος §§ 11—14 p. 193 sqq. Br. cf. p. 103, 31 πρότερα D 20 πᾶν
 libri cf. p. 112, 1: (τὸ) πᾶν Brandis ἀπόλλοιτο E: hic locus obl. D: ἀπόλοιτο aF cf. ad
 p. 103, 31 οὐτ’ ἂν a ex p. 103, 31 γίνοιτο aF 21 οὐκέτι (om. ἂν) E
 23 δὲ (post τὸ) om. E τριχὶ μιῆ aD cf. p. 113, 8: τρι^χ μὴ ἦ E: τριχη μη (sine acc.)
 F: εἰ τοῖνον τρισμωροῖσι ἔτεσι vulgo legunt ex Brandisii interpolatione. verum recte τριχὶ
 μιῆ ἑτεροῖον interpretatur Simpl. p. 113, 12 τὸ ἀλλοιούμενον καὶ τὸ ἑτεροιοούμενον ὅπως οὖν
 24 γίνοιτο a ὀλεῖται libri: ὀλοῖτο Mullach παντὶ] παρόντι F 25 μετὰ τὸ
 κοσμηθῆναι D ἀπολεῖται a 27 μετακοσμηθέντων ἐόντων DF ἦ libri: εἶη
 Melisso reddidit Mullach γὰρ a: γε DF et in lit. E

ἐγένετο ἑτεροῖον, ἤδη ἂν καὶ μετακοσμηθεῖη. Οὐδὲ ἀλγῆσι· οὐ γὰρ ἂν πᾶν 24^r
εἶη ἀλγέον· οὐ γὰρ ἂν δύναται ἀεὶ εἶναι χρῆμα ἀλγέον οὐδὲ ἔχει ἴσῃ δύ-
ναμιν τῷ ὑγίει· οὐτ' ἂν ὁμοιον εἶη, εἰ ἀλγέσι· ἀπογινομένου γάρ τευ ἂν
ἀλγέσι ἢ προσγινομένου, κοῦκ ἂν ἔτι ὁμοιον εἶη. οὐδ' ἂν τὸ ὑγιὲς ἀλγῆσαι
5 δύναται· ἀπὸ γὰρ ἂν ὄλοιτο τὸ ὑγιὲς καὶ τὸ ἐόν, τὸ δὲ οὐκ ἐόν γένοιτο.
καὶ περὶ τοῦ ἀνιᾶσθαι ὡς τὸς λόγους τῷ ἀλγέοντι. Οὐδὲ κενόν ἐστιν οὐδέν· 50
τὸ γὰρ κενόν οὐδέν ἐστιν· οὐκ ἂν οὖν εἶη τό γε μηδέν. οὐδὲ κινεῖται·
ὑποχωρῆσαι γὰρ οὐκ ἔχει οὐδαμῆ, ἀλλὰ πλέων ἐστίν. εἰ μὲν γὰρ κενόν
ἦν, ὑπεχώρει ἂν εἰς τὸ κενόν· κενοῦ δὲ μὴ ἐόντος οὐκ ἔχει ὅχη ὑποχω-
10 ρῆσει. πυκνὸν δὲ καὶ ἀραιὸν οὐκ ἂν εἶη· τὸ γὰρ ἀραιὸν οὐκ ἀνυστὸν πλέων
εἶναι ὁμοίως τῷ πυκνῷ, ἀλλ' ἤδη τὸ ἀραιὸν γε κενεώτερον γίνεται τοῦ
πυκνοῦ. κρίσιν δὲ ταύτην χρῆ πειρήσασθαι τοῦ πλέω καὶ τοῦ μὴ πλέω·
εἰ μὲν οὖν χωρεῖ τι ἢ εἰσδέχεται, οὐ πλέων· εἰ δὲ μῆτε χωρεῖ μῆτε εἰσ- 24^v
δέχεται, πλέων. ἀνάγκη τοίνυν πλέων εἶναι, εἰ κενόν μὴ ἔστιν. εἰ τοίνυν
15 πλέων ἐστίν, οὐ κινεῖται.” ταῦτα μὲν οὖν τὰ τοῦ Μελίσσου.

Ὁ δὲ Ἀριστοτέλης αἰτιᾶται πρῶτον μὲν διὰ τί ἀνάγκη, εἰ ἔν ἐστι μὴ
κινεῖσθαι κατὰ τόπον, εἴπερ δύναται καὶ ὅλα ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ τόπῳ
μένοντα κινεῖσθαι τῇ τῶν μορίων ἀντιπεριστάσει, κενοῦ τινος μὴ δεόμενα, 5
καθάπερ καὶ τόδε τὸ ὕδωρ ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ μένον ἀγγεῖψι δονοῦμενον.
20 τί οὖν κωλύει καὶ τὸ πᾶν μῆτε ἀπολιμπάνον τὸν τόπον μῆτε ἐπιλαμβάνον
κινεῖσθαι, τῶν ἐν αὐτῷ μορίων κινουμένων τῇ ἀντιπεριστάσει τῇ πρὸς ἄλ-
ληλα, καθάπερ καὶ ἡ ὅλη σφαῖρα περὶ μένοντας τοὺς πόλους καὶ τὸν ἄξονα
κινουμένη φαίνεται, καὶ πᾶσα σφαῖρα καὶ κῶνος καὶ κύλινδρος; δύναται
γὰρ κινεῖσθαι τι κατὰ τόπον καὶ μὴ ἀμείβον τόπον ἐκ τόπου, ὡς εἴρηται.
25 ὥσπερ δὲ φησι μέρος ὕδατος κινεῖται ἐν ἑαυτῷ, οὕτως τί κωλύει καὶ τὸ 10
πᾶν ὄν; ἐπεὶ δὲ καὶ τὴν ἀλλοίωσιν ἀνείλεν ἐκ τοῦ ἐν εἶναι ὁ Μελίσσος,
διὰ τί, φησίν, οὐκ ἂν εἶη ἀλλοίωσις ἐνὸς ὄντος, εἴπερ δυνατόν τὸ αὐ-
τὸ ἐν κατὰ τὴν ἰδίαν ὑπομένον ποιότητα ἄλλοτε ἄλλην μεταλαμβάνειν,
οἷον ἐκ θερμοῦ ψυχρὸν γενόμενον ἢ ἐκ λευκοῦ μέλαν ἢ ἐξ ὑγαίνοντος νο-
30 σοῦ. ἔοικε δὲ ἡ τοῦ Ἀριστοτέλους βραχυλογία σφάλλιν πολλαχῶς τοὺς
ἐξηγητάς· εἰπόντος γὰρ αὐτοῦ ἔπειτα ἀλλοίωσις διὰ τί οὐκ ἂν εἶη,
ὁ Ἀλέξανδρος οὕτως ἐξηγεῖται “ὡς Μελίσσου διὰ τοῦ δεῖξαι μὴ δυνάμενον 15
τὸ ὄν τὴν κατὰ τόπον κίνησιν κινεῖσθαι τὸ πάντη ἀκίνητον αὐτοῦ κατη-

1 (τὸ) πᾶν Torstrik	ἀλγεινόν a	2 ἀλγεινόν a	3 εἰ (post εἶη) om. D
4 κοῦκ] οὐκ D	5 ὄλοιτο aD: ὄλυτο ^{λοι} EF ¹	6 ὡς τὸς DF: ὁ αὐτὸς aE	οὐδὲ κτλ. cf. p. 40, 12
ἐόντος DE: ὄντος aF	8 πλέων E	9 κενόν κενού sic libri: κενόν· κενού a	11 κενεώτερον aD: κενώτερον F: κενεώτερον E
15 τὰ] εἰσὶ τὰ D	10 ἀνυστον D	πλέων E	14 κενόν a
17 ἐν ἐνὶ scripsi cf. v. 19: ἐν εἶναι libri (D obl. hic locus): ἐν trans- ponebat post καὶ Torstrik	13 οὖν om. a	πλέων E ut in proximis	14 κενόν a
δονοῦμεν E cf. p. 113, 13	19 ἀγγεῖψι μένον D	21 ἀντιπεριστάει D	24 τι post γὰρ posuit a
ταυτῷ αὐτῷ EF	20 ἀπολιμπάνων F	21 ἀντιπεριστάει D	24 τι post γὰρ posuit a
	καὶ κατὰ τόπον D	25 τὰ μέρη τοῦ ὕδατος D	ἐαυτῷ a:
	29 γινόμενον F	ἢ ἐκ a: καὶ ἐκ DEF	32 τοῦ] τὸ aE

γορῶντος” (ταῦτα γὰρ αὐτῇ λέξει γέγραφεν ὁ Ἀλέξανδρος). καίτοι τοῦ 21^v
 Μελίσσου καὶ πρὸ τῆς κατὰ τόπον κινήσεως τὰς ἄλλας ἀναιροῦντος, ὡς ἡ
 προσεκθεῖσα ῥῆσις δηλοῖ. ὡς δὲ τοῦ ἐνὸς ἀλλοιοῦσθαι καὶ ἑτεροιοῦσθαι
 δυναμένου καὶ μένοντος ἔτι ἐνὸς κατὰ τὴν οὐσίαν, οὕτως νῦν ὑπήντησεν ὁ
 5 Ἀριστοτέλης τὴν ἐν ὁλοσχερῶς κατὰ τὴν συνήθειαν λαβῶν (λέγωμεν γὰρ
 ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν μένοντα Σωκράτην ὀδονᾶσθαι τε τὸ σκέλος καὶ ἀναπαύ- 20
 εσθαι), τοῦ Μελίσσου κυριώτερον τὸ ἐν λαβῶντος ἀλλ’ οὐχ ὁλοσχερέστερον.
 ὡς δηλοῖ τὰ τε ἄλλα τὰ εἰρηγμένα καὶ οὐχ ἤμιστα τὸ “εἰ τοίνυν τριγὶ μιῇ
 μυρίασι ἔτεσιν ἑτεροῖον γίνοιτο τὸ πᾶν, βλέπεται ἂν ἐν τῷ παντὶ χρόνῳ”,
 10 ὡς δέον ἦν εἰ ἓν ἔστι, καὶ ἴμοιον καὶ ἀίδιον κυρίως· ὥστε κατὰ πάντα
 μένον οὐκ ἂν ἔχοι τι καθ’ ὃ μεταβολὴν ὑποδέξεται. ἀνάγκη γὰρ ἦν τὸ
 ἀλλοιοῦμενον καὶ τὸ ἑτεροιοῦμενον ὁπωσοῦν ἀπ’ ἄλλης διαθέσεως εἰς ἄλλην
 μεταβάλλειν. κατὰ τόπον δὲ εἰ κινῶντο περιδινόμενον ὥσπερ τὸ ὕδωρ, κενοῦ 25
 μὴ ὄντος ἀνάγκη σχῆμα ἔχειν περιφερές, οἷον σφαιρικὸν ἢ κωνικὸν ἢ κυ-
 15 λινδρικόν· τὰ γὰρ ἄλλα σχήματα περιδινόμενα ἄλλοτε ἄλλον τόπον ἐπι-
 λαμβάνει· ἐσχηματισμένον δὲ πεπερασμένον ἂν εἶη καὶ οὐκ ἄπειρον. εἰ δὲ
 ἀκίνητον πρότερον ὂν κινῶντο ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ, ἀνάγκη πυκνουμένου καὶ
 ἀραιουμένου μέρους τινὸς γίνεσθαι τὴν ἀρχὴν τῆς κινήσεως. ὅπως δὲ σω-
 μάτων κινήσεις ἢ περιδιόνησις· ἀσώματων δὲ δέδεικται τὸ ὂν ὑπὸ Μελίσσου.

20 p. 186^a 19 Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τῷ εἶδει οἶόν τε ἐν εἶναι ἕως τοῦ καὶ 30
 τὰ ἐναντία ἀλλήλων.

Ἐν τοῖς καθόλου λόγοις τριῶν τοῦ ἐνὸς σηματομένων ἀφορισθέντων,
 τοῦ τε κατὰ συνέχειαν καὶ τοῦ ὡς ἀδιαίρετου καὶ τοῦ τῷ λόγῳ ἐνός, δεῖξας
 ὅτι κατ’ οὐδὲν τῶν σηματομένων τούτων ἐν εἶναι δύναται τὸ ὂν καὶ ὑπαν- 25
 τήσας καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς τοῦ Μελίσσου λόγους, κοινὸν εἶμαι τοῦτον
 ἐπάγει λόγον, ὅτι ὅπως τῷ εἶδει ἐν οὐχ οἶόν τε τὸ ὂν εἶναι πλὴν 35
 τῷ ἐξ οὗ, τουτέστι πλὴν κατὰ τὴν ὕλικὴν αἰτίαν. “κατὰ ταύτην γὰρ, ὡς
 ὁ Ἀλέξανδρος ἐξηγεῖται, δυνατόν ἐν τῷ εἶδει λέγειν τὸ ὂν, ὥσπερ καὶ ἄλλοι
 τινὲς τῶν φυσικῶν ἔλεγον, Θαλῆς μὲν καὶ Ἴππων ὕδωρ λέγοντες, Ἀναξίμενης
 30 δὲ ἀέρα, Ἡράκλειτος δὲ πῦρ· αὐτὰ μέντοι τὰ ὄντα ἐν τῷ εἶδει λέγειν αὐ-
 τόθεν ἄτοπον. ἂν μὲν γὰρ οὕτως τις λέγοι ἐν εἶναι τὰ ὄντα καθὸ ἐξ ἐνός

1 καίτοι] καὶ τι E	2 καὶ τῆς πρὸ E	4 ὑπήντησεν E	5 λέγωμεν a
6 σοκράτη D	τε (ante τό) om. F	8 τριγὶ μιῇ aE: τριγὶ μιᾷ D: τριγ (lav. vul.) F	cf. p. 111, 23
	9 ἑτεροῖον γένοιτο E	10 δ’ ἐόν E. δέον (τό) ὂν εἰ ἔστι καὶ ἴμοιον (εἶναι) conl. Torstrik	
	11 μένειν libri: corr. a	13 κινεῖτο a	κενοῦν E
14 περιφερῆσιν E	15 ἐπιλαμβάνει E: περιλαμβάνει aDF	16 δὲ] δὲ τε D	
19 κινήσις F	δὲ D: om. EF: δὲ αὐτὸ a	τὸ ὂν D: τοίνυν EF	20 εἶναι claudii
lemma F	22 καθό EF: καθόλοις D	25 καὶ (ante πρὸς) om. aF	26 πλὴν
τὸ EF ²	28 ἐν τῷ εἶδει E: ἐν τῷ εἶδει D: τῷ εἶδει ἐν aF	30 μέντοι DE: μὲν F:	
μὲν οὖν a	λέγη a	31 καθό] om. E (obl. D)	

τινος καὶ μιᾶς ἀρχῆς τὰ πάντα γέγονε, λέγοι ἂν τινα λόγον καὶ ὑπὸ φυ- 24^v
 σικῶν τινων εἰρημένον· καθ' οὗς γὰρ ἡ ἀρχὴ τῶν ὄντων μία, κατὰ τούτους 40
 ἐν τῷ λόγῳ τὰ πάντα γένοιτο ἂν, καθὸ ἐξ ἑνός, ἀλλ' οὐ καθὸ ἔστι· κατὰ
 γὰρ τοῦτο διαφόρους ἔχοντα λόγους, τινὰ δὲ καὶ ἐναντίους, πῶς ἂν εἴη τὰ
 5 αὐτὰ ἀλλήλοις; οἷον ἄνθρωπος καὶ ἵππος ἢ λογικὸν ζῷον καὶ ἄλογον κατὰ
 μὲν τὴν ὕλην τὰ αὐτὰ ἂν εἴη, κατὰ δὲ τὸ εἶδος οὐκέτι. ὀῦλον δὲ ὅτι τοῦ τὰ
 διαφόρα τὰ αὐτὰ εἶναι μᾶλλον ἄτοπὸν ἔστι τὸ τὰ ἐναντία τὰ αὐτὰ εἶναι." ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον εἰς δ' ὁ Ἀλέξανδρος ἀποβλέψας ἐν τῷ εἶδει τῷ κατὰ 15
 τὴν ὕλην φησὶ δυνατὸν λέγειν τὰ ὄντα. ἢ τοῦτο μὲν βίαιον τὸ λέγειν τῷ
 10 εἶδει τῆς ὕλης, ἄμεινον δὲ λέγειν ὅτι ὅλως τῷ εἶδει οὐχ οἶον τε ἐν εἶναι,
 ἀλλ' εἴπερ ἄρα, κατὰ κοινότητά τινα χρῆ λαβεῖν τὸ ἐν, οἶον τὴν ὕλην καὶ
 τὸ ἐξ οὗ, ὥσπερ τινὲς τῶν φυσικῶν ἔλεγον. διὸ καὶ ἐπήγαγεν ἄνθρωπος
 γὰρ ἵππου ἕτερον τῷ εἶδει καὶ τὰ ἐναντία ἀλλήλων ὡς εἶδος λέγων
 τὸ καθὸ ἕκαστόν ἐστιν, ἀλλ' οὐχὶ τὸ ἐξ οὗ. ὀῦλον δὲ ὅτι εἰ οὕτως εἶδος
 15 τις λέγει ὡς τὸ σύνθετον, οὐ καὶ ὁ ὀρισμὸς σύνθετος ἀποδίδοται, οὐκ ἂν 50
 δέξαιτο Μέλισσος εἶδος εἶναι τὸ ὄν· εἰ δὲ οὕτως ὡς τὸ αὐλον καὶ ἀπλού-
 στατον, τάχα ἂν δέξαιτο· πολλὰ γὰρ αὐτοῦ καὶ αὐτὸς κατηγορεῖ, τὸ ἀγέ-
 νητον, τὸ ἀκίνητον, τὸ ἄπειρον καὶ ἄλλα πολλά. ἀλλ' οὔτε οὕτως ἐν ὡς
 τὸ ἐξ οὗ καὶ τὸ ὑλικὸν λέγοι ἂν Μέλισσος οὔτε ὡς οἱ φυσικοὶ (ἀσώματων γὰρ
 20 λέγει τὸ ὄν) οὔτε κατὰ τὴν κυρίως ὕλην, εἴπερ μήτε εἰσδέχεσθαι τι λέγει
 τὸ ὄν μήτε μετακωμεισθαι. ἢ δὲ ὕλη καὶ εἰσδέχεται καὶ μετακωμείται.
 ἔτι δὲ "τοῦ ἐόντος ἀληθινοῦ, φησὶ, κρεῖσσον οὐδέν". ἢ δὲ ὕλη τὸ χεῖριστον.

p. 186^a22 Καὶ πρὸς Παρμενίδην δὲ ὁ αὐτὸς τρόπος τῶν λόγων 25^r
 ἔως τοῦ τῆ δὲ ὅτι οὐ συμπεραίνεται.

25 Καὶ ἐν τῇ δόξῃ καὶ ἐν τῇ τῆς δόξης κατασκευῇ τὰ μὲν ἐστὶ κοινὰ Παρ-
 μενίδῃ καὶ Μελίσσῳ. τὰ δὲ ἴδια· κοινὰ μὲν ἐν τῇ δόξῃ τὸ ἐν εἶναι τὸ ὄν
 καὶ ἀκίνητον, ἴδια δὲ τὸ Μέλισσον μὲν ἄπειρον λέγειν τὸ ὄν, Παρμενίδην
 δὲ πεπερασμένον· κατὰ δὲ τὴν κατασκευὴν κοινὸν μὲν πάλιν αὐτοῖς τό τε
 ἀσυλλογίστως ἐρωτᾶν καὶ τὴ ψευδεῖς λαμβάνειν προτάσεις· ἴδιον δὲ αὐταὶ αἱ
 30 προτάσεις, αἷς ἑκάτερος αὐτῶν ἐχρήσατο· οὐ γὰρ διὰ τῶν αὐτῶν ἄμφω τὰς

1 τὰ (ante πάντα) om. DE πάντα in litura D 2 εἰρημένον (sed corr.) E¹
 τῶν πάντων F 3 τὰ πάντα DE: πάντα aF 5 ἀλλήλοις om. E οἶον folio
 verso iter. F 6 μὲν] μέντοι D ταυτὰ a τὰ (post τοῦ) om. F 7 post
 ἐστὶ vi fere litterae erasae F 8 εἰς δ' ὅ] εἰ ὡς D 9 ἢ] immo καὶ 11 τινα
 om. aF λαμβάνειν E 13 τῷ aF: om. DE ὡς om. a εἶδος] εἰκός F
 14 τὸ DE: τῷ a: τοῦ F 15 λέγοι coni. Torstrik 18 καὶ ἄλλα πολλά om. a
 ὡς] ὅς a 19 λέγει ut vid. E ἢ φυσικῇ E 20 τι λέγει om. E. cf. p. 104, l. 10
 21 καὶ (post ὕλη) DE: om. aF 22 ἔστι a φησὶ Melissus § 19 cf. Simpl.
 de caelo p. 250^b17 Karst. (Aristot. schol. ed. Brand. p. 509^b41) 23 lemma
 plenius habet (οἷτινες pro εἷτινες varians) F¹: καὶ—τῶν λόγων iterat F² 26 post
 τὰ δὲ add. ἐστὶν aF ἐν καὶ τὸ ὄν καὶ τὸ ἀκίνητον aF 27 ἴδια E 29 ἴδια F
 αὐταὶ D

ἀποδείξεις πεποιήνται. καὶ τῆς ἀντιλογίας οὖν τῆς πρὸς αὐτοὺς τὰ μὲν κατὰ 25^r
 τὸν αὐτὸν τρόπον γενήσεται, τὰ δὲ κατὰ ἄλλον καὶ ἄλλον. ὅσα μὲν γὰρ
 καθόλου ἀναιρετικά ἐρρήθη τοῦ ἔν εἶναι τὸ ὄν, ταῦτα ὁμοίως πρὸς ἐκάτερον
 εἴρηται, ὡσπερ καὶ ὅτι παρ' ἀμφοτέροις ὁ λόγος ἡμάρτηται καὶ ὅτι ψευδῆ 10
 5 λαμβάνει καὶ ὅτι οὐ συμπεραίνει· καὶ γὰρ καὶ τοῦτο κοινῶς ἐπῆχται πρὸς
 λύσιν· ὅσα δὲ πρὸς τὰς οἰκείας ἐκατέρου προτάσεις λέγεται, ταῦτα ἰδίᾳ πρὸς
 ἐκάτερον ὑπαντᾷ. καὶ καθὼ δὲ ἐν τῇ δόξῃ διαφέρονται τοῦ μὲν ἄπειρον
 τοῦ δὲ πεπερασμένον λέγοντος τὸ ὄν, καὶ κατὰ τοῦτο διαφόρους τὰς ἀντι-
 λογίας ἀνάγκη γίνεσθαι.

10 p. 186^a24 Ψευδῆς μὲν ἤ ἀπλῶς λαμβάνει τὸ ὄν λέγεσθαι.

15

Τὸν Παρμενίδου λόγον, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος ἱστορεῖ, ὁ μὲν Θεόφραστος οὕτως
 ἐκτίθεται ἐν τῷ πρώτῳ τῆς Φυσικῆς ἱστορίας “τὸ παρὰ τὸ ὄν οὐκ ὄν· τὸ οὐκ
 ὄν οὐδέν· ἐν ἄρα τὸ ὄν”, Εὐδόημος δὲ οὕτως “τὸ παρὰ τὸ ὄν οὐκ ὄν, ἀλλὰ καὶ
 μοναχῶς λέγεται τὸ ὄν· ἐν ἄρα τὸ ὄν.” τοῦτο δὲ εἰ μὲν ἀλλαχῶς που γέγραφεν
 15 οὕτως σαφῶς Εὐδόημος, οὐκ ἔχω λέγειν· ἐν δὲ τοῖς Φυσικοῖς περὶ Παρμενίδου
 τάδε γράφει, ἐξ ὧν ἴσως συναγαγεῖν τὸ εἰρημένον δυνατόν· “Παρμενίδης δὲ 20
 οὐ φαίνεται δεικνύνειν ὅτι ἐν τὸ ὄν, οὐδὲ εἴ τις αὐτῷ συγχωρήσειε μοναχῶς λέ-
 γεσθαι τὸ ὄν, εἰ μὴ τὸ ἐν τῷ τί κατηγορούμενον ἐκάστου ὡσπερ τῶν ἀνθρώπων
 ὁ ἀνθρωπος. καὶ ἀποδιδομένων τῶν λόγων καθ' ἕκαστον ἐνουπάξει ὁ τοῦ ὄντος
 20 λόγος ἐν ἅπασιν εἶς καὶ ὁ αὐτὸς ὡσπερ καὶ ὁ τοῦ ζῆφου ἐν τοῖς ζῆφοις.
 ὡσπερ δὲ εἰ πάντα εἶη τὰ ὄντα καλὰ καὶ μὴθὲν εἶη λαβεῖν ὁ οὐκ ἔστι κα-
 λόν, καλὰ μὲν ἔσται πάντα, οὐ μὴν ἐν γε τὸ καλὸν ἀλλὰ πολλά (τὸ μὲν γὰρ
 χρῶμα καλὸν ἔσται τὸ δὲ ἐπιτήδευμα τὸ δὲ ὀπιδήποτε), οὕτω δὴ καὶ ὄντα 25
 μὲν πάντα ἔσται, ἀλλ' οὐκ ἐν οὐδὲ τὸ αὐτό· ἕτερον μὲν γὰρ τὸ ὕδωρ, ἄλλο
 25 δὲ τὸ πῦρ. Παρμενίδου μὲν οὖν ἀγασθείη τις ἀναξιόπιστοις ἀκολουθήσαντος
 λόγοις καὶ ὑπὸ τοιοῦτων ἀπατηθέντος, ἃ οὕτω τότε διεσαφεῖτο (οὔτε γὰρ τὸ
 πολλαχῶς ἔλεγεν οὐδεῖς, ἀλλὰ Πλάτων πρῶτος τὸ δισσὸν εἰσήγαγεν, οὔτε τὸ καθ'

3 ἐρρήθη F 4 ἀμφοτέροις aF: ἀμφοτέρα DE 6 ἰδία E: ἴδια aDF 10 ψευδεῖς
 DF ἤ] εἰ F λέγεσθαι F: continuant errore ξως τοῦ DE 11 τὸν Παρμενίδου
 λόγον (post ἕως τοῦ adnexa) DE: om. aF ὁ (post ὡς) om. E Θεόφραστος Physic.
 opin. fr. 7 (Doxogr. p. 483, 8) 13 Εὐδόημος fr. 11 (p. 21, 7 Sp.). 15 οὕτως σαφῶς
 E: οὕτω σαφῶς D: οὕτως ἀσαφῶς aF 15 ὁ εὐδόημος aF ἐν τοῖς φυσικοῖς δὲ a
 16 συνάγειν aF 18 εἰ μὴ (ὅτι ἐν) τὸ ἐν τῷ τί temptabat Torstrik ὡσπερ — ἀν-
 θρωπος glossema opinabatur Torstrik 19 ἀποδιδομένων γὰρ (om. καὶ) malebat
 Torstrik 20 αὐτὸς (ὧν) coniciebat Torstrik ὁ (ante τοῦ ζῆφου) ad: om. F: super-
 scripsit E¹ 21 ὡσπερ δὲ] ὡς γὰρ infra 118, 11 sed cf. p. 121, 13 22 ἔσται]
 ἔστι D 23 δὴ a: δὲ D: δὲ δὴ EF. cf. Bonitz Arist. Stud. II 43 24 ταυτὸ aF
 25 οὖν sic etiam p. 120, 6: οὐκ ἂν post οὖν Eudemo restituendum ἀναξιόπιστοις F:
 ἂν ἀξιόπιστοις DE: ἂν ἀναξιόπιστοις a 26 οὕτω τότε aDE: οὔποτε F διεσαφεῖτο
 DE ut infra p. 120, 8: διεσασάφητο F (διεσασάφητο idem p. 120, 8) sed cf. ἔλεγεν proximum
 et p. 133, 28 ἐζητεῖτο 27 πολλαχῶς (ὄν) et συμβεβηχὸς (ὄν) (p. 116, 1) temptabat Karsten
 Parmenid. p. 163⁵³

αὐτὸ καὶ κατὰ συμβεβηκός)· φαίνεται τε ὑπὸ τούτων διαφυσθῆναι. ταῦτα δὲ 25
 ἐκ τῶν λόγων καὶ ἐκ τῶν ἀντιλογιῶν ἐθεωρήθη καὶ τὸ συλλογίζεσθαι· οὐ γὰρ 30
 συνεχωρεῖτο, εἰ μὴ φαίνοντο ἀναγκαῖον· οἱ δὲ πρότερον ἀναποδείκτως ἀπεφαί-
 νοντο'. καὶ μέχρι τούτου τὰ περὶ Παρμενίδου προαγαγῶν ἐπὶ Ἀναξαγόραν
 5 μετέβη.

Πορφύριος δὲ καὶ αὐτὸς τὰ μὲν ἐκ τῶν Παρμενιδείων ἐπῶν ὡς οἶμαι
 τὰ δὲ ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους καὶ ὧν ἂν τις πιθανῶς ἐκιδέσθαι τὴν Παρμενίδου
 δόξαν βουλόμενος εἴποι γράφει ταῦτα· ἔχει δὲ αὐτοῦ ὁ λόγος οὕτως· "εἴ τι
 παρὰ τὸ λευκὸν ἐστίν, ἐκεῖνο οὐ λευκὸν ἐστίν, καὶ εἴ τι παρὰ τὸ ἀγαθὸν
 10 ἐστίν, ἐκεῖνο οὐκ ἀγαθὸν ἐστίν, καὶ εἴ τι παρὰ τὸ ὄν ἐστίν, ἐκεῖνο οὐκ ὄν ἐστι. 35
 τὸ δὲ οὐκ ὄν οὐδέν· τὸ ὄν ἄρα μόνον ἐστίν· ἔν ἄρα τὸ ὄν. καὶ γὰρ εἰ
 μὴ ἔν ἐστίν ἀλλὰ πλείω τὰ ὄντα, ἦτοι τῶ εἶναι διοίσει ἀλλήλων ἢ τῶ μὴ
 εἶναι· ἀλλ' οὔτε τῶ εἶναι διαφέρει ἂν (κατὰ γὰρ αὐτὸ τὸ εἶναι ὁμοιά ἐστι,
 καὶ τὰ ὁμοια ἢ ὁμοια ἀδιάφορα καὶ οὐχ ἕτερα τυγχάνει ὄντα, τὰ δὲ μὴ
 15 ἕτερα ἔν ἐστίν) οὔτε τῶ μὴ εἶναι· τὰ γὰρ διαφέροντα πρότερον εἶναι δεῖ, τὰ
 δὲ μὴ ὄντα οὐδὲν διαφέρει ἀλλήλων· εἰ τίνων πλείω φησὶν ὑποτιθέμενα μήτε
 τῶ εἶναι μήτε τῶ μὴ εἶναι διαφέρειν οἶόν τε καὶ ἕτερα εἶναι ἀλλήλων, 40
 ὁ γὰρ ὡς ἔν πάντα ἐστίν καὶ τοῦτο ἀγένητόν τε καὶ ἀφθαρτόν". ὁ μὲντοι
 Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς ἐξῆς ἔοικεν οὕτω πως ἀπορημημονεύειν τοῦ Παρμενιδείου
 20 λόγου· εἰ ἔν σημαίνει τὸ ὄν καὶ μὴ οἶόν τε εἶναι ἅμα τὴν ἀντίφασιν, οὐκ
 ἐστίν οὐδὲν μὴ ὄν. ταῦτόν δὲ καὶ οὕτως ἐνοεῖ τοῖς προτέροις. εἰ γὰρ ἔν ση-
 μαίνει τὸ ὄν, τὸ παρ' ἐκεῖνο οὐκ ὄν καὶ οὐδὲν ἐστίν. καὶ εἰ μὴ συνυπάρχει
 ἢ ἀντίφασιν, ὥστε ταῦτόν καὶ ὄν ἅμα καὶ οὐκ ὄν εἶναι, ὁ γὰρ ὅτι τὸ παρὰ
 τὸ ὄν οὐκ ὄν ἐστίν καὶ τὸ οὐκ ὄν οὐδέν. 45

25 Εἰ δὲ τις ἐπιθυμῆ καὶ αὐτοῦ τοῦ Παρμενίδου ταύτας λέγοντος ἀκοῦσαι
 τὰς προτάσεις, τὴν μὲν τὸ 'παρὰ τὸ ὄν οὐκ ὄν καὶ οὐδέν' λέγουσαν, ἦτις ἡ
 αὐτὴ ἐστίν τῇ τὸ ὄν μοναχῶς λέγεσθαι, εὐρήσει ἐν ἐκείνοις τοῖς ἔπεσιν·

ἡ μὲν ὅπως ἐστίν τε καὶ ὡς οὐκ ἐστίν μὴ εἶναι
 30 πειθοῦς ἐστίν κέλυστος (ἀληθείη γὰρ ὑπερθεῖ),
 ἡ δ' ὡς οὐκ ἐστίν τε καὶ ὡς χρεῶν ἐστίν μὴ εἶναι
 τὴν δὴ τοι φράζω παναπευθέα ἔμμεν ἀταρπόν.
 οὔτε γὰρ ἂν γνοίης τό γε μὴ ἔόν (οὐ γὰρ ἀνυστόν)

1 φαίνεται τε hoc loco libri: φαίνεται δὲ p. 120, 10 διαφυσθῆεις malebat Torstrik
 2 ἀντιλογιῶν (ex cod. sui D ad p. 120, 11 varietate) Brandis καὶ τὸ συλλογιστικόν
 p. 120, 11 3 πρότερον a 4 παρμενιδῆν a 6 οἶμαι (λαβῶν) conl. Torstrik
 8 ἔχει — οὕτως suspectabat Torstrik ὁ λόγος αὐτοῦ D εἴ τι] ἔτι F 9 καὶ
 (ante εἴ τι) om. a περὶ (comp.) τὸ ἀγαθόν E 10 οὐκ ἐστίν ἀγαθόν D περὶ
 (comp.) τὸ ὄν E 12 ἔν ἐστίν] ἐν εἴη malebat Torstrik πλείω τὰ] πλείστα DE
 13 οὔτε τῶ aF: οὔτε τὸ DE 17 τὸ εἶναι E 18 τε om. a 20 ἅμα εἶναι
 aF οὐκ ἐστίν F 22 συνυπάρχει E 23 παρὰ τὸ] παρ' αὐτὸ F 26 μὲν
 τὸ D: μὲν (om. τὸ) aEF 27 ἔπεσιν Parm. vv. 35—40 K., 45—50 St. 28 ἡμὲν a
 ἐστίν hic et 30 Stein 31 παναπευθέα aEF (cf. Hom. γ 88): παραπευθέα D: πανα-
 πευθέα Proclus: παναπειθῆ Stein ἔμμεν' DF: ἔμμεναι aE 32 ἂν om. F ἀνυστόν
 libri cf. Emped. 49 St. (Herm. xv 162): ἐφικτόν Proclus

οὔτε φράσαις.

25^r

ὅτι δὲ ἡ ἀντίφρασις οὐ συναληθεύει, δι' ἐκείνων λέγει τῶν ἐπιῶν, δι' ὧν 50
μέμφεται τοῖς εἰς ταῦτο συνάγουσι τὰ ἀντικείμενα. εἰπὼν γάρ

ἔστι γὰρ εἶναι,

5 μῆδὲν δ' οὐκ ἔστι, τὰ γ' ἐγὼ φράζεσθαι ἄνωγα,
πρώτης γὰρ σ' ἀφ' ὁδοῦ ταύτης διζήσεις (εἰρήω),

(ἐπάγει)

αὐτὰρ ἔπειτ' ἀπὸ τῆς, ἣν δὴ βροτοὶ εἰδότες οὐδὲν

πλάττονται δίκρανοι· ἀμηχανίη γὰρ ἐν αὐτῶν

10 στηθεσιν ἰθύνει πλακτὸν νόον. οἱ δὲ φοροῦνται

κωφοὶ ἡμῶς τυφλοὶ τε τεθηπότες ἄκριτα φῶλα.

οἷς τὸ πέλειν τε καὶ οὐκ εἶναι ταῦτον νενόμισται

καὶ ταῦτόν, πάντων δὲ παλίντροπὸς ἔστι κέλευθος.

25^v

Τούτου δὴ τοῦ λόγου πρώτων μὲν τὸ ψεῦδος ἐλέγχει τῶν προτάσεων ὁ

15 Ἀριστοτέλης, εἶτα τὸ ἀσυλλόγιστον. καὶ ψεύδεσθαι μὲν φησιν ὅτι μοναχῶς

λαμβάνει τὸ ὄν λεγόμενον πολλαχῶς. καθ' ἧσους ἐν κατηγορίαις ἐπιθέδεται

τρόπου λεγόμενον. τὸ γὰρ 'εἴ τι παρὰ τὸ ὄν ἔστιν, ἐκεῖνο οὐκ ὄν ἔστιν'

εἰ μοναχῶς ἐλέγξοτο τὸ ὄν, ἴσως ὁρθῶς ἂν ἐλέγξοτο, ἐπὶ δὲ τῶν πολλαχῶς

λεγομένων οὐκέτι· οἷον εἰ λέγοι τις· εἴ τι παρὰ τὸν καρκίνον ἔστιν, ἐκεῖνο οὐ 5

20 καρκίνος ἐστί· πεισάμεθα γὰρ τὸ παρὰ ποῖον καρκίνον. ὁ μὲν γὰρ παρὰ

τὸν ἔνυδρον καρκίνον οὐράνιος καρκίνος ἔστιν ἢ ὁ τοῦ χαλκῆος· καὶ ὁ παρὰ

τὸν οὐράνιον δὲ ἄλλο τι εἶδος καρκίνου οὐ κωλύεται εἶναι· ὁμοίως δὲ καὶ

εἴ τι παρὰ τὸ ὄν ἔστιν, οἷον εἰ παρὰ τὴν οὐσίαν, ἐκεῖνο οὐκ οὐσία μὲν,

ποιότης μέντοι γε ἢ ποσότης εἶναι οὐ κωλύεται, καὶ εἴ τι παρὰ τὴν ποιό-

25 τητα, οὐ ποιότης, οὐσία μέντοι γε ἢ ποσότης. καὶ οὕτως οὐδὲν κωλύει

πολλὰ εἶναι τὰ ὄντα, καὶ αὐτὸ γε τὸ ὄν οὐκ ὄν εἶναι, ἀλλ' οὐχὶ τὰ ἀντι-

30 κείμενα. Σωκράτης γὰρ ἄνθρωπος μὲν ἔστιν, ἵππος δὲ οὐ, καὶ οὐσία

μὲν, ποιότης δὲ οὐ. καὶ ἄλλως δὲ ἄτοπον τὸ λῆμμα. τὸ γὰρ 'εἴ τι παρὰ

τὸ ὄν ἔστιν, οὐκ ὄν ἔστιν' ἅμα διδόντων ἔστιν εἶναι τι τὸ αὐτὸ καὶ μὴ

30 εἶναι· τοῦτο δὲ ἐπὶ τοῦ καθ' αὐτὸ λεγομένου εἶναι ἄτοπον. εἴ τις δὲ οὕτω

προσφέρει τὴν πρώτην πρότασιν ὡς πολλαχῶς τοῦ ὄντος λεγομένου. αὕτη

μὲν ἀληθὴς ἔσται, ἢ μέντοι ἐφεξῆς αὐτῇ οὐκέτι ἀληθὴς ἢ λέγουσα τὸ οὐκ

2 ἢ (post δὲ) supra add. D¹ 3 ταυτὸ E: αὐτὸ D: αὐτόν F: ταυτόν a εἰπὼν vv.
43—45 K., 51—53 St. 5 μῆδὲν δ' a cf. p. 86, 28; μῆ δὲ οἶδ' D: μῆ δέοι δ' E: μῆ
δὲ οἶδ' F ἔστι DEF: εἶναι a τὰ γ' ἐγὼ D: τὰ γε F: τοῦ ἐγὼ E: τὰ σε a: τὰ
σ' ἐγὼ recte Parmenidī Bergk (de Emped. prooem. p. 27) reddidit 6 σ' DEF:
om. a post διζήσεις supplevi εἰρήω, ἐπάγει: εἰρηγε νόημα ἐπάγει supplevit a ex
p. 78, 6 8 αὐτὰρ κτλ. vv. 46—51 K., 54—59 St. 9 πλάττονται DEF: πλά-
ζονται a ἀμηχανίη D 10 πλακτὸν DF¹ νόον] νόμον E 11 ὅμως
EF τε om. F 12 οἷς — καὶ ταυτὸν cf. p. 78, 3 17 τόπους E 18 ἐπὶ
aE: ἐπεὶ DF 19 λέγει a 21 χαλκῆος a 24 μέντοι γε DE: δὲ aF
27 γὰρ E: μὲν γὰρ aDF μὲν (ante ἔστιν) DEF: om. a 28 οὐ DE: οὐκ F: οὐκ
ἔστι a καὶ ἄλλως] καλῶς F 30 εἶναι om. a 31 ὡς] εἰ E αὕτη E
32 ἢ δὲ λέγουσα E

ὄν οὐδέν· ἴσον γάρ ἐστι τοῦτο τῷ 'τὸ παρὰ τὴν οὐσίαν οὐδέν ἐστι', καίτοι 25^ο
 πολλῶν ὄντων ἃ οὐκ εἰσὶν οὐσίαι. οὕτως μὲν οὖν αἱ κατὰ Θεόφραστον 15
 προτάσεις ὡς ψευδεῖς οὐσαι διελέγχονται· ὡς δὲ ἀσυμπέραντοι, ὅτι τὸ μὲν
 ἀκολούθως ἐπαγόμενον συμπέρασμα ἦν 'τὸ παρὰ τὸ ὄν οὐδέν'. ὁ δὲ ἐπι-
 5 γαγεν 'ἐν ἄρα τὸ ὄν'. κἄν μοναχῶς δὲ τις ὑπόθῃται τὸ ὄν λέγεσθαι, ὡς
 μνημονεύει Εὐδόημος, ψευδὸς καὶ οὕτως λαμβάνει· οὐ γὰρ μοναχῶς τὸ ὄν,
 εἴ γε δεκαχῶς. ἔπειτα οὐδὲ οὕτως συμπεραίνει ὅτι ἐν τὸ ὄν. κἄν ὑπόθῃ-
 10 ται δὲ τις μὴδὲν ἄλλο παρὰ τὴν οὐσίαν εἶναι, οὐδὲν κωλύει οὐσίας μὲν 20
 εἶναι μόνας, πολλὰς δὲ ταύτας, ὅπερ καὶ ὁ Εὐδόημος ἐδήλωσε διὰ τοῦ
 "οὐδὲ εἴ τις αὐτῷ συγχωρήσει μοναχῶς λέγεσθαι τὸ ὄν" καὶ τὸ ἐξῆς
 "ὡς γὰρ εἰ πάντα τὰ ὄντα καλὰ εἶη καὶ μὴδὲν εἶη λαβεῖν ὃ οὐκ ἔστι
 καλόν, καλὰ μὲν ἔσται πάντα, οὐ μὴν ἔν γε τὸ καλόν ἀλλὰ πολλὰ (τὸ μὲν
 γὰρ χρῶμα καλόν ἔσται τὸ δὲ ἐπιτίθειμα τὸ δὲ ὀτιδῆποτε)", τὸ δὲ αὐτὸ
 15 ἀλλ' οὐχ ἔν οὐδὲ τὸ αὐτό"· καὶ ψευδὴς ἢ ἐπιφορὰ ἢ λέγουσα 'ἐν ἄρα τὸ 25
 ὄν' καὶ οὐκ ἐκ τῶν κειμένων συνηγμένη. κἄν γὰρ μοναχῶς τὸ ὄν, οὐκ
 ἤδη ἐν τὸ ὄν· μοναχῶς γὰρ λέγεται καὶ γένει καὶ εἶδει· ἑκατέρως δὲ
 πολλὰ. καὶ συμβήσεται τὸ ἐπὶ τοῦ κατὰ τὸ καλόν παραδείγματος ὑπὸ τοῦ
 Εὐδόημου εἰρημένον "ὅτι καλὰ μὲν ἔσται πάντα, οὐ μὴν ἔν τὸ καλόν" τῷ
 20 ἀριθμῷ· τὰ γὰρ τῷ λόγῳ ἔν οὐκ ἤδη καὶ τῷ ἀριθμῷ ἔν. τὰ δὲ αὐτὰ
 ἐπὶ τοῦ λευκοῦ συνηγάγεν ὁ Ἀριστοτέλης. εἰ δὲ τις λέγει μὴ τῷ ἀριθμῷ
 συναγεῖν ἐν τὸ ὄν, ἀλλὰ τῷ εἶδει ἢ τῷ γένει, οὗτος αὐτόθεν ὁμολογεῖ 30
 πολλὰ λέγειν τὰ ὄντα τῷ ἀριθμῷ· τὰ δὲ κατὰ γένος ἐν καὶ τῷ λόγῳ
 πολλὰ ἔστιν. εἰ δὲ οὕτως ἐν τὸ ὄν λέγουσι, πῶς ἔτι διὰ τὸ ἐν εἶναι ἀ-
 25 νητον ἐρούσιν:

p. 186^a25 Ἀσυμπέραντος δέ, ὅτι εἰ μόναι τὰ λευκὰ ληφθεῖη.

Κἄν συγχωρήσῃ τις αὐτῷ, φησὶν, τὸ ὄν μὴ πολλαχῶς λέγεσθαι ἀλλὰ
 μοναχῶς, ὡς εἶναι τὴν πρότασιν ἀληθῆ τὴν λέγουσαν 'τὸ παρὰ τὸ ὄν οὐκ
 ὄν', σημαίνει δὲ ἐν τὸ ὄν, οὐδὲ οὕτως ἐν τῷ ἀριθμῷ συναγεται τὸ ὄν.
 30 τὸ γὰρ συναγόμενον ἔστιν ὅτι 'τὸ παρὰ τὸ ὄν οὐδὲν εἰ οὐχ ἔν'. εἰ δὲ τις

1 τὸ om. DE 2 ἃ — οὐσίαι om. aF 3 ὡς DE: om. aF 5 ἄρα] παρὰ E
 6 ὁ εὐδοημος aF. cf. p. 115, 17 οὗτος DE: οὕτως F: οὕτω a 7 ἐν] aF: τὸ ἐν DE
 9 ὥσπερ a 10 οὐδὲ κτλ. cf. p. 115, 17 συγχωρήσει D: συγχωρήσειν E: συγχω-
 ρήσει aF τὸ] τοῦ conl. Torstrick ἐξῆς δὲ a 11 ὡς γάρ] p. 115, 21 et 121, 13
 ὥσπερ δὲ λαβεῖν ὃ οὐκ ἔστι iteravit E 14 λευκοῦ p. 186^a27 ὁ post εἰδείξεν
 om. E 15 οὐχ ἔν] οὐχ ὡσαύτως F οὐδὲ τι αὐτό E 16 συγκαίμενη D 18 τὸ
 ἐπὶ om. F κατὰ add. F² 21 ὁ om. F λέγει E 22 συναγεῖν DF:
 συναγεῖ E: συναγαγεῖν a οὕτως αὐτόθεν E: οὕτως αὐτόθεν οὗτος D: αὐτόθεν οὗτος aF²
 aF 23 πολλὰ λέγειν ὁμολογεῖ D δὲ] fort. γὰρ 26 ἀσυμπέραστος a post
 ληφθεῖη uhl. ἕως τοῦ E 27 συγχωρήσει aF αὐτό D φησὶν αὐτῷ aF
 29 σημαίνει E: nonne σημαίνει? οὐδὲ — τὸ ὄν om. E post οὕτως addebat ὡς Torstrick
 sed cf. p. 119, 9 30 εἰ οὐχ ἔν DEF: ἢ οὐχ ἔν a: εἰ οὐκ ὄν volebat Torstrick

τὸ ἀντίστροφον τούτων βούλεται συναγαγεῖν ὡς ἐπόμενον τῷ συναγομένῳ, 25^v
 ἕπερ ὁσκέϊ πρσιεῖν ὁ Παρμενίδης, ἐπειδὴ σὺν ἀντιθέσει ἢ ἀντιστροφῇ, τὸ 40
 συναγομένον ἔσται 'τὸ ἐν ἄρα ὄν'. εἰ γὰρ ἡ ἀκολουθία ἦν 'τὸ παρὰ τὸ
 ὄν, τουτέστι τὸ μὴ ὄν, οὐχ ἔν', γίνεται ἐκ τῆς ἀντιστροφῆς 'τὸ ἐν ἄρα
 5 ὄν'. ἕπερ ἄλλο ἐστὶ τοῦ 'τὸ ὄν ἐν ἡ ἐν τὸ ὄν'. αὐτὸς δὲ ἐπὶ τοῦ λευκοῦ
 δεῖκνυσι τὸ ἀσυμπεράντων νῦν μὲν ὡς συμβεβηκός τι λαμβάνων τὸ ὄν, μετ'
 ὀλίγον δὲ ὡς οὐσίαν, καὶ καθ' ἑκάτερον δεικνύς μὴ δυνάμενον ἐν εἶναι τὸ
 ὄν. εἰ γὰρ μόνον εἶη τὸ λευκὸν καὶ μηδὲν ἄλλο, ὡς πᾶν τὸ παρὰ τὸ λευκὸν
 μὴ ὄν εἶναι καὶ τὸ μὴ ὄν μηδέν, οὐδὲ οὕτως ἐν τῷ ἀριθμῷ δεῖκνυται
 10 τὸ λευκόν, ἀλλ' εἴπερ ἄρα, ἡ τῷ γένει ἡ τῷ εἶδει, ἕπερ καὶ πολλὰ ἐστίν. 45
 ὅτι δὲ οὐκ ἔστιν ἐν τῷ ἀριθμῷ, δεῖκνυσι ὑπομνηστικῶν τῆς προληφθείσης
 τοῦ ταιούτου ἐνὸς διαιρέσεως. εἰ γὰρ ἦν ἐν τῷ ἀριθμῷ, ἡ ὡς συνεχῆς
 ἔμελλεν εἶναι ἐν ἡ ὡς ἀδιαίρετον ἡ ὡς τῷ λόγῳ τὸ αὐτό. ἀλλ' οὔτε ὡς
 συνεχῆς ἀνάγκη ἐν εἶναι· δύναται γὰρ πολλὰ εἶναι καὶ διωρισμένα τὰ
 15 λευκὰ τούτων κειμένων τῶν προτάσεων. οὐδὲ γὰρ τῇ συνεχείᾳ ἐν λευκόν
 ἐστὶ χιῶν καὶ κύκνος καὶ ψιμύθιον, ἀλλὰ διήρηται· καίτοι κἄν συνεχῆς
 τις αὐτὸ συγχωρήσῃ, πολλὰ δέδεικται τὸ συνεχῆς τῇ διαιρέσει. καὶ ἄλλως 50
 δὲ κἄν συνεχῆς τις εἶναι συγχωρήσῃ τὸ λευκόν, οὐκ ἔσται τῷ λόγῳ ἐν,
 ἕκαστον γὰρ τῶν λευκῶν ἰδίᾳ λαμβανόμενον διαιρεῖται εἰς τε τὸ ὑποκεί-
 20 μενον ὁ μετέχον λευκότητος λευκὸν λέγεται, καὶ εἰς αὐτὸ τὸ χροῶμα τὸ με-
 τεχόμενον. καὶ γὰρ καὶ τοῦτο λευκὸν λέγεται καὶ λευκὸν εἶναι καὶ εἶδος
 λευκότητος. καὶ ἔσται ἑκατέρου ἴδιος ὁ λόγος, τοῦ μὲν ὡς ὑποκειμένου,
 οἷον τοῦ κύκνου ὅτι ἐστὶ ζῆον ταιόνδε λελευκωμένον, τοῦ δὲ ὡς καθ' ὑπο-
 25 κειμένου ἡ ἐν ὑποκειμένῳ, ἑκατέρως | γὰρ ὑπ' αὐτοῦ λέγεται τὸ συμβε- 26^r
 βηκός, ὅτι ἐστὶ χροῶμα διακριτικὸν ὄψεως. ὥστε πολλὰ ἔσται τὰ λευκὰ
 καὶ μενούσης ἀληθοῦς τῆς λεγομένης προτάσεως 'παρὰ τὸ λευκὸν οὐδέν'.
 ἄλλος γὰρ ἑκατέρου λόγος, καίτοι λευκῶν ἀμφοῖν λεγομένων. καὶ οὐ δεῖ
 παραχθῆναι μὴ ἀναγκασθῶμεν ἕτερον τῷ λόγῳ λέγοντες τὸ συμβεβηκός
 παρὰ τὸ ὑποκείμενον χωριστὴν αὐτῷ δοῦναι τοῦ ὑποκειμένου τὴν ὑπόστασιν.
 30 οὐ γὰρ ἀνάγκη, ὧν ὁ λόγος ἕτερος, ταῦτα καὶ καθ' ὑπόστασιν ἀλλήλων
 κχωρισθῆναι. καὶ γὰρ τὰ συνυφιστάμενα ἀλλήλοις ἔχει λόγους οικείους, καὶ
 ἐπέρεισιν οικεῖαν δέχεται τῆς ψυχῆς, ὡς ἐπιφάνεια καὶ σῶμα. οὐδὲ γὰρ

- 1 τοῦτο E 2 ἡ] ἡ E 3 εἰ γὰρ ἡ E 4 γίνηται E 5 τοῦ τὸ] τοῦτο F
 6 συμβεβηκός τι] συμβεβηκόςτι D 7 ἕτερον E 8 τὸ (ante παρὰ) om. aF 9 ἐν]
 ἐν a 12 ὡς (ante συνεχῆς) om. D: πῶς F 13 ὡς (ante τῷ) om. F ὡς (ante
 συνεχῆς) D: om. aEF 14 ἐν D: ἦν aF et in lit. E 15 τούτων] τοῦ τῶν D¹F
 οὐδὲ γὰρ a: οὔτε γὰρ DE: om. F 16 ἐστὶν ἡ χ. D καὶ ὁ κύκνος D ψιμύθιον
 F¹: ψιμύθιον D: ψιμίθιον E¹ (ψιμύθιον E²): ψιμμύθιον aF² διώρηται ut vid. E¹
 κἄν συνεχ om. lac. relicta F 18 δὲ κἄν] δὲ ἄν καὶ D ἐστὶ D 19 λευκῶν]
 λε lacuna relicta F 21 καὶ (ante τοῦτο) om. a εἶδος] εἰ lac. rel. F 22 ὁ
 (ante λόγος) om. F 25 ὅτι ὥστε F 26 παρὰ ad: περὶ comp. E: ποτὲ F
 27 ἀμφοῖν aEF: ἀμφοτέρων D 29 τὴν aF: om. E: loc. obl. D 30 ὧν] ὧν E
 31 καὶ ἐπέρεισιν — ψυχῆς om. lac. rel. F

καθὸ χωριστόν, κατὰ τοῦτο λόγον οἰκεῖον ἔχει. τοῦτο δέ, φησί, Παρμενί- 26^r
 δης οὕτω εἴωρα, ὅτι δυνατόν τὰ τῆ ὑποστάσει ἐν ὄντα λόγους διαφόρους
 ἔχειν καὶ κατὰ τοῦτο πολλὰ εἶναι. καὶ οὐδὲν μὲν ἦν θαυμαστόν τοὺς
 κανόνας τῶν λόγων μήπω τότε διακεκρίσθαι. ἀλλὰ ὕστερον φωραθέντας ἐξ
 5 αὐτῶν τῶν πραγμάτων οὕτως ἐξενεχθῆναι πρὸς πλείονα συντελοῦντας 10
 ἀκρίβειαν· ὡς καὶ ὁ Εὐδόημος μαρτυρεῖ λέγων “Παρμενίδου μὲν οὖν ἀγα-
 στήει τις ἀναξιοπίστους ἀκολουθήσαντος λόγους καὶ ὑπὸ τοιούτων ἀπατηθέντας
 2 αὐτῶν τότε διασαφεῖτο. οὕτε γὰρ τὸ πολλαχῶς ἔλεγεν οὐδεὶς, ἀλλὰ
 Πλάτων πρῶτος τὸ δισσοῦν εἰσῆγαγεν, οὕτε τὸ καθ’ αὐτὸ καὶ κατὰ συμβε-
 10 βηχός· φαίνεται δὲ ὑπὸ τούτων διαψευσθῆναι. ταῦτα δὲ ἐκ τῶν λόγων καὶ
 τῶν ἀντιλογιῶν ἐθεωρήθη καὶ τὸ συλλογιστικόν. οὐ γὰρ συνεχωρεῖτο, εἰ
 μὴ φαίνοιτο ἀναγκαῖόν· οἱ δὲ πρότερον ἀναποδείκτως ἀπεφαίνοντο.” διὰ δὲ 15
 τὴν περὶ ταῦτα ἄνοιαν καὶ οἱ Μεγαρικοὶ κληθέντες φιλόσοφοι, λαβόντες
 ὡς ἐναργῆ πρότασιν ὅτι ὦν οἱ λόγοι ἕτεροι, ταῦτα ἕτερα ἔστι, καὶ ὅτι τὰ
 15 ἕτερα κεχώριστα ἀλλήλων. ἐδόκουν δεικνύουσι αὐτὴν αὐτοῦ κεχωρισμένον
 ἕκαστον. ἐπεὶ γὰρ ἄλλος μὲν λόγος Σωκράτους μουσικοῦ, ἄλλος δὲ
 Σωκράτους λευκοῦ, εἴη ἂν καὶ Σωκράτης αὐτὸς αὐτοῦ κεχωρισμένος.
 ὁῦλον δὲ ὅτι κατὰ μὲν τὸ ὑποκείμενον, καθ’ ὃ καὶ ἔστι Σωκράτης, ὁ
 αὐτός ἐστι, κατὰ δὲ τὰ συμβεβηκότα ἕτερος, ὥσπερ καὶ ἐν καὶ πολλὰ 20
 20 κατ’ ἄλλο καὶ ἄλλο. ὅτι μέντοι Παρμενίδης μάλιστα πάντων οὐκ
 ἠγνοεῖ τὴν τοιαύτην διαφορὰν ὁῦλον. εἰπερ ἐν λόγων τσσαυτα κατηγόρει
 αὐτοῦ. ἔστι γὰρ

οὐλον μονογενές τε καὶ ἀτρεμές ἡδ’ ἀγένητον

καὶ ἀκίνητον καὶ αἰδίον καὶ ἀδιαίρετον καὶ μυρία ἄλλα, ἅπερ διὰ τὴν ἀδιά-
 25 κριτον τούτων ἐκεῖ ἔνωσιν τῶν κατηγορηθέντων αὐτοῦ ἐν πάντα ἦν ὡς
 πάντων ἐνὶ αἰτίῳ τῶν μετ’ αὐτὸ διακριθέντων, ἀφ’ ὧν ἐπ’ ἐκεῖνο τὰς δια-
 κεκριμένας κατηγορίας ἀναφέρομεν. τὸν μέντοι κανόνα αὐτὸν οὐδαμοῦ Παρ- 25
 μενίδης ἐξήνεγκεν· οὐδὲ γὰρ ἦν οἰκεῖον τὸ κανονικὸν τοῦτο τῆς τῶν ἀρχαίων
 βραχυλογίας. ἀλλ’ ὁ μὲν Ἀριστοτέλης βιαιότερόν πως ἐβουλήθη καὶ ἐπὶ
 30 τοῦ αὐτοῦ τῆ ὑποστάσει, ὡς ἐπὶ τοῦ λευκοῦ σώματος, δεῖξαι, ὅτι τὸ λευκὸν
 πολλὰ ἔστι τῷ λόγῳ, τό τε ὡς ὑποκείμενον καὶ τὸ ὡς ἐν ὑποκειμένῳ.

1 τοῦτο δέ φησι — εἴωρα quasi lemma caeruleo pinxit F 3 μὲν om. aF
 4 μήπω τότε] μήποτε DE sed cf. p. 115, 26 φωραθέντας ὕστερον a 6 Εὐδόημος cf.
 p. 115, 25 οὖν om. D 7 ἂν τις α ἀναξιοπίστους aEF: αξιοπίστους D
 8 τότε om. F διασαφεῖτο DE: διασαφῆτο aF 9 πρῶτος DE¹F: πρῶτον aE²
 καὶ τὸ κατὰ aF 11 συλλογιστικῶν F¹: συλλογικῶν E 12 φαίνοι τὸ α οἱ δὲ]
 οὐδὲ E 14 ταῦτα] fort. ταῦτα αὐτά (vel καὶ αὐτά) Torstrik 15 διὰ τοῦ add.
 post ἐδόκουν F αὐτὸν E αὐτοῦ EF itemque v. 17 16 μὲν post γὰρ
 posuit E 21 ἐν om. F κατηγόρει E: (obl. loc.) D: κατηγορεῖ aF 23 οὐλον —
 ἀγένητον Parm. v. 59 K., 69 St. cf. p. 30, 2. 78, 13 ubi clauditur ἡδ’ ἀτέλεστον
 μονογενές D ἡδ’ aF: ἡδὲ D: ἡ δὲ E 26 ἐνὶ αἰτίῳ D: αἰτίῳ E: ἐν αἰτίῳ aF:
 τῷ ἐνός αἰτίου coni. Torstrik ὦν ἐπ’] ὦν ἐ in lac. om. F 27 κανόνα iterat E
 αὐτὸν aDE²F²: αὐτῶν E¹F¹ 28 τὸ κανονικὸν om. lac. rel. F 29 ὁ μὲν om.
 aF ἡβουλήθη E 30 ὑποστάσει D ἔσται D 31 ὑπερκειμένον D

καίτοι οὐδὲ ὄνομα τούτων τὸ αὐτό. τὸ γὰρ ὑποκειμένον λευκὸν οὐκ ἔστιν 26⁺
οὐδὲ λέγεται καθ' αὐτό, εἰ μὴ ὅτι σὺν τῇ λευκότητι ληφθῆ· ὥστε εἴπερ
ἄρα, τὸ αὐτὸ ὄνομά ἐστιν ἐν διαφόροις λόγοις, οὐχὶ τοῦ ὑποκειμένου καὶ 30
τοῦ ἐν ὑποκειμένῳ, ἀλλὰ τοῦ συναμφοτέρου, διότι καὶ τὸ μετέχον λευκὸν
5 λέγεται μετὰ τῆς μεθέξεως καὶ αὐτὸ τὸ χρῶμα τὸ μετεχόμενον. ἀριθμο-
λογουμένῳ δὲ οὐδὲ τούτων τὸ αὐτὸ ἐστιν ὄνομα, εἴπερ τὸ μὲν λευκόν, τὸ
δὲ λευκότης, καὶ τὸ μὲν ποιόν, τὸ δὲ ποιότης. διὸ καὶ ὀριζόμεθα τὴν μὲν
λευκότητα χρῶμα διακριτικὸν ὄψεως, τὸ δὲ λευκὸν σῶμα λευκότητος με-
τέχον. ταῦτα δὴ συνιδὼν ὡς ἔοικεν ὁ Εὐδόμηος οὐκ ἐβιάσατο ἐπὶ ταύτου
10 τῇ ὑποστάσει ἐνὸς δεῖξαι τὴν τῶν λόγων διαφορὰν, ἀλλ' ἐπὶ κοινῷ τινος 35
τοῦ καλοῦ τὴν δεῖξαι ἐποιήσατο πολλοῖς κατὰ λόγον διαφέρουσιν ἐφαρμό-
τοντος, ὥστε πάλιν τὸ δοκοῦν ἐν εἶναι τοῦτο κατὰ τὴν κοινότητα, πολλὰ
δὲ κατὰ τοὺς λόγους. γράφει δὲ οὕτως· “ὥσπερ δὲ εἰ πάντα εἴη τὰ ὄντα
καλὰ καὶ μηθὲν εἴη λαβεῖν ὃ οὐκ ἔστι καλόν, καλὰ μὲν ἔσται πάντα, οὐ
15 μὴν ἐν γε τὸ καλὸν ἀλλὰ πολλὰ (τόδε μὲν γὰρ χρῶμα καλὸν ἔσται. τόδε δὲ
ἐπιτήδευμα ἰατρῶν). οὕτω [δὲ] ὁ γὰρ καὶ ὄντα μὲν πάντα ἔσται. ἀλλ' οὐχ ἐν
οὐδὲ τὸ αὐτό· ἔπειτα μὲν γὰρ τὸ ὕδωρ. ἄλλο δὲ τὸ πῦρ.” ἴσως δὲ τοῦ- 10
τον παρηγήσατο τῆς ἀποδείξεως τὸν τρόπον Ἀριστοτέλης, διότι εἰ ὡς κοινὸν
ἐν ὑπετέθη τὸ ὄν, εἴτε ὡς γένος εἴτε ὡς εἶδος εἴτε ὡς ὁμώνυμος φωνή,
20 εὐθύς καὶ τὰ πολλὰ συνεισάγητο· τὸ γὰρ κοινὸν πλειόνων εἶναι κοινὸν
ἀνάγκη. διὸ καὶ ὡς ἀριθμῷ ἐν ὑποθέμενος, ἐπειδὴ τὸ τοιοῦτον ἐν ἧ
ὡς συνεχές ἐστιν ἐν ἧ ὡς τῷ λόγῳ τὸ αὐτὸ ἧ ὡς ἀδιαιρέτον, ἔδειξεν
ὅτι οὐτε ὡς συνεχές οὐτε ὡς τῷ λόγῳ τὸ αὐτό, τὸ δὲ ὡς ἀδιαιρέτον
ὡς ἐναργῶς ἀτοπον παρῆκεν εὐθύνειν, ὡς σωματικῷ πέρατος ὑποτεθέντος 45
25 τοῦ ἀδιαιρέτου.

p. 186 a 32 Ἀνάγκη δὴ λαβεῖν μὴ μόνον ἐν σημαίνειν τὸ ὄν, καθ'
οὗ ἂν κατηγορηθῆ, ἀλλὰ καὶ ὅπερ ὄν καὶ ὅπερ ἔν.

Δυνατὸν καὶ τὰ προσεχῶς εἰρημένα καὶ ταῦτα μὴ πρὸς Παρμενίδην 26⁺
λέγεσθαι μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς Μέλισσον. ἐπειδὴ γὰρ τῶν ὄντων τὰ μὲν

1 τοῦνομα a τούτο F 2 εἰ DE: ἐάν aF ὅτε] ὅτι D 3 τοῦ ἐν ὑποκει-
μένῳ καὶ τοῦ ὑποκειμένου aF 4 τὸ (post καὶ) om. F 5 λέξομεν F μετὰ τῆς
μεθέξεως deletat Torstrik 8 ὄψεως om. F 9 δὴ om. F συνιδὼν DE: οὖν
ιδὼν aF ὁ om. a ταύτου τῇ ὑποστάσει scripsi cf. p. 130, 28: τοῦ τῇ ὑποστάσει E:
τούτου ὑποστάσει D: ταυτη ὑποστάσει F: τοῦ ἐνὸς τῇ ὑποστάσει (om. ἐνὸς post ὑποστάσει) a
ἀπὸ aF 11 διαφέρουσιν D 12 πάλιν τὸ δοκοῦν DEF: τὸ δοκοῦν πάλιν a: conicio
πάντα δοκεῖν: πάλιν (post πολλά) transponebat Torstrik 13 δὲ] εἶναι a ὥσπερ
δὲ cf. p. 115, 21. 118, 11 τὰ ὄντα om. F 14 μὲν ἔστι F 15 τόδε
μὲν] τὸ μὲν supra p. 115, 22. 118, 12 ἔσται DE: ἐστί aF τόδε δὲ] supra τὸ δὲ
16 τὸ δὲ ἐπιτήδευμα supra δὴ a: δὲ δὴ EF (obl. loc. D) 17 τὸ (ante ὕδωρ)
om. a 18 τὸν τρόπον τῆς ἀποδείξεως aF εἰ iteravit F: om. E 19 ἐν deletat
Torstrik ὑπετέθη DF: ὑποτεθῆ E: ὑπετέθετο a 20 εὐθύς ἐν καὶ F 22 ἧ
ὡς ἀδιαιρέτον — τὸ αὐτό om. D 23 τὸ λόγῳ (sed corr.) F 26 λαβεῖν τοῖς λέγουσιν
ἐν τὸ ὄν εἶναι μὴ κτλ. a οὐ μόνον (om. ἐν) DE

οὕτως ἐστὶν ὡς συμβεβηκότα, τὰ δὲ ὡς ὑποκειμένα, οἷς τὰ συμβεβηκότα 26^v
 συμβέβηκε, καὶ ταῦτα οὐ μόνον τὰ αὐτὰ οὐκ ἔστιν ἀλλήλοις ἀλλὰ καὶ ὑπε-
 ναντία πῶς, τὸ τε καθ' αὐτὸ ὑφ' ἑστώσας καὶ τὸ ἐν ἄλλῃ τὸ εἶναι ἔχον,
 ἀνάγκη τὸ ἕτερον τούτων τὸ ὄν λέγειν ἢ τὸ συμβεβηκὸς ἢ τὸ τούτῳ ὑπο- 5
 5 κείμενον. διὸ καὶ ἀρχόμενος τῆς πρὸς αὐτοὺς ἀντιλογίας "ἀρχὴ δὲ οἰκειο-
 τάτη πασῶν, φησὶν, ἐπεὶ πολλαχῶς λέγεται τὸ ὄν, πῶς λέγουσιν οἱ λέ-
 γοντες ἐν εἶναι τὰ πάντα, πότερον οὐσίαν ἅπαντα ἢ πᾶσα ἢ ποιὰ". ὑποθέ-
 μενος οὖν πρότερον διὰ τοῦ λευκοῦ τὴν τοῦ συμβεβηκότητος φύσιν εἶναι τὸ
 ὄν, ἔδειξεν ὅτι κατὰ ταύτην τὴν ὑπόθεσιν οὐ δυνατόν ἐν εἶναι τὸ ὄν. ὦν
 10 μὲν γὰρ ἕτεροι οἱ λόγιοι, ταῦτα ἕτερα ἀλλήλων καὶ οὐχ ἐν ἀλλὰ πολλά.
 ἕτερος δὲ ὁ λόγος τοῦ τε συμβεβηκότητος καὶ ὃ τοῦτο συμβέβηκεν, εἰ καὶ 10
 ἀχώριστα ἀλλήλων. δεῖ δὲ εἶναι καὶ τὸ ὑποκείμενον, εἰ μέλλοι καὶ τὸ συμ-
 βεβηκὸς εἶναι· τοιαύτη γὰρ αὐτοῦ ἡ φύσις. ἀμφοῖν δὲ ὄντων οὐκ ἔστιν
 ἐν τὸ ὄν. καὶ τοῦτο μὲν δέδεικται πρότερον, προστίθησι δὲ καὶ τοιαύτην
 15 τοῦ αὐτοῦ νῦν ἀπόδειξιν. εἰ γὰρ τὸ συμβεβηκὸς ἐστὶ τὸ ὄν, ἐκείνο ὃ τοῦτο
 συμβέβηκε καὶ ὄν ἔσται καὶ οὐκ ὄν κατὰ τὸ αὐτό. καθόσον γὰρ συμβέ-
 βηκεν αὐτῷ τὸ ὄν ἕτερον ὄν τοῦ ὄντος, οὐκ ὄν ἐστὶ (μόνον γὰρ ἦν τὸ
 συμβεβηκὸς ὄν), πάλιν δὲ καθόσον αὐτῷ συμβέβηκε τὸ ὄν, κατὰ τοῦτο ὄν 15
 ἐστὶ· τὸ γὰρ ὑποκείμενόν τινι τὴν τοῦ συμβεβηκότητος αὐτῷ κατηγορίαν ἢ
 20 ὁμωνόμως ἢ παρωνόμως ἀναδέχεται. διὸ καὶ ὃ τὸ λευκὸν συμβέβηκε,
 τοῦτο λευκὸν φημεν, ὥστε καὶ ὃ τὸ ὄν τοῦτο ἔσται. ἔσται τι ἄρα τὸ ὄν
 καὶ οὐκ ὄν κατὰ ταυτὸν (διὰ γὰρ τὸ ὑποκείμενον εἶναι), ὕπερ ἄτοπον.
 ὥστε ἀδύνατον τὸ ὄν λέγειν τὸ συμβεβηκὸς. ἅμα δὲ καὶ ἄτοπον ἦν οὕτω
 κλεινοῖς ἀνδράσι ἐγκαλεῖν ὡς ἀγνοοῦσιν ὅτι τὸ συμβεβηκὸς συνεισάγει πάν-
 25 τως ἑαυτῷ καὶ ἄλλο τι ὃ συμβέβηκε. δεῖ τοίνυν ὑποθέσθαι τὸ ὄν λέγειν 20
 αὐτοὺς τὸ κυρίως ὄν καὶ μάλιστα ὄν, καὶ ὡς ἂν Πλάτων μὲν εἴποι τὸ αὐ-
 τόν, Ἀριστοτέλης δὲ τὸ ὕπερ ὄν· τοῦτο γὰρ αὐτῷ σημαίνει τὸ κυρίως ὄν
 καὶ μάλιστα ὄν, ὕπερ νομίζει τὴν οὐσίαν, ὡς καὶ καθ' ἑαυτὴν ὑφ' ἑστώσαν
 καὶ τοῖς ἄλλοις τοῦ εἶναι αἰτίαν. οὔτε οὖν τὸ ὄν ὡς συμβεβηκὸς εἰκὸς
 30 λέγειν αὐτοὺς οὔτε τὸ ἐν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὄν ὕπερ ὄν καὶ τὸ ἐν ὕπερ ἐν, καὶ
 τὸ συναμφοτέρον, εἰ τί ποτε εἴη, τοιοῦτον εἶναι, μὴ ἐτέρῳ τινὶ συμβεβηκὸς,
 ἀλλ' αὐτὸ καθ' αὐτὸ ὑφ' ἑστώσας.

Ὁ δὲ Ἀδραστος βουλόμενος δηλώσαι, τί σημαίνει τὸ ὕπερ ὄν, παρεξ- 25
 ἦλθε μὲν ὀλίγον τῶν προκειμένων· χρήσιμα δὲ ὄντα τὰ παρ' αὐτοῦ ῥη-

5 ἀρχὴ κατ. p. 185^a20

6 λέγεται] λέγουσι D

7 ἅπαντα DE: τὰ πάντα aF

11 ὁ (post δε) om. E

12 μέλλει coniecit Torstrik

13 ἡ φύσις αὐτοῦ D

ἔντων E (obl. D)

16 καὶ (post ἔσται) om. E

καθόσον DE: καθὼ μὲν F: καθόσον

μὲν a

17 ὄν (ante τοῦ) om. F

18 ὃ ἐν αὐτῷ F

21 τὸ (post ἄρα) om. a

22 κατὰ ταυτὸν a: καὶ κατ' αὐτὸν D: καὶ κατὰ ταυτὸν E: κατ' αὐτὸ F

διὰ] non

opus est scribere δεῖ ut v. 12

τὸ ὑποκείμενον δηλαδή a

24 συνάγει a

25 ὄν

ἐν λέγειν aE

26 μάλιστα τὸ ὄν a

αὐτὸ ὄν F

28 ὡς καὶ καὶ καθ' F

αὐτὴν a

30 ὕπερ ἐν (om. καὶ — ὕπερ ἐν) F

31 εἰ τί] ὃ τί a

32 ἑαυτὸ DF

33 τί

σημαίνει om. aF

θέντα, ὧν καὶ Πορφύριος ἐμνημόνευσε, κάλλιον οἶμαι μὴ παραδραμεῖν. 26^v
λέγει δὲ τῶν πραγμάτων ἀπάντων τὰ μὲν εἶναι ὑποκειμένα, τὰ δὲ τούτοις
ὑπάρχειν καθ' ὑποκειμένων αὐτῶν. κυρίως μὲν δὴ ὑποκεῖσθαι ἐκάστην
τῶν πρώτων οὐσιῶν, οἷον τὸν τινα ἄνθρωπον οἷον τὸν Σωκράτην, ἢ τόνδε
5 τὸν λίθον· κοινότερον δὲ πᾶν καθ' οὗ πέφυκεν ἕτερόν τι κατηγορεῖσθαι.
τὸ γὰρ τί λευκὸν καὶ ἢ τις γραμματικὴ καθ' αὐτὰ μὲν οὐδαμῶς ὑπόκειται, 30
ἀλλ' ἔστιν ἐν ὑποκειμένῳ, τὸ μὲν ἐν τῷδε τῷ σώματι, ἢ δὲ ἐν τῇδε τῇ
ψυχῇ· ὑποκειμένων μέντοι καὶ αὐτὰ λόγον ἔχει, ἐπειδὴν τοῦ μὲν τὸ λευκὸν
ἢ τὸ χρῶμα κατηγοροῦμεν. τῆς δὲ τὴν γραμματικὴν ἢ ἀπλῶς τὴν ἐπιστήμην.
10 ἀλλ' οὖν πάντων τῶν κατὰ τινων λεγομένων τὰ μὲν ὡς οἰκεία καὶ καθ' αὐτὸ
κατηγορεῖται τῶν ὑποκειμένων, τὰ δὲ ἔξωθεν πως καὶ ὡς συμβεβηκότα· καθ'
αὐτὸ μὲν καὶ οἰκείως ὅσα τὸ τί ἐστι καὶ τὴν οὐσίαν σημαίνει τῶν ὑποκειμένων,
οἷον οἱ ἄροι καὶ ὅσα συμπληρωτικὰ τῆς οὐσίας αὐτῶν ἐστι καὶ ἐν τοῖς ἄροις 35
παραλαμβάνεται, καθάπερ τὰ γένη καὶ αἱ διαφοραί· καὶ αὐτὰ δὲ τὰ εἶδη καὶ
15 τὰ ἴδια καὶ τὰ τοῖς ὀνόμασι μόνοις διαφέροντα, οἷον ἐπὶ τῶν πολυωνύμων.
ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις τρόπον τινα αὐτὸ ἕκαστον αὐτοῦ κατηγορεῖται καὶ συν-
ώνυμος αὐτοῦ γίνεται ἢ κατηγορία ἐπιδεχομένου τοῦ ὑποκειμένου τό τε ὄνομα
καὶ τὸν λόγον τοῦ κατηγορουμένου, ὥστε εἶναι καὶ λέγεσθαι τὸ ὑποκειμένον
ἕπερ τὸ κατηγορούμενον. Σωκράτης γὰρ ζῶον λογικὸν θνητὸν λέγεται καὶ 40
20 ἕπερ ζῶον λογικὸν θνητόν· καὶ πάλιν Σωκράτης ζῶον προσαγορεύεται καὶ
ἔστιν ἕπερ ζῶον καὶ ἕπερ λογικὸν καὶ ἄνθρωπος καὶ ἕπερ ἄνθρωπος. καὶ
ὁμοίως τὸ λευκόν, οἷον τὸ τουοῦ τοῦ κύκνου, λευκὸν λέγεται καὶ ἕπερ λευκόν,
καὶ χρῶμα διακριτικὸν ὄψεως καὶ ἕπερ χρῶμα διακριτικὸν ὄψεως. εἰ μέντοι
τὸ λευκὸν ὡς συμβεβηκὸς καὶ κατὰ συμβεβηκὸς ἐτέρου τινὸς κατηγορηθῆ
25 οἷον τοῦ ἱμάτιου, τὸ ἱμάτιον τοῦτο λευκὸν μὲν ῥηθήσεται, οὐκέτι δὲ καὶ
ἕπερ λευκόν· οὐ γὰρ ἂν εἴποι τις αὐτὸ χρῶμα διακριτικὸν ὄψεως. παρα- 45
πλησίως οὐδὲ ἐπ' ἄλλου τινὸς τῶν κατὰ συμβεβηκὸς κατηγορουμένων καὶ
'ἕπερ' ἔστι κατηγορεῖν. συμβεβηκε γὰρ Σωκράτει σιμῶ εἶναι καὶ καθέ-
ζεσθαι ἢ διαλέγεσθαι καὶ ἄλλα πλείω· ἀλλὰ σιμὸς μὲν λέγεται Σωκράτης,
30 σιμότης δὲ οὐ λέγεται οὐδὲ ἕπερ σιμότης· οὐ γὰρ ἐστὶ Σωκράτης κοιλότης
ἐν ῥινί. καὶ γραμματικὸς μὲν εἰ τύχοι λέγεται, οὐκ ἐπιδέχεται δὲ τὸν ἄρον
τῆς γραμματικῆς· οὐδέποτε γὰρ τὸ ὑποκειμένον ἐπιδέχεται τὸν τοῦ συμ-

1 ὁ πορφύριος a 3 ὑπάρχειν aF: ὑπάρ^χ (i. e. ὑπάρχει) E: ὑπάρχει D 8 post
ψυχῇ add. καὶ aF αὐτὴ (in litura, nescio unde corr.) D 14 εἶδη]
ἡδη D 16 ἐν] καὶ ἐν D 17 αὐτῷ D 18 λόγον DE cf. p. 124, 24: ἄρον aF
20 θνητόν DF: θνητόν λέγεται aE: θνητόν ἐστι putabat Torstrik 21 inter ἕπερ et
λογικόν litura asterisco expleta D ante καὶ ἄνθρωπος fortasse intercidit καὶ ἕπερ
θνητόν 22 οἷον τὸ τουοῦ — λέγεται om. F ἕπερ λευκόν] ἕπερ λέγεται libri: ἕπερ λευκόν
λέγεται a 23 εἰ μέντοι — ὄψεως (v. 26) bis scripsit F 24 καὶ κατὰ συμβεβηκὸς
om. F κατηγορηθείη Torstrik at cf. ad p. 102, 26. Adrastrī nimirum sententiae non
verba repetuntur 25 τὸ ἱμάτιον τοῦτο DEF: τὸ λευκόν, τοῦτο a 27 οὐδὲ] fort.
δ' οὐδὲ 28 ἕπερ ἐστὶ libri 30 οὐδὲ ἕπερ σιμότης om. F 31 δὲ (ante τὸν)
om. E 32 δέχεται F

βεβηκότος ἦρον οὐδὲ λέγεται ἕπερ τὸ συμβεβηκότος· ἐπιστῆσαι δὲ οἶμαι 26^v
 χρή, μήποτε ὡσπερ τὸ τοῦ συμβεβηκότος μετέχον οὐκ ἔστιν ἕπερ τὸ συμ- 50
 βεβηκότος, διότι ὁ γραμματικὸς οὐκ ἔστιν ἕπερ ἡ γραμματικῆ, οὕτω καὶ τὸ
 τῆς διαφορᾶς μετέχον οὐκ ἔστιν ἕπερ ἡ διαφορὰ· τὸ γὰρ λογικὸν οὐκ ἔστιν
 5 ἕπερ ἡ λογικότης, καὶ ὅλως τὸ παρωνύμως λεγόμενον οὐκ ἔστιν ἐκείνῳ ἀφ'
 οὗ παρωνόμασται. ὁ μέντοι ἀνθρωπὸς ἔστιν ἕπερ τὸ ζῶον, ὅτι οὐ παρω-
 νόμως λέγεται. "τῶν δὲ συμβεβηκότων, φησί, τὰ μὲν αἰεὶ πάρεστι τούτοις
 οἷς ἂν ἢ συμβεβηκότα, οἷον τὸ σιμὸν ἢ | τὸ βλαισόν· τὰ δὲ ὅτε μὲν πά- 27^r
 ρεστιν ὅτε δὲ οὐ, καθάπερ τὸ κοιμᾶσθαι ἢ περιπατεῖν καὶ ὅσα ἐνδέχεται
 10 τινι τῷ αὐτῷ ὅτε μὲν ὑπάρχειν ὅτε δὲ μὴ· οὐδὲν δὲ τῶν συμβεβηκότων
 τὸν ἦρον ἐπιδέχεται τὸ ὑποκείμενον, ἀλλ' οὐδὲ ἐν τῷ ἕρω τῶν ὑποκειμένων
 παραλαμβάνεται τι τῶν συμβεβηκότων. ἦilen οὐδὲ λέγεται τὸ ὑποκείμενον
 ἕπερ τὸ συμβεβηκότος. οὐ γὰρ λέγεται ἡ ῥίς ἕπερ σιμότης οὐδὲ ὁ Σωκρά-
 τῆς ἕπερ διαλέγεσθαι. ἐν μέντοι τοῖς τῶν αἰεὶ συμβεβηκότων ἕροις παρα- 5
 15 λαμβάνεται τὸ ὑποκείμενον οἷον ἐν τῷ τῆς σιμότητος ἡ ῥίς καὶ ἐν τῷ τῆς
 βλαισότητος τὰ σκέλη. λέγεται γὰρ ἡ μὲν σιμότης κοιλότης ἐν ῥίνι, ἡ δὲ
 βλαισότης κοιλότης ἐν σκέλεσιν. οὐ μέντοι οὐδὲ ἐπὶ τούτων οὔτε τὸ ὑπο-
 κείμενόν ἐστιν ἕπερ τὸ κατηγορούμενον οὔτε τὸ κατηγορούμενον ἕπερ τὸ
 ὑποκείμενον. ἔτι καὶ ταῦτα διοριστέον, ὡς ἀπλῶς γε πᾶς λόγος ἔκ τινων
 20 μερῶν ἔστιν οἷον ὀνομάτων καὶ ῥημάτων· ἐν γὰρ τῷ 'Σωκράτης διαλέγεται' 10
 μέρη ἐστὶν αὐτοῦ τὸ 'Σωκράτης' καὶ τὸ 'διαλέγεται'· καὶ ὁμοίως ὁ τοῦ
 εἶναι καὶ τῆς οὐσίας λόγος· καὶ γὰρ οὗτος ἔκ τοῦ γένους καὶ τῶν διαφο-
 ρῶν συμπληροῦται. καὶ ἐν μὲν τῷ ὅλῳ λόγῳ ἐκάστη τὰ μέρη αὐτοῦ καὶ
 οἱ τούτων πάλιν λόγοι τουτέστιν ἕροι περιέχονται καὶ παραλαμβάνονται, ἐν
 25 δὲ τοῖς μέρεσι καὶ τοῖς τούτων λόγοις οἱ τῶν ὅλων οὐκέτι. οἷον ἐν μὲν
 τῷ τοῦ ἀνθρώπου ἕρω, λέγω δὲ τῷ ζῴῳ λογικῷ ἦν τῷ ἢ πεζῷ δίποδι
 (τούτων γὰρ τίθησιν Ἀριστοτέλης ἀνθρώπου λόγον ὡς οὕτως ὀρισσαμένου
 Πλάτωνος), ἔνεστι καὶ ὁ τοῦ ζῴου λόγος καὶ ὁ τοῦ δίποδος, καὶ ὁμοίως 15
 ἐπὶ τῶν ἄλλων· ἐν δὲ τῷ ζῴῳ ἢ ἐν τῷ δίποδι ἢ ἐν τοῖς τούτων ἕροις
 30 οὐκέτι ἐνυπάρχει οὐδὲ παραλαμβάνεται ὁ τοῦ ἀνθρώπου ἕρος. παραπλήσιος
 δὲ ἔστι λόγος, οὐ μὴν ὀριστός γε, ὁ λέγων ὅτι Σωκράτης περιπατεῖ. καὶ
 ἐν μὲν τῷ ὅλῳ τούτῳ λόγῳ ἔνεστι καὶ ὁ τοῦ Σωκράτους λόγος καὶ ὁ τοῦ
 περιπατεῖν, ἐν δὲ τούτων ἐκατέρῳ οὐκέτι ὁ τοῦ ὅλου. τούτων δὴ διορι-
 σμένων ὀῆλον ὡς εἰ ἔν ἐστι τὸ ὄν, καθάπερ οἱ περὶ τὸν Παρμενίδην φασίν,

2 τὸ τοῦ E: τὸ (om. τοῦ) aDF 6 ἕπερ ζῶον aF 8 βλαισόν aF²: βλεσόν F¹:
 βλεσόν DE eademque cuiusque discrepantia βλαισότητος v. 16. 17 9 ἢ τὸ aF
 10 ὅτε aF: ποτέ DE ὅτε aF: ποτέ DE μὴ] οὐ aF 15 τὸ ὑποκείμενον aF
 cf. v. 17: τὰ ὑποκείμενα DE 17 ἐν τοῖς σκέλεσιν F οὔτε aD: οὐδὲ EF οὔτε
 a: οὐδὲ DEF 20 οἷον τῶν ὀνομάτων E (obl. hic loc. D) 21 καὶ ὁμοίως DE:
 ὁμοίως καὶ a: ὁμοίως F 24 παραλαμβάνονται D sed cf. v. 12 p. 76, 12 25 λόγοις
 D: ἕροις aEF cf. v. 24 27 Ἀριστοτέλης Top. A 7 p. 103^a27 ὡς οὕτως] nonne
 ὡσαύτως? 28 ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως D 30 παραπλήσιος D: παραπλήσιως EF
 παραπλήσια a 31 ἔστιν ἕρος F 33 περιπατεῖ F οὐκέτι] οὐκ ἔστιν E

οὐδὲν ἔσται ἕτερον ἢ τρῶτο συμβέβηκεν, ἀλλὰ καὶ οὗ ἂν κατηγοροῖται, 27^r
 ἀνάγκη τοῦτο εὐθὺς καὶ ὅπερ ὄν λέγεσθαι καὶ ὅπερ ἔν, ὡσανεὶ αὐτοῦ καὶ 20
 ἑαυτοῦ κατηγορουμένου τοῦ ὄντος. εἰ γὰρ μὴ οὕτως ἀλλ' ὡς συμβεβηκός
 κατ' ἄλλου τινὸς ῥηθῆσεται τὸ ὄν, ἔσται ἐκεῖνο ἕτερόν τι τοῦ ὄντος, καὶ
 5 διὰ τοῦτο οὐκ ὄν ἅμα καὶ ὄν· ὅπερ ἄτοπον. εἶναι γάρ τι καὶ τὸ αὐτὸ μὴ
 εἶναι ἀδύνατον. ὥστε εἰ ἔν ἐστι τὸ ὄν, καὶ ὅπερ ὄν ἔσται καὶ οὐθενὶ ἑτέρῳ
 συμβήσεται. οὐ γὰρ ἔσται ὄντι εἶναι ἐκεῖνον ἢ συμβέβηκεν, εἴπερ ἕτερον
 τοῦ ὄντος ἐστίν. εἰ μὴ πολλὰ εἶη τὰ ὄντα οὕτως ὥστε καὶ ἕτερόν τι εἶναι 25
 παρὰ τὸ ὄν, οἷον παρὰ τὴν οὐσίαν τὸ συμβεβηκός. ἀλλ' ὑποκρίεται αὐτοῖς
 10 ἔν σημαίνειν τὸ ὄν. λείπεται τοίνυν οὐσίαν μᾶλλον καὶ τὸ ὑποκείμενον
 τῷ συμβεβηκότητι εἶναι τὸ κυρίως ὄν, εἴπερ μὴ ἔστι τὸ συμβεβηκός· τοῦτο
 γὰρ καὶ ἀκολουθότερον. ὁ γὰρ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῦ εἶναι αἰτίον ἐστι, τοῦ-
 το ἂν εἶη μάλιστα ὄν· τοιοῦτον δὲ ἡ οὐσία. πάντα γὰρ τὰ ἄλλα ἤτοι καὶ
 ὑποκείμενου λέγεται τῆς οὐσίας ἢ ἐν ὑποκειμένῳ αὐτῇ ἐστιν, ὡς ἐν Κα-
 15 τηγορίαις μεμαθῆκαμεν. ἀλλὰ καὶ ἐν ἡ οὐσία κυρίως μόνη. τῶν γὰρ 30
 ἄλλων ἐν ἕκαστον κατὰ συμβεβηκός καλεῖται τῷ τὴν οὐσίαν ἢ συμβέβηκε
 μίαν εἶναι ταύτην. ἀλλὰ καὶ τὸ οὐσίαν εἶναι ἀδύνατον. εἰ γὰρ τὸ κυρίως
 ὄν, ὃ καλοῦμεν ὅπερ ὄν, μηδενὶ ἄλλῳ συμβέβηκεν, ἀλλ' ἐκεῖνον ἄλλο τι
 συμβέβηκεν, εἴπερ τὸ ὑποκείμενόν ἐστι, τί μᾶλλον τὸ ὄν τὸ ὅπερ ὄν ση-
 20 μαίνει, ἀλλ' οὐχὶ τὸ μὴ ὄν; εἰ γὰρ μόνον τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ ὅπερ ὄν
 τοῦτό ἐστιν ὄν, τὸ συμβεβηκός αὐτῷ οὐκ ὄν ἔσται, οἷον τὸ λευκόν. εἰ
 οὖν τὸ ὅπερ ὄν καὶ λευκόν ἐστι διὰ τὸ συμβεβηκέναι αὐτῷ τὸ λευκόν, τὸ 35
 δὲ συμβεβηκός αὐτῷ τὸ λευκόν ὃ λευκῷ εἶναι λέγομεν. τουτέστιν ἡ λευκό-
 της, οὐκ ὄν ἐστιν, οὐχὶ τί μὴ ὄν, ἀλλ' ἀπλῶς μὴ ὄν (οὐδὲν γὰρ ὄν ὃ
 25 οὐχ ὅπερ ὄν), καὶ τὸ μετέχον ἄρα καὶ ἢ συμβέβηκεν οὐκ ὄν ἔσται ἀπλῶς·
 ἢ γὰρ τὸ μὴ ὄν συμβέβηκεν οὐκ ὄν ἐστιν, ὡσπερ ἢ τὸ ὄν συμβέβηκεν ὄν.
 καὶ ἡ οὐσία οὖν ἤτοι τὸ ὅπερ ὄν οὐκ ὄν ἔσται ἀπλῶς, καὶ τὸ αὐτὸ κυρίως
 ὄν καὶ κυρίως μὴ ὄν· ὃ γὰρ τῷ ὑποκειμένῳ συνβάνειν, εἰ συμβεβηκός
 ἦν τὸ ὅπερ ὄν, λέγω δὲ τὸ εἶναι ἅμα καὶ μὴ εἶναι, τοῦτο αὐτὸ τῷ ὅπερ 40
 30 ὄντι συμβαίνει ἐὰν ὑποκείμενον ὑποτεθῆ· πλὴν ὅτι ἐκεῖνον μὲν τῷ ὑπο-
 κειμένῳ τὸ μὲν εἶναι διὰ τὸ συμβεβηκός ὑπάρχει, τὸ δὲ μὴ εἶναι δι' ἑαυ-
 τό, τούτῳ δὲ ἀνάπαλιν, ἐπειδὴ τὸ ὅπερ ὄν ἐνταῦθα μὲν ὑποκείμενον, ἐκεῖ
 δὲ συμβεβηκός εἰληπται. εἰ οὖν ταῦτα ἀδύνατα καὶ ἔστιν ὄν τὸ ὅπερ ὄν

1 κατηγοροῖται E¹ 5 οὐκ ἂν ἅμα F τὸ αὐτὸ καὶ putabat Torstrik τὸ (ante αὐτό)
 om. F 6 ἐστι (post ἔν) a: ἐστι F¹: ἔσται DE οὐδὲν F 7 ἐκεῖνον εἶναι aF 12 καὶ
 (post γάρ) om. E 13 ἔστι μάλιστα τὸ ὄν D γάρ om. D καὶ ὑποκειμένης libri:
 corr. a 14 αὐτῇ] ταύτη D Κατηγορίαις velut 1 p. 1 a 20 sqq. 17 ταύτην i. e.
 κυρίως οὐσίαν cf. τοῦτο ὄν v. 21: deletat Torstrik 18 συμβέβηκεν — ἄλλο τι om. F
 19 τὸ (ante ὅπερ) om. D 22 ὅπερ ἐστι καὶ λευκόν ἐστι D αὐτὸ D 23 αὐτὸ D
 ὃ λευκῷ] ἢ λευκόν a 24 οὐχ ὅτι μὴ ὄν F οὐδὲν] οὐ D 26 ἢ — ἀπλῶς
 om. E 28 ὃ D¹ συμβάνειν sic DE: συμβέβηκεν aF 29 τὸ ὅπερ ὄν
 in litura E τοῦτο αὐτῷ E

ὥσπερ ὑπόκειται, ἀνάγκη καὶ τὸ συμβεβηχὸς αὐτῷ ὄν εἶναι καὶ ὕπερ ὄν, 27^r
 εἴπερ μὴδὲν ἄλλο ἐστὶ παρὰ τὸ ὕπερ ὄν. ὥστε πλείω σημαίνει τὸ ὄν καὶ
 οὐκέτι ἐν τῷ ὄν ἀλλὰ καὶ τὰ συμβεβηχότα οὐσίᾳ. καὶ μοι δοκεῖ διὰ τού- 45
 των ὁ Ἀριστοτέλης ἐνδείκνυσθαι τῷ Παρμενίδῃ, ὅτι βουλόμενος τὸ μὴ ὄν
 5 ἀνελεῖν καὶ διὰ τοῦτο ἐν τῷ ὄν ὑποτιθέμενος, ἐπειδὴ τὸ παρὰ τὸ ὄν οὐδὲν
 ἐστίν, οὐ μόνον εἰσάγει τι μὴ ὄν διὰ τῆς ὑποθέσεως, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ ὄν
 μὴ ὄν εἶναι δεῖκνυσι. καὶ τοῦτο μὲν ἤδη καὶ παρὰ τοῦ Πλάτωνος ἐν
 Σοφιστῇ δέδεικται, καὶ ὅτι τὸ ὄν ἐν μὲν ἐστὶ, πολλὰ δὲ οὐκ ἐστίν. οὔτε
 γὰρ κίνησις οὔτε στάσις οὔτε ἄλλα γένη ἐστὶ τὸ ὄν· ὁ μὲντοι Ἀριστοτέλης,
 10 ὅτι τοῖς λέγουσιν ἐν τῷ ὄν οὐχὶ τί μὴ ὄν μόνον δειχθήσεται τὸ ὄν, ἀλλ' 50
 ἀπλῶς μὴ ὄν. ἐν δὲ τῇ λέξει πολλὴν ἀσάφειαν ἐποίησε τὸ ὑποθέμενον
 αὐτὸν οὐσίαν τὸ ὄν πάλιν ὅτι μὴ συμβεβηχὸς δεικνύουσι ἐν τῷ τὸ γὰρ
 συμβεβηχὸς καὶ τοῖς ἐξῆς.”

p. 186^b12 Οὐ τοίνυν οὐδὲ μέγεθος ἔξει τὸ <ὄν εἴπερ> ὕπερ ὄν·
 15 ἑκατέρω γὰρ ἕτερον τὸ εἶναι τῶν μορίων.

Ἐρεθῆς ὅτι οὐδὲ πεπερασμένον ἢ ἄπειρον δεῖ λέγειν τὸ ἐν ὄν
 δεῖκνυσιν, ἅμα πρὸς Παρμενίδην καὶ πρὸς Μέλισσον ὑπαντῶν. εἰ γὰρ ἐν
 ἐστὶ, φησί, τὸ ὄν, οὐδὲ μέγεθος ἔξει. μέγεθος δὲ μὴ ἔχον, δῆλον
 ὅτι οὐδὲ πεπερασμένον οὐδὲ ἄπειρον ἔσται· ὁ δὲ Παρμενίδης καὶ μέ- 27^v
 20 γειθος αὐτοῦ κατηγορεῖν αὐτόθεν δοκεῖ καὶ τῷ ὄλον εἶναι καὶ μέρη ἔχειν
 λέγων

πάντοθεν εὐκύκλου σφαίρης ἐναλίγκιον ὄγκῳ
 μεσσόθεν ἰσοπαλές.

ὅτι οὖν εἰ ἐν ἐστίν οὐχ ἔξει μέγεθος δῆλον, εἴπερ τὸ μὲν ἐν οὐκ ἐστὶ
 25 πολλὰ οὐδὲ ἔχει πολλὰ, τὸ δὲ μέγεθος ἔχον μέρη ἔχει· τὸ δὲ μέρη ἔχον
 πολλὰ ἔχει καὶ πολλὰ ἐστὶ, διότι τῶν μερῶν ἑκάστην ἕτερον τὸ εἶναι·
 οἷς δὲ ἕτερον τὸ εἶναι, ταῦτα διαφέρουσι ἀλλήλων καὶ πολλὰ ἐστίν. ἀλλ' 5
 οὕτως μὲν ὡς πρὸς τὸ ἕτερον ἢ ἐπιχειρήσις γίνεται, δεικνύουσα ὅτι πολλὰ
 ἐστίν. ἔοικε δὲ ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ὡς πρὸς τὸ ὕπερ ὄν ὑπαντῶν· καὶ γὰρ
 30 οὐσίαν ὑπέθετο νῦν τὸ ἐν ὄν καὶ προσέθηκεν εἴπερ ὕπερ ὄν ἐστίν, οὐδὲν
 ἄλλο οἶμαι λέγων ἢ ὅτι εἰ οὐσία μόνον ἐστίν, οὐκ ἔσται διαιρετόν· τὸ γὰρ

3 οὐκ ἐστίν ἐν D καὶ (ante τὰ) supra add. D τῇ οὐσίᾳ D 4 ὁ (post τούτων)
 om. D τῷ παρμενίδῃ ἐνδείκνυσθαι a 5 ὑποθέμενος D 7 καὶ om. F
 8 Σοφιστῇ cf. p. 250 sqq. 9 Ἀριστοτέλης p. 186^b9 11 τὸ] τῷ a 12 γὰρ
 om. D 14 ὄν εἴπερ om. DEF sed cf. v. 29: εἴπερ ὕπερ ὄν τὸ ὄν a 16 ἐν] ὄν E¹
 17 ἅμα DE: ἅμα καὶ aF ὑπαντῶν DE: ἀπαντῶν F: ἀφορῶν a ἐν ἐστὶ EF: ἐστὶ
 ἐν D: ἐν (om. ἐστὶ) a 18 δὲ om. E μὴ om. a 20 καὶ τὸ ὄλον F καὶ
 om. F λέγων vv. 102. 103 K., 106. 107 St. cf. p. 52, 23. 26. 89, 22 f. 31^r 16 22 πάντος
 sic D 23 μεσσόθεν F 24 ἐν (post εἰ) om. E 26 μερικῶν E ἕτερον τὸ εἶναι
 aF: τὸ εἶναι ἕτερον D 27 οἷς δὲ ἕτερον τὸ εἶναι om. E διαφέρει aF καὶ
 om. D 28 τὸ (post πρὸς) om. a γίνεται om. F 30 νῦν ὑπέθετο E (loc.
 obl. D) ὄν om. F

εἰς πλείονα μέρη διαιρούμενον ποσοῦ μετέχει. ἐπειδὴ δὲ ἑκατέρω τῶν 27^v
μορίων ἕτερον τὸ εἶναι εἶπεν, ὁ Ἀλέξανδρός φησιν οἰκειότερον εἶναι μὴ
ὡς μεγέθους μόρια ἀκούειν, ἀλλ' ὅτι εἰ καὶ μέγεθος καὶ οὐσία δύο μέρη 10
ἔσται τοῦ ὄντος τό τε ποσὸν καὶ ἡ οὐσία. μήποτε δὲ ἑκατέρω εἶπε,
5 διότι τὸ πρῶτον ἐκ μερῶν συντεθεὶν ἐξ ἐλαχίστων ὤφειλε συγκεῖσθαι· ἐκ
δοσῶν ἄρα καὶ οὐ πλείονων. ἴσως δὲ τὸ ἑκάτερον εἶπε καὶ ὡς ὀρισμένου
ἀριθμοῦ τοῦ δύο δηλωτικόν, καὶ διὰ τοῦτο ποσοῦ μέθεξιν σημαῖνον ἐν τῷ
ὄντι ἐναργῶς. μήποτε δὲ οὐ τοῦτο αὐτοῖς ἐπάγει τὸ ἄτοπον Ἀριστοτέλης.
ὅπερ οἱ πολλοὶ τῶν ἐξηγητῶν οἴονται, τὸ μὴ ἔχειν ἂν μέγεθος τὸ ὄν καί-
10 ται ἄπειρον ἢ πεπερασμένον ὑπ' αὐτῶν λεγόμενον (οὐ γὰρ ἤγνοιε ὅτι ἀμέ-
γεθες αὐτὸ καὶ ἀναιρέτον ἠβούλοντο εἶναι καὶ ἀπεδείκνυσαν). ἀλλ' ὅτι εἰ
ἐν μόνον ὑποτεθῆ ἢ τὸ ὄν, οὐδὲν ἐν τῷ οὖσιν ἔσται μέγεθος ἔχον οὐδὲ ὄλον
καὶ μέρη. πολὺ δὲ τοῦτο παρὰ τὴν ἐνάργειάν ἐστι διὰ τὸ τὰ αἰσθητὰ καὶ
φυσικὰ πάντα σώματα εἶναι μέγεθος ἔχοντα.

15 p. 186^b14 Ὅτι δὲ διαιρεῖται τὸ ὅπερ ὄν εἰς ὅπερ ὄν τι ἄλλο καὶ
τῷ λόγῳ φανερόν.

Ὁ Ἀλέξανδρός φησιν ὅτι “δειξας συνεισάγεσθαι καὶ τὰ συμβεβηκότα
τῷ ὅπερ ὄντι νῦν δεῖκνυσιν ὅτι καὶ ὁμοίῃ αὐτοῖς τὸ ὅπερ ὄν μόνον εἶναι 30
τῷ κυρίως τοῦτο εἶναι, τὰ δὲ συμβεβηκότα ἄλλον τρόπον, καὶ οὕτως αὐτὸ
20 τὸ ὄν οὐχ ἐν ἔσται, ἀλλὰ πολλὰ ὅπερ ὄντα· ἢ τε γὰρ ὡς μεγέθους αὐτοῦ
διαιρέσεις, ἧς ἐμνημόνευσεν, εἰς ὅπερ ὄντα ἔσται. ἀνάγκη δὲ καὶ κατὰ τὸν
λόγον διαιρεῖσθαι εἰς ὅπερ ὄντα πλείω, τουτέστι κατὰ τὸν ὀρισμόν. δεῖξας
οὖν κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὴν εἰς τὰ μέρη τούτου διάληψιν πλείω καὶ
ἀνομοειδῆ γινόμενον τὸ ὄν, εἴπερ ἕτερος ἐκάστου τῶν μερῶν ὁ λόγος,
25 ἐπήνεγκε λοιπὸν καὶ τὴν κατὰ τὸν ὀρισμόν”. ἐν δὴ τούτοις ὡς ἀπο-
δειξάντος τοῦ Ἀριστοτέλους μέγεθος ἔχειν τὸ ὅπερ ὄν οὕτως ὁ Ἀλέ-
ξανδρος ἐξηγήσατο, καίτοι τούναντίον οὐδὲ μέγεθος ἔξει, φησί, τὸ
ὄν, εἴπερ ὅπερ ὄν ἐστί. μήποτε οὖν τὴν μὲν ἐκείνων ὑπόθεσιν ὑποθέ-
μενος τὸ ἐν εἶναι τὸ ὄν, ἀναιρεῖ ἐκ ταύτης τὸ πεπερασμένον ἢ ἄπειρον
30 εἶναι ἢ

μεσσοῦθεν εὐκύκλου σφαίρης ἐναλίγκιον ὄγκῳ,

ὡς ὁ Παρμενίδης φησί· τὰ γὰρ τοιαῦτα μέγεθος ὄντα καὶ διαιρεθέντα πολλὰ
ἔσται καὶ οὐχ ἐν. διὰ δὲ τοῦ καὶ τοῦτο ὅπερ ὑποτίθενται ἐν ὄν τὸ ὅπερ
ὄν διαιρεῖσθαι κατὰ τὸν ὀρισμόν εἰς ὅπερ ὄντα δεῖκνυσιν ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν, 40
35 ὡς ἀφικτον αὐτοῖς πανταχόθεν τὸν ἔλεγχον ποιεῖν δυνάμει συλλογισζόμενον
οὕτως κατὰ τὴν σὺν ἀντιθέσει καλουμένην ἀντιστροφῆν· εἰ ἐν ὄν ἐστί,

6 δυεῖν E 7 τοῦ δύο om. F 8 ἄτοπον ὁ aF 9 ἂν om. E 11 ἠβού-
λοντο DF: εἰβούλοντο E: ἐβούλοντο a 14 πάντα aE: πάντα τὰ DF εἶναι om. F
ἔχειν F 19 αὐτῷ a 22 πλείω a: πλέον EF (loc. obl. D) 24 γινόμενον
Torstrik: γινόμενα libri τὸ ὄν DE: τὸ ὅπερ ὄν aF εἴπερ] καὶ ὅτι F ὁ λόγος
F: λόγος aDE 30 μεσσοῦθεν D 32 Παρμενίδης cf. p. 126, 21

οὐκ ἔχει μέγεθος, διότι οὐ διαιρεῖται. εἰ δὲ διαιρεῖται, ὥσπερ φαίνεται 27^v
κατὰ τὸν ὀρισμὸν, οὐκ ἔστιν ἐν'. καὶ τὸ μὲν συνημμένον ἔδειξε διὰ τοῦ
τὸ μέγεθος διαιρεῖσθαι. τὸ δὲ διαιρεῖσθαι τὸ ἕπερ ὄν διὰ τοῦ 'ὅτι δὲ δι-
αιρεῖται τὸ ἕπερ ὄν εἰς ἕπερ ὄντα πλείονα καὶ τῷ λόγῳ διαφέροντα
5 δῆλον. φησὶν. ἐκ τοῦ ὀρισμοῦ'. ὡς γὰρ ἔχει ὁ ὀρισμὸς οὕτως ἔχει καὶ τὸ 45
ὀριστόν. εἰ οὖν ἀνθρώπου λόγος ὀριστικός ἐστι ζῷον πεζὸν δίπουν, καὶ
τὰ μέρη τούτου, λέγω δὲ τὸ ζῷον καὶ τὸ πεζὸν καὶ τὸ δίπουν, ἕπερ τινὰ
καὶ οὐσία ἐστὶ καὶ τοῖς λόγοις ἕτερα. ἢ γὰρ οὐσία εἰσὶν ἢ συμβεβηκότα,
τουτέστιν ἢ ἐν ὑποκειμένῳ ἢ οὐκ ἐν ὑποκειμένῳ, καὶ παρὰ ταῦτα οὐκ ἔστι.
10 καὶ εἰ συμβεβηκότα, ἦτοι αὐτῷ τῷ ἀνθρώπῳ ἢ ἄλλῳ τινί· ἄμφω δὲ ἀδύ-
νατα. εἰ γὰρ αὐτῷ συμβεβηκε τῷ ἀνθρώπῳ, ἦτοι ὡς χωριστὰ αὐτοῦ συμ-
βεβηκεν αὐτῷ, ὡς τὸ καθῆσθαι, καὶ ἔσται ποτὲ ὁ ἀνθρώπος μὴ ζῷον ἢ 50
μὴ πεζὸν ἢ μὴ δίπουν, ἕπερ ἄτοπον· ἢ ὡς ἀχώριστα· ἔστι δὲ ἀχώριστον
συμβεβηκός, οὐ ἐν τῷ λόγῳ ὑπάρχει τὸ ᾧ συμβεβηκε· τὸ γὰρ σιμὸν
15 ἀχώριστον συμβεβηκός ἐστι τῆς ῥίνος· διὸ τὴν σιμότητα ὀριζόμενοι τὴν ῥίνα
παραλαμβάνομεν· σιμότης γὰρ ἐστὶ κοιλότης ἐν ῥίνι. ταῦτα δὲ καὶ καθ'
αὐτὰ ὑπάρχειν ἐν τοῖς Ὑστέροις ἀναλυτικοῖς φησι. καὶ γὰρ ἐστὶ καὶ συμ-
βεβηκότα καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα. εἰ οὖν ἐν τῷ λόγῳ τοῦ ζῴου καὶ τοῦ
20 πεζοῦ καὶ τοῦ δίπουτος καὶ ὄλων τῶν συμπληρουμένων τὸν ὀρισμὸν μὴ πα-
ραλαμβάνεται ὁ ἀνθρώπος (ὀριζόμενοι γὰρ τὸ ζῷον οὐ παραλαμβάνομεν τὸν
ἀνθρώπον. ἀλλ' ἀνάπαυιν τὸν ἀνθρώπον ὀριζόμενοι τὸ ζῷον παραλαμβάνομεν)
δῆλον ὅτι οὐδὲ ὡς ἀχώριστα συμβεβηκότα τοῦ ἀνθρώπου ἔσται ταῦτα. εἰ
δὲ ἄλλῳ τινὶ συμβήσεται ταῦτα, ἤδη μὲν πλείω τὰ ὄντα. καὶ γὰρ ἐκεῖνο
ᾧ συμβεβηκεν οὐσία ἐστὶ καὶ ἕπερ ὄν. ὁ δὲ οὐκ ἐπὶ τοῦτο ἤγαγε τὸν λόγον,
25 ἀλλ' ἐφ' ὃ προσέθετο δεῖξαι, ὅτι τὸ ἕπερ ὄν εἰς ἕπερ ὄντα διαιρεῖται 5
τῷ λόγῳ. εἰ οὖν ἄλλῳ τινὶ συμβεβηκε, δῆλον ὡς καὶ τὸ ἐκ τούτων συμπλη-
ρούμενον ὄλον, τουτέστιν ὁ ἀνθρώπος, ἐκεῖνῳ συμβήσεται. εἰ γὰρ τινὶ ζῴῳ
εἶναι ὑπάρχει καὶ πεζῷ καὶ δίποδι, τούτῳ καὶ ἀνθρώπῳ εἶναι ὑπάρξει.
ἀλλ' ἔστιν ὁ ἀνθρώπος οὐσία καὶ ἕπερ ὄν. τὸ δὲ ἕπερ ὄν καὶ ἡ οὐσία
30 ὑπόκειται μηδὲν συμβεβηκός, ὥστε οὐδὲ τὰ ἐν τῷ ὀρισμῷ παραλαμβανόμενα
συμβεβηκότα ἔσται, ἀλλὰ πάντα ἕπερ ὄντα τινὰ. ὥστε εἰ διαιρεῖται τὸ ὄν
εἰς ὄντα, πολλὰ πάλιν οὕτως ἔσται τὰ ὄντα. εἰ δὲ μὴ πολλὰ ἀλλὰ ἐν τῷ 10
ὄν ἕκαστον, οὔτε διὰ τὴν σὸν ἀντιθέσει ἀντιστροφὴν μέγεθος ἔξει, οὔτε
ὄλον οὔτε μέρη ἔσται. ἀλλ' οὐδὲ ὀρισμὸς ἔσται τίνος. οὐδὲ γὰρ ὁ λόγος
35 ἔξει μέρη, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἀδιαίρετος ἔσται. ἐξ ἀδιαίρετων ἄρα τῶν κατὰ
μέρος ὄντων οἷον ἀνθρώπου καὶ ἵππου καὶ τῶν ἄλλων ἔσται τὸ πᾶν, εἴπερ
τούτων μηδὲν διαιρετόν. καὶ δῆλον ὅτι ἀδιαίρετον καὶ αὐτὸ τὸ πᾶν ἔσται

1 διότι DE: ὅτι aF 2 συνημμένον E 3 δὲ (post ὅτι) om. F 5 φησὶν F: φησὶ
D: φη E: εἰπεῖν a 6 τὸ post ἐστι add. aF 7 καὶ (post ζῷον) om. F
8 ἢ γὰρ — ἢ ἐν ὑποκειμένῳ om. E 11 αὐτῷ om. aF 13 ἢ πεζὸν (om. μὴ) E
17 Ὑστέροις ἀναλυτικοῖς velut A 22 p. 83^b 19 21 ὀριζόμενοι τὸν ἀνθρώπον D
23 ἐκεῖνῳ F 29 οὐσία] οὐσία a 30 μηδὲν E 31 ἔσται] εἶναι a 33 ὄντα
om. a 35 ὄλον om. E μέρη οὔτε ὄλον D οὐδέ] οὐ D 37 ἔστιν F

† και τὸ πᾶν ὄν και λεγόμενον. οὔτε γὰρ τὰ ἀδιαίρετα πολλὰ ἔσται πλή- 28^{θους}
 μὴ ὄντος ἐν τῷ ἐνὶ ὄντι, και εἰ πολλὰ δὲ εἶη, τὸ ἐξ αὐτῶν συντι-
 θέμενον ἀδιαίρετον ἔσται. πολλῶν γὰρ σημείων συνελθόντων ἐν γίνεται 15
 σημείων τὰ πάντα, ὡς και αὐτὸς δεῖξει. ταῦτα δὲ ἄτοπα. και γὰρ φαί-
 5 νεται και δέδεικται διαιρετὸν οὐ μόνον τὸ πᾶν, ἀλλὰ και ἕκαστον τῶν ὄντων.
 ᾧ και ἔοικεν ἐκ περιουσίας δεικνύναι, ὅτι οὐ μόνον τὸ ὅλον ὄν πολλὰ ἔσται,
 ἀλλὰ και ἕκαστον τῶν πάντων.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τὸ ἐξ ἀδιαίρετων ἄρα τὸ πᾶν ἀξιοῖ και οὕτως
 ἀκούειν· ὡς ἐκ μὴ συμβεβηκότων μηδὲ χωρίζεσθαι δυναμένων ἀπ' αὐτοῦ
 10 μηδὲ ἀλλης ὄντων φύσεως ἀλλὰ τῆς αὐτῆς τῷ παντί. οὐσία δὲ τὸ πᾶν
 και τὸ ὄν, και τὰ μέρη ἄρα αὐτοῦ οὐσίαι, ὡσανεὶ ἔλεγεν 'ἐξ οὐσιῶν ἄρα 20
 τὸ πᾶν'· ἐξ ὧν δὲ ἔστι και διαιρεῖται εἰς ταῦτα. ὥστε δέδεικται τὸ προ-
 κείμενον, ὅτι διαιρεῖται τὸ ὅπερ ὄν εἰς ὅπερ ὄντα. ὥστε μὴ ὡς
 ἄτοπον ἐπῆχθαι τὸ ἐξ ἀδιαίρετων ἄρα τὸ πᾶν, ἀλλ' ὡς ἀκόλουθον μόνον
 15 τοῖς εἰρημένους.

Αὕτη μὲν ἡ ὅλη τῶν εἰρημένων ἔννοια. κατὰ δὲ τὴν λέξιν, ὅταν λέγη
 ὅσα ἐν τῷ ὀριστικῷ λόγῳ ἔνεστιν ἢ ἐξ ὧν ἔστι, δηλοῖ ὅτι και ἐν
 οἷς μὴ ἔστιν ὀρισμὸς ὥσπερ ἐν ταῖς ἀτόμοις οὐσίαις, ἔστιν ὅμως τινὰ τὰ
 20 ἐξ ὧν ἔστι. τὸ δὲ καθ' οὐ ἄμφω και τὸ ἐκ τούτων λεγέσθω ἦτοι 25
 καθόλου τὸ ἐκ τῶν μερῶν συγκαίμενον τοῦτο ἔστω και λεγέσθω, ὅπερ και
 τὰ μέρη ἄμφω και [ἐκάτερον] εἰ τὰ μέρη συμβεβηκότα, και τὸ ὅλον. ἢ
 μᾶλλον ἀνάπαλιν, ὅτι και τὰ μέρη λεγέσθω τοῦτο ὁ και τὸ ἐκ τῶν μερῶν·
 τὸ δὲ ἐκ τῶν μερῶν οὐσία ἦν και ὅπερ ὄν και οὐδενὶ συμβεβηκὸς ὄν· και
 τὰ μέρη ἄρα οὐσίαι και ὅπερ ὄντα και οὐ συμβεβηκότα. γράφεται δὲ και
 25 καθ' οὐ ἄμφω και ἐκάτερον και τὸ ἐκ τούτων, τουτέστι καθ' οὐ ἂν
 λέγηται ἄμφω και ἐκάτερον ἢ ἕκαστον τῶν μερῶν, κατὰ τούτου και τὸ ἐκ 30
 τῶν μερῶν λεγέσθω. τούτῳ δὲ ἂν εἶη ἀκόλουθον τὸ και ὁ ἀνθρώπος
 ἂν εἶη τῶν συμβεβηκότων. ὦν μεταξὺ παρέλαβε τὸ ἀλλὰ τὸ ὅπερ
 ὄν ἔστω μηδενὶ συμβεβηκός. ἐν τούτοις δὲ και τοῦτο προσθετέον· ὅτι
 30 τὸ διαιρούμενον νῦν ὅπερ ὄν οὔτε ὡς γένος οὔτε ὡς εἶδος διήρηται, δῆλον
 ἐκ τοῦ τὸν ἀνθρώπον οὐκ εἰς τοὺς ἀτόμους, ἀλλ' εἰς τὸν ὀρισμὸν διελεῖν.

Ἐπειδὴ δὲ φιλοπόνως ὁ Ἀλέξανδρος συνήγαγε τοὺς εἰς τὸν τόπον συλ-

1 και τὸ πᾶν DE: om. F: διαιρετόν a. και τὸ πᾶν iterata videntur ex p. 128, 36 ad laenam
 sarcinendam, in qua intercidisse puto ἐν ὄν in lit. D τὰ διαιρετὰ E ὁ συνελ-
 θόντων σημείων a 4 και γὰρ DF: και γὰρ και aE 5 τῶν ὄντων] τούτων F
 6 ᾧ scripsi: ὁ aE: om. D: τῷ F και ὡς F ὄν om. aF ἔσται aF: ἔστιν DE
 8 ἐξ ἀδιαίρετων p. 186^b 35 12 δὲ DE: om. aF 17 ὅσα — ἔστι p. 186^b 23
 19 καθ' οὐ aD: καθόλου D²EF και ἐκάτερον ante και τὸ add. ex v. 25 a 21 ἐκά-
 τερον aDE: ἐκατέρως (comp.) F: delevi ut ex v. 25 errore translatum εἰ] εἰς E
 et ut vid. D¹ 22 ὁ DE: om. F: ὅπερ a 24 και (ante καθ') om. D
 25 λεγέσθω post τούτων add. a καθὸ E 26 ἄμφω om. a και om. F
 ἦ] ἦγουν a 28 συμβεβηκότων F ἑτέρῳ post συμβεβηκότων add. a 29 τοῦτο
 om. F 30 διήρηται E: (loc. obl. D) sed cf. p. 130, 4: διαιρεῖται aF δῆλον
 ὡς ἐκ E

λογισμούς, φέρε και ἡμεῖς αὐτοὺς ἐκθώμεθα κατὰ τὸ δοκοῦν ἔχοντας οὕτως 28·
 ἐξ ἀρχῆς τοῦ λόγου· "οἱ τὸ ὄν ἐν λέγοντες ἢ πολλαχῶς λέγεσθαι τὸ ὄν κα
 φασιν ἢ μοναχῶς. ἀλλ' εἰ μὲν πολλαχῶς, ὁμολογήσουσι πολλὰ εἶναι τὰ ὄντα,
 (καὶ γὰρ οὐσίαν καὶ ποσὸν καὶ ποιὸν καὶ τὰ ἄλλα, εἰς ὅσα διήρηται τὸ ὄν),
 5 ἀλλ' οὐχ ἔν· ὥστε οὐ πολλαχῶς· μοναχῶς ἄρα κατὰ τὸν πέμπτον καλοῦ-
 μενον ἀναπόδεικτον. εἶτα ὁ δεῦτερος συλλογισμὸς μοναχῶς ὑποτεθέντος λέ-
 γεσθαι τοῦ ὄντος διαιρετικὸς καὶ αὐτὸς τοιοῦτος 'τὸ ἐν ὄν ἦτοι οὐσία ἐστὶν
 ἢ συμβεβηκὸς κατὰ τὴν διχῆ γενομένην ἐν κατηγορίαις τῶν ὄντων διαίρεσιν, 40
 εἷς τε τὸ ἐν ὑποκειμένῳ καὶ τὸ οὐκ ἐν ὑποκειμένῳ. ἀλλὰ μὴν συμβεβηκὸς
 10 οὐκ ἔστιν· οὐσία ἄρα' κατὰ τὸν πέμπτον ἀναπόδεικτον καὶ οὗτος συναχθεὶς.
 ὅτι δὲ οὐ συμβεβηκὸς τὸ ἐν ὄν, ὁ τρίτος δείκνυσι συλλογισμὸς οὕτως· 'εἰ
 συμβεβηκὸς τὸ ὄν, τὸ ὑποκείμενον αὐτῷ ἔστιν ἅμα καὶ οὐκ ἔστιν. ἀλλὰ
 μὴν τοῦτο ἀδύνατον. οὐκ ἄρα συμβεβηκὸς τὸ ὄν' δευτέρῳ ἀναπόδεικτον.
 εἰδείξε δὲ τὸ συνημμένον ἐκ τοῦ τὸ ὑποκείμενον τῷ ἐνὶ καὶ μόνῳ ὄντι διὰ
 15 μὲν τὸ ἄλλο παρ' αὐτὸ εἶναι μὴ ὄν εἶναι (οὐ γὰρ ἦν ἄλλο τι παρὰ τὸ ὄν), διὰ 45
 δὲ τὸ ὑπάρχειν αὐτῷ τὸ ὄν καὶ αὐτὸ ὄν γίνεσθαι. ὅτι δὲ οὐδὲ ἡ οὐσία
 ἐστὶ τὸ κυρίως ὄν, ἢ ὡς αὐτὸς φησι τὸ ὕπερ ὄν, δείκνυσι πάλιν οὕτως.
 'εἰ ἡ οὐσία τὸ ὕπερ ὄν, οὐδὲν μᾶλλον ὄν σημαίνει τὸ ὕπερ ὄν ἢ μὴ ὄν.
 ὥστε τὸ ὕπερ ὄν ὁμοίως ὄν καὶ μὴ ὄν ἔσται. καὶ πλείω σημαίνει τὸ ὄν,
 20 ἐν μόνον ὑποτεθέν σημαίνει. ἀλλὰ μὴν ταῦτα ἀδύνατα· οὐκ ἄρα ἡ οὐσία
 ἐστὶ τὸ ὕπερ ὄν'. ὅτι δὲ οὐδὲν μᾶλλον ὄν ἢ μὴ ὄν ἔσται τὸ ὕπερ ὄν,
 δείκνυσι οὕτως· 'εἰ τὸ ὕπερ ὄν οὐσία καὶ ὑποκείμενον ἐστὶ, τῇ δὲ οὐσίᾳ
 τὰ συμβεβηκότες ὑπάρχει. ὕπερ ἐστὶ μὴ ὄντα διὰ τὸ παρὰ τὸ ὄν εἶναι, ἢ δὲ 50
 τὸ μὴ ὄν ὑπάρχει μὴ ὄν τοῦτο, ἡ οὐσία καὶ τὸ ὑποκείμενον μὴ ὄν ἔσται,
 25 καὶ οὐδὲ τί μὴ ὄν, ἀλλ' ὅλως μὴ ὄν. τοιοῦτο γὰρ ἦν μὴ ὄν τὸ ὑπάρχον
 αὐτῇ συμβεβηκός'. ὅτι δὲ καὶ πλείω σημαίνει τὸ ὕπερ ὄν, δείκνυσι οὕτως·
 'εἰ ὑποκείμενον ἐστὶ τὸ ὕπερ ὄν, δυνατόν καὶ ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότες αὐτὸ
 ὀνομάζειν οἷον λευκόν. ὥστε καὶ λευκὸν ῥηθήσεται εἶναι, ἐν δὲ εἶναι καὶ
 ὕπερ ὄν εἶναι (οὐ γὰρ ἐστὶν ἄλλο τι παρὰ τοῦτο), καὶ οὕτως πολλὰ τὸ ὄν ἔσται.'
 30 ὅτι δὲ οὐδὲ μέγεθος ἔξει τὸ ἐν ὄν, δείκνυσι οὕτως· 'τὸ ὕπερ ὄν αὐτὸ 28·
 μόνον ὑποκείμενον πολλὰ οὐκ ἔστιν οὐδὲ ἔχει πλῆθους· τὸ μέγεθος ἔχον
 πολλὰ ἐστὶ· τὸ ἄρα ὕπερ ὄν μέγεθος οὐχ ἔξει'. ὅτι δὲ τὸ μέγεθος ἔχον

1 τὸ (post κατὰ) om. a. 2 οἱ γὰρ τὸ a 3 μὲν om. E 4 καὶ γὰρ καὶ a
 οὐσίαν D: οὐσία aEF εἰς aF et D superser.: om. E διαίρεται aF 6 ὑποτε-
 θέντος DF: ὑποτιθέντος E: ὑποτιθέμενος a 7 τὸ ὄν a διαιρετικὸς — τοιοῦτος
 om. F τὸ ἐν ὄν — γενομένην om. D¹, sed idem in mrg. restituit (partim nunc
 oblitterata) D¹ ἦτοι] εἶτε F 8 τῶν ὄντων ἐν κατηγορίαις aF 9 καὶ εἰς
 τὸ οὐκ aF μὴν sup. add. D 11 (τὸ ante ἐν) om. E οὗτος E¹ 12 τὸ
 ὄν om. aF 16 γίνεσθαι ὄν aF ἡ om. D 18 εἰ ἡ οὐσία DE: ἡ οὐσία F:
 εἰ οὐσία a ἢ μὴ ὄν — ὕπερ ὄν (19) om. F 21 οὐδὲ D¹ 23 τὰ post ἐστὶ
 add. a 24 ὑπάρχει F οὐσία ἄρα a 25 τοιοῦτον DE: τοιοῦτο F: τοῦτο a
 27 εἰ τὸ a 28 λευκὸν ῥηθήσεται εἶναι D: λευκανθήσεται εἶναι E: λευκανθήσεται F
 ἐν δὲ εἶναι DEF: ἔσται δὴ καὶ τούτῳ ἐν εἶναι a 31 τὸ δὲ μέγεθος a 32 οὐχ ἔξει
 DE: οὐκ ἔχει aF

πολλά ἐστὶ δείκνυσιν οὕτως· τὸ μέγεθος μέρη ἔχει· τὸ μέρη ἔχον ἕτερα 28^v
 τῷ λόγῳ ἔχει· τὸ ἕτερα τῷ λόγῳ ἔχον πολλά ἐν ἑαυτῷ ἔχει καὶ πολλά
 ἐστὶ· καὶ ἐπὶ τέλος λοιπὸν ὅτι τὸ ὕπερ ὄν εἰς ὕπερ ὄντα διαιρεῖται καὶ τῷ
 λόγῳ διαφέροντα, δείκνυσιν ἐπὶ τινος ὕπερ ὄντος τὸν ὄρισμὸν αὐτοῦ λαβῶν 5
 καὶ συναγαγῶν ὅτι τὰ τοῦ ὄρισμοῦ μέρη καὶ αὐτὰ ὕπερ ὄντα ἐστὶ. συναγεί
 δὲ οὕτως· ἀνάγκη ἢ οὐσίας αὐτὰ εἶναι ἢ συμβεβηκότα. ἀλλὰ μὴν συμβεβη-
 κότα οὐκ ἔστιν· οὐσία ἄρα' κατὰ τὸν πέμπτον ἀναπόδεικτον καὶ τοῦτο. εἰ
 τοῖνον τὸ ἐν, ὡς εἴρηται πρότερον, ἢ ὡς συνεχές ἐστὶν ἐν ἢ ὡς ὄν ὁ λόγος
 ὁ αὐτὸς ἢ ὡς τὸ ἀδιαιρέτον, δέδεικται δὲ τὸ ἐν ὄν μῆτε μέγεθος ἔχειν
 10 ὀνόμαζον μῆτε ὄρισμὸν μῆτε ἀδιαιρέτον ὄν. δῆλον ὅτι κατ' οὐδὲν τῶν τοῦ
 ἐνὸς σημειωμένων ἐν ἄν εἴη τὸ ὄν." 10

Ἄλλ' ἐπεὶ παρ' ὄλην τὴν ἐξήγησιν τὸ ὕπερ ὄν ὡς οὐσίαν καὶ αὐτὸς
 ἐξεδεξάμην καὶ οὐσίαν τὴν ἄτομον καὶ ἀριθμῷ μίαν, τινὲς δὲ τῶν τοῦ Ἀρι-
 στοτέλους ἐξηγητῶν, ὧν καὶ Ἀσπασίος ἐστὶ, τὸ ὕπερ ὄν τὸ γένος τῶν ὄντων
 15 λαμβάνουσι, πρὸς οὐς ἰκανῶς ἀντείρηκεν Ἀλέξανδρος ὁ Ἀφροδισιεύς, ἐπι-
 τετημημένως ἐκκείσθω τὰ παρ' ἐκείνου λεγόμενα. "τινὲς γάρ, φησίν, οὕτως
 ἤκουσαν τῆς λέξεως ὡς λέγοντος αὐτοῦ ἀναγκαῖον εἶναι τοῖς μοναχῶς λέ-
 γουσι τὸ ὄν λέγεσθαι κινόν τι γένος πάντων τῶν ὄντων λαμβάνειν, εἰς ὃ 15
 πάντα τὰ κατὰ μέρος ὄντα χωρεῖ, καὶ τοῦτο λέγειν εἶναι τὸ ὄν καὶ οὕτως
 20 ἐν, ἐπεὶ μὴδὲν τῶν ὑπὸ τὸ ὄν λαμβάνοντες ἐν ἔτι τὸ ὄν δύνανται λέγειν
 τῷ καὶ τὰ ἄλλα τῷ τεθέντι συνεισάγεσθαι. καὶ γὰρ τῇ οὐσίᾳ τὰ συμβεβη-
 κότα καὶ τοῖς συμβεβηκόσιν ἢ οὐσίᾳ συνεισάγεται. ὡς ἔδειξε. πιστοῦται δὲ
 τὸν λόγον καὶ ἀπὸ τοῦ ἐν τοῖς Τοπικοῖς τὸ ὕπερ ὄν ἐπὶ τοῦ γένους τιθέναι
 λέγοντα "ὁ ἄνθρωπος ὕπερ ζῶον" ἀντὶ τοῦ ἐν γένει τῷ ζῴῳ. ὅτι δὲ οὐχ
 25 οὕτως νῦν λέγει τὸ ὕπερ ὄν ἀλλὰ τὴν οὐσίαν σημαίνει, δηλοῖ ἐκ τῶν προ-
 ειρημένων. κὰν γὰρ δεῖ πρὸς τὴν τοιαύτην ἀντειπεῖν ὑπόθεσιν, εἴρηκεν 20
 ἡδὴ ἐν οἷς ἔλεγεν "εἰ μὲν γὰρ ἔσται καὶ οὐσία καὶ ποσὸν καὶ ποιόν,
 καὶ ταῦτα εἴτε ἀπολελυμένα ἀπ' ἀλλήλων εἴτε μὴ, πολλά τὰ ὄντα."
 πάντα γὰρ ταῦτα εἶναι τίθεται ὁ τὸ ὄν ὡς γένος λέγων. ὥστε εἰρη-
 30 μένον καὶ πρὸς ταύτην τὴν δόξαν, εἴπερ ἄρα ἐδεῖτό τινος ἀντιλογίας· ἔοικε
 γὰρ ὡς προφανῶς ἐναντιολόγου καταφρονῆσαι. ὁ γὰρ ἐν τι μόνον εἶναι
 βουλόμενος οὕτως ὡς ἀριθμῷ ἐν, οὐκ ἂν εἴποι γένος ἐν εἶναι τοῦτο, διότι
 τὸ γένος πλῆθος εὐθὺς καὶ εἰδῶν καὶ ἀτόμων ἑαυτῷ συνεισάγει. ἀλλὰ 25
 πόθεν δῆλον, φαίη ἄν τις, ὅτι ὡς ἀριθμῷ ἐν ἔλεγεν ὁ Παρμενίδης; ἀλλὰ
 35 καὶ ἐξ ἐκείνου δῆλον, ὅτι οὐχ ὡς γένος λέγει τὸ ὕπερ ὄν, ἀλλ' ὡς οὐσίαν.

1 post ἔχον habet πολλά a, πολλά ἐστὶ δείκνυσιν οὕτως τὸ μέγεθος μέρη ἔχει E ἕτερα
 — λόγῳ ἔχον om. F 8 εἴρηται πρότερον p. 185^b7 9 ὁ om. F μῆτε
 ὄρισμὸν om. F 13 ἐξεδεξάμην F 14 τῶν ὄντων om. F τῶν ὄντων τὸ γένος a
 15 ὁ ante ἀλέξανδρος posuit E 23 Τοπικοῖς] significari videtur I' 1 p. 116^a23,
 sed exemplum petitum est ex Analyt. Post. A 22 p. 83^a30 24 δὲ om. D¹, add.
 D² 25 δηλοῖ DF: δῆλον aF 26 τῇ om. E ὑπόθεσιν ἀντειπεῖν aF
 27 ἔλεγεν p. 185^a27 29 εἶναι om. a ὥστε εἰρημένον E: ὥστε εἰρημένου D: ὡς
 τὸ εἰρημένον F: ὥστε εἴρηκε a. conicio ὥστε <τὸ> εἰρημένον <ἀρχαῖ> καὶ πρὸς κτλ.
 31 προφανῶς DEF: παντελῶς a 32 εἶναι ἐν DE

δείκνυσι γὰρ ὅτι οὐκ ἔστι συμβεβηκὸς ἐκ τοῦ τὸ συμβεβηκὸς καθ' ὑποκει- 28^v
 μένου λέγεσθαι, ὥστε αὐτὸ οὐ καθ' ὑποκειμένου ἀλλ' ὑποκειμένου, ὅπερ
 ἐστὶν οὐσία καθ' ἑαυτὴν ὑφ' ἑστῶσα καὶ μὴ δεομένη τινὸς ἄλλου πρὸς τὸ
 εἶναι. τὸ δὲ γένος καὶ αὐτὸ τῶν καθ' ὑποκειμένου ἐστίν· ὥστε οὐκ ἂν
 5 εἴη γένος τὸ ὅπερ ὄν, εἰ σαφῶς αὐτῷ τὸ καθ' ὑποκειμένου ἀντιδιέστηκεν.
 ἔτι μετ' ὀλίγον αὐτὸς ἐρεῖ "τίς γὰρ μανθάνει αὐτὸ τὸ ὄν εἰ μὴ τὸ 30
 ὅπερ ὄν τι εἶναι": εἰ οὖν τὸ αὐτὸ ὄν μὴ τῷ γένει ἀλλὰ τῇ οὐσίᾳ προσή-
 κει, οὐσία ἂν εἴη τὸ ὅπερ ὄν. πρὸς δὲ τοῦτο ἔστιν εἰπεῖν, ὅτι τὸ 'αὐτὸ'
 κατὰ τῶν γενῶν ὁ Πλάτων φέρει ἀλλ' οὐχὶ τῶν ὑστερογενῶν, ἀλλὰ τῶν
 10 διὰ πάντων χωρούμενων κατὰ μίαν κοινὴν φύσιν. ἔτι δὲ εἰ τὸ ἀντικείμενον
 τῷ συμβεβηκότη λαμβάνει, ὡς ὀηλον ἐκ τοῦ ἀλλὰ τὸ ὅπερ ὄν ἔστω μη-
 θενὶ συμβεβηκός, ἀντίκειται δὲ τῷ συμβεβηκότη οὐ τὸ γένος ἀλλ' ἡ
 οὐσία, αὕτη ἂν εἴη τὸ ὅπερ ὄν. ἔτι ἐκ διαιρέσεως τὴν ἀντιλογίαν ποιού- 25
 μενος εἰς συμβεβηκὸς καὶ τὸ ὅπερ ὄν διείλεν. οὐ γὰρ ἦν ἀναγκαῖα ἐρώ-
 15 τησις τί λέγουσι τὸ ὄν, συμβεβηκὸς ἢ γένος· ἔστι γὰρ τι παρὰ ταῦτα.
 ὥστε εἰς οὐσίαν· οὐσία ἄρα τὸ ὅπερ ὄν. ἔτι τὸ ἐν ποσαχῶς λέγεται διαιρῶν
 τὸ κατὰ τὸν ἀριθμὸν ἐν διείλεν. τοῦ δὲ τῷ γένει ἢ εἶδει ἐνός οὐκ ἐμνη-
 μόνευσεν, ὡς προφανῶς εἰσάγοντος τὸ πλῆθος. ἔτι τὸ μὲν γένος δύο ἔχει
 τὸ τε οὐσιῶδες καὶ τὸ κοινόν, ἡ δὲ οὐσία τὸ εἶναι οὐσία μόνον. εἰ οὖν
 20 οὐδαμοῦ πρὸς κοινότητα ἀλλ' ὡς πρὸς οὐσίαν μόνον ἀντιλέγει, οὐ γένος 40
 ἀλλ' οὐσία τὸ ὅπερ ὄν. ἔτι αὐτὸς προελθὼν λέγει "εἰ οὖν τὸ ὅπερ ὄν μη-
 θενὶ συμβεβηκε", γένη δὲ ἐστὶ τινὰ συμβεβηκότη, καὶ εἰ μὴ τοῦτοις ὄν ἐστὶ
 γένη, ἀλλὰ τῇ γε οὐσίᾳ τῶν συμβεβηκῶτων γένη συμβεβηκῆναι λέγεται,
 οἷον ἀνθρώπων τὸ χρῶμα. εἰ τοίνυν ἐν μὲν τῷ γένει ἔστι τι καὶ συμβεβηκός,
 25 ἐν δὲ τῇ οὐσίᾳ οὐδὲν ἐστὶ τοιοῦτον, αὐτὸς δὲ τὸ ὅπερ ὄν ὡς ἀντικείμενον
 τῷ συμβεβηκότη τίθησι, τὴν οὐσίαν ἂν λέγει τὸ ὅπερ ὄν, οὐ τὸ γένος, ὁ
 καὶ τῆς τοῦ συμβεβηκότης φύσεως ἐφάπτεται. ἔτι αὐτὸς προελθὼν λέγει "εἰ 45
 οὖν τὸ ὅπερ ὄν μηθενὶ συμβεβηκεν, ἀλλ' ἐκείνῳ". εἰ οὖν ἢ συμβεβηκε τὰ
 συμβεβηκότη ἢ οὐσία ἐστὶν ἀλλ' οὐχὶ τὸ γένος, ἢ οὐσία ἂν εἴη τὸ ὅπερ
 30 ὄν, οὐ τὸ γένος. ἔτι δὲ διαιρῶν τὸ ὅπερ ὄν οὐκ εἰς τὰ εἶδη καὶ τὰ ἄτομα
 αὐτὸ διαιρεῖ, ἤπερ γένους διαιρέσεις, ἀλλ' εἰς τὸν ὁρισμὸν καὶ τὰ ἐν τούτῳ,
 τουτέστιν εἰς γένος καὶ διαφοράς, ἤπερ διαιρέσεις οὐσίας ἂν εἴη, ἀλλ' οὐχὶ
 γένους. διότι τῆς μὲν οὐσίας ἔστι γένος, τοῦ δὲ ἀνωτάτω πάντων γένους
 οὐδὲν ἐστὶν ἐπαναβεβηκὸς γένος. ἔτι τὰ γένη καὶ τὰς διαφοράς δείκνυσιν 50
 35 ὅπερ ὄντα εἶναι, διότι μέρη τοῦ ὅπερ ὄντος ἐστίν. εἰ οὖν τὸ γένος δι'
 ἄλλο τί ἐστὶν ὅπερ ὄν, οὐκ ἂν εἴη αὐτὸ ὅπερ ὄν, ἀλλ' ἡ οὐσία, δι'

2 ὥστε — ὑποκειμένου om. sed in mrg. add. D ἀλλ' om. F 3 αὐτὴν a
 ἄλλου τινὸς D 6 μετ' ὀλίγον αὐτὸς ἐρεῖ 187^a 8 7 ὄντι DE: ὄν τί aF 11 ἀλλὰ
 κτλ. p. 186^b 33 13 αὕτη DE 16 τὸ τὸ ἐν a 17 ἢ (ante εἶδει) om. E
 18 τὸ (ante πλῆθος) om. D 19 ἢ δὲ οὐσία — μόνον om. F 21 λέγει p. 186^b 4
 27 λέγει p. 186^b 4 28 ᾧ] ἔτω F συμβεβηκε τὰ iteravit F 29 συμβεβη-
 κότη, ἢ οὐσία a 31 ἤπερ F γένους ἢ διαιρέσεις E 32 ἀλλ' οὐχὶ γένους
 om. F 36 ἢ] ἢ E

ἦν καὶ τὸ γένος τὸ τῆς οὐσίας οὐσιοῦται, ὡς τὸ τοῦ συμβεβηκότος συμβε-28^c
 βηκόσ ἐστιν. ἔτι οὐδὲ θέσις ἂν τὸ τοιοῦτον οὐδὲ παράδοξος ὑπόληψις
 ἔδοξε· πολλοῖς γὰρ δοκεῖ τῶν φιλοσόφων ἐν εἶναι τὸ ὄν ὡς γένος. ἔτι εἰ
 τὸ ὅπερ ὄν γένος ὑπετίθεται, πῶς τὸ λευκὸν ἢ ἄλλο τι τῶν συμβεβηκότων
 5 μὴ εἶναι ἔλεγεν; εἶδη γὰρ ταῦτα τοῦ ὄντος ὥσπερ καὶ ἡ οὐσία. αὐτὸς δὲ
 μὴ εἶναι | ἐκεῖνα λαβὼν οὕτως μὴ ὄν συνήγαγε καὶ τὸ ὅπερ ὄν, ᾧ ταῦτα 29^c
 ὑπάρχει, καὶ μὴ ὄν οὐ τι μὴ ὄν, ἀλλ' ἀπλῶς μὴ ὄν. καίτοι πῶς ἂν ἀπλῶς
 μὴ ὄν εἶη τὸ συμβεβηκόσ, εἰ γένος αὐτοῦ τὸ ὅπερ ὄν ἦν; ἔτι εἰ τὸ ὅπερ
 ὄν γένος, διὰ τί πάντα τὰ ὑπ' αὐτὸ ἢ οὐκ ὄντα ἢ ὅπερ ὄντα ἔσται; οὐ γὰρ
 10 πάντα τὰ ὑπὸ τὸ γένος γένη καὶ αὐτὰ ἐστιν. ἔτι "εἰ γὰρ, φησίν, ἔστι
 τὸ ὅπερ ὄν ταῦτόν καὶ λευκόν". καίτοι τὸ μὲν γένος οὐκ ἂν τις εἴποι λευκόν, 5
 τὴν δὲ οὐσίαν τὴν μετέχουσαν λέγομεν· ἐξ οὗ ὀηλον ὅτι καὶ οὐσίαν τὴν
 ὡς ἄτομον λέγει, ἀλλ' οὐχὶ τὴν γενικὴν. ἔτι προχειρότατον ἦν δεῖξαι πολλὰ
 τὰ ὄντα διὰ τοῦ ἐκθέσθαι τὸν τοῦ γένους ὄρισμόν· κατὰ πλειόνων γὰρ τὸ
 15 γένος. ὁ δὲ μηδραμῶ μνημονεύσας τούτου ἐναργῶς δεικνύντος πολλὰ εἶναι
 τὰ ὄντα, ὀηλός ἐστι τὸ ὅπερ ὄν μὴ ὡς γένος λαμβάνων. εἰ δὲ τις διὰ
 τοῦτο ἀξιοῖ τὸ ὅπερ ὄν τὸ γένος λέγειν, διότι τὸ γένος ἐν ἄλλοις ὅπερ ὄν
 καλεῖ, ὥρα αὐτῷ καὶ τὴν διαφορὰν ὅπερ ὄν λέγειν. καὶ γὰρ καὶ ταύτην 10
 ἐνταῦθα ὡς συμπληρωτικὴν τοῦ ὅπερ ὄντος ὅπερ ὄν καλεῖ. καὶ ἐν οἷς
 20 μέντοι τὸ γένος ὅπερ ὄν καλεῖ, ὡς οὐσιωδῶς κατηγορούμενον καὶ ποιῶν
 ἐκεῖνο οὐ κατηγορεῖται ὅπερ αὐτό, οὕτως ὅπερ ὄν καλεῖ. καὶ ὁ Εὐδήμους
 δὲ τῷ Ἀριστοτέλει πάντα κατακαλουθῶν τοῦ ὅπερ ὄντος οὐκ ἤκουσεν ὡς
 γένους. ἐν γούν τῷ πρώτῳ τῶν Φυσικῶν περὶ Παρμενίδου λέγων ταῦτα
 γέγραφεν (ὡς Ἀλέξανδρός φησιν· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὔρον ἐν τῷ Εὐδημείῳ τὴν
 25 λέξιν ταύτην)· „τὸ μὲν οὖν κοινὸν οὐκ ἂν λέγοι. οὔτε γὰρ ἐξήτειτό πο 15
 τὰ τοιαῦτα, ἀλλὰ ὕστερον ἐκ τῶν λόγων προῆλθεν, οὔτε ἐπιδέχοιτο ἂν ἃ
 τῷ ὄντι ἐπιλέγει. πῶς γὰρ ἔσται τοῦτο 'μεσσήθεν ἰσοπαλές' καὶ τὰ
 τοιαῦτα; τῷ δὲ οὐρανῷ, φασί, σχεδὸν πάντες ἐφαρμόσουσιν οἱ τοιοῦτοι
 λόγοι...”

30 p. 187^a 1 Ἔνιοι δὲ ἐνέδοσαν τοῖς λόγοις ἀμφοτέροις.

Ἐλέγξας τὸν Παρμενίδου λόγον αὐτὸς ὡς καὶ τὰς προτάσεις ψευδεῖς
 λαμβάνοντα (ἦν δὲ ἡ πρότασις τὸ μοναχῶς λέγεσθαι τὸ ὄν ἤτοι τὸ 'παρὰ 25

1 τὸ (post γένος) DF: om. aE 4 ὑπετίθεται D 7 οὐ τί] ὅτι F 8 τὸ
 ὅπερ ἦν (om. ὄν) E 10 αὐτὰ ἔσται F εἰ γὰρ ἐστι φησί aE φησί
 p. 186^b 6 11 τὸ ὅπερ ὄν ταῦτόν DE: τὸ ὅπερ ὄν τὸ αὐτό a: ταυτὸ τὸ ὅπερ
 ὄν F καίτοι] καὶ a τὸ om. E 13 ὡς om. D τὸ αὐτο δεῖξαι
 add. aF 15 μηδραμῶς D 19 καὶ ἐν οἷς — καλεῖ (20) om. F 21 οὕτως
 ὅπερ ὄν καλεῖ deletit F Εὐδήμους fr. 12 p. 25, 7 Sp. 22 post ὄντος add. ἐκεῖνος
 aE 23 περὶ om. F λόγων F² ταῦτα] τάδε E 24 εὐδημείω F: εὐδημείω
 aD: εὐδήμω E 27 μεσσήθεν DF ἰσοπαλές E 28 φασί DF (cf. p. 143, 4):
 φησί aE

τὸ ὄν οὐκ ὄν' ἢ τὸ 'οὐκ ὄν οὐδέν', ταῦτα γὰρ ἰσοδυναμεῖ) καὶ ὡς ἀσυλλο- 29^r
 γίστως συνάγοντα (μὴ γὰρ ἀκολουθεῖν τὸ ἐπιφερόμενον συμπέρασμα), ἐνίους
 φησὶν ἀμφοτέροις ἐνδοῦναι τοῖς λόγοις τῷ τε εἰρημένῳ τοῦ Παρμε-
 νίδου καὶ τῷ τοῦ Ζήνωνος, ὃς βοηθεῖν ἐβούλετο τῷ Παρμενίδου λόγῳ πρὸς
 5 τοὺς ἐπιχειροῦντας αὐτὸν κωμφοδεῖν ὡς εἰ ἐν ἔστι πολλά καὶ γελοῖα συμ-
 βῆναι· λέγειν τῷ λόγῳ καὶ ἐναντία αὐτῷ. δεικνύς ὁ Ζήνων ὡς ἔτι γελοῖό-
 τερα πάσχοι ἂν αὐτῶν ἢ ὑπόθεσις ἢ λέγουσα πολλά ἔστιν ἤπερ ἢ τοῦ ἐν 30
 εἶναι, εἴτις ἱκανῶς ἐπεξίη. ταῦτα γὰρ αὐτὸς ὁ Ζήνων ἐν τῷ Πλάτωνος Παρ-
 μενίδῃ μαρτυρῶν φαίνεται τῷ λόγῳ· καὶ ὁ μὲν τοῦ Παρμενίδου λόγος ἐστίν,
 10 ὅτι πάντα ἐν τὸ ὄν ἐστίν, εἴπερ τὸ ὄν ἐν σημαίνει. τὸ γὰρ παρ' αὐτὸ
 οὐδὲν ἔσται. ὡς δὲ Θεόφραστος προήγαγε 'τὸ παρὰ τὸ ὄν οὐκ ὄν. τὸ οὐκ
 ὄν οὐδέν'. καὶ τούτῳ φησὶν ἐνδοῦναι τῷ λόγῳ τινάς. ἐνδοῦναι δὲ
 ἐστὶ λόγῳ τὸ συγχωρῆσαι ταῖς προτάσεσι ταῖς κατασκευαζούσαις αὐτὸν ἢ
 τῇ συμπλοκῇ. τὸν οὖν Πλάτωνά φασιν ἐνδοῦναι τῇ προτάσει τῇ λεγούσῃ 35
 15 τὸ παρὰ τὸ ὄν οὐκ ὄν (καὶ γὰρ τὴν κίνησιν καὶ τὴν στάσιν καὶ ταῦτόν καὶ
 ἕτερον ἐν Σοφιστῇ ἕτερα τοῦ ὄντος εἶναι φησι), τὸ δὲ οὐκ ὄν οὐδὲν οὐκέτι
 συγχωρεῖ· καὶ γὰρ τὰ ἕτερα τοῦ ὄντος, κἂν μὴ ὄντα ἦ, ἀλλ' ὅμως εἶναι
 φησι· καὶ ταύτῃ τὸ μὴ ὄν εἰσάγει.

Καὶ ὁ μὲν Ἀλέξανδρός φησιν αὐτὸν τὸ μὲν εἰ ἐν τὸ ὄν συγχωρεῖν,
 20 πάντα δὲ ἐν εἶναι μηκέτι συγχωρεῖν τιθέντα τῶν πάντων μὴ μόνον τὸ ὄν, ἀλλὰ
 καὶ τὸ μὴ ὄν. "καὶ οὐχ οὕτως, φησί, τὸ μὴ ὄν εἶναι ἔλεγεν ὡς ὄν τι τῶν
 ὑπὸ τὸ ὄν. οὐ γὰρ τὸ τί μὲν μὴ ὄν τί δὲ ὄν, οὐδὲ τὸ ἐν τῷ κειμένῳ 40
 ὄντι περιεχόμενον, ἀλλὰ τὸ ἄλλην φύσιν ἔχον παρὰ τὸ ὁμολογημένον καὶ
 κείμενον ἔλεγεν εἶναι δεξάμενος τὸ ὄν ἐν τε εἶναι καὶ μοναχῶς λέγεσθαι. ὁ δὲ
 25 συγχωρήσας τῇ προτάσει τῇ παρὰ τὸ ὄν οὐκ ὄν, λέγων δὲ εἶναι ἄλλο τι τοῦ
 ὄντος τοῦ εἰλημμένου ἐν τῇ προτάσει, εἶναι τὴν ἀντίφασιν λέγει. ὁὐς γὰρ
 τὸ παρὰ τὸ ὄν μὴ εἶναι λέγει πάλιν τὸ παρὰ τὸ ὄν εἶναι καὶ τῇ ἀντιφάσει
 περιπίπτει τῇ τὸ μὴ ὄν ἀπλῶς εἶναι λεγούσῃ. καίτοι εἴ τις λέγοι μὲν εἶναι τὸ
 μὴ ὄν, μὴ τὸ ἀπλῶς δὲ μὴ ὄν, ἀλλὰ τὸ τί μὴ ὄν, οὐ περιπίπτει τῇ ἀντι-
 30 φάσει. τὸ γὰρ ἄλλο τι ὄν ἄλλο οὐκ ἔστιν. οὐ γὰρ ἐν κατὰ τὸν ἀριθμὸν 45
 τὸ ὄν ἐδείχθη διὰ τοῦ ληφθῆναι μοναχῶς λέγεσθαι." ταῦτα μὲν οὖν ὁ
 Ἀλέξανδρος.

3 ἐπιδοῦναι E τῷ τε εἰρημένῳ iteravit E τοῦ EF: τῷ D: παρὰ τοῦ F:
 παρὰ a 4 Ζήνωνος] βίωνος E 6 αὐτῷ DEF 11 Θεόφραστος Phys.
 Opin. fr. 7 (Doxogr. p. 483, 8) cf. p. 115, 11 παρήγαγε E 12 τοῦτο E
 13 post ἔστι fortasse intercidit τῷ 14 φασιν DF: φησιν aE 16 Σοφιστῇ
 p. 250 A sqq. τοῦ ὄντος ἕτερα a 17 μὴ ὄντα ἐστίν DE 19 εἰ
 (ante ἐν) om. D 22 τὸ τί μὲν ὄν, μὴ ὄντι δὲ ὄν F οὐδὲ τῷ E
 23 περὶ τὸ a 24 ἐν τὸ εἶναι D ἐν τε εἶναι (inc. f. 48r) ἐν τε εἶναι καὶ
 πολλαχῶς F 25 τῇ παρὰ] τοῦτο παρὰ F λέγων δὲ F 27 τὸ παρὰ
 τὸ ὄν μὴ εἶναι λέγει πάλιν om. DF τὸ παρὰ τὸ ὄν aDF: παρὰ τὸ ὄν E
 καὶ om. F 28 μὲν λέγοι D 30 οὐκ ἔστιν ἄλλο D ἐν] ἂν F
 31 πολλαχῶς F οὖν om. DE 32 ἀλέξανδρος φησιν· ὁ δὲ πορφ. τὸν πλάτωνά
 φησι aF

Φησί δὲ ὁ Πορφύριος τὸν Πλάτωνα καὶ τὸ μὴ ὄν λέγειν εἶναι. οὕτως 29^r
 μέντοι εἶναι ὡς μὴ ὄν. τὸ μὲν γὰρ ὄντως ὄν ἀπεφνήματο εἶναι τὴν ἰδέαν καὶ
 ταύτην ὄντως εἶναι οὐσίαν, τὴν δὲ ἀνωτάτω πρώτῃν ἄμορφον καὶ ἀνείδεον
 ὕλην ἐξ ἧς τὰ πάντα ἐστὶν εἶναι μὲν, μηδὲν δὲ εἶναι τῶν ὄντων. αὐτὴ γὰρ
 5 ἐφ' ἑαυτῆς ἐπινοουμένη δυνάμει μὲν πάντα ἐστίν, ἐνεργείᾳ δὲ οὐδέν. τὸ δὲ
 ἐκ τοῦ εἶδους καὶ τῆς ὕλης ἀποτελεσμα καθ' ὅσον μὲν εἶδους μετέχει, 50
 κατὰ τοῦτο εἶναι τι καὶ προσαγορεύεσθαι κατὰ τὸ εἶδος, καθ' ὅσον δὲ τῆς
 ὕλης καὶ διὰ ταύτην ἐν συνεχείᾳ ῥύσει καὶ μεταβολῇ τυγχάνει, πάλιν μὴ
 ἀπλῶς μῆδὲ βεβαίως εἶναι. ἀντιδιαρρούμενος γοῦν αὐτὰ ἐν τῷ Ἰμαίῳ φησί
 10 "τί τὸ ὄν μὲν αἰεὶ, γένεσιν δὲ οὐκ ἔχον, καὶ τί τὸ γινόμενον μὲν, ὄν δὲ
 οὐδέποτε". καὶ τὸ μὴ ὄν εἶναι ἔφη, οὐ τὸ ὄν μὴ ὄν εἶναι, καὶ τὸ μὴ ὄν
 εἶναι ὄν· οὐ μὴν τὰ κατὰ τὴν ἀντίφασιν ἀντικείμενα. τὸν μὲν γὰρ ἄν-
 θρωπον οὐχ οἶόν τε ἅμα καὶ μὴ ἄνθρωπον εἶναι, μὴ ἵππον δὲ ἀλλ- 55
 θές εἰπεῖν.

15 Ἄλλὰ πρὸς μὲν τὸν Ἀλέξανδρον ἀρκεῖ τὴν Πλάτωνος παραθέσθαι |
 ῥῆσιν, ἧς αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐμνημόνευσε, δεικνῦσαν οἷμαι σαφῶς. ὡς ἡ 29^v
 Πλάτων οὐ τὸ ἀπλῶς μὴ ὄν, ἀλλὰ τὸ τί μὴ ὄν εἰσῆγεν. ἔχει δὲ ἡ ῥῆσις
 ὧδε· "Οἶσθα οὖν ἔτι Παρμενίδῃ μακροτέρως τῆς ἀπορρήσεως ἠπιστήκαμεν;
 Τί δή; Πλείον ἢ κείνος ἀπέπειπε σκοπεῖν ἡμεῖς εἰς τὸ πρόσθεν ἐπιζητήσαντες
 20 ἀπεδείξαμεν αὐτῷ. Πῶς; "Ὅτι ὁ μὲν πού φησιν

οὐ γὰρ μήποτε τοῦτο δαμῆ εἶναι μὴ ὄντα,

ἀλλὰ σὺ τῆσδ' ἀφ' ὁδοῦ διζήσις εἶργε νόημα.

5

Λέγει γὰρ οὖν οὕτως. Ἡμεῖς δὲ γε οὐ μόνον ὡς ἔστι τὰ μὴ ὄντα
 ἀπεδείξαμεν, ἀλλὰ καὶ τὸ εἶδος ὃ τυγχάνει ὄν τοῦ ὄντος ἀπεφνημάμεθα.
 25 τὴν γὰρ θατέρου φύσιν ἀποδείξαντες οὐσάν τε καὶ κατακεραματισμένην ἐπὶ
 πάντα τὰ ὄντα πρὸς ἄλληλα, τὸ πρὸς τὸ ὄν ἐκάστου μόνιον αὐτῆς ἀντιτι-
 θέμενον ἐτολήσαμεν εἰπεῖν ὡς αὐτὸ τοῦτό ἐστιν ὄντως τὸ μὴ ὄν. Μὴ
 τοίνυν ἡμᾶς εἴπη τις, ὅτι τοῦναντίον τοῦ ὄντος τὸ μὴ ὄν ἀποφαινόμενοι
 30 τολμῶμεν λέγειν ὡς ἔστιν. ἡμεῖς γὰρ περὶ μὲν ἐναντίου τινὸς αὐτῷ χαίρειν
 πάλαι λέγομεν, εἴτε ἔστιν εἴτε μὴ, λόγον ἔχον ἢ καὶ παντάπασιν ἄλογον. 10
 ὃ δὲ νῦν εἰρήκαμεν εἶναι τὸ μὴ ὄν, ἢ πεισάτω τις ὡς οὐ καλῶς λέγομεν

2 ὄντος aE 4 δὲ εἶναι om. F 5 μὲν om. D τὸ δὲ aD: potè δὲ EF
 6 τῆς ὕλης καὶ τοῦ εἶδους aF 8 πάλιν δὲ F fortasse recte ut in bipartita apodosi
 (loc. obl. D) 9 τῷ om. E Ἰμαίῳ p. 27 D 10 μὲν om. Plato οὐκ
 DE: μὴ aE γινόμενον αἰεὶ Plato 11 τὸ primum om. F 12 τὴν (post κατὰ)
 om. DE 15 τὸν om. a 17 ῥῆσις Sophist. p. 258c sqq. 18 ἀπορρήσεως aEF
 19 δή] δεῖ D πλέον a ἀποζητήσαντες F: ἔτι ζητήσαντες Plato 20 αὐτῷ aF
 Plato: αὐτό DE φησὶν Parmen. v. 52K., vv. 60, 61 Stein. cf. p. 143, 31 f. 53^v29 21 τοῦτο
 δαμῆ εἶναι μὴ ὄντα E: τοῦτο μηδαμῆ εἶναι μὴ ὄντα D: in lac. om. F: τότε μὴ ὄν οἶόν τε
 εἶναι a Parmenidi dandum μὴ ἔόντα 23 οὖν om. aF γε om. a 24 τοῦ
 μὴ ὄντος Plato 25 κατακεραματισμένη D 26 τὸ πρὸς] τὸ om. D ἐκάστου
 DEF: ἕκαστον a et Simpl. f. 52^v29 27 ὄντος F τὸ post ὄντως om. E post
 τὸ μὴ ὄν Platonica Καὶ — εἰρηκέναι omisit Simplicius 29 αὐτῷ D: οὕτω F: αὐτῷ αὐτῷ
 E: αὐτῷ τούτῳ a

ἐλέγξας, ἢ μέγριπερ ἂν ἀδυνατῆ, λεπτέον καὶ ἐκείνῳ καθάπερ ἡμεῖς λέ- 29^v
 γομεν, ὅτι συμμείγνυται τε ἀλλήλοις τὰ γένη καὶ τό τε ὄν καὶ θάτερον διὰ
 πάντων καὶ δι' ἀλλήλων διεληλυθότε τὸ μὲν ἕτερον μετασχὼν τοῦ ὄντος
 ἔστι μὲν διὰ ταύτην τὴν μέθεξιν, οὐ μὴν ἐκείνῳ γε οὐ μετέσχευ ἀλλ' ἕτερον,
 5 ἕτερον δὲ τοῦ ὄντος ὄν ἔστι σαφέστατα ἐξ ἀνάγκης εἶναι μὴ ὄν. τὸ δὲ μὴ
 ὄν αὖ θατέρου μετεληφὸς ἕτερον τῶν ἄλλων ἂν εἶη γενῶν. ἕτερον δὲ 15
 ἐκείνων ἀπάντων ὄν οὐκ ἔστιν ἕκαστον αὐτῶν οὐδὲ ἕμπαντα τὰ ἄλλα πλὴν
 αὐτό, ὥστε τὸ ὄν ἀναμφισβητήτως αὖ μυρία ἐπὶ μυρίοις οὐκ ἔστι, καὶ τὰ
 ἄλλα δὴ καθ' ἕκαστον οὕτω καὶ ἕμπαντα πολλαχῆ μὲν ἔστι, πολλαχῆ δὲ
 10 οὐκ ἔστιν." ἐκ δὴ ταύτης τῆς ῥήσεως ὁ Ἀλέξανδρος φήθη τὸν Πλάτωνα
 τὸ ἀπλῶς μὴ ὄν εἰσάγειν, ὡς τὸ ἀπλῶς ὄν εἰληφότε τὸ ὡς γένος ὄν. καὶ
 ἤρκει μὲν αὐτοῦ τοῦ Πλάτωνος ἀκοῦσαι λέγοντος "μὴ τοῖνον ἡμᾶς εἴπη τις,
 ὅτι τοῦναντίον τοῦ ὄντος τὸ μὴ ὄν ἀποφαινόμενοι τολμῶμεν λέγειν" καὶ 20
 ὅτι 'ἔστι μὲν ἕκαστον διὰ τὴν τοῦ ὄντος μέθεξιν, οὐ μὴν τὸ ὄν ἔστι'. καὶ
 15 πρὸ ταύτης δὲ τῆς ῥήσεως, ὁποῖον μὴ ὄν εἰσάγει, σαφῶς ἐδήλωσεν εἰπὼν
 "ὅποταν τὸ μὴ ὄν λέγωμεν, ὡς εἶπικεν, οὐκ ἐναντίον τι λέγομεν τοῦ ὄντος,
 ἀλλ' ἕτερον μόνον". ἤρκει δὲ καὶ τὰ περὶ τοῦ ἀπλῶς μὴ ὄντος καὶ ἐναν-
 τίου τῷ ὄντι εἰρημένα ἀκοῦσαι, ὡς καὶ τὸν ὁποῖον οὖν περὶ αὐτοῦ λόγον
 παραιτεῖται ὁ Πλάτων. οὐδὲ γὰρ ὁ εἶναι οὐδὲ ὁ μὴ εἶναι λέγων αὐτὸ ἀνεύ-
 20 θυνος. οὐδὲ τὸ λέγειν τι περὶ αὐτοῦ ἀσφαλές. ἤρκει μὲν οὖν ὑπερ εἶπον 25
 καὶ ταῦτα. ἐνοήσαι δὲ χρὴ ὅτι τὸ ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος εἰλημμένον ὄν ἔστι
 τὸ κατ' αὐτὴν τοῦ εἶναι τὴν ἰδιότητα φιλήν θεωρούμενον, ὃ καὶ ἀντιδιή-
 ρηται πρὸς τε τὰ ἄλλα γένη καὶ πρὸς τὸ μὴ ὄν· καὶ γὰρ τοῦτο γένος εἶναι
 φησιν, ἀλλ' οὐχὶ τὸ παντελῶς ὄν τὸ καὶ τὰ γένη πάντα ἐν ἑαυτῷ συνη-
 25 ρηκός· ἢ τὸ παντελῶς μὴ ὄν ἀντικείμετο, εἰ καὶ τὸ ἀντικεῖσθαι δυνατὸν ἐπ'
 αὐτοῦ λέγειν. τὸ δὲ τοιοῦτον ὄν οὐκ ἂν εἶη γένος, εἴπερ τὰ γένη ἐναντία
 διαμερᾶσαι ἔστι τῆ πρὸς ἀλλήλα. καὶ κατὰ μίαν ἰδιότητα περιγέγραπται δια- 30
 κεκριμένα ἤδη ταῦτα ἀπὸ τῆς νοητῆς ἐνώσεως, ἐν ἣ πάντα ἐν ἧν, ὡς ὁ
 Παρμενίδης φησί, καὶ ὑπελθόντα πρῶτον μὲν εἰς τὴν νοεράν διάκρισιν, ἀμε-
 30 ρίστως μερισθεῖσαν καὶ εἰς τὸν αἰσθητὸν διασπασμὸν καὶ μεταξὺ τούτων
 εἰς τὴν ψυχικὴν ἀλληλουχίαν. ὥστε πολλοῦ δεῖ τὸ ἀπλῶς μὴ ὄν εἰσάγειν
 τὸ τῷ ἀπλῶς ὄντι ἀντικείμενον ὁ Πλάτων.

Ὁ δὲ γε Πορφύριος ὅτι μὲν οὐ τὸ ἀπλῶς μὴ ὄν ὁ Πλάτων εἰσάγει,
 καίῳς ἐθεάσατο. ὅτι δὲ μὴ ὄν τὸ γενητὸν ὄν ἐν Σοφιστῆ φησι παραδιδόναι, 35

1 καὶ ἡμεῖς aF 3 διεληλυθότε EF: διεληλυθότες D: ἐληλυθότα a 4 ἔστι δὲ
 διὰ F 5 μὴ om. Plato ὄν om. F ἔστι EF (D obl.): om. a 12 μὲν]
 μετ' E αὐτῷ a εἴποι F 14 μὲν ἔστιν aF 15 ὁποῖον τὸ μὴ ὄν a
 εἰπὼν Soph. p. 257 B 19 εἶναι ὁ δὲ μὴ εἶναι F λέγον E 21 εἰλημμένον ὄν
 aE: εἰλημμένον F: εἰρημένον D 22 κατὰ τὴν τοῦ εἶναι ἰδιότητα D 23 πρὸς (post
 καὶ) om. D 24 οὐχὶ DE: οὐ aF παντελῶς aE: παντελὲς DF τῷ καὶ E
 26 ὄν om. aF 27 διακεκριμένα D 28 ὡς ἐν ἧ πάντα ἐνῆν F ἐν om. E
 32 ὁ πλάτων EF: ὁ πάντων D: om. a 33 ὁ δὲ γε — ὁ πλάτων om. F 34 Πορφύριος
 cf. p. 135, 1 sqq.

περὶ οὗ λέγει ἐν Τιμαίῳ “καὶ τί τὸ γινόμενον μὲν, ὃν δὲ οὐδέποτε”, τοῦτο 29^v
 ἐπιστάσεως ἄξιον εἶναι μοι δοκεῖ. οὐ γὰρ ἐν τῇ τῶν αἰσθητῶν, ἀλλ’ ἐν
 τῇ τῶν νοερῶν εἰδῶν διακρίσει τὸ μὴ ὃν ὁ Πλάτων ἀνευρίσκειν δοκεῖ.
 πότε γὰρ ἂν περὶ τῶν ἐνύλων καὶ αἰσθητῶν ἔλεγε ταῦτα “τί δὲ πρὸς Διός;
 5 ὡς ἀληθῶς κίνησιν καὶ ζωὴν καὶ ψυχὴν καὶ φρόνησιν ἢ ῥαδίως πεισθη-
 σόμεθα τῷ παντελῶς ὄντι μὴ παρεῖναι μηδὲ ζῆν αὐτὸ μηδὲ φρονεῖν, ἀλλὰ
 σεμνὸν καὶ ἄγιον, νοῦν οὐκ ἔχον, ἀκίνητον ἐστὼς εἶναι;” κοινῇ δὲ πρὸς τὸν 40
 Ἀλέξανδρον λέγω καὶ τὸν Πορφύριον, ὅτι οὐκ ἂν οὕτω σαφῶς τοῦ Πλάτωνος
 τὸ τί μὴ ὃν λέγοντος εἶναι τὸ ὑπ’ αὐτοῦ εἰσαγόμενον, ὡς τὸ ἀπλῶς μὴ
 10 ὃν εἰσάγοντι ὁ Ἀριστοτέλης ἐνεκάλει. καὶ ἔτι μέντοι οὐκ ἂν πρὸς Πλά-
 τωνα ἐν τούτοις ἀποτεινοίτο ὡς μάτην δεῖσαντα, εἰ τὸ παρὰ τὸ ὃν οὐκ
 ὃν, μὴ πάντα ἐν εἴῃ, καὶ διὰ τοῦτο τὸ μὴ ὃν εἰσάγοντα. οὐ γὰρ διὰ
 τοῦ τὸ μὴ ὃν εἰσαγαγεῖν πολλὰ τὰ ὄντα δεῖκνυσιν ὁ Πλάτων, ἀλλὰ
 τοῦτο μὲν ἔδειξεν ἄλλο μὲν τὸ ἐν, ἄλλο δὲ τὸ ὃν ἀποδείξας καὶ ἐκ τοῦ
 15 ὁλομελές εἶναι

πάντοθεν εὐκύκλου σφαιρῆς ἐναλίγκιον ὄγκῳ,
 μεσοῦθεν ἰσοπαλές.

45

τὸ δὲ μὴ ὃν ἐδεξήθη † δὲ καὶ τὸν σοφιστὴν ‘εἰδωλοποιὸν’ εἰπὼν, τὸ δὲ
 εἰδῶλον ψευδὸς τι ἔχειν, ψευδὸς δὲ μὴ εἶναι, εἰ μὴ τὸ μὴ ὃν ἔστιν. ὁ γὰρ
 20 ψευδόμενος ἢ τὸ ὃν μὴ εἶναι λέγει ἢ τὸ μὴ ὃν εἶναι.

Ταῦτα μὲν οὖν περὶ τῆς ἐτέρας ἐνδόσεως, τοῦ Ἀριστοτέλους μήτε τὸ
 μοναχῶς λέγεσθαι τὸ ὃν συγχωροῦντος μήτε ἐνδιδόντος τῇ λεγούσῃ προτά-
 σαι τὸ παρὰ τὸ ὃν οὐκ ὄν· εἰ μὴ τις τὸ οὐκ ὄν λέγοι, ὡς οὐσία μὲν οὐκ
 ἔστιν, ἄλλο δὲ τι εἶναι οὐ κωλύεται. ὅπερ καὶ Πλάτων πρὸ τοῦ Ἀριστοτέλους 30
 25 ἐβόα. ὀῦλος δὲ ἔστι καὶ Ἀριστοτέλης συνιδὼν ὅτι τῷ πλήθει τὸ μὴ ὃν
 συνεισέρχεται. οὐδὲν γὰρ κωλύει. φησί, μὴ ἀπλῶς εἶναι. ἀλλὰ μὴ
 ὄν τι εἶναι τὸ μὴ ὄν. ἐφεξῆς μέντοι κἂν ἀληθῆς, φησί, εἴῃ ἢ πρότασις,
 ἢ λέγουσα τὸ παρὰ τὸ ὃν οὐκ ὄν, οὐκ ἤδη διὰ τοῦτο ἀνάγκη ἐν πάντα
 εἶναι τῷ ἀριθμῷ. τὸ γὰρ αὐτόν, ὅπερ αὐτοὶ ὑποτίθενται, οὐδεὶς ἂν ἄλλο
 30 τι λεγόμενον ἀκούοι ἢ τὸ ὅπερ ὄν, τουτέστι τὸ κυρίως ὄν, τουτέστι τὴν οὐσίαν.
 τούτου δὲ οὕτως ἔχοντος, | δεδεικται πρότερον, ὅτι εἴτε μετέχει τὸ ὅπερ ὄν 30^v
 συμβεβηκότος, πολλὰ ἔστι τὰ ὄντα, εἴτε μὴ μετέχει, καὶ αὐτὰ καθ’ αὐτὰ τὰ ὅπερ
 ὄντα πολλὰ ἔστι διὰ τὰ ἐν τῷ ὀρισμῷ τοῦ ὅπερ ὄντος οὐσιωδῶς παραλαμβάνο-

1 λέγειν E γινόμενον DE 3 εἰδῶν om. a εὐρίσκειν D 4 ἂν om. D
 ἔλεγε Soph. p. 248 E cf. f. 91 r 48 7 πρὸς om. D 11 ἀποτεινοίτο D οὐκ ὄν
 om. F 12 εἰσάγειν D 16 πάντοθεν — ἰσοπαλές Parm. vv. 102. 103 K. 106. 107 St.
 17 μεσοῦθεν D 18 δὲ καὶ DEF: om. a: fortasse δεῖξει εἰδωλοποιὸν Soph.
 p. 239 D 19 εἰ om. F 21 μήτε τὸ a: μηδὲ τὸ DE μηδὲ F 22 μὴ δὲ ἐνδι-
 δόντος E 23 λέγοι DE: λέγει aF 24 καὶ ὁ πλάτων D 26 post φησί add.
 εἴῃ ἢ πρότασις ἢ λέγουσα E ἀπλῶς a: ὡς αὐτὸ (?) D: ὡς ὄντος E: ὡς ὄντι F. an
 latet ὡς ὄντως? 27 φησί om. F 29 ὑποτίθεται a 30 ἢ τὸ] ἐ¹ π τὸ D
 31 μετέχει aF post ὄν add. τοῦ a 32 μετέχει aF τὸ ὅπερ ὄντα E
 33 διὰ τὰ a: διὰ τὸ DEF παραλαμβάνεσθαι F

μενα. ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον, ὅτι τὸ ὅπερ ὄν καὶ αὐτοὸν κέκληκε κατὰ τὴν 30^r
Πλατωνικὴν συνήθειαν.

Τὸν δὲ δεύτερον λόγον τὸν ἐκ τῆς διχοτομίας τοῦ Ζήνωνος εἶναι φησιν
ὁ Ἀλέξανδρος λέγοντος, ὡς εἰ μέγεθος ἔχει τὸ ὄν καὶ διαιροῦτο, πολλὰ τὸ 5
5 ὄν καὶ οὐχ ἓν ἔτι ἕσσεσθαι, καὶ διὰ τούτου δεικνύοντος ὅτι μὴδὲν τῶν ὄντων
ἔστι τὸ ἓν. περὶ δὲ τοῦ λόγου τούτου καὶ διὰ τῶν ἔμπροσθεν εἰρηκέναι
φησὶ τὸν Ἀριστοτέλην, ἐν οἷς ἔλεγεν “ἐθορυβοῦντο δὲ καὶ οἱ ὕστεροι τῶν
ἀρχαίων”, οὗ καὶ τὴν λύσιν παρέθετο διὰ τοῦ “ὥσπερ οὐκ ἐνδεχόμενον
ταυτόν ἐν καὶ πολλὰ εἶναι, μὴ τὰ ἀντικείμενα δέ. ἔστι δὲ τὸ ὄν καὶ ἓν
10 δυνάμει καὶ ἐντελεχείᾳ”. “τούτῳ δὲ τῷ λόγῳ, φησὶ, τῷ περὶ τῆς διχο-
τομίας ἐνδοῦναι Ξενοκράτη τὸν Καλχηρόνιον δεξιόμενον μὲν τὸ πᾶν τὸ διαι- 10
ρετὸν πολλὰ εἶναι (τὸ γὰρ μέρος ἕτερον εἶναι τοῦ ὅλου) καὶ τὸ μὴ δύνασθαι
ταυτόν ἐν τε ἅμα καὶ πολλὰ εἶναι διὰ τὸ μὴ συναληθεύεσθαι τὴν ἀντίφασιν,
μηκέτι δὲ συγχωρεῖν πᾶν μέγεθος διαιρετὸν εἶναι καὶ μέρος ἔχειν· εἶναι
15 γὰρ τινὰς ἀτόμους γραμμάς, ἐφ’ ὧν οὐκέτι ἀληθεύεσθαι τὸ πολλὰς ταύτας
εἶναι. οὕτως γὰρ ἦετο τὴν τοῦ ἐνὸς εὐρίσκουσιν φύσιν καὶ φύγειν τὴν ἀντίφασιν
διὰ τοῦ μήτε τὸ διαιρετὸν ἐν εἶναι ἀλλὰ πολλὰ, μήτε τὰς ἀτόμους γραμμάς
πολλὰ ἀλλ’ ἐν μόνον.” ταῦτα τοῦ Ἀλεξάνδρου λέγοντος ἐφιστάνειν ἄξιον 15
πρῶτον μὲν, εἰ Ζήνωνος οἰκεῖον τοῦτο τὸ μὴδὲν τῶν ὄντων λέγειν τὸ ἓν.
20 ὅς γε τοῦναντίον πολλὰ γέγραφαν ἐπιχειρήματα τὸ πολλὰ εἶναι ἀναιρῶν, ἵνα
διὰ τῆς τῶν πολλῶν ἀναιρέσεως τὸ ἓν εἶναι πάντα βεβαιωθῆ, ὅπερ καὶ ὁ
Παρμενίδης ἐβούλετο. ἔπειτα ἔδει τὴν χρεῖαν εἰπεῖν τῆς μνήμης τοῦ Ζή-
νωνος λόγου καὶ τῶν μάτην ἐνδεσθαι αὐτῷ, ὥσπερ τῶν ἐνδόντων μὲν
τῷ Παρμενίδου λόγῳ, τὸ δὲ μὴ ὄν εἰσαγαγόντων ἢ χρεῖα δῆλη ἦν· ἵνα 20
25 γὰρ πολλὰ δειχθῆ τὰ ὄντα, ὅπερ ὁ Παρμενίδης οὐκ ἐβούλετο. εἰ δὲ αὐ-
τὸς ὁ Ζήνων ἀνήρει τὸ ἓν πολλὰ εἶναι δεικνύς, οὐκ ἔδειτό τινος συνηγορίας
ὁ λόγος, εἰ μὴ ἄρα λέγει τις ὅτι ὡς ἀντιθέτου τούτου τοῦ λόγου τοῦ λέ-
γοντος πολλὰ μόνον εἶναι τὰ ὄντα ἐμνημόνευσεν.

Ἄλλ’ ἔοικεν ἀπὸ τῶν Εὐδόχμου λόγων ὁ Ἀλέξανδρος δόξαν περὶ τοῦ
30 Ζήνωνος λαβεῖν ὡς ἀναιροῦντος τὸ ἓν· λέγει γὰρ ὁ Εὐδόχος ἐν τοῖς Φυ-
σικοῖς “ἀρα οὖν τοῦτο μὲν οὐκ ἔστιν, ἔστι δὲ τι ἓν; τοῦτο γὰρ ἠπορεῖτο.
καὶ Ζήνωνά φασιν λέγειν, εἴ τις αὐτῷ τὸ ἓν ἀποδοίη τί ποτέ ἐστιν, ἔξιν 25
τὰ ὄντα λέγειν. ἠπόρει δὲ ὡς ἔοικε διὰ τὸ τῶν μὲν αἰσθητῶν ἕκαστον

1 κέκληται a 3 φησιν εἶναι F 5 οὐκ ἔτι ἓν a διὰ τοῦτο E
τλ’
7 ἀρίστο E ἔλεγεν p. 185^b 25] εἶρηγεν D ὕστερον a 8 παρέθετο p. 186^a 1
9 ταυτόν post πολλὰ ponit a 10 περὶ τὰς aF 11 τόν] καὶ E χαλχηρόνιον sic
libri inter Καλχηρόνιον et Χαλχηρόνιον ambigentes 12 καὶ τὸ DE: καὶ διὰ τὸ aF
14 δὲ om. a debebat συγχωροῦντα 19 εἰ] εἰς E 22 τὴν μνήμην F¹ 24 εἰσα-
γαγόντων DE: εἰσαγόντων aF ἦν om. D ἵνα γὰρ *nempe ut* cf. Vahleni adn. ad
Ar. art. poet.² 115 27 λέγει F ὅτι om. a ἀντίθετα ταῦτα F 29 ἀπὸ
aF: ὑπὸ DE 30 γὰρ] δὲ D Εὐδόχος fr. 7 p. 14, 8 Sp. cf. p. 97, 11 ἐν om. F
τοῖς om. D 32 τί ποτέ ἐστιν, ἔξιν [ἔξιν cum litura F] DEF: τί ποτέ ἐστι, λέξιν a
33 μὲν (post τῶν) om. E

κατηγορικῶς τε πολλὰ λέγεσθαι καὶ μερισμῶ, τὴν δὲ στιγμῆν μῆθὲν τιθέναι. 30^ε
 ὁ γὰρ μῆτε προστιθέμενον αὐξεί μῆτε ἀφαιρούμενον μειοῖ, οὐκ ᾔετο τῶν
 ὄντων εἶναι". καὶ εἰκὸς μὲν ἦν τὸν Ζήνωνα ὡς ἐφ' ἑκάτερα γυμναστικῶς
 ἐπιχειροῦντα (διὸ καὶ 'ἀμφοτερόγλωσσος' λέγεται) καὶ τοιοῦτους ἐκφέρειν
 5 λόγους περὶ τοῦ ἐνὸς ἀποροῦντα· ἐν μέντοι τῷ συγγράμματι αὐτοῦ πολλὰ
 ἔχοντι ἐπιχειρήματα καθ' ἕκαστον δείκνυσιν, ἥτι τῷ πολλὰ εἶναι λέγοντι 30
 συμβαίνει τὰ ἐναντία λέγειν· ὧν ἓν ἐστὶν ἐπιχείρημα, ἐν ᾧ δείκνυσιν ὅτι
 εἰ πολλὰ ἐστὶ, καὶ μεγάλη ἐστὶ καὶ μικρά· μεγάλη μὲν ὥστε ἄπειρα τὸ
 μέγεθος εἶναι, μικρά δὲ οὕτως ὥστε μῆθὲν ἔχειν μέγεθος. ἐν δὲ τούτῳ
 10 δείκνυσιν, ὅτι οὐ μῆτε μέγεθος μῆτε πάχος μῆτε ὄγκος μῆθις ἐστὶν, οὐδ'
 ἂν εἶη τοῦτο. "εἰ γὰρ ἄλλη ὄντι, φησί, προσγένονται, οὐδὲν ἂν μείζον
 ποιήσειεν· μεγέθους γὰρ μῆδενὸς ὄντος, προσγενόμενον δὲ οὐδὲν οἶόν τε
 εἰς μέγεθος ἐπιδοῦναι. καὶ οὕτως ἂν ἤδη τὸ προσγενόμενον οὐδὲν εἶη. εἰ 35
 δὲ ἀπογενόμενον τὸ ἕτερον μῆδὲν ἔλαττόν ἐστι, μῆδὲ αὖ προσγενόμενον
 15 αὐξήσεται, ὁἷλον ἥτι τὸ προσγενόμενον οὐδὲν ἦν οὐδὲ τὸ ἀπογενόμενον." καὶ
 ταῦτα οὐχὶ τὸ ἐν ἀναίρων ὁ Ζήνων λέγει, ἀλλ' ἥτι μέγεθος ἔχει ἕκαστον
 τῶν πολλῶν καὶ ἀπείρων τῷ πρὸ τοῦ λαμβανομένου αἰεὶ τι εἶναι διὰ τὴν
 ἐπ' ἄπειρον τομῆν· ὁ δείκνυσιν προδείξας ὅτι οὐδὲν ἔχει μέγεθος ἐκ τοῦ
 ἕκαστον τῶν πολλῶν ἑαυτῷ ταῦτόν εἶναι καὶ ἓν. καὶ ὁ Θεμιστίσιος δὲ τὸν
 20 Ζήνωνος λόγον ἐν εἶναι τὸ ἦν κατασκευάζειν φησὶν ἐκ τοῦ συνεχῆς τε αὐτὸ 40
 εἶναι καὶ ἀδιαίρετον "εἰ γὰρ διαροῖτο, φησὶν, οὐδὲ ἔσται ἀκριβῶς ἐν διὰ
 τὴν ἐπ' ἄπειρον τομῆν τῶν σωμάτων". ἔοικε δὲ μᾶλλον ὁ Ζήνων λέγειν
 ὡς οὐδὲ πολλὰ ἔσται.

Ὁ μέντοι Πορφύριος καὶ τὸν ἐκ τῆς διχοτομίας λόγον Παρμενίδου
 25 φησὶν εἶναι ἐν τὸ ὄν ἐκ ταύτης πειρωμένου δεικνύναι. γράφει δὲ οὕτως·
 "ἕτερος δὲ ἦν λόγος τῷ Παρμενίδῃ ὁ διὰ τῆς διχοτομίας ἀόλμενος δεικνύναι
 τὸ ὄν ἐν εἶναι μόνον καὶ τοῦτο ἀμερές καὶ ἀδιαίρετον. εἰ γὰρ εἶη, φησί,
 διαίρετόν, τετμήσθω δόξα, κάππειτα τῶν μερῶν ἑκάτερον δόξα, καὶ τούτου 45
 αἰεὶ γενομένου ὁἷλον φησιν, ὡς ἦτοι ὑπομενεῖ τινὰ ἔσχατα μεγέθη ἐλάχιστα
 30 καὶ ἄτομα. πλήθει δὲ ἄπειρα, καὶ τὸ ὅλον ἐξ ἐλαχίστων, πλήθει δὲ ἀπείρων
 συστήσεται· ἢ φροῦδον ἔσται καὶ εἰς οὐδὲν ἔτι διαλυθήσεται καὶ ἐκ τοῦ
 μῆδενὸς συστήσεται· ἀπερ ἄτοπα. οὐκ ἄρα διαίρεθήσεται, ἀλλὰ μενεῖ ἓν.

1 λέγεσθαι] γενέσθαι E μῆθὲν DE: μῆδὲν aF: μῆδὲ ἐν p. 97, 15 4 ἀμφοτερό-
 γλωσσος a Timone apud Laert. IX 25 7 ἐν om. E 9 μῆδὲν a μέγεθος
 ἔχειν E τοῦτο E 11 εἰ γὰρ D: οὐ γὰρ EF: οὐ γὰρ εἰ a ἄλλων E
 12 προσγενόμενον δὲ obl. D. δὲ deleri iussit Zeller H. Ph. Gr. I⁴ 541¹ οἶοντα
 εἰς F 15 οὐδὲ] οὐ διὰ E ἀπογενόμενον a: ἀπογενόμενον DEF 16 ἥτι
 εἰ a ἕκαστον ἔχει aF 17 τῷ πρὸ — αἰεὶ τί εἶναι D: μέγεθος, τὸ πρὸ — αἰεὶ
 τι εἶναι EF: οὐδὲν ἔσται ἀκριβῶς ἐν interpolate a 18 δεῖ δὲ ἐν εἶναι add. post
 τομῆν a 19 Θεμιστίσιος I 3 p. 122, 14 20 συνεχῆς τε E: συνεχῆς τὸ aDF
 21 διαίρεται Themistius οὐδὲ Themistius: οὐδὲν libri 24 καὶ τῶν E
 λόγων E 25 λέγει δὲ D δὲ super add. E 29 γενομένου DE: γενομένου
 aF ἦτοι] εἰ τι E ὑπομενεῖ scripsi: υπομένει libri 31 οὐδὲν aF
 32 μένει DE

καὶ γὰρ δὴ ἐπεὶ πάντῃ ὁμοίον ἔστιν, εἴπερ διαιρετὸν ὑπάρχει, πάντῃ ὁμοίως 30^r
 ἔσται διαιρετὸν, ἀλλ' οὐ τῇ μὲν, τῇ δὲ οὐ. διηρησθῶ δὴ πάντῃ· δῆλον
 οὖν πάλιν ὡς οὐδὲν ὑπομενεῖ, ἀλλ' ἔσται φροῦδον, καὶ εἴπερ συστήσεται, 50
 πάλιν ἐκ τοῦ μηδενὸς συστήσεται. εἰ γὰρ ὑπομενεῖ τι, οὐδέ πω γενήσεται
 5 πάντῃ διηρημένον. ὥστε καὶ ἐκ τούτων φανερόν φησιν, ὡς ἀδιαιρετὸν τε
 καὶ ἀμερῆς καὶ ἓν ἔσται τὸ ὄν. οἱ δὲ περὶ τὸν Ξενοκράτην τὴν μὲν πρῶ-
 τὴν ἀκολουθίαν ὑπείναι συνεχώρουν, τουτέστιν ὅτι εἰ ἓν ἔστι τὸ ὄν καὶ
 ἀδιαιρετὸν ἔσται, οὐ μὴν ἀδιαιρετὸν εἶναι τὸ ὄν. διὸ πάλιν μὴδὲ ἓν
 μόνον ὑπάρχει τὸ ὄν, ἀλλὰ πλείω. διαιρετὸν μέντοι μὴ ἐπ' ἄπειρον εἶναι,
 10 ἀλλ' εἰς ἄτομά τινα καταλήγειν. ταῦτα μέντοι μὴ ἄτομα εἶναι ὡς ἀμερῆ καὶ
 ἐλάχιστα, ἀλλὰ | κατὰ μὲν τὸ ποσὸν καὶ τὴν ὕλην τμητὰ καὶ μέρη ἔχοντα, 30^v
 τῷ δὲ εἶδει ἄτομα καὶ πρῶτα, πρῶτας τινὰς ὑποθέμενος εἶναι γραμμὰς
 ἀτόμους καὶ τὰ ἐκ τούτων ἐπίπεδα καὶ στερεὰ πρῶτα. τὴν οὖν ἐκ τῆς
 διχοτομίας καὶ ἀπλῶς τῆς ἐπ' ἄπειρον τομῆς καὶ διαιρέσεως ὑπαντῶσαν
 15 ἀπορίαν ὁ Ξενοκράτης οἴεται διαλυεσθαι τὰς ἀτόμους εἰσαγαγῶν γραμμὰς
 καὶ ἀπλῶς ἄτομα ποιήσας μεγέθη, φεύγων τὸ (τὸ) ὄν εἴπερ ἔστι διαιρετὸν 5
 εἰς τὸ μὴ ὄν διαλυθῆναι καὶ ἀναλωθῆναι τῶν ἀτόμων γραμμῶν ἐξ ὧν
 ὑφίσταται τὰ ὄντα μενουσῶν ἀτμήτων καὶ ἀδιαιρέτων." ἐν δὴ τούτοις
 τοῖς ὑπὸ τοῦ Πορφυρίου ῥηθεῖσιν ὅτι μὲν πρὸς ἔπος ἡ μνήμη γέγονε
 20 τοῦ ἐκ τῆς διχοτομίας λόγου διὰ τοῦ τῇ διαιρέσει ἀκολουθοῦντος
 ἀτόπου τὸ ἀδιαιρετὸν καὶ ἓν εἰσάγοντος, εἰ ἂν ἔχοι. ἐφιστάνειν δὲ
 ἄξιον, εἰ Παρμενίδου καὶ μὴ Ζήνωνος ἔστιν ὁ λόγος, ὡς καὶ τῷ
 Ἀλεξάνδρῳ δοκεῖ. οὔτε γὰρ ἐν τοῖς Παρμενιδείοις λέγεται τι τοιοῦτο 10
 καὶ ἡ πλείστη ἱστορία τὴν ἐκ τῆς διχοτομίας ἀπορίαν εἰς τὸν Ζήωνα
 25 ἀναπέμπει. καὶ δὴ καὶ ἐν τοῖς περὶ κινήσεως λόγοις ὡς Ζήωνος ἀπο-
 μνημονεύεται.

Καὶ τί δεῖ πολλά λέγειν, ὅτε καὶ ἐν αὐτῷ φέρεται τῷ τοῦ Ζήωνος
 συγγράμματι; πάλιν γὰρ δεικνύς, ὅτι εἰ πολλά ἔστι, τὰ αὐτὰ πεπερασμένα
 ἔστι καὶ ἄπειρα, γράφει ταῦτα κατὰ λέξιν ὁ Ζήων· "εἰ πολλά ἔστιν, ἀνάγκη
 30 τσαυτὰ εἶναι ὅσα ἔστι καὶ οὔτε πλείονα αὐτῶν οὔτε ἐλάττονα. εἰ δὲ το-
 σαυτὰ ἔστιν ὅσα ἔστι, πεπερασμένα ἂν εἴη. εἰ πολλά ἔστιν, ἄπειρα τὰ 15
 ὄντα ἔστιν. αἰεὶ γὰρ ἕτερα μεταξὺ τῶν ὄντων ἔστι, καὶ πάλιν ἐκείνων
 ἕτερα μεταξὺ. καὶ οὕτως ἄπειρα τὰ ὄντα ἔστι." καὶ οὕτως μὲν τὸ κατὰ
 τὸ πλῆθος ἄπειρον ἐκ τῆς διχοτομίας ἔδειξε. τὸ δὲ κατὰ μέγεθος, πρό-

2 δὴ om. aF 3 ὑπομένει hic et v. 4 DE εἴπερ] εἰ D 9 ὑπάρχειν om. a
 εἶναι] fuit qui iēna vellet at cf. p. 141, 25 sqq. 12 ὑποτιθέμενος aF 16 τὸ
 ante τὸ addidi 17 διαλυθῆναι DE: ἀναλωθῆναι aF καὶ διαιρεθῆναι F sed in
 mrg. γρ. ἀναλωθῆναι 18 ἀτμήτων μενουσῶν aF 19 τοῖς aF: om. DE 21 εἰσα-
 γαγόντος a ἐφιστάνει E 22 μὴ om. E 24 ἱστορία aE: σπορά F: φορὰ D
 25 καὶ (post δὴ) om. DE τοῖς περὶ κινήσεως λόγοις cf. Z 9 p. 239^b 9 sqq. 27 δεῖ
 τὰ πολλά D ὅτι D 28 πάλιν γὰρ δεικνύς DEF: δεικνύς γὰρ a 29 ταῦτα om. D
 κατὰ λέξιν — πολλά ἔστιν om. F (in mrg. ζήτει) 31 post ἂν εἴη add. καὶ πάλιν a
 33 καὶ οὕτω καὶ τὸ D

τερον κατά τὴν αὐτὴν ἐπιχείρησιν. προδείξας γὰρ ὅτι “εἰ μὴ ἔχει μέγεθος 30
 τὸ ὄν οὐδ’ ἂν εἴη”, ἐπάγει “εἰ δὲ ἔστιν, ἀνάγκη ἕκαστον μέγεθός τι ἔχειν
 καὶ πάχος καὶ ἀπέχειν αὐτοῦ τὸ ἕτερον ἀπὸ τοῦ ἑτέρου. καὶ περὶ τοῦ
 προύχοντος ὁ αὐτὸς λόγος. καὶ γὰρ ἐκεῖνο ἔξει μέγεθος καὶ προέξει αὐτοῦ 20
 5 τι. ὅμοιον δὴ τοῦτο ἀπαξ τε εἰπεῖν καὶ αἰεὶ λέγειν· οὐδὲν γὰρ αὐτοῦ τοι-
 οῦτον ἔσχατον ἔσται οὔτε ἕτερον πρὸς ἕτερον οὐκ ἔσται. οὕτως εἰ πολλὰ
 ἔστιν, ἀνάγκη αὐτὰ μικρὰ τε εἶναι καὶ μεγάλα, μικρὰ μὲν ὥστε μὴ ἔχειν
 μέγεθος, μεγάλα δὲ ὥστε ἄπειρα εἶναι”. μήποτε οὖν Ζήνωνος μὲν ἔστιν
 ὁ ἐκ τῆς διχοτομίας λόγος, ὡς Ἀλέξανδρος βούλεται, οὐ μέντοι τὸ ἐν ἀνα-
 10 ροῦντος ἀλλὰ τὰ πολλὰ μᾶλλον τῶν τάναντία συμβαίνειν τοῖς ὑποτιθεμένοις
 αὐτὰ καὶ ταύτην τὸν Παρμενίδου λόγον βεβαιοῦντος ἐν εἶναι λέγοντα τὸ ὄν. 25
 ὥστε καὶ ἡ μνήμη νῦν εὐλόγος τοῦ ἐκ τῆς διχοτομίας λόγου καὶ τῶν οὐ
 καλῶς ἐνδεδωκότων αὐτῶν, ὡς εἰ μὴ εἴη τινὰ ἀτμητὰ μεγέθη, ἀνάγκη
 ἄπειρα καὶ πλήθει καὶ μεγέθεσιν εἶναι τὰ ὄντα, καὶ διὰ τοῦτο ἀτόμους
 15 γραμμὰς ὑποθεμένων, ἵνα καὶ πολλὰ εἴη τὰ ὄντα καὶ μὴ ἐπ’ ἄπειρον τὸ
 πλήθος καὶ τὸ μέγεθος προχωροίη. καίτοι πάλιν ἀντιφάσει δοκοῦσι περι-
 πίπτειν μέγεθος ἀμέγεθες λέγοντες. διὸ ταύτην μὲν τὴν ἔνδοσιν ὁ Ἀριστο-
 τέλης οὐκ ἀποδέχεται. οὐ γὰρ εἰ ἐπ’ ἄπειρον διαιρετὴν ἔστι τὸ μέγεθος, 30
 ἥδη καὶ ἄπειρά ἐστιν αὐτοῦ ἐνεργεῖα τὰ μέρη, ἀλλ’ ἐν μὲν ἐνεργεῖα, δυνάμει
 20 δὲ πολλὰ. διὸ οὐ τὰ ἀντικείμενα ἢ τὴν τοιαύτην λύσιν ἐπὶ τῶν ἐν καὶ
 πολλὰ τὸ αὐτὸ λεγόντων καλῶς ὁ Ἀριστοτέλης ἐπήγαγεν. ἐπὶ μέντοι τῶν
 ἄπειρα δεικνόντων οὐκ ἔστιν ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι δυνάμει ἄπειρά ἐστι τὰ τοῦ
 συνεχοῦς μέρη. ἢ γὰρ ἂν καὶ ἐνεργεῖα ποτὲ ἐγένετο ἄπειρα, εἰ μὴ τὸ δυ-
 25 νάμει μάτην ἔχοι. ἀλλὰ βητέον ὡς ὁ Πορφύριος φησιν ὅτι “ἕτερόν ἐστι
 τὸ ἐπ’ ἄπειρον εἶναι διαιρετὴν τὸ συνεχὲς καὶ ἄλλο τὸ εἰς ἄπειρα διηρησθαι”. 35
 γίνεσθαι μὲν γὰρ ἢ διαίρεσις αἰεὶ δύναται καὶ τοῦτό ἐστι τὸ ἐπ’ ἄπειρον
 αὐτὴν εἶναι, γεγενῆσθαι δὲ καὶ καταλῆξαι οὐδέποτε δύναται, ἐπεὶ παυσα-
 μένη γε πεπεράνται. διαφέρει γὰρ τὸ εἰς ἄπειρά τι διηρησθαι καὶ τὸ ἐπ’
 ἄπειρόν τι διαρῆναι. τὸ μὲν γὰρ οὐκ ἂν ποτε γένοιτο οὐδ’ ἂν συμπερανθεῖη,
 30 τὸ δὲ οὐκ ἂν ποτε ἐπιλίποι αἰεὶ γινόμενον· διὰ γὰρ τὸ θάτερον αἰεὶ γίνεσθαι
 καὶ μὴ οἷόν τε εἶναι καταλῆξαι, οὐκ ἂν θάτερον ἐπιτελεσθεῖη. μὴ τοίνυν
 ταραττέσθω τις, πῶς τὸ ἐπ’ ἄπειρον διαιρετὴν δυνάμει ἔχον τὸ διαρῆσθαι 40
 (διαιρετὴν γὰρ τὸ δυνάμενον διαρῆσθαι ἐστίν) οὐδέποτε ὅμως εἰς ἄπειρα
 διαρῆται· δεῖξει γὰρ μάτην ἔχειν τὸ δυνάμει, ὃ μὴ ἐκβαίνει μηδέποτε εἰς
 35 ἐνέργειαν. τοῦτο οὖν μὴ ταραττέτω· τὸ γὰρ ἐπ’ ἄπειρον διαιρετὴν οὐκ
 ἔστι δυνάμει εἰς ἄπειρα διηρημένον, ἀλλ’ ἐπ’ ἄπειρα διαιρούμενον. τοῦτο

1 κατ’ αὐτὴν F ἔχοι DF: ἔχει aE 12 τὸ ὄν μέγεθος aF 5 τι post αὐτοῦ
 om. F τούτω F 11 τὸν τοῦ παρμενίδου aF post λόγον habet
 ἀναρροῦντος F 12 καὶ om. D 16 περιπίπτειν D 17 ἀμέγεθος a
 ἔχοντες F 18 ἐπ’ super add. D 21 λεγόντων τὸ αὐτὸ aF 28 πεπεράνται
 E (loc. obl. D): πεπεράσται aF 29 συμπερανθεῖη a: συμπερασθεῖη DEF
 30 ἐπιλείπει DE γενόμενον D 34 δεῖξει γὰρ μάτην ἔχει F οὐδέποτε a 36 ἐπ’
 ἄπειρον E

δὲ καὶ ἐνεργεία αἰεὶ ἔχει, εἴπερ πᾶν τὸ ληφθὲν διαιρετόν ἐστι, καὶ διαιρεῖται 30
 γε εἰ μὴδὲν κωλύει, καὶν μὴ ὑφ' ἡμῶν, ὑπὸ τῆς φύσεως καὶ προστιθείσης 45
 αἰεὶ καὶ διαιρούσης. ὅτι δὲ παντὸς συνεχοῦς ἐπ' ἄπειρον διαιρουμένου βε-
 βαιοῦται τὸ μὴδὲν εἶναι μέγεθος μήτε εἰς μεγέθη ἀδιαίρετα μήτε εἰς
 5 ἀμεγέθη διαιρούμενον. ὁ δὲ πᾶν τῶν γὰρ τοῦ ληφθέντος συνεχοῦς ἔστι
 τι μέρος καὶ αὐτὸ συνεχὲς ὄν, εἴπερ ἐπ' ἄπειρον. καὶ εἰ εἰς μεγέθη δὲ
 πᾶσα διαίρεσις, ὁ δὲ πᾶν ὅτι ἐπ' ἄπειρον ἢ διαίρεσις. ὅτι δὲ εἰς μεγέθη,
 φανερόν, εἴπερ τὰ σημεία μήτε ἄπτεσθαι ἀλλήλων δύναται μήτε διάστασιν
 ποιεῖν. σημείον γὰρ σημείῳ προστιθέμενον σημείον ποιεῖ, ἀλλ' οὐ μέγε-
 10 θος. οὔτε οὖν ἐκ σημείων σύγκειται οὔτε εἰς σημεία διαιρεῖται· ἀλλ' 50
 οὐδὲ εἰς ἄπειρα μεγέθη ποτὲ διαιρεθήσεται πεπερασμένον ὑπάρχον· εἰς
 ἃ γὰρ διαιρεῖται, καὶ σύγκειται ἐξ ἐκείνων· τὸ δὲ ἐξ ἀπείρων τῶν πλήθει
 μεγεθῶν, ἄπειρον ἂν εἴη τῶν μεγεθῶν. εἰ γὰρ πεπερασμένον, δέξαιτο ἂν
 προσθήκην ἄλλου τινὸς ὁμοίου τοῖς συνθεῖσιν αὐτό. καὶ οὕτως οὐκ ἔν
 15 ἄπειρα τῶν πλήθει ἐκείνα.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ Ξενοκράτης σοφὸς ἦν ἀνὴρ, πῶς ἄρα τὰς ἀτόμους
 γραμμάς ὑπετίθετο· οὐ γὰρ δὴ τὴν φύσιν τοῦ μεγέθους ἠγνοεῖ, ἀλλ' οὐδὲ 31^r
 τῶν εἶδει διαιρετὸν ἔλεγε. τοῦτο γὰρ οὐ μόνον αἱ ἐλάχισται γραμμαὶ ἔχουσιν,
 ἀλλὰ καὶ τὰ μέγιστα σώματα. μήποτε οὖν οὐ πρὸς τὴν ἐπ' ἄπειρον το-
 20 μὴν ἐνίσταται ὁ Ξενοκράτης (οὐ γὰρ ἂν γεωμετρικὴν ἀρχὴν ἀνεῖλε γεω-
 μετρικὸς ὢν ἀνὴρ), ἀλλὰ πρὸς τὸ εἰς ἄπειρα διηρηθῆσθαι ὄντων αἰεὶ τινῶν
 ἀτομῶν μεγεθῶν· ἅτινα οὐδ' ὑπὸ τῆς φύσεως ἰσχύει καὶ αὐτὰ διαι-
 ρεῖσθαι διὰ σμικρότητα, ἀλλ' ἐνωθέντα πάλιν ἄλλοις σώμασιν, οὕτω τοῦ 5
 ὅλου διαιρουμένου, ἐν ἑαυτοῖς ἐκείνα δέχεται τὴν διαίρεσιν, ἣν μόνον ὄντα
 25 οὐκ ἂν ὑπέμεινεν. ὡς οὖν ὁ Πλάτων ἐπίπεδα εἶπεν εἶναι τὰ πρῶτα καὶ
 ἐλάχιστα σώματα. οὕτως ὁ Ξενοκράτης γραμμάς ἀδιαίρετους μὲν διὰ σμικ-
 ρότητα, διαιρετὰς δὲ καὶ αὐτὰς οὕσας τῇ φύσει.

Ἄλλ' ἐπειδὴ πρὸς πέρας ἤδη τῶν πρὸς Παρμενίδην λόγων ἀφίγμεθα,
 καί ῥα ἂν ἔχοι τὴν τε Παρμενίδου δόξαν αὐτοῦ περὶ τοῦ ἐνός ὄντος ὡς
 30 σύμμετρον τοῖς προκειμένοις ἀνιχνεύσαι καὶ τὰς ἀντιλογίας πρὸς τί γεγό-
 νασιν ἐπισκέψασθαι. ὅτι μὲν οὖν οὐ τῶν γινομένων τι καὶ φθειρομένων ὁ
 Παρμενίδης τὸ ἐν ὄν τίθεται, δηλοῖ τὸ σημείον αὐτοῦ ἐν τὸ ἀγένητον καὶ
 ἀφθαρτον λέγον, ἐν οἷς φησι

μόνος δ' ἔτι μῦθος ὁδοῖο
 35 λείπεται ὡς ἔστι. ταύτη δ' ἐπὶ σήματ' ἔασι
 πολλὰ μάλ', ὡς ἀγένητον ἐὼν καὶ ἀνώλεθρόν ἐστιν.

2 γε DF: τα αE 3 πᾶν συνεχὲς α διαιρεῖται α 4 εἶναι μεγέθους α εἰς (ante
 ἀμεγέθη) om. α 5 ὁ δὲ πᾶν om. α 6 εἴπερ] καὶ τοῦτο α καὶ ἢ εἰς E δὲ
 om. α 9 σημείῳ γὰρ σημείον α 14 αὐτὰ D 16 ἐπειδὴ δὲ DE: ἐπειδὴ F:
 ἐπεὶ δὲ α 17 οὐδὲ γὰρ ἠγνοεῖ τὴν φύσιν τοῦ μεγέθους α. ἠγνοεῖ ante τὴν φύσιν
 etiam F 22 τῆς om. α 23 ἀλλήλοισι E 26 τὰς γραμμάς 31 οὖν
 om. E οὐ om. F τι om. F 32 ἐν τὸ ὄν αF σημεί αὐτοῦ F 33 λέγων libri
 φησι vv. 56—58 K., 62—64 St. cf. p. 78, 8. 145, 1 35 ἔασι α

οὐ μὴν οὐδὲ σωματικὸν ὅλως τὸ ἐν ὄν εἶναι βούλεται, εἴπερ ἀδιαίρετον αὐτό 31^φ
φῆσι λέγων

οὐδὲ διαίρετόν ἐστιν, ἐπεὶ πᾶν ἐστὶν ἁμοῖον.

ὥστ' οὐδὲ τῷ οὐρανῷ ἐφαρμόζεται τὰ παρ' αὐτοῦ λεγόμενα, ὡς τινες ὑπο- 15
5 λαβεῖν ὁ Εὐδομηὸς φησὶν ἀκούσαντας τοῦ

πάντοθεν εὐκύκλου σφαίρης ἐναλίγκιον ὄγκῳ.

οὐ γὰρ ἀδιαίρετος ὁ οὐρανός, ἀλλ' οὐδὲ ὅμοιος σφαίρα, ἀλλὰ σφαῖρά ἐστιν
ἢ τῶν φυσικῶν ἀκριβεστάτη. ὅτι δὲ οὐδὲ ψυχικὸν τὸ ἐν ὄν ὁ Παρμενίδης
λέγει, δηλοῖ τὸ ἀκίνητον αὐτὸ φάναι

10 ὅσον, ἀκίνητον τελέθει· τῷ πάντ' ὄνομα εἶναι,

τῆς ψυχικῆς οὐσίας καὶ κατὰ τοὺς Ἑλεατικούς κίνησιν ἐχούσης. λέγει δὲ
καὶ ἁμοῦ πᾶν εἶναι τὸ ὄν

ἐπεὶ νῦν ἐστὶν ἁμοῦ πᾶν,

καὶ κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχειν

20

15 ταῦτόν ὄν ἐν ταυτῷ τε μένον καθ' ἑαυτὸ τε κεῖται.

καὶ δηλονότι καὶ κατ' οὐσίαν καὶ κατὰ δύναμιν καὶ κατ' ἐνέργειαν ἔχει
τό τε 'ἁμοῦ πᾶν' καὶ τὸ 'κατὰ ταῦτά', ἅπερ ἐπέκεινα τῆς ψυχικῆς ἐστὶν
ὑποστάσεως. μήποτε δὲ οὐδὲ νοερὸν αὐτό φησι· τὸ μὲν γὰρ νοερὸν κατὰ
τὴν ἀπὸ τοῦ νοητοῦ διάκρισιν καὶ τὴν πρὸς τὸ νοητὸν ἐπιστροφὴν ὑπέστη,
20 τὸ δὲ ἐν ὄν ταῦτόν εἶναι φησι νοεῖν τε καὶ νοητὸν καὶ νοῦν δηλονότι
γράφων οὕτως,

ταῦτόν δ' ἐστὶ νοεῖν τε καὶ οὐνεκὲν ἐστὶ νόημα.

οὐ γὰρ ἄνευ τοῦ ἐόντος (τουτέστι τοῦ νοητοῦ), ἐν ᾧ πεφρατι- 25
σμένον ἐστίν,

25 εὐρήσεις τὸ νοεῖν.

ἔτι δὲ τὸ νοερὸν διακεκριμένον ἐστὶν εἰς εἶδη, ὥσπερ τὸ νοητὸν ἠνωμένως
τὴν τῶν εἰδῶν διάκρισιν προσέληφεν. ὅπου δὲ διάκρισις, ἐκεῖ καὶ ἑτερότης·
ταύτης δὲ οὐσίας καὶ τὸ μὴ ὄν παραφαίνεται. τὸ γὰρ ἕτερον οὐκ ἐστὶν
ἔπερ τὸ ἕτερον, ὁ δὲ Παρμενίδης τὸ μὴ ὄν ἐκ τοῦ ἐνὸς ὄντος παντάπασιν
30 ἐξορίζει.

οὐ γὰρ μήποτε τοῦτο δαμῆ εἶναι μὴ ὄντα,

3 οὐδὲ — ἁμοῖον v. 77 K., 83 St. cf. p. 86, 24 4 τινες F ὑπολαμβάνειν aF
5 Εὐδομηὸς fr. 13 quod eodem pertinet quo fr. 12 cf. p. 133, 28 6 πάντοθεν — ὄγκῳ
v. 102 K., 106 St. cf. p. 52, 26. 89, 22. 126, 21 7 ἀδιαίρετος EF: διαίρετος aD
σφαίρη F 10 ὅσον — εἶναι v. 97 K., 101 St. ex Platone cf. p. 29, 18. veram formam
praebet p. 87, 1 cf. p. 146, 11: ὅσον libri πάντ' scripsi: πάντη aDF: παντὶ E εἶναι
om. aD 11 καὶ om. a 13 ἐπεὶ — ἁμοῦ πᾶν v. 60 K., 66 St. 14 καὶ κατὰ
αὐτὰ E καὶ ὡσαύτως — τὸ κατὰ ταῦτά iteravit F 15 ταῦτόν — κεῖται v. 84 K.,
90 St. cf. p. 30, 6. 146, 2 τὲ κεῖται μένον E τε κεῖται DE: κεῖται a et primum F
qui iterum τε κεῖται correctum in γε κεῖται 19 ἐπιστροφὴν DE: ὑποστροφὴν aF
22 ταῦτόν — νοεῖν vv. 93—95 K., 96—98 St. cf. p. 87, 14. post νοεῖν habet
καὶ νοητὸν καὶ νοῦν deleta E οὐνεκεν F: οὐ ἔνεκεν aDE 23 πεφρατισμένον D
31 οὐ γὰρ — νόημα vv. 52 K., 60. 61 St. cf. 135, 21 f. 53 v 29 τοῦτο δαμῆ DE: τούτου
οὐδαμῆ (οὐδαμῆ F) aF

ἀλλὰ σὺ τῆσδ' ἀφ' ὁδοῦ διζήσις εἶργε νόημα. 31^r
 ἀλλ' οὐδὲ κοινότητά τινα εἶναι βούλεται τὸ ἐν ὄν, οὔτε τὴν ὑστερογενῆ
 καὶ ἐξ ἀφαιρέσεως ἐν ταῖς ἡμετέραις ἐννοίαις ὑφισταμένην (οὔτε γὰρ ἀγέ- 30
 νητος οὔτε ἀνώλεθρός ἐστιν αὕτη), ἀλλ' οὐδὲ ἡ ἐν τοῖς πράγμασιν ἐστι
 5 κοινότης· αἰσθητὴ γὰρ αὕτη καὶ τῶν δοξασιῶν καὶ ἀπατηλῶν, περὶ ὧν
 ὕστερον λέγει. καὶ ἄλλη παρὰ τὰς διαφοράς ἐστιν, ὡς ἡδὴ πεπονθέναι
 τὴν ἑτερότητα καὶ τὸ μὴ ὄν. πῶς δ' ἂν ἐπὶ ταύτης ἀληθεύοι τὸ νῦν εἶναι
 ὁμοῦ πᾶν ἢ τὸ συνηρημέναι ἐν ἑαυτῇ τὸν νοῦν καὶ τὸ νοητόν; ἀλλ' ἄρα
 10 ἡ ἄτομος οὐσία καὶ ἑτερότητι διειλημμένη καὶ ἔνυλος καὶ αἰσθητὴ καὶ ἄλλη 35
 παρὰ τὸ συμβεβηκός. ἔστι δὲ καὶ διαιρετὴ καὶ ἐν κινήσει. λείπεται οὖν
 τὸ νοητόν πάντων αἴτιον, δι' ὃ καὶ ὁ νοῦς ἐστι καὶ τὸ νοεῖν, ἐν ᾧ πάντα
 κατὰ μίαν ἔκθεσιν συνηρημένως προσέληπται καὶ ἠνωμένως. τοῦτο εἶναι τὸ
 Παρμενίδειον ἐν ὄν, ἐν ᾧ μία φύσις καὶ τοῦ ἐνός καὶ ὄντος ἐστί. διὸ καὶ
 15 Ζήνων ἔλεγε, εἴ τις αὐτῷ τὸ ἐν ἐπιδείξει, αὐτὸς ἀποδώσει τὸ ὄν, οὐχ ὡς
 ἀποκινώσκων τοῦ ἐνός, ἀλλ' ὡς ἅμα τῷ ὄντι συνοφαστώτος. τοῦτο δὲ τῷ 40
 ἐνὶ ὄντι πάντα ἀρμόττει τὰ εἰρημένα συμπεράσματα· καὶ γὰρ τὸ ἀγένητον
 καὶ ἀνώλεθρον καὶ τὸ ὁλόκληρον μονογενές. τῷ γὰρ ὄντι μεθ' ἑτέρου δεύ-
 20 τερων οὐκ ἂν εἶη τὸ πρὸ πάσης ὄν διακρίσεως. τοῦτο δὲ καὶ τὸ ὁμοῦ
 πᾶν προσήκει καὶ τὸ μηδαμῆ χώραν ἔχειν ἐν αὐτῷ τὸ μὴ ὄν, ἔτι δὲ τὸ
 ἀδιαιρέτον καὶ ἀκίνητον κατὰ πᾶν εἶδος διακρίσεως καὶ κινήσεως καὶ τὸ
 κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ὄν τε καὶ πέρατι τῶν πάντων ἐστάναι. εἰ δὲ
 τοῦτο ἐστιν οὐ ἕνεκα τὸ νοεῖν, ὁῦλον ὅτι τὸ νοητόν ἐστι· τοῦ γὰρ νοητοῦ 45
 ἕνεκα καὶ τὸ νοεῖν καὶ ὁ νοῦς. εἰ δὲ ταῦτόν ἐν ταύτῃ καὶ τὸ νοεῖν καὶ
 25 τὸ νοητόν, ἄρατος ἂν εἶη ἡ τῆς ἐνώσεως ὑπερβολή. καὶ εἴ τι μὴ δοκῶ
 γλίσχρος, ἡδέως ἂν τὰ περὶ τοῦ ἐνός ὄντος ἔπη τοῦ Παρμενίδου μηδὲ
 πολλά ὄντα τοῖσδε τοῖς ὑπομνήμασι παραγράψαιμι διὰ τε τὴν πίστιν τῶν
 ὑπ' ἐμοῦ λεγομένων καὶ διὰ τὴν σπάνιν τοῦ Παρμενίδειου συγγράμματος.
 ἔχει δὲ οὕτως τὰ μετὰ τὴν τοῦ μὴ ὄντος ἀναίρεσιν·

1 εἶς γε νόημα E post νόημα habet οὐ γὰρ ἄνευ τοῦ ἐνός τοῦτέστι τοῦ νοητοῦ F

2 εἶναι βούλεται DE: βούλεται εἶναι aF 3 ἐν] καὶ D 4 οὔτε ἀνώλεθρος a: οὐδὲ
 ἂν. DEF 7 τὴν ἑτερότητα — ὁμοῦ πᾶν om. F 8 τὸ νοητόν] τῶν ὄντων F

9 λέγει E et ut videtur D: λέ F: λέγει a ἡ αὕτη a: ἡ αὕτη D: ἡ αὕτη EF ἀπάδει
 in lacuna om. F 11 καὶ (post δὲ) om. F λείπετε a 12 τὸ (ante νοεῖν) om. F
 15 ὁ Ζήνων aF αὐτῷ E: αὐτὸ aDF cf. p. 97, 12. 138, 32 ἐπιδείξει aDE: ἐπιδείξει
 F: lege ἀποδείξει ἀποδώσει a 18 τὸ ὁλόκληρον καὶ μονογενές a, circumscribit
 Parmenidis ὄλον μονογενές τε καὶ ἀτρεμές v. 59 K., 65 St. 19 δὲ om. D 20 αὐτῷ
 E: ἑαυτῷ aDF 21 καὶ τὸ ἀκίνητον a 22 τε om. a καὶ τὸ πέρα· τέλος
 γὰρ ἀπάντων τοῦτο. καὶ εἰ τοῦτο ἐστιν κτλ. a πέρατι libri: legendum πέρας τι, nam
 significantur vv. 84—86 K., 90—92 St. ταῦτόν τ' ἐν ταύτῃ τε μένον καὶ ἑαυτὸ τε κείται.
 οὕτως ἔμπεδον αὐθι μένει· κρατερὴ γὰρ ἀνάγκη πείρατος ἐν θεσμοῖσιν ἔχει, τὸ μιν ἀμφὶς
 ἔεργει cf. v. 101 K. 24 ἐν ταύτῃ E (cf. p. 143, 15): ἐν ἑαυτῷ aDF 25 ἡ (post
 εἶη) om. EF ὑπερβολὴ τῆς ἐνώσεως a δοκεῖ F 26 μηδὲ πολλά ὄντα om. a
 28 παρμενίδου συγγράμματος E 29 οὕτως omissis τὰ μετὰ — ἀναίρεσιν aF

μῶνος δ' ἔτι μῶθος ὁδοῖο 31^r
 λείπεται, ὡς ἔστι. ταύτη δ' ἐπὶ σήματ' ἕασι
 πολλὰ μάλ', ὡς ἀγένητον ἐὼν καὶ ἀνώλεθρόν ἐστιν,
 οὐκ ὄν μονογενές τε καὶ ἀτρεμές ἤδ' ἀτέλεστον. 50
 5 οὐδέ ποτ' ἦν οὐδ' ἔσται, ἐπεὶ νῦν ἐστιν ὁμοῦ πᾶν
 ἐν συνεχές· τίνα γὰρ γένναν διζήσαι αὐτοῦ;
 πῆ πόθεν ἀυξηθέν; οὐτ' ἐκ μὴ ὄντος ἐάσω
 φάσθαι σ' οὐδὲ νοεῖν· οὐ γὰρ φατὸν οὐδὲ νοητὸν
 ἐστὶν ὅπως οὐκ ἔστι. τί δ' ἂν μιν καὶ χρέος ὦρσεν
 10 ὕστερον ἢ πρόσθεν τοῦ μηδενὸς ἀρξάμενον φῶν;
 οὕτως ἢ πάμπαν πέλειαι χρεῶν ἐστὶν ἢ οὐχί.
 οὐδέ ποτ' ἐκ μὴ ὄντος ἐφήσει πίστιος ἰσχύς
 γίνεσθαι τι παρ' αὐτό. τοῦ εἴνεκεν οὕτε γενέσθαι
 οὐτ' ὀλλυσθαι ἀνῆκε δίκη χαλάσασα πέδησιν,
 15 ἀλλ' ἔχει. 31^v
 ἡ δὲ κρίσις περὶ τούτων ἐν τῶδ' ἔνεστιν·
 ἔστιν ἢ οὐκ ἔστιν· κέκριται δ' οὖν ὡσπερ ἀνάγκη,
 τὴν μὲν εἶν ἀνόητον, ἀνόνημον (οὐ γὰρ ἀληθῆς
 ἐστὶν ὁδός), τὴν δ' ὥστε πέλειαι καὶ ἐτήτυμον εἶναι.
 20 πῶς δ' ἂν ἔπειτα πέλοι τὸ εὖν, πῶς δ' ἂν κε γένοιτο;
 εἰ γὰρ ἔγενετ' οὐκ ἔστ' οὐδ' εἴ ποτε μέλλει ἔσεσθαι.
 τῶς γένεσις μὲν ἀπέσβεσται καὶ ἄπυστος ὀλεθρος.
 οὐδὲ διαιρετόν ἐστιν, ἐπεὶ πᾶν ἐστὶν ὁμοῖον·
 οὐδέ τι τῆ μᾶλλον, τό κεν εἴργοι μιν συνέχεσθαι, 5
 25 οὐδέ τι χειρότερον, πᾶν δ' ἔμπλεόν ἐστιν ἐόντος.
 τῆ ξυνεχές πᾶν ἐστὶν· ἐὼν γὰρ ἐόντι πελάζει.
 αὐτὰρ ἀκίνητον μεγάλων ἐν πείρασι δεσμῶν
 ἐστὶν ἀναρχον, ἄπυστον, ἐπεὶ γένεσις καὶ ὀλεθρος

1 μῶνος — ἀκούων vv. 56—88. 93—111 K. 62—115 St. cf. p. 78, 8 μῶνος DE:
 μόνος aF: μόνης Stein δέ τι libri 2 ἕασι a 4 μονογενές E ἡδ'
 cf. p. 30, 2 6 γενεῖν D διζήσαι a: διζήσεται F: διζήσεο ut vid. E (vox obl.
 in D) 7 μὴ ἐόντος p. 78, 16. 162, 19 ἐάσω F 10 μηδαμῶς D
 ἀυξάμενον E φῶν E: φόν D: φῶ (sequitur spatium III litt.) F: φῶναι a
 11 πέλειαι] πέλαινε D 12 ἐκ DE: ἐκ γε aF cf. ad p. 78, 21 13 γίνεσθαι
 DF 14 ὀλλύσθαι E cf. ad l. c. 16 ἡδὲ EF ἡ δὲ κρίσις — ἔνεστιν Simplificii
 esse vidit Stein in Symbola philol. p. 787 ἔνεστιν EF: ἔστι aD 17 ἔστιν
 (ante ἦ) om. F 18 ἀνόητον F: ἀνόνητον aDE 20 ἔπειτ' ἀπόλοιτο πέλον Stein
 sed cf. Karsten p. 94 πέλοιτο F ἂν] αὐ Stein κε aF: καὶ DE
 21 εἰ γὰρ ἐγένετ' EF: εἰ γὰρ ἔγενετ' D: εἴ γε γένοιτ' a: corr. Bergk οὐκ ἔστ' a:
 οὐκ ἔστιν DF: om. E 22 τῶς] πῶς D ἀπέσβεσται a ἄπυστος F: ἄπτυστος
 DE: ἄπιστος a 23 διαιρετόν F 24 τῆ cf. v. 104 K., 108 St.: τῆ E: πῆ
 Mullach μᾶλλον (sc. ἐὼν cf. v. 107 K., 111 St. i. q. περισσόν Emped. v. 91 St.): κενεόν
 Stein, cui obstat χειρότερον 25 δ' ἔμπλεόν DE: δὲ πλέον F: δὲ πλέων a
 26 ξυνεχές E 27 ἀκίνητων D

- τῆδε μάλ' ἐπλάγχθησαν, ἀπῶσε δὲ πίστις ἀληθής. 31v
 ταυτὸν τ' ἐν ταυτῷ τε μένον καθ' ἑαυτό τε κέεται.
 χοῦτως ἔμπεδον αὐθι μένει· κρατερῇ γὰρ ἀνάγκη
 5 πείρατος ἐν δεσμοῖσιν ἔχει, τό μιν ἀμφίς ἐέργει.
 οὐνεκεν οὐκ ἀτελεύτητον τὸ ἐὸν θέμις εἶναι.
 ἔστι γὰρ οὐκ ἐπιθευές, μὴ ὄν δ' ἂν παντὸς ἐδεῖτο.
 ταυτὸν δ' ἔστι νοεῖν τε καὶ οὐνεκὲν ἔστι νόημα. 10
 οὐ γὰρ ἄνευ τοῦ ἐόντος, ἐν ᾧ πεφαισμένον ἐστίν,
 εὐρήσεις τὸ νοεῖν. οὐδ' εἰ χρόνος ἐστὶν ἢ ἔσται
 10 ἄλλο πάρεξ τοῦ ἐόντος. ἐπεὶ τό γε μοῖρ' ἐπέδησεν
 οὐλον ἀκίνητόν τ' ἔμεναι. τῷ πάντ' † ὠνόμασται
 ἧσσα βροτοὶ κατέθεντο πεποιθήτες εἶναι ἀληθῆ,
 γίγνεσθαι τε καὶ ἄλλουσθαι, εἶναι τε καὶ οὐχί,
 καὶ τόπον ἀλλάσσειν διὰ τε χροῖα φανὸν ἀμεΐβειν.
 15 αὐτὰρ ἐπεὶ πείρας πύματον, τετελεσμένον ἐστὶ
 πάντοθεν, εὐκύκλου σφαίρης ἐναλίγκιον ὄγκῳ,
 μεσσοῦθεν ἰσοπαλὲς πάντῃ· τὸ γὰρ οὔτε τι μεΐζον
 οὔτε τι βαιότερον πέλεναι χρεῶν ἐστὶ τῇ ἢ τῇ.
 οὔτε γὰρ οὔτ' ἐὸν ἔστι, τό κεν παύη μιν ἰκνεῖσθαι
 20 εἰς ὁμόν, οὔτ' ἐὸν ἔστιν ὅπως εἴη κεν ἐόντος
 τῆ μᾶλλον τῆ δ' ἦσσαν, ἐπεὶ πᾶν ἐστὶν ἄσυλον·
 † οἱ γὰρ πάντοθεν ἴσον, ὁμῶς ἐν πείρασι κύρει.
 ἐν τῷ σοι παύω πιστὸν λόγον ἠδὲ νόημα
 ἀμφίς ἀληθείης· δόξας δ' ἀπὸ τοῦδε βροτείας
 25 μάνθανε, κόσμον ἐμῶν ἐπέων ἀπατηλὸν ἀκούων.
 ταῦτα μὲν οὖν τὰ περὶ τοῦ ἐνὸς ὄντος ἔπη τοῦ Παρμενίδου. μεθ' αὐτοῖσι λοιπὸν
 περὶ τῶν δόξαστων διαλέγεται ἄλλας ἀρχὰς ἐν ἐκείνοις ὑποτιθέμενος, ὧν 20
 καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς ἐξῆς μνημονεύει λέγων “καὶ γὰρ Παρμενίδης
 θερμὸν καὶ ψυχρὸν ἀρχὰς ποιεῖ, ταῦτα δὲ προσαγορεύει πῦρ καὶ γῆν”. εἰ δ'
 30 εὐκύκλου σφαίρης ἐναλίγκιον ὄγκῳ
 τὸ ἐν ὄν φησι, μὴ θαυμάσης· διὰ γὰρ τὴν ποίησιν καὶ μυθικοῦ τιος

1 τῆδε libri constanter cf. p. 40, 1. 80, 2: τῆλε recte Scaliger ἐπλάγχθησαν a:
 ἐπλάγχθησαν DEF 3 χοῦτως DF: οὐχ οὔτως E: οὔτως a ut alias 4 τό μιν
 DEF: τέ μιν a 5 τὸ πέλον Stein 6 μὴ ὄν cf. ad p. 30, 10 οὐνεκὲν E:
 οὐνεκεν DF: οὐ ἔνεκεν a 9 οὐδ' εἰ χρόνος] οὐδὲν χρεὸς Stein cf. p. 86, 31
 ἔσται] ἐστὶν D 11 ἔμεναι a: ἔμμεναι EF: ἔμμενε D πάντ' ὠνόμασται DEF
 (latet πάντ' ὄνομ' ἔσται cf. p. 87, 1): πᾶν ὄνομ' ἐστὶν a 12 ἧσα D 13 οὐκί
 Karsten 15 ἐπεὶ] ἐὸν temptabat Stein πείρας EF 17 τὸ γὰρ om. F
 18 χρεῶν E ἐστὶ πῆ (?) D 19 οὔτε ἐὸν D: οὔτε ὄν EF: οὐκ ἐὸν recte a
 παύει DEF: παύη a κινεῖσθαι F: ἰκνεῖσθαι Stein 20 εἰς ὁμόν E: εἰς ὁμόν ad:
 om. F οὔτε ὄν libri κεν Karsten: καὶ ἐν DEF: κενὸν a 22 οἱ γὰρ DEF:
 ἦ γὰρ a: conicio εἰ γὰρ vel ἦ γὰρ ἰσονάμως F κύρει Stein: κυρεῖ aEF: κυροῖ D
 24 βροτείας p. 147, 29 26 τὰ om. F ἔπη om. E 28 λέγων c. 5 p. 188^a 20
 30 ὄγκῳ om. DE 31 μυθολογικοῦ a

παράπτεται πλάσματος. τί οὖν διέφερε τοῦτο εἶπεν ἢ ὡς Ὅρφευς εἶπεν 31^v
 “ὡσὸν ἀργύφρον”; καὶ δῆλον ὅτι τινὰ μὲν τῶν εἰρηγμένων ὀλοσχερέστερον
 λεγόμενα καὶ ἄλλοις ἐφαρμόττει τοῖς μετ’ αὐτό· ὥσπερ τὸ “ἀγέννητον καὶ
 ἀνώλεθρον” καὶ τῆ ψυχῇ καὶ τῷ νοῖ προσήκει καὶ τὸ “ἀκίνητον καὶ ἐν ταύ- 25
 5 τῷ μένον” τῷ νοῖ· πάντα δὲ ἅμα καὶ εἰλικρινῶς ἀκουόμενα ἐκείνῳ πρέπει.
 καὶν γὰρ κατὰ τι σημαίνόμενον ἀγέννητός ἐστιν ἡ ψυχὴ καὶ ὁ νοῦς, ἀλλὰ
 πρὸς τοῦ νοητοῦ παρήχθη. καὶ τὸ ἀκίνητον ἔχει κυρίως, ἐν ᾧ οὐδὲ ἡ
 κατὰ τὴν ἐνέργειαν κινήσεις διακρίεται καὶ τὸ ἐν ταυτῷ μένειν κυρίως τῷ
 μένοντι προσήκει. ψυχῇ δὲ καὶ ὁ πολυτίμητος νοῦς ἀπὸ τοῦ μένοντος
 10 προσελήλυθε καὶ ἐπέστραπται πρὸς αὐτό. δῆλον δὲ ὅτι ἕσα ὑπάρχειν ἐκείνῳ
 λέγεται ἡνωμένους μὲν ἐν αὐτῷ προσήλπηται, διακεκριμένους δὲ καὶ ὡς κατὰ 30
 τὸν λόγον ἐμφαίνεται ἀπ’ αὐτοῦ μετ’ αὐτὸ προσελήλυθε. καὶ δοκεῖ μὲν
 ὡς πρῶτον αἴτιον ὑπὲρ τοῦ Παρμενίδου παραδίδοσθαι, εἶπερ ἔν ἐστι “ἡμοῦ
 τὸ πᾶν” καὶ “πεῖρας πύματος”. εἰ δὲ μὴ ἀπλῶς ἐν αὐτό, ἀλλὰ ἐν ὄν εἶπε,
 15 καὶ εἰ “μονογενές”, καὶ εἰ πέρας μὲν “τετελεσμένον” δέ, τάχα ἐνδείκνυται τὴν
 ἄρρητον τῶν πάντων αἰτίαν ὑπὲρ αὐτὸ ἰδρῦσθαι. πῶς οὖν καὶ Πλάτων καὶ
 Ἀριστοτέλης ἀντιλέγοντες φαίνονται πρὸς τὸν Παρμενίδην; ἢ ὁ μὲν Πλάτων 35
 διχῶς ἀντικέγων αὐτῷ κατὰ τε τὸ ἐν λέγειν τὸ ὄν καὶ κατὰ τὸ τελῶς
 ἀναιρεῖν τὸ μὴ ὄν, ἀπὸ τοῦ νοητοῦ καὶ διακεκριμένου διακόσμου τὴν ἀντι-
 20 λογίαν πεποιήται, ἐν ᾧ καὶ τὸ ὄν ἀπὸ τοῦ ἐνὸς διεκρίθη καὶ οὐκ ἔμεινεν
 ἄμφω ἐν καὶ τὰ μέρη ἀπὸ τοῦ ὅλου. ἐκ τούτων γὰρ ἔδειξεν ὁ Πλάτων.
 ὅτι οὐχ ἐν ἀλλὰ πλείω τοῦ ἐνὸς τὰ ὄντα· τὸ δὲ μὴ ὄν ἔδειξεν ἐκ τῆς ἐν
 τοῖς διακεκριμένοις εἰδέσιν ἑτερότητας, δι’ ἣν τὸ ἐκεῖ ὄν κατὰ μίαν ἰδιότητα
 εἰληγμένον ὄν μὲν ἐστὶ, κινήσεις δὲ ἢ στάσις οὐκ ἐστὶ. καὶ τῶν ἄλλων
 25 ἕκαστον ἔστι μὲν ὃ ἐστὶ, τὰ δὲ ἄλλα οὐκ ἔστι. καὶ δῆλον ὅτι τοῦτο ἐκεῖ πάντως 40
 ἐστίν, ὅπου καὶ διάκρισις ἐξεφάνη καὶ ἑτερότης, ἐν μὲν τοῖς νοητοῖς εἰδη-
 τικῶς, ἐν δὲ τοῖς αἰσθητοῖς διαστατικῶς. τοῦτο δὲ τὸ μὴ ὄν καὶ αὐτὸς
 ὁ Παρμενίδης ἐν τοῖς δοξαστοῖς συγχωρῶν φαίνεται, εἶπερ ἀπατηλὸν καλεῖ
 τῶν ἐπῶν τὸν κόσμον τὸν περὶ τὰς βροτείους δόξας· ὅπου δὲ ἀπάτη, ἐκεῖ
 30 τὸ μὴ ὄν. ἀπατᾶται γὰρ ὁ τὸ μὴ ὄν εἶναι ἢ τὸ ὄν μὴ εἶναι ἡγοούμενος.
 τὸ μέντοι παντελῶς μὴ ὄν οὐχ ὁ Παρμενίδης μόνος ἀναιρεῖ, ἀλλὰ καὶ ὁ
 Πλάτων, ὅς γε καὶ τὴν ζήτησιν ἀποφύγει τὴν περὶ αὐτοῦ λέγων “μὴ τοίνυν 45
 ἡμᾶς εἶπη τις, ὅτι τοῦναντίον τοῦ ὄντος τὸ μὴ ὄν ἀποφαινόμενοι τολμῶμεν
 λέγειν ὡς ἔστιν· ἡμεῖς γὰρ περὶ μὲν ἐναντίου τινὸς αὐτῷ χαίρειν πάλοι

I Ὅρφευς] ὁ ὄρφευς aF. cf. Lobeckii Aglaoph. 476 2 τῷ ἐὸν libri ὀλοσχερέ-
 στερα D 3 ἐφαρμόττει DE: ἐφαρμόσει aF 4 τῷ νῶ E 5 τῷ νῶ E
 7 πρὸ F ἐνῶ οὐδὲ F ἢ super add. D 8 διακρίνεται D 9 scribendum
 videtur ἡ ψυχῇ πολυτίμητος E 11 αὐτῷ E: ἑαυτῷ aDF ὡς] ὅσον F
 κατὰ τὸν DF: κατὰ aE 12 ἀπ’] μετ’ E 13 ἐστὶν ἡμοῦ καὶ πᾶν a 14 τὸ
 (ante πᾶν) om. D πύματος E cf. p. 146, 15: ἀπύματος aF (loc. obliit. D)
 19 κόσμου aF 20 καὶ τὸ ὄν EF: τὸ καὶ ὄν D: τὸ ὄν a 21 καὶ τὰ μέρη DE:
 κατὰ μέρη F: τὰ μέρη a 24 ὄν om. F 25 ὃ DF: ὅτι aE 26 ὅπου καὶ
 DE: ὅπου aF 30 ἢ τὸ ὄν μὴ εἶναι om. D 32 λέγων Soph. p. 258 E cf.
 p. 135, 27 34 πάλιν D

λέγομεν, εἴτε ἔστιν εἴτε μή, λόγον ἔχον ἢ καὶ παντάπασιν ἄλογον. ὁ δὲ 31^v
 νῦν εἰρήκαμεν εἶναι τὸ μὴ ὄν, ἢ πεισάτω τις ὡς οὐ καλῶς λέγομεν ἐλέγξας,
 ἢ μέγριπερ ἄδυνατεῖ, λεκτέον καὶ ἐκείνῳ καθάπερ ἡμεῖς λέγομεν". καὶ
 οὐδὲν θαυμαστὸν ἐν τῷ τοιοῦτῳ ὄντι τῷ κατὰ μίαν ιδιότητα ἀφωρισμένῳ
 5 τὸ τοιοῦτον μὴ ὄν ἐπιδείξει, ἐν τῷ ὁλοτελεῖ καὶ νοητῷ καὶ πάντα ὄντι πρὸ 50
 πάντων ἡνωμένως μηδεμίαν χῶραν ἔχοντος μηδὲ τοῦ τοιοῦτου μὴ ὄντος.
 ὁ μὲντοι Ἀριστοτέλης ἐκ διαίρεσεως προσαγαγὼν τὴν ἀντιλογίαν· ἢ πολλαχῶς,
 φησί, λέγεται τὸ ὄν καὶ οὕτως πολλὰ ἔσται ἢ μοναχῶς, καὶ ἢ οὐσία ἢ
 συμβεβηκός. καὶ ὁ γὰρ ὅτι οὐδὲν τούτων τῷ νοητῷ προσήκει, ἐν τῇ γενέσει
 10 τῆς διαίρεσεως ταύτης ἀναφαινόμενης καὶ εἴπερ ἄρα κατ' αἰτίαν ἐν τῇ νοεῖ
 διακρίσει προειλημμένης. μηδεὶς δὲ τῷ Πλάτῳ καὶ τῷ Ἀριστοτέλει μεμ-
 φέσθω πρὸς ἄλλας ἐννοίας ἀντιλέγοντι. φιλανθρώπως γὰρ τὰς γενησομένας 32^r
 παρακοὰς προαναστέλλουσιν· ἐπεὶ ὅτι σοφὸν οἶονται τὸν Παρμενίδην ὀη-
 λῶσιν ὁ μὲν Πλάτων "βάθος παντάπασι γενναῖον" τῇ διανοίᾳ τοῦ ἀνδρὸς
 15 μαρτυρῶν, καὶ διδάσκαλον αὐτὸν τοῦ Σωκράτους τῶν ἀκροτάτων μαθημάτων
 παραδιδούς, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἀλλαχῶς που βλέπειν αὐτὸν ὑπονοῶν καὶ
 πρὸς τοὺς φυσικοὺς αὐτὸν ἀντιδιαστέλλων. ἐπεὶ καὶ ὁ Πλάτων τὸ ἐν ὄν
 20 τοῦτο παραδέδωκεν ἐν τῷ Παρμενίδῃ τὴν ὑπεροχὴν αὐτοῦ ἀνομῶν καὶ
 Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Μετὰ τὰ φυσικὰ ἐν αὐτῷ εἶναι διατεινόμενος καὶ ἀνα-
 βῶν "οὐκ ἀγαθὸν πολυκυρανίη" πρότερον αὐτοῦ καὶ οὗτος τὴν ἔνωσιν
 ἀνομνήσας καὶ ὅτι ταύτην ἐκεῖ νοῦς καὶ νοητὸν καὶ οὐσία καὶ δύναμις καὶ
 ἐνέργεια καλῶς θεασάμενος. ἀλλὰ τούτων μὲν ἄλλες, μὴ καὶ τῷ δόξωμεν
 'ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα πηδᾶν' κατὰ τὴν παροιμίαν ἐν φυσικῇ πραγματείᾳ
 τῶν θεολογικῶν τὰ ἀκρότατα ἐπεμβάλλοντες. 10

25 π. 187^a 12 Ὅς δὲ οἱ φυσικοὶ φασί, δύο τρόποι εἰσίν.

Ἀποσκευασάμενος τὴν δόξαν τῶν ἐν τῷ ὄν καὶ οὕτως ἐν λεγόντων ὡς 23
 αὐτὸ μόνον ὄν καὶ τοῦτο δὲ ἀκίνητον, ἤτις οὐδὲ φυσικῶν ἔστι δόξα, ἀλλὰ
 τῶν τὰ ὑπὲρ φύσιν σκοπούντων (εἰδωμένως γὰρ ὁ Ἀριστοτέλης διὰ τῆς 25
 πρὸς τοὺς φυσικοὺς ἀντιδιαστολῆς καὶ πρὸς τοὺς σῶμα τὸ ὄν ποιούντας
 30 πάλιν ὅτι μὴ περὶ φύσεως οὗτοι διαλέγονται ἐνεδειξάτο, καὶ μὲντοι ἐκ τοῦ

1 εὐλογον F 2 εἶναι — οὐ καλῶς om. F 3 ἂν ἀδυνατῇ p. 136, 1 et f. 52^v 12
 et Plato 4 τοιοῦτο a 6 μὴ super ὄντος D 7 προσαγαγὼν aF: προαγαγὼν
 DE 10 ἐν τῇ κατ' αἰτίαν aF 11 προειλημμένης aE: προειλημμένης D: προει-
 λημμένη (lac. vi litt. in mrg. ζήτει) F 12 ἀλλήλας E ἐννοίας DE: αἰτίας
 aF ἀντιλέγοντι DF: ἀντιλέγοντο E: ἀντιλέγουσι a 14 Πλάτων Theaet. p. 183 E
 cf. p. 36, 31 16 ἀλλαχῶς — ἀνομῶν om., sed in mrg. add. D ἀλλαχῶς] nonne
 μάλλον ut apud Arist. Metaph. A 5 p. 986^b 27? 17 ὄν om. a 18 παρέδωκεν a
 19 Μετὰ τὰ φυσικὰ cf. l. c. p. 986^b 18 sqq. 20 οὐκ ἀγαθὸν cf. Metaph. A 10
 p. 1076^a 4 πολυκυρανίη F 23 ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα πηδᾶν cf. Plat. Cratyl.
 p. 413 A ἐσκαμμένα E ἐν τῇ φυσικῇ aE 24 τὰ ἀκρότατα τῶν θεολογι-
 κῶν F 25 φασί DEF: λέγουσι ex Ar. a 27 ἀλλὰ om. E 28 σκοπούντων]
 ζητούντων a 30 ἐνεδειξάτο E

ταύτων τὸ ὄν καὶ τὴν ἀρχὴν λαμβάνειν ὅτι καὶ ἐκεῖνοι περὶ ἀρχῆς ἔλεγον 32^r
 δηλοῦσι), δεῖξας οὖν ὅτι οὕτως ἐν εἶναι τὸ ὄν ἀδύνατον, ἐφεσῆς πῶς οἱ φυ-
 σικοὶ ἐν λέγουσιν εἶναι τὸ ἐξ οὗ καὶ τὸ στοιχεῖον προτίθεται ζητεῖν. καὶ
 γὰρ τῶν φυσικῶν οἱ μὲν ἔν, οἱ δὲ πολλὰ λέγουσι. καὶ τῶν ἐν λεγόντων
 5 δύο τρόπους εἶναι φησι τῆς ἐκ τούτου τῶν ὄντων γενέσεως. πάντες μὲν 30
 γὰρ σωματικόν τι τὸ ἐν ὑποτίθενται τοῦτο, ἀλλ' οἱ μὲν ἔν τι τῶν τριῶν
 στοιχείων, ὡσπερ Θαλῆς μὲν καὶ Ἴππων τὸ ὕδωρ, Ἀναξίμενης δὲ καὶ Διο-
 γένης τὸν ἀέρα, Ἡράκλειτος δὲ καὶ Ἴππασος τὸ πῦρ (τὴν γὰρ γῆν οὐδεὶς
 ἤξίωσεν ὑποθέσθαι μόνην διὰ τὸ δυσαλλοίωτον), τινὲς δὲ ἄλλο τι τῶν τριῶν
 10 ὑπέθεντο, ὃ ἔστι πυρὸς μὲν πυκνότερον, ἀέρος δὲ λεπτότερον, ἢ ὡς ἐν ἄλλοις
 φησὶν, ἀέρος μὲν πυκνότερον, ὕδατος δὲ λεπτότερον. καὶ ὁ μὲν Ἀλέξανδρος
 Ἀναξίμανδρον οἶεται τὸν ἄλλην τινὰ φύσιν σώματος παρὰ τὰ στοιχεῖα τὴν 35
 ἀρχὴν ὑποθέμενον, ὁ μὲντοι Πορφύριος ὡς τοῦ Ἀριστοτέλους ἀντιδιαρουῖντος
 τοῦ σώμα τὸ ὑποκείμενον ἀδιορίστως ποιήσαντας πρὸς τοὺς ἢ τῶν τριῶν
 15 τι στοιχείων ἐν ἢ ἄλλο τι τὸ μεταξὺ πυρὸς καὶ ἀέρος, σῶμα μὲν τὸ ὑπο-
 κείμενον ἀδιορίστως Ἀναξίμανδρον λέγειν φησὶν ἄπειρον οὐ διορίσαντα τὸ
 εἶδος εἴτε πῦρ εἴτε ὕδωρ εἴτε ἀήρ, τὸ δὲ μεταξὺ καὶ αὐτὸς, ὡσπερ
 Νικόλαος ὁ Δαμασκηνός, εἰς Διογένην τὸν Ἀπολλωνιάτην ἀνεπέμψεν. αὐτο-
 φρεστέρον δὲ μοι δοκεῖ κατὰ τὴν λέξιν μὴ ὡς ἀντιδιηρημένου τοῦ σώματος 40
 20 πρὸς τὰ στοιχεῖα καὶ τὸ μεταξὺ ἀκούειν, ἀλλ' ὡς διηρημένου μᾶλλον εἶς
 τε τὰ τρία καὶ τὸ μεταξὺ· σῶμα γὰρ τὸ ὑποκείμενόν φησὶν ἢ τῶν
 τριῶν τι ἢ ἄλλο ὃ ἔστι πυρὸς μὲν πυκνότερον ἀέρος δὲ λεπτότερον,
 καὶ μὲντοι κοινῶς περὶ τῶν προειρημένων ἐπήγαγεν, ὅτι τὰ ἄλλα γεννῶσι
 25 μανότητι καὶ πυκνότητι, καίτοι τοῦ Ἀναξίμανδρου, ὡς αὐτὸς φησι, μὴ
 οὕτως γεννῶντος, ἀλλὰ κατὰ ἔκκρισιν τὴν ἀπὸ τοῦ ἀπείρου. πῶς οὖν εἰ τοῦ-
 τον ἔλεγεν εἶναι τὸν σῶμα ἀδιορίστως ὑποθέμενον κοινῶς ἐπήγαγε τὴν κατὰ 45
 ἀλλοίωσιν γένεσιν; κοινωνοῦντες δὲ οὗτοι πάντες κατὰ τὸ μίαν λέγειν τὴν
 ἀρχὴν διχῆ διαιροῦνται κατὰ τοὺς τρόπους τῆς γενέσεως. καὶ γὰρ οἱ
 μὲν ἐκ τοῦ ὕλικου ἑνὸς τὰ ἄλλα γεννῶσι μανότητι καὶ πυκνότητι, ὡς
 30 Ἀναξίμενης ἀραιούμενον μὲν τὸν ἀέρα πῦρ γίνεσθαι φησι, πυκνούμενον
 δὲ ἀνεμον, εἴτα νέφος, εἴτα ἔτι μᾶλλον ὕδωρ, εἴτα γῆν, εἴτα λίθους, τὰ
 δὲ ἄλλ' ἐκ τούτων. ἐπὶ γὰρ τούτου μόνου Θεόφραστος ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τὴν

1 καὶ (post ὅτι) om. a 5 ἐκ τούτων DE: ἐκ τοῦ F: ἐξ οὗ a: correxi μὲν
 om. E (loc. obl. in D) 6 τὸ aDF: om. E 8 γὰρ] δὲ a 10 ἐν ἄλλοις
 Metaph. A 8 p. 989^a 14 de caelo I 5 p. 303^b 12 Phys. I 4 p. 203^a 16, 5 p. 204^b 25
 12 τὸν aF: τοῦτον DE cui addendum erat τὸν cf. v. 26 13 τοῦ (post ὡς) om. D
 14 ἀδιορίστον aF 15 τι post στοιχείων posuit D 18 ὁ ante νικόλαος
 transp. D 20 στοιχεῖα in litura D διηρημένου D: διαιρουμένου aEF
 22 ὁ ad: ὅτι E: om. F 25 ἀπὸ E: ὑπὸ aDF πῶς — γένεσιν, quibus Porphyrium
 stringit (cf. supra v. 13), debebat Fr. Luetze Ueber das ἄπειρον Anaximanders p. 87²⁰
 26 ὑποθέμενον E cf. v. 13: ὑποτιθέμενον aEF ἐπήγε E 27 δὲ οὗτοι] οὖν
 οὗτοι D fortasse recte. redit enim ad v. 5 29 γεννῶσι τὰ ἄλλα aF 32 μόνου]
 πρώτου coniecit Usener Doxogr. p. 164² Θεόφραστος ἐν τῇ Ἱστορίᾳ fr. 2 (Doxogr.
 p. 477 n a 2)

μάνωσιν εἶρηκε καὶ πύκνωσιν. δῆλον δὲ ὡς καὶ οἱ ἄλλοι τῇ μανότητι καὶ 50
 πυκνότητι ἐχρῶντο. καὶ γὰρ Ἀριστοτέλης περὶ πάντων τούτων εἶπε κοινῶς, 32^r
 ὅτι τὰ ἄλλα γεννώσιν πυκνότητι καὶ μανότητι πολλὰ ποιοῦντες τὰ
 ἐκ τῆς μιᾶς ὕλης. εἰ δὲ ἡ μάνωσις καὶ ἡ πύκνωσις ἐναντία, ὥσπερ ἔτι
 5 καθολικωτέρα ἐναντιώσις ἢ τε ὑπερβολὴ καὶ ἡ ἔλλειψις, ὡς καὶ ὁ Πλάτων
 τὸ μέγα καὶ μικρὸν ἔλεγε, δῆλον ὅτι οὗτοι πάντες οὐκέτι μίαν ἔλεγον τὴν
 ἀρχήν, ἀλλὰ τρεῖς, καὶ ἐναντιότητι ἐχρῶντο, ὃ καὶ αὐτὸς ποιήσει. πλὴν ὁ
 μὲν Πλάτων μέγα καὶ μικρὸν τὴν ὕλην ἔλεγεν, ἐκ μιᾶς ἀντιθέσεως | πάσας 32^v
 αὐτῇ δυνάμει τὰς ἀντιθέσεις προσεῖναι μαρτυρῶν, οἱ δὲ ἄλλοι ἐν μὲν ἔλεγον
 10 τὸ ὑποκειμένον τὴν ὕλην, τὴν δὲ μάνωσιν καὶ πύκνωσιν ἐναντία ὄντα δια-
 φορὰς καὶ εἶδη. ὥστε πάντες οὗτοι τρεῖς ἔλεγον τὰς ἀρχὰς τὰ τε ἐναντία
 καὶ ἄλλο τι ἐν. εἰ μὴ ἄρα ὁ Πλάτων οὐχ ὡς δύο ἀρχὰς μέγα καὶ μικρὸν
 τὴν ὕλην ἔλεγεν, ἀλλὰ συμβολικῶς, ὥσπερ καὶ δυάδα ἀρίστον καὶ ἀσυμ-
 μετρίαν, ἧς μέρη ὑπερβολὴ καὶ ἔλλειψις καὶ τὸ πολὺ καὶ ὀλίγον καὶ ἡ ἀνι- 5
 15 σότης πάντα τῇ ὕλη προσήκοντα. ἄπερ ἴσως διὰ τοῦ μεγάλου καὶ μικροῦ
 ὁ Πλάτων ἐνεδείκνυτο, ὡς τῆς ὕλης ἀσωμάτου μὲν καὶ ἀμεγέθους οὐσης
 καὶ διὰ τοῦτο μικρὰς ἀν λεγομένης, παντὸς δὲ ὄγκου καὶ πάσης διαστάσεως
 αἰτίας καὶ διὰ τοῦτο μεγάλης. καὶ οὗτος μὲν εἰς τρόπον τῶν ἐν τῷ ὄν
 ὑποτιθεμένων τὸ μανότητι καὶ πυκνότητι τὸ πλῆθος τῶν ὄντων ὀφιστάνειν.
 20 ἕτερος δὲ τρόπος καθ' ὃν οὐκέτι τὴν μεταβολὴν τῆς ὕλης αἰτιῶνται οὐδὲ 10
 κατὰ ἀλλοίωσιν τοῦ ὑποκειμένου τὰς γενέσεις ἀποδοῦσασιν, ἀλλὰ κατὰ ἐκ-
 κρισίν· ἐνούσας γὰρ τὰς ἐναντιότητας ἐν τῷ ὑποκειμένῳ, ἀπεῖρῳ ὄντι
 σώματι. ἐκκρίνεσθαι φησὶν Ἀναξίμανδρος, πρῶτος αὐτὸς ἀρχὴν ὀνομάσας
 τὸ ὑποκειμένον. ἐναντιότητες δὲ εἰσι θερμὸν ψυχρὸν ξηρὸν ὑγρὸν καὶ τὰ
 25 ἄλλα. καὶ ἡ μὲν ὅλη τῶν εἰρημέων ἐννοία τιαυτή.

Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης συντρέχειν ἀξιοῖ τῷ μὲν λεπτῷ τὸ μανόν,
 τῷ δὲ παχέϊ τὸ πυκνόν. διὸ τὸ πῦρ ὡς μανόν ἅμα καὶ λεπτὸν λαμβάνει
 λέγων πυρὸς μὲν πυκνότερον, ἀέρος δὲ λεπτότερον, ὡς τοῦ ἀέρος 15
 παχύτερου καὶ πυκνότερου ὄντος ἢ κατὰ τὸ πῦρ. Πλάτων δὲ παχύτερον
 30 μὲν εἶναι φησὶ καὶ αὐτὸς τὸν ἀέρα τοῦ πυρὸς καὶ ἀπλῶς τὰ κατωτέρω καὶ
 πρὸς τῷ κέντρῳ στοιχεῖα τῶν ἀνωτέρω καὶ πρὸς τῷ περίε παχυμερέστερά
 φησὶ· διὸ καὶ † δυσκινητότερον οὐ μὴν ἔτι πυκνότερά φησὶ, διότι τὸ μανόν

1 πύκνωσιν D: τὴν πύκνωσιν aEF 4 τῆς om. F ἔτι] ὅτι E 5 ἢ τε]
 ἦγε a ἡ (post καὶ) om. D καὶ post ὡς om. E 6 καὶ τὸ μικρὸν
 contra S. morem ex Arist. aF 7 ὃ καὶ αὐτὸς ποιήσει om. a 8 τὴν ὕλην
 om. a 12 in mrg. plerique libri τὴν ὕλην ὁ πλάτων μέγα καὶ μικρὸν ἐκάλει
 13 ἀσυμμετρίαν DE: συμμετρίαν aF 19 τῷ μανότητι a 20 ἕτερος κτλ.
 Theophr. Phys. Op. fr. 2 (Doxogr. p. 476ⁿ 10) 22 ἐν (ante τῷ) om. F
 ἐν τῷ ἐν ὑποκειμένῳ E 23 σώματι DEF quod postulaverat Schleiermacher: ἀσώ-
 ματι a πρῶτος αὐτὸς cf. p. 7, 13 (Doxogr. p. 476ⁿ 18) 24 τὰ ἄλλα DE:
 αἱ ἄλλαι aF 26 μανόν] μελανόν E 29 κατὰ πῦρ D παχύτερον aF: παχύ-
 τερον D: παχίτερον E 31 τῷ περίε ad: τὸ περίε EF 32 διὸ — πυκνότερά φησὶ
 om. a. scribendum videtur διὸ καὶ δυσκινητότερα οἶον γῆν. ἔτι πυκνότερά φησὶ cf. Tim.
 p. 55 DE

καὶ τὸ πυκνὸν ταῖς τῶν μορίων θέσεσιν ὀρίζεσθαι ἀξιοῖ, καθάπερ καὶ 32^v
 Ἀριστοτέλης εἶπεν ἐν Κατηγορίαις. τούτου δὲ οὕτως ἔχοντος ἀνάγκη τῶν
 μὲν μειζόνων μερῶν μείζονα εἶναι τὰ μεταξὺ διαστήματα, διὸ μανότερον τὸ 20
 ὅλον ὡς ἀραιότερον καὶ μὴ ἐν ὄν οἶον ἐπὶ σωροῦ λίθων ἢ καρῶν· τῶν
 5 δὲ ἐλαττόνων ἐλαττονα, διὸ πυκνότερον τὸ ὅλον ὡς συχρὸν οἶον ἐπὶ σωροῦ
 ψάμμου. λέγει δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι “κατὰ Πλάτωνα πάντων ἀρχαὶ καὶ
 αὐτῶν τῶν ἰδεῶν τό τε ἐν ἐστὶ καὶ ἡ ἀόριστος οὐάς, ἣν μέγα καὶ μικρὸν
 ἔλεγεν, ὡς καὶ ἐν ταῖς Περὶ τάχαθου Ἀριστοτέλης μνημονεύει”. λάβοι δὲ
 ἂν τις καὶ παρὰ Σπευσίππου καὶ παρὰ Ξενοκράτους καὶ τῶν ἄλλων. οἱ
 10 παρεγένοντο ἐν τῇ Περὶ τάχαθου Πλάτωνος ἀκροάσει· πάντες γὰρ συνέγραψαν 25
 καὶ διεσώσαντο τὴν ὁδὸν αὐτοῦ καὶ ταύταις αὐτὸν ἀρχαῖς χρῆσθαι λέγουσι.
 καὶ τὸν μὲν Πλάτωνα ἀρχὰς πάντων λέγειν τὸ ἐν καὶ τὴν ἀόριστον οὐάδα
 πάνυ εἰκός (Πυθαγορείων γὰρ ὁ λόγος, καὶ πολλαχοῦ φαίνεται Πυθαγορείους
 ὁ Πλάτων ἀκολουθῶν), τὸ δὲ τὴν ἀόριστον οὐάδα καὶ τῶν ἰδεῶν ἀρχὰς,
 15 λέγοντα μέγα καὶ μικρὸν, εἰπεῖν διὰ τούτων τὴν ὄλην σημαίνοντα, πῶς ἔτι
 ἀκόλουθον, τὴν ὄλην ἐν μόνῃ τῷ αἰσθητῷ κόσμῳ τοῦ Πλάτωνος ἀφορί- 30
 ζοντος καὶ σαφῶς ἐν Τιμαίῳ λέγοντος, ὅτι τῆς γενέσεώς ἐστιν οἰκία, καὶ
 ἐν αὐτῇ γίνεται τὸ γινόμενον; καὶ τὰς μὲν ἰδέας νοήσει γνωστάς ἔφατο,
 τὴν δὲ ὄλην ‘νόθῳ λογισμῷ πιστήν’.
 20 Ἐπειδὴ δὲ ἡ μὲν τῶν πλείωνων ἱστορία Διογένην τὸν Ἀπολλωνιάτην
 ὁμοίως Ἀναξιμένην τὸν ἀέρα τίθεσθαι τὸ πρῶτον στοιχεῖόν φησι, Νικόλαος
 δὲ ἐν τῇ Περὶ θεῶν πραγματείᾳ τοῦτον ἱστορεῖ τὸ μεταξὺ πυρὸς καὶ ἀέρος
 τὴν ἀρχὴν ἀποφύνασθαι, καὶ τῷ Νικολάῳ συνηκολούθησεν ὁ πολυμαθέστατος
 τῶν φιλοσόφων Πορφύριος, ἰστέον ὡς γέγραπται μὲν πλείονα τῷ Διογένηι 35
 25 τοῦτῃ συγγράμματι (ὡς αὐτὸς ἐν τῷ Περὶ φύσεως ἐμνήσθη καὶ πρὸς φυ-
 σιολόγους ἀντειρηκέναι λέγων, οὐδὲ καλεῖ καὶ αὐτὸς σοφιστάς, καὶ Μετεωρο-
 λογίαν γεγραφεῖναι, ἐν ἣ καὶ λέγει περὶ τῆς ἀρχῆς εἰρηκέναι, καὶ μέντοι
 καὶ Περὶ ἀνθρώπου φύσεως), ἐν δὲ γε τῷ Περὶ φύσεως, ὃ τῶν αὐτοῦ μόνον
 εἰς ἐμὲ ἦλθε, προτίθεται μὲν διὰ πολλῶν δεξιῶν, ὅτι ἐν τῇ ὑπ’ αὐτοῦ τε-
 30 θείσῃ ἀρχῇ ἐστὶ νόησις πολλή. γράφει δὲ εὐθύς μετὰ τὸ προοίμιον τάδε·
 “ἐμοὶ δὲ δοκεῖ τὸ μὲν ξύμπαν εἰπεῖν πάντα τὰ ὄντα ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἔτε- 40
 ροιοῦσθαι καὶ τὸ αὐτὸ εἶναι. καὶ τοῦτο εὐδὴλον. εἰ γὰρ τὰ ἐν τῷδε τῷ

1 διορίζεσθαι aF 2 εἶπεν DE: εἰρηκεν aF post ἐν add. ταῖς D Κατη-
 γορίαις c. 8 p. 10^a 21 4 οἶον ἢ ἐπὶ aF 6 Ἀλέξανδρος cf. in Metaphys.
 p. 42, 22 Bon. ἀρχῇ aF 7 καὶ (post μέγα) om. a 8 καὶ (post ὡς) om.
 aF Περὶ τάχαθου fr. 23 p. 1478^a 27 cf. Simpl. f. 104^v 15 9 παρὰ (ante
 Ξενοκράτους) om. D 10 ἐν om. EF τοῦ πλάτωνος EF 12 λέγειν πάντων a
 13 τοῖς πυθαγορείοις E 14 an ἀρχήν? 15 διὰ τούτων aF: διὰ τοῦτο DE
 ἔτι] τοῦτο a 17 Τιμαίῳ cf. p. 52A, 27D, 48E sqq. 49E 19 νόθῳ λογισμῷ πιστήν
 cf. Tim. p. 52B 20 πλείωνων ἱστορία intellegitur Theophrasti cf. fr. 2 (Doxogr.
 p. 477, 5) 21 ἀναξιμένη aF¹ Νικόλαος cf. Roeper lect. Abulfarag, p. 37
 22 Περὶ] τῶν D τὸν μεταξὺ E 23 πολυμαθέστατος DE: φιλομαθέστατος aF
 24 μὲν om. aF 25 ὡς] putaveram ὦν 28 μετεωρολογίαν DEF: μετεωρολογίας a
 27 λέγει scil. ἐν τῷ Περὶ φύσεως 30 γράφει Diog. Apoll. fr. 2 [Anaxag. fr. ed.
 Schorn p. 49]

κόσμῳ ἐόντα νῦν, γῆ καὶ ὕδωρ καὶ ἀήρ καὶ πῦρ καὶ τὰ ἄλλα ὅσα φαίνεται 32^v
 ἐν τῷδε τῷ κόσμῳ ἐόντα, εἰ τούτων τι ἦν ἕτερον τοῦ ἐτέρου, ἕτερον ὄν
 τῇ ἰδίᾳ φύσει, καὶ μὴ τὸ αὐτὸ ἐὼν μετέπιπτε πολλαχῶς καὶ ἡτεροιοῦτο,
 οὐδαμῇ οὔτε μίσεισθαι ἀλλήλοις ἠδύνατο. οὔτε ὠφέλησις τῷ ἐτέρῳ οὔτε
 5 βλάβη, οὐδ' ἂν οὔτε φυτὸν ἐκ τῆς γῆς φῦναι οὔτε ζῶον οὔτε ἄλλο γενέσθαι
 οὐδέν, εἰ μὴ οὕτω συνίστατο ὥστε ταῦτ' εἶναι. ἀλλὰ πάντα ταῦτα ἐκ τοῦ 45
 αὐτοῦ ἕτεροιοῦμενα ἄλλοτε ἄλλοια γίνεται καὶ εἰς τὸ αὐτὸ ἀναχωρεῖ."
 τούτοις καὶ ἐγὼ πρώτοις ἐντοχὸν ῥήθηθην ἄλλο τι λέγειν αὐτὸν παρὰ τὰ
 τέτταρα στοιχεῖα τὸ κοινὸν ὑποκείμενον, εἴπερ φησὶν μὴ ἀναμείγνυσθαι ταῦτα
 10 μὴδὲ μεταπίπτειν εἰς ἀλλήλα, εἴπερ ἐν τι αὐτῶν ἦν ἡ ἀρχὴ ἰδίαν φύσιν
 ἔχον, καὶ μὴ τὸ αὐτὸ πᾶσιν ὑπέκειτο, ἀφ' οὗ πάντα ἕτεροιοῦται. ἐφεξῆς
 δὲ δεῖξας ὅτι ἐστὶν ἐν τῇ ἀρχῇ ταύτῃ νόησις πολλή ("οὐ γὰρ ἂν, φησὶν,
 οἶόν τε ἦν οὕτω δεδάσθαι ἄνευ νοήσιος, ὥστε πάντων μέτρα ἔχειν χειμῶνός 50
 τε καὶ θέρους καὶ νυκτός καὶ ἡμέρας καὶ ὑετῶν καὶ ἀνέμων καὶ εὐδιδῶν,
 15 καὶ τὰ ἄλλα εἴ, τις βούλεται ἐννοεῖσθαι, εὐρίσκει ἂν οὕτω διακείμενα ὡς
 ἀνυστὸν κάλλιστα") ἐπάγει, ὅτι καὶ ἄνθρωποι καὶ τὰ ἄλλα ζῶα ἐκ τῆς
 ἀρχῆς ταύτης, ἧτις ἐστὶν ὁ ἀήρ, καὶ ζῆ καὶ ψυχὴν ἔχει καὶ νόησιν, λέγων
 οὕτως· "ἔτι δὲ πρὸς τούτοις καὶ τὰδε μεγάλα σημεῖα. ἄνθρωποι γὰρ καὶ
 τὰ ἄλλα ζῶα ἀναπνέοντα ζῶει τῷ ἀέρι. καὶ τοῦτο αὐτοῖς καὶ ψυχῇ ἐστὶ 33^v
 20 καὶ νόησις. ὡς δεδήλωσεται ἐν τῇδε τῇ συγγραφῇ ἐμφανῶς, καὶ ἐὰν τοῦτο
 ἀπαλλαγθῆ, ἀποθνήσκει καὶ ἡ νόησις ἐπιλείπει." εἶτα μετ' ὀλίγα σαφῶς
 ἐπίγραψε "καὶ μοι δοκεῖ τὸ τὴν νόησιν ἔχον εἶναι ὁ ἀήρ καλούμενος ὑπὸ
 τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὑπὸ τούτου πάντας καὶ κυβερναῖσθαι καὶ πάντων κρατεῖν·
 † ἀπὸ γὰρ μοι τοῦτο ἔθος δοκεῖ εἶναι καὶ ἐπὶ πᾶν ἀφίχθαι καὶ πάντα
 25 διατιθέναι καὶ ἐν παντὶ ἐνεῖναι. καὶ ἔστιν οὐδὲ ἐν ὅτι μὴ μετέχει τούτου· ὁ
 μετέχει δὲ οὐδὲ ἐν ὁμοίως τὸ ἕτερον τῷ ἐτέρῳ, ἀλλὰ πολλοὶ τρόποι καὶ αὐτοῦ

1 καὶ ἀήρ καὶ πῦρ DE: om. aF et vulgo immerito respuunt τὰλλα F 2 τι cf.
 v. 10: te temptabat Schleiermacher ἦν ἕτερον DE: ἦν τὸ ἕτερον aF. ἦν τῷ ἕτερον volebat
 Schleiermacher τοῦ ἐτέρου, ἕτερον om. E 3 ἡτεροιοῦτο F: ἕτεροιοῦτο DE:
 ἡταιροιοῦτο a 4 οὐδαμῇ] οὐδ' ἂν Schorn 5 βλάβη ἀπὸ τοῦ ἐτέρου γενέσθαι
 Schorn, βλάβη εἶναι Mullach 6 ταυτῶ E 8 τούτου D 10 τι aF: τῇ
 DE ἡ aF: in litura om. D: om. E ἰδίαν φύσιν ἔχον [sic F, ἔχειν D, ἔχοντα E]
 DEF: om. a 12 ἐστὶν om. D φησὶν fr. 4 13 οὕτω δεδάσθαι οἶόν τε
 ἦν a νοήσεως E ὥστε καὶ πάντων D 15 τὰ (ante ἄλλα) om. D
 εὐρίσκει E¹ 16 ἄνθρωποι DEF: ἄνθρωπος a 17 ὁ ἀήρ DE: ἀήρ aF
 18 ἄνθρωποι DEF: ἄνθρωπος a 19 τὰλλα E καὶ (post αὐτοῖς) om. E
 20 δεδήλωσεται EF: δὲ δηλωσεται D: δεδήλωται a γραφῇ F 21 ὀλίγα DE:
 ὀλίγον aF 22 καὶ μοι κτλ. fr. 6 p. 55 Schorn. ὁ ἀήρ ὁ καλούμενος D
 23 πάντα coni. Schorn. 24 τοῦτο ἔθος δοκεῖ EF: τοῦτ' ἔθος δοκεῖ D: τούτου δοκεῖ
 ἔθος a: αὐτοῦ γὰρ μοι τούτου [immo τούτου] δοκεῖ ἔθος εἶναι coniecit Panzerbieter: αὐτὸ
 γὰρ μοι τοῦτο θεός (vel ὁ θεός) δοκεῖ εἶναι Usener cf. Menandri τὸ κρατοῦν γὰρ
 πᾶν νομίζεται θεός (Fr. C. G. IV 144). de deo Diogenis cf. Theophr. de sens. 42
 (Doxogr. p, 511, 12. 174. 536 a 12. b 6 n b 20) 25 οὐκ ἔστιν D οὐδὲ ἐν
 EF: οὐδὲν D: μὴ δὲ ἐν a μὴ sup. add. D μετέχει Schorn ex Brandisii
 cod. D

τοῦ ἀέρος καὶ τῆς νοήσιός εἰσιν· ἔστι γὰρ πολύτροπος, καὶ θερμότερος καὶ 33^r
 ψυχρότερος καὶ ξηρότερος καὶ ὑγρότερος καὶ στασιμώτερος καὶ ὀυτέριον
 κίνησιν ἔχων, καὶ ἄλλαι πολλαὶ ἑτεροιώσεις ἔναισι καὶ ἡδονῆς καὶ χροῖτῆς
 5 ἀπειροί. καὶ πάντων τῶν ζῳῶν δὲ ἡ ψυχὴ τὸ αὐτὸ ἐστίν, ἀλλ' ἑτεροίωσις
 ὅμοιον δὲ τοῦτο τὸ θερμὸν οὐδενὸς τῶν ζῳῶν ἐστίν (ἐπεὶ οὐδὲ τῶν ἀν-
 θρώπων ἀλλήλοισι), ἀλλὰ διαφέρει μέγα μὲν οὐ, ἀλλ' ὥστε παραπλήσια
 εἶναι. οὐ μόντοι γε ἀτρεκέως γε ὅμοιον οὐδὲν οἶδον τε γενέσθαι τῶν ἑτε-
 ροιομένων ἕτερον τῷ ἑτέρῳ, πρὶν τὸ αὐτὸ γέννηται. ἄτε οὖν πολυτρόπου
 10 ἐούσης τῆς ἑτεροιώσεως πολύτροπα καὶ τὰ ζῳα καὶ πολλὰ καὶ οὔτε ἰδέαν
 ἀλλήλοισι ὅμοια οὔτε δάιαιαν οὔτε νόησιν ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἑτεροιώσεων.
 ὅμως δὲ πάντα τῷ αὐτῷ καὶ ζῆ καὶ ὄρα καὶ ἀκούει, καὶ τὴν ἄλλην νόησιν 15
 ἔχει ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ πάντα." καὶ ἐφεξῆς δεῖκνυσιν ὅτι καὶ τὸ σπέρμα τῶν
 ζῳῶν πνευματώδες ἐστὶ καὶ νοήσεις γίνονται τοῦ ἀέρος σὺν τῷ αἵματι τὸ
 15 ὅλον σῶμα καταλαμβάνοντος διὰ τῶν φλεβῶν, ἐν οἷς καὶ ἀνατομὴν ἀκριβῆ
 τῶν φλεβῶν παραδίδωσιν. ἐν δὲ τούτοις σαφῶς φαίνεται λέγων, ὅτι ὅν
 ἀνθρώποι κέχουσι ἀέρα, τοῦτό ἐστὶν ἡ ἀρχή. ἰαυμαστὸν δὲ ὅτι κατὰ
 ἑτεροίωσιν τὴν ἀπ' αὐτοῦ λέγων τὰ ἄλλα γίνεσθαι αἰδίον ὅμως αὐτὸ φησι
 λέγων "καὶ αὐτὸ μὲν τοῦτο καὶ αἰδίον καὶ ἀθάνατον σῶμα, τῷ δὲ τὰ μὲν 20
 20 γίνεται, τὰ δὲ ἀπολείπει", καὶ ἐν ἄλλοις "ἀλλὰ τοῦτό μοι δῆλον δοκεῖ
 εἶναι, ὅτι καὶ μέγα καὶ ἰσχυρὸν καὶ αἰδίον τε καὶ ἀθάνατον καὶ πολλὰ εἰδός
 ἐστὶ". ταῦτα μὲν οὖν περὶ Διογένηος προσιστορήσθω· μέτεισι δὲ λοιπὸν
 ὁ Ἀριστοτέλης ἀπὸ τῶν ἐν λεγόντων ἐπὶ τοὺς ἐν καὶ πολλὰ τὴν ἀρχὴν
 λέγοντας.

25 p. 187^a 21 Καὶ ὅσοι δὲ ἐν καὶ πολλὰ φασιν εἶναι, ὡσπερ Ἐμπε-
 δοκλῆς καὶ Ἀναξαγόρας.

25

Ἐλεῖων περὶ τῶν μίαν κατὰ τὸ ὑποκείμενον λεγόντων τὴν ἀρχὴν, οὗς

1 ἀέρος κατὰ τῆς E καὶ τῆς κινήσεως sed in marg. γρ. κατὰ τῆς νοήσιός D εἰσίν
 aF: ἐστίν DE 2 καὶ ξηρότερος — στασιμώτερος F 3 ἔχων F 4 ἀπειροί
 scil. ἑτεροιώσεις 5 εἰσμέν D ἐσμέν, τοῦτο (lac. x litt.) ψυχρότερος (lac. IV
 litt.) ὅμοιον F περὶ Brandisii codex C 7 παραπλήσια scil. τὰ ζῳα cf. v. 10:
 παραπλήσιον Schorn 8 post εἶναι fortius distinxi cf. Anaxag. fr. 6 ἕτερον δὲ οὐδὲν
 ἐστὶν ὅμοιον οὐδὲν ἑτέρῳ μέντοιγε DE: μέντοι aF post ὅμοιον addunt γε
 ὅν distinguentes ante οὐδὲν aF ὅν τε aDE: οἶονται F 9 τῷ (post ἕτερον)
 om. a 10 ἐούσης DEF: ἐνούσης a καὶ (ante οὔτε) om. D ἰδέα D
 11 πλήθους DE: πλήθους aF 13 ἀπὸ DEF cf. v. 18: ὑπὸ a 14 σπερματώ-
 δές F 15 φλεβῶν E ἀνατομὴν cf. Arist. Hist. anim. I 2 p. 511^b 31
 βλεφῶν E 17 ἡ ἀρχή] om. ἡ a κατὰ] καὶ D 19 λέγων fr. 7 καὶ
 (ante αἰδίον) om. D τῷ δὲ DE (i. e. τῷ ἀέρι): τὸ δὲ F: τῶν δὲ a 20 ἐν ἄλλοις
 fr. 3 21 ὅτι om. D 22 προσιστορήσθω E: προσιστορήσθω aF: ἱστορήσθω D
 25 τὰ ὄντα post εἶναι ex Arist. a 27 τὴν ἀρχὴν οὗς φυσικοὺς καλεῖ DE: τὴν ἀρχὴν
 φυσικοὺς F: τὴν φυσικὴν ἀρχὴν a

φυσικούς καλεῖ, καὶ τὴν διαφορὰν παραδούς τὴν κατὰ τὸν διττὸν τρόπον 33^r
 τῆς ἐκ τοῦ ὑποκειμένου γενέσεως τὸν τε κατ' ἀλλοίωσιν καὶ τὸν κατ' ἔκ- 30
 κρισιν, μεταβαίνει λοιπὸν ἐπὶ τοὺς περὶ Ἐμπεδοκλέα καὶ Ἀναξαγόραν ἐν
 καὶ πολλὰ τὴν ἀρχὴν λέγοντας. καὶ γὰρ Ἀναξαγόρας τὰς ὁμοιομερείας κατὰ
 5 τὸ ὑποκειμένον ἀρχὰς θέμενος ἀπείρους ἔλεγε ταύτας, καὶ τὸ ποιητικὸν δὲ
 αἴτιον ἐν ἔλεγεον εἶναι τὸν διακρίνοντα νοῦν. καὶ Ἐμπεδοκλῆς δὲ πλείους
 κατὰ τὸ ὑποκειμένον ἀρχὰς ἔθετο τὰ τέτταρα στοιχεῖα, ἐν δὲ τὴν φιλίαν
 καὶ τὸ νεῖκος, ὅτι παρὰ μέρος ἑκάτερον αὐτῶν ἐπικρατεῖ καὶ ποιεῖ καὶ οὐχ
 ἅμα ἅμφω· αἰεὶ γὰρ αὐτῷ οὕτως ἐν τὸ ποιῶν γίνεται. ἢ οὐχὶ τὸ ποιητι- 35
 κὸν αὐτοὺς ἐν λέγειν ῥητέον, ἀλλ' αὐτὸ τὸ μίγμα, ὃ ἦν κατὰ μὲν Ἀναξα-
 γόραν ἐκ τῶν ὁμοιομερῶν ἀπείρων τῷ πλήθει μειγμένον, κατὰ δὲ
 Ἐμπεδοκλέα ἐκ τῶν τεττάρων στοιχείων ποτὲ μὲν συγκρινομένων ὑπὸ τῆς
 φιλίας καὶ ποιούντων τὸν σφαῖρον, ποτὲ δὲ διακρινομένων ὑπὸ τοῦ νείκους
 καὶ ποιούντων τὸνδε τὸν κόσμον. καὶ Θεόφραστος δὲ τὸν Ἀναξαγόραν εἰς
 13 τὸν Ἀναξίμανδρον συνωθῶν καὶ οὕτως ἐκλαμβάνει τὰ ὑπὸ Ἀναξαγόρου
 λεγόμενα, ὡς δύνασθαι μίαν αὐτὸν φύσιν λέγειν τὸ ὑποκειμένον. γράφει 40
 δὲ οὕτως ἐν τῇ Φυσικῇ ἱστορίᾳ· “οὕτω μὲν οὖν λαμβανόντων δόξαιεν ἂν
 ποιεῖν τὰς μὲν ὑλικὰς ἀρχὰς ἀπείρους, ὥσπερ εἴρηται, τὴν δὲ τῆς κινήσεως
 καὶ τῆς γενέσεως αἰτίαν μίαν. εἰ δέ τις τὴν μίξιν τῶν ἀπάντων ὑπολάβῃ
 20 μίαν εἶναι φύσιν ἀόριστον καὶ κατ' εἶδος καὶ κατὰ μέγεθος, ὅπερ ἂν δόξαιε
 βούλεσθαι λέγειν, συμβαίνει δύο τὰς ἀρχὰς αὐτῷ λέγειν τὴν τε τοῦ ἀπείρου
 φύσιν καὶ τὸν νοῦν, ὥστε πάντως φαίνεται τὰ σωματικὰ στοιχεῖα παραπλη-
 σίως ποιῶν Ἀναξίμανδρον”. εἰκότως δὲ μετὰ τοὺς μίαν λέγοντας τὴν 45
 ἀρχὴν ἀκίνητον ἢ κινουμένην πρὸ τῶν πολλὰς μόνον λέγειν δοκούντων ὡς
 25 τῶν περὶ Δημόκριτον τοὺς μίαν καὶ πολλὰς ἔταξε· μέσην γὰρ οὗτοι τάξιν
 ἀμφῶν ἔχουσι. κοινωνοῦσι δὲ οὗτοι τῶν μίαν λεγόντων ἐκεῖνοις τὰς συγ-
 κρίσει καὶ διακρίσει τὴν γένεσιν ποιῶσιν· ὃ δὲ Ἀναξαγόρας τοῖς ἐκκρίσει
 μᾶλλον οἰκειότερος. διαφέρουσι δὲ ἐκεῖνων μὲν τῷ μίαν μόνῃν λεγόντων
 αὐτοὶ μίαν καὶ πολλὰς λέγειν, ἀλλήλων δὲ πρῶτον μὲν τῷ τὸν Ἀναξαγόραν
 30 λέγειν ἅπαξ γενόμενον τὸν κόσμον ἐκ τοῦ μίγματος διαμείνειν λοιπὸν ὑπὸ
 τοῦ νοῦ ἐφεστώτος διαικούμενόν τε καὶ διακρινόμενον, τὸν δὲ Ἐμπεδοκλέα
 παρὰ μέρος αἰεὶ κατὰ περιόδους τινὰς ποτὲ μὲν σύγκρισιν [ὑπὸ] τῶν τεττάρων
 στοιχείων ὑπὸ τῆς φιλίας γινομένην ὑποτίθεσθαι, ποτὲ δὲ διάκρισιν ὑπὸ

1 post διαφορὰν add. αὐτῶν E 6 καὶ (post νοῦν) DE: om. aF 7 ἐτί-
 θετο E 8 ἑκατέρου ἑκάτερον E 9 αὐτὸ F 11 ὁμοιομερειῶν DE
 μειγμένων D 13 καὶ ποιούντων — νείκους om. E: καὶ ποιούντων τὸν σφαῖρον (quod
 ex D acc.) om. etiam aF 14 Θεόφραστος Phys. Opin. fr. 4 (Doxogr. 479n^b1)
 15 συνωθῶν a 15 post ὑπὸ add. τοῦ a 16 αὐτοῦ D 17 οὕτω κτλ.
 fr. 4 (Doxogr. p. 479, 10) cf. p. 27, 17 18 ὥσπερ] ὡς a 19 μίξιν τὴν
 ἀπάντων E 20 καὶ (ante κατ') om. a 24 ἀρχὴν καὶ ἀκίνητον a
 μόνον om. E 25 οὗτοι τάξιν ἀμφῶν DE: οὗτοι ἀμφῶν τάξιν F: τάξιν a 28 οἰκαιο-
 τέροις E τῷ DE: τῶν aF μίαν — πρῶτον μὲν τῷ om. E τῷ post
 λεγόντων add. aF 29 τὸν μὲν ἀναξαγόραν E 31 δοκούμενον F 32 ὑπὸ DEF:
 delevit a et ipse F

τοῦ νεύκου. ἔπειτα δὲ τῶ τὰ πολλὰ ἐξ ὧν τὸ πᾶν τὸν μὲν Ἀναξαγόραν 33^a
 ἄπειρα ὑποτίθεσθαι τὰς ὁμοιομερείαις. τὸν δὲ Ἐμπεδοκλέα πεπερασμένα·
 τέτταρα γὰρ τὰ καλούμενα στοιχεῖα. καὶ τὸν μὲν ὁμοιομερείαις, τὸν δὲ |
 στοιχεῖα. “καὶ τάναντία δὲ προσέθηκεν ἐπὶ Ἀναξαγόρου, φησὶν Ἀλέ- 33^b
 5 ξανδρος, διότι αἱ ἐναντιώσεις ἐν ταῖς ὁμοιομερείαις εἰσὶν ὡσπερ καὶ αἱ δια-
 φοραὶ πᾶσαι. διό, φησί, καὶ τὸ ἐπάνω ῥηθὲν τὸ “ἢ καὶ ἐναντίας” ἐπὶ
 τῆς Ἀναξαγόρου δόξης ἀκουστέον μᾶλλον”. μήποτε δὲ καὶ ἐν ταῖς στοι-
 χεῖσις εἰσὶν ἐναντιώσεις, θερμοῦ ψυχροῦ, ξηροῦ ὑγροῦ καὶ βαρέος καὶ κούφου
 καὶ τῶν τοιούτων, καὶ κοινῶς ἑκατέρω δόξη προσήκει τὸ καὶ τάναντία. 5
 10 εἰ μὴ ἄρα ἐν μὲν ταῖς στοιχεῖσις τινές εἰσιν ἐναντιώσεις, ἐν δὲ ταῖς ὁμοιο-
 μερείαις ἀπαξάπαντα τὰ ἐναντία ὡσπερ καὶ πᾶσαι αἱ διαφοραὶ, καὶ διὰ τοῦτο
 μᾶλλον τῆ Ἀναξαγόρου δόξη προσήκει μετὰ τοῦ ἀρίστου λειψόμενον καὶ
 τάναντία. ἢ ἄρα καὶ ἐν ταῖς στοιχεῖσις πάντα τὰ ἐναντία, εἴπερ ἀρχαὶ
 τὰ στοιχεῖα, ἀλλ’ οὐ προσεχῶς πάντα ὡς ἐπὶ τῶν ὁμοιομερειῶν. γλυκὺ
 15 γὰρ καὶ πικρὸν εἰ τύχοι ἐπὶ μὲν τῆς κατὰ τὰ στοιχεῖα ὑποθέσεως οὐ
 πρώτως ἐνυπάρχει τοῖς στοιχεῖσις, ἀλλὰ διὰ θερμότητος καὶ ψυχρότητος καὶ 10
 ξηρότητος καὶ ὑγρότητος, ἐπὶ δὲ τῆς τῶν ὁμοιομεριῶν ὡς πρῶτα καὶ καθ’
 αὐτά, ὡσπερ καὶ αἱ κατὰ τὰ χρώματα ἐναντιώσεις. ἢ καὶ ἐπὶ τῶν ὁμοιο-
 μεριῶν ἄλλαι πρὸ ἄλλων ἐναντιώσεις ὑπάρχουσι καὶ διὰ τὰς πρώτας αἱ
 20 δεύτεραι.

Λέγει γοῦν Ἀναξαγόρας ἐν τῶ πρώτῳ τῶν Φυσικῶν “ἐκ μὲν γὰρ τῶν
 νεφελῶν ὕδωρ ἀποκρίνεται, ἐκ δὲ τοῦ ὕδατος γῆ, ἐκ δὲ τῆς γῆς λίθος συμ-
 πήγνυται ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ, οὗτοι δὲ ἐκχωρέουσι μᾶλλον τοῦ ὕδατος”. ὅτι
 δὲ Ἀναξαγόρας ἐξ ἐνός μίγματος ἄπειρα τῶ πλήθει ὁμοιομεροῦ ἀποκρίνεσθαι 15
 25 φησὶν πάντων μὲν ἐν παντὶ ἐνότων, ἑκάστου δὲ κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν χα-
 ρακτηρισμένου, δηλοῖ διὰ τοῦ πρώτου τῶν Φυσικῶν λέγων ἀπ’ ἀρχῆς “ἡμοῦ
 χρήματα πάντα ἦν ἄπειρα καὶ πλήθος καὶ σμικρότητα· καὶ γὰρ τὸ σμικρὸν
 ἄπειρον ἦν. καὶ πάντων ἡμοῦ ἐόντων οὐδὲν ἐνόηλον ἦν ὑπὸ σμικρότητος·
 πάντα γὰρ ἀήρ τε καὶ αἰθήρ κατεῖχεν ἀμφοτέρα ἄπειρα ἐόντα· ταῦτα γὰρ
 30 μέγιστα ἔνεστιν ἐν τοῖς σύμπασι καὶ πλήθει καὶ μεγέθει”. καὶ μετ’ ὀλίγον 20
 “καὶ γὰρ ἀήρ τε καὶ αἰθήρ ἀποκρίνονται ἀπὸ τοῦ πολλοῦ τοῦ περιέ-

1 τῶ] τῶν E 5 ἐν ταῖς iteravit E 6 ἢ καὶ ἐναντίας c. 2 p. 184 b 22 7 ἀρ’
 ἐν ταῖς D 8 ὑγροῦ ξηροῦ aF 10 μὲν om. D εἰσὶν ἐναντιώσεις τινές aF
 13 ἢ] εἰ D cf. v. 18 14 τῶν om. E 15 καὶ post γὰρ om. a μὲν om. a τὰ
 om. a 16 ψυχρότητος] ψύξεως E 17 καὶ (ante καθ’) om. F 18 τὰ (post
 κατὰ) aF: om. E (loc. obl. D) 19 πρὸ] πρὸς E διὰ τῆς πρώτης a
 21 Φυσικῶν fr. 9 Schorn. cf. f. 38 v 30. 106 r 29 γὰρ om. a 22 λίθοι συμπή-
 γνυται f. 38 v 31 24 ἐξ ἐνός DE: ἔκ τινος aF 25 πάντων κτλ. cf. p. 27, 7
 26 Φυσικῶν fr. 1 Schorn. 27 χρήματα ἦν ἄπειρα πάντα D: πάντα χρήματα ἦν
 ἄπειρα p. 34, 20. 172, 2 28 ἐνόηλον EF (cf. p. 156, 5. 34, 22): ἐνόηλον aD
 30 ἐν ἐστὶν E 31 καὶ γὰρ κτλ. fr. 2 Sch. ἀήρ τε καὶ αἰθήρ DE (cf.
 v. 29): ὁ ἀήρ τε [τε om. a] καὶ ὁ αἰθήρ aF ἀποκρίνεται a ἀπὸ τοῦ
 πολλοῦ [πόλου F] τοῦ περιέχοντος DEF: ἀπὸ τοῦ περιέχοντος τοῦ πολλοῦ a cf. ad
 p. 157, 7

γοντος. καὶ τό γε περιέχον ἄπειρόν ἐστι τὸ πλήθος". καὶ μετ' ὀλίγα 33^v
 "τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων, χρὴ δοκεῖν ἐνεῖναι πολλά τε καὶ παντοῖα ἐν
 πᾶσι τοῖς συγκρινομένοις καὶ σπέρματα πάντων χρημάτων καὶ ἰδέας παντοίας
 ἔχοντα καὶ χροιάς καὶ ἡδονάς. πρὶν δὲ ἀποκριθῆναι, φησί, πάντων ὁμοῦ
 5 ἐόντων οὐδὲ χροιῆ ἑνόητος ἦν οὐδεμία· ἀνεκώλυε γὰρ ἡ σύμμιξις πάντων
 χρημάτων τοῦ τε διεροῦ καὶ τοῦ ξηροῦ καὶ τοῦ θερμοῦ καὶ τοῦ ψυχροῦ 25
 καὶ τοῦ λαμπροῦ καὶ τοῦ ζοφεροῦ καὶ γῆς πολλῆς ἐνεούσης καὶ σπερμάτων
 ἀπειρων πλήθους οὐδὲν ἐοικότων ἀλλήλοις. οὐδὲ γὰρ τῶν ἄλλων οὐδὲν
 ἔσκει τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ". ὅτι δὲ οὐδὲ γίνεται οὐδὲ φθίρεται τι τῶν ὁμοιο-
 10 μερῶν, ἀλλ' αἰεὶ τὰ αὐτὰ ἐστὶ, δηλοῖ λέγων "τούτων δὲ οὕτω διακεκριμένων
 γινώσκαι χρὴ, ὅτι πάντα οὐδὲν ἐλάσσω ἐστὶν οὐδὲ πλείω. οὐ γὰρ ἀνοστήν
 πάντων πλείω εἶναι, ἀλλὰ πάντα ἴσα αἰεὶ". ταῦτα μὲν οὖν περὶ τοῦ μί-
 γματος καὶ τῶν ὁμοιομερειῶν. περὶ δὲ τοῦ νοῦ τάδε γέγραφε· "νοῦς δὲ 30
 ἐστὶν ἄπειρον καὶ αὐτοκρατὲς καὶ μέμικται οὐδενὶ χρήματι, ἀλλὰ μόνος
 15 αὐτὸς ἐφ' ἑαυτοῦ ἐστίν. εἰ μὴ γὰρ ἐφ' ἑαυτοῦ ἦν, ἀλλὰ τρω ἐμέμικτο
 ἄλλω, μετεῖχεν ἂν ἀπάντων χρημάτων, εἰ ἐμέμικτό τρω. ἐν παντί γὰρ
 παντὸς μοῖρα ἐνεστίν, ὥσπερ ἐν τοῖς πρόσθεν μοι λέλεκται, καὶ ἂν ἐκώλυεν
 αὐτὸν τὰ συμμεμιγμένα, ὥστε μηδενὸς χρήματος κρατεῖν ὁμοίως ὡς καὶ
 μόνον ἐόντα ἐφ' ἑαυτοῦ. ἔστι γὰρ λεπτότατόν τε πάντων χρημάτων καὶ 35
 20 καθαρώτατον καὶ γνώμην γε περὶ παντὸς πᾶσαν ἴσχει καὶ ἰσχύει μέγιστον,
 καὶ ὅσα γε ψυχῆν ἔχει καὶ μείζω καὶ ἐλάσσω, πάντων νοῦς κρατεῖ. καὶ
 τῆς περιχωρήσεως τῆς συμπάσης νοῦς ἐκράτησεν, ὥστε περιχωρῆσαι τὴν
 ἀρχήν. καὶ πρῶτον ἀπὸ τοῦ σμικροῦ ἤρξαστο περιχωρεῖν, ἐπεὶ δὲ πλείον
 περιχωρεῖ, καὶ περιχωρήσει ἐπὶ πλεόν. καὶ τὰ συμμισγόμενά τε καὶ ἀπο-
 25 κρινόμενα καὶ διακρινόμενα, πάντα ἔγνω νοῦς. καὶ ὅποια ἔμελλεν ἐσεσθαι
 καὶ ὅποια ἦν καὶ ὅσα νῦν ἐστὶ καὶ ὅποια ἔσται, πάντα διεκόσμησε νοῦς, 40
 καὶ τὴν περιχώρησιν ταύτην ἦν νῦν περιχωρεῖ τὰ τε ἄστρα καὶ ὁ ἥλιος
 καὶ ἡ σελήνη καὶ ὁ ἀήρ καὶ ὁ αἰθήρ οἱ ἀποκρινόμενοι. ἡ δὲ περιχώρησις
 αὕτη ἐποίησεν ἀποκρίνεσθαι. καὶ ἀποκρίνεται ἀπὸ τε τοῦ ἀραιοῦ τὸ πυκνὸν
 30 καὶ ἀπὸ τοῦ ψυχροῦ τὸ θερμὸν καὶ ἀπὸ τοῦ ζοφεροῦ τὸ λαμπρὸν καὶ ἀπὸ

2 τούτων κτλ. fr. 3 Schorn. ἐνεῖναι DEF cf. p. 34, 26; εἶναι a 4 φησί fr. 4 cf.
 p. 34, 21 5 εὐδηλος a οὐδεμία a 8 ἀπείρου F πλήθος conl.
 Schorn 9 τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ DE: τῷ ἑτέρῳ τὸ ἕτερον aF δὲ om. D
 τι post γίνεται posuit a 10 τούτων κτλ. fr. 14 Schorn 11 πάντα aF: τὰ πάντα
 DE sed cf. v. 12 οὐ γὰρ] οὐδὲ a πλείω πάντων 13 ὁμοιομερῶν E νοῦς
 κτλ. fr. 6 cf. p. 164, 24. 174, 16. 176, 32 f. 67+9 15 ἐπ' ἑωυτοῦ p. 176, 34
 ἀλλὰ τρω a: ἀλλὰ τέω D: ἀλλὰ τέως E: ἀλλ' F 16 μετεῖχεν ἂν a: μετεῖχε μὲν DEF
 τρω] τω F 17 πρόσθεν fr. 5 Schorn. ἂν ἐκώλυεν D: ἀνεκώλυεν aEF 21 καὶ
 (ante ὅσα) E cf. p. 177, 2: om. aDF 21 ἐλάττω a 22 περιχωρήσις aD²F: περι-
 χωρήσεως D¹E 23 τοῦ (ante σμικροῦ) om. E μικροῦ F ἤρξαστο περιχωρεῖν
 DE: ἤρξαστο περιχωρῆσαι aF ἐπεὶ δὲ πλείον [πλεόν E] περιχωρεῖ libri: ἔπειτε πλεόν
 περιεχώρησε Ritter 24 καὶ τὰ κτλ. cf. p. 165, 31. 174, 7 177, 5 26 ὅποια ἦν
 in litura D ὅσα] ὅποσα p. 165, 33: scribendum ἦν, ὅσα νῦν μὴ ἔστι, καὶ ὅποια ἔστι
 cf. p. 177, 5 29 αὐτῇ Schorn τοῦ (post τε) om. F

τοῦ διεροῦ τὸ ἐγρόν. μοῖραι δὲ πολλαὶ πολλῶν εἰσι. παντάπασι δὲ οὐδὲν 33^v
ἀποκρίνεται οὐδὲ διακρίνεται ἕτερον ἀπὸ τοῦ ἐτέρου πλὴν νοῦ. νοῦς δὲ
πᾶς ἁμοιός ἐστι καὶ ὁ μείζων καὶ ὁ ἐλάττων. ἕτερον δὲ οὐδέν ἐστιν ἁμοιον 45
οὐδενί, ἀλλ' ὅτω πλεῖστα ἔνι, ταῦτα ἐνδηλότατα ἐν ἕκαστόν ἐστι καὶ ἦν".
5 ὅτι δὲ διττὴν τινα διακόσμησιν ὑποτίθεται τὴν μὲν νοεράν, τὴν δὲ αἰσθη-
τὴν ἀπ' ἐκείνης, ὁγλὸν μὲν καὶ ἐκ τῶν εἰρημένων, ὁγλὸν δὲ καὶ ἐκ τῶν-
δε· "ὁ δὲ νοῦς † ὅσα ἐστὶ τε κάρτα καὶ νῦν ἐστιν ἴνα καὶ τὰ ἄλλα πάντα,
ἐν τῷ πολλὰ περιέχοντι, καὶ ἐν τοῖς προσκριθεῖσι, καὶ ἐν τοῖς ἀποκεκρι-
μένοις." καὶ μέντοι εἰπὼν "ἐνεῖναι πολλά τε καὶ παντοῖα ἐν πᾶσι τοῖς
10 συγκρινομένοις, καὶ σπέρματα πάντων χρημάτων καὶ ἰδέας παντοίας ἔχοντα 50
καὶ χροιάς καὶ ἡδονάς, καὶ ἀνθρώπους γε συμπαγῆσαι καὶ τὰ ἄλλα ζῷα
ὅσα ψυχὴν ἔχει", ἐπάγει "καὶ τοῖς γε ἀνθρώποισιν εἶναι καὶ πόλεις συνημ-
μένας καὶ ἔργα κατεσκευασμένα, ὥσπερ παρ' ἡμῖν, καὶ ἡλίον τε αὐτοῖς
ἐνεῖναι καὶ σελήνην καὶ τὰ ἄλλα, ὥσπερ παρ' ἡμῖν, καὶ τὴν γῆν αὐτοῖσι
15 φύειν πολλά τε καὶ παντοῖα, ὧν ἐκείνοι τὰ ὀνήσιστα συνενικαμένοι εἰς τὴν
οἴκησιν χρῶνται". καὶ ὅτι μὲν ἕτέραν τινα διακόσμησιν παρὰ τὴν παρ' 34^r
ἡμῖν αἰνίττεται, δηλοῖ τὸ "ὥσπερ παρ' ἡμῖν" οὐχ ἅπαξ μόνον εἰρημένον.
ὅτι δὲ οὐδὲ αἰσθητὴν μὲν ἐκείνην οἶεται, τῷ χρόνῳ δὲ ταύτης προηγησα-
μένην, δηλοῖ τὸ "ὧν ἐκείνοι τὰ ὀνήσιστα συνενικαμένοι εἰς τὴν οἴκησιν
20 χρῶνται". οὐ γὰρ "ἐχρῶντο" εἶπεν, ἀλλὰ "χρῶνται". ἀλλ' οὐδὲ ὡς
νῦν κατ' ἄλλας τινὰς οἰκήσεις ὁμοίας οὔσης καταστάσεως τῆ παρ' ἡμῖν.
οὐ γὰρ εἶπε "τὸν ἡλίον καὶ τὴν σελήνην εἶναι καὶ παρ' ἐκείνοισι ὥσπερ καὶ 5
παρ' ἡμῖν", ἀλλ' "ἡλίον καὶ σελήνην, ὥσπερ παρ' ἡμῖν" ὡς δὴ περὶ ἄλλων
λέγων. ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἴτε οὕτως εἴτε ἄλλως ἔχει, ζητεῖν ἄξιον.
25 Ὁ δὲ Ἐμπεδοκλῆς τὸ ἐν καὶ τὰ πολλὰ τὰ πεπερασμένα καὶ τὴν κατὰ
περίοδον ἀποκατάστασιν καὶ τὴν κατὰ σύγκρισιν καὶ διάκρισιν γένεσιν καὶ
φθορὰν οὕτως ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Φυσικῶν παραδίδωσι·

2 οὐδὲ διακρίνεται om. aF cf. p. 175, 11. 176, 24. 26 τοῦ (post ἀπό) om. E
3 amplificavit Simplicius p. 165, 14 ἕτερον οὐδέν ἐστι ἁμοιον οὐδενί ἐτέρῳ ἀπέρων ὄντων
quod recipiebat Schorn 4 ἀλλ' ὅτω DE cf. p. 165, 3: ἄλλω τῷ F: ἄλλω.
ἀλλ' ὅτω a: ἀλλ' ὅτεων restituit Preller cf. Simpl. p. 163, 4 Doxogr. p. 479, 2
τὰ πλεῖστα F cf. p. 165, 3 ἐνί aE² 7 ὁ δὲ νοῦς fr. 12 Schorn.
ἔσται D fragmentum corruptum ita legendum videtur ὁ δὲ νοῦς, ὡς αἰε ποτε, κάρτα
καὶ νῦν ἐστιν, ἴνα καὶ τὰ ἄλλα πάντα, ἐν τῷ πολλῷ περιέχοντι (cf. p. 155, 31) καὶ ἐν
τοῖς ἀποκριθεῖσι καὶ ἐν τοῖς ἀποκρινομένοις (cf. p. 156, 28): Carus ὁ δὲ νοῦς ὅσα ἔστησε
κτλ., Schaubach ὁ δὲ νοῦς ὅσα ἐστὶ τε κάρτα, καὶ νῦν ἐστι, κινεῖ, καὶ τὰ ἄλλα κτλ.
9 εἰπὼν fr. 3. 10 Sch. cf. p. 34, 29 10 πάντων om. E 11 καὶ (post χροιάς)
sup. add. D 12 συνημμένας] συνεκμημένας p. 35, 4 13 ὥσπερ DEF: ὡς a
ἡλίον a et p. 35, 5 αὐτοῖς ἐνεῖναι DEF: αὐτοῖσιν εἶναι recte p. 35, 5: αὐτοῖς εἶναι a
14 καὶ τὰλλα aF παρ' ἡμῖν om. E αὐτοῖς a 15 ὀνήσιστα D: ὀνησιστά F:
ὀνιστά E: ὀνησιστά a itemque omnes v. 19 17 παρ' om. E 21 νῦν om. a
οὔσης DEF: οὔσαις a 22 ὥσπερ καὶ παρ' ἡμῖν aF: καὶ om. DE 23 ἀλλ' —
ἡμῖν om. D 24 ἔχει aF: ἐκεῖ DE 25 τὰ (post πολλὰ) om. D 27 Φυσικῶν
v. 88—123 K. 61—95 St.

34r
 10
 5
 10
 15
 20
 20
 25
 30

δίπλ' ἐρέω· τοτὲ μὲν γὰρ ἐν ἠὲξήθη μόνον εἶναι
 ἐκ πλεόνων, τοτὲ δ' αὖ διέφυ πλέον' ἐξ ἐνός εἶναι.
 οὐκὲρ δὲ θνητῶν γένεσις· οὐκὲρ δ' ἀπόλειψις·
 τὴν μὲν γὰρ πάντων σύνοδος τίκεται τ' ὀλέκει τε,
 ἢ δὲ πάλιν διαφουμένων θρυφθεῖσα διέπτει,
 καὶ ταῦτ' ἀλλάσσοντα διαμπερὲς οὐδαμὰ λήγει,
 ἄλλοτε μὲν Φιλότητι συνερχόμεν' εἰς ἐν ἅπαντα,
 ἄλλοτε δ' αὖ δίχα πάντα φορευόμενα Νεῖκος ἔχθει.
 ἦ δὲ πάλιν διαφύοντες ἐνός πλέον' ἐκτελέθουσι,
 τῆ μὲν γίνονται τε καὶ οὐ σφισιν ἔμπεδος αἰών.
 ἦ δὲ διαλλάσσοντα διαμπερὲς οὐδαμὰ λήγει,
 ταύτη δ' αἰὲν ἔασιν ἀκίνητοι κατὰ κύκλον.
 ἀλλ' ἄγε μύθων κλυθῆτι· μέθη γάρ τοι φρένας αὔξει.
 ὡς γὰρ καὶ πρὶν ἔσιπα πιφάσκων, πείρατα μύθων
 δίπλ' ἐρέω· τοτὲ μὲν γὰρ ἐν ἠὲξήθη μόνον εἶναι
 ἐκ πλεόνων, τοτὲ δ' αὖ διέφυ πλέον' ἐξ ἐνός εἶναι
 πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ γαῖα καὶ ἡέρος ἄπλετον ὕψος,
 Νεῖκος τ' οὐλόμενον δίχα τῶν ἀτάλαντον ἕκαστον
 καὶ Φιλότης ἐν τοῖσιν ἴση μῆκος τε πλάτος τε.
 τὴν σὺ νόφ' ἀέρκου μῆδ' ὄμμασιν ἦσο τεθηπώς.
 ἦτις καὶ θνητοῖσι νομίζεται ἔμφοτος ἄρθροις,
 τῆ τε φίλα φρονέουσι καὶ ἄρθμια ἔργα τελοῦσι,
 γηθοσύνην καλέοντες ἐπώνυμον ἦδ' Ἀφροδίτην,
 τὴν οὐτις † μετ' ὅσοισιν ἐλισσομένην δεδάαχε
 θνητὸς ἀνὴρ· σὺ δ' ἄκουε λόγου στόλον οὐκ ἀπατηλόν.
 ταῦτα γὰρ ἴσα τε πάντα καὶ ἡλικα γένναν ἔασι,
 τιμῆς δ' ἄλλης ἄλλο μέδει, πάρα δ' ἦθος ἐκάστηφ.
 ἐν δὲ μέρει κρατέουσι περιπλομένοιο χρόνιοι.
 καὶ πρὸς τοῖς οὐτ' † ἄρτι ἐπιγίγνεται οὐδ' ἀπολήγει.
 εἴτε γὰρ ἐφθείροντο διαμπερές, οὐκέτ' ἂν ἦσαν.

1 τὸ, τε E ἐνηυξήθη F: ἐν ἠὲξήθη E 2 πλέον' a cf. p. 26, 1: πλέον EF: πλέον δ'
 (i. e. *ILAEONAI* cf. p. 25, 29) D 5 θρυφθεῖσα E [διέπτει] δρεπτῆ libri 6 ἀλάσ-
 στοντα D οὐδαμὰ aE 7 συνερχόμενα DE 8 intercidit unus versus cf. p. 33, 26
 φορευόμενα E (D loc. obl.): φορούμενα aF 9 ἦ δὲ aF: ἦ δὲ E πλέον F 10 γίνον-
 ται p. 34, 1: γίνονται E: γίνεται aF ἑών a 11 οὐδαμὰ aE 12 ἔασιν a
 ἀκίνητοι cf. ad p. 34, 3 13 μέθη aDE: μέθω F: μέθη Empedocli reddidit Bergk
 15 ἐνηυξήθη F 16 τότε δ' libri πλέον' a: πλέον EF: πλέον δ' D 17 ἄερος D
 18 νεῖκος τε D ἕκαστον cf. ad p. 26, 3 20 σὺ νόφ DE: σὺν νφ aF
 ἦσο D 21 καὶ φροτοῖσιν F 22 φρονέουσι F: φρονούσι DE: φρονέουσ' a καὶ ἄρθμια
 DE: καὶ ἄρ' ὄμοια F: ἰδ' ὄμοια a 24 μετ' ὅσοισιν aE: μετ' ὅσοισιν DE: γ' ὅσοισιν
 Prellerus: μεθ' ὅλοισιν Panzerbieter ἐλισσομένην E δεδάαξε D 25 λόγου DE:
 λόγων aF ἀπατηλόν (superser. ὦν F¹) F 26 γεννᾶν DF: ἔασσι a 27 μέδει
 in litura D 28 est v. 138 K., 112 St. 29 ἄρτι ἐπιγίγνεται [ἐπιγίνεται D] DE:
 ἄρ ἐπιγίνεται aF: ἀλλ' ἐπιγίγνεται Panzerbieter cf. p. 159, 8

τοῦτο δ' ἐπαυξήσεις τὸ πᾶν τί κε καὶ πόθεν ἐλθόν· 34r
 πῆ δέ † κε καὶ κήρυξ ἀπόλοιτο, ἐπεὶ τῶνδ' οὐδὲν ἔρημον;
 ἀλλ' αὐτ' ἔστιν ταῦτα, δι' ἀλλήλων δὲ θέοντα 25
 γίνεται ἄλλοτε ἄλλα καὶ ἡνεκὲς αἰὲν ἁμοῖα.

5 ἐν ὧ τούτοις ἐν μὲν τὸ ἐκ πλειόνων φησὶ τῶν τεττάρων στοιχείων, καὶ
 ποτὲ μὲν τῆς φιλίας δηλοῖ ἐπικρατούσης, ποτὲ δὲ τοῦ νεῖκος. ὅτι γὰρ
 οὐδέτερον τούτων τελῶς ἀπολείπει, δηλοῖ τὸ πάντα ἴσα εἶναι καὶ ἡλικά
 κατὰ τὴν γένναν καὶ τὸ μηδὲν ἐπιγίνεσθαι μηδ' ἀπολήγειν. πολλὰ δὲ τὰ
 πλείονα ἐξ ὧν τὸ ἐν· οὐ γὰρ ἡ φιλία τὸ ἐν ἐστίν, ἀλλὰ καὶ τὸ νεῖκος εἰς
 10 τὸ ἐν τελεῖ. πλείονα δὲ ἄλλα εἰπὼν ἐπάγει ἐκάστου τῶν εἰρημύμενων τὴν αἰ
 χαρακτῆρα, τὸ μὲν πῦρ ἡλιον καλῶν, τὸν δὲ ἀέρα αὐγῆν καὶ οὐρανόν, τὸ
 δὲ ὕδωρ ὄμβρον καὶ θάλασσαν. λέγει δὲ οὕτως·

ἀλλ' ἄγε τῶνδ' ὁράων προτέρων ἐπιμάρτυρα δέρκευ,
 εἴ τι καὶ ἐν προτέροισι λιπόβυλον ἔπλετο μορφῆ·
 15 ἡέλιον μὲν θερμὸν ὄρᾶν καὶ λαμπρὸν ἀπάντη,
 ἄμβροτα δ' † ὕσσα ἐδεῖτο καὶ ἀργέτι δεύεται αὐγῆ,
 ὄμβρον δ' ἐν πᾶσι δνοφέοντά τε βίγαλέον τε,
 ἐκ δ' αἴης προρέουσι † θέλημά τε καὶ στερωπά.
 ἐν δὲ Κότῳ διάμορφα καὶ ἀνδιχα πάντα πέλοντα.
 20 σὺν δ' ἔβη ἐν Φιλότῃ καὶ ἀλλήλοισι ποθεῖται. 35
 ἐκ τούτων γὰρ πάνθ' ὅσα τ' ἦν ὅσα τ' ἔστι καὶ ἔσται
 δένδρεα τ' ἐβλάστησε καὶ ἄνδρες ἡδὲ γυναῖκες
 θῆρες τ' οἰωνοὶ τε καὶ ὕδατοθρέμμονες ἰχθύς
 καὶ τε θεοὶ δολιχαίωνες τιμῆσι φέριστοι.

25 αὐτὰ γὰρ ἐστὶ ταῦτα, δι' ἀλλήλων δὲ θέοντα
 γίνεται ἀλλοιωπά. † τογον διὰ κράσις ἀμείβει.
 καὶ παραδειγμα δὲ ἐναργὲς παρέθετο τοῦ ἐκ τῶν αὐτῶν γίνεσθαι τὰ
 διάφορα·

1 τὸ πᾶν τί κε a: τὸ παντί κε DE: τὸ πᾶν, τί (om. κε) F 2 κε καὶ κήρυξ DE: κε
 κήρυξ F: κε καὶ a: in κήρυξ ἀπόλοιτο latere καὶ ἐξαπολοῖατ' vidit Stein. κε καὶ temptantis
 est periculum librarii ἐπεὶ] ἐπὶ E τῶνδε DE αὐτ' ἐστὶν a: αὐτὰ ἐστὶ DEF
 4 γίνονται D ἄλλοθεν Stein τᾶλλα E καὶ ἡνεκὲς DE (cf. Hesych. s. v.):
 διηνεκὲς aF 5 τῶν τε F 8 ἐπιγενέσθαι E 10 ἕκαστον D 12 λέγει δὲ
 vv. 124—137 K., 96—109 St. 13 ἐπιμάρτυρα DF: ἐπὶ μάρτυρα aE 14 μορφῆ
 a: μορφῆ EF (loc. obl. D) 15 ὄρᾶν cf. ad p. 33, 8 16 cf. ad p. 33, 9
 ἀργέτι δεύεται αὐγῆ a: ἀργετι (sine acc.) δεύεται αὐγῆ F: ἀργετοδεύεται αὐγῆ (αὐγῆ E)
 DE 17 δνοφέοντά DEF ut p. 33, 10: δνοφέοντά a 18 αἴης] αἴης E προρ-
 ρέουσι D θέλημά DEF: θέλιμά a: θέλυμά recte corr. Sturz στερωπά DEF:
 στερωπά γε a 19 πέλονται p. 33, 12 20 σὺν] γῆν D 21 πάνθ' ὅσα τ' ἦν
 E: παντὸς ἄτην D: πάντ' ἦν aF ὅσα τέ ἐστὶ aF: ὅσατ' ἐστὶ F 22 δέν-
 δρα a τ' ἐβλάστησε DE: τε βλάστησε F: τε βεβλάστηκε a ut libri p. 33, 15. Empe-
 docli reddo τ' ἐβλάστησε 24 καὶ τε aE: καὶ τοι DF 25 θέοντα aF: θέντα DE
 ἀλλοιωπά — ἀμείβει om. lac. relicta F 26 τογον E: τόγον D: τὰ γὰρ a: correxi τόσον
 Herm. xv 163, sed Simplicius fortasse τό γ' ὄν explicabat tradita διάκρσις E: διάκρισις
 D: διακρῦσις a

- ὡς δ' ὅπoταν γραφές ἀναθήματα ποιικίλωσιν 34r
 ἀνέρες ἀμφὶ τέχνης ὑπὸ μήτιος εὖ δεδαῶτε,
 οἷτ' ἐπεὶ οὖν μάρψωσι πολύχροα φάρμακα χερσίν, 40
 5 ἀρμονίῃ μίξαντε τὰ μὲν πλέω, ἄλλα δ' ἐλάσσω,
 ἐκ τῶν εἶδεα πᾶσιν ἀλίγια πορσύνουσι
 δένδρεά τε κτίζοντε καὶ ἀνέρας ἡδὲ γυναῖκας
 θῆρας τ' οἰωνούς τε καὶ ὕδατοθρέμμονας ἰχθύς
 καὶ τε θεοὺς δολιχαίωνας τιμῆσι φερίστους,
 10 οὕτω μὴ σ' ἀπάτα φρένα, καὶ νύ τῃ ἀλλοθεν εἶναι
 θνητῶν, ὅσσα γε δῆλα γεγάσιν ἄσπετα, πηγῆν.
 ἀλλὰ τορῶς ταῦτ' ἴσθι θεοῦ πάρα μῦθον ἀκούσας.
 καὶ ὅτι μὲν τὰ πολλὰ ταῦτα ἐν τῷ γεννητῷ κόσμῳ θεωρεῖ, καὶ οὐ μόνον 45
 τὸ νεῖκος ἀλλὰ καὶ τὴν φιλίαν, δῆλον ἐκ τοῦ καὶ δένδρα καὶ ἀνδρας καὶ
 γυναῖκας καὶ τὰ θηρία ἐκ τούτων λέγειν γεγονέαι· ὅτι δὲ εἰς ἄλλα με-
 15 ταβάλλει, δηλοῖ λέγων
 ἐν δὲ μέρει κρατέουσι περιπλομένοιο κύκλιοι
 καὶ φθίνει εἰς ἄλλα καὶ αὔξεται ἐν μέρει αἴσης.
 ὅτι δὲ τῆ διαδοχῆ τὸ αἰδίον ἔχει καὶ τὰ γινόμενα καὶ φθειρόμενα, ἐδή-
 λωσεν εἰπὼν
 20 ἧ δὲ τὰδ' ἀλλάσσοντα διαμπερὲς οὐδαμὰ λήγει,
 ταύτη δ' αἰὲν ἔασιν ἀκίνητοι κατὰ κύκλον.
 καὶ ὅτι διττὸν καὶ οὗτος αἰνίττεται διάκοσμον, τὸν μὲν νοητὸν τὸν δὲ αἰσθη- 50
 τόν, καὶ τὸν μὲν θεῖον τὸν δὲ ἐπίκτητον, ὃν ὁ μὲν παραδειγματικῶς ἔχει
 ταῦτα, ὁ δὲ εἰκονικῶς, ἐδήλωσε μὴ μόνον τὰ γενητὰ καὶ φθαρτὰ λέγων ἐκ
 25 τούτων συνεσάναι, ἀλλὰ καὶ τοὺς θεοὺς, εἰ μὴ ἄρα τις τοῦτο κατὰ τὴν
 Ἐμπεδοκλέους συνήθειαν ἐξηγήσατο. καὶ ἐκ τούτων δὲ ἂν τις τὸν διττὸν
 αἰνίττεσθαι διάκοσμον οἴητο·
 ἄρθμα μὲν γὰρ ἑαυτὰ ἑαυτῶν πάντα μέρεσιν
 ἡλέκτωρ τε χιθῶν τε καὶ οὐρανὸς ἡδὲ θάλασσα,

- 1 ὡς δ' κτλ. vv. 154 — 164 K., 119 — 129 St. γραφές ex γραφεις E ποι-
 λωσιν F 2 ἀμφὶ a: ἀμφω DEF μήτιος a δεδαῶτε DE: δεδαῶτες aF
 3 οἷ τε a 4 ἀρμονίῃ aF: ἀρμενίῃ DE μίξαντε EF: μίξαντες D: μόξαν τε a
 5 εἶδε F πᾶσιν ἀλίγια DE: πᾶσ' ἐναλίγια aF 6 κτίζοντες D ἀνέρες D
 7 θῆρας τε D 9 οὕτω μὴν ἀπάτη F καὶ νύ τῃ D: καὶ νύ τῷ E: καὶ
 νύ τῷ F: ὡς νύ κεν a 10 ὅσσα] ὅσα D δῆλα γεγάσιν ἄσπετα nondum
 certo emendata. δῆλα (φῦλα Mullach) γεγάσιν ἄσπετα Bergk 11 ἀλλὰ τορῶς om.
 in lac. F ταῦτ' F¹ 12 θεωρεῖ aF: θεωρεῖται DE 13 ἀνδρας ἢ γυναῖκας
 DE 16 ἐν δὲ μέρει κτλ. vv. 138. 139 K., 112. 113 St. κύκλιοι D
 17 αἴης D 18 ἐδόλεσεν E 20 ἧ δὲ κτλ. vv. 99. 100 K., 72. 73 St.
 ἀλλάσσοντα D οὐδαμὰ DF: οὐδαμῆ E: οὐδαμᾶ a 21 ἔασιν a ἀκίνητοι
 cf. p. 158, 12 22 καὶ οὕτως D 24 ταῦτα i. e. τᾶδε v. 20 26 ἐξηγήσατο E
 τούτων vv. 326—344 K., 186—194 St. 27 διάκοσμον αἰνίττεσθαι a οἴητο aF: λέγεται
 DE 28 ἄρθμα DE: ἄρτια aF ἑαυτὰ ἑαυτῶν DE: αὐτὰ ἑαυτῶν aF: conieceram
 ἔασιν ἑαυτῶν

ὅσσα φιν ἐν θνητοῖσιν ἀποπλαγχθέντα πέφυκεν.
 ὡς δ' αὖτως ὅσα κράσιν ἐπαρκέα μᾶλλον ἔασιν.
 ἀλλήλοισ ἐστραχταὶ ὁμοιωθέντ' Ἀφροδίτῃ.
 ἐχθρὰ πλεῖστον ἀπ' ἀλλήλων διέχουσι μάλιστα
 5 γέννη τε κράσει τε καὶ εἶδεσιν ἐμμακτοῖσι,
 πάντῃ συγγίνεσθαι ἀήθεα καὶ μάλα λυγρὰ
 νεικογενέστησιν, ὅτι σφίσι γένναν † ὄργᾶ.

34^v

καὶ γὰρ ὅτι καὶ ἐν τοῖς θνητοῖς ἤρμοσται ταῦτα, ὁμοίωκεν, ἐν δὲ τοῖς
 νοητοῖς μᾶλλον ἔγνωται καὶ “ἀλλήλοισ ἐστραχταὶ ὁμοιωθέντα Ἀφροδίτῃ”, καὶ 5
 10 ὅτι κἂν πανταχοῦ, ἀλλὰ τὰ μὲν νοητὰ τῇ φιλίᾳ ὁμοίωται, τὰ δὲ αἰσθητὰ
 ὑπὸ τοῦ νείκους κρατηθέντα καὶ ἐπὶ πλεόν διασπασθέντα ἐν τῇ κατὰ τὴν
 κράσιν γενέσει ἐν ἐμμακτοῖς καὶ εἰκονικοῖς εἶδεσιν ὑπέστησαν τοῖς νεικο-
 γενέσει καὶ ἀήθως ἔχουσι πρὸς τὴν ἔνωσιν τὴν πρὸς ἄλληλα. ὅτι δὲ καὶ
 οὗτος κατὰ σύγκρισίν τινα καὶ διακρίσιν τὴν γένεσιν ὑπέθετο, ὁλοῦ τὰ
 15 εὐθὺς ἐν ἀρχῇ παρατεθέντα

τοτὲ μὲν γὰρ ἐν ἠδὲξήθῃ μόνον εἶναι
 ἐκ πλεόνων, τοτὲ δ' αὖ διέφυ πλεόν' ἐξ ἐνός εἶναι. 10
 καὶ ἐκεῖνο μέντοι τὸ τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθορὰν μηδὲν ἄλλο εἶναι,
 ἀλλὰ μόνον μίξιν τε διάλλαξιν τε μιγέντων,
 20 καὶ “σύνοδον” διάπτυσιν τε γενέσθαι “αἴσης”.

p. 187^a 26 Ἔοικε δὲ Ἀναξαγόρας ἄπειρα οὕτως οἰηθῆναι ἕως τοῦ
 οἱ δὲ σύγκρισιν καὶ διακρίσιν.

Καὶ ἐν τούτῳ τὴν Πλάτωνος εὐγνωμοσύνην ὁ Ἀριστοτέλης ζητῶν βρού- 15
 λεται μὴ ὡς πάντῃ ἄλογα λέγοντας παλαιούς καὶ κλεινοὺς ἄνδρας εἰσάγειν,

1 ὅσσα φιν libri corrupte: ὅσσα φιλ' conieci Herm. l. c. p. 165: ὁσσάαις G. Hermann, alii
 alia ἀποπλαγχθέντα EF: ἀποπλαγχθέντα aD 2 ὅσσα κράσιν F ἐπαρκέα
 Karsten ἔασιν ut semper a 3 ὁμοιωθέντα DEF 4 ἐχθρα aF: ἔργα DE.
 intercidesse videtur δὲ ἐπ' a 5 γέννη D κράσει a: κρίσει DEF super
 ἐμμακτοῖσι superscr. εἰκονικοῖς D¹ 6 πάντῃ — ὄργᾶ (7) om. in lac. F λυγρὰ a:
 δι' ἔργα DE 7 νεικογενέστησιν libri et Simplicius ipse cf. v. 12: Νείκους ἐννεσθήσι
 restituit Panzerbieter γένναν E: γεννᾶν D: γέννας a ὄργᾶ libri: restituiti ἔοργεν
 Permae XV 164 10 πανταχοῦ] cave ne quid desideres. sententia haec est: etsi ubique
 νείκος et φιλία regnant, tamen haec magis in intellegibili, illud in sensibili 11 τὴν
 (ante κράσιν) om. a 12 γενέσει aF: γενέσει D: γεννήσει E νεικογενέσει aF:
 νεικογενέσει DE 13 ἔνωσιν aE: in lit. D: γένεσιν F καὶ om. F 15 ἐν ἀρχῇ
 vv. 88. 89 K., 61. 62 St. cf. p. 158, 1 παρατεθέντα DEF: προτεθέντα a 16 τότε
 (ante μὲν) aEF: τοτὲ [τε in lit.] D τοτὲ δ' DF: τότε δ' aE 17 πλεόν' a: πλεόν
 EF: πλέονα D 19 ἀλλὰ μόνον κατ. v. 79 K., 38 St., nisi quod μίξιν τε διάλλαξιν
 τε ibi traditur μίξιν τε διάλλαξιν τε DE: μίξιν τὲ καὶ διάλλαξιν aF μιγέν-
 τα D 20 σύνοδον cf. v. 91 K., 64 St. διάπτυσιν cf. Hermae vol. xv p. 163
 γίνεσθαι a αἴσης a: αἴσις DEF cf. v. 139 K., 113 St. ante αἴσης ox p. 33, 20 ἐν μέρει
 supplebat a 21 ἄπειρα οὕτως aF ἕως — διακρίσιν om. F 24 κλεινοὺς aF:
 νέους E' (loc. obl. D)

μηδὲ ἐρήμην καταψηφίζομένους περιορᾶν, ἀλλὰ λογισμοὺς ἐκτίθεται τινας, 34^v
καθ' οὗς ἐπὶ τὰς ἀπεμφαίνειν δοκούσας δόξας προήχθησαν. πρῶτον δὲ
προβάλλεται τὸν Ἀναξαγόραν, διότι μετὰ τοὺς ἐν τῷ ὄν λέγοντας τοὺς ἄπειρα
τιθέντας βασιανίζειν προθήσεται· ἀτοπωτέρα γὰρ ἢ δόξα δοκεῖ τῶν μίαν
5 καὶ ἀκίνητον τὴν ἀρχὴν λεγόντων διὰ τὸ καὶ ἀρχὴν καὶ φύσιν ἀναιρεῖν, 20
δευτέρα δὲ τῶν ἀπείρους τιθέντων διὰ τὸ ἀπεριόριστον καὶ ἄγνωστον. τούτων
δὲ ἐλεγχθεῖσων εἰσάγεται λοιπὸν ἡ πλείους μὲν, πεπερασμένους δὲ τιθεῖσα.
τὴν δ' οὖν Ἀναξαγόραν εἰς τὴν τῶν ὁμοιομερειῶν δόξαν ὑπαχθῆναι φησι διὰ
δύο αἰτίας, ὧν μία μὲν τὸ νομίζειν ἀληθῆ τὴν κοινὴν τῶν φυσικῶν
10 εἶναι δόξαν τὴν λέγουσαν μηδὲν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος γίνεσθαι, ἀλλὰ
πάντα τὰ γινόμενα ἐξ ὄντος τὴν γένεσιν ἔχειν. καὶ γὰρ καὶ Παρμενίδης
ὅτι ἀγέννητον τὸ ὄντως ὄν ἔδειξεν ἐκ τοῦ μήτε ἐξ ὄντος αὐτὸ γίνεσθαι (οὐ 25
γὰρ ἦν τι πρὸ αὐτοῦ ὄν) μήτε ἐκ τοῦ μὴ ὄντος· δεῖ γὰρ ἐκ τινος γίνεσθαι·
τὸ δὲ μὴ ὄν οὐδὲν ἐστίν. τὴν δὲ αἰτίαν τοῦ δεῖν πάντως ἐξ ὄντος γίνεσθαι
15 τὸ γινόμενον, θαυμαστῶς ὁ Παρμενίδης προσέθηκεν. ὅπως γὰρ, φησὶν, εἰ
ἐκ τοῦ μὴ ὄντος, τίς ἢ ἀποκλήρωσις τοῦ τότε γενέσθαι, ὅτε ἐγένετο, ἀλλὰ
μὴ πρότερον ἢ ὕστερον; γράφει δὲ οὕτως·

τίνα γὰρ γέννην διζήσεται αὐτοῦ:

πῆ πόθεν ἀξήθην; οὔτ' ἐκ μὴ ὄντος ἕασσω
20 φάσθαι σ' οὐδὲ νοεῖν· οὐ γὰρ φασὶν οὐδὲ νοητὸν
ἐστὶν ὅπως οὐκ ἔστι. τί δ' ἂν μιν καὶ χρέος ὦρσεν 30
ὕστερον ἢ πρόθεν τοῦ μηδενὸς ἀρξάμενον φῶν;

καὶ Μέλισσος δὲ τὸ ἀγέννητον τοῦ ὄντος ἔδειξε τῷ κοινῷ τούτῳ χρησά-
μενος ἀξιώματι. γράφει δὲ οὕτως· “ἀεὶ ἦν ὅ τι ἦν καὶ ἀεὶ ἔσται. εἰ
25 γὰρ ἐγένετο, ἀναγκαῖόν ἐστι πρὶν γενέσθαι εἶναι μηδέν. † εἰ τόχοι νῦν
μηδὲν ἦν, οὐδαμὰ ἂν γένοιτο οὐδὲν ἐκ μηδενός.” τοῦτο οὖν ὡς ἀξίωμα
προλαβὼν ὁ Ἀναξαγόρας τὸ μηδὲν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος γίνεσθαι, δοκεῖ τοιοῦτόν
τινα τῇ θυνάμει λόγον ἐρωτᾶν. τὸ γινόμενον ἢ ἐξ ὄντος γίναται ἢ ἐκ μὴ
ὄντος· ἀλλ' ἐκ μὴ ὄντος ἀδύνατον· ἐξ ὄντος ἄρα. εἰ δὲ τοῦτο, καὶ ἐν- 35
30 υπάρχοντος τῷ ἐξ οὗ ἐστίν. οὐ γὰρ ἐξωθεν ποθεν ἐπεισιὸν φαίνεται, ὅταν
ἐξ ἔππων γεννῶνται σφῆρες ἢ ἐξ ὕδατος ἀήρ. ἔνεστιν ἄρα ἐν τῇ ὁμοιο-
μερείᾳ καὶ σὰρξ καὶ ὄστον καὶ αἷμα καὶ χρυσὸς καὶ μόλυβδος καὶ γλυκὺ
καὶ λευκόν, ἀλλὰ διὰ μικρότητα ἀναίσθητα ἡμῖν ἐστίν, ὄντα πάντα ἐν πᾶσι.

1 ἐκτίθεσθαι a 3 μετὰ τοὺς aF et D²: μετ' αὐτοὺς D¹E 4 βασιανίζειν τιθέντας D
6 fortasse δὲ ἢ περιόριστον E 7 ἐλεγχθεῖσων EF τεθεῖσα E
12 οὐ γὰρ — ὄν (13) om. a 13 τοῦ (ante μὴ) om. E 16 τοῦ τότε]
τοῦτο D ὅταν F 17 γράφει vv. 61—65 K., 67—71 St. cf. p. 145, 6
18 γέννην recte p. 145, 6 διζήσεται F 19 ὄντος a ἕασσω F 20 σ'
a: σε DEF 21 οὐκ ἔστιν D 22 ἡδενός E φῶν DEF: φῶναι a
24 γράφει § 6 25 εἰ τόχοι νῦν E: εἰ τόχη νῦν D: εἰ τόνον aF: in EITPYXOINYN
latere videtur ὅτε τόνον cf. § 7 p. 109, 20 οὐδαμὰ DEF: οὐδαμῆ a 26 οὐδὲν
DE: μηδὲν aF 27 προσλαβὼν aF 28 ἐρωτᾶν cf. Arist. Phys. 187^a 31 sqq.
31 γένωνται a 32 μόλυβδος DE post γλυκὺ add. καὶ πικρὸν a
33 μικρότητα a

πόθεν γὰρ πᾶν ἐκ παντὸς φαίνεται γινόμενον (εἰ καὶ διὰ μέσων ἄλλων), 34^v
 εἰ μὴ πᾶν ἦν ἐν πᾶσι; φαίνεται δὲ καὶ προσαγορεύεται ἕκαστον ἐκ τοῦ 40
 μάλιστα ἐπικρατοῦντος. καὶ γὰρ εἰλικρινῶς μὲν τοῦτο λευκὸν ἢ μέλαν ἢ
 γλυκὺ ἢ σάρκα ἢ ὄστρον μὴ εἶναι, οὐ δὲ πλεῖστον ἔχει, τοῦτο δοκεῖ ἢ
 5 φύσις εἶναι τοῦ πράγματος αἰεὶ πάντων ἐν πᾶσιν ὄντων. “οὐδὲν γὰρ χρῆμα,
 φησὶν Ἀναξαγόρας, οὐδὲ γίνεται οὐδὲ ἀπόλλυται, ἀλλὰ ἀπὸ ἐόντων χρημάτων
 συμμίσγεται τε καὶ διακρίνεται.” διὸ καὶ ἀρχόμενος εὐθὺς τοῦ συγγράμ-
 ματος “ἦν ὁμοῦ πάντα χρήματα” φησί.

Τὸ δὲ καὶ τὸ γίνεσθαι τοιόνδε καθέστηκεν ἀλλοιοῦσθαι ὡς
 10 πρὸς Ἀναξαγόραν ὁ Ἀλέξανδρος εἰρησθαί φησι, διότι καὶ ἐν τῇ Περὶ γενέ- 45
 σεως ἐμέμψατο τῷ Ἀναξαγόρᾳ ὡς τὴν σύγκρισιν καὶ τὴν διάκρισιν, καθ’ ἃ
 λέγει γίνεσθαι τὰ γινόμενα, ἀλλοίωσιν καλέσαντι λέγων “καίτοι Ἀναξαγόρας
 γε τὴν οὐσίαν φωνὴν ἡγνόησε”. λέγει γοῦν ὡς τὸ γίνεσθαι καὶ τὸ
 ἀπόλλυσθαι τοιόνδε καθέστηκεν ἀλλοιοῦσθαι· οὐ γὰρ οὐκείῳ ὀνόματι
 15 τῷ τῆς ἀλλοιώσεως κατὰ τῆς συγκρίσεως καὶ τῆς διακρίσεως ἐχρήσατο.
 Πορφύριος δὲ τὸ μὲν ἦν ὁμοῦ πάντα χρήματα εἰς Ἀναξαγόραν ἀναπέμπει,
 τὸ δὲ τὸ γίνεσθαι εἶναι τὸ ἀλλοιοῦσθαι εἰς Ἀναξιμένην, τὴν δὲ σύγ- 50
 κρισίν τε καὶ τὴν διάκρισιν εἰς Δημόκριτόν τε καὶ Ἐμπεδοκλέα. σαφῶς
 δὲ Ἀναξαγόρας ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Φυσικῶν τὸ γίνεσθαι καὶ ἀπόλλυσθαι
 20 συγκρίνεσθαι καὶ διακρίνεσθαι λέγει γράφων οὕτως· “τὸ δὲ γίνεσθαι καὶ
 ἀπόλλυσθαι οὐκ ὀρθῶς νομίζουσιν οἱ Ἕλληνες· οὐδὲν γὰρ χρῆμα γίνεται
 οὐδὲ ἀπόλλυται, ἀλλ’ ἀπὸ ἐόντων χρημάτων συμμίσγεται τε καὶ διακρίνεται.
 καὶ οὕτως ἂν ὀρθῶς καλοῖεν τό τε γίνεσθαι συμμίσγεσθαι καὶ τὸ ἀπόλλυσθαι
 διακρίνεσθαι”. πάντα δὲ ταῦτα καὶ τὸ ἦν ὁμοῦ πάντα χρήματα καὶ τὸ 35^v
 25 κατ’ ἀλλοίωσιν ἢ κατὰ σύγκρισιν καὶ διάκρισιν τὴν γένεσιν εἶναι εἰς πίστιν
 εἰληπται τοῦ μηδὲν ἐκ μὴ ὄντος γίνεσθαι, ἀλλ’ ἐξ ὄντος γίνεσθαι τὰ γινό-
 μενα· ἢ τε γὰρ ἀλλοίωσις πάθος περὶ τὸ ὄν ἐστι καὶ ἡ σύγκρισις καὶ διά-
 κρισις περὶ τὰ ὄντα.

p. 187^a31 Ἔτι δὲ ἐκ τοῦ γίνεσθαι ἐξ ἀλλήλων τὰ ἐναντία· 5
 30 ἐνουπήρχεν ἄρα.

Δευτέραν ταύτην αἰτίαν ἀποδίδωσι τοῦ τὸν Ἀναξαγόραν ἀρχὰς θέσθαι
 τὰς ὁμοιομερείας. εἰ γὰρ φθαρτικὰ μὲν ἀλλήλων, ἀλλ’ οὐχὶ ποιητικὰ φύσει
 τὰ ἐναντία, φαίνεται δὲ ἐκ τῶν ἐναντίων τὰ ἐναντία γινόμενα, τί ἂν ἄλλο 15
 τις ὑποπτεύσειεν ἢ ἐνουπάρχοντα τοῖς ἐναντίοις ἐκκρίνεσθαι τὰ ἐναντία;
 35 μὴ γὰρ ἂν γίνεσθαι ἐξ ἐκείνων. καὶ δοκεῖ μὲν ἄτοπον τὸ τὰ ἐναντία τοῖς

3 εἰλικρινῶς DE 5 οὐδὲν γὰρ κτλ. cf. infra v. 21 γὰρ] τὸ E 7 ἀρχόμενος
 fr. 1 10 Περὶ γενέσεως A 1 p. 314^a13 11 καθὰ DF: καθ’ ἃς aE 14 ἀλλοιοῦσθαι
 om. E οὐ] εἰ E 15 καὶ τῆς διακρίσεως om. a ἐχρήτο E 17 τὸ (post
 τὸ δὲ) F: om. aDE 18 τὴν (ante διάκρισιν) om. a 19 τῷ DE: om. aF
 καὶ τὸ ἀπ. aF 20 γράφων fr. 17 Schorn. 27 καὶ ἡ διάκρισις aF 32 ἀνομοιομε-
 ρείας F οὐχὶ D: οὐτὲ E: οὐ aF 35 γὰρ ἂν DF: γὰρ τὸ ἂν E: γὰρ ἂν τὸ a

ἐναντίοις ἐνυπάρχειν. πολλαχοῦ δὲ σύνεστιν ἀλλήλοις τὰ ἐναντία, οὐ μόνον 35
κατὰ παράθεσιν, ἀλλὰ καὶ κατὰ κρᾶσιν. τὸ μέντοι γίνεσθαι τὸ ἐναντίον ἐκ
τοῦ ἐναντίου εἰ ὡς ἀπὸ ποιητικοῦ τις λέγει γίνεσθαι, ἄτοπον αὐτόθεν ἐστὶ.
ποιεῖ γὰρ ἕκαστον τὸ ἑαυτῷ ἴμιον. ἐπαγαγῶν δὲ καὶ τὴν δευτέραν ταύτην
5 αἰτίαν τῇ προτέρᾳ τοῦ τὸν Ἀναξαγόραν οὕτως ἀποδοῦναι τὴν γένεσιν, τὰ 20
ἐφεξῆς ταύτης εἰρημμένα τὸν συλλογισμόν καὶ τὴν ἀπόδειξιν περιέχοντα τοῦ
ἐνυπάρχοντα ἐκκρίνεσθαι τὰ δοκοῦντα γίνεσθαι ἐξ ἀμφοτέρων λέγειν συνάγει
ἐκ τε τοῦ μὴδὲν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος γίνεσθαι καὶ ἐκ τοῦ τὰ ἐναντία ἐκ τῶν
ἐναντίων δοκεῖν γίνεσθαι.

10 p. 187^b 7 Εἰ δὴ τὸ μὲν ἄπειρον ἦ ἄπειρον ἄγνωστον.

Τὸ πιθανὸν πρῶτον τῆς Ἀναξαγόρου δόξης ἐκιδέμενος, ἵνα μὴ τις οἰηθῆ
δι' ἀσθένειαν συνηγορίας ἐλέγχεσθαι τὸν λόγον, ἐπὶ τὴν ἀναίρεσιν αὐτοῦ
τρέπεται. τοῦ δὲ Ἀναξαγόρου πολλὰ ἐκιδεμένου συμπεράσματα ἢ ἀξιώματα, 30
πρὸς ἕκαστόν μοι δοκεῖ νῦν σχεδὸν ὁ Ἀριστοτέλης ἀντιλέγειν. καὶ γὰρ ὅτι
15 ἄπειρα ἦν, εὐθύς ἀρχόμενος λέγει "ὁμοῦ πάντα χρήματα ἦν ἄπειρα καὶ
πλήθος καὶ σμικρότητα". καὶ ὅτι οὔτε τὸ ἐλάχιστόν ἐστιν ἐν ταῖς ἀρχαῖς
οὔτε τὸ μέγιστον, "οὔτε γὰρ τοῦ σμικροῦ, φησίν, ἐστὶ τό γε ἐλάχιστον,
ἀλλ' ἔλασσον ἀεὶ. τὸ γὰρ ἐὸν οὐκ ἔστι τὸ μὴ οὐκ εἶναι. ἀλλὰ καὶ τοῦ
μεγάλου ἀεὶ ἐστὶ μεῖζον. καὶ ἴσον ἐστὶ τῷ σμικρῷ πλήθος, πρὸς ἑαυτὸ
20 δὲ ἕκαστόν ἐστι καὶ μέγα καὶ σμικρόν". εἰ γὰρ πᾶν ἐν παντὶ καὶ πᾶν ἐκ 35
παντὸς ἐκκρίνεται, καὶ ἀπὸ τοῦ ἐλαχίστου δοκοῦντος ἐκκριθήσεται τι ἔλασσον
ἐκείνου, καὶ τὸ μέγιστον δοκοῦν ἀπό τινος ἐξεκρίθη ἑαυτοῦ μεῖζονος. λέγει
δὲ σαφῶς ὅτι "ἐν παντὶ παντὸς μοῖρα ἔνεστι πλην νοῦ, ἔστιν οἷσι δὲ καὶ
νοῦς ἐν". καὶ πάλιν ὅτι "τὰ μὲν ἄλλα παντὸς μοῖραν μετέχει, νοῦς δέ
25 ἐστὶν ἄπειρον καὶ αὐτοκρατὲς καὶ μέμικται οὐδενί". καὶ ἀλλαχοῦ δὲ οὕτως
φησὶ "καὶ ὅτε δὲ ἴσαι μοῖραὶ εἰσι τοῦ τε μεγάλου καὶ τοῦ σμικροῦ πλήθος,
καὶ οὕτως ἂν εἴη ἐν παντὶ πάντα· οὐδὲ χωρὶς ἔστιν εἶναι, ἀλλὰ πάντα 40
παντὸς μοῖραν μετέχει. ὅτε τοῦλάχιστον μὴ ἔστιν εἶναι, οὐκ ἂν δύναίτο
χωρισθῆναι, οὐδ' ἂν ἐφ' ἑαυτοῦ γενέσθαι, ἀλλ' ὅπωςπερ ἀρχὴν εἶναι καὶ
30 νῦν πάντα ὁμοῦ. ἐν πᾶσι δὲ πολλὰ ἔνεστι, καὶ τῶν ἀποκρινομένων ἴσα

2 καὶ (ante κατὰ) om. a 4 ἐπάγων E 6 ταύτης] ταυτ' F τοῦ] τὰ D
7 ἐκκρίναι F λέγειν aDE: om. F: fortasse λόγων συνάγειν F 11 πρῶ-
τον ἐκ τῆς D 15 ἀρχόμενος fr. 1 Schorn. 16 σμικρότητι F¹ ἐστὶν DEF:
ἦν a 17 οὔτε fr. 15 Schorn. cf. p. 166, 15 σμικροῦ DE: σμικροῦ γε
aF 18 τὸ μὴ] τομῆ coniecit Zeller 1⁴884³ post εἶναι addēbat οὔτε τὸ
μέγιστον Schorn cf. v. 17 et p. 166, 16 19 καὶ πρὸς D ἐαυτῷ E 20 σμικρόν
E: μικρόν aDF 22 λέγει fr. 5 Schorn. 23 σαφῶς καὶ ὅτι a μοῖρά
ἐστὶ E καὶ om. E 24 ἐνι DEF: ἔνεστι a τὰ μὲν ἄλλα fr. 6 Sch. cf.
p. 156, 13 μετέχει DE: ἔχει aF 25 ἀλλαχοῦ fr. 16 Sch. 27 καὶ ante
ἐν παντὶ add. a 28 δὲ post ὅτε add. a δύναίτο aF: δύνεται DE 29 οὐδ'
ἂν E: οὐ λῖαν DF: οὐδ' ἂν λῖαν a ἀφ' ἑαυτοῦ a ὅπωςπερ DE: ὅπως περὶ F¹:
ὅπερ περὶ aF²

πλήθος ἐν τοῖς μείζουσι τε καὶ ἐλάσσουσι". καὶ τοῦτο δὲ ὁ Ἀναξαγόρας 35^r
ἀξιοῖ τὸ ἕκαστον τῶν αἰσθητῶν ὁμοιομερῶν κατὰ τὴν τῶν ὁμοίων σύνθεσιν
γίνεσθαι τε καὶ χαρακτηρίζεσθαι. λέγει γάρ· "ἀλλ' ὅτι τὰ πλεῖστα ἐνι,
ταῦτα ἐνδηλότατα ἐν ἕκαστόν ἐστι καὶ ἦν." δοκεῖ δὲ λέγειν καὶ ὅτι ὁ νοῦς 45
ἐπιχειρῶν αὐτὰ διακρίνει οὐ δύναται. πρὸς δὲ τὰ τοιαῦτα τοῦ Ἀναξαγόρου
ἀξιώματα ἀντιλέγων ὁ Ἀριστοτέλης πρῶτον πρὸς τὸ ἀπείρους εἶναι τὰς
ἀρχὰς ἀντεῖρηκε.

"Κοινή δὲ ἡ ἐπιχείρησις ἂν εἴη, ὡς φησι Πορφύριος, καὶ πρὸς Λεύ-
κιππον καὶ Δημόκριτον καὶ Μητροδόωρον καὶ πάντας τοὺς ἄπειρα τὰ στοιχεῖα
10 λέγοντας." διττοῦ δὲ ὄντος τοῦ ἀπείρου ἢ κατὰ ποσὸν ἢ κατὰ ποιόν, καὶ
τοῦ κατὰ ποσὸν ἢ κατὰ πλήθος ἢ κατὰ μέγεθος, κατὰ πλήθος μὲν ἄπειρα 50
τὰ στοιχεῖα πάντες οἱ εἰρημένιοι φασί, κατὰ μέγεθος δὲ οἱ περὶ Δημόκριτον
καὶ Λεύκιππον τὸ κενὸν ἄπειρον εἶναι λέγοντες, κατ' εἶδος δὲ ἀπείρους τὰς
ὁμοιομερείας Ἀναξαγόρας δοκεῖ λέγειν, εἴγε "ἕτερον, φησίν, οὐδὲν ἐστίν
15 ὅμοιον οὐδενί" ἑτέρῳ ἀπείρων ὄντων. εἰ τοίνυν πᾶν τὸ ἄπειρον καθὼ
ἄπειρον ἀπερίληπτόν ἐστι, τὸ δὲ ἀπερίληπτον ἄγνωστον, ἄγνωστοι ἂν εἴεν αἱ
ἀρχαὶ καὶ τὰ στοιχεῖα ἐξ ὧν σύγκειται τὰ πάντα· ὥστε καὶ τὰ ἐκ τῶν 35^v
ἀρχῶν ἄγνωστα. "τότε γὰρ οἰόμεθα γινώσκειν ἕκαστον, ὅταν τὰ αἷτια
γνωρίσωμεν καὶ τὰς ἀρχὰς τὰς πρώτας." ὥστε συμβαίνει τούτοις βουλο-
20 μένοις ἐπιστήμην τιὰ τῶν ὄντων ἐκ τῶν τοιούτων ὑποθέσεων λαβεῖν, τοῦ-
ναντίον ἄγνωσταν περιποιήσασθαι. ὁ δὲ λόγος ὁ ἐλεγκτικός, ὃν ὁ Ἀριστο-
τέλης συντόμως τέθεικε, δυνάμει τοιοῦτός ἐστιν. αἱ ὁμοιομέρειαι καὶ κατ' 5
εἶδος καὶ κατὰ ἀριθμὸν ἄπειροι· τὸ ἄπειρον καθὼ ἄπειρον ἄγνωστον· αἱ
ὁμοιομέρειαι ἄρα ἄγνωστοι. τούτῳ ἐὰν προσλάβῃς ὅτι ἀρχαὶ τῶν ὄντων
25 αἱ ὁμοιομέρειαι, συναΐξεις ὅτι τὰ ὄντα ἀρχὰς ἀγνώστους ἔχει. κἂν τούτῳ
πάλιν προσλάβῃς τὸ ὦν αἱ ἀρχαὶ ἄγνωστοι καὶ αὐτὰ ἄγνωστα, συναΐξεις ὅτι
τὰ ὄντα ἄγνωστά ἐστιν, εἴπερ ἄπειροι αἱ ἀρχαὶ αὐτῶν. ὅτι δὲ ὦν αἱ ἀρχαὶ
ἄγνωστοι καὶ αὐτὰ ἄγνωστα, ἔδειξεν ἐκ τοῦ οὕτως γὰρ εἰδέναι τὸ σύν-
30 θετον ὑπολαμβάνομεν, ὅταν εἰδῶμεν ἐκ τίνων καὶ πόσων ἐστίν. 10
ὅτι δὲ ἄπειρον οὕτως εἶπεν Ἀναξαγόρας τὸ τῶν ἀρχικῶν εἰδῶν πλήθος,
ὡς ἡμῖν ἀπερίληπτον, ἀλλ' οὐχ ὡς φύσει ἄπειρον, δηλοῖ λέγων τάδε· "καὶ
τὰ συμμισγόμενά τε καὶ τὰ ἀποκρινόμενα καὶ διακρινόμενα πάντα ἔγνω νοῦς,
καὶ ὅποια ἔμελλεν ἔσσεσθαι καὶ ὅποια ἦν καὶ ὅποια νῦν ἐστὶ καὶ ἔσται,

1 ἐλάσσουσι E: ἐλάττωσι aDF 3 λέγει fr. 6 extr. Schorn. ἀλλ' ὅτι aDE: ἀλλὰ
τῷ F cf. p. 157, 4 τὰ DEF: om. a 9 καὶ πάντας DE: καὶ πρὸς ἅπαντας
aF 10 κατὰ τὸ ποσὸν et in proximis τὸ ποιόν et τὸ ποσὸν aF 12 οἱ
εἰρημένιοι φασὶ πάντες a περὶ Λεύκιππον καὶ Δημόκριτον a 14 δοκεῖ λέγειν ἀναξα-
γόρας D ἕτερον κτλ. cf. fr. 6 extr. Schorn cf. p. 157, 3 φησιν οὐδὲν aE: οὐδὲν φησιν
D: φύσιν οὐδὲν F 15 καθὼ ἂν ἄπειρον E 16 ἐστὶ — ἄγνωστον DE: om. aF
18 τότε — πρώτας Arist. Phys. A I p. 184^a 12 19 post γνωρίσωμεν supplēvit τὰ
πρώτα a τούτοις DE: τοῖς aF 21 ἐλεγκτικός E 24 ὅτι αἱ F 26 τὸ
ἔτι ὦν aF 29 ἴθωμεν D 31 λέγων fr. 6 med. Schorn. cf. p. 156, 24. 174, 7.
177, 3 32 τε πάντα post ἀποκρινόμενα add. (om. πάντα ante ἔγνω) aF 33 ἦν
κτλ. cf. ad p. 156, 26

πάντα διεκόσμησε νοῦς". εἰ οὖν γνωστά τῷ νῷ ἔστιν, οὐκ ἂν εἴη φύσει 35^v
 ἄπειρα, πλὴν ὅτι τὸ τοῦ Ἀριστοτέλους ἀληθές, ὡς εἰ τὰ ἀρχῶν εἶδη
 ἄγνωστα, καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν ἄγνωστα. ἰστέον δὲ ὅτι ὁ μὲν Πορφύριος κοινήν, 15
 ὡς εἶπον, οἶεται τὴν ἀπάντησιν πρὸς πάντας τοὺς ἄπειρα τὰ στοιχεῖα ὑπο-
 5 τίθεμενους. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ὡς πρὸς Ἀναξαγόραν μόνον εἰρημένῃ ἀκούει.
 καὶ τάχα οὕτως ἀκολουθότερον. οἱ μὲν γὰρ περὶ Δημόκριτον καὶ Λεύκιππον,
 εἰ καὶ ἀπείρους κατὰ πλῆθος ὑπέθεντο τὰς ἀρχάς, ἀλλὰ τὸ εἶδος αὐτῶν
 καὶ τὴν οὐσίαν ἐν ὑπέθεντο καὶ ὠρισμένον. ὥστε οὐκ ἂν εἴη κατ' αὐτοὺς
 ἄγνωστος ἡ ἀρχή, εἰ μὴ ἄρα σχήματα αὐτοῖς ἢ ἄλλα τινὰ κατ' εἶδος 20
 10 ἄπειρα περιτεθείκασιν. Ἀναξαγόρας δὲ οὐ τῷ πλῆθει μόνον ἀπείρους, ἀλλὰ
 καὶ τῷ εἶδει ὑποθέμενος τὰς ἀρχάς, δεῖξεται τὸ δοκοῦν ἐπάγεσθαι ἄτοπον τὸ
 καὶ τὰ ἐκ τῶν ἀρχῶν ἄγνωστα εἶναι.

p. 187^b 13 Ἐπι δὲ εἰ ἀνάγκη οὐ τὸ μόριον ἐνδέχεται
 ὀπηλικονοῦν εἶναι.

15 Εἰπόντος τοῦ Ἀναξαγόρου ὅτι "οὔτε τοῦ σμικροῦ ἔστι τοῦλάχιστον
 ἀλλὰ ἔλασσον αἰ", οὔτε τὸ μέγιστον (ὡς καὶ αὐτὴ ἡ λέξις τοῦ Ἀναξαγόρου
 δηλοῖ, καὶ μέντοι καὶ Θεόφραστος ἐν τῷ Περὶ Ἀναξαγόρου δευτέρῳ τάδε 30
 γράφων "ἔπειτα τὸ διὰ τοῦτο λέγειν εἶναι πάντα ἐν παντί, διότι καὶ ἐν με-
 γέθει καὶ ἐν σμικρότητι ἄπειρα, καὶ οὔτε τὸ ἐλάχιστον οὔτε τὸ μέγιστόν
 20 ἔστι λαβεῖν, οὐχ ἱκανὸν πρὸς πίστιν") ἅμα μὲν ἀναιρεῖ τοῦτο ὁ Ἀριστοτέλης,
 ἅμα δὲ ὡς χρήσιμον αὐτῷ τὸ εἶναι τὴν ἐλάχιστην πρὸς τὰ ἐφεξῆς σχεδὸν
 ἅπαντα προαποδείκνυσι διὰ τοιοῦδέ τινος συλλογισμοῦ· εἰ τὰ μόρια ὅλου
 τινὸς ἐνδέχεται ὀπηλικονοῦν εἶναι κατὰ μέγεθος καὶ κατὰ σμι-
 κρότητα (τοῦτο γὰρ ἔστι τὸ μήτε τὸ ἐλάχιστον ὠρίσθαι μήτε τὸ μέγιστον), 35
 25 καὶ αὐτὸ τὸ ὅλον ἐνδέχεται ὀπηλικονοῦν εἶναι κατὰ μέγεθος καὶ κατὰ
 σμικρότητα· ἀλλὰ μὴν τὸ ὅλον οὐκ ἐνδέχεται ὀπηλικονοῦν εἶναι· οὐδὲ τὰ
 μέρη ἐνδέχεται κατὰ τὸν δεύτερον τῶν ὑποθετικῶν. καὶ τὸ μὲν συνημμένον
 ὡς ἐναργὲς τέθεικε. πρόδηλον γὰρ ὅτι εἰ σύγκειται τι ἐκ μορίων τινῶν
 οἷον ποδῶν καὶ χειρῶν καὶ κεφαλῆς καὶ δυνατόν ἔστι ταῦτα καὶ μείζω αἰ
 30 καὶ ἐλάττωνα εἶναι, ὀῆλον ὡς καὶ τὸ ἐν τῇ τούτων συνθέσει τὸ εἶναι ἔχον
 μείζονον μὲν ὄντων ἐκείνων μείζον ἔσται, ἐλαττόνων δὲ ἐλαττον. καὶ ἐπ' 40
 ἄπειρον ἔσται τοῦτο, ἐπὶ τοσοῦτον τῆς κατὰ τὸ μείζον καὶ ἐλαττον

1 ἔστι τῷ νῷ E 3 ἰδέον δὲ E 4 ὡς εἶπον p. 165, 8 ἅπαντας D
 9 αὐτοῖς om. E 15 οὔτε κατ. fr. 15 Schorn. cf. p. 164, 17 ἔστιν ἐλάχιστον D
 16 ἔλασσον DE: τὸ ἔλασσον aF οὔτε τὸ μέγιστον ex sententia Anaxagorae
 addidit Simplicius 17 καὶ μέντοι καὶ F (cf. f. 46^r 22): καίτοι καὶ DE: καὶ
 μέντοι a 18 γράφων cf. Doxogr. p. 479 n. 4 τὸ διὰ] τὰ διὰ a εἶναι
 om. a 20 ὁ om. D 21 χρήσιμα D ἐλάχιστην puta σάρκα cf.
 p. 169, 11 sqq. 24 τοῦτο — σμικρότητα (26) om. E 25 εἶναι post σμικρότητα
 locavit a 27 ἄρα post μέρη add. a 30 καὶ super add. F τὸ (ante ἐν)
 om. E

παραλλαγῆς γινομένης, ἐφ' ὅσον καὶ τὰ μέρη μειοῦται ἢ αὔξεται. τὴν δὲ 35^v
 πρόσληψιν ἐκ τῶν ἐναργῶν καὶ αὐτὴν κατασκευάζει. τὰ γὰρ ἐκ τῶν ὁμοιο-
 μερῶν συγκεκριμένα καὶ συγκεκριμένα ὅλα οἷον ζῶον ὀτιοῦν ἢ φυτὸν οὐχ
 5 μέγεθος ἔχειν ἢ ὄρους), ἀλλ' ὄρισται αὐτῶν τὸ μέγεθος καὶ ἐπὶ τὸ μείζον
 καὶ ἐπὶ τὸ ἔλαττον· ὄρισται ἄρα καὶ τῶν μορίων αὐτῶν ἐκάστου τὸ μέ- 45
 γεθος εἰς 2 διαιρεῖται. καὶ οὐ δυνατὸν σάρκα ὀπηλικηνοῦν λαβεῖν, εἴπερ
 ζῶου μῦριον ἢ σάρξ. ἔσται γὰρ καὶ τὸ ζῶον ἐκεῖνο, οὐ μῦριόν ἐστιν,
 ὀπηλικονοῦν. ἐκ τῶν τοιούτων δὲ ὁμοιομερῶν σύγκειται τὰ ζῶα καὶ εἰς
 10 ταῦτα διαιρεῖται κατὰ Ἀναξαγόραν. οὐδὲν γὰρ τούτων ἀνωτέρω κατ' αὐτόν.
 ὄρισται ἄρα καὶ τούτων τὸ μέγεθος, μέχρι που προελθὸν ἐν τῷ οἰκείῳ
 εἶδει μενεῖ. εἰ δὲ λέγοι τις ὅτι πᾶν μέγεθος ἐπ' ἄπειρόν ἐστι διαιρετὸν καὶ
 15 διὰ τοῦτο παντὸς τοῦ λαμβανομένου ἐστὶν ἔλαττον, ἴστω ὅτι αἱ ὁμοιομέρειαί 50
 οὐκ εἰσὶν ἀπλῶς μεγέθη, ἀλλ' ἡδὴ τοιαύδε μεγέθη, σάρξ καὶ ὄστουν καὶ
 μύλιβδος καὶ χρυσὸς καὶ τὰ τοιαῦτα, ἅπερ οὐχ οἷόν τέ ἐστιν ἐπ' ἄπειρον
 διαιρούμενα φυλάττειν τὸ εἶδος. ὡς μὲν γὰρ μεγέθη, ἐπ' ἄπειρον διαιρεῖται
 καὶ ταῦτα· ὡς δὲ σάρξ καὶ ὄστουν, οὐκέτι. τοιαύτας δὲ ὑπέτιθετο τὰς
 20 ἀρχὰς Ἀναξαγόρας καὶ οὐδὲ διαιρετὰς ταύτας. καὶ τὸ ὄλον δὲ ἐξ ἐκείνων 36^v
 σύγκειται τῶν μερῶν εἰς 2 καὶ διαιρεῖται ἐνεργεῖα χωριζόμενα οἷα τὰ ὁμοιο-
 μερῆ, ἀλλ' οὐχὶ τὰ σώματα καθὸ σώματα. διὸ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἀσφαλῶς
 προσέθηκε λέγω δὲ τῶν τοιούτων τι μορίων, εἰς 2 ἐνυπάρχον διαι-
 ρεῖται τὸ ὄλον. οὐ γὰρ διαιρεῖται εἰς σώματα ἢ σώματα τὸ ὄλον, ἀλλ'
 εἰς σάρκας καὶ ὄστᾶ καὶ τὰ τοιαῦτα, 2 καὶ ἀφίθαρτα κατὰ Ἀναξαγόραν ἐστίν.
 ὥστε οὐκ ἂν ὑπομένοι τὴν μέχρι φθορᾶς τοῦ οἰκείου εἶδους διαίρεσιν. οὐ 5
 25 μέντοι οὐδὲ ἐνυπάρχει ἐνεργεῖα τὰ γινόμενα μῦρια ἐκ τῆς ἐπ' ἄπειρον
 διαιρέσεως. ἀλλὰ δυνάμει μόνον. ἔτι δὲ καὶ δι' ἐκεῖνα προσέθηκε τὸ
 εἰρημένον ὁ Ἀριστοτέλης, ἅτινα λέγεται μὲν μῦριά τινος, οὐ μὴν διαι-
 ρεθῆναι ἂν τὸ ὄλον εἰς αὐτά, οἷά ἐστιν ἢ ὕλη καὶ τὸ εἶδος τοῦ σώματος
 μῦρια λεγόμενα.

30 “Τὸ δὲ καὶ οἱ καρποὶ τῶν φυτῶν, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, ἀντὶ τοῦ
 τὰ σπέρματα εἶπεν· ἐκ γὰρ τούτων ἢ τῶν φυτῶν σύνθεσις εἶη ἂν. καὶ διὰ
 τοῦτο μετ' ὀλίγον ἀντὶ τοῦ καρποῦ τὸ σπέρμα ἔλαβεν ὡς μῦριον τοῦ φυτοῦ, 10
 ἐν οἷς λέγει ὥστε οὔτε σάρξ εἶη (ἂν) ὀπηλικοῦν οὔτε ὄστουν οὔτε

1 δὲ om. F: post πρόσληψιν posuit a 2 καὶ αὐτὴν ἐκ τῶν ἐναργῶν aF
 4 ὀπηλικονοῦν aF: ὀπηλικον DE 5 ὄρους DEF αὐτοῦ D 6 αὐτοῦ ἐκάστου
 καὶ τὸ μέγεθος E 8 μῦριον ζῶου a 9 ὁμοιομερειῶν D 10 κατὰ aF: καὶ
 κατὰ DE 11 καὶ DE: om. aF 12 εἶδει DE: om. aF μένει DE
 λέγει D 13 τοῦ (post παντὸς) om. E 15 μύλιβδος DE καὶ χρυσὸς om. F
 16 διαιρούμενον DE 17 σάρξ aE ταύτας F ὑπέθετο D 18 καὶ οὐ διαι-
 ρητὸν E 21 λέγω δὴ a τι om. E 22 ἢ σώματα DE: ἢ ἀσώματα aF
 24 ὑπομένη φθορᾶς τὴν ^βμέχρι D 29 μῦρια] μόνα F 30 ὁ (post φησὶν) om. E
 31 φυτῶν] φυσικῶν E 32 τὸ DE: om. aF ὥστε κτλ. haec lectio in nostris quoque
 Aristotelis libris deest 33 ἂν a: om. DEF

σπέρμα τῶν φυτῶν· ἐκ τούτων γὰρ ἐκάτερα αὐτῶν σύγκειται". 36^r
 ἀλλὰ τὰ μὲν εἰς ἐμὲ ἐλθόντα βιβλία τοῦτο τὸ ῥησείδιον οὐκ ἔχει, ὥσπερ οὐδὲ τὸ
 ἕτερον ὃ παρέθετο ὁ Ἀλέξανδρος ἔχον οὕτως "εἰ οὖν τὰ ζῆα καὶ τὰ φυτὰ
 μήτε πηλίκα ἐστὶ μήτε ποσά, τουτέστι, φησί, μήτε ὡς συνεχῆ μήτε ὡς
 5 διωρισμένα ἐπ' ἄπειρον ἔχει τὴν ἐπίδοσιν, οὐδὲ τὰ μόρια αὐτῶν ὀπηλι-
 κασοῦν ἔσται οὔτε αὐξήσιν οὔτε ἐλάττωσιν ἐπ' ἄπειρον ἔξει". καὶ 15
 ὅρα ὅτι πρὸς τὸ πηλίκον ἀπεδόθη τὰ εἰρημένα μόνον, οὐκέτι δὲ καὶ πρὸς τὸ
 ποσόν. ὅπερ ὡς διωρισμένον ποσόν ἀντιτεθῆναι τῷ πηλίκῳ φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος·
 οὐκέτι γὰρ ἔδειξεν ἐν τούτοις, ὅτι οὐκ ἐξ ἀπειρῶν τῶν πλήθει σύγκειται, ἀλλὰ
 10 καὶ ἀκύρως ἂν ἡρμηγνετο, εἰ ἔλεγεν εἰ οὖν τὰ ζῆα καὶ τὰ φυτὰ
 μήτε πηλίκα ἐστὶ μήτε ποσά ἀντὶ τοῦ μήτε κατὰ μέγεθος μήτε κατὰ
 πλήθος εἰς ἄπειρον ἐπεδίδου. οὐ γὰρ ταῦτόν ἐστι πηλίκον εἰπεῖν καὶ ὀπη-
 λικονοῦν, ὅπερ σημαίνει κατὰ τὸ πηλίκον εἰς ἄπειρον ἐνδιδοῖναι ἢ ἐπιδοῖναι. 20
 "τὸ δὲ σπέρμα, φησί, παρατίθεται, ὡς οὐσῶν τιῶν ὁμοιομερειῶν καὶ
 15 τοιούτων κατὰ Ἀναξαγόραν, ἐξ ὧν πλεοναζουσῶν τὰ φυτὰ γίνεται, καὶ τῶν
 φυτῶν διαφοραὶ παρὰ τὴν διαφορὰν τῶν ἐν αὐτοῖς πλεοναζόντων σπερμάτων."
 καίτοι τὸ σπέρμα ἐξ οὗ γέγονε τὸ φυτόν, οὐκ ἔστι τῶν τοιούτων μορίων,
 εἰς ὃ ἐνουπάρχον διαιρεῖται τὸ ὅλον· οὐδὲ γὰρ ἐν τῷ ζῆφῳ τὸ σπέρμα
 ἐξ οὗ γέγονε σφίζεται, ὡς διαιρεῖσθαι καὶ εἰς ἐκεῖνο τὸ ζῆφον, ἀλλ' ἔοικε
 20 τὰ πολλὰ τῶν ἀντιγράφων ὀρθῶς ἔχειν τὰ λέγοντα καὶ οἱ καρποὶ τῶν 25
 φυτῶν. ὡς γὰρ κλάδοι καὶ φύλλα, οὕτως καὶ καρπὸς καὶ περικάρπιον
 μέρη τῶν ἐγκάρπων φυτῶν ἐστὶ, καὶ διαιρεῖται τὸ ὅλον καὶ εἰς ταῦτα ἐνου-
 πάρχοντα καὶ χωρίζεσθαι δυνάμενα. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἀρκείω πρὸς τὸ τῆς
 γραφῆς παρηλλαχθένον.
 25 Ἴσως δὲ φαίη ἂν τις ὑπὲρ Ἀναξαγόρου λέγων, ὡς εἰ μὲν ἕκαστον τῶν
 ζῆφῶν ἢ τῶν φυτῶν ἐξ ἐκάστου εἶδους τῶν ὁμοιομερειῶν μίαν εἶχεν ὁμοιο-
 μερειαν τὴν συντιθεῖσαν οἷον μίαν σαρκὸς καὶ μίαν ὀστοῦ καὶ μίαν αἵματος, 30
 ἀναγκαῖον ἦν τῆ τῶν ὁμοιομερῶν αὐξήσει καὶ μειώσει τὰς κατὰ μέγεθος
 διαφορὰς ἀκολουθεῖν τῶν τε ζῆφῶν καὶ τῶν φυτῶν. εἰ δὲ πλήθος ἐξ ἐκάστου
 30 εἶδους τῶν ὁμοιομερῶν ἔχει οἷον σαρκία πολλά, τί ἄτοπον σάρκια μὲν ἐπ'
 ἄπειρον καθαιρεῖν, ζῆφον δὲ μηκέτι; ἀλλ' εἰ πλείονά ἐστι σάρκια, ἢ πεπε-
 ρασμένα τῷ ἀριθμῷ ἢ ἄπειρα· καὶ εἰ μὲν πεπερασμένα οἷον τρία ἢ τέτταρα
 ἢ μύρια, ὠρισμένον ἂν εἴη τὸ μέγεθος καὶ τοῦ ἐλαχίστου καὶ τοῦ μεγίστου,
 εἰ δὲ ἄπειρα τῷ πλήθει, τὸ ἐξ ἀπειρῶν τῶν πλήθει μεγεθῶν μέγεθος 35

3 ὁ (post παρέθετο) om. aF 4 τουτέστι] ἐστὶ F 6 ἔξειν F 7 μόνα D
 9 τῷ εἶδει (sed in mrg. τῷ πλήθει) F 10 καὶ ἀκύρως DE: καὶ κυρίως a ἡρμη-
 γνετο DF: ἡρμηγνετο aE 11 ὀπηλικασοῦν et ὀποσασοῦν a 12 ἐπεδίδου DEF: ἐπι-
 δίδωσιν a εἰπεῖν DE: om. a: ἐστὶ F 13 τὸ κατὰ τὸ a 15 κατὰ Ἀναξαγόραν
 DE: om. aF 16 αἰ post φυτῶν add. a 17 ex Aristotele non opus est ἐστὶ <τι>
 scribere μορίων aE: μόριον DF 18 ὑπάρχον F 21 καρπὸς EF: καρποὶ a:
 ὁ καρπὸς D 22 καὶ εἰς] ὡς D 28 ὁμοιομερῶν DE: ὁμοιομερειῶν aF κατὰ
 τὸ μέγεθος D 31 σαρκία E 32 post οἷον add. δύο ἢ a 33 μύρια DE
 εἰ δὲ post ἐλαχίστου add. E

ἄπειρον ἀνάγκη εἶναι. τὸ γὰρ πεπερασμένον εἰς πεπερασμένα διαιρεῖται, ὅπερ 36^v
καὶ αὐτὸς Ἀριστοτέλης ἐπάγει αὐτοῖς.

p. 187^b 22 Ἔτι εἰ ἅπαντα μὲν ἐνυπάρχει τὰ τοιαῦτα ἀλλήλοις
ἔως τοῦ τοῦτο δὲ ἀδύνατον. 40

5 Ὁ μὲν Ἀλέξανδρός φησι τῷ δεδειγμένῳ προσεχῶς ἐπιχειρήματι προσ- 45
χρῶμενον τὸν Ἀριστοτέλην δεικνύουαι νῦν, ὅτι οὔτε ἐκκρίσει ἢ γένεσις οὔτε
πάντα ἐν πᾶσιν, ὡς τοῖς περὶ Ἀναξαγόραν ἐδόκει. λαβῶν οὖν ἐνταῦθα
ὡς ὁμολογούμενον ὅτι ἔστιν ἐλάχιστον σῶμα διὰ τοῦ εἰπεῖν εἰ καὶ αἰεὶ
ἐλάττων ἔσται ἢ ἐκκρινόμενῃ, ἀλλ' ὅμως οὐχ ὑπερβαλεῖ μέγεθος
10 τι τῇ σμικρότητι (οὐχ ὑπερβαλεῖ γὰρ τῇ σμικρότητι δηλονότι τὸ ἐλά-
χιστον), εἰ οὖν ἐξ ὕδατος φέρε εἰπεῖν τὴν ἐλαχίστην ἐκκρίνοι τις σάρκα, ἐπειδὴ
δεδεικται ὠρισμένη ἢ ἐλαχίστη, καὶ πάλιν ἄλλην ἐλαχίστην, καὶ αἰεὶ τοῦτο 50
ποιοίη, ἢ ἐπιλείψει ποτὲ ἢ ἐκκρίσει διὰ τὸ ὠρίσθαι τὴν ἐλαχίστην καὶ οὐ-
κέτι ἔξει τὸ ὑπολείπμενον ὕδωρ σάρκα καὶ οὕτως οὐ πᾶν ἐν παντὶ ἔσται
15 οὐδὲ πᾶν ἀπὸ παντὸς ἐκκρινθήσεται, ἢ εἰ μὴ ἐπιλείψει ποτέ, ἔξει τοδὶ τὸ
ὑδωρ ἐξ οὗ ἢ σὰρξ ἐξεκρίθη ὠρισμένον τι μέγεθος, καὶ εἰ τοῦτο, ἄπειροι
ἐν αὐτῷ ἔσονται τὸν ἀριθμὸν ἴσαι ἀλλήλαις· αἱ γὰρ ἐλάχισται σάρκες ἴσαι
τὸ μέγεθος ἄπειροι ἐν αὐτῷ ἔσονται· τοῦτο δὲ ἀδύνατον διὰ τὸ ὠρίσθαι
τὴν ἐλαχίστην | σάρκα, ἧς οὐκέτι ἐλάττων ἂν ἐκκρινθῆι. δεδεικται γὰρ ἐν 36^v
20 τῷ πρὸ τούτου ὅτι ὠρίσται ἢ ἐλαχίστη, τούτου δὲ ὄντος ἀδύνατον ἐπ'
ἄπειρον ἐκκρίνεσθαι σάρκα ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου, ἀλλ' ἀνάγκη στῆναι· ὥστε
οὐ πᾶν ἐκ παντὸς ἐκκρινθήσεται. εἰ δὲ γε αἰεὶ τῆς προσεκκρίσεως, φησίν,
ἐλάττονα λαμβάνειν ἦν, οὐκ ἂν ἐπέλειπεν ἢ ἐκκρίσει, ὡς ἐπὶ τῆς μεγίστης.
οὕτως μὲν οὖν ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ὁ Θεμιστίας ἐξηγήσαντο.

25 Μήποτε δὲ δυνατόν ἀποδείξει καὶ χωρὶς τοῦ προαποδεικνύμενου συμ- 5
περάσματος τὸ νῦν ἐπιχείρημα, ἴσως τοῦ Ἀριστοτέλους, ὅπερ ἐκεῖ ἀπέδειξε
τὸ ἀδύνατον ὀηλικονοῦν εἶναι μέγεθος, νῦν συγχαρωδνός πως αὐτοῖς ὑπο-
τίθεσθαι, ἐν οἷς φησιν, εἰ καὶ αἰεὶ ἐλάττων ἔσται ἢ ἐκκρινόμενῃ, ἀλλ'
ὅμως οὐχ ὑπερβαλεῖ μέγεθος τι τῇ σμικρότητι. καὶ οὐχ ὅτι ἐπι-
30 λείπει ἢ ἐκκρίσει ἀπλῶς δείκνυσι νῦν ὁ Ἀριστοτέλης, ὡς οἶμαι, ἀλλ' ὅτι
καὶ τῷ ἐπιλείπειν καὶ τῷ μὴ ἐπιλείπειν ἄτοπόν τι ἀκολουθεῖ τοῖς πᾶν ἐν 10

3 πάντα a ex Arist. ἀλλήλοις DF: ἐν ἀλλήλοις aE Arist. 4 ἔως — ἀδύνατον
om. F 5 δεδειγμένῳ a 7 ἐν πάντα ἐν πᾶσιν E ἐδόκει DE: δοκεῖ aF
8 εἰ (ante καὶ) om. E 9 ἔστιν D ὑπερβαλεῖ constanter DEF 11 ἐπειδὴ
δὲ δείκνυται E 12 ἄλλη ἐλαχίστη F 13 ἐπιλείψει E 15 πᾶν (ante ἀπὸ)
om. a ἐπιλείψει E 16 ἄπειροι ἐν αὐτῷ ἔσονται τὸν ἀριθμὸν DE: ἄπειροι τὸν
ἀριθμὸν ἔσονται aF 17 ἀλλήλοις DE ἐλάχιστοι D 23 ἐπέλειπεν D: ἐπέλειπεν
aEF cf. p. 171, 6 ὡς ἐπὶ τῆς μεγίστης F 25 καὶ ante δυνατόν transposuerunt
aF 26 ἴσως δὲ aF 27 νῦν om. aF χωρωδνός E πῶς DEF
ὑποτίθεσθαι ex ὑποτίθεται corr. videtur D 28 ἐλάττων αἰεὶ aF 29 τῇ σμικρότητι
om. E 30 δείκνυσιν οὖν F: δείκνυσι νῦν a 31 inter ἐπιλείπειν et καὶ inserit
ἢ ἐκκρίσει E

παντὶ λέγουσι καὶ πᾶν ἐκ παντὸς ἐκκρίνεσθαι, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν γίνεσθαι 36^v
 ἀξιώσει. τῷ μὲν γὰρ ἐπιλείπειν ἀναιρεῖται ἄμφω ταῦτα τὰ ἀξιώματα. εἰ
 γὰρ ἐπιλείπει ἀπὸ τοῦδὲ τοῦ ὕδατος ἐκκρινόμενη ἢ σὰρξ, οὐ πάντα ἐν παντὶ
 ἔσται οὐδὲ πᾶν ἐκ παντὸς ἐκκριθῆσεται. ἐν γὰρ τῷ λοιπῷ ὕδατι οὐκ ἐνυ-
 5 πάρξει σὰρξ· εἰ μέντοι λέγοιεν μὴ ἐπιλείπειν, ἀλλ' αἰεὶ δύνασθαι ἀφαιρῆν,
 ἐν πεπερασμένῳ μεγέθει τῷδε τῷ ὕδατι ἄπειρα τὸ πλῆθος μεγέθη ἐνέσται·
 ἥπερ ἀδύνατον. δοκεῖ δέ μοι τὸ ἴσα πεπερασμένα καὶ τὸ οὐχ ὑπερ- 15
 βάλει μέγεθος τι τῇ σμικρότητι αἰτίαν γενέσθαι τῷ Ἀλεξάνδρῳ τῆς
 τοιαύτης ἐξηγήσεως. καθ' ἑκάστην γὰρ, φησίν, ἐκκρίσιν ἀριθμὸς τις ἔσται
 10 ἐκκρινόμενος τῶν ἐλάχιστων. οὕτως τε ἔσται τρόπον τινὰ ἴσα αἰεὶ τὰ ἀφαι-
 ρούμενα διὰ τὸ ἐλάχιστα πάντα εἶναι. τίς δὲ ἂν εἴη ἡ ἀποκλήρωσις τὸ
 καὶ τὰ ἐλάχιστα πολλὰ εἶναι, ἀλλὰ μήποτε ἴσα, ἀντὶ τοῦ μεγέθη ὄντα καὶ
 αὐτὰ λέγειν; κἂν γὰρ αἰεὶ, φησίν, ἐλάττων ἔσται ἡ ἐκκρινόμενη, ἀλλ'
 οὐχ ὑπερβαλεῖ μέγεθος τι τῇ σμικρότητι. τουτέστι κἂν συγχωρήσῃ 20
 15 τις αὐτοῖς τὸ τῆς ἐλάττονος αἰεὶ ἐλάττονα λαμβάνειν, οὐκ ἂν διὰ τὴν σμι-
 κρότητα ὑπερβαίῃ τὸ εἶναι μέγεθος. καὶ γὰρ ἡ ἐπ' ἄπειρον τῶν μεγεθῶν
 διαίρεσις εἰς μεγέθη γίνεται. ὁ μὲντοι πάντα ἐν πᾶσι λέγων καὶ ἐνεργεῖα
 αὐτὰ ἐνεῖναι λέγει, καὶ οὐ δυνάμει, ὡς ἐπὶ τῶν ἐπ' ἄπειρον διαιρουμένων.
 δυνατὸν δὲ τὸ ἴσα πρὸς τὸ πεπερασμένα ἀκούειν ἀντὶ τοῦ ἴμοια πε-
 20 περασμένα. καὶ εἴπερ τὸ πεπερασμένον τοῦ ποσοῦ ἐστὶ πάθος, οἰκειότερον
 τὸ ἴσα πεπερασμένα ἢπερ ἴμοια πεπερασμένα εἰπεῖν. ἡ οὖν ὅλη ἐπιχει- 25
 ρησις ἀναιρεῖ τὸ πᾶν ἐν παντὶ εἶναι καὶ πᾶν ἐκ παντὸς γίνεσθαι ἧτοι ἐκ-
 κρίνεσθαι προλαβούσα ἀξίωμα, ὅτι πᾶν σῶμα πεπερασμένον ὑπὸ σῶ-
 ματος πεπερασμένου καταμετρεῖται καὶ δαπανᾶται, ἥπερ αὐτὸς ἀναι-
 25 ρεῖται εἶπε τοῖς προκειμένοις οἰκείως. ἐὰν γὰρ τοῦ πήχεως πεπερασμένου
 ὄντος αἰεὶ τι πεπερασμένον ἀφαιρῆς, ἀναιρεθήσεται ὁ πήχυς. γινέσθω δὲ ἡ
 ἀφαιρέσις μὴ κατὰ τὸ λόγῳ θεωρητῶν (ἔπει οὐδέποτε ἐκλείψει), ἀλλὰ κατὰ
 τὰ ἐνεργεῖα ἐνυπάρχοντα μόρια, κἂν τὰ ἐλάχιστα ἴσως τοιαῦδε. τούτου οὖν 30
 30 ἐν παντὶ ὑπάρχειν οὐδὲ πᾶν ἐκ παντὸς ἐκκρίνεσθαι, οὕτως· εἰ ἐκκρίνοιτο
 ἐκ τοῦ ὕδατος σὰρξ καὶ πάλιν ἄλλη, κἂν αἰεὶ ἐλάττων ἔσται ἡ ἐκκρινόμενη,
 ἥμωσ μέγεθος τι ἔξει. καὶ τοῦτο δὲ ὡς ἀξίωμα προλαμβάνεσθαι χρὴ τῆς
 ἀποδείξεως· ἡ οὖν στήσεται ἡ ἐκκρίσις ἢ οὐ στήσεται. ἀλλ' εἰ μὲν στή,
 οὐχ ἅπαν ἐν παντὶ ἔσται (ἐν γὰρ τῷ λοιπῷ ὕδατι οὐκ ἐνυπάρξει σὰρξ),
 35 εἰ δὲ μὴ στή, ἀλλ' αἰεὶ ἔξει ἀφαιρέσιν, ἐν πεπερασμένῳ μεγέθει ἄπειρα τὸ 35

1 ἐκ om. E ἀποκρίνεσθαι aF 3 τοῦ om. a ἡ D: om. E: transposuit post
 ἐπιλείπει aF 11 ἂν ἢ ἡ ἀποπλήρωσις E 13 λέγειν D: λέγει aEF 14 τι (ante
 τῇ) om. DE 18 εἶναι a 19 πεπερασμένον aF 23 προλαβούσα aF [ἔτι]
 τὸ D 25 γὰρ om. E πήχεως aEF 26 ἀφαιρῆς DE: ἀφαιρῆ aF
 γενέσθω DE sed cf. Themist. I 4 p. 128, 28 Sp. δὲ om. E 27 τὸ λόγῳ EF: τὰ
 λόγῳ D: τῷ λόγῳ a 28 ὑπάρχοντα a 29 προσληφθέντος aF 31 ἔλαττον E
 32 τῇ] ἔτι E προλαμβάνεσθαι aF 33 οὖν στήσεται DEF οὐ στήσεται D
 34 σὰρξ om. a

πλήθος ὁμοίως πεπερασμένα μεγέθη ἔσται· ὅπερ ἀδύνατον. τὸ γὰρ πε- 36^v
περασμένον μέγεθος ἀεὶ τινος τῶν ἐν αὐτῷ πεπερασμένου κατὰ πεπερασμένον
ἀριθμὸν ἀναιρουμένου, ἀναιρεθήσεται καὶ αὐτὸ διὰ τὸ ἀξίωμα, ὥστε οὐκ
ἔσται ἐν πεπερασμένῳ μεγέθει ἄπειρα τὸ πλήθος. δῆλον δὲ ὅπερ εἶπον,
5 ἔτι τὴν ἀφαιρέσιν οὐ κατὰ τὴν λόγῳ θεωρουμένην ἐπ' ἄπειρον τομὴν ποιη-
τέον. οὕτως γὰρ οὐδὲ ἐπέλειπεν ἂν οὐδὲ ἄτοπὸν τι ἠκολούθει τὸ πεπερα-
σμένον τι ἐκ τῶν ἐπ' ἄπειρον διαιρουμένων συνεστάναι· δυνάμει γὰρ ἐπὶ 10
τούτων τὸ ἄπειρον οὐκ ἐνεργεῖα. ἢ δὲ κατὰ Ἀναξαγόραν ἔκκρισις τῶν ἐνερ-
γεῖα ἐνυπαρχόντων ἀπίρων ἐστίν.

10 p. 187^b 35 Πρὸς δὲ τούτοις εἰ ἅπαν μὲν σῶμα ἕως τοῦ ἔσται γὰρ
ἔλαττον τῆς ἐλαχίστης.

Τὸ πᾶν ἐν παντὶ εἶναι καὶ πᾶν ἐκ παντὸς ἐκκρίνεσθαι καὶ διὰ τούτου 15
σαλεύει τοῦ ἐπιχειρήματος. προλαβὼν κἀνταῦθα ἐναργῆς ἀξίωμα, ἔτι πᾶν
σῶμα ἀφαιρεθέντος τινὸς ἔλαττον γίνεσθαι ἀνάγκη, ἐπειδὴ καὶ προστεθέντος
15 μείζον, καὶ πρὸς τούτῳ τῷ ἀξιώματι τῷ ἤδη θεοειγμένῳ χρώμενος ἐνταῦθα
τῷ μὴ ὀπηλικηγοῦν εἶναι σάρκα, ἀλλ' εἶναι τὴν ἐλαχίστην ὠρισμένην, ὥσ-
περ καὶ τὴν μεγίστην. τούτων δὲ προσηλημμένων, συλλογίσαιο ἂν οὕτως·
εἰ ἐκ τῆς ἐλαχίστης σαρκὸς ἐκκρίνεται τι, ἔσται τις σὰρξ ἀφ' ἧς ἐξεκρίθη 50
ἐλάττων τῆς ἐλαχίστης· ἀλλὰ μὴν τοῦτο ἀδύνατον· ἐλαχίστη γὰρ ἦν ἡς
20 ἐλάττων οὐκ ἔστι σὰρξ· οὐκ ἄρα ἐκ τῆς ἐλαχίστης σαρκὸς ἐκκριθήσεται
τι σῶμα ὁποιοοῦν. καὶ τὸ μὲν συνημμένον ἀληθὲς διὰ τὸ ἀξίωμα. ἢ δὲ
πρόσληψις ἐναργής. εἰ δὲ ἐκ τῆς ἐλαχίστης σαρκὸς ἀδύνατόν τι ἐκκρι-
θῆναι σῶμα, οὐ πᾶν ἔσται ἐν παντὶ οὐδὲ πᾶν ἐκ παντὸς ἐκκριθήσεται.
καὶ ἄλλο δὲ ἄτοπον ἔπεται τῷ ἐκ τῆς ἐλαχίστης σαρκὸς ἐκκρίνεσθαι τι.
25 οὐ γὰρ ἔτι ἔσται σὰρξ μετὰ τὴν ἔκκρισιν· | τῆς γὰρ ἐλαχίστης σαρκὸς 37^v
ἐλάττων οὐκ ἂν εἴη σὰρξ· ἐφθαρταί ἄρα ὡς σὰρξ· φθαρταί ἄρα αἱ
ὁμοιομέρειαί, ὅπερ οὐ βούλονται· οὐκ ἄρα πᾶν ἐν παντὶ οὐδὲ πᾶν ἐκ
παντὸς γίνεσθαι.

p. 188^a 2 Ἔτι δὲ ἐν τοῖς ἀπίροις σώμασιν ἕως τοῦ τοῦτο
30 δὲ ἄλογον.

Τὸν ἰσχυρότατον οἶμαι ἔλεγχον πέμπτον ἐν τούτοις ὁ Ἀναξαγόρου λόγος ὅ
ὑφίσταται, εἴ τις αὐτὸν ἐκδέχοιτο κατὰ τὸ φαινόμενον, καὶ ἔστι πρὸς πᾶσαν
τὴν ὑπόθεσιν ἢ ἐπιχειρήσας τὴν λέγουσαν ἀπίρους τῷ πλήθει ὁμοιομερείας

6 ἐπέλειπεν a τὸ] fortasse τῷ 9 ὑπαρχόντων DE 10 ἕως — ἐλαχίστης om. F
13 προλαβὼν DE: προσλαβὼν aF κἀνταῦθα E: κἀντεῦθεν (sed eū in lit.) D: ἐνταῦθα
F: αὐτίς a 14 προστεθέντος D 16 ὥσπερ — μεγίστην om. E 17 τούτων
δὴ a συλλογίσαιο ἂν τις a 21 τι E: τὸ F (loc. obl. D): om. a 23 ἐν παντὶ
ἔσται a 25 ἔτι om. aF 26 οὐκ ἂν εἴη ἐλάττων σὰρξ aF 29 ἕως — ἄλογον
om. F 31 Τὸν] τὸ E

εἶναι τὰς ἀρχὰς καὶ πάντα ἐν πᾶσι μεμιγῆναι. ἅπερ εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τοῦ 37^ο
 συγγράμματος τίθησιν Ἀναξαγόρας λέγων “ὁμοῦ πάντα χρήματα ἦν ἄπειρα
 καὶ πλήθος καὶ σμικρότητα”. καὶ γὰρ τὸ σμικρὸν ἄπειρον ἦν. καὶ ὅτι
 “ἐν παντὶ παντὸς μοῖρα ἔνεστι πλὴν νοῦ” πολλάκις λέγει. εἰ οὖν ἀπείρων 10
 5 οὐσῶν τῶν ὁμοιομερειῶν ἐν ἐκάστη πάντα ὑπάρχοι, ἐνυπάρχοι ἂν ἤδη
 κατ’ ἐνέργειαν οὐσα σὰρξ ἄπειρος καὶ αἷμα καὶ ἐγκέφαλος. ἐν ταῖς
 ἀπείροις γὰρ ὁμοιομερείαις σὰρκες ἄπειροι τῷ πλήθει οὔσαι, ἄπειρον τῷ
 μεγέθει ποιοῦσι τὴν ὅλην σάρκα καὶ αἷμα ὁμοίως καὶ ἐγκέφαλον καὶ χρυσὸν
 δηλονότι καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον. ἔσται οὖν ἄπειρα μεγέθη πλείονα κατ’
 10 ἀριθμὸν, μᾶλλον δὲ ἄπειρα (καθ’ ἐκάστην γὰρ ὁμοιομερείαν), ὅπερ ἄλογον·
 ἄπειρον γὰρ μέγεθος ἐκεῖνό ἐστιν, οὐ μὴδὲν ἐκτός ἐστι μέγεθος. καὶ οὐ 15
 δυνάμει τὸ ἄπειρον, ὡς ἐπὶ τῶν ἐπ’ ἄπειρον γινομένων ἢ διαιρουμένων,
 ἀλλ’ ἐνεργεία ἤδη τὸ ἄπειρον· ἤδη γὰρ ὑφέστηκε κεχωρισμένα ἀπ’ ἀλ-
 λήλων, καὶ οὐδὲν ἤττον ὄντα τῶν ἐν οἷς ἐστιν. ἔτι δὲ ἀλογώτερον
 15 τὸ κεχωρισμένα ὄντα ἄπειρα ὅμως εἶναι· τὰ γὰρ κεχωρισμένα ἀπ’ ἀλλήλων
 περαίνει πρὸς ἄλληλα. κεχωρισμένα δὲ ταῦτα τὰ ἄπειρα εἶναι φησιν,
 οὐ μόνον ὅτι ἐν κεχωρισμένοις ἐστὶ τοῖς ἀπείροις ὁμοιομερείαις ἢ σὰρξ καὶ
 τὸ ὄστον καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον, ἀλλ’ ὅτι καὶ αὐτὸς Ἀναξαγόρας “ἕτερον, 20
 φησὶν, οὐδὲν ἐστὶν ὅμοιον οὐδενί”. καὶ αὐτὰ οὖν τῇ οἰκείᾳ φύσει ἀπ’
 20 ἀλλήλων κεχώρισται. καὶ κατ’ ἄλλον δὲ τρόπον ἔτι ἀτοπώτερον δόξει τὸ
 ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους συναγόμενον. εἰ γὰρ ἄπειρα τὰ ὁμοιομερῆ καὶ πάντα
 ἐν πᾶσιν, ἐν ἐκάστῳ ἂν τῶν ὁμοιομερῶν ἀπείρων ὄντων πάντα ἂν εἶη.
 καὶ ἐν ἐκάστῳ πάντων τῶν ἐν τούτῳ ἀπείρων πάντα. καὶ οὕτως ἐν ἐκάστῳ
 ὁμοιομερείᾳ σὰρκες τε ἂν ἄπειροι ἐνεῖεν καὶ ὄστᾶ καὶ αἷμα καὶ ἐγκέφαλος
 25 καὶ πάντα τὰ ἄλλα ἄπειρα ὄντα. καὶ τοῦτο ἐπ’ ἄπειρον προχωροῦσιν ἀκο-
 λουθήσει ἐκάστου πάντα ἔχοντος καὶ τῶν ἐν αὐτῷ ἐκάστου πάντα, καὶ αἰεὶ
 τοῦτο καίτοι ἐνεργεία εἶναι πάντων ὑποκειμένων, ἀλλ’ οὐ δυνάμει. πολλαχῶς
 οὖν τὸ ἄλογον ἐν τῇ τοιαύτῃ ὑποθέσει. καὶ ὅτι ἐν πεπερασμένῳ μεγέθει
 ἄπειρον εἶναι μέγεθος, ἄλογον, μᾶλλον δὲ ἄπειρα καὶ ἀπειράκις ἄπειρα. τὰ
 30 γὰρ ἄπειρα ἔνεστιν ἐν τῷδε τῷ σαρκίῳ καὶ ἐν ἐκάστῳ τῶν ἀπείρων ἄπειρα
 καὶ τοῦτο ἐπ’ ἄπειρον. ἄλογον δὲ καὶ τὸ ἄπειρα κεχωρισμένα ἀπ’ ἀλλήλων 30
 εἶναι, οὐ μόνον διότι τὰ κεχωρισμένα περαίνει πρὸς ἄλληλα, ἀλλ’ ὅτι οὐδὲ
 ἄπειρόν τι μέγεθος οἷόν τε ἐκ κεχωρισμένων εἶναι μερῶν. εἴη γὰρ ἂν

2 ὁ ἀναξαγόρας a λέγων fr. 1 cf. p. 155, 26 χρήματα πάντα a 3 σμικρὸν
 aD: μικρὸν EF ὅτι om. aF 4 πολλάκις cf. fr. 5 Schorn. cf. p. 164, 23

5 ὁμοιομερῶν aF ὑπάρχοι D: ὑπάρ^χ E: ὑπάρχει aF ἤδη om. E 6 καὶ
 ἐγκέφαλος — καὶ αἷμα (8) om. E ante ἐν ταῖς add. αἰ γὰρ aF 7 γὰρ post ἀπείροις
 om. aF τῷ πλήθει D: τὸ πλήθος aF 9 ἀπειράκις ante ἄπειρα ex v. 29 add. a
 10 γὰρ (post ἐκάστην) aE: om. DF ὅπερ ἄλογον om. F 11 ἐστὶ (post ἐκτός) E: τι
 aDF 13 ἐνεργεία F ἐπ’ a 16 τὰ om. E: super add. D 18 Ἀναξαγόρας fr. 6
 extr. Sch. 19 τῇ] τὰ D 22 ἂν εἶη DE: εἶη aF 24 τε om. a 25 προσ-
 χωροῦσιν a 27 εἶναι πάντων] ὄντων F 29 ἄλογον ἄλογον E 30 καὶ (ante
 ἐν) om. E

οὕτως τι τοῦ ἀπείρου μεῖζον. τὸ γὰρ διάστημα τὸ μεταξύ τῶν κεχωρι- 37^α
 σμένων τοῦ ἀπείρου μερῶν συντεθὲν τῷ ἀπείρῳ μεῖζον ἂν εἶη αὐτοῦ τοῦ
 ἀπείρου. ἔτι δὲ ὅτι καὶ κατὰ πλήθος καὶ κατὰ μέγεθος πολὺ τὸ ἀπειράκις
 ἀπειρον ἔσται καὶ ἐνεργεῖα τοῦτο, εἴπερ κεχωρισμένα ἀπ' ἀλλήλων.
 5 οὐδὲν ἦττον καὶ ἀπειρον ἕκαστόν ἐστι. τοῦτο γὰρ ἐδήλωσε διὰ τοῦ 35
 κεχωρισμένα μέντοι ἀπ' ἀλλήλων, οὐδὲν δὲ ἦττον ὄντα καὶ
 ἀπειρον ἕκαστον.

“Ἄλλὰ μήποτε, φησὶν Ἀλέξανδρος. οὐχ οὕτως χρῆ τὸν λόγον εὐθύνειν·
 τὸ γὰρ πάντα ἐν πᾶσι μεμιχθαι οὐκ ἐπὶ τῶν ἀρχῶν ἴσως ἔλεγεν Ἀναξα-
 10 γόρας, ὡς ἐν ἐκάστη τῶν ἀρχῶν πάντων ὄντων (οὕτως γὰρ οὐδὲ ἀρχαὶ
 ἂν ἦσαν ἔτι, εἴπερ συγκρίματα ἦν), ἀλλ' ἐν ἐκάστῳ τῶν αἰσθητῶν σωμάτων
 τῶν ἐκ τῶν ἀρχῶν συγκεκριμένων πάντα ἔλεγε μεμιχθαι· ἐκ τούτων γὰρ
 καὶ αἱ γενέσεις καὶ αἱ ἐκκρίσεις· τὰ γὰρ στοιχεῖα τὰ εἰλικρινῆ μήτε αἰσθητὰ 40
 εἶναι τὴν ἀρχήν, ἀλλὰ μηδὲ εἶναι καθ' αὐτά· μηδὲ γὰρ διακριθῆναι ταῦτα
 15 δύνασθαι· ἀλλ' ὁ ταῦτα λέγων οὐδὲν ἄλλο ἢ μεταφέρει τὸν ἔλεγχον εἰς
 τὰ συγκρίματα· εἰ γὰρ ἕκαστον τῶν αἰσθητῶν μῖγμα ὄν ἐκ πάντων ἐστί,
 τότε δὲ τι εἶναι δοκεῖ κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἐν τῇ μίξει, ἔστι δὲ πάντα καὶ
 ἐν τοῖς συγκρίμασι κατ' ἐπικράτειαν ἐκάστης τῶν ὁμοιομερειῶν χαρακτηρι-
 ζόμενον ἀπείρων οὐσῶν ἄλλο κατ' ἄλλην, ἄπερ καὶ ἐκκρίνεται, εἴπερ πάντα 45
 20 ἐκ πάντων· ἀπειρα ἄρα καὶ τὰ αἰσθητὰ. εἰ οὖν ἕκαστον αὐτῶν ἐκ πάντων
 μέμικται, ἀπειρος ἂν εἶη ἡ σὰρξ καὶ τῷ πλήθει καὶ τῷ μεγέθει. καὶ τῶν
 ἄλλων εἰδῶν ἕκαστον ἀπειρον ὁμοίως. εἰ δὲ καὶ ἐκ παντὸς αἰσθητοῦ πᾶν
 γίνεται τῇ ἐκκρίσει, εἶη ἂν καὶ οὕτως ἀπειράκις τὸ ἀπειρον. ἐν γὰρ τῷ
 25 ἐκκρινόμενῳ πάλιν πάντα ἐνέσται καὶ ἐκκριθήσεται. καὶ ἐπ' ἐκείνων τῶν
 30 ἐκκριμάτων τὰ αὐτὰ βῆθησεται. καὶ τοῦτο ἐπ' ἀπειρον· τὰ γὰρ ἐκκρινό-
 μενα τὰ μικτὰ καὶ αἰσθητὰ ἐστί, διότι τὰ ἄμικτα τὴν ἀρχήν οὐδὲ ἐκκρι- 50
 θῆναι οἶά τέ ἐστιν.” οὕτως μὲν τὴν δοκοῦσαν εἶναι τῷ λόγῳ βοήθειαν
 ἐνεργῶν ἀνεῖλε καὶ ταύτην ὁ Ἀλέξανδρος.

Μήποτε δὲ οὕτως μᾶλλον ἂν εἶη πιθανώτερος ὁ τοῦ Ἀναξαγόρου
 30 λόγος, εἰ μὴ ἐξ ἐνὸς αἰσθητοῦ λέγοι ἐκκριθήσεσθαι τι αἰσθητόν, οἷον ἐκ τῆςδε
 τῆς σαρκὸς μόνης ὅστοῦν αἰσθητόν καὶ ἐκ τούτου πάλιν ἄλλο τι αἰσθητόν,
 ἀλλ' ἐνεῖναι μὲν ἐκάστῳ τῶν αἰσθητῶν πάντα, ἀναίσθητα δέ, καὶ ἐκκρί-
 νεσθαι μὲν πάντα ἀπὸ ἐκάστου τῶν αἰσθητῶν, ἀλλ' ἀναίσθητα μένειν, ἕως
 ἂν ἀπὸ πλείονων αἰσθητῶν πλείονα | τὰ ὁμοειδῆ ἐκκριθέντα συγκριθῆ 37^α
 35 αἰσθητὰ γένηται, πάντων μὲν πάλιν ἐνότων ἐκάστῳ τῶν συγκριμάτων, κατὰ
 δὲ τὴν ἐπικράτειαν ἐκάστου χαρακτηριζομένου. ἀλλ' εἰ καὶ τοῦτο οὕτως
 ἔλεγον, πρῶτον μὲν ἢ οὐ πᾶν αἰσθητόν ἐκ παντὸς αἰσθητοῦ γενήσεται,

1 τὸ (ante μεταξὺ) om. aF 5 δ' post οὐδὲν add. a δὲ ἦττον om. (sed statim
 corr.) E¹ 7 post ἕκαστον add. ἐστί τοῦτο γὰρ ἐδήλω F 8 φησὶν E: φησὶν
 ὁ aF: φησὶν ἂν D 9 ἔλεγεν ὁ a 10 γάρ] δὲ D 12 τῶν (ante ἐκ)
 om. D συγκεκριμένα D 13 αἱ (post καὶ) om. E 15 λέγων ταῦτα aF
 17 δοκεῖ εἶναι a 18 ὁμοιομερῶν E 30 ἐνὸς μὲν αἰσθητοῦ a ἐκκρίνεσθαι a
 33 ἄπαντα a αἰσθητῶν — πλείονων om. E 35 ἀναίσθητα a ἐνότων] ἐν F

ὅπερ οὗτοι βούλονται. ἢ ὁμοίως τὸ ἀπειράκις ἄπειρον ἀκολουθήσει. ἔπειτα 37^v
 δὲ καὶ ἐπὶ τῶν στοιχείων ἀληθὲς εἰπεῖν ἀπειρῶν ὄντων τῷ πλήθει, εἰ ἐν 5
 πεπερασμένῳ τῷ αἰσθητῷ ἐνυπῆρχον αἱ ὁμοιομέρειαί ἄπειροι τὸ πλήθος
 οὔσαι, ὁμοίως ἀλογον ἦν. εἰ μέντοι μὴ οὕτως ἄπειρα ἔλεγεν Ἀναξαγόρας
 5 τὰ στοιχεῖα ὡς τῇ φύσει ἄπειρα καὶ ἀνάριθμα, ἀλλ' ὡς πρὸς ἡμᾶς ἀπε-
 ρίληπτα, ἐπεὶ καθ' αὐτὰ πεπερασμένα καὶ ὀρισμένα τῷ εἶδει καὶ τῷ
 ἀριθμῷ (εἴπερ, ὡς φησι, "καὶ τὰ συμμισγόμενά τε καὶ διακρινόμενα καὶ
 ἀποκρινόμενα πάντα ἔγνω νοῦς, καὶ ὅποια ἔμελλον ἔσσεσθαι καὶ ὅποια ἦν, ὅσα
 νῦν μὴ ἔστι, καὶ ὅποια ἔσται, πάντα διεκόσμησε νοῦς"). καίτοι εἴπερ 10
 10 ἄπειρα κατὰ πλήθος ἦν ἐνεργεῖα τῷ εἶδει καὶ τὰ στοιχεῖα καὶ τὰ ἐκ τῶν
 στοιχείων συγκρίματα, οὐκ ἂν αὐτὰ οὐδὲ ὁ νοῦς ἔγνω οὐδὲ διεκόσμησεν
 ἂν· τάξις γάρ τις ἢ διακόσμησις, ἢ δὲ τάξις οὐκ ἐν ἀπείροις, καὶ ἡ γνώσις
 τοῦ νοῦ ὀρισμένη περιλήψις, ἀλλ' οὐκ ἀόριστος, καὶ κατ' εἶδη ὀρισμένα
 γινόμενή, ἀλλ' οὐχὶ κατὰ ἄπειρα. ὅτι δὲ τὸ ἄπειρον οὐχ ὡς ἀδιεξέτητον
 15 πάντῃ τῷ πλήθει λέγει, δηλοῖ καὶ τὸν νοῦν ἄπειρον εἰπὼν ἐν οἷς ἔλεγε
 "νοῦς δὲ ἐστὶν ἄπειρον καὶ αὐτοκρατές"), εἰ οὖν μὴ ἄπειρα τῷ εἶδει τὰ 15
 στοιχεῖα ἔλεγεν Ἀναξαγόρας, οὐδὲ τὰ ἐξ αὐτῶν συγκρίματα ἄπειρα ἦν,
 ἀλλὰ πεπερασμένα τῷ εἶδει καὶ ἐκάστῳ πεπερασμένα ἔσονται ὁμοιομέρειαί.
 Ἄλλ' οὐδὲ πᾶν ἐκ παντὸς ἀπλῶς ἔοικεν ἐκκρίνειν ὁ Ἀναξαγόρας, κἂν
 20 "ὁμοῦ πάντα χρήματα" λέγη εἶναι. σαφῶς γὰρ ἐν τῇ ἐκκρίσει τὰ ἐναντία
 ἀπὸ τῶν ἐναντίων, ἀλλ' οὐχὶ τὰ τυχόντα ἐκκρίνεσθαι λέγει ἐν οἷς φησιν
 "ἢ δὲ περιχώρησις αὐτῇ ἐποίησεν ἀποκρίνεσθαι. καὶ ἀποκρίνεται ἀπὸ τοῦ
 ἀραιοῦ τὸ πυκνὸν καὶ ἀπὸ τοῦ ψυχροῦ τὸ θερμὸν καὶ ἀπὸ τοῦ ζοφεροῦ τὸ 20
 λαμπρὸν καὶ ἀπὸ τοῦ διεροῦ τὸ ξηρόν", ὥστε οὐ τὰ τυχόντα ἀπὸ τῶν
 25 τυχόντων, οὐδὲ ἐξ ὕδατος σὰρξ ἢ ἐγκέφαλος. καὶ οὕτως πάντα τὰ ἐπα-
 χθέντα ἐγκλήματα διαφεύξεται Ἀναξαγόρας. εἰ γὰρ μὴ ἄπειροι αἱ ἀρχαί,
 οὔτε αὐταὶ ἄγνωστοι οὔτε τὰ ἀπ' αὐτῶν, οὔτε τὸ ἄπειρον τὸ ἕλαττον οὔτε
 τὸ μείζον ἔσται. οὐτ' ἐπ' ἄπειρον ἢ ἔκκρισις ὡς ἀπειρῶν ἐνυπαρχόντων
 εἰδῶν, ἀλλ' εἴπερ ἄρα, ἐτέρων δεήσει πρὸς αὐτὸν λόγων, εἴπερ κατὰ ἐκ-
 30 κρισιν τὴν γένεσιν λέγει. πῶς γὰρ ἐξ ὕδατος καθαθαίου ἀῆρ ἐκκρίνοιτο 25
 τοσοῦτος, εἰ μὴ ἀλλοίωσις εἶη; τί δὲ τὸ ποιῶν ἐστὶν ἐκ σαρκῶν καὶ ὀστέων
 καὶ τῶν τοιούτων ἄνθρωπον; οὐ γὰρ δὴ ἐνυπάρχει ἄνθρωπος. εἰ δὲ τὸν
 ἄνθρωπον ἐκ μὴ ἀνθρώπου γινόμενον ὀρώμεν, τί κωλύει καὶ σάρκα μὴ ἐκ

2 εἰ aF: οἱ E: om. D. desidero ὅτι εἰ vel εἰ γὰρ 3 ὑπῆρχον aF ἄπειραι D
 5 τῆ] τῆς E 6 καὶ ὀρισμένα om. D 7 φησι Anaxag. fr. 6 med. cf.
 p. 156, 24. 165, 31. 177, 3 καὶ ἀποκρινόμενα καὶ διακρινόμενα alias 8 καὶ
 ὅσα νῦν ἐστὶ a 10 τῷ εἶδει ex v. 18 adiectum videtur 14 τὸ ἄπειρον DE:
 ἄπειρον aF ἀδιέτητον a 15 ἔλεγε fr. 6 in. Schorn. cf. p. 156, 13
 17 ἔλεγεν ὁ aF 19 ἀπλῶς DE: om. aF ὁ om. aF 20 ὁμοῦ κτλ.
 fr. 1 λέγη εἶναι B²F: λέγει εἶναι DE¹: λέγη a 21 φησιν fr. 6 med. Schorn.
 cf. p. 156, 28 22 αὐτῇ a τοῦ (ante ἀραιοῦ) om. E 27 αὐταὶ D
 τὸ (ante ἄπειρον) om. a 29 ἄρα om. F 30 ἐκκρίνοιτο aF: ἐπικρίνεται
 DE 31 τοσοῦτον E εἶη] ἢ D 32 ὁ ἄνθρωπος a 33 μὴ ἐκ libri.
 fortasse ἐκ μὴ

σαρκὸς γίνεσθαι ὑπὸ τοῦ καὶ τὸν ἄνθρωπον ποιουόντος αἰτίου; εἴτε ὁ νοῦς 37^v
εἴη εἴτε ἄλλο ὄτιον αἴτιον; ὅλως δὲ εἰ τὰ ἀνομοιομερῆ οἶον ζῆα καὶ φυτὰ
μὴ τολμῶσιν ἐκκρίσει ποιεῖν, τίς ἀνάγκη τὰ ὁμοιομερῆ τοῦτον γίνεσθαι τὸν
τρόπον; ἢ διὰ τί τὰ μὲν ὁμοιομερῆ ἀγένητα καὶ ἀφθάρτα, τὰ δὲ ἐκ τούτων 30
5 γενητὰ καὶ φθαρτὰ; καίτοι τὰ ὅλα τῶν μερῶν κρείττονα. ἐπιστῆσαι δὲ
ἄξιον, ὅτι τὸν ἐγκέφαλον ὡς ὁμοιομερές τι παρέλαβεν ὁ Ἀριστοτέλης καίτοι
ὄργανικὸν ὄντα μόνον, εἴπερ καὶ φλέβας ἔχει καὶ ἀρτηρίας τὰς συμπλη-
ρουσὰς αὐτὸν καὶ ὑπὸ μνηγγίων διεληπται.

10 p. 188 a 5 Τὸ δὲ μηδέποτε διακριθῆσεσθαι οὐκ εἰδότης μὲν
λέγεται, ὀρθῶς δὲ λέγεται.

Εἰπόντος τοῦ Ἀναξαγόρου “οὐδὲ διακρίνεται οὐδὲ ἀποκρίνεται ἕτερον
ἀπὸ τοῦ ἑτέρου” διὰ τὸ πάντα ἐν πᾶσιν εἶναι, καὶ ἀλλαχοῦ “οὐδὲ ἀπο- 40
κέκοπται πελέκει οὔτε τὸ θερμὸν ἀπὸ τοῦ ψυχροῦ οὔτε τὸ ψυχρὸν ἀπὸ
τοῦ θερμοῦ” (οὐ γὰρ εἶναι τι εἰλικρινὲς καθ’ αὐτό), τοῦτο, φησίν, οὐκ εἰ-
15 δότως μὲν λέγεται· οὐ γὰρ διὰ τὸ πάντα ἐν πᾶσιν εἶναι συμβαίνει τὸ
μὴ διακρίνεσθαι, συμβαίνει μέντοι. διὸ κἂν μὴ εἰδότης, ἀλλ’ ὅμως ἀλη-
θῶς λέγεται· τὰ γὰρ πάθη, τουτέστι τὰ συμβεβηκότα, ἀχώριστα τῆς
οὐσίας ἐστίν, οἷον τὰ χρώματα καὶ αἱ ἕξεις· μεμιγμένης γὰρ τῆς οὐσίας
καὶ τῶν συμβεβηκότων ἐὰν διακριθῇ τὸ συμβεβηκός, ἔσται οὐκέτι συμβε- 45
20 βηκός ἀλλ’ οὐσία, ἅτε καθ’ ἑαυτὸ ὑφεστὼς καὶ οὐκ ἐν ὑποκειμένῳ τὸ εἶναι
ἔχον· ὅπερ πάλιν οὐ καθ’ ὑποκειμένου ἐκάλεσεν. καὶ ὅπερ Εὐδήμος
καλῶς ἐπέστησεν, “οὐ μόνον τὰ πάθη τῶν οὐσιῶν οὐχ οἷον τε χωρῆσαι,
ἀλλ’ οὐδὲ πάντα ὁμοῦ εἶναι τὰ πάθη δυνατόν, ὥστε πάντα ἐν πᾶσιν εἶναι.
οὐ γὰρ ὅη θερμὸν καὶ ἐπιστήμη, ἀλλ’ ὅσα ἐνδέχεται μιχθῆναι, ὅλως δὲ ἡ
25 μίξις ἐκ τῶν κεχωρισμένων. χωρίζεται δὲ τὰ καθ’ αὐτὰ ὄντα ἢ δυνάμενά
γε. τοιαῦτα δὲ αἱ οὐσίαι· διὸ μίσγεται τὰ σώματα. τούτων δὲ τὰ μὲν 50
ὕγρα κεράνυσθαι λέγομεν, τὰ δὲ ξηρὰ μεμιχθαι οἷον σπέρματα καὶ πρό-
βατα, λευκὸν δὲ καὶ ἄνθρωπον οὐ λέγομεν μεμιχθαι οὐδὲ ἐπιστήμην καὶ
ψυχῆν. ὑπάρχειν δὲ μόνοις τούτοις τούτων ἕκαστα, καθ’ ὧν λέγεται. ποῖα
30 δὲ μέμιχται καὶ ὅπως ὁμοῦ πάντα ἦν, διώριστα βέλτιον, ἐπειδὴ οὐ πᾶν
παντὶ μίσγεται, ὥσπερ οὐδὲ γίνεται πᾶν ἐκ παντός. ἐκ τοῦ λευκοῦ γὰρ οὐ
γίνεται γραμμῆ, ἀλλὰ μέλαν ἢ φαιόν”. ταῦτα γὰρ οἰκείως τῷ τόπῳ ὑπὸ
Εὐδήμου λεγόμενα | παρεθέμην. ἀλλὰ πῶς βούλεται λέγεσθαι διακρίναι 38^v

1 ὁ om. aF	2 εἴτι E	5 φθαρτὰ] ἀφθάρτα E	6 ὁμέρες E
8 μνηγγίων F	11 Ἀναξαγόρου f. 6 med. Schornii	οὐδὲ etiam p. 176, 24. 26:	
οὐδὲν p. 157, 1	οὐδὲ διακρίνεται om. E	12 οὐδὲ κτλ. fr. 13 Schorn.	14 τι
EF: τί D: τὸ a	15 τὸ μὴ διακρίνεσθαι om. F ¹	19 οὐκέτις E ¹	21 Εὐδήμος
fr. 14 p. 26, 26 Sp.	23 τὰ πάθη εἶναι aF	ἀδύνατον F ¹	24 δὴ om. D
26 τοιαῦτα Spengel	29 μόνοις aF: μόνον DE	καθ’ ὧν a: καθὼς DEF	30 πῶς
πάντα ὁμοῦ E	31 ὥσπερ οὐδὲ γίνεται om. E	33 ἀλλὰ iteravit F	λέγεται βούλεσθαι
sic F ¹			

τὰς ὁμοιομερείας ὁ νοῦς, εἴπερ ἐφέστηκε μὲν τοῖς οὖσιν ὡς διακρίνων αὐτὰ 38
καὶ τοῦτο ἔχει ἔργον, ἀδύνατον δὲ ἐστὶ τοῦτο; τὸ γὰρ ἀδύνατον ἐγχειρεῖν
ἀνοήτου μᾶλλον ἀλλ' οὐχὶ νοῦ. ἀδύνατον γὰρ καὶ ποσῶ καὶ ποιῶ διακρι-
θῆναι· ποσῶ μὲν γάρ, ὅτι οὐ φθάσει τὸ ἐλάχιστον, εἰ δὲ μὴ, στήσεται
5 ἢ ἔκκρισις. ἐὰν γὰρ ἐλαχίστη σὰρξ ἀποκριθῆ, ταύτης ἐλάττων οὐ δύναται ὁ
ἀποκριθῆναι. ποσοῦ δὲ διάκρισις ἢ ἐλαχίστου φύσις· ἔως μὲν γὰρ ἐστὶ
τοῦ ληψθέντος ἐλαττον λαβεῖν, οὐ διακέριται τὸ πηλίκον· ἐὰν δὲ στή ἐπὶ
τὸ ἄτομον, διακέριται. ὅπερ οὐκ ἐστίν· οὐ γὰρ στήσεται, οὐ διὰ τὴν ἐπ'
ἄπειρον τομήν, ὡς Ἀλέξανδρος ἤκουσεν, ἀλλ' ὅτι στήσεται ἢ ἔκκρισις. ἀλλ'
10 οὐδὲ κατὰ τὸ ποῖον δύναται διακρίναι· ἀχώριστα γὰρ τὰ πάθη τῆς ὕλης.
εἰ οὖν ἢ μὲν ποσοῦ διάκρισις ἐν ἐλαχίστῳ στάσις, ἢ δὲ ποιοῦ χωρισμὸς 10
εἶδους ἀπὸ ὕλης, ἄμφω ἀδύνατα τὸ μὲν κατὰ Ἀναξαγόραν (ἢ γὰρ ἐν ἐλα-
χίστῳ στάσις τὸ πᾶν ἐν παντὶ ἀναιρεῖ), τὸ δὲ κατὰ Ἀριστοτέλην τὰς ποιό-
τητας ἀχωρίστους νομίζοντα. ἄτοπος οὖν ὁ νοῦς ἢ τὸ ἀδύνατον ἀγνοῶν ἢ
15 γινώσκων μὲν ὅτι ἀδύνατον, ἐγχειρῶν δὲ τοῖς ἀδυνάτοις. ταῦτα μὲν πρὸς
τὴν σαφήνειαν τῶν Ἀριστοτέλους εἰρήσθω.

Οὐχ οὕτως δὲ ἀντικρως Ἀναξαγόρας εἶπεν, ὅσον ἐμὲ εἰδέναι, ὅτι βού-
λεται μὲν διακρίναι τὰς ὁμοιομερείας ὁ νοῦς, τοῦτο δὲ ποιῆσαι ἀδύ- 15
νατόν ἐστιν, ἀλλ' ὅτι ὁ νοῦς ἐστὶν ὁ κινῶν καὶ περιάγων καὶ διακοσμῶν
20 καὶ τῆς ἐκκρίσεως πάσης αἴτιος. εἰπὼν γὰρ ὅτι τῆς περιχωρήσεως ἐστὶν
αἴτιος ὁ νοῦς, ἐπάγει “ἢ δὲ περιχώρησις αὕτη ἐποίησεν ἀποκρίνεσθαι,
καὶ ἀποκρίνεται ἀπὸ τοῦ ἀραιοῦ τὸ πυκνὸν καὶ ἀπὸ τοῦ ψυχροῦ τὸ θερμὸν
καὶ ἀπὸ τοῦ ζοφεροῦ τὸ λαμπρὸν καὶ ἀπὸ τοῦ διεροῦ τὸ ξηρόν”. εἶτα
μετ' ἡλίγον ἐπάγει “οὐδὲ διακρίνεται οὐδὲ ἀποκρίνεται ἕτερον ἀπὸ τοῦ
25 ἐτέρου”. ὁ γὰρ οὖν ὅτι ἄλλως μὲν εἴρηται τὸ “ἀποκρίνεται ἀπὸ τοῦ ἀραιοῦ 20
τὸ πυκνὸν” καὶ τὰ ἐξῆς, ἄλλως δὲ τὸ “οὐδὲ ἀποκρίνεται ἕτερον ἀπὸ τοῦ
ἐτέρου”. καὶ τὸ μὲν ὡς ἐξ ἀλλήλων τῆς γενέσεως οὔσης οὐ πάντων (οὐ
γὰρ γραμμῆν εἶπεν ἀπὸ λευκοῦ ἀποκρίνεσθαι) ἀλλὰ τῶν ἐναντίων, τὸ δὲ ὅτι
“οὐ κεχώριστα ἀλλήλων τὰ ἐν τῷ ἐνὶ κόσμῳ οὐδὲ ἀποκέκοπται πελάκει”,
30 ὡς ἐν ἄλλοις φησίν. ἀλλὰ σύνεστιν ἀλλήλοις καὶ ἐν ἀλλήλοις ἐστὶν ὡς
ἡνωμένα. καὶ διακέριται οὖν καὶ ἡνωται κατὰ Ἀναξαγόραν τὰ εἶδη καὶ
ἄμφω διὰ τὸν νοῦν ἔχει, ὃν ἀξίως Ἀναξαγόρας ἐξόμνησε λέγων “νοῦς δὲ 25
ἐστὶν ἄπειρον καὶ αὐτοκρατὲς καὶ μέμικται οὐδενὶ χρήματι, ἀλλὰ μόνον αὐτὸ
ἐπ' ἐωυτοῦ ἐστὶ” καὶ πάλιν “ἐστὶ γὰρ λεπτότατόν τε πάντων χρημάτων

2 ἀδύνατον aE: οὐ δυνατόν D: δυνατόν F ἀδύνατον F: ἀδύνατον aDE ἀδύνατον ἐγχειρεῖν
οὐχὶ νοῦ iteravit a 3 οὐ νοῦ F 4 ποσῶ] ποιῶ D 5 ἐλάττων aF: ἐλαττον
DE 6 ἐλαχίστη a 7 ἐλαττον] καὶ ἕτερον a 9 post ὡς add. ὁ a 10 διακρίναι
DE: διακριθῆναι aF 12 ἀδύνατον D 17 ἐμοῦ D 18 μὲν super add. D
19 ἀλλ' ὅτι ὁ νοῦς ἐστίν om. E διάγων a 21 ἐπάγει fr. 6 med. Sch. cf. p. 174, 22
αὐτὸ aF 24 ἐπάγει f. 6 extr. cf. p. 175, 12 οὐδὲ cf. v. 26 et p. 175, 12
26 τὸ ἕτερον aF ἀπὸ] ὑπὸ F τοῦ om. E 27 ὡς om. a οὔσης om. F 29 οὐ
κεχώριστα fr. 13 cf. p. 175, 12 32 διὰ super add. F λέγων f. 6 Schorn. cf.
p. 156, 13 33 μόνον αὐτὸ DE: αὐτὸ μόνον aF 34 ἐπ' ἐωυτοῦ sic recte EF: ἐπ'
ἐωυτοῦ D: ἐφ' ἐωυτοῦ a πάλιν ibid. p. 25 Schorn. λεπτότατον E¹ τε] τι a

καὶ καθαρώτατον καὶ γνώμην περὶ παντὸς πᾶσαν ἔχει καὶ ἰσχύει μείγστον, 38^r
καὶ ὅσα ψυχὴν ἔχει καὶ τὰ μείζω καὶ τὰ ἐλάσσω, πάντων νοῦς κρατεῖ.
καὶ τῆς περιχωρήσιος τῆς συμπάσης νοῦς ἐκράτησε. καὶ τὰ συμμισγόμενά
τε καὶ διακρινόμενα καὶ ἀποκρινόμενα, πάντα ἔγνω νοῦς. καὶ ὅποια ἔμελλον
5 ἔσεσθαι καὶ ὅποια ἦν. ἄσσα νῦν μὴ ἔστι, καὶ ὅποια ἔσται, πάντα διεκόσμησε 30
νοῦς". ὥστε οὐκ ἐβουλήθη τὰ ἀδύνατα κατὰ Ἄναξαγόραν ὁ νοῦς, ἀλλὰ
καὶ αὐτὸς τῇ νοερᾷ διακρίσει διέκρινε τὰ εἶδη τὰ ἐν τῷ κόσμῳ χωριστὸς
ῶν ἀπ' αὐτῶν. καὶ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ εἶδη διὰ τε τὴν ἀρχέγονον ἑαυτῶν
νοερὰν φύσιν καὶ διὰ τὴν ἐν τῇ γενέσει σύγχυσιν μέμικται ἀλλήλοις. καὶ
10 ὅπερ δὲ ὁ ἐν Φαίδῳι Σωκράτης ἐγκαλεῖ τῷ Ἄναξαγόρῃ, τὸ ἐν ταῖς τῶν
κατὰ μέρος αἰτιολογίαις μὴ τῷ νῷ κεχρηθῆναι ἀλλὰ ταῖς ὑλικαῖς ἀποδό-
σεσιν. οἰκεῖον ἦν φυσιολογία. τοιγαροῦν καὶ αὐτὸς ὁ Πλάτων ἐν Τιμαίῳ 35
τὴν ποιητικὴν πάντων αἰτίαν ὀλικῶς παραδοῦς ἐν τοῖς κατὰ μέρος διαφορὰς
ὄγκων καὶ σχημάτων αἰτιᾶται τῆς τε θερμότητος καὶ ψυχρότητος καὶ ἐπὶ
15 τῶν ἄλλων ὡσαύτως. ὁ μέντοι Σωκράτης τὴν ἀπὸ τοῦ τελικοῦ ἀπόδοσιν
ὑποδειξάι βουλόμενος ἐμνημόνευσεν Ἄναξαγόρῳ ὡς τῇ ὑλικῇ μᾶλλον ἄλλ'
οὐ τελικῇ αἰτία χρωμένου. ἀλλ' ἐπὶ τὰ ἐξῆς ἰτέον.

p. 188^a 13 Οὐκ ὀρθῶς δὲ οὐδὲ τὴν γένεσιν λαμβάνει τῶν ὁμοειδῶν 40
ἕως τοῦ καὶ εἰσὶ καὶ γίνονται.

20 Ὁ Ἄναξαγόρας ἐκρίσει λέγων τὴν γένεσιν καὶ ἕκαστον ἀπὸ τοῦ ἐν
αὐτῷ πλεονάζοντος χαρακτηρίζεσθαι πάντων ἐν πᾶσιν ὄντων ὀηλός ἐστι
τὴν γένεσιν ἐκάστου τῶν συνθέτων κατὰ τὴν τῶν ὁμοίων σύνθεσιν ἐπιτε- 45
λεῖσθαι βουλόμενος, διότι καὶ διαιρούμενα εἰς τὰ ὅμοια ἑώρα (σάρκα γὰρ
εἰς σάρκα καὶ ὄστυον εἰς ὄστᾶ), δοκεῖ δὲ ἕκαστον εἰς ἐκεῖνα διαιρεῖσθαι,
25 ἐξ ὧν σύγκριται. οὐ μέντοι ἀναγκαῖον τὴν γένεσιν ἐξ ὁμοειδῶν γίνεσθαι
καὶ μάλιστα τὴν ὡς ἐκ στοιχείων, μᾶλλον δὲ ἀναγκαῖον μὴ οὕτω γίνεσθαι.
ὅλα μὲν γὰρ ἐκ μερῶν γένοιτο ἂν τὰ ὁμοειδῆ ἐκ τῶν ὁμοειδῶν, ὥσπερ
πηλὸς ὁ μείζων ἐκ πηλῶν πλειόνων τῶν βραχυτέρων. τὸ δὲ ὡς ἐκ στοι-
χείων ἐκ τῶν ἀνομοίων καὶ ἀπλουστέρων τῇ φύσει γίνεται καὶ εἰς ταῦτα 50
30 διαιρεῖται, ὡς ὁ πλίνθος ἐκ γῆς καὶ ὕδατος καὶ ἀχύρου, εἰς ἃ διαιρεῖται.
καὶ ὅσῳ μᾶλλον εἰς στοιχεῖα γίνεται ἢ ἀνάλυσιν, τοσοῦτον μᾶλλον εἰς τὸ
ἀνόμοιον καθίσταται. σαρκὸς γοῦν τὰ μὲν ὡς μέρη ὅμοια (σάρκες γάρ), τὰ

1 πᾶσαν περὶ παντὸς E ἔχει — ψυχὴν om. E 2 τὰ ἐλάσσω DEF: ἐλάττω a
3 ὁ νοῦς E καὶ om. aF 4 ἔμελλον DE: μέλλει aF: ἔμελλον p. 156, 25 5 ἄσσα
cf. ad p. 156, 26 6 ὥστε οὐ E ἠβουλήθη D 10 ἐν om. E Φαίδῳι p. 97 B sqq.
12 ante οἰκεῖον add. ὁ DE 13 τὸ ποιητικὸν πάντων αἰτίον E ἐν ταῖς aF διαφο-
ραῖς aF 14 τήντε θερμότητα καὶ τὴν ψυχρότητα a 15 ἀπόδοσιν om. E 16 ἀπο-
δειξάι E¹ 17 χρωμένου E 18 ὁμοειδῶν hic et v. 25 E cf. p. 178, 9. 11 19 ἕως
κτλ. om. F καὶ aD: εἰ καὶ E 20 λέγων] λαμβάνων F 21 χαρακτηρίζεσθαι DEF:
χαρακτηρίζων a 23 εἰς σάρκα F 25 post ἐξ ὧν add. καὶ aE 26 ἀναγκαῖον
δὲ μᾶλλον καὶ οὕτω D δὲ om. F 28 τῶν om. a 29 τὸ φύσει F ταῦτα]
αὐτὰ a 30 ὡς — διαιρεῖται om. E γῆς F: τῆς γῆς aD

δὲ στοιχειώδη οὐκέτι σάρκες, ἀλλ' αἷμα καὶ τὰ ἔτι πορρωτέρω τὰ τέτταρα 38^v
 στοιχεῖα καὶ αἱ τούτων ποιότητες. οὐ κατὰ | σύνθεσιν οὖν ἢ γένεσις, ὡς 38^v
 ἢ οἰκία ἐκ πλίνθων γίνεται, οὐδὲ εἰς τὰ συντιθέντα διαιρεῖται, ὡς εἰς
 πλίνθους ἢ οἰκία, ἀλλὰ ἄλλος ὁ τρόπος· κατ' ἀλλοίωσιν γὰρ ἐξ ἀλλήλων
 5 ὕδωρ καὶ ἀήρ γίνονται καὶ εἰσίν, ἀλλ' οὐχὶ κατὰ σύνθεσιν οὐδὲ κατὰ
 ἔκκρισιν. ἐπεὶ πῶς ἂν ἐξ ὕδατος κωαθιαίου τοσοῦτος ἐγένετο ἀήρ; ὥστε
 οὐκ ἐκκρίσει. ὡς Ἀναξαγόρας δοκεῖ λέγειν, ἀλλὰ μεταβολῆ καὶ ἀλλοιώσει,
 ὡς Ἀριστοτέλης καὶ ἄλλοι. διχῶς δὲ τὴν σύνταξιν τῆς λέξεως ὁ Ἀλέξανδρος 5
 ἐξηγήσατο· “ἢ γὰρ, φησί, τοῦτο λέγει, ὅτι οὐκ ὀρθῶς τῶν ὁμοιομερῶν
 10 τὴν γένεσιν ποιῶ συνθέσει, ἢ ὅτι οὐκ ὀρθῶς τὴν γένεσιν ποιῶ ἐκ
 τῶν ὁμοιομερῶν ἵνα ἢ λείπον τῇ λέξει τὸ ἐκ τῶν”.

p. 188^a 17 Βέλτιον δὲ ἐλάττω καὶ πεπερασμένα λαβεῖν, ὅπερ
 ποιεῖ Ἐμπεδοκλῆς.

Εἰ καὶ ὁ τρόπος τῆς γενέσεως κοινὸς Ἐμπεδοκλεῖ καὶ Ἀναξαγόρα, κα-
 15 θόσον ἄμφω κατὰ σύγκρισιν καὶ διάκρισιν τὴν γένεσιν ἀποδιδόασιν, ἀλλὰ 10
 κατὰ τὸ πλῆθος τῶν στοιχείων διαφέρουσι. καὶ βέλτιον ἐλάττω καὶ
 πεπερασμένα λαβεῖν. ὡς Ἐμπεδοκλῆς ἔλαβεν, ἢ πλείω καὶ ἄπειρα, ὡς
 Ἀναξαγόρας. τὸ γὰρ πεπερασμένον τοῦ ἀπείρου βέλτιον, ὡς καὶ αἰσθῆσαι
 καὶ ἐπιστήμη ληπτόν, τὸ δὲ ἄπειρον οὔτε αἰσθητὸν οὔτε ἐπιστητὸν. καὶ
 20 ἄλλως δὲ ἐφ' ὧν δι' ἐλαττωτέρων τὴν χρείαν γίνεσθαι δυνατόν, τί δεῖ πλείω-
 νων καὶ ἀπείρων; ἐπεὶ δὲ τῶν γενητῶν καὶ φθαρτῶν τὰ μὲν γεννᾶται τὰ
 δὲ φθείρεται. ἀρκοῦσιν αἱ τῶν πρῶτερων φθοραὶ ἀρχαὶ ἄλλοις γενέσεωσιν 15
 εἶναι. καὶ ὅσοι μὲν κόσμους ἀπείρους ὑπέθετο ὥσπερ Δημόκριτος, ἀναγ-
 καίως καὶ τὰ στοιχεῖα ἄπειρά φασιν εἶναι τῷ ἀριθμῷ· τῷ γὰρ εἶδει οὐδὲ
 25 οὗτοι ἄπειρα λέγειν ἀναγκάζονται. ὅσοι δὲ ἓνα τὸν κόσμον φασίν, ὥσπερ
 Ἀναξαγόρας καὶ Ἐμπεδοκλῆς, οὐδεμίαν τῆς ἀπειρίας ἀνάγκην ἔχουσι· διὸ
 ἄμεινον Ἐμπεδοκλῆς πεπερασμένα λέγει τὰ στοιχεῖα. καὶ γὰρ τὰ πρῶτερον
 ἐπαχθέντα ἄτοπα τῇ ἀπειρίᾳ ἐκπέφουγεν. ἀλλ' ὅτι μὲν οὐχ οὕτως ἄπειρα 20
 ὡς ἀπερίγητα τῷ πλῆθει καὶ Ἀναξαγόρας τὰ στοιχεῖα φησι, πρῶτερον
 30 ἐπειράθη πιστώσασθαι. καὶ πεπερασμένα δὲ κατὰ τὰ εἶδη φησίν, ἀλλ'
 ἀρχαιοδέστερον Ἐμπεδοκλῆς ἀπλούστερα τῶν γινόμενων στοιχεῖα γῆν καὶ
 ὕδωρ καὶ ἀέρα καὶ πῦρ ὑπέθετο τοῦ καὶ ταῦτα ὁμοίως ἔχειν τοῖς ἐξ αὐ-
 τῶν συνθεταῖσιν νομίσαντος. εἰ μὴ ἄρα καὶ Ἀναξαγόρας τὰς ἀπλᾶς καὶ
 ἀρχαιοδεῖς ποιότητας ὑπέθετο στοιχεῖα, ἀλλὰ τὰ σύνθετα, ἐν οἷς φησιν “ἢ

1 πορρωτέρω E 2 σύνθεσις F γούν D ὡς οἰκία a 3 σύνθετα a
 4 ὁ ante τρόπος om. aF 7 ἐκκρίσει F 8 διχῶς ὁ τὴν F 11 ἐκ τῶν DEF: ἐκ
 fortasse recte a 12 καὶ om. F 18 αὐξήσει E 21 ἐπεὶ aE: ἐπὶ DF 22 ἀρκοῦσιν
 aE: καὶ ἀρκοῦσιν DF αἱ τῶν] αὐτῶν D γενέσεως D 25 φησὶν a 26 ἀπορίας E
 28 ἄπειρα ὅσα περ ἡγήτο τῷ πλῆθει E 29 πρῶτερον cf. p. 174, 14 32 τοῦ — νομίσαντος
 sc. Ἀναξαγόρου ἔχει a 33 συνθεταῖσι DE: συντιθεῖσι E: συνθεταῖσι a καὶ (post
 ἀπλᾶς) om. E 34 fortasse στοιχεῖα ἄλλα, τὰ σύνθετα cf. p. 179, 7. 181, 8: στοιχεῖα, ἀλλ'
 οὐ τὰ σύνθετα a φησιν fr. 6 Schorn. cf. p. 174, 22. 176, 21. 181, 3

δὲ περιχώρησις αὐτῆ ἐποίησεν ἀποκρίνεσθαι, καὶ ἀποκρίνεται ἀπὸ τοῦ ἀραιοῦ 38^v
 τὸ πυκνὸν καὶ ἀπὸ τοῦ θερμοῦ τὸ ψυχρὸν καὶ ἀπὸ τοῦ ζοφεροῦ τὸ λαμ- 25
 πρὸν καὶ ἀπὸ τοῦ διεροῦ τὸ ξηρὸν". καὶ μετ' ὀλίγα δὲ "τὸ μὲν πυκνόν,
 φησί, καὶ διερὸν καὶ ψυχρὸν καὶ τὸ ζοφερὸν ἐνθάδε συνεχώρησεν ἔνθα νῦν
 5 (ἢ γῆ), τὸ δὲ ἀραιὸν καὶ τὸ θερμὸν καὶ τὸ ξηρὸν ἐξεχώρησεν εἰς τὸ πρόσω
 τοῦ αἰθέρος". καὶ τὰ μὲν ἀρχαιοδῆ ταῦτα καὶ ἀπλοῦστατα ἀποκρίνεσθαι
 λέγει, ἄλλα δὲ τούτων συνθετώτερα ποτὲ μὲν συμπήγνυσθαι λέγει ὡς σύν-
 θετα, ποτὲ δὲ ἀποκρίνεσθαι ὡς τὴν γῆν. οὕτως γὰρ φησιν "ἀπὸ τούτων 30
 ἀποκρινομένων συμπήγνυται γῆ· ἐκ μὲν γὰρ τῶν νεφελῶν ὕδωρ ἀποκρίνεται,
 10 ἐκ δὲ τοῦ ὕδατος γῆ, ἐκ δὲ τῆς γῆς λίθοι συμπήγνυται ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ".
 οὕτως μὲν οὖν ἐπὶ τὰ ἀπλᾶ εἶδη ἀναδραμῶν Ἀναξαγόρας ἀρχαιοδέστερον
 δόξει τοῦ Ἐμπεδοκλέους τὰ περὶ τῶν στοιχείων φιλοσοφεῖν. τελειότερον
 δὲ ἴσως Ἀριστοτέλης καὶ Πλάτων καὶ πρὸ ἀμφοῖν οἱ Πυθαγόρειοι στοι-
 χειώδεις ἀρχὰς τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος ὑπέθεντο, καὶ ἔτι τελειότερον, ὅσοι 35
 15 τὴν κατὰ τὰ σχήματα διαφορὰν τοῦ ἀποίου σώματος προσεξεστέραν τῇ
 ὕλῃ νομίσαντες ὑπέθηκαν ταῖς κατὰ τὰς ποιότητας τῶν στοιχείων διαφοραῖς,
 πυραμιδα μὲν τῷ πυρί, ἄλλο δὲ ἄλλῳ τῶν σχημάτων· ὅπερ καὶ Δημόκριτος
 ἔοικε θεθεῖσθαι καλῶς, ἐλλείπει δὲ τῷ μηκέτι εἰς εἶδος καὶ ὕλην ἀναλῦσαι
 τὰ ἀπλᾶ σώματα.

20 p. 188^a19 Πάντες δὴ τάναντία ἀρχὰς ποιοῦσιν ἕως τοῦ ὅτι μὲν
 οὖν τάναντία πως πάντες ποιοῦσι τὰς ἀρχάς, (δῆλον).

40

Δείξας ὅτι οὔτε μία ἢ ἀρχὴ οὔτε ἄπειροι, καὶ συναγαγὼν ὅτι ἄμεινον 45
 λέγουσιν οἱ πλείονας καὶ πεπερασμένας τιθέντες ὡσπερ Ἐμπεδοκλῆς, ὡφελε
 μὲν εὐθὺς ἀποδειξαι, πόσαι εἰσὶν αἱ πλείους αὐται. ὁ δὲ τοῦτο παρῆς
 25 τίνες εἰσὶ πρῶτον δείκνυσιν, οὐκ ἀλόγως τοῦτο ποιῶν, ἀλλ' ὅτι τῷ τίνες
 συναποδείκνυται καὶ τὸ πόσαι· εἰ γὰρ ἐναντία, δύο πάντως αἱ ἀνωτάτω.
 δείκνυσι δὲ ὅτι ἐναντία αἱ ἀρχαί, δηλονότι τῶν φυσικῶν πραγμάτων αἱ
 στοιχειώδεις, πρῶτον ἐκ τῆς πάντων σχεδὸν τῶν φυσικῶν κατὰ τοῦτο συμ- 50
 φωνίας, κἂν ἐν ταῖς ἄλλοις διαφωνῶσι. καὶ γὰρ οἱ ἐν τὸ ὄν καὶ ἀκίνητον
 30 λέγοντες, ὡσπερ Παρμενίδης, καὶ οὗτοι τῶν φυσικῶν ἐναντίας ποιοῦσι τὰς
 ἀρχάς. καὶ γὰρ οὗτος ἐν ταῖς πρὸς δόξαν θερμὸν καὶ ψυχρὸν ἀρχὰς
 ποιεῖ. ταῦτα δὲ προσαγορεύει πῦρ καὶ γῆν καὶ φῶς καὶ νύκτα ἧτοι
 σκότος. λέγει γὰρ μετὰ τὰ περὶ ἀληθείας·

1 αὐτῆ E: αὐτῆ aDF 2 ἀπὸ τοῦ ψυχροῦ τὸ θερμὸν alias 3 τὸ μὲν κτλ. fr. 8
 Schorn. 4 videtur supplendum τὸ ante διερὸν et ψυχρὸν τὸ (ante ζοφερὸν) om. a
 5 ἢ γῆ add. a cf. Hippol. Philosoph. 8, 2 (Doxogr. p. 562, 3) unde Schorn etiam τὸ λαμ-
 πρὸν post ξηρὸν addidit 8 φησιν fr. 9 Sch. τοῦ τέων E 10 λίθος συμπήγνυται
 p. 155, 22 11 post οὖν add. ἤδη D 12 δείξει D 15 τὴν ὕλην D 16 τῶν
 στοιχείων om. F 17 καὶ ὁ Δ. aF 18 τῷ] τὸ D καὶ] τὴν E 19 ἀπλᾶ corr.
 ex κοινὰ F 20 δι] δὲ F ἕως κτλ. om. F 21 δῆλον a: om. DE 22 ἢ
 om. F 26 συναποδείκνυται F 29 διαφωνοῦσι E 31 τὸ ante θερμὸν et ψυχρὸν
 add. aF 33 λέγει vv. 112—118 K., 116—122 St. cf. p. 30, 23. 39, 1.

- μορφὰς γὰρ κατέθεντο | δύο γνώμας ὀνομάζειν,
 τῶν μίαν οὐ χρεῶν ἐστίν, ἐν ᾧ πεπλανημένοι εἰσίν·
 ἀντία δ' ἐκρίναντο δέμας καὶ σήματ' ἔθεντο
 χωρὶς ἀπ' ἀλλήλων, τῇ μὲν φλογὸς αἰθέριον πῦρ
 5 ἥπιον ἢ ἀραιὸν ἐλαφρὸν ἑαυτῷ πάντοσε τωυτόν,
 τῷ δ' ἐτέρῳ μὴ τωυτόν· ἀτὰρ κάκεινο κατ' αὐτὸ
 τάντια νύκτ' ἀδαῆ πυκινὸν δέμας ἐμβριθέες τε.
 καὶ μετ' ὀλίγα πάλιν·
 αὐτὰρ ἐπειδὴ πάντα φάος καὶ νύξ ὀνόμασται
 10 καὶ τὰ κατὰ σφετέρας δυνάμεις ἐπὶ τοῖσι τε καὶ τοῖς, 5
 πᾶν πλέον ἐστίν ἡμοῦ φάος καὶ νυκτὸς ἀφάντου,
 ἴσων ἀμφοτέρων, ἐπεὶ οὐδετέρῳ μετὰ μηδέν.
 εἰ δὲ μηδετέρῳ μετὰ μηδέν, καὶ ὅτι ἀρχαὶ ἄμφω καὶ ὅτι ἐναντία, δηλοῦται.
 καὶ οἱ ἐν δὲ καὶ κινούμενον τὴν ἀρχὴν ὑποθέμενοι, ὡς Θαλῆς καὶ Ἄνα-
 15 ξιμένης, μανώσσει καὶ πυκνώσει τὴν γένεσιν ποιοῦντες, ἐναντίας καὶ οὗτοι
 ἀρχὰς ἔθεντο τὴν μάνωσιν καὶ τὴν πυκνώσιν. ποιεῖ δὲ καὶ Δημόκριτος
 τὰ ἐναντία ἀρχὰς τὸ πλῆρες καὶ τὸ κενὸν λαμβάνων, ὧν τὸ μὲν ὄν, τὸ δὲ 10
 οὐκ ὄν ἔλεγεν. ἀλλὰ καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς ἀτόμοις ἐναντίωσιν θεωρεῖ. δια-
 φέρειν γὰρ αὐτάς τρισὶ ταῖς ἀνωτάτω διαφοραῖς ἔλεγεν, ῥυσμῶ διαθηγῆ
 20 τροπῆ, ῥυσμὸν μὲν τὸ σχῆμα λέγων, διαθηγὴν δὲ τὴν τάξιν, τροπὴν δὲ τὴν
 θέσιν. διαφέρει γὰρ τὸ μὲν A εἰ τύχοι στοιχεῖον τοῦ N σχήματι, τὸ δὲ
 Z τοῦ N θέσει, τὸ δὲ AN τοῦ NA τάξει. ἔστι δὲ ταῦτα τὰ τρία γένη
 ἐναντίων, ἣ μὲν θέσις τοῦ ἄνω καὶ κάτω δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἔμπροσθεν
 καὶ ἠπισθεν, τὸ δὲ σχῆμα τοῦ γεγωνιωμένου καὶ ἀγωνίου καὶ εὐθέος καὶ 15
 25 περιφερῆς. ἐν δὲ τάξει τὸ πρῶτον καὶ τὸ ἔσχατον ἐναντία. Ἐμπεδοκλέα
 δὲ καὶ Ἄναξαγόρου παρέλιπε νῦν, τὸν μὲν ὅτι πρόδηλος κατ' αὐτὸν ἡ ἐναν-
 τίωσις ἔν τε τοῖς στοιχείοις καὶ κατὰ τὸ νεῖκος καὶ κατὰ τὴν φιλίαν, καὶ
 μέντοι κατὰ τὴν σύγκρισιν καὶ τὴν διάκρισιν· λέγει γὰρ ὅτι οὐδὲν ἄλλο
 ἐστίν ἡ γένεσις
 30 ἀλλὰ μόνον μῖξις τε διάλλαξις τε μιγέντων·
 Ἄναξαγόρου δὲ καὶ πρότερον ἐμνημόνευσεν ὡς τὰ ἐναντία τιθέντος ἐν ταῖς
 ἀρχαῖς, ὅτε τὴν διαφορὰν αὐτοῦ τὴν πρὸς Ἐμπεδοκλέα παραδίδου λέγων 20
 " διαφέρουσι δὲ ἀλλήλων τῷ τὸν μὲν περίοδον ποιεῖν τούτων, τὸν δὲ ἅπαξ,

1 γνώμας aF¹: γνώμαις DEF² cf. p. 39, 1 5 ἥπιον ἀρ) (i. e. αραιον) E: ἥπιον ἀρ DF:
 ἥπιον ἐστίν a cf. p. 39, 5. 30, 27 6 κατ' αὐτὸ aF: κατὰ τωυτό DE cf. ad p. 31, 1
 ἀτὰρ κτλ. vv. 121—124 K., 125—128 St. 7 τάντια E: τάναντία DF: ἀντία a νυκτάδα
 ἡ aF: νύκτα δ' ἀδαῆ DE 9 ὀνόμασται aF¹: ὀνόμασται DEF² 10 τὰ (post καὶ)
 om. E 12 ἴσον D 13 μέτα] κατὰ a 19 αὐτάς aF: αὐταῖς DE ἔλεγεν
 E: ἔλεγε D: ἔλεγον aF διαθηγῆ E 20 λέγων DE: λέγοντες aF διαθηγῆν E
 δὲ om. D 21 γάρ] δὲ D στοιχεῖον εἰ τύχοι (τείχοι a) aF τοῦ M libri: correxī
 ex Arist. Metaph. A 4 p. 985^b 18 23 καὶ (post δεξιὰ) om. a 24 εὐθέας D
 27 κατὰ (ante τὴν) om. a 28 τὴν (ante σύγκρισιν) om. a 30 ἀλλά] ἀλλ' ἡ a cf.
 v. 38 St. τε E: τὲ καὶ aDF τε μιγέντων DEF: τῶν μιγέντων a 31 καὶ om. E
 32 τὴν post αὐτοῦ om. a λέγων p. 187^a 23 33 τούτων DE: om. aE τῶν δὲ D

καὶ τὸν μὲν ἄπειρα τὰ τε ὁμοιομερῆ καὶ τὰ ἐναντία, τὸν δὲ τὰ καλούμενα 39^r
στοιχεῖα". σαφῶς δὲ καὶ αὐταῖς λέξεσι τὰς ἐναντιότητας ἐν τῇ γενέσει
παραδίδωσιν ὁ Ἀναξαγόρας, ἐν οἷς φησι "ἡ δὲ περιχώρησις αὕτη ἐποίησεν
ἀποκρίνεσθαι, καὶ ἀποκρίνεται ἀπὸ τοῦ ἀραιοῦ τὸ πυκνὸν καὶ ἀπὸ τοῦ
5 ψυχροῦ τὸ θερμὸν καὶ ἀπὸ τοῦ ζοφεροῦ τὸ λαμπρὸν καὶ ἀπὸ τοῦ διεροῦ
τὸ ξηρόν".

Καὶ οἱ Πυθαγόρειοι δὲ οὐ τῶν φυσικῶν μόνων ἀλλὰ καὶ πάντων ἀπλῶς 25
μετὰ τὸ ἓν, ὃ πάντων ἀρχὴν ἔλεγον, ἀρχὰς δευτέρας καὶ στοιχειώδεις τὰ
ἐναντία ἐτίθεσαν, αἷς καὶ τὰς δύο συστοιχίας ὑπέταττον οὐκέτι κυρίως ἀρ-
10 χαῖς οὖσαι· γράφει δὲ περὶ τούτων ὁ Εὐδωρος τάδε· "κατὰ τὸν ἀνωτάτω
λόγον φατέον τοὺς Πυθαγορικοὺς τὸ ἐν ἀρχῇ τῶν πάντων λέγειν, κατὰ δὲ
τὸν δευτέρον λόγον δύο ἀρχὰς τῶν ἀποτελουμένων εἶναι, τὸ τε ἐν καὶ τὴν
ἐναντίαν τούτῳ φύσιν. ὑποτάσσεται δὲ πάντων τῶν κατὰ ἐναντίωσιν ἐπι- 30
νοουμένων τὸ μὲν ἀστεῖον τῷ ἐνί, τὸ δὲ φαῦλον τῇ πρὸς τοῦτο ἐναντιου-
15 μένη φύσει. διὸ μηδὲ εἶναι τὸ σύνολον ταύτας ἀρχὰς κατὰ τοὺς ἄνδρας.
εἰ γὰρ ἡ μὲν τῶνδε ἡ δὲ τῶνδὲ ἐστὶν ἀρχή, οὐκ εἰσὶ κοιναὶ πάντων ἀρχαὶ
ὥσπερ τὸ ἐν". καὶ πάλιν "διό, φησί, καὶ κατ' ἄλλον τρόπον ἀρχὴν ἔφασαν
εἶναι τῶν πάντων τὸ ἓν, ὡς ἂν καὶ τῆς ὕλης καὶ τῶν ὄντων πάντων ἐξ
αὐτοῦ γεγενημένων. τοῦτο δὲ εἶναι καὶ τὸν ὑπεράνω θεόν". καὶ λοιπὸν
20 ἀκριβολογούμενος ὁ Εὐδωρος ἀρχὴν μὲν τὸ ἐν αὐτοὺς τίθεσθαι λέγει, στοι- 35
χεῖα δὲ ἀπὸ τοῦ ἐνὸς γενέσθαι φησίν, ἃ πολλοῖς αὐτοὺς ὀνόμασι προσ-
γορεύειν. λέγει γὰρ· "φημι ταῖνον τοὺς περὶ τὸν Πυθαγόραν τὸ μὲν ἐν
πάντων ἀρχὴν ἀπολιπεῖν, κατ' ἄλλον δὲ τρόπον δύο τὰ ἀνωτάτω στοιχεῖα
παρεισάγειν. καλεῖν δὲ τὰ δύο ταῦτα στοιχεῖα πολλὰς προσηγορίας· τὸ
25 μὲν γὰρ αὐτῶν ὀνομάζεσθαι τεταγμένον ὠρισμένον γνωστὸν ἄρρεν περιττὸν
δεξιὸν φῶς, τὸ δὲ ἐναντίον τούτῳ ἄτακτον ἀόριστον ἄγνωστον ἠθλοῦ ἀριστερὸν
ἄρτιον σκότος, ὥστε ὡς μὲν ἀρχὴ τὸ ἐν, ὡς δὲ στοιχεῖα τὸ ἐν καὶ ἡ 40
ἀόριστος οὐάς, ἀρχαὶ ἄμφω ἐν ὄντα πάλιν. καὶ ὀθλον ἔτι ἄλλο μὲν ἐστὶν
ἐν ἡ ἀρχὴ τῶν πάντων, ἄλλο δὲ ἐν τὸ τῇ οὐαδί ἀντικείμενον, ὃ καὶ μο-
30 νάδα καλοῦσιν". ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον, πῶς οὐχὶ τὰ ἐναντία πάντας ποιεῖν
εἶπεν ἀρχὰς ὁ Ἀριστοτέλης, ἀλλὰ τὰ ἐναντία πῶς. οὐ γὰρ τὰ κυρίως
ἐναντία λέγουσιν, ἀλλ' ἅπερ ἡγοῦνται ἐναντία. οὐδὲ γὰρ τὸ κενὸν καὶ
τὸ πλήρες ἐναντία, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς ἕξις καὶ στέρησις ἀντίκεινται, οὔτε τὸ
γεγωνιωμένον καὶ ἀγόνιον καὶ εὐθὺ καὶ περιφερές. κὰν γὰρ σχῆμά τι τὸ 45

1 ἄπειρα ποιεῖν Aristotelis vulgata	2 στοιχεῖα μόνον Aristoteles	3 ὁ om. aF
Ἀναξαγόρας fr. 6 cf. p. 174, 22. 176, 21. 178, 34	αὕτη aF	7 μόνων E: μόνων aDF
8 ἓν] ὄν F	9 οἷς D καὶ om. DE	10 Εὐδωρος cf. Doxogr. p. 81 ⁵
14 ἀστεῖον αἰὲ E	16 ἡ μὲν] μὲν E	19 τοῦτο aF: τοῦτον DE καὶ DE: om. aF
20 αὐτοὺς τὸ ἐν aF	21 ὀνόμασι αὐτοὺς aF	22 τὸν om. F
24 καλεῖν om. E		
25] ^{δύο} ἄνω F	25 γνωστὸν ὠρισμένον F	26 ἀριστερὸν ἄρτιον DEF: ἄρτιον ἀριστερὸν
recte Eudoro reddidit a	28 ἀόριστος F	30 δὲ om. F
om. a	32 τὰνάντια a fortasse οὔτε	33 στέρησις καὶ ἕξις rectius a ἀντί-
κείται D	34 καὶ τὸ ἀγόνιον a fortasse σχῆμά τις.	

εὐθὺ λέγει. ἔδειξεν αὐτὸς ὅτι ἐν σχήμασιν οὐκ ἔστιν ἐναντίωσις. ἀλλ' ἴσως 38^r
οὐδὲ ἐκείνοι ὡς ἐναντία κυρίως ἐτίθεσαν, ἀλλ' ὡς ἀντικείμενα. καὶ γὰρ
αὐτὸς, ὡς μαθησόμεθα, τὰ ἐναντία λέγων ἀρχὰς τὴν πρωτίστην ἐναντίωσιν
εἶδος καὶ στέργειν θήσεται. ἅπερ οὐχ ὡς ἐναντία ἀλλὰ κατὰ ἄλλον ἀντί-
5 κεινται τρόπον. τὸ οὖν ἐναντία πῶς τοῦτ' ἔστι κατὰ διαφόρους τρόπους
ἀντιθέσεως.

p. 188^a27 Καὶ τοῦτο εὐλόγως. δεῖ γὰρ τὰς ἀρχὰς εἶς τοῦ διὰ 50
δὲ τὸ ἐναντία μὴ ἐξ ἀλλήλων.

Τὸ τὰ ἐναντία ἀρχὰς εἶναι πιστωσάμενος διὰ τῆς τῶν ἄλλων συμφω-
10 νίας, ἅπερ ἐκ τῶν κατὰ μέρος ἦν, καὶ καθόλου τὸ αὐτὸ πιστοῦται διὰ
συλλογισμοῦ τοιούτου. τὰ πρῶτα ἐναντία οὔτε ἐξ ἄλλων | οὔτε ἐξ 39^v
ἀλλήλων καὶ ἐκ τούτων τὰ ἄλλα· ἃ δὲ μήτε ἐξ ἄλλων μήτε ἐξ ἀλ-
λήλων καὶ ἐκ τούτων τὰ ἄλλα, ταῦτα ἀρχαί· τὰ πρῶτα ἄρα ἐναντία ἀρχαί.
πρῶτα μὲν οὖν ἐναντία λέγει τὰ γενικώτατα. καὶ ὅτι μὲν εἴ τι πρῶτον
15 ἀπλῶς ἐστὶ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐξ ἄλλου, ὀηλον· τὸ γὰρ πρῶτον καθὸ πρῶτόν
ἐστὶν οὐκ ἂν εἶη ἐξ ἄλλου. καὶ ὅτι τὸ μὴ ἐξ ἄλλου ἀρχή, πρόδηλον. ὅτι
δὲ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀρχαί ἐξ ἀλλήλων, καὶ τοῦτο ὀηλον. “εἰ γὰρ ἕκ του ἀρχῆ 5
εἶη, φησὶν ὁ Πλάτων, οὐκ ἂν εἶη ἀρχή”. καὶ ὅπως εἰ ἐξ ἀλλήλων, οὐδὲν
μᾶλλον ἀρχαί ἢ ἀπὸ ἀρχῶν εἰσὶν. ἀλλὰ πῶς τὰ ἐναντία οὐκ ἐξ ἀλλήλων;
20 αὐτὸ γὰρ τοῦναντίον δειχθήσεται, ὅτι ἐξ ἀλλήλων τὰ ἐναντία. ἐκ γὰρ μέ-
λανος τὸ λευκὸν καὶ ἐξ ἀμούσου τὸ μουσικόν. ἢ ὡς μὲν μετ' ἄλληλα γι-
νόμενα ἐξ ἀλλήλων λέγεται, ὡς δὲ ἐκ στοιχείων καὶ ὑπομενόντων (ὡς ἐκ
ξύλου κλίνη λέγεται γίνεσθαι) οὐκ ἂν γένοιτο τὸ ἐναντίον ἐκ τοῦ ἐναντίου.
οὗτος δὲ ἐστὶν ὁ κυρίως ἕκ τινος τῆς γενέσεως τρόπος. οὐ γὰρ οἷόν τε 10
25 ὕλην εἶναι τῷ ἐναντίῳ τὸ ἐναντίον. οὐ γὰρ δέχεται τὸ ἐναντίον ὑπομένον
τὸ ἐναντίον. τὸ δὲ ἐκ τούτων τὰ ἄλλα ταῖς μὲν ἀρχαῖς ἀναμφιλέκτως
προσῆκει· ἀπὸ γὰρ τῆς ἀρχῆς τὰ μετὰ τὴν ἀρχήν, εἴπερ ὄντως ἀρχὴ εἶη.
προσῆκει δὲ καὶ τοῖς ἐναντίοις, διότι κατὰ μεταβολὴν ἢ γένεσιν τῶν μετὰ
τὰς ἀρχὰς γινομένων. πᾶσα δὲ μεταβολή, ὡς δειχθήσεται, ἀπὸ τοῦ ἐναντίου
30 γίνεται εἰς τὸ ἐναντίον. ἀλλὰ πῶς τὰ ἐναντία ἀρχαί, εἴπερ αὐτὸς ἐν τῇ
Μετὰ τὰ φυσικὰ ἐνθέως ἀνεβόησε τὸ “οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη”; ἢ φυ- 15
σικῶν πραγμάτων ἀρχὰς ζητοῦμεν νῦν καὶ ταύτας οὐ τὰς ἐξηρημένας
ἀλλὰ τὰς στοιχειώδεις καὶ τὰς ἐξ ὧν ἐνουπαρχουσῶν γίνεται τὰ γινόμενα,

4 θήσεται DE: τίθεται aF ἀντίκειται EF 7 ἴσως κτλ. om. F 9 Τὸ om. E
12 τὰ ἄλλα cf. p. 184, 5: πάντα Aristoteles ἃ δὲ — ἄλλα om. E 16 καὶ ὅτι —
ἄλλου om. E πρόδηλον] ὀηλον D 17 ἐκ τῆς ἀρχῆς a 18 Πλάτων in
Phaedro p. 245D εἰ γὰρ ἕκ του ἀρχῆ γίγνεται, οὐκ ἂν ἐξ ἀρχῆς γίγνεται cf. Simpl. f. 51 v 12.
107r36 22 addendum ἂν ante λέγοιτο 24 κύριος exc. Vatic. 1028 [Schol. Br.
338+15] τρόπος τῆς γενέσεως D 25 τὸ ἐναντίον τῷ ἐναντίῳ a ἐνδέχεται a
26 μὲν γὰρ ἀρχαῖς E 27 γὰρ τῆς] καὶ τῆς a ὄντα E 31 Μετὰ τὰ φυσικὰ
Λ 10 p. 1076^a4 ἀνεβόησεν (om. τὸ) aF πολυκοιρανία E ἦ] καὶ εἰ F
32 πραγμάτων om. F οὐ om. E

ὡς καὶ αὐτὸς προσελθὼν ἐνδείκνυται διὰ τοῦ “τὸ μὲν οὖν τρία φάναι στοι- 39⁺
 χεῖα εἶναι”. τὰ δὲ φυσικὰ ἐν μεταβολῇ τὸ εἶναι ἔχει, πᾶσα δὲ μεταβολή
 ἀπὸ τινος εἰς τι περὶ κοινὸν ὑποκειμένον γίνεται. οὐκ ἄρα μία ἂν εἴη
 ἀρχή, ἀλλὰ πρὸς τῷ ὑποκειμένῳ δύο τοῦλάχιστον. ἀλλὰ μήποτε τὰ 20
 5 μὲν πρῶτα ἐναντία πάντως ἔχει τὸ μήτε ἐξ ἄλλων μήτε ἐξ ἀλλήλων, οὐ
 μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ τὰ διάφορα μὲν, οὐκ ἐναντία δέ. οὐ γὰρ πάντα τὰ
 διάφορα καὶ ἐναντία, οἷον εἴ τις λέγοι τὸ ποιὸν καὶ τὸ ποσὸν ἀρχάς·
 οὔτε γὰρ ἐξ ἄλλων εἴπερ ἀρχαί, οὔτε ἐξ ἀλλήλων εἴπερ ἄμφω ὁμοίως
 πρῶτα. ἢ οὐ πρῶται ἀρχαὶ τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποιόν, ἀλλὰ τὸ ἐν ὑπο-
 10 κειμένῳ κοινὸν ὑπάρχον τῶν ἐννέα κατηγοριῶν καὶ τὸ οὐκ ἐν ὑποκει-
 μένῳ τῇ οὐσίᾳ προσῆκον. τὰ γὰρ πρῶτα καὶ ἰσοσθενῆ ἐν ἀντιθέσει
 τινὶ θεωρεῖται, διότι τὰ μὴ ἀντικείμενα ὑπάλληλά πῶς ἐστίν, εἰ καὶ μὴ 25
 εὐλόγως αὐτῶν ἢ τάξις. διὸ μετὰ τὴν μίαν τῶν πάντων αἰτίαν οὐάδα
 πάντες ὑπέθεντο πάσης ἀντιθέσεως ἐξηγουμένην καὶ οἱ μυθικῶς καὶ οἱ
 15 φιλοσόφως τὰς θείας ἐκφαίνοντες τάξεις, ἧτις ἀντίθεσις ἐν μὲν τοῖς θείοις
 ὑπὸ τῆς ἐνώσεως τῆς ἐκεῖ κρατουμένη συγχέκρυσται, ἐνταῦθα δὲ πολυει-
 δῶς ἀναφαίνεται.

Ὁ δὲ ἡμέτερος καθηγεμὸν Ἀμμώνιος οὐκ ἤξίου τὸ μὴ ἐξ ἀλλήλων
 εἶναι τὰ ἐναντία οὕτως ἀκούειν, ὡς μὴ ἐξ ὑποκειμένων καὶ διὰ τοῦτο 30
 20 ὑπομενόντων, ἀλλὰ καθ’ ἣν ἔννοιαν εἴρηται τὸ μὴ ἐξ ἄλλων αὐτὰ εἶναι,
 ὡς οὐδ’ ἐνὸν τῶν πρώτων ἐναντίων ἄλλα λαμβάνειν ἀρχοειδέστερα, ἀφ’ ὧν
 ταῦτα διαιρεῖται, ἢ ὡς γενῶν ἢ ὡς ὄλων ἢ ὡς ἀπὸ ποιητικῶν αἰτίων
 γίνεται. τῶν γὰρ πρώτων πῶς ἂν εἴη πρότερόν τι; καὶ οὐ διὰ τὸ
 μὴ κεχρῆσθαι ἐκείνοις ὑποκειμένοις, ἀλλ’ ὅτι οὐχ ὥσπερ τοῦ θερμοῦ
 25 φέρε εἰπεῖν καὶ τοῦ ψυχροῦ πρότερά ἐστὶ τὸ μανὸν καὶ τὸ πυκνόν,
 τούτων δὲ ὑπεροχὴ καὶ ἔλλειψις, τούτων δὲ εἶδος καὶ στέρησις, οὕτως
 καὶ τούτων ἐνδέχεται πρότερα ἄλλα λαμβάνειν, ἐξ ὧν ἐροῦμεν ταῦτα 35
 εἶναι μερικώτερα ὄντα. διὸ σαφέστερον τούτῳ χρώμενος ἐν τοῖς ἐξῆς
 ἐρεῖ “ἔτι δὲ ἐστὶν ἄλλα ἄλλων πρότερα ἐναντία, καὶ γίνεται ἕτερα
 30 ἐξ ἄλλων” ὡς ἐκ καθολικωτέρων δηλονότι. κατὰ τοῦτο οὖν εἶοικε τὸ
 σημαίνόμενον καὶ νῦν λέγεσθαι τὸ μὴ δεῖν ἐξ ἀλλήλων εἶναι τὰ
 ἐναντία, ὡς οὐ δυνατὸν ὄν θιάτερον θιατέρου ἀρχοειδέστερον καὶ καθο-
 λικώτερον εἶναι διὰ τὸ ἐναντία, φησὶν, αὐτὰ εἶναι. τουτέστιν ἰσοσθενεῖν
 ἀλλήλοισι, καὶ μηδὲν ἔχειν πλεόν τὸ ἕτερον αὐτῶν τοῦ ἐτέρου πρὸς τὸν 40
 35 τῆς ἀρχῆς λόγον.

1 τοῦ, τὸ α: τοῦτο DF: αὐτοῦ, τὸ E τὸ μὲν κτλ. p. 189^b 16 τὰ στοιχεῖα a ex Ar.
 et Simpl. ipse p. 204, 24 ἐπεὶ γὰρ τὰ φυσικὰ a 3 εἴη aF: εἴη ἢ D: ἦν E

4 πρὸς om. E 7 λέγει E τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποιόν D S ἐξ (αὐτοῦ ἀλλήλων) aF¹: μετ’
 DE et γρ. mrg. F 9 ἢ οὐ πρῶται ἀρχαὶ om. F τὸ ἐν] τῶ ἐν E 12 διότι] διὸ
 καὶ a 14 πάντως D 15 ἐμφαίνοντες a 16 κρατουμένη a: κρατουμένης DEF
 19 οὕτως om. F 21 οὐδὲν ὄντων πρώτων DE: οὐδὲν ὄντων πρὸ τῶν aF: correxi
 cf. v. 32 καὶ post ὧν add. F 24 ὑποκειμένοις om. F 29 ἐρεῖ p. 189^a 17
 30 κατὰ] καὶ a 33 διὰ τὸ] διατοῦτο a εἶναι αὐτὰ a 35 τῆς om. E

p.188^a30 Ἀλλὰ δεῖ τοῦτο καὶ ἐπὶ τοῦ λόγου σκέψασθαι, 39^v
πῶς συμβαίνει.

40^r

Δείξας ὅτι τὰ ἐναντία ἀρχαὶ ἔχ τινος κοινῶς τοῖς τε πρώτοις ἐναντίοις 7
καὶ ταῖς ἀρχαῖς ὑπάρχοντος, τοῦτο δὲ ἦν τὸ “μήτε ἐξ ἄλλων μήτε ἐξ
5 ἀλλήλων καὶ τὰ ἄλλα ἐκ τούτων”, βούλεται καὶ τὴν κυριωτάτην αἰτίαν
παραδοῦναι τοῦ τὰ πρῶτα ἐναντία ἀρχὰς εἶναι τῆς γενέσεως (λόγον γὰρ
οἶμαι τὴν αἰτίαν καλεῖ), ἀλλὰ καὶ ὅτι ἐν τῷ προληφθέντι συλλογισμῷ τὸ 10
μὲν τὰ πρῶτα ἐναντία “μήτε ἐξ ἀλλήλων εἶναι μήτε ἐξ ἄλλων” γνώ-
ριμον ἐγένετο (τὸ μὲν “μὴ ἐξ ἄλλων” ἐκ τοῦ πρῶτα, τὸ δὲ “μὴ ἐξ ἀλλή-
10 λων” ἐκ τοῦ ἐναντία), τῷ δὲ “καὶ τὰ ἄλλα ἐκ τούτων” λόγου τινὸς αι-
τιώδους ἔδει. ὃν νῦν προστίθῃσι τοῦτον· ληπτέον δὲ πρῶτον ὅτι πάν-
των τῶν ὄντων οὔτε ποιεῖν πέφυκεν οὔτε πάσχειν τὸ τυχὸν ὑπὸ
τοῦ τυχόντος ἕως τοῦ ὥστε πάντα ἂν εἴη τὰ φύσει γινόμενα ἢ
ἐναντία ἢ ἐξ ἐναντίων. προλαμβάνει ὡς ἀξιώματα καθολικὰ ἐπὶ πάσης
15 γενέσεως τεχνικῆς τε καὶ φυσικῆς ἐκ τῆς ἐναρξείας δοκούντα πιστά, ὅτι τὸ
γινόμενον καὶ φθειρόμενον καθ’ αὐτὸ πᾶν ὑπὸ ποιούντος γίνεται καὶ φθει- 15
ρεται καὶ οὐχ ὑπὸ τοῦ τυχόντος τὸ τυχὸν ἀλλ’ ὑπὸ τοῦ ἀντικειμένου ποιη-
τικοῦ αἰτίου καὶ εἰς τὸ ἀντικείμενον. ὁρᾷ γὰρ οὐ πᾶν εἰς ἅπαν, ἀλλὰ τὸ
ἀντικείμενον εἰς τὸ ἀντικείμενον οἷον τὸ θερμὸν εἰς τὸ ψυχρὸν μεταβάλλον
20 αὐτὸ ἀπὸ τῆς ἀντικειμένης ἑαυτῷ ἕξεως εἰς τὴν ἑαυτοῦ. ταῦτα μὲν οὖν
πάλιν ἐπὶ τοῦ ποιούντος. ἐπὶ δὲ τοῦ γινομένου, ὅτι τὸ γινόμενον οὐκ ἐκ
τοῦ μὴ ὄντος γίνεται, ἀλλ’ ἐξ ὄντος μεταβάλλει εἰς ὃν καὶ τοῦτο οὐκ ἐκ
τοῦ τυχόντος εἰς τὸ τυχόν, ἀλλ’ ἐκ τοῦ ἀντικειμένου εἰς τὸ ἀντικείμενον, 20
τουτέστιν εἰς τὸ ποιῶν. ταῦτα προαξιώσας, εἶτα προσλαβὼν τὰ φύσει γι-
25 νόμενα καὶ φθειρόμενα, συνάγει ὅτι πάντα τὰ φύσει, ὅταν καθ’ αὐτὰ γί-
νηται ἢ φθειρήται, ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων τὰ ἀντικείμενα τοῦτο πάσχει.
ὅτι δὲ οὐδὲ ποιεῖν πέφυκε τὸ τυχὸν εἰς τὸ τυχὸν οὔτε πάσχειν ὑπὸ τοῦ
τυχόντος, ὅταν τὸ μὲν καθ’ αὐτὸ ποιῇ τὸ δὲ καθ’ αὐτὸ πάσχη, ἀλλὰ τὸ
ἀντικείμενον ὑπὸ τοῦ ἀντικειμένου, μάθοιμεν ἂν οὕτως· τὸ ποιῶν κατὰ τὸ
30 ἐν αὐτῷ εἶδος μορφῶν τὴν οἰκίαν ἐνέργειαν δι’ αὐτῆς τῷ ὑποκειμένῳ 25
(τουτέστι τῷ ἐξ οὗ γίνεται τὸ γινόμενον) ἐντίθησι τὸ εἶδος, καθ’ ὃ γίνεται τὸ
γινόμενον· τοῦτο δὲ ἦν τὸ ἐν τῷ ποιῶντι, οἷον ὁ οἰκοδόμος τὴν ἐν αὐτῷ ἀρ-
μονίαν καὶ τὸ σχῆμα τῆς οἰκίας ἐντίθησι τοῖς λίθοις μεταβάλλων αὐτῶν τὴν
πρῶτην διάθεσιν εἰς τὴν ἐν αὐτῷ. μεταβάλλεται δὲ οὔτε τὸ ἡμισειδὲς (ἔστι
35 γάρ) οὔτε τὸ διάφορον μὲν, συνυπάρχειν δὲ δυνάμενον (τί γάρ δεῖται λευ-

10 τῷ δὲ D: τὸ δὲ aEF καὶ (ante τὰ ἄλλα) D: om. aEF 11 ἔδει DE: ἐδείτο aF
ὃν νῦν aE: ὦν νῦν F: καὶ νῦν D τοῦτον EF: τοῦτο D: τοῦτο — ἐξ ἐναντίων (v. 14 cf.
Arist. p. 188^a31—b26) om. a 12 οὐδὲν οὔτε Arist. οὔτε ποιεῖν — ἐξ ἐναντίων
om. F 14 προλαμβάνων a ἀξιῶμα τὰ E 18 εἰς D: om. aEF εἰς πᾶν E
20 μὲν οὖν πάλιν D: μὲν πάλιν EF: μὲν a 22 γίνεται DE: om. aF 24 προλαβὼν E
25 γίνεται a 26 φθειρεται E et fortasse F¹ 28 καθ’ αὐτὸ (post τὸ δὲ) om. aF
29 ante ὑπὸ add. καὶ aEF 30 ἐν ἑαυτῷ E 32 τὸ ἐν] τῶν D¹ 34 ἐν αὐτῷ
F: ἑαυτῷ DE: αὐτῷ a 35 δεῖται DEF (cf. p. 4, 19, 5, 10, 42, 9): δεῖ τὸ a

κὼν εἰς μουσικὸν μεταβάλλειν, ὅτε δύναται συνυπάρχειν ἄμφω;), ἀλλ' ἐκεῖνα 40^ο
 μεταβάλλει εἰς ἄλληλα, ὅσα πρὸ τοῦ μεταβάλλειν συνυπάρχειν ἀλλήλοις οὐ 30
 δύναται. ταῦτα δὲ ἐστὶν οὐ τὰ κυρίως ἐναντία μόνα, ἀλλὰ τὰ κατὰ πάσαν
 ἀντίθεσιν ἀντικείμενα. ὥστε ἀνάγκη πᾶν τὸ γινόμενον τι ἢ μὴ πρότερον
 5 ἦν, ἐξ ἀντικειμένης τῆς πρόσθεν διαθέσεως εἰς ἀντικειμένην μεταβάλλειν
 ὑπὸ τοῦ ἀντικειμένου μὲν τῆ πρόσθεν διαθέσει τοῦ μεταβάλλοντος, ὁμοίου δὲ
 τῆ εἰς ἦν ἢ μεταβολὴ γίνεται· ἀπὸ γὰρ τοῦ ποιούντος αὐτῆ, οὕτως τὸ ψυχρὸν
 ὄν πρότερον σῶμα ὑπὸ θερμοῦ τινος γίνεται θερμὸν. οὐ γὰρ ἐκ μουσικοῦ, 35
 φησί, λευκὸν γίνεται καθ' αὐτό, ἀλλ' ἐκ μέλανος· κατὰ συμβεβηκὸς μέντοι
 10 οὐδὲν κωλύει, ὅταν τύχη ὄν τὸ μουσικὸν μέλαν ἢ μὴ λευκὸν, οὐ τὸ τυχόν,
 ἀλλὰ τὸ μεταξύ. τὸ γὰρ λευκὸν γίνεται καθ' αὐτό ἐξ οὐ λευκοῦ· οὐ γὰρ
 οὐδὲν ἐκ λευκοῦ· εἴη γὰρ ἂν πρὶν γενέσθαι λευκόν. ἐξ οὐ λευκοῦ δέ, οὐχ
 ὅτι καὶ ἐξ ἵπποκονταύρου, ἀλλὰ τοῦ τῷ λευκῷ ἀντικειμένου· τοῦτο δὲ ἐστὶν
 ἢ τὸ μέλαν ἢ τῶν μεταξύ τι οἶον ξανθὸν ἢ πυρρὸν ἢ μάλιστα φαιὸν καὶ
 15 ὄλως ἢ πρὸς τὸ λευκὸν τὴν μέλανος ἔχει τάξιν. καὶ τὸ μουσικὸν δὲ ἐξ 40^ο
 οὐ μουσικοῦ γίνεται, οὐ τοῦ τυχόντος, ἀλλὰ τοῦ πεφυκότος. τοιοῦτον δὲ
 τὸ ἄμουσον καὶ εἴ τι μεταξύ εἴη ἀμούσου καὶ μουσικοῦ. ζητεῖται γὰρ τὸ
 μεταξύ ἀρετῆς καὶ κακίας καὶ μουσικῆς καὶ ἀμουσίας, ἐνίων μὲν τὸ οὐδέ-
 20 τερον λεγόντων μεταξύ ὡς τὸ μεταξύ τοῦ ἄρρενος καὶ τοῦ θήλεος, ἐνίων
 δὲ ἐκ τῆς ἑκατέρου μίξεως ὡς τὸ φαιὸν τοῦ λευκοῦ καὶ τοῦ μέλανος με-
 ταξύ, ἐνίων δὲ ὡς δύναμιν ἐπ' ἄμφω πεφυκυῖαν. ὁμοίως δὲ οὐδὲ φθίρεται
 καθ' αὐτὸ τὸ τυχόν εἰς τὸ τυχόν, ἀλλ' εἰς τὸ ἐναντίον καὶ εἰς τὸ μεταξύ. 45
 καὶ οὐκ ἐπὶ μόνων τῶν ἀπλῶν οὕτως ἔχει οἶον λευκοῦ καὶ μουσικοῦ καὶ
 τῶν τοιαούτων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν συνθέτων οἶον οἰκίας ἀνθρώπου. καὶ
 25 γὰρ τούτων ἕκαστον ἐκ τοῦ ἀντικειμένου γίνεται οὐ τοῦ τυχόντος, ἀλλὰ τοῦ
 πεφυκότος εἰς ταῦτα μεταβάλλειν, καὶ φθίρεται εἰς ἐκεῖνα. λανθάνει δὲ διὰ
 τὸ μὴ κεῖσθαι ἐπὶ τούτων τοῖς ἀντικειμένοις ὀνόματα ὡς ἐκεῖ τὸ ἄμουσον
 καὶ τὸ λευκόν. κοινῶς δὲ ἂν ἐπὶ τῶν συνθέτων ἀντικεῖσθαι τὸ ἡρμο-
 30 σμένον καὶ τὸ ἀναρμωστὸν λέγοιτο. γίνεται γὰρ πᾶν ἡρμοσμένον ἐξ ἀναρ- 50^ο
 μώστου καὶ τὸ ἀναρμωστὸν ἐξ ἡρμοσμένου καὶ φθίρεται εἰς ἄλληλα. οὐ τὰ
 τυχόντα δὲ εἰς τὰ τυχόντα. οὐ γὰρ ἂν ἡ ἀνθρώπου ἀρμονία εἰς τὴν λύρας
 ἀναρμωστίαν μεταβάλλοι, ἀλλὰ εἰς τὴν ἀνθρώπου, ἀλλ' οὐδὲ ἡ Δώριος ἀρ-
 μονία εἰς τὴν Λύδιον ἀναρμωστίαν, ἀλλ' εἰς τὴν οἰκίαν.

Ταῦτα δὲ πάντα τὰ παραδείγματα οὐκ ἐκ τοῦ ποιούντος εἰληπται, ἀλλ'
 35 ἐκ τοῦ πάσχοντος, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν ἐξ οὐ γίνεται τὸ γινόμενον καὶ εἰς ἢ
 φθίρεται τὸ φθιρόμενον. γίνεται δὲ ἐξ ἀμούσου τὸ μουσικὸν ὑπὸ Δάμωνος 40^ο

1 μεταβάλλειν — ἐκεῖνα om. F 5 πρόσθεν] πρώτης a εἰς τὴν ἀντικειμένην a
 7 αὐτῆ D ψυχρὸν aB: ψυχρότερον EF 8 ὄν πρότερον aE: πρότερον F: utrumque
 om. D ὑπὸ] ὑπὲρ E 10 μουσικὸν τὸ μέλαν (in marg. corr.) F 11 ἐξ οὐ aE
 13 ἵπποκονταύρου DF: ὑποκονταύρου E: ἵπποκονταύρους a ἀντικειμένω D 14 πυρρὸν
 aF 15 πρὸς λευκὸν a ἔχειν a 16 τοιοῦτο a 19 ὡς τὸ μεταξύ om. E
 20 δὲ DE: δὲ τὸ aF 24 ἐπὶ om. E 26 μεταβαλεῖν E 27 ἐκ εἰ τὸ aE:
 ἐκέιτο (ἐκεῖτο F) τὸ DF 28 τὸ (ante λευκὸν) om. E 29 γάρ] δὲ E
 31 τὰ (post εἰς) om. F

ποιούντος, καὶ ἐκ ψυχροῦ τὸ θερμὸν γίνεται ὑπὸ τοῦ θερμοῦ ποιούντος· καὶ 40^ο
 φθίρεισθαι λέγεται ἕκαστον ἐκείνων εἰς ὃ μεταβάλλει καὶ ὑπ' ἐκείνου. εἰ
 δέ τις νομίζει ἁρμονίαν καὶ ἀναρμωσίαν ἐπὶ μουσικῆς λέγεσθαι μόνως,
 οὐδὲν διαφέρει καὶ ἐπὶ τάξεως καὶ ἐπὶ συνθέσεως τὰ αὐτὰ λέγειν. ἡ
 5 γὰρ οἰκία σύνθετόν τι οὐσα γίνεται ἐκ τοῦ διηρημένου καὶ μὴ συγκειμένου ὅ
 καὶ τὰ ἐσχηματισμένα ἐξ ἀσχημοσύνης. καὶ ὅσοι τούτων συνθέσει καὶ διαιρέσει
 (ταῦτόν δὲ εἰπεῖν συγκρίσει καὶ διακρίσει) τὴν γένεσιν ποιῶσι, καὶ τούτοις
 ἐξ ἐναντίων καὶ εἰς ἐναντία ἡ γένεσις καὶ ἡ φθορά. ὥστε συγκεφαλαιω-
 10 φθίρειτο τὸ φθιρόμενον ἢ ἐξ ἐναντίων ἢ εἰς ἐναντία καὶ τὰ τούτων μεταξύ.
 μεταξύ δὲ οὐ τὰ κεχωρισμένα ἀμφοῖν, ἀλλὰ τὰ ἐξ ἀμφοῖν συνεστῶτα, ἵνα
 συγγενῆ ὄντα τῶν ἐναντίων πρὸς ἑκάτερον ἔχη λόγον. καὶ τὰ φύσει οὖν 10
 πάντα οἷον ζῆον ἐκ μὴ ζῆου τὴν γένεσιν ἔχει, μὴ ζῆου δὲ τοιούτου ὃ πέ-
 φυκε πρὸς ζῆου γένεσιν.

15 Δῆλον δὲ ὅτι ὁ παρακολουθήσας τοῖς εἰρημένοις οὐχ ὑποπτεύσει πρὸς
 ἑαυτὸν ἐναντιοῦσθαι τὸν Ἀριστοτέλην πρότερον μὲν εἰπόντα, ὅτι τὰ ἐναντία
 οὐ γίνεται ἐξ ἀλλήλων, νῦν δὲ ὅτι ἐκ τοῦ ἐναντίου γίνεται τὸ ἐναντίον.
 ἐκεῖ μὲν γὰρ ἐλέγετο μὴ γίνεσθαι ἐξ ἀλλήλων τὰ ἐναντία ὡς ἐξ ὕλης (οὐ
 γὰρ ὡς ἐξ ὑπάρχοντος τοῦ λευκοῦ γίνεται τὸ μέλαν, ὡς ἐκ τοῦ ξύλου ἡ 15
 κλίνη) ἢ μᾶλλον ὅτι οὐ γίνεται ἐξ ἀλλήλων ὡς ἀπὸ ποιητικῶν αἰτίων (οὐ
 20 γὰρ ποιητικὰ ἀλλήλων τὰ ἐναντία)· ἐνταῦθα δὲ ὅτι τοῦ ἐναντίου ἐκστάντος
 εἶδους ἐκ τοῦ ὑποκειμένου ἐπιγίνεται τὸ ἐναντίον ἐκείνου εἶδος ἀπὸ τοῦ
 ποιούντος. ἀλλ' ὅτι μὲν οὐδὲν πέφυκε ποιεῖν εἰς τὸ τυχόν οὐδὲ πάσχειν
 ὑπὸ τοῦ τυχόντος, ἔστω δῆλον· πόθεν δὲ δῆλον ὅτι τὰ ἐναντία ἐστὶ τὰ πε-
 25 φυκότα ποιεῖν εἰς ἀλλήλα καὶ πάσχειν ὑπ' ἀλλήλων; καὶ γὰρ ψυχὴ ὑπὸ
 θεοῦ ἐλλάμπεσθαι λέγεται, ἀλλ' οὐκ ἐναντία οὐσα ὑπ' ἐναντίου· ἡ ὡς ἐν-
 20 θεῆς ὑπὸ πλήρους πάσχει καὶ αὐτὴ καὶ μεταβάλλει ἀπὸ τοῦ ἀθέου εἰς τὸ
 ἐνθεον. ὅπως δὲ πᾶν τὸ γινόμενον οὐκ ἔστιν ὅπερ γίνεται· οὐ γὰρ ἂν ἐρί-
 νετο. ὥστε ἐκ μὴ τοιούτου γίνεται οὐ παντός, ἀλλὰ τοῦ πεφυκότος. πέ-
 30 φυκε δὲ τὸ αὐτὸ τῶν ἀντικειμένων εἶναι δεκτικόν. θερμοῦ γὰρ καὶ ψυχροῦ
 τὸ αὐτὸ σῶμα δεκτικόν ἐστὶ καὶ λευκοῦ καὶ μέλανος καὶ ἡ αὐτὴ ψυχὴ
 μουσικῆς καὶ ἀμουσίας. πότε οὖν ἡ ψυχὴ πέφυκεν εἰς τὸ μουσικὸν με-
 ταβάλλειν; ἄρα ὅταν μουσικὴ ἔστιν; οὐδαμῶς. οὐκοῦν ὅταν μὴ μουσικῆ, 25
 πέφυκε δὲ μουσικὴ γίνεσθαι. καὶ τὸ σῶμα πότε γίνεται λευκόν; ἄρα ὅταν
 35 λευκόν ἐστίν; οὐδαμῶς. ἀλλ' ὅταν μὴ λευκὸν μὲν, πεφυκὸς δὲ λευκὸν
 γίνεσθαι † ὅτι. εἰ οὖν τὸ πεφυκὸς τοῦτό ἐστὶ τὸ τῶν ἐναντίων δεκτικόν,
 μὴ ἔχει δὲ ἐκεῖνο ὃ λέγεται γίνεσθαι, δῆλον ὅτι τὸ ἀντικείμενον αὐτῷ ἔχει

2 ἐκείνων D: ἐκεῖνο F: εἰς ἐκεῖνο aE 3 νομίζει E καὶ ἁρμωσίαν E 11 ἐξ
 ἀμφοῖν] ἐξ αὐτῶν a 12 συγγενῆ ὄντα τῶν ἐναντίων aF: συγγενές ὄν τὸν τοῦ ἐναντίου DE
 ἐκάτερα D 15 οὐχ F 17 γίνονται F 19 ὑπάρχοντος aD: ἐνυπάρχοντος
 EF 24 δὲ om. F δῆλον aF: om. DE 26 ὑπὸ τοῦ ἐναντίου a 28 οὐκ
 ἔστιν om. F 30 γὰρ] δὲ F 34 γενέσθαι D 36 ὅτι. εἰ οὖν DE: δῆλον (om.
 ὅτι εἰ οὖν) F: δηλονότι εἰ οὖν a: immo mutatis siglis scribendum γίνεσθαι ἐστίν. εἰ οὖν
 cf. p. 187, 4 37 μὴ ἔχον a λέγεσθαι F¹

ἢ τὸ μεταξύ, καὶ ἀπ' ἐκείνου μεταβάλλει εἰς ὃ γίνεται. καὶ προηγουμένως 40^v
 μὲν ἐκ τοῦ μὴ τοιοῦτου πεφυκότος δὲ ἢ γένεσις. διὸ ἀπὸ στερησεως εἰς
 ἕξιν ἢ μεταβολή, ἥδη δὲ καὶ ἐκ τοῦ ἐναντίου, καθόσον καὶ τοῦτο μὴ τοι- 30
 οῦτον καὶ πεφυκός ἐστι, καὶ ὅπως ἐκ τοῦ ἀντικειμένου καθ' ὅποιον οὖν ἀν-
 5 τίθεται. οὐ γὰρ ἀνάγκη τὸ λευκὸν ἐκ μέλανος καθὼ μέλαν γίνεσθαι, ἀλλ'
 ἐκ μὴ λευκοῦ, πεφυκότος δὲ λευκοῦ γίνεσθαι. τὸ δὲ πρὸς τὸ λευκὸν πε-
 φυκός καὶ πρὸς τὸ μέλαν πέφυκεν, ὥστε ὅταν μὴ ἢ λευκόν, ἢ μέλαν ἢ
 τὸ μεταξύ ἐστὶ καὶ διὰ τοῦτο ἐκ μέλανος ἢ τοῦ μεταξύ. ἐξ οὗ δὲ γίνεται
 τι, εἰς ἐκεῖνο καὶ φθίρεται.

10 Ἐπιστῆσαι δὲ χρῆ' ὅτι ἄλλο μὲν ἐστὶ σύνθεσις ἄλλο δὲ τάξις· καὶ 35
 ἢ μὲν σύνθεσις ἐπὶ τῶν σύνθεσιν ἐχόντων λέγεται μετ' ἀλλήλων, πλη-
 σιασμός τις οὕσα τῶν κειμένων εὐάρμοστος, κὰν μηδεμία τάξις ὑπάρχη,
 ὡς ἐπὶ ξύλων ὅταν μὴ μέλη τῶ συντιθέντι, τί πρῶτον ἢ τί δεύτερον, εἰ
 μόνον συναρμόζονται. ἢ δὲ τάξις λέγεται μὲν καὶ ἐπὶ τῶν θέσιν ἐχόντων
 15 (ἐν τάξει γὰρ δεῖ κεῖσθαι τὰ τοῦ ἀνδριάντος μέρη, ὥστε τὰ μὲν πρῶτα
 τὰ δὲ δεύτερα εἶναι τὰ δὲ ἐφεξῆς), λέγεται δὲ καὶ ἐπὶ τῶν μὴ ἐχόντων
 θέσιν ὡς ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν. πρώτη γὰρ τέτακται ἢ μόνος τῆς δυάδος. 40
 οὐδεμία δὲ ἢ τεχνικὴ ἢ φυσικὴ σύνθεσις ἀνευ τάξεως ἐστὶ. κὰν λέγη οὖν
 καὶ ἕκαστον τούτων τὰ μὲν τάξις, τὰ δὲ σύνθεσις τίς ἐστίν, οὕτως
 20 λέγει ὡς καὶ τῆς οἰκίας καὶ τοῦ ἀνδριάντος κατὰ μὲν τι τάξεως κατὰ δὲ
 τι συνθέσεως μετεχόντων, ἀλλ' οὐχὶ τῆς μὲν οἰκίας κατὰ μόνην σύνθεσιν
 ὑφισταμένης, τοῦ δὲ ἀνδριάντος κατὰ μόνην τάξιν. καλῶς δὲ ὁ Ἀλέξανδρος
 ἐπέστησεν, ὅτι "ᾧ μηδὲν ἐστὶν ἐναντίον ἢ ὃ μὴ ἐστὶ τῶν ἐναντίων δεκτικόν,
 τοῦτο ἀγένητον ἂν εἶη" καλῶς προσθεῖς τὸ δεύτερον διὰ τὴν ἄτομον οἶμαι 45
 25 οὐσίαν. ταύτη γὰρ ἐναντίον μὲν οὐδὲν ἐστὶ, τῶν δὲ ἐναντίων ἐστὶ δε-
 κτικὴ. καὶ διὰ τοῦτο οὐ μόνον τὸ εἶδος, ἀλλὰ καὶ τὴν στέρησιν τοῦ εἴδους
 δέχεται.

p. 188^b 26 Μέχρι μὲν οὖν ἐπὶ τοσοῦτον σχεδὸν συνηκολουθήκασιν
 καὶ τῶν ἄλλων οἱ πλεῖστοι ἕως τοῦ ὥσπερ ὑπ' αὐτῆς τῆς
 30 ἀληθείας ἀναγκασθέντες.

Μέχρι τοῦ ἐν ταῖς ἀρχαῖς τὰ ἐναντία τιθέσθαι σχεδὸν συνηκολουθήκασιν 50
 καὶ τῶν ἄλλων φυσικῶν οἱ πλεῖστοι. τὸ δὲ σχεδὸν ἢ πρὸς τὸ οἱ πλεῖστοι
 δι' ἐυλάβειαν φιλόσοφον πρόσκειται ἢ πρὸς τὸ συνηκολουθήκασιν, ὅτι

2 πεφυκότως F ἀπὸ τῆς στερησεως aF 4 ἐστὶ DE: om. aF 7 μὴ ἢ aF:
 μὴ ἐστὶ DE 10 σύνθεσις cf. p. 188^b 20 12 εὐάρμοστος, eu in lit. D
 13 μέλλη D συντεθέντι F 14 ἀρμόζονται aF θέσιν DF: σύνθεσιν aE
 15 γὰρ supra add. E 17 θέσιν DEF: σύνθεσιν a 18 ἢ (post δὲ) D: om. aEF
 λέγη p. 188^b 20 20 καὶ (post ὡς) om. F 23 ᾧ ᾧ E 25 μὲν om. F ἐναν-
 τῶν F 26 ὑστέρησιν F 28 ἐπὶ τοσοῦτον DEF cf. Themist. p. 135, 21: τούτου ex
 Arist. vulgata a σχεδὸν κτλ. om. F 32 φυσικῶν DE: σοφῶν aF δὲ om. E
 τὸ (post πρὸς) om. E

οὐχ ἀπλῶς οὐδὲ ἐκείνοι τὰ ἐναντία ὡς ἐναντία ἔλεγον ἀρχάς, ἀλλ' ὅπερ 40^v
 ἔλεγον, ταῦτα ἐναντία ἦν, ὡς φῶς καὶ σκότος καὶ νεῖκος καὶ φιλία καὶ
 σύγκρισις καὶ διάκρισις καὶ τὰ τοιαῦτα. δηλοῖ δὲ μάλιστα τὴν αὐτοφυῆ
 τοῦ δόγματος ἀλήθειαν καὶ τὴν κατὰ τὰς κοινὰς ἐννοίας | προσειλημμένην 41^v
 5 πεποιθήσιν τὸ καὶ ἄνευ λόγου, τουτέστιν ἄνευ ἀποδεικτικῆς αἰτίας, λέγοντας
 αὐτοὺς ὅμως οὕτως λέγειν ὡσπερ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας ἐναγομένους.
 ἡμεῖς μὲν γὰρ καὶ τὴν αἰτίαν προστεθείκαμεν ὑποδείξαντες, ὅτι οὐ τὸ τυ-
 χὸν ἐκ τοῦ τυχόντος γίνεσθαι, ἀλλὰ (τὸ ἐναντίον) ἐκ τοῦ ἐναντίου. καὶ διὰ
 τοῦτο τὰ φύσει γινόμενα ἢ ἐναντία ἐστὶν ἢ ἐξ ἐναντίων. ἐκείνοι
 10 δὲ καὶ τὴν αἰτίαν οὐ συννοοῦντες ἢ οὐ προστιθέντες ὅμως τὰ αὐτὰ λέγουσιν. 5

p. 188^b30 Διαφέρουσι δὲ ἀλλήλων ἕως τοῦ τὸ δὲ μανὸν καὶ τὸ
 πυκνὸν τῶν καθέκαστον κατὰ τὴν αἴσθησιν.

Δεῖξας τὴν τῶν παλαιῶν φυσιολόγων περὶ τὰς ἀρχὰς συμφωνίαν κατὰ 18
 τὸ ἐναντίας αὐτὰς τίθεσθαι γινόμενῃν, ἐπειδὴ τοῖς πολλοῖς διαφωνεῖν δο-
 15 κούσι πρὸς ἀλλήλους ἄλλος ἄλλο τι λέγων τὴν ἀρχὴν, καὶ τὴν διαφορὰν
 αὐτῶν παραδίδωσι. καὶ ὅπως εἰς συμφωνίαν καὶ αὕτη περιάγεται, καλῶς
 καὶ σαφῶς ἐπιδείκνυσι. καὶ τὴν μὲν διαφορὰν δηλοῖ τοὺς μὲν πρότερα 20
 τῇ φύσει τοὺς δὲ ὕστερα λαμβάνειν εἰπών, καὶ τοὺς μὲν γνωριμώ-
 20 τερα κατὰ τὸν λόγον, τοὺς δὲ κατὰ τὴν αἴσθησιν ἤτοι τὰ αὐτὰ
 λέγων τὰ τε πρότερα τῇ φύσει καὶ τὰ γνωριμώτερα κατὰ τὸν λόγον,
 καὶ αὖ πάλιν τὰ ὕστερα τῇ φύσει καὶ κατὰ τὴν αἴσθησιν γνωριμώτερα. καὶ
 τῶν παραδειγμάτων τὸ μὲν περιττὸν καὶ ἄρτιον καὶ νεῖκος καὶ
 φιλίαν ὡς πρότερα τῇ φύσει, καὶ κατὰ τὸν λόγον ἀλλ' οὐχὶ κατὰ τὴν
 αἴσθησιν γνωριμώτερα τοῖς προτέροις προσήκοντα παρέθετο (νοητὰ γὰρ 25
 25 ταῦτα· διὸ καὶ Ἐμπεδοκλῆς περὶ φιλίας λέγων

ἀλλὰ νόφ δέρκου, φησί, μηδ' ὄμμασιν ἦσο τεθηπῶς),

τὸ δὲ θερμὸν καὶ ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν καὶ ξηρὸν ὡς ὕστερα τῇ φύσει
 καὶ κατὰ τὴν αἴσθησιν γνωριμώτερα τοῖς ὑστέροις ἀπένειμε. καὶ τὸ μὲν
 θερμὸν καὶ ψυχρὸν Παρμενίδης φησί, τὸ δὲ ὑγρὸν καὶ ξηρὸν Ἀλέξανδρος
 30 μὲν ἤτοι αὐτὸν φησὶν εἰρηκέναι τὸν τὸ θερμὸν καὶ ψυχρὸν εἰπόντα ἢ Ἐμ-
 πεδοκλέα πρὸς τῷ νεῖκει καὶ τῇ φιλίᾳ τὰ τέτταρα στοιχεῖα ἀρχὰς θέμενον. 30
 ὁ μὲντοι Πορφύριος οἰκειότερον εἰς τὴν Ἀναξιμένην τὴν δόξαν ἀνέπεμψε ταύ-
 την εἰπόντα

2 καὶ ἐναντία aF 4 δόγματος ut videtur E προσειλημμένη D: προσειλημμένη
 aEF 5 καὶ om. a 8 τὸ ἐναντίον addidit, sed post τοῦ ἐναντίου a 10 οὐ
 (post ἦ) om. F 11 ἕως κτλ. om. F τὸ δὲ πυκνὸν καὶ μανὸν κατὰ τὴν αἴσθησιν
 Aristoteles sed cf. codd. FI et Simpl. p. 190, 14 13 κατὰ] καὶ F 15 ἄλλος scripsi:
 ἄλλο supra add. D: om. aEF λέγοντες a 19 τὸν (ante λόγον) om. E ἤτοι]
 ἤγουν D 20 λέγοντέ τε E 25 λέγων v. 108 K., 81 St. cf. p. 158, 20 ubi τὴν σὺ
 νόφ δέρκου 26 νόφ aE: νῶ DF δέρκου DF: κέρρου E: δέρκου a 28 ἀπένειμε D:
 ἀπόνειμε F: ἀπονέμει aE. cf. παρέθετο v. 24 30 τὸ (post τὸν) DE: om. aF 32 Ἀναξι-
 μένην] recte Ξενοφάνην Philoponus d 1 v 23 (schol. Br. 339 a 5) 33 εἰπόντα fr. 10 K.

γῆ καὶ ὕδωρ πάντ' ἐσθ' ὅσα γίνοντ' ἠδὲ φύονται.

41^r

τὸ δὲ περιττὸν καὶ ἄρτιον ἀρχὰς οἱ Πυθαγόρειοι τίθενται, ὡσπερ τὸ νεῖκος
καὶ τὴν φιλίαν μετὰ τῶν τετάρων στοιχείων Ἐμπεδοκλῆς. μήποτε δὲ τῶν
μὲν κατὰ τὸν λόγον γνωριμωτέρων καὶ τῶν πρὸς αἰσθησιν παραδείγματα τὰ
5 εἰρημένα παρέθετο. τῶν δὲ προτέρων καὶ ὑστέρων οὐκέτι. πρότερα μὲν γὰρ
δεῖ εἶναι τὰ ὀλικιώτερα καὶ περιεκτικώτερα. ὕστερα δὲ τὰ μερικιώτερα καὶ
περιεχόμενα. τὰ δὲ ῥηθέντα οὐκ ἔχει οὕτως πρὸς ἄλληλα, ὥστε οὐκ ἂν
ταύτη διαφέρουσι. ἢ ὅτι προεῖρηκεν ἡδὴ περὶ τῶν ἐναντίων τῶν κατὰ τὸ πρό-
τερον καὶ ὕστερον διαφερόντων, ὅτε ἔλεγε "τὰ ἄλλα γεννωσὶ πυκνότητι καὶ
10 μανότητι πολλὰ ποιούντες. ταῦτα δὲ ἐστὶν ἐναντία, καθόλου δὲ ὑπεροχῆ
καὶ ἔλλειψις. ὡσπερ τὸ μέγα φησὶ Πλάτων καὶ τὸ μικρόν", εἰ μὴ ἄρα
καὶ τούτων τὰ μὲν νοητὰ καὶ λόγιω θεωρητὰ ὡς νεῖκος καὶ φιλία καὶ πε-
ριττὸν καὶ ἄρτιον περιέχειν λέγοντο ἂν ἅτε ἐπὶ πάντα φθάνοντα τὰ ἄλλα,
τὰ δὲ αἰσθητὰ καὶ ὀλικὰ ἅτε ὑπ' ἐκεῖνα τεταγμένα καὶ μετέχοντα αὐτῶν
15 περιεχόμενα. θερμὸν γὰρ καὶ ψυχρὸν καὶ ξηρὸν καὶ ὑγρὸν μετέχει νείκους
καὶ φιλίας καὶ ἀρτίου καὶ περιττοῦ κατὰ ἔνωσιν καὶ διάκρισιν καὶ τὸ συγ-
κριτικὸν καὶ διακριτικόν. καὶ γὰρ τὸ θερμὸν ἐν τῇ Περὶ γενέσεως ὡς τῶν
ὁμοίων συγκριτικὸν κατὰ τὸ συγκριτικὸν χαρακτηρίζει. οὐ μέντοι ὑπ'
ἐκεῖνων μετέχεται. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τὰ μὲν εἰδικώτερα τούτων περιέχειν
20 φησὶ, τὰ δὲ ὀλικιώτερα περιέχεσθαι, εἰδικώτερα μὲν ἐν ταῖς προεῖρημέναις
ἐναντιώσσει λέγων θερμὸν ξηρὸν περιττὸν φιλίαν, ὀλικιώτερα δὲ τὰ τούτοις
ἀντικείμενα. καίτοι τοὺς μὲν τὰ πρότερα καὶ περιέχοντα λαμβάνειν φησὶ,
τοὺς δὲ τὰ ὕστερα καὶ περιεχόμενα, οὐδενὸς θερμὸν καὶ ξηρὸν εἰπόντος,
οὐδὲ ἄλλου πάλιν ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν, ἀλλὰ τὰ ἀντικείμενα ἅμα. οὕτως
25 γὰρ ἂν τὰ ἐναντία λέγοιεν ἀρχὰς, ἀλλ' οὐκ ἐκείνως, κοινῶς μὲν ἔχοντα
πάντα τὴν ἀντίθετον φύσιν, διαφέροντα δὲ τῶν τὰ μὲν πρότερα, τὰ δὲ
ὕστερα εἶναι.

Διὸ καὶ οἱ τῶν δοξῶν τούτων προσεστῶτες ταῦτ' αὐτὰ καὶ ἕτερα λέγου-
σιν, ἕτερα μὲν κατὰ τὸ προφανόμενον, ὅτι ὁ μὲν νεῖκος καὶ φιλίαν ὁ δὲ
30 θερμὸν καὶ ψυχρὸν καὶ ἄλλος ἄλλην τινὰ λέγει τῶν ἀντιθέσεων, καίτοι
δὲ διάφορα δοκοῦντες λέγειν τὰ αὐτὰ λέγουσι, καθόσον τὰ ἀνάλογον λαμ-
βάνουσι. δυοῖν γὰρ οὐσῶν συστοιχιῶν ἀντικειμένων τῆς μὲν κρείττονος, ἐν
ἧ ἡ φιλία καὶ περιττὸν καὶ ὑπεροχῆ καὶ μέγα καὶ μανὸν καὶ θερμὸν, τῆς
41^v δὲ χείρονος, ἐν ἧ τὰ ἐναντία τούτων, ἐκ τῆς αὐτῆς συστοιχίας, τῆς
35 κρείττονος τὰ κρείττονα, πάντες τῆς οἰκείας ἀντιθέσεως λαμβάνουσι, καὶ

1 πάντ' ἐσθ' ὅσα Philoponus: πᾶν ἔστ' ὅσα E: πάντα θ' ὅσα F: πᾶν ὅσα τε D: πᾶνθ'
ὅσα a γίνονται libri φύονται ἠδὲ γίνονται Philoponus 4 τὸν (post κατὰ) om. E
τὰ om. E 5 γὰρ om. E 8 ὅτι] δ F τὸ om. E 9 ἔλεγε p. 187^a 15
12 θεωρητικά (comp.) E 16 τὴν διάκρισιν DE 17 Περὶ γενέσεως B 2 p. 329^b 26
θερμὸν γὰρ ἐστὶ τὸ συγκριτικὸν τὰ ὁμογενῆ κτλ. 20 φασὶ D 23 οὐδὲν ὡς (sed corr. in
mrg.: ζῆ εἰ οὐδενός) F ὡς ante θερμὸν add. a 24 ὡς post πάλιν add. af
25 κοινῶς af: κοινόν DE 26 ἀντιθέσιν φύσιν D τῶ] τὸ D 32 δυοῖν E
33 καὶ μέγα om. F 35 οἰκείας E suspicor τὰς οἰκείας ἀντιθέσεις

ἐκ τῆς χειρόνος τὰ χειρόνα, εἰ καὶ οἱ μὲν ὀλιγωτέρας καὶ περιεχούσας 41^v
 ἀντιθέσεις λαμβάνουσιν, οἱ δὲ μερικιώτερας καὶ περιεχομένας. ὑπεροχὴ
 γὰρ καὶ ἔλλειψις περιεκτικὰ μεγάλου καὶ μικροῦ καὶ ταῦτα μανοῦ καὶ
 πυκνοῦ καὶ ταῦτα θερμοῦ καὶ ψυχροῦ. ἀνάλογον δὲ ἔχει πρὸς ἄλ- 5
 5 ληλα· ὡς γὰρ ὑπεροχὴ πρὸς ἔλλειψιν, οὕτως μέγα πρὸς μικρὸν καὶ
 μανὸν πρὸς πυκνὸν καὶ θερμὸν πρὸς ψυχρὸν. καὶ δῆλον ὅτι βέλτιον μὲν
 λέγουσιν οἱ τὰ πρότερα καὶ περιεκτικώτερα τιθέντες ἀρχάς, χειρὸν δὲ οἱ
 τὰ περιεχόμενα καὶ προσεχέστερα· κἄν γὰρ ἄλλων ὦσιν ἀρχαὶ ταῦτα, ἀλλὰ
 καὶ ἀπ' ἀρχῶν εἰσι. γνωριμώτερα δὲ κατὰ μὲν τὸν λόγον λέγουσιν
 10 οἱ τὰ νοητὰ καὶ ὀλιγωτέρα καὶ περιεκτικώτερα τιθέντες, γνωριμώτερα δὲ 10
 κατὰ τὴν αἰσθησιν οἱ τὰ αἰσθητὰ καὶ μερικιώτερα καὶ περιεχόμενα,
 διότι τὸ μὲν καθόλου λόγῳ ληπτὸν ἔστι, τὸ δὲ καθέκαστα αἰσθήσει. πῶς
 δὲ τὸ μὲν μέγα καὶ τὸ μικρὸν καθόλου καὶ κατὰ λόγον ἀρχάς
 εἶναί φησι, τὸ δὲ μανὸν καὶ τὸ πυκνὸν τῶν καθέκαστων καὶ κατὰ
 15 τὴν αἰσθησιν; καὶ γὰρ ἐκάτερον τούτων καὶ καθόλου ἔστι καὶ καθέ-
 15 καστον. ἢ ὅτι τὸ μὲν μανὸν καὶ πυκνὸν φυσικώτερα καὶ ὀλιγωτέρα ὄντα
 ὥσπερ καὶ τὸ θερμὸν καὶ ψυχρὸν αἰσθητὰ μᾶλλον ἔστι καὶ διὰ τοῦτο καὶ 15
 καθέκαστα, τὸ δὲ μέγα καὶ μικρὸν αὐλότερα μᾶλλον ὡς καὶ ἐπὶ ἀσωμά-
 των θεωρούμενα καὶ διὰ τοῦτο καθολικώτερα τε καὶ λόγῳ μᾶλλον ἔστι
 20 γνωστά.

p. 189^a 11 Ἐχόμενον δὲ ἂν εἴη λέγειν πρότερον δύο ἢ τρεῖς ἢ
 πλείους εἰσὶν ἕως τοῦ τὰς δὲ ἀρχάς ἀεὶ δεῖ μένειν.

Προθέμενος τὰς ἀρχάς τῶν φυσικῶν εὐρεῖν, πόσαι τε καὶ τίνες εἰσὶ, 20
 καὶ προβαλλόμενος τὰς περὶ τούτου διόξας διαφόρους οὔσας, ἐνείδεν ἐν αὐταῖς
 25 μίαν κοινότητα τὸ τὰ ἐναντία ἐν ταῖς ἀρχαῖς τίθεσθαι. καὶ διὰ τοῦτο τὸ
 κοινὸν ὁμολόγημα εἰς πίστιν λαβῶν, πρῶτον τίνες αἱ ἀρχαί, ὅτι τὰ ἐν-
 25 ἀντία, δείκνυσι προσκατασκευάζων αὐτὸ καὶ αὐτὸς ἀποδεικτικῶς. τούτῃ δὲ
 καὶ τὸ πόσαι αἱ ἀρχαὶ συναποδείκνυται, ὅτι δύο μὲν αἱ ἐναντία, ἐν δὲ τὸ
 τοῖς ἐναντίοις ὑποκείμενον· ὅπερ ὕστερον προσθήσει. καὶ διὰ τοῦτο οὖν 25
 30 πρῶτον ἔδειξε τίνες αἱ ἀρχαί, καὶ τότε τὸ πόσαι προστίθησι. τέως δὲ καὶ
 ἐκ τοῦ δειχθῆναι, ὅτι τὰ ἐναντία ἀρχαί, συνάγει πάλιν ὅτι οὔτε μίαν οἶόν
 τε εἶναι τὴν ἀρχὴν οὔτε ἀπείρους· ὅτι μὲν οὐ μία, οὕτως συλλογιζόμενος·
 εἰ μία, οὐκ ἐναντία· αἱ ἀρχαὶ ἐναντία· εἰ μία ἄρα, οὐκ ἀρχή. καὶ ὅτι

6 θερμὸν καὶ ψυχρὸν E 7 τιθέντες γνωριμώτερα δὲ κατὰ τὴν αἰσθησιν F οἱ om. D
 8 ὦσιν aF: εἰσὶν DE ἀλλ' οὖν καὶ D 11 καὶ κατὰ D καὶ περιεχόμενα καὶ
 μερικιώτερα aF 12 καθέκαστον a 13 τὸ (ante μικρὸν) om. E (loc. obl. D)
 καθόλου καὶ ignorat Aristotelis vulgata itemque τῶν καθέκαστων cf. p. 188, 12 17 καὶ
 τὸ ψυχρὸν aF 18 καὶ (post ὡς) om. aF 19 λόγῳ om. F 21 πρότερον E
 ἢ πλείους κτλ. om. F 22 ἕως τοῦ τὰς δὲ ἀρχάς κτλ. immo ἐν τι γένος
 p. 189^a 14 23 προτιθέμενος E 24 προβαλλόμενος aE 30 δείξας D
 τὸ ante τίνες add. aF sed cf. v. 26 τότε om. D 31 αἱ ante ἀρχαί add. aF¹
 33 εἰ μία utroque loco E: ἡ μία aDF οὐκ ἀρχαί E

μὲν αἱ ἀρχαὶ ἐναντία, δεῖδεικται· ὅτι δὲ τὸ ἐν οὐκ ἐναντία, δεῖκνυσι νῦν 41
 ἐκ τοῦ ἀντιστρόφου. εἰ γὰρ τὰ ἐναντία οὐχ ἓν, τὸ ἐν οὐκ ἐναντία· εἰ γὰρ
 τὸ ἐναντίον ἐναντίῳ ἐναντίον ἐστίν, οὐκ ἂν εἶη ἐν ἐνὶ τὸ ἐναντίον. ὅτι δὲ 30
 οὔτε ἄπειροι αἱ ἀρχαί. δεῖκνυσι τῷ αὐτῷ χρησάμενος ἐπιχειρήματι, ὅπερ
 5 καὶ πρότερον. εἰ γὰρ ἄπειροι αἱ ἀρχαί, καὶ αὐταὶ ἄγνωστοι ἔσονται διὰ τὸ
 ἄπειροι εἶναι καὶ τὰ ἀπ' αὐτῶν ἄγνωστα ἔσται, διότι "τότε οἰόμεθα γινώ-
 σκειν ἕκαστον, ὅταν τὰ αἷτια γνωρίσωμεν τὰ πρῶτα καὶ τὰς ἀρχὰς τὰς
 πρῶτας καὶ μέχρι τῶν στοιχείων". δευτέρῳ δὲ χρῆται ἐπιχειρήματι πρὸς
 τὸ μὴ εἶναι ἀπείρους τὰς ἀρχὰς τοιούτῳ· ἡ οὐσία ἐν τι γένος· ἐν παντὶ
 10 γένει ἐνὶ μία ἐναντίωσις· ἐν τῇ οὐσίᾳ ἄρα μία ἐναντίωσις· ἡ ἐναντίωσις 35
 δυοῖν ἐστὶ μεταξὺ τῶν ἐναντίων· ἡ ἄρα οὐσία δύο περὶ αὐτὴν ἀρχὰς ἔχει
 τὰ ἐναντία· οὐκ ἄρα ἄπειροι αἱ ἀρχαί, εἴπερ ἐναντία.

Ἐν δὴ τούτοις χρῆ ζητῆσαι πρῶτον μὲν, τίς ἡ μία οὐσία καὶ τί ση-
 μαίνει νῦν τὸ τοῦ γένους ὄνομα, καὶ τίς ἡ μία ἐναντίωσις ἡ περὶ τὸ γένος
 15 τῆς οὐσίας θεωρουμένη, καὶ διὰ τίνα αἰτίαν πάντων κοινῶς τῶν φυσικῶν
 προθέμενος τὰς ἀρχὰς εὗρεῖν τὴν οὐσίαν μόνην καὶ τὴν κατ' αὐτὴν ἐναν-
 τίωσιν παρέλαβε. πῶς γὰρ ταῖς κατὰ τὰς ἄλλας κατηγορίας γενέσεσιν ἐφαρ- 40
 μόσει ἢ κατὰ τὴν οὐσίαν ἐναντίωσις; ὁ μὲν οὖν Ἀλέξανδρος οὐσίαν μὲν
 ἀκούει τὸ ἔνυλον εἶδος, μᾶλλον δὲ τὸ σύνθετον ἐξ ὕλης καὶ εἶδους, ὅπερ
 20 ἐστὶν ἐν γένος τῆς οὐσίας τριῶν ὄντων αὐτῶν τῆς τε ὕλης καὶ τοῦ εἶδους
 καὶ τοῦ συνθέτου. καὶ γὰρ ἐν τούτῳ μόνῳ κατὰ τὴν οὐσίαν ἡ ἐναντίωσις
 θεωρεῖται. οὐδὲ γὰρ ἐν πάσῃ τῇ οὐσίᾳ καὶ ἐν (πάσαις) ταῖς ἄλλαις κατη-
 γορίαις ταῖς ἐχούσαις ἐναντίωσιν πολλαὶ αἱ ἐναντίωσις· καὶ γὰρ καθ'
 35 ἕκαστον τῶν ὑπὸ τὴν ποιότητα γενῶν μία ἐστὶν ἐναντίωσις, οἷον ἐν χρω- 45
 ματι ἐνὶ γένει ὄντι λευκὸν μέλαν, ἐν ἔξει ἀρετὴ κακία, ἐν χυμῷ γλυκὺ
 πικρὸν, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὡσαύτως. οὕτως δὲ καὶ ἐν τῷ ἐνὶ γένει τῆς
 οὐσίας τῷ κατὰ τὸ ἔνυλον καὶ γενητὸν εἶδος μία ἐναντίωσις ἡ τοῦ εἶδους
 καὶ τῆς στερήσεως. ἐν δὲ γένος ἐκείνῳ ἐστὶ φησιν, οὗ ἡ τομὴ εἰς εἶδη
 καὶ οὐκέτι εἰς γένη. καὶ τὸ ἔνυλον δὲ εἶδος διαίρεται εἰς τὰς τῶν εἰδῶν
 30 διαφορὰς ὡς εἶδη πάσας. καὶ ἡ γενητὸν ἐστὶ, μίαν ἐναντίωσιν ἔχει τὴν
 κατὰ τὸ εἶδος καὶ τὴν στέρησιν. εἰ δὲ ἐν παντὶ γένει ἐνὶ μία ἐναντίωσις, 50
 ἐν δὲ γένος καὶ ἡ ἐν γενέσει τε καὶ φθορᾷ οὐσία φυσική, μία ἂν καὶ

5 αὐται DE 6 ἄπειρον E τότε κτλ. Arist. p. 184^a 12 9 ἐν παντὶ] οὐ
 παντὶ a 10 ἡ ἐναντίωσις in mrg. D²: μία δὲ ἐναντίωσις a: om. D¹EF 11 δυεῖν
 ἐστὶ μεταξὺ τῶν ἐναντίων EF: δυεῖν ἐστὶ μηδὲν τῶν ἐναντίων D: δυοῖν ἐναντίων μεταξὺ
 ἐστὶν a. cf. Themist. p. 136, 23 ἐναντίωσιν γὰρ λέγω τὴν σχέσιν τῶν δυοῖν ἐναντίων

αὐτὴν aDF: αὐτὴν E 14 τοῦ (post τὸ) om. D ἡ (ante περὶ) om. E 16 προθέμενος
 τῶν φυσικῶν a 17 ἐφαρμόζει E 22 οὐ γὰρ aD καὶ ἐν ἀπάσαις ταῖς ἄλλαις
 a: καὶ ἐν ἐν ταῖς ἄλλαις EF: καὶ γὰρ ἐν ταῖς ἄλλαις D 23 αἱ om. a
 24 ἐκάστην D 25 καὶ ante μέλαν add. a καὶ post ἀρετὴ add. aF καὶ post
 γλυκὺ add. aF 26 ἐνὶ om. F 29 καὶ οὐκέτι D: οὐκέτι E: καὶ οὐκ aF
 31 ἐνὶ om. F 32 post γένος add. τὸ F ἡ aF: εἰ E (loc. obl. D) φυσική
 om. F ἂν aF: om. E

ἐναντίωσις ἐν αὐτῇ εἶη φυσική, ἥτις ἂν ἀρχὴ εἶη τῶν γενητῶν οὐσιῶν· οὐ 41^v
 δὲ μία ἐναντίωσις, αὕτη δὲ αὐτὴ καὶ ἀρχή, οὐκ ἂν ἄπειροι εἴεν αἱ τῶν
 φυσικῶν τε καὶ ἐν γενέσει ἀρχαί. ἀλλ' εἰ ἐν γένος τὴν οὐσίαν λέγει τὴν
 ἐνυλον, πρῶτον μὲν αὐτὸς ἀπεφάνητο μὴ εἶναι ἐν τῇ οὐσίᾳ ἐναντίωσιν,
 5 δεύτερον δὲ, εἰ μὲν τῆς κατ' οὐσίαν μόνης μεταβολῆς τὰς ἀρχὰς ἐζητοῦ-
 μεν. ἔδει μόνην τὴν ἐν | τῇ οὐσίᾳ ἐναντίωσιν ἀρχὴν τίθεσθαι, εἰ δὲ καὶ 42^r
 τῆς κατὰ τὸ ποιὸν καὶ τῆς κατὰ τὰς ἄλλας κατηγορίας, ἄλλην ληπτέον
 ἐναντίωσιν κοινήν. ἢ πρὸς μὲν τὸ μὴ εἶναι τι τῇ οὐσίᾳ ἐναντίον, χρὴ
 λέγειν ὅτι ἄλλην ἐναντίωσιν ἀνεῖλεν ἐκεῖ τὴν ὡς εἰδῶν ἀμφοῖν, ἄλλην δὲ
 10 ἐνταῦθα τίθησι τὴν ὡς εἰδούς καὶ στερήσεως. ἴσμεν δὲ ὅτι ἡ στέρησις
 οὐδὲν τῶν ὄντων εἶναι δοκεῖ ἀπουσία τις οὐσα τοῦ ὄντος. ὥστε ὀρθῶς
 λέγεται καὶ τὸ οὐσίᾳ μὴδὲν εἶναι ἐναντίον καὶ μία εἶναι ἀντίθεσις ἐν 5
 τῇ οὐσίᾳ.

Πρὸς δὲ τὸ δεύτερον ἔλεγεν ὁ ἡμέτερος καθηγεμῶν Ἀμμώνιος, ὅτι
 15 "τῆς τῶν οὐσιῶν ὑποστάσεως τὰς ἀρχὰς ζητοῦμεν, ἐν αἷς καὶ αἱ ἄλλαι
 κατηγορίαι τὸ εἶναι ἔχουσιν, ὅπερ καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐπέστησεν ἐξηγούμενος
 τὸ „ἅμα δὲ καὶ ἀδύνατον πλείους εἶναι ἐναντιώσεις τὰς πρώτας· ἡ γὰρ
 οὐσία ἐν τι γένος ἐστὶ τὸ αὐτό, καθάπερ γὰρ τὸ ὄν πρώτως μὲν ἔστιν ἐν
 οὐσίᾳ. δευτέρως δὲ ἀπὸ ταύτης καὶ τοῖς ἄλλοις γένεσιν ἐφίηκει κατὰ τὰ
 20 ὡς ἀρ' ἐνός καὶ πρὸς ἕν, οὕτως καὶ τῶν ἄλλων γενῶν αἱ ἐναντιώσεις 10
 παρὰ τῆς ἐν τῇ οὐσίᾳ τὸ εἶναι ἔξουσι. τὸ οὖν εἶδος καὶ τὴν στέρησιν
 πρῶτον μὲν ἐπὶ τῆς κατὰ τὴν οὐσίαν ἐναντιώσεως ἀρμόσει λέγειν, κατὰ
 δεύτερον δὲ λόγον καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ τὰς ἄλλας κατηγορίας μεταβολῶν·
 ἔστι γὰρ καὶ ἐπ' ἐκείνων τὸ μὲν εἶδος, τὸ δὲ στέρησις. τὸ δὲ ἐν παντὶ
 25 γένει ἐνὶ οὐ περὶ τοῦ προσεχῶς εἰς εἶδη διαιρουμένου γένους λέγοιτο ἂν.
 ἡ γὰρ κατὰ τοῦτο ἐναντιώσεις οὐκ ἂν εἶη πρώτη, εἴπερ μὴδὲ τὸ γένος
 τοῦτο πρῶτόν ἐστιν· ἡ δὲ ἀρχικὴ ἐναντιώσεις πρώτη ὤφειλεν εἶναι τῶν 15
 ἄλλων ἐναντιώσεων."

Ἄλλ' ὁ μὲν μέγας Συριανός "μήποτε, φησί, γένος μὲν τὴν κατηγο-
 30 ρίαν λέγει, μίαν δὲ ἔχειν ἐναντίωσιν, ἐπεὶ κἄν ὧσι πολλαί, ὑπὸ μίαν ἀνά-
 γονται τὴν ὑπεροχὴν καὶ τὴν ἔλλειψιν, ἥτις καθ' ἐκάστην κατηγορίαν
 οἰκείως λαμβάνεται. αἰεὶ γὰρ τὸ κρεῖττον τῶν ἐναντίων ὑπεροχὴ, τὸ δὲ
 καταδεέστερον ἔλλειψις· ἄλλη οὖν ἐν ποσῷ ὑπεροχὴ καὶ ἄλλη ἐν ποιῷ
 καὶ ἄλλη ἐν τῷ τοῦ ἢ κείσθαι· „ὄσαχῶς γὰρ, φησὶν ὁ Πορφύριος, τὸ
 35 ὄν, τσσαυταχῶς καὶ ἡ ὑπερβολὴ καὶ ἡ ἔλλειψις,·. ἴσως δέ, φησί, προσθεῖη 20

1 εἶη (post ἀρχή) om. F 2 αὕτη δὲ αὐτὴ E: αὐτὴ δὲ αὐτὴ F: ἡ αὐτὴ δὲ αὐτὴ a: αὐτὴ
 δὲ D 5 κατὰ τὴν οὐσίαν a 7 τὰς om. D 8 τι om. E in marg. ὅρα πῶς
 λέγεται κατὰ δ... (l. διττόν) τρόπον τὸ μὴ εἶναι οὐσίᾳ ἐναντίον D 10 εἶδος E
 11 οὐδὲ aF δοκεῖ εἶναι a 12 τὸ τῇ οὐσίᾳ a εἶναι om. E 16 ὥπερ D
 17 ἅμα κτλ. Arist. p. 189^b22 18 ἐστὶ τοῦ ὄντος Ar. 20 αἱ D: post καὶ habent aF:
 om. E 22 κατ' οὐσίαν a 23 δὲ δεύτερον a τὰς (post κατὰ) om. a 25 προ-
 σεχῶς a γένους om. F 27 ἀρχικὴ E cf. p. 194, 12: ἀρχὴ καὶ aDF 30 λέγει
 D: λέγειν aEF ἐπεὶ κἄν lac. rel. om. F ὧσι D: ὡς aEF 32 ὑπεροχὴ —
 ποσῷ om. E 35 καὶ (post τσσαυταχῶς) om. aF φησί Syrianus

ἂν τις, εἰ ἐπιδέχοιτο ἀντίθεσιν τοιαύτην πᾶσα κατηγορία.” ὁ δὲ Ἀμμώνιος 42^r
 ἔλεγε μὴ περὶ τοῦ κυρίως γένους λέγεσθαι νῦν, μήτε τοῦ προσεχῶς μήτε
 τοῦ ἀνωτάτω (ἢ γὰρ ἐναντίωσις ἢ κατὰ τὰς διαφορὰς ὁποτέρου τούτων
 ποιεῖ τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθοράν), ἀλλ’ ὅπερ, φησί, καὶ ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς
 5 τῷ τέλει τῆς τοῦ ῥητοῦ τούτου ἐξηγήσεως ἐπέστησε, γένος ἐν καλεῖ νῦν τὸ
 ἐν ὑποκειμένον. ἔθος γὰρ αὐτῷ καὶ τὴν ὑποκειμένην ἐκάστω φύσιν γένος 25
 καλεῖν. καθάπερ οὖν περὶ τὸν ἀριθμὸν θεωρεῖται μία ἐναντίωσις ἢ τοῦ
 ἀρτίου καὶ περιττοῦ καὶ περὶ τὸν χυμὸν ἢ τοῦ γλυκοῦ καὶ πικροῦ καὶ
 περὶ τὴν ἐπιφάνειαν ἢ τοῦ λεῖου καὶ τραχέος, οὕτω καὶ περὶ τὴν οὐσίαν
 10 ἐναντίωσις μία θεωρεῖται ἢ τοῦ εἶδους καὶ τοῦ ἀνειδέου, ὃ καλεῖ αὐτὸς
 στήρησιν. καθάπερ οὖν ὁ ἀριθμὸς τῷ μὲν λόγῳ ἕτερός ἐστι τοῦ ἀρτίου
 καὶ περιττοῦ (οὐδὲν γὰρ τούτων πρὸς τὸν τοῦ ἀριθμοῦ λόγον παραλαμβάνεται),
 τῇ δὲ ἐνεργείᾳ μετὰ θατέρου τούτων πάντως ἐστὶ καὶ ἡ ἐπιφάνεια 30
 πρὸς τὸ ἁμαλὸν καὶ τὸ ἀνώμαλον ἔχει, οὕτως ἡ ὑποκειμένη τῇ οὐσίᾳ φύσις
 15 πρὸς τὸ εἶδος καὶ τὸ ἀνειδέον ἔχει.

Ἐν δὴ τούτοις πρὸς μὲν τὰ τοῦ φιλοσοφωτάτου Συριανοῦ ῥητέον, ὡς
 εἰ μὲν τὴν ὑπεροχὴν καὶ τὴν ἔλλειψιν κυρίως ἀκούει, μόνῃς ἂν εἴῃ τῆς
 ποσότητος οἰκεία ἢ ἐναντίωσις· καὶ γὰρ ἐν ταῖς ἄλλαις κατηγορίαις διὰ
 τὴν ποσότητα ὑπάρχει. εἰ δὲ κατὰ τὸ κρεῖττον αὐτὴν καὶ καταδεέστερον
 20 ἀποδέχεται, πῶς ἐφιστάνει, εἰ ταύτην πᾶσα κατηγορία ἐπιδέχεται; καὶ γὰρ
 διαφοραὶ πάντως εἰσὶν ἐκάστης καὶ ἐν ταῖς διαφοραῖς ἢ μὲν κρείττων ἐστίν, 35
 ἢ δὲ καταδεέστερα. πρὸς δὲ τὰ τοῦ ἡμετέρου καθηγεμόνος μαρτυρουμένου
 καὶ τὸν Ἀλέξανδρον πρῶτον μὲν, πῶς ἢ τῆς οὐσίας ἐναντίωσις καὶ ταῖς
 ἄλλαις ὑπάρξει κατηγορίαις, ἐκάστης οἰκείαν ὑφειλούσης ἔχειν ἐναντίωσιν
 25 ὥσπερ καὶ γένος οἰκείον; εἰ γὰρ ἀπὸ τῆς οὐσίας ταῖς ἄλλαις καὶ τὸ εἶναι
 καὶ τὸ γένος καὶ ἡ ἐναντίωσις, ἐν ἂν εἴῃ πρῶτον γένος ἢ οὐσία καὶ οὐκέτι
 ὅσα τὰ πρῶτα· οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τὸ ἂν ἀπὸ τῆς οὐσίας ταῖς ἄλλαις ὑπάρχει, 40
 ἀλλὰ πρῶτη μὲν τῇ οὐσίᾳ πάρεστι, μετ’ ἐκείνην δὲ ταῖς ἄλλαις, ὥσπερ
 καὶ ἡ τάξις οὐκ ἀπὸ τοῦ πρῶτου τῷ δευτέρῳ, ἀλλὰ πᾶσιν ἀπὸ τῆς κοινῆς
 30 τάξεως.

Πῶς δὲ γένος ἐν τὸ ὑποκειμένον ἔλεγε νῦν καὶ τὴν ὕλην μήπω
 δεῖξας, ὅτι δεῖ τινα τρίτην εἶναι ἀρχὴν τὴν τοῖς ἐναντίοις ὑποκειμένην, ὅπερ
 μετ’ ὀλίγον ποιήσει; ἀλλ’ ὅτι μὲν ἐναντίωσιν τὴν κατὰ τὸ εἶδος καὶ τὴν
 στήρησιν βούλεται λαβεῖν διὰ τῶν ἐφεξῆς δῆλον· αὕτη δὲ οὐ περὶ τὴν
 35 οὐσίαν μόνῃν ὑφέστηκεν, ἀλλὰ περὶ πᾶσαν κατηγορίαν τὴν δεχομένην μετα- 45
 βολήν. καὶ γὰρ ἡ λευκότης ποτὲ μὲν πάρεστι τῷ ὑποκειμένῳ, ποτὲ δὲ
 ἄπεται· καὶ παρούσης μὲν τὸ εἶδος λέγεται τῆς λευκότητος ὑπάρχειν αὐτῷ.

I εἰ aDE: om. F sed cf. v. 20 2 προσεχῶς F cf. p. 192, 25: προσεχῶς aDE 3 ἢ γὰρ
 DE: οὐ γὰρ ἢ aF ὁποτέρου: immo οὐδετέρου, cf. p. 195, 9 τούτων DE: τούτου
 aF 5 τῆς (post τέλει) om. F 10 ἐναντίωσις om. E 14 τὸ (ante ἀνώμαλον)
 aDE: om. F οὕτω καὶ ἢ a φύσις τῇ οὐσίᾳ a 16 φιλοσόφου a 17 εἰ]
 οἱ a μόνως aF 20 εἰ om. E 21 κρείττων aD: κρείττων EF 27 alterum
 οὐδὲ om. D 28 πρώτη libri 31 τὸ γένος aE 33 μετ’ ὀλίγον p. 189 b I
 35 ἀλλὰ om. F

ἀπούσης δὲ ἢ στέρησις· καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κατηγοριῶν ὁμοίως. μὴ 42^ε
 ποτε οὖν ὅταν λέγη ἢ δὲ οὐσία ἔν τι γένος, οὐ τὴν οὐσίαν λέγει νῦν τὴν
 ταῖς ἄλλαις κατηγορίαις ἀντιδιηρημένην, ἀλλὰ τὴν ὅλην τῆς φυσικῆς ὑπο-
 στάσεως τῆς ἐν μεταβολῇ οὐσίας ὑπαρξίν, περὶ ἧς νῦν ὁ λόγος καὶ ἧς τὰς
 5 ἀρχὰς ζητοῦμεν. ἐφ' ἧς πάσης ἢ κατὰ τὸ εἶδος καὶ τὴν στέρησιν ἐναν- 50
 τίωσις θεωρεῖται διὰ τὴν μεταβολὴν ὑπάρχουσα. ὅτι δὲ ἐν τῇ τοιαύτῃ
 οὐσία μίαν εἶναι δεῖ τὴν ἀνωτάτω ἐναντίωσιν, δεῖνυσι λαβῶν, ὅτι οἷον ἐν
 γένος τί ἐστίν ἢ τοιαύτη ὑπαρξίς ἢ φυσικὴ καὶ γενητὴ καὶ ἔνυλος, ὥσπερ
 ἂν εἴποι ἔν τι γένος εἶναι καὶ τῆς νοητῆς καὶ ἀγενήτου καὶ ἀβίου παντε-
 10 λῶς ὑποστάσεως· εἶτα προσλαβῶν, ὅτι ἐν παντὶ γένει ἐνὶ μία ἐστὶν
 ἐναντίωσις ἢ ἀνωτάτω, συνήγαγεν ὅτι καὶ ἐν τῷ γένει τούτῳ τῷ νῦν
 ἡμῖν ὑποκειμένῳ, ἢ τῷ | τῆς φυσικῆς οὐσίας, μία ἐνὶ ἐναντίωσις ἢ ἀρχικὴ 42^ν
 τοῦ γένους, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἂν εἶεν ἄπειροι ἀρχαί. καὶ μὴ θαυμάσωμεν
 τὸ τῆς οὐσίας ὄνομα κοινῶς λεγόμενον. νῦν γὰρ καὶ τὴν γένεσιν καὶ τὴν
 15 φθορὰν ἀκριβολογούμενος μὲν κατ' οὐσίαν μεταβολὴν ἐρεῖ, πολλαχοῦ δὲ
 καὶ ἐπὶ ποιότητος αὐταῖς χρῆται λευκὸν ἐκ μέλανος γίνεσθαι λέγων καὶ
 φθειρεσθαι τὸ μέλαν εἰς τὸ λευκόν. καίτοι ἐν τῷ τὸ μέλαν γίνεσθαι 5
 λευκόν, οὐδεμία γίνεται κατ' οὐσίαν μεταβολή, ἀλλὰ κατὰ ποιότητα. ὅτι δὲ
 ἐν παντὶ γένει ἐνὶ μία ἐστὶν ἐναντίωσις ἢ πρώτη, δῆλον ἐντεῦθεν.
 20 τὸ γένος κοινότητα φύσεως σημαίνει· ἢ δὲ κοινότης ἢ ἀνωθεν ἐστίν ὡς αἰτία
 εἶναι τῶν διαφορῶν, ὡς ἢ οὐσία καὶ αἰ λοικαὶ δέκα κατηγορίαι, ἢ κά-
 τωθεν ὡς ὑποδέχεσθαι αὐτάς. εἴτε δὲ αἰτία, δῆλον ὅτι ἐν τῷ πλάτει τῆς
 τῶν διαφορῶν ἀπογεννήσεως δύο ἄκρα παρέξει τὰ πλεῖστον ἀλλήλων διε-
 25 στηκτότα, ταῦτ' οὖν εἰπεῖν ἐναντία· εἴτε ὑποκειμένον, ἔξει πάντως ἐν τοῖς 10
 25 περὶ αὐτὸ μεταβάλλουσι τὰ πλεῖστον ἀλλήλων διεστηκτότα προσεχῶς οὐ
 πλέον ἢ δύο. τοῦτο δὲ καὶ ἐπ' αὐτῶν φαίνεται τῶν πραγμάτων. ἐν γὰρ
 τῷ ποιῷ μία ἢ ἄνω ἐναντίωσις ὅμοιον καὶ ἀνόμοιον καὶ ἐν ποσῷ ἴσον
 καὶ ἄνισον, οὕτως δὲ καὶ ἐν οὐσίᾳ τῇ κοινῇ εἶδος καὶ στέρησις. ἢ οὖν
 οὕτως ἀκουστέον τὴν οὐσίαν ἢ κατὰ τὸ πανταχοῦ οὐσιῶδες. καὶ γὰρ τὸ
 30 χρῶμα καὶ τὸ συγκριτικὸν οὐσιῶδες ὑπάρχειν τῷ μέλανι λέγομεν. οὕτως
 δὲ καὶ ἐπὶ πάσης κατηγορίας ἐστὶ τὸ οὐσιῶδες ἐκάστης, καθ' ὃ καὶ γίνε-
 σθαι καὶ φθειρεσθαι λέγεται τὸ μέλαν ἢ τὸ τρίπηχυ ἢ τὸ δεξιόν. καίτοι 15
 ἢ ὑποκειμένη αὐτοῖς οὐσία, τούτων γινόμενων καὶ φθειρομένων οὐ λέγεται
 γίνεσθαι ἢ φθειρεσθαι ἀλλὰ ἀλλαιοῦσθαι. οὐσία οὖν λέγεται νῦν, περὶ ἣν
 35 γένεσις καὶ φθορά, ἐν ἧ καὶ ἢ κυρίως οὐσία ἢ καθ' ἑαυτὴν ὑφεστάναι

7 ἀνωτάτην D ὅτι εἰ F γένος ἐν D 9 καὶ τῆς γενητῆς οἷον νοητῆς ἀβίου καὶ
 ἀγενήτου πάντη ὑποστάσεως F 10 προλαβῶν E ἐν παντὶ — ὅτι om. E
 12 ἢ τῷ DF: ἦτοι E: ἦτοι τῷ a 15 φθορὰν E ἐρεῖ μεταβολὴν a 16 γένεσθαι DE
 17 τὸ (post τῷ) om. F 18 οὐδεμίαν E 19 ἐναντιότης a 21 καὶ αἰ λοικαὶ
 DE: καὶ ἢ ὅλη ὥσπερ αἰ aF 23 παρέξει DE: προῖξει aF 26 καὶ iteravit initio
 versiculi E: om. a 27 ante ἴμοιον add. τὸ DE 31 καὶ φθειρεσθαι καὶ γίνε-
 σθαι a

λεγομένη καὶ ἡ τῶν συμβεβηκότων τῇ τοιαύτῃ οὐσία ὑπόστασις. καὶ γὰρ 42^ο
καὶ αὕτη γενέσεως μετέχει καὶ φθορᾶς.

Ποίαν οὖν ὁ Ἀλέξανδρος οὐσίαν ἐνταῦθα τὴν κατὰ τὸ ἔνυλον εἶδος
ἀκούει; εἰ μὲν τὴν κυρίως οὐσίαν τὴν ταῖς ἄλλαις κατηγορίαις ἀντιδιηρη-
5 μένην, ἑλλιπῆς ὁ λόγος, εἰ δὲ τὴν κοινῶς ἐπὶ πάντων τῶν γενητῶν εἰδῶν 20
λεγομένην, εὖ ἂν ἔχοι. καὶ τὰ Εὐδόημου δὲ τοῦ Ῥοδίου πρὸς ταύτην μοι
δοκεῖ τὴν ἔννοιαν φέρεσθαι, εἰ καὶ ἀσαφῶς εἴρηται καὶ ἐκεῖνα. ἔχει δὲ
οὕτως· “εἰ δὲ ἔστιν ἐναντιότης, οὗο τυδλάχιστον ἔσται. οὗο δὲ ὑποκει-
10 μένων τῶν πρώτων ἐναντίων, τούτων μὲν οὐδέτερον οἶδν τ’ εἶναι οὐσίαν,
ἐπειδὴ οὐκ ἔστιν ἡ οὐσία τῶν ἐναντίων· εἰ δὴ ὁ φυσικὸς μὴ περὶ πάντων
σκοπεῖ. διόπερ οὐδὲ ἀριθμεῖ πάντα τὰ ὄντα οὐδὲ ἀρχὰς κοινὰς πάντων
λαμβάνει, ἀλλὰ τῶν οὐσιῶν καὶ τούτων τῶν σωματικῶν οἷον γένους τινὸς 25
ένος. μὴ γίνεται δὲ τὸ τυχὸν ἐκ τοῦ τυχόντος, ἀλλ’ ὁμογενὲς οἷον χρῶμα
ἐκ χρώματος, χυλὸς ἐκ χυλοῦ καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως, οὐδ’ ἂν οὐσία γίνοιτο
15 μὴ ἐξ οὐσιῶν οὐδὲ σῶμα μὴ ἐκ σωματίων”. ἐν δὴ τούτοις τὸ μὲν “οἷον
γένους τινὸς ένος” καὶ τὸ “μὴ γίνεται δὲ τὸ τυχὸν ἐκ τοῦ τυχόντος, ἀλλ’
ὁμογενὲς οἷον χρῶμα ἐκ χρώματος” οὐσίαν εἰληφθαι σημαίνει οὐχὶ τὴν
ἐν ταῖς δέκα γένεσι πρώτην· οὐ γάρ ἔστιν οἷον γένος ἐκείνη, ἀλλὰ γένος
τῆ ὄντι· περὶ ἐκείνης δὲ ἂν λέγοιτο τῆς καὶ τὰ συμβεβηκότα περιεχοῦσης.

20 p. 189^a 14 Καὶ ὅτι ἐνδέχεται ἐκ πεπερασμένων ἕως τοῦ ὥσπερ 30
Ἄναξαγόρας ἐκ τῶν ἀπείρων.

Τρίτον τοῦτον κομίζει λόγον δεικτικὸν τοῦ μὴ ἀπείρους ἀλλὰ πεπε-
ρασμένας εἶναι τὰς ἀρχάς. εἰ γὰρ τὰ ἄλλα τὰ αὐτὰ ἐστι, βέλτιον ἐστι πε-
περασμένας ἢ ἀπείρους εἶναι τὰς ἀρχάς· ἀλλὰ μὴν τὰ ἄλλα τὰ αὐτὰ ἐστι·
25 βέλτιον ἄρα τὸ πεπερασμένον. καὶ τὸ μὲν συνημμένον δῆλον ἐκ τοῦ πρό-
τερον ἀποδειχθέντος. εἰ γὰρ αἱ ἀπειροὶ ἀρχαὶ καὶ αὐταὶ ἄγνωστοι καὶ τὰ 35
ἀπ’ αὐτῶν ἄγνωστα ποιούσιν εἶναι. δῆλον ὅτι βέλτιον τὸ πεπερασμένον καὶ
μάλιστα τῶν ἄλλων τῶν αὐτῶν ὄντων ἐν ταῖς τῶν αἰτίων ἀποδόσεσιν. ὅτι
30 ἐστίν, ἐξ ὧν Ἐμπεδοκλῆς πεπερασμένα λέγων τὰ στοιχεῖα πάντα οἶεται

2 αὕτη E: αὐτὴ aDF 3 ποίαν D et mrg. F: οἷαν F: ἐάν aE 4 ἀκούη a 6 εὖ
ἂν ἔχοι om. D Εὐδόημου fr. 15 p. 27, 27 Sp. τοῦ] τὰ D 7 σαφῶς εἴρηται
ἐκεῖνα F 8 ἔστιν in lit. D τοῦ ἐλάχιστον D 10 πάντα D adnotat D¹ in
mrg.: ὥστε τῆς μετὰ τὰ φυσικὰ ἐστὶ τὸ πάντα τὰ ὄντα διερευνεῖσθαι καὶ κοινὰς πάντων ἀρχὰς
λαμβάνειν 13 γίνεται aF cf. v. 16 (cf. Ind. Arist. p. 464 b 44): γένεται DE 14 χυλοῦ
aF: χυλῶν DE καὶ om. D ἡ ante οὐσία add. a 15 μὴ ἐξ DE: ἐκ μὴ aF:
exspectes γίνουτ’ οὐκ ἐξ itemque σῶμα οὐκ ἐκ: σῶμα ἐκ μὴ σωματίων Spengel, sed cf. exempla
Ind. Arist. p. 539^a 16: σωματικῶν ex suo cod. D Brandis δὴ om. a 17 εἰληφθαι]
in lit. D 19 δὲ ἂν λέγοιτο DE: οὖν λέγοιτ’ ἂν aF καὶ τὰ] κατὰ E 20 ἕως κτλ.
om. F ὥσπερ] ὅσαπερ p. 196, I et Arist. 22 νομίζει E 23 ἐστὶ om. aF 25 πεπε-
ρασμένον DE cf. v. 27: πεπερασμένας aF ἐνημμένον E προτέρου a 26 ante ἀρχαὶ
add. αἱ D αὐταὶ aF: αὐταὶ (sic) E: αὐταὶ D 27 ἀπ’ αὐτοῦ a 29 πεπερασμένως F

ἀποδιδόναι, ὅσα περ Ἄναξαγόρας ἐκ τῶν ἀπείρων. τοῦτο δὲ τὸ 42^v
ἐπιχείρημα καὶ ἄλλο τι χρήσιμον ἔχει. πρὸς γὰρ τοὺς εἰπόντας ἂν ὅτι ἄγνω-
στον μὲν τὸ ἀπείρον, οὐ μὴν δυνατόν ἄλλως ὑποθέμενον τὰς αἰτίας τῶν 40
γινόμενων ἀποδιδόναι, εἴπερ καὶ ἐξ ὄντος δεῖ τὰ γινόμενα γίνεσθαι καὶ
5 δοκεῖν ἐκ μὴ ὄντος, κἂν εὐσύνοπτον οὖν μᾶλλον ἔστι τὸ πεπερασμένον, οὐ
διὰ τοῦτο δεῖ παρέντας τὸ ἀληθὲς ἄλλο τι λέγειν· οὐ γὰρ αὐτοὶ ποιηταὶ
γινόμεθα τῶν φύσει συνεστῶτων, ἀλλ' ὅπως ἔχει θεωροῦμεν αὐτά. πρὸς
οὖν τοὺς ταῦτα λέγοντας τὸν Ἐμπεδοκλέα παρατίθησιν, ὅς πεπερασμένας
λέγων τὰς ἀρχὰς πάντα ἀπεδίδου, ὅσα καὶ οἱ ἀπείρους λέγοντες.

10 p. 189^a17 Ἐτι δὲ ἔστιν ἄλλα ἄλλων πρότερα ἐναντία ἕως τοῦ 45
τὰς δὲ ἀρχὰς αἰεὶ δεῖ μένειν.

Ταύτην δευτέραν αἰτίαν ὁ Ἀλέξανδρος ἐπάγεσθαι φησι τοῦ δεῖν ἐν
ταῖς ἀρχαῖς μίαν ἐναντίωσιν τιθῆναι καὶ μὴ ἀπείρους. καὶ ὡς μὲν μίαν
ἐναντίωσιν τὴν ἀρχὴν δεικνύσα δευτέρα ἂν εἴη, ὡς δὲ ὅτι οὐκ ἀπείροι αἱ
15 ἀρχαί, τετάρτη ἔστιν ἡ ἐπιχείρησις. πρώτη μὲν γὰρ ἦν ἡ λέγουσα μὴ
οἶόν τε εἶναι “ἀπείρους, ὅτι μὴδὲ ἐπιστητὸν ὄν”, δευτέρα δὲ τὸ “μία 50
ἐναντίωσις ἐν παντὶ γένει ἐνί”, τρίτη δὲ “καὶ ὅτι ἐνδέχεται ἐκ πεπε-
ρασμένων”. ἐφ’ αἷς αὕτη τετάρτη ἄμα καὶ ἐνστασιν λύουσα τίνα τὴν
λέγουσαν ὅτι κἂν τὰ ἐναντία ἀρχαί, τί κωλύει ἄπειρα τὰ ἐναντία εἶναι
20 πολλῶν ἀντιθέσεων προφερομένων. λύει δὲ δεικνύσα, ὅτι πάντα τὰ ἐναν-
τία εἰς μίαν ἀντίθεσιν ἀνάγεται τὴν ἀνωτάτω. ἄμα δὲ καὶ προσασπάζει-
κνυσι, ὅτι οὐ μόνον ἄπειρα οὐκ ἔστι τὰ ἐναντία, ἀλλ’ οὐδὲ πλείονα οὐεῖν
τὰ ἀνωτάτω καὶ ἀρχικά. κἂν γὰρ πολλὰ ἔστι τὰ ἐναντία, | ἀλλ’ ἔστιν ἄλλα 43^r
ἄλλων αἰεὶ πρότερα ἐναντία καὶ τὰ μὲν περιέχοντα τὰ δὲ περιεχόμενα.
25 καὶ γίνεται ἐκ τῶν προτέρων τὰ δευτέρα καὶ ἐκ τῶν περιεχόντων τὰ περιε-
χόμενα. καὶ ὁῖλον ὅτι τὰ πρῶτιστα καὶ περιέχοντα ταῦτα ἂν εἶεν ἀρχαί.
δεῖ γὰρ τὰς ἀρχὰς καὶ πρῶτας εἶναι καὶ πάντων κοινὰς. καὶ ὅτι μὲν
οὕτως ἔχει τὰ ἐναντία, ὡς τὰ μὲν περιέχειν τὰ δὲ περιεχέσθαι καὶ εἶναι
ἄλλα ἄλλων πρότερα καὶ γίνεσθαι ἕτερα ἐξ ἄλλων, καὶ πρότερον 5
30 εἴπεν, ὅτε ἔλεγε “λαμβάνουσι γὰρ ἐκ τῆς αὐτῆς συστοιχίας. τὰ μὲν περι-
εῖχει, τὰ δὲ περιέχεται τῶν ἐναντίων.” τὰ γὰρ περιέχοντα καὶ πρότερα
καὶ αἴτια. καὶ νῦν δὲ διὰ τῶν παραδειγμάτων ἐνεδείξατο. τὸ γὰρ γλυκὺ
καὶ πικρὸν καὶ λευκὸν καὶ μέλαν ἐκ γῆς καὶ πυρὸς γίνονται καὶ
ταῦτα ἐκ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ. ὥσπερ ταῦτα τινας εἰς μάνωσιν καὶ πύκνωσιν
35 ἀνέφερον καὶ ταύτας εἰς σύγχερισιν καὶ διάκρισιν. καὶ Δημόκριτος δὲ ἀπέ-

2 ἂν om. E 3 ἄλλως] in mrg. γρ. ἀλλ’ ὡς F 4 ὄντως F¹ 7 τῶν om. a 8 ταύτας F
10 ἕως κτλ. om. F 11 αἰεὶ a 12 δ’ ἑτέραν F 13 ἐπ’ ἀπείρους F 15 ἡ (post
ἔστιν) om. a 16 leg. <τὸ> ὄν 17 δὲ om. a 19 τ[] οὐδὲν D 23 ἀνώ-
τατα D 24 ἀλλ’ ἔστιν ἄλλα ἄλλων DE: ἄλλα ἄλλων F: ἀλλὰ ἄλλων a 25 τῶν
περιεχόντων] τοῦ περιεχομένου F 30 ἔλεγε p. 189^a1 αὐτῆς D: τοιαύτης E:
om. F post μὲν ex Arist. γὰρ add. a 33 γίνεται a 34 τινας DE: om. aF
35 ἀπείρους om. F

ρους τὰς ἀτόμους ὑποτιθέμενος τὰς κατὰ ποιότητα αὐτῶν διαφορὰς ταῖς 43^r
 κατὰ τὴν θέσιν καὶ τὰ σχήματα καὶ τὴν τάξιν ἐναντιότησι γεννῶ πρότερας 10
 ταύτας ἐκείνων ὑποτιθέμενος. δεῖ γὰρ τὰς κοινὰς πάντων ὡς ἀρχὰς λα-
 βεῖν. ἐὰν δὲ εἶπω λευκὸν καὶ μέλαν τὰς ἀρχάς, τῶν μὲν κεχρωσμένων
 5 ἔσονται ἀρχαί, τῶν δὲ ἀχρωμάτων οἷον σκληροῦ καὶ μαλακοῦ ἢ γλυκέος
 καὶ πικροῦ οὐκέτι· καὶ γλυκὸν δὲ καὶ πικρὸν τῶν ἀχύμων οὐκ ἂν εἶεν
 ἀρχαί. σύγκρισις δὲ καὶ διάκρισις πάντων κοινὰ τῶν φυσικῶν καὶ πέρας
 καὶ ἄπειρον καὶ ταῦτόν καὶ ἕτερον καὶ πάντων κοινότητα καὶ ὡς φυσικὸν 15
 κοινὸν τὸ εἶδος καὶ ἡ στέρησις. διὸ κάλλιον καὶ τὰς πολλὰς εἰς μίαν ἐν-
 10 αντιώσιν ἀνάγειν. καὶ Ἐμπεδοκλῆς γοῦν αἰῶτι δύο ἐν τοῖς στοιχείοις
 ἐναντιώσεις ὑποτιθέμενος θερμοῦ καὶ ψυχροῦ καὶ ἕηροῦ καὶ ὕγροῦ εἰς μίαν
 τὰς δύο συνεκορύφωσε τὴν τοῦ νεῖκος καὶ τῆς φιλίας, ὥσπερ καὶ ταύτην
 εἰς μονάδα τὴν τῆς ἀνάγκης. ἀλλ' αὕτη μὲν ὡς ἓν, τὸ δὲ νεῖκος καὶ ἡ
 15 ἢ διάκρισις καὶ ἡ σύγκρισις· ἰσοδυναμεῖ γὰρ τούτοις. εἰ οὖν τινα τῶν ἐναν-
 τίων ἐξ ἄλλων ἐναντίων φαίνεται γινόμενα, οὐκ ἂν εἶεν πάντα τὰ ἐναντία
 ἀρχαί· αἱ γὰρ ἀρχαί πρῶτα, τὰ δὲ πρῶτα οὔτε ἐξ ἄλλων οὔτε ἐξ ἀλλή- 20
 λων. εἰ οὖν πάντα εἰς μίαν ἐναντίωσιν ἀνάγεται ἢ σύγκρισιν καὶ διάκρισιν
 ἢ ὑπερέχον καὶ ὑπερεχόμενον ἢ εἶδος καὶ στέρησιν, ἄλλων κατ' ἄλλην ἐπι-
 20 βολὴν τὴν πρώτην ἐναντίωσιν θεασαμένων, εἴη ἂν ἡ πρώτη ἐναντιώσις
 ἀρχὴ μία οὔσα.

Ἄλλὰ πῶς τὰ ἐναντία ἀρχὰς τῶν γινομένων καὶ φθειρομένων εἰπὼν
 ἐπήγαγε τὰς δὲ ἀρχὰς ἀεὶ δεῖ μένειν; ὁ μὲν οὖν Ἀλέξανδρος αἰδίους
 φησὶν εἶναι τὰς ἀρχάς· εἰ γὰρ γίνονται (πᾶν δὲ γινόμενον φθείρεται), φθεί- 25
 ροῖντο ἂν αἱ ἀρχαί, ὥστε καὶ τὰ ἐκ τῶν ἀρχῶν. οὕτω δὲ καὶ ἐπιλείψει 25
 ποτὲ ἡ γένεσις μηδενὸς ὄντος, ἐξ οὗ τι γενήσεται· εἰ δὲ ἄτοπον τοῦτο, δεῖ
 τὰς ἀρχὰς ἀεὶ εἶναι. εἶτα καὶ τὴν Πλάτωνος ἀπόδειξιν προστίθησι περὶ
 τῶν ἀρχῶν. εἰ γὰρ γίνονται, ἐξ ἀρχῶν ἂν γίνονται, εἰ δὲ τοῦτο, οὐκ ἂν
 ἀρχαί εἶεν αὐταί. “διτταὶ δὲ εἰσι, φησὶν, ἀρχαί ὡς δειχθήσεται, αἱ μὲν
 30 προὔπαρχουσαί τε καὶ ἀγένητοι καὶ αἰδίαι κατ' ἀριθμὸν ὡς τὸ ποιῶν καὶ
 ἡ ὄλη, αἱ δὲ καθ' ἃ ἡ γένεσις τε καὶ φθορά· ἅπερ ἐστὶ τὰ ἐναντία, ἅπερ
 οὔτε ἀγένητα οὔτε αἰδία ἐστὶ κατ' ἀριθμὸν. ἔτι δέ, φησί, πολλῶν ἀρχῶν 30
 οὐσῶν οὐ πᾶσαι αἱ ἀρχαί αἰδίοι, ἀλλὰ αἱ ἀρχικώταται, αἱ δὲ προσεχεῖς
 φθαρταί. ὥστε οὐ πᾶσα ἀρχὴ αἰδιός ἐστιν. ἔτι ἐναντίων ὄντων τῶν μὲν
 35 καθόλου τῶν δὲ καθέκαστα, τὰ μὲν καθέκαστα, ἃ ἐστὶ γινόμενα, καὶ φθεί-
 ρεται· τὰ δὲ καθόλου ἐναντία ὑφ' ἃ πάντα τὰ ἐναντία, ἃ καὶ γενικώτατά

2 τὴν (post κατὰ) om. a ἐναντιώσεσι a 3 ὑποτιθέμενος D 5 ἀχρωμάτων] χρώμα-
 των F 9 ἐναντιώσιν EF: ἐναντίως D: om. a 11 καὶ ξηροῦ καὶ ὕγροῦ καὶ ξηροῦ aF
 14 ἀλλὰ] ἀλλ' ὡς F 16 γινόμενα φαίνεται aF ἂν om. a 24 post δὲ add.
 τὸ aF 25 οὕτω δὲ καὶ D: οὕτως δὲ E: ὥστε aF 26 ἢ (post ποτὲ) om. E
 27 προστίθησι E 28 γὰρ γίνονται E 29 αὐταί aF: αὐταὶ D: ἀρχαί E 30 inter
 τε et καὶ inserit καὶ φθορά ἅπερ ἐστὶ deleta E 31 καὶ ἡ φθορά D 33 αἱ
 (post πᾶσαι) om. D 34 ἐστὶν om. DE 35 τὰ καθέκαστα μὲν D 36 ὑφ' ἃ
 ἅπαντα DE

ἔστι, στέρησις καὶ εἶδος, οὐ φθίρεται. τὰ γὰρ καθόλου ἀφθαρτά ἐστι." 43^r
 ταῦτα τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς λέξεως εἰπόντος, ἄξιον ἂν εἶη καὶ
 πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς Ἀριστοτέλην ζητεῖν. πῶς ἀρχὰς λαμβάνων τὰς προσεχεῖς 45
 καὶ στοιχειώδεις ἀλλ' οὐχὶ τὰς ποιητικὰς καὶ ἐξηρηγμένας, πῶς δὲ τὰ ἐναντία
 5 ἐκ τῶν ἐναντιῶν γίνεσθαι λέγων καὶ φθίρεσθαι εἰς τὰ ἐναντία ταῦτα τι-
 θεῖς ἀρχὰς. ὅμως αἰδίους εἶναι λέγει τὰς ἀρχὰς· καίτοι καὶ αὐτὸς Ἀλε-
 ξάνδρος τὰ καθ' ἃ ἡ γένεσις καὶ ἡ φθορά, ἅπερ ἐστὶ τὰ ἐναντία, οὔτε
 ἀγένητα οὔτε αἰδία κατ' ἀριθμὸν εἶναι φησι. δῆλον δὲ ὅτι περὶ τῶν ὡς
 ἐναντιῶν ἀρχῶν ὁ Ἀριστοτέλης διαλεγόμενος ἐπήγαγε τὰς δὲ ἀρχὰς αἰεὶ
 10 δεῖ μένειν. ὥστε κὰν αἱ ἀρχιμώταται, ὡς φησιν, ἀρχαὶ αἰδίοι εἰσιν, αἱ 40
 δὲ προσεχεῖς φθαρταί. τῶν προσεχῶν ἂν εἶεν ἐναντία. πῶς δὲ τὰ καθόλου
 ἐναντία αἰδία λέγων, τὰ δὲ καθέκαστα φθαρτά, οὐκ ἐπέστησεν ὅτι οὐ μόνον
 τῷ καθόλου εἶδει καὶ τῇ στέρησει ταῦτα ὑπάρχει, ἀλλὰ καὶ τῷ καθόλου
 λευκῷ καὶ τῷ καθόλου μέλανι, ὥστε καὶ ταῦτα ἀρχαί; ὅπως δὲ πρὸς τὸ
 15 μίαν δεῖξαι τὴν ἀρχικὴν ἐναντιώσιν τί συνετέλει τὸ αἰδίους τὰς ἀρχὰς
 εἶπεῖν; οὐ γὰρ εἰ αἰδίοι, ἤδη καὶ δύο.

Μήποτε οὖν καὶ τοῦτο κάλλιον, ὡς ὁ ἡμέτερος διορθοῦται καθηγεμὸν
 λέγων τὸ αἰεὶ δεῖ μένειν οὐ τὸ αἰδίον σημαίνειν οὐδὲ ἀγενήτους καὶ 45
 ἀφθάρτους δηλοῦν ταύτας τὰς ἀρχὰς. περὶ ὧν ὁ λόγος· πῶς γὰρ ἔτι κατὰ
 20 τὴν τούτων μεταβολὴν ἡ γένεσις ἔσται καὶ φθορά; ὅπερ ἐστὶ τὸ ζητούμενον
 ἐν τούτοις· ἀλλὰ τὸ αἰεὶ δεῖ μένειν εἴρηται, ὡς δέον ἂν ἐπὶ ἐκάστου
 τῶν γινομένων καὶ φθειρομένων εὐρίσκεισθαι πάντως ἢ εἶδος ἢ στέρησιν ἐν
 τῷ μεταβάλλοντι, μᾶλλον δὲ καὶ εἶδος καὶ στέρησιν. καὶ γὰρ εἶδος ἔχει
 πᾶν καὶ στέρησιν ἀπουσίαν οὖσαν ἐκείνου τοῦ εἶδους, εἰς δὲ μεταβάλλειν
 25 πέφυκε. τὸ γὰρ λευκὸν σῶμα ἔχει μὲν τὸ λευκὸν εἶδος, στέρησιν δὲ τοῦ 50
 μέλανος, εἰς δὲ μεταβάλλειν πέφυκε. καὶ εἴη ἂν τοῦτο τῆς ἀρχικῆς ὄντως
 ἐναντιώσεως ἴδιον. διὸ καὶ ἐπήγαγεν αὐτὸ ὁ Ἀριστοτέλης ὡς αἰτίαν τοῦ
 τὰς ἄλλας ἐναντιώσεις μὴ εἶναι ἀρχὰς, εἴπερ μὴ διὰ πάντων χωροῦσι. τῶν
 μὲν γὰρ μερικωτέρων ἀντιθέσεων οὐδεμίαν ἐπὶ τὰ φυσικὰ πάντα πράγματα
 30 ἐκτεταμένην εὐρήσεις· οὔτε γὰρ μέλανα πάντα οὔτε λευκὰ οὔτε γλυκέα
 οὔτε πικρὰ τὰ φυσικὰ ἐστίν, ἐν πᾶσι δὲ ἐστὶν εἶδος. πλὴν ἐπὶ μὲν τῶν
 αἰδίων τοῦτο μόνον, ἐπὶ δὲ τῶν γενητῶν καὶ φθαρτῶν μετὰ τοῦ εἶδους 55
 καὶ ἡ στέρησις, οὐχὶ ἡ αὐτοῦ τοῦ εἶδους, ἀλλ' ἡ τοῦ ἀντικειμένου, εἰς δὲ
 μεταβάλλειν πέφυκεν. οὕτως οὖν αἰεὶ διαμένειν ἡ ἀντίθεσις ἡ ἀρχικὴ λέ- 43^v
 35 γεται, καίτοι τῶν ἄλλων ἀντιθέσεων μὴ διαμενουσῶν, ὡς εἰ καὶ τὴν ὄλην
 τις τὴν πρωτίστην αἰεὶ λέγει διαμένειν ἐν πᾶσι τοῖς ἐνόλοις ὀρωμένην, καί-
 τοι τοῦ ξύλου καὶ τοῦ χαλκοῦ καὶ τῶν μερικῶν ὑλῶν οὐκ ἐν πᾶσι τῶν

1 ante οὐ add. d D 2 καὶ ἐπ' DE: κατ' aF 4 τὰς (post οὐχὶ) om. D post
 πῶς δὲ add. καὶ a 6 εἶναι om. a 7 ἡ (post καὶ) om. D 12 καθ' ἕκαστον E
 13 τῇ (post καὶ) om. F 14 τὸ om. E 15 συνετέλει DE: συντελεῖ aF 21 αἰεὶ
 om. F ὦν post δέον om. F 26 μεταβάλλει E πέφυκεν εἴη F 30 πάντα
 aF: om. DF 31 ἐστὶ τὰ φυσικὰ aF 33 οὐχ aF αὐτῇ F 35 ὥσπερ a
 36 λέγει aE¹ (sed is corr.)

αὐτῶν ὄντων. μήποτε δὲ τὸ αἰεὶ οὐ μόνον τὴν τοῦ χρόνου παντότητα 43^v
ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν πραγμάτων ὁλοῖ, ὥστε ἐπὶ τοῦ πανταχοῦ νῦν λέε- 5
γεσθαι.

p. 189^a 21 Ἐπεὶ δὲ πεπερασμένοι, τὸ μὴ ποιεῖν δύο μόνον ἔχει
5 τινὰ λόγον ἕως τοῦ ἐξ ὧν κατασκευάζουσι τὴν τῶν ὄντων φύσιν.

Δείξας ὅτι τὰ πρῶτα ἐναντία ἀρχαὶ τῶν φυσικῶν εἰσι δύο ὄντα, εἴπερ 10
πρῶτα ἐναντία, βούλεται λοιπὸν καὶ τρίτην ἀρχὴν εἰσαγαγεῖν τὸ τοῖς ἐναν-
τίοις ὑποκείμενον, ὅπερ ἐστὶν ἡ ὕλη. εἰσάγει δὲ αὐτὴν δεικνὺς διὰ πλειό-
νων ἐπιχειρημάτων μὴ ὄντα τὰ ἐναντία αὐτάρχη εἰς ἀρχῆς λόγον, μᾶλλον
10 δὲ ὅτι οὐδὲ ἀρχαὶ ἂν εἶεν ὅλως καθ' αὐτάς λαμβανόμενα. καὶ τὸ μὲν
πρῶτον ἐπιχείρημα δεῖκνυσιν, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἀρχαὶ τὰ ἐναντία καθ' αὐτὰ
λαμβάνόμενα, δυνάμει συλλογιζόμενον οὕτως· αἱ ἀρχαὶ ποιούσι τι, εἴπερ
ἀρχαί· τὰ ἐναντία οὐδὲν ποιεῖ, εἴπερ καθ' αὐτὰ εἶη· τὰ ἄρα ἐναντία οὐκ 15
ἀρχαί. ὅτι δὲ οὐδὲν ποιεῖ τὰ ἐναντία μόνα ὄντα, δῆλον ἐκ τοῦ τὸ ποιοῦν
εἶς τι ποιεῖν ὑπομένον τὴν πείσιν ὡς τὸ μέλαν εἰς τὸ σῶμα, τὰ δὲ ἐναντία
εἰ καθ' αὐτὰ εἶη εἰς μὴδὲν ποιεῖν· οὐ γὰρ ὑπομένει ἄλληλα, οὐδὲ τὸ
λευκὸν εἰς τὸ μέλαν τι ποιεῖ οὐδὲ ἡ φιλία εἰς τὸ νεῖκος. οὐ γὰρ τοῦ
νείκους ἐστὶν ἡ φιλία συναγωγός, ἀλλὰ τῶν ὑποκειμένων στοιχείων. τὸ
μὲν γὰρ ποιοῦν εἰς ὑπομένον τι ποιεῖ, τὸ δὲ ἐναντίον οὐχ ὑπομένει τὸ ἐναν-
20 τίον· ἐπεὶ οὕτω γε νεῖκος μένον φιλία ἔσται. ἀλλ' ἑκατέρου αὐτῶν περὶ 20
τὸ ὑποκείμενον ἐνεργοῦντος, ὅσῳ μᾶλλον ἐγκρατές γίνεται τοῦ ὑποκειμένου
τὸ ἕτερον, τοσοῦτ' μᾶλλον ἐξίσταται τὸ λοιπόν. πρὸς πίστιν δὲ τοῦ καὶ
τρίτου δεῖν τινος τοῖς ἐναντίοις, παρέθετο τό τινος μὴδὲ ἐν μόνον ποιεῖν τοῖς
ἐναντίοις ὑποκείμενον ἀλλὰ πλείονα, ὡς Δημόκριτος μὲν ἀπείρους ἀτόμους
25 τοῖς ἐναντίοις ὑποθεῖς τοῖς κατ' αὐτὸν τοῖς τε κατὰ τὸ σχῆμα καὶ τὴν
θέσιν καὶ τὴν τάξιν, Ἐμπεδοκλῆς δὲ τὰ τέτταρα στοιχεῖα τῷ νεῖκει καὶ
τῇ φιλίᾳ.

p. 189^a 27 Πρὸς δὲ τούτοις ἔτι καὶ τὸδε τις ἀπορήσειεν ἕως τοῦ 25
τὸ γὰρ ὑποκείμενον ἀρχή, καὶ πρότερον δοκεῖ τοῦ κατηγορου-
30 μένου εἶναι.

Τοῦτο τὸ ῥητὸν εἰς δύο συλλογισμοὺς ὁ Ἀλέξανδρος διεῖλε τὸ μὲν εἰ
μὴ τις ἐτέραν ὑποθήσει τοῖς ἐναντίοις φύσιν ὡς ἓνα συνάγοντα οὐ-

1 ταυτότητα F 4 μόνον — λόγον om. D 5 ἕως κτλ. om. F 7 καὶ τὴν
τρίτην D 8 δὲ DE: οὖν α: om. F 10 καθ' αὐτὰ a 12 συλλογιζόμενον
EF: συλλογιζόμενος aD εἴπερ ἀρχαὶ om. F 13 τὰ δ' a sed cf. velut p. 201, 3
οὐδὲν ποιεῖ DE: οὐ ποιούσι F: οὐ ποιούσι τι a εἶη] εἰ D 15 ὑπομένειν F¹
16 ποιεῖν DF: ποιεῖ aE 19 ὑποκείμενον τι F 20 μένον νεῖκος a 21 ὅσον D
23 τὸ (post παρέθετο) om. aF 25 τοῖς κατ' αὐτὸν om. F 28 δὲ om. F ἕως
κτλ. om. F 29 εἶναι τοῦ κατηγορουμένου D 32 ὑποθήσει aDF: ὑποθήση E: ὑπο-
τίθησι Aristotelis vulgata. eadem varietas p. 200, 4

τως· τὰ ἐναντία οὐδενὶ ὑποκείνται, αἱ δὲ ἀρχαὶ ὑποκείνται, οὐκ ἄρα ἀρχαὶ 43^v
 τὰ ἐναντία. τὸν δὲ δεύτερον τοιοῦτον· αἱ ἀρχαὶ οὐ καθ' ὑποκειμένου, τὰ 30
 ἐναντία καθ' ὑποκειμένου, ὥστε τὰ ἐναντία οὐκ ἀρχαί. μήποτε δὲ τὸ μὲν
 5 ἔτι καθ' ὅθεν τις ἀπορήσειεν εἰ μὴ τις ἐτέραν ὑποθήσει τοῖς
 ἐναντίοις φύσιν οὐκ ἀπόδειξις ἐστίν ἀλλὰ τὸ πρόβλημα, τὴν δὲ ἀπορίαν
 ἦν ἂν τις ἀπορήσει πρὸς τοὺς μὴ υποτιθέοντας ἐτέραν φύσιν, ἐφεξῆς ἐπάγει.
 διὸ καὶ τὸν γὰρ προσέθηκεν οὐδενὸς γὰρ ὁρῶμεν τῶν ὄντων οὐσίαν
 τὰ ἐναντία. ὡς ταύτης οὕσης αἰτίας τοῦ ἀπορεῖν πρὸς τοὺς μὴ υποτιθέοντας
 ἐτέραν φύσιν τοῖς ἐναντίοις. ὁ δὲ συλλογισμὸς οἶμαι τοιοῦτος· τὰ ἐναντία 35
 10 ἐν ὑποκειμένῳ καὶ συμβεβηκότα. αἱ ἀρχαὶ οὐ συμβεβηκότα, τὰ ἄρα ἐναντία
 οὐκ ἀρχαί. καὶ ὅτι μὲν τὰ ἐναντία συμβεβηκότα, προέλαβεν ἐκ τοῦ μη-
 δενὸς τῶν ὄντων ὁρᾶσθαι οὐσίαν τὰ ἐναντία· εἰ δὲ μὴ οὐσίαν, δῆλον
 ὅτι συμβεβηκός. τοῦτο δὲ δῆλον ἐκ τοῦ τὰ ἐναντία μὴ καθ' αὐτὰ εἶναι,
 ἀλλ' ἐν ὑποκειμένῳ τὸ εἶναι ἔχειν. διαφοραὶ γὰρ τινές εἰσι τὰ ἐναντία.
 15 αἱ δὲ διαφοραὶ τινὸς διαφοραί. διὸ καὶ οὐδενὸς ὁρῶμεν, φησίν, οὐσίαν
 τὰ ἐναντία, ὡς ὀφείλοντα πάντως ὅτι ἂν ἢ ἄλλου εἶναι. ὅτι δὲ ἡ ἀρχὴ 40
 οὐ καθ' ὑποκειμένου. τουτέστιν οὐκ ἐν ὑποκειμένῳ οὐδὲ συμβεβηκός,
 δείκνυσιν οὕτως· τὸ καθ' ὑποκειμένου ἀρχὴν ἔχει τὸ ὑποκείμενον· ἡ ἀρχὴ
 ἀρχὴν οὐκ ἔχει· ἡ ἀρχὴ ἄρα οὐ καθ' ὑποκειμένου ἐστίν. εἰ γὰρ καθ'
 20 ὑποκειμένου ἐστίν, ἔσται ἀρχὴ τῆς ἀρχῆς· ἀλλὰ μὴν ἀρχὴ ἀρχῆς οὐκ ἐστίν·
 οὐδ' ἄρα τὸ καθ' ὑποκειμένου ἀρχή. τὸ δὲ συνημμένον δείκνυσιν οὕτως.
 τοῦ καθ' ὑποκειμένου τὸ ὑποκείμενον προϋπάρχει· τὸ προϋπάρχον ἀρχὴ
 ἐστὶ· τοῦ ἄρα καθ' ὑποκειμένου τὸ ὑποκείμενον ἀρχὴ ἐστίν.

p. 189 a 32 Ἔτι οὐκ εἶναι φαμεν οὐσίαν ἐναντίαν οὐσίᾳ· πῶς οὖν 45
 25 ἐκ μὴ οὐσιῶν οὐσία (ἂν) εἴη; ἢ πῶς ἂν πρότερον μὴ οὐσία
 οὐσίας εἴη;

Ἐν τούτοις τρεῖς μοι δοκεῖ συλλογισμοὺς ἢ τέτταρας συνελεῖν, ὧν ὁ
 μὲν πρῶτος οἶον λῆμμα τῶν ἐφεξῆς ὧν δείκνυσιν, ὅτι τὰ ἐναντία οὐκ οὐσίαι
 εἰσίν. αἱ δὲ ἐφεξῆς δύο συνάγουσιν, ὅτι τὰ ἐναντία οὐκ εἰσὶν ἀρχαί. καὶ
 30 ὁ μὲν πρῶτος τοιοῦτος· ἡ οὐσία ἐναντίον οὐκ ἔχει· τὸ ἐναντίον ἐναντίον
 ἔχει· τὸ ἄρα ἐναντίον οὐκ ἐστίν οὐσία. ὁ δὲ δεύτερος λαβῶν, ὅτι τὰ
 ἐναντία οὐκ οὐσία, ὡς ἐκ μεταθέσεως κατάφασιν, καὶ προσλαβῶν, ὅτι ἡ μὴ

3 ante καθ' add. οὐ a 5 φύσιν] φῆ (i. e. φησίν) E 6 ἀπορήσει sic DEF:
 ὑποθήσει a 10 ἐν om. E οὐ συμβεβηκότα F 12 μὴ οὐσίαν D: μὴ οὐσία
 aEF 13 συμβεβηκότα a 14 ἔχον E 19 ἡ ἀρχὴ ἄρα τοῦ καθ' ὑποκειμένου
 ἢ καὶ οὕτως. εἰ ἐστίν ἀρχὴ τῆς ἀρχῆς· ἀλλὰ κτλ. E εἰ γὰρ — ἐστίν D: om. aF
 20 ἐστὶ D: om. F: ἐστὶ γὰρ a 21 συνημμένον ἀρχὴ ἐστὶ F 24 πῶς οὖν κτλ.
 om. F 25 οὐσιῶν] οὐσιν ὧν (corr. in marg. E²) E¹ ἂν a: ante οὖν inseruit
 E: om. D sed cf. p. 201, 18 27 μοι om. a 28 οἶον λῆμμα — ὁ μὲν πρῶτος om. a
 ὧν] ὧν F οὐκ (ante οὐσίαι) ἐν E² 30 τὸ ἐναντίον ἐναντίον ἔχει om. E 32 προ-
 λαβῶν E

οὐσία οὐκ ἔστιν οὐσίας αἰτία, συναίγει ὅτι τὰ ἐναντία οὐσίας οὐκ ἔστιν αἰτία· 43^v
τὰ δὲ οὐσίας μὴ ὄντα αἴτια οὐκ ἂν εἴην ἀρχαὶ τῶν φυσικῶν οὐσιῶν. ὁ δὲ 50
τρίτος τοιοῦτος· τὰ ἐναντία οὐκ ἔστιν οὐσίας πρότερα· αἱ ἀρχαὶ τῆς οὐσίας
πρότεραι τῆς οὐσίας εἰσὶ· τὰ ἄρα ἐναντία οὐκ εἰσὶν ἀρχαὶ οὐσίας. ὅτι δὲ
5 τὰ ἐναντία οὐκ ἔστιν οὐσίας πρότερα, δείκνυσιν οὕτως· τὰ ἐναντία οὐκ
οὐσία· ἢ μὴ οὐσία διὰ τὴν οὐσίαν καὶ ἐν τῇ οὐσίᾳ τὸ εἶναι ἔχει· τὸ διὰ
τὴν οὐσίαν καὶ ἐν τῇ οὐσίᾳ τὸ εἶναι ἔχον πρότερον οὐσίας οὐκ ἔστιν. ἀλλὰ
τίς ἢ οὐσία, ἦν τῶν ἐναντιῶν ἀποφάσκει; ὁ μὲν οὖν Ἀλέξανδρος τῷ οὐκ 55
εἶναι φαμεν οὐσίαν ἐναντίαν οὐσίᾳ προσυπακούειν φησὶ δεῖν τῇ κατὰ |
10 τὸ ὑποκειμένον. τῷ γὰρ εἶδει οὐσίᾳ ὄντι ἢ στέρησις δοκεῖ εἶναι ἐναντία. “εἰ 44^r
μὴ ἄρα, φησί, κοινότερον ἢ στέρησις ἐναντίον εἴρηται”. θαυμάζω δὲ εἰ
τὴν ὕλην ἀκούειν χρῆ τὴν οὐσίαν νῦν· οὐδὲ γὰρ ἡ ὕλη καθ’ αὐτὴν ἀρχὴ
ἔστιν οὐδὲ οὐσία κυρίως, ἀλλ’ εἴπερ ἄρα, κατὰ τρίτον λόγον. οὐσία μὲν
15 γὰρ κυρίως τὸ σύνθετον ἐξ ὕλης καὶ εἰδούς, δευτέρως δὲ τὸ εἶδος, καὶ
τρίτως ἡ ὕλη. καὶ οἶμαι ὅτι διὰ τῶν αὐτῶν ἐπιχειρημάτων ἔδειξεν ἂν τις,
ὅτι οὐδὲ ἡ ὕλη καθ’ αὐτὴν ἀρχὴ ἂν εἴη, εἴπερ μὴ οὐσία καθ’ αὐτὴν, ἐκ 5
δὲ μὴ οὐσίας οὐσία οὐκ ἂν εἴη. καὶ τοῦτο δὲ αὐτὸ ζητήσεως ἄξιον εἶναι
μοι δοκεῖ, πῶς εἴρηται τὸ πῶς ἐκ μὴ οὐσιῶν οὐσία ἂν εἴη. καὶ γὰρ
οὐδὲ ἔδει οὐσίας εἶναι τὰ τῆς οὐσίας στοιχεῖα. εἰ γὰρ προὔπαρχει τὰ στοι-
20 χεῖα τοῦ στοιχειωτοῦ καὶ εἶεν οὐσία τὰ τῆς οὐσίας στοιχεῖα, πρὸ τοῦ
γενέσθαι τὴν οὐσίαν εἴη ἂν οὐσία. καὶ ὅλως πανταχοῦ τὰ στοιχεῖα οὐκ
ἔστιν, ὅπερ τὰ στοιχειωτά. οὔτε γὰρ τὰ τοῦ ἀνθρώπου στοιχεῖα ἀνθρωποι
οὔτε τὰ τῆς σαρκὸς σάρξ. μήποτε οὖν ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος ἦτοι ἢ ἀντί- 10
θεις στοιχεῖα ὄντα τῆς κυρίως οὐσίας (αὕτη δὲ ἔστιν ἡ σύνθετος) οὐσία
25 μὲν καθ’ αὐτὰ ἐκάτερα οὐκ εἰσὶν, ἀλλ’ οὐσιώδη μόνον, καὶ σώματα μὲν
οὐκ ἔστι, σωματικά δέ, ὡς καὶ Εὐδόμημος δηλοῖ “σωματισιοῦ” καλῶν τὴν
ὕλην· συνελθόντα δὲ οὐσία καὶ οὐσίας ἀποδοτικὰ ἔστι. διὸ οὐδέτερον καθ’
αὐτὸ οὔτε οὐσία ἔστιν οὔτε οὐσίας ἀποδοτικόν. ἔχειν μέντοι τι δοκεῖ πλέον
εἰς οὐσίας λόγον ἢ ὕλη τῆς ἐναντιώσεως, καθ’ ὅσον ἢ μὲν ὕλη δύναται
30 καθ’ ἑαυτὴν εἶναι, ὅπερ ἴδιον τῆς οὐσίας ἔστιν, ἢ δὲ ἀντίθεις ἐν ἐτέρῳ 15
πάντως ἔχει τὸ εἶναι καὶ ἐν ὑποκειμένῳ ἔστί, καὶ κατὰ τοῦτο πορρώτερον
τῆς οὐσίας ἔστί. καὶ διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι τὰ ἐναντία

1 οὐσία οὐσίας οὐκ ἔστιν E τὰ ε. οὐκ εἰσὶν οὐσίας αἴτια aF 2 οὐσιῶν DE: αἰτιῶν aF
4 ἐναντία οὐκ ἔστιν οὐσίας πρότερα F 5. 6 οὐκ οὐσία F 7 καὶ om. F 8 ἦν
om. F 9 οὐσία οὐσίαν ἐναντίαν a δεῖ a 10 ἐναντία εἶναι aF 11 καὶ
post εἰ add. a 12 οὐδὲ γὰρ (cf. v. 16. 19) aEF: οὐ γὰρ D 13 ἄρα] ἔτι E
15 τρίτον F 18 πῶς οὖν ἐκ a 19 legendum προὔπαρχει 20 εἶεν a: εἰ ἐν DF:
ἐν E 23 οὔτε τὰ] οὐδὲ τὰ DE 23 μήποτε] μήτε E 26 καὶ ὁ a Εὐδόμημος fr. 16
p. 29, 3 Sp. 28 scholium in marg. D¹: καὶ εἰ πλέον τι ἔχει εἰς(ς) οὐσίας λόγον, πῶς πρὸ
ὄλλου (cf. v. 14) ἐλέγετο 'δευτέρ(ως) μὲν τὸ εἶδος) τρίτως δὲ ἡ ὕλη'; μήποτε μάλιστα κρατοῖ
ἂν τὰ τοῦ ἀλεξάνδρου. ἀλλ' ἐγὼ μὲν ἀντιλέγειν πρὸς σὲ οὐ τολμῶ· οὐ γὰρ οὕτως ἐμαυτὸν τέ
καὶ σὲ ἠγνόησα· ὑμῶν ὁ τ' ἀληθέστερα λέγων, νικῶ ἂν 29 εἰς οὐσίας λόγον om. F
32 ἔστί (post οὐσίας) aF: om. E (obl. loc. D)

ἔδειξεν, ὅτι οὐκ ἀρχαί, μᾶλλον ἀρχὴν εἰπὼν εἶναι τὸ ὑποκειμένον, διότι 44^r
 προὔπαρχει τοῦ κατηγορουμένου.

Ἄλλ' ἔτι μοι δοκεῖ ζητεῖν ὁ λόγος, τίς ὁ σκοπὸς ἂν εἴη τοῦ προκει-
 μένου βήτου. ὅτι μὲν γὰρ ἔτι βούλεται δι' αὐτοῦ δεῖξαι μὴ οὔσαν αὐτάρχη
 5 τὴν ἐναντίωσιν εἰς ἀρχῆς λόγον, πρόδηλον· τίς δὲ ἡ οὐσία, ἧς τὰς ἀρχὰς
 ζητεῖ. καὶ πῶς μετὰ τὸν λόγον, οὕτω νομίζω ὀηλον ἐκ τῶν εἰρημένων 20
 γεγονέναι. μήποτε οὖν τῆς συνθέτου οὐσίας, ἣν καὶ κυρίως οὐσίαν ἐν τοῖς
 ἐξῆς ἔρει, τὰ στοιχεῖα ζητῶν τὴν ἀντίθεσιν τοῦ εἶδους καὶ τῆς στερήσεως
 οὐ φησιν ἀρκεῖν, ὅτι κἂν τὸ εἶδος οὐσία πῶς, ἀλλὰ τὸ ἀντικείμενον αὐτῷ
 10 ἢ στερήσει οὐδαμῶς οὐσία. οὐσία γὰρ οὐσία οὐκ ἔστιν ἐναντία. χρεία οὖν
 ἄλλου τινὸς ὑποκειμένου, ὥστε μετὰ τοῦ εἶδους ποιεῖν τὸ σύνθετον τῆς
 στερήσεως οὐκ ἐνυπαρχούσης, ἀλλὰ πρὸς τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθορὰν συν-
 τελούσης. ὅτι δὲ οὐ τοῦτο δείκνυσιν ὅτι ἀπλῶς οὐκ εἰσὶν ἀρχαί τὰ ἐναν-
 15 τία ἀλλ' οὐ καθ' αὐτὰ ἀρχαί, καὶ διὰ τῶν ἐξῆς ὀηλοῖ αὐτὸ τοῦτο λέγων, 25
 ὅτι οὐκ ἄλλως δυνατὸν καὶ τὰ πρότερον καὶ τὰ νῦν συναληθεῦσιν, εἰ μὴ
 πρὸς τοῖς ἐναντίοις καὶ τρίτον τι τοῖς ἐναντίοις ὑποκειμένον ὑποθεθῆ. διὰ
 τοῦτο δὲ καὶ ἀπορίας καλεῖ τὰς νῦν εἰρημένας ὡς προσδιορισμοῦ τινος δεο-
 μένας δεικνύντος ὅτι καθ' αὐτὰ μὲν οὐκ ἔστιν ἀρχαί, τρίτῳ δὲ τινι συν-
 ταχθέντα ἀρχαί γίνονται.

20 p. 189^a34 Διόπερ εἴ τις τὸν τε πρότερον ἀληθῆ νομίσειεν λόγον
 εἶναι καὶ τοῦτον, ἀναγκαῖον, εἰ μέλλει διασώσειν ἀμφοτέρους 30
 αὐτούς, ὑποθεῖναι τι τρίτον.

Δείξας πρότερον ὅτι τῶν φυσικῶν ἀρχαί τὰ ἐναντία ἐκ τοῦ τὸ γινό-
 μένον μὴ ἐκ τοῦ τυχόντος ἀλλ' ἐξ ἐναντίου γίνεσθαι καὶ φθειρῆσθαι μὴ 35
 25 εἰς τὸ τυχὸν ἀλλ' εἰς ἐναντίον, εἶτα ἄλλους ἐπαγαγὼν λόγους ἀποροῦντας
 πρὸς τοῦτο καὶ τοῦναντίον δεικνύοναι δοκοῦντας, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἀρχαί τὰ
 ἐναντία (καὶ δεικνύντας γε κατὰ συλλογιστικὴν ἀκριβείαν, ἀλλ' οὐ σοφιστι-
 μένους), εὐρίσκει μηχανήν, πῶς καὶ οἱ πρότερον λόγοι καὶ οἱ προσεχεῖς
 καίτοι τᾶναντία λέγειν δοκοῦντες εἰς ταῦτο συμφωνήσουσιν. αὕτη δ' ἔστι
 30 τὸ ἀρχὰς μὲν εἶναι τὰ ἐναντία (τοῦτο γὰρ ἀληθῶς δέδεικται πρότερον), μὴ
 μέντοι καθ' αὐτὰ ληφθέντα (καὶ γὰρ οἱ τοῦτο ἀναιροῦντες λόγοι ἀληθεῖς 40
 εἰσιν), ἀλλὰ μετὰ τινος ἄλλου τρίτου τοῦ τοῖς ἐναντίοις ὑποκειμένου. καὶ
 πάλιν εὐρίσκει συμφωνοῦντας αὐτοῦ τῷ λόγῳ τοὺς φυσικοὺς, οἱ μίαν φύσιν

3 προκειμένου] πεπερασμένου D 7 οὐσίαν] οὔσαν (in mrg. γρ. οὐσίαν) F 8 schol.
 in mrg. D¹: εἰ τὰ ἐνταῦθα [sc. εἶδος εἰ στερῆσιν], θαυμαστὴ συμπλῆξις, ἰσοσθενῆ ὀφείλει
 εἶναι, ὡς καὶ αὐτὸς σὺ πολλαχοῦ ἐπέστησας καὶ ἡ ἀλήθεια βούλεται, πῶς εἰ τὸ εἶδος οὐσία
 πῶς οὐκ καὶ ἡ στερῆσις οὐσία πῶς ἔστι 14 λέγων cf. p. 189^a34 15 οὐ καλῶς F¹
 18 δεικνύντος DE: δεικνύς aF ἔστιν] εἰσὶν D συναχθέντα E 20 διὸ εἴπερ τις F
 λόγον κτλ. om. F 20. 21 εἶναι λόγον a 21 μέλλοι E 22 αὐτούς E: om. D:
 τοὺς λόγους a ὑποτιθέναι ex Ar. a 24 ἐξ] ἐκ τοῦ a 27 καὶ δεικνύντας γε
 D: καὶ δεικνύντασε E: δεικνύντας γε F: δεικνύντας δὲ a 28 καὶ (post πῶς) om. a
 30 τὰ ἐναντία εἶναι D

ὑποτιθέντες τοῖς ἐναντίοις, δι' ἣν ἐν τὸ πᾶν ἔλεγον, ἐκ ταύτης γεννώσι τὰ 44^v
 πάντα. ὡς Θαλῆς μὲν ὕδωρ, Ἡράκλειτος δὲ πῦρ, Ἀναξίμανης δὲ ἀέρα.
 Διογένης δὲ τὸ μεταξὺ. καὶ γὰρ οὗτοι πάντες τὴν μίαν ταύτην φύσιν τοῖς
 ἐναντίοις ὑπετίθεσαν συγκρίσει καὶ διακρίσει ἢ μανώσει καὶ πυκνώσει τὰ
 5 ἄλλα γίνεσθαι λέγοντες ἀπ' αὐτῆς. ἐπαινεῖ δὲ μᾶλλον τοὺς τὸ μεταξὺ λέ- 45
 γοντας καὶ τὴν αἰτίαν προστίθῃσι. τὰ γὰρ τέτταρα στοιχεῖα μετ' ἐναντι-
 οτήτων ἤδη ἐστί· πῦρ μὲν γὰρ θερμὸν καὶ ξηρὸν. ἀήρ δὲ θερμὸν καὶ ὑγρὸν,
 ὕδωρ δὲ ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν, ἡ δὲ γῆ ψυχρὸν καὶ ξηρὸν. πάντα δὲ μετὰ
 ἐναντιότητος· πάντα γὰρ ἐξ ὕλης καὶ εἴδους. τὸ δὲ μέλλον δέχεσθαι τὰ
 10 ἐναντία καὶ σὺν αὐτοῖς τὰς γενέσεις τῶν ὄντων καὶ τὰς φθοράς ἀποδιδόναι
 δεῖ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν ἄμοιρον τῶν ἐναντίων ὑπάρχειν. εἰ γὰρ ἔχοι
 τι τῶν ἐναντίων κατ' οὐσίαν, ἢ οὐ μεταβαλεῖ κατ' αὐτὸ καὶ οὐδὲν ἀπ' 50
 αὐτοῦ ἔσται ἢ φθαρήσεται, εἰ τὸ εἶναι αὐτῷ ἐν τῷ ἐτέρῳ τῶν ἐναντίων.
 ἢ ἅμα εἴξει τὰ ἐναντία. ὅλως δὲ εἰ μετ' ἐναντίου ἐστίν, οὐκέτι ἀπλοῦν
 15 ἔσται, ἀλλὰ σύνθετον. τὰ γὰρ ἐναντία ἐν ὑποκειμένῳ. ὥστε οὐδὲ ἀρχή,
 ἀρχαὶ γὰρ ἐκεῖνα ἐξ ὧν τοῦτό ἐστιν, ἀλλ' οὐκ αὐτό. εἰ δὲ τις ὅλως ἐν
 τῶν στοιχείων ἐπιθυμεῖ τὴν ἀρχὴν τίθεσθαι, ἄμεινον ἀέρα λέγειν, διότι
 ὡς πρὸς τὰ ἄλλα ἀναισθητῶς ἔχειν δοκεῖ τὰς διαφοράς (ὁῖξε οὖν ὡς ἄπσιον
 καὶ μηδεμίαν ἔχον ἐναντίωσιν καθ' ἑαυτὸ ὑποτίθεσθαι), τῶν δὲ ἄλλων
 20 πάλιν τὸ ὕδωρ εἰς τὰ ἐναντία τρέπεσθαι ἐστὶν εὐφροστέρον· θερμαίνεται 55
 γὰρ καὶ ψύχεται ῥαδίως καὶ δὴ καὶ | πῆγνυται εἰς κρύσταλλον ὡς μηδὲ 44^v
 τὴν ὑγρότητα κατ' οὐσίαν ἔχειν δοκοῦν. τὸ μέντοι πῦρ φανεράς ἔχει τὰς
 ἐναντιώσεις, θερμότητα λέγω καὶ ξηρότητα καὶ μάλιστα τὴν θερμότητα.
 καὶ δέχεσθαι τὰ ἐναντία πῦρ μένον οὐ πέφυκε. τούτου δὲ αἴτιον τὸ ὄρα-
 25 στικὸν εἶναι μᾶλλον αὐτὸ καὶ εἶδει ἀναλογεῖν, ἀλλ' οὐχὶ ὕλη.

p. 189 b 8 Ἀλλὰ πάντες γε τὸ ἐν τοῦτο τοῖς ἐναντίοις
 σχηματίζουσιν.

Καὶ ἐκ τῆς ἀνάγκης τοῦ λόγου καὶ ἐκ τῆς τῶν ἄλλων φυσικῶν μαρ- 9
 τυρίας τὸ ἐν εἰσαγαγίων, ὅτι μηδὲ τοῦτο αὐταρκὲς καθ' ἑαυτό, δεῖκνυσι λέ- 10
 30 γων, ὅτι μηδὲ ἐκεῖνοι μόνον ἐτίθεντο τὸ ἐν ἀλλὰ σὺν αὐτῷ τὰ ἐναντία,
 τὰς τρεῖς ἀρχὰς βουλόμενος καὶ κατ' ἐκεῖνους συστήσει. καὶ λέγει ὅτι καὶ
 ἐκεῖνοι τὸ ἐν τοῖς ἐναντίοις σχηματίζουσι τὰς διαφοράς τῶν γινομένων κατὰ
 τὰς τῶν ἐναντίων διαφοράς ἀποδιδόντες, οἱ μὲν μανότητι καὶ πυκνότητι, οἱ
 δὲ τῷ μᾶλλον τε καὶ ἥττον. καὶ οἱ μανότητι καὶ πυκνότητι τὰ ἄλλα
 35 γεννῶντες τῷ ἐπιτείνειν ἣν ἔχει ποιότητα ἢ ἀνιέναι ποιοῦσιν· ἢ μὲν γὰρ

3 καὶ post καὶ γὰρ add. F 4 ἢ πυκνώσει καὶ μανώσει D 11 ἔχει DEF: ἔχει a
 12 μεταβαλεῖ D: μεταβάλλει aEF 13 εἰ τῷ (corr. ex τῷ) εἶναι F 20 ἔσται
 om. F 24 πῦρ in lit. D πῦρ μόνον coniecti 25 ἀναλογεῖν a
 οὐχὶ ὕλη F: οὐχὶ καὶ ὕλη aE: οὐχ ὕλη D 30 μόνου F 31 καὶ (ante κατ')
 om. a καὶ (post ὅτι) om. aF 33 πυκνότητος οἱ δὲ τοῦ F 34 καὶ οἱ scripsi:
 ἢ οἱ F: οἱ DE: ἢ καὶ οἱ a καὶ πυκνότητι iterat F

μάνωσις ἀνεσις, ἣ δὲ πύκνωσις ἐπίτασις, ὧν ἡ μὲν ἐπίτασις ὑπὸ τὸ μᾶλλον, 44^v
 ἣ δὲ ἀνεσις ὑπὸ τὸ ἥττον, πάντα δὲ εἰς ὑπεροχὴν ἀνάγεται καὶ ἔλλειψιν. 15
 καὶ ἔστι. φησὶ. μὴ ὑφ' ἡμῶν καινοτομείσθαι τὸ τρεῖς εἶναι τὰς ἀρχάς. ἀλλὰ
 παλαιὰ τις εἶναι αὐτῆ ἡ δόξα, ὅτι τὸ ἐν καὶ ἡ ὑπεροχὴ καὶ ἔλλειψις
 5 ἀρχαί τῶν ὄντων εἰσὶ. κἄν γὰρ μὴ πάντες τῷ αὐτῷ ὀνόματι ἐχρήσαντο
 τῆς ὑπεροχῆς καὶ τῆς ἐλλείψεως. ἀλλ' οἱ μὲν σύγκρισιν καὶ διαίρισιν οἱ δὲ
 μάνωσιν καὶ πύκνωσιν ἢ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἢ τὸ μέγα καὶ μικρὸν ἐκά-
 λουν, ἀλλὰ πάντα γε ταῦτα εἰς ὑπεροχὴν ἀνάγεται καὶ ἔλλειψιν. καὶ ταύτη 20
 γε πάντες ἀλλήλοις συμφωνοῦσιν οἱ τρεῖς λέγοντες τὰς ἀρχάς. διαφέρουσι
 10 δὲ τῷ τοῦς μὲν ἀρχαιότερους τὰ μὲν δύο ἅπερ ἔστι τὰ ἐναντία ποιητικὰ
 λέγειν. τὸ δὲ ἐν παιητικὸν καὶ ὀλικόν, τῶν δὲ ὑστέρων τινὰς τὸ μὲν ἐν
 ποιητικόν, τὰ δὲ δύο τὰ ἐναντία παθητικὰ καὶ ὀλικά. δοκεῖ δὲ ὁ Πλάτων
 οὕτως λέγειν τὸ μὲν ποιῶν ἐν τιθείς, τὸ δὲ πάσχον ἦτοι τὴν ὕλην ὑπερ-
 βολὴν καὶ ἔλλειψιν καλῶν καὶ μέγα καὶ μικρόν. καὶ ταύτη δύο λέγων αὐτό.
 15 ὁ ἄλλο δὲ ὅτι εἰ μὲν τὸ κυρίως ποιητικὸν αἴτιον ἔλεγεν ἓν, οὐκ ἦν τοῦτο 25
 στοιχεῖον· εἰ δὲ τὸ εἶδος ἓν, τὴν δὲ ὕλην δύο κατὰ τὸ Πυθαγόρειον ἔθος
 διὰ τῶν ἀριθμῶν σημαίων τὰ πράγματα. εὐκότως ἐν μὲν τὸ εἶδος ἔλεγεν
 ὡς ὀρίζον ἕπερ ἂν καταλάβῃ καὶ περατοῦν, δύο δὲ τὴν ὕλην ὡς ἀρίστον
 καὶ ὄγκου καὶ διαιρέσεως αἰτίαν καὶ πεφυκυῖαν πρὸς τὰ ἀντικείμενα. ἐπι-
 20 στῆσαι δὲ χρὴ μετ' ὀλίγον ὅτι καὶ αὐτὸς Ἀριστοτέλης τὴν στέρησιν καὶ τὴν
 ὕλην εἰς ταῦτόν ἄγει λέγων "ἔστι δὲ τὸ μὲν ὑποκείμενον ἀριθμῷ μὲν ἓν,
 εἶδει δὲ δύο". καὶ ὁ ἄλλο ὅτι καὶ αὐτὸς δύο μὲν ἔρεῖ τὸ ὑποκείμενον, ἐν
 δὲ τὸ εἶδος.

p. 189^b16 Τὸ μὲν οὖν τρία φάναι τὰ στοιχεῖα ἕως τοῦ περιέργος 30
 25 ἂν ἢ ἐτέρᾳ τῶν ἐναντιώσεων εἴη.

Πάνο φιλανθρώπως οὐ μόνον κατὰ τὴν ἀποδεικτικὴν ἀνάγκην ἀλλὰ
 καὶ κατὰ τὴν τῶν ἄλλων φιλοσόφων συμφωνίαν ἀποδείξας τὸ τρεῖς ἠφείκειν 35
 εἶναι τὰς τῶν φυσικῶν στοιχειώδεις ἀρχάς, ἃς οὐδὲ ἀρχάς ἀπλῶς ἀλλὰ
 στοιχεῖα κυριώτερον ἐκάλεσαν, ἀκριβείας πλείονος ἕνεκεν καὶ ὅτι οὐ πλείω
 30 τῶν τριῶν ἔστι τὰ στοιχεῖα προσapoδείκνουσιν. ἐπεὶ γὰρ ἀνάγκη καὶ ὑπο-
 κείμενον εἶναι τι ἐν καὶ δύο ἐναντία παρὰ τὸ ὑποκείμενον (εἴπερ μῆτε τὸ
 ἐναντίον εἰς τὸ ἐναντίον ὄρᾳ ἀλλ' εἰς τὸ κοινὸν ὑποκείμενον, μῆτε τὸ τυχὸν
 ἐκ τοῦ τυχόντος γίνεται), εἴ τις ὅλως πλεονάσαι βούλεται τὰς ἀρχάς, ἢ ἄλλο

1 ὑπὸ (post ἐπίτασις) DE cf. p. 206, 22. 207, 21: ἐπὶ aF 2 ὑπὸ (post ἀνεσις) D: ἐπὶ aEF
 καὶ post ἀνάγεται om. E 4 ἡ δόξα αὐτῆ D ante ἔλλειψις add. ἡ aF 7 πύκνωσιν
 καὶ μάνωσιν D 8 γε om. D 11 τινὰς DEF: τινὲς a 12 τὰ (post δύο) om. aF
 17 τὸν ἀριθμὸν EF 21 λέγων p. 190^b24 24 φάσκειν a ἕως κτλ. om. F
 25 εἴη post ἂν coll. a 26 φιλανθρώπως DE: φιλοσόπως aF 27 ἀποδείξει F 28 τῶν
 φυσικῶν om. aF ἀρχάς ἃς aF: ἀρχάς DE 29 ἐκάλεσαν E fortasse recte
 31 παρὰ a: περὶ DEF ante εἴπερ crasa habet εἶναι — ὑποκείμενον iterata D
 33 ὅλως om. E

ὑποκειμενον προσθήσει ἢ ἄλλην ἐναντίωσιν. ἀλλ' ὑποκειμενον μὲν ἀδύνατον 41^v
 ἔτερον προσθεῖναι. εἰ γὰρ ἡ αὐτὴ φύσις ἔσται τῶν αὐτῶν οὕσα δεκτικὴ, 40
 ἢ ἕπερ καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτο ὑφέστηκε κατὰ τὸ ὑποδοχὴν εἶναι, μόνον ἔσται
 καὶ ἐν τὸ ὑποκειμενον· εἰ δὲ διαφέρουσιν ἀλλήλων, καὶ αἱ διαφοραὶ εἶδη
 5 ἔσονται. καὶ οὐκέτι ἔσται ὑποκειμενα, ἀλλὰ σύνθετα καὶ μετ' ἐναντιώσεως·
 αἱ γὰρ διαφοραὶ κατ' ἀντίθεσιν ὑφίστανται. ὅπως δὲ ἀπλούστερον εἶναι
 βούλεται τὸ ὑποκειμενον, ὡς περὶ ἑαυτὸ δεχόμενον τὴν μεταβολὴν. προστι-
 θεῖ δὲ καὶ ὅτι ὥσπερ ἡ παράγουσα τὰ πρῶτα ἐναντία ἀρχὴ μία ἦν, 45
 οὕτως καὶ ἡ ὑποδεχομένη τὰ ἔσχατα μία ἔσται. τὸ γὰρ παράγον τὰ πρῶτα
 10 ἐναντία κρείττον αὐτῶν ὑπάρχον καὶ διὰ τοῦτο ἐπὶ πλεον φθάνον ταῖς ἀπο-
 γεννήσεσι μετὰ τὴν τῶν ἐσχάτων ἐναντίων ὑπόστασιν μίαν τινα ἀπογενεῶν
 φύσιν ἀνομοιῶς ἑαυτὴν μιμουμένη· ὡς γὰρ ἐκείνη κατ' αἰτίαν περιέχει τὰ
 ἐναντία. οὕτως αὕτη πέφυκε πρὸς ἄμφω· καὶ ὡς αὕτη γεννητικὴ τῶν ἐναν-
 15 τίων ἐστίν, οὕτως ἐκείνη δεκτικὴ. ἐν οὖν εἶναι χρὴ τὸ ὑποκειμενον ἰκανὸν
 πρὸς τὸ πάσχειν ὑπάρχον. εἰ δὲ δύο τις ἐναντιώσεις λέγοι τέτταρα τὰ 50
 ἐναντία τιθεῖς ἢ καὶ ὑποκειμενα δύο θήσεται καθ' ἑκατέραν ἐν, καὶ οὕτως
 οὐκέτι ἐν ἔσται τὸ ὑποκειμενον, ὅπερ δέδεικται πρότερον. καὶ μέντοι ἢ
 ἐξ ἑκατέρου τῶν ὑποκειμένων ἑκατέρα τῶν ἐναντιώσεων γενεῶν δύναται πάντα
 καὶ ἔσται περιττὴ ἢ ἑτέρα (μία γὰρ οὕτως ἔσται ἐναντιώσις) ἢ ἑκατέρα ἰδιὰ
 20 τινα καὶ ἀφωρισμένα γεννήσει καὶ οὐκέτι πάντων αἱ αὐταὶ ἀρχαὶ ἔσονται.
 εἰ δὲ ἐν ὑποκειμενον ταῖς δύο ἐναντιώσεσιν ὑποτιθεῖς λέγοι δύνασθαι γενεῶν
 αὐτὰς τὰ ὄντα ἐκ τοῦ ἐνὸς ὑποκειμένου, πάλιν ἢ ἄλλα μὲν ἦδε ἄλλα δὲ 55
 ἦδε ἢ τὰ αὐτὰ ἀμφότεραι, καὶ οὕτως πάλιν τὰ αὐτὰ ἔσται ἄτοπα. εἰ μὲν 45^v
 γὰρ ἄλλα καὶ ἄλλα, καὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὑποκειμένου, τὸ μὲν ὑποκειμενον
 25 κοινὴ πάντων ἀρχὴ ἔσται, αἱ δὲ ἐναντιώσεις οὐκέτι κοιναί. εἰ δὲ ἐξ ἄλ-
 λήλων πάντα γεννωσιν, περιττὴ πάλιν ἢ ἑτέρα. μία γὰρ ἔσται ἡ ἐναντιώσις.
 εἰ δὲ καὶ πλείονάς τις δυεῖν ἐναντιώσεις ὑπόθῃται, τὰ αὐτὰ ἄτοπα ἀκολου-
 θήσεται καὶ ἔτι μᾶλλον. τούτων δὲ τῶν τῆς διαιρέσεως τμημάτων καὶ τῶν
 ἐπομένων αὐτοῖς ἀτόπων τὰ μὲν τέθεικε, τὰ δὲ ὡς σαφῆ παρήκεν ὁ Ἄρι- 5
 30 στοτέλης. τὸ μὲν γὰρ δύο καὶ ὑποκειμενα λέγειν τοὺς δύο τιθέντας ἐναν-
 τιώσεις αὐτὸ ὡς ἄτοπον τέθεικε διὰ τὸ προσελῆφθαι ὅτι πρὸς τὸ πάσχειν
 ἰκανὸν τὸ ἐν. πρὸς δὲ τὸ τὰ αὐτὰ γενεῶν τὰς δύο ἐναντιώσεις, εἴτε ἐνὸς
 εἴτε δυεῖν ὑποκειμένων ὄντων κοινὸν ἐπήγαγεν ἄτοπον τὸ περιττὴν εἶναι

1 προσθήσει F 2 εἰ γὰρ ἡ αὐτὴ aF: εἰ γὰρ αὐτὴ D: ἡ γὰρ αὐτὴ E ἔσται] ἔστι D
 3 αὐτὸ om. F ὑποδοχὴν DE: ὑποδοχὴ aF μόνον καὶ ἐν ἔσται aF 4 αἱ (post
 καὶ) om. E 7 ὥσπερ ἑαυτὸ E προστιθεῖ aF 8 ὥσπερ om. E 10 ὑπάρ-
 χον om. E ταῖς ἀπογεννήσεσι F: ταῖς ἀπογενήσεσι aD: τις ἀπογενήσαι σοι E
 12 ἐκείνη aEF: αὐτὴν D μιμουμένη aDF: μιμουμένη E 13 ὡς αὐτὴ D
 16 καθ' ἑκατέραν aD: καὶ ἑκατέρα E: καθ' ἑτέραν F 17 οὐκέτι ἐν in lac. om. F
 18 γενεῶν E 19 ἢ ἑτέρα περιττὴ a ἢ a: ἢ DE: καὶ F post ἔσται add. ἢ D ἐναν-
 τιώσεις F¹ 21 ὑποθεῖς a 22 ὄντα] prior syllaba corr. ex αἰῶν E ἐκ τοῦ
 αἰῶνος E 23 ἀμφότερα F 25 πάντα D 26 πάλιν] πάντως D 29 αὐτῆς a
 ὡς σαφῆ DF: ὡς ἀφή E: ἀσαφῆ a 30 λέγειν om. E ἐναντιώσεις τιθέντας ὡς
 ἄτοπον D 33 περιττόν D

τὴν ἐτέραν ἐναντίωσιν, καὶ ὅτι μίᾳ ἔσονται ἄμφω, καὶ ὅτι τὰ αὐτὰ γεννώσι. 45^r
 τὸ δὲ χωρὶς ἑκατέραν ἰδίᾳ τινα γεννᾶν οὐδὲ ἠξίωσε λόγου περὶ κοινῶν
 ἀρχῶν διαλεγόμενος. ὁ μὲντοι Πορφύριος τὸ ἐξ ἀλλήλων γεννᾶν οὕτως 10
 ἀκούει, ὡς εἰ ἡ ἐτέρα τῶν ἐναντιώσεων τὴν ἐτέραν γεννᾷ, οἷον εἴ τις λέγοι
 5 ἀραιὸν πυκνὸν θερμὸν ψυχρὸν ὡς πρῶτα, ἔπειτα τὸ μὲν θερμὸν ἐκ τοῦ
 ἀραιοῦ, τὸ δὲ ψυχρὸν ἐκ τοῦ πυκνοῦ· ἀρκέσει γὰρ ἡ τοῦ ἀραιοῦ καὶ πυκνοῦ
 ἐναντιώσις. καὶ εἰ μὲν ἐξ ἀλλήλων γεννᾶσθαι ἔλεγε, εἶχεν ἂν τι ἀκόλουθον
 ἢ ἐξήγησις· νῦν δὲ γεννᾶν εἶπεν ἐξ ἀλλήλων.

p. 189^b 22 Ἄμα δὲ καὶ ἀδύνατον πλείους εἶναι ἐναντιώσεις
 10 τὰς πρῶτας.

Δεῖξας ὅτι ἐὰν ὑπόθῃται τις δύο τὰς πρῶτας ἐναντιώσεις, ἢ καὶ δύο
 ὕλας ὑποθήσει ἢ, εἰ μίᾳ ἢ ὕλῃ, περιττὴ ἔσται ἡ ἐτέρα τῶν ἐναντιώσεων,
 δεῖκνυσι νῦν ὅπερ καὶ πρότερον ἔλεγε, ὅτι οὐδὲ δυνατόν πλείους εἶναι μιᾶς
 τὰς πρῶτας ἐναντιώσεις συλλογιζόμενος καὶ νῦν οὕτως· ἡ οὐσία ἐν τι
 15 γένος ἐστὶ τὸ αὐτό, ἐν δὲ ἐνὶ γένει μίᾳ ἐναντιώσις· ἐν ἄρα τῇ οὐσίᾳ 20
 μία ἐναντιώσις, ἀλλὰ μὴν ἡ οὐσία πρώτη τῶν ἄλλων γενῶν ἐστίν· ἡ δὲ
 ἐν τῷ πρώτῳ γένει ἐναντιώσις πρώτη τῶν ἐν τοῖς ἄλλοις γένεσιν ἐναντιώ-
 σεῶν ἐστίν· ὥστε ἡ ἐν τῇ οὐσίᾳ ἐναντιώσις πρώτη τῶν ἐν τοῖς ἄλλοις
 γένεσιν ἐναντιώσεών ἐστι. καὶ οὕτως ἂν ἔχοιεν αἱ ἐν τοῖς ἄλλοις γένεσιν
 20 ἐναντιώσεις πρὸς τὴν ἐν τῇ οὐσίᾳ, ὡς αὐτὰ τὰ γένη πρὸς τὴν οὐσίαν. εἰ
 οὖν ἐκεῖνοις παρὰ τῆς οὐσίας τὸ εἶναι, καὶ ταῖς ἐναντιώσεσιν αὐτῶν παρὰ
 τῆς ἐν τῇ οὐσίᾳ ἐναντιώσεως· ὑστέρα ἄρα καὶ ὑπ' ἐκείνην· μία ἄρα ἡ
 πρώτη ἡ ἐν τῇ οὐσίᾳ ἐναντιώσις καὶ ἡ ἀρχὴ αὐτῆς, ἐπειδὴ καὶ τὰς ἀρχὰς 25
 τὰς τῆς οὐσίας ζητοῦμεν. εἰκότως οὖν τὰς ἐναντιώσεις πάσας εἰς τὸ εἶδος
 25 καὶ τὴν στέρησιν συνεκορόφωσεν ὁ λόγος, διότι αὕτη τῆς οὐσίας μάλιστα
 ἐστὶν ἰδίᾳ καὶ κατὰ ταύτην γέσεις ἐπιτελεῖται καὶ φθορά. εἰ δὲ τις
 πλείους ἐναντιώσεις ἐν ταῖς ἀρχαῖς λαμβάνοι, οὗτος τῶν ἀρχῶν λέγοι ἂν
 τὰς μὲν πρῶτας εἶναι, τὰς δὲ μετ' ἐκείνας. οὕτως δὲ ὁμογενεῖς οὐσαι
 κατὰ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον διοίσουσιν. εἰ γὰρ κοινὸν γένος ἢ οὐσία,
 30 γενικωτάτη ἂν εἴη ἡ τῆς οὐσίας ἐναντιώσις. τὸ δὲ πᾶσαι δὲ αἱ ἐναν- 30
 τιώσεις ἀνάγεσθαι δοκοῦσιν εἰς μίαν ἢ καὶ ἐκ τῆς τῶν φαινομένων

4 εἰ om. D γεννᾶ aF: γέγνα E: ἐγέννα D 5 καὶ ante πυκνὸν add. aE καὶ
 ante ψυχρὸν add. a 7 ἂν aF: om. DE 8 γεννᾶ E 12 εἰ (ante μία) om. aD¹
 13 μιᾶς post ἐναντιώσεις aF 14 τι om. a 15 ἐστὶ τοῦ ὄντος Ar. ἐν ἄρα —
 ἐναντιώσις (16) om. aF 16 μὴν ἢ] μὴ ἢ ἡ E ἐστὶ γενῶν aF ἢ δὲ] εἰ δὲ E
 18 ἐστίν — ἐναντιώσεων (19) om. F ἐστίν om. E ὥστε εἴη ἐν τι οὐσία E
 19 ταῖς ἄλλαις F¹ 23 ἢ (ante ἐν) om. E 24 τὰς (ante τῆς) om. a post
 οὖν add. καὶ aF 25 ἀπεκορόφωσεν D αὕτη aF: αὐτῆ D: αὐτοὶ E 26 καὶ
 (ante κατὰ) om. EF 27 πλείους ἀρχαῖς F ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἐναντιώσεις aF
 λαμβάνει aE οὗτος DF: οὕτως aE τις post ἂν add. a 28 δὲ καὶ D
 30 τῆς (post ἢ) om. F

ἐναργείας τὴν πίστιν παράγει ἐκ τῆς τῶν φυσικῶν μαρτυρίας πάντων μίαν 45⁺
 τὴν πρώτην τιθέντων, ἢ ἐκ τῆς ἑαυτοῦ δόξης εἰς εἶδος καὶ στέρησιν πάσας
 ἀναγούσας τὰς ἐναντιότητας. καὶ γὰρ προσεχθεὶς μὲν γενέσεως ἀρχαὶ κατ'
 αὐτὸν δύο εἰσὶν ἐναντιώσεις, θερμότης ψυχρότης, ξηρότης ὑγρότης, ὡς ἐν τῷ
 5 δευτέρῳ τῆς Περὶ γενέσεως ἔδειξεν· ἐπεὶ δὲ καὶ αὐταὶ ὑπὸ μίαν ἀνάγονται
 τὴν τῆς ἕξεως καὶ τῆς στέρησεως, διὰ τοῦτο μία ἡ ἀρχικὴ κατ' αὐτὸν ἐναν- 35
 τίωσις. οὕτως ὁ Ἀλέξανδρος καὶ νῦν ἐξηγήσατο τὸ χωρίον· τὸ δὲ ἀεὶ γὰρ
 ἐν ἐνὶ γένει μία ἐναντιώσις ἐστὶν ἐπὶ τῆς προσεχοῦς τὴν γένεσιν
 ἐναντιώσεως ἀκούει. τὸ γὰρ λευκὸν καὶ μέλαν χρώματός ἐστι προσεχῆς
 10 ἐναντιώσις, οὐ ποιότητος· “τὸ δὲ ποιόν, φησὶν, ἢ οὐκ ἔχει προσεχῆ ἐναν-
 τίωσιν, ἢ εἰ ἔχει, ὑπ' αὐτὴν ἀναχθῆσεται τὸ λευκὸν καὶ μέλαν καὶ τὰ
 ἄλλα ὁμοίως τὰ ἐν τῇ ποιότητι ἐναντία.” ὁ μὲντοι Πορφύριος οὐσίαν ἀκούει
 τὴν ὕλην καὶ περὶ ταύτην μίαν λέγει ἐναντιώσιν τὴν πρώτην, διότι γένος ἡ 40
 οὐσία, ἐν παντὶ δὲ γένει μία ἐναντιώσις ἢ πρώτη. λέγει δὲ οὕτως· “ἐν
 15 παντὶ γένει μία ἐναντιώσις ἢ πρώτη. γένος δὲ καὶ ἡ οὐσία· μία ἄρα καὶ
 περὶ ταύτην ἢ ἐναντιώσις. ἢ δὲ ὕλη οὐσία. ὥστε καὶ ἡ περὶ ταύτην μία
 ἐναντιώσις ἢ πρώτη, καὶ ὡς πλείους, τῷ πρότερον καὶ ὕστερον διοίσουσιν,
 ἀλλ' οὐ τῷ γένει· ἀεὶ γὰρ ἐν ἐνὶ γένει μία ἐναντιώσις”. καὶ ἄμεινον
 οἶμαι οὕτως ἤπερ ἐπ' ἐκείνης τῆς οὐσίας ἀκούειν τῆς ὕλης τῆς τοῖς ἄλλοις
 20 γένεσιν ἀντιδιηρημένης. τὸ γὰρ λέγειν ὅτι αἱ τῶν ἄλλων γενῶν ἐναντιώσεις
 ὑπὸ τὴν τῆς οὐσίας ἐναντιώσιν εἰσι, διότι καὶ αὐτὰ τὰ γένη ἀπὸ τῆς οὐσίας 45
 ἔχει τὸ εἶναι, ἀπιθάνως εἰρησθῆναι μοι δοκεῖ. αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι ἐναντιώσεις
 ὑπὸ τὴν πρώτην οὕτως ἀνάγονται, ὡς κατηγορεῖσθαι τῶν ἄλλων τὴν πρώτην.
 πᾶσα γὰρ ὑπεροχὴ καὶ ἔλλειψις, ταυτότης καὶ ἑτερότης, ἢ ὅτι ἂν ἄλλο τις
 25 λέγοι τὴν πρώτην, οὐ μὲντοι τὰ ἄλλα γένη οὐσίαι εἰσί. διότι γὰρ τὸ εἶναι
 ἐν τῇ οὐσίᾳ ἔχουσι, δι' αὐτὸ τοῦτο οὐκ εἰσὶν οὐσίαι. κάλλιον οὖν ἴσως
 οὐσίαν καὶ ἐν γένος τὸ γενητὸν πᾶν ἀκούειν κοινὸν τῶν δέκα γενῶν ὑπάρχον.
 διὸ καὶ ἡ προσεχῆς αὐτῶν ἐναντιώσις κοινὴ τῶν δέκα γενῶν ἐστίν, ἢ ἕξις 50
 λέγω καὶ ἡ στέρησις. δυνατὸν δὲ καὶ τὴν ὕλην ἀκούειν, ὡς κατ' αὐτὴν
 30 ὑφεστηκότος τοῦ γενητοῦ καὶ ἐνόλου παντός, οὐ μὲντοι ὅτι κυρίως οὐσία
 ἐστὶν ἡ ὕλη. οὔτε γὰρ ἡ νοητὴ οὐσία ἐστὶν ἡ ὕλη οὔτε ἡ αἰσθητή. ἡ
 μὲν γὰρ παντάπασις ἐστὶν ἄυλος, ἡ δὲ καὶ αὐτὴ γένεσιν ἔχει καὶ φθορὰν
 ἢ γε κυρίως γενητὴ οὐσία. τὸ δὲ γινόμενον καὶ φθειρόμενον ὑποκειμένου
 δεῖται καὶ ὕλης, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς μαθησόμεθα. ὕλην δὲ ὕλης ποιεῖν
 35 ἄλογον.

1 παράγει, καὶ ἐκ α μία E 3 ἀναγούσας E: ἀναγούσας D: ἀγούσας F
 γὰρ om. aD προσεχθεὶς E 5 δευτέρῳ τῆς Περὶ γενέσεως c. 4 p. 331^a 16 sqq.
 8 τὴν D: τῆς E¹ F: τοῖς aE² 11 ἔχει om. F καὶ τὸ μέλαν aF 14 ἡ (ante
 πρώτη) om. E λέγει — ἡ πρώτη (15) om. F 16 ἡ (post ὥστε καὶ) om. aF
 17 ἡ πρώτη ἐναντιώσις aEF 23 οὕτως om. F 25 λέγει a 27 ὑπάρχον —
 δέκα γενῶν om. E 28 αὐτῶν aF: αὐτῶ D: fortasse αὐτοῦ ἐναντιώσις D:
 ἐναντιότης aF 32 ἐστὶν DE: om. aF αὐτὸ E 34 καὶ (post ὥς) om. a
 35 ante ἄλογον add. πάντη a

p. 189^b27 Ὅτι μὲν οὖν οὔτε ἐν τῷ στοιχεῖον οὔτε πλείω δυεῖν ἢ 55
τριῶν ἕως τοῦ | οὕτω τὰ περὶ ἕκαστον ἴδια θεωρεῖν. 45^v

Δείξας ὅτι μιᾶς ἐναντιώσεως ἐν ταῖς ἀρχαῖς δεῖ καὶ ὑποκειμένου τινὸς
τοῖς ἐναντίοις, συμπεραίνεται ὅτι οὔτε ἐν τῷ στοιχεῖον, εἴπερ ἐναντία καὶ
5 ὑποκειμένον τι τοῖς ἐναντίοις, οὔτε μέντοι πλείω δυεῖν ἢ τριῶν. τό τε γὰρ 5
ὑποκειμένον ἐν ἐστὶ καὶ τὰ ἐναντία οὐ πλείω δυεῖν ἐστίν. εἴτε μέντοι δύο
ἀρχαὶ εἴτε τρεῖς (τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ καθάπερ εἴπομεν) ζητήσεως ἀξιόν
ἐστὶ. καὶ γὰρ εἰ μὲν ὡς μία ἀρχὴ τὰ ἐναντία λαμβάνοιτο, δύο ἂν εἶεν
ἀρχαὶ ἢ τε ὅλη καὶ τὰ ἐναντία· εἰ δὲ ὡς δύο τὰ ἐναντία, τρεῖς εἰσὶν αἱ
10 ἀρχαί. ἀμεινον δὲ διὰ τὴν στέρησιν ἀμφιβόλως εἰρησθαι ἢ ταυτὸν δοκοῦσαν
τῇ ὅλῃ ἢ εἰ καὶ διαφέρει κατὰ συμβεβηκὸς ἀρχὴν οὖσαν. ἄπορον οὖν
εἴτε δύο ἀρχαὶ τὸ εἶδος καὶ ἡ ὅλη, εἴτε τρεῖς καὶ τῆς στέρησεως προσλαμ-
βανομένης, εἴτε πῶς μὲν δύο πῶς δὲ τρεῖς, ὅπερ καὶ ἀληθὲς φανήσεται. 10
ταῦτα γὰρ ἐστὶ τὰ ἐφεξῆς ὑπ' αὐτοῦ διαριθρούμενα. καὶ περὶ ταῦτα ἐστὶν
15 ἡ πολλὴ ἀπορία. πότερον ἡμοίως τὰ ἐναντία ἀρχαί, ἢ τὸ μὲν καθ' αὐτά,
τὸ δὲ κατὰ συμβεβηκὸς. καὶ δὴ καὶ συμπεραίνόμενος τούτους τοὺς λόγους
ἐπάγει "διὸ ἐστὶ μὲν ὡς δύο λεκτέον εἶναι τὰς ἀρχάς, ἐστὶ δὲ ὡς τρεῖς·
καὶ ἐστὶ μὲν ὡς τὰ ἐναντία, ἐστὶ δὲ ὡς οὐ". ἐπειδὴ δὲ ἐκ τῆς μεταβολῆς
20 μάλιστα καὶ τῆς γενέσεως τὰς ἀρχὰς εὐρεῖν τῶν γινομένων προέθετο, τῶν
δὲ γινομένων τὰ μὲν κατὰ τι τῶν συμβεβηκῶτων γινόμενα πρόδηλον ἔχει 15
ὑποκειμένον τὴν οὐσίαν, τὰ δὲ κατ' οὐσίαν γινόμενα ἀδηλότερον ἔχει τὸ
ὑποκειμένον. διὰ τοῦτο κοινῶς πρῶτον περὶ γενέσεως ποιησάμενος τὸν λόγον
καὶ παραδείγματα παραλήμενος τῆς κατὰ τι τῶν συμβεβηκῶτων μεταβολῆς,
ἕστερον τὴν κατ' οὐσίαν γένεσιν διακρίνει ταύτης καὶ δείκνυσι καὶ ἐπ' ἐκεῖ-
25 νης τὴν τοῦ ὑποκειμένου χρείαν, καὶ ὅπως ἔχει καὶ πρὸς ἐκεῖνο ἢ στέρησις.
κοινώτερον δὲ τὸν λόγον εἶπε, καὶ ὅτι οὐ μόνον τῇ φυσικῇ ἀλλὰ καὶ τῇ
τεχνικῇ προσχρῆται γενέσει· τοιαύτη γὰρ ἡ τοῦ μουσικοῦ. ὅτι δὲ ἡ τῶν 20
κοινῶν καὶ ὀλοσχερῶν θεωρία ὡς πρὸς ἡμᾶς προτέρα τῶν ἰδίων ἐστίν, εἴρηκεν
εὐθύς τῆς πραγματείας ἀρξάμενος. καὶ ὀγλὸν καὶ ἐκ τῶν ἐνταῦθα λεγο-
30 μένων, ὅτι τὰ ἐκεῖ "καθόλου" εἰρημένα, ἐξ ὧν ἔλεγεν "εἰς τὰ καθέκαστα
δεῖν προτεῖναι", τὰ κοινὰ καὶ ὀλοσχερῆ ἦν, ἅπερ ἐστὶν ἡμῶν γνωρι-
μώτερα.

1 ἢ τριῶν om. DF

2 ἕως τοῦ κτλ. om. F

5 τό τε — τρεῖς (7) om. D

6 ἐστὶ καὶ — δυεῖν om. F

7 ἥτε F

8 λαμβάνει τὸ E¹

9 αἱ ante

ἀρχαί F

11 εἰ om. a

οὖσαν ἀρχὴν D

12 δύο αἱ ἀρχαί E

καὶ τῆς

incipiente novo folio iteravit E

14 ὑφ' ἐξῆς E

17 ἐπάγει p. 190^b29

λεκτέον εἶναι DE: λεχθῆναι aF

18 post τὰ ἐναντία omisit S. Aristotelea οἶον εἶ

τις λέγοι τὸ μουσικὸν καὶ τὸ ἄμουσον ἢ τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν ἢ τὸ ἡρμωσμένον καὶ

24 διακρίνει ταύτης DF: διακρίνει αὐτῆς E: αὐτῆς διακρίνει a

τὸ ἀνάμωστον

27 τοῦ βασιλικοῦ E

30 ἔλεγεν c. 1 p. 184^a24

31 ἐστὶν ἡμῶν DE:

ἐστὶ aF

ρ. 189^b32 Φαμέν γάρ γίνεσθαι ἐξ ἄλλου ἄλλο καὶ ἐξ ἐτέρου ἕτερον 45^v
 ἕως τοῦ καὶ γὰρ ἐξ ἄμουσου καὶ ὁ ἄμουσος γίνεσθαι μουσικός. 21
 διὸ καὶ ἐπὶ τοῦ συγκειμένου ὡσαύτως· καὶ γὰρ ἐξ ἄμουσου ἀν- 40
 θρώπου καὶ ἄμουσος ἄνθρωπος γίνεσθαι λέγεται μουσικός.

5 Ἐντεῦθεν καὶ τὴν τοῦ ὑποκειμένου φύσιν εὑρεῖν ἐναργέστερον προτί-
 θεται, κὰν ἦδη ταύτην ὅτι ἔστιν εὐρὲ τε καλῶς καὶ ἐβεβαιώσατο. καὶ μέντοι
 καὶ διαφορὰν ἡμῖν τῆς στερήσεως πρὸς τὸ ὑποκείμενον παραδίδωσι, πρῶτον
 μὲν ἀπὸ τοῦ λέγεσθαι διαφόρως ἐπιχειρῶν, εἶτα καὶ ἐξ αὐτῆς τῶν πραγμάτων
 τῆς φύσεως. μεταχειρίζεται δὲ τὸν λόγον οὕτως· ἡ γένεσις καὶ ὄλως ἡ
 10 μεταβολὴ ἢ μὲν ἐστὶν ἀπλή, ἢ δὲ σύνθετος· ἀπλή μὲν ὡς ὅταν τὸν ἀν- 45
 θρωπον λέγωμεν γίνεσθαι μουσικόν, γινόμενον μὲν τὸν ἄνθρωπον λαβόντες,
 ὃ δὲ γίνεσθαι τὸ μουσικόν· ἢ ὅταν λέγωμεν τὸν ἄμουσον γίνεσθαι μουσικόν.
 σύνθετος δὲ, ὅταν τὸν μὴ μουσικὸν ἄνθρωπον λέγωμεν γίνεσθαι μουσικόν
 ἄνθρωπον. διὰ τούτων οἶμαι τέως τὴν κοινωνίαν ὑποδεικνύς τοῦ τε ὑπο-
 15 κειμένου καὶ τῆς στερήσεως (ὑποκείμενον μὲν γὰρ ὁ ἄνθρωπος, στερήσις
 δὲ τὸ ἄμουσον, καὶ ἄμφω ὁμοίως λέγομεν γίνεσθαι ὅπερ τὸ εἶδος), εἶτα
 λοιπὸν τὰς διαφορὰς παραδίδωσι, καὶ πρώτην πάλιν τὴν ἀπὸ τοῦ λέγεσθαι·
 τούτων γάρ, φησί, τὸ μὲν ἄμουσον καὶ τὰ τοιαῦτα οὐ μόνον λέγεται 50
 τόδε τι γίνεσθαι οἷον τὸ ἄμουσον μουσικόν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τούτου,
 20 οἷον ἐκ μὴ μουσικοῦ μουσικόν. ὃ δὲ ἄνθρωπος καὶ ὄλως τὰ τοιαῦτα
 οὐχ ὁμοίως ἔχει· οὐ γὰρ λέγομεν ἐξ ἀνθρώπου μουσικόν γίνεσθαι, ἀλλὰ
 τὸν ἄνθρωπον μουσικόν. καὶ ἔστιν ἐν τοῖς λεγομένοις ἡ διαφορὰ. δευτέρα
 δὲ ἐκ τῶν πραγμάτων, ὅτι τῶν γινόμενων ὅπερ τὸ εἶδος τὰ μὲν ὑπομένοντα
 γίνεσθαι (ὃ γὰρ ἄνθρωπος ὑπομένων ἄνθρωπος γίνεσθαι μουσικός), τὰ δὲ ἐξί-
 25 σταται (τὸ γὰρ ἄμουσον οὐχ ὑπομένει τὸ μουσικόν). τούτων οὖν διωρισμένων
 τοῦ τε διχῶς λέγεσθαι τὰ γινόμενα ἢ ὡς ἀπλᾶ ἢ ὡς σύνθετα καὶ τοῦ δια- 55
 φέρειν τὸ γινόμενον κατὰ τε τὸ λέγεσθαι καὶ κατὰ τὸ ὑπομένειν ἢ μὴ ὑπο-
 μένειν, | πανταχόθεν τοῦτο ἔστι λαβεῖν, ὅτι δεῖ τι πάντως ὑποκεῖσθαι τὸ 46^v
 γινόμενον, τοῦτο δὲ ἐστὶν ἢ τὸ ἐξ οὗ λέγομεν γίνεσθαι οἷον τὸ ἄμουσον ἢ
 30 τὸ λεγόμενον γίνεσθαι οἷον τὸν ἄνθρωπον· ἅπερ καὶ εἰ ἀριθμῶ ἔν ἐστι (διότι
 τὸ ἕτερον καθ' ἑαυτὸ ὑποστῆναι οὐ δύναται), ἀλλὰ τῷ λόγῳ ἕτερα· οὐ γὰρ
 ταυτὸν ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ ἄμουσον. καὶ προσαρμόττει λοιπὸν τὰ ῥηθέντα
 τῷ ὑποκειμένῳ καὶ τῇ στερήσει. καὶ πρώτην τὴν κατὰ τὸ πρᾶγμα δια-
 φορὰν διανέμων λέγει, ὅτι τὸ μὲν ὑπομένον τὸ ὑποκείμενόν ἐστι, τὸ δὲ ἐξί- 5

1 γένεσθαι D ἄλλο ἐξ ἄλλου D ἐξ (post καὶ) aF: om. DE 2 ἕως κτλ.
 om. F ἄμουσος — ἀνθρώπου καὶ om. E μουσικός — λέγεται om. D 4 μου-
 σικός aD: om. E 6 ἡῦρε D ἐβεβιώσατο a 8 τῆς τῶν πραγμάτων φύσεως
 aF 9 οὕτως] οὕτω καὶ a 11 γινόμενον D 12 τὸν ἄμουσον DE: τὸ ἄμουσον
 (ἄμουσον F² in lit.) aF 13 σύνθετος — ἄνθρωπον (v. 14) om. F μὴ (post τὸν)
 om. E 15 στερήσεως] litterae στερ F² in lit. 26 post γινόμενα add. ἂν E
 27 τὸ (post κατὰ) om. a καὶ μὴ a 30 γίνεσθαι — λοιπὸν (v. 32) oblitt. D
 οἷον τὸ ἄνθρωπον E 32 καὶ (ante προσαρμόττει) om. E 34 τὸ ὑποκείμενον
 om. E

στάμενον ἢ στέρησις, μεγίστην ταύτην εὐρών διαφορὰν καὶ τὴν αἰτίαν πρό- 46^ε
 δηλοῦν ἔχουσιν. τὸ μὲν γὰρ ὑποκείμενον ἄτε μὴδὲ ἐναντίον ὑπάρχον τῷ
 εἶδει ὑπομένει προσὶν αὐτό. ἢ δὲ στέρησις ἀντικειμένη καὶ ἀσύνακτος
 οὕσα πρὸς αὐτὸ ἐξίσταται πάντως ἐπεισιόντος τοῦ εἴδους. εἶτα τὴν κατὰ
 5 τὸ λέγεσθαι διαφορὰν ἐπάγει, τὸ μὲν ἐφ' οὗ τὸ τόδε καὶ τὸ ἐκ τοῦδε
 λέγομεν τῇ στερήσει προσαρμόττων, τὸ δὲ ἐφ' οὗ τὸ τόδε μόνον τῷ
 ὑποκειμένῳ. εἰ δέ ποτε καὶ ἐπὶ τούτου τὸ ἐκ τοῦδε λέγομεν, οἷον ἐκ 10
 χαλκοῦ ἀνδριάντα λέγοντες γίνεσθαι, οὐκέτι καὶ τὸ τόδε ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ λέ-
 γομεν· οὐ γὰρ ὅτι ὁ χαλκὸς ἐγένετο ἀνδριάς. ὥστε εἰ ἢ μὲν στέρησις
 10 ἀμφοτέρως λέγεται καὶ τόδε καὶ ἐκ τοῦδε, τὸ δὲ ὑποκείμενον θιατέρως μόνον
 καὶ ταύτη ἂν ἀλλήλων διαφέρει. εἰ δὲ χρῆθ' ἰδιόρριζον ὄλω, τὸ μὲν ἐκ τοῦδε
 γίνεσθαι μᾶλλον τῷ μὴ ὑπομένοντι, τουτέστι τῇ στερήσει, προσήκει· δύναται
 γὰρ καὶ τὸ μετὰ τόδε δηλωσαί· τὸ μέντοι τόδε γίνεσθαι τόδε τῷ ὑπομέ-
 νοντι μᾶλλον ἀρμόττει. μένον γὰρ τι δεῖ γίνεσθαι ὅπερ γίνεται. ἀμέλει 15
 15 καὶ ὅταν τὸ ἄμουσον λέγωμεν γίνεσθαι μουσικόν, κατὰ τὴν πρὸς τὸ ὑπο-
 κείμενον ἀναφορὰν λέγομεν· ἐκεῖνον γὰρ ἀρμόττει. οὐ γὰρ δὴ ἡ ἀμουσία
 αὐτὴ γίνεται μουσικόν, ἀλλὰ τὸ τῇ ἀμουσίᾳ ὑποκείμενον, καθ' ὃ ταύτην
 ἔχει. ὥσπερ καὶ ὅταν ἐκ τοῦ χαλκοῦ λέγωμεν τὸν ἀνδριάντα γίνεσθαι,
 καθ' ὃ ἐν τῷ χαλκῷ ἢ τοῦ ἀνδριάντος ἐστὶ στέρησις ἀνώνουμος, κατὰ ταῦτο
 20 λέγομεν. ἐπειδὴ γὰρ ἐκ στερήσεως ἢ γένεσις, ὅταν ἀπορήσωμεν τοῦ τῆς
 στερήσεως ὀνόματος, διὰ τοῦ ὑποκειμένου σημαίνομεν αὐτὴν ὡς ἐν τούτῳ 20
 καὶ τῆς στερήσεως οὕσης. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀπλῶν ἔχει καὶ τῶν
 συνθέτων. καὶ γὰρ ἐπὶ τούτων τὸ μετὰ τῆς στερήσεως ὑποκείμενον οἷον ὁ
 ἄμουσος ἄνθρωπος οὐχ ὑπομένει τὸ μετὰ τοῦ εἴδους ὑποκείμενον. τουτέστι
 25 τὸν μουσικὸν ἄνθρωπον. διὰ τὸ ἀντικεῖσθαι τῷ ἀμούσῳ τὸ μουσικόν. καὶ
 μέντοι καὶ ἐξ ἀμούσου ἀνθρώπου καὶ τὸν ἄμουσον ἄνθρωπον γίνεσθαι λέ-
 γομεν μουσικὸν ἄνθρωπον.

Αὕτη μὲν ἢ ὅλη τῶν λεγομένων ἔννοια. ἐν δὲ τοῖς κατὰ μέρος τὸ
 μὲν γινόμενον τὸ ὑποκείμενον καὶ τὴν στέρησίν φησιν οἷον τὸν ἄνθρωπον
 30 καὶ τὸ ἄμουσον, τὸ δὲ ὃ γίνεται τὸ εἶδος οἷον τὸ μουσικόν. ὑποκεῖσθαι 25
 δὲ τὸ γινόμενον εἶπεν, οὐ τὴν ὕλην μόνον νῦν ὑποκεῖσθαι λέγων, ἀλλ' ὄλον
 τὸ γινόμενον ἐν ᾧ καὶ ἡ ὕλη καὶ ἡ στέρησις. τοῦτο οὖν, φησί, τὸ γινόμε-
 νον εἰ καὶ ἀριθμῷ ἐστὶν ἕν (ὅτι συνδεδράμηκεν εἰς ταῦτὸν τὸ τε
 35 ὑποκείμενον καὶ ἡ στέρησις ὡς μὴ δυναμένης τῆς στερήσεως καθ' ἑαυτὴν
 οὐκ ἐστὶν), ἀλλὰ τῷ εἶδει γε διάφορὰ ἐστίν. ἐπειδὴ δὲ μὴ κυρίως ἐπ'
 αὐτῶν εἴρηται τὸ τῷ εἶδει διαφέρειν καὶ τῆς ὕλης ἀνεξιδέου παντελῶς οὕτως

1 μεγίστην F 2 ἄτε om. E 4 ἐξίσταται] ἀφίσταται (ἀφ in lit.) D 7 ἐπὶ τῷ
 τούτου a λέγομεν D 8 γένεσθαι DE 10 καὶ (post τόδε) om. E ἐκ
 (ante τοῦδε) om. F θιατέρα a 11 ἀλλήλων ut videtur E διαφέρη E²
 18 γίνεσθαι aF: om. DE 20 ἐκ τῆς στερήσεως a 22 καὶ ἐπὶ τῶν συνθέτων F
 24 ἄνθρωπος om. E 26 καὶ (post μέντοι) om. E λέγομεν om. aF 28 μὲν
 ὄν ἢ D 29 post μὲν add. συγκαίμενον καὶ aF 33 τότε F 35 γε om. a
 36 οὕτως παντελῶς D

καὶ τῆς στερήσεως ἀπουσίας οὐσης τοῦ εἶδους, γοργῶς τὸ τῷ εἶδει οὐχ ἔν 46^ο
 μετέβαλεν εἰς τὸ τῷ λόγῳ διάφορον εἰπὼν τὸ γὰρ εἶδει λέγω καὶ λόγῳ 30
 ταυτόν. οὐ γὰρ ὁ αὐτὸς λόγος ἀνθρώπου καὶ ἀμούσου. ὅτι δὲ ἡ στέ-
 ρησις καὶ ὑπάρχει τῇ ὕλῃ καὶ ὡς συμβεβηκὸς ὑπάρχει. καὶ προῖσθαι μὲν
 5 ἔσται ὁῦλον λέγεσθαι δὲ καὶ νῦν. μὴ ὑπαρχούσης μὲν γὰρ τῆς στερήσεως
 οὐκ ἂν εἶη γένεσις. ἐκ γὰρ μὴ τοιούτου ἢ γένεσις καὶ περὶ οὐκ ἔστι· μὴ κατὰ
 συμβεβηκὸς δὲ ὑπαρχούσης ἀλλὰ καθ' αὐτὸ, φθείροιτο ἂν τὸ ὑποκείμενον
 ἐν τῇ τῆς στερήσεως ἀποβολῇ, εἴπερ τὸ εἶναι αὐτῷ σὺν τῷ ἐστερηθῆναι ἦν.
 ἀλλ' εἰ τὸ ὑποκείμενον δυνάμει, τὸ δὲ δυνάμει ἐν στερήσει, πῶς οὐ τῷ 35
 10 οἰκείῳ λόγῳ στερήσις ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον· ἢ φαμεν ἐνεργεῖα ὑποκείμενον
 αὐτὸ εἶναι· οὐ γὰρ δὴ καὶ τοῦτο δυνάμει ἔχει· συμβεβηκὸς δὲ αὐτῷ τὸ δύ-
 νασθαι κοινωνεῖν τοῖς εἶδεσιν· ὥστε καὶ ἡ στερήσις τῶν εἶδων, ὧν μέλλει
 δέχεσθαι, συμβεβηκὸς ἂν αὐτῷ εἶη. “ὅταν γὰρ, φησὶν Ἀλέξανδρος, ὡς ὕλη
 τινὸς λαμβάνηται, τότε ἐστὶ μετὰ στερήσεως· ὅταν δὲ αὐτὸ καθ' αὐτὸ τὸ
 15 ὑποκείμενον, οὐ μετὰ στερήσεως”. ὁ μὲντοι Βόηθος ἔλεγεν ὅτι “ἄμορφος
 μὲν οὐσα καὶ ἀνείδους ὕλη λέγεται· ἢ γὰρ ὕλη πρὸς τὸ ἐσόμενον ὀνομασθῆναι 40
 δοκεῖ· ὅταν δὲ δέξεται τὸ εἶδος, οὐκέτι ὕλη ἀλλ' ὑποκείμενον λέγεται· ὑπο-
 κείσθαι γὰρ τι λέγεται τῷ ἡδῆ ἐόντι”. μήποτε δὲ ὕλη μὲν ὡς ἐσχάτη
 λέγεται, ὑποκείμενον δὲ ὡς πρὸς τὸ εἶδος, εἴτε ἔχει ἡδῆ τὸ εἶδος εἴτε
 20 μέλλει δέχεσθαι αὐτό. “ἅποιος δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, κατὰ τὴν ἑαυτῆς
 λόγον ἢ ὕλη, οὐχ ὡς ἐν στερήσει οὐσα ποιότητος (καὶ γὰρ ἡ στερήσις
 ποιότης), ἀλλ' ὡς ἐν ἀποφάσει· ὥσπερ γὰρ τοῦ εἶδους οὕτως καὶ τῆς στε-
 ρήσεως ἐστὶ δεκτικὴ”. ταῦτα τοῦ Ἀλεξάνδρου λέγοντος ἐπιστήσειεν ἂν τις. 45
 25 πρῶτον μὲν, εἰ ἡ στερήσις ποιότης, ἢ δὲ ποιότης εἶδος τι, παντὸς δὲ εἶδους
 γενητοῦ ἐστὶ στερήσις, ἔσται καὶ τῆς στερήσεως στερήσις· εἰ δὲ ἡ στερήσις
 ἀπουσία, καὶ ἀπουσίας ἔσται ἀπουσία καὶ τοῦτο ἐπ' ἀπειρον. ἔτι δὲ εἰ ὡς τοῦ
 εἶδους οὕτως καὶ τῆς στερήσεως ἐστὶ δεκτικὴ ἢ ὕλη. ὅταν τὸ εἶδος πάρεστι
 στερῆσιν ἔχει τῆς στερήσεως. ἢ οὖν τὸ εἶδος ἐστὶν ἡ στερήσις τῆς στε-
 ρήσεως, ὅπερ ἄτοπον, ἢ ἔσται τις ἄλλη στερήσις συνοῦσα τῷ εἶδει. καὶ τί
 30 ἔσται τὸ ἐκείνη ἀντικείμενον εἶδος, εἴπερ πᾶσα στερήσις πρὸς εἶδος ἀντί-
 κείται· μήποτε οὖν ἄλλη ἐστὶν ἢ ἐν κατηγορίας στερήσις ἀντικείμενη τῇ 50
 ἔξει ὡς ἡ τυφλότης τῇ ὄψει, ἢ τις οὐδὲ ἀνακάμπτει εἰς τὴν ἔξιν μετέχουσα
 πως τῆς ποιότητος καὶ αὐτὴ καὶ παρακεχρωσμένη τῷ εἶδει οὐ λέγεται στέ-
 ρησις. περὶ ἧς τάδε γέγραφεν ὁ Ἀριστοτέλης· “ἐπὶ δέ γε τῆς στερήσεως
 35 καὶ τῆς ἔξεως ἀδύνατον εἰς ἄλληλα μεταβολὴν γίνεσθαι. ἀπὸ μὲν γὰρ τῆς

1 τὸ τῷ εἶδει aF: τῷ εἶδει E¹: τὸ εἶδει DE² 2 μετέβαλεν DE: μετέλαβεν aF
 εἰπὼν, τῷ γὰρ a 4 καὶ (post στερήσις) om. D 5 γὰρ (post μὲν) om. D 8 μετα-
 βολῇ a 11 τὸ (post αὐτῷ) in lac. VII litt. om. F 12 μέλει E 18 γὰρ τι
 DE: γὰρ F: γάρτοι a ἡδῆ DEF¹: εἶδει aF² 19 ἡδῆ] εἶδη E 20 αὐτῆς E
 23 ἐπιστήσειεν a: ἐπιστήσει E¹: ἐπιστήσοι DE²: ἐπιστήσαι F 24 ἢ δὲ F 26 ἀπουσία
 ἔσται ἀπουσίας a 30 ἐστὶ D 31 ἐν om. a post στερήσις add. ἢ aF cf.
 p. 212, 4 32 πρὸς τὴν E 33 λέγει D 34 Ἀριστοτέλης Categ. 10 p. 13^a 31
 γε om. D τῆς ἔξεως καὶ τῆς στερήσεως Aristoteles 35 γενέσθαι Aristoteles
 μὲν om. E

ἕξως ἐπὶ τὴν στέρησιν γίνεται μεταβολή, ἀπὸ δὲ τῆς στερήσεως ἐπὶ τὴν 46^ε
 ἕξιν ἀδύνατον. οὔτε γὰρ τυφλὸς γενόμενός τις πάλιν ἀνέβλεψεν, οὔτε φα-
 λακρὸς ὢν πάλιν κομήτης ἐγένετο, οὔτε νωδὸς ὢν πάλιν ὀδόντας ἔφρυσεν". 55
 ἄλλη δὲ τίς ἐστὶν αὕτη ἡ στέρησις ἀντικειμένη τῷ εἶδει καὶ ἀνακάμπουσα 46^ν
 5 εἰς αὐτό, ὥστε κατὰ τὴν εἰς ἄλληλα τούτων μεταβολὴν ἐπιτελεῖσθαι τὴν
 γένεσιν καὶ τὴν φθοράν. καὶ ἐκείνη μὲν μετὰ τὸ εἶδος ἐστὶ πῆρως οὔσα
 τοῦ εἶδους, αὕτη δὲ καὶ πρὸ τοῦ εἶδους καὶ μετὰ τὸ εἶδος ὡς ἀπουσία τις
 μετὰ ἐπιτηδεύτητος τῆς πρὸς τὸ εἶδος θεωρουμένη. ὥστε οὐδὲ στέρησις
 ἂν εἴη στερήσεως, ἀλλ' εἶδος καὶ στέρησις μόνον ἀπουσία τις οὔσα τοῦ
 10 εἶδους· καὶ ὅταν παρῆ τὸ εἶδος, οὐ πάρεστιν ἡ στέρησις. οὐ μέντοι οὐδὲ ἡ
 ἀπουσία τῆς στερήσεως πάρεστιν ὡς ἄλλη στέρησις· εἶδος γὰρ ἀπουσία ἡ
 στέρησις ἀλλ' οὐχὶ στερήσεως. καὶ τὸ μὲν εἶδος παρῆναι καὶ ἀπεῖναι λέ-
 γοιτο ἂν, οὔτε δὲ ἡ παρουσία παρῆναι ἢ ἀπεῖναι, ὡς ἄλλην γίνεσθαι πα-
 ρουσίαν τῆς παρουσίας, οὔτε ἡ ἀπουσία· καὶ γὰρ ὅταν συνάπτηται τινα καὶ
 15 χωρίζεται ἀπ' ἀλλήλων, οὐ λέγομεν τοῦ χωρισμοῦ χωρισμὸν εἶναι.

p. 190 a 31 Πολλαχῶς δὲ λεγομένου τοῦ γίνεσθαι ἕως τοῦ τὰ δὲ
 ἄλλα πάντα κατὰ τῆς οὐσίας.

Προθέμενος ἐπὶ πάσης γενέσεως τό τε ὑποκειμενον εὑρεῖν καὶ τὴν δια-
 φορὰν αὐτοῦ παραδοῦναι τὴν πρὸς τὴν στέρησιν καὶ ἀπὸ τῶν εὐκολωτέρων
 20 ἀρξάμενος (προφανέστερα γὰρ ἦν ἡ τῶν συμβεβηκότων γένεσις περὶ ὑποκει- 15
 μένην τὴν οὐσίαν ἐπιτελουμένη), μέτεσι λοιπὸν ἐπὶ τὸ δεῖξαι, ὅτι καὶ ἐπὶ
 τῆς οὐσίας ὑποκειμένου τινὸς δεῖ καὶ στερήσεως πρὸς τε τὴν γένεσιν τῆς
 οὐσίας καὶ πρὸς τὴν φθοράν. καὶ πρῶτον μὲν ἐπισημαίνεται, ὅτι πολλα-
 χῶς λεγομένου τοῦ γίνεσθαι καὶ τσαυταχῶς ὅσα ἐστὶ τὰ γινόμενα,
 25 ἐπὶ μὲν τῶν ἐννέα κατηγοριῶν οὐ γίνεσθαι ἀπλῶς λέγομεν, ἀλλὰ τόδε τι
 γίνεσθαι. τὴν γὰρ ὑποκειμένην οὐσίαν οὐ γίνεσθαι ἀπλῶς, ἀλλὰ λευκὸν
 γίνεσθαι ἢ τρίπηχυν ἢ δεξιὸν λέγομεν, ἐπὶ δὲ τῆς οὐσίας οἶον τοῦ ἀνθρώπου,
 ὅτι γίνεσθαι ἄνθρωπος λέγομεν, ἀλλ' οὐ τόδε τι γίνεσθαι. τούτου δὲ αἴτιον 20
 τὸ τὴν οὐσίαν μὲν αὐτὴν καθ' αὐτὴν ὑφραστῶσαν καθ' ἑαυτὴν γίνεσθαι.
 30 τῶν δὲ ἄλλων ἐν τῇ οὐσίᾳ τὸ εἶναι ἐχόντων ἢ οὐσία κατ' αὐτὰ λέγεται
 γίνεσθαι, ἀλλ' οὐχ ἀπλῶς οὐδὲ καθ' ἑαυτὴν. διὸ κατὰ μὲν τὰ ἄλλα
 τῆς γενέσεως ἐπιτελουμένης φανερόν ὅτι ἀνάγκη ἐστὶν ὑποκεῖσθαι τὸ
 τὲ γινόμενον. δεῖ γὰρ εἶναι πάντως ὃ λέγομεν τόδε τι γίνεσθαι οἶον
 λευκὸν ἢ τρίπηχυν, ὅτι τὰ συμβεβηκότα πάντα ἐν ὑποκειμένη τῇ οὐσίᾳ

2 τις] οὐδεὶς E ἕβλεψεν DE 3 πάλιν (ante ὀδόντας) om. Aristotelis libri 4 post
 στέρησις add. ἡ aF 9 εἴη τῆς στερήσεως fortasse recte a 11 τῆς στερήσεως] τοῦ εἶδους F
 12 μὲν om. E 13 ἢ] καὶ aF 15 τοῦ χωριστοῦ aF χωρισμὸν τοῦ χωρισμοῦ E
 εἶναι ὥστε οὐ. F 16 τοῦ λεγομένου γίνεσθαι E ἕως κτλ. om. F 20 προ-
 φανερότερον D 22 τε om. aF 25 ἐπὶ μὲν οὖν F ἀλλὰ — δεξιὸν λέγομεν
 om. E τόδε Aristoteles: τόδε libri 29 μὲν om. aF 31 ἀπλῶς ἄλλ F
 33 τι τὸ Aristoteles γενέσθαι D post οἶον add. τὸ a

ἐστίν. ἐπειδὴ δὲ ἡ οὐσία οὐκ ἔστιν ἐν ὑποκειμένῳ ὥσπερ τὰ ἄλλα, οὐχ 46^v
οὕτως φανερόν ἐστιν αὐτῆς τὸ κατὰ τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθορὰν ὑπο- 25
κείμενον.

p. 190^b 1 Ὅτι δὲ καὶ ἡ οὐσία ἕως τοῦ οἶον τὰ τρεπόμενα κατὰ 30
5 τὴν ὕλην.

Ὅτι μὲν αἱ ἄλλαι κατηγορίαι ἐν ὑποκειμένῳ τῇ οὐσίᾳ οὐσαι τὸ γίνεσθαι
καὶ φθείρεσθαι ἔχουσι προσεχῶς περὶ τὴν οὐσίαν ὡς ὑποκειμένην, ὁῦλον.
καὶ αὐτὴ δὲ ἡ οὐσία ἡ γενητὴ καὶ ὅλως ὅσα παρὰ τὰ πρότερον εἰρημένα,
ἃ τότε τι εἶναι λέγομεν, ἀπλῶς ὄντα ἐστὶ καὶ οὐ τότε τι ὄντα, τουτέστιν
10 οὐσαὶ καὶ οὐ συμβεβηκότα, κἂν μὴ ἐν ὑποκειμένῳ τὸ εἶναι ἔχῃ, ἀλλ'
ἔχει τι πάντως ἐν ἑαυτοῖς ὑποκείμενον κατ' αὐτά, περὶ δὲ τὸ γίνεσθαι καὶ
φθείρεσθαι συμβαίνει αὐτοῖς. τοῦτο δὲ πρῶτον μὲν δεῖκνυσι διὰ τῆς ἐπα- 35
γωγῆς. αἰεὶ γὰρ ἔστι τι ὑποκείμενον ταῖς γενέσεσιν ὥσπερ ἐπὶ φυτῶν καὶ
ζώων τὸ σπέρμα. τοῦτου γὰρ ὑπομένουτος ἅμα καὶ ἀλλοιουμένου γίνεται
15 τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῷα. μετὰ δὲ τὴν ἐπαγωγὴν καθολικῆ φησιν ὁ Ἀλέ-
ξανδρος ἀποδείξει χρῆσθαι τὸν Ἀριστοτέλην δεικνύοντα, ὅτι κατὰ πάντας τοὺς
τοῦ γίνεσθαι τρόπους ἐξ ὑποκειμένου γίνεται τὰ γινόμενα, καὶ τῷ καθόλου
συναποδεικνύοντα καὶ τὸ ἐπὶ τῆς οὐσίας, εἴ γε καὶ ἡ ταύτης γένεσις ὑπὸ τοῦ 40
ἐκτιθεμένου τρόπου ἐστὶ. διὸ καὶ τὰ γινόμενα ἀπλῶς ἀντὶ τοῦ καθόλου
20 καὶ καθάπαξ ἀκούει, ὡς ἐπανιόντος αὐτοῦ πάλιν ἐπὶ τοὺς κοινούς τῆς γενέ-
σεως τρόπους, ἐν οἷς καὶ ὁ κατ' οὐσίαν συνειληπται. "τῇ γὰρ ἀλλοιώσει,
φησίν, ὑποτάσσεται καὶ ἡ κατ' οὐσίαν γένεσις, καὶ ἴσως εἴποι ἂν οὐχ ὅτι
ἀλλοιώσις ἐστίν, ἀλλ' ὅτι οὐκ ἄνευ ἀλλοιώσεως". οὕτως μὲν οὖν ὁ Ἀλέ-
25 ξανδρος. καὶ ἔοικε καὶ Συριανὸς ὁ μέγας τὴν τιαυτήν ἐξηγήσιν ἀποδέ-
ξασθαι. μήποτε δὲ τῶν κατ' οὐσίαν γινομένων ἐστὶν ἡ διαίρεσις αὕτη. καὶ
γὰρ τὸ σχῆμα εἶδος καὶ οὐσία τοῦ ἀνδριάντος ἐστίν, ἀλλ' οὐ ποιότης. ἄλλο 45
γὰρ καὶ οὐκ ἀλλοῖον γίνεται τὸ εἶδος, εἰ ἐκ σφαίρας ἀνδριάς γένοιτο. εἰ
δὲ τὰ ἄλλα εἶδη παρελάμβανε, πῶς ἡ κυρίως ἀλλοιώσις κατὰ ποιότητα
οὐσα μεταβολὴ μένοντος ἀτρέπτου τοῦ ὑποκειμένου κατατροπὴν αὐτοῦ ἐν-
30 ταῦθα παρελαμβάνετο, ἥτις κατ' οὐσίαν ἐστὶ; πῶς δὲ ἦν εὐλογον μετὰ τὸ
ἀποσκευάσασθαι τὰς ἄλλας γενέσεις πάλιν ἐπ' αὐτάς ἐλθεῖν; εἰ δὲ καὶ
ἐποίησε τοῦτο, διὰ τί μὴ πάσας, ὧν ἔμπροσθεν ἐμνήσθη, παρελάβεν ἐν τῇ
ἀπαριθμήσει; καὶ γὰρ καὶ τοῦ πρὸς τι καὶ τοῦ ποτὲ καὶ τοῦ ποῦ ἐν ἐκεί- 50
νοῖς ἐμνημόνευσε. καίτοι ἀπαράλειπτον καὶ ταύτην τὴν διαίρεσιν ὁ ἐξηγη-
35 τῆς εἶναι ὁμολογεῖ. μήποτε οὖν καὶ ἐνταῦθα γινόμενα ἀπλῶς εἶπε τὰ
κυρίως καὶ κατ' οὐσίαν γινόμενα. καὶ γὰρ πρότερον εἶπεν, ὅτι ἀπλῶς γί-

4 καὶ om. F αἱ οὐσαὶ Aristoteles ἕως κτλ. om. F S δὲ οὐσία E
9 ἐλέγομεν E 11 ὑποκείμενον καὶ ταῦτα περὶ τὸ γίνεσθαι F 13 τι ex Arist.
scripsi: τὸ libri ἐπὶ τῶν φυτῶν a 14 τοῦτο E 17 τῷ καθόλου DE: τὸ καθόλου
aF 20 καὶ (ante καθάπαξ) om. D ἐπανιόντος] σπάνιον τὸ ὄν E 27 οὐκ (post καὶ)
om. F 30 ἦν DE: καὶ aF 32 ὧν ἅμα ἔμπροσθεν a 36 πρότερον cf. p. 190^a 32

νεσθαι μόναι λέγονται αἱ οὐσαί, τὰ δὲ ἄλλα οὐχ ἀπλῶς γίνεσθαι, ἀλλὰ 46^ο
 τόδε τι γίνεσθαι· καὶ ἔχει οὕτως τὸ ἀκόλουθον ἢ διδασκαλία μετὰ τὴν ἐπα-
 γωγικὴν πίστιν τὴν διὰ τοῦ σπέρματος καὶ ἐκ τῆς διαιρέσεως τὴν ἀνάγκην
 προστιθεῖσα τοῦ ἐξ ὑποκειμένου καὶ στερήσεως μὴ μόνον τὰ συμβεβηκότα ὡς
 5 θέδεται πρότερον, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς γίνεσθαι τὰς οὐσίας. | καὶ εἴη ἂν ἡ διαί- 47^ο
 ρεσις τοιαύτη· τῶν γινομένων κατ' οὐσίαν τὰ μὲν ὡς ἀπλᾶ γίνεται τὰ δὲ
 ὡς σύνθετα. τὰ μὲν οὖν σύνθετα συνθέσει ὡς ἡ οἰκία, τῶν δὲ ἀπλῶν
 τὰ μὲν διὰ βράθους τὰ δὲ ἐπιπολῆς, καὶ τὰ μὲν ἐπιπολῆς μετασχηματίζει
 (καὶ γὰρ καὶ αὕτη οὐσιώδης γένεσις, ὅταν ἐκ σφαίρας ἀνδρίας γένηται),
 10 τῶν δὲ διὰ βράθους τὰ μὲν καθ' ὄλον ὡς ἄνθρωπος ἐκ σπέρματος ἀλλοιου-
 μένου, τὰ δὲ κατὰ μέρος· καὶ τούτων τὰ μὲν ἐν προσθέσει ὡς τὰ αὐ- 5
 ξανόμενα τὰ δὲ ἀφαιρέσει ὡς τὰ μειούμενα. καὶ γὰρ καὶ αὐξήσεις
 καὶ μειώσεις γένεσις εἰσὶ καὶ φθοραὶ μερικαί. καὶ ἐπίστησον, ὅτι οὐ πα-
 ρέλαβεν ἀλλοιώσιν ἐνταῦθα τὴν κατὰ ποιότητα μόνον ἢ μεταβολήν, ἀλλὰ
 15 τὴν κατὰ τροπὴν τῆς ὕλης οἶον τοῦ σπέρματος ἐπὶ τῶν φυτῶν καὶ τῶν
 ζώων, καθ' ἣν ἢ κατ' οὐσίαν γένεσις ἐπιτελεῖται. εἰ δὲ τὰς μεταβολὰς
 ἀπρηριθμῆτο, πῶς τὴν κατὰ τόπον οὐ παρελάμβανε; πῶς δὲ τὴν κατὰ τὸ
 σχῆμα ἀντιδιήρει πρὸς τὴν ἀλλοίωσιν; ζητήσας δὲ ὁ Ἀλέξανδρος, πῶς ὡς
 δύο τρόπους τέθεικε τὸν τε μετασχηματίζει καὶ τὸν ἀλλοιώσει (εἰ 10
 20 γὰρ ποιότης καὶ τὸ σχῆμα, ἀλλοιώσις ἐστὶ καὶ ἡ κατὰ τὸ σχῆμα μεταβολή),
 οὐχ ἀπλοῦν φησὶν εἶναι τὸ τῆς ἀλλοιώσεως, “ἀλλὰ τὸ μὲν μετασχηματιζό-
 μενον ἐν τῇ τῆς τάξεως καὶ θέσεως τοῦ ὑποκειμένου ἀλλαγῆ τὴν γένεσιν
 ἔχει, τὸ δὲ ἀλλοιούμενον ποιότητα, φησὶ, τινὰ καὶ πάθος ἀλλάσσει, οὐδὲν
 τοῦ ὑποκειμένου, καθὼ ἐστὶν ὑποκείμενον, μεταπίπτοντος ἐν τῇ ἀλλοιώσει.
 25 ἰδίως γὰρ ἀλλοιώσις ἢ κατὰ τὰς παθητικὰς ποιότητας μεταβολή”. εἰ δὲ
 ταῦτα οὕτως ἔχει. πῶς ἐπάγει ὅτι “τῇ ἀλλοιώσει ὑποτάττεται καὶ ἡ κυρίως 15
 γένεσις”. ἢ γὰρ κατὰ τὰς παθητικὰς ποιότητας μεταβολή οὐκ ἂν εἴη
 κυρίως γένεσις.

p. 190^b 9 Πάντα δὲ τὰ οὕτως γινόμενα φανερόν ὅτι ἐξ ὑποκειμένων
 30 γίνεται ἕως τοῦ τὸν δὲ χαλκὸν ἢ (τὸν) λίθον ἢ τὸν χρυσὸν
 τὸ ὑποκείμενον.

Εἰ πάντα μὲν τὰ κυρίως γινόμενα κατὰ τινὰ τούτων γίνεται τῶν τρόπων, 22
 τὰ δὲ κατὰ τούτους γινόμενα τοὺς τρόπους ἐξ ὑποκειμένου γίνεται, ὁῦλον

4 τοῦ (post προστιθεῖσα) om. E μῆ] οὐ a 8 ἐπὶ πολλῆς utrobique E καὶ —
 ἐπιπολῆς om. F μὲν om. aF 9 καὶ (post γὰρ) om. a 10 καθόλον D: καθό²
 EF: καθόλον a 12 τὰ δὲ ἀφαιρέσει ὡς τὰ μειούμενα om. F καὶ γὰρ — μερικαί
 om. a 13 ὅτι om. F 14 μόνην (om. ἦ) E 17 ἀπαριθμῆ αF 19 τὴν τε E¹
 21 εἶναι post ἀλλοιώσεως posuerunt aF 23 ἀλλάσσει a et (ασσει in lit.) D: ἀλάσσει EF
 24 τοῦ DF: δὲ E: ὁῦ τοῦ a 26 ὑποτάττεται DE: ὑπάγεται aF καὶ om. D
 30 ἕως τοῦ κτλ. om. F δὲ om. E τὸν (ante λίθον) om. DE: add. a 33 κατὰ
 τοὺς τρόπους τούτους γινόμενα aF

ὅτι πάντα τὰ κυρίως γινόμενα ἐξ ὑποκειμένου γίνεται. ὅτι δὲ τῶν εἰρη- 47^r
 μένων ἕκαστον ἐξ ὑποκειμένου γίνεται, ὁῦλον ἔσται προχειρίζομενοις ἡμῖν.
 καὶ γὰρ ἐπὶ τοῦ μετασχηματιζομένου ἔστι τι ὃ μετασχηματίζεται καὶ ἐπὶ 25
 τοῦ τῆ ἀφαιρέσει γινόμενου ἔστι τι οὗ ἀφαιρεῖται καὶ ἐπὶ τῆς προσθέσεως
 5 ἔστι τι ᾧ προστίθεται καὶ ἐπὶ τῆς συνθέσεως τὰ συντιθέμενά ἐστι καὶ
 ἐπὶ ἀλλοιώσεως εἶναι τι χρῆ τὸ ἀλλοιούμενον. εἰ οὖν καὶ ὑποκειμένον τί
 ἔστιν ἐν πάσῃ γενέσει τῆ τε οὐσιώδει καὶ τῆ κατὰ τι τῶν συμβεβηκότων,
 ἔστι δὲ καὶ τὸ τῷ ὑποκειμένῳ ἐπιγινόμενον, ὁῦλον ὅτι πᾶν τὸ γινόμενον
 σύνθετόν ἐστιν ἔκ τε τοῦ γινόμενου τουτέστι τοῦ εἶδους οἷον τοῦ μουσικοῦ 30
 10 (πάλιν γὰρ τοῦτο ὡς σαφέστερον προχειρίζεται τὸ παραδείγμα. ὃ καὶ ὑπό-
 νοιαν ἴσως παρέσχε τοῦ κοινῶς πάλιν περὶ πάσης λέγειν γενέσεως) καὶ ἔκ
 τοῦ ὃ γίνεται. διττὸν δὲ τοῦτο, τό τε ὑποκείμενον καὶ τὸ ἀντικείμενον τῷ
 εἶδει. καὶ γὰρ ὅτι ὁ ἄνθρωπος καὶ ὅτι ὁ ἄμουσος ἐγένετο μουσικὸς λέ-
 γομεν. ἀντιστρόφως δὲ νῦν τῷ πρόσθεν γινόμενον μὲν τὸ εἶδος καλεῖ,
 15 ὃ γίνεται δὲ τὴν ὕλην καὶ τὴν στέρησιν, ἐνδεικνύμενος οἶμαι ὅτι ἑκατέρως
 καλεῖν δυνατόν. παραδείγματα δὲ παραθέμενος τῶν ἐξ ὧν γίνεται τὸ γινό- 35
 μενον τό τε ἄμουσον καὶ τὸν ἄνθρωπον, τοῦ γινόμενου οὐ παρέθετο
 ὡς σαφοῦς ἐκ τοῦ ἀντικείμενου. διὸ καὶ ἀντικείμενον ἐκάλεσε τὴν στέ-
 ρησιν, τὸ δὲ τῷ ἀμούσῳ ἀντικείμενον πρόδηλον ὅτι τὸ μουσικόν ἐστι.
 20 καὶ τούτων δὲ τὰ παραδείγματα παρέθετο διὰ τὸ διορίσαι τοῦ ὑποκειμένου
 τὴν στέρησιν.

p. 190^b17 Φανερόν οὖν ὡς εἴπερ εἰσὶν αἰτίαι καὶ ἀρχαὶ τῶν φύσει
 ὄντων ἕως τοῦ ὁῦλον οὖν ὡς γίνονται ἂν τὰ γινόμενα ἐκ τούτων.

Δείξας ὅτι τὸ γινόμενον ἅπαν σύνθετόν ἐστι συγχείμενον ἔκ τε τοῦ 12
 25 γινόμενου καὶ τοῦ ὃ γίνεται, τουτέστιν ἔκ τε τοῦ εἶδους καὶ τοῦ ὑποκειμένου,
 διὰ τούτων λοιπὸν δείκνυσιν ὅτι τὸ γινόμενον καὶ τὸ ὃ γίνεται ἀρχαὶ καὶ
 στοιχειᾶ εἰσι, καὶ ὅτι πῶς μὲν δύο ταῦτα, πῶς δὲ τρία, συλλογιζόμενος
 οὕτως· τὸ φυσικὸν καὶ γενητὸν ἅπαν σύγκειται καθ' αὐτὸ ἐκ πρώτων τοῦ 15
 τε ὑποκειμένου καὶ τοῦ εἶδους· τὸ συγχείμενον καθ' αὐτὸ καὶ μὴ κατὰ
 30 συμβεβηκὸς ἐκ πρώτων τοῦ τε ὑποκειμένου καὶ τοῦ εἶδους ἀρχὰς ἔχει τό
 τε ὑποκείμενον καὶ τὸ εἶδος· σύγκειται γὰρ ὁ μουσικὸς ἄνθρωπος ἐξ ἀν-
 θρώπου καὶ μουσικοῦ προσεχῶς, διὸ καὶ διαλύεται εἰς ταῦτα. ἐπειδὴ δὲ
 τὸ ὑποκείμενον ἀριθμῷ μὲν ἐστὶν ἐν εἶδει δὲ καὶ λόγῳ δύο, καὶ τὸ μὲν
 καθ' αὐτὸ ἐστὶν ἡ ὕλη τὸ δὲ κατὰ συμβεβηκὸς ἡ στέρησις, συνάγεται ὅτι
 35 κατὰ μὲν τινα τρόπον δύο εἰσὶν αἱ ἀρχαὶ (εἴ τις τὰ ἀριθμητὰ καὶ καθ'

I εἰρημένων]	ὑποκειμένων D	3 σχηματιζομένου D	μετασχηματίζεται — ἔστι τι
οὗ om. D	5 ᾧ] ὃ D	6 χρῆ τι D	13 ὃ (post ὅτι) om. E
18 σαφῶς a	22 ante αἰτίαι add. αἱ D	ἀρχαὶ καὶ αἰτίαι F	τῶν φύσει ὄντων
ἅπαν D	30 πρώτων τοῦ τε scripsi:	πρώτου τε DE:	πρώτου τοῦ τε aF
καὶ καὶ E	35 μὲν transl. post συνάγεται E:	post ὅτι D	αἱ post εἰσὶν om. aF
τις] τε F	καὶ (post ἀριθμητὰ) om. E		

αὐτὸ ἐνυπάρχοντα τῷ συνθέτῳ στοιχείῳ λαμβάνοι. ἐξ ὧν πρώτων ἐστὶ καθ' 47^r
αὐτὸ καὶ μὴ κατὰ συμβεβηκός. κατὰ δὲ τινα τρόπον τρεῖς (εἴ τις καὶ τὴν 50
στέρησιν ὡς ἀρχὴν καὶ στοιχείον λαμβάνοι, διότι ἦν ἐν τῷ ὑποκειμένῳ
πρὶν γένηται τὸ σύνθετον). καὶ οὐκ ἂν ἐγένετο τὸ σύνθετον μὴ πρότερον
5 ἕκασάντος ἐκείνου. ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὐκ ἂν γένοιτο μουσικὸς μὴ πρότερον
ἄμουσος ὢν καὶ τοῦ ἀμούσου ὑποχωρήσαντος. ὥστε τὰ φυσικὰ πάντα
στοιχεῖα καὶ ἀρχὰς ἔχει καθ' αὐτὸ μὲν δύο τὸ τε εἶδος καὶ τὴν ὕλην, κατὰ
συμβεβηκός δὲ καὶ τὴν στέρησιν, ὅτι τῇ ὕλῃ συμβέβηκεν αὐτῇ, ἥτις καθ' 47^v
αὐτὸ αἴτιον ἐδείχθη· τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκός αἴτια κυρίως ἐστίν. ἡ μὲν
10 οὖν ὅλη τῶν λεγομένων ἔννοια τοιαύτη. σημειωτέον δέ, ὅτι τὸ τῆς αἰτίας
καὶ ἀρχῆς ὄνομα καὶ ἐπὶ τῆς ὕλης τίθησιν ὁ Ἀριστοτέλης, ἐν οἷς φησιν,
ὡς εἴπερ εἰσὶν αἰτίαι καὶ ἀρχαὶ τῶν φύσει ὄντων. τὸ δὲ ἐξ ὧν
πρώτων εἰσὶν ἢ γέγονασι καὶ τὰ ἐξῆς εἴρηται δηλοῦντα, ὅτι τὰς στοι- 5
χειώδεις ἀρχὰς ὁ λόγος ζητεῖ, ἐξ ὧν ἔστιν ὅτε ἔστι καὶ γέγονεν ὅτε γέγονε
15 τὰ φυσικὰ πάντα. ἐξ ὧν γὰρ γέγονεν ἐκ τούτων καὶ ἔστι, καὶ ἐξ ὧν ἔστιν
ἐκ τούτων καὶ γέγονε, μὴ κατὰ συμβεβηκός τὸ ἐξ ὧν λαμβανόντων
ἡμῶν ἀλλὰ κατ' οὐσίαν, τουτέστιν ἐξ ὧν ἡ οὐσία συμπληροῦται τοῦ γι-
νομένου. ἐξ ὧν γὰρ οὕτως τι γέγονεν, ταῦτα ἀρχαὶ καὶ αἴτια αὐτοῦ ἐστὶ
κυρίως. προσέθηκε δὲ τοῦτο καὶ διὰ τὴν στέρησιν, διότι λέγεται μὲν καὶ
20 ἐκ τοῦ ἐναντίου καὶ μὴ ἐνυπάρχοντος γίνεσθαι τὸ γινόμενον, ἀλλὰ κατὰ 10
συμβεβηκός ἐκ τούτου, καὶ οὐχ οὕτως ὡς ἐν τῇ οὐσίᾳ αὐτοῦ εἶναι καὶ συμ-
πληροῦν αὐτοῦ τὸ εἶναι. τὸ δὲ ἕκαστον ὃ λέγεται κατὰ τὴν οὐσίαν
ἡμῶν ἐστὶ τῷ ἐν Κατηγορίαις ἐπὶ τῶν ἡμωνύμων εἰρημένῳ “ὁ δὲ κατὰ
τοῦνομα λόγος τῆς οὐσίας ἕτερος”. ὡς γὰρ ἐκ στοιχείων ἕκαστον σύγ-
25 κείται ἐκείνων. ἡ τῶν λεγομένων ἐκάστου καθ' ὃ λέγεται συμπληροῦ τὴν
οὐσίαν. σύγκειται, δὲ φησιν, ὁ μουσικὸς ἄνθρωπος ἐξ ἀνθρώπου
καὶ μουσικοῦ τρόπον τινά· οὐ γὰρ ὡς τὰ κεχωρισμένα πάντη καὶ κατ' 15
ἰδίαν ὄντα συντετέθη. ὡς πλίνθι καὶ λίθι. διὸ οὐδὲ διαλύεται οὕτως, ἀλλ'
εἰς τοὺς λόγους καὶ εἰς τοὺς ὀρισμοὺς ἢ διαλύσεις· ὥστε καὶ ἐκ
30 τούτων ἢ σύνθεσις. ἰστέον δὲ ὅτι ἄλλο ἐστὶν ὡς ἀρχὰς καὶ στοιχεῖα τῶν
φυσικῶν ζητεῖν, ἐξ ὧν πρώτως ἐνυπαρχόντων ἐστὶ καθ' αὐτὸ καὶ μὴ κατὰ
συμβεβηκός, καὶ ἄλλο μεταβολῆς ἀρχὰς ζητεῖν. καὶ κατὰ μὲν τὸ πρῶτον
ἢ στέρησις κατὰ συμβεβηκός ἂν εἴη αἴτιον ὡς μὴ ἐνυπάρχον, κατὰ δὲ τὸ
δεύτερον καθ' αὐτό. ὡς γὰρ τῆς εἰς τὸ εἶναι μεταβολῆς αἴτιον τὸ εἶδος, 20
35 οὕτως τῆς εἰς τὸ μὴ εἶναι ἢ στέρησις. αἴτιον δὲ ἢ στέρησις καὶ τῷ γι-
νομένῳ καὶ κατὰ τὴν παρουσίαν, ὅτι ἐκ μὴ τοιούτου δεῖ γίνεσθαι, καὶ κατὰ
τὴν ἀπουσίαν, ὅτι ἀπογινόμενης αὐτῆς ἐπιγίνεται τὸ εἶδος.

1 ἐνυπάρχοντα — καθ' αὐτό om. D στοιχεῖα E πρώτων F 4 πρὶν γενέσθαι a
7 καὶ (post στοιχεῖα) om. aF 8 αὐτῇ D 12 ἀρχαὶ καὶ αἰτίαι D 13 πρώτων a
18 γέγονεν ἐν D 23 post ἐν add. ταῖς a Κατηγορίαις c. 1 p. 1^a 4 εἰρη-
μένων τῷ D 24 σύγκειται λόγος τῆς οὐσίας ἕτερος E 28 διὰ οὐ a 29 εἰς
(post καὶ) om. DE 30 ante ὡς add. τὸ a τῶν φυσικῶν καὶ στοιχεῖα F¹
31 πρώτως καὶ E 33 κατὰ συμβεβηκός om. E 36 καὶ (post γινόμενον) om. aF

p. 190^b23 Ἔστι δὲ τὸ μὲν ὑποκείμενον ἀριθμῶ μὲν ἔν ἕως τοῦ 47^v
τῶν οὕτω κατηγορουμένων.

Τὴν κοινωνίαν πάλιν ἐνταῦθα τῆς τε ὕλης καὶ τῆς στερήσεως καὶ τὴν 27
διαφορὰν αὐτῶν παραδίδωσι. καθόσον μὲν γὰρ σὺν τῇ ὕλῃ καὶ ἡ στερήσις
5 ἔστι, πρὶν ἐπιγένηται τὸ εἶδος, καὶ σὺν αὐτῇ θεωρεῖται ὡς ὑποκείμενον,
κατὰ τοσοῦτον ἐν τῷ ἀριθμῶ ἔστι τὸ ὑποκείμενον τὸ ἐξ ὕλης καὶ στερή-
σεως· καθόσον δὲ ἡ μὲν ὕλη ὑπομένει οἷον ὁ ἄνθρωπος ἢ ὁ χρυσοῦς ἐν 30
τῇ μεταπλάσει τῶν χρυσοῦν σκευῶν καὶ ὑπὸ δεξιῶν πίπτει καὶ τότε τι λέ-
γεται (χρυσοῦς γὰρ καὶ ὁ μανιάκης, χρυσοῦς καὶ ὁ δακτύλιος) ἐνυπαρχούσης
10 ἀεὶ τῷ συνθέτῳ καθ' αὐτὸ τῆς ὕλης, κατὰ τοῦτο καὶ ἀριθμητῆ ἔστιν
αὐτή, τὸ γὰρ καθ' αὐτὸ ὑφ' ἑστώσας καὶ ὑπὸ δεξιῶν πίπτει ἀριθμητὸν κυρίως.
καὶ ὁ μὲν ἄνθρωπος καὶ ὁ χρυσοῦς, τὰ άτομα, ἅπερ καὶ ὑποκείμενά ἔστιν,
ἀπλῶς ἀριθμητὰ καὶ τότε τι ἕκαστον αὐτῶν· ἐπειδὴ δὲ προσέθηκε τούτοις
καὶ ὅλως ἡ ὕλη, ἡ δὲ πρώτη ὕλη οὐκέτι ὁμοίως τῷ ἀνθρώπῳ ἀριθμητῆ 35
15 καὶ τότε, ἐπεὶ μὴδὲ δύναται χωρὶς εἶδους ὑπὸ δεξιῶν πίπτειν, διὰ τοῦτο
προσέθηκε τῷ τότε γὰρ τι τὸ μᾶλλον. οὐ γὰρ ἀπλῶς ἡ ὕλη τότε, ἀλλὰ
καθόσον συνεργεῖ τῷ συναμφοτέρῳ πρὸς τὸ εἶναι αὐτὸ τότε τι οἷον γενη-
τὴν καὶ αἰσθητὸν, ὑπομένουσά τε καὶ σφ'ζομένη ἐν αὐτῷ. ἕπερ ἐδήλωσε
διὰ τοῦ καὶ οὐ κατὰ συμβεβηκὸς ἐξ αὐτοῦ γίνεται τὸ γινόμενον.
20 καὶ ὅλως τὸ ἀριθμητὸν καὶ τότε τι ἔχει διὰ τὸ ὑφ' ἑστώσας ἐν τῷ συνθέτῳ. 10
κἂν γὰρ ἔλαττον τοῦ εἶδους ἔχη τοῦτο, ἀλλὰ μᾶλλον τῆς στερήσεως. ἡ
μέντοι στερήσις οὐκ ἐνυπάρχει ἐν τῷ γινόμενῳ ὥσπερ τὸ εἶδος καὶ ἡ ὕλη,
ὥστε οὐκ ἂν ἐξ αὐτῆς λέγοιτο πρώτης καὶ καθ' αὐτὸ γεγονὸς εἶναι. ἀλλ'
οὐδὲ τότε τι διὰ ταύτην ἔστι τὸ σύνθετον, εἴπερ μὴ ὑπομένει καὶ εἴπερ
25 ἀπουσία μόνον ἔστιν· ὥστε οὐδὲ ἀριθμητῆ αὕτη οὐδὲ τότε τι. οἷον γὰρ
ἀπόφασίς τις ἔστιν ἡ στερήσις, εἰ καὶ διαφέρει πῃ τῆς ἀποφάσεως. ἡ δὲ
ἀπόφασις οὐκ ἀριθμητῆ οὐδὲ τότε τι διὰ τὸ ἀόριστον. διαφέρει δὲ ἡ στέ-
ρησις τῆς ἀποφάσεως τῷ προσσημαίνειν τὸ ἐν ᾧ ἔστι. τὸ γὰρ ἄμουσον 15
οὐκ ἐν παντί, ἀλλ' ἐν ἀνθρώπῳ. εἰ δὲ μὴ καθ' αὐτήν ἔστιν αἴτιον ἢ
30 στερήσις, κατὰ συμβεβηκὸς ἂν εἴη, διότι συμβέβηκε τῷ καθ' αὐτὸ αἰτίῳ
τῇ ὕλῃ. καὶ γὰρ καὶ ὄν οὐ καθ' αὐτὸ ἔστιν, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς,
εἴπερ ἀπουσία τοῦ εἶδους ἔστιν ἐν τῷ πεφυκότι. διὸ καὶ ἀριθμῶ ἐν τὸ
ὑποκείμενον, κἂν λόγῳ δύο. καὶ τὸ εἶδος δὲ ἐν τῶν στοιχείων ἔστι τῶν
συμπληρούντων τὸ σύνθετον. ὥστε ὁῦλον γέγονεν ἐκ τῶν εἰρημένων, καὶ
35 πῶς δύο καὶ πῶς τρεῖς αἱ ἀρχαὶ δύνανται λέγεσθαι.

Ἄξιον δὲ ἐν τούτοις ἐπιστῆσαι, πῶς ἀκόλουθα τοῖς ἐν Ἰμαίῳ περὶ 50

1 μὲν (post τὸ) exhibent DEF: om. a cum Arist. ἕως τοῦ κτλ. om. F 9 μανιά-
κου E 10 κατὰ] κατατὰ E 11 ὑφ' ἑστωσῆς D 12 καὶ (post ἅπερ) om. E
ὑποκείμενα in lit. D 13 ἐπεὶ a 15 ἐπειδὴ οὐδὲ a χωρὶς DE: καὶ
χωρὶς aF 16 τότε τι γὰρ τι E 19 δι' αὐτοῦ E¹ 23 ἂν om. D
γεγονὸς εἶναι] γεγονέναι D 24 οὐδὲ] οὐ E ὑπομένειν E 25 οἷον — τότε τι
(v. 27) om. E 26 τις om. D 28 τὸ προσσημαίνειν τῷ (τὸ corr. E²) E 32 πε-
φυκῶτα a 33 ἐν] ἐκ F

τῆς ὄλης εἰρημένοις τῷ Πλάτῳ γέγραφε νῦν ὁ Ἀριστοτέλης· γέγραπται 47^v
 γὰρ οὕτως· “ἐν ᾧ δὲ ἐγγινόμενα ἀεὶ ἕκαστα αὐτῶν φαντάζεται καὶ πάλιν
 ἐκείθεν ἀπόλλυται. μόνον ἐκείνο αὖ προσαγορεύειν τῷ τε τούτῳ καὶ τῷ
 τότε προσχρωμένους ὀνόματι.” καὶ μετ’ ὀλίγα “εἰ γὰρ πάντα τις σχή-
 5 ματα πλάσας ἐκ χρυσοῦ μηδὲν μεταπλάττων παύοιτο ἕκαστα εἰς ἅπαντα,
 δεικνύοντες δὴ τινος αὐτῶν ἔν και ἐρομένου τί ποτέ ἐστι, μακροῦ πρὸς ἀλη-
 θειαν | ἀσφαλέστατον εἰπεῖν ὅτι χρυσός.” ἐπειδὴ δὲ τὸ τότε τι ποτέ μὲν 48^v
 κατὰ τὸ ὑπομένειν καὶ ὑπὸ δεξιῶν πίπτειν δοκεῖ λέγεσθαι, ποτέ δὲ κατὰ τὸ
 ἐφ’ ἑαυτοῦ ὄν καὶ οὔτε ἐν ἄλλῳ οὔτε ἄλλου, τοιοῦτον δὲ τὸ σύνθετον,
 10 ἐναυθῆα μὲν συμφώνως τῷ Πλάτῳ ἐπὶ τοῦ ὑπομένουτος αὐτῷ χρῆται.
 μετ’ ὀλίγον δὲ κατὰ τὸ τέλειον καὶ σύνθετον αὐτῷ χρώμενος ἀποφάσκει
 αὐτὸ τῆς ὄλης.

p. 190^b 29 Διὸ ἔστι μὲν ὡς δύο λεκτέον τὰς ἀρχὰς ἕως τοῦ καὶ 5
 τῷ ἀσχηματίστῳ καὶ χαλκῷ. 10

15 Εἰπὼν πολλὴν εἶναι ἀπορίαν πότερον δύο αἱ ἀρχαὶ ἢ τρεῖς καὶ δεῖξας
 ὅτι πῶς μὲν δύο πῶς δὲ τρεῖς εἰσι, συμπεραινόμενος τὰ εἰρημένα διό,
 φησίν. ἔστι μὲν ὡς δύο λεκτέον εἶναι τὰς ἀρχὰς, ἔστι δὲ ὡς
 τρεῖς, δύο μὲν, εἰ τὰς κυρίως τις ἀρχὰς λαμβάνοι τὸ τε ὑποκείμενον καὶ
 τὸ εἶδος· τρεῖς δέ, εἰ καὶ τὴν κατὰ συμβεβηκὸς ἀρχὴν ταῖς δύο προσλαμ-
 20 βάνοι τὴν στέρησιν. προστίθῃσι δὲ καὶ ἄλλον τρόπον, καθ’ ὃν ἔστι μὲν ὡς 15
 δύο, ἔστι δὲ ὡς τρεῖς δυνατὸν λέγεσθαι τὰς ἀρχὰς· δύο μὲν γάρ, εἴ τις
 τὰ ἐναντία λέγοι ἀρχὰς τὸ τε εἶδος καὶ τὴν στέρησιν, διότι κατὰ τὴν εἰς
 ἀλλήλα τούτων μεταβολὴν ἢ τε γένεσις ἐπιτελεῖται καὶ ἢ φθορά. ἔστι δὲ
 ὡς ἀδύνατον δύο λέγεσθαι· ὑπ’ ἀλλήλων γὰρ τὰ ἐναντία πάσχειν ἀδύ-
 25 νατον καθ’ ἑαυτὰ ἵνα· οὐ γὰρ ὑπομένει ἀλλήλα οὐδὲ ἐπιδέχεται οὐδὲ
 γίνεται τὸ ἐναντίον ὕπερ τὸ ἐναντίον. πῶς οὖν ἐκ τῶν ἐναντίων τὰ ἄλλα,
 εἴπερ μὴ πάσχει τι ὑπ’ ἀλλήλων τἀναντία; ἢ λύεται τὸ ἄπορον τοῦτο 20
 διὰ τοῦ τρίτην ἀρχὴν τιθέναι τὸ ὑποκείμενον, ἐν ᾧ καὶ δρᾶν εἰς ἀλλήλα
 τὰ ἐναντία δυνήσεται. τοῦτο γὰρ οὐκ ὄν ἐναντίον ὑπομενεῖ ἐκάτερον. καὶ
 30 οὕτως οὐκέτι δύο πάλιν, ἀλλὰ τρεῖς αἱ ἀρχαί. ὥστε καὶ κατὰ τοῦτον τὸν
 τρόπον ἀληθὲς εἰπεῖν, ὅτι πῶς μὲν δύο, πῶς δὲ τρεῖς εἰσιν αἱ ἀρχαί. καὶ
 ἄλλως δὲ πάλιν ἔστι λέγειν ὅτι οὐ πλείους τῶν ἐναντίων αἱ ἀρχαί. ἰσά-
 ριθμοὶ γὰρ τοῖς ἐναντίοις δύο οὖσιν αἱ κυρίως ἀρχαὶ τὸ τε ὑποκείμενον καὶ
 τὸ εἶδος. ὥστε πάλιν τρόπον τινὰ δύο εἰσιν αἱ ἀρχαί, οὐ παντελῶς δὲ 25
 35 δύο, διότι τὸ ὑποκείμενον, καθ’ ἀριθμῷ ἔστιν ἕν, τῷ λόγῳ δύο ὑπάρχει·

1 γέγραπται Plato Tim. 49E cf. Arist. de gen. et int. B 1 p. 329^a 13 2 γὰρ] δὲ E
 3 ἐκείνω EF αὖ] ἄν D 4 προσχρωμένου F μετ’ ὀλίγα p. 50 A τι E
 7 τὸ (post δὲ) om. a 12 αὐτῷ E 13 λεκτέον εἶναι Aristoteles cf. v. 17
 ἕως κτλ. om. F 19 καὶ (ante τὴν) om. aF προλαμβάνοι D 21 ἐστιν,
 ἔστιν F γάρ om. D 24 πάσχειν] πάσχει εἰ E 27 πάσχει DE² τἀναντία
 om. E 29 τὰ ἐναντία om. F ὄν om. E ὑπομενεῖ scripsi: ὑπομένει libri
 30 πάλιν δύο aF 35 διότι DEF: διὰ τὸ a δύο ὑπάρχειν (ὑπάρχει F) τῷ λόγῳ aF

ἄλλος γὰρ ὡς ὕλης λόγος καὶ ἄλλος ὡς στερήσεως, καὶ ἐν ταῦτα τῷ 48^ο
ἀριθμῷ δοκῆ. καὶ ἔοικεν ἐν τούτοις κατὰ πολλοὺς τρόπους ὁ Ἀριστοτέλης
ἐθέλειν παραδοῦναι, πῶς μὲν δύο, πῶς δὲ τρεῖς δυνατόν λέγεσθαι τὰς
ἀρχάς, πρῶτον μὲν εἰπών, ὅτι ὡς μὲν καθ' αὐτὸ δύο, ὡς δὲ καὶ τῆς κατὰ
5 συμβεβηκὸς προστιθεμένης τρεῖς, εἶτα ὅτι ὡς μὲν τὰ ἐναντία δύο, ὡς δὲ
μετὰ τοῦ ὑποκειμένου τρεῖς, εἶτα ὡς μὲν ἰσάριθμοι τοῖς ἐναντίοις δύο, ὡς 30
δὲ τῆς ἐτέρας διχῆ τῷ λόγῳ διαιρουμένης τρεῖς. “τὸ δὲ τρόπον τινὰ
καὶ τὸ δύο ὡς εἰπεῖν εἴρηται, ὡς ὁ Ἀλέξανδρός φησι, διότι οὐ δύο κατὰ
ἀριθμὸν ἢ ὕλη καὶ τὸ εἶδος τῷ μὴ οἶόν τε εἶναι ἰδιά ἐκάτερον αὐτῶν
10 ὑποστῆναι, τὰ δὲ τῷ ἀριθμῷ ἕτερα ἐπὶ ἰδίας οὐσίας κεχωρισμένα εἶναι. ἢ
εἰπὼν δύο τρόπον τινὰ ἐπήνεγκε τὸν τρόπον εἰπών ἀλλὰ δύο ὡς εἰ-
πεῖν τῷ ἀριθμῷ. ἐν γὰρ τῷ ἀριθμῷ ἢ ὕλη μετὰ τῆς στερήσεως καὶ
ἐν τῷ εἶδος, τρεῖς δὲ τῷ τὴν στέρησιν ἐτέραν εἶναι τῆς ὕλης κατὰ τὸν 35
λόγον.” ἐφιστάνει δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι “κοινότερον νῦν τὴν στέρησιν
15 ἐναντίαν τῷ εἶδει λέγει. ἀντίκειται μὲν γὰρ, ἀλλ' ὡς τῇ ἡρεμίᾳ ἢ κινή-
σις, ἧτις πῶς ἀντίκειται, εἴρηκεν ἐν τῷ πέμπτῳ τῆσδε τῆς πραγματείας,
ὅτι ὡς στέρησις ἀντίκειται τῇ κινήσει ἢ ἡρεμίᾳ. ἀπουσία γὰρ ἔστι κινή-
σεως καὶ οὐδὲν ἄλλο, πλὴν ὅτι οὐκ ἐν παντί, ἀλλ' ἐν τῷ πεφυκότι
κινεῖσθαι.”

20 p. 191^a3 Πόσαι μὲν οὖν αἱ ἀρχαὶ τῶν περὶ γένεσιν φυσικῶν ἕως
τοῦ καὶ τὰ ἐναντία δύο εἶναι. 40

Πάνου ἀκριβῶς εἶπε τὰς ἀρχὰς εὐρῆσθαι τῶν ἐν γενέσει φυσικῶν· οὔτε
γὰρ τῶν γινομένων ἀπλῶς ἀπάντων (οὐ γὰρ δὴ καὶ προαιρέσεως ἀρχαὶ
αὗται) οὔτε τῶν φυσικῶν πάντων· οὐ γὰρ δὴ καὶ τῶν θείων τε καὶ αἰθίων
25 οἶον τῶν οὐρανίων· καὶ γὰρ φυσικὰ μὲν ἔστιν ἐκεῖνα διὰ τὸ ἐν κινήσει
εἶναι, οὐ μέντοι γενητὰ διὰ τὸ αἰδία δεδεῖχθαι. διὸ οὐκ εἰσὶ τούτων αἱ
παραδεδομένα ἀρχαί. οὔτε γὰρ στέρησις ἔστιν ἐν τοῖς οὐρανίοις αἰθίοις 45
οὔσιν οὔτε μέντοι τοιαύτη ὕλη, εἴπερ μεταβολὴ μὴ ἔστιν ἀφ' ἧς εἰσῆχθη
ἢ ὕλη. διὸ καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Η τῆς Μετὰ τὰ φυσικὰ τάδε φησίν· “ὅταν δέ
30 τις ζητῇ τί τὸ αἷτιον, ἐπεὶ πλεοναχῶς τὸ αἷτιον λέγεται, πάσας δεῖ λέγειν
τὰς ἐνδεχομένας αἰτίας, οἷον ἀνθρώπου τίς αἰτία ὡς ὕλη; ἀρα τὰ κατα-
μῆνια; τί δὲ ὡς κινουόν, ἀρα τὸ σπέρμα; τί δὲ ὡς τὸ εἶδος; τὸ τί ἦν εἶναι.

1 ἄλλως E ἐν ταῦτα] ἐν D 2 δοκεῖ a 4 ὅτι om. aF μὲν om. a
8 καὶ τὸ] κατὰ D ὡς (post δύο) om. E ὁ om. E 9 τὸ εἶδος καὶ ἢ
ὕλη D 10 οὔσης F 15 ἀλλ' ὡς] ἄλλως F 16 εἴρηται aF πέμπτῳ
c. 6 p. 229^b24 ἀπλῶς μὲν γὰρ ἐναντίον κινήσις κινήσει, ἀντίκειται δὲ καὶ ἡρεμίᾳ· στέρησις
γὰρ 17 τέρησις E ἔστι om. aF 18 πεφυκότι a 20 ἕως τοῦ κτλ.
om. F 21 καὶ om. E 22 τὰς ἀρχὰς εἶπεν E ἡρῆσθαι D et sic con-
stanter 24 καὶ (post δὴ) om. aF 25 μὲν εἰσιν D 26 αἰθίων D
διότι a 27 στέρησις γὰρ a οὐρανίος D 28 μὴ] μία D ἀφ'] ἐφ'
aE 29 H] ὀρθῶς a Μετὰ τὰ φυσικὰ H 4 p. 1044^a32 δὲ] δὴ Aristoteles
30 τί D: om. aEF τὰ αἷτια Arist.

τί δὲ ὡς τὸ οὐ ἕνεκα; τὸ τέλος. ἴσως δὲ ταῦτα ἄμφω τὰ αὐτά. δεῖ δὲ 48^r
 τὰ ἐγγύτατα αἷτια λέγειν, τίς ἢ ὕλη, μὴ πῦρ ἢ γῆν, ἀλλὰ τὴν ἴδιον. 50
 περὶ μὲν οὖν τῆς φυσικῆς οὐσίας καὶ γενητῆς ἀνάγκη οὕτως μετείναι, εἴ
 τις μέτεισιν ὀρθῶς· τὰ γὰρ αἷτια ταῦτα καὶ τοσαῦτα. καὶ δεῖ τὰ αἷτια
 5 γνωρίζειν. ἐπὶ δὲ τῶν φυσικῶν μὲν αἰθῶν δὲ οὐσιῶν ἄλλος λόγος. ἴσως
 γὰρ ἕνια οὐκ ἔχει ὕλην ἢ οὐ τοιαύτην, ἀλλὰ μόνον κατὰ τόπον κινήτην.
 οὐδὲ ἕσα δὴ φύσει μὲν μή. οὐσία δὲ. οὐκ ἔστι τούτοις ὕλη. ἀλλὰ τὸ ὑπο-
 κείμενον ἢ οὐσία.” καὶ μετ’ ὀλίγα φησὶν “οὐδὲ παντὸς ὕλη ἐστίν, ἀλλ’
 ἕσων γένεσις ἐστὶ καὶ μεταβολὴ εἰς ἄλληλα. ἕσα δὲ ἄνευ | τοῦ μεταβάλλ- 48^v
 10 λειν ἐστὶν ἢ μή, οὐκ ἔστι τούτων ὕλη.” εἰ δὲ καὶ στοιχειώδεις εἰσὶν αἱ
 παραδεδομένα ἀρχαί. αἱ δὲ τοιαῦται συνθέτων εἰσὶν ἀρχαί, τὸ δὲ οὐράνιον
 σῶμα ἀπλοῦν ἀποδείκνυται πέμπτης ὄν ἄλλης οὐσίας ἐκφύλου παρὰ τὴν
 γένεσιν, οὐκ ἂν ἔχοι ἐκεῖνο τὰς στοιχειώδεις ἀρχάς. ἀλλ’ εἰ ταῦτα ἀληθῆ,
 πῶς τὸν σκοπὸν τῆς πραγματείας περὶ τῶν κοινῆ πᾶσι τοῖς φυσικοῖς παρα-
 15 κολουθούτων ἐλέγμεν εἶναι, εἴπερ φυσικῶν ὄντων τῶν οὐρανίων οὐκ 5
 εἰσὶν ἀρχαί αἱ νῦν ἀποδεικνυμένα; πῶς δὲ Φυσικὴν ἀπλῶς ἀκρόασιν ἐπέ-
 γραψε τὴν πραγματείαν, εἰ μὴ ἄρα καὶ τῶν οὐρανίων εἰσὶν ἀρχαί, καθό-
 σον μεταβάλλει; μεταβάλλει δὲ ἢ μὲν σελήνη κατὰ τοὺς φωτισμούς, πάντα
 δὲ τὰ οὐράνια κατὰ κίνησιν τὴν κατὰ τόπον καὶ κατὰ ταῦτα μετέχει πη
 20 τῆς στερησεως καὶ ὑποκειμένου τοῦ κινήτου σώματος. τοῦτο γὰρ καὶ
 Ἀριστοτέλης συνεχώρησεν. ὅμως δὲ εἰ φυσικὰ πάντα φαμέν, καθὼ μετέχει
 φύσεως, ἢ δὲ φύσις ἀρχὴ κινήσεως καὶ ἡρεμίας ἐστίν, ὡς μαθησόμεθα, 10
 πάντα δὲ κίνησις μεταβολὴ τίς ἐστίν. ὡς καὶ τοῦτο μαθησόμεθα. ὀλίγον ὅτι
 τὰ παντελῶς ἀμετάβλητα, καθὼ ἀμετάβλητά ἐστίν, οὐδ’ ἂν φυσικὰ ἀπλῶς
 25 λέγοιτο. ὥστε καὶ εἰ καλεῖ φυσικὰ τὰ οὐράνια, κατὰ τὴν κίνησιν αὐτὰ
 λέγει τὴν τοπικὴν ἀλλ’ οὐ τὴν οὐσιώδη· ὥστε κατὰ μὲν τὴν οὐσίαν οὐ
 περιέχεται ἐν τούτοις τὰ οὐράνια, κατὰ δὲ τὴν τοπικὴν κίνησιν, καθ’ ἣν
 καὶ φυσικὰ δείκνυται. περιεχθῆσεται τοῖς περὶ κινήσεως λόγοις κατὰ τε 15
 τὸ κοινὸν εἶδος τῆς τοπικῆς κινήσεως καὶ κατὰ τὸ κυκλικόν, εἰς δὲ καὶ
 30 πάντες οἱ περὶ κινήσεως λόγοι κορυφῶνται. ὥστε κοινὰ μὲν εἰσὶν αὐταὶ
 πάντων τῶν φυσικῶν ἀρχαί, ἀλλὰ τῶν μὲν ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ καὶ κατὰ
 τὴν οὐσίαν καὶ κατὰ τὰ ἄλλα συμβεβηκότα, καθ’ ἃ αἱ μεταβολαὶ γίνονται,
 τῶν δὲ αἰθῶν κατὰ τὴν τοπικὴν κίνησιν, ἀπλῶς δὲ τῶν φυσικῶν καθὼ
 φυσικὰ. ταῦτόν δὲ εἰπεῖν, καθὼ κινήσεως καὶ μεταβολῆς ἀρχὴν ἔχει οὐ
 35 πάσης (οὐ γὰρ δὴ καὶ τῆς προαιρετικῆς), ἀλλὰ τῆς φυσικῆς, ταῦτόν δὲ 20

1 post ταῦτα inserit ὅμαι ἀλλὰ τινὰ ἴδιον (quae est varia lectio ad ἀλλὰ τὴν αἰδιον
 adscripta) D τὰ αὐτά] ταῦτα D: τὸ αὐτό Aristoteles 2 αἷτια E: om. aDF
 ἢ post τίς om. E ἴδιον Arist.: ἴδιον a: αἰθῶν DE: om. in lac. F 3 οὖν om. D
 τὰς φυσικὰς οὐσίας καὶ γενητὰς Aristotelis vulgata οὐσίας DE: αἷτια aF
 4 τὰ γὰρ αἷτια] εἴπερ ἄρα αἷτια τε Aristoteles δεῖ ταῦτα αἷτια F 5 δὲ (ante
 οὐσιῶν) δὴ D 8 ἢ om. F φησὶν] p. 1044^b27 12 ἐκφύλου a 16 παρα-
 δεδειγμένα E 17 ἄρα] ἔτι F 18 καὶ κατὰ DE 24 τὰ (post ὅτι) om. F
 27 τοπικὴν] φυσικὴν a 29 καὶ (post δὲ) om. aF 33 post κίνησιν iterat καθ’ ἣν —
 τῆς τοπικῆς (vv. 27 — 29) statim inducta F

εἰπεῖν τῆς σωματικῆς· ἡ γὰρ φύσις σωματικὴ τίς ἐστὶν ἀρχὴ κινήσεως 48^v
καὶ ἡρεμίας τῆς τε ἄλλης καὶ τῆς κατὰ τόπον. ἐπειδὴ δὲ ἐν τοῖς περὶ
γένεσιν καὶ φθορὰν ἐναργεστέρα καὶ ἡ στέρησις ἐστὶ καὶ τὸ ὑποκείμενον
διὰ τὴν παντοίαν μεταβολήν, ἐπὶ τούτων τὸν πλείονα ποιεῖται λόγον, καὶ
5 ἐπ' αὐτῶν φέρει τὰ παραδείγματα, ὡς καὶ περὶ αὐτῶν δοκεῖν εἶναι τὸν
σκοπόν. οὐ γὰρ ἐνταῦθα μόνον τῶν περὶ γένεσιν φυσικῶν εἶπε τὰς ἀρχὰς
εὐρησθαι, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ “ἐπειδὴ τοῦ εἰδέναι χάριν, 25
φησὶν, ἡ πραγματεία, εἰδέναι δὲ οὐ πρότερον οἰόμεθα ἕκαστον, πρὶν ἂν
λάβωμεν τὸ διὰ τί περὶ ἕκαστον (τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ λαβεῖν τὴν πρώτην
10 αἰτίαν), δῆλον ὅτι καὶ ἡμῖν τοῦτο ποιητέον καὶ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς
καὶ πάσης τῆς φυσικῆς μεταβολῆς, ὅπως εἰδότες αὐτῶν τὰς ἀρχὰς ἀνά-
γειν πειρώμεθα τῶν γινομένων ἕκαστον”. καὶ χρῆ ἐπιστῆσαι, ὅτι “περὶ
γενέσεως καὶ φθορᾶς” εἰπὼν ἐπήγαγε “καὶ πάσης τῆς φυσικῆς μεταβολῆς”,
ἐν ἧ καὶ ἡ κατὰ τὴν τοπικὴν κίνησιν περιέχεται. ὅτι δὲ μέσα πως εἶναι 30
15 βούλεται τὰ οὐράνια καὶ ἰδίας πραγματείας δεόμενα. ἐδήλωσεν ἐν τῷ δευ-
τέρῳ τῆσδε τῆς συγγραφῆς τριχῆ διαιρῶν τὰς πραγματείας· “ἡ μὲν, γὰρ
φησι, περὶ ἀκινήτων ἐστὶν, ἡ δὲ περὶ κινούμενων μὲν ἀφθάρτων δέ, ἡ δὲ
περὶ τὰ φθαρτά.”

p. 191^a5 Τρόπον δὲ τινα ἄλλον οὐκ ἀναγκαῖον ἕως τοῦ τῆ ἀπου-
20 σίας καὶ παρουσίας τὴν μεταβολήν.

Εἰπὼν ὅτι τρεῖς αἱ ἀρχαὶ τὸ τε ὑποκείμενον καὶ τὰ ἐναντία, ἐφιστάνει 25
πάλιν, ὅτι καὶ δύο δυνατὸν λέγειν καὶ οὐκ ἀναγκαῖον τρεῖς. εἰ γὰρ ἡ στέ-
ρησις οὐδὲν ἄλλο ἢ ἀπουσία τοῦ εἶδους ἐστὶν ἐν τῷ πεφυκῶτι, ἱκανὸν φαίη
ἂν τις εἶναι τὸ εἶδος τῆ μὲν παρουσίας τὸ εἶναι ποιεῖν, τῆ δὲ ἀπουσίας τὸ
25 μὴ εἶναι καὶ τὴν στέρησιν καὶ τὴν φθορὰν, τὸ μὲν καθ' αὐτό, τὸ δὲ κατὰ
συμβεβηχός. τὸ γὰρ τῆ ἀπουσία τῆ ἑαυτοῦ ποιοῦν τι κατὰ συμβεβηχός
ποιεῖ, εἰ μὴ ἄρα καὶ ἐπὶ τῆς στέρησεώς τις τὰ αὐτὰ ἀξιώσει λέγειν. καὶ
γὰρ καὶ αὕτη τῆ μὲν παρουσίας τὴν φθορὰν δοκεῖ ποιεῖν καθ' αὐτό, τῆ δὲ 10
ἀπουσίας τὴν γένεσιν κατὰ συμβεβηχός. ἡ βητέον ὅτι ἡ στέρησις οὐδὲν
30 ἄλλο ἢ ἀπουσία ἐστί. πῶς οὖν ἂν εἴη ἀπουσία ἀπουσίας; τοῦ μὲν γὰρ
όντος καὶ προηγουμένην ὑπόστασιν ἔχοντος εἴη ἂν τι ἡ ἀπουσία, τῆς δὲ
ἀπουσίας οὐκέτι, ἐπεὶ ἀνάγκη ἐπ' ἄπειρον εἶναι πρὸ ἀπουσίας ἀπουσίαν
ζητοῦντας. καίτοι οὐδὲ τῆς παρουσίας παρουσίαν ζητεῖν εὐλόγον. καίθωρον

1 τῆς (post εἰπεῖν) om. a 4 τοῦτον DE 5 αὐτὸν D φέρει τὰ EF: φέρε τὰ
D: om. a 7 δευτέρῳ βιβλίῳ Phys. B 3 p. 194^b 17 ἐπεὶ γὰρ τοῦ εἰδέναι κτλ.
8 ἂν om. DF 11 ἀναγαγεῖν E 12 εἰς αὐτὰς πειρώμεθα Aristoteles γινομένων]
ζητοῦμένων Aristoteles 14, 15 βούλεται εἶναι DE 15 δευτέρῳ c. 7 p. 198^a 30
17 ἀκινήτων et κινουμένων μὲν ἀφθάρτων Aristoteli reddit Bonitz 19 post τινα ἐστὶν
add. EF ἕως κτλ. om. F 22 post δύο add. καὶ D 24 εἶναι τὸ εἶδος — τὸ
μὴ om. E εἶναι τὸ εἶδος D (et omittendo E): τὸ εἶδος εἶναι aF 25 στέρησιν
DEF: γένεσιν a 27 ἀξιώσει D: ἀξιώση E: ἀξιώσατε aF 28 καὶ om. E
αὕτη D τῆ μὲν D: μὲν E: om. aF μὲν post παρουσίας add. aF 30 ἂν
οὖν D 32 ἐπ' ἄπειρον ἀνάγκη E 33 εὐλόγον D et marg. F: εὐβούλον aEF¹

οὖν τοῦ εἶδους ἐστὶν ἡ ἀπουσία, κατὰ τοσοῦτον δυνατὸν λέγειν τὸ εἶδος τῇ 48^v
 αὐτοῦ ἀπουσίᾳ φθορᾶς αἴτιον ὑπάρχειν κατὰ συμβεβηγός· ἡ δὲ ἀπουσία 45
 τοῦ εἶδους ἡ στέρησίς ἐστι. διὸ κατὰ συμβεβηγὸς ἡ στέρησις αἰτία. δια-
 φέρει δὲ τῶν ἄλλων τῶν κατὰ συμβεβηγὸς αἰτίων. ὅτι οὐ μόνον καθόσον
 5 τῇ ὄλῃ συμβέβηκεν, ἤτις καθ' αὐτὸ αἰτιῶν ἐστι. κατὰ τοῦτο λέγεται αἰτία.
 ἀλλὰ καὶ ὅτι ἀνευ στέρησεως οὐκ ἂν γένοιτό τι ἐκ τῆς ὄλης. καὶ γὰρ
 προὔπαρχειν αὐτὴν δεῖ τῆς γενέσεως, ἵνα ἐκ μὴ τοιούτου πεφυκότος δὲ ἡ
 γένεσις εἴη, καὶ ἐξίστασθαι τῷ εἶδει. οὐ γὰρ ἂν ἐπιγένετο τὸ εἶδος μὴ
 ἐκστάσης τῆς στέρησεως. τὰ μέντοι ἄλλα τὰ κατὰ συμβεβηγὸς λεγόμενα 50
 10 αἰτία οὐδὲ ὅλως συντελεῖ τι πρὸς τὰ γινόμενα. ὅταν γὰρ τὸ μουσικὸν τοῦ
 λευκοῦ εἶναι αἴτιον κατὰ συμβεβηγὸς λέγωμεν, τὸ μουσικὸν οὔτε προὔπαρ-
 χειν ἀνάγκη τοῦ λευκοῦ, οὔτε ἐξίστασθαι ἐπεισιόντος, ἀλλὰ καὶ συνυπάρχει
 ταῦτα. καὶ μήποτε ἄλλο μὲν ἐστὶ τὸ ἀρχὰς τῶν φυσικῶν ὡς φυσικῶν
 15 ζῆταιν τὰς στοιχειώδεις, ἄλλο δὲ τὸ ὡς μεταβαλλομένων· κατὰ μὲν τὸ
 πρῶτον κατὰ συμβεβηγὸς ἂν εἴη αἴτιον ἡ στέρησις (οὐ γὰρ ὡς ἐνυπάρχον) 49^v
 κατὰ δὲ τὸ δεύτερον καθ' αὐτό. ὥσπερ (γὰρ) τῆς εἰς τὸ εἶναι μεταβολῆς
 αἴτιον τὸ εἶδος, οὕτως τῆς εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡ στέρησις. ἡ τάχα καὶ τῆς
 εἰς τὸ εἶναι μεταβολῆς καθ' αὐτὸ αἴτιον ἡ στέρησις, εἴπερ μὴ ἐκ τοῦ
 20 τυχόντος ἡ μεταβολῆς, ἀλλ' ἐκ τοῦ μὴ τοιούτου μὲν πεφυκότος δέ, ὅπερ
 ἐστὶν ἐκ τοῦ ἐστερημένου. διὰ τοῦ ἱκανὸν γὰρ τὸ ἕτερον τῶν ἐναντίων
 ποιεῖν τῇ παρουσίᾳ καὶ τῇ ἀπουσίᾳ τὴν μεταβολὴν ἐνδεικνυσθαι 5
 25 φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι οὐκ ἔστιν ἡ στέρησις φύσις τις καὶ εἶδος, ἀλλὰ
 ἡ ἀπουσία τοῦ πεφυκότος, ἤτις ἀπουσία οὐκ ἔστιν ἐν τῇ φύσει τοῦ ὑπο-
 κειμένου. οὐ γὰρ ἔχει ἐν τῇ φύσει τὸ μὴ ἔχειν τὸ εἶδος. οὐ γὰρ ἂν
 ἐδύνατο λαβεῖν αὐτό. ἀλλ' οὐκ ἔχει ἐν τῇ φύσει τὸ εἶδος. ἄλλο δὲ τοῦτο
 ἐστὶ τοῦ ἔχειν ἐν τῇ φύσει τὸ μὴ ἔχειν τὸ εἶδος. καθόλου γὰρ οὐδὲν
 οἶόν τε γενέσθαι. εἰ τὴν ἐκείνου στέρησιν ἔχειν δύναται ἐν τῷ οἰκείῳ
 λόγῳ.

Τοῦτο δὲ τοῦ Ἀριστοτέλους τὸ ῥητὸν πάνυ τοὺς Πλατωνικοὺς ἀρέσκει,
 30 διότι καὶ ὁ Πλάτων οὐ δύο ἀλλ' ἐν ποιεῖ τὸ ὑποκείμενον, καὶ τοῖς ἀντι-
 κειμένοις αὐτὸ προσρήμασι καλῇ μέγᾳ καὶ μικρὸν προσσαγορεύων, διὰ τὴν
 πρὸς τὰ ἀντικείμενα ἐπιτηθεύτητα τὴν στέρησιν οὐ βουλόμενος ἐν ὑπο-
 στάσει τιμὴ θεωρεῖν. ὁ ἄλλο δὲ ὅτι καὶ ὁ Ἀριστοτέλης οὐ προηγουμένην

2 αὐτοῦ DEF: αὐτοῦ a 5 εἴ τις E¹ 6 ἀλλ' ὅτι καὶ D 7 μὴ ἐκ E
 9 ἐκστάσης aD: ἰστάσης E: ἐκάστης F 10 τὸ μουσικὸν τοῦ λευκοῦ D: τοῦ μουσικοῦ
 τὸ λευκὸν a: τὸ μουσικὸν λευκὸν EF 11 αἴτιον post λέγωμεν posuerunt aF: om. E
 τὸ μουσικὸν D: τὸ λευκὸν aEF 12 λευκοῦ D: μουσικοῦ aEF 14 τὸ (post δὲ)
 om. F 16 γὰρ add. a 17 εἶδος] εἰγαῖδ^o F 20 γὰρ ἔστα Aristoteles
 21 καὶ τῇ ἀπουσίᾳ DE cf. p. 223, 9: om. aF 24 γὰρ ἔχει DF: γὰρ ἔχειν aE τὸ μὴ
 ἔχειν om. a οὐ γὰρ ἂν — ἔχειν τὸ εἶδος (26) om. F 26 τοῦ ἔχειν D: τὸ ἔχειν aE
 τὸ μὴ DE: τοῦ μὴ a 27 οἶόν τε] οἶονται F εἰ DE: εἰς a: om. F ἔχειν om. E
 29 ἀριστοτέλης F¹ τοὺς πλατωνικοὺς D: τὰς πλατωνικοὺς (comp.) E: τοῖς πλατωνικοῖς
 aF 30 διό D 31 καλεῖ E² 32 οὐ] εἰ καὶ E 33 καὶ om. E
 ὁ om. a

ὑπόστασιν αὐτῇ δίδωσιν ἀπουσίαν τοῦ εἶδους λέγων ἐν τῷ πεφυκότι, δια- 49^τ
 κρίνει δὲ αὐτὴν τῷ λόγῳ τῆς ὕλης εἰ καὶ μὴ τῷ ἀριθμῷ διὰ τὸ ἐξ ἀντι-
 κειμένων τὴν γένεσιν ἐπιτελεῖσθαι, τοῦ Πλάτωνος τὸ μὲν πεφυκέναι τῇ
 ὕλῃ κατὰ τὴν αὐτῆς φύσιν διδόντος καὶ πανδεχῆ νομίζοντός τε καὶ ὀνομά- 15
 5 ζοντος καὶ χώραν προσαγορεύοντος καὶ ἔδραν λέγοντος πᾶσι τοῖς γινομένοις
 (λέγει γοῦν ἐν Τιμαίῳ “ἀλλ’ ἀνόρατον εἶδος τι καὶ ἄμορφον, πανδεχές”
 καὶ πάλιν “τρίτον δὲ αὐτὸ γένος ὃν τὸ τῆς χώρας ἀεὶ φθορὰν οὐ προσδε-
 χόμενον, ἔδραν δὲ παρεχόμενον ὅσα ἔχει γενέσθαι πᾶσιν”), ἀρκουμένου δὲ
 λοιπὸν τῇ τε παρουσίᾳ τοῦ εἶδους καὶ τῇ ἀπουσίᾳ πρὸς τε τὴν γένεσιν
 10 καὶ τὴν φθορὰν. διὸ καὶ τὰς στοιχειώδεις ἀρχὰς δύο τίθησιν ὁ Πλάτων
 τὴν τε ὕλην καὶ τὸ εἶδος τὸ ἔνυλον. ἐκ γὰρ τούτων ἐνυπαρχόντων τὸ 20
 σύνθετον γίνεσθαι φησιν, ὥσπερ καὶ Ἀριστοτέλης, πλὴν ὅτι ὁ μὲν Πλάτων
 τὰ κυρίως στοιχεῖα παραδίδωσι. ταῦτα δὲ ἐστίν, ἐξ ὧν καθ’ αὐτὰ ἐνυπαρ-
 χόντων γίνεσθαι τὰ γινόμενα, οἷα ἐστίν ἡ τε ὕλη καὶ τὸ εἶδος. ὁ δὲ
 15 Ἀριστοτέλης καὶ τὸ κατὰ συμβεβηκὸς προστιθεὶς εἰ στοιχεῖον, ὅπερ ἐστίν
 ἡ στέρησις. οὕτως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου ὁ μὲν Πλάτων τὸ
 κυρίως ποιητικὸν παραδίδωσι τὸν δημιουργικὸν νοῦν, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης
 πρὸς τούτῳ καὶ τὴν φύσιν (ἣν ὁ Πλάτων ἐν τοῖς ὀργανικοῖς τέθεικεν αἰτίοις, 25
 ὡς κινουμένην μὲν ὑπ’ αἰτίου, κινουσαν δὲ ἕτερα) καὶ τὰ κατὰ συμβεβη-
 20 κός, οἷα ἡ τε τύχη καὶ τὸ αὐτόματον. ὁ μὲντοι Πλάτων καὶ τὸ ὄθεν
 πρῶτα τὸ εἶδος εἰς τὴν ὕλην προστίθησιν, ὅτι ἀπὸ τοῦ παραδείγματος διὰ
 τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου. λέγει γοῦν ἐν Τιμαίῳ “ἐν δ’ οὖν τῷ παρόντι χρῆ
 γένη διανοηθῆναι τριττά, τὸ μὲν γινόμενον, τὸ δὲ ἐν ᾧ γίνεσθαι, τὸ δὲ ὄθεν
 ἀφομοιούμενον φύεται τὸ γινόμενον. καὶ ὁμῶς καὶ προσεικάζει πρέπει τὸ
 25 μὲν δεχόμενον μητρί, τὸ δὲ ὄθεν πατρί, τὴν δὲ μεταξὺ τούτων φύσιν 30
 ἐκτόνῳ.”

Καὶ ὁ μὲν Ἀριστοτέλης τὴν ὕλην εἰσήγαγεν ἐκ τοῦ γίνεσθαι μὲν τὰ
 γινόμενα ἐξ ἐναντίων, τὰ δὲ ἐναντία μὴ δύνασθαι ποιεῖν εἰς ἄλληλα μηδὲ
 πάσχειν ὑπ’ ἀλλήλων καθ’ ἑαυτά (θεῖν μὲν γὰρ τὸ πάσχειν ὑπομένον
 30 πάσχειν, τὰ δὲ ἐναντία μὴ ὑπομένειν ἄλληλα), ἔτι δὲ καὶ ἐκ τοῦ τὰ ἐν-
 ἀντία μὴ αὐτάρχη πρὸς ἀρχῆς εἶναι λόγον, εἴπερ ἐστὶ συμβεβηκὸτα καὶ
 οὐκ οὐσίαι. οὐ γὰρ ἐστίν ἐν οὐσίᾳ ἡ ἐναντίωσις, τὰ δὲ συμβεβηκὸτα ὑπο-
 κειμένου δεῖσθαι τινος πρὸς τὸ εἶναι. ταῦτα γὰρ ἐστὶ τῶν εἰρημένων ὡς 35
 οἶμαι τὰ κυριώτατα. ὁ δὲ Πλάτων εἰσήγαγε καὶ αὐτὸς τὴν ὕλην ἐκ τῆς
 35 τῶν γινομένων μεταβολῆς, ὑφειλουσῆς πάντως περὶ τι κοινὸν ὑποκειμένου

6 γοῦν DEF: γὰρ a Τιμαίῳ p. 51A ἀνόρατον Plato: ἀ.όρατον (littera inter α et
 ο erasa) F: ἀόρατον aDE 7 πάλιν Tim. p. 52A δὲ αὐτὸ αὐ α αὐ] οὐ F
 8 παρεχόμενον] immo παρέχον p. 225, 3 et Plato γενέσθαι sic etiam p. 225, 3 et f. 51r 9:
 γένεσιν Plato ἀρκουμένου DEF: ἀρκούμενον a 9 τε (post τῇ) om. aF
 καὶ τῇ ἀπουσίᾳ D: posuit ante τοῦ εἶδους E: om. aF τε (post πρὸς) om. D
 10 τὴν (post καὶ) om. D 11 ἐκ] καὶ D 13 τὰ στὸ κυρίως F ἐστίν τὰ ἐξ
 αὐτῶν E 15 εἰ aD: εἰς EF: legendum ὡς 19 κινουσαν] δοκοῦσαν E τὰ
 (ante κατὰ) om. D 22 γοῦν] οὖν D Τιμαίῳ p. 50C δ’ οὖν] γοῦν F
 24 ἀφομοιούμενον om. a δῆ] δεῖ E 28 τὰ δὲ ἐναντία — πάσχειν om. E

γίνεσθαι τῆς μεταβολῆς (τῶν γὰρ μεταβαλλόντων μηδὲν ὑπομένειν), ἐναντία 49^r
 λέγων καὶ αὐτὸς τὰ μεταβάλλοντα. εἰπὼν γὰρ ὅτι τῶν γινομένων ἕκαστον
 οἶον πῦρ ἢ ὕδωρ οὐδὲν μᾶλλον αὐτὸ λέγειν δυνατὸν ἢ ἄλλο τι ἀπ' ἐκείνου
 γινόμενον διὰ τὸ φεῦγειν καὶ μὴ ὑπομένειν "τὴν τοῦ τότε καὶ τοῦτο καὶ
 5 πᾶσαν ὄση μόνιμα ὡς ὄντα αὐτὰ ἐνδείκνυται φάσις" ἐπήγαγεν "ἐν ᾧ δὲ 40
 ἐγγιγνόμενα ἕκαστα αὐτῶν φαντάζεται καὶ πάλιν ἐκείθεν ἀπόλλυται, μόνον
 ἐκείνο αὖ προσαγορεύειν τῷ τε τοῦτο καὶ τῷ τότε προσχρωμένους ὀνόματι.
 τὸ δὲ ὁποιοῦν τι θερμὸν ἢ λευκὸν ἢ καὶ ὅτιοῦν τῶν ἐναντίων καὶ πάντα
 ὅσα ἐκ τούτων μηδὲν ἐκείνο αὖ τούτων καλεῖν." ὅρᾳς οὖν ὅτι ἐκ τῶν
 10 ἐναντίων καὶ αὐτὸς τὴν γένεσιν εἶναί φησι καὶ μὴ ὑπομένειν τὰ ἐναντία
 καὶ διὰ τοῦτο δεῖσθαι ὑπομένοντος ὑποκειμένου. τὸ δὲ "καὶ πάντα ὅσα ἐκ
 τούτων" προσέθηκεν, ἐπειδὴ οὐ μόνον τὸ θερμὸν γίνεται καὶ ξηρὸν, ἀλλὰ 45
 καὶ τὸ πῦρ αὐτό, καὶ ὅπως αἱ οὐσίαι ἐκ τῶν ἐναντίων συγκεῖναι κατὰ
 τὴν τῶν ἐναντιότητων μεταβολήν. ἐκ γὰρ ὕδατος ψυχροῦ καὶ ὑγροῦ ὄντος
 15 μεταβληθέντος τοῦ ψυχροῦ εἰς τὸ θερμὸν ἐγένετο ἀήρ. καὶ πάλιν τοῦ
 ὑγροῦ εἰς τὸ ξηρὸν μεταβληθέντος ἐγένετο πῦρ. ἐγένετο δὲ καὶ ἄνθρωπος
 ἐκ σπέρματος. καὶ οὐ ῥάδιον ἐπὶ τούτων τὰς ἐναντίας ἀποδοῦναι ποιότη-
 25 τας, ὧν εἰς ἀλλήλας μεταβαλλουσῶν γίνεται οὐσία ἐξ οὐσίας. διὸ ὁ 50
 Ἀριστοτέλης κοινὴν ἀντίθεσιν τοῦ εἶδους καὶ τῆς στερησεως παρέλαβε. τὸ
 γὰρ θερμὸν γίνεται ἐκ τοῦ ψυχροῦ· ἀληθὲς δὲ εἰπεῖν καὶ ὅτι ἐκ τοῦ μὴ
 20 θερμοῦ. προστίθησι δὲ καὶ ἄλλην ὁ Πλάτων τὴν κυριωτάτην αἰτίαν τοῦ
 δεῖν πάντως εἶναί τι τοῖς εἶδεσι τοῖς γενητοῖς ὑποκειμένον· προαποδειξας
 γὰρ ὅτι ἄλλο μὲν ἐστὶ τὸ νοητὸν εἶδος ἀρχέτυπον καὶ παραδειγματικὸν καὶ
 αὐτὸ ἐφ' ἑαυτοῦ ὑπάρχον, ἄλλο δὲ τὸ αἰσθητὸν εἰκονικὴν φύσιν ἔχον καὶ
 25 διὰ τοῦτο ἐτέρου ὄν ὁμοίωμα. εἰκότως συνάγει, ὅτι καὶ | ἐν ἐτέρῳ ὑπο- 49^r
 κειμένῳ πάντως ἔσται τοῦτο τῷ ὁμοιωμένῳ. οὐ γὰρ ἐστὶ καθ' αὐτὴν
 ἢ ὁμοίωσις καὶ εἰκασία, ἀλλ' ἐν τῷ ὁμοιωμένῳ καὶ εἰκασμένῳ, ὅπερ ἐστὶ
 τὸ ὑποκείμενον. ἴσως δὲ κάλλιον αὐτῶν ἀκούειν τῶν παγκάλων τοῦ Πλά-
 30 τῶνος ῥημάτων· "τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων ὁμολογητέον ἐν μὲν εἶναι τὸ
 κατὰ ταῦτα εἶδος ἔχον ἀγέννητον καὶ ἀνώλεθρον, οὔτε αὐτὸ εἰσδεχόμενον
 ἄλλο ἄλλοθεν οὔτε αὐτὸ εἰς ἄλλο ποι ἰόν, ἀόρατον δὲ καὶ ἄλλως ἀναίσθη- 5
 35 τον τοῦτο δὲ δὴ νόησις εἰληχεν ἐπισκοπεῖν· τὸ δὲ ὁμώνυμον ὁμοῖόν τε ἐκεί-
 νῳ δευτέρον, αἰσθητὸν γενητὸν πεφορημένον αἰεὶ γινόμενὸν τε ἐν τινὶ τόπῳ

1 τῆς μεταβολῆς D: τὴν μεταβολήν E: τὸ ὑποκείμενον τῆ μεταβολῆ aF 2 εἰπὼν
 cf. Tim. p. 49D 3 post τι add. τὸ aF 4 διὰ τὸ κτλ. cf. Tim. p. 49E φεῦγει
 γὰρ οὐχ ὑπομένον τὴν τοῦ τότε καὶ τοῦτο καὶ τὴν τῷδε καὶ πᾶσαν ὄση μόνιμα ὡς ὄντα αὐτὰ
 ἐνδείκνυται φάσις post τότε lac. v litt. rel. (in mrg. ζῆται) F 5 ὄση] ὡσι F
 ὡς ὄντα] ὅσον τὰ F φάσις E: φύσις D: φασίν F: φάσιν a ἐπήγαγεν p. 49E 50A
 6 ἐγγιγνόμενα αἰεὶ Plato et Simpl. p. 218, 2 7 αὔ] ἂν D προσχρῶμενος F 8 ὅτι-
 οῦν] ὅτι F 9 τούτων] τοῦτο E 10 μὴ om. F 13 κατὰ DF: καὶ τὰ E: καὶ κατὰ a
 14 ἐναντιοτάτων D 15 ὁ ἀήρ E 20 ὅτι καὶ aF 22 τι om. F 23 νοητὸν]
 γενητὸν F¹ 25 καὶ ὅτι D 26 τοῦτο τὸ E 27 ὁμοιωμένῳ E εἰκα-
 σθέντι F 28 Πλάτωνος Tim. p. 51E 52A cf. f. 54r4. 125 v 18 30 ταῦτα EF
 οὔτε εἰς ἑαυτὸ Plato et f. 125 v 19 31 ποι ἰόν f. 125 v 19: ποιόν EF: ποιῶν D

καὶ πάλιν ἐκεῖθεν ἀπολλύμενον, ὁδὲ μετ' αἰσθητικῶς περιληπτόν· τρίτον 49^ν
 δὲ αὐτὸ γένος ὃν τὸ τῆς χώρας ἀεὶ φθορὰν οὐ προσδεχόμενον, ἔδραν δὲ
 παρέχον ὅσα ἔχει γενέσθαι πᾶσιν, αὐτὸ δὲ μετ' ἀναισθησίας ἀπτὸν λογι-
 σμῶ τινι νόθῳ μόγις πιστόν, πρὸς ὃ δὴ καὶ ὀνειροπολοῦμεν βλέποντες καὶ
 5 φαμεν ἀναγκαῖον εἶναί που τὸ ὃν ἐν τινι τόπῳ καὶ κατέχον χώραν τινά. 10
 τὸ δὲ μήτε ἐν γῆ μήτε που κατ' οὐρανὸν οὐδὲν εἶναι. ταῦτα δὴ πάντα
 καὶ τούτων ἄλλα ἀδελφὰ καὶ περὶ τὴν ἀυπνον καὶ ἀληθῶς φύσιν ὑπάρ-
 χουσαν ὑπὸ ταύτης τῆς ὀνειρώξεως οὐ δυνατοὶ γινόμεθα ἐξηριθμῆναι διηρι-
 ζόμενοι τὰ ληθῆς λέγειν, ὡς εἰκόνι μὲν, ἐπέεσσιν οὐδὲ αὐτὸ τοῦτο, ἐφ' ᾧ
 10 γέγονεν, ἑαυτῆς ἐστίν, ἐτέρου δὲ τινος ἀεὶ φέρεται φάντασμα, διὰ ταῦτα ἐν
 ἐτέρῳ προσήκει τινὲ γίνεσθαι, οὐσίας ἀμωσγέπως ἀντεχομένην. ἢ μὴδὲν τὸ
 παράπαν αὐτὴν εἶναι, τῷ δὲ ὄντως ὄντι βοηθὸς ὁ δι' ἀκριβείας ἀληθῆς 15
 λόγος, ὡς ἕως ἄν τι τὸ μὲν ἄλλο ἦ, τὸ δὲ ἄλλο, οὐδέτερον ἐν οὐδέτερι
 ποτὲ γινόμενον ἐν ἅμα ταῦτόν καὶ δύο γενήσεσθον." ἐπιστήσαι δὲ ἄξιον
 15 ὅτι κατὰ ταύτην τὴν τῆς ὕλης αἰτιολογίαν καὶ τὰ οὐράνια εἶδη ἔνυλά ἐστί
 πως, εἴπερ καὶ αὐτὰ ὁμοιώματά ἐστι τῶν νοητῶν παραδειγματῶν. ὥστε
 οὐδὲν σχεδὸν ἐν τοῖς περὶ τῶν στοιχείων λόγοις διάφωνον ὅ τε Πλάτων
 καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἀπεφῆγαντο, πλὴν ὅτι καὶ ἐτέραν προστέθεικεν αἰτίαν
 ὁ Πλάτων τοῦ δεῖν πάντως εἶναί τι καὶ ὑποκειμένον. ἄλλ' ἐπὶ τὰ ἐξῆς
 20 ἰτέον.

p. 191 a 7 Ἡ δὲ ὑποκειμένη ὕλη ἐπιστητὴ κατὰ ἀναλογίαν. 20

Ἐπειδὴ τὰ παρατεθέντα τῆς ὕλης παραδείγματα οἷον ὁ ἄνθρωπος καὶ 26
 τὸ σπέρμα καὶ εἴ τι τοιοῦτον, ἃν ὕλης εἶχε λόγον πρὸς τὰ γινόμενα, ἀλλ'
 εἶδη τινὰ ἦν καὶ αὐτά. πᾶς ἂν ἐπιζητήσει μαθεῖν, τί ποτε ἂν εἴη αὐτὴ
 25 καθ' αὐτὴν ἢ ὑποκειμένη τοῖς εἶδεσιν ὕλη. καὶ γὰρ ἔστω τοῦ μὲν ἀνθρώ-
 που ὕλη τὸ σπέρμα, τοῦ δὲ σπέρματος εἰ τύχοι τὸ αἷμα, τούτου δὲ σιτία
 καὶ ποτά, τούτων δὲ τὰ τέτταρα στοιχεῖα. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ταῦτα μετα- 30
 βάλλει εἰς ἄλληλα κατὰ τὰς ἐναντίας ποιότητας, δεῖται πάντως καὶ αὐτὰ
 κοινῶ τινος ὑποκειμένου μηδεμίαν ἔχοντος ποιότητα τῇ ἑαυτοῦ φύσει.
 30 αἱ γὰρ ποιότητες εἶδη καὶ ἀντικείμενα εἶδη. εἰ οὖν πᾶσα κατ' ἐπέρεισιν
 γινομένη γνώσις περιγεγραμμένων ἐστὶ καὶ χαρακτῆρά τινα ἐχόντων καὶ

2 αὐ DE: αὐτὸ aF 3 γενέσθαι cf. p. 223, 8: γένεσιν recte f. 125 v 24 5 post
 ὃν intercidit ἄπαν cf. f. 121 v 16 6 ἐν γῆ om. E 8 οὐ om. E δυνατοὶ
 γινόμεθα aF et 125 v 27: δύναται γινόμεθα E: δυνάμεθα γινόμενα (in marg. ζή) D
 10 φέρεται E: φέρεται D: φαίνεται aF 13 ὡς (ante ἕως) om. F τ] που a
 ἐν οὐδετέρῳ — γινόμενον om. F 14 γινόμενον D et f. 125 v 31: γινόμενον E: γεγενη-
 μένον a Plato (def. F) 15 τὴν om. E 17 τῶν (post περὶ) om. aF 18 ὁ (post
 καὶ) om. D προσέθηκεν E 21 ὕλη] φύσις a et Aristoteles et Themistius, sed
 cf. v. 25 22 παρατεθέντα aF: παρατιθέντα D: παρετεθέντα E 23 τὰ σπέρματα aF
 24 τινὰ] καὶ αὐτὰ F ἐπιζητήσετε scripsi cf. p. 233, 21: ἐπιζητήσαι F: ἐπιζητήσοι DE
 29 αὐτοῦ EF 30 πᾶσα (sa in lit.) D κατὰ ἀπέρεισιν D

κατὰ ποιότητα καὶ εἶδος ἀφωρισμένων, τὸ δὲ τοῖς εἶδεσι καὶ ταῖς ποιότησιν 49^ν
 ὑποκείμενον ἄποιον εἶναι χρὴ πάντη καὶ ἀνείδεον (“ὅμοιον γὰρ ὄν, ὡς
 φησι Πλάτων, τῶν ἐπεισιόντων τινὲ τὰ τῆς ἐναντίας τὰ τε τῆς παράπαν 35
 ἄλλης φύσεως ὅποτε ἔλθοι δεχόμενον κακῶς ἂν ἀφομοιοῖ τὴν ἑαυτοῦ πα-
 5 ρεμφαῖνον ὄψιν”), πῶς οὖν ἂν τὸ τοιοῦτον γνωστὸν κατὰ ἀναλογίαν
 φησὶ τὴν πρὸς τὰ ἄλλα; ὡς γὰρ πρὸς ἀνδριάντα χαλκὸς ἢ πρὸς
 κλίνην ξύλον ἢ πρὸς ἄλλο τι τῶν ἐχόντων μορφὴν τεχνητῶν τὸ
 ἄμορφον ἔχει πρὶν λαβεῖν τὴν μορφὴν, οὕτως ἢ ἐν τοῖς φυσικοῖς
 10 πρῶτη ὕλη πρὸς οὐσίαν ἔχει καὶ τὸ ὄν. καλῶς δὲ ἀπὸ τῶν τεχνη-
 10 τῶν ἔλαβε τὸ παράδειγμα, ἐπειδὴ ἐν τούτοις καὶ χρόνῳ προηγείται τὸ
 ἄμορφον καὶ καθ’ ἑαυτὸ ὁράται. καὶ αἱ μὲν οὐσίαι τοῖς ἄλλοις ὑπόκειν- 40
 ται, ἢ δὲ ὕλη τῇ οὐσίᾳ· διὸ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν αὕτη. ἀλλὰ τῇ μὲν
 οὐσίᾳ καὶ τῷ συναμφοτέρῳ καθ’ αὐτό, κατὰ συμβεβηκὸς δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις
 ὑπόκειται. διὸ καὶ αὐτὸς εἰπὼν οὕτως αὕτη πρὸς οὐσίαν ἔχει καὶ
 15 τὸ τόδε τι, τουτέστι τὴν σύνθετον καὶ κυρίως οὐσίαν, διότι οὐδέπω ἢ
 ὕλη τόδε τι, εἰ καὶ μᾶλλον τῆς στερήσεως.

Καὶ ἐπιστῆσαι ἄξιον, ὅτι ὁ μὲν Πλάτων κατὰ τὸ ὑπομένειν θεωρῶν
 τὴν ὕλην αὐτῇ μᾶλλον τὸ τόδε τι δίδωσιν, ὡς ἐπὶ τῆς τῶν χρυσοῶν σκευῶν
 μεταπλάσεως ἐνεδείκνυτο. καὶ ἔταν λέγει “ἐν ᾧ δὲ ἐγγινόμενα ἕκαστα 45
 20 αὐτῶν φαντάζεται καὶ πάλιν ἐκείθεν ἀπόλλυται, μόνον ἐκείνο αὖ προσαγο-
 ρεῖται τῷ τε τοῦτο καὶ τῷ τόδε προσχρωμένους ὀνόματι”. ὁ δὲ Ἀριστο-
 τέλης τὸ τόδε τι κατὰ τὴν μορφὴν θεωρῶν τοῖς εἶδεσιν αὐτὸ παρέχει·
 μετὰ δὲ τὸ τόδε τι ἐπήγαγε καὶ τὸ ὄν, τουτέστι πρὸς πάντα τὰ ὄντα, ὧν
 τὰ μὲν οὐσίαι εἰσὶ, τὰ δὲ συμβεβηκότα, καὶ τὰ μὲν τόδε τι προηγουμένως,
 25 τὰ δὲ δι’ ἐκείνο τὸ τόδε τι. τὴν δὲ κατὰ ἀναλογίαν ταύτην γινῶσιν
 νόθον λογισμὸν ἐκάλεσεν ὁ Πλάτων, διότι οὐ κατ’ ἐπέρευσιν εἶδους ἀλλὰ 50
 κατὰ ἀναγύμνωσιν καὶ ἀπόφασιν γίνεται τῶν εἰδῶν καὶ οἶον μύων ὁ λογι-
 σμὸς ὁρᾷ τὴν ὕλην. καὶ ἢ περὶ αὐτῆς νόησις οὐ νόησις, ἀλλ’ ἄνοια
 μᾶλλον. διὸ νόθον ἂν εἴη τὸ φάντασμα αὐτῆς καὶ οὐ γνήσιον. ὡς γὰρ
 30 τὰ ὑπὲρ τὸ πρῶτον εἶδος οὐ κατ’ ἐπέρευσιν εἰδητικὴν γινώσκωμεν, ἀλλ’
 ἔτι οὐκ ἔστι πρῶτα τὰ εἶδη μαθόντες ἀπ’ αὐτῆς τῆς τῶν εἰδῶν φύσεως
 διακεκριμένης οὐσης καὶ ὑφειλούσης πρὸ ἑαυτῆς ἔχειν τὸ ἡνωμένον καὶ τὸ
 ἔν, κατὰ τὴν τῶν εἰδῶν ἀπόφασιν γινώσκωμεν | τὰ ὑπὲρ εἶδος οὐκ εἰς τὸ 50^ν
 ἀόριστον ἀπλῶς ἐκείνης τῆς ἀποφάσεως ῥιπτούσης ἡμᾶς, ἀλλ’ εἰς τὸ τοῦ
 35 εἶδους αἴτιον, καὶ εἰς τὸ ὑπὲρ τὸν ἕρον τὸν εἰδητικὸν ἰδρωμένον, οὕτως καὶ
 τὰ τελευταῖα εἶδη θεασάμενοι εἰκονικὰ ὄντα καὶ μεταβάλλοντα εἰς ἄλληλα,
 καὶ διὰ τοῦτο θεόμενα ὑποκείμενου πεφυκότος θέξεσθαι παρὰ μέρος τῶν

2 ὄν om. F 3 Πλάτων Tim. p. 50E τὰ τῆς] τὰ τε τῆς a 4 ἑαυτοῦ aD:
 αὐτοῦ EF: αὐτοῦ Plato παρεμφαίνων E 5 πῶς οὖν ἂν EF: πῶς ἂν οὖν D: εἴη
 ἂν πως a 11 τοῖς ἄλλοις EF: ταῖς ἄλλοις D: ταῖς ἄλλαις a 14 αὐτὸς οὕτως εἶπεν
 οὕτως a 15 τουτέστι — τόδε τι om. D 19 λέγει Tim. p. 49E sq. cf. p. 224, 5
 20 αὖ] οὖν F 26 Πλάτων cf. p. 225, 3 ἀπέρευσιν et v. 30 D 27 ante κατὰ
 add. καὶ E 28 καὶ ἢ] om. ἢ E 33 ὑπὲρ τὸ εἶδος a 34 τὸ] τὴν D
 35 αἰτίαν D εἰς τὸν E 37 τῶν ἀντικειμένων παρὰ μέρος aF

ἀντικειμένων ἐκάτερον, ἐπὶ τὴν ἔννοιαν ἐρχόμεθα τῆς ὕλης κατὰ ἀπόφασιν 50^τ
 τῶν εἰδῶν τὴν εἰς τὸ ὑποδεκτικὸν ἀπάγουσαν. ὡς εἴ γε ζητοῦντες τὴν 5
 ὕλην τὸδε τι αὐτὴν ἀφωρισμένως διάφορον τῶν ἄλλων ὄντων ὑποθώμεθα,
 ἄλλω τινὶ περιπεπτώκαμεν καὶ οὐ τῇ ὕλη. ἐκείνη γὰρ οὐδεμίαν ἔχει πρὸς
 5 τι διαφορὰν, εἴπερ ποιότης εἰδητικὴ πᾶσα διαφορὰ ἐστίν. ὥστε ἀγνωσία
 μᾶλλον ἐστίν ἢ τῆς ὕλης γνῶσις, εἴπερ τὰ περὶ αὐτὴν μεταβάλλοντα
 ἔσχατα ὄντα τῶν εἰδῶν τὴν ἐσχάτην ἐπιδέχεται γνῶσιν τὴν αἰσθητικὴν.
 διὸ καὶ μετὰ ἀναισθησίας ἀπτήν εἶπε τὴν ὕλην ὁ Πλάτων τὸ μὴ κατ'
 ἐπέρευσιν αὐτῆς ἀντίτυπον σημαίνων, ἵνα ὡσπερ λογισμῷ νόθῳ, οὕτω καὶ 10
 αἰσθῆσαι νόθῃ ληπτὴν οὖσαν αὐτὴν ἐνδείξῃται. ἀλλὰ τὸ μὲν νόθῳ λο-
 γισμῷ γνωστὴν εἶναι καὶ ἡ κατὰ ἀπόφασιν αὐτῆς ἐπιβολὴ καὶ ἡ ἀπὸ τῆς
 αἰτίας ἧτις ἂν γένοιτο, ἀπὸ τῶν τῆς πρώτης εἰλικυσταί φιλοσοφίας· τὸ δὲ
 κατὰ ἀναλογίαν φυλάττει τὰ τῷ φυσικῷ προσήκοντα μέτρα τῆς τῶν
 15 στοιχείων τῶν φυσικῶν γνῶσεως. ὡς γὰρ τῆς γραμματικῆς περὶ τῶν εἰ-
 κοσιτετάρων στοιχείων ἐστίν εἰδέναι τὰ ὀλοσχερέστερα, τὴν δὲ ἀκριβῆ
 γνῶσιν αὐτῶν ἡ μουσικὴ διδάσκει, οὕτως καὶ περὶ τῶν φυσικῶν στοιχείων 15
 ὁ πρῶτος διδάξει φιλόσοφος. διὸ καὶ τὴν περὶ τοῦ εἶδους θεωρίαν μετ'
 ὀλίγον εἰς ἐκεῖνο ἀναπέμψει. ἰστέον μέντοι ὅτι τὸ κατὰ ἀναλογίαν ἀπὸ
 τοῦ Πυθαγορικοῦ Τίμαιου μετήγαγεν ὁ Ἀριστοτέλης, ὡσπερ ὁ Πλάτων τὸ
 20 “νόθῳ λογισμῷ ληπτόν”. λέγει γὰρ οὖν ὁ Πυθαγορικός Τίμαιος ἐν τῷ
 οἰκειῷ συγγράμματι “τὰν δὲ ὕλαν λογισμῷ νόθῳ τῷ μηδέπω κατ' εὐθυω-
 ρίαν νοεῖσθαι, ἀλλὰ κατὰ ἀναλογίαν”.

Ἄλλ' ἐπειδὴ τινες καὶ οὐδὲ οἱ τυχόντες ἐν φιλοσοφίᾳ τὸ ἄπειρον σῶμα
 τὴν πρωτίστην ὕλην εἶναι φασὶ καὶ κατὰ Ἀριστοτέλην καὶ κατὰ Πλάτωνα, 20
 25 ὡσπερ τῶν μὲν παλαιῶν οἱ Στωικοί, τῶν δὲ νέων Περικλῆς ὁ Λυδός,
 καλῶς ἂν ἔχοι ταύτην ἐπισκέψασθαι τὴν δόξαν. καὶ γὰρ ὁ Ἀριστοτέλης καὶ
 ὁ Πλάτων πρῶτα ἀπὸ τῆς μεταβολῆς τὴν ὕλην εἰσάγοντες τῶν μεταβαλ-
 λόντων τὰς τῶν στοιχείων ποιότητας εἶναι βούλονται θερμὸν ψυχρὸν ξηρὸν
 ὑγρὸν. αὐταὶ δὲ κοινὸν ὑποκείμενον ἔχουσαι τὸ σῶμα μεταβάλλονται περὶ
 30 αὐτό, ὥστε τὸ σῶμα ἂν εἴη ἡ πρώτη ὕλη. ἔτι δὲ εἴ ἦν τι ἄλλο τὸ τῷ
 σώματι ὑποκείμενον, ἐπειδὴ ἐξ ἐναντίων αἰ γενέσεις, ἔδει τι εἶναι τὸ τῷ 25
 σώματι ἀντικείμενον, ὥστε τὰ ἀντικείμενα μεταβάλλειν περὶ τὸ κοινὸν ὑπο-
 κείμενον. ἔτι δὲ τὸ ὑπομένον ἐν πάσῃ μεταβολῇ τοῦτο ὕλην εἶναι φασιν·

6 ἐστὶ τῆς E 7 αἰσθητὴν E 8 Πλάτων cf. p. 225, 3 κατ' ἀπέρευσιν D
 9 σημαίνων F¹ 10 νόθῃ DE: νόθῳ aF λεπτήν αὐτὴν οὖσαν aF 11 γνωστὴν
 DE: ληπτὴν aF 12 τῶν τῆς] τῆς F¹: τῆς E 18 ἐκεῖνο DEF: ἐκεῖνον
 fort. recte a 19 πλάτων τῷ E 20 λέγει γὰρ aDF: γὰρ λέγει E: scribendum
 λέγει γοῦν ὁ H. Τίμαιος p. 94^b Steph. 21 οἰκει(ω) πυθαγορικῷ E τὴν δὲ
 ὕλην D τῷ μηδέπω aF: διὰ τὸ μηδέπω DE: τῷ μήπω Timaeus 22 νοεῖσθαι
 Timaeus ἀλλὰ om. E 23 τινες] τινος E 24 κατὰ (ante Πλάτωνα) om. aF
 25 Περικλῆς cf. Zeller H. Ph. III 2 (V)² 757³ 28 θερμὸν καὶ ψυχρὸν aF ξηρὸν
 ὑγρὸν DF: ὑγρὸν ξηρὸν E: ξηρὸν καὶ ὑγρὸν a 30 ἢ (post εἴη) om. E ἄλλης E
 τὸ (ante τῷ) om. F item v. 31 32 ἀντικείμενον DEF: ὑποκείμενον a
 33 τοῦτον E

τὸ δὲ ἄποιον σῶμα ὑπομένει. οὐ γὰρ ἔστι τι εἰς ὃ φθαρῆ τὸ σῶμα. ὅτι 50^r
 δὲ καὶ Πλάτων τὴν ὕλην φησὶ τὸ προσεχῶς ὑποκείμενον ταῖς τῶν τεττά-
 ρων στοιχείων ποιότησι, τοῦτο δὲ ἔστι τὸ ἄποιον σῶμα, διὰ τούτων δῆλον
 “τὴν δὲ γενέσεως τιθήνην ὑγραινομένην καὶ πυρομένην καὶ τὰς γῆς τε καὶ
 5 ἀέρος μορφὰς δεχομένην” καὶ πάλιν “ὅτε δὲ ἐπεχειρεῖτο κοσμεῖσθαι τὸ πᾶν, 30
 πῦρ πρῶτον καὶ ὕδωρ καὶ γῆν καὶ ἀέρα, ἔχνη μὲν ἔχοντα αὐτῶν αὐτά, παντά-
 πασι μὲν διακείμενα, ὥσπερ εἰκὸς ἔχειν ἅπαν, ὅταν ἀπῆ τινας θεός, οὕτω
 δὴ τότε πεφυκίτα ταῦτα πρῶτον διεσχηματίσαστο εἶδεσι καὶ ἀριθμοῖς”. εἰ
 οὖν πρῶτα τὰ τῶν στοιχείων εἶδη ἐνέθηκε τῇ ὕλῃ ὁ δημιουργός, τούτων
 10 δὲ κοινὸν ὑποκείμενον τὸ σῶμα τὸ ἄποιον, τοῦτο ἂν εἴη ἡ ὕλη. καὶ κατὰ
 Ἀριστοτέλην δὲ ὁρίζει τὸ σῶμα τὸ ἄποιον εἶναι τὸ πρῶτον ὑποκείμενον καὶ
 ἡ ὕλη. εἰ γὰρ τὸ σῶμα ὥσπερ τι τῶν ἄλλων εἰδῶν ἐγγίνεται τῇ ὕλῃ 35
 καὶ ἀπογίνεται ἀπ’ αὐτῆς, δῆλον ὅτι πρὸ τοῦ ἐγγενέσθαι τὸ σῶμα καὶ
 μετὰ τὸ ἀπογενέσθαι ἡ στέρησις ἂν εἴη τοῦ σώματος περὶ τὴν ὕλην, ὅπερ
 15 ἔστι τὸ ἀσώματος. καὶ ἔστι τις φυσικὴ οὐσία ἀσώματος· ὅπερ οὐ δοκεῖ
 τῷ Ἀριστοτέλει σαφῶς λέγοντι πολλαχοῦ, ὅτι τὰ φυσικὰ σώματά ἐστι καὶ
 περὶ σώματα. ἀλλ’ ὅτι μὲν ὁ Πλάτων οὐ βούλεται τὸ σῶμα εἶναι τὸ
 πρῶτον ὑποκείμενον, ὃ δὲ καλοῦμεν ὕλην, δῆλον ἂν εἴη ἐκ τοῦ καὶ τοῦ
 σώματος οἷον στοιχεῖα τὰ ἐπίπεδα τὰ κατ’ αὐτὸν προλαμβάνειν ἀρχοειδέ-
 20 στερα δηλονότι ὄντα. γράφει οὖν ἐν Τιμαίῳ· “πρῶτον μὲν δὴ πῦρ καὶ 40
 γῆ καὶ ὕδωρ καὶ ἀήρ ὅτι σώματά ἐστι, δῆλόν σου καὶ παντί, τὸ δὲ τοῦ
 σώματος εἶδος πᾶν καὶ βάλθος ἔχει. τὸ δὲ βάλθος αὐτῶν πᾶσα ἀνάγκη τὴν
 ἐπίπεδον περιελιφέναι φύσιν.” ἔπειτα τὸ μὲν σῶμα καὶ κατ’ αὐτὸν τριχῆ
 25 διαστατὸν ἔστι· τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ “καὶ βάλθος ἔχειν”. τὸ δὲ τοιοῦτον
 καὶ ἀριθμὸν συνουσιωμένον ἔχει καὶ σχῆμα, καὶ μάλιστα εἰ πεπερασμένον
 εἴη τὸ ὅλον σῶμα, ὥσπερ καὶ τῷ Πλάτωνι δοκεῖ καὶ τῷ Ἀριστοτέλει.
 οὐδὲν δὲ τούτων ἔχειν τὴν ὕλην καθ’ αὐτὴν φησιν, ἀλλ’ ὅταν μετὰσχῃ 45
 τῶν εἰδῶν, τότε μετασχηματίζεσθαι εἶδεσι καὶ ἀριθμοῖς. ὅτι δὲ οὐδὲ ὁ
 Ἀριστοτέλης τὸ σῶμα βούλεται εἶναι τὸ πρῶτον ὑποκείμενον, σαφῶς ἐδή-
 30 λωσεν, ἐν οἷς φησιν “ἔστι γὰρ καὶ σώματος ὕλη καὶ μέγαλον καὶ μικροῦ
 ἢ αὐτῆ”. ἡ γὰρ τοῦ σώματος ὕλη οὐκ ἂν εἴη σῶμα καὶ τὸ τῷ μέγαλῳ
 καὶ μικρῷ τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον οὐκ ἂν οὔτε μέγα εἴη οὔτε μικρόν. τὸ
 δὲ σῶμα καὶ μάλιστα τὸ πεπερασμένον τισάνδε τί ἐστι, καὶ οὐκ ἂν τὸ

1 φθαρῆ aDF: φθαρῆί E 3 τούτων aEF: τῶν τοιούτων D 4 τὴν δὲ δὴ Plato
 Tim. p. 52D καὶ τὰς Plato: καίτοι DEF: καὶ a 5 πάλιν Tim. p. 53B
 ὅτι δὲ ἐπιχειρεῖτο E 6 καὶ ὕδωρ om. a αὐτῶν] αὐτῶν DEF αὐτά] immo
 ἄττα 7 μὲν] γε μήν Plato 8 διεσχηματίσαστο a εἶδεσί τε καὶ Plato

9 ἐθῆκε E 10 ἡ ὕλη ad: ὕλη F: ὕλη E 13 ἐγγίνεσθαι E 16 παντα-
 γῶν aF 17 ἀλλ’ ὅτι — τὸ σῶμα om. E 19 κατ’ αὐτὸν cf. v. 23 20 οὖν]
 γῶν E Τιμαίῳ p. 53C δὴ om. D τὸ πῦρ aE 21 καὶ γῆ post ἀήρ
 translocat a 22 αὐ om. F 23 εἰληφέναι D 25 σχῆμα D: σχήματα aEF
 28 σχηματίζεσθαι a ὁ (post οὐδὲ) om. aF 30 φησιν nescio ubi, cf. Metaph. A 6
 p. 988^a. Phys. Δ 2 p. 209^b 35 32 καὶ τῷ μικρῷ aF

οὐδὲ στοιχεῖον. εἰ δὲ ταῦτα ἄτοπα, ῥητέον ὅτι μετασχεθεῖσα ἡ ποσότης 50^v
 ὑπὸ τῆς ὕλης ἔδωκε μέγεθος τὸ πρότερον μὴ ἐνοπάρχον, ὡσπερ καὶ ἡ
 ποιότης μετασχεθεῖσα ἐποίησε ποιὸν τὸ πρὶν ἄποιον ὑπάρχον. ἔτι δὲ καὶ
 ταῦτα δυνατὸν λέγειν, ὅτι ἡ ὕλη ἢ τὸ δυνάμει ἐστὶ πάντων εἰδῶν ἢ τι 20
 5 καὶ τοῦ δυνάμει ἐπέκεινα τὸ ἔχον τὸ δυνάμει ἐν ἑαυτῷ. τὸ δὲ σῶμα πῶς
 ἂν εἴη δυνάμει ἀσώματος; ἀνάγκη δὲ τοῦτο, εἶπερ καὶ τῶν ἀσωμάτων
 εἰδῶν ἐστὶν ἡ ὕλη ὑποδεκτικὴ. εἰ δὲ ἀσώματος οὕσα δυνάμει λέγεται,
 ἰστέον ὅτι καὶ τὸ ἀσώματον οὐχ ὡς ὠρισμένη τις φύσις, ἀλλ' ὡς ἀπό-
 φασις τοῦ σώματος λέγεται. ἴσως δὲ ἔστιν εἰπεῖν, ὅτι οὐ πρώτως ἡ ὕλη
 10 τὸ ἀσώματον εἶδος δέχεται, ἀλλὰ διὰ μέσου τοῦ σώματος. ἔτι δὲ τὸ
 σῶμα ἐκ γένους καὶ διαφορῶν συνέστηκεν· οὐσία γάρ ἐστι τριχῆ διαστατῆ.
 τὸ δὲ τοιούτων εἰδὸς ἐστὶν, ἀλλ' οὐχὶ ὕλη. ἔτι δὲ τὸ σῶμα πρὸς τὰς 25
 ἀσωμάτων ποιότητας ἀντιδιήρηται, ἢ δὲ ὕλη ὁμοίως ἔχει πρὸς πάντα. ἔτι
 δὲ τὸ σῶμα τρισὶν ὠριστα διαστάσεσιν, ἢ δὲ ὕλη παντελῶς ἐστὶν ἀόριστος.
 15 τούτων οὖν οὕτως ἐκατέρωθεν τῶν λόγων φερομένων, ὅτι μὲν εἶδος εἶναι
 τὸ τοῖς εἶδεσιν ὑποκείμενον οὐ χρῆ, πρόδηλον. διόπερ εἰ τὸ σῶμα εἶδος
 ἐστὶν, οὐκ ἂν εἴη σῶμα. ὅτι δὲ τὸ κοινῆ πᾶσι τοῖς φυσικοῖς καὶ αἰσθη-
 τοῖς ὑπάρχον ὡς τοιούτοις τοῦτο εἶναι χρῆ τὴν ὕλην, καὶ τοῦτο οἶμαι
 τῶν προδηλοτάτων ἐστὶ. κοινὸν δὲ πᾶσι τὸ εἰς ὄγκον ἐκτείνεσθαι καὶ 30
 20 διάστασιν. διὸ "ἡ περὶ φύσεως ἐπιστήμη, ὡς φησὶν Ἀριστοτέλης, περὶ τε
 σώματα καὶ μεγέθη καὶ τὰ τούτων ἐστὶ πάθη". μήποτε οὖν διττὸν θε-
 τεόν τὸ σῶμα τὸ μὲν ὡς κατὰ εἶδος καὶ κατὰ λόγον ὑφεστῶς καὶ τρισὶν
 ὠρισμένον διαστάσεσιν, τὸ δὲ ὡς πάρεσιν καὶ ἔκτασιν καὶ ἀοριστίαν τῆς
 ἀσωμάτου καὶ ἀμερίστου καὶ νοητῆς φύσεως, οὐ τρισὶ τοῦτο διαστάσεσιν
 25 εἰδητικῶς ὠρισμένον, ἀλλὰ πάντη παρεμμένον τε καὶ ἐκκελυμένον καὶ παντα-
 χόθεν ἀπὸ τοῦ ὄντος ἀπορρέον εἰς τὸ μὴ ὄν. καὶ τὴν τοιαύτην ἴσως διά-
 στασιν τὴν ὕλην θετέον. ἀλλ' οὐχὶ τὸ σωματικὸν εἶδος τὸ μετροῦσαν ἦδη 35
 καὶ ὀρίσαν τὸ ἄπειρον καὶ ἀόριστον τῆς τοιαύτης διαστάσεως καὶ στήσαν
 ἀπεφύγωνσαν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ὄντος. ἐπιστῆσαι γὰρ ἄξιον, ὅτι ἢ διαφέρει
 30 τὰ ἔνυλα τῶν ἀύλων, τοῦτο εἶναι προσήκει τὴν ὕλην. διαφέρει δὲ ὄγκῳ
 καὶ διαστάσει καὶ μερισμῷ καὶ τοῖς τοιούτοις, οὐ τοῖς κατὰ μέτρα ὠρισμέ-
 νοις, ἀλλὰ τοῖς ἀμέτροις καὶ ἀορίστοις καὶ ὀρίζεσθαι δυναμένοις ὑπὸ τῶν
 εἰδητικῶν μέτρων.

Ταύτην δὲ περὶ τῆς ὕλης τὴν ὑπόνοιαν εἰκόασιν ἐσχημέναι πρώτοι
 35 μὲν τῶν Ἑλλήνων οἱ Πυθαγόρειοι, μετὰ δ' ἐκείνους ὁ Πλάτων, ὡς καὶ 40
 Μοδέρατος ἰστορεῖ. οὗτος γὰρ κατὰ τοὺς Πυθαγορείους τὸ μὲν πρῶτον ἐν
 ὑπὲρ τὸ εἶναι καὶ πᾶσαν οὐσίαν ἀποφαίνεται, τὸ δὲ δεύτερον ἐν, ὅπερ ἐστὶ

1 ἄτοπα ταῦτα aF

2 καὶ (post ὡσπερ) om. aF

4 πάντων τῶν εἰδῶν D

12 οὐχὶ aF: οὐχ ἡ E: οὐχ D

14 δὲ (post ἔτι) om. E

15 μὲν οὖν F εἶδος

(os e. corr.) εἶναι E

16 οὐ om. E

εἰ om. D

17 ἐστὶν] ὄν D

18 χρῆ

εἶναι aF

19 προδήλων aF

20 Ἀριστοτέλης de caelo A 1 p. 268^a 1

21 θετέον

διττὸν D

22 κατὰ (post καὶ) om. aF

23 πάρεσιν i. q. παραλύσιν infra p. 231, 19

27 ἦδη ἴσως διάστασιν F

29 γὰρ] δὲ a

34 πρῶτον D

36 μοδέρατος hic ut

μοδέρατος p. 231, 6 D

τὸ ὄντως ὄν καὶ νοητὸν, τὰ εἶδη φησὶν εἶναι, τὸ δὲ τρίτον, ὅπερ ἐστὶ τὸ 50^v
 ψυχικόν, μετέχειν τοῦ ἐνὸς καὶ τῶν εἰδῶν, τὴν δὲ ἀπὸ τούτου τελευταίαν
 φύσιν τὴν τῶν αἰσθητῶν οὖσαν μὴδὲ μετέχειν, ἀλλὰ κατ' ἔμφρασιν ἐκεί-
 νων κεκομηθῆσθαι, τῆς ἐν αὐτοῖς ὕλης τοῦ μὴ ὄντος πρώτως ἐν τῷ ποσῶ
 5 ὄντος οὐσης σκίασμα καὶ ἔτι μᾶλλον ὑποβεβηκυίας καὶ ἀπὸ τούτου. καὶ 45
 ταῦτα δὲ ὁ Πορφύριος ἐν τῷ δευτέρῳ Περὶ ὕλης τὰ τοῦ Μοδεράτου παρα-
 τιθέμενος γέγραπεν ὅτι “βουληθεὶς ὁ ἐνιαῖος λόγος, ὡς πού φησιν ὁ Πλάτων,
 τὴν γένεσιν ἀφ' ἑαυτοῦ τῶν ὄντων συστήσασθαι, κατὰ στέρησιν αὐτοῦ
 ἐχώρησε τὴν ποσότητα πάντων αὐτὴν στερήσας τῶν αὐτοῦ λόγων καὶ εἰ-
 10 δῶν. τοῦτο δὲ ποσότητα ἐκάλεσεν ἄμορφον καὶ ἀδιαίρετον καὶ ἀσχημά-
 τιστον, ἐπιδεχομένην μέντοι μορφήν σχῆμα διαίρεσιν ποιότητα πᾶν τὸ
 τοιοῦτον. ἐπὶ ταύτης ἔοικε, φησί, τῆς ποσότητος ὁ Πλάτων τὰ πλεῖστα ὀνό-
 ματα κατηγορηθῆσαι “πανδεχῆ” καὶ ἀνείδεον λέγων καὶ “ἀόρατον” καὶ “ἀπο- 50
 ρώτατα τοῦ νοητοῦ μετεिल्φέναι” αὐτὴν καὶ “λογισμῶ νόθῳ μάλις ληπτῆν”
 15 καὶ πᾶν τὸ τούτοις ἔμφρες. αὐτὴ δὲ ἡ ποσότης, φησί, καὶ τοῦτο τὸ
 εἶδος τὸ κατὰ στέρησιν τοῦ ἐνιαίου λόγου νοούμενον τοῦ πάντας τοὺς λό-
 γους τῶν ὄντων ἐν ἑαυτῷ περιεληφτός παραδείγματά ἐστὶ τῆς τῶν σω-
 μάτων ὕλης, ἣν καὶ αὐτὴν ποσὸν καὶ τοὺς Πυθαγορείους καὶ τὸν Πλάτωνα
 καλεῖν ἔλεγεν, οὐ τὸ ὡς εἶδος ποσόν, ἀλλὰ τὸ κατὰ στέρησιν καὶ παρά-
 20 λυσιν καὶ ἔκτασιν καὶ διασπασμὸν καὶ διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ ὄντος παράλλαξιν, 55
 δι' α καὶ κακὸν δοκεῖ ἡ ὕλη ὡς τὸ ἀγαθὸν ἀποφεύγουσα. καὶ | κατα- 51^r
 λαμβάνεται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐξελεθῆν τῶν ἕρων οὐ συγχωρεῖται, τῆς μὲν
 ἐκτάσεως τὸν τοῦ εἰδητικοῦ μεγέθους λόγον ἐπιδεχομένης καὶ τούτῳ ἠριζο-
 μένης, τοῦ δὲ διασπασμοῦ τῇ ἀριθμητικῇ διακρίσει εἰδοποιουμένου”. ἔστιν
 25 οὖν ἡ ὕλη κατὰ τοῦτον τὸν λόγον οὐδὲν ἄλλο ἢ ἡ τῶν αἰσθητῶν εἰδῶν
 πρὸς τὰ νοητὰ παράλλαξις παρατραπέντων ἐκεῖθεν καὶ πρὸς τὸ μὴ ὄν ὑπο-
 φερομένων. ὅτι γὰρ ἄλλος ἐστὶν ὁ ὄγκος ὁ τῶν αἰσθητῶν οἰκείος καὶ 5
 ἄλλο τὸ εἰδητικὸν μέγεθος, καὶ ἄλλος μὲν ὁ διασπασμὸς τῶν αἰσθητῶν
 εἰδῶν, ἄλλη δὲ ἡ ἀριθμητικὴ διάκρισις, ὄγλον ἐκ τοῦ ἐκεῖνα μὲν λόγους
 30 εἶναι καὶ εἶδη ἀδιάστατά τε καὶ ἀμέριστα. καὶ γὰρ ὁ τοῦ τριπλήχους με-
 γέθους λόγος καὶ ὁ τῆς τριάδος ἀδιάστατός τε καὶ ἀμερής ἐστὶ καὶ ἀσώ-
 ματος. ταῦτα μέντοι τὰ τῶν αἰσθητῶν οἰκεία ἄλογα καὶ σωματικά καὶ
 μεμερισμένα καὶ εἰς ὄγκον καὶ διασπασμὸν ὑπελθόντα διὰ τὴν εἰς γένεσιν
 καὶ εἰς τὸ ἔσχατον πρόοδον, ταῦτὸν δὲ εἰπεῖν εἰς ὕλην. ὑποστάθμη γὰρ
 35 καὶ ὕλη ὄντως ἐστὶν αἰεὶ τὸ ἔσχατον. διὸ καὶ Αἰγύπτιοι τὴν τῆς πρώτης 10
 ζωῆς, ἣν ὕδωρ συμβολικῶς ἐκάλουν, ὑποστάθμην τὴν ὕλην ἔλεγον οἶον
 ἰλὺν τινα οὖσαν. καὶ ἔστιν οἶον χώρα αὕτη τῶν γενητῶν τε καὶ αἰσθη-

1 τὸ (ante ψυχικόν) om. aF 2 μετέχει D 4 κεκομηθῆσθαι D 6 παραθέ-
 μενος a 7 Πλάτων cf. Tim. p. 48 sqq. 8 στέρησιν αὐτοῦ libri 9 τῶν αὐτοῦ
 libri 10 ἄμορφον κτλ. cf. Tim. p. 51b 13 ἀπορώτατα τοῦ scripti ex Platonis
 l. c.: ἀπορωτάτου F: ἀπορῶτα τοῦ aDE 14 μόγις F 16 παντός a 17 παρά-
 δειγμά F 22 τῆς μὲν — τοῦ δὲ iter. F 23 ἐκτάσεως E 24 διπλασιασμοῦ E
 27 ἄλλο E 29 εἰδῶν aF: om. DE ἡ (post δὲ) om. E 30 ἀδιάστατά E 31 ὁ
 τῆς DE: ἡ τῆς aF ἐστὶ om. E 33 καὶ (ante εἰς) super add. D 37 αὕτη D

τῶν οὐκ εἰδός τι ἀφωρισμένον ὑπάρχον, ἀλλ' ὑποστάσεως κατάστημα. 51^r
 ὥσπερ τὸ ἀμερὲς καὶ ἀδιάστατον καὶ ἄυλον καὶ ὄντως ὄν καὶ τὰ τοιαῦτα
 κατάστημα ἐστὶ τῆς νοητῆς φύσεως, πάντων μὲν ὄντων τῶν εἰδῶν καὶ ἐκεῖ
 καὶ ἐνταῦθα, ἀλλ' ἐκεῖ μὲν ἀύλωσ, ἐνταῦθα δὲ ὑλικῶς, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν.
 5 ἐκεῖ μὲν ἀμερίστως καὶ ἀληθῶς, ἐνταῦθα δὲ μεριστῶς καὶ σκιοειδῶς. διὸ 15
 καὶ ἕκαστον εἶδος ἐνταῦθα διέστη κατὰ τὴν ὑλικὴν διάστασιν.

Ἄλλὰ πῶς ταῦτα τῷ Ἀριστοτέλει συμφωνήσεται καὶ τῷ Πλάτῳ
 ὑποκειμένον τι τῇ ἐναντιώσει τὴν ὕλην εἶναι βουλομένοις; ἢ τὰ μὲν ὑπὸ
 τῶν ἄλλων περὶ ὕλης λεγόμενα εἰς τὸ σῶμα ἔσχατον ἀπάγει τῷ ὄντι. οὐ
 10 γὰρ ἐστὶ τι τῷ σώματι ἀντικείμενον. καὶ οὕτως ἀγένητον ἔσται καὶ ἀφθαρτον
 οὐ τὸ οὐράνιον σῶμα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὸ σελήνην. ἢ δὲ νῦν ῥηθεῖσα
 ἔννοια καὶ τὴν σωματικὴν διάστασιν τῶν ὑπὸ σελήνην γινομένην καὶ φθειρο-
 μένην σὺν τῷ εἶδει τῷ διεσπῶτι φυλάττει οἶον ἀνθρώπων ἢ ἵππων. ἢ ὅταν 20
 οὐσία ἢ τὸ γινόμενον, καὶ ἢ μεταβολὴ περὶ τὴν ὑλικὴν γίνεται παράλλαξιν
 15 μένουσαν αἰεὶ. τὰ μὲν γὰρ συμβεβηκότα περὶ τὰς οὐσίας μεταβάλλεται,
 αἰ δὲ οὐσίαι περὶ τὸ εἰρημένον ὑπὸ τῶν Πυθαγορείων ποσὸν ἢ κατὰ στέ-
 ρησιν ἤτοι περὶ τὴν ἀπὸ τοῦ ὄντος παράλλαξιν, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν περὶ τὴν
 διάστασιν καὶ τὸν ὄγκον τὸν ὑλικόν. ἐκ γὰρ ὕδατος ἀήρ γίνεται οὐ μόνον
 τῶν ποιότητων μεταβαλλουσῶν, ἀλλὰ καὶ τοῦ μεγέθους τοῦ εἰδητικοῦ.
 20 ἄλλο γὰρ ἐκατέρωθι μέγεθος. καὶ οὐκ ἔστι τὸ ἔλαττον μέρος τοῦ μείζονος, 25
 ἀλλ' εἶδος ἀφωρισμένον ἑκάτερον. ἢ κἂν ἐκμενούσης δὲ τῆς ὑλικῆς διαστά-
 σεως ἐκατέρωθι. ὑλικὰ γὰρ ἁμοίως ἄμφω καὶ ἁμοίως μεριστὰ καὶ αἰσθητὰ
 καὶ ἀδιάφορα κατὰ τὴν ὕλην. αἰ γὰρ διαφοραὶ κατὰ τὰ εἶδη θεωροῦνται.
 ὅτι δὲ καὶ αὐτὸς Ἀριστοτέλης τοιαύτην ἔχει περὶ τῆς ὕλης ἔννοιαν οἶαν
 25 καὶ οἱ Πυθαγόρειοι τὴν κατὰ διάστασιν καὶ τὸ ἀόριστον ποσόν, ἀπὸ τῶν
 ἐν τῷ τετάρτῳ βιβλίῳ τῆσδε τῆς πραγματείας λεγομένων ἔστι μαθεῖν.
 λέγει γὰρ ἐν ἐκείνοις· “ἢ δὲ δοκεῖ ὁ τόπος εἶναι τὸ διάστημα τοῦ με-
 γέθους, ταῦτη ἢ ὕλη ὀφεί· τοῦτο γὰρ ἕτερον τοῦ μεγέθους· τοῦτο δὲ ἐστὶ 30
 τὸ περιεχόμενον ὑπὸ τοῦ εἶδους καὶ ὠρισμένον οἶον ὑπὸ ἐπιπέδου καὶ
 30 πέρατος. ἔστι δὲ τοιοῦτον ἢ ὕλη καὶ τὸ ἀόριστον.” ὅσοι δὲ κατὰ τὸ ὄν
 τὸ χειρὸν τῶν εἰδῶν ἢ κατὰ τὸ ἐν τὸ τοῦ πρωτίστου ἐνὸς ἀπήχημα τὴν
 ὕλην νοεῖν ἀξιοῦσιν, οὐκ οἶδα ὅπως κατορθοῦσι. τὸ μὲν γὰρ ἐν καὶ τὸ ὄν
 ὅταν μὴδὲν ἄλλο ἢ ἐν καὶ ὄν θεωρῶνται, κυρίως ἐστὶν ὅπερ λέγονται καὶ
 πρώτως· ἢ δὲ ὕλη τὸ ἔσχατόν ἐστι καὶ τοῦ ὄντος ἐμβαῖνον καὶ πολλῶ
 35 μᾶλλον τοῦ ἐνὸς καὶ ἐν τῇ παραλλάξει καὶ παρεκτροπῇ τῇ πρὸς τὸ ὄν 35

2 καὶ ἀδιάστατον om. aF

4 καὶ (post ἐκεῖ) om. F

6 ἐνταῦθα om. F

7 συμφωνήσεται τῷ ἀριστοτέλει aF

συμφωνήσει D

καὶ om. E

8 βουλό-

μενος E

εἶτα F¹

10 τι τῷ om. F

11 ὑποσέληνον E

11, 12 ἔννοια ῥη-

θεῖσα DE

16 εἰρημένων F

21 κἂν ἐκμενούσης (ἐκμελλούσης E) non sanum

24 post αὐτὸς add. ὁ a

καὶ οἱ πυθαγόρειοι DEF: om. a

26 τετάρτῳ

c. 2 p. 209 b 6

βιβλίῳ om. D

ἔστι aD: om. EF

28 ταῦτη et ὀφεί om.

Aristoteles

ἢ om. E

29 ὑπὸ (post οἶον) D et in mrg. F²: ἀπὸ E: ἐπὶ F¹: ἀπὸ

τοῦ a

31 ἀπήχημα DEF: ἀπόσχημα a

32 ἐν (post γάρ) om. aD

33 ἐστίν]

immo εἰσίν

υφέστηκεν, ἐπειδὴ διὰ τὴν γόνιμον τοῦ ὄντος δύναμιν ἔδει καὶ τὴν ἔμφασιν 51^r
 τοῦ ὄντος ὑποστήναι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν διὰ τὴν κρατοῦσαν περὶ τῆς ὕλης
 ἔννοιαν οὐκ ἀρεστήν ἐμοὶ ἐπὶ πλεόν μηχανῶναι προήχθη. κατὰ δὲ τὴν λέξιν
 τὸ μίαν δὲ ἢ ὁ λόγος σημαίνει μὲν τὸ μίαν ἄλλην εἶναι τὴν κατὰ τὸν
 5 λόγον καὶ κατὰ τὸ εἶδος ἀρχήν, ἀσάφειαν δὲ ποιῶ τὸ ἢ τῷ ὁ λόγος
 προσκειόμενον καὶ θηλυκὸν ἄρθρον τῷ ἀρσενικῷ συντεταγμένον. συντέ-
 τακται δὲ οὐ τῷ ὁ λόγος, ἀλλὰ τῇ ἀρχῇ, ὡς εἶναι ἴσον τῷ μίαν δὲ ἢ 40
 κατὰ τὸν λόγον, ἢ μᾶλλον μίαν ἀρχὴν ὁ λόγος καὶ τὸ εἶδος. γράφεται δέ,
 ὡς φησιν Ἀλέξανδρος, καὶ χωρὶς τοῦ ἢ, τινῶν ἴσως διὰ τὴν ἀσάφειαν ἀφε-
 10 λόντων αὐτό, καίτοι μετ' αὐτοῦ τῆς ἐρμηνείας ἀρχαιοπρεπεστέρας οὕσης.

p. 191^a18 Καὶ πῶς ἔχουσιν αἱ ἀρχαὶ πρὸς ἀλλήλας, καὶ τί τὸ
 ὑποκειόμενον.

Πῶς ἔχουσιν αἱ ἀρχαὶ ἢ τὰ ἐναντία λέγει, ὅτι ἀπουσία τῆς ἐτέρας 45
 ἢ ἐτέρα, καὶ τί τὸ ὑποκειόμενον, ὅτι τὸ κατὰ ἀναλογίαν λαμβανόμενον
 15 καὶ ὁ μὴ ἔχει ἐναντίον. εἶρηκε δὲ αὐτῶν τὰς διαφοράς, ὅτι ἄλλο μὲν τὸ
 ὁ γίνεται, ἄλλο δὲ τὸ γινόμενον καὶ ἄλλο τὸ ἐξ οὗ. καὶ ὅτι ἢ μὲν ὕλη
 ὑπομένει καὶ ἐνουπάρχει ἐν τῷ γινομένῳ ἢ δὲ στέρησις οὐ. καὶ ὅλον ἐκ
 πάντων τῶν εἰρημένων, ὅτι ἢ στέρησις οὐκ ἔστι φύσις τις κατὰ Ἀριστο-
 τέλην, ἀλλ' ἀπουσία ἐν τῷ περφυκῶτι. Ἦταν οὖν συμβεβηκὸς τῇ ὕλῃ λέγει-
 20 ται ἢ στέρησις, οὐχ ὡς εἶδος λέγεται, ἀλλ' ὡς ἐμοὶ συμβεβηκε τὸ μὴ 50
 εἶναι ἐν ἀγορᾷ. εἰ δέ ἐστι τοιοῦτον ἢ στέρησις, ἐπιζητήσεις ἂν τις εὐλό-
 γως, ὑπὸ ποίαν κατηγορίαν ταχθήσεται. ἢ εἰ τὸ εἶδος οὐσία. καὶ ἢ στέ-
 ρησις οὐσία ἔσται· ὑφ' ὃ γὰρ τὸ ἕτερον τῶν ἀντικειμένων, ὑπὸ τοῦτο καὶ
 τὸ ἕτερον. οὐχ ὡς τὰ ἐναντία μέντοι (ταῦτα γὰρ ὄντα τι) ὑπὸ τὸ αὐτὸ
 25 γένος ἐστίν, ἀλλ' ὅτι αἱ στέρησεις τινῶν ἐν τοῖς αὐτοῖς εἰσι γένεσιν ἐκεί-
 νοις. εἰδοποιοῦνται γὰρ πῶς καὶ αὐταὶ καὶ χαρακτηρίζονται ἀπὸ τῶν
 εἰδῶν. διὸ καὶ αὐτὸς εἰς τοῦτο βλέψας “εἶδος γὰρ πῶς καὶ ἢ στέρησις” 55
 φησίν. |

p. 191^a19 Πότερον δὲ οὐσία τὸ εἶδος ἢ τὸ ὑποκειόμενον, οὕτω 51^v
 30 δῆλον.

Ἐν μὲν τῷ τῶν δέκα Κατηγοριῶν βιβλίῳ τὴν οὐσίαν ὁ μὲν Ἀριστο-
 τέλης εἰς τε τὴν πρώτην οὐσίαν καὶ τὴν δευτέραν διείλε, τουτέστιν εἰς τε

2 μὲν om. aF 3 οὐκ ἀρεστήν ἐμοὶ DE: οὐ γὰρ ἔστιν ἐμῇ aF 4 μὲν post τὸ
 add. a ἢ ὁ λόγος] variant editores vel ἢ vel ἢ vel (τὸ εἶδος) ἢ ὁ λόγος μίαν
 (ante ἄλλην) D: μίαν aEF ἄλλην om. a 7 οὐ τῷ] αὐτῷ E 9 ὡς om. a
 ὁ post φησιν add. a 13 ἢ om. a 17 γινομένῳ aD: γενομένῳ EF ἢ δὲ στέρησις
 οὐ DE: om. aF καὶ (ante δῆλον) om. E 18 τις] τῆς D 20 μὴ ἐν ἀγορᾷ εἶναι
 aF 21 εἰ δὲ ἐστι aDE: ἔστι δὲ F ἀλόγως E 23 οὐσίας D 26 πῶς om. aF
 αὐταὶ E 27 πῶς om. aF 28 φησιν cf. Phys. B 1 p. 193^b19 καὶ γὰρ ἢ στέρησις
 εἶδος πῶς ἐστίν 31 μὲν (post ἐν) om. a κατηγοριῶν βιβλίῳ c. 5 p. 2^a11 sqq.
 μὲν ante Ἀριστοτέλης om. aF 32 καὶ τὴν D: καὶ E: καὶ εἰς τὴν aF

τὴν ἄτομον καὶ τὴν εἰδικήν τε καὶ γενικήν. ὁ δὲ Ἀρχότας εἰς τε τὴν ὕλην 51^ν
καὶ τὸ εἶδος καὶ τὸ σύνθετον, ᾧ καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Μετὰ τὰ φυσικά 5
συνακολουθήσας ἀκριβέστερον ἔδοξε καὶ αὐτὸς τριχῆ διελεῖν καὶ λέγει
μάλιστα μὲν οὐσίαν τὸ συναμφότερον ἐπὶ τῶν γενητῶν, δευτέρως δὲ τὸ εἶδος
5 καὶ τὴν ὕλην, ἐξ ὧν τὸ συναμφότερον συνέστηκε. τούτων δὲ κατὰ μὲν τὸ
αἰδίον καὶ ὑποκεισθαι τὴν ὕλην μᾶλλον οὐσίαν φησί· καθόσον δὲ τὸ εἶναι
ἐκάστῳ τοῦτο ὅ ἐστι κατὰ τὸ εἶδος ἐστὶ, καθ' ὃ καὶ διαφέρουν τῶν ἄλλων
ἐπ' οἰκείας ἐστὶ φύσεως, κατὰ τοῦτο μᾶλλον οὐσία τὸ εἶδος αὐτῷ δοκεῖ. 10
ταύτην οὖν ἐνδείκνυται νῦν τὴν σύγκρισιν ἀρκούμενος ἐν τῷ περὶ τῶν φυσι-
10 κῶν ἀρχῶν λόγῳ, πόσαι καὶ τίνες εἰσὶν αἱ ἀρχαί, παραδοῦναι.

“Ἄλλ’ εἰ φθίρεται, φησὶν Ἀλέξανδρος, τὸ εἶδος, πῶς ἀρχὴ τοῦτο;
ἄφθαρτος γὰρ ἡ ἀρχὴ δοκεῖ εἶναι. „ἀρχῆς γὰρ ἀπολομένης, ὡς φησι
Πλάτων, οὔτε αὐτὴ ἔκ του οὔτε ἄλλο ἐξ ἐκείνης γενήσεται,,”. λύει δὲ τὴν
ἀπορίαν ὁ Ἀλέξανδρος λέγων ὅτι “οὐ πᾶσα ἀρχὴ τῶν ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ
15 ἄφθαρτος εἶναι δύναται· οὐ γὰρ δὴ καὶ ἡ στοιχειώδης· οὐ γὰρ ἂν ἔτι
γένεσις εἴη καὶ φθορά. ἀλλ’ εἶναι μὲν τινα καὶ ἄφθαρτον δεῖ, οὐ μὴν 15
οἷόν τε πᾶσαν. καὶ τὸ εἶδος δέ, φησί, κἂν τῷ ἀριθμῷ φθαρτόν ἐστιν,
ἀλλὰ τῷ γε εἶδει ἄφθαρτον. ἀεὶ γὰρ ἐστὶ θερμὸν καὶ ψυχρὸν, οὐκ ἀεὶ
δὲ ταῦτόν κατ’ ἀριθμόν· οὐ γὰρ ἂν ἦν γένεσις ἐν τοῖς οὖσιν.” ἀλλὰ
20 ταῦτα μὲν εἴρηται μετρίως. ὁ δὲ Πλάτων οὐ τὴν στοιχειώδη τῶν σωμα-
των ἀρχὴν τὴν κατὰ τὸ εἶδος ἀγένητον εἶπεν ἐν Φαίδρῳ, ἀλλὰ τὴν ἀρχὴν
καὶ πηγὴν τῆς κινήσεως. ἤ τις ἦν τὸ αὐτοκίνητον, καὶ ὅλως τὴν πρωτοურ-
γὸν ἐν πᾶσιν ἰδιότητα ποιητικὴν οὖσαν ἀρχὴν ἀλλ’ οὐ στοιχειώδη. ἐπάγει 20
δὲ ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ταῦτα· “ἢ οὐδὲ τὸ εἶδος φθίρεται· φθίρεται γὰρ
25 τὸ γινόμενον· γίνεσθαι δὲ οὔτε ἡ ὕλη οὔτε τὸ εἶδος, ἀλλὰ τὸ συναμφότε-
ρον· καὶ φθίρεται ἄρα τοῦτο. ὥστε αἱ ἀρχαὶ ἀφθαρταί. ἀλλ’ οὐκ εἰ
ἄφθαρτον, ἤδη καὶ αἰδίον τὸ κατ’ ἀριθμὸν εἶδος· φθίρεται μὲν γὰρ τὸ
συναμφότερον, ἡ δὲ φθορὰ αὐτοῦ κατὰ τὸ ἀποβάλλειν τὸ εἶδος.” ταῦτα
δὲ δοκεῖ μὲν εἰρησθαι φυσικῶς ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου. ἀπορίαν δὲ παρέχει,
30 πῶς ὁ πρότερον μὴ ὂν ὕστερον ἔστιν, οὐκ ἂν λέγοιτο γίνεσθαι, καὶ ὁ πρό- 25
τερον ὂν ὕστερον οὐκ ἔστιν, οὐκ ἂν λέγοιτο φθίρεσθαι. πῶς δὲ τὸ μὲν
σύνθετον φθίρεσθαι λέγομεν, διότι ἀποβάλλει τὸ εἶδος οὐχὶ σφζόμενον
οὐδὲ ὑφιστάμενον μετὰ τὴν ἀποβολήν, ἀλλ’ εἰς τὸ μὴ ὂν ἀπίον, (τὸ δὲ

I ante τὴν εἰδικήν add. εἰς aF εἰδητικὴν E ὕλικήν D 2 ante τὸ εἶδος add.
εἰς aF Μετὰ τὰ φυσικά Z 2 p. 1029 a 2 sqq. μεταφυσικά E 3 ἀκολουθήσας D
συνακολουθήσας ἐν τῇ μετὰ τὰ φυσικά aF διελεῖν E: διελών aD: διελει F 8 φύσεως,
καὶ τοῦτο a αὐτῷ εἶδος D 9 τὴν σύγκρισιν ἐνδείκνυται νῦν D 11 φησιν ὁ a
12 γὰρ Alexander etiam f. 294r 21: γὰρ δὴ Plato ἀπολομένης F et Plato: ἀπολουμένης
aDE 13 Πλάτων Phaedr. p. 245D αὐτῇ ποτε Plato 17 ἐστὶν DE: εἴη aF
18 ἐστὶν ὡς θερμὸν D 19 ἦν ἡ γένεσις aF 20 ὁ δὲ] δὲ E 21 Φαίδρῳ
p. 245C ... καὶ τοῖς ἄλλοις ὅσα κινεῖται τοῦτο πηγὴ καὶ ἀρχὴ κινήσεως 22 τὸ (post
ἦν) om. a 24 ἦ] εἰ F alterum φθίρεται omissum in mrg. suppl. F 29 δὲ
(ante δοκεῖ) δὴ EF ἀπὸ E 30 ἔστιν μὴ λέγοιτο φθίρεσθαι (31) ceteris omissis F
33 ἀπίον] ἀπίον F τὸ δὲ εἶδος a: om. DEF

εἶδος) (οὐ γὰρ ἐστὶ χωριστὴν οὐδὲ τὸ εἶδος δι' ὃ τὸ σύνθετον ἐφιθάρι) 51^v
 οὐκ ἂν λέγοιτο φθαρτὸν; πῶς δὲ εἰ ἀφθαρτον, οὐχὶ καὶ αἰδίον; κάλλιον
 οὐν οἶμαι μὴ ὑπερατικίζειν. ἀλλὰ καὶ τὸ εἶδος τὸ ἄτομον καὶ ἐν γενέσει
 φθαρτὸν λέγομεν καὶ τὸ σύνθετον κατὰ τὸ εἶδος. οὐ γὰρ ἀνάγκη τῶν 30
 5 φθαρτῶν τὰς στοιχειώδεις ἀρχὰς ἀφθάρτους ὑποτίθεσθαι οὐδὲ εὐλαβού-
 μενον τὸ εἶναι τινα εἰς τὸ μὴ ὄν φθειρόμενα τὰ νῦν μὲν ὄντα αὐτὸς δὲ
 μὴ ὄντα λέγειν ἀφθαρτα. οὐδὲ γὰρ ταῦτα εἰς τὸ μὴ ὄν ἀπλῶς φθίρεται,
 ἀλλ' ἐστὶ τι ἄλλο πάντως εἶδος τὸ τὴν φθορὰν τοῦ φθειρομένου εἶδους
 διαδεχόμενον.

10 p. 191^a23 Ὅτι δὲ μοναχῶς οὕτως λύεται καὶ ἡ τῶν ἀρχαίων
 ἀπορία λέγομεν μετὰ ταῦτα ἕως τοῦ ὑποκαεῖσθαι γὰρ τι δεῖ.

35

Ὅτι καλῶς πρὸς τῇ ὕλῃ καὶ τὴν στέρησιν ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἔθετο, δεῖ 40
 κνυσιν ἐκ τοῦ τινὰς τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων μὴ ἐνοήσαντας αὐτὴν ἀναι-
 ρεῖν τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθορὰν ὑπὸ ἀπορίας τινὸς ἡττηθέντας καὶ ἄλλοις
 15 ἀτόποις περιπεσεῖν. πρῶτους δὲ κατὰ φιλοσοφίαν λέγει οὐ μόνον
 τοὺς τῷ χρόνῳ προσηλωτάς, ἀλλὰ τοὺς πρῶτους τὴν ἀλήθειαν ἐζητητότας.
 οὐ περὶ πάντων δὲ λέγει νῦν, ἀλλὰ περὶ ἐκείνων ἵσσι γένεσιν ἀνήρουν.
 διήρηνται δὲ οὗτοι διχῆ, μᾶλλον δὲ τριχῆ. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐν τὸ ὄν 45
 ἔλεγον καὶ ἀγένητον τοῦτο, οἱ δὲ πολλὰ μὲν, ἐνυπάρχοντα δὲ ἐκκρίνεσθαι
 20 ἔλεγον, τὴν γένεσιν ἀναιροῦντες ὡς Ἀναξίμανδρος καὶ Ἀναξαγόρας, οἱ δὲ
 συγκρίσει καὶ διακρίσει τῶν πρῶτων στοιχείων τὴν γένεσιν ἐποίουν, ὡς
 Δημόκριτος καὶ Ἐμπεδοκλῆς. οὐ γὰρ ἐστὶ γένεσις, φησίν,
 ἀλλὰ μόνον μίξις τε διαλλαξίς τε μιγέντων.

Ἀνεῖλον δὲ οὗτοι τὴν γένεσιν φησιν ὑπὸ τινος συσχεθέντες ἀπορίας,
 25 ἦν διαλυσαὶ οὐκ ἴσχυσαν. λύεται δὲ τῶν ἀρχῶν τῶν φυσικῶν τοιοῦτων ὑπο-
 θεμισῶν, οἷας ἡμεῖς ὑπεθέμεθα. θεῖς δὲ πρῶτον τὴν ἀπορίαν, ὑφ' ἧς 50
 ἀπωσθέντες τῆς ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν ἀγούσης ὁδοῦ τὴν γένεσιν ἀνήρουν, καὶ
 τὸ τῇ ἀπορίᾳ ἐπόμενον ἄτοπον, τότε τὴν λύσιν ἐπάγει. καὶ ἐστὶν ἡ
 ἀπορία τοιαύτη· τὸ γινόμενον ἀνάγκη ἢ ἐξ ὄντος ἢ ἐκ μὴ ὄντος γίνεσθαι·
 30 εἰ οὖν ἄμφω ἀδύνατα, οὐκ ἂν εἶη γένεσις· ὅτι δὲ ἄμφω ἀδύνατα, ὀκλον·
 οὔτε γὰρ ἐξ ὄντος τὸ ὄν γίνεσθαι (εἶναι γὰρ ἦδη τὸ ὄν πρὸ τοῦ γενέσθαι)
 οὔτε ἐκ μὴ ὄντος (δεῖ γὰρ εἶναι τι τὸ ἐξ οὗ) καὶ ὅπως τὸ μὴ ὄν οὐδὲν

1 οὐ (ante γάρ) om. F οὐδὲ τὸ εἶδος δι' ὃ DE: οὐ δὲ τὸ εἶδος διὰ F: εἰ διὰ a
 3 οὐν om. D μὴ D: ἢ EF: ἀληθεύειν ἢ a 5 οὐδὲ D: ὁ δὲ aEF εὐλαβού-
 μενον scripsi: εὐλαβούμενος aDEF 7 λέγειν DEF: λέγει a 9 διαδεχόμενος ut
 videtur E 11 λέγομεν μετὰ ταῦτα om. D ἕως κτλ. om. F 15 λέγει
 om. F 16 ἀλλὰ καὶ τοὺς a πρῶτους F 17 λέγω νῦν D ἀλλὰ καὶ
 περὶ E 19 δὲ (post ἐνυπάρχοντα) om. E 20 ὡς Ἀναξίμανδρος καὶ Ἀναξαγόρας
 om. F 21 τὴν γένεσιν τῶν πρῶτων στοιχείων a 23 ἀλλὰ μόνον Emped. v. 79 K.,
 38 St. διαλλαξίς τε DE: καὶ διαλλαξίς τῶν aF 24 ἀνεῖλον aEF: ἀνήρουν D
 27 καὶ τῷ] καὶ F 29 ἀνάγκη ἐκ μὴ ὄντος ἢ ἐξ ὄντος γίνεσθαι a ἢ (ante ἐξ)
 om. F γίνεσθαι aF: γενέσθαι DE

ἔστι. καὶ ἡ μὲν ἀπορία τιαύτη. τὸ δὲ ἐφεξῆς συμβᾶν ἐπάγει καὶ 51^α
 οὕτω δὴ τὸ ἐφεξῆς συμβαῖνον ἕως τοῦ ἐκεῖνοι μὲν ταύτην ἔλα- 5
 βον τὴν δόξαν διὰ τὰ εἰρημμένα. ὑπὸ τῆς ἀπορίας ἠττηθέντες, ὡς δο-
 κοῦσί τινες, εἰς ἣν ἐξήγαγεν ἡ τοῦ ὄντος καὶ μὴ ὄντος ἔννοια τὸ κυρίως 52^α
 5 ὄν καὶ κυρίως μὴ ὄν μόνον εἶναι καὶ μὴ εἶναι εἰδοῦσα, καὶ ἐπὶ τὸ ἐξῆς
 συμβαίνειν δοκοῦν ἡ ἀπορία προῆλθε. τοῦτο δὲ ἔστι τὸ ἐν εἶναι τὸ ὄν,
 ὡσπερ Μέλισσος καὶ Παρμενίδης ἔλεγον τὸ παρὰ τὸ ὄν οὐκ ὄν λέγοντες.
 εἰ γὰρ πολλὰ εἶη τὰ ὄντα, ὀῆλον ὅτι καὶ διαφέροντά ἐστιν ἀλλήλων καὶ
 ἔσονται παρὰ τὸ ὄν αἱ διαφοραί, εἰ δέ τι παρὰ τὸ ὄν εἶη, ἢ ὄν ἔσται ἢ
 10 οὐκ ὄν· ἀλλ' οὔτε ὄν εἶναι τὸ παρὰ τὸ ὄν δυνατόν οὔτε τὸ οὐκ ὄν εἶναι. 5
 ὡς ἀτοπώτερον δὲ τοῦ μὴ εἶναι γένεσιν τὸ ἐν εἶναι τὸ ὄν ἀπὸ τῆς ἀπο-
 ρίας καὶ τοῦτο αὐτοῖς ἐπελθὼν ἐπήγαγεν.

p. 191^a34—191^b26 Ἡμεῖς δὲ λέγομεν ἕως τοῦ τὸ γὰρ ἐκ μὴ ὄντος
 εἴρηται ἡμῖν. τί σημαίνει. ὅτι ἡ μὴ ὄν.

15 Οἱ μὲν ἀρχαῖοι διὰ τὸ μῆτε ἐξ ὄντος μῆτε ἐκ μὴ ὄντος δύνασθαι 23
 γενέσθαι τὸ ὄν ἀνήρουν τὴν γένεσιν. αὐτὸς δὲ τὴν ἀπορίαν λύσει διωρι-
 σμένως δεῖκνυς ὅτι ἀνάγκη τὸ γινόμενον ἐξ ὄντος καὶ μὴ ὄντος γίνεσθαι, 25
 τουτέστι πῆ μὲν ὄντος πῆ δὲ μὴ ὄντος. τοῦτο δὲ διχῶς δυνατόν λέγειν.
 ἡ γὰρ τῷ καθ' αὐτὸ καὶ κατὰ συμβεβηκὸς διαφέρει ταῦτα ἢ τῷ δυνάμει
 20 καὶ ἐνεργείᾳ. οἱ μὲν οὖν λέγοντες μῆτε ἐξ ὄντος μῆτε ἐκ μὴ ὄντος δυνα-
 τὸν εἶναι γίνεσθαι, ὄν μὲν ἔλεγον τὸ αὐτὸ τῷ γινόμενῳ (ἡδὴ γὰρ, φασίν,
 ἔστι τοῦτο), μὴ ὄν δὲ τὸ πάντη μὴ ὄν. εἶναι γὰρ ὅθι φασὶ τὸ ἐξ οὐ.
 καὶ τῷ ὄντι οὕτως οὔτε ἐξ ὄντος οὔτ' ἐκ μὴ ὄντος δυνατόν γίνεσθαι τὸ
 γινόμενον. εἰ μέντοι τις τὴν στέρησιν μὴ ὄν οὐσαν ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἐκ
 25 ταύτης λέγοι γίνεσθαι τὸ γινόμενον μὴ καθ' αὐτὸ ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς 30
 (οὐ γὰρ τῷ ἐνυπάρχειν, ἀλλὰ τῷ μὴ ἐνυπάρχειν τὴν στέρησιν ἐξ αὐτῆς
 γίνεται τὸ γινόμενον), οὕτως ἐκ τοῦ καθ' αὐτὸ μὴ ὄντος οὐ καθ' αὐτό,
 ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς λέγει γίνεσθαι ὄν. οὐ καθὼ οὖν ὄν ἢ ὄλη, γίνεται
 ἐξ αὐτῆς τὸ ὄν, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς, ὁμοίως συμβεβηκεν αὐτῇ μὴ εἶναι
 30 τοῦτο τὸ ὄν ὃ γίνεται τῆς στερήσεως αὐτῇ τοῦ ὄντος ὃ γίνεται παρουσίης.
 ὥστε οὔτε ἐξ ὄντος καθὼ ὄν οὔτε τὸ ὄν καθὼ ὄν γίνεται, ἀλλ' ἐξ ὄντος
 κατὰ συμβεβηκὸς. καὶ ἐκ τοῦ τινὸς ὄντος τὸ τί ὄν. οὕτως οὖν οὐκ ἐξ 35
 ὄντος οὐδὲ ἐκ μὴ ὄντος καθ' αὐτὸ ἢ γένεσις, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς καὶ

1 συμβαῖνον D καὶ οὕτω δὴ — εἰρημμένα om., pro quo ὅπως inseruit a καὶ (ante
 οὕτω) EF: om. D 2 ἕως τοῦ — εἰρημμένα om. F 3 ὑπὸ ταύτης τῆς a
 5 εἶναι καὶ μὴ εἶναι D: om. aEF 6 δοκοῦν ἡ ἀπορία προῆλθε DF: ἡ ἀπορία
 δοκοῦν προῆλθεν E: δοκοῦν τῇ ἀπορίᾳ προῆλθον a 9 ἢ (ante ὄν) om. E 13 ἕως
 κτλ. om. F 16 λόων D 17 δείκνυσι D 19 διαφέρειν D ταῦτα
 om. D 21 γίνεσθαι scripsi: γενέσθαι libri γενομένην DE 24 ἐν] μὲν DE
 25 γίνεσθαι τὸ γινόμενον λέγοι (λέγει F) aF 27 οὕτως DE: οὕτος aF 28 τὸ
 ὄν a οὖν om. F 29 αὐτῇ] αὐτῆ E αὐτῆς τοῦ ὄντος E 33 ἀλλὰ κατὰ
 συμβεβηκὸς om. a

ἐκ τοῦ πῆ μὲν ὄντος πῆ δὲ μὴ ὄντος. ἡ γὰρ ὄλη ἔστι μὲν, οὐκ ἐκείνο 52^r
 δὲ δ γίνεται. ὁ μόντοι Ἀριστοτέλης ἐπὶ τὰ σαφέστερα καὶ καθολικώτερα
 μεταγαγὼν τὸν λόγον, οὕτως λύσει τὴν ἀπορίαν· τὸ γὰρ ἐξ ὄντος, φησί,
 γίνεσθαι ἴσον ἐστὶ τῷ τὸ ὄν γίνεσθαι καὶ τὸ ἐκ μὴ ὄντος γίνεσθαι τῷ τὸ
 5 μὴ ὄν γίνεσθαι. ταῦτόν γάρ ἐστιν εἰπεῖν ἐξ ἀμουσου γίνεσθαι μουσικὸν
 καὶ ἄμουσον γίνεσθαι μουσικόν. εἶτα καθολικώτερον ἐπήνεγκεν, ἐν οἷς 40
 περιέχεται καὶ ταῦτα, τὸ ἢ τὸ ὄν ἢ τὸ μὴ ὄν ποιεῖν τι ἢ πάσχειν.
 κοινότερον γὰρ τὸ μὲν ποιεῖν τι ἢ πάσχειν τοῦ πάσχειν μόνου καὶ τὸ ὅτι οὖν
 τόδε γίνεσθαι κοινότερόν ἐστι τοῦ κυρίως γίνεσθαι· καὶ γὰρ τὸ λευκὸν γι-
 10 νόμενον καὶ περιπατοῦν καὶ ὅτι οὖν ἄλλο περιέχεται ἐν τούτῳ. ταῦτα οὖν,
 φησί, τὸ ἐξ ὄντος ἢ ἐκ μὴ ὄντος ἢ τὸ ὄν ἢ τὸ μὴ ὄν γίνεσθαι ἢ ποιεῖν
 ἢ πάσχειν, ἅπερ ἐπὶ παραδείγματος ἐκτιθέμενος λέγει μηδὲν διαφέρειν τοῦ
 τὸν ἱατρὸν ποιεῖν τι ἢ πάσχειν ἢ ἐξ ἱατροῦ εἶναι τι ἢ γίνεσθαι.
 ταῦτα οὖν διχῶς λέγεσθαι φησι. διότι τῶν πλεοναχῶς λεγόμενων ἐστὶ. καὶ 45
 15 πρῶτον ἐπὶ τοῦ ἱατροῦ τὸ διττὸν δεῖκνυσιν, εἰθ' οὕτως ἐπὶ τὸ μὴ ὄν καὶ
 τὸ ὄν μεταφέρει τὸν λόγον. ὁ γὰρ ἱατρὸς ποιεῖν τι λέγεται ἢ πάσχειν ἢ
 καθὸ ἱατρὸς ἐστὶν ἢ κατὰ συμβεβηκός· καθὸ μὲν ἱατρὸς ποιεῖ ὅταν ἱατρούη
 καὶ θεραπεύη, πάσχει δὲ καθὸ ἱατρὸς ὅταν ἀνίατρος γίνηται· κατὰ συμβε-
 20 βηκός δὲ ποιεῖ ὅταν οἰκονομῇ, διότι τῷ ἱατρῷ συμβέβηκεν οἰκονομῆν εἶναι,
 20 πάσχει δὲ κατὰ συμβεβηκός ὅταν λευκὸς ἐκ μέλανος γίνηται, διότι τῷ 50
 ἱατρῷ συμβέβηκε τὸ μέλαν εἶναι. καὶ ὄηλον ὅτι κυρίως ποιεῖν ἢ πάσχειν
 τὸν ἱατρὸν λέγομεν, ὅταν καθὸ ἱατρὸς ποιῇ τι ἢ πάσχη. οὕτως οὖν καὶ
 τὸ ἐκ μὴ ὄντος γίνεσθαι τι διχῶς λέγεται· ἡ γὰρ ἐκ μὴ ὄντος καθὸ μὴ
 25 ὄν ἢ ἐκ μὴ ὄντος κατὰ συμβεβηκός, ὅτι τῷ ἐξ οὗ γίνεται οἶον τῇ ὄλη
 25 συμβέβηκε τὸ μὴ ὄν, τούτεστιν ἢ στέρησις· οὐ γὰρ ἐκ παντός, ἀλλ' ἐκ
 τοῦ μὴ ταιούτου πεφυκότος δὲ γίνεται τὸ γινόμενον. καὶ ὄηλον ὅτι ὥσπερ
 ἐπὶ τοῦ ἱατροῦ κυρίως τότε λέγομεν τὸν ἱατρὸν ποιεῖν τι ἢ πάσχειν, ὅταν 55
 καθὸ ἱατρὸς ποιῇ τι ἢ πάσχη, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ μὴ ὄντος κυρίως τότε
 λέγομεν ἐκ μὴ ὄντος | γίνεσθαι τι, ὅταν ἢ μὴ ὄν λαμβάνηται. οἱ οὖν ἀρ- 52^v
 30 χαῖτοι μονοτρόπως τὸ μὴ ὄν κατὰ τὸ κυρίως καὶ καθὸ μὴ ὄν λαβόντες καὶ
 μὴ διελόντες τό τε καθ' αὐτὸ καὶ ἢ μὴ ὄν καὶ τὸ κατὰ συμβεβηκός
 ἀπέστησαν τοῦ γίνεσθαι τι ἐξ ὄντος ἢ ἐκ μὴ ὄντος· καὶ διὰ τὴν
 ἄγνοίαν τοῦ καθ' αὐτὸ καὶ τοῦ κατὰ συμβεβηκός προσηγγόνησαν καὶ
 35 γίνεται· εἶναι γὰρ δεῖ τὸ ἐξ οὗ. ὄηλον δὲ ὅτι οὐδὲ ἐξ ὄντος ἢ ὄν· ἡ ὄη 5

1 ἐκ om. E ἡ γὰρ ad: om. EF 6 καὶ τὸ ἄμουσον DE μουσικὸν γίνεσθαι D
 7 τὸ ἢ om. F 8 μόνου om. E 9 τοῦ κυρίως γίνεσθαι om. F 11 γίνεσθαι DE
 cf. Arist. p. 191^a35. 191^b7: om. aF 12 ἐπὶ] ἐπεί E ἐκτιθέμενος a μηδὲν
 διαφέρειν om. F τοῦ τὸν] τούτον F 13 γίνεσθαι a: γενέσθαι DEF 18 ἀνία-
 τρος] ἱατρὸς F γένηται E 19 συμβέβηκεν — τῷ ἱατρῷ om. D 20 γίνηται
 scripsi: γένηται libri 21 τὸ μέλαν a 23 τὸ μὴ ἐκ μὴ D ἐκ (post γὰρ)
 om. D 24 τὸ ἐξ οὗ E 26 post γίνεται add. ἢ στέρησις F 27 τὸν ἱατρὸν
 τότε λέγομεν aF 30 λαμβάνοντες D 32 γενέσθαι F 33 τοῦ (post καὶ)
 om. F

γὰρ ἔστι. καὶ ἔτι μέντοι προσσηρόησαν τὸ μηδὲν εἶναι τῶν ἄλλων. 52^ν
 ἀλλ' ἐν εἶναι τὸ ὄν, εἴπερ μὴ γίνεσθαι τι ἐκ τοῦ ὄντος. ἡμεῖς δὲ τὸ μὲν
 ἀπλῶς ἐκ μὴ ὄντος, τουτέστι καθὸ μὴ ὄν, μὴ γίνεσθαι τι ὁμολογοῦμεν,
 κατὰ συμβεβηκὸς δὲ λέγομεν γίνεσθαι ἐκ μὴ ὄντος· ἐκ γὰρ τῆς ὕλης,
 3 καθόσον ἐνυπάρχει αὐτῇ στέρησις, ἣτις ἐστὶ καθ' αὐτὸ μὴ ὄν, γίνεσθαι τι. 8
 Ταύτην μὲν οὖν ἐγκρίνει τὴν ἐξήγησιν ὁ Ἀλέξανδρος τὴν τὸ μὴ ὄν 16
 διαιρουῖσαν εἰς τε τὸ μὴ ὄν, τουτέστι τὸ κυρίως μὴ ὄν, καὶ εἰς τὸ κατὰ
 συμβεβηκὸς, προστίθησι δὲ καὶ ἄλλην. “δύναται γάρ, φησί, τις καὶ ἐκ
 τῶν λεγομένων ἀκρούειν, ὅτι καὶ τὸ μὴ ὄν μοναχῶς λέγεται κατὰ τὸ κυρίως
 10 καὶ ἢ μὴ ὄν. ἀλλὰ τὸ ἐκ τούτου γίνεσθαι διχῶς δυνατόν λέγειν· ἢ γὰρ
 καθ' αὐτὸ ἢ κατὰ συμβεβηκὸς· καὶ γὰρ ἡμεῖς ἐκ τῆς στερήσεως, ἣτις 20
 ἐστὶ καθ' αὐτὸ μὴ ὄν, λέγομεν γίνεσθαι, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς· οὐ γὰρ
 διὰ τὸ ἐνυπάρχειν αὐτὴν τῷ γινομένῳ, ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ ἐνυπάρχειν. ἐξ
 ὧν δὲ καθ' αὐτὸ γίνεσθαι τι, ταῦτα ἐνυπάρχειν τῷ γινομένῳ”. καὶ ὄηλον
 15 ὅτι καὶ καθ' αὐτὸ λέγεται μὴ ὄν ἢ στέρησις, ἀλλ' ἔχει τὴν ὁποιοῦν
 ὑπόστασιν. εἰ γὰρ τὸ μηδαμῆ μηδαμῶς ἦν, οὐκ ἂν οὐδὲ κατὰ συμβεβη-
 κὸς τι ἐγένετο ἐξ αὐτῆς. ὥστε καὶ τὸ ἡμεῖς δὲ καὶ αὐτοὶ φαμεν γί-
 νεσθαι μὲν μηθὲν ἀπλῶς ἐκ μὴ ὄντος διχῶς ἀκουστέον· ἢ γὰρ
 20 μηδὲν ἐκ τοῦ ἀπλῶς μὴ ὄντος γίνεσθαι ἢ μηθὲν κυρίως καὶ ἀπλῶς 25
 γίνεσθαι ἐκ μὴ ὄντος. κυρίως γὰρ καὶ ἀπλῶς ἐκ τίνος γίνεσθαι τὸ ἐξ ὑπο-
 μένουτος γινόμενον. οὕτως δὲ ἐκεῖνοι ᾤοντο ἀφείλειν γίνεσθαι τὸ ἐκ μὴ
 ὄντος καὶ ἐνυπάρχοντος τῷ γινομένῳ. τοῦτο δὲ ἀδύνατον. ὅτι δὲ καὶ
 Πλάτων διττὸν οἶδε τοῦ μὴ ὄντος τὸ σημαίνονμενον πρὸ τοῦ Ἀριστοτέλους
 25 ἀποδείξαντες οὐσάν τε καὶ κατακεκερματισμένην ἐπὶ πάντα τὰ ὄντα πρὸς
 ἄλληλα, τὸ πρὸς τὸ ὄν ἕκαστον μῦριον αὐτῆς ἀντιτιθέμενον ἐτολμήσαμεν 30
 εἰπεῖν, ὡς αὐτὸ τοῦτο ἐστὶν ὄντως τὸ μὴ ὄν. Καὶ παντάπασι μὲν ἔδοξε
 τὰληθέστατά μοι δοκοῦμεν εἰρηκεῖναι. Μὴ τοίνυν ἡμᾶς εἴπη, ὅτι τὸ ἐν- 9
 ἀντίον τοῦ ὄντος τὸ μὴ ὄν ἀποφαινόμενοι τολμῶμεν λέγειν ὡς ἔστιν. 10
 30 ἡμεῖς γὰρ περὶ μὲν ἐναντίου τινὸς αὐτῷ χαίρειν πάλαι λέγομεν εἴτε ἔστιν

3 τι] τις E 4 γίνεσθαι λέγομεν a 5 τι] τις E post γίνεται τι translata sunt
 in libris v. 31 (Ald.) ὅτι τὸ ἐναντίον — 35 τῆ ὕλη συνυπάρχει, quae in suum ordinem
 (p. 238, 28—239, 7) redegi. turbas interpolando celaverat a. nam post γίνεται τι addiderat
 καὶ πλάτων δὲ περὶ αὐτῆς φησι μὴ τοίνυν ἡμᾶς εἴπη τις atque v. 31 in Platónico loco iterum
 ὅτι — λέγομεν supplevit addito ταῦτι μὲν ὁ πλάτων. ὁ δὲ ἀριστοτέλης ἐπάγει. ὡσαύτως κτλ.
 6 ἐγκρίνει E 8 καὶ (post τις) om. aF 11 post συμβεβηκὸς add. ἔσται aF 13 γινο-
 μένῳ] λεγομένῳ a ἐνυπάρχειν D: ἐνυπάρ E: ἐνυπάρχει aF 16 οὐδ' ἂν οὐδὲ D
 17 ἐγένετο D: ἐγένετο aEF καὶ αὐτοὶ om. aF 19 μηθὲν ἐκ EF ὄντως D
 ἢ μηδὲν aEF 22 ἀδύνατον] hic paraphrasis interrumpitur Aristoteleorum (p. 191 b 17),
 quae continuatur ὡσαύτως (cf. p. 191 b 17) p. 239, 8 καὶ ὁ πλάτων aF 24 τὰ ἐν
 τῷ Σοφιστῇ δεδειγμένα significat p. 258 B sq. cf. p. 244, 13 ἐπήγαγε Sophist. p. 258 D
 25 ἀποδείξαντες om. aF 26 ἕκαστον DEF: ἐκάστου a 27 μὲν ἔδοξε DEF: om. a:
 γε ὡ ἔνεε Plato 28 δοκοῦμεν om. F εἴπη libri: εἴπη τις a Plato ὅτι — συνυπάρχει
 p. 239, 7 ex v. 9 sqq. (Aldinae) huc transposui cf. ad v. 5 ὅτι] οὐχ ὅτι D τὸ ἐναντίον
 DF: τοῦναντίον a: τε ἐναντίον E 30 μὲν om. E πάλαι Plato: πάνην DF: πολλά aE

εἴτε μὴ, λόγον ἔχον ἢ καὶ παντάπασιν ἄλογον· ὁ δὲ νῦν εἰρήκαμεν εἶναι 52^v
τὸ μὴ ὄν, ἢ πεισάτω τις ὡς οὐ καλῶς λέγομεν ἐλέγξας ἢ μέγχιπερ ἂν
ἀδυνατή, λεκτέον καὶ ἐκείνῳ καθάπερ ἡμεῖς λέγομεν.” καὶ ἔστι μὲν καὶ
τὸ ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος διωρισμένον, πῆ μὲν ὄν πῆ δὲ μὴ ὄν καὶ καθ’
5 αὐτὸ μὲν μὴ ὄν, κατὰ συμβεβηκὸς δὲ ὄν, ὅτι τῷ ὄντι συμβέβηκε. πλήν
διαφέρει τὸ κατὰ ἑτερότητα μὴ ὄν τοῦ κατὰ στέρησιν, καθόσον τὸ μὲν 15
εἰδῶν ἔστι πρὸς ἄλληλα, τὸ δὲ καὶ τῇ ὕλῃ συνυπάρχει.

Ὡσαύτως δὲ οὐδὲ ἐξ ὄντος, φησὶν, οὐδὲ τὸ ὄν καθὸ ὄν δυνα- 35
τὸν γίνεσθαι (ἡδὴ γὰρ ἔσται πρὶν γενέσθαι τὸ ὄν), ἐξ ὄντος μέντοι κατὰ
10 συμβεβηκὸς οὐδὲν κωλύει γίνεσθαι καὶ τὸ τι ὄν. ὡς γὰρ ὁ λέγων ἐκ ζῴου
ζῴον γίνεσθαι, οὐ τοῦτο λέγει ὅτι ἡ ζῴων· οὐδὲ γὰρ τὸ ζῴον καθὸ ζῴον
μεταβάλλον εἰς ζῴον ἂν μεταβάλλοι. ἀλλ’ οὐδὲ τὸ γινόμενον ζῴον, ἐὰν
καθὸ ζῴον γίνηται, ἐκ ζῴου ἂν γίνοιτο, ἀλλ’ ἡ ἐκ σπέρματος. εἰ δὲ καθὸ
τι ζῴον καὶ ἐκ ζῴου, ὅτι συμβέβηκε ζῴω εἶναι, μεταβάλλοντος γίναται τι, 40
15 ὅτι καὶ αὐτῷ τὸ ζῴω εἶναι ὑπάρχει, τοῦτο δὲ κατὰ συμβεβηκὸς ἔστιν ἐκ
ζῴου ζῴον γίνεσθαι. οὐ γὰρ καθὸ ζῴον μεταβάλλον εἰς ζῴον ἡ ζῴον
μεταβάλλει, ἀλλὰ καθὸ τι ζῴον εἰς ἄλλο τι ζῴον ποιεῖται τὴν μεταβολήν·
οἶον εἰ κύων ἐξ ἵππου γίνοιτο ἢ μᾶλλον σφῆκες ἐξ ἵππου ἢ μέλισσαι ἐκ
ταύρου (ἵπποι γὰρ σφηκῶν γένεσις, ταῦροι δὲ μελισσῶν), λέγοιτο μὲν ἂν
20 ζῴον ἐκ ζῴου γίνεσθαι, οὐ μὴν καθὸ ζῴον, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς. ἐκ
γὰρ ἄλλου τινὸς ζῴου ἄλλο τι ζῴον, ὃ μὴ ἔστι, μεταβάλλοντος γίναται. 45
ἀμφοτέροις δὲ τῷ τε μεταβάλλοντι καὶ τῷ γινομένῳ ὑπάρχει τὸ ζῴω
εἶναι, ὥστε κατὰ συμβεβηκὸς ζῴον ἐκ ζῴου. οὐ γὰρ περὶ τοῦ ποιητικοῦ
αἰτίου, ἀλλὰ περὶ τοῦ ὕλικου ὁ λόγος, ἐφ’ οὗ οὐχ οἷόν τε ἵππον εἶναι τὴν
25 ἵππου ὕλην. ὅταν μέντοι ἐκ σπέρματος γίνηται ζῴον, οὐκέτι κατὰ συμβε-
βηκὸς ἐκ ζῴου γίναται, ἀλλ’ ἐκ μὴ ζῴου μόνον. οὕτως οὖν καὶ εἴ τι ὄν
μὴ κατὰ συμβεβηκὸς, ἀλλὰ καθ’ αὐτὸ γίνοιτο, ἐξ οὐκ ὄντος ἂν γίνοιτο.

Γράφεται δὲ καὶ οὕτως· οἶον εἰ κύων ἢ ἵππος. κἄν γὰρ ἐκ τινος
ζῴου τι ζῴον γίνοιτο, οἶον εἰ κύων ἐκ κυνὸς ἢ ἵππος ἐξ ἵππου, οὐχ ἡ 50
30 κύων οὐδὲ ἡ ἵππος γίναται, ἀλλ’ ἡ τίς κύων καὶ τίς ἵππος· εἰ δὲ καθὸ

3 καὶ (post μὲν) om. F 5 inter δὲ et ὄν habet μὴ F τῷ ὄντι scripsi cf.
p. 242, 7: τοῖόν τι E: τοιοῦτον F: τοιοῦτό τι a: vox obliit. in D 7 εἰδῶν sc. ἑτερότης
cf. Plato Soph. 258B καὶ τῆς τοῦ ὄντος πρὸς ἄλληλα ἀντικειμένων ἀντιθεσις καὶ (post
τὸ δὲ) om. aF 8 δὲ om. F φησὶν EF (scil. Aristoteles p. 191^b 17): om. aD
9 ἐξ ὄντος — καὶ τὸ τι ὄν om. F μέντοι] μένων τὸ E 11 γενέσθαι D
13 γίνηται aF²: γένηται DEF¹ γένοιτο F¹ ἢ F: ἡ aDE 14 καὶ (ante ἐκ
ζῴου) om. a 15 αὐτῷ τὸ scripsi cf. v. 22: αὐτῷ τῷ DE: αὐτῷ aF δὲ om. E
fortasse recte. alioqui scribes δὴ 17 καθὸ ζῴον τι E 18 γίνοιτο EF: γένοιτο
D: om. a 19 γὰρ] δὲ F μὲν DE: om. aF 21 ἔστι DEF: om. a 28 post
κύων [κείων a] add. ἐκ κυνὸς a idemque add. (supra κύων) E¹ errore, nam supplendum
erat v. 29. neque enim dubium quin interpolata haec fuerit lectio εἰ κύων ἵππος γί-
νοιτο. genuina autem quam supplendo restituerunt Aristoteli lectio κύων (ἐκ κυνὸς ἢ
ἵππος) ἐξ ἵππου antiquis interpretibus nota non fuit 29 τι om. D: τὸ F
γένειτο D ἐκ κυνὸς om. E cf. ad v. 28 ἢ] εἰ F 30 καὶ (post τίς κύων)
DEF: ἡ a

ζῳόν τι ἔμελλε γίνεσθαι καὶ μὴ κατὰ συμβεβηκός, οὐκ ἐκ ζῳίου ἂν ἐγέ- 52^v
νετο, ἀλλ' ἐκ μὴ ζῳίου οἷον ἐκ σπέρματος, καὶ ἡ σῶμα οὐκ ἐκ σώματος,
ἀλλ' ἐξ ἀσωμάτου. οὕτως δὲ καὶ εἴ τι ὄν γίνοιτο μὴ κατὰ συμβεβηκός
ἀλλὰ καθ' αὐτό, οὐκ ἐξ ὄντος ἂν γίνοιτο, οὐ μέντοι οὐδὲ ἐκ μὴ ὄντος
5 καθὼ μὴ ὄν, ἤδη γὰρ τοῦτο δέδεικται. εἰ οὖν τὸ ὄν ἢ ὄν οὔτε ἐξ ὄντος
γίνεται οὔτε ἐκ μὴ ὄντος, τὸ ὄν ἢ ὄν οὐ γίνεται ὅλως, οὐδὲ αἱ γενέσεις
τῶν γενητῶν ἢ ὄντα ἐστίν. ἀλλ' ἡ πῶρ καὶ ἡ ἀήρ. μήποτε οὖν οὕτως ὡς
ἔλεγον καὶ οἱ ἀρχαῖοι μὴδὲν τῶν ὄντων ἢ ὄν γίνεσθαι μὴδὲ ἀπόλλυσθαι. 53^v
τὰ γὰρ ὄντα τὰ εἶδη ἐστίν, οἷον ἄνθρωπος λευκόν. οὐδὲν δὲ τούτων γί-
10 νεται οὐδὲ ἀπόλλυται, ἀλλὰ τὰ ἄτομα.

p. 191^b26 Ἔτι δὲ καὶ τὸ εἶναι ἅπαν ἢ μὴ εἶναι οὐκ
ἀναιροῦμεν.

Ἐπειδὴ τὸ γινόμενον ἐδείχθη μήτε ἐξ ὄντος ἀπλῶς μήτε ἐκ μὴ ὄντος
γινόμενον, ἀλλ' ἐκ τοῦ ὄντος ἅμα καὶ μὴ ὄντος, πάντως ἦν ἐφιστάμεν,
15 πῶς τὸ αὐτὸ εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι λέγοντες, ἐξ οὗ λέγομεν γίνεσθαι τὸ
γινόμενον, οὐκ ἀναιροῦμεν τὸ τῆς ἀντιφάσεως ἀξίωμα, ἢ πῶς λέγοντες ἐκ
τινος γίνεσθαι τὸ γινόμενον οὐκ ἀναγκαζόμεθα ἢ ἐξ ὄντος ἢ ἐκ μὴ ὄντος
αὐτὸ λέγειν γίνεσθαι. λέγει οὖν ὅτι οὐκ ἀναιροῦμεν. οὐ γὰρ κατὰ τὸ
αὐτὸ εἶναι τι καὶ μὴ εἶναι λέγομεν, ἀλλ' ἐκ τοῦ καθ' αὐτὸ μὲν ὄντος,
20 κατὰ συμβεβηκός δὲ μὴ ὄντος τὴν γένεσίν φαμεν· τοιαῦτον γὰρ ἡ ὕλη.
δυνατὸν δὲ τὸ οὐκ ἀναιροῦμεν τὸ εἶναι ἅπαν ἢ μὴ εἶναι εἰπεῖν
δηλοῦντα, ὅτι τὴν μὲν διαίρειν οὐδὲ ἡμεῖς ἀθετοῦμεν τὴν λέγουσαν τὸ
γινόμενον πᾶν ἢ ἐξ ὄντος ἢ ἐκ μὴ ὄντος γίνεσθαι (ἴσμεν γὰρ ὅτι ἐπὶ παν- 10
τὸς ἀληθὲς ἢ τὸ εἶναι ἢ τὸ μὴ εἶναι), ἀλλὰ καὶ τηροῦντες τοῦτο σφύζομεν
25 ἅμα γένεσιν καὶ φθορὰν τῷ καθ' αὐτὸ καὶ τῷ κατὰ συμβεβηκός διελόντες
τὸ ὄν καὶ τὸ μὴ ὄν. καὶ οὕτως μὲν καθ' ἓνα τρόπον ἢ ἀπορία λυθήσε-
ται· τὸν δὲ ἕτερον ἐφεξῆς ἐπάγει.

p. 191^b27 Ἄλλος δὲ ὅτι ἐνδέχεται ταῦτά λέγειν ἕως τοῦ τοῦτο
δὲ ἐν ἄλλοις διώρισται δι' ἀκριβείας μᾶλλον.

30 Εἰπὼν πρὸ ὀλίγου ὅτι “τὸ ἐξ ὄντος ἢ ἐκ μὴ ὄντος γίνεσθαι ἓνα μὲν 15
τρόπον οὐδὲν διαφέρει ἢ τὸ τὸν ἰατρὸν ποιεῖν τι ἢ πάσχειν,” ἅπερ διχῶς
λέγεται ἢ καθ' αὐτὸ ἢ κατὰ συμβεβηκός, καὶ συμπερανάμενος διὰ τοῦ

1 γίνεσθαι om. E	ἐγένετο] immo ἐγένετο	2 ἡ σῶμα] μὴ σῶμα F	3 καὶ
(post δὲ) om. aF	7 ἐστίν DE: εἰσίν aF	8 καὶ (post ἔλεγον) om. D	
9 εἶδη] ἤδη a	τούτων DEF: τῶν ὄντων a	11 ἢ μὴ] ἢ τὸ μὴ a	14 πάντως
DF: παντός aE	15 λέγοντος E	16 ἀναιροῦμεν ex ἀναγκαζόμεθα	correcti F ¹
18 λέγειν αὐτὸ aF	οὖν] γοῦν a	19 εἶναι τι DE: εἶναι τε aF	22. 23 πᾶν
τὸ γινόμενον aF	26 καὶ μὴ τὸ ὄν E	28 ταῦτά E: ταῦτα aDF	ἕως κτλ.
om. F	30 πρὸ ὀλίγου p. 191 ^a 34	ἓνα μὲν — διαφέρει om. a	32 καὶ ὁ F

“εἷς μὲν τρόπος οὗτος” ἐστὶ τῆς λύσεως, ἐπάγει λοιπὸν τὸν ἄλλον. οὗτος δὲ ἐστὶν ὅτι τὸ ὄν ἐνδέχεται δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ λέγειν, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ μὴ ὄν. ὅταν οὖν εἴπωμεν ‘τὸ γινόμενον ἐξ ὄντος γίνεται’, ἐκ τοῦ δυνάμει ὄντος φαιμέν τὸ ἐνεργείᾳ γίνεσθαι· οὐ γὰρ δὴ ἐκ τοῦ ἐνεργείᾳ· ἤδη γὰρ ἐστὶ τοῦτο. ἀνάπαλιν δὲ καὶ ὅταν λέγωμεν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος, οὕτως δὲ λέγομεν ὡς ἐκ τοῦ ἐνεργείᾳ μὴ ὄντος, ὅπερ δυνάμει εἶναι οὐ κωλύεται. ἐκ μὲν γὰρ τοῦ δυνάμει μὴ ὄντος ὡς ἐκ στοιχείου οὐδὲν ἂν γένοιτο. δεῖ γὰρ πεφυκέναι τὸ ἐξ οὗ γίνεται τὸ γινόμενον. ἐκ δὲ τοῦ δυνάμει μὲν ὄντος ἐνεργείᾳ δὲ μὴ ὄντος τὰ γινόμενα γίνεται. λύεται οὖν οὕτως ἢ τῶν ἀρχαίων ἀπορία ἢ μήτε ἐξ ὄντος μήτε ἐκ μὴ ὄντος γίνεσθαι τι συναναγκάζουσα. γίνεται γὰρ ἐκ τοῦ δυνάμει μὲν ὄντος ἐνεργείᾳ δὲ μὴ ὄντος· ἢ γὰρ ὅλη δυνάμει μὲν ἐστὶν ὅπερ γίνεται, ἐνεργείᾳ δὲ οὐ. καὶ εἰληπται μὲν ἀπὸ 25 τῆς ὅλης οὗτος ὁ διορισμός· αὕτη γὰρ ἐστὶν ἡ δυνάμει μὲν οὕσα, ἐνεργείᾳ δὲ μὴ οὕσα τοῦτο ὅπερ γίνεται. αἰτία δὲ τῆς ὅλης τῆς τοιαύτης φύσεως ἐστὶν ἢ στέρησις ἀπουσία οὕσα ἐν τῷ πεφυκῶτι καὶ διὰ μὲν τὸ ἀπουσία εἶναι ποιεῖ μὴ εἶναι ἐνεργείᾳ, διὰ δὲ τὸ ἐν τῷ πεφυκῶτι τὸ δυνάμει εἶναι παρέχεται. διώριστα δὲ περὶ τοῦ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ τελεώτερον ἐν τῷ Θ τῶν Μετὰ τὰ φυσικά.

p. 191^b30 Ὡστε (ὅπερ ἐλέγομεν) αἱ ἀπορίαι λύονται, δι’ αὐτῶν ἀναγκαζόμενοι ἀναιροῦσι τῶν εἰρημένων ἔνια.

Ὁ μὲν Ἀλέξανδρος τοῦτ’ ἐκεῖνο ἀνεξήγητον οἶμαι καταλείπειν, ὁ δὲ μέγας Συριανὸς τῶν εἰρημένων ἔνια ἀναιρεῖν φησὶν αὐτοὺς διὰ τὴν ἀπορίαν, ἐπειδὴ γένεσιν ἀναιροῦντες δι’ αὐτὴν καὶ τὴν ὅλην καὶ τὴν στέρησιν συναναιροῦσιν, ὅπερ ἔνια τῶν εἰρημένων ἀρχῶν ἐστὶ. διὰ γὰρ τὴν ἀπορίαν ἀναιροῦντες τὴν γένεσιν προὔπαρχειν λέγουσι τὰ ὄντα ἢ τὰ ὄν ἐν εἶναι. καὶ διὰ τοῦτο μήτε ὅλην εἶναι μήτε στέρησιν, ἐξ ὧν ἂν γένοιτο τὰ γινόμενα. καὶ ὅτι ταῦτα λέγει τῶν εἰρημένων ἔνια δηλοῖ καὶ τὰ ἐξῆς ἐπαγόμενα. δυνατόν δὲ ἴσως τῶν εἰρημένων ἔνια μὴ τῶν ἀρχῶν ἀκούειν (καὶ γὰρ καὶ τὸ εἶδος ἀναιροῦσιν οἱ οὕτως λέγοντες τὸ μεταβαλλόμενον, ὥστε οὐκ ἔνια τῶν ἀρχῶν) ἀλλὰ τῶν περὶ φύσεως εἰρημένων, ὧν ἢ γένεσις καὶ ἢ φθορά. ταύτας γὰρ προσεχῶς ἀναιρεῖν ἐδόκουν ὑπὸ τῆς ἀπορίας συμποδιζόμενοι τῆς λεγούσης ἐξ ὄντος ἢ ἐκ μὴ ὄντος γίνεσθαι τὸ γινόμενον καὶ ἐκάτερον ἀδύνατον δεικνύσης. ἀλλ’ ἢ στέρησις ἐπινοηθεῖσα καὶ τὸ καθ’ αὐτὸ καὶ κατὰ συμβεβηκὸς καὶ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ τὴν ἀπορίαν ταύτην διέλυσαν καὶ χῶραν τῆς γενέσεως καὶ τῆς

1 εἷς — οὗτος p. 191^b27 ἐστὶ τῆς λύσεως οὗτος D τὸ ἄλλον E 3 τοῦ δυνάμει τοῦ ὄντος DE 6 ὡς (ante ἐκ) om. E 8 ἐκ δὲ] οὐδὲ E 13 οὕτως F ὁ διορισμός D 15 ἀπουσία δὲ aF καὶ (ante διὰ) om. a τὸ (post μὲν) ex τὴν ut videtur E 19 ἐλέγομεν aF: λέγομεν DE αἱ ἐν ἀπορίᾳ E 21 κατέλιπεν a 22 ἀπτοῦς φησὶν D 27 εἰρημένων αἴτια ἔνια (om. δηλοῖ — ἔνια v. 28) F 34 καὶ τὸ κατὰ συμβεβηκὸς F καὶ (ante δυνάμει) om. E

φθορᾶ δεδώκασιν, ἄπερ ἀνήρουν ἐκεῖνοι. δηλοῦ δὲ ταῦτα καὶ τὰ ἐφεξῆς 53^r εἰρηγμένα.

p. 191^b33 Αὕτη γὰρ ἂν ὀφθεῖσα ἡ φύσις ἅπασαν ἔλυσεν
αὐτῶν τὴν ἄγνοιαν.

5 “Τὴν στέρησίν φησιν ὀφθεῖσαν πάσης τῆς κατὰ τὸν λόγον ἀπορίας
λύσιν ἔχειν. εἰ γὰρ τὸ κατὰ συμβεβηκὸς ὄν καὶ μὴ ὄν διὰ τὴν στέρησιν 45
(κατὰ συμβεβηκὸς μὲν γὰρ ὄν ἡ στέρησις, διότι συμβέβηκε τῷ ὄντι, κατὰ
συμβεβηκὸς δὲ αὖ πάλιν μὴ ὄν ἡ ὕλη, διότι συμβέβηκεν αὐτῇ ἡ στέρησις
οὔσα μὴ ὄν καθ’ αὐτὴν καὶ τὸ δυνάμει δὲ ὄν διὰ τὴν στέρησιν), τούτοις
10 διέλυσε τοῖς δύο τὴν ἀπορίαν”. οὕτως μὲν ὁ Ἀλέξανδρος ἐξηγήσατο. μῆ-
ποτε δὲ αὕτη ὀφθεῖσα ἡ φύσις εἶπεν οὐχὶ ἡ τῆς στέρησεως μόνον,
ἀλλὰ καὶ ἡ τῆς ὕλης (τοῦτο γὰρ καὶ αὐτὸς ὁ Ἀλέξανδρος προοίων ἐφιστά-
νει) καὶ μέντοι καὶ ἐκεῖνη, περὶ ἧς ἔλεγε προσεχῶς, ἧ τε τοῦ καθ’ αὐτό 50
καὶ κατὰ συμβεβηκὸς καὶ ἡ τοῦ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ.

15 p. 191^b35 Ἡμέμοι μὲν οὖν καὶ ἕτεροὶ τινές εἰσιν αὐτῆς ἀλλ’
οὐχ ἱκανῶς ἕως τοῦ ἧ Παρμενίδην ὀρθῶς λέγειν.

Εἴτε ἡ τῆς στέρησεως φύσις ἐστὶ καὶ τῆς ὕλης, ἧτις ὀφθεῖσα πᾶσαν
ἂν διέλυσεν ἀπορίαν εἴτε ἡ τοῦ καθ’ αὐτό καὶ κατὰ συμβεβηκὸς καὶ τοῦ
δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ εἴτε ἡ συναμφοτέρος (διὰ γὰρ τὴν ἑτέραν ἡ ἑτέρα), 55
20 ταύτης, φησί, τῆς φύσεως οἱ μὲν οὐδὲ ὄλως ἐφήψαντο, ὅσοι τὸ ὄν ἐν
παιούσιν ἢ ὅσοι πάντα | ἐνεργείᾳ προὑπάρχειν λέγουσι καὶ ἀπλῶς ὅσοι 53^v
γένεσιν ἀναιροῦσι, τινὲς δὲ αὐτῆς ἤψαντο μὲν ἀλλ’ οὐχ ἱκανῶς. καὶ
δοκεῖ ταῦτα πρὸς Πλάτωνα ἀποτεινόμενος λέγειν· αὐτὸς γὰρ ἐν Τιμαίῳ
λέγων μὴδὲν τῶν ὄντων ἐνεργείᾳ τὴν ὕλην εἶναι, ἐν οἷς φησιν ὅτι τὸ τοῖς
25 εἶθεσιν ὑποκειμένον οὐκ ἂν εἴη “παρεσκευασμένον εὖ πλὴν ἄμορφον ὄν
ἐκεῖνων πασῶν τῶν ἰδεῶν, ὅσας μέλλει δέχεσθαι ποθεῖν”, ἐφάσασθαι πως
δοκεῖ καὶ τῆς ὕλης καὶ τῆς στέρησεως· τὸ γὰρ πεφυκὸς μὲν δέχεσθαι καὶ 5
μῆ, μὴ ἔχον δέ, ἐστερῆσθαι ἂν λέγοιτο δικαίως. καὶ τὸ δυνάμει δὲ καὶ
ἐνεργείᾳ καὶ τὸ καθ’ αὐτό καὶ κατὰ συμβεβηκὸς πρῶτος φαίνεται διορίσας
30 ὁ Πλάτων καὶ τὸ πῆ μὲν ὄν πῆ δὲ μὴ ὄν, ὡς εἴρηται πρότερον. καὶ γὰρ

3 πᾶσαν D ut Aristoteles	4 ἄνοιαν a	5 ὀφθεῖσαν φησιν E	τὸν (post κατὰ)
om. a	6 εἰ γὰρ DEF: τῷ γὰρ a	8 διὰ τὸ συμβεβηκέναι αὐτῇ τὴν στέρησιν	
οὔσαν a	9 καὶ τὸ] τὸ om. a	10 διέλυσε aF cf. v. 18: δὲ ἔλυσε DE	μὲν
οὖν a	11 οὐχ aF	12 ἧ (ante τῆς ὕλης) om. F	ὁ (post αὐτός) om. aF
14 καὶ κατὰ DE: καὶ τοῦ κατὰ aF	16 ἕως κτλ. om. F	ἧ E	17 Εἴτε] ἧ
τε E	Εἴτε — ἀπορίαν (18) om. F	19 εἴτε] ἧ τε E	20 μὲν οὖν F
21 πάντα om. F	ἕσα a	23 ἀποτεινόμενος πρὸς πλάτωνα a	Τιμαίῳ p. 50D
24 τὸ (post ὅτι) DE: om. aF	26 ἰδεῶν] εἰδῶν E	μέλλοι Plato	ποθεῖν
om. a	ἄφασθαι D	πως aF: om. DE	27 μὲν om. aF
μῆ] om. DE	ἂν post λέγοιτο iteravit D	δὲ (post δυνάμει) om. aF	28 μῆ (post
καὶ τὸ κατὰ F	30 μὲν p. 239, 4: δὲ hic libri	πότερον E	29 αὐτό

καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁ Πλάτων τὰ πολλαχῶς λεγόμενα διεστειλατο, ὡς καὶ 53^v
 ὁ Εὐδόημος ἐν τοῖς Φυσικοῖς μαρτυρεῖ λέγων “Πλάτων τε γὰρ εἰσάγων τὸ
 δισσὸν πολλὰς ἀπορίας ἔλυσεν ἐπὶ τῶν πραγμάτων”. διὰ ταῦτα μὲν οὖν
 ἡμμένοις ἂν εἶη καὶ ὁ Πλάτων τῆς τοιαύτης φύσεως. οὐχ ἱκανῶς δὲ αὐτῆς 10
 5 ἤφθαι δοκεῖ κατὰ δύο τρόπους ὧν ὁ ἕτερος, καθὸ ἀποδέχεται Παρμενί-
 δην ἐν τῷ ὄν λέγοντα. κατὰ τοῦτο γὰρ ἐκ τοῦ ἀπλῶς μὴ ὄντος καὶ ἢ μὴ
 ὄν τὴν γένεσιν ποιεῖ. οὐ γὰρ οἶόν τε ἔστιν ἐνὸς ὄντος τοῦ ὄντος ἄλλο τι
 εἶναι καθ’ αὐτὸ μὲν ὄν, κατὰ συμβεβηκὸς δὲ μὴ ὄν, καὶ δυνάμει μὲν ὄν,
 ἐνεργείᾳ δὲ μὴ ὄν, ἐξ οὗ ἔσται τὰ γινόμενα. πᾶν γὰρ ὁ μὴ ἐκεῖνὸ ἔστιν
 10 ἀπλῶς οὐκ ἔστι. τὸ γὰρ παρὰ τὸ ὄν οὐκ ὄν· τὸ δὲ οὐκ ὄν οὐδέν· μόνον
 δὲ ἐκεῖνο ὄν, ὥστε ἐπαινήσας Παρμενίδην ὡς ἐν τῷ ὄν εἰπόντα ἐκ τοῦ
 ἀπλῶς μὴ ὄντος φαίνεται ποιῶν αὐτὸς τὴν γένεσιν. 15

Καὶ οὕτως μὲν σχεδὸν τι πάντες οἱ ἐξηγηταὶ τὴν λέξιν ἐξηγήσαντο,
 ὡς τοῦ Πλάτωνος ἀποδεχομένου Παρμενίδην ἐν τῷ ὄν λέγοντα. καὶ θαυ-
 15 μάξω τοῦτο· σαφῶς γὰρ ἐν Σοφιστῇ πρὸς τὸν Παρμενίδου λόγον ὑπήντησε
 διὰ πολλῶν ἐπιχειρημάτων τὸν ἐν τῷ ὄν λέγοντα καὶ τὰ μὲν ἐπιχειρήματα
 πρότερον ἐν τοῖς πρὸς Παρμενίδην λόγοις παρατέγραπται, τὸ δὲ συμπέρασμα
 αὐτῶν ὑπομνήσεως ἔνεκεν ἐκκείσθω καὶ νῦν ἔχον οὕτως· “καὶ τοίνυν ἄλλα
 μυρία ἀπεράντους ἀπορίας ἕκαστον εἰληφὸς φανεῖται τῷ τὸ ὄν εἶτε δύο τινὲ 20
 20 εἶτε ἐν μόνον εἶναι λέγοντι.” οὐ μέντοι οὐδὲ ὁ Ἀριστοτέλης εἶπεν ὅτι
 ὁμολογοῦσιν ἀπλῶς γίνεσθαι ἐκ μὴ ὄντος, καθὸ Παρμενίδην
 ὀρθῶς λέγειν ὁμολογοῦσι. μήποτε οὖν ἐκεῖνῳ μᾶλλον ἐπισκῆπτει τῷ δέ-
 χεσθαι τὴν ἐλάττονα τοῦ Παρμενίδου πρότασιν τὴν λέγουσαν τὸ παρὰ τὸ
 ὄν οὐκ ὄν καὶ ταύτῃ τὸ μὴ ὄν εἶναι συγχωρεῖν. τὸ γὰρ ἕτερον τοῦ καλοῦ
 25 παρὰ τὸ καλὸν ὄν οὐ καλὸν εἶναι φησι καὶ τὸ ἕτερον τοῦ μεγάλου παρὰ
 τὸ μέγα ὄν οὐ μέγα εἶναι λέγει καὶ ἄλλα τοιαῦτα προσθεῖς ἐπάγει· “οὐ- 25
 κοῦν, ὡς ἔοικεν, ἢ τῆς θιατέρου μορίου φύσεως καὶ τῆς τοῦ ὄντος πρὸς
 ἄλληλα ἀντικειμένων ἀντίθεσις οὐθὲν ἤττον, εἰ θέμις εἰπεῖν, αὐτοῦ τοῦ
 ὄντος οὐσά ἔστιν, οὐκ ἐναντίον ἐκεῖνῳ σημαίνουσα, ἀλλὰ τοσοῦτον μόνον
 30 ἕτερον ἐκεῖνου; Σαφέστατά γε. Τίνα οὖν αὐτὴν προσείπωμεν; Δῆλον ὅτι
 τὸ μὴ ὄν, ὃ διὰ τὸν σοφιστὴν ἐζητοῦμεν, αὐτὸ ἔστι τοῦτο”. δῆλον δὲ ὅτι
 ὁ μὲν Παρμενίδης εἰς τὸ ἀπλῶς μὴ ὄν ἀποβλέπων ἀνήρει τὸ μὴ ὄν
 λέγων·

2 Εὐδόημος fr. 7 p. 11, 13 Spengelii, qui prioris loci (p. 98, 1) immemor tamquam novum
 fr. 17 p. 29 recenset εἰσαγαγῶν a 3 ἔλυσεν ἐπὶ τῶν πραγμάτων DEF: ἔλυσε
 πραγμάτων a ut p. 98, 1 ubi vide 5 καθὸ DE cf. v. 21: καθ’ ὄν aF 6 κατὰ
 γὰρ τοῦτο E 7 ποιῶν E τοῦ ὄντος om. F 10 δὲ (ante οὐκ) aF: om. DE
 11 ἐπαινήσας aD: ἐπαινῆσας E: ἐπινοήσας F 14 τὸν παρμενίδην D καὶ θαυμάξω
 — λέγοντα (16) om. F 16 τὸν (ante ἐν) om. aF 17 πρότερον p. 89, 5
 18 ἔνεκα a καὶ τοίνυν Sophist. p. 245 DE 19 ἀπεράντους] ἄπερ ἂν τῆς D
 τινὲ D: τινές E: τινά aF 20 ὁ (post οὐδὲ) om. E εἰπόν F 22 ἐπι-
 σκῆπτει E 25 παρὰ (post καλοῦ) om. F¹ 26 ἐπάγει Soph. p. 258 B
 28 ἄλληλα] ἄλλα E 29 οὐσα] οὐσία Plato ἀλλὰ τὸ τοσοῦτον E 30 ἐκεῖνου
 DE: κάκεινου aF¹ 31 τὸν σοφιστὴν DF: τὴν σοφιστικὴν aE 32 εἰς DE:
 om. aF 33 λέγων vv. 60, 61 St. (52 K.) cf. p. 135, 21. 143, 31

οὐ γὰρ μήποτε τοῦτο δαμῆ εἶναι μὴ ὄντα
ἀλλὰ σὺ τῆσδ' ἀφ' ὁδοῦ διζήσιος εἶργε νόημα.

53v

30

ὁ μέντοι Πλάτων πρὸς τὸ κατὰ ἑτερότητα μὴ ὄν βλέπων τῆ ἑλάττωνι
προτάσει συνεχώρει, πρὸς δὲ τὴν μείζονα ἐνίστατο τὴν τὸ οὐκ ὄν εἶναι
5 λέγουσαν οὐδέν. ἀλλ' εἰ καὶ τοῦτο οὕτως ἔχοι, οὐκ ἂν ἐνεκάλει τῷ Πλά-
τωνι νῦν Ἀριστοτέλης ὡς ἐκ τοῦ παντελῶς μὴ ὄντος τὴν γένεσιν λέγοντι,
ἐπειδὴ Παρμενίδην ἕρθῶς λέγειν ὁμολογεῖ. οὔτε γὰρ ὁ Πλάτων τὸ
παντελῶς μὴ ὄν εἶναι συγχωρεῖ οὔτε πολλῶ μάλλον ὁ Παρμενίδης. μή-
ποτε δὲ καὶ βιαζόμεθα λέγοντες, ὅτι Πλάτων ἀποδέχεται Παρμενίδην τὸ 35
10 μὴ ὄν εἶναι λέγοντα. κἄν γὰρ συγχωρῆ τῆ ἑλάττωνι προτάσει τῆ λεγούσης
τὸ παρὰ τὸ ὄν οὐκ ὄν, ἀλλ' οὐχ ὡς Παρμενίδου τὸ μὴ ὄν τιθέντος.
ἐπάγει γὰρ ἐκεῖνος τὸ μὴ ὄν οὐδέν. καὶ ὅπως ἐν Σοφιστῇ ὡς πρὸς Παρ-
μενίδην ἀντιλέγων ἀδιορίστως ἀναιροῦντα τὸ μὴ ὄν, αὐτὸς εἰσάγει τὸ μὴ
ὄν. ἔνα οὖν καὶ οἱ ἐξηγηταὶ μὴ παρὰ θύρας ἐξηγῶνται. τάχα λέγωμεν ὅτι
15 πρὸς τὰ ἐν τῷ διαλόγῳ τῷ Παρμενίδῃ παρὰ τοῦ Πλάτωνος εἰρημμένα ἀπε-
τείνατο νῦν ὁ Ἀριστοτέλης, ἐν οἷς τὸ ἐν ὄν ὑποτιθέμενον τὸν Παρμενίδην 40
καὶ ἀποδεικνύοντα θαυμάζειν ἔοικεν ὁ Πλάτων. ὀῦλον δὲ ὅτι καὶ πολλὰ
δείκνυσι τὸ ἐν ὄν ἐκεῖνο κατ' ἄλλην καὶ ἄλλην αὐτὸ τάξιν θεωρῶν. ταῦτα
μὲν οὖν ὑπὸ ἀπορίας ἐγὼ περιφερόμενος γέγραφα· εἰ δέ τις προσφύεστερον
20 ἀπολογίζοιτο, πῶς ἐκ τοῦ μὴ ὄντος λέγει τὴν γένεσιν ὁ Πλάτων, διότι
Παρμενίδην ἕρθῶς λέγειν ὁμολογεῖ, φίλος ἂν οὗτος ἀλλ' οὐκ ἐχθρὸς κρατεῖ.

p. 192^a1 Εἶτα φαίνεται αὐτοῖς, εἴπερ ἔστιν ἀριθμῷ μία, καὶ
δυναμίει μίαν εἶναι μόνον. τοῦτο δὲ διαφέρει πλεῖστον.

Ἐνα τρόπον εἰπὼν, καθ' ὃν καὶ οἱ ἀψάμενοι τῆς εἰρημένης φύσεως 45
25 οὐχ ἰκανῶς ἤψαντο, τὸν ἕτερον ἐπάγει. λέγει δὲ νῦν ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι
“ἐκ τῶν νῦν εἰρημένων ὀῦλον γέγονεν, ὡς καὶ τὸ ἡμμένοι μὲν οὖν καὶ
ἕτεροὶ τινές εἰσιν αὐτῆς, ἐπὶ τῆς ὕλης εἴρηκεν οὐ τῆς στερήσεως·
περὶ γὰρ τῆς ὕλης λέγει τὸ φαίνεται αὐτοῖς ὡς τῷ ἀριθμῷ μία, οὕτω
δὲ καὶ τῆ δύναμει· οὐ γὰρ ἡ στέργησις ἀριθμῷ μία. ἦ, φησί, τὸ μὲν πρῶ-
30 τον εἰρημένον τὸ ἡμμένοι μὲν οὖν καὶ ἕτεροὶ τινές εἰσιν αὐτῆς
ἐπὶ τῆς στερήσεως εἴρηται, τὸ δὲ νῦν λεγόμενον ἐπὶ τῆς ὕλης ἦν ἐν τῇ 50
ἀκείᾳ φύσει τὴν στέργησιν ἔχειν ὑπολαμβάνουσι. διὸ καὶ ὥσπερ ἀριθμῷ
ἐν τὸ συναμφοτέρον, οὕτω δὲ καὶ τῷ λόγῳ καὶ τῇ δυνάμει ἐν ἐδόκει αὐτοῖς

1 τοῦτο δαμῆ E: τοῦτο μηδαμῆ D: τοῦτ' οὐδαμῆ F: τότε μηδαμῆ a ὄντι a
3 ἐν F 4 εἶναι om. aF 5 ἔχοι DE: ἔχει aF ἂν ἀνεκάλει E 6 τοῦ
(post ἐκ) om. E παντελοῦς D 10 εἶναι om. aF καὶ γὰρ συγχωρεῖ aF
11 τὸ (ante παρὰ) om. E 13 ἐνεργοῦντα E 14 λέγομεν aF 16 ὁ (post νῦν)
om. E 17 καὶ θαυμάζειν F 18 αὐτῶ E 19 οὖν om. D 20 ἀπολογί-
ζοιτο DE: ἀπολογίσοιτο F: ἀπολογήσοιτο a 21 ἀλλ' om. E 23 μίαν εἶναι μόνον
DEF: μόνον εἶναι a: μία μόνον εἶναι Aristoteles 24 εἰπὼν ἔνα τρόπον a ἔνα
μὲν τρόπον F 26 νῦν om. E 27 τινέ[ς] πάντες F¹ 28 ὡς τῷ E: ὡς τὸ
aDF 29 δὲ (cf. v. 33) om. aF 31 ἦν DF: ἦν aE 32 ὑπολαμβάνουσι aE

καὶ οὐ διωρισμένα τῷ λόγῳ, ὥσπερ ἡμεῖς τὴν ὕλην καὶ τὴν στέρησιν 53^v
 ἕτερα τῷ λόγῳ φασμέν.” ῥητέον δὲ πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, ὅτι ἄμεινον
 καὶ πρότερον καὶ νῦν περὶ τῆς ὑποκειμένης ἀκούειν φύσεως, ἐξ ἧς ἡ γένε-
 σις, ἣτις ἐστὶν ἡ ὕλη μετὰ τῆς στερήσεως. ὅτι γὰρ περὶ τῆς αὐτῆς καὶ
 5 τὰ πρότερα λέγει καὶ τὰ νῦν, δηλοῖ ἡ τῶν λεγομένων συνέχεια. καὶ μέν- 55
 ται ἀριθμῶ μὲν ἐν λόγῳ δὲ δύο οὐκ ἂν εἶη καθ’ αὐτὴν ἡ ὕλη, ἀλλ’ ἡ
 μετὰ τῆς στερήσεως. εἰ δὲ πρὸς Πλάτωνα ἀποτεινόμενος ὁ Ἀριστοτέλης 54^r
 λέγει τὸ μὴ διορίζειν τῷ λόγῳ τὴν ὕλην καὶ τὴν στέρησιν, διὰ τοῦτο λέγει,
 ὅτι ὁ Πλάτων δύο τὰ στοιχεῖα παραδίδωσι, τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος, προ-
 10 τάξας τῶν δύο τὸ ἐξηρηγμένον καὶ παραδειγματικὸν ἅμα καὶ ποιητικὸν
 αἴτιον. λέγει γὰρ ἐν τῷ Τιμαίῳ ταυτί. “τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων ὁμο-
 λογητέον ἐν μὲν εἶναι τὸ κατὰ ταῦτα εἶδος ἔχον, ἀγένητον καὶ ἀνώλεθρον, 5
 οὔτε αὐτὸ εἰσδέχομενον ἄλλο ἄλλοθεν οὔτε αὐτὸ εἰς ἄλλο ποι ἰόν. ἀόρα-
 τον δὲ καὶ ἄλλως ἀναίσθητον τοῦτο ὃ δὴ νόησις εἰληχεν ἐπισκοπεῖν. τὸ
 15 δὲ ἁμώνυμον ὁμοίον τε ἐκείνῳ δεύτερον αἰσθητὸν πεφορημένον ἀεὶ γινώ-
 μενόν τε ἐν τινι τόπῳ καὶ πάλιν ἐκείθεν ἀπολλύμενον, δόξῃ μετ’ αἰσθη-
 σεως περιληπτόν. τρίτον δὲ αὐ γένος ὄν τὸ τῆς χώρας ἀεὶ φθορὰν οὐ
 προσδέχομενον, ἔθραν δὲ παρέχον ὅσα ἔχει γενέσθαι πᾶσιν, αὐτὸ δὲ μετὰ
 ἀναίσθησις ἀπτόν λογισμῶ τινι νόθῳ μόγις πιστόν.” ἀλλ’ ὅτι μὲν οἶδε 10
 20 περὶ τὴν ὕλην τὴν στέρησιν ὁ Πλάτων, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν τὴν ἀπουσίαν τῶν
 πεφυκότων γίνεσθαι ἐν αὐτῇ εἰδῶν, δηλοῖ καὶ πανδεχῆ λέγων τὴν ὕλην,
 ὅπερ τῷ πεφυκότι πάντα δέχεσθαι προσήκει, καὶ ἄμωρον ἐκείνων ἀπασῶν
 τῶν ἰδεῶν, ὅσας μέλλει δέχεσθαι, ὅπερ τὴν ἀπουσίαν τῶν εἰδῶν σημαίνει.
 οὐ μὲντοι ἠξίωσεν ἐν τοῖς στοιχείοις θεῖναι τὴν στέρησιν καὶ τὸ κατ’ αὐ-
 25 τὴν μὴ ὄν, διότι ἀπουσία μόνον ἐστὶ τοῦ πεφυκότος οὐδὲν ἄλλο ἑαυτῆ
 συνεισάγουσα. ἠρκέσθη οὖν τῷ εἶδει μόνῳ καὶ αὐτὸς τῇ παρουσίᾳ τῇ 15
 ἑαυτοῦ καὶ τῇ ἀπουσίᾳ δυναμένη τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθορὰν ἀποδιδόναι.
 ὅπερ καὶ Ἀριστοτέλης πρὸ ὀλίγων ὁμολογεῖ λέγων “ἰκανὸν γάρ ἐστι τὸ
 ἕτερον τῶν ἐναντίων ποιεῖν τῇ ἀπουσίᾳ καὶ παρουσίᾳ τὴν μεταβολήν.”
 30 καίτοι τὸ κατὰ τὴν ἑτερότητα μὴ ὄν ὡς εὐθύς εἰσάγον τι ὄν. ἡ γὰρ κί-
 νησις οὐκ οὔσα ὅπερ τὸ ταῦτόν, οὐκ ἔστι μὲν ταῦτόν, ὄν δὲ τί ἐστι. τὸ
 τοιοῦτον ὄν μὴ ὄν τοῖς εἶδεσιν ἐν Σοφιστῇ συνηρίθμησε λέγων “οὕτω δὲ

3 ἐξ ἧς ἡ γένεσις om. E 5 καὶ μέντοι] ὁ μέντοι E 6 μὲν (ante ἐν) om. D
 καθ’ αὐτόν D 8 τὸ μὴ DE: τῷ μὴ aF 9 ὁ μὲν πλάτων D προστάξας E
 11 αἴτιον om. D τῷ om. E Τιμαίῳ p. 51E 52AB cf. p. 224, 29 13 οὔτ’
 εἰς ἑαυτὸ Plato αὐτὸ (ante εἰς) om. E ποι ἰόν Plato et a: ποῖόν DEF
 14 ὅλος a 15 αἰσθητὸν γενητὸν πεφορημένον Plato (cf. supra p. 224, 33) 17 αὐ
 τὸ γένος F τὸ (ante τῆς) om. D 18 γενέσθαι cf. p. 223, S. 225, 3 δὲ (post
 αὐτὸ) om. a 19 τινὲ E: τι a 21 πεφυκότων om. D εἰδῶν δυναμένων D
 26 συνάγουσα E οὖν DE: om. F: δὲ a 28 post καὶ add. ὁ aF πρὸ ὀλίγων
 E: προάγουσα aDE λέγων (cf. p. 191 a 6): om. aF ἔσται Aristoteles 29 τῶν]
 τῷ E τῇ ἀπουσίᾳ καὶ παρουσίᾳ DE: τῇ ἀπουσίᾳ καὶ τῇ παρουσίᾳ F: τῇ παρουσίᾳ καὶ
 τῇ ἀπουσίᾳ a 30 ὡς DE: om. aF εἰσάγει a 31 ὄν δὲ τί ἐστι· τὸ τοιοῦτον
 νῦν E: οὐδὲ τί ἐστι τὸ τοιοῦτον ὄν D¹F: ἄλλο δὲ τι ἐστὶ τὸ τοιοῦτον (deleto ὄν) D²: ἔστι
 δὲ τι a 31. 32 τὸ δὴ τοιοῦτον a 32 Σοφιστῇ p. 258 C

καὶ τὸ μὴ ὄν κατὰ ταυτὸν ἦν τε καὶ ἔστι μὴ ὄν, ἐνάριθμον τῶν πολλῶν 54^r
 ὄντων εἶδος ἔν'. οὐ μόνον δὲ διὰ τὰ εἰρημένα τὴν στέρησιν τοῖς στοι- 20
 χείοις οὐ συνηρίθησεν, ἀλλὰ καὶ ὅτι τὰ μὲν στοιχεῖα ἐνουπάρχειν χρῆ τῷ
 στοιχειωτῷ, ἡ δὲ στέρησις οὐ τῇ παρουσίᾳ, ἀλλὰ τῇ ἀπουσίᾳ ἑαυτῆς τὴν
 5 γένεσιν ποιᾷ, καὶ μέντοι ὅτι τὰ μὲν στοιχεῖα καθ' αὐτὸ αἷτια χρῆ εἶναι,
 ἡ δὲ στέρησις, εἴπερ ἄρα, κατὰ συμβεβηκὸς ἐστὶν αἷτια. τούναντίον οὖν ἄν
 τις εὐθύνοι τὸν στοιχειώδεις μὲν ἀρχὰς τῶν φυσικῶν ζητοῦντα, ἐν αὐταῖς
 δὲ τὴν στέρησιν τάττοντα. ἦν καὶ αὐτὸς ὁμολογεῖ μὴ τῷ ἐνουπάρχειν
 αἷτιαν εἶναι, ἀλλὰ τῷ μὴ ἐνουπάρχειν, καὶ μὴ καθ' αὐτό, ἀλλὰ κατὰ συμ- 25
 10 βεβηκὸς. εἰ μὴ ἄρα ὁ μὲν Πλάτων τὰ καθ' αὐτὸ αἷτια ζητῶν τὰ τε
 κυρίως αἷτια καὶ τὰ στοιχειώδη τὰ ἐνουπάρχοντα, τὴν στέρησιν εἰκότως οὐ
 συνέταξεν. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης μεταβολῆς ζητῶν αἷτιας καὶ τὴν στέρησιν
 εἰκότως συνέταξεν ὡς ἄλλο τι τῆς ὕλης τῷ λόγῳ διαφέρουσας αὐτῆς. καὶ
 γὰρ αἷτιον μὲν κατὰ συμβεβηκὸς οὐδὲν κωλύει λέγειν, στοιχεῖον δὲ κατὰ
 15 συμβεβηκὸς οὐδὲ πλάσαι ῥάδιον, εἴπερ τὸ στοιχεῖον ἐνουπάρχειν χρῆ καὶ
 συμπληροῦν καθ' αὐτὸ τὸ στοιχειωτόν. 30

p. 192^a 3 Ἡμεῖς μὲν γὰρ ὕλην καὶ στέρησιν ἕτερον εἶναί φαμεν
 ἕως τοῦ τὴν γὰρ ἐτέραν παρεῖδεν. 36

Τὴν διαφορὰν τῆς ἑαυτοῦ δόξης πρὸς τὴν Πλάτωνος περὶ τῆς ὕλης
 20 καὶ τῆς στερεώσεως ἐκτιθέμενος, ἡμεῖς μὲν, φησί, τὴν ὕλην καὶ τὴν
 στέρησιν ἕτερά φαμεν εἶναι τῷ λόγῳ· καὶ τούτων τὴν μὲν ὕλην κατὰ
 συμβεβηκὸς οὐκ ὄν εἶναι, διότι συμβέβηκεν αὐτῇ ἡ στέρησις, τὴν δὲ στέ-
 ρησιν καθ' αὐτὸ μὴ ὄν. καὶ πάλιν τὴν μὲν ὕλην ἐγγὺς οὐσίαν πως· 40
 τὴν δὲ στέρησιν οὐδαμῶς οὐσίαν. τοῦτο δὲ, διότι κυρίως μὲν καὶ
 25 πρῶτως οὐσία ἐστὶν ἡ σύνθετος. ἤδη δὲ καὶ τὰ ταύτης μέρη. ὥστε ἡ
 μὲν ὕλη ἐπειδὴ μέρος τῆς οὐσίας ἐνουπάρχον ἐστίν, ἐγγὺς ἂν εἴη οὐσία
 καθ' αὐτήν, ὅτι συμπληρωτικὴ τῆς κυρίως οὐσίας ἐστίν· ἡ δὲ στέρησις
 ἀπουσία μόνον οὐσα, πόρρω τῆς οὐσίας ἐστίν. ἔτι δὲ εἰ πρῶτως μὲν καὶ
 κυρίως οὐσία ἡ σύνθετός ἐστι, δευτέρως δὲ τὸ εἶδος, δεκτικὴ δὲ τούτου
 30 ἐστὶν ἡ ὕλη, ἐγγὺς ἂν εἴη οὐσία, ἡ δὲ στέρησις ἀπουσία τοῦ εἶδους οὐσα
 καὶ κατὰ τοῦτο πόρρω ἂν εἴη τῆς οὐσίας. ἔτι ἡ οὐσία κατὰ τὸ ὑποκειμένον 45
 λέγεται ἀπ' αὐτοῦ, ὑποκειμένον δὲ πως καὶ ἡ ὕλη καὶ εἰ ὡς μέρος τοῦ
 συναμφοτέρου λαμβάνεται, ὅπερ τῷ κυρίως ὑποκειμένῳ οὐχ ὑπάρχει. ἐγγὺς

I ἐνάριθμον DE: ὄν ἀριθμῷ F: ἐν ἀριθμῷ a 4 οὐ τη corr. ex αὐτῇ F ἑαυτῆς
 DE: αὐτῆς aF 5 χρῆ αἷτια D 6 εἴπερ ἄρα scripsi: εἴπε ἄρα D: ὅπερ E: om.
 aF 7 ante στοιχειώδεις add. τὰς aF αὐταῖς] ταύταις E 8 ὑπάρχειν (ante
 αἷτιαν) aF 9 αἷτιαν — ἐνουπάρχειν om. E 10 καθ' αὐτὰ D 11 post στοιχειώδη
 add. καὶ a 14 κωλύει a 15 πλάσαι] πᾶσαι E τὸ DE: om. aF ἐνουπάρ^χ E
 καὶ om. a 17 φαμὲν εἶναι Aristoteles cf. v. 21 18 ἕως κτλ. om. F 22 στέ-
 ρησιν — πως· τὴν δὲ om. E 27 συμπληρωτικὴ F 30 ἡ ὕλη om. F 31 ἔτι]
 ἔτι E 32 post λέγεται add. μήποτε ἡ F ὑπ' αὐτοῦ E μέρος] μὲν (lac. VI
 litt., in mrg. ζῆται) F 33 λαμβάνεται E

- ἄρα οὐσίας ἢ ὕλη. ἔτι δὲ εἰ ὁ τῆς οὐσίας ὀρισμὸς ὁ λέγων οὐσίαν εἶναι τὸ 54^r
ταῦτόν καὶ ἐν ἀριθμῷ τῶν ἐναντίων δεκτικὸν ὑπάρχει καὶ τῇ ὕλῃ, οὐσία
ἂν εἴη καὶ ἡ ὕλη ἢ μᾶλλον ἐγγὺς οὐσία, ὅτι καθ' αὐτὴν τὸ ἐν ἀριθμῷ
οὐκ ἔχει· ἀλλὰ καὶ τὸ μηδὲν εἶναι αὐτῇ ἐναντίον, ὡς ἴδιον τῆς οὐσίας
5 ἀποδοδόμενον, ἐπειδὴ κατὰ τὸ ὑποκεισθαι τὴν οὐσίαν ἀποδοδοῦναι, καὶ τῇ 50
ὕλῃ προσήκει ὡς καὶ αὐτῇ ὑποκειμένη. καὶ ὁῦλον ὅτι ἡ μὲν ὕλη κατὰ
συμβεβηκὸς γίνεται μὴ ὄν τῷ μετέχειν τῆς στερήσεως, ἡ δὲ στερῆσις κατὰ
συμβεβηκὸς ὄν τῷ ἐν ὕλῃ εἶναι. καὶ αὕτη μὲν ἡ τοῦ Ἀριστοτέλους ὁρῶσα
περὶ ὕλης τε καὶ στερήσεως.
- 10 Ὁ δὲ Πλάτων τὸ μήπω ὄν ὅπερ γίνεται, τουτέστι τὸ ἐξ οὐ ἢ γένεσις,
οὐχ ὕλην λέγει καὶ στερῆσιν, ἀλλὰ μέγα καὶ μικρὸν εἴτε συναμφοτέρον
ὁμοῦ εἴτε χωρὶς ἐκάτερον αὐτοῦ κατηγορῶν. ὅπως δὲ ἂν ἔχη, οὐχὶ τὸ
μὲν μέγα ἢ ὕλη κατ' αὐτόν, τὸ δὲ μικρὸν ἢ στερῆσις ἢ ἔμπαλιν, ἀλλ' ἀμ- 50
φοτέρα ἢ ὕλη. ὥστε παντελῶς | ἕτερος ὁ τρόπος τῆς τε Ἀριστοτέλους 54^r
- 15 τῶν στοιχείων τριάδος εἶδος καὶ στερῆσιν τὰναντία λέγοντος καὶ τὸ κοινὸν
ἀμφοτέρους ὑποκαίμενον τὴν ὕλην καὶ τῆς Πλάτωνος ἐν μὲν λέγοντος τὸ
εἶδος, δύο δὲ τὸ ὑποκαίμενον τὸ τε μέγα καὶ τὸ μικρὸν. ὥστε τὸ μὲν
ὑποκαίσθαι τινα φύσιν, ἐξ ἧς ἢ γένεσις, συμφωνοῦσιν ἡμῶν πλείονες. καὶν οἱ
μὲν καὶ ὀνόματι ἐνὶ χρώνται ἐπ' αὐτῆς, οἱ δὲ δύο μὲν ὀνόμασι καθ' ἑνὸς
20 δὲ τοῦ αὐτοῦ φερομένοις. διαφωνοῦσι δὲ πρὸς ἡμᾶς, ὅτι τὴν στερῆσιν οὐ 5
διορίζουσι τοῦ ὑποκαίμενον τῷ λόγῳ· καὶν γὰρ οὐσί τις ὀνόμασι ἐπὶ τοῦ
ὑποκαίμενον χροῖται, ὥσπερ ὁ μέγα καὶ μικρὸν λέγων, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνὸς
αὐτοῖς χροῖται τῆς ὕλης παριδῶν τὴν τῆς στερήσεως φύσιν. ὥστε τὸ αὐτὸ
καὶ οὗτος ἐκείνοις ποιεῖ τοῖς ἐν λέγουσι καὶ ὁμοίως τὴν στερῆσιν παροραῖ.
- 25 "ὅτι δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τὸ ἡμῶν μὲν οὐδὲν καὶ ἕτεροί τινές
εἰσιν αὐτῆς ἐπὶ τῆς ὕλης εἴρηκε, ὁῦλον καὶ ἐντεῦθεν. εἰ γὰρ παριδῶν
αὐτοὺς λέγει τὴν στερῆσιν, οὐ ταύτης ἦψαντο." εἶτα ἐπικρίνει καλῶς ὅτι 10
"δυνατὸν ἦν ταῦτα λέγειν, καὶ εἰ μὴ τελείως τὴν στερῆσιν παριδῶν, ἀλλ'
εἰ ὡς αὐτὴν τινα φύσιν ἐπ' αὐτῆς οὖσαν οὐ διώρισαν."
- 30 Ἐπειδὴ πολλαχοῦ μέμνηται τοῦ Πλάτωνος ὁ Ἀριστοτέλης ὡς τὴν
ὕλην μέγα καὶ μικρὸν λέγοντος, ἰστέον ὅτι ὁ Πορφύριος ἰστορεῖ τὴν Δερ-
κυλλίδην ἐν τῷ ια τῆς Πλάτωνος φιλοσοφίας, ἐνθα περὶ ὕλης ποιεῖται τὸν
λόγον, Ἐρμούδου τοῦ Πλάτωνος ἐταίρου λέξιν παραγράφειν ἐκ τῆς περὶ
Πλάτωνος αὐτοῦ συγγραφῆς. ἐξ ἧς δηλοῦται ὅτι τὴν ὕλην ὁ Πλάτων κατὰ 15
35 τὸ ἄπειρον καὶ ἀόριστον ὑποτιθέμενος ἀπ' ἐκείνων αὐτὴν ἐδήλου τῶν τὸ

2 οὐσία ἂν εἴη καὶ ἡ ὕλη om. a 3 ἢ (ante μᾶλλον) om. E inter οὐσία et ὅτι habet
post lac. III litt. οὐ F 5 ἀποδοδόμενον a 6 αὐτῇ ὑποκαίμενη a 7 τῆς (post
μετέχειν) om. E 8 μὲν ἢ] μ ἢ sic E 10 post Πλάτων add. καὶ aF 12 εἴτε
καὶ χωρὶς a ἔχει D 13 τὸ δὲ] οὐδὲ τὸ D 14 ἕτερον F¹ 6 (ante τρέπος)
om. D 17 τὸ μὲν ad: τῷ μὲν EF 23 αὐτῆς E 24 οὗτος ad²F: οὗτος
D¹E τοῖς supra add. F post τοῖς add. τὸ aF 29 εἰ (post ἀλλ') om. D
οὖσαν om. D διώρισαν D 31 δερκυλλίδην aF (cf. p. 256, 34. Albinus q. v. isag. c. 4):
δερκυλλίδην E: δερκελλύδην D 33 λέξιν ex λέγον E περιγράφειν D

μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον ἐπιδεχομένων, ὧν καὶ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν ἐστίν. 54v
 εἰπὼν γὰρ ὅτι “τῶν ὄντων τὰ μὲν καθ’ αὐτὰ εἶναι λέγει ὡς ἀνθρώπων καὶ
 ἵππων, τὰ δὲ πρὸς ἕτερα, καὶ τούτων τὰ μὲν ὡς πρὸς ἐναντία ὡς ἀγαθὸν
 κακῶ, τὰ δὲ ὡς πρὸς τι, καὶ τούτων τὰ μὲν ὡς ὠρισμένα, τὰ δὲ ὡς
 5 ἀόριστα” ἐπάγει “καὶ τὰ μὲν ὡς μέγα πρὸς μικρὸν λεγόμενα πάντα ἔχειν
 τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον, ἥ ἐστὶ μᾶλλον εἶναι μεῖζον καὶ ἕλαττον εἰς ἄπει-
 ρον φερόμενα· ὡσαύτως δὲ καὶ πλατύτερον καὶ στενότερον καὶ βαρύτερον 20
 καὶ κορυφότερον καὶ πάντα τὰ οὕτως λεγόμενα εἰς ἄπειρον οἰσθήσεται. τὰ
 δὲ ὡς τὸ ἴσον καὶ τὸ μένον καὶ τὸ ἡρμοσμένον λεγόμενα οὐκ ἔχειν τὸ
 10 μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον, τὰ δὲ ἐναντία τούτων ἔχειν. ἐστὶ γὰρ μᾶλλον ἀνίσον
 ἀνίσου καὶ κινούμενον κινούμενου καὶ ἀνάρμοστον ἀναρμόστου. ὥστε ἥ αὐτῶν
 ἀμφοτέρων τῶν συζυγιῶν πάντα πλὴν τοῦ ἐνὸς στοιχείου τὸ μᾶλλον καὶ τὸ
 ἥττον δεδεγμένον. ὥστε ἄστατον καὶ ἄμορφον καὶ ἄπειρον καὶ οὐκ ὄν τὸ
 τοιοῦτον λέγεσθαι κατὰ ἀπόφασιν τοῦ ὄντος. τῷ τοιοῦτῳ δὲ οὐ προσήκειν 25
 15 οὔτε ἀρχῆς οὔτε οὐσίας, ἀλλ’ ἐν ἀκρίσεια τινὶ φέρεσθαι. ὀηλοῖ γὰρ ὡς ὄν
 τρόπον τὸ αἶτιον κυρίως καὶ διαφέροντι τρόπον τὸ ποιῶν ἐστίν, οὕτως καὶ
 ἀρχή, ἣ δὲ ὄλη οὐκ ἀρχή. διὸ καὶ τοῖς περὶ Πλάτωνα ἐλέγετο μία, ὅτι
 ἣ ἀρχή”. ἀλλὰ τοῦ μὲν μὴ εἶναι ἀρχὴν τὴν ὄλην κατὰ Πλάτωνα ὀλίγον
 ὕστερον δεησόμεθα· πῶς δὲ μέγα καὶ μικρὸν καὶ μὴ ὄν ἔλεγε τὴν ὄλην
 20 ὁ Πλάτων, ἐκ τούτων οἶμαι ὀῦλον γεγενέαι.

p. 192^a13 Ἡ μὲν γὰρ ὑπομένουσα συναιτία τῆς μορφῆς τῶν 30
 γινομένων ἐστὶν ὥσπερ μήτηρ.

Μεμφόμενος τὸ μὴ διορίζειν τὴν ὄλην τῆς στερήσεως εἶπε μὲν ἤδη
 πολλὰς διαφορὰς τῆς τε ὄλης καὶ τῆς στερήσεως ἐκ τε τῶν πραγμάτων
 25 ἐπιχειρῶν καὶ ἐκ τῆς λεκτικῆς συνηθείας. καὶ νῦν δὲ ἄλλην αὐτῶν προσ-
 τίθησι διαφορὰν λέγων τὴν μὲν ὄλην ὑπομένουσαν σὺν τῇ μορφῇ αἰτίαν 35
 εἶναι τῶν γινομένων ὥσπερ μητέρα. καὶ γὰρ τὴν ὄλην παρέχει τῷ γινο-
 μένῳ ὥσπερ ἡ μήτηρ καὶ ὑπόδοχή ἐστὶ τοῦ ἐγγινομένου εἰς αὐτὴν εἶδους

1 τὸ (ante ἥττον) om. aF 5 ἐπάγει Hermodorus cf. Zeller de Hermodoro p. 20 sqq.
 et Hist. philos. II 1³ 589⁶⁻⁷ ἔχειν sc. λέγει Πλάτων 6 ἐστὶ μᾶλλον E: ἐστὶ
 μᾶλλον γὰρ D: ἐστὶ ... μᾶλλον (lacuna trium litterarum in medio relicta) F: ἐστὶ γὰρ
 μᾶλλον a. suspicor ὡς τῷ μᾶλλον εἶναι μεῖζον κτλ. cf. Bonitzii ind. Aristot. p. 402^b 53
 7 δὲ (post ὡσαύτως) om. D inter καὶ et πλατύτερον lituram habet D βαθύ-
 τερον a 8 ἄπειρα E οἰσθήσεται DEF: om. a. fortasse οἰσθήσεσθαι 9 τὸ
 (ante μένον) om. D¹ τὸ (ante ἡρμοσμένον) om. aF 11 ὥστε αὐτῶν ἀμφο-
 τέρων DE: ὥστε ἀμφοτέρων αὐτῶν aF: αὐτῶν debebat aut in τούτων mutabat Zeller,
 sed vera totius enuntiatii forma nondum recuperata 12 πάντα libri: <κατὰ> πάντα
 Zeller δεδεγμένον corrigens τὸ (ante ἥττον) aD: om. EF 13 δεδειγμένον E
 ὥστε DE: om. aF ἄστατον p. 256, 35: ἄστακτον libri καὶ ἄπειρον καὶ ἄμορ-
 φον aE 17 μία ἔτι DEF: ὡς μία a 18 ἣ ἀρχή DEF: εἶη ἀρχή a et
 p. 257, 4 21 τῆς μορφῆς DEF: τῇ μορφῇ a et Aristoteles 22 ἣ μήτηρ F
 cf. v. 28 23 τῷ μὴ E 27 ὄλην mire hic sensu vulgari positum τῶν
 γινομένων F

ἐκ τοῦ πατρὸς τῶν ὄλων. διὸ καὶ ὁ Πλάτων ποτὲ μὲν μῆτέρα ποτὲ δὲ 54^a
 χώραν αὐτὴν καλεῖ· ἀναλογεῖν δ' ἂν μῆτρὶ λέγοις καὶ καθόσον διαστατικὴ
 καὶ διαιρετικὴ τῶν εἰδῶν ἐστὶν ἡ ὄλη, ὥσπερ τῶν πατρικῶν σπερμάτων
 αἱ μῆτέρες καὶ τῶν βρεφῶν τρέφουσαι καὶ αὐξοῦσαι αὐτὰ εἰς μείζονα
 5 ὄγκον. διὸ καὶ τιθήνην αὐτὴν ὁ Πλάτων καλεῖ. καὶ τοιαύτη μὲν ἡ ὄλη 40
 αἰτία τοῦ εἶναι οὐσα· ἡ δὲ στέρησις, ἣν ἐτέραν μοῖραν τῆς ἐναντιώ-
 σεως ἐκάλεσε, τῷ πρὸς τὸ κακοποιῶν καὶ φθοροποιῶν αὐτῆς ἀφορῶντι,
 εἴπερ ἀπουσία ἐστὶ τοῦ εἶδους καθ' ὃ ἐκάστῳ τὸ εἶναι καὶ τὸ ἀγαθόν, οὐδὲ
 εἶναι ὄλων τι τῶν ὄντων ὀφεί. τί γὰρ ἂν εἴη ἡ ἀπουσία ἢ ἡ τοῦ ὄντος
 10 φθορὰ καὶ τὸ μὴ εἶναι. διὸ οὐδὲ ὑπομένει αὐτὴ ἐν τῷ συνθέτῳ τῆς ὄλης
 ὑπομενούσης· τοῦ γὰρ εἶδους παρόντος πῶς ἂν ὑπομένοι ἡ ἀπουσία αὐτοῦ.
 καὶ λέγει ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι “αὕτη καὶ τῶν κακῶν αἰτία. κἂν γὰρ ἡ ὄλη 45
 δοκῇ τῶν κακῶν αἰτία, ἀλλὰ καὶ αὕτη διὰ τὴν στέρησιν οὐ δυναμένη τὴν
 τῶν αἰδίων εὐταξίαν ἐπιδέχεσθαι.” κἂν λέγοιτο δὲ κακὸν ἡ στέρησις, ἡ ὄλη
 15 μετὰ τῆς στερήσεως οὐχ οὕτως ἐστὶ κακὸν ὡς τὴν οὐσίαν κακὴν ἔχον οὐδὲ
 ὡς οἱ λέγοντες ἀρχὴν ἀγένητον ἀντίξουν τῷ ἀγαθῷ τὴν τοῦ κακοῦ. καὶ
 γὰρ ἡ ὄλη καὶ ἡ στέρησις, ἧτις ποτὲ ἐστὶν, αὕτη θεοῖθεν παρήχθη καὶ ἐκ
 τοῦ ἀγαθοῦ ὑπέστη, καὶ πολλὴν χρεῖαν τῇ δημιουργίᾳ παρέχονται καὶ ἀγαθὰ
 ἐστὶν ἐσχάτην μοῖραν ἐν τοῖς ἀγαθοῖς ἔχοντα. ἐσχάτα δὲ ἐστὶν ἀγαθὰ,
 20 οὐχὶ τὰ κακὰ, ἀλλὰ τὰ ἀναγκαῖα ὑπὸ τῶν φιλοσόφων καλούμενα, ἅπερ 50
 προηγουμένως μὲν οὐκ ἔστιν ἐφετά, διὰ τι δὲ ἀγαθὸν ὑπέστη, ἅπερ οὐκ ἂν
 ἐγένετο χωρὶς ἐκείνου, ὡς τὸ φλεβότομον καὶ ἡ καῦσις ἡ ἱατρικὴ. τὰ γὰρ
 τοιαῦτα οὐτε προηγούμενά ἐστὶν ἀγαθὰ (οὐδεὶς γὰρ ἂν αὐτὰ καθ' αὐτὰ
 ἔλοιτο ταῦτα) οὐτε μέντοι κακὰ διὰ τὴν ὑγίειαν ἀγαθὸν οὐσαν παραλαμβα-
 25 νόμενα καὶ τσσαύτην τοῖς τοιούτοις ἀγαθοῖς παρεχόμενα χρεῖαν, ὡς μῆδὲ
 ὑποστῆναι δύνασθαι τούτων χωρὶς. οὕτως δὲ καὶ ἡ ὄλη καὶ ἡ στέρησις 55
 οὐχ ὡς κακὰ ἀλλ' ὡς ἀναγκαῖα παρήχθησαν ὑπὸ τοῦ δημιουργοῦ συντε-
 λούντα | πρὸς τὴν τοῦ παντὸς τελειότητα. συντελεῖ μὲν γὰρ προσεχῶς τῇ 55^a
 τῶν γενητῶν καὶ φθαρτῶν ὑποστάσει ἢ τε ὄλη καὶ ἡ στέρησις, ἡ μὲν ὑπο-
 30 κειμένη τῇ μεταβολῇ, ἡ δὲ αὐτῆς τῆς μεταβολῆς αἰτία. τὰ δὲ γενητὰ καὶ
 φθαρτὰ μέρος ὄντα τοῦ παντὸς τοῦ ὑπὸ σελήνην εἴπερ μὴ ὑπέστη, ἀτελεῖς
 ἂν ᾖν ὁ κόσμος. τούτων γὰρ μὴ γενομένων, ὡς καὶ Πλάτων φησὶν, ἀτελεῖς
 ἂν ὁ οὐρανὸς ᾖν πρῶτα μόνον καὶ μέσα ἔχων. καὶ ᾖν ἂν ἐσχάτα καὶ 5
 ἄγωνα καὶ ὄλη τῷ ὄντι τὰ θειότατα τῶν ἐν τῷ κόσμῳ μετὰ τοῦ τσσαύτην
 35 τοῦ παντὸς μοῖραν, κατὰ μὲν τὰς ὁλότητας αἰδίων οὐσαν, κατὰ δὲ τὰ μέρη
 ὑφελθῶσαν ἐφ' ὅσον δυνατὸν ἐκείνοις χρόνον, μὴ παρελθεῖν εἰς τὰ ὄντα.
 ἅπερ οὐκ ἄξιον τῆς θείας ἀγαθότητος τῆς μὴ τὰ πρῶτα μόνον ἀγαθὰ καὶ

1 μῆτέρα Plat. Tim. p. 50D 2 χώραν ibid. p. 52A ἀναλογεῖν — καλεῖ (v. 5)
 om. D 5 τιθήνην Tim. p. 49A 52D 7 κακοποιῶν aD: κακὸν EF φθορο-
 ποτῶν E¹ 8 καθὼδ] εἴπερ F 10 τὸ μὴ DE: τοῦ μὴ F: τοῦ a αὐτὴν E
 17 ἧτις] εἴ τί E 18 τῷ δημιουργῷ D παρέχονται sc. ἡ ὄλη καὶ ἡ στέρησις
 22 ἡ (ante ἱατρικὴ) om. E 24 ὑγείαν EF 26 δὲ iterat E 32 Πλάτων Tim.
 p. 41B τούτων. δὲ μὴ γενομένων οὐρανὸς ἀτελεῖς ἔσται 33 ἂν ὁ D: καὶ E: ὁ aF
 36 ὅφ' ὅσον E

τὰ μέσα, ἀλλὰ καὶ τὰ ἔσχατα καὶ ὅσα πρὸς τὰ ἀγαθὰ τείνει παράγειν 55
 ὀφειλοῦσης. ἀλλὰ ταῦτα μὲν διὰ τοὺς τὰς ἀσεβεῖς ἑαυτῶν δόξας τοῖς ἀρ-
 χαίοις περιάπτοντας εἰρήσθω παρ' ἡμῶν. ὅτι δὲ κἄν δοκῇ τισὶ μὴ εἶναι 10
 ἢ στέρησις διὰ τὸ ἀπουσία εἶναι ἔστιν ὅμως καὶ ὑπόστασιν ἔχει καὶ τῷ
 5 λόγῳ τῆς ὄλης διορίζεται. ἐφεστῆς θείνουσιν.

p. 192^a 16 Ὅντος γὰρ τινος θείου καὶ ἀγαθοῦ καὶ ἐφετοῦ ἕως τοῦ 15
 πλὴν οὐ καθ' αὐτὸ αἰσχροῦν, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς οὐδὲ
 θῆλυ, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός.

Τὴν διαφορὰν τῆς ὄλης καὶ τῆς στέρησεως παραδοῦς καὶ κατὰ τὴν
 10 πρὸς τὸ εἶδος ἀμφοῖν σχέσιν παραδίδωσιν αὐτήν. θεῖον γὰρ καὶ ἀγαθὸν
 καὶ ἐφετόν ἐστι τὸ εἶδος, καὶ τούτου ἐφίεται μὲν ἢ ὄλη κατὰ τὴν αὐτῆς
 φύσιν· ὑπεναντίον δὲ ἐστὶν ἢ στέρησις καὶ οὐκ ἂν ἐφίετο τῆς ἑαυτοῦ φθορᾶς.
 καὶ εἰ μὲν θεῖον καὶ ἀγαθὸν καὶ ἐφετόν τὸ πρῶτον εἶδος λέγοι τὸ χωρι- 20
 στόν, ὃ καὶ νοῦν καὶ πρῶτον αἷτιον καλεῖ, τῷ ὄντι πάντα τὰ κατὰ φύσιν
 15 συνιστάμενα ἐφίεται τούτου, ὑπ' αὐτῆς τῆς φύσεως θείου καὶ αὐτῆς οὐσης
 αἰτίου οὕτως κατεσκευασμένα, ὡς ἕκαστον καὶ ἦν ἔχει δύναμιν ἐφίεσθαι
 τῆς πρὸς ἐκεῖνο ὁμοιώσεως. ὁμοίωσις δὲ αὐτοῖς ἢ οἰκεία τελειότης· τε-
 λειότης δὲ τοῖς μὲν συνθέτοις ἢ κατὰ τὸ εἶδος στάσις, τῇ δὲ ὄλη ἢ τοῦ
 20 εἶδους μέθεξις ἐφ' ὃ καὶ νένευκε καὶ πρὸς ὃ ἐπιτηδεῖως ἔχει. ἢ τάχα
 20 ἀνεπιτηδεῖως μὲν παράλλαξις τις οὐσα καὶ παρατροπὴ τοῦ εἶδους, ἀπηρητη-
 μένη δὲ ὅμως ἀπ' αὐτοῦ καὶ σφιζομένη τῇ πρὸς ἐκεῖνο παρυποστάσει, διὸ
 καὶ ἐφίεσθαι ἂν αὐτοῦ λέγοιτο. ὃ γὰρ ἐστὶν ὄρεξις ἐν τοῖς ἐμφύχοις, τοῦτο
 ἐν τοῖς ἀψύχοις φυσικοῖς δὲ ἔφρσις. εἰ οὖν ἢ μὲν ὄλη ἐφίεται τοῦ εἶδους,
 ἢ δὲ στέρησις ἐναντίον ἐστὶ τῷ εἶδει, πολλῇ ἂν εἴη ἀμφοῖν πρὸς ἀλλήλα
 25 διαφορὰ. ἀλλὰ πῶς τῷ πρώτῳ εἶδει ἐναντίον ἢ στέρησις, εἴπερ μηδὲν
 ἐκείνου ἐναντίον ("οὐ, γάρ, ἀγαθὸν πολυκαιρανίη" φησὶν Ἀριστοτέλης) καὶ
 εἴπερ πάντα τὰ ὅπως οὖν ὄντα ἐκείνου ἐφίεται; καὶ γὰρ καὶ ἢ στέρησις
 εἴπερ ἔστι τι ὅλως ἐφίετο ἂν ἐκείνου. ἀλλ' οὐδὲ ἔστιν ἐκείνου στέρησις, 30
 εἴπερ ἢ στέρησις ἀπουσία τοῦ παρῆναι πεφυκότος ἐστὶ καὶ περὶ μόνον
 30 θεωρεῖται εἶδη τὰ μεταβάλλοντα. ἢ λέγοιτο ἂν ἐναντία εἶναι τῷ πρώτῳ
 εἶδει ἢ στέρησις, καθόσον ἐναντία ἐστὶ τῷ εἶδει τῷ διὰ τὴν ἔφρσιν τοῦ
 πρώτου εἶδους ἐγγινομένη. ἢ θεῖον καὶ ἀγαθὸν καὶ ἐφετόν καλεῖ

4 ἀπουσίαν D 5 διώρισται D 6 καὶ ἐφετοῦ κτλ. om. F 7 οὐδὲ θῆλυ —
 συμβεβηκός ad: om. E 9 παραδοῦς DE: παραδίδους aF 12 τῆς ἑαυτοῦ φθορᾶς D:
 τῆς ἑαυτοῦ (αὐτοῦ E) φθορᾶς post ἐφετόν inseruit EF: om. a 13 λέγοιτο χωριστόν E
 15 post οὐσης inseruit καὶ a 17 αὐτῆς E 18 τῆς μὲν F ἢ (ante κατὰ)
 super add. F 19 ἐπιτηδεῖω D ἀνεπιτηδεῖος D τις] τε F 20 ἀπηρη-
 τημένη D (cf. p. 94, 10): ἀπηρητισμένη aE: ἀπηρητισμένου F 22 ἂν post αὐτοῦ trans-
 posuit aF 23 ἢ (ante μὲν) om. E 24 ἐναντίον ἐστὶ EF: ἐναντία ἐστὶ D: ἐναντίον
 (om. ἐστὶ) a 26 post φησὶν add. ὁ E Ἀριστοτέλης Metaph. A 10 p. 1076^a 4
 ex Hom. B 204 cf. Simpl. p. 87, 10 27 καὶ γὰρ om. a 32 ἐφετόν καὶ ἀγα-
 θόν F

τὸ προσίον αὐτὸ τῆ ὕλη εἶδος, ὡς τῆς θείας μοίρας ἔγγονον ὑπάρχον. κατὰ οὗτο
 τοῦτο γὰρ καὶ τοῦ πρώτου εἶδους ἐφέρεται ἡ ὕλη, καὶ τοῦτο ἐστὶν οὐ ἔχει
 τὸ δυνάμει καὶ πρὸς ὃ πέφυκε. πρὸς τοῦτο δὲ τὸ εἶδος καὶ ἡ στέρησις 35
 ἡναντίωται. ἀλλ' εἰ μὲν διακρίνοι τις, φησί, τὴν ὕλην τῆς στέρησεως,
 5 ὥσπερ τῆ ἀριθμῶ οὕτως δὲ καὶ τῆ λόγῳ, σαφῶς εὐρήσει τὸ μὲν ἐφερέμενον
 τοῦ εἶδους τὴν ὕλην, τὸ δὲ ἐναντίον τὴν στέρησιν.

Εἰ δὲ τις εἰς ταῦτὸν ἄγοι τὴν ὕλην καὶ τὴν στέρησιν, συμβήσεται
 λέγειν αὐτῆ τὴν ὕλην τῆς οὐκείας ἐφέρεσθαι φθορᾶς ἐφευμένην τῆς τοῦ εἶδους
 παρουσίας. φθορὰ γὰρ παντὶ ἐναντίῳ ἢ τοῦ ἐναντίου παρουσία. οὐδὲν δὲ
 10 τῆς ἑαυτοῦ φθορᾶς ἐφέρεσθαι θέμις. οὔτε οὖν τὸ ἐναντίον τοῦ ἐναντίου
 ἐφέρεται, ὅπερ ἂν συνέβαινεν εἰ ἡ ὕλη τῆ στέρησει ταῦτὸν ἦν, οὔτε τὸ 40
 εἶδος ἑαυτοῦ ἐφέρεται· ἐκεῖνου γὰρ ἐφέρεται ἕκαστον οὐ ἐστὶν ἐνδεδῆς· οὐδὲν
 δὲ αὐτὸ ἑαυτοῦ ἐνδεδῆς ἐστίν. εἰ οὖν μήτε οὐ ἔχει τι ἐφέρεται ἀνευδεδῆς ὄν
 τούτου, μήτε τοῦ ἐναντίου, διότι φθαρτικὸν ἐστὶ τὸ ἐναντίον, δῆλον ὅτι τὸ
 15 ἐφερέμενον τοῦ εἶδους οὔτε τὸ εἶδος ἐστίν οὔτε ἡ στέρησις, ἀλλ' ἐστὶν ἡ
 ὕλη ἄλλο οὔσα ἑκατέρου τῶν ἐναντίων καὶ ἐφευμένη τοῦ εἶδους ὥσπερ
 θῆλυ ἄρρενος. τουτέστι τὸ ἐνδεδῆς τοῦ αὐτάρκους καὶ ἀόριστον. τοιαύτην
 γὰρ αὐτὴν ἔχουσι περὶ αὐτῆς ἐρίζοντες ἔννοιαν καὶ οἱ μῆτέρα καὶ τιθή-
 νην αὐτὴν λέγοντες. κατὰ οὐκείωτητα οὖν ἡ ἔφεσις καὶ οὐχ ὡς ἐναντίου, 45
 20 ὅπερ ἂν ἦν, εἰ ἡ ὕλη στέρησις ἦν. ἢ ταῦτὸν τῆ στέρησει. ἐφέρεται δὲ
 καὶ ὡς αἰσχροὺν καλοῦ ἢ ὕλη τοῦ εἶδους καὶ οὐδὲ οὕτως τοῦ ἐναντίου
 ἐφέρεται. οὐ γὰρ ὡς αἰσχροῦ καὶ καθ' αὐτὸ αἰσχροὺν ἐφέρεται τοῦ
 καλοῦ (οὕτως γὰρ ἂν τῆς ἑαυτῆς ἐφέρετο φθορᾶς), ἀλλ' ὡς συμβεβηκυίας
 μὲν αὐτῆ τῆς αἰσχροῦτητος, ἣτις ἐστὶ τοῦ καλοῦ στέρησις, ἐπιτηδεύει δὲ
 25 πρὸς τὸ καλὸν ἔχουσα. ὡς εἴ γε ἡ στέρησις ἦν τοῦ καλοῦ ἢ ὕλη, οὐκ ἂν
 ἐφέρετο τοῦ καλοῦ, καὶ εἰ ταῦτὸν ἦν τῆ στέρησει ἡ ὕλη, οὐκ ἂν ἐσφίξετο 50
 ἐν τῆ τινὸς εἶδους μεταλαμβάνειν. εἰ δὲ λέγοι τις ὅτι συνουσιῶται αἰετὶ τῆ
 ὕλη ἢ στέρησις, διότι καὶ ἄλλου τινὸς εἶδους μετέχη, ἄλλου τινὸς πάντως
 ἐστέρηται, ἐννοεῖν ἔχρη, ὅτι οὐδεμία στέρησις αὐτῆ συνουσιῶται. εἴπερ
 30 παντὸς εἶδους μετέχειν πέφυκεν. ὅπως δὲ εἰ μίαν τις αὐτῆ στέρησιν συν-
 ουσιῶσθαι λέγοι, καὶ πάσας ἐρεῖ. ὥστε οὐτινοσοῦν εἶδους παρόντος αὐτῆ
 ἐφθαρταὶ αὐτῆς ἢ οὐσία, εἴπερ καὶ ἡ στέρησις. εἰ δὲ λέγοι τις ὅτι καὶ
 ἐν τῆ μετέχειν εἶδους συνουσιῶται τῆ ὕλη καὶ ἡ τοῦ εἶδους ἐκεῖνου στέ- 55
 ρησις, διότι τὸ εἶναι τῆ ὕλη ἐν τῆ ἀνευδεδῆ ἐστίν, οὐ φυλάττει τὸ τῆς

1 αὐτὸ DEF: αὐτῆ a ἔγγονον E 3 καὶ (ante ἡ) om. E 4 ἐναντίωται E
 διακρίνει a 5 ὥσπερ τῆ λόγῳ. οὕτω δὲ καὶ τῆ ἀριθμῶ a οὕτως δὲ EF:
 οὕτω δὲ ad 7 ἄγοι EF: ἄγει ad 10 φθορᾶς] παρουσίας E θέμις DEF:
 θέλει a τοῦ ἐναντίου τὸ ἐναντίον aF 11 εἰ ἡ ad: εἰ E: ἡ F 13 ἐστὶν
 (ante εἰ) om. aF οὐ] ὃ D τι D: τις aEF ἀνευδεδῆς ὄν DEF: ἀνευδεδῆς ὄν a
 16 ἄλλο] ἀλλ' a 17 καὶ ἀόριστον τοῦ αὐτάρκους καὶ ἀορίσμένου a. fortasse post ἀόρι-
 στον intercedit τοῦ ὠρισμένου τοιαύτην DE: τὴν αὐτὴν (sic) F: τὴν a 19 κατὰ]
 καὶ τὰ E 20 εἰ ἡ ὕλη ad: εἰ ὕλη E: εἰ ἡ ὕλη F 22 καθ' αὐτὸν E 25 ἡ
 ὕλη — στέρησει om. F 28 μετέχει E¹ 29 γρηῖ F 31 λέγει aE¹

στερήσεως | σημαινόμενον. ἄλλο γὰρ ἔστιν ἢ ἑτερότης, καθ' ἣν καὶ τὸ 5^v
 εἶδος ἄυλόν ἐστι, καὶ ἄλλο ἢ τοῦ εἶδους ἀπουσία, ἧτις οὐ δύναται τῇ πα-
 ρουσίᾳ συυπάρχειν. ἀλλ' ὅτι μὲν οὔτε ἢ στέρησις οὔτε τὸ εἶδος ἐφίεται
 τοῦ εἶδους, καὶ ἄλλως δεδεικται, καὶ ὅτι τὸ ὑποκειμενον καὶ πεφυκὸς μετα-
 5 λαμβάνειν τοῦ εἶδους καὶ κοσμεῖσθαι ἀπ' αὐτοῦ τοῦτό ἐστι τὸ ἐφίεμενον
 τοῦ εἶδους, ἐκ τούτων δὲ καὶ ὅτι ἄλλο τῆς ὕλης ἢ στέρησις συνῆκται.
 οὐ μὲντοι διὰ τοῦτο ἐν ταῖς στοιχειώδεσιν ἀρχαῖς ἀριθμηθῆσεται ἢ στέ- 5
 ρησις. τὸ γὰρ στοιχεῖον ἐνυπάρχουσα ἔστιν ἀρχή, ἀλλ' οὐχὶ τῇ ἀπουσίᾳ
 ποιούσα. ἀλλὰ πῶς θῆλυ κατὰ συμβεβηκὸς ἢ ὕλη, εἴπερ τῷ αὐτῆς
 10 λόγῳ ἐνδεῆς τοῦ εἶδους ἐστὶ καὶ ὁρέγεται αὐτοῦ καὶ ὑποδέχεται καὶ δια-
 στάσεως αὐτῆ καὶ ἐκτάσεώς ἐστιν αἰτία; ἢ διὰ τὴν ἀπουσίαν ἐνδεῆς ἐστι
 καὶ ὁρέγεται, ὡς εἴ γε αἰ μετεῖχε τοῦ εἶδους ὡς ἐν τοῖς οὐρανίοις, οὔτε
 ἐνδεῆς ἂν ἦν οὔτε ὠρέγετο, ἀλλὰ μία τις ἐξ ἀμφοῖν αἰ φύσις ἦν συν-
 ουσιωμένη.

15 p. 192^a 25 Φθίρεται δὲ καὶ γίνεται ἔστι μὲν ὡς, ἔστι δ' ὡς οὐ. 10
 ἕως τοῦ ἀλλ' ἄφθαρτον καὶ ἀγέννητον ἀνάγκη αὐτὴν εἶναι.

Δείξας καὶ ὅτι ἔστιν ἢ ὕλη καὶ ὅποια τίς ἐστι καὶ τίνι τρόπῳ γινώ-
 σεως ληπτὴ καὶ ὅτι διαφέρει τῆς στερήσεως, κἄν ἀδιόριστος δοκῆ πρὸς
 αὐτήν. ἐφεῖς καὶ ὅτι ἀφθαρτος καὶ αὐτὴν ἐστι δείκνυσιν, εἰ καὶ κατὰ
 20 συμβεβηκὸς φθίρεται. τῷ τὸ συμβεβηκὸς αὐτῆ. τοῦτο δὲ ἐστιν ἢ στέρησις,
 καὶ αὐτὸ φθίρεσθαι. ἔστι δὲ τις καὶ αὕτη διαφορὰ τῆς τε ὕλης καὶ 15
 τῆς στερήσεως. ἢ ἢ μὲν ὕλη κατὰ συμβεβηκὸς. ἢ δὲ στέρησις καὶ αὐτὸ
 φθίρεται. καλεῖ δὲ τὸ συμβεβηκὸς αὐτῆ τὸ ἐν ᾧ ἀντὶ τοῦ τὸ ἐν αὐτῇ.
 25 συμβεβηκὸς γὰρ αὕτη φύσις τὸ ἐν τινι εἶναι. καὶ κυρίως μὲν τὸ ἐν ᾧ
 τὸ ὑποκειμενον δηλοῖ (ἄλλο γὰρ τὸ ἐν ᾧ τί ἐστι καὶ ἄλλο τὸ ἐν ἐκείνῳ
 ὄν), κατεχρήσατο δὲ αὐτῷ ἐπὶ τοῦ ἐν ὑποκειμένῳ. ἀντὶ δὲ τοῦ εἰπεῖν
 'ὡς δὲ κατὰ τὴν αὐτῆς φύσιν οὐ φθίρεται καὶ αὐτὸ' ὡς δὲ κατὰ τὴν
 δύναμιν εἶπε, διότι τῇ ὕλη τὸ εἶναι ὕλη τὸ δύνασθαι ἔστι. κατὰ γὰρ τὸ
 30 δυνάμει οὐσίωται. εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, καὶ ἔταν ἐνεργεία παρῆ, τὸ εἶδος, 20
 30 μένει τὸ δυνάμει τῆς ὕλης καὶ οὐ μεταβάλλει τοῦτό ποτε εἰς τὸ ἐνεργεία,
 ἵνα μὴ φθαρῆ ἢ ὕλη κατὰ τὸ δυνάμει οὐσιωμένη. οὐκ ἀλλοιοῦται οὖν
 ἢ ὕλη, ἀλλὰ μένουσα, ἔπερ ἐστὶ, δέχεται τὸ εἶδος. εἰ δὲ τοῦτο, οἰκειότε-
 ρον τοῦ ἐξ ὕλης καὶ εἶδους λέγειν τὸ σύνθετον τὸ εἶδος ἐν ὕλη λέγειν.
 ἀλλ' εἰ καὶ τὸ εἶδος συμβέβηκε τῇ ὕλη καὶ ἔστι καὶ αὐτὸ φθαρτόν, διὰ
 35 τί μὴ κατὰ τοῦτο φθαρτὴν κατὰ συμβεβηκὸς λέγει τὴν ὕλην, ἀλλὰ διότι

4 ὅτι om. E 5 ἀπ' ὑπ' a 9 αὐτῆς DE: ἐαυτῆς aF 11 καὶ ἐκτάσεως αὐτῆ
 aF ἐκστάσεως E 13 ἂν om. DE 16 ἕως κτλ. om. F ἀλλὰ φθαρτόν E
 ἀναγκαῖον D 17 καὶ (ante ὅτι) om. aF 19 ἐστι καὶ αὐτὴν aF 23 τὸ (post
 ἀντὶ τοῦ) aED²: om. FD¹ 27 τὴν om. E¹ ut Aristoteles sed cf. p. 253, 14 28 εἶναι
 ὕλην E τὸ (post ὕλην)] ἐστὶ τῷ D 32 οἰκειότερον ὕλη λέγειν praemisso ὅτι in inrg.
 repetitit D 33 εἶδους καὶ ὕλης E post ἐν add. τῆ a 35 μὴ καὶ κατὰ E

τὸ φθειρόμενον ἔστιν ἐν τούτῳ ἢ στερήσις; ἢ πρῶτον μὲν οὐχ ὁμοίως ἐν- 55
 ὑπάρχει τῇ ὕλῃ τὸ τε εἶδος καὶ ἡ στερήσις, ἀλλὰ τὸ μὲν ὡς ἐν ὕλῃ εἶδος 25
 τὴν σύνθετον οὐσίαν ποιεῖ μετὰ τῆς ὕλης μέρος αὐτῆς γινόμενον μετ' ἐκεί-
 νης, καὶ διαφέρει ταύτῃ τοῦ ὡς συμβεβηκός ἐν οὐσίᾳ· τοῦτο γὰρ οὐ
 5 ποιεῖ τι σύνθετον μετὰ τῆς οὐσίας, ἢ δὲ ἐν τῇ ὕλῃ στερήσις ὡς ἐν ὑπο-
 κειμένῳ ἔστι τῇ ὕλῃ οὐ ποιοῦσά τινα μετ' αὐτῆς οὐσίαν οὐδὲ μέρος συν-
 θέτου οὐσίας γινομένη. διὸ ἢ μὲν στερήσις συμβεβηκὸς λέγεται τῆς ὕλης,
 τὸ δὲ εἶδος οὐ. καὶ ἢ μὲν τῆς στερήσεως φθορὰ κατὰ συμβεβηκός καὶ 30
 τῆς ὕλης λέγεται, ἢ δὲ τοῦ εἴδους οὐκέτι. τοῦ γὰρ εἴδους φθειρομένου
 10 τότε μάλιστα ἡ ὕλη διαφαίνεται. στερήσεως δὲ φθειρομένης καὶ εἴδους
 ἐπιγινόμενου κρύπτεται ἡ ὕλη, καὶ φθίρεσθαι καὶ αὕτη δοκεῖ. μήποτε δὲ
 καὶ ὁ Ἄριστοτέλης τὴν ὕλην ἐκ τοῦ δυνάμει καὶ τῆς ἐν τούτῳ στερήσεως
 θεασάμενος κατὰ μὲν τὸ ἐν ᾧ τουτέστι κατὰ τὴν στερήσιν, φθείρεσθαι
 τὴν ὕλην καθ' αὐτὸ φησι, κατὰ δὲ τὴν δυνάμιν ἄφθαρτον εἶναι καὶ
 15 ἀγένητον. οὕτως δὲ οἶμαι καὶ ἡ λέξις καταλληλοτέρα φανήσεται ἢ λέ-
 γουσα ὡς μὲν γὰρ τὸ ἐν ᾧ, εἰ ὡς ἐπὶ τῆς ὕλης λέγοιτο, ὅτι κατὰ μὲν 35
 τὴν στερήσιν καθ' αὐτὸ φθίρεται, κατὰ δὲ τὸ δυνάμει ἄφθαρτος καὶ ἀγέ-
 νητός ἔστι. καὶ γὰρ οὐδὲ εἶπεν ὅτι κατὰ συμβεβηκός φθίρεται ἡ ὕλη, ἀλλ'
 ὅτι ὡς μὲν στερήσις καθ' αὐτὸ φθίρεται, ὡς δὲ τὸ δυνάμει οὔτε γίνεται
 20 οὔτε φθίρεται. οἱ δὲ ἐξηγηταὶ κατὰ συμβεβηκός αὐτὴν φθίρεσθαι λέ-
 γουσι, διότι τὸ ἐν αὐτῇ ὄν ἢ στερήσις φθίρεται, ὡς τὸν ἀμφορέα φθί-
 ρεσθαι φαμεν, ὅταν ὁ ἐν αὐτῷ οἶνος φθαρῇ. καίτοι τίς ἂν εἶποι τὸν
 ἀμφορέα ἐφθάρθαι τοῦ οἴνου φθαρέντος; καὶ πολὺν δὲ λόγον κατέτεινεν ὁ 40
 Ἄριστοτέλης διορίζων τὴν ὕλην τῆς στερήσεως, δύναιται ὡς κατὰ τὸ δυνά-
 μει μάλιστα τὴν ὕλην θεωρῶν ἐκείνοις κερῶσθαι τοῖς λόγοις. ἀλλ' ὅπως
 25 δεῖκνυσιν ἄφθαρτον καὶ ἀγένητον κατὰ τὸ δυνάμει τὴν ὕλην, ἐφεξῆς
 ἴδωμεν.

p. 192^a 29 Ἐἴτε γὰρ γίνεται, ὑποκεισθαι τι δεῖ πρῶτον ἕως τοῦ
 ὥστε ἐφθαρμένη ἔσται πρὶν φθαρῆναι. 45

30 Τέτταρα δυνάμει προλαβὼν ἐναργῆ ἀξιώματα διὰ μὲν τῶν δύο δεῖκνυσιν
 ὅτι ἀγένητος ἡ ὕλη, διὰ δὲ τῶν δύο ὅτι ἄφθαρτος. ἔστι δὲ δύο μὲν, ὅτι
 τε τὸ γινόμενον ἐκ τίνος γίνεται ὑποκειμένου πρώτου καὶ ὅτι τὸ γινόμενον
 οὐδέπω ἔστι τοῦτο ὃ γίνεται. καὶ τὰ λοιπὰ δὲ δύο τούτοις ὅμοια, ὅτι πᾶν
 τὸ φθειρόμενον εἰς τοῦτο φθίρεται, ἐξ οὗ πρώτου γίνεται, καὶ ὅτι τὸ
 35 φθειρόμενον ὅτε φθίρεται οὐδέπω ἐφθαρται. πρὸς τούτοις καὶ τὸν ὀρισμὸν 50

1 ἐν τούτῳ ἔστιν E ἢ om. E post μὲν add. οὖν EF 4 post ταύτῃ add.
 ἢ F ἐνουσία DF 6 συνθέτου om. aF 8 οὐ. κα] οὐδὲ E 11 αὐτῇ
 DE 14 δυνάμιν D 16 γὰρ om. a 18 ἔστι καὶ ἀγένητος aF 20 αὐτὴν
 om. aF 21 ὄν om. E 24 ὡς καὶ κατὰ D 28 γὰρ γίνεται EF: παραγίνεται
 D: γὰρ ἐγένετο a Aristoteles ἕως κτλ. om. F 32 τε om. F 35 καὶ τὸν
 om. E

τῆς ὕλης ὡς ἀξίωμα προσλαμβάνει. ἐξ ὧν δεῖκνυσι πρῶτον ὅτι ἀγένητος 55^v
 ἢ ὕλη οὕτως· εἰ γίνεται ἡ ὕλη (τὸ δὲ γινόμενον πᾶν ἐξ ὑποκειμένου γί-
 νεται πρῶτου καθ' αὐτὸ ἐνυπάρχοντος, τὸ δὲ ἐξ οὗ γίνεται τι πρῶτου
 καθ' αὐτὸ ἐνυπάρχοντος τοῦτο ἐστὶν ἡ ὕλη), εἰ οὖν γίνεται ἡ ὕλη, ἐξ ὕλης
 5 γίνεται προϋπαρχούσης. ἔστιν ἄρα ἡ ὕλη πρὶν γενέσθαι. εἰ δὲ τοῦτο ὡς
 ἀδύνατον ἡξιώται τὸ τὸ γινόμενον εἶναι πρὶν γενέσθαι, δῆλον ὅτι καὶ τὸ
 ἡγούμενον ἀδύνατον ἐστὶ τὸ γίνεσθαι τὴν ὕλην. καὶ συνῆκται ταῦτα ἐκ
 τε τῶν ἄλλων τῶν προηγεωμένων καὶ ἐκ τοῦ τῆς ὕλης ὁρισμοῦ. τὸ δὲ ἐξ 55^v
 οὗ γίνεται τι ἐνυπάρχοντος μὴ κατὰ συμβεβηκὸς πρὸς ἀντιδιαστολήν 56^r
 10 εἴρηται τῆς στερήσεως· κἄν γὰρ λέγηται καὶ ἐκ ταύτης γίνεσθαι τὸ γινόμε-
 νον, ἀλλ' οὔτε ἐνυπαρχούσης, οὔτε καθ' αὐτὸ ἐκ ταύτης, ἀλλὰ κατὰ
 συμβεβηκὸς. τῇ γὰρ ἀπεινᾷ αὐτὴν ἐξ αὐτῆς λέγεται γίνεσθαι τὸ γινόμενον.
 “ἤ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τὸ μὴ κατὰ συμβεβηκὸς πρόσκειται, ὅτι ἐνυ-
 15 πάρχει μὲν τῷ γινόμενῳ καὶ τὰ τῷ ὑποκειμένῳ συμβεβηκῶτα οἷον τῷ ἀν-
 δριάντι τὸ χρῶμα τὸ συμβεβηκὸς τῷ χαλκῷ. ἀλλ' οὐ καθ' αὐτὸ ὑπάρχει, 5
 ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς· διὸ οὐδὲ ὕλη ἐστὶν αὐτοῦ οὐδὲ συντελεῖ τι τῷ ἀν-
 δριάντι πρὸς τὸ εἶναι. δεῖξας δὲ ὅτι οὐ γίνεται ἡ ὕλη, ἐφεξῆς ὅτι οὐδὲ
 φθίρεται δεῖκνυσι. πᾶν γὰρ τὸ φθειρόμενον οὐ τῷ εἰς τὸ μὴ ὄν ἀνα-
 λυεσθαι λέγεται φθειρεσθαι, ἀλλὰ τῷ εἰς τοῦτο ἐξ οὗ ἐνυπάρχοντος
 20 πρῶτου γέγονε μὴ κατὰ συμβεβηκὸς, τοῦτο δὲ ἐστὶν ἡ ὕλη. εἰ οὖν
 φθίρεται ἡ ὕλη, εἰς τὸ τοιοῦτον ἀναλύεται ὃ ἐστὶν αὐτῇ, καὶ ἔσται
 ἐφθαρμένη ἡ ὕλη οὕσα· ὕλη δὲ ἐστὶ πρὸ τοῦ φθειρεσθαι· ὥστε ἐφθαρ-
 μένη ἔσται πρὸ τοῦ φθαρῆναι. ὥστε εἴτε γίνεται, δεῖ ὑποκεῖσθαι πρὸς 10
 τὴν γένεσιν αὐτῆς τὴν ταιαύτην φύσιν ἣτις ἐστὶν αὐτῇ, ἔσται οὖν πρὸ
 25 τοῦ γενέσθαι· εἴτε φθίρεται, δεῖ εἰς τοῦτο αὐτὴν φθαρῆναι ὃ ἐστὶν
 αὐτῇ, καὶ ἔσται ἐφθαρμένη πρὸ τοῦ φθαρῆναι.

Καὶ τὸ ἐφθαρτὸν δὲ τῆς ὕλης ἀπὸ τοῦ Πλάτωνος καὶ τῶν Πυθαγορείων
 ὁ Ἀριστοτέλης παρέλαβε. λέγει γοῦν ὁ τοῦ Πλάτωνος Τίμαιος “τρίτον δὲ
 αὐτὸ γένος ὄν τὸ τῆς χώρας ἀεὶ φθορὰν οὐ προσδεχόμενον, ἔδραν δὲ πα-
 30 ρέχον ὅσα ἔχει γενέσθαι πᾶσιν, αὐτὸ δὲ μετ' ἀναισθησίας ἀπτόν λογισμῶ
 τινι νόθῳ μόγις πιστόν”. ἤρτηται δὲ ἡ πᾶσα τοῦ Ἀριστοτέλους ἀπόδειξις 15
 ἐκ τοῦ φυσικοῦ ἀξιώματος τοῦ λέγοντος μήτε γίνεσθαι τι ἐκ τοῦ ἀπλῶς μὴ
 ὄντος μήτε φθειρεσθαι τι εἰς τὸ ἀπλῶς μὴ ὄν. τοῦτο δὲ τὸ ἀξίωμα αὐτὸς
 ἐπιστάσαστο ἐν ἀρχῇ δεῖκνυς ὅτι ἐκ τοῦ ἐναντίου γίνεται τὸ γινόμενον καὶ

1 ὡς om. a προλαμβάνει D πρῶτως aF 2 τὸ δὲ — ἐνυπάρχοντος (4) om. F
 6 τὸ τὸ F et ex τούτου corr. E: τὸ simplex aD 9 ante μὴ add. τὸ D 10 καὶ
 (ante ἐκ) om. E 13 προσκεῖσθαι aF 14 μὲν om. a καὶ τὰ] κατὰ D
 τῷ ὑποκειμένῳ] ὑπὸ τῷ καίμενῳ E 16 τι ante πρὸς posuit F: om. a 18 οὐ τῷ
 om. F 19 λέγεται καὶ φθειρεσθαι aF τὸ εἰς F 21 φθίρεται D cf. v. 25
 Aristoteles: φθειροῖτο aEF 23 εἴτε] εἰ a 24 ἣτις E: εἴτε aF: obl. D αὐτη
 libri οὖν om. F 25 αὐτῇ D: αὐτῆ aEF 27 καὶ (ante τὸ) om. a
 28 γοῦν] οὖν D Πλάτωνος Τίμαιος p. 52A τρίτου F 29 αὐτὸ τὸ D: αὐτὸ E et
 f. 125 v 23: αὐτὸ τὸ F: αὐ a et p. 223, 7 et Plato δὲ (post ἔδραν) om. D 33 τι
 (post φθειρεσθαι) om. DE

φθειρείται εἰς τὸ ἐναντίον. καὶ δεῖ τι εἶναι τὸ τοῖς ἐναντίοις ὑποκειμένον, 56^o
 ὅπερ πῶς μὲν ὄν ἐστίν, πῶς δὲ οὐκ ὄν, ἐξ οὗ πρῶτως ἐνουπάρχοντος καθ'
 αὐτὸ γίνεται τὰ γινόμενα. ὁ μὲντοι Πλάτων, ὡς εἴρηται πρότερον, καθ'
 ἄλλον τρόπον ἔδειξεν, ὅτι ἐξ ὑποκειμένου τινὸς γίνεται τὸ γινόμενον· ἐπειδὴ 20
 5 γὰρ εἰκῶν ἐστὶ τὸ γινόμενον τοῦ ὄντος, πᾶσα δὲ εἰκὼν ὁμοιωταὶ πρὸς τὸ
 παραδείγμα, τὸ δὲ ὁμοιωμένον ὁμοιώσεως μεθέξει ἀπὸ τοῦ παραδείγματος
 ὁμοιωταὶ πρὸς αὐτό, ἄλλο μὲν ἐστὶ τὸ μετέχον, ἄλλο δὲ τὸ μετεχόμενον
 καὶ ἡ μέθεξις καθ' ἣν ὁμοιοῦται ἡ εἰκὼν. τὸ ἄρα μετέχον τοῦτό ἐστὶ
 τὸ ἐν φ' καὶ ἐξ οὗ γίνεται ἡ εἰκὼν, ὅπερ ἐστὶ τὸ γινόμενον (λέγει γοῦν
 10 ὁ Πλάτων ἐν Τιμαίῳ· “ἐν δ' οὖν τῷ παρόντι χρῆ γένη διανοηθῆναι
 τριττά, τὸ μὲν γινόμενον, τὸ δὲ ἐν φ' γίνεται, τὸ δὲ εἶθεν ἀφομοιούμενον 25
 φύεται τὸ γινόμενον”), καὶ εἴπερ ἀληθῆ τὰ πρότερον ὑπ' ἐμοῦ ῥηθέντα,
 τοῦτό ἐστίν ἡ ἀπὸ τοῦ ὄντος ἐκτροπὴ καὶ παράλλαξις καὶ εἰς τὸ μὴ ὄν ὑπο-
 φορὰ, ἣν ἡ τοῦ ὄντος μέθεξις καταλαμβάνουσα ἴσθησιν ὡς δυνατόν καὶ εἰ-
 15 κόνα ποιεῖ τοῦ ὄντως εἶναι καὶ ἀντὶ τοῦ ὄντως μὴ εἶναι, ὅπερ ἔσχεν ἂν
 εἰς τὸ μὴ ὄν τελέως ὑπενεχθεῖσα οὐκ ὄντως εἶναι ποιοῦσα.

Ἄλλὰ πῶς ἀγένητος καὶ ἀφθαρτος ἡ ὕλη; πότερον τῆ ἑαυτῆς κοινό-
 τητι; ἢ τοῦτο καὶ τοῖς εἶδεσι προσήκει· οὐδενὸς γὰρ εἶδους κοινότης φθει-
 ρεται ἐκ τοῦ παντός, ἀλλὰ καὶ ἀνθρωπος ἀεὶ ἐστὶ καὶ ἵππος καὶ λευκὸν 30
 20 καὶ ἀρετὴ καὶ τῶν ἄλλων εἰδῶν ἕκαστον διὰ τὸ μένειν τὴν κοινότητα
 ἐκάστων. ἀλλ' ἄρα καὶ κατὰ τὸ ἄτομον ἑαυτῆς ἡ ὕλη ἀγένητος καὶ ἀφθαρτός
 ἐστίν, ὥστε τὴν ἐμὴν ὕλην οὐ καθὼ ὕλη (τοῦτο γὰρ τῆς κοινότητός ἐστιν),
 ἀλλὰ καθὼ ἐμὴ ὕλη καὶ τοιαύδε ὕλη ἀγένητον εἶναι καὶ ἀφθαρτον; καὶ πῶς
 οὐ μάτην ἔσται αὕτη τοῦ ἐμοῦ φθαρέντος εἶδους; οὐδὲ γὰρ ἔσται ἄλλου
 25 ὕλη, καθὼ ἐμοῦ ἐστὶ. πῶς δὲ οὐκ ὄντως κρείττων ἔσται τῶν εἰδῶν ἡ ὕλη
 καὶ οὐσιωδέστερα, εἴπερ τῶν ἀτόμων εἰδῶν φθειρομένων ἡ ἄτομος ὕλη
 μένει; μήποτε οὖν οὐδὲ ἔστιν ἄτομος ὕλη καθ' αὐτήν, ἀλλ' ὑπὸ τῶν ἀτό- 35
 μων εἰδῶν ἀτομοῦται, ὥσπερ καὶ μορφοῦται ὑπὸ τῶν εἰδῶν. τὰ γὰρ ἄτομα
 τῷ ἀριθμῷ διαφέροντα διαιρέσεισι πληθύνονται καὶ διαφοραῖς συμβεβηκότων.
 30 οὔτε δὲ διαιρέσεις οὔτε ἀριθμοὶ οὔτε τὰ συμβεβηκότα τῆς ὕλης ἰδιὰ ἐστίν.
 ἀλλὰ τῶν εἰδῶν. αὕτη οὖν ἡ ἀπὸ τοῦ ὄντος κοινὴ παράλλαξις, ἣ ὅτι ποτέ
 ἐστίν ἡ ὕλη, ἀγένητος καὶ ἀφθαρτός ἐστίν. ἡ δὲ τοιαύδε παράλλαξις καὶ ἡ
 τοιαύδε ὕλη κατεληγμένη λοιπὸν ὑπὸ τοῦ εἶδους καὶ ἡτομωμένη γίνεται καὶ

2 μὲν ἐστίν ὄν a πρῶτου aF 4 τὰ γινόμενα aF 7 ἐστὶ τὸ — ὁμοιοῦται ἡ εἰκὼν om.
 DF 8 τὸ ἄρα] ἄρα τὸ D 9 γίνεται] ἐστίν F post γίνεται ἡ εἰκὼν om. illa ἔστι
 τὸ μετέχον — ὁμοιοῦται ἡ εἰκὼν falso loco supplent DF, sed ita ut F errore τὸ ἄρα — ὁμοιοῦ-
 ται ἡ εἰκὼν continuando iteret. idem facturus τὸ ἄρα μετέχον scripserat statim expuncta E
 γοῦν] οὖν D 10 ἐν Τιμαίῳ [p. 50 C] om. F γένει F 12 ὑπ' ἀπ' E
 14 καὶ (ante εἰκόνα) D: om. E: ante ὡς posuerunt aF 15 ὄντως bis scripsi: ὄντος
 libri μὴ post ἀντὶ τοῦ collocat a ἔσχευ E 16 οὐκ ὄντως EF: οὐκ ὄντος D:
 ὄντος a 20 ἄλλων om. a ἕκαστόν ἐστὶ aF 21 ἐκάστου aF καὶ (ante
 κατὰ) om. a ἐστὶ ante καὶ ἀφθαρτος D 23 ὕλη ἐμὴ aF 24 αὕτη] ἡ
 αὕτη D post ἄλλου add. ἡ E 25 δὲ ὄντος οὐ F 28 ἀτιμοῦται D καὶ (post
 ὥσπερ) om. aF 29 διαίρεισι aF 32 τοιαύτη D ἡ (post καὶ) om. E
 33 ἡτομωμένη EF: ἀτομωμένη D: ἡτιμωμένη a

φθείρεται ὡσπερ καὶ τὸ εἶδος τὸ ἄτομον. καὶ γὰρ τὸ πρῶτον σῶμα λέγεται 56^τ
 τις εἶναι τὴν ὕλην, καὶ ἐκεῖνο κατὰ τὴν κοινότητά ἐστιν ἄφθαρτον. τὸ γὰρ 40
 τοῦ ὕδατος σῶμα μετὰ τῶν τοῦ ὕδατος ποιότητων εἰς τὸ τοῦ ἀέρος σῶμα
 καὶ εἰς τὰς ἐκεῖνου μεταβάλλει ποιότητας, οὐχ ἢ τὸ σῶμα μέντοι (κατὰ γὰρ
 5 τοῦτο οὐ μεταβάλλει), ἀλλ' ἢ τοιόνδε σῶμα εἰς τοιόνδε. ἐπειδὴ οὖν ἡ ὕλη
 τὸ κοινὸν ἔχει μόνον καθὼς ὕλη, διὰ τοῦτο ταύτη τὸ ἀγέννητον καὶ ἄφθαρτον
 προσήκει. καὶ ἡ Ἀριστοτέλους ἀπόδειξις περὶ τοῦ ἀγέννητον καὶ ἄφθαρτον
 εἶναι τὴν ὕλην ἀσάλευτος μένει. ἡ γὰρ τις ὕλη γίνεται ἐκ τῆς τινός καὶ 45
 ἡ τοῦ ἀέρος ἐκ τῆς τοῦ ὕδατος, καὶ οὐκ ἔστιν ἡ τοῦ ἀέρος πρὶν γενέσθαι
 10 (ὕδατος γὰρ ἦν ἐκεῖνη καὶ φθείρεται εἰς τὴν τοῦ ὕδατος ἢ τοῦ ἀέρος) καὶ
 οὐκ ἔφθαρται ἢ τοῦ ἀέρος πρὶν φθαρῆναι· οὐ γὰρ ἦν ὕδατος πρὶν γενέσθαι
 ὕδωρ. ἐπειδὴ δὲ τὸ τις ὕλη κατὰ τὸ εἶδος ἔχει, διὰ τοῦτο ἀδιορίστως
 ἀγέννητον καὶ ἄφθαρτον εἶπε τὴν ὕλην ὁ Ἀριστοτέλης.

Ἄλλ' εἰ ἀγέννητος, φασὶ τινες, καὶ ἄφθαρτος ἡ ὕλη, πῶς οὐκ ἀρχὴ τίς
 15 ἔστι πρώτη καὶ αὕτη ὡσπερ καὶ ὁ θεός. εἰ γὰρ ἐκ θεοῦ παρήχθη, οὐκ
 ἂν ἀγέννητος ἦν. ἀλλ' ὅτι μὲν ὁ Ἀριστοτέλης ἀγέννητον οὐχὶ τὸ μὴ ἀπ' 50
 αἰτίας ἡρτημένον λέγει, ἀλλὰ τὸ μὴ ἀπ' ἀρχῆς χρόνου γενόμενον, δηλοῖ
 καὶ τὴν κίνησιν ἐν τοῖς τέλεσι ταύτης τῆς πραγματείας, ἀγέννητον καὶ
 ἄφθαρτον δεικνύς, καίτοι πᾶν τὸ κινούμενον ὑπὸ τινος κινεῖσθαι φήσας.
 20 ἔτι δὲ ὁμοίως ἂν ἀγενήτους λέγοι καὶ τὰς τῶν εἰδῶν κοινότητας, ὥστε
 πολλὰς ἂν ἀρχὰς λέγοι πρώτας. καίτοι γε αὐτός ἐστιν ὁ βοῶν "οὐκ ἀγαθὸν
 πολυκοιρανίη". Ὡς δὲ ὁ μὲν Ἀριστοτέλης ὡς στοιχειώδη ἀρχὴν ὑπο-
 τίθεται τὴν ὕλην, ἥτις οὐκ ἂν ἀντίξους εἶη πρὸς τὸ ποιητικὸν ἢ τελικὸν 55
 αἴτιον. εἴπερ καὶ ἐφέσταται τοῦ ἐκείθεν κόσμου "ὡς | θῆλυ ἄρρενος, καὶ ὡς 56^τ
 25 αἰσχροὺν καλοῦ". οἱ δὲ ἑτερόδοξοι τὴν ὕλην εἶναι τὸ κακὸν λέγοντες καὶ
 ἀντίξουν αὐτὴν ἀρχὴν τῷ ἀγαθῷ τιθέντες ὡς ποιητικὴν ἀρχὴν ἀντιτιθέασιν.
 τοιγαροῦν γενέσεις ἀπ' αὐτῆς παραβιάσασιν καὶ στρατηγίας αὐτῆς καὶ βουλὰς,
 καὶ θριάμβους κατὰ τοῦ ἀγαθοῦ ληρωδοῦσιν. ὁ μέντοι Πλάτων ἐν Τιμαίῳ
 μὲν τὰ τε κυρίως αἴτια καὶ τὰ συναίτια τῆς τοῦ κόσμου ὑποστάσεως παρα-
 30 ιδιοῦς τὴν ὕλην τοῖς συναίτιοις συντάττει καὶ ἄφθαρτον αὐτὴν ὡσπερ καὶ 5
 τὸν ὅλον κόσμον φησίν. ὅτι δὲ ὡς πρώτην αὐτὴν ἀρχὴν οὐκ ἀξιοῖ λέγειν,
 ἐδήλωσεν Ἐρμόδωρος ὁ τοῦ Πλάτωνος ἐταῖρος ἐν τῷ περὶ Πλάτωνος βιβλίῳ
 τὰ δοκοῦντα τῷ Πλάτῳ ἐν τε τοῖς ἄλλοις καὶ περὶ τῆς ὕλης γράφων, ὡς
 ὁ Δερκυλλίδης ἱστορήσας. τὸ δὲ συμπέρασμα ἐγὼ τῶν εἰρημένων παρατή-
 35 σμαι· "ὥστε ἄστατον καὶ ἄμορφον καὶ ἄπειρον καὶ οὐκ ὂν τὸ τοιοῦτον
 λέγεσθαι κατὰ ἀπόφασιν τοῦ ὄντος. τῷ τοιούτῳ δὲ οὐ προσήκει οὔτε

3 τοῦ ὕδατος (post μετὰ τῶν) om. aF 4 κατὰ] καὶ a 7 ἡ τοῦ aF 8 καὶ
 (post τινός) om. DE 11 ἢ — πρὶν iterat F 14 καὶ ἄφθαρτος φασὶ τινες ἡ ὕλη
 aF 15 καὶ αὕτη πρώτη aF 17 γινόμενον D 21 καίτοι γε DE: καίτοι aF
 βοῶν cf. ad p. 250, 26 ἀγαθὸν ἐστὶ aF 23 ἂν om. aF 24 ὡς θῆλυ κτλ.
 p. 192a23 25 ὕλην] ἔλην a 27 καὶ βουλὰς post θριάμβους iterat D 29 μὲν
 om. aF 32 Ἐρμόδωρος cf. p. 247, 30 sqq. ὁ (ante τοῦ) om. aF 33 τοῖς
 (post τε) om. ad 34 Δερκυλλίδης cf. p. 247, 30 sqq.

ἀρχῆς οὔτε οὐσίας. ἀλλ' ἐν ἀκρισία τινὶ φέρεσθαι, δηλοῖ γὰρ ὡς ἔν 56^v
 τρόπον τὸ αἷτιον κυρίως καὶ διαφέρον τρόπον τὸ ποιοῦν ἔστιν, οὕτω καὶ 10
 ἀρχή. ἡ δὲ ὕλη οὐκ ἀρχή. ὁ καὶ τοῖς περὶ Πλάτωνα ἐλέγετο μία ὅτι
 εἶη ἀρχή."

5 p. 192^a34 Περὶ δὲ τῆς κατὰ τὸ εἶδος ἀρχῆς ἕως τοῦ ἐν τοῖς
 ὕστερον δεικνυμένοις ἐροῦμεν.

Εἰπὼν περὶ τῆς ὕλικῆς ἀρχῆς, ὅτι ἀνάγκη εἶναι τι πρῶτον ὑποκείμενον, 15
 ἐξ οὗ γίνεται ἕκαστα ἐνυπάρχοντος καθ' αὐτὸ καὶ οὐ κατὰ συμβεβηκός,
 καὶ ὅτι ἕτερον τῆς στερηώσεως ἢ ὕλη, καὶ ὅτι ἀγέννητος καὶ ἀφθαρτος, ὡφθαλμο
 10 λοιπὸν καὶ περὶ τῆς κατὰ τὸ εἶδος ἀρχῆς εἰπεῖν. τοῦτο γὰρ ἀκόλουθον
 ἦν τῷ τρεῖς μὲν εἰπόντι τὰς στοιχειώδεις ἀρχάς, ὕλην καὶ στέρησιν καὶ
 εἶδος, περὶ δὲ τῶν δύο διδάξαντι. ἀλλ' ἡ μὲν ὕλη ἐνταῦθα τὴν πρώτην
 ἑαυτῆς ὑπόστασιν ἔχει καὶ στοιχεῖον ὕλης τῆς γενέσεώς ἐστι, τὸ δὲ εἶδος 20
 τὸ μὲν ἐστὶ πρῶτον καὶ ἀρχικὸν ὄντως, ὅπερ νοῦν ἐν ἄλλοις καὶ ἀγαθὸν
 15 καὶ πρῶτον αἷτιον καλεῖ ποιητικὸν καὶ τελικὸν ὑπάρχον, καὶ ἐν αὐτὸ
 καὶ πολλὰ λέγει· μετὰ γὰρ τὸν ἕνα νοῦν τὸ πλῆθος ὑφesseτάναι δεῖ, δι'
 ἃ καὶ κυκλοφορητικὰ σώματα. τὸ δὲ τί ἐστὶν εἶδος φυσικὸν καὶ φθαρτὸν,
 στοιχεῖον τοῦτο τῶν γινομένων καὶ φθειρομένων καὶ προσεχῆς αἷτιον ὑπάρχον.
 καὶ δῆλον ὅτι ἡ κατὰ τὸ εἶδος κυρίως ἀρχή ἐκείνη ἐστὶν ἡ πρώτη καὶ
 20 χωριστή, ἀφ' ἧς καὶ τὸ ἐνταῦθα εἶδος τὸ εἶναι ἔχει. διὰ τοῦτο περὶ μὲν
 τῆς κυρίως κατὰ τὸ εἶδος ἀρχῆς τῆς χωριστῆς καὶ νοητῆς καὶ ἀκινήτου, 25
 εἴτε μία ἐστὶν ἢ πολλαί, ἢ ὅπερ ἀληθέστερον καὶ μία καὶ πολλαί, καὶ
 τίς ἢ τίνες, ὅτι αἰλοὶ καὶ νοηταὶ καὶ πάντα τέλειοι τῇ οὐσίᾳ οὐσαί ἐνέρ-
 γεται, ταῦτα οὖν δι' ἀκριβείας τῆς πρώτης φιλοσοφίας ἔργον ἐστὶ
 25 διορίσαι, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν, τῆς ὑπὲρ τὰ φυσικὰ πραγματείας, ἣν αὐτὸς
 μετὰ τὰ φυσικὰ καλεῖ.

Περὶ δὲ τῶν φυσικῶν καὶ φθαρτῶν καὶ ὅλως ἐν κινήσει καὶ μετα-
 βολῇ θεωρουμένων εἰδῶν, ὅπερ ἀρχαὶ στοιχειώδεις καὶ προσεχῆ αἷτια
 εἰδικὰ τῶν φυσικῶν εἰσιν, ὕστερον, φησὶν, ἐροῦμεν. τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ 30
 30 εἶδος, ὃ καὶ ἐνυπάρχει τοῖς φυσικοῖς ὡς στοιχεῖον καὶ πρὸς ὃ ἡ στέρησις
 ἀντίκειται, ἐξ οὗ καὶ τῆς ὕλης τὰ φυσικὰ πάντα συνέστηκε. καὶ διαλύεται
 εἰς ταῦτα τὸ συναμφοτέρων, εἰς μὲν τὴν ὕλην καὶ ὑπομένουσαν, εἰς δὲ τὸ
 εἶδος οὐκ ὑπομένον. λέγει δὲ περὶ τοῦ τοιούτου εἶδους εὐθὺς ἐν τῷ ἐφεξῆς
 βιβλίῳ διχῶς αὐτὸ θεωρῶν, κατὰ τε τὴν φύσιν, ἣν καὶ ὡς ποιητικὸν

1 ἀκρισία E: ἀκρασία aF: obl. D ὡς ἔν aF: ὅσον DE 2 τρόπον] τῶν F
 καὶ ἡ ἀρχή aF 3 δ] διὰ supra p. 248, 17 4 εἶη aDF: εἶη ἢ E: ἢ supra p. 248, 18
 5 ἕως κτλ. om. F 7 τι εἶναι D 8 ἐνυπάρχοντα E 12 τὴν πρώτην ἐνταῦθα F
 13 ὕλη DE 15 καὶ ἐν αὐτῷ DE: ἐν αὐτῷ aF 16 γὰρ om. D δι' ἃ om. F
 17 ἃ δὴ καὶ D κυκλοφορητικὰ E φυσικὸν εἶδος D 20 ἐφ' ἧς] ἐφ' ἣ E
 21 post κυρίως iterat τῆς D 22 ἢ (ante πολλαί) DE: εἴτε aF 23 τέλειοι DF:
 τέλειοι aE οὔσαι τῇ οὐσίᾳ aF 29 εἰσιν] ἐστίν D 30 καὶ (post ὃ) om. aF
 32 καὶ (post ὕλην) om. F 34 ποιητικὸν om. aF

προσεχὲς αἴτιον παραδώσει (διὸ καὶ ἐν ἐκείνοις φυλάττει τὸν περὶ αὐτοῦ λόγον 56^v
 καὶ δι' ἄλλας αἰτίας τὰς ἐκεῖ ῥηθησομένας), θεωρεῖ δὲ αὐτὸ καὶ κατὰ τὸ 35
 ἐφαπλωθὲν τῇ ὄλῃ. καὶ τὰ δύο πάλιν εἰς ἓν ἄγει κατὰ τὸ στοιχειώδες
 τῶν φυσικῶν εἶδος, ὅπερ μάλιστα ἢ προκειμένη πραγματεία ζητεῖ. τάχα
 5 δὲ δυνατόν λέγειν, ὅτι περὶ τῆς κατὰ τὸ εἶδος ἀρχῆς οὐχὶ τῆς χωριστῆς
 εἶπε νῦν, ἀλλὰ τῆς στοιχειώδους. καὶ γὰρ τὰ στοιχεῖα τῶν φυσικῶν
 πραγμάτων μετὰ ἀκριβείας παραδοῦναι οὐ τοῦ φυσιολόγου ἐστίν, ἀλλὰ τοῦ
 πρώτου φιλοσόφου, ὥσπερ οὐδὲ τὴν τῶν τεττάρων στοιχείων θεωρίαν τοῦ
 10 ἱατροῦ, ἀλλὰ τοῦ πρώτου φυσιολόγου· περὶ μέντοι τῶν φυσικῶν εἰδῶν, οὐχ
 ὡς εἰδῶν ἀπλῶς ἀλλ' ὡς γινομένων καὶ φθειρομένων, τοῦ φυσικοῦ ἐστίν 40
 εἰπεῖν. καὶ δὴ καὶ ἐρεῖ περὶ τούτων ἐν τοῖς Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς,
 ὅπερ ὕστερον δεῖνυσθαί φησιν ὡς μετὰ ταύτην τεταγμένα τὴν πραγματείαν.
 καλλίων δὲ ἢ προτέρα ἐξήγησις, ὅτι ποιητικὸν τοῦ οὐρανοῦ οἶδεν Ἀριστοτέλης.
 ἐπειδὴ δὲ τινες οἴονται ποιητικὸν αἴτιον τοῦ παντός μὴ λέγειν τὸν Ἀριστοτέλην,
 15 ἀλλὰ μόνον τελικὸν καὶ τοῦτο καὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἀρέσκουσιν νομίζουσιν, ἀναγκά-
 καὶ ὄν μοι τῶν ἐναυθῶν λεγομένων ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ γνησιωτάτου τῶν
 Ἀριστοτέλους ἐξηγητῶν ἀκούειν αὐτοὺς ἐχόντων οὕτως· “ τὸ δὲ πρῶτον εἶδος 45
 καὶ ὡς ποιητικὸν ἂν εἶη αἴτιον. λέγει γὰρ ἐν τοῖς Μετὰ τὰ φυσικά, ὅτι
 τοῦτο τὸ κινούμενον ὑπ' αὐτοῦ. τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ πέμπτον σῶμα, τὰ ἄλλα
 20 κινεῖ τὰ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ. οὕτως μὲν οὖν ποιητικόν. καθόσον δὲ
 πάντα τῇ τούτου ἐφέσει τῆς οἰκείας τελειότητος τυγχάνει, ὡς καὶ μικρῶ
 πρόσθεν εἴρηται. καὶ καθόσον, ὡς αὐτὸς εἴρηκε πάλιν ἐν τοῖς Μετὰ τὰ φυ-
 σικά, “κινεῖ δὲ ὡς ἐρώμενον,, εἶη ἂν ὡς τὸ τέλος καὶ τὸ οὐ χάριν αἴτιον.
 τοιοῦτον γὰρ τὸ ὁρακτόν.” ἰδοὺ σαφῶς καὶ κατὰ τι μὲν ὡς ποιητικὸν κατὰ 50
 25 τι δὲ ὡς τελικὸν αἴτιον ὑπέθετο τὸν νοῦν, αὐτὸς παρέστησεν.

p. 192^b2 Ὅτι μὲν οὖν εἰσὶν ἀρχαὶ καὶ τίνες καὶ πόσαι τὸν ἀριθμὸν
 ἕως τοῦ τέλους.

Τὸ μὲν γὰρ εἶναι τῶν φυσικῶν ἀρχὰς ὡς ἐναργῆς ἔδοξε παραλαμβάνειν
 φυλάττων τὰ προσήκοντα τῇ φυσικῇ μέτρᾳ, τὸ δὲ τίνες καὶ πόσαι διορι-
 30 σάμενος καὶ ὅτι εἰσὶν ἀρχαὶ παρέστησε μέχρι τούτων τὸ πρῶτον κατα- 55
 κλείσας βιβλίον.

3 εἰς ἓν ἄγει om. F 5 ὅτι καὶ περὶ D 8 φιλοσόφου] γρ. φυσιολόγου mrg. F, qui
 scilicet verba ὥσπερ — πρώτου φυσιολόγου (v. 9) omisit, eademque om. a τὴν (post
 οὐδὲ) om. D 13 οὐρανοῦ aDE: om. F οἶδεν ὁ aD 14 τοῦ παντός in lac.
 om. F 15 post μόνον add. τὸ D 18 εἶη ἂν E Μετὰ τὰ φυσικά cf. v. 22
 19 τῷ κινούμενῳ DE 20 δὲ (post καθόσον) om. D 21 καὶ (post ὡς) om. a
 μικροῦ D 22 Μετὰ τὰ φυσικά Λ 7 p. 1072^b3 sqq. 23 ἐρώμενον in lac. om. F
 24 καὶ] fortasse ὡς 25 τὸν νοῦν ὑπέθετο aF 26 τὸν ἀριθμὸν om. D 28 περι-
 λαμβάνειν F 29 τὰ τῇ φυσικῇ προσήκοντα aF 30 ἐγκατακλείσας E post βιβλίον
 addit τέλος σὺν θεῷ τοῦ α τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως: simplicii rubr. F

Προθέμενος ἐν ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ τὰς ἀρχὰς καὶ αἰτίας τῶν φύσει
 συνεστῶτων παραδοῦναι, ἐπειδὴ τῶν ἀρχῶν αἱ μὲν εἰσι στοιχειώδεις αἱ δὲ
 5 ποιητικαὶ αἱ δὲ τελικαί, πρῶται δὲ προσπίπτουσιν ἡμῖν αἱ στοιχειώδεις, διό-
 τι τὸ γνωστὸν πρὸς τὴν ζήτησιν τῶν ἑαυτοῦ αἰτίων ἀνερεθίζει τὸν γινώσκοντα
 ἐκ τῆς οἰκείας φύσεως καὶ τῆς οἰκείας συστάσεως. ἦν τὰ ἐνυπάρχοντα αὐτῶ
 στοιχεῖα συνίστησι, διὰ τοῦτο ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ μετὰ τὸ τὰς δόξας ἰστο-
 ρῆσαι τε καὶ διαβασάνισαι τῶν φυσικῶν, τὰς στοιχειώδεις ἀρχὰς ἀνευρίσκει
 10 πρῶτας δεικνύς ἐκ τῶν ἐναντίων εἶναι τὰς γενέσεις, ὧν κοινότατον τό τε
 εἶδος καὶ ἡ στέρησις, καὶ ἔτι ἐκ τοῦ τοῖς ἐναντίοις ὑποκειμένου, καὶ δὴ καὶ
 περὶ τῆς ὕλης ὅτι τέ ἐστιν ἀποδείξας καὶ ὅτι ὑποκείμενον τοῖς ἐναντίοις καὶ
 ἐνυπάρχουσα τῷ συνθέτῳ καὶ τίνι τρόπῳ γνώσεως τῷ φυσικῷ ληπτὴ καὶ
 15 κατὰ τί διαφέρει τῆς στερηήσεως καὶ ἔτι ὅτι ἀγένητος καὶ ἄφθαρτος, καὶ
 ὅσα ἄλλα τῶν τοῦ φυσικοῦ μέτρων ἦν περὶ αὐτῆς εἰπεῖν. ὁμοίως δὲ καὶ
 περὶ τῆς στερηήσεως ὅτι τέ ἐστιν ἀποδείξας καὶ ὅτι ἀπουσία τοῦ εἶδους ἐν
 20 τῷ πεφυκότι καὶ ὅτι καθ' αὐτὸ μὲν μὴ ὄν, κατὰ συμβεβηκὸς δὲ ὄν, καὶ
 ὅτι οὐχ ὡς ἐνυπάρχον αἰτιῶν ἐστιν αὕτη, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς (τῷ γὰρ
 ἀπειναί), καὶ ὅτι γενητὴ καὶ φθαρτὴ· ταῦτα οὖν πάντα δείξας καὶ μέλλων
 ἀκολούθως καὶ περὶ τῆς κατὰ τὸ εἶδος ἀρχῆς λέγειν τῆς στοιχειώδους τὰ
 σύμμετρα τῷ φυσικῷ καὶ οὕτως ἐπὶ τὸ ποιητικὸν καὶ τελικὸν αἴτιον μετα-
 βαίνειν, ἐπειδὴ τὸ εἶδος καὶ ὡς στοιχεῖον ἐνυπάρχει τῷ συνθέτῳ καὶ ὡς
 ποιητικὸν αἴτιον κατὰ τὴν φύσιν καὶ τὸν λόγον θεωρούμενον, εἰκότως καὶ
 25 περὶ τοῦ εἰδικοῦ καὶ περὶ τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου διδάσκειν ὑφελίων περὶ τῆς

1 Inscrībunt Σιμπλικίου φιλοσόφου εἰς τὸ βῆτα τῆς ἀριστοτέλους φυσικῆς ἀκροάσεως ὑπό-
 μνημα Ε: item omissis φιλοσόφου et ἀριστοτέλους et ὑπόμνημα D: Σιμπλικίου μεγάλου φιλο-
 σόφου ὑπόμνημα εἰς τὸν β λόγον τῆς ἀριστοτέλους φυσικῆς ἀκροάσεως F: Σιμπλικίου ὑπόμνημα
 εἰς τὸ δεῦτερον τῆς ἀριστοτέλους φυσικῆς ἀκροάσεως a cf. ad p. 1, 1 7 τῆς οἰκείας
 (ante συστάσεως) om. aF ἦν] οὐ F 9 βασανίσαι a 10 τε (post τὸ) om. F
 12 καὶ ὅτι] καὶ ἔτι D 14 κατὰ τί DEF: ὅτι a ἔτι om. D 15 τῶν τοῦ
 φυσικοῦ μέτρων ἦν περὶ αὐτῆς εἰπεῖν DE: τῷ φυσικῷ σύμμετρον ἦν εἰπεῖν περὶ αὐτῆς aF
 17 μὲν D: om. aEF 18 αὐτῇ] αὐτῇ D 22 supra στοιχεῖον scriptum ἦτοι ὡς
 εἶδος D ὑπάρχει aF 23 τὴν om. aF

φύσεως ἐν ἀρχῇ διαλέγεται, ἣν καὶ ὡς εἶδος καὶ ὡς ποιῶν αἴτιον οὖσαν 57
ἀποδείξει. δευτέρον δὲ ἐπειδὴ οἱ μὲν τὴν ὕλην οἱ δὲ τὸ εἶδος ἔλεγον εἶναι
τὴν φύσιν καὶ κυριώτερον μᾶλλον λέγουσιν οἱ τὸ εἶδος λέγοντες, ἀναγκαιῶς
πρὸς τὴν τοῦ εἶδους ἀπὸ τῆς ὕλης διαίχρισιν τὴν τῆς φύσεως θεωρίαν προ-
5 λαμβάνει. καὶ τρίτον εἰ ἡ μὲν ὕλη καὶ ἡ τοῖς φυσικοῖς καὶ ἡ τοῖς τεχνητοῖς 25
ὑποκειμένη τὴν αὐτὴν ἔχει θεωρίαν, τὸ δὲ εἶδος τὸ μὲν τεχνητὸν ἔξωθεν
ἔχει πᾶσαν τὴν τῆς κινήσεως ἀρχήν, τὸ δὲ φυσικὸν ἐνδοθεν, ἔδει τὸν μέ-
λλοντα περὶ φυσικοῦ λέγειν εἶδους τὰ φύσει τῶν μὴ φύσει πρώτον διορίζειν.
καὶ ἄλλως δὲ οἰκεῖος ἦν ἐν τούτοις ὁ περὶ τῆς φύσεως λόγος. ἐν μὲν γὰρ
10 τῷ πρώτῳ βιβλίῳ κοινὰς ἀρχὰς πάσης ἐζήτει μεταβολῆς. διὸ καὶ τῶν
κατὰ τέχνην μεταβολῶν παραδείγματα παραλαμβάνει τὸ μουσικὸν καὶ ἄμουσον
τιθεῖς, ἐντεῦθεν δὲ λοιπὸν τὰ φύσει πρὸς τὰ μὴ φύσει διορίσας, περὶ τῶν 30
φυσικῶν διαλέγεται τὰ τεχνικὰ παρῆς. ἀναγκαιῶς οὖν περὶ φύσεως καὶ τῶν
φύσει καὶ τῶν κατὰ φύσιν ὄντων λέγει χωρίσας αὐτὰ πρώτον τῶν μὴ
15 φύσει. καὶ γὰρ ἐν τῷ τέλει τοῦ πρώτου βιβλίου περὶ τῶν φυσικῶν καὶ
φθαρτῶν εἰδῶν ἐρεῖν ἐφεξῆς ἐπηγγείλατο. ὅπως δὲ τῷ περὶ τῶν φυσικῶν
πραγματευομένῳ ἀναγκαῖα ἡ γνῶσις τῆς τε φύσεως καὶ τοῦ φύσει καὶ κατὰ
φύσιν καὶ τοῦ φύσιν ἔχειν. τί τέ ἐστιν ἕκαστον αὐτῶν καὶ τί διαφέρουσιν
ἀλλήλων. τούτων δὲ πάντων ἡ τῆς φύσεως γνῶσις προηγεῖται. διὸ καὶ 35
20 περὶ πρώτης αὐτῆς διδάσκει τὸ μὲν εἰ ἔστιν οὐκ ἀξίῳ ζητεῖν διὰ τὸ ἐναργῆ
τὴν ὑπόστασιν αὐτῆς εἶναι, ὡς αὐτὸς μετὰ τὸ τί ἐστιν ἀπολογήσεται
πλείονα περὶ τούτου λέγων, τί δὲ ἐστιν ἡ φύσις ἀποδείκνυσι καὶ τούτῳ τὸ
εἰ ἔστι συναποδείκνυται. καὶ ἐπειδὴ τῶν ὑπὸ φύσεως διοικουμένων ἐφά-
25 πτεται καὶ μαθηματικὸς καὶ ἱατρὸς καὶ ὁ οὕτως καλούμενος φυσικός, τὴν
τούτων πρὸς ἀλλήλους περίσσησι διαφορὰν. μεταξύ τὰ περὶ τῶν αἰτίων ἀνα-
καθαιρόμενος ποσαχῶς τε λέγεται καὶ καθ' ἕκαστον σημαίνόμενον παρα- 40
δείγματα προστιθεῖς. ἐπειδὴ δὲ τινες καὶ τὴν τύχην καὶ τὸ αὐτόματον
αἴτια λέγουσιν. ἧσοι ἐκ τύχης καὶ ἐκ αὐτομάτου γίνεσθαι τινὰ φασί, καὶ
οἷς ἀκολουθεῖ τούτο ἐξ ὧν λέγουσι, κἂν μὴ συναισθάνωνται τῆς ἀκολουθίας,
30 ὡς τοῖς δύο τὰς ἀνωτάτω ἀρχὰς ποιούσιν (εἴτε γὰρ θεὸν καὶ ὕλην λέγουσι,
πῶς συνέδραμε τὸ τὸν μὲν ποιεῖν, τὴν δὲ πάσχειν, μὴ ἴστος ἄλλου τινὸς
τῆς συνδρομῆς αἰτίου; ἐκ τύχης οὖν καὶ ἐκ αὐτομάτου τὸ τοιοῦτον καὶ 45
οὐδὲ ἐπακολουθούτων ἀλλὰ προὑπαρχόντων τούτων· καὶ οἱ τὸ ἀγαθὸν δὲ
καὶ τὸ κακὸν ἀρχὰς λέγοντες τὴν τε εἰς τὰ ἐναντία διάστασιν ἐκ τύχης
35 ἢ ἐκ αὐτομάτου ἐροῦσι καὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς αὐτοῖς τοῦ τόπου γενομένην
διανέμησιν), διὰ τοῦτο τοῖνον καὶ περὶ τύχης καὶ περὶ αὐτομάτου διαθροῖ,

1 οὖσαν om. F 2 οἱ μὲν τὸ εἶδος οἱ δὲ τὴν ὕλην aF 5 εἰ om. a καὶ ἡ τοῖς τεχνη-
τοῖς post ὕλη transp. a 8 διορίζει F¹ 9 ἄλλως aF: ἄλλος DE τῆς om. aF
γὰρ om. F 10 πάσας a 13 διαλέγεται D οὖν DE: οὖν καὶ aF 16 τῶν
(ante φυσικῶν) om. aF 17 τε om. a 18 τοῦ φύσιν (i ex ei corr.) E
20 ἀξίον F ἐναργῆ] ἐν ἀρχῇ E 21 τὴν ὑπόστασιν iterat F τί (post τὸ)
om. EF 22 τούτῳ] τούτο E¹ 23 ἐπειδὴ] ἐπεὶ D 26 ποσαχῶς — σημαίνόμενον
om. E 27 ἐξ αὐτομάτου aF 28 φησί E 32 οὖν om. E 33 οὐδὲ DE:
οὐδὲν aF 34 τὸ (post καὶ) om. aF post διάστασιν add. καὶ a

φιλοκαλῶς ἐν τούτοις ἐπισκήπτων τοῖς πρὸ αὐτοῦ, διότι καὶ ὡς αἴτια ταῦτα 57⁺ παραλαμβάνοντες οὐδὲν περὶ αὐτῶν εἶπον. σαφεστέρῃ δὲ τῇ διδασκαλίᾳ ἐν τούτῳ χρῆται τῷ βιβλίῳ κατὰ τὴν τάξιν τῶν προβλημάτων καὶ κατὰ 50 τὴν λέξιν εὐπαρακολουθήτως διαγιγνώμενος.

5 p. 192^b8 Ἦ ὄντων τὰ μὲν ἐστὶ φύσει, τὰ δὲ δι' ἄλλας αἰτίας
ἕως τοῦ καὶ τὰ τοιαῦτα φύσει φαμέν. |

Πρὸ τῶν ἄλλων ἀπάντων τί ποτέ ἐστιν ἡ φύσις ζητεῖ τε καὶ ἀπο- 57⁺
δείκνυσιν· οὔτε γὰρ τὸ φύσει οὔτε τὸ κατὰ φύσιν οὔτε ἄλλο τι τῶν φυσικῶν
καθὼ φυσικὰ γινώσκει δυνατόν τῆς φύσεως ἀγνοουμένης. εὐρίσκει δὲ τί ποτέ
10 ἐστὶν ἡ φύσις ἀπὸ τῆς διαφορᾶς τῶν φύσει πρὸς τὰ μὴ φύσει. φύσει
δὲ λέγει τὰ διὰ φύσιν ὑφαστάτα, οὐ φύσει δὲ τὰ δι' ἄλλας αἰτίας, ἐπειδὴ
πολλὰ καὶ ἄλλα τῶν γινομένων ἐστὶν αἴτια. καὶ γὰρ νοῦς καὶ λόγος πρα- 5
κτικὸς ἢ ποιητικὸς, δε μετὰ μὲν ὁρέξεως προαίρεσις γινόμενος τὰ κατὰ ἄρε-
τήν καὶ κακίαν ἀποδοῖωσιν οἷον δικαίαν πράξιν καὶ ἀδικίαν, χωρὶς δὲ ὁρέξεως
15 τὰ κατὰ τέχνην οἷον κλίνην οἰκίαν αὐλῆσιν. γίνεσθαι δὲ τίνα καὶ διὰ τύχην
ὥσπερ θησαυροῦ περιπτώσεις, καὶ ἐκ ταυτομάτου ὡς τέρατος γένεσις ἢ λίθου
κατάπτωσις εἰς καθέδρας θέσιν. λαβὼν οὖν ὡς ἐναργῆς τὸ γίνεσθαι τίνα
καὶ δι' ἄλλας αἰτίας, τίνα ἐστὶ τὰ φύσει λοιπὸν ἐφεξῆς ἐπάγει, φύσει
λέγων εἶναι τὰ τε ζῷα καὶ τὰ φυτὰ καὶ τὰ τούτων μέρη καὶ τὰ 10
20 ἀπλᾶ τῶν σωμάτων. οὔτε γὰρ προαίρεσις τούτων αἴτια, εἴπερ ἀόριστος
μὲν ἡ προαίρεσις, ὠρισμένη δὲ ἡ τούτων γένεσις· οὔτε ἀπὸ τύχης ἢ ἐκ
ταυτομάτου· τὰ γὰρ τοιαῦτα ἐπ' ἔλαττον, τὰ δὲ διὰ φύσιν ὡς ἐπὶ πλεῖστον·
οὔτε ἀπὸ τέχνης· τὰ γὰρ ἀπὸ τέχνης ἔξωθεν γίνεσθαι, ταῦτα δὲ ἐνδοθεν.
δῆλον δὲ ὅτι πάντα ταῦτα φύσει λέγεται ὁμοίως, καθ' ὅσον ἔχει τι κοινόν.
25 οὔτε οὖν κατὰ τὴν αἰσθησιν (αὕτη γὰρ τῶν ζῴων ἰδίᾳ) οὔτε κατὰ τὸ τρέ-
φεσθαι καὶ αὐξέσθαι καὶ γενῶν ὅμοια, ἀλλὰ κατὰ τὰς φυσικὰς ἰδίως κα- 15
λουμένας κινήσεις τὰς τε κατὰ τόπον χωρὶς ψυχικῆς ὁρμῆς γινόμενας καὶ
τὰς κατὰ ἀλλοιώσιν καὶ γένεσιν καὶ φθορὰν καὶ αὐξησίν τίνα καὶ μείωσιν.
εἰπὼν δὲ καὶ τὰ ζῷα, προσέθηκε καὶ τὰ τούτων μέρη, “διότι, φησὶν
30 Ἀλέξανδρος, τῶν φύσει ὄντων καὶ τὰ μέρη φύσει· τῶν μὲν γὰρ τεχνητῶν
τὰ μέρη οὐ πάντα τεχνητὰ (τῆς γὰρ οἰκίας οὔσης κατὰ τέχνην τὰ μὲν
τῶν μερῶν διὰ τέχνην ἐστὶ, τὰ δὲ διὰ φύσιν, πλίνθοι μὲν καὶ θύραι διὰ 20
τέχνην, λίθοι δὲ καὶ ξύλα φυσικά), τῶν δὲ φυσικῶν τὰ μέρη καὶ αὐτὰ διὰ
φύσιν εἰσὶ. καὶ τοῦτο εἰκότως· ταῖς μὲν γὰρ τέχναις ὑπόκειται τὰ φυσικά
35 σώματα (οἷο τῶν κατὰ τέχνην γινομένων καὶ ταῦτα μέρη), τοῖς δὲ φύσει
γινομένοις καὶ τὰ ὑποκείμενα φυσικά· διὸ καὶ τὰ τούτων μέρη φυσικά

3 τε] γε aF 5 ἐστὶ om. F 6 ἕως — φαμέν om. F φαμέν εἶναι D
12 πολλὰ καὶ ἄλλα EF: καὶ ἄλλα D: καὶ ἄλλα πολλὰ a καὶ γὰρ καὶ E 14 ἀπο-
δίδωσιν] καὶ ἀπόδοσιν E 15 διὰ τέχνην ὥστε θησαυροῦ E 17 γένεσθαι E
19 εἶναι λέγων D 21 οὔτε οὐκ ἀπὸ E 27 post χωρὶς add. τῆς aF 28 post
γένεσιν add. τίνα a 29 post φησὶν add. ὁ aF 32 μὲν γὰρ καὶ aF 33 καὶ
αὐτὰ om. F 34 εἰσ] ἐστὶ F 35 post διὸ add. καὶ D

πάντα". μήποτε δὲ ἐπιστῆσαι χρὴ τοῖς εἰρημένοις. καὶ γὰρ εἰ μὲν μέρη 57^v
 λέγομεν τὰ κυρίως. καὶ τῶν τεχνητῶν τὰ μέρη τεχνητά ἐστι. καὶ γὰρ τοῦ
 ἀνδριάντος ἢ κεφαλῆ καὶ οἱ πόδες τεχνητά ἐστι καὶ τοῦ οἴκου τὰ μέρη
 ἀνδρῶνες καὶ γυναικωνίτιδες καὶ στραί. εἰ δὲ μέρη καὶ τὰ στοιχεῖα κα- 25
 3 λούμεν, οἷά ἐστι ξύλα καὶ λίθοι καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν οἴκων, καὶ ἐπὶ τῶν
 φυσικῶν τὰ πρῶτα στοιχεῖα οὐκ ἐστι φυσικά· οὐδὲ γὰρ ἡ ὕλη φυσικὴ καθ'
 αὐτὴν ἀκίνητος οὔσα. ἀλλ' ἴσως ἐστι τις καὶ ἐν τούτοις διαφορά· καὶ γὰρ
 ἐπὶ μὲν τῶν τεχνητῶν καὶ τὰ προσεχῆ στοιχεῖα φυσικά ἐστι καὶ οὐ τεχνητά
 οἷον ἐπὶ ἀνδριάντος χαλκὸς καὶ ἐπὶ οἴκου ξύλα καὶ λίθοι, ἐπὶ δὲ τῶν φυ-
 10 σικῶν εἰ καὶ τὰ ἔσχατον ὑποκειμένον μὴ ἐστι φυσικὸν οἷον ἡ ὕλη, ἀλλὰ τὰ
 προσεχῆ φυσικά ἐστίν ὡς τὰ τέτταρα στοιχεῖα· καὶ εἴη ἂν τις οὕτως κατὰ 30
 τοῦτο τῶν φύσει καὶ τῶν μὴ φύσει διαφορά.

Ἄλλὰ πῶς τὰ ζῷα καὶ τὰ φυτὰ φύσει καὶ διὰ φύσιν εἶναι φησιν ἔμ-
 ψυχα ὄντα ταῦτα καὶ διὰ ψυχὴν ὄντα ἅπερ ἐστί; καὶ γὰρ τὸ ζῷον ὀρι-
 15 ζόμενον οὐσίαν ἔμψυχον αἰσθητικὴν αὐτὸ φαμεν, καὶ τὸ φυτὸν ὑπὸ τῆς
 φυτικῆς ἐψύχεται ψυχῆς τῆς τρέφεσθαι καὶ αὔεσθαι καὶ γεννᾶν ὅμοια
 ποιούσης. καὶ τὸ θαυμαστὸν ὅτι προσελθὼν ὀλίγον αὐτὸς ὁ Ἄριστοτέλης τὰ
 κατὰ αὔξειν καὶ φθίσειν ἔτσι μείωσιν κινούμενα ὡς φυσικά τοῦτο πάσχειν 35
 φησὶ καίτοι ἐν τῇ Περὶ ψυχῆς τῇ φυτικῇ ψυχῇ προσήκειν λέγων τὸ τρέ-
 20 φειν καὶ αὔξειν καὶ μειοῦν. καὶ ἔτι προσελθὼν δὲ τὰ φυτεούμενα ξύλα βλα-
 στάνειν διὰ τὴν φύσιν τὴν ἑαυτῶν φησι, καίτοι τῆς βλάστης καὶ πάσης
 γεννήσεως διὰ ψυχὴν ὑπαρχούσης. καὶ ὁ ἀποδοθεὶς τῆς ψυχῆς ὀρισμὸς ὁ
 λέγων αὐτὴν "ἐντελέχεια" εἶναι σώματος φυσικοῦ ὀργανικοῦ δυνάμει ζωὴν
 ἔχοντος" καὶ τοῖς φυτοῖς ἀρμόττει καὶ τοῖς ζῷοις, οὐκέτι δὲ τοῖς ἀπλοῖς
 25 τῶν σωμάτων οἷον γῆ καὶ πυρὶ καὶ τοῖς λοιποῖς· οὐ γὰρ ἐστὶν ὀργανικὰ 40
 ταῦτα. πῶς οὖν ἐνταῦθα βουλόμενος τὴν διαφορὰν εὑρεῖν τῶν φύσει πρὸς
 τὰ μὴ φύσει, ὡς ταύτης οὔσης τῆς φύσεως, τὰ ζῷα καὶ τὰ φυτὰ ὡς φύσει
 ὄντα παραλαμβάνει καίτοι κατὰ ψυχὴν χαρακτηρισζόμενα; μήποτε οὖν φυσικά
 μὲν μόνα τὰ ἀπλᾶ τῶν σωμάτων ἐστί, κἂν ἔχῃ δὲ καὶ ψυχὴν τὰ ζῷα καὶ
 30 τὰ φυτὰ τὰ μὲν φυτικὴν τὰ δὲ ὀρεκτικὴν, ἀλλὰ καὶ φύσιν ἔχει τὴν ἐν-
 ταῦθα ζητούμενην. ἦν καὶ τὰ ἀπλᾶ τῶν σωμάτων ἔχει. καὶ γὰρ τὰ τε-
 λειότερα τῶν σωμάτων τελειότερας ἔχοντα ζωὰς καὶ τὰς καταδεστέρας ἔχει 45
 (οἷον ἄνθρωπος μὲν καὶ λογικὴν καὶ ὀρεκτικὴν καὶ φυτικὴν καὶ τὴν ἐνταῦθα

3 ἐστι om. aF τοῦ οἴκου om. aF post τὰ μέρη add. τῆς οἰκίας a 6 οὐ-
 δὲν E 8. 9 τεχνικά, οἷον DE: τεχνητά (om. οἷον) aF 9 οἰκίας aF 10 καὶ
 τὸ] κἂν E 11 φυσικά προσεχῆ E ἐστὶν in lit. E 13 ἄψυχα E¹ 15 post
 αἰσθητικὴν add. τὸ aF 16 ἐψύχεται EF: ἐμψύχεται aD ψυχικῆς F τῆς τε F
 19 φησὶ] ὄρεξι F qui καίτοι — ἑαυτῶν φησι primo omiserat Περὶ ψυχῆς significat
 fortasse B 4 p. 416^a 8 sqq. φυσικῇ E τρέφειν] γράφειν D 20 δὲ προσελθὼν
 collocat a 21 φησὶ p. 193^b 9 sqq. 23 λέγων cf. p. 263, 5 φυσικοῦ] ψυχου
 sic E 25 καὶ (post γῆ) om. aF 27 τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῷα E 28 παραλαμ-
 βάνει a 29 καὶ (post δὲ) om. a 30 τὰ μὲν (τὰ δὲ F¹) φυτικὴν τὰ δὲ ὀρεκτικὴν
 aF 31 ἦν aF: om. DE

ζητουμένην φύσιν), τὸ δὲ ἄλογον ζῶον πλὴν τῆς λογικῆς τὰς λοιπὰς καὶ 57^v
τὸ φυτὸν τὴν φυτικὴν καὶ τὴν φύσιν, τὰ δὲ ἀπλᾶ τῶν σωμάτων καὶ τὰ
σύνθετα ἐκ τούτων, ὡς σώματα μόνον σύνθετα οἷον λίθοι καὶ ξύλα καὶ ὅσα
καὶ ὅλως τὰ νεκρὰ σώματα τὴν φύσιν μόνην ὅτι ποτέ ἐστιν ἡ φύσις. καὶ
5 τοῦτο ἀναγκαίως· εἴπερ ἡ ψυχὴ φυσικῷ σώματι ἐπιγίνεται ἐντελέχεια ὅσα 50
σώματος φυσικῷ ὀργανικῷ, ὡς αὐτὸς ἐν τῇ Περὶ ψυχῆς ὠρίσατο. ἔτι δὲ
εἰ ἡ φύσις τοῖς ἀπλοῖς ὑπάρχει τῶν σωμάτων, οὐ καθὸ ὀργανικὰ ἀλλὰ
καθὸ σύνθετα ἐξ ὕλης καὶ εἶδους, ταῦτα δὲ καὶ τοῖς φυτοῖς ὑπάρχει καὶ
τοῖς ζῴοις, εἴπερ καὶ ταῦτα ἐκ τῶν τεττάρων σύγκειται στοιχείων, ὁῦλον
10 ὅτι καὶ τὰ τῶν ζῴων καὶ τὰ τῶν φυτῶν σώματα πρὸ τοῦ ζῴων καὶ φυτῶν
εἶναι φυσικὰ πάντως ἐστί. καὶ διὰ τοῦτο ἴσως καὶ τὰ μέρη αὐτῶν προσέ-
θηκε· τὸ γὰρ ὅστων καὶ τὸ ξύλον ὄρεξιν μὲν ἢ φυτικὴν ψυχὴν οὐκέτι 58^r
ἔχει, φύσιν δὲ ἔχει. καὶ τὴν διαφορὰν οὖν αὐτῶν τὴν πρὸς τὰ τεχνητὰ
ἐνεδείξατο καὶ παρέλαβεν αὐτὰ καθὸ φυσικὰ, τὴν δὲ αὔξησιν προσεῖναι τοῖς
15 φυσικοῖς εἴπεν ἢ ὡς οὕτω διορισθεῖσαν τίνων οἰκεία ἐστὶν ἢ ὡς καὶ τῶν
κυρίως φυσικῶν τισιν ὥσπερ τῷ πυρὶ συγχωρουμένην ὑπάρχειν ὑπὸ τινων,
νῦν παρέλαβεν ὡς φυσικὴν.

Καὶ ὅτι τὰ ζῴα καὶ τὰ φυτὰ οὐ καθὸ ζῴα καὶ φυτὰ παρέλαβεν ἐν 5
τούτοις ὁ Ἀριστοτέλης ὡς φύσις ὄντα, ἀλλὰ καθὸ καὶ αὐτὰ φυσικὰ, ὁ γλοῖ
20 καὶ Εὐδόημος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Φυσικῶν τάδε γράφων· “ἐπεὶ δὲ λέγομεν
πολλὰ φύσει εἶναι (καὶ γὰρ ἵππον καὶ ἄνθρωπον καὶ πᾶν ζῴον καὶ τὰ
τούτων μέρη ἐτι δὲ ἐλαίαν καὶ πᾶν φυτὸν καὶ τὰ μέρη αὐτῶν, καὶ πόαν
καὶ ὅλως τὰ φύομενα, ἔτι δὲ γῆν καὶ πῦρ καὶ πολλὰ τῶν ἀψύχων), τί πᾶσι
τούτοις ὑπάρχει; ἢ μὲν γὰρ αἰσθησις ἰδιός ἐστι τῶν ζῴων καὶ πολλὰ ἕτερα,
25 ἢ δὲ αὔξησις τῶν ζωτικῶν, κινεῖται δὲ πάντα ὡς εἰπεῖν (καὶ γὰρ ξύλον καὶ 10
χαλκὸς καὶ πῦρ καὶ ὅλως πᾶν σῶμα), οὐχ ὁμοίως δὲ πάσας τὰς κινήσεις·
οἷον ὁ λίθος καὶ πάντα ὅσα βάρους ἔχει ἄνω μὲν καὶ εἰς τὸ πλάγιον ὑφ’
ἑτέρου, κάτω δὲ ὑφ’ ἑαυτοῦ, τὸ δὲ πῦρ κάτω μὲν ὑφ’ ἑτέρου, ἄνω δὲ καθ’
αὐτό. καὶ τὸ μὲν ξύλον καθ’ αὐτὸ κινεῖται κάτω, ἢ δὲ κλίνη ἢ ξυλίνη,
30 οὐχ ἢ κλίνη. πετρίνη γὰρ γενομένη οὐκ οἰσθήσεται κάτω.” εἰ δὴ τὰ μὲν
τεχνητὰ οὐ κινεῖται καθ’ αὐτὰ, ἀλλ’ ἢ ἐκ τοιούτων ἐστί, τὰ δὲ φυσικὰ,
ταῦτα δὲ τὰς μὲν ὑφ’ ἑτέρου τῶν κινήσεων κινεῖται, τὰς δὲ καθ’ αὐτὰ,
15 καὶ τὰς μὲν ὑφ’ ἑτέρου παρὰ φύσιν φαμέν αὐτοῖς εἶναι, τὰς δὲ ὑφ’ αὐτῶν
κατὰ φύσιν, τὸ δὲ κινεῖσθαι κατὰ φύσιν αὐτοῖς ἂν εἴη μὴ οὐκ ἐξωθεν τοῦ

3 καὶ (post λίθοι) om. D 4 νεκρὰ σώματα D (cf. f. 63^v26): νεκρώματα aEF
ἐστι φύσις D 6 Περὶ ψυχῆς B I p. 412^a27. b5 9 τῶν (post ἐκ) om. D
10 τὰ (ante τῶν φυτῶν) om. aF 12 ὅστων μὲν F ψυχὴν om. E 15 εἴπεν]
fortasse εἰδῶν 18 τὰ (ante φυτὰ) om. aF 20 Φυσικῶν fr. 18 p. 30, 19 Sp.
21 καὶ γὰρ καὶ E 28 αὐτοῦ E 29 αὐτό E: αὐτό D: ἑαυτοῦ aF 30 ἢ ξυλίνη
D: ἢ ξυλίνη aEF πετρίνη aF: πετρίνη E: περωτὴ D γενομένη aF εἰ δὴ
κτλ. Eudemo continuat a, Simplicio vindicant Victorius et Spengel 31 ἢ om. F
τοιούτων DEF: τούτων a post φυσικὰ intercidisse puto ἢ φυσικὰ 32 ἑαυτὰ aF
34 δὲ (post τὸ) DEF: δὴ a

αίτιου ὄντος ἀλλ' ἐν αὐτοῖς, ἄρα οὖν τὴν τοιαύτην ἀρχὴν τῆς κινήσεως 58^r
 φατέον τὴν φύσιν εἶναι, ἐπειδὴ πᾶσι τοῖς κατὰ φύσιν ὑπάρχουσα τυγχάνει;
 εἰ δὲ οὕτως, ἡ φύσις γίνεται ἀρχὴ κινήσεως ἐν αὐτοῖς καὶ καθ' αὐτά.

p. 192^b12 Πάντα δὲ ταῦτα φαίνεται διαφέροντα πρὸς τὰ μὴ φύσει
 5 συνεστῶτα ἕως τοῦ τὰ δὲ κατ' ἀλλοίωσιν.

Προθέμενος εὐρεῖν. τί ποτέ ἐστιν ἡ φύσις, πάνυ ἐμμεθόως τὴν δια- 22
 φοράν εὐρών τῶν φύσει ὄντων πρὸς τὰ μὴ φύσει ἀλλὰ διὰ τινος ἄλλας
 αἰτίας, ταύτην εἶναι τὴν φύσιν συλλογίζεται. διαφέρει δὲ τὰ φύσει τῶν μὴ
 φύσει οὕθεν ἄλλω ἢ τῷ ἐξ αὐτῶν ἀρχὴν ἔχειν κινήσεως καὶ στάσεως.
 10 ἀρχὴν δὲ τὴν ὡς ποιητικὴν αἰτίαν λέγει. ὥσπερ δὲ ἐνδοθεν ἐξ ἑαυτῶν 25
 κινούμενα φαίνεται τὰ φυσικὰ τὰ μὲν κατὰ τόπον (οἶον ἡ γῆ ἐπὶ τὸ κάτω
 καὶ ἐπὶ τὸ ἄνω τὸ πῦρ) τὰ δὲ κατὰ αὔξησιν καὶ φθίσιν (ὡς αὐτὸ τὸ
 πῦρ καὶ εἴ τινες πέτραι ἰσοροῦνται καθ' ὅλον τὸν ὄγκον ἐπιδιδοῦσαι ἢ
 μειούμεναι, τοῦτο γάρ ἐστιν αὔξεις καὶ φθίσεις), τὰ δὲ κατὰ ἀλλοίωσιν
 15 (ὡς τὸ θερμαινόμενον καὶ λεπυνόμενον ὕδωρ), οὕτως δὲ καὶ στάσιν τῆς
 τοιαύτης κινήσεως ἐνδοθεν ἔχουσιν. οὔτε γὰρ ἔξωθεν οὔτ' ἐπ' ἄπειρον ἡ
 κίνησις ἢ ἡ στάσις, ἀλλὰ πρὸς τὸ μέτρον τοῦ οἰκείου εἶδους προσελθόντα 30
 ἴστανται. ἐφιστάνει δὲ ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι “τούτων ἕκαστον εἶπεν ἐν ἑαυ-
 τῷ ἔχειν ἀρχὴν κινήσεως καὶ στάσεως, ἀ προείρηκε, τουτέστι τὰ
 20 ζῆα καὶ τὰ φυτὰ καὶ τὰ ἀπλᾶ τῶν σωμάτων, ἀλλ' οὐχὶ πάντα τὰ φυσικὰ·
 καὶ γὰρ τὸ κυκλοφορητικὸν σῶμα φυσικὸν καὶ αὐτὸ ὃν κινήσεως μὲν ἀρχὴν
 ἔχει ἐν ἑαυτῷ, στάσεως δὲ οὐκ ἔχει ἀπαύστως κινούμενον.” μήποτε δὲ
 καὶ τὰ οὐράνια, καὶ μὴ μεταβάλλῃ ἀπὸ κινήσεως εἰς στάσιν, ἀλλ' ὅμως
 ἔχει στάσιν καὶ αὐτὰ κατὰ τὸ κέντρον κατὰ τὸν ἄξονα κατὰ τοὺς πόλους 35
 25 κατὰ τὴν ὁλότητα. καὶ εἴπερ ἡ κίνησις αὐτῶν φυσικὴ, καὶ ἡ στάσις ἂν
 εἴη τοιαύτη. ἀλλ' οὐ πᾶσα στάσις ἡρεμία ἐστίν, ἀλλ' ἡ μετὰ κίνησιν.
 κάλλιον οὖν ὁ Πηροφύριος ἐφιστάνει “μήποτε ἐν τῷ „ἀρχῆς τινος καὶ αἰτίας
 τοῦ κινεῖσθαι καὶ ἡρεμεῖν,, τὸ „καί,, ἀντὶ τοῦ „ἡ,, παρεληφται διὰ τὸ
 πινὰ τῶν φύσει κινεῖσθαι μὲν ἀεὶ, μηδέποτε δὲ ἡρεμεῖν. καὶ οὐ λέγω, φησί,
 30 τὸ θεῖον σῶμα (ἐξήρηται γὰρ τῶν γενητῶν), ἀλλὰ τὸ πῦρ οὐδέποτε ἡρεμεῖ·
 ἢ γὰρ ἐπὶ τὸ ἄνω κάτω ἢ κύκλῳ κινεῖται. τινὰ δὲ τοῦ συναμφοτέρου τὴν 40
 φύσιν ἔχει.” τὰ τοῖνον φυσικὰ ἐνδον ἔχει ἐν ἑαυτοῖς τὴν αἰτίαν τῆς κινή-
 σεως καὶ στάσεως καὶ οὐκ ἔξωθεν ὥσπερ τὰ τεχνητὰ καὶ τὰ δι' ἄλλας

3 καὶ (ante καθ') om. E 4 ταῦτα DEF (cf. p. 266, 24): τὰ βηθέντα ex Arist. a φαίνεται
 corr. ex γίνεται E¹ 5 ἕως κτλ. om. F 7 μὴ DFE²: καὶ aE¹ 9 ἑαυτῶν F
 ἔχειν ἀρχὴν aD 11 γῆ ἐπὶ τὸ ἄνω καὶ ἐπὶ τὸ κάτω F 12 τὸ (ante πῦρ) om. D
 τὰ δὲ — τὸ πῦρ (13) om. E 13 εἴ τινες EF: ὅτινες D: τινες a 15 τὸ λεπυνόμενον
 καὶ θερμαινόμενον a: τὸ λεπυνόμενον καὶ λεπυνόμενον καὶ θερμαινόμενον F τῆς τῆς
 τοιαύτης F 18 ἐν ἑαυτῷ aF: ἐν αὐτοῖς DE 21 κυφορητικὸν E¹ 23 μεταβάλλει F
 25 ἡ (post καὶ) om. aF 26 στάσις] στήρησις F 27 ἀρχῆς — ἡρεμεῖν Arist. p. 192^b 21
 28 τὸ (ante καὶ) aD: ὁ EF 31 ἡ ἐπὶ τὸ κάτω aF 33 καὶ τῆς στάσεως a

αἰτίας γινόμενα. ὅταν δὲ λέγῃ ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι τὰ μὲν ἀπλᾶ τῶν σω-58^r
μάτων μόνῃς τῆς κατὰ τόπον κινήσεως ἴσως ἂν ἐν αὐτοῖς τὴν ἀρχὴν ἔχει,
τὰ δὲ ζῶα πασῶν, τὰ δὲ φυτὰ παρὰ τὴν κατὰ τόπον τῶν ἄλλων, ἀξιόσομεν
αὐτὸν ἢ μὴ τὴν ζῶων ὡς ζῶων μηδὲ τὴν φυτῶν ὡς φυτῶν κίνησιν ἐνταῦθα
5 παραλαμβάνειν ἀλλὰ τὴν ὡς φυσικῶν σωμάτων, ἢ ὡς ὀλοσχερῶς τούτων 45
εἰρημένων ἐκδέχεσθαι.

p. 192^b15 Κλίνη δὲ καὶ ἰμάτιον καὶ εἴ τι τοιοῦτον ἄλλο γένος
ἕως τοῦ ὅσα κατὰ συμβεβηκὸς αἷτια γένοιτο ἂν ἑαυτοῖς. 58^v

Ἵποδειξας ἐκ τῶν ἐναργῶς φαινομένων, ὅτι τὰ φυσικὰ ἀρχὴν ἔχει ἐν
10 ἑαυτοῖς κινήσεως καὶ στάσεως, τῇ παραδέσει τῶν μὴ φύσει δεϊκύνουσιν ὅτι
καὶ ἴδιον τοῦτό ἐστι τῶν φύσει συνεστῶτων. καὶ τὰ μὴ φύσει γὰρ, κα-
θόσον μὲν ταῦτα λέγεται, ἄπερ ἐστὶ κατὰ τέχνην οἷον κλίνη ἢ ἰμάτιον
(τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ καθόσον τετύχηκε τῆς κατηγορίας) οὐδεμίαν 5
ἀφ' ἑαυτῶν ὁρμὴν εἰς μεταβολὴν ἔχει· ὁρμὴν δὲ κυρίως τὴν ἐνδοθεν
15 ἀρχὴν ἐκάλεσε τῆς κινήσεως. τινὲς δὲ ἀντὶ τοῦ ὁρμὴν ἀρχὴν γράφουσι·
τὰ γὰρ φυσικὰ τὴν αἰτίαν τῆς κινήσεως ἐν ἑαυτοῖς ἔχει, τὰ δὲ τεχνητὰ
ἔξωθεν. οὐ γὰρ ἐν ἑαυτοῖς ὁ τεχνίτης οὐδὲ ἡ τέχνη. φέρεται μὲν γὰρ
ἐπὶ τὸ κάτω ἢ βῶλος οὐκ ἔξωθεν κινουμένη, σχηματίζεται δὲ ἡ κλίνη
ἔξωθεν. καὶ ἡ στάσις δὲ ὁμοίως τῇ μὲν βῶλῳ καταλαβούσῃ τὴν ἑαυτῆς
20 ὁλόγητα ἐνδοθεν, τῇ δὲ σχηματισμῷ τῆς κλίνης ἔξωθεν ἀπὸ τοῦ τεχνίτου. 10
καὶ ἐν τοῖς κατὰ φύσιν γὰρ καὶ ἐν τοῖς κατὰ τέχνην, εἶθεν ἢ κινήσεις, ἐκείθεν
καὶ ἡ στάσις. καὶ γὰρ τὰ κατὰ τόπον φυσικῶς κινούμενα καὶ τὰ κατὰ
αὔξῃσιν καὶ κατὰ ἀλλοίωσιν, τὰ μὲν εἰς τὸν οἰκτεῖον τόπον ἐλθόντα, τὰ δὲ
εἰς τὸ οἰκτεῖον μέγεθος, τὰ δὲ εἰς τὸ οἰκτεῖον εἶδος ἴσταιται φυσικῶς. καὶ
25 οὔτε ἐπ' ἄπειρον μεταβάλλει οὔτε ἔξωθεν αὐτοῖς ἢ τῆς στάσεως αἰτία, ἀλλ'
ἀφ' ἑαυτῶν. ἢ μέντοι κλίνη καὶ τὸ ἰμάτιον καὶ ὅλως τὰ τεχνητά, καθόσον
μὲν τεχνητά, ἔξωθεν ἔχει καὶ τὴν τῆς κινήσεως καὶ τὴν τῆς στάσεως ἀρχὴν, 15
καθόσον μέντοι καὶ τούτων ἐκάστη τὸ ὑποκείμενον σῶμα φυσικόν ἐστίν ἢ
ξύλον ἢ ἔριον ἢ τι ἄλλο σῶμα ἀπλοῦν ἢ μικτόν, κατὰ τοσοῦτον καὶ ταῦτα
30 ἐν ἑαυτοῖς ἔχει τὴν τε τῆς κινήσεως καὶ τὴν τῆς στάσεως ἀρχὴν. εἰ οὖν
καὶ τὰ φυσικὰ πάντα ἐν ἑαυτοῖς ἔχει τοῦτο καὶ τὰ τεχνητὰ καθὼ μὲν τε-

2 ἐν αὐτοῖς DEF: ἐν ἑαυτοῖς a 3 ante τόπον add. τὸν D 4 αὐτὸν om. D
ἢ μηδὲ D τῶν inter τὴν et ζῶων habet a τὴν φυτῶν DF: τῶν φυτῶν E: τὴν τῶν
φυτῶν a 5 ὡς (post ἢ) om. aF 6 ἐνδέχεσθαι E 8 ἕως τοῦ κτλ. om. F
9 ἔχει ἐν ἑαυτοῖς E: ἐν (ἐν om. F) ἑαυτοῖς ἔχει aF: ἔχει post στάσεως traiecit D 11 ἐστὶ
τοῦτο aF 12 μὲν DE: καὶ a et superscr. F 13 καθόσον] ἢ μὲν Arist. τέτυχε
E 16 ἑαυτοῖς aE: αὐτοῖς D: ἑαυτῆς F 17 ἑαυτοῖς aD: αὐτοῖς EF τέχνην E
19 καταβαλῶση E 25 ante ἐπ' addunt εἰς a et F² 26. 27 καθόσον μὲν τεχνη-
τά om., sed καθόσον τεχνητά in marg. supplevit D 28 ἐστίν om. aF 29 ἀπλοῦν
DE: ἀπλῶς F: ἀπλῶ a 30 τὴν (post καὶ) om. DE 31 καὶ τὰ τεχνητὰ DE: om.
F: τὰ δὲ τεχνητὰ a post μὲν add. τὰ E

χρητὰ οὐκ ἔχει, καθὼς δὲ φυσικὰ καὶ ταῦτα ἔχει, ἴδιον ἂν εἴη τοῦτο τῶν ὄσφ
 φυσικῶν καθὼς φυσικὰ τὸ ἔχειν ἐν ἑαυτοῖς ἀρχὴν κινήσεως. ὥστε ἐκ τού-
 των ὁτλον, ὅτι ἡ φύσις οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ ἀρχὴ κινήσεως καὶ ἡρεμίας 20
 ἐν ᾧ ἐστὶ πρῶτως καθ' αὐτὸ καὶ μὴ κατὰ συμβεβηκός.

- 5 Καὶ ἔοικεν ἐν πρώτῳ σχήματι τοῦτο συνήχθαι συλλογιστικῶς οὕτως·
 φύσις ἐστὶν ᾧ διαφέρει τὰ φύσει τῶν μὴ φύσει· διαφέρει τὰ φύσει τῶν
 μὴ φύσει τῷ ἀρχὴν καὶ αἰτίαν κινήσεως καὶ ἡρεμίας ἐνυπάρχουσαν ἔχειν
 πρώτως καθ' αὐτὸ καὶ μὴ κατὰ συμβεβηκός· φύσις ἄρα ἐστὶν ἀρχὴ κινή-
 10 σεως καὶ ἡρεμίας, ἐν ᾧ ἐστὶ πρῶτως καθ' αὐτὸ καὶ μὴ κατὰ συμβεβηκός.
- 10 δύναται δὲ καὶ ἐν τρίτῳ σχήματι ἡρωτηθῆναι οὕτως· τὰ φύσει τῶν μὴ φύσει 25
 διαφέρει τῷ φύσιν ἔχειν· τὰ φύσει τῶν μὴ φύσει διαφέρει τῷ ἀρχὴν κι-
 νήσεως ἐν αὐτοῖς καὶ στάσεως ἔχειν καθ' αὐτὸ καὶ μὴ κατὰ συμβεβηκός·
 τὰ ἄρα φύσιν ἔχοντα ἀρχὴν ἔχει κινήσεως καὶ τὰ ἐξῆς· ἡ φύσις ἄρα
 ἀρχὴ κινήσεως ἐστὶ καθ' αὐτὸ καὶ μὴ κατὰ συμβεβηκός. καὶ ἐστὶν ὁμοίως
 15 τούτῳ ὁ συλλογισμός· πᾶν γελαστικὸν ἀνθρώπος ἐστὶ· πᾶν γελαστικὸν ζῷον
 λογικὸν θνητὸν ἐστὶ· καὶ συναίγεται τὸ πάντα ἀνθρώπων ζῷον λογικὸν
 θνητὸν εἶναι διὰ τὴν ὕλην ἔχον τὸ καθόλου. καὶ τὸ σχῆμα μερικῶν ἐστὶ 30
 συμπερασμάτων συναγωγῶν. αἱ γὰρ τὰ ἴδια καὶ τοὺς ὀρισμοὺς κατηγοροῦ-
 μενα ἔχουσαι προτάσεις καθόλου οὔσαι καταφατικαὶ ἀντιστρέφουσι διὰ τὴν
 20 τῆς ὕλης ἰδιότητα καθόλου. διόπερ ἐν τῷ τρίτῳ σχήματι καὶ παρὰ τοῦ
 σχήματος ἔχουσι τὸ συναίγειν τὸ ἐπὶ μέρους διὰ τὴν ὕλην ὁμοῦ καὶ τὸ
 καθόλου ἀληθὲς ἐστὶ, ὡς εἶπεν αὐτὸς ἐν τοῖς Ἀναλυτικοῖς. εἴη δὲ ἂν ἡ
 πρότασις ἡ λέγουσα ‘τὰ φύσει τῶν μὴ φύσει διαφέρει ἀρχῆ καὶ αἰτία κι-
 νήσεως καὶ ἡρεμίας’ δι’ ἐκείνων δηλουμένη τῶν ῥητῶν “πάντα δὲ ταῦτα 35
 25 φαίνεται διαφέροντα πρὸς τὰ μὴ φύσει συνεστῶτα” καὶ τῶν ἐξῆς. “δύ-
 ναται δέ, ὡς καὶ ὁ Ἀλέξανδρός φησι, καὶ ὑποθετικῶς ὁ λόγος ἡρωτηθῆναι
 ἐξ ἀκολουθίας ὧν κατασκευαστικὸς οὕτως· εἰ τὰ φύσει καὶ φύσιν ἔχοντα
 διαφέρει τῶν μὴ φύσει τῷ ἀρχὴν καὶ αἰτίαν κινήσεως ἐν ἑαυτοῖς ἔχειν
 καθ' αὐτὰ καὶ μὴ κατὰ συμβεβηκός, ἡ φύσις ἂν εἴη ἀρχὴ κινήσεως, ἐν
 30 οἷς ἐστὶ καθ' αὐτὸ καὶ οὐ κατὰ συμβεβηκός, τὸ δὲ πρῶτον, τὸ ἄρα δεύ-
 τερον. ὅτι δὲ τούτῳ διαφέρει τὰ φύσιν ἔχοντα τῶν μὴ ἐχόντων, ἐπιστώ- 40
 σατο διὰ τῆς ἐπαγωγῆς τὰ τεχνητὰ παραθέμενος.”

Πάνου δὲ ἀναγκαίως πρόσκειται τὸ ἐν ᾧ ὑπάρχει πρῶτως καθ'

2 ἀρχὴν τῆς κινήσεως E 4 πρώτῳ DE: πρῶ F: πρώτως recte a. sed promiscue ut
 Themistius utraque forma utitur 6 διαφέρει τὰ φύσει τῶν μὴ φύσει alterum om. E¹F¹
 διαφέρει alterum post μὴ φύσει traicit a post διαφέρει alterum add. δὲ E²
 8 καθ' αὐτὸ] desideres καθ' αὐτὰ ut v. 29, sed negligentior etiam in proximis est usus
 cf. p. 271, 2. 267, 11 ἐν ᾧ ἐστὶ πρῶτως iteravit F 11 τῷ φύσιν ἔχειν — διαφέρει
 om. E 12 ἑαυτοῖς aE ἔχει E καθ' αὐτὸ καὶ om. aF 14 μὴ] οὐ E
 18 post γὰρ litura deletum quid D post καὶ add. αἱ aE 22 αὐτὸς om. aF
 Ἀναλυτικοῖς nescio ubi 23 ἡ (ante λέγουσα) om. F διαφέρει D: διαφέρειν
 aEF αἰτίαν E 24 ῥητῶν p. 192^b12 ταῦτα DEF: τὰ ῥηθέντα a
 25 τῶν DE: τὰ aF 26 ὡς καὶ ὁ D: ὡς καὶ E: καὶ ὡς ὁ F: καὶ ὡς a ὑπο-
 θετικὸς E 29 αὐτὰ DE: ἐαυτοῖς F: αὐτὸ a 30 οὐ DEF: μὴ a 31 τούτῳ]
 τοῦτο F 33 πρώτῳ DEF: πρώτως a

αὐτὸ καὶ μὴ κατὰ συμβεβηκός. καὶ γὰρ καὶ ἡ κλίνη ἀρχὴν ἔχει 58^r
 κινήσεως καὶ ἡρεμίας ἐν ἑαυτῇ· ἀφειθεῖσα γοῦν ἐπὶ τὸ κάτω φέρεται, καὶ
 ὄμως οὐ λέγεται φυσικὴ οὐδὲ φύσιν ἔχειν ὡς κλίνη, διότι ἡ ἀρχὴ τῆς
 κινήσεως οὐ τῇ κλίνῃ πρώτως ὑπάρχει, ἀλλὰ τῷ ξύλῳ, δι' ἐκεῖνο δὲ καὶ
 5 τῇ κλίνῃ. ἀναγκαῖα οὖν ἡ τοῦ πρώτως προσθήκη. καὶ τὸ καθ' αὐτὸ 45
 δὲ καὶ μὴ κατὰ συμβεβηκός ὅτι ἀναγκαίως παρείληπται, αὐτὸς δ' Ἀρι-
 στοτέλης ἐξηγήσατο. δεῖ γάρ, εἰ μέλλοι φυσικὸν εἶναι καθὸ ἐστίν, κατὰ
 τοῦτο ἐν ἑαυτῷ ἔχειν τὴν ἀρχὴν τῆς κινήσεως, οἷον ἡ γῆ καθὸ γῆ ἐστὶν
 ἀρχὴν ἔχουσα τῆς ἐπὶ τὸ κάτω φορᾶς φύσιν ἔχειν λέγεται. εἰ μέντοι τις
 10 νοσῶν ἰατρὸς ἑαυτὸν ὑγιάζει, ὑγιάζεται μὲν ἐξ ἑαυτοῦ (ἐν ἑαυτῷ γὰρ ἔχει
 τὴν τῆς κινήσεως ἀρχήν), οὐ καθ' αὐτὸ δὲ ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός· οὐ
 γὰρ ἦ ἰατρὸς ὑγιάζεται ὑφ' ἑαυτοῦ ὁ ἰατρὸς, ἀλλ' ἦ νοσῶν. ὑγιάζει μὲν 50
 γὰρ καθὸ ἰατρὸς, ὑγιάζεται δὲ καθὸ νοσεῖ. ἄλλο δὲ τὸ ἰατρῷ καὶ ἄλλο
 τὸ νοσοῦντι εἶναι. διὸ καὶ χωρίζεται ἀλλήλων. οὔτε γὰρ πᾶς ἰατρὸς
 15 νοσεῖ οὔτε πᾶς νοσῶν ἰατρὸς ἐστίν, ὥστε ὁ ὑφ' ἑαυτοῦ ὑγιαζόμενος ἰατρὸς
 οὐχ ἦ νοσῶν ἐστὶ κατὰ τοῦτο ἐν ἑαυτῷ τὴν τῆς κινήσεως ἀρχὴν ἔχει· εἰ
 γὰρ ἦ νοσῶν, πᾶς ἂν ἑαυτὸν ὑγιάζεν ὁ νοσῶν· ὑγιάζεται μὲν γὰρ ἦ νοσῶν.
 τὴν δὲ ἀρχὴν τῆς κινήσεως καὶ τοῦ ὑγιάζειν ἐξ ἑαυτοῦ οὐχ ἦ νοσῶν ἔχει.
 καλῶς δὲ τὸ κατὰ συμβεβηκός ἐδήλωσε διὰ τοῦ εἰπεῖν διὸ καὶ χωρίζε- 59^r
 20 ταί ποτε ἀπ' ἀλλήλων. τὸ μὲν γὰρ καθ' αὐτὸ ὑπάρχον τινὶ ἀχώ-
 ριστον ἐκεῖνου. τὸ δὲ χωριζόμενον οὐ καθ' αὐτὸ ὑπάρχει ἀλλὰ κατὰ συμ-
 βεβηκός. διαφέρει δὲ τὸ πρώτως τοῦ καθ' αὐτὸ καὶ οὐδὲ τὸ καθ' αὐτὸ
 πᾶν πρώτως ἐστὶν οὐδὲ τὸ πρώτως καθ' αὐτό. καὶ γὰρ ὅταν τι καθ' αὐτὸ
 ὑπάρχη τινὶ καὶ ἐκεῖνο πάλιν ἄλλῳ τινὶ καθ' αὐτὸ ὑπάρχη, καὶ τὸ πρῶτον 5
 25 τῷ τρίτῳ καθ' αὐτὸ μὲν ὑπάρχει, οὐ πρώτως δέ, οἷον τῷ τριγώνῳ καθ'
 αὐτὸ ὑπάρχει τὸ τὰς τρεῖς γωνίας δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχειν καὶ τὸ τρίγωνον
 τῷ ἰσοσκελεῖ καθ' αὐτὸ ὑπάρχει. διὸ καὶ τῷ ἰσοσκελεῖ τὸ τὰς τρεῖς δυσὶν
 ὀρθαῖς ἴσας ἔχειν καθ' αὐτὸ ὑπάρχει. καὶ γὰρ ἡ ἰσοσκελεὶς τρίγωνόν ἐστὶ
 καὶ ἡ τρίγωνον δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει, καὶ ἀχώριστα τοῦ ἰσοσκελοῦς ἐστὶ
 30 τὸ τε τρίγωνον καὶ τὸ δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχειν. οὐ μέντοι πρώτῳ τῷ
 ἰσοσκελεῖ τὸ δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχειν ὑπάρχει, ἀλλὰ διὰ μέσου τοῦ τριγώ- 10
 νου. πάλιν δὲ τὸ λευκὸν τῇ ἐπιφανείᾳ πρώτως ὑπάρχει καὶ ἡ ἀρετὴ τῇ
 ψυχῇ· οὐ γὰρ δι' ἄλλου τινὸς μέσου. οὐ μέντοι καθ' αὐτὸ ὑπάρχει

1 καὶ (post γάρ) om. D 3 ἔχει D 4 πρώτως DEF: πάντως a 7 ἐξηγι-
 ξατο a S ἔχειν iteravit E 11 αὐτὸ cf. ad p. 266, S 12 ὑφ' αὐτοῦ E
 14 τῷ νοσοῦντι E¹ 16 ante κατὰ add. καὶ a ἐν ἑαυτῷ DE: ἐξ ἑαυτοῦ aF
 εἰ γάρ] οὐ γάρ D 17 αὐτὸν aF 18 τοῦ (post καὶ) D: τὸ aEF 19 δὲ καὶ
 τὸ D 20 ποτε] πάντῃ a 22 καὶ οὐδὲ DEF: οὐδὲ γάρ a 24 ὑπάρχη τινὶ
 aE: ὑπάρχει τινὶ D: ὑπάρχοι (in lit.) τινὶ F ὑπάρχη a: ὑπάρ^z E: ὑπάρχει D: ὑπάρ-
 χοι F 25 ὑπάρ^x item 26 E πρώτως] πρῶ^z F τῷ] τὸ F 26 καὶ τὸ
 τρίγωνον DE: ἡ τῷ τριγώνῳ F: ἡ τριγώνῳ. καὶ τὸ τρίγωνον a 28 ἔχει E
 30 τε (post τὸ) om. D οὐ μέντοι — ἔχειν om., sed in mrg. suppl. D 31 ὑπάρχει
 om. aF ante ἀλλὰ iteravit οὐ μέντοι πρῶⁱ τῷ ἰσοσκελεῖ F

ταῦτα· οὕτε γὰρ συμπληρωτικά τῆς οὐσίας τῶν ὑποκειμένων ἐστὶν οὕτε 59^r
 ἐν τῷ ὅρισμῳ παραλαμβάνεται. καὶ χωρίζεσθαι πέφυκε τό τε λευκὸν τῆς
 ἐπιφανείας καὶ ἡ ἀρετὴ τῆς ψυχῆς. ἔστι δὲ ὅτε καὶ συντρέχει εἰς ταῦτὸν
 ἄμφω, ὅταν καὶ συμπληρωτικά τῆς οὐσίας ἦ καὶ ἀμέσως ὑπάρχη, ὡς τὸ
 5 λογικὸν τῷ ἀνθρώπῳ καὶ καθ' αὐτὸ καὶ πρώτως ὑπάρχειν λέγοιτο ἂν καὶ 15
 τὸ θυσὶν ὀρθαῖς Ἰσας ἔχειν τῷ τριγώνῳ καὶ τὸ τρίγωνον τῷ ἴσοσκελεῖ. εἰ
 δὲ ἡ ναῦς ἐν ἑαυτῇ τὸν κινουῦντα κυβερνήτην ἔχει, ἀλλ' οὐ καθ' αὐτήν.
 οὐδὲ γὰρ συμπληροῖ τὴν αὐτῆς φύσιν. ἐπεὶ πᾶσα ἂν ναῦς εὐθὺ τῷ εἶναι
 ναῦς οὐκ ἂν ἐδεῖτο ἔξωθεν τοῦ κινήσαντος, οὐτ' ἂν ἦν χωριστὸς αὐτῆς ὁ
 10 κυβερνήτης. οὐδὲν γὰρ τῶν καθ' αὐτὴν ὑπαρχόντων τινὶ σαφῶς ἐκείνου
 χωρίζεται ἀπ' αὐτοῦ. κἂν κινή δὲ ἑαυτὸν ὁ κυβερνήτης κινῶν τὴν ναῦν
 οὕτε καθ' αὐτὸ οὕτε πρώτως κινεῖ· οὐ συγχωρητέον δὲ τῷ Ἀλεξάνδρῳ 20
 οὕτως λέγοντι κινεῖν ἑαυτὴν τὴν ψυχὴν ὡς τὸν κυβερνήτην τῷ κινεῖν τὸ
 σῶμα ἐν ᾧ ἐστὶν ὡς ὁ κυβερνήτης τὴν ναῦν· τὴν μὲν γὰρ κατὰ τόπον κίνησιν
 15 τῆς ψυχῆς τάχα ἂν τις οὕτως γίνεσθαι συγχωρήσειεν, αἱ δὲ βουλήσεις καὶ
 διανοήσεις καὶ δοξάζσεις καὶ αἱ ὄρμαι πᾶσαι, αὐτῆς εἰσιν ἑαυτὴν κινούσης
 πρώτως (οὐ γὰρ δι' ἄλλου τινός) καὶ καθ' αὐτό· οὐσία γὰρ αὐτῆς τὸ αὐ-
 τακίνητον. ἀλλ' οὐδὲ ἐκείνα λέγοντα αὐτὴν ἀποδεκτέον. “σημειωτέον γάρ,
 φησὶν, ὅτι καὶ τὴν ψυχὴν περιεῖληψε τῷ τῆς φύσεως λόγῳ, εἴπερ ἡ μὲν 25
 20 ψυχὴ κατ' αὐτὸν ἐντελέχεια ἐστὶν σώματος φυσικοῦ ὀργανικοῦ, ἡ δὲ φύσις
 κυρίως καὶ πρώτως ἐν τοῖς ἀπλοῖς ἐστὶ σώμασι καὶ οὐ τοῖς ὀργανικοῖς.”
 καὶ ἡ μὲν ψυχὴ ἐντελέχεια φυσικοῦ σώματος ἐστὶ, ἡ δὲ φύσις οὐκ ἂν εἴη
 φυσικοῦ σώματος, καὶ ἡ μὲν ἄλλων, ἡ δὲ ἄλλων κινήσεων ἀρχή. καὶ
 εἴπερ ἡ μὲν φύσις ἐν ὑποκειμένῳ ἐστὶ τῷ σώματι κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην
 25 (τὸ γὰρ ἐν ᾧ ἐστὶ πρώτῳ ὡς ἐν ὑποκειμένῳ εἴρηται), οὐ πᾶσα δὲ ψυχὴ
 ἐν ὑποκειμένῳ (ὁ γὰρ νοῦς χωριστὸς ὡς αὐτὸς ἐν τῇ Περὶ ψυχῆς βιοᾷ), 30
 κἂν ὁ Ἀλέξανδρος μὴ περὶ τοῦ ψυχικοῦ νοῦ ἀλλὰ περὶ τοῦ θεοῦ βούλη-
 ται ἀκούειν, πάνυ ἀπιθάνως ἐκείνους τοὺς λόγους τῇ ἑαυτοῦ περὶ ψυχῆς
 δόξῃ συναρμόττει φιλονεικῶν. ἀλλ' ὅτι μὲν ἀρχὴ κινήσεως καὶ ἡ ψυχὴ
 30 καὶ κυριωτέρα τῆς φύσεως ἀρχὴ καὶ οὐκ ἀρχὴ μόνον ἀλλὰ καὶ πηγὴ, καὶ
 ἡμεῖς φάμεν, οὐ μέντοι ὡς ἐν ὑποκειμένῳ οὕσα τῷ κινουμένῳ. τὸ δὲ ἐν

2 τε (post τὸ) om. E 4 συμπληρωτικά F 7 κινουῦντα] κυβερνῶντα D 8 ἑαυτῆς
 aE ἂν om. F εὐθὺς a τῷ εἶναι D: τὸ εἶναι aEF 9 κινήσαντος a
 ὅταν ἦν χωρὶς ταύτης F 10 post κυβερνήτης addit καὶ μὴν οὐκ ἔστιν ἡ κυβερνήτης E
 τι] τισὶ D 14 ὁ (post ὡς) om. E 15 οὕτω γενέσθαι a 16 αἱ (post καὶ) om.
 aF ὄρμαι αὐτῆς πᾶσαι αὐταί εἰσιν αἱ αὐτὴν κινῶσαι D ἑαυτὴν κινούσης E (cf. D):
 κινούσης ἑαυτὴν aF 17 οὐδὲ γὰρ aF 19 post λόγῳ in contextu habet διὰ τί
 οὐκ ἀποδεκτέον ἀλεξάνδρῳ δὴ φησιν· οὐ γὰρ ἀλέξανδρος ἀλλὰ συμπληρῶν ἀνατρεπτικῶν τοῦ περιει-
 λῆφθαι τὴν ψυχὴν τῷ ὅρισμῳ τῆς φύσεως E 20 κατ' αὐτὸν om. E ἐστὶν ἐντε-
 λέχεια aF 22 ἐντελέχεια ἐστὶ σώματος φυσικοῦ ὀργανικοῦ aF φύσις κυρίως F
 23 φυσικοῦ σώματος D: σώματος φυσικοῦ aF: φυσικοῦ (om. σώματος) E 26 τῇ DE: τῷ
 aF Περὶ ψυχῆς Γ' 5 p. 430^a 17. 4 p. 429^b 5 alias 27 μὴ supra add. F
 νοῦ om. a βούληται aF: βούλεται DE 29 συναρμόττει E: συναρμόττει aDF
 30 καὶ (post ψυχῆ) om. E 31 τῷ δὲ E'

ὑποκειμένῳ τῇ φύσει προσεῖναι βούλεται λέγων “ὑποκειμένον γάρ τι καὶ 59^r
ἐν ὑποκειμένῳ ἢ φύσει”. δηλοῖ δὲ τοῦτο τὸ χωριστὰς ἔχειν τὴν ψυχὴν 35
τοῦ σώματος ἐνεργείας, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης ἐχρήσατο ἐν τῇ Περὶ ψυχῆς,
χωριστὴν αὐτὴν τοῦ σώματος καὶ τὴν οὐσίαν ἔχειν ἀποδεικνύς.

- 5 Ποιούμενα δὲ εἶπε τὰ κατὰ τέχνην γινόμενα, οἷον ἡ τέχνη “ἕξις
ἐστὶ μετὰ ἀληθοῦς λόγου ποιητικὴ”, ὡς ὠρίσατο αὐτὸς ἐν τοῖς Ἠθικοῖς.
καὶ ἐν τῷ Z δὲ τῆς Μετὰ τὰ φυσικὰ λέγει τὸ μὲν γίνεσθαι κυρίως ἐπὶ
τῶν φύσει γινόμενων λέγεσθαι, τὰς δὲ ἄλλας ποιήσεις λέγεσθαι. πάντα
οὖν τὰ κατὰ τέχνην γινόμενά τε καὶ ποιούμενα ἢ ἔξωθεν τὸ κινεῖν ἔχει ἢ 40
10 εἰ ἐν αὐτοῖς κατὰ συμβεβηχός. ἐφιστάνει δὲ ὁ μέγας Συριανὸς ὅτι “ὁ ἀπο-
δοθεὶς οὗτος τῆς φύσεως ὀρισμὸς πᾶσι σχεδὸν ἀρμόζει τοῖς τῆς φύσεως
σημαινομένοις οἰκείως ἐφ’ ἐκάστῳ λαμβανόμενος. ὥσπερ γὰρ τὸ ὄνομα ἢ
φύσει ὁμωνύμως κατηγορεῖται ὕλης τε καὶ εἴδους καὶ τῆς οἷον ἐκ φύσεως
κατὰ τῆς οἷον αἰτίας ἐπὶ τῶν φυσικῶν σωμάτων κυρίως ταττόμενον, οὕτως
15 καὶ ὁ ὀρισμὸς ἐπὶ μὲν τῆς κυρίως καλουμένης φύσεως αὐτόθεν ἀκούεται, 45
κατὰ ἀναλογίαν δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀρχῶν· ἀρχαὶ γὰρ κινήσεων καὶ
αἱ ἄλλαι φύσεις, ἀλλ’ οὐχ ὡσαύτως.

p. 192^b 32 Φύσις μὲν οὖν ἐστὶ τοῦτο ἕως τοῦ καὶ τί τὸ φύσει 50
καὶ κατὰ φύσιν ἐστίν.

- 20 Ὅρισάμενος τὴν φύσιν καὶ τὰ ἀσαφῆ τοῦ ὀρισμοῦ διαρθρώσας ἐπάγει
ὅτι φύσιν ἔχει ὅσα τοιαύτην ἔχει ἀρχήν. καίτοι τὰ φύσιν ἔχοντα
ἐκ τῆς ἐνεργείας ὑποδείξας ἐκ τούτων τί ποτὲ ἐστίν ἢ φύσις συνήγαγε.
πῶς οὖν πάλιν ὡς ἐπόμενον τὸ τοιοῦτόν τι εἶναι τὴν φύσιν ἐπάγει (τὸ
φύσιν ταῦτα ἔχειν ὅσα τοιαύτην ἔχει ἀρχήν; ἢ τοῦτο οὐχ ὡς ἀπό-
25 δεῖξιν ἐπήγαγεν, ἀλλ’ ὡς ἐναργῆς μὲν παρελήφθηται, χρεῖαν δὲ παρέχεται 59^v
αὐτῷ νῦν ἀναληφθέν. ἢ πρὸς τὸ διορίσαι, τί τὸ φύσιν ἔχειν καὶ τί τὸ
κατὰ φύσιν, ὅπερ ἐφεξῆς ποιεῖ, ἢ πρὸς τὸ συναγαγεῖν, ὅτι τὸ φυσικὸν πᾶν
οὐσία ἐστὶ σύνθετος ἔχουσα μὲν τι ὑποκείμενον τὸ ἐν ᾧ ἐστὶν ἢ φύσις,
εἴπερ ἢ φύσις ἀρχὴ καὶ αἰτία ἐστίν ἐν ᾧ ἐστὶ καθ’ αὐτό, ἔχουσα δὲ καὶ
30 ἐν ὑποκειμένῳ τι τὴν φύσιν αὐτήν. διὰ ὡς ἀκόλουθον τούτοις ἐπάγει τὸ
συνθέτου ἕντος τοῦ φυσικοῦ τινὰς μὲν τὸ ὑποκείμενον λέγειν τὴν φύσιν, ἐξ ὅ
οὗ γίνεται τὰ γινόμενα ἐνοπάρχοντος, τινὰς δὲ τὸ εἶδος. καὶ διαιτᾷ τοῖς
λόγοις ἀμφοτέροις. διορίζει δὲ τὸ φύσιν ἔχον καὶ τὸ κατὰ φύσιν, εἰπὼν

1 λέγων p. 192^b 33 2 ἢ φύσις ἐστὶ α 3 Περὶ ψυχῆς cf. B 4 p. 415^b 7 sqq.
4 οὐσίαν aEF: αἰτίαν D ἔχειν om. a 5 ἢ τέχνην E 6 αὐτὸς om. D
Ἠθικοῖς Nicom. Z 4 p. 1140^a 10 7 Z] ἐβδόμῳ aD Μετὰ τὰ φυσικὰ Z 7
p. 1032^a 25, unde puto ante ποιήσεις in Simplicio γενέσεις intercidisse 9 κινούμενον D
10 αὐτοῖς DEF: ἑαυτοῖς a 11 ἀρμόττει a 12 ἐκάστων ut vid. E 13 τῆς
ταῖς F 14 ἐπὶ D: κατὰ a: om. EF 17 αἱ om. E 18 τοῦτο DEF: τὸ
ῤῥῆν ex Arist. a ἕως κτλ. om. F 19 ἐστίν DE: om. a cum Arist. 22 ἀπο-
δείξας E 23 τῷ τοιοῦτόν DE 25 μὲν] μὴ E 26 ἢ om. D 27 ἢ om.
aF 28 μὲν τι a: μέντοι DEF 29 ἐστὶ τοῦ ἐν ᾧ aF

τὸ φύσιν ἔχον οὐσίαν εἶναι σύνθετον ἐξ ὑποκειμένου τοῦ ἔχοντος καὶ τῆς 59^ν
 ἐν ἐκείνῃ φύσεως. τὸ γὰρ ἔχον φύσιν ὑποκειμένον τί ἐστὶ καὶ ἡ ἐν ὑπο-
 κειμένῳ φύσις. καὶ εἰσὶ πάντα ταῦτα τὰ ἔχοντα φύσιν οὐσίαι. καὶ γὰρ
 οὐσία μὲν πως εἴρηται καὶ ἡ ὕλη καὶ τὸ ὑποκείμενον ἐν τῷ πρώτῳ, οὐσία
 5 δὲ καὶ τὸ ἐν ὑποκειμένῳ. ὅπερ ἐστὶ τὸ εἶδος. κυριωτέρα δὲ οὐσία τὸ συν- 10
 αμφοτέρων. δεικτικὸν οὖν τοῦ τὰ ἔχοντα φύσιν οὐσίας εἶναι τὸ ὑποκείμενον
 τι εἶναι καὶ ἐν ὑποκειμένῳ, οὐσίαν δὲ ἐκότερον εἶναι καὶ μᾶλλον τὸ συν-
 αμφοτέρων. ἢ τὸ καὶ πάντα ταῦτα οὐσία ἀκουστέον, ὅτι καὶ τὸ ἔχον
 φύσιν, τουτέστι τὸ ὑποκείμενον, οὐσία ἐστὶ καὶ ἡ φύσις οὐσία, καὶ πολὺ
 10 πλέον δηλονότι τὸ συναμφοτέρων οὐσία· ἐστὶ γὰρ ὑποκείμενον τι καὶ ἐν
 ὑποκειμένῳ. ἢ εἰπὼν ὅτι εἰσὶ πάντα ταῦτα οὐσίαι, τουτέστι τὸ τε ὑπο-
 κείμενον καὶ τὸ ἐν ὑποκειμένῳ. τοῦτο δεικνύσι διὰ μέσης τῆς φύσεως, λέ- 15
 γων ὅτι ἡ φύσις ὑποκείμενον τι καὶ ἐν ὑποκειμένῳ ἐστὶν αἰεί.
 εἰ οὖν ἡ φύσις οὐσία, τὸ δὲ ὑποκείμενον φύσις καὶ τὸ ἐν ὑποκειμένῳ φύσις,
 15 τουτέστιν ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος, οὐσία ἂν εἴεν ταῦτα πάντα. καὶ ταύτη δοκεῖ
 τῇ ἐνωσίᾳ συνάδειν καὶ τὸ μετ' ὀλίγον ζητούμενον, πότερον ἡ ὕλη καὶ τὸ
 ὑποκείμενον ἐστὶν ἡ φύσις ἢ τὸ εἶδος καὶ τὸ ἐν ὑποκειμένῳ. ἀμείνων δὲ
 ἢ προτέρα ἐξηγήσεις καὶ διὰ τὰ ἐφεξῆς ἐπαγόμενα καὶ ὅτι οὐκ ἂν τὸ ὑπο-
 κείμενον καὶ τὸ ἐν ὑποκειμένῳ δύο ὄντα πάντα ὁ Ἀριστοτέλης ἐκάλει, ὅς 20
 γε ἐν τῇ Περὶ οὐρανοῦ τάδε γέγραφε· “τὰ γὰρ δύο ἄμφω μὲν λέγομεν καὶ
 τοὺς δύο ἀμφοτέρους, πάντας δὲ οὐ λέγομεν, ἀλλὰ κατὰ τῶν τριῶν ταύτην
 τὴν κατηγορίαν φεμὲν πρῶτον.” διὸ καὶ τὰς λοιπὰς ἐξηγήσεις τοῦ Ἀλε-
 ξάνδρου εἰς τοῦτον τεινούσας τὸν νοῦν παρατρέχω. πάντα οὖν τὰ ἔχοντα
 φύσιν οὐσία. διότι ὑποκείμενον τι τὸ ἔχον καὶ ἐν ὑποκειμένῳ τὸ ἐχόμενον,
 25 τουτέστιν ἡ φύσις, ταυτὸν δὲ εἰπεῖν, ὕλη ἐστὶ καὶ εἶδος, ὅπερ ἐστὶν ἡ κυ-
 ρίως οὐσία. σημειοῦται δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι καὶ τὸ εἶδος καὶ τὴν φύσιν 25
 καίτοι οὐσίας εἶναι βουλόμενος ἐν ὑποκειμένῳ λέγει, ἐν Κατηγορίαις εἰπὼν
 μηδεμίαν οὐσίαν ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι. καὶ παραμυθεῖται τὴν ἕξτασιν λέγων
 ἦτοι τῶν ἐκεῖ εἰρημένων οὐσιῶν μηδεμίαν ἐν ὑποκειμένῳ εἰρηθῆναι (οὐ
 30 γὰρ περὶ τῆς κατὰ τὸ εἶδος οὐσίας ἐκεῖ τὸν λόγον πεποιήται, ἀλλὰ περὶ
 τῆς συναμφοτέρου, ἦτινι μηδὲ ἐναντίον τι εἶναί φησιν), ἢ οὐ τὸ κυρίως
 λεγόμενον ἐν ὑποκειμένῳ νῦν λέγει, οὐ ἐν Κατηγορίαις ἐμνημόνευσεν, ἀλλὰ 30
 τὸ ὑποκείμενον τινὸς πρὸς τὸ εἶναι χρῆζον ἐν ὑποκειμένῳ νῦν λέγει, ὥσπερ
 ἐν πολλοῖς πάλιν τὸ συμβεβηγὸς καθ' ὑποκείμενον.
 35 Τοιαῦτα οὖν εἰπὼν τὰ ἔχοντα φύσιν ἐπάγει λοιπὸν τίνα τὰ κατὰ
 φύσιν ἐστὶ καὶ ὅτι ἐπὶ πλέον ἐστὶ τῶν φύσιν ἐχόντων. καὶ γὰρ καὶ τὰ
 ἔχοντα φύσιν κατὰ φύσιν λέγεται ὡς κατὰ τὴν ἐν ἑαυτοῖς φύσιν χαρακτηρι-

3 ταῦτα om. D οὐσίαι DE: οὐσία aF 4 τῷ om. D 6 οὐσίας] οὐσίαν οὐ-
 σίαν F 8 ταῦτα πάντα a ἀκουστέον οὖν D 11 ταῦτα πάντα οὐσία aF
 12 λέγον a 17 εἶδος τὸ ἐν ὑποκειμένῳ D 20 Περὶ οὐρανοῦ A 1 p. 268 a 16
 21 κατὰ DE Arist.: καὶ aF 23 τὸν νοῦν τεινούσας aF παρατρέχτω D
 24 οὐσίαι E τὸ ἔχον DE: ἔχον F: ἔχει a 27 Κατηγορίας c. 5 p. 2^a 13 30 ἐκεῖ
 post πεποιήται traiciunt aF 31 post ἢ add. εἰ F² μὴδὲν F τι DE: om.
 aF ἢ οὐ] ποῦ F 37 λέγονται F ἐν ἑαυτοῖς D: ἐν αὐτοῖς aF: ἑαυτοῖς E

ζόμενα καὶ ὄντα ἅπερ λέγεται. οὐ μόνον δὲ ταῦτα κατὰ φύσιν εἶναι λέ- 59^v
 γεται, ἀλλὰ καὶ ὅσα τούτοις ὑπάρχει καθ' αὐτό. καὶ γὰρ τὸ πῦρ
 φύσιν ἔχει ἐν ἑαυτῷ ἀρχὴν ἔχον καὶ αἰτίαν τῆς ἐπὶ τὸ ἄνω κινήσεως, 35
 κατὰ φύσιν δὲ ἔστι καὶ φύσει τῷ πυρὶ ἢ ἄνω φορᾶ. καὶ οὐκέτι φύσιν
 5 ἔχει τὸ φέρεσθαι ἄνω οὐδὲ ἔστι τοῦτο φύσις· οὐδὲ γὰρ οὐσία, ἀλλὰ δύ-
 ναμὶς καὶ ἐνέργεια κατὰ τὸν τῆς φύσεως λόγον ὑπάρχουσα τῷ πυρὶ καὶ
 οὕτως λεγομένη κατὰ φύσιν. καὶ φύσει δὲ τὸ αὐτὸ λέγεται. διὰ γὰρ
 τὴν ἑαυτοῦ φύσιν καὶ τὸ πεφυκέναι οὕτως ἔχει τὴν τοιαύτην δύναμιν καὶ
 ἐνέργειαν. καὶ τῷ μὲν πυρὶ τὸ φέρεσθαι ἄνω καὶ φύσει καὶ κατὰ φύσιν
 10 ἔστιν· οὐ μέντοι ταυτόν ἔστι τὸ φύσει καὶ τὸ κατὰ φύσιν, ἀλλ' ἐπὶ 40
 πλέον ἔστι τὸ φύσει τοῦ κατὰ φύσιν· καὶ γὰρ κατὰ φύσιν λέγομεν εἶναι
 τῶν φύσει τὰ τὴν οἰκείαν ἔχοντα τελειότητα. ἔστι δὲ τίνα φύσει μὲν
 ὡς κατὰ φύσεως ἐνέργειαν γινόμενα, οὐ μέντοι κατὰ φύσιν, ὡς ἔχει τὰ ἐκ
 γενετῆς πηρώματα καὶ ὅλως τὰ ἐν τῇ στερήσει. καὶ γὰρ ταῦτα τῷ πε-
 15 φυκέναι τοιαῦτά ἐστι, διότι ἡ στερήσις ἀπουσία ἐστὶν ἐν τῷ πεφυκότητι. καὶ
 τὸ μὲν φύσει ῥηθεῖν ἂν ἐπὶ παντὸς τοῦ παρακολουθοῦντος καὶ συμβαινόντος
 τῇ φυσικῇ οὐσίᾳ καθὼς τοιαύτη, οἷον καὶ τὸ κεχρῶσθαι τῷ σώματι καὶ τὸ 45
 νοσεῖν, τὸ δὲ κατὰ φύσιν ἐπὶ μόνου λέγεται τοῦ κατὰ τὸ βούλημα τῆς
 φύσεως ἀποβαίνοντος. διὸ κατὰ φύσιν μὲν τὸ ὑπαινέειν λέγομεν, τὸ δὲ
 20 νοσεῖν φύσει προσεῖναι παρὰ φύσιν ὄν. ὅταν οὖν λέγῃ ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι
 τὰ φύσει καὶ κατὰ φύσιν ἐστὶν, οὐχ ὅτι ταυτόν ἔστι ταῦτα λέγει, ἀλλ'
 ὅτι ἐπὶ τοῦ πυρὸς τὰ ἄνω φέρεσθαι αὐτῷ φύσει καὶ κατὰ φύσιν ἐστὶν.

p. 193^a3 Ὡς δὲ ἔστιν ἡ φύσις πειρᾶσθαι δεικνύναι ἕως τοῦ νοσεῖν 50
 δὲ μηδὲν. |

25 Ἐπειδὴ πρὸ τοῦ τί ἐστὶ προβλήματος ἔστι τὸ ζητεῖν εἰ ἔστιν ὅλως τὸ 60^r
 περὶ οὗ ἡ ζήτησις, ὡς ἐν δευτέρῳ διδάσκει τῶν Ὑστέρων ἀναλυτικῶν (μὴ
 γὰρ ὄντος ὅλως τοῦ προβληθέντος ζητεῖν τί ἐστὶ περιττῆς ἂν εἴη σχολῆς·
 οὐδὲ γὰρ ἂν εἴη τοῦ μὴ ὄντος ὀρισμός), ἐπειδὴ οὖν τοῦτο οὕτως ἔχει, αὐ-
 τὸς δὲ μὴ δεῖξας ὅτι ἔστιν ἡ φύσις τὸν ὀρισμὸν αὐτῆς παραδέδωκεν, ὅτι
 30 εὐλόγως παρῆκε τὸ εἰ ἔστι διδάσκει. τὰ γὰρ ἐναργῆ τὴν ὑπόστασιν ἔχοντα 5
 οὐ δεῖται τῆς τοῦ ὅτι ἔστιν ἀποδείξεως, ὡς καὶ τοῦτο αὐτὸς ἐν τῷ δευτέρῳ
 τῶν Ὑστέρων ἀναλυτικῶν, εἴ τι μέμνηται, προσδιωρίσατο. φανεροῦ οὖν
 ὄντος, φησὶν, ἐκ τῆς ἐναργείας τοῦ εἶναι τίνα ἔχοντα ἐν ἑαυτοῖς ἀρχὴν κί-
 νήσεως, ἅπερ ἐστὶν ἡ φύσις, τὸ πειρᾶσθαι δεικνύναι ὅτι ἔστιν ἡ φύσις

2 αὐτό] immo αὐτά sed. cf. supra p. 266, 8 6 τῆς (post τὸν) om. E 10 ἐπὶ τὸ
 πλέον E 11 εἶναι λέγομεν D 13 γινόμενα DE ἔχει DE: ἔστι aF
 14 γενετῆς E 16 συμβαινόντο E 17 καὶ (post σώματι) om. E 21 τὰ
 (post ὅτι) D: om. aEF 22 αὐτῷ aF: αὐτὸ DE 23 ἕως κτλ. om. F
 23. 24 μηδὲν δὲ νοσεῖν a ex Arist. 25 προβλήματα E 26 ἐν DE: ἐν τῷ aF
 Ὑστέρων ἀναλυτικῶν B 1 p. 89^b21 sqq. 27 ὅλως ὄντος D 28 ὀρισμένος a
 31 ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Ὑστέρων ἀναλυτικῶν nescio quo loco. Brandis schol. p. 346^b20
 immerito significat c. 8 32 διωρίσατο aF οὖν om. E

γελοῖον. τὸν γὰρ τὸ φανερόν βουλόμενον ἀποδείξει ἀναγκασθῆναι πρὸς 60^r
πίστιν ἀγνωστότερον τι λαβεῖν τοῦ δεικνυμένου, πρῶτον μὲν ἀγνωστὸς ἐστὶ
τὴν τῆς ἀποδείξεως τρόπον, ὅτι “πᾶσα διδασκαλία καὶ πᾶσα μάθησις ἀπο- 10
δεικτικὴ ἐκ προὑπαρχούσης γίνεται γνώσεως”. ὡς αὐτὸς διδάσκει. ἔπειτα
5 μὴ δυναμένου κρίνειν ἐστὶ τὸ δι’ αὐτὸ καὶ μὴ δι’ αὐτὸ γινώριμον,
καὶ διὰ τοῦτο τὴν φύσιν δι’ ἑαυτὸ γινώριμον οὔσαν ὡς μὴ δι’ ἑαυτὸ γινώ-
ριμον οὔσαν δι’ ἄλλων ἀποδεικνύουσι σπουδαζόντος. καὶ τὸ χειρόν, εἰ δι’
ἀγνωστότερον, ὅπερ ἀνάγκη πάσχειν ἐπὶ τῶν λίαν φανερῶν. καὶ ἀναιρεῖ
δὲ τελείως ἀποδείξειν ὃ βουλόμενος εἰς ἅπαντα χρῆσθαι τῇ ἀποδείξει. εἰ γὰρ
10 δεῖ μὲν ἀρχὴν ἀποδείξεως εἶναι τὸ ἐναργές. ὃ τὰ ἐναργῆ νομίζων ἀποδείξεως 15
δεῖσθαι οὐκέτι συγχωρεῖ ἐναργές εἶναι τι οὐδὲ ἀρχὴν ἀποδείξεως ἀπολιμ-
πάνει. ὥστε οὐδὲ ἀπόδειξιν.

Ὅτι δὲ τὸ τὰ φανερά διὰ τῶν ἀφανῶν πειρᾶσθαι δεικνύουσι συμ-
βαίνει τοῖς τὸ κριτήριον τῶν φανερῶν ἀπολέσασσι, τὸν τυφλὸν ποιεῖται μάρ-
15 τυρα τὸν περὶ χρωμάτων συλλογιζόμενον. φανερῶν γὰρ ὄντων καὶ αὐτο-
πίστων τῶν χρωμάτων τοῖς δυναμένοις ὄραν ὃ τὴν ὁρατικὴν δύναμιν
ἀπολέσας τὴν τὸ φανερόν τῶν χρωμάτων κρίνουσαν, εἶτα συλλογιζόμενος 20
περὶ χρωμάτων, καὶ ἀγνωστότεροις χρῆσεται πρὸς πίστιν ἅτε τὸ φανερόν
ἀγνωστὸν καὶ περὶ ὀνομάτων ποιήσεται τὸν λόγον μηδὲν νοῶν. ἐξ ὧν γὰρ
20 ἀκούει, ἀλλ’ οὐκ ἐξ ὧν συναισθάνεται, ποιεῖται τὸν συλλογισμόν ἅτε τὴν
σύστοιχον τῶν αἰσθητῶν γνώσιν ἀπολέσας, ἥς χωρὶς οὐδὲ ὁ λογισμὸς τι
περὶ χρωμάτων νοεῖν δύνησεται. οὕτως δὴ καὶ ὃ τὰ φανερά πειρώμενος
ἀποδεικνύουσι ἀγνωστὴν τὴν φύσιν τῶν ἐξ αὐτῶν γινωρίμων τῷ μὴ ἔχειν τὴν
δύναμιν ἣ ταῦτα κρίνεται· τοῦτο δὲ ἐστὶν ὁ νοῦς. νοῦς γὰρ ἐστὶ, φησίν, 25
25 ὃ τοὺς ὄρους τῶν προτάσεων γινώσκουσι αὐτοπίστους ὄντας καὶ φανερούς
καὶ ἀπλοῦς. τάχα δὲ καὶ τοὺς ὀρισμοὺς φανερούς ὀφείλοντας εἶναι καὶ
αὐτοπίστους καὶ ἄνευ συλλογισμοῦ γινωρίμους, ὡς ἐξ ἐναργοῦς διαιρέσεως
εἰλημμένους, ὁ νοῦς ἐστὶν ὁ γινωρίζων. καὶ τὰ προβλήματα δὲ τὰ δι’ ἑαυτὰ
φανερά, οἷον ὅτι τὸ ἀγαθὸν ὀφείλιμον καὶ ἕσα τοιαῦτα οἷον ὄροι τινές εἰσιν οὐ
30 θεόμενοι τινος ἄλλου δι’ οὗ ἀποδειχθήσονται, ὥσπερ αἱ ἀμφίβολοι προτάσεις.
συλλογίσαιτο δὲ ἂν περὶ χρωμάτων ὃ ἐκ γενετῆς τυφλὸς ἐξ ὧν ἀκούει, ἀλλ’ οὐκ 30
ἐξ ὧν συναισθάνεται, ὅτι τὸ φαιδὸν σύμμετρόν ἐστι τῇ ὕψει, λέγων ‘τὸ φαιδὸν
σύγκριται ἐκ διακριτικοῦ τοῦ λευκοῦ καὶ συγκριτικοῦ τοῦ μέλανος· τὸ τοιοῦ-
τον σύμμετρον τῇ ὕψει.’ καίτοι οὔτε διακρίνοντος οὔτε συγκρίνοντος τὴν
35 ὕψιν οὔτε συμμέτρως ἔχοντός τινος πρὸς αὐτὴν συναισθάνεται, ἀλλ’ ὀνόματα

I τὸ (post γὰρ) om. E	ἀνάγκη D	2 πιστοῦμένου δεικνυμένου F	ante πρῶτον
add. ὁ D	3 πᾶσα κτλ. initium Analyticorum post. A 1 p. 71 ^a 1		ἀποδεικτικῆ
DE: om. aF: διανοητικῆ Aristoteles	5 μὴ δι’] μὴδ’ E	6 ἑαυτὸ (post φύσιν δι’)	
DE: αὐτὸ aF	ὡς μὴ δι’ αὐτὸ aF	7 ἀλλήλων D	8 ἀνάγκη DE: συμβαίνει
aF	9 εἰς ἅπαντα ἀποδείξει χρῆσθαι aF	14 ἀποτελέσασσι E	15 περὶ τῶν
χρωμάτων aF	16 χρωμάτων D	21 ἀποτελέσας E	22 νοεῖν om. F
δὴ aF: δὲ DE	28 ὃ (ante νοῦς) om. E	29 οἷον — ὀφείλιμον om. aF	31 δὲ
om. E	γενετῆς E	32 λέγων ὅτι τὸ a	33 τὸ δὲ τοιοῦτον a
οὐδὲ E	τὴν ὕψιν om. a		34 καίτοι

μόνον προφέρει. ἐπιστῆσαι δὲ χρῆ ἐκ τῶν εἰρημένων, ὅτι εἰκότως καὶ 60^r
παρῆκε τὴν τοῦ εἰ ἔστι ζήτησιν καὶ τὴν αἰτίαν τῆς παραλείψεως οὐκ ἐξ
ἀρχῆς ἀλλὰ νῦν εἶπεν, ὅτε τί ἐστι φανεράν οὖσαν αὐτὴν ἀπέδειξε· καὶ γὰρ 35
πάντα τὰ σώματα πρὸς τὸ κινεῖσθαι πέφυκε.

5 p. 193^a9 Δοκεῖ δὲ ἡ φύσις καὶ ἡ οὐσία τῶν φύσει ὄντων ἕως τοῦ
τὰ δὲ ἄλλα γίνεσθαι καὶ φθειρεσθαι ἀπειράκις.

Εἰπὼν πρότερον ὅτι τὰ φύσιν ἔχοντα οὐσίαι εἰσὶ, διότι ὑποκειμένον τί
ἐστὶ τὸ ἔχον καὶ ἐν ὑποκειμένῳ ἢ φύσις ἢ ἔχομένη, ἢ διότι ἡ φύσις ὑπο-
κειμένον τί ἐστὶ καὶ ἐν ὑποκειμένῳ, ὡς ἤκουε κατὰ μίαν ἐξήγησιν ὁ Ἄλε- 50
ξανδρος, εἰκότως τὰς δόξας παρατίθεται τῶν τε τὴν φύσιν τὸ ὑποκειμένον
λεγόντων καὶ τῶν τὸ ἐν ὑποκειμένῳ, καὶ τὰς κατασκευὰς τὰς ἐκατέρων τοῦ
οἰκείου λόγου προτιθήσει, καὶ οὕτως αὐτῶν τὴν ἐπίκρισιν ποιεῖται, ἅμα δὲ
καὶ τὰ σημανόμενα τῆς φύσεως πολλαχῶς λεγομένης παραδίδωσιν, ὡς καὶ
αὐτὸς ἐπὶ τέλει τοῦ λόγου πεποίηκε δῆλον λέγων “ἐπεὶ δὲ διωρίσται πο-
15 σαχῶς ἡ φύσις λέγεται” καὶ ἐγὼ κατ’ ἐκεῖνο τὸ χωρίον ἐπιστήσω. εἰπὼν
δὲ δοκεῖ δὲ ἡ φύσις ἐπήγαγε καὶ ἡ οὐσία | τῶν φύσει ὄντων, 60^r
διότι τῶν φύσει ὄντων τὸ εἶναι καὶ ἡ οὐσία κατὰ τὴν φύσιν ἐστί. πρῶτον
δὲ λέγει περὶ τῶν τὴν ὕλην φύσιν ἐκάστου νομιζόντων, ὅπερ ἐστὶ τὸ
πρῶτον ὑπάρχον ἐν ἐκάστῳ ἀρρῦθμιστον καθ’ αὐτό, οἷον κλί-
20 νης φύσις τὸ ξύλον, ἀνδριάντος δὲ ὁ χαλκός. πρῶτον δὲ ἀρρῦ-
θμιστον εἶπε, διότι ἐν ἐκάστῳ τῶν συνθέτων πλείονα πολλαχίς ἐστὶν
ὑποκειμένων ἔχοντα λόγον, ὡς ἐν ταῖς τῶν ζώων σώμασι προσεχῶς μὲν 5
τῷ ὅλῳ εἶδει ὑπόκειται τὰ ὀργανικά, ἐκεῖνοις δὲ τὰ ὁμοιομερῆ καὶ ἐκεῖνοις
τὰ τέτταρα καλούμενα στοιχεῖα καὶ ἐκεῖνοις ἢ πρώτη ὕλη, ἥπερ ἐστὶ τὸ
25 πρῶτον ἀρρῦθμιστον καθ’ αὐτό. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα πρὸς τι ἀρρῦθμιστά ἐστὶν
ἔχοντα οἰκεία εἶδη, οἷον τὰ ὀργανικά ἢ τὰ ὁμοιομερῆ ἢ τὰ στοιχεῖα (πρὸς
γὰρ τὸ ἐπιγινόμενον ἐκεῖνοις εἶδος), ἢ δὲ πρώτη ὕλη καθ’ αὐτὸ ἀρρῦθμιστός
ἐστὶν· ἀνδριάντος μὲν γὰρ ὕλη χαλκός καὶ κλίνης ξύλον εἶδοπεποιημένα ὄντα
καὶ πρὸς τι ἀρρῦθμιστά, ἢ δὲ κοινὴ πάντων ὕλη καθ’ αὐτὸ ἀρρῦθμιστος. 10
30 καὶ ὁ χαλκός δὲ καὶ τὸ ξύλον ἀναλογίαν ἔχουσι πρὸς τὴν πρώτην ὕλην·
ὡς γὰρ ταῦτα πρὸς ἀνδριάντα καὶ κλίνην, οὕτως ἐκείνη πρὸς πάντα τὰ
εἶδοπεποιημένα. τοῦτο οὖν τὸ πρῶτον καθ’ αὐτὸ ὑπάρχον ἐν ἐκάστῳ ἀρ-
ρῦθμιστον τὴν πρώτην καὶ κοινὴν φύσιν εἶναι φασὶν ὥσπερ τὸ προσεχῆς
τὴν προσεχῆ, οἷον ἀνδριάντος μὲν χαλκός, κλίνης δὲ ξύλον.
35 Σημεῖον δὲ τοῦ τὸ ὑποκειμένον ἀλλ’ οὐχὶ τὸ εἶδος εἶναι τὴν φύσιν
ὁ Ἀντιφῶν ὁ σοφιστὴς ἐποίητο τὸ φύσιν μὲν εἶναι τὴν φύουσαν ἤτοι τὴν 15

2 παραλήψεως E 3 ἐπέδειξε F 5 ἡ οὐσία ἢ aF ἕως τοῦ κτλ. om. F
9 ante ὡς iterat ἢ φύσις ἢ ἔχομένη E 12 fortasse προστίθησι 14 λέγων c. 2
p. 193^b22 16 δὲ om. aF 17 τὴν (post κατὰ) om. E 19 ὑπάρχον om. a
ἐν ἐκάστῳ post καθ’ αὐτό collocat F 22 ὑποκειμένου aF 27 αὐτὸ aF: ἐαυτὸ sic
E: αὐτὴν D sed cf. v. 29 33 φύσιν om. F 35 οὐχὶ DE: οὐ aF

ἔκφρυσιν καὶ διανάστασιν οὖσαν εἰς κίνησιν καὶ τοῦ ὁμοίου ἀπογέννησιν. ἐπὶ γὰρ 60^v
 τῶν τεχνητῶν εἴ τις κατορῶξείσει κλίνην καὶ λάβρι δύναμιν ἢ σηπεδῶν
 ὥστε ἀνεῖναι βλαστών, οὐκ ἂν γενέσθαι κλίνην, ἀλλὰ ἔξυλον. τοῦτο
 δὲ συμβαίνει, διότι τὸ μὲν εἶδος καὶ [ἢ] κατὰ τρόπον καὶ κατὰ νόμον, τουτέστι
 5 κατὰ τὸ ταῖς τέχναις νενομισμένον καὶ πρὸς τὸ κατὰ φύσιν ἀντιδιαστελλό-
 μενον, ὡς κατὰ συνθήκην ὃν κατὰ συμβεβηκὸς ὑπάρχον γίνεται καὶ ἀπογί-
 νεται. ἢ δὲ ὕλη παραμένει, διότι οὐσία καὶ φύσις ἐστὶν αὕτη τοῦ πράγματος. 20
 οὐσίας γὰρ ἴδιον τὸ ἐπιμένειν. τῶν δὲ φυσικῶν κατὰ τὴν φύσιν ἐστὶν ἡ
 οὐσία. ὥστε καὶ συλλογίσαιτο ἂν οὕτως· ἢ ὕλη καὶ τὸ ὑποκείμενον τὸ παρα-
 10 μένον καὶ ἀναφύον ἐν τοῖς φυσικοῖς ἐστὶ· τὸ τοιοῦτον οὐσία τῶν φυσικῶν
 ἐστὶν· ἢ οὐσία τῶν φυσικῶν ἢ φύσις ἐστὶν· ἢ ἄρα ὕλη ἢ φύσις ἐστὶν ἐν
 τοῖς φυσικοῖς, ὥστε καὶ ἡ φύσις ὕλη. ἀντιστρέφουσι γὰρ οἱ ὅρισμοί.
 ἐπεὶ δὲ τῶν προσεχῶν ὑποκειμένων ἕκαστον εἶδος ἔχει τι ὑποκείμενον,
 εἰκότως προσέθηκεν εἰ δὲ καὶ τούτων ἕκαστον πρὸς ἑτερόν τι ὑπο- 25
 15 κείμενον αὐτῷ ταύτῳ πέπονθεν, ὥστε τὸ μὲν εἶδος μεταβάλλειν, τὸ
 δὲ ὑποκείμενον μένειν, οἷον εἰ ὁ μὲν χαλκὸς καὶ ὁ χρυσοῦς πρὸς ὕδωρ τοῦτο
 πέπονθε, τὰ δὲ ὑστᾶ καὶ ξύλα πρὸς γῆν καὶ τῶν ἄλλων ὅτιοῦν πρὸς τὸ ἐν
 αὐτῷ ὑποκείμενον, τὸ ὑποκείμενον ἂν εἴη ἡ φύσις καὶ ἡ οὐσία αὐτῶν. καὶ
 διὰ τοῦτο ἕπερ ἕκαστον ὑπέθετο τὸ πρῶτον ὑποκείμενον εἴτε ἐν εἴτε πλείω
 20 τοῦτο τὴν φύσιν καὶ τὴν οὐσίαν εἶναι τῶν ὄντων ἐνόμισεν. ὥστε ὁ μὲν
 Ἄντιφῶν κοινῶς ἐφίκει λέγειν τὸ ὑποκείμενον τὴν φύσιν, τῶν δὲ ἄλλων 30
 ἕκαστος ἕπερ ἔλεγε πρῶτον ὑποκείμενον, τοῦτο καὶ φύσιν ἐκάλει τῶν ὄντων
 εἴτε ἐν τῇ τοῦτο, ὥσπερ Θαλῆς μὲν ὕδωρ ἔλεγεν, Ἀναξίμενης δὲ ἀέρα,
 Ἡράκλειτος δὲ πῦρ, εἴτε πλείονα, ὡς Παρμενίδης πῦρ καὶ γῆν, εἴτε τὰ
 25 τέτταρα, ὡς Ἐμπεδοκλῆς· γῆν δὲ μόνην οὐδεὶς εἶπεν, ἀλλὰ τῇ συνεκδρομῇ
 τῶν ἄλλων καὶ ταύτῃ τῆθεικεν ὁ Ἀριστοτέλης.

Τὰ δὲ περὶ τὸ ὑποκείμενον οἷον γενέσεις καὶ φθορὰς καὶ ἀλλοιώσεις
 οὐκέτι φύσεις ἔλεγον (οὐδὲ γὰρ οὐσίας), ἀλλὰ συμβεβηκόντα καὶ πάθη τῆς 35
 οὐσίας, ὧν τὰ μὲν εὐαπόβλητα διαθέσεις ἐκάλεον, τὰ δὲ μόνιμα ἔξεις.
 30 καὶ τὸ μὲν ὑποκείμενον, ἕπερ ἂν τις ὑπέθετο, αἰδίον ἔλεγον. εἰ γὰρ ἡ
 φθορὰ μεταβολὴ ἐστὶν ἕκ τινος εἰς τι περὶ ὑποκείμενον γινομένη, οὐκ ἂν
 ἐκ τῆς ἑαυτοῦ φύσεως εἰς ἄλλο μεταβάλλοι τὸ ὑποκείμενον· ὥστε οὐκ ἂν
 ὑπομένοι φθοράν, ἀλλ' αἰδίον ἐστὶν. εἰ καὶ φθίρεται δέ, τὰ μεταβάλλειν
 δυνάμενα φθίρεται. ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ πάθη περὶ τὸ ὑποκείμενον μετα-
 35 βάλλοντα, ἕπερ οὐκέτι φύσεις καλοῦνται. καὶ ἐστὶ καὶ τοῦτο κατασκευαστικὸν 40

1 ὁμοίου ὡσπερ γέννησιν F 2 ἐπὶ γὰρ D: ἐπὶ δὲ aE: ἐπεὶ δὲ F ante εἴ τις add.
 τῶν E λάβρη EF σηπεδῶν F 3 ἀνεῖναι aF: ἀφεῖναι DE 4 ἢ (post καὶ)
 DEF: τὸ a: delevi 5 κατὰ τὸ ταῖς τέχναις DE: τὸ κατὰ ταῖς τέχναις F: τὸ κατὰ
 τὰς τέχνας a 7 αὐτῇ E 8 ante κατὰ add. καὶ aF τὴν om. a 13 ἐπεὶ δὲ
 aE: ἐπὶ δὲ D: ἐπεὶ δὲ F προσεχῶς D ὑποκειμένον] ὑπομ., (i. e. ὑπομένον) E
 14 ἑτερόν τι ταῦτο τοῦτο πέπονθεν Arist. τι aF: τι τὸ E: τι om. D¹ 20 εἶναι
 om. E τῶν ὄντων DE: τούτων aF 24 τὰ (ante τέτταρα) om. D 27 περὶ
 a: παρά DEF 32 εἰς ἄλλο om. aF μεταβάλοι F 33 ὑπομένη F
 35 καὶ (post ἐστὶ) om. D

τοῦ τὴν ὕλην εἶναι τὴν φύσιν, εἴ γε ταύτην αἰδιον καὶ ἀμετάβλητον πάντες 60^v
 ὑποτίθενται· τὴν γὰρ φύσιν καὶ οὐσίαν τῶν πάντων τὸ μόνιμον ἔχειν
 προσήκει. αὕτη μὲν οὖν ἡ πᾶσα τῶν εἰρημένων ἔννοια. τινὲς δὲ ἀντὶ τοῦ
 κατὰ νόμον διάθεσιν τὴν κατὰ ῥυθμὸν γράφουσι. καὶ ἔστι τοῦτο
 5 γνωριμώτερον· ῥυθμὸς γὰρ ἡ μορφή λέγεται.

p. 193^a28 Ἐνα μὲν οὖν τρόπον οὕτως ἡ φύσις λέγεται ἕως τοῦ
 ἀρχὴν κινήσεως καὶ μεταβολῆς. 45

Εἰπὼν καθ' ἓνα τρόπον φύσιν λέγεσθαι τὴν πρώτην ἐν ἐκάστω ὑπο-
 κειμένην ὕλην προσέθηκε τῶν ἐχόντων ἐν αὐτοῖς ἀρχὴν κινήσεως
 10 καὶ μεταβολῆς. ἔστι γὰρ καὶ ἐν τοῖς τεχνητοῖς καθὼς τεχνητὰ πρώτη
 τις ὑποκειμένη ὕλη οἷον τῷ ἀνδριάντι ὁ χαλκὸς ἢ τῷ οἰκίᾳ λίθοι καὶ ξύλα.
 ἀλλὰ ταῦτα καθὼς τεχνητοῖς ὑπόκειται καὶ οὐκ ἂν εἴη φύσις, ἐπειδὴ οὐδὲ
 φυσικὸν ἀλλὰ τεχνητόν ἐστι τὸ λαμβανόμενον. δεῖ δὲ τὴν φύσιν ἐν τοῖς 50
 φυσικοῖς εἶναι· ὥστε ἡ ἐν τοῖς φυσικοῖς ὑποκειμένη ὕλη καθ' ἓνα τρόπον
 15 τῶν εἰρημένων εἴη ἂν φύσις κατὰ τοὺς οὕτως ὑποτιθεμένους. ὅπως δὲ
 οὐδὲ ὑπόκειται ἐν τοῖς τεχνητοῖς ἢ πρώτη ὕλη, ἦν εἶναι βούλονται τὴν
 φύσιν. ὥστε οὐδὲ ἐν τοῖς φυσικοῖς ἢ τυχοῦσα ὕλη ἐστὶν ἢ φύσις, ἀλλ' ἢ
 πρώτη ὑποκειμένη. ταύτην δὲ καὶ ἔσχατον ὑποκείμενον καλοῦσιν, ὃ πᾶσιν
 ὑπόκειται αὐτὸ μηδὲν ἔχον ὑποκείμενον. καὶ γὰρ ἐν τοῖς ζῳοῖς ὑπόκειται
 20 μὲν τὰ ὀργανικὰ καὶ τὰ ὁμοιομερῆ καὶ | τὰ στοιχεῖα. ἀλλ' οὐδὲν τούτων 61^v
 ἐστὶ φύσις κυρίως, ὅτι μηδὲν αὐτῶν πρῶτον ἐστὶν ὑποκείμενον. καὶ ἔστι
 μὲν καὶ ἐν τοῖς τεχνητοῖς τὸ ἔσχατον ὑποκείμενον ἢ ὕλη, ἀλλ' οὐχ ὡς
 τεχνητοῖς ἀλλ' ὡς φυσικοῖς ὑπόκειται αὕτη. διὸ καλῶς εἴρηται φύσις εἶναι
 ἢ πρώτη ἐκάστω ὑποκειμένη ὕλη τῶν ἐχόντων ἐν αὐτοῖς ἀρχὴν
 25 κινήσεως, τουτέστιν ἐν ἐκάστω τῶν φυσικῶν. καὶ γὰρ αἱ ἐν τοῖς συλλο-
 γισμοῖς προτάσεις ὑποκείμεναι εἰσιν ὡς ὕλη, οὐ μὴν φύσις αὐται, ὅτι μηδὲ 5
 φυσικὸς ὅπως ὁ συλλογισμὸς· σωματικὰ γὰρ τὰ φυσικὰ πάντα. ἀλλ' οὐδὲ
 ἐν ταῖς συλλαβαῖς τὸ πρῶτον ὑποκείμενον, τουτέστι τὰ στοιχεῖα, φύσις
 ἐστίν. ὥστε οὐδὲ τὸ τυχόν ἐστὶν ὑποκείμενον ἢ φύσις, ἀλλὰ τὸ πρῶτον,
 30 οὐδὲ ἐν τῷ τυχόντι, ἀλλὰ τῷ φυσικῷ.

p. 193^a30 Ἄλλον δὲ τρόπον ἡ μορφή καὶ τὸ εἶδος ἕως τοῦ 10
 ἀλλ' ἢ κατὰ τὸν λόγον. 15

Συμπληρώσας τὴν ὑπόθεσιν τὴν λέγουσαν φύσιν εἶναι τὸ ὑποκείμενον
 ἀφείρ μεταβέβηκεν ἐπὶ τὴν τὸ εἶδος λέγουσαν εἶναι φύσιν. τῆς δὲ φύσεως

2 τῆ γὰρ φύσει καὶ οὐσία E ἔχειν om. DE 3 post τοῦ add. τὴν E 6 ἡ φύσις
 οὕτως a ἕως τοῦ κτλ. om. F 8 λέγεσθαι τὴν φύσιν aF 11 ἢ om. D
 12 ἐπειδὴ δὲ οὐδὲ E 15 τὸν εἰρημένον a 16 βούλεται E 18 καὶ om. aF
 20 μὲν om. E στοιχειώδη E 22 καὶ om. D 23 εἶναι] ἐστὶν D 24 ἐν
 ἐκάστω a 26 οὐ καὶ E φύσεις a 27 ὅπως aD: ὅλος EF 30 ἀλλὰ DE:
 ἀλλ' ἐν aF 34 ἀφείρ DE: καὶ ἀφείρ ταύτην aF

καὶ κοινωνούσης τῇ τέχνῃ κατὰ τὸ εἰδοποιὸν καὶ διαφορούσης, καθόσον ἡ 61·
 φύσις τὸ κατὰ τὴν ὕλην τῆς τέχνης εἶδος ποιεῖ τῆς μὲν κλίνης τὸ ξύλον,
 τοῦ δὲ ἀνδριάντος τὸν χαλκόν, οἱ μὲν τὴν ὕλην εἶναι τὴν φύσιν βουλόμενοι
 ἀπὸ τῆς διαφορᾶς ταύτης ἐπεχειρήσαν τὴν κατορουτομένην κλίνην κατὰ τὸ 20
 5 ξύλον ἐμφαίνειν τὴν φύσιν λέγοντες καὶ οὐ κατὰ τὴν μορφήν, οἱ δὲ τὸ
 εἶδος ἀπὸ τῆς εἰδοποιού κοινωνίας τῆς τε φύσεως καὶ τῆς τέχνης τὴν συνη-
 γορίαν τῆς οἰκείας ἐπιχειρήσεως ἐποιήσαντο ὡδὲ πως· ὡς ἐπὶ τῶν κατὰ
 τέχνην γεγονότων τέχνην λέγεται τὸ κατὰ τέχνην γεγονός καὶ τὸ
 10 τεχνικόν (θαυμαστὴν γὰρ τέχνην τοῦ ἀνδριάντος τὴν μορφήν αὐτοῦ λέ-
 γομεν). οὕτως καὶ ἐπὶ τῶν φύσει καὶ διὰ φύσιν ὄντων φύσις ἂν εἴη τὸ
 κατὰ φύσιν τε καὶ φυσικόν. θαυμαστὴν γὰρ εἰ τύχοι καὶ τοῦ ξύλου 25
 φύσιν λέγομεν τὴν κατὰ τὸ εἶδος. ἀνάλογον γὰρ ὡς ἡ τέχνη πρὸς τὸ κατὰ
 τέχνην, οὕτως ἡ φύσις ἔχει πρὸς τὸ κατὰ φύσιν καὶ ἐναλλάξ, φασὶ γεω-
 μετρῶν παιῶδες. ἐν τε γὰρ τῷ κατὰ τέχνην ὄντι ἡ τέχνη καὶ ἐν τῷ κατὰ
 15 φύσιν ἡ φύσις. ἀλλὰ μὴν ἐν τοῖς κατὰ τέχνην οὐπω κατὰ τέχνην λέγεται
 τὸ μηδέπω τὸ εἶδος ἀπολαβόν, ἀλλ' ἔτι δυνάμει μόνον ὄν. διὸ οὐδὲ ἔστιν
 ἐν αὐτῇ τέχνῃ. ἡ γὰρ τέχνη ἐν τῷ εἶδει. οὐ γὰρ ὁ χαλκὸς ἡ τέχνη
 τοῦ ἀνδριάντος, ἀλλὰ τὸ εἶδος. οὐδὲ ἄρα ἐν τοῖς φύσει γινομένοις τὸ δυ- 30
 νάμει μόνον ὄν ἤδη κατὰ φύσιν ἔστιν οὐδὲ ἔχει φύσιν. οὔτε γὰρ ἡ δυνά-
 20 μει σάρξ οὔτε τὸ δυνάμει ὄστον τὴν σαρκὸς ἢ ὄστοῦ φύσιν ἔχει πρὸ τοῦ
 τὸ εἶδος λαβεῖν. εἰ οὖν ἐν τῷ τὸ εἶδος λαβεῖν ἐν τούτῳ ἔστι τὸ τὴν αὐ-
 τῶν ἔχειν φύσιν, τὸ εἶδος ἂν ἡ φύσις εἴη. καὶ συλλογισαίῳ ἂν οὕτως· οὐ
 τῇ παρουσίᾳ τὰ φύσει ὄντα φύσει ἔστι, τοῦτό ἐστι φύσις· τῇ δὲ τοῦ εἶδους
 παρουσίᾳ τὰ φύσει ὄντα φύσει ἔστιν. ἐπειδὴ δὲ διττὸν ἔστι τὸ εἶδος τὸ
 25 μὲν κατὰ τὴν μορφήν τὸ δὲ κατὰ τὸν λόγον ὄν, ὀριζόμενοι τί ἐστιν ἕκαστον 35
 ἀποδίδομεν τὸ μὲν κατὰ τὴν μορφήν μόνην τὸ κατὰ τὸ ἐπιπολῆς σχῆμα
 καὶ χῶμα καὶ μέγεθος, τὸ δὲ κατὰ τὸν λόγον τὸ κατὰ τὸν μονοειδῆ τύπον
 τοῦ ἀνειλιγμένου ὀρισμοῦ, ὃ καὶ συντρέχει τῷ ὀρισμῷ, ὥσπερ καὶ τὸ ὄνομα,
 τοῦτο δὲ καὶ τὴν μορφήν περιέχει· τοῦτο οὖν τὸ εἶδος τὸ κατὰ τὸν
 30 λόγον ἢ τὴν τοιαύτην μορφήν εἶναι τὴν φύσιν λέγει. διὸ καὶ προστίθησι
 τῷ εἶδει τὴν μορφήν λέγων ἄλλον δὲ τρόπον ἢ μορφή καὶ τὸ εἶδος
 καὶ πάλιν ἢ μορφή καὶ τὸ εἶδος οὐ χωριστὸν ὄν. καὶ ἐν τῇ τέχνῃ 40
 δὲ κατὰ ἄλλον τρόπον ἢ μορφή καὶ τὸ εἶδος ταυτὸν ἔστιν, ὅτι κατὰ τὴν
 μορφήν ὁ τοῦ τεχνήτου λόγος. καὶ ἔστι καὶ τοῦτο δεικτικὸν τοῦ τὴν φύσιν
 35 τὸ εἶδος εἶναι. εἰ γὰρ ἡ φύσις ἢ ἐκάστου ἐν τῷ εἶναι ἐκάστου, τὸ δὲ

1 κοινωνούσης ex κονοούσης corr. D

3 φύσιν λέγοντα F

4 ταύτην F

12 τέχνη] τέλη E

15 post φύσιν add. ὄντι aF

οὐπω κατὰ τέχνην om. E

16 τὸ (ante εἶδος) om. F

19 ὄν om. aF

20 ὄστον τῆς σαρκὸς ἢ τοῦ ὄστοῦ

aF 21 τὸ (post τῷ) om. D

22 ἂν om. F

23 τοῦτο ἔστιν ἢ φύσις E

24 ἐπεὶ δὲ a

25 ὄν aF: ὄν DE

ὀριζόμενον E

26 τὴν (post κατὰ)

om. E τὸ κατὰ τὸ D: τὸ κατὰ E: τὸ aF

28 ἀνειλιγμένου D: ἀνηλιγμένου aF:

ἀνειδιγμένου E

ὀρισμὸν E

30 ἢ] ἤτοι a

32 οὐ aF: οὐ τὸ DE

34 τεχνήτου aDE

καὶ (post ἔστι) om. D

εἶναι ἐκάστου ἐν τῷ κατὰ τὸν λόγον καὶ τὸν ὀρισμὸν εἶδει ἐστί (διὸ καὶ 61^r
ἀντιστρέφουσιν οἱ ὀρισμοὶ πρὸς τὰ ὀριστά), ἢ φύσις τὸ εἶδος ἂν εἶη. ὥστε
κατὰ μὲν τοὺς προτέρους λόγους ἢ ὕλη ἂν εἶη ἢ φύσις ἐν τοῖς φυσικοῖς,
κατὰ δὲ τὸν νῦν ῥηθέντα τὸ εἶδος, ὅπερ ἀχώριστόν ἐστι τοῦ ὑποκειμένου 45
5 λόγῳ μόνῳ χωρίζεσθαι δυνάμενον ἀπ' αὐτοῦ. χωριστὰ γὰρ ταῦτα λέγε-
ται, ὅσα καὶ χωρισθέντα ὦν χωρίζεσθαι λέγεται μένει τὴν αὐτῶν ἔχοντα
φύσιν· ὦν δὲ ὁ χωρισμὸς φθορά ἐστι, ταῦτα οὐκ ἐστί χωριστά. τοιοῦτον
δὲ τὸ ἐν τῇ ὕλῃ εἶδος· κατὰ γὰρ τοῦτο τὸ εἶναι τοῖς φυσικοῖς, ἀλλ' οὐχί
κατὰ τὸ χωριστὸν εἶδος.

10 p. 193 b 5 Τὸ δὲ ἐκ τούτων φύσις μὲν οὐκ ἔστι, φύσει δέ, οἷον 49
ἄνθρωπος.

Εἰπὼν ὅτι κατὰ τινὰ τρόπον ἢ ὕλη φύσις ἂν εἶη, κατ' ἄλλον δὲ τὸ 54
εἶδος ἀκολούθως ἐπάγει περὶ τοῦ | συνθέτου, ὅτι τὸ ἐξ ὕλης καὶ εἶδους 61^v
φύσις μὲν οὐκ ἔστι (φύσις γὰρ ἢ ὕλη καὶ τὸ εἶδος), φύσει δέ. τὸ γὰρ
15 δυνάμει τι ὄν ἦταν ἐνεργεῖα γένηται κατὰ φύσιν, φύσιν ἔχει καὶ φύσει
ἔστιν. οὐδεὶς γὰρ ἔτι τοῦτο φύσιν λέγει. τὸ γὰρ εἶδος ἔχον ὅπερ ἦν ἢ
φύσις τοῦτο κατὰ φύσιν λέγεται καὶ φύσει οἷον ὁ ἄνθρωπος ὁ ἐξ ὕλης καὶ
εἶδους· οὐ γὰρ ἐστι φύσις οὗτος, ἀλλὰ φύσει. εἰπὼν δὲ μεταξὺ περὶ τοῦ
20 συνθέτου ἐπάγει τὰ λοιπὰ περὶ τοῦ εἶδους καὶ μᾶλλον αὕτη φύσις τῆς 5
ὕλης ἕως τοῦ γίνεται γὰρ ἐξ ἀνθρώπου ἄνθρωπος. περὶ τοῦ εἶδους
ταῦτα πάλιν ἐπάγει βουλόμενος εἶναι μὲν καὶ τὴν ὕλην φύσιν, εἶναι δὲ καὶ
τὸ εἶδος, μᾶλλον δὲ τὸ εἶδος. καὶ τὰς αἰτίας ἐπάγει, δι' ἃς μᾶλλον τὸ
εἶδος τῆς ὕλης φύσιν εἶναι βούλεται, κατὰ πολλοὺς τρόπους ἀποθεικνὺς
25 τοῦ συνθέτου ἀκούει, ὅπερ κἄν εἰ μὴ φύσις ἐστὶ κυρίως ἀλλὰ φύσει, ἀλλ'
ἤμως μᾶλλον φύσις ἐστὶ τῆς ὕλης, διότι τὸ εἶδος μᾶλλον φύσις ὄν ἐν
ἑαυτῷ ἔχει. ἔστι δὲ τὸ πρῶτον ἐπιχείρημα τοιοῦτον· ἢ φύσις αἰτία ἐστὶν 10
ἐκάστῳ τῶν φυσικῶν τοῦ εἶναι τοῦτο ὅπερ λέγεται, τὸ δὲ αἴτιον τοῦ εἶναι
ὅπερ λέγεται ἐστὶ τὸ αἴτιον τοῦ ἐντελεχείᾳ εἶναι καὶ μὴ μόνον δυνάμει, τὸ
30 δὲ αἴτιον τοῦ ἐνεργεῖα εἶναι τοῦτο ὅπερ λέγεται τὸ εἶδος ἐστίν· ἢ φύσις
ἄρα τὸ εἶδος ἐστίν. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος οὕτω συνήγαγε τὸν λόγον· ἕκαστον
τῶν ὄντων τότε ἐστὶν ὅ ἐστιν, ὅταν ἐντελεχείᾳ ᾗ· ὥστε καὶ τὰ φύσει φύσει
ἐστίν, ὅταν ᾗ ἐντελεχείᾳ· ἐντελεχείᾳ δὲ ἐστὶ πᾶν ὅταν τὸ εἶδος ἔχη καὶ

3 ἢ (post εἶη) om. a ἐν om. aF 5 γὰρ DE: δὲ aF 6 λέγονται aF
8 οὐχί] οὐ E 13 ἀκολούθως om. F 15 φύσιν (post φύσιν) om. DE 19 καὶ
μᾶλλον — ταῦτα πάλιν ἐπάγει om. a αὕτη φύσις E: αὕτη ἢ φύσις D: φύσις αὕτη F
20 ἕως — ἄνθρωπος om. F 24 καὶ μᾶλλον DEF: κατὰ μᾶλλον a 26 inter
alterum φύσις et τὸ (v. 27) habet ἐστὶ τῆς ὕλης αἰτία E φύσιν ὄν F 28 τοῦτο
— εἶναι om. F 31 ἄρα E²: ἐστὶ E¹ συνήξε F 32 ὅταν ἢ ἐντελεχείᾳ aF
ὅταν ex ὅτι corr. E ὥστε καὶ — ἢ ἐντελεχείᾳ om. aF 33 δὲ om. E καὶ
τὰ φύσει — ὅταν τὸ εἶδος ἔχη (p. 27^v, 1) om. aE

τὰ φύσει ἄρα φύσει ἐστίν, ὅταν τὸ εἶδος ἔχη· ἀλλὰ μὴν οὐ παρουσίᾳ τὰ βίῃ
 φύσει· φύσει ἐστὶ τοῦτό ἐστι φύσις. τῇ δὲ τοῦ εἶδους παρουσίᾳ τὰ φύσει
 φύσει ἐστὶ· τὸ εἶδος ἄρα φύσις. τὸ δὲ μᾶλλον ἡρσασθεὶς ἐδήλωσεν ὅτι 15
 καὶ τὰ δυνάμει ὄντα, εἰ καὶ μὴ ὁμοίως τοῖς ἐντελεχείᾳ, ἀλλ' ὁμοῦ λέγε-
 ται καὶ αὐτά, ὥστε καὶ ἡ ὕλη φύσις εἰ καὶ ἦρτον τοῦ εἶδους. τὸ δὲ τῆς
 ἐντελεχείας ὄνομα λέγεται μὲν αὐτοῦ τοῦ Ἀριστοτέλους ἴδιον· σημαίνει δὲ
 τὸ εἶδος τὸ ἐνεργεῖα ὄν, παρόσον κατὰ τοῦτό ἐστιν ἡ τοῦ ἐνὸς τέλους ἀπό-
 ληψις ἦτοι ἡ τοῦ ἐν καὶ τέλειον εἶναι ἀπόληψις ἦτοι ἡ τοῦ ἐντελοῦς συνέ-
 χεια, τούτεστιν ἡ κατὰ τὸ ἐντελεῖς ἔξις.

10 Ἐτι δέ, φησίν, οἱ τὴν ὕλην ἀλλ' οὐχὶ τὸ εἶδος λέγοντες εἶναι τὴν
 φύσιν εἰ διὰ τοῦτο λέγουσι, διότι κλίνης κατορυχθείσης, εἰ γένοιτο βλά- 20
 σπησις, οὐ κλίνη ἂν βλαστήσειεν ἀλλὰ ξύλον ἐκ ξύλου, ἐπειδὴ καὶ ἄνθρωπος
 ἐξ ἀνθρώπου γίνεταί, ἔστι δὲ ὁ ἄνθρωπος ἄνθρωπος κατὰ τὸ εἶδος, εἴη
 ἂν τὸ εἶδος ἡ φύσις. καὶ μὴ γίνεταί οὐδ' κλίνη ἐκ κλίνης, ἀλλὰ ἄνθρωπος
 15 ἐξ ἀνθρώπου γίνεταί ὡσπερ ξύλον ἐκ ξύλου, καὶ ὅπως τὰ μὲν τεχνητὰ οὐ
 γίνεταί ἐξ ἀλλήλων, τὰ δὲ φυσικὰ γίνεταί. καὶ εἴπερ ἄρα, ἐκ τῶν φυσι-
 κῶν κανονίζοντα ἐχρήσθη τὸ εἶδος λέγειν τὴν φύσιν, ἀλλ' οὐχὶ ἐκ τῶν τεχ-
 νητῶν ἀπομινώσκειν. ἡ γὰρ τέχνη οὐ ποιεῖ γόνιμα τῶν ὁμοίων τὰ εἶδη 25
 ὡσπερ ἡ φύσις. καὶ γὰρ τὸ ξύλον καὶ ὕλη τῆς κλίνης, ἀλλὰ φυσικὸν εἶδος
 20 ἐστὶ καὶ κατὰ τοῦτο ἔχει καὶ τοῦτο τὴν τοῦ ὁμοίου γέννησιν. προαναφωνη-
 θὲν δὲ τὸ οἷον συμπέρασμα τὸ γίνεταί ἄνθρωπος ἐξ ἀνθρώπου ἀσα-
 φεῖαν ἐνεποίησε τῇ λόγῳ. ἔστι δὲ ἡ ἐπιδηρομένη τοῦ λόγου τοιαύτη· γίνεταί
 ἄνθρωπος ἐξ ἀνθρώπου φυσικὸν εἶδος ἐκ φυσικοῦ, οὐ μὲντοι τεχνητὸν ἐκ
 τεχνητοῦ· εἰς δὲ ἀποβλέψαντες ἐκεῖνοι λέγουσι μὴ εἶναι τὸ εἶδος φύσιν.
 25 καίτοι ἔδει μᾶλλον εἰς τὰ φυσικὰ ἀποβλέψαι τὰ ὅμοια τῶν εἶδει γεννῶντα 30
 καί, εἴπερ τοῦτο φύσεως ἴδιον, τὸ εἶδος φύσιν λέγειν· εἰ γὰρ τῷ διαμένειν
 τὴν ὕλην ἐν τῇ ξύλου ἀπὸ ξύλου γεννήσει ἡ ὕλη φύσις αὐτοῖς δοκεῖ, καὶ
 τῷ διαμένειν τὸ εἶδος φύσις αὐτοῖς δοκεῖτω τὸ εἶδος. ἐπιστήσαι δὲ ἄξιον,
 ὅταν ἄνθρωπος ἐξ ἀνθρώπου γίνεταί, εἰ τὸ εἶδος ἐκ τοῦ εἶδους γίνεταί,
 30 ἀλλὰ μὴ τὸ συναμφοτέρον ἐκ τοῦ συναμφοτέρου. ἡ διὰ τοῦτο εἶπεν· εἰ
 δὲ ἄρα τοῦτο, καὶ ἡ μορφή φύσις, ὡς ἐν τῷ συνθέτῳ καὶ τῆς μορφῆς
 γνησιότητος. 35

p. 193^b 12 Ἐτι δὲ ἡ φύσις ἡ λεγομένη ἕως τοῦ ἡ ἄρα μορφῆ
 φύσις.

35 Τρίτον τοῦτο τίθησιν ἐπιχείρημα δεικτικὸν τοῦ τὴν φύσιν τὸ εἶδος 40
 εἶναι πάντο ἑντροχῶς προαχθέν. ἡ γὰρ φύσις ἡ ὡς ἔκφυσις καὶ γένεσις

- | | | | | |
|---|--------------------------------------|----------------------------------|----------------------------|--------------|
| 1 φύσει ἄρα φύσει F: κατὰ φύσιν ἄρα φύσει D | 2 τὰ (post παρουσίᾳ) aF: τὸ DE | | | |
| 3 ἄρα (post εἶδος) E ² : ἔστι E ¹ | 10 φήσει F | 11 εἰ DE: om. aF | γένετο D | |
| 12 ἐπὶ δὲ a | 14 γίνεταί aD: γένοιται E: γίνεταί F | κλίνην ἐκ κλίνης E | | |
| 17 οὐχὶ ἀπὸ D | 18 τέχνην E | 22 ἐποίησε aF | 25 ἔδει] εἶδει D | 26 εἰς] |
| 22 E | 27 τῇ τοῦ ξύλου a | 28 δὲ om. E | 29 γίνεταί DE ¹ | εἰ — γίνεταί |
| om. F | 30 ἡ καὶ διὰ E | εἶπεν cf. p. 193 ^b 18 | 33 ἕως τοῦ κτλ. om. F | |

λεγομένη φύσις ὁδός ἐστιν εἰς τὴν φύσιν προεῖσα τοῦ γινόμενου καὶ εἰς θ1
 αὐτὴν τελευτῶσα· ὥσπερ οὖν ἐπὶ τῶν τεχνητῶν πᾶν τὸ γινόμενον τοῦτο
 λέγεται γίνεσθαι τὸ ἐφ' ὃ ἢ πρόοδος καὶ οὐχὶ τὸ ἀφ' οὗ (ὅταν γὰρ ἐκ
 ἐύλου βῆθρον ὁ τέκτων ποιῆ; γίνεσθαι λέγεται οὐ τὸ εὖλον, ἀλλὰ τὸ βῆθρον
 5 ὑπὸ τοῦ τέκτονος), ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν φυσικῶν (ὅταν γὰρ ὕδωρ εἰς
 ἀέρα μεταβάλλῃ, οὐχ ὕδωρ λέγομεν γίνεσθαι ἀλλ' ἀέρα), οὕτως οὖν καὶ τὸ 45
 φούμενον ἐπειδὴ εἰς φύσιν ἔρχεται, λέγεται φύεσθαι, ἀλλ' οὐχ ὅτι ἀπὸ
 φύσεως. ἔρχεται δὲ ἐπὶ τὸ εἶδος· τὸ εἶδος ἄρα ἢ φύσις· καὶ ἔστιν ἡ συν-
 αγωγὴ τοῦ λόγου τοιαύτη· φύσις ἐστὶν ἐφ' ὃ τὸ φούμενόν τε καὶ γινόμενον
 10 σπεύδει. τὸ δὲ φούμενον καὶ γινόμενον ἐπὶ τὸ εἶδος σπεύδει καὶ οὐκ ἐπὶ
 τὴν ὄλην. ἡ φύσις ἄρα τὸ εἶδος ἐστίν. ἐπειδὴ δὲ τίνα τῶν γινόμενων
 οὐκ ἀπὸ τούτων ὀνομάζεται ἐφ' ἃ σπεύδει, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἐμποιοῦντων τὸ
 εἶδος, ἐφ' ὃ ἢ πρόοδος τῶν γινόμενων ὡς ἡ ἰατρικὴ (αὕτη γὰρ ὁμοίως 50
 μὲν λέγεται κατὰ τὸ σχῆμα τῆς λέξεως τῇ φύσει τῇ ὡς γενέσει, οὐ μὴν
 15 ὡς ἡ φύσις ἐπὶ φύσιν ἐστὶν ὁδός, οὕτως καὶ ἡ ἰατρικὴ ἐπὶ ἰατρικὴν, ἀλλ'
 ἐπὶ ὑγίειαν. ἡς ποιητικὴ ἢ ἰατρικὴ· τὸ γὰρ ἰατρειόμενον ὀνομάζεται· διὰ
 τοῦτο διεστειλάτο τὰ τοιαῦτα δεικνύς, ὅτι ἡ φύσις πρὸς τὴν φύσιν ἢ ὡς
 ὁδός πρὸς τὴν ὡς τέλος οὐχ οὕτως ἔχει ὡς ἡ ἰατρικὴ πρὸς τὴν ὑγίειαν.
 αἴτιον δὲ τῆς τοιαύτης τῶν ὀνομάτων διαφορᾶς τὸ ἐν μὲν τοῖς πλείστοις
 20 ὁμίωνον εἶναι τῶν ποιούντων τὸ γινόμενον· τὸ γὰρ θερμὸν θερμὸν ποιεῖ 62^a
 καὶ ἡ μεταξὺ ὁδός θέρμανσις. ἐν δὲ τισιν ἑτερόνωμον, ὡς ἰατρικὴ ὑγίειαν.
 μήποτε δὲ εἴ τις ἀντὶ τῆς ἰατρειώσεως τὴν ὑγίανσιν λάβῃ, καὶ ἐπὶ τούτων
 ὁμοίως ἔξει. ὡς γὰρ ἡ φύσις ἢ ὡς γένεσις ὁδός ἐστίν εἰς τὴν φύσιν τὴν
 ὡς τέλος (φύσις γὰρ ἐστὶν ἐφ' ὃ τελευτᾷ τὰ φούμενα). οὕτως καὶ ἡ ὑγίαν-
 25 σις εἰς ὑγίειαν. καὶ ἔστι φούμενον ἢ ὄλη. ὃ δὲ φύεται τὸ εἶδος καὶ τὸ 5
 εἰς ὃ, ἀλλ' οὐχὶ τὸ ἐξ οὗ. εἰ οὖν τὸ φούμενον εἶδος λαμβάνει, καὶ αὐ-
 τὸ φούμενον φύσιν λαμβάνει· τὸ ἄρα εἶδος φύσις ἐστίν, ἐν τρίτῳ
 σχήματι γινόμενης τῆς συναγωγῆς καὶ εὐλόγως ἐπὶ μέρους· ἔστι γὰρ εἶδος
 καὶ οὐ φυσικόν. ὃ μὲντοι Ἀριστοτέλης εἰπὼν ὅτι ὃ φύεται, οὐχὶ τὸ ἐξ
 30 οὗ ἐστίν ἀλλὰ τὸ εἰς ὃ, παρεῖς ἐπαγαγεῖν ὅτι τὸ εἰς ὃ εἶδος ἐστὶ καὶ φύσις
 διὰ τὸ σαφῆ εἶναι, ὃ δὲ ἐπήγαγε τὸ συμπέρασμα ἢ ἄρα μορφῇ φύσις.
 εἰπὼν δὲ ἔκ τινος εἴς τι ἔρχεται προσέθηκεν ἢ φύεται ἐνδεικνύμενος, 10
 ὅτι ἴσον ἐστὶ τὸ ἔκ τινος εἴς τι ἔρχεται τῶν ἔκ τινος εἴς τι φύεσθαι.
 ἐφ' ὃ γὰρ ἔρχεται, ὃ φύεται ἐστίν, ἀλλ' οὐχὶ τὸ ἐξ οὗ οὔτε τὸ ὡς ὑποκει-
 35 μενον, οὔτε τὸ ὡς ἀντικείμενον· ἄμφω γὰρ ἐξ οὗ.

1 ἰούσα D 3 post ὃ add. ὃ E 4 οὗ ante γίνεσθαι traiecit a 6 οὐχ DE:
 οὐχὶ F: οὐχὶ τὸ a 9 ἐφ' ὃ F² φαινόμενον E 10 σπεύδει (sp m:
 add.) F τὸ δὲ φούμενον καὶ γινόμενον DE: om. aF δὲ post ἐπὶ add. aF²
 11 post εἶδος add. τὸ τοιοῦτο aD (?) F² 12 σπεύδει om. D 15 ὁδός ἐστίν a
 ἰατρειτικὴν D 16 ὑγίαν DF atque similiter in proximis 21 post ὡς add. ἢ F
 22 ἰατρειώσεως E ὑγίανσιν] ὑγίειαν E et F¹ 26 λαμβάνει hic et v. 27 aF 27 τὸ
 ἄρα a: τί ἄρα DEF 31 ὃ δὲ] fortasse ὃδε ἄρα E²: ἔστι E¹ 32 ἢ D: ἢ
 aEF ἐνδεικνύμενος DE: δεικνύς aF 33 φύεται F 34 ἐφ' ὃ E οὔτε τὸ
 ὡς ὑποκειμενον om. F

p. 193^b 18 Ἡ δὲ μορφή καὶ ἡ φύσις διχῶς λέγεται ἕως τοῦ 62^ο
ὑστερον ἐπισκεπτέον.

Εἰπὼν ὅτι ἡ φύσις ἡ ὡς ὁδὸς εἰς φύσιν καὶ εἶδος τελευτᾶ, ἐπειδὴ
διττὴ ἐστὶν ἡ ὁδός, ἡ μὲν ἀπὸ στερήσεως εἰς εἶδος ἡ δὲ ἀπὸ εἶδους εἰς 15
5 στέρησιν, διττὴ ἂν εἴη καὶ ἡ τοιαύτη φύσις ἡ κατὰ τὴν ὁδόν, ὥστε διττὰ
καὶ τὰ τέλη τὸ μὲν εἶδος τὸ δὲ στέρησις. εἰ οὖν τὸ τέλος εἶδος καὶ φύσις
ἐστὶ, πῶς ἂν εἴη ἡ στέρησις τέλος ἀντικειμένη τῷ εἶδει; ἔτι δὲ τὰ στοι-
χεῖα τῶν ἐν γενέσει τὴν ὕλην ἔθετο καὶ τὰ ἀντικείμενα· ἐπεὶ οὖν τὸ ἑτε-
ρον τῶν ἀντικειμένων ἔθετο νῦν τὴν φύσιν, πρόχειρον ἦν ἀπορεῖν, πῶς
10 αἷτια μὲν ἄμφω, φύσις δὲ θάτερον. διὸ καὶ τῇ στέρησει κατὰ τοσοῦτον
τῆς φύσεως μεταδέδωκε καθ' ὅσον καὶ τοῦ εἶδους εἰπὼν καὶ γὰρ ἡ στέρ- 20
ρησις εἰδός πῶς ἐστὶν. ἐστὶ δὲ εἶδος πῶς ἦτοι ὡς πρὸς τὸ ὑποκειμέ-
νον ἀντιδιαστέλλομένη, διότι ἐν ὑποκειμένῳ οὔσα καὶ αὐτὴ ὥσπερ τὸ εἶδος
μορφή τις καὶ αὐτὴ καὶ εἶδος γίνεται τοῦ ὑποκειμένου. τὰ γὰρ συμβεβηκότα
15 μορφαὶ πῶς εἰσι τῶν οἷς συμβέβηκεν. ἢ ὅτι οὐχ ἁπλῶς ἀπουσία ἐστὶν ἡ
στέρησις, ἀλλ' ἐν τῷ πεφυκότι. παράχρωσις οὖν εἶδους ἐστὶν ἡ πρὸς τοῦτο
ἐπιτηδεύτης. διὸ καὶ διατίθησθαι πῶς τὸ ὑποκείμενον, ἕπερ εἶδους ἴδιόν
ἐστὶν. ἢ λέγοιτο ἂν εἶδος πῶς ἡ στέρησις οὐ πᾶσα, ἀλλ' ἡ κατὰ τὸ χεῖρον 25
τῶν ἐναντίων θεωρουμένη· τοῦτο γὰρ ὑπὸ τὴν στέρησιν τὸ εἶδος, ὡς ἐν
20 ταῖς *Περὶ γενέσεως ἀποδείκνυσι*, καὶ ἐστὶν ἡ οὕτως λαμβανομένη στέρησις
εἶδος. ἥδη δὲ καὶ θάτερον τῶν ἐναντίων, ὁπότερον ἂν ληφθῆ, θιατέρου
στέρησιν ἐν ἐκείνοις εἶναι φησιν. εἰ οὖν καὶ ἡ στέρησις εἶδος πῶς ἐστὶ
καὶ φύσις ἄλλο οὔσα τοῦ ὑποκειμένου καὶ τῆς ὕλης, κἂν ἐν ἐκείνῃ τὸ εἶναι
ἔχῃ, λέγοιτο ἂν φύσει καὶ τὰ ἐν στερήσει, οὐ μὴν ἔτι κατὰ φύσιν, διότι
25 τὸ τέλος καὶ οὐ ἐφίεται τὸ ὑποκείμενον τοῦτο ἐστὶ τὸ κατὰ φύσιν, ἐφίεται 30
δὲ τοῦ εἶδους. διὸ καὶ ἐπὶ πλεόν τὸ φύσει τοῦ κατὰ φύσιν διὰ τὴν στέρ-
ρησιν. ἀλλὰ πῶς ἢ ἐπὶ τὴν στέρησιν ὁδὸς φύσις λέγοιτο ἂν οὐκ οὔσα ἔκ-
φουσις; φθορὰ γὰρ ἐστὶ καὶ οὐχὶ γένεσις. ἢ καθόσον ἡ στέρησις εἶδος πῶς,
κατὰ τοσοῦτον καὶ αὐτὴ φύσις καὶ ἡ ἐπ' αὐτὴν ἄγουσα ὁδὸς φύσις. ἀλλ'
30 εἰ ἡ στέρησις εἶδος πῶς ἐστὶ, δῆλον ὅτι ἐξ εἶδους εἶδος ἂν γίνηται καὶ
οὐκέτι ἡ ἀνωτάτω ἐναντιώσεις εἶδους ἐστὶ καὶ στερήσεως, ὡς ἐλέγετο ἐν τῷ
πρώτῳ βιβλίῳ. ἀλλ' ὅτι μὲν κἂν ἐξ εἶδους γίνηται εἶδος, οὐχ ὡς ἐξ εἶ- 35
δους ἀλλ' ὡς ἐκ στερήσεως καὶ ἐκ τοῦ μὴ τοιοῦδε πεφυκότος δὲ, πρόδηλον
καὶ ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ διακέκριται. εἰ δὲ καὶ ἡ στέρησις εἶδος
35 πῶς, οὐκέτι μόνον ὡς στέρησις ἀντικείμεται πρὸς τὸ εἶδος, ἀλλὰ καὶ ὡς
ἐναντίον. ἢ γὰρ τῶν μὴ δυναμένων συνοπάρχειν εἰδῶν ἀντίθεσις, ὡς

1 Ἡ δὲ γε ex Arist. a 11 μετέδωκε a 12 ἐστὶ δὲ — ἦτοι om. F
13 αὐτῆ D 16 τοῦτο] τὸ εἶδος E 17 εἶδους — λέγοιτο ἂν (18) om. E 20 *Περὶ*
γενέσεως cf. A 3 p. 318^b 17 22 φησιν DE: φασιν aF καὶ (post οὖν) om. aF
23 ἄλλου E 24 ἔχει F ἔτι καὶ κατὰ aF 29 καὶ αὐτῆ aE 30 γίνοιτο vir
quidam doctus veri similiter in Ambros. Q 114 inf.; similiter erratum f. 65 v 38
31 ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ cf. c. 7sqq. 32 γίνεται E 36 μὴ (post τῶν) om. F

ἐναντίων ἐστὶ καὶ οὐχ ὡς ἕξεως καὶ στερήσεως. εἰ δὲ τοῦτο, πᾶσα γένεσις 62^r
οὐκ ἐκ τοῦ μὴ τοιοῦτου μόνον, ἀλλ' ἐξ ἐναντίων ἔσται εἰδῶν. εἰ δὲ τοῦτο
ἢ οὐκ ἔσται γένεσις τῆς οὐσίας καὶ ἔσται πᾶσα οὐσία ἀγέννητος καὶ ἀφθαρ- 40
τος, καίτοι τῆς κυρίως οὐσίας κατ' αὐτὸν τῆς ἀτόμου γινομένης καὶ φθει-
5 ρομένης ἐν τοῖς φυσικοῖς καὶ τῆς κυρίως γενέσεως κατ' οὐσίαν οὐσης
μεταβολῆς, ἢ εἰ γίνονται οὐσία, καὶ ταύτην ἐξ ἐναντίου γίνεσθαι τινος
ἀνάγκη. δοκεῖ δὲ αὐτῷ τῇ οὐσίᾳ μῆδὲν εἶναι ἐναντίον. ταύτην οὖν τὴν
ζητήσιν, εἰ τῆς στερήσεως εἶδους πως λεγομένης ἔσται στερήσις περὶ τὴν
ἀπλῆν οὐσίαν ἐναντίον τι εἶδος οὐσα ἢ μὴ ἔστιν, ἐκατέρωθεν ἀπορουμένην
10 ἀναβάλλεται νῦν. καὶ γὰρ εἰ μὲν μὴ ἔστιν, ἐπεὶδὴ πᾶσα γένεσις ἐκ τοῦ 45
ἐναντίου, ἀναρεθίησεται ἢ τῆς οὐσίας γένεσις, ἥτις μόνη κυρίως γένεσις
ἐστὶ κατ' αὐτόν· εἰ δὲ ἔστιν οὐσίας γένεσις, ἔστι τι τῇ οὐσίᾳ ἐναντίον,
ὅπερ ἐν Κατηγορίαις ἀπέφησε. λυεῖ δὲ τὰς ἀπορίας ταύτας ἐν ἄλλοις λέ-
γων εἶναι μὲν οὐσίαν, ἥς ἢ γένεσις δοκεῖ τὸ συναμφοτέρον τὸ ἐξ ὕλης καὶ
15 εἶδους συνεστώς, ταύτην δὲ μὴ ἀπλῶς ἀλλὰ κατὰ τι γίνεσθαι. κατὰ μὲν
γὰρ τὸ ὑποκειμένον ἀγέννητός ἐστιν (ἢ γὰρ ὕλη οὔτε γίνεται οὔτε φθίρει-
ται, ὡς ἔδειξεν ἐπὶ τέλει τοῦ πρώτου βιβλίου), γίνεται δὲ κατὰ τὸ συναμ- 50
φοτέρον, τουτέστιν ἢ οὐσία κατὰ τὸ εἶδος, ὃ ἐστὶν ἐν ὑποκειμένῃ τῇ ὕλη.
ὥσπερ δὲ ἔχει τὸ γίνεσθαι ἢ οὐσία, οὕτως καὶ ἐναντίον ἐστὶ τι αὐτῇ. ἔχει
20 δὲ τὸ γίνεσθαι οὐ κατὰ τὸ ὑποκειμένον, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἐν ὑποκειμένῳ εἶδος.
κατὰ τοῦτο οὖν καὶ ἐναντίον τί ἐστὶν αὐτῇ οὐ καθὸ ὑποκειμένον ἐστὶν,
ἀλλὰ καθὸ ἐν ὑποκειμένῳ. τῷ γὰρ πυρὶ καθὸ μὲν συναμφοτέρον τι καὶ
οὐσία τοιαύτη οὐδὲν ἐστὶν ἐναντίον, κατὰ δὲ τὸ εἶδος. κατὰ γὰρ τὴν θερ-
μότητα καὶ ξηρότητα καὶ τὴν ἐπὶ τὸ ἄνω ῥοπήν κατὰ ταῦτα ἐναντία ἔχει,
25 καὶ ἡ γένεσις αὐτῷ | κατὰ ταῦτα. ὅταν οὖν λέγῃ ἐν Κατηγορίαις τῇ οὐσίᾳ 62^v
μῆδὲν εἶναι ἐναντίον, οὕτως ἀκουστέον ὅτι τῇ συναμφοτέρῳ. ταύτης γὰρ
καὶ μόνης ἐκεῖ ὡς οὐσίας μνημονεύει καὶ τῶν ταύτης εἰδῶν καὶ γενῶν.
διὸ τῇ μὲν οὐσίᾳ ἀπλῶς καθὸ οὐσία οὐδὲν ἐστὶν ἐναντίον, οὐδὲ γίνεται ἢ
οὐσία καθὸ οὐσία. γένοιτο γὰρ ἂν ἐκ μὴ οὐσίας καὶ τοῦ ἀπλῶς μὴ ὄντος.
30 καθὸ δὲ ἦρε τίς ἐστὶν ἢ οὐσία καὶ καθὸ διάφοροι αἱ οὐσίαι, κατὰ τοῦτο 5

1 ἐναντίων F: ἐναντίον aED πᾶσα — εἰ δὲ τοῦτο (2) om. E 2 margini adscriptum
habet D scholion hoc: ἐναυῖα ζητεῖ εἰ πᾶσα γένεσις ἐξ ἐναντίων, κυρίως δὲ γένεσις ἢ κατ'
οὐσίαν. ἢ οὐδαμῶ γένεσις τῆς οὐσίας ἐσεῖται ἢ καὶ ταύτη τι ἐναντίον φανήσεται. ἀλλὰ μὴν
εἴρηκεν ἐν κατηγορίαις ἀριστοτέλης, ὅτι τῇ οὐσίᾳ οὐδὲν τι ἔσται ἐναντίον. ταῦτα ζητήσας. ἐπι-
λύεται εἰπών. περὶ ποίας οὐσίας εἴρηται ἐκεῖ τὸ μὴ τι εἶναι αὐτῇ ἐναντίον 4 καίτοι] καὶ
τὸ F 6 post εἰ add. οὐ E ἢ οὐσία, καὶ αὐτὴν a 11 ἢ τῆς οὐσίας itera-
vit F κυρίως μόνη a 13 ἐν Κατηγορίαις c. 5 p. 3 b 24 ἀπέφουσε a
14 γίνεσθαι δὲ post γένεσις super add. E² 15 συν in συνεστώς orasum F 16 γὰρ
superscr. D 17 ἐπὶ] ἐν τῷ a τέλει τοῦ πρώτου βιβλίου p. 192^a 25 sqq.
κατὰ (post δὲ) om. D 18 ἐν ὑποκειμένῃ τῇ ὕλη E: ἐν ὑποκειμένῃ (τῇ add.) ὕλη D:
ἐν ὑποκειμένῳ τῇ εἰδῶς ὕλη F et (om. εἶδος) a 19. 20 ἔχει δὲ τὸ γίνεσθαι om. aF
20 κατὰ τὸ DE: καθὸ aF ὑποκειμένον — οὐ καθὸ (21) om. F 21 ἐστὶν (ante
ἀλλὰ) om. a 23 δὲ (post κατὰ) om. D¹ 27 εἰδῶν] εἰδῶ μὴ E 29 ἂν
om. F 30 ἦρε τίς] εἶδος (in mrg. ὅδε τις ἔστιν) D τίς om. in lacuna F
ἢ (ante οὐσία) et καὶ (post οὐσία) om. F

καὶ ἔστιν ἐναντίωσις ἐν αὐταῖς· καὶ γὰρ ἡ γένεσις κατὰ τοῦτο· κατὰ τὰ 62^v
εἶδη δὲ ταῖς οὐσίαις αἱ διαφοραί. ἐν τούτοις ἄρα ἡ ἐναντίωσις.

“Ἡ, φησὶν Ἀλέξανδρος, οὐδὲ τῆ κατὰ τὸ εἶδος οὐσίᾳ ἐναντίον τί
ἔστιν. ἡ γὰρ στέρησις οὐ κυρίως ἐναντίον, ἐξ ἧς ἡ γένεσις τῷ εἶδει.
5 ἢ εἰ τὸ ἕτερον τῶν ἐναντίων στέρησις, καὶ ἡ στέρησις ἂν ἐναντίον εἴη.”
ταῦτα μὲν ὁ Ἀλέξανδρος. μήποτε δὲ οὐκ ἐκ τῆς τοιαύτης στέρησεως
κυρίως ἡ γένεσις, τῆς κατὰ τὸ χεῖρον ἐναντίον λεγομένης. κὰν γὰρ
ἐξ ἐναντίου εἶδους ἡ γένεσις, οὐ καθὸ εἶδος, ἀλλὰ καθὸ σύνεστιν ἐκεῖνῳ 10
ἢ τοῦ ἐναντίου στέρησις, ἀπουσία οὐσα ἐν τῷ πεφυκότι. πέφυκε δὲ τὸ
10 αὐτὸ πρὸς ἐκάτερον τῶν ἐναντίων. ὡς γὰρ γένος κοινὸν τῶν ἐναντίων
προηγεῖται, οὕτως αὐτὰ καὶ ὑποκειμενὸν κοινὸν ὑποδέχεται. μήποτε οὖν
κατ’ ἄλλον τρόπον οὐκ ἔστι τῆ κατὰ τὸ εἶδος οὐσίᾳ ἐναντίον, καθό-
σον τὰ μὲν ἐναντία ἐν τῆ τῶν διαφορῶν ἀντιθέσει τῆ πρὸς ἀλλήλας
θεωρεῖται, τὸ δὲ εἶδος οὐκ ἔστι διαφορὰ, ἀλλὰ διαφορῶν σύλληψις μετὰ
15 τοῦ γένους. καὶ τὰ μὲν ἐναντία ποιότητές εἰσι, τὸ δὲ εἶδος οὐσία. εἰ 15
οὖν μὴδὲν ἔστι τῷ εἶδει ἐναντίον, πῶς γίνεται τὸ εἶδος; ἢ οὖν οὐ γίνεται
καὶ ἔστι μετὰ τῆς ὕλης ἀγένητον καὶ τὸ συναμφοτέρον ἀγένητον καὶ πάντα
ἀγένητα, ἢ οὐ πάντα τὰ γινόμενα ἐξ ἐναντίων γίνεται. μήποτε οὖν οὐδὲ
τὸ εἶδος καθ’ αὐτὸ γίνεται ἢ φθίρεται. τὸ γὰρ πῦρ οὐ μόνον κατὰ τὸ
20 σύνθετον ἀγένητόν ἐστιν, ὡς εἴρηται πρότερον, καὶ κατὰ τὴν ὕλην, ἀλλὰ
καὶ κατὰ τὸ εἶδος· γίνεται δὲ κατὰ τὰς συνιστώσας αὐτὸ διαφοράς, ἐν αἷς
καὶ ἐναντίωσις θεωρεῖται. θερμότης γὰρ καὶ ξηρότης καὶ ἡ ἐπὶ τὸ ἄνω 20
φορὰ καθ’ αὐτὸ μὲν οὐδὲν τούτων ἐστὶ τὸ εἶδος τοῦ πυρός, ἀλλὰ διαφοραὶ
ταῦτα· πάντα δὲ ἅμα συνδραμόντα τὸ πῦρ ποιεῖ. κατὰ οὖν τὴν τούτων
25 ἐκ τῶν ἐναντίων γένεσιν καὶ εἰς τὸ ἐναντίον φθορὰν γίνεται καὶ φθίρεται
τὸ πῦρ. οὕτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων εἰδῶν ἐκάστου ἡ γένεσις καὶ ἡ
φθορὰ οὐ καθ’ αὐτὸ τοῦ εἶδους ἐστίν. ἀλλὰ κατὰ τὰς τοῦ εἶδους διαφοράς·
φθειρομένων γὰρ ἐκεῖνων ὑπ’ ἀλλήλων συμφθίρεται τὸ εἶδος, ὥσπερ καὶ
συντρεχουσῶν ἐπιγίνεται.

30 p. 193^b 22 Ἐπεὶ δὲ διώρισταί ποσαχῶς ἡ φύσις λέγεται. 25

“Ὅτι πρὸς τοῦτο τέταται πᾶς ὁ τοῦ λόγου σκοπὸς πρὸς τὸ διελέσθαι 33
τὰ τῆς φύσεως σημαίνοντα, διότι πολλαχῶς λεγομένης αὐτῆς ἄλλος κατ’
ἄλλο τι τῶν σημαυνομένων ἐξεδέχετο τὴν φύσιν, σαφὲς πεποιήκεν αὐτὸς 35
οὕτως τὴν λόγον συμπερανάμενος ἔπει δὲ διώρισταί ποσαχῶς ἡ φύσις
35 λέγεται. τὸ δὲ ποσαχῶς λεγόμενον κατὰ διαφόρων τῷ ὑποκειμένῳ τάτ-

1 καὶ (ante ἔστιν) om. F 2 ἡ (post ἄρα) om. EF 9 τὸ (ante αὐτὸ) super
add. D 10 αὐτὸ iteravit E 12 κατ’ iter. E 18 ἀγένητα ἢ οὐ πάντα om. F
18 οὐ (post ἢ) om. a 20 πρότερον p. 281, 22: πότερον E 21 καὶ (ante κατὰ) om.
DE αἷς] ᾧ E 22 ἡ (post καὶ) om. aF 23 τούτων οὐδὲν a 26 καὶ ἡ]
μὴ F 28 post καὶ add. αὐτῶν D 31 τέταται πᾶν a 32 τὰ περὶ τῆς a
ποσαχῶς E 33 σαφῶς D 34 οὕτως F: οὕτως DE πολλαχῶς itemque
v. 35 E 35 διαφόρως ποσαχῶς F

τεται πραγμάτων. ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ μὲν ἄλλα σημαίνοντα σαφῶς παραδέ- 62^v
 ὄωκε, τὸ δὲ κυρίως συνέκρυψε, καλῶς ἂν ἔχοι συντόμως πᾶσιν ἐπελθεῖν
 τοσοῦτον προσιπόντα, ὅτι τοῦ φυσικοῦ σώματος ἔχοντος καὶ ὕλην καὶ εἶδος
 καὶ τὸ συναμφοότερον καὶ γενητοῦ ὄντος καὶ διὰ τοῦτο κίνησίν τε ἔχοντος
 5 τὴν ἐπὶ γένεσιν καὶ πρὸ πάντων τὸ τῆς κινήσεως αἴτιον (κινήσεως γὰρ 40
 οὐσῆς ἔστι τι πάντως τὸ κινουῦν) πενταχῶς λέγεται ἡ φύσις· καθ' ἓνα μὲν
 τρόπον ἢ ἐν ἐκάστω ὕλῃ, αὕτη δὲ ἔστι τὸ πρῶτως ἐν ἐκάστω τῶν φυσικῶν
 ὑπάρχον ἀρρῦθμιστον ὡς ἐπὶ τῶν τεχνητῶν ἐν ἀνδριάντι μὲν χαλκός, ἐν
 νηλὶ δὲ ξύλον, ἐν δὲ τῷ φυσικῷ παντὶ σώματι ἡ πρώτη ὕλη ὡς κάτωθεν
 10 εἰπεῖν, ἤτοι τὸ ἔσχατον ὑποκείμενον ὡς ἀνωθεν ἀρχόμενον καλοῦσι. δοκεῖ
 δὲ αὕτη φύσις εἶναι, διότι χρὴ τὴν ἐκάστου φύσιν ἐν ταῖς παντοίαις αὐτοῦ
 μεταβολαῖς τὴν αὐτὴν μένουσαν ὁρᾶσθαι. φύσις γοῦν ἀνθρώπου ἐστίν, 45
 ἥτις καὶ καθεύδοντας καὶ ἐγρηγορότους καὶ κινουμένου καὶ ἐστῶτος καὶ τὰς
 ἄλλας τροπὰς ὑπομένουστος ἢ αὐτὴ πανταχῶς φαίνεται ὁμομένη. οὕτως
 15 οὖν καὶ ἐπὶ τοῦ παντός φυσικοῦ σώματος τὸ ὑπομένον ἐν ταῖς παντοίαις
 μεταβολαῖς τὸ αὐτὸ τοῦτο ἂν εἴη φύσις· ὑπομένει δὲ ἡ ὕλη. ὁ δὲ Ἄντι-
 φῶν τὴν τῆς ὕλης ὑπομονὴν καὶ ἀπὸ τῆς τοῦ ὁμοίου βλαστήσεως ἐπειράθη
 δεικνύουσι, καίτοι τῆς βλαστήσεως μᾶλλον εἶδος ἐξ εἰδους ἢ ὕλην ἐξ ὕλης 50
 γίνεσθαι δηλοῦσῃς. ἄνθρωπος γὰρ ἐξ ἀνθρώπου καὶ ξύλον ἐκ ξύλου γίνε-
 20 ται. εἶδος δὲ καὶ τὸ ξύλον, κἂν ὕλης ἔχη πρὸς τὴν κλίνην λόγον.

Κατὰ δευτέρον δὲ σημαίνοντα φύσις λέγεται τὸ περὶ τὴν ὕλην εἶδος.
 ὡς γὰρ οὕτω λέγεται κατὰ τὸ τῆς τέχνης ὄνομα ἀνδριάς, ἐὰν μὴ ἀπολάβῃ
 τὸ κατὰ τὴν τέχνην εἶδος, οὕτως καὶ ἡ ὕλη οὕτω λέγεται κατὰ τὸ φυσικὸν
 ὄνομα, ἐὰν μὴ ἀπολάβῃ τὸ εἶδος. ἡ γὰρ ὕλη δυνάμει μόνον ἐστίν ἐκεῖνο
 25 οὗ ἐστὶν ὕλη, οἷον τὸ σπέρμα δυνάμει ζῆον, ἕκαστον δὲ κατὰ τὸ | ἐνεργεῖα 63^r
 χαρακτηρίζεται. τοῦτο δὲ ἔστι τὸ εἶδος. εἰκότως ἄρα μᾶλλον τῆς ὕλης
 τὸ εἶδος φύσις δοκεῖ.

Κατὰ δὲ τρίτον σημαίνοντα φύσις λέγεται τὸ ἐκ τῆς ὕλης καὶ τοῦ
 εἶδους συγκεῖμενον οἷον ὁ ἄνθρωπος. ὡς γὰρ ἡ οὐσία τριχῶς ἢ τε ὕλη
 30 καὶ τὸ εἶδος καὶ τὸ συναμφοότερον, οὕτως καὶ ἡ φύσις τριχῶς λέγοιτο ἂν.
 ὁ μὲντοι Ἀριστοτέλης τὸ ἐξ ἀμφοῖν φησι “φύσις μὲν οὐκ ἔστι, φύσει δέ”.
 εἰ γὰρ ἐκάτερον τῶν συντιθέντων αὐτὸ φύσις ἐστίν, ἄλλο δὲ παρ' ἐκάτερόν 5
 ἔστι τὸ σύνθετον κατ' ἐκεῖνα ὑφ' ἑαυτῶν, φύσις μὲν οὐκ ἂν εἴη κυρίως, φύσει
 δέ. εἰ μὲντοι τὸ “μᾶλλον αὕτη φύσις τῆς ὕλης” ἐπὶ τῆς συνθέτου εἰρηται,
 35 ὡς ἤκουσεν ὁ Πορφύριος, δῆλον ὅτι κυρίως μὲν φύσις οὐκ ἔστι τὸ σύνθε-
 τον (οὐδὲ γὰρ τῶν ἀπλῶν οὐδὲν κυρίως φύσις), μᾶλλον δὲ τῆς ὕλης φύσις
 ἐστὶ, διότι ἔχει ἐν ἑαυτῷ τὸ εἶδος, ὃ μᾶλλον τῆς ὕλης φύσις ἐστὶ. καὶ

2 κυρίως DF: κυριώτατον aE συντόμως post ἐπελθεῖν iterabat, sed deleuit E

6 τι (post ἔστι) om. F 11 αὕτη ἢ φύσις D 12 γοῦν DE: οὖν aF 15 τοῦ

παντός φυσικοῦ σώματος D: ἐπὶ τοῦ παντός τοῦ φυσικοῦ σ. F: ἐπὶ τοῦ φυσικοῦ παντός σώματος

φυσικοῦ E: ἐπὶ π. τ. φυσ. σώματος a τὸ ὑποκείμενον D 22 ἀπολάβῃ — ἐὰν μὴ (24)

om. D 26 τῆς ὕλης τὸ εἶδος φύσις δοκεῖ DE: τὸ εἶδος τῆς ὕλης χαρακτηρίζεται aF

28 ἐκ τοῦ εἶδους καὶ τῆς ὕλης F 31 φησι p. 193^b 5 33 ἂν om: a 34 μᾶλλον

κτλ. p. 193^b 6

κατὰ τὸν Ἀντιφώντος δὲ διορισμόν, ἐπειδὴ ἄνθρωπος ἐξ ἀνθρώπου γίνεται 63^r
 σύνθετον ἐκ συνθέτου, εἴη ἂν φύσις καὶ τὸ σύνθετον. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ 10
 τρία σημαίνοντα τῆς φύσεως τὸ τε σύνθετόν ἐστι καὶ τὰ στοιχεῖα τοῦ
 συνθέτου.

5 Κατὰ δὲ τέταρτον σημαίνοντα λέγεται φύσις ἢ οἷον ἔκφυσις καὶ
 γένεσις καὶ κίνησις, καθ' ἣν ὑπὸ τοῦ φύοντος φύεται τὸ φούμενον. ὡς γὰρ
 ἐπὶ ἱματίου τὸ τε ὑφαίνόν ἐστιν ὁ ὑφάντης καὶ τὸ ὑφαινόμενον τὸ ἱμάτιον
 καὶ τρίτον ἢ ὕφανσις κίνησις τις οὕσα ἀπὸ τοῦ ποιούντος ἐπὶ τὸ γινόμενον,
 οὕτως καὶ ἐπὶ τοῦ φυσικοῦ τὸ τε φούμενόν ἐστι καὶ τὸ φύον καὶ μεταξὺ 15
 10 ἀμφοῖν ἢ φύσις ἢ τοιαύτη ἢ ὡς κίνησις τῆς ποιούσης φύσεως, ὡς ἢ
 ἰατρικῆς.

Κατὰ πέμπτον δὲ σημαίνοντα τὸ κυριώτατον φύσις ἐστὶ τὸ τοῦ
 κινεῖσθαι τοῖς φυσικοῖς αἰτίαι. ὥσπερ τέχνη τὸ ποιητικὸν τῶν τεχνητῶν
 καὶ ἢ ταύτης κίνησις, φύσις λεγόμενη ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν ὕλην
 15 φύσεως, λήγει δὲ εἰς τὴν κατὰ τὸ εἶδος φύσιν ἀποδιδοῦσα τὴν κατὰ τὸ
 συναμφοτέρον φύσιν. καὶ ταύτη μὲν κοινωθεὶ τῇ τέχνῃ ἢ ποιητικῇ φύσις,
 διαφέρει δὲ αὐτῆς τῷ τὴν μὲν τέχνην ἐκτὸς οὕσαν ἄρχεσθαι μὲν ἐκ τῶν 20
 οἰκείων θεωρημάτων, τελευτᾷ δὲ εἰς ἄλλο τι παρ' αὐτὴν οὕσαν τὸ ἀπο-
 τέλεσμα. οὕτως γὰρ ἢ ἰατρικῆ εἰς ὑγίειαν τελευτᾷ, ἢ μέντοι φύσις ἐν-
 20 υπάρχουσα τῷ φούμενῳ διὰ τῆς οἷον ἐκφύσεως ἐπὶ τὴν τοῦ ἀποτελουμέ-
 νου φύσιν τελευτᾷ φύσις εἰς φύσιν διὰ φύσεως. εἰ μὴ ἄρα καὶ ἢ τέχνη
 διὰ τῆς τεχνικῆς κινήσεως εἰς τὸ τεχνητὸν τὸ ἡμοιωθὲς τελευτῶσα σφίζει
 κατὰ τοῦτο τὴν πρὸς φύσιν ὁμοιότητα, ἀλλὰ κατὰ γε τὸ ἐνυπάρχειν καὶ
 ἐνοθεῖν εἶναι τὴν ἐνέργειαν τῆς φύσεως διαφέρει τῆς τέχνης ἢ φύσεως. 25

25 Πολλῶν δὲ ὄντων τῶν σημαυμένων τῆς φύσεως τὸ μὲν ὄνομα κυριώ-
 τερον τῇ φύσει τῇ ὡς κινήσει καὶ ἐκφύσει προσήκει (τῇ γὰρ ἰατρεύσει
 καὶ ὑφάνσει καὶ ὅπως κινήσει ἀναλογεῖ), ἢ δὲ ἔννοια τοῦ ὀνόματος τῇ κυρίως
 φύσει μᾶλλον προσήκει τῇ ὡς ποιητικῇ τῶν φυσικῶν. ὁ μέντοι ὀρισμὸς
 πᾶσι τοῖς σημαυμένοις ἐφαρμόζει οἰκείως ἐφ' ἑκάτερα λαμβανόμενος· καὶ
 30 γὰρ ἢ μὲν κυρίως φύσις ἀρχὴ καὶ αἰτία κινήσεως ἐστὶ καὶ ἡρεμίας, ἢ δὲ
 ὡς κίνησις φύσις ὡς ὀργανικῆ· διὰ γὰρ ταύτης ἢ ποιητικῆ φύσις τὴν ἐν 30
 τοῖς φυσικοῖς κινήσειν καὶ ἡρεμίαν ἀποτελεῖ, ὡς ὁ ἰατρὸς διὰ τῆς ἰατρεύ-
 σεως τὴν ὑγίειαν. ἢ δὲ ὕλη καὶ τὸ εἶδος ἀρχαί τῆς κατὰ φύσιν ἀποδι-
 δομένης ἐνεργείας εἰσὶν ὡς στοιχειώδεις. καὶ λέγει ὁ Εὐδήμος ὅτι ἐπιδέ-
 35 χεται καὶ ταῦτα τὸν λόγον τὸν τῆς φύσεως· ἀρχὴ γὰρ δοκεῖ κινήσεως

1 δὲ om. D ἐξ ἀνθρώπου om. E 2 καὶ τὸ σύνθετον φύσις aF μὲν om. a
 5 δὲ post τέταρτον traiecit aF τὸ ante τέταρτον add. D οἷον ἢ traiecerat, sed
 corr. D 6 γέννησις F ὥσπερ a 7 ante τὸ ἱμάτιον add. μὲν E 10 ἀμφοῖν
 om. aF 13 τεχνητῶν aE¹F: τεχνικῶν DE² 14 post φύσις add. δὲ a 18 οὕσαν
 vix sanum 22 τεχνικῆς] τεχνητῆς D 24 τὴν] τῆς E 26 ἐκφύσει] φύσει E
 29 in mrg. habet D: ὅρα δὲ ὅπως ὁ ὀρισμὸς τῆς φύσεως πᾶσι τοῖς τῆς φύσεως σημαυμέ-
 νοις ἐφαρμόζει ἐκάτερα aF: ἐκάτων DE 34 καὶ λέγει καὶ E Εὐδήμος
 fr. 19 p. 32, 9 Sp. qui quousque Eudemea pertineant non distinguit neque ego distinguo
 35 ταῦτα δὲ E τὸν (ante τῆς) om. a κινήσεως δοκεῖ aF

εἶναι καὶ ἡ ὕλη καὶ τὸ οὐ ἕνεκα. τοῦ γὰρ ἴσθαι κάτω τὸν μόλυβδον τὴν 63^v
 ὑποκειμένην ὕλην αἰτιώμεθα· ὅτι γὰρ ἐκ τοιαύτης ἐστὶ κάτω φέρεται. ἔχει
 δὲ κινήσεως ἀρχὴν ἐν ἑαυτῷ καὶ καθ' ἑαυτόν, ἣ γὰρ μόλυβδός ἐστι. τὸ 35
 δὲ εἶδος ἀρχὴ ἂν εἴη καὶ ὡς τέλος· εἰς τοῦτο γὰρ βλέπουσα ἡ φύσις
 5 πάντα πραγματεύεται τὰ ἐν τοῖς φυσικοῖς. ἀλλὰ πῶς τὸ σύνθετον ἀρχὴ ἂν
 εἴη καὶ αἰτία ἀποτελεσμα μόνον ὑπάρχον; ἢ καὶ τοῦτο ὡς τέλος ἂν εἴη
 ἀρχή. εἴτε γὰρ εἶδος ἐν ὕλῃ τὸ σύνθετον εἴτε ἐξ ὕλης καὶ εἶδους, τούτου
 ποιητικὴ ἐστὶν ἡ φύσις καὶ οὐχ ὡς καθ' ἑαυτὸ ὄντος τοῦ εἶδους. μήποτε
 δὲ τὸ σύνθετον καὶ ὡς ποιητικὸν αἰτιὸν ἐστὶν ἀρχὴ κινήσεως καὶ ἡρεμίας.
 10 εἴπερ αἱ ἐνέργειαι κινήσεις οὐσαι κατὰ τὸ σύνθετον ἀποδίδονται καὶ αἱ τῶν 40
 ἐνεργειῶν παῦλαι. ἡ γὰρ τοῦ πυρὸς οὐσα ἀρχὴ ἂν εἴη καὶ αἰτία θερ-
 μάνσεως καὶ τῆς ἐπὶ τὸ ἄνω φορᾶς. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὕτως.

Ἄξιον δέ μοι δοκεῖ ζητεῖν, πῶς ἐν τῇ ἀπαριθμηθεί τῶν τῆς φύσεως
 σημαινόμενων τὸ κυριώτατον τῆς φύσεως σημαινόμενον τὴν ποιητικὴν τῶν
 15 φυσικῶν αἰτιῶν ὁ Ἀριστοτέλης παραλέλοιπε τὴν ὕλην εἰπὼν καλεῖσθαι
 φύσιν καὶ τὸ εἶδος, καὶ εἴπερ ἄρα, καὶ τὸ σύνθετον καὶ τὴν οἷον ἔκφυσιν
 καὶ κίνησιν τὴν ἐπὶ τὸ εἶδος, τῆς δὲ ὡς ποιητικῆς αἰτίας μὴ μνημονεύσας. 45
 καὶ λεκτέον οἶμαι πρὸς τοῦτο, ὅτι εὐθύς ἀρξάμενος τοῦ περὶ τῆς φύσεως
 λόγου τὴν κυρίως φύσιν τὴν ποιητικὴν αἰτίαν παραδέδωκεν καὶ ταύτην
 20 ὠρίσατο. διὸ καὶ τὸ κατὰ συμβεβηχὸς ἐξηγούμενος ἱατρὸν ἔλαβεν ἑαυτόν
 ἱατρούοντα ὡς ὁ γὰρ καὶ τὸ καθ' αὐτὸ αἴτιον ποιητικὸν ζητῶν τὸ ἀνάλογον
 τῷ οἰκίαν ποιῶντι καὶ τὰ ἄλλα τὰ χειρόκμητα. ἐκεῖ οὖν τὴν κυρίως
 φύσιν ἀποδοὺς ἐναυθῆα λοιπὸν τὰ ἄλλα σημαινόμενα τοῦ τῆς φύσεως ὀνό-
 25 ματος παραδίδωσι. μήποτε δὲ τὴν κυρίως φύσιν οὐδὲ ἐναυθῆα παρήκεν, 50
 25 ἀλλ' ἐνεδείξατο εἰπὼν ἀπὸ ἱατρικῆς μὲν οὐκ εἰς ἱατρικὴν εἶναι οὐδὲν τὴν
 ἱατρούσιν, ἀλλ' εἰς ὑγίειαν, τὴν δὲ φύσιν τὴν ὡς κίνησιν ἀπὸ φύσεως εἰς
 φύσιν. ἡ δὲ ἀναλογοῦσα τῇ ἱατρικῇ φύσις ἡ ποιητικὴ ἐστὶ καὶ οὐδεμίαν
 ἄλλη τῶν κατὰ τὰ τέτταρα σημαινόμενα. ἐρεῖ δέ τι οἶμαι περὶ τῆς ποιη-
 30 τικῆς φύσεως καὶ μετ' ὀλίγον, ὅταν τὰ αἴτια διορίζηται.

Ἄλλ' ἐπειδὴ τὰ περὶ τῆς φύσεως εἰρημένα τέλος ἔχειν δοκεῖ, καλῶς
 ἂν ἔχοι τὸν λόγον ἀναλαβεῖν καὶ ζητῆσαι, τίς ἡ κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην 63^v
 φύσις καὶ τίνα ἔχουσα δύνειμιν ἐν τοῖς οὐσι. καλῶς μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς
 διαφορᾶς τῶν φύσει πρὸς τὰ μὴ φύσει τὴν εὐρεσιν αὐτῆς ἐποιήσατο. καὶ
 γὰρ τὴν ψυχὴν οὕτω καὶ αὐτὸς καὶ ὁ Πλάτων ἀνεῦρεν ἀπὸ τῆς τῶν
 35 ἀψύχων πρὸς τὰ ἐμψύχα διαφορᾶς, ἐν οἷς ἔλεγεν ἐν Φαῖδρῳ “πᾶν γὰρ

1 ἴσθαι DE μόλυβδον aDF itemque v. 3 3 γὰρ cf. Vahlen ad Ar. poct.² p. 93
 7 τὸ (ante σύνθετον) om. aF 8 ποιητικὸν E 9 ἀρχὴν E 10 ἀποδίδεται D
 15 παραλέλοιπε DF: παραλέλειπε E: παρέλοιπε a τὴν φύσιν εἰπὼν καλεῖσθαι φύσιν
 (m.¹, ὕλην m²) E 16 καὶ (ante εἴπερ) om. E 17 τὴν ἐπὶ τῆς ἐπὶ E αἰτίας
 aF: φύσεως DE 18 τῆς (post περὶ) om. aF 20 τὸ κατὰ συμβεβηχὸς ἐξηγούμενος
 p. 192^b 22 ἱατρικὸν E 20. 21 ἱατρούοντα ἑαυτόν aF 21 ποιητικὸν αἰτίον E
 ἀναλογοῦν E 25 εἰπὼν cf. p. 193^b 12 sqq. εἰς οὐκ ἱατρικὴν E 28 τὰ (post
 κατὰ) om. F 29 διορίζεται E 30 τῆς DE: om. aF 32 ἐν τοῖς οὐσι δύνειμιν a
 34 ἀνεῦρεν E 35 ἐμψύχων πρὸς τὰ ἄψυχα D Φαῖδρῳ p. 245 E

σῶμα, ᾧ μὲν ἔξωθεν τὸ κινεῖσθαι, ἄψυχον, ᾧ δὲ ἔνδοθεν αὐτῷ ἐξ ἑαυτοῦ 63^v
 ἔμψυχον, ὡς ταύτης οὔσης φύσεως ψυχῆς. καὶ ἐν τοῖς Νόμοις δὲ τὸ ἐν- 5
 δοθεν κινούμενον, φησί, ζῆν λέγομεν. καὶ τοῦτω διαφέρει τὸ ἔμψυχον τοῦ
 ἀψύχου. ὅπερ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς Περὶ ψυχῆς ἐπ' αὐ-
 5 τῶν σχεδὸν εἶπε τῶν ὀνομάτων "λέγομεν οὖν ἀρχὴν λαβόντες τῆς σκέψεως
 διωρίσθαι τὸ ἔμψυχον τοῦ ἀψύχου τῷ ζῆν." τὰ δὲ μὴ φύσει διττά· τὰ
 μὲν ὑπὲρ φύσιν ὡς τὰ αἶλα καὶ ἀσώματα καὶ χωριστὰ τῶν σωματίων ἐν
 10 καθαρῶις εἰδέσιν ἰδρυμένα, τὰ δὲ χεῖρονα τῶν φυσικῶν ὡς τὰ ὑπὸ τῆς
 ἀνθρωπίνης τέχνης γινόμενα κλίνη καὶ ἱμάτιον καὶ τὰ τοιαῦτα ἔνυλα σω- 10
 ματικά. κοινὸν δὲ καὶ τοῖς ὑπὲρ φύσιν καὶ τοῖς μετὰ τὴν φύσιν τὸ ἀκί-
 νητον ἐξ ἑαυτῶν καὶ ἀμετάβλητον, κἂν τοῖς μὲν κατὰ τὸ κρεῖττον τοῖς δὲ
 κατὰ τὸ χεῖρον. τὰ οὖν φυσικὰ μέσα ἀμφοῖν ὄντα διὰ μὲν τὸ πᾶσαν τὴν
 αἶλον καὶ ἀσώματον οὐσίαν ὑποβεβηκέναι ἔνυλα τέ ἐστι καὶ σωματικά, διὰ
 15 δὲ τὸ μὴ ὑπ' ἀνθρωπίνης γίνεσθαι τέχνης, ἀλλ' ὥσπερ ἀφ' ἑαυτῶν φύε-
 σθαι καὶ ἀναβλαστάνειν ἀφανοῦς οὔσης αἰσθησίης τῆς δημιουργικῆς αὐτῶν 15
 αἰτίας φυσικὰ λέγεται, διὰ δὲ τὴν πρὸς ἄμφω διαφορὰν ἀρχὴν ἐν ἑαυτοῖς
 κινήσεως ἔχει καὶ μεταβολῆς· εἰκότως οὖν τοῦτον χαρακτῆρα τῆς φύσεως
 καὶ τῆς οὐσίας αὐτῆς ἀποδέδωκεν ὁ Ἀριστοτέλης τῷ ἀρχὴν φάναι κινή-
 20 σεως καὶ μεταβολῆς εἶναι καὶ τῆς ἠριζούσης τὴν τοιαύτην μεταβολὴν ἡρεμίας.
 Ἀλλὰ καὶ ἡ ψυχὴ κινήσεως ἐστὶν ἀρχὴ καὶ μεταβολῆς τοῖς ἐμψύχοις
 σώμασι καὶ κατὰ Πλάτωνα καὶ κατ' αὐτὸν τὸν Ἀριστοτέλην. τίς οὖν ἡ
 25 διαφορὰ; ὅτι γὰρ καὶ ἡ ἐσχάτη ψυχὴ ἡ φυτικὴ καλουμένη ἄλλη καὶ κατὰ 20
 τὸν Ἀριστοτέλην ἐστὶ παρὰ τὴν φύσιν, εἴρηται μὲν τι καὶ πρότερον, λεγέ-
 σθω δὲ καὶ νῦν, κἂν πολλάκις φύσιν καλῶσι τὴν φυτικὴν ψυχὴν ὡς ἐγγυὲς
 25 οὔσαν τῆς φύσεως. πᾶσα ψυχὴ καὶ ἡ ἐσχάτη ἐντελέχεια σώματος φυσικῶ
 ὀργανικοῦ λέγεται παρ' αὐτῷ, ὥστε φύσιν ἔχοντι σώματι ὑπάρχει ἡ
 φυτικὴ ψυχὴ ἄλλη δηλονότι οὔσα παρὰ τὴν φύσιν. ἀλλ' οὐδὲ μόνον τὰ
 ὀργανικὰ σώματα φύσιν ἔχει. ἀλλὰ καὶ τὰ ἡμιομερῆ καὶ τὰ τέτταρα στοι-
 30 χεῖα. ἔτι δὲ ἔμψυχα μὲν λέγομεν τὰ ἔχοντα αἰτίαν ἐν ἑαυτοῖς τοῦ τρέφε- 25
 σθαι καὶ αὔξεσθαι καὶ γεννᾶν ὁμοία, φυσικὰ δὲ καὶ τὰ μὴ τοιαῦτα οἷον
 λίθους καὶ τὰ ἄλλα μέταλλα καὶ τὰ νεκρὰ σώματα καὶ τὰ ἀπλᾶ. ἔτι δὲ
 πᾶν σῶμα φύσιν ἔχει (καὶ γὰρ τὰ τῶν τεχνητῶν οἷον τὸ τοῦ ἀνδριάντος)
 καὶ φυσικόν ἐστὶν ὥσπερ καὶ τὸ τῆς κλίνης ἔξυλον. οὐ πᾶν δὲ σῶμα
 35 ἔμψυχόν ἐστιν. ὥστε οὐκ ἂν εἴη ψυχὴ ἡ φύσις. δῆλον δὲ ὅτι χεῖρων
 35 ἐστὶν ἡ φύσις τῆς φυτικῆς ψυχῆς, εἴπερ ὡς εἶδος ὕλη τῷ φυσικῷ σώματι
 ἡ τοιαύτη ψυχὴ ἐπιγίνεται. πῶς οὖν ὁ Ἀριστοτέλης τὴν πρὸς ψυχὴν 30

1 ἄψυχον om. D 2 Νόμοις nempe X p. 895c cf. f. 280r 19 3 τοῦτω] τοῦτο a 4 Περὶ
 ψυχῆς B 2 p. 413^a 20 6 διωρίσται DE 7 ante ἀσώματα add, τὰ aF 8 ὑπὸ τῆς]
 ὑπ' D 9 ante κλίνη add. οἷον a ἱμάτιον καὶ] ἡ πρὸς E 11. 12 κατὰ τὸ χεῖρον τοῖς
 (τῆς a) δὲ κατὰ τὸ κρεῖττον aF 14 ἀφ' ὑφ' F 15 ἀναλαμβάνειν F 16 διὰ δὲ τῆς E et
 F¹ 17 ἔχειν a τοῦτον τὸν a 18 τῷ aF: τὸ DE 23 μὲν τι DE: μέντοι aF
 24 νῦν] νοῦς E¹ καλοῦσι E φυσικὴν E 25 ἡ om. D 26 λέγεται DE: εἴρηται
 aF 27 φυτικὴ ex φυσικῆ corr. E 29 μὲν om. D 31 λίθους aF: λίθοις E: λίθοι D
 ἔτι] ἔτι E 34 χεῖρον aE 35 φυσικῆς E φυσικῶ] φυτικῶ DE 36 ὁ om. E

αὐτῆς διαφορὰν ἀποδεδῶκεν; ἐγὼ μὲν οἶμαι καὶ τὸ “ἐν ᾧ ἔστιν” ἀρκεῖν 63^v
 πρὸς τοῦτο καὶ τὸ ἐφεξῆς σαφέστερον εἰρημένον τὸ “ἐν ὑποκειμένῳ” εἶναι
 τὴν φύσιν. ψυχὴ γὰρ πᾶσα κινητικὴν ἔχουσα κυρίως δύναιμι ἐξήρηται
 τοῦ κινουμένου. εἰ δὲ μὴ ἀρκεῖ τοῦτο τοῖς ἡγουμένοις καὶ τὴν φυτικὴν
 5 ψυχὴν καὶ τὴν ἄλογον ἐν ὑποκειμένοις τοῖς σώμασιν, ἀλλ’ ἐκαὶνὸ γε ἀρ-
 κέσει τὸ κυριώτατον καὶ εἰς κατανόησιν τῆς φυσικῆς ὑποστάσεως καὶ εἰς
 διορισμὸν αὐτῆς τὸν πρὸς τὴν ψυχὴν· ἀρχὴν γὰρ κινήσεως τοῖς σώμασι 35
 τὴν φύσιν οὐχ οὕτως ὁ Ἀριστοτέλης λέγει, ὡς καὶ αὐτὸς καὶ ὁ Πλάτων
 λέγουσι τὴν ψυχὴν· ἡ μὲν γὰρ ψυχὴ κινητικὴ τῶν σωμάτων ἐστὶ κατ’
 10 ἀμφοτέρους, ἡ δὲ φύσις ἀρχὴ κινήσεως ἐστὶν οὐ κατὰ τὸ κινεῖν ἀλλὰ κατὰ
 τὸ κινεῖσθαι καὶ ἡρεμίας οὐ κατὰ τὸ ἡρεμίζειν ἀλλὰ κατὰ τὸ ἡρεμίζεσθαι.
 διὸ τὰ φυσικὰ οὐ λέγεται ὑφ’ ἑαυτῶν κινεῖσθαι. ἐδύνατο γὰρ, φησὶν ὁ
 Ἀριστοτέλης, καὶ ἰσάναί ἑαυτά, εἴπερ κινεῖν ἑαυτὰ ἐδύνατο. ἀλλ’ ἐπιτη-
 15 δεϊότης τις ἔοικεν εἶναι πρὸς τὸ κινεῖσθαι καὶ διακοσμεῖσθαι οἷον κάτωθεν 40
 15 ἄνω φυρομένη καὶ τῇ ἑαυτῆς εὐφυΐᾳ προκαλουμένη τὰ διακοσμητικὰ αἷτια.
 εἰ γὰρ κινήσεως ἦν ἀρχὴ ὡς κινουσά τι, κατὰ τοῦτο οὐ διέφερε τῆς ψυχῆς
 καὶ τοῦ πρώτως κινουόντος αἰτίου. ἀλλ’ ἐπειδὴ τὰ σώματα πῶρρω δια-
 στάντα τῆς ἀμερίστου καὶ ἀδιαστάτου οὐσίας καὶ κατ’ αὐτὸ τὸ εἶναι ζωῆς
 20 ὑπαρχούσης νεκρὰ γέγονε καὶ ἀπνεύμονα καθ’ αὐτὰ καὶ πρὸς πᾶσαν ζωὴν
 20 ἀπεφυγεμένα, ἔσχατόν τι ζωῆς εἶδος ἔσχεν ἐν αὐτοῖς τὸ κατὰ δύναμιν καὶ
 κατ’ ἐπιτηδεϊότητα, ταύτην ἦν καλοῦμεν φύσιν, δι’ ἣν καὶ τὰ νεκρὰ δύνα- 45
 ται κινεῖσθαι καὶ μεταβάλλεσθαι, καὶ αὐτὸ δὴ τοῦτο φύεσθαι, καὶ εἰς
 ἄλλα παθητικὰ ἐνεργεῖν. οὐ γὰρ εἰλικρινεῖς εἰσὶν αἱ τούτων ἐνεργεῖαι,
 ἀλλὰ παθητικαί. διὸ πάντα τὰ φυσικὰ κινούμενα κινεῖ. καίτοι τὸ κυρίως
 25 ἀκίνητον ἂν αὐτὸ κινεῖ, ὡς φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης.

Ὅτι δὲ ἀρχὴν κινήσεως οὐ τοῦ κινεῖν ἀλλὰ τοῦ κινεῖσθαι ὁ Ἀριστο-
 τέλης ἀφορίζει τὴν φύσιν, δηλοῖ μὲν καὶ ἐναυθα λέγων “ὡς οὐσης τῆς
 φύσεως ἀρχῆς τινος καὶ αἰτίας τοῦ κινεῖσθαι καὶ ἡρεμεῖν” καὶ ὅτι ἐν ὑπο- 50
 κειμένῳ ἐστὶν ἡ φύσις. τὸ δὲ ἐν ὑποκειμένῳ οὐκ ἂν ἀρχὴ εἴη κυρίως
 30 κινητικὴ τοῦ ὑποκειμένου. ἐν μέντοι τῷ τελευταίῳ βιβλίῳ ταύτης τῆς
 πραγματείας περὶ τῶν στοιχείων λέγων τῶν τεττάρων “ὅτι μὲν τοῖνον,
 φησὶν, οὐδὲν τούτων κινεῖ ἑαυτό, δῆλον. ἀλλὰ κινήσεως ἀρχὴν ἔχει οὐ
 τοῦ ποιεῖν οὐδὲ τοῦ κινεῖν, ἀλλὰ τοῦ κινεῖσθαι”. διὸ καὶ ζητεῖ ὑπὸ τίνος
 35 ἴδιον εἶναι τοῦτο βούλεται τῶν ψυχῶν ἐχόντων ἦν ἀρχὴν | κινητικὴν ἀφο- 64^v

1 αὐτῇ E ἐν ᾧ ἔστιν i. e. ἐν ᾧ ὑπάρχει Arist. p. 192^b22 2 ἐν ὑποκειμένῳ
 p. 192^b34 4 φυσικὴν EF 5 εἶναι τοῖς E 6 φυτικῆς D 9 γὰρ om. E
 11 καὶ] ὡς E 12 ἡδύνατο E ὁ Ἀριστοτέλης nescio ubi 13 ἑαυτὰ DE: καὶ
 αὐτὰ aF 14 εἶναι om. a 16 οὐ om. EF 17 πρώτου E κινουόντος om. E
 20 ἔσχεν εἶδος D αὐτοῖς a: αὐτοῖς DF: ἑαυτοῖς E 23 παθητικὰ DE: παθητικῶς F:
 παθητικὰ πως a 25 ὁ Ἀριστοτέλης velut Phys. Θ 6. 260^a3 26 ἀρχὴ E
 27 καὶ om. a λέγων p. 192^b20 28 καὶ τοῦ ἡρεμεῖν aF 30 ταύτης τῆς DE:
 τῆς τοιαύτης aF 31 λέγων Θ 4 p. 255^b29 32 τούτων αὐτὸ κινεῖ ἑαυτὸ αὐτὸ Arist.
 33 τὸ κινεῖν οὐδὲ τὸ ποιεῖν Arist. κινεῖσθαι] πάσχειν Aristoteles

ρίζεται. καὶ πρὸ ταύτης δὲ τῆς ῥήσεως “καὶ κινήτων δέ, φησίν, ὡσαύτως 64^r
 φύσει τὸ δυνάμει ποιὸν ἢ πᾶσον ἢ πῶδ, ὅταν ἔχῃ τὴν ἀρχὴν τὴν τοιαύτην
 ἐν αὐτῷ” τὴν φύσιν δηλονότι λέγων. ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ τῆς Περὶ οὐρα-
 νοῦ τὰδε γέγραφε· “τῶν γὰρ ἀψύχων ἐν οὐδενὶ ὁρῶμεν εἶθεν ἢ ἀρχὴ τῆς
 5 κινήσεως. τὰ μὲν γὰρ ὅλως οὐ κινεῖται, τὰ δὲ κινεῖται μὲν ἀλλ’ οὐ παν-
 ταχόθεν ὁμοίως, οἷον τὸ πῦρ ἄνω μόνον καὶ ἡ γῆ ἐπὶ τὸ μέσον”. εἰ οὖν 5
 φυσικὰ τὰ τέτταρα στοιχεῖα καὶ μὴ ἔχει ἐν ἑαυτοῖς τὸ εἶθεν ἢ ἀρχὴ τῆς
 κινήσεως, τουτέστι τὸ κινεῖν αἴτιον, ὁῦλον ὅτι οὐχ οὕτως ἀρχὴ κινήσεως
 λέγεται ἢ φύσις ὡς κινήτικῃ, ἀλλ’ ὡς τοῦ κινεῖσθαι ἀρχή. εἰ δὴ τοιαύτη
 10 τίς ἐστὶν ἢ φύσις ὡς τὸ δυνάμει καὶ ἡ ἐπιτηδεύουσα ἢ πρὸς τὸ κινεῖσθαι,
 πῶς ποιητικὴν πολλαχρῶς τὴν φύσιν λέγομεν; καὶ αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης ἀνα-
 λογον αὐτὴν εἶναι τῇ τέχνῃ φησίν ἐν τούτῳ τῷ βιβλίῳ καὶ πρὸς τῷ τέλει
 ἕνεκά του ποιεῖν τὴν φύσιν ἀποδείκνυσιν. καὶ συμπεριαινόμενος ἐκείνον τὸν 10
 λόγον “ὅτι μὲν οὖν, φησίν, αἰτία ἢ φύσις οὕτως ὡς ἕνεκά του, φανερόν.
 15 ἐν δὲ τῷ πρώτῳ τῆς Περὶ οὐρανοῦ σαφῶς τῇ θεῷ ποιήσει τὴν ποιήσιν
 αὐτῆς συντάττων “ὁ θεός, φησί, καὶ ἡ φύσις οὐδὲν μάτην ποιούσι.”

Καὶ πρὸς τοῦτο δὲ οἶμαι ῥητέον, ὅτι τὸ γινόμενον πᾶν ἐξ ὑποκειμέ-
 νου τε γίνεται τινὸς δυνάμει ὄντος τοῦτο ὅπερ μέλλει γίνεσθαι καὶ ὑπὸ τοῦ
 ποιούντος ἐνεργείᾳ ὄντος. καὶ χρεία ἀμφοῖν πρὸς τὸ ἀποτέλεσμα. καὶ
 20 ἀπὸ τοῦτο ἢ φύσις. καὶ ἐπιτηδεύουσα ἐστὶ τοῦ ὑποκειμένου, λέγεται ποιεῖν 15
 ὡς συντελοῦσα πρὸς τὸ ἀποτέλεσμα, καὶ ὅταν λέγῃ αὐτὴν ἕνεκά του ποιεῖν,
 ὡς τῆς τῶν φυσικῶν γενέσεως εἰς τέλος ὠρισμένον ὁρώσης λέγει καὶ μὴ
 ἀπὸ τύχης ἢ ἐκ ταῦτομάτου γινομένων, ἀλλ’ ὡς πεφυκότων οὕτω γίνεσθαι
 ὡς γίνονται. λέγει γοῦν ἐν τούτῳ τῷ βιβλίῳ ὅτι “ἐν οἷς τέλος τί ἐστὶ,
 25 τούτου ἕνεκα πράττεται τὸ ἕτερον καὶ τὸ ἐφεξῆς. οὐκοῦν ὡς πράττεται,
 οὕτως πέφυκε, καὶ ὡς πέφυκεν οὕτω πράττεται ἕκαστον, ἐὰν μὴ τι ἐμπο-
 δίσῃ”. ὁρᾷς οὖν ὅτι τὸ πεφυκὸς τοῦτο λέγει εἶναι τὸ φυσικόν. καὶ λέγει 20
 οὖν ὅτι “ὁ θεὸς καὶ ἡ φύσις οὐδὲν μάτην ποιούσιν”, οὕτως λέγει ὡς τῆς
 μὲν τὴν ἐπιτηδεύουσα κάτωθεν παρεχομένης εἰς τέλος τὸ ἀγαθὸν βλέπου-
 30 σαν, τοῦ δὲ τὸ ἐνεργεῖα τοιοῦτον ἄνωθεν ἐπιλάμποντος. ἀλλ’ ὁ μὲν Ἀρι-
 στοτέλης οὕτως ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν φύσει πρὸς τὰ μὴ φύσει τὴν τῆς
 φύσεως εὐρεν ὑπόστασιν.

Οἱ δὲ παλαιότεροι φαίνονται μὲν καὶ αὐτοὶ τοιαύτην τινα τῆς φύσεως
 ἔννοιαν ἐσχηκότας ὡς κατὰ τὴν ἐπιτηδεύουσα τὴν πρὸς κίνησιν ἐκάστων 25
 35 θεωρουμένης, καθ’ ἣν χαρακτηρίζεται τὰ φυσικὰ πράγματα, ἐχόντων δὲ

1 καὶ κινήτων κτλ. Θ 4 p. 255^a 24 κινήτικόν E 3 ἐν αὐτῷ F: ἐν αὐτῷ D:
 ἑαυτῷ E: ἐν ἑαυτῷ a Περὶ οὐρανοῦ B 2 p. 284 b 33 4 γέγραφε DE: γράφει aF
 7 ἔχει om. D 9 ἢ φύσις ὡς E: ἢ φύσεως ἢ D: ἢ φύσις ἢ aF 11 ποιητι-
 κὸν E 12 ἐν τούτῳ τῷ βιβλίῳ c. 8 p. 199^a 19 sqq. 14 λόγον c. 8 extr.
 p. 199^b 32 καὶ οὕτως Aristoteles 15 Περὶ οὐρανοῦ A 4 p. 271^a 33 18 καὶ
 (ante ὑπὸ) om. D 20 καὶ aE: καὶ F: ἢ D 23 οὕτω om. F 24 ἐν οἷς
 κτλ. Phys. B 8 p. 199^a 8 ἐν ὅσοις Aristoteles, sed cf. f. 85^r 16. 22 ἐστὶ τι
 Arist. 25 ἕτερον] πρότερον Arist. 26 μὴ τις a ἐμποδίζῃ Arist. 29 εἰς
 τὸ τέλος aF 34 ἐσχηκότας E

πάντων τῶν φυσικῶν καὶ ὕλην καὶ εἶδος οἱ μὲν τῇ ὕλῃ τὴν τοιαύτην δύ- 64^r
 ναμιν ἀποδεδώκασι, φύσιν μὲν λέγοντες καθ' ἣν κινεῖσθαι πέφυκε τὰ
 φυσικά, ὁρῶντες δὲ κατὰ τὴν ὕλην μάλιστα μεταβάλλοντα, ὡς ἡ κλίνη
 κατὰ τὸ ξύλον· οἱ δὲ φύσιν λέγοντες καθ' ἣν ἔχει τὸ εἶναι τὰ φυσικά,
 5 ἐπειδὴ τὸ εἶδος ἐστὶν ὁ ἐκάστου χαρακτήρ καθ' ὃν ὑφέστηκέ τε ἕκαστον
 καὶ εἶναι λέγεται τοῦτο ὅπερ ἐστί, διὰ τοῦτο τὸ εἶδος εἶναι τὴν φύσιν ἔλε- 30
 γον. διὰ γὰρ ταύτην τὴν ἔννοιαν τῆς φύσεως τὴν κατὰ τὸν ἐκάστου χα-
 ρακτῆρα καὶ ἐπὶ πάντων χρώμεθα τῷ ὀνόματι αὐτῆς, καὶ ψυχῆς φύσιν καὶ
 νοῦ μὴ παραιτούμενοι λέγειν ἤδη δὲ καὶ θεοῦ. ἀλλ' ὁ Ἀριστοτέλης οὔτε
 10 τὴν ὕλην καθ' ἑαυτὴν ἠξίωσε λέγειν φύσιν (ὑποκείμενον γὰρ ἀδρανὲς καθ'
 αὐτὴν ἐστὶν ἡ ὕλη) οὔτε τὸ εἶδος (φυσικὸν γὰρ τοῦτό ἐστι καὶ οὐ φύσις),
 ἀλλὰ τὴν ἐπιτηδευτικὰ τὴν πρὸς τὴν οἰκίαν κίνησιν καὶ μεταβολὴν τῆς
 ὕλης, ὅταν ἐκ τοῦδε τοῦ εἶδους εἰς τόδε μεταβάλλῃ, φύσιν εἶπε. καὶ γὰρ 35
 καὶ ἡ ἀποβολὴ καὶ ἡ μετάληψις τοῦ εἶδους κατὰ τὴν φυσικὴν ἐπιτηδευό-
 15 τητα γίνεται τῇ ὕλῃ. καὶ τὸ εἶδος δὲ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν καὶ γίνεται
 ἐκ τοῦ ἀντικειμένου καὶ γενόμενον σφίζεται καὶ κινεῖται πάσχον τε καὶ
 ποιοῦν, μᾶλλον δὲ παθητικῶς ἐνεργοῦν. ὥστε καὶ ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος φυ-
 σικά μὲν ἐστί, φύσις δὲ οὐδέτερον, ὁμοίως δὲ οὐδὲ τὸ σύνθετον. μᾶλλον
 δὲ τῆς ὕλης εἴη ἂν τὸ εἶδος φύσις διὰ τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν δύναμιν.
 20 καὶ τὸ σύνθετον δὲ μᾶλλον τῆς ὕλης διὰ τὸ εἶδος, ἐπειδὴ φυσικὸν ὅλωσ 40
 τότε γίνεται τόδε ἢ τόδε, ὅταν ἀπολάβῃ τὸ εἶδος. ἡ γὰρ ὕλη καθ' αὐτὴν
 ἀδιόριστος ἐστίν, ἐπιτηδευτικῆς δὲ οὔσα πρὸς τὴν τοῦ εἶδους ὑπόστασιν ἡ
 φύσις προὔπαρχει μὲν πως τοῦ εἶδους εἰκότως δυνάμει οὔσα ἐν τῇ ὕλῃ,
 προὔσφαίνει δὲ ἐν ἑαυτῇ τὸ εἶδος φύσις οὔσα αὐτοῦ καὶ ὅταν ἔκφυσις
 25 καὶ ἀναβλάστησις ἀπὸ τῆς ὕλης. διὸ καὶ οἱ ζωὴν ἐσχάτην λέγοντες τὴν
 φύσιν καλῶς λέγουσιν. ὡς γὰρ ἡ ἀπὸ τοῦ πρώτου ὄντος οἶον ἀνάξεις εἰς
 διάκρισιν τῆς εἰδητικῆς ὑποστάσεως καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ εἶναι εἰς τὸ ἐνεργεῖν 45
 ἔκστασις ἡ πρώτη ἐστὶ δύναμις καὶ ἡ πρώτη ζωὴ κατὰ τὴν πρώτην τοῦ
 ὄντος κίνησιν ὑποστᾶσα, οὕτως ἡ ἀπὸ τῆς ὕλης τοῦ ἐνόλου εἶδους ἔκφυσις
 30 καὶ ἡ ἐπ' αὐτὸ κίνησις κατὰ τὸ δυνάμει τοῦ εἶδους θεωρουμένη ἡ ἐσχάτη
 δύναμις ἐστὶ καὶ ἡ ἐσχάτη ζωὴ. καὶ διὰ τοῦτο ἄνω μὲν τὸ ὄν ὑπὲρ τὴν
 ζωὴν ἐστὶ, κάτω δὲ ἡ ὕλη μετὰ τὴν φύσιν, ὅτι τὰ ὑπέρτερα αἷτια ἐπὶ
 πλέον φθάνει τῶν καταδεστέρων. ζωὴ δὲ οὔσα τοῦ εἶδους ἡ φύσις οὐ
 35 στασις πρὸς τὸ ποιεῖν καὶ πάσχειν ἀ πέφυκε. 50

1 καὶ (ante ὕλην) om. D 2 φύσιν aE: om. DF 4 κατὰ] καὶ D 7 τὴν
 κατὰ τὴν ἐκάστου E 10 ἠξίωσε καθ' ἑαυτὴν D 12 ante τῆς add. καὶ F
 13 μεταβάλλῃ E 14 καὶ (post γὰρ) om. D 16 γινόμενον aF' 17 ἐνερ-
 γούσαι E 19 τὸ εἶδος τῆς ὕλης εἴη ἂν aF' 23 post εἰκότως add. δ E
 26 ἡ ἀπὸ aD: ἀπὸ EF 28 ἔκστασις E 29 ἡ (post οὕτως) om. D
 30 ἐπ' αὐτῷ E 33 τοῦ εἶδους ἡ φύσις E: ἡ φύσις τοῦ εἶδους aF': τοῦ ζώου ἡ
 φύσις D 34 καὶ (post ἀλλὰ) om. D καὶ (post συνοχή) om. D καὶ διανά-
 στασις om. F

p. 193^b23 Μετὰ τοῦτο θεωρητέον τίνι διαφέρει ὁ μαθηματικὸς 64^r
ἕως τοῦ οὐδὲ γίνεται ψευδὸς χωριζόντων.

Βούλεται μὲν τὴν διαφορὰν τοῦ φυσικοῦ πρὸς τὸν μαθηματικὸν παρα-
δοῦναι εὐκότως, διότι περὶ τὰ αὐτὰ καταγίνεσθαι δοκοῦσι. καὶ γὰρ ὁ
5 μὲν φυσικὸς περὶ φυσικὰ σώματα καταγίνεται. ταῦτα δὲ ἐπίπεδα ἔχει
καὶ στερεὰ καὶ μήκη καὶ στιγμάς, περὶ ὧν σκοπεῖ ὁ μαθηματι-
κός. εἰ οὖν ταῦτα ἐν τοῖς φυσικοῖς ἐστί, φυσικὸς ἂν εἴη καὶ ὁ μαθημα-
τικός, καὶ ἡ μαθηματικὴ μέρος ἂν εἴη τῆς φυσικῆς φυσικῶν οὐσα καὶ 64^v
αὐτῆ θεωρητικῆ. ὁμοίως δὲ καὶ τὴν πρὸς ἀστρολογίαν διαφορὰν τῆς
10 φυσικῆς παραδίδωσι, διότι καὶ αὐτῆ κοινωνεῖν δοκεῖ καὶ μάλιστα ὅτι περὶ
κινούμενα καὶ ὁ ἀστρολόγος καταγίνεται ὡσπερ ὁ φυσικός, καὶ οὐχὶ περὶ
ἀκίνητα ὡς ὁ γεωμέτρης. διὸ περὶ τῶν αὐτῶν δοκοῦσι λέγειν ὅτε φυσικός
καὶ ὁ ἀστρολόγος. κἂν γὰρ ὁ φυσικός περὶ τῆς οὐσίας διαλέγεται τῶν 5
ἄστρον, ὁ δὲ μαθηματικὸς περὶ τῶν συμβεβηκότων οἷον κινήσεως αὐτῶν
15 καὶ σχήματος καὶ μεγέθους καὶ τῆς πρὸς ἄλληλα καὶ τὴν γῆν διαστάσεως,
ἀλλὰ καὶ ὁ φυσικός καὶ περὶ τούτων διαλέγεται. ἄτοπον γὰρ τὸ ταῦτα
ἀγνοεῖν τὸν δοκῶντα τὴν τῶν ὄντων φύσιν ἐπεσκέφθαι. καὶ φαίνονται μὲν-
τοι οἱ περὶ φύσεως πραγματευσάμενοι καὶ περὶ σχήματος ἡλίου καὶ
σελήνης λέγοντες, καὶ ὅτι σφαιροειδῆς ἡ γῆ καὶ ὁ κόσμος ὅλος
20 ὀεικνύντες. καὶ ὅθι καὶ αὐτὸς ἐν τῇ Περὶ οὐρανοῦ καὶ ὁ Πλάτων ἐν Τιμαίῳ 10
περὶ τούτων ἀπέδειξαν φυσικαῖς ἀποδείξεις προσχρησάμενοι. εἰ οὖν ὁ μὲν
φυσικός καὶ περὶ οὐσίας τῶν ἄστρον καὶ περὶ τῶν συμβεβηκότων αὐτοῖς
ἐπισκοπεῖ, ὁ δὲ ἀστρολόγος περὶ μόνων τῶν συμβεβηκότων, μέρος ἂν ὀξῆ
τῆς φυσικῆς καὶ ἡ ἀστρολογία. οὕτως μὲν οὖν συνέγγυς ἂν εἴησαν τῆ
25 φυσικῆ ἢ τε μαθηματικῆ καὶ ἡ ἀστρολογία, καὶ διὰ τοῦτο τὴν διαφορὰν
αὐτῶν ἕδει παραδοῦναι.

Διαφέρει δὲ ὁ μαθηματικὸς τοῦ φυσικοῦ πρῶτον μὲν ὅτι ὁ φυσικός
οὐ περὶ τῶν συμβεβηκότων μόνον τοῖς φυσικαῖς σώμασι λέγει, ἀλλὰ καὶ 15
περὶ τῆς ὕλης, τοῦ μαθηματικοῦ μὴδὲν περὶ ὕλης πολυπραγμονούντος.
30 ἔπειτα καὶ περὶ τῶν συμβεβηκότων, περὶ ὧν ἀμφοτέροι λέγουσιν, οὐ κατὰ
τὸν αὐτὸν λέγουσι τρόπον, ἀλλ' ὁ μὲν φυσικός περὶ ἐπιπέδων λέγει καὶ
γραμμῶν καὶ σημείων ὡς περὶ περάτων τοῦ φυσικοῦ καὶ κινήτου σώματος.
ὁ δὲ μαθηματικὸς οὕτε τὴν κίνησιν προσποιεῖται τὴν ἔμφυτον οὕτε ὡς
πέρατα φυσικοῦ σώματος παραλαμβάνει. οὐδὲ γὰρ τὸ στερεὸν αὐτῷ φυσι-

1 μετὰ δὲ a 2 ἕως κτλ. om. F: τοῦ a 3 τοῦ μαθηματικοῦ πρὸς τὸν φυσικὸν a
5 post περὶ add. τὰ a 6 καὶ (post ἔχει) om. D 7 εἰ οὖν — ὁ μαθηματικὸς om.
aF 8 ante μέρος add. δὴ a 9 αὕτη a 10 αὕτη F 13 γὰρ om. D
ὁ (post γὰρ) om. E διαλέγεται E 15 μεγέθους καὶ σχήματος aF καὶ τὴν γῆν]
τούτων D 16 καὶ (post φυσικός) om. D 17 ὄντων] ὄλων D 22 οὐσίας
om. D 23 ὀξῆ] immo ὀξείε 24 καὶ (ante ἡ) D: ἡ E: om. aF καὶ
οὕτω D 28 σώμασι om. a 32 ὡς] καὶ D 33 οὕτε DE: οὐ aF οὕτε
ὡς aF: οὐδὲ ὡς DE 34 οὐδὲ] οὐ D

κὼν ὑπόκειται, ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο μόνον τὸ τριχῆ διεστῶς, ὡς εἰ καὶ καθ' 64^v
 ἑαυτὰ ἦν τοιαῦτα· περὶ γὰρ τὰ τῆ νοήσει χωριστὰ καταγίνονται. διὸ καὶ 20
 χωρίζουσιν αὐτά, καὶ οὐδὲν ἀκολουθεῖ ψεῦδος. χωρίσας γὰρ αὐτὰ τῆ
 νοήσει τῶν φυσικῶν σωμάτων καὶ πάσης κινήσεως οὕτω τὰ συμβεβηκότα
 5 τοῖς οὕτω ὑποθεθεῖσι σκοπεῖ. ὥστε εἰ μήτε ὡς περὶ φυσικῶν λέγει μήτε
 ὡς φυσικοῖς ὑπαρχόντων, οὔτε φυσικὸς ἂν εἴη ὁ μαθηματικὸς οὔτε μέρος
 ἢ μαθηματικὴ τῆς φυσικῆς. ἀλλ' οὐδὲ ἡ ἀστρολογία· καὶ γὰρ καὶ αὕτη 25
 τὰ συμβεβηκότα τοῖς φυσικοῖς σκοπεῖ, οὐχ ἣ τοῖς φυσικοῖς συμβεβήκεν,
 ἀλλ' ὅποια ἂν ἦ τὰ ἐσχηματισμένα καὶ κινούμενα σώματα· ὥστε καὶ ὁ
 10 ἀστρολόγος κἂν λέγῃ περὶ τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων τοῖς φυσικοῖς σώ-
 μασι, ἀλλ' οὐχ ἣ φυσικοῖς ὑπάρχει ταῦτα ζητεῖ, οὐδὲ ὅτι τῆ τοιαύτη
 φύσει τὰ τοιαῦτα σχήματα καὶ μεγέθη καὶ κινήσεις προσήκουσιν ἀποδεικνυ-
 σιν. ὥσπερ ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ σώματος ὅτι σφαιροειδές, ὁ μὲν φυσικὸς ἀπὸ
 15 τοῦ πρώτου καὶ ἀπλοῦν καὶ τέλειον καὶ μονοειδές τοῦτο μόνον εἶναι τῶν 30
 15 στερεῶν σχημάτων (τὰ γὰρ εὐθύγραμμα σύνθετά τε ἐκ πλείωνων καὶ δεύ-
 τερα) καὶ διὰ τοῦτο τῆ πρώτῃ τῶν σωμάτων προσήκειν, ὡς Ἀριστοτέλης
 ἀποδεικνυσιν. ὁ δὲ ἀστρολόγος ἐκ τοῦ τῶν ἰσοπεριμέτρων ἐν τοῖς στερεοῖς
 πολυχωρητοτέρων εἶναι τὴν σφαῖραν. οὕτως μὲν οὖν ὁ Ἀριστοτέλης διὰ
 βραχέων ἐνεδείξατο τὴν διαφορὰν τῆς φυσιολογίας πρὸς τε τὴν μαθηματικὴν
 20 καὶ τὴν ἀστρολογίαν.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος φιλοπόνως λέξιν τινα τοῦ Γεμίνου παρατίθησιν ἐκ
 τῆς ἐπιτομῆς τῶν Ποσειδωνίου Μετεωρολογικῶν ἐξηγήσεως τὰς ἀφορμὰς 35
 ἀπὸ Ἀριστοτέλους λαβοῦσαν. ἔχει δὲ ὧδε· “τῆς μὲν φυσικῆς θεωρίας ἐστὶ
 τὸ σκοπεῖν περὶ τε οὐσίας οὐρανοῦ καὶ ἄστρον καὶ δυνάμεως καὶ ποιότητος
 25 γενέσεώς τε καὶ φθορᾶς καὶ νῆ Δία τούτων περὶ μεγέθους καὶ σχήματος
 καὶ τάξεως ἀποδεικνύουσι δύναται· ἡ δὲ ἀστρολογία περὶ τοιούτου μὲν οὐ-
 δονὸς ἐπιχειρεῖ λέγειν, ἀποδεικνύει δὲ τὴν τάξιν τῶν οὐρανόων κόσμον ὄν-
 τως ἀποφύμασα τὸν οὐρανόν, περὶ τε σχημάτων λέγει καὶ μεγεθῶν καὶ 40
 30 ἀποστημάτων γῆς τε καὶ ἡλίου καὶ σελήνης καὶ περὶ ἐκλείψεων καὶ συνά-
 ψων τῶν ἄστρον καὶ περὶ τῆς ἐν ταῖς φοραῖς αὐτῶν ποιότητος καὶ ποσό-
 τητος. ὅθεν ἐπειδὴ τῆς περὶ ποσὸν καὶ πηλίκον καὶ ποιὸν κατὰ σχῆμα

1 τὸ (ante τριχῆ) om. DE εἰ καὶ DE: εἰ aF 2 τὰ (ante τῆ) om. F
 3 χωρίζουσιν] χωρίζονται F χωρίσας] χωρίζουσι, sed in mrg. γρ. χωρίσας F 4 συμ-
 βεβηκότα DE²: συμβαινόντα aEF¹ 8 ante οὐχ add. ἀλλ' a τοῖς om. F
 9 ἢ aE: εἴη DF 11 ταῦτα] τὰ τοιαῦτα a τῆ (post ὅτι) om. D 12 καὶ αἰ
 κινήσεις aE 14 πρώτου E 15 ^{σχημάτων} σωμάτων F 16 ὡς DF: ὁ E: ὡς ὁ a
 Ἀριστοτέλης de caelo B 4 p. 286 b 10sq. 17 τοῦ (post ἐκ) om. E 21 Γεμίνου
 cf. Priscianus Lydus post Didoti Plotinum p. 553 τῶν] fortasse <τῆς> τῶν
 22 Ποσειδωνίου cf. Posidonii rel. coll. Bake p. 60sq. 23 ἀπὸ DEF: παρὰ a 24 τὸ
 om. D τε DE: τῆς aF post οὐσίας add. τοῦ aF 25 νῆ Δία (διὰ) scribebat
 Bake 28 post οὐρανόν add. καὶ aF μεγέθους a 30 καὶ ποσότητος om. D
 31 post περὶ add. τὸ D post ποσὸν add. καὶ ποιὸν (ex ποσὸν corr.), etsi καὶ ποιὸν post
 πηλίκον iteravit E

θεωρίας ἐφάπτεται. εἰκότως ἀριθμητικῆς τε καὶ γεωμετρίας ἐδεήθη ταύτη. 64^v
καὶ περὶ τούτων, ὧν ὑπασχνεῖτο μόνων λόγον ἀποδώσειν, δι' ἀριθμητικῆς
τε καὶ γεωμετρίας συμβιβάζειν ἰσχύει. πολλαχοῦ τοίνυν ταῦτον κεφάλαιον
ἀποδείξει προθήσεται ὅ τε ἀστρολόγος καὶ ὁ φυσικός, οἷον ὅτι μέγας ὁ 45
5 ἥλιος, ὅτι σφαιροειδῆς ἢ γῆ, οὐ μὴν κατὰ τὰς αὐτὰς ὁδοὺς βαδιοῦνται.
ὁ μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς οὐσίας ἢ τῆς δυνάμεως ἢ τοῦ ἄξιμου οὕτως ἔχειν ἢ
ἀπὸ τῆς γενέσεως καὶ μεταβολῆς ἕκαστα ἀποδείξει, ὁ δὲ ἀπὸ τῶν συμβε-
βηκότων τοῖς σχήμασιν ἢ μεγέθεσιν ἢ ἀπὸ τῆς ποσότητος τῆς κινήσεως
καὶ τοῦ ἐφαρμοσθέντος αὐτῇ χρόνου. καὶ ὁ μὲν φυσικός τῆς αἰτίας πολ-
10 λαχοῦ ἀψεται εἰς τὴν ποιητικὴν δύναμιν ἀποβλέπων, ὁ δὲ ἀστρολόγος ὅταν
ἀπὸ τῶν ἐξωθεν συμβεβηκότων ἀποδεικνύη, οὐχ ἱκανὸς θεατῆς γίνεται τῆς 50
αἰτίας, οἷον ὅτε σφαιροειδῆ τὴν γῆν ἢ τὰ ἄστρα ἀποδιδῶσιν, ἐνιαχοῦ δὲ
οὐδὲ τὴν αἰτίαν λαβεῖν ἐφίεται. ὡς ὅταν περὶ ἐκλείψεως διαλέγηται· ἄλλο-
τε δὲ καθ' ὑπόθεσιν εὕρισκει τρόπους τινὰς ἀποδιδοῦς, ὧν ὑπαρχόντων
15 σωθήσεται τὰ φαινόμενα. οἷον διὰ τί ἀνωμάλως ἥλιος καὶ σελήνη καὶ οἱ
πλάνητες φαίνονται κινούμενοι; ὅτι εἰ ὑποθώμεθα ἐκκέντρους αὐτῶν τοὺς
κύκλους ἢ κατ' ἐπίκυκλον πολούμενα τὰ ἄστρα, σωθήσεται ἡ φαινομένη
ἀνωμαλία αὐτῶν. δεῖ γὰρ τε ἐπεξελεῖν, καθ' ὅσους δυνατὸν τρόπους ταῦτα 65^r
ἀποτελεῖσθαι τὰ φαινόμενα, ὥστε εὐκίεναί τῃ κατὰ τὸν ἐνδεχόμενον τρόπον
20 αἰτιολογία τὴν περὶ τῶν πλανωμένων ἄστρον πραγματεῖαν. διὸ καὶ παρελθὼν
εἰς φησὶν Ἡρακλείδης ὁ Ποντικός, ὅτι καὶ κινουμένης πως τῆς γῆς, τοῦ
δὲ ἡλίου μένοντός πως δύναται ἢ περὶ τὸν ἥλιον φαινομένη ἀνωμαλία
σφίξεσθαι. ὅπως γὰρ οὐκ ἔστιν ἀστρολόγου τὸ γινῶναι, τί ἡρεμαῖόν ἐστι 5
τῇ φύσει καὶ ποῖα τὰ κινητά, ἀλλὰ ὑποθέσεις εἰσηγούμενος τῶν μὲν με-
25 νότων, τῶν δὲ κινουμένων σκοπεῖ, τίσιν ὑποθέσεσιν ἀκολουθήσει τὰ κατὰ
τὸν οὐρανὸν φαινόμενα. ληπτέον δὲ αὐτῷ ἀρχὰς παρὰ τοῦ φυσικοῦ, ἀπλᾶς
εἶναι καὶ ὁμαλὰς καὶ τεταγμένας κινήσεις τῶν ἄστρον, δι' ὧν ἀποδείξει
ἐγκύκλιον οὖσαν τὴν χορείαν ἀπάντων τῶν μὲν κατὰ παραλλήλους, τῶν δὲ
κατὰ λοξοὺς κύκλους εἰλουμένων". οὕτως μὲν οὖν καὶ ὁ Γέμιμος ἦτοι ὁ
30 παρὰ τῷ Γεμίῳ Ποσειδώνιος τὴν διαφορὰν τῆς τε φυσιολογίας καὶ τῆς 10
ἀστρολογίας παραδίδωσιν ἀπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους τὰς ἀφορμὰς λαβών.

Κατὰ δὲ τὴν λέξιν ἄτοπον φησὶ τὸ τῶν καθ' αὐτὰ συμβεβηκό-
των τοῖς φυσικοῖς μηδὲν εἰδέναι τὸν φυσιολόγον εἰκότως, διότι ἀνάγκη

2 μόνων DF: μόνων aE δι' om. D 4 ἀποδείξας aE προσθήσεται D¹
ὁ (ante φυσικός) om. aF 6 τῆς οὐσίας ἢ om. D τῆς (post ἢ) om. E 8 τῆς
(post ἀπὸ) om. D 9 τῆς αἰτίας πολλαχοῦ ἀψεται D: τὰς αἰτίας πολλαχοῦ ἀψεται aEF
11 ante οὐχ add. ἢ D 12 αἰτίας DEF: οὐσίας a 13 οὐδὲ om. D 15 ὁ
ἥλιος καὶ ἡ σελήνη D 16 πλανήτης (om. οἱ) aF 17 πολούμενα aF: πηλούμενα
D: πολούμεθα E τὰ ἄστρα om. D 21 Ἡρακλείδης cf. Zeller II. Ph. II a³ 888¹
post Ποντικός interpolat ἔλεγεν a ὅτι supra add. E 22 πῶς δύναται DEF
ἀνωμαλία φαινομένη F 23 γάρ] δὲ aF ἡρεμαῖον E: ἡρέμιον aDF 25 σκοπεῖ]
σιωπεῖ D 25. 26 κατ' οὐρανὸν a 26 περὶ E 30 περὶ E καὶ τῆς ἀστρολο-
γίας om. F 31 τοῦ om. D¹ 32 τὴν om. D καθ' αὐτὰ DE: καθαυ F: καθ'
αὐτὸ a

τὸν εἰδῶτα τι κατὰ τρόπον καὶ τὰ ἴδια αὐτοῦ εἰδέναι καὶ τὰς προσεχεῖς 65
 διαφορὰς. εἰ γὰρ μὴ ταῦτα εἰδείη, οὐδὲ εἰ τῶν ὁμογενῶν διαφέρει εἴσεται.
 τοῦτο δὲ μὴ εἰδῶς πάντα ἂν τὰ ὁμογενῆ ταῦτ' ἀλλήλοις ὑποκλήμματα. ὥστε 15
 εἰ οὕτω τύχοι καὶ τὰναντία. εἰ οὖν τὰ σχήματα καὶ μεγέθη καὶ αἱ τοιαῖδε
 5 κινήσεις τῶν ἄστρον ἴδια τοῦ θεοῦ σώματος ἐστίν, ἀνάγκη καὶ ταῦτα εἰ-
 δέναι τὸν φυσικόν. περὶ δὲ τὴν τῶν ὀνομάτων χρῆσιν ἐπιστημῆσθαι ἄξιον,
 ὅτι μαθηματικὸν νῦν τὸν γεωμέτρην ἔοικε καλεῖν· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ περὶ
 ἐπίπεδα καὶ στερεὰ καὶ μήκη καὶ σιγμὰς ἔχων, καίτοι τῆς κυρίως μαθη-
 ματικῆς καὶ τὴν ἀριθμητικῆν καὶ τὴν ἀστρολογίαν ἦτοι σφαιρικῆν καὶ τὴν
 10 ἀρμονικῆν ἦτοι κανονικῆν περιεχοῦσης. καὶ τὸ τῆς ἀστρολογίας ὄνομα οἱ 20
 μὲν παλαιοὶ μήπω τότε τῆς ἀποτελεσματικῆς εἰς τοὺς Ἑλληνας, ὡς ἔοικεν,
 ἐλθούσης ἐπὶ τῆς νῦν καλουμένης ἀστρονομίας ἔφερον, οἱ δὲ νεώτεροι διε-
 λόντες τὸ ὄνομα τὴν μὲν τὰς κινήσεις τῶν οὐρανίων ἐπισκοποῦσαν ἀστρονο-
 μίαν καλοῦσι, τὴν δὲ περὶ τὰ ἀποτελούμενα ἐξ αὐτῶν διατρέβουσαν ἀστρο-
 15 λογίαν ἰδίως ἐπονομάζουσι.

p. 193^b35 Λανθάνουσι δὲ τοῦτο ποιοῦντες καὶ οἱ τὰς ἰδέας λέ-
 γοντες ἕως τοῦ ἀλλ' οὐχ ἢ μαθηματικῆ ἀλλ' ἢ φυσικῆ. 31

Εἰπὼν τοὺς μαθηματικοὺς τὰ τῆ ὑποστάσει ἀχώριστα χωρίζοντας κατ'
 ἐπίνοιαν οὕτως ποιῆσθαι περὶ αὐτῶν τοὺς λόγους, διότι τὰς τρεῖς διαστά-
 20 σεις ἀπὸ τοῦ φυσικοῦ σώματος ἀφαιροῦσι, καὶ ἀπὸ τῶν τριῶν τὰς δύο
 ἐπίπεδον καθ' αὐτὸ λαμβάνοντες, καὶ ἀπὸ τῶν δύο τὴν μίαν ὅταν τὴν
 γραμμὴν πολυπραγμονῶσι, τὸ αὐτὸ φησι λανθάνειν ποιοῦντας καὶ τοὺς τὰς 35
 ἰδέας λέγοντας, μᾶλλον δὲ ἀτοπώτερόν τι ποιῶν. οἱ μὲν γὰρ μαθηματικοὶ
 γραμμὰς καὶ ἐπίπεδα καὶ τὰ τοιαῦτα χωρίζουσιν ἀπὸ τῶν φυσικῶν σωμά-
 25 των, ἅπερ εἰ καὶ τῆ ὑποστάσει ἀχώριστά ἐστιν, ἀλλὰ τῆ γε ἐπινοίᾳ χωρι-
 ζόμενα οὐδὲν ἀδύνατον ἐπόμενον ἔχει. οὗτοι δὲ τὰ φυσικὰ εἶδη χωρίζουσιν
 ἐπιχειροῦσιν οἷον ἄνθρωπον καὶ σάρκα καὶ τὰ τοιαῦτα, ἅπερ ἦττόν ἐστι
 χωριστὰ τῶν μαθηματικῶν. τὸ δὲ ἦττον δοκεῖ δι' εὐλάβειαν λέγειν φιλό- 40
 σοφον, καίτοι βουλόμενος αὐτὰ μηδαμῶς εἶναι μηδὲ τῆ ἐπινοίᾳ χωριστά.
 30 καὶ παραδίδωσι κανόνα τῶν τε τῆ ἐπινοίᾳ δυναμένων χωρίζεσθαι καὶ τῶν
 μή. καὶ γὰρ ὅταν μὲν ταῦτα ἀ χωρίζομεν ὀριζόμενοι μὴ παραλαμβάνωμεν
 ἐν τῷ ὀρισμῷ ἐκεῖνα, ὧν χωρίζομεν αὐτά, μηδὲ τῆ ἐννοίᾳ συναναφέρωμεν,
 ἀλλ' αὐτὰ καθ' αὐτὰ ὀριζώμεθα καὶ ἐννοῶμεν (ὡς τὸ μαθηματικὸν σῶμα
 35 κίνησιν τοῦ φυσικοῦ σώματος συναναφέροντες καὶ τὸ ἐπίπεδον τὸ μήκος 45

2 διαφέρειν a 5 ἴδια E 6 δὲ post ὀνομάτων transiecit a τῶν om. E
 7 περὶ om. a 10 ἦτοι τὴν κανονικῆν aF τῆς ἀστρολογίας] ἀστρονομίας E οἱ μὲν
 παλαιοὶ om. aF 11. 12 ἐλθούσης ὡς ἔοικεν aF 12 ἀστρονομίας] ἀστρολογίας
 D¹ 13 οὐρανῶν D 14 περὶ] ἐπὶ D διατρέβουσαν om. aF 16 οἱ
 om. D 17 ἕως τοῦ κτλ. om. F 18 χωρίζοντες E 19 ὑποστάσεις E
 22 ποιοῦντες F¹ 25 εἰ καὶ] κἀν E 28 δοκεῖν D 29 βουλόμενον E 34 τὰς
 (post τὸ) om. a ἢ om. F

καὶ πλάτος μόνον ἔχον καὶ ἐπὶ ἀριθμῶν ὁμοίως), τότε χωριστὰ λόγῳ 65^r
καὶ ἐπινοία τὰ τοιαῦτα λέγομεν εἶναι. ὅταν δὲ βουλομένοις ὀρίσασθαι τὰ
χωριζόμενα συνεμφαίνηται πάντως ἐκεῖνα, ὧν χωρίζεται, καὶ μηδὲ δύνη-
ται χωρὶς ἐκεῖνων νοεῖσθαι, τότε καὶ τῇ νοήσει καὶ ἐπινοία τὰ τοιαῦτα
5 ἀχώριστα λέγομεν. τοιαῦτα δὲ σὰρξ καὶ ὀστοῦν καὶ ἄνθρωπος. οὐ μόνον
γὰρ φυσικὸν ἕκαστον τούτων ἐστὶν καὶ ἔνυλον καὶ συναμφοτέρον, ἀλλὰ καὶ
ὡς σύνθετον ἐπινοεῖται. καὶ τὴν διαφορὰν παρέστησεν ἐπὶ σχήματος, ποτὲ 60
μὲν καθ' αὐτὸ νοεῖσθαι δυναμένου, ὅταν καθ' αὐτὸ λέγῃται ὡς τὸ κυρτὸν
ἢ μᾶλλον τὸ κοῖλον σχῆμα, ποτὲ δὲ μὴ δυναμένου, ὡς ἐπὶ τοῦ σιμοῦ. καὶ
10 γὰρ ἡ σιμότης κοιλότης ἐστίν, ἀλλ' οὐχ ἡ τυχοῦσα, ἀλλ' ἡ ἐν ῥινὶ κοιλό-
της. διὸ σιμότητα ἄνευ ῥινὸς ἐπινοῆσαι ἀδύνατον. καὶ τὸν ὀρισμὸν ἀπο-
διδόντες σιμότητα λέγομεν εἶναι κοιλότητα ἐν ῥινί. εἰ τοίνυν καὶ τὸν ἄνθρωπον
ὀρίζόμενοι ζῆφον λογικὸν θνητὸν λέγομεν τὸ κατὰ τὴν ἰδέαν παράδειγμα
τοῦ ἀνθρώπου λεγόμενον, ἥτοι ἄλλο τι ὄν λέγεται ἄνθρωπος (καὶ οὐκ ἂν 65^v
15 εἶη κοινωνοῦν τῷ φυσικῷ ἀνθρώπῳ κατὰ τὴν οὐσίαν οὐδὲ παράδειγμα
αὐτοῦ) ἢ εἴπερ καὶ αὐτὸ ζῆφον λογικὸν θνητὸν ἐστὶ καὶ παρ' αὐτοῦ ὁ τῆδε
ἄνθρωπος τὸ εἶναι τοιοῦτος ἔχει τῇ πρὸς αὐτὸ ὁμοιότητι, καὶ ἐκεῖνο μετὰ
κινήσεως ἀνάγκη νοεῖσθαι καὶ σώματος. τὸ γὰρ ζῆφον οὐσία ἐστὶν ἔμφυτος
αἰσθητικὴ καὶ κατὰ τὸπον κινήτικη. πῶς οὖν ἂν εἶη ζῆφον τὸ ἐκεῖ ἢ πῶς 5
20 θνητὸν, χαλεπὸν καὶ πλάσαι, ἢ πῶς ὅλως τὰ φυσικὰ καὶ ἔνυλα καὶ ἐν
κινήσει οἶον καὶ σὰρξ ἐστὶ καὶ ὀστοῦν καὶ ἄνθρωπος καὶ τῶν ἄλλων
ἕκαστον. ὅτι δὲ οὐ πάντα δυνατόν χωρίσαι τῶν φυσικῶν, δείκνυσι καὶ διὰ
τοῦ τῶν μαθημάτων καίτοι χωρίζειν πεφυκῶτων ἡμῶς τὰ φυσικώτερα καὶ
κινήσει προσχρώμενα (οἷά ἐστιν ἡ τε ὀπτική καὶ ἡ ἁρμονική καὶ ἡ ἀστρο-
25 λογία αἰσθήσεων ἤδη προσχρώμεναι καὶ κινουμένοις ὑποκειμένοις) μὴ
δύνασθαι χωρίσαι ταῦτα τῆς ὕλης καὶ τῆς φύσεως. καὶ γὰρ ἡ ὀπτική 10
γραμμὰς ὡσπερ ὁ γεωμέτρης λαμβάνει, καὶ ἡ ἁρμονική λόγους ἀριθμητι-
κούς ἐπόγδοον καὶ ἡμιόλιον καὶ ἐπίτριτον καὶ διπλάσιον ὡς ἡ ἀριθμητική,
καὶ ἡ ἀστρολογία σφαίρας καὶ κύκλους ὡς ἡ σφαιρική· καὶ ὅμως οὐ δύ-
30 νανται ταῦτα αὐταὶ τῶν φυσικῶν καὶ κινουμένων καὶ ἐνὼλων χωρίσαι, ὡσπερ
ἐκεῖναι χωρίζουσι καὶ ἐφ' ἑαυτῶν ὀρίζονται καὶ ὡς κεχωρισμένοι χρω-
νται. καίτοι τὰς ἀρχὰς ὁ μὲν ὀπτικός ἀπὸ τοῦ γεωμέτρου λαμβάνει, ὁ δὲ
ἁρμονικός ἀπὸ τοῦ ἀριθμητικοῦ, ὁ δὲ ἀστρολόγος ἀπὸ τοῦ σφαιρικοῦ. καὶ 15
εἰσὶν ὑπ' αὐτοὺς οὗτοι ὡς ὁ ἰατρός ὑπὸ τῶν φυσικῶν. ὅτι δὲ οὕτε ὁ

1 ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν a ἀριθμὸν F 3 συνεμφαίνηται a μηδὲ a: μήτε DEF
δύναται a 4 καὶ τῇ ἐπινοία aF 6 ἐστὶν post φυσικῶν traiecit a et F, sed
hic ἐστὶ etiam post τούτων servat 11 τὴν σιμότητα a 12 λέγομεν εἶναι om. E
εἰ om. F 13 λέγομεν aE: om. DF τὸ ἰterat E 16 ἢ ἢ ἢ E
ὁ τῆδε aD¹: ὅτι δὲ D²EF 17 τοιοῦτον D 18 ἐστὶν om. aF 19 κινήτῃ F
20 καὶ (ante ἔνυλα) om. a 21 καὶ (ante σὰρξ) om. a ἐστὶ post ἐν κινήσει
traiecit a τῷ ἄλλω E 22 δὲ οὐ] οὐδὲ D 24 προχρώμενα E¹
τε om. aF ἡ (ante ἀστρολογία) om. E 25 προσχρώμεναι DE: προσχρώμενα aF
27 ἢ (post καὶ) om. F 28 καὶ (post ἐπόγδοον) om. aF διαπλάσιον E
ὡσπερ a 31 κεχωρισμένοι a: κεχωρισμέναι DEF 34 ὑπὸ] ἀπὸ F¹

ὀπτικὸς οὔτε ὁ ἀρμονικὸς οὔτε ὁ ἀστρολόγος δύναται χωρίζειν ἀπὸ τῶν 65^v
 φυσικῶν τὰ ἑαυτοῖς ὑποκείμενα, δῆλον γίνεται, ὅταν εἰς χρεῖαν ἀγγηται
 ἕκαστος ὡς ἐνεργὸς θεωρούμενος. τότε γὰρ καὶ ἀνάπαλιν ἔχουσι τρόπον
 τινὰ πρὸς τὰς ἀρχικωτέρας. ἡ μὲν γὰρ γεωμετρία περὶ γραμμῆς
 5 φυσικῆς σκοπεῖ τῆς ὡς πέρατος, ἀλλ' οὐχ ἡ φυσικῆ. ἡ δὲ ὀπτικῆ
 μαθηματικὴν μὲν λαμβάνει γραμμὴν (ὡς γὰρ μῆκος μόνον ἀπλατές), 20
 ἀλλ' οὐχ ἡ μαθηματικῆ σκοπεῖ, ἀλλ' ἡ φυσικῆ. ὅτι δὲ μαθηματι-
 κὴν λαμβάνει, ὁμοίως τὰ ὀπτικὰ διαγράμματα. εἰ οὖν γραμμὰς καὶ ἀριθμοὺς
 καὶ κύκλους καίτοι τῷ λόγῳ πεφυκότα χωρίζεσθαι οὐκ αἰεὶ δυνατόν χωρί-
 10 ζειν, πόσῳ μᾶλλον τὰ φυσικὰ αὐτὰ καὶ σύνθετα, ὧν καὶ οἱ ὅρισμοι ὡς
 συνθέτων καὶ φυσικῶν ἀποδίδονται;

Ταῦτα καλῶς Ἀριστοτέλης πρὸς τὰς δημῳδοὺς περὶ τῶν ἰδεῶν ἐν-
 νοίας ἀντεῖρηκεν, ὅσα τῶν μὲν ἐκεῖ μηδενὸς συναισθάνονται, τὰ δὲ ἔνυλα 25
 εἶδη μηδὲ ἀποδύουσαι τελέως τῆς ὕλης ἐν τῷ δημιουργικῷ νῷ προϋπάρ-
 15 χειν φαντάζονται, πάντων ἀπλῶς τῶν ἐνταῦθα καὶ τῶν μετὰ τῆς ὕλης
 θεωρουμένων καὶ μετὰ τοῦ τρόπου τῆς τῶν τῆδε ὑποστάσεως λαμβανομέ-
 νων ἰδέας εἶναι νομίζουσαι καὶ μέντοι καὶ τὴν ὁμοιότητα οὐχ ὡς εἰκόνων
 πρὸς παραδείγματα τῶν τῆδε πρὸς ἐκεῖνα, ἀλλ' ὡς ταυτότητα νοοῦσαι. καὶ
 γὰρ τῷ ὄντι εἰ ἄνθρωπος ὁ ἔνυλος οὗτός ἐστιν ὁ αἰσθῆσει καὶ κινήσει
 20 χρώμενος καὶ σωματικὸς καὶ θνητὴν ἔχων τὴν ἑαυτοῦ σύστασιν, οὐκ ἂν 30
 εἶη ἐκεῖ ἄνθρωπος· εἰ δὲ γενητὰ μὲν τὰ ἐνθάδε, τὸ δὲ γενόμενον ὑπ'
 αἰτίας ἀνάγκη γενέσθαι καὶ οὐχὶ κοινῆς μόνον, ἀλλ' ἀφωρισμένης καὶ τοῦ-
 δέ τινος οἰστικῆς, δεῖ πάντως προϋπάρχειν ἐν τῷ δημιουργικῷ νῷ τὰς
 τῶν γινομένων κατ' εἶδος διακεκριμένας αἰτίας, ὡς καὶ ἐν τῷ οἰκοδόμῳ
 25 ἄλλον μὲν τοίχου τεχνικὸν λόγον, ἄλλον δὲ ὀροφῆς. τὰ δὲ ὀνόματα μετα-
 φέροντες ἐντεῦθεν ἐκεῖ, εἰ μὲν ὡς αἰτίας τούτων ἀφωρισμένας καὶ τοῦτον
 ἐχούσας ἐκεῖ τὸν λόγον, ὃν ἐνταῦθα ἔχει τὰ ἀποτελούμενα τοῖς αὐτοῖς 35
 ὀνόμασι καλοῦμεν, οὐδὲν οἶμαι ἄτοπον. καὶ γὰρ καὶ αὐτὸς Ἀριστοτέλης
 διττὴν ἔφατο τὴν τάξιν τὴν μὲν ἐν τῷ κόσμῳ, τὴν δὲ ἐν τῷ αἰτίῳ τοῦ
 30 κόσμου, ὥσπερ τὴν μὲν ἐν τῷ στρατοπέδῳ, τὴν δὲ ἐν τῷ στρατηγῷ. καί-
 τοι εἴ τις τὴν ἐνταῦθα τάξιν ὡς ἐνταῦθα οὖσαν ὀρίζοιτο, οὐκ ἂν ὁ ὀρισμὸς
 ἐφαρμόσῃ τῇ ἐν τῷ νῷ τάξει, ὥστε οὐδὲ τὸ ὄνομα. καὶ γὰρ εἰ ὀρισμὸς
 τις εἶη τῆς Σωκράτους εἰκόνος ὡς εἰκόνος, οὐκ ἂν οὗτος ἐφαρμόσῃ τῷ
 παραδείγματι· εἰ μέντοι τὴν ὁμοιότητα τῆς εἰκόνος πρὸς τὸ παράδειγμα 40
 35 ὀρισμῷ περιλαμβάνοι οἷον τὸ σιμὸν τὸ φαλακρὸν τὸ ἐξὸφθαλμον παρεῖς

1 ἀρμονικὸς ἀριθμητικὸς E χωρίζει a 2 ἀνάγγηται D 4 ἀρχηγικωτέρας E
 5 τῆς τι D 7 μαθηματικὴν et φυσικὴν a 8 λαμβάνει om. E δῆλον D
 12 καλῶς ὁ aF περὶ om. D ἐνοιωῶν ἰδέας F 14 post ὕλης add. καὶ D 17 νομι-
 ζοῦσι F 20 σωματικῶς D θνητὸν E 21 post δὲ add. τὰ aF 25 τοίχου
 E supra τὰ δὲ superser. εἰ τὰ E² 26 εἰ μὲν — ἐκεῖ om. E 30 κόσμῳ νῷ
 sic E 31 ὀρισμὸς DE: κόσμος aF 32 ἐφαρμόσῃ hic et v. 33 libri: immo ἐφαρ-
 μόσει cf. p. 280, 30 33 εἶη] εἶς a ὡς εἰκόνος aF: om. DE 35 περιλαμβάνοι
 aF: παραλαμβάνοι DE, sed tum ἐν ὀρισμῷ dicendum erat cf. p. 76, 12. 124, 12

τὴν ὑποκειμένην ὕλην, οὐδὲ τότε μὲν ὁ ὅρισμός ἐφαρμόσει τῷ Σωκράτει, 65^v
 ὁμοίως μέντοι ἔσται τῷ ἐκείνου ὀρισμῶ. οὐδὲ γὰρ ἡ σιμότης ἢ ἐν τῇ
 εἰκόνι ἢ αὐτῇ τῇ τοῦ Σωκράτους ἐστίν, ἀλλ' ὁμοία καὶ εἰκὼν ἐκείνης.
 ἀλλ' ὅτι μὲν εἰσι τῶν φυσικῶν αἰτίαι καὶ λόγοι προϋπάρχοντες ἐξ ὧν ταυτά
 5 ἐστίν. οὔτε Ἀριστοτέλης οὔτε οἱ τὰ Ἀριστοτέλους τιμῶντες ἀμφισβητοῦσιν.
 οἱ δὲ τὰς ἰδέας τιθέμενοι, οὐκ αἰτίας μόνον λέγουσιν αὐτὰς τῶν τῆδε ἀλλὰ 15
 καὶ παραδείγματα, ὡς κατὰ τὴν πρὸς ἐκεῖνα ὁμοιότητα τῶν ἐνταῦθα ὑφιστα-
 μένων. διὸ καὶ ὀνόμασι χρωῖνται τοῖς αὐτοῖς ἐφ' ἐκατέρων, ὅπερ οὐκ ἂν
 ἔχοι λόγον, εἰ μὴ καὶ τὰ φυσικὰ εἶδη τῇ ἐπινοίᾳ χωρίζοιτο.
 10 Ἐπιστήσαι οὖν ἄξιον, ὅτι καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἄλλο μὲν τὸ σύνθετον τὸ
 ἐξ ὕλης καὶ εἶδους οἶδεν, ἄλλο δὲ τὸ εἶδος αὐτό. καὶ δὴ καὶ ὀρισμὸν ἄλλον
 μὲν τῆς ὕλης ἐκασταχοῦ, ἄλλον δὲ τοῦ εἶδους, ἄλλον δὲ τοῦ συνθέτου φη-
 σὶν ἀποδίδοσθαι. καὶ ἐν τούτοις δὲ τὸ εἶδος θεωρεῖ καθ' αὐτό, ὅταν λέγῃ 50
 τὸ εἶδος καὶ τὴν μορφήν εἶναι τὴν φύσιν. οὐ γὰρ τὸ σύνθετον λέγει τότε,
 15 ὅταν εἴπῃ "τί οὖν φύεται; οὐχὶ ἐξ οὗ, ἀλλ' εἰς θ'. ἢ ἄρα μορφή φύσις;"
 καὶ ὀῖλον ὅτι ὁ τούτου τοῦ εἶδους ὀρισμὸς οὐ κατὰ τὸ σύνθετον ἀποδίδο-
 ται οὐδὲ τὴν ὕλην προσπαλαλαμβάνει, ἀλλ' ἔστιν ἐξ ἀφαιρέσεως τῆς ἀπὸ
 τοῦ συνθέτου. καὶ οὐδὲν ἄτοπον καὶ ἐπὶ τούτων διαλύειν τὸν τοῦ συνθέ-
 του λόγον εἰς τοὺς τῶν ἀπλῶν λόγους, ὡς αὐτὸς ἐν ἄλλοις φησὶν. ὥστε
 20 οὐ μόνον τὰ μαθηματικὰ | εἶδη χωρίζειν τῇ ἐπινοίᾳ δυνατόν, ἀλλὰ καὶ τὰ 66^r
 φυσικὰ, εἴπερ καὶ ἰδίους ὀρισμοὺς τῶν εἰδῶν ἄνευ τῆς ὕλης ἔστιν ἀποδι-
 δόναι. οὐ τοῦτο δὲ ἔστι τὸ παράδειγμα τὸ κατ' ἐπίνοιαν, ἀλλὰ χωρισθεὶς
 ὁ κατὰ τὸ εἶδος λόγος δύναται πῶς ἐφαρμόττειν τῷ παραδείγματι, εἴ τις
 αὐτὸν ὡς ὁμοιον καὶ μὴ ὡς τὸν αὐτὸν ἐκλαμβάνει καὶ ὡς εἰκόνος πρὸς
 25 παράδειγμα ὁμοιωμένης. ζῷον γὰρ καὶ τὸ παράδειγμα καλεῖ Πλάτων, 5
 "ἥπερ οὖν νοῦς ἐνούσας ἰδέας τῷ θ' ἔστι ζῷον" λέγων ἐν Τιμαίῳ. καὶ
 ὀῖλον ὅτι οὐ φυσικὸν ἐκεῖνο ζῷον, ἀλλὰ νοερὸν τοῦ φυσικοῦ ζῴου παρά-
 δειγμα. ὥσπερ καὶ ὁ Σωκράτης οὐ γεγραμμένος Σωκράτης, ἀλλὰ τοῦ γε-
 γραμμένου παράδειγμα καὶ κυρίως Σωκράτης τῆς ὁμοιότητος τῇ εἰκόνι οὐ
 30 κατὰ τὴν ὕλην ὑπαρχούσης, ἀλλὰ κατὰ τὴν μορφήν τὴν τῆς ὕλης τῇ ἐν-
 νοίᾳ χωριζομένην.
 Ὅτι δὲ τὰ τῶν ἐνταῦθα εἰδῶν αἴτια διωρισμένα καὶ παραδείγματα 10
 ἔστιν αὐτῶν. δυνατόν εἶναι δεικνύναι ταῖς Ἀριστοτέλους χρώμενον ὑποθέ-
 σεσι. τὰ γὰρ φυσικὰ ἐξ ὕλης καὶ εἶδους μετέξεως εἶναι φαμεν τῆς ὕλης

1 ὁ (post μὲν) om. F	2 ὁμοίως D	οὐδὲ] οὐ aF	3 τῇ (post αὐτῇ) om. aF
ἐκείνους F	5 οὔτε Ἀριστοτέλης om. aF	οὐδὲ οἱ a	6 τιθέμενοι καὶ οὐκ
αἰτίας μόνον λέγοντες D	7 πρὸς ἐκεῖνα E: πρὸς ἐκεῖνο D: ἐκείνων aF		9 χωρί- ζοντο ut vid. F
om. F	10 οὖν DE: δὲ aF	11 εἶδεν aF	12 ἄλλον δὲ τοῦ εἶδους
om. F	14 λέγῃ E	15 ὅταν εἴπῃ om. a	τ[] εἰς τί Aristoteles
p. 193 b 17	18 καὶ (ante ἐπὶ) om. aF	21 ἰδίους aD ² E: δι' οὗς D ¹ : τοὺς F	
τῶν εἰδῶν om. a	22 ἀλλὰ] ἀλλ' θ' E	23 τὸ εἶδωλον F	24 ὡς ὁμόνομον
aE	ὡς ταυτὸν aF	24 πρὸς om. F	25 ἥπερ aE: εἴπερ DF
p. 39E	28 γεγραμμένους] γεγραμμένον F	29 ante καὶ iterat ὥσπερ καὶ ὁ σωκρά- της, sed deleta E	26 Τιμαίῳ
	τῆς om. F		

μετεχούσης τοῦ εἶδους κατὰ τὴν ἐν αὐτῇ μέθεξιν. πᾶσα δὲ μέθεξις μέση τοῦ 66^r
μετέχοντός ἐστι καὶ τοῦ μετεχομένου ἐνδιδομένη τῷ μετέχοντι ἀπὸ τοῦ μετε-
χομένου. καὶ ἔστιν ὁμοειδῆς ἢ μέθεξις τῷ μετεχομένῳ, ὡς ἡ ἐν τῷ σώ-
ματι τῷ θερμαινόμενῳ ὑπὸ πυρὸς θερμότης καὶ πύρωσις ὁμοειδῆς ἐστι τῷ
5 θερμαίνοντι. ἕκαστον γὰρ ὃ ἔχει τοῦτο μεταδίδωσι τοῖς μετέχουσιν· ὥστε 15
τὸ ἐνταῦθα εἶδος ἐπειδὴ μέθεξις ἐστὶ τοῦ χωριστοῦ εἶδους ὁμοίον ἐστὶ τῷ
χωριστῷ εἶδει. τὸ δὲ ὁμοίον τῷ χωριστῷ εἶδει καὶ πρὸς αὐτὸ γεγονὸς
καὶ εἰκὼν αὐτοῦ ὑπάρχον παράδειγμα ἔχει τὸ χωριστὸν εἶδος. καλεῖ δὲ
καὶ Ἀριστοτέλης τὰς χωριστάς αἰτίας εἶδη. καὶ εἴπερ μεθέξεις ἐκεῖνων
10 τὰ τῆδε, ὁμοειδῆ ἂν εἴη πάντως αὐτοῖς, καὶ οὐδὲν ἴσως ἄτοπον καὶ τῆς
αὐτῆς τυγχάνειν ἐπωνυμίας. ἀλλ' ἴσως οὐ συγχωρήσει τις μέθεξιν εἶναι
τὰ ἐνταῦθα εἶδη, ἀλλὰ προηγουμένην ὑπόστασιν. οὐδὲ γὰρ εἶναι ἄνθρωπον 20
ἐκεῖ ἢ ἵππον, ἀλλ' αἰτίας τούτων ἐν ἄλλοις μὲν εἶδεσιν ὑφesseτώσας, τούτων
δὲ ὀστικάς, ὡς ἐκ θεοῦ γίνεται ἄνθρωπος καὶ ἐξ ἀκινήτου τὸ κινούμενον
15 οὐχ ὁμοειδῶς. τοὺς δὲ ταῦτα λέγοντας ἐρωτητέον, εἰ μὴδὲ καλὸν μὴδὲ
ἀγαθὸν μὴδὲ οὐσίαν ἢ ζωὴν ἢ γῶσιν ἢ ἐνέργειαν ἢ ἀριθμὸν ἢ τι τῶν
οὕτω σεμνῶν ἐκεῖ τίθενται. καὶ ὅτι μὲν ὁ Ἀριστοτέλης εἶναι ταῦτα συγ-
χωρεῖ καὶ ἐκεῖ, δηλοῖ σαφῶς ἐφετὸν ἐκεῖνο πᾶσι λέγων καὶ τῇ οὐσίᾳ
ἐνέργειαν εἶναι τὸν νοῦν καὶ τὴν οὐσίαν καὶ τὴν ζωὴν καὶ τὸν νοῦν εἰς 25
20 ταῦτ' ἄγων καὶ τὸ καλὸν καὶ ἀγαθὸν αὐτοῖς ἀνατιθεῖς καὶ ἰσάριθμα τοῖς
οὐρανίοις σώμασι τὰ ἀκίνητα λέγων αἴτια. ἀλλὰ ὀβλός ἐστιν Ἀριστοτέλης
ταύτας τῶν ἰδεῶν τὰς ἐννοίας δυσχεραίνων, ὅσαι μετὰ τῶν ἐνταῦθα ὀνο-
μάτων καὶ τοὺς ὀρισμοὺς ἐφέλκονται τοὺς τὸ φυσικὸν καὶ ὑλικὸν τῶν τῆδε
συνειληφότας. διὸ τινὰ μὲν τῶν ὀνομάτων δυσχεραίνει, τινὰ δὲ οὐκ ἀπα-
25 ξισί καὶ τοῖς ἐκεῖ προσφέρειν τὰ καθαρώτερα, καλὸν καὶ ἀγαθὸν καὶ οὐσίαν
καὶ ζωὴν καὶ νοῦν καὶ ἐνέργειαν. εἰ οὖν λέγοι τις εἶναι μὲν καὶ ἐκεῖ 30
ταῦτα, μὴ τοιαῦτα δὲ οἶα τὰ τῆδε, καὶ ἡμεῖς ὁμολογήσομεν τοῦτο, ἀξιώ-
σομεν δὲ αὐτὸν καὶ ἐπὶ ἀνθρώπου καὶ ἵππου καὶ τῶν τοιούτων τὰ αὐτὰ
λέγειν. οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς νομίζομεν τὸν ἐκεῖ ἄνθρωπον σωματικὸν εἶναι,
30 εἴπερ μὴδὲ ὁ ἐν τῷ φυσικῷ λόγῳ σωματικὸς ἐστίν, εἶναι δὲ τινὰ τοῦ σω-
ματικοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν ἀσώματον ὁμοιότητα ὡς τοῦ σωματικοῦ καλοῦ
πρὸς τὸ ἀσώματον καλόν. ὅπως δὲ εἰ γενητὰ τὰ ἐνταῦθα εἶδη, πᾶν δὲ
τὸ γινόμενον ὑπ' αἰτίας ἀνάγκη γίνεσθαι προσηληφούας τὸν τοῦ γινομένου 35
λόγον, ἵνα μὴ ἀλόγως γίνηται μὴδὲ ἐπ' ἄπειρον, καὶ πρὸς τὸν λόγον ἀφο-
35 μοιοῦται τὸ γινόμενον, οὗτος ἂν εἴη τὸ τῶν γινομένων παράδειγμα. ἔτι

1 ἐαυτῇ EF: αὐτῇ aD 2 τοῦ (post καὶ) om. a ἐνδιδομένη — μετεχομένου om. E
4 τῷ (post σώματι) om. D 5 τοῦτο DE: τούτου aF 7 καὶ (ante πρὸς) iterat E
9 καὶ ὁ ἀριστ. a 13 αἰτίας F 15 εἶδεσιν om. F 18 εἰ
μηδὲν aF 18 λέγων cf. Metaph. A 7, p. 1072^b20. 10 p. 1075^a11 sqq. 20 καὶ
τὸ ἀγαθὸν a 21 λέγων cf. Metaph. A 8 p. 1073^a23 sqq. post ἐστίν add.
ὁ aF 22 ὀνομάτων] ἠ' ὁμο E 25 καὶ ἀγαθὸν καὶ ἀγαθὴν D 26 καὶ νοῦν
om. F λέγει F καὶ (post μὲν) om. a 27 τοῦτο aDE: τούτω F 28 καὶ
(ante ἐπὶ) om. D 32 πρὸς τὰ a 35 οὕτως D

δὲ εἰ πρὸ τῶν αἰδιῶς κινουμένων εἶναι δεῖ τὸ ἀκίνητον αἴτιον τῆς ἀνεκ- 66^r
 λείπτου κινήσεως καὶ οὐχὶ κοινὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ καθ' ἕκαστον ἰδίως
 ἀφωρισμένον, ὡς αὐτὸς δεῖκνυσιν ὁ Ἀριστοτέλης ἐνταῦθα τε καὶ ἐν τῇ
 Περὶ οὐρανοῦ πραγματείᾳ, ἕκαστον δὲ τῶν ἐνταῦθα εἰδῶν αἰδιον ἔχει τὴν
 5 κατὰ τὰ ἄτομα μεταβολήν, ὁῦλον ὅτι εἴη ἂν ἕκαστου προϋπάρχον ἀκίνη- 40
 τον αἴτιον ἀφωρισμένον οἷον ἄνθρωπος ἐστώς, ἵνα καὶ ὁ μεταβάλλων
 ἀνέκλειπτον ἔχη τὴν μεταβολήν. ἔτι δὲ πολλαχοῦ τὴν φύσιν ἀπεικάζει τῇ
 τέχνῃ ὁ Ἀριστοτέλης, ὥσπερ καὶ πρὸ ὀλίγου ἐν οἷς ἔλεγεν “ὥσπερ γὰρ
 10 φύσιν καὶ τὸ φυσικόν”. εἰ οὖν ἡ τέχνη κατὰ λόγους ποιεῖ ὁμοιοῦσα τοῖς
 τεχνικοῖς λόγοις τὰ γινόμενα, ὁῦλον ὅτι καὶ ἡ φύσις οὕτως ποιεῖ, διὸ
 οὐδὲν μάλιστα ποιεῖ. εἰ οὖν μὴ πρῶτον αἴτιον ἡ φύσις, ἄλλο δέ τι τὸ 45
 πάντων αἴτιον ὥσπερ ἡ φύσις τῶν φυσικῶν, ὁῦλον ὅτι καὶ ἐκεῖνο πάντων
 τοὺς λόγους τῶν γινόμενων καὶ τὰς αἰτίας προεἰληψε. καὶ πρὸς ἐκεῖνους
 15 τοὺς λόγους ἐξομοιοῖ τὰ γινόμενα. ταῦτα μὲν οὖν καὶ ἄλλα πλείω λέγειν
 δυνατόν καὶ κατὰ τὰς Ἀριστοτέλους ὑποθέσεις δεικνύοντα τῶν γινόμενων
 προϋπάρχουσαν τὴν παραδειγματικὴν αἰτίαν.

Ἄλλοι δὲ τινὲς εἰσι πολλοὶ καὶ καλοὶ λόγοι δεικνύοντες ὅτι πᾶν εἶδος
 διακεκριμένην ἔχον ὑπόστασιν ἀρχὴ τίς ἐστιν ἀγένητος καὶ ἀκίνητος. καὶ 50
 20 οὔτε τὸ ἐν τῇ ὕλῃ πρῶτον ἂν εἴη μέθεξις ὄν καὶ πάθος τῆς ὕλης οὔτε
 τὸ ἐν τῇ φύσει ἐν ὑποκειμένῳ καὶ τοῦτο ὑφ' ἑστέως οὔτε τὸ ἐν τῇ ψυχῇ.
 καὶ γὰρ χωριστὸν τοῦτο, ἀλλ' αὐτοκίνητον ὑπάρχον διπλόην ἔχει τινά, καὶ
 οὐδὲν μᾶλλον κινεῖ ἢ κινεῖται, οὐδὲ ἀρχὴ μᾶλλον ἢ ἀπ' ἀρχῆς. δεῖ οὖν
 εἶναι τὴν ἀρχὴν ἀκίνητον καὶ ἀγένητον καὶ ποιητικὴν μόνως, ἀλλ' οὐχὶ
 25 καὶ γινομένην. ταιαῦτα δὲ τὰ ἐν τῷ νῷ εἶδη πρῶτως διακεκριμένα καὶ 66^v
 ἀκίνητα καὶ ἀγένητα καὶ κυρίως ὄντα, ἅπερ λέγεται καὶ αἴτια τῶν γινόμε-
 νων, πρὸς ἃ ἀφωμοίωται τὰ γινόμενα. εἰ μέντοι τινά ἐστιν ὀνόματα μὴ
 τῶν εἰδῶν ὄντα τῶν ἐνταῦθα ἀλλὰ τῶν συνθέτων, οὐ χρὴ τούτων ἐπέκεινα
 μεταφέρειν τὴν ὁμοιότητα, διότι αἱ μὲν ἰδιότητες ἀνωθεν ἄχρι τῶν ἐσχά-
 30 των, αἱ αὐταὶ προέρχονται κατὰ ὕφασιν. οἱ δὲ τρόποι τῶν ὑποστάσεων
 οἷον ὁ ἀκίνητος ἢ ὁ αὐτοκίνητος ἢ ἔνυλος ἐν τοῖς οἰκείοις μένουσι τόποις 5
 οὐ μεταδιδόμενοι. εἰ οὖν εἴη τι ὄνομα εἶδους ὄν μετὰ τῆς ὕλης, οὐ χρὴ
 τούτου παράδειγμα ζητεῖν. εἰδῶν γὰρ ἀλλ' οὐχ ὕλης ἐστὶ τὰ παραδείγματα.
 ἡ μὲν γὰρ σιμότης τὴν ῥίνα συναναφέρουσα, ἐπειδὴ καὶ ἡ ῥίς εἶδος τί

1 εἴ] ἐ D 4 Περὶ οὐρανοῦ cf. B 12 p. 292^a 18 sqq. 5 τὰ (post κατὰ) om. D
 7. 8 τῇ τέχνῃ ἀπεικάζει aF 8 πρὸ ὀλίγου B 1 p. 193^a 31 9 τοῦ τεχνικοῦ D
 οὕτως καὶ EF: οὕτως ἢ a: οὕτως καὶ ἡ D 11 τὰ γινόμενα om., sed supra add. D
 12 οὐδὲν] οὐδὲ E post μάλιστα ποιεῖ add. ὅτι πάντα κατὰ λόγους ποιεῖ E 13 πάντων
 αἴτιον] πρῶτον αἴτιον πάντων a 14 καὶ (ante τὰς)] δὲ D 15 πλείω ἄλλα aF
 20 ἐν ὕλῃ ἂν εἴη πρῶτον D 21 ἐν (post φύσει) om. E 24 τὴν ἀρχὴν εἶναι D
 καὶ (post ἀκίνητον) om. D 27 ὁμοίωται D μέντοι E: μὲν DF: μὲν οὖν a
 29 μέγρι aF 30 post κατὰ add. τὴν D 32 ὄνομα DE: παράδειγμα aF ὄν
 D: ὁ aEF ὕλης ἐστὶν a 33 εἰδῶν] ἐνύλος D τὰ (post ἐστὶ) om. a

ἔστιν, οὐδὲν θαυμαστὸν εἴ τι ἔχει παράδειγμα τῶν κατὰ φύσιν, ἀλλ' οὐχὶ 66^v
 τῶν κατὰ πάθος σιμῶν αἰτιῶν. εἰ δέ τι εἶδος μετὰ τῆς ὕλης λαμβάνοιτο
 καὶ συναναφέροι τὴν ὕλην μετὰ τοῦ εἶδους τὸ ὄνομα καὶ ἢ κατὰ τοῦνομα
 νόησις, οὐ χρῆ τούτου παράδειγμα ζητεῖν, πρὸς δὲ μάλιστα μοι ὁ Ἄριστο- 10
 5 τέλης δοκεῖ διαμάχεσθαι. ὥστε καὶ τὸ τοῦ ζήφου εἶδος εἰ μὲν αὐτὸ καθ'
 αὐτὸ τις ἐνοεῖν δύναιτο χωρίζων τῆς ὕλης τὴν μεθεκτικὴν ἰδιότητα, οὐδὲν
 οἶμαι ἄτοπον καὶ κατὰ Ἄριστοτέλην λόγον αὐτοῦ προϋποτιθέσθαι παρεκτι-
 κὸν τῇ ὕλει τῆς ἑαυτοῦ ὁμοιότητος. καὶ ἐπὶ ἀνθρώπου δὲ εἰ μὲν ἔστι τι
 εἶδος ἀνθρώπου ὑπὸ τῆς ὕλης μετεχόμενον, οὐδὲν κωλύει τὴν ὁμοιότητα
 10 αὐτοῦ ἀνάγειν ἐκεῖ. εἰ δὲ τὸ ὄνομα τοῦτο καὶ τὸ πρᾶγμα μετὰ τῆς ὕλης
 μόνως ὑφέστηκεν ὡς ἢ σιμότης, ὁ πειρώμενος αὐτὸ ἀνάγειν ἐκεῖ τὰς Ἄρι- 15
 στοτέλους εὐθύνας ὑπομενέτω.

p. 194^a12 Ἐπεὶ δὲ ἡ φύσις διχῶς, τό τε εἶδος καὶ ἡ ὕλη ἕως τοῦ
 οὔτε κατὰ τὴν ὕλην.

15 Εἰπὼν ὅτι τῶν μαθηματικῶν ἐπιστημῶν αἰ μὲν χωρίζουσι τῆς ὕλης
 τὰ τε πέρατα καὶ τὰ συμβεβηκότα οὕτως αὐτὰ σκοποῦσιν (ὡς ἡ γεωμετρία
 περὶ γραμμῆς φυσικῆς ζητεῖ ἀλλ' οὐχ ἡ φυσικῆ), αἰ δὲ τοῖς χωριστοῖς 20
 μὲν τῆς ὕλης χρῶνται (οἷον μαθηματικῇ γραμμῇ, ἀλλ' οὐχ ἡ μαθηματικῆ,
 ἀλλ' ἡ φυσικῆ) ὥσπερ ἡ ὀπτική, εἰκότως ἐπάγει πῶς ἡ φυσικὴ γινώσκει
 20 τὰ φυσικά. καὶ φησιν ὅτι ὡς σύνθετα μὲν αὐτὰ ἐξ ὕλης καὶ εἶδους γινώ-
 σκει, ἀλλ' οὐχὶ κατὰ τὴν ὕλην ἀλλὰ κατὰ τὸ εἶδος, ὡς ὁ τὸ σιμὸν γινώσκων
 γινώσκει μὲν μετὰ τῆς ῥίνος, ἀλλὰ κατὰ τὴν κοιλότητα. καὶ τοῦτο εἰκό-
 τως. ὁ γὰρ φυσικὸς τῆς φύσεως ἔστι θεωρὸς. διχῶς δὲ ἡ φύσις κατὰ τε
 τὴν ὕλην καὶ κατὰ τὸ εἶδος, καὶ κυριώτερον κατὰ τὸ εἶδος. εἰκότως οὖν 25
 25 τὸ συναμφοτέρον γινώσκει κατὰ τὸ εἶδος. καὶ εἴπερ ἡ μὲν ὕλη κατὰ ἀνα-
 λογίαν ἐστὶ γνωστῆ, τὸ δὲ εἶδος κατὰ ἐπέρευσιν, εἰκότως κατὰ τὸ εἶδος ἢ
 τοῦ συνθέτου γινῶσις ἐπιτελεῖται.

p. 194^a15 Καὶ γὰρ δὴ καὶ περὶ τούτου ἀπορήσειεν ἄν τις ἕως τοῦ
 ἀλλὰ τὸ βέλτιστον. 37

30 Εἰπὼν ὅτι διχῶς ἡ φύσις καὶ ὅτι περὶ ἀμφοῖν εἰπεῖν τοῦ φυσικοῦ,

1 εἴ τι] ἔτι F ἔχει aF 2 τῶν (post οὐχί) aE: om. DF σιμὸν D εἰ δέ
 τι εἶδος] εἶδε D τῆς om. a 3 τὸ ὄνομα om. D κατ' οὐνομα DE 4 μοι
 DE: μὲν F: om. a 6 τις om. a δύναιτο EF: δύναται D: δύνατο a τὸ
 χωρίζων D μεθεκτικὴν a: μεθεκτικὴν DEF 7 καὶ om. D αὐτοῦ F
 9 τῆς om. a 10 τῆς (post μετὰ) om. DE 11 ἀνάγειν αὐτὸ aF 13 ἐπει]
 ἐπειδὴ a ἡ φύσις] τὸ εἶδος F ἕως τοῦ κτλ. om. F 16 ἢ om. a 17 φυσικῆς
 γραμμῆς aF τὰς corr. ex τῆς F 18 ἡ μαθηματικῇ et 19 ἡ φυσικῇ aDF
 20 ante τὰ φυσικά add. καὶ F ὕλους F 23. 24 κατὰ τε τὸ εἶδος καὶ τὴν
 ὕλην D 24 καὶ κυριώτερον κατὰ τὸ εἶδος om. E 26 εἶδος καὶ τὰ ἐπέρευσιν E
 28 post τούτου add. διχῶς ex suo Aristotele a ἕως κτλ. om. F

κατὰ τὴν κυριωτέραν μέντοι, καὶ τοῦτο ἀποφηνάμενος ἄνευ ἀποδείξεως, 66^v
 ὡς ἂν τῷ ἐπιπολαίως ἀκούοντι δοξείεν, ἐπεὶ αὐτὸς τὴν ἀπόδειξιν ἐνεδείξατο 40
 (εἰ γὰρ διχῶς ἢ φύσις, καὶ ἡ ἑτέρα τῆς ἑτέρας κυριωτέρα καὶ γνωριμω-
 τέρα), περὶ ἀμφοῖν ἂν εἴη τοῦ φυσικοῦ λέγειν κατὰ τὴν κυριωτέραν, πλὴν
 5 ὡς ἀναποδείκτως εἰρηγμένου ἀπορίας ἄξιον εἶναι φησιν, εἴπερ δύο αἱ φύσεις
 αἱ στοιχειώδεις, περὶ ποτέρας ἂν εἴη τοῦ φυσικοῦ. καὶ ἐκ διαιρέσεώς
 πως προάγει τὴν ζήτησιν. ἡ γὰρ περὶ τῆς ἑτέρας ἢ περὶ ἑκατέρας ἢ περὶ
 τοῦ ἐξ ἀμφοῖν. καὶ εἰ περὶ τοῦ ἐξ ἀμφοῖν δῆλον ὅτι καὶ περὶ ἑκα-
 10 τέρας. ἀδύνατον γὰρ τὸ σύνθετον γινώσκειν ἀγνωσούντα τὰ ἀπλᾶ. εἰ δὲ 45
 10 περὶ ἑκατέρας τῆς τε ὕλης καὶ τοῦ εἶδους, ἄρα τῆς αὐτῆς ἐστὶν ἑκατέραν
 γνωρίζειν ἢ ἑτέρας καὶ ἑτέρας, ἐν δὴ τῇ τοιαύτῃ διαιρέσει τὸ ἑκατέρας
 τμήμα καθ' αὐτὸ παρήκων ὡς μέλλων αὐτὸ μετὰ τοῦ συναμφοτέρου παρα-
 διδόναι. οὕτως οὖν τὴν ζήτησιν διελὼν δεῖκνυσιν ὅτι οἱ ἀρχαῖοι φυσικοὶ
 περὶ τὴν τοῦ ἑτέρου ζήτησιν διέτριβον τοῦ κατὰ τὴν ὕλην, ἐπὶ σμικρὸν
 15 τοῦ Ἐμπεδοκλέους καὶ τοῦ Δημοκρίτου τῆς κατὰ τὸ εἶδος φύσεως ἀψαμέ-
 νων. Ἐμπεδοκλῆς μὲν γὰρ τὸ νεῖκος καὶ τὴν φιλίαν ὡς εἰδοποιούς αἰτίας 50
 ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἀποθέμενος, Δημοκρίτος δὲ τὸ σχῆμα καὶ τὴν θέσιν καὶ
 τὴν τάξιν, τὸ εἶδος οἶμαι κατὰ τὸν λόγον ἀφορίζει, καθ' ὃν ἕκαστα ἐποιοῦν.
 καὶ γὰρ λόγῳ τινὶ ποιεῖ σάρκας καὶ ὄστουν καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον. λέγει
 20 γοῦν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Φυσικῶν·

ἡ δὲ Χθὼν ἐπίτηρος ἐν εὐτύκτοις χοράνοισι
 τὰ δύο τῶν ὀκτῶ μερέων λάχε Νήστιδος αἴγλης,
 τέτταρα δ' Ἡφαιστοιο. τὰ δ' ὄστέα λευκὰ γέροντο
 Ἄρμονιῆς κόλλησιν ἀρηρότα θεσπεσίηθεν,

25 τουτέστιν ἀπὸ τῶν θεῶν αἰτίων καὶ μάλιστα τῆς Φιλίας ἦτοι Ἄρμονίας· 67^v
 ταῖς γὰρ ταύτης κόλλαις ἀρμόζεται.

Ἄναξαγόρου δέ, φησὶν Ἀλέξανδρος, οὐκ ἐμνημόνευσε καίτοι τὸν νοῦν
 ἐν ταῖς ἀρχαῖς τιθέντος, ἴσως, φησὶν, ὅτι μὴ προσχρῆται αὐτῷ ἐν τῇ γε-
 30 νέσει". ἀλλ' ὅτι μὲν προσχρῆται, δῆλον, εἴπερ τὴν γένεσιν οὐδὲν ἄλλο ἢ
 30 ἔκκρισιν εἶναι φησι, τὴν δὲ ἔκκρισιν ὑπὸ τῆς κινήσεως γίνεσθαι, τῆς δὲ
 κινήσεως αἴτιον εἶναι τὸν νοῦν. λέγει γὰρ οὕτως Ἄναξαγόρας· "καὶ ἐπεὶ 5
 ἤρξατο ὁ νοῦς κινεῖν, ἀπὸ τοῦ κινουμένου παντὸς ἀπεκρίνετο, καὶ ὅσον ἐκί-
 νησεν ὁ νοῦς, πᾶν τοῦτο διεκρίθη· κινουμένων δὲ καὶ διακρινόμενων ἢ

2 καὶ αὐτὸς aF 4 εἴη] ἐπὶ E 5 εἰρηγμένου aF ἄξιον ἀπορίας aF αἱ
 (post δύο) om. a 7 τῆς (ante ἑτέρας) om. D ἢ περὶ ἑκατέρας om. F 10 ἑκα-
 τέρας E 11 δῆ] δὲ D τῇ om. a 16 γὰρ om. a 18 τὸν (post κατὰ)
 om. D ἀφορίζει] putabam ἀφώριζον. sed iam v. 19 iterum variat ποιεῖ καθὸ D¹
 19 καὶ post γὰρ add. a σάρκα D λέγει Emped. v. 199 — 202 St., 211 — 214 K.
 20 οὖν D τῷ (post ἐν) om. E 21 εὐτύκτοις aEF: εὐστέροις (ex Aristotele de
 anima A 5 p. 410 a 4) D 22 τὰ aF: τὰς (ex Arist. cod. W?) DE: τὸν restituit Emped-
 ocli Herm. xv 166 sq. μερέων aF: μοιρῶν DE (ex Arist. codd. VYW?)
 23 ἡφαιστο: F 25 ἦτοι τῆς aF 26 ταύταις E 28 post τιθέντος praeceptum
 φησὶ τὴν δὲ — κινήσεως (30) sed delevit F 29 post ἢ add. ὅτι E 31 Ἄναξαγόρας
 fr. 7 Schorn. καὶ DE: om. aF

περιχώρησις πολλῶν μᾶλλον ἐποίει διακρίνεσθαι.” ἀλλὰ διὰ τοῦτο τοῦ 67^a
 Ἀναξαγόρου οὐκ ἐμνήσθη, ὅτι τὸν νοῦν ὁ Ἀναξαγόρας οὐκ ἔλεγεν εἶδος
 ἔνυλον, οἷον ἦν τὸ νῦν ζητούμενον, ἀλλὰ διακριτικὸν καὶ κοσμητικὸν αἴτιον
 χωριστὸν ἀπὸ τῶν κοσμουμένων καὶ ἄλλης ὄν ὑποστάσεως παρὰ τὰ κοσμου-
 5 μενα. “νοῦς, γὰρ φησιν, ἐστὶν ἄπειρον καὶ αὐτοκρατὲς καὶ μέμικται οὐδενὶ 10
 χρήματι, ἀλλὰ μόνος αὐτὸς ἐφ’ ἑαυτοῦ ἐστι.” καὶ τὴν αἰτίαν τούτου
 προστίθησι. μήποτε δὲ καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἐμνημόνευσεν Ἀναξαγόρου, ὅτι
 ὁ παρ’ αὐτῶν νοῦς οὐ ποιεῖν ἀλλὰ διακρίνειν ὄντα τὰ εἶδη δοκεῖ. ὁῦλον δὲ
 ὅτι ἡ ἀπὸ τῆς ἠνωμένης ὑποστάσεως, καθ’ ἣν ὁμοῦ πάντα χρήματα ἦν,
 10 διακρίσις ἡ νοερά ποιήσις ἦν.

Ταῦτα δ’ οὖν εἰπὼν ἐπάγει λοιπὸν ἀποδεικτικὸς λόγους τοῦ δεῖν τὸν
 φυσικὸν ἀμφοτέρως γνωρίζειν τὰς φύσεις τὴν τε κατὰ τὴν ὕλην καὶ
 τὴν κατὰ τὸ εἶδος, καὶ οὐ μόνον τὴν κατὰ τὴν ὕλην, ὡς οἱ πολλοὶ τῶν 15
 φυσικῶν ἐνόμιζον. καὶ ἐστὶν ὁ πρῶτος λόγος ἀπὸ τῆς τῶν τεχνῶν ἐπα-
 15 γωγῆς. εἰ γὰρ ἡ τέχνη μιμεῖται τὴν φύσιν, καὶ ἐστὶ τῆς αὐτῆς
 τέχνης τό τε εἶδος γινώσκειν καὶ τὴν ὕλην, καὶ τῆς φυσικῆς ἂν
 εἴη τὸ γνωρίζειν ἀμφοτέρως τὰς φύσεις. καὶ ὅτι μὲν ἡ τέχνη μι-
 μεῖται τὴν φύσιν ὡς ἐναργῆς παρέλαβεν. ὅτι δὲ τῆς αὐτῆς ἐστὶ τέχνης
 τὴν τε ὕλην γινώσκειν καὶ τὸ εἶδος, ἕκ τε τῆς ἰατρικῆς καὶ τῆς οἰ-
 20 κοδομικῆς ἐπιστάσαστο. δευτέρῳ δὲ χρῆται ἐπιχειρήματι τοιοῦτον· εἰ τῆς 20
 αὐτῆς ἐστὶν ἐπιστήμης τὸ τέλος καὶ τὸ οὐ ἕνεκα γινώσκειν καὶ τὰ πρὸς
 τὸ τέλος. οἷον οἰκοδομικῆς τὴν ὄροφὴν καὶ τοὺς τοίχους, ἡ δὲ φύσις καὶ
 τὸ εἶδος τέλος ἐστὶ καὶ τὸ οὐ ἕνεκα, ὁῦλον ὅτι καὶ τῆς φυσικῆς ἂν
 εἴη μὴ μόνον τὴν ὕλην γινώσκειν, ὡς οἱ παλαιοὶ φυσικοὶ λέγουσιν. ἀλλὰ
 25 καὶ τὸ εἶδος· ἢ μὴ μόνον τὸ εἶδος, ὅπερ ἐστὶν ἡ κυρίως φύσις, ἀλλὰ καὶ
 τὴν ὕλην· οὕτως γὰρ ὁ Ἀλέξανδρος ἀκούει. δυνατόν δὲ ἀμφοτέρως. ἀλλ’ ἡ
 μὲν ἀπόδειξις τοῦ καὶ τοῦ εἶδους εἶναι τὴν φυσικὴν ὀρθῶς ἔχει ὡς πρὸς
 τοὺς φυσικοὺς λεγομένην, ἡ δὲ τοῦ καὶ τῆς ὕλης πρὸς τὰ ἐφεξῆς ἐπα- 25
 γόμενα.

Ὁ δὲ ὅλος σκοπὸς τῶν λεγομένων ἔοικε τείνειν εἰς τὸ καὶ τοῦ εἶδους
 καὶ τῆς ὕλης εἶναι γνωστικὴν τὴν φυσικὴν. ὅτι δὲ τὸ εἶδος καὶ ἡ κατὰ
 τοῦτο φύσις τέλος ἐστὶ τῆς ὕλης, δείκνυσι δυνάμει οὕτως· ἡ ὕλη καὶ ἡ
 φυσικὴ κίνησις τῆς ὕλης συνεχῆς ἐστὶ· τῆς συνεχοῦς κινήσεώς ἐστὶ τι τέλος
 τὸ εἶδος, οὐ ἕνεκα ἡ κίνησις, καὶ εἰς δ’ ἐλθούσα παύεται. ἡ ἄρα ὕλη καὶ
 35 ἡ φυσικὴ ταύτης κίνησις τέλος ἔχει τὸ εἶδος. καὶ γὰρ ἡ ὕλη τῆς μορφῆς
 ἕνεκα πέφυκε καὶ οὐχ ἡ μορφῆ τῆς ὕλης. τελειοῦται γὰρ τὸ ὑποκείμενον 30

3 κοσμητικὸν D¹ 5 φησιν fr. 6 cf. p. 156, 13. 174, 16. 176, 32 5 γὰρ φησιν
 ἐστὶν D 11 δ’ om. aF τοῦς δεῖν E 12 κατὰ τὴν — οὐ μόνον τὴν
 om. DF 14 ἔστιν] ὅτι E τῶν om. E 15 τῆς iterat F 16 τό τε
 τὸ E 18 ἐστὶ om. D τέχνης τὸ γινώσκειν τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος a
 23 καὶ (ante τῆς) E: obl. D: om. aF 24 εἴη ἂν aF 27 τοῦ (post ἀπόδειξις)
 om. F 28 ἡ δὲ τοῦ καὶ τῆς ὕλης a: ἡ δὲ^{οὐ} καὶ τὴν ὕλην D: καὶ τοῦ καὶ τὴν ὕλην
 E: καὶ τοῦ τὴν ὕλην F

- καὶ ἔστι κυρίως, ἐπειδὴν τὸ εἶδος λάβη. ὅτι δὲ ἡ συνεχῆς κίνησις εἰς τι 67^r
 τέλος βλέπει, διῆλον ἐξ ὧν ἡ ἀσκοπος κίνησις καὶ μὴ εἰς τέλος ὀρισμένον
 βλέπουσα, οὐκ ἔστι συνεχῆς ἀλλὰ διακεκομμένη καὶ ἄτακτος. ἐπειδὴ δὲ
 οὐ πᾶν πέρασ καὶ ἔσχατον τινος τὸ οὐ ἕνεκά ἐστιν, ἀλλὰ τὸ βέλτιστον
 5 μόνον (καὶ γὰρ τῆς ἀσκόπου κινήσεως καὶ τῶν κατὰ ἀσθένειαν φύσεως γι-
 νομένων ἔστι τι τέλος ὡς ἔσχατον, ἀλλ' οὐκ ἤδη τοῦτο τὸ οὐ ἕνεκά ἐστιν),
 εἰκότως καὶ τοῦτο διορίζεται. καὶ γελοῖον εἶναι φησι τὸν εἰπόντα ποιητὴν· 35
 ἔχει τελευτὴν ἥσπερ οὐνεκ' ἐγένετο.
 καὶ γὰρ ἡ τοῦ βίου τελευτὴ ἔσχατον μὲν ἔστι καὶ πέρασ, οὐ μέντοι τέλος
 10 ὡς τὸ οὐ ἕνεκα. οὐ γὰρ ἡ γένεσις καὶ αὔξεισις τοῦ θανάτου ἕνεκα ἐγέν-
 ετο, ἀλλὰ τοῦ εἶδους καὶ τῆς τελειότητος τοῦ αὐξομένου, ἐφ' ἣν τὸ
 αὐξόμενον κινεῖται συνεχῶς, καὶ γενόμενον ἐν αὐτῇ παύεται τῆς εἰς τὸ
 πρόσθεν προόδου. καίτοι εἰ εἰς τέλος τὸν θάνατον ἔβλεπεν ἡ φύσις, ἀμα
 τῷ πληρωθῆναι τὸ ζῆον ἐφθάρη ἄν. νῦν δὲ καὶ μετὰ τὸ ἀπολαβεῖν τὸ
 15 οἰκεῖον μέγεθος σφίζεται πολλάκις. εἰ μὴ ἄρα πρόχειρον λέγειν, ὅτι οὐ 40
 μόνον τῆς διαπλάσεως ἀλλὰ καὶ τοῦ φυσικοῦ βίου τέλος ἐστὶν ὁ θάνατος.
 πλὴν ὁ θάνατος τέλος καὶ ἔσχατον οὐχ ὡς σκοπός, ἀλλ' ὡς ἀναγκαῖον
 σύμπτωμα τῆς τοιαύτης οὐσίας. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀμεινόν φησι γεγράφθαι
 ὧν γὰρ συνεχοῦς τῆς κινήσεως οὐσης ἔστι τι ἔσχατον, τοῦτο
 20 τέλος καὶ οὐ ἕνεκα, ἐπεὶ μὴ πᾶν ἔσχατον τέλος. καίτοι καὶ αὐτὸς Ἀρι-
 στοτέλης ὁμολογεῖ. μὴ πᾶν τὸ ἔσχατον εἶναι τέλος. μήποτε οὖν μεταγρά-
 φειν οὐκ ἀνάγκη τὴν λέξιν. ὧν γὰρ συνεχοῦς, φησί, οὐσης τῆς κινήσεως, 45
 τουτέστι τεταγμένης καὶ εἰς σκοπὸν βλεπούσης, ἔστι τι τέλος ὡς πέρασ καὶ
 25 ἔσχατον, οἷον ἄν εἴη καὶ τῆς ἀορίστου κινήσεως.

p. 194 a 33 Ἐπεὶ καὶ ποιουῶσιν αἱ τέχναι τὴν ὕλην αἱ μὲν ἀπλῶς
 αἱ δὲ εὐεργόν.

- Ταῦτα δοκεῖ συνηγορεῖν τῷ καὶ τὰ πρότερον εἰρημμένα δεικτικά εἶναι
 τοῦ καὶ τῆς ὕλης γνωστικὴν ὑφείλειν εἶναι τὴν φυσικὴν. μήποτε δὲ πάντα
 30 τὰ λεγόμενα, ὡς καὶ πρότερον εἶπον, εἰς τοῦτο τείνει εἰς τὸ τὴν φυσικὴν 50
 πραγματείαν καὶ τῆς ὕλης καὶ τοῦ εἶδους εἶναι θεωρὸν καὶ τοῦ συναμφο-
 τέρου κατὰ τὸ εἶδος. ὡς γὰρ ὁμολογούμενον ἔχων ὅτι περὶ τοῦ εἶδους,
 οὕτως νῦν ὅτι καὶ περὶ τῆς ὕλης εἰπεῖν τοῦ φυσικοῦ ἀπὸ τῆς τῶν τεχνῶν

3 διακεκομμένη ut vid. E 4 ἀλλὰ — ἕνεκά ἐστιν (6) om. F 7 ποιητὴν Comic.
 Fr. V 123 (395) Meineke. Euripidi tribuit Philoponus ad h. l. 8 οὐνεκ' F: οὐνεκα
 aD: οὐ ἕνεκα E 9 βίου DE: βιβλίου aF 10 ὡς τὸ] αὐτὸ E ἡ post καὶ
 add. aF ἐγένοντο aF 11 αὐξανομένου et (12) αὐξανόμενον D 12 ἐπ' αὐτῇ D
 13 εἰ (ante εἰς) om. F 14 συμπληρωθῆναι aF 21 τέλος εἶναι D 22 φησί
 συνεχοῦς aF 24 ὡς] ὅσον E 28 τὰ om. D¹ 29 post ὕλης add. καὶ τοῦ εἶδους E
 εἶναι τὴν φυσικὴν ὑφείλειν a 30 τὰ (post πάντα) om. D πρότερον cf. p. 301, 26
 alias 32 ἔχων DE: ἔχον aF ὅτι (ante περὶ) om. F 33 νῦν οὕτως F

πάλιν ὁμοιότητος κατασκευάζει καὶ ἐκ τοῦ μᾶλλον τὴν ἐπιχείρησιν ποιού- 67^α
 μενος. εἰ γὰρ αἱ τέχναι μιμούμεναι τὴν φύσιν οὐ μόνον γινώσκουσι τὴν
 ὕλην, ἀλλὰ καὶ παρασκευάζουσιν αἱ μὲν καὶ ποιοῦσαι αὐτὴν ἀπλῶς ὡς ἡ
 οἰκοδομικὴ τὰς πλίνθους καὶ ἡ ἰατρικὴ τὰ φάρμακα | καὶ ἡ κεραμευτικὴ 67^β
 5 τὸν πηλὸν καὶ ἡ γραφικὴ τὰ μικτὰ τῶν χρωμάτων, αἱ δὲ εὐεργὸν ποιού-
 σαι ὡς ἡ πλαστικὴ μαλάττουσα τὸν κηρὸν καὶ ἡ ἀνδριαντοποιητικὴ τὸν
 χαλκοῦν εὖρουον ποιοῦσα καὶ ἡ οἰκοδομικὴ τὰς πλίνθους προσχηματίζουσα,
 πολλῶ μᾶλλον τὸν φυσικὸν ἀνάγκη θεωρῶν γοῦν εἶναι τῆς ὑποβελημένης
 ὕλης τοῖς φυσικοῖς, εἴπερ αἱ τέχναι μιμούμεναι τὴν φύσιν, οὕτως γνωρί-
 10 ζουσι τὴν ὕλην ὡς καὶ παρασκευάζειν αὐτήν. ἢ εἰ ἐν ταῖς ποιητικαῖς 5
 τέχναις ἡ ποιοῦσα τὸ εἶδος τέχνη καὶ τὴν ὕλην ποιεῖ, καὶ ἐν ταῖς θεωρη-
 τικαῖς ἡ τοῦ εἶδους τοῦ ἐνύλου θεωρητικὴ ἐπιστήμη εἶη ἂν καὶ τῆς ὑπο-
 βελημένης αὐτῶ ὕλης. τάχα δὲ καὶ τὸ μᾶλλον ἢ ἐπιχείρησις ἂν ἔχοι,
 εἰ λέγομεν ὅτι εἰ μᾶλλον ἢ φύσις τὴν ὕλην ποιεῖ ἤπερ ἡ τέχνη, μᾶλλον
 15 ὄφειλεν ὁ φυσικὸς γνωρίζειν τὴν ὕλην ἤπερ ὁ τεχνίτης. δεῖξαι οὖν προ-
 θέμενος ἐκ τοῦ συνηρτῆσθαι ἀλλήλαις τὰς γνώσεις τοῦ τέλους καὶ τῶν
 πρὸς τὸ τέλος, ὅτι καὶ τοῦ εἶδους καὶ τῆς ὕλης ἐστὶν ἡ φυσικὴ θεωρὸς, ὅτι 10
 μὲν τέλος ὡς τὸ οὐ ἕνεκα τὸ εἶδος ἐστίν, ἔδειξε διὰ (τὸ) τὴν συνεχῆ κί-
 νησιν τῆς φύσεως εἰς τὸ εἶδος τελευτᾶν, ὅτι δὲ πρὸς τὸ εἶδος ὡς πρὸς
 20 τέλος ἡ ὕλη, μετ' ὀλίγον ὑπομνήσκει. νῦν δὲ ὅτι καὶ τῆς ὕλης θεωρὸς
 ἐκ τοῦ μᾶλλον ἔδειξεν, ὡς εἴρηται, οὐκ ἀρκεσθεῖς τῆ τῶν ἀρχαίων
 μαρτυρίᾳ.

p. 194^a34 Καὶ χρώμεθα ὡς ἡμῶν ἕνεκα πάντων ὑπαρχόντων
 ἕως τοῦ εἴρηται δὲ ἐν τοῖς Περὶ φιλοσοφίας. 15

25 Ὅτι συνηρτῆται ἀλλήλοις τὸ τέλος καὶ τὰ πρὸς τὸ τέλος, δείκνυσι καὶ
 ἐκ τοῦ ἡμᾶς τέλη ὄντας χρῆσθαι ἐκείνοις τοῖς ἡμῶν ἕνεκα παραλαμβανο-
 μένοις. καὶ ὀκλῶν ὅτι καὶ τὸ ἐπὶ τῶν τεχνῶν εἰρημένον καὶ τὸ ἐπὶ τῶν
 τελῶν κατ' ἐπίτασιν δείκνυσι τὸ προκείμενον· περιττεύει γὰρ τὸ ποιεῖν καὶ
 χρῆσθαι τοῦ γινώσκειν μόνον. ἀλλὰ πῶς ἡμεῖς τέλη καὶ πῶς χρώμεθα
 30 πᾶσιν; ἢ ὅτι διχῶς τὸ τέλος τὸ μὲν ὡς τὸ οὐ ἢ ἔφρασις (ὅπερ σκοπὸν 20
 οἱ νεωτέροι καλοῦσιν, οἷον ἡ ὑγίεια ἧς ὁ ἰατρὸς στοχάζεται) τὸ δὲ ἐν ᾧ
 τοῦτό ἐστι καὶ ᾧ περιγίνεται, ὥσπερ ὁ υγιαίνων. τοῦτό ἐστι τέλος ὡς τὸ
 ᾧ, ὃ καὶ ἡμεῖς ἐσμεν. τέλος γὰρ τοῦ ἰατροῦ ὁ ἄνθρωπος οὐχ ὡς τὸ οὐ

1 καὶ (ante ἐκ) EF: om. aD τούτου D 3 οἱ μὲν a ποιοῦσιν F¹ ἀπλῶς
 αὐτὴν D 4 οἰκοδομητικὴ aF τὰς πλίνθους aF: τὰς πλίνθους D: τὰς πλῆθους E
 ἢ (ante ἰατρικὴ) om. E 6 τὸν κηρὸν om. F ἀνδριαντοποιήσῃ a 7 χαλκοῦν] immo
 χαλκὸν οἰκοδομητικὴ aF τοὺς πλίνθους E 8 τῆς] τοῖς F¹ 9 τοῖς]
 τῆς F¹ φύσιν] τέχνην E 14 εἰ (post ὅτι) om. F ἢ φύσις μᾶλλον a
 ἢπερ] εἴπερ a τέχνη ox τεχνίτης corr. E 15 ὄφειλεν E τεχνίτης DE:
 τεχνικός aF 17 ἐστὶν (ante ἢ) om. aF 18 τὸ ante τὴν add. a: om. DEF
 24 ἕως τοῦ κτλ. om. F τοῖς DE: τῶ a 25. 26 δείκνυσιν ἐκ τοῦ καὶ aF 29 γινώ-
 σκει a 30 post οὐ add. ἕνεκα aE 32 τοῦτο γὰρ ἐστὶ a 33 ἄνθρωπος] υγιαίνων a

στοχάζεται οἷον ἡ υἰγεία, ἀλλ' ὡς τὸ ᾧ βούλεται αὐτὴν περιποιῆσαι. γέ-67^v
 γονε δὲ ἡ διαίρεισι αὐτῶ ἐν τοῖς Νικομαχείοις ἠθικοῖς, ἃ Περὶ φιλοσο-
 φίας καλεῖ φιλοσοφίαν ἰδιαιτερον καλῶν πᾶσαν τὴν ἠθικὴν πραγματεῖαν.
 διχῶς οὖν τοῦ τέλους λεγομένου τοῦ τε οὐ καὶ τοῦ ᾧ δεῖξας ἐπὶ τοῦ προ-25
 5 τέρου τὴν τῆς ὕλης γνῶσιν συνημμένην τῇ τοῦ τέλους γνώσει, νῦν ἔδειξε
 καὶ ἐπὶ τοῦ ἐτέρου τέλους τοῦ ᾧ τοῦτο οὕτως ἔχον. ἡμεῖς γὰρ ὄντες
 οὕτως τέλη οὐ μόνον ἴσμεν τὰ ἡμῶν χάριν ὄντα, ἀλλὰ καὶ χρώμεθα αὐ-
 τοῖς. πάντα δὲ ἡμῶν ἕνεκα ὑπάρχειν λέγει, —ὄχι τὰ ὄντα πάντα, ἀλλὰ
 τὰ πρὸς τὴν σωτηρίαν τὴν ἡμετέραν πάντα, οἷά ἐστι τὰ τῶν τεχνῶν ἀπο-
 10 τελέσματα. τούτοις γὰρ χρώμεθα. καὶ ἔσμεν τέλη τῶν κατὰ τὰς τέχνας
 γινομένων ἡμεῖς ὡς ἡμῖν ὑπαρχόντων καὶ ἐφ' ἡμᾶς τὴν ἀναφορὰν ἐχόν-30
 των καὶ συνέζευκται ταῦτα τοῖς τέλεσι. καὶ οὐ μόνον ἴσμεν αὐτά, ἀλλὰ
 καὶ χρώμεθα αὐτοῖς, ὅπερ ἐπὶ πλεον ἐστί. καὶ καθόλου οὐ τὸ τέλος γινώ-
 σκειν ἐστί, τούτου καὶ τὰ τοῦ τέλους ἕνεκεν· ὥστε εἰ τοῦ φυσικοῦ ἐστί τὸ
 15 εἶδος ὡς τέλος γινώσκειν, τοῦ αὐτοῦ ἂν εἴη καὶ τὸ τοῦ εἶδους ἕνεκεν γι-
 νώσκειν, ὅπερ ἐστὶν ἡ ὕλη. εἰ γὰρ “τῶν πρὸς τι ἐστί πρὸς τὸ εἶδος ἡ
 ὕλη,” ὡς αὐτὸς ἐρεῖ, τῶν δὲ πρὸς τι ἅμα ἡ γνῶσις, ὁῖλον ὅτι καὶ τούτων
 ὁ τὸ ἕτερον εἰδῶς εἴσεται καὶ τὸ ἕτερον.

p. 194^a36 Δύο δὴ αἱ ἄρχουσαι τῆς ὕλης καὶ αἱ γνωρίζουσαι 35
 20 τέχναι ἕως τοῦ ἄλλω γὰρ εἶδει ἄλλη ὕλη.

Εἰπὼν ὅτι ἔναι τῶν τεχνῶν καὶ ποιοῦσι τὴν ὕλην, καὶ οὐ μόνον γνω-40
 ρίζουσι, νῦν δείκνυσιν ὅτι καὶ αἱ ἀρχιτεκτονικαὶ τῶν τεχνῶν αἱ μάλιστα
 δοκοῦσαι πρὸς τὸ εἶδος ὄραν οὐδὲ αὐταὶ τὴν ὕλην ἀγνοοῦσι. δύο δὲ φησιν
 εἶναι τὰς ἀρχιτεκτονικάς. τὴν χρωμένην οἷον τὴν κυβερνητικὴν, ἥτις
 25 ὁποῖόν τι τὸ εἶδος εἶναι χρὴ τοῦ πηδάλιου γνωρίζει, τό τε σχῆμα καὶ τὸ
 μέγεθος ἐπιτάττων καὶ τὴν ὕλην ὀρίζων, ὅτι καὶ ξύλον εἶναι χρὴ μήτε
 ἀπόσαλκρον μήτε πᾶνυ λυγιζόμενον. ἐτέρα δὲ ἐστὶν ἀρχιτεκτονικὴ τῶν 45
 κατὰ μέρος ποιητικῶν τεχνῶν τά τε εἶδη καὶ τὰς ὕλας ὀρίζουσα, οἷα ἡ
 κοινῶς λεγομένη ναυπηγικὴ πολλῶν περὶ τὴν ναῦν τεχνῶν ἀσχολουμένων
 30 αὐτὴ πρὸς τὴν τοῦ ὅλου χρεῖαν πάντα ἀναφέρουσα τό τε εἶδος τοῦ ξύλου
 ἀφ' οὗ χρὴ γενέσθαι τὸ πηδάλιον ὀρίζει, ὅτι ἀπὸ κυπαρίσσου εἰ τύχοι τὰς

1 νικομαχείοις ἠθικοῖς aD et F (in contextu): νικομαχείοις φυσικοῖς ἠθικοῖς E et F in mrg.,
 qui addit ὅπερ ὡς μὴ δοκοῦν ὅ ὁ ἀντιτεθέ^ω φ^ω παρελείφ^ω|||ν [1. ὅπερ (sc. vocem φυσικοῖς) ὡς μὴ
 δοκοῦν (?) ὀρθῶς ἀντιτεθέν φωνῆ (?) παρελείψαμεν(?)] Περὶ φιλοσοφίας cf. Heitz *Die verlorenen*
Schriften des Ar. p. 180 sqq. 14 ἐστί — γινώσκειν (15) om. DF 17 ἐρεῖ p. 194^b8
 19 δύο δὴ αἱ DF: δύο δὲ καὶ E: δύο δὲ καὶ αἱ a αἱ (ante γνωρίζουσαι) om. F
 20 ἕως — ὕλη E: om. F: lemma plenum exhibet D (quem morem hinc constanter servat
 D): plenum lemma ut solet sed extremis ἔτι τῶν πρὸς τι — ὕλη propter p. 305, 24 omis-
 sis a 22 αἱ (post καὶ) om. D 23 αὐταὶ E: αὐταὶ aDF 24 ἥτις] |||τις]
 in mrg. εἴ τις F 25 εἶναι χρὴ τὸ εἶδος a 26 post εἶναι add. τι F: idem post καὶ a
 27 λυγιζόμενον E: λυττόμενον D²: ἀλύγιστον D²: λογιζόμενον a 31 χρὴ om. aF
 post πηδάλιον intercidisse puto καὶ τὴν ὕλην

τοίας καὶ τοίας κινήσεις ὑπομενούσης, ὡς ὤρισεν ὁ κυβερνήτης· ἀλλ' εἰ ὁ 67^v
 κυβερνήτης ὁποῖόν τι τὸ εἶδος τοῦ πηδαλίου γνωρίζει καὶ ἐπιτάτ-
 τει, πῶς ἄρχειν καὶ τῆς ὕλης λέγεται; ὁ μὲν οὖν Ἀλέξανδρός φησιν ὅτι 50
 "ἀναγκαῖον καὶ τοῦτω γνωρίζειν τὴν ὕλην χρωμένῃ τῇ νηὶ οὐκ ἀπλῶς
 5 εἶδει οὐσῆ ἀλλὰ μετὰ ὕλης τοιαύτης". μήποτε δὲ καὶ τὸ εἶδος καὶ ἡ ὕλη
 τοῦ πηδαλίου ὕλη τοῦ χρωμένου ἐστί. διὸ τὸ εἶδος τοῦ πηδαλίου γνωρί-
 ζοντα καὶ ἐπιτάττοντα τῆς ὕλης ἄρχειν αὐτόν φησι. δυνατὸν δὲ καὶ ὅτι
 καὶ τὸ προσεχὲς μὴ οἶδεν, ὅτι κυπαρίττινον εἶναι χρῆ τὸ πηδάλιον, ἀλλὰ
 τό γε κοινότερον οἶδεν, ὅτι εὐκαμπὲς ἀλλ' οὔτε ἀπόσκηρον οὔτε εὐλύγιστον
 10 εἶναι χρῆ τὸ ξύλον τοῦ πηδαλίου. | εἰδὼς οὖν καὶ ἐπιτάττων τοῦτο εἰκόσ 68^r
 τως ἄρχειν καὶ οὗτος τῆς ὕλης λέγεται. καὶ τὴν χρωμένῃν ἀρχιτε-
 κτονικὴν πῶς εἶναι φησι, καθ' ὅσον ἐπιτάττει καὶ αὕτη, ὅποῖον εἶναι χρῆ
 τὸ πηδάλιον. ἡ γὰρ ἐπιτάττουσα ἀρχιτεκτονικὴ τῆς ποιούσης ἐστί. καὶ ὁ
 χρωμένος οὖν οὐ μόνον τὴν χρεῖαν οἶδε τέλος οὐσαν, ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸς
 15 τὴν χρεῖαν, ὅσα ἐστὶν ἡ ὕλη, καὶ ὅποῖον τὸ τέλος, τουτέστι τὸ εἶδος· καὶ
 οὗτος τὰ πρὸς τὸ τέλος γινώσκει προσεχέστερον. εἰπὼν δὲ ὅτι τινὲς τέ- 5
 χναι καὶ ποιούσι τὴν ὕλην, ἐπέστησε καλῶς, ὅτι ὡς ἐν τοῖς κατὰ τέχνην
 ἡ ὕλη ὑπὸ τῆς τέχνης γίνεται, οὕτως καὶ ἐφ' ὧν οὐ γίνεται ἀλλ' ἔστιν,
 ὡς ἐπὶ τῶν φυσικῶν, τοῦ εἶδους ἐνεκὸν ἐστί. μήποτε δὲ οὐ τοῦτο λέγει,
 20 ὅτι ἐν μὲν τοῖς κατὰ τέχνην ἡ τέχνη τὴν ὕλην ποιεῖ, ἐν δὲ τοῖς φυσικοῖς
 οὐ ποιεῖ (μᾶλλον γὰρ ἡ φύσις τὴν ὕλην ποιεῖ ἢ ἡ τέχνη), ἀλλ' ὅτι ὁ
 φυσιολόγος οὐ ποιεῖ τὴν ὕλην, ἀλλ' οὐσαν θεωρῶν ἀνάγεται καὶ αὐτὸς
 πρὸς τὸ εἶδος ὥσπερ οἱ ποιούντες αὐτήν.

p. 194b 8 Ἔτι τῶν πρὸς τι ἡ ὕλη· ἄλλῃ γὰρ εἶδει ἄλλη ὕλη. 10

25 Καὶ ἐκ τοῦ πρὸς τι εἶναι τὴν ὕλην πρὸς τὸ εἶδος δεῖκνυσιν, ὅτι τοῦ
 αὐτοῦ ἐστί τό τε εἶδος καὶ τὴν ὕλην γνωρίζειν. καὶ ὅτι μὲν πρὸς τι ἡ
 ὕλη δεῖκνυσιν ἐκ τοῦ ἄλλῃ ἄλλου εἶδους εἶναι κατὰ οἰκειότητα τὴν πρὸς
 τὸ εἶδος τῆς ὕλης λαμβανομένης, ὥστε ἦδε ἂν ἡ ὕλη τοῦδε τοῦ εἶδους
 εἴη ὕλη καὶ τόδε τὸ εἶδος τῆσδε τῆς ὕλης εἶδος. εἰ δὲ τοῦτο, ἀναγκαῖον
 30 τῷ τὸ ἕτερον εἰδοῖται καὶ θιάτερον εἰδέναι. ἀλλὰ πῶς ἄλλη ὕλη ἄλλῃ 15
 εἶδει, εἴπερ μία ἡ κοινὴ πάντων ὕλη; ἢ δῆλον ὅτι ἡ προσεχὴς ἄλλη.
 ὡς δὲ ἐκάστη τούτων ἔχει πρὸς τὸ καθ' αὐτὴν εἶδος, οὕτως ἡ κοινὴ πάν-
 των πρὸς τὸ ἀπλῶς εἶδος. ὁ οὖν τὸ εἶδος τὸ φυσικὸν ὡς φυσικὸν εἰδὼς
 καὶ γνωρίζων καὶ τὴν ὕλην εἴσεται τὴν τῷ τοιούτῳ εἶδει τῷ ἐνόμῳ ὑπο-
 35 κειμένην. ἔστιν ἄρα καὶ περὶ τὸ εἶδος καὶ περὶ τὴν ὕλην ἡ φυσικὴ, ἀλλὰ
 μὴν καὶ περὶ τὴν στέρησιν· τῆς αὐτῆς γὰρ τὰ οὕτως ἀντικείμενα.

1 post καὶ add. τὰς aF

4 τούτω aD: τοῦ F: τοῦτον E

9 ἀπόσκηρον E

εὐλύγιστον] πάνω ἀλύγιστον a

10 ἐπιτάττω E τοῦτο εἰκότως corr. ex τοῦτωx|||||σ F

11 καὶ οὕτως EF¹ καὶ (ante τὴν) ὁ E 15 ὁποῖων DF 16 οὕτως E 27 κατὰ

τὴν D 28 ἂν ἡ ὕλη τοῦδε ἂν εἴη τοῦ εἶδους ὕλη E 29 εἶδος (post ὕλης) om. aF

30 ἄλλη] ὕλη a 35 περὶ τὴν ὕλην καὶ περὶ τὸ εἶδος a

p. 194 b 9 Μέχρι δὴ πόσου τὸν φυσικὸν δεῖ εἰδέναι ἕως τοῦ 68r
φιλοσοφίας ἔργον διορίσαι τῆς πρώτης. 21

Δείξας ὅτι τοῦ φυσικοῦ ἐστὶ καὶ τὸ εἶδος γινώσκειν καὶ τὴν ὕλην, εἰ-
κότως ἐφεξῆς προσέλετο λέγειν μέχρι πόσου τούτων ἐκάτερον ἔδει τὸν
5 φυσικὸν ζητεῖν. ἀλλὰ περὶ μὲν τῆς ὕλης ἤδη δοκεῖ διωρικέναι, ὅτι μέχρι
τοσοῦτου ὁ φυσικὸς ἐπισκέψεται, ὥστε τὴν περὶ αὐτὴν θεωρίαν εἰς τὸ
εἶδος ἐπαναφέρειν. διὸ λοιπὸν μέχρι πόσου τὸ εἶδος καὶ τὸ τί ἐστὶ δεῖ 25
εἰδέναι ζητεῖ. ἀλλὰ καὶ εἰπὼν τῷ φυσικῷ τὸν περὶ τοῦ εἶδους λόγον
προηγούμενον ἔσσεσθαι, οὐκ ἄνευ μέντοι τῆς ὕλης, εἰκότως νῦν διαπορεῖ,
10 μέχρι πόσου τῷ φυσικῷ ὡς φυσικῷ ἢ τοῦ εἶδους γνώσις προσήκει δηλον-
ότι τοῦ φυσικοῦ. ἔστι γὰρ τινα εἶδη καὶ ὑπὲρ τὰ φυσικά, περὶ ὧν οὐκ
ἔστιν εἰπεῖν τοῦ φυσικοῦ. καὶ λέγει ὅτι ὁ φυσικὸς περὶ τοῦ φυσικοῦ εἶδους
ὡς φυσικὸς μέχρι τούτου ἔρει, μέχρις ὅσου καὶ ὁ χαλκεὺς περὶ χαλκοῦ καὶ
ὁ ἰατρὸς περὶ νεύρου. ἐκάτερος δὲ τούτων ἔρει μέχρι τοσοῦτου, μέχρις 30
15 ὅσου χρήσιμον ἕκαστον τούτων εἰς τὴν οἰκίαν τέχνην ἐστί, τὰς πρώτας
ἀρχὰς τοῦ νεύρου καὶ τοῦ χαλκοῦ οὐδέτερος αὐτῶν πολυπραγμιονῶν. καὶ
ὁ φυσικὸς οὖν περὶ τοῦ φυσικοῦ εἶδους ἔρει, μέχρι τίνος τότε τι τοῦτό
ἐστί. καὶ γὰρ ἕκαστον τῶν φύσει γινομένων τινὸς ἕνεκα καὶ γίνεται καὶ
ἔστιν. ὅπερ τέλος ἐστὶ τοῦ πράγματος. καὶ ὁ τοῦτο εὐρῶν εἰς τέλος ἦλθε
20 τῆς θεωρίας τῆς περὶ τῶν φυσικῶν εἰδῶν περὶ ταῦτα τὴν σκέψιν ποιού-
μενος, ἃ ἐστὶ χωριστὰ μὲν τῷ λόγῳ εἶδη, ἔνυλα δέ. ὥστε καὶ περὶ τοῦ 35
ἐνύλου εἶδους, ἀλλ' οὐχὶ παντὸς εἶδους, καὶ μέχρι τοῦ τίνος ἕνεκα ἐστὶ τοῦτο
ἢ γίνεται, ὁ φυσικὸς ἐπισκέψεται. καὶ μοι δοκεῖ κατάλληλος ἢ λέξις φαίνε-
σθαι, ἐὰν καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ μέχρι τίνος βαρύνωμεν τὸ τίνος (ταῦτόν γάρ ἐστι
25 τῷ μέχρι πόσου) καὶ ἐπὶ τοῦ τίνος γὰρ ἕνεκα ἕκαστον βαρυτόνως
προσενέγκωμεν τὸ τίνος (δηλοῖ γὰρ τὸ ἄχρι τοῦ τέλους τὸ ἄχρι τοῦ τίνος
ἕνεκα). καὶ δὴ καὶ εἰ γράφοιτο μέχρι τίνος ἕνεκα, τινὸς γὰρ ἕνεκα
ἕκαστον (λέγει γὰρ καὶ τοιαύτην γραφὴν ὁ Ἀλέξανδρος) τὸ μὲν πρῶτον
τίνος βαρυνόμεν, τὸ δὲ δεύτερον ἠξυνοῦμεν. εἰπὼν δὲ ὅτι περὶ τὰ ἔνυλα 40
30 εἶδη ὁ φυσικὸς ἔξει καὶ τοῦτο μέχρι τοῦ τέλους προβήσεται, ὅτι ἔνυλα τὰ
φυσικά εἶδη ἐστί, δεῖκνυσιν ἐκ τοῦ καὶ τὰ αἷτια αὐτῶν τὰ τε προσεχῆ καὶ
τὰ ἀναβεβηκότα καὶ αὐτὰ ἔνυλα εἶναι. καὶ γὰρ τὸ προσεχῶς γενῶν τὸν

1 ἕως τοῦ — ἔργον E: om. F: lemma plenum habet D cf. ad p. 309, 32 2 ἔργον
διορίσαι τῆς πρώτης E cf. infra p. 308, 36: τῆς πρώτης διορίσαι ἔργον ad 4 ἐφεξῆς
om. a μέχρι που aE 13 τοσοῦτου E μέχρις (ante ὅσου) E: μέχρι DF:
μέχρι om. a 14 μέχρι τοσοῦτου aE: om. DF μέχρι ὅσου a et sic constanter
15 τούτων om. a 17 οὖν om. aF τίνος E cf. v. 22: τινὸς aDF τότε τι scripsi:
τὸ δέ, τί libri 18 inter καὶ et γὰρ add. ἔστι aDF: om. E 24 μὲν (post ἐπὶ) om. a
neque ego praesto μέχρι τινὸς hic et post βαρύνωμεν DF ἐστὶ τῷ ἐστὶ τὸ DE
26 προσενέγκωμεν F τὸ τίνος DF τὸ (post τέλους) DEF: καὶ a 27 καὶ
δὴ καὶ εἰ γράφοιτο scripsi: εἰ δὴ καὶ ἐγγράφοιτο (ἐγ in corr.) E: δὴ· καὶ εἰ γράφοιτο D:
δὴ· καὶ εἰ ἐγγράφοιτο F μέχρι τίνος ἕνεκα cf. p. 307, 35 τινὸς ante γὰρ iterat a
30 τοῦ (ante τέλους) om. a

ἄνθρωπον ἄνθρωπός ἐστιν ἔνυλος καὶ αὐτὸς ὢν, καὶ τὸ ἐπαναβεβηκὸς τού- 68^r
των ποιητικῶν πάντων τῶν γινομένων κατὰ φύσιν αἴτιον ὁ ἐμφανῆς ἥλιος
εἶδος καὶ αὐτὸς ἔνυλον. “καθόλου δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τὸ γινομένον 45
φύσει δοκεῖ αὐτὸ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ γίνεσθαι ἢ εἶδει ἢ γένει ἢ ὅλως ὑπὸ
5 ἐνεργείας. ὑπὸ ἡλίου γοῦν οὕτως τὰ γινόμενα γίνεται ὡς ὑπὸ ἐνεργείας·
θερμαινόμενα γὰρ καὶ ψυχόμενα ὑπὸ τῆς ἐνεργείας τῆς ἐκείνου. καὶ δῆλον
μὲν ὅτι καὶ τὰ κατὰ τέχνην γινόμενα, ὑπὸ ἐνεργείας γίνεται ἀλλ’ οὐ φυ-
σικῆς”. μήποτε δὲ ἄνθρωπος μὲν ἐξ ἀνθρώπου ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ τῷ εἶδει
γίνεται, ὑφ’ ἡλίου δὲ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ τῷ γένει, ὡς ἔνυλος ἐξ ἐνύλου. ση-
10 μιοῦται δὲ ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ἐκ τῶν ἐνταῦθα λεγομένων, ὅτι κατὰ Ἀρι-
στοτέλην συνήπται τῷ θειῷ σώματι ἢ τῶν ἐνταῦθα γένεσις καὶ οὐκ ἀπὴρ- 50
τηται ἀπ’ αὐτοῦ.

Ἄλλα πῶς ζητῶν μέχρι πόσου τὸν φυσικὸν δεῖ εἰδέναι τὸ εἶδος καὶ
τὸ τί ἐστὶ μέχρι τίνος, φησὶν, ὥσπερ ἰατρὸν νεῦρον, ἢ χαλκία
15 χαλκῶν; ὁ γὰρ χαλκὸς ὡς ὕλη τῷ χαλκεῖ ὑποβέβληται καὶ τὸ νεῦρον τῷ
ἰατρῷ. τοῦτοις γὰρ ἐπάγουσι τὰ ἀπὸ τῆς τέχνης εἶδη, ὁ μὲν χαλκεὺς τῷ
χαλκῷ τὸ τοῦ ἀμφορέως εἰ τύχοι, ὁ δὲ ἰατρὸς τῷ νεύρῳ τὸ τῆς ὑγιείας.
πῶς οὖν μέχρις ὅσου περὶ τῆς ὕλης οἱ τεχνῖται ζητοῦσι, μέχρι | τοσοῦτου 68^v
περὶ τοῦ εἶδους τὸν φυσικὸν φησὶ ζητεῖν; ταύτην δὲ τὴν ἐνστασιν ἐνοήσας
20 ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ἄλλην ἐξήγησιν ἐπάγει γράφων οὕτως· ‘ἢ εἰπὼν πρῶτον
μέχρι τίνος ἐρεῖ ὁ φυσικὸς περὶ τῆς ὕλης ὥσπερ καὶ οἱ τεχνῖται (καὶ γὰρ
οὗτοι μέχρι τίνος περὶ τῆς ὑποκειμένης ὕλης αὐτοῖς θεωροῦσιν) ἐξῆς πάλιν
περὶ τοῦ εἶδους λέγει, μέχρι πόσου καὶ περὶ ποίου εἶδους ὁ φυσικὸς θεωρεῖ.
τίνος γὰρ ἕνεκα ἕκαστον τῶν φύσει γινομένων γίνεται, ὃ ἐστὶ τὸ φυσικὸν 5
25 εἶδος καὶ ἢ τῶν φύσει γινομένων τελειότης, θεωρεῖ· περὶ τοῦ τοιοῦτου οὖν
εἶδους, οὗ χάριν ἕκαστον τῶν γινομένων ὑπὸ τῆς φύσεως γίνεται, καὶ περὶ
τούτων τῶν εἰδῶν, ἃ ἐστὶ χωριστὰ μὲν τῷ λόγῳ τῆς ὕλης, ἐν ὕλῃ μέντοι
ἢ ὑπόστασις αὐτοῖς, οὐκέτι τὴν γνώσιν ἐκτείνων ἐπὶ τὰ αὐλα καὶ χωριστὰ
εἶδη”. καὶ εἶχεν ἂν καλῶς ἢ ἐξήγησις, εἰ μέχρι τίνος περὶ τῆς ὕλης ὁ
30 φυσικὸς θεωρεῖ προθέμενος εἰπεῖν ἐπήγαγε ‘μέχρις ὅσου ὁ χαλκεὺς περὶ 10
χαλκῶν καὶ ὁ ἰατρὸς περὶ νεύρων’. νῦν δὲ εἰπὼν μέχρι δὴ πόσου τὸν
φυσικὸν δεῖ εἰδέναι τὸ εἶδος καὶ τὸ τί ἐστὶν ἐπήγαγεν ἢ ὥσπερ
ἰατρὸν νεῦρον ἢ χαλκία χαλκῶν. καὶ ἄλλην δὲ ἐξήγησιν πρὸς τὴν
τοιαύτην ἐνστασιν ὑπαντήσαν ἐπάγει ὡς ἀρμόδιον τῇ γραφῇ τῇ λεγούσῃ
35 ἢ ἰατρὸν νεῦρον ἢ χαλκία χαλκῶν μέχρι τίνος ἕνεκα. “εἴη γὰρ
ἂν, φησί, τὸ λεγόμενον· ὡς ὁ ἰατρὸς καὶ ὁ χαλκεὺς μέχρι τοσοῦτου περὶ

1 ante τούτων add. δὲ a 3 αὐτὸ E δ (post φησὶν) om. E 4 αὐτὸ (post
δοκεῖ) D: αὐτὸ F: αὐτῷ aE ὅλως (ὁ ex καὶ corr.) F 5 οὖν a τὰ (post οὕτως)
om. a ante ὡς add. καὶ aF 6 τῆς (ante ἐκείνου) om. D 10 δὲ om. DF 14 ἢ]
καὶ aF 17 τὸ τοῦ] τῷ τοῦ F τὸ τῆς] τῷ τῆς F 19 ἐνστασιν om. E
21 ὁ φυσικὸς ἐρεῖ a 22 αὐτοῖς ὕλης E 24 τίνος F 26 εἶδους sc. λέγει cf.
v. 23 30 θεωρεῖ] ἐρεῖ E 31 ὁ (ante ἰατρὸς) om. E δὴ om. F
33 ἢ χαλκὸς χαλκῶν E 35 τίνος E: τίνος aDF

εἶδους λέγουσι καὶ περὶ τούτου, οὐδ' ἕνεκέν ἐστιν ἡ ὕλη περὶ ἣν καταγίνον- 68^v
 ται (περὶ γὰρ τοῦ εἶδους τούτου λέγουσιν, οὐδ' χάριν ὁ μὲν περὶ νεῦρα καὶ 15
 σάρκα ὁ δὲ περὶ χαλκὸν καταγίνεται, τοῦ γὰρ ἐν τούτοις γινομένου εἶδους
 ἀλλ' οὐδ' περὶ ἄλλου τινός). οὕτως χρῆ καὶ τὸν φυσικὸν περὶ τοῦ τοιοῦτου
 5 εἶδους λέγειν, οὐδ' ἐστὶν ἡ ὕλη ὕλη καὶ οὐδ' χάριν ἐστὶ. τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ
 ἔνυλον. καὶ περὶ ταῦτα ἃ ἐστὶ χωριστὰ μὲν εἶδη ἐν ὕλῃ δέ, του-
 τέστι καὶ περὶ τῶν τοιούτων εἰδῶν, πραγματεύεται καὶ τὰ τοιαῦτα θεω-
 ρήσει". δοκεῖ δὲ μοι ἐν τούτοις μὴ ἀποδοῦναι, μέχρι πόσου οἱ τεχνῖται
 περὶ τοῦ εἶδους λέγουσιν, οὐδ' ἕνεκέν ἐστιν ἡ ὕλη περὶ ἣν καταγίνονται. εἰ 20
 10 μὴ ἄρα βούλεται εἰπεῖν μέχρι τοῦ ἔνυλα εἶναι. τοῦτο γὰρ ἐπὶ τοῦ φυσι-
 κοῦ σαφέστερον εἶπε. καὶ εἶπε καὶ ὁ Θεμιστίσιος οὕτω νοῆσαι· παραφράζων
 γὰρ τοῦτ' ἐπὶ τὸ χωρίον "περὶ δὲ αὐτοῦ τοῦ εἶδους φησὶν ἄχρι τίνος, ἢ ὥστε
 μὴ χωρίζειν αὐτὸ τῆς ὕλης, ἀλλ' ὥσπερ ὁ ἰατρὸς νεῦρον ἐξετάζει, οὕτως
 ὁ φυσικὸς ἀνθρώπων". μήποτε οὖν οὐ συμφωνεῖ τούτῳ τὸ ἐξῆς ἐπαγόμενον
 15 τὸ τινός γὰρ ἕνεκα ἕκαστον. οὐ γὰρ τείνει τοῦτο εἰς τὴν ὡς ἐνύλου
 γῶσιν, ἀλλὰ περὶ εἶδους μὲν ἐστὶν ἡ ζήτησις, μέχρι πόσου δεῖ εἰδέναι τὸ 25
 φυσικὸν εἶδος τὸν φυσικόν, περὶ δὲ καταγίνεται. λέγει δὲ ὅτι μέχρις ὅσου
 τὸν χαλκὸν οἶδεν ὁ χαλκεὺς καὶ τὸ νεῦρον ὁ ἰατρὸς, οὐχ ὡς ὕλην ταῦτα
 τῶν τεχνῶν τούτων παραθεῖς, ἀλλ' ὡς εἶδη περὶ ἃ καταγίνονται αἱ τέχναι,
 20 ὡς ἡ φυσικὴ περὶ τὸ φυσικὸν εἶδος. καταγίνονται δὲ αἱ μὲν τέχναι πρα-
 κτικῶς, ἡ δὲ φυσικὴ γνωστικῶς περὶ τὸ οἰκτεῖον ὑποκείμενον. ὡς οὖν αἱ
 τέχναι τὰ ὑποκείμενα αὐταῖς περὶ ἃ ἐνεργοῦσι μέχρι τοσοῦτου γινώσκουσι,
 25 μέχρι τῆς χρείας ἣν παρέχονται τοῖς ἀποτελέσμασι, δι' ἃ παραλαμβάνον- 30
 ται, οὕτως καὶ ἡ φυσικὴ μέχρις ἐκείνου γινώσκει τὸ φυσικὸν εἶδος, μέχρι
 25 τῆς χρείας ἣς ἕνεκα γίνεται καὶ ἔστι. καὶ γὰρ πᾶσα μὲν ἐκ τῶν αἰτίων
 γῶσις οἰκειοτάτη πρὸς ἐπιστήμην ἐστίν, ἡ δὲ ἐκ τοῦ τελικοῦ αἰτίου πα-
 σῶν ἐστὶ κυριωτάτη. καὶ εἶπε τῷ ἐν Φαίδωνι Σωκράτει κατακολουθῶν
 Ἀριστοτέλης μέχρι τοῦ τελικοῦ αἰτίου προστάττειν τῷ φυσικῷ προάγειν τὴν
 30 τῆς αἰτίας ζήτησιν. λέγει γὰρ ἐν ἐκείνοις ὁ Σωκράτης· "εἰ οὖν τις βού-
 30 λητο τὴν αἰτίαν εὑρεῖν περὶ ἕκαστου, ὅπῃ γίνεται καὶ ἀπόλλυται ἢ ἔστι, 35
 τοῦτο δεῖν περὶ αὐτοῦ εὑρεῖν, ὅπῃ βέλτιστον αὐτῷ ἐστὶν ἢ εἶναι ἢ ἄλλο
 ὅτιοῦν πάσχειν ἢ ποιεῖν". τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ οὐδ' ἕνεκα γίνεται ἢ ἔστιν
 ἕκαστον. εἰπὼν δὲ ὅτι ὁ φυσικὸς περὶ τὰ τῷ λόγῳ μὲν χωριστὰ τῇ δὲ
 ὑποστᾶσει ἔνυλα πραγματεύεται, εἰκότως ἐπάγει ὅτι· τὸ τῇ ὑποστᾶσει χω-
 35 ριστὸν εἶδος πῶς ἔχει πρὸς τὸ ἔνυλον εἶδος καὶ καθ' αὐτό· καὶ τί ἐστὶ,
 φιλοσοφίας ἔργον ἐστὶ διορίσαι τῆς πρώτης, ἣν ἐν τῇ Μετὰ τὰ
 φυσικὰ πραγματεῖα παραδίδωσιν.

1 οὐδ' ἕνεκα a	3 τοῦ γὰρ mire pro περὶ γὰρ τοῦ dictum	γινόμενου DE: γενό- μένου aF	4 περὶ εἶδους τοῦ τοιοῦτου E	6 μὲν εἶδε Aristoteles	7 πρα- γματεύεται aF
12 ἄχρι τινός DEF	15 ὡς] τοῦ a	19 τῶν τεχνῶν τούτων ταῦτα aF	22 μέχρι τοσοῦτου γινώσκουσι E (cf. v. 24): om. aDF	25 μὲν ἢ ἐκ a	27 Φαίδωνι p. 97 c
28 ὁ ἀριστοτέλης a	30 καὶ] ἢ Plato	31 αὐτῷ aE: αὐτό DF	32 ἢ ποιεῖν aE: om. DF		
	35 τί ἐστὶ E: ὅτι aDF				

p. 194^b 16 Διωρισμένων δὲ τούτων ἐπισκεπτόων περὶ τῶν αἰτίων. 68^v

Τῆς πραγματείας οὔσης περὶ τῶν ἀρχῶν καὶ αἰτίων τῶν φυσικῶν, 45
διότι ὡς αὐτὸς ἀρχόμενος εἶπε “τότε οἰόμεθα γινώσκειν ἕκαστον, ὅταν τὰ
αἷτια γνωρίσωμεν τὰ πρῶτα καὶ τὰς ἀρχὰς τὰς πρώτας καὶ μέχρι τῶν
5 στοιχείων”, περὶ τῶν ἀρχῶν τῶν ὡς στοιχείων πρῶτον προσέθετο σκοπεῖν
καὶ τὰς τε τῶν παλαιῶν δόξας περὶ τούτων προῦβάλετο καὶ τὰ ἑαυτῶ
δοκοῦντα προσέθηκε, συμφωνοῦντας αὐτῶ τρόπον τινα καὶ τοὺς παλαιοὺς
φυσιολόγους ἀποδείξας, διότι καὶ ἐκεῖνοι τάναντία ἐπίθετο ἀρχάς· οὕτω τε 50
τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος καὶ τὴν στέρησιν ὡς στοιχειώδεις ἀρχὰς ὑποθέμε-
νος τῶν φυσικῶν, καὶ τί ἐστὶν ἡ φύσις ἀποδείξας, ὅτι ἀρχὴ ὅθεν ἡ κίνη-
σις, καὶ τί τὸ φύσει καὶ κατὰ φύσιν, καὶ διορίσας ποσαχῶς ἡ φύσις λέ-
γεται, καὶ ὅτι τὸ εἶδος καὶ ἡ ὕλη φύσις, καὶ ὅτι περὶ ἀμφοῖν πρόκειται
τῶ φυσικῶ ζῆτεῖν, καὶ μέχρι πόσου ὅτι μέχρι τοῦ τελικοῦ αἰτίου, καὶ
15 συμπληρώσας τὸν ὅλον περὶ τῶν αἰτίων λόγον, εἶπερ καὶ περὶ τῶν ὡς
στοιχείων εἶπε τῆς τε ὕλης καὶ τοῦ εἶδους, | καὶ περὶ τοῦ ποιητικοῦ, ὅπερ 69^v
ἦν ἡ φύσις, καὶ περὶ τοῦ τελικοῦ, ἐπειδὴ πολλὰ μεταξὺ τῆς τῶν αἰτίων
πρὸς ἀλλήλα συντάξεως ἐρρήθη, ἀναλαβὼν τὸν λόγον ἐφεξῆς αὐτὰ ἀπα-
ριθμήσεται τοὺς προσήκοντας ἕκαστοις ἐπάγων διορισμοὺς καὶ μετὰ τὰ καθ’
αὐτὸ αἷτια καὶ τὰ κατὰ συμβεβηκὸς ὑπ’ ὄψιν ἄγων. κἀνταῦθα δὲ τὴν
20 χρεῖαν πάλιν ἡμᾶς τοῦ περὶ τῶν ἀρχῶν ὑπομιμνήσκει λόγου συλλογιζόμενος 5
καὶ νῦν δυνάμει οὕτως· ἡ φυσικὴ πραγματεία θεωρητικὴ ἐστίν, ἀλλ’ οὐχὶ
πρακτικὴ ὡς ἡ ἡθικὴ· ἡ θεωρητικὴ τέλος ἔχει τὸ εἰδέναι· ἡ τέλος ἔχουσα
τὸ εἰδέναι τὴν τῶν αἰτίων γνώσιν προλήψεται, εἰς ἃ ἕκαστα ἀναφέρουσα
ἕξει τὴν γνώσιν αὐτῶν· ὥστε τῇ φυσικῇ πραγματείᾳ οἰκείος ὁ περὶ τῶν
25 αἰτίων λόγος, ὅπως ἂν καὶ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς καὶ πάσης τῆς ἄλλης
φυσικῆς μεταβολῆς τῆς τε κατὰ τόπον καὶ κατὰ ἀλλοίωσιν, ἴσως δὲ καὶ
τῆς κατὰ αὔξεισιν, περὶ ὧν τῶ φυσικῶ πρόκειται σκοπεῖν, ἀποδιδόναι τὰς 10
αἰτίας δυνώμεθα. διὰ τί γὰρ τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον ἕκαστον τῶν κατ’
αὐτὰ ζητουμένων, λύομεν ἀνάγοντες εἰς τὰς αἰτίας αὐτῶν καὶ τὰς ἀρχάς.
30 ἢ γὰρ διότι ἐκ τοιοῦδε ἢ διότι τοιόνδε ἢ διότι ὑπὸ τοιοῦδε ἢ διότι οὕτως
ἄμεινον δεικνύντες ἀποδιδόναι τὰς αἰτίας δόξομεν.

p. 194^b 23 Ἐνα μὲν οὖν τρόπον αἷτιον λέγεται τὸ ἐξ οὗ ἕως τοῦ
καὶ τὰ τούτων γέννη. 15

35 Τέτταρας τρόπους αἰτίων ἀποδόσεως τοὺς πάντας λέγων πρῶτον ἀπο-

1 αἰτίων F: αἰτίων ἕως τοῦ sic E: αἰτίων — ζητουμένων ἕκαστον aD 3 ἀρχόμενος A 1
p. 184^a 12 5 πρώτων E προσέθετο F 7 προσέθηκε a συμφωνοῦντας
om. E αὐτῶ libri 11 φύσει] φυσικὸν aF 13 τελικοῦ] φυσικοῦ aF
17 ἐρρήθη E 18 ἐκάστω a 19 κἀν ταῦτα E 21 οὐχὶ] οὐ D 25 τῆς
ἄλλης μεταβολῆς τῆς φυσικῆς a 26 καὶ τῆς κατὰ ἀλλοίωσιν D 27 τῆς (post δὲ
καὶ) om. a 28 διατὶ γὰρ ineunte novo folio iterat F 30 post ἐκ add. τοῦ aE
32 αἷτιον om. F ἕως τοῦ — γέννη E: lemma plenum D: lemma ab ἕως omissum F quem
codicum morem abhinc adnotaro supersedebo 35 αἰτίων a ἀποδόσεως EF: obl.
D: ἀποδεσπῶκῶς a λέγω a

δίδωσι τὸ ἐξ οὗ γίνεται τι ἐνυπάρχοντος. τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ ὑλικὸν 69^r
 καὶ ὑποκείμενον, ὅπερ κατὰ μὲν τὸ ἐξ αὐτοῦ γίνεσθαι τι τῆ στεργήσει ἐπι-
 κοινωνοῦν δοκεῖ, κατὰ δὲ τὸ ἐνυπάρχοντος τούτου διαφέρει· ἐξ ἐκείνης μὲν
 γὰρ ὡς μετ' ἐκείνην καὶ ὡς ἐξισταμένης ἐκείνης γίνεται τὸ γινόμενον, ἐκ
 5 δὲ τῆς ὕλης ὡς ἐνυπαρχούσης καὶ μεταβαλλούσης ἐξ ἄλλης διαθέσεως εἰς 20
 ἄλλην· ὥστε ὁμώνυμον εἶναι τὸ ἐξ οὗ. τοῦ δὲ εἶδους ἡ ὕλη διαφέρει καὶ
 αὐτοῦ ἐνυπάρχοντος, ὅτι οὐκ ἐκ τοῦ εἶδους γίνεται τὸ γινόμενον· οὔτε γὰρ
 ἐξισταμένου οὔτε μεταβάλλοντος, ἀλλὰ κατὰ τὸ εἶδος. πρώτην δὲ αὐτὴν
 ὠνόμασεν ἐν ταῖς αἰτίαις, διότι πάντων ὡς εἰπεῖν οἱ ἀρχαιότεροι τὰς αἰ-
 10 τίας εἰς τὴν ὕλην ἀναφέροντες ἀπεδίδωσαν. κάτω γὰρ ἔφασαν τὸν κύβον
 φέρεσθαι, ὅτι χαλκοῦς· καὶ πολυχρονιώτερον εἶναι τὸν λέβητα τοῦ κεράμου,
 διότι ὁ μὲν χαλκοῦς, ὁ δὲ ὁστράκινος. καὶ διὰ τοῦτο δὲ πρώτην ὠνόμα- 25
 σεν, ὅτι κάτωθεν ἐπὶ τὸ ἄνω τὴν πρόοδον ἐποιήσατο. οὐ μόνον δὲ ἡ
 προσεχῆς ὕλη αἰτία τοῦ γινομένου ἐστίν, ἀλλὰ καὶ τὰ ταύτης γένη. οὐ
 15 γὰρ μόνον ὅδε ὁ χαλκὸς τοῦ ἀνδριάντος αἰτιος καὶ ὅδε ὁ ἄργυρος τῆς φιά-
 λης, ἀλλὰ καὶ χαλκὸς ἀπλῶς καὶ ἄργυρος. καὶ εἰ ὕδωρ ταῦτά ἐστι, καὶ
 τὸ ὕδωρ καὶ ἀνωτέρω τὸ σῶμα.

p. 194^b26 Ἄλλον δὲ τὸ εἶδος καὶ τὸ παράδειγμα ἕως τοῦ καὶ τὰ 30
 μέρη τὰ ἐν τῷ λόγῳ.

20 Δεύτερον αἴτιον τὸ κατὰ τὸ εἶδος παραδίδωσιν· αἴτιον γὰρ ἡ ἐνυπάρ-
 χουσα ὕγεια τοῦ ὑγαινεῖν καὶ ἡ συμμετρία τοῦ σύμμετρον εἶναι. εἶδος
 δὲ οὐ τὸ κατὰ τὴν ἐπιπόλαιον μορφήν μόνον, ἀλλὰ τὸ κατὰ τὸν λόγον.
 καλεῖ δὲ παράδειγμα τὸ εἶδος οὐχ ὡς οἱ τὰς ἰδέας λέγοντες αὐτὴν καθ'
 αὐτὴν εἰδικὴν οὐσίαν ὑποτιθέμενος, πρὸς ἣν τὰ ἐνθάδε ἀφομοιοῦται.
 25 “οὐδὲ γὰρ τὰ φύσει ποιῶντα, φησὶν Ἀλέξανδρος, πρῶτον νοήσαντα αἰ ποιεῖ 35
 οὕτως ποιεῖ, ἵνα τις εἴπῃ τὸ νόημα παράδειγμα τῶν γινομένων κατ' αὐτόν,
 ὡς ἐπὶ τῶν τεχνῶν ἔχει, ἀλλὰ τὸ γινόμενον περὶ τῆ ὕλης εἶδος τοῦτο καλεῖ
 παράδειγμα διὰ τὸ τὴν φύσιν τούτου ἐφιεμένην ποιεῖν αἰ ποιεῖ πάντα. δῆ-
 λον δὲ ἐκ τοῦ γενομένου τούτου παύεσθαι τῆς ποιήσεως, ὡς ὠρισμένου
 30 τινὸς ὄντος τοῦ εἶδους καὶ οἷον σκοποῦ προκειμένου, εἰς δὲ τέταται ἡ φύ-
 σις, καὶ παράδειγμα διὰ τοῦτο λεγόμενον. οὐχ ὁμοίως δέ, φησὶν Ἀλέξανδρος,
 ἐν ταῖς ἔνεκά του ποιοῦσι πᾶσιν ἔχει τὸ τέλος καὶ τὸ παράδειγμα, ἀλλ' 40
 ὅσα μὲν κατὰ προαίρεσιν καὶ τέχνην καὶ λόγον ποιεῖ, ἐπὶ τούτων τὸ τέλος
 ἀνάγκη οὐ χάριν τὰ ἄλλα γίνεται πρῶτον νοηθὲν ὑπὸ τοῦ ποιοῦντος τοῦτο
 35 σκοπὸν ἐκκεῖσθαι καὶ παράδειγμα τῶν ἐσομένων, ἐπὶ δὲ τῶν φύσει γινομέ-
 νων οὐχ ὁμοίως. οὐ γὰρ κατὰ προαίρεσιν ἡ φύσις ἐργάζεται οὐδὲ κατὰ

8 ἐξαμένου sic E 10 ἀποδίδωσαν F 10. 11 φέρεσθαι τὸν κύβον E 11 χαλκοῦς—
 ὁ μὲν (12) om. E 13 ἐπὶ τὸ ἄνω om. E 18 ἄλλο aE 22 τὸ (post οὐ)
 om. E ἀλλὰ καὶ τὸ a 23 post καθ' αὐτὴν add. τινα E 24 εἰδητικὴν DF
 ἀφομοιοῦται a 25 νοήσαντα aED²: ποιήσαντα D¹F 26 ἵνα εἴ τις F εἴποι a
 αὐτόν (sc. Aristotelem?) DEF: αὐτὴν a 30 τέταται aE

τὸν ἐν αὐτῇ λόγον. ἄλογος γάρ, φησί, δύναμις ἢ φύσις. ἀλλ' ἀρχῆς 69^r
καταβληθείσης τῆς πρώτης ἐν ὕλῃ τῇ δεκτικῇ καὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τῶν ὑπ'
αὐτῆς τε καὶ ἐξ αὐτῆς ἐσομένων, τοῦτο τὸ πρῶτον αὐτὸ καταβληθὲν αὐτὸ 45
μὲν ἐποίησε τοῦτο, οὗ ἐστὶν αὐτὸ ποιητικὸν ὄντος ὠρισμένου, τὸ δὲ ἐκ
5 τούτου γενόμενον ἄλλο· ἕκαστον γὰρ αὐτῶν τοῦ μεθ' ἑαυτὸ ποιητικὸν τε
καὶ κινήτικόν ἐστι, εἰ μὴδὲν ἐμποδίζοι· καὶ τοῦτο μέχρι τέλους τινὸς καὶ
εἰδούς τοῦ φυσικοῦ, οὗ ἦν ἀρχὴ τὸ πρῶτον ἐν τῇ ὕλῃ καταβληθὲν, ὥσπερ
ἐν τοῖς νευροσπαστούμενοις τὴν ἀρχὴν τῆς κινήσεως ἐνδόντος τοῦ τεχνίτου
τῷ πρώτῳ τοῦτο τοῦ μετ' αὐτὸ κάκεινο τοῦ ἐφεξῆς κινήτικόν γίνεται, ἕως 50
10 ἂν διὰ πάντων ἢ κινήσις διέλθῃ, ἂν μὴ τι ἐμποδίσῃ, οὐ κατὰ λόγον τινὰ
καὶ προαίρεσιν τὴν ἐν ἑαυτοῖς τοῦ πρὸ αὐτοῦ τὸ μετ' αὐτὸ κινουῦντος.
οὕτως δὲ καὶ ἡ συγκαταβληθεῖσα τῷ σπέρματι φύσις τε καὶ δύναμις ἐν τῇ
οἰκείᾳ ὕλῃ γενομένη κινήτικὴ ταύτης οὔσα κινεῖ καθάπερ πέφυκε τὸ μὲν
κινεῖν, ἢ δὲ κινεῖσθαι. ἡ δὲ ἐγγενομένη δύναμις ἐκ τῆς πρώτης κινήσεως
15 ἄλλην πάλιν κίνησιν ἐμποεῖ καὶ δύναται, ἕως οὗ ὅμοιον ποιήσῃ τῷ ἀφ'
οὗ καταβλήθη, καὶ ταυτὸν ἢ εἶδει ἢ γένει. ὡς ἐπὶ τῶν ἐξ ἀνομοίων |
ζώων γεννωμένων, ὅποιαί αἱ ἡμίονοι. τῷ γὰρ γένει αἱ αὐταὶ τοῖς ποιή- 69^v
σασιν. καὶ αὕτη ἡ διαδοχὴ κατὰ τινὰς ἀριθμοὺς καὶ τάξιν γίνεται μέχρι
τοῦ τελειωθῆναι κατὰ τὸ εἶδος τὸ γινόμενον, εἰ μὴ τι γένοιτο ἐμποδῶν.
20 τοῦτο δὲ οὐ κατὰ λόγον καὶ προαίρεσιν τὴν ἐν τοῖς κινουσί τε καὶ ποιου-
σιν, ὡς προεῖρηται. ἀλλ' οὐκ ἐπεὶ μὴ τοῦτο, διὰ τοῦτο ἤδη κατὰ τύχην
ποιεῖ, καὶ οὐχὶ ἕνεκά του. τὸ γὰρ ἕνεκά του οὐ λογικῆς καὶ προαιρετικῆς 5
γενέσεώς ἐστὶν ὄνομα, ἀλλὰ πᾶν τὸ γινόμενον κατὰ τάξιν τινὰ καὶ ἄλλου
χάριν ἕνεκά του γίνεται. καὶ τοῦτο ὁμοίως, ἂν τε κατὰ προαίρεσιν καὶ λό-
25 γον ἂν τε καὶ χωρὶς λόγου, ὡς ἐπὶ τῆς φύσεως ἡμεῖς λέγομεν. κἂν γὰρ
ἐπακολουθῇ τοῖς φυσικοῖς τινὰ κατὰ τὰς ὕλικὰς ἀνάγκας οὐκ ἔχοντα τὴν
ἀναφορὰν ἐπὶ τι (ὡς ἐπὶ τῶν μασχαλῶν λέγονται τρίχες, εἴπερ μὴ καὶ
αὐταὶ χρειὰν παρέχονταί τινα), οὐ δεῖ διὰ ταῦτα τὸ μὴ ἕνεκά του ποιεῖν
τὴν φύσιν κατασκευάζειν. παράδειγμα οὖν τὸ εἶδος, διότι ἐπὶ τοῦτο νένευ- 10
30 κεν ἢ φύσις οὐ προαιρέσει, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς τὰ νευροσπαστούμενα. εἴη
δὲ ἂν, φησί, παράδειγμα ἐν τοῖς φύσει γινομένοις καὶ τὸ τοῦ ποιουῦντος εἶ-
δος ταυτὸν ὃν τῷ τοῦ γινομένου εἶδει ἢ γένει. καὶ καθόλου ἐπεὶ οἱ πρὸς
παράδειγμα ποιουῦντες πρὸς ὠρισμένον τι ποιούσι, καὶ ἔστιν ἴδιον τοῦ πρὸς
παράδειγμα γινομένου τὸ πρὸς ὠρισμένον τε γίνεσθαι καὶ ὅμοιον ἐκείνῳ,
35 καὶ εἴ τι πρὸς ὠρισμένον γίνεται καὶ ὅμοιον ἐκείνῳ, πρὸς παράδειγμα ἂν
εἴη γινόμενον· οὕτως δὲ γίνεται τὰ γινόμενα φύσει· πρὸς παράδει- 15
γματα ἄρα".

1 ἐν αὐτῇ] ἑαυτῇ E¹ 2 τῆς δεκτικῆς a 3 αὐτὸ (post πρῶτον) om. E 4 τὸ
δὲ — κινήτικόν ἐστι (6) om. F 5 γενόμενον DE (cf. p. 312, 21): γινόμενον aF¹
6 ἐμποδίζει E¹ 7 ἦν] ἢ F ὥσπερ iterat F post ὥσπερ add. γὰρ aF¹
11 ἐν αὐτοῖς aF¹ 12 οὕτως τε καὶ D καταβληθεῖσα aF¹ 13 κινήτικὴ — καθάπερ
om. DF¹ 14 τὸ δὲ κινεῖσθαι a ἐγγενομένη DF¹: ἐγγινομένη a: γενομένη E 15 τῷ
τοῦ E 17 γινομένων a 26 τινὰ τοῖς φυσικοῖς E 27 post ὡς add. αἱ a
29 τούτω E

Ταῦτα τοῦ Ἀλεξάνδρου λέγοντος, ὅτι μὲν παράδειγμα τὸ εἶδος καλεῖ 69
οὐ τὸ κατὰ τὴν ἰδέαν ὁ Ἀριστοτέλης, πρόδηλον. τὸ γὰρ ἔνυλον εἶδος ὡς
αἷτιον λαμβάνει, καθὸ τὸ τί ἦν εἶναι ἔχει τὸ σύνθετον. δηλοῖ δὲ καὶ ἐν
τοῖς ἐξῆς τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος τοῦτο ἐν τοῖς στοιχείοις καταριθμῶν.
5 πῶς δὲ περὶ τοῦ στοιχειώδους εἶδους λέγοντος αὐτοῦ καὶ τοῦτο παράδειγμα
καλέσαντος δυνατόν παράδειγμα τὸ τοῦ ποιοῦντος εἶδος ἀκούειν νῦν; καὶ
γὰρ τὸ αὐτὸ πῶς ἔστι τῷ γινόμενῳ. διότι ἀνθρώπος ἐξ ἀνθρώπου, ἀλλὰ 20
τὸ γινόμενον νῦν καλεῖ παράδειγμα, καὶ οὐχὶ τὸ ποιοῦν. τὸ γὰρ γινόμενον
ἔστι τὸ στοιχειώδες εἶδος, καθὸ τὸ τί ἦν εἶναι ἔχει τὸ σύνθετον. πρὸς τι
10 δὲ ὠρισμένον καὶ ὅμοιον γίνεται τὸ φυσικόν. εἰ μὲν γὰρ πρὸς τὸ ποιοῦν,
τὸ ποιοῦν ἂν εἴη τὸ παράδειγμα. καὶ πρῶτον μὲν, ὅπερ εἶπον, οὐκ ἐκεῖνο
ἐκάλεσε παράδειγμα ὁ Ἀριστοτέλης, ἀλλὰ τὸ γινόμενον. ἔπειτα πῶς ἔτι
δυνατόν λέγειν, ὅτι τὰ φυσικὰ οὐ γίνεται πρὸς παράδειγμα, εἴπερ συγχα- 25
ραῦμεν παράδειγμα τὸ ποιοῦν εἶναι τοῦ γινόμενου ὡς πρὸς ἐκεῖνο γινόμε-
νου ὠρισμένον τε καὶ ὅμοιον ὑπάρχον τῷ γινόμενῳ. εἰ δὲ διὰ τοῦτο
λέγεται παράδειγμα τὸ εἶδος διὰ τὸ τὴν φύσιν τούτου ἐφιεμένην ποιεῖν
πάντα, τέλος ἂν εἴη διὰ τοῦτο καὶ οὐ παράδειγμα· τὸ γὰρ ἐφετὸν καὶ οὐ
ἔνεκα γίνεται τὰ γίνεμενα τέλος ἂν εἴη καὶ οὐ παράδειγμα. ἔτι δὲ καὶ
τὰ περὶ τῆς γενέσεως τῶν φυσικῶν εἰρημένα ἐπιστάσεως ἄξιά μοι δοκεῖ.
20 εἰ γὰρ τὸ πρῶτον καταβληθὲν αὐτὸ μὲν ἐποίησε τοῦτο οὐ ἔστιν αὐτὸ ποιη-
τικόν, τὸ δὲ ἐκ τούτου γενόμενον ἄλλο, καὶ ἕκαστον τοῦ μεθ' ἑαυτὸ ποιη-
τικόν ἔστι καὶ κινήτικόν μέχρι τοῦ τέλους καὶ τοῦ εἶδους τοῦ φυσικοῦ, οὐ 30
ἦν ἀρχὴ τὸ πρῶτον ἐν τῇ ὕλῃ καταβληθὲν, εἰ οὖν οὕτως ἡ γένεσις ἀπο-
τελεῖται, πρῶτον μὲν εἰ ὁ πυρὸς τὴν βοτάνην ποιεῖ καὶ ἡ βοτάνη τὴν κα-
25 λάμην καὶ ἡ καλάμη τὸν ἄσταχον, πῶς τὰ ἀτελέστερα ποιητικὰ τῶν
τελειωτέρων; ἀτελεστέρα γὰρ ἡ βοτάνη τῆς καλάμης καὶ ἡ καλάμη τοῦ
ἀστάχου. ἔπειτα τί τὸ τοῦ ὕλου αἷτιον, οὐκ ἔχομεν λέγειν. ἐνός δὲ
ὄντος τοῦ εἶδους ἔδει καὶ ἐν αἷτιον εἶναι πρὸ τῶν κατὰ μέρος. ὅλως δὲ
εἰ ἀλλοιουμένων τῶν προτέρων γίνεται τὰ ἐφεξῆς, ὕλικὰ ἂν εἴη μᾶλλον τὰ 35
πρότερα καὶ οὐ ποιητικὰ· οὐδέποτε γὰρ τὸ ποιητικόν αἷτιον ἀλλοιούμενον
γίνεται τὸ ἀποτέλεσμα. ἔτι δὲ εἰ μὴ τὸ τυχὸν ἐκ τοῦ τυχόντος γίνεται,
ἀλλ' ἐκ τοῦ δυναμένου, δῆλον ὅτι ἡ βοτάνη δυνάμει καλάμη ἐστί· πᾶν δὲ
τὸ δυνάμει ὕλικόν ἔστιν ἀλλ' οὐ ποιητικόν· ὥστε ὕλη μὲν τῆς καλάμης
εἰκότως ἂν λέγοιτο ἡ βοτάνη, ποιητικὸν δὲ αἷτιον οὐδαμῶς. ἔπειτα πᾶν
35 τὸ ἐκ τοῦ δυνάμει γενόμενον ἐνεργείᾳ ὑπὸ τοῦ ἐνεργείᾳ προάγεται εἰς τὸ 40
ἐνεργείᾳ. εἰ οὖν ἡ βοτάνη ἐνεργείᾳ καλάμη οὐκ ἔστιν, οὐκ ἂν ποιήσοι

1 post καλεῖ habet λόγον δὲ τοῦ τί ἦν εἶναι τὸν ὅρι deleta F 2 ὁ (post ἰδέαν) om.
aF 3 καὶ (post δὲ) om. aF 11 τὸ ποιοῦν om. DF τὸ (post εἴη) om. a
καὶ] ἀλλὰ a 12 ἔτι] ἐστὶ a 17 οὐ (post καὶ) aE: om. DF τὸ γὰρ —
παράδειγμα (18) om. a 19 εἰρημένα cf. p. 310, 36 inprimis p. 311, 3 26 γὰρ
καὶ ἡ καλάμη τῆς βοτάνης E 27 τὸ (post τί) om. E ἐνός γὰρ ὄντος a 30 τοῦ
ποιητικοῦ αἷτιου ἀλλοιουμένου fortasse rectius E 32 post ἔτι add. καὶ aF 33 ἀλλ'
οὐχὶ E 35 γενόμενον F: γινόμενον aDE 36 ποιήσοι DE: (cf. p. 313, 4): ποιήση aF

τὴν ἐνεργεῖα καλάμην. ὅλων δὲ εἰ ἡ ἐκάστου φύσις ἀρχὴ οὕσα καὶ αἰτία 69^v
 κινήσεως ποιητικὴ ἐστὶ τοῦ ἑαυτῆ ὑποκειμένου καὶ οὐκ ἄλλου, ὁῦλον ὅτι
 ἡ μὲν τοῦ σπέρματος φύσις τὸ σπέρμα ποιήσῃ, ἡ δὲ τοῦ ἀνθρώπου τὸν
 ἄνθρωπον. πῶς δὲ ἂν ποιήσῃ κυρίως ἄνθρωπον ἢ ἐν τῷ σπέρματι ἢ
 5 μήπω οὕσα ἀνθρώπου φύσις πρὶν γενέσθαι τὸν ἄνθρωπον: ἤ, ὡς εἴρηται
 πρότερον, ἅμα τῷ καὶ αὐτὴ γίνεσθαι ποιεῖ διὰ τὸ εὐφύεστερον καὶ διὰ τὸ 45
 ζωὴ τις εἶναι ἐξανισταμένη καὶ διανισταμένη εἰς εἶδος, ἐπεὶ τὸ τοῦ ἄρρενος
 σπέρμα καὶ τὸ τῆς θηλείας φύσιν ἔχει τὴν τοῦ σπέρματος μεταβολὴν καὶ
 τελειοῦσθαι πεφυκυῖαν εἰς ζῶον. τὸ δὲ ποιητικὸν κυρίως καὶ προσεχῶς
 10 αἴτιον ἐπὶ μὲν τῶν ζῴων ἢ μητρικὴ φύσις ἐστὶ καὶ ἡ πατρικὴ, ἐπὶ δὲ τῶν
 φυτῶν ἢ τοῦ πυροῦ καὶ τῆς γῆς, τοῦ εἶδους ἐνεργεῖα προϋπάρχοντος ἐν τε
 τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ καὶ ἐν τοῖς τῆς γῆς κατ' ἐνέργειαν ἐστῶσι λόγοις,
 καθ' οὓς τὰ δυνάμει εἰς ἐνέργειαν ἄγεται. καὶ οὕτως ἡ μὲν τοῦ γινομέ- 50
 νου φύσις, εἰ ποιητικὴ λέγοιτο, οὕτως ἂν εἴη ποιητικὴ ὡς καὶ αὐτὴ γινο-
 15 μένη. ἡ δὲ κυρίως ποιητικὴ ἢ τοῦ ἐνεργεῖα τοιοῦτου ἐστὶ· τοῦ γὰρ ὁμοίου
 ἐστὶν ἡ φύσις γεννητικὴ καὶ τὰ μεταξὺ πάντα ἐκείνου ἕνεκα προλαμβάνει
 καί, κἂν ἀλλοιωταί ἐν τῷ μεταξὺ ἢ φύσις τελειομένη καὶ γινομένη ἅμα
 καὶ ποιούσα, ἀλλὰ καὶ ἓνα εἰρμὸν ἀποσφίξει μέχρι τοῦ τέλους, εἰς δὲ καὶ
 ἐλθοῦσα παύεται τῆς ποιήσεως. λέγει δὲ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης, ὅτι φύσει
 20 ἐστὶν ὅσα ἀπὸ τινος ἐν αὐτοῖς ἀρχῆς | συνεχῶς κινούμενα ἀφικνεῖται εἰς 70^r
 τι τέλος, ἐν ᾧ καὶ παύεται τῆς κινήσεως. ὥστε ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ὁ τοῦ
 γεννωμένου λόγος προσιληπταί καὶ κατ' ἐκείνον γίνεται τὸ γινόμενον, τοῦ
 μὲν πατρὸς ἐνδόντος τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν μέχρι τέλους κίνησιν διὰ τοῦ
 σπέρματος (ὡς ἐπὶ τῶν νευροσπαστουμένων ὁ τεχνίτης ἐνδιδῶσι τὴν ἀρχὴν
 25 τῆς κινήσεως καὶ τὴν ἐπὶ τὸ τέλος ὀρμὴν) κατὰ τὸν ἐν ἑαυτῷ προϋπάρ-
 χοντα λόγον τῆς ὅλης τεταγμένης κινήσεως. τῆς δὲ μητρικῆς φύσεως καὶ 5
 προσεχέστερον εἰδοποιούσης. πῶς δὲ ἄλογον δυνάμει τὴν φύσιν λέγει καί-
 τοι τέλος ἕνεκά τινος ποιούσαν καὶ τεταγμένως προϊούσαν κατ' ἀριθμοὺς
 καὶ μέτρα ἀφορισμένα; ἢ διττὸς ὁ ποιητικὸς λόγος, ὁ μὲν γνωστικῶς ποιῶν,
 30 ὃν καὶ μόνον λόγον ὁ ἐξηγητῆς οἶεται, ὁ δὲ ἄνευ μὲν γνώσεως καὶ τῆς
 εἰς ἑαυτὸν ἐπιστροφῆς, τεταγμένως δὲ καὶ ὠρισμένως, καὶ προηγουμένου
 τινὸς τέλους ἕνεκεν. καὶ ὥσπερ τὸ μὴ γινώσκον ἄλογόν ἐστὶν ὡς πρὸς 10
 τὸν γνωστικὸν λόγον, οὕτως τὸ εἰκῆ καὶ ἀτάκτως ποιῶν ἄλογόν ἐστὶν ὡς
 πρὸς τὸ τεταγμένως καὶ ὠρισμένως καὶ ἕνεκά του ποιῶν. ὡς οὖν κατὰ
 35 λόγον τοιοῦτον γίνεται τὰ φύσει γινόμενα, οὕτως καὶ κατὰ παράδειγμα οὐχ
 ὡς γνωστὸν προκειμένον τῷ ποιῶντι, ἀλλ' ὡς τοῦ ποιῶντος τῷ εἶναι καὶ
 οὐχὶ τῷ προαιρεῖσθαι πρὸς ἑαυτὸ ἀφομοιοῦντος τὸ γινόμενον, ὡς ὁ θακτύ-
 λος τὴν σφραγίδα. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς Περι

4 πῶς — ἀνθρώπου om. F 5 μήπου F εἴρηται πρότερον cf. p. 287, 14
 7 ἐπεὶ DF: ἐπὶ aE 8 σπέρμα om. E ante φύσιν add. καὶ aE τοῦ (post
 τὴν) om. E 12 ἰστώσι E 17 ἀλλοιωταί aE 19 λέγει cf. p. 194 a 29
 22 γεννωμένου DEF: γινομένου a 25 ἐν om. aF 27 λέγει p. 311, 1 29 γνω-
 στῶς D 31 τεταγμένως δὲ καὶ ὠρισμένως aE 33 οὕτω καὶ τὸ aF 38 δευτέρῳ
 Περι γενέσεως c. 6 p. 333 b 11

γενέσεως πρὸς Ἐμπειδοκλέα ἀποτεϊνόμενος τὴν φύσιν λόγον εἶναι συγχωρεῖ. 70⁺
 ἀλλὰ πῶς ἄνευ γνώσεως τοῦ ποιούντος ἔστι τάξις καὶ ὀρισμένον τέλος ἐν 15
 τῇ ποιήσει; καὶ γὰρ τὰ φυσικὰ τοιάνδε ἔχει σύστασιν, ὥστε καὶ ἄνευ
 γνώσεως αὐτῶ τῶ εἶναι φυλάττειν τὴν ἐν τῇ γενέσει τάξιν καὶ τὸν εἰρημὸν
 5 καὶ εἰς ὀρισμένον κατατάν τέλος, ὡς ἡ τῶν νευροσπαστουμένων κινήσεις
 ἔχει. ἀλλ' εἰ (μὴ) ἐκ ταυτομάτου τοιαῦτα τὰ φυσικὰ ἔστιν, ὅπερ ἄτοπον,
 ἢ ἑαυτὰ ὑπέστησε τοιαῦτα ἢ ἐξ ἄλλου τινὸς ὑπέστη· ὅπως δὲ ἂν ἔχη
 τοῦτο, γνωσθεῖσα πάντως ἡ ὑπόστασις τοιαύτη γέγνε· τὸ γὰρ συμμετρῆσαν 20
 τὴν δύναμιν πρὸς τὰ γινόμενα γινώσκον ἄμφω τοῦτο ἐποίει. διὸ καλῶς
 10 ἔχει τὴν μὲν φύσιν συναίτιον λέγειν μᾶλλον, αἷτια δὲ προσεχῆ τῶν ἐν γε-
 νέσει καὶ φησὶ τὰς τῶν οὐρανίων κινήσεις, καθ' ἃς τρέπεται τὰ τῆδε.
 ἀνωτέρω δὲ τοὺς ψυχικοὺς τῶν κινήσεων λόγους καὶ ἔτι τούτων ἀνωτέρω
 τὰ νοερά εἶδη, ἐξ ὧν πρώτων ἐνδίδεται πᾶσιν ἡ τῶν εἰδῶν ἔλλαμψις κατὰ
 τὴν τῶν δεχομένων ἐπιτηδειότητα.

15 Παράδειγμα δὲ τὸ ἔνυλον εἶδος ὁ Ἀριστοτέλης καλεῖ ἴσως μὲν καὶ
 ὡς σκοπὸν τῆς φύσεως, εἰς δὲ οὐ γνωστικῶς ἀλλ' οὐσιωδῶς ἀποτεϊνομένη 25
 πάντα ποιεῖ, ἴσως δὲ καὶ ὡς παράδειγμα τέχνης γινόμενον, εἴπερ τὰ μὲν
 φυσικὰ μὴ βούλεται πρὸς παράδειγμα γίνεσθαι, τὰ δὲ τεχνικὰ δεῖσθαι τοῦ
 παραδείγματός φησι. καὶ πολλὰ προσιπῶν περὶ τοῦ τὴν τέχνην μιμεῖσθαι
 20 τὴν φύσιν εἰκότως νῦν ὑπέμνησεν, ὅτι τὸ φυσικὸν εἶδος παράδειγμα τῆς
 τέχνης ἐστὶ. ὁ γὰρ δὲ ὅτι εἴπερ ὁ νοῦς ἐστὶ τὸ κυρίως ποιητικὸν αἷτιον
 κατὰ τὰ ἐν αὐτῶ εἶδη ἐξομοιῶν πρὸς αὐτὰ τὰ γινόμενα, εἴη ἂν κυρίως 30
 παραδείγματα τὰ ἐν νῶ εἶδη. ἀλλὰ τούτων μὲν ἄλις. λόγον δὲ τοῦ τί
 ἦν εἶναι τὸν ὀρισμὸν εἶπεν. ὁ δὲ ὀρισμὸς τοῦ εἶδους δηλωτικὸς ἐστίν.

25 p. 194^b 27 Καὶ τὰ τούτου γένη ἕως τοῦ καὶ τὰ μέρη τὰ ἐν
 τῶ λόγῳ.

Ὡς ἐπὶ τοῦ ὕλικου αἰτίου εἶπεν αἷτιον εἶναι οὐ μόνον τὴν προσεχῆ
 ὄλην ἀλλὰ καὶ τὰ ταύτης γένη, οὕτως καὶ ἐπὶ τοῦ εἰδικου. τῆς γὰρ διὰ 35
 πασῶν συμφωνίας ἐν διπλασίῳ λόγῳ οὐσης, εἰδός τι τοῦ διπλασίου ἐστὶ
 30 τὸ διὰ πασῶν, οὐ γένος τὸ διπλάσιον. καὶ τούτου γένος ὁ ἀριθμὸς. καὶ
 ταῦτα οὖν, φησὶν, εἰδικὰ ἂν εἴη αἷτια ὡς συνεπιφερόμενα τῶ εἶδει. ὁμοίως
 δὲ καὶ τὰ ἐν τῶ ὀρισμῷ τοῦ εἶδους παραλαμβάνόμενα μέρη, καὶ αὐτὰ
 ἂν εἴη εἰδικὰ αἷτια ὡς συμπληρωτικά τοῦ εἶδους. εἰ γὰρ τὸ ζῳον λογι-
 35 μερῶν συναίτιον ἂν εἴη κατὰ τὸν αὐτὸν τοῦ αἰτίου τρόπον καθ' ὃν καὶ τὸ 40

2 τέλος om. a 3 καὶ γὰρ DF: καὶ γὰρ E: οὐ γὰρ a ἔχη E 5 κατατάν E
 6 εἰ] ἡ E μὴ add. a: om. DEF τοιαῦτα om. a τὰ φυσικὰ ἐστίν, ἄτοπον
 γὰρ, ἢ ἑαυτὰ a 13 εἰδῶλων F 15 δὲ om. F ἴσως μὲν om. D 18 πρὸς
 τὰ (τὰ om. a) παραδείγματα aF 18 τοῦ (post δεῖσθαι) om. a 22 αὐτῶ a
 24 δηλωτικὸν a 27 οὐ om. a 29 ἐν om. aF 32 post παραλαμβάνόμενα
 add. εἰδικὰ αἷτια καὶ εἶδη F 33 post ζῳον add. τὸ F

ἄλλο, τουτέστι τὸν εἰδητικόν. εἰκότως δὲ τὰ μέρη τὰ ἐν τῷ λόγῳ 70^ο εἶπε καὶ οὐχὶ τὰ ἐν τῷ εἶδει, ἐπειδὴ ἕκαστον τῶν ἐν τῷ λόγῳ μερῶν δι' ἄλλου τείνει τοῦ εἶδους.

p. 194^b29 Ἔτι ὄθεν ἡ ἀρχὴ τῆς μεταβολῆς ἕως τοῦ καὶ τὸ μετα-
5 βάλλον τοῦ μεταβαλλομένου.

Τρίτον ἐν τοῖς αἰτίοις παραδίδωσι τὸ ποιητικόν, διότι προσπίπτει μὲν ἡμῖν πρῶτον τὸ γινόμενον καὶ τὰ τούτου στοιχεῖα, γενητὸν δὲ εὐρόντες 45 αὐτὸ ποιητικὸν αἶτιον ζητοῦμεν, τότε τὴν αἰτίαν, ἧς ἕνεκα ποιεῖ τὸ ποιοῦν καὶ γίνεται τὸ γινόμενον. καλεῖ δὲ τὸ ποιοῦν ὄθεν ἡ πρώτη τῆς μετα-
10 βολῆς ἀρχὴ ἢ τῆς ἡρεμῆσεως βουλόμενος τὸ κυρίως ποιητικὸν αἶτιον κεχωρισμένον εἶναι καὶ ἐξηρημένον τοῦ γινομένου. τὸ γὰρ ἐνουπάρχον αἶτιον ὡσπερ τὸ εἶδος καὶ ἡ φύσις τῆς κατὰ τὸ εἶδος ἀρχῆς ἔχεται. καὶ δεῖ μὲν γίνεσθαι, ὅτι ἐνταῦθα ὁ Ἀλέξανδρος ὁμολογεῖ μὴ εἶναι κυρίως ποιητικὸν αἶτιον τὴν φύσιν, ἀλλ' εἰδικὸν μᾶλλον διὰ τὸ μὴ εἶναι πρῶτον ἐν τοῖς 50
15 ποιητικοῖς. καὶ τὰ ὄργανα δὲ δοκεῖ κινήσεως αἰτία γίνεσθαι, ἀλλ' οὐδὲ ταῦτα κυρίως ποιητικά ἐστίν, ὅτι μὴ πρῶτως ἀλλὰ κινούμενα κινεῖ. καὶ τούτου δὲ χρὴ μὲν γίνεσθαι, ὅτι συγχωρεῖ ὁ Ἀλέξανδρος καὶ τὸ ὄργανον αἰτιὸν πως εἶναι· εἰ καὶ μὴ κυρίως ποιητικόν, ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο ὀργανικόν. ἐπειδὴ δὲ τῶν γινομένων τὰ μὲν κινούμενα γίνεται τὰ δὲ ἰστάμενα καὶ τὸ
20 κινουὸν τὰ κινούμενα καὶ τὸ ἰστῶν τὰ ἰστάμενα, ποιητικὸν ἂν εἴη αἶτιον τὸ μὲν κινήσεως, τὸ δὲ στάσεως. | διὸ εἰπὼν ὄθεν ἡ ἀρχὴ τῆς μετα- 70^ο βολῆς προσέθηκεν ἢ τῆς ἡρεμῆσεως ἢ πρώτη. ὥστε ὁ βουλευσας τι ἢ ἀγαθὸν ἢ κακὸν τοῦ πράξαντος κυριώτερον ἂν εἴη ποιητικὸν αἶτιον. ἢ γὰρ πρώτη ἀρχὴ ἀπὸ τοῦ βουλευσάντος. κἀνταῦθα δὲ τὰ γενικὰ προστί-
25 θησιν ὡς ἐπὶ τοῦ ὀλικοῦ καὶ τοῦ εἰδικοῦ αἰτίου. ὁ γὰρ πατήρ καὶ τὸ τέκνον ὑπὸ τὸ ποιοῦν καὶ ποιούμενον καὶ ταῦτα ὑπὸ τὸ μεταβάλλον καὶ μεταβαλλόμενον· καὶ γὰρ ἢ μὲν ποιήσις οὐσιώδης δοκεῖ, ἢ δὲ μεταβολὴ καὶ ὁ ἐπὶ τῆς τῶν ἄλλων λέγεται κινήσεως.

p. 194^b32 Ἔτι ὡς τὸ τέλος ἕως τοῦ τὰ μὲν ἔργα, τὰ δὲ ὄργανα. 10

30 Τέταρτον αἶτιον προστίθησι τὸ τελικόν, τοῦτο δὲ ἐστίν ὁ ἀποκρινόμεθα ἐρωτηθέντες, τίνας ἕνεκα γίνεται τὸ γινόμενον. ἐρωτηθέντες γὰρ διὰ τί περιπατεῖ, φαρμὸν ἵνα ὑγιαίνῃ. καὶ τοῦτο εἰπόντες, αὐτάρκως οἰόμεθα τὸ αἶτιον ἀποδεδωκέναι (αἶτιον γὰρ τοῦ περιπατεῖν ἢ ὑγίεια ἢ τοῦ φάρμακον πιεῖν) κατ' οὐδένα τρόπον τῶν πρότερον εἰρημένων
35 αἰτίων, ἀλλ' ὅτι ἕνεκα τῆς ὑγείας περιπατεῖ ἢ φαρμακεύεται. ἐπειδὴ 15

1 τὸν aF: τὸ DE 7 τὸ γινόμενον πρῶτον F 8 post αὐτὸ addendum τὸ καὶ τότε a
τὸ om. D¹ 9. 10 ἀρχὴ τῆς μεταβολῆς E 15 τὰ om. aF 19 ἐπὶ a 26 τὸ
(ante ποιοῦν) om. E 28 τῆς om. E λέγεται] γίνεται D κινήσεων E 29 ἔτι
δ' ὡς a 31 ἐρωτηθέντες E 34 ποιεῖν E οὐδένα δὲ a ὑγείας ut saepe a

δὲ ἐνὸς τινος ἐμνημόνευσε τοῦ περιπατεῖν, οὐ αἰτίον ἐστὶ τὸ ὑγαινεῖν ὡς 70^v
 τέλος, ἐπεσημῆματο ὅτι καὶ πάντα τὰ μεταξὺ τοῦ τε ποιητικοῦ αἰτίου καὶ
 τοῦ τέλους, οἷον τοῦ ἱατροῦ καὶ τῆς ὑγείας. ταῦτα δὲ ἐστὶ φάρμακον. καὶ
 ἢ τοῦ φαρμάκου πόσις καὶ καθαρσις καὶ ἰσχυασία καὶ ἐπὶ τὸ τέλος ἀναφέ-
 5 ρεται καὶ ἕνεκα ἐκείνου γίνεται. καὶ αἰτίον αὐτοῖς τοῦ γίνεσθαι τὸ τέλος
 ἐστὶ. διαφέρει δὲ ἀλλήλων ταῦτα τῶν τὰ μὲν αὐτῶν ἔργα εἶναι ὡς ὁ περι-
 πατος καὶ ἢ καθαρσις. τὰ δὲ ὄργανα ὡς φάρμακα καὶ σμιλία. ὧν πάντων
 ἢ ὑγεία εἶη ἂν αἰτίον τελικόν. αὐτὰ δὲ τῆς ὑγείας, ὡς μὲν ὁ Ἀλέξαν- 20
 δρὸς φησὶ. “ποιητικὰ αἴτια.” μήποτε δὲ ὄργανικὰ λέγειν ἄμεινον ταῦτα. καὶ
 10 γὰρ καὶ αὐτὸς ὁμολογεῖ τὰ μὴ πρῶτα τῆς κινήσεως αἴτια ὄργανικὰ εἶναι.
 ἀλλ’ οὐχὶ ποιητικὰ κυρίως. κἀνταῦθα δὲ πρῶτον μὲν τῆς κατὰ τὴν ὑγείαν
 κινήσεως αἰτίον ὁ ἱατρός. τὰ δὲ μεταξὺ οὐ πρῶτα. ἐστὶ δὲ τῆς μὲν
 ὑγείας αἰτίον ἡ ἱατρικὴ καὶ τὰ μεταξὺ, ἢ μὲν ὡς ποιοῦσα, τὰ δὲ ὡς ὄρ-
 γανα. τῆς δὲ ἱατρικῆς καὶ τῶν μεταξὺ τελικόν αἰτίον ἡ ὑγεία. δὴναται 25
 15 δὲ αἶμα καὶ ὕλικὰ ταῦτα λέγεσθαι αἴτια τῆς ὑγείας. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος
 οἶμαι ποιητικὰ εἶπεν εἰς τὰ μετ’ ὀλίγον ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους λεγόμενα
 ἀπιθίων, ἐν οἷς τὸ ποιεῖν ποιητικόν τῆς εὐεξίας φησὶ. καὶ λέγεται ταῦτα
 ὑγεινὰ τάξιν ἔχοντα πρὸς ἀλλήλα, “οἷ ὧν, φησὶν Ἀλέξανδρος, ἐνεδείξατο
 20 τοιοῦτοις εἶναι ὡς τέλος ἢ ὑγεία.”

p. 195^a3 Τὰ μὲν οὖν αἴτια σχεδὸν τσσαυταχῶς.

Τὸ σχεδὸν πρόκειται ἢ ὅτι τὰ κυρίως αἴτια τσσαυταχῶς πολλῶν
 ὄντων καὶ κατὰ συμβεβηκὸς αἰτίων, ὡς ἔρει, ἢ δι’ εὐλάβειαν εἰρηται. τοῦ
 Πλάτωνος τὸ μὲν παραδειγματικὸν αἰτίον τοῖς κυρίως αἰτίοις συναριθμησαν-
 25 τος τῶν τε ποιητικῶν καὶ τῶν τελικῶν, τὸ δ’ ὄργανικὸν τοῖς συναιτίοις τῶν
 τε ὕλικῶν καὶ τῶν εἰδικῶν. εἰ δὲ τσσαύτη τάξις ἐστὶν ἐν τοῖς αἰτίοις, ὡς τὰ
 μὲν φύσει πρῶτα εἶναι τὸ τε ποιοῦν καὶ τὸ τέλος καὶ κυρίως αἴτια, τὰ δὲ 35
 συναίτια μᾶλλον ὡς ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος, εἰκότως τῶν πολλαχῶς λεγομένων
 ἐστὶ τὰ αἴτια, ἀλλ’ οὐχὶ τῶν ὡς ἀπ’ ἐνὸς γένους διηρημένων. ὅτι δὲ
 30 τσσαυτοῖς εἰσὶν οἱ τῶν αἰτίων τρόποι καὶ οὔτε πλείονες οὔτε ἐλάττονες, τάχα
 ἂν τις καὶ ἐκ διαιρέσεως συλλογίσαιτο, τσσαυτον προσιπῶν ὅτι αἴτια ἐκεῖνὰ
 ἐστὶ δι’ α ἔστι τε τὸ ὄν οἷον ἐστὶ καὶ γίνεται τὸ γινόμενον, καὶ ἄπερ ἐρω-
 τηθέντες τὸ διὰ τί ἀποδίδωμεν. τὰ τοῖνον φυσικὰ σύνθετα ὄντα ἐξ ὕλης
 καὶ εἶδους ἐστὶν ἄπερ ἐστὶ καὶ γίνεται ἄπερ γίνεται ἢ διὰ τὰ συμπληροῦντα 40
 35 αὐτὰ ἢ διὰ τὰ ἐξωθεν ὁπωσοῦν αὐτοῖς ἐπικοινωνοῦντα. συμπληροῖ δὲ

2 ὑπεσημῆματο D 4 καὶ (ante ἐπὶ) om. E 5 γινέσθαι E 6 ὡς ὁ περίπατος
 καὶ ἢ καθαρσις om. aF 8 τελικόν αἰτίον D 9 ὁ (post μὲν) om. aE 12 δὲ
 D: om. EF: μὲν οὖν a 15 αἴτια ταῦτα λέγεσθαι a 16 λεγόμενα p. 195^a9
 17 ἐναξίας E 19 post ἡμῖν add. ὁ a 21 post τσσαυταχῶς add. λέγεται aD
 22 πρόσαι sic F 25 τῶν τε (τε om. a) τελικῶν καὶ τῶν ποιητικῶν aF 26 immo τοιαύτη
 31 τσσαυτον E αἴτια] a sic F ἐκεῖνα αἴτια E 33 ἀποδιδομεν D

αὐτὰ ἢ ὅλη καὶ τὸ εἶδος. καὶ διὰ ταῦτά ἐστιν ἔνυλα καὶ φυσικά. καὶ 70^v
 ἐρωτηθέντες, διὰ τί διαστατά ἐστι τὰ τῆδε τῶν νοητῶν ἀδιαστάτων ὄντων,
 λέγομεν διότι ἔνυλά ἐστι ταῦτα· διὰ τί δὲ εὐκίνητος οὕτως ὁ οὐρανός, ὅτι
 σφαιρικός ὢν “ἐπὶ σμικροτάτου ποδός” βαίνει κατὰ τὸν Πλάτωνα. καὶ
 5 εἰσὶν αὐταὶ τῶν αἰτίων αἱ ἀποδόσεις ἀπὸ τε τῆς ὅλης καὶ ἀπὸ τοῦ εἶδους,
 εἰς ἃ πάντα ἀνάγεται τὰ στοιχειωδῶς συμπληροῦντα τὸ σύνθετον. ἐπεὶ 45
 δὲ τὰ φυσικά πάντα γινόμενά ἐστι καὶ κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην, τὸ δὲ γινόμενον
 πᾶν αἴτιον ἔχει τῆς γενέσεως, τὸ ποιοῦν δεῖ εἶναι καὶ τὸ ποιητικὸν
 αἴτιον τῶν γινόμενων, ὅθεν ἢ πρώτη τῆς κινήσεως ἀρχή. διττὴ δὲ ἢ τῆς
 10 κινήσεως ἀρχή ἢ μὲν αὐτοκίνητος, ἢ δὲ ἀκίνητος· τὸ μὲν γὰρ ἑτεροκίνητον
 προδηλῶς οὐκ ἂν εἶη ἀρχὴ κινήσεως ἄλλο πρὸ ἄλλου λαμβανόντων
 ἡμῶν ἑτεροκίνητον. τὸ δὲ αὐτοκίνητον ἀρχὴ μὲν ἂν εἶη κινήσεως ὡς ἐν
 ἑαυτῷ τὸ κινεῖν ἔχον, οὐ κυρίως δὲ ἀρχή, ὅτι τὸ αὐτὸ καὶ κινούμενόν 50
 ἐστίν. ἢ δὲ κυρίως τῆς κινήσεως ἀρχὴ κινεῖν ἄλλ’ οὐ κινούμενον εἶναι
 15 βούλεται, ὥστε τὸ μὲν κυριώτατον ποιητικὸν τῶν γινόμενων αἴτιον τὸ ἀκί-
 νητον ἂν εἶη καὶ αἰώνιον καὶ ἀεὶ κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχον· τοιοῦ-
 τος δὲ ὁ πολυτίμητος νοῦς. μετ’ ἐκεῖνον δὲ ἢ ψυχή· κἂν γὰρ κινήται
 αὕτη, ἀλλ’ ἐν ἑαυτῇ τὸ κινεῖν ἔχει. διὸ καὶ ἀκίνητον αὐτὴν μᾶλλον ὁ
 Ἀριστοτέλης καλεῖν ἀξιοῖ μόνα κινούμενα τὰ σωματικῶς μεταβάλλοντα νο-
 20 μίζων. ἐπεὶ δὲ | τὰ γινόμενα καὶ φθειρόμενα τῶν φυσικῶν προσεχῶς ὑπὸ 71^r
 τῶν αἰτίων καὶ κυκλοφορητικῶν γίνεται (“ἄνθρωπος γὰρ ἄνθρωπον γεννᾷ
 καὶ ἦλιος”), ὁπλόν ὅτι τὸ κυρίως ποιοῦν οὐκ ἀμέσως πελάζον τοῖς γινόμε-
 νοῖς καὶ φθειρομένοις ποιεῖ, ἀλλὰ διὰ μέσων τῶν αἰτίων. καὶ οὕτως ἡμῖν
 ἀνεφάνη τὸ ὀργανικὸν αἴτιον, ὅπερ ἐστὶ κινούμενον μὲν ὑπ’ ἄλλου, κινεῖν
 25 δὲ ἕτερον. καὶ σαφῶς ἐπὶ τῆς τεχνικῆς ποιήσεως ὁράται· τὸ γὰρ σκέ- 5
 παρνον συναίτιόν ἐστιν, διότι κινούμενον κινεῖ. τοιαύτη δὲ καὶ ἡ φύσις ἢ
 τε ὅλη καὶ ἢ μερική, ὡς καὶ Ἀλέξανδρος ὁμολογεῖ καλῶς ἐπιστήσας, ὅτι
 τὸ κυρίως ποιητικὸν αἴτιον χωριστὸν εἶναι χρὴ καὶ ἐξηρημένον. πάλιν δὲ
 ἐπειδὴ τὸ φυσικὸν καὶ γενητὸν εἶδος μέθεξις ἐστίν εἶδους ἐν ὅλη, πᾶσα
 30 δὲ μέθεξις ὁμοίωμα τοῦ μετεχομένου ἐστίν, ἀφ’ οὗ καὶ μετεχόμενον καὶ
 πρὸς δ τὸ μετέχον ἀφομοιοῦται, δεῖ πάντως εἶναι καὶ παραδειγματικὸν τῶν
 ἐνὸλων αἴτιον. τὸ δὲ ποιοῦν ἢ εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχε ποιεῖ ἢ εἰς τινα προη- 10
 γούμενον ἀφορᾷ σκοπόν. καὶ τέλος τίθεται τῆς ποιήσεως, οὗ ἕνεκεν καὶ
 τὸ ποιοῦν ποιεῖ καὶ τὸ γινόμενον γίνεται. ἀλλ’ εἰ τὸ πρῶτως καὶ κυρίως
 35 ποιοῦν εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχε ποιεῖ, τί ἂν εἶη τῶν ποιούντων τοῦ ἀγαθοῦ ἐνε-

3 ἀκίνητος E 4 κατὰ τὴν a Πλάτωνα Politic. 270 A 8 ἔχει aE: ἐστὶ DF
 δεῖ aE: δεῖ DF 9 δε] γὰρ aF 12 μὲν om. F 13 τὸ (post ὅτι) om. a

15 κυριώτατον a: κυριώτα F: κυριώτατα DE 16 τοιοῦτος δὲ incipiente nona pagina
 iteravit F 17 ἐκεῖνο a 19 μεταβάλλοντα aF: μεταβάλλον D: μεταβάλλοντος E
 21 κυκλοφορητικῶν αἰτίων καὶ aF κυκλοφορητικῶν E ἄνθρωπος — ἦλιος
 Ar. c. 2 p. 194^b 13 22 ὅτι κυρίως οὐκ ἀμέσως F 24 ἀπ’ ἄλλου F 25 ἐπὶ E:
 ὑπὸ aDF 26 διότι] ὅτι aF καὶ (post δὲ) om. F 29 καὶ (post φυσικόν)] ἢ E
 32 προηγούμενον om. a

καθ' αὐτό. εἰ γὰρ καθ' αὐτό, ὀῆλον ὅτι οὐ κατὰ συμβεβηκός, ἐπειδὴ 71^r
 ἀνάγκη τούτων θάτερον ὑπάρχειν. προστίθῃσι δὲ καὶ ὅτι οὐ μόνον τοῦ γι-
 νομένου αἰτία ἐστὶ ταῦτα, ἀλλὰ καὶ ἀλλήλων αἰτία τό τε ποιητικὸν
 αἴτιον καὶ τὸ τέλος. καὶ γὰρ τὸ πονεῖν αἴτιον τῆς εὐεξίας ὡς ποιητι- 45
 5 κὸν καὶ ἡ εὐεξία τοῦ πονεῖν αἰτία ὡς τέλος, ἐπειδὴ ταύτης ἕνεκα τὸ πονεῖν.
 μήποτε δὲ καὶ ποιητικὸν αἰτίον ἐστὶν ἡ εὐεξία τοῦ πονεῖν. ὁ γὰρ εὐεκτῶν
 πονεῖν δύναται καὶ ἐνεργεῖν. εἰπὼν δὲ ὅτι πάντα τοῦ αὐτοῦ καὶ ἀλλήλων
 ἐστὶν αἰτία, προστίθῃσιν ὅτι καὶ τὸ αὐτὸ τῶν ἐναντίων, ἀλλ' οὐχ ὡσαύ-
 τως ἔχον ἀλλ' ἐναντίως διακείμενον. ὁ γὰρ παρὸν σωτηρίας ἐστὶν αἰτίον
 10 τινι ὡς ὁ κυβερνήτης τῇ νηί, τοῦτο ἄπὸν ἀνατροπῆς. καὶ ὀῆλον ὅτι
 παρὸν μὲν καθ' αὐτὸ αἰτίον ἐστὶν, ἄπὸν δὲ κατὰ συμβεβηκός. οὕτως δὲ 50
 ἔλεγεν ἐν τῷ πρώτῳ, τὸ εἶδος τῆ παρουσίας καὶ ἀπουσίας τῆς γενέσεως εἶναι
 καὶ τῆς φθορᾶς αἴτιον.

p. 195^a15 Ἄπαντα δὲ τὰ νῦν εἰρημένα αἰτία ἕως τοῦ | καὶ ἡ σύν- 71^r
 15 θεσις καὶ τὸ εἶδος.

Ἐν τῇ τῶν αἰτίων παραδόσει καὶ τὰ γένη τῶν αἰτίων ὡς αἰτία παρα-
 δοῦς καὶ τὰ μεταξὺ τοῦ τε ποιούντος καὶ τοῦ γινομένου ἢ τοῦ τέλους,
 εἰκότως συγκεφαλαιούμενος τέτταρας εἶναι φησι τοὺς τῶν αἰτίων τρό-
 20 πους, εἰς οὓς πάντα τὰ εἰρημένα ἀνάγεται. καὶ προθέμενος αὐτὰ συντό-
 μως ἀπαριθμήσασθαι καὶ πρῶτον τὸ ὑλικὸν προβαλόμενος καὶ διὰ παρα- 5
 δείγματος αὐτὸ σαφηνίσει βουληθεὶς καὶ τὰς διαφορὰς αὐτοῦ ἐκθέσθαι,
 πλείονος σαφηνείας (ἕνεκεν) καὶ ἐκεῖνα ὧν ἐστὶν ὑποκείμενον παρέλαβεν
 εἰπὼν τὰ μὲν γὰρ στοιχεῖα τῶν συλλαβῶν καὶ ἡ ὕλη τῶν σκευα-
 στῶν καὶ τὰ ἐφεξῆς. ἐν οἷς ὑπόκειται μὲν τὰ στοιχεῖα καὶ ἡ ὕλη τῶν
 25 τεχνητῶν, οἷον ξύλα ἢ κηρὸς καὶ ἔλαιον τοῦ φαρμάκου καὶ πῦρ καὶ γῆ
 καὶ τὰ λοιπά, καὶ τὰ μέρη καὶ αἱ ὑποθέσεις. εἶδη δὲ αἱ συλλαβαὶ καὶ τὸ
 βάθρον ἢ τὸ φάρμακον καὶ τὸ ζῷον καὶ τὸ ὄλον καὶ τὸ συμπέρασμα. συν- 10
 τάξας οὖν τὰ εἶδη τοῖς ὑποκειμένοις εἰκότως ἐπήγαγε τούτων δὲ τὰ μὲν
 αἰτία ἐστὶν ὡς τὸ ὑποκείμενον, οἷον τὰ μέρη, τὰ δὲ ὡς τὸ εἶ-
 30 ὄδος. καὶ οὕτως τὸ ποιητικὸν προστίθῃσι καὶ τὸ τελικόν. διαφορὰς δὲ τοῦ
 ὑποκειμένου παραδίδωσι, καθόσον ἄλλως μὲν ἡ κυρίως ὕλη τοῖς ἐξ αὐτῆς
 ὑπόκειται καὶ γίνεται ἐξ αὐτοῦ τὰ γινόμενα, καὶ ἄλλως τὰ στοιχεῖα ταῖς
 συλλαβαῖς καὶ τὰ μέρη τῷ ὄλω, καὶ ἄλλως αἱ προτάσεις, ὡς ὑποθέσεις

1 κατὰ (post ὀῆλον ὅτι οὐ) om. F 2 θάτερον τούτων a 4 αἴτιον om. E
 τὸ ποιεῖν E 5 ἕνεκα τοῦ E 12 πρώτῳ cf. c. 7 p. 191^a6 ἱκανὸν γὰρ ἔσται τὸ
 ἔτερον τῶν ἐναντίων ποιεῖν τῇ ἀπουσίᾳ καὶ παρουσίᾳ τῆν μεταβολὴν τῇ ἀπουσίᾳ καὶ
 παρουσίᾳ a 13 post καὶ add. τῇ F 14 ἅπαντα aDF (sed is ᾧ atro, πάντα rubro
 colore): πάντα E 17 γινομένου] ποιούμενου D 20 προβαλόμενος F: προβαλλόμε-
 νος aDE 22 σαφηνείας πλείονος E ἕνεκεν add. a: om. DEF 23 γὰρ om.
 aF σκευαστῶν aE: σκευῶν F et (ut in lemmate) D 24 τὰ ἐξῆς a 26 καὶ
 τὰ λοιπά om. E 32 ἐξ αὐτοῦ a: ἐξ αὐ^{τῶ} (videtur αὐτοῦ solvendum) E: om. DF

ἐκάλεσε, τῷ συμπεράσματι. “ ἡ μὲν γὰρ ὕλη κατὰ ἀλλοίωσιν, ὡς Ἄλέ- 71
ξανδρός φησι, τὸ εἶδος ἀναλαμβάνει, τὰ δὲ στοιχεῖα καὶ τὰ μέρη κατὰ 15
σύνθεσιν (καὶ ἡ συλλαβὴ γὰρ ὡς ἐκ μερῶν γίνεται τῶν στοιχείων), τὰ
μέντοι σώματα τὰ πρῶτα καὶ ἀπλᾶ, ἅπερ καὶ στοιχεῖα τῶν συνθέτων κα-
5 λεῖται σωμάτων, ὡς γῆ ὕδωρ ἀήρ πῦρ, καὶ κατὰ σύνθεσιν καὶ κατὰ ἀλ-
λοίωσιν ἀποτελεῖται ἀπ’ αὐτῶν σώματα. ἀλλὰ ταῦτα μὲν πάντα ἐνυπάρ-
χοντα τῷ ἐξ αὐτῶν αἷτια γίνεται. αἱ δὲ προτάσεις οὐκ ἐνυπάρχουσι τῷ
συμπεράσματι, ἀλλὰ τούτου μὲν ποιητικαὶ μᾶλλον εἰσιν, ἐν δὲ τῷ παντὶ 20
συλλογισμῷ ὑπάρχουσι καὶ ὕλης ἔχουσιν ἐν αὐτῷ λόγον, τὸ δὲ συμπεπε-
10 ρασμένον εἶδους. μήποτε δὲ καὶ ἐν τῷ συμπεράσματι τρόπον τινὰ εἰσιν
αἱ προτάσεις καὶ ἐν ἐστίν.

Εἷς μὲν τρόπος αἰτίων οὗτος ποικίλος, ὡς δέδεικται, ἄλλος δὲ ὡς τὸ
τί ἦν εἶναι καὶ τὸ εἶδος. τοιαῦτα δὲ ἅπερ μετὰ τῶν ὀλιγῶν αἰτίων παρέ-
θετο τό τε ὕλον οὐχὶ τὸ σὺν τοῖς μέρεσιν, ἀλλὰ τὸ ἐπὶ τοῖς μέρεσιν
15 ἐπιγινόμενον. τοιοῦτον δὲ καὶ ἡ σύνθεσις. καὶ γὰρ αὕτη ἄλλη οὐσα παρὰ
τὰ συντιθέμενα ἐκείνοις ἐπιγίνεται ὡς εἶδος, ὡς ἐπὶ τοῖς στοιχείοις τοῖς μὲν 25
τοῦ λόγου ἢ συλλαβῆ, τοῖς δὲ τῶν σωμάτων τὸ κατὰ τὴν σύνθεσιν εἶδος
οἷον ἀνθρώπου ἢ σκυλῆς. καὶ δῆλον ὅτι πᾶσι τούτοις ἐφαρμόζει ἡ τοῦ
εἶδους προσηγορία. οἰκειότερον δὲ ἐπὶ τῶν τὴν κυρίως λεγομένην ὕλην
20 ὑποκειμένην ἔχοντων. μεινῆσθαι δὲ χρῆ. ὅτι τὴν ὕλην κατὰ ἀλλοίωσιν ἀνα-
λαμβάνειν τὸ εἶδος ὁ Ἄλέξανδρός φησι. διὸ καὶ ἐξ ὕλης καὶ εἶδους τὸ
σύνθετον οἱ Περιπατητικοὶ λέγουσιν ὡς συνεξαλλοιουμένων ἀλλήλοις τῶν
ἀπλῶν ἐν τῇ τοῦ συνθέτου γενέσει. οἱ δὲ Πλατωνικοὶ τὴν ὕλην ἄτρεπτον 30
λέγουσι τοῖς ἐν Τιμαίῳ λεγομένοις ἀκολουθοῦντες, ἐν οἷς φησιν “ ὁ αὐτὸς
25 δὴ λόγος καὶ περὶ τῆς τὰ πάντα δεχομένης σώματα φύσεως· ταῦτόν αὐτὴν
ἀεὶ προσητέον· ἐκ γὰρ τῆς ἑαυτῆς τὸ παράπαν οὐκ ἐξίσταται δυνάμει.”
καὶ δῆλον ὅτι οὐδὲ ἀλλοιοῦται. μήποτε οὖν οἱ μὲν Πλατωνικοὶ περὶ τῆς
πρώτης ὕλης λέγοντες τῆς ἀποίου οὐ συγχωροῦσιν αὐτὴν ἀλλοιοῦσθαι.
ἀλλοιοῦται γὰρ τὸ πεποιημένον ὡς ἄλλη μὲν ποιότης ἀποβάλλον, ἄλλην
30 δὲ προσλαμβάνον. τὸ δὲ ἅποιον πῶς ἂν ἀλλοιωθεῖ; διὰ τοῦτο οὖν οὐκ 35
ἐξ ὕλης καὶ εἶδους φασὶν εἶναι τὸ σύνθετον ὡς μὴ συναλλοιουμένων ἀλλή-
λοις, ἀλλ’ εἶδος ἐν ὕλη. οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ Περιπατοῦ τὴν προσεχῆ λαμβά-
νοντες ὕλην ὡς τὰ τέτταρα στοιχεῖα ἢ τὸ σπέρμα καὶ τὸ καταμήνιον, εἰ-
κότως καὶ ἀλλοιοῦσθαι ταύτην φασί, καὶ ἐξ ὕλης καὶ εἶδους λέγουσι τὸ
35 σύνθετον τῆς τε ὕλης εἰς τὸ εἶδος μεταβαλλούσης καὶ τοῦ εἶδους ὕλου-
μένου.

1 post γὰρ iterat ἡ E κατὰ ἀλλοίωσιν E (cf. v. 20 et Themist. p. 172, 9): om.
aDF 2 τὸ εἶδος φησὶ E 4 καὶ (post ἅπερ) om. aF καλεῖται τῶν
συνθέτων a 5 ἀήρ aE: καὶ D: om. F 6 ἀποτελεῖται DEF: ἀποτελεῖται τὰ a:
fort. ἀποτελεῖ τὰ 12. 13 τὸ τί a: ὅτι D: ὅτι F: ὁ τὸ τί E 15 καὶ (post δὲ)
om. a 17 τὴν (post κατὰ) om. a 20 ἀναλαμβάνει E¹ 24 Τιμαίῳ
p. 50B ὁ (ante αὐτὸς) om. E 25 αὐτὴν aE: om. DF 26 αὐτῆς DF
27 οὐδὲ om. E¹: οὐκ add. E² 29 ἀποβάλλον et προσλαμβάνων F

p. 195 a 21 Τὸ δὲ σπέρμα καὶ ὁ ἰατρὸς καὶ ὁ βουλευσας ἕως τοῦ 71v
 ὄθεν ἢ ἀρχὴ τῆς μεταβολῆς ἢ στάσεως. 40

Τρίτον πάλιν ἀπαριθμεῖται τὸ ποιητικὸν αἴτιον παραδείγματα καὶ ἐν-
 ταῦθα παρατιθεῖς, δι' ὧν ὡς οἶμαι καὶ τὰς τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου διαφορὰς,
 5 ὡς τὰς τοῦ ὕλικου καὶ τὰς τοῦ εἶδους πρότερον, ἐνεδειξάτο· ἄλλως γὰρ ὁ
 βουλευσας ποιεῖ καὶ ἄλλως ὁ ἰατρὸς καὶ ἄλλως τὸ σπέρμα. ὁ μὲν γὰρ
 βουλευσας τὴν ἀρχὴν ἐνδίδωσι τῆς ποιήσεως οὐκ ἐφαπτόμενος αὐτὸς τοῦ 45
 ἔργου, ὁ δὲ ἰατρὸς αὐτὸς ἐργαζόμενος ποιεῖ, τὸ δὲ σπέρμα μέσον πως τοῦ
 τε ποιητικοῦ καὶ τοῦ ὕλικου ἔστιν, εἴπερ τῇ ἑαυτοῦ μεταβολῇ καὶ γινόμε-
 10 νον ἄμα ποιεῖ, τοῦ κυρίως ποιούντος, ὡς καὶ Ἀλέξανδρος ὁμολογεῖ, ἐξηρῆ-
 σθαι τοῦ γινομένου ὑφείλοντος. τὸ δὲ πάντα οὐ χρὴ συντάξει τῷ τὸ
 ποιοῦν, ἀλλὰ ἀπολύτως ἀναγινώσκοντα περὶ τῶν τριῶν τρόπων τοῦ ποιη-
 τικοῦ αἰτίου ἐκδέχεσθαι.

p. 195 a 23 Τὰ δὲ ὡς τέλος καὶ ἀγαθὸν ἕως τοῦ τὰ μὲν οὖν αἴτια 50
 15 ταῦτα καὶ τσαῦτά ἐστι τῷ εἶδει.

Τέταρτον καὶ τελευταῖον τοῖς ἄλλοις τὸ τελικὸν αἴτιον ἐπάγει λέγων
 τὸ δὲ ὡς τέλος καὶ ἀγαθὸν τῶν ἄλλων. καὶ φησιν ὁ Ἀλέξανδρος τὸ
 ἀκόλουθον εἶναι κατὰ τὴν λέξιν τὸ δὲ ὡς τέλος τῶν ἄλλων καὶ | τὰγα-72r
 θὸν, τῶν ἄλλων, δηλονότι ὧν ἔστι τέλος. μήποτε δὲ καλῶς κατὰ κοινοῦ
 20 καὶ τῷ τέλει καὶ τῷ ἀγαθῷ ἐπῆκται τὸ τῶν ἄλλων. τὸ γὰρ τελικὸν
 αἴτιον οἷον ἡ ὑγεία ὡς ἔστι τέλος τῶν ἄλλων τῶν ἕνεκα αὐτοῦ λαμβανο-
 μένων οἷον περιπάτου καὶ φαρμακοποσίας καὶ τῶν τοιούτων, οὕτως καὶ
 ἀγαθὸν ἐκείνων ἔστι. διὰ τί δὲ τὸ τέλος καὶ τὸ οὐ ἕνεκα ἀγαθὸν ἔστι,
 προσέθηκε τὸ γὰρ οὐ ἕνεκα βέλτιστον εἰπὼν· τὸ γὰρ οὐ ἕνεκα τοῦτό 5
 25 ἔστιν, οὐ ἐφιέμενοι τὰ ἄλλα πράττομεν· τὸ δὲ ἐφετὸν τὸ ἀγαθὸν ἔστι.
 καὶ τὸ μᾶλλον ἐφετὸν καὶ μᾶλλον τέλος τοῦτο καὶ μᾶλλον ἀγαθὸν καὶ
 βέλτιστον τῶν ἄλλων. καὶ γὰρ τοῦ μὲν γυμνάζεσθαι τέλος ἡ ὑγεία, τῆς δὲ
 ὑγείας ἡ εὐδαιμονία. διὸ καὶ τέλος κυρίως αὕτη καὶ βέλτιστον τῶν ἄλλων.
 εἰπὼν δὲ τὸ τέλος καὶ τὸ οὐ ἕνεκα ἀγαθὸν εἶναι, ἐπειδὴ ὡς ἀρχόμενος
 30 εἶπε τῶν Νικομαχείων ἠθικῶν “πᾶσα τέχνη καὶ πᾶσα μέθοδος, ὁμοίως δὲ
 πρᾶξις τε καὶ προαίρεσις, ἀγαθοῦ τινος ἐφίεσθαι δοκεῖ,” οὐ πάντως δὲ καὶ
 ἀληθῶς ἀγαθὸν ἔστι τὸ οὐ ἕνεκα τὰ πραττόμενα πράττομεν, φαινόμενον δὲ

2 post στάσεως ex Aristotele vulgato add. ἡ κινήσεως aD 12 ἀλύτως E 14 τὸ
 τέλος καὶ τὰγαθὸν aD ex Arist., sed cf. v. 17 15 καὶ τσαῦτα om. (errore opinor) E
 17 καὶ τὸ ἀγαθὸν a 18 τὸ δὲ] τὰ δὲ E τὰγαθὸν DEF: τὸ ἀγαθὸν a
 19 καλῶς DEF: κοινῶς a 21 ὡς ἔτι E 23 διὰ τί δὲ novo folio inc. ite-
 ravit E διατι δὲ τῷ τὸ τέλος καὶ τὸ ἀγαθὸν, τὸ οὐ ἕνεκα προσέθηκε a 24 τὸ
 γάρ] ἢ ὅτι a 25 ἀγαθὸν ἔστι. καὶ τὸ μᾶλλον τέλος καὶ μᾶλλον ἀγαθὸν ceteris omis-
 sis a 26 τοῦτο post ἐφετὸν posuit F 27 καὶ γάρ — τῶν ἄλλων (28) om. a
 30 εἶπε post ἠθικῶν E Νικομαχείων ἠθικῶν A l p. 1094 a 2 32 οὐ ἕνεκα
 πράττομεν a πράττομεν E

πάντως ἐστὶν ἀγαθόν (φαινόμενον δὲ λέγω τὸ δοκοῦν εἴτε ἔστιν εἴτε μή), 72^r
 διὰ τοῦτο προσέθηκε διαφερέτω δὲ μὴδὲν ἀγαθὸν αὐτὸ εἰπεῖν ἢ 10
 φαινόμενον ἀγαθόν. οὕτως γὰρ ἀγαθὸν τὸ οὐ ἕνεκα εἴρηται ὡς φαι-
 νόμενον ἀγαθόν. κινεῖ γὰρ ἡμᾶς οὐ τὰ ἀγαθὰ αὐτά, ὡς εἶθε γε, ἀλλὰ
 5 τὰ δόγματα ὅτι ἀγαθὰ. διὸ καὶ ἡ ἡδονὴ ἐφετὸν καὶ τέλος δοκεῖ, οὐχ ὅτι
 ἀγαθόν (οὐ γὰρ ἂν ἦν βλαβερόν), ἀλλ' ὅτι δοκεῖ ἀγαθόν. τοσοῦτων δ' οὖν
 ὄντων τῶν αἰτίων λέγει ὁ Εὐδήμος ὅτι "τὸ μὲν ὑποκείμενον καὶ τὸ κινεῖν
 πρῶτως πάντες ἠτιῶντο. τὴν δὲ μορφήν πολλοί, τὸ δὲ οὐ ἕνεκα ἐλάττονες
 καὶ ἐπὶ μικρόν". ἡμῖν δὲ τῶν πλείστων φαίνεται τοῦτο αἴτιον. φαίνεται 15
 10 γὰρ πολὺχρον εἶναι. καὶ γὰρ αἱ ἡμέτεραι πράξεις σχεδὸν ἅπασαι τινὸς ἕνεκα
 γίνονται καὶ τοῦ ἀγαθοῦ. εἰ γὰρ ποτε πυρετὸν ὁ ἱατρὸς παρασκευάζει κα-
 κὸν ἀπλῶς ὄν, ἀλλ' ὅτε γε παρασκευάζει, ὡς ἀγαθὸν ποιεῖ. ὁμοίως δὲ
 καὶ ὁ δι' εὐλάβειαν μειζόνων κακῶν ἔλαττον αἰρούμενος τὰγαθὸν πορίζε-
 15 ται, ὥσπερ ὁ τὸν θάνατον ἀνθ' ἐτέρων κακῶν αἰρούμενος. τοιαῦτα γὰρ
 20

p. 195 a 27 Τρόποι δὲ τῶν αἰτίων ἕως τοῦ οἶον, εἰ ὁ λευκὸς καὶ ὁ
 μουσικὸς αἴτιος λέγοιτο τοῦ ἀνδριάντος.

Πρότερον μὲν ὅτε ἔλεγεν "ἓνα μὲν οὖν τρόπον αἴτιον λέγεται τὸ ἐξ
 οὐ γίνεται τι ἐνυπάρχοντος", τρόπους ἔλεγε τὰς πρὸς ἄλληλα τῶν πρῶτων 80
 20 αἰτίων διαφορὰς, νῦν δὲ τρόπους λέγει τὰς καθ' ἕκαστον τῶν αἰτίων δια-
 φορὰς οἷον τὰς τῆς ὕλης μόνης καὶ τοῦ εἶδους μόνου καὶ τῶν ἄλλων
 αἰτίων, αἴτινες τῶν ὁμοειδῶν εἰσι. καὶ λέγει, ὅτι καὶ οἱ καθ' ἕκαστον
 τῶν αἰτίων τρόποι ἀριθμῷ μὲν εἰσι πολλοί, συγκεφαλαιοῦνται δὲ καὶ οὗτοι
 εἰς 2^{ἕξ} τὰς καθ' ἕκαστον αἴτιον διαφορὰς. καὶ γὰρ καθ' ἕκαστον εἶδος
 25 τῶν αἰτίων οἷον κατὰ τὴν ὕλην ἢ κατὰ τὸ εἶδος ἢ καθ' αὐτὸ λέγομεν τὸ
 αἴτιον ἢ κατὰ συμβεβηκός. ἔτι προτέρως καὶ ὑστέρως ἄλλο ἄλλο 35
 λαμβάνεται αἴτιον, οἷον κατὰ τὸ ποιητικὸν αἴτιον ἔστι τοῦ αὐτοῦ οἷον τῆς
 ὑγιείας πρότερα καὶ ὕστερα ποιητικὰ λαμβάνειν αἴτια, πάντα καθ' αὐτὸ λαμ-
 βάνοντα, ὡς ἱατρὸν καὶ τεχνίτην, (καὶ) κατὰ τὸ εἰδικὸν τοῦ διὰ πασῶν
 30 συμφώνου τὸ διπλάσιον καὶ ἀριθμὸν, καὶ ἀπλῶς τὰ περιέχοντα καὶ
 περιεχόμενα. ἢ τὰ κοινὰ καὶ καθ' ἕκαστα πανταχοῦ, προτέρων μὲν ὄντων
 τῶν προσεχέστερων, ὑστέρων δὲ τῶν πορρωτέρων. προσεχέστερα δὲ παν-

2 ἀγαθὸν αὐτὸ εἰπεῖν DE: αὐτὸ ἀγαθὸν εἰπεῖν F: εἰπεῖν αὐτὸ ἀγαθὸν ex Arist. a 3 εἴρηται
 τὸ οὐ ἕνεκα E 5 δόγματα DF: δύο δόγματα τὰ E: δόξαντα a 6 δ' om. a 7 Εὐδήμος
 fr. 20 p. 33, 1 13 τὰγαθόν—αἰρούμενος (14) om. D 15 βέλτιον in lac. om. E
 16 τῶν om. D ἕως το (sic) relicta lacuna, quae cariat omissa οἷον εἰ ὁ λευκὸς καὶ
 (expleta a nobis ex aD) E 18 Πρότερον p. 194 b 23 μὲν ὅτε ἔλεγεν ἓνα om. E
 ante τὸ add. τι aF 19 post ἐν om. υπάρχοντος τρόπους E πρῶτων aE:
 om. DF 20 νῦν δὲ—διαφορὰς om. a νῦν δὲ τρόπους om. E 22 post
 αἰτίων habet νῦν δὲ τρόπους τὰς διαφορὰς τῶν μερικῶν αἰτίων φησὶν a 23 αἰτίων]
 ἰδίω F 26 ἔτι a: ἐστὶ DF: ἐστὶ. καὶ ἢ E 27 ἔστι γὰρ τοῦ a 29 καὶ (ante
 κατὰ) add. a 30. 31 καὶ περιεχόμενα—περιέχοντα (p. 322, 1) om. F

ταυτῶν τὰ καθ' ἕκαστα, διότι οὐκέτι κοινὰ ταῦτα ὡσπερ τὰ περιέχοντα 72^α
αὐτά. καὶ ἐπὶ τοῦ ὑλικῶν αἰτίου προσεχέςτερον μὲν ἦδε ὁ χαλκός, πορρ- 40
ρωτέρω δὲ χαλκός ἢ ὕδωρ ἢ σῶμα, καὶ ἐπὶ τοῦ τελικοῦ προσεχές μὲν
ἦδε ἢ ὑγίεια, πορρωτέρω δὲ καὶ κοινότερον ὑγίεια καὶ ἕξις καὶ ποιότης.
5 καὶ εἴρηται καὶ πρότερον ἢ τοιαύτη διαφορά, ὅτι ἔλεγε καὶ τὰ τούτων
γένη. θεωρήσας οὖν ἐν τοῖς καθ' αὐτὸ λεγόμενοις αἰτίαις τὰς δύο ταύτας
διαφορὰς τοῦ τε καθ' ἕκαστα καὶ τοῦ γένους τὰς αὐτὰς διαφορὰς καὶ ἐπὶ
τῶν κατὰ συμβεβηκὸς λεγόμενων αἰτίων παραδίδωσι, πρῶτον τίνα ἐστὶ τὰ 45
κατὰ συμβεβηκὸς αἷτια διδάσκων. τοῦ γὰρ ἀνδριάντος καθ' αὐτὸ μὲν
10 αἷτιος ὁ ἀνδριαντοποιός, κατὰ συμβεβηκὸς δὲ ὁ Πολύκλειτος, ὅτι συνέβη τῷ
ἀνδριαντοποιῷ Πολυκλείτῳ εἶναι. ὥστε τὰ συμβεβηκότα τοῖς καθ'
αὐτὸ αἰτίαις κατὰ συμβεβηκὸς ἐστὶν αἷτια, καὶ τὰ γένη τὰ τῷ συμβεβη-
κότι καθ' αὐτὸ ὑπάρχοντα, καθ' ὅσον τῷ κατὰ συμβεβηκὸς αἰτίῳ ὑπάρ-
χει, καὶ αὐτὰ κατὰ συμβεβηκὸς αἷτια γίνεται, οἷον ὁ Πολύκλειτος κατὰ
15 συμβεβηκὸς αἷτιος τοῦ ἀνδριάντος, τῷ δὲ Πολυκλείτῳ καθ' αὐτὸ ὑπάρχει ὁ 50
ἄνθρωπος. καὶ ὁ ἄνθρωπος ἄρα κατὰ συμβεβηκὸς αἷτιος τοῦ ἀνδριάντος
ἐστίν. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ζῶον. δεῖξας οὖν οὕτως τίνα τὰ κατὰ συμβεβη-
κὸς αἷτια διηρῆσθαι καὶ ταῦτά φησιν εἶς τε τὸ ἐγγύτερον καὶ πορρω-
τερον, ὡσπερ καὶ τὰ καθ' αὐτὸ ἐδείκνυτο πρότερον διαιρούμενα. καὶ γὰρ
20 εἰ κατὰ συμβεβηκὸς αἷτιον τοῦ ἀνδριάντος καὶ ὁ Πολύκλειτος καὶ ὁ λευκός
καὶ ὁ μουσικός, ἀλλ' ἐγγυτέρω μὲν ὁ Πολύκλειτος αἷτιος, πορρωτέρω
δὲ ὁ λευκός καὶ ὁ μουσικός, διότι ταῦτα τῷ Πολυκλείτῳ συμ- 27^ν
βέβηκεν.

Ἐπισητῆσαι δὲ οἶμαι χρῆ, ὅτι ἐπὶ μὲν τοῦ καθ' αὐτὸ τὸ πορρωτέρον
25 καὶ ἐγγύτερον ἔλαβε κατὰ τὰ περιέχοντα καὶ περιεχόμενα ὡς τὰ γένη καὶ
τὰ εἶδη, ἐπὶ δὲ τοῦ κατὰ συμβεβηκὸς ἔλαβε μὲν καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔτι
δὲ ὡς τὸ συμβεβηκὸς καὶ τὰ τούτων γένη, ἀλλὰ ταῦτα συνέταξε τῷ
συμβεβηκότι. ἄλλο δὲ πορρωτέρον καὶ ἐγγύτερον ἔλαβεν ἐν τοῖς κατὰ 5
συμβεβηκὸς καὶ αὐτῷ τῷ συμβεβηκότι ὑπάρχουσιν. ὁ γὰρ λευκός ἢ ὁ
30 μουσικός κατὰ συμβεβηκὸς αἷτιος τοῦ ἀνδριάντος πορρωτέρων. ὅτι Πολυκλεί-
τῳ συνέβη λευκῷ εἶναι τῷ κατὰ συμβεβηκὸς ἐγγυτέρῳ. δύο οὖν τούτων
οὐσῶν δυάδων διαφορὰς (τῆς μὲν ἐν τοῖς καθ' αὐτὰ αἰτίαις, τῆς δὲ ἐν
τοῖς κατὰ συμβεβηκὸς) ἄλλην τρίτην μετ' ὀλίγον προστίθησι μεταξὺ τῶν
35 εἰπὼν αὐτός. ἐστὶ δὲ αὕτη καθ' ἣν τὰ καθ' αὐτὰ καὶ τὰ κατὰ συμβε-
βηκὸς αἷτια ἢ ὡς ἀποκελυμένα ἀλλήλων λέγεται, ὅταν εἴπω ποιητικὸν τοῦ 10
ἀνδριάντος ποτὲ μὲν τὸν ἀνδριαντοποιόν, ποτὲ δὲ τὸν Πολύκλειτον, ἢ συμ-

4 post κοινότερον add. ἢ α

5 καὶ (post εἴρηται) om. F

12 αἷτια om. E

13 καθ' ὅσον om. E

15 τοῦ ἀνδριάντος om. XII litt. spatio rel. E

post ἀν-

δριάντος add. ἐστὶν α

τῷ δὲ — ἐστὶν (17) om. F

16 ante καὶ add. καὶ τὸ

ζῶον. οὐκ οὖν α

ἄνθρωπος ἄρα κατὰ om. XV litt. relicto spatio E

ἄρα D:

om. a

17 οὕτως οὖν δεῖξας E

18 καὶ (ante ταῦτα) om. a

20 καὶ prius

om. aF

26 ἔτι] ἐστὶ α

30 αἷτιον F

31. 32 οὐσῶν τούτων α

33 ὀλίγα

aF

34 τὰ (post καὶ) om. D

34. 35 συμβεβηκότα α

36 ποτὲ μὲν — ἀν-

δριάντος (p. 323, 1) om. F

συμπεπλεγμένως, όταν εἶπω τοῦ ἀνδριάντος αἴτιον οὐ Πολύκλειτον μόνως 72^v
οὐδὲ ἀνδριαντοποιὸν μόνως. ἀλλὰ Πολύκλειτον ἀνδριαντοποιόν. καὶ ὅτι ἡ
τρίτη αὐτῆ δύς συντέτακται ταῖς δύο ταῖς προτέραις, ἐδήλωσεν αὐτὸς
'Αριστοτέλης τὰς τρεῖς ἐφεξῆς θεῖς μετ' ὀλίγα.

5 p. 195^b 3 Παρὰ πάντα δὲ καὶ τὰ οἰκείως λεγόμενα καὶ τὰ κατὰ
συμβεβηχὸς ἕως τοῦ ἡ οἰκοδομῶν οἰκοδόμος. 15

Κοινήν τινα διαφορὰν ἐπάγει πᾶσι τοῖς εἰρημένοις αἰτίοις τοῖς τε
καθ' αὐτὸ καὶ τοῖς κατὰ συμβεβηχός. τοῖς τε ἀπολελυμένοις δηλονότι καὶ
τοῖς συμπεπλεγμένοις, τὴν κατὰ τὸ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ, ὥστε ἐξ οὐσῶν
10 τῶν διαφορῶν καὶ διπλασιαζομένων τῷ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ δώδεκα γίνε-
σθαι τὰς πάσας, ἀς καὶ αὐτὸς σαφῶς ἀπαριθμεῖται, ἐν οἷς φησιν "ἀλλ'
ὅμως ἅπαντα ταῦτα τὸ μὲν πλῆθὸς ἐστὶν ἕξ, λεγόμενα δὲ διχῶς". καὶ 20
ποῖα τὰ ἐξ ἐπάγει "ἡ γὰρ ὡς τὸ καθ' ἕκαστον", τὸ καθ' αὐτὸ δηλονότι,
"ἡ ὡς τὸ γένος" αὐτοῦ, καὶ πάλιν "ἡ ὡς τὸ συμβεβηχός", τὸ καθ' ἕκα-
15 στον δηλονότι. ἡ ὡς τὸ γένος τοῦ συμβεβηχότος" καὶ "ἡ ὡς συμπελεκόμενα
ταῦτα, ἡ ἀπλῶς λεγόμενα. πάντα δὲ" διχῶς λέγεται "ἡ ὡς ἐνεργοῦντα
ἡ κατὰ δύνανμιν". τοῦ γὰρ οἰκοδομεῖσθαι οἰκίαν ποιητικὸν αἰτιόν ἐστι
δυνάμει μὲν ὁ οἰκοδόμος κἂν μὴ οἰκοδομη, ἐνεργείᾳ δὲ ὁ οἰκοδομῶν οἰ-
κοδόμος.

20 p. 195^b 6 Ὁμοίως δὲ λεχθήσεται καὶ ἐφ' ὧν αἴτια τὰ αἴτια τοῖς 25
εἰρημένοις ἕως τοῦ πάντα δὲ ἡ ἐνεργοῦντα ἡ κατὰ δύνανμιν. 30

Τὸ μὲν ἐξῆς τῆς λέξεως ὁμοίως τοῖς εἰρημένοις λεχθήσεται καὶ ἐφ'
ὧν αἴτια τὰ αἴτια, τούτεστιν ἐπὶ τῶν αἰτιατῶν. τούτων γὰρ αἴτια τὰ
αἴτια. καὶ ἐπὶ τούτων οὖν τὰς αὐτὰς εἶναι διαφορὰς φησιν, αἵτινες καὶ
25 ἐπὶ τῶν αἰτίων εἰσίν. ἔστι γὰρ αὐτῶν τὰ μὲν προσεχέστερα αἰτιατά, τὰ
δὲ πορρώτερον, καὶ τὰ μὲν καθ' αὐτό, τὰ δὲ κατὰ συμβεβηχός οἷον αἰτια- 35
τὸν ὁ ἀνδριάς ἐστὶν ὅδε προσεχῶς οἷον ὁ Μίλωνος, πορρώτερον δὲ ἀνδριάς
ἀπλῶς, καὶ ἔτι τούτου πορρώτερον ἡ εἰκὼν. καὶ ὁ χαλκὸς δὲ (οὐχ ὡς
ὕλικὸν αἴτιον παραλαμβανόμενος, ἀλλ' ὡς αἰτιατὸν τοῦ μεταλλέως) καὶ
30 αὐτὸς ὁ μὲν προσεχῶς ἐστὶν αἰτιατὸς ὡς ὅδε ὁ χαλκός, ὁ δὲ πορρώτερον
ὡς χαλκός ἀπλῶς ἡ σῶμα ἡ ὕλη. ὁμοίως δὲ φησιν ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν
συμβεβηχότων τοῖς αἰτιατοῖς. τὰ γὰρ τοῖς αἰτιατοῖς συμβεβηκότα καὶ
αὐτὰ κατὰ συμβεβηχός αἰτιατά ἐστὶ καὶ ὁμοίως καὶ ἐπὶ τούτων τὰ μὲν 40

1 συμπεπλεγμένως DE: ὡς συμπεπλεγμένα a αἴτιον omisit a μόνως hic et v. 2 a
2 ante οὐδὲ addidit ποιητικόν a 5 παρὰ om. Aristoteles τὰ (ante οἰκείως)
om. F 9 ὥστε—ἐνεργεία (10) om. F 11 φησιν p. 195^b 12 12 ἐστὶ post
ταῦτα Aristoteles 16 ante ἀπλῶς habet ὡς Aristoteles 18 ὁ (post μὲν) ad:
om. E et F¹ 21 ἡ (post δὲ) om. D: ἡ a 23 τούτεστιν—τὰ αἴτια (24) om. E
24 διαφορὰς εἶναι aF 27 ὁ (ante ἀνδριάς) om. a μύλωνος E 30 πορρω-
τέρω a 32 post γὰρ add. τὰ E 33 καὶ ὁμοίως DE: ὁμοίως F: ὁμοίως δὲ a

ἐγγυτέρω ἐστὶν αἰτιατά, τὰ δὲ πορρωτέρω. ἐγγυτέρω μὲν αἰτιατά κατὰ 72^ν
 συμβεβηκός ἐστι τὰ τοῖς ἐγγυτέρω καθ' αὐτὰ αἰτιατοῖς συμβεβηκότα, του-
 τέστι τοῖς καθ' ἕκαστα, πορρωτέρω δὲ τὰ τούτων εἶδη ἢ γένη. τόδε μὲν
 5 γὰρ τὸ ἐρυθρόν, εἴπερ ὁ χαλκὸς ὁ γινόμενος τοιοῦτον ἔχει χρῶμα, ἐγγυ-
 10 τέρω αἰτιατὸν κατὰ συμβεβηκός ἐστι, πορρωτέρω δὲ τὸ ἐρυθρόν καὶ ὄλως
 τὸ χρῶμα. καὶ τὰ αἰτιατά δὲ ὥσπερ τὰ αἷτια οὐ μόνον ἀπολελυμένα,
 ἀλλὰ καὶ συμπλεκόμενα ῥηθήσεται. εἰπὼν γὰρ τὰς τῶν αἰτίων καὶ τῶν 45
 αἰτιατῶν διαφορὰς ἐπήγαγεν ἔτι δὲ συμπλεκόμενα καὶ ταῦτα κά-
 κεῖνα λεχθήσεται, τουτέστι καὶ τὰ αἰτιατά καὶ τὰ αἷτια.

10 Ἄλλ' ἐγὼ μὲν τὰς ἐξ τῶν αἰτίων εἰπὼν διαφορὰς, οὕτως καὶ τὰς τῶν
 αἰτιατῶν ἴσας οὔσας ἐπήγαγον τῇ τάξει τῇ ἐν τοῖς ἐξῆς ὑπὸ τοῦ Ἀριστο-
 τέλους λεγομένη, αὐτὸς δὲ μετὰ τὴν τῶν καθ' αὐτὸ καὶ κατὰ συμβεβηκός
 καὶ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ διαφορὰν τῶν αἰτίων, τὰς αὐτὰς διαφορὰς καὶ ἐν
 τοῖς αἰτιατοῖς θεασάμενος, τὰς διαφορὰς τοῦ κατὰ συμπλοκὴν καὶ τοῦ ἀπο- 50
 15 λυμένου κοινῶς ἐπήγαγε τοῖς τε αἰτίοις καὶ τοῖς αἰτιατοῖς. καὶ οὕτως
 τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν ἐξ τρόπων ποιησάμενος ἐπὶ τε τῶν αἰτίων καὶ τῶν
 αἰτιατῶν πάντας τῶν τε δυνάμει καὶ τῶν ἐνεργείᾳ διαιρεῖ. ἐν δὲ τῶν συμ-
 πλέκειν δυνατὸν μὲν ἢ τὰ κύρια τοῖς κυρίοις συμπλέκειν ἢ τὰ συμβεβηκότα
 τοῖς συμβεβηκῶσιν ἢ ἐναλλάξ, καὶ τούτων ἢ τὰ προσεχῆ τοῖς προσεχέσιν ἢ τὰ
 20 πόρρω τοῖς πόρρω ἢ ἐναλλάξ. αὐτὸς μὲν|τοι μόνην εἶκοε συμπλοκὴν παρα- 73^ν
 λαμβάνειν τὴν τῶν κυρίων πρὸς τὰ συμβεβηκότα, οἷον ἂν ῥηθῆι ἀνδριαντο-
 ποιὸς Πολύκλειτος. συμπλέκεται γὰρ τὸ καθ' αὐτὸ αἷτιον ὁ ἀνδριαντο-
 ποιὸς τῶν κατὰ συμβεβηκός αἰτίῳ τῶν Πολυκλείτῳ. Πολύκλειτος δὲ οὗτός
 ἐστὶν ὁ ἀνδριαντοποιός, οὐ καὶ Γαληνὸς ἐμνημόνευσεν, ὅς τὸν ἀνδριάντα
 25 ἐδημιούργησε πᾶσαν ἔχοντα μελῶν συμμετρίαν καθ' αὐτὰ τε καὶ πρὸς 5
 ἄλλα, ὡς διὰ τοῦτο τὸν Πολύκλειτου καλεῖσθαι κανόνα.

p. 195^b 16 Διαφέρει δὲ τοσοῦτον ἕως τοῦ φθείρεται γὰρ οὐχ ἅμα
 ἢ οἰκία καὶ ὁ οἰκοδόμος.

Εἰπὼν τοὺς ἐξ τρόπους διχῆ διηρῆσθαι τῶν τε δυνάμει καὶ τῶν ἐνεργείᾳ
 30 τὴν διαφορὰν τῶν δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ παραδίδωσι λέγων ὅτι τὰ μὲν ἐνεργείᾳ 10
 ὄντα αἷτια καὶ αἰτιατά ἅμα ἐστὶ καὶ οὐκ ἐστὶν. εἰπὼν δὲ τὰ ἐνεργοῦντα
 προσέειπε καὶ τὰ καθ' ἕκαστον, οὐχ ὡς ἄλλα παρὰ τὰ ἐνεργοῦντα
 λέγων, ἀλλ' ὅτι τὰ ἐνεργοῦντα τὰ καθ' ἕκαστά ἐστι. ταῦτα γὰρ ἐνεργεῖ καὶ
 ποιεῖ καὶ πάσχει, ἀλλ' οὐ τὰ τούτων εἶδη καὶ γένη· οὐδὲ γὰρ ὑφέστηκέ
 35 τι τῶν οὕτως κοινῶν καθ' αὐτό. τὰ δὲ ἐνεργείᾳ καθ' ἕκαστα ὄντα καὶ

1 ἐστὶν αἰτιατά τὰ δὲ πορρωτέρω om. E 3 ἢ] καὶ a 9 ῥηθήσεται a
 10 τὰς post αἰτιατῶν (11) transposuit E 12 τῶν καθ' αὐτό aF: τῶν καθ' αὐτὰ E: καθ'
 αὐτὰ D καὶ κατὰ συμβεβηκός aE: συμβεβηκό lac. rel. F: συμβεβηκυῖαν D 17 τε om.
 E τῶν (post kai) om. aF 22 συμπλέκεται aD: συμπλέκεται (sic) EF 24 Γαλη-
 νός de Placitis Hippocr. et Plat. p. 426 Müll. [V 449 Kuehn] 26 πολύκλειτον a
 29 διαιρεῖσθαι aF τῶν τε δυνάμει iter. D 31 αἷτια καὶ αἰτιατά DE: καὶ αἷτια τὰ
 aF 35 καθ' ἕκαστον aF

συνφαστήκεν ἀλλήλοις, ὅσον ὅδε ὁ οἰκοδομῶν. ἕως ἂν οἰκοδομῇ, ἅμα 73^r
 τῷ οἰκοδομουμένῳ ἐστί. τὰ δὲ κατὰ δύναμιν οὐκ αἰεὶ ἅμα. καὶ τοῦ- 15
 τῶν τεκμηρίων ἐναργεῖς παρέθετο τὸ μὴ ἅμα φθίρεισθαι τὸν οἰκοδόμον καὶ
 τὴν οἰκίαν. πολυχρονιωτέρα γὰρ ὡς ἐπίπαν ἢ οἰκία τοῦ οἰκοδόμου ἐστίν.
 5 οἰκοδομοῦντος δὲ τινος πάντως οἰκοδομεῖται τι καὶ οἰκοδομουμένου τινὸς
 πάντως οἰκοδομεῖ τι, καὶ μὴ οἰκοδομοῦντος οὐκ οἰκοδομεῖται καὶ μὴ οἰκο-
 δομουμένου οὐκ οἰκοδομεῖ· ὥστε ἅμα εἶναι καὶ μὴ εἶναι. λέγει δὲ νῦν
 δύναμει οὐκ ἐπὶ τοῦ οἴου τε γενέσθαι. οὐκέτι γὰρ οἶά τε γενέσθαι τὰ
 ἤδη γεγονότα (τοιούτος δὲ ὁ οἰκοδομήσας οἰκοδόμος καὶ ἡ οἰκοδομηθεῖσα 20
 10 οἰκία) ἀλλ' ἀπλῶς τὰ ἀντικείμενα τοῖς ἐνεργούσι. ταῦτα δὲ ἐστί τὰ οὐκ
 ἐνεργούντα. οὐκ ἐνεργεῖ δὲ τὰ τε οἶά τε ἐνεργῆσαι καὶ τὰ πεπαυμένα τῆς
 ἐνεργείας.

p. 195^b21 Δεῖ δὲ αἰεὶ τὸ αἷτιον ἐκάστου τὸ ἀκρότατον ζητεῖν ἕως
 τοῦ ἔστω ἡμῖν διωρισμένα ἱκανῶς. 26

15 Ἀκρότατον μὲν λέγει αἷτιον τὸ κυριώτατον λεγόμενον, ὃ ἄλλοι συν-
 εκτικῶν ὀνομάζουσιν. σαφὲς δὲ αὐτὸ διὰ τοῦ παραδείγματος ἐποίησε.
 διὰ τί γὰρ ἄνθρωπος οἰκοδομεῖ ἐρωτῶντες ἀκούομεν ὅτι οἰκοδό-
 μος. διὰ τί δὲ οἰκοδόμος; ὅτι κατὰ τὴν οἰκοδομικήν. καὶ ἐν τού-
 τοις παύεται ἢ τοῦ διὰ τί ζήτησις. διὸ καὶ ἀκρότατον τοῦτο καλεῖ, ὅτι 30
 20 μέχρι τούτου ἀναβαίνοντες ἰστάμεθα. τὸ γὰρ κυριώτατον αἷτιον τῆς οἰκο-
 δομίας ἢ οἰκοδομικῆ τέχνης ἐστί. δεῖ δέ, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων
 τὸ κυρίως κατὰ τοῦνομα λεγόμενον ἀκούομεν, οὕτως καὶ ἐπὶ τῶν αἰτίων.
 καὶ γὰρ δραχμὴν τὴν κυρίως δραχμὴν ἀκούομεν, οὐ τὴν κίβδηλον, καὶ
 ἄνθρωπον τὸν κυρίως, οὐ τὸν νεκρόν. οὕτως καὶ αἷτιον τὸ κυρίως αἷτιον
 25 ληπτέον. ὁ δὲ ταῦτα λέγων οὐκ ἂν τὴν φύσιν κυρίως ποιητικὸν αἷτιον τῶν
 σωματίων ὑπόλοιτο. κἂν γὰρ κινῆ, τὰ σώματα αὐτῆ, κινουμένη καὶ αὐτῆ 35
 κινεῖ. ἔστιν οὖν τι τὸ καὶ ταύτην κινεῖν, καὶ εἰ μὲν κινούμενον, καὶ ἐκεί-
 νου ζητήσομεν τὸ κινήτικόν, διότι πᾶν τὸ κινούμενον ὑπὸ κινούντος κινεῖ-
 ται, ὡς αὐτὸς ἐν τῷ Η τῆσδε τῆς πραγματείας ἀπέδειξεν. εἰ δὲ ἀκίνητον,
 30 τοῦτο ἂν εἴη τὸ ἄκρον καὶ κυρίως τῆς κινήσεως αἷτιον. προστίθησι δὲ καὶ
 ὅτι τὰ μὲν γένη τῶν γενῶν αἷτια χρὴ λέγειν καὶ ταῦτα ἀλλήλοις ἀντιτιθέ-
 ναι, τὰ δὲ καθέκαστα τῶν καθέκαστα, οἷον ἀνδριαντοποιὸν μὲν ἀνδριάντος,
 τόνδε δὲ τοῦδε. ὁμοίως δὲ τὰ μὲν κατὰ δύναμιν πρὸς τὰ δυνάμει, τὰ δὲ 40
 κατ' ἐνέργειαν πρὸς τὰ κατ' ἐνέργειαν. ἐπιστάνει δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐν
 35 τούτοις, ὡς εἰ ἀποδιδοῖτο τὸ δυνάμει πρὸς τὸ δυνάμει, ἅμα ἂν καὶ ἡ ἐπι-

1 ὁ (post ὅδε) om. E ἅμα] ἀλλὰ E¹ 3 τὸ (ante μὴ) om. E 4 ὡς ἐπίπαν
 post οἰκοδόμου coll. E 6 καὶ μὴ οἰκοδομοῦντος οὐκ οἰκοδομεῖται post οἰκοδομεῖται
 τι (5) transposuit a οὐκ (post οἰκοδομοῦντος) om. D 9 ἤδη] εἶδη E¹F 10 τὰ
 (post ἀπλῶς) aE: om. DF 16 σαφὲς scripsi: ἀσαφὲς libri 17 post ὅτι add. ὁ E
 18 post δὲ add. ὁ E τούτω E 19 καλεῖ ante τοῦτο iterabat, sed deletit F
 21 οἰκοδομητικῆ F 22 τοῦνομα primo τοῦτο scribebat F 29 H c. 1 cf.
 p. 241^b24 sqq. 35 ἀποδιδοῖτο D: ἀποδιδοῖτο E: ἀποδοῖτο aF

στήμη τῷ ἐπιστητῷ εἶη καὶ ἡ αἰσθησις τῷ αἰσθητῷ καὶ αὐτὰ τῶν πρὸς 73⁺
 τι ὄντα, εἴ γε λέγοιτο τὸ δυνάμει ἐπὶ τοῦ ὄντος τε γενέσθαι, καὶ μὴ ἀπλῶς
 ἐπὶ τοῦ μὴ ἐνεργοῦντος, ὡς ἐχρήσατο πρὸ ὀλίγου αὐτῷ οἰκοδόμον εἰπὼν
 δυνάμει τὸν ὑποδομηκότα καὶ μηκέτι οἰκοδομοῦντα. καὶ οὕτως ἡ ἐν
 5 κατηγορίαις ἀπορία λυθῆσεται ἢ ἐπὶ τοῦ ὀστράκου τοῦ ἐν τῷ βυθῷ, εἰ τὸ 45
 δυνάμει λέγοιτο ἐπὶ τοῦ ὄντος τε γενέσθαι.

p. 195^b31 Λέγεται δὲ καὶ ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον ἕως τοῦ | ἀλλ' 73⁺
 ὡς ἔοικεν, οὐδὲν ὄντο οὐδὲ ἐκείνοι εἶναι ἀπὸ τύχης.

Εἰπὼν τίνα τε καὶ πόσα τὰ αἷτια, καὶ τίνες τρόποι καὶ διαφοραὶ θεω- 5
 10 ροῦνται καθ' ἕκαστον, ἐπειδὴ λέγεται καὶ ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον
 αἷτια καὶ πολλὰ καὶ εἶναι καὶ γίνεσθαι διὰ τύχην καὶ τὸ αὐτό-
 ματον, ἀκόλουθον ἦν ζητεῖν εἰ ἔστι, τί ἔστι καὶ ὑπὸ τί τῶν εἰρημέων
 αἰτίων ἀνάγεται ταῦτα. ἀλλ' ὅτι μὲν οὐ μάτην εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης λέ-
 15 εῖναι τὴν τύχην καὶ τὸ αὐτόματον, οἱ δὲ φυσιολόγοι κἄν μὴ λέγωσί τι
 περὶ αὐτῆς, ἀλλ' οὖν ὡς οὔση χρῶνται καὶ ὀνομάζουσι. καὶ γὰρ Ἐμπε- 10
 δοκλῆς ἐν οἷς φησιν

οὔτω γὰρ συνέκυρσε θεῶν τότε, πολλάκι δ' ἄλλως,

καὶ πάλιν

20 ὅπη συνέκυρσεν ἅπαντα,
 τὴν τύχην αἰτιᾶσθαι δοκεῖ. καὶ οἱ θεὸν ἢ ὕλην τὰς ἀρχὰς λέγοντες ἢ
 ἀγαθὸν καὶ κακὸν τὴν διάτασιν αὐτῶν καὶ τὸν μερισμὸν τῶν τόπων καὶ
 τὰ τοιαῦτα ἐκ τύχης ἢ ἐκ ταυτομάτου λέγειν ἀναγκασθῆσονται. ἀλλὰ καὶ
 Δημόκριτος ἐν οἷς φησι “δεῖνον ἀπὸ τοῦ παντὸς ἀποκριθῆναι παντοίων
 25 εἰδῶν” (πῶς δὲ καὶ ὑπὸ τίνος αἰτίας μὴ λέγει) ἔοικεν ἀπὸ ταυτομάτου 15
 καὶ τύχης γενῶν αὐτόν. καὶ Ἀναξαγόρας δὲ τὸν νοῦν ἐάσας, ὡς φησιν
 Εὐδήμος, καὶ αὐτοματίζων τὰ πολλὰ συνίστησι. καὶ τῶν ποιητῶν δὲ ἔνιοι
 πάντα σχεδὸν εἰς τὴν τύχην ἄγουσιν, ὥστε καὶ τῆς τέχνης οἰκείαν αὐτῇ
 ποιεῖν λέγοντες

30 τέχνη τύχην ἔστερξε καὶ τύχη τέχνην.

2 εἶσε D 3 οἰκοδόμου E 4 post μηκέτι add. τὸν a 5 ὀστράκου cf. Simpl. in I.
 de anima p. 17, 29 7 lemmati titulum praeposit *ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΠΕΡΙ*
ΤΥΧΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΜΑΤΟΥ a 11 γενέσθαι DF 12 post εἰ ἔστι add.
 καὶ a 13 ἀλλ' ὅτι μὲν om. a οὐ μάτην δὲ a 14 post ταῦτα intercidisse
 pufo δηλον 16 Ἐμπεδοκλῆς v. 204 K., 167 St. cf. f. 81r 25 18 θεῶν DEF:
 θεόν a 20 ὅπη κτλ. v. 236 K. 255 St. cf. Simpl. de caelo p. 262^a32 Karst., ubi
 ἕκαστα 21 λέγοντος E 22 αὐτόν a τόπων DF: πόνων aE 23 post
 τοιαῦτα add. ὡς a ἢ aE: ὡς DF λέγει F 24 δεῖνον scripsi vocem Democri-
 team: δεῖνον DEF: δεῖν a: aliter Zeller H. Ph. I⁴ 818² τοῦ om. a ἀποκριθῆναι
 E: ἀποκρίνεσθαι aDF at spectat hoc fr. sine dubio ad cosmogoniam cf. p. 330, 16
 25 ἀπὸ τίνος F λέγων scribebat Spengel 26 αὐτόν DEF: αὐτὰ a 27 Εὐδήμος
 fr. 21 p. 34, 4 Sp. 29 λέγοντας E 30 τέχνη κτλ. Agathon in Ethic. Nicom. Z 4
 p. 1140^a 19 post τύχη add. καὶ E

τὸν εὐτυχοῦντα δὲ καὶ φρονεῖν φασι. πρὸς δὲ τούτοις ὀρωμεν ἕνια τῶν 73^v
 ἀπὸ τέχνης γινομένων καὶ ἀπὸ τύχης γινομένα· καὶ γὰρ ὑγεία καὶ ἀπὸ
 τύχης δοκεῖ γίνεσθαι ὡσπερ ἀπὸ τέχνης. διψήσας γὰρ καὶ πιών τις ψυ- 20
 χρόν ὕδωρ γέγονεν ὑγιής. ἀλλ' ἴσως οὐ φησι Δημόκριτος τὴν τύχην
 5 αἰτίαν εἶναι ἀλλὰ τὸ διψῆσαι. ἀλλὰ καὶ οἱ πολλοὶ πάντα τύχην φασὶν εἶναι
 καὶ τοῖς θεοῖς εὐτυχεῖν εὐχονται. εἰ οὖν λέγεται καὶ ταῦτα αἰτία, τὸν περὶ
 αἰτίων τελείως ἀποδεδομέναι δοκοῦντα χρῆ ζητεῖν, τίνοι τῶν εἰρημένων
 τετάρων αἰτίων ἢ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον συνταχθήσονται καὶ κατὰ τίνα
 10 τῶν ἀποδεδομένων ἐκάστου τρόπων, καὶ πρὸ τούτου πότερον ἢ τύχη καὶ
 τὸ αὐτόματον τὰ αὐτὰ ἐστὶν ἢ ἕτερα, καὶ εἰ ἕτερα, τίνοι διαφέρειτον ἀλλή- 25
 λων. τούτου δὲ προηγεῖται τὸ τί ἐστὶν ἐκάτερον τούτων· μὴ γὰρ δειχθεῖ-
 σης τῆς ἐκατέρου φύσεως οὐδ' ἂν ἡ διαφορὰ δῆλη γένοιτο. ἀλλὰ καὶ τοῦ
 τί ἐστὶν ἐκάτερον προηγεῖται τὸ εἰ ἐστὶν ὅλως. οὐ γὰρ ἀναμφίλεκτος ἢ
 15 τούτων ὑπόστασις. οὕτως οὖν ἐν τάξει τὰ προβλήματα ἐκθήμενος ἀναλυ-
 τικῶς ἀπὸ τοῦ ἐσχάτου κατὰ τὴν ἀνάλυσιν εὐρεθέντος προβλήματος, τοῦτο
 δὲ ἦν εἰ ἐστὶν ὅλως ἢ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον, ἀπὸ τούτου ἄρχεται τῆς
 ἀποδείξεως. καὶ πρῶτον τὰς ἐφ' ἐκάτερα ἐπιχειρήσεις ἐκτίθεται προτά- 30
 των δύο ἐπιχειρήματα τῶν μὴ ἡγουμένων ἐν τοῖς αἰτίοις δεῖν τετάχθαι
 τὴν τύχην καὶ τὸ αὐτόματον (μὴ γὰρ εἶναι τινος αἰτία), ὧν τὸ μὲν πρῶ-
 20 τον ἀποδεικτικὸν ἐστὶ, τὸ δὲ δευτέρον ἔνδοξον. καὶ ἐστὶ τὸ πρῶτον τοιοῦ-
 τον· πάντων τῶν γινομένων καὶ ὅσα λέγομεν ἀπὸ τύχης ἢ ἐκ ταυτομάτου
 γίνεσθαι αἰτία ὠρισμένα ἐστίν· οὐδενός, ὧν ἐστὶν αἰτία ὠρισμένα, αἰτία
 ἂν εἴη τύχη ἢ τὸ αὐτόματον, διότι καὶ αἰτία ταῦτα λέγωσι, ἀλλ' ἀόριστα
 πάντες ὁμολογοῦσιν αὐτὰ· οὐδενός ἄρα τῶν γινομένων αἰτία ἂν εἴη τύχη 35
 25 ἢ τὸ αὐτόματον. οὕτως μὲν ἐν πρώτῳ σχήματι κατὰ τὸν δευτέρον τῶν
 ἀναποδείκτων ἐστὶ συναγαγεῖν. ἐστὶ δὲ καὶ ἐν δευτέρῳ σχήματι συναγα-
 γεῖν οὕτως· πάντων τῶν γινομένων τὰ αἰτία ὠρισμένα ἐστίν· ἢ τύχη
 καὶ τὸ αὐτόματον οὐδενός ἐστὶν αἰτία ὠρισμένα· οὐδενός ἄρα τῶν γινομέ-
 νων ἢ τύχη αἰτία οὐδὲ τὸ αὐτόματον. καὶ ὅτι μὲν πάντων τῶν γινομέ-
 30 νων, καὶ ὅσα λέγομεν ἀπὸ ταυτομάτου γίνεσθαι ἢ τύχης, ἐστὶ τι αἰτιον
 ὠρισμένον, ἔδειξε διὰ τοῦ παραδείγματος. ἐλθὼν γὰρ τις εἰς ἀγορὰν διὰ 40
 τὸ ἀγοράσαι, τουτέστιν ἐν ἀγορᾷ διατριψαί ἢ καὶ ὠνήσασθαι, κατέλαβεν
 ἐκεῖ τὸν χρεώστην, ὃν ἐβούλετο μὲν καταλαβεῖν, οὐκ ἔφετο δὲ καταλήψε-
 σθαι, καὶ ἀπέλαβε τὸ ἀργύριον. τοῦτο πάντες κατὰ τύχην ἢ ἐκ ταυτο-
 35 μάτου γεγονέναι φαμέν. καὶ ὅμως ἐστὶ καὶ τούτου ποιητικὸν αἰτιον
 ὠρισμένον τὸ βούλεσθαι ἀγοράσαι ἐλθόντα. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ κατέλαβε
 τὸν χρεώστην καὶ ἀπέλαβε τὸ ἀργύριον. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων

3 τις] τις (sic) D 5 καὶ aE: om. DF 6 περὶ τῶν αἰτίων E 9 ἀποδε-
 δομένων E 10 εἰ om. E 12 τῆς om. a 22 post οὐδενός add. δὲ a
 22. 23 αἰτία ἂν εἴη ἢ τύχη a 24 πάντως a γινομένων E: ὠρισμένων aDF
 αἰτία aDF ἢ τύχη aF 26 συναγαγεῖν alterum E: συναγεῖν aDF 30 λεγό-
 μενα E τύχη DF αἰτιον om. DF 31 διὰ τοῦ παραδείγματος ἔδειξεν E
 προελθὼν aE sed cf. v. 36 et Arist. ἐλθεῖν

τῶν ἀπὸ τύχης ἔστι τι ἀεὶ λαβεῖν αἴτιον ὀρισμένον καὶ οὐ τὴν τύχην. ὅτι 73^v
 δὲ καὶ εἴπερ ἦν αἴτιον ἢ τύχην ἀόριστον ἦν, οὐδὲ ἀποδείξει ἡξίωσε· τοιαύ- 45
 την γὰρ παρὰ πᾶσιν ἔνοιαν ἔχουσιν ἢ τε τύχην καὶ τὸ αὐτόματον. ὁ δὲ
 δεύτερος λόγος τοιοῦτος ἂν εἴη· εἰ ἔστι τῶν γινομένων αἴτιον ἢ τύχην καὶ
 5 τὸ αὐτόματον, ἄπορον ἂν τι καὶ ἄπορον ἀκολουθήσοι, τί δὴ ποτε οἱ πάλαι
 σοφοὶ τὰς αἰτίας τῆς γενέσεως καὶ φθορᾶς λέγοντες τούτων οὐκ ἐμνημό-
 νευσαν. ὧ δὲ ἄτοπὸν τι ἀκολουθεῖ, τοῦτο καὶ αὐτὸ ἄτοπον ἂν εἴη. ὥστε
 ἄτοπον ἂν δόξοι τὸ εἶναι τῶν γινομένων ἑνὸς τινος αἰτίαν τὴν τύχην ἢ τὸ 50
 αὐτόματον. δυνατόν δὲ καὶ οὕτως συνάγειν· εἰ μὴδὲ τῶν ἀρχαίων σοφῶν
 10 τις αἰτία τὴν τύχην καὶ τὸ αὐτόματον ἐνόμιζεν, οὐδὲ εἶναι αὐτὰ αἰτία εἰ-
 κός. ἀλλὰ μὴν τὸ ἡγουμένον, τὸ ἄρα λῆγον. ὅτι δὲ οὐδεὶς τῶν ἀρχαίων
 ἐνόμιζε, δεῖκνυσιν οὕτως· εἰ ἐνόμιζον οἱ τὰ αἰτία περὶ γενέσεως καὶ φθο-
 ρᾶς εἰπόντες αἴτιον εἶναι τὴν τύχην καὶ τὸ αὐτόματον, διώρισαν ἂν περὶ
 αὐτῶν· ἀλλὰ μὴν οὐ διώρισαν. ἡτιάσατο δὲ ὁ Ἀλέξανδρος τὴν λέξιν ὡς
 15 ἀκατάλληλον τὴν λέγουσαν τί δὴ ποτε οὐδεὶς περὶ τύχης οὐδὲν διώ- 74^r
 ρισεν. ἔδει γὰρ, φησὶν, ἐπενεγκεῖν περὶ τύχης τι διώρισεν, διότι πρό-
 κειται τὸ ἀποφατικὸν ἐν τῷ οὐδεὶς. καὶ δῆλον ὅτι πολλῶν μᾶλλον ἂν
 μέμψαιτο τῷ Πλάτῳ λέγοντι “οὐδεὶς εἰς οὐδὲν οὐδενὸς ἂν γένοιτο ἄξιος”.
 ἀλλὰ καὶ θαυμάσαι μᾶλλον ἔδει τὸ χωρίον καὶ σαφῶς καὶ ἀκριβῶς καὶ
 20 ἐντρεπτικῶς ἡρμηνευμένον.

p. 196^a11—b5 Ἀλλὰ καὶ τοῦτο θαυμαστόν· πολλὰ γὰρ καὶ ἔστιν 5
 καὶ γίνεται ἕως τοῦ τουναντίου γενέσθαι. 22

Πρὸς τοὺς δύο λόγους τοὺς δεικνύοντας μὴ εἶναι τὴν τύχην καὶ τὸ
 αὐτόματον ἀντιλέγει, καὶ πρότερον πρὸς τὸν πρῶτον, ὃς ἀναίρει τὴν τύ-
 25 χην διὰ τὸ ὀρίσθαι πάντων τὰ αἰτία, τὴν δὲ τύχην ἀόριστον εἶναι. ἀντι- 25
 λέγει δὲ τουναντίον ἢ βούλεται δεικνύς τὸν τοιοῦτον λόγον περαίνοντα.
 βούλεται μὲν γὰρ ἀναίρειν τὴν τύχην, λανθάνει δὲ αὐτὴν μᾶλλον κρατύ-
 νων. εἰ γὰρ ἔχοντες ἅπαντα τὰ γινόμενα εἰς ὀρισμένας αἰτίας ἀνάγειν
 καὶ τοῦτο οὐκ ἀγνοοῦντες, ὅμως οὐχ ἅπαντα εἰς ταύτας ἀνάγομεν, ἀλλὰ
 30 καὶ δοκεῖ ἡμῖν ἀπὸ τύχης γίνεσθαι λέγεσθαι τινα καὶ ἐκ ταυτομάτου, δῆ-
 λον ὡς αἰτίον τι παρὰ τὴν ὀρισμένην αἰτίαν ἢ τύχην καὶ τὸ αὐτόματον.
 εἰ γὰρ μὴδέποτε ἀποροῦμεν ὀρισμένης ἀρχῆς, αἰτιώμεθα δὲ ἐπ’ ἐνίων οὐ 30
 τὴν ὀρισμένην καὶ πρόδηλον ἀρχὴν ἀλλὰ τὴν τύχην, δῆλον ὅτι ὡς ἕτερον
 παρ’ ἐκείνην οὐσαν αἰτιώμεθα. διὰ τί γὰρ Ἀχιλλεὺς μὲν ἐκ προαιρέσεως
 35 λέγεται ἀνηρηκεῖν τὸν Ἑκτορα, Ἀδραστος δὲ ἀπὸ τύχης τὸν Κροῖσου

1 λαβεῖν ἀεὶ aF 4 ἦ] εἰ F¹ 5 ἀκολουθήσει F 6 οὐκ ἐμνημόνευσαν τού-
 των a 7 τι om. aF 8 δόξη DE ἐνός τινος D: ἐνός aF: τινός E 13 τὸ om.
 EF ἂν om. E 15 διὰ τί ποτε Aristoteles 17 ἀποφαντικὸν aD 18 Πλάτωνι
 Phil. p. 19B εἰς οὐδενὸς οὐδὲν E¹ post ἂν om. Platonica ἡμῶν οὐδέποτε Simpl.
 21 καὶ γίνεται καὶ ἔστιν a 22 γίνεσθαι Aristoteles 25 sq. cf. Themist. p. 175, 25
 28 ἀνάγει F 30 λέγεσθαι aD: λέγομεν EF 31 αἰτίαν — ὀρισμένην (33) om.
 DF 34 γὰρ post μὲν iterat E 35 Ἀδραστος Herod. I 43

παῖδα; καίτοι καὶ οὗτος εἰ μὴ προσέλτετο ἀφεῖναι τὸ δόρυ, οὐκ ἂν ὁ τοῦ 74^r
 Κροίσου παῖς ἀνηρέθη. ἀλλὰ προσέλτετο μὲν ἀφεῖναι τὸ δόρυ, προσέλτετο
 δὲ οὐ κατὰ τοῦ Κροίσου παιδός, ἀλλὰ κατὰ τοῦ θηρίου. τῆς μὲν οὖν
 ἀφέσεως αἰτίαν τὴν προαίρεσιν ῥητέον, τοῦ φόνου δὲ οὐδαμῶς. πῶς γὰρ 35
 5 προσέλτετο, ἢ εἰ προήξει συμβησόμενον οὐκ ἂν ἔπεμψε τὸ ἀκόντιον; ὥστε
 καλῶς ἀπὸ τύχης λέγεται καὶ οὐκ ἀπὸ προνοίας ὁ τοιοῦτος φόνος. διὸ
 καὶ συγγνώμης ἐπὶ τοῖς τοιοῦτοις τυγχάνουσιν, ὡς τῶν γινομένων ὑφ'
 ἡμῶν τῶν μὲν ἀπὸ τύχης ὄντων, τῶν δὲ ἀπὸ προαιρέσεως. καὶ ἔδει διὰ
 τοῦτο ὡς οὐσαν τὴν τύχην μνήμης τινὸς τυχεῖν. νῦν δὲ οὐ φαίνονται
 10 μνημονεύσαντες· οὐδὲ γὰρ τύχην ὀνομάζοντες φαίνονται, οὐδέ τι τῶν ὑπ'
 αὐτῶν ὀνομαζομένων τὸ αὐτὸ τῇ τύχῃ δοκεῖ, οἷον φιλία ἢ νεῖκος ἢ νοῦς 40
 ἢ πῦρ ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων (ταῦτα μὲν γὰρ ὄρισται τὰ αἰτία), δι' οὗ
 ὦν μὲν ἀνά μέρος, τοῦ δὲ νοῦ ἀεὶ ἡ ἐπικράτεια. τοῦτο δὲ πᾶν καὶ πρὸς
 τὸν δευτέρον πως ὑπαντᾷ λόγον. τὸ δὲ καθάπερ ὁ παλαιὸς λόγος ὁ
 15 ἀναρῶν τὴν τύχην πρὸς Δημόκριτον ἔοικεν εἰρηθῆσαι· ἐκεῖνος γὰρ κἂν
 ἐν τῇ κοσμοποιῇ ἐδόκει τῇ τύχῃ κεχρησθαι, ἀλλ' ἐν τοῖς μερικωτέροις
 οὐδενός φησιν εἶναι τὴν τύχην αἰτίαν ἀναφέρων εἰς ἄλλας αἰτίας, οἷον τοῦ
 θησαυρὸν εὑρεῖν τὸ σκάπτειν ἢ τὴν φυτεῖαν τῆς ἐλαίας, τοῦ δὲ καταγῆναν 45
 τοῦ φαλακροῦ τὸ κρανίον τὸν ἀστὸν ῥίψαντα τὴν χελώνην, ὅπως τὸ χελώ-
 20 νιον ῥαγῆ. οὕτως γὰρ ὁ Εὐδήμος ἱστορεῖ.

Πρὸς δὲ τὸν δευτέρον λόγον τὸν λέγοντα, ἄτοπόν τι καὶ ἄπορον
 ἀκολουθεῖν τοῖς τιθεῖσι τὴν τύχην τὸ τοὺς προτέρους φυσιολόγους μηδὲν
 περὶ αὐτῆς εἰπεῖν, πρὸς τοῦτον οὖν ὑπαντῶν τὸ ἄτοπόν φησιν οὐ τοῖς λέ-
 γουσιν αἰτίαν τὴν τύχην ἀκολουθεῖν, ἀλλὰ τοῖς πάλαι φυσιολόγοις. εἴτε
 25 γὰρ μὴ ὑπελάμβανον αἰτίαν εἶναι τὴν τύχην οὕτως ἐναργῶς οὐσαν, 50
 ἄτοπον, καὶ ὅτι σοφοὺς οἰομένους εἶναι καὶ περὶ τῶν ὄλων σκοπεῖσθαι δυ-
 νατοὺς τοῦτο διελάνθανε καὶ ὅτι μὴ ὑπολαμβάνοντες εἶναι ὁμῶς οὐκ ἔπει-
 θον τοὺς ἀνθρώπους ὅτι ἐπὶ κενὸν ὄνομα καταφέρονται, εἴτε ὑπολαμβάνον-
 τες εἶναι παρέλειπον διδάξαι, τίς ἐστὶ καὶ τίνα ἔχει δύναμιν ἢ τύχην, καὶ
 30 τοῦτο ἄτοπον τὴν περὶ τῶν αἰτίων γνώμην ἀποφραγμένους περὶ τοῦτου
 παραλιπεῖν. ὅτι δὲ εἶχον ἔννοιάν τινα περὶ τῶν κατὰ τύχην συμβαινόντων,
 ὁγκοῖ τὸ χρηθῆσαι ἐνίστε τῷ ὀνόματι, ὡς | περ' Ἐμπεδοκλῆς οὐκ ἀεὶ τὸν 74^r
 ἀέρα ἀνωτάτω ἀποκρίνεσθαι φησιν, ἀλλ' ὅπως ἂν τύχη. λέγει
 γοῦν ἐν τῇ κοσμοποιῇ ὡς
 35 οὕτω συνέκρυσσε θεῶν τότε, πολλάκι δ' ἄλλως,

1 καὶ (post καίτοι) om. F 5 προέπεμψεν ἀκόντιον aF 7 καὶ (post διὸ) om. E
 9 οὐ om. E et D¹ 12 δι' οὗ ὦν DEF: διὸ ὦν a: fortasse διότι τῶν. nam additur
 causa cur neque illa neque hic τύχη sit cf. Arist. p. 196^b 13 14 δευτέρον cf.
 v. 21 15 κἂν aF: ἂν D: om. E 16 ἐδόκει F χρηθῆσαι a 19 φα-
 λακροῦ D τὸν ἀστὸν] τὸνδε τὸν D τὸ om. F 20 Εὐδήμος fr. 22 p. 35, 8
 23 ἀπαντῶν a 27 εἶναι om. a οὐκ ἔπειθον DEF: ἀνέπειθον a 29 παρέ-
 λιπον libri τίς] τί a ἔχειν E 31 post κατὰ add. τὴν D 33 τύχοι
 aF λέγει v. 204 K., 167 St. 35 οὕτω] οὕτω γὰρ p. 327, 18 θεῶν a

καὶ ἐν ἄλλοις

74v

ὅπη συνέκυρσεν ἅπαντα,

καὶ τὰ μόρια τῶν ζώων ἀπὸ τύχης γενέσθαι τὰ πλεῖστα φησιν,
ὡς ὅταν λέγη5 ἡ δὲ χθῶν τούτοις ἴση συνέκυρσε μάλιστα,
καὶ πάλινἡ δὲ φλόξ ἰλαίρα μινυθαδῆς τύχε γαίης,
καὶ ἐν ἄλλοις

5

Κύπριδος ἐν παλάμῃσι πλάδης τοιῆσδε τυχόντα.

10 καὶ πολλὰ ἂν τις εὔροι ἐκ τῶν Ἐμπεδοκλέους Φυσικῶν τοιαῦτα παραθέ-
σθαι, ὡσπερ καὶ τοῦτο·

τῆδε μὲν οὖν ἰότητι Τύχης πεφρόνηκεν ἅπαντα.

καὶ μετ' ὀλίγον

καὶ καθ' ὅσον μὲν ἀραιότατα ξυνέκυρσε πεσόντα.

15 ἀλλ' οὗτος μὲν ἐπὶ σμικροῖς τῇ τύχῃ καταχρῆσθαι δοκῶν ἤττονος ἂν εἶη
ἐπιστάσεως ἄξιος, τί ποτ' ἔστιν ἡ τύχη μὴ παραδούς, οἱ δὲ περὶ Δημόκρι-
τον διχῶς ἀτοπὸν τι πεπονηθέναι δοκοῦσι, πρῶτον μὲν ὅτι καὶ οὐρανοῦ
τοῦδε, τί λέγει τοῦδε τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι καὶ τῶν κόσμων ἀπάντων 10
πολλῶν ἢ καὶ ἀπείρων ὄντων κατ' αὐτοὺς αἰτιώμενοι τὸ αὐτόματον20 (ἀπὸ ταῦτομάτου γὰρ φασι τὴν δίνην καὶ τὴν κίνησιν τὴν δια-
κρίνασαν καὶ καταστήσασαν εἰς τήνδε τὴν τάξιν τὸ πᾶν),
ὅμως οὐ λέγουσι τί ποτὲ ἔστι τὸ αὐτόματον. δεύτερον δὲ θαυμάσαι
ἄξιον αὐτῶν, πῶς τὰ μὲν ζῶα καὶ τὰ φυτὰ διατείνονται μῆτε εἶναι
μῆτε γίνεσθαι ἀπὸ τύχης, ἀλλ' ἡ φύσιν ἢ νοῦν ἢ τι τοιοῦτον25 ἕτερον εἶναι τὸ αἷτιον αὐτῶν ὠρισμένον καὶ οὔτε ἄτακτον οὔτε ἄλο-
γον (πρόδηλον γὰρ τοῦτο ἦν, εἶπερ μὴ τὸ τυχὸν ἐκ τοῦ τυχόντος γίνεται, 15
ἀλλ' ἐξ ἀνθρωπείου μὲν σπέρματος ἀνθρώπος, ἐκ δὲ ἐλαίας ἐλαία, καὶ οὐ-
δεὶς ἀπὸ τύχης φησὶν ἵππον ἐξ ἵππου τετέχθαι· οὐ γὰρ ἀπὸ τύχης τὸ
τεταγμένον καὶ αἰεὶ ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁμοίως ἔχον), τὰ δὲ μέγιστα καὶ30 τὰ θειότατα τῶν αἰσθητῶν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν τῶν ἄστρον χορείαν,
ἐν οἷς οὐδὲν ἀόριστον οὐδὲ ἄτακτὸν ἔστι, ταῦτα εἰς τὸ αὐτόματον ἀνάγουσι
καὶ τὴν τύχην μηδεμίαν αὐτοῖς αἰτίαν τοιαύτην ἐφιστάνοντες, οἷαν
τῶν ζώων ἢ τῶν φυτῶν ἔλεγον εἶναι ὠρισμένην καὶ κατὰ λόγους καὶ 20

2 ὅπη κτλ. cf. p. 327, 20 post ὅπη add. καὶ F 5 ἡ δὲ χθῶν κτλ. v. 215 K.,
203 St. 7 v. 193 K., 152 St. ἡ δὲ aF: ἡ δὲ D: ἡδὲ E φλόξ om. E
ἰλαίρα D¹EF τύχε E: ψύχε aDF τύχην αὐγῆς Stein 9 v. 231 K.,
218 St. παλάμῃς a πλάδης Simpl. de caelo p. 237^a 20 Karst.: πλάσης E: πλάσιος
a: om. IV litt. lac. rel. D: πλάδης — τυχόντα om. lac. XXV litt. rel. F τοιῆσδε
Simpl. de caelo: τοίης τι aDE 10 παραθέσθαι aE: παρενθέσθαι DF 12 τῆδε
κτλ. v. 312 K., 195 St. οὖν DE: om. aF 13 ὀλίγα E 14 καὶ κτλ.
v. 314 K., 196 St. ἀραιότατα libri 16 δὲ post οἱ E: post Δημόκριτον aDF
17 fortasse οὐρανοῦ ut Arist. 19 ἢ (ante καὶ) om. F post ὄντων add. τῶν
aE 21 τήνδε] ταύτην Arist. 23 αὐτῶν E: αὐτὸν D: αὐτοὺς aF 29 καὶ (ante
αἰεὶ) om. D 30 ἄστρον E (cf. Them. p. 177, 26): ἀστέρων aDF 33 καὶ κατὰ
καὶ κατὰ λόγους aF λόγον E

κατὰ τάξιν ποιούσας. καὶ ὅμως οὐδὲν περὶ τύχης ἢ αὐτομάτου λέγουσι. 74^v
καίτοι κἄν ἔλεγόν τι, τοῦτ' αὐτῶν ἄξιον εἶναι ἐπιστάσεως, εἰ τὰ
τοιαῦτα ἔδει τῇ τύχῃ καὶ τῷ αὐτομάτῳ ἐπιτρέπειν, καὶ καλῶς ἔχει λε-
5 χθῆναί τι περὶ τούτου. πρὸς γὰρ τῷ ἄτοπον εἶναι τὸ τὰ θεϊό-
τατα τῶν ἐν τῷ κόσμῳ ὑπὸ ἀορίστων αἰτίων διοικεῖσθαι ἔτι ἀτοπώτε-
ρόν ἐστι τὸ λεγόμενον, εἰ κατὰ σύγκρισίν τις αὐτὰ σκοποίη, ὁρῶν ἐν
μὲν τῷ οὐρανῷ πάντα τεταγμένα καὶ μηδὲν ἀορίστως μηδὲ ἀπὸ τύχης 25
ἢ ἐκ ταυτομάτου γινόμενον, ἐν δὲ τοῖς ὑπὸ σελήνην, ἃ λέγουσιν
οὔτοι μὴ ἀπὸ τύχης γίνεσθαι, πολλὰ συμβαίνοντα ἀπὸ τύχης.
10 καίτοι κατὰ τὴν τούτων ὑπόθεσιν τοῦναντίον εἰκὸς ἦν, τὸν μὲν οὐ-
ρανὸν ἀτάκτως κινεῖσθαι, τὰ δὲ ἐν γενέσει τεταγμένην ἔχειν πᾶσαν τὴν
ἑαυτῶν φύσιν. καὶ τὰ μὲν οὐράνια ὀλιγοχρονιώτερα ἂν ἦν (τοιαῦτα γὰρ
τὰ ἀπὸ τύχης), τὰ δὲ ἐν γενέσει πολυχρονιώτερα. ὁρῶμεν δέ, ὅτι πολλῶ
πλέον τῇ τάξει καὶ τῷ χρόνῳ τὰ οὐράνια τῶν τῆδε διαφέρει ἤπερ τῷ 30
15 μεγέθει.

Ἀπολογεῖται δὲ ὁ Εὐδῆμος ὑπὲρ τῶν παραλειπόντων ἐν τοῖς αἰτίαις
τὴν τύχην λέγων "εὐλόγως δὲ αὐτὴν παρέλιπον κατὰ συμβεβηκὸς οὖσαν·
τὰ γὰρ τοιαῦτα οὐδὲ εἶναι δοκεῖ, ἀλλὰ τὰ καθ' αὐτά." ἐν δὴ τούτοις
πᾶσι τοῖς χωρίοις ὁ μὲν Ἀριστοτέλης σαφῆ καὶ τεταγμένην ἐποίησατο τὴν
20 παραδόσιν. τὰ δὲ τοῦ Ἀλεξάνδρου ὑπομνήματα καὶ ἑλλιπέστερά πως ἐν τοῦ-
τοις καὶ ὑποσυγκεχυμένα μοι δοκεῖ, τάχα τοῦ μεταγραψαμένου τὴν τάξιν
τῶν εἰρημένων παραξάντος. ἀξιώ δὲ τοὺς ἐγκαλοῦντας Ἀριστοτέλει ὡς 35
ποιητικὸν αἴτιον τοῦ οὐρανοῦ μὴ λέγοντι τῶν ἐνταῦθα λεγομένων εὐγνω-
μόνως ἀκούειν. εἰ γὰρ μέμφεται τοῖς λέγουσι τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ θεϊό-
25 τατα τῶν φανερῶν ἀπὸ ταυτομάτου γενέσθαι, τοιαύτην δὲ
αἰτίαν μηδεμίαν εἶναι οἶαν τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν, δῆλον ὅτι
καὶ γίνεσθαι αὐτὰ βούλεται, εἰ καὶ μὴ ἐν μέρει χρόνου, καὶ ἀπὸ ποιητικοῦ
πάντως αἰτίου ὀρισμένου τούτου καὶ τεταγμένου, εἴπερ μέμφεται τοῖς ἐκ
ταυτομάτου λέγουσι γίνεσθαι, καὶ εἴπερ τὸ γινόμενον πᾶν ὑπὸ ποιούντος 40
30 γίνεται. καὶ εἴη ἂν τὸ ποιῶν νοῦς ἢ τι καὶ τοῦ νοῦ κρεῖττον, εἴπερ καὶ
τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν ἢ φύσιν ἢ νοῦν ἢ τι τοιοῦτον ἕτερον εἶναι τὸ
αἴτιον συγχωρεῖ.

p. 196^b5 Εἰσὶ δὲ τινες οἷς δοκεῖ μὲν εἶναι αἰτία ἡ τύχη ἕως τοῦ
καὶ πῶς εἰς τὰ διωρισμένα αἴτια ἐμπίπτουσι. 45

35 Τινὲς μὲν εἰ καὶ μὴ διαρρήδην λέγουσιν εἶναι τὴν τύχην, ἀλλ' ἐξ ὧν

1 ψυχῆς E 2 καίτοι κἄν ἔλεγόν τι iteravit F αὐτὸ Arist. εἶναι DE: ἦν
aF 4 αὐτοῦ τούτου Arist. 4 τῷ aE: τὸ DF 5 μὴ ὑπὸ ἀρίστων E
7 μὴδὲ DE: ἢ aF 8 τοῖς] ταῖς E 9 οὔτοι πολλὰ F γενέσθαι E 10 καὶ
τοῦναντίον a 12 ἂν ἦν — πολυχρονιώτερα (13) aF: om. DE 16 Εὐδῆμος fr. 22
p. 35, 8 Sp. παραλειπόντων E 28 παντός E τεταγμένον E τοῖς] τῆς E
30 τοῦ (ante νοῦ) om. a καὶ (post εἴπερ) om. E 33 μὲν post εἶναι collocat a:
post αἰτία Aristoteles 34 εἰς] ἐν E

λέγουσιν ἀναγκάζονται τὴν ὑπόστασιν αὐτῆς συγχωρεῖν, τινὲς δὲ καὶ αὐτό- 74^r
 θεὸν ὁμολογοῦσιν εἶναι τὴν τύχην καὶ αἰτίαν αὐτὴν εἶναι λέγουσι· τί δὲ
 ἔστιν, οὐκ ἔχουσι λέγειν ἄδηλον αὐτὴν ἀνθρωπίνῃ διανοίᾳ νομίζοντες ὡς
 θεῖόν τι οὖσαν καὶ δαιμόνιον καὶ διὰ τοῦτο τὴν ἀνθρωπίνῃ γινώσιν ὑπερ-
 5 βᾶν, ὡσπερ οἱ Στωικοὶ δοκοῦσι λέγειν. καὶ ὅτι μὲν πολλοὶ ταύτης γε 50
 γόνασι τῆς δόξης, δῆλον ἐκ τοῦ προσκυνεῖν τὴν Τύχην ὡς θεὸν καὶ ἱερὰ
 οἰκοδομεῖν αὐτῆς καὶ ὕμνους εἰς αὐτὴν ἄδειν. ἔοικε δὲ ἡ μὲν ὡς περὶ
 θεοῦ τινὸς τῆς Τύχης οὖσα δόξα καὶ πρὸ τοῦ Ἀριστοτέλους εἶναι παρὰ
 τοῖς Ἑλλήσι καὶ οὐχ ὑπὸ πρώτων νομισθῆναι τῶν Στωικῶν, ὡς τινες
 10 οἴονται· καὶ γὰρ Πλάτων ἐν τοῖς Νόμοις “ὡς θεὸς μὲν πάντα καὶ μετὰ
 θεοῦ, φησί, Τύχη καὶ Καιρὸς τὰ ἀνθρώπινα διακυβερνῶσι ξύμπαντα”. τὸ
 δὲ καὶ τινες τῶν πόλεων Τύχας τιμᾶν καὶ ναοὺς | οἰκοδομεῖν ὕστερον 75^r
 ἔοικε νομισθῆναι. οὐ γὰρ ἔχομεν παρὰ τοῖς παλαιοῖς Τυχῶν πόλεων ἱερὰ
 ἱστορημένα ἢ ἑορτὰς ἀναγεγραμμένας, καίτοι τὸ τῆς Τύχης ὄνομα καὶ παρὰ
 15 τοῖς παλαιοῖς τιμώμενον ἴσμεν· ἐν Δελφοῖς δὲ καὶ προκατῆρχεν ἐν ταῖς
 ἑρωτήσεσιν “ὦ Τύχη καὶ Λοξία, τῷδὲ τινι θεμιστεύεις;” καὶ παρ’ Ὀρφεῖ
 δὲ μνήμης τετύχηκεν. εἰ οὖν οἱ μὲν τῶν θειοτέρων ἐν τῷ παντὶ σωμα-
 των τὴν αἰτίαν τῆς τύχης ἐξῆψαν, κἂν οὐ προσεποιήθησαν ὡς οὖσαν τι 5
 τὴν τύχην, οἱ δὲ τοῦ ὀνόματος ἐμνήσθησαν, κἂν μὴ ἐποιήσαντο περὶ αὐ-
 20 τῆς λόγον, οἱ δὲ καὶ θεῖόν τι ὑπέλαβον αὐτὴν, διὰ πάντα ταῦτα δῆλον
 γέγονεν ὅτι ἔστι. καὶ ζητεῖν ἄξιον, τί ἐστὶν ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον καὶ
 εἰ ἕτερα ἀλλήλων καὶ πῶς εἰς τὰ διωρισμένα αἴτια ἐμπίπτουσι,
 τουτέστι πότερον τῶν ὀλικῶν ἢ τῶν εἰδικῶν ἐστὶν αἰτίων ἢ μᾶλλον τῶν
 25 ποιητικῶν ἢ τελικῶν καὶ πότερον τῶν καθ’ αὐτὰ ἢ τῶν κατὰ συμ-

p. 196^b 10 Πρῶτον μὲν οὖν ἐπειδὴ ὀρθῶμεν τὰ μὲν ἀεὶ ὡσαύτως 10
 ἕως τοῦ τὰ τε γὰρ τοιαῦτα ἀπὸ τύχης καὶ τὰ ἀπὸ τύχης
 τοιαῦτα ὄντα ἴσμεν.

Περὶ τύχης καὶ αὐτομάτου προθέμενος εἰπεῖν καὶ πρῶτον τὸ εἰ ἔστιν 31
 30 ἢ μὴ ἔστι προβαλλόμενος ζητεῖν καὶ δεῖξας ὅτι ἔστιν ἀπὸ τῆς πάντων κοι-
 νῆς μαρτυρίας οὐ μόνον ἐκ τῶν θεῶν ἢ δαιμόνιον αὐτὴν λεγόντων αἰτίων
 καὶ ἐκ τῶν μνημονευσάντων τῆς τύχης ὡς αἰτίας, κἂν μὴ διῆρθρωσάν τι
 περὶ αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἀνελεῖν αὐτὴν πειραθέντων (καὶ γὰρ καὶ
 οὗτοι βεβαιουῦντες μᾶλλον τὴν τύχην ἐφάνησαν), ὥρμησε μὲν ἐπὶ τὰ ἐξῆς 35
 35 προβλήματα, τί τέ ἐστὶν ἑκάτερον εἰς ζήτησιν προβαλλόμενος καὶ τί διαφέ-
 ρετον ἀλλήλων καὶ πῶς εἰς τὰ διωρισμένα αἴτια ἀναχθῆσονται. ἐπιχειρή-

3 ἔχουσιν ἢ δῆλον (om. λέγειν) E 7 αὐτῆς DE: αὐτῆ aF 8 οὖσης D
 10 Νόμοις IV p. 709^b 11 τύχην E 12 καὶ τινες om. DF 14 τῆς (post
 τὸ) om. a 16 Ὀρφεῖ hymn. 71 20 ταῦτα πάντα E 23 αἰτίων DE: αἰτίων
 aF 24 τῶν (post ἢ) om. E 30 προβαλλόμενος aEF 31 τῶν] τοῦ a
 34 τὰ ἐφεξῆς E 35 προβαλλόμενος aEF 36 ἀλλήλων aE: ἀλλήλων DF

ματι δὲ πρώτῳ χρῆται, ἅμα μὲν πάλιν ὅτι ἔστιν ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόμα- 75^r
 τον οὐ μόνον ἀπὸ τῆς κοινῆς μαρτυρίας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν πραγμάτων
 δεικνύς (συμπεραινώμενος γοῦν τοῦτον τὸν λόγον φανερόν φησιν, ὅτι
 ἔστιν ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον), ἅμα δὲ καὶ τῇ ἀποδείξει τῇ περὶ
 5 τοῦ τί ἔστιν ἀρχὴν παρεχόμενος. ὁ δὲ λόγος οἷμαι τοιοῦτος αὐτῷ γέγονε· 40
 λαβὼν ὁμολογούμενον τὸ γινομένου τινὸς αἰτιατοῦ εἶναι πάντως καὶ τὸ
 ποιοῦν αἴτιον αὐτοῦ, δεῖκνυσιν ὅτι τὰ ὡς ἐπ' ἔλαττον ὄντα καὶ ἔστιν ἐν τῇ
 φύσει τῶν ὄντων καὶ ἀπὸ τύχης καὶ ἐκ ταυτομάτου γίνονται. εἰ οὖν τὰ
 ὡς ἐπ' ἔλαττον γινόμενα ἔστιν ἐν τῇ φύσει καὶ ἀπὸ τύχης καὶ ἐκ ταυτο-
 10 μάτου, φανερόν, ὅτι ἔστιν ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον. καὶ ὅτι μὲν
 ἔστι τὰ ἐπ' ἔλαττον γινόμενα, δείκνυσιν ἐκ τῆς τῶν γινομένων διαιρέσεως.
 οὐ γὰρ δὴ ἐν τοῖς ἀγενήτοις εἴη ἂν τὸ ἐπ' ἔλαττον γινόμενον. τῶν γὰρ 45
 γινομένων τὰ μὲν αἰεὶ ὡσαύτως γίνεται ὡς τὸ ἀνατέλλειν καὶ δύνειν τὸν
 ἥλιον, τὰ δὲ οὐκ αἰεὶ ὡσαύτως. τούτων δὲ τὰ μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὡς τὰ
 15 κατὰ φύσιν ἐν τοῖς ὑπὸ σελήνην γινομένοις τὸ ἀνθρώπον ἐξ ἀνθρώπου καὶ
 ἵππον ἐξ ἵππου καὶ τὸν ἕνεκά του προϊόντα εἰς ἀγορὰν ἐκείνου τυγχάνειν
 οὐ ἕνεκα προῆλθεν, τὰ δὲ οὐκ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἀλλ' ἢ ἐπ' ἴσης ἢ ἐπ' ἔλατ-
 τον· καὶ τὸ ἐπ' ἴσης δὲ ἐπ' ἔλαττόν ἐστι τῶν τε αἰεὶ καὶ τῶν ὡς ἐπὶ τὸ
 20 πολὺ. καὶ διὰ τοῦτο οἷμαι καὶ Ἀριστοτέλης τό τε ἐπ' ἴσης καὶ τὸ ὡς 50
 ἐπ' ἔλαττον κοινῶς παρὰ τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διετέλεσε λέγων. ὅτι δὲ τὰ
 παρὰ τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπὸ τύχης καὶ ἐκ ταυτομάτου γίνεται, δῆλον ἐκ
 τοῦ πάντας μὴ μόνον λέγειν ἀλλὰ καὶ γινώσκειν, ὅτι τὰ τοιαῦτα ἀπὸ τύ-
 χης γίνεται. καὶ οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀντίστροφον, ὅτι τὰ ἀπὸ
 τύχης γινόμενα τοιαῦτά ἐστιν. οὔτε γὰρ ἐν τοῖς ἀγενήτοις τοῖς ὄντως
 25 οὖσιν ἡ τύχη (οὐδεὶς γὰρ τὸν νοῦν ἢ ὅλως τὰ ἀκίνητα αἰτία ἀπὸ τύχης
 φησί) οὔτε ἐν τοῖς γινομένοις μὲν, αἰεὶ δὲ ὡσαύτως γινομένοις, οὔτε ἐν 75^v
 τοῖς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γινομένοις, ἀλλ' ἐν τοῖς ἐπ' ἔλαττον. διὸ ταῦτα δαίξας
 ὄντα ὅτι ἔστιν ἡ τύχη συνήγαγε καὶ ὅτι ἐν τούτοις. καὶ γὰρ καὶ τῶν
 τεχναστῶν καὶ τῶν φυσικῶν ἐν τοῖς ἐλλείμμασιν ἔστιν ἡ τύχη, οἷον ἐπὶ
 30 ἱατρικῆς, οὐ μὴ διῶκνείται ἡ τέχνη, ἐνταῦθα παρεισδύεται ἡ τύχη. διὸ
 παρὰ μὲν τοῖς φαύλοις τεχνίταις πολὺ τὸ ἀπὸ τύχης, παρὰ δὲ τοῖς ἀρί- 5
 στοῖς ἐλάχιστον καὶ τῶν τεχνῶν ἐν ταῖς μάλιστα ἀπηκριβωμέναις. τῶν δὲ
 κατὰ φύσιν ἐν μὲν τοῖς πρώτοις καὶ τιμιωτάτοις οὐκ ἔστιν (αἰεὶ γὰρ κατὰ
 φύσιν ἔχουσι καὶ ὡσαύτως), ἐν δὲ τοῖς γινομένοις καὶ φθειρομένοις, καθό-
 35 σον ἐλλείπει ἡ φύσις καὶ ἢ ἐλλείπει. δῆλον δὲ ὅτι μήπω διακρίνας τὴν
 τύχην καὶ τὸ αὐτόματον, κἄν τὴν τύχην μόνην ὀνομάξῃ, περὶ ἀμφοτέρων

1 πρώτῳ DF: πρώτον aE	3 φανερόν E (cf. v. 10): om. aDF	4 ἔστιν cf. v. 10
ἔστι τι Aristoteles	6 γινομένου DF: γινόμενον οὐ aE	8 γίνεται E
DF: ὡσπερ aE	14 τούτων aE: τοῦ DF	13 ὡς
D: ἢ καὶ τὸν E: καὶ τὸ τὸν F: ἢ τὸ τὸν a	15 τὸ ἀνθρώπος E	16 καὶ τὸν
τὸ πολὺ om. E	23 μόνως ut videtur E	19 τοῦτο τὸ a
om. F	29 ἐλλήμασιν a	20 διετέλεσε — ἐπὶ
ἔχουσι) om. E	ἔστιν] ἢ E	26 οὔτε ὡς (post φησιν) F
36 κἄν E: καὶ DF: om. a	33 τοῖς] τῶν E	28 ὄντα
καὶ aDF	34 καὶ (post	ὀνομάξῃ (ex ὀνομάζει) E: ὀνομάζει

ποιεῖται τὸν λόγον. κἄν δοκῇ δὲ καὶ ἐναυθα ἀπὸ τῆς τῶν πολλῶν 75^ν
μαρτυρίας κατασκευάζειν τὸν λόγον εἰπὼν καὶ ταῦτα πάντες φασὶν 10
εἶναι ἀπὸ τύχης, ἀλλ' ὡς ἐναργῶς ὄντος εἶπε νῦν. διὸ καὶ τοῖς μὲν
ἐπήγαγε τῶν δὲ γινομένων τὰ μὲν ἕνεκά του γίνεται, τὰ δὲ οὐ.
5 καὶ ἐκ τοῦ εἶναι τὰ ἐπ' ἔλαττον καὶ ἐκ τοῦ περὶ ταῦτα τὴν τύχην εἶναι
καὶ τὸ αὐτόματον δεῖξας ὅτι ἔστι ταῦτα, ἐφεξῆς λοιπὸν τὸν τρόπον προστι-
θεῖς, καθ' ὃν ἡ τύχη τούτων αἰτία καὶ τὸ αὐτόματον, ὅτι ὡς τοῖς κατὰ
προαίρεσιν καὶ φύσιν γινομένοις παρυφιστάμενον κατὰ συμβεβηκὸς οὕτως
αἰτία ἐστίν, ἐκ τούτων καὶ τὸ τί ἐστὶ δεῖκνυσι. πρὸς μὲν γὰρ τὸ εἶ ἔστιν 15
ἤρκει τὸ εἶναι τὰ αἰτιατά, πρὸς δὲ τὸ τίνα τὰ αἰτία ἐστὶ, χρεῖα τοῦ τρό-
που τῆς τῶν αἰτιατῶν ὑποστάσεως.

Διελθὼν οὖν πάλιν τὰ γινόμενα πάντα κατὰ ἐπιδιαίρεσιν εἰς τε τὰ
ἕνεκά του γινόμενα καὶ τὰ μὴ τοιαῦτα, πολλὰ γὰρ καὶ ἀσκόπως γίνεται
(ὡς διὰ συνήθειαν κακῆν τινες τὰς τρίχας ἐκτίλλουσιν ἢ τοὺς ἑαυτῶν
15 ὄνυχας μῆδὲ ῥέξημένους τοῖς ὁδοῦσιν ἀποκόπτουσιν ἢ τὰς ῥίνας ψηλαφῶ-
σιν), ὅταν ἐπὶ μῆδὲν τὴν ἀναφορὰν ἔχῃ γινόμενα, καὶ εἰπὼν, τίνα ἐστὶ τὰ
ἕνεκά του, ὅτι τὰ κατὰ προαίρεσιν οἷα καὶ τὰ κατὰ τέχνην καὶ τὰ 20
κατὰ φύσιν (καὶ γὰρ ἡ προαίρεσις ἕνεκά του ποιεῖ καὶ ἡ φύσις, ὡς προῖων
διὰ πολλῶν δεῖξει, καὶ οὐκ ἔστιν ἡ προαίρεσις ἢ διὰ τῆς τέχνης ὡς ἐν
20 τοῖς Τοπικοῖς καὶ τοῖς Ἠθικοῖς εἴρηται), καλῶς δὲ εἶπε τὰ ἕνεκά του
ὅσα ἀπὸ διανοίας ἂν πραχθεῖη καὶ ὅσα ἀπὸ φύσεως, κἄν μὴ
οὕτως ἐπραχθῆ, ἡδύνατο δὲ πραχθῆναι οὕτως (οἷον τὸ ἀπελθεῖν εἰς ἀγο-
ρὰν καὶ τοῦ ἀπολαβεῖν τὸ χρέος ἕνεκα δυνατόν ἦν. κἄν μὴ τούτου οὖν
ἕνεκα ἀπῆλθεν, ἐν τοῖς ἕνεκά του λέγεται εἶναι ἡ ἀπόληψις), τοιούτων οὖν 25
ὄντων τῶν ἕνεκά του ἄμφω ἢ τε τύχη καὶ τὸ αὐτόματον ἐν τοῖς ἕνεκά
του. εἰ οὖν καὶ πρότερον δέδεικται, ὅτι ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον ἐν τοῖς
ἐπ' ἔλαττον, συναίεται ἐν τρίτῳ σχήματι τὸ τίνα τῶν ὡς ἐπ' ἔλαττον
ἕνεκά του γίνεσθαι, ὅπερ ἐσήμανεν αὐτὸς διὰ τοῦ ὥστε δῆλον ὅτι καὶ
ἐν τοῖς παρὰ τὸ ἀναγκαῖον καὶ τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἔστιν ἕνια
30 περὶ ἃ ἐνδέχεται ὑπάρχειν τὸ ἕνεκά του. καὶ τὸ ὥστε δηλον-
ότι συμπερασματικὸν εἰπὼν, ἐν οἷς ἐπήγαγεν ὅτι τὰ τοιαῦτα ἀποτελέσματα 30
ἐν τοῖς ἐπ' ἔλαττον ἕνεκά του, ὅταν κατὰ συμβεβηκὸς γένηται, ἀπὸ τύχης
φασὲν εἶναι. καὶ ὅτι μὲν τὰ ἕνεκά του ἔλαβεν οὐ πάντως ἃ ἕνεκά του

1 κἄν δοκῇ E: δοκεῖ aDF τῆς ἐναργῶς F 3 τοῖς μὲν DEF vix recte: om. a
4 τὰ δὲ οὐ. καὶ ἐκ τοῦ aE: τὰ δὲ οὐχ ἕνεκά του DF 7 ὡς ἐν τοῖς a 9 τού-
του a 10 τὰ (post εἶναι) καὶ E αἰτιατά] αἰτία τὰ a 17 τὰ (ante κατὰ φύσιν)
om. D 18 ἡ προαίρεσις om. F 19 ἡ (om. a) διὰ τῆς τέχνης libri: fortasse ἰδία
τῆς τέχνης i. e. διανοίας, quae opponi videtur τῇ φυσικῇ, quod utrumque genus contra
Aristotelis (Eth. Nic. Z 7 p. 1139^a34. Top. Γ 1 p. 116^a11?) morem προαίρεσεως esse
v. 17 dixerat 20 δὲ εἶπε DEF: om. a, qui ante καλῶς interpolat ἐπάγει et post καλῶς,
ὅτι post του add. εἰσὶν a 21 ἂν post διανοίας E: post ὅσα aDF πραχθεῖη E:
πραχθῆ aDF φύσεώς τε κἄν E 23 τοῦ τὸ a ἕνεκά του δυνατόν a
24 οὖν] ἢ E 28 ἐσήμανεν a δῆλον εἶναι ὅτι a 29 ἐπὶ πολὺ Aristoteles 31 ἐν
οἷς D: οἷς EF: ἐν τοῖς Aristoteles: om. a 33 πάντως τὰ δυνάμενα (om. ἃ — δυνάμενα) E

πράττομεν. ἀλλὰ τὰ δυνάμενα ἕνεκά του πραχθῆναι. ὁῦλον πεποίηκε μετ' 75^v
 ὀλίγα λέγων αὐτὸς νῦν δὲ τοῦτο ἔστω φανερόν, ὅτι ἄμφω ἐν τοῖς
 ἕνεκά του ἔστιν, οἷον ἕνεκα τοῦ ἀπολαβεῖν τὸ ἀργύριον ἦλθεν
 ἂν κομιζομένου τὸν ἔρανον, εἰ ἥδει· ἦλθε δὲ οὐ τοῦτου ἕνεκα,
 5 συνέβη δὲ ἔλθειν καὶ ποιῆσαι τοῦτο τοῦ κομισασθαι ἕνεκα. 85
 “τοῦτο, δὲ φησιν Ἀλέξανδρος, οὐ τὸ ἀπὸ τύχης ἀπλῶς, ἀλλὰ ἀγαθῆς τύ-
 χης ἐστὶ παράδειγμα.” ὅτι δὲ καὶ τὸ ἄμφω δὲ ἐν τοῖς ἕνεκά του τὸ
 πρότερον εἰρημένον, οὐ περὶ τῶν κατὰ προαίρεσιν εἴρηται, ὡς τινες ὑπέ-
 λαβον. ἀλλὰ περὶ τῆς τύχης καὶ τοῦ αὐτομάτου. ὁλοῖ τὸ ἐν τῇ προσεχῶς
 10 ἐκτεθείσῃ βῆσει διὰ τῶν αὐτῶν συλλαβῶν προαχθέν· νῦν δέ, φησί, τοῦτο
 ἔστω φανερόν, ὅτι ἄμφω ἐν τοῖς ἕνεκά του ἔστι τὰ περὶ ὧν ἦν
 ὁ λόγος. ἦν δὲ περὶ τῆς τύχης καὶ τοῦ αὐτομάτου, ὧν τὴν διαφορὰν 10
 ὕστερον διορίζειν ἐπηγγελατο. ἀλλὰ καὶ εἴ τις ἐπὶ τῶν κατὰ προαίρεσιν
 καὶ μὴ τοῦτο ἤκουσεν, οὐκ ἠκολούθει τὸ ἐπαχθὲν συμπέρασμα. οὐ γὰρ
 15 ἐκ τοῦ τὰ ἀπὸ τύχης καὶ κατὰ φύσιν ἐν τοῖς ἕνεκά του ἀκολουθεῖ τὸ εἰ-
 ρημένον συμπέρασμα. οὐ γὰρ ἔξει συνάφειαν ὁ λόγος, εἰκότως δὲ δεξιῶς
 ἠξίωσε τὸ ἐν τισι τῶν ἐπ' ἔλαττον ὑπάρχειν τὸ ἕνεκά του, διότι τὰ ἐπ'
 ἔλαττον ἄσκηπα ἂν ἔδοξέ τισι, καὶ μὴ δειχθέντος τούτου οὐ συνήγετο, ὅτι
 τὰ ἀπὸ τύχης ἐν τοῖς ἐπ' ἔλαττον ἕνεκά του ἔστιν.
 20 Ὁ δὲ Εὐδήμος οὕτως δεικνύσιν ὅτι ἡ τύχη ἐν τοῖς ἕνεκά του· “ἐν 45
 οἷς, φησί, τὸ εὐτυχεῖν καὶ τὸ ἀτυχεῖν, ἐν τούτοις ἔστιν ἡ τύχη· ταῦτα δὲ
 ἐν οἷς ἀγαθοῦ ἐπιτευξίς καὶ ἀπώτευξίς καὶ τὸ ἕνεκά του· πᾶς γὰρ ὁ ἕνεκά
 του πράττων ἀγαθοῦ ἐφίεται”. ὁ δὲ λόγος οὗτος τὴν τύχην μόνην ἐν
 τοῖς ἕνεκά του τέθεικεν, οὐκέτι δὲ καὶ τὸ αὐτόματον. ὅταν δὲ τὰ ἕνεκά
 25 του γινόμενα, ταῦτα δὲ ἔστι τὰ τε ἀπὸ διανοίας καὶ τὰ ἀπὸ φύσεως, ἐν
 τοῖς ἐπ' ἔλαττον κατὰ συμβεβηκὸς γένηται τινος αἷτια, τότε τὰ γινόμενα
 ἀπὸ τύχης τε καὶ ἐκ αὐτομάτου φαμὲν γίνεσθαι. τὸ δὲ ἕνεκά του θεω- 50
 ρεῖται, οὐχ ὅτι ἕνεκά τινος ἐγένετο ἢ πρόοδος οἷον τοῦ ἀγοράσαι, ὡς Πορ-
 φύριός φησιν, ἀλλ' ὅτι καὶ τούτου ἂν ἕνεκα τοῦ τέλους ἐγένετο. ἦλθε
 30 γὰρ ἂν, φησί, κομιζομένου τὸν ἔρανον, εἰ ἥδει. κατὰ συμβεβηκὸς
 δὲ γίνεται αἰτιατὰ ἀπὸ διανοίας καὶ ἀπὸ φύσεως, ὅταν μὴ ὧν χάριν γίνε-
 ται ταῦτα γίνηται, ἀλλὰ τινα ἄλλα, οἷον προέρχομαι μὲν διὰ τὸ ἀγοράσαι,
 περιτυχῶν δὲ τῷ χρωστέῃ ἀπέλαβον τὸ χρέος. καὶ καταφέρεται μὲν ὁ
 λίθος διὰ τὸ καταλαβεῖν | τὴν οἰκίαν ὀλότητα, κατὰ κεφαλῆς δὲ τινος 76^v
 35 ἐνεχθεῖς ἐτραυματίσεν ἢ τοιαῦσδε πεσῶν βάθρον ἐγένετο.

2 ὀλίγα DE: ὀλίγ F: ὀλίγον a 3 ἔστιν om. F οἷον D: ἡ οἷον E: οἷον εἰ aF
 4 κομιζομένου E (cf. v. 30 et p. 338, 29 et Philoponus ad h. l.): κομισόμενος DF: κομι-
 σόμενος a 5 ἄλλα συνέβη Aristoteles τοῦτο aE: τὸ DF 6 ἀπὸ τύχης —
 ἐν τοῖς om. D 9 τῆς (post peri) om. E 13 τῶν] τῷ D 14 ἐπαχθὲν E
 15 καὶ κατὰ φύσιν om. aF 16 συμπέρασμα] σύμπαν D 17 τῷ ἐν τινι E
 19 τὸ ἀπὸ E 20 Εὐδήμος fr. 23 p. 36, 8 Sp. ἐν τοῖς a: ἐν τῷ DEF 21 τὸ
 ἀτυχεῖν καὶ τὸ εὐτυχεῖν a 24 θήσεται E 28 ἕνεκά τινος DEF: ἕνεκά του a
 29 ἂν om. F 30 κομιζομένου E (cf. v. 4): κομισόμενος aDF 31 αἷτια τὰ aE
 32 γένηται E 33 καὶ om. F

Εἰπὼν δὲ τὰ ἀπὸ διανοίας καὶ φύσεως οἷον τὴν πρόοδον ἢ τὴν πτώσιν, 76^r
 ὅταν κατὰ συμβεβηκὸς αἷτια γένηται τιнос, τότε τὰ ἀπ' αὐτῶν γενόμενα
 ἀπὸ τύχης καὶ ἐκ ταυτομάτου λέγεσθαι γίνεσθαι, διότι οὐ κατὰ τὸν ἐκείνων
 ἐγένετο λόγον, εἰκότως ἐφεξῆς δεῖκνυσιν, ὅτι ἔστιν ὅλως τινὰ κατὰ συμβε- 5
 5 κὸς αἷτια, ὅπερ εἶπε μὲν καὶ πρότερον, ὑπομιμνήσκει δὲ καὶ νῦν διὰ τοῦ
 τῆς οἰκίας παραδείγματος· ἥς καθ' αὐτὸ μὲν αἷτιον ἢ τέχνην ἢ οἰκοδομικὴν
 καὶ ὁ κατ' αὐτὴν τεχνίτης, κατὰ συμβεβηκὸς δὲ ὁ λευκὸς ἢ ὁ μουσικός.
 "ὡς γὰρ ὃν φησι τὸ μὲν ἐστὶ καθ' αὐτὸ τὸ δὲ κατὰ συμβεβηκὸς
 (λέγει δὲ ὃν καθ' αὐτὸ μὲν τὴν οὐσίαν, κατὰ συμβεβηκὸς δὲ τὰ τῆ
 10 οὐσία συμβεβηκῶτα), οὕτως καὶ τὸ αἷτιον τὸ μὲν ἐστὶ καθ' αὐτὸ τὸ δὲ
 κατὰ συμβεβηκὸς", ὡς φησιν Ἀλέξανδρος. μήποτε δὲ καὶ ἀπλοϊκώτερον
 ἀκουστέον τὸ ὃν πᾶν τὸ αἰτιατόν, ἵνα ἤ λέγων, ὡς αἰτιατόν τὸ μὲν καθ' 10
 αὐτὸ τὸ δὲ κατὰ συμβεβηκὸς, οὕτως καὶ αἷτιον. καὶ γὰρ καὶ αἰ παρὰ τὴν
 οὐσίαν κατηγορίαὶ συμβεβηκῶτα μὲν εἰσιν ὡς αἰ ἐν τῇ οὐσίᾳ, οὐ κατὰ
 15 συμβεβηκὸς δὲ αἰ ὑπάρχουσι. διαφέρει δὲ τῶν ἄλλων τῶν κατὰ συμβε-
 βηκὸς αἰτιῶν ἢ τύχην, διότι ἐκείνων μὲν ἕκαστον κατὰ συμβεβηκὸς αἷτιον
 λέγεται, διότι τῷ καθ' αὐτὸ αἰτιῷ συμβεβηκεν, οἷον τὸ λευκὸν κατὰ συμ-
 βεβηκὸς αἷτιον τῆς οἰκίας, ὅτι τῷ καθ' αὐτὸ αἰτιῷ τῆς οἰκίας τῷ οἰκοδόμῳ 15
 συμβεβηκε τὸ λευκῷ εἶναι. ἐπὶ δὲ τῆς τύχης ἢ αὐτῆ πρᾶξις καὶ μία
 20 ἄλλου μὲν καθ' αὐτὴν αἷτια, ἄλλου δὲ κατὰ συμβεβηκὸς. τὸ γὰρ ὀρύξει
 τοῦ μὲν φυτεῦσαι καθ' αὐτὸ αἷτιον, τοῦ δὲ τὸν θησαυρὸν εὑρεῖν κατὰ
 συμβεβηκὸς ἐστὶν αἷτιον. διὸ ἐκεῖ μὲν ἐν τοῖς αἰτιοῖς ἢ διαφορὰ (τὸ μὲν
 γὰρ καθ' αὐτό, τὸ δὲ κατὰ συμβεβηκὸς), ἐνταῦθα δὲ τὸ μὲν αἷτιον τὸ
 αὐτό, τὰ δὲ τέλη διάφορα, τὸ μὲν καθ' αὐτὸ ἀκόλουθον, τὸ δὲ κατὰ συμ-
 25 βεβηκὸς. μήποτε δὲ καὶ τὸ αἷτιον ἂν τὸ αὐτὸ δοκεῖ εἶναι, οἷον τὸ ὀρύξει, 20
 ἀλλ' ἄλλως μὲν τοῦ φυτεῦσαι ὡς καθ' αὐτὸ αἷτιον, ἄλλως δὲ τοῦ θησαυ-
 ρὸν εὑρεῖν ὡς κατὰ συμβεβηκὸς. τὸ δὲ κατὰ συμβεβηκὸς ἐνταῦθα οὐκ ἐπὶ
 τοῦ ποιητικοῦ μόνον αἰτιοῦ θεωρεῖται ὡς ἐπὶ τῶν ἄλλων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ
 τοῦ τέλους· ὡς γὰρ τὸ ὀρύξει ἐπὶ φυτεία εἰ τύχοι κατὰ συμβεβηκὸς αἰτιῶν
 30 ἐστὶ τοῦ θησαυρὸν εὑρεῖν, οὕτως καὶ τὸ εὑρεῖν τέλος ἐστὶ κατὰ συμβεβη-
 κὸς τοῦ ἐπὶ φυτεία ὀρύξει. καὶ τὸ μὲν τέλος κατὰ συμβεβηκὸς ἀπὸ τύχης
 λέγεται, τὸ δὲ τῷ ποιητικῷ συμβεβηκὸς τύχη. ἔχει μέντοι γε τὸ ἀόριστον 25
 οὐδὲν ἤττον εἰ μὴ καὶ μᾶλλον τῶν ἄλλων τῶν κατὰ συμβεβηκὸς αἰτιῶν ἢ
 τύχη. τὸ γὰρ εὑρεῖν τὸν θησαυρὸν πολλοῖς ἂν καὶ ἀπερίοις αἰτιοῖς ἐπι-
 35 συμβαίῃ ἄλλου τινὸς χάριν γινομένοις. καὶ γὰρ ὀρύττει τις καὶ τοῦ φυτεῦ-
 σαι χάριν καὶ τοῦ θεμέλιον καταβαλεῖν καὶ ὕδωρ εὑρεῖν ἢ διοχετεῦσαι ἢ

2 γενόμενα DE: γινόμενα aF 3 λέγεται aEF ἐκείνου a 5 καὶ (post δὲ) om. E 6 ante
 ἢ add. ἢ a οἰκοδομητικὴ aF 11 φησιν ὁ Ἄ. a καὶ om. E 12 ἢ] ὁ E
 13 καὶ (post γὰρ) om. a 14 κατηγορίας E post κατὰ iterat τὴν οὐσίαν (13)—ἐν
 τῇ οὐσίᾳ D 17 post διότι add. ἐν a 18 ὅτι τὸ καθ' D 19 ἐπὶ κτλ. cf. Themist.
 p. 181, 14 τὸ λευκὸν εἶναι aF 25 δοκεῖ F¹ 28 μόνου a 30 οὕτως καὶ
 τὸ εὑρεῖν om. D κατὰ om. a 32 τῷ ποιητικῷ aE: τοῦ ποιητικοῦ DF γε
 om. D, sed cf. Them. p. 181, 21 ἄριστον F 34 ἐπισυμβαίῃ DE: ἐπισυμβαίνει F:
 ἐπισυμβαίνοι a

σιρὸν ἢ τάρφον ποιῆσαι καὶ μυρίων ἄλλων ἕνεκεν. ὡς εἴ γε μὴ ἀόριστον 76^r
ἀλλὰ τεταγμένον εἶη τὸ γινόμενον, οὐκέτι ἀπὸ τύχης τοῦτο οὐδὲ τὸ ποιῶν
τύχη.

Ἔοικε δὲ καὶ ὁ Δημόκριτος καίτοι διαφερόμενος συμφέρεσθαι ταῖς 30
5 περὶ τύχης ἐννοίαις. φησὶ γὰρ οὐκ ἀπὸ τύχης εὐρεῖν τὸν θησαυρὸν, ἀλλ'
ὅτι ὄρυττε φυτεύσαι ἢ ὕδωρ εὐρεῖν ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον, ἐφ' ὧν ἂν εὕρην.
καὶ ἕκαστον τούτων ὡσαύτως αἴτιον ἂν εἶη καὶ γένοιτο. πολλῶν οὖν ὄν-
των ἂ γένοιτο ἂν αἴτια κατὰ τὸν Δημόκριτον, ἀόριστος ἂν εἶη ἡ αἰτία καὶ
οὕτως, καὶ οὐ καθ' αὐτὴν ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός. σύμπτωμα γάρ ἐστιν
10 ἐτέρων τινῶν, ὧν χάριν ἢ ὄρυξις. εἰ οὖν ἀόριστόν τί ἐστί τὸ ἀπὸ τύχης
καὶ ἡ τύχη ἀόριστος, δῆλον ὅτι οὔτε ἐν τοῖς ἀγενήτοις ἂν εἶη τοῖς ἀεὶ 35
κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως τὸ ἀκίνητον καὶ ἀμετάβλητον ἔχουσι οὔτε ἐν
τοῖς γινομένοις μὲν ἀναγκαίως δὲ γινομένοις, ἀλλ' οὐδὲ ἐν τοῖς ὡς ἐπὶ τὸ
πολύ (καὶ γὰρ καὶ ταῦτα ὄρισται μᾶλλον), ἀλλ' ἐν τοῖς ἐπ' ἕλαττον. καὶ
15 εἰ παρακολούθημά τινός ἐστι προηγουμένης κινήσεως, πᾶσα δὲ κίνησις ἐν
τοῖς ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, ἢ ἀπὸ διανοίας ἐστὶν ἢ ἀπὸ φύσεως καὶ ἑκατέρα
τούτων ἕνεκά του γίνεται, πάντως εἰκότως ἐν τοῖς ἕνεκά του γινομένοις
ἐτάχθη οὐ τοῖς καθ' αὐτό, ἀλλὰ τοῖς κατὰ συμβεβηκός, εἴπερ ἀόριστά 40
ἐστίν. ὡς γὰρ τὰ καθ' αὐτὰ αἴτια ὄρισμένα, οὕτως τὰ κατὰ συμβεβηκός
20 ἀόριστα. ὁ μὲν γὰρ οἰκοδόμος ὄρισμένως τῆς οἰκίας αἴτιος, τῶν δὲ κατὰ
συμβεβηκός οὐδὲν μᾶλλον ὁ λευκός ἢ ὁ μουσικός. ὥστε εἰ μὲν τὰ καθ'
αὐτὰ τις αἴτια μόνα εἶναι νομίζοι, οὐδὲν ἂν γένοιτο ἀπὸ τύχης· εἰ δὲ καὶ
τὰ κατὰ συμβεβηκός παραδέχοιτο, γένοιτο ἂν τι καὶ ἀπὸ τύχης.

Ὅμοιον δὲ τοῦτο ἐστίν. ἐδήλωσε διὰ τοῦ παραδείγματος. ὁ γὰρ ἐπι-
25 κολούθησε πράξει τινί, ἣτις ἐπράχθη μὲν ἂν καὶ διὰ τὸ ἀκολουθῆσαν, οὐ 45
μέντοι τότε διὰ τοῦτο ἐπράχθη, τοῦτο ἀπὸ τύχης εἶναι φαμεν. καὶ γὰρ
προῆλθεν ἂν τις καὶ ἐπὶ τῷ τὸ χρέος ἀπολαβεῖν. ἀλλ' εἰ διὰ τοῦτο
προελθὼν ἀπολάβοι, οὐ κατὰ τύχην ἀπέλαβεν, ἀλλ' ὅταν ἄλλου ἕνεκα
προελθὼν εὕροι τὸν χρεώστην κομιζόμενον τὸν ἔρανον, καὶ ἀπολάβοι τὸ
30 ἀργύριον. τοῦτο δὲ τὸ παράδειγμα οὐχ ἁπλῶς τύχης ἐστίν, ἀλλ' ἀγαθῆς.
ὅταν γὰρ ἀπαντήσῃ τῇ πράξει τῇ κατὰ προαίρεσιν γινομένη τέλος τοιοῦ-
τον, δι' ὃ κἂν προηγουμένως ἐπράχθη ἢ πράξις, δῆλον ὡς βουλευτὸν καὶ 50
προαιρετόν ἐστί τὸ ἀπαντῆσαν. ἔστι δὲ ὅτε καὶ φαῦλόν τι καὶ ἀβούλητον
ἀπαντᾷ μὴ τούτου ἕνεκα πραττόντων ἢ πράξαντων ἂν, καὶ ἔστι καὶ τοῦτο
35 ἀπὸ τύχης οὐδὲν ἕλαττον ἐκεῖνος καὶ τύχη τὸ αἴτιον, ἀλλὰ κακῆ. ἀπροαί- 76^v
ρετον γὰρ καὶ φευκτὸν τὸ τέλος. “καὶ εἶη ἂν, φησὶν Ἀλέξανδρος, τύχης
ὑπογραφῆ τὸ τῷ κατὰ προαίρεσιν καὶ ἕνεκά του πραττομένῳ ἀπαντῆσαν

1 σιρὸν D: σιρὸν E: σιρρὸν aF 2 τὸ ποιῶν τύχην F 5 τύχαις E 6 ἢ τι
ἄλλο E 7 ante πολλῶν add. ὧν γένοιτο ἂν αἴτιον a 8 d (ex corr.) γένοιτο ἂν
αἴτια E: om. aDF 9 οὐ om. E 12 ἔχουσι καὶ ἀμετάβλητον aF 15 εἰ aE:
εἰς DF ἐν τοῖς om. DF 16 καὶ E: καὶ εἰ DF: om. a post ἑκατέρω add. δὲ a
17 πάντων E 22 καὶ τὰ E: καὶ D: om. aF 27 καὶ (ante ἐπὶ) om. aF
τῷ] τὸ εἰς E 31 τῇ (ante πράξει) om. DF 33 ἐστί (ante τὸ) om. aF 34 καὶ
(post ἐστί) om. aF 37 τὸ τῷ πραττομένῳ (om. πραττομένῳ post του) F

ἄλλο ὄν ἐκείνου, οὗ χάριν ἐπράττετο προηγουμένως κατὰ προαίρεσιν.” τοῦτο 76^γ
 δὲ οὐκ ἔστι τύχη, ἀλλ’ ἀπὸ τύχης. ἡ δὲ τύχη, ὡς αὐτὸς Ἀριστοτέλης
 ὀρίζειται, αἰτία κατὰ συμβεβηκός ἐστιν ἐν τοῖς κατὰ προαίρεσιν. 5
 καὶ ὁῦλον ὅτι ποιητικὴ αἰτία ἐστὶν ἡ τύχη, ὡς ῥηθήσεται, ἀλλὰ κατὰ συμ-
 5 βεβηκός ποιητικὴ, ὥσπερ καὶ τὸ ἀπὸ τύχης τέλος κατὰ συμβεβηκός. δεῖ
 δέ, φησί, τοῦτο τὸ κατὰ συμβεβηκός αἴτιον γινόμενον τοῦ ἀπὸ τύχης οἶον
 τὸ εἰς ἀγορὰν ἐλθεῖν μήτε τῶν ἐξ ἀνάγκης εἶναι μήτε τῶν ὡς ἐπὶ τὸ
 πολὺ. τῷ γὰρ ἐξ ἀνάγκης ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καθ’ ἡμέραν εἰς ἀγορὰν
 φοιτῶντι τὸ ἀπαντῆσαί ποτε τὸν χρεώστην οὐκ ἀπὸ τύχης ἐστὶν· ἔδει
 10 γὰρ ποτε καὶ τοῦτο ἀπαντῆσαι καὶ ἦν εὐλογον. ἀλλ’ εἰ σπανίως καὶ ἀπαξ 10
 που ἐπὶ τι ἄλλο προσελθόντι ἀπήνησε, τότε ἀπὸ τύχης. καὶ εἰκότως
 τοῦτο προσέθηκε τῇ τοῦ ὀρισμοῦ συναγωγῇ, ἐπειδὴ ἐν τοῖς ἐπ’ ἔλαττον
 ἔκειτο ἡ τύχη.

Τὸ δὲ τέλος, φησὶν, ὅπερ ἐστὶ τὸ ἀπὸ τύχης, οἶον ἡ κομιδὴ τοῦ
 15 ἀργυρίου, οὐ τῶν ἐν αὐτῷ αἰτίων, ἀλλὰ τῶν προαιρετῶν καὶ ἀπὸ
 διανοίας· οὐ γὰρ τῶν τοιούτων ἐστὶ τελικῶν αἰτίων τῶν ἐνυπαρχόντων,
 οἷα ἐστὶ τὰ τῶν φύσει γινομένων τέλη, ὧν χάριν τὰ πρὸ αὐτῶν ἐν αὐτῷ
 τῷ πράγματι γίνεται τῷ κατὰ φύσιν γινομένῳ, ἀλλ’ ἔστι τῶν ἔξωθεν προσ- 15
 γινομένων· τοιαῦτα γὰρ τὰ ἀπὸ τύχης τε καὶ προαιρέσεως γινόμενα· οἷδε
 20 δὲ καὶ τοιαύτην γραφὴν ὁ Ἀλέξανδρος ἀλλὰ τῶν ἀπροαιρέτων καὶ οὐκ
 ἀπὸ διανοίας. “κἀν οὕτως εἴη, φησί, γεγραμμένον, λέγει ἂν τότε ἀπὸ
 τύχης εἶναι τὸ τέλος, ὅταν μὴ προσλομένοις ἡμῖν μηδὲ διανοηθεῖσι περὶ
 αὐτοῦ μηδὲ τούτου χάριν τὰ πρὸ αὐτοῦ ποιήσασιν ἀπαντήσῃ, ἐπεὶ ὅτι γε
 τὸ ἀπὸ τύχης γινόμενον τῶν ὑπὸ προαίρεσίν τε καὶ διάνοιαν πιπτόντων
 25 ἐστὶν, ὀλίγη πρόσθεν εἴρηκε”. δοκεῖ δὲ τῇ γραφῇ ταύτῃ καὶ τὸ ἐπαγό- 20
 μενον συνάδειν τὸ εἰ δὲ προσελόμενος τούτου ἔνεκα· πρὸς γὰρ τὸ
 ἀπροαίρετον ἐπῆχθαι δοκεῖ τὸ εἰ δὲ προσελόμενος. ἡ δὲ προτέρα γραφὴ
 τὸ ἀπὸ τύχης τέλος ὀρίζει τοῦ φυσικοῦ· τὰ γὰρ φυσικὰ τέλη οὐκ ἔστι
 προαιρετὰ οὐδὲ ἔξωθεν, ἀλλ’ ἐν αὐτοῖς τοῖς τῆν φύσιν ἔχουσιν. ἔστι μὲν
 30 γὰρ καὶ ἐν τοῖς φύσει γινομένοις ταῖς ἄλλου χάριν γινομέναις φυσικαῖς κι-
 νήσεσι μὴ τὸ οὐ χάριν, ἀλλὰ τι ἄλλο τέλος ἀπαντῆσαι, ὡς τὸ ἐξαδάχτυλον
 ἐπὶ ἀνθρώπου ἢ βούρπυρον. ἀλλ’ οὐκ ἀπὸ τύχης τὰ τοιαῦτα. φαμὲν δὲ 25
 ὅτι τὸ ἀπὸ τύχης ἐν τοῖς κατὰ προαίρεσιν ἀπαντᾶ καὶ ἔξωθεν περιγίνεται
 οὐκ ὄν ἡμῶν τι. τὸ γὰρ τὸ ὀφειλόμενον κομίσασθαι οὐ φύσει τῷ κοι-
 35 ζομένῳ ἐνυπάρχει· οὐδὲ γὰρ τὸ προσελέσθαι καὶ ἐλθεῖν εἰς τόνδε τὸν τό-
 πον φύσει. κἀν φύσει προαιρετικὸς ἦ ὁ ἄνθρωπος, οὐ μὴν τὸ προαιρεῖσθαι

2 Ἀριστοτέλης p. 197^a5 6 φησί p. 196^b36 οἶον τοῦ F 8 εἰς τὴν ἀγο-
 ρὰν a 11 ἀπήνησε a: ὑπήνησε DE: ἠπάντησε F post τύχης add. μὲν E
 19 τε om. aF 26 προσελομένου a ante τούτου habet καὶ Aristoteles
 τὸ μὲν οὖν in marg. F² 28 ὀρίζει aF 29 τοῖς om. D ἔστι] ἔτι ut vide-
 tur E 31 ἀπαντῆσαι E ὡς τὸ aE: ὥστε D: ὡς^z F 33 ἀπαντᾶ scripsi:
 ὑπαντᾶ libri περιγίνεται DEF: παραγίνεται a 34 ὄν] ὃ D οὐ φύσει — ἐν-
 υπάρχει aE: om. DF 36 post κἀν add. γὰρ a ἦ] ἐστὶν E

τόδε τι φυσικόν. δύναται δὲ καὶ οὕτως ἀκούεσθαι τὸ λεχθέν, ὅτι τὸ τέλος, 76^γ
 ὅπερ ἐστὶν ἡ κομιδὴ, οὐ τῶν ἐν αὐτῷ αἰτίων ἀποτέλεσμα καὶ τέλος, ἐστὶ
 δὲ ἐν αὐτῷ αἴτιον ἢ φύσις· ἡ γὰρ φύσις ἀρχὴ κινήσεως, ἐν ᾗ ὑπάρχει 30
 πρῶτον. ὥστε τὸ ἀπὸ τύχης γενόμενον οὐκ ἔχει ποιητικὸν αἴτιον τῆν
 5 φύσιν, ἀλλὰ διάνοιαν καὶ προαίρεσιν· διὸ περὶ τὸ αὐτὸ διάνοια καὶ τύχη
 περὶ γὰρ προαίρεσιν καὶ πράξιν ἢ τύχη, ὡς δειχθήσεται, ἡ δὲ προαίρεσις
 οὐκ ἄνευ διανοίας.

p. 197^a 8 Ἄορίστα μὲν οὖν τὰ αἴτια ἀνάγκη εἶναι ἕως τοῦ καὶ
 ἄδηλος ἀνθρώπων.

10 Εἰπὼν τί ἐστὶν ἡ τύχη καὶ δι' ὀρίσμου παραδοῦς αὐτήν, ὃν ἐκ τῶν 35
 ἀποδοδειγμένων συνήγαγεν. ὅτι ἐστὶν ἡ τύχη αἰτία, ὅπερ ὡς γένος παρέλαβε,
 καὶ "αἰτία κατὰ συμβεβηκὸς ἐν τοῖς κατὰ προαίρεσιν ἕνεκά του", εἰ δὲ
 κατὰ συμβεβηκὸς, καὶ ἐπ' ἔλαττον, ταῦτα οὖν εἰπὼν ἐφεξῆς οἴμαι βούλεται
 κατὰ τὸ σύνηθες συμφύητους ἑαυτῷ δεῖξαι καὶ τοὺς ὀτιοῦν περὶ τύχης λέ-
 15 γοντας. τοῦτο δὲ ποιεῖ τῆν ἀποδοδομένην τῆς τύχης ἔνοιαν ἐφαρμύζου-
 σαν τοῖς περὶ αὐτῆς λεγομένοις δεϊκνύς. καὶ γὰρ ὑπὸ τινων μὲν λέγεται 40
 αἰτία μὲν. τοῦ δὲ ἀορίστου αἰτία ἢ τύχη. ὑπὸ δὲ τινων μῆδὲ εἶναι
 ὄλως αἰτία τῶν γινομένων ἢ τύχη, ὑπὸ δὲ τινων εἶναι μὲν, "ἄδηλος δὲ
 ἀνθρωπίνῃ διανοίᾳ". λέγεται δὲ καὶ παράλογος ἢ τύχη πρὸς τινων. ταῦτα
 20 οὖν, φησί, πάντα ὀρθῶς λέγεται. καὶ συνάδει τοῖς παρ' ἡμῶν εἰρημένους.
 ἐπειδὴ γὰρ κατὰ συμβεβηκὸς αἴτιον ἢ τύχη, τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκὸς αἴτια
 ἀορίστα ἐστὶ, καὶ ταύτη τῶν καθ' αὐτὰ διαφέρει, καθὼ ἐπ' ἐκείνων ἔστιν
 ὀρίσαντας εἰπεῖν τόδε τοῦδε αἴτιον εἶναι, ἐπὶ δὲ τῶν κατὰ συμβεβηκὸς οὐ- 45
 κέτι. τοῦ γὰρ κομίσασθαι τὸ ἀργύριον ἐλθόντα μὴ τούτου ἕνεκεν, ὅπερ
 25 ἀπὸ τύχης φημέν, ἅπειρα τὰ αἴτια δύναται εἶναι· καὶ γὰρ ἴδεῖν τινα βου-
 λόμενος ἔλθαι ἂν καὶ διώκων καὶ φεύγων καὶ θέαν τινα ὑπόμενος. καὶ
 μυρία ὅσα αἴτια δύναται γίνεσθαι τοῦ εἰς τόνδε ἐλθεῖν τὸν τόπον, ἅπερ
 πάντα κατὰ συμβεβηκὸς αἴτια γίνονται τοῦ κομίσασθαι τὸ ἀργύριον. καὶ
 οὐδὲν μᾶλλον τόδε τοῦδε. μόνον γὰρ καθ' αὐτὸ αἴτιον τοῦ κομίσασθαι τὸ
 30 ἀργύριον ἐλθόντα εἰς ἀγορὰν τὸ τούτου χάριν ἐλθεῖν. "μήποτε δέ, φησὶν 50
 ὁ Ἀλέξανδρος, οἰκειότερόν ἐστι τοῖς προεἰρημένοις [κατὰ συμβεβηκὸς] διὰ
 τοῦτο λέγειν τὸ ἕνεκά [τὸ ἕνεκα] τινος γινόμενον κατὰ συμβεβηκὸς αἴτιον
 εἶναι τούτου, οὗ | οὐκ ἐγένετο χάριν, ὅτι ἐν μὲν ἐστὶ τὸ οὗ χάριν γίνονται, 77^γ

2 ἢ (post ἐστὶν) om. aF 4 πρῶτον DE: πρῶ^τ F: πρῶτως a 5 τὸ om. a
 6 δὲ aDE: γὰρ F 11 post αἰτία add. οὐ κατὰ συμβεβηκὸς D: κατὰ συμβεβηκὸς F
 12 αἰτία κατὰ κτλ. p. 197^a 5 ante ἕνεκα add. τῶν a 15 ἀποδοδειγμένην E 16 περὶ
 αὐτήν a 17 τοῦ δὲ DEF: ἀλλὰ τοῦ a μῆδὲ—ὑπὸ δὲ τινων om. E 18 ἢ τύχη
 τῶν γινομένων aE post γινομένων add. τινὸς F ἄδηλος—διανοία p. 196^b 6
 19 post τινων habet τί φησι περὶ τύχης ἔνοι in contextu D: in mrg. rubro F
 20 πάντα φησὶν a 27 τὸν] τὰ (lacuna relicta) D 30 τοῦδε χάριν a 31 ὁ
 om. E κατὰ συμβεβηκὸς DEF: recte delevit a διὰ E: τὸ διὰ aDF 32 τὸ
 ἕνεκα alterum DEF: del. a 33 ἐγένοντο E

ἄπειρα δὲ αὐτῆ ἀπαντῆσαι δύνανται καὶ συμβῆναι τὰ ὧν χάριν οὐ γίνεται, 77^r
 ὧν ἔστι καὶ τὸ κομίσασθαι". οἰκειότερον δὲ τοῦτο φησι, διότι τοῦ ἀορί-
 στου αἰτία εἴρηται ἢ τύχη. καὶ δῆλον δὲ ὅτι ἡ τοιαύτη ἐπιβολὴ ἀορί-
 στον τὸ ὡς τέλος αἴτιον λαμβάνει, ὅπερ ἔστι τὸ ἀπὸ τύχης. ὁ δὲ Ἄρι-
 5 στοτέλης ἀόριστα αἰτία οὐ τὰ τελικὰ τῆς τύχης φησὶν ἀλλὰ τὰ ὡς ὁ
 ποιητικά. ταῦτα γὰρ ἔστι τὰ ἀφ' ὧν ἂν γένοιτο τὰ ἀπὸ τύχης. καὶ
 πρὸς τοῦτο τὰ παραδείγματα ἐφεξῆς ἐπάγει λέγων ἄπειρα τὸ πλῆθος τὰ
 κατὰ συμβεβηκὸς αἰτία τοῦ εἰς ἀγορὰν ἐλθόντα κομίσασθαι τὸ ἀρ-
 γύριον. εἰ τοίνυν ἀόριστα τὰ αἰτία, φησὶν, ἔστιν ἀφ' ὧν ἂν γέ-
 10 νοιτο τὸ ἀπὸ τύχης, εἰκότως ἀόριστος οὔσα ἡ τύχη, εἶπερ κατὰ τὰ
 ἀόριστα αἰτία θεωρεῖται, ἀορίστου τέλους αἰτία ἔστι τε καὶ λέγεται. εἰ δὲ
 καὶ τὸ ἀπὸ τύχης ἀόριστον καὶ ἡ τύχη ἀόριστος, εἰκότως "ἄδηλός ἐστιν
 ἀνθρωπίνῃ διανοίᾳ". τὰ γὰρ ἀόριστα ἀπερίληπτα τῶ λογισμῷ ἔστιν. ἐπι- 10
 στῆσαι δὲ ἄξιον, ὅτι πρότερον 'ἄδηλον ἀνθρωπίνῃ διανοίᾳ' τὴν τύχην
 15 ἔλεγε δοκεῖν τισιν, οὐ διὰ τὸ ἀόριστον ἀλλὰ διὰ τὸ 'θεῖόν τι εἶναι ἢ δαι-
 μόνιον'. ἀλλ' ἴσως καὶ τοῦτο ὑπενόουν ἐκεῖνοι διὰ τὸ μὴ ἔχειν τι ὀρι-
 σμένον προφανῆς αἴτιον τῶν οὕτω γινομένων ἀποδιδοῦναι.

p. 197^a10 Καὶ ἔστιν ὡς οὐδὲν ἀπὸ τύχης δόξειεν ἂν γίνεσθαι 14
 ἔως τοῦ καὶ φεύγων καὶ θεασάμενος. 18

20 Τρίτον τοῦτο προστίθῃσιν, ὅτι καὶ οἱ λέγοντες μηδὲν ἀπὸ τύχης γί-
 νεσθαι λέγουσιν ἂν κατὰ τινὰ τρόπον ὀρθῶς. εἰ γὰρ τις τὰ κυρίως λεγόμενα 20
 καὶ καθ' αὐτὰ αἰτία μόνον λέγοι, μηκέτι δὲ καὶ τὰ κατὰ συμβεβηκὸς, οὐ
 δόξει τινὸς αἰτία εἶναι ἡ τύχη· ἐν γὰρ τοῖς κατὰ συμβεβηκὸς λεγομένοις
 αἰτίοις ἔστιν αὕτη. πάντα οὖν φησι τὰ εἰρημένα περὶ τῆς τύχης, ὅτι ἀδη-
 25 λος ἀνθρώπῳ, ὅτι οὐδενὸς αἰτία, ὅτι ἀορίστων αἰτία, ὀρθῶς λέγεται, διότι
 ἔχει τὸν εἰκότα λόγον καὶ συνάδει τῶ ἀποδοδομένῳ τῆς τύχης ὀρισμῶ-
 καὶ δῆλον ὅτι ἡ πάντων συμφωνία κατασκευαστικὴ καὶ αὐτὴ ἔστι τοῦ
 εἶναι τὴν τύχην. ἐφεξῆς δὲ παράδειγμα ἐπάγει δεικτικὸν καὶ τοῦ τὴν τύ- 25
 χην ὡς μὲν κατὰ συμβεβηκὸς αἰτίαν εἶναι, ὡς δὲ καθ' αὐτὸ μηδαμῶς, καὶ
 30 τοῦ ἀόριστον αἴτιον εἶναι τὴν τύχην, εἶπερ τοῦ ἐλθόντα κομίσασθαι
 τὸ ἀργύριον μὴ τούτου ἕνεκα ἐλθόντα, ἄπειρα τὸ πλῆθος αἰτία
 δύνανται εἶναι. εἰπὼν δὲ κατὰ συμβεβηκὸς μὲν αἴτιον εἶναι τὴν τύχην,

1 ἄπειρα—γίνεται iteravit D	2 ἀρίστου F	3 ἄριστον F ¹	5 ἀλλὰ τὰ ὡς
DE: ἀλλως τὰ F: ἀλλὰ τὰ ὡς τὰ a	6 ἂν γένοιτο E: γένοιτο ἂν aDF	7 ante ἐφεξῆς	
add. τὰ E	8 αἰτία DE: αἰτία φησιν ἔστι F: αἰτία ἔστι a	9 ἂν γένοιτο E: γένοιτο ἂν	
aDF	14 πρότερον p. 196 ^b 6	15 δοκεῖ E	16 ἐπενόουν a
17 διδομέ- νων F	19 καὶ φεύγων καὶ θεασάμενος E (cf. p. 340, 26 et Themistius p. 183, 13 Sp.): καὶ θεασόμενος καὶ φεύγων aD cf. Arist. codd. FI et Philoponus	22 λέγοι μόνον aF	
τὰ (post καὶ) om. DE	23 ἡ τύχη εἶναι a	24 παρὰ F	26 ἀποδοδομένῳ E
27 αὕτη aDF	28 τὴν (post τοῦ) om. E	30 τοῦ (post καὶ) om. E	31 θε-
γεν a	32 εἶναι δύνανται a		

ἀπλῶς δὲ οὐδενός. παράδειγμα ἐπάγει καθ' αὐτὸ αἰτίου καὶ κατὰ 77^ε
 συμβεβηκὸς λέγων οἶον οἰκίας οἰκοδόμος μὲν αἴτιος καθ' αὐτὸ δη-
 λονότι καὶ κυρίως, κατὰ συμβεβηκὸς δὲ ἀδελφῆς. καὶ τότε τοῦ ὡς 30
 ἀπὸ τύχης κατὰ συμβεβηκὸς ἐπάγει τὸ παράδειγμα τὸ ἐλθόντα κομίσα-
 5 σθαι τὸ ἀργύριον μὴ τούτου ἕνεκα ἐλθόντα. ἐπιστῆσαι οὖν ἄξιον,
 ὅτι οὐ πᾶν τὸ κατὰ συμβεβηκὸς αἴτιον, κἂν προαιρετικὸν εἶη καὶ ἐπ' ἔλατ-
 τον καὶ ἕνεκά του ποιῆ, τύχης ἐστίν, ὡς οὐδὲ πᾶν τὸ κατὰ συμβεβηκὸς
 ἀποτέλεσμα ἀπὸ τύχης. ἀλλ' ἀπὸ τύχης μὲν ἐστὶ τὸ [δὲ] ἀπὸ τοῦ καθ'
 αὐτὸ αἰτίου προαιρετικοῦ μὴ καθ' αὐτὸ γινόμενον, τύχη δὲ αὐτὸ τὸ καθ'
 10 αὐτὸ αἴτιον μὴ ὡς καθ' αὐτὸ λαμβανόμενον. τὸ γὰρ προελῆσθαι προελθεῖν 35
 τοῦ ἀσπάσασθαι τὸν φίλον ἕνεκεν κατὰ συμβεβηκὸς αἴτιον γινόμενον τοῦ
 ἀπολαβεῖν τὸ ἀργύριον τύχη γίνεται καὶ τὸ ἀπολαβεῖν ἀπὸ τύχης. τὸ μέν-
 τοι (τῷ) καθ' αὐτὸ αἰτίῳ συμβεβηκὸς ἄλλο τι παρ' αὐτὸ ὃν οἶον ὁ ἀδ-
 λφῆς τῷ οἰκοδόμῳ, εἰ οὐκ ἐστὶ τύχη, οὐδὲ τὸ ἀπὸ τούτου ἀπὸ τύχης
 15 λέγεται. οὐ γὰρ ἄλλο τι προείλετο ὁ οἰκοδόμος καὶ ἄλλο ἠκολούθησεν,
 ὅπερ δεῖ ἐν τοῖς ἀπὸ τύχης ὁρᾶσθαι.

p. 197^a 18 Καὶ τὸ εἶναι φάναι τὴν τύχην παράλογον ὀρθῶς ἕως 40
 τοῦ καὶ ἡ τύχη ἀόριστος.

Καὶ τὸ παράλογον εἶναι τὴν τύχην ὀρθῶς φησι λέγεσθαι περὶ
 20 αὐτῆς. ὁ γὰρ λόγος τῶν ὠρισμένων ἐστίν, ὥστε τὰ ἀόριστα παράλογα.
 εἰ οὖν ἡ τύχη ἀόριστος, τὸ δὲ ἀόριστον παράλογον, ἡ τύχη παράλογος εἰ- 45
 κότεως λέγεται. ὅτι δὲ ἡ τύχη ἀόριστος, ὑπομνησκαὶ ἐκ τοῦ ἐν τοῖς ἐπ'
 ἔλαττον εἶναι τὴν τύχην· εἰ γὰρ ἡ τύχη ἐν τοῖς ἐπ' ἔλαττον αἰτίοις, τὰ
 δὲ ἐπ' ἔλαττον ἀόριστα, ἡ τύχη ἀόριστος.

25 p. 197^a 21 Ὅμως δὲ ἐπ' ἐνίων ἀπορήσειεν ἂν τις ἕως τοῦ ἔστι γὰρ
 ἄλλα ἄλλων ἐγγύτερα τῶν κατὰ συμβεβηκὸς αἰτίων.

Εἰπὼν ὅτι ἀόριστον αἰτιὸν ἐστὶν ἡ τύχη, ἀπορίας ἄξιον εἶναι φησιν,
 εἰ τὰ τυχόντα ὁμοίως αἰτία ἂν γένοιτο τῆς τύχης, τουτέστι τοῦ ἀπὸ τύχης, 50
 καὶ μὴ ἄλλα ἄλλων μᾶλλον αἰτία ἐστίν, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν
 30 κατὰ συμβεβηκὸς αἰτίων. καὶ γὰρ τοῦ ἀνδριάντος προσεχέστερον αἰτιὸν
 ἐστὶν ὁ Πολύκλειτος ἤπερ ὁ ἄνθρωπος. ὡς καὶ ἐν τοῖς καθ' αὐτὸ αἰτίοις 77^ε
 προσεχέστερον ἦν αἴτιον ὁ ἀνδριαντοποιὸς τοῦ τεχνίτου. ὅταν γὰρ νοσοῦν-

1 post ἐπάγει add. τοῦ a αἴτιον DF 2 οἰκίας a μὲν οἰκοδόμος aF
 3 καὶ (ante τότε) om. E 6 εἶη] ἡ emendator Ambros. Q 114 inf. 7 οὐδὲ]
 δὲ D 8 δὲ (post τὸ) deletit a 11 ἀσπάσασθαι aF ἕνεκεν DF: ἕνεκε E:
 ἕνεκα a γενόμενον D 12 τὸ μέντοι τῷ a: τὸ μέντοι E: τῷ μέντοι DF
 14 εἰ DF: ἡ E: ἡ a. deletum malim 15 οὐ DE: οὐδὲ aF εἴλετο aF
 17 φάναι τι [hoc add. ex Arist.] παράλογον τὴν τύχην a 20 ὥστε καὶ τὰ a
 24 post τύχη add. ἄρα a 27 ἐστὶν αἴτιον D εἶναι om. aF 29 μᾶλλον
 om. a 30. 31 ἐστὶν αἴτιον E 31 ἐστὶν—αἴτιον (32) om. D ἤπερ F: εἴπερ aE

τός τινος καὶ ἀποκαρέντος διὰ τὴν τῶν τριχῶν ἀπόθεσιν ἢ πνεῦμα ἐπιγέ- 77^v
 νηται διαφορητικὸν ἢ εἰλησις, τουτέστιν ἀπὸ ἡλίου θερμῆ (εἰλη γὰρ ἡ τοῦ
 ἡλίου αὐγή, εἶθεν καὶ τὸ εἰληθερεῖν), καὶ ἀκολουθήσῃ ἢ ὑγεία, ἀρα τῆς
 κατὰ τύχην ὑγείας ὁμοίως αἰτιὸν ἐστὶ τὸ πνεῦμα ἢ ἡ εἰλησις ἢ τὸ ἀπο- 5
 5 κεκάρθαι, ἢ μᾶλλον τὸ πνεῦμα ἢ ἡ εἰλησις; ἀλλ' οὐ τὸ ἀποκεκάρθαι, εἴ-
 περ ἐστὶν ἄλλα ἄλλων ἐγγύτερα καὶ τῶν κατὰ συμβεβηκὸς αἰτιῶν. εἰ γὰρ
 τοῦτο, οὐχ ἀπλῶς ἀόριστον τὸ ἀπὸ τύχης οὐδὲ ἀόριστον αἰτιον ἀπλῶς ἢ
 τύχῃ· ὥρισται γὰρ τὸ προσεχέστερον αἰτιον. ἡ μὲν οὖν ἀπορία τοιαύτη,
 ὡς οἶμαι, τὴν λύσιν ἡμῖν καταλιποῦσα ζητεῖν, ἥτις εἶη ἂν καὶ αὐτὴ
 10 τοιαύτη. ὅταν μὲν λαβόντες τὰ κατὰ συμβεβηκὸς αἰτία συγκρίνωμεν, τό-
 τε οὐ τὰ τοχόντα αἰτία τῶν γινομένων ἀπὸ τύχης ὁμοίως, ἀλλὰ μᾶλλον
 τὰ προσεχέστερα· ὅταν δὲ ἀπλῶς ζητῶμεν, τί ἂν αἰτιον γίνοιτο τῶν ἀπὸ 10
 τύχης, τότε οὐκ ἔστιν ὀρίσαντας εἰπεῖν τόδε τι· ἄπειρα γὰρ καὶ ἀόριστα
 ληφθῆναι δύνανται. ζητεῖ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος, εἰ κατὰ συμβεβηκὸς αἰτιον ἢ
 15 τύχῃ, κατὰ συμβεβηκὸς δὲ αἰτιὸν ἐστὶ τὸ τῷ καθ' αὐτὸ αἰτιῷ συμβεβηκὸς,
 ἔσται τι καὶ καθ' αὐτὸ αἰτιον τοῦ ἀπὸ τύχης, ὡς εἶναι τὸ τούτῳ συμβε-
 βηκὸς τύχῃ. καὶ λέγει ὅτι ἐστὶ τὸ ἐλθεῖν καθ' αὐτὸ μὲν τοῦ δι' ὃ ἦλθεν
 αἰτιον, κατὰ συμβεβηκὸς δὲ τοῦ ἀπαντήσαντος, ὅ ἐστι τὸ ἀπὸ τύχης· καὶ
 τότε τὸ ἐλθεῖν ὡς αἰτιον τύχῃ, ὅταν μὴ ὡς καθ' αὐτὸ ἀπλῶς, κατὰ 15
 20 συμβεβηκὸς δὲ αἰτιον ληφθῆ.

p. 197^a 25 Τύχῃ δὲ ἀγαθῇ μὲν λέγεται ἕως τοῦ τὸ γὰρ παρὰ
 μικρὸν ὥσπερ οὐδὲν ἀπέχειν δοκεῖ.

Ἡ τῆς ἀγαθῆς καὶ κακῆς τύχης διαίρεσις σαφῆς καὶ τῆς εὐτυχίας
 καὶ δυστυχίας. καὶ γὰρ πανταχοῦ τὸ εὖ τὸ μέγεθος καὶ τὸ ἐκπρεπὲς προστί- 25
 25 θησιν. ὥσπερ εὐκαλεῖ λέγομεν οὐ τὸν ὀπωσοῦν ἐπίδοξον, ἀλλὰ τὸν πάνου,
 καὶ εὐμαθῆ ὁμοίως. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ δὺς μόριον τὸ ἀντικείμενον μέγεθος
 σημαίνει. ὅτι δὲ ἐν μεγέθει ἡ εὐτυχία ἐστὶ, δεῖκνυσιν οἶμαι δυνάμει συλλο-
 γιζόμενος οὕτως. ἡ εὐτυχία καὶ δυστυχία κἂν παρὰ μικρὸν ἔχουσι τὸ μέ- 25
 30 γιστον ἀγαθὸν καὶ κακόν, εὐτυχία καὶ δυστυχία εἰσί· τὰ παρὰ μικρὸν
 30 ἔχοντα οὐδὲν ἡττόν ἐστὶ τοῦτο ὅπερ λέγεται· ταῦτα δὲ ἐν μεγέθει ἐστὶ,
 διότι ἐν ταῖς μεγέθεσι τὸ παρὰ μικρὸν οὐδὲν ἀπέχειν δοκεῖ τοῦ ὅλου. ἢ
 ἄρα εὐτυχία καὶ δυστυχία ὡς μέγεθος ἔχοντα λέγεται οὕτως. καὶ μᾶλλον
 ὁ Πορφύριος οὕτως ἐπέβαλε καὶ Ἀλέξανδρος κατὰ πρώτῃν ἐξήγησιν, τοῦ

3 αὐγή DE: θερμῆ aF ἀκολουθήσει aE 4 ἢ τὸ DEF: ἀλλ' οὐ τὸ a 5 ἢ
 μᾶλλον — ἀποκεκάρθαι om. a ἢ μᾶλλον EF: εἰ μᾶλλον D τὸ πνεῦμα dm. E
 ἢ (post ἢ) om. F 7 ἀόριστον DEF: τὸ αἰτιον a αἰτιον om. a 8 ὥρισθαι a
 οὖν om. F 9 καλλιποῦσα F ἂν εἶη E αὕτη aF 12 δὲ E: δὲ τὰ aDF
 γένοιτο a τοῦ ἀπὸ Them. p. 184, 2 16 αἰτιον (ante τοῦ) om. E 18 ἀπαντη-
 σαι a 19 ὡς post αἰτιον transiecit E ἀπλῶς] ἀλλ' ὡς E 20 δὲ om. E
 22 δοκῶ E 24 καὶ τῆς δυστυχίας aF τὸ εὖ aE: τῷ εὖ DF εὐπρε-
 πές D 26 ὁμοίως alterum om. DF 26. 27 σημαίνει μέγεθος aF 28 ἔχουσι E

παρὰ μικρὸν ἐνταῦθα οὐκ ἐπὶ τοῦ παρὰ μικρὸν ἐλθόντος τοῦ τυχεῖν καὶ 77
ἐμποδισθέντος ἀκουσμένου. ἀλλ' ἐπὶ τοῦ τὸ ὅλον κακὸν καὶ ἀγαθὸν παρὰ 30
μικρὸν λαβόντος, διότι καὶ τὸν τὸ μέγιστον ἀγαθὸν παρὰ μικρὸν λαβόντα
εὐτυχῆ καλοῦμεν ὁμοίως τῷ τὸ ὅλον μέγεθος λαβόντι καὶ τὸν τὸ μέγιστον
5 κακὸν παρὰ μικρὸν δυστυχῆ ὡς τοῦ μικροῦ μηδὲν ἄντος.

Καὶ ἄλλως δὲ δυνατόν ἀκούειν τοῦ εἰρημένου· εἰ γὰρ τὸ παρὰ μι-
κρὸν ἐπὶ μεγέθους εἴωθε λέγεσθαι. λέγομεν δὲ δυστυχεῖν ἐκείνους, ὅσοι
παρὰ μικρὸν κακὸν ἂν τι μέγα ἔλαβον, καὶ εὐτυχεῖν ἐκείνους, ὅσοι παρὰ
μικρὸν ἀγαθὸν τι μέγα ἔλαβον, δῆλον ὅτι ἐν μεγέθει τὸ εὐτυχεῖν καὶ 35
10 δυστυχεῖν ἐστὶ. καὶ εἰμίμων τοὺς Παρὰ μικρὸν καλουμένους θεοὺς οἱ Λακε-
δαίμονιοι ὡς σωτήρας. ὅτι τοὺς μέλλοντας κινδυνεύειν τὸ παρὰ μικρὸν τοῦ
κινδυνεῦσαι διδόντες ἔσφζον. καὶ ταύτη μᾶλλον τῇ ἐξηγήσει τίθεται ὁ
'Αλέξανδρος. τὸ δὲ ἐπαγόμενον ὅτι ὡς ὑπάρχοντα λέγει ἢ διάνοια·
τὸ γὰρ παρὰ μικρὸν ὥσπερ οὐδὲν ἀπέχειν δοκεῖ μᾶλλον τῇ προ-
15 τέρα συνάδει ἐξηγήσει. πῶς γὰρ ὡς ὑπάρχον λέγει ἢ διάνοια τὸ παρὰ
μικρὸν ἂν γενόμενον· εἰ δὲ καὶ λέγοι. ὁ παρὰ μικρὸν μεγάλῳ κακῷ περι- 40
πεσὼν εἴη ἂν δυστυχῆς. εἴπερ τὸ μικρὸν τὸ ἐλλεῖψαν ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἐστὶ.
καίτοι εὐτυχῆ φαμεν αὐτόν. καὶ ὁ παρὰ μικρὸν μέγα ἀγαθὸν λαβὼν εἴη
ἂν εὐτυχῆς. καίτοι δυστυχῆ φαμεν αὐτόν, ὅτι μεγάλῳ ἀγαθοῦ ἀπεστε-
20 ρήθη, ὅπερ ἐστὶ μέγα κακόν. ὅλως δὲ τὸ τοιοῦτον μέγεθος, ἐν ᾧ τὸ
τοιοῦτον παρὰ μικρὸν θεωρεῖται, οὐχ ὡς μέγα λέγεται μέγεθος, ἀλλ' ὡς
τῷ γενόμενῳ καὶ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν θεωρεῖται. μήποτε οὖν οὐ διὰ
τὸ παρὰ μικρὸν ἐν μεγέθει λέγει εἶναι τὸ εὐτυχεῖν καὶ τὸ δυστυχεῖν, ἀλλ'
ἀπὸ τοῦ καὶ τοὺς παρὰ μικρὸν ἐλθόντας ἐμπροσθεῖν εἰς μέγα κακὸν ἢ μέγα 45
25 ἀγαθόν, ὡς πλησιάζοντας μὲν παρὰ μικρὸν [οὐδὲν], πλησιάζοντας δὲ με-
γάλῳ κακῷ ἢ μεγάλῳ ἀγαθῷ καὶ μὴ λαβόντας τοὺς μὲν εὐτυχεῖς, τοὺς
δὲ δυστυχεῖς καλοῦμεν, ὥσπερ καὶ τοὺς ἀφαιρεθέντας. καὶ ὅτι οὕτως εἶπε
δηλοῖ λέγων διὸ καὶ τὸ παρὰ μικρὸν κακὸν ἢ ἀγαθὸν λαβεῖν μέγα
ἢ εὐτυχεῖν ἢ ἀτυχεῖν ἐστίν, ὅτι ὡς ὑπάρχον λέγει ἢ διάνοια καὶ
30 ἀποδέδωκε τῷ μὲν τὸ μέγα κακὸν παρὰ μικρὸν λαβεῖν τὸ εὐτυχεῖν, τῷ δὲ
τὸ μέγα ἀγαθὸν τὸ ἀτυχεῖν. δεῖξας γὰρ πρότερον ἀπὸ τῶν ἤδη ἐχόντων 50
ταῦτα καὶ ἀπὸ τῶν παρὰ μικρὸν ὡς ἀποβαλόντων αὐτὰ τὸ αὐτὸ δεῖνυσι.
καὶ τὸ ἀβέβαιον δὲ τὴν εὐτυχιάν λέγεσθαι συνάδειν φησὶ ταῖς ἀποδοδομέ-
ναις περὶ τῆς τύχης ἐνοίαις. εἰ γὰρ ἢ τύχη ἀβέβαιος, δῆλον ὅτι 78^r
35 καὶ ἡ εὐτυχία ἀβέβαιος. ὅτι δὲ ἡ τύχη ἀβέβαιος, δῆλον ἐκ τοῦ μήτε ἐν

2 τοῦ τὸ F: τοῦτο aDE 4 ὅλον a: ἄλλο DEF καὶ τὸν] καὶ τοῦ E 7 εἴωθε
λέγεσθαι DF: οἰεσθαι λέγεσθαι E: λέγεσθαι εἴωθε a 8 ἔλαβεν E 9 καὶ δυστυ-
χεῖν om. D 10 θεοὺς nimirum Dioscurus, sed Παρὰ μικρὸν θεοὺς nominatos
esse alibi non legi 13 ὑπάρχοντα DEF: ὑπάρχον a cf. v. 29 16 ἂν λεγό-
μενον D καὶ om. a 18 ἀγαθὸν μέγα E 24 τοῦ om. DF 25 οὐδὲν
DEF (ex v. 14 glossema adscriptum): del. a 27 εἶπε] εἶναι E 29 ἢ ἀτυχεῖν
om. a 30 τῷ δὲ] ὡς δὲ E 34 εἰ] ἢ DE ἀβέβαιον E¹ δῆλον—
ἢ τύχη ἀβέβαιος (35) in mrg. E¹ ante δῆλον habet καὶ F 35 εὐτυχ[ια] τύχη E
τοῦ μήτε a: τοῦ μηδὲ DEF

τοῖς αἰεὶ οὐσι μητ' ἐν τοῖς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἶναι τὸ ἀπὸ τύχης, ἀλλ' ἐν 78^r
τοῖς ὡς ἐπ' ἔλαττον. πάντα οὖν τὰ εἰρημένα περὶ τῆς τύχης παρίστησιν,
ὅτι τοιαύτη ἦν τῆς τύχης ἔννοια παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, οἷαν ὁ ἀποδοθεὶς
ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους λόγος διήρθρωσεν.

5 p. 197^a32 Ἔστι μὲν οὖν ἄμφω ἕως τοῦ καὶ τούτων ὅσα ἂν γέ- 5
νοιτο ἕνεκά του.

Μετὰ τὸν περὶ τύχης λόγον ἀκόλουθον ἦν περὶ τοῦ αὐτομάτου διδάξαι
λοιπόν, τί τέ ἐστι καὶ τί τῆς τύχης διαφέρει. πρῶτον δὲ τὴν κοινωνίαν
αὐτῶν παραδίδωσιν, ὅτι ἔστιν ἄμφω κατὰ συμβεβηκὸς αἴτια ἐν τοῖς ἐπ' 10
10 ἔλαττόν τε καὶ ἐνδεχομένως γινόμενοις, ἀλλ' οὐ τοῖς ἀπλῶς, τουτέστιν
ἀναγκαίως, οὐδὲ τοῖς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ τῶν ἐπ' ἔλαττον ἐν τοῖς
ἕνεκά του γινόμενοις. ἐπεὶ δὲ τὸ ἐνδεχόμενον καὶ κατὰ τοῦ ἀναγκαίου
καὶ κατὰ τοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον κατηγορεῖται (ὁμώνυμον γὰρ ἐστι), εἰ-
πὼν τὴν τύχην ἐν τοῖς ἐνδεχομένοις εἶναι, διυρίζω τὸ πῶς ἐνδεχο-
15 μένοις προσέθηκε τὸ μὴ μόνον ὡς ἀπλῶς, μηδὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ,
ἵνα τοῦ ἐνδεχομένου νῦν ὡς ἐπ' ἔλαττον λεγόμενου ἀκούσωμεν.

p. 197^a36 Διαφέρει δὲ ὅτι τὸ αὐτόματον ἐπὶ πλέον ἐστὶν ἕως 15
τοῦ ἄλλως δὲ οὐκ ἔστιν.

Εἰπὼν τὴν κοινωνίαν τῆς τύχης καὶ τοῦ αὐτομάτου τὴν διαφορὰν αὐ-
20 τῶν ἐφεξῆς παραδίδωσιν, ἐπὶ πλέον λέγων τὸ αὐτόματον τῆς τύχης, διότι 25
τὸ μὲν ἀπὸ τύχης πᾶν καὶ ἀπὸ ταυτομάτου, τὸ δὲ ἀπὸ ταυτομάτου οὐ πᾶν
ἀπὸ τύχης. ἡ μὲν γὰρ τύχη ἐν μόνοις ἐστὶ τοῖς πρακτοῖς, ἅπερ ἐστὶ
κατὰ προαίρεσιν, ὡς ἐν τοῖς Ἠθικοῖς ἐδιδάχθημεν. διὸ καὶ ἔλεγε τὴν τύ-
χην ἐν τοῖς ἀπὸ διανοίας εἶναι καὶ προαιρέσεως, τὸ δὲ αὐτόματον καὶ ἐν
25 τούτοις καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις, ὅσα ἕνεκά του γινόμενα μάτην μὲν ὅσον ἐπ'
ἐκεῖνον ἐγένετο, ἄλλο δὲ τι τέλος ἔσχε τοῖς προηγησαμένοις ἀκολουθοῦν.
εἴτε ἐν φυσικοῖς εἴτε ἐν ἀλόγοις εἴτε ἐν προαιρετικοῖς τοῦτο συμβαίη. ὅτι 30
δὲ ἐν προαιρέσει καὶ πράξει ἡ τύχη, δείκνυσιν ἐκ τοῦ ἐν τούτοις εἶναι τὴν
τύχην, ἐν οἷς καὶ ἡ εὐτυχία, καὶ τὴν εὐτυχιάν ἐν τοῖς πρακτικοῖς καὶ περὶ
30 πράξιν λαμβάνεσθαι. καὶ τοῦτο δὲ πάλιν δείκνυσιν ἐκ τοῦ τὴν εὐτυχιάν εἰς
ταῦτὸν ἵέναι τῇ εὐδαιμονίᾳ ἢ ἐγγύς, τὴν δὲ εὐδαιμονίαν πράξιν τινα καὶ
εὐπραξίαν εἶναι. εἰ οὖν ἡ τύχη ἐν οἷς καὶ ἡ εὐτυχία, ἡ δὲ εὐτυχία ἐν
οἷς καὶ ἡ εὐδαιμονία, διότι τῇ εὐδαιμονίᾳ (ἢ αὐτῇ) πῶς ἐστίν, ἡ δὲ

1 ὡς om. E 2 τῆς om. E 3 οἷαν] οἴτη sic E 5 post γένοιτο add. ἐν
τοῖς a 7 περὶ τῆς τύχης E 10 γινόμενοις—ἕνεκά του (12) om. F 12 κατὰ τοῦ
aE: κατ' αὐτοῦ DF 15 μόνον om. a 19 αὐτομάτως E 21 τὸ (post διότι)
om. D 22 πρακτέοις aF 23 Ἠθικοῖς Nicom. A I p. 1094^a19 alias
26 ἐκεῖνον EF: ἐκεῖνον aD 28 ἐκ τοῦ om. aF 29 καὶ (ante τὴν) om. E
fortasse ἐν τοῖς πρακτοῖς cf. v. 22 30 εὐτυχιάν a cf. Them. p. 184, 27: τύχην
DEF 32 εἶναι E 33 ἢ αὐτῇ add. a

εὐδαιμονία ἐν πράξει, διότι εὐπραξία τίς ἐστι, καὶ ἡ τύχη ἐν πράξει ἐστίν. 78^r
οὐ καλῶς δὲ δοξάζουσιν οἱ τὴν εὐτυχίαν εὐδαιμονίαν οἰόμενοι. ἀλλ' ἐστὶ 35
μὲν τι τῶν πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν, οὐ μὴν ταυτόν οὐδὲ ὅμοιον, εἴπερ ἡ μὲν
εὐτυχία ἀβέβαιος, ἡ δὲ εὐδαιμονία μονιμωτάτη. διώρισται δὲ περὶ τούτων
5 ἐν τοῖς Ἡθικοῖς.

Ὅτι δὲ ἐν προαιρέσει καὶ πράξει ἡ τύχη, δείκνυσι καὶ ἐκ τοῦ ἀντι-
κειμένου. εἰ γὰρ ἐν οἷς πράξεις οὐκ ἔστιν, ἐν τούτοις οὐδὲ τὰ ἀπὸ τύχης,
ὁῦλον ὅτι ἐν οἷς τὰ ἀπὸ τύχης ἐστίν, ἐν τούτοις καὶ πράξεις, καὶ περὶ
πράξιν καὶ προαίρεσιν ἡ τύχη. ὅτι δὲ ἐν οἷς πράξεις οὐκ ἔστιν, οὐδὲ τὰ 40
ἀπὸ τύχης, ὑπομινύσκει ἐκ τῶν ἀψύχων καὶ τῶν θηρίων καὶ τῶν παι-
δίων. ταῦτα γὰρ οὔτε πράττειν λέγεται, διότι οὐκ ἔχει προαίρεσιν, οὔτε
ἀπὸ τύχης τι ποιεῖν. οὐδὲ εὐτυχία οὐδὲ ἀτυχία ὑπάρχει τούτοις, εἰ μὴ
καθ' ὁμοιότητά τινα καὶ ἀναλογίαν. διὸ κἂν λέγῃ Πρώταρχος εὐτυ-
χεῖς εἶναι τοὺς λίθους, ἐξ ὧν οἱ βωμοί, διότι τιμῶνται, οἱ δὲ
15 ὁμόζυγες αὐτῶν καταπατοῦνται, οὕτως ἀκουστέον τοῦ λεγομένου ὡς
καθ' ὁμοιότητα τὴν πρὸς εὐτυχίαν. ὅμοιον γὰρ ἔχουσι τὸ μηδὲν μηδὲ 45
αὐτοὶ συντελέσαι πρὸς τὸ γενέσθαι βωμοί, ὥσπερ οὐδὲ ἐκεῖνό τι συνε-
τέλεσε προηγουμένως εἰς τὸ τέλος, ὃ μὴ προσελομένοις αὐτοῖς κατὰ τύχην
ὑπαντιάσαι λέγομεν. τί οὖν οὐδαμῶς ἐστὶν ἐν τούτοις τὸ ἀπὸ τύχης; ἡ
20 ποιητικὸν μὲν αἴτιον τῶν ἀπὸ τύχης οὐ δύναται ταῦτα εἶναι, διότι ἡ τύχη
προαιρέσει παρυσίσταται καὶ πράξει. πάσχειν δὲ ἀπὸ τύχης δύναται καὶ
ταῦτα, ὅταν ὁ πράττων, ἢ τὸ ἀπὸ τύχης ἀκολουθεῖ, πράξῃ τι περὶ αὐτὰ 50
ἀπὸ τύχης, οἷον ὁ τὸν τύραννον Προμηθεῖα πλήξας μὲν ἐπὶ τῷ ἀνελεῖν,
διακόψας δὲ τὸ φῶμα καὶ ἰασάμενος. εὐτυχῆς γὰρ ἂν οὕτω λέγοιτο τὸ εἰ-
25 φος καὶ τάχα ἂν καὶ προσκυνῶιτο ὑπὸ τοῦ θεραπευθέντος. καὶ ζυγράφου
ὁ ποτε γράφοντος ἵππον καὶ ρίψαντος ἀκουσίως τὴν σπογγιὰν ἀφρὸς ἐν τῷ
στόματι τοῦ γραφομένου ἵππου κατὰ τύχην ἀπετυπώθη. εἰ δὲ καὶ ἔϋων τις
λίθον, ἵνα τι ἄλλο ποιήσῃ, βωμὸν εἰργάσατο κατὰ τύχην, κατὰ τύχην ἂν
εἶη γεγονώς ὁ βωμός. μήποτε | δὲ ταῦτα οὐ τῶν ἀψύχων εἰσὶ τυχαῖα, 78^r
30 ἀλλὰ τῶν ἐνεργούντων περὶ αὐτά. τῷ γὰρ ζυγράφῳ καὶ τῷ λιθοῦσφι ἄλλο
τι ποιοῦντι ἄλλο συνέβη. καὶ τούτοις δὲ ἴσως καθ' ὁμοιότητα, ὅτι ἐπ'
ἄλλῳ γενομένοις ἄλλο ἀπῆντησε.

p. 197^b13 Τὸ δὲ αὐτόματον καὶ τοῖς ἄλλοις ζώοις καὶ πολλοῖς
τῶν ἀψύχων ἕως τοῦ ἕσα ἀπὸ ταυτομάτου γίνεται τῶν
προαιρετῶν τοῖς ἔχουσι προαίρεσιν.

35 Ὁ Ἀλέξανδρος καὶ τοῖς ἀλόγοις ζώοις γράφει καὶ τοῖς ἀψύχοις, 10

1 διότι — ἐν πράξει om. D 3 μέντοι a ἡ μὲν] εἰ μὲν D 5 Ἡθικοῖς H 14
p. 1153^b21 sqq. 6 τάξει F 8 ὁῦλον — τύχης (10) om. F 11 οὐδὲ ἀπὸ E
13 λέγει a 14 βωμοί DE: βωμοὶ γίνονται aF 17 ἐκεῖνο aE: ἐκεῖνα DF 21 προαι
ρέσει iteravit F 22 ᾧ] ὡς E ἀκολουθῆ E πράξῃ DF: πράξει E: πράξει a
αὐτὸ a 23 Προμηθεῖα DF cf. Plut. de inimic. utilit. c. 6 p. 89 et Themistius p. 185, 13
(quo utitur Simpl.): προμηθεῖα E: προμηθεῖα a 25 προσκυνεῖτο E 27 ζωγραφομέ-
νου E 28 κατὰ τύχην alterum om. E 29 τύχαι E 30 περὶ] ^{περὶ} εἰσὶν F¹ 35 ὁ om. a

οὐδὲν διάφορον σημαινούσης τῆς γραφῆς. ἀπόδειξις δὲ τοῦτό ἐστι τοῦ τὸ 78^v
 αὐτόματον ἐπὶ πλέον εἶναι τοῦ ἀπὸ τύχης, εἴπερ τοῦτο μὴ μόνον ἐν ἀν-
 θρώποις, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ζῴοις ἐστὶ καὶ ἐν τοῖς ἀψύχοις. πιστοῦ-
 5 ται δὲ αὐτὸ διὰ παραδειγμάτων. ὁ γὰρ ἵππος ὁ ληφθεὶς ὑπὸ τῶν
 ἔνεκα καὶ ἀναληφθεὶς ὑπὸ τοῦ δεσπότης αὐτόματος ἤλθει. φαρμέν. του-
 τέστιν αὐτόματος ἐσώθη ἐλθὼν, ὅτι ἐσώθη μὲν ἐλθὼν, οὐ τοῦ σωθῆ- 15
 ναι δὲ ἔνεκεν ἤλθει. καὶ ὁ τρίπους ὁ πεσὼν καὶ στάς οὕτως ὥστε
 κάθισμα γενέσθαι, αὐτόματος λέγεται πεσεῖν οὕτως, διότι ἔπεσε μὲν εἰς
 10 κάθισμα, οὐ τοῦτου δὲ ἔνεκα ἔπεσε τοῦ κάθισμα γενέσθαι, ἀλλὰ τοῦ τὸν
 οἰκεῖον καταλαβεῖν τόπον. καὶ καθόλου ὅταν ἐν τοῖς ἔνεκά του γινο-
 μένοις μὴ τοῦ συμβάντος ἔνεκεν, οὐ ἔξω τὸ αἷτιον, γένηται τὸ
 ἔνεκά του, ἀλλὰ τι ἄλλο ἀκολουθήσει παρ' ἐκείνου, οὐ ἔνεκα ἐγένετο, τότε
 κοινῶς ἀπὸ ταῦτομάτου ταῦτα λέγομεν γίνεσθαι. καλῶς δὲ τὸ ἀπαντῆ- 20
 σαν τέλος ἔξωθεν εἶναι δεῖν φησι καὶ οὐκ ἐν τῇ φύσει τοῦ πράγματος,
 εἴπερ ἐκ ταῦτομάτου γίνετο. εἰ γὰρ ὁ πεσὼν λίθος κυβικὸν ἔχει τὸ σχῆμα,
 οὐκ ἐκ ταῦτομάτου ἂν λέγετο πρὸς καθέδραν ἐπιτηδεῖως καταπεσεῖν. ἐν
 τῇ φύσει γὰρ ἦν αὐτοῦ τὸ πάντως, εἰ πίπτει, τοῦτον τὸν τρόπον καταπε-
 20 σεῖν. διὰ τοῦτο οὐδὲ τὸ πῦρ ἀπὸ ταῦτομάτου κινεῖται ἄνω· φύσις γὰρ
 αὕτη τοῦ πυρὸς ἔνδοθεν οὕτω κινουσα. διὰ τοῦτο δὲ ἔρει, ὅτι μὴδὲ τὰ
 παρὰ φύσιν αὐτομάτως, ὅτι μὴ ἔξω αὐτῶν τὸ αἷτιον ἢ τὸ ποιητικὸν ἢ τὸ 25
 τελικὸν ἢ τάχα καὶ ἄμφω, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἐκ ταῦτομάτου γινομένων καὶ
 τὸ ποιητικὸν ἔξω καὶ ἀφανὲς εἶναι χρή καὶ τὸ τέλος· ὡς τοῦ πατάξαι τὸν
 λίθον καὶ τὸ πατάξαι ἔξωθεν, ὅπερ ἐστὶ τὸ τέλος (οὐ γὰρ ἐνυπάρχει τῷ
 25 λίθῳ) καὶ τὸ ποιητικὸν αἷτιον τῆς πληγῆς. διὸ καὶ ἀπὸ ταῦτομάτου τοῦτο.
 καὶ ταῦτα μὲν τὰ κοινῶς ἀπὸ ταῦτομάτου λεγόμενα.

Τούτων δὲ ἀπὸ τύχης ἐστὶ φησιν, ὅσα τῶν προαιρετῶν
 ἀπὸ ταῦτομάτου γίνεται ἐν τοῖς ἔχουσι προαίρεσιν. καὶ καλῶς 30
 προσέειπε τὸ ἐν τοῖς ἔχουσι προαίρεσιν. τούτῳ γὰρ τὰ ἀπὸ τύχης
 30 ἐχώρισε τῶν ἐκ ταῦτομάτου· τὸ γὰρ αὐτόματον ἐν τοῖς προαιρετοῖς, κἂν
 μὴ προαίρεσιν ἔχη ταῦτα οἷς συμβαίνει. τὸ γὰρ ἐλθεῖν τὸν ἵππον προαι-
 ρετὸν ἦν τῷ δεσπότη, οὐ μὴν κατὰ προαίρεσιν ὁ ἵππος ἤλθει. καὶ ὁ τρί-
 πους οὕτως ἂν κατὰ προαίρεσιν ὑπό τινος ἐτέθη, οὐ μέντοι κατὰ προαίρεσιν
 κατέπεσεν οὕτως. λέγει δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης περὶ τοῦ αὐτομάτως

3 ἄλλοις aF: ἀλόγοις E recte si Alexandria continuantur 6 καὶ ἀναληφθεὶς DE:
 εἶτα ληφθεὶς aF 7 ὅτι ἐσώθη μὲν ἐλθὼν om. a 8 ὁ (αὐτο πεσὼν) om. a 9 ὅτι
 aF 10 ἔνεκεν E 11 τόπον] hinc deficit D ἐν τοῖς aF: om. E
 12 ἔξωθεν a τοῦ ἔνεκα του E 14 καλῶς κτλ. ex Themistio p. 185, 23 ad verbum
 fere translata 16 ἔχει E (cf. p. 352, 23): ἔχει aF 17 καταπεσεῖν E: πεσεῖν aF
 18 αὐτοῦ τὸ Themistius: αὐτοῦ τοῦ E: αὐτοῦ aF 20 πυρὸς ἐστὶν E κινουσαν E
 22 ἐπι] ἐκ E 23 ὡς τοῦ — τέλος (24) om. E 24 καὶ τὸ πατάξαι a: καὶ τοῦ
 πατάξαι F 28 καὶ καλῶς — προαίρεσιν (29) om. F 29 τοῦτο F 30 τὸ γὰρ E:
 καὶ γὰρ τὸ aF 31 τὸ γὰρ τὸ aF 34 ὁ om. aF

πατάξαντος λίθου "ὅτι πέσοι ἂν ὑπό τινος καὶ τοῦ πατάξαι ἕνεκα", ὅταν 78^v
 τις τοῦτο προσελάμενος βάλη. διὰ τοῦτο οὖν καὶ τοῦτο προαιρετὸν καὶ ἐν 35
 τοῖς ἕνεκά του. ὥστε τῶν ἕνεκά του καὶ ἐκ ταυτομάτου τὰ μὲν ἀπλῶς
 αἰρετά, τὰ δὲ καὶ κατὰ προαίρεσιν ἄπερ ἐστὶν ἀπὸ τύχης. κατὰ προαίρεσιν
 5 δέ, οὐχ ὅτι ἐκεῖνο προσελάτο τὸ ἀκολουθήσαν (οὐ γὰρ ἂν ἦν ἀπὸ τύχης),
 ἀλλ' ὅτι προαίρεσει ἐπ' ἄλλω τινὶ προβληθείσῃ ἐπεγένετο. "οὐ πάντως δέ,
 φησὶν Ἀλέξανδρος, ἐν οἷς παρὰ τὴν προαίρεσιν ἄλλο τι ὑπήντησεν, εὐθέως
 τύχη τοῦτο καὶ ἀπὸ τύχης, ἀλλ' ἂν τὸ τοιοῦτον ἦ οἷον μὴ ἀναγκαίως 40
 μηδὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀκολουθεῖν τῷ ἄλλου χάριν γινόμενῳ· τῷ γὰρ
 10 ἰσχύος χάριν γυμνασασμένῳ πλείω καὶ διὰ κόπον πυρῆξαντι ἀπροαίρετον
 μὲν τὸ πυρῆσαι, οὐκ ἀπὸ τύχης μέντοι· εἴωθε γὰρ ἐπὶ τῶν πλείστων τῶν
 ἀσυμμέτρων γυμνασιῶν κόπος ἐπιγίνεσθαι, ἐπὶ δὲ τούτῳ πυρετός. καὶ τῷ
 χειμῶνος πλέοντι πολλάκις ναυάγιον ἀκολουθεῖ οὐ κατὰ προαίρεσιν μὲν, οὐ
 μὴν ἀπὸ τύχης."

15 p. 197^b 22 Σημεῖον δὲ τὸ μάτην ἕως τοῦ ὅτι πέσοι ἂν ὑπό τινος 45
 καὶ ἕνεκα τοῦ πατάξαι. 50

Εἰπὼν ὅτι κοινῶς ἀπὸ ταυτομάτου τότε λέγομέν τι γίνεσθαι, ὅταν
 τῷ ἕνεκά του γινόμενῳ μὴ τὸ οὐ ἕνεκα ἐγένετο ἀκολουθήσῃ, ἀλλὰ τι ἄλλο
 παρὰ τοῦτο οὐκ ἦν ἔνδον ἢ ἀρχή, σημεῖον τοῦ τοῦτο οὕτως ἔχειν ποιεῖ-
 20 ται τὸ καὶ τὸ μάτην παρ' ὃ γέγονε τὸ αὐτόματον τοιοῦτον εἶναι. καὶ γὰρ
 μάτην λέγεται τι | γενέσθαι, ὅταν τὸ ἕνεκα ἄλλου γινόμενον μὴ ἐκεῖνο 79^v
 σχῆ τέλος, οὐ ἕνεκα ἐγένετο. οἷον εἴ τις βαδίξοι διὰ λάπαξιν τῆς γαστρός,
 εἰ μὴ ἀκολουθήσει τοῦτο βαδίσαντι, μάτην φαιμέν βαδίσαι καὶ ἢ βάδιαις
 μάταιος. τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ μάτην τὸ πεφυκὸς ἄλλου ἕνεκα, ὅταν
 25 μὴ περαίνειν ἐκεῖνο, οὐ ἕνεκα ἦν ἢ ἐπεφύκει. τοιγαροῦν εἴ τις φαίη
 λελοῦσθαι μάτην, ὅτι οὐκ ἐξέλιπεν ὁ ἥλιος, γελοῖως ἂν λέγοι· οὐ γὰρ
 ἕνεκα τοῦ ἐκλιπεῖν τὸν ἥλιον ἐλούετο. διττὸν δὲ τὸ μάτην, μᾶλλον δὲ 5
 τριττόν. ἢ γὰρ οὐδὲν ἕτερον ἀκολουθεῖ τῷ μάτην γινόμενῳ, ἀλλὰ μόνον
 τοῦ οἰκείου τέλους ἡμάρτηκεν ὡς ἢ βάδιαις τοῦ τὴν γαστέρα λαπαχθῆναι·
 30 ἢ ἕτερόν τι ἀκολουθεῖ τέλος παρ' ἐκεῖνο, οὐ ἕνεκεν ἐγένετο τὸ προγεγονός·
 ἢ καὶ ἐκεῖνο ἀκολουθεῖ τὸ οὐ ἕνεκα καὶ ἄλλο τι παρ' ἐκεῖνο. κατέπεσε
 γὰρ ὁ λίθος οὐ τοῦ πατάξαι ἕνεκεν, ἀλλ' ἵνα τὸν οἰκεῖον καταλάβῃ
 τόπον. διὸ ἀπὸ ταυτομάτου μὲν οὕτως κατέπεσεν ὡς πληῆσαι, καθ' αὐτὸ

1 ὅτι κτλ. p. 197^b 31 τοῦ πατάξαντος F ἕνεκεν a 2 τοῦτο τις aF βάλη a:
 βάλοι F: λάβη E 4 προαιρετά E καὶ om. F κατὰ E: καὶ κατὰ aF 5 ἂν
 om. E 6 ἐπεγένετο aF πάντων E 8 τὸ (post ἂν) E: om. aF ἢ]
 ἦν F 10 γεγυμνασμένῳ F 13 πολλάκις post ἀκολουθεῖ transiecit E 16 ἕνεκά
 του πατάξαι E cf. p. 349, 3: τοῦ πατάξαι ἕνεκα ex Arist. a 18 οὗ] οὖν E
 19 περὶ E ἢ (post ἔνδον) om. a τοῦ τοῦτο F: τούτου τὸ E: τοῦτο a 20 τὸ
 (ante καὶ) om. E 22 οἷον iteravit F βαδίξει F 23 ἀκολουθήσει aF: ἀκο-
 λουθήσει E τούτω F 30 τι om. F τέλος ἀκολουθεῖ aF 31 ἢ καὶ
 ἐκεῖνο a: ἢ ἐκεῖνο E: καὶ ἐκεῖνο F post ἕνεκα add. ἢ E τι om. aF

δὲ ὡς τὸν οἰκεῖον τόπον καταλαβεῖν. μάτην δὲ ὡς πρὸς τὸ πληῖσαι κατέ- 79^r
 πεσε καὶ ἡ πληγὴ ἀπὸ ταυτομάτου. ὅτι πέσοι μὲν ἂν ὑπὸ τινος βλη- 10
 θεῖς ἕνεκα τοῦ πατάξαι, καὶ διὰ τοῦτο ἐν τοῖς ἕνεκά τοῦ ἐστίν, οὐ
 μέντοι διὰ τοῦτο τότε ἔπεσεν. ἔστι δὲ καὶ ἄλλη γραφὴ τῆς ἐν ἀρχῇ λέ-
 5 ξεως τοιαύτη· σημεῖον δὲ τὸ μάτην, ὅτι λέγεται ὅταν μὴ γένη-
 ται τὸ οὐ ἕνεκα, ἀλλ' ὁ ἐκείνου ἕνεκα. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ αὐτῇ δηλοῖ·
 μάτην γὰρ λέγεται τι γίνεσθαι, ὅταν μὴ γένηται τὸ οὐ ἕνεκα ἄλλο ἂν
 τι προσγένετο δι' ἐκεῖνο τὸ προγενόμενον, ἀλλὰ τινι ἄλλῳ τὸ γενόμενον 15
 ἀκολουθήσῃ τῷ κατὰ συμβεβηκὸς αἰτίῳ. τὸ γὰρ πληῖσαι, ὅταν μὴ γένηται
 10 ἕνεκά τοῦ δι' αὐτὸ βαλόντος, ἐκ ταυτομάτου λέγεται γίνεσθαι, ὅτι τῷ μά-
 την ὡς πρὸς τὸ πληῖσαι προγενομένῳ ἠκολούθησε. τοῦτο δὲ ἦν ἡ ἐπὶ τὸν
 οἰκεῖον τόπον φορὰ, ἣτις οὐ τοῦ πληῖσαι ἕνεκεν ἐγένετο.

Ἄξιον δὲ οἶμαι τοῖς ἐνταῦθα λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐπιστῆ-
 σαι. “οὐ γὰρ λέγει, φησὶν, ὁ Ἀριστοτέλης ταῦτόν εἶναι τὸ αὐτόματον καὶ
 15 τὸ μάτην, ὡς τινες φήθησαν, ἀλλ' ὅ διαφέρει τύχη καὶ τὸ ἀπὸ τύχης,
 τούτῳ καὶ τὸ μάτην τοῦ αὐτομάτου. τύχη μὲν γὰρ ἦν τὸ ποιητικὸν 20
 αἴτιον κατὰ συμβεβηκὸς, τὸ ἀπὸ τύχης δὲ τὸ τῷ τοιοῦτῳ αἰτίῳ ἐπακο-
 λουθήσαν καὶ τελικὸν αἴτιον τοῦ τοιοῦτου ποιητικοῦ. οὕτως οὖν καὶ μάτην
 μὲν τὸ ποιητικὸν ἂν εἴη κατὰ συμβεβηκὸς αἴτιον γινόμενόν ποτε τῷ αὐτο-
 20 μάτῳ, αὐτόματον δὲ τὸ ἐπακολουθήσαν τῷ μάτῳ γινόμενῳ. διαφέρει δὲ
 τοῦ ἀπὸ τύχης, ὅτι οὐ πάντῃ τῷ μάτῳ αἰεὶ τὸ αὐτόματον ἐπακολουθεῖ,
 τῇ δὲ τύχῃ τὸ ἀπὸ τύχης αἰεὶ. ἀλλ' ὅταν ἐπακολουθήσῃ, τὴν αὐτὴν τάξιν
 ἔχουσι τὸ τε ἀπὸ τύχης καὶ τὸ αὐτόματον. ἠπάτησε δὲ τινας, ὡς ταῦτόν 25
 Ἀριστοτέλους τὸ μάτην καὶ τὸ αὐτόματον λέγοντος, τὸ ἐπενεχθὲν παρά-
 δεῖγμα οὐκ οἰκειῶς ῥηθέν. κατέπεσε γὰρ, φησὶν, οὐ τοῦ πατάξαι
 ἕνεκεν ὁ λίθος. ἀπὸ ταυτομάτου ἄρα κατέπεσεν ὁ λίθος, ὅτι
 πέσοι ἂν ὑπὸ τινος καὶ τοῦ πατάξαι ἕνεκεν. ἀκαταλλῆως γὰρ ἔχει
 τὸ παραδείγμα. μάτην μὲν γὰρ ἂν λέγοιτο πεπτωκέναι ὁ λίθος, εἰ οὐ
 χάριν ἔπιπε μὴ ἐγένετο· τοῦτο γὰρ εἶρηκεν εἶναι τὸ μάτην. αὐτόματον
 30 δὲ ἂν ἐγεγόνει τὸ πληγῆναι τινα ὑπ' αὐτοῦ, εἰ ἄλλου χάριν καταφερόμενος 30
 τοῦτο μὲν οὐκ ἐποίησεν, ἐπάταξε δὲ τινα. δεῖ οὖν προσυπακούειν τῷ ἀπὸ
 ταυτομάτου ἄρα κατέπεσε τὸ ‘καὶ ἐπληξεν’. ἀπὸ ταυτομάτου μὲν γὰρ
 ἐπληξε, κατέπεσε δὲ μάτην. ὅτι γὰρ τοῦτο βούλεται, ἐδήλωσε δι' οὐ ἐπι-
 φέρει λέγων ὅτι πέσοι ἂν ὑπὸ τινος καὶ τοῦ πατάξαι ἕνεκα. ὡς
 35 γὰρ τοῦ πατάξαι αὐτὸν αὐτομάτως γεγονότος λέγει, οὐ τοῦ καταπεσεῖν”.

Ταῦτα τοῦ Ἀλεξάνδρου λέγοντος αὐτοῖς (τοῖς) ῥήμασι, τὸ μὲν μὴ εἶναι
 τὸ μάτην καὶ τὸ αὐτόματον τὸ αὐτὸ καλῶς εἰρησθῆναι μοι δοκεῖ. καὶ γὰρ 35

1 καταλαβάν Ε	ὡς τὸ F	4 τότε om. F	ἔστι EF: ἔτι a	6 τὸ οὐ
ἕνεκα aF: τοῦ οὐ ἕνεκα E	ἀλλ' ὁ aF: ἄλλο E	7 ἄλλο E: ἀλλ' ὁ aF		
8 ἀλλά τινι — τὸ γενόμενον E: om. aF	9 ἀκολουθήσῃ E: ἀκολουθήσει aF ¹	10 τὸ		
μάτην F	11 προγενόμενον F	ἠκολούθησε E	13 τοῦ (post ὑπὸ) om. aF	
16 τοῦτο F	17 αἴτιον τοῦτο οὐ τοῦ ποιητικῶς F	22 τὸ ἀπὸ E: τὰ ἀπὸ aF		
31 τὸ ἀπὸ F	33 ἐπληξεν — μὲν γὰρ om. F	36 τοῖς post αὐτοῖς add. a		

μάτην μὲν καὶ ἐκεῖνο λέγομεν ὅ μὴδὲν ἀκολουθεῖ, ὡς μάτην βαδίσαι λέ- 79^α
 γομεν τὸν λαπάξωος μὲν ἕνεκα τῆς γαστρὸς βαδίσαντα, μὴ λαπαχθέντα δέ.
 τὸ δὲ αὐτόματον ἔστιν, ὅ πάντως μὲν ἀκολουθεῖ τι, κατὰ συμβεβηκὸς δέ,
 ὡς αὐτὸ τὸ προηγησάμενον ἕσον ἐπὶ τῷ ἀκολουθήσαντι μάτην προγεγονέ-
 5 ναι καὶ διὰ τοῦτο καλεῖσθαι αὐτόματον. τὸ μέντοι τούτω διαφέρειν τὸ
 μάτην καὶ τὸ αὐτόματον, ὅ διαφέρει ἢ τε τύχη καὶ τὸ ἀπὸ τύχης, καὶ
 τὸ ποιητικὸν μὲν εἶναι τὸ μάτην τοῦ αὐτομάτου, τὸ δὲ τέλος καὶ τὸ ἐπα- 40
 κολουθοῦν εἶναι τὸ αὐτόματον, οὐκέτι ὀρθῶς εἰρησθαί μοι δοκεῖ. τῇ γὰρ
 τύχῃ οὐ τὸ μάτην, ἀλλὰ τὸ αὐτόματον ἀναλογεῖ, τῷ δὲ ἀπὸ τύχης τὸ
 10 ἀπὸ αὐτομάτου. καὶ ποιητικὸν μὲν τὴν τύχην καὶ τὸ αὐτόματόν φησιν
 ὁ Ἀριστοτέλης ἀλλ' οὐχὶ τὸ μάτην, τελικὰ δὲ τὸ ἀπὸ τύχης καὶ τὸ ἀπὸ
 αὐτομάτου, ἀλλ' οὐχὶ τὸ αὐτόματον. καὶ γὰρ ἀρχόμενος μὲν τοῦ λόγου
 φησίν· ἔστι "ὁ καὶ ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον τῶν αἰτίων", καὶ μετ'
 15 ὀλίγα "ἔστι μὲν οὖν ἄμφω αἴτια, καθάπερ εἴρηται, καὶ ἡ τύχη καὶ τὸ 45
 αὐτόματον", περὶ δὲ τῶν τελῶν "τὸ μὲν γὰρ ἀπὸ τύχης πᾶν, φησίν, ἀπὸ
 αὐτομάτου" καὶ πάλιν "ἀπὸ τύχης δὲ τούτων ὅποσα ἀπὸ αὐτομάτου".
 τὸ δὲ γε μάτην οὔτε τὸ αὐτὸ τῷ αὐτομάτῳ φησίν (ἀλλὰ παρώνυμον τὸ
 αὐτόματον ἀπὸ τοῦ μάτην, διότι αὐτὸ τὸ προγεγονὸς μάτην προγένονεν
 ἕσον ἐπὶ τῷ ἀκολουθήσαντι) οὔτε ποιητικὸν τοῦ αὐτομάτου. ἀλλὰ καθ'
 20 ἕσον ἄπρακτον τὸ ἕσον ἐφ' ἑαυτῷ, κατὰ τοσοῦτον ἐδεήθη αὐτοῦ, πρὸς
 πίστιν τῆς τοῦ αὐτομάτου ἀποδόσεως καὶ αὐτοῦ τοιοῦτου ὄντος. ὅπως δὲ 50
 τὸ μάτην καθὼ μάτην οὐδὲ ἔστι ποιητικὸν αἴτιον, ὥσπερ ἡ τύχη καὶ τὸ
 αὐτόματον. τῷ γὰρ μάτην οὐκ ἀκολουθεῖ τὸ τέλος, ὥστε οὐ ποιητικὸν
 οὐδὲ κατὰ συμβεβηκὸς, ἀλλὰ τὸ αὐτόματόν ἐστι τὸ ποιητικόν, ὅ τὸ ἐκ
 25 αὐτομάτου ἀκολουθεῖ. ἕσον μὲν ἐπὶ τῷ ἀκολουθήσαντι μάτην προγενομέ-
 νου τοῦ προγεγονότος, κατὰ συμβεβηκὸς δὲ γενομένης τῆς ἀκολουθίας. ἀλλ'
 οὐδὲ τὸ παράδειγμα τὸ ἐπὶ τοῦ λίθου ἀνοικεῖως ἐρρήθη. ὡς γὰρ εἶπεν
 ἀπὸ αὐτομάτου ἐλθεῖν τὸν ἵππον. τουτέστιν ἀποσωθῆναι τῷ ὀσπότη, 79^α
 ὅπως καὶ πεσεῖν ἀπὸ αὐτομάτου φησὶ τὴν πληκτικὴν πτώσιν. ἔστιν οὖν
 30 αὐτόματον μὲν τὸ κατὰ συμβεβηκὸς αἴτιον τῆς πληγῆς, ἀπὸ αὐτομάτου δὲ
 ἡ πληγῆ. τὸ δὲ γε μάτην οὐχ ὅτι οὐκ ἔτυχε τοῦ τέλους τοῦ οἰκείου ὁ
 λίθος, ἀλλ' ὅτι ὡς πρὸς τὸ πληξῆαι αὐτὸ τοῦτο ἡ πτώσις μάτην ἐγένετο·
 οὐ γὰρ τοῦ πληξῆαι ἕνεκεν, ἀλλὰ τοῦ τὸν οἰκεῖον τόπον καταλαβεῖν. ὡς 5

- 2 γαστρὸς βαδίσαντος F 3 πάντων compend. E 4 αὐτὸ aF: ἑαυτῷ E
 6 post αὐτόματον iteravit καλῶς (349, 37) — ἀκολουθεῖ (350, 1) punctis deleta F
 11 ὁ om. F οὐχὶ E: οὐ aF τὸ (post καὶ) E: om. aF 13 φησίν B 4
 p. 195^b 31 14 ὀλίγα B 5 p. 197^a 32 ἄμφω addidit Simpl. post εἴρηται
 om. κατὰ συμβεβηκὸς Simpl. 15 τὸ μὲν κτλ. B 6 p. 197^a 36 γὰρ om. E
 16 ὅσα E Aristoteles: ὅποσα aF 23 τῷ γὰρ μάτην F: τὸ γὰρ μάτην ὅ aE
 ὥστε om. a 25 μὲν om. F προγενομένου τοῦ προγεγονότος E: προγεγονότος τοῦ
 προγενομένου (προγεγεννημένου a) aF 26 ante κατὰ inserit καὶ E 28 ἵππον cf.
 Arist. p. 197^b 15 29 ἀπὸ (post πεσεῖν) E: ἐκ aF πληκτικὴν aF: πληθυντικὴν E
 πτώσιν in lacuna om. F 30 μὲν ante οὖν transiciunt aF 31 οὐκ E: οὐκέτι
 aF 33 καταλαβεῖν E

εἴ γε ἔπεσαν ὑπό τινος βληθεῖς ἐπὶ τῷ πληῖξαι, οὐκ ἂν ἦν ἡ πληγὴ ἀπὸ 79^ν ταυτομάτου.

Ἐκεῖνῳ δὲ καλῶς ἐπέστησεν ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι “καὶ τὸ ἀπὸ ταυτομάτου ἐν τοῖς προαιρετοῖς καὶ τοῖς ἕνεκά του δεῖξαι βουλούμενος προσέθηκε 5 τὸ ὅτι πέσοι ἂν ὑπό τινος καὶ τοῦ πατάξαι ἕνεκα.” ὅταν γὰρ τὸ ἐπιγεγόμενον τῷ μάτην ὡς πρὸς τὸ ἐπιγεγόμενον προγεγομένῳ τοιοῦτον ἦ, ὡς κἂν αὐτοῦ χάριν τι γενέσθαι, μὴ μέντοι τότε τοῦτου χάριν τὰ πρὸ αὐτοῦ γέγονε, τότε αὐτομάτως τοῦτο γέγονεν. “ὅτι δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξαν- 10 δρος, τὸ αὐτόματον τὸ γινόμενον λέγει, ὁθλόν ἐστιν ἐκ τοῦ ὑποτάσσειν αὐτὸν καὶ τὸ ἀπὸ τύχης τῷ αὐτομάτῳ καὶ ἐπὶ πλέον λέγειν τὸ αὐτόματον τοῦ ἀπὸ τύχης γεγενῆσθαι. τὸ γὰρ ἀπὸ τύχης τὸ ἐπὶ τέλους λέγεται, καὶ τὸ σωθῆναι τὸν ἵππον τοιοῦτον”. καὶ εἶη ἂν ὑποτάσσειν τὸ ἀπὸ τύχης τῷ αὐτομάτῳ, ἐν οἷς φησι “διαφέρει δὲ ὅτι τὸ αὐτόματον ἐπὶ πλέον ἐστίν”. ἀλλ’ ἔδει καὶ τὸ ἐφεξῆς ἐνοεῖν· ἐπάγει γάρ· “τὸ μὲν γὰρ ἀπὸ τύχης πᾶν 15 ἀπὸ ταυτομάτου,” ὥστε καὶ πρότερον τὸ ἐπὶ πλέον τοῦ ἀπὸ τύχης. ὅπερ 15 ἐκάλεσεν αὐτόματον, τὸ ἀπὸ ταυτομάτου ἔλεγε. τοῦτο γὰρ τῷ ἀπὸ τύχης ἀναλογεῖ. τὸν δὲ ἵππον αὐτομάτῳ φησιν ἐλθεῖν κυρίως λέγων, εἴπερ αὐτόματον μὲν τὸ ἐλθεῖν, ἀπὸ ταυτομάτου δὲ ἐλθόντα σωθῆναι. εἰ δὲ ποτε καὶ τῷ αὐτομάτῳ ἀντὶ τοῦ ἐκ ταυτομάτου χρῆται, θαυμαστὸν οὐδέν. καὶ 20 γὰρ Ὅμηρος οὕτως χρῆται ἐν οἷς φησιν,

αὐτόματος δὲ οἱ ἦλθε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος,

καὶ

αὐτόματοι δὲ πύλαι μύκον οὐρανοῦ, ἃς ἔχον Ὄραι,

τὸ ἐκ μὴ προηγησαμένης αἰτίας προφανοῦς ἀποτέλεσμα αὐτόματον λέγων, 20 ὅπερ ἐκ ταυτομάτου λέγοιτο ἂν κυριώτερον, ἀναλογοῦν τῷ ἀπὸ τύχης. εἰ γὰρ αὐτόματον τὸ ἀποτέλεσμα ἐστίν, τὸ ἐκ ταυτομάτου τί ἂν εἶη; καὶ τὸ ἀπὸ τύχης δὲ τύχην ἐκάλεσεν ὁ Ἀριστοτέλης ἐν οἷς ἔλεγεν “ὅμως δὲ ἐπ’ ἐνίων ἀπορήσειεν ἂν τις, ἄρα οὖν τὰ τυχόντα αἰτία γένοιτο ἂν τῆς τύχης.” καὶ Πλάτων δὲ τὸ ἀπὸ τύχης τύχην καλεῖ λέγων ἐν Φαίδῳ “τύχη τις 30 αὐτῷ, ὧ Ἐχέκρατες, συνέβη” ἀντὶ τοῦ ἀπὸ τύχης τι αὐτῷ συνέβη.

p. 197^b32 Μάλιστα δὲ ἐστὶ χωριζόμενον τὸ ἀπὸ τύχης ἕως τοῦ 25 καὶ τί διαφέρουσιν ἀλλήλων.

Διαφορὰν εἰπὼν τῶν ἀπὸ τύχης καὶ ἐκ ταυτομάτου τῷ τὰ μὲν ἀπὸ

3 ἐκεῖνο a 4 προαιρετοῖς προσέθηκεν F καὶ E: καὶ ἐν aF 5 τὸ (ante ὅτι) om. aF 6 τοιοῦτον a: τοσοῦτον F: τοῖον E 8 ὁ (post φησιν) om. aF 10 καὶ (ante ἐπὶ) om. a 11 post ἐπὶ add. τοῦ aF 13 φησι p. 197^a36 21 αὐτόματος κτλ. B 408 23 αὐτόματοι κτλ. E 749 μύκον E: μῦκον F: μύκου a 25 τῷ] τὸ E 27 ἔλεγεν p. 197^a21 28 ἀπορήσει E οὖν E: οὐ F: om. a ἂν γένοιτο Aristoteles τῆς om. a 29 ἐν Φαίδῳ p. 58 A 30 αὐτῷ aF: αὐτοῦ E post alterum συνέβη add. ἀντὶ τοῦ ἀπὸ deleta (cf. v. 31) E 31 ante μάλιστα add. τύχης (cf. v. 30) nec delevit E 33 καὶ om. E post ταυτομάτου add. εἶναι aF

τύχης καὶ ἐκ ταυτομάτου εἶναι, τὰ δὲ ἐκ ταυτομάτου μὴ πάντα ἀπὸ τύ- 79
 χης, ἐπειδὴ αὐτὴ ἢ διαφορὰ ὡς ὅλον τι καὶ μέρος λαμβάνουσα μετὰ 30
 πλείονος τῆς κοινωρίας ἦν περιεκτικὸν τοῦ ἐκ τύχης τὸ ἐκ ταυτομάτου δει-
 κνῶσα, καὶ μέντοι καὶ ὅσα τῶν ἐκ ταυτομάτου γινομένων ἐδόκει μὴ γίνε-
 5 σθαι ἀπὸ τύχης, ὡσπερ τὰ ἐν τοῖς ἀλόγοις ζώοις καὶ τοῖς ἀψύχοις, ἐπειδὴ
 εἰ πρῶτα ἦν ἐγένετο ἂν καὶ ἀπὸ τύχης, καὶ γὰρ ὁ ἵππος ἐσώθη ἂν
 καὶ ἀπὸ τύχης, ἀπολόμενος μὲν ἀπὸ τύχης τοῦ πολεμίου ἐπὶ πότον ἐξαγα-
 γόντος ἀποφυγῶν, σωθεὶς δὲ ἀπὸ τύχης τῷ δεσπότῃ ἐπὶ ἄλλῃ χρεῖα τῆς 35
 παρεμβολῆς προσελθόντι, καὶ ὁ τρίπους ῥιφθεὶς ὑπὸ τοῦ κλέπτου διωκομένου
 10 κατὰ τύχην εἰς καθέδραν κατέπεσεν, ἄλλων οὖν τινα χωριστῶν τῶν ἐκ
 ταυτομάτου πρὸς τὰ ἀπὸ τύχης ἐπιχειρεῖ παραδοῦναι νῦν ἐν τοῖς φύσει
 γινομένοις καὶ τοῦτων ἐν τοῖς παρὰ φύσιν, τὰ γὰρ παρὰ φύσιν γινό-
 μενα ἀπὸ τύχης μὲν οὐκ ἔστιν (τὸ γὰρ ἔστιν ἐν τοῖς κατὰ προαίρεσιν),
 ἀλλὰ μᾶλλον φησὶν ἀπὸ ταυτομάτου γεγονέναι φημέν, καὶ τὴν
 15 αἰτίαν τοῦ μᾶλλον καὶ μὴ ἀπλῶς αὐτὸς προσέθηκεν εἰπὼν ἔστι γὰρ καὶ 40
 τοῦτο ἕτερον, μᾶλλον μὲν γὰρ αὐτομάτως γίνεσθαι βῆθησεται τὰ παρὰ
 φύσιν ἢ ἀπὸ τύχης, οὐ μὴν οὐδὲ ἐκ ταυτομάτου κυρίου ἔστι ταῦτα, καὶ
 τῆν αἰτίαν τοῦτου πάλιν προσέθηκεν, ἦτι ἐπὶ μὲν τῶν ἐκ ταυτομάτου γι-
 νομένων ἐκτός ἐστι τὸ αἴτιον, ὡς ὡς κατὰ συμβεβηχὸς αἰτίῳ ἔπεται τὸ ἐκ
 20 ταυτομάτου γινόμενον, τοῦ γὰρ καθέδραν γενέσθαι τὸν τρίποδα αὐτομά-
 τως γινόμενον τὸ ποιητικὸν αἴτιον ὅτι ποτ' ἂν ἦ, ὅπερ καλοῦμεν αὐτόμα-
 τον καὶ τύχην ἐπὶ τῶν κατὰ προαίρεσιν, ἔξωθεν εἶναι χρὴ τῆς τοῦ τρίπο- 45
 δος φύσεως, ἀμέλει ὅπερ πρότερον ἔλεγεν ὅτι εἰ κύβος ἦν τὸ κατενεχθέν,
 οὐκ ἦν ἔξωθεν τῆς φύσεως αὐτοῦ τὸ καθέδραν γενέσθαι, διὰ τοῦτο οὐδὲ ἐκ
 25 ταυτομάτου τότε ἂν λέγοιτο γίνεσθαι, δεῖ γὰρ τὸ ἐκ ταυτομάτου ἀκολου-
 θεῖν μὴ ἐνυπάρχοντι μηδὲ φανερῶ τινι αἰτίῳ ἀκολουθεῖν, ἐπεὶ οὐκ ἂν
 εἴη ἐκ ταυτομάτου οὐδὲ ἀπὸ τύχης, εἰ φανερόν εἴη τὸ ποιητικὸν αἴτιον,
 ὃ καθ' αὐτὸ τὸ γεγονὸς ἠκολούθησε, τὸ οὖν ἔξωθεν σημαίνει μὲν ἂν
 καὶ τὸ ἔξω τῆς τοῦ πράγματος φύσεως, σημαίνει δὲ ἂν καὶ τὸ ἀφανές καὶ 50
 πᾶλλον· κυριώτερον δὲ εἰ ἀμφότερα σημαίνει, οὔτε γὰρ ἐνυπάρχειν οὔτε
 ὄντως φανερόν εἶναι τὸ αἴτιον χρὴ ἐπὶ τῶν ἀπὸ τύχης καὶ ἐκ ταυτομάτου,
 ἐπὶ μέντοι τῶν παρὰ φύσιν γινομένων ἐκτός τί ἐστι τὸ αἴτιον τοῦ τοιούτου
 γίνεσθαι τὸ γινόμενον, ὡσπερ καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ φύσιν, ἔστι γὰρ τι ὃ καθ'
 35 αὐτὸ αἰτίον ἐστι τοῦ παρὰ φύσιν· ἢ γὰρ θλιψίς ἢ δυσκρασία ἢ πλεονα-
 σμός ὕλης ἢ ἔνδεια ἢ τι ἄλλο τῶν τοιούτων αἴτιον καθ' αὐτὸ τοῦ παρὰ

1 καὶ E: om. aF 5 ζώοις καὶ ἐν aF 6 εἰ om. E ἐγένετο E 9 ῥιφθεὶς a
 10 εἰς om. E οὖν τινα E: om. a: οὖν F τῶν F: τὸν aE 17 οὐδὲ EF:
 ἔστι a κυρίου E: om. aF: immo κυρίως 21 γινόμενον E 23 ἔλεγεν ὅτι E: εἶπον
 aF cf. p. 347, 16 ubi Themistius excerptus. ἔλεγεν tamen quasi Aristotelis verba ipsa,
 non illius paraphrasin afferret, dictum 24 καὶ διὰ aF 25 ἂν τότε aF 26 ἢ
 μὴ F τινι EF: om. a 28 post οὖν iterat τὸ E ἔξωθεν] ἔξω Aristoteles
 31 καὶ (ante ἐκ) om. F 32 τί om. a 33 γενέσθαι E 34 παρὰ] περὶ E.
 etiam in proximis παρὰ φύσιν variant libri ἢ γὰρ F

φύσιν γίνεται. ἢ ἕξω τὸ αἷτιον ἐν τοῖς αὐτομάτως γινομένοις λέγει τὸ ὡς 79^v
 τέλος, ὡς καὶ | πρότερον εἶπεν, οὐ τὸ ὡς ποιητικόν. τὸ γὰρ πατάζει 80^r
 ἕξωθεν ἔστιν ἐπιγινόμενον καὶ τὸ σωθῆναι τὸν ἴππον. ἐπὶ δὲ τῶν παρὰ
 φύσιν τὸ τέλος ἐν αὐτοῖς ἔστι καὶ οὐκ ἕξωθεν, ὥστε ταῦτα μὲν οὐκ ἂν
 5 εἶη ἀπὸ ταυτομάτου. τῶν δὲ φύσει καὶ οὐ κατὰ προαίρεσιν τὰ ἕξωθεν
 ἔχοντα τὴν αἰτίαν τὴν τε ποιητικὴν καὶ τὴν τελικὴν ταῦτα ἂν εἶη οὐκ
 ἀπὸ τύχης μὲν, ἐκ ταυτομάτου δέ, διότι κοινῶς μὲν ἐκ ταυτομάτου πάντα, 5
 ὅσα μὴ τοῖς προηγησαμένοις αἰτίοις ἀκολουθεῖ, τούτων δὲ ἀπὸ τύχης μὲν
 τὰ τοῖς κατὰ προαίρεσιν ἐπισυμβαίνοντα, ἐκ ταυτομάτου δὲ εἰδικώτερον τὰ
 10 τῇ φύσει συνεπακολουθοῦντα, φύσιν δὲ τὴν ἄλογον πᾶσαν ἀκουστόεν ζωήν.
 ἐπὶ δὴ τούτοις συμπεραίνόμενος τὰ εἰρημένα καὶ τί ἔστιν ἡ τύχη, φησί,
 καὶ τὸ αὐτόματον εἴρηται καὶ τίνι διαφέρουσιν ἀλλήλων.

p. 198^a2 Τῶν δὲ τρόπων τῆς αἰτίας ἕως τοῦ ἀλλὰ τούτων τὸ 10
 πληθὺς ἀόριστον.

15 Δείξας τί ἔστιν ἡ τύχη καὶ τί τὸ αὐτόματον καὶ τί διαφέρουσιν ἀλλή-
 λων, ἀκολουθῶς λοιπὸν ὑπὸ τί τῶν ἀπηριθμημένων αἰτίων ἀνάγεται προστί-
 θησι καὶ λέγει, ὅτι ὑπὸ τὸν ποιητικὸν τῆς αἰτίας τρόπον ἀνάγεται ἐκάτερον
 αὐτῶν. οὗτος γὰρ ἔστιν ὄθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, οὕτως μέντοι.
 ὡς κατὰ συμβεβηκὸς αὐτὰ αἰτία ποιητικὰ λέγειν. διὰ τοῦτο γὰρ προσέ-
 20 θηκεν τὸ ἀλλὰ τούτων τὸ πληθὺς ἀόριστον ἀντὶ τοῦ ἀλλὰ ταῦτα 15
 κατὰ συμβεβηκός. ὧν γὰρ τὸ πληθὺς ἀόριστον, ταῦτα κατὰ συμβεβηκός
 ἔστιν, ἐπειδὴ καὶ τῶν μὴ κατὰ συμβεβηκός, ἀλλὰ καθ' αὐτὸ αἰτίων τὸ
 πληθὺς ὠρισμένον ἔστιν. ἀπόδειξιν δὲ τοῦ ποιητικὰ εἶναι αἰτία ταῦτα
 ποιεῖται ἐκ τοῦ καὶ τὰ καθ' αὐτὰ αἰτία, οἷς ταῦτα συμβέβηκε, τῶν ποιητι-
 25 κῶν αἰτίων εἶναι. ἢ γὰρ τῶν φύσει ἢ τῶν ἀπὸ διανοίας τι αἰτίων
 ἀεὶ ἔστιν, οἷς ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον παρυφίσταται. φύσις δὲ καὶ
 διάνοια τῶν ποιητικῶν ἔστιν αἰτίων. καὶ γὰρ εἰ μὲν κατενεχθῆις ὁ λίθος 20
 διὰ τὸ βᾶρος ἐπάταξέ τινα, φύσις ἦν τὸ καθ' αὐτὸ ποιητικὸν αἷτιον τοῦ
 κατενεχθῆναι, τὸ δὲ αὐτόματον τοῦ πληγῆναι. καὶ εἰ θεμέλιόν τις ὀρύσσων
 30 θησαυρὸν εὔρε, διάνοια μὲν τὸ καθ' αὐτὸ ποιητικὸν αἷτιον, τύχη δὲ τὸ
 κατὰ συμβεβηκός, ὅταν μὴ τοῦ εὔρεϊν θησαυρὸν ἕνεκα ὀρύττη, ἀλλὰ θε-
 μελίου ἢ ἄλλου τινός. ὥστε εἰ ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον ἐν τοῖς ἕνεκά
 του γινομένοις ἔστι κατὰ συμβεβηκός αἷτια, τούτων δὲ ἀεὶ τι αἷτιον καθ'
 αὐτὸ ἢ τῶν φύσει ἢ τῶν ἀπὸ διανοίας, ταῦτα δὲ ποιητικὰ, δῆλον ὅτι καὶ 25
 35 ἐκεῖνα ποιητικὰ ἂν εἶη τὰ τούτοις παρυφιστάμενα.

1 λέγει τὸ E: λέγοιτο aF 2 καὶ τὸ πρότερον aF πρότερον cf. p. 197^b19 3 ἐπι-
 γενόμενον E καὶ E: ὡς καὶ aF 8 τοῦτο δὲ F 10 post φύσει add. καὶ E
 11 ἐπειδὴ τούτοις E 12 τίνι τί Aristoteles 13 τῶν δὲ τρόπων E: τὸν δὲ τρόπον aF
 cf. Aristotelis libri 16 ἀνάγεται om. F 17 ὅτι om. E 19 post αὐτὰ add. τὰ a
 20 τὸ (ante ἀλλὰ) om. aF 22 μὴ om. E ἀλλὰ τῶν aF 23 αἷτια om. aF
 28 αἷτιον ποιητικὸν aF in mrg. φύσις καὶ διάνοια ποιητικὰ αἷτια E

p. 198^a5 Ἐπεὶ δὲ ἐστὶν ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον αἷτια ἕως τοῦ 80^r
καὶ ἄλλων πολλῶν καὶ τοῦδε τοῦ παντός. 30

Δεῖξας ὅτι ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον, καθὼς ἐστὶν αἷτια, κατὰ συμβεβη-
κός ἐστὶν αἷτια, καὶ τούτων ἐστὶν αἷτια κατὰ συμβεβηκός, ὧν καθ' αὐτὸ
5 νοῦς καὶ φύσις αἷτια ἐστὶν, εἴπερ ἐν τοῖς ἕνεκά του γινομένοις ἐδείχθη, λαβὼν
δὲ καὶ ὅτι οὐδὲν τῶν κατὰ συμβεβηκός πρότερόν ἐστι τοῦ καθ'
αὐτὸ καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ τὸ αἷτιον τὸ κατὰ συμβεβηκός πρότερόν
ἐστὶ τοῦ καθ' αὐτὸ αἷτιου (καὶ γὰρ τὸ κατὰ συμβεβηκός αἷτιον ἔν τι τῶν 35
κατὰ συμβεβηκός), ἀλλ' οὐδὲ ἰσόστοιχόν ἐστι τὸ κατὰ συμβεβηκός τῷ καθ'
10 αὐτὸ, εἴπερ ἐκεῖνη προηγουμένη ἐπισυμβαίνει, ἐκ δὴ τούτων συναίγει ὅτι
νοῦς καὶ φύσις πρότερά ἐστι τύχης καὶ αὐτομάτου. ἡ δὲ συναγωγή τοῦ
λόγου τοιαύτη· νοῦς καὶ φύσις καθ' αὐτὰ αἷτια· τὰ καθ' αὐτὰ αἷτια
πρῶτα τῶν κατὰ συμβεβηκός αἷτιῶν ἐστί, τὰ δὲ πρῶτα τῶν κατὰ συμβε-
βηκός αἷτιῶν πρῶτα τύχης καὶ αὐτομάτου ἐστίν· νοῦς ἄρα καὶ φύσις
15 πρῶτα τύχης καὶ αὐτομάτου ἐστίν. ἐπειδὴ δὲ τὰ κατὰ συμβεβηκός αἷτια 40
ἕστερα τῶν καθ' αὐτὰ ἐστὶ καὶ προὑπαρχόντων ἐκεῖνων ἐπιγίνεται ταῦτα,
ὁῦλον ὅτι ἐν οἷς ἐστὶ τὰ κατὰ συμβεβηκός αἷτια, ἐν τούτοις χρὴ προὑπάρ-
χειν τὰ καθ' αὐτὰ· ἐν οἷς ἄρα τύχη καὶ τὸ αὐτόματον αἷτια κατὰ συμ-
βεβηκός, ἐν τούτοις νοῦν καὶ φύσιν προὑπάρχειν ἀνάγκη· ὥστε ὅσοι τύχην
20 καὶ αὐτόματον τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῦδε τοῦ παντός νομίζουσιν αἷτια, τούτοις
ἀκολουθεῖν ἐξ ὧν λέγουσιν αἷτια πρῶτα τούτων τίθεσθαι νοῦν καὶ φύσιν,
ἴδιόν τι, ὡς φησὶν Ἀλέξανδρος, τὰ πρῶτα αἷτια τῶν πρώτων ἐν τοῖς οὐσίν 45
ἐστὶ ποιητικά καὶ τὰ πρῶτα τῶν ὄντων ὑπὸ τῶν πρώτων αἷτιῶν γέγονεν,
ἅπερ ἐστὶ νοῦς καὶ φύσις. εἰ δὲ ὅλως ἐστὶν αἷτια τινῶν νοῦς καὶ φύσις,
25 τούτων ἂν εἴη οἷς μάλιστα τὸ κατὰ νοῦν ὑπάρχει, οἷος ὁ οὐρανός ἐστι
καὶ τῶδε τὸ πᾶν." μήποτε δὲ πρὸς πίστιν τοῦ ἀπὸ νοῦ καὶ φύσεως γέ-
γονέναι τὸν οὐρανὸν οὐ χρεῖα τοῦ τὰ πρῶτα αἷτια τῶν πρώτων ἐν τοῖς
οὐσίς εἶναι ποιητικά. δεῖται γὰρ αὕτη ἡ βοήθεια πάλιν ἄλλης δεικνύσης,
ὅτι πρῶτος τῶν ὄντων ὁ οὐρανός. ἀλλ' ἐστὶν αὐτοβοήθητος ὁ τοῦ Ἀρι- 50
στοτέλους λόγος οὐχ ἀπλῶς δεῖξας, ὅτι πρὸ τύχης καὶ αὐτομάτου αἷτια ἐστὶ
νοῦς καὶ φύσις, ἀλλ' ὅτι ἐφ' ὧν τύχη καὶ τὸ αὐτόματον αἷτιῶν ἐστὶν, ἐπὶ
τούτων πρὸ τούτων νοῦς καὶ φύσις ἐστὶ τὰ αἷτια, καθ' αὐτὰ μὲν τοῦ καθ'
αὐτὸ ἀποτελουμένου, κατὰ συμβεβηκός δὲ τοῦ κατὰ συμβεβηκός. τὸ γὰρ

1 τὸ αὐτόματον καὶ ἡ τύχη a	ex Ar. sed cf. v. 3	3 καὶ τὸ ^{ον} ἐξ αὐτομάτου E	5 νοῦς
E: ὁ νοῦς aF	ἡ φύσις a	8 γὰρ E: γάρ τι F: γάρ τοι a	9 post συμβεβηκός add. ἐστὶν aF
10 ἐκεῖνη ἡ E	συμβαίνει F	13 ἐστὶν αἷτιῶν aF	14 νοῦς — ἐστίν (15)
om. F	15 τὰ om. E	18 αἷτια om. F	21 ἀκολουθεῖν E: ἀκολου F: ἀκολουθεῖ a
εἰ δὲ ὅλως ἐστὶν αἷτια E	25 ὑπάρχειν E	29 ὁ (ante οὐρανός) om. F	30 αἷτια E: om. aF
31 αὐτομάτου F ¹	post αὐτόματον habet	ἐστὶ νοῦς καὶ φύσις F	
32 τοῦ καθ' αὐτοῦ F ¹			

αὐτὸ αἴτιον οἷον ἢ διὰ τὸν φίλον πρόοδος καὶ τοῦ ἀσπάσασθαι τὸν φίλον 80^r
 αἰτία καὶ τοῦ εὑρεῖν τὸν χρεώστην, ἀλλὰ τοῦ μὲν καθ' αὐτό, τοῦ δὲ κατὰ
 συμβεβηγός, ὅτε καὶ τύχη λέγεται καὶ αὐτόματον ἐπὶ τῶν φυσικῶν. καὶ 80^v
 τοῦ αὐτοῦ πάλιν ἀποτελέσματος καὶ καθ' αὐτὸ ἂν εἴη αἴτιον ὁ νοῦς ἦτοι
 5 ἢ προαίρεσις καὶ κατὰ συμβεβηγός. καὶ γὰρ εἴροι ἂν τὸν χρεώστην ἐν
 ἀγορᾷ καὶ τοῦτο προελομένους τις, καὶ ὁ ἵππος καὶ ἐκ προνοίας ἂν σωθῆιη.
 ὥστε καὶ ὁ οὐρανός, εἰ ὑπὸ τύχης γίνεται καὶ αὐτομάτου, πολλῶν πρότερον
 ὑπὸ νοῦ καὶ φύσεως. λέγει δὲ ἄλλων πολλῶν καὶ τοῦδε τοῦ παντός,
 διότι τῶν αἰδίων μάλιστα αἴτιον εἶναι τὸν νοῦν βούλεται ὡς τεταγμένων 5
 10 καὶ ὠρισμένων. ἔστι δὲ αἰδίον καὶ τὸ πᾶν τόδε, ὡς ἐν τῇ Περι οὐρανοῦ
 ἔδειξε, καὶ τῶν ἐν τῷ παντὶ πολλά, οὐρανοὶ καὶ ἄστρα καὶ τῶν στοιχείων
 αἱ ὁλότητες.

Ἐν δὴ τούτοις ὁ Ἀλέξανδρος “ὅπερ, φησίν, ὁ Πλάτων ἐν τῷ δεκάτῳ
 τῶν Νόμων βούλεται δεῖξαι καὶ διὰ πολλῶν αὐτὸ δεῖκνυσί, τοῦτο διὰ
 15 βραχέων ὁ Ἀριστοτέλης ἔδειξεν ἐνταῦθα, τὴν τῆς τύχης φύσιν ἣτις ποτέ
 ἔστιν ὀρισάμενος καὶ δεῖξας ὅτι ὑστέρα· ἃ γὰρ γένοιτο ἂν κἂν ὑπὸ νοῦ ἢ
 φύσεως, ταῦτα ἀπὸ τύχης καὶ αὐτομάτου λέγεται, ὅταν τι τῶν κατὰ συμ- 10
 βεβηγός αἴτιον γένηται”. ἰστέον δὲ ὅτι ὁ Πλάτων οὐ νοῦ καὶ φύσεως
 ὑστέραν δεῖκνυσι τὴν τύχην, ἀλλὰ τύχην καὶ φύσιν ὑστερα τῆς ψυχῆς ὄντα
 20 ἀποδείκνυσι τῶν παλαιῶν φυσιολόγων ἐπιτελειῶν τὰς δόξας, ὅσοι περὶ τῶν
 ὑλικῶν αἰτίων μάλιστα διαλεχόμενοι ὡς πρώτων προσπιπτόντων εἰς γνῶσιν.
 περὶ τῶν ποιητικῶν οὕτω τινὰ ἐποιούντο λόγον. λέγει δὲ ὁ Πλάτων, ὡς
 εἶπον, οὐχ ὅτι φύσεως καὶ νοῦ ἢ τύχης ἔστιν ὑστέρα, ἀλλ’ ὅτι φύσεως καὶ 15
 τύχης προτέρα ἔστιν ἡ ψυχὴ καὶ ἡ τέχνη, γράφων οὕτως· “ὧδ’ ἔτι σαφέ-
 25 στερον ἔρω· πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ γῆν καὶ ἀέρα φύσει πάντα εἶναι καὶ
 τύχῃ φασί, τέχνη δὲ οὐδὲν τούτων, καὶ τὰ μετὰ ταῦτα αὐτὰ σώματα, γῆς
 τε καὶ ἡλίου καὶ σελήνης ἄστρον τε πέρι, διὰ τούτων γεγονέναι παντελῶς
 ὄντων ἀψύχων· τύχῃ δὲ φερόμενα τῇ τῆς δυνάμεως ἐκάστων ἢ συμπέ-
 πτωκεν ἀρμόττοντα οἰκείως πως θερμὰ ψυχροῖς ἢ ἕγρα πρὸς ὑγρὰ καὶ
 30 μαλακὰ πρὸς σκληρά, καὶ πάντα ὅποσα τῇ τῶν ἐναντίων κράσει κατὰ τύ- 20
 χην ἐξ ἀνάγκης συνεκράσθη, ταῦτα καὶ κατὰ τὰ αὐτὰ οὕτως γεγεννημέναι
 τὸν τε οὐρανὸν ὄλον καὶ πάντα ὅποσα κατ’ οὐρανὸν καὶ ζῶα αὐτὰ καὶ φυτὰ
 ἔμπαντα, ὡρῶν πασῶν ἐκ τούτων γενομένων, οὐ διὰ νοῦν, φησίν, οὐδὲ

2 τὸν (post εὑρεῖν) om. aF 3 ὅτε aF: ὅταν E 6 τοῦτο E: τοῦ F: om. a
 καὶ (ante ἐκ) om. aF 7 ὁ (post καὶ) om. F 9 τεταγμένον καὶ ὠρισμένον ut
 videtur E 10 καὶ (post αἰδίον) super add. E 13 ὁ φησιν F 14 Νόμων x
 p. 888sq. cf. v. 24 15 τὴν super add. E 17 καὶ (post τύχης) om. E
 18 οὐ νοῦ aE: οὐνοῦ (i. e. οὐρανοῦ) F 21 πρῶτον F 23 φύσεως om. E
 24 γράφων Legg. x p. 889b ὧδὲ τι E: ὧδὲ ἔστι aF 25 εἶναι πάντα a 26 τὰ
 (ante μετὰ) om. E 28 ἐκάστων E: ἕκαστον F: ἐκάστῃ a: ἕκαστα ἐκάστων Plato
 30 σκληρά E 31 συνεκράσθη a τὰ αὐτὰ aF: αὐτὰ E: ταῦτα Plato γεγεννη-
 κέναι libri ut p. 366, 3 32 ὄλον οὐρανὸν aF ὅσα E post φυτὰ add. καὶ
 aF 33 φασίν a et Plato οὐδὲ] οὐ F

διὰ θεὸν οὐδὲ διὰ τέχνην, ἀλλ' ὁ λέγομεν, φύσει καὶ τύχῃ. τέχνην δὲ 80^v
 ὕστερον ἐκ τούτων ὕστεραν γενομένην αὐτὴν θνητὴν ἐκ θνητῶν, ὕστερα
 γεγεννηθεῖναι παιδιάς τινος ἀληθείας οὐ σφόδρα μετεχούσας". ἐπὶ δὲ τού-
 5 τοις ἀποδείξας "ψυχὴν μὲν προτέραν γενομένην σώματος ἡμῶν, σῶμα δὲ 25
 δευτερόν τε καὶ ὕστερον ψυχῆς ἀρχούσης ἀρχόμενον κατὰ φύσιν", ἐπάγει
 "μεμνήσθαι γε μὴν ὁμολογήσαντες ἐν τοῖς πρόσθεν, ὡς εἰ ψυχὴ φανεῖη
 πρεσβυτέρα σώματος οὕσα, καὶ τὰ ψυχῆς τῶν τοῦ σώματος ἔσοιτο πρεσβύ-
 10 τερα". ὁ γὰρ οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων, ὅτι τὴν μὲν τύχην τῇ φύσει συνέ-
 ταξεν ἐν τούτοις ὁ τοῦ Πλάτωνος λόγος τοὺς παλαιοὺς φυσιολόγους ὑποκρι-
 10 νόμενος. τούτων δὲ ἀμφοῖν προτέραν τὴν ψυχὴν ἀποδείκνυσιν, ἐν τούτῳ
 πολλῶν δεηθεὶς λόγων, ἵνα τὴν αὐτοκίνητον οὐσίαν, ἣτις ἐστὶ ψυχὴ, 30
 δείξῃ πάσης κινήσεως ἀρχὴν οὕσαν. τύχην δὲ ὁ Πλάτων ἔοικεν ἐν τού-
 τοις καλεῖν τὴν ἄνευ προφανοῦς αἰτίας τῶν φυσικῶν δυνάμεων τεθεῖν τῆς
 πρὸς ἀλλήλας συναρμογῆς. τοῦτο γὰρ οἶμαι σημαίνειν τὸ "τύχῃ δὲ φε-
 15 ρόμενα τῇ τῆς δυνάμεως ἐκάστων ἢ ἐμπέπτωκεν ἀρμόττοντα οἰκειῶς".
 ὁ δὲ Εὐδόημος τὴν μὲν φύσιν τῆς τέχνης, τὴν δὲ τέχνην τῆς τύχης προ-
 τέραν δείκνυσιν.

"Ἄξιον δὲ πάλιν ταῖς ἐνταῦθα λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους ἐφι-
 15 στάνειν τοὺς οἰομένους τὸ ποιητικὸν αἴτιον τοῦ παντὸς μὴ λέγειν τὸν 35
 20 Ἀριστοτέλην. εἰ γὰρ ἀνάγκη πρότερον νοῦν αἴτιον καὶ φύσιν
 εἶναι καὶ ἄλλων πολλῶν καὶ τοῦδε τοῦ παντὸς καὶ οὕτως αἴτιον
 ὡς ἐλέγετο παρά τινων τὸ αὐτόματον καὶ ἡ τύχῃ, ταῦτα δὲ ἐν τοῖς ὄθεν
 ἢ ἀρχῇ τῆς κινήσεως, τουτέστιν ἐν τοῖς ποιητικοῖς αἰτίοις κατατέτακται,
 ὁ γὰρ ὅτι καὶ νοῦς καὶ φύσις ποιητικὰ ἂν εἴη τοῦ παντὸς αἴτια. καὶ οἶδα
 25 μὲν ὅτι φιλοεικῶν ἂν τις εἴποι ἐξ ὑποθέσεως συναγεσθαι τὸν λόγον, ὡς
 εἰ τύχῃ καὶ τὸ αὐτόματον αἴτιον τοῦ οὐρανοῦ, πρὸ τούτων ἂν εἴη νοῦς καὶ 40
 φύσις. ἀλλὰ δεῖ μνημονεῦσαι καὶ τῶν ὑπ' Ἀλεξάνδρου λεγομένων, ὅτι τὰ
 πρῶτα αἴτια τῶν πρώτων ἂν εἴη ποιητικὰ. ἔστι δὲ πρῶτα μὲν αἴτια νοῦς
 καὶ φύσις, πρῶτα δὲ τῶν ὄντων, μᾶλλον δὲ τῶν ὀπωσοῦν γενομένων καὶ
 30 μὴ ἀπ' ἀρχῆς χρόνου, οὐρανὸς καὶ τότε τὸ πᾶν.

Ἄλλ' ἐπειδὴ μέχρι τοῦδε τοῖς περὶ τύχης καὶ αὐτομάτου λεγομένοις
 ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους παρακολουθήσας ὡς δυνατὸν ἦν ἐμοὶ τῶν εἰρημένων
 ἕκαστα διηγήθῃσασα, καλῶς ἂν ἔχοι συντόμως ἐκθέμενον τὰ τῷ Ἀριστοτέλει 45
 δοκοῦντα περὶ τούτων, οὕτως τὰ τοῖς νεωτέροις φιλοσόφοις δεδογμένα

1 διὰ τινος θεὸν Plato δ] 2 E¹ τέχνην aE: τέχνη F 2 ὕστερον F: ὑστέρων
 E: ὑστέραν a ὑστέραν F: ἑτέραν aE 3 παιδιάς — μετεχούσας in lacuna
 om. F 4 ψυχὴν μὲν κτλ. p. 896C 6 μεμνήμεθα γε Plato εἰ] ἡ F
 7 πρεσβυτέραν σώματος E 9 τοῦ om. aF 10 τούτων E: τούτων aF
 11 ἐστὶν ἡ ψυχὴ aF 14 συναρμογῆς E τύχῃ δὲ EF (cf. p. 355, 28): τύχῃ a
 15 ἐκάστων E: ἕκαστων F: ἐκάστω a 16 Εὐδόημος fr. 24 p. 37, 4 18 ἄξιον]
 in mrg. add. καὶ ἀξιώ F 19 τὸ om. E 21 αἴτιον (ante ὡς) om. aF
 26 αἴτια F 27 λεγομένων cf. p. 354, 22 28 εἰη Ληπτικά (Λ rubro) F 29 δὲ
 (post πρῶτα) om. E 31 λεγομένοις EF: λόγοις a 32 ὑπ' ἀριστοτέλους aF
 παρακολουθήσας E 33 καὶ τὰ τῷ aF

προσθεῖναι καὶ δεῖξαι μηδὲν τῆς παλαιᾶς παραδόσεως διαφέροντα. ὁ μὲν 80^v
οὖν Ἀριστοτέλης τῶν ἐν τοῖς φυσικοῖς γινομένων τὰ αἷτια ζητῶν, ἐπειδὴ
καὶ ἐκ ταῦτομάτου καὶ ἀπὸ τύχης εὐρίσκει τινὰ λεγόμενα γίνεσθαι, τὰ ση-
μαινόμενα τούτων κατὰ τὴν ἐπιπολάζουσαν ἔννοιαν διαρθρῶσαι προτίθεται.
5 ἐπεὶ οὖν χρὴ μὲν εἶναι παντὸς τοῦ γινομένου ποιητικὸν αἷτιον καὶ παντὸς
ἀποτελέσματος προηγεῖσθαι τινα, οἷς ἐπιγίνεται τὸ γινόμενον, τούτων δὲ τὰ 50
μὲν ἕνεκα τοῦ γινομένου προενεργεῖ καὶ τὸ γινόμενον οἰκείως ἀκολουθεῖ τῷ
προενεργούντι (ὡς ὅταν τις τῆς ἐντεύξεως ἕνεκεν τοῦ φίλου προσελθὼν ἐν-
τύχη τῷ φίλῳ ἢ ὅταν λίθος τοῦ καταλαβεῖν ἕνεκα τὸν οἰκεῖον τόπον
10 καταπεσὼν καταλάβῃ), ποτὲ δὲ τὸ ἐπιγινόμενον οὔτε τῷ προενεργηθέντι
ἀκολουθεῖ καθὼ τοιοῦτον οὔτε τὸ προενεργηθὲν εἰς ἐκεῖνο τελευτᾷ τὸ
τέλος, οὐ ἕνεκα προεγένετο, ἀλλ' εἰς τι ἕτερον τὴν ἄλλως | ἐπισυμβάν 81^r
καὶ οὐ κατὰ τὸν προηγησάμενον τῆς ἐνεργείας σκοπόν, ὡς τὸ προσελθεῖν
τοῦ ἀσπάσασθαι τὸν φίλον ἕνεκα, ὅταν μὴ γένηται τοῦτο ἀλλὰ τὸ ἀπολα-
15 βεῖν τὸ χρέος, ἄλλο τι ἐπισυμβάν ἔσχε τέλος καὶ οὐκ ἐκεῖνο οὐ ἕνεκα
ἐγένετο. καὶ ὁ κατενεχθεὶς λίθος διὰ τὸ καταλαβεῖν τὸν οἰκεῖον τόπον,
ὅταν κἀθίση γένηται, ἔσχε τι καὶ ἄλλο τῇ πτώσει τέλος ἀκολουθήσαν, οὐ
χάριν οὐκ ἐγένετο ἢ πτώσει. πάντα δὴ τὰ τοιαῦτα, ἐν οἷς ἄλλο τι τέλος 5
τοῖς ἄλλου ἕνεκα προενεργηθεῖσιν ἐπισυμβαίνει, ἐκ ταῦτομάτου λέγομεν γί-
20 νεσθαι, διότι γίνεται μὲν ἐκ τοῦ προενεργηθέντος, εἴπερ ἐκεῖνου μὴ
προηγησάμενου οὐκ ἂν ἐγένετο (μὴ προσελθὼν γὰρ οὐκ ἂν εἶρε τότε τὸν
χρεώτην ἐν ἀγορᾷ, καὶ μὴ πεσόντος τοῦ λίθου οὐκ ἂν ἐγένετο τὸ κἀ-
θίσημα), ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ προηγησάμενον, οὐ μὲν ἕνεκα ἐγένετο τοῦτο οὐκ
ἔσχεν ἀκολουθοῦν καὶ διὰ τοῦτο αὐτὸ μάτην ἐγένετο, τοῦ δὲ ἀκολουθή-
25 σαντος ἕνεκα οὐκ ἐγένετο καὶ διὰ τοῦτο πάλιν αὐτὸ ὅσον ἐπὶ τῷ ἀκολου-
θῆσαντι μάτην ἐγένετο, εἰκότως αὐτόματον ὠνομάσθη ὡς αὐτὸ μάτην
προενεργηθὲν ἐπὶ τοῦ τοιούτου τέλους. αἷτιον δὲ ὅμως λέγεται, διότι μὴ
προηγησάμενου οὐκ ἂν ἐγένετο, καὶ ὅτι ἄλλο αἷτιον οὐχ ὁρῶμεν φυσικῶς
σκοποῦντες· αἷτιον μέντοι οὐ κατ' αὐτὸ τοῦ τοιούτου τέλους, ἀλλὰ κατὰ
30 συμβεβηκός. τῶν δὲ ἐκ ταῦτομάτου τὰ μὲν ταῖς κατὰ προαίρεσιν ἐνε-
ργείαις ἐπισυμβαίνοντα ἀπὸ τύχης γίνεσθαι φασὶ καὶ τύχην τὴν τῇ προαι-
15 ρέσει καὶ τῇ κατὰ προαίρεσιν ἐνεργείᾳ παρυφισταμένην αἷτιαν, οἷον τῇ
προόδῳ τῆ διὰ τὸν φίλον, ὅταν μὴ ἐκεῖνο τὸ τέλος οὐ ἕνεκα ἐγένετο ἀκο-
λουθήσῃ, ἀλλὰ τι ἄλλο παρ' αὐτό, τὰ δὲ λοιπὰ τῶν ἐκ ταῦτομάτου τὰ
35 ταῖς ἀλόγοις καὶ φυσικαῖς ἐνεργείαις ἐπισυμβαίνοντα τῷ τοῦ κοινοῦ ὀνό-
ματι πάλιν ἐκ ταῦτομάτου καλοῦσι καὶ αὐτόματον τὸ προηγησάμενον

2 γινομένοις E	5 τοῦ γινομένου — παντὸς om. F	8 τις om. a	ἕνεκα
a	9 ἕνεκα (post καταλαβεῖν) om. aF	post τόπον add. ἕνεκεν aF	10 πε- σών E
οὔτε] οὐ E	14 τοῦτο γένηται aF	ἀλλ' ἀπολάβῃ F	18 δὴ E:
δὲ F: δὲ (post τοιαῦτα transiectum) a	τοσαῦτα E	19 ἄλλον ἕνεκα E	
21 τότε E: om. aF	22 post ἐν add. τῇ aF	ἐγένετο — ἕνεκα (23) om. F	
23 τοῦτο E: τοῦτο ὁ F: om. a	25 πάλιν αὐτὸς F	27 αἷτιον — τέ- λους (29) iteravit F	
31 τύχην τῇ τῇ F	32 καὶ τὴν κατὰ F	33 παρό- δῳ a	

αἴτιον, ᾧ μὴ καθ' αὐτὸ τὸ τέλος, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς ἠκολούθησε. τὰ 81
μὲν οὖν τοῦ Ἀριστοτέλους τοιαῦτα τὴν συνήθειαν τῶν ὀνομάτων διαριθρῶ- 20
σαι προθυμηθέντα κατὰ τὰ προσήγοντα μέτρα τῆ φυσικῆ περὶ τῶν αἰτίων
διδασκαλίᾳ.

5 Ἀξιώ δὲ πρῶτον ἐφιστάνειν, μήποτε οὐ μόνον τὰ ταῖς προαιρετικαῖς
κινήσεσιν ἐπισυμβαίνοντα ἀπὸ τύχης ἔλεγον οἱ παλαιοί, ἀλλὰ καὶ τὰ ταῖς
φυσικαῖς βροπαῖς ἐπακολουθοῦντα. ἵνα γὰρ τὰς πολλὰς περὶ τούτου παρα-
λείπω χρήσεις, ὧν τινες ἐκ τῶν Ἐμπεδοκλέους παρεθέμην πρότερον,
ἀρκεῖ καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους παρατεθεῖσα. περὶ γὰρ τοῦ ἀέρος λέ-
10 γων Ἐμπεδοκλῆς

ὡς οὕτω συνέκρυσε θεῶν τότε, φησί, πολλάκι δ' ἄλλως. 25

καὶ ὁ Πλάτων δὲ τὰς τῶν προτέρων φυσικῶν δόξας περὶ τῶν ἀπὸ τύχης
ἱστορῶν ἐν τοῖς στοιχείοις καὶ ταῖς τῶν στοιχείων κράσεσι τὴν τύχην αὐ-
τοῦς αἰτιᾶσθαι φησιν ἐν οἷς λέγει “πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ γῆν καὶ ἀέρα φύσει
15 πάντα εἶναι καὶ τύχῃ φασί” καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς τούτων ἃ πρὸ ὀλίγου παρέ-
γραψα. πολλαχῶ δὲ καὶ τὰ ταῖς προαιρέσεσιν ἐπισυμβαίνοντα αὐτόματα
καὶ ἐκ ταυτομάτου καλοῦσιν οἱ παλαιοί· τοιοῦτον γὰρ τὸ παρ' Ὀμήρῳ
αὐτόματος δὲ οἱ ἦλθε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος. 30

τῆ γὰρ τῶν ἄλλων ἀριστέων κλήσει τοῦ Ἀγαμέμνονος κατὰ προαίρεσιν γε-
20 νομένη ἐπισυνέβη ἡ τοῦ Μενελάου ἄφιξις. εἰ οὖν ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἀδια-
φόρως τὴν τύχην καὶ τὸ αὐτόματον τάττουσι τὴν μὲν τύχην οὐ κατὰ τὴν
τοῦ τυχεῖν ἔννοιαν, ἀλλὰ κατὰ τὴν τοῦ ὡς ἔτυχε λαμβάνοντες, ὅταν μὴ
ἔχωσιν αἰτίαν ἀποδιδόναι, τὸ δὲ αὐτόματον αὐτόθεν κατὰ τὸ ἀναίτιον τι-
θέντες (ἐφ' ὧν γὰρ οὐδὲν ἔστιν ὀρισμένον αἴτιον, ἐπὶ τούτων καὶ τὸ ὡς
25 ἔτυχε καὶ τὸ αὐτόματον λέγειν εἰώθαμεν), καὶ τὸ “συνέκρυσε” ταύτης τῆς 35
ἐννοίας ἐστί. καὶ ἔστι μὲν καὶ αὕτη ἡ ἔννοια ἀπὸ τοῦ τυχεῖν παρηγημένη,
ἀλλὰ τυχεῖν οὐ κατὰ λόγον οὐδὲ κατὰ προηρούμενον σκοπὸν ἀλλ' εἰκῆ καὶ
ἄπως ἂν· τοῦτο γὰρ τὸ ὡς ἔτυχε σημαίνει. ταῦτα μὲν οὖν περὶ τῆς τῶν
ὀνομάτων διαφορᾶς διορίζομαι.

30 Καὶ εἰ ἐν τοῖς κατὰ προαίρεσιν μόνοις ἡ τύχῃ, ζητεῖν ἀξιῶ, καὶ μέν-
τοι εἰ ἐν τοῖς ἐπ' ἔλαττον μόνοις. εἴπερ γὰρ τὸ τυχεῖν καὶ ἐπιτυχεῖν
ἀπὸ τῆς τύχης λέγεται πάντως, λέγομεν δὲ καὶ τὸν ἄριστον τοῖς τυχεῖν
ἄπειν τοῦ σκοποῦ καὶ τὸν ἄριστον γραφέα ἐπιτυγχάνειν γράφοντα καὶ τὸν
φάλλον ἀποτυγχάνειν, οὐκ ἐπ' ἔλαττον, ἀλλ' ἐπὶ πλεόν. καὶ Εὐδῆμος δὲ
35 “ἂν μὲν τὸ κατὰ τὴν τέχνην, φησί, ἐπιτελέσῃ, εὐτυχία λέγεται, ἂν δὲ

1 ἀλλὰ μὴ F 3 προθυμηθέντος a μέτρα E: om. aF 5 προορατικαῖς F
7 παραλίπω F 9 λέγει a 10 Ἐμπεδοκλῆς 204 K., 167 St. 11 ὡς οὕτω
ex Aristotele p. 196 a 22: οὕτω γὰρ alibi cf. p. 327, 18. 330, 35 φησί E: om. aF
14 λέγει Legg. x p. 889b 15 πρὸ ὀλίγου p. 355, 24 17 Ὀμήρῳ B 408
20 συνέβη E 22 τοῦ τύχην F 27 οὐ κατὰ λόγον om. E 28 post ἄπως
ἂν add. verisimiliter τύχῃ emendator cod. Ambros. Q 114 inf. σημαίνει τὸ ὡς ἔτυχε
aF 30 post μέντοι add. καὶ a 31 ἀποτυχεῖν F 32 τῆς om. a λέγεται
EF: λέγομεν a 34 Εὐδῆμος fr. 25 p. 37, 6 Sp. 35 ἐπιτελέσῃ EF: ἀποτελέσῃ a

τὸ παρὰ ταύτην ἀτυχία". ἀλλὰ καὶ τὸν προθέμενον ὀτιοῦν πράττειν, 81^r
 ὅταν πράξῃ τὸ προτεθέν, τυγχάνει τοῦ οἰκείου τέλους φαμέν, ὥσπερ καὶ
 ἀποτυγχάνει ὅταν διαμαρτάνῃ. ὥστε οὐδὲ κατὰ συμβεβηκὸς ἢ τευξίς,
 ὅταν τυγχάνῃ καὶ ὁ προθέμενος. εἰ τοίνυν ὥσπερ τῶν ἄλλων πάντων 45
 5 ἰδιωμάτων οἷον κάλλους ὑγείας νίκης θείας τινὰς προϋπάρχειν αἰτίας νομί-
 ζομεν, ἀφ' ὧν αἱ μεθέξει μεταδίδονται τοῖς μετέχουσι, καὶ τὰς αἰτίας
 καλεῖν τολμῶμεν τοῖς ὀνόμασι τῶν ἐνδομομένων ἀπ' αὐτῶν ἀγαθῶν, ἐπειδὴ
 καὶ τὸ τυχεῖν τοῦ ἐπιβάλλοντος ἀγαθοῦ μέγα τί ἐστι καὶ τῆς θείας δόσεως
 ἄξιον, πῶς οὐκ ἀναγκαῖον τὴν τοῦ τυχεῖν αἰτίαν θείαν ἀγαθότητα καλεῖν
 10 τύχην; καὶ καλῶς τισιν ἔδοξεν "αἰτία μὲν εἶναι ἡ τύχη, ἀόηλος δὲ ἀνθρω-
 πίνῃ διανοίᾳ, ὡς θεῖόν τι οὐσα καὶ δαιμονιώτερον". εἰ δὲ ἐν ἐκείνοις 50
 μάλιστα τὴν τύχην αἰτίαν φαμέν, ἐν οἷς μὴδὲν ἄλλο αἷτιον καθ' αὐτὸ
 συνεγνωσμένον ὀρώμεν, οὐ διὰ τοῦτο χρὴ νομίζειν τὸ καθ' αὐτό τιος
 αἷτιον, ὅταν ἄλλου κατὰ συμβεβηκὸς αἷτιον γένηται, τότε καλεῖσθαι τύχην
 15 μὲν τὸ αἷτιον, τὸ δὲ ἀποτέλεσμα ἀπὸ τύχης, ἀλλὰ τὸ μὲν καθ' αὐτὸ
 αἷτιον ἐκείνου νομίζειν αἷτιον, ὅπερ καὶ γίνεται· οἷον τὸ προσελθεῖν εἰς
 ἀγορὰν τοῦ φίλου ἔνεκεν αἷτιόν ἐστι τοῦ ἐν ἀγορᾷ γενέσθαι, τοῦ δὲ τῷ
 χρεώσῃ περιτυχεῖν συναιτία μὲν | καὶ ἡ προαίρεσις καὶ ἡ πρόοδος, 81^v
 κυριώτατον δὲ αἷτιον ἡ τύχη, ἥτις καὶ διὰ τοῦτο προσελθόντα ἐποίησεν ἄν
 20 τυχεῖν, ἀλλὰ συνεργούσης τότε καὶ τῆς προαιρέσεως, μὴ διὰ τοῦτο δὲ
 προσελθόντος, ἡ τύχη μόνῃ αἰτία δοκεῖ, καὶ τότε μὲν συνεργούσης τῆς
 προαιρέσεως κατὰ τὸ προσελθεῖν ὅλως, τῷ δὲ μὴ ἐπὶ τούτῳ προσελθεῖν
 δεομένης ἐναργῶς τοῦ κατευθύνοντος αἷτιου. ὁ μὲντοι Ἀριστοτέλης, ὡς
 25 πολλὰκις εἶπον, φυσικὴν ποιούμενος τὴν διάκρισιν τὸ μὲν ἀφανὲς αἷτιον 5
 τοῖς θεολόγοις παραδιδόναι καταλιμπάνει, τὸ δὲ συνεγνωσμένον αἷτιον, ὅταν
 ἄλλου τυγχάνῃ τέλους παρ' ὃ προτίθεται, τοῦτο τύχην καλεῖ καὶ τὸ τέλος
 ἀπὸ τύχης.

Ἐν τίσιν δὲ ἐστὶν ἡ τῆς τύχης ἐπικράτεια ζητοῦντες εὐρήσομεν, (ὅτι
 ἐν) πᾶσι τοῖς δεομένοις τοῦ τυχεῖν· δεῖται δὲ τὰ μετασχεῖν δεόμενά τι-
 30 νος· μετέχει δὲ τὰ διακριθέντα ἀπ' ἀλλήλων. ὥστε καὶ ἐν τῇ διακρίσει τῶν
 νοερῶν εἰδῶν χρεῖα τῆς τύχης, ἵνα τυγχάνωσι τὰ διακριθέντα τῆς ἀλλήλων 10
 μεθέξεως. εἰ δὲ ἡ διάκρισις ἐκείνη ἀδιάκριτος καὶ ἡ μέθεξις οὐ μέθεξις
 ἀλλὰ μᾶλλον συνυπόστασις, ὁῦλον ὅτι καὶ ἡ τῆς τύχης ιδιότης οὐδέποτε
 35 ἐν ἐκείνοις ἐστὶν ἐκφανής, ἐν δὲ τῷ σωματοειδεῖ κόσμῳ, ἐν ᾧ τελέα διά-
 κρισίς ἤδη καὶ διασπασμός πως γενομένη· ἐν τούτῳ καὶ ἡ μέθεξις καὶ ἡ
 τευξίς ἐναργής, καὶ ἡ τύχη προφανεστέραν τὴν ἐαυτῆς δύναμιν ἐπιδείκνυται.

1 καὶ (post ἀλλά) E: om. aF 2 τέλος F 10 ἔδοξεν θεῖαν F αἰτία κτλ. cf. Arist.
 p. 196^b6 11 οὐσα καὶ EF: οὐσαν a 12 φαμέν αἰτίαν aF καθ' αὐτό aF
 15 τὸ δὲ ἀποτέλεσμα — αἷτιον (16) om. E 20 post τυχεῖν add. συναιτία μὲν ἢ
προαίρεσις καὶ ἡ πρόοδος F 25 καταλιμπάνειν, sed corr. E¹ 26 τέλος E
 28 ὅτι ἐν post εὐρήσομεν addidi 30 δὲ (post μετέχει) om. F 32 ἡ διάκρισις a:
 διάκρισις EF post ἐκείνη add. ἢ F 33 οὐποτε F 34 ἐν ἐκείνοις a: ὡς
 ἐκείνοις EF 35 γενομένη EF (ad διάκρισις principalem notionem referendum): γε-
 νόμενος a

καὶ γὰρ διὰ τὴν τύχην ὁ ἥλιος καὶ τῶν πλανωμένων ἕκαστος ἀστέρων 81^v
 τυγχάνει τῆς καθ' ἕκαστον τῶν ζφθίων οἰκίσεως, τυγχάνουσι δὲ καὶ τῶν 15
 πρὸς ἀλλήλους σχηματισμῶν, καὶ ἡ σελήνη τοῦ ἡλιακοῦ φωτός, πάντες
 δὲ οἱ κατ' οὐρανὸν ἀστέρες τῆς τῶν ἄλλων ἀκτινοβολίας τυγχάνουσι.
 5 ἀλλ' ἐν τῷ οὐρανῷ διὰ τὸ ἀναγκαῖον τῆς τάξεως οὐχ οὕτως πάλιν ἐστὶν
 ἢ τῆς τύχης δύναμις ἐκφανής, ἐν μέντοι τῷ ὑπὸ σελήνην, ἐν ᾧ πολλὸς
 κίνδυνος μὴδὲ τυχεῖν διὰ τὴν τῶν πολλῶν καὶ ἀορίστων αἰτίων συνδρομήν,
 ἐνταῦθα μάλιστα ἡ τύχη τὴν ἑαυτῆς ἐπικράτειαν ἐπιδείκνυται, συνάγουσα
 πάντα τὰ αἴτια πρὸς τὸ μὴ διαμαρτεῖν ἀλλὰ τυχεῖν ἕκαστον τοῦ ἑαυτῷ 20
 10 κατὰ τὸ δίκαιον ἐπιβάλλοντος, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν κατὰ τὴν ἑαυτοῦ ἀξίαν.
 καὶ γὰρ Ὑγεία θεὸς ἐν τούτοις μάλιστα διαφανής ἐστίν, ἐν οἷς καὶ νοσή-
 ματα παρσιέρχεται, καὶ ἔτι μᾶλλον ἐν οἷς τὰ μερικώτερα αἴτια οὐ πάρεστι.
 καὶ τῆς μὲν κατ' ἀξίαν διανομῆς τὴν δίκην λέγομεν αἰτίαν, τοῦ δὲ τυχεῖν
 τοῦ κατ' ἀξίαν τὴν τύχην. καὶ τότε μάλιστα φαίνεται, ὅταν μήτε διά-
 15 νοια μήτε ἄλλο τι προφανὲς αἴτιον ὁρᾶται· ἔστι μὲν γὰρ καὶ ἐφ' ὧν
 ἄλλα αἴτια ἐνεργεῖ τοῦ τυχεῖν ἢ τύχη αἰτία, ἐφ' ὧν δὲ μὴδὲν ἄλλο 25
 αἴτιον συνεγνωσμένον ἐστίν, ἐπὶ τούτων μάλιστα ὁρᾶται. καὶ ἔστιν ἀπὸ
 τύχης μὲν ὡς ἀπὸ τῆς θεοῦ ταύτης γινόμενον, ἐκ ταυτομάτου δέ, ἐπειδὴ
 μερική τις καὶ φαινομένη αἰτία οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. οὔτε οὖν ἐν τοῖς ἐπ'
 20 ἔλαττον ἢ τύχη μόνως (ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γὰρ οἱ τῶν πλουσιῶν παῖδες
 πλούσιοι καὶ εὐτυχεῖς γίνονται) οὔτε κατὰ συμβεβηκὸς αἴτιον· κυριωτάτη
 γὰρ ἐστὶν αἰτία τῆς τῶν ἐπιβαλλόντων ἑκάστοις ἐντεύξεως. καὶ δουλεύουσι
 χρῆται τοῖς θνητοῖς πᾶσιν αἰτιόσι τοῖς τε καθ' αὐτὸ καὶ τοῖς κατὰ συμ- 30
 βεβηκός. ἐὰν δὲ λέγωσιν ὅτι ἐν τοῖς ἀτάκτοις ἢ τύχη καὶ τοῖς ἐπ'
 25 ἔλαττον, πῆ μὲν αὐτῶν οὐκ ἀποδεχόμεθα (οὐ γὰρ ἄτακτα πάντη τὰ τῆδε,
 ἀλλὰ μεταλαγχάνει τινὸς τάξεως, οὔτε ἐν μόνοις τοῖς ἐπ' ἔλαττον ὡς εἴ-
 ρηται), πῆ δὲ φήσομεν εὖ λέγειν. καὶ γὰρ ἡ τῆς Τύχης ἐπικράτεια τὴν
 ὑπὸ σελήνην μάλιστα τοῦ παντὸς μοῖραν διακοσμεῖ, παρ' ἧ καὶ ἡ τοῦ ἐν-
 δεχομένου φύσις, ἦν ἄτακτον οὔσαν καθ' ἑαυτὴν ἢ Τύχη μετὰ τῶν ἄλλων
 30 ἀρχηγικῶν αἰτίων κατευθύνει καὶ τάττει καὶ κυβερνᾷ. διὸ καὶ πηδάλιον 35
 αὐτῆ διδοῦσι κρατεῖν ὡς κυβερνώσῃ τὰ ἐν τῷ πόντι τῆς γενέσεως πλέοντα
 καὶ τὸ πηδάλιον ἐπὶ σφαίρας ἰδρύουσιν, ὡς τὸ ἄστατον τῆς γενέσεως
 κατευθινοῦσης· κέρας δὲ Ἀμαλθείας ἐν τῇ ἑτέρᾳ ταῖν χερσὶν καρπῶν
 35 πλῆρες, ὡς τοῦ τυχεῖν πάντων τῶν θείων καρπῶν αἰτία. διὰ τοῦτο δὲ
 35 καὶ πόλεων καὶ οἰκῶν καὶ ἐνὸς ἑκάστου τιμῶμεν Τύχας, ὅτι πόρρω δια-
 στάντες τῆς θείας ἐνώσεως κινδυνεύομεν διαμαρτεῖν τῆς ἐπιβαλλούσης με- 40
 θέξεως. καὶ δεόμεθα πρὸς τὸ τυχεῖν τῆς τε θεοῦ Τύχης καὶ τῶν ἐν τοῖς

2 ζῶων F 3 ἡλιακοῦ EF: σεληνιακοῦ a 5 ἀναγκαῖον post τάξεως ponunt aF
 τάξεως a: τεύξεως EF οὐχ οὕτως iteravit E 7 διὰ τῆς E 9 ἑαυτῷ E:
 αὐτῷ aF 11 ἐν] εἰ F 12 μᾶλλον om. F 16 post τοῦ add. δὲ a. sed videtur
 τοῦ — αἰτία delendum ἄλλο (post μὴδὲν) om. F 21 αἴτιον om. F 22 τῆς
 E: om. aF ἐκάστης F ἐντεύξεως EF: τεύξεως probabiliter a 25 πάντη aE:
 πάντα F 26 post ἔλαττον iterabat πῆ μὲν — ἀποδεχόμεθα, sed del. E 31 ὡς
 τὸ E: ὡς τι aF 33 ἐν] καὶ E 34 τῶν (post πάντων) om. aF

κρείττοσι γένεσι τὴν αὐτὴν ἔχουσῶν ιδιότητα. καὶ ἔστι μὲν πᾶσα τύχη 81v
ἀγαθή· καὶ γὰρ ἡ πᾶσα τευξίς ἀγαθοῦ τινός ἐστιν. οὐ γὰρ ὑπέστη τι κα-
κὸν ὑπὸ τοῦ θεοῦ. τῶν δὲ ἀγαθῶν τὰ μὲν ἐστὶ προηγούμενα τὰ δὲ
κολαστικά ἢ τιμωρά, ἅπερ καὶ κακὰ λέγειν εἰθίσμεθα. καὶ διὰ τοῦτο καὶ
5 τύχην τὴν μὲν ἀγαθὴν ὀνομάζομεν ἧτις τοῦ τυχεῖν τῶν προηγούμενων
ἀγαθῶν αἰτία ἐστὶ, τὴν δὲ κακὴν, ἧτις κολάσεως ἢ τιμωρίας ἡμᾶς παρα-
σκευάζει τυχεῖν. ταύτην καὶ ὁ Πλάτων τὴν ὄλην τύχην τῆς δημιουργῆς 45
συντεταγμένην παραδίδωσιν ἐν Νόμοις, ὅταν φησὶν “ὡς θεὸς μὲν πάντα
καὶ μετὰ θεοῦ Τύχη καὶ Καιρὸς τὰ ἀνθρώπινα διακυβερνώσι ξύμπαντα”.
10 ἀλλ’ ἐπὶ τὰ ἐξῆς λοιπῶν τῶν ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους λεγομένων μετέλ-
θωμεν.

p. 198^a 14 “Ὅτι δὲ ἐστὶν αἴτια καὶ ὅτι τосαῦτα τὸν ἀριθμὸν ἕως
τοῦ ὅτι μὲν οὖν τὰ αἴτια ταῦτα καὶ τосαῦτα.

Ζητήσας ὅπερ ἐν ἀρχῇ προῦθετο φανερόν τὸ περὶ τῶν αἰτίων, τίνα
15 τε καὶ πόσα τὸν ἀριθμὸν ἐστίν, καὶ δεῖξας ὅτι πάντα εἰς τέτταρας τρόπους
πίπτει τοὺς φανερωτάτους, καὶ ὅτι ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματτον ὑφ’ ἓνα τοῦ 82r
τῶν ἀνάγεται τὸν ὄντα ἢ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, ἐπειδὴ μέγα τὸ ἐγχειρήμα
τὸ πλῆθος τосοῦτον τῶν κατὰ μέρος αἰτίων εἰς οὕτως ἐλάχιστα γένη
συναγαγεῖν, εἰκότως παραμυθίας ἀξιοῖ τὸν λόγον, καὶ ὅτι τосαῦτα τὸν
20 ἀριθμὸν κατὰ γένος ἐστὶ τὰ αἴτια δεῖκνυσι δυνάμει οὕτως. αἰτία ἐστὶν ἡ
ἐρωτώμενοι τὸ διὰ τί ἀποδίδομεν· ἐρωτώμενοι δὲ τὸ διὰ τί ἀποδίδομεν
τέτταρα ἢ τὸ εἶδος ἢ τὸ ποιοῦν ἢ τὸ τέλος ἢ τὴν ὕλην. τέτταρα ἄρα 5
ταῦτα αἴτια. καὶ παραδίδωσι τὴν εἰς ἕκαστον τούτων ἀναγωγὴν διὰ παρα-
δείγματος. ἢ γὰρ εἰς τὸ εἶδος ἔσχατον ἀνάγεται τὸ διὰ τί ὡς ἐν τοῖς
25 μαθηματικοῖς. ταῦτα γὰρ ἀκίνητα καλεῖ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν φυσικῶν,
οἷς ἐν κινήσει τὸ εἶναι. διὰ τί γὰρ εὐθεῖα ἦρε; ὅτι ἐλάχιστη τῶν
τὰ αὐτὰ πέρατα ἔχουσῶν. καὶ διὰ τί σύμμετρος ἢ τοῦ ἐξαγώνου πλευρὰ
τῆς διαμέτρου; ὅτι τῶν αὐτῶν μετροῦνται τῆς ἐκ τοῦ κέντρου. διὰ τί δὲ ἐν
κύκλῳ αἰ ἐκ τοῦ κέντρου ἴσαι ἐρωτηθέντες ἐροῦμεν, διότι κύκλος ἐστὶ 10
30 σχῆμα ἐπίπεδον ὑπὸ μιᾶς γραμμῆς περιεχομένον, πρὸς ἣν ἀφ’ ἐνὸς ση-
μεῖου τῶν ἐντὸς τοῦ σχήματος κειμένων πᾶσαι αἰ προσπίπτουσαι πρὸς τὴν
περιφέρειαν εὐθεῖαι ἴσαι ἀλλήλαις εἰσί· τοῦτο γὰρ εἰπόντων οὐδεὶς ἔτι οὐ-
δὲν ἄλλο αἴτιον ἐπιζητεῖ. ἐρωτηθέντες δὲ, διὰ τί ἐπολέμησαν Φωκεῦσι
Θηβαῖοι, ἐροῦμεν διότι ἐσώλησαν οἱ Φωκεῖς τὸν νεῶν, τὸ ποιητικὸν αἴτιον
35 οὕτως ἀποδιδόντες· καὶ διὰ τί ἐπολέμησε τοῖς Ἑλλήσι βασιλεὺς; διὰ τὸ

1 γένεσι aF: γενέσει E 2 οὐ γὰρ] οὐ δὲ a 8 ἐν Νόμοις IV p. 709B cf.
p. 333, 10 10 ὑπὸ τοῦ E: ὑπ’ aF 12 αἴτια καὶ αἴτια καὶ E 13 post
τосαῦτα add. φανερόν a 17 μέγα aE: μετὰ F 23 ταῦτα E: τὰ aF 28 τῆ
ἐκ] τῆ ἐκ a 29 διότι E: ὅτι aF 32 οὐδὲν E: om. aF 33 δὲ] γὰρ F
34 ὅτι] διότι a 34. 35 οὕτως αἴτιον aF καὶ διὰ τί — ἀποδιδόντες om. aF ἐπο-
λέμησε Themistius p. 189, 1: ἐπολέμησαν E

ἀρξάι τῶν Ἑλλήνων ἐροῦμεν, τὸ οὐ ἕνεκα καὶ τὸ τέλος ἀποδιδόντες. ἐν 82·
 δὲ τοῖς ἐνόλοις ἅπερ γεννώμενα καλεῖ (γεννᾶται γὰρ τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῶα
 καὶ τὰ τούτων μέρη, ἅπερ πάντα ἕνολά ἐστιν) ἐν τούτοις οὖν τὸ διὰ τί 15
 καὶ εἰς τὴν ὕλην ἀνάγομεν πολλάκις. διὰ τί γὰρ ἐσάπη τὸ βᾶθρον; ὅτι
 5 ξύλινον ἦν. ἢ διὰ τί τετραδάκτυλος ὁ ἄνθρωπος; διότι ἐπέλιπε, φαρμέν,
 ὕλη. διὰ τί δὲ ἄνθρωπος τὸ γεννηθέν; ὅτι ἐκ σπέρματος ἀνθρώπου καὶ
 καταμηγρίου. καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ δὲ ἐστὶν εἰς πάντα τὰ αἷτια ἀνάγειν. διὰ
 τί γὰρ ἄνθρωπος ἀποθνήσκει; ὅτι ζῶον λογικὸν θνητόν, καὶ ὅτι τὸ ποιητι-
 κὸν αὐτοῦ πρόσεισι καὶ ἅπεισι, καὶ ὅτι ἐξ ὕλης ἐστὶ φθαρτῆς, καὶ ὅτι
 10 βέλτιον αὐτῷ τὸ ἀποθνήσκειν.

Λέγει δὲ ὁ Πορφύριος ὅτι “τὸ μὲν διὰ τί τετραχῶς ἐστὶν ἀποδοῦναι, 20
 τὸ δὲ τίνος ἕνεκα ἐπὶ τοῦ τελικοῦ μόνον ἐρωτᾶται. τίνος γὰρ ἕνεκα
 ἐπολέμησαν; ἵνα ἀρξῶσι”. φυλάττων δὲ τὸ καὶ πρότερον εἰρημένον ὑπ’
 αὐτοῦ ὁ Ἀλέξανδρος τὸ τὰ μαθηματικά μὴ ἔχειν τελικὸν αἷτιον καὶ τὸ
 15 εἰρημένον ἐνταῦθα ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους, ὅτι τὸ διὰ τί εἰς τὸ τί
 ἐστὶν ἔσχατον ἀνάγεται ἐν τοῖς ἀκινήτοις οἷον ἐν τοῖς μαθήμα-
 σιν, αὐτὸς ἐξηγεῖται “ἐπειδὴ γὰρ οὐκ ἐστὶ, φησίν, ἐν τοῖς μαθήμασι ἄλλο
 τοῦ εἶδους τὸ οὐ ἕνεκεν (ἐκεῖνο γὰρ ἂν ἦν τελικὸν ἐν αὐτοῖς καὶ ἔσχατον 25
 αἷτιον), διὰ τοῦτο ἔσχατον ἐν αὐτοῖς γίνεται τὸ εἶδος καὶ ὁ ὀρισμός”. καὶ
 20 ὅτι μὲν ἐστὶ τι τῶν μαθημάτων τέλος, καὶ πρότερον εἶπον καὶ νῦν ἐρῶ.
 καὶ γὰρ εὐρέθη τοῦ διαβιβάζειν τὴν ψυχὴν ἕνεκεν ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν εἰς
 τὰ νοητά· τοῖς μέντοι μαθηματικοῖς ὡς μαθηματικοῖς οὐκ ἐστὶ γνώριμον
 τὸ τοιοῦτον αὐτῶν τέλος, ὡς οὐδὲ τοῖς φυσιολόγοις τὸ ἀπὸ φυσιολογίας
 εἰς τὴν θεωρητικὴν φιλοσοφίαν ὄφελος. εἰκότως εἰς τὸν ὀρισμὸν ἔσχατον
 25 ἀνάγουσιν οὗτοι τὸ διὰ τί· καὶ γὰρ ἀρχὴν τὸν ὀρισμὸν ἔχουσιν, ἔξω δὲ 30
 τῆς ἀρχῆς οὐχ οἴοι τε βαδίζειν εἰσίν. ἐπειδὴ δὲ τὸ γινόμενον ἄλλο τι δι’
 ἄλλο τῶν αὐτοῦ αἰτίων ἔχει τὸ μὲν διὰ τὴν ὕλην τὸ δὲ διὰ τὸ εἶδος τὸ
 δὲ διὰ τὸ ποιῶν καὶ ἄλλο διὰ τὸ τέλος, εἰκότως ἐρωτῶμενοι τὸ διὰ τί
 εἰς τὸ οἰκεῖον αἷτιον ἀνάγομεν. πολλάκις δὲ καὶ τοῦ αὐτοῦ διαφόρους
 30 αἰτίας ἀποδιδοῦμεν. διὰ τί γὰρ κάθημαι; ὅτι πολὺ καὶ τὸ γεῶδες ἔχει
 μου τὸ σῶμα καὶ τὸ πύριον, διὸ καὶ κεῖται καὶ ἀνέστηκε τοῦτο· ἀπὸ τῆς
 ὕλης. καὶ ὅτι τοιῶσδε συγκέκαμπται μου τὰ κῶλα· ἀπὸ τοῦ εἶδους. καὶ
 ὅτι οὕτως μου προεἰλετο ἡ ψυχὴ· ἀπὸ τοῦ ποιῶντος. καὶ ὅτι οὕτως 35
 ἡγήσάμην ἀμεινον· ἀπὸ τοῦ τέλους. ἄρα δὲ ὁ ἐρωτῶμενος, διὰ τί σιμῆ

2 γεννώμενα E: γινόμενα aF, quae est Alexandri lectio cf. p. 363, 16 φυτὰ] φυσικά F
 4 ὅτι (post βᾶθρον) EF: διότι a 5 ξύλον F ἢ om. F διότι ἐπέλιπε E:
 ὅτι ἐπέλιπε aF 7 καὶ ἐπὶ aF: οὐκ ἐπὶ E 9 πρόσεισι Themistius p. 189, 8
 13 τὸ καὶ E: καὶ τὸ aF ὑπ’] παρ’ F πρότερον videtur ad B 2 referendum esse
 cf. supra p. 14, 1 sqq. 14 τὸ τὰ aF: τῶ τὰ E 16 ἐστὶν E: om. aF 17 γὰρ
 οὐκ ἐστὶ, φησίν E: γὰρ φησιν οὐκ ἐστὶ F: φησιν οὐκ ἐστὶν a 18 ἐν αὐτοῖς τελικὸν aF
 20 μαθηματικῶν a 24 εἰς EF: δὲ a: desideres εἰς γὰρ. 25 ἔξουσιν E 26 οἴοι τε
 scripsi: αἰδὼν τε libri εἰσίν EF: om. a 27 αὐτοῦ E: ἑαυτοῦ aF ἔχει τὸ εἶναι
 τὸ μὲν a εἶδος τὸ μὲν διὰ τὸ μὴ ποιῶν E 29 δὲ om. E 30 ὅτι om. E
 καὶ (post πολλὸν) E: om. aF 32 συγκέκαμπται E 33 ἀπὸ τοῦ ποιητικοῦ a

ἔστιν ἡ τοῦ Σωκράτους εἰκὼν, εἰς τί ἂν ἄλλο τὴν αἰτίαν ἀναγάγοι ἢ εἰς 82^r
 τὸ παράδειγμα; οὐδὲ γὰρ εἰς τὴν ὕλην οἶμαι οὐδὲ εἰς τὸ εἶδος οὐδὲ εἰς
 ἄλλο τι τῶν τεττάρων, ἀλλ' ὅτι σιμὸς ἦν ὁ Σωκράτης. ὥστε εἰ καὶ εἰς
 παράδειγμα ἀναγομένη τὸ διὰ τί, εἴη ἂν καὶ τὸ παράδειγμα αἴτιον. διὸ τοῦ
 5 ἕνα τὸν κόσμον εἶναι τὴν αἰτίαν εἰς τὸ παράδειγμα ἀνέπεμψεν ὁ Πλάτων
 εἰπὼν "πότερον οὖν ὀρθῶς ἕνα οὐρανὸν προσειρήκαμεν, ἢ πολλοὺς καὶ 40
 ἀπείρους λέγειν ἦν ὀρθότερον; ἕνα, εἴπερ κατὰ τὸ παράδειγμα δεδημιουργ-
 γημένος ἔσται". ὅλως δὲ εἰ τὰ ἐν ὕλῃ εἶδη μεθέξεις εἰσὶ πρωτουργῶν εἰ-
 δῶν, πρὸς ἐκεῖνα ὁμοιωμένοι εἰκόνες εἰσίν. πᾶσα οὖν εἰκὼν πρὸς παρά-
 10 δεῖγμα ἀναφέρεται. τὴν δὲ ἀνάγκην τοῦ τσσαῦτα καὶ τοιαῦτα εἶναι τὰ
 αἴτια ἐκ διαίρεσσεως πρότερον ἐπειράθη ἐνεῖν· διὸ περιττὸν νῦν πάλιν
 τὰ αὐτὰ λέγειν· τοσοῦτον δὲ νῦν προσκείσθω, ὅτι τὸ φυσικὸν πᾶν ἐξ ὕλης
 καὶ εἶδους γινόμενόν ἐστιν, ἀλλ' οὐκ ὄν, τὸ δὲ γινόμενον ὑπ' αἰτίου διὰ τι 45
 ἀγαθὸν γίνεται. πάντα οὖν ὅσα ἔχει τὸ τοιοῦτον ἢ διὰ τὴν ὕλην ἢ διὰ τὸ
 15 εἶδος ἔχει ἢ διὰ τὸ ποιοῦν ἢ διὰ τὸ τέλος. ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἢ ἐν
 τοῖς γινομένοις ἢ ὕλῃ γράφει, καὶ τῆς τούτου ἐξηγήσεως ἀκουστέον.
 "ἢ, γὰρ, πρὸς ἀντιδιαστολήν, φησί, τὴν πρὸς τὰ ἀγένητα εἶπεν ὡς οὐκ
 οὔσης ἐν τοῖς αἰδιόις ὕλης, ἢ ὅτι ἐπὶ τῶν κυρίως γινομένων ἔστιν εὑρεῖν
 τὴν ὕλην, ταῦτα δὲ αἰ οὐσίαι· τῶν γὰρ κατὰ συμβεβηκὸς γινομένων τε
 20 καὶ ὄντων οὐκ ἔστιν ὕλη καθ' αὐτά, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀναφορὰν τὴν ἐπὶ τὴν 50
 οὐσίαν ἐν τούτοις ἡ ὕλη.

p. 198^a 22 Ἐπεὶ δὲ αἰτίαι τέτταρες ἕως τοῦ | ἢ δὲ περὶ τὰ 82^v
 φθαρτά.

Εἰπὼν ὅτι τέτταρες εἰσὶν αἱ τῶν φυσικῶν αἰτίαι, ἐπειδὴ αἰτίαι εἰσὶν
 25 ἄς τὸ διὰ τί ἐρωτηθέντες ἀποκρινόμεθα, ἀκολούθως ἐπάγει ὅτι ὁ φυσικὸς
 εἰς τὰς τέτταρας ἀνάγων ἀποδώσει τὸ διὰ τί φυσικῶς ἀποδιδοῦς. 5
 ἔστι γὰρ καὶ τὸν φυσικὸν μὴ φυσικῶς ἀποδοῦναι ὡς καὶ τὸν γεωμετρικὸν
 μὴ γεωμετρικῶς, ὅταν μὴ ἀπὸ τῶν οἰκειῶν ἀρχῶν. ἐπεὶ οὖν τὸ φυσικὸν
 σῶμα ἔχει μὲν ὕλην, ἔχει δὲ εἶδος, ἔχει δὲ καὶ τὸ ποιοῦν αἴτιον, εἴπερ
 30 γενητόν ἐστι, καὶ τὸ οὐ ἕνεκα ποιεῖ τὸ ποιοῦν, ὁ ἄλλοι ὅτι τὸν φυσικὸν χρῆ
 πάντα τὰ αἴτια τοῦ φυσικοῦ σώματος εἰδῶτα εἰς ἕκαστον οἰκειῶς ἀναπέμπειν
 τὸ διὰ τί. πολλάκις δέ, φησί, τὰ τρία αἴτια εἰς ἓν ἔρχεται τὸ εἶδος
 τὸ τέλος τὸ ὄθεν ἢ ἀρχὴ τῆς κινήσεως. καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἐπίστασις
 οἰκεία τῶν περὶ τοῦ πλήθους τῶν αἰτίων λέγοντι, ὅτι τῶν τεττάρων τὰ 10

2 παραδειγματικὸν a εἶδος οὔτε EF 5 Πλάτων Tim. p. 31 A 7 post ἀπείρους
 interpolat δεῖ a ἦν Plato: ἢ libri 8 τὰ ἔνυλα εἶδη a μέθεξις E et F¹ sed
 corr. ead. manu 9 εἰσὶν εἰκόνες aF οὖν aF: δὲ E πρὸς τὸ παράδειγμα aF
 11 νῦν om. a 12 προκείσθω E 19 αἰ om. a 22 δὲ ex τὲ E δ' αἱ αἰτίαι
 Aristoteles sed cf. Alexander p. 366, 17, Philoponus ad h. l. et ipsius Aristotelis codd.
 FI de extremis loci verbis cf. supra p. 221, 17 24 εἰσὶν αἰτίαι τῶν φυσικῶν,
 ἐπειδὴ aF 25 ὁ φυσικὸς aE: φυσικῶς F 30 τὸ (ante οὐ) om. E 31 εἰς
 (ante ἕκαστον) om. aF

τρία εἰς ταῦτόν ἔρχεται. καὶ μέντοι τῷ εἰς τὰς αἰτίας ἀνάγοντι φυσικῶ 82^v
 χρήσιμον τοῦτο γινώσκειν, ἵνα τὸ διὰ τί εἰς τὸ εἶδος ἢ τὸ τέλος ἀνάγειν
 πειρώμενος μὴ ἄλλο τι καὶ ἄλλο πάντως ζητῆ, εἰς δ' ἀνάξει (τὸ) εἶδος, ὅτι
 5 πολλὰκις τὸ αὐτὸ τὸ εἶδος καὶ τέλος ἐστίν. ἕνεκα γὰρ τοῦ εἶδους ἢ φύσις
 μηχανᾶται πάντα τὰ ἔμπροσθεν. καὶ ἔστι ταῦτα τὰ δύο κατὰ μὲν τὸν
 ἀριθμὸν καὶ τὸ ὑποκειμένον ἓν, δύο δὲ κατὰ τὸν λόγον. εἰ γὰρ πέπανσις
 ἐστὶ καρποῦ τὸ δύνασθαι τὰ ἐν τῷ περικαρπίῳ σπέρματα ἀποτελεῖν τοιοῦ- 15
 τον ἕτερον, τὸ εἶδος εὐθὺς καὶ τέλος ἐστί. τὸ δὲ ὅθεν ἢ ἀρχὴ τῆς κινή-
 σεως καὶ ὅτι ταῦτόν γεγένηται τούτοις, οὐ κατὰ τὸ ὑποκειμένον οὐδὲ τῷ
 10 ἀριθμῷ ταῦτόν ἐστιν, ἀλλὰ τῷ εἶδει μόνον. ἀνθρώπος γὰρ ἀνθρώπον
 γεννᾷ, καὶ ἔστιν αἴτιος ὁ πατήρ τῷ γεννωμένῳ ταῦτόν ὡν αὐτῷ κατὰ τὸ
 εἶδος. καὶ ὅλως, φησὶν, ὅσα κινούμενα κινεῖ, τουτέστιν ὅσα φυσικὰ
 ὄντα καὶ ἀρχὴν ἔχοντα κινήσεως ἐν ἑαυτοῖς ποιεῖ· περὶ γὰρ τοῦ τοιοῦ-
 του ποιητικοῦ ὁ λόγος. ταῦτα οὖν ἐὰν ἦ τὰ αὐτὰ τοῖς γινομένοις, τῷ 20
 15 εἶδει ταῦτά ἐστιν. ὅσα δὲ μὴ κινούμενα κινεῖ, ταῦτα οὐδὲ ἔστιν ὅλως
 τῆς φυσικῆς πραγματείας ἐπισκοπεῖν, ἀλλὰ τῆς θεολογικῆς. οὐ γὰρ ἔχει
 ἐν ἑαυτοῖς ταῦτα ἀρχὴν κινήσεως, εἴπερ μὴ κινεῖται· ὥστε οὐκ ἔστι φύ-
 σικὰ τὰ ἀκίνητα αἰτία. ἀλλ' οὐδὲ ἀρχὴ κινήσεώς ἐστιν ὡς ἡ φύσις·
 αὕτη γὰρ κινουμένη κινεῖ· ὥστε οὐδὲ φυσικοῦ τὸ περὶ τούτων λέγειν.
 20 μήποτε δὲ διὰ τοῦ καὶ ὅλως ὅσα κινούμενα κινεῖ πόρρωθεν ἐνίσταται
 πρὸς τοὺς τὰς ἰδέας ὁμοιοεῖς αἰτίας τῶν τῆδε νομίζοντας ἀκινήτους οὕσας· 25
 τὸ γὰρ ὁμοιοεῖδες συνώνυμον, ταῦτα δὲ ὁμώνυμα ἢ ὡς ἀφ' ἐνός. οὕτως
 μὲν οὖν ἂν τις ἐξηγήσατο, εἰ πάντα τὰ ποιητικὰ τὰ αὐτὰ τοῖς εἰδικαῖς τῷ
 25 εἶδει νομίζοι εἶναι, ἐὰν κινούμενα κινῆ. καὶ ὁ ἥλιος δὲ κινούμενος μὲν
 κινεῖ καὶ ποιεῖ, οὐ μὴν ὁ αὐτός ἐστι τοῖς γινομένοις. οὐδὲ γὰρ τὰ γινό-
 μενα ὑπ' αὐτοῦ πάντα ἀλλήλοισ ἐστὶν ὁμοιοεῖδ', εἰ μὴ ἄρα καθὼ ἔνυλον
 εἶδος καὶ τὸ ποιῶν καὶ τὰ γινόμενα, τῆς ὅλης κοινῶς κατὰ τοῦ ὑποκειμέ-
 νου λεγομένης. κἂν γὰρ ὅλη μὴ ἦ ἐν οὐρανῷ κατὰ Ἀριστοτέλην διὰ τὸ
 μὴ μεταβάλλειν ἀπ' ἄλλων εἰς ἄλλα, ἀλλ' ὑποκειμένον γε καὶ ἐν ἐκείνοις 30
 30 ἐστί, διότι κινητὰ κατὰ τόπον, ὡς ἐν τῷ Α τῆς Μετὰ τὰ φυσικὰ φησι.
 μήποτε δὲ καὶ ὁ κατὰ τοὺς ἐν αὐτῷ ποιῶν λόγους ὁμοιώματα τῶν λόγων
 ποιεῖ. δυνατόν δὲ τὸ καὶ ὅλως ὅσα κινούμενα κινεῖ ἐπὶ τοῦ προσεχούς
 ποιητικοῦ φυσικῶς αἰτίου ἀνοῦειν, ὅπερ ἐστίν ἡ φύσις. αὕτη γὰρ πολλὴν
 ἔχει πρὸς τὸ εἶδος κοινωνίαν, ὡς καὶ ἐν ταῖς ἔμπροσθεν εἴρηται. ὁ γὰρ

1 αἰτίας om. E 2 ἢ εἰς τὸ aF 3 πάντως EF: πρώτως a ζητεῖ aE¹
 τὸ (post ἀνάξει) add. a: om. EF 4 καὶ μὴ F 5 τὰ (post ταῦτα) om. F
 7 τὰ ἐν] καὶ ἐν E 8 ἐστίν. ἕνεκα γὰρ τοῦ εἶδους ἢ φύσις μηχανᾶται (cf. v. 4) F
 9 ὅτι] ὅταν a γένηται aF 19 αὕτη EF γὰρ κινουμένη aF: παρακινου-
 μένη E 23 οὖν om. a εἰ iteravit F post πάντα τὰ addebat ὄντα F
 τῷ εἶδει om. F 24 νομίζε E 28 ἦ aF: ἐστίν (comp.) E 29 ἀπ' ἀλλήλων
 εἰς ἀλλήλα a 30 διότι E: διὸ aF A F: πρώτῳ a: om. E: fortasse A cf. I
 p. 1069^b 25. 1071^b 21 31 λόγους ποιῶν aF 32 δὲ καὶ τὸ καὶ F

ἥλιος οὐ προσεχές ἐστὶν αἴτιον, κὰν κινούμενον κινή. καὶ τοῦτω ἴσως καὶ 82^v
 τὰ ἐπαγόμενα συνάδει. ὅτι γὰρ τὰ κινούμενα καὶ ποιοῦντα αἴτια τριττά 85
 ἐστὶ, τὰ μὲν ἀκίνητα, τὰ δὲ κινούμενα, καὶ τούτων τὰ μὲν προσεχῆ τὰ δὲ
 πορρωτέρω, δεῖνυσιν ἐκ τοῦ καὶ τὰς πραγματείας τριχῆ διηρηθῆσθαι τὰς
 5 περὶ τῶν ὄντων, μᾶλλον δὲ τὰς περὶ τῶν ὄντων ἀρχὰς καὶ αἰτίας. καὶ
 γὰρ ἡ μὲν ἐστὶ περὶ τοῦ κηητικοῦ μὲν αἰτίου ἀκίνητου δέ, ὅα ἐστὶν ἡ
 μετὰ τὰ φυσικὰ πραγματεία, ἡ δὲ περὶ τῶν κινουμένων μὲν αἰτίων ἀφθάρ-
 των δέ, ὅα ἡ περὶ οὐρανοῦ, ἡ δὲ περὶ τῶν ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ πάντως
 καὶ αὐτῶν κινουμένων, ἃ καὶ προσεχῆ ἐστὶν αἴτια· τοιαύτη δὲ ἡ τε περὶ 40
 10 γενέσεως καὶ φθορᾶς καὶ ἡ τῶν μετεώρων πραγματεία καὶ ἡ περὶ ζῳῶν
 καὶ φυτῶν τὰς τοιαύτας αἰτίας ζητοῦσαι. δῆλον δὲ ὅτι ἡ προκειμένη
 πραγματεία τὰς ἀρχὰς τῶν φυσικῶν ζητοῦσα περὶ κινουμένων αἰτίων κοινῶς
 ποιεῖται τὴν ζήτησιν.

Ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον, πῶς τὸ ὄθεν ἡ κίνησις πρῶτον, τουτέστι τὸ
 15 ποιητικόν, τῷ εἶδει ταῦτόν εἶπεν, ἀλλ' οὐχὶ τῷ ὑποκειμένῳ καὶ τῷ
 ἀριθμῷ, ὡς τὸ τελικόν καὶ τὸ εἰδικόν εἰχέτην πρὸς ἄλληλα. καὶ γὰρ ἡ
 φύσις ποιητικόν οὐσα αἴτιον καὶ εἰδικόν ἐδείκνυτο πρότερον, ἀλλ' ἴσως τῇ 45
 μὲν φύσει τὸ καὶ ἀριθμῷ ἐν εἶναι μετὰ τοῦ εἶδους ὑπῆρχε. πᾶσι δὲ
 ἀπλῶς τοῖς ποιητικοῖς αἰτίοις τοῖς προσεχέσι τῷ εἶδει ταῦτόν εἶναι ὑπάρ-
 20 χει. καὶ ἐκ τούτων δὲ πάλιν οἶμαι δυνατόν συνιδεῖν, ὅτι τὸ ἀκίνητον καὶ
 πρῶτον αἴτιον οὐ μόνον τελικόν ἀλλὰ καὶ ποιητικόν οἶδεν ὁ Ἀριστοτέλης.
 τὸ γὰρ ὄθεν ἡ κίνησις πρῶτον, τουτέστι τὸ ποιητικόν αἴτιον, τοῦτο
 διαίρει εἰς τε τὸ ἀκίνητον καὶ τὸ κινούμενον, ὅσα μὲν κινούμενα κινεῖ
 φυσικῆς λέγων πραγματείας, ὅσα δὲ ἀκίνητα ὄντα κινεῖ οὐκέτι φυσικῆς. 50
 25 τὸ κινεῖν ἀντὶ τοῦ ποιεῖν λαμβάνων. καὶ ὁ Ἀλέξανδρος δὲ ἐν τούτοις "τῆς
 φυσικῆς, φησὶν, ἐστὶ καὶ περὶ ποιητικοῦ αἰτίου εἰπεῖν, οὐ περὶ παντὸς μέν-
 ται, ἀλλὰ τούτων μόνων, ὅσα κινούμενα αὐτὰ κηητικά καὶ ποιητικά ἐστὶ
 τινων, ὡς ἂν εἰ ἔλεγεν 'ὅλως δὲ ὅσα κινούμενα τῶν ποιητικῶν', ὡς δηλον-
 ὅτι καὶ ἀκινήτων ὄντων τῶν ποιητικῶν κατ' αὐτόν".

30 p. 198 a 31 "Ὡστε τὸ διὰ τί καὶ εἰς τὴν ὕλην ἀνάγοντι ἕως τοῦ |
 καὶ οὕτως τὸ ἐφεξῆς (ἀεί). 83r

Εἰ τὸ τελικόν καὶ τὸ εἰδικόν εἰς ἐν τῷ ἀριθμῷ πολλάκις ἔρχεται,
 εἰκότως τὸ διὰ τί ποτὲ μὲν εἰς τὴν ὕλην ἀνάγοντι ἀποδίδοται,
 ποτὲ δὲ εἰς τὸ εἶδος, ὃ ταῦτόν καὶ τέλος ἐστὶ, ποτὲ δὲ εἰς τὸ ποιητικόν.
 35 τούτου γὰρ ἔοικεν ἐνδεικτικόν εἶναι τὸ παραλιπεῖν ἐν τῇ ἀπαριθμήσει 5

2 in. marg. rubro Σημεῖον ὅτι αἱ περὶ τῶν ὄντων πραγματεία τρεῖς F: item τὰ ποιοῦντα καὶ
 κινούμενα αἴτια τριττά E 6 κηητικοῦ EF: κινούντος a 8 post οὐρανοῦ add. πραγμα-
 τεία a πάντων E¹ 12 κοινοποιεῖται F 16 εἰχέτην—εἰδικόν (17) om. E εἰχέτην]
 εἶχε τὴν aF 18 post ἀριθμῷ add. ἡ E 20 τὸ (post ὅτι) om. aF 24 post
 λέγων add. εἶναι aF 26 εἰπεῖν, οὐ aE: ·εἶπερ νοῦ· F 27 κηητὰ E 31 ἀεί ex
 p. 366, 23 addidi: om. (propter insequens ei) E: add. post οὕτως ex Arist. a 32 τῷ
 ἀριθμῷ E: om. aF 33 ἀπάγοντι E 34 ποτὲ (post ἐστὶ) aE: τοτὲ F

τὸ τελικὸν αἴτιον. ἅμα δοκεῖ μοι πόρρωθεν καὶ τὴν αἰτίαν ἐνδείκνυσθαι, 83^r
 δι' ἣν τὸ τελικὸν αἴτιον παρελίμπανον οἱ φυσιολόγοι. διότι γὰρ ἔοικεν
 εἰς ταῦτὸν ἔρχεσθαι τὸ εἶδος καὶ τὸ τέλος, διὰ τοῦτο περὶ τοῦ εἶδους
 λέγοντες ἀρκούνται. διὸ καὶ εὐθέως ἐπήγαγε, πῶς τὰς αἰτίας τῆς γενέσεως
 5 σκοποῦντες εἰς ταῦτα τὰ αἴτια ἀνῆγον. ὅταν μὲν γὰρ τί μετὰ τί γίνεται
 ζητῶσι, τὸ εἰδικὸν αἴτιον ζητοῦσι (τοῦτο γὰρ ἔστι τὸ γινόμενον), ὅταν δὲ
 τί πρῶτον ἐποίησε, τὸ κυρίως ποιητικὸν ἀνιχνεύουσιν, ὥσπερ ὅταν τὸ 10
 παθὸν ζητῶσι, τὸ ὑλικὸν αἴτιον πολυπραγμονοῦσιν. ἡ γὰρ ὕλη τὸ πάσχον
 ὑπὸ τοῦ ποιούντος ἔστι, τὸ δὲ εἶδος τὸ ἐγγινόμενον πάθος. δύναται δὲ
 10 τοῦτο δεικτικὸν εἶναι καὶ τοῦ τὸν φυσικὸν μάλιστα εἰς ταῦτα ἀναφέρειν τὰ
 αἴτια ζητοῦντα, τί πρῶτον καὶ τί ὕστερον ποιεῖ, καὶ τί τὸ πάσχον ἔστιν,
 ὅτι ἡ ὕλη, καὶ τί τὸ γινόμενον. ταῦτα γὰρ περὶ τὰ φυσικὰ ὄντα τῷ
 φυσιολόγῳ προσήκει, τοῦ πρώτου φιλοσόφου περὶ τὸ ἀκίνητον ἔχοντος
 αἴτιον, καὶ τὴν αὐλον καὶ ἀπαθῆ οὐσίαν καὶ γενέσεως ἐξηρημένην, ἅπερ 15
 15 ἀντίθετα τοῖς προσηρημένοις ἔστι. "δύναται δέ, φησὶν Ἀλέξανδρος, ἡ λέξις
 ἢ λέγουσα περὶ γενέσεως γὰρ μάλιστα ἀκολουθεῖν τοῖς ἀνωτέρω εἰρη-
 μένοις, ἐν οἷς ἔλεγεν „ἐπεὶ δὲ αἰτία τέτταρες, περὶ πασῶν εἰδῆναι τοῦ
 φυσικοῦ, καὶ εἰς πάσας ἀνάγων τὸ διὰ τί ἀποδώσει, τὴν ὕλην τὸ εἶδος τὸ
 κινήσαν τὸ οὐ ἔνεκα;" περὶ γενέσεως γὰρ μάλιστα ταῦτον τὸν
 20 τρόπον τὰς αἰτίας ζητοῦσι, τῶν μεταξὺ παρεμβεβλημένων εἰς διορι-
 σμὸν τῆς ταυτότητος τῶν αἰτίων καὶ τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου τῆς διαφορᾶς.
 εἴπερ τὸ μὲν ἀκίνητόν ἐστι τὸ δὲ κινούμενον, καὶ τούτου τὸ μὲν ἀφθαρτόν 20
 τὸ δὲ φθαρτόν." τὸ δὲ καὶ οὕτως τὸ ἐφεξῆς αἰεὶ δύναται μὲν λέγειν,
 ὅτι βοτάνη πρῶτον ἀπὸ πυροῦ καὶ ἐφεξῆς καλάμη καὶ ἐπὶ ταύτῃ ἄσταχυς,
 25 δύναται δέ, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος ἀκούει, τοῦτο ἐπιῆχθαι, ὅτι μετὰ τὸ πρῶτον
 ποιῆσαν ἐπὶ τὸ προσεχῆς ποιητικὸν μετέρχονται καὶ μετὰ τὴν πρώτην
 ὕλην ἐπὶ τὴν προσεχῆ καὶ ὁμοίότητα, οὐκ ἐπ' ἄλλο τι εἶδος αἰτίου τὸ
 οὐ ἔνεκα μεταβαίνοντες, μᾶλλον δὲ ὅτι ἐπὶ ἐκάστου αἰτίου τὸ ἐφεξῆς ζη-
 τοῦσι.

30 p. 198^a35 Διτταὶ δὲ αἱ ἀρχαὶ αἱ κινουῦσαι φυσικῶς ἕως τοῦ 25
 τέλος γὰρ καὶ οὐ ἔνεκα.

Ἦδη μὲν καὶ πρότερον διαίρεσιν ἐποίησατο τοῦ ποιητικοῦ λέγων, ὅτι
 τὰ μὲν κινούμενα κινεῖ, τὰ δὲ ἀκίνητα ὄντα. καὶ νῦν δὲ τὴν αὐτὴν ποιεῖ-
 ται λέγων διτταὶ δὲ αἱ ἀρχαὶ αἱ κινουῦσαι φυσικῶς, τὸ φυσικῶς
 35 προσθεὶς πρὸς ἀντιδιαστολήν τῶν γινομένων κατὰ τέχνην ἢ προαίρεσιν. καὶ 30

1 ἅμα δὲ a δεῖκνυσθαι a 2 ἔοικεν praefixo ὡς post ταῦτὸν coll. aF 3 ἔρχεσθαι
 scripsi: ἔρχεται libri 6 ζητῶσι aF: ζητοῦσι E 7 παθῶν a 8 πολυπραγμο-
 νῶσιν E 15 ἡ om. E 16 ἀνωτέρω p. 198^a22 cf. supra p. 363, 24 εἰρημένα
 E 18 πᾶσαν F post ἀποδώσει add. φυσικῶς Aristoteles τὸ εἶδος τὴν ὕλην a
 20 ζητοῦσι cf. v. 28: σκοποῦσι Aristoteles 21 αἰτίων ποιητικῶν (compend.) E
 22 ἔστι om. aF 24 στάχυς F 25 ὁ om. a 26 μετέρχονται aF: ἔρχονται E
 32 λέγων cf. p. 198^a27. 29 33 δὲ om. a 35 ἢ μὴ προαίρεσιν E

μήποτε διὰ τοῦτο πάλιν τὴν τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου διαίρεσιν ἀνέλαβεν, ἵνα 8^β
διορίσῃ τελῶς τὸ πρῶτως κινουῦν τῶν κατὰ τέχνην ἢ προαίρεσιν κινου-
των. πρῶτον μὲν γὰρ διέκρινεν ἀπ' ἀλλήλων τὰ τε ὅσα κινούμενα κινεῖ
καὶ ὅσα ἀκίνητα ὄντα, καὶ ἔλαβεν ἀκινήτως κινουῦν τὸ πρῶτον αἷτιον. νῦν
5 δὲ ἐπειδὴ καὶ ἡ τέχνη καὶ ἡ προαίρεσις ἀκίνητος οὕσα τὰς φυσικὰς κινή-
σεις κινεῖ (οὐδὲ γὰρ αὐξεται οὐδὲ ἀλλοιοῦται οὐδὲ κατὰ τὸν ὅσον μεταβαίνει), 10
διορίζει πρῶτον μὲν τὰς τέχνας καὶ τὴν προαίρεσιν τῆς τε φύσεως καὶ τοῦ
πρῶτου αἰτίου τῷ ταῦτα μὲν φυσικῶς, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν ἔδοθεν κινεῖν,
ἐκεῖνα δὲ ἔξωθεν. καὶ οὕτως τὸ πρῶτον κινουῦν τῆς μὲν φύσεως διορίζει
10 ἦτοι τῶν κατὰ φύσιν κινουμένων (οὐ γὰρ καθ' αὐτὴν ἡ φύσις κινεῖ, ἀλλὰ
μετὰ τοῦ σώματος ἐν ᾧ ἐστὶ), τούτων μὲν διορίζει τῷ ταῦτα μὲν ἀρχὴν
κινήσεως ἐν ἑαυτοῖς ἔχειν, ἐκεῖνο δὲ μὴ ἔχειν. οὐ γὰρ ἐστὶ φυσικὴ ἐκεῖνη
ἀρχή, ἀλλὰ φυσικῶν· εἰ δὲ εἶχεν ἀρχὴν κινήσεως ἐν ἑαυτῇ, φυσικὴ ἂν
ἦν. τῶν δὲ κατὰ τέχνην καὶ προαίρεσιν κινουμένων διορίζει τὴν πρῶτην 40
15 ἀρχὴν τῷ ἐκεῖνα μὲν, κἂν καθ' αὐτὰ ἡ ἀκίνητα τὰς φυσικὰς κινήσεις,
ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς κινεῖσθαι ἐν τοῖς φυσικοῖς. τοιαῦτα γὰρ αἰ τῆς
ψυχῆς ἐνέργειαι κατὰ τὸν ὅσον μεταβαίνουσαι καὶ ἀπὸ ἄλλων εἰς ἄλλα μει-
στάμεναι ἔν τε τῷ προαιεῖσθαι καὶ ἐν τῷ τεχνάζεσθαι, τὸ δὲ πάντων
πρῶτον παντελῶς ἀκίνητόν ἐστι καὶ καθ' αὐτὸ καὶ κατὰ συμβεβηκός.
20 καὶ καθ' ὅσον δὲ πάντων πρῶτόν ἐστι τῶν κινουμένων διαφέρει τῶν τε
κατὰ τέχνην καὶ κατὰ προαίρεσιν κινουμένων. καὶ οὐκ ἐκ παραλλήλου κεῖται 45
τό τε παντελῶς ἀκίνητον καὶ τὸ πάντων πρῶτον, ἀλλ' ὡς καθ' ἑκά-
τερα δεικνυμένης τῆς πρὸς τὰ ἀκινήτως κινούμενα διαφορᾶς. πρῶτον δὲ
ἐκεῖνο κατὰ πάντας τοὺς τοῦ πρῶτου τρόπους μετ' ὀλίγον δεῖξει. εἰ τοῖνον
25 ὀρθῶς λέγομεν τοῦτον ἔχειν σκοπὸν τὰ εἰρημένα, οὐ παρεκλόντως πάλιν ἡ
τοῦ ποιητικοῦ γέγονε διαίρεσις. καὶ εἴπερ ποιητικοῦ ἐστὶν ἡ διαίρεσις, ὡς
καὶ Ἀλέξανδρος ὁμολογεῖ, ὄγλον ὅτι καὶ ποιητικὸν οἴεται τὸ πρῶτον ὁ
Ἀριστοτέλης. εἰ δὲ κινήτικοῦ μόνον ἐστὶ διαίρεσις, δύναται τὸ πρῶτον καὶ 50
ὡς τέλος κινεῖν. εἰπὼν δὲ ἀκίνητον τὸ πρῶτον ἐπισημαίνεται, ὅτι καὶ τὸ
30 εἶδος καὶ ἡ μορφή ἀκίνητόν ἐστιν, ὅταν ὡς τέλος λαμβάνηται καὶ τὸ οὐ
ἕνεκα. ἀκίνητον γὰρ δεῖ τὸ τέλος εἶναι καὶ ὠρισμένον· τὸ γὰρ κινούμε-
νον ἕνεκά του κινεῖται. εἰ δὲ κινεῖτο, οὐδὲ τὸ ποιοῦν ἐλθὼν εἰς αὐτὸ στή-
σεται. τὸ δὲ εἶδος οὐχ ὡς ἔτυχε λαμβανόμενον τέλος ἐστίν, ἀλλ' ὅταν
οὕτως λαμβάνηται, ὅτι βέλτιον οὕτως. “ταύτη γὰρ, φησὶν Ἀλέξανδρος,
35 διαφέρει τὸ μαθηματικὸν εἶδος τοῦ ἐν τοῖς φυσικοῖς, ὅτι τοῦτο μὲν καὶ 55
ὡς τέλος καὶ οὐ ἕνεκα λαμβάνεται, ὅτι βέλτιον οὕτως. ἄμισιν γὰρ ἦν

1 διαίρεσιν aF: διαίρε E	2 τὸ πρῶτως τελῶς E	προαίρεσιν ἢ τέχνην aF	
3 τὰ τε] τὸν τε E	5 ἀκίνητος aF: αὐτοκίνητος E	10 αὐτὴν E: αὐτοῦ F:	
αὐτό a	11 τούτω E	μὲν] οὖν a	
	12 ἐκεῖνα a	13 εἶχον E	
		15 μὲν	
καθ' αὐτὰ ἀκινήτᾶ ἐστὶ τὰς E	18 καὶ om. F	20 τε om. a	21 προαίρε E
22 ἐκάτερα a: ἕτερα E: ἕτερον F	24 ἐκεῖνο F: ἐκεῖ τὸ E: ἐκεῖνο τὸ a	διδάξει a	
28 δυνατὸν a	30 καὶ (post εἶδος) om. E	32 εἰ κινεῖτο οὐ τὸ ποιοῦν F	34 φησὶν
ὁ aF			

τοιόνδες τὸ εἶδος, οἷον τὸ ὄρθιον καὶ μὴ ἀλλοῖον, ἐπὶ δὲ τῶν μαθηματι- 83^v
κῶν οὐδὲν ζητεῖται τοιοῦτον· λῆρος γὰρ δοκεῖ, εἴ τις ἐπιχειροίη δεικνύουσι,
ὅτι τῷ μὲν κύκλῳ βέλτερον ἦν τὸ τὰς ἐκ τοῦ κέντρου γραμμὰς ἴσας ἔχειν,
τῷ δὲ τετραγώνῳ τὰς περιεχούσας αὐτῶ· μήποτε δὲ εἴ τις τὸν ὀρισμὸν
5 τοῦ κύκλου καὶ τοῦ τετραγώνου λάβοι οὕτως ὡς καὶ τὸν τοῦ ἀνθρώπου
μὴ κατὰ τὴν μορφὴν ἀλλὰ κατὰ τὴν δύναμιν, εὐρήσει καὶ τὴν μορφὴν οἰ- 5
κείαν τῷ τοιοῦτῳ λόγῳ, ὡς ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου τὸ ὄρθιον.

p. 198 b4 Ὡστε ἐπεὶ ἡ φύσις ἕνεκά του ἕως τοῦ ἀλλὰ τὸ πρὸς
τὴν ἐκάστου οὐσίαν.

10 Ἐπειδὴ τὸ φυσικὸν εἶδος τέλος ἐστὶ καὶ οὐ ἕνεκα, ὁῖλον ὅτι ἡ φύσις 10
ἡ ποιητικὴ τοῦ εἶδους ἕνεκα τοῦ εἶδους πάντα ποιεῖ. εἰ οὖν ἕνεκά του
καὶ μὴ μάτην ποιεῖ ἡ φύσις, δεῖ τὸν φυσικὸν καὶ τὴν φύσιν εἰδέναι φυσι-
κὸν ὄντα καὶ τὰς αἰτίας τῶν γινομένων ἀποδιδόναι πάντως. οὕτως μὲν οὖν
ἐὰν εἰς τὸ ἕνεκά του ὑποστήξωμεν, καὶ τῷ πάντως πρόσκειται ὁ καὶ
15 σύνδεσμος. εἰ μέντοι μὴ πρόσκειται οὗτος, ὡς ἐν τισιν ἀντιγράφοις φέρε-
ται, εἰς τὸ καὶ ταύτην εἰδέναι δεῖ ὑποστικτέον, ἵνα λέγη αἴτιον τοῦ τὸ
διὰ τί ἀποδιδόναι τὴν φύσιν δεῖν εἰδέναι ἕνεκά του ποιούσαν. τὰς δὲ 15
αἰτίας ἀποδοτέον τὴν τε ποιητικὴν (καὶ τὴν ὕλικήν). ταύτην γὰρ σημαί-
νει διὰ τοῦ ὅτι ἐκ τοῦδε ἀνάγκη τόδε· τὸ δὲ ἐκ τοῦδε ἢ ἀπλῶς
20 ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. καὶ γὰρ ἐν μὲν τοῖς αἰθίοις καὶ θείοις ἀπλῶς ποιεῖ
τὸ ποιῶν· ὁ γὰρ τοῖσδε τῆς σελήνης σχηματισμὸς τοιόνδε πάντως ποιεῖ
τὸν φωτισμὸν αὐτῆς. ἐν δὲ τοῖς ἐν γενέσει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ· ὁ γὰρ ὕπνος
ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον θρέψιν ποιεῖ σχολαζούσης τότε τῆς φύσεως. διὰ δὲ
τοῦ εἰ μέλλει τόδε ἔσσεσθαι ὥσπερ ἐκ τῶν προτάσεων τὸ συμπέ- 20
25 ρασμα τοῦ ὕλικου μέμνηται, ὅπερ καὶ ἀναγκαῖόν ἐστι τὸν τῶν (ῶν) οὐκ
ἄνευ λόγον ἐπέχον. εἰ γὰρ δεῖ τοιόνδε ἀκολουθῆσαι συμπέρασμα, δεῖ τοιάσδε
προειληφθαι προτάσεις ὕλης ἐχούσας λόγον ἐν τῷ συλλογισμῷ. εἴ τις οὖν
ἔροιτο, διὰ τί τοιόνδε τὸ συμπέρασμα, εἰς τὴν ὕλην ἀνάγοντες τὸ διὰ τί
ἀποδώσομεν· διότι γὰρ τὸ τοιαῦδε αἰ προτάσεις. καὶ ἐν τοῖς φυσικοῖς, εἰ
30 μέλλοι τόδε ἔσσεσθαι τὸ εἶδος ὑπὸ τῆς φύσεως, δεῖ τήνδε τὴν ὕλην
προῦπεστρωσθαι, οἷον εἰ μέλλοι ναῦς ἔσσεσθαι (ἐκ) τοιοῦδε ξύλου, δεῖ τὴν
ὕλην παραληφθῆναι, ἵνα καὶ εἰ πλέη καὶ εὐτόνωσ συνέχεται. διὰ δὲ τοῦ 25
ὅτι τοῦτο ἦν τὸ τί ἦν εἶναι τὴν κατὰ τὸ εἶδος αἰτίαν ἐνδείκνυται, διὰ

1 τὸ (post οἷον) om. E ἐπεὶ δὲ a 2 λῆρος κτλ. cf. Themistius p. 190, 29
3 τοῦ om. a 4 αὐτῷ F 6. 7 τῷ τοιοῦτῳ λόγῳ οἰκείαν a 10 post καὶ add.
τὸ a 12 καὶ τὴν — φυσικὸν om. F 15 μὴ superscr. F¹ μὴ πρόσκειται]
ut in Aristotelis cod. E 18 ἀποδοτέον EF: ἀποδιδόναι a καὶ τὴν ὕλικήν om.
libri. addidi conl. v. 25 19 ἀνάγκη ἐκ τοῦδε a 20 ἢ γὰρ E 23 πλεῖστον
E: πολὺ aF 24 μέλλοι τὸ δὲ a 25 ὦν addidi cf. f. 88r30 28 τοιόνδε
EF: τοιοῦτον a 29 τὸ (post γὰρ) om. F 30 τήνδε τὴν EF: τὴν τε a
31 μέλλει E ἐκ τοιοῦδε a: om. E: τοιοῦδε (ἐκ om.) F δεῖ om. F 32 εὐ
aF: ἐπὶ E

δὲ τοῦ καὶ διότι βέλτιον οὕτως τοῦ τελικοῦ μέμνηται αἰτίου. καὶ γὰρ 83^v
καὶ Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλης τῷ φυσικῷ προσήκειν φασὶ τήνδε διττὴν
αἰτίαν ἀποδιδοῦναι, τὴν μὲν τοῦ ἀναγκαίου, τὴν δὲ τοῦ εὔ. καὶ ἔστιν ἡ
μὲν τοῦ ἀναγκαίου κατὰ τὴν ὕλην καὶ ὅλως τὸ σωματικόν, οἷον ὅτι δεῖ ἐκ
5 θερμῶν καὶ ψυχρῶν καὶ ξηρῶν καὶ ὕγρῶν γίνεσθαι, ἡ δὲ τοῦ εὔ, καθ' ἣν
δεῖνται ὅτι βέλτιόν ἐστιν οὕτως ἢ ἄλλως ἔχειν. τὸ δὲ βέλτιον οὐ τὸ 30
ἀπλῶς ληπτέον, ἀλλὰ τὸ πρὸς τὴν ἐκάστου φύσιν οἰκεῖον. τὸ γὰρ ἀπλῶς
καὶ τὸ πάντων ἄριστον οὐδὲ ὑπάρχειν δυνατόν τῇ θνητῇ φύσει, ἀλλ' εἴπερ
ἄρα, τῇ αἰδίῳ καὶ θεῖᾳ. ἔπειτα καὶ ἐν ἄν ἦν πάντων τὸ αὐτὸ τέλος· ἐν
10 γὰρ τὸ ἄριστον. τὸ δὲ πρὸς τὴν ἐκάστου φύσιν, οἷον ὅτι τοῖς ἀερίοις καὶ
ἀναγκαῖα τὰ περὰ καὶ λυσιτελεῖ καὶ τοῖς τοιοῖσδε τὰ τοιαῦδα, τοῖς δὲ πεζοῖς
οἱ πόδες, τοῖς δὲ ἰλυσπωμένοις ἡ κοιλία, ὥσπερ τοῖς ἰχθύσι τὰ βράγχια.
καὶ ἔστι τοιαύτη πραγματεία τῷ Ἀριστοτέλει ἡ Περί ζῴων μορίων, ἔνθα 35
κατὰ τὸν διττὸν τρόπον φυσιολογεῖ κατὰ τε τὸ ἀναγκαῖον καὶ κατὰ τὸ εὔ.

15 p. 198^b10 Λεκτέον δὴ πρῶτον μὲν διότι ἡ φύσις ἕως τοῦ ὁ δὲ
τὸν νοῦν.

Δύο προτίθεται προβλήματα ἐν τούτοις, ἐν μὲν ὅτι τῶν ἕνεκά του 40
ποιούντων αἰτίων ἡ φύσις ἐστὶν ἀποδείξει, διότι πολλάκις ἐχρήσατο τούτῳ
ἀντιλογίαν ἔχοντι· δεύτερον δὲ περὶ τοῦ ἀναγκαίου, πῶς ἔχει ἐν τοῖς
20 φυσικοῖς, ἐπειδὴ πάντες οἱ φυσιολόγοι εἰς τὸ ἀναγκαῖον ἀνάγουσι τὰς
αἰτίας, ἐξ ἀνάγκης τόδε τοιῶσδε λέγοντες γίνεσθαι. ἀνάγουσι δὲ εἰς τὴν
ὕλην ὡς ταύτην οὖσαν τὴν ἀνάγκην, ἐκ τῆς τοιαῦσδε τῶν ὑποκειμένων
ποιότητος τοιόνδε γίνεσθαι ἐξ ἀνάγκης λέγοντες. οἷον ἐπειδὴ τὸ θερμὸν
κῶψον καὶ ἀνωφερές ἐστι, τὸ δὲ ψυχρὸν βαρὺ καὶ κατωφερές, διὰ τοῦτο 45
25 ὁ κόσμος οὕτω συνέστη τῆς μὲν γῆς κάτω γενομένης, τοῦ δὲ οὐρανοῦ ἄνω.
κἂν γὰρ ἄλλην αἰτίαν εἴπωσιν, ὡς Ἐμπεδοκλῆς ποιητικὴν φιλίαν καὶ νεῖκος
καὶ Ἀναξαγόρας τὸν νοῦν, ὅσον ἐφάψασθαι μόνον αὐτῆς λέγουσιν ἐν ταῖς
τῶν αἰτίων ἀποδόσεσιν οὐ προσχρώμενοι. τοῦτο δὲ καὶ ὁ ἐν τῷ Φαίδωνι
Σωκράτης ἐγκαλεῖν τῷ Ἀναξαγόρᾳ δοκεῖ. διὰ τοῦτο οὖν περὶ τοῦ κατὰ
30 τὴν ὕλην ἀναγκαίου χρῆθ' διορίσασθαι, πῶς ἔχει ἐν τοῖς φυσικοῖς,
τουτέστι τίς ὁ τρόπος τῆς τοιαύτης αἰτίας. ἄρα διὰ ταύτην γίνεται τὸ 50
γινόμενον; ἢ οὐκ ἄνευ μὲν ταύτης, οὐ μὴν διὰ ταύτην ἀπλῶς, καὶ διὰ
τοῦτο ἀναγκαῖα καὶ ὄντως ἀναγκαῖα. ταῦτα γὰρ μετ' ὀλίγον ἡμᾶς περὶ
αὐτῆς διδάξει.

35 Ἴδὲ δὲ δεῖται ὅτι ἡ φύσις ἕνεκά του ποιεῖ, χρήσιμόν ἐστι πολλαχῶς

I καὶ (post τοῦ) om. aF 2 τήνδε E: τὴν aF: fortasse τήνδε τὴν 5 ὕγρῳν
καὶ ξηρῶν aF 6 ἐστὶν om. F ἔχειν EF: ἔχον a 8 ἄριστον hic et
v. 10 E 12 οἱ] ὡς F βράγχια F 13 ἡ om. E 14 τῶν διττῶν
E¹ τε om. a κατὰ (post καὶ) om. aF 20 τὸ ἀναγκαῖον aF: τὴν ἀνάγκην E
23 τοιόνδε iterat initio paginae F ἐπεὶ F 26 νεῖκος καὶ φιλίαν aF 27 ἐν
om. F 28 ἀποδόσεσιν E: παραδόσεσιν aF Φαίδωνι p. 97 B

πρὸς τελειότητα τοῦ περὶ τῶν αἰτίων λόγου. εἰ γὰρ διὰ τοῦτο μάλιστα 83^v
 ἀναγκαῖον τὰς αἰτίας εἰδέναι, ἵνα εἰς ταύτας ἀνάγοντες τὸ διὰ τί ἀποδι-
 δῶμεν, τοῦτο δὲ χρήσιμόν ἐστι, διότι ἡ φύσις ἕνεκά του ποιεῖν ὑπόκειται
 καὶ οὐκ εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχεν, ἔδει ταύτην δειχθῆναι τὴν ὑπόθεσιν. ἔτι 55
 5 δὲ εἰ τὸ εἶδος τελικὸν αἴτιον καὶ οὐ ἕνεκα ὑπετέθη, ὡς ἕνεκα τούτου 84^v
 τῆς φύσεως ποιούσης πάντα α ποιεῖ, χρῆ τοῦτο δειχθῆναι, ὅτι ἕνεκά
 του ποιεῖ ἡ φύσις. ἔτι δὲ τῶν παλαιῶν φυσιολόγων οἱ μὲν τύχην καὶ τὸ
 αὐτόματον ἡτιῶντο τῶν γινομένων ὡς ποιητικὰ αἴτια, μᾶλλον δὲ ὡς ἀναι-
 τίων ὄντων τῶν γινομένων, οἱ δὲ τῇ ὑλικῇ ἀνάγκῃ ἤρκοῦντο. δεῖξας οὖν
 10 ὅτι ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον κατὰ συμβεβηκὸς ἐστὶν αἴτια, δεῖ δὲ εἶναι
 πρὸ τοῦ κατὰ συμβεβηκὸς αἰτίου καὶ μάτην ἔσον ἐπὶ τῷ ἀποτελέσματι 5
 προσγενομένου τὸ καθ' αὐτὸ καὶ ἕνεκά του ποιοῦν τι, ἐδεῖτο δεῖξαι τί
 τοῦτό ἐστι. καὶ ἄλλως δὲ ἐκ τῆς τῶν αἰτίων ἐφόδου παραδείξας, ὅτι ἐστὶ
 τὸ ποιητικὸν αἴτιον τῶν φυσικῶν καὶ τοῦτο εἰπὼν εἶναι τὴν φύσιν διαφέ-
 15 ρουσαν τῆς τύχης καὶ τοῦ αὐτομάτου τῷ προηγουμένως καὶ ἕνεκά του
 ποιεῖν, ἐδεῖτο λοιπὸν τοῦτο αὐτὸ δεῖξαι, ὅτι ἡ φύσις ἕνεκά του ποιεῖ, καὶ
 περὶ τοῦ ἀναγκαίου τῆς ὕλης διαλεχθῆναι. ἔτι δὲ ἐν ὅλῳ τῷ βιβλίῳ περὶ
 αἰτίων διαλεχθεὶς καὶ ταῦτα τοῖς αἰτίοις οἰκεία προστίθησι, τὸ μὲν ὅτι τὸ 10
 ποιητικόν, ὅπερ ἐστὶν ἡ φύσις, οὐκ εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχεν ἀλλ' ἕνεκά του
 20 ποιεῖ καὶ τὸ οὐ ἕνεκα τὸ εἶδος ἐστὶ, τὸ δὲ ὅτι τὸ ἐπὶ τῆς ὕλης λεγόμενον
 ἀναγκαῖον, οὐχ οὕτως λέγεται ὡς δι' αὐτὴν γινομένου (τοῦτο γὰρ τῷ
 τέλει προσήκει), ἀλλ' ὡς οὐκ ἄνευ αὐτῆς· ὅπερ ἐστὶ τὸ κυρίως ἀναγκαῖον,
 ὡς κατὰ ἀνάγκην, ἀλλ' οὐχὶ προηγουμένως παρεπιλημμένον.

p. 198^b 16—34 Ἔχει δὲ ἀπορίαν, τί κωλύει τὴν φύσιν μὴ ἕνεκά
 25 του ποιεῖν ἕως τοῦ ὁ μὲν οὖν λόγος, ᾧ ἂν τις ἀπορήσειεν, 23
 οὗτος, καὶ εἴ τις ἄλλος τοιοῦτός ἐστιν.

Προβαλλόμενος ὁ Ἀριστοτέλης δεῖξαι, ὅτι ἡ φύσις ἕνεκά του ποιεῖ, 25
 πρῶτον ὥσπερ εἶπθε καὶ αὐτὸς καὶ ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ Πλάτων κρατῶναι
 τὸν ἐναντίον λόγον, οὕτως αὐτῷ παριστάμενος ὡς ὁμολογήσων (ᾧ) οἱ τῶν
 30 λόγων πατέρες παρέστησαν. τοῦτο δὲ χρήσιμόν ἐστι πρὸς τὸ μηδεμίαν
 ἔνστασιν καταλιπεῖν τοῖς ἐνίοτε καὶ εὐφύεστερον δυναμένοις ἐνίστασθαι. καὶ
 νῦν οὖν συνηγορεῖ πρῶτον τοῖς λέγουσι μὴ ἕνεκά του τὴν φύσιν ποιεῖν
 μηδὲ ὅτι βέλτιον οὕτως· ἐπειδὴ γὰρ οἱ ἕνεκά του ποιεῖν τὴν φύσιν
 βουλόμενοι πιστοῦνται τοῦτο ἐκ τῆς χρείας μάλιστα τῶν ἐν τοῖς ζῴοις 30
 35 μορίων (εἰ γὰρ οἱ μὲν ἐμπρόσθιοι ὀδόντες ὀξεῖς γεγόνασαι πρὸς τὸ τέμνειν

1 τοῦ (ante peri) om. E 2 ταῦτα E ἀποδίδομεν E 6 πάντα ποιούσης aF
 7 ἡ φύσις ποιεῖ aF 8 ὄντο F ἀν αἰτίων F 12 προγενομένης E τὸ
 E: τῷ aF αὐτῷ a ποιοῦντι libri 17 ἔτι] ὅτι E 18 προτίθησι E
 27 Προβαλλόμενος a 28 καὶ ὁ τούτου διδάσκαλος aF 29 οὕτως EF: τούτῳ a
 αὐτὸ a παριστάμενον F ὡς scripsi: ᾧ aF: om. E ὁμολογήσων (ᾧ) scripsi: ὁμο-
 λόγησαν EF: ὁμολογήσαντες a 30 χρήσιμον δὲ τοῦτο ἐστὶ aF 35 μὲν om. a

τὴν τροφήν, οἱ δὲ γομφίοι πλατεῖς πρὸς τὸ λεαίνειν, δῆλον ὅτι οὐκ εἰκῆ 84^r
 καὶ ὡς ἔτυχε γεγόνασιν, ἀλλὰ τοῦ ποιούντος πρὸς τὸ χρήσιμον καὶ τὸ
 βέλτιον ἀφορῶντος), ταῦτα οὖν ἐκείνων λεγόντων, οἱ βουλόμενοι μὴ ἕνεκά του
 ποιεῖν τὴν φύσιν γίνεσθαι μὲν ἐξ ἀνάγκης φυσικῆς ἢ ὑλικῆς λέγουσι τὰ
 5 γινόμενα, χρήσιμα δὲ καὶ ἐπωφελῆ κατὰ συμβεβηκὸς ἀποβαίνειν τῆς φύσεως
 αὐτοῦ ἕνεκα ποιούσης· ἀλλ' ὥσπερ ὁ Ζεὺς ὕσειεν ἄν καὶ ἐν θέρει, 35
 οὐχ ἵνα δὲ τὸν σῖτον τὸν ἐν τῇ ἄλφ ἀπολέσῃ, ἀλλὰ ὕσαντος συνέβη τὸν
 σῖτον ἀπολέσθαι, οὕτω τί κωλύει λέγειν μὴ ὕειν μὲν, ἵνα ὁ σῖτος ἀξήθη,
 ἄλλως δὲ ὑετοῦ γενομένου καὶ τὸν σῖτον ἀξέανεσθαι συμβαίνειν, γίνεσθαι
 10 δὲ τὸν ὑετὸν φύσει καὶ ὑλικῇ ἀνάγκῃ; τὴν γὰρ ἀνενεχθεῖσαν ἀτμίδα
 ψυχθεῖσαν καὶ ὕδωρ γενομένην διὰ τὸ βάρος καταφέρεσθαι καὶ τοῦτο εἶναι
 τὸν ὑετόν. καὶ ἄλλως δὲ φαῖεν ἄν μηδέποτε τὸ βέλτιον τοῦ χείρονος ἕνεκα
 γίνεσθαι μήτε ὑπὸ νοῦ μήτε ὑπὸ φύσεως. ὥστε οὐδὲ ἡ τοῦ ἡλίου κίνησις, 40
 ἥτις ψύχουσα καὶ ἀλέας καὶ ὄμβρων καὶ τῶν τοιούτων αἰτία ἐστί, τῶν
 15 καρπῶν ἕνεκα γίνεται, ἀλλ' ἐπισυμβαίνει καὶ ἡ τούτων τροφή ὥσπερ καὶ
 ἄλλα πολλά, ὡς εἰ τούτων ἕνεκα ποιήσει ὁ ἀκριβέστατος νοῦς. οὕτως οὖν
 τί κωλύει καὶ τὰ μόρια τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν ἐξ ἀνάγκης μὲν ὑλικῆς
 γίνεσθαι, οὐ μὴν τοῦ εὔ καὶ τοῦ ὠφελίμου στοχαζομένης τῆς φύσεως οὐδὲ
 20 ἕνεκά του ποιούσης. καὶ γὰρ οἱ μὲν ἐμπρόσθιοι ὑδόντες ὀξεῖς γεγόνασιν,
 οἱ δὲ γομφίοι πλατεῖς οὐ διὰ τὴν χρεῖαν, ἀλλὰ διὰ τὴν φυσικὴν ἀνάγκην. 45
 ἡ γὰρ τοῦ φατνώματος, εἴποι τις ἄν, περιφέρεια πυκνοτέρα γέγονε τῶν
 ἑαυτῆς περάτων διὰ τὴν καμπήν· τὰ γὰρ καμπτόμενα πυκνοῦνται κατὰ τὴν
 κοίλην καὶ κατὰ τὴν κυρτὴν ἐπιφάνειαν τῆς μὲν τεινομένης τῆς δὲ συμπι-
 λουμένης κατ' ἐκείνου, καθ' οὗ τὸ περιφερὲς μάλιστα γίνεται. διὰ δὲ τοῦ
 25 πυκνοτέρου τὰ διούonta δξύνεται καὶ τὰ δξέα μᾶλλον ὀξεισι. τούτων δὲ
 οὕτω γινομένων διὰ τὴν ἀνάγκην τὴν ὑλικὴν συνέβη ἄλλως εἰς ὠφέλειαν
 αὐτὰ γενέσθαι τῶν ζώων, ὡς εἰ καὶ ταύτης ἕνεκα ἐγένετο. διὰ τί γὰρ 50
 ἄλλα μὲν ἀπόλλυται ὑπὸ τῶν οἰκείων μωρίων, ὡς ἀετοὶ τοῦ βράμφους ἐπι-
 καμπτομένου λιμώττοντες, ἄλλα δὲ σφύζεται, εἰ μὴ ἐκ ταυτομάτου ταῦτα
 30 οὕτως συνέτρεχε. καὶ ὅποι μὲν οὕτως πάντα συνέβη συνδραμεῖν,
 ὥσπερ καὶ εἰ ἕνεκά του ἐγένετο, ταῦτα, κἂν ἐκ ταυτομάτου συνέστη,
 ἐπειδὴ ἐπιτηδεῖως συνέστη, διεσώθη· ὕσα δὲ μὴ οὕτως, ἀπώλετο
 καὶ ἀπόλλυται. ὥσπερ Ἐμποδοκλῆς κατὰ τὴν τῆν φιλίας ἀρχὴν φησι
 γενέσθαι ὡς ἔτυχε μέρη πρῶτον τῶν ζώων, οἷον κεφαλὰς καὶ χεῖρας καὶ 55
 35 πόδας, ἔπειτα συνίεναι ταῦτα

1 γομφίοι F¹ 2 πρὸς τὸ βέλτιστον καὶ τὸ χρήσιμον a 6 ὕσειεν aF: ὕσει μὲν E
 7 ἵνα δὲ aF: ἵνα καὶ E τὸν (ante ἐν) om. E 9 γενομένου a: γινομένου aF
 συμβαίνει E 11 ψυγεῖσαν aF 12 μηδέποτε EF: μήποτε a 13 οὐδὲ a:
 οὔτε EF 16 an ποιήσειε? 18 μὴν E: μέντοι aF 19 πρόσθιοι E
 20 γομφιοὶ F τὴν alterum om. F ὑλικὴν ex v. 17 coniecit emendator Ambros.
 Q 114 inf. 21 φατνώματος F 22 κατὰ aF: διὰ E 24 μάλιστα τὸ περι-
 φερὲς a 25 δξέα EF: δξύτερα a 26 γενομένων E ἄλλως εἰς iteravit F
 30 οὕτως συνέτρεχε E: συνέτρεχε F: συνέτρεχεν οὕτω a 31 ὥσπερ κἂν εἰ Aristote-
 teles ἐγένετο E: ἐγένετο aF 32 δὲ om. E 34 γενέσθαι φησὶν aF
 24*

βουγενῆ ἀνδρόπρωρα. τὰ δ' ἔμπαλιν ἐξανατέλλειν 84r
 “ἀνδρογενῆ” δηλονότι “βούπρωρα”, τούτεστιν ἐκ βοῶς καὶ ἀνθρώπου. καὶ ὅσα
 μὲν οὕτω | συνέστη ἀλλήλοισι ὥστε δύνασθαι τυχεῖν σωτηρίας, ἐγένετο ζῆα 84v
 καὶ ἔμεινεν διὰ τὸ ἀλλήλοισι ἐκπληροῦν τὴν χρείαν, τοὺς μὲν ὀδόντας τέ-
 5 μνοντάς τε καὶ λεαίνοντας τὴν τροφήν, τὴν δὲ γαστέρα πέττουσαν, τὸ δὲ
 ἦπαρ ἐξαιματοῦν. καὶ ἡ μὲν τοῦ ἀνθρώπου κεφαλῇ τῷ ἀνθρωπίνῳ σώ-
 ματι συνεληθοῦσα σφίζεσθαι ποιεῖ τὸ ὄλον, τῷ δὲ τοῦ βοῶς οὐ συναρμόζει
 καὶ διόλλυται· ὅσα γὰρ μὴ κατὰ τὸν οἰκείον συνῆλθε λόγον, ἐφθάρη. τὸν 5
 αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ νῦν πάντα συμβαίνει. ταύτης δοκοῦσι τῆς δόξης
 10 τῶν μὲν ἀρχαίων φυσικῶν ὅσοι τὴν ὕλικὴν ἀνάγκην αἰτίαν εἶναι τῶν γινο-
 μένων φασί, τῶν δὲ ὑστέρων οἱ Ἐπικούρειοι. “ἡ δὲ πλάνη γέγονεν
 αὐτοῖς, ὡς φησιν Ἀλέξανδρος, ἀπὸ τοῦ ἠγεῖσθαι πάντα τὰ ἕνεκά του γινό-
 μενα κατὰ προαίρεσιν γίνεσθαι καὶ λογισμόν, τὰ δὲ φύσει μὴ οὕτως ὄραν
 γινόμενα. τὰ δὲ οὐχ οὕτως ἔχει, φησίν, ὡς ἤδη προειρήκαμεν, πάντως
 15 ὅτε ἔλεγεν, ὅτι ἡ φύσις ἕνεκά του μὲν ποιεῖ, οὐ κατὰ λόγους δέ.” μῆ-
 ποτε δὲ εἰ μὲν πρῶτον ἦν καὶ κυριώτατον αἴτιον ἡ φύσις, προορώσαν, οὐ 10
 ἕνεκα ποιεῖ, οὕτως ἔδει ποιεῖν, ἄλλω δὲ ὑπηρετοῦσα τῷ κυρίως καὶ ἕνεκά
 του ποιοῦντι καὶ αὐτὴ μὲν ἕνεκά του ποιεῖ, οὐ μέντοι προλογιζομένη.
 ὅποτε καὶ τὸ σκέπαρον ἕνεκά του πελεκᾷ, ἀλλ' οὐ προλογιζόμενον, ἀλλὰ
 20 τῷ προλογιζομένῳ ὑπηρετοῦν.

p. 198^b 34 Ἐδύνατον δὲ τοῦτον ἔχειν τὸν τρόπον ἕως τοῦ ἔστιν
 ἄρα τὸ ἕνεκά του ἐν τοῖς φύσει γινομένοις καὶ οὐσι.

Συνηγορήσας τῷ λέγοντι λόγῳ, ὅτι κατὰ συμβεβηκὸς ἀκολουθεῖ τοῖς 20
 φύσει γινομένοις τὸ χρεῖωδες καὶ ὠφέλιμον, οὐ τούτου ἕνεκα τῆς φύσεως
 25 ποιούσης, νῦν δείκνυσιν ὅτι ἀδύνατον τοῦτο οὕτως ἔχειν λαβῶν ἐναργῆς ὅν
 ὁ ὑστερον ἐπάγει. ὅτι τὰ γινόμενα ἢ κατὰ προωρισμένον σκοπὸν καὶ ἕνεκά
 του ἢ ἐκ τύχης ἢ ἐκ ταυτομάτου γίνονται, καὶ ὅτι ταῦτα μὲν τὰ μόρια τῶν
 ζώων καὶ ὄλων πάντα τὰ φύσει ἢ αἰεὶ ὡς ἐπὶ τῶν αἰδίων ἢ ὡς ἐπὶ τὸ
 πολὺ γίνεται, τὰ δὲ ἀπὸ τύχης καὶ ἐκ ταυτομάτου ἐδειχθη ἐν τοῖς ἐπ' 30
 ἔλαττον, καὶ συλλογιζόμενος λοιπὸν οὕτως· τὰ φύσει ἢ αἰεὶ οὕτως γίνεται 25
 ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ (ἄνθρωπος γὰρ ἐξ ἀνθρώπου καὶ ἵππος ἐξ ἵππου), καὶ
 τῶν ὀδόντων ἢ φύσις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἁμοίως καὶ τῶν ἄλλων μερῶν·
 τὰ δὲ ἀπὸ τύχης καὶ ταυτομάτου ἢ ὄλων κατὰ συμβεβηκὸς οὔτε αἰεὶ οὔτε

1 βουγενῆ κτλ. cf. v. 258. 259 St., 239. 240 K. ἐξανατέλλειν] ἐξανέτελλον Karsten
 2 ἀνδρογενῆ βούπρωρα etiam p. 381, 7 habet Simplicius: ἀνδροφυῆ βούκρωρα Aelianus
 H. A. XVI 19 3 συνέστη emendator Ambrosiani: σύνεστιν libri ἐγένετο a
 4 ἔμεινεν F²a: ἔμειναν E et F¹ 6 ἐξαιματεῖ E 7 σφίζεσθαι om. F 8 μῆ
 om. E 9 post ταύτης add. δὲ a 11 οἱ om. E ἡ δὲ] εἰ δὲ a 12 ἠγεῖσθαι]
 κεῖσθαι F 15 ἔλεγεν cf. Phys. B 5 p. 196^b 21 ποιεῖν E λόγον a
 16 post φύσις iteravit ἕνεκά του — φύσις ex v. 15 F 17 ἄλλο a 18 αὐτῇ
 EF 21 post δὲ inseruit ταῦτα a 25 οὕτως ἔχειν τοῦτο aF 27 γίνεται
 E: γίνονται aF 33 καὶ ἐκ ταυτομάτου a

ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ (ἐν γὰρ τοῖς ἐπ' ἔλαττον ἐδείχθη ταῦτα γινόμενα). οὐκ 84^v
 ἄρα τὰ φύσει ἀπὸ τύχης ἢ ἐκ ταῦτομάτου ἢ ὄλως κατὰ συμβεβηκός. καὶ
 ἔστιν ὁ συλλογισμὸς ἐν δευτέρῳ σχήματι συναχθεῖς, οὗ τὰς μὲν προτάσεις
 τέθεικεν ὁ Ἀριστοτέλης, τὸ δὲ συμπέρασμα ὡς σαφὲς οὐκ ἐπήγαγε. τὴν 30
 5 δὲ μείζονα τῶν προτάσεων τὴν λέγουσαν τὰ ἀπὸ τύχης καὶ ἐκ ταῦτομά-
 του οὔτε αἰεὶ οὔτε ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἔδειξεν ἐκ τοῦ ἀντικειμένου. τὰ γὰρ
 ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γινόμενα, οἷον τὸ ὕειν πολλάκις χειμῶνος ἢ τὸ καῦμα γί-
 νεσθαι ὑπὸ κύνα, οὐκ ἀπὸ τύχης οὔτε ἀπὸ συμπτώματος λέγονται, ἀλλ'
 ὅταν ὑπὸ κύνα μὲν ὕη πολλάκις ἢ χειμῶνος καύματα ποιῇ, καὶ ὄλως ἐν
 10 τοῖς ἐπ' ἔλαττον. δυνατόν δὲ καὶ ἐν πρώτῳ σχήματι συναγαγεῖν τὸν συλλο-
 γισμὸν οὕτως. τὰ φύσει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. οὐδὲν τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κατὰ 35
 συμβεβηκός. οὐδὲν ἄρα τῶν φύσει κατὰ συμβεβηκός. δεῖξας οὖν ὅτι οὐδὲ
 τὰ ὠφέλιμα καὶ χρειώδη ἐν τοῖς φύσει κατὰ συμβεβηκός γίνεται, εἴπερ ὡς
 ἐπὶ τὸ πολὺ γίνεται, δεῖκνυσι λοιπὸν ὅτι ἕνεκά του ταῦτα γίνεται. καὶ ἔστι
 15 τὸ διαιρετικὸν ὁ προσέλαβε τοιοῦτον. τὰ γινόμενα ἢ κατὰ συμβεβηκός καὶ
 ἀπὸ συμπτώματος γίνεται ἢ ἕνεκά του. ἀλλὰ μὴν ταῦτα οὐκ ἀπὸ συμ-
 πτώματος, ὡς δέδεικται. ἕνεκά του ἄρα. τὸ δὲ διαιρετικὸν ἀναγκαῖον
 δοκεῖ, διότι καὶ ἐκεῖνοι ὡς ἀνααιρετικὸν τοῦ ἕνεκά του τὸ ἀπὸ συμπτώματος 40
 ἔλεγον. ὡς γὰρ ὠφέλιμος πάντως τοῦ γινομένου ἢ οὕτως ἢ ἐκείνως γί-
 νεσθαι, τῷ δεῖξαι ὅτι κατὰ συμβεβηκός ἀνααιρεῖν φῶντο τὸ ἕνεκά του. καὶ
 οὕτως μὲν εἴ τις ἐν ἀρχῇ λαμβάνει τὰ φύσει ἢ αἰεὶ ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ
 γίνεσθαι, συνάγει διὰ τε τῶν λημμάτων καὶ τοῦ διαιρετικοῦ, ὅτι τὰ φύσει
 ἕνεκά του καὶ ἐν δευτέρῳ καὶ ἐν τρίτῳ σχήματι. αὐτὸς δὲ ἐπὶ τῶν μο-
 25 ρίων τῶν ζῶων καὶ τῶν τοιούτων μάλιστα προαγαθῶν τὸν λόγον ὡς ἐναρ-
 γῶς ἐχόντων τὸ ἐπὶ πολὺ γίνεσθαι καὶ δεῖξας, ὅτι τῶν μορίων (αἰ) 45
 εὐχρηστότητες διὰ τὸ μὴ κατὰ συμβεβηκός γίνεσθαι ἕνεκά του γίνονται,
 καὶ προσλαβὼν, ὅτι φύσει ἐστὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, ὡς καὶ αὐτοὶ
 φαῖεν ἂν οἱ ταῦτα λέγοντες (φύσεως γὰρ ἔργα τὰ τε ζῶα καὶ τὰ
 φυτὰ καὶ τὰ τούτων μέρη, ἐν οἷς οὐδὲν περιττὸν οὐδὲ ἐλλείπον) καὶ ὑπο-
 30 κείμενον ποιήσας τὰ μόρια τῶν ζῶων καὶ τὰ τοιαῦτα καὶ κατηγορήσας
 αὐτῶν τό τε ἕνεκά του καὶ τὸ φύσει, μερικὸν συμπέρασμα συνάγει ἐν τρίτῳ
 σχήματι, ὅτι τινὰ τῶν ἕνεκά του φύσει ἐστὶ. καλῶς γὰρ ὁ Ἀλέξανδρος
 ἐπέστησεν ὅτι "οὐκ ἐν πρώτῳ σχήματι ἀλλ' ἐν τρίτῳ μᾶλλον γίνεται ἢ 50
 συναγωγῇ μερικὸν συμπέρασμα συνάγουσα τὸ λέγον ὅτι τινὰ τῶν ἕνεκά
 35 του γινομένων φύσει γίνεται. καὶ γὰρ ἢ ἐν πρώτῳ σχήματι συναγωγῇ
 συνάγει, ὅτι πάντα τὰ ἕνεκά του φύσει ἐστὶν οὐκ ὄν ἀληθές. τὰ μὲν γὰρ

5 τὴν (ante λέγουσαν) om. E 7 οἷον τοῦ F γενέσθαι F 8 οὐκ EF:
 οὔτε a οὔτε] immo οὐδὲ ἀπὸ τοῦ F 10 ἐν τῷ πρώτῳ a συναγειν E
 14 ταῦτα δεῖκνυσι F γίνεται. καὶ ἔστι τὸ E: καὶ γίνεται καὶ ἔστι. τὸ δὲ a: καὶ ἔστι
 καὶ γίνεται. τὸ δὲ F 19 ὡς γὰρ iterat F 21 λαμβάνοι FE(?) 22 συνάγει E(?)
 τε om. a 23 αὐτός — σχήματι (33) om. F 25 αἰ a: om. E 26 εὐχρηστότητες
 aE: fort. εὐχρηστοίαι cf. p. 374, 3 27 φύσει γ' ἐστὶ τὰ τοιαῦτα πάντα Aristoteles
 28 ἂν om. Aristoteles 31 καὶ φύσει a 34 συνάγουσα συμπέρασμα aF τινὰ
 post γινομένων traiciunt aF 35 τρίτῳ F 36 συνάγει post ἐστὶν traicit a

φύσει πάντα ἔνεκά του, τὰ δὲ ἔνεκά του οὐ πάντα φύσει. καὶ γὰρ τὰ 84^v
κατὰ προαίρεσιν καὶ τὰ κατὰ τέχνην ἐν τοῖς ἔνεκά του ἔστι. συνάγει γοῦν
οὕτως· ἐπειδὴ τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτὰ καὶ τὰ τούτων μύρια καὶ ἡ εὐχρη-
στία αὐτῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οὕτως γίνεται, τὰ δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὡ
5 ἔνεκά του, ἐὰν προσλάβωμεν ἄλλην πρότασιν τὴν λέγουσαν τὰ ζῶα καὶ τὰ
φυτὰ καὶ τὰ τούτων μέρη φύσει, ὅπερ καὶ ὑπ' ἐκείνων ὁμολογεῖται, συνα-
χθῆσεται | τὸ τινὰ τῶν ἔνεκά του γινομένων φύσει γίνεσθαι, ὅπερ ἐδῆ- 85^r
λωσε καὶ αὐτὸς διὰ τοῦ ἔστιν ἄρα τὸ ἔνεκά του ἐν τοῖς φύσει
γινομένοις καὶ οὔσι. καὶ γὰρ εἰ ἔστιν ἐν τοῖς φύσει γινομένοις τὸ
10 ἔνεκά του, τὰ μὲν φύσει ἔνεκά του ἔστι πάντως, οὐ πάντα δὲ τὰ ἔνεκά
του φύσει. ὥσπερ ἐπειδὴ ἔστι τὸ τρέφεσθαι καὶ αὔξεσθαι ἐν τοῖς ζῴοις,
τὰ μὲν ζῶα τρέφεται καὶ αὔξεται, οὐ πᾶν δὲ τὸ τρεφόμενον καὶ αὔξό-
μενον ζῴον ἔστι." μήποτε δὲ καὶ συντόμως μὲν τὸ προκείμενον συνελθ- 5
γίστατο καὶ καθόλου εἰπὼν ὅτι πάντα τὰ φύσει ἢ αἰεὶ ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ
15 καὶ προσλαβὼν ὅτι τὰ ἐκ τύχης οὐκ αἰεὶ καὶ συναγαγὼν ἐν δευτέρῳ καὶ ἐν
πρώτῳ σχήματι, ὡς εἴρηται πρότερον. καὶ μέντοι ὡς ἐπὶ τῶν μορίων
προαγαγὼν τὸν λόγον διὰ τὸ ἐναργὲς ἐν τρίτῳ σχήματι μερικὸν συμπέ-
ρασμα συνήγαγεν. εἰ τοίνυν ὁ σῆτος ὑπὸ τοῦ ὑετοῦ αὔξεται κατὰ φύσιν
καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ὀθλον ὅτι οὐ κατὰ συμβεβηκὸς αὔξεται ὁ σῆτος ὑπὸ
20 τοῦ ὑετοῦ, ὥστε καὶ ἔνεκά του γίνεται ὁ ὑετός τοῦ αὔξεσθαι τὸν σῆτον, 10
ὥσπερ καὶ ἄλλων πολλῶν ἔνεκα γίνεται, ὅπερ οὐ κατὰ συμβεβηκὸς ἔπεται
τῷ ὑετῷ. τὸ γὰρ αὐτὸ πολλῶν ἔνεκα γίνεται καὶ μικρῶν καὶ μεγάλων.
ἄρα οὖν καὶ τοῦ σαπῆναι ἔνεκα τὸν σῆτον; ἢ τοῦτο οὐκ ἔστι τῶν ὡς ἐπὶ
τὸ πολὺ τῷ ὑετῷ ἀκολουθοῦντων, ἀλλὰ τῶν ὡς ἐπ' ἔλαττον· διὸ κἂν
25 φύσει γίνεται, ἀλλὰ κατὰ ἀποτυχίαν τοῦ σκοποῦ τῆς φύσεως ὥσπερ τὰ
τέρατα. πλην καὶ εἰ ἔνεκα τοῦ σαπῆναι τὸν σῆτον γίνεται ὁ ὑετός, ἀλλ'
οὐχ ὑπὸ τῆς φύσεως ἔνεκα τούτου γίνεται, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ τῆι φύσει χρω- 15
μένου ὁμιουργοῦ θεοῦ τοῦ πάντα κατὰ δίκην ἀπευθύνοντος.

p. 199^a8 Ἔτι ἐν οἷς τέλος (τί) ἔστιν ἕως τοῦ ἔνεκα ἄρα θατέρου 20
30 θάτερον.

Δεύτερον τοῦτο ἐπιχειρήμα. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος οὕτως ἐξηγεῖται τὸ
χωρίον· "δαίξας, φησίν, ὅτι τὰ φύσει ἔνεκά του (ἔστι γὰρ ἐν αὐτοῖς τέ-
λος τι οὐ ἔνεκα), προσλαμβάνει τοῦτο ὡς ἐπόμενον, ἐν οἷς τέλος τί ἐστιν
ἔνεκά του, τούτου χάριν τὰ πρὸ αὐτοῦ πράσσεται· ὅ ἔπεται τὸ καὶ ἐν

2 τὰ (post καὶ) om. F κατὰ τέχνην] ἐτέχνην E 6 συναχθῆσαιτο E
7 ante φύσει add. καὶ aF 8 διὰ τὸ F ἐν τοῖς — ἔστιν (9) om. E
15 προλαβὼν E ἐν alterum om. aF 16 πρότερον p. 373, 2 et 10 17 διὰ]
ἐπὶ F¹ sed in mrg. corr. 20 καὶ τοῦ ἔνεκα γίνεται E 22 τὸ γὰρ αὐτὸ aE:
ὁ γὰρ ὑετός F 23 ἢ] εἰ F 25 post ὥσπερ add. καὶ a 26 εἰ om. E
29 ἐν οἷς] sic etiam p. 288, 24 τί ἔστι a (cf. p. 377, 26 et p. 288, 24): ἔστιν EF:
ἔστι τὴν Aristoteles (praeter FI) 32 ἐν (post γὰρ) om. F 33 ἔστιν E: ἔστι καὶ
aF cf. p. 377, 22

τοῖς φύσει γινομένοις τοῦ τέλους ἕνεκα γίνεσθαι τὰ πρὸ τοῦ τέλους". ἐγὼ 85^r
 δὲ εἶκα μὴ νοεῖν τὸ λεγόμενον· δοκεῖ γὰρ μοι λέγειν οὐδὲν ἄλλο ἢ ὅτι 25
 λαβὼν ὅτι τὰ φύσει ἕνεκά του, συνάγει ὅτι τὰ φύσει ἕνεκά του· τὸ γὰρ
 "ἐν τοῖς φύσει γινομένοις τοῦ τέλους ἕνεκα γίνεσθαι τὰ πρὸ τοῦ τέλους" τί
 5 ἄλλο ἐστί; "πάλιν δὲ λαβὼν, φησί, τὸ ἐν οἷς τέλος τί ἐστί τοῦ τέλους
 χάριν τὰ πρὸ αὐτοῦ πράσσεσθαι ὡς ὁμολογούμενον, προσλαμβάνει αὐτῷ τὸ
 ὡς πράσσεται οὕτως καὶ πεφυκέναι πράσσεσθαι, καὶ ὡς πέφυκεν οὕτω
 πράσσεσθαι· ἐξ ἧν συνάγει τὸ μὴ μόνον εἶναι ἐν τοῖς φύσει τὸ ἕνεκά του,
 ἀλλὰ καὶ πεφυκέναι αὐτὰ ἕνεκά του. τοῦτο δὲ προσαπέδειξεν, ἵνα μὴ τις
 10 λέγη εἶναι μὲν ἐν τοῖς φύσει γινομένοις τὸ ἕνεκά του, οὐ μὴν καὶ τούτου 80
 χάριν τὴν φύσιν αὐτὰ ποιεῖν." καίτοι πῶς εἶχε λόγον, μὴ δι' ὃ ἐστί διὰ
 τοῦτο ποιεῖν αὐτὸ τὸ ποιοῦν; ὅπως δὲ εἰ προειληπται ὡς ὁμολογούμενον
 τὸ ἐν οἷς τέλος τί ἐστί τοῦ τέλους χάριν τὰ πρὸ αὐτοῦ πράσσεσθαι, προεί-
 ληπται τὸ τούτου χάριν γίνεσθαι ὑπὸ τοῦ ποιοῦντος. μήποτε οὖν ἢ μὲν
 15 πρώτη ἀπόδειξις τοιαύτη ἐστίν· ἐν οἷς τῶν γινομένων τέλος τί ἐστί τὸ ὡς
 πέρας, εἰς ὃ περατοῦται ἢ κινήσει καὶ προϊούσα συνεχῶς τελευτᾷ, ἐν τού-
 τοις ἅπαντα τὰ πρὸ τοῦ τέλους τοῦ τέλους ἕνεκεν γίνονται· ἐν δὲ τοῖς φύσει 85
 γινομένοις ἐστί τι τέλος· συνεχῶς γὰρ κινεῖται καὶ πρόεισιν ἀδιαλείπτως
 μέχρι τοῦ τὸ τέλος ὀλόκληρον περιποιήσασθαι. καὶ γὰρ ἢ πῶα καὶ ἢ κα-
 20 λάμη καὶ ὁ ἄσταχυς καὶ (αἰ ποικίλαι καὶ) παμπληθεῖς αὐταὶ μορφαὶ
 προϊάσι μέχρι τοῦ πυροῦ, εἴτα ἐντεῦθεν στάσις ἤδη καὶ ἡρεμία. ταύταις
 ταῖς δύο προτάσεσι τεθείσασιν ἀκολουθεῖ συμπέρασμα τὸ ἐν τοῖς φύσει γι-
 νομένοις ἕνεκα τοῦ τέλους αἰεὶ πράττεσθαι τὸ πρότερον καὶ τὸ ἐφεξῆς, ὅπερ
 ἐστί τὸ ἕνεκά του ποιεῖν τὴν φύσιν· τοῦτο δὲ ἦν τὸ προκειμένον. τῶν δὲ 40
 25 δύο τὴν πρώτην εἰρημένην μόνην πρότασιν τέθεικε λέγων ἐν οἷς τέλος
 τί ἐστί, τούτου ἕνεκα πράττεται τὸ πρότερον καὶ τὸ ἐφεξῆς.
 τὴν δὲ δευτέραν καὶ τὸ συμπέρασμα ὡς πρόδηλα ἀφῆκεν.

Ὅτι δὲ ἀληθεῖς αἰ δύο προτάσεις, δῆλον. ὅπου γὰρ ἐστί τέλος τι
 καὶ συνεχῆς καὶ τεταγμένη ἢ ἐπ' αὐτὸ ὁδός, φανερόν ὅτι τούτου ἕνεκα
 30 πάντα τὰ ἔμπροσθεν πράττεται. οἷον ἐν τοῖς τεχνητοῖς ἐστί τέλος ἢ
 ὑγίεια· ταύτης ἕνεκα τὰ ἔμπροσθεν ποιεῖ πάντα ὁ ἰατρός. καὶ ὅτι ἐν τοῖς 45
 φυσικοῖς τέλος ἐστί τὸ εἶδος. καὶ τούτου ἕνεκα πάντα πράττεται, τοῦ εἰ-
 δοποιηθῆναι τῶν φυσικῶν ἕκαστον καὶ ἀπολαβεῖν τὴν οἰκείαν μορφήν. τοι-
 γαροῦν εἰς τοῦτο ἐλθούσα παύεται ἢ τῆς φύσεως ἐνέργεια. τούτων δὲ
 35 καίμενων ἀληθῆς ἂν εἴη τὸ ἐν τοῖς φυσικοῖς πάντα τὰ ἔμπροσθεν ἕνεκα
 τοῦ τέλους πράττεσθαι. οὐκοῦν εἰ τοῦτο οὕτως ἔχει, οὐκ ἐπισυμβαίνει

3 συνάγει — ἕνεκά του om. E ὅτι (post συνάγει) F: τὸ a 6 πράσσεται F 7 οὕτω
 καὶ πεφυκέναι πράσσεσθαι om. E 7. 8 οὕτως πράσσεται E 8 εἶναι om. aF 9 καὶ
 τὸ πεφυκέναι aF 10 λέγη E (cf. p. 376, 11): λέγοι aF 17 alterum τοῦ τέλους om. F
 ἕνεκα a 19 ποιήσασθαι a 20 post καὶ add. αἰ a, adieci ποικίλαι καὶ ex
 Themistio p. 193, 8 21 προϊούσι E 25 πρώτην ἡρεμίαν F 30 post πράτ-
 τεται add. τὸ πρότερον καὶ τὸ ἐφεξῆς τὸ δὲ συμπέρασμα, tum delevit F 31 fortasse
 (ὅτι) ταύτης 32 πάντα E: om. aF 35 ἕνεκα E ut saepius

τὸ τέλος τοῖς πρὸ τοῦ τέλους, ἀλλ' ἐκείνου ἕνεκα πέφυκε γίνεσθαι, καὶ 85^τ
 ὡς πράττεται, οὕτως πέφυκε, καὶ ὡς πέφυκεν, οὕτως πράττεται 50
 ἕκαστον, ἂν μὴ τι ἐμποδίσῃ· ὥστε εἰ πράττεται τοῦ τέλους ἕνεκα,
 καὶ πέφυκε τούτου ἕνεκα. μήποτε δὲ τὸ οὐκοῦν ὡς πράττεται οὕτω
 5 πέφυκε καὶ τὰ ἐξῆς οὐ τοῦ μὴ ἐπισυμβαίνειν τὸ τέλος ἐστὶ δεικτικά. εἰ
 γὰρ τὸ πράττεσθαι ἕνεκά του ὁμολογούμενον λαβῶν ὡς ἀκόλουθον τούτῳ
 ἐπάγει τὸ καὶ πέφυκεν ἕνεκά του. τὸ δὲ ἕνεκά του πραττόμενον ἐκεῖνο
 οὐ ἕνεκα πράττεται οὐκ ἔχει ἐπισυμβαῖνον, ὁῦλον ὅτι οὐδὲν ἔσχε πλέον
 τὸ μεταλαβεῖν τὸ ἕνεκά του πραττόμενον εἰς τὸ πεφυκέναι ἕνεκά του. ὁ 55
 10 δὲ Ἀλέξανδρος, ὡς εἴρηται, τὸ καὶ πεφυκέναι οὕτως προσαποδεδειχθῆναι φησιν,
 "ἵνα μὴ τις λέγῃ εἶναι μὲν ἐν τοῖς φύσει γινομένοις τὸ ἕνεκά του (ὡς
 ἐπὶ τῶν ὀδόντων ἐλέγχοτο), οὐ μὴν τούτου χάριν τὴν φύσιν αὐτὰ ποιεῖν, 85^ν
 ἀλλ' ἐπισυμβαίνειν τὴν χρεῖαν. ἔτι δέ, φησὶν ὡς καὶ προσελθὼν ὑπομνή-
 σει. ἔστι καὶ ἐν τοῖς ἀπὸ τύχης γινομένοις τό τε οὐ ἕνεκα καὶ τὸ ἐκείνου
 15 χάριν. ἀλλ' οὐ τοῦ τέλους χάριν ἐστὶ τὰ πρὸ αὐτοῦ. δεῖξας οὖν ὅτι τὰ
 φύσει ἕνεκά του, νῦν προσαπέδειξεν ὅτι οὐχ οὕτως ἕνεκά του ὡς ἐν τοῖς
 κατὰ τύχην, ἀλλ' ὅτι πέφυκεν οὕτως". μήποτε δὲ οὐ διὰ τὴν πρὸς (τὰ)
 κατὰ τύχην ἀντιδιαστολὴν τὸ πεφυκέναι προσέθηκεν. ἐπὶ γὰρ τῶν κατὰ 5
 τύχην τὸ πραττόμενον ὅσον ἐπὶ τῷ τέλει μάτην πράττεται. νῦν δὲ τὸ
 20 πράττεσθαι ἕνεκα τοῦ τέλους ὁμολογούμενον λαβῶν ἐκ τούτου τὸ πεφυκέναι
 οὕτως κατεσκευάσεν. ὥστε οὐδὲ ἡ πρώτη ἐξήγησις τοῦ Ἀλεξάνδρου ὀφεί-
 λогον ἔχειν. εἰ γὰρ ὁμολογούμενον ἐλήφθη τὸ ἕνεκα τοῦ τέλους πράττεσθαι
 τὸ πραττόμενον ἐν τοῖς φυσικοῖς, οὐδεὶς ἂν εἶπεν εἶναι μὲν ἐν τοῖς φύσει
 τὸ ἕνεκά του, τὴν δὲ φύσιν μὴ τοῦ τέλους ἕνεκα ποιεῖν. ἀλλ' ἴσως πρὸς
 25 ἀντιδιαστολὴν εἴρηται τῶν κατὰ τέχνην. ἐν γὰρ τούτοις τὸ πραττόμενον 10
 ἕνεκα τοῦ τέλους πράττεται, οὐ μέντοι κατὰ φύσιν πράττεται. δεῖξας οὖν
 κοινῶς ὅτι ἐν οἷς τέλος τί ἐστὶ τούτου ἕνεκα πράττεται τὸ
 πρότερον καὶ τὸ ὑπερῆς, ὅπερ καὶ ἐπὶ τῶν τεχνητῶν καὶ ἐπὶ τῶν
 κατὰ προαίρεσιν ἀρμόττει, νῦν δείκνυσιν ὅτι ἐπὶ τῶν φυσικῶν κατὰ φύσιν
 30 ἐστὶ τοῦτο. καὶ ἡ φύσις ἐστὶν ἡ ἕνεκά του ποιούσα. τοῦτο γὰρ τὸ πε-
 φυκέναι οὕτως σημαίνει. ὅτι δὲ ταύτην ἔχει τὴν ἕννοιαν, τεκμαίρομαι ἐκ
 τοῦ ἐπαγομένου οἷον εἰ ἡ οἰκία τῶν φύσει γινομένων ἦν καὶ τῶν 15
 ἐξῆς. δι' ὧν οὐδὲν ἄλλο δείκνυσιν ἢ ὅτι ὡς ἐπὶ τῶν κατὰ τέχνην τοῦ
 τέλους ἕνεκα πράττεται τὸ πραττόμενον τεχνικῶς, τουτέστι τῆς τέχνης
 35 ποιούσης ἤτοι τοῦ τεχνίτου κατὰ τὴν τέχνην, οὕτως καὶ ἐπὶ τῶν φύσει

1 πρὸ] πὸ E 3 μήτις a εἰ] καὶ a 4 καὶ om. F 9 τῷ μεταλαβεῖν
 probabiliter emendator Ambrosianus 10 εἴρηται p. 375, 9 sqq. 12 καὶ τούτου
 supra l. c. 14 οὐ ἕνεκα, νῦν προσαπέδειξεν ὅτι E 17 ἀλλ' ὅτι — τύχην (18)
 om. E τὰ addidi: τὸ add. emendator Ambrosianus 22 ἔχει a 23 ἐν
 (post μὲν) om. a φύσει E: φυσικοῖς aF 26 post τέλους πράττεσθαι (sic E!)
 iterabat τὸ πραττόμενον (33) — ποιεῖν E 27 post τὸ addebat τέλος F 28 πρότερον
 hic et p. 377, 3 E 30 τὸ πεφυκέναι οὕτως cf. p. 199^a 10 32 γινομένων a
 33 ὅτι om. aF

γινομένων ὑπὸ τῆς φύσεως ἕνεκα τοῦ τέλους πράττεται τὸ πραττόμενον. 85^v
 εἰ γὰρ ἡ οἰκία τῶν φύσει γινομένων ἦν, οὕτως ἂν ἕνεκα τοῦ τέλους
 τὸ πρότερον καὶ τὸ ἐφεξῆς τῶν ἐν αὐτῇ πραττομένων ἐπράττετο ὑπὸ τῆς
 φύσεως, ὡς νῦν ὑπὸ τῆς τέχνης καὶ οὐκ ἄλλως. ἀλλ' οὐδὲ εἰ ἡ τέχνη
 5 ζῶν ἐποιεῖ, ἄλλως ἂν ἐποίησεν ἢ ὡς ἡ φύσις ποιεῖ. ἐποίησε δ' ἂν 20
 ἕνεκα τοῦ τέλους τὰ πρὸ αὐτοῦ. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ἕνεκα ἄρα θιατέ-
 ρου θιατέρον. τοῦτο δὲ προσέθηκε τὸ ἀντίστροφον δεικνύς, ὅτι καὶ εἴ τι
 τῶν φύσει γινομένων καὶ κατὰ τέχνην γίνονται, ὁμοίως ἂν γίνονται. καὶ
 καλῶς τὴν οἰκίαν παράδειγμα παρέθηκετο πρότερον καὶ φύσει γινομένην ὑπὸ
 10 τῶν ἀλόγων ζῶων καὶ τέχνη ὑπ' ἀνθρώπων. εἰ οὖν καὶ κατὰ τέχνην
 ὁμοίως ἂν γίνονται ὥσπερ καὶ κατὰ φύσιν, ἐν δὲ τοῖς κατὰ τέχνην ἐναργῶς
 τοῦ τέλους ἕνεκα γίνεται τὰ πρὸ τοῦ τέλους, καὶ ἐν τοῖς κατὰ φύσιν ὁμοίως 25
 ἔχει.

Ὅταν δὲ λέγῃ ἐν οἷς τέλος τί ἐστι, τούτου ἕνεκα πράττεται τὸ
 15 πρότερον καὶ τὸ ἐφεξῆς, τέλος λέγει οὐχ ἀπλῶς τὸ οὐ ἕνεκεν (τοῦτο
 γὰρ ἦν τὸ ζητούμενον, εἰ ἕνεκά του ποιεῖ ἡ φύσις), ἀλλ' ὕπερ τὸ πρότε-
 ρον καὶ τὸ ἐφεξῆς, ἀπλῶς τὴν ἐν τάξει πρόοδον συμπεραίνει καὶ ὁ
 τελειοῖ τὴν κίνησιν, συνεχεῖ οὖσα αὐτῇ τελευταῖον ἐπιγινόμενον καὶ περα-
 τῶν αὐτῆν. ὁ μὲντοι Ἀλέξανδρος “τέλος, φησί, λέγει οὐχ ἀπλῶς τὸ
 20 ὕστερον ἐπιγινόμενον, ἐπεὶ καὶ τοῖς αὐτομάτως γινομένοις ὕστερόν τι
 ἀπαντᾷ, ἀλλ' ὡς τὸ οὐ ἕνεκα.” καὶ ἐπάγει ὅτι “τοῦτο βουλόμενος καὶ νῦν 30
 ἐνδείξασθαι προσέθηκε τὸ ἔτι ἐν οἷς τέλος ἐστὶ τὸ ἕνεκά του· οὐ
 γὰρ ἀπλῶς ἠρκέσθη τέλος εἰπών, ἀλλὰ προσέθηκε τὸ ἕνεκά του δεικνύς
 ὁποῖον τὸ τέλος εἶναι βούλεται”. καὶ ταῦτα ἐπιστάσεως ἄξιά μοι δοκεῖ,
 25 πρῶτον ὅτι οὐχ οὕτως ἔχει ἡ γραφὴ τῶν ἐμοὶ συνεγνωσμένων ἀντιγράφων
 πάντων, ἀλλ' οὕτως ἔτι ἐν οἷς τέλος τί ἐστι, τούτου ἕνεκα πράτ-
 τεται τὸ πρότερον· ἔπειτα ὅτι τὸ ἕνεκά του οὐκ ἐστὶ τέλος, ἀλλὰ τὸ
 οὐ ἕνεκα. βουληθεὶς δὲ οὕτως συντάξει ἔτι ἐν οἷς τὸ ἕνεκά του τέλος 35
 τί ἐστὶν εὐρίσκω μὴ προχωροῦσαν τὴν σύνταξιν διὰ τὸ ἐνικὸν ἄρθρον τῷ
 30 ἕνεκά του προσκείμενον. ὅπως δέ, ὕπερ εἶπον, τοῦτο ἦν τὸ ζητούμενον,
 εἰ ἕνεκά του ποιεῖ ἡ φύσις. ὕπερ ἐνδείκνυσι διὰ τοῦ ἐφεξῆς καὶ ἐν τάξει
 τὴν ὁδὸν ποιουμένην εἰς πέρας τι καταντᾷ· τὸ δὲ τοιοῦτον πέρας οὐ
 ἕνεκά ἐστι. φύσει δὲ τὸ οὕτως ὁδεῦον, ὡς καὶ πρότερον εἶπε καὶ ἐφεξῆς
 35 δηλώσει λέγων “φύσει γάρ, ὅσα ἀπὸ τινος ἐν αὐτοῖς ἀρχῆς συνεχῶς κι-
 νούμενα ἀφικνεῖται εἰς τέλος”.

1 τῆς om. a 3 τῆς (ante φύσεως) om. aF 4 τῆς (ante τέχνης) om. a
 5 ἄλλως aF: ἄλλο E ἐποίησεν aF et Themistius p. 193, 20: ἐποιεῖ E
 ἢ ὡς E Themistius: ἢ aF 8 ὁμοίως ἂν γίνονται F: om. aE 11 γένοιτο E
 καὶ (post ὥσπερ) om. E 18 συνεχεῖ F: συνεχῆ aE 20 ἐπὶ a 22 ἕνεκά
 του δεικνύς F 24 τὸ (post ὁποῖον) iteravit F 27 ὅτι om. F 28 ἔτι
 EF: ὅτι a τὸ E: τῶν F: om. a 29 διὰ τὸ aE: διὰ τὸ τὸ F 31 ἐνδεί-
 κνυσι E: ἐνδείκνυται aF 33 εἶπεῖ εἶπερ E 34 λέγων p. 199^b 15 αὐτοῖς
 libri 35 εἰς τι τέλος Aristoteles

p. 199^a 15 Ὅλως τε ἡ τέχνη τὰ μὲν ἐπιτελεῖ ἕως τοῦ καὶ ἐν τοῖς 40
κατὰ φύσιν τὰ ὕστερα πρὸς τὰ πρότερα.

Ἀπὸ τῆς τέχνης ὡς καὶ παρ' ἐκείνοις ὁμολογουμένως ἕνεκά του
ποιούσης δείξας ὅτι καὶ ἡ φύσις ἕνεκά του ποιεῖ, ὅτι οἰκείως ἐχρήσατο
5 τῇ ἀποδείξει πιστοῦται τὴν ὁμοιότητα δεικνύς τῆς τέχνης πρὸς τὴν φύσιν, 45
καὶ τὴν πρὸς αὐτὴν κοινωνίαν. ὦν τὴν μὲν κοινωνίαν δηλοῖ τῶν συνεργα-
ζομένην τῇ φύσει τὴν τέχνην ἀναπληροῦν ὅσα ἡ φύσις ἀδυνατεῖ καθ' αὐ-
τὴν ποιεῖν, οἷον ὑγίαν καὶ σάρκωσιν ἰατρική, ὅταν ἡ φύσις καθ' αὐτὴν
ταῦτα ποιεῖν ἀδυνατῇ. μιμῆται δὲ ἡ τέχνη τὴν φύσιν γράφουσα καὶ
10 πλατύτερα παντοίων ζώων καὶ φυτῶν ἰδέας. ἤδη δὲ τινες καὶ ἐξ ὧν
νεωτείας γεννῶσι χωρὶς ὁριζῶν τῇ πρὸς ἐκείνας μιμῆσει τῇ τέχνῃ χρώ-
μενοι. εἰ οὖν συνεργός καὶ μιμητικὴ τῆς φύσεώς ἐστίν ἡ τέχνη καὶ ἐστὶ 50
τὰ κατὰ τέχνην ἕνεκά του, δῆλον ὅτι καὶ τὰ κατὰ φύσιν. ὁμοίως γὰρ
ἔχει τὸ τέλος καὶ τὰ πρὸς τὸ τέλος καὶ ἐν τοῖς κατὰ τέχνην καὶ ἐν τοῖς
15 κατὰ φύσιν, εἴπερ μιμῆται ἡ τέχνη τὴν φύσιν καὶ κοινωνός ἐστίν αὐτῆς.
εἰ οὖν ἐν τοῖς κατὰ τέχνην τὰ πρότερα τῶν ὑστέρων ἕνεκα γίνεται, καὶ ἐν
τοῖς κατὰ φύσιν ὁμοίως ἔξει. ὁ μὲντοι Πορφύριος ἐκ τοῦ μᾶλλον καὶ ἤ-
τον γίνεσθαι τὴν ἐπιχείρησιν ἐνταῦθά φησιν· “εἰ γὰρ ἡ τέχνη χεῖρων
οὔσα τῆς φύσεως, ὥσπερ καὶ ἡ εἰκὼν τοῦ παραδείγματος, τὰ πρὸ τοῦ τέ-
20 λους ἕνεκα τοῦ τέλους ποιεῖ, πολὺ μᾶλλον ἡ φύσις κρείττων οὔσα τῆς 55
τέχνης οὕτως ποιήσει.” πῶς δ' ἂν λέγοι χεῖρονα τῆς φύσεως τὴν τέχνην,
εἴπερ ἐκείνᾳ φησιν ἐπιτελεῖν τὴν τέχνην, ὅπερ ἡ φύσις ἀδυνατεῖ | ἀπερ- 86^r
γᾶσθαι; εἰ μὴ ἄρα τοῦτο οὕτως εἶπεν, ὡς τῆς τέχνης τὸ λείπον ἀναπλη-
ροῦσης (τοῦτο δὲ καὶ τὸ χεῖρον ποιεῖν δυνατόν) ἢ καὶ ὡς μιμουμένης.

25 p. 199^a 20 Μάλιστα δὲ ἐπὶ τῶν ζώων τῶν ἄλλων ἕως τοῦ ἔστιν ἡ
αἰτία ἢ τοιαύτη ἐν τοῖς φύσει γινομένοις καὶ οὖσιν. 8

Ὅτι τὰ κατὰ φύσιν γινόμενα ἕνεκά του γίνεται ὁμοίως τοῖς κατὰ
τέχνην καὶ προαίρεσιν καὶ νοῦν, δείκνυσι καὶ ἐκ τῶν ἀλόγων ζώων πάντο 10
ἐμμεθόδως ἐπιχειρῶν. οἱ γὰρ ἀράχαι καὶ οἱ μύρμηκες οὔτε τέχνη οὔτε
30 προαίρεσις, ἀλλ' ἀλόγως καὶ κατὰ φύσιν ποιῶντες προφανῆς ἔχουσι τὸ
ἕνεκά του ποιεῖν οὕτως, ὡς καὶ ἀμφισβητεῖσθαι, μήποτε νῦν ἡ τέχνη καὶ
προλογισμῶ ἐργάζονται· οὕτως πάντα τοῦ χρεϊώδους ἕνεκα καὶ ὠφελίμου

1 ὅλος F 6 τῶ] τὸ F 8 ὅταν aF cf. Themistius p. 193, 24: ὅτι E καθαι-
τὴν E: om. aF 10 παντοίας Themistius 11 νεωτείας (corr. ex νεωτείας) F:
νεωτείας E: νεωττός a 13 κατὰ τὴν τέχνην F τὰ (post καὶ) om. EF¹
14 τέλος (ante καὶ τὰ) aF: γένος E 15 αὐτῆς ἐστίν a 18 ἢ γὰρ ἢ a 19 τῆς
φύσεως χεῖρων οὔσα aF 20 πολλῶ a 22 ἀποτελεῖν aF 23 εἰ] καὶ E
24 καὶ (post δὲ) om. E 25 post δὲ add. φανερόν a ex Aristotele. videri possit post
τῶν ἄλλων locum habuisse in Simplicii exemplari 27 γενόμενα E γίνονται a
οἱ
29 αἰ γὰρ F 31 νῦν ἡ τέχνη ἢ προλογισμῶ a

ποιῶσιν ὡς τὰ νῶ καὶ προλογισμῶ χρώμενα, οἱ μὲν ἀράχλαι διὰ τὴν τῶν 86^r
 μῶν ἄγρην δίκτυα ἀσφαλῆ καὶ ἐπὶ πολλὴ δικνουόμενα διατείνοντες, οἱ δὲ
 τὴν τροφὴν θησαυρίζοντες καὶ θαυμασταῖς χρώμενοι μεθόδοις πρὸς ὀλίκην 15
 τῶν μειζόνων βαρῶν καὶ ὑγρὰνθεῖσαν πολλὰκις τὴν τροφὴν ἀνάγοντες ὑπὸ
 5 τὸν ἥλιον καὶ διαψύχοντες καὶ τάξιν ἐν τῇ πορείᾳ φυλάττοντες. τὸ δὲ ἔτι
 τούτων θαυμασιώτερον, ὅτι τοὺς ἑαυτῶν φωλεούς, οὓς χεῖράς κалоῦμεν,
 τριγῆ διαιροῦντες ἐν μὲν τῷ ἐνὶ μέρει διαιτῶνται, ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ τὰς
 τροφὰς ἀποτίθενται, καὶ ἐν τῷ τρίτῳ θάπτουσι τοὺς νεκρούς. καὶ ἡ χελι-
 δῶν δὲ καὶ ἡ ἀηδῶν οἰκοδομεῖ τὴν νεοττιάν πληθὺν τε τὸν εὐεργότατον
 10 ἐκλεξαμένη, ὡς καὶ τοὺς ἱατροὺς αὐτῶ ἀντὶ τῶν ξηραντικωτάτων χρῆσθαι 20
 φαρμάκων, καὶ ἀρφεσι συνδέουσα τὸν πληθὺν κατὰ σχῆμα πολυχωρητότα-
 τον καὶ ἰσχυρότατον. καὶ ἡ μέλιττα (θαυμαστὴ) τῆς τῶν ἐξαγίων χω-
 ρημάτων συνθέσεως· τῆς δὲ ἀλκυόνος τὴν καλιὰν ἐν ὕδατι γινομένην
 ἦμισα ἀν ὕδωρ λυμαίνοντο. καὶ πολλὰ ἀν τις εἴποι τὸ τεχνοειδὲς τῆς
 15 τῶν ἀλόγων ζῴων ποιήσεως ἐπιδεικνύς. εἰ δὲ τῆ δοκεῖ τὰ ἄλογα ζῴα
 λογισμῶ τι ποιεῖν, ὁράτω κατὰ μικρὸν διὰ τῶν λογικῶν καὶ ἀλόγων τὸ
 ἕνεκά του καὶ ἐπὶ τὰ φυτὰ προῖόν, ἐν οἷς οὔτε ἀπορία τις ὑπολείπεται,
 μήποτε νῶ ποιῶσιν ἢ τέχνη· καὶ ὄψεται καὶ ἐν ἐκεῖνοις τὴν φύσιν ἕνεκά 25
 του ποιῶσαν. τὰ τε γὰρ φύλλα καὶ τὰ περικάρπια τοῦ καρποῦ ἕνεκα γί-
 νεται καὶ αἱ ῥίζαι ἕνεκα τῆς τροφῆς. ἐπεὶ διὰ τί οὐκ ἄνω μὲν αἱ ῥίζαι,
 κάτω δὲ οἱ κλάδοι; διὰ τί δὲ οὕτως ἀμφιένουσι τὰ σπέρματα ἀσφαλῶς, εἰ
 μὴ πολλὴν εἶχε πρόνοιαν τῆς ἐξ ἀλλήλων παλιγενεσίας;

Καὶ εἶη ἀν ἡ συναγωγὴ τοῦ λόγου τοιαύτη· τὰ ἐν τοῖς ἀλόγοις ζῴοις
 καὶ μάλιστα τὰ ἐν τοῖς φυτοῖς κατὰ φύσιν γινόμενα ὁμοίως γίνονται τοῖς
 25 κατὰ νοῦν καὶ τέχνην γινομένοις· τὰ κατὰ νοῦν καὶ τέχνην γινόμενα ἕνεκά 30
 του γίνονται· τὰ δὲ ἐν τοῖς ἀλόγοις ζῴοις ἄρα καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς γινόμενα
 ἕνεκά του γίνονται· ἡ φύσις ἄρα ἕνεκά του ποιεῖ. ἐν δὲ τούτοις πάλιν
 ἀξιῶ ἐφιστάνειν, ὅτι τὰ ἄλογα ζῴα καὶ τὰ φυτὰ ὡς φυσικὰ λαμβάνει ὁ
 Ἀριστοτέλης, καίτοι ἔμφυχα ὄντα καὶ ὑπὸ ψυχῆς διοικούμενα, τῶν ἀλόγων
 30 ζῴων καὶ φαντασίᾳ καὶ αἰσθήσει χρωμένων καὶ ὀρέξει ἐν ταῖς οἰκείαις
 ἐνεργείαις. εἰ δὲ ἐβούλετο ἐπὶ τῶν κυρίως φύσει ὄντων καὶ μόνως φύσει
 τὸ ἕνεκά του ἰδεῖν, παρέλαβεν ἀν τὴν κατὰ τόπον τῶν στοιχείων κίνησιν
 γινομένην ἕνεκα τοῦ τὴν οἰκείαν ὀλότητα καταλαβεῖν καὶ τὴν τῶν ἐναντίων 35
 ποιότητων μάχην ἕνεκα τῆς ἐν τῷ ὑποκειμένῳ σωτηρίας καὶ τῶν ἐν τῇ
 35 ἐκάστου γενέσει γινομένων τροπῶν αὖτε τὴν προτέραν τῆς ἐφεξῆς ἕνεκα

1 ἀράχλαι conlato οἱ δὲ v. 2 delendum videatur 2 ἰκνούμενα F 7 τῶ (post
 μὲν) om. E 8 ὑποτίθενται aF ἡ (ante χελιδῶν et ἀηδῶν) E cf. Themistius
 p. 194, 1: om. aF 10 ξηραντικωτέρων a 11 κατὰ] καὶ E eodem quo apud
 Themist. p. 194, 3 vitio 12 θαυμαστὴ om. libri: addidi ex Themistio p. 194, 4
 14 λυμαίνοντο scripsi (id quod in Themistii λυμάνοντο [sic] latere videtur): λυμαίνετο E:
 λυμάνετο aF 17 προῖόν F οὔτε] immo οὐδὲ 18 φύσιν] τέχνην F
 19 περικάρπια E 20 ἐπειδὴ οὐκ ἄνω διὰ τί μὲν E 23 τὰ δὲ ἐν E 24 τὰ (post
 μάλιστα) om. a κατὰ φύσιν — καὶ τέχνην (25) om. F γινόμενα E: om. a 26 τὰ
 δὲ — γίνονται (27) E: om. aF 27 ἐν δὴ a 30 ante αἰσθήσει add. τῆ a

προγινόμενην· ἀπὸ γὰρ ὕδατος πῦρ γίνεται διὰ μέσου ἀτμοῦ καὶ ἀέρος. 86^v
μήποτε οὖν φύσιν ὁ Ἀριστοτέλης καλεῖ καὶ τῆς ψυχῆς πᾶν τὸ περι σώματα
καταγινόμενον. διὸ καὶ τὴν περι ψυχῆς πραγματείαν τὰ πολλὰ περι τὴν
τουαύτην ψυχὴν πραγματευομένην τῆς φυσικῆς θεωρίας ὑπολαμβάνουσιν.

δ p. 199^a30 Καὶ ἐπεὶ ἡ φύσις διττὴ ἕως τοῦ αὐτῆ ἂν εἶη ἡ αἰτία 40
ἢ οὐ ἔνεκα.

Δείξας ὅτι τὰ φύσει γινόμενα ἔνεκά του γίνεται, βούλεται δεῖξαι τί
τοῦτο τὸ οὐ ἔνεκά ἐστίν. ἐπεὶ οὖν σύνθετά ἐστι τὰ φυσικὰ ἐξ ὕλης καὶ
εἶδους καὶ ἐκάτερον τούτων φύσις λέγεται, ὡς δεῖδεικται πρότερον, καὶ μάλ-
10 λον τὸ εἶδος τῆς ὕλης, καὶ ἔστιν ἐν τῇ γινόμενῳ τέλος τοῦτο, τοῦ τέλους
δὲ ἔνεκα τὰ πρὸ τοῦ τέλους, ἢ μορφή ἂν εἶη τὸ οὐ ἔνεκα τὰ ἄλλα, ὅπερ 45
καὶ πρότερον ἔδειξεν, ὅτε τὸ εἶδος καὶ τὸ τέλος εἰς ταυτὸν ἦγε. “δοκεῖ δέ
μοι, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, διὰ τούτου ἐνδείκνυσθαι, ὅτι κυριωτέρα αἰτία τὸ
εἶδος ἐστὶ καὶ οὐχὶ ἡ ὕλη, ὡς οἱ ἀρχαῖοι λέγειν ἐδόκουν εἰς τὴν ὑλικὴν
15 αἰτίαν πάντα ἀνάγοντες· εἰ γὰρ καὶ ἡ ὕλη τοῦ εἶδους χάριν ἐστὶ, κυριωτέρα
ἂν εἶη αἰτία τῆς ὕλης τὸ εἶδος”.

p. 199^a33 Ἄμαρτία δὲ γίνεται καὶ ἐν τοῖς κατὰ τέχνην ἕως τοῦ 49
καὶ τὸ “οὐλοφυῆς μὲν πρῶτα” σπέρμα ἦν. | 55

Πρὸς τοὺς λέγοντας ἔνεκά του ποιεῖν τὴν φύσιν ἔνστασις ἦν ἀπὸ τῶν 86^v
20 τεράτων. τίνος γὰρ ἔνεκα τὰ “βουγενῆ ἀνδρόπρωρα” γίνονται ἂν τὰ κατὰ
Ἐμπεδοκλέα; λύει οὖν καὶ ταύτην τὴν ἔνστασιν νῦν λέγων, ὅτι οὐ πάντα
τὰ ἔνεκά του γινόμενα ἐξ ἀνάγκης κατορθωμένα γίνεται, ἀλλὰ καὶ ἀμαρ-
τάνεται τινα πολλὰς ἐν τούτοις. καὶ γὰρ ἐν τοῖς κατὰ τέχνην καίτοι
ἔνεκά του γινόμενοις, ὡς πάντες ὁμολογοῦσιν, ἀμαρτάνεται τινα. καὶ οὐχ 5
25 ἔνεκα μὲν τῆς ἀμαρτίας ἢ τέχνης ἐποίει, ἔνεκα δὲ τίνος ἐκείνου οὐ διήμαρ-
τεν. οὕτως δὴ καὶ ἡ φύσις ποιεῖ μὲν ἔνεκά τινος, ἀμαρτάνεται δὲ πολ-
λάκις τὸ οὐ ἔνεκα καὶ ἀποβαίνει ἄλλο τι παρὰ τὸ οὐ ἔνεκα. ὥσπερ οὖν
κἄν μὴ κατορθώσῃ τὸ φάρμακον ἐκείνο, οὐ ἔνεκα παρὰ τοῦ ἱατροῦ ἐδόθη,
ἀλλ’ ἔνεκά του πάντως ἐδόθη, καὶ ὁ γραμματικὸς κἄν μὴ ὀρθῶς ἔγραψεν,
30 ἀλλ’ ἔνεκα τοῦ ὀρθῶς γράφειν ἔγραψεν, οὕτως καὶ ἡ φύσις, κἄν μὴ ἄν-
θρωπον ποιήσῃ, ἀλλ’ ἔνεκά γε τοῦ ἀνθρώπου ποιεῖν ἐποίει· ἀπετεύχθη
δὲ ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς κατὰ τέχνην. καὶ τὰ τέρατα οὖν ἀμαρτήματα ἐκεί- 10

2 φύσιν E: φησὶν F: φύσιν, sed post ἀριστοτέλης conlocat a σῶμα a 4 ὑπο-
λαμβάνουσα E ὃ ἐπεὶ aF: ἐπειδὴ E 6 ἢ οὐ] ἢ οὐ E 7 post γινόμενα
add. καὶ aF 12 ἔδειξεν p. 198^a26 13 ὁ om. F Ἀλέξανδρος cf. Themistius
p. 194, 19 τούτων aF 13. 14 ἐστὶ τὸ εἶδος a 18 καὶ οὐλοφυῆς μὲν πρότε-
ρον a σπέρμα a cf. p. 382, 6: σπέρματα EF 21 Ἐμπεδοκλέα cf. p. 372, 1
23 καίτοι ἔνεκα γινόμενοις E: γινόμενοις ἔνεκά του aF 26 ποιεῖ— ἢ φύσις (30) om. F
29 κἄν E: κἄν εἰ a 30 οὕτω δὲ καὶ a 31 ἀπετεύχθη a: ἀποτεύχθη E: ἀπε-
τέχθη F

νου τοῦ οὐ ἕνεκά ἐστι. διὸ οὐδὲ ἐκτοπίζεται που μακρὰν τοῦ οὐ ἕνεκα. 86^v
 ἀλλὰ μάλιστα μὲν ἐκ σπέρματος ἀνθρωπέου ἀνθρώπος, εἰ δὲ μὴ ζῶν,
 συκῆ δὲ ἢ πλάτανος οὐδέποτε. τοιαῦτα δὲ καὶ Ἐμπεδοκλέους “βουγενῆ
 ἀνδρόπρωρα”. ὅταν δὲ λέγῃ ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ἐν τοῖς φυσικοῖς τὰ
 5 τέρατα, ἀμαρτήματά φησιν εἶναι τοῦ ἕνεκά του ποιούντος. εἰπὼν δὲ
 ὅτι τὰ τέρατα ὁμοίως γίνεται τοῖς ἐπὶ τῶν τεχνῶν ἀμαρτανομένοις ἐπιση-
 μαίνεται, ὅτι καὶ τὰ παρὰ τῷ Ἐμπεδοκλεῖ “βουγενῆ ἀνδρόπρωρα” ἢ “ἀν-
 10 δρογενῆ βούπρωρα”, εἰ ἐγένετο τὰ τοιαῦτα, κατὰ ἀμαρτίαν ἐγένετο τῶν
 ἀρχῶν, ἐξ ὧν ἡ γένεσις τῶν τε ποιητικῶν καὶ τῶν ὕλικῶν, ὡς καὶ νῦν
 15 κατὰ τὴν περὶ τὸ σπέρμα ἀμαρτίαν τὰ τέρατα ἀποβαίνει ἐξασθενούντος
 τοῦ σπέρματος καὶ διαφθειρομένης ἀρχῆς. καὶ οὐχ ἱκανὰ τὰ τοιαῦτα
 παραδείγματα δεῖξαι, ὅτι ἡ φύσις οὐχ ἕνεκά του ποιεῖ. συγχωρήσας δὲ
 τὸ πρῶτον τῷ Ἐμπεδοκλεῖ ἀπ’ ἀρχῆς τερατώδη ζῶα λέγοντι τὰ “βουγενῆ
 ἀνδρόπρωρα” καὶ τούτου δοθέντος, λύσας τὴν ἔνστασιν ἐκ τοῦ καὶ ἐκεῖνα 20
 15 διαφθειρομένης ἀρχῆς γίνεσθαι, ἐφεξῆς καὶ τὴν αἰτίαν τῆς τοιαύτης
 ἐνστάσεως τῆς ἀπὸ τῶν Ἐμπεδοκλέους τεράτων ἀναιρεῖ ἀσύστατον δεικνύς
 τὴν ἀπ’ ἀρχῆς τῶν τερατωδῶν ζῶων γένεσιν, ὡς εἰ ἔλεγε μάλιστα μὲν καὶ
 εἰ ἐγένετο τερατώδη ζῶα ἀπ’ ἀρχῆς, οὐκ ἀναιρεῖται ἐκ τούτου τὸ τὴν
 φύσιν ἕνεκά του ποιεῖν. τῆς γὰρ φύσεως ἕνεκά του ποιούσης ἀμαρτία τις
 20 ἢ περὶ τὸ ποιοῦν ἢ περὶ τὴν ὕλην γενομένη ἄλλο τι ἀποβῆναι ἐποίησε καὶ
 οὐχὶ ἐκεῖνο τὸ οὐ ἕνεκα τὸ ποιοῦν ἐποίει. ἔπειτα δὲ οὐδὲ ἀληθῆς ἐστὶν 25
 ἢ τῆς ἐνστάσεως ὑπόθεσις. οὐ γὰρ δυνατόν ἦν ζῶα ἐξ ἀρχῆς γενέσθαι,
 ἀλλὰ σπέρμα πρὸ τῶν ζῶων, εἴπερ ἀνάγκη πᾶν ζῶον καὶ τὸ κατωρθω-
 μένον καὶ τὸ τερατώδες ἐκ σπέρματος γενέσθαι οἰκείου, ἀλλ’ οὐκ εὐθύς
 25 ἡμιτόμων τῶν ζῶων ἡμιτόμοις συγκολλημένων. εἰ δὲ ἀναγκαῖον ἀπὸ σπέρ-
 ματος οἰκείου τὴν ἀρχὴν ἕκαστον τῆς γενέσεως λαβεῖν, ὀήλον ὅτι τάξις τις
 ἐστὶν ἐν τῇ γενέσει καὶ τὸ πρῶτον καὶ τὸ δευτέρον, καὶ τὸ πρῶτον τοῦ
 δευτέρου χάριν. ἐν δὲ τοῖς τοιούτοις τὸ ἕνεκά του πάντως θεωρεῖται.

Εἰπόντος δὲ τοῦ Ἐμπεδοκλέους ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Φυσικῶν πρὸ 30
 30 τῆς τῶν ἀνδρείων καὶ γυναικείων σωμάτων διαρθρώσεως ταυτὶ τὰ ἔπη
 νῦν δ’ ἄγ’, ὅπως ἀνδρῶν τε πολυκλαύτων τε γυναικῶν
 ἐννουχίους ὄρηκτας ἀνήγαγε κρινόμενον πῦρ,
 τῶνδε κλύ’ οὐ γὰρ μῦθος ἀπόσκοπος οὐδ’ ἀδαήμεν·
 οὐλοφρεῖς μὲν πρῶτα τύποι χθονὸς ἐξανέτελλον
 35 ἀμφοτέρων ὕδατός τε καὶ εἶδος αἴσαν ἔχοντες,

1 που Themistius p. 195, 7: πολὺ libri τοῦ οὐ] τῆς οὐ E 7 Ἐμπεδοκλεῖ cf.
 p. 372, 1 8 τὰ (ante τοιαῦτα) om. E 10 ἐξ ἀσθενούντος F sed cf. Themistius
 p. 195, 22 11 ἀρχῆς E: τῆς ἀρχῆς aF: ἀρχῆς τινος Aristoteles cf. Themistius l. c.
 13 post βουγενῆ add. καὶ a 15 τῆς ἀρχῆς ut v. 11 aF 16 ἀναιρεῖ om. E
 18 ἐγένετο a 20 γενομένη aF 26 τὴν ἀρχὴν iteravit F 27 καὶ τὸ δευτέρον
 καὶ τὸ πρῶτον om. a 29 Φυσικῶν vv. 248 — 255 K., 262—269 St. 30 διαρ-
 θρώσεως om. E ταῦτα aF 31 ἄγε πῶς F 32 ἐννουχίους libri: ἐμμουχίους
 Panzerbieter 33 τῶνδ’ ἔκλυ’ E 35 εἶδος (i. e. ἔδος) libri itaque legit quamvis
 inepte interpretans Simplicius cf. p. 382, 7: οὐδὸς coniciebat Sturz

τοὺς μὲν πῦρ ἀνέπεμπε θέλον πρὸς ὁμοῖον ἰκέσθαι,
οὔτε τί πω μελέων ἐρατὸν δέμας ἐμφαίνοντας,
οὔτ' ἐνοπήν † οἶα τ' ἐπιχώριον ἀνδράσι γυῖον·

86v

ταῦτα οὖν εἰπόντος τοῦ Ἐμπεδοκλέους ἐφίστησιν, ὅτι καὶ αὐτὸς ὡς ἔοικε 35
5 σπέρμα πρὸ τῶν ζῴων γεγονέναι φησί. καὶ τὸ “οὐλοφυὲς μὲν πρῶτα”
παρ' αὐτοῦ εἰρημένον σπέρμα ἦν οὕτω “μελέων ἐρατὸν δέμας” ἐμφαῖνον,
διότι ὕδωρ μὲν ἦν ἐνεργεῖα ὑγρὸν ὄν, δυνάμει δὲ τὸ εἶδος τοῦ ἀνθρώπου.
μήποτε δὲ οὔτε ζῶα πρὸ σπέρματος οὔτε σπέρμα πρὸ τῶν ζῴων ὑποστῆ-
ναι δυνατόν ἦν. ὡς γὰρ πᾶν ζῷον καὶ φυτὸν ἐξ οἰκείου γίνεται σπέρμα-
10 τος, οὕτως καὶ πᾶν σπέρμα ἐξ οἰκείου γίνεται ζῴου καὶ φυτοῦ. ἐφιστάνοι
οὖν ἂν ὁ Ἀριστοτέλης, ὅτι μὴ αὖ πρὸ τοῦ ζῴου τὸ σπέρμα ὑφισταῖναι 40
φησὶν Ἐμπεδοκλῆς. καὶ δῆλον ὅτι καὶ πρὸ τοῦ σπέρματος τὸ ζῷον. καὶ
διορθῶν τὴν ἐπίστασιν ἐπήγαγε καὶ τὸ “οὐλοφυὲς μὲν πρῶτον”
σπέρμα ἦν, ὡς καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἐμπεδοκλέους τοῦτο συνεωρακότος, ὅτι
15 σπέρμα προϋπάρχειν ἔδει τῆς τῶν ζῴων γενέσεως. εἰ δὲ τὸ σπέρμα ἦν,
θαυμαστῶς μοι δοκεῖ τὸ “οὐλοφυὲς” αὐτῷ ἐπιτρέπειν. οὐλοφυὲς γὰρ
ἐκεῖνο κυρίως ἐστίν, ὃ καθ' ὅλον ἑαυτὸ πᾶν ἐστίν ὅπερ ἂν ἐστι μήπω γε-
νομένης ἐν αὐτῷ διακρίσεως. πᾶν γὰρ μέρος τοῦ σπέρματος τὰ πάντα 45
τοῦ σώματος μύριά ἐστιν. οὐδὲν δὲ τοῦ σώματος μέρος ἐστὶ τὰ ἄλλα
20 μέρη διακρίσεως ἤδη γενομένης ἐν αὐτοῖς καὶ διασπασθέντος τοῦ οὐλο-
φυοῦς.

p. 199 b 9 Ἔτι καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς ἔστι τὸ ἕνεκά τοῦ ἔως τοῦ καὶ
ἐν τοῖς σπέρμασι γίνεσθαι ὅπως ἔτυχε.

Καὶ τοῦτο πρὸς τὴν ἀπὸ τῶν Ἐμπεδοκλέους ὀρμωμένην ἕνστασιν εἶρη- 50
25 ται. ἐπειδὴ γὰρ καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς προφανές ἐστι τὸ ἕνεκά του, ὡς ἐλέ-
γεται πρότερον, τῶν μὲν φύλλων ἕνεκα τοῦ περικαρπίου καὶ τῶν ῥιζῶν
κίτω διὰ τὸ ἔλασιν τὴν τριφυίην, ἀρα καὶ ἐν τούτοις ὥσπερ καὶ ἐν ταῖς
ζῴοις ἔστι τινα τερατώδη ἐξ ἀμπέλου καὶ ἐλαίας ἀμπελογενῆ ἑλαιό-
πρωρα, ὥστε καὶ ἀπὸ τούτων ἐνίστασθαι πρὸς τὸ ἕνεκά του τὴν φύσιν
30 ποιεῖν, ἢ οὐ; εἰ μὲν γὰρ ἔστιν, ἀτόπως αὐτὰ παραλέλοιπεν Ἐμπεδοκλῆς,
εἰ δὲ μὴ ἔστι, πῶς ἐπὶ μὲν τῶν ζῴων ἔστιν, ἐπὶ δὲ τῶν φυτῶν οὐκ ἔστι; 65
“δοκεῖ δὲ μοι, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τῷ ἔτι καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς | ἕνεστι 87r
τὸ ἕνεκά του προσκειμένον τὸ ἥττον δὲ ἐπιχείρησιν τινα ἀπὸ τοῦ
μᾶλλον καὶ ἥττον ἐνδοξίνουσθαι τοιαύτην· εἰ ἐν οἷς ἥττον φανερόν τὸ τέλος

3 οἶα τ' E: οὔτ' F: οὔτ' αὐ a: rescripsi οἶον τ' Hermae vol. xv p. 169, 3 ἐπιχωρί^ο
(i. e. ἐπιχωρίως compendio confuso) E γυῖον Stein: γύων EF: γήρυν a 4 τοῦ
om. aF 13 πρῶτον hic libri 17 κυρίως ἐκεῖνο a καθ' ὅλον EF: καθ'
ἔ ἐστιν a ἂν ἐστι] fortasse ἂν ἦν 19 μύριά E: μέρος F: μέρη a 20 ὀλο-
φυοῦς F 22 ἕνεστι a 24 τὴν om. F τῶν] τοῦ F ὀρμωμένην scripsi:
ὀρμωμένων EF: ὀρμημένην a 25 ἐν (post καὶ) om. E 26 πρότερον (p. 199 a 24):
πότερον E τῶν μὲν iteravit F 27 καὶ (ante ἐν) om. E 30 αὐτὸ F
31 μὲν ἐπὶ F

ἔστι γινομένοις φύσει ταῦτα οὐχ ὡς ἔτυχε γίνεσθαι ἀλλ' ἕνεκά του, ἐν δὲ 87^τ
 τοῖς φυτοῖς, ἐν οἷς ἤττον διήρθρωται τὸ τέλος, οὐ γίνεσθαι ἀπὸ τύχης τὰ
 γινόμενα οὐδὲ ἀμπελογενῆ ἐλαιόπρωρα, οὐδὲ ἐν τοῖς ζώοις, ἐν οἷς
 μᾶλλον διήρθρωται τὸ ἕνεκά του, γίνεσθαι τὸ ἀπὸ τύχης ὥστε οὐδὲ βου- 5
 5 γενῆ ἀνδρόπρωρα συνίσταται". ἔτι δέ, φησίν, ἔδει καὶ ἐν τοῖς
 σπέρμασι γίνεσθαι ὅπως ἔτυχεν, εἴπερ τὰ φύσει κατὰ σύμπτωμα
 καὶ κατὰ τύχην ἐγένετο· οἷον ἐκ τοῦδε τοῦ σπέρματος ἔδει διαφόρως ποτὲ
 μὲν ἵππον ποτὲ δὲ ἄνθρωπον γίνεσθαι ποτὲ δὲ ἄλλο τι τῶν ζώων. νῦν
 δὲ ὄρισται ὡς ἐπίπαν ἢ ἐκ τοῦ σπέρματος γένεσις· ἐκ γὰρ τοῦ ἀνθρω-
 10 πείου ἄνθρωπος καὶ ἐκ τοῦ ἵππειου ἵππος. οὐκ ἄρα κατὰ τύχην οὐδὲ
 ὅπως ἔτυχεν, ἀλλὰ κατὰ τάξιν καὶ ἀκολουθίαν καὶ ἕνεκα τοῦ ἐφεξῆς τὸ 10
 πρότερον γίνεσθαι.

p. 199^b 14 "Ὅλωσ τε ἀναιρεῖ ὁ οὕτως λέγων ἕως τοῦ ἀεὶ μέντοι
 ἐπὶ τὸ αὐτό, ἐὰν μὴ τι ἐμποδίση.

15 "Ὅσπερ πρότερον ἔλεγεν, ὅτι οἱ τὴν κίνησιν ἀναιροῦντες οὐδὲ φυσικοὶ
 εἰσιν αὐτὴν ἀναιροῦντες τὴν φύσιν, εἴπερ ἡ φύσις ἀρχὴ κινήσεως καὶ ἡρε- 15
 μίας ὑπόκειται, οὕτω καὶ νῦν δεῖκνυσιν, ὅτι οἱ ἀναιροῦντες τὸ ἕνεκά του
 τὴν φύσιν ποιεῖν καὶ αὐτὴν τὴν φύσιν ἀναιροῦσι καὶ τὰ φύσει συνεσθηκότα.
 ἀλλ' οὐχὶ τηροῦντες αὐτὰ λέγουσιν ὅπως ἔτυχε γίνεσθαι. δεῖκνυσι δὲ αὐτὸ
 20 ἀπὸ τῆς ἐννοίας, ἣν ἔχομεν περὶ τῶν φύσει καὶ τῆς φύσεως. εἰ γὰρ ἡ
 φύσις ἀρχὴ κινήσεως ἐστὶ καὶ ἡρεμίας ἐν ᾧ ἐστὶ καὶ τὰ φύσει ταῦτά
 ἐστίν, ὅσα ἀπὸ τινος ἐν αὐτοῖς ἀρχῆς συνεχῶς κινούμενα ἀφι-
 κνεῖται ἐπὶ τι τέλος, οὐ τὸ αὐτὸ ἀπὸ πάσης ἀρχῆς (οὐ γὰρ ἐκ τῆς 20
 τοῦ ἀνθρώπου ἀρχῆς οἷον τοῦ ἀνθρωπέου σπέρματος ἢ κινήσις εἰς κῦνα
 25 τελευτᾷ, εἰς δὲν τελευτᾷ ἢ ἀπὸ τοῦ κυναίου σπέρματος κινήσις), ἀεὶ μέντοι
 ἀφ' ἐκάστης ἀρχῆς ἢ κινήσεως ἐπὶ τὸ αὐτὸ καταντᾷ τέλος τὸ οἰκείον, ἂν
 μὴ τι ἐμποδίση (ἀπὸ γὰρ τῆς τοῦ ἀνθρώπου εἰς ἄνθρωπον καὶ ἀπὸ
 τῆς τοῦ ἵππου εἰς ἵππον), ὥστε οὔτε ταῦτ' ἀπὸ τῶν πασῶν καὶ τῶν
 30 διαφορῶν οὔτε τὸ τυχὸν ἀφ' ἐκάστης. εἰ οὖν τοιαῦτά ἐστίν, ὡς ἐπὶ
 30 τι τέλος ὄρισμένον ἀφικνεῖσθαι συνεχῶς κινούμενα, ὡς ἀεὶ τὴν δευτέραν
 κίνησιν ἔπασθαι τῇ προτέρᾳ, ὁῖλον ὅτι ἕνεκα τοῦ δευτέρου τὸ πρότερον 25
 ἀεὶ γίνεσθαι ἐν τοῖς τοιοῦτοις· εἰ οὖν τὰ φύσει ἕνεκά του, τὰ μὴ ἕνεκά
 του οὐ φύσει· καὶ ὅλωσ εἰ μὴ τοιαύτην ἐννοίαν ἔχομεν τῶν φύσει ὡς

1 ταῦτα superscripsit m.¹ E post ἕνεκά του add. οὐδὲ ἐν οἷς μᾶλλον ὡς ἔτυχε γίνε-
 ται a 3 post ζῴοις add. ἄρα a 4 οὐ γίνεσθαι ἀπὸ τύχης E 7 ἀδιαφόρως a
 9 ἀνθρωπέου aF (cf. v. 24): ἀνθρώπου E 10 ἐκ τοῦ om. aF ἵππειου aF:
 ἵππου E 11 καὶ (post τάξιν) om. E 13 τε EF: δὲ a ut Aristoteles μέντοι γε a
 15 πρότερον cf. Arist. p. 184^b 25. Alexander supra p. 46, 11 22 ἀφικνεῖται om.
 aF 23 ἐπὶ τι libri (cf. v. 29) et Themistius p. 196, 2: πρὸς τι Alexander p. 384, 5: εἰς
 τι Aristoteles 24 post κινήσις add. ἀεὶ μέντοι ἀφ' ἐκάστης ἀρχῆς E 25 (post δὲν)
 τελευτᾷ a: τελευτᾷ F: ἐτελευτᾷ E 28 τῶν (post ἀπὸ) om. E 29 διαφορῶν E
 31 ἔπασθαι κίνησιν aF 32 ἕνεκά του — τὰ φύσει (32) om. E

ἕνεκά του γινομένων, οὐδὲ φύσει ὄντα ἐννοοῦμεν. ἀναιρεῖται γὰρ ἡ φύσις 87^r
ἀναιρεθείσης τῆς εἰς ὠρισμένον τέλος κινήσεως· τοιαύτης γὰρ κινήσεως
ἀρχὴ καὶ οὐ τῆς τυχούσης. καὶ συλλογιστικῶς δὲ ἐκτίθεται τὴν ἀπόδειξιν
ὁ Ἀλέξανδρος οὕτως· “τὰ φύσει ἀπὸ τινος ἀρχῆς ἐν αὐτοῖς οὐσης
5 συνεχῶς κινούμενα ἀφικνεῖται πρὸς τι τέλος· τὰ μὴ ἕνεκά του 30
γινόμενα οὐκ ἀπ’ ἀρχῆς τινος συνεχῶς κινούμενα ἀφικνεῖται πρὸς τι τέλος·
οὐκ ἄρα τὰ μὴ ἕνεκά του γινόμενα φύσει, ὥστε οἱ τὰ φύσει γινόμενα μὴ
ἕνεκά του, ἀλλ’ ὡς ἔτυχε λέγοντες γίνεσθαι ἀναιροῦσι τὰ φύσει καὶ (τὴν)
φύσιν.”

10 p. 199^b 18 Τὸ δὲ οὐ ἕνεκα καὶ ὁ τούτου ἕνεκα ἕως τοῦ ἐν δὲ τοῖς
φυσικοῖς ἀεὶ οὕτως, ἂν μὴ τι ἐμποδίσῃ.

Ἐπειδὴ καὶ ἐν τοῖς ἀπὸ τύχης εἶναι δοκεῖ τὸ οὐ ἕνεκα καὶ τὸ ἕνεκά
του, ὅταν λέγωμεν ὅτι ἀπὸ τύχης ἦλθεν ὁ ξένος καὶ λυτρωσάμενος
τὸν αἰχμάλωτον, ὡς ὁ παρὰ Μενάνδρῳ Δημέας τὴν Κράτειαν, ἀπῆλθεν
15 ἡ ἀφῆκε (γράφεται γὰρ ἀμφοτέρως, ὥσπερ καὶ ἀντὶ τοῦ λυτρωσάμενος 40
τὸ λουσάμενος), καὶ πράξῃ τοῦτο ὥσπερ ἕνεκα τούτου ἐλθὼν, κἂν μὴ
διὰ τοῦτο ἐλθῇ· τοῦτο γὰρ κατὰ συμβεβηκὸς αἴτιον, καὶ διὰ τοῦτο ἀπὸ
τύχης λέγεται καὶ θεωρεῖται πως καὶ ἐν τούτῳ τὸ οὐ ἕνεκα καὶ τὸ τούτου
ἕνεκα. ἀλλ’ ἔστι τις διαφορὰ τούτου τε καὶ τοῦ κυρίως τοιούτου τοῦ τῆ
20 φύσει προσήκοντος. τὸ γὰρ ἀεὶ ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οὐ κατὰ συμβε-
βηκὸς οὐδ’ ἀπὸ τύχης. ἐπ’ ἔλαττον γὰρ τοῦτο. ἐν δὲ τοῖς φυσικοῖς
ἀεὶ οὕτως, ἂν μὴ τι ἐμποδίσῃ. ὥστε διαφέρει τὸ οὐ ἕνεκα καὶ ἕνεκά 45
του τὰ ἐν τοῖς ἀπὸ τύχης τῶν ἐν τοῖς φυσικοῖς τῶν τὰ μὲν ἐν τοῖς κατὰ
τύχην κατὰ συμβεβηκὸς καὶ ὡς ἐπ’ ἔλαττον, τὰ δὲ ἐν τοῖς φυσικοῖς ὡς
25 ἐπὶ τὸ πλεῖστον. ἀλλὰ πῶς ὅλως ἐν τούτοις τὸ οὐ ἕνεκα καὶ τὸ ἕνεκά
του, εἴπερ μὴ τοῦ λυτρώσασθαι ἕνεκα ἦλθεν; ὅτι τὸ μὲν οὐ ἕνεκα γέ-
νοιτ’ ἂν ἀπὸ τύχης, ὅτι τέλος ὡς λυσιτελεῖς ἠκολούθησε τῆ ἀφίξει τοῦ
λυτρώσασθαι, κἂν μὴ τούτου ἕνεκα ἦλθε· καὶ ἔστι τοῦτο οὐ κυρίως μὲν
οὐ ἕνεκα, ἀλλ’ ὡς οὐ ἕνεκα. καὶ τὸ ἕνεκά του δὲ οἶον τὸ ἐλθεῖν τὸν 50
30 ξένον ὡσεὶ ἕνεκα τούτου, κἂν μὴ ἕνεκα τοῦ λυτρώσασθαι ἦλθεν. οὕτως

2 ποταυ F 6 ἀφικνεῖται om. E 7 ἄρα] ἔτι E 8 γίνεσθαι λέγοντες aF
τὴν addidi. τὴν φύσιν τε καὶ τὰ φύσει collocat a 11 ἐάν E sed cf. v. 22 a
12 τὸ οὐ ἕνεκα om. F 14 Μενάνδρῳ fr. inc. 501 [F. C. G. IV 331 Meineke]
τὴν κράτειαν libri: τὸν κράτην excerpta cod. Paris. 1853 [nullius auctoritatis] ‘recte
nisi id Κράτητα scribendum’ putabat Meineke addens ‘finxerat igitur Menander Demeam
casu in nescio quem locum devenisse ibique Cratetem captivum vinculis solvisse.’
15 λυτρωσάμενος τὸ om. F 16 λουσάμενος aE: λυσάμενος F [sic etiam exc.
Paris. 1853], eadem varietas in Aristotelis codicibus et Philopono πράξει a
18 πως E: πῶς F: πάντως a 22 ἐάν a 23 ὑπὸ E 24 ὡς
om. F 25 καὶ] ἢ aF 26 τοῦ om. F ἔτι τὸ] fortasse <ἦ> ὅτι
τὸ ante γένοιτο add. ἢ τὸ ἕνεκά του F 30 ὡς εἰ εἰ F τούτου EF:
του a

μὲν οὖν ὁ Ἀριστοτέλης ἐνδέχεται. ἢ καὶ ὁ ξένος δὲ μὴ τούτου ἕνεκα 87^α
ἦλθεν, ἀλλ' ἢ τύχη τούτου ἕνεκα τὴν ἀφίξει γενέσθαι παρασκευάσασθε καὶ
τοῦτο τέλος τῇ ἀφίξει παρέσχε. διὸ τοῦτο μὲν συνεχώρησεν ὁ Ἀριστοτέ-
λης τὸ εἶναι καὶ ἐν τοιοῦτῳ τὸ οὐ ἕνεκα καὶ τὸ ἕνεκά του, καὶ μὴ τῇ
5 προαιρέσει τὸ τοιοῦτον τέλος ἀκολουθῆ. τὴν δὲ διαφορὰν αὐτῶν κατὰ τὸ
ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ κατὰ τὸ ὡς ἐπ' ἔλαττον παραδέδωκεν. |

p. 199^b 26 Ἄτοπον δὲ τὸ μὴ οἶεσθαι καὶ ἕνεκά του γίνεσθαι ἕως 87^α
τοῦ ὅτι μὲν οὖν αἰτία ἢ φύσις καὶ οὕτως ὡς ἕνεκά του,
φανερὸν.

10 Πολυειδῶς ἀποδεικνύς τὸ προκείμενον καὶ τὴν ἔννοιαν διορθοῖ νῦν, δι' 5
ἣν οὐ βούλονται τὴν φύσιν ἕνεκά του ποιεῖν. οἴονται γὰρ τὰ ἕνεκά του
ποιοῦντα προβουλευσάμενα καὶ προορίσαντα τὸ τέλος οὕτως ποιεῖν ἐκεῖνου
στοχαζόμενα, ἀπὸ τῶν κατὰ τὰς τέχνας γινομένων ταύτην τὴν ἔννοιαν λαμ-
βάνοντες. ὑπαντᾷ οὖν ἀπ' αὐτῶν τῶν τεχνῶν, ἀφ' ὧν ἡ διάστροφος ἐν-
15 νοια γέγονεν. οὐδὲ γὰρ ἡ τέχνη, φησί, βουλευέται. οὐ γὰρ βουλῆς
δεῖ τοῖς τεχνίταις εἰς τὸ πράξει τὸ κατὰ τέχνην· ὠρίσται γὰρ ἕκαστον 10
τῶν γινομένων, ὅταν κατὰ τέχνην ἐνεργῆται. τί γὰρ δεῖται βουλῆς ὁ
γραμματικός, ἵνα οὕτως γράψῃ τὸ Δίωνος ὄνομα ὡς γράφει; ἀλλ' ἐν ταῖς
στοχαστικαῖς μόναις χώραν ἔχει τὸ βουλευέσθαι. καὶ εἴη ἂν ἡ συναγωγὴ
20 τοῦ λόγου τοιαύτη. εἰ ἡ τέχνη ἕνεκά του ποιεῖ καὶ μὴ προβουλομένη,
πολλῷ μᾶλλον τὴν φύσιν οὐκ ἔστιν ἀνάγκη προβουλομένην ἕνεκά του
ποιεῖν· ἀλλὰ μὴν τὸ πρῶτον, τὸ ἄρα δεύτερον. τὴν δὲ ὁμοιότητα τῆς
φύσεως δηλοῖ πάλιν πρὸς τὴν τέχνην διὰ τοῦ καὶ εἰ ἐνῆν ἐν τῷ ξύλῳ 15
ἢ ναυπηγικῇ, ὁμοίως ἂν ἐποίει ναῦν ὡς εἰ καὶ ἡ φύσις ἐποίει ναῦν,
25 ὡς κατ' οὐδὲν ἄλλο διαφερόντων τῶν φύσει ἢ τέχνη γινομένων ἢ κατὰ τὸ
τὰ μὲν φύσει ἐνδοθεν γίνεσθαι τὰ δὲ τέχνη ἔξωθεν. διὸ καὶ ἐπ' ἄλλο τι
παράδειγμα προσεχέστερον μεταβάς μάλιστα, φησί, δὴλῃ ἢ πρὸς τὴν
φύσιν τῆς τέχνης ὁμοιότης, ὅταν τις ἰατρεύῃ αὐτὸς ἑαυτόν· τοῦτῳ
γὰρ ἔοικεν ἡ φύσις ὡς ἔνδον ἔχοντι τὸ αἷτιον. ἢ δὲ πρὸς τὴν φύσιν καὶ
30 τοῦ τοιοῦτου διαφορὰ εἴρηται πρότερον ὑπ' αὐτοῦ, ὅτι ἐν μὲν τοῦτοις κατὰ
συμβεβηκός ἐστιν ἡ τῆς κινήσεως ἀρχή (οὐ γὰρ ἦ ἰατρὸς ὑφ' ἑαυτοῦ 20
ἰατρεύεται, ἀλλ' ἦ συνέβη νοσεῖν αὐτόν), ἐπὶ δὲ τῶν φύσει καθ' αὐτό.
καθὸ γὰρ φύσει, ἔνεστιν ἡ τῆς κινήσεως ἀρχή. πλὴν ἐν τοῖς τοιοῦτοις

I locus corruptus. ἐνδέχεται non explicem i. q. ἀποδέχεται, de quo usu cf. Vahlen ad
poet.² 213 ἢ (εἰ F) καὶ ὁ ξένος δὲ EF: δὲ τὸν ξένον (distincto ante ἐνδέχεται), unde
in proximis ἐλθεῖν, ἀλλὰ τὴν τύχην et παρασκευάσαι et παρασχέειν mutavit a 4 τοιοῦτω
EF: τοιοῦτοις a τὸ (ante οὐ) om. E 5 τὸ (ante τοιοῦτον) om. aF 6 τὸ
(post ἐπὶ) om. F παραδέδωκεν E: παρέδωκεν F: προσέθηκεν a 7 καὶ om. Ari-
stoteles: post δὲ transiecit a 10 διορθοῖ νῦν aE: διορθοῦται F 12 ἐκεῖνου]
ἐκεῖνα οὐ F 16 κατὰ τὴν τέχνην F 20 προβουλομένην a 21 ἕνεκά του
om. aF 22 τὸ δεύτερον ἄρα E 24 ὡς εἰ καὶ — ναῦν E: om. aF 25 τῶν]
τῇ E 26 τὰ (ante μὲν) om. E

μάλιστα ἔστιν ἢ τῶν τεχνῶν πρὸς τὴν φύσιν ὁμοιότης, ἐν οἷς ἔνδοθεν 87^v
ὁπωσοῦν ἢ κίνησις δοκεῖ.

p. 199^b 34 Τὸ δὲ ἐξ ἀνάγκης πότερον ἐξ ὑποθέσεως ἕως τοῦ τὸ
δὲ οὐ ἔνεκα ἐν τῷ λόγῳ. 32

5 Μετὰ τὸ συμπληρῶσαι τὴν περὶ τῶν αἰτίων * δύο προὔθετο ζητή-
ματα οἰκεῖα τῷ περὶ τῶν αἰτίων λόγῳ· διαρθροῖ γὰρ τὰ περὶ τε τοῦ ποιη-
τικῆς καὶ ὕλικῆς αἰτίου ἀδιαρθρώτως παρά τισιν ὑπονοηθέντα καὶ πρῶτον 35
μὲν ὅτι ἢ φύσις τῶν ἔνεκα τοῦ ἔστιν αἰτίων καὶ οὐ τῶν εἰκῆ καὶ ὡς
ἔτυχε ποιούντων, ὅπερ ἐδόκει τισί, δεύτερον δὲ πῶς τὸ ἐξ ἀνάγκης διὰ
10 τὴν ὕλην λεγόμενον ὑπάρχει τοῖς φυσικοῖς. ἄρα ὡς διὰ τὴν ὕλην ἐξ
ἀνάγκης ἐπομένων τῶν ἐφεξῆς καὶ διὰ ταύτην τοῦ τέλους τοῦ κατὰ τὸ
ὑφέλιμον ἐπιγινόμενου, ὡςπερ ἐδόκουν οἴεσθαι τινες κυριώτατον καὶ μόνον
αἰτίον τὴν ὕλην ὑπολαμβάνοντες, ὡς δηλοῖ τὸ πάντων τῶν γινόμενων τὰς
αἰτίας κατὰ τὴν ὕλην ἀποδιδόναι, ἄρα οὖν οὕτως ἐξ ἀνάγκης ἢ ὕλη τοῖς 40
15 φυσικοῖς ὑπάρχει, ὅπερ ἀπλῶς καλεῖ, ἢ μᾶλλον ἐξ ὑποθέσεως ὑποτε-
θέντι τῷ τέλει ἔπεσθαι τὸ τῆς ὕλης ἀναγκαῖον, ὥστε εἰ οἶκος μέλλοι γε-
νέσθαι, τούτεστιν ἀσφαλεῖα τις τῶν ἐνόντων, ἀνάγκη ἄρσφην γενέσθαι καὶ
τοίχους καὶ θεμέλιον ὑποβληθῆναι· οὐ μέντοι εἰ οὕτω πέφυκεν ἢ ὕλη,
ὥστε τὰ μὲν βαρῆα κάτω βρῖθαι τὰ δὲ κοῦφα ἐπιπολάξαι, ἧρῃ διὰ τοῦτο
20 γίνεται ὁ οἶκος. τούτων οὖν ὄντων τῶν ζητουμένων τὸ μὲν ἀπλῶς ἀναγ-
καῖον ἀποδοκιμάζει ὡς ἐδόκουν λέγειν οἱ ἀπὸ τῆς ὕλης τὰς αἰτίας ἀποδι- 45
δόντες· ἐπεὶ τὸ θερμὸν ἀνωφερὲς καὶ κοῦφον, τὸ δὲ ψυχρὸν βαρὺ καὶ
κατωφερὲς, διὰ τοῦτο οὕτω συνέστη ὁ κόσμος καὶ ἐγένετο κάτω μὲν ἢ γῆ,
ἄνω δὲ τὸ πῦρ, ἢ ὅτι διὰ τὸν δῖνον μέσον ἢ γῆ κρατεῖται. καὶ γὰρ ἐκεί-
25 νως μὲν Ἐμπεδοκλῆς, οὕτω δὲ Ἀναξαγόρας ἐλεγέτην, οὐκέτι τὸ εὖ καὶ τὸ
οὐ ἔνεκα αἰτιώμενοι, ἀλλὰ τὴν ὕλην μόνην, ἀναγκαῖως ἔπεσθαι ταύτη τὸ
τέλος καὶ τὸ χρεῖωδες νομίζοντες. οὕτω δὲ καὶ τὸν τοίχον ἐξ ἀνάγκης τις
ἂν γεννηθῆναι νομίζοι, ὅτι τὰ μὲν βαρῆα κάτω πέφυκε φέρεσθαι, τὰ δὲ 50
κοῦφα ἐπιπολάξαι. τοῦτο οὖν ἀποδοκιμάζει τὸ ἀναγκαῖον ἐπὶ τῆς ὕλης
30 λεγόμενον, ἐγκρίνει δὲ τὸ ἐξ ὑποθέσεως. δι' οὗ δαίκνουσιν ὅτι οὐκ ἄνευ
μὲν τῆς ὕλης γίνεται τὰ γινόμενα, οὐ μέντοι διὰ τὴν ὕλην ὡς διὰ τινα
κυρίως αἰτίαν, ἀλλ' ὡς δι' ὕλην μόνον καὶ δι' ὕλικὴν αἰτίαν. τὰ γὰρ ἐξ
ὑποθέσεως ὡς ὕστερα τῶν προὑποτιθεμένων καὶ ἤττον αἰτία ἔστι, τὸ δὲ
κυρίως αἰτίον τὸ τέλος ἔστι καὶ τὸ οὐ ἔνεκα. τοῦ γὰρ οἴκου ἢ τοῦ τοίχου

2 ἢ κίνησις ὁπωσοῦν aF 5 αἰτίων om. (lac. v litt. rel., in mrg. ζήτει) F post
αἰτίων intercidit velut ζήτησιν 6. 7 τοῦ ὕλικῆς καὶ ποιητικῆς αἰτίου aF 13 τὸ
iteravit initio versus E 15 ὑπάρχει: scripsi: παρέχει libri 19 βραχέα E 21 ἐδό-
κουν E cf. v. 9: δοκοῦσι aF 24 ἐκείνως ad proxime praecedens placitum videtur
referendum (cf. Simplic. de caelo p. 235^b 40), etsi de Anaxagora non minus valebat cf.
Wytttenbach ad Plat. Phaedonem p. 261. 262. Zeller H. Ph. I⁴ 898¹ 27 οὕτω δὲ aE:
om. F 28 ἂν om. F 32 δι' (post καὶ) om. aF 33 προτιθεμένων aF

κυρίως αἴτιον οὐ τὰ βαρέα καὶ ἐπιπολάζοντα, ἀλλὰ | τὸ κρύπτειν καὶ 88^r
 σφύζειν τὰ ἐνόητα ἢ ἀνέχειν τὴν ὄροφὴν. ἡ δὲ ὕλη ἐξ ὑποθέσεως τὸ
 ἀναγκαῖον ἔχει. ὑποτεθέντος γὰρ τοῦ τέλους καὶ τοῦ οὐ ἕνεκα ἀκολουθεῖ
 τὸ ἀναγκαῖον τῆς ὕλης. ὥστε τοῦτό ἐστιν, οὐ χωρὶς ἀδύνατον τὸ ἀποτέ-
 5 λεσμα γενέσθαι· οἷον εἰ ἔσται οἰκία, δεῖ λίθους ἐξ ἀνάγκης εἶναι καὶ ξύλα,
 οὐ μέντοι εἰ ταῦτα, ἤδη οἰκίαν εἶναι ἀναγκαῖον. οὕτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν
 φύσει γινομένων τὸ οὕτως ἀναγκαῖον οὐκ ἐν τῷ τέλει θετέον, ἀλλ' ἐν τῇ 5
 ὕλη. οὐχ ὅτι ἕνεκα ταύτης, οὐδ' ὅτι ἐξ ἀνάγκης ἔπεται ταύτη τὸ χρειω-
 δεές, ἀλλ' ὅτι οὐκ ἄνευ ταύτης. οὐ γὰρ οἱ λίθοι καθ' αὐτοὺς οὐδὲ αἱ
 10 πλίνθοι καὶ τὰ ξύλα κινούμενα ὡς ἐπεφύκει κατασκευάζουσιν οἰκίαν, ἀλλ'
 ἡ σύνθεσις ἢ τοιαῦδε καὶ ἡ μορφὴ καὶ ἡ τέχνη τοῦ τέλους ἕνεκα πάντα
 ποιούσα, οὐκ ἄνευ μέντοι τῆς ὕλης. καὶ γὰρ ἔστι μὲν καὶ ἡ ὕλη τῶν καθ'
 αὐτὰ αἰτίων, ὥσπερ εἴρηται, ἀλλὰ κυριωτέρα γε ἡ μορφὴ καὶ ὁ λόγος καὶ
 τὸ τί ἦν εἶναι. καὶ οὐ τοῦτο ταῖς ἐκείνης κινήσεσιν ἐξ ἀνάγκης ἀκολου- 10
 15 θεῖ, ἀλλ' ἐκείνη μᾶλλον τούτῳ πέφυκε προϋποτιθεμένη συναρμύζεσθαι. οὐ
 γὰρ ἐπειδὴ σίδηρός ἐστι, διὰ τοῦτο ἐξ ἀνάγκης πρίων, ἀλλὰ πρίονος ὑπο-
 κειμένου εἰς ποίησιν δεῖ σίδηρον ἐξ ἀνάγκης παραληφθῆναι, ὥστε ἡ ὕλη
 τὸ ἀναγκαῖον οὕτως ἔχει οὐ δι' ἑαυτήν, ἀλλὰ διὰ τὴν μορφήν. τῇ μὲν
 γὰρ ὕλη οὐδὲν ἐξ ἀνάγκης ἀκολουθεῖ, αὐτὴ δὲ ἐξ ἀνάγκης ὑφείλει προϋ-
 20 ποκεισθαι τῷ εἶδει. οὐ τὸ τέλος οὖν ἐξ ἀνάγκης ὑλικῆς ἀκολουθεῖ τοῖς
 πρὸ αὐτοῦ, ἀλλ' ὑποθεμένοις τοῦτο διὰ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην τὸ ἀναγκαῖον 15
 ἔπεται τῆς ὕλης, ἐπεὶ τό γε τοῦ τέλους ἀναγκαῖον, καθ' ὃ ἀνάγκη τὸ τέ-
 λος τοῖς προϋπηργμένοις ἀκολουθεῖν, ἂν μὴ τι ἐμποδίσῃ, δι' αὐτὸ τὸ τέλος
 ἐστίν. οὐ ἕνεκα καὶ τὰ προϋπηργμένα τοιαῦτα καὶ κατὰ τὴν τοιαύτην
 25 τάξιν παραλαμβάνεται. ὥστε ἡ ὕλη τὸ ἀναγκαῖον διὰ τὸ τέλος ἔχει, ἀλλ'
 οὐχὶ τὸ τέλος διὰ τὴν ὕλην. ἕνεκα γὰρ τοῦ τέλους γίνεται τὰ γινόμενα,
 οὐκ ἄνευ μέντοι τῆς ὕλης, πλὴν οὐχ ὡς διὰ τὴν κυριωτάτην αἰτίαν τὴν
 ὕλην, ἀλλὰ διὰ τὴν ἥς οὐκ ἄνευ. τὸ δὲ ὅπως τοῦδὲ καὶ ἕνεκα τουοῦ 20
 σημαίνει τό τε εἶδος καὶ τὸ τέλος τοῦ πρίονος. ὥστε οἱ μὲν μόνην αἰτίαν
 30 τὴν ὕλην εἶναι τιθέμενοι καὶ ταῖς ἐκείνης φυσικαῖς κινήσεσιν ἔπασθαι τὰ
 γινόμενα λέγοντες ἀπλῶς ἂν ἐξ ἀνάγκης γίνεσθαι τὰ γινόμενα λέγοιεν.
 ἐπεὶ δὲ ἀποδέδεικται ἡμῖν ἄλλη παρὰ τὴν ὕλην αἰτία κυριωτέρα τὸ εἶδος
 καὶ ταύτης ἕνεκα παριοῦσα ἡ ὕλη, ἀλλ' οὐχὶ ἡ ὕλη παράγουσα τὴν μορ-

1 τὸ (post ἀλλὰ) om. E 9 κατ' αὐτοὺς a οὐδὲ] οὐ γὰρ F 9. 10 οἱ
 πλίνθοι aF 10 ἐπεφύκει cf. Themist. p. 197, 26 12 οὐκ ἄνευ μέντοι EF: οὐ
 μέντοι χωρὶς a 15 τούτῳ] τῷ λόγῳ Themist. p. 198, 6 προϋποτιθεμένη (cf.
 v. 19) E: προϋποτιθεμένω aF 16 πρίονος E 19 αὐτὴ E (cf. Themist.
 p. 198, 28): αὐτὴ aF 21. 22 ἔπεται τὸ ἀναγκαῖον a 24 καὶ (ante κατὰ)
 om. E τὴν E: om. aF 25 τάξιν] λέξιν F 27 μέντοι a: μὲν EF
 τὴν (post διὰ) om. aF 29 τό τε E: τοῦ τὸ F: τὸ a εἰ μὲν F 30 εἶναι
 τὴν ὕλην a ἐκεῖν (compendio eraso) E 32 ἐπεὶ δέδεικται E cf. Themist.
 p. 199, 10 παρὰ om. F κυριωτέρα αἰτία aF sed cf. Them. p. 199, 11
 33 ἡ (post οὐχὶ) om. F

φῆν, οὐκ ἂν οὐδὲ ἡ ὕλη ἀπλῶς ἀναγκαῖα λέγοιτο, ἀλλ' ἐξ ὑποθέσεως. 88^r
 ὑποθεμένοις γὰρ τὸ εἶδος οὕτως εὐρίσκεται τῆς ὕλης τὸ ἀναγκαῖον. ἔστιν 25
 οὖν ἐν τῇ ὕλει τὸ ἀναγκαῖον· τὸ δέ, οὐ ἕνεκα τὸ ἀναγκαῖον, τοῦτο ἐν τῷ
 εἶδει, ὅπου καὶ τέλος ἐστὶ καὶ κυρίως αἴτιον. καὶ γὰρ εἰ τοῦτο γένοιτο
 5 ἡμῖν, τὰ ἄλλα ἂν πάντα παραλείπομεν, καὶ τούτου γενομένου τέλος ἔχουσιν
 αἱ πράξεις, ὅπερ ἀρχῆ μάλιστα καὶ αἰτία προσήκει. καὶ ὅπως ἀρχῆ ἢ
 πρόθεσίς ἐστι· τοιοῦτον δὲ τὸ τέλος. ὥστε συγχωρεῖ μὲν καὶ αὐτὸς τὸ
 ἀναγκαῖον τῇ ὕλει, ἀλλ' οὐχ ὡς τοῦ εἶδους ἐξ ἀνάγκης ἀκολουθοῦντος, ἀλλ' 30
 ὡς τῶν ὦν οὐκ ἄνευ λόγον ἐχούσης τῆς ὕλης· οὐ γὰρ τὸ τέλος ἐξ ἀνάγκης,
 10 ἀλλὰ διὰ τὸ τέλος τὸ ἐξ ἀνάγκης.

Καὶ ἐν τούτῳ δὲ τῷ κεφαλαίῳ Πλατωνικῶς ὁ Ἀριστοτέλης ἀναστρε-
 φόμενος φαίνεται. λέγει γὰρ καὶ ὁ Πλάτων ἐν Τιμαίῳ· “ταῦτα δὴ πάντα
 τότε ταύτη πεφυκότα ἐξ ἀνάγκης ὁ τοῦ καλλίστου τε καὶ ἀρίστου δημιουργ-
 15 θεὸν ἐγένενα, χρώμενος μὲν ταῖς περὶ ταῦτα αἰτίαις ὑψητεροῦσαις, τὸ δὲ εὖ
 τεκταινόμενος ἐν πᾶσι τοῖς γενομένοις αὐτός. διὸ δὴ χρῆ δύο αἰτίας εἶδη 35
 διορίζεσθαι τὸ μὲν ἀναγκαῖον τὸ δὲ θεῖον, καὶ τὸ μὲν θεῖον ἐν ἅπασι ζη-
 τεῖν κτήσεως ἕνεκα εὐδαίμονος βίου, καθόσον ἡμῶν ἢ φύσις ἐνδέχεται, τὸ
 δὲ ἀναγκαῖον ἐκείνων χάριν, λογιζόμενον ὡς ἄνευ τούτων οὐ δύναται αὐτὰ
 20 ἐκείνα, ἐφ' οἷς σπουδάζομεν, κατανοεῖν οὐδὲ αὐ λαβεῖν οὐδὲ ἄλλως πως
 μετασχεῖν.” τὰ αὐτὰ δὲ περὶ τούτων τῶν διττῶν αἰτίων καὶ ἐν Φαίδωνι
 διώριστα σαφῶς ἐν οἷς φησι· “τὸ γὰρ μὴ διελέσθαι οἷόν τε εἶναι, ὅτι ἄλλο
 μὲν τί ἐστι τὸ αἴτιον τῷ ὄντι, ἄλλο δὲ ἐκείνο, οὐ ἄνευ τὸ αἴτιον οὐκ ἂν 40
 ποτε εἶη αἴτιον. ἃ δὴ μοι φαίνονται ψηλαφῶντες οἱ πολλοὶ ὥσπερ ἐν
 25 σίττει· ἀλλοτρίῳ ὀνόματι προσχρώμενοι ὡς αἴτιον αὐτὸ προσαγορεύειν. διὸ
 δὴ καὶ ὁ μὲν τις δίνην περιτιθεῖς τῇ γῆ ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ μένειν δὴ ποιεῖ
 τὴν γῆν, ὁ δὲ ὥσπερ καρδόπῳ πλατεῖα βᾶθρον τὸν ἀέρα ὑπερείδει· τὴν
 δὲ τοῦ ὡς οἷόν τε βέλτεστα αὐτὰ τεθῆναι δύναμιν οὕτω νῦν κεῖσθαι, ταύ-
 την οὔτε ζητοῦσιν οὔτε τινα οἰόνται δαιμονίαν ἰσχὺν ἔχειν.” ἄλλα δὲ πρὸ
 30 τούτων τῶν ῥητῶν διὰ μακροτέρων ὁ Σωκράτης συνεπεράνατο. 45

Εἰπὼν δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις πᾶσιν τὸ
 ἕνεκά τοῦ ἐστίν, οὐκ ἄνευ μὲν τῶν ἀναγκαῖαν ἐχόντων τὴν

1 οὐκ ἂν οὐδὲ in nova pagina iteravit F: οὐδ' ἂν ἀπλῶς αἰτία λέγοιτο οὐδ' ἂν ἀπλῶς
 ἀναγκαῖα (sed οὐδ' ἂν ἀπλῶς — λέγοιτο om. A) Themist. p. 199, 12, unde conicias οὐκ ἂν
 οὐδ' ἀπλῶς αἰτία ἢ ὕλη οὐδ' ἀπλῶς ἀναγκαῖα λέγοιτο 2 καὶ τῆς ὕλης Themist. l. c.

4 ὅπου E: ὅπου γε aF 5 παραλείπομεν E 9 ὡς τὸν ὦν F 12 Τιμαίῳ

p. 68 E 14 πλάμβανεν E 16 αἰτίας εἶδη EF: αἰτίω ἤδη a 19 δυνατὰ
 Plato 20 μόνῃ κατανοεῖν Plato 21 Φαίδωνι p. 99 B 22 μὴ διελέσθαι
 Plato: μὴ ἐλέσθαι E: διελέσθαι aF 23 μὲν τι E: μὲν aF οὐ ἄνευ aF: οὐ E:
 ἄνευ οὐ Plato 25 σκότῃ Plato 26 δὴ (ante καὶ) om. a ante τῇ γῆ add.
 καὶ F ποιεῖν E 27 καρδόπῳ] superser. ἢ μάκτρα τοῦ ἐλαίου E'
 ὑπερείδει (sine acc.) F 29 τινα οἰόνται E: οἰόνται τινα a: οἰόνται τινα δύναμιν F
 31 post πᾶσιν habet ἐν ὅσις Aristoteles 32 τὴν om. E

φύσιν, οὐ μέντοι διὰ ταῦτα, (ἐπειδὴ τὸ διὰ τί αἰτίας ἐστὶ δηλωτικόν, 88^r
 ἔστι δὲ καὶ ἡ ὕλη αἰτία, καὶ κατὰ τοῦτο καὶ διὰ ταύτην εἶη ἄν), εἰκότως
 προσέθηκε τὸ πλὴν ὡς δι' ὕλην· αἷτια γὰρ ταῦτα, οὐ μὴν τοῦ τὴν
 οἰκίαν εἶναι ἀπλῶς αἷτια, ἀλλὰ τὸ τέλος μᾶλλον. ἀπορῶ δὲ ἔγωγε, πῶς ὁ
 5 Ἀλέξανδρος τὸ ἀπλῶς ἀναγκαῖον ἀναιρετικὸν τοῦ ἔνεκά του λέγει εἶναι. 50
 “ἀπλῶς γὰρ τὸ ἀναγκαῖον, φησὶν, ἐν οἷς ἐξ ἀνάγκης τοῖς πρὸ αὐτῶν τὸ
 τέλος ἀκολουθεῖ”. καίτοι ἐν τοῖς αἰδίοις καὶ ἐξ ἀνάγκης ἀκολουθεῖ τοῖς
 πρὸ αὐτοῦ τὸ τέλος (οἷον τῇ ἀνατολῇ τοῦ ἡλίου ἢ κατὰδύσεις αὐτοῦ, καὶ
 τῷ χειμῶνι τὸ ἔαρ καὶ τούτῳ τὸ θέρος) καὶ ὁμως ἔνεκά του τούτων
 10 ἔκαστον· καὶ γὰρ τοῦ ἔαρος ἔνεκα προηγεῖται ὁ χειμῶν καὶ ἡ ἀνατολὴ τῆς
 δύσεως. ἀλλ' ἴσως ἐπὶ τοῦ ὕλικου μόνου τὸ ἀναγκαῖον ἀκούων καὶ τῆς
 κατὰ τὴν ὕλην ἀκολουθήσεως εἰκότως εἶπεν ὅτι | τὸ ἀναγκαῖον ἀναρῶ τὸ 88^r
 ἔνεκά του. εἰ γὰρ διὰ τὴν ὕλην μόνον γίνεται τὸ γινόμενον, οὐκ ἔστι τι
 τὸ οὐ ἔνεκα, ὥστε οὐδὲ τὸ ἔνεκά του. ἐπεὶ καὶ ἐν τοῖς φυσικοῖς τὸ αἰεὶ
 15 οὕτως, ἂν μὴ τι κωλύσῃ, ἀναγκαῖον ἂν οὐκ ἀναρῶι τὸ ἔνεκά του.

p. 200^a15 Ἔστι δὲ τὸ ἀναγκαῖον ἐν τε τοῖς μαθημασιν ἕως τοῦ
 οὐδὲ γὰρ ἐκεῖ αἱ ἀρχαί, εἰ μὴ τὸ τρίγωνον δύο ὀρθαῖς.

Ἄποιδόν ἐστι τὸ ἐξ ὑποθέσεως ἀναγκαῖον, καὶ διὰ τῆς ἐν τοῖς μαθημασιν
 ἀκολουθίας ὑπομιμνήσκει. ἔστι γὰρ καὶ ἐν τοῖς μαθημασι τὸ ἐξ ὑποθέ-
 20 σεως ἀναγκαῖον, πλὴν οὐχ ὁμοίως ἐν τούτοις καὶ ἐν τοῖς φύσει γινομένοις.
 διὸ προσέθηκε τὸ τρόπον τινὰ παραπλησίως. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν μα-
 θημάτων, ἐὰν ὦσιν αἱ ὑποθέσεις, ἔστι τὸ ἐξ αὐτῶν συναγόμενον συμπε-
 ρασμα. οἷον ἐπεὶ εὐθύ, φησί, τοδί ἐστι, τουτέστιν ἐπεὶ εὐθύγραμμον
 τισιν οἷον τρίγωνον, ἀνάγκη τὸ τρίγωνον τὰς τρεῖς γωνίας δυσὶν
 25 ὀρθαῖς ἴσας ἔχειν, καὶ εἰ μὴ ἔχει, οὐδὲ εὐθύγραμμον τοδί ἐστιν. εἰ
 μέντοι τὰς τρεῖς δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει, οὐκ ἀνάγκη τοδί εὐθύγραμμον 20
 εἶναι· δυνατὸν γὰρ καὶ τετραπλεύρου τὰς τρεῖς γωνίας δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας
 εἶναι καὶ οὐ μόνον τὰς τοῦ τριγώνου. ἐναργέστερον δὲ ἐπὶ ἀριθμῶν ἔστιν
 ἰδεῖν. εἰ γὰρ $\bar{\epsilon}$ καὶ $\bar{\epsilon}$ δέκα γίνεται, εἰ δὲ δέκα, οὐ πάντως $\bar{\epsilon}$ καὶ $\bar{\epsilon}$ · καὶ
 30 γὰρ $\bar{\theta}$ καὶ α καὶ $\bar{\eta}$ καὶ β καὶ $\bar{\zeta}$ καὶ γ καὶ σ καὶ $\bar{\delta}$ δέκα ποιεῖ, εἰ μέντοι
 μὴ δέκα οὐδὲ $\bar{\epsilon}$ καὶ $\bar{\epsilon}$. ὅλως γὰρ ἐν ταῖς τοιαύταις ἀκολουθίαις τῇ μὲν
 θέσει τοῦ ἡγουμένου ἔπεται ἢ θέσις τοῦ ἐπομένου, τῇ δὲ θέσει τοῦ ἐπο-
 μένου οὐχ ἔπεται ἢ θέσις τοῦ ἡγουμένου, ἀλλὰ τῇ ἀναρῶσει τοῦ ἐπομένου 25
 ἢ ἀναίρῶσει τοῦ ἡγουμένου. οὐ γὰρ δεῖκνυται ἐκ τῶν ὑστέρων τὰ πρότερα,
 35 ἀναρῶται δὲ ἐξ αὐτῶν. καὶ ἐν τοῖς φυσικοῖς γινομένοις εἰ ἔσται ἢ ἔστιν

1 οὐ μέντοι γε Aristoteles (praeter cod. F) ἐστὶ om. a 2 ἂν εἶη a
 3 πλὴν] ἀλλ' ἢ Aristoteles αἷτια EF 5 αἰρετὸν E 6 τὸ (post γὰρ) om. a
 τὸ τέλος — αὐτοῦ (8) om. E 8 immo πρὸ αὐτῶν ἢ κατὰδύσεις αὐτῆ F 13 εἰ]
 οὐ E μόνως F τι om. F 18 τοῖς E: om. aF 22 εἰσὶν E 25 ἴσας
 ἔχει a 26 post τοδί add. τὸ E 29 γίνονται a 32 ἔπεται — ἡγουμένου (33) om.
 hic E cf. ad v. 33 33 inter ἀλλὰ τῇ ἀναρῶσει et iterata eadem verba intulit ἔπεται—
 ἡγουμένου v. 32 omissa E 35 ἔσται ἢ [εἰ E] ἔστιν EF: ἔστιν ἢ ἔσται a

οικία, ἀνάγκη ὕλην τοιάνδε εἶναι, καὶ εἰ μὴ ἔστιν ὕλη τοιάδε, οὐκ ἂν εἴη 88v
οικία· οὐ μέντοι εἰ ἔστιν ὕλη τοιάδε, ἀνάγκη οικίαν εἶναι. καὶ κατὰ
τοῦτο μὲν τὸ σχῆμα ἔοικε τὸ ἐξ ὑποθέσεως ἀναγκαῖον ἔν τε τοῖς μαθη-
μασιν εἶναι καὶ ἐν τοῖς φυσικοῖς γινομένοις.

5 Διαφέρει δὲ ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν μαθημάτων τὸ συνημμένον ἐστίν, εἰ τὰ 30
πρότερα καὶ τὰ ὕστερα. πρότεροι γὰρ αἱ προτάσεις ἢ αἱ ὑποθέσεις τοῦ
συμπεράσματος, καὶ εἰ μὴ τὰ ὕστερα, οὐδὲ τὰ πρότερα. ἐπὶ δὲ τῶν γινο-
μένων ἔμπαλιν. εἰ γὰρ ἐστὶ τὸ τέλος ἐξ ἀνάγκης, καὶ τὰ πρὸς τὸ τέλος·
οὐ μέντοι εἰ τὰ πρὸς τὸ τέλος, ἤδη καὶ τὸ τέλος. εἰ γὰρ οἶκος, καὶ λίθοι,
10 οὐ μέντοι εἰ λίθοι, καὶ οἶκος. ἔχει δὲ ἂν ὁμοιότητα ἢ ἀκολουθία, εἴ τις
τὸ τέλος ὡς πρῶτον νομίζει τῇ φύσει, διότι τούτου ἕνεκα καὶ ἡ ὕλη.
τοῦτο δὲ καὶ αὐτὸς συστήσει πάλιν ἀπὸ τῶν τεχνῶν. λαβῶν γὰρ τις εὐ- 35
θύς ἐν ἀρχῇ ἐν τῷ λογισμῷ τὴν χρεῖαν τῆς οἰκίας καὶ τὴν ὠφέλειαν καὶ
προαναζωγραφήσας τὸ σχῆμα, οὕτως τὴν ὕλην παρατίθεται. καὶ ἔστιν ἡ
15 τοῦ τέλους ἔννοια ἀρχὴ τῆς θεωρίας, ἀλλ' οὐχὶ τῆς πράξεως. διττὴ γὰρ
ἡ ἀρχή, ἡ μὲν τῆς θεωρίας, ἡ δὲ τῆς πράξεως. καὶ γίνεται τῆς θεωρίας
ἀρχὴ ἡ τοῦ τέλους ἔννοια. ἐπειδὴ γὰρ σκέπης χρεῖα, ὄροφῆν ποιητέον,
οὐκοῦν καὶ τοίχους καὶ θεμέλια καὶ ὄρυξιν. τὸ δὲ τέλος τῆς θεωρίας
ἀρχὴ γίνεται τῆς πράξεως. ἀλλ' ἐπὶ τῶν μαθημάτων, ἐφ' ὧν πράξις οὐκ 40
20 ἔστι, μία ἐστὶν ἀρχὴ ἢ κατὰ τὴν θεωρίαν οὐ τὸ τέλος οὕσα οὐδὲ τὸ οὐ
ἕνεκα, ἀλλὰ τὰ δεικτικά τοῦ συμπεράσματος. ἐγγυτέρω δὲ ἔτι προσήγαγε
τὴν ὁμοιότητα τῶν φύσει πρὸς τὰ ἐν τοῖς μαθήμασιν. ὡς γὰρ ἐν τοῖς
μαθήμασι τοῦ τέλους ὑποτεθέντος, τουτέστι τοῦ συμπεράσματος δ ἦν ἐπὶ
ταῖς προτάσεσιν ἐξ ἀνάγκης κειμέναις, αἱ προτάσεις αἰτινές εἰσιν ἀρχαί ἐν
25 ἐκείναις οὐκ ἦσαν ἐξ ἀνάγκης τῷ δύνασθαι καὶ δι' ἄλλων τὸ αὐτὸ δεῖκνου-
σθαι, οὕτως οὐδὲ ἐν τοῖς φυσικοῖς τῷ ἀναγκαίῳ τῆς ὕλης ἀκολουθοῦσιν 45
αἱ κατὰ τὸν λόγον ἀρχαί· οὐ γὰρ τῇ ὕλη ἀκολουθεῖ τὸ τέλος. ἐν ἀμφο-
τέρωσιν οὖν τῷ ἀναγκαίῳ ὑποτεθέντι οὐχ ἔπονται αἱ κατὰ τὸν λόγον ἀρχαί
(εἰσὶ δὲ ἐν μὲν τοῖς μαθήμασιν αἱ κατὰ τὸν λόγον ἀρχαί αἱ προτάσεις, ἐν
30 δὲ τοῖς φυσικοῖς τὸ τέλος), οἷς τεθεῖσιν ἔπεται τὰ μετὰ ταῦτα ἐν μὲν τοῖς
μαθήμασι τὸ συμπέρασμα, ἐν δὲ τοῖς γινομένοις ἢ ὕλη.

Ἐπειδὴ δὲ ἀσαφῶς εἰρηγται τὸ τοῦ τριγώνου παράδειγμα ἐνδειξαμένου
μόνον αὐτοῦ τὴν ἀπόδειξιν, ἰστέον ὅτι δέδεικται παντὸς εὐθύγραμμου τὰς 50
ἐκτὸς πάσας γωνίας τέτρασιν ὀρθαῖς ἴσας εἶναι, καὶ ὅτι αἱ τοῦ τριγώνου
35 πᾶσαι γωνίαι αἱ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῶ ὀρθαῖς εἰσιν ἴσαι. ἐπεὶ οὖν τὸ τρίγωνον
εὐθύγραμμὸν ἐστίν, ὅπερ εἶπεν αὐτὸς εὐθύ τοδί, τούτου δὲ αἱ ἐντὸς
καὶ ἐκτὸς τῶ ὀρθαῖς ἴσαι εἰσίν, ὧν αἱ ἐκτὸς τέτρασι, λοιπαὶ αἱ ἐντὸς δι-

1 εἴη ἢ οἰκία aF 3 μὲν τοῦτο a 4 εἶναι om. E 6 ἢ αἱ E: καὶ αἱ aF
13 ἐν om. E 14 οὕτως EF: οὕτω καὶ a 17 ἢ] καὶ E 21 προήγαγε a
26 post ὕλης add. οὐκ a 27 τὸ γένος E 28 τὸν (ante λόγον) om. E 29 τὸν
(ante λόγον) om. a 30 τοῖς μαθήμασι — ἐν δὲ (31) om. aF 31 post ἢ ὕλη add.
ἐν δὲ τοῖς μαθήμασι τὸ συμπέρασμα a 34 ἐκτὸς] ὀκτὼ a 35 ante ἐκτὸς add.
αἱ a τ F: καὶ E: ἐξ a εἰσίν ἴσαι F: εἰσίν E: ἴσαι εἰσίν a 37 ante ἐκτὸς
add. αἱ a τ F: καὶ E: ἐξ a

σιν ὀρθαῖς ἴσαι εἰσίν· εἰ δὲ μὴ τοῦτο, οὐδὲ αἰ ἐκτὸς τέτρασιν, εἴπερ πᾶσαι 88^v
 5. ὥστε οὐδὲ εὐθύγραμμον τοδί. εἰ δὲ δυσὶν ὀρθαῖς ἴσαι γ αἰ ἐντός, οὐ
 πάντως τρίγωνον. |

p. 200^a30 Φανερόν δὲ ὅτι τὸ ἀναγκαῖον ἐν τοῖς φυσικοῖς. 89^r

5 Δείξας ὅτι τὸ ἀναγκαῖον τὸ ἐν τοῖς φυσικοῖς ἔστι μὲν ἐν τῇ ὕλῃ, ὡς
 καὶ τοῖς φυσιολόγοις ἐδόκει, καὶ ἐν ταῖς ταύτης μεταβολαῖς καὶ ἀλλοιώσε-
 σιν, οὐχ ἀπλῶς δέ, ὥστε τῇ ὕλῃ τὸ εἶδος καὶ ὄλως τὸ τέλος ἐξ ἀνάγκης
 ἀκολουθεῖν, ἀλλ' ἐξ ὑποθέσεως, ὡς εἴρηται, καὶ συμπερανάμενος τοῦτο
 ἐπάγει λοιπόν, ὅτι ἄμφω μὲν αἰ αἰτίαι λεκτέαι τῷ φυσικῷ, μάλ-
 10 λον δὲ ἢ κατὰ τὸ τέλος. κυριωτέρα γὰρ αὕτη, εἴπερ καὶ τῆς ὕλης αὕτη 10
 αἰτία. ᾧ γὰρ τεθέντι ἐξ ἀνάγκης τὸ λοιπὸν ἔπεται, τοῦτο αἴτιον ἐκεῖνω.
 εἰ οὖν τῇ μὲν ὕλῃ τεθείσῃ οὐκ ἐξ ἀνάγκης τὸ τέλος ἀκολουθεῖ, τῷ δὲ
 τέλει τεθέντι ἐξ ἀνάγκης ἢ ὕλῃ ἀκολουθεῖ, τὸ τέλος αἴτιον ἂν εἴη τῆς ὕλης.
 αἴτιον δὲ καὶ τοῦ εἶδους ἐστὶ τὸ τέλος, ἐφ' ὧν ἄλλο παρὰ τὸ τέλος τὸ
 15 εἶδός ἐστιν. εἰ οὖν τὸ τέλος αἴτιον τῇ ὕλῃ τοῦ εἶναι, εἰκότως ὁ φυσικὸς
 περὶ αἰτίων ποιούμενος τὸν λόγον περὶ τοῦ τέλους μᾶλλον ἢ περὶ τῆς
 ὕλης ποιήσεται. εἰπὼν δὲ τὴν ὕλην μὴ εἶναι αἰτίαν τοῦ τέλους, ποίου 15
 τέλους δηλῶν, προσέθηκε τὸ οὐ ἕνεκα τὸ πρὸ αὐτοῦ· τοῦτο γὰρ τὸ αἴτιον
 καὶ ἡ ἀρχή, ἀλλ' οὐχὶ τὸ ὡς ἔσχατον. ἐπειδὴ δὲ ἐν τοῖς πλείστοις τὸ
 20 οὐ ἕνεκα τὸ εἶδός ἐστι, τοῦτο δηλῶν ἐπήγαγεν ὅτι τὸ οὐ ἕνεκα, καὶ ὅτι
 τὸ τοιοῦτον τέλος καὶ ἀρχὴ ἢ ἀπὸ τοῦ ὀρισμοῦ καὶ τοῦ λόγου λαμ-
 βανομένη ἐστίν, ὅπερ ἐστὶ τὸ εἶδος. καὶ γὰρ αὕτη αἰτία τῆς ὕλης ἐστὶν
 ὡς ἐν τοῖς κατὰ τέχνην. τὸ γὰρ εἶδος τῆς οἰκίας ὀρισάμενοι, ὅτι ἐστὶ
 σκέπη πρὸς ἀπαλέξῃσιν ἀνέμου καὶ ὄμβρου καὶ καύματος, πρὸς τοῦτον τὸν 20
 25 ὀρισμὸν τὴν ὕλην παρασκευάζομεν. οὕτως δὲ καὶ ἐν τοῖς κατὰ φύσιν. εἰ
 γὰρ ἔσται ἄνθρωπος, δεῖ σπέρμα ἀνθρώπου καὶ καταμήνια ἐν μήτρᾳ γυναι-
 κὸς συνελθεῖν. καὶ εἰ ἄλλο τι ζῷον ἢ φυτόν, δεῖ τὴν πρὸς ἐκεῖνον ἐπιτη-
 δεῖαν ὕλην παρεσκευάσθαι. τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ εἰ δὲ ταδί, ταδί.
 πάλιν δὲ κἀνταῦθα ταῖς ἐπιστημονικαῖς ἐννοαῖς ἐφεπόμενος ὁ Ἀριστοτέλης
 30 εἰς ταυτὸν αὐτοφωῶς τῷ διδασκάλῳ συνέδραμε. λέγει γὰρ ἐκεῖνος ἐν
 Τιμαίῳ τῶν διττῶν τούτων ἀρχῶν τὰς διαφορὰς παραδιδοῦς τῆς τε ὕλικῆς 25
 καὶ τῆς κατὰ νοεράν προόρασιν ἀποτελουμένης· “τὰ μὲν οὖν παρεληλυθότα
 τῶν εἰρημένων πλὴν βραχέων ἐπιδέδεικται τὰ διὰ νοῦ δεδημιουργημένα·
 δεῖ δὲ καὶ τὰ δι' ἀνάγκης γινόμενα τῷ λόγῳ παραθέσθαι. μεμιγμένη γὰρ
 35 ἢ τοῦδε τοῦ κόσμου γένεσις ἐξ ἀνάγκης καὶ νοῦ συστάσεως ἐγεννήθη· νοῦ

4 δὲ EF: δὴ ex Arist. a post ἐν τοῖς φυσικοῖς videtur ἕως τοῦ κτλ. omisisse E cf. ad
 v. 5 5 δείξας — ἐν τοῖς φυσικοῖς propter homoeoteleuton om. E τὸ ἀναγκαῖον ite-
 ravit F 8 καὶ ὡς a 10 κυριωτέρα iteravit E αὕτη (post ὕλης) aF: αὕτη E
 13 ἀκολουθεῖ ἢ ὕλη, αἴτιον ἂν εἴη τὸ τέλος aF 14 ἐφ' ὧν] ἀφ' ὧν E 16 ἢ περ
 EF: ἢ a 18 τὸ πρὸ αὐτοῦ EF: τῷ πρὸ αὐτοῦ a 20 fortasse ὅτι τὸ (τέλος τὸ)
 οὐ ἕνεκα 26 ἐν μήτρᾳ EF: καὶ μήτρᾳ a 31 Τιμαίῳ p. 47E 35 τε καὶ
 νοῦ Plato νοῦ δὲ a: οὐδὲ EF

δὲ ἀνάγκης ἀρχοντος τῷ πείθειν αὐτὴν τῶν γινομένων τὰ πλεῖστα ἐπὶ τὸ 89^ο
 βέλτιον ἄγειν. ταῦτα κατὰ ταῦτά τε δι' ἀνάγκης ἡττωμένης ὑπὸ πειθοῦς
 ἔμφρονος, οὕτως κατ' ἀρχὰς συνίστατο τότε τὸ πᾶν. εἰ τις οὖν ἦ γέγονε 30
 ταῦτα κατὰ ταῦτα ὄντως ἐρεῖ, μικτέον καὶ τὸ τῆς πλανωμένης αἰτίας
 5 εἶδος''.

p. 200^b4 Ἴσως δὲ καὶ ἐν τῷ λόγῳ ἐστὶ τὸ ἀναγκαῖον ἕως τοῦ
 τέλους.

Εἰπὼν τὸν ὅρισμόν καὶ τὸν λόγον ἀρχὴν εἶναι καὶ αἰτίαν τῆς ὕλης, 35
 ἥτις ἦν τὸ ἀναγκαῖον καὶ ἐν τοῖς αἰτίοις, ἐπειδὴ ἐν πολλοῖς ὅρισμοῖς ἐμπερι-
 10 λαμβάνεται καὶ ἡ ὕλη ποτὲ μὲν δυνάμει ἐν τῷ τοῦ εἶδους ὅρισμῳ, ὡς
 αὐτὸς παρατίθεται, ποτὲ δὲ ἐνεργείᾳ ὡς ἐν τῷ συνθέτῳ, καὶ τότε δῆλον
 ὅτι οὐκέτι ὁ ὅρισμὸς ἀρχὴ καὶ αἰτία τῆς ὕλης ἔσται ἐμπεριέχων αὐτὴν ἐν
 ἑαυτῷ, διὰ τοῦτο προσέθηκεν ὅτι ἴσως καὶ ἐν τῷ λόγῳ ἐστὶ τὸ ἀναγα-
 15 καῖον· τότε γὰρ τὸ μὲν τέλος καὶ τὸ εἶδος ἔσται ἀρχὴ καὶ αἰτία τῆς
 ὕλης. ὁ δὲ τοιοῦτος ὅρισμὸς τοῦ συναμφοτέρου δηλωτικὸς ὑπάρχων, ὥστε 40
 τὸ λεγόμενον ἔστιν, ὅτι περὶ ἀμφοτέρων τὸν λόγον τῶν αἰτίων ὁ φυσικὸς
 ποιήσεται, μᾶλλον δὲ περὶ τοῦ τέλους. τοῦτο δὲ ἐστὶν ἐν τοῖς φυσικοῖς τὸ
 εἶδος καὶ ὁ ὅρισμός. ὥστε περὶ τοῦ εἶδους καὶ τοῦ ὅρισμοῦ τὸν πλεῖστον
 ποιήσεται λόγον· ἐνίοτε μὲντοι καὶ ἐν τῷ ὀρίζεσθαι περὶ ἀμφοτέρων τῶν
 20 αἰτίων ἐρεῖ, ἐφ' ὧν ὀρισμῶν καὶ λόγων καὶ ἡ ὕλη συμπεριεὶληπται. ὡς
 γὰρ αὐτὸς ἐν ἄλλοις λέγει, τῶν φυσικῶν οἱ τέλειοι ὀρισμοὶ γίνονται μὲν 45
 κατὰ τὸ εἶδος, ἐμπεριέχουσι δὲ καὶ τὴν ὕλην· τῷ γὰρ φυσικῷ εἶδει τὸ
 εἶναι σὺν ὕλῃ ἐστὶ καὶ ὑποκειμένον. καὶ διὰ τοῦτο ποτὲ μὲν ἀπὸ τῆς ὕλης
 λαμβάνονται οἱ ὀρισμοὶ ὡς ὅταν εἴπωμεν ὀργὴν εἶναι ζέσιν τοῦ περικαρ-
 25 δίου αἵματος, ποτὲ δὲ ἀπὸ τοῦ εἶδους ὡς ὅταν εἴπωμεν ὀργὴν εἶναι ὄρεξιν
 ἀντιλυπῆσεως, ποτὲ δὲ ἀπὸ τοῦ συναμφοτέρου ὡς ὅταν εἴπωμεν ὀργὴν
 εἶναι ζέσιν τοῦ περικαρδίου αἵματος δι' ὄρεξιν ἀντιλυπῆσεως. καὶ ἐπιστῆσαι
 30 χροῖ, ὅτι ἀπὸ τοῦ ὀρισμοῦ καὶ τῆς ἀποδόσεως τῆς οὐσίας καὶ ἡ ὕλη τὴν 50
 ἀνάγκην εἰληψε τῆς παρόδου. καὶ γὰρ ἐν ταῖς τέχναις ἀπὸ τῶν νοημάτων
 τοῦ τεχνίτου, ἃ δὴ κατὰ τὸν ὅρισμόν τοῦ εἶδους τὴν ἔννοιαν ὑφίσταται τοῦ
 μέλλοντος εἶδους, οὕτως καὶ ἡ ὕλη ὑφίσταται. διὸ καὶ αὐτοὶ ἐκλέγονται
 αὐτὴν ἀπὸ τῆς κατὰ τὸ εἶδος ἐννοίας τὴν ἐπιτηδεϊότητα αὐτῆς κρίνοντες.
 τῆς γὰρ οἰκίας ὥσπερ ὀρισμὸν πρῶτον λαμβάνει, ὅτι ἐστὶ σκέπη πρὸς τὰς

2 βέλτιον F Plato κατὰ ταῦτα sic EF 4 ταῦτα prius om. Plato κατὰ ταῦτά aE
 ὄντως aE: οὕτως F μικτέον — εἶδος (5) om. F 5 post εἶδος add. ἦ φέρειν πέφυ-
 κεν a 9 καὶ om. aF 12 ὁ ὀρισμὸς οὐκέτι a 15 fortasse ὑπάρχει 16 λεγόμενον
 p. 200^a32 τῶν λόγων F 18 ὁ (post καὶ) om. E τοῦ prius om. F; alterum E
 21 ἄλλοις cf. Metaph. Z 11 p. 1036^a29 sqq. μὲν γὰρ κατὰ F 24 λαμβάνοντες E
 ζέσιν — εἶναι (25) om. E περικαρδίου scripsi (cf. v. 27 et Simplic. de anima p. 21, 31
 et Themist. Phys. II 9 p. 201, 19): περὶ τὴν καρδίαν F: περὶ καρδίαν a et Arist. de
 Anima I 1 (p. 403^a31) 27 περικαρδίου E: περὶ τὴν καρδίαν F: περὶ καρδίαν a
 30 τοῦ prius om. E 31 ἐφίσταται E 33 λαμβάνειν E

χρείας τῶν ἀνθρώπων δεομένη πρὸς κατασκευὴν ξύλων καὶ λίθων, καὶ 89^r
 οὕτως ἔρχεται ἐπὶ τὴν | ὕλην· ὥστε ἡ ὕλη διὰ τὸ εἶδος καὶ ὕστερον ὡς 89^v
 ὕλη. καὶ εἰ πρόνα ὀρίζοιτό τις καὶ λέγοι· πρόνα ἐστὶν ὄργανον διαιρε-
 5 νεται ὅτι ἐκ σιδήρου δεῖ τοὺς ὑδόντας εἶναι. καὶ ὁ ἰατρός ὑποθέμενος τὸ
 τέλος, ὅπερ ἐστὶν ἡ ὑγεία. ὅπερ ἐστὶ συμμετρία θερμῶν καὶ ψυχρῶν καὶ
 ξηρῶν καὶ ὑγρῶν, τὴν πρὸς τοῦτο ὕλην ἐκλέγεται. οὕτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν 5
 φυσικῶν. καὶ ἔοικε καὶ διὰ τούτου δεικνύναι, ὅτι τὸ εἶδος ἦται τὸ τέλος
 αἴτιον τῆς ὕλης ἐστίν, εἴπερ διὰ τοῦ ὀρισμοῦ τοῦ εἶδους καὶ ἡ τῆς ὕλης
 10 ἔννοια ἀναφαίνεται. κἄν σαφῶς δὲ λέγῃται, ἡ ὕλη ἐν τῷ ὀρισμῷ ἔσται,
 καὶ τότε τὸ μέρος ἐκείνου ὡς ὕλη τοῦ ὀρισμοῦ, ἀλλ' οὐχὶ ὡς κύριον
 αἴτιον. καὶ μέχρι τοῦδε συμπεπεράνθωσαν ἡμῖν αἰ εἰς τὸ δεύτερον τῆς
 Ἀριστοτέλους Φυσικῆς ἀκροάσεως σχολαί.

1 καὶ λίθων om. F 4 ἡ] καὶ F 6 καὶ (post θερμῶν) om. a 7 ὑγρῶν
 καὶ ξηρῶν aF οὕτως E: ὁμοίως aF 8 τούτου aE²: τοῦτο E¹F 9 ἡ (ante)
 τῆς om. aF 10 λέγεται a 12 συμπεράνθωσαν F post τῆς add. τοῦ
 θείου a 13 post σχολαί add. τέλος τοῦ β τῆς ἀριστοτέλους φυσικῆς ἀκροάσεως F

Ἐν τῷ πρὸ τούτου βιβλίῳ περὶ τῶν αἰτίων διαλεχθεὶς καὶ ποιητικὸν 15
 αἷτιον τὴν φύσιν εἰπὼν καὶ ὀρισθήμενος αὐτὴν ἀρχὴν κινήσεως εἰκότως
 5 ἐφεξῆς περὶ κινήσεως διδάσκει. εἰ γὰρ ἐν τούτῳ τὸ εἶναι ἔχει ἢ φύσις ἐν
 τῷ ἀρχῇ κινήσεως εἶναι, δεῖ πάντως τὸν εἰσόμενον τὴν φύσιν ὅτι ποτέ
 ἔστι καὶ τὴν κίνησιν ἐγνωκέναι ἐν τῷ ὀρισμῷ τῆς φύσεως παρελημμένην.
 ἔτι δὲ εἰ ἢ τῶν πρὸς τι γνώσις ἅμα ἔστί, πρὸς τι δὲ ἢ ἀρχὴ καὶ τὸ οὐ 20
 ἔστιν ἀρχή, καὶ ἔστιν ἀρχὴ κινήσεως ἢ φύσις, ἀδύνατον τὴν φύσιν γινώ-
 10 σκειν τὸν ἀγνωσῶντα τὴν κίνησιν. εἰ οὖν ἀνάγκη τὸν φυσιολόγον εἰδέναι τί
 ποτέ ἐστιν ἢ φύσις, τὸν δὲ τὴν φύσιν εἰσόμενον ἀνάγκη τὴν κίνησιν ἐγνω-
 κέναι, ἀναγκαῖος εὐθὺς μετὰ τὸν περὶ τῆς φύσεως ὁ περὶ τῆς κινήσεως
 λόγος ἐν τῷ ὀρισμῷ τῆς φύσεως, ὡς εἶπον, παρελημμένος. διὰ δὲ τὴν 25
 αὐτὴν ἀκολουθίαν, ἐπειδὴ ἢ κίνησις ἐν τῷ συνεχεῖ καὶ συνεχές τί ἐστιν ἢ
 15 κίνησις καὶ ἐν τῷ λόγῳ τῆς κινήσεως παρελιθῆται τὸ συνεχές, ἀναγκαῖον
 καὶ περὶ τοῦ συνεχοῦς διαλεχθῆναι. οὐ γὰρ ἔστι γνῶναι τὸ ὀριστὸν
 ἀγνωσῶντα τῶν ἐν τῷ ὀρισμῷ παρελημμένων ἕκαστον. πάλιν δὲ ἐπειδὴ
 τὸ συνεχές ὀριζόμενοι προσχωροῦμεθα τῷ ἀπείρῳ συνεχές εἶναι λέγοντες τὸ
 ἐπ' ἀπείρον διαιρετόν, ἀνάγκη καὶ περὶ ἀπείρου διαλεχθῆναι τῷ τὴν κίνη-
 20 σιν εἰσομένῳ καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς κινήσεως τὴν φύσιν. ἐπειδὴ δὲ πᾶν τὸ 30
 φυσικὸν σωματικόν, πᾶν δὲ σῶμα καὶ ἢ σωματικὴ κίνησις, περὶ ἧς ὁ λό-
 γος, ἐν τόπῳ καὶ ἐν χρόνῳ γίνεται, ἀναγκαῖος καὶ ὁ περὶ τόπου καὶ χρόνου
 λόγος τῷ φυσικῷ τῷ περὶ κινήσεως καὶ φύσεως εἰσομένῳ. τισὶ δὲ ἢ
 κατὰ τὸν οὐρανὸν κίνησις ὁ χρόνος εἶναι δοκεῖ καὶ ἄλλοις εἰκὼν αἰώνιος
 25 κινήτῃ, ὥστε κατὰ πάντα συγγενῆς ὁ χρόνος τῇ κινήσει. τινῶν δὲ τὸν

1 titulum ex E descripti addens Ο ΕΣΤΙ ΤΡΙΤΟΝ cf. p. 1, 1; Σιμπλικίου μεγάλου
 φιλοσόφου ὑπόμνημα — ἀκροάσεως F et omissis μεγάλου φιλοσόφου a 4 ὀρισθήμενος E
 (cf. p. 269, 20): ὀρισθήμενος aF 6 ἀρχῇ F 9 γινώσκειν E: εἰδέναι aF
 11 ἢ κινήσις φύσις F 12 ἀναγκαῖως E τῆς (post τὸν περὶ) om. F 13 παρει-
 λημένος scripsi cf. v. 7. 15. 17: περιελθόμενος libri sed cf. ad p. 295, 35 20 ἐπει
 δὲ πᾶν a 21 σῶμα EF: σωματικόν a περὶ ἧς ὁ λόγος om. F 24 εἶναι E:
 om. aF εἰκὼν αἰώνιος κινήτῃ aE: ἢ οὐράνιος κίνησις F

τόπον τὸ κενὸν ὑπολαμβάνοντων καὶ τὴν κίνησιν ἐν κενῷ γίνεσθαι πάντως 89^v
 λεγόντων, ὥσπερ Δημόκριτος, ἀναγκαῖον καὶ περὶ κενοῦ ζητεῖν, εἰ ἔστιν 85
 ὄλως ἢ μὴ ἔστιν. καὶ εἰ ἐν τῷ κενῷ ὡς ἐν τόπῳ κινεῖται τὰ κινούμενα,
 καὶ διὰ ταῦτα οὖν περὶ κινήσεως καὶ συνεχοῦς καὶ ἀπείρου καὶ τόπου καὶ
 5 χρόνου καὶ κενοῦ ζητεῖν ἀνάγκη τὸν φυσικόν. καὶ μέντοι ὅτι κοινὰ πάν-
 των ἐστὶ ταῦτα τῶν φυσικῶν καὶ καθόλου πᾶσιν ὑπάρχει, καὶ δεῖ προηγεῖ-
 σθαι τὴν πραγματεῖαν τὴν τὰ κοινῇ πᾶσιν ὑπάρχοντα παραδιδούσαν, οἷα
 ἐστὶν ἡ προκειμένη νῦν, εἰς ἐπίσκεψιν τῶν ἄλλων πραγματειῶν τῶν τὰ
 10 ἰδίως ἐκάστοις ὑπάρχοντα διδασκουσῶν. καὶ γὰρ πᾶν σῶμα φυσικὸν κίνη- 40
 σιν ἔχει, καὶ ἡ πεπερασμένον ἐστὶν ἢ ἀπείρον, καὶ ἐν τόπῳ κινεῖται ἢ
 καθ' ὄλον ἢ κατὰ μέρια, ὡς ἡ ἀπλανής, καὶ ὑπὸ χρόνου μετρεῖται ἢ
 κινήσεις· κοινὰ οὖν ταῦτα. κοινὸς δὲ καὶ ὁ περὶ τοῦ κενοῦ λόγος, ὅτι τὸν
 τόπον κενόν τινες ὑπολαμβάνουσι καὶ τὸ κενὸν τόπον σώματος ἐστερημένον.
 ταῦτα μὲν οὖν ὁ Ἀριστοτέλης καὶ σαφέστερον τῶν ἐξηγητῶν παραδέδωκεν
 15 ἀρχόμενος εὐθὺς τοῦ τρίτου βιβλίου· διδάσκει δὲ ἐν αὐτῷ περὶ κινήσεως
 καὶ περὶ ἀπείρου, ἐν δὲ τῷ τετάρτῳ περὶ τόπου καὶ περὶ κενοῦ καὶ περὶ 45
 χρόνου. τὸ γὰρ συνεχὲς παρήκε νῦν, ὅτι καὶ τοῦ συνεχοῦς χωρὶς ἀναγ-
 καῖός ἐστιν ὁ περὶ τοῦ ἀπείρου λόγος τῷ φυσικῷ, διότι τὰ φυσικὰ σώματα
 καὶ τὰς φυσικὰς κινήσεις ἀνάγκη ἢ ἀπειρα εἶναι ἢ πεπερασμένα. ὕστερον
 20 μέντοι καὶ περὶ τοῦ συνεχοῦς διαλέξεται. ἴστέον δὲ ὅτι ἐν πολλοῖς χωρίοις
 διάφορος ἡ γραφή τούτου φέρεται τοῦ βιβλίου. ἀλλ' ἐπὶ τὰ κατὰ μέρος τῆς
 λέξεως ἴστέον.

p. 200^b 12 Ἐπεὶ δὲ ἡ φύσις μὲν ἐστὶν ἀρχὴ κινήσεως καὶ μετα- 50
 βολῆς. |

25 Κίνησιν οὖν καὶ μεταβολὴν ἐκ παραλλήλου νῦν τέθεικε καὶ διὰ τὸ 90^v
 μήπω διηρησθαι τί διαφέρει κινήσις μεταβολῆς, καὶ ὅτι κοινότερον μὲν ἢ 5
 κινήσις, εἰδικιώτερον δὲ ἢ μεταβολή, ὅπερ ἀρχόμενος τοῦ πέμπτου βιβλίου
 (φανερὸν) ποιεῖ. μήποτε δὲ κίνησιν καὶ μεταβολὴν οἰκείως τοῖς ὕστερον
 διαιρηθσομένοις προήγαγεν· ἐρεῖ γὰρ τὴν μὲν κατ' οὐσίαν μεταβολὴν εἶναι
 30 καὶ οὐ κίνησιν, τὴν δὲ κατὰ ποσότητα καὶ ποιότητα καὶ τόπον ταύτας κινή-
 σεις εἶναι. κυρίως οὖν τὴν φύσιν ἀρχὴν κινήσεως καὶ μεταβολῆς εἶπεν, 10
 ἐπειδὴ καὶ τῆς κατ' οὐσίαν καὶ τῶν ἄλλων αἰτία ἐστὶ. σημειοῦται δὲ ὁ
 Ἀλέξανδρος ὅτι “τὴν κίνησιν συνεχῇ λέγων ἐν τῷ πρῶτῳ πάντως αὐτὴν
 τίθησι (τοῦ γὰρ ποσοῦ ἐστὶν εἶδη τὸ συνεχὲς καὶ τὸ διωρισμένον), ἐν μὲν-

1 πάντως γίνεσθαι aF 2 post εἰ add. ὄλως ἢ μὴ E 3 τόπῳ E 4 καὶ
 ἀπείρου post χρόνου posuerunt aF καὶ χρόνου post κενοῦ posuit E 8 τῶν
 (ante τὰ) om. E 9 ἐκάστῳ aF 11 καθόλου F μέρια E: μέρος aF
 16 περὶ super ἀπείρου add. E καὶ (post τόπου) om. E 17 post νῦν add. καὶ
 aF 18 τοῦ ἀπείρου λόγος E: ἀπείρου λόγος a: κενοῦ τόπος F 21 τοῦ βιβλίου
 φέρεται aF 25 οὖν E: μὲν οὖν F: μὲν a τέθεικε νῦν aF 26 διηρησθαι a:
 διηρῖσθαι E: διαιρησθαι F τί E: τίνι aF 27 μεταβολὴ et κινήσις inter se mutata
 aF 28 φανερὸν a: om. EF 30 οὐ om. F

ται ταῖς Κατηγορίαις οὐ τίθησιν αὐτὴν ἐν τῷ ποσῷ, καὶ ἐνταῦθα δὲ μετ' 90^r
 ὀλίγων ὑπὸ τὸ πρὸς τι τὴν κίνησιν ὑπάξει. ἤτοι οὖν, φησί, διὰ τοῦτο οὕτως
 εἶπε δοκεῖ δὲ ἡ κίνησις εἶναι τῶν συνεχῶν, ὡς οὐκ ἀρεσκόμενος
 τούτῳ, ἢ μᾶλλον ἢ κίνησις πῶς μὲν καὶ ποσὸν ἐστὶ καὶ συνεχές, πῶς δὲ 15
 5 πρὸς τι, κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο λαμβανομένη, αὐτὴ μὲν ἡ κίνησις ποσόν, τὸ
 δ' ἐν κινήσει πρὸς τι ἄτε ἐν σχέσει τινὶ ὑπάρχον τῇ πρὸς τὸ κινεῖν. τὸ
 δὲ δοκεῖ, φησί, σημειῖον ἐστὶ τοῦ ἀπὸ τῶν φαινομένων καὶ ἐναργῶν ἀρχε-
 σθαι." εἰπὼν δὲ τὸ ἄπειρον ἐμφαίνεσθαι πρῶτον ἐν τοῖς συνεχέσι δηλοῖ
 10 ἄπειρον ἐμφαίνεται ἐν τῷ συνεχεῖ. καθ' αὐτὰ γὰρ ὑπάρχει ταῦτα,
 ὅσα τε ἐν τῷ ὀρισμῷ αὐτὰ παραλαμβάνεται τινῶν καὶ ὧν αὐτὰ τὸν ἐκεί- 20
 νων ὄρον συμπληροῖ. ἀλλὰ καὶ ὅσα κατὰ τὴν πρὸς τὰ ὁμογενῆ σύγκρισιν
 ἀποτέμνεται τι οἰκτεῖον τῶν κοινῶς ὑπαρχόντων τῷ γένει παντί, πρῶτως
 τοῦτο καθ' αὐτὸ τε ὑπάρχει τούτων ἐκάστη, καὶ ἔστιν ἄλλος οὗτος ὁ
 15 τρόπος τοῦ καθ' αὐτό. οὕτω τῷ πυρὶ καθ' αὐτό τὸ ποιητικὸν ὑπάρχει,
 ἐπειδὴ παντὶ σώματι φυσικῶς τὸ ποιεῖν ἢ τὸ πάσχειν. τὸ δὲ πολλακίς
 προσέθηκεν. ὅτι οὐκ αἰεὶ τὸ συνεχές οὕτως ὀρίζομεθα συνεχές λέγοντες τὸ
 εἰς ἄπειρον διαιρετόν, ἀλλὰ καὶ ἄλλος τίς ἐστὶν ὀρισμός, ὃν αὐτὸς τέ- 25
 θεικεν ἐν Κατηγορίαις συνεχές λέγων οὐ τὰ μόρια πρὸς τινα κοινὸν ὄρον
 20 συναπάει. "οὐκέτι δέ, φησὶν Ἀλέξανδρος, καὶ τὸ διωρισμένον ποσὸν ὀρίζο-
 μενοι προσχρῶμεθα τῷ ἀπείρῳ." ὥστε καὶ κατὰ τοῦτο πρῶτον εὐλόγως
 εἶπεν ἐν τῷ συνεχεῖ αὐτὸ ἐμφαίνεσθαι, ἢ ὅτι καὶ τὸ ἐν τῷ διωρισμένῳ
 ἄπειρον ἀπὸ τοῦ συνεχοῦς ἔχει τὴν γένεσιν. ἢ γὰρ εἰς ἄπειρον τοῦ συνε-
 25 χοῦς τομὴ τὴν εἰς ἄπειρον αὔξησιν τῷ διωρισμένῳ παρέχεται, οὐκέτι μὲν-
 30 ται τὸ συνεχές ἐκ τοῦ διωρισμένου τὸ ἄπειρον (ἔχει). οὐ γὰρ ἄπειρόν
 ἐστὶ τὸ διωρισμένον τῷ ἐξ ἀπείρων συγκατεῖσθαι, ἐπεὶ οὐδὲ ἔστιν ἄπειρα 30
 ἐνεργεῖα διωρισμένα, ἀλλὰ τῇ αἰεὶ προσθέσει τὸ ἄπειρον ἔχει. ἢ δὲ αἰεὶ
 πρόσθεσις ἐκ τοῦ ἀνεκλείπτου τῆς τοῦ συνεχοῦς τομῆς γίνεται. οὐδὲ γὰρ
 τὸ συνεχές ἐνεργεῖα τὸ ἄπειρον ἔχει, ἀλλὰ τῇ ἐπ' ἄπειρον διαιρέσει. οὐ-
 30 δὲν γὰρ ἄπειρον ἐνεργεῖα ἐστίν, ἀλλὰ τὸ ἐπ' ἄπειρον. διὰ τί οὖν τὸ μὲν
 διωρισμένον ἐκ τοῦ συνεχοῦς τὸ ἄπειρον ἔχει, τὸ δὲ συνεχές οὐκέτι ἐκ τοῦ
 διωρισμένου; ἢ ὅτι τὸ μὲν διαιρούμενον ἐπ' ἄπειρον τοῦτο δύναται παρέχειν
 τῷ διωρισμένῳ τὴν ἐπ' ἄπειρον αὔξησιν, τὸ δὲ αὐξόμενον ἐπ' ἄπειρον 35
 ἐν ὀρισμῷ οὐκέτι τῷ συνεχεῖ τὸ ἐπ' ἄπειρον διδῶσιν. ὅταν δὲ λέγῃ πρὸς

4 καὶ συνεχές ἐστὶ καὶ ποσόν aF 5 μὲν γὰρ aF 7 τοῦ om. E 9 ante
 καθ' habet οὐ F 12 ὅσα] fortasse ὅσων 13 τι] τὸ F¹ πρώτως om. a
 15 οὕτω — αὐτό om. F 18 ἄπειρα aF 19 Κατηγορίαις c. 6 p. 4^b 20 sqq.
 20 φησὶν ὁ aF καὶ om. F ὀρίζομεθα συνεχές λέγοντες τὸ εἰς ἄπειρα διαιρετόν
 om. (cf. v. 21) προσχρῶμεθα F 22 ἢ ὅτι καὶ EF: ἢ ὅτι a: fortasse καὶ ὅτι τὸ
 om. F¹ 23 εἰς ἄπειρον — τὴν (24) om. F 24 αὔξησις F 25 ἔχει ex v. 31
 add. a 26 ἔστιν (post οὐδὲ) om. E 28 ἀνεκλείπτου E 29 διαιρέσει
 ἐνεργεῖα τὸ ἄπειρον ἔχει F 30 γὰρ] δὲ a 32 τῷ διωρισμένῳ παρέχειν aF
 34 δὲ (post ὅταν) om. E

δὲ τούτοις ἄνευ τόπου καὶ κενοῦ καὶ χρόνου κίνησιν ἀδύνατον 90^v
εἶναι, οὐχ ὡς αὐτῷ δοκοῦν τοῦτο λέγει, ἀλλ' ὡς τῶν πρὸ αὐτοῦ φυσιο-
λόγων τοῖς περὶ Δημόκριτον ἀρέσαν τὸ διὰ κενοῦ τὴν κίνησιν γίνεσθαι καὶ
τὸ κενὸν εἶναι τόπον ἐστερημένον σώματος. ὥστε καὶ τῷ περὶ τόπου λόγῳ
5 ἀναγκαῖος ὁ περὶ κενοῦ. τοῖς τε οὖν εἶναι τὸ κενὸν λέγουσι καὶ τοῖς μὴ
εἶναι ἀναγκαῖος ὁ περὶ αὐτοῦ λόγος. 40

Εἰκότως δὲ πρῶτον περὶ κινήσεως διαλαμβάνει, διότι μετὰ τὴν φύσιν
ὁ περὶ τῆς κινήσεως ἐκδέχεται λόγος ἐν τῷ ὀρισμῷ τῆς φύσεως παρειλημ-
μένος, καὶ ὅτι χρόνος καὶ τόπος διὰ τὴν κίνησιν. δεῖ γὰρ εἶναι χρόνον,
10 ἐπεὶ τὸ κινούμενον ποτὲ κινεῖται, καὶ τόπον, ἐπεὶ τὸ κινούμενον ποῦ κινεῖ-
ται· οὐ μέντοι ἀνάγκη κίνησιν εἶναι, ἐπειδὴ χρόνος ἐστὶν ἢ τόπος. τὸ δὲ
κενὸν οὐδὲ ὄν ὄλως δειχθήσεται. τὸ δὲ ἄπειρον ἅμα μὲν οὐδὲ ὑφέστηκε,
τῷ δὲ γίνεσθαι ὑφεστῶς περὶ τὴν κίνησιν καὶ αὐτὸ τὸ εἶναι ἔχει. ἔτι δὲ 45
σπουδῆς ἄξιος ὁ περὶ κινήσεως λόγος, καὶ ὅτι ἡμέληται τοῖς παλαιότεροις,
15 ὀλίγα περὶ αὐτῆς τοῦ Πλάτωνος εἰρηκότος. ἔτι δὲ πάντα τὰ ὄντα ἢ κινή-
σεις εἰσὶν ὡς γένεσις καὶ ἀλλοιώσις, ἢ ἀρχαὶ κινήσεως ὡς θεὸς ψυχῆ
φύσις, ἢ κινούμενα ὡς τὰ σώματα τὰ τε ἀπλᾶ καὶ τὰ σύνθετα, ἢ δι' ἃ
τὰ κινούμενα ὡς χρόνος καὶ τόπος. ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον, εἰ μὴ ἀνάγκη
ὥσπερ κινήσεως οὕσης ἔστι χρόνος, οὕτως χρόνου ὄντος εἶναι κίνησιν, εἴπερ
20 ἀριθμὸς κινήσεώς ἐστιν ὁ χρόνος. ἀλλ' οὐ διὰ τὸν χρόνον ἢ κινήσεις, ἀλλ' 50
ὁ χρόνος διὰ τὴν κίνησιν. καὶ νῦν μὲν τὴν οὐσίαν τῆς κινήσεως ἤτις ποτέ
ἐστὶν ὑπογράφει. ὅσα δὲ ἀκολουθεῖ τῷ λόγῳ τῆς κινήσεως θεωρήματα
πολλὰ ὄντα καὶ ποικίλα ἐν τοῖς τέτρασι τοῖς τελευταίοις βιβλίοις διαπε-
ραίνεται.

25 p. 200^b26 Ἔστι δὴ τι τὸ μὲν ἐντελεχεῖα μόνον ἔως τοῦ καὶ
τῶν ἄλλων τῶν τοῦ ὄντος κατηγοριῶν ὁμοίως. |

Μέλλων δεικνύουσι τί ἐστὶν ἡ κίνησις καὶ τὸν ὀρισμὸν αὐτῆς ὡς δυνατὸν 90^v
συνάγειν, καὶ ἐν τίνι ἐστὶν ὅτι ἐν τῷ κινουμένῳ, καὶ τρίτον ὅτι τῶν πολ-
λαχῶς λεγομένων ἐστὶν ἡ κίνησις, καὶ τέταρτον ὅτι ἕκαστον εἶδος κινήσεως
30 εἰς ἀντίθετα εἶδη διαιρεῖται (οἷον τὸ κατ' οὐσίαν εἰς γένεσιν καὶ φθοράν,
τὸ κατὰ χρῶμα εἰς λεύκανσιν καὶ μέλανσιν, καὶ ὄλως τὸ κατὰ ποιότητα εἰς
τὰς ἀντικειμένους ἀλλήλαις ποιότητας, τὸ κατὰ ποσότητα εἰς αὔξησιν καὶ 5
μειώσεις, τὸ κατὰ τόπον εἰς ἀνάβασιν καὶ κατάβασιν καὶ τὰ λοιπὰ), μέλλων
οὖν ταῦτα περὶ κινήσεως διδάσκειν ὡς καὶ τῶν ἄλλων εἰς τὸν περὶ τοῦ τί
35 ἐστὶ λόγον συντελούντων καὶ ὡς αὐτάρχη τέως εἰς τὴν ὀλοσχερῆ περὶ αὐ-
τῆς γνῶσιν ἀξιώματα τέτταρα προλαμβάνει, ὧν ἕκαστον εἰς ἕκαστον τῶν

1 ἄνευ χρόνου καὶ κενοῦ καὶ τόπου aF 4 καὶ τὸ E 8 τῆς (post περὶ) F: τῷ E:
om. a ὀρισμένῳ a τῆς φύσεως aF: τῷ φύσεως E 9 τόπος καὶ χρόνος a
15 κινήσις F 16 γενέσεις καὶ ἀλλοιώσεις E 17 δι' ἃ F: διὰ E: ἐν οἷς a 23 βι-
βλίοις τοῖς τελευταίοις a 25 ἐντελέχεια hic et p. 398 itentidem E post καὶ add.
ἐπὶ a, sed cf. p. 398, 3 27 ἢ om. a 35 αὐτάρκως a

εἰρημένων συντελεῖ κατὰ τάξιν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐκ διαιρέσεως εἴληπται 90
 τοιοῦτον. τῶν ὄντων τὰ μὲν ἐστὶν ἐντελεχεία μόνον, τὰ δὲ δυνάμει
 καὶ ἐντελεχεία, τὸ μὲν τὸδε τι, τὸ δὲ τοιόνδε, τὸ δὲ τοσόνδε 10
 καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοῦ ὄντος κατηγοριῶν. τὸ μὲν οὖν ἐντελεχεία
 5 μόνον κατὰ τὰς οὐσίας τῶν ἀγενήτων ὑπάρχει καὶ τὰς οὐσιώδεις αὐτῶν
 ἐνεργείας, τὸ δὲ δυνάμει καὶ ἐντελεχεία κατὰ πάσας τὰς κατηγορίας
 ἐν τοῖς γενήτοισι. καὶ ἔτι ἀπλῶς μὲν ἐντελεχεία μόνον τὰ αὔλα καὶ πρῶτα
 εἶδη (οὐδὲν γὰρ ἄλλο γενέσθαι δύναται παρ' ἃ ἔστιν ἐξ ἀρχῆς), ἐντελεχεία δὲ
 καὶ δυνάμει τὰ σύνθετα ἐξ ὕλης καὶ εἶδους. ἐντελεχεία μὲν καθ' ὅσον ἔχει
 10 τινὰ ἥδη μορφήν καὶ διαθέσιν ἐνεργεία ὡσπερ ὁ χαλκός, δυνάμει δὲ ὅτι 15
 καὶ ἑτέραν οἷα τε δέξασθαι τὴν τοῦ ἀνδριάντος. τὸ δὲ αἰθέριον σῶμα κατὰ
 μὲν τὴν οὐσίαν ἐντελεχεία μόνον ἐστὶν (οὐ γὰρ ἂν μεταβάλοι ποτὲ κατ'
 οὐσίαν), μετέχει δὲ πως καὶ τοῦ δυνάμει διὰ τὴν τοπικὴν κίνησιν καὶ τὰς
 15 ἐστὶν οὐδὲ ἀεὶ ὁμοία ἢ πάντων σύγκρασις. ὡς δηλοῖ τὰ ἀπὸ τῶν διαφόρων
 σχηματισμῶν ἀποτελούμενα διάφορα ὄντα. καὶ ἔστιν ἄφικτος ἢ διαίρεσις. 20
 τὸ μὲν γὰρ τέλειον ἦν ὅτι τῶν ὄντων τὰ μὲν ἐντελεχεία μόνον, τὰ δὲ
 δυνάμει μόνον, τὰ δὲ δυνάμει καὶ ἐντελεχεία. ἀλλ' οὐδὲν ἐστὶν ὃ δυνάμει
 μόνον ἐστὶ κατὰ ὑπόστασιν. πᾶν γὰρ τὸ δυνάμει ἐνεργεία τι ὃν ἐστὶν ἐν
 20 αὐτῇ δυνάμει ἔχον ἀτελή. καθ' ἣν δύναται τι ἄλλο παρ' ἑαυτοῦ προσλαβεῖν,
 ὡσπερ τὸ δυνάμει λευκὸν ἐνεργεία σῶμα ὃν δυνάμει λευκὸν ἐστὶν, ὡς μήπω
 μὲν ὃν λευκόν, πεφυκὸς δὲ μεταβάλλειν εἰς τὸ λευκόν καὶ διὰ τοῦτο δυνάμει
 λεγόμενον λευκόν, κἂν τῇ ὑποστάσει δὲ ἐν τὸ τοιοῦτόν ἐστιν, ἀλλὰ τῇ γε 25
 λόγῳ ἄλλο μὲν ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον, ὃ λέγομεν δύνασθαι καὶ πεφυκέναι
 25 οἷον τὸ χρῶμα, ἄλλο δὲ ἢ ἀτελὲς ἐν αὐτῇ δυνάμει, ὅπερ ἐστὶν αὐτὸ τὸ
 δυνάμει ὡσπερ τὸ ὁρατὸν εἶναι, εἴπερ τὸ μὲν ἐστὶ ποιόν, τὸ δὲ πρὸς τι.
 οὕτως δὲ ἄλλο μὲν τὸ χιόνι εἶναι, ἄλλο δὲ τὸ τηκτῆ εἶναι. εἰ γὰρ ταῦ-
 τόν ἐστὶ ταῦτα, εἴη ἂν ταῦτόν καὶ τὸ χιόνι εἶναι καὶ τηκτῆ εἶναι. τὰ δὲ
 τῇ αὐτῇ ταῦτά καὶ ἀλλήλοισι ταῦτά, ὥστε καὶ τὸ τηκτῆ εἶναι τῇ τηκτῆ
 30 εἶναι ταῦτόν ἂν εἴη, ὥστε καὶ τὸ τετμηθῆναι τῇ τετῆχθαι ταῦτόν ἂν εἴη.
 ὡς γὰρ τὰ δυνάμει, οὕτως καὶ τὰ ἐνεργεία. 30

Καὶ ὁ Πλωτῖνος δὲ ἐν ἀρχῇ τοῦ βιβλίου ὃ Περὶ τοῦ δυνάμει καὶ ἐνε-
 ρεία ἐπέγραψε τὸ αὐτὸ δεῖκνυσι λέγων· “ὁεῖ τοίνυν τὸ δυνάμει τι ὃν ἄλλο
 μεθ' αὐτὸ δύνασθαι, ἥτοι μένον μετὰ τοῦ ἐκεῖνο ποιεῖν ἢ παρέχον ἑαυτοῦ
 35 ἐκεῖνο ὃ δύναται, καὶ φθαρὲν αὐτὸ δυνάμει λέγεσθαι. ἄλλως γὰρ δυνάμει

3 καὶ τὸ μὲν aF 5 μόνον in mrg. add. F τῶ ἀγενήτων F¹ 6 ἐνεργείας
 aE: οὐσίας F 7 καὶ ἔτι ἀπλῶς μὲν aF: ἔτι μὲν ἀπλῶς E 11 τὴν (ante τοῦ)
 om. F 12 μὲν om. E ἐντελεχεία F¹ μεταβάλλοι a et Themist. p. 203, 16
 15 ἀεὶ om. F 19 ὃν ἔστιν ἐν αὐτῷ δυνάμει ἔχει E quod recepi ἔχον correcto: ὃν
 ἔχει δυνάμει ἐν ἑαυτῇ aF 20 ἀτελὲς E 22 καὶ διὰ τοῦτο — λευκόν (23) om. F
 24 ὃ λέγομεν om. F 28 ταῦτόν καὶ E: καὶ F: ταῦτόν καὶ om. a 29 καὶ (post
 ταῦτά) om. E τὸ τηκτῆ a: τῷ τηκτῶ EF 30 καὶ τῷ [τὸ F²] τηκτῶ εἶναι F¹
 34 μετ' αὐτὸ aF: μετ' αὐτὸ E τοῦ] immo τὸ ἐκεῖνο om. E 35 καὶ (ante
 φθαρὲν) om. aF λέγεται a

ἀνδριάς ὁ χαλκός, ἄλλως τὸ ὕδωρ δυνάμει χιών καὶ ὁ ἀήρ πῦρ. καὶ 90
 ὅλως, ὡς αὐτός φησι, τὸ δυνάμει δεῖ μὴ ἀπλῶς λέγεσθαι. οὐ γὰρ ἔστι
 τὸ δυνάμει μηδενὸς εἶναι οἷον δυνάμει ἀνδριάς ὁ χαλκός. εἰ γὰρ μηδὲν 35
 ἐξ αὐτοῦ μηδὲ ἐπ' αὐτῷ μηδὲ ἔμελλε μηδὲν ἔσεσθαι μετ' ὃ ἦν μηδὲ ἐνε-
 5 δέχετό τι γίνεσθαι, ἦν ἂν ὃ ἦν μόνον. ὃ δὲ ἦν, ἤδη παρῆν καὶ οὐκ
 ἔμελλε. τί οὖν ἐδύνατο ἄλλο μετὰ τὸ παρὸν αὐτό; τί οὖν ἂν ἦν μόνον
 δυνάμει;" ὁ δὲ ταῦτα εἰπὼν ἐπὶ τέλει τοῦ βιβλίου τὴν ὕλην δυνάμει μόνον
 εἶναι φησι μηδὲν οὖσαν ἐνεργείᾳ τῶν ὄντων. μήποτε δὲ τὸ πρῶτον ὄν
 εἶδος εἶναι βουλόμενος μέχρι τῶν εἰδῶν βούλεται φθάνειν τὸ ὄν. διὸ τὴν
 10 ὕλην τῶν εἰδῶν ἐκπεπτωκυῖαν ἐκριφῆναι καὶ τοῦ ὄντος, καὶ διὰ τοῦτο μὴ 40
 ὄν οὖσαν δυνάμει μόνον εἶναι ὃ ἔστι. καίτοι καὶ τὸ δυνάμει καὶ τὸ οὕτως
 μὴ ὄν οὕτω τελείως τοῦ ὄντος ἐκπέπτωκεν. ὅλως δὲ εἰ μὲν οὕτως δυνάμει
 ὡς μεταβάλλειν εἰς τὸ ἐνεργείᾳ ὡς τὸ ὕδωρ εἰς ἀέρα. φθείριτο ἂν ἡ ὕλη,
 ὅπερ οὐ βούλεται· εἰ δὲ ὡς μένον δέχεσθαι τὸ ἐνεργείᾳ ὡς ὁ χαλκός τὸ
 15 τοῦ ἀνδριάντος σχῆμα, ἄλλο τι οὖσα ἐνεργείᾳ πέφυκε δέχεσθαι τὰ εἶδη.
 εἰ δὲ μηδὲν ἄλλο οὖσα δέχριτο τὸ ἐνεργείᾳ, ταῦτόν ἂν εἴη τὸ δυνάμει καὶ
 τὸ ἐνεργείᾳ, ὅπερ οὐ βούλεται. καὶ γὰρ οὐδὲ δυνάμει εἰδός ἐστιν ἡ ὕλη, 45
 ἀλλὰ μένουσα ὃ ἔστιν ἐνεργείᾳ πέφυκε δέχεσθαι τὰ εἶδη.

Ὁ δὲ Πορφύριος οὐκ ἀποδέχεται τὸν Ἀλέξανδρον οὕτω σιζήσαντα ὡς
 20 τῷ ἐντελεχείᾳ μόνον ἀντιδιηρησθαι τὸ δυνάμει καὶ ἐντελεχείᾳ.
 "εἰπὼν γὰρ, φησίν, ὅτι τὰ μὲν ἐντελεχείᾳ τὰ δὲ δυνάμει, ἀναλαβὼν τὰ
 ἐντελεχείᾳ, καὶ ἐντελεχείᾳ φησὶ τὸ μὲν τὸδε τι τὸ δὲ τὸσονδε καὶ
 τὰ ἐξῆς. τὸ δὲ δυνάμει οὐ διαίρειται εἰς τὰς κατηγορίας· οὐ γὰρ ἔστι τὸ
 δυνάμει δεκαχῶς ἀλλ' ἑνιαχῶς· ἡ γὰρ ἀνωτάτω ὕλη, ἥπερ ἔστι τὸ δυνάμει, 30
 25 μία. εἴτε δὲ τὸ ἐντελεχείᾳ λαμβάνει, ὅπερ ἔστι τὸ σύνθετον οἷον ἀν-
 δριάντα, εἴτε τὴν ἐντελέχειαν, ὅπερ ἔστι τὸ ἀπλοῦν οἷον τὸ εἶδος, δεκαχῶς
 ἐκάτερον. καὶ μήποτε φησὶ καὶ τὸ δυνάμει δεκαχῶς. προσελθὼν γὰρ αὐτός
 ὁ Ἀριστοτέλης οὕτως εἶπε· "διηρημένου δὲ καθ' ἕκαστον γένος τοῦ μὲν
 ἐντελεχείᾳ τοῦ δὲ δυνάμει," ταῦτα μὲν οὖν ὁ Πορφύριος τῷ δυνάμει
 30 τὸ ἐντελεχείᾳ μόνον βουλόμενος ἀντιτεθῆναι παρὰ τοῦ Ἀριστοτέλους,
 ἀλλ' οὐχὶ τῷ δυνάμει καὶ ἐντελεχείᾳ. | καὶ ἴσως ἐκ τούτου τοῦ ῥητοῦ 91^c
 ταύτην ἔσχε τὴν ὑπόνοιαν τοῦ λέγοντος "διηρημένου δὲ καθ' ἕκαστον γένος
 τοῦ μὲν ἐντελεχείᾳ τοῦ δὲ δυνάμει". ἀλλ' εἰ μὲν ὡς τὰ πολλὰ τῶν ἀντι-
 35 γράφων φέρεται, οὕτως ἔχει καὶ ἡ ἀρχαία γραφή· ἔστι δὴ τι τὸ μὲν ἐν-
 τελεχείᾳ μόνον τὸ δὲ δυνάμει καὶ ἐντελεχείᾳ, τὸ μὲν τὸδε τι,
 τὸ δὲ τὸσονδε καὶ τὰ ἐξῆς, σαφῶς τὸ μόνον προσκειμένον δηλοῖ τὴν
 διαίρεσιν τοῦ ἐντελεχείᾳ μόνως πρὸς τὸ ἐντελεχείᾳ ἅμα καὶ δυνάμει γεγε- 5

1 post χαλκός add. καὶ a χιών scripsi: χαλκός libri 2 ὡς om. aF δεῖ τὸ δυνάμει aF
 5 γίνεσθαι a: γενέσθαι EF 9 εἶναι] ἐστι E 11 εἶναι] ἐστίν E 15 δέχεται a
 16 μηδὲ E 17 post βούλεται iteravit εἰ δὲ ὡς μένον (14) — εἶδη (15) F ante
 εἶδος add. τὸ a 24 ἑνιαχῶς] immo ἑναχῶς 28 ὁ ἀριστοτέλης αὐτός a εἶπε
 p. 201^a9 29 τῷ δυνάμει τὸ ἐντελεχείᾳ EF: τὸ δυνάμει τῷ ἐντελεχείᾳ a 31 τῷ
 δυνάμει E': τὸ δυνάμει aE²F 32 ἔσχεν ὑπόνοιαν F

νήσθαι, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ὁ Θεμιστίος ἐξεδέξαντο. εἰ γὰρ τῷ ἐντελε- 91^r
 χείᾳ τὸ δυνάμει μόνον ἀντετίθεται, μηδ' αὐτὸ τὸ συναμφότερον παραλαμβάνων,
 διὰ τί προσετίθεται τὸ μόνον ἐπὶ τοῦ ἐντελεχείᾳ; πῶς δὲ κατάλληλος ἂν
 ᾖν ἡ ἐρμηνεία μετὰ ἀποστάσεως λέγουσα, τὸ μὲν τότε τι, τὸ δὲ το-
 5 σόνδε; εἰ μέντοι ὡς τινα τῶν βιβλίων γέγραπται οὕτως ἔχει τὸ ῥητὸν·
 ἔστι δὴ τι τὸ μὲν ἐντελεχείᾳ τὸ δὲ δυνάμει, καὶ ἐντελεχείᾳ τὸ
 μὲν τότε τι, τὸ δὲ τὸ σόνδε, δύνανται μὲν καὶ οὕτως στίξεσθαι ὡς ὁ 10
 Πορφύριος ἐξεδέξατο.

Διὰ τί δὲ τὸ ἐντελεχείᾳ μόνον εἰς τὰς δέκα διαιρεῖ κατηγορίας, καίτοι
 10 καὶ τοῦ δυνάμει ἐν πάσαις θεωρουμένου, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ Πορφύριος ὠμο-
 λόγησε. καὶ τὴν Ἀριστοτέλους παραθέμενος ῥῆσιν τὴν λέγουσαν “διηρη-
 μένου δὲ καθ’ ἕκαστον γένος τοῦ μὲν ἐντελεχείᾳ τοῦ δὲ δυνάμει”; μήποτε
 οὖν ἡ μὲν ἐξ ἀρχῆς διαιρέσεις εἰς τὸ ἐντελεχείᾳ μόνον γέγονε καὶ τὸ
 ἐντελεχείᾳ καὶ δυνάμει, καὶ τοῦτο διηρησθῆναι φησιν εἰς τὰς δέκα κατη-
 15 γορίας. τῷ γὰρ ἐντελεχείᾳ μόνον, ὅπερ ἐστὶ τὸ αὐλον καὶ νοητὸν εἶδος, 15
 οὔτε τὸ ποῦ οὔτε τὸ ποτὲ οὔτε τὸ κείσθαι συναρμόττει, τὸ δὲ δυνάμει καὶ
 ἐντελεχείᾳ καθ’ ἕκαστον γένος θεωρούμενον, οἷον ἐν ποιότητι ποτὲ μὲν ἐν-
 ενεργείᾳ λευκὸν ἐστὶν ἢ θερμόν, ὅτε ἤδη τὸ εἶδος ἀπέλαβε, ποτὲ δὲ δυνάμει,
 ὅτε οὐπω μὲν ἔστι, δύνανται δὲ γενέσθαι. τούτου οὖν οὕτως ἔχοντος εἰκό-
 20 τως εἶπε “διηρημένου δὲ καθ’ ἕκαστον γένος τοῦ μὲν ἐντελεχείᾳ τοῦ δὲ
 δυνάμει”. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἐν ἀρχῇ τῆς διαιρέσεως τὸ ἐνεργείᾳ ἅμα 20
 καὶ δυνάμει ἐν πάσαις ἔλεγε θεωρεῖσθαι ταῖς κατηγορίαις, τὸ ἐνεργείᾳ μόνον
 οὐ λέγων εἰς τὰς δέκα διηρησθῆναι κατηγορίας οὐδὲ παραλαμβάνων αὐτὸ
 νῦν πλὴν τοῦ τελείου τῆς διαιρέσεως ἔνεκεν. ἰστέον δὲ ὅτι οὐχ ὡς γένος
 25 τὸ ὃν διαιρεῖ εἰς τὸ ἐντελεχείᾳ καὶ εἰς τὸ δυνάμει καὶ ἐντελεχείᾳ, ἀλλ’ ὡς
 ὁμόνυμον φωνήν, καὶ ὅτι ἄλλο μὲν ἐστὶ τὸ δυνάμει, ἄλλο δὲ ἡ δύναμις.
 καὶ τῷ μὲν δυνάμει ἀντίκειται τὸ ἐνεργείᾳ, τῇ δὲ δυνάμει ἡ ἐνέργεια. καὶ
 δύναμις μὲν ἐστὶ παρασκευὴ τελείᾳ τῆς οὐσίας καὶ ἐτοιμότης ἀκώλυτος 25
 πρὸς τὸ ἐνεργεῖν οἰστικῆ τῆς ἐνεργείας, τὸ δυνάμει δὲ ἐπιτηδεύτης ἀτελής
 30 πρὸς ὃ λέγεται δυνάμει τὸ ἐνεργείᾳ παρ’ ἄλλου δεχομένη καὶ οὐκ ἀφ’
 ἑαυτῆς προβάλλουσα· τὸ δὲ ἐνεργείᾳ τοῦτό ἐστιν, ὃ ἐνεργεῖν ἤδη δύνανται
 κατ’ ἐκεῖνο καθ’ ὃ λέγεται. ἐνεργείᾳ γὰρ ἄνθρωπος ὁ ἤδη κατὰ τὸ ἀν-
 θρώπινον εἶδος ἐνεργῶν. ἐνέργεια δὲ ἐστὶν ἡ τῆς δυνάμει ἀντικειμένη καὶ
 ἡ ἀπὸ τῆς δυνάμει προβαλλομένη ἐνεργὸς κίνησις· ἐνεργὸς δὲ καὶ ἡ ἐν
 35 τῷ ἔργῳ· ἔργον δὲ ἡ τε ποιήσις ἐστὶ καὶ ἡ πράξις. καὶ ἀπὸ μὲν τῆς 30
 δυνάμει τῆς ἔνδον μενούσης καὶ μὴ ἐκφανοῦς τὸ τοῦ δυνάμει ὄνομα πα-
 ρήχθη ἐν ἐπιτηδεύτητι μόνῃ τῆς οὐσίας θεωρούμενον, αὐτῆς ὃν τῆς οὐσίας
 οἷον διαθέσις· ἀπὸ δὲ τῆς ἐνεργείας τὸ ἐνεργείᾳ κατὰ τῆς οὐσίας πάλιν

1 ὁ utrumque om. aF Θεμιστίος p. 203, 10 sqq. 9 εἰς τὰς iteravit in extrema
 pagina F καίτοι — πάσαις (10) om. F 10 τοῦ a: τῷ E καὶ (post ὡς)
 om. a 11 λέγουσαν p. 201^a 9 16 οὔτε τῷ ter F 18 θερμόν ἐστὶν ἢ λευκὸν a
 21 διὰ om. aF 22 μόνως E 23 διηρησθῆναι εἰς τὰς δέκα κατηγορίας aF 25 εἰς
 τὸ alterum om. E 26 ὁμόνυμον om. in lac. F¹ 29 τὸ (ante δυνάμει) om. E
 30 καὶ om. E 34 καὶ om. F 35 ἐστὶ om. F

ὡς ἐνεργοῦ θεωρουμένης. χρησιμεύει δὲ αὐτῷ, ὡς εἶπον, τὸ λῆμμα τοῦτο 91^r
τὸ διαιροῦν τὰ ὄντα εἰς τε τὰ ἐντελεχεῖα καὶ εἰς τὰ δυνάμει καὶ ἐντελε-
χεῖα πρὸς τὴν ἀπόδοσιν τοῦ τῆς κινήσεως ὀρισμοῦ, ὡς προϊόντες εἰσό-
μεθα.

5 p. 200^b 28 Τοῦ δὲ πρὸς τι τὸ μὲν καθ' ὑπεροχὴν λέγεται καὶ 35
ἔλλειψιν ἕως τοῦ καὶ τὸ κινήτὸν (κινήτὸν) ὑπὸ τοῦ κινήτικοῦ.

Δεύτερον τοῦτο λῆμμα προσλαμβάνει χρησιμὸν ὑπάρχον αὐτῷ πρὸς τὸ
δεῖξαι ἐν τίσιν ἐστὶν ἡ κίνησις, ὅτι ἐν τοῖς κινήτοις. διαίρεσιν δὲ ἐν αὐτῷ 40
τοῦ πρὸς τι ποιεῖται, οὐ πάντα τὰ εἶδη τοῦ πρὸς τι διαιρούμενος, ἀλλὰ 40
10 τούτων μόνων μνημονεύων τοῦ τε κατὰ ὑπεροχὴν καὶ ἔλλειψιν καὶ
τοῦ κατὰ τὸ ποιητικὸν καὶ παθητικόν, οἷον αὐτὸς μὲν ἐν τῷ ποιη-
τικῷ καὶ παθητικῷ τὴν κίνησιν οἶεται εἶναι, ἄλλοι δὲ τινες ἐν ὑπεροχῇ
καὶ ἔλλείψει, οὓς προϊὼν διελέγχειν πειράσεται. καὶ γὰρ ἔστι μὲν ἡ κίνη-
σις ἐν τῷ πρὸς τι, ἀλλ' ὁ μὲν Πλάτων ἐν ὑπεροχῇ καὶ ἔλλείψει αὐτὴν
15 ἐτίθετο ἀνισότητα λέγων καὶ ἀνομοιότητα καὶ ἑτερότητα τοῦ κινουμένου πρὸς
τὸ κινούμενον τὰ τῆς κινήσεως αἷτια. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης οὐκ ἐν τούτῳ τῷ 45
εἶδει, ἀλλ' ἐν τῷ ποιητικῷ καὶ παθητικῷ καὶ ὅλως τῷ κινήτικῷ καὶ κί-
νητῷ. ἐν πολλοῖς γὰρ ἡ τοῦ κινουμένου ἐνέργεια ποιήσις οὕσα πάθησις
ἔσται, εἰς ἃ ἡ ἐνέργεια ὁράται, οἷον ἡ τοῦ τύπτοντος ἐνέργεια ἢ κατὰ τὸ
20 τύπτειν ἐν τῷ τυπτομένῳ ἐστὶ πάθος τὸ τύπτεσθαι. πρὸς τι δὲ καὶ ταῦτα
καὶ ἔστι τὸ τύπτειν πρὸς τὸ τύπτεσθαι καὶ τὸ ποιητικόν πρὸς τὸ παθητι-
κὸν καὶ τὸ κινήτικὸν πρὸς τὸ κινήτὸν. τὰ δὲ δυνάμει ἔλαβεν ἐν οἷς ἡ
κίνησις, ὅτι ἡ τούτων ἐντελέχεια καθὼ κινήτὰ ἡ κινήσις ἐστὶν, ὡς δειχθή-
σεται. ἀντιθεῖς δὲ τῷ ποιητικῷ τὸ παθητικόν κατὰ τὴν συνθήειαν τῶν 50
25 ὀνομάτων, ἐπειδὴ κατὰ τὸ σχῆμα τῆς λέξεως τῷ μὲν ποιητικῷ τὸ ποιητὸν
ἀντίκειται, τῷ δὲ παθητικῷ τὸ παθητὸν, οὐκ ὀνόμασται δὲ τὸ παθητικόν
ἐπὶ τοῦ πάθος ἐμποιοῦντος, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τῷ παθητῷ, ἐπὶ τὰ σαφέ-
στερα καὶ τοῖς προκειμένοις οἰκειότερα μετῆλθεν ἐπὶ τὸ κινήτικὸν τοῦ κινή-
του, ἐν οἷς τὸ μὲν ἐνεργητικὸν ἐστὶ σαφῶς, τὸ δὲ παθητικὸν καὶ κατὰ τὴν
30 λέξιν. ὅτι δὲ τὸ καθ' ὑπεροχὴν καὶ ἔλλειψιν τῶν πρὸς τι ἐστὶ, δηλοῖ
τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν. καὶ ἄλλα δὲ εἶδη πολλὰ τοῦ πρὸς τι ἐστὶ, τὰ μὲν 91^v
ἐν ἰσότητι, τὰ δὲ ἐν ὁμοιότητι, τὰ δὲ κατὰ κρίσιν, ὡς τὸ ὄρατικὸν καὶ
ὄρατὸν καὶ ἐπιστήμη καὶ ἐπιστητόν. αὐτὸς δὲ ταῦτα μόνον τοῦ πρὸς τι
εἶδη τὰ νῦν αὐτῷ χρειώδη πρὸς τὴν κίνησιν παρέλαβεν, ἐξ ὧν δεξινοῦσιν,
35 ὅτι οὐκ ἐν ὑπεροχῇ καὶ ἔλλείψει ἐστὶν ἡ κίνησις, ὡς τισιν ἐδόκει, ἀλλ' ἐν

1 immo θεωρούμενον ὡς λείπον E 2 τὸ (post τοῦτο) om. E τὰ ἐντελεχεῖα
a: τὰ δυνάμει EF 5 καὶ ἔλλειψιν λέγεται a κινήτὸν alterum om. E
7 προλαμβάνει F 9 τῶν πρὸς τι a 14 Πλάτων cf. Tim. p. 57 E sq. 16 τὰ
τῆς κινήσεως αἷτια om. F 19 ἔσται] ἐστὶν a δ E: ὄν aF 21 τὸ τύπτεσθαι
E: τῷ τύπτεσθαι aF πρὸς τι — τύπτεσθαι E: om. aF 23 καθὼ κινήτὰ om. E
30 τὸ (post δὲ) om. E 33 καὶ (post ἐπιστήμη) om. E

τῷ κινήτικῳ καὶ κινήτῳ, ἢ τῷ ποιητικῳ καὶ παθητικῳ, καὶ ὅλως ἐν τοῖς 91^v
ἀπὸ τοῦ δυνάμει εἰς τὸ ἐνεργείᾳ ὑπὸ τοῦ ἐνεργείᾳ ὄντος μεταβάλλουσιν. 5
ἔτι δὲ τῶν πρὸς τι ἔστι τὸ κινήτικόν καὶ τὸ κινήτόν, διὰ τῆς ἀντιστροφῆς
ἔδειξεν εἰπών· τὸ γὰρ κινήτικόν κινήτικόν τοῦ κινήτοῦ καὶ τὸ κί-
5 νητόν κινήτόν ὑπὸ τοῦ κινήτικοῦ.

p. 200^b 32 Ὅθεν ἔστι δὲ τις κίνησις παρὰ τὰ πράγματα ἕως τοῦ
ὅσπερ οὐδὲ [ἢ] κίνησις οὐδὲ μεταβολὴ οὐδενὸς ἔσται παρὰ 10
τὰ εἰρημένα.

Τρίτον τοῦτο λῆμμα προσλαμβάνει, ὅτι οὐκ ἔστι τις κίνησις παρὰ
10 τὰ κινούμενα πράγματα, δι' οὗ συνίστησι μὲν καὶ τὸ προσηρημένον, ὅτι
ἐν τοῖς κινήτοις ἢ κινήτικοῖς ἢ κίνησις. εἰ γὰρ μὴ ἔστι κίνησις παρὰ τὰ
πράγματα, ἐν τοῖς κινουμένοις ἢ κινουσίᾳ ἐστὶν ἢ κίνησις καὶ οὐκ ἂν εἴη
κίνησις καθ' ἑαυτὴν οὔτε ὡς ἰδέα κινήσεως αὐτὸ τοῦτο κίνησις οὐσα, 15
μηδενὸς δὲ κίνησις (ὡς δοκεῖ λέγειν ὁ Πλάτων καὶ ἐν Σοφιστῇ καὶ ἐν
15 Παρμενίδῃ) οὔτε οὐσία τις κίνησις αὐτὸ τοῦτο οὐσα, ὡς ὁ Πλάτων ὀρίζε-
ται τὴν ψυχὴν κίνησιν αὐτοκίνητον λέγων. εἰ γὰρ ἐν τοῖς κινουμένοις
πράγμασιν ἢ τοῖς κινουσίᾳ ἐστὶν ἢ κίνησις, συμβεβηκὸς τί ἐστὶν ἢ κίνησις
καὶ οὐχὶ οὐσία καθ' ἑαυτὴν θεωρουμένη· δεῖξει δὲ ἔτι ἐν τοῖς κινουμένοις.
καὶ ταῦτα οὖν διὰ τοῦ εἰρημένου λήμματος συνίστησι, καὶ ἔτι προφανέστε-
20 ρον καὶ εἰδικώτερον, ὅτι ὁμόνυμός ἐστὶν ἢ κίνησις. καὶ οὐκ ἔστι κοινὸν 20
γένος παρὰ τὰ καθ' ἕκαστον ἢ αὐτὸ τοῦτο γενικὴ κίνησις, εἴπερ ἐν αὐτοῖς
μόνοις τοῖς πράγμασιν ἐστὶν ἢ κίνησις τετραχῶς ὑφ' ἑστώσα κατὰ οὐσίαν
κατὰ ποιότητα κατὰ ποσότητα κατὰ τρόπον. τούτων δὲ οὐδέν ἐστι κοινὸν
γένος, εἴπερ αὐτὰ ταῦτα πρῶτα γένη νομόμισται. καὶ διὰ τούτου δέ, ὡς
25 ἔραμεν, ὑπομνήσκει τοῦ δεδεῖχθαι μὴ εἶναι κοινὸν γένος τῶν ὀκτα κατη-
γορημάτων τὸ ὄν. εἰ γὰρ ἦν τι κοινὸν ἐκείνων ἐν οἷς ἢ κίνησις, ἦν ἂν
καὶ ἢ κίνησις πρῶτον ἐν ἐκείνῳ τῷ κοινῷ καὶ αὐτὴ γένος ἂν ἦν τῶν ὑπ' 25
αὐτὴν κινήσεων καὶ οὐκέτι τῶν πολλαχῶς λεγομένων ἢ κίνησις ἦν. οὕτως
γὰρ ἂν ἔχοι ἢ κίνησις ὡς καὶ τὰ ἐν οἷς ἐστὶν, ἐπεὶ μὴ ἔστιν ἔξω τῶν
30 πραγμάτων.

Ὅτι δὲ οὐκ ἔστι παρὰ τὰ πράγματα ἢ κίνησις οὐδὲ ἔξω αὐτῶν
θεωρουμένη, δείκνυσιν ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς. μεταβάλλει γὰρ, φησί, τὸ
μεταβάλλον ἢ κατ' οὐσίαν ἢ κατὰ ποσὸν ἢ κατὰ ποιὸν ἢ κατὰ

1 καὶ τῷ κινήτῳ aF ἢ τῷ E: ἤτοι F: ἤτοι τῷ a ὅ τὸ (post καὶ) om. E
4 κινήτικόν post κινήτοῦ transposuit a 6 δὲ τις E (ut Arist. cod. I cf. Simpl. v. 9
et 404, 18): δὲ a ex Arist. vulg. 7 ἢ ante κίνησις E: om. a οὔτε μεταβολὴ a:
οὐδὲ ἢ μεταβολὴ E 9 προσλαμβάνει a: προλαμβάνει E: ὑπολαμβάνει F 11 ἐν
κινήτοις ἢ ἐν κινήτικοῖς aF 12 ἔστιν om. aF 13 οὔτε ὡς aF: οὐδὲ μὴν E
14 ὡς om. E Σοφιστῇ cf. p. 405, 29 15 Παρμενίδῃ cf. p. 138 B sq. 162 E sq.
17 ἢ κίνησις aF: ἐκείνοις E 19 ἔτι a: ἔτι EF 25 δεδῶχθαι E 27 πρῶτον
om. F αὕτη aF 29 καὶ om. a post ἐν οἷς add. ἢ κίνησις a 32 γὰρ
ἀεὶ Aristoteles et p. 405, 1: ἀεὶ om. etiam p. 404, 29

τόπον. καὶ οὐδὲν οἶόν τε ἐπινοῆσαι μεταβάλλον μὲν, μὴ κατὰ τι δὲ τοῦ-91
των. ἀλλ' ὅτι μὲν οὐ πρὸς τὸν ὄρισμὸν ἀποτείνεται νῦν τῆς ψυχῆς ὁ 30
Ἀριστοτέλης τὸν κίνησιν αὐτὴν αὐτοκίνητον λέγοντα οὐδὲ πρὸς τὴν ἰδέαν
τῆς κινήσεως, δῆλον ἂν γένοιτο τῷ ἐφιστάνοντι, ὅτι τὴν ὡς γένος κίνησιν
5 ἀναίρων δεῖκνυσι τῶν πολλαχῶς λεγομένων εἶναι τὴν κίνησιν. οὔτε δὲ ἡ
ἰδέα τῆς κινήσεως οὔτε ἡ ψυχὴ γένος ἐστὶ κινήσεως κατὰ τὸ Περιπατη-
τικὸν σημαινόμενον τοῦ γένους, εἴπερ τὰ γένη συμπληρωτικά τῶν εἰδῶν
ἐστὶ καὶ εἴπερ ἐπ' ἕσσης αὐτοῖς ὑπάρχει. μήποτε δέ τινων ἡσθάνετο καὶ
15 τότε τὴν κίνησιν ἡδέως ταῖς κατηγορίαις συναριθμοῦντων, ὥσπερ ὁ Πλωτῖ- 35
νος ὕστερον. καὶ διὰ τούτους λέγει μὴ εἶναι γένος τὴν κίνησιν. εἰ δὲ
πᾶσα κίνησις ὑπὸ τὸ πρὸς τι ἐν τῷ κινήτικῳ καὶ κινήτῳ θεωρουμένη,
πῶς ὑφ' ἐν γένος αἱ κινήσεις οὔσαι οὐχὶ συνώνυμοί εἰσιν, ἀλλ' ὁμώνυ-
μοι; ἢ οὐδὲν κωλύει, φησὶν Ἀλέξανδρος, τινὰ ὑπὸ ἓν τι γένος ὄντα ὁμώνυ-
μα ἀλλήλοις εἶναι. οἱ γοῦν Ἀλέξανδροι ὄντες ὑπὸ τὴν οὐσίαν καὶ τὸ
15 ζῆλον καὶ τὸν ἄνθρωπον ὅμως ὁμώνυμοί εἰσιν ἀλλήλοις. καὶ τὸ ἴσον ὑπὸ
τὸ πρὸς τι ὄν ὁμώνυμόν ἐστι τὸ ἐν τῷ συνεχεῖ τῷ ἐν τῷ διωρισμένῳ. 40
οὕτως δὲ καὶ ἡ κίνησις ἐστὶ μὲν ὑπὸ τὸ πρὸς τι τῷ ἐκάστην αὐτῶν πρὸς
ἄλλο εἶναι. ὁμώνυμοι μέντοι αἱ κινήσεις τῷ μῆδὲ ἔχειν κοινὸν ὡς γένος
τὰ ἐν οἷς εἰσιν, ἀλλ' εἶναι διαφέροντα γένη. ἄλλο γὰρ οὐσία, ἐν ἧ ἑγένεσις
20 καὶ φθορά, καὶ ἄλλο ποιότης, ἐν ἧ ἀλλοιώσις, καὶ ἄλλο ποσότης, ἐν ἧ
αὔξεισις καὶ μείωσις, καὶ ἄλλο ἡ ποῦ κατηγορία, ὑφ' ἣν ἡ κατὰ τόπον
μεταβολή. ὥστε καὶ τῶν κινήσεων τῶν ἐν αὐτοῖς διαφέροντες οἱ λόγοι 45
γενήσονται." ταῦτα μὲν οὖν ὁ Ἀλέξανδρος καλῶς ἐπιστήσας, ὅτι οὐ ποιεῖ
συνώνυμον τὸ ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος εἶναι, ἀλλὰ τὸ ὑπὸ τὸ αὐτὸ εἶδος ἐκεῖνο
25 τὸ ὑπὸ τοῦ κοινοῦ ὀνόματος σημαινόμενον. τούτου γὰρ χάριν καὶ Ἀριστο-
τέλης προσέθηκε τὸ "ὁ δὲ κατὰ τοῦνομα λόγος" ἐν Κατηγορίαις. διὸ
ἄνθρωπος μὲν ἀνθρώπων συνώνυμος, κινήσις δὲ ἡ ἐν οὐσίᾳ τῇ ἐν ποιότητι
οὐ συνώνυμος. ἀεὶ τῷ δὲ ἐφιστάνειν, ὡς εἰ διὰ τοῦτο ὁμώνυμοι αἱ κινήσεις,
διότι τὰ ἐν οἷς ἐστὶν οὐδὲν ἔχει κοινὸν γένος, δῆλον ὅτι ἐν οἷς τὸ αὐτὸ 50
30 ὑπάρχει τοῖς ὑφ' ἐν γένος τεταγμένοις, κἂν ἀπ' ἄλλου γένους εἴη, οὐδὲν
κωλύεται συνώνυμα εἶναι κατ' ἐκεῖνο. τὸ οὖν ἴσον ἐν τῷ συνεχεῖ καὶ ἐν
τῷ διωρισμένῳ θεωρούμενον, ἅπερ ἄμφω ὑπὸ τὸ ποσόν, τί κωλύει συνώ-
νυμον εἶναι; πῶς δὲ ἡ κινήσις, διότι ἐν πλείοσιν ἐστὶ γένεσιν, ὁμώνυμός
ἐστίν; οὕτως γὰρ καὶ τὸ πρὸς τι ἐπειδὴ καὶ ἐν οὐσίᾳ καὶ ἐν ποσῷ καὶ
35 ἐν ποιῷ θεωρεῖται, φωνὴ ἂν εἴη ὁμώνυμος καὶ οὐχὶ γένος.

Εἰπὼν δὲ ὅτι κοινὸν οὐδὲν ἐστὶ λαβεῖν τῶν διαφορῶν κινήσεων,

1 τόπον E: τὸ ποῦ aF 2 τῆς ψυχῆς ἀποτείνεται νῦν aF 6 τῆς κινήσεως EF:
τῶν κινήσεων a ἐστὶ κινήσεων E 10 τοῦτο a 11 καὶ ἐν τῷ κινήτῳ aF ut
p. 402, 1 15 ante ὅμως add. καὶ E 16 τὸ (post ἐν) E²: τῷ aE¹ et add. F
post συνεχεῖ add. καὶ ex v. 31 a 18 μῆδὲν E 21 post τόπον iteravit κατηγορία —
τόπον E 22 αὐτοῖς E: αὐτῇ aF 23 ὅτι om. E 25 γὰρ om. aF post
καὶ add. ὁ aF 26 ἐν Κατηγορίαις c. 1 p. 1^a 6 συνώνυμα δὲ λέγεται ὧν τό τε ὄνομα
κοινὸν καὶ ὁ κατὰ τοῦνομα λόγος τῆς οὐσίας ὁ αὐτός 32 διωρισμένον F τί κωλύει
iteravit F 33 γένος E 34 καὶ (ante ἐν οὐσίᾳ) om. E

ὁποῖόν ἐστι | τὸ κοινὸν δ' ἀποφάσκει, ἐδήλωσεν εἰς τὰς κατηγορίας ἐν αἷς 92^r
 ἢ κινήσεις τὸν λόγον μεταγαγῶν εἰπῶν· ὁ οὐτε τόδε ἐστὶν οὐτε ποσὸν
 οὐτε ποιόν. τοιοῦτον δὲ ἐστὶ κοινὸν τὸ γένος καὶ τὸ εἶδος. οὐ γὰρ τῷ
 περιέχειν πάντα τὰ ὑφ' ἑαυτὰ λέγεται ταῦτα κοινά, ἀλλὰ τῷ μὴδὲν εἶναι
 5 τῶν κατὰ μέρος, ἐμφαίνεσθαι δὲ πᾶσι τοῖς κατὰ μέρος, οἷον ἢ τέχνη οὐ
 τῷ θεωρητικῇ εἶναι καὶ πρακτικῇ καὶ ποιητικῇ ταύτῃ γένος ἐστὶ τῶν κατὰ 5
 μέρος, ἀλλὰ τῷ μὴδὲν εἶναι τῶν κατὰ μέρος, ἐμφαίνεσθαι δὲ πᾶσι τοῖς
 κατὰ μέρος. ἀλλ' εἰ ὁμώνυμος ἢ κινήσεις, πῶς ὀρίζεται αὐτήν; τῶν γὰρ
 ὁμώνυμων οὐκ εἰσὶν ὀρισμοί, ἢ καὶ ὁ ὅρος ὁμώνυμος γίνεται τῶν ὁμώνυ-
 10 μων. καὶ γὰρ τῆς ἀρχῆς ὁμώνυμου οὕσης ὁμώνυμος ὁ ὅρος ἀρχὴν λέγων
 εἶναι τὸ ἐκάστου πρῶτον. καὶ ἡ ἐντελέχεια τοίνυν τοῦ κινήτου ἢ κινήτων
 ὁμώνυμος ἔσται. δι' ὁμώνυμον γὰρ τὸ ὁμώνυμον ἀποδοιεῖται ἄν. ἀναγ-
 καίως οὖν καὶ τοῦτο προσέλαβε τὸ λῆμμα, ἵνα μὴ τις οἰηθεῖ τὸν ὀρισμὸν 10
 τῆς κινήσεως ἀκούων, ὅτι ὡς γένους αὐτῆς ὁ ὀρισμὸς ἀποδοῖται, ἀλλ' ἢ
 15 ὄγλον ὅτι ὡς ὁμώνυμου φωνῆς δι' ὁμώνυμων ἢ ἀπόδοσις γίνεται.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἐκ τῆς Λυκίας φιλόσοφος ἐν τούτῳ καὶ μόνον διάφωνόν
 φησι τὸ ὄγμα περὶ κινήσεως τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τοῦ Πλάτωνος, τοῦ
 μὲν λέγοντος οὐκ ἐστὶ δέ τις κινήσεις παρὰ τὰ πράγματα καὶ ἀναι-
 ρουδῶτος τὸ γένος εἶναι τὴν κίνησιν, τοῦ δὲ γένος ἐν τοῦ ὄντος τὴν κίνησιν
 20 λέγοντος ὡς τὴν οὐσίαν ὡς τὸ ταυτὸν ὡς τὸ ἕτερον, κάλλιον εἶ που δυνα-
 τὸν τὴν ἐν τῇ δοκούσῃ διαφωνίᾳ συμφωνίαν ἐπιδεικνύουσι. καὶ πρόχειρον
 μὲν εἰπεῖν, ὅτι ὁ μὲν Πλάτων τὰ παρ' αὐτῷ λεγόμενα γένη τοῦ ὄντος ἐν
 τῷ νοερῷ διακόσμῳ θεωρῶν ὡς πρῶτας διακεκριμένας τῶν ὄντων αἰτίας,
 εἰκότως καὶ κινήσιν καὶ στάσιν καὶ ταυτότητα καὶ ἕτερότητα καὶ τὰ ἄλλα
 25 ὡς αὐτὰ ἐφ' ἑαυτῶν ὄντα ἐμφαίνει. ὡσπερ γὰρ ἔνωσις ἀφραστὴς ἐστὶν ἐν
 ἐκείνοις, οὕτως καὶ καθαρῶς ἀσύγχυτος. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης περὶ τῆς
 φυσικῆς καὶ ἐνὸλου κινήσεως ζητῶν εἰκότως ἐν τοῖς κινουμένοις τὴν τοιαύ- 20
 τὴν κίνησιν θεωρεῖ. οὐ γὰρ ἐστὶν ἐνταῦθα κατ' ἑαυτὴν κινήσεις. διὸ καὶ
 ἐπάγει μεταβάλλει γὰρ τὸ μεταβάλλον ἢ κατ' οὐσίαν ἢ κατὰ πο-
 30 σὸν ἢ κατὰ ποιόν ἢ κατὰ τόπον. ὅτι δὲ ἐν τοῖς γενητοῖς αἱ μετα-
 βολαὶ καὶ αἱ κατηγορίαι κυρίως, δέδεικται σαφῶς τοῖς περὶ αὐτῶν πεφρον-
 τικόσι. καὶ ἐκ τούτων δὲ ὄγλον, εἴπερ τὴν κίνησιν ἐν τοῖς τὸ δυνάμει
 ἔχουσιν ἀποτίθεται.

Προσεχέστερον δὲ ἔτι καὶ τοῖς προκειμένοις οικειότερον δυνατὸν οἶμαι 25
 35 λέγειν, ὅτι πάνυ θαυμαστῶς καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτο τὴν τῆς κινήσεως ιδιό-
 τητα ὁ Ἀριστοτέλης ἐθεάσατο. τιθεὶς γὰρ αὐτὴν ἐνεργείᾳ καὶ πάθει
 εἰκότως εἶπε μὴ εἶναι κινήσιν παρὰ τὰ πράγματα, τουτέστι παρὰ τὰ γένη

3 τῷ] τὸ E 5 οἷον ἢ τέχνη — μέρος (8) om. F 9 ὁ (post καὶ) om. E
 12 γὰρ] δὲ a 13 προσέλαβε scripsi (cf. p. 401, 7. 402, 9): προσέλαβε libri οἰηθεῖη
 a: οἰηθεῖ (?) E: οἰηθῆ F 14 γένους EF: γένος a ὁ om. F ἢ scripsi: ἢ
 libri 15 ὡς E: ὡς ὡς F: ὡς om. a ὁμώνυμος φωνῆ a ἢ (ante ἀπόδοσις)
 om. a 16 ἐπεὶ a ὁ ἐκ τῆς Λυκίας φιλόσοφος] Proclus μόνον aF: πρῶ-
 τὸν E 21 τὴν om. E 22 παρ' αὐτὸ E 27 κινήσεως E: φύσεως aF
 30 κατὰ (ante ποιόν) om. E 32 δὲ om. F τὸ (post τοῖς) om. F

τοῦ ὄντος. διὸ ἐπήγαγε μεταβάλλει γὰρ αἰὲ τὸ μεταβάλλον ἢ κατ' 92^r
 οὐσίαν ἢ κατὰ ποσὸν καὶ τὰ ἐξῆς. πῶς γὰρ οἶόν τε ἐνεργεῖαν ἢ πάθος
 αὐτὰ καθ' αὐτὰ θεωρεῖν χωρὶς τοῦ ἐνεργουῦντος ἢ πάσχοντος; οἷος δὲ καὶ
 ὁ Πλάτων τὴν τοιαύτην τοῖς οὔσι διαφορὰν, καθ' ἣν τὰ μὲν ἐστί καθ' 30
 5 αὐτά, τὰ δὲ μετ' ἄλλων καὶ ἐν ἄλλοις θεωρεῖται.

Ἐκ δὲ τρίτων λεγέσθω, ὅτι τὸ προκειμένον ἐστὶ δεῖξαι μὴ ὄν γένος
 τὴν κίνησιν, ὥσπερ οὐδὲ τὸ ὄν οἴεται γένος εἶναι, διότι μὴ πᾶσι τοῖς οὔσι
 ὁμοίως ἐφαρμόττει. Ἔπερ καὶ οἱ τοῦ Πλάτωνος ὁμολογοῦσι φίλοι ὡς ἀφ'
 ἐνὸς καὶ αὐτοὶ τὸ ὄν πᾶσι τοῖς οὔσι ἐφήκειν λέγοντες, ὥσπερ καὶ Ἀριστο-
 10 τέλης. διὸ καὶ ἄλλο μὲν ἐστὶ τοῦτο τοῦ γένους σημαίνόμενον τὸ εἰς εἶδη
 διαιρούμενον ἐπ' ἴσης μετέχοντα τοῦ γένους, ἔπερ ἀναιρεῖ τὴν κίνησιν ὁ 35
 Ἀριστοτέλης, διότι αἱ πολλαὶ κινήσεις καὶ βραδυαὶ τῆς κινήσεως διαφέρουσιν
 ἀλλήλων· ἄλλο δὲ ἐστὶ τοῦ γένους σημαίνόμενον, καθ' ὃ γένη τοῦ ὄντος
 ὁ Πλάτων καλεῖ τὰ διὰ πάντων τῶν ἐφεξῆς διήκοντα, καὶ μὴ ἐπ' ἴσης
 15 μηδὲ κατὰ τὴν αὐτὴν ἰδιότητα πᾶσιν ὑπάρχει τοῖς ἐξῆς. οὐδὲν οὖν θαυ-
 μαστόν, εἰ ὁ μὲν Πλάτων γένος καλεῖ τὴν κίνησιν κατὰ τοῦτο τοῦ γένους
 τὸ σημαίνόμενον. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἀναιρῶν τὸ εἶναι γένος κατὰ τὸ ἔτε-
 ρον βούλεται μὴ εἶναι κίνησιν ὡς γένος. καίτοι καὶ τὰ γένη τὰ παρ' αὐτῷ 40
 οὐ βούλεται καθ' αὐτὰ ὑπάρχειν οὐδὲ εἶναι τῶν εἰδῶν χωρὶς ὑπεστώτα
 20 οὐδὲ τὰ εἶδη τῶν ἀτόμων χωρὶς. ἔταν αὐτὰ ὡς εἶδη καὶ γένη. ταυτὸν δὲ
 εἰπεῖν ὡς στοιχεῖα τῶν ἀτόμων. θεωρῆ, ἀλλὰ μὴ ὡς αἰτίας ἐξηρημένας.
 τότε γὰρ προὔπαρχειν βούλεται τῶν ἀπ' αὐτῶν τῆς αὐτῆς μεταλαμβάνόντων
 ἰδιότητος.

Ἐτέαρτον δὲ ἐφιστάνειν ἀξιῶ τοὺς φιλοσοφοῦντας, ὅτι ἄλλη μὲν ἐστὶν
 25 ἡ κίνησις, ἣν ὁ Πλάτων ὡς ἐν γένος τίθησι τοῦ ὄντος κατ' ἄλλο σημαίν-
 ομενον αὐτὴν θεωρῶν, ἄλλη δὲ αὕτη καὶ ἄλλην ἔνοιαν ἔχουσα, περὶ ἧς 45
 νῦν ὁ Ἀριστοτέλης διδάσκει. καὶ γὰρ ἐκείνη μὲν ἡ κίνησις τὴν ἀπὸ τοῦ
 ὄντος πρώτην ἐξανάστασιν εἰς δυνάμεις τε καὶ ἐνεργείας ζωτικὰς τε καὶ
 νοερὰς σημαίνει παντελῶς οὔσαν ἀμετάβλητον, ὡς δηλοῖ τὰ ἐν Σοφιστῆ
 30 λεγόμενα, ἐξ ὧν ἡ κίνησις ἠρῆσθαι δοκεῖ. “Τί δὲ πρὸς Διός; ὡς ἀλη-
 θῶς κίνησιν καὶ ζωὴν καὶ ψυχὴν καὶ φρόνησιν ἢ βραδίως πεισθησόμεθα
 τῷ παντελῶς ὄντι μὴ παρεῖναι, μηδὲ ζῆν αὐτὸ μηδὲ φρονεῖν, ἀλλὰ σεμνὸν
 καὶ ἀγιον, νοῦν οὐκ ἔχον, ἀκίνητον ἐστῶς εἶναι; Δεινὸν μὲντ' ἂν, ὦ ἕνε, 50
 λόγον συγχωροῦμεν. Ἀλλὰ νοῦν μὲν ἔχειν, ζωὴν δὲ μὴ εἶναι. Καὶ πῶς;
 35 Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἀμφοτέρω ἐνόησα αὐτῷ λέγομεν, οὐ μὴν ἐν ψυχῇ γε
 φήσομεν αὐτὸ ἔχειν αὐτά; Καὶ τίνα ἂν ἕτερον ἔχοι τρόπον; Ἀλλὰ δῆτα
 νοῦν μὲν καὶ ζωὴν καὶ ψυχὴν, ἀκίνητον μέντοι τὸ παράπαν ἐμψυχον ὄν

6 ἐκ δὲ τρίτων] scribendum ἔτι δὲ τρίτον 9 πᾶσιν ἐφήκειν τοῖς οὔσι aF post
 Ἀριστοτέλης iteravit ὅτι αἱ πολλοὶ — κινήσεως (12) F 11 τοῦ om. a τὴν κίνησιν
 E: τῆς κινήσεως aF 12 διότι E: ὅτι aF 15 ὑπάρχει F τοῖς ἐφεξῆς; a
 17 τὸ σημαίνόμενον τοῦ γένους aF, sed cf. v. 10 18 καὶ τὰ aF: αὐτὰ E
 20 δὲ om. F 28 πρώτην] παρὰ τὴν F 29 ἐν τῷ a Σοφιστῆ p. 248 E
 30 εἰρησθαι aF 31 ἢ] ἡ F: om. aE 33 καὶ om. F 34 συγχωροῦμεν aE:
 συγχωροῦμεν F ἀλλὰ E: ἀν. F: ἀν. ἀλλὰ a 36 ἔχοι] ἔχη F

ἐστάναι: Πάντα ἔμοι γελοῖα ταῦτα εἶναι φαίνεται. Καὶ τὸ κινούμενον δὴ 92^r
καὶ κίνησιν ἐυχωρητέον ὡς ὄντα. ξυμβαίνει γοῦν, ὧ Θεάττητε κινήτων 92^v
ὄντων νοῦν μηδενὶ περὶ μηδενὸς εἶναι μηδαμῶ.” καὶ ἴρα ὅτι καὶ αὕτη
ἢ κίνησις, ἣν ὁ Πλάτων εὗρε καὶ τοῖς ἄλλοις γένεσι συγκαταριθμεῖ, ὡς ἐν
5 τοῖς οὖσιν ἐθεωρήθη κατὰ τὴν ζωὴν καὶ φρόνησιν τοῦ παντελοῦς ὄντος
ἀναφανείσα. ἐπεὶ δὲ ἐκεῖ πάντα, ἕπερ καὶ πρότερον εἶπον, μετὰ τῆς ἀσυγ-
χύτου ἐνώσεως καὶ τὴν ἀδιάσπαστον καὶ αὐτοτελῆ διάκρισιν ἔχει, διὰ τοῦτο
καὶ καθ’ αὐτὴν τὴν κίνησιν ἐξεγένετο θεωρεῖν καὶ ὡς γένος αὐτὴν τοῦ 5
ὄντος τιθέναι. ἣ μέντοι ἐνταῦθα παραδιδόμενη κίνησις μεταβολὴ ἐστὶν αἰεὶ
10 βέουσα καὶ τοῦ δυνάμει μένοντος δυνάμει ἐνέργεια. διὸ καὶ χρόνῳ μετρεῖ-
ται ὡσπερ ἐκεῖνη τῷ αἰῶνι. καὶ καταπέσται ἐν τοῖς κινουμένοις οὐκ
ἔχουσα τὴν καθ’ ἑαυτὴν ὑπόστασιν. αἴτιον δὲ αἶμαί τῆς διαφοροῦ ταύτης
ἐπιβολῆς τὸ τὸν μὲν Πλάτωνα ἀξιῶν τὰ παραδειγματικά τῶν τῆδε αἴτια
τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι καλεῖσθαι, τὸν δὲ Ἀριστοτέλη τὴν τοιαύτην ὁμωνομίαν 10
15 εὐλαβηθῆναι ὡς κατὰ τὸ ὄνομα καὶ τὴν ἔνοιαν ὁμοίαν προβαλλομένην ἐν
ἡμῖν. ἀλλὰ τούτων μὲν αἴτις· ἐπὶ δὲ τὰ ἐξῆς ἴτεον.

p. 201^a3 Ἐκαστον δὲ διχῶς ὑπάρχει πᾶσιν ἕως τοῦ ὥστε κινή- 15
σεως καὶ μεταβολῆς ἐστὶν εἴδη τοσαῦτα ὅσα τοῦ ὄντος.

Τέταρτον ἀξίωμα προλαμβάνει, ὅτι ἕκαστον τῶν εἰρημένων ἐν οἷς ἢ
20 κίνησις, τουτέστιν ἢ τε οὐσία καὶ τὸ ποῖον καὶ τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποῦ, δι-
χῶς ὑπάρχει τοῖς ἔχουσι πᾶσι. καὶ γὰρ τὸ μετέχον οὐσίας ἢ ὡς εἶδος ἔχον 20
ἢ ὡς ἐστερημένον εἶδους μετέχει, καὶ τὸ ποιοῦ μετέχον κατὰ θάτερον
ἐκάστης μετέχει τῶν ἐν τῇ ποιότητι ἀντιθέσεων· καὶ γὰρ κατὰ μὲν τὸ
χρῶμα ἢ λευκοῦ ἢ μέλανος, κατὰ δὲ τοὺς χυμοὺς ἢ γλυκέος ἢ πικροῦ,
25 κατὰ δὲ τὰς ἀπτὰς ποιότητας θερμοῦ ἢ ψυχροῦ· καὶ ἐπὶ τοῦ ποσοῦ δὲ
καὶ τοῦ ποῦ ὁ αὐτὸς λόγος, δηλονότι τῶν μεταξὺ πάντων τὴν τοῦ ἐναν-
τίου τάξιν ἐχόντων πρὸς τὸ ἐναντίον. τὸ γὰρ φαῖον πρὸς μὲν τὸ μέλαν
λευκὸν ἐστὶ, πρὸς δὲ τὸ λευκὸν μέλαν. οἱ δὲ ἐξηγγηταὶ τὸ εἶδος καὶ τὴν 25
στέρησιν ἀπλῶς ὡς ἐπὶ τῆς οὐσίας μόνης εἰρημένα ἀπαθέχονται, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ
30 ποσοῦ καὶ ποιοῦ καὶ τοῦ ποῦ, διότι ἐπὶ πάντων τὸ χειρὸν τῶν ἐναντίων
στέρησις εἶναι δοκεῖ. ὡς γὰρ ἐπὶ τῆς οὐσίας εἶδος μὲν ὁ ἀνδριάς, στέρησις
δὲ ἡ ἀμορφία τοῦ χαλκοῦ. οὕτως ἐπὶ τοῦ ποιοῦ εἶδος μὲν τὸ λευκόν, στέ-
ρησις δὲ τὸ μέλαν, καὶ εἶδος μὲν ἡ ἀρετή, στέρησις δὲ ἡ κακία, καὶ ἐπὶ
τοῦ ποσοῦ τὸ τέλειον καὶ τὸ ἀτελές, καὶ ἐπὶ τόπου τὸ μὲν ἄνω καὶ τὸ
35 κοῦφον εἶδος, τὸ δὲ κάτω καὶ τὸ βαρὺ στέρησις. διὸ καὶ τὰ χειρόνα τῆς 30

1 ἔμοι γελοῖα EF: ἔμοιγε γελοῖα a: ἔμοιγε ἄλογα Plato 2 post ὄντα om. Platonica Πῶς
δ' οὖ γοῦν] δ' οὖν Plato ἀκινήτων τε ὄντων Platonis libri 5 τὴν om. a
παντελοῦς a 6 πρότερον cf. p. 404, 25 8 καὶ ὡς — ἐστὶν (9) om. E 13 ἐπι-
βολῆς E 15 τὸ om. a ἐν om. a 20 καὶ τὸ ποῖον om. F: post ποσὸν collo-
cavit a 21 ἔχουσι EF: οὐσί a 25 ἀπτὰς] αἰτίας F τοῦ (post ἐπὶ) om. E
28 τὸ (ante εἶδος) om. F 29 εἰρημένον F 30 ante ποιοῦ add. ἐπὶ aF
32 ποιοῦ] ποσοῦ F 34 τοῦ (ante ποσοῦ) om. E τὸ (ante ἀτελές) om. E

τοῦ κάτω καὶ βαρέος ἐστὶ φύσεως καὶ τὸ γῆρας κάμπτει καὶ ἡ νόσος βα- 92^v
 ρώνει καὶ τὰ θεῖα ἄνω τὰ δὲ θνητὰ κάτω. καὶ ἡ ἀρετὴ ἀπὸ τοῦ αἰρεῖν
 ἄνω λέγεται, ἡ δὲ κακία ἀπὸ τοῦ κλῆν, ἡ δὲ κλάσις καὶ τὸ κλώμενον
 κάτω.³ τοιαῦτα μὲν οὖν ὁ Περφύριος φιλολογεῖ. μήποτε δὲ κυριώτερον ὁ
 5 Ἀριστοτέλης ἐπὶ μὲν τῆς οὐσίας εἶδος τέθεικε καὶ στέρησιν, ἐπὶ δὲ τῶν
 ἄλλων τὰ ἐναντία παρατέθεικε. καὶ γὰρ τὸ ἀτελὲς ἢ ὡς ἔλαττον ἀντιτέθεικε
 τῷ τελείῳ ἢ ὡς μείζον τῷ συμμέτρῳ κατὰ τὸ ποσὸν ἄμφω λέγων καὶ κατὰ 35^v
 τὸ ποιὸν καὶ τὴν φορὰν τὰ οἰκεία λαβῶν. εἰ μὲντοι λέγοι τις ἐν ἐκάστῃ
 τῶν ἀντιθέσεων οἰκειότερον εἶναι τὸ μὲν κρεῖττον τῷ εἶδει, τὸ δὲ χεῖρον
 10 τῇ στερήσει, οὐκ ἀπεικάζω ἐρεῖ. ἐπεὶ ὅτι τὸ εἶδος καὶ ἡ μορφή τῇ οὐ-
 σίᾳ μάλιστα προσήκει, παντὶ πρόδηλον. ἐπεὶ οὖν διττὴ τις ἐστὶ καθ'
 ἕκαστον γένος τῶν ἐν οἷς ἡ κίνησις, διττὴ καὶ ἡ ἐν ἐκάστῳ τούτων κίνησις 40^v
 ἔσται καὶ μεταβολὴ ἀφ' ἑκατέρου τῶν ἀντικειμένων εἰς τὸ ἀντικείμενον γι-
 νομένη. καὶ γὰρ τῆς καθ' οὐσίαν κινήσεως ἡ μὲν γένεσις ἐστὶν ἡ δὲ
 15 φθορά, καὶ τῆς κατὰ τὸ ποσὸν ἡ μὲν αὔξεισις ἡ δὲ μείωσις, καὶ τῆς κατὰ
 τὸ ποιὸν λεύκανσις καὶ μέλανσις, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κατὰ ποιότητα μετα-
 βολῶν ἀπὸ τῶν ποιότητων αἱ κινήσεις ὀνομασθήσονται, καὶ κατὰ τόπον ἡ
 μὲν ἐπὶ τὸ ἄνω ἀνάβασις, ἡ δὲ ἐπὶ τὸ κάτω κατάβασις. πανταχοῦ δὲ ἡ
 μὲν ἐπὶ τὸ κρεῖττον τῶν ἀντικειμένων ὁδὸς τὸ εἶδος ἔχον λόγον εἶδει καὶ
 20 αὐτὸ ἀναλογήσει, ἡ δὲ ἐπὶ τὸ χεῖρον καὶ στερητικὸν στερήσει. 45^v

“Δείξας δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι τῶν ἐν οἷς ἡ κίνησις ἕκαστον
 διχῶς ὑπάρχει πᾶσιν, εἰκότως ἐπήνεγκεν ὥστε καὶ κινήσεως καὶ με-
 ταβολῆς εἶδη τοσαῦτα ὅσα τοῦ ὄντος. εἰ γὰρ μὴ ἔστι κίνησις παρὰ
 τὰ πράγματα, εἰκότως συνδιαιροῖτο ἂν ἡ κίνησις τοῖς πράγμασιν ἐν οἷς
 25 ἐστὶ. μᾶλλον δὲ εἰ ἐνεργεῖα τις ἐστὶν ἡ κίνησις ἀφ' ἑκατέρου τῶν ἐν
 ἐκάστῳ γένει πρὸς θάτερον, δῆλον ὅτι διττὴ ἂν εἴη καὶ αὐτῇ. ἦν δέ,
 φησὶν, οἰκειότερον ἡ λέξις αὐτῇ κειμένη πρὸ τῆς ἕκαστον δὲ διχῶς
 ὑπάρχει, συντεταγμένη τῇ „οὐκ ἔστι δὲ κίνησις παρὰ τὰ πράγματα.,” μή- 50^v
 ποτε δέ, εἰ προῦκκετο νῦν αὐτῷ τὴν διπλόην παραλαβεῖν τῶν κινήσεων,
 30 καλῶς πρότερον δεῖξας ἐν τοῖς γένεσι τοῦ ὄντος ἐν οἷς ἡ κίνησις τὴν δι-
 πλόην οὖσαν καὶ κατὰ ταύτην διπλασιάσας τὰ γένη, τότε ἐπήγαγεν ὥστε
 καὶ κινήσεως καὶ μεταβολῆς εἶδη τοσαῦτα ὅσα τοῦ ὄντος, του-
 τέστι διπλασιαζόμενα καὶ ταῦτα. ἐπεὶ γὰρ ἐν τῇ οὐσίᾳ εἶδος ἐστὶ καὶ στέ-
 ρησις, καὶ κινήσεις εἰσὶν ἐν αὐτῇ διπλαῖ, | ἡ μὲν ἐπὶ τὸ εἶδος γένεσις, ἡ 93^v
 35 δὲ ἐπὶ τὴν στέρησιν φθορά, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὡσαύτως. εἰ δέ, ὡς ὁ
 Ἀλέξανδρος ἡγήσθη, ταύτην ἔδει τὴν λέξιν προτετάχθαι τῆς λεγούσης ἕκαστον

3 τοῦ (ante κλῆν) om. E καὶ (post κλάσις) om. F 5 δὲ] τε E 6 ὡς
 (post ἀτελὲς) F: καὶ E: καὶ ὡς ἂ 7 ἢ] καὶ a 8 ante τὴν add. κατὰ a
 λέγει E 11 πρόδηλον E cf. f. 96r 10: που δῆλον aF διττός ut videtur E
 ante καθ' καὶ add. a 12 τούτων om. E 13 γενομένη E 15 τὸ (post
 κατὰ) om. E 18 τὰ ἄνω et τὰ κάτω ut videtur E 22 καὶ (post ὥστε) om.
 Aristoteles et Simplicius p. 406, 17 et p. 408, 11 25 ἡ ἐνεργεῖα F 26 καὶ
 αὐτῇ a 28 οὐκ ἔστι κτλ. p. 200^b 32 29 παραλαβεῖν aF: προλαβεῖν E
 33 διπλασιαζόμενα E

δὲ διχῶς ὑπάρχει, τί ἔτι χρεῖα ἦν ἐκείνης ἐπαγομένης; εἶδη δὲ λέγει 93^ε
 νῶν κινήσεως καὶ μεταβολῆς οὐχ ὡς ἐξ ἐνός γένους διαιρεθέντα, ἀλλ'
 ὡς διαφόρους ἰδιότητας. καλῶς δὲ οὐ κινήσεως μόνης εἶπεν, ἀλλὰ καὶ 5
 μεταβολῆς, διότι περὶ τῆς κατ' οὐσίαν, ἧτις ἐστὶ γένεσις καὶ φθορά, ὕστε-
 5 ρον ζητεῖ, μήποτε οὐκ ἐστὶ κίνησις ἀλλὰ μεταβολή. εἰ οὖν ἀπορεῖ τις,
 πῶς κινήσεως καὶ μεταβολῆς εἶδη τοσαῦτα εἶπεν εἶναι ὅσα τοῦ
 ὄντος, εἴπερ ἐν τέτρασι μόναις κατηγορίαις εἶναι τὴν κίνησιν ἀποδείξει τῇ
 οὐσία τῇ ποιότητι τῇ ποσότητι τῇ ποῦ. ἴστω ὅτι εἰπὼν ἕκαστον τῶν γε-
 νῶν ἢ εἰδῶν ἐν οἷς ἡ κίνησις διχῶς ὑπάρχει πᾶσι κατὰ τὴν ἐν ἑκάστῳ
 10 ἀντίθεσιν, ἐπειδὴ τοσαυταχῶς ἐστὶν ἡ κίνησις, ὅσαχῶς τὰ ἐν οἷς ἡ κίνησις, 10
 εἰκότως ἐπήγαγεν ὥστε κινήσεως καὶ μεταβολῆς ἐστὶν εἶδη το-
 σαῦτα ὅσα τοῦ ὄντος οὐ πᾶν τὸ ὄν λαβῶν, ἀλλὰ τὸ πρὸς τὴν κίνησιν
 ἰσσοτοιχοῦν. τοῦτο δὲ ἦν τὸ ἐν ᾧ ἡ κίνησις. τοῦτο δὲ ἦν τὸ ἐν ταῖς
 τέτρασι γένεσι τοῦ ὄντος.

15 Ἄλλ' ἀξίον ζητεῖν, διὰ τί τοῦ δυνάμει καὶ ἐντελεχείᾳ ἐν πᾶσιν ὄντος
 ταῖς γένεσι τοῦ ὄντος, καὶ τῆς κινήσεως οὐσης ἐνεργείας τοῦ δυνάμει ἢ
 τοιοῦτόν ἐστιν, ἐν τέτρασι μόναις γένεσι τοῦ ὄντος τῇ οὐσίᾳ καὶ τῷ ποιῷ
 καὶ τῷ ποσῷ καὶ τῷ ποῦ ἐστὶν ἡ κίνησις (ὡς καὶ ἐν Κατηγορίαις διήρη- 15
 ται καὶ ἐν τῷ πέμπτῳ ταύτης τῆς πραγματείας σπουδάσει δεῖξαι), ἐν δὲ
 20 ταῖς ἄλλοις οὐκέτι, καίτοι ἐν πᾶσιν ἐστὶν ἡ τοῦ δυνάμει ἐνεργεῖα μένοντος
 δυνάμει· καὶ γὰρ ἡ τοῦ δεξιοῦ πεφυκότος δὲ ἀριστεροῦ γίνεσθαι ἐπὶ τὸ
 ἀριστερόν μεταβολὴ τοῦ δυνάμει ἐστὶν ἐνεργεῖα μένοντος δυνάμει, ὥς ὅτε
 μεταβάλλει. καὶ ὁ καθήμενος πεφυκὸς δὲ καὶ ἀνακλίνεσθαι καὶ μεταβάλ-
 λων ἀπὸ θατέρου ἐπὶ θάτερον μένοντος τοῦ δυνάμει ἐν τῇ μεταβολῇ ὑπο- 20
 πίπτει τῷ ὀρισμῷ τῆς κινήσεως κατὰ τὴν τοιαύτην μεταβολήν. καὶ ἐπὶ
 τῶν ἄλλων κατηγοριῶν εὐπορήσομεν τὰς γινόμενας ἐπὶ τὰ διάφορα εἶδη
 τὰ ὑπὸ (τὸ) γένος μεταβολὰς ὑποτάττειν τῷ ὀρισμῷ τῆς κινήσεως. ἀλλ' ὁ
 μὲν Ἀριστοτέλης ἐν τῷ πέμπτῳ τῆσδε τῆς πραγματείας τὰς αἰτίας λέγει
 τοῦ τὴν κίνησιν ἐν μόναις ταῖς τέτρασιν ἢ ταῖς τρισὶ κατηγορίαις ὑφίστα- 30
 σθαι, καὶ οἱ ἐξηγηταὶ τοῦ Ἀριστοτέλους εἰς ἐκείνον ἀναβάλλονται τὸν τό-
 πον τὴν τῆς ἀπορίας ταύτης λύσιν. οὐδὲν δὲ ἴσως χεῖρον καὶ νῦν συντόμως
 τὰς ἐκεῖ λεγομένας αἰτιολογίας ἐπισκέψασθαι διὰ τοὺς μὴ βραδίως εἰς ἄλλον
 καιρὸν ἀναβαλλομένους τὰς τῶν ἀποριῶν διαλύσεις.

Ἀξιώσας τοίνυν ὁ Ἀριστοτέλης τὰς κινήσεις καὶ μεταβολὰς ἐκ τῶν
 35 ἐναντίων γίνεσθαι εἰς τὰ ἐναντία ἢ ἐκ τῶν μεταξὺ τῶν ἐναντίων λόγον

1 ἔτι] ἐστὶ E ἦν ἢ χρεῖα a 6 εἶναι εἶπε aF 9 ἦ] καὶ F post ἦ add.
 τῶν a 10 ἐστὶν E: ἐστὶ καὶ aF ὅσαχῶς — κίνησις om. aF 14 γένος E
 17 ἐστὶν om. E μόναις om. E 18 καὶ (post ὡς) om. E Κατηγορίαις c. 14?
 δέδεικται a 19 πέμπτῳ] Phys. E 1 p. 225^b 5 sqq. τῆς iteravit F τῆς
 πραγματείας ταύτης aF 21 καὶ γὰρ — δυνάμει (22) om. F 22 ἐνεργεῖα scripsi:
 ἐνεργεῖα E: ἐνεργεῖαν aF 23 πεφυκός F καὶ (post δὲ) om. a μεταβάλλον F
 25 κατὰ — κινήσεως (27) om. F 26 εὐπορήσομεν scripsi: ὑπορήσομεν (sic) E: οὐκ ἀπο-
 ρήσομεν a 27 τὰ (ante ὑπὸ) E: om. a τὸ a: om. E 31 οὐδὲ E
 33 ἀπόρων E 34 ἀξιώσας cf. p. 225^b 2 sqq. 35 post μεταξὺ add. τὸν E

ἐχόντων, διὰ τοῦτο φησι· ‘κατ’ οὐσίαν μὲν οὐκ ἔστι κίνησις διὰ τὸ μηδὲν 93⁺
 εἶναι τῶν ὄντων οὐσίᾳ ἐναντίον· οὐ μέντοι οὐδὲ ἐν τῷ πρὸς τι· ἐνδῆξε- 30
 ται γὰρ θατέρου μεταβάλλοντος ἀληθεύεσθαι θάτερον μηδὲν μεταβάλλον’,
 οἷον ὁ πρότερον δεξιὸς ἐστὼς μεταβαίνοντος τοῦ ἀριστεροῦ εἰς τὸ δεξιὸν
 5 ἔσται ἀριστερὸς αὐτὸς μηδὲν μεταβάλλον. ‘ὥστε κατὰ συμβεβηκὸς ἢ
 ταιαύτῃ κίνησις. οὐδὲ δὴ τοῦ ποιούντος καὶ πάσχοντος οὐδὲ παντὸς κινου-
 μένου καὶ κινουόντος, ἥτι οὐκ ἔστι κινήσεως κίνησις οὐδὲ ὅλως μεταβολῆς
 μεταβολῆ.’ τούτων οὖν τῶν κατηγοριῶν οὕτως ἀποδοὺς τοὺς λογισμοὺς ὁ 35
 Ἀριστοτέλης τὸ κεῖσθαι καὶ τὸ ἔχειν καὶ τὴν ποτὲ κατηγορίαν παρήκε.
 10 καὶ ὅτι μὲν ἐπὶ τῆς οὐσίας, κἂν κίνησις μὴ ἦ ὅτι μηδὲ ἐναντίωσις, ἀλλὰ
 μεταβολὴ γέ ἐστιν, αὐτὸς σαφῶς ὁμολογεῖ καὶ τὰ εἶδη τῆς μεταβολῆς γέ-
 νεσιν καὶ φθορὰν λέγων· ἐπὶ δὲ τῶν πρὸς τι διὰ τί οὐκ ἂν εἶη κίνησις
 καὶ ἐναντιώσεως οὐσης, ὡς καὶ αὐτὸς Ἀριστοτέλης ἐν Κατηγορίαις ὁμο-
 λογεῖ λέγων “ὕπαρχει δὲ καὶ ἐναντιότης ἐν τοῖς πρὸς τι, οἷον ἀρετὴ κακία 40
 15 ἐναντίον, ἐκάτερον τῶν πρὸς τι ὄν, καὶ ἐπιστήμη ἀγνοία”. κἂν γὰρ τοῦ
 δεξιοῦ κινήθεντος ὁ πρότερον ἀριστερὸς ὢν μὴ κινήθῃς αὐτὸς γίνηται δεξιὸς
 καὶ διὰ τοῦτο κατὰ συμβεβηκὸς μεταβάλλῃ, ἀλλὰ πρῶτον μὲν ὁ δεξιὸς
 πρότερον ἐστὼς καὶ κινήθῃς οὐ κατὰ συμβεβηκὸς ἀλλὰ καθ’ αὐτὸν μετέ-
 βαλε μετὰ τοῦ τύπου καὶ τὴν τοῦ δεξιοῦ σχέσιν ἀριστερὸς γινόμενος. καὶ
 20 ὁ μὴ κινήθῃς δέ, ἐπειδὴ ἢ σχέσις οὐκ ἐν τῷ ἐνὶ ἐστὶν ἀλλ’ ἐν ἀμφοτέ-
 ροις, τὴν ἐν αὐτῷ σχέσιν οὐ κατὰ συμβεβηκὸς ἀλλὰ καθ’ αὐτὸ συγκινου- 45
 μένην ἔσχε τῇ τοῦ μεταβεβηκότες. ὥσπερ εἰ τις βράβδου τὸ ἕτερον πέρας
 ἐπὶ τὸ κάτω ὠθῶν τὸ ἕτερον ἐπὶ τὸ ἄνω ποιεῖ κινεῖσθαι οὐ κατὰ συμβε-
 βηκὸς ἀλλὰ καθ’ αὐτό, διότι μία κίνησις ἀμφοῖν τοῖν περάτοις ἐστίν. ὅτι
 25 δὲ ταῦτα καὶ τῷ Ἀλέξανδρῳ ἀρέσκει, ἀκουσον οἶα μετ’ ὀλίγον φησὶν ἐξη-
 γούμενος τὴν λέξιν τὴν λέγουσαν “διὸ ἢ κίνησις ἐντελέχεια τοῦ κινήτου
 ἢ κινήτόν”. λέγει γάρ· “ἢ καὶ ἐπὶ τοῦ πρὸς τι τὸ μὲν δυνάμει διπλά-
 σιον οὐ κενήνεται, τὸ μέντοι δυνάμει ἡμισυ ἐκινήθη, ἵνα τοῦτο διπλάσιον 50
 γένηται. οὐκ ἦν δὲ ἄλλη δυνάμις ἢ τοῦ δυνάμει διπλασίου καὶ ἢ τοῦ
 30 δυνάμει ἡμίσεος, ὥστε κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως καὶ ἐν ἐκείνοις
 ἢ κίνησις μιᾶς τῆς κατὰ τὸ ὑποκείμενον δυνάμεως οὐσης καὶ τὰς διαφόρους
 τῶν πρὸς τι σχέσεις ἐποιεῖ.”

1 φησὶ paraphrastae more citatur E 2 p. 225 b 10 μὲν] δ' Aristoteles 2 οὐσίᾳ
 post εἶναι habet Aristoteles et Simpl. f. 196 v 1 οὐ μέντοι οὐδὲ ἐν] οὐδὲ δὴ Aristoteles cf. Simpl. l. c. 3 μηδὲν Aristoteles; μηδὲ E: οὐδὲν aF 5 ἢ κίνησις αὐτῶν
 Aristoteles 6 τοῦ EF: om. Arist.: ἐπὶ τοῦ a οὐδὲ παντὸς] ἢ Aristoteles
 7 post κίνησις om. Aristotelea οὐδὲ γενέσεως γένεσις 7. 8 μεταβολὴ μεταβολῆς Aristoteles
 8 οὖν om. E ἀποδοῦς a 9 καὶ (post κεῖσθαι) om. aF 13 ἐν
 Κατηγορίαις c. 7 p. 6 b 15 13. 14 ὁμολογεῖ λέγων ἐν κατηγορίαις aF 14 ἀρετὴ καὶ
 κακία ἐναντία ἐκάτερα τῶν πρὸς τι (ὄν om.) F 15 ὄν post ἐκάτερον habet Aristoteles
 ἀγνοία E sed cf. f. 192 r 26 17 καὶ διὰ τοῦτο — ὁ δεξιὸς om. E: καὶ διὰ τοῦτο — μετα-
 βάλλῃ om. a 18 μετέβαλλε E 20 ὁ om. F οὐκ om. F¹ 22 μετα-
 βεβηκότες aF: συμβεβηκότες E: fortasse μεταβεβηκότες 25 τοῦτο a τὸν ἀλέξανδρον
 aF 26 λέξιν Γ 2 p. 202 a 7 cf. Simplic. f. 100 r 17 καὶ om. E 28 post
 ἐκινήθη add. καὶ ἐγένετο ἐνεργεῖα Simpl. f. 100 r 18 30 καὶ om. E

Εἰ δὲ τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάσχειν κινήσεις, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐν 93^a
 ταῖς κατηγορίαις ταύταις κινήσεις, ἐπειδὴ κινήσεως κινήσεις οὐκ ἂν εἴη, ἵνα
 μὴ ἐπ' ἄπειρον ἴωμεν, πρῶτον μὲν εἰ καὶ τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάσχειν ἐπι- 93^v
 5 δέχεται ἐναντιότητα. ὥς εἴρηται ἐν Κατηγορίαις· “τὸ γὰρ θερμαίνειν.
 φησί, τῷ φύγειν ἐναντίον καὶ τὸ θερμαίνεσθαι τῷ φύγεσθαι, καὶ τὸ ἡδε-
 σθαι τῷ λυπεῖσθαι”, καὶ ἔστι μεταβάλλειν ἀπὸ θατέρου τῶν ἐναντίων εἰς
 θάτερον· ὁ γὰρ ἡδόμενος ἐπὶ σιτίῳ ἐμφορηθεὶς καὶ ἐμφοραγεὶς λυπηθεὶς
 ἂν καὶ ὁ θερμαινόμενος ψυχθεὶς καὶ ὁ πρότερον θερμαίνων ἀῆρ ἐπὶ τὸ
 φύγειν μεταβάλοι. εἰ οὖν ταῦτα οὕτως ἔχει, διὰ τί οὐκ ἂν εἴη τῆς κατὰ 5
 10 τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάσχειν κινήσεως μεταβολή, οὐκ ἐπ' ἄπειρον ἰόντων ἡμῶν,
 εἴπερ εἰς εἶδη καὶ ἐξ εἰδῶν αἱ μεταβολαί; οὐδὲ γὰρ ἐπ' ἄπειρον θερμαι-
 νόμεθα ἢ ψυχόμεθα. εἰ δὲ γίνοντο καὶ φθείροτο ἢ βαδίσαις, πῶς οὐκ ἂν
 εἴη μεταβολὴ μεταβολῆς; καὶ γὰρ μεταβολὴ τις καὶ ἡ βαδίσαις, καὶ ἡ τῆς
 βαδίσαις γένεσις καὶ φθορὰ μεταβολαὶ τινές εἰσι καὶ αὗται. ἢ εἰ τοῦτο,
 15 ἐπειδὴ καὶ αὗται αἱ μεταβολαὶ μὴ πρότερον οὔσαι ποτὲ γίνονται καὶ φθεί- 10
 ρονται, πάλιν ἔσονται καὶ τούτων μεταβολαί, καὶ τοῦτο ἐπ' ἄπειρον. καὶ
 εἴπερ τοῦτο ἀποπῶν ἐστι, μήποτε οὐ λύεται τῷ μὴ εἶναι μεταβολῆς μετα-
 βολῆς. τοῦτο γὰρ ἐστὶ ἀποπώτερον. εἴπερ ἐναργῶς φαίνεται τὸ οἰκισμένον
 καὶ τὸ βαδίζον καὶ τὸ θερμαίνεσθαι ἐν ἐμοὶ χιθῶν μὲν εἰ τόχοι μὴ ὄντα,
 20 σήμερον δὲ ὄντα, ὅπερ ἄνευ μεταβολῆς οὐ συμβαίνει. κἄν γὰρ ἐγὼ ὦ ὁ
 μεταβάλλων κατ' ἐκεῖνα, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ εἶδη τινὰ ὄντα καὶ ὅσπερ ὑπο-
 κείμενα ἀπὸ τοῦ μὴ εἶναι εἰς τὸ εἶναι μεταβάλλει καὶ ἀπὸ τοῦ εἶναι εἰς 15
 τὸ μὴ εἶναι. οὐκέτι μέντοι καὶ αἱ τούτων μεταβολαὶ ὡς ὑποκείμενα
 ληπτέαι. ἢ οὐδὲ κινήσεως ἀπλῶς ἐστὶν αὕτη κίνησις καθὼ κινήσις. τὸ
 25 μὲν γὰρ ποιῶν οὐδὲ κινεῖται καθὼ ποιεῖ, τὸ δὲ πάσχον εἰ κινεῖτο ἐξ ἄλλου
 πάθους εἰς ἄλλο, καθὼ τοιαύτη κίνησις, ἀλλ' οὐχὶ καθὼ ἀπλῶς κινήσις με-
 ταβάλλει. καὶ εἴπερ λέγει τι ὁ λόγος οὗτος, ἐν μὲν τῷ ποιεῖν καὶ πάσχειν
 καὶ ἐναντιώσεσι ἐστὶ καὶ κινήσις ἥτοι μεταβολὴ ἀπὸ τῶν ἐτέρων εἰς τὰ
 ἕτερα. οὐκέτι μέντοι καὶ ἐν τῇ μεταβολῇ τούτων μεταβολὴ διὰ τὸ μὴ 20
 30 εἶναι ὡς ὑποκείμενα εἶδη τὰς τοιαύτας μεταβολάς, ἀλλὰ μόνον μεταβολάς
 μὴδὲ ὡς κινήσεως εἶναι κινήσιν, ἀλλ' ὡς τοιαύτῃς κινήσεως. τοῦτο δὲ καὶ
 ἐπὶ πλέον διακριτέον.

Ἄλλ' ἐν τῇ ποτὲ κατηγορίᾳ διὰ τί οὐκ ἂν εἴη κινήσις ἢ μεταβολή;
 ὡς γὰρ ἀπὸ λευκοῦ μεταβάλλω εἰς τὸ μέλαν καὶ ἀπὸ τόπου εἰς τόπον,
 35 οὕτως ἀπὸ τοῦ πέρυσιν εἰς τὸ τῆτες καὶ εἰς νέωτα. τί δὲ τοῦτο διαφέρει
 τοῦ ἀπὸ Λυκείου εἰς Ἀκαδημίαν; κἄν γὰρ τὰ μέρη τοῦ χρόνου φθείρηται,
 οὐδὲν παρὰ τοῦτο. οὐδὲ γὰρ εἰ τὸ Λύκειον ἐφθείρητο βαδίζοντος εἰς Ἀκα- 25

1 post ἐν add. αὐταῖς, om. ταύταις post κατηγορίαις E 3 immo ἴωμεν 4 ἐν
 ταῖς a Κατηγορίαις c. 9 p. 11^b 1 τῷ γὰρ θερμαίνειν φησί τὸ φύγειν et similiter
 porro aF 7 ἐμφορηθεὶς καὶ om. F 9 μεταβάλοι F: μεταβάλλει E: μεταβάλλοι a
 10 τὸ (post καὶ) om. E 15 αὗται EF 17 τῷ E: τὸ F: om. a 20 δὲ om. E

29 διὰ τὸ aF: διὰ (i. e. διὰ τί) E 30 ὡς ὑποκείμενα — εἶναι (31) om. E 33 ἢ]
 ἢ E 34 τοῦ λευκοῦ aF εἰς τὸ (τὸ om. F) μέλαν μεταβάλλω aF ἀπὸ τοῦ
 τόπου E

δημίαν, ἤδη διὰ τοῦτο οὐκ ἔν κατὰ τόπον ἢ κίνησις. καὶ γὰρ καὶ τὸ 93^o
 λευκὸν φθείρεται, ὅταν ἀπὸ λευκοῦ μεταβάλλω εἰς μέλαν. εἰ δὲ λέγοι
 τις, ὅτι ἡ μὲν κατὰ τόπον κίνησις φορὰ τίς ἐστι διὰ τόπου καὶ διεξόδος,
 διὰ δὲ τοῦ χρόνου οὐδὲν φέρεται, ἀλλὰ φερομένων συμπαρέρχεται καὶ ὁ
 5 χρόνος (τὸ γὰρ γῆρας καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα ἀλλοιώσεις εἰσὶ καὶ πάθη τῶν
 σωμάτων περὶ ἑαυτὰ καὶ ἐν ἑαυτοῖς, ὁ δὲ χρόνος ἄλλως συνδέρεται), εἰ 30
 τις οὖν ταῦτα λέγοι, πολλῆ δοκεῖ μοι τῆ αἰσθησίαι χρῆσθαι καὶ διὰ τοῦτο
 τὸ ὀραστήριον τοῦ χρόνου μὴ συννοεῖν, ἀλλὰ τὴν μὲν κατὰ τόπον μετα-
 βολὴν ἄτε ὑπ' αἰσθησιν τοῦ τόπου πίπτοντος ὁμολογεῖν, τὴν δὲ κατὰ χρό-
 10 νον ἀπαγορεύειν ὡς οὐχ ὀραμένου τοῦ χρόνου. καίτοι χρῆν ἐννοεῖν, ὅτι
 ὀρᾷ τι ἐκάστοτε εἰς ἡμᾶς ὁ χρόνος, καὶ ὡσπερ ἀπὸ λευκοῦ εἰς μέλαν με-
 ταβάλλομενον, οὕτως ἀπὸ τοῦ περυσινοῦ πάθους εἰς τὸ τῆτινόν οὐ καθὸ
 ἀπὸ πάθους εἰς πάθος ἢ μεταβολή, οἷον ἀπὸ νεότητος εἰς γῆρας, κατὰ 35
 τὴν τοῦ σώματος ἀλλοίαν διαίθεσιν, ἀλλὰ κατὰ τὴν χρονικὴν συνέφρασιν
 τοῦ περυσινοῦ καὶ τοῦ τῆτινοῦ. μαρτυρεῖ δὲ τῷ λόγῳ καὶ Εὐδόμημος ὁ
 γνησιώτατος τῶν Ἀριστοτέλους ἐταίρων λέγων ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Φυσικῶν
 μετὰ τὸ εἰπεῖν τὰς ἄλλας τέτταρας κινήσεις· “καὶ γὰρ τὸ ποτὲ τοῖς δυνα-
 τοῖς ἢ δύναται συμβαίνει κινουμένοις. πάντα γὰρ ἐν χρόνῳ κινεῖται.” εἰ
 μὴ ἄρα λέγοι τις ἐν χρόνῳ εἶναι ἀλλὰ μὴ κατὰ χρόνον τὴν κίνησιν. ση-
 20 μεῖον δὲ φασὶ τινες τοῦ μηδεμίαν εἶναι κατὰ χρόνον ἰδίως κίνησιν καὶ τὸ 40
 μηδεμίαν εἶναι κατὰ χρόνον ἡρεμίαν· οὐδὲ γὰρ χρόνος οὐδεὶς οὐδενὶ ὁ
 αὐτός, ἀλλ' αἰεὶ ὁ ἐπιῶν ἕτερος. ὥστε οὐκ ἔσται τὸ διαμένον ἐν τῷ αὐτῷ
 χρόνῳ, τὸ δὲ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ ἔστι καὶ ἐν τῇ αὐτῇ ποιότητι. ἀλλ'
 ἐπισκεπτέον, μήποτε τοῦτο τοῦ ἐναντίου σημειῖον ἐστίν. εἰ γὰρ χρόνος οὐ-
 25 δεὶς οὐδενὶ ὁ αὐτός, ἀλλ' αἰεὶ ὁ ἐπιῶν ἕτερος, ὀῆλον ὅτι ὁ χρόνος ἐν τῷ
 γίνεσθαι καὶ φθίρεσθαι τὸ εἶναι ἔχει. πῶς οὖν τὸ ἐν τῷ χθισινῷ χρόνῳ,
 ὅταν ἐν τῷ σημερινῷ γίνηται, οὐκ ἂν λέγοιτο κατὰ χρόνον μεταβάλλειν, 45
 καὶ ἐφθαρταὶ ὁ χθισινὸς χρόνος;

Ἀλλὰ δὴ καὶ κατὰ τὸ κεῖσθαι, εἴπερ τοῦ κεῖσθαι διαφοραὶ τὸ ὑπτιον
 30 καὶ τὸ πρηγές καὶ ταῦτα ἐναντία ἀλλήλοις, διὰ τί μὴ λέγοιτο ἂν κατὰ
 θέσιν μεταβάλλειν τὸ ἐξ ὑπτίου εἰς τὸ πρηγές μεθιστάμενον, ἀλλῆς μὲν
 οὐσης ἐν αὐτῷ τῆς κατὰ τὸν περιέχοντα τόπον μεταβολῆς, ἀλλῆς δὲ τῆς
 κατὰ τὴν θέσιν καὶ τὸ σχῆμα τῆς θέσεως: ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀπὸ τοῦ
 ὀπλισθαι ἐπὶ τὸ ἄοπλον μεταβαλὼν διὰ τί μὴ κατὰ τὸ ἔχειν λέγοιτο ἂν
 35 μεταβάλλειν; καὶ ἐν αἷς μὲν κατηγορίας ἐστὶν ἐναντίωσις, διὰ τί μὴ καὶ 50
 κινεῖσθαι λέγοιτο ἂν κατ' ἐκείνας τὸ ὑποκείμενον; ἐν αἷς δὲ μὴ ἔστι, μάλιστα

1 ἢ (post τόπον) om. aF 5 τὰ inc. nov. f. iter. F 6 ἄλλος E 7 λέγει a
 10 χρῆν a: χρῆ F: χρῆ E 13 εἰς πάθους F 15 τοῦ (post καὶ) om. E
 Εὐδόμημος fr. 26 p. 39, 12 Sp. 20 τὸ (post καὶ) om. a 21 post γὰρ add. ὁ aF
 22 οὐκ] οὐδὲν E 23 τόπῳ sc. διαμένον 25 ὁ (ante χρόνος) om. E 27 γίνου-
 ται E: γένηται aF λέγοιτο] γένοιτο F 29 διαφορὰ a 30 τὸ (ante πρηγές)
 om. E 33 ὁ (ante ἀπὸ) om. E 34 ὀπλιζεσθαι E λέγοιτο ἂν κατὰ ἔχειν μετα-
 βάλλειν aF post λέγοιτο habet κινεῖσθαι F 35 καὶ (post μὴ) om. E 36 ἐν
 αἷς — ὑποκείμενον (412, 1) om. E

μὲν αἱ στερήσεις ὡς ἐναντιώσεις περὶ τὸ ὑποκειμένον ὑφίστανται, ὡς τὸ 93^v
 φίλον τῷ ὀπλισθαι ἀντικείμενον. ἔπειτα κὰν μὴ ἦ ἀντίθεσις, ἀλλ' ἤρκει
 τὸ εἶναι ἢ μὴ εἶναι τὸ κατὰ τὴν κατηγορίαν. καὶ γὰρ ἐν οὐσίᾳ ἔστι με
 5 ταβολὴ καίτοι ἐναντιώσεως μὴ οὔσης. ἀρκεῖ γὰρ ἡ κοινὴ πάντων τῶν
 γενῶν ἐναντιώσις ἢ κατὰ τὸ εἶδος καὶ τὴν στέρησιν. οὕτως δὲ καὶ ὁ
 πρότερον ὀπλισμένος, ἐὰν φιλωθῆ, μετέβαλεν ἀπὸ τοῦ ἔχειν | ὄπλα εἰς τὸ 94^v
 μὴ ἔχειν, ὁπότε δυνατόν καὶ ἀπὸ βαρυτέρας ὀπλίσεως εἰς κουφοτέραν μετα-
 βαλεῖν.

Κοινῶς δὲ ἐπιστῆσαι ἄξιον. ὅτι πᾶσαι αἱ κατηγορίαι ἐν τῇ γενέσει θεω-
 10 ρούμεναι καὶ ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα ὑφεστηκυῖαι μεταβολῇ ὑπομένουσιν. ὡς
 γὰρ ἡ οὐσία γενητὴ καὶ φθαρτὴ ἔστιν ἢ ἐνταῦθα, οὕτως καὶ ποιότητες καὶ
 ποσότητες καὶ αἱ ἄλλαι κατηγορίαι. ὥσπερ οὖν ἡ οὐσία κὰν κινεῖσθαι μὴ
 λέγοιτο διὰ τὸ μὴ ἐξ ὑποκειμένου εἰς ὑποκειμένον εἶναι τὴν μετάστασιν, 5
 τοῦ κινουμένου πάντως ὑποκειμένου τινός εἶναι βυολημένου, ἀλλὰ μεταβάλ-
 15 λειν καὶ ἡ οὐσία συγχωρεῖται καθ' αὐτὸ καὶ οὐ κατὰ συμβεβηκός, οὕτως καὶ
 ἕκαστη τῶν ἄλλων κατηγοριῶν καθ' αὐτὴν ἂν μεταβάλλειν συγχωροῖτο ὡς
 γινόμενη καὶ φθειρομένη, οἷον ἡ λευκότης καὶ τὸ τρίπηχον καὶ ἡ δεξιότης.
 καὶ τὸ ὑποκειμένον ἄρα τὸ τούτων μετέχον κινεῖσθαι ἂν λέγοιτο κυρίως
 20 κατὰ ταῦτα, εἴπερ ὑπομένοντος ἐκείνου γίνεται καὶ φθαίρεται περὶ αὐτὰ 10
 ταῦτα, ἢ περ ἴδιον τῶν κινουμένων ὁ Ἀριστοτέλης φησίν. εἰ δὲ καὶ ἐν πά-
 σαις ταῖς κατηγορίαις ἔστι τὸ δυνάμει, δεῖκνυται δὲ ἡ κίνησις ἐντελέχεια
 τοῦ δυνάμει ἢ τοιοῦτόν ἐστι, πῶς οὐκ ἂν εἴη κίνησις ἐν πάσαις; ὅμως δὲ
 ὅτι μὲν μεταβάλλει ὁ ἐκ δεξιῶν καιρὸς γινόμενος καὶ ἐξ ἐχθροῦ φίλος, ἔτι
 25 ὁ ἐκ τοῦ θερμαίνειν εἰς τὸ ψύχειν μεθιστάμενος καὶ ὁ ἐκ τοῦ θερμαί-
 νεσθαι εἰς τὸ ψύχεσθαι, οὐ κατὰ τὴν ποιότητα μόνον ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ
 διάφορα καὶ ὑπεναντία πάθη πάσχειν, παντὶ δῆλον. ἔτι δὲ ὁ ἐκ τοῦ πέ- 15
 ρυσιν εἰς τὸ τῆτες προσελθὼν καὶ ὁ ἐκ τοῦ πρηνοῦς μετατεθείς εἰς τὸ ὑπτιον
 καὶ (ὁ) ἐξ ὀπλισμένου φιλωθείς, ἐπειδὴ δὲ ἕκαστη μεταβολὴ κατὰ τι γίνε-
 ται τῶν ὄντων, τὰ δὲ ὄντα ταῖς κατηγορίαις συνδιήρηται, λεγέτω τις ἕκαστη
 30 τῶν εἰρημένων μεταβολῶν κατὰ τίνα τῶν κατηγοριῶν ἄλλην γίνεται, εἰ μὴ
 κατὰ τὴν οἰκείαν. καὶ οἶδα μὲν ὅτι προπετὲς εἶναι δοκεῖ τὸ τὴν ἐναντίαν
 ἀφίεναι τῷ Ἀριστοτέλει φωνήν, ἕως δ' ἂν γῶναι δυναθῶμεν ἀκριβῶς
 τὴν αἰτίαν τῆς τοιαύτης αὐτοῦ διατάξεως, ἀρκούμεθα πρὸς παραμυθίαν τῇ 20
 τε Εὐδόχμου συνηγορίᾳ ἐπὶ τῆς ποτὲ κατηγορίας ῥηθείσῃ καὶ ἔτι μᾶλλον τῇ
 35 Θεοφράστου σαφῶς τὴν κίνησιν καὶ μεταβολὴν ἐν πάσαις ταῖς κατηγορίαις

1 ὑφίστάμεναι F 2 ὀπλιζεσθαι F κὰν] ἂν a ἀλλ'] ἄλλη E 6 μετέ-
 βαλεν E 11 ἢ (ante ἐνταῦθα) om. E 12 αἱ (post καὶ) om. E 19 εἴπερ —
 ταῦτα (20) om. F αὐτὸ a 21 ταῖς om. aF δείκνυται p. 20 a 10 22 ἐν
 πάσαις om. F 23 post καὶ add. ὁ a 25 τὸ] τὰ a 26 διάφορον E
 ὁ (post δὲ itemque (27) post καὶ) om. E περυσιν (sine acc.) E: περυσινου aF 27 ὁ
 (ante ἐξ) addidi τι E: τίνα aF 29 διήρηται F λεγέτω τις EF: λεγέσθω τις
 a: λεγέσθω τις Brandis. fortasse λεγέτω τις tuearis, si ἕκαστην mutaveris 34 Εὐδόχμου
 fr. 26 p. 40, 5 Sp. cf. supra p. 411, 17

θεωροῦντος. λέγει γοῦν ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Περὶ κινήσεως· “οἰκειότερον 94^r
 δὲ (ἔπερ καὶ λέγομεν καὶ ἔστιν) ἐνέργειαν τοῦ δυνάμει κινήτου ἢ κινήτων
 κατὰ γένος ἕκαστον τῶν κατηγοριῶν οἷον οὐσίας ποιοῦ ποιοῦ φορητοῦ τῶν
 ἄλλων. οὕτω γὰρ ἀλλοιώσεις αὐξήσεις φορὰ γένεσις καὶ αἰ ἐναντία ταῦταις.” 25
 5 ἐν τῷ τρίτῳ δὲ ἔτι σαφέστερον οἶμαι τάδε γέγραφεν· “ἐν μὲν τῷ ἀφο-
 ρισμῷ τῆς κινήσεως τοσαυτὰ φαμεν αὐτῆς εἶδη, ὅσα κατηγορία· τὴν γὰρ
 τοῦ δυνάμει ὄντος ἢ τοιοῦτον ἐντελέχειαν κίνησιν.” καὶ τοῦτο δὲ ἐν τῷ
 αὐτῷ βιβλίῳ φησί· “τοῦ δὲ πρὸς τι κίνησις τοῦ μὲν κατὰ λόγον οὐκ ἔστι,
 τοῦ δὲ κατὰ δυνάμειν ἔστιν. ἢ γὰρ ἐνέργεια κίνησις τε καὶ καθ’ αὐτό.”
 10 ἀλλὰ ταῦτα μὲν καὶ ἐπὶ πλέον ζητητέον τὴν Ἀριστοτέλους γνώμην ἀνι-
 χνεύοντων ἡμῶν.

p. 201^a9 Διηρημένου δὲ καθ’ ἕκαστον γένος τοῦ μὲν ἐντελε- 30
 χεία, τοῦ δὲ δυνάμει, τὴν τοῦ δυνάμει ὄντος ἐνέργειαν,
 ἢ τοιοῦτόν ἐστι, λέγω κίνησιν εἶναι.

15 Προλαβὼν τὰ χρήσιμα λήμματα πρὸς τὴν περὶ τῆς κινήσεως θεωρίαν
 τῷ πρώτῳ ληφθέντι πρὸς τὴν ὁρισμὸν εὐθὺς συγκέχρηται τῆς κινήσεως.
 μᾶλλον δὲ μέρει τινὶ ἐκείνου. τὸ μὲν γὰρ διαιρετικὸν ἦν. ὅτι ἔστι τὸ μὲν
 ἐντελεχεία μόνον, τὸ δὲ δυνάμει καὶ ἐντελεχεία, ἔπερ καθ’ ἕκαστην εἶναι
 κατηγορίαν εἴρηται. τούτου οὖν φησι τοῦ δυνάμει καὶ ἐντελεχεία καθ’ 35
 20 ἕκαστον γένος θεωρηθέντος καὶ διακριθέντος εἰς τὸ δυνάμει καὶ ἐντελεχεία
 τὴν τοῦ δυνάμει ὄντος ἐνέργειαν, ἢ τοιοῦτόν ἐστι, λέγω κίνησιν.
 καὶ γὰρ ἐν οὐσία ἐστὶ τὸ μὲν δυνάμει ἄνθρωπος οἷον τὸ σπέρμα, τὸ δὲ
 ἐντελεχεία οἷον ὁ Σωκράτης, καὶ ἐν ποσῷ δυνάμει τι δίπληχυ καὶ ἐντελε-
 χεία, καὶ ἐν ποιῷ δυνάμει λευκὸν καὶ ἐντελεχεία. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν
 25 λοιπῶν γενῶν. ὅτι δὲ θαυμασίως ὠρίσατο τὴν κίνησιν, μάθοιμεν ἂν ἐν-
 τεῦθεν. τὸ μὲν γὰρ ἐνεργεία ἦν, ἔπερ λέγεται, ἔως ἂν οὕτως ἔχη, οὐκ
 ἂν λέγοιτο κατὰ τοῦτο κινεῖσθαι· οἷον ἄνθρωπος, ἔως ἂν ἄνθρωπος ἦ, 40
 οὐκ ἂν κινεῖτο κατὰ τὸ ἀνθρώπειον, ἀλλ’ οὐδὲ εἰ λευκὸς εἴη ἐνεργεία, ἔως
 ἂν λευκὸς ἦ, κινεῖται κατὰ λευκότητα. ἐὰν δὲ λευκὸς ὦν ἄνθρωπος ἐνε-
 30 γεία δυνάμει μέλας ἦ, ὡς δυνάμενος μελαίνεσθαι, ὅταν ἕκστασις ἀπὸ λευ-
 κότητος αὐτῷ γένηται ἐπὶ μελανίαν καθὸ ἐπεφύκει, τοιούτῃ κατὰ τὸ
 δυνάμενον γενέσθαι μέλαν, ἐνεργοῦντι, τότε λέγεται κινεῖσθαι ἐπὶ τὸ μέλαν.
 καὶ πάλιν ὅταν γένηται μέλας, τότε ἴσταται ἐν αὐτῷ καὶ οὐκέτι κινεῖται

1 Περὶ κινήσεως cf. f. 201^r24 et Useneri Anal. Theophr. p. 5 2 ἐνέργειαν ex verbo
 antea posito aptum putes 3 ποιοῦ ποιοῦ a 5 δὲ οἶμαι σαφέστερον ταῦτα γέγρα-
 φεν a τάδε E: ταῦτα aF 7 κίνησιν ‘excidit λέγομεν vel simile quid’ Spengel
 p. 40¹⁷ 12 δὲ om. E 13 ἢ τοῦ δυνάμει ὄντος ἐντελέχεια, ἢ τοιοῦτον, κινήσις
 ἐστὶν a ex vulgari Aristotele (cf. p. 414, 19): quam exhibet E formam confirmat Physicorum
 excerptum insertum Metaphys. K 9 p. 1065^b15 cf. v. 19 19 καθ’ ἕκαστον — ἐντελε-
 χεία (20) F: om. aE 20 post διακριθέντος supplendum videtur ἐκάστου γένους
 23 ὁ om. a 26 ἔχοι F 27 post οἷον add. ὁ aF ἂν (post ἔως) om. F
 30. 31 αὐτῷ ἀπολευκότητος a 33 γένηται E: λέγεται a et F (sed eadem manu corr.)

κατὰ τὸ μέλαν, ἀλλ' ἔστιν ἐνεργεία μέλας. οὕτως ἄρα καθὼ ἐνεργεία ἐστὶν 94^r
οὐδὲν κινεῖται· οὐ μέντοι οὐδὲ καθὼ δυνάμει, μένον δυνάμει καὶ ἐν μόνῃ 45
τῇ ἐπιτηδεϊότητι, οὐκ ἂν λέγοιτο κινεῖσθαι· ἀλλ' ἔταν ἀπὸ τοῦ δυνάμει
μεταβάλλῃ εἰς τὸ ἐνεργεία μένοντος ἐν αὐτῷ τοῦ δυνάμει, τότε λέγεται
κινεῖσθαι. εἰκότως οὖν προσέθηκεν ἢ τοιοῦτον, ἵνα ἡ ἐνεργεία τοῦ δυνάμει
5 μένοντος ἐπιτελεῖται· παυσασμένου γὰρ τοῦ δυνάμει οὐκέτι ἐστὶ κίνησις. τὸ
γὰρ ἐνεργεία γενόμενον καθόσον ἐνεργεία ἐν στάσει καὶ μονῇ ἐστὶν, ἀλλ' 50
οὐκ ἐν κινήσει. οὐ μέντοι οὐδὲ εἴ τι τῇ δυνάμει ἐστὶ μόνον, τοῦτο ἡδὴ
κινεῖται. τὸ γοῦν οἰκοδομητόν, ὅπερ ἐστὶ τὸ δυνάμενον οἰκοδομηθῆναι, ἕως
10 μὲν ἀνεργητόν μένει κατὰ τὸ οἰκοδομητόν. ἀκίνητόν ἐστὶν· ἔταν δὲ καθὼ
οἰκοδομητόν ἐστὶ κατὰ τοῦτο ἐνεργῆ ἔτι ἔχον ἐν τῷ ἐνεργεῖν τὸ οἰκοδομη-
τόν. τότε κινεῖται. τούτῃσιν ἔταν οἰκοδομηται. καὶ ἡ οἰκοδόμησις ἐνεργεία
οὕσα τοῦ οἰκοδομητοῦ τότε κίνησις ἐστὶ. μέχρι γὰρ ἂν οἰκοδομηται οἰκο-
δομητόν ἐστὶ καὶ κατὰ τὸ δυνάμει ἐνεργεῖ καὶ κινεῖται. 94^v

15 Ἐπιστήσαι δὲ ἄξιον, ὅτι ὁ μὲν Ἀριστοτέλης ὀρίζομενος τὴν κίνησιν ἐν
ἀρχῇ ἐνεργείαν αὐτὴν εἶπε τοῦ κινητοῦ ἢ τοιοῦτον, Ἀλέξανδρος δὲ καὶ
Πορφύριος καὶ Θεμιστίος καὶ οἱ ἄλλοι τὸν ὀρισμὸν ἐξηγούμενοι ἀκούσαντες
μετ' ἄλλια τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ ἐντελέχειαν καλοῦντος αὐτὴν, ἐν τισιν
ἀντιγράφοις οὕτως εὐρηκότες τὴν γραφὴν ἢ τοῦ δυνάμει ὄντος ἐντελέ-
20 χεία ἢ τοιοῦτον κίνησις ἐστὶν, εἰς ἐντελέχειαν τὴν ἐνεργείαν ἐν τῷ 5
ὀρισμῷ τῆς κινήσεως μεταλαμβάνουσιν ὡς ταῦτόν ὃν παρὰ Ἀριστοτέλει.
μήποτε δὲ τὴν ἐντελέχειαν ὁ Ἀριστοτέλης ἐπὶ τῆς τελειότητος ἀκούει. καὶ
εἴ ποτε ἐπὶ ἐνεργείας αὐτὴν τίθησιν, οὐ τῆς τυχεύσεως ἀλλὰ τῆς τελείας,
καθ' ὅτι ἔχει τέλειον, διότι ἕκαστον τότε ἐν τῇ ἑαυτοῦ τελειότητι ἔχεται,
25 ὅτε τὰς κατὰ φύσιν ἑαυτοῦ ἐνεργείας ἀποδίδωσι. διὸ καὶ τὴν ψυχὴν ἐντε-
λέχειαν ὠρίσατο τοῦ φυσικοῦ καὶ ὀργανικοῦ καὶ δυνάμει ζωὴν ἔχοντος
σώματος, οὐχ ὅτι ἐνεργεία ἐστὶν ἡ ψυχὴ, ἀλλ' ὅτι κατ' ἐκείνην ἡ τελειότης 10
αὐτῆς. τὴν μέντοι κίνησιν ἀτελοῦς οὖσαν, οὐ μάρτην ἐνεργείαν εὐθὺς
ἀλλ' οὐχὶ ἐντελέχειαν ἐκάλεσε. τούτῃ γὰρ καλῶς ἐπέστησε καὶ ὁ Ἀλέ-
30 ξάνδρος, ὅτι καὶ τοῦ δυνάμει εἰ λέγοιτο ἐντελέχεια ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους
ἢ κίνησις. κατὰ τοῦτο ἐντελέχεια λέγεται, καθόσον τελειότης ἐστὶ τοῦ δυνάμει
ἢ κατ' αὐτὸ ἐνεργεία, ὡσπερ ἐπὶ τῶν ἕξεων τελειότης τῆς ἕξεως ἐστὶν ἢ
κατ' αὐτὴν ἐνεργεία. ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῆς ἕξεως ἡ ἐνεργεία οὐκ ἀπόλλυσι 15
τὴν ἕξιν, ἀλλὰ τελειοτέραν αὐτὴν ἀπεργάζεται, ἢ δὲ τοῦ δυνάμει κατὰ τὸ
35 δυνάμει ἐνεργεία εἰς τὸ ἐνεργεία τελευτῶσα καὶ ἀπόλλυσι τὸ δυνάμει. οὐκ
ἂν οὖν εἴη κυρίως ἐντελέχεια τοῦ δυνάμει. ὡς γὰρ εἶπον, τὸ τῆς ἐντελε-
χείας ὄνομα τὴν τοῦ ἐντελοῦς συνέχειαν δηλοῖ, καὶ ἔταν ἐπὶ ἐνεργείας

2 οὐδὲν aF: οὐδὲ E οὐδὲ aE: οὐ F 3 τῇ (post μόνῃ) om. F οὐκ abun-
dat cf. v. 8 5 post ἵνα add. μὴ E 7 καὶ ἐν μονῇ aF 8 τῇ om. E
10 μένη a 14 καὶ (post ἐνεργεῖ) om. E 15 ἐπιστήσαι — τοιοῦτον (16) om. F
21 παρὰ τῷ a 24 ἑαυτοῦ aF: αὐτοῦ E 25 ἑαυτοῦ E: αὐτοῦ aF 26 ὠρίσατο
de anima B 1 p. 412^a27^b5 29 καὶ om. E 30 τὸ δυνάμει F 32 κατ' αὐτὸ
a: κατὰ ταυτὸ E: κατ' αὐτὸ F τῆς (ante ἕξεως) om. aF 35 καὶ om. a 36 οὖν
om. F εἶπον] supra p. 278, 8 37 συνέχειαν scripsi cf. l. c.: ἕχειαν libri

κυρίως λέγεται, οὐκ ἐπὶ τῆς τυχεύσεως, ἀλλ' ἐπὶ τῆς τοῦ τελείου καὶ κατὰ 94^v
 τὸ ἐνεργεῖα ἰσταμένου καὶ ἐντελεχείᾳ ὄντος ἀποδιδόμενης. διττὴ οὖν ἡ κυρίως
 ἐντελέχεια, ἡ μὲν ὡς εἶδος τέλειον ἡρεμοῦν, ὡς ἡ ψυχὴ λέγεται ἐντελέ- 20
 χεια, ἡ δὲ ἡ κατὰ τοῦτο ἐνεργεῖα. εἰ δὲ ποτε καὶ ἀπλῶς ἡ ἐνεργεῖα λέ-
 5 γοιτο ἐντελέχεια, καὶ αὐτὴ καθόσον ἕκαστον ἐνεργοῦν κατὰ τὴν ἑαυτοῦ
 φύσιν τὰς ἐνεργείας ἀποδίδωσιν, εἴτε ἀτελής ἡ φύσις, εἴτε τελεία. ὁ δὲ
 Πορφύριος τὴν κίνησιν ἐντελέχειαν μὲν ἀτελῆ φησὶν εἶναι, ἐνεργεῖαν δὲ τε-
 λείαν. καίτοι εἰ τοῦ δυνάμει ἐστὶν ἐνεργεῖα, τὸ δὲ δυνάμει ἀτελής, πῶς ἡ
 τοῦ ἀτελοῦς ἐνεργεῖα τελεία ἂν εἴη ἐνεργεῖα; ὅπως γὰρ εἰ ἔστιν ἀτελής
 10 ἐνεργεῖα, ἡ τοῦ ἀτελοῦς ἂν εἴη. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ἀριστοτέλης μετ' ὀλίγα 25
 "ἡ τε κίνησις, φησὶν, ἐνεργεῖα μὲν εἶναι τις δοκεῖ, ἀτελής δέ". προσεκτέον
 δὲ ὅτι τὸ τῆς ἐνεργείας νῦν ὄνομα κοινῶς τίθειεν ὁ Ἀριστοτέλης ἐπὶ τε
 τοῦ ποιῶντος καὶ τοῦ πάσχοντος· κοινῶς γὰρ ἐπ' ἀμφοῖν ἡ ἀπὸ τοῦ δυ-
 νάμει ἐπὶ τὸ ἐνεργεῖα διανύστασις κίνησις ἐστὶ. κἂν τὸ παράδειγμα οὖν
 15 ἐπὶ τοῦ οἰκοδομητοῦ τίθειεν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ οἰκοδομικοῦ ἀληθὲς εἰπέιν,
 ὅτι ἡ τοῦ δυνάμει ἐνεργεῖα κίνησις ἐστὶν. ὁ γὰρ οἰκοδόμος ἐν τῷ ἀργεῖν
 δυνάμει ὢν, ὅταν ἐνεργῇ τότε κινεῖται κατὰ τὸ οἰκοδομικόν. καὶ ἔστιν ἡ 30
 κίνησις ἡ οἰκοδόμησις τοῦ μὲν οἰκοδόμου ἐνεργεῖα οὖσα, τῆς δὲ οἰκίας πά-
 θος. ἄμφω δὲ κοινῷ ὀνόματι ἐνεργεῖαν ὁ Ἀριστοτέλης ἐκάλεσε, καθόσον
 20 τὸ δυνάμει ἐκατέρωθεν διεγείρεται πρὸς τὸ ἐνεργεῖα. μήποτε δὲ καὶ τὸ
 ποιῶν, ὅταν ἀπὸ τοῦ δυνάμει εἰς τὸ ἐνεργεῖα μεταβάλλῃ, ὡς πάσχον κινεῖ-
 ται καὶ οὐκ ὡς ποιῶν. καὶ διὰ τοῦτο παθητικὰ τὰ παραδείγματα πάντα
 ὁ Ἀριστοτέλης παρέθετο. ἡ γὰρ τοῦ ποιῶντος ὡς ποιῶντος ἐνεργεῖα τε-
 λεία ἐστίν.

25 p. 201^a 11 Οἶον τοῦ μὲν ἀλλοιωτοῦ ἢ ἀλλοιωτὸν ἀλλοίωσις ἔως
 τοῦ τοῦ δὲ φορητοῦ φορά.

"Ὅτι μὴ συνώνως ἡ κίνησις κατηγορεῖται τῶν πολλῶν κινήσεων, ἀλλὰ
 τῶν πολλαχῶς λεγομένων ἐστίν, εἴρηται πρότερον· τοιαύτης δὲ οὕσης αὐ- 40
 τῆς δεῖ καὶ τὸν ὅρισμόν αὐτῆς ὁμωνόμως εἰληφθῆναι. τοῦτο οὖν ἐνδοκινύμενος
 30 ἐκάστην παρέθετο κίνησιν λέγων οἶον τοῦ μὲν ἀλλοιωτοῦ ἢ ἀλλοιωτὸν
 ἀλλοίωσιν καὶ τὰ ἐξῆς. πολλαχῶς δὲ τῶν ὀνομάτων ἐπιχειπόντων ἐπι-
 σημαίνεται καλῶς ὁ Ἀριστοτέλης, ὅτι ἐπὶ μὲν τοῦ ποιῶντος ἐστὶ τι κοινὸν
 ὄνομα κείμενον τὸ τῆς ἀλλοιώσεως· κἂν γὰρ ἀπὸ λευκοῦ εἰς μέλαν, κἂν
 ἀπὸ μέλανος εἰς λευκόν, κἂν ἀπὸ θερμοῦ εἰς ψυχρόν, κἂν ἀπὸ ψυχροῦ εἰς
 35 θερμόν, καὶ ἐπὶ τῆς τῶν ἄλλων πασῶν ποιητήτων μεταβολῆς ὄνομα κείται 45
 κοινὸν τὸ τῆς ἀλλοιώσεως. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς κατὰ τόπον μεταβολῆς

1 τελείως E	4. 5 ἐντελέχεια λέγοιτο aF	7 ἀτελῆ μὲν ἐντελέχειαν aF	10 μετ'
ὀλίγα] p. 201 ^b 31	13 ἀπὸ om. a	14 κἂν] καὶ aF	15 οἰκοδομητοῦ]
p. 201 ^a 16	17 ἔστιν ἡ E: ἔστι aF	19 ἐνεργεῖα F	22 καὶ (ante διὰ)
om. E	23 ὡς ποιῶντος iteravit F	25 ἀλλοίως a	29 δεκινύμενος E
30 οἶον om. aF	31 ἐφεξῆς E	33 ἀπὸ τοῦ λευκοῦ a	34 ἀπὸ τοῦ μέ- λανος a

κινῶν ὄνομα κείται ἢ φθῶρα. ἐπὶ μέντοι τοῦ ποσοῦ καὶ ἐπὶ τῆς οὐσίας 94^v
 οὐδέτι κοινὸν ὄνομα κείται ταῖς ἐφ' ἑκάτερα μεταβολαῖς, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ
 ποσοῦ τὴν μὲν ἐξ ἐλάττωτος εἰς μεῖζον ἐπίδοσιν αὐξήσιν καλοῦμεν, τὴν δὲ
 ἐναντίαν μείωσιν. ἢ ὡς αὐτὸς ἰσημαίνει φθίσειν. οὐ ταῦτόν τῃ φθορᾷ σημαί-
 5 νων τῇ εἰς τὸ μὴ ὄν ἀπαχούση, ἀλλὰ τὴν μείωσιν δηλῶν· ἐπὶ δὲ γε τῆς
 οὐσίας ἢ μὲν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ ὄν γένεσις ἀπλῶς λέγεται, ἢ δὲ 50
 ἐναντία φθορά.

p. 201^a 15 Ὅτι δὲ τοῦτό ἐστιν ἡ κίνησις ἕως τοῦ ἄδρυνσις.

Ἐφαρμόσας τὸν τῆς κινήσεως ὅρισμόν ταῖς πολλαχῶς λεγομένας κινή-
 10 σεσιν ἐφεξῆς, ὅτι καλῶς ὁ ὅρισμός ἀπεδόθη, δεῖκνυσι διὰ συλλογισμοῦ 95^v
 ἐναργῆ τὰ λήμματα ἔχοντος καὶ μόνης δεόμενα τῆς διὰ παραδειγμάτων
 χειραγωγίας. καὶ ἔστιν ὁ συλλογισμὸς τοιοῦτος· ἡ ἐνέργεια τοῦ οἰκοδο-
 μητοῦ καθὼ οἰκοδομητὸν καὶ τὸ ἐνεργεῖα αὐτοῦ ἡ οἰκοδόμησις ἐστίν· ἢ δὲ
 οἰκοδόμησις κίνησις· ἢ τοῦ οἰκοδομητοῦ ἄρα καθὼ οἰκοδομητὸν ἐνέργεια
 15 κίνησις ἐστίν. λέγεται μὲν γὰρ οἰκοδομητὸν καὶ τὸ ἦδη οἰκοδομημένον, ἀλλ' 5
 ἢ ἐκείνου ἐνέργεια καὶ τὸ ἐνεργεῖα τὸ τέλειόν ἐστίν εἶδος καὶ ἢ κατ' αὐτὸ
 ἐνέργεια. καὶ οὐδέτι κυρίως οἰκοδομητὸν τὸ τοιοῦτον, ἀλλὰ κατὰ ἀναφορὰν
 μόνον. λέγεται δὲ κυρίως οἰκοδομητὸν τὸ ἔτι δυνάμει ὄν καὶ ἕως ἂν ἢ
 δυνάμει. τοῦτο οὖν ἔταν ἐνεργῆ κατὰ τὸ δυνάμει, ὅπερ ἐστίν ἐνέργεια εἶναι
 20 οἰκοδομητὸν (τὸ γὰρ ἐνεργοῦν κατὰ τὴν ἐνεργεῖα κατ' ἐκεῖνο λέγεται), τότε
 καὶ ἡ ἐνέργεια αὕτη ἣτις ἐστίν ἡ οἰκοδόμησις κίνησις ἐστίν. ὁμοίως δὲ
 καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν δυνάμει. καὶ καθόλου ἄρα ἀληθῆς εἰπεῖν, ὅτι ἡ 10
 τοῦ δυνάμει καθὼ δυνάμει ἐστίν ἐνέργεια κίνησις ἐστίν. σιληρότερον δὲ
 δοκεῖ τὸ τὸ δυνάμει ἐνεργεῖα λέγειν, ἔταν ἐνεργῆ κατὰ τὸ δυνάμει. ἀλλ'
 25 ἐπειδὴ ὅλως ἐνεργοῦν ὑπόκειται, τὸ δὲ ἐνεργοῦν ἐνεργεῖα λέγεται, διὰ τοῦτο
 καὶ τὸ δυνάμει ἐνεργεῖα εἶπεν.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος "δύναται τις, φησίν, ἐκ τῶν εἰρημένων μεταλαβὼν
 λέγειν κίνησιν εἶναι τὴν τοῦ δυνάμει ὄντος πρώτην μεταβολὴν ἢ πρώτην
 ἐντελέθειαν· ὑστάτη μὲν γὰρ ἐστίν ἢ εἰς τὴν τελειότητα μεταβολή, καθ' 15
 30 ἣν ἐνεργεῖα γινόμενον τοῦτο ὅπερ ἦν δυνάμει ἤρμευε κατὰ τοῦτο λοιπόν·
 πρώτη δὲ ὁδὸς ἢ ἐπ' ἐκεῖνο". ταῦτα τοῦ Ἀλεξάνδρου λέγοντος αὐτῇ λέξει
 ἀποδεκτέον μὲν, εἰ μὴ αὐτῆς τῆς ἀτελοῦς δυνάμεως πρώτην λέγοι μετα-
 βολὴν τὴν κίνησιν, ὑστέραν δὲ τὴν εἰς τὸ εἶδος, ἀλλ' αὐτοῦ τοῦ δυναμένου
 καὶ περὶ αὐτό· τοῦτο γὰρ διὰ κινήσεως ἐκ τοῦ ἀτελοῦς μεταβάλλει εἰς τὸ
 35 τέλειον καὶ ἐνεργεῖ κατὰ τὴν τοιαύτην μεταβολὴν ἀτελεῖ οὕσαν ἐνέργειαν,
 ἕως ἂν ἀτελεὲς μένη. καὶ γὰρ ἡ κίνησις ἐλέγετο οὐ τῆς δυνάμεως ἦτοι 20

I ἐπὶ (post καὶ) om. aF 2 ante τοῦ add. μὲν a 3 ἐξ om. E 4 σημαί-
 νον F 5 ἀπαχούση a 8 ἄδρυνσις a: ἄδρυνσις E. cum ἄδρυνσις ultima sit
 lemmatis vox, nescio an Metaphysicorum K 9 p. 1065^b 20 positura γήρανσις ἄδρυνσις in
 Simplicii quoque exemplari fuerit. sed cf. p. 95^r 38 13 ἢ (post αὐτοῦ) et ἐστίν
 om. F 14 post οἰκοδομητὸν add. ἐστίν aF 17 κυρίως οἰκοδομεῖται a
 31 τοῦ aE: οὖν F 36 ἀτελεὲς EF: ἀτελής a

τῆς ἐπιτηδεύτητος, ἀλλὰ τοῦ ἐπιτηδεύου κατὰ τοιοῦτον. ζητητέον δὲ ἕμως, 95^r
 πῶς περὶ τῆς ἀπλῶς κινήσεως ὄντος τοῦ λόγου πρώτην μεταβολὴν φησιν
 εἶναι αὐτήν. εἰ μὲν γὰρ ταῦτόν ἐστι κίνησις καὶ μεταβολή, δι' ἑαυτῆς ἂν
 εἴη ἀποδοδομένη ἢ κίνησις, ὡς εἴ τις ζητῶν τί ἐστιν κίνησις ἀποδοδοίη
 5 λέγων· ἢ πρώτη κίνησις. εἰ δὲ κοινοτέρα καὶ οἷον γένους ἔχουσα λόγον
 ἐστὶν ἢ μεταβολή τῆς κινήσεως διὰ τὸ τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθορὰν μετα-
 βολὰς μὲν εἶναι, κινήσεις δὲ οὐ, πρῶτον μὲν οὕτω διήρηται τοῦτο· ἀλλὰ 25
 ἐν αὐτῇ καὶ τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθορὰν θεωρεῖ, ἐν δὲ τῷ πέμπτῳ βιβλίῳ
 διαιρεθῆσεται. ἔπειτα ἢ ζητουμένη νῦν κίνησις ἢ κοινή ἐστὶν ἢ καὶ τὴν
 10 μεταβολὴν καὶ τὴν κίνησιν περιέχουσα. ἐκείνης γὰρ ἀρχὴ τῆς κινήσεως
 ἢ φύσις ἐστὶ, ζητεῖ δὲ αὐτὴν ἢ τὴ φύσις ἀρχή. εἰ οὖν μέρος ἢ εἶδος
 τῆς τοιαύτης κινήσεως ἢ μεταβολή, διὰ τοῦ μέρους τὸ ὅλον ἀποδοθῆσεται,
 ὡς εἴ τις ζητῶν τί ἐστὶ ζῶον λέγει ἄνθρωπος. ὅμως δὲ ὁ πρῶτον μὲν
 τοῦ δυνάμει ὄντος μεταβολὴν τὴν κίνησιν λέγων, ὑστάτην δὲ τὴν εἰς τελειό- 30
 15 τητα μεταβολὴν, ἐπειδὴ τὸ μεταβάλλον πᾶν ἀπὸ τοῦ εἶς τι μεταβάλλει, ἄρα
 ἢ πρώτη αὕτη μεταβολὴ ἀπὸ τινος εἶς τι ἐστίν; ἀπὸ μὲν γὰρ τοῦ ἀτελοῦς
 εἰς τὸ τέλειον οὐκ ἐστίν· ἢ γὰρ ὑστάτη ἦν αὕτη. εἰ δὲ ἢ ἀπὸ τοῦ μὴ
 κινεῖσθαι εἰς τὸ κινεῖσθαι, ἔσται πρὸ τῆς ἀπλῶς κινήσεως κίνησις, ὅπερ
 ἄτοπον. ἄρα δὲ ἢ μὲν πρώτη μεταβολὴ κινήσις ἐστὶν, ἢ δὲ ὑστάτη ἢ εἰς
 20 τὴν τελειότητα οὐκ ἐστὶ κίνησις μεταβολὴ οὔσα καὶ αὐτή; καίτοι καὶ πᾶσα
 μεταβολὴ κινήσις ἐστὶ κατὰ τὴν ζητουμένην νῦν κίνησιν, καὶ ἢ ἐξ ἀτελείας 35
 δὲ εἰς τελειότητα μεταβολὴ διὰ κινήσεως γίνεται. ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον, ὅτι
 τὰ ἐκτεθέντα παραδείγματα τῶν εἰδῶν ἐστὶ τῆς κινήσεως μάθησις μὲν καὶ
 ἰάτρευσις ἀλλοιώσις τις, ἢ μὲν περὶ ψυχῆν ἢ δὲ περὶ σῶμα· κύλισις δὲ
 25 καὶ ἄλλαι φορά, ἢ μὲν ἀφ' ἑαυτῶν ἢ δὲ ἕξωθεν· ἀδρυνσις δὲ ἢ κατὰ πο-
 σότητα καὶ γήρανσις ἢ κατ' οὐσίαν, ἢ μὲν αὔξεισις ἢ δὲ φθορά, ὧν καὶ
 τὰ ἀντικείμενα δέδωκεν ἔννοεῖν. δύναιται δὲ ἢ μὲν οἰκοδόμησις τῆς οὐσίας 40
 εἶναι, ἢ δὲ ἀδρυνσις καὶ γήρανσις τοῦ ποσοῦ.

p. 201^a 19 Ἐπεὶ δὲ ἔνια ταῦτά καὶ δυνάμει καὶ ἐντελεχείᾳ ἐστὶν
 30 ἕως τοῦ πᾶν γὰρ τὸ τοιοῦτο κινεῖ κινούμενον καὶ αὐτό.

Εἰπὼν ὅτι ἢ κίνησις ἐνέργεια τοῦ δυνάμει ἐστὶν ἢ τοιοῦτον, καλῶς 45
 προστίθησι τὸ ἐπόμενον τῷ λόγῳ. ἐπειδὴ γὰρ τὰ φυσικὰ καὶ δυνάμει ἐστὶ
 καὶ ἐνεργείᾳ, εἰ καὶ μὴ κατὰ τὸ αὐτό, ἀλλὰ κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο, δυνάμει
 μὲν εἰ τύχοι ψυχρόν, ἐνεργείᾳ δὲ θερμόν, ἢ εἰ κατὰ τὸ αὐτό καὶ δυνάμει

2. 3 εἶναι φησὶν aF 4 post ἐστὶν add. ἢ aF 6 ἐστὶν om. aF τὸ (post διὰ)
 om. E post γένεσιν habet καὶ τὴν γένεσιν F 9 fortasse τὴν κατὰ μεταβολὴν
 κίνησιν περιέχουσα 15 ἀπὸ τοῦ εἰς τι aE: ἀπὸ τοῦ οὐ ἐστὶ F μετέβαλλεν a
 ἄρα scripsi: ἄρα libri (ut v. 19 E) 16 αὐτὴ E εἰς τι om. E 17 ἢ (post δὲ)
 om. a αὕτη aF 24 ψυχῆς F¹ 25 ἀδρυνσις (ut v. 28 E) a δὲ καὶ
 ἢ F 26 post αὔξεισις add. οὔσα F 29 ἔνια τούτων καὶ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ
 ἐστὶν F ταῦτα E 31 post δυνάμει add. τοιοῦ F 31 εἰ καὶ κατὰ a

καὶ ἐνεργεῖα οἷον κατ' ἄμφω θερμόν. ἀλλ' οὐχ ἅμα. ἀλλὰ νῦν μὲν δυνάμει, 95^r
 αὐθις δὲ ἐνεργεῖα ἢ ἀνάπαλιν, ἐπειδὴ οὖν οὕτως ἔχουσι τὰ φυσικά, διὰ
 τοῦτο οὔτε κινεῖται μόνως ὡσπερ ἡ ὕλη οὔτε κινεῖ μόνως ὡς τὰ ἀσώ- 50
 ματα, ἀλλὰ καὶ κινεῖται καθὼ δυνάμει, καὶ κινεῖ καθὼ ἐνεργεῖα ἐστίν. ἔχει
 δὲ μὲν οὖν καὶ ταύτην, ὡς εἶπον, τὴν χρεῖαν τὰ εἰρημένα τὴν αἰτίαν λέγοντα
 τοῦ μὴ μόνον κινεῖσθαι ἀλλὰ καὶ κινεῖν τὰ φυσικά. καὶ ἀπορίαν δὲ τίνα
 πρὸς τὸν τῆς κινήσεως ὅρισμόν ὑποφερομένην διαλύει καλῶς. ἡ δὲ ἀπορία
 τοιαύτην ἔχει τὴν ἐρώτησιν ἐν πρώτῳ σχήματι· τίνα κινούμενα καὶ αὐτὰ
 κινεῖ· πάντα τὰ κινούμενα ἐνεργεῖα ἐστίν οὐ δυνάμει· τίνα ἄρα κινούμενα
 10 ἐνεργεῖα ἐστίν οὐ δυνάμει· | ὥστε οὐ πᾶσα κίνησις τοῦ δυνάμει ἐστίν ἐνέρ- 95^v
 γεια ἢ τοιοῦτον. λύεται οὖν αὕτη ἢ ἀπορία διὰ τοῦ κινεῖσθαι μὲν πᾶν τὸ
 κινούμενον καὶ πάσχειν καθὼ δυνάμει ἐστί, κινεῖν δὲ καὶ ποιεῖν καθὼ ἐνερ-
 γεία· ἄλλο γὰρ αὐτῷ τὸ δυνάμει καὶ ἄλλο τὸ ἐνεργεῖα εἶναι. διὸ καὶ ἄλλο
 ἢ καθ' ἑκάτερον ἐνεργεῖα, εἴπερ μὴ μόνον τὸ ποιεῖν ἀλλὰ καὶ τὸ πάσχειν
 15 ἐνεργεῖα λέγεται. καίτοι γὰρ ἐν τῷ κινουμένῳ τὴν κίνησιν εἶναι βουλό- 5
 μενος ἐνεργεῖαν αὐτὴν εἶπεν εἶναι τοῦ κινήτου ἢ τοιοῦτον. ὅτι δὲ πάσχει
 μὲν τὸ δυνάμει καθὼ δυνάμει καὶ κινεῖται, ποιεῖ δὲ καὶ κινεῖ τὸ ἐνεργεῖα
 καθὼ ἐνεργεῖα, ὁῦλον ἐκ τοῦ μὴ ἐπὶ τὸ αὐτὸ εἶναι τὴν ἐνεργεῖαν ἑκατέρου,
 ἀλλὰ τοῦ μὲν δυνάμει οὐκ ἐφ' ὃ ἔστιν, ἀλλ' ἐφ' ὃ πέφυκε. τὸ γὰρ ψυχρὸν
 20 θερμαίνεται, διότι οὐκ ἔστι θερμὸν ἀλλὰ ψυχρὸν, πέφυκε δὲ θερμαίνεσθαι.
 τὸ δὲ θερμὸν θερμαίνει, διότι καθὼ ἔστιν ἐνεργεῖα, ἀλλ' οὐχὶ καθὼ οὕπω
 μὲν ἔστι πέφυκε δὲ ἐνεργεῖσθαι ὡς τὸ πάσχειν. καθὼ γὰρ πέφυκεν ἐνέρ- 10
 γούμενον φύγεται. ἀλλ' οὐχὶ θερμαίνει. ὥστε ὅσα κινούμενα κινεῖ διὰ μὲν
 τὸ δυνάμει εἶναι κινεῖται, διὰ δὲ τὸ ἐνεργεῖα εἶναι κινεῖ. τὸ γὰρ ψυχρὸν
 25 θερμαίνεται μὲν ὡς δυνάμει, ἀντιφύγει δὲ ὡς ἐνεργεῖα. καὶ εἴπερ μὴ τὴν
 τὸ δυνάμει ἀλλ' ἐνεργεῖα μόνον, οὐκ ἂν ἐκινεῖτο οὐδὲ μετέβαλλεν εἰς ἄλλο,
 ἀλλ' ἔμεινον ἐν ᾧ ἦν· οὐ γὰρ ἐπεφύκει πρὸς ἄλλο· μόνον δὲ ἐνήργει καὶ
 ἐποίησε καθὼ ἦν. οὐ μέντοι ἔπασχεν. εἰ δὲ δυνάμει μόνον ἦν τι καὶ μὴ
 εἰχέ τι καὶ ἐνεργεῖα, οὐκ ἂν ἐνήργει οὐδὲ ἐποίησε τι οὐδὲ ἐκίνησε (οὐ γὰρ 15
 30 εἰχέ τι καθ' ὃ ποιήσει), μᾶλλον δὲ οὐδὲ τὴν ὕλως. ὕπερ γὰρ ἐστίν ἑκάστον,
 ἐνεργεῖα ἐστί. διὸ τὴν ὕλην οὐδὲ εἶναι τινας οἴονται. ἐπειδὴ πάσχειν μόνον
 δοκεῖ καὶ μὴ ποιεῖν μηδὲ ἐνεργεῖν. τὸ δὲ μὴ ἐνεργεῖν οὐδὲ ἔστι τι ἐνερ-
 γεία, καθὼ ἦν ἐνεργεῖν ἀνάγκη. ἔχει μὲν οὖν, ὕπερ εἶπον, καὶ ταύτας τὰς
 χρεῖας τὸ προκείμενον ῥητόν.
 35 Μήποτε δὲ προσθεῖναι τι βούλεται τῷ λόγῳ τῆς κινήσεως. ἐπειδὴ
 γὰρ ἐντελέχεια τοῦ δυνάμει ὄντος ἢ κινήσις ἀποδέδεται, ἵνα μὴ νομίση τις

3 οὔτε κινεῖται μόνως E: οὐ κινεῖται μόνον aF 4 καὶ (post ἀλλὰ) om. aF 8 καὶ
 αὐτὰ — κινούμενα (9) om. E 10 ἐστίν ἐνεργεῖα a, sed cf. p. 413, 13 11 ἢ] ὡς F
 12 πάσχει F κινεῖ δὲ καὶ ποιεῖ F 15 καίτοι EF: καίπερ a κινουμένῳ
 τὴν om. F εἶναι om. a 17 τὸ (post μὲν)] τῆ F 21 διότι om. a
 ἐνεργεῖ E: ἐνεργεῖα aF 22 ἐνεργεῖσθαι aE: ἐνεργεῖται F 23 μὴ E: οὐκ aF
 29 καὶ (post τι) om. aF 32 καὶ μὴ] μηδὲ E 33 ὕπερ εἶπον post χρεῖας
 collocat a 35 τι om. aF

ὅτι μόνον δυνάμει ἐστὶ τὸ τοιοῦτον, προσθήσει μετ' ὀλίγον 'τὸ ἐνεργεῖα ὃν 95^v
 ἄλλο τι καὶ ἄλλο δυνάμει ὅταν κατὰ τὸ δυνάμει ἢ αὐτὸ ἐνεργῆ ἢ ὑπ' 20
 ἄλλου ἐνεργῆται, ἢ τοιαύτη ἐνεργεῖα κίνησις ἐστίν'. εἰκότως οὖν προλαμ-
 βάνει ὅτι τὰ φυσικά, ἐν οἷς ἢ κίνησις, καὶ δυνάμει καὶ ἐνεργεῖα ἐστὶ καὶ
 5 ποιεῖ καὶ πάσχει. καλῶς δὲ ἔνια εἶπε τὰ αὐτὰ καὶ δυνάμει καὶ ἐντελεχεῖα
 εἶναι. οὐ γὰρ πάντα τοιαυτὰ ἐστὶ. τὰ γὰρ νοερά καὶ θεῖα οὐδὲν ἔχει
 δυνάμει, διότι τῆ οὐσία εἰσὶν ἐνεργεῖα, ὡς αὐτὸς φησι. τὰ μέντοι οὐράνια
 σώματα καὶ σώματα ὄντα κατὰ μὲν τὴν οὐσίαν οὐκ ἔχει τὸ δυνάμει γενε- 25
 σεως καὶ φθορᾶς ἐξηρημένα, κατὰ δὲ τὴν τοπικὴν κίνησιν (οὐ τῶ ἐξ ἀκι-
 10 νησίας εἰς κίνησιν μεταβάλλειν, ἀλλὰ τῶ μὴ πάντα ἅμα πανταχοῦ εἶναι
 τὰ μόρια, ἀλλὰ ἄλλοτε ἀλλαχοῦ) τὸ δυνάμει ἔχει καὶ αὐτά. ἴσως δὲ καὶ
 κατὰ τὰς διαφόρους πρὸς ἄλληλα σχέσεις τε καὶ συγκράσεις ἀλλοίωσιν ὑπο-
 μένει τινὰ καὶ πάσχει κατὰ τι ἐνοπάρχον αὐτοῖς δυνάμει. ἄλλη γὰρ διά-
 15 ἕσις αὐτοῖς ἀπὸ συμπαρουσίας καὶ ἄλλη ἀπὸ τριγωνικῆς ἢ ἑξαγωνικῆς
 ἢ τετραγωνικῆς αὐτῆς στάσεως ἐγγίνεται καὶ ἄλλη ἀπὸ τῆς ἀσχηματίστου 30
 πρὸς ἄλληλα διαστάσεως, ὡς ὀηλοῖ τὰ διάφορα τῶν τοιούτων διαφορῶν
 ἀποτελέσματα. ἀλλ' εἰ καὶ κινούμενα ταῦτα ὑπὸ τῶν πρώτως κινούντων
 αἰτίων κινεῖ τὰ ὑπὸ σελήνην, ἀλλ' οὐκ ἀντικινεῖται ὑπ' αὐτῶν. καὶ κατὰ
 τοῦτο διαφέρει τῶν ὑπὸ σελήνην. ταῦτα γὰρ κινῶντα ἀντικινεῖται ὑπὸ
 20 τῶν κινουμένων διὰ τὸ ἐκ τῶν αὐτῶν συγκεῖσθαι στοιχείων καὶ τῆς αὐτῆς
 ὕλης ὁμοίως πεφυκυίας πρὸς τὰ ἀντικείμενα. τοιγαροῦν πάσχει μὲν κατὰ 35
 τὴν ὕλην ἕκαστον, καθ' ἣν τὸ δυνάμει ἔχει, ὁρᾷ δὲ κατὰ τὸ εἶδος, καθ'
 ὃ ἐνεργεῖα ἐστὶν ὃ ἐστὶ. τὰ γὰρ θερμαίνοντα ἀντιψύχεται καὶ τὰ ψύχοντα
 ἀντιθερμαίνεται. τοῦτο δὲ ἴσως καὶ τὰ οὐράνια πάσχει πρὸς ἄλληλα
 25 ποιοῦντα εἰς ἄλληλα καὶ πάσχοντα ὑπ' ἀλλήλων· τὸ μέντοι κινητὸν ἐπὶ
 τῶν οὐρανίων κοινότερον λέγεσθαι φησιν ὁ Ἀλέξανδρος, διότι κυρίως κινη-
 τὸν ἐστὶ τὸ οἷόν τε κινεῖσθαι καὶ μὴ. ὅταν οὖν λέγη ὥστε καὶ τὸ κι-
 30 νοῦν φυσικῶς, οὐ περὶ παντὸς λέγει φυσικοῦ. φυσικὸν γὰρ καὶ τὸ οὐ- 40
 ράνιον· ἀλλ' οὔτε ἀντικινεῖται τοῦτο ὑπὸ τοῦ κινουμένου οὔτε κινητὸν ἐστίν.
 35 εἰ μὴ ἄρα καὶ τοῦτο πρὸς τὰ σύστοιχα ἄμφω ἔχει. ἀντιπάσχον γὰρ καὶ
 ἀντικινούμενον κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο πάθος καὶ ἄλλοτε ἄλλην κίνησιν, ὁῖλον
 ὅτι καὶ κινητὸν ἐστίν. οὐ μέντοι ὡς δυνάμενον καὶ κινεῖσθαι καὶ μὴ, ἀλλ'
 ὡς πεφυκὸς κατὰ τινα, καθ' ἣ οὐπω πάσχει. ἢ γὰρ σελήνη συνοδεύουσα
 τῶ ἡλίῳ οὐπω πάσχει τὸ ἐπὶ τῆ διαμέτρῳ πάθος καίτοι πεισομένη γε καὶ
 35 κινησομένη κατ' ἐκεῖνο τὸ πάθος, ὥστε καὶ κινητὴ ἐστὶ κατὰ τοῦτο.

I μετ' ὀλίγον cf. p. 201^a 27 sq. Themistius p. 208, 1 sq. 7 φησι cf. de Anima
 Γ 5 p. 430^a 17 καὶ οὗτος ὁ νοῦς χωριστὸς καὶ ἀπαθὴς καὶ ἀμύγης τῆ οὐσία ὧν ἐνεργεῖα
 12 τὰς (post κατὰ) om. a ὑπομένειν F 15 ἢ τετραγωνικῆς om. E
 αὐτῆς om. a ἀπὸ τοῦ σχήματος τῆς πρὸς F 17 αὐτὰ F 18 ἀλλ' —
 σελήνην (19) om. F 20 διὰ τὰ ἐκ E 28 φυσικῶς aF: φυσικός· ὅταν — κι-
 νοῦν φυσικῶς (emendata lectione cum enuntiato suo repetita) E 34 ante ἐπὶ habet
 κατὰ τινα οὐπω πάσχει F

p. 201^a25 Δοκεῖ μὲν οὖν τισι πᾶν κινεῖσθαι τὸ κινουὺν ἕως τοῦ 95^v
ἔστι γάρ τι τῶν κινούντων καὶ ἀκίνητων τι.

Εἰπὼν ὅτι ἔνια καὶ δυνάμει ἔστι καὶ ἐνεργείᾳ καὶ διὰ τοῦτο κινούμενα
κατὰ τὸ δυνάμει κινεῖ κατὰ τὸ ἐνεργείᾳ, οὐ μέντοι πάντα τοιαυτὰ ἔστι τὰ
5 ὄντα, ἀλλ' ἔστι τινὰ μόνως ἐνεργείᾳ ὄντα καὶ οὐ δυνάμει, ἅπερ δηλονότι 50
μόνως κινουῦντά ἔστι καὶ οὐχὶ κινούμενα, εἰκότως ἐπήγαγεν ὅτι τισὶ δοκεῖ
μὴ εἶναι τι κινουὺν ἀκίνητον, ἀλλὰ πᾶν τὸ κινουὺν κινεῖσθαι, οὐπερ αὐτὸς
ἐν τῷ πέρατι τῆσδε τῆς πραγματείας τὸ ἐναντίον ἀποδείξει, εἰς δὲ καὶ ἀνε-
βάλετο τὴν περὶ τούτου ζήτησιν. καὶ ὁῦλον ὅτι ταύτης εἰσὶ τῆς δόξης
10 τῶν τε παλαιῶν φυσιολόγων ὅσοι σωματικὴν ἢ μίαν ἢ πλείους ὑπέθεντο
τὴν ἀρχήν, καὶ τῶν νέων οἱ Στωικοί, κατὰ γὰρ τὴν τῶν ἀρχῶν διάκρισιν
ἢ σύγκρισιν ἢ ἀλλοιώσιν ἔλεγον οἱ πάσαι γίνεσθαι τὰ γινόμενα. ὁ δὲ
Ἀλέξανδρος | Πλάτωνος εἶναι τὴν δόξαν φησί. καὶ ὅτι μὲν τὸ ἐν καὶ 96^r
τάχαθόν καὶ ὅλως τὸ πρῶτον αἷτιον, κινουὺν πρὸς ἑαυτὸ πάντα ὡς ἐφετόν,
15 ἀκίνητον εἶναι φησιν ὁ Πλάτων, δηλοῖ σαφῶς τὰ κατὰ τὴν πρώτην ὑπό-
θεσιν τοῦ Παρμενίδου λεγόμενα· μετὰ γὰρ τὸ ἐκάστην τῶν κινήσεων ἀνε-
λεῖν ἀπ' αὐτοῦ ἐπάγει· “κατὰ πᾶσαν ἄρα κίνησιν τὸ ἐν ἀκίνητον”. καὶ
τὰς ἰδέας δὲ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ὁμολογεῖ ἀκινήτους λέγειν τὸν Πλάτωνα· 5
διὸ καὶ σύγκρισίν τινα τῶν Πλατωνικῶν λόγων οἴεται ἀποδεικνύου. “εἰ
20 γὰρ τὸ νοεῖν, φησί, κινεῖσθαι ἔστι κατὰ τοὺς Πλατωνικοὺς τὸ νοεῖσθαι
κινεῖν ἔστιν· εἰ οὖν νοοῦνται αἱ ἰδέαι, κινουῦσιν· εἰ οὖν πᾶν τὸ κινουὺν καὶ
κινεῖται, ἔσσονται καὶ αἱ ἰδέαι κινούμεναι. καίτοι ἀκινήτους αὐτὰς ὑποτίθεν-
ται.” ἀλλ' ὅτι μὲν τὸ νοεῖν κατ' οὐδὲν λέγεται εἶδος τῶν φυσικῶν κινήσεων
κινεῖσθαι εἶναι, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἐνεργεῖν, ὅπερ καὶ Ἀριστοτέλης μαρτυρεῖ τῷ
25 νῷ, τῇ οὐσίᾳ ἐνεργεῖαν αὐτὸν εἶναι λέγων, παντὶ πρόδηλον. καὶ γὰρ ἐν 10
Τιμαίῳ πᾶν τὸ ὄν ὁ Πλάτων ἀεὶ κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχειν φησίν·
οὐδὲν δὲ τῶν κινουμένων ἢ κατ' οὐσίαν ἢ κατὰ ποσότητα ἢ κατὰ ποιό-
τητα ἢ κατὰ τόπον ἀεὶ κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχειν δύναται. ὥστε
καὶ ὅταν ἐν Νόμοις λέγῃ “κατὰ ταυτὰ καὶ ὡσαύτως καὶ περὶ τὰ αὐτὰ καὶ
30 πρὸς τὰ αὐτὰ καὶ ἓνα λόγον καὶ τάξιν μίαν ἄμφω κινεῖσθαι νοῦν τὴν τε
ἐν ἐνὶ φερομένην κίνησιν σφαίρας ἐντόρνου ἀπεικασμένα φοραῖς”, οὐ μετα-
βατικὴν κίνησιν μαρτυρεῖ τῷ νῷ οὔτε καθ' ὄλον οὔτε κατὰ μέρη, ἀλλ' 15
ἐνεργητικὴν, κίνησιν δὲ ὅλως λεγόμενὴν κατὰ τὴν ζωτικὴν ἀπὸ τοῦ εἶναι

1 τισιν ἅπαν α 2 ἔστι γάρ τι κινουὺν καὶ ἀκίνητον α ex Aristot. lectio quam dedi ex E
haud scio an librarii errori sit tribuenda 3 ἔστι καὶ δυνάμει αF 6 οὐχὶ E: οὐ
αF 8 καὶ om. E ἀνεβάλετο E 12 ἢ (post διάκρισιν) αE: καὶ F τὰ
γινόμενα λεγόμενα F 17 ἐπάγει Parmen. p. 139 A 21 αἰ] καὶ αἱ F 22 καὶ
(post ἔσσονται) om. α 23 νοεῖν] κινεῖν α 26 Τιμαίῳ p. 28 A ἀεὶ κατὰ τὰ αὐτὰ ὄν
27 δὲ om. F κατὰ (ante ποιότητα) om. E 29 Νόμοις X p. 898 A ταυτὰ δὴ
πῶς Plato post ὡσαύτως habet καὶ ἐν τῷ αὐτῷ Plato 30 κινεῖσθαι λέγοντες
Plato 31 ἐντόρνου Plato: ἐντόρνου F: καὶ τόρνου αE ἀπεικασμένην α
μεταβατικὴν (compendio punctis diacriticis carente) E

πρὸς τὸ ἐνεργεῖν διανάστασιν. ὥστε τὸ ἀκίνητον εἶναι τὸν νοῦν κατὰ τὰς 96^a φυσικὰς κινήσεις παρὰ τοῦ Πλάτωνος ὁ Ἀριστοτέλης ἔχει μαθῶν”.

Ἄλλ’ εἴπερ ἄρα πρὸς Πλάτωνα ὁ λόγος τείνει, εἰς τὴν περὶ ψυχῆς αὐτοῦ δόξαν ἀποβλέπειν ἔοικεν. ὁ γὰρ Πλάτων ἑτεροκίνητα νομίζων τὰ 5 σώματα, ὥσπερ καὶ Ἀριστοτέλης, ὑπὸ ψυχῆς αὐτὰ προσεχῶς αὐτοκινήτου 20 κινεῖσθαι φησι. καὶ ὅτι μὲν ὑπὸ ψυχῆς κινεῖται καὶ τὰ οὐράνια πάντα προσεχῶς, ὁμολογεῖ καὶ Ἀριστοτέλης σαφῶς ἔμφυχα λέγων αὐτὰ ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς Περὶ οὐρανοῦ, ἐν οἷς ἀπορήσας τινα περὶ τῶν ἀστρων βαθέως μέλλων λύειν τὴν ἀπορίαν “ἡμεῖς, φησίν, ὡς περὶ σωματῶν αὐτῶν καὶ 10 μονάδων τάξιν μὲν ἐχόντων, ἀψύχων δὲ πάμπαν διανοοῦμεθα· δεῖ δὲ ὡς μετεχόντων ὑπολαμβάνειν πράξεως καὶ ζωῆς”. λέγει δὲ αὐτὰ μετὰ τοῦ 25 οἴλου οὐρανοῦ κινεῖσθαι ἐνδεδεμένα ἐν αὐτῷ. τὴν δὲ ζωὴν μετὰ τὴν ἐμφυ- χίαν ὁ Ἀριστοτέλης εἰδὼς τὰ ζῶντα ζῶα οἶδεν. ἀλλ’ ὁ μὲν Ἀριστοτέλης ἀκίνητον εἶναι φησι τὴν ψυχὴν τὰς φυσικὰς πάσας αὐτῆς ἀναιρῶν κινήσεις. 15 καὶ ὁ Πλάτων δὲ αὐτοκίνητον αὐτὴν ἀποδείκνυσιν ὡς κινουμένην μὲν ὑφ’ ἑαυτῆς, ταῖς δ’ ἑαυτῆς κινήσει κινουσαν τὰ σώματα οὐχὶ φυσικὰς οὐσας ἀλλ’ ἐνεργεῖαις ψυχῆς μεταβατικαῖς, διὸ καὶ κινουμέναις. ὅτι γὰρ οὐ κατὰ 20 φυσικὴν κίνησιν κινεῖσθαι φησι ὁ Πλάτων τὴν ψυχὴν, ἄκουε τῶν ἐν τῷ δεκάτῳ τῶν Νόμων εἰρημένων· “ἄγει μὲν δὴ ψυχὴ πάντα τὰ κατ’ οὐ- 30 ρανὸν ταῖς ἑαυτῆς κινήσεσιν. αἷς ὀνόματά ἐστι βουλεύσθαι ἐπιμελεῖσθαι σκοπεῖσθαι βουλευέσθαι δοξάζειν ὀρθῶς ἐψευσεμένως.” ὥστε καὶ ἡ ψυχὴ ἀκίνητος ἐστὶν ἐκείνην τὴν κίνησιν ἣν κινεῖ. καὶ ὁ Ἀριστοτέλης τῷ Πλά- τῶνι κατακολουθῶν τὸ πρῶτως κινουῦν ἀκίνητον εἶναι φησι, τὴν μὲν ψυχὴν ὡς ἀκίνητον ἣν κινεῖ κινήσιν, τὸν δὲ νοῦν ὡς καὶ κατὰ τὰς ἐνεργεῖαις ἀμε- 25 τάβατον. ἐπειδὴ γὰρ δεῖ πρὸ μὲν τοῦ ἑτεροκινήτου εἶναι τὸ αὐτοκίνητον προσεχῆς αἴτιον τοῦ ἑτεροκινήτου, πρὸ δὲ τοῦ ὅπως οὖν κινουμένου (τὸ) 35 οὔτε ὑπ’ ἄλλου οὔτε ὑφ’ ἑαυτοῦ, τὸ ἀκίνητον αἴτιον καὶ τῷ αὐτοκινήτῳ τοῦ εἶναι καὶ κινεῖσθαι, διότι τὸ αὐτοκίνητον διπλόην ἔχον καὶ τὸ ποιεῖν μετὰ τοῦ πάσχειν ἐμφαίνον οὐκ ἔστιν ἰκανὸν εἰς ἀρχῆς λόγον, εἴτε ἡ ψυχὴ 30 τὸ πρῶτως κινουῦν ἐστὶν, ἀκίνητος δεῖκνυται καὶ αὕτη κατὰ πᾶσαν κίνησιν ἣν κινεῖ, εἴτε ὁ νοῦς, ἀκίνητος ἐστὶν οὗτος κατὰ πᾶσαν μεταβατικὴν κίνη- σιν. καὶ οὐδὲν ἐν τούτοις ἐστὶ διάφωνον Πλάτωνι καὶ Ἀριστοτέλει πλὴν τοῦ ὀνόματος τοῦ αὐτοκινήτου, ὅτι ὁ μὲν Πλάτων αὐτοκίνητον τὴν ψυχὴν 40

2 ὁ ἀριστοτέλης παρὰ τοῦ πλάτωνος a 5 ὑπὸ] ἀπό F post προσεχῶς add. ὁμο-
λογεῖ καὶ ἀριστοτέλης (cf. v. 7) E 6 καὶ (post κινεῖται) om. E 8 Περὶ οὐρανοῦ
B 12 p. 292^a 18 9 αὐτῶν μόνον Aristoteles 10 διανοοῦμεθα aE: διαιρού-
μεθα F 11 post μετεχόντων add. αὐτῶν aF 12 τὴν (post μετὰ) om. a
16 ταῖς δ’ ἑαυτῆς om. E ἑαυτῆς a (et omittendo E): ἑαυταῖς F 18 τὴν ψυχὴν ὁ
πλάτων aF 19 δεκάτῳ τῶν Νόμων p. 896 E οὐρανὸν καὶ γῆν καὶ θάλατταν Plato
cf. Simpl. f. 290 v 16 20 ἑαυταῖς F σκοπεῖσθαι ἐπιμελεῖσθαι collocat Plato at
cf. Simpl. l. c. 21 ὀρθῶς ἡ a 22 ἐκείνης, tum lac. X litt. κινεῖ F 24 ὡς
ἀκίνητον om. F 26 πρὸ δὲ iteravit E τὸ (ante οὔτε) a: om. EF 28 ante
κινεῖσθαι add. τοῦ a 29 post εἴτε add. ὁ ἡ a 30 αὕτη E: αὕτη aF
31 οὗτος E: om. aF 33 ὁ μὲν ὁ E

καλεῖ, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης τὸ ζῷον κινουῦν μὲν κατὰ τὴν ψυχὴν ἀκίνητον 96·
 οὖσαν ἦν κινεῖ κίνησιν, κινούμενον δὲ κατὰ τὸ σῶμα. καὶ ἀκόλουθόν ἐστι
 τοῦτο τῷ Ἀριστοτέλει μὴ ἀξιοῦντι κίνησιν ἄλλην ὀνομάζειν πλὴν τῶν φυ-
 σικῶν. διὸ οὐδὲ τὰς μεταβατικὰς ἐνεργείας τῆς ψυχῆς κινήσεις ἀξιοῖ
 5 καλεῖν. τοῦ Πλάτωνος πρῶτον μὲν λέγοντος εἶδος κινήσεως, ὡς κάτῳθεν
 εἰπεῖν, τὸ πλημμελὲς καὶ ἄτακτον κατὰ τὴν προέμφασιν τῶν εἰδῶν διασειο-
 μένης τῆς γενέσεως, δεύτερον δὲ τὸ τῶν φυσικῶν, καὶ τρίτον τὸ μεταβα- 40
 τικὸν τῶν ψυχικῶν ἐνεργειῶν, τέταρτον τὸ τοῦ νοῦ ἀμετάβατον μὲν, εἰς
 ἐνέργειαν δὲ ἀπὸ τοῦ εἶναι διανιστάμενον.

10 p. 201 a 27 Ἡ δὲ τοῦ δυνάμει ὄντος, ὅταν ἐντελεχείᾳ ὦν ἐνεργῆ
 ἕως τοῦ κίνησις ἐστι.

Διὰ τῶν προειρημένων καὶ τὴν ἔνστασιν λύσας τὴν φερομένην πρὸς
 τὴν πρώτην ἀπόδοσιν τῆς κινήσεως καὶ προὑπομνήσας, ὅτι τὰ φυσικὰ οὐ 50
 μόνον ἐστὶ δυνάμει ἀλλὰ καὶ ἐνεργείᾳ, τελειότερον ἀποδίδωσι τὸν ὀρισμὸν
 15 προστιθεῖς, ὅτι τὸ δυνάμει ἐκεῖνο οὐ ἐστὶν ἐνέργεια ἢ κίνησις οὐ μόνον
 δυνάμει ἐστίν, ἀλλ' ἐστὶ μὲν τι πάντως καὶ ἐνεργείᾳ, εἴπερ ἔστι τις τῶν
 ὄντων φύσις ὀρισμένη, ἢ δὲ κίνησις ἐνέργεια αὐτοῦ ἐστίν, οὐ κατὰ ἐνε-
 ρείᾳ ἐστίν. ἡρεμεῖ γὰρ κατὰ τοῦτο. καὶ κινεῖ μᾶλλον, ἀλλ' οὐχὶ κινεῖται
 ἢ μεταβάλλεται. διχῶς δὲ φέρεται ἢ τῆς λέξεως ταύτης γραφὴ κατὰ μὲν
 20 τὴν Ἀσπασίῳ καὶ Θεμιστίῳ καὶ τὰ πολλὰ τῶν ἀντιγράφων οὕτως· ἢ δὲ 96v
 τοῦ δυνάμει ὄντος, ὅταν ἐντελεχείᾳ ὦν ἐνεργῆ, οὐχ ἢ αὐτὸ ἀλλ'
 ἢ κινήτῳ, κίνησις ἐστὶ. κατὰ δὲ Ἀλέξανδρον καὶ Πορφύριον οὕτως·
 ἢ δὴ τοῦ δυνάμει ὄντος, ὅταν ἐντελεχείᾳ τι ὦν ἐνεργῆ, ἦτοι
 αὐτὸ ἢ ἄλλο, ἢ κινήτῳ, κίνησις ἐστίν. οἶδε δὲ καὶ τὴν Ἀσπασίου
 25 γραφὴν ὁ Ἀλέξανδρος, ἀλλ' ἀρέσκειται ταύτη μᾶλλον, ὡς προστιθεῖσθαι τινὰ
 καὶ διαφορὰν τῆς κινήσεως. τὸ γὰρ αὐτὸ ἢ ἄλλο προσκείμενον δηλωτι- 5
 κόν ἐστὶ τοῦ τινὰ μὲν κίνησιν ἐξ ἑαυτοῦ ἐνέργειαν εἶναι κατὰ τὸ δυνάμει,
 ὡς τὴν αὔξησιν καὶ μείωσιν ἔνδοθεν οὖσαν, καὶ τὴν κατὰ τόπον φυσικὴν
 φορὰν καὶ τὴν καθ' ὀρμὴν τῶν ζῴων μετάβασιν· ὑπ' ἄλλου δέ, ὡς τὰ
 30 βίᾳ κινούμενα καὶ τὰ κατὰ τέχνην πάντα γινόμενα. καὶ ἔστι τὸ μὲν ἐνε-
 ρεῖν τὸ δὲ ἐνεργεῖσθαι. κοινὸν δὲ ἐπ' ἀμφοῖν ἢ ἐνέργεια ἢ κατὰ τὸ δυνά-
 μει, ἧτις οὐδὲν ἤττον πάθος ἐστὶν ἢ ἐνέργεια. ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον, μήποτε
 ἢ βίαιος καὶ ἢ κατὰ τέχνην οὐκ ἔστι φυσικὴ κίνησις, νῦν δὲ περὶ τῆς 10
 φυσικῆς ἐστὶν ὁ λόγος, ἧς ἀρχὴ ἢ φύσις. καὶ γὰρ ἢ βίαιος κίνησις οἷον
 35 ἢ ἐπὶ τὸ ἄνω τῆς βύβλου οὐδὲ κατὰ τὸ δυνάμει καὶ πεφυκὸς γίνεται· οὐ

1 τὴν om. E 2 τὸ (ante σῶμα) om. E 5 καλεῖν] λέγειν a 7 δὲ om. E
 8 scribendum (καὶ) τέταρτον 10 δὲ] γὰρ F ὄντος ἐντελέχεια, ὅταν ἐντελε-
 χείᾳ a ὅταν om. E 13 προὑπομνήσας EF¹: προσυπομνήσας aF² 14 ἐνε-
 ρείᾳ aF 20 Θεμιστίῳ p. 208, 1 ὅταν δὴ τι ἄλλο ὦν ἐνεργείᾳ δυνάμει ἄλλο ἢ, ἢ ἐνέργεια
 αὐτοῦ ἢ κατὰ δυνάμει ἐστὶ, κίνησις ἐστίν 23 ἢ δὴ EF: ἢ δὲ a 27 κατὰ τὸ
 δυνάμει om. F 30 post τέχνην add. καὶ F 34 ἧς ἢ ἀρχὴ a 35 οὐδὲ]
 οὐ a post καὶ add. τὸ a

γὰρ ἂν ἦν βίαιος, εἰ μὴ ἄρα ἔστι τι καὶ πρὸς τὸ βία δυνάμει καὶ πεφυκός. 96^v
οὐδὲ γὰρ βιάζεσθαι πᾶν εἰς πᾶν δύναται. μήποτε δὲ τὰ ἐξ ἑαυτῶν κινού-
μενα οὐκ ἔστι κινούμενα μόνως, ἀλλὰ διπλᾶ ὄντα τὸ μὲν κινοῦν ἐν ἑαυτοῖς
ἔχει τὸ δὲ κινούμενον· ὡς ἐπὶ τῆς τῶν ζώων καθ' ἑρμῆν μεταβατικῆς 15
5 κινήσεως σαφῶς ὁρᾶται κινούσα μὲν ἡ ψυχὴ καὶ ἀκίνητος οὖσα, κινούμενον
δὲ τὸ σῶμα. οὕτως δὲ καὶ τὸ αὐξόμενον καὶ τὸ κατὰ τόπον μεταβάλλον
ἄλλο μὲν ἔχει τὸ αὐξοῦν καὶ μεταφέρειν, εἴτε τὴν φύσιν τὴν αὐξητικὴν καὶ
κατὰ τόπον κινήτικὴν, εἴτε καὶ ἄλλο τι ὃ καὶ τὴν φύσιν συναυξεῖ καὶ συμ-
μετατίθησιν, εἴπερ καὶ αὐτὴ κινεῖται οὐχ ὑφ' ἑαυτῆς. καὶ εἰ ταῦτα κρα-
10 τοίη, πάντως τὸ κινούμενον ἐξ ἄλλου κινεῖται καὶ οὐκ ἐξ ἑαυτοῦ. καὶ
μάλιστα κατὰ τοὺς μὴ βουλομένους τὸ αὐτοκίνητον ἐφ' ἑνὸς τοῦ αὐτοῦ 20
θεωρεῖν, ἀλλὰ μερίζοντας εἰς τὸ κινοῦν καὶ κινούμενον. καὶ ἴσως ἀσφαλε-
στέρα ἐστὶν ἡ τοῦ Ἀσπασίου γραφή. εἰ δὲ ἔχει τινὰ λόγον καὶ ἡ κατὰ
τὸν Ἀλέξανδρον προσθήκη, τὸ ἐξ ἑαυτοῦ οὐχ ὡς ἐφ' ἑνὸς ἀκουστέον, ἀλλ'
15 ὡς ἔνδοον ἔχοντος τὸ κινοῦν αἴτιον, εἰ καὶ ἄλλο παρὰ τὸ κινούμενον ἐστίν,
ὡς ἡ ψυχὴ καὶ ἡ φύσις. καὶ ἀντιδιαίρεται τοῦτο τῷ ἐξ ἄλλου καὶ ἔξωθεν
ἐναργῶς, ὡς ἐπὶ τῶν βία καὶ τῶν τεχνικῶς κινουμένων ὁρᾶται. μήποτε
δὲ τὸ ἐξ ἄλλου οἰκειότερόν ἐστιν ἐπὶ τῶν ἔξωθεν μὲν ἀλλὰ φυσικῶς κι- 25
νουμένων, οἷον ὅταν ἐξ ὕδατος πυρουμένου ἀήρ γίνηται καὶ πῦρ, καὶ ἐπὶ
20 τῶν ἀλλοιουμένων. οὐκ οἶδα μέντοι, διὰ τί οἶεται ὁ Ἀλέξανδρος ταύτη
μᾶλλον τῇ γραφῇ συνάδειν τὰ ἐφεξῆς λεγόμενα ἢ τῇ ἑτέρᾳ· οὐδαμοῦ γὰρ
οἶμαι τὸ ἐξ αὐτοῦ ἐν τοῖς παραδείγμασι διαφαίνεσθαι τεχνικῶς οὖσιν, εἰ
καὶ ἡ ὑγεία καὶ ἡ νόσος ἔχει τι φυσικόν.

p. 201^a 29 Λέγω δὲ τὸ ἦ ὧδε ἕως τοῦ εἴτε ὑγρότης εἴτε αἷμα 29
25 ταυτὸν καὶ ἐν.

Καὶ ὅτι τὸ κινούμενον κατὰ τὸ ἐν αὐτῷ δυνάμει κινεῖται καὶ ὅτι ἔστι 36
τι καὶ ἐνεργεία ἐν τῷ κινουμένῳ καὶ οὐ κατ' ἐκεῖνο κινεῖται τὸ κινούμενον,
σαφῶς δείχνουσι διὰ τῶν παραδειγμάτων ἅμα προσαποδεικνύς, ὅτι κἂν τῷ
ὑποκειμένῳ ταυτὸν ἦ τὸ τε ἐνεργεία κατὰ τι ὃν καὶ τὸ κατ' ἄλλο τι δυ-
30 νάμει, ἀλλὰ τῷ γε λόγῳ ἕτερα καὶ οὐ ταυτὰ ἔστι ταῦτα. καὶ τὸ μὲν εἰ
ταυτὸν ἦν ἀπλῶς εἶπεν ἀντὶ τοῦ παντοῦως, ὥστε μὴ μόνον τῷ υποκει- 40
μένῳ ἐν εἶναι, ἀλλὰ καὶ τῷ λόγῳ. εἰ δὲ οὕτως εἶχε, φησὶν, ἄτοπον ἂν
τι ἐναργῆς ἠκολούθει τῷ λέγοντι τὴν κατὰ τὸ δυνάμει ἐνεργείαν τοῦ ἐνε-
ργεία ὄντος ταύτην εἶναι κίνησιν τὸ τὴν τοῦ ἐνεργεία ὄντος ἐνεργείαν κατὰ
35 τὸ ἐνεργεία κίνησιν εἶναι, εἴπερ ταυτὸν ἦν τῷ λόγῳ τὸ ἐνεργεία καὶ τὸ

1 ἂν om. F πρὸς τὸ αE: πρὸς τῷ (sed eadem m. corr.) F 3 οὐκ ἔστι
κινούμενα om. E 6 δὲ om. aF τὸ (ante κατὰ) om. E 8 συναυξεῖ]
αἰξή a 8. 9 μετα(θ)ησιν aF 14 τὸ ἐξ ἑαυτοῦ cf. p. 422, 27 18 δὲ καὶ τὸ a
19 ὕδατος] ὅ sic E γίνεταί E 24 ὧδε aE et Arist. Metaphys. K 9 p. 1065^b 23:
ὧδὲ F cum Aristotelis Phys. vulgata 27 post κινεῖται add. καὶ F 35 εἴπερ
aF: ὕπερ E

δυναμίει. τὸ δὲ ἄτοπον, διότι τὸ ἐνεργεῖα καθὼ ἐνεργεῖα ἐστὶν ἀμεταβλή- 96^v
 τους ἔχει τὰς οἰκειάς ἐνεργείας. ὁ γὰρ χαλκὸς εἴ τι ὡς χαλκὸς ἐνεργεῖ,
 ἀλλὰ μὴ καθὼ ἄλλο τι δυναμίει ἐστίν, ἀμεταβλήτως ἐνεργεῖ καὶ ἀκινήτως. 45
 δοκεῖ δὲ τῇ ἀναιρέσει τοῦ ἡγουμένου ἀναιρεῖν τὸ ἐπόμενον διὰ τοῦ οὐκ
 5 ἐστὶ δὲ ταυτὸν ὡσπερ εἴρηται. οὐ μέντοι οὕτως συνήγαγεν, ἀλλ' ὡς
 ἐπόμενον τοῦτο τῷ τῆν τοῦ χαλκοῦ ἢ χαλκὸς ἐντελέχειαν κίνησιν εἶναι.
 ὅτι δὲ οὐ ταυτὸν τῷ λόγῳ τὸ ἐνεργεῖα καὶ τὸ δυναμίει, δεῖκνυσιν ἐπὶ τῶν
 ἐναντίων δυνάμεων οὕτως· τὸ ἐνεργεῖα ὄν καὶ ταῖς ἐναντίας δυνάμεσιν
 ὑποκείμενον ὡσπερ τὸ σῶμα τῷ δύνασθαι ὑγιαίνειν καὶ δύνασθαι κάμνειν
 10 τὸ αὐτὸ ἐστὶ καὶ οὐχ ἕτερον· αἱ δυνάμεις αἴων τὸ δύνασθαι ὑγιαίνειν καὶ 50
 δύνασθαι νοσεῖν οὐχ αἱ αὐταὶ ἀλλ' ἕτεραι· τὸ ἄρα ἐνεργεῖα ὄν οὐ ταυτὸν
 ἐστὶ ταῖς ἐν αὐτῷ δυνάμεσιν, ἀλλ' ἕτερον· πάντα γὰρ ἢ ταυτὰ ἢ ἕτερα.
 ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ σχήματι ἢ ἐρώτησις. τὸ δὲ οὐκ ἐστὶ δὲ ταυτὸν
 ὡσπερ εἴρηται ὑπομιμνήσκει τῶν περὶ τούτου πρότερον εἰρημένων. εἶπε
 15 δέ· “ἐπειδὴ ἓν αὐτὰ καὶ δυναμίει καὶ ἐντελεχείᾳ ἐστίν, οὐχ ἅμα δὲ ἢ
 οὐ κατὰ τὸ αὐτὸ” καὶ διὰ τοῦ οὐ γὰρ ταυτὸν χαλκῷ τε εἶναι καὶ
 δυναμίει τινί. δεῖκνυσι δὲ | ὅτι ἕτεραι αἱ δυνάμεις τοῦ ὑγιαίνειν καὶ 97^r
 κάμνειν ἐκ τοῦ τὰς ἐνεργείας ἑτέρας εἶναι. προλαβὼν γὰρ δυναμίει, ὅτι
 ὡς ἔχει τὰ ἐνεργεῖα ἀντικείμενα ἑτερότητας ἕνεκεν καὶ ταυτότητας, οὕτως
 20 ἔχει καὶ τὰ δυναμίει, συλλογίζεται ὑποθετικῶς κατὰ τὸν δευτέρον τρόπον
 οὕτως σὺν ἀντιθέσει ἀντιστρέφων· εἰ μὴ τὰ δυναμίει ἕτερα ἀλλὰ ταυτὰ,
 καὶ τὰ ἐνεργεῖα ταυτὰ ἐσται, ἕπερ ἄτοπον· τὰ γὰρ ἐνεργεῖα προφανῶς 5
 ἕτερα ἐστίν, ὥστε καὶ τὰ δυναμίει. καὶ δῆλον ὅτι αἷτια μὲν τὰ δυναμίει
 τῶν ἐνεργεία ὡς προϋποκείμενα· δεῖ γὰρ πεφουκῆναι καὶ οὕτως ἐνεργεῖν.
 25 προφανέστερα δὲ τῶν δυναμίει τὰ ἐνεργεῖα. διὸ ἐκ τούτων ἕδειξεν ἐκείνα
 εἰδῶν καὶ γὰρ ἂν καὶ τὸ κάμνειν καὶ τὸ ὑγιαίνειν ταυτὸν ἦν. εἰ
 γὰρ ταυτὸν τὸ δύνασθαι, ταυτὸν καὶ τὸ ἐνεργεῖα, ἕπερ ἐναργῶς ἄτοπον
 φαίνεται. εἰ οὖν αἱ μὲν δυνάμεις ἕτεραι, τὸ δὲ ὑποκείμενον ταῖς δυνάμεσι
 τὸ αὐτὸ, οὐκ ἂν εἴη ταυτὸν τὸ ἐνεργεῖα ταῖς δυνάμεσιν, ἕπερ προέκειτο 10
 30 δεῖξαι.

τὸ δὲ εἶπε ὑγρότης εἶθ' αἷμα τὸ ὑποκείμενον, ἕπερ ἐστὶ τὸ ὑγαί-
 νον καὶ νοσοῦν, εἶπεν, ἐπειδὴ νῦν οὐ τοῦτο προῦκειτο ζητεῖν, ἐν τίνι τὸ
 ὑγιαίνειν καὶ νοσεῖν πρώτως, ὡσπερ ἐζήτουν τινές, ἄρα ἐν ὑγρότητι καὶ ἐν
 χυμοῖς ἀπλῶς ἢ ἐν αἵματι ὡς καὶ τοὺς ἄλλους ἔχοντι χυμούς, ἢ ἐν πνεύ-
 35 ματι ὡς οἱ πολλοὶ τῶν παλαιῶν ἱατρῶν, ἢ ἐν τοῖς στερεοῖς, ἢ ἐν τῇ συμ-
 μετρίᾳ τῶν πρώτων ποιητήτων· πολλοὶ γὰρ περὶ τούτου γεγόνασι δόξαι,

1 ἀμεταβλήτως a 2 ὁ γὰρ E: καὶ γὰρ ὁ aF 3 ἐνεργεῖ E: ἐστὶ aF 5 ἀνή-
 γαγεν E 6 τοῦτο τῷ E et in corr. F: τούτω, τὸ a 8 καὶ] ἐν E 13 δὲ τῷ
 om. E 15 ἐπεὶ δὲ Aristoteles p. 201^a 19 cf. supra p. 417, 29 ταυτὰ] ταῦτα E:
 τούτων aF 16 τὸ αὐτὸ τὸ Aristoteles Phys., sed cf. Metaphys. I. c. 17 τινί
 κινήσῃ Arist. Phys., sed cf. Metaph. I. c. 17. 18 τοῦ (in ras. F) κάμνειν καὶ ὑγιαίνειν
 aF 18 προλαβὼν a 21 εἰ μὴ iteravit F 25 τῶν δυναμίει τὰ aE: τὰ δυναμίει
 τῶν F 26 καὶ (post ὄν) om. Aristoteles 29 ταυτὸν E: τὸ αὐτὸ aF 32 ante
 νοσοῦν add. τὸ hic et (ante νοσεῖν) v. 33 a

τῶν μὲν τοῖς προσεχεστέροις ὡς πρώτοις προσβαλόντων, τῶν δὲ τοῖς μέσοις, 97^r
 τῶν δὲ καὶ μέχρι τῶν κυρίως πρώτων ἀναβεβηκότων, οἷος Ἰπποκράτης καὶ 15
 οἱ ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὰς πρώτας ποιότητας τῶν πρώτων στοιχείων ἀναδρα-
 μόντες. ἔστιν οὖν ὁ ὅλος συλλογισμός, ᾧ χρῆται δεικνὺς ὅτι ἄλλο τὸ ὑπο-
 5 κείμενον καὶ ἄλλο τὸ δυνάμει, κατηγορικὸς μὲν ἐν δευτέρῳ σχήματι τοιοῦτος
 καὶ ἐπὶ τῶν ἐναντίων ἐναργῶς συλλελογισμένος· τὸ ὑποκείμενον τοῖς ἐναν-
 τίοις δυνάμει ἐν ἔστι καὶ οὐχ ἕτερον· ἃ δύναιται, ἀλλήλων ἕτερα, εἴπερ καὶ
 τὰ ἐνεργεῖα· τὸ ἄρα ὑποκείμενον καὶ ἐνεργεῖα ὃν οὐκ ἔστι ταυτὸν οἷς 20
 δύναιται· εἰ δὲ μὴ ταυτόν, ἕτερον· πᾶν γὰρ ὃ μὴ ταυτόν, ἕτερον. καὶ
 10 ὑποθετικῶς δὲ οὕτως ἔστι συνάγειν· εἰ τῶν ἐναντίων δυνάμει τῶν ἐν ἐνὶ
 ὑποκειμένῳ ἑκάτερον τῷ ὑποκειμένῳ ταυτόν, καὶ ἀλλήλοισ ἀν εἶη τὰ αὐτά·
 τὰ γὰρ τῷ αὐτῷ ταυτὰ καὶ ἀλλήλοισ ἀν εἶη ταυτά· εἰ δὲ ἄτοπον τὸ τὰ
 ἐναντία τὰ αὐτὰ εἶναι, καὶ τὸ ἡγούμενον ἄτοπον τὸ τῷ ὑποκειμένῳ τὸ αὐτὸ
 εἶναι ἑκάτερον τῶν ἐναντίων.
 15 Ὅτι δὲ οὐ ταυτόν ἐστι τῷ λόγῳ τὸ τε δυνάμει καὶ τὸ δυνάμενον, κἂν 25
 τῷ ὑποκειμένῳ ταυτὸν ἦ, δείκνυσι καὶ διὰ παραδείγματος τοῦ χρώματος
 καὶ τοῦ ὄρατοῦ. τούτων γὰρ ἐν μὲν τὸ ὑποκείμενον, οἱ δὲ λόγοι διάφοροι.
 ἄλλο γὰρ τὸ ἐνεργεῖα ὃν ἐν αὐτῷ τὸ χρῶμα, καὶ ἄλλο τὸ δυνάμει τὸ ὄρα-
 τόν. καὶ γὰρ ἔστι χρῶμα μὲν τὸ κινητικὸν τοῦ κατ' ἐνεργεῖαν διαφανοῦς,
 20 δι' οὗ ὄραται τὰ χρώματα, ἢ τὸ πέρασ τοῦ διαφανοῦς ἢ διαφανές, ὡς
 αὐτὸς ὥρισάτο. ἢ γὰρ ὄψις περαιωθεῖσα τὸ διαφανές τῷ χρώματι συμ-
 βάλλει. ὄρατὸν δὲ ἔστι τὸ οἶόν τε ὄραθῆναι. καὶ ἔστι τοῦτο τῷ χρώ-
 ματι συμβεβηκός. οὐκ ἔστι δὲ τὸ συμβεβηκός ταυτὸν ᾧ συμβέβηκε. διὸ 30
 καὶ οἱ ὀρίζομενοι τὸ χρῶμα ἴδιον αἰσθητὸν ὄψεως ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος
 25 ὀρίζονται. οὐ γὰρ ἐστὶν αὕτη χρώματος οὐσία, ἀλλ' ὄρατοῦ ὃ συμβέβηκε
 τῷ χρώματι. ὅτι δὲ οὐ ταυτόν ἐστὶν ὄρατῷ εἶναι καὶ χρώματι εἶναι, δι-
 λον καὶ ἐκ τοῦ τὸ μὲν ὄρατόν, εἰ καὶ χρῶμά ἐστὶν, ἀλλ' οὐ καθὼ χρῶμα
 λαμβάνεσθαι, ἀλλὰ κατὰ τὸ δυνάμενον ὄρασθαι, τὸ δὲ χρῶμα οὐ κατὰ τὸ
 δυνάμει χρῶμα (οὕτω γὰρ ἐκεῖνο χρῶμα), ἀλλὰ κατὰ τὸ ἐνεργεῖα. οὐ
 30 μέντοι οὐδὲ ἢ ὄραται τὸ ἐνεργεῖα χρῶμα ἴσχει. ὁμοίως γὰρ ἐστὶ τὸ λευ- 35
 κὸν κατὰ τὴν αὐτοῦ φύσιν ὀρώμενόν τε καὶ μὴ. ἔτι δὲ τὸ μὲν ὄρατόν
 πρὸς τι (πρὸς γὰρ τὸ ὄραν δυνάμενον), τὸ δὲ χρῶμα οὐ πρὸς τι, ἀλλὰ
 καθ' αὐτό. οὐκ ἄρα τὸ χρῶμα καθὼ χρῶμα ὄρατόν ἐστὶν. ἀλλ' ἴδιον αὐτοῦ
 τὸ ὄρατόν, οὐ μέντοι ὀρισμός. ὁμοίως δὲ ἀμαρτάνουσι καὶ οἱ τὴν φωνὴν
 35 τὸ ἴδιον αἰσθητὸν ἀκοῆς ὀρίζομενοι· ἀκουστοῦ γὰρ οὗτος ὀρισμός, ὃ συμ-
 βέβηκε τῇ φωνῇ· οὐδὲ γὰρ αὕτη μόνη ἀκουστή, εἶγε καὶ ὁ ψόφος ἄλλος 40

1 προσβαλλόντων aF 2 οἶον a 3 ποιότητας τὰς τῶν E ἀνδραμόντες F 4 ὅλος
 E: λόγος F: om. a 5 μὲν om. a 6 καὶ E: om. aF συλλελογισμένος EF:
 συλλογιζόμενος a 17 ὄρατοῦ] intercidit ὄρ E 19 γὰρ om. a χρῶμα κτλ.
 cf. Ar. de Anima B 7 p. 418^a31. Themist. p. 209, 1 20 πέρασ Arist. de Sensu 3
 p. 439^b 11 χρῶμα ἀν εἶη τὸ τοῦ διαφανοῦς ἐν σώματι ὠρισμένῳ πέρασ 21 ἢ γὰρ
 extremo folio iteravit F συμβάλλει EF: προσβάλλει a 24 τοῦ (post ἀπό) om. E
 27 τοῦ τὸ τὸ F 31 αὐτοῦ EF: ἑαυτοῦ a 35 αἰσθητῆτον F οὗτος ὁ
 aF 36 γὰρ om. E

ὄν παρὰ τὴν φωνὴν ἀκουστός ἐστι. καὶ οἱ ἀέρα δὲ πεπληγμένον τὴν 97^r
 φωνὴν ἀποδιόοντες, ὡσπερ Διογένης ὁ Βαβυλωνίος, ἀμαρτάνουσι· σῶμα γὰρ
 οὕτως ἔσται ἢ φωνή, εἴπερ ἐν γένει τῷ ἀέρι ἐστί· καὶ τὸ πεπονθός, του-
 5 τῆστι τὸν πεπληγμένον ἀέρα, ἀντὶ τοῦ πάθους, ἥπερ ἐστὶν ἡ πληγῆ, ἀπο-
 διόουσι. καίτοι εἴπερ ἄρα κατὰ τὴν πληγὴν ἡ φωνὴ ἐστίν, ἀλλ' οὐχὶ κατὰ
 τὸ πεπληγμένον. καὶ ἔστιν ἡ φωνή, ὡς ὁ Ἀλέξανδρός φησι, “πληγῆ
 προαιρετικῆ τοῦ ἐκπνεομένου ἀέρος διὰ τῶν φωνητικῶν ὀργάνων”. μήποτε
 δὲ οὐχ ἡ πληγῆ, ἀλλ' ὁ ἀπὸ τῆς πληγῆς ἤχος· εἰ οὖν ταῦτα ἀληθῆ, οὐ 45
 ταῦτόν ἐστι τὸ χαλκῷ τε εἶναι καὶ δυνάμει ἀνδριάντι, ἀλλ' ἐν μὲν τὸ
 10 ὑποκαίμενον, διάφοροι δὲ οἱ λόγοι. ὥστε καλῶς ἀποδέδοται ἡ τοῦ δυνατοῦ
 κινεῖσθαι καθὼ δυνατὸν κινεῖσθαι ἐνέργεια κίνησις οὔσα. καὶ οὐδὲν ἡμᾶς
 ἢ ἔνστασις ἐνοχλήσει λοιπὸν ἢ ἀπὸ τοῦ τῶν κινουμένων τινά, εἴπερ καὶ
 κινούντα φαίνεται, ἐνέργεια εἶναι. ὁδδεικται γὰρ καὶ τῷ ὑποκαίμενῳ ταῦτόν
 ἢ τὸ δυνάμει καὶ τὸ ἐνέργεια, καὶ κατὰ τὸ δυνάμει τὴν κίνησιν γίνεσθαι· 50
 15 ὥστε εὐλόγως πρόκειται τὸ ἦ.

p. 201^b 5 Ὅτι μὲν οὖν ἐστὶν αὕτη ἕως τοῦ | ἀλλὰ μὴν ὁ αὐτὸς 97^r
 ἐφαρμόσει λόγος καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κινήσεων.

Εἰπὼν ὅτι ἡ τοῦ δυνάμει ὄντος ἐνέργεια κίνησις ἐστίν, ἐπειδὴ δοκεῖ
 τὸ δυνάμει ἐν ἀτελεῖ ἐπιτηδεύτητι μόνῃ θεωρεῖσθαι, ἡ δὲ ἐνέργεια τῶν
 20 τελείων εἶναι, προτίθεται δεῖξαι ὡς ἐπὶ τοῦ οἰκοδομητοῦ δυνάμει ὄντος, καὶ 5
 ὅτι ἐστὶν αὐτοῦ ἐνέργεια καὶ ὅτι οὐκ ἄλλη τις εἰ μὴ ἡ οἰκοδόμησις, καὶ
 ὅτι ἡ οἰκοδόμησις κίνησις ἐστὶ. πρὸ δὲ τοῦ τὰς ἀποδείξεις ταύτας διαρ-
 θρῶσαι τοσοῦτον πάλιν προρρητέον, ὅτι ἡ τοῦ δυνάμει ὄντος ἐνέργεια πάθος
 μᾶλλον ἐστὶν ἢ ἐνέργεια. λέγει δὲ αὐτὴν ἐνέργειαν, ὅτι κατ' ἐκεῖνο ἐνεργεῖται
 25 ὑπὸ τοῦ ἐνεργουῦτος καὶ κινεῖται ὑπὸ τοῦ κινουῦτος, καὶ ὅτι ἐπὶ τὸ ἐνεργεῖα ὁδός
 ἐστὶ, καὶ ὅτι πρότερον ἀργεῖν καὶ ἐν μόνῃ ἐπιτηδεύτητι ὄν ἀνακινεῖται πρὸς
 τὸ ἐνεργεῖα, τάχα δὲ καὶ ὅτι αἱ φυσικαὶ κινήσεις ἐνδοθεν οὔσαι ταῦτόν πως 10
 ἔχουσι τὸ κινεῖν καὶ κινούμενον. καὶ διὰ τοῦτο τὸ τοιοῦτον πάθος ἐνεργη-
 τικόν πως δοκεῖ. πρώτη γὰρ ἡ φύσις πάσχουσα διατίθησι τὸ σῶμα. καὶ
 30 ὅτι μὲν ἐστὶ τις ἐνέργεια τοιαύτη ἐν τῷ δυνάμει, δείκνυσι διὰ τοῦ ἐνδὲ-
 χεται γὰρ ἕκαστον ὅτε μὲν ἐνεργεῖν ὅτε δὲ μὴ, οἷον τὸ οἰκο-
 δομητόν. καὶ ὅτι μὲν ἕκαστον λέγει τῶν κινητῶν καὶ ἐν οἷς ἐστὶ τὸ
 δυνάμει, ὁῦλον. ἐν γὰρ τοῖς ἀεὶ κινουμένοις οὐκ ἐστὶ τὸ ποτὲ μὲν ἐνεργεῖν
 ἢτοι κινεῖσθαι, ποτὲ δὲ μὴ· ἀεὶ γὰρ κινεῖται, εἰ καὶ ἄλλοτε ἄλλην κίνη- 15
 35 σιν. ὅτι δὲ ἀναγκαῖόν ἐστὶ τὸ δυνάμει, εἰ μὴ μάτην εἶη δυνάμει, μετα-
 βάλλειν εἰς τὸ ἐνεργεῖα ποτέ, καὶ τοῦτο πρόδηλον, καὶ ὅτι ἀναγκαῖον οὕτως
 ἔχειν. διὰ τί οὖν ἐνδέχεσθαι εἶπεν; ἢ διότι πολλά τῶν δυνάμει πρὸ τοῦ

5 τὴν om. F 9 τὸ (post ἐστὶ)] τῷ E 11 prius κινεῖσθαι om. F 14 καὶ (ante
 κατὰ) om. a 15 πρόκειται F ἢ sc. in verbis ἡ δυνατὸν p. 201^b 5 22 ἐστὶ
 κίνησις a 23 πάθος μᾶλλον ἐστὶν ἢ ἐνέργεια om. F 25 ἀπὸ E 28 ἐνεργητικῷ
 F¹ 34 ἦτοι κινεῖσθαι aE: ποτέ δὲ μὴ: ἢ ὅτι μὲν κινεῖσθαι F ἀεὶ γὰρ — κίνησιν
 iteravit F κινεῖται E: κινεῖνται aF 36 ἀναγκαῖως E 37 διότι E: ὅτι aF

μεταβάλλειν εἰς τὸ ἐνεργεῖα καὶ κατὰ τοῦτο ἐνεργεῖν ἢ ἐνεργεῖσθαι φθίρει- 97^v
 ται. πολλοὶ γὰρ πρὸ τοῦ ὀδοντοφυῆσαι ἢ γενεῖσθαι ἢ γεννηῆσαι διεφθάρη-
 σαν δυνάμει μὲν ἔχοντες ταῦτα, οὐκ ἐνεργήσαντες δὲ κατὰ τὸ δυνάμει.
 ἴσως δὲ καὶ ὅτι τὰ κυρίως δυνάμει, ἅπερ ἔστι τὰ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ, καὶ 20
 5 ὅταν ἐνεργήσῃ κατὰ τὸ δυνάμει, ἐνδεχομένως ἐνεργεῖ καὶ οὐκ ἀναγκαιώς.
 ἀρκεῖ δὲ ὅμως πρὸς τὸν λόγον, κἂν μὴ πάντα τὰ δυνάμει ἀλλὰ τινὰ μετα-
 βάλλῃ εἰς τὸ ἐνεργεῖα. ἐν τοῦτοις γὰρ φανήσεται ἡ κίνησις.

Οὕτως οὖν καὶ τὸ οἰκοδομητὸν ὅ ἐστι δυνάμει, ποτὲ μὲν ἐνεργοῖ ἂν
 ὡς οἰκοδομητὸν, ὅταν οἰκοδομητῆται, ποτὲ δὲ οὐ, οἷον εἰ κέοιντο ἀπλῶς οἱ
 10 λίθοι καὶ ὁ πηλὸς μήπω κινούμενοι ὑπὸ τοῦ οἰκοδόμου. τίς δὲ ἔστιν ἐπὶ
 τοῦ οἰκοδομητοῦ ἡ ἐνέργεια, λέγει ὅτι ἡ τοῦ οἰκοδομητοῦ ἐνέργεια ἢ 25
 οἰκοδομητὸν οἰκοδόμησις ἔστι. καὶ ὅτι αὕτη ἔστιν, ἐκ διαιρέσεως
 δεῖκνυσιν. ἢ γὰρ αὐτὴ ἔστι τὸ δυνάμει πρὸ τοῦ μεταβάλλειν ἢ ἐνέργεια
 αὐτοῦ, οἷον οἱ λίθοι καὶ ὁ πηλὸς κατὰ τὸ δυνάμει αὐτῶν ἐνέργεια, ἅπερ
 15 ἄτοπον (ἐκεῖνα γὰρ ἦν καὶ πρὸ τοῦ ἐνεργεῖα καὶ ὅλως ἄλλα ἔστι τὰ δυ-
 νάμει καὶ ἄλλα ἢ ἐνέργεια αὐτῶν), ἢ τὸ ἐνεργεῖα ἔστιν ἡ ἐνέργεια αὐτοῦ,
 οἷον ἡ οἰκία. ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἀδύνατον δεῖκνυσι δυνάμει οὕτως· ἡ ἐνέρ-
 γεια τοῦ οἰκοδομητοῦ ἔστι μένοντος τοῦ οἰκοδομητοῦ. ἢ ἄρα ἐνέργεια τοῦ 30
 οἰκοδομητοῦ οὐκ ἔστιν ἡ ἐνεργεῖα οἰκία. εἰ οὖν μήτε πρὸ τοῦ οἰκοδομεῖ-
 20 σθαι ἔστιν ἡ ἐνέργεια τοῦ οἰκοδομητοῦ μήτε μετὰ τὸ ὀικοδομηθῆσαι, οἰκο-
 δομεῖται δὲ τὸ οἰκοδομητὸν μετὰ τοῦ δυνάμει καὶ τοῦ ἐνεργεῖα, δῆλον ὅτι
 ἡ ἐνέργεια τοῦ οἰκοδομητοῦ ἐν τῷ οἰκοδομεῖσθαι ἔστιν, ἢ δὲ ἐν τῷ οἰκο-
 δομεῖσθαι ἐνέργεια τοῦ οἰκοδομητοῦ ἢ οἰκοδόμησις ἔστι· ἢ ἄρα τοῦ δυνάμει
 ἐνέργεια μένοντος δυνάμει οἰκοδόμησις ἔστιν· ὅτι δὲ ἡ οἰκοδόμησις κινήσις
 25 ἔστι, ὡςπερ ἡ βᾶσις καὶ ἡ ἀνάγνωσις, πρόδηλον. ὥστε ἀποδείκνυται τῶν
 λημμάτων ἕκαστον. καὶ συνήγεται καλῶς ἐπὶ τοῦ οἰκοδομητοῦ, ὅτι ἡ τοῦ 35
 οἰκοδομητοῦ ἐνέργεια ἢ οἰκοδομητὸν κινήσις ἔστι. κἂν τὸ συμ-
 πέρασμα παρέλιπεν ὡς σαφὲς ὁ Ἀριστοτέλης, ἀποδείξας δὲ ἐφ' ἐνὸς τοῦ
 οἰκοδομητοῦ καὶ τῆς οἰκοδομήσεως τὸ τὴν κίνησιν εἶναι ἐνέργειαν τοῦ δυ-
 30 νάμει μένοντος δυνάμει, εἰκότως ἐπήγαγεν ὅτι ὁ αὐτὸς ἐφαρμόσει λόγος
 καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κινήσεων. οὐ γὰρ ἔχει τι διάφορον τὸ οἰκοδομη-
 τὸν καὶ ἡ οἰκοδόμησις πρὸς τὰ ἄλλα δυνάμει καὶ τὰς ἐνεργείας αὐτῶν.
 ὥστε πᾶσα κίνησις ἐνέργεια ἔστι τοῦ κινήτου ἢ κινήτου. 40

Ἐριστάνει δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι ἐν τισιν ἀντιγράφοις οὐ φέρεται αὕτη
 35 ἡ λέξις, "ἴσως. φησὶ. τινῶν παρατηρησάμενων αὐτὴν διὰ τὴν ἀσάφειαν. καὶ
 ὅτι τὰ φθάνοντα εἰρησθῆαι δι' αὐτῆς λέγεται". ἀλλ' ὅτι μὲν οὐκ ἀποδέ-

8 ἐνερ^γ (i. e. ἐνεργῆ) E ut cod. A Themist. p. 209, 12 quocum consentit hic Simpl.

13 ἢ ἐνέργεια F 14 κατὰ] καὶ F 16 ἢ E: ἢ aF 17 ἀδύνατον δεῖκνυσι EF:
 ἀδύνατον. δεῖκνυσι δὲ τοῦτο a 19 ἢ (post ἔστιν) om. aF 20 ἢ (post ἔστιν)
 om. F μετὰ τὸ οἰκοδομεῖσθαι a 23 ἢ ἄρα — οἰκοδόμησις ἔστιν (24) om. a

24. 25 ἔστι κίνησις a 26 ὅτι iteravit E 27 ἐνέργεια a: ἐνερ^γ [i. e. ἐνεργεῖα]
 EF 30 ἐφαρμόσει EF: ἀρμόσει a 31 ἐπὶ] περὶ E 32 καὶ τὰς iteravit F
 35 αὐτὴν διασάφειαν E

λείπεται πρότερον οὕτως ἐναργῶς τὰ ἐν τῷ ὀρισμῷ τῆς κινήσεως παραλη- 97^v
φθέντα, πρόδηλον. ὅτι δέ, εἰ τὰ ἀσαφῆ διαγράφαιμεν, πολλὰ ἂν τῶν Ἀρι-
στοτέλους διαγραφείη, καὶ τοῦτο προδηλότερον. ἰστέον μέντοι ὅτι καὶ ὁ
Θεμιστίος καὶ ὁ Πορφύριος ἐξηγούμενοι τὸν τόπον καὶ τοῦτο τὸ ῥητὸν 45
3 ἐξηγήσαντο. ἰστέον δὲ ὅτι ὁ Πλάτων μὲν πᾶσαν ἐνέργειαν κίνησιν εἶναι
φησι κατὰ τὴν ἀπὸ τῆς οὐσίας ἐξανάστασιν τοῦ ἐνεργούντος θεωρῶν τὴν
ἐνέργειαν· Ἀριστοτέλης δὲ καὶ οἱ τούτου φίλοι τὴν μὲν κίνησιν ἐνέργειαν
λέγουσιν, οὐ πᾶσαν δὲ ἐνέργειαν κίνησιν· οὐ γὰρ δὴ καὶ τὴν τελειάν·
ἀτελῶν γὰρ ἢ ἀτελῆ, διότι τῶν δυνάμει καὶ τῶν μήπω ὄντων ἀλλ' ἐσομέ-
10 νων ἢ κινήσεις. καὶ ὀηλον ὅτι κατὰ τὸ ὄνομα μόνον ἢ διαφορά, τῶν μὲν
τὴν μεταβολικὴν μόνην ἐνέργειαν ἀξιούτων κίνησιν καλεῖν, τῶν δὲ πᾶσαν 50
τὴν ἀπὸ τῆς οὐσίας ἐκτέλειαν.

ρ. 201^b 16—202^a 2 Ὅτι δὲ καλῶς εἴρηται, ὀηλον καὶ ἐξ ὧν οἱ
ἄλλοι περὶ αὐτῆς λέγουσι ἕως τοῦ | χαλεπὴν μὲν ἰδεῖν, 98^r
15 ἐνδεχομένην δὲ εἶναι. 10

Εἰπόν τὴν ἑαυτοῦ δόξαν καὶ ἐπὶ τὰς τῶν προτέρων περὶ κινήσεως
μεταβέβηκεν ἐπισκεπτόμενος ἐκείνας. καὶ ὁ μὲν Ἀλέξανδρος καὶ τὰ ἄλλα
μὲν οὐκ οἶδα ὅπως ἐρμηθεύει τῶν ἐνταῦθα λεγομένων καὶ τὸ ἐν ἀρχῇ λε-
γόμενον τὸ ὅτι δὲ καλῶς εἴρηται, ὀηλον καὶ ἐξ ὧν οἱ ἄλλοι περὶ
20 αὐτῆς λέγουσι καὶ τὸ μὴ ἐν ἄλλῳ γένει τὴν κίνησιν εἶναι δυνατόν.
"πιστοῦται δέ, φησὶν, ἐκ τῆς τῶν ἄλλων δόξης, ὅτινες ἔξω τῆς τῆς αὐτῆς 15
ἐνεργείας τὴν κίνησιν τιθέμενοι οὐδὲν εἶπον ὑγιᾶς περὶ αὐτῆς." μήποτε δὲ
ἀγνωμονέστερον ἔστιν ἀκούειν. ὅτι τὴν μὲν ἰλασχευέστεραν ἐχούσῃ τῶν
τοῖς ἀρχαίοις εἰρημένων διελέγχει, δηλοῦ δὲ καὶ ἐκ τῆς ἐκείνων ἐνοίας,
25 ὅτι καλῶς αὐτὸς ὠρίσαστο τὴν κίνησιν. καὶ ἐκείνοι γὰρ εἰς ἑτέροτητα καὶ
ἀνισότητα καὶ τὸ μὴ ὂν τιθέασιν, ὅτι ἀόριστόν τι δοκεῖ ἢ κίνη-
σις· ὅσο γὰρ οὐσῶν συστοιχιῶν παρὰ τοῖς Πυθαγοραίοις, ὧν ἐν τῇ ἑτέρᾳ
ἔστιν ἢ κίνησις τῇ τὰς ἀρχαῖς ἐχούσῃ στερητικὰς καὶ ἀόριστους, ἐν αἷς καὶ 20
ἑτερότης καὶ ἀνισότης καὶ τὸ μὴ ὂν (αἱ γὰρ δέκα ἀντιθέσεις ὡς ἀρχαὶ
30 παρελήφθησαν), εἰκότως ἀόριστόν τι δοκεῖ ἢ κίνησις καὶ ἐκείνοις, ὥσπερ
καὶ ἡμῖν. πλὴν ὅτι ἐκείνοις μὲν δοκεῖ ἐν στερητικῇ καὶ ἀόριστῃ συστοιχίᾳ
κεῖσθαι διὰ τὴν πρὸς τὸ ὠρισμένον τῆς στάσεως ἀντίθεσιν, ἡμῖν δὲ διὰ τὸ
μήτε ἐν τῷ δυνάμει μήτε ἐν τῷ ἐνεργείᾳ δυνατόν εἶναι τιθέναι αὐτὴν.
καὶ γὰρ τὸ δυνάμει μόνον οὕτω κινεῖται καὶ τὸ ἐνεργείᾳ οὐκέτι κινεῖται. εἰ
35 οὖν μήτε τὸ δυνάμει ἔστι μήτε τὸ ἐνεργείᾳ μήτε, ὕπερ μάλιστα δοκεῖ εἶναι, 25

2 διαγράφουμεν E 3 διαγραφοίη aF 4 Θεμιστίος p. 209, 10 — 24 Sp. 5 ὁ
(post ὅτι) om. E 8 καὶ (post δὴ) om. F 11 τὴν μεταβολικὴν κίνησιν ἐνέργειαν
ἀξιούτων καλεῖν F 14 Ἀδαῦτης F 16 προτέρων περὶ] προτάσεων [comp.] παρὰ
[comp.] E 19 τὸ ὅτι a: τὸ δὲ ὅτι F: καὶ ὅτι E 21 δέ] γὰρ a ἄλλων E:
om. lac. XII litt. relieta F: ἀρχαίων a ὅτινες λέγουσι F 24 δὲ καὶ a: δὲ ὅτι
καὶ F: δὲ E 25, 26 εἰς ἀνισότητα καὶ ἑτερότητα a 26 τι om. E 27 περὶ E
30 παρελήφθησαν F τι om. E 34 post γὰρ add. καὶ F post μόνον add. ὂν E

ἐνέργεια μὴδὲ τοῦτο ἤ (ἀτελής γὰρ ἐνέργειά ἐστιν ἢ κίνησις, διότι ἀτελὲς 98^r
 τὸ δυνατὸν οὐ ἐστιν ἐνέργεια ἢ κίνησις), εἰκότως ἀρίστος δοκεῖ ἢ κίνησις.
 στερητικὰς δὲ τῆς ἐτέρας συστοιχίας τῶν ἐναντίων εἶπε τὰς ἀρχάς, δηλον-
 5 οῦτι τὰς δέκα ἀς ἀναγράφουσι, διότι κατ' αὐτὸν ἀρχαί τῶν ἐναντίων εἶδος
 καὶ στέρησις. καὶ αἱ μὲν ἐν τῇ κρείττονι συστοιχίᾳ δέκα ἀρχαί ὑπὸ τὸ
 εἶδος ἔσονται, αἱ δὲ ἐν τῇ χείρονι ὑπὸ τὴν στέρησιν. ἴσως δὲ πρὸ αὐτοῦ
 καὶ ἐκείνοι τὴν μὲν εἰδητικὴν, τὴν δὲ στερητικὴν ἔλεγον. τὰς δὲ δέκα 30
 συστοιχίας αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης οὕτως ἐν ἄλλοις ἰστορεῖ·

	ἀγαθόν	κακόν
10	πέρας	ἄπειρον
	περιττόν	ἄρτιον
	ἔν	πλήθος
	δεξιόν	ἀριστερόν
	φῶς	σκότος
15	ἄρρεν	θῆλυ
	ἡρεμοῦν	κινούμενον
	εὐθύ	καμπύλον
	τετραγώνον	ἑτερόμηκες

Καὶ λέγεται στερητικὰ τὰ ἕτερα, οὐχ ὅταν ὡς εἶδη θεωρῆται, ἀλλ'
 20 ὅταν ὡς ἐκπεπωκότα. διὸ οὔτε τόδε οὔτε τοιόνδε. αἱ γὰρ στερήσεις
 καὶ ἐν ταῖς αὐταῖς κατηγορίαις ὦσιν, ἀλλ' ὡς παρυφασθηκούται. καὶ ἐγὼ
 μὲν οἶμαι ταῦτα πρὸς ἐκεῖνο ἀποδεδοῦσθαι τὸ λέγον ὅτι δὲ καλῶς εἴρη-
 25 ται, δῆλον καὶ ἐξ ὧν οἱ ἄλλοι περὶ αὐτῆς λέγουσιν. ὁ δὲ Ἀλέ-
 ξανδρὸς τοῦτω μὲν φησὶ μὴδὲν ἀκόλουθον ἀποδιδόναι, τῷ δὲ δευτέρῳ τῷ
 λέγοντι καὶ ἐκ τοῦ μὴ ῥᾶδιον εἶναι διορίσαι ἄλλως αὐτὴν ἐπι-
 30 χθαί φησὶ τὸ οὔτε γὰρ τὴν κίνησιν καὶ μεταβολὴν ἐν ἄλλῳ γένει
 τιθῆναι δύναιτο ἂν τις. καὶ ἀσάφειαν καὶ ἀκαταλληλίαν ἐγκαλεῖ τῇ
 λέξει, διότι τῷ προσεσχῶς εἰρημένῳ οὐκ ἐπήγαγε τὸ 'οὔτε τῶν εἰρημένων
 35 τι περὶ αὐτῆς ὑπὸ τῶν ἄλλων ὑγιῶς εἴρηται'. "τούτω γὰρ προρρηθέντι,
 φησὶν, ἀκόλουθόν ἐστιν ὃ ἐπιφέρει τὸ δῆλον δὲ σκοποῦσιν, ὡς τιθέα-
 σιν αὐτὴν ἔνιοι ἑτερότητα ἕως τοῦ χαλεπὴν μὲν ἰδεῖν, ἐνδεχο-
 μένην δὲ εἶναι." καὶ κατ' ἄλλον δὲ τρόπον τὸ ῥητὸν ἐκδεχόμενος "ἢ 45
 ἄμεινον, φησὶ, τὸ οὔτε γὰρ τὴν κίνησιν καὶ μεταβολὴν ἐν ἄλλῳ
 γένει τιθῆναι δύναιτο ἂν τις ὡς εἰρημένου ἀντὶ τοῦ ἐν ἄλλῳ φύσει
 35 ἀκούειν." καὶ εἴη ἂν ἐπόμενον αὐτῷ τὸ δῆλον δὲ σκοποῦσιν ὡς τι-

1 τοῦτό ἐστιν emendator Ambros. ἐστὶν — ἐνέργεια (2) om. E 8 ἄλλοις] Metaph.
 A 5 p. 986^a 22 9—18 praescripsit a'—c' a 19 θεωρεῖται libri 24 μὴδὲν
 E: οὐδὲν aF παραδιδόναι F 26 ante μεταβολὴν habet τὴν Aristoteles
 γένει scripsi ex v. 34: τινὲ libri 27 τιθέναι] θεῖναι Aristoteles καὶ (ante ἀσάφειαν)
 om. E 28 post οὔτε add. περὶ E 31 αὐτὴν om. E τοῦ om. E ἐνδε-
 30 γομένην iteravit E 32 ἢ om. a 33 τὸ οὔτε] του οὔτε E: τοῦ ὅτε F 34 ὡς
 εἰρημένου [εἰρημένο E¹] EF¹: om. a 35 ἀκούειν a: om. EF ὡς τιθέασιν iteravit F

θέασιν αὐτὴν ἔνιοι ἑτερότητα. ἐν πολλοῖς δὲ οὐδὲ φέρεσθαι λέγει 98^r
ταύτην τὴν λέξιν καὶ διὰ τοῦτο μὴδὲ ὑπεμνηματίσθαι. καὶ αὐτὸς δὲ ὡς
ἐμοὶ δοκεῖ συγκεχυμένως αὐτῆς τὸν ὑπομνηματισμὸν ἐποίησατο.

Πολλὰ δὲ ἀντιῆπεν ὡς ἑτερότητος παρὰ τῷ Πλάτῳ λεγομένης τῆς 50
5 κινήσεως, ὧν τὰ κυριώτερα ταῦτα νομίζω, τάχα δὲ καὶ πάντα· αὐτὰ γὰρ
στρέφει περὶ αὐτά. “ἡ γὰρ τὴν πρὸς ἄλλο, φησί, ἑτερότητα λέγει τὴν
κίνησιν ἢ τὴν ἐν αὐτῷ ἢ τὴν ἑτεροίωσιν καὶ μεταβολὴν. ἀλλ’ οὔτε τὸ
πρὸς ἄλλο ἕτερον κινεῖται πάντως οὔτε τὸ ἐν αὐτῷ ἑτερότητα ἔχον οἶον
θερμότητα καὶ λευκότητα, ὅποτε οὔτε τὸ δυνάμει ὄν πάντως κινεῖται οὔτε
10 τὸ ἐνεργούν πᾶν. εἰ δὲ τὴν ἑτερότητα ἑτεροίωσιν καὶ μεταβολὴν λέγουσιν,
οὐδὲν ἄλλο ἢ τὴν κίνησιν κίνησιν εἶναι λέγουσι. καὶ μὴ ὄν δέ, φησί, 98^v
τὴν κίνησιν ὁ Πλάτων λέγει ἐν Σοφιστῇ”. ἐάσας δὲ τὸ σαφῶς ὑπὸ τοῦ
Πλάτωνος λεγόμενον ἐκ συλλογισμοῦ πειρᾶται δεικνύουαι. ἐπεὶ γὰρ τῶν ὄντων
τὰ μὲν εἶπε κινεῖσθαι. τὰ δὲ ἐστηκέναι, ἔλαβε τοῦ ὄντος διαφορὰν εἶναι
15 κίνησιν τε καὶ στάσιν. εἰ δὲ διαφοραὶ τοῦ ὄντος ταῦτα, τὸ δὲ γένος κατὰ
τῶν ἰδίων διαφορῶν οὐ κατηγορεῖται, οὐδ’ ἂν τὸ ὄν κινήσεως τε καὶ στά-
σεως κατηγοροῖτο, εἰ δὲ τοῦτο, μὴ ὄντα ταῦτα. καὶ δῆλον μὲν ὅτι εἰ καὶ 5
μὴ οὕτως ὡς τοῖς εἰδέσιν, ἀλλ’ οὖν ὑπάρχει καὶ ταῖς διαφοραῖς τὰ γένη.
ζῶον γὰρ ἐστὶ τὸ λογικὸν καὶ τὸ ἄλογον, κἂν μὴ ζῶα. οὕτως οὖν καὶ ἡ
20 κίνησις καὶ ἡ στάσις, εἴπερ εἶεν διαφοραὶ τοῦ ὄντος, οὐκ ἂν εἶεν ἕξω τοῦ
ὄντος. σαφῶς δὲ ὁ Πλάτων λέγει μὴ ὄν τὴν κίνησιν ἐν οἷς φησιν “ἔστιν
ἄρα ἐξ ἀνάγκης τὸ μὴ ὄν ἐπὶ τε κινήσεως εἶναι καὶ κατὰ πάντα τὰ γένη”.
λέγει δὲ αὐτὴν μὴ ὄν οὐ κατὰ τὸ μηδαμῆ μηδαμῶς ὄν, ὃ καὶ ἀνώνομόν
ἐστὶ κυρίως. ἀλλὰ κατὰ τὴν ἑτερότητα τὴν πρὸς τὸ ὄν, ὕπερ ἔν εἶναι τῶν 10
25 γένων φησὶ κατὰ διωρισμένην ἰδιότητα νοουόμενον, ἀλλ’ οὐ κατὰ τὴν πάν-
των τῶν ὄντων περιοχὴν. ὥσπερ δὲ μὴ ὄν λέγει τὴν κίνησιν κατὰ τὴν
ἑτερότητα τὴν πρὸς τὸ τοιοῦτο ὄν, οὕτως καὶ ὄν αὐτὴν φησὶ κατὰ τὴν τοῦ
ὄντος μέθεξιν. λέγει δὲ οὕτως· “οὐκοῦν δὴ σαφῶς ἡ κίνησις ὄντως οὐκ
ὄν ἐστὶ καὶ ὄν, εἴπερ τοῦ ὄντος μετέχει;” εἰπὼν δὲ ταύτης εἶναι τῆς δόξης
30 τῆς τὴν κίνησιν μὴ ὄν λεγούσης καὶ τοὺς Πυθαγορείους ἐκείνων εὐγνωμόνως
ὑπεραπολογεῖται λέγων, ὅτι οὐκ ἀντικρυς ἴσως οὐδὲ ταύτη φερόμενοι ὡς περὶ 15
μὴ οὐσης τέλειον ἔλεγον, ἀλλ’ ὡς τοῦ κινουμένου μηδέπω τοῦτο κατ’ ἐνέργειαν
ὄντος, ἐφ’ ὃ κινεῖται, ἀλλ’ ἔτι ἐν ἀτελεῖ καθεστῶτος· τοιοῦτον γὰρ τὸ δυνάμει.
ταῦτα δὲ καὶ Ἀριστοτέλει περὶ τῆς κινήσεως ἀρέσκει. “ταῦτα δέ, φησί,
35 τὴν ἑτερότητα καὶ ἀνισότητα καὶ τὸ μὴ ὄν εἰ μὲν ὡς αἷτια κινήσεως

2 μὴδὲ aF: μὴ E 4 ἑτερότητα E 7 αὐτῷ scripsi: αὐ E: ἐνὶ aF ἀλλ’
οὔτε a: ἀλλ’ οὐδὲ EF 8 ἑτερότητα λέγει τὴν κίνησιν F 10 ἐνεργούν aF: ἐνεργ-
γόν E 12 ἐν Σοφιστῇ p. 256 D 14 εἶπε cf. Soph. p. 250 A 15 ταῦτα τοῦ
ὄντος aF 17 κατηγοροῖτο EF: κατηγορεῖτο a 18 ὑπάρχουσι EF 19 ἄλογον EF:
ἀργόν a post μὴ add. ὡς τὰ a 20 οὐκ — ὄντος (2I) om. F 21 φησιν Soph.
p. 256 D cf. v. 11 23 μηδαμῆ μηδαμῶν a 27 τὴν πρὸς τὸ τοιοῦτον a: τῶν πρὸς
τὸ τοιοῦτο E: τὴν πρὸς τοῦτο μὴ F 28 λέγει Soph. p. 256 D ante l. c. v. 21
29 ἐπεὶπερ Plato 32 τοῦτο] immo τούτου 33 τοιοῦτον — δυνάμει om. a
35 τὴν ἀνισότητα aF

ἔλεγον ὃ τε Πλάτων καὶ οἱ Πυθαγόρειοι, δυνατόν μὲν ἦν, οὐ μέντοι αὐ- 98^v
 ταρκες τῷ περὶ κινήσεως λόγῳ. οὐ γὰρ ταῦτόν τὸ αἴτιον τῷ αἰτιατῷ.
 καὶ οἱ μὴ ὄν δὲ λέγοντες, εἰ καὶ ἀληθές τι εἶπον, ἀλλ' οὖν συμβεβηκός τι 20
 τῆς κινήσεως ἀπέδωσαν, οὐχ ὃ ἔστιν ἡ κίνησις." καὶ ὅτι μὲν ὡς αἴτιον
 5 τὴν ἀνισότητα ὁ Πλάτων εἶπε, μετ' ὀλίγον ἔσται ὀῆλον, ὅταν τὴν Πλάτωνος
 παραθῶμεν βῆσιν. νῦν δὲ τοσοῦτον ἰστέον, ὅτι καὶ Εὐδόημος πρὸ τοῦ
 Ἀλέξανδρου ἱστορῶν τὴν Πλάτωνος περὶ κινήσεως ὁῶσαν καὶ ἀντιλέγειν
 αὐτῇ τάδε γράφει· "Πλάτων δὲ τὸ μέγα καὶ μικρὸν καὶ τὸ μὴ ὄν καὶ τὸ
 ἀνώμαλον καὶ ὅσα τούτοις ἐπὶ ταῦτό φέρει τὴν κίνησιν λέγει. φαίνεται δὲ 25
 10 ἄτοπον αὐτὸ τοῦτο τὴν κίνησιν λέγειν· παρούσης γὰρ δοκεῖ κινήσεως κινεῖ-
 σθαι τὸ ἐν φ. ἀνίσου δὲ ὄντος ἢ ἀνωμάλου προσαναγκάζειν ὅτι κινεῖται,
 γελῶν· βέλτιον γὰρ αἴτια λέγειν ταῦτα ὡσπερ Ἀρχύτας." καὶ μετ' ὀλίγον
 "τὸ δὲ ἀόριστόν, φησί, καλῶς ἐπὶ τὴν κίνησιν οἱ Πυθαγόρειοι καὶ ὁ Πλά-
 των ἐπιφέρουσιν (οὐ γὰρ ὁ ἄλλος γε οὐδεὶς περὶ αὐτῆς εἴρηκεν)· ἀλλὰ
 15 γὰρ † ὥρισταὶ οὐκ ἔστι, καὶ τὸ ἀτελεὶς ὁ ἢ καὶ τὸ μὴ ὄν· γίνεται γάρ.
 γινόμενον δὲ οὐκ ἔστι."

Καὶ Ἀριστοτέλης δὲ ὡς ἑτερότητα καὶ ἀνισότητα καὶ τὸ μὴ ὄν 30
 φασκόντων εἶναι τὴν κίνησιν εὐθύνει τὸν λόγον. ἔδει γάρ, φησί, τὰ
 ἕτερα ἢ τὰ ἀνίσου ἢ τὰ μὴ ὄντα εὐθύς καὶ κινεῖσθαι. νῦν δὲ οὐ φαίνεται
 20 καθὸ τοιούτων οὐδὲν κινούμενον. πάντα γὰρ τὰ ὄντα ἕτερα ἀλλήλων, καὶ
 ὅμως οὐ κινεῖται πάντα. ἐπὶ δὲ τοῦ μὴ ὄντος ἔτι ἀτοπώτερον, εἰ τὸ μὴ
 ὄν κινεῖται. εἰ δὲ τις λέγοι ὅτι εἰς ταῦτα τὰ κινούμενα κινεῖται ἢ ἐκ τού-
 των, καὶ διὰ τοῦτο δοκεῖ ταῦτα ἢ κινήσεις, προλαμβάνων τὴν ταιαύτην ἔν-
 στασιν οὐδὲ ἢ μεταβολή, φησίν, οὐδὲ εἰς ταῦτα οὐδὲ ἐκ τούτων
 25 μᾶλλον ἔστιν ἢ τῶν ἀντικειμένων, καὶ εἰς τὰ ἀντικείμενα δηλονότι, 35
 οἷον ἐκ ταυτότητος καὶ ἰσότητος, καὶ τοῦ ὄντος καὶ εἰς ταῦτα. "δύναται
 δέ, φησίν ὁ Ἀλέξανδρος, τὸ οὐδὲν μᾶλλον ἐξ ἑτερότητος καὶ εἰς ἑτερότητα
 γίνεσθαι τὴν κίνησιν ἢ ἐκ ταυτότητός τε καὶ εἰς ταυτότητα εἰρησθαι, ὅτι
 εἰ καὶ ὅτι μάλιστα τὸ κινούμενον ἐξ ἑτέρου τινὸς εἰς ἕτερόν τι κινεῖται.
 30 ἀλλ' αὐτὰ γε τὰ κινούμενα οἷον τὸ λευκαινόμενον ἢ μελαινόμενον ὁμογενῆ
 ἔστιν ἀλλήλοις ποιά ὄντα καὶ κατὰ τοῦτο τὰ αὐτά. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ
 καθ' ἃ ἢ ἀΐησις καὶ μείωσις ποσά· καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων". εἰπὼν δὲ ὁ 10
 Ἀλέξανδρος, ὅτι διὰ τοῦτο ἀόριστον ἠγγούνο τὴν κίνησιν, διότι ἐν οὐδενὶ
 τῶν ὠρισμένων ἐδόναντο αὐτὴν θεῖναι (τῶν γὰρ ὄντων τε καὶ ὠρισμένων
 35 τὰ μὲν δυνάμει ἔστί, τὰ δὲ ἐνεργείᾳ, ἐν οὐδετέροις δὲ τούτων ἢ κινήσις)

4 ὁ EF: ὅτι a 6 ante βῆσιν habet τὴν a Εὐδόημος fr. 27 p. 41, 18 Sp.
 πρὸ aE: πρὸς [comp.] F 8 καὶ μικρόν] καὶ μικρόν καὶ τὸ μικρόν E 10 ἄτοπον
 om. F λέγει E 12 γὰρ EF: δὲ a αἴτιον F ταῦτα om. F 13 ὁ
 (ante Πλάτων) om. E 14 ἀλλὰ γὰρ ὥρισταὶ οὐκ ἔστι E: ἀλλὰ γὰρ ὥρισταὶ καὶ οὐκ ἔστι
 F: οὐ γὰρ ὥρισταὶ a: comienzo ἀλλὰ γὰρ ὠριστὴ οὐκ ἔστι 17 καὶ ὁ Ἀριστοτέλης aF
 τὸ om. aF 19 φαίνεται τοιοῦτον καθὸ κινούμενον F 23 προλαμβανόντων E
 24 οὐδὲ (post φησίν) E: οὐδὲν aF: οὕτε (et postea item) recte Aristotelis libri 25 post
 ἢ habet ἐκ Aristoteles praeter FI Phys. et ET Metaph. 29 τι om. aF 32 καὶ
 ἢ μείωσις aF δὲ καὶ ὁ aF

ταῦτα οὖν μόγις εὐγνωμόνως εἰπὼν ἀναιρεῖ πάλιν αὐτὰ ἐπάγων· “διὰ 98^v
 τούτων δὲ ἅμα, ὡς εἶπον, καὶ ὅτι μὴ βράδιον ἄλλως ἢ ὡς αὐτὸς εἶπε περὶ
 κινήσεως διορίσαι δεῖκνυσι”. καίτοι διὰ τούτων (ὅτι) καὶ οἱ ἀόριστον λέ- 45
 γοντες τῆς κατὰ τὴν κίνησιν ἐννοίας ἐστοχάζοντο, δηλοῖ, καὶ τὴν αἰτίαν
 5 τοῦ ἀορίστου καὶ τῆς χαλεπότητος τοῦ περὶ αὐτῆς λόγου καλῶς παραδεί-
 κνυσι. ποτὲ μὲν εἰπὼν ὅτι οὔτε τὸ δυνάμει ἐστὶν οὔτε τὸ ἐνεργείᾳ οὔτε
 ἐνέργεια τελεία ἐν οἷς πάντα περιέχεται τὰ ὄντα, ποτὲ δὲ ὅτι ἢ εἰς στέ-
 ρησιν αὐτὴν ἀναγκαῖον θεῖναι, ἐπειδὴ αἱ ἕξις μόνιμοι, ἢ εἰς δύνα-
 μιν, ἐπειδὴ τὸ ἐνεργείᾳ ἀκίνητον. ἢ εἰς ἐνέργειαν, ἐπειδὴ τὸ ἐνεργείᾳ
 10 * δοκεῖ. ἀλλ’ οὔτε στέρησιν ἀπλῶς· ἢ γὰρ στέρησις εἶδους. τίνας δὲ
 εἶδους στέρησις ἢ κινήσις; εἰ γὰρ τῆς ἡρεμίας, διὰ τί μὴ μᾶλλον ἢ ἡρε-
 μία στέρησις τῆς κινήσεως; οὔτε δύναιμις. ἀκίνητος γὰρ ἢ δύναιμις καὶ 50
 τὸ δυνάμει κατ’ αὐτά. οὐ μὴν οὐδὲ ἀπλῆ καὶ τελεία ἐνέργεια ἐστίν, ἀλλ’
 ἀτελής, διότι ἀτελοῦς τοῦ δυνάμει. καὶ διὰ τοῦτο χαλεπὴ μὲν ἰδοῖν, ὅτι
 15 τῶν τελείων ἢ γῶσις, οὐ μέντοι ἀδύνατος εἰς ὑπόστασιν. εἰ δὲ τοιαύτη
 τίς ἐστὶν ἢ κινήσις, καλῶς ὁ Ἀριστοτέλης οὐκ ἐν τοῖς γένεσιν αὐτὴν εἶθετο
 τοῦ ὄντος, ὥσπερ ὁ Πλωτῖνος. τὰ γὰρ γένη καὶ αἱ κατηγορίαι τελείων
 εἰσὶ καὶ ὀρισμένων, ἢ δὲ κινήσις ἐν πᾶσι θεωρεῖται τοῖς γένεσι, κατὰ τὴν
 ἀπὸ | τοῦ δυνάμει εἰς τὸ ἐνεργείᾳ μεταβολήν. 99^r

20 Ἀλλὰ καιρὸς μοι λοιπὸν ἐστὶ τὴν Πλάτωνος παραθέσθαι ῥῆσιν τὴν ἐν
 Τιμαίῳ γεγραμμένην, πρὸς ἣν καὶ Ἀριστοτέλης καὶ οἱ ἐξηγηταὶ τοῦ Ἀρι-
 στοτέλους ἀντιειρηκέναι δοκοῦσιν· “ἐν μὲν ὀμαλότῃτι μῆδέποτε ἐθέλειν
 κίνησιν εἶναι. τὸ γὰρ κινήσόμενον ἄνευ τοῦ κινήσοντος ἢ τὸ κινήσον ἄνευ
 τοῦ κινήσόμενου χαλεπόν. μᾶλλον δὲ ἀδύνατον εἶναι. κινήσις δὲ οὐκ ἐστὶ
 25 τούτων ἀπόντων. ταῦτα δὲ ὀμαλά εἶναι ποτε ἀδύνατον. οὕτω δὲ στάσιν 5
 μὲν ἐν ὀμαλότῃτι, κίνησιν δὲ εἰς ἀνωμαλότῃτα ἀεὶ τιθῶμεν. αἰτία δὲ
 ἀνισότης αὖ τῆς ἀνωμάλου φύσεως. ἀνισότητος δὲ γένεσιν μὲν διεληλύ-
 θαμεν. πῶς δὲ ποτε οὐ κατὰ γένη διαχωρισθέντα ἕκαστα πέπαυται τῆς
 δι’ ἀλλήλων κινήσεως καὶ φθοᾶς, οὐκ εἶπομεν”. εἰπὼν οὖν ὅπως διὰ τὴν
 30 τοῦ παντὸς πρὸς ἑαυτὸ σύννευσιν τὰ λεπτομερέστερα εἰσιόντα εἰς τὸ παχυ-
 μερέστερα ἐκείνα μὲν διακρίνει αὐτὰ δὲ συγχρίνεται, συμπεραινόμενος τὰ 10
 εἰρημένα ἐπάγει· “οὕτω δὲ διὰ ταῦτά τε ἢ τῆς ἀνωμαλότῃτος διασφρο-
 μένη γένεσις ἀεὶ τὴν ἀεὶ κίνησιν τούτων οὔσαν ἐσομένην τε ἐνδεδεχῶς
 παρέχεται.” ἐν δὲ τούτοις ὅτι μὲν ἑτερότῃτος οὐκ ἐμνημόνευσεν ὁ Πλά-
 35 των, παντὶ ὀῆλον. εἰ δὲ καὶ Πλάτων ἢ οἱ Πυθαγόρειοι λέγουσι, τριῶν
 ὄντων τούτων τῆς τε ἑτερότῃτος αὐτῆς κατὰ τὸ εἶδος θεωρουμένης καὶ τοῦ
 ἑτέρου κατὰ τὸ μετέχον τῆς ἑτερότῃτος καὶ τῆς ἑτεροιώσεως, τὴν ἑτεροίω-

2 ἢ ὡς E: ἢ aF 3 δεῖκνυσι διορίσαι collocavit F¹ ὅτι a: om. EF 4 δὲ
 post δηλοῖ add. E, post αἰτίαν a 7 ποτὲ δὲ ὅτι δὲ ἢ E εἰς τὴν στέρησιν a
 8 αἱ ἕξις — ἐνεργείαν, ἐπειδὴ (9) om. aF 10 ante δοκεῖ intercidisse videtur λοιπόν: οὐ
 add. a δὲ corr. ex γὰρ F¹ 12 desideres οὔτε δύναιμις 14 χαλεπὴ F:
 χαλεπὸν aE 20 ἐστὶ EF: ἢδη a ἐν τῷ a 21 Τιμαίῳ p. 57E sq.
 23 ἐνεῖναι Plato 25 εἶναι ποτὲ aF: εἶναι sic E 27 αὖ] οὖν aF 28 ποτε
 om. F 30 λεπτομερέστατα F 31 αὐτὰ aF: αὐτὸς E 32 ἐπάγει p. 58c

σιν ἔλεγον κίνησιν τὴν ὡς ἀλλοίωσιν καὶ ὡς ἐνέργειαν λαμβάνοντες. ὁ 99^ϛ
 μέντοι Ἀριστοτέλης εἰς τὴν ἑτερότητα τὴν ὡς εἶδος μετέλαβεν, ἥς κατὰ 15
 μέθεξι γίνεται τὸ ἕτερον. διὸ καὶ εἰς ἀπεμφαῖνον ἤγαγε τὸν λόγον εἰπὼν
 ὦν οὐδὲν ἀναγκαῖον κινεῖσθαι, οὐτ' ἂν ἕτερα ἢ οὐτ' ἂν ἀνίσα
 5 οὐτ' ἂν οὐκ ὄντα. εἰ γὰρ ἦν ἡ ἑτερότης κίνησις, τὰ μετέχοντα τῆς ἑτε-
 ρότητος εὐθὺς ἂν ἐκινεῖτο, ἅπερ ἐστὶ τὰ ἕτερα. καὶ οὐ χρὴ τῷ Ἀριστο-
 τέλει ἐγκαλεῖν ὡς κακοσχόλως μὴδὲ τὴν ἑτερότητα τὴν ὡς εἶδος ἀξιώσαντι
 λαβεῖν ὡς κίνησιν κατ' αὐτούς, ἀλλὰ τὸ ἕτερον, καὶ διὰ τοῦτο εἰς ἀπέμφασιν 20
 ἔτι τὸν λόγον ἀγαγόντι, ἐν οἷς φησιν ὦν οὐδὲν ἀναγκαῖον κινεῖσθαι
 10 οὐδ' ἂν ἕτερα ἢ. οὐ γὰρ ὡς κίνησιν λεγόμενον τὸ ἕτερον ἐπήγαγε τῷ
 λόγῳ, ἀλλ' ὡς μετέχον ἑτερότητας, ἧτις εἰ κίνησις ἦν κινήσεως μετέχον
 τὸ ἕτερον ἔδει πάντως κινεῖσθαι.

Καὶ ὁ γε Εὐδόμημος σαφέστερον ἐξέθετο τὴν Ἀριστοτέλους ἀπόδειξιν,
 ἐν οἷς πρὸ ὀλίγου παρεθέμην διὰ τοῦ “παρούσης γὰρ δοκεῖ κινήσεως κινεῖ-
 15 σθαι τὸ ἐν φ. ἀνίσου δὲ ὄντος ἢ ἀνωμαλίου προσαναγκάζειν ὅτι κινεῖται,
 γελοῖον”. ὁμοίως δὲ οὐδὲ τὴν ἀνισότητα οὐδὲ τὸ μὴ ὂν οὐδὲ τὰ τούτων 25
 μετέχοντα κίνησιν εἰκὸς λαμβάνειν, ἀλλὰ τὴν ἀνίσωσιν καὶ οὐσίωσιν ἢ
 ἀνουσίωσιν. αὐταὶ γὰρ εἰσι κινήσεις, μεταβολαὶ τινες κατ' ἕκαστον γένος
 ἰδιότροποι ἀπὸ τοῦ δυνάμει εἰς τὸ ἐνεργείᾳ. οὐ γὰρ ἑτερότητα φασὶ τὴν
 20 ἤδη ἀφωρισμένην καὶ μένουσαν ἐν τῷ εἶδει. καὶ ἀνισότης δὲ καὶ ἀνω-
 μαλία τοῦ χεῖρονος πρὸς τὸ κρεῖττον ἦτοι τοῦ κινουμένου πρὸς τὸ κινουῖν,
 σπεύδουσα μὲν εἰς τελειότητα ἄγειν τὸ ἀτελές, ἐντιθεῖσα δὲ τῷ δυνάμει
 τὴν ἐνέργειαν, ἀπὸ τοῦ βελτίονος τὴν αἰτίαν ἐμποιεῖ τὴν πρώτην τῆς κί- 30
 νήσεως. ἔστι δὲ καὶ ἀπὸ τῆς τοῦ κινουόντος πρὸς τὸ κινούμενον ἀνομοιό-
 25 τητος τὴν ἀνισότητα καὶ ἀνωμαλίαν καὶ ἑτερότητα καταμαθεῖν. ἄλλο γὰρ
 ἐστὶ τὸ κινουῖν καὶ ἄλλο τὸ κινούμενον, καὶ ἀνίσα ταῦτα καὶ ἀνώμαλα.
 καὶ διὰ ταῦτα συνίσταται ἡ κίνησις περὶ τὸ κινούμενον ἀπὸ τοῦ κινουόντος,
 κατ' αὐτὴν τὴν ἀνωμαλότητα παραγομένη οὐκ ἐν τῷ ὀρίσθαι κατὰ τὴν
 ἀνωμαλότητα. ἐν δὲ τῷ ἀορίστως κατὰ τὸ μᾶλλον προϊέναι ἐν τῇ ἀνωμα-
 30 λότητι· σύμμιξις γὰρ ἀπὸ τοῦ ὀρισμένου καὶ ἀορίστου τὴν κίνησιν ὀρίσθησιν. 35
 ἀρχὴ γὰρ ἐγγίνεται τῆς μεταβολῆς ἢ ἀνωμαλίας καὶ διαφορὰ τοῦ μὲν κί-
 νουόντος πρὸς τὸ κινούμενον, τῆς δὲ ἐνεργείας πρὸς τὴν δυνάμιν, τῆς δὲ
 ἀρχῆς πρὸς τὰ μέσα καὶ τὴν τελευτήν, πάντων δὲ τούτων πρὸς ἅπαντα
 διαφόρως ἐπὶ τῆς κινήσεως διακειμένων. καὶ γὰρ ἕως μένη τι τὸ αὐτὸ
 35 καὶ ἓν, οὐ πέφυκε κινεῖσθαι. ὥστε εἰκότως τὰ μὲν ἕτερα καὶ ἀνίσα καὶ
 μὴ ὄντα τὰ ἕρη ἐστνητά ἐν τούτῳ οὐ κινεῖται, τὰ δὲ ἑτεραιούμενα καὶ 40
 ἀνισούμενα καὶ οὐσιούμενα ταῦτα κινεῖται σπεύδοντα πρὸς τὸ διάφορον ἀεὶ

3 εἰπὼν om. F 7 ὡς κακοσχόλως E: om. aF 10 τὸ ἕτερον] τῷ λόγῳ F
 13 Εὐδόμημος fr. 27 p. 42, 13 Sp. cf. p. 431, 10 14 κινήσεως δοκεῖ aF
 16 ὁμοίως E: ὁμως F: ὅλως a 17 ὑπολαμβάνειν aF καὶ οὐσίωσιν videtur
 delendum 21 τοῦ (post ἦτοι) om. E 24 ἔτι δὲ a 34 μένη] μὲν
 ἦ F 36 τὰ εἶδη E ἐν τούτῳ om. F 37 οὐσιωμένα F σπεύδοντα
 om. F

καὶ ἕτερον. καὶ εἰς τὰ ἄνισα οὖν ἐκ τῶν ἴσων γίνηται ἢ μεταβολὴ κατὰ 99^r
τὸ ἀορισταίνειν, παρὰ τὸ ἴσον καὶ τὸ ἀνισοῦσθαι καὶ τὸ ἀφίστασθαι ἀπὸ
τοῦ ἴσου γίνεται ἢ μεταβολή. ἐπεὶ καθόσον γε ἔστηκεν αὕτη ἢ ποιότης
τοῦ ἴσου, οὐ κινεῖται ἀπὸ τοῦ ἴσου ἢ εἰς τὸ ἴσον. ἔπειτα οὐ καθ' ἐν ἢ
5 μεταβολὴ θεωρεῖται τὸ ἀπὸ τινος ἢ εἰς τι, κατὰ τὸ συναμφοτέρον δὲ τὸ
ἀπὸ τινος ἅμα καὶ εἰς τι. καὶ ἢ καθ' ἕτεροῖωσιν ἄρα ἐνέργεια τὰ δύο 45
συνεῖληφεν. ἀλλὰ μὴν ἢ γε τῶν ἄκρων σύλληψις ἀνομοίων ἐστὶ καὶ δια-
φερόντων περιοχῇ. καὶ ἕως ἂν αὕτη παρῆ, κινεῖσθαι ἀνάγκη τὸ ταύτης
μετέχον. οὕτω δὴ οὖν ἢ κινήσις ἀόριστος οὕσα εἰς τὰ στερητικὰ τίθεται.
10 ἐστὶ δὲ τοῦ μὲν ὀμαλοῦ τὸ ἀνώμαλον, τοῦ δὲ ἴσου τὸ ἄνισον, τοῦ δὲ ταύ-
τοῦ τὸ ἕτερον, τοῦ δὲ ὄντος τὸ μὴ ὄν στερητικὰ. ὥστε εἰκότως ἐν τούτοις
ἢ κινήσις θεωρεῖται. καθ' ὅσον γὰρ ἐστέρηται τοῦ εἶδους καὶ ἐφίεται αὐτοῦ
καὶ σπεύδει εἰς αὐτὸ ἐφικέσθαι, κατὰ τοσοῦτον κινεῖται τὰ κινούμενα. εἰ- 50
κότως ἄρα ἐν τῇ στερήσει τὴν κίνησιν ὑποτίθενται οἱ Πυθαγόρειοι. καὶ
15 ἀόριστον δὲ αὐτὴν λέγουσιν ὡς μήτε ὕλην οὕσαν καθ' αὐτὴν μήτε εἶδος
μήτε δύναμιν μήτε ἐνέργειαν, σύμμικτον δὲ τι ἀπὸ τούτων καὶ μεταξὺ καὶ
μέσον ὑπάρχον τοιοῦτον ὅσον μηδέτερον εἶναι. καὶ τὸ μὴ ὄν οὕτως αὐτῇ
ὑπάρχει ὡς ἂν μήτε δυνάμει οὕση μήτε ἐνεργείᾳ, ὀδευοῦση δὲ ἀπὸ θατέρου
εἰς θιάτερον. καὶ τὸ ἀτελὲς οὖν ἐν τῇ περὶ αὐτὴν ἐνεργείᾳ τοιοῦτον ἂν
20 εἴη, ὡς μηδέπω τὴν ἐνέργειαν καὶ τὸ εἶδος ἔχειν. καὶ τὸ πάντων αὐτῆς 99^v
ἐφαπτόμενον καὶ ἐν ὅλοις μέσον τοιοῦτον ἂν εἴη, ὡς μήτε εἶδος εἶναι μήτε
στέρησις μήτε δύναμις μήτε ἐνέργεια τελεία. δύσληπτος δὲ τις περὶ ταῦτα
πάντα ἐνέργεια, χωριστὴ πάντων τούτων καὶ ἄλλον τρόπον μετὰ πάντων
ὑπάρχουσα καὶ ἐν τῷ δυνάμει παροῦσα καὶ ἕως ἐστὶν ἢ δύναμις, παυσα-
25 μένου δὲ αὐτοῦ μηκέτι μηδαμῶς ὑφεστῶσα. ἀλλ' εἰ μήτε ἐν δυνάμει 5
μήτε ἐνεργείᾳ, πῶς ἐνέργεια λέγεται ἢ κινήσις; ἢ οὐχ ἁπλῶς ἐνέργεια, ἀλλ'
ἐνέργεια ἀτελής, οὐχ ὡς μεταβολὴ ἀτελής, ἀλλ' ἐντελέχεια ἀτελής καὶ εἶ-
δος ἀτελές. διαφέρει δὲ ἢ κινήσις τοῦ τε ἐνεργείᾳ καὶ τῆς τελείας ἐνε-
ργείας, ὅτι ἐπὶ μὲν τούτων ἐφθαρταὶ τὸ δυνάμει, ἐπὶ δὲ τῆς κινήσεως
30 μένοντος τοῦ δυνάμει ἢ τῆς κινήσεως ἐνέργεια ἐπιτελεῖται. ἀλλ' ἐπὶ τὰ
ἐξῆς ἰτέον.

p. 202^a 2 Κινεῖται δὲ καὶ τὸ κινοῦν ἕως τοῦ ὥστε ἅμα καὶ πάσχει. 10

Εἰπὼν πρότερον ὅτι τὸ κινοῦν φυσικῶς καὶ αὐτὸ κινητόν ἐστι (πᾶν
γὰρ τὸ τοιοῦτον κινεῖ κινούμενον), βούλεται νῦν ἅμα μὲν τεκμήρια παρα- 15
35 θέσθαι ἐναργῆ τῶν ἐν τῷ κινεῖν ἀντικινουμένων, ἅμα δέ, ὡς φησιν Ἀλέ-
ξανδρος, καὶ χωρίσαι τὸ θεῖον σῶμα τοῦ ἀντικινεῖσθαι καὶ ἀντιπάσχειν. ἐνὶ

1 γίνηται F: γένηται aE κατὰ — μεταβολή (3) om. F 3 αὕτη E 6 καὶ
(post ἅμα) om. E 8 αὕτη E 11 τὸ μὴ aF: καὶ μὴ E 13 ἀφικέσθαι a
16 post μεταξὺ add. δὲ aF 20 εἶδος om. F 22 περὶ ταῦτα πάντα ἐνεργεία E:
παρὰ πάντα ταῦτα ἐνέργεια F: ἐνέργεια περὶ πάντα ταῦτα a 26 post μήτε add. ἐν a
30 ἐπιτελεῖται a 33 τὸ ex τὰ corr. F 34 post κινεῖ add. τὸ E 36 καὶ
χωρίσαι a: χωρίσαι E: κχωρίσαι F

δὲ τεκμηρίῳ ἔοικε χωρίζειν τὸ φυσικῶς κινουῦν καὶ ἀντικινοῦμενον ἐν τῇ 99^v
γενέσει τοῦ τε ἀκινήτως κινουόντος, ὥσπερ τῆς πρώτης καὶ νοεῖας οὐσίας,
καὶ τοῦ ἀκινήτως, ὥσπερ τῶν οὐρανίων. καὶ γὰρ τὸ μὲν φυσικῶς κινουῦν
δυναμει ὄν κινήτων κινεῖ (διὸ καὶ ἀντικινεῖται), καὶ οὐ κινήτων μόνον δυναμει 20
ἔστιν, ἀλλὰ καὶ κινήτικόν. ἡ δὲ πρώτη οὐσία παντελῶς τοῦ δυναμει κα-
θαρεύει καὶ κατὰ τὸ κινεῖσθαι καὶ κατὰ τὸ κινεῖν. καὶ οὔτε κινήτων ἔστιν
ὄλως παντάπασιν ἀκινήτων ὄν οὔτε κινήτικόν δυναμει· πάσης γὰρ ἀτελείας
καὶ τοῦ δυναμει παντὸς ἐξήρηται. οὐδέποτε οὖν δυναμει κινήτικὴ ἔσται,
οὐδὲ ποτὲ μὲν ποτὲ δὲ οὐ, οὐδὲ τοῖς μὲν τοῖς δὲ οὐ. καὶ τούτῳ οὖν διο-
10 ρίζεται τοῦ ἀκινήτως κινουόντος τὸ φυσικῶς κινουῦν, καὶ ἔτι μέντοι τῷ κἂν
ἀκινήτων ποτε μένη τὸ φυσικῶς κινουῦν καὶ δυναμει κινήτων, μὴ ὁμοίαν εἶναι 25
τὴν ἀκινήσιαν τούτου τε καὶ τῆς πρώτης οὐσίας. ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῶν φυσικῶν
ὡς ποτὲ κινουμένων εἶναι τὴν ἀκινήσιαν καὶ διὰ τοῦτο ἡρεμίαν λέγε-
σθαι. ᾧ γὰρ ἡ κίνησις ὑπάρχει, τούτου ἡ ἀκινήσις ἡρεμία
15 ἔστιν. ἐπὶ δὲ τῆς πρώτης οὐσίας ἀκινήτου παντάπασιν οὔσης ἡ ἀκινήσις
οὐκ ἔστιν ἡρεμία, ἀλλὰ ταυτότης καὶ ἀμετάβλητος ἀεὶ κατάστασις. καὶ
τῶν οὐρανίων δὲ τοῖς αὐτοῖς τεκμηρίοις διακρίνοι ἀν τὰ ἐν γενέσει καὶ
φθορᾷ, οὔτε γὰρ ἀντικινεῖται ἐκεῖνα κινουόντα. κἂν γὰρ κινῆται καὶ αὐτὰ 30
ὑπὸ τῶν ἀκινήτων αἰτίων, ἀλλ' οὐχ ὑπὸ τῶν κινουμένων ὑπ' αὐτῶν ἀντι-
20 κινεῖται. καὶ οὐδὲ δυναμει κινήτᾳ ἔστιν ἀεὶ κινούμενα, εἰ μὴ πρὸς ἄλλην
τις καὶ ἄλλην κίνησιν τὸ δυναμει λαμβάνοι, διότι ἄλλοτε ἐν ἄλλῳ τόπῳ
κινουόνται. ἀλλ' οὐδὲ ἡρεμεῖ ταῦτα, ὥσπερ οὐδὲ αἱ πρῶται οὐσίαι, πλὴν
ὅτι ἐκεῖνα μὲν οὐκ ἡρεμοῦσι, διότι οὐδὲ κινεῖσθαι πεφύκασιν. ᾧ γὰρ ἡ
κίνησις ὑπάρχει, τούτου ἡ ἀκινήσις ἡρεμία ἔστι. ταῦτα δὲ οὐκ ἡρεμεῖ, 35
25 διότι ἀκινήτᾳ ἔστιν. ὅτι δὲ ᾧ ἡ κίνησις ὑπάρχει, τούτου ἡ ἀκινήσις
ἡρεμία ἔστι, καὶ οὐχὶ ἡ τῶν πάντη ἀκινήτων ἀκινήσις, δεῖκνυσιν αἶμα ἐκ
τοῦ τὸ κινεῖν ἐνεργεῖν εἶναι τὸ κινήτικόν πρὸς τὸ κινήτων ἢ κινήτων, του-
τέστι καθὸ ποτε πρὸ τοῦ ἐνεργεῖσθαι δυναμει μόνον ὄν ἀκινήτων καὶ ἡρε-
μοῦν ἔστι, καθ' ἣν μέλλει κινεῖσθαι κίνησιν. τὸ γὰρ ἡρεμοῦν οὕτως ἀκί-
30 νητων, ὡς καὶ κινουμένον ποτε. τὸ δὲ οὕτως πρὸς τοῦτο ἐνεργοῦν φυσικὸν
καὶ σωματικὸν ὑπάρχον θίξει κινεῖ, διότι αἱ ἐν τούτοις τοῖς σώμασι δρα- 40
στικαὶ καὶ παθητικαὶ ποιότητες ἐν ὑποκειμένοις οὐσαι τοῖς σώμασι ἀχω-
ρίστως αὐτῶν ἐνεργοῦσιν. ἔχον δὲ καὶ αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ τὸ δυναμει κατὰ
μὲν τὸ ἐνεργεῖα ποιεῖ, κατὰ δὲ τὸ δυναμει πάσχει. διὸ καὶ ἀντικινεῖται τὸ
35 οὕτως κινουῦν. τῆς γὰρ αὐτῆς ὄλης ὄντα καὶ τῆς ὑπὸ τὸ αὐτὸ προσεχῆς
γένος ἐναντιώσεως. καὶ τὸ μὲν τῶν ἐναντίων ἐνεργεῖα ἔχον ἐκάτερον, τὸ

5 καὶ (post ἀλλὰ) iteravit E ἡ δὲ — καθαρεύει] εἰ δὲ προκαθαρεύει F 6 καὶ
(ante οὔτε) om. F 8 κινήτικόν E 9 οὐδέποτε μὲν libri 10 καὶ ἔτι —
κινουῦν (11) iteravit E 14 τούτου] τούτῳ Aristoteles 19 οὐχ ὑπὸ E: οὐχὶ aF
21 λαμβάνει a 22 ἡρεμεῖ ut in proximis E 23 ἐκεῖνα a: ἐκεῖνα E: ἐκεῖ F
26 post ἡρεμία ἔστι iteravit ταῦτα δὲ — ὑπάρχει partim deleta F οὐχ ἡ a
28 ὄν om. F 31 τούτοις om. E 33 ἔχων δὲ καὶ αὐτὸς F 34 μὲν
om. E τὸ (ante οὕτως) om. F 35 ὄντα] suppleendum videtur τό τε κινουῦν
ἔστι καὶ τὸ ἀντικινοῦμενον 36 ἔχων F

δὲ δυνάμει, θερμαίνει μὲν τὸ ἐνεργεῖα μὲν θερμὸν δυνάμει δὲ ψυχρὸν, 99^v
 θερμαίνεται δὲ ὑπὸ τούτου τὸ ἐνεργεῖα μὲν ψυχρὸν δυνάμει δὲ θερμὸν· διὸ 45
 καὶ αὐτὸ, καθόσον ἐνεργεῖα μὲν ψυχρὸν ἐστὶ δυνάμει δὲ θερμὸν, ἀντιψύχει
 θερμαινόμενον. εἰ οὖν ἡ κίνησις ἀποδέδοται ἐνεργεῖα τοῦ δυνάμει καθὸ
 5 δυνάμει, ἐνεργεῖται δὲ ὑπὸ τοῦ ἐνεργεῖα θιγγάνοντος καὶ ἔχοντός τι καὶ
 αὐτοῦ δυνάμει, δῆλον ὅτι τὸ ποιοῦν οὕτως καὶ πάσχει καὶ τὸ κινεῖν ἀντι-
 κινεῖται. δυνατόν δὲ καὶ συλλογιστικῶς προαγαγεῖν τὸν λόγον οὕτως· τὸ
 φυσικῶς ἤτοι γενητῶς κινεῖν διὰ μὲν τὸ μὴ αἰεὶ ἐνεργεῖα εἶναι ὅπερ ἐστὶ 50
 δυνάμει κινήτῳ ἐστὶ, διὰ δὲ τὸ σωματικὸν εἶναι θίξει κινεῖ· τὸ δὲ δυνάμει
 10 κινήτῳ καὶ θίξει κινεῖν ἀντιπάσχει καὶ ἀντικινεῖται, τὸ μὲν λεπτομερέστερον
 διακρίνον μὲν τὸ παχυμερέστερον, συγχρινόμενον δὲ ὑπ' αὐτοῦ, τὸ δὲ πα-
 χυμερέστερον τοῦναντίον.

Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ μὲν Ἀσπασίος οὕτως γράφει τὴν λέξιν· κινεῖται
 δὲ καὶ τὸ κινεῖν, ὥσπερ εἴρηται, πᾶν τὸ δυνάμει ὄν κινήτικόν.
 15 καὶ συνάδει τούτῳ τὸ | μετ' ὀλίγον ἐπαγόμενον οὕτω· τὸ γὰρ πρὸς 100^r
 τοῦτο ἐνεργεῖν, ἢ τοιοῦτον, αὐτὸ τὸ κινεῖν ἐστὶ· τοῦτο δὲ ποιεῖ
 θίξει, ὥστε ἅμα καὶ πάσχει. δυνάμει γὰρ ὄν κινήτικόν καὶ θίξει
 κινεῖν, ὅταν κινή, καὶ ἀντικινεῖται· τοιαῦτα γὰρ τὰ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ.
 ὁ δὲ Ἀλέξανδρος οἶδε μὲν καὶ ταύτην τὴν γραφὴν καὶ ἐξηγεῖται προσφύρωσ
 20 αὐτὴν ὡς ὑφ' ἐτέρων νομιζομένην, πρώτην δὲ τίθησι τὴν ἐτέραν τὴν λέ- 5
 γουσάν κινεῖται δὲ καὶ τὸ κινεῖν, ὥσπερ εἴρηται, πᾶν τὸ δυνάμει
 ὄν κινήτῳ. καὶ σαφέστερα ἐστὶν αὕτη διορίζουσα πᾶσα τῶν κινούντων
 ἀντικινεῖται, ὅτι οὐ πάντα. οὔτε γὰρ τὰ πάνθη ἀκίνητα οὔτε τὰ ἐνεργεῖα
 αἰεὶ κινούμενα, ἀλλ' ὅσα κινεῖντα δυνάμει, δυνάμει καὶ αὐτὰ κινήτᾳ ἐστίν.

Ἐἰπὼν δὲ ταῦτα συνεπεράνατο πάλιν τὸν ὄρισμόν τῆς κινήσεως διὰ
 τοῦ διὸ ἡ κίνησις ἐντελέχεια τοῦ κινήτου ἢ κινήτῳ. “καὶ δοκεῖ,
 φησὶν Ἀλέξανδρος, σαφέστερον νῦν λέγειν τί ποτὲ ἐστὶν ἡ κίνησις ἢπερ ὅτε 10
 ἔλεγεν αὐτὴν ἐντελέχειαν τοῦ δυνατοῦ ἢ δυνατόν. καὶ γὰρ τὸ μὲν δυνάμει
 ἐν πάσαις ἐστὶ ταῖς κατηγορίαις· οὐ πᾶσα δὲ ἡ τοῦ δυνατοῦ ἢ δυνατόν
 30 ἐντελέχεια κινήσις ἐστὶ. τὰ γοῦν πρὸς τι δυνάμει μὲν ἐστὶ, καθὸ δυνάμει
 ἐνεργεῖα γίνεται, οἷον διπλάσιον δυνάμει ὄν ἐνεργεῖα γίνεται, καὶ οὐκ ἀνάγκη
 αὐτὸ κινεῖσθαι, ἀλλὰ τῷ οὐ διπλάσιόν ἐστι παρατίθεσθαι αὐτῷ. καὶ οὕτως
 γίνεται ἐκ τοῦ δυνάμει ἐνεργεῖα, οὐ μὴν κινεῖται. πᾶν μέντοι εἴ τι κινεῖ- 15
 ται, τοῦτο ἐκ τοῦ δυνάμει ἐπὶ τὸ ἐνεργεῖα παραγίνεται. καὶ κατὰ τοῦτο
 85 ἐπὶ πλέον ἂν εἴη ἡ τοῦ δυνατοῦ ἢ δυνατόν ἐντελέχεια τῆς κινήσεως.”
 ταῦτα δὲ εἰπὼν ὁ Ἀλέξανδρος ἐφιστάνει καλῶς λέγων, ἅπερ καὶ πρότερον

1 μὲν (ante θερμὸν) aF: ὄν E 2 δὲ om. F¹ 3 διὸ καὶ — ψυχρὸν ἐστὶ itera-
 vit E ἐστὶ om. aF ἀντιψύχει] αὐτὸ ψύχει a 4 τοῦ om. F 11 μὲν
 τὸ — ὑπ' αὐτοῦ om. F 15 καὶ (ante συνάδει) om. E 16 αὐτοκινεῖν F
 18 ἀντικινεῖται E 20 αὐτὴν E: ταύτην a: om. F 21 καὶ τὸ κινεῖν E: τὸ κινούμε-
 νον aF 24 δυνάμει alterum om. F 27 φησὶν ὁ aF 28 ἔλεγεν p. 201 b 4
 29 ταῖς κατηγορίαις ἐστὶν aF ἢ δυνατόν E: iteravit F: om. a 30 ante καθὸ
 habet καὶ deletum vel evanidum E 31 οἷον — γίνεται om. F 32 αὐτῷ] αὐ-
 τὰ F τῷ E: τὸ aF 35 ἡ τοῦ δυνατοῦ om. F 36 πρότερον cf. p. 409, 27

παρεθέμην· “ἢ καὶ ἐπὶ τοῦ πρὸς τι τὸ μὲν δυνάμει διπλάσιον οὐ κινήθη-100
 ται. τὸ μέντοι δυνάμει ἡμισυ ἐκινήθη καὶ ἐγένετο ἐνεργεία, ἵνα τοῦτο
 διπλάσιον γένηται. οὐκ ἦν δὲ ἄλλη δύναμις ἢ τοῦ δυνάμει διπλασίου καὶ
 ἢ τοῦ δυνάμει ἡμίσεως. ὥστε κατὰ τὴν ἐνεργείαν τῆς δυνάμεως καὶ ἐν 20
 5 ἐκεῖνοις ἢ κινήσει μιᾶς τῆς κατὰ τὸ ὑποκειμένον δυνάμεως οὐσης, ἢ τὰς
 διαφόρους τῶν πρὸς τι σχέσεις ἐποίει.” ταῦτα τοῖνον αὐτῆ λέξει τοῦ Ἀλε-
 ξάνδρου γράφοντος ἀξιῶ μεμνησθαι τῶν πρότερον εἰρημένων παρ’ ἐμοῦ, ὅτε
 καὶ κατὰ τὰ πρὸς τι κινήσιν ἔλεγον γίνεσθαι καὶ μὴ μόνον κατὰ τὰς τέτρα-
 ρας κατηγορίας. σαφῶς γὰρ ἐν τούτοις ὁ Ἀλέξανδρος ὁμολογεῖ, καὶ τὸ
 10 ἕτερον τῶν πρὸς τι κινήθη, κινεῖσθαι καὶ θάτερον διὰ τὸ μίαν εἶναι τὴν 25
 σχέσιν. ὁ δὲ Θεμιστίσις καὶ ἐνταῦθα ἀξιῶ μὴ εἶναι κινήσιν κατὰ τὰ πρὸς
 τι, διότι ἢ κατὰ τὰ πρὸς τι ἐνεργεία οὐ διασφίξει τὸ δυνάμει, ἀλλὰ ἀθρόως
 γίνεται ἢ μεταβολὴ ἐκ τοῦ δυνάμει εἰς ἐντελέχειαν. οὐ γὰρ κατ’ ὀλίγον
 15 γίνεται δεξιόν, ἀλλ’ ἀθρόως. “ὄει, οὖν φησι, πρῶτον δεικνύουαι τὴν ἐνέρ-
 γειαν τὴν ἀτελῆ καὶ οὕτως τὸν ὅρον ἐλέγχειν.” ἀλλ’ εἰ μὲν ἄχρονος ἢ
 ἐκ τοῦ δυνάμει εἰς τὸ ἐνεργεία μεταβολή, τί ἄποπον καὶ τὴν κινήσιν ἄχρονον 30
 εἶναι τὴν κατὰ τὸ πρὸς τι; εἰ δὲ ἐν χρόνῳ γίνεται τὰ ἐν γενέσει καὶ συνή-
 ρηται ὁ χρόνος, οὐ παρὰ τοῦτο ἀπώλετο ἢ κινήσις. “ἢ οὖν, φησὶν Ἀλέ-
 ξάνδρος, τὸ δυνάμει ὡς εἰς σαφέστερον τὸ κινήτῳ μετέλαβεν ἢ εἴ τις βιάζοιτο
 20 ἐπὶ πλεόν εἶναι τὸ δυνάμει ἐν πάσαις ὃν ταῖς κατηγορίαις, ἐδλόγως ὁῖσι
 ἐπὶ τὸν ἰδιαίτερον λόγον τῆς κινήσεως μετεληλυθῆναι τοῦ κινήτοῦ ἢ κι-
 νητῶν ἐντελέχειαν λέγων.” καὶ ἄλλην δὲ χρῆσαν λέγει τῆς εἰς τὸ κινή-
 τῳ μεταλήψεως ὁ Ἀλέξανδρος. “ἐπειδὴ γὰρ βούλεται μὲν δεῖξαι τὴν κινήσιν 35
 ἐν τῷ κινουμένῳ, καὶ τὸ κινουῖν δὲ φυσικῶς δυνάμει ὃν κινήτικὸν ἐντελε-
 25 χεῖα γίνεται τοιοῦτον, ὅταν ἐνεργῆ πρὸς τὸ κινήτῳ, ἀλλ’ οὐκ ἔστι κινου-
 μένον οὐδὲ ἢ κινήσις ἐν αὐτῷ. εἰκότως τὸ κινήτῳ ἔλαβεν ἐν ᾧ ἢ κινήσις
 ἔστι. καὶ οὐχὶ τὸ κινήτικόν, ὑφ’ οὗ ἢ κινήσις ἐν τῷ κινήτῳ ἐγγίνεται.
 καὶ ἐξισάζοντα τὸν ὅρον ἐποίησε μεταλαβῶν τὸ δυνάμει εἰς τὸ κινήτῳ.”
 Τινὲς δὲ αἰτιῶνται τὸν ὅρον τῆς κινήσεως, διότι τῷ κινήτῳ ὄντι, ὡς 40
 30 φασιν, ὁμοίως ἀδήλων τῇ κινήσει καὶ γνωριζομένῳ διὰ τῆς κινήσεως
 προσκέχρηται. ἀπολογεῖται δὲ ὁ Ἀλέξανδρος λέγων ὅτι “εἰ ἢ κινήσις τῶν
 πρὸς τί ἐστι (τοῦ γὰρ κινήτοῦ ἢ κινήσις), τοῖς δὲ πρὸς τι τὸ εἶναι ταῦτόν
 ἐστι τῷ πρὸς τι πως ἔχειν, εἰκότως τὴν κινήσιν ὀριζόμενος παρέλαβε τὸ
 κινήτῳ. πρὸς θ τὸ εἶναι ἔστιν αὐτῆς. ἢ πως δὲ οὐδὲ ἤρτηται τοῦ κινήτοῦ
 35 ἢ τῆς κινήσεως γινῶσις, ἀλλὰ τοσοῦτον μόνον ἐνδείκνυται τὸ κινήτῳ, ὅτι
 τοῦ πεφυκότος ἐστὶν ἐνεργεία καθὸ πέφυκε, πεφυκότος δὲ κινεῖσθαι, καὶ 45

2 ἐκινήθη om. a καὶ ἐγένετο iteravit F τοῦτο E: τούτων aF 5 ἢ —
 ἐποίει (6) cf. p. 409, 31 7 πρότερον p. 409, 12 11 Θεμιστίσις p. 214, 11 sqq.
 12 διότι — πρὸς τι om. E ἀλλὰ E: ἀλλ’ a: iteravit F 14 φησι] p. 214, 19 ὢπως
 γὰρ ἐπὶ τῶν τοιοῦτων δεικνύουαι δεῖ πρῶτον τὴν ἐνεργείαν τὴν ἀτελῆ κτλ. 15 τὴν (ante
 ἀτελῆ) om. F 16 ἐκ aF: ἀπό E 18 φησὶν ὁ a 19 ὡς om. F
 μετέλαβε] μετέβα scribere cooperat E 22, 23 κινήτῳ aF: κοινόν E 27 ἐν ovani-
 dum E γίνεται F 29, 30 ὁμοίως ὄντι ὡς φασιν aF 31 προσχρηται F
 32 ταῦτόν ἐστι F: om. aE 33 τῷ scripsi: τὸ libri 35 μόνῃ a

οὐ κατ' ἄλλο τι. τὸ γὰρ οἰκοδομητὸν ὅταν ἐνεργῆ καθὼ πέφυκε, μένοντος 100^r
 τοῦ πεφυκέναι οἰκοδομεῖται. οὕτως δὲ καὶ τὸ κινητὸν κινεῖται πᾶν. μή-
 ποτε δὲ μετὰ τὴν πολυειδῆ τοῦ ὀρισμοῦ διάπτυξιν εἰς σαφεστέραν παρά-
 δεῖξιν οὐδὲν ἄτοπον ἦν αὐτὸν καὶ οὕτως προαγαγεῖν ἀντὶ τοῦ δυνατοῦ τὸ
 5 κινητὸν τιθέντα. τὴν δὲ ἐνέργειαν ταύτην θίξει τοῦ κινήτου πρὸς τὸ
 κινητὸν γίνεσθαι φησι. καὶ ἐπὶ μὲν τῶν φυσικῶς καὶ σωματικῶς κινου- 50
 μένων ἀλλήλων ἄπτεσθαι φησι τό τε κινοῦν καὶ τὸ κινούμενον. ἐπὶ δὲ
 τῆς ἀπὸ τοῦ ἀσωμάτου κινήσεως τὸ μὲν κινοῦν ἀσώματον ὃν ἄπτεσθαι
 λέγει τοῦ κινουμένου, κοινότερον τὴν ἀφῆν ἐπὶ ἀσωμάτου λέγων, ὡς λέ-
 10 γομεν ἦρθαι τὴν λοιδορίαν ἡμῶν, οὐκέτι μάλιστα καὶ τὸ κινούμενον σῶμα 100^v
 ἦρθαι τοῦ κινουόντος· οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς ἄπτεσθαι τῆς λοιδορίας λεγόμεθα,
 εἰ δὲ καὶ τὸ κινοῦν καθὼ δυνάμει ἐστὶν ἀντικινεῖται, καὶ διὰ τοῦτο δεῖκνυ-
 ται βεβαίωτερον ὅτι ἡ κίνησις ἐντελέχεια τοῦ κινήτου ἐστὶν ἢ κινήτων.

p. 202^a9 Εἶδος δὲ ἀεὶ οἴσεται τι τὸ κινοῦν ἕως τοῦ ποιεῖ ἐκ τοῦ 5
 15 δυνάμει ὄντος ἀνθρώπου ἀνθρώπων.

Δείξας ὅτι τὸ κινούμενον, ἕως ἂν κινῆται, φυλάττει τὸ ἀτελὲς καὶ τὸ
 δυνάμει, εἰκότως ἐπισημαίνεται περὶ τοῦ κινουόντος, ὅτι τοῦτο τέλειον εἶναι
 χρῆ καὶ εἶδος ἔχειν. τὰ γὰρ κατὰ φύσιν καὶ προσεχῶς κινουόντα τε καὶ
 ποιούντα ὅμοια ἑαυτοῖς ποιεῖ καὶ εἰς τὸ οἰκεῖον εἶδος ἄγει τὰ κινούμενα ὑφ' 10
 20 ἑαυτῶν. διὸ εἰ μὲν κατ' οὐσίαν κινεῖται τὸ κινούμενον, οὐσίαν χρῆ εἶναι
 τὸ κινοῦν, εἰ δὲ κατὰ ποιότητα, ποιόν, εἰ δὲ κατὰ ποσότητα, ποσόν. οἶον
 ὁ ἐντελεχέειος ἀνθρώπος ποιεῖ ἐκ τοῦ δυνάμει ὄντος ἀνθρώπου
 ἀνθρώπων. τέλειον γὰρ ὃν τὸ κινήτικόν ἀρχὴ καὶ αἴτιον ποιητικόν ἐστι
 τῆς κινήσεως. ἀλλὰ πῶς ἐπὶ τοῦ κατὰ τόπον κινήτου; οὐ γὰρ τόπος
 25 οὐδὲ ἐν τόπῳ ἔσται τὸ κατὰ τόπον κινοῦν, ὥσπερ οὐσία τὸ κατ' οὐσίαν
 καὶ ποιόν τὸ κατὰ ποιόν. ἢ ἐν τελειότητι μὲν ἀνάγκη καὶ ἐπ' ἐκείνων 15
 εἶναι τὸ κινοῦν, οὐ μὴν καὶ ἐν τόπῳ. ἢ γοῦν ψυχὴ κινεῖ μὲν τὸ σῶμα
 τοπικῶν κινήσεων, οὐ μὴν ἐν τόπῳ οὔσα. καὶ ἴσως διὰ τοῦτο ὁ Ἀριστοτέλης
 ἀσφαλέστερον ποιῶν οὐκ εἶπεν ὅτι εἶδος οἴσεται τὸ κινοῦν οἶον καὶ τὸ
 30 κινούμενον, ἀλλ' ἦτοι τόδε ἢ τοιόνδε ἢ τοσόνδε. εἰ μὴ ἄρα πάντως μὲν
 τὸ αὐτὸ εἶδος εἶναι χρῆ ἀπὸ τοῦ ποιούντος τῷ γινομένῳ ἐντιθέμενον, ἀλλ'
 οἰκείως ἐν ἑκατέρῳ. καὶ γὰρ ὁ οἰκοδόμος οἰκοδομεῖ κατὰ τὴν ἐν ἑαυτῷ
 οἰκίαν, καὶ ἡ ψυχὴ κινεῖ κατὰ τόπον, οὐ κατὰ τὴν τυχοῦσαν ἐν ἑαυτῇ 20
 αἰτίαν, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐν ἑαυτῇ αἰτίαν τῆς τοπικῆς κινήσεως ἔχουσαν τὸ
 35 αὐτὸ εἶδος ὡς ἐν ἐκείνῃ.

1 οὐ κατ' F: οὐκ aE 2 κινήτικόν (comp.) E 9 ἐπὶ τοῦ a 10 οὐκέτι]
 οὐ F 13 ἡ κίνησις om. aF 14 τι τὸ a et Simpl. de anima p. 36, 12 Hayd.:
 τὸ τὸ E: τὸ F 18 ποιούντα τε καὶ κινούντα a 19 ἑαυτοῖς E: αὐτοῖς a: αὐ-
 τοῖς F 23 ἐστὶ ποιητικόν aF 26 κατὰ τὸ ποιόν a τελειότητι μὲν] τελ
 ceteris extremo folio evanidis E 30 ἦτοι EF: ὅτι a 33 κινεῖ E: κινεῖται F:
 κινεῖ τὰ a 34 ἀλλὰ — αἰτίαν om. F

p. 202^a 13 Καὶ τὸ ἀπορούμενον δὲ φανερόν ἕως τοῦ καὶ ἐπὶ τοῦ 100^v
κινουῦντος καὶ κινουμένου. 27

Μετὰ τὸ ἀποδοῦναι τὸν τῆς κινήσεως ὄρισμόν καὶ τὴν προσήκουσαν
αὐτοῦ διάρθρωσιν ποιήσασθαι μεταβαίνει λοιπὸν ἐπὶ τὸ δεύτερον τῶν περὶ
5 κινήσεως προβλημάτων ζητῶν καὶ διακαθαίρων, ἐν τίνι ἐστὶν ἡ κίνησις, 30
πότερον ἐν τῷ κινουντῷ ἢ ἐν τῷ κινουμένῳ, ἢ ἀπὸ τοῦ κινουῦντος ἐν τῷ
κινουμένῳ, ὡς ἔχει ἡ τῶν πρὸς τι σχέσις. διὰ τοῦτο καὶ τὴν τοῦ πρὸς
τι σχέσιν διέλαβεν. ἐπειδὴ γὰρ συμβεβηκός τί ἐστὶν ἡ κίνησις, ἀνάγκη
πάντως ἐν τίνι αὐτῇ εἶναι οὐσία. ἐπεὶ οὖν καὶ ἐν τῷ τοῦ κινουῦντος ὀνό-
10 ματι καὶ ἐν τῷ τοῦ κινουμένου ἐμφαίνεται ἡ κίνησις, ἀπορίας ἄξιον ἐδόκει,
πότερον ἐν τῷ κινουντῷ ἐστὶν ἢ ἐν τῷ κινουμένῳ ἢ ἐν ἀμφοτέροις. ἢ
ἐπειδὴ τὸ μὲν κινεῖν ποιοῦν τί ἐστι, τὸ δὲ κινούμενον πάσχον, διαιρουμένης 35
τῆς κινήσεως εἰς τε ποιήσιν καὶ εἰς πάθησιν ἢ μὲν ποιήσις ἐν τῷ ποιοῦν-
τί ἐστὶν, ἢ δὲ πάθησις ἐν τῷ πάσχοντι. λέγει οὖν ὅτι καὶ τὸ ἀπορούμενον
15 ἐν τούτοις λέλυται ἐκ τοῦ τῆς κινήσεως ὀρισμοῦ. φανερόν γὰρ ὅτι ἐν τῷ
κινήτῳ ἐστὶν ἡ κίνησις, εἴπερ ἐντελέχειά ἐστι τοῦ κινήτου ὑπὸ
τοῦ κινήτικοῦ. “ὕπεναντιοῦσθαι δέ, φησὶν Εὐδόμημος, τοῖς λέγουσιν ἐν
τῷ πάσχοντι καὶ κινουμένῳ εἶναι τὴν κίνησιν τὸ περὶ τὰς αἰσθήσεις· λέ-
20 γομεν γὰρ ὄρα ὄραται ὄρασις, ἀκούει ἀκούεται ἀκουσις· δοκεῖ οὖν ἡ ὄρασις 40
ἐν τῷ ὄρωντι εἶναι, καὶ ἡ ἀκουσις ἐν τῷ ἀκούοντι· ὁμοίως καὶ αἱ γεύσεις
καὶ αἱ λοιπαί. ταῦτα δὲ ἐν τῇ τοῦ ποιοῦντος καὶ κινουῦντος εἶναι δοκεῖ
συστοιχία. ἀπατάμεθα δέ, φησί, τῇ λέξει ἐπακολουθοῦντες καὶ μὴ ἐννοοῦν-
τες ὅτι τὸ αἰσθανόμενον πάσχει.” ἀλλὰ διὰ τί οὐκ ἐστὶν ἐνέργεια καὶ τοῦ
κινουῦντος; εἰ γὰρ πρότερον κινήτικόν ὃν τοῦτο δυνάμει κινεῖν ἐστὶν, ἀνάγκη,
25 ὅταν κινεῖν ἐνεργείᾳ γένηται, τότε κινεῖν καὶ ἐνεργεῖν κατὰ τὸ κινεῖν.
διὰ τί οὖν ἡ τοῦ κινήτου ἐνέργεια κινήσις ἐστὶ καὶ μὴ μᾶλλον ἢ τοῦ κιν- 45
ουῦντος; ἢ οὐκ ἄλλη ἐστὶν ἢ τοῦ κινήτικοῦ ἐνέργεια. ἐστὶ γὰρ κινήτικόν
ἐνεργητικὸν τοῦ κινήτου.

Μία οὖν ἡ ἀμφοῖν ἐνέργεια, ὡς μὲν ἀπὸ τοῦ κινουῦντος ἐνέργεια
30 λεγομένη κυριώτερον, ὡς δὲ ἐν τῷ κινουμένῳ πάθος μᾶλλον ἢ ἐνεργ-
γεια. ἐνέργεια δὲ ἴσως καὶ αὕτη λέγεται, καθόσον ἂν ἔξωθεν ἔχη τὴν
ἀρχήν, ἀλλ’ ὑπὸ τῆς ἐν αὐτῇ φύσεως ἔχει τὸ κινεῖσθαι κατὰ τὴν οἰκείαν
ἐπιτηδειότητα. ὡς οὖν τὸ διάστημα τοῦ ἐνὸς πρὸς δύο καὶ δύο πρὸς
ἐν καὶ τὸ ἀναντες καὶ τὸ κάταντες ἐν μὲν ἐστὶ τῷ ὑποκειμένῳ, δύο 50
δὲ κατὰ τὸν λόγον, ἀπὸ μὲν τοῦ ἐνὸς πρὸς τὰ δύο ἡμισυ, ἀπὸ δὲ τῶν
35 δύο πρὸς τὸ ἐν διπλάσιον, οὕτως ἔχει καὶ ἐπὶ τοῦ κινουῦντος καὶ κινουμέ-
νου ἢ κινήσις, μία μὲν οὐσα τῷ ὑποκειμένῳ, ἄλλως δὲ ὡς ἀπὸ τοῦ κιν-

6 ἢ ἀπὸ — κινουμένῳ (7) om. F 7 post ἔχει add. καὶ α 9 ὀνόματα α
10 δοκεῖ α 16 τοῦ κινήτου] τούτου Aristotelis vulgata cf. p. 440, 14 17 Εἰδη-
μος fr. 28 p. 43, 8 Sp. 19 ὄρα EF: om. α ἀκούει deletat Spengel, ὄραται et
ἀκούεται melius deletat emendator Ambrosiani 22 συστοιχίαν E καὶ μὴ ite-
ravit F 24 post πρότερον add. τὸ αF ὄν] ἀν F

νοῦντος καὶ | ἄλλως ὡς ἐν τῷ κινουμένῳ θεωρουμένη. δῆλον δὲ ὅτι 101^r
καὶ τὸ κινητικόν, ὅταν ἀπὸ τοῦ δυνάμει μεταβάλλῃ εἰς τὸ ἐνεργεῖα ὑπὸ
τοῦ ἐνεργείας, τότε ὡς κινουμένῳ ἔνεστιν ἢ κίνησις ἀπὸ τοῦ κινουόντος ἄλλη
οὕσα παρὰ τὴν κίνησιν, ἢν αὐτὸ ἐνεργεῖα ἦδη καὶ τέλειον γινόμενον κινεῖ
5 τὸ ὑπ' αὐτοῦ κινούμενον. Ἐν οὖν ἐστὶ τῷ ὑποκειμένῳ ἢ ἐνεργεῖα καὶ τὸ
πάθος ἀρχομένη μὲν ἀπὸ τοῦ ἐνεργοῦντος, καὶ ἐκείθεν τὸ εἶδος ἐπιφέ- 5
ρουσα, ἐνστηριζομένη δὲ τῷ πάσχοντι, καὶ διατιθεῖσα τοῦτο κατὰ τὴν ἀπὸ
τοῦ ποιοῦντος τοῦ εἶδους ἔνδοσιν οἷον πνοὴν εἰς ἄλλο, ὡς μήτε ἀπηλλά-
χθαι τοῦ ποιοῦντος μήτε ἐν αὐτῷ εἶναι, ἀλλ' ἐξ ἐκείνου μὲν, ἐν ἐκείνῳ δὲ
10 οὐκ ἀποτετημένῃ. καὶ εἰ μὲν ἀπὸ τοῦ ποιοῦντος καὶ κινουόντος ἀρχοί-
μεθα, ποιεῖν καὶ κινεῖν ἐστίν, εἰ δὲ ἀπὸ τοῦ πάσχοντος καὶ κινουμένου,
πάσχειν καὶ κινεῖσθαι. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ οἱ μὲν πολλοὶ
σαφέστερον οὕτω γράφουσι ταύτην τὴν λέξιν· ἐντελέχεια γὰρ ἐστὶ 10
τούτου ὑπὸ τοῦ κινητικοῦ, ὃ δὲ Ἀνδρόνικος οὕτως· ἐντελέχεια γὰρ
15 ἐστὶ τοῦ κινητοῦ καὶ ὑπὸ τούτου. καὶ ἐξηγεῖται ὅτι κἂν ἔξωθεν ἢ
τὸ κινουόν, ἐκ τῆς ἐνούσης δυνάμεως εἰς ἐνεργεῖαν ἀγόμενον, ὑφ' ἑαυτοῦ
κινεῖσθαι δοκεῖ τὸ κινούμενον.

p. 202^a 21 Ἐχει δ' ἀπορίαν λογικὴν ἕως τοῦ ὁμώνυμος ἂν εἴη.

Εἰπὼν πρότερον τὰ ἑαυτῷ δοκοῦντα περὶ τῆς κινήσεως, ὅτι μία ἐστὶν
20 ἀπὸ τοῦ κινουόντος ἐν τῷ κινουμένῳ, ἐφεξῆς τὴν περὶ τούτου ἀπορίαν
ἐνοχλοῦσαν τοῖς μὴ οὕτως ἐκδεχομένοις, ὡς αὐτὸς εἶπε, διαρθροῖ. ἢν 20
λογικὴν καλεῖ, ἢ ὡς ἐξ ἐνδόξων προιοῦσαν ἢ ὡς ἐν λόγῳ μόνῳ τὸ πιθα-
νὸν ἔχουσαν καὶ οὐκ ἀπὸ τῶν πραγμάτων βεβαιουμένην (οὕτως γὰρ λόγοι
λέγονται οἱ τοῦ Ζήνωνος οἱ πιθανῶς τὴν κίνησιν ἀναιροῦντες), ἢ логи-
25 κὴν λέγει τὴν κοινοτέραν καὶ οὐ προσεχῆ οὐδὲ ἰδίαν τοῦ προκειμένου οὐδὲ
ἐξ οἰκείων ἀρχῶν· ἢ μὲν γὰρ ἐκ τῶν οἰκείων ἐπιχειρήσεις οὐ λογικῆ, ὡς
ἢ τὴν ψυχῆν ἀθάνατον ἐκ τοῦ αὐτοκινήτου δεικνῦσα (ἀπὸ γὰρ τῆς οὐσίας
τῆς ψυχῆς βούλεται προιεῖναι, ὡς φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος), ἢ δὲ ἐκ τοῦ τὰ 25
ἐναντία ἐκ τῶν ἐναντίων γίνεσθαι τὸ ἀθάνατον δεικνῦσα λογικῆ· οὐ γὰρ
30 ἐξ οἰκείων καὶ προσεχῶν τῆς ψυχῆς πρόβεισιν, ἀλλὰ διὰ κοινῶν, δι' ὧν
καὶ ἄλλο ἂν δειχθεῖ τι οὕτως ἔχον καὶ μὴ ὁμογενὲς τῇ ψυχῇ. κἂν γὰρ
καθολικῆς δεῖ προτάσεως ἐν ταῖς ἀποδείξεσιν, ἀλλ' οὐχ οὕτως εἶναι χρὴ
κοινήν, ὅταν τὰ ἰδίως ὑπάρχοντα δεικνύωμεν, ὥστε καὶ τοῖς ἀνομογενέσιν
ἀρμόττειν. τὰ μὲν οὖν παραδείγματα καλῶς ἐφήρμοσεν ὁ Ἀλέξανδρος.
35 ἐκείνῳ δὲ ἐπισημαίνουμαι διὰ τοὺς ἀληθείας ἐρωήτας, ὅτι ὁ ἀπὸ τῶν ἐναν- 30
τίων ἐν Φαίδωνι λόγος οὐ τὴν ἀθανασίαν αὐτόθεν ἐπαγγέλλεται καταδείξει

2 μεταβάλλῃ F ὑπὸ τοῦ ἐνεργείας om. F 3 κινουμένη E ἄλλην F 8 post
ποιοῦντος repetiit τοῦ εἶδους — ποιοῦντος E 12 τοῦτο a 13 ἐστὶ — γὰρ (14) om. F¹
17 τὸ κινούμενον om. F 19 τῆς om. aF 22 προιοῦσαν ἐξ ἐνδόξων a 23 καὶ
om. F 26 ὡς κτλ. Alexandri esse apparet ex v. 28 et 34 27 δεικνῦσα ἐκ τοῦ
αὐτοκινήτου a 28 ὁ om. a 29 ἐναντία ἐκ τῶν om. F 33 ὁμογενέσιν E
36 ἐν om. a Φαίδωνι cf. p. 70E καταδείξει a: καταδείσθαι E: καταδείσθαι F

τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ τὸ προϋπάρχειν μόνον τοῦ τῆδε βίου τὴν ψυχὴν καὶ τὸ 101^v
ἐπιδιαμένειν.

Τὴν δὲ ἀπορίαν ἐκτίθεται πρῶτον διορίζων, ὅτι ἔστι τις ἐνέργεια καὶ
τοῦ κινουῦντος καὶ τοῦ κινουμένου, ἥτοι τοῦ ποιητικοῦ καὶ τοῦ παθη-
5 τικοῦ, ὡς εἶναι δύο ἐνεργείας. ὁ πρῶτη μὲν ὡς ἐναργῆς ἔλαβεν εἰπὼν
δεῖν εἶναι ἐντελέχειαν ἀμφοῖν, νῦν δὲ ἐκ τῆς ἐτερότητας τῶν ὀνομάτων, 35
ὧν ἔχουσιν αἱ ἐνέργειαι. εἰ γὰρ ἡ μὲν ποίησις λέγεται, ἡ δὲ πάθησις,
δύο ἂν εἴεν ἐνέργειαι. καὶ εἰ τὰ ἔργα αὐτῶν, καὶ τὰ τέλη τοῦ μὲν ποίημα
τοῦ δὲ πάθος, ταῦτα δὲ διαφέροντα ἀλλήλων. ὦν δὲ τὰ ἔργα καὶ τὰ τέλη
10 ἕτερα, τούτων καὶ αἱ ἐνέργειαι ἕτεραι ἐφ' αἷς τὰ τέλη. διορίσας οὖν
ταῦτα, ἄρχεται λοιπὸν τῆς διαιρέσεως τῆς τὴν ἀπορίαν ἀναπλοῦσης οὕτως·
εἰ ἄμφω κινήσεις εἰσὶν ἢ τε τοῦ κινουῦντος καὶ ἢ τοῦ κινουμένου, ἢ ἕτεραι 40
τελέως αὐται ἢ οὐχ ἕτεραι· καὶ εἰ ἕτεραι, ἐπειδὴ συμβεβηκότα εἰσὶν αἱ
κινήσεις, πάντως ἐν τινὶ εἰσὶν οὐσίᾳ. ἐν τίνι οὖν δύο οὐσαι; ἢ γὰρ ἄμφω
15 ἐν τῷ πάσχοντι καὶ ποιουμένῳ ἥτοι κινουμένῳ, ἢ ἡ μὲν ποίησις ἐν τῷ
ποιοῦντι, ἢ δὲ πάθησις ἐν τῷ πάσχοντι. εἰ δὲ τις καὶ τὴν πάθησιν ποίη-
σιν βούλοιο καλεῖν, διότι ἐνέργεια λέγεται καὶ αὐτῇ (ἐντελέχεια γὰρ τοῦ
κινητοῦ), καλεῖται μὲν, ἀλλ' ἴστω ὅτι ὁμωνύμως αὐτῇ λέγεται ποίησις
20 τῇ τοῦ ποιοῦντος ποίησις, μενούσης τῆς ἐτερότητας καὶ τὰ ὀνόματα τὰ 45
αὐτὰ εἴη.

Τὸ δὲ τρίτον τμήμα τῆς διαιρέσεως τὸ λέγον 'ἢ ἄμφω ἐν τῷ κινουῦντι'
παραλέλοιπε καὶ ὡς ἐναργῶς ἄτοπον, διότι συνέβαινε τὸ κινούμενον μὴ
κινεῖσθαι, εἰ μηδεμίαν ἔχει κίνησιν ἐν ἑαυτῷ, τὸ δὲ κινῶν δύο ἔχον κινή-
σεις διπλὴν κινεῖσθαι κίνησιν, καὶ μέντοι διότι τὰ αὐτὰ συμβαίνει ἄτοπα
25 καὶ τούτῳ τῷ τμήματι τῆς διαιρέσεως (καὶ ἔτι μᾶλλον) ἄπερ τῷ ἀμφοτέ-
ρας τὰς κινήσεις ἐν τῷ κινουμένῳ τιθέντι. καὶ ἄλλως δὲ δεῖξει προῖων, 50
ὅτι καὶ τὴν ἑτέραν τῶν κινήσεων ἐν τῷ κινουῦντι λέγειν τὴν οἰκείαν αὐτῷ
δοκοῦσαν ἄτοπον, εἰ δὲ τοῦτο ἄτοπον, πολὺ ἄτοπώτερον τὸ ἀμφοτέρας ἐν
αὐτῷ τιθέναί. διὰ ταῦτα μὲν οὖν παρῆκεν ἐκεῖνο τὸ τμήμα τῆς διαιρέ- 101^v
30 σεως, ὡς ἐν τοῖς πλείοσι γέγραπται τῶν ἀντιγράφων. ἐν τισὶ δὲ καὶ
τοῦτο πρόσκειται τῆς γραφῆς ἐχούσης οὕτως· ἢ γὰρ ἄμφω ἐν τῷ πά-
σχοντι καὶ ποιουμένῳ ἢ ἐν τῷ ποιοῦντι καὶ διατιθέντι, ἢ ἡ μὲν
ποιήσις ἐν τῷ ποιοῦντι ἢ δὲ πάθησις ἐν τῷ πάσχοντι. περιττὴ
δὲ ἡ προσθήκη, εἴπερ μηδὲ ἀντιλέγει πρὸς ἐκεῖνην τὴν θέσιν ὁ Ἄρι-
35 στοτέλης.

Ἄλλὰ καὶ τέταρτόν ἐστι τμήμα τῆς διαιρέσεως τὸ τῷ δευτέρῳ ῥη- 5
θέντι ἀντικείμενον τὸ λέγον 'ἢ ἡ μὲν ποίησις ἐν τῷ πάσχοντι, ἢ δὲ πάθησις
ἐν τῷ ποιοῦντι', ὅπερ ὡς ἐναργῶς ἄτοπον παραλέλοιπε. ὁ μὲντοι πιθανὸς

5 εἰπὼν p. 202^a 15 6 δέον F 7 εἰς γὰρ a 8 αἱ ἐνέργειαι E καὶ (ante
τά) om. F 12 ἢ (post καὶ) om. aF 17 αὕτη aF 19 ποιήσει] κινήσει a
22 καὶ ante ὡς delevirim συνέβαινε] fortasse συμβαίνει ut v. 24 τὸ κινούμενον
μὴ E (cf. Themist. p. 217, 8): τῷ κινουμένῳ τὸ F: τῷ κινουμένῳ τὸ κινούμενον μὴ a
25 τῷ (post τούτῳ) om. a 28 εἰ δὲ τοῦτο ἄτοπον om. E δὲ F: δὴ a
30 καὶ om. F 36 τὸ τῷ] τῷ F¹

Θεμιστίος τὸ εἰ δὲ δεῖ καὶ ταύτην ποίησιν καλεῖν, ὁμώνυμος ἂν 101^v
εἶη, πρὸς ἐνδοξίην τούτου τοῦ τμήματος εἰρησθαι νομίζει, ὡς εἰ μετὰ τὸ
εἰπεῖν ἢ ἢ μὲν ποίησις ἐν τῷ ποιοῦντι, ἢ δὲ πάθησις ἐν τῷ πά-
σχοντι ἐπήγειν· “ἀνάπαλιν γὰρ οὐκ ἐνδέχεται οἷον τὴν ποίησιν ἐν τῷ
5 πάσχοντι εἶναι, εἰ μὴ τις τὴν τοῦ πάσχοντος ἐνέργειαν ὁμωνύμως ποίησιν 10
ὀνομάζειν ἐθέλοι”. καίτοι εἰ τούτου ἕνεκεν εἴρητο, ἀνάγκη ἦν καὶ τὴν
πάθησιν ἐν τῷ ποιοῦντι ὁμωνύμως λέγεσθαι. ὅπερ οὐκ εἴρηται ἐπιπό-
λαιον ὄν.

10 p. 202^a28 Ἄλλὰ μὴν εἰ τοῦτο ἕως τοῦ καὶ εἰς ἐν εἶδος; ἀλλὰ
ἀδύνατον.

Πρὸς τὸ προσεχῶς ἐπαχθὲν τμήμα τὸ λέγον “ἢ μὲν ποίησις ἐν τῷ
ποιοῦντι, ἢ δὲ πάθησις ἐν τῷ πάσχοντι” πρῶτον ὑπαντᾷ, καὶ λαβῶν ὅτι 20
κατὰ ταύτην τὴν ὑπόθεσιν, ὥσπερ ἐν τῷ κινουμένῳ ἐστὶν ἢ κινήσις ἢ
οἰκεία, οὕτως καὶ ἐν τῷ κινουντι ἢ αὐτοῦ οἰκεία (ὁ γὰρ αὐτὸς λόγος ἐπ’
15 ἀμφοῖν) ἐπάγει, ὅτι θυεῖν ἀτόποιον θάτερον ἀνάγκη κατὰ ταύτην τὴν ὑπό-
θεσιν ὁμολογεῖν. ἢ γὰρ πᾶν τὸ κινουῦν καὶ κινήσεται, εἴπερ τὸ κινουῦν
ἔχει κινήσιν, τὸ δὲ ἔχον κινήσιν κινεῖται· ἄτοπον δὲ τὸ πᾶν τὸ κινουῦν
κινεῖσθαι καὶ οὔτε δοκοῦν αὐτῇ, εἴπερ τὸ πρῶτως κινουῦν ἀκίνητον οἶεται 25
οὔτε τοῖς πράγμασι συναῖδον (πολλὰ γὰρ τῶν κινουμένων ἀκίνητα μένει οἷον
20 χρῶμα κάλλος εὐρυθμία). ἢ ἔχον τι κινήσιν ἐν ἑαυτῷ οὐ κινεῖται,
ὅπερ πάντων ἐστὶν ἀλογώτατον, ὡς τὸ ἔχον τι λευκὸν μὴ λευκάνθαι. ἢ
γὰρ πάρεστι κινήσις, τοῦτο πάντως κινεῖται καὶ τὸ κινούμενον παρουσίᾳ
κινήσεως κινεῖται. τοῦτο δὲ δεῖξας ἄτοπον μεταβέβηκεν ἐπὶ τὸ ἕτερον
25 ὑποτιθεμένοις ἀμφω ἐν τῷ κινουμένῳ καὶ πάσχοντι, τὴν τε ποίησιν 30
καὶ τὴν πάθησιν καὶ τὴν διδασκίαν καὶ τὴν μάθησιν. ἄτοπον δὲ πρῶτον
μὲν τὸ τὴν ἐκάστου ἐνέργειαν μὴ ἐν τῷ ἐνεργοῦντι αὐτὴν εἶναι, ἀλλ’ ἐν
ἄλλῳ τινί, εἴπερ ἢ τοῦ ποιοῦντος ἐνέργεια ἐν τῷ κινουμένῳ ἐσται. δεύ-
τερον δὲ ἄτοπον τὸ τὸ αὐτὸ δύο κινήσεις διαφόρους καὶ ἐναντίας ἅμα
30 κινεῖσθαι καθ’ ἐν εἶδος. εἰ γὰρ τὸ κινουῦν ἀλλοιοῖ φέρε εἰπεῖν καὶ τὸ κι-
νούμενον ἀλλοιοῦται, οὐ δυνατόν τὸ κινούμενον καθὼ ἀλλοιοῦται ἀλλοιοῦν. 35
διαφόρου γὰρ οὔσης τῆς ἐνεργείας διάφορα ἂν εἶη καὶ τὰ ἀποτελέσματα,
ὥσπερ οὐ δυνατόν καθὼ ἀλλοιοῖ καὶ αὔξεσθαι. ὑπὸ γὰρ αὔξοντος αὔξεται
τι καὶ ὑπὸ ἀλλοιοῦντος ἀλλοιοῦται. γοργῶς οὖν ἐπηπόρησε ταύτη τῇ
35 ὑποθέσει· τίνες γὰρ ἔσονται ἀλλοιώσεις δύο καὶ ἐνὸς τοῦ κινουμέ-
νου καὶ εἰς ἐν εἶδος φερομένου; ἔτι γὰρ ἀτοπώτερον τὸ καὶ δύο οὔσας
τάς κινήσεις, ἄς ἀλλοιώσεις ἐκάλεσεν, εἰς ἐν εἶδος φέρεσθαι. ὅτι γὰρ εἰς
ἐν εἶδος τελευτᾷ ἢ τοῦ κινουῦντος καὶ κινουμένου ἐνέργεια, δῆλον ἐκ τοῦ, 40

1 Θεμιστίος p. 216, 16 Sp.

2 τοῦ iteravit initio versiculi E

4 ἐπήγαγεν E

11 λέγον p. 202^a26

14 ἐν τῷ κινουῦν a

20 χρῶμα om. F

27 ἐν (post μῆ)

om. F

35 γὰρ] δὲ a

ὅταν παύσῃται τὸ κινεῖν καὶ κινούμενον, εἰς ἓν τι μεταβεβληκὸς φαίνεται 101^v
τὸ κινούμενον, ὥστε εἰς τοῦτο καὶ ἐκινεῖτο. ἀδύνατον οὖν καὶ τὸ δύο εἶναι
ἐν τῷ κινουμένῳ καθ' ἓν εἶδος γινομένης τῆς κινήσεως ἢ θερμὸν ἢ λευκὸν
ἢ τι τοιοῦτον, καὶ τὸ δύο οὔσας ἐναντίας ἅμα τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν, καὶ
5 ἔτι τὸ δύο οὔσας ἐναντίας εἰς ἓν εἶδος τελευτᾶν· μᾶς μὲν γὰρ ὑποτιθε-
μένης τῷ ὑποκειμένῳ τῆς ἀμφοτέρων ἐνεργείας οὐδὲν κωλύει τὸ καὶ δύο
εἶναι τῷ λόγῳ καὶ εἰς ἓν τελευτᾶν εἶδος, δυοῖν δὲ ὑποτιθεμένων ἀδύνατος 15
καὶ ἡ ὑπόθεσις ἐνὸς ὄντος εἶδους· κἄν τῇ ὑποθέσει τις συγχωρήσῃ, τὸ
ἐπόμενον ἀδύνατον τὸ εἰς ἓν εἶδος τελευτᾶν.

10 “Δυνατὸν δέ, φησὶν Ἀλέξανδρος, καὶ ἄλλως ἀναγινώσκειν ὀξύνοντας,
ἀλλὰ μὴ βαρόντας τὸ τινές· εἰ γὰρ δύο αἱ κινήσεις ἅμα, δύο τινές
ἔσονται καὶ ἐναντία ἀλλοιώσεις τοῦ ἐνός καὶ εἰς ἓν εἶδος, ἄπερ ἀδύνατα.
δυνατὸν δέ, φησί, καὶ ὑπερβιβάσαντας σαφεστέραν ποιῆσαι τὴν λέξιν οὕτως· 50
εἴτα ἄτοπον τὸ δύο κινήσεις ἅμα κινεῖσθαι καὶ εἰς ἓν εἶδος,
15 καὶ οὐ μόνον ἄτοπον ἀλλὰ καὶ ἀδύνατον τοῦτο, εἴτα ἐπὶ τούτοις τὸ
τίνες γὰρ ἔσονται ἀλλοιώσεις τοῦ ἐνός· διὰ τοῦτο γὰρ ἀδύνατα,
ὅτι οὐχ οἷόν τε λαβεῖν, τίνες ἔσονται ἀλλοιώσεις τοῦ ἐνός. καὶ ἄλλως δὲ |
ἐκατέρῳ τῶν ἀτόπων ἴδιον τι δηλωτικὸν ἐπήνεγκε, φησὶν Ἀλέξανδρος, τοῦ 102^v
ἀτόπου· ἔστι δὲ τὰ ἄτοπα τό τε δύο κινήσεις ἅμα κινεῖσθαι καὶ τὸ
20 τὰς δύο εἰς ἓν εἶδος. τῷ μὲν γὰρ εἴτα ἄτοπον τὸ δύο κινήσεις
ἅμα κινεῖσθαι ἐπήγαγε τὸ τίνες γὰρ ἔσονται. διὰ γὰρ τοῦτο ἄτοπον
διὰ τὸ ἄπορον εἶναι τίνες ἔσονται. τῷ δὲ καὶ δύο εἰς ἓν εἶδος ἐπήνεγκε
τὸ ἀλλὰ ἀδύνατον· ἀδύνατον γὰρ τοῦτο. διὰ τί δὲ ἀδύνατον; ἢ ὅτι 5
πᾶσα μεταβολὴ ἐξ ἐναντίου εἰς ἐναντίον, ἓν δὲ ἐνὶ ἐναντίον. ἀδύνατον
25 οὖν τὰς δύο κινήσεις δύο οὔσας μεταβολὰς καὶ ἐκ δυεῖν δηλονότι (οὐ γὰρ
ἂν ἐξ ἐνός δύο ἦσαν) εἰς ἐναντίον τελευτᾶν. ἔτι δὲ μᾶλλον τὸ ἀδύνατον
φανήσεται, ἐὰν ἐνοήσωμεν, ὅτι καὶ αἱ δύο κινήσεις τοῦ τε κινουντος καὶ
τοῦ κινουμένου ἢ ποιούντος καὶ πάσχοντος ἅμα ἐν τῷ αὐτῷ ἔσονται καὶ
ἀλλήλαις ἐναντία οὔσαι καὶ ἐκείνῳ μόνῳ εἰς ἃ ἡ μεταβολή. ἀδύνατον δὲ
30 τὰ ἐναντία ἅμα περὶ τὸ αὐτὸ εἶναι.” μήποτε δὲ Ἀριστοτέλης ἀρκεῖν οἰό-
μενος πρὸς ἐσχάτην ἀτοπίαν τὸ δύο εἶναι τὰς κινήσεις ἐνός εἶδους τοῦ
ἐναντίας εἶναι οὐκ ἐμνημόνευσε. διὸ δύο τὰ ἄτοπα ἐπήγαγε τό τε δύο
ὅπως εἶναι ἐνός εἶδους καὶ τὸ δύο οὔσας διαφόρους εἰς ἓν φέρεσθαι, κἄν
μὴ ὦσιν ἐναντία. ἐπιτείνει δὲ τὸ ἄτοπον ἢ ἐναντίωσις. ὁ μόντοι Ἀλέ-
35 ξάνδρος ἐνδιόωσιν ἐνταῦθα καὶ οὐκ ἐνὶ ἐναντία εἶναι ἐπὶ τῆς ὑπερβολῆς καὶ
τῆς ἐλλείψεως μόνῃς. ταῦτα γὰρ δοκεῖ καὶ τῷ μεταξὺ καὶ ἀλλήλοις εἶναι 15

2 εἰς] εἰ E ἐκινεῖτο] ἐκείνο F 8 δὲ τις a 10 post φησὶν add. ὁ a 13 τὴν
λέξιν ποιῆσαι a 14 τὸ (post ἄτοπον cf. v. 20) om. Aristotelis codd. praeter F 15 καὶ
(ante οὐ) om. F μόνῃν a καὶ ἀλλὰ καὶ F 16 διὰ τοῦτο — τοῦ ἐνός om. E
18 φησὶν ὁ aF 20 τὰς δύο EF: τὰ δύο a post εἶδος add. εἶναι a τῷ
τὸ F 20. 21 ἅμα κινήσεις aF 23 ἢ om. F 24 ἐν — ἐναντίον om. F
28 τοῦ add. ante ποιούντος idemque ante πάσχοντος a 29 ἐναντία οὔσαι E: ἐναν-
τιοῦσαι aF μόνῳ aF¹: μόνον EF² 30 δὲ ὁ aF 31 ἐσχάτον a τὸ]
τοῦ E 36 τῆς om. a καὶ (post μεταξὺ) om. E

ἐναντία. ἀλλ' ἐπιστῆσαι ἄξιον, ὅτι τῷ μεταξύ ὡς ἐν ἄμφω ἐστὶν ἐναντία· 102^r
 ὡς γὰρ ἀσύμμετρα συμμέτρῳ καὶ ὡς ἄνισα ἴσῳ· ὥστε οὐδὲ ὑπὸ τούτου
 σαλεύεται ὁ κανὼν ὁ λέγων ἐν ἐνὶ εἶναι ἐναντίον. εἰπὼν δὲ ὁ Ἀριστοτέλης
 τὰ συμβαίνοντα ἄτοπα τοῖς ἄμφω τὰς κινήσεις ἐν τῷ κινουμένῳ καὶ πᾶ-
 5 σχοντι τιθεῖσι δεδῶκεν ἔννοεῖν, ὅτι τὰ αὐτὰ ἀκολουθήσει καὶ τοῖς ἐν τῷ
 κινουῦντι καὶ ποιουῦντι τιθεῖσιν ἀμφοτέρας, καὶ ἔτι μᾶλλον, εἴπερ ἐν τῷ κι-
 νουῦντι ἢ κινήσει. διὸ καὶ παρῆκε τοῦτο τὸ τμήμα τῆς διαίρεσεως 'κινή- 20
 σεται γὰρ τὸ κινούμενον μὴ κινούμενον'.

p. 202^a36 Ἄλλὰ μία ἔσται ἡ ἐνέργεια ἕως τοῦ καὶ τὸν ποιούντα
 10 πᾶσχειν.

Τὸ πρῶτον διαιρετικὸν ἦν· ἢ ἕτεροι αἱ κινήσεις ἢ οὐχ ἕτεροι, ἀλλὰ 25
 μία δηλονότι, ὅπερ ἐνεδείξατο διὰ τοῦ "εἰ μὲν ἕτεροι, ἐν τίνι", ὡς ὀφεί-
 λοντος ἐπάγεσθαι καὶ τοῦ 'εἰ δὲ μὴ ἕτεροι'. ἀποδοὺς οὖν πρότερον ἐπό-
 μενα ἄτοπα τοῖς ἐτέρας λέγουσι μεταβέβηκε λοιπὸν ἐπὶ τοὺς μίαν ὑποτιθε-
 15 μένους. καὶ λέγει καὶ ταύτῃ τῇ δόξῃ τὰ δοκοῦντα ἔπσεσθαι ἄτοπα, ἅπερ
 καὶ λύσει μετ' ὀλίγον τὴν ἀπορίαν παραμυθούμενος τῷ διορισμῷ. τί οὖν
 τὸ ἐπόμενον ἄτοπον τοῖς μίαν λέγουσι κίνησιν τὴν ποιήσιν καὶ τὴν πάθησιν 30
 καὶ τὴν διδάξιν καὶ τὴν μάθησιν; τὸ δύο, φησὶν, ἐτέρων τῷ εἶδει τὴν
 αὐτὴν καὶ μίαν ἐνέργειαν εἶναι. καὶ ὅτι μὲν ἕτερα τῷ εἶδει τὸ κινουῦν
 20 καὶ κινούμενον, ὁῦλον, εἴπερ τὸ μὲν ποιουῦν ἐνεργεία ἐστὶν ὅπερ ἐστί, τὸ
 δὲ πᾶσχον δυνάμει τοιοῦτον ὄν, ἐνεργεία τὸ ἀντικείμενόν ἐστι τούτῳ, ὃ
 δύνатаι, ἐπεὶπερ αἱ μεταβολαὶ ἐξ ἐναντίων. ὥστε οὐ μόνον ἕτερα ἀλλὰ
 καὶ ἐναντία. ὡς οὖν ἄτοπον λευκοῦ καὶ μέλανος διαφερόντων τῷ εἶδει,
 καὶ τοῦ μὲν διακρίνοντος τὴν ὄψιν, τοῦ δὲ συγκρίνοντος, μίαν λέγειν τὴν 35
 25 ἐνέργειαν οὕτω ποιούντος καὶ πᾶσχοντος ἐτέρων ὄντων τῷ εἶδει, ἀτόπιον δὲ
 ὄντι τῷ δυεῖν ἐτέρων τῷ εἶδει μίαν εἶναι ἐνέργειαν, ἐπειδὴ χρῆ ἑκάστου
 εἶδους οἰκείαν εἶναι ἐνέργειαν, ἀτόπιον δ' οὖν ὄντι τούτῳ ἄλλο τι ἐναργέ-
 στερον ἄτοπον ἀκολουθεῖ. εἰ γὰρ ἡ διδάξις καὶ ἡ μάθησις καὶ ἡ
 ποιήσις καὶ ἡ πάθησις τὸ αὐτὸ καὶ ἓν ἐστὶν, ἔσται καὶ τὸ διδάσκειν
 30 τῷ μανθάνειν τὸ αὐτό. τὸ δὲ ἐναργέστερον τῆς ἀτοπίας ὄψει, ἐὰν τὸν
 διδάσκοντα αὐτὸν μεταλάβῃς, ὥστε τὸν διδάσκοντα πάντα μανθάνειν
 ὅσα διδάσκει καὶ τὸν ποιούντα πάντα πᾶσχειν ὅσα ποιεῖ. τριῶν γὰρ 40
 τούτων ὄντων διδάξεως τοῦ διδάσκειν τοῦ διδάσκοντος, ἢ μὲν διδάξις αὐτὴ
 ἐστὶν ἡ ἐνέργεια, τὸ δὲ διδάσκειν τὴν διδάσκουσαν οὐσίαν κατὰ τὴν ἐνέρ-
 35 γειαν ἐνδεικνύται, τὸ (δὲ) διδάσκον τὴν οὐσίαν μετὰ τῆς ἐνεργείας. διὸ

7 τὸ τμήμα τοῦτο a 9 ἢ om. a 12 εἰ μὲν — τίνι p. 202^a25 μὲν ἕτερα F
 13 μὴ ἕτερα F 17 λέγουσαν F¹ 20 καὶ τὸ κινούμενον a 21 ὃν τοιοῦτον
 aF τούτῳ aE: τοῦτο F 22 μόνον a 24 καὶ τοῦ μὲν — εἶδει (25) om. F
 25 ἀτόπιον — εἶδει (26) EF: ἄτοπον ceteris interceptis a 26 post εἶναι add. τὴν a
 27 τούτῳ om. a 29 ἔσται καὶ τὸ μανθάνειν καὶ τὸ διδάσκειν τὸ αὐτό aF 32 πάντα
 (ante πᾶσχειν) E cf. p. 447, 15: om. aF 34 τὴν ἐνέργειαν E: τὸ ἐνεργεῖν aF
 35 δὲ (ante διδάσκον) add. a

φαίνεται μὲν καὶ ἐπὶ τῆς διδάξεως τὸ ἄτοπον, ἔτι δὲ μᾶλλον ἐπὶ τοῦ δι- 102^r
δάσκειν διὰ τὴν τῆς οὐσίας παρέμφρασιν τῆς τὴν ἐναντίωσιν ἐχούσης, ἔτι
δὲ τούτων ἐναργέστερον ἐπ' αὐτῆς τῆς οὐσίας. ἀναμφιβέβητος δὲ διὰ τῶν
εἰρημμένων λόγων καὶ τοῦ δύο ἀπλῶς εἶναι τὰς ἐνεργείας, καὶ τοῦ μίαν 45
5 ἀπλῶς δειχθῆσεται, ὅτι πῆ μὲν μία, πῆ δὲ δύο, μία μὲν τῷ ὑποκειμένῳ,
δύο δὲ τῷ λόγῳ.

p. 202^b5 Ἡ οὐτε τὴν ἄλλου ἐνέργειαν ἐν ἐτέρῳ εἶναι ἄτοπον
ἕως τοῦ ἀλλὰ τοῦδε ἐν τῷδε.

Ἐντεῦθεν ἄρχεται λύειν τὰς ἀπορίας οὐ πάσας, ἀλλ' ὅσαι πρὸς τὴν
10 ἀληθῆ δόξαν ἐνίστανται τὴν λέγουσαν μίαν μὲν εἶναι τῷ ὑποκειμένῳ τὴν 50
κίνησιν, δύο δὲ κατὰ τὸν λόγον. διὸ τὰς μὲν πρὸς τὸ μίαν εἶναι τὴν
κίνησιν ἀπορίας ὡς ὕστερον τέθεικε πάσας διαλύει, τὰς δὲ πρὸς τὸ δύο
εἶναι τὰς κινήσεις οὐ πάσας, ἀλλ' ὅσαι δύνανται καὶ πρὸς τὴν μίαν καὶ ἐν
τῷ κινουμένῳ οὐσαν ὑπαντᾶν. καὶ τοῦτο εἰκότως· αὐταὶ γὰρ αἱ ἀπορίαὶ
15 ἤπτοντο μάλιστα τοῦ τῆς κινήσεως ὀρισμοῦ ἐντελέχειαν λέγοντος τοῦ κινή-
τοῦ ἢ κινήτῳ. πρώτην οὖν ἐνστασιν λύει τὴν λέγουσαν 'εἰ ἄμφω αἱ
ἐνέργειαι ἐν τῷ κινουμένῳ καὶ πάσχοντι, ἡ ἐκάστου ἐνέργεια οὐκ ἐν 102^v
ἐκάστῳ ὑπάρξει, ἀλλ' ἐν ἐτέρῳ'. λύει δὲ αὐτὴν ὡς δυναμένην λέγεσθαι
καὶ πρὸς τὴν δόξαν τὴν λέγουσαν μίαν ἐν τῷ κινουμένῳ κατὰ τὸ ὑποκει-
20 μενον γίνεσθαι τὴν ἀμφοτέρων ἐνέργειαν. ἡ δὲ λύσις τὸ ἐπαχθὲν ὡς
ἄτοπον τῇ ὑποθέσει δεικνύουσι πειρᾶται μὴ ὂν ἄτοπον. οὐδὲ γὰρ ἄτοπον
τὸ τὴν ἄλλου ἐνέργειαν ἐν ἐτέρῳ εἶναι, μᾶλλον δὲ ἀναγκαῖον ἐπὶ τοῦ 5
κινουόντος καὶ κινουμένου καὶ ὅλως τοῦ ποιούντος καὶ πάσχοντος. εἰ γὰρ
ἔστιν ὑπὸ τοῦ ποιούντος ἐν τῷ πάσχοντι ἡ διδάξις, οὔτε ἐν τῷ διδάσκοντι
25 ἔστιν οὔτε καθ' ἑαυτὴν ἀποτετημένη τοῦ μανθάνοντος οὔτε ἐν τῷ μαν-
θάνοντι οὕτως, ὡς δυνασθαι καὶ ἄνευ τοῦ διδάσκοντος ἐν αὐτῷ ὑφίστασθαι,
ἀλλὰ τοῦ κινουόντος παρόντος καὶ ἐνεργοῦντος ἐγγίνεται τῷ κινουμένῳ. ὡς
γὰρ ἡ διαπλαστικὴ τοῦ κηροῦ ἐνέργεια τοῦ πλάστου οὐσα ἐν τῷ κηριῷ
ἔστιν αὐτὴ ἡ διάπλασις, καθ' ἣν ὁ μὲν πλάττει τὸ δὲ πλάττεται, καὶ οὐκ 10
30 ἔστι δύο λαβεῖν τὰς ἐνεργείας, οὕτως ἔχει καὶ ἐπὶ τῆς διδάξεως μιᾶς οὔσης
αὐτῆς καὶ τῆς μαθήσεως τῷ ὑποκειμένῳ. μὴ πλανήση δὲ ἡμᾶς ἡ ἀπὸ
τῆς κινήσεως ἐγγινομένη διάθεσις ὅσον τὸ σχῆμα τῷ κηριῷ ἢ τῇ ψυχῇ ἢ
γνώσει· οὐ γὰρ ἔστι ταῦτα κινήσεις, ἀλλ' ἀποτελέσματα τῶν κινήσεων.
ἄλλο γὰρ ἔστι τὸ πλάττεσθαι καὶ μανθάνειν ἢ τὸ διδάσκεσθαι καὶ ἄλλο τὸ
35 πεπλάσθαι ἢ δεδιδάχθαι. καὶ τοῦτο μὲν ἀποτελέσματ' ἔστιν ἐν τῷ κινου-

1 καὶ (post μὲν) om. E	3 δέ τι F	5 μίαν utroque loco a	μὲν ἐν
τῷ F	7 post οὔτε add. τὸ ex Aristotele a	9 τὰς ἀπορίας οὐ πάσας ἐντεῦθεν	
ἄρχεται λύειν a	τὴν om. a	12 ἀπορίας] ἀπάσας E	14 οὐσαν F
15 ὀρισμοῦ p. 202 ^a 7	λέγοντος] λόγος a	τοῦ τοῦ F	16 λῶει ἐνστασιν aF
20 γίνεσθαι corr. ex λέγεσθαι E	ἐνέργειαν ἀμφοτέρων aF	21 δεικνύουσι aE: δια-	
λύσαι F	22 ἐτέρῳ] ἄλλῳ aF	24 ἡ διδάξις om. a	25 οὔτε (post ἔστιν)
om. F	35 ἢ] καὶ E		

μένῃ καὶ χωρὶς τοῦ κινουόντος ὑφεστηκός καὶ ἀναλογοῦν τῇ ἔξει καὶ τῷ 102^v
 λόγῳ τοῦ διδάσκοντος, ὃς καὶ αὐτὸς χωριστός ἐστι τοῦ διδασκομένου, ἢ 15
 μέντοι κατὰ τὸ διδάσκειν καὶ διδάσκεισθαι ἐνέργεια μία τῷ ὑποκειμένῳ ἐστὶ,
 καὶ τῷ λόγῳ διάφορος, ἢ μὲν ὡς ἀπὸ τοῦ ποιούντος, ἢ δὲ ὡς ἀπὸ τοῦ
 5 πάσχοντος λαμβανομένη. καὶ γὰρ μέση οὕσα ἀμφοῖν ἢ κίνησις ἐφάπτεται
 καὶ τοῦ ποιούντος καὶ τοῦ πάσχοντος οὐκ ἀποτεταμημένη. ἐὰν δὲ τοῦδε
 μόνον ἢ ἐν τῷδε μόνον ὄν ληφθῆ, οὐκέτι διασώσει τὸ μέσον. καὶ διὰ
 τοῦτο ὅταν μὲν κατὰ ἀποτημὴν αὐτὴν ὀρθῶμεν ἐν τῷ κινουμένῳ θεωροῦντες 20
 αὐτήν, ἐπειδὴ ἐν ἐκείνῳ ὑφέστημεν, ἐντελέχειαν λέγομεν τοῦ κινήτου ἢ
 10 κινήτῳ. ὅταν δὲ κατὰ συμπλοκὴν ἀπὸ τοῦ κινουόντος ἀρξάμενοι, λέγομεν
 ἐνέργειαν τοῦ κινήτου ἐν τῷ κινουμένῳ, ὡς ὀριεῖται ἐπὶ τέλει τοῦ περὶ
 κινήσεως λόγου. φερομένης δὲ καὶ τοιαύτης γραφῆς ἔστι μέντοι καὶ
 οὐκ ἀποτεταμημένως, ἀλλὰ τοῦδε ἐν τῷδε, ὁ Ἀλέξανδρος “οὐχ
 ἀπλῶς, φησί, καὶ ἀποτεταμημένως ἔν τινι, ἀλλ’ ἐν ὀρισμένῳ τινὶ καὶ τούτῳ
 15 πρὸς ὃ λέγεται· λέγεται δὲ πρὸς τὸ μαθηματικόν”. καὶ θαυμαστὸν ἔμοιγε 25
 δοκεῖ, πῶς τὸ οὐκ ἀποτεταμημένως ἀντὶ τοῦ οὐκ ἀορίστως ἤκουσε, καί-
 τοι πρότερον καλῶς τὸ ἔν τινι μέντοι καὶ οὐκ ἀποτεταμημένη ἐξηγή-
 σατο δηλοῦν, ὅτι οὐ χωρισμένη τοῦ μανθάνοντος οὔτε ὡς ἐν τῷ διδά-
 σκοντι μόνῃ οὕσα οὔτε ὡς καθ’ ἑαυτήν· καὶ ἐπὶ ταύτης γὰρ τῆς γραφῆς
 20 τὸ αὐτὸ ἂν σημαίνοι τὸ ἐπίρρημα.

p. 202^b 8 Οὔτε μίαν δυεῖν κωλύει οὐθὲν τὴν αὐτὴν εἶναι ἕως τοῦ 30
 ἀλλ’ ὡς ὑπάρχει τὸ δυνάμει πρὸς τὸ ἐνεργοῦν.

Τοῖς μίαν λέγουσι τὴν ἀμφοῖν κίνησιν ὡς ἄτοπον ἐπήγγο τὸ δύο δια-
 φέρων τῷ εἶδει τοῦ τε ποιούντος καὶ τοῦ πάσχοντος μίαν εἶναι καὶ τὴν
 25 αὐτὴν ἐνέργειαν. λέγει οὖν μηδὲ τοῦτο ἄτοπον εἶναι ὡς δοκεῖ. μηδὲν
 γὰρ κωλύει τὴν διδασκίαν καὶ τὴν μάθησιν καὶ ὅλως τὴν ποιήσιν καὶ πά-
 θησιν μίαν εἶναι ἐνέργειαν, μίαν δὲ τῷ ὑποκειμένῳ, εἰ καὶ τῷ λόγῳ διά- 35
 φορον. ὁ γὰρ διδάσκειν εἰπὼν οὐκ ἄλλο τι λέγει ἢ τὸ ἐκ τοῦ διδάσκειν καὶ
 μανθάνειν γινόμενον, ὃν ἀδύνατον θάτερον χωρὶς θατέρου εἶναι τε καὶ γί-
 30 νεσθαι, καὶ ὁ τὴν μάθησιν δὲ λέγων τὸ αὐτὸ πάλιν λέγει. ἐν οὖν κατὰ
 τὸ ὑποκείμενον, εἰ καὶ τῷ λόγῳ διάφορα, ὡς ἐν τῷ διάστημα τὸ μεταξὺ
 δυεῖν καὶ τεττάρων, οἱ δὲ λόγοι διάφοροι, ὁ μὲν τῶν τεττάρων πρὸς τὰ
 δύο διπλάσιος, ὁ δὲ τῶν δυοῖν πρὸς τὰ τέτταρα ἡμισυς. αὐτὸς δὲ ἔτι ἐν-

7 ὄν om. F 10 λέγωμεν F 11 κινήτικῳ aF: κινήτου E ἐπὶ τέλει cf.
 p. 103^v 14 et Arist. p. 202^a 13 14 τούτῳ E: τοῦτο aF 18 δηλῶν a
 οὔτε — οὔσα (19) om. F 20 σημαίνοι τὸ a: σημαίνωτο E: σημαίνοι F 21 Ὁοῦδε-
 μίαν F οὔτε μίαν δυοῖν τὴν αὐτὴν εἶναι κωλύει Aristotelis vulgata (praeter FI)
 22 ὑπάρχει ante πρὸς collocat a δυνάμει E (cf. p. 447, 2): δυνάμει ὄν a ex Aristotelis
 vulgata 23 Τοῖς] τὴν E ἐπήγγο E: ἐπήγαγε aF 26 κωλύει a
 27 εἰ om. F διάφοροι E 31 ἐν τῷ διαστήματι F 32 τῶν (post μὲν) om.
 aF τεττάρων scripsi: ὁ EF: τέσσαρα a τῶν EF: τοῦ a 33 ἐναργεστέ-
 ρων E

αργεστέρω παραδείγματι ἐχρήσατο εἰπὼν οὕτως εἶναι τῷ μὲν ὑποκειμένῳ 102^ν
 ἔν, τῷ δὲ λόγῳ διάφορα, ὡς τὸ δυνάμει πρὸς τὸ ἐνεργοῦν. ἐνεργοῦν 40
 δὲ λέγει τὸ ἐνεργεῖα τελῶς ὄν. τοῦτο γὰρ ἤδη καὶ ἐνεργεῖ. εἰ γὰρ δ
 γέγονεν ἐνεργεῖα τοῦτο ἦν δυνάμει καὶ οὐκ ἄλλο, καὶ δὲ δυνάμει ἦν τοῦτο
 5 γέγονεν ἐνεργεῖα, ἔν ἐστιν ἄμφω καὶ τὸ αὐτὸ τῷ ὑποκειμένῳ, οἱ δὲ λόγοι
 διάφοροι. τὸ μὲν γὰρ δυνάμει τοῦτό ἐστιν, δὲ δύναιται γενέσθαι τοῦτο δ
 λέγεται δυνάμει, τὸ δὲ ἐνεργεῖα, δὲ ἤδη ἐστὶ τοῦτο δὲ λέγεται ἐνεργεῖα. 45

p. 202^b 10 Οὕτε ἀνάγκη τὸν διδάσκοντα μανθάνειν ἕως τοῦ τὸ γὰρ
 τοῦδε ἐν τῷδε, καὶ τότε ὑπὸ τοῦδε ἐνεργεῖαν εἶναι, ἕτερον 53
 10 τῷ λόγῳ.

Δεύτερον ἄτοπον ἐπήγητο τοῖς μίαν λέγουσιν ἐνεργεῖαν τοῦ τε κινουontos
 καὶ τοῦ κινουμένου τὸ ἀκολουθεῖν τὴν διδάξιν τῇ μαθήσει ταῦτόν εἶναι, 103^τ
 τούτου δὲ τεθέντος ἀκολουθεῖν τὸ διδάσκειν τῷ μανθάνειν τὸ αὐτὸ εἶναι,
 καὶ τούτῳ ἐναργῆς ἄτοπον ἐπεσθαι ἐδόκει τὸ τὸν διδάσκοντα κατ' αὐτὸ τὸ
 15 διδάσκειν πάντα μανθάνειν ἃ διδάσκει καὶ τὸν μανθάνοντα κατ' αὐτὸ τὸ
 μανθάνειν πάντα διδάσκειν ὅσα μανθάνει. τοιούτων οὖν ὄντων τῶν προσα-
 γομένων δεῖκνυσι πάσας τὰς ἀκολουθίας μηδὲν ἀναγκαῖον ἐχούσας ἀπὸ τῆς 5
 τελευταίας ἀρξάμενος τῆς λεγούσης εἰ τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάσχειν ταύ-
 τόν ἐστιν ἦτοι τὸ διδάσκειν καὶ μανθάνειν, ἀνάγκη τὸν διδάσκοντα
 20 τῷ μανθάνοντι τὸν αὐτὸν ὄντα ἐν τῷ διδάσκειν μανθάνειν. λύει δὲ ταύ-
 την τὴν ἔνστασιν ἐκ τοῦ μὴ πᾶσιν, οἷς ἐστὶ ταυτόν, τούτοις πάντα τὰ
 αὐτὰ ἀκολουθεῖν, ἀλλ' ἐκείνοις μόνοις οἷς ὁ λόγος ὁ αὐτός ἐστι. καὶ πα-
 ρατίθεται παραδείγματα τῶν μὲν λόγον τὸν αὐτὸν ἐχόντων διαφόρων ὀνο-
 25 μάτων τὸ λῶπιον καὶ ἱμάτιον (τούτων γὰρ ὁ αὐτός ἐστιν ὀρισμός· διὸ 10
 πάντα αὐτοῖς τὰ αὐτὰ ἔπεται), τῶν δὲ τῷ ὑποκειμένῳ μὲν τῶν αὐτῶν
 ὄντων, μὴ μέντοι λόγον τὸν αὐτὸν ἐχόντων τὴν ὁδὸν τὴν Θήβηθεν Ἀθή-
 ναζε καὶ Ἀθήνηθεν Θήβαζε. τοιαύτη δὲ καὶ ἡ ἀνάβασις καὶ κατάβασις.
 ἐπὶ γὰρ τούτων μιᾶς οὕσης τῆς διαστάσεως καὶ θέσεως τῆς αὐτῆς οὕσης
 ἄλλα τὰ ἀφ' ὧν ἐστὶ καὶ ἄλλα τὰ εἰς ἃ· ὥστε καὶ τὸ δλον εἶδος ἄλλο·
 30 διὸ οὐδὲ τὰ αὐτὰ ἀκολουθεῖ. ἄλλη γὰρ τῷ ἀναβαίνοντι καὶ ἄλλη τῷ
 καταβαίνοντι διάθεσις. καὶ ἄλλα μὲν τὰ πρῶτα, ἄλλα δὲ τὰ δεύτερα 15
 ὑπαντᾷ τῷ Θήβηθεν Ἀθήναζε ἴοντι καὶ Ἀθήνηθεν Θήβαζε· διὸ ὁ εἰς
 Ἀθήνας ἀπιὼν οὐκ ἄπεισιν εἰς Θήβας. οὐδὲ ἔπεται τὸ αὐτὸ τοῖς κατὰ
 μόνον τὸ ὑποκείμενον τοῖς αὐτοῖς, ἀλλὰ μόνοις τοῖς κατὰ λόγον τοῖς αὐτοῖς

1 παραδείγματα aE τῷ μὲν E: τῷ F: μὲν τῷ a 6 δυνάμει] immo ἐνεργεῖα 7 λέ-
 γεται ἐνεργεῖα E: λ. δυνάμει aF 9 τότε E (cf. p. 103^r 49): τὸ τοῦδε ex Aristotele a
 11 ἐπήγαγε F τοῖς] τὴν E 14 κατ' αὐτὸ EF: κατὰ a 15 δ] immo ὅσα
 cf. p. 448, 3 et 444, 32 16 ὅσα E: δ aF 18 εἰ καὶ τὸ F¹ 20 δὲ] δὴ οὖν a
 25 τῶν αὐτῶν E: ταυτῶν aF 27 ante κατάβασις add. ἡ aF 28 τῆς (post οὕσης)
 om. aF 31 τὰ μὲν collocavit E δὲ in corr. E τὰ (post δὲ) om. F
 32 ἴοντι — Θήβαζε om. F ὁ (post διὸ) om. F 33 τὰ αὐτὰ a 34 μόνον
 E: om. F: post ὑποκείμενον coll. a τοῖς αὐτοῖς aE: ταυτοῖς (ut paulo post) F

καὶ οἷς τὸ εἶναι καὶ ὁ ὀρισμὸς ὁ αὐτός. οὕτως οὖν καὶ τὸ διδάσκειν καὶ 103^r
 μανθάνειν ταῦτόν ἢ τῷ ὑποκειμένῳ μόνον, ἀλλὰ μὴ καὶ τῷ λόγῳ, οὐκ
 ἔστιν ἀνάγκη τὸν διδάσκοντα αὐτῷ τῷ διδάσκειν μανθάνειν ὅσα διδάσκει.
 τότε γὰρ ἂν εἴπετο τοῦτο, εἰ τοῦ διδάσκειν καὶ μανθάνειν τῶν αὐτῶν ὄντων 20
 5 κατὰ τὸν λόγον ὁ διδάσκων καὶ ὁ μανθάνων οἱ αὐτοὶ ἂν ἦσαν κατὰ τὸν
 λόγον. ἀνάγκη γὰρ ἦν τότε τὸν διδάσκοντα εἶναι μανθάνοντα ἐνὸς ὄντος
 τοῦ λόγου τοῦ κατὰ τὸ διδάσκειν καὶ μανθάνειν.

Εἶτα ἐφεξῆς τὴν πρὸ ταύτης ῥηθεῖσαν ἐν τῇ ἀπορίᾳ ἀκολουθίαν διε-
 λέγχει ὡς οὐκ οὖσαν ἀναγκαίαν. ἦν δὲ ἡ λέγουσα εἰ ἢ διδάξεις τῇ
 10 μαθήσει ταῦτόν καὶ τὸ διδάσκειν τῷ μανθάνειν ταῦτόν. ὅτι οὖν
 οὐκ ἀνάγκη τοῦτο οὕτως ἔχειν, δείκνυσι πάλιν διὰ τοῦ αὐτοῦ πως παρα- 25
 δείγματος, τῇ μὲν διδάξει καὶ μαθήσει ἀνάλογον λαβὼν τὴν διάστασιν
 ἧτοι τῶν τόπων ἢ τῶν ἀριθμῶν, τῷ δὲ διδάσκειν καὶ μανθάνειν τὸ δίστα-
 σθαι ἐνθεν ἐκεῖ καὶ ἐκεῖθεν ὥδε· ὡς γὰρ διδάξεις καὶ μάθησις, οὕτω διά-
 15 στασις, καὶ ὡς τὸ διδάσκειν καὶ μανθάνειν, οὕτω τὸ δίστασθαι ἢ Ἀθήνηθεν
 εἰς Θήβας ἢ Θήβηθεν εἰς Ἀθήνας ἢ ἀπὸ τεττάρων εἰς δύο ἢ ἀπὸ δύο εἰς
 τέτταρα. ὡς οὖν ἐπὶ τούτων μία μὲν τῷ ὑποκειμένῳ ἢ διάστασις, οἱ δὲ
 λόγοι διάφοροι, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἀνάγκη τὸ δίστασθαι τὸ αὐτὸ εἶναι, 30
 οὕτως καὶ ἐπὶ τῆς διδάξεως καὶ μαθήσεως, ἐπειδὴ τῷ ὑποκειμένῳ ἐν αὐτῇ
 20 καὶ οὐ τῷ λόγῳ, διὰ τοῦτο καὶ τὸ διδάσκειν καὶ μανθάνειν τῷ ὑποκειμένῳ
 τὰ αὐτὰ ἔστιν, ἀλλ' οὐχὶ τῷ λόγῳ. “δύναται δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, τὸ
 οὐ μὴν ἀλλ' οὐδὲ εἰ ἢ διδάξεις τῇ μαθήσει ταῦτόν καὶ τὰ ἐξῆς
 ὡς ἐκ περιουσίας εἰρησθαι, ὡς εἰ ἔλεγες, καὶ εἰ δοθείη ἢ διδάξεις τῇ μα-
 25 θήσει ταῦτόν εἶναι, οὐκ ἀνάγκη καὶ τὸ μανθάνειν τῷ διδάσκειν ταῦτόν·
 οὐδὲ γὰρ ἐπεὶ ἡ διάστασις μία τῶν δισστηκόντων, ἦδη καὶ τὸ δίστασθαι 35
 ἐνθένδε ἐκεῖσε ἢ ἐκεῖθεν ἐνθάδε ἐν καὶ ταῦτόν ἐστιν.”

Εἶτα ἐπὶ τὸ πρῶτον ἀκολουθοῦν ἀναδραμῶν, ἀφ' οὗ πάντα ἤρτητο,
 διελέγχει καὶ τοῦτο. ἦν δὲ ἐκεῖνο ‘εἰ μία ἢ ἀμφοῖν ἐνέργεια, ἢ διδάξεις
 τῇ μαθήσει ταῦτόν. λέγει οὖν ὅτι ὅπως οὐδὲ ἡ ἀρχὴ τῶν ἀκολουθιῶν
 30 ἀναγκαίως ἔχει. οὐ γὰρ εἰ ἡ κίνησις μία, ἦδη καὶ τὰ ὑπάρχοντα τῇ κινή-
 σει τὴν διδάξιν καὶ τὴν μάθησιν ἧτοι τὴν ποιήσιν καὶ τὴν πάθησιν ἀνάγκη
 τὰ αὐτὰ εἶναι κυρίως, διότι ἑτέρα τῷ λόγῳ ἐστὶν ἢ τε ἀπὸ τοῦ ποιούντος 40
 πρὸς τὸ γινόμενον σχέσις καὶ ἢ ἀπὸ τοῦ γινομένου πρὸς τὸ ποιοῦν. ἀλλὰ
 πῶς ἡ κίνησις μία καὶ κυρίως μία, εἴπερ εἴρηται πολλάκις ὅτι τῷ ὑποκει-
 35 μένῳ μία ἐστίν, ἀλλ' οὐ τῷ λόγῳ; ἢ μία ἢ κίνησις οὐ τῷ ὑποκειμένῳ
 μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ λόγῳ, ἐν τῷ κινουμένῳ οὖσα ὑπὸ τοῦ κινούντος. διὸ

2 μόνη F¹ sed cf. v. 36

3 διδάσκειν E

5 ὁ διδάσκων καὶ ὁ in corr. E

ἂν om. a

6 εἶναι om. E

7 τοῦ κατὰ initio paginae iteravit F

9 ὡς

εἰ διδάξεις F

15 ante τὸ δίστασθαι add. καὶ a

ἢ (post δίστασθαι) aF:

καὶ E

16 ἀπὸ δύο aE: ἀπὸ β̄ F

18 τὸ (post ἀνάγκη) aF: τῷ E

19 αὐτῇ E

20 διὰ τοῦτο — λόγῳ (21) om. F

22 εἰ om. F

24 τὸ αὐτὸ

(post μαθήσει) E

τῷ μανθάνειν τὸ διδάσκειν, sed corr. F¹

post διδάσκειν ταῦτόν add.

εἶναι aF

25 οὐδὲ E: οὐ aF

ἐπειδὴ ἢ F

26 ἐνθένδε E

32 ἕτερα EF¹

33 γινόμενον F

ἢ (post καὶ) om. E

35 ἢ om. F

καὶ εἷς ὁ λόγος ἐντελέχεια τοῦ κινητοῦ ἢ κινητόν, καὶ οὐδὲ μεμέρισται 103^r
 ἐπ' αὐτῆς τὸ ὑπὸ τοῦδε καὶ τὸ ἐν τῷδε, ἀλλ' ἄμφω συμπληροῖ τὴν κίνη-
 σιν. ἢ μέντοι ποιήσεις καὶ ἢ πάθησεις μερίζονται, ἢ μὲν περὶ τὴν ἀπὸ τοῦ 45
 ποιούντος σχέσιν, ἢ δὲ περὶ τὴν ἀπὸ τοῦ γινομένου. ὁ μέντοι Ἀλέξανδρος
 5 κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τοῖς πρότερον ἐξηγεῖται καὶ τοῦτο. "οὐ γὰρ εἰ
 μία, φησὶν, ἢ ἀμφοῖν ἐνέργεια κατὰ τὸ ὑποκειμένον, ἔπεται ἤδη τὴν διδάξιν
 τῇ μαθήσει ταῦτόν εἶναι, ἀλλὰ τὸ μὲν ὑποκείμενον ἀμφοτέροις τῇ τε δι-
 δάξει καὶ τῇ μαθήσει ταῦτόν ἐστιν (ἐν γὰρ τι ὑπ' ἀμφοῖν γίνεται τὸ μαν-
 θάνειν), οὐ μὴν ἢ διδάξιν ταῦτόν τῇ μαθήσει". καὶ ἔοικε τὸ γὰρ τοῦδε
 10 ἐν τῷδε καὶ τόδε ὑπὸ τοῦδε ἐπὶ τῆς κινήσεως ἀκούειν· ἐγὼ μέντοι 50
 ἐπὶ τῆς ποιήσεως καὶ τῆς παθήσεως εἰρησθῆαι νομίζω καὶ τοῦτο καὶ τὸ
 ἕτερον τῷ λόγῳ. πῶς δὲ καὶ μίαν τῷ ὑποκειμένῳ λέγει εἶναι τὴν δι-
 δάξιν καὶ τὴν μάθησιν; διότι ἐν ὑπ' ἀμφοῖν γίνεται τὸ μανθάνειν. γί-
 νεται γὰρ καὶ τὸ διδάσκειν. καὶ ὅπως οὐχ ὅσα ἐνός ἐστιν αἷτια ἐν ἐστι
 15 τῷ ὑποκειμένῳ, ἐπεὶ οὕτως καὶ πατὴρ καὶ μήτηρ, ἀλλ' ἐν ἐστι ταῦτα τῷ
 ὑποκειμένῳ, ὅτι μία ἢ διάστασις καὶ ἀπὸ τοῦ ποιούντος ἐν τῷ πάσχοντι
 τὸ αὐτό. |

p. 202^b 23 Τί μὲν οὖν ἐστι κινήσεις ἕως τοῦ τὸν αὐτὸν δὲ λεχθῆ-103^r
 σεται τρόπον καὶ περὶ τῶν ἄλλων κινήσεων ἐκάστης.

20 Συμπεριαινόμενος ἤδη τοὺς περὶ τῆς κινήσεως λόγους ὑπομινῆσκει 5
 τῆς ἀποδοθείσης ὑπογραφῆς, καθ' ἣν ποτὲ μὲν ἐλέγετο ἐντελέχεια τοῦ δυ-
 νατοῦ ἢ δυνατόν, ποτὲ δὲ ἐντελέχεια τοῦ κινητοῦ ἢ κινητόν. καὶ φησιν
 οὐ μόνον τῇ καθόλου κινήσει ταύτην ἐφαρμόττειν τὴν ἀπόδοσιν, ἀλλὰ καὶ
 25 τῶν εἰδῶν αὐτῆς ἕκαστον ὀρισθῆσεται. εἶδη δὲ λέγει οὐχ ὡς ἀπὸ
 τοῦ γένους τῆς κινήσεως διαιρεθῆσης (οὐ γὰρ γένος ἢ κινήσεις), ἀλλ' ὡς
 διαφόρους ἰδιότητος. ἐφ' ἐνός δὲ καὶ τῶν κατὰ μέρος εἰδῶν τῆς ἀλλοιω- 10
 σεως ὑποδείξας ὅπως χρὴ τὸν καθόλου λόγον ἐφαρμόττειν τοῖς κατὰ μέρος
 εἶδεσιν ἄλλον τρίτον ὀρισμὸν τῆς κινήσεως προστίθῃσιν, ὃν καὶ γνωριμώ-
 30 τερόν φησιν ὡς συμπλέκοντα τῷ παθητικῷ τὸ ποιητικόν· κινήσεις γὰρ
 ἐστὶ, φησὶν, ἐντελέχεια τοῦ δυνάμει ποιητικοῦ καὶ παθητικοῦ ἢ
 τοιοῦτον. ἐπειδὴ γὰρ δέδεικται ἐκ τῆς ἀμφοῖν ἐνεργείας τοῦ τε κινουμένου
 καὶ κινουμένου ἀποτελουμένη ἢ κινήσεις, εὐλόγως ἐν τῷ λόγῳ αὐτῆς καὶ
 τὴν τοῦ κινητικοῦ ἐνέργειαν, οὐ μόνον τοῦ κινητοῦ παραλαμβάνει. ἀλλὰ 15
 35 πῶς τὴν τοῦ δυνάμει ποιητικοῦ ἐνέργειαν εἶπε; τὸ γὰρ δυνάμει ποιητικόν
 καὶ κινητικόν οὐπω ἐνεργεία ἐστὶ κινητικόν, τὸ δὲ κινουὸν ἐνεργεία ἐστὶ.

2 ὑπ' αὐτῆς F¹ τὸ (post καὶ) om. F¹ 6 τὸ (post κατὰ) om. E 7 ἀμφοτέροις
 F: ἀμφοτέραις a: om. E 8 ἔσται E 9 καὶ om. E 10 post καὶ add. τὸ a
 16 ἐν] καὶ E 18 ἐστὶν ἢ a 20 τῆς E: τοὺς F: om. a λόγος F 21 τῆς
 initio folii iteravit F 26 τοῦ om. aF διαιρεθείσας comp. F 27 καὶ (post
 δὲ) om. F 33 ἐν om. a 34 κινητοῦ iteravit F 36 κινουὸν ἐνεργεία E

καὶ ὅπως τὸ δυνάμει καθὸ δυνάμει ἐνεργοῦν κινεῖται μᾶλλον ἄλλ' οὐχί 103^v
κινεῖ, εἴπερ καλῶς ὁ τῆς κινήσεως ὅρισμός ἀποδέδοται. μήποτε οὖν τοῦ
δυνάμει ποιητικοῦ εἶπε τὸν διορισμὸν ἐνδεικνύμενος τῆς ἀπὸ τῶν ἀκίνη-
των αἰτίων ἐνδοξομένης κινήσεως πρὸς τὴν φυσικὴν καὶ τὴν τεχνικὴν
5 κίνησιν. πάντα μὲν γὰρ τὰ κινουῦντα καθὸ ἐνεργεία ἐστὶ κινεῖ ἀκίνητα 20
ὄντα κατὰ τοῦτο. ἀλλὰ τὸ μὲν ἀκίνητον ἰδίως καλούμενον αἴτιον κατὰ
πάντα ἐστὶν ἀκίνητον, ὅτε κατὰ πάντα ἐνεργεία ὃν καὶ αἰωνίως ὕφεστώς.
τὰ δὲ φυσικῶς καὶ τεχνικῶς κινουῦντα κινεῖ μὲν καθὸ ἐνεργεία ἐστὶ κατὰ
τὴν ἕξιν τέλεια ὄντα κατ' ἐκείνην. ἀνάγκη γὰρ τὸ κινουῦν εἶδος τι ὃν ἦδη
10 τοῦτο ἐνδοξοῦναι τῷ κινουμένῳ. κινεῖται δὲ καὶ αὐτά, καθόσον ἢ πρότερον
ἠρεμοῦσα ἕξις εἰς τὴν τοῦ κινεῖν ἐνέργειαν διεκρίσεται κατὰ τὸ ὡς πρὸς
ἐνέργειαν δυνάμει, ὅπερ πάντα ἔχει τὰ μὴ ἅμα ὅλην ἀποδιόδοντα τὴν οἰ- 25
κίαν ἐνέργειαν. ὅπερ τοῖς αἰωνίως ἐνεργοῦσι πρόσσεσι μόνοις. διὸ παρ'
ὅλον τὸν τοῦ κινεῖν χρόνον ἄμωρ ἐστὶν ἐν αὐτοῖς τό τε δυνάμει καὶ τὸ
15 ἐνεργεία, καὶ κατὰ μὲν τὴν ἐξ ἀτελοῦς προκοπὴν κινουῦνται, κατὰ δὲ τὸ τέ-
λειον καὶ τῆς ἕξεως καὶ τῆς ἐνεργείας κινουῦσιν. ἢ δὲ φύσις καὶ προδια-
τιθεμένη διατίθησι τὸ ὑποκείμενον ἐνδοξοῦν καθ' ἕκαστον κινήσεως εἶδος, ὡς
καὶ ὁ Ἀνδρόνικος ἔλεγε. κἂν γὰρ θερμαίνηται ὑπὸ πυρὸς τὸ ὕδωρ, ἀλλ' 30
ἢ ἐν τῷ ὕδατι φύσις πρώτη θερμὴ γενομένη, οὕτως θερμαίνει ἢ συνθερ-
20 μαίνει τὸ ὑποκείμενον. δυνάμει οὖν κινήτικόν εἶπεν, ὡς δυνάμει κινήτὸν
ἔλεγε πρότερον τὸ μένοντος τοῦ δυνάμει κινουμένου, οὕτως οὖν τὸ μένοντος
τοῦ δυνάμει κινουῦν. καὶ ὅτλον ὅτι κατὰ τοῦτον τὸν λόγον τὰ οὕτως κινουῦντα
ἀληθῆς εἰπεῖν καὶ ὅτι καθὸ κινεῖ οὐ κινεῖται· κινεῖ γὰρ καθὸ τέλεια·
καθὸ δὲ τέλεια μένει καὶ οὐ κινεῖται. καὶ αὖ πάλιν καθὸ κινεῖ κινεῖται.
25 κατὰ γὰρ τὸ αὐτὸ εἶδος ἢ μὲν φύσις ἀξιομένη αὔξει, ἢ δὲ τέχνη ἀπὸ τῆς 35
ἕξεως ἠρεμοῦσης πρόσεισι εἰς τὸ ἐνεργεῖν.

Ἀποδοὺς δὲ καὶ τὸν τρίτον ὅρον ἀξιοῖ καὶ ἀπὸ τούτου τὰς κατὰ μέ-
ρος κινήσεις ὑπογράφειν, ὡς καθ' ἕκαστον οὐ κυρίως ἐκάλεσεν. οὐ γὰρ
περὶ τῆς μιᾶς κατ' ἀριθμὸν λέγει, ἀλλὰ περὶ τῶν κατ' εἶδος διαφερουσῶν.
30 ὁ μόντοι Ἀλέξανδρος τὴν γνωριμωτέραν ἀπόδοσιν μεταλήψιν οἴεται τοῦ τῆς
ἀλλοιώσεως λόγου ἀπιθάνους εἶμαι λέγων ἀπολογισμούς. φαίνεται δὲ καὶ
ὡς τρίτον ὅρον τῆς κινήσεως ἀποδεχόμενος, κἂν ὡς ἀπὸ παραγραφῆς ἢ 40
λέξις προστεθεῖσα συγχευῶσθαι ἐν τῷ βιβλίῳ δοκῇ. τὴν δὲ οἰκοδόμησιν
καὶ τὴν ἰάτρευσιν ὡς ἀλλοιώσεις παραγαγῶν ἐπήγαγεν ὅτι τὸν αὐτὸν λε-
35 χθῆσεται τρόπον καὶ περὶ τῶν ἄλλων κινήσεων. καλῶς γὰρ ὁ
Ἀλέξανδρος ἐπισημαίνεται, ὅτι πᾶσαι σχεδὸν αἱ τεχνικαὶ κινήσεις κατ'

3 ἐνδεικνύμενος τὸν ὅρισμόν aF

4 ἐνεδομένης F

καὶ τὴν τεχνικὴν om. F

6 αἴτιον] αἴδιον sed ead. m. corr. F¹

7 ὃν] αἴδιον F

11 ὡς om. a

12 ἅμα]

ὄτε ἅμα F

15 τέλειον] τε E

21 κινουμένου F

οὕτως—κινήτικόν (22) om. F

οὖν E: αὖ a

22 post κινουῦν add. δυνάμει κινήτικόν a

23 οὐ ex ei videtur corr. E:

om. F

post κινεῖται add. κατὰ γὰρ τὸ αὐτὸ εἶδος E

κινεῖ] κινεῖται F

27 καὶ (post δὲ) om. a

29 ἀλλὰ τῶν περὶ conlocavit E

32 κἂν] καὶ F

33 δοκεῖ F

ἀλλοιώσιν εἰσι μάλιστα. τοιούτων ὄντων τῶν καθόλου περὶ κινήσεως ἐν-103^v
 ταῦθα τῷ Ἀριστοτέλει βηθέντων ἐξ αὐτῶν οἶμαι ὄηλον ἔσται τοῖς ἐπισκε-
 πτομένοις, ὅτι οὐ περὶ τὸ αὐτὸ τῆς κινήσεως σημαίνονμενον διηγήθη πρὸς 15
 τὸν ἑαυτοῦ καθηγεμόνα, ἀλλ' ὁ μὲν τὴν κίνησιν ἐν φυσικῇ μεταβολῇ
 5 θεωρεῖ οὐκ ἀξιώων κινεῖσθαι τὰ ὡσαύτως ἔχοντα, ὁ δὲ καὶ ἐπὶ τὴν ἀπὸ
 τοῦ εἶναι εἰς ἐνέργειαν ἔκστασιν τιθεὶς τὴν κίνησιν οὐ παραιτεῖται καὶ τῷ
 νῷ προσάπτει αὐτήν, οἰκείως ἑκάτερος τῇ ἑαυτοῦ φιλοσοφίᾳ. καὶ γὰρ ὁ
 μὲν Ἀριστοτέλης ἀεὶ τὰ προφανῆ καὶ ἐναργῆ λαμβάνει, ὁ δὲ Πλάτων καὶ
 τὰ ὁπωσούν τοιαῦτα. |

10 p. 202^b30 Ἐπεὶ δὲ ἔστιν ἡ περὶ φύσεως ἐπιστήμη ἕως τοῦ καὶ 104^r
 εἰ ἔστι, τί ἔστι. 5

Περὶ τῶν κοινῶς πᾶσι τοῖς φυσικοῖς πράγμασι παρακολουθούτων οὐ-
 σης τῆς πραγματείας, ἐπειδὴ τὰ φυσικὰ σώματά ἐστι καὶ μεγέθη κινού-
 μενα ἐν χρόνῳ, ἀνάγκη δὲ ἐστὶ καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν κίνησιν καὶ τὸν
 15 χρόνον μεγέθη ὄντα ἢ πεπερασμένα ἢ ἄπειρα εἶναι. ἔστι δὲ καὶ συνεχῆ
 τὰ εἰρημένα, ἐν δὲ τῷ συνεχεῖ τὸ ἄπειρόν ἐστι, διότι συνεχές ἐστι τὸ ἐπ'
 ἄπειρον διαιρετόν, εἰκότως ὁ περὶ τὴν φύσιν πραγματευόμενος καὶ περὶ 10
 ἀπείρου τι διαλέξεται. καὶ ὅτι μὲν περὶ σώματά ἐστιν ἡ φυσικὴ πραγμα-
 τεία, ὄηλον ἐκ τοῦ τὰ φύσει πάντα συνεστῶτα σώματα εἶναι· ὅτι δὲ καὶ
 20 περὶ κίνησιν, ὄηλον ἐκ τοῦ τὰ φυσικὰ σώματα ταῦτα εἶναι τὰ ἔχοντα ἐν
 ἑαυτοῖς ἀρχὴν κινήσεως. δηλοῖ γὰρ καὶ αὐτὸς ἐν ἀρχῇ τῆς Περὶ οὐρανοῦ
 γράφων “ἡ περὶ φύσεως ἐπιστήμη σχεδὸν ἡ πλείστη φαίνεται περὶ τε σώ-
 ματα καὶ μεγέθη καὶ τὰ τούτων οὕσα πάθη καὶ τὰς κινήσεις”. ὅτι δὲ
 καὶ περὶ χρόνον, ὄηλον ἐκ τοῦ πᾶσαν κίνησιν ἐν χρόνῳ εἶναι καὶ μέτρον 15
 25 εἶναι κινήσεως τὸν χρόνον, ὡς δειχθήσεται. εἰπὼν δὲ ὢν ἕκαστον ἀνάγ-
 καῖον ἢ ἄπειρον ἢ πεπερασμένον εἶναι, εἰκότως ἐπέστησεν, ὅτι οὐκ
 ἀντιφατικὴ τίς ἐστὶν αὕτη τῶν ὄντων ἢ τῶν φυσικῶν πάντων διαίρεσις.
 [διαρεῖ ἐπὶ πάντων τὸ ἀληθές καὶ τὸ ψεῦδος], ἀλλ' ὡς ἔξωσ καὶ
 στεργήσεώς ἐστι τοῦ πέρατος πρὸς τὴν ἀπειρίαν ἀντίθεσις, ἣτις οὐκ ἐπὶ
 30 πάντων διαρεῖ τὸ ἀληθές καὶ τὸ ψεῦδος, ἀλλ' ἐπὶ τῶν πεφυκότων δέχε-
 σθαι αὐτὴν καὶ ὅτε πέφυκεν. ὅτι δὲ οὐκ ἐπὶ πάντων, ἐκ οὐοῖν πιστοῦται 20
 καὶ τοῦ πάθους καὶ τῆς στιγμαῆς. οὔτε γὰρ αἱ παθητικαὶ κληθεῖσαι ὑπ'
 αὐτοῦ ἐν Κατηγορίαις ποιότητες οἶον λευκότης μελανία θερμότης ψύξις
 καὶ τὰ τοιαῦτα καθ' αὐτὰ ἢ ἄπειρα ἢ πεπερασμένα ἐστίν (ὄηλον δὲ ἐκ

9. 10 superscribit *ΤΜΗΜΑ .Β'. ΠΕΡΙ ΑΠΕΙΡΟΥ* a: περὶ ἀπείρου in mrg. F, in con-
 textu E 12 παρακολουθούτων om. F 18 τι scripsi: τί libri 21 ἀρχὴν
 κινήσεως ἐν ἑαυτοῖς a γάρ] δὲ aF Περὶ οὐρανοῦ A 1 p. 268^a1
 24 χρόνου aF ὄηλον om. E 26 ἢ ἄπειρον om. E εἶναι om. F 27 αὕτη
 τῷ (sic) ὄντων sup. add. F¹ ἢ a: ἢ F: om. E 28 διαρεῖ E: διαρεῖν F: δια-
 ροῦσα a. delevi glossema cf. v. 29 ἀληθές τε καὶ ψεῦδος E ἀλλ' ὡς—ψεῦδος (30)
 om. F 31 ὅτ' ἐπεφύκει a ἐκ] καὶ evanidum E 33 Κατηγορίας c. S
 p. 9^a28 34 πεπερασμένα ἐστὶν ἢ ἄπειρα a ἢ (post ἄπειρα) om. aF

τοῦ τὸ μὲν ἄπειρον καὶ τὸ πεπερασμένον κατὰ ποσῶν λέγεσθαι, ταῦτα δὲ 104^r
 μὴ εἶναι ποσά· ἀλλ' οὐδὲ ἡ στιγμή τῷ πεπερασμένῳ ἢ ἀπείρῳ ὑποβέ-
 βληται. διότι ἄπειρον μὲν οὐκ ἔστιν ὅτι ἀδιαίρετον, πεπερασμένον δὲ οὐκ
 ἔστιν, ὅτι πέρασ ἐστὶν αὐτὸ τῆς γραμμῆς. τάχα δὲ καὶ ἡ μονὰς τοιαύτη· 25
 5 καὶ γὰρ αὕτη ἀδιαίρετος καὶ ἀρχὴ ἀριθμοῦ. τὸ δὲ ἕως προσέθηκε τῷ
 μηδὲν τούτων ἀναγκαιῶς ἐν θατέρῳ εἶναι ἢ τῇ ἀπειρίᾳ ἢ τῷ πέρατι, διότι
 τὰ πάθη οἷον τὸ λευκὸν ἢ τὸ θερμὸν κἂν αὐτὰ καθ' αὐτὰ οὔτε ἄπειρα
 οὔτε πεπερασμένα ἦ (οὐδὲ γὰρ ποσὰ ταῦτα καθ' αὐτὰ ἐστὶ, κατὰ ποσῶν
 10 αὐτὰ γίνεταί ποσά, καθόσον ποσὰ τὰ ὑποκείμενα αὐτοῖς ἐστὶν. ὁ δὲ φυ-
 σικὸς καὶ περὶ τὰ πάθη ἔχει, καθόσον πάθη τῶν σωμάτων ἐστί. διὸ τῆς 30
 Περὶ οὐρανοῦ ἀρχόμενος "ἢ περὶ φύσεως ἐπιστήμη, φησί, σχεδὸν ἢ πᾶσα
 περὶ τε μεγέθη καὶ τὰ τούτων πάθη τυγχάνει καὶ τὰς κινήσεις". ὥστε
 καὶ κατὰ τὰ πάθη ἐπισκέπεται ὁ φυσικὸς τὸ πεπερασμένον καὶ τὸ ἄπειρον,
 15 κἂν κατὰ συμβεβηκὸς ὑπάρχη ταῦτα τοῖς πάθεσι. δεῖ οὖν τὸν περὶ φύ-
 σεως πραγματευόμενον περὶ ἀπείρου θεωρῆσαι, πρῶτον μὲν εἰ
 ἔστιν ἄπειρον ἢ οὐκ ἔστι, καὶ εἰ ἔστι, τί ἐστὶν. αὕτη γὰρ ἡ τῶν 35
 προβλημάτων τάξις, ὡς ἐν τοῖς Ἀναλυτικοῖς ἐδιδάχθημεν.

10 p. 202^b36 Σημεῖον δὲ ὅτι ταύτης τῆς ἐπιστήμης οἰκεία ἡ
 20 θεωρία ἢ περὶ αὐτοῦ ἕως τοῦ καὶ ἐν ἐκείναις εἶναι. 42

Ὅτι οἰκεία τῇ περὶ φύσεως ἐπιστήμη ἢ τοῦ ἀπείρου θεωρία μετὰ τὴν
 ἀπὸ τῶν πραγμάτων πίστιν καὶ ἀπὸ τῆς τῶν κλεινοτέρων φυσιολόγων δόξης
 βεβαιούται, ὥσπερ εἶπθε, δεικνὺς ὅτι οὐχ οἱ τυχόντες, ἀλλ' οἱ ἀξιολόγως 45
 ἀψάμενοι φυσιολογίας, καὶ οὗτοι οὐ παρέργως ἐζήτησαν περὶ τοῦ ἀπεί-
 ρου, ἀλλὰ πάντες ὡς ἀρχὴν τινα τῶν ὄντων τιθέασιν τὸ ἄπειρον,
 25 ὥστε τοῖς περὶ φυσικῶν ἀρχῶν πραγματευομένοις ἀναγκαῖον καὶ περὶ ἀπεί-
 ρου διαλεχθῆναι. ἐφεξῆς δὲ καὶ τὰς διαφοράς, αἷ ἔσχον οἱ πρότεροι περὶ
 τὰς τοῦ ἀπείρου δόξας, ἐκτίθεται, καὶ τὴν κοινότητα. καὶ λέγει πρώτην
 διαφορὰν, καθ' ἣν οἱ μὲν οὐσίαν τινα καθ' αὐτὴν τὸ ἄπειρον ὑπέθεντο
 καὶ οὐ συμβεβηκὸς ἐτέρῳ, ὥσπερ οἱ Πυθαγόρειοι καὶ ὁ Πλάτων 50
 30 κοινωνοῦντες ἀλλήλοις κατὰ τοῦτο. συμβεβηκὸς δέ τι τὸ ἄπειρον ἐποίησαν
 οἱ πλεῖστοι τῶν φυσικῶν, οἱ μὲν ἀέρα ἄπειρον ὑποτιθέντες ὡς Ἀναξίμανης
 καὶ Διογένης, οἱ δὲ ὕδωρ ὡς Θαλῆς, οἱ δὲ τὸ μεταξὺ ὡς Ἀναξίμανδρος·

1 ποσῶ comp. E δὲ om. E 4 ἔστιν om. aF 6 ἢ (post εἶναι) om. E
 7 ἢ E: καὶ aF κἂν E: καὶ aF 8 ἢ EF: om. a γὰρ F¹ 9 δὲ E: γὰρ
 aF 11 ἐστὶ τῶν σωμάτων a 12 Περὶ οὐρανοῦ cf. supra p. 451, 21 φησί]
 ἐστὶ a πᾶσα hic EF: πλεῖστη φαίνεται a 13 post τε add. σώματα καὶ a
 πάθη τυγχάνει EF: οὐσα πάθη a 14 post φυσικὸς add. καὶ a τὰ πεπερασμένα
 καὶ τὰ ἄπειρα, sed ead. m. corr. F¹ τῷ πεπερασμένον sed corr. E 15 περὶ τὸν
 τῆς φύσεως E 18 Ἀναλυτικῶς cf. Anal. post. B 1 p. 89^b 23 sqq. 20 ἢ περὶ
 om. F ἐκείνους a 23 εἶπερ E 27 καὶ λέγει πρώτην διαφορὰν iteravit F
 31 Ἀναξίμανης — μεταξύ ὡς (32) omisit correcto ἀναξίμανδρος ex ἀναξίμανης E

καὶ οὗτοι μὲν καὶ οἱ τοιοῦτοι μεγέθει τὸ ἄπειρον λέγοντες. οἱ δὲ περὶ 104^r
 Ἀναξαγόραν καὶ Δημόκριτον τῷ πλήθει τῶν ἀρχῶν τὸ ἄπειρον συμ|βεβη- 104^v
 κέναι φασίν, ὁ μὲν τῶν ὁμοιομερειῶν, ὁ δὲ τῶν ἀτόμων. πλὴν ὅτι καὶ
 μεγέθει τὸ ἄπειρον οὗτοι λέγειν ἀναγκάζονται. διαφέρουσι δέ, φησίν, ὅ τε
 5 Πλάτων καὶ οἱ Πυθαγόρειοι, καθόσον οἱ μὲν Πυθαγόρειοι ἐν τοῖς αἰσθητοῖς
 ἐτίθεντο τὸ ἄπειρον καὶ οὐ χωριστόν (καὶ γὰρ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς τὸ ἄπει-
 ρον εἶναι λέγουσι), τὸν δὲ ἀριθμὸν καὶ ὅλως τὰ μαθηματικά νοεῖσθαι μὲν
 καθ' ἑαυτὰ φασι, μὴ ὑφεστάναι δὲ καθ' ἑαυτὰ, ἀλλ' ἐν τοῖς αἰσθητοῖς 5
 εἶναι καὶ ἴσως ἐκεῖνον τὸν ἀριθμὸν, ἐν ᾧ τὸ ἄπειρον ἢ τὸ ἐπ' ἄπειρον
 10 θεωροῦσιν, ἐν τοῖς αἰσθητοῖς εἶναι φασιν. οὐ γὰρ ὀη καὶ ἐκεῖνον, ὃν
 ὁμοιοῦντες λέγουσι

κέκλυθι κούμ' ἀριθμέ, πάτερ μακάρων, πάτερ ἀνδρῶν,
 οὐδὲ ὄνπερ Ἴππασος ἀφωρίσατο παράδειγμα πρῶτον ὑπάρχειν τῆς κοσμο-
 ποιίας. εἶναι δέ, φησίν, ἐτίθεντο καὶ ἔξωθεν τοῦ οὐρανοῦ τὸ ἄπειρον, ὀη-
 15 λόντι οὐκ αἰσθητόν, εἴπερ αὐτὸς ὁ Τίμαιος λέγει μηδὲν σῶμα ἔξωθεν
 ὑπολειφθῆναι τοῦ κόσμου. εὐκασιν οὖν διπλὸν λέγειν καὶ τὸν ἀριθμὸν καὶ
 τὸ ἐν τῷ ἀριθμῷ ἄπειρον, ὅπερ ἔλεγον εἶναι τὸ ἄρτιον, τὸ μὲν αἰσθητόν 10
 τὸ δὲ νοητόν, ὅπερ ἔξωθεν τοῦ οὐρανοῦ ἔλεγον.

Ὁ μέντοι Πλάτων ἔξωθεν τοῦ οὐρανοῦ οὐδὲν τίθεται σῶμα λέγων ἐν
 20 Τίμαιῳ σαφῶς περὶ τοῦ κόσμου, ὃν ἔξωθεν περιέχει ὁ οὐρανός “ἐκ γὰρ πυ-
 ρῶς παντὸς οὐδατὸς τε καὶ ἀέρος καὶ γῆς ξυνέστησεν αὐτὸν ὁ συνιστάς μέρος
 οὐδὲν οὐθενός οὐδὲ δύναμιν ἔξωθεν ὑπολιπών”. ἀλλ' οὐδὲ τὰς ἰδέας
 ἔξω τοῦ οὐρανοῦ φησιν εἶναι διὰ τὸ μηδέ που εἶναι αὐτὰς μηδὲ ὅλως
 ἐν τόπῳ, τὸ μέντοι ἄπειρον καὶ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς εἶναι φησι καὶ 15
 25 ἐν ταῖς ἰδέαις. ἀρχὰς γὰρ καὶ τῶν αἰσθητῶν τὸ ἐν καὶ τὴν ἀόριστόν φασι
 δυάδα λέγειν τὸν Πλάτωνα, τὴν δὲ ἀόριστον δυάδα καὶ ἐν τοῖς νοητοῖς
 τιθεῖς ἄπειρον εἶναι ἔλεγε, καὶ τὸ μέγα δὲ καὶ τὸ μικρὸν ἀρχὰς τιθεῖς
 ἄπειρον εἶναι ἔλεγεν ἐν τοῖς Περὶ τάγαθοῦ λόγοις, οἷς Ἀριστοτέλης καὶ
 Ἡρακλείδης καὶ Ἐστιαῖος καὶ ἄλλοι τοῦ Πλάτωνος ἑταῖροι παραγενόμενοι
 30 ἀνεγράψαντο τὰ βηθέντα αἰνιγματωδῶς, ὡς ἐρρήθη, Πορφύριος δὲ διαρρηθὺν
 αὐτὰ ἐπαγγελλόμενος τὰδε περὶ αὐτῶν γέγραφεν ἐν τῷ Φιλήβῳ· “αὐτὸς 20
 τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον, καὶ τὸ σφόδρα καὶ τὸ ἡρέμα τῆς ἀπείρου φύσεως
 εἶναι τίθεται. ὅπου γὰρ ἂν ταῦτα ἐνῆ κατά τὴν ἐπίτασιν καὶ ἄνεσιν
 35 προϋόντα, οὐκ ἴσταται οὐδὲ περαίνει τὸ μετέχον αὐτῶν, ἀλλὰ πρόεισιν εἰς
 τῆς ἀπειρίας ἀόριστον. ὁμοίως δὲ ἔχει καὶ τὸ μείζον καὶ τὸ ἔλαττον
 καὶ τὰ ἀντ' αὐτῶν λεγόμενα ὑπὸ Πλάτωνος τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν. ὑπο-
 κείσθω γάρ τι μέγεθος πεπερασμένον οἶον πῆχυς, οὗ διχα διαιρεθέντος εἰ

1 λέγουσιν a 2 τῷ om. E 9 καὶ ἴσως—εἶναι (10) E: om. aF 10 φησιν a 11 λέ-
 γουσι om. F 14 φησιν (οἱ) Brandis 15 Τίμαιος Loec. c. 3 p. 95 B 16 ὑποληφθῆναι
 EF διπλὸν om. F 19 τίθεται E: ὑποτίθεται aF 20 Τίμαιῳ Platonic p. 32 c

21 τε om. aF ξυνιστάς a 23 διὰ τὸ] διὰ (quod solet esse διὰ τί) E 25 καὶ
 (post γὰρ) om. a 28 ἄπειρα a Περὶ τάγαθοῦ cf. supra p. 151, 6 sqq. οἷς ὁ a
 29 ἄλλοι om. E 32 ἄπειρον a 33 τίθεται E: βούλεται aF

τὸ μὲν ἕτερον ἡμίπεχου ἀτμήτων ἐάσαιμεν, τὸ δὲ ἕτερον ἡμίπεχου τέμνοντες 104^ν
κατὰ βραχὺ προστιθοῦμεν τῷ ἀτμήτῳ, δύο ἂν γένοιτο τῷ πῆχει μέρη, τὸ 25
μὲν ἐπὶ τὸ ἕλαττον προϊόν, τὸ δὲ ἐπὶ τὸ μείζον ἀτελευτήτως. οὐ γὰρ ἂν
εἰς ἀδιαίρετον γε ἔλθοιμὲν ποτε μέρος τέμνοντες· συνεχῆς γὰρ ἔστιν ὁ
5 πῆχυς. τὸ δὲ συνεχῆς διαιρεῖται εἰς ἀεὶ διαιρετά. ἡ δὲ τοιαύτη ἀδιά-
λειπτος τομὴ δηλοῖ τινα φύσιν ἀπείρου κατακεκλισμένην ἐν τῷ πῆχει,
μᾶλλον δὲ πλείους, τὴν μὲν ἐπὶ τὸ μέγα προϊούσαν τὴν δὲ ἐπὶ τὸ μικρόν.
ἐν τούτοις δὲ καὶ ἡ ἀόριστος δυάς ὁράται ἐκ τε τῆς ἐπὶ τὸ μέγα καὶ τῆς 30
ἐπὶ τὸ μικρόν μονάδος συγκειμένη. καὶ ὑπάρχει ταῦτα τοῖς τε συνεχέσι
10 σώμασι καὶ τοῖς ἀριθμοῖς· ἀριθμὸς μὲν γὰρ πρῶτος ἢ δυάς ἄρτιος, ἐν δὲ
τῇ φύσει τοῦ ἀρτίου τό τε διπλάσιον ἐμπεριέχεται καὶ τὸ ἡμισυ, ἀλλὰ τὸ
μὲν διπλάσιον ἐν ὑπεροχῇ, τὸ δὲ ἡμισυ ἐν ἑλλείψει. ὑπεροχὴ οὖν καὶ
ἑλλειψις ἐν τῷ ἀρτίῳ. πρῶτος δὲ ἄρτιος ἐν ἀριθμοῖς ἢ δυάς, ἀλλὰ κατ'
αὐτὴν μὲν ἀόριστος, ὠρίστη δὲ τῇ τοῦ ἐνὸς μετοχῇ. ὦρισταί γὰρ ἢ δυάς 35
15 καὶ ὅσον ἐν τι εἰδός ἐστι. στοιχεῖα οὖν καὶ ἀριθμῶν τὸ ἐν καὶ ἢ δυάς,
τὸ μὲν περαῖνον καὶ εἰδοποιῶν, ἢ δὲ ἀόριστος καὶ ἐν ὑπεροχῇ καὶ ἑλλείψει."
ταῦτα ὁ Πορφύριος εἶπεν αὐτῇ σχεδὸν τῇ λέξει, διαρθροῦν ἐπαγγεिलाμένος
τὰ ἐν τῇ Περὶ τὰγαθοῦ συνουσία αἰνιγματωδῶς ῥηθέντα, καὶ ἴσως ὅτι σύμ-
φωνα ἐκεῖνα ἦν τοῖς ἐν Φιλήβῳ γεγραμμένοις. καὶ ὁ Ἀλέξανδρος δὲ καὶ
20 αὐτὸς ἐκ τῶν Περὶ τὰγαθοῦ λόγων τοῦ Πλάτωνος ὁμολογῶν λέγειν, οὕς
ἰστόρησαν Ἀριστοτέλης τε καὶ οἱ ἄλλοι τοῦ Πλάτωνος ἐταῖροι, τάδε γέ- 40
γραφε· "ζητῶν γὰρ τὰς ἀρχὰς τῶν ὄντων ὁ Πλάτων, ἐπεὶ πρῶτος ὁ
ἀριθμὸς ἐδόκει αὐτῷ τῇ φύσει εἶναι τῶν ἄλλων (καὶ γὰρ τῆς γραμμῆς τὰ
πέρατα σημεῖα, τὰ δὲ σημεῖα εἶναι μονάδας θέσιν ἐχούσας, ἄνευ τε γραμ-
25 μῆς μῆτε ἐπιφάνειαν εἶναι μῆτε στερεόν, τὸν δὲ ἀριθμὸν καὶ χωρὶς τού-
των εἶναι δύνασθαι), ἐπεὶ τοίνυν πρῶτος τῶν ἄλλων τῇ φύσει ὁ ἀριθμὸς,
ἀρχὴν τοῦτον ἡγεῖτο εἶναι καὶ τὰς τοῦ πρώτου ἀριθμοῦ ἀρχὰς καὶ παντὸς
ἀριθμοῦ ἀρχὰς. πρῶτος δὲ ἀριθμὸς ἢ δυάς, ἥς ἀρχὰς ἔλεγεν εἶναι τό τε 15
ἐν καὶ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν. καθὸ γὰρ δυάς ἐστὶ, πλῆθος καὶ ὀλιγότητα
30 ἔχειν ἐν ἑαυτῇ· καθὸ μὲν τὸ διπλάσιον ἐστὶν ἐν αὐτῇ, πλῆθος (πλῆθος
γὰρ καὶ ὑπεροχὴ καὶ μέγιστός τι τὸ διπλάσιον), καθὸ δὲ ἡμισυ, ὀλιγότητα
διὸ ὑπεροχὴν καὶ ἑλλειψιν καὶ μέγα καὶ μικρόν εἶναι ἐν αὐτῇ κατὰ ταῦτα.
καθὸ δὲ ἐκάτερόν τε αὐτῆς τῶν μορίων μονὰς καὶ αὐτὴ ἐν τι εἰδός ἐστὶ
τὸ δυαδικόν, μονάδος αὐτὴν μετέχειν. διὸ ἀρχὰς τῆς δυάδος ἔλεγε τὸ ἐν
35 καὶ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν. ἀόριστον δὲ δυάδα ἔλεγεν αὐτὴν τῷ μεγάλῳ 50
καὶ μικροῦ μετέχουσαν ἥτοι μείζονος καὶ ἐλάττονος τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον

1 ἐάσωμεν a δέ om. E 2 προστιθοῦμεν E: προστίθεμεν aF 4 ἔλθοιμὲν ποτε
μέρος E: μέρος ποτὲ ἔλθοιμεν a et F qui tum iterat ποτὲ μέρος 5 δῆ] δέ a
7 προϊούσαν om. aF τῇ] τὸ F 9 καὶ (ante ὑπάρχει) om. E 13 ἐν ἀρι-
θμοῖς] ἀριθμὸς F 16 τὸ δὲ ἀόριστον F 19 Φιλήβῳ cf. p. 14D sqq. 20 οὗς]
οἷς ut videtur F 21 τάδε aE: ταῦθ F 28 post ἀριθμοῦ ἀρχὰς add. εἶναι aF
30 ἔχειν EF: ἔσχειν a αὐτῇ E: ἑαυτῇ aF 32 ἐν ἑαυτῇ E 33 τῶν μορίων
αὐτῆς aF καὶ αὐτῇ aF: δὲ αὐτῇ E 36 τὸ (ante ἥττον) om. a

ἔχειν. κατὰ γὰρ ἐπίτασιν καὶ ἄνεσιν προϋόντα ταῦτα οὐχ ἴστανται, ἀλλ' 104^v
ἐπὶ τὸ τῆς ἀπειρίας ἀόριστον προχωρεῖ. ἐπεὶ οὖν πρῶτος ἀριθμὸς ἢ δυάς,
ταύτης δὲ ἀρχαὶ τὸ ἓν καὶ τὸ μέγα καὶ μικρόν, καὶ παντὸς ἀριθμοῦ ταύτας
ἀρχὰς εἶναι ἀνάγκη. οἱ δὲ ἀριθμοὶ στοιχεῖα τῶν ὄντων πάντων. ὥστε
5 καὶ πάντων ἀρχαὶ τὸ ἓν καὶ τὸ μέγα | καὶ μικρόν ἦτοι ἢ ἀόριστος δυάς. 105^v
καὶ γὰρ ἕκαστος τῶν ἀριθμῶν καθόσον μὲν ὅδε τίς ἐστι καὶ εἷς καὶ ὠρι-
σμένος, τοῦ ἐνὸς μετέχει, καθόσον δὲ διαιρεῖται καὶ πληθὺς ἐστι, τῆς ἀορί-
στου δυάδος. ἔλεγε δὲ καὶ τὰς ἰδέας ὁ Πλάτων ἀριθμούς. εἰκότως ἄρα
τὰς ἀρχὰς τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῶν ἰδεῶν ἀρχὰς ἐποίησε. τὴν δὲ δυάδα τοῦ
10 ἀπείρου φύσιν ἔλεγεν, ὅτι οὐχ ὄρισται τὸ μέγα καὶ μικρόν ἦτοι τὸ μείζον 5
καὶ ἔλαττον, ἀλλ' ἔχει τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον, ἅπερ εἰς ἄπειρον πρόεισιν."'
οὕτως οὖν εἰπὼν ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τίσιν μὲν οἱ Πυθαγόρειοι, ἐν τίσιν δὲ ὁ
Πλάτων ἐτίθετο τὸ ἄπειρον, ἐφεξῆς ἱστορεῖ τί τὸ ἄπειρον ἔλεγον οἱ Πυθα-
γόρειοι καὶ διὰ τί.

15 p. 203^a10 Καὶ οἱ μὲν τὸ ἄπειρον εἶναι τὸ ἄρτιον ἕως τοῦ Πλάτων 11
δὲ δύο τὰ ἄπειρα, τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν.

Εἰπὼν ἐν τίσιν ἔλεγον τὸ ἄπειρον οἷ τε Πυθαγόρειοι καὶ ὁ Πλάτων,
ὅτι οἱ μὲν ἐν τῷ αἰσθητῷ καὶ ἔξω τοῦ οὐρανοῦ, ὁ δὲ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς
καὶ ἐν ταῖς ἰδέαις, νῦν τί ἐκάτερος αὐτῶν τὸ ἄπειρον λέγει προστίθῃσι,
20 πρῶτον περὶ τῶν Πυθαγορείων λέγων. οὗτοι δὲ τὸ ἄπειρον τὸν ἄρτιον ἀρι-
θμὸν ἔλεγον "διὰ τὸ πᾶν μὲν ἄρτιον, ὡς φασιν οἱ ἐξηγηταί, εἰς ἴσα διαι- 15
ρεῖσθαι, τὸ δὲ εἰς ἴσα διαιρούμενον ἄπειρον κατὰ τὴν διχοτομίαν· ἢ γὰρ
εἰς ἴσα καὶ ἡμίση διαιρέσεις ἐπ' ἄπειρον· τὸ δὲ περιττὸν προστεθὲν πε-
ραίνει αὐτό· κωλύει γὰρ αὐτοῦ τὴν εἰς τὰ ἴσα διαιρέσιν". οὕτως μὲν οὖν
25 οἱ ἐξηγηταὶ τῷ ἀρτίῳ τὸ ἄπειρον ἀνατιθέασιν κατὰ τὴν εἰς ἴσα διαιρέ-
σιν, καὶ ὀῦλον ὅτι οὐκ ἐπ' ἀριθμῶν ἀλλ' ἐπὶ μεγεθῶν λαμβάνουσι τὴν ἐπ'
ἄπειρον τομὴν. οἱ γὰρ ἀριθμοὶ καὶ οἱ ἄρτιοι οὔτε πάντες εἰς ἴσα ἐπὶ 20
πολὸν διαιροῦνται, καὶ οἱ διαιρούμενοι μέχρι τῆς μονάδος καταντήσαντες ἰσῶσι
τὴν τομὴν, ἐπὶ δὲ μεγεθῶν τί κωλύει τὸ καταλειπόμενον ἀεὶ διαιρεῖσθαι,
30 καὶ μὴ εἰς ἴσα γίνεσθαι ἢ διαιρέσεις; τὸ γὰρ τρίτον εἰ τόχοι τοῦ ληφθέντος
πάλιν εἰς ὁμοίον καὶ τρίτον διελεῖν δυνατόν. καὶ τοῦτο ἐπ' ἄπειρον καὶ
ἐν τῇ διαιρέσει καὶ ἐν τῇ τῶν διαιρημάτων προσθέσει γίνεσθαι δυνατόν.
ὅλως δὲ οὐδὲ ὁ Ἀριστοτέλης φαίνεται τὴν εἰς ἴσα διαιρέσιν αἰτιασάμενος
τοῦ ἀπείρου. μήποτε οὖν ἐν πάσῃ τομῇ τὸ ἄρτιον αἰτίον ἐστι πάσης διαι- 25

2 ἀπορίας E post ἀριθμῶν interpolatum habent ἀρτίων aF (at cf. p. 454, 28), sed in
mrg. adnotat τὸ ἀρτίων οὐκ εἶχε τὸ ἀντίγραφον καὶ ζητεῖ F¹ 3 ἀρχαὶ EF: ἀρχὴ a
ante μικρόν add. τὸ aF 3. 4 ἀρχὰς ταύτας aF 5 ἀρχαὶ EF: ἀρχὴ a ante
μικρόν add. τὸ aF 6 γὰρ om. E 8 ἀριθμούς· εἰκότως ἄρα τὰς om. F
10 ante μικρόν et ἔλαττον (11) add. τὸ a 13 ἄπειρον F 24 γὰρ om. E 25 ἀν-
τιθέασιν E ante ἴσα add. τὰ a 28 τῆς om. E καταντήσαντες om. F
29 τί κωλύει iteravit initio paginae F 31 πάλιν E: om. aF καὶ (post ἄπειρον)
om. a 32 διαιρημάτων a προσθέσεων F 33 εἰς om. F

ρέσεως· πᾶσα γὰρ τομὴ μία οὐσα εἰς δύο διαιρεῖ τὸ τεμνόμενον ἤτοι 105^r
 ἴσα ἢ ἄνισα. ἐπειδὴ οὖν ἡ τομὴ εἰς δύο αἰεὶ γινομένη τὸ ἐπ' ἄπειρον ποιεῖ,
 ἀρχὴ δὲ τοῦ ἀρτίου ἡ δυάς, διὰ τοῦτο τὸ ἄπειρον κατὰ τὸ ἀρτίον ἔλεγον.
 ὁμοίως δὲ καὶ τῆς προσθήκης τὸ ἀρτίον αἴτιον· ἐν γὰρ ἐνὶ προστίθεται.
 5 διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης τὸ ἀρτίον ἐναπολαμβάνομενον καὶ
 ὑπὸ τοῦ περιττοῦ περαινόμενον παρέχειν φησὶ τοῖς οὖσι τὴν
 ἀπειρίαν. καὶ γὰρ τὸ διαιρετὸν εἶναι ἐπ' ἄπειρον διὰ τὸ ἀρτίον ἔχει ἕκα- 30
 στον τῶν σωμάτων ἐναπειληγμένον καὶ οἷον ὑποκεκρυμμένον ἐν ἑαυτῷ·
 δυνάμει γὰρ καὶ οὐκ ἐνεργείᾳ ἔχει τὰς τομὰς τὰς ἐπ' ἄπειρον. διὸ καὶ
 10 ἐναπειληγθῆναι φησὶ τὸ ἀρτίον καὶ παρέχειν τοῖς οὖσι τὴν ἀπειρίαν.
 καθόσον δὲ ἕκαστον τῶν διαιρεμάτων ἐν τισὶν ἐστὶ, καὶ αὐτὸ ἕκαστον ὑπερ
 ἐστὶν ὑπὸ τοῦ περιττοῦ αἰεὶ περαίνεται [ἡ τοῦ ἀρτίου ἀπειρία] καὶ ἐν τῷ
 σωματοειδεῖ παντὶ τῶν αἰσθητῶν ἕκαστον, κατὰ μὲν τὴν ὕλην καὶ τὸ ὑπο-
 κείμενον διαιρετὸν ἐστὶ καὶ ταύτῃ ἀρτίον τε καὶ ἄπειρον, κατὰ δὲ τὸ εἶναι 35
 15 τόδε τι ὄριστά τε καὶ ἀδιαίρετόν ἐστι καὶ ταύτῃ περιττόν.

Σημεῖον δὲ τοῦ τὸν μὲν περιττὸν ἀριθμὸν εἰδοποιῶν καὶ περατωτικὸν εἶναι,
 τὸν δὲ ἀρτίον ὀλικὸν καὶ ἀπειροειδῆ, οἱ Πυθαγόρειοι ποιοῦνται τὸ συμβαῖνον
 ἐπὶ τῆς τῶν ἀριθμῶν προσθέσεως· οἱ μὲν γὰρ περισσοὶ προστιθέμενοι ἐξῆς
 τῷ τετραγώνῳ ἀριθμῷ φυλάσσουσιν αὐτὸν τετράγωνον καὶ ἰσάκεις ἴσον κατὰ
 20 δὲ τὸ ποσὸν μόνον ἠδέχημένον, ὁ δὲ ἀρτίος προστιθέμενος αἰεὶ τῷ τετρα-
 γώνῳ ἐναλλάσσει τὸ εἶδος ἑτερομήκη ποιῶν, ἀλλοτε κατ' ἄλλην πλευρὰν 40
 παρηδέχημένον. ἐκκείσθησαν γὰρ οἱ ἀπὸ μονάδος ἐξῆς ἀριθμοὶ ἄχρι τῆς
 δεκάδος α β γ δ ϵ ζ η θ ι . τούτων δὴλον ὅτι ἡ μονὰς
 πρῶτος περισσὸς καὶ τετράγωνος πρῶτος (ἄπαξ γὰρ ἐν ἑν), τῶν δὲ ἐκκει-
 25 μένων περισσοὶ μὲν κατὰ τὴν μονάδα οἱ γ ϵ ζ θ , ἀρτίοι δὲ οἱ β δ
 ι η ι . ἐὰν οὖν προσθῶμεν τῇ μονάδι πρῶτη οὖση τετραγώνῳ τὰ γ ,
 γίνεται ὁ δ τετράγωνος ἀπὸ πλευρᾶς τῶν δύο. καὶ πάλιν τῷ δ τετρα-
 γώνῳ ἐὰν προσθῶμεν τὸν ἐφεξῆς περιττὸν ϵ , γίνεται ὁ θ καὶ αὐτὸς τε- 45
 τράγωνος. εἰ δὲ καὶ τούτῳ τὸν ζ προσθῶμεν, ὁ ἐφεξῆς τετράγωνος ὁ
 30 ι γίνεται, κἂν τούτῳ τὸν θ , γίνεται ὁ $\kappa\epsilon$. πάντες ἐξῆς τετράγωνοι καὶ
 ἰσάκεις ἴσοι. ἐὰν δὲ τῇ μονάδι τετραγώνῳ προσθῶμεν τὸν β , γίνεται
 ὁ γ οὐκέτι τετράγωνος, κἂν τῇ τετραδί τετραγώνῳ οὖση προσθῶμεν ἢ
 τὸν δ ἢ τὸν ϵ , γίνεται ὁ η ἢ ὁ ι ἑτερομήκεις ὄντες. οἷς γὰρ δ ἢ
 35 ὁἷς ϵ αἰ πλευραί. καὶ δὴλον ὅτι τὸ μὲν φυλάττειν τὸ αὐτὸ εἶδος καὶ τὸ
 εἶδος καὶ τὸ ἑτερομήκη ποιοῦντα [ἀλλὰ] ἀλλοτε κατ' ἄλλο παραυξάνειν εἶδος

1 ἤτοι] ἢ a post ἤτοι et ἢ (2) add. εἰς a 9 οὐκ om. E 11 ἐν τισιν aF: ἐν
 τί E 12 ἡ τοῦ ἀρτίου ἀπειρία deleti 16 μὲν om. aF εἰδοποιῶν primo ante
 ἀριθμὸν collocaverat F 19 κατὰ δὲ — ἠδέχημένον (20) om. a 20 ὁ δὲ ἀρ-
 τίος — παρηδέχημένον (22) om. F 23 ζ om. F 25 post μὲν add. οἱ aF
 κατὰ] fortasse μετὰ 26 ζ et ι om. F πρῶτω F τὰ γ] suspicor τὸν γ
 28 post προσθῶμεν habet ἢ τὸν δ ἢ τὸν ϵ F 31 τὴν β E 36 ἀλλὰ E: ἀλλ' F:
 deleti a ante εἶδος add. τὸ a

πρὸς τῆς ἀπειρίας ἐστί. γνώμονας δὲ ἐκάλουον τοὺς περιττοὺς οἱ Πυθαγόρ- 105^r
 ρεῖοι, διότι περιτιθέμενοι τοῖς τετραγώνοις τὸ αὐτὸ σχῆμα διαφυλάττουσιν,
 ὡσπερ καὶ οἱ ἐν γεωμετρίᾳ γνώμονες. τὰ γὰρ δύο παραπληρώματα σὺν
 τῷ ἐνὶ τῶν περὶ τὴν αὐτὴν διάμετρον παραλληλογράμμων γνώμονα καλοῦ-
 5 σιν, θς τῷ ἐτέρῳ τῶν περὶ τὴν αὐτὴν διάμετρον παραλληλογράμμων 105^v
 προστιθέμενος ὅμοιον τὸ ὅλον ποιεῖ ἐκεῖνο, ᾧ προσετέθη. γνώμονες οὖν
 καὶ οἱ περιττοὶ ἀριθμοὶ λέγονται, ὅτι προστιθέμενοι τοῖς ἤδη οὖσι τετρα-
 γώνοις τηροῦσιν ἀεὶ τὸ τετράγωνον. περιτιθεμένων οὖν περὶ τὸν ἕνα ἀρι-
 10 θμὸν τὸν τετράγωνον ποτὲ μὲν χωρὶς τῶν γνωμόνων, τουτέστι τῶν μονά-
 δων κατὰ τὸ ἐξῆς † περιττῶν ἀριθμῶν (οὗτοι γὰρ ἦσαν γνώμονες), ποτὲ δὲ
 χωρὶς τῶν ἀρτίων, ὅτε μὲν οὗτοι προστεθῶσιν, ἄλλο ἀεὶ γίνεται τὸ εἶδος 5
 παρά τὸ ἐξ ἀρχῆς, ὅτε δὲ οἱ γνώμονες, ἐν τὸ αὐτὸ τῷ προτέρῳ. καλῶς δὲ
 καὶ οὕτως ἐπέβαλε τῇ ἐξηγήσει ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι τὸ μὲν περιτιθεμέ-
 15 νων τῶν γνωμόνων τὴν κατὰ τοὺς περιττοὺς ἀριθμοὺς σχηματογραφίαν
 ἐνδείκνυται, τὸ δὲ καὶ χωρὶς τὴν ἀριθμητικὴν προσθήκην χωρὶς περι-
 θέσεως σχηματικῆς γινομένην ἐπὶ τῶν ἀρτίων· καὶ γὰρ ἔθος ἐστὶ τοῖς
 Πυθαγορείοις σχηματογραφεῖν. καὶ κατὰ τὰς τῶν μονάδων περιθέσεις οὐ-
 20 τωσί πως γράψαντες τὸ α στοιχεῖον περιτιθέασιν αὐτῷ τρία α γνωμονικῶς,
 καὶ γίνεται ὁ τετραγωνικῶς ἐσχηματισμένα οὕτως·

α	α
α	α

20 Ἔτα πάλιν τούτοις πέντε α περιτιθέντες ἀντὶ πέντε μονάδων γνω-
 μονικῶς μείζον ποιοῦσι τετράγωνον τρία τὴν πλευρὰν ἔχον.

α	α	α
α	α	α
α	α	α

Ἡ δὲ τῶν ἀρτίων περίθεσις οὐ ποιεῖ τὸ σχῆμα ὠρισμένον. διὸ τοὺς
 ἀρτίους (οὐ) περιτίθεσθαι βούλεται ὡς τοὺς περιττοὺς ἐν καταγραφῇ, ἀλλ'
 ἀριθμητικῶς προστίθεσθαι. ὥστε τὸ καὶ χωρὶς ἀντὶ τοῦ καὶ χωρὶς περι-
 25 θέσεως κατὰ προσθήκην ἐπὶ τῶν ἀρτίων ἀκούειν. μήποτε δὲ ἄμφο περι 15

2 προστιθέμενοι α 3 δύο om. F 4 τῶν] τὸν E 5 τῶν] τὴν E
 S τηροῦσιν] ποιοῦσιν α ἕνα om. F 10 τὸ ἐξῆς EF: τὸν ἐξῆς α . fortasse κατὰ
 τὸ ἐξῆς <τῶν> περιττῶν ἀριθμῶν cf. v. 17 ἀριθμῶν EF: τῶν ἀριθμῶν α
 οἱ post ἦσαν add. α 11 ὅτε EF: ὅταν α itemque paulo post 13 καὶ om. α
 ἐπέβαλλε E 14 τὴν (ante κατὰ) om. F 15 τὴν] καὶ α 16 γινομένων
 comp. E 17 οὕτως E οὕτωςί προσγράψαντες α τὸ πρῶτον στοιχεῖον E
 18 προστιθέασιν α post α add. α α aF 20 ἄλφα προστιθέντες α 23 οὐ post
 ἀρτίους addidi: post περιτίθεσθαι α 24 ὥστε καὶ τὸ χωρὶς α

ἀμφοῖν ἀκούειν δυνατόν καὶ τὸ περιτιθεμένων τῶν γνωμόνων καὶ τὸ 105
χωρὶς περὶ τε τῶν περιττῶν καὶ τῶν ἀρτίων, ἵνα ἤ λέγων, ὅτι καὶ ἐν
ταῖς γνωμονικαῖς περιθήσεσι καὶ πάλιν χωρὶς ἐν ταῖς ἀριθμητικαῖς συνθέ-
σεσι καὶ τῶν περιττῶν καὶ τῶν ἀρτίων ἔστιν ἰδεῖν τοὺς μὲν περιττοὺς
5 ὅμοια φυλάττοντας, τοὺς δὲ ἀρτίους ἀνόμοια ποιῶντας. κἄν γὰρ μὴ κυρίως
γνωμόνες οἱ ἄρτιοι λέγονται ὡς οὐ φυλάττοντες τὸ αὐτὸ εἶδος, ἀλλ' οὖν 20
περιτιθέμενοι ὡς γνωμόνες καὶ ἐν τῇ σχηματογραφίᾳ τὸ ἀνόμοιον ὀηλοῦσι.
περὶ τὸ ἐν δὲ περιτιθεμένων τῶν γνωμόνων εἶπεν ἢ ὅτι περὶ μο-
νάδα ἢ πρώτη περίθεσι γίνεται ἢ ὅτι ὡς περὶ ἓνα ἀριθμὸν γίνεται αἰεὶ ἢ
10 τῶν πλείονων μονάδων περίθεσις. εἰπὼν δὲ τί τὸ ἄπειρον ἔλεγον οἱ Πυθα-
γόρειοι, ὅτι τὸ ἄρτιον, ἐπάγει καὶ τί ὁ Πλάτων ἔλεγον, ὅτι τὸ μέγα καὶ
μικρὸν ἦτοι τὸ μείζον καὶ ἔλαττον· ἐπ' ἄπειρον γὰρ ἑκάτερον αὐτῶν
πρόεισιν. οὐ μέντοι ἰδίᾳ ἑκάτερον ἐλάμβανεν, ἀλλ' ἅμα μέγα καὶ μικρὸν 25
τὸ αὐτὸ λέγων, ἦν καὶ ἀόριστον δυάδα ἐκάλει, εἴτε τὴν ὕλην οὕτως καλῶν
15 εἴτε τὴν τοῦ ἀπείρου συστοιχίαν. διὸ καὶ ἐν ταῖς ἰδέαις αὐτὴν ὡς ἐν ἀρι-
θμοῖς καὶ τούτοις ἐτίθετο.

p. 203^a16 Οἱ δὲ περὶ φύσεως πάντες ὑποτιθέασιν ἐτέραν τινὰ
φύσιν ἕως τοῦ τῇ ἀφ' ἣ συνεχὲς τὸ ἄπειρον εἶναί φασι. 31

Φυσικοὺς εἶθε καλεῖν ὁ Ἀριστοτέλης τοὺς περὶ τοῦτο τὸ μῦθον τῆς
20 φιλοσοφίας καταγινόμενους τὸ φυσικόν, καὶ τούτων ἑξαίρετως τοὺς τῇ ὕλικῇ
ἀρχῇ ἢ μάλιστα ἢ μόνῃ χρῆσαμένους. οὗτοι οὖν οἱ φυσικοὶ τὴν ὕλην
ὑποτιθέντες τοῖς γινόμενοις καὶ περὶ αὐτὴν τὸ ἄπειρον θεωροῦντες, εἰκότως
οὐκέτι ὡς οὐσίαν ἀλλ' ὡς συμβεβηκὸς ἔλεγον τὸ ἄπειρον. τούτων δὲ οἱ 35
μὲν ἔν τι στοιχεῖον ὑποτιθέντες τοῦτο ἄπειρον ἔλεγον τῷ μεγέθει, ὥσπερ
25 Θάλῃς μὲν ὕδωρ, Ἀναξίμενης δὲ καὶ Διογένης ἀέρα, Ἀναξίμανδρος δὲ τὸ
μεταξύ, οἱ δὲ ἄπειρα τῷ πλήθει τιθέντες ὥσπερ Ἀναξαγόρας καὶ Δημό-
κριτος αὐτῷ τε τῷ πλήθει τὸ ἄπειρον εἰσῆγον καὶ ἔτι τῷ μεγέθει. τὰ
γὰρ ἄπειρα τῷ πλήθει τῇ ἀφ' ἣ συνεχιζόμενα, ἀλλ' οὐχὶ τῇ ἐνώσει ἄπει-
ρον ποιεῖν μέγεθος. ὅσοι δὲ τῷ πλήθει πλείονά μὲν ἑνός, πεπερασμένα
30 δὲ λέγουσι τὰ στοιχεῖα τῷ ἀριθμῷ ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς, οὗτοι οὐτε κατὰ 40
μέγεθος τὸ ἄπειρον εἰσάγουσιν οὔτε ἐν ἐνὶ οὔτε ἐν πλείοσιν οὔτε ἐν τῷ ἐκ
πάντων. εἰ γὰρ καὶ τῷ πλήθει πεπερασμένα καὶ ἕκαστον τῷ μεγέθει πε-
περασμένον, πότεν ἂν ἔχοι τὸ ἄπειρον; λεγόμενα δὲ στοιχεῖα τὰ τέτταρά
φησι πῦρ καὶ ἀέρα καὶ ὕδωρ καὶ γῆν. εἰπὼν δὲ ὕδωρ ἢ ἀέρα ὡς ὄντα
35 τῶν πολυθρῶλητων στοιχείων ἐπήγαγεν· ἢ τι μεταξὺ τούτων τοῦ τε

6 λέγονται a 8 τὸ (post peri) om. a 11 ὅτι τὸ ἄρτιον om. F καὶ τί E:
τί καὶ aF . καὶ τὸ μικρόν ex Arist. aF 12 καὶ τὸ ἔλαττον aF 14 εἴτε (post
ἐκάλει) aF: οὔτε E 16 τούτοις] immo ταύταις 17 πάντες EF (cf. p. 459, 8): ἄπαν-
τες αἰεὶ ex Arist. vulgata a 20 καταγινόμενους om. F τούτων aF: τούτους
(comp.) E 25 δὲ καὶ] δὲ ἢ E 29 ποιεῖ a cf. p. 460, 3 30 οὔτε (ante
κατὰ) a: οὐδὲ EF 31 ἐκ om. E 35 πολυθρῶλητων E: πολυθρῶλλήτων aF
ἢ τι libri: ἢ τὸ Aristoteles

ὕδατος καὶ τοῦ ἀέρος, ὅπερ Ἀναξίμανδρος ἐτίθετο. μήποτε δὲ τὸ τῶν λε- 105^v
 γομένων στοιχείων οὐ περὶ τῶν τετάρων εἴρηται τῶν νῦν καθωμιλημένων, 45
 ἀλλὰ περὶ τῶν ὑπὸ τῶν φυσικῶν τεθέντων εἴτε ὕδωρ εἴτε ἀήρ εἴτε τι με-
 ταξὺ τούτων, ὃ στοιχεῖον τῶν γινομένων ἐτίθεντο. καὶ ἄλλως δὲ τὸ τῶν
 5 λεγομένων ὃ Ἀλέξανδρος ἐξηγεῖται ἀντὶ τοῦ τῶν λεγομένων καὶ δοκούν-
 των μόνον στοιχείων, οὐκ ὄντων δέ, διότι ταῦτα σύνθετα καὶ ἐκ στοιχείων
 ἐστὶ τῆς τε ὕλης καὶ τοῦ εἶδους.

Οἱ δὲ περὶ φύσεως πάντες εἶπεν οὐχ ἀπλῶς, ἀλλὰ τούτων οἱ
 ἄπειρον εἶναι τι λέγοντες, ἐπεὶ καὶ τοὺς πεπερασμένα ποιῶντας φυσικοὺς 50
 10 οἷδε καλουμένους, ὅσπερ τὸν Ἐμπεδοκλέα. μήποτε δέ, ὡς καὶ πρότερον
 εἴρηται, κυρίως φυσικοὺς οἶεται τοὺς ἐν τῷ ὕλικῷ αἰτίῳ διατρίβοντας, οἷς
 οὐκ ἂν ἀξιώσοι κυρίως τὸν Ἐμπεδοκλέα συντάττειν ποιητικὰ αἰτία τὸ νεῖκος
 καὶ τὴν φιλίαν εἰσάγοντα· ἴσως δὲ οὐδὲ τὸν Ἀναξαγόραν λέγοντα τὸν νοῦν
 διακρίνειν τὰς ὁμοιομερείας, εἰ μὴ ἄρα καθόσον ἐν ταῖς τῶν αἰτίων ἀπο-
 15 δόσεσιν, ὡς δοκεῖ, καὶ αὐτὸς οὐ τῷ νῷ προσχορῆται, ἀλλὰ ταῖς ὕλικωτέ-
 ραις αἰτίαις. ὅσοι δέ, φησί, πλήθει | ἄπειρα ποιῶσι τὰ στοιχεῖα, 106^v
 ὅσπερ Ἀναξαγόρας ἀπείρους τῷ πλήθει τὰς ὁμοιομερείας ὑποτιθέμενος,
 Δημόκριτος δὲ τὰς ἀτόμους, οὗτοι κατὰ μὲν τὸ πλήθος προφανῶς εἰσάγουσι
 τὸ ἄπειρον, ὅπερ ἐνεδείξατο ὁ Ἀριστοτέλης εἰπὼν ὅσοι δὲ ἄπειρα
 20 ποιῶσι τὰ στοιχεῖα· ὅτι δὲ καὶ κατὰ μέγεθος δείκνυσι λέγων τῇ ἀφῆ
 συνεχῆς τὸ ἄπειρον εἶναι φασὶ καὶ οὐ τῇ ἐνώσει, ὡς οἱ ἐν ἄπειρον
 λέγοντες τὸ στοιχεῖον. ὅτι δὲ τῇ ἀφῆ συνεχῆς ἄπειρόν τι, καὶ ἐκ τούτων 5
 γίνεται δῆλον· τὰ γὰρ ἄπειρα τῷ πλήθει μέγεθος ἔχοντα καὶ ὁμοιοτῆ ὄντα,
 ὥστε καὶ ἄπεισθαι ἀλλήλων ἄπειρον ποιεῖ μέγεθος τῇ ἀφῆ συνεχῆς. διὸ
 25 καὶ Εὐδόημος ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Φυσικῶν “τὸ κατὰ πλήθος, φησίν, ὁμοιο-
 δὲς ἄπειρα λέγειν οὐδὲν διαφέρει ἢ κατὰ τὸ μέγεθος ἄπειρον”. πανσπερ-
 μίαν δὲ σχημάτων εἶπε τὴν τῶν Δημοκριτείων ἀτόμων, ἐπειδὴ ἀπείρους
 ὑπετίθετο τῶν ἀτόμων καὶ τὰς κατὰ τὸ σχῆμα διαφοράς.

p. 203^a 23 Καὶ ὁ μὲν ὅτι οὖν μόνιον ὁμοίως εἶναι ἕως τοῦ καὶ ἄρ- 10
 30 ἐσθλαί ποτε κινούμενα. 16

Ἐπειδὴ τῶν φυσικῶν οἱ μὲν ἐν ἔλεγον τὸ στοιχεῖον, οἱ δὲ πλείονα
 μὲν πεπερασμένα δὲ τῷ ἀριθμῷ, οἱ δὲ τῷ ἀριθμῷ ἄπειρα, εἰπὼν ὅτι οἱ
 μὲν ἐν λέγοντες ὡς συμβεβηκὸς ἐκείνῳ κατὰ μέγεθος τὸ ἄπειρον ἔλεγον,
 οἱ δὲ πεπερασμένα καὶ τῷ πλήθει καὶ τῷ μεγέθει τὰ στοιχεῖα τιθέντες
 35 οὔτε κατὰ πλήθος οὔτε κατὰ μέγεθος τὸ ἄπειρον ἔλεγον, ἐφεξῆς περὶ τῶν 20

4 ὁ aF: ὡς E 5 ἀντὶ τοῦ τῶν scripsi: ἀντὶ τοῦ aF: ἀντὶ τῶν E 6 μόνων F
 8 εἶπον F 9 τι λέγοντες εἶναι a 10 πρότερον p. 458, 20 16 ποιῶσι om. F
 21 καὶ οὐ — ἄπειρόν (22) om. E 25 Εὐδόημος fr. 39 p. 44, 15 Sp. ἐν β E
 26 ἄπειρον a κατὰ μέγεθος F 29 μορίον] τῶν μορίων Aristoteles εἶναι
 ὁμοίως collocat a: εἶναι μῖγμα ὁμοίως Aristoteles cf. infra p. 460, 32 31 οἱ μὲν ite-
 ravit F 33 συμβεβηκὸς a 34 τιθέντας ut videtur E

ἄπειρα ποιούντων τῷ πλήθει τὰ στοιχεῖα λέγει ὅτι οὐ μόνον τῷ πλήθει 106^r
τὸ ἄπειρον εἰσάγουσιν οὗτοι, ἀλλὰ καὶ τῷ μεγέθει. τὰ γὰρ ἄπειρα τῷ
πλήθει μεγέθη ἐνεργεῖα ὄντα καὶ τῇ ἀφῆ συνεχιζόμενα ἄπειρον ποιῶν καὶ
τὸ μέγεθος, ὡς εἴρηται πρότερον. ἐπειδὴ δὲ ὁ μὲν Ἀναξαγόρας τὰς ὁμοιο-
5 μερείας, ὁ δὲ Δημόκριτος τὰς ἀτόμους ἀπείρους ἐκάτερος τῷ πλήθει ὡς
ἀρχὰς ὑποτίθεται, τὴν Ἀναξαγόρου πρῶτον ἱστορῶν δόξαν καὶ τὴν αἰτίαν 25
ἡμᾶς διδάσκει, δι' ἣν εἰς τοιαύτην ἦλθεν ὁ Ἀναξαγόρας ὑπόνοιαν, καὶ
δείκνυσιν ὅτι οὐ μόνον τὸ ὅλον μίγμα ἄπειρον ἀνάγκη τῷ μεγέθει λέγειν
αὐτόν, ἀλλὰ καὶ ἐκάστην ὁμοιομερείαν ὁμοίως τῷ ὅλῳ πάντα ἔχουσαν
10 ἐνυπάρχοντα, καὶ οὐδὲ ἄπειρα μόνον ἀλλὰ καὶ ἀπειραίους ἄπειρα. ἀλλ' εἰς
μὲν τὴν τοιαύτην ἔνοιαν ὁ Ἀναξαγόρας ἦλθεν ἠγούμενος μὴδὲν ἐκ τοῦ μὴ
ὄντος γίνεσθαι καὶ πᾶν ὑπὸ ὁμοίου τρέφεσθαι. ὄρων οὖν πᾶν ἐκ παντὸς
γινόμενον, εἰ καὶ μὴ ἀμέσως ἀλλὰ κατὰ τάξιν (καὶ γὰρ ἐκ πυρὸς ἀήρ καὶ 30
ἐξ ἀέρος ὕδωρ καὶ ἐξ ὕδατος γῆ καὶ ἐκ γῆς λίθος καὶ ἐκ λίθου πάλιν πῦρ),
15 καὶ τροφῆς δὲ τῆς αὐτῆς προσφερομένης οἶον ἄρτου πολλὰ καὶ ἀνόμοια
γίνεσθαι, σάρκες ὁστὰ φλέβες νεῦρα τρίχες ὄνυχες καὶ πτερὰ δὲ εἰ οὕτω
τύχοι καὶ κέρατα, αὔξεται δὲ τὸ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ· διὸ ταῦτα ἐν τῇ
τροφῇ ὑπέλαβεν εἶναι καὶ ἐν τῷ ὕδατι, εἰ τούτῳ τρέφεται τὰ δένδρα, ἐύ-
λον καὶ φλοῖον καὶ φύλλα καὶ καρπὸν. διὸ πάντα ἐν πᾶσιν ἔλεγε μεμῖχθαι
20 καὶ τὴν γένεσιν κατὰ ἔκκρισιν γίνεσθαι. πρὸς τοῦτο δὲ ἐνήγγεν ἴσως καὶ 35
τὸ μερόντων τινῶν γίνεσθαι ἀπ' αὐτῶν ἄλλα ὥσπερ ἐκ λίθου πῦρ καὶ ἐξ
ὕδατος πομφολυγίζοντος ἀέρα. ὄρων οὖν ἀφ' ἐκάστου τῶν νῦν διακεκρι-
μένων πάντα ἐκκρινόμενα οἶον ἀπὸ ἄρτου σάρκα καὶ ὁστοῦν καὶ τὰ ἄλλα,
ὡς πάντων ἅμα ἐνυπαρχόντων αὐτῷ καὶ μεμῖχμένων ὁμοῦ, ἐκ τούτων ὑπε-
25 νέει καὶ πάντα ὁμοῦ τὰ ὄντα μεμῖχθαι πρότερον πρὶν διακριθῆναι. διὸ
καὶ οὕτως ἤρξατο τοῦ συγγράμματος· “ἦν ὁμοῦ πάντα χρήματα”, ὥστε 40
ὅτι οὖν οἶον τὸν ἄρτον τόνδε καὶ σαρκὸς τῆσδε καὶ τοῦδε τοῦ ὁστοῦ μί-
γμα εἶναι ὁμοίως τῷ παντί. ἀπὸ μὲν γὰρ τῆς ἐκάστου μίξεως ἐπὶ
τὴν πάντων ἦλθε μίξις. προφανέστερα γὰρ καὶ τῇ αἰσθήσει γνωριμώτερα
30 τὰ καθέκαστα τῶν ὅλων. ὁμοιότητα δὲ λοιπὸν ἐκάστου πρὸς τὸ πᾶν ἐθεά-
σατο ἐπὶ τε τῆς μίξεως καὶ τῆς ὡς ἀπὸ ἀρχῆς διακρίσεως τῆς τε αἰτιώ-
δους καὶ τῆς χρονικῆς. ὥσπερ οὖν ἐν ἐκάστῳ ἀρχὴ γίνεσθαι ποτε τῆς
διακρίσεως, οὕτως καὶ ἐν τῷ παντί. καὶ ὥσπερ ἀπὸ ἐκάστου φαίνεται τις
γένεσις ποτε γινομένη, οὕτως ἐπειδὴ καὶ πάντων ἐστὶ γένεσις, ἀπὸ τοῦ 45
35 πάντων μίγματος ἢ πάντων γένεσις ἐξεκρίθη, εἰ καὶ μὴ ἅμα. σώματα δὲ
ὄντα καὶ ἑτεροκίνητα καὶ ὁμόστοιχά πως ἀλλήλοις ἀρχῆς καὶ αἰτίας ἐδεῖτο

1 τῷ πλήθει — μόνον om. spatio relicto F 4 πρότερον p. 458, 27 ἐπειδὴ δὲ E:
ἐπειδὴ F: ἐπεί δὲ a 12 ὑπὸ τοῦ ὁμοίου a 14 ἐξ ὕδατος γῆς F 16 γίνεσθαι]
αὔξεται E δὲ (post πτερὰ) om. a 17 διὰ α: διὸ EF 18 τρέφοντο ut vide
tur E 19 ἐν πᾶσιν E: om. aF 20 κατὰ τὴν ἔκκρισιν aF 22 οὖν E: om.
F: δὲ a 25 πρὶν om. F 26 συγγράμματος fr. 1 28 μὲν om. a
31 ὡς E: om. aF 32 τῆς (ante χρονικῆς) om. aF 33 καὶ ἐν τῷ παντί itera-
vit E 36 καὶ (post ὄντα) EF: ἦ a

τινος κρείττονος, ἣν Ἀναξαγόρας καλεῖ νοῦν. ἔδει γὰρ τὸ τὰ συνηρημένα 106^r
 διακρίνον καὶ προάγον ἐν τάξει τὴν διάκρισιν ἀπὸ τῆς συναιρέσεως αὐτὸ
 συνηρημένῃν ἔχον τὴν οὐσίαν πρῶτως ἀναφαίνειν ἐν ἑαυτῷ τὴν διάκρισιν.
 τοιοῦτος δὲ ὁ νοῦς, ὃν ἀπ' ἀρχῆς τινος ἐνόησεν ἐργαζόμενον, ἐν οἷς 50
 5 λέγει ἄρξασθαι τὸν νοῦν διακρίνειν. ἡ μὲν οὖν ἔννοια, καθ' ἣν εἰς ταύτην
 ἤλθε περὶ τῶν ἀρχῶν τὴν ὑπόθεσιν ὁ Ἀναξαγόρας, οὕτως φανερὰ γέγονεν.
 ἐκ δὲ τῶν εἰρημένων πρόχειρον συννοεῖν, ὅτι εἰ πᾶν ἐκ παντὸς ἐκκρίνεται
 καὶ πάντα ἐν πᾶσιν ἔστιν, οὐ μόνον τὸ πᾶν ἀλλὰ καὶ ἕκαστον, οὐ τῷ πλή-
 θει μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ μεγέθει ἀπειράκις ἄπειρον ἔσται.
 10 Ὅτι δὲ ὁ μὲν Ἀριστοτέλης τὸ προφανόμενον ἱστορεῖ τῆς Ἀναξαγόρου
 δόξης, ὁ δὲ Ἀναξαγόρας σοφὸς ὢν διττὴν ἠνίττετο τὴν διακόσμησιν, τὴν
 μὲν ἠνωμένην | καὶ νοητὴν προὑπάρχουσαν οὐ χρόνῳ (οὐ γὰρ ἔγχρονος 106^v
 ἐκείνη), ἀλλ' ὑπερορχῆ οὐσίας καὶ δυνάμεως, τὴν δὲ διακεκριμένην ἀπὸ
 ταύτης καὶ κατὰ ταύτην ὑφίστασθαι ὑπὸ τοῦ δημιουργικοῦ νοῦ, εἴρηται καὶ
 15 ἐν ταῖς εἰς τὸ πρῶτον σχολαῖς, ἐν αἷς τὰς πίστεις ἀπ' αὐτῶν ἐπειράθην
 παραγράψαι τῶν Ἀναξαγόρου ῥημάτων. εἰκότως δὲ καὶ τῶν αἰσθητῶν
 ἕκαστον κοινωνεῖ πᾶσι καὶ μετέχει πάντων. “ἑύρροια γὰρ μία, σύμπτωια
 μία, πάντα συμπαθεῖα”, ὡς Ἰπποκράτης φησί, διὰ τὴν ἀρχέγονον ἐν τοῖς 5
 νοητοῖς αὐτῶν προὑπάρχουσαν ἔνωσιν· καὶ διακρινόμενα γὰρ ταῦτα οὐκ ἀπέ-
 20 σπασται πάντῃ ἀπ' ἀλλήλων. διὸ φησιν Ἀναξαγόρας μηδ' ἐνδέχασθαι
 πάντα διακριθῆναι· οὐ γὰρ παντελὴς διασπασμὸς ἔστιν ἡ διάκρισις. διὸ
 οὐχ οἷόν τε βάδισιν ἢ χροῶν ἢ ὕλων τὰ πάθη καὶ τὰς ἕξεις χωρισθῆναι
 τῶν ὑποκειμένων. τὸ δὲ χρονικὴν δοκεῖν λέγεσθαι τὴν τῆς διακρίσεως
 ἀρχὴν σύνθητες ἦν τοῖς πάλαι φυσιολόγοις τε καὶ θεολόγοις συγκαταβαίνουσι 10
 25 τῇ ἀσθενείᾳ τῆς ἡμετέρας νόησεως· οὐ γὰρ δυνάμεθα τῇ αἰδίῳ παρατάσει
 συμπαταεῖν τὴν νόησιν, ἀλλ' ἀπαιτοῦμεν ἀρχῆς τινος ὑποτιθεμένης ἐφε-
 ἕξης θεωρεῖν τὰ ἀκόλουθα.

p. 203^a 33 Δημόκριτος δὲ οὐδὲν ἕτερον ἐξ ἐτέρου ἕως τοῦ δῆλον
 ἐκ τούτων. 15

30 Εἰπὼν ὅπως ἠκολούθησε τῷ Ἀναξαγόρᾳ τὸ καὶ κατὰ μέγεθος ἄπειρον
 ἀρχὴν τιθέναι ἐκ τοῦ κατὰ πλήθος ἀπέριου λέγειν ἀρχὰς σωματικὰς οὐ-
 σασ τὰς ὁμοιομερείας δείκνυσιν, ὅτι καὶ ὁ Δημόκριτος κἄν μὴ κατὰ ἕκαστον
 ἐπιείη τὴν γένεσιν μηδὲ πάντα ἔλεγεν ἐν πᾶσιν ἐνυπάρχειν ὡς Ἀναξαγόρας,
 ἀλλ' οὖν καὶ οὗτος ἀρχὰς τιθεὶς τὰς ἀτόμους ἀπέριους οὐσας τῷ πλήθει

I post ἣν add. ὁ aF γὰρ om. a προσάγον a 4 ὁ (ante νοῦς) om. E
 5 λέγει cf. fr. 7 Schorn. supra p. 300, 31 10 μὲν om. aF 12 μὲν] τε F
 οὐ χρόνῳ scripsi: οὐ χρόμο sic E: om. aF 13 ἐκείνωσ (comp.) E ὑπερορχῆ E:
 ὑπερορχῆ aF διακεκριμένως (comp.) E 15 ἐν ταῖς εἰς τὸ πρῶτον σχολαῖς
 p. 34, 18 sqq. 18 Ἰπποκράτης cf. Alexander Trall. I p. 595 ed. Puschmann

19 ἀπέσπασται παν F 20 φησιν ὁ a 22 ἢ (ante χροῶν) om. aF 25 αἰδέα
 aF 27 τὰ καθόλου E 33 post ὡς add. ὁ a 34 ἀρχὰς aF: τὰς ἀρχὰς E

καὶ τὸ κενὸν οὐδὲν ἦτρον Ἀναξαγόρου καὶ αὐτὸς οὐ μόνον τῷ πλήθει, 106^v
 ἀλλὰ καὶ τῷ μεγέθει ἄπειρον ἔλεγε εἶναι τὴν ἀρχὴν τῇ ἀφῆ, καὶ κατὰ 20
 τοῦτον συναφοῦς τοῦ ἀπείρου γινομένου. τὰ γὰρ ἄπειρα τῷ πλήθει μέγε-
 θος τι ἔχοντα καὶ ἁμογενῆ ὄντα. ὥστε καὶ ἄπτεσθαι ἀλλήλων, ἀπειρῶν τι
 5 ποιεῖ μέγεθος, ὡς εἴρηται πολλαίκις. καὶ ὅτι μὲν μέγεθος ἔχουσιν αἱ ἄτο-
 μοι κατὰ Δημόκριτον ἔδειξεν ἐκ τοῦ λέγειν αὐτὸν μεγέθει καὶ σχήματι δια-
 φέρειν αὐτάς. τί δὲ ἂν μεγέθει διαφέρει μὴ ἔχον μέγεθος; τί δὲ ἂν
 σχήματι μὴ ἐσχηματισμένον ὑπὸ γραμμῶν ἢ ἐπιπέδων; τὸ δὲ ὑπὸ γραμ- 25
 μῶν ἢ ἐπιπέδων περιεχόμενον πάντως (ὁῦλον) ὅτι μέγεθος ἐστί. τὸ δὲ
 10 ἄπτεσθαι ἀλλήλων τὰ τῷ πλήθει ἄπειρα τῷ μὲν Ἀναξαγόρα αὐτόθεν εἴ-
 πετο, εἴπερ, ὡς φησιν. “ἦν ὁμοῦ πάντα χρήματα”, τῷ δὲ Δημοκρίτῳ,
 καθόσον τὸ κοινὸν σῶμα τὸ τῶν ἀτόμων ἐν πάντων ἔλεγε τὴν διαφορὰν
 αὐτῶν κατὰ μέγεθος καὶ σχῆμα τιθεῖς, ἀλλ’ οὐ κατὰ τὸ ὑποκείμενον σῶμα·
 τούτῳ δὲ ἀκολουθεῖ τὸ ἁμοσιδεῖς λέγειν αὐτάς, τούτῳ δὲ τὸ ἄπτεσθαι. τὰ
 15 γὰρ ἁμοσιδῆ μὴ κοινούμενα εἰς ταῦτ’ χωρεῖ καὶ ἄπτεται ἀλλήλων, τὸ δὲ 30
 κενὸν οὐ διαίρει τὴν ἀφῆν. εἴη γὰρ ἂν οὕτως τοῦ ἀπείρου σώματος ἀπει-
 ρότερον τὸ κενὸν καὶ σὺν αὐτῷ ἂν καὶ χωρὶς, ἔνθα διαίρει. τοῦ δὲ ἀπεί-
 ρου ἀπειρότερον οὐκ ἔστιν. ἴσως δὲ οὐδὲ ἔχει δύναμιν πρὸς τὸ διαίρειν
 τὸ κενόν. εἰ τοίνυν καὶ πάντες σχεδὸν οἱ φυσικοὶ τὸ κατὰ μέγεθος ἄπει-
 20 ρον παρεδέξαντο καὶ ὡς ἐν ἀρχῆς λόγῳ (ἐν γὰρ τῇ ἀρχῇ), ὁῦλον ὅτι οἰ-
 κεῖος ἂν ὁ περὶ τοῦ ἀπείρου λόγος εἴη τῷ περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν
 διαλεγόμενον. 35

p. 203^b4 Εὐλόγως δὲ καὶ ἀρχὴν αὐτὸ τιθεῖσαι πάντες ἕως τοῦ εἶη
 γὰρ ἂν αὐτοῦ πέρας.

25 Εἰπὼν ὅτι τὸ ἄπειρον εἰσάγοντες οἱ παλαιοὶ φυσικολόγοι ὡς ἀρχὴν εἰσῆ-
 γον αὐτὸ δεῖκνυσι νῦν οὐχ ὅτι ἐστί τὸ ἄπειρον, ἀλλ’ (ὅτι) οἱ τιθέντες 40
 ἴσως αὐτὸ εὐλόγως ἐν ἀρχῆς λόγῳ ἐτίθεντο. καὶ δεῖκνυσιν ἐκ διαιρέσεως·
 πᾶν γὰρ τὸ ὁπωσοῦν ὄν ἢ κατὰ συμβεβηκὸς ἐστί καὶ μάτην οἷα τὰ ἐκ
 ταυτομάτου ἢ καθ’ αὐτό· καὶ εἰ καθ’ αὐτό, ἢ ἀρχὴ ἢ ἀπὸ ἀρχῆς· εἰ
 30 αὖν μήτε μάτην μήτε ἀπ’ ἀρχῆς τὸ ἄπειρον, ὁῦλον ὅτι ἀρχὴ ἐστί. καὶ
 ὅτι μὲν οὐ μάτην οὐδὲ ἐκ ταυτομάτου, ὁῦλον, εἴπερ πᾶν μὲν τὸ τοιοῦτον
 ἐπ’ ἔλαττον, τὸ δὲ ἄπειρον πανταχοῦ ὄν καὶ πάντα ὄν οὐκ ἐπ’ ἔλαττον·
 ἔτι δὲ εἰ καὶ αἰδίον τὸ ἄπειρον, ὡς δειχθήσεται ἐκ τοῦ ἀγέννητον αὐτὸ 45
 εἶναι, οὐκ ἂν εἴη μάτην οὐδὲ ἐκ ταυτομάτου· οὐδὲν γὰρ τῶν τοιούτων

2 ἔλεγε post ἀφῆ collocat aF

συναφοῦς· ἀλλὰ ζήτει εἰ οὕτως F

τὸ δὲ — ἐπιπέδων (9) om. F

ἔτι EF: om. a

ματα E 18 ἔχειν F

sed tum induxit F

λαοὶ a

3 συναφοῦς E: συνεχῶς aF, sed in mrg. a m.¹ γρ.

8 ὑπὸ γραμμῶν ἢ ἐπιπέδων (ante τὸ δὲ) om. E

9 ὁῦλον quod haud raro in libris intercedit addidi

11 φησιν cf. p. 460, 26

12 πάντων EF: πάντως a

20 post λόγῳ continuaverat ἐτίθεντο — ἀρχῆς (vv. 27—29),

21 τοῦ (post περὶ) om. aF

22 λεγομένω E

26 ὅτι alterum add. a

29 ἢ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς a

αἰδιον. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ ἐξ ἀρχῆς τὸ ἄπειρον οὐδὲ ἔστιν ἀρχὴ τοῦ ἀπεί- 106^v
 ρου. εἴη γὰρ ἂν αὐτοῦ πέρασ, ὡς φησιν, ὥστε οὐκέτι ἄπειρον. τοῦτον
 τὸν λόγον οἴονται παραλογισμὸν ἔχειν νομίσαντες τὸν Ἀριστοτέλην λέγειν.
 ὡς εἰ ἔχοι ἀρχὴν τὸ ἄπειρον (ἡ δὲ ἀρχὴ ἢ κατὰ τὸ μέγεθος καὶ πέρασ
 5 ἔστιν), ἔχοι ἂν καὶ πέρασ· ὥστε οὐκ ἄπειρον ἀλλὰ πεπερασμένον ἔσται·
 καὶ γίνεσθαι φασὶ τὴν παραγωγὴν παρὰ τὴν τῆσ ἀρχῆσ ὁμωνομίαν. ὡσ 50
 γὰρ ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ διήρηται, ἡ ἀρχὴ σημαίνει μὲν καὶ τὴν τοῦ
 πράγματος ἀρχήν, ὥσπερ νῦν ἐξεδέξαντο, σημαίνει δὲ καὶ τὴν αἰτιώδη·
 ἀρχὴ γὰρ καὶ ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος καὶ τὸ ποιῶν καὶ τὸ τέλος. προστεθέν-
 10 τος οὖν τοῦ δεῖξαι ὅτι οὐκ ἔχει ἀρχὴν τὴν ὡσ αἰτίαν τὸ ἄπειρον, ἀλλ'
 αὐτὸ ἔστιν ἀρχή, μετελήφθη ἡ αἰτιώδης ἀρχὴ εἰς τὴν κατὰ τὸ πρᾶγμα,
 ἐφ' ἧσ ἀληθὲσ τὸ εἰ ἀρχὴν ἔχει καὶ πέρασ ἔχειν. ἐπὶ γὰρ τῆσ αἰτιώδουσ
 οὐκέτι ἀληθὲσ, ὡσ εἰ ἔχει ἀρχὴν τὴν ὡσ αἰτίαν, πέρασ ἔχει τὸ κατὰ τὸ |
 πρᾶγμα. οὐ γὰρ ἀκολουθεῖ τοῦτο τὸ πέρασ ἐκείνη τῇ ἀρχῇ. ἀλλὰ τὸ 107^v
 15 μὲν λέγειν, ὅτι κατὰ τὸ πιθανὸν πειρᾶται συστήσαι τὴν δόξαν αὐτῶν, ἀπί-
 θανον ὄντως μοι δοκεῖ. φαίνεται γὰρ ἀναγκαίως ἔπασθαι λέγων τὸ εἰ
 ἔχει ἀρχὴν τὸ ἄπειρον καὶ πέρασ ἔχειν.

Ἐκεῖνα οὖν μᾶλλον καλῶσ ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου λέγεται, ὅτι καθ'
 οἰονόησπε τρόπον ἀρχῆσ ἂν ὑποτεθῆ ἐξ ἀρχῆσ γενόμενον τὸ ἄπειρον. πάν-
 20 τωσ πέρασ ἔχει τὸ κατὰ τὸ μέγεθος, ὥστε μηκέτι ἄπειρον εἶναι. εἴτε γὰρ 5
 ἀπὸ χροσικῆσ ἀρχῆσ γίνοιτο, οὐκ ἂν οὐσία ἂν ἀθρόον γίνοιτο, ἀλλὰ ἀπό-
 τινος τῆσ κατὰ τὸ μέγεθος ἀρχῆσ, ὡσ τὰ ζῶα ὡσ τὰ φυτὰ ὡσ τὰ τεχνητὰ
 πάντα ὁρᾶται γινόμενα. ἔχον δὲ τὴν κατὰ τὸ μέγεθος ἀρχήν, καὶ πέρασ
 ἂν αὐτὴν ἔχοι. ἀλλὰ καὶ εἰ ὡσ στοιχειώδη ἀρχὴν ἔχοι, καὶ ἐξ ἐκείνησ
 25 εἴη τῆσ ἀρχῆσ, οἷον ἐκ τῆσ ὕλησ, εἰ μὲν πεπερασμένην ἀρχὴν ἐν ἑαυτῷ
 τὴν ὕλην ἔχει τὸ ἄπειρον, ἔσται καὶ αὐτὸ πεπερασμένον. εἰ δὲ ἄπειρον,
 τὸ ἄπειρον ἀρχὴ γίνοιτο. ὁμοίωσ δὲ καὶ εἰ τὴν κατὰ τὸ εἶδος ἀρχὴν ἔχοι 10
 τὸ ἄπειρον. εἰ γὰρ τοῦ συνθέτου ἀρχὴ τὸ εἶδος, εἰ μὲν ἄπειρον τὸ εἶδος,
 ἀρχὴ τὸ ἄπειρον, εἰ δὲ πεπερασμένον, κατὰ τὴν ὕλην ἂν εἴη τὸ ἄπειρον
 30 ἐν τῷ συνθέτῳ· ἀρχὴ δὲ καὶ ἡ ὕλη. ἀρχὴ ἄρα τὸ ἄπειρον καὶ κατὰ
 τοῦτο. τὸ γὰρ σύνθετον, οὐ ἀρχὴ τὸ εἶδος, οὐδὲν ἄλλο ἐστὶ πλὴν ὕλησ καὶ
 εἶδουσ. καὶ τὴν ποιητικὴν δὲ ἀρχὴν ἔχει τὸ ἄπειρον, σῶμα πάντωσ, ὅτι
 καὶ τὴν κατὰ τὸ πρᾶγμα (ἀρχὴν ἔχει), ὅθεν ἤρξατο τῆσ γενέσεωσ, ἦτισ
 καὶ πέρασ ἂν εἴη. καὶ ἄλλωσ δὲ εἴη ἂν γενοὺσ καὶ πέρασ ἂν ἔχοι, εἰς 15
 35 ὃ ἡ γένεσισ ἐπαύσατο. εἰ δὲ ἀρχὴν ἔχοι τὴν ὡσ τέλος καὶ τὸ οὐ ἔνεκα

2 ante πέρασ add. τὸ α: καὶ F

3 οἴονται cf. Alexander v. 18

ἔχειν] εἶναι a

4 ἔχοι ex corr. E¹: ἔχει aF

τὸ (ante μέγεθος) om. a

7 πρώτῳ cf. supra

p. 10, 8sq. 8 ἐξεδέξατο a

9 προστεθέντος E

10 ἄπειρον] πέρασ E

11 ἡ

(ante αἰτιώδης) om. E

12 ἐφ' ἧσ] εἰ F

ἔχειν scripsi: ἔχει libri

13 πέρασ

ἔχειν libri: correxi 14 πέρασ] πρᾶγμα F

16 fortasse γὰρ (ὡσ)

τὸ εἰ]

τῷ εἰ F

20 μηκέτι E: μὴ ἔτι F: μὴ a

24 ἔχοι (post ἀρχήν) E: ἔχει aF

25 ante εἴη intercidisse videtur ἂν

27 post ἀρχὴ veri similiter add. ἂν a

30 ἄρα] δὲ F καὶ (ante κατὰ) om. E

31 post σύνθετον repetitū καὶ κατὰ τοῦτο —

εἶδος (31) deleta F

32 ὅτι om. a

33 ἀρχὴν ἔχει add. a

35 ἔχει a

τὸ ἄπειρον μέγεθος, πρῶτον μὲν οὐδὲν κωλύει τοιαύτην ἀρχὴν ἔχον καὶ 107^r
 αὐτὸ ἀρχὴν εἶναι. τὸ γὰρ ὡς τέλος ἀρχὴ καὶ τοῦ ποιούντος ἔστι καὶ τῶν
 στοιχείων. καὶ γὰρ καὶ ὁ Πλάτων τελικὴν ἀρχὴν τῆς ποιήσεως τοῦ κόσ-
 μου ζητῶν τὴν ἀγαθότητα τοῦ ποιούντος εὕρισκει, ἐν οἷς φησι “λέγωμεν
 5 ὁ δὲ δι’ ἣν τινὰ ποτε αἰτίαν γένεσιν καὶ τὸ πᾶν τότε ὁ ξυριστάς συνέστησεν·
 ἀγαθὸς ἦν.” ἔπειτα τὸ ἄπειρον μέγεθος ἀόριστον ὃν πῶς ἂν εἰς ὀρισμέ- 20
 νον τι τέλος ἀναφέροιο; ἀλλ’ εἴπερ ἔχει τι τέλος ὀρισμένον μέγεθος ὄν,
 οὗ καὶ αὐτὸ ὀρισμένον εἶναι ὡς μέγεθος. μεγέθους δὲ ὄρος ἢ περιγραφή
 καὶ τὸ σχῆμα. ὅτι δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ὡς ἀκόλουθον συνάγει τῷ εἶναι τὸ
 10 ἄπειρον μέγεθος τὸ μὴ ἔχειν αὐτὸ ἀρχὴν οὐ μόνον τὴν στοιχειώδη, ἀλλ’
 οὐδὲ τὴν ποιητικὴν ἢ τελικὴν, ὁ ἄλλος ἔστιν ἐξ ὧν φησι τοὺς μὴ ποιούντας
 παρὰ τὸ ἄπειρον ἄλλας αἰτίας οἷον νοῦν ἢ νεῖκος καὶ φιλίαν ἢ τι τοιοῦτον 25
 αὐτὸ λέγειν τὸ ἄπειρον “περιέχειν πάντα καὶ πάντα κυβερνᾶν”, ὡς εἴπερ
 εἶη ἄπειρον, μὴ ἔχειν ποιητικὴν ἢ τελικὴν αἰτίαν. ὁ ἄλλος ἄρα γέγονε τὸ
 15 ῥηθῆναι, ὡς εἴπερ εἶη ἀρχὴ τοῦ ἀπείρου μεγέθους ἢ οἰαδῆποτε, εἶη ἂν
 αὐτοῦ καὶ πέρασ ὡς μεγέθους.

p. 203^b 7 Ἔτι δὲ καὶ ἀγένητον καὶ ἀφθαρτον ἕως τοῦ ὡσπερ 31
 φησὶν Ἀναξίμανδρος καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν φυσιολόγων.

Εἰπὼν ὅτι οἱ τὸ ἄπειρον τιθέντες εὐλόγως ἀρχὴν αὐτὸ φασιν (ἢ γὰρ
 20 μάτην ἔστιν ἢ ἀπ’ ἀρχῆς ἢ ἀρχῆ, ἀναρθεῖνται δὲ τῶν λοιπῶν περιλείπε-
 ται τὸ ἀρχὴν εἶναι), προστίθησι καὶ ἄλλο τι τῶν προσεῖναι λεγομένων τῷ 35
 ἀπείρῳ τὸ τῇ ἀρχῇ πρέπον τὸ ἀγένητον καὶ ἀφθαρτον λέγεσθαι τὸ
 ἄπειρον, εἴπερ ἔστιν ὅλως. τοῦτο δὲ καὶ τοῦ μὴ μάτην εἶναι κατασκευα-
 στικόν ἔστιν, εἴπερ τὸ μὲν ἀγένητον καὶ ἀφθαρτον αἰδίον, τὸ δὲ μάτην
 25 οὐκ αἰδίον κατὰ συμβεβηκὸς ὄν καὶ ἐπ’ ἔλαττον. καὶ ὅτι μὲν προσήκει
 τῇ ἀρχῇ τὸ ἀγένητον καὶ ἀφθαρτον, σαφῶς ἐδίδαξεν ὁ ἐν Φαίδωνι Σωκρά-
 τής· “εἰ γὰρ ἔκ του ἀρχῆ γίνοιτο, φησὶν, οὐκ ἂν ἐξ ἀρχῆς γίνοιτο,” καὶ
 ὅτι “ἀρχῆς ἀπολομένης οὔτε αὐτὴ ποτε ἔκ του οὔτε ἄλλο ἐξ ἐκείνης γενή- 40
 σται”. ὅτι δὲ καὶ τῷ ἀγενήτῳ τὸ ἀρχικόν, ὁ ἄλλος· εἰ γὰρ μὴ ἀρχῆ,
 30 ἀπὸ ἀρχῆς γινόμενον. ὅτι δὲ τὸ ἄπειρον, εἴπερ ἔστιν, ἀγένητόν ἔστι καὶ
 ἀφθαρτον, δεῖκνυσιν οὕτως· εἰ γὰρ γέγονεν, ἀνάγκη τέλος εἰληφέναι τὴν
 γένεσιν αὐτοῦ ποτε, ἢ οὐκ ἂν εἶη γεγονός· εἰ οὖν μὴ ἀθρόα ἔστιν ἡ γέ-
 νεσις αὐτοῦ, ὁ ἄλλος ὅτι ἔστι τις καὶ ἀρχὴ τοῦ μεγέθους, ἀφ’ ἧς γίνεσθαι
 ἄρχεται, καὶ τελευτῆ αὐτοῦ, εἰς ὃ τελευτᾷ ἢ γένεσις καὶ ἧς συμπληρωθείσης

3 τελικὴν ἀρχὴν aF: αἰτίαν τελικὴν E τῆς τοῦ κόσμου ποιήσεως aF 4 φησι Tim.
 p. 29E λέγομεν δὲ a 5 ποτε om. Plato cf. supra p. 26, 16 6 post ἀγαθὸς
 add. γὰρ aF 7 ἔχει EF: ἔχει a 9 ὁ E: καὶ F: καὶ ὁ a τῷ τὸ F 11 οὐδὲ
 aE: οὐ F post ἢ add. τὴν a φησι p. 203^b 11 12 περὶ E 14 ἔχειν ex
 ἔχον corr. E: ἔχον aF δὴ ἄρα sic E 18 φασὶν ὁ ἀναξίμανδρος a 19 θέντες
 aF 26 ἔδειξεν aF Φαίδωνι immo Φαίδρω p. 245 D 27 γίνοιτο Plato: γένοιτο
 libri γίνοιτο alterum EF: γένοιτο a 28 ἀπολομένης a αὐτό ποτε a
 31 ἀνάγκη om. E 32 ἔστιν om. aF 33 γίνεται F 34 ἧς] ἢ E

οὐκέτι γίνεται, ἀλλὰ γέγονε. κὰν φθειρήται δὲ ποτε τὸ μέγεθος, ἔσται 107^r
 ποτέ καὶ ἐφθαρμένον. ὥστε ἔσται τι πέρασ αὐτοῦ, οὐ ἐσχάτου φθαρέντος 45
 ἐφθαρμένον ἔσται τὸ ὅλον. ὥστε εἴπερ ἔστι τὸ ἄπειρον, ἀνάγκη ἀγένητον
 αὐτὸ καὶ ἀφθαρτον εἶναι, ὅπερ τῆς ἀρχῆς, ἀλλ' οὐ τοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἐστίν
 5 ἴδιον. διὸ οἱ τὸ ἄπειρον μόνον τιθέντες ὡς ἀρχὴν καὶ μὴ προσλογιζόμενοί
 τινας ἄλλας αἰτίας, ὥσπερ Ἀναξαγόρας μὲν τὸν νοῦν, Ἐμπεδοκλῆς δὲ φιλίαν
 καὶ νεῖκος, ἤρκεσθησαν πρὸς τὴν πάντων γένεσιν τῇ τοῦ ἀπείρου φύσει
 καὶ τῇ ὕλικῇ ταύτῃ ἀρχῇ, ὡς διὰ τὴν ἀνεπίλειπτον τούτου χορηγίαν αἰεὶ 50
 γενέσεως ἐσομένης καὶ περιεχομένων πάντων ὑπὸ τούτου καὶ κυβερνωμέ-
 10 νων. ὡς γὰρ ἀρχὴ τοῦτο μόνον ὑποτεθὲν τὴν τῆς ἀρχῆς αὐτοῖς παρέχε-
 ται χρείαν οὐ τῆς ὕλικῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς ποιητικῆς τε καὶ τελικῆς.
 ἦν Ἀναξαγόρας μὲν τῷ νῷ, Ἐμπεδοκλῆς δὲ τῇ φιλίᾳ καὶ τῷ νείκῳ καὶ
 τῇ ἀνάγκῃ ἀνατίθησι. θεῖον δὲ τὸ αἴτιον καὶ ὡς ἀρχὴν λέγουσι καὶ ὡς
 ἀγένητόν τε καὶ ἀφθαρτον· τοιοῦτον Ἀναξίμανδρος τὸ μεταξὺ πυρὸς καὶ
 15 ἀέρος ἄπειρον ἀρχὴν ἐτίθει. καὶ οὐδὲν ἄτοπον εἰ θεῖον ἕκαλει, μᾶλλον 107^v
 δὲ καὶ ἀναγκαῖον. ἐκ τούτου γὰρ ἐδείκνυτο τὸν θεὸν ὑπὲρ αὐτὸ εἶναι· θεῖον
 γὰρ τὸ τοῦ θεοῦ μετέχον ἐστίν. ὁ δὲ λόγος τοῖς τοιούτοις περὶ τῶν φυσικῶν
 ἀρχῶν ἐγένετο, ὥσπερ καὶ τῷ Ἀριστοτέλει ἐν ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ,
 ἀλλ' οὐχὶ περὶ τῶν ὑπὲρ φύσιν. εἰ δὲ καὶ περιέχειν ἔλεγον καὶ κυβερ-
 20 νᾶν, οὐδὲν θαυμαστόν· τὸ μὲν γὰρ περιέχειν ὑπάρχει τῷ ὕλικῳ αἰτίῳ
 ὡς διὰ πάντων χωροῦντι, τὸ δὲ κυβερνᾶν ὡς κατὰ τὴν ἐπιτηδεύουσα αὐτοῦ 5
 τῶν ἀπ' αὐτοῦ γινομένων.

p. 203^b15 Τοῦ δὲ εἶναι τὸ ἄπειρον ἢ πίστις ἕως τοῦ τὸ γὰρ ἐνδέ-
 χεσθαι τοῦ εἶναι οὐδὲν διαφέρει ἐν τοῖς αἰδιόσις. 15

25 Δείξας τὸν περὶ τοῦ ἀπείρου λόγον ἀναγκαῖον τῷ φυσικῷ καὶ ἀπ' αὐ-
 τῆς τῆς τοῦ ἀπείρου ἐννοίας καὶ ἀπὸ τῆς τῶν προτέρων φυσιολόγων ὁδῆς,
 μεταβαίνει λοιπὸν ἐπὶ τὴν περὶ αὐτοῦ ζήτησιν φυλάττων τὴν τάξιν τῶν
 προβλημάτων καὶ πρῶτον ζητῶν εἰ ἔστι τὸ ἄπειρον ἢ μή. πρὸς δὲ τοῦτο
 χρήσιμον φήθη τὰς ἐννοίας ἀνιχνεύσαι πρῶτον, ἀφ' ὧν ἡλθόν τινες ἐπὶ
 30 τὸ θέσθαι τὸ ἄπειρον, ἵνα εἰ μὲν φαίνοντο κατὰ πράγματος φερόμεναί τι-
 20 τος, ὁμολογήσωμεν καὶ ἡμεῖς αὐταῖς· εἰ δὲ κενεμβατοῦσαι φωραθεῖεν καὶ
 τῷ ἀορίστῳ τῆς ἡμετέρας φαντασίας ἐπόμεναί, τοῦτο διελέξαντες ἡμεῖς
 ἀνοπόστατον τὸ ἄπειρον δεῖξωμεν. πέντε δὲ εἶναι τινὰ φησιν, ἐξ ὧν εἶναι
 τὸ ἄπειρον οὐ τὸ κατὰ μέγεθος μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ ὅποιον οὐδ' ἄπειρον πι-
 35 στεύομεν. ἀρξάμενος γὰρ ὅλως τὰς ἐννοίας ἀνιχνεύειν, ἀφ' ὧν τὸ ἄπειρον
 ὑπεθέμεθα, πάσας παραγυμοῖ τὰς οὐ μόνον κατὰ τὸ σωματικὸν μέγεθος,

4 τοῦ F: τῆς E: τοῦ τῆς a 6 ἀναξαγόρας E 9 ἐσομένης E: γινομένης aF
 11 καὶ (ante τῆς) om. F 16 καὶ (post δε) om. aF ἐνεδείκνυτο E 21 ὡς
 διὰ aF: καὶ διὰ E 23 τὸ (post εἶναι) EF: τι a ex Aristotele 25 τοῦ om. aF
 28 τὸ E: τι τὸ F: τι a 30 μὲν om. aF 32 διελέξαντες libri 34 κατὰ τὸ
 collocat a post ἀλλὰ καὶ add. κατὰ a 36 τὰς om. a τὸ post κατὰ om. aF

ἀλλὰ καὶ κατὰ πᾶν μέγεθος καὶ κατὰ πλῆθος ἄπειρον ἀναπλαττούσας ποτὲ 107^v
 μὲν ἀληθῶς. ποτὲ δὲ ψευδῶς. πρώτην δὲ τῆς ἀπειρίας ἔννοιαν τίθησι τὴν 25
 ἐκ τοῦ χρόνου ἀπείρου τῷ ὄντι τυγχάνοντος· εἰ γὰρ μὴ ἔστιν ἄπειρος
 ὁ χρόνος, ἦν ὅτε οὐκ ἦν χρόνος καὶ ἔσται ὅτε οὐκ ἔσται· τὸ δὲ ἦν καὶ
 5 τὸ ἔσται χρόνου πάλιν ἔσται μόρια, ὥστε καὶ ὅτε οὐκ ἔστι χρόνος, ἔστι
 χρόνος· ἀεὶ οὖν ἔστι χρόνος· ἄπειρος ἄρα ὁ χρόνος.

Δευτέρα δὲ πίστις τοῦ εἶναι τὸ ἄπειρον ἐκ τῆς ἐν τοῖς μεγέθει
 διαιρέσεως, ἣ ὡς Εὐδόμηος φησιν, ἐν τοῖς συνεχέσι. δοκεῖ γὰρ οὐχ
 ὑπολείπειν. ἀπείρου δὲ τὸ μὴ ὑπολείπειν. χρῶνται δὲ τῇ τῶν μεγεθῶν 30
 10 τομῇ καὶ οἱ μαθηματικοὶ ποτὲ μὲν ὡς ἀξίωμα λαμβάνοντες (πᾶν γὰρ μέ-
 γεθος καὶ πᾶσαν γραμμὴν τῷ τυχόντι λόγῳ τέμνουσι τὴν δοθεῖσαν λαμβά-
 νοντες ὁπόσῃ ἂν εἴη, ὡς ἐπ' ἄπειρον οὐσῆς τῆς τῶν μεγεθῶν τομῆς), ποτὲ
 δὲ καὶ ἀποδεικνύοντες. εἰ γὰρ, ὡς φασί, μήδεποτε ἡ ἐγγραφομένη εἰς τὸν
 κύκλον εὐθεῖα ἴση γίνεται τῇ περιφερείᾳ, δῆλον ὅτι τὸ ἀπολαμβανόμενον
 15 ἐπίπεδον ὑπὸ τε τῆς εὐθείας καὶ τῆς περιφερείας ἐπ' ἄπειρον τέμνεται.
 παυσαμένης γὰρ τῆς τομῆς ἡ εὐθεῖα τῇ περιφερείᾳ ἐφαρμόττει. εἰ δὲ καὶ 35
 τοῦ τριγώνου αἱ δύο πλευραὶ ἀεὶ τῆς λοιπῆς μείζονές εἰσιν, ἐὰν ἐν ἰσοσκε-
 λεῖ ὀρθογωνίῳ τριγώνῳ, ἐν ᾧ ἡ βᾶσις ἐκατέρας ἐστὶ τῶν πλευρῶν μείζων,
 ἀπ' ἀμφοῖν τῶν πλευρῶν ἴσην ἀφελόντες τῇ βᾶσει διὰ τῶν γενομένων ση-
 20 μείων παράλληλον ἀγάγωμεν τῇ βᾶσει, τρίγωνον ἕλαττον ποιήσωμεν ὁμοιον
 τῷ ὅλῳ ὀρθογωνίῳ τε καὶ ἰσοσκελεῖ· καὶ τοῦτο ἀεὶ ποιεῖν δυνασόμεθα.
 οὔτε γὰρ τρίγωνον ἀεὶ βραχύτερον ποιῶντες παυσόμεθα οὔτε τὰς δύο 40
 πλευρὰς τῆς λοιπῆς μείζοντας εὐρίσκοντες, ὥστε ἀπ' ἀμφοῖν ἴσην ἀφαιρεῖν
 τῇ βᾶσει καὶ διὰ τῶν σημείων παράλληλον ἄγειν. εἰ δὲ τοῦτο ἐπ' ἄπει-
 25 ρον ποιεῖν δυνατόν, ἐπ' ἄπειρον τέμνεται τὸ τοῦ τριγώνου ἐπίπεδον. εἰ
 δὲ ἔστιν ἡ εἰς ἄπειρον τομῆ, ἔστι τὸ ἄπειρον ἐν τῷ μεγέθει. οὐ γὰρ ἂν
 εἰ μὴ ἄπειρον ἦν, ἐτέμνετο ἐπ' ἄπειρον.

Τρίτον δὲ φησι τῶν ἐναγόντων εἰς τὸ ἄπειρον τὸ οὕτως ἂν μόνως
 μὴ ἐπιλείπειν τὴν γένεσιν, εἰ ἄπειρον εἴη τὸ ἀφ' οὗ ἀφαιρουμένου ἀεὶ
 30 ἐπ' ἄπειρον γίνεται τὰ γινόμενα. τοῦτο γὰρ καὶ τῶν φυσικῶν ἔπεισέ τι 45
 νας ἄπειρον ὑποθέσθαι τὸ στοιχεῖον. τέταρτον δὲ καὶ δυσαντίβλεπτον τὸ
 φαίνεσθαι πᾶν τὸ πεπερασμένον ἀεὶ πρὸς τι περαῖνον. εἰ γὰρ πᾶν τὸ πε-
 περασμένον πρὸς ἄλλο τι ἔξωθεν αὐτοῦ ὄν περαίνει, τὸ ἔξωθεν ἐκεῖνο πρὸς
 ὃ περαίνει, ἢ ἄπειρόν ἐστιν ἢ πεπερασμένον. καὶ εἰ μὲν ἄπειρον, ἔχομεν
 35 αὐτόθεν ὅτι ἔστι τὸ ἄπειρον· εἰ δὲ πεπερασμένον οἶον ἡ γῆ, καὶ αὐτὸ πρὸς
 ἄλλο περαίνει, καὶ τοῦτο ἐπ' ἄπειρον. εἰ δὲ ἐπ' ἄπειρον, ἔστι τὸ ἄπειρον. οὐ-
 δὲν γὰρ τελευταῖον ληφθήσεται πέρασ, εἴπερ καὶ τοῦτο πρὸς ἄλλο τι περαίνει. 50

4 τὸ δὲ ἦν — μόρια (5) om. a 5 καὶ (post ὥστε) super add. E¹ 8 Εὐδόμηος
 fr. 30 p. 45, 6 Sp. 9 ἀπείρου — ὑπολείπειν om. F 10 πᾶν — λαμβάνοντες (11)
 om. F 17 ἐν (post ἐάν) om. F 18 μείζων, ἀπ' ἀμφοῖν τῶν πλευρῶν om. F
 20 post βάσι: add. τὸ a 20 ποιήσωμεν E 23 ὥστε iteravit F 24 ἄγειν
 aF: λέγειν E 25 ποιεῖ F τοῦ (post τὸ) om. aF 29 ὑπολείπειν Aristoteles
 cf. v. 9 εἴη om. aF 32 ἄπαν aF 34 post πεπερασμένον ex v. 35 οἶον —
 ἄλλο (36) iterata delevit E ἐχόμενον E

“τούτω δὲ [μάλιστα] τῷ λόγῳ ὡς μάλιστα, ὡς φησιν ὁ Ἀλέξανδρος, οἱ 107^v
περὶ Ἐπίκουρον πιστευόντες ἄπειρον ἔλεγον εἶναι τὸ πᾶν, διότι πᾶν τὸ πε-
περασμένον παρὰ τι περαινόμενον ἔξωθέν τι ἔχει”. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ὡς
ἀρχαιότερου μέμνηται τοῦ λόγου.

5 Πέμπτον δὲ θ μάλιστα καὶ κυριώτατόν φησιν Ἀριστοτέλης, καὶ
κοινήν ἀπορίαν ποιῶν πᾶσιν, ἢ τῆς νοήσεως ἤτοι φαντασίας τῆς
ἡμετέρας δύναμις αἰεὶ τι καὶ προστιθέναι καὶ ἀφαιρεῖν | ἰσχύουσα καὶ μηδέ- 108^r
ποτε ἠττωμένη καὶ ὑπολείπουσα. διὰ γὰρ τοῦτο καὶ ὁ ἀριθμὸς ἐπ’ ἄπειρον
αὔξεσθαι δοκεῖ, ὅτι παντὶ τῷ προτιθεμένῳ ἀριθμῷ δυνάμεθα προσθεῖναι
10 μονάδα ἢ ἀριθμὸν, καὶ τὰ μαθηματικὰ μεγέθη ἐπ’ ἄπειρον διαιρεῖσθαι καὶ
αὔξεσθαι, ὅτι πᾶν τὸ λαμβανόμενον δυνατὸν τεμεῖν καὶ τὸ τμήμα προσθεῖ-
ναι τῇ ἐπινοίᾳ, οὐ γὰρ δὴ τῇ αἰσθήσει. ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐπινοία κατὰ τὰ 5
πράγματα δοκεῖ γίνεσθαι, οἰόμεθα τὰ πράγματα οὕτως ἔχειν ὡς φανταζό-
μεθα. τὸ αὐτὸ δὲ πάσχομεν καὶ περὶ τὸ ἔξω τοῦ οὐρανοῦ· αἰεὶ γὰρ
15 τοῦ ληφθέντος ἔξω τι ἐπινοοῦμεν, καὶ οὕτως ἄπειρον δοκεῖ τὸ ἔξω. καὶ
εἰ μὲν κενόν, ὡς ἐδόκει λέγειν Δημόκριτος, ἄπειροι ἂν εἴεν καὶ οἱ κόσμοι·
τί γὰρ μᾶλλον τοῦ κενοῦ ἐνταῦθα ἢ ἐνταῦθα; ὥστε εἴπερ μο-
ναχοῦ καὶ πανταχοῦ ἂν εἶναι τὸν σωματικὸν ὄγκον, ὥστε καὶ αὐτὸν
ἄπειρον εἶναι. καὶ ἄλλως εἰ τὸ κενὸν τόπος ἐστὶ δυνάμενος δέχεσθαι σῶμα, 10
20 ἐπὶ δὲ τῶν αἰθίων τὸ δυνατὸν γενέσθαι πάντως ἂν καὶ γένοιτο, ὡς εἰ μὴ
γένοιτο οὐδὲ ἐνδεχόμενον γενέσθαι (ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν φθαρτῶν οὐδὲν κω-
λύει φθαρῆναι, πρὶν εἰς ἔργον ἐκβῆναι τὸ ἐνδεχόμενον, ἐπὶ δὲ τῶν αἰθίων
ἀδύνατον), διὸ ἐν τοῖς αἰθίοις οὐκ ἔστι τὸ ἐνδεχόμενον, ἀλλ’ ἐν μόνοις
τοῖς γενητοῖς καὶ φθαρτοῖς, ὥστε εἰ ἄπειρον τὸ κενόν, καὶ τόπος ἄπει-
25 ρος ἔσται, καὶ σῶμα ἄπειρον, θ πέφυκε δέχεσθαι ὁ ἄπειρος τόπος.

Ἄρχοντας δέ, ὡς φησιν Εὐδήμης, οὕτως ἡρώτα τὸν λόγον· ἐν τῷ 15
ἐσχάτῳ οἷον τῷ ἀπλανεῖ οὐρανῷ γινόμενος, πότερον ἐκτείνειμι ἂν τὴν
χειρὰ ἢ τὴν ῥάβδον εἰς τὸ ἔξω, ἢ οὐ; καὶ τὸ μὲν οὖν μὴ ἐκτείνειν ἀτο-
πον· εἰ δὲ ἐκτείνω, ἤτοι σῶμα ἢ τόπος τὸ ἐκτὸς ἔσται. διοίσει δὲ οὐδὲν
30 ὡς μαθησόμεθα. αἰεὶ οὖν βαδίζεται τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπὶ τῷ αἰεὶ λαμβαν-
όμενον πέρασ, καὶ ταῦτόν ἐρωτήσῃ, καὶ εἰ αἰεὶ ἕτερον ἔσται ἐφ’ ὃ ἡ
ῥάβδος, δῆλον ὅτι καὶ ἄπειρον. καὶ εἰ μὲν σῶμα, δέδεικται τὸ προκειμε-
νον· εἰ δὲ τόπος, ἔστι δὲ τόπος τὸ ἐν ᾧ σῶμά ἐστιν ἢ δύναται ἂν εἶναι, 20
τὸ δὲ δυνάμει ὡς ὃν χρῆ τιθέναι ἐπὶ τῶν αἰθίων, καὶ οὕτως ἂν εἴη σῶμα
35 ἄπειρον καὶ τόπος”. μήποτε δὲ οὗτος ὁ λόγος καὶ πρὸς ἡμᾶς ἀπορήσει
δριμύτως τοὺς λέγοντας μὴδὲν εἶναι ἔξω τοῦ οὐρανοῦ, ὡς τοῦ κοσμικοῦ σώ-
ματος, οὐ πέρασ ὁ οὐρανός, τὴν ὕλην χώραν κατεληφτόσ. εἰ οὖν ἐν τῷ

1 μάλιστα (post δὲ) EF: del. a 2 Ἐπίκουρον] cf. Laert. X 42 4 ἀρχαιότε-
ρον E 5 φησιν ὁ aF καὶ (ante κοινήν) om. aF 6 ἤτοι τῆς aF
9 προστιθεμένῳ a 17 ὥστε] ὡσπερ F 19 εἰ] δὲ F 21 γὰρ om. E
24 τὸ (ante κενόν) delendum videtur καὶ ὁ τόπος a 25 δ E: ἔπερ
aF 26 Εὐδήμης fr. 30 p. 46, 1 Sp. 27 οἷον] ἤθουν a οὐρανοῦ a
28 ἢ οὐ. καὶ τὸ seripsi: ἢ οὐ. καὶ τὸ F: ἢ οὐκ ἂν. τὸ aE 29 δὲ (post διοίσει)
om. F ὡς aF: om. E αἰεὶ οὖν aE: εἰ οὖν F 31 ἐφ’ ᾧ E

νώτω τοῦ οὐρανοῦ γενόμενος ἐκτείνει τὴν χεῖρα, ποῦ ἂν ἐκταθεῖ; οὐ 108^a
 γὰρ δὴ εἰς τὸ μηδέν· οὐδὲν γὰρ τῶν ὄντων ἐν τῷ μὴ ὄντι. ἀλλ' οὐδὲ 25
 κωλυθήσεται ἐκτείνει· ὑπὸ γὰρ τοῦ μηδενὸς οὐ δυνατὸν κωλυθῆναι.

Οὕτως μὲν οὖν ὁ Ἀριστοτέλης ἐκ πέντε μάλιστα τὴν πίστιν εἰναί
 5 φησι τοῦ εἶναι τὸ ἄπειρον, ὁ δὲ Εὐδόκιμος δι' αἰτίας ἕξ φησιν. ὦν πρώτην
 εἰπὼν τὴν ἐν τῷ συνεχεῖ διαίρεσιν ἐπ' ἄπειρον γινομένην ταύτης ἀντί-
 στροφόν φησι τὴν κατὰ πρόσθεσιν ἐν τοῖς ἀριθμοῖς θεωρουμένην. οὐδὲ
 ταύτην δὲ τὴν αἰτίαν ὁ Ἀριστοτέλης παρήκεν ἐν τοῖς διὰ τὴν ἐπίνοιαν
 νομιζομένοις ἀπείροις θεῖς αὐτήν, ὅτε ἔλεγε καὶ ὁ ἀριθμὸς δοκεῖ ἄπει- 30
 ρος εἶναι καὶ τὰ μαθηματικά μεγέθη διαιρεῖσθαι ἐπ' ἄπειρον ὄηλον.
 ὥσως δὲ ἂν τις ἀπορήσει, πῶς κατ' ἐπίνοιαν λέγει τὴν ἐπ' ἄπειρον τοῦ
 ἀριθμοῦ πρόσθεσιν καὶ τοῦ μεγέθους ἀφαιρέσιν. καὶ γὰρ ἐπ' αὐτῆς φαί-
 νεται τῆς τῶν πραγμάτων ἀληθείας. ποῖον γὰρ ἀριθμῷ οὐκ ἔστι προσθεῖ-
 ναι, καὶ ποῖον μέγεθος οὐκ ἔστι διαιρετόν, εἴπερ μὴ ἐκ σημείων συνέστηκε
 15 τὸ μέγεθος; ἢ οὐ τὸ ἐπ' ἄπειρον ἀλλὰ τὸ ἄπειρον κατ' ἐπίνοιαν φησιν ἐκ
 τοῦ ἐπ' ἄπειρον τῆς αὐξήσεως καὶ τῆς μειώσεως ἐπινοουμένου. τὸ μὲν 35
 γὰρ ἐπ' ἄπειρον ἐφ' ἑκάτερα καὶ ἐν ὑποστάσει ἐστί, τὸ δὲ ἄπειρον οὐκέτι,
 ὡς δειχθήσεται. οὔτε γὰρ ἀριθμὸς ἐστὶν ἄπειρος οὔτε μέγεθος.

p. 203^b 30 Ἔχει δὲ ἀπορίαν ἢ περὶ τοῦ ἀπείρου θεωρία ἕως τοῦ
 20 καὶ ἄπειρα τῷ πλήθει. 41

Εἰπὼν ἐκ πόσων καὶ τίνων ἐνήγοντο πρὸς τὸ τιθέναι τὸ ἄπειρον οἱ
 τιθέντες καὶ μέλλων μετ' ὀλίγον δεικνύναι, πῶς μὲν οὐκ ἔστι, πῶς δὲ ἔστι
 τὸ ἄπειρον. μετὰ φησιν ἐφ' ἑκάτερα ἀπορίας ἀπαντᾶν τοῖς τε μὴ εἶναι καὶ
 τοῖς εἶναι τὸ ἄπειρον λέγουσι. καὶ εἴ τί ἐστι, τοῖς ὡς οὐσίαν καὶ τοῖς
 25 ὡς συμβεβηκὸς τιθεμένοις ἢ μᾶλλον μὲν τούτων, οὐδὲν δὲ ἤττον καὶ
 πλήθει καὶ μεγέθει τὸ ἄπειρον λέγουσι. τοῦτο γὰρ ἀπαιτεῖ τὸ ἀνελλιπέως 45
 τῆς διαίρεσεως καὶ τῷ ἐπ' ἄπειρον μάλιστα προσήκει. τίνα οὖν ἐνδείκνυ-
 ται τὰ ὑπαντῶντα ἄπορα τοῖς μὴ εἶναι τὸ ἄπειρον λέγουσιν; ἢ ἀναιρεῖσθαι
 τὴν ἐπ' ἄπειρον τῶν συνεχῶν τομὴν ἀνάγκη· ταύτης δὲ ἀναιρουμένης
 30 ἀναιρεῖται μὲν γεωμετρία ἀρχῇ ταύτῃ χρωμένη, εἰσάγεται δὲ τὸ ἐξ ἀτόμων
 καὶ σημείων συνεστάναι τὰ μεγέθη καὶ ἐκ τῶν νῦν τὸν χρόνον, ὅπερ διὰ
 πολλῶν ἐλεγχθήσεται· ἀναιρεῖται δὲ καὶ ἡ ἐπ' ἄπειρον τῶν ἀριθμῶν αὐξή- 50
 σις ἐναργῶς φαινομένη. τίς γὰρ ἐστὶν ἀριθμὸς τῶν ἤδη γεγονότων ἀν-
 θρώπων ἢ ἐσομένων, ὃ μὴ δυνατὸν προσθεῖναι; ἀναιρεῖται δὲ καὶ ἡ ἐπ'

1 ἐκτανθεῖ aF	2 ἐν τῷ] εἰς τὸ F	4 ἐκ πέντε μάλλον aF	εἶναι τὴν πίστιν
φησι a	5 Εὐδόκιμος fr. 30 p. 46, 23 Sp.	ἕξ aF: ἕξω E	6 ταύτην E
8 δὲ om. E	11 ἐπ' om. F	16 καὶ τῆς in extr. pag. iteravit F	17 ἐστί
om. F	20 καὶ E ut Arist. codd. FI: ἢ a ex Arist. vulg.	21 τίνων καὶ πό-	
σων a	22 ἔστι τὸ E: τὸ om. aF	24 τί ἐστί E: ἐστί aF	τοῖς (post καὶ)
om. a	25 καὶ πλήθει om. F	28 τὰ ὑπαντῶντα ἄπειρα a	ἢ ἀναιρεῖσθαι ite-
ravavit F	29 τῶν (post ἄπειρον) om. E	31 τῶν χρόνων F ¹	32 ἐλεγχθήσεται F
ἀναιρεῖ E	33 γεγονότων EF: γενομένων a	34 ἀναιρεῖ E	

ἄπειρον πρόοδος τοῦ χρόνου, ταύτη δὲ ἡ τοῦ παντὸς ἀδιόττης συναιρεῖται 108^r
 διὰ πολλῶν καὶ ἀκριβῶν λόγων καὶ ὑπὸ Πλάτωνος καὶ ὑπὸ Ἀριστοτέλους
 ἀποδειχθεῖσα. πάλιν δὲ εἴ τις λέγοι τὸ | ἄπειρον εἶναι, ἀναιρεῖται ἡ τοῦ 108^v
 ἄνω καὶ ἡ τοῦ κάτω διαφορά καὶ ἡ τοῦ μέσου καὶ ἡ τοῦ πέριξ καὶ ἡ
 5 φυσικὴ τῶν σωμάτων ῥοπή καὶ κίνησις. μὴ γὰρ ὠρισμένων τῶν ἐφ' ἃ
 ἡ κίνησις, οὐδὲ αἱ κινήσεις ἔσονται ὠρισμένα. εἰ δὲ τις εἶναι τι τὸ ἄπει-
 ρον λέγοι εἴτε ὡς οὐσίαν εἴτε ὡς συμβεβηκός, πόσα καὶ ποῖα ἔπεται ἀδύ-
 νατα μετ' ὀλίγον μαθησόμεθα. εἰ δὲ μηδέτερόν τις λέγοι τούτων, εἶναι δὲ 5
 ὅμως ἄπειρον, ἄτοπον αὐτόθεν δοκεῖ τὸ εἶναι τι, ὃ μῆτε οὐσία μῆτε συμ-
 10 βεβηκός ἐστι. καὶ ἄλλως δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐξηγεῖται τὸ μηδετέρως, οὐχ
 ὡς τὸ πρὸς πᾶν συμβεβηκός ἀντιδιαιρούμενον, ἀλλὰ πρὸς τὸ καθ' αὐτὸ
 φύσει τινὶ ὑπάρχον· ὡς εἰ ἔλεγεν 'ἢ οὐδὲ ὡς οὐσία οὐδὲ ὡς καθ' αὐτὸ
 συμβεβηκός, ἀλλ' ἄλλως πως συμβεβηκός'.

p. 204^a1 Μάλιστα δὲ φυσικοῦ ἐπισκέψασθαι, εἰ ἔστι μέγεθος
 15 αἰσθητὸν ἄπειρον.

Διὰ πάντων τῶν προειρημένων συστήσας, ὅτι οἰκεία τῷ φυσικῷ ἐστὶν 10
 ἡ περὶ τοῦ ἀπείρου ζήτησις ἔκ τε τῶν ὑποκειμένων αὐτῷ, εἴπερ μεγέθη
 ἐστὶ κινούμενα κατὰ χρόνον καὶ ἐκ τοῦ τοὺς πάλαι φυσιολόγους οὐ παρέρ-
 γως διαλεχθῆναι περὶ αὐτοῦ, ἀλλ' ἀρχὴν αὐτὸ θεμένους καὶ ἔτι μέντοι ἐκ
 20 τοῦ καὶ τιθεμένους εἶναι τὸ ἄπειρον καὶ μὴ καὶ οὐσίαν αὐτὸ λέγουσι καὶ
 συμβεβηκός καὶ οὐδέτερον πολλὰ ἄπορα ὑπαντᾶν, διὰ τούτων οὖν θείξας
 ὅτι τῷ φυσικῷ οἰκείος ὁ περὶ τοῦ ἀπείρου λόγος, εἰκότως ἐπάγει· περὶ τοιοῦ- 15
 των ἀπείρων ὁ λόγος οἰκείος ἔσται τῷ φυσικῷ, ὅτι οὐ περὶ νοητοῦ τινος
 οἶον τοῦ μαθηματικοῦ ἢ εἴ τι ὑπὲρ τοῦτο, ἀλλὰ περὶ αἰσθητοῦ. ἐπιστή-
 25 μος γὰρ ἐστὶ τὸ οἰκείους ποιῆσθαι τοὺς λόγους ταῖς προκειμέναις ὑπο-
 θέσεσιν.

p. 204^a2 Πρῶτον οὖν διοριστέον, ποσαχῶς λέγεται τὸ ἄπειρον
 ἕως τοῦ ἢ κατὰ πρόσθεσιν ἢ κατὰ διαίρεσιν ἢ ἀμφοτέρως. 21

Εἰπὼν περὶ ποίου μάλιστα ἀπείρου τῷ φυσικῷ πρόκειται σκοπεῖν, εἰ
 30 ἔστιν, ὅτι περὶ μεγέθους αἰσθητοῦ, ὅπερ καὶ ἀποδείξει μὴ ὄν, ἀλλὰ τινα
 τοῦ ἀπείρου σημαίνοντα βουλόμενος εἶναι, ἐπειδὴ τῶν πολλαχῶς λεγομέ-
 νων τὸ ἄπειρόν ἐστι, διαίρεται πρῶτον αὐτοῦ τὰ σημαίνοντα. οὕτω γὰρ 25

1 ταύτη EF: τούτω a 2 καὶ (post λόγων) om. a 3 ἀναιρεῖ E 4 ἡ (ante
 τοῦ πέριξ) om. aF 6 τις εἶναι τι aF (cf. p. 468, 24): εἶναι τις E 9 ὅπερ aF
 10 μηδετέρως] οὐδετέρως Aristoteles 12 ὑπάρχον om. F 14 ἐπισκέψασθαι E
 (sic etiam Themistius p. 225, 10): ἐστὶ σκέψασθαι a ex Aristotele 16 εἰρημένων
 aF 18 ἐστὶ καὶ a 19 καὶ ἔτι sic EF: ἔτι a ἐκ τοῦ καὶ EF: καὶ ἐκ
 τοῦ a 21 ἄπορα E: ἄπειρα aF τούτων EF: τοῦτο a 27 οὖν] δὲ F
 28 διαίρησιν libri 29 τῷ φυσικῷ ἀπείρου E post φυσικῷ iteravit μάλιστα F
 30 ὅτι aE: ὅπερ F 32 διαίρεῖ F

ἄν μάθοιμεν κατὰ τίνα μὲν τῶν σημαινόμενων ἀδόνατον εἶναι τὸ ἄπειρον, 108^v
 κατὰ τίνα δὲ δυνατὸν. κοινῶς μὲν οὖν ἄπειρον εἶναι δοκεῖ τὸ ἀδιαπρέυ-
 τον καὶ ἀπεράτῳτον, ὃ μὴ ἔστι διεξοδεύειν, τούτου δὲ τὸ μὲν οὕτως λέγε-
 ται ἄπειρον, ὡς μηδ' ὄλως φύσιν ἔχον διεξοδευτήν ἢ διαπορευτήν, οἷον ἄν
 5 εἶη καὶ τὸ σημῆιον καὶ πᾶν ὄλως ὃ μὴ ἔστι ποσόν. τὸ γὰρ μὴ ποσὸν
 οὐκ ἔχει διεξοδὸν ὄλως, ὥστε οὐτε ἀτελεύτητον διεξοδὸν. οὕτως δὲ
 καὶ ἡ φωνὴ ἀόρατος λέγεται κατὰ ἀπόφασιν ὡς μὴ πεφυκυῖα ὄρασθαι, 30
 διότι οὐδὲν χρῶμα ἔχει. κατὰ πολλοὺς δὲ τρόπους ἢ τοιαύτη ἀπόφασις
 λέγεται ἢ κατὰ τὸ μὴ πεφυκέναι. ἄλλως γὰρ ἄπους ὁ τοῖχος καὶ ἰχθὺς
 10 καὶ ὄρεπανις, ὃ μὲν ὅτι οὐδὲ ὄλως ἐν γένει τοῦ ὑπόποδος οἶον τῷ ζῳῳ,
 ὃ δὲ ἰχθὺς ὅτι διαφορὰν ταύτην ἔχει πρὸς τὰ ὁμογενῆ (τῶν γὰρ ζῳῳ ἢ
 τῶν ἐνὸδρων τὰ μὲν ὑπόποδα τὰ δὲ ἄποδά ἐστιν), ἢ δὲ ὄρεπανις (ὄρεον
 δὲ τοῦτο ἐστίν, ὃ καὶ κερχρίδα καλοῦσιν) ἄπους λέγεται, ὅτι μικροὺς καὶ 35
 φαύλους ἔχει τοὺς πόδας. ἀλλ' οὐ κατὰ τοῦτο τὸ σημαινόμενον τοῦ ἄπειρου
 15 τὸ κατὰ ἀπόφασιν ζητοῦμεν, εἰ ἔστι τι ἄπειρον αἰσθητόν.

Δεύτερον δὲ σημαινόμενον τοῦ ἀπερατώτου ἄπειρου ἐκτίθεται τὸ δίο-
 δον μὲν ἔχον διότι ποσόν, ἀτελεύτητον δὲ ταύτην καὶ ἄπειρον καὶ ἀδιε-
 ξίτητον. καὶ τούτου διαφοραὶ εἰσιν. ἢ γὰρ διὰ κατασκευὴν ἐστὶ τοιοῦτον
 ποτὲ μὲν διὰ τὸ σχῆμα, ὡς ὁ δακτύλιος ὃ μὴ ἔχων σφενδόνην ἄπειρος ὅτι
 20 καὶ πᾶς κύκλος, ποτὲ δὲ διὰ τὸ μὴ δοῦναι ἐξοδόν, ὡς ὁ παρὰ Λακεδαιμο- 40
 νίοις ἦν κεάδας, εἰς ὃν τοὺς κατακρίτους ἐνέβαλλον, ἢ διὰ μεγέθους ὑπερ-
 βολῆν, ἐφ' οὗ σημαινόμενον ἢ πλείστη τοῦ ἄπειρου ἔννοιά ἐστι.

Τρίτον δὲ τοῦ ἄπειρου σημαινόμενον τὸ μὀγις ἔχον διεξοδὸν ἢ διὰ μέγε-
 θος ἢ διὰ κατασκευὴν, ὡς ὁ λαβύρινθος καὶ ὁ κεάδας ὕστερον. ὅτι γὰρ ἔσχε
 25 μὀγις, ἐδήλωσεν ἢ ἀλώπηξ ἢ τὸν Μεσσῆριον Ἀριστομένην διεξοδεύσασα.

Τέταρτον δὲ τοῦ ἄπειρου σημαινόμενόν ἐστίν ὃ πεφυκὸς ἔχειν διε-
 ξοδὸν ἀδιεξίτητόν ἐστι. τοιαύτη δὲ ἢ διὰ τῆς κεκαυμένης ὁδὸς ἢ τῆς 45
 κατεφυγμένης. διεξίτητῆ μὲν οὕσα τῷ ὄρισθαι τὸ μέγεθος αὐτῶν, κωλυ-
 μένη δὲ ὑπὸ τῆς τοῦ ἀέρος ἀσυμμετρίας. ἐν τῷ τοιοῦτῳ καὶ τὸν λαβύ-
 30 ρινθον τέθεικεν ὁ Ἀλέξανδρος τὸν οὕτω κατασκευασμένον ὡς ἀδιεξοδὸν εἶναι
 καὶ τὸν ἄπειρον δακτύλιον, ὡς διεξίτητα μὲν τῆ ἑαυτῶν φύσει τῷ πεπε-
 ρασμένα εἶναι, διὰ δὲ τὴν ποιὰν κατασκευὴν ἀδιεξοδα. μήποτε δὲ ὃ μὲν
 λαβύρινθος, εἰ καὶ μὀγις, ἀλλ' εἶχεν ὅμως διεξοδόν, διὸ ἐν τοῖς μὀγις
 35 πέρας ἀλλ' οὐ διὰ τὸ μέγεθος ἀλλὰ διὰ τὸ σχῆμα.

Πέμπτον δὲ τοῦ ἄπειρου τίθησι σημαινόμενον τὸ κατὰ πρόσθεσιν,

4 ἔχον φύσιν aF	διοδευτήν F	5 ὄλως πᾶν aF	6 δὲ· om. aF	8 post
τρόπους add. καὶ aF	12 ἐστὶν ἄποδα, τὰ δὲ ὑπόποδα aF	13 δὲ om. aF	καὶ	
(post ὅ) om. aF	καλοῦμεν a	14 φαύλως E	τοῦ ἄπειρου om. a	16 δίοδον]
fortasse διεξοδὸν	17 διότι E: ὅτι aF	21 κεάδας cf. Paus. IV 18, 4.sqq.		
24 λαβύρινθος F	25 ἀριστομένη E	26 ἐστὶν ὅ] ἐστὶ, τὸ a	27 διακε-	
καυμένης E	28 αὐτῶν E: αὐτῆς aF	29 συμμετρίας E	34 τακτέον E	
καὶ om. a	35 ἀλλ' om. a	τὸ (ante μέγεθος) om. a	36 δὲ om. aF	
πρόθεσιν E				

ὅπερ ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ θεωρεῖται (παντὶ γὰρ τῷ προτιθεμένῳ ἀριθμῷ ἔστι 108^v
προσθεῖναι), καὶ τὸ κατὰ διαίρεσιν, εἴπερ πᾶν συνεχὲς ἐπ' ἄπειρόν ἐστι
διαιρετόν. ἐπειδὴ δὲ ἐπὶ μὲν τῶν ἀριθμῶν κατὰ πρόσθεσιν μόνως ἔστι τὸ
ἄπειρον, | (ἢ γὰρ διαίρεσις εἰς μονάδα ἵσταμένη οὐκέτι ἐπ' ἄπειρον 109^r
5 προχωρεῖ), ἐπὶ δὲ τῶν μεγεθῶν καὶ κατὰ διαίρεσιν, ὅταν πᾶν τὸ λαμβανόμενον
τέμνηται, καὶ κατὰ πρόσθεσιν δέ, ὅταν καὶ τέμνηται ἐπ' ἄπειρον
καὶ τὰ τμήματα εἰ προστιθοῖτο, διὰ τοῦτο εἶπεν ἢ κατὰ πρόσθεσιν ἢ
κατὰ διαίρεσιν ἢ ἀμφοτέρως. οὕτως δὲ καὶ ὁ χρόνος καὶ προσθέσει
ἄπειρος ὁ μέλλων καὶ ἀφαιρέσει ὁ παρεληλυθώς. τὸ δὲ ἅπαν προσέθη- 5
10 κεν, οὐχ ὅτι πᾶν τὸ λεγόμενον ἄπειρον, ἀλλ' ὅτι πᾶν τὸ κυρίως λεγόμενον
ὅπερ ἔστιν, οὐχ ὅτι τὸ ἅμα ὄν ἄπειρον (δειχθήσεται γὰρ μηδὲν ὄν τοιοῦτον
μήτε κατὰ πλῆθος μήτε κατὰ μέγεθος), ἀλλὰ τὸ ἐπ' ἄπειρον, τοῦτο
δέ ἐστι τὸ ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχον.

p. 204^a 8 Χωριστόν μὲν οὖν εἶναι τὸ ἄπειρον ἕως τοῦ ἀλλ' ὡς
15 ἀδιεξίτητον. 11

Πρότερα μὲν ἦν περὶ τοῦ ἀπείρου προβλήματα, εἰ ἔστιν ἢ μὴ ἔστι,
καὶ οὕτως πότερον οὐσία ἐστὶν ἢ συμβεβηκός, αὐτὸς δὲ εὐθὺς ἀρξάμενος
τῆς ζητήσεως ζητεῖ πρότερον, εἰ οὐσία ἢ συμβεβηκός τοῦτο, διὰ συντομίαν
ἴσως. ἐὰν γὰρ δειχθῆ ὅτι οὔτε οὐσία οὔτε συμβεβηκός φύσει τινί, ἔσται
20 δεδειγμένον ὅτι οὐδὲ ἔστιν ὅλως ὡς ὑπάρχον τὸ ἄπειρον. πᾶν γὰρ τὸ 15
ὑπάρχον ἢ οὐσία ἐστὶν ἢ συμβεβηκός. ὅτι οὖν οὐκ ἔστιν οὐσία τὸ ἄπειρον,
δείκνυσιν οὕτως· εἰ οὐσία ἐστίν, ἀδιαίρετον ἔσται, εἰ δὲ ἀδιαίρετον,
οὐκ ἄπειρον· ἀλλὰ μὴν ἄπειρον ὑπόκειται· οὐκ ἄρα οὐσία.
καὶ ὅτι μὲν ἀδιαίρετόν ἐστιν ἢ οὐσία, δείκνυσιν οὕτως· εἰ οὐσία, οὐ συμ-
25 βεβηκός, εἰ μὴ συμβεβηκός, οὐ ποσόν, εἰ μὴ ποσόν, οὔτε μέγεθος οὔτε
πλῆθος, εἰ μήτε μέγεθος μήτε πλῆθος, οὐ διαιρετόν· ταῦτα γὰρ τὰ διαι-
ρετά. εἰ δὲ ἀδιαίρετον, οὐκ ἄπειρον· τὸ γὰρ ἄπειρον διαιρετόν· 20
ἀλλὰ μὴν ἄπειρον ὑπόκειται, οὐκ ἄρα οὐσία. εἰ δὲ οὐσία ὄν ἀδιαίρετον
λέγοιτο, οὕτως λέγεται ὡς τὸ μὴ πεφυκός κατὰ ἀπόφασιν μόνην, ὡς ἡ
30 φωνὴ ἀόρατος· οὐκ ἔστι δὲ τὸ νῦν ζητούμενον ἄπειρον, τὸ οὕτως λεγόμενον,
ἀλλὰ τὸ ἀδιεξίτητον. χωριστὴν δὲ τὴν οὐσίαν λέγει, ὡς καθ' ἑαυτὴν
ὑφαστῶσαν καὶ μὴ ἐν ἄλλῳ ὡς τὰ συμβεβηκότα.

p. 204^a 14 Εἰ δὲ κατὰ συμβεβηκός ἐστι τὸ ἄπειρον ἕως τοῦ καίτοι 25
ἢ φωνὴ ἔστιν ἀόρατος.

35 Τὸ κατὰ συμβεβηκός οἱ ἐξηγῆται ἀντὶ τοῦ συμβεβηκός εἰρησθαι

1 προτιθεμένῳ E	7 καὶ τὰ] κατὰ F	προστιθεῖτο a	10 πᾶν (post οὐχ ὅτι)
aF: παρά (comp.) E	13 γενέσθαι F	15 ἀδιεξίτητον E	cf. v. 31 et Themistius
p. 226, 12: ἀδιέξοδον Aristoteles	17 πρότερον F	18 εἰ om. E	19 γὰρ om. E
22 εἰ οὐσία] ἢ οὐσία E	24 ἢ] ^{γα: ἢ} εἰ F	δείκνυται E	εἰ οὐσία FE (sed hic εἰ ex η corr.): ἢ οὐσία a
29 post πεφυκός add. τὸ aF	31 διεξίτητον F	χωρι- στὸν F	32 ἐν om. E
33 εἰ δὲ] ἔτι Aristoteles cod. E		καίτοι] οὐκέτι E	

λέγουσιν. ἔνα ἤ λέγων 'εἰ δὲ μὴ οὐσία, ἀλλὰ συμβεβηκὸς εἶη τὸ ἄπειρον, 109^r
οὐκέτι ἂν εἶη στοιχεῖον τῶν ὄντων τὸ ἄπειρον', ὡς ἔλεγον καὶ οἱ Πυθα-
γόρειοι καὶ ὁ Πλάτων καὶ ἔτι μᾶλλον οἱ φυσικοὶ οἱ ὕδωρ ἢ ἀέρα ἢ πῦρ
ἢ τὸ μεταξὺ τὸ στοιχεῖον λέγοντες. εἶη γὰρ ἂν στοιχεῖον καὶ ἀρχὴ ἐκεῖνο,
5 ᾧ συμβεβήκεν ἀπειρῶ εἶναι, ὡσπερ ἐπὶ τῆς φωνῆς ἔχει· καὶ γὰρ αὕτη 80
ἀρχὴ καὶ στοιχεῖόν ἐστι τῆς διαλέκτου, καὶ συμβεβήκεν αὐτῇ ἀοράτω εἶναι·
καὶ οὐκ ἂν τις εἴποι τοῦτο ἀρχὴν ἢ στοιχεῖον τῆς διαλέκτου· οὕτως μὲν
οὖν, ὡσπερ εἶπον, σχεδόν τι πάντες οἱ ἐξηγηταὶ τὸ χωρίον ἐξηγοῦνται.
μήποτε δὲ τὸ κατὰ συμβεβηκὸς οὐκ ἀντὶ τοῦ συμβεβηκός, ἀλλὰ κυρίως
10 εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης οὕτω μετελθὼν ἀπὸ τῆς οὐσίας εἰς τὸ ζῆτεῖν, εἰ συμ-
βεβηκὸς τὸ ἄπειρόν ἐστιν, ἀλλὰ μετὰ τὸ δεῖξαι ὅτι οὐκ ἔστιν οὐσία καὶ
αὐτὸ τὸ ἄπειρον οὐδὲ ταῦτόν ἐστι τὸ ἀπειρῶ καὶ οὐσία εἶναι, δεῖκνυσιν ὅτι
οὐδὲ κατὰ συμβεβηκὸς ὑπάρχει τῷ ἀπειρῶ τὸ οὐσία εἶναι, ἕπερ ἂν τις 35
ὑπενόησεν ὁρῶν ἐν τῇ φυσικῇ οὐσίᾳ τὸ ποσόν. λέγει οὖν ὅτι εἰ κατὰ
15 συμβεβηκός ἐστιν οὐσία τὸ ἄπειρον, οὐκ ἂν εἶη στοιχεῖον τῶν
ὄντων τὸ ἄπειρον, ἀλλ' ἡ οὐσία ἢ κατὰ συμβεβηκὸς τῷ ἀπειρῶ ὑπάρ-
χουσα, ὡς ἐπὶ φωνῆς ἔχει καὶ διαλέκτου. καὶ γὰρ ἐπειδὴ ἡ φωνὴ τῷ
ἀοράτῳ κατὰ συμβεβηκὸς ὑπάρχει (συνέβη γὰρ τι ἀόρατον φωνὴν εἶναι,
ἀλλ' οὐχὶ τὴν φωνὴν ἀόρατον εἶναι συνέβη· καὶ αὐτὸ γὰρ αὐτῇ ὑπάρχει
20 τοῦτο), οὐχὶ τὸ ἀόρατόν ἐστι τῆς διαλέκτου στοιχεῖον, ἀλλ' ἡ φωνὴ ἢ 40
τῷ ἀοράτῳ κατὰ συμβεβηκὸς ὑπάρχουσα. εἰ γὰρ καὶ ἡ φωνὴ ἐστὶν ἀόρα-
τος, ὁῦλον ὅτι μετ' ἄλλων καὶ ἡ φωνή, ὥστε τι ἀόρατον φωνὴ ἐστίν.
ὥστε ἡ φωνὴ ἐστὶν ἢ τῷ ἀοράτῳ κατὰ συμβεβηκὸς ὑπάρχουσα, ὡς ἡ
οὐσία τῷ ἀπειρῶ. ὅτι γὰρ τῷ ἀπειρῶ τὸ ἀόρατον ἀναλογεῖ, ὁῦλον. καὶ
25 οἷδα μὲν ὅτι δυνατόν ἦν καὶ οὕτως ἐξηγεῖσθαι, ὡς πρότερον εἴρηται· καὶ
γὰρ προῖών τὸ συμβεβηκὸς κατὰ συμβεβηκὸς καλεῖ· ἐνάγει δέ με πρὸς
ταύτην τὴν ἐξήγησιν τὸ ἔτι καὶ ἄλλα τιθέναί ἐπιχειρήματα πρὸς τὸ μὴ 45
εἶναι οὐσίαν τὸ ἄπειρον, εἰς δὲ τὸ συμβεβηκὸς μεταβεβηκέναι, ἐν οἷς φησιν
"κατὰ συμβεβηκὸς ἄρα ὑπάρχει τὸ ἄπειρον", καὶ ἀναιρεῖ μὲν καὶ ἐκεῖ
30 τοῦτο ἐκ τοῦ μὴ εἶναι ἀρχήν. ὁῦλον δὲ καὶ ἐκ τοῦ τῇ αὐτῇ πως ἐπι-
χειρήσει χρῆσθαι, ὅτι οὐχ ἡ τοῦ συμβεβηκός ἐστὶν ἐνταῦθα ὑπόθεσις
(οὐ γὰρ ἂν οἷς τὰ αὐτὰ ἔλεγεν), ἀλλ' ἡ τοῦ κατὰ συμβεβηκὸς τῷ ἀπειρῶ
τὴν οὐσίαν ὑπάρχειν μετὰ τὸ καὶ αὐτὸ τιθεῖσα.

p. 204^a17 Ἔτι πῶς ἐνδέχεται ἕως τοῦ ἢ τὸν ἀριθμὸν ἢ τὸ 50
35 μέγεθος.

Ὁμολογεῖ ὁ Ἀλέξανδρος καὶ τοῦτο ἔτι δεικτικὸν εἶναι τοῦ ὅτι οὐκ

1 post ἀλλὰ add. κατὰ F 6 αὐτῇ ex αὐτῆν E 8 ὡσπερ aF: ἕπερ E σχεδόν
οἱ πάντες ἐξηγηταὶ a 12 οὐδὲ] οὔτε a τὸ (ante ἀπειρῶ) aF: τῷ E 15. 16 τῶν
ὄντων στοιχεῖον a 19 συνέβη (post εἶναι) E: συμβαίνει aF 27 post ἄλλα add
τινά a 28 μεταβεβήκεν aF φησιν p. 204^a29 post φησιν add. οὐ E
31 χρῆσθαι E 32 οὐ γὰρ — τιθεῖσα (33) om. a 34 ἢ (ante τὸ) a: καὶ E

οὐσία τὸ ἄπειρον αὐτὸ καθ' αὐτό. ἡ δὲ ἐπιχείρησις ἐκ τοῦ μᾶλλον καὶ 109^r
 ἦττον. εἰ γὰρ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ μέγεθος, ὧν ἔστι πάθος τὸ ἄπειρον,
 μὴ οἶόν τε καθ' αὐτὰ εἶναι, τουτέστιν οὐσίας, διότι ποσὰ καὶ ἐν ὑποκειμένῳ,
 πολλῶν ἄρα μᾶλλον τῷ ἀπείρῳ οὐχ ὑπάρχει τοῦτο. ἦττον ἄρα τὸ ἄπειρον 109^v
 5 οὐσία ἤπερ τὸ μέγεθος καὶ ὁ ἀριθμὸς. εἴπερ γὰρ ἦν, ἐν τῷ ὑποκειμένῳ
 ἂν ἦν. ἦττον γὰρ τὸ ὑποκείμενον ἀναγκάζεται ἐν ἄλλῳ εἶναι ἤπερ τὸ ἐν
 αὐτῷ συμβεβηκός, ἐπειδὴ καὶ μᾶλλον τὸ ὑποκείμενόν τινα καθ' αὐτὸ εἶναι
 δύναται τοῦ ἐν αὐτῷ συμβεβηκότος, εἰ δὲ μὴ καθ' αὐτό, οὐδὲ οὐσία.

p. 204^a 20 Φανερόν δὲ καὶ ὅτι οὐκ ἐνδέχεται ἕως τοῦ ποσὸν γὰρ 5
 10 τι εἶναι ἀναγκαῖον. 10

Καὶ τοῦτο τὸ ἐπιχείρημα ἀνασκευαστικόν ἐστὶ τοῦ οὐσίαν καθ' αὐτὴν
 εἶναι τὸ ἄπειρον. πρότερον γὰρ δείξας ὅτι εἰ οὐσία τὸ ἄπειρον καὶ μὴ
 συμβεβηκός, ἀμερὲς καὶ ἀδιαίρετον ἔσται καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἄπειρον, ἐπει-
 δὴ πᾶσα οὐσία ἢ ἀδιαίρετος ἐστὶν ἢ διαιρετὴ, εἰπὼν ἀκολουθεῖν τῷ ἀδιαί-
 15 ρετον εἶναι τὸ μὴ εἶναι ἄπειρον, ἐπάγει τὸ ἄτοπον νῦν τῷ ὑποτιθεμένῳ
 οὐσίαν διαιρετὴν εἶναι. ἔσται γὰρ καὶ ἕκαστον αὐτοῦ τῶν μορίων ἄπειρον. 15
 καὶ ἡ μὲν ὅλη ἐπιχείρησις ἐστὶ τοιαύτη· εἰ ἀρχὴ ὑπόκειται καὶ οὐσία
 ἐνεργεῖα τὸ ἄπειρον, ταυτὸν ἂν εἴη τὸ ἄπειρον ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἀπείρῳ εἶναι,
 διότι τὸ εἶναι αὐτοῦ ἐστὶν ἄπειρον· ἀπλοῦν ἄρα· εἰ δὲ ἀπλοῦν, πάντη
 20 ὅμοιον· εἰ δὲ τοῦτο, ἢ ἀδιαίρετον καὶ οὐκέτι ἄπειρον ἢ διαιρετὸν ὅλως
 καὶ εἰς ἄπειρα διαιρεθήσεται· εἰς ὅμοια γὰρ ὡς τὰ ὁμοιομερῆ. πολλὰ
 ἄρα ἄπειρα τὸ αὐτὸ ἔσται. καίτοι κἂν μὴ τὸ αὐτό, ἀλλ' ὅλως εἶναι πολλὰ 20
 ἄπειρα σώματα ἀδύνατον. εἰ οὖν μήτε ὡς ἀδιαίρετος οὐσία ἐστὶ μήτε ὡς
 διαιρουμένη, οὐκ ἔστιν οὐσία.

Ἐν δὲ τούτοις τὸ μὲν ἐνεργεῖα ὃν εἶπεν, εἰ οὕτως οὐσία ὡς ἐνεργεῖα
 τότε τι οὐσα, αὐτὸ καθ' αὐτὸ ὑφεστάναι δυνάμενον, καὶ μὴ οὕτως ἔχον
 ὡς τὰ σύνθετα ἄλλο μὲν τὸ καθ' ὑποκειμένου ἄλλο δὲ τὸ ὑποκείμενον
 ἔχοντα (ταῦτα γὰρ οὐχ ἀπλᾶ), μηδὲ ὡς τὰ συμβεβηκῶτα τοῖς σώμασιν
 (οὐδὲ γὰρ ταῦτα ἀπλᾶ συναναπεφυρμένα τοῖς ὑποκειμένοις· ἄλλο γὰρ τὸ 25
 30 λευκὸν καὶ ἄλλο τὸ λευκῷ εἶναι), ἀλλ' ὡς ἀπλοῦν· οὕτως γὰρ ὃν ἀρχὴ
 ἂν εἴη ὡς ἀξιοῦσιν. ἢ τὸ ἐνεργεῖα πρὸς ἀντιδιαστολὴν εἴρηται τοῦ δυ-
 νάμει, ἐπειδὴ δυνάμει γε ὃν δειχθήσεται τὸ ἄπειρον. ἐντελεχεῖα οὖν
 εἶπεν ἀντιτιθεῖς αὐτὸ πρὸς τὸ δυνάμει, ὅπερ οὐδὲν κωλύει εἶναι διὰ τὸ ἐπ'
 ἄπειρον. ἀντέθηκε δὲ τὸ ἐνεργεῖα ὑφεστῶς καὶ πρὸς τὸ μόνον ἐννοούμενον·
 35 λέγει οὖν * * * . τάχα δὲ τὸ ἐνεργεῖα ὑφεστῶς σῶμα ἄπειρον καὶ πρὸς

1 αὐτὸ καθ' αὐτό a: αὐτὸ καθ' αὐτὴν F: αὐτὴ καθ' αὐτόν E 4 πολλοῦ E 6 ἤπερ]
 εἴπερ E 7 ἐπειδὴ δὲ E 8 ἐν αὐτῷ E: καθ' αὐτό aF 12 πρότερον E
 post μὴ add. κατὰ aF 16 τῶν μορίων αὐτοῦ aF 20 post ἢ add. εἰ aF
 21 καὶ om. aF 25 οὐσία om. a 28 μηδὲ E: οὐδὲ aF 29 συναναπεφυρού-
 μενα E 33 διὰ] πρὸς F 35 λέγει οὖν EF: om. a lacunam indicavi, qua
 Aristotelis locus haustus videtur

τὴν ὄλην ἀντέθηκεν, ἥτις ἄπειρος μὲν, ἀλλ' οὐκ ἐνεργεῖα σῶμά ἐστιν ἀλλὰ 109^v
 δυνάμει. δις δὲ τῷ οὐσίαν χρῆσάμενος ἀπαξ μὲν ἐν τῷ λέγειν οὐκ ἐν- 30
 δέχεται οὐσίαν εἶναι τὸ ἄπειρον, δεύτερον δὲ ὅταν λέγη καὶ ὡς οὐ-
 σίαν καὶ ἀρχήν, τὸ μὲν πρῶτον ἀντὶ τοῦ φύσιν εἶπέ τινα οὕτως ὡς
 5 ἐνεργεῖα οὐσαν· τὸ γὰρ τῆς οὐσίας ὄνομα κοινῶς κατὰ πάντων κατηγορεῖ-
 ται. καθὼ λέγομεν οὐσίαν ποσοῦ ἢ ποιοῦ καὶ ὅλως συμβεβηκότος· τὸ δὲ
 δεύτερον ἐπὶ τῆς κυρίως οὐσίας. μήποτε δὲ κάλλιον ἐπὶ τῆς κυρίως οὐ-
 σίας ἄμφω ἀκούειν· εἰπὼν γὰρ ὡς ἐνεργεῖα ὃν ἐπήγαγε καὶ ὡς οὐ- 35
 σίαν, ἵνα δηλώσῃ πῶς τὸ ἐνεργεῖα εἶπε.

10 Τὸ δὲ εἶπερ οὐσία τὸ ἄπειρον καὶ μὴ καθ' ὑποκειμένου εἶπε,
 διότι εἰ μὲν ἀριθμὸν τις ἢ μέγεθος ἢ ὅλως τι τῶν ἐν ὑποκειμένῳ λέγοι
 τὸ ἄπειρον, οὐκ ἀκολουθήσει τούτῳ καὶ τὰ μέρη τοῦ τοιούτου ἀπείρου
 ἄπειρα ποιῶν· ὑποτίθησι γὰρ τῷ ἀπείρῳ ἑτέραν φύσιν καὶ οὐδὲν κωλύει
 τὸ μέρος τούτου ἀριθμὸν μὲν εἶναι, ἄπειρον δὲ μὴ· οὐ γὰρ ταῦτόν ἀρι-
 15 θμῷ τε εἶναι καὶ ἀπείρῳ εἶναι. ἀριθμὸς μὲν γὰρ ἐστὶ τὸ ἐκ μονάδων 40
 συγκείμενον πλῆθος, ἄπειρον δὲ ποσὸν ἀδιεξίτητον. εἰ δὲ τὸ ἄπειρον ὡς
 οὐσία καὶ ἀρχὴ ἀπλοῦν ἐστὶ, πάντων δὲ τῶν ἀπλῶν ταῦτόν τὸ τότε καὶ
 τὸ τῷδε εἶναι ὡς ψυχῇ καὶ τὸ ψυχῇ εἶναι, ἐπὶ δὲ τῶν συνθέτων τότε μὲν
 τὸ σύνθετον τὸ δὲ τῷδε εἶναι κατὰ τὸ εἶδος, ὁ οὖν οὕτως λέγων τὸ ἄπει-
 20 ρον οὐσίαν ὡς ἐν τῷ λόγῳ τοῦ ἀπείρου τὸ εἶναι ἔχουσαν, ὡς τὰ μέρη
 τῆς οὐσίας οὐσίας λέγει, οὕτως καὶ τὰ μέρη τοῦ ἀπείρου ἄπειρα. ὡς γὰρ 45
 ἄερος ἀήρ μέρος καὶ ὕδατος ὕδωρ καὶ παντὸς ἀπλοῦ τὸ μέρος ὁμοίον
 τῷ ὅλῳ, οὕτως καὶ τοῦ ἀπείρου τὸ μέρος ἄπειρον, τάχα δὲ καὶ τὰ τοῦ
 μέρους μέρη. τὸ δὲ πολλὰ δὲ εἶναι ἄπειρα τὸ αὐτὸ ἀδύνατον εἶ-
 25 πεν, οὐχ ὡς δυνατοῦ ὄντος τοῦ ἄλλο καὶ ἄλλο ἄπειρα εἶναι, ἀλλ' ὡς ἐν-
 ἀργεστέρου τούτου ὄντος τοῦ ἀτόπου. ἀτοπον δὲ οὐ μόνον ὅτι πολλὰ καὶ
 τὸ αὐτὸ ἄπειρα, ἀλλὰ καὶ ὅτι δοκεῖ ἀπὸ παντὸς ἀπείρου πεπερασμένον
 ἀφαιρεῖσθαι καὶ οὐχὶ ἄπειρον. καὶ ἄλλο δὲ τι τοῖς ὡς οὐσίαν καὶ ἀρχήν 50
 ὑποτιθεμένοις τὸ ἄπειρον ὡς ἀτοπον ἐπόμενον ὁ Εὐδόημος ἐπάγει· “εἰ γὰρ
 30 ἐστὶ, φησί, στοιχεῖον τὸ ἄπειρον καὶ κινεῖται τι ἐξ αὐτοῦ, ἔσται ἐν τῷ γι-
 νομένῳ πεπερασμένον τι· οὐ γὰρ δὴ πάντα γε τὰ γινόμενα ἔσται ἄπειρα.
 συμβήσεται οὖν τὸ ἄπειρον ἐν τῷ πεπερασμένῳ εἶναι.” |

3 οὐσίαν (post ἐνδέχεται) om. Aristoteles codd., sed cf. discrepantia codicis E 4 ὡς
 (post οὕτως) om. E 5 κοινῶν a κατηγορεῖσθαι F 10 μὴ om. aF qui tamen
 habet in iteratis post ἀπείρου v. 12 11 ἀριθμὸς F τι om. a τῶν ἐν—
 τοιούτου (12) om. E λέγοι τὸ scripsi: λέγοιτο F: λέγει τὸ a: λέγει Themist. p. 227, 10,
 unde pleraque haec a Simplicio sunt tralata 12 post ἀπείρου iteravit καὶ μὴ—ἐν
 ὑποκειμένῳ (10. 11) punctis notata F 13 κωλύσει Themistius 14 μέρος] μέγεθος
 Themistius 18. 19 μὲν τὸ σύνθετον τὸ δὲ om. E 20 post ἄπειρον add. ὡς aF,
 sed cf. Themistius p. 227, 17 24 δὲ (ante εἶναι) om. a εἶναι post τὸ αὐτὸ
 collocat Arist. vulgata, post ἄπειρα collocant codd. FI cf. Metaph. K 10 p. 1066^b 15
 25 τοῦ ἄλλο a: τὸ ἄλλο EF 28 δὲ τι E: δὲ aF 29 Εὐδόημος fr. 31
 p. 47, 11 Sp.

p. 204^a 29 Κατὰ συμβεβηκὸς ἄρα ὑπάρχει τὸ ἄπειρον ἕως τοῦ 110^a
ἅμα γὰρ οὐσίαν ποιοῦσι τὸ ἄπειρον καὶ διαιροῦσι.

Δείξας ὅτι οὐκ ἔστιν οὐσία τὸ ἄπειρον οὔτε ὡς ἀδιαίρετος οὔτε ὡς
διαιετὴ ἐφεξῆς ἔτι οὐδὲ συμβεβηκὸς ἐστὶ δείκνυσι τῇ αὐτῇ δεῖξει χρώμα- 5
5 νος, ἣ ἐχρήσατο καὶ οὐσίαν κατὰ συμβεβηκὸς ὡς ἀρχὴν τὸ ἄπειρον ὑπο-
θέμενος. πάλιν γὰρ λέγει, ὅτι εἰ συμβεβηκὸς, οὐκ ἐνδέχεται αὐτὸ λέγειν
ἀρχὴν καὶ στοιχεῖον, ἀλλ' ἐκεῖνο, ᾧ συμβεβήκειν, εἴτε ἀήρ ἐστίν, ὡς Διο-
γένους ἔλεγεν, εἴτε τὸ ἄρτιον ὡς οἱ Πυθαγόρειοι. οὐ τὸ ἄπειρον οὖν ἀρχή,
ἀλλὰ τὸ ᾧ ὑπάρχει τὸ ἄπειρον. εἴτε οὖν κατὰ συμβεβηκὸς ὑπάρχει τῷ
10 ἀπειρῷ ἢ οὐσίᾳ, εἴτε τὸ ἄπειρον τῇ οὐσίᾳ συμβεβήκει, κατ' ἄμφω ἐτέρων
όντων αὐτῶν ἢ οὐσίᾳ ἐστὶν ἀρχὴ καὶ οὐχὶ τὸ ἄπειρον. ἀτόπως οὖν λέ- 10
γουσιν οἱ ἀρχὴν λέγοντες τὸ ἄπειρον ὥσπερ οἱ Πυθαγόρειοι. οὔτε γὰρ
συμβεβηκὸς ὄν δύναται ἀρχὴ εἶναι, ὡς δέδεικται νῦν, καὶ οὐσίαν ὑποθῶν-
ται οἱ Πυθαγόρειοι, ἀναγκάζονται μεριστὴν αὐτὴν ὑποτίθεσθαι τὸ ἄρτιον
15 εἶναι λέγοντες τὸ ἄπειρον. δέδεικται δὲ ὅτι ἀδύνατον καὶ ἀρχὴν εἶναι καὶ
μεριστὴν οὐσίαν τὸ ἄπειρον, διότι ἀνάγκη εἰς ἄπειρα διαιρεῖσθαι. ὅλως δὲ
οὐδὲ οὐσία τὸ ἄπειρον, εἴπερ ἄρτιον· τὸ γὰρ ἄρτιον ἀριθμὸς· ὁ δὲ ἀρι-
θμὸς ποσὸν καὶ οὐκ οὐσία. ἀλλ' οὐδὲ εἰς ὅμοια διαιρεῖται, ὕπερ τῇ ἀρχῇ 15
προσῆκει· οὐ γὰρ ἄρτια πάντως τὰ τοῦ ἀρτίου μέρη.

20 p. 204^a 34 Ἄλλ' ἴσως αὕτη μὲν ἐστὶ καθόλου ἢ ζήτησις ἕως τοῦ 20
ἢ οὐκ ἔστι σῶμα ἄπειρον ἐπὶ τὴν αὐξήσιν.

Μνησθεῖς τῶν Πυθαγορείων εὐγνωμόνως ἐπέστησεν ὅτι ἐκεῖνοι μὲν
κοινὰς ἀρχὰς καὶ ἐν νοητοῖς καὶ ἐν αἰσθητοῖς καὶ ἐν τοῖς μέσοις τούτων
τοῖς διανοητοῖς καὶ μαθηματικοῖς ἔλεγον τὸ πέρασ καὶ τὸ ἄπειρον ὡς ἐνώ- 25
σεως καὶ διακρίσεως αἰτία. ἡμεῖς δὲ νῦν φυσιολογοῦντες περὶ τῶν αἰσθη-
τῶν ἐπισκοποῦμεν, εἰ ἔστιν ἐν αὐτοῖς ἢ οὐκ ἔστι σῶμα ἄπειρον οὐχ ὡς
ἐπ' ἄπειρον διαιρούμενον (τοῦτο γὰρ καὶ τῶν μαθηματικῶν οἰκείον), ἀλλ'
ὡς ἐπ' ἄπειρον ἠδέχμενον, ὅπερ ἐν μόνοις ἂν ὑπάρχοι τοῖς φυσικοῖς, εἴπερ
ὅλως ὑπάρχει. τὸ δὲ καὶ ἐν τοῖς μηδὲν ἔχουσι μέγεθος καὶ αὐτὸ περὶ 25
30 τῶν νοητῶν εἶπε διὰ τοῦ μηδὲν τὴ μῆτε φυσικὸν μῆτε μαθηματικὸν ση-
μῆνας. εἴρηται δὲ καὶ πρότερον ὅτι ἐπιστήμης ἰδιόν ἐστὶ τὸ οἰκείου τοῖς
προκειμένοις ποιεῖσθαι τοὺς λόγους.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος καθόλου ταύτην λέγεσθαι τὴν ζήτησίν φησι, διότι
δυνατὸν ταύτην χρωμένους μὴ μόνον ἐπὶ τῶν φυσικῶν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν

2 διαιροῦσι E: μερίζουσιν a ut Aristoteles 3 οὔτε γὰρ διαιετὴ οὔτε ἀδιαίρετος a et F,
qui addidit οὔτε συμβεβηκὸς· οὐ γὰρ ἂν εἴη ἀρχὴ· καὶ τοῖς πυθαγορείοις ὡς ἐπισκῆψας ex
p. 476, 14, sed punctis ea induxit 5 ἐχρήτο E 7 ὡς ὁ διογένης aF 10 ἢ
(ante οὐσία) om. F 16 διότι — ἄπειρον (17) om. F 21 οὐκ ἔτι E 25 δια-
κρίσεως E: διαίρεσεως aF 29 καὶ (post δὲ) om. aF 30 μαθηματικὸν aE: σωμα-
τικὸν F 31 καὶ (post δὲ) om. aF 34 μόνων F

ἄλλων ζητεῖν· εἰ γὰρ ἔστιν ἐν ταῖς ἰδέαις τὸ ἐνεργεῖα ἄπειρον, ἢ ὡς οὐ- 110^r
 σία ἔσται ἢ ὡς συμβεβηκός. ἐπιστήσαι δὲ χρή, ὅτι οὐ προσήκει ταῖς ἰδέαις 30
 ἢ τοιαύτη διαίρεσις, σαφῶς τοῦ Πλάτωνος οὐσίας τὰς ἰδέας λέγοντος καὶ
 μὴδὲ τὰ ἐνταῦθα συμβεβηκότα ὅσον δικαιοσύνην καὶ σωφροσύνην καὶ ἐπι-
 5 στήμην συγχωροῦντος ἐν ἄλλῳ εἶναι ἐκεῖ. λέγει γοῦν ἐν Φαίδρω, ὅτι ἡ
 ἀναγκασθεῖσα εἰς τὸ νοητὸν ψυχὴ “καθορᾷ μὲν δικαιοσύνην, καθορᾷ δὲ σω-
 φροσύνην, καθορᾷ δὲ ἐπιστήμην, οὐχ ἢ γένεσις πρόσσεστιν οὐδὲ ἢ ἔστιν
 ἑτέρα ἐν ἑτέρῳ οὐσα”. ὅπως δὲ τὴν καθόλου ζήτησιν εἶπεν, οὐχὶ εἰ ὡς
 10 τοῖς μαθηματικοῖς εἶναι καὶ ἐν τοῖς νοητοῖς, ὡς ἔλεγον οἱ Πυθα- 35
 γόρειοι.

p. 204^b4 Λογικῶς μὲν οὖν σκοπούμενοις ἐκ τῶν τοιῶνδε ἕως τοῦ
 καὶ διεξελθεῖν ἂν εἴη δυνατόν τὸ ἄπειρον.

Δείξας ὅτι οὔτε οὐσία ἔστι τὸ ἄπειρον (οὔτε γὰρ διαιρετὴ οὔτε ἀδιαί- 40
 15 ρετος) οὔτε συμβεβηκός (οὐ γὰρ ἂν εἴη ἀρχή) καὶ τοῖς Πυθαγορείοις ἐπι-
 σκήψας, ὅτι καὶ οὐσίαν λέγουσι τὸ ἄπειρον, εἶπερ ἀρχὴν καὶ μεριστὴν
 λέγουσιν αὐτὴν εἶπερ τὸ ἄρτιον, ἐφιστάνει λοιπὸν ὅτι ἡ τοιαύτη ζήτησις ἢ
 καὶ τὰς Πυθαγορικὰς ὑποθέσεις περὶ τοῦ ἀπείρου εὐθύνουσα τὰς τὸ ἄρτιον
 λεγούσας τὸ ἄπειρον καὶ κατὰ τὸ διαιρετὸν καὶ ἀδιαίρετον ἐπιχειροῦσα καὶ
 20 τὸ ἀρχὴν εἶναι ἢ μὴ, κοινὴ ἔστι καὶ καθολικὴ καὶ ἐπὶ τῶν μαθηματικῶν 45
 καὶ ἐπὶ τῶν νοητῶν ἀρμόττει δυναμένη. καὶ γὰρ καὶ ἐπ’ ἐκείνων ἀρμοσ-
 τειν λέγει, ὅτι ἡ οὐσία ἢ συμβεβηκός ἔστι τὸ ἄπειρον, καὶ εἰ οὐσία, ἢ
 διαιρετὴ ἢ ἀδιαίρετος. ἐπαναγαγὼν οὖν πάλιν τὸν λόγον εἰς τὴν περὶ τῶν
 αἰσθητῶν καὶ φυσικῶν ζήτησιν, ἄρα ἔστιν ἐν αὐτοῖς τὸ ἄπειρον ἢ οὐ,
 25 πρῶτον μὲν λογικῶς ἔτι ἐπιχειρεῖ, τουτέστι πιθανῶς καὶ ἐνδόξως, καὶ ἔτι
 κοινότερόν πως καὶ διαλεκτικώτερον. ἡ γὰρ διαλεκτικὴ ἢ Ἀριστοτέλους κοινὴ
 ἔστι μέλλουσα περὶ παντός τοῦ προτεινέντος ἐξ ἐνδόξων συλλογιζομένη, ὡς 50
 αὐτὸς ἀρχόμενος τῶν Τοπικῶν φησι. τὸ γὰρ λογικὸν ὡς κοινὸν ἀντιδιαστελ-
 λειν εἴωθε τῷ οἰκείῳ καὶ κατὰ τὴν φύσιν τοῦ πράγματος καὶ ἀποδεικτικῶ.
 30 ὅτι γὰρ ἔτι κοινότερα πῶς ἔστι καὶ αὕτη ἢ ἀπόδειξις, ἐδήλωσε διὰ τοῦ
 εἰπεῖν οὐκ ἂν εἴη σῶμα ἄπειρον οὔτε νοητὸν οὔτε αἰσθητόν. καὶ
 εἴκοιε διορίσας τὴν φυσικὴν ἀπὸ τῆς κοινῆς ζήτησεως τοῦτο μὲν τὸ ἐπιχει-
 ρήμα ὡς παράδειγμα τῆς κοινῆς παρατιθέναι, ἐφεξῆς δὲ λοιπὸν τὴν τῷ
 φυσικῶ προσήκουσαν ποιῆσθαι ζήτησιν, ὅταν λέγῃ “φυσικῶς δὲ μᾶλλον

3 τὰς ἰδέας οὐσίας aF 5 post εἶναι add. ἢ F ἢ (post ὅτι) om. E
 ἐν Φαίδρω p. 249D 6 εἰς τὸν E καθορᾷ δὲ σωφροσύνην om. a 7 οὐδὲ ἢ
 ἔστιν a ἔστιν om. E 8 εἰ (post οὐχί) om. F 9 οὐσία ἢ aE: οὐσιωδῶς F
 αὐτῶ F 21 ἀρμόττειν λέγει scripsi: ἀρμόττειν λέγειν E: ἀρμόττει aF 25 ἔτι
 om. a 28 Τοπικῶν A 1 p. 100^a18 τὸ (ante γὰρ) om. E 29 κατὰ τὴν E:
 κατὰ aF 33 περιτιθέναι E 34 ζήτησιν ποιῆσθαι aF λέγῃ p. 204^b10
 φυσικῶν a

θεωροῦσι". | και γὰρ ἡ εἰς ἀπλοῦν και σύνθετον διαίρεσις φυσικῶν ἀν εἶη 110^v
 πραγμάτων οικεία. δύναται δὲ δεύτερον διαιρετικὸν εἶναι τοῦτο δεικνύον
 και αὐτὸ ὅτι οὐκ ἔστι τὸ ἄπειρον. ὡς γὰρ πρότερον εἰδείξεν, ὅτι εἰ μήτε
 οὐσία μήτε συμβεβηγὸς οὐκ ἔστιν ὅλως τὸ ἄπειρον, και μετ' ὀλίγον δείξει,
 5 ὅτι εἰ μήτε ἀπλοῦν μήτε σύνθετον οὐκ ἔστιν ὅλως, οὕτως νῦν εἰ μήτε μέ-
 γεθος μήτε ἀριθμὸς ἄπερ δοκεῖ ἄπειρα οὐκ ἔστιν ὅλως. ἡ μὲν οὖν ὅλη ὅ
 τάξις και ἀκολουθία τῶν προκειμένων λόγων τοιαύτη τις εἶναι μοι δοκεῖ.
 Ἐπειδὴ δὲ ἐν τοῖς πιστουμένοις εἶναι τὸ ἄπειρον λόγοις ἦν τις ἀπὸ
 τῆς ἐννοίας και φαντασίας τῆς ἡμετέρας εἰλημμένος διὰ τὸ ταύτην και τοῖς
 10 μεγέθεσιν αἰετ και τοῖς ἀριθμοῖς προστιθέναι τοῖς τε φυσικοῖς και τοῖς μα-
 θηματικοῖς, πρὸς ἐκείνον ἔοικε τὸν λόγον λογικῶς ἐπιχειρημένον τοῦτον
 ἀντιπαραβάλλειν. λέγει γὰρ ὅτι οὔτε μέγεθος οὔτε ἀριθμὸς ἔστιν ἄπειρα.
 εἰ γὰρ διότι ἐννοοῦμεν αἰετ πρόσθεσις και μεγέθους και ἀριθμοῦ, διὰ τοῦτο 10
 ἄπειρά ἔστιν, ἐπειδὴ πᾶν μέγεθος ἅμα τῷ μέγεθος ἐννοηθῆναι ἐπιπέδοις
 15 πεπερασμένον ἐννοεῖται, και πᾶς ἀριθμὸς, ὃν ἂν λάβωμεν ὡς ὑπάρχοντα,
 ἀριθμητὸς ἔστι και διεξιτητὸς, ὁῦλον ὅτι πεπερασμένα ἂν εἶη τό τε μέγεθος
 και ὁ ἀριθμὸς. και ἐπὶ μὲν τοῦ σώματος τοιοῦτός ἔστιν ὁ συνάγων λό-
 γος· εἰ σώματος ὅρος ἔστι τὸ ἐπιπέδοις ὠρισμένον, τὸ δὲ ἄπειρον
 οὐχ ὠρισταί ἐπιπέδοις (ταύτην δὲ ὡς ἐναργῆ παρῆκεν), οὐδὲν ἄρα σῶμα
 20 ἄπειρόν ἔστι. και ἔστι κοινὸς ὁ λόγος ἐπὶ τε τῶν μαθηματικῶν σωμάτων 15
 και τῶν φυσικῶν. καθὼ γὰρ σῶμα, τουτέστι καθὼ τριχῆ διαστατόν, εἴ-
 ληπται, ἀλλ' οὐ καθὼ φυσικόν. και ὁ ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ δὲ συλλογισμὸς
 κοινὸς ἔστιν ἐπὶ τε τοῦ αἰσθητοῦ και ἐπὶ τοῦ μαθηματικοῦ ἀριθμοῦ ἔχων
 οὕτως· ὁ ἀριθμὸς ἀριθμητόν. οὐ γὰρ ἔστι κεχωρισμένος ἀριθμὸς, ὡς
 25 τινες οἴονται τὴν κοινότητα ταῖς ἐννοίαις ἀφαιροῦντες, ἀλλ' ἔστιν ἐν τοῖς
 μετέχουσι· διὸ ἀριθμητόν. τὸ δὲ ἀριθμητόν ἐνδέχεται ἀριθμηθῆσαι,
 τὸ τοιοῦτον ἐνδέχεται διεξελεθῆναι, τὸ τοιοῦτον πεπερασμένον. ὁ ἄρα ἀρι- 20
 θμὸς πεπερασμένος ἔστι και οὐκ ἄπειρος, ὡς ἐδόκει λέγειν ἡ φαντασία.
 κἂν δυνατόν οὖν τὸν αἰετ λαμβανόμενον ἀριθμὸν αὔξειν, ἀλλ' ὅ γε ληφθεῖς
 30 πεπερασμένος ἔστι. κἂν γὰρ μὴ ἀριθμητόν τις λέγη τὸν ἀριθμόν, ἀλλὰ
 τό γε ἔχον ἀριθμὸν ἀριθμητόν και πεπερασμένον ὑπάρχον διὰ τὴν τοῦ
 ἀριθμοῦ μέθεξιν ἔστι τοιοῦτον. ὅπερ γὰρ ἂν ἀριθμὸς καταλάβῃ, τοῦτο
 ἀριθμεῖσθαι ποιεῖ, ὡσπερ και τὸ μέτρον μετρεῖσθαι. εἰ δὲ ἄπειρος ἦν,
 οὐκ ἂν τὸ μετέχον αὐτοῦ τῷ μετέχειν ἐποίει πεπερασμένον, ἀλλ' ἡ πεπε- 25
 35 ρασμένον ἔστιν ὁ ἀριθμὸς ἢ πέρασ. τάχα δὲ και αὐτὸς ὁ ἀριθμὸς ἀριθμη-
 τόν ἔστι και διεξιτητόν. ἡ γὰρ τριάσ ἀπὸ τριῶν μονάδων συνέστηκε. και
 διὰ τοῦτο εἶπεν ἀριθμητόν γὰρ ὁ ἀριθμὸς ἢ τὸ ἔχον ἀριθμὸν

14 ἅμα τῷ ἅμα τὸ E 18 ἐπιπέδῳ Aristoteles cf. Themistius p. 228, 11 20 μα-
 θηματικῶν aF: σωματικῶν E 24 ἀριθμητόν E ut Aristoteles: ἀριθμητὸς aF
 26 διὸ ἀριθμητὸς a 27 ὁ ἄρα — πεπερασμένος (28) a 29 τὸν αἰετ aF: αἰετ
 τὸ E 30 ἀριθμητόν aF: ἀριθμὸν E 32 ἀριθμὸς ἂν aF 34 μετέχειν ut
 videtur E αὐτοῦ a: αὐτῷ E 37 ὁ (post γὰρ) E cf. v. 24: om. aF

παραδιαζευκτικῶ τῶ ἢ χρησάμενος. καὶ τὸ μὲν ἐπ' ἄπειρον οὐδὲν κωλύει 110^v
καὶ ἐν τῶ ἀριθμῶ εἶναι [καὶ] κατὰ τὴν πρόσθεσιν καὶ ἐν τῶ μεγέθει κατὰ
τε τὴν διαίρεσιν καὶ τὴν πρόσθεσιν, τὸ δέ γε καθ' αὐτὸ ὑφεστῶς καὶ ἐνεργείᾳ ὄν ἄπειρον ἐν οὐδετέρῳ.

5 p. 204^b10 Φυσικῶς δὲ μᾶλλον θεωροῦσιν ἐκ τῶνδε ἕως τοῦ ὧστε 30
τὸ ἄπειρον σῶμα πανταχῆ ἔσται εἰς ἄπειρον διεστηγός. 36

Οὐχὶ λογικῶς καὶ κοινῶς, ἀλλ' ἀποδεικτικῶς μᾶλλον καὶ τοῖς προκει-
μένοις οἰκείως. δείκνυσι γὰρ διὰ τε τῆς οὐσίας αὐτῶν, εἰ μήτε σύνθετον
μήτε ἀπλοῦν εἶναι δύναται τὸ ἄπειρον, καὶ διὰ τῶν δυνάμεων, ἃς ἔχει τὰ
10 φυσικὰ φυσικῶς κινούμενα, καὶ διὰ τῶν τόπων ἐν οἷς μένειν ἢ ἐφ' οὗς
κινεῖσθαι πεφύκασιν. καὶ ἡ μὲν ἐκ τῆς οὐσίας ἀπόδειξις ἐστίν, ὅτι οὔτε 40
σύνθετον οὔτε ἀπλοῦν ἐνδέχεται σῶμα φυσικὸν ἄπειρον εἶναι· οἰκεῖον γὰρ
φυσικῶ σῶματι τὸ ἀπλοῦν τε καὶ σύνθετον. λέγει οὖν ὅτι, εἰ ἔστιν ὅλως
ἄπειρόν τι σῶμα φυσικόν, δεῖ αὐτὸ ἢ σύνθετον ἢ ἀπλοῦν εἶναι· καὶ εἰ
15 σύνθετον, ἐκ πλείωνων πάντως (οἷο καὶ αὐτὸς προσέθηκεν ἀνάγκη γὰρ
πλείω εἶναι) καὶ τῶ εἶδει διαφερόντων. ἀνάγκη δὲ τὰ πλείω ταῦτα ἢ
πεπερασμένα εἶναι τῶ ἀριθμῶ ἢ ἄπειρα. οὐδὲ γὰρ τοῦτο παρήκε τὸ τμημα,
ὡς οἴεται ὁ Ἀλέξανδρος, ὡς δεδειχῶς αὐτὸ καὶ δεῖξων, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς 45
ἐλέγξει ἐν οἷς φησιν “εἰ δὲ ἄπειρα καὶ ἀπλᾶ”· καὶ γὰρ ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν
20 τὸ στοιχεῖον ἔδειξε, καὶ ὅμως τοῦ τελείου τῆς ἀποδείξεως ἔνεκεν καὶ
ἀπλοῦν τὸ ἄπειρον ὑποτίθεται. εἰ οὖν σύνθετον ἐκ πεπερασμένων τῶ ἀρι-
θμῶ, ἢ πάντα καὶ τῶ μεγέθει πεπερασμένα ἐστίν, ἢ πάντα ἄπειρα, ἢ τὰ
μὲν οὕτως τὰ δὲ ἐκείνως. ἀλλ' εἰ μὲν πάντα τῶ μεγέθει πεπερασμένα,
ἐπειδὴ καὶ τῶ πλήθει πεπερασμένα, καὶ τὸ ὅλον ἔσται τῶ μεγέθει πεπε-
25 ρασμένον καὶ οὐκ ἄπειρον. τοῦτο δὲ ὡς σαφὲς τὸ τμημα διελέγχειν παρη-
τήσατο. εἰ δὲ τὰ μὲν ἐστὶ πεπερασμένα τὰ δὲ ἄπειρα, ἢ καὶ ἐν μόνον
ἐν αὐτοῖς ἄπειρον (ἀρκεῖ γὰρ καὶ ἐν λαβεῖν πρὸς τὴν ἀπόδειξιν), μεταβα-
λεῖ πάντα εἰς ἑαυτὸ τὸ ἄπειρον. καὶ οὐκέτι ἔσται πολλὰ τὰ στοιχεῖα, ἀλλ'
ἔν, οὐδὲ σύνθετον τὸ ἄπειρον ἀλλ' ἀπλοῦν, ὅπερ ὀλίγον ὕστερον ἐλέγξει·
30 δεῖ γὰρ ἐξισάζειν καὶ ἰσοσθενῆ εἶναι τὰ στοιχεῖα, εἰ μέλλοι σφῆζεσθαι. εἰ
δὲ ὁ μὲν ἀήρ εἰ τόχοι ἄπειρος εἴη, τὸ δὲ πῦρ πεπερασμένον, κρατῆθησε- 111^r
ται τὸ πῦρ ὑπὸ τοῦ ἀέρος καὶ μεταβληθήσεται εἰς αὐτόν. ἀλλ' ἐρεῖ τις
ἕως, ὅτι εἰ ὁ πλείων ἀήρ τοῦ ἐλάττονος πυρός ἐστὶν ἀσθενέστερος, τί
κωλύει μὴ ἤττασθαι τὸ πεπερασμένον πῦρ ὑπὸ τοῦ ἀπείρου ἀέρος; ταύτην
35 οὖν λύει τὴν ἔνστασιν λέγων, ὅτι ἐὰν τὸ ἴσον πῦρ τοῦ ἴσου ἀέρος ἰσχυρό-

1 διαζευκτικῶ a τῶ ἢ E 2 ἐν τῶ ἀριθμητῶ F καὶ (ante κατὰ) EF: om. a
κατὰ τε E: κατὰ aF 6 διεστηγός εἰς ἄπειρον a ut Aristoteles 8 οἰκεία a 9 δύ-
ναται εἶναι aF 12 post γὰρ add. τῶ a 13 τε om. aF 14 εἶναι ἢ ἀπλοῦν aF
15 γὰρ om. a 16 πλείονα E 18 αὐτὸ iteravit F 19 ἐλέγξει] ἔλεγε scriptum
erat, sed correxit E φησιν p. 205^a29 20 ἔδειξε aE: ἤλεγξε F ὅλως a
22 καὶ (post πάντα) om. a 27 μεταβάλλει aF 30 μέλλει F 31 ὁ post μὲν
iteravit E 35 τὸν (post ἐὰν) a: τὸ F: om. E

5 τερων ὑπάρχον ἐν ἀριθμῷ τινι καὶ λόγῳ τὴν ὑπεροχὴν ἔχει τῆς δυνάμεως III·
 ὑποφυσῶν οἷον μυριονταπλασίῳ, ἐὰν μυριονταπλασίον τοῦ ἐξ ἀρχῆς λάβωμεν 5
 ἀέρα, ἰσοσθενῆς ἔσται τῷ ἐξ ἀρχῆς ληφθέντι πυρί· καὶ ἀφέλωμεν οὕτως
 10 πολλὰκις, τὸ μὲν πῦρ ἐπιλείψει πεπερασμένον ὑποτεθειέν, ὁ δὲ ἀήρ οὐκ ἐπι-
 5 λείψει ἄπειρος ὑπάρχων, ὥστε καὶ τῇ δυνάμει ὑπερβάλλον φθερεῖ τὸ πῦρ.
 ὁῦλον δὲ ὅτι εἰ πλείονα τῷ ἀριθμῷ τὰ ἄπειρα εἶη, ἔτι πλέον ὑπὸ τῶν
 πλείονων ἐπικρατηθήσεται τὰ λοιπά. εἰ δὲ πάντα ἄπειρα τῷ μεγέθει ὑπο-
 10 τεθείη τὰ στοιχεῖα πεπερασμένα ὄντα τῷ ἀριθμῷ, ἐπειδὴ σῶμα μὲν ἀπλῶς 10
 ἔστιν τὸ τριχῆ· διαστατὸν καὶ πανταχῆ διεστηχός, ἄπειρον δὲ σῶμα τὸ
 10 πανταχῆ μὲν, ἀπεράντως δὲ διεστηχός, ὁῦλον ὅτι ἐνός ὄντος ἀπείρου
 σώματος οὐκ ἂν τι ἄλλο σῶμα (εἶη) παρ' αὐτό. περαῖνοι γὰρ ἂν πρὸς
 ἐκεῖνο. πολλῶν δὲ μᾶλλον τὸ ἀδύνατον ἀκολουθεῖ, εἰ πάντα ἄπειρα ὑπο-
 15 τεθείη τὰ πεπερασμένα τῷ ἀριθμῷ, τῷ δὲ μεγέθει ἄπειρα. καὶ διὰ τοῦτο
 ἴσως δυνάμενον τὸ ἀτοπον τοῦτο καὶ τῇ πρὸ ταύτης ὑποθέσει ἐπαγαγεῖν τῇ
 15 ἐν ἣ πλείω μὴ πάντα δὲ ἄπειρα τῷ μεγέθει τιθείσῃ, ἐκείνην μὲν διὰ τῶν 15
 δυνάμεων ἤλεγξε, ταύτην δὲ διὰ τῶν διαστάσεων, ὡς ἔτι μᾶλλον ταύτη
 τοῦ ἀτόπου τοῦτου ἐπομένου. εἰ δὲ ὕπερ λοιπόν ἐστι τῆς διαιρέσεως,
 ἄπειρα τῷ πλήθει τὰ ἀπλᾶ ἐξ ὧν τὸ ἄπειρον σύνθετον ὑποτεθέν λέγει τις,
 ἤδη μὲν ἐλήλεγκται ἡ ὑπόθεσις ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ, ἐν οἷς ἐδείκνυτο
 20 ὅτι οὔτε ἐν οὔτε ἄπειρα τὰ στοιχεῖα, ἀλλὰ πλείω μὲν ἐνός, πεπερασμένα
 δὲ τῷ πλήθει καὶ οὐκ ἄπειρα. ἐλέγξει δὲ καὶ μετ' ὀλίγον αὐτήν, ὅταν
 λέγῃ "εἰ δὲ ἄπειρα καὶ ἀπλᾶ" ἐκ τοῦ τὰς δυνάμεις, καθ' ἃς εἰδοποιεῖται 20
 τὰ φυσικὰ καὶ ἀπλᾶ σώματα, ὠρισμένας εἶναι τοῖς εἶδεσι. ταῖς γὰρ
 πρώταις τῶν ἀπλῶν ἐναντιώσεσιν εἰδοποιεῖται καὶ τὰ πρώτα στοιχεῖα, αἶ
 25 εἰσι δύο θερμότης ψυχρότης καὶ ξηρότης ὑγρότης. ὧν δὲ τὰ εἶδη κατὰ
 πλῆθος ὄρισται, ταῦτα ἀνάγκη καὶ αὐτὰ ὠρισμένην ἔχειν τὴν κατὰ τὸ πλῆ-
 θος διαφοράν.

p. 204^b 22—205^a 7 Ἄλλὰ μὴν οὐδὲ ἐν καὶ ἀπλοῦν ἕως τοῦ οἶον ἐκ 35
 θερμοῦ εἰς ψυχρόν.

30 Δείξας ὅτι οὐδὲν σῶμα φυσικὸν σύνθετον ἐκ πολλῶν δύναται εἶναι
 ἄπειρον, δεῖκνυσιν ἐφεξῆς, ὅτι οὐδὲ ἐν καὶ ἀπλοῦν σῶμα ἄπειρον εἶναι
 δυνατόν. εἰ γὰρ εἶη τι ἀπλοῦν ἢ ἐν τῶν τεττάρων στοιχείων ἐστὶν ἢ ἄλλο
 τι παρὰ ταῦτα, ὡς λέγουσιν οἱ περὶ Ἀναξίμανδρον τὸ παρὰ τὰ στοιχεῖα,
 ἐξ οὗ τὰ στοιχεῖα γεννώσι. καὶ ὅτι οὐδὲν τῶν στοιχείων εἶναι δύναται τὸ

2 μυριοπλασίος est apud Themistium p. 229, 26 ἐάν E: ἐάν τὸ F: ἐάν τὸν a
 5 φθερεῖ F 8. 9 ἐστὶν ἀπλῶς aF 9 διαστατὸν sic F καὶ πανταχῆ habet,
 sed καὶ παν correcta ex διεστηχός E 10 ὁῦλον E: ὁῦλον δὲ F: ὁῦλον δὴ a
 11 εἶη a: om. E: om. lacuna XXV litterarum relicta F παρ' aE: πρὸς F περαί-
 νει a 14 δυνάμενος aF: δυνάμενον E 18 λέγει EF: λέγον (volebat λέγει) a
 20 ὅτι] εἶτι a πλείονα a 22 λέγῃ p. 205^a 29 23 ὠρισμένα E 24 καὶ
 (ante τὰ) aF: om. E 25 καὶ (post ψυχρότης) om. E 32 στοιχείον F 34 ἐξ
 οὗ τὰ στοιχεῖα iteravit F post ὅτι add. μὲν aF δύναται εἶναι aF

ἄπειρον, δῆλον μὲν καὶ ἐξ ὧν Ἀναξίμανδρος ἄπειρον εἶναι τὸ στοιχεῖον III^v
 βουλόμενος οὐκ ἀέρα ἢ πῦρ ἢ τι τῶν τεττάρων στοιχείων ἔθετο αὐτὸ διὰ 40
 τὸ ταῦτα ἔχειν πρὸς ἄλληλα ἐναντίως, καὶ εἴπερ ἦν τι τούτων ἄπειρον,
 φθαρεῖναι ἂν ὑπ' αὐτοῦ τὰ ἐναντία. ὅτι δὲ καὶ τὸ παρὰ τὰ στοιχεῖα λε-
 5 γόμενον ἄπειρον ὡς ἀρχή, οὐ μόνον ἄπειρον οὐκ ἔστιν, ἀλλ' οὐδὲ ἔστιν
 ὅλως, δεῖκνυσι προλαβίων, ὅτι πᾶν τὸ γινόμενον ἔκ τινος εἰς τοῦτο καὶ δια-
 λυόμενον φαίνεται. εἰ οὖν ἐξ ἐκείνου ἢ γένεσις, ἦν ἂν τι ἐνταῦθα παρὰ
 τὰ τέτταρα, εἰς ὃ ἢ διάλυσις ἐγένετο. φαίνεται δὲ οὐδὲν ἐνταῦθα τοιοῦτον. 45
 ἀλλ' ἴσως ἐρεῖ τις, ὅτι καὶ κατ' αὐτὸν ἐξ ὕλης καὶ εἶδους ἐστὶ τὸ σύνθε-
 10 τον, ὥστε καὶ τὴν ἀνάλυσιν εἰς ταῦτα γίνεσθαι, καὶ ὅμως οὐδέποτε φαί-
 νεται ἐνταῦθα γωνιῇ ἢ ὕλῃ, ἀλλ' οὐδὲ τὸ εἶδος καθ' ἑαυτό. ἢ τούτου
 αἴτιον τὸ ἀεὶ μὲν ἔχειν τὴν ὕλην εἶδος ἐν ἑαυτῇ ἄλλοτε ἄλλο, τὴν δὲ γέ-
 νεσιν ἐκ τῶν ἐναντίων εἰδῶν εἶναι καὶ τὴν φθορὰν εἰς τὰ ἐναντία εἶδη.
 ἐπειδὴ οὖν τὸ ἔνυλον ψυχρὸν ἐκ τοῦ ἐνόλου θερμοῦ ἐγένετο, ὅταν φθαρεῖ
 15 τὸ ἔνυλον ψυχρὸν, εἰς τὸ ἔνυλον θερμὸν φθιέρεται καὶ ἰσθῆται τοῦτο. καὶ 50
 λέγεται οὖν καὶ ἐξ ὕλης καὶ ἐκ τοῦ ἐναντίου εἶδους γίνεσθαι τὰ γινόμενα,
 ἀλλ' ἐκ μὲν τῆς ὕλης ὡς ἀεὶ ἐνοπαρχούσης, ἐκ δὲ τοῦ ἐναντίου εἶδους ὡς
 μεταβαλλόντος εἰς τὸ ἐναντίον. ἔοικε δὲ καὶ ὁ Εὐδόμημος ὡς ἀπορήσας τὴν
 ἀπορίαν ταύτην οὕτω πως λύειν. εἰπὼν γὰρ ὅτι ἐνταῦθα φαίνεται παρὰ
 20 τὰ Ἐμπεδοκλεία καὶ τὰ ἐκ τούτων οὐδὲν ἐπάγει "τοῖς δὲ τὸ ἀμορφον λέ-
 γουσι ἐνδέχεται. τὸ γὰρ τούτοις ὑποκείμενον".

Δείξας οὖν ὅτι οὔτε τῶν τεττάρων στοιχείων ἐν τι τὸ ἄπειρόν ἐστιν,
 οὔτε τὸ παρὰ τὰ | στοιχεῖα ἔστιν ὅλως, δεῖκνυσιν ἐφεξῆς κατὰ κοινήν ἀπό- III^v
 25 δεῖξιν, ὅτι οὐδὲν σῶμα τῶν ἀπλῶν οὔτε τῶν στοιχείων οὔτε τὸ παρὰ τὰ
 στοιχεῖα ἄπειρόν ἐστιν, ἐκ περιουσίας πρῶτον δεῖκνύς, ὅτι οὐδὲ εἶναι ὅλως
 δυνατὸν ἐν τι στοιχεῖον τῶν ὄντων. εἰ δὲ μὴ ἔστιν ἐν στοιχεῖον ὅλως, οὐδ'
 ἂν ἄπειρον εἶη οὐδὲ πεπερασμένον. ἔλεγε γὰρ Ἡράκλειτος ἐκ πυρὸς πεπε-
 ρασμένου πάντα εἶναι καὶ εἰς τοῦτο πάντα ἀναλύεσθαι. εἶεν δ' ἂν καὶ οἱ 5
 Στωικοὶ ταύτης τῆς δόξης. ἢ γὰρ ἐκπύρωσις τοιοῦτόν τι αἰνιττεται, καὶ
 30 πᾶν σῶμα πεπερασμένον εἶναι λέγουσιν. ἀδύνατον δὲ φησι καὶ τε πεπε-
 ρασμένον τις τὸ πᾶν λέγειν, ἐν τι στοιχεῖον εἶναι αὐτοῦ καὶ μίαν τινα φύσιν,
 ὡς ἢ εἶναι τὸ ὄν ταύτην μόνην, ἢ ἐκ ταύτης γίνεσθαι καὶ μεταβάλλειν εἰς
 ταύτην, ὡς Ἡράκλειτος εἰς πῦρ λέγων καὶ ἐκ πυρὸς πάντα. ὅτι δὲ οὔτε
 τῶν τεττάρων τι ἐν μόνον στοιχεῖον τῶν ὄντων ἐστὶν οὔτε ἐκεῖνο τὸ παρὰ
 35 τὰ τέτταρα, δεῖκνυσιν ὑπομνηστικῶν τῆς ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ ἀποδείξεως, 10

2 ἢ τι] ἦτοι E 14 ante ἐγένετο habet φθιέρεται F 15 εἰς τὸ initio folii ite-
 rat F 16 καὶ (ante ἐξ) E: om. aF καὶ τούναντιοῦ aF 18 καὶ (post δὲ) aF:
 om. E Εὐδόμημος fr. 32 p. 48, 14 Sp. 20 τοῖς δὲ a: τοῖσδε F: τοῖς γὰρ E
 λέγουσιν ἐνδέχεται E 21 τὸ γὰρ] fortasse τοῦτο γὰρ. ceterum adnotat Spengelius: haec
 integra non sunt; exciderunt quaedam quae sententiam a Simplicio supra indicatam explerent.
 etiam F in mrg. habet ζήτει suum 25 ὅλως E: om. aF 27 εἶη ἄπειρον a
 ἔλεγε δὲ F 30 τε delendum videtur 31 λέγη EF: λέγοι a 32 ἢ (post ὡς)
 om. a μόνην E: μόνον aF 33 post πυρὸς add. τὰ a 34 τι aE: τὸ F
 ἐστὶ τῶν ὄντων aF 35 πρώτῳ βιβλίῳ cf. A 5 sqq.

καθ' ἣν ἀπέδειξεν, ὅτι πᾶν τὸ μεταβάλλον ἐξ ἐναντίου εἰς ἐναντίον μετα- 111^v
βάλλει· ὥστε τὸ μὲν παρὰ τὰ τέτταρα οὐκ ἂν εἴη στοιχεῖον, ὅτι πρὸς
οὐδὲν ἐναντιοῦται. ὥστε οὐδὲ μεταβάλλοι ἂν εἴς τι οὐδ' ἂν γίνοιτό τι ἐξ
αὐτοῦ οὔτε τῶν στοιχείων οὔτε ἄλλο τι. εἰ δὲ τοῦτο, οὐκ ἔσται στοιχεῖον.
5 ἐκ δὲ τῶν τεττάρων στοιχείων οὐ δύναται ἓν τι στοιχεῖον εἶναι, διότι εἰ
μέλλοι τι ἐξ αὐτοῦ ἔσσεσθαι, δεῖ μεταβάλλειν εἰς αὐτό, καὶ ὁῦλον ὅτι εἰς
ἐναντίον. εἰ δὲ μεταβάλλοι, καὶ φθίρειτο ἂν εἰς ἐκεῖνο, εἰς δὲ μεταβάλλει, 15
καὶ γίνοιτο ἂν ἐξ ἐκεῖνου. εἰς δὲ γὰρ φθίρεται, καὶ γίνεται ἐξ ἐκεῖνου. εἰ
δὲ τοῦτο, οὐκέτι ἓν τι τούτων εἴη στοιχεῖον. τί γὰρ μᾶλλον τοῦτο στοι-
10 χεῖον ἐκεῖνων τῶν γινομένων ἐξ αὐτοῦ ἢ ἐκεῖνα ἐξ ὧν τοῦτο γίνεται; ὥστε
δεήσει ἐναντίας ἀρχὰς εἶναι καὶ συνυπάρχειν. εἰ δὲ τις λέγοι, ὅτι φυλάτ-
τον τὴν ἐναντίωσιν, ἐν ἧ τὸ εἶναι αὐτῷ ἔστι, μεταβάλλει εἰς τὸ ἐναντίον
αὐτῆ, εἴη ἂν ἅμα ἐν τοῖς ἐναντίοις, ὁ ἀδύνατον. καὶ ἔσται περὶ τὸ ἐν
στοιχεῖον τὰ ἐναντία. ἔτι δὲ εἰ εἰς τὸ ἐναντίον ἢ μεταβολὴ καὶ ἐν τὸ στοι- 20
15 χεῖον πάντων, πάντα ἔσται τῷ ἐνὶ ἐναντία, ἵνα εἰς αὐτὰ μεταβάλλειν δύ-
νηται. ἀλλ' ἐν ἐνὶ κεῖται ἐναντίον. ἔτι δὲ οὐκ ἔσται γένεσις, εἴ γε κατὰ
τὴν εἰς τὸ ἐναντίον μεταβολὴν ἢ γένεσις. οὐκ ἔσται δὲ τὸ ἐν τῶν ἐναντίων
ἐνὸς ὄντος καὶ ἀπλοῦ τοῦ στοιχείου.

Ἐπιστήσαι δὲ χρή, ὅτι οἱ ἄλλοι τι παρὰ τὰ τέτταρα στοιχεῖα ταῦτα
20 τὸ στοιχεῖον λέγοντες τῶν ὄντων ὡς ὕλην ἐτίθεσαν αὐτό, οὐ θεωροῦντες
ἐν αὐτῷ ποιότητα ἐναντίας. διὸ καὶ τὰ τέτταρα στοιχεῖα ἐξ ἐκεῖνου λέ-
γουσι γίνεσθαι εἰδοποιουμένου ταῖς τούτων ποιότησι. καὶ οἱ τὸ ἐν δὲ τῶν 25
στοιχείων ἀρχὴν λέγοντες οὐχ ὡς μεταβάλλον ἐκεῖνο λέγουσιν ἀρχὴν, ἀλλ'
ὡς ἐν πᾶσι θεωρούμενον, ὥσπερ ἡ ὕλη. διὸ τὰ εὐτόπωτα τῶν στοιχείων
25 ὑποτίθενται ἀρχὰς. ὁῦλον δὲ ὅτι τὴν μὲν τοῦ συνθέτου ἀναίρεισιν ἀπ' αὐ-
τῆς τῆς οὐσίας ἐποιήσατο τῆς ἐπὶ πᾶν ἐκτεινομένης, εἰ ἄπειρος εἴη, καὶ
τῶν δυνάμεων τῶν μεταβλητικῶν, τὴν δὲ τοῦ ἀπλοῦ ἀπὸ τῶν δυνάμεων
τῶν φυσικῶν, ἐν αἷς ἢ ἐναντίωσις. καὶ τοῦτο δὲ ἄξιον ἐπισημηθῆσθαι
κατὰ ταύτην τὴν λέξιν, ὅτι ἐν τοῖς τῶν στοιχείων παραδείγμασι τὸν μὲν 30
30 ἀέρα ψυχρὸν εἶπε, τὸ δὲ ὕδωρ ὑγρὸν, ὅπερ οὐκ εἴωθε· τὸν γὰρ ἀέρα
ὑγρὸν καλεῖ ὡς μᾶλλον ἔχοντα τὸ τοῦ ὑγροῦ ἴδιον τὸ τῷ ἴδιῳ μὲν ὄρω
δυσόριστον, ἀλλοτρίῳ δὲ εὐόριστον. εἰ μὴ ἄρα καὶ ἐνταῦθα ἢ κατεφρό-
νησεν ὡς διὰ μόνην τὴν ἐναντίωσιν χρώμενος τῷ παραδείγματι, ἢ γραφικῶν
συνέβη πταιῖσμα.

2 τὸ μὲν aF: τὰ μὲν E 3 γένοιτο aF 4 ἔσται] ἔται E 6 μέλ-
λει F εἰς (ante αὐτό) om. E 9 οὐκέτι aE: οὐκ ἔστιν F τούτων
om. F στοιχεῖ*ν (post τοῦτο) ω eraso F 11 ἐναντίας E: τὰ ἐναντία
aF λέγει F ὅτι iteravit E φυλάττων E 13 δ EF:
ὑπερ a καὶ EF: ἔσται ἔσται γὰρ a 14 ἔτι] ὅτι E εἰ] ἢ E μετα-
βαλη sic F 15 ἐναντίον E 20 τῶν ὄντων λέγοντες aF 21 ποιότητος
ἐναντιότητος F 23 ἀρχὴν om. aF 25 ἀναίρεισις (comp.) E 28 ἐν
αἷς E: ἐξ ὧν aF 32 εὐόριστον] ἀόριστον a 33 τὴν (post μόνην)
om. aF

p. 205^a7—205^b1 Δεῖ δὲ περὶ παντὸς καὶ ἐκ τῶνδε σκοπεῖν ἕως 111^v
τοῦ ἡ σῶμα οὐδαμοῦ πεφυκὸς εἶναι. 50

Εἰπὼν καὶ δεῖξας ποτὲ μὲν ὅτι σύνθετόν τι σῶμα φυσικὸν ἄπειρον
οὐχ οἷόν τε εἶναι. ποτὲ δὲ ὅτι ἀπλοῦν οὐχ οἷόν τε, νῦν προτίθεται κοινῶς
5 περὶ παντὸς φυσικοῦ ὑπὸ σελήνην τέως σώματος καὶ ἀπλοῦ καὶ συνθέτου
τὴν ἀπόδειξιν ποιήσασθαι, εἰ ἐνδέχεται ἢ οὐκ ἐνδέχεται εἶναι ἄπει-
ρον εἰς ὁμοιομερές αὐτὸ καὶ ἀνομοιομερές διελών, ὡσπερ πρό|τερον εἰς 112^v
ἀπλοῦν καὶ σύνθετον. ὡσπερ δὲ πρότερον ἀπὸ τε τῆς οὐσίας καὶ ἀπὸ
τῶν δυνάμεων τῶν φυσικῶν ἐποιεῖτο τὰς ἐπιχειρήσεις, οὕτω νῦν ἀπὸ τῶν
10 τόπων τῶν φυσικῶν ποιήσεται τὴν ἐπίβλεψιν. ποιεῖται δὲ νῦν τὸν λόγον
περὶ τοῦ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ, ὅτι τοιοῦτον σῶμα ἄπειρον οὐκ ἔστι δει-
κνύς· περὶ γὰρ τοῦ θείου καὶ κυκλοφορητικοῦ ἐν τοῖς Περὶ οὐρανοῦ δεῖξει
ὅτι μὴ ἄπειρον. προσλαμβάνει δὲ οἷον ἀξιώματά τινα, ὅτι πᾶν σῶμα 5
αἰσθητὸν γενητὸν τε ὄν καὶ φθαρτὸν (περὶ γὰρ τούτων ὁ λόγος νῦν, ὡς
15 δηλοῖ ἡ τῶν κινήσεων ἀφ' ὧν ἐπιχειρεῖ διαφορά τοῖς ὑπὸ σελήνην στοι-
χείοις προσήκουσα) πᾶν οὖν τοιοῦτο σῶμα ἐν τόπῳ ἐστίν, ὅπως ἂν ὁ τό-
πος ληφθῆ, εἴτε ὡς τὸ διάστημα, εἴτε ὡς Ἀριστοτέλει δοκεῖ τὸ πέρασ τοῦ
περιέχοντος. εἰ μὲν γὰρ τὸ διάστημα ὁ τόπος, καὶ πᾶν σῶμα φυσικὸν ἐν
τόπῳ ἐστίν· εἰ δὲ τὸ πέρασ τοῦ περιέχοντος, οὐ πᾶν· οὐ γὰρ δὴ καὶ ἡ
20 ἀπλανής. διὰ τοῦτο οὖν ὁ Ἀριστοτέλης ἐπὶ τοῦ ὑπὸ σελήνην ποιούμενος 10
τὸν λόγον, τούτῳ χρῆται τῷ ἀξιώματι τῷ πᾶν αἰσθητὸν σῶμα ἐν τόπῳ
εἶναι. δεύτερον δὲ ὅτι ἕκαστον τῶν φυσικῶν σωμάτων ἔχει οἰκειόν τινα
τόπον, καὶ τρίτον ὅτι ἐπὶ τῶν ὁμοιομερῶν ὁ αὐτὸς τοῦ μορίου καὶ ὄλου,
οἷον ἕλης τε τῆς γῆς καὶ βώλου μιᾶς καὶ πυρὸς καὶ σπινθῆρος.
25 ὁ αὐτὸς δὲ τῷ εἶδει, οὐ τῷ ποσῷ. ἐφ' ὃν γὰρ ἡ βώλος φέρεται τόπον,
ἐπὶ τοῦτον ἂν καὶ ἡ πᾶσα γῆ ἐνεχθείη, εἰ φέροίτο· καὶ ἐν ᾧ μένει, ἐν
τούτῳ καὶ τὰ μόρια αὐτῆς μένει κατὰ φύσιν. 15

Ταῦτα οὖν προλαβὼν, καὶ ὅτι πᾶν σῶμα φυσικὸν ἢ ὁμοιομερές ἐστίν
ἢ ἀνομοιομερές, ἄλλην ταύτην διαίρεσιν παρὰ τὴν εἰς τὸ ἀπλοῦν καὶ σύν-
30 θετον διαιροῦσαν. δύναται γὰρ καὶ σύνθετόν τι ὄν ὁμοιομερές εἶναι, ὡς
σὰρξ καὶ ὄστον καὶ τὰ τοιαῦτα. καὶ ἄλλως δὲ οὐκ ἦν ἄξιον τῆς Ἀριστο-
τελικῆς εὐρύτητος τῇ αὐτῇ πάλιν διαίρεσει χρῆσασθαι. καὶ τὰ λεγόμενα
δὲ οὐχ ὡς περὶ ἀπλοῦ καὶ συνθέτου εἴρηται, ἀλλ' ὡς περὶ ὁμοιομεροῦς καὶ
ἀνομοιομεροῦς, ἅπερ ὁμοιοῦδὲς καὶ ἀνομοιοῦδὲς ὀνομάζει. κἂν γὰρ ἀπλοῦν 20
35 που καλῆ ἐν οἷς λέγει εἰ δὲ ἄπειρα καὶ ἀπλᾶ, ὡς οἰκειότερον τὸ ἀπλοῦν
τῷ ὁμοιομερεῖ τίθησι διὰ τὴν πρὸς τὰ ὀργανικὰ σύνθετα ὄντα παραβολήν.

1 περὶ] κατὰ Aristotelis codd. praeter FI 3 φυσικὸν σῶμα aF 4 ante νῦν
iteravit εἶναι—οἷόν τε E προστίθεται E κοινῶς E: ἀπλῶς aF 6 εἰ
om. E 8 τε E: om. aF 9 δυναμένων a ἐποίει a 12 Περὶ οὐρανοῦ
A 7 p. 274 b 26 21 τῷ πᾶν] τὸ πᾶν E 23 ἐπὶ om. aF 24 ἕλης] ὕσσης
om. τῆς γῆς F τε om. a 26 ἂν E: om. aF 30 διαιροῦσαν] fortasse
intercidit ὄσαν. apodosis differtur in p. 483, 5 32 εὐρύτητος vix sanum
34 ἀνομοιοῦδὲς libri cf. p. 483, 26: ἀνόμοιον Aristoteles p. 205^a 19 35 καλεῖ a

παρατηρήσειθα οὖν τὸν Ἀλέξανδρον ἐνταῦθα τὸ ἀπλοῦν καὶ τὸ ὁμοιοῦδες καὶ 112
τὸ σύνθετον καὶ ἀνομοιοῦδες ὡς ταῦτὸν τιθέντα καὶ λέγοντα ὅτι καὶ νῦν
οὕτω διείλεν ὡς διείλεν. ἦδη, ὅτε εἰς ἀπλοῦν καὶ σύνθετον ἐποιοεῖτο τὴν
διάρσειν.

5 Ἐπὶ τούτοις οὖν ταῖς λήμμασι δεῖνυσιν, ὅτι οὐκ ἔστι σῶμα φυσικὸν 25
οὔτε ὁμοιομερές ἦτοι ὁμοιοῦδες οὔτε ἀνομοιομερές ἦτοι ἀνομοιοῦδες ἀπειρον.
ὥστ' οὐδ' ὅλως ἔστιν, εἴπερ πᾶν σῶμα φυσικὸν ἢ ὁμοιομερές ἢ ἀνομοιο-
μερές ἔστιν, οὐδέτερον δὲ τούτων ἀπειρον εἶναι δυνατόν. καὶ δεῖνυσι
πρῶτον, ὅτι οὐδὲν ὁμοιομερές σῶμα φυσικὸν ἀπειρόν ἐστιν. εἰ γάρ ἐστιν,
10 εἰλήφθω τι μόριον αὐτοῦ, οἷον εἰ γῆ εἴη, βῶλος. ἐπεὶ οὖν ὁ αὐτὸς τόπος
ἐπὶ τῶν ὁμοιομερῶν τοῦ τε μορίου καὶ τοῦ ὅλου, ποῦ ἢ βῶλος ἐνεχθήσε- 30
ται ἢ ποῦ μενεῖ; τοῦ γὰρ ἀπειροῦ ἀπειρος ὁ τόπος, ὡς δειχθήσεται. εἰ
οὖν ἀπειρος ἢ γῆ καὶ ἀπειρος ὁ τόπος αὐτῆς καὶ οἰκείος ὁ αὐτὸς καὶ τῆς
βῶλου, ποῦ ἐνεχθήσεται πότερον ἄνω ἢ κάτω; ὁμοίως γὰρ ὁ ὅλος οἰκείος.
15 οὐδὲν οὖν μᾶλλον τῆδε ἢ τῆδε. εἰ δὲ πανταχοῦ, διότι πρὸς πᾶν τοῦ τό-
που μέρος οἰκείως ἔχει, διασπασθήσεται ἅμα ὁμοῦ φερομένη. εἰ δὲ μὴ
κινήσεται, ποῦ μενεῖ μὴ ἔχρουσα τόπον ἀφωρισμένον; οὐκ ἄρα μενεῖ. οὔτε
οὖν μένει οὔτε κινεῖται. εἰ γὰρ ἐν τῷ παντὶ μένει, οὐ κινήθησεται· καὶ
εἰ ἐν τῷ παντὶ κινεῖται, οὐ μενεῖ ἀπειροῦ ὄντος τοῦ παντὸς τόπου καὶ πρὸς 35
20 πάντα ὠκισμένης τῆς βῶλου διὰ τὸ τοῦ μέρους καὶ τοῦ ὅλου τὸν αὐτὸν
εἶναι τῷ εἶδει τόπον, εἰ καὶ μὴ τῷ μεγέθει. εἰ δὲ μήτε κινήσεται μήτε
ἡρεμήσει, οὐκ ἂν εἴη φυσικὸν μὴ ἔχον ἐν ἑαυτῷ φύσιν, ἥτις ἔστιν ἀρχὴ
κινήσεως καὶ ἡρεμίας. καὶ οὕτως οὖν ἀδύνατον, καὶ ἄλλως δὲ ἄτοπον τὸ
εἶναι τι σῶμα μήτε μένειν μήτε κινεῖσθαι δυνάμενον. ἀναιρεῖται οὖν τὸ
25 οὕτως εἶναι τὸ ἀπειρον ἀπλοῦν σῶμα ὡς ὁμοιομερές.

Ἄλλὰ μὴν οὐδὲ ἀνομοιομερές ἢ ἀνομοιοῦδες εἶναι δυνατόν αὐτὸ ἀπει- 40
ρον ὑποτιθέμενον. προλαμβάνει δὲ κἀνταῦθα ὡς ἐναργῆ, ὅτι εἰ ὡς ἀνο-
μοιομερές ἔστι τὸ πᾶν, ἀνόμοιοι καὶ οἱ τόποι. οἰκείος γὰρ ἐκάστῳ τῶν
σωμάτων ἀφώρισται τόπος. εἰ δὲ ἀνόμοια καὶ τὰ σώματα καὶ οἱ τόποι,
30 οὐ συνεχές ἔσται τὸ ἔν, ἀλλ' ἐξ ἀπτομένων ἀλλήλων τῶν μορίων. τοῦτο
δὲ οὐχ ὡς ἄτοπον ἐπήγαγε (καὶ νῦν γὰρ ἐξ ἀπτομένων ἔστι τῶν μορίων
ἢ μία τοῦ παντὸς σύστασις, καὶ οὐκ ἐκ συνεχῶν, ὡς δηλοῦσιν αἱ διαφοροὶ
κινήσεις). ἀλλ' ἔλαβεν τοῦτο, ἵνα ἔχη ὅτι πολλὰ ἔστιν ἐνεργεῖα τὰ τοῦ ἀνο-
μοιοῦδος μέρη. οὐ προληφθέντος χρῆται λοιπὸν διαιρετικῶ τούτῳ· εἰ 45
35 πολλά ἔστι τὰ εἶδει διαφέροντα μόρια, ἢ πεπερασμένα κατ' ἀριθμὸν ἔσται
ἢ ἀπειρα· καὶ εἰ μὲν πεπερασμένα τῷ ἀριθμῷ, τοῦ ὅλου κατὰ μέγεθος
ἀπειροῦ ὄντος, ἀνάγκη πάλιν ἐν ἢ πλείω ἀπειρα εἶναι. εἰ γὰρ πάντα πε-

6 ἦτοι ὁμοιοῦδες atque ἀνομοιομερές ἦτοι om. F ἀνομοιοῦδες F 8 σῶμα
ἔστιν E 10 εἴη] ἢ F 12 ἦ] καὶ a 13 ἢ γῆ] ὡς γῆ F 14 ὁμοῖος F
16 ὁμοῦ aF: πανταχοῦ E μὴ om. F 17 ποῦ] πᾶν E 18 κινήσεται a
19 οὐ μενεῖ aF: μένει E 23 δὲ E: οὖν aF 26 ἀνομοιοῦδες F 31 ἀπτο-
μένων ἀλλήλων τῶν μορίων ἔστιν a 33 τοῦτο ἵνα ἔχη om. a ἀνομοιοῦδος
EF 34 τούτῳ E: τοιούτῳ aF 35 τὰ (post ἔστι) om. F

περασμένα, καὶ τὸ ὅλον ἔσται πεπερασμένον καὶ οὐκ ἄπειρον· εἰ δὲ ἔστι 112^r
 τι ἄπειρον, ἦξει πάλιν ὁ πρότερον βηθεὶς λόγος. ὅτι καταφθαροῦσεται τὰ ἄλλα
 ὑπὸ τοῦ ἀπειροῦ καὶ κατὰ τὸ εἶδος καὶ κατὰ τὸν τόπον ὑποκειμένου δια-
 φέρειν· αἱ δὲ κατὰ τόπον διαφοραὶ καὶ ἐναντιώσεις ἔχουσι πρὸς ἄλληλας 50
 5 τῶν τε τόπων αὐτῶν καὶ τῶν ἐν τοῖς τόποις σωμάτων πρὸς ἄλληλα. καὶ
 ὅτι ἀδύνατον ἀφωρισμένων τῶν τόπων εἶναι τι ἐν ἄπειρον, ὡς ἐναντιώσεις
 εὐθὺς οὐσῆς καὶ φθορᾶς τῶν λοιπῶν, δείκνυσι καὶ ἐκ τῆς τῶν ἄλλων
 φυσιολόγων ὑπονοίας τῶν ἐν ἄπειρον λεγόντων τὸ στοιχεῖον. οὐδεὶς γὰρ
 τούτων ἢ πῶρ ἢ γῆν ἄπειρον εἶπε τὸ στοιχεῖον, διότι ἀφωρισμένους ταῦτα
 10 τόπους ἔχοντα καὶ ἄπειρα ὄντα ἐφθίρει πάντως τὰ ἐν τοῖς ἀντικειμένοις
 ἀντικειμένην ἔχοντα | τὴν φύσιν, ἀλλ' ὕδωρ, ὡς Θαλῆς, ἢ ἀέρα ὡς Ἄνα- 112^v
 ξιμένης, ἢ τὸ μεταξὺ ἐκεῖνο ὡς Ἀναξίμανδρος, διότι ταῦτα ἐπαμφοτερίζειν
 δοκοῦντα τοῖς τόποις καὶ ἄνω καὶ κάτω δυνάμενα εἶναι οὐκ ἦν φθαρτικά
 ὡς μὴδ' ἐναντία κατὰ τοὺς τόπους. καὶ ἄλλως δὲ προχειρότερον ἔστιν
 15 ἀκούειν, ὅτι οὐδεὶς τὸ ἐν καὶ ἄπειρον ἐν ἀφωρισμένῳ τόπῳ ἐποίησε. ὁ γὰρ
 ἀφωρισμένος τόπος οὐκ ἦν ὁ ὅλος· τοῦ δὲ ἀπειροῦ ὁ ὅλος ἂν εἴη τόπος· 5
 καὶ εἴη ἂν τοῦτο οὐκ ἀπὸ τοῦ φθαρτικοῦ δεικνύων τὸ ἀδύνατον τῆς ὑπο-
 θέσεως, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ προληφθέντος τῶν τόπων ἀφωρισμοῦ. δῆλον δὲ ὅτι
 καὶ ἄλλως ἀδύνατος ἡ ὑπόθεσις ἢ ἐν τῶν πολλῶν ἄπειρον ὑποτιθεμένη.
 20 πῶς γὰρ δώσει χώραν ἄλλῃ τοῦ εἶναι ἢ πῶς οὐ περανεῖ πρὸς αὐτό; ἀλλ'
 ὡς σαφεῖ ταύτην τὴν ἀνασκευὴν παρῆκεν αὐτὸς εἰπεῖν.

Μεταβὰς δὲ ἐπὶ τὸ ἕτερον τμήμα τὸ ἄπειρα τῷ ἀριθμῷ τὰ μέρη
 ὑποτιθέμενον (εἰ δὲ ἄπειρά φησι καὶ ἀπλᾶ, τουτέστιν αὐτὰ ὁμοιομερῆ, τὸ 10
 γὰρ ἀνομοιομερὲς τὸ πρῶτον ἐξ ὁμοιομερῶν πάντως μερῶν σύγκειται τῷ
 25 ὅλῳ, ὡς καὶ ἡ χεῖρ εἰ τόχῳ ἢ ἡμετέρα ἀπὸ σαρκῶν καὶ ὀστέων καὶ νεύρων),
 εἰ οὖν ἄπειρα κατὰ τὸ πλῆθος καὶ τὸ εἶδος τὰ ἐξ ὧν σύγκειται τὸ ἀνο-
 μοιομερὲς ἄπειρον, ἔσονται καὶ οἱ τόποι ἄπειροι καὶ (αἱ) τῶν τόπων δια-
 φοραί. εἰ δὲ οἱ τόποι καὶ αἱ τῶν τόπων διαφοραὶ πεπερασμένα, ὡς δεῖξει,
 καὶ τὰ σώματα τὰ ἀπλᾶ πεπερασμένα ἔσται κατὰ εἶδος καὶ κατὰ ἀριθμόν,
 30 ὥστε καὶ τὸ ὅλον πεπερασμένον ἔσται τῷ μεγέθει. καὶ ὅτι μὲν ἡ πρόληψις 15
 φησι ἀληθῆς καὶ εἰσὶν οἱ τόποι πεπερασμένοι, δῆλον ἐκ τῶν τοπικῶν ἀντι-
 θέσεων· αἱ γὰρ διαφοραὶ τῶν τόπων ἔξ εἰσι, τὸ ἄνω καὶ κάτω, δεξιὰ καὶ
 ἀριστερά, ἔμπροσθεν καὶ ὀπίσθεν, καὶ παρὰ ταῦτα οὐκ ἔστιν· ὅτι δὲ καὶ
 τὸ συνημμένον καὶ ἐὰν οἱ τόποι ὠρισμένοι καὶ τὰ σώματα τὰ ἐν αὐτοῖς
 35 ὠρισμένα ἔσται καὶ πεπερασμένα, δείκνυσιν ἐκ τοῦ δεῖν ἐξισάζειν πάντως
 τὸν τόπον καὶ τὸ σῶμα. εἴτε γὰρ ὁ τόπος ὑπερβάλλει, οὐδὲ ἀδύνατα ἀπο- 20
 λουθήσει, καὶ ὅτι κενὸν ἀνάγκη εἶναι, ἕπερ δειχθήσεται μὴ ὄν (τὸ γὰρ
 κενὸν οἱ λέγοντες τόπον λέγουσιν ἐστερημένον σώματος), ἔτι δὲ καὶ ὅτι εἰ

2 διαφθαροῦσεται a τὰ ἄλλα E: ἄλλα aF: τὰλλα a 7 εὐθὺς om. aF

9 ταῦτα] πάντα a 12 ἐκεῖνων a 16 ὁ (post ἦν) om. a 18. 19 καὶ ὅτι

collocat a 24 μερῶν iteravit E: om. F τῷ ὅλῳ F: τὸ ὅλον aE 27 αἱ

addidi post καὶ, post τόπων a 28 δεῖξω E 29 τὰ (ante ἀπλᾶ) om. F

30 πρόληψις a: πρόσληψις EF

μείζων (ὁ) τόπος εἶη τοῦ σώματος, οὐκ ἂν εἶη τὸ σῶμα ἄπειρον· οὐδὲν 112^v
γὰρ τοῦ ἀπείρου μείζων. εἰ δὲ τὸ σῶμα υπερβάλλειν τις λέγει τὸν τόπον,
ἔσται τι σῶμα μὴ ὂν ἐν τόπῳ, ὕπερ οὐδὲ τῶν φυσικῶν τοῖς πλείστοις
ἀρέσκει πᾶν σῶμα ἐν τόπῳ εἶναι τιθεμένοις.

5 Τὸ δὲ καὶ ἔσται ἄπειρα τὰ στοιχεῖα δύναται μὲν καὶ ὡς ἐπὶ
τῆς ὑποθέσεως εἰρησθαι, ἢ ἐπάγεται τὸ εἰ δὲ τοῦτο ἀδύνατον· καὶ εἶη 35
ἂν στοιχεῖα λέγων τὰ ἀπλᾶ καὶ ὁμοιομερῆ τοῦ ἀπείρου ἰσομοιομεροῦς μέρη.
δύναται μέντοι καὶ ὡς ἐπόμενον ἄτοπον τῇ ὑποθέσει καὶ αὐτὸ λέγεσθαι·
ἐπειδὴ γὰρ τὸ ἰσομοιομερὲς ἄπειρον σύγκριται ἐξ ἀπλῶν ἀπείρων τῶν εἶδει
10 κατὰ τὴν ὑπόθεσιν, στοιχεῖά ἐστι ταῦτα· δέδεικται δὲ ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ,
ὅτι ἀδύνατον ἄπειρα τῶ ἀριθμῶ εἶναι τὰ στοιχεῖα. ἔσκει δὲ νῦν πρὸς τὴν
πρώτην ἐξήγησιν ἀποδεδωκέναι τὸ εἰ δὲ τοῦτο ἀδύνατον, ὡς δηλοῖ ἡ 30
τοῦ ἀδυνατοῦ αἰτία ἀπὸ τῶν τόπων ἐπαγομένη.

p. 205^b1 Ἀναξαγόρας δὲ ἀτόπως λέγει ἕως τοῦ ἅμα δὲ δῆλον,
15 ὅτι καὶ ὅτιοῦν δύο μέρη μένειν. 41

Προσεσχῶς ὡς ἀδύνατον ἐπαγαγὼν τὸ “ἡ σῶμα οὐδαμοῦ πεφυκὸς εἶναι” 45
διὰ τὸ δεῖν πᾶν σῶμα τοῦ εἶναι, καὶ πρότερον δὲ ὡς ἀξίωμα λαβὼν τὸ
ἐκάστη τῶν σωμάτων κατὰ φύσιν εἶναι τινα τόπον, καὶ εἰς τοῦτον φέρε-
σθαι τὸ μόνιον ἐπὶ τῶν ὁμοιομερῶν, εἰς δὲ καὶ τὸ πᾶν καὶ ἐν τούτῳ μένειν
20 ἐν ᾧ καὶ τὸ πᾶν, ἐπὶ τούτοις οὖν ὡς ὁμολογουμένοις τὰ προσηρημένα συμ-
περανάμενος εὐρίσκει τὸν Ἀναξαγόραν ἀντιφθεγγόμενον. ἐκεῖνος γὰρ ἀκί-
νητον λέγων τὸ ἄπειρον τῶν ὁμοιομερῶν μῖγμα, αἴτιον λέγει τῆς ἀκινήσεως 50
οὐ τὸ ἐν τῷ οἰκείῳ εἶναι τόπῳ (οὐδὲ γὰρ ὅλως εἶναι ἐν τόπῳ διὰ τὸ
ἄπειρον ὂν μὴ περιέχεσθαι ὑπὸ τινος, ὡς δὴ τοῦ περιέχοντος μείζονος
25 ὁφείλοντος εἶναι τοῦ περιεχομένου, τοῦ δὲ ἀπείρου μῆδὲν ὁφείλοντος ἔχειν
ἑαυτοῦ μείζων), διὰ τοῦτο οὖν οὐ τὸν τόπον καὶ τὴν πρὸς τὸν τόπον οἰκειό-
τητα αἰτιᾶται τοῦ μένειν, ἀλλ’ ὅτι ἐν αὐτῷ ὂν στηρίζει αὐτὸ ἑαυτό. ταύτην
οὖν τὴν δόξαν εὐθύνει ὡς οὐ καλῶς οἰομένου τοῦ Ἀναξαγόρου, ὅτι ὅπου ἂν
τι ἦ, ὡς πεφυκὸς εἶναι ἐκεῖ, οὕτως ἐστί, καὶ | διὰ τοῦτο ἐν ἑαυτῷ ὂν τὸ 113^r
30 μῖγμα, ἀλλ’ οὐκ ἐν τόπῳ, ὡς πεφυκὸς εἶναι ἐν ἑαυτῷ, οὕτως μένει. τοῦτο
γὰρ οὐκ ἀληθές. εἶη γὰρ ἂν τί που καὶ βίαια, ὥσπερ ὁ ἀπὸ παττά-
λου ἠρτημένος λίθος ἐστί, καὶ μένει ἔνθα μὴ πέφυκε. καὶ μὴ κινήται
οὖν τὸ ὅλον ἐν ἑαυτῷ στηριζόμενον, διότι τὸ ἐν ἑαυτῷ στηριζόμενον
καὶ ἐν ἑαυτῷ ὂν ἀκίνητον εἶναι ἀνάγκη, οὐκ αὐταρκές τοῦτο τὸ
35 ἀναγκαῖον καὶ βίαιον ἐνίοτε εἰς ἀπόδοσάν φησι τῆς τοῦ μένειν φυσικῆς 5
αἰτίας. ἀλλὰ χρὴ ζητεῖν φυσικὴν τοῦ μένειν αἰτίαν. δυνατόν γὰρ ἦν ἐνίοτε

1 ὁ (ante τόπος) add. a	2 λέγει aF	6 ὑποϋποθέσεως E	8 δύναται F
10 πρώτῳ βιβλίῳ c. 6	11 ὅτι om. aF	12 τὸ E: τοῦτο aF	15 lemma 205 ^b 19—24
om. E	16 ἐπαγαγὼν p. 205 ^b 1	17 πρότερα ut videtur E	19 καὶ (post ὂν)
om. aF	25 εἶναι ὁφείλοντος aF	27 αὐτῷ a: αὐτῷ F: ἑαυτῷ E	αὐτὸ ἑαυτῷ F
29 ἐκεῖ εἶναι a	36 αἰτίαν τοῦ μένειν aF		

μένειν, οὐχ ὅτι πέφυκεν οὕτως, ἀλλ' ὅτι οὐκ ἔχει τι ἄλλο ὅπου κινήσεται 113^r
 ὡς ἄπειρον, καίτοι πεφυκὸς ἐνίστε κινεῖσθαι μᾶλλον ἢ μένειν. οὕτως οὐκ
 ἀρκεῖ τὸ λέγειν μένειν που ἢ ἐν ἑαυτῷ ἢ ἐν ἄλλῳ πρὸς τὸ δηλοῦν καὶ
 ὅτι πέφυκεν οὕτως. οὐδὲ γὰρ ταῦτόν ἐστι τὸ ὅτι καὶ τὸ διότι. τὸ μὲν
 5 γὰρ μένειν τὸ ὅτι δηλοῖ, ὁ δὲ τὴν αἰτίαν τοῦ μένειν ζητῶν οὐκ ἀρκεῖται
 τῷ μένειν. δεῖνυσι δὲ τοῦτο οὕτως ἔχον καὶ ἐπὶ τοῦ κατὰ τὴν γῆν παρα- 10
 δεύματος· καὶ γὰρ ἄπειρόν τις αὐτὴν ὑπόθηται (ἵνα μὴ διὰ τοῦτο νομίση
 τι συμβαίνειν, ἀλλ' οἷον ἔμενον ἂν καὶ ἐστήριζεν ἑαυτήν), ἀλλ' οὐ διὰ
 τοῦτο ἔμενον. ὅτι οὐκ εἶχέ που ἐνεχθῆναι ὡς ἄπειρος, οὐδὲ ὅτι στηρίζει
 10 ἑαυτήν, ἀλλ' ὅτι ὑπὸ τῆς τοῦ μέσου δυνάμεως, ἐν ᾗ πέφυκεν εἶναι, ὑπὸ
 ταύτης εἴργεται κινεῖσθαι· εἰ οὖν μηδὲ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἄπειρόν τις αὐτὴν
 ὑπόθηται, αἴτιον τοῦ μένειν τὸ στηρίζειν ἐστίν ἢ τὸ μὴ ἔχειν ἄλλο ὅπου
 οἰσθήσεται, ἀλλὰ ἄλλη τις αἰτία φυσικὴ (διότι γὰρ βάρος ἔχει, τὸ δὲ 15
 βαρὺ μένει ἐπὶ τοῦ μέσου, διὰ τοῦτο ἢ γῆ μένει ἐπὶ τοῦ μέσου),
 15 ὁμοίως ἂν καὶ τὸ ἄπειρον μῖγμα εἰ μένοι ἐν ἑαυτῷ, διὰ τινὰ ἄλλην
 αἰτίαν φυσικὴν ἂν μένοι. καὶ οὐχ ὅτι ἄπειρον ὄν οὐκ ἔχει ἄλλο
 ὅπου οἰσθήσεται. οὐδὲ ὅτι στηρίζει αὐτὸ ἑαυτό. ὁ γὰρ ταῦτα λέγων
 οὐ τὴν φυσικὴν αἰτίαν τῆς μονῆς λέγει, ἀλλὰ τὴν βίαιον καὶ ἐξ ἀνάγκης,
 καὶ οὐ τὴν τῆς γῆς ὡς γῆς, ἀλλὰ τοῦ μεγέθους αὐτῆς. διὰ γὰρ τοῦτο
 20 ἄπειρον ὑποθεῖν οὐκ ἔχει ἄλλο οὐ κινήσεται.

Οὕτως μὲν οὖν ἤλεγξε τὴν Ἀναξαγόρου τῆς μονῆς αἰτίαν· ἔτι δὲ 20
 μᾶλλον αὐτὴν ἀπὸ τῶν μερῶν ἐλέγχει. εἰ γὰρ ὁμοιοδὲς τῷ ὄλῳ ἀπείρῳ
 μίγματι τὸ μέρος, διότι πᾶν ἐν παντί, τῶν δὲ ὁμοιοδῶν ὁμοιοδεῖς οἱ τόποι,
 καὶ τὸ ὅλον καὶ ἄπειρον μῖγμα ἐν ἑαυτῷ μένει στηρίζον, δῆλον ὅτι
 25 ἂν ὅτιοῦν ληφθῆ μέρος αὐτοῦ ἐν ἑαυτῷ μένει καὶ αὐτὸ στηρίζει.
 ὡς γὰρ ἐν τόπῳ, οὕτως καὶ ἐν ἑαυτῷ. ἐν ᾧ τὸ ὅλον, ἐν τούτῳ καὶ τὸ
 μέρος, ὅταν ὁμοιοδῆ ἦ. καὶ γὰρ ὄλης τῆς γῆς καὶ βόλου μιᾶς ὁ αὐτὸς
 τόπος τὸ κάτω, καὶ πρὸς ὄλου καὶ σπιγθῆρος τὸ ἄνω. ὥστε εἰ τοῦ 25
 ἀπείρου τόπος τὸ ἐν ἑαυτῷ, καὶ τοῦ μέρους ὁ αὐτός, μένει ἄρα
 30 καὶ τὸ μέρος καὶ οὐ κινήσεται. ὕπερ ἐναργῶς ἐστὶ παρὰ τὰ φαινόμενα·
 κινεῖται γὰρ τὰ μέρη πάντα. εἰ δὲ ἐν οἰκείοις ἦν τόποις, ἠρεμεῖν ἀνάγκη.
 τὸ δὲ ἐν ἑαυτῷ ὡς ἐν οἰκείῳ τόπῳ λαμβάνων Ἀναξαγόρας διὰ τοῦτο μέ-
 νειν ἔλεγε τὸ ὅλον μῖγμα, ὅτι ἐν ἑαυτῷ στηρίζει. ὅλως δὲ εἰ διὰ τὸ ἐν
 ἑαυτῷ εἶναι μένει, τοῦτο δὲ τὸ ἐν ἑαυτῷ εἶναι καὶ τοῖς ὅλοις ὑπάρχει καὶ
 35 τοῖς μέρεσι καὶ τοῖς πεπερασμένοις καὶ τοῖς ἀπείροις, πάντα ἂν μένοι καὶ 30
 οὐδὲν ἂν κινεῖτο. ἀλλ' οὐδὲ τῷ ὄλῳ μίγματι ὡς ἀπείρῳ τὸ μένειν ὑπάρ-

1 ἀλλ' ὅτι aF: ἀλλ' ὅστιν E 3 ἐν (post ἦ) om. F 4 οὐδὲ] οὐ a 6 τῷ aF:
 τὸ E κατὰ om. F 8 ἔμενον E ἑαυτήν aF: αὐτήν E 11 μηδὲ E:
 οὐδὲ aF 12 ὅπου E: ὅποι aF 13 οἰσθήσεται aF βαρέως a 15 εἰ μέ-
 νει F 16 φυσικὴν E: φυσικῶς aF 17 ὅποι aF αὐτὸ ἑαυτῷ E 19 τῆς
 E: om. aF τοῦτο EF: τὸ a 23 μίγματι τῷ ὄλῳ F 25 στηρίζον E
 26 post ἐν ᾧ add. γὰρ a 27 ὅταν] εἰ F 30 κινήσεται a 32 τόπω
 om. E 33 τὸ μίγμα ὄλον a 34 ὅλοις E: ἄλλοις aF

χει, εἴπερ διὰ τὸ ἐν ἑαυτῷ εἶναι καὶ μένει. ὁῦλον δὲ ὅτι εἰ κατὰ φύσιν 113^r
 μηδὲν κινεῖται, οὐδὲ παρὰ φύσιν τι κινηθῆσεται· παρὰ φύσιν γὰρ κινήσεις
 εἰσὶν αἱ τῶν κατὰ φύσιν ἐναντία. οὐδαμῶς ἄρα οὐδὲν κινηθῆσεται τῶν
 φυσικῶν σωμάτων καὶ ταῦτα τῆς φύσεως ἀρχῆς κινήσεως ὕψης. ποιησά-
 5 μενος δὲ τὸν λόγον ἐπὶ ἐνὸς μορίου, ἵνα μὴ νομίση τις ὡς ἐφ' ἐνὸς συνῆ-
 χθαι τὸ λεγόμενον, ἐπήγαγεν ἅμα δὲ ὁῦλον ὅτι κἀν ὅτιοῦν δεῖοι μέρος 35
 μένειν. εἰ γὰρ ἐν τινι τῶν μορίων τοῦ ἀπειροῦ κατὰ φύσιν ἐστὶ τὸ ἐν
 ἑαυτῷ στηρίζειν καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὸ μένειν, καὶ πᾶσιν ὁμοίως. καὶ οὕτως
 οὐδὲν τῶν σωμάτων κατὰ φύσιν κινηθῆσεται. ἀλλ' οὐδὲ παρὰ φύσιν, ὡς
 10 ἐν τῷ τετάρτῳ δεῖξει. ὕστερον γὰρ τὸ παρὰ φύσιν τοῦ κατὰ φύσιν. τοῦτο
 δὲ καὶ ἀτοπώτατον καὶ τῇ δόξῃ τῇ Ἀναξαγόρου μαχόμενον οὐδὲ κατὰ τὸ
 φαινόμενον ἀκίνητα τὰ ὄντα λέγοντος. τὸ δὲ ζητεῖν εἰ ἐστὶ τι αὐτὸ ἐν
 ἑαυτῷ καὶ εἰ δύναται τι αὐτὸ ἑαυτοῦ τόπος εἶναι, τῆς περὶ τόπου σκέψεως 40
 οἰκεῖον ὑπάρχον, ἐν τοῖς περὶ τόπου λόγοις προβάλλεται κατ' ἀρχὰς τοῦ
 15 Δ βιβλίου· ὁῦλον δὲ ὅτι ἐπὶ μὲν τοῦ ὕλου διελέγχει τὸν λόγον ὡς μὴ
 φυσικὴν αἰτίαν τῆς μονῆς ἀποδιδόντα, ἐπὶ δὲ τῶν μερῶν ὡς τῇ ῥηθείᾳ
 αἰτία ἀδυνατοῦ τινὸς ἐπομένου τοῦ μηδὲν τῶν φυσικῶν κινεῖσθαι.

Οὕτως μὲν οὖν πρὸς τὸ φαινόμενον τῆς Ἀναξαγόρου δόξης ὑπήνεγκεν
 ὁ Ἀριστοτέλης· εἰ δὲ ἀληθῶς πρότερον ἔλεγον, ὅτι διττὸν ἐνδεκνεται
 20 κόσμον ὁ Ἀναξαγόρας, τὸν μὲν νοητὸν τὸν δὲ αἰσθητὸν, καὶ τὸν μὲν ἴνω- 45
 μένον τὸν δὲ διακεκριμένον, τὸ μὴ εἶναι ἐν τόπῳ ἀλλ' ἐν ἑαυτῷ καὶ στη-
 ρίζειν ἐν ἑαυτῷ πᾶν οἰκείως εἴρηται περὶ τοῦ νοητοῦ ὡσπερ καὶ τὸ
 ἄπειρον. τὰ μὲν γὰρ σώματα πεπερασμένα ταῖς ἐπιφανείαις ὄντα οἶον
 25 ἐξεχύθη διαστάντα καὶ ὑποδοχῆς ἐτέρας ἐδεῆθη καὶ στηριγμοῦ, ἅπερ ὁ
 25 τόπος αὐτοῖς παρέχεται ἐκπυσοῦσιν ἀφ' ἑαυτῶν καὶ τοῦ ἐν ἑαυτοῖς εἶναι,
 καὶ ἐν τόπῳ γενομένοις ὡσπερ καὶ ἐν ὕλῃ· τὰ μὲν γὰρ ἀμερῆ καὶ ἀδιά-
 στατα ἐν ἑαυτοῖς ἐστὶ καὶ στηρίζεται ὑφ' ἑαυτῶν ἅτε συνηρημένα, τὰ δὲ 50
 διαστάντα καὶ ἄλλο ἀλλαγῶ τῶν μορίων διαρρίψαντα τῷ ἀλλαγῶ καὶ μὴ
 ἐν τούτῳ τὸ ὅλον τόπου ὀέεται καὶ εὐθετισμοῦ τῆς τοιαύτης διαρρίψεως.
 30 ἀλλ' ἐπὶ τὰ ἐξῆς ἴτεον.

p. 205^b 24 Ὅπως δὲ φανερόν, ὅτι ἀδύνατον ἄπειρον ἅμα λέγειν
 σῶμα καὶ τόπον ἕως τοῦ | ἢ ἔσχατον καὶ μέσον; 113^v

Τὸν Ἀναξαγόρου λόγον εὐθύνας ἀντὶ τοῦ ἐν τόπῳ τὸ ἐν ἑαυτῷ ὡς ἐν
 τόπῳ θέμενον ἐφιστάνει καλῶς, ὅτι ἀκόλουθον τῷ ἄπειρον λέγοντι σῶμα τὸ 5
 μὴ λέγειν τόπον τινὰ εἶναι τοῖς σώμασι, καὶ τῷ τὸν τόπον ὁμολογοῦντι

1 εἶναι καὶ om. E 6 ὅτι om. aF 10 ὕστερον—παρὰ φύσιν in novo folio itera-
 vit F 11 καὶ (post δὲ) om. E τῇ (post δόξῃ) EF: τοῦ a 13 αὐτὸ E:
 om. aF περισκέψεως a 14 λόγος a 19 πρότερον p. 34, 21 sqq. 21 καὶ
 om. E 22 εἴρηται a 24 ἐξεχύθη a: ἐξεχέθη EF 26 καὶ — γενομένοις
 om. aF μὲν γὰρ EF: δὲ a 29 num ἐν ἑαυτῷ (εἶναι)? δέηται E
 31 ἅμα ἄπειρον a ex Aristotele λέγει a 32 καὶ μέσον E cf. p. 488, 33: ἢ
 μέσον a et Aristoteles 33 εὐθύνας om. a 35 post εἶναι add. ἐν aF

τὸ μὴ εἶναι σῶμα ἄπειρον. ὁῦλον δὲ ὅτι καὶ πρὸς τὴν ἐξ ἀρχῆς προτε- 113^v
 θεῖσαν τοῦ ἀπείρου ἀναίρεσιν ἢ ἀπόδειξις αὐτῆ συντελεῖ. ὡς γὰρ ἀπ'
 αὐτοῦ τοῦ ἀπείρου πρότερον ἐπιχειρῶν ἐδείκνυ, ὅτι οὔτε οὐσία οὔτε συμ-
 βεβηκὸς οὔτε ἀπλοῦν οὔτε σύνθετον οὔτε ἡμοιομερές οὔτε ἀνομοιομερές,
 5 οὕτω νῦν ἀπὸ τῶν τόπων καὶ τῆς πρὸς αὐτοὺς σχέσεως ἐπιχειρεῖ. καὶ
 πρῶτον ὅτι εἰ ἄπειρον, οὐκ ἐν τόπῳ. ἢ δὲ ἐπιχειρήσεις ἀπὸ τῶν δυνάμεων
 γίνεται τῶν φυσικῶν σωμάτων. εἰ γὰρ πᾶν σῶμα αἰσθητὸν ἢ βάρος 10
 ἔχει ἢ κουφότητα, καὶ κατὰ τὰς ῥοπὰς ταύτας τοῖς σώμασιν ὑπάρχει ἢ
 ἀπὸ τῶν τόπων καὶ ἐπὶ τοὺς τόπους κινήσεις καὶ ἢ ἐν αὐτοῖς μονή, ἀδύ-
 10 νατον δὲ τὸ ἄπειρον σῶμα βάρος ἔχειν ἢ κουφότητα, ὡς δεῖξει, ἀδύνατον
 ἄπειρον τι σῶμα ἐν τόπῳ εἶναι. ἀλλὰ μὴν τὸ πρῶτον, τὸ ἄρα δεύτερον.
 καὶ τὸ μὲν πᾶν σῶμα αἰσθητὸν βάρος ἔχειν ἢ κουφότητα ὡς ἐναργῆς
 παρήκει. δεῖ γὰρ πάντως ὅποτερανοῦν ἔχειν τούτων τῶν ἀντικειμένων ποιο-
 15 τήτων, τὰ μὲν ἀπλᾶ καθ' αὐτὴν ὅποτερανοῦν, τὰ δὲ μικτὰ (κατὰ τὴν) 15
 μίξιν αὐτὴν ἢ κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν. ὅτι δὲ εἰ ἄπειρόν τι ἐστὶ σῶμα, ἀδύ-
 νατον αὐτὸ βάρος ἔχειν ἢ κουφότητα ἢ ἄνω ἢ κάτω εἶναι, ἕδειξε διὰ τοῦ
 εἰπεῖν ἀδύνατον δὲ ἢ πᾶν ὅποτερονοῦν ἢ τὸ ἡμισυ ἐκάτερον πε-
 πονθῆναι. τούτων δὲ οὐσῶν ὄντων τῶ μὲν ἅπαν ὅποτερονοῦν πεπονθῆναι
 οὐκ ἐπήνεγκε τὸ ἐπόμενον ἄτοπον ὡς ἐναργῆς· εἰ γὰρ ἅπαν ἢ ἄνω ἢ
 20 κάτω, ἐπειδὴ ἐκάτερον τούτων πεπέρανται, εἴ γε ἄνω μὲν ἐστὶ τὸ πρὸς
 τῶ ἐσχάτῳ, κάτω δὲ τὸ πρὸς τῶ μέσῳ, ἔσται τὸ ἄπειρον σῶμα ἐν πεπε- 20
 ρασμένῳ τόπῳ, ἢ περ ἀδύνατον. ἔτι δὲ εἰ ἐν τῶ ἐτέρῳ τούτων τὸ ἄπειρον,
 ὁ συναμφοτέρος τόπος μεῖζων ἔσται τοῦ ἀπείρου, εἴ γε αὐτὸ ἴσον ἐστὶ τῶ
 ἐτέρῳ ἐν ᾧ ἐστὶ, τοῦ δὲ ἀπείρου μεῖζον οὐδέν ἐστιν. ταῦτα μὲν οὖν ὡς
 25 πρόδηλα τῶ λόγῳ αὐτὸς προσάγειν οὐκ ἤξιώσα. τῶ δὲ τὸ ἡμισυ ἐκάτερον
 πεπονθῆναι τὸ ἐπόμενον ἐπήνεγκεν εἰπὼν πῶς γὰρ διελεῖς; ἢ πῶς
 τοῦ ἀπείρου ἔσται τὸ μὲν ἄνω τὸ δὲ κάτω; ἀδύνατον γὰρ δίχα διε-
 30 λεῖν τὸ ἄπειρον. ἢ γὰρ ἄπειρον ἐκάτερον καὶ ἔσται τὸ ὅλον μεῖζον ἐκα- 25
 τέρου ἀπειρῶν ὄντων, ἢ πεπερασμένον καὶ ἔσται τὸ ὅλον πεπερασμένον ἐκ
 30 οὐσῶν πεπερασμένων συγκείμενον. πῶς δὲ τοῦ ἀπείρου τὸ μὲν ἄνω
 ἔσται τὸ δὲ κάτω; ἔσται γὰρ ἐν πεπερασμένοις τόποις τὰ δύο τοῦ ἀπεί-
 ρου μέρη. ὥστε καὶ αὐτὰ πεπερασμένα ἔσται καὶ τὸ ὅλον πεπερασμένον.
 τὸ δὲ πεπερασμένον τοῦ ἄνω καὶ κάτω ἐνεδείξατο διὰ τοῦ ἢ ἔσχατον
 καὶ μέσον. ὃ γὰρ ἔσχατον καὶ μέσον ἔχει, πεπέρανται· περάτων γὰρ
 35 ὀνόματα τὸ ἔσχατον καὶ μέσον. ἔσται δὲ ἔσχατον μὲν τοῦ ἀπείρου τὸ ἄνω, 30
 μέσον δὲ τὸ κάτω. εἰ δὲ τὸ μὲν ἄνω ἔσχατον, τὸ δὲ κάτω μέσον καὶ
 ἐκάτερον πεπέρανται καὶ διὰ τοῦτο ἀδύνατον ἐν αὐτοῖς εἶναι τὰ τοῦ ἀπεί-
 ρου μέρη, ὁῦλον ὅτι πολλῶ μᾶλλον τὸ ὅλον ἄπειρον ἐν ὀπετεροῦν εἶναι

3 οὔτε οὐσία om. a

8 ἔχει om. E

10 post κουφότητα iteravit καὶ κατὰ

τὰς (8) — κινήσεις (9) punctis deleta F

δειξω E

14 τὰ δὲ] τὰ μὲν E

κατὰ τὴν add. a

18 ὄντων E: ὄνοι aF

19 ἐπήνεγκε E: ἐπήγαγε aF

20 πεπέρανται E: πεπέραται F: πεπέρασται a eademque varietas v. 34

εἴγε E: εἴτε

F: εἴπερ a

26 διελεῖς EF: ἀν διέλης a

29 ἀπείρου E'

τούτω αδύνατον. ὥστε διὰ τῆς αὐτῆς δεξιέως ἄμφω δέδειχε, καὶ ὅτι ἀδύ- 113^v
νατον πᾶν ὁπότερον, καὶ ὅτι αδύνατον τὸ ἡμισυ ἐκάτερον πεπονθέναι.

p. 205^b31 Ἔτι πᾶν σῶμα αἰσθητὸν ἐν τόπῳ, ἕως τοῦ αδύνατον 36
δὲ ἐν τῷ ἀπείρῳ σώματι εἶναι ταῦτα.

5 Ἄπο τῶν φυσικῶν δυνάμεων τοῦ φυσικοῦ σώματος καὶ τῶν κατὰ ταύ-
τας φυσικῶν αὐτοῦ ῥοπῶν, τουτέστιν ἀπὸ τοῦ βάρους αὐτῶν καὶ τῆς κου-
φότητος, δείξας ὅτι οὐκ ἂν εἴη τὸ ἀπειρον ἐν τόπῳ, νῦν ἀπὸ τῶν τοῦ τόπου
διαφορῶν ἀναιρεῖ τὸ δύνασθαι ἐν αὐταῖς εἶναι τι ἀπειρον σῶμα. προσέκειτο
γὰρ δεῖξαι, ὅτι αδύνατον ἀπειρον ἅμα λέγειν σῶμα καὶ τόπον τινὰ εἶναι 40
10 τοῖς σώμασι. δείξας οὖν ὅτι εἰ ἀπειρον, οὐκ ἔσται ἐν τόπῳ, νῦν δεῖκνυσιν
ὅτι εἰ ἐν τόπῳ, οὐκ ἔσται ἀπειρον. εἰ γὰρ πᾶν σῶμα αἰσθητὸν ἐν
τόπῳ, αδύνατον ἀπειρον εἶναι σῶμα. τόπου δὲ εἶδη καὶ διαφοραὶ
τὸ ἄνω καὶ κάτω καὶ ἔμπροσθεν καὶ ὀπίσθεν καὶ δεξιὸν καὶ
ἀριστερόν. καὶ ταῦτα οὐ μόνον πρὸς ἡμᾶς καὶ θέσει ἐστίν, ὡς
15 δειχθήσεται, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ὄλῳ κατὰ φύσιν διώριστα. ὁῦλον οὖν
ὅτι ὠρισμένα καὶ πεπερασμένα ἐστίν, ὡς δηλοῖ καὶ ἡ πρὸς ἄλληλα δια- 45
φορὰ αὐτῶν. καὶ τὸ ἐν αὐταῖς ἄρα σῶμα φυσικὸν πεπερασμένον ἔσται.
ἐξισάζει γὰρ τῷ τόπῳ τὸ ἐν αὐτῷ σῶμα, ὡς δέδεικται πρότερον. αδύ-
νατον ἄρα τὰς τῶν τόπων διαφορὰς ἀπείροις σώμασιν ὑπάρχειν, ὥστε τὸ
20 ἐν τόπῳ ὄν ἀπειρον εἶναι. τὸ δὲ καὶ φύσει εἶναι τὰς τοῦ τόπου ταύτας
διαφορὰς αὐτὸς μὲν ἐν τῇ Περὶ οὐρανοῦ δεῖκνυσιν, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐν
τοῖς πρὸς τὸν Ἐπικουρείου Ζηρόβιον ἀντιγεγραμμένοις. δεῖκνυσι δὲ θαυμα-
σίως ὁ Ἀριστοτέλης, ὅτι οὐκ ἂν ἦν ταῦτα πρὸς ἡμᾶς καὶ κατὰ σχέσιν, εἰ 50
μὴ ἐν τῷ παντὶ πρότερον ἦν καὶ κατὰ φύσιν.

25 p. 205^b35 Ἀπλῶς δὲ εἰ αδύνατον τόπον ἀπειρον εἶναι ἕως τοῦ
τούτων δὲ ἕκαστον πέρας τί ἐστίν. |

Ἄπο τῶν διαφορῶν τῶν τόπων δείξας ὅτι οὐχ οἷόν τε τὸ ἀπειρον ἐν 114^r
τόπῳ εἶναι οὐδὲ τὸ ἐν τόπῳ ἀπειρον, ἵνα μὴ τις λέγῃ ὅτι ἐν μερικῷ μὲν
τόπῳ οὐκ ἔστι τὸ ἀπειρον, ἐν τῷ ὄλῳ δὲ καὶ ἐν τῷ ἀπλῶς τόπῳ ἀπείρῳ
30 ἔντι τί κωλύει εἶναι ἀπειρον σῶμα. πρὸς τὴν τριαύτην ἔνστασιν λέγει ὅτι εἰ
αδύνατον τόπον ἀπειρον εἶναι, ἐν τόπῳ δὲ πᾶν σῶμα, αδύνατον
ἀπειρον εἶναι σῶμα. ἀλλὰ μὴν τὸ ἡγούμενον, τὸ ἄρα ἐπόμενον. καὶ 5

1 τούτω E: τούτο F: om. a ante ἄμφω add. καὶ aF 2 fortasse ὁποτερονοῦν
4 σώματι om. cum Aristotelis vulgata a 5 τοῦ (post δυνάμεων) iteravit F
6 φυσικῶν (post ταύτας) om. aF 8 αὐταῖς E (cf. v. 17): ἐαυτῷ aF 9 αδύνατον
ἅπαν σῶμα F τόπων a 13 καὶ τὸ κάτω καὶ τὸ ἔμπροσθεν pariterque dein-
ceps aF 14 ταύτη F καὶ τῇ θέσει aF 17 αὐτῶν διαφορὰ aF αὐταῖς]
αὐτοῖς a 21 Περὶ οὐρανοῦ Δ 1 25 εἰ F: καὶ εἰ E: om. a εἶναι ἀπειρον a
27 τῶν διαφόρων τόπων E 30 ἀπειρον εἶναι aF λέγειν F 31 εἶναι τι vel
τι εἶναι Aristoteles

τὸ μὲν συνημμένον κατασκευάζειν ὡς πρόδηλον παρήκει, τὴν δὲ πρόσληψιν 114^r
 τὴν λέγουσαν ἀλλὰ μὴν ἀδύνατον τόπον ἄπειρον εἶναι τίθησι καὶ
 κατασκευάζει διὰ τοῦ δεῖξαι ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν τόπῳ εἶναι τὸ μὴ ἐν τινι
 τόπῳ ὄν, τοῦτο δὲ διότι τῶν κοινῶν ἢ ὑπαρξίς ἐν τοῖς καθέκαστά ἐστιν.
 5 οὐ γὰρ γένος τι κατηγορεῖται ἐν ὑπάρξει ὄντος, τοῦτο καὶ ἄτομόν τι ἐστίν,
 οἷον εἰ ἄνθρωπος, καὶ τίς ἄνθρωπος. οὕτως δὲ καὶ τὸ ποῦ οἷον τὸ ἄνω
 ἢ τὸ κάτω τοῦτο καὶ ἐν τόπῳ ἐστὶ καὶ τὸ ἐν τόπῳ πάντως ποῦ,
 τουτέστιν ἢ ἄνω ἢ κάτω ἢ ἀπλῶς ἐν τινι ἀτόμῳ τόπῳ. διὰ τοῦτο γὰρ 10
 οὐδὲ ποσὸν ἀπλῶς ἐστὶ τὸ ἄπειρον, ὅτι ἀνάγκη καὶ τι ποσὸν ἀφωρισμένον
 10 αὐτὸ εἶναι οἷον δίπηχυ ἢ τρίπηχυ, εἴπερ τὸ κοινὸν ἐν τῷ ἀτόμῳ ἔχει
 τὴν ὑπαρξίν. ὁ μέντοι Εὐδόμημος καὶ ὁμολόγως ἔχειν φησὶ τὸ μὲν τι πρὸς
 τὸ τόδε, τὸ δὲ ποῖον πρὸς τὸ οἶον, τὸ δὲ ποσὸν πρὸς τὸ ὄσον, τὸ δὲ ποῦ
 πρὸς τὸ οὐ, καὶ τὰ μὲν εἶναι καθόλου τὰ δὲ καθέκαστα, οἷον τὸ μὲν ποῦ
 ἐν τόπῳ, τὸ δὲ οὐ Ἀθήνησιν. ὁ μέντοι Ἀριστοτέλης ἔοικε τὸ ποῦ ἀντὶ
 15 τοῦ καθέκαστον λαμβάνειν.

Καὶ ἄμεινον δὲ οἶμαι καὶ τὸ ἐν τῷ εἰ οὐκ μὴδὲ ποσὸν καὶ τὸ ἐν 15
 τῷ ποσὸν γὰρ τι ἐστὶν ἐκάτερον ποσὸν ὀξύνειν καὶ μὴ βαρύνειν τὸ εἰ
 οὐκ μὴδὲ πόσον, ὡς Ἀλέξανδρος βούλεται· τὸ γὰρ ὠρισμένον, ὕπερ τὸ
 βαρύτερον δηλοῖ, ἐπὶ τοῦ πόσον γὰρ τι ἀκουστέον· τὸ γὰρ τι προσκεί-
 20 μενον τὸ ὠρισμένον δηλοῖ. δυνατὸν δὲ καὶ κατὰ τὸν Ἀλέξανδρον ἀκούειν·
 εἰ οὐκ μὴδὲ ὠρισμένον ποσὸν δύναται εἶναι τὸ ἄπειρον, διότι μερικόν τι
 ποσὸν γίνεται οὕτως οἷον δίπηχυ ἢ τρίπηχυ, οὐδὲ ἐν τόπῳ δύναται εἶναι,
 ὅτι ἐν τινι τόπῳ ἔσται οἷον τῷ ἄνω ἢ κάτω ἢ ἄλλῃ τινὶ διαστάσει τοπικῇ
 ἔξ οὐσῶν τῶν τοπικῶν διαστάσεων· ἐν τούτων δὲ τινὲ εἶναι οὐ δύναται, 20
 25 διότι πέρας ἐστὶν ἐκάστη. οὕτως δὲ εἶπε καὶ τὸ ἀλλὰ μὴν τό γε ποῦ
 ἐν τόπῳ καὶ τὸ ἐν τόπῳ ποῦ, τὸ ποῦ ἀντὶ τοῦ ἐν τινι τόπῳ εἰπὼν
 οἷον ἄνω ἢ κάτω, ὡς ἐδήλωσε μετ' ὀλίγον εἰπὼν οὕτω καὶ τὸ ἐν τῷ
 τόπῳ ὅτι ποῦ· τοῦτο δὲ ἢ ἄνω ἢ κάτω. κάλλιον οὐκ ἴσως, εἴπερ
 βαρυτονεῖν χρή τὸ ἔτερον πόσον, οὐχὶ τὸ πρῶτον ἀλλὰ τὸ δεύτερον βαρυ-
 30 τονεῖν τὸ πόσον γὰρ τι ἐστίν, ἵνα ἢ τὸ μὲν πόσον βαρυτόνως τὸ ὠρι-
 σμένον δηλοῦν τὸ δὲ τι τὸ δίπηχυ ἢ τρίπηχυ. καὶ ἐντεῦθεν δὲ δῆλον ὡς
 ὅτι οὐκ ἀναίρει τὴν τῶν κοινῶν ὑπόστασιν ὁ Ἀριστοτέλης, ἀλλ' ἐν τοῖς
 πολλοῖς καὶ διαφόροις αὐτὴν ὑφεστάναι λέγων τὸ καθ' αὐτὴν εἶναι ἀναίρει,
 τῆς ἡμετέρας ἐννοίας ἔργον οἰόμενος τὸ τὴν ἐν τοῖς πολλοῖς ὑφεστῶσαν

4 τῷ κοινῷ F 5 ἄτοπον E 6 post δὲ καὶ add. εἰ a 10 αὐτὸ (sed ante
 ἀφωρισμένον collocatum) aF: αὐτῷ E ἀτόμῳ] τόπῳ F 11 τὴν ὑπαρξίν ἔχει aF
 Εὐδόμημος fr. 33 p. 49, 14 Sp. καὶ om. aF 12 ποῖον E πόσον E πρὸς
 τὸ initio paginae iteravit F 15 καθέκαστα E 16 δὲ om. a οἶμαι om. F
 post ἐν τῷ spatium reliquit v litterarum ariolans in mrg.: μήποτε ἢ ἐν τόπῳ F
 17 ἔσται F ut Aristoteles sed cf. v. 30 ποσὸν (ante ὀξύνειν) om. F 18 ὡς
 ὁ a 22 ποσὸν γίνεται E: τὸ ἄπειρον γίνεται aF ἢ om. F 23 οἷον τῷ E:
 οἷον aF 25 μὲν a 26 τὸ (ante ποῦ) aF: καὶ E 28 ἢ ante ἄνω om. E
 30 ἵνα ἢ E: ἢ F: ἢ ἢ a 31 δηλοῖ F ἢ (post δίπηχυ)] καὶ aF 33 ἀναίρει
 E: ρεῖ (sic) F: ἀναερεῖ a

κοινότητα χωρίζειν. διὸ καὶ ὑστερογενῆ αὐτὴν καλεῖ, τὸ δὲ ἐξηρημένον, 114^r
ἀφ' οὗ ἢ ἐνοπάρχουσα κοινότης, οὐκ ἂν λέγοιτο δικαίως κοινότης.

p. 206^a7 Ὅτι μὲν ἐνεργεῖα οὐκ ἔστι σῶμα ἄπειρον ἕως τοῦ πῶς
μὲν ἔστι, πῶς δὲ οὐ. 32

5 Εἰπὼν πρότερον ἐπιχειρήματα, ἐξ ὧν εἶναι τις πιστεύσει τὸ ἄπειρον,
εἶτα διὰ πλειόνων δεῖξας ὅτι οὐκ ἔστι σῶμα ἄπειρον ἐνεργεῖα, συγροῦσι
λοιπὸν τοὺς λόγους καὶ φησιν, ὅτι εἰ καὶ τοῖς τιθεῖσι τὸ ἄπειρον ἐνεργεῖα 35
ἄτοπα τινα ἀκολουθεῖ καὶ τοῖς ἥπλῳς ἀναιροῦσι τὸ ἄπειρον ἀδύνατα συμ-
βαίνει, δῆλον ὅτι τοῦ διαιτηθέντος χρεῖα καὶ δεξιόντος, πῶς μὲν ἔστι
10 πῶς δὲ οὐκ ἔστι τὸ ἄπειρον. εἰ γὰρ τῷ δεικνόντι μὴ εἶναι ἄτοπα ἀκο-
λουθεῖ, δῆλον ὅτι ἀνάγκη εἶναι, καὶ πάλιν εἰ τῷ δεικνόντι εἶναι ἀδύνατα
συμβαίνει, ἀνάγκη μὴ εἶναι· εἰ οὖν μὴ συναληθεύει ἢ ἀντίφασις, ἀνάγκη
πῶς μὲν εἶναι, πῶς δὲ μὴ εἶναι. ἐπειδὴ δὲ τὰ ἐπόμενα ἄτοπα τοῖς ἀναι-
ροῦσι τελῶς τὸ ἄπειρον πρὸ πολλοῦ τέθεικε, διὰ τοῦτο καὶ νῦν αὐτῶν
15 ὑπομιμνήσκει τὰ κυριώτατα φέρων εἰς μέσον. εἰ γὰρ μὴ ἔστιν ἄπειρος ὁ 40
χρόνος, ἔσται τις ἀρχὴ χρόνου καὶ τελευτῆ, εἰ δὲ τοῦτο, ἦν ὅτε οὐκ ἦν
χρόνος, καὶ ἔσται ὅτε οὐκ ἔσται· τὸ δὲ ἦν καὶ ἔσται χρόνου μόρια, ὥστε
ἦν χρόνος ὅτε οὐκ ἦν χρόνος, καὶ ἔσται ὅτε οὐκ ἔσται. καὶ κίνησις δὲ
20 ἔσται αἰδιον. δεύτερον δὲ ἀπείρου μὴ ὄντος ὅλως ἢ τῶν συνεχῶν διαίρε-
σις στήσεται καὶ ἢ τοῦ ἀριθμοῦ αὔξεισις.

p. 206^a14 Λέγεται δὴ εἶναι τὸ μὲν δυνάμει, τὸ δὲ ἐντελεχεῖα 45
ἕως τοῦ λείπεται οὖν δυνάμει εἶναι τὸ ἄπειρον.

Μέλλων δεικνόναι, πῶς μὲν ἔστι πῶς δὲ οὐκ ἔστι τὸ ἄπειρον, προλαμ-
25 βάνει τινὰ χρήσιμα αὐτῷ πρὸς τὴν δεῖξιν ἐσόμενα, ἐν μὲν ὅτι τῶν εἶναι
λεγομένων τὰ μὲν ὡς δυνάμει ὄντα λέγεται εἶναι τὰ δὲ ὡς ἐνεργεῖα
(τοῦτο δὲ ὡς ἐναργῆς καὶ σύνηθες καὶ πολλάκις ὑπ' αὐτοῦ δεδειγμένον 50
προέλαβεν), ἕτερον δὲ τὸ προσθέσει τε καὶ διαιρέσει εἶναι τὸ ἄπειρον. καὶ
τοῦτό γε ἐναργῆς, εἴ γε ἄτοπον τὸ ἀρχὴν καὶ τελευτὴν εἶναι τοῦ χρόνου
30 καὶ τὰ μεγέθη μὴ εἰς μεγέθη διαιρεῖσθαι καὶ τὸ μὴ πάντα τὸν ληφθέντα
ἀριθμὸν οἷόν τε εἶναι ἐπαύξειν. εἰ τοίνυν εἶναι μὲν τὸ ἄπειρον ἀνάγκη,
καὶ προσθέσει διὰ τὸν χρόνον καὶ διὰ τὸν ἀριθμὸν, καὶ διαιρέσει διὰ τὴν
τῶν μεγεθῶν τμηγῆν, οὐδὲν δὲ κατ' ἐνέργειαν ἄπειρον μέγεθος, ὡς δέδεικται
προσεχῶς, ἀνάγκη ἄρα δυνάμει εἶναι καὶ διαιρέσει τὸ μέγεθος ἄπειρον, εἴπερ 55
35 πᾶν τὸ ὄν ἢ δυνάμει ἔστιν ἢ ἐνεργεῖα. δυνάμει | ἄρα τὸ ἄπειρον ἐν τῇ 114^v

3 μὲν οὖν a ex Aristotele 12 ἀνάγκη — πῶς δὲ (13) om. F 16 ἀρχὴ καὶ
τελευτῆ τοῦ χρόνου aF 18 ὅτε (post χρόνος) aF: ὥστε E 22 δὴ EF: δὴ τὸ
Aristoteles: δὲ τὸ a 29 γε (post τοῦ τό) om. a 31 εἶναι E: om. aF
33 μέγεθος E: om. aF 35 ἢ (post ὄν) om. E

τοῦ μεγέθους διαιρέσει. ὥστε ἐπ' ἄπειρον εἶναι διαιρετὸν τὸ μέγεθος. καὶ 114^v
 γὰρ τὸ ἀνελεῖν, φησί, τὰς ἀτόμους γραμμάς, αἰτνες δοκοῦσι τῇ ἐπ' ἄπειρον
 διαιρέσει ἐνίστασθαι, χαλεπὸν οὐδέν. καὶ γὰρ καὶ γέγραπται βιβλίον αὐτῶ
 πρὸς τὰς ἀτόμους γραμμάς, καὶ ἐν ταύτῃ δεῖξει τῇ πραγματείᾳ, ὅτι οὐκ
 5 ἐξ ἡμερῶν σύγκειται τὰ μεγέθη. ὁῦλον δὲ τοῦτο καὶ ἐκ τῶν μαθημάτων.
 εἰ γὰρ, ὡς ἐν τῷ ἕκτῳ τῶν Εὐκλείδου Στοιχείων δέδεικται, πᾶσαν γραμ- 5
 μὴν ἔστι τὸν αὐτὸν λόγον τῇ ἡδὴ τετμημένῃ διελεῖν, οὐκ ἂν ἄτομος εἴη
 γραμμῆ. ἔτι δὲ εἰ ἄτομοι, οὐδὲ δίχα διαιρεθήσεται πᾶσα γραμμῆ, ὡς ἐδόκει
 ποιεῖν ὁ προβαλλόμενος τὴν δοθεῖσαν εὐθεῖαν δίχα τεμεῖν, καὶ οὐ τὴν
 10 ἄτομον μόνον γραμμὴν οὐκ ἔστι δίχα τεμεῖν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐκ περιττῶν
 ἀτόμων συγκειμένην, ὥσπερ οὐδὲ ὁ περιττὸς ἀριθμὸς δίχα διαιρεῖται.

p. 206^a18 Οὐ δεῖ δὲ τὸ δυνάμει ὄν λαμβάνειν ἕως τοῦ καὶ τῷ
 δύνασθαι καὶ τῷ γίνεσθαι. 12

Εἰπὼν δυνάμει εἶναι τὸ ἄπειρον ἐν τῇ τῶν μεγεθῶν διαιρέσει κατὰ
 15 τὸ ἐπ' ἄπειρον, ἐπειδὴ καὶ τὸ δυνάμει πᾶν ἐκβῆναι δεῖ ποτε εἰς ἐνέργειαν,
 εἰ μὴ μάτην εἶη. ἐὰν δὲ γένηται ἐνεργεῖα ἄπειρα διαιρέματα μεγέθη ἔχοντα, 15
 καὶ μέγεθος ἄπειρον ἂν γένοιτο (τὸ γὰρ ἐξ ἀπειρῶν τῶν πλήθει μεγεθῶν
 ἄπειρον ἔσται μέγεθος, ὡς εἴρηται πολλάκις), ἀποδεδείκται δὲ διὰ πολλῶν
 μὴ ὄν ἄπειρον μέγεθος, καὶ ταύτην λύων τὴν ἐνστασιν καὶ τὴν φύσιν τοῦ
 20 ἀπειροῦ παραδεικνύς ἐναργέστερον, φησὶν ὅτι διχῆ διαιρεῖται τὸ δυνάμει
 κατὰ τὴν τοῦ ἐνεργεῖα διαιρέσειν· ἐπειδὴ γὰρ τὸ δυνάμει πρὸς τὸ ἐνεργεῖα
 λέγεται, ὅσαχῶς τὸ ἐνεργεῖα τοσαυταχῶς καὶ τὸ δυνάμει ῥηθήσεται. τὸ
 δὲ ἐνεργεῖα διχῶς· ἢ γὰρ ὡς τὸ ὑφ' ἑστώδῃ ὄλον τοῦτο ὅπερ ἐστίν, ὥσπερ
 ἀνθρώπος ἢ οἰκία, ἢ ὡς τὸ ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχον, ὡς ὁ ἀγὼν καὶ 20
 25 ἡ ἡμέρα· καὶ γὰρ καὶ ταῦτα εἶναι λέγομεν ἐνεργεῖα, ὅταν ἦ. διττὸν ἄρα
 καὶ τὸ δυνάμει, τὸ μὲν ὡς πρὸς τὸ ὄλον ἅμα ὑφιστάμενον, ὡς λέγομεν τὸν
 χαλκὸν δυνάμει ἀνδριάντα, ὅτι ἐκβαίνει ποτὲ εἰς τὸ εἶναι ἀνδριάς, ὅς ὄλος
 ὁμοῦ ὑφέστηκε, τὸ δὲ πρὸς τὸ ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχον. δυνάμει οὖν
 30 τὸ ἐν τῇ διαιρέσει τῶν μεγεθῶν ἄπειρον, οὐχ ὅτι διαιρεῖται ποτε εἰς
 30 ἄπειρα τὰ μεγέθη, ἀλλ' ὅτι ἐπ' ἄπειρον διαιρεῖται, τουτέστιν ὅτι ἀεὶ δύνα-
 ται διαιρεῖσθαι. τὸ γὰρ ἐπ' ἄπειρον οὐ κατὰ τὸ ἐνεργεῖα, ἀλλὰ κατὰ τὸ 25
 δυνάμει ἔχει τὸ ἄπειρον· ἐν γὰρ τῷ δύνασθαι ἀεὶ τέμνεσθαι καὶ μηδαμοῦ
 καταλήγειν τὴν τομὴν τὸ ἄπειρόν ἐστι. τὸ μὲν γὰρ τμηθὲν ἀεὶ πεπερά-
 νται, διότι δὲ πᾶν τμήμα δύναται πάλιν τμηθῆναι, διὰ τοῦτο ἐπ' ἄπειρον.

1 εἶναι om. a 3 καὶ (post γὰρ) om. a 6 ἕκτῳ scripsi (cf. Euclid. El. VI 10.
 Simpl. f. 119^r31): \bar{u} E: \bar{i} F: δεκάτω a 7 ἔστι] κατὰ a ἄτοπος E¹
 εἴη aE: ἦ F 8 εἰ om. E οὐδὲ EF: οὐ a 9 καὶ οὐ — τεμεῖν (10) om. F
 13 post δύνασθαι add. τὸν ἀγῶνα γίνεσθαι ex Arist. a 15 καὶ (ante τὸ) om. E
 16 διαιρήματα E 18 post ἔσται habet τὸ a et punctis deletum F 20 φησὶν
 ὅτι F: om. aE διαιρεῖται E: διαιρεῖ aF 22 λέγεται, ὅσαχῶς τὸ ἐνεργεῖα
 om. F 25 ταῦτα ἐνεργεῖα λέγομεν (om. εἶναι) a 33 πεπεράται F

εἰ δὲ καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως καὶ ἐπὶ τῆς προσθέσεως αἰεὶ τί ἐστιν ἔξω, 114^v
 ἐπὶ μὲν τῆς διαιρέσεως τὸ διαιρεθησόμενον, ἐπὶ δὲ τῆς προσθέσεως τὸ
 προστεθησόμενον, κατὰ τὸ δυνάμει ἐστὶ τὸ ἄπειρον. ἐν γὰρ τῷ διαιρετῷ
 ἐστίν, ἀλλ' οὐκ ἐν τῷ διαιρουμένῳ. τοιγαροῦν κἂν μὴ διαιρῆται, ἐπ' 30
 5 ἄπειρόν ἐστι διαιρετόν. εἰ δὲ καὶ ἐν τῷ διαιρεῖσθαι θεωρεῖται τὸ ἐπ'
 ἄπειρον, μὴ τι θαυμάσης. τὸ γὰρ τοιοῦτον ἐνεργεῖα τὸ ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ
 εἶναι ἔχον σύνεστιν αἰεὶ τῷ δυνάμει, καὶ διὰ τοῦτο ἔχει αἰεὶ τὴν ἐν τῷ
 γίνεσθαι παράτασιν, ὅτι οὐδαμοῦ τοῦ δυνάμει ἀπολύεται· ἀπολυθὲν γὰρ
 ἐστὶν ὅπερ ἐστὶν καὶ πέρασ ἔχει καὶ οὐδὲν ἄπειρον. διὸ τὰ ἐνεργεῖα
 10 μόνως ὄντα ὅλα ἅμα ἐστὶ, καὶ οὔτε τὸ δυνάμει ἐστὶν ἐν αὐτοῖς οὔτε τὸ
 ἐπ' ἄπειρον. διὸ οὐδὲ χρόνος ὁ κατ' ἀριθμὸν κινούμενος, ἀλλ' αἰὼν ὁ ἐν
 ἐνὶ μένων. 35

Εἰκότως ἄρα ἐν τῷ δυνάμει λέγεται εἶναι τὸ ἄπειρον καὶ οὐκ ἐν τῷ
 ἐνεργεῖα· τὸ μὲν γὰρ μερισθὲν ὄρισταί αἰεὶ, ὡς φησὶν ὁ Εὐδόμημος, καὶ οὐκ
 15 ἐστὶν ἄπειρον· πεπερασμένῳ γὰρ πεπερασμένον προστίθεται, ἢ δὲ διαίρεσις
 οὐχ ὑπολείπει· ὁ γὰρ γένοιτ' ἂν οὐχ ὄρισταί, τὸ δὲ ἀόριστον ποσὸν ἄπει-
 ρον. ἐντεῦθεν δὲ ἔοικε καὶ Πλάτων τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν ἄπειρον λέγειν.
 ὅτι ἐφ' ἐκάτερόν ἐστιν ἡ ἀπειρία δυνάμει. ἐνεργεῖα γὰρ οὔτε πλήθος οὔτε
 μέγεθος ἐστὶν ἄπειρον. καὶ ἔοικεν ἐπὶ τοῦ ἀπείρου ταῦτόν εἶναι τὸ δυνάμει
 20 καὶ τὸ ἐνεργεῖα. ἢ γὰρ τοῦ ἀπείρου ἐνέργεια ὡς ἀπείρου τὸ δύνασθαι αἰεὶ 40
 τι πλεόν, ἐπεὶ εἴ τις ἐντελέχειαν ἐπιζητοῖ ἐπὶ τοῦ ἀπείρου οἷον στάσιν
 τινὰ καὶ εἶδος, οὗτος οὐδὲν ἄλλο ἢ πέρασ ἐπιζητεῖ τοῦ ἀπείρου, ταῦτόν δὲ
 εἰπεῖν φθοράν· τοῦτο δὲ ἀδύνατον. πᾶσα γὰρ ἐντελέχεια σφίζειν ὀφείλει
 τὸ ὑποκείμενον. καὶ ὡσπερ ἡ τοῦ κινήτου ἐντελέχεια φυλάττουσα τὸ δυνά-
 25 μει κίνησις ἦν, οὕτως καὶ ἡ τοῦ ἀπείρου. ὡσπερ γὰρ τὰ ἐν τῷ γίνεσθαι
 τὸ εἶναι ἔχοντα ἀπολέσαντα τὸ γίνεσθαι ἀπόλλυσι καὶ τὸ εἶναι, οὕτως καὶ
 τὰ ἐν τῷ δύνασθαι ἕως τότε ἐστίν, ἕως ὅτε ἐστὶ τὸ δύνασθαι. εἰ δέ τις, 45
 φησί, καὶ τὸ κατ' αὐτὸ δυνάμει ζητεῖ ἐπὶ τούτων, λαμβανέτω ἐκεῖνο τὸ
 ὅτε μήπω διαιρεῖται τὸ μέγεθος καὶ ὅτε δύναται ὁ ἀγὼν ἐπιτελεῖσθαι μήπω
 30 τελοῦμενος. ἐνεργεῖα δὲ τὸ ἐν τῷ ἐπιτελεῖσθαι συνὸν τῷ δυνάμει, ἀλλ'
 οὐχὶ τὸ ἐν τῷ ἐπιτετελεῖσθαι ὡς ἐπὶ ἀνδριάντος. οὐ γὰρ ὕλον, ἀλλὰ κατὰ
 μέρος τὸ ἐπ' ἄπειρον.

Ἄλλ' ἔστω μὲν δυνάμει τὸ ἄπειρον ἐν τῇ τῶν μεγεθῶν διαίρεσι κατὰ
 τὴν ἐπ' ἄπειρον τομῆν. πῶς δὲ ὅλως διαιρεῖται τι ἐπ' ἄπειρον ἢ τί τὸ

1 προσθέσεως — ἐπὶ δὲ τῆς (2) om. E προσθέσεως scripsi: προθέσεως aF
 4 κἂν] γὰρ E διαιρεῖται E 6 μὴ τι F: μήτοι E: μὴ a 7 σύνεστιν αἰεὶ
 τῷ δυνάμει aE: οὖν ἐστὶν τοῦ δυνάμει αἰεὶ F αἰεὶ (post ἔχει) aF: om. E 8 οὐδα-
 μοῦ EF: οὐδαμῶς a 11 ὁ (post χρόνος) om. F 14 ὁ (post φησιν) om. aF
 Eἐδόμημος fr. 34 p. 50, 9 Sp. 15 πεπερασμένον γὰρ πεπερασμένῳ aF 20 τὸ (post
 καὶ) om. E 21 πλεόν F 22 πέρασ τι ζητεῖ Themistius p. 239, 13 26 τὸ
 (ante εἶναι) om. a 28 καὶ (post φησί) om. a 29 post καὶ ὅτε add. μήπω a
 31 τὸ (post οὐχὶ) om. E ἐπιτετελεῖσθαι emendator Ambrosianus: ἐπιτελεῖσθαι EF:
 ἐπιτελεῖσθαι a post ἐπὶ add. τοῦ a 32 τὸ (ante ἐπ') om. E

διαίρουσιν ἔστι: τέχνη μὲν γὰρ οὐκ ἂν ἐπ' ἄπειρον τέμνοι (καὶ ὁ βίος γὰρ 114^v
 ἀπαγορεύσει τοῦ τεχνίτου καὶ τὰ ὄργανα οὐκ ἰσχύσει), ἡ δὲ φύσις εἰ ἐπ' 50
 ἄπειρον τέμνοι τι μέγεθος, πολλὰ ἂν ἤδη τμήματα ἄχρηστα πρὸς σύστασιν
 ἐποίησε διὰ σμικρότητα. εἰ δὲ πρὸ τοῦ εἰς ἐλάχιστον καὶ ἄχρηστον κατα-
 5 τμεινὴν πάλιν αὐτὰ συντιθήσιν, οὐκ ἔσται ἡ ἐπ' ἄπειρον τομῆ. μήποτε οὖν
 ῥητέον ὅτι ἡ φύσις ποιεῖται μὲν τὰς διαιρέσεις μέχρι τῆς χρείας, τεμουσα
 δὲ δύο τμήματα, εἰ τόχοι τὰ ἐλάχιστα, καὶ αὐτὴς αὐτὰ συντιθεῖσα, εἰ πάλιν
 65 δέοι τμεινῶν, οὐ πάντως κατὰ τὴν συμβολὴν τέμνει, ἀλλὰ καὶ κατ' ἄλλο
 μέρος οὐδὲν ἄτομον ἀπολιμπαίνουσα, εἰ καὶ ἄλλοτε κατ' ἄλλα μέρη διαιρεῖ. 115^v
 10 καὶ οὕτως ἡ ἐπ' ἄπειρον τομῆ καὶ ἐνεργουμένη φανήσεται, καὶ οὐδὲν ἴσως
 ἄτοπον ἀκολουθήσει.

p. 206^a 25 Ἄλλως δὲ ἔν τε τῷ χρόνῳ ἕως τοῦ οὕτως ὥστε μὴ
 ἐπιλείπειν.

9

Δεῖξας τὸ ἄπειρον ὑπάρχον κατὰ τὸ ἐπ' ἄπειρον ἔν τε τῇ τῶν μεγε- 10
 15 θῶν διαιρέσει καὶ τῇ τῶν ἀριθμῶν ἀξήσει καὶ τῇ τοῦ χρόνου παρατάσει,
 πρότερον δὲ καὶ ἐν τῷ ἀνεκλείπτῳ τῆς γενέσεως, κοινὰ μὲν πᾶσιν εἶναι
 φησι τὸ ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχειν καὶ διὰ τοῦτο μὴ ἀθρόον, ἀλλ' ἀπὸ
 μέρους εἶναι. καὶ τὸ ἄλλο καὶ ἄλλο αἰεὶ τὸ λαμβανόμενον εἶναι καὶ τοῦτο
 πεπερασμένον. διαφέρειν δὲ φησιν ἐπὶ τῆς τῶν μεγεθῶν διαιρέσεως καὶ
 20 τοῦ χρόνου, ὅτι ἐπὶ μὲν τοῦ χρόνου τὸ ληφθὲν αἰεὶ μέρος ἐφθάρη (αἰεὶ γὰρ
 τὸ παρεληλυθὸς ἐφθάρται), ἐπὶ δὲ τῆς διαιρέσεως ὑπομένει τὸ ληφθὲν. 15
 οὔτε δὲ χρόνος ἀπαγορεύει πρὸς γένεσιν οὔτε μέγεθος πρὸς διαιρέσιν. αἴτιον
 δὲ τῆς τοῦ ἀπείρου ὑποστάσεως εἰπὼν τὸ αἰεὶ ἄλλο καὶ ἄλλο λαμβά-
 νεσθαι καὶ μὴ ἀθρόον καὶ διὰ τοῦτο ὑφίστασθαι τὸ ἐπ' ἄπειρον, προστί-
 25 θησι καὶ τὴν ἐτέραν. εἰ μὲν γὰρ πάντα τὸ εἶναι εἶχεν ἐν τῇ ἀθρόα
 ἑαυτῶν ὑποστάσει, οὐκ ἂν ἦν ἐν τῇ γενέσει τὸ ἐπ' ἄπειρον· ἐπεὶ δὲ τινα
 ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχοντα κατὰ μέρος ὑφίσταται ὡς ἡ ἡμέρα καὶ ὁ
 ἀγῶν, τὸ μὲν ληφθὲν αἰεὶ πεπερασμένον ἔχει, ἕτερον δὲ καὶ ἕτερον,
 ἄπερ ἀνεκλείπτα ὄντα τὸ ἐπ' ἄπειρον ποιεῖ διαφέρον, ὡς εἴρηται, ἐπὶ τῆς τοῦ 20
 30 μεγέθους διαιρέσεως καὶ τῆς τῶν γινομένων καὶ φθειρομένων παρατάσεως,
 ἐν οἷς ἔστι καὶ ὁ χρόνος καὶ τὸ μὴ ἐπιλείπειν τῆς τῶν ἀνθρώπων διαδοχῆς,
 τῷ ἐπὶ μὲν τοῦ μεγέθους ὑπομένειν τὰ διαιρέματα, ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων οὐ-
 κέτι. καὶ ὑπομένη δέ, ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχει ἢ ἐπ' ἄπειρον διαί-
 35 ρεσις, ἀλλ' οὐκ ἀθρόα ὑφίσταται. τὰ δὲ μὴ ὑπομένοντα οὐκ ἐν τῷ γίνε-
 σθαι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ φθειρεσθαι ἔχει τὴν ἐπ' ἄπειρον πρῶδον.

1 ἄπειρον εἴη τέμνοι F

2 εἰ α: ἡ EF

6 μὲν om. E

μέχρι E: ἄχρι aF

7. 8 δέοι πάλιν aF

8 πάντως E: πάλιν aF

καὶ (post ἀλλὰ) om. aF

9 post

μέρος add. καὶ a

13 ὑπολείπειν a

16 πρότερον E

εἶναι om. F

20 τὸ

(ante ἐπ') om. a

24 τὸ ἐπ' ἄπειρον — ὑφίσταται (27) om. F

26 τὸ

27 ὑφίσταται a: ὑφίστασθαι E

28 δὲ om. aF

29 ἀνε-

κλήπτα E

τὸ (post ὄντα) om. F

32 διαιρήματα E et sic etiam infra

τοῦτο δὲ τὸ ἐν τῷ γίνεσθαι ἔχον τὸ εἶναι ἀντέθηκε τῷ εἶναι, ὅπερ ὡς Η5^τ
 οὐσία γέγονεν οἷον ἄνθρωπος ἢ οἰκία, ἀθρόας ὑφισταμένης ποτὲ τῆς γενο- 25
 μένης οὐσίας καὶ μὴ αἰεὶ κατὰ μέρος, ὥσπερ τῶν ἐπ' ἄπειρον τὸ μὲν αἰεὶ
 λαμβανόμενον πεπεράνται, τῷ δὲ δύνασθαι αἰεὶ τι ἄλλο προσλαμβάνεσθαι ἢ
 5 ἀπειρία ὑπάρχει.

Δοκεῖ δὲ δις πῶς τὰ αὐτὰ λέγεσθαι ἀπὸ τοῦ ἔτι τὸ εἶναι πλεο-
 ναχῶς λέγεται τῶν αὐτῶν πάλιν ἐπαγομένων καὶ ἐπ' αὐτῆς λέξεως τῶν
 πλειόνων. ἀλλ' εἰ μὲν; ὡς καὶ πολλὰ τῶν ἀντιγράφων ἔχει καὶ ὁ Ἀλέ-
 ξανδρὸς καὶ ταύτην οἶδεν τὴν γραφὴν, μετὰ τὸ καὶ τὸ λαμβανόμενον μὲν 30
 10 αἰεὶ πεπερασμένον εἶναι συνῆπται τὸ ἄλλ' αἰεὶ γε ἕτερον καὶ ἕτε-
 ρον, οὐ τὸ προσεχές, ἀλλὰ τὸ κατωτέρω, γεγεννημένων τῶν μεταξὺ πάν-
 των ἐξηρημένων, ἀπλοῦς ἂν εἴη καὶ σαφῆς ὁ λόγος. εἰ δὲ πρόσκειται τὸ
 ἔτι τὸ εἶναι πλεοναχῶς λέγεται καὶ τὰ ἐξῆς, μήποτε τὸ ἔτι οὐκ
 15 ἄλλης ἐστὶν ἐπιχειρήσεως δηλωτικόν, ἀλλὰ σαφέστεραν τῆς αὐτῆς ἔκθεσιν
 35 ποιεῖται, ὅπερ οὐ πᾶν τῷ Ἀριστοτέλει συνείησται βραχυλογίαν τιμῶντι,
 εἰ μὴ ἄρα τὴν αἰτίαν τοῦ ἀπειροῦ προσθεῖς τὸ ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι 35
 ἔχειν συμφαίνει τὰ ἐφεξῆς.

ρ. 206 b 3 Τὸ δὲ κατὰ πρόσθεσιν τὸ αὐτὸ πῶς ἐστὶν ἕως τοῦ
 δυνάμει τε καὶ ἐπὶ καθαιρέσει. 41

20 Εἰπὼν πρότερον ὅτι τὸ ἄπειρον ἔστι μὲν κατὰ πρόσθεσιν, ἔστι δὲ καὶ
 κατὰ διαίρεσιν, καὶ παραδοὺς τὸν τρόπον καθ' ὃν ἐν τῇ διαίρεσει τὸ ἄπει-
 ρον ὑφέστηκε, λέγει ὅτι καὶ τὸ κατὰ πρόσθεσιν ταυτό πῶς ἐστὶ τῷ
 κατὰ διαίρεσιν πλὴν ἀντεστραμμένως. ὡς γὰρ τὸ αἰεὶ ληφθὲν πεπερα- 45
 25 προστίθεται τὰ διαιρέματα τοῦ διαιρουμένου. καὶ ἐπὶ τοσοῦτον προστίθε-
 ται, ἐφ' ὅσον τὸ ἕτερον διαιρεῖται. τὸ δὲ ἀντεστραμμένως δύναται
 μὲν καὶ κατὰ τοῦτο λέγεσθαι, ὅτι ἀντίστροφός ἐστι τῇ διαίρεσει ἢ πρόσθε-
 σις, δύναται δὲ καὶ ὅτι κατὰ θάτερον μέρος τὸ μὴ τεμνόμενον γίνεται ἢ
 πρόσθεσις. ἔτι δὲ ἀμφότεραι ὁμοίως τὸ ἄπειρον ἔχουσιν ἢ τε διαίρεσις
 30 καὶ ἢ πρόσθεσις καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν, ἀλλ' ἢ μὲν τῇ συνθέσει, ἢ δὲ τῇ
 διαίρεσει. τὴν δὲ διαφορὰν ἀμφοῖν σαφέστερον αὐτὸς ἐν τοῖς ἐξῆς παρα- 50
 50 ὁώσει. εἰπὼν δὲ πῶς καὶ ἡ διαίρεσις καὶ ἡ πρόσθεσις τὸ ἐπ' ἄπειρον
 ἔχουσι, προστίθησι καλῶς ὅτι οὐ πᾶσα διαίρεσις καὶ πρόσθεσις τὸ ἐπ'
 35 ἄπειρον ἔχουσι· ἂν μὲν γὰρ ἴσα τις τὰ διαιρέματα λαμβάνῃ, οἷον εἰ
 35 δακτυλιαῖον αἰεὶ, πληρῶσει καὶ διεξελύσεται τὸ μέγεθος καὶ οὐκέτι ἔσται

4 πεπεράται F	9 τὸ (post καὶ) om. E	μὲν om. aF	11 τὸ (post ἀλλά)
om. E	κατωτέρω scilicet p. 206 a 33	γεγεννημένων τῶν E: γενομένων aF	
13 πλεοναχῶς a cf. v. 6: πολλαχῶς EF	17 συνοφαίνει a	18 ἐστὶ πῶς Aristoteles	
19 τε] γὰρ a	21 διαίρεσιν πλὴν F	22 ταυτό πῶς a: τὸ ἀτόπως E: ταυ	
πῶς F	28 γίνεται] γ' et in marg. ζήτει F	29 ἀμφότερα aF	32 τὸ ἐπ'
aF: τὰ ἐπ' E	33 προστίθησι — ἔχουσιν (34) iteravit E	35 διεξελάσεται a	

ἄπειρον διὰ τὸ πᾶν τὸ πεπερασμένον ἀπανᾶσθαι, καὶ ὑπὸ ἐλαχίστου ὥρι- 115^r
 σμένου δὲ καταμετρούμενον· ἐὰν δὲ μὴ τῷ μεγέθει ὠρισμένα λαμβάνη
 τὰ διαιρούμενα καὶ τὰ προστιθέμενα, ἀλλὰ τῷ λόγῳ, οἷον ἡμισυ ἢ τρίτον 55
 ἢ τι τοιοῦτον μέρος τοῦ ἀεὶ ὑπολειπομένου, οὐκ ἐπιλείψει ἡ διαίρεσις καὶ
 5 διὰ τοῦτο οὐδὲ | ἢ πρόσθεσις. αὕτη μὲν ἡ τῶν λεγομένων ἔννοια. 115^v

Κατὰ δὲ τὴν λέξιν τὸ μὲν ἐν γὰρ τῷ πεπερασμένῳ μεγέθει δο-
 κοῦν μάτην ἔχειν τὸν αἰτιολογικὸν σύνδεσμον τοιοῦτόν ἐστιν· εἰπὼν διαι-
 ρεῖσθαι καὶ προστιθεσθαι ἐπ' ἄπειρον αἰτίαν ἐπάγει τούτου τὴν ἐν λόγῳ
 ὠρισμένῳ ἀλλ' οὐκ ἐν μεγέθει ὠρισμένῳ γινομένην διαίρεσιν, ὡς εἰ ἔλεγεν,
 10 ἐὰν γὰρ τις τοιῶσδε ποιήσῃται τὴν διαίρεσιν, ἀλλὰ μὴ τοιῶσδε, εἰς ἄπειρον
 διελεῖ· τὸ δὲ τῷ αὐτῷ λόγῳ, μὴ τὸ αὐτὸ τι τοῦ ὄλου μέγεθος 5
 περιλαμβάνων εἰ μὲν οὕτως εἴη γεγραμμένον, σαφῆ παρέχεται τὴν ἔν-
 νοίαν· εἰ γὰρ ὁ μὲν λόγος ὁ αὐτὸς εἴη ἐν ἐκάστῳ τῶν τμημάτων, οἷον
 παντὸς τοῦ ἀεὶ λαμβανομένου τὸ ἡμισυ ἢ τὸ τρίτον, μὴ τὸ αὐτὸ δὲ ἢ
 15 μέγεθος τὸ ἀφ' ἐκάστου ὄλου τοῦ ἀεὶ προτιθεμένου εἰς διαίρεσιν ἀφαιρού-
 μενον, οἷον δακτυλιαῖον, οὐ διεξίσει τὸ πεπερασμένον· εἰ δέ, ὡς ἐν τισι
 φέρεται, μὴ τὸ αὐτὸ τι τοῦ λόγου μέρος περιλαμβάνων, ἀσαφέ-
 στερον μὲν ἔστι τὸ λεγόμενον, σημαίνει δ' ἂν τὸ αὐτὸ τῷ πρότερον εἰρη- 10
 μένῳ· μὴ τὸ αὐτὸ γὰρ τοῦ λόγου μέρος λέγει οὐχ ὡς μεριζομένου
 20 τοῦ λόγου, ὡσπερ τοῦ ὄλου, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ μὴ τὸ αὐτὸ ὠρισμένον μέγεθος
 ἀπὸ τοῦ λόγου ἀφορισθὲν περιλαμβάνων, ὅπερ ἦν καὶ ἐν τῷ ἐξ ἀρχῆς
 προκειμένῳ εἰς διαίρεσιν μέρος τοῦ λόγου, οἷον εἴ τι τρίτην ἢ τὸ διαι-
 ρούμενον καὶ τῷ τοῦ τρίτου λόγῳ διηρέθη, τὸ δ' ἀφορισθὲν διηχηαῖον,
 τῷ μὲν αὐτῷ λόγῳ διαιρεῖσθαι χρὴ τῷ τρίτῳ, μὴ μέντοι τῷ αὐτῷ τοῦ
 25 λόγου μέρει τοῦ ἐν τῷ προτέρῳ τμήματι οἷον τῷ πηχυαίῳ (οὕτω γὰρ
 ἀπαρτιθῆσεται τὸ ὄλον), ἀλλὰ τοῦ ἀεὶ λαμβανομένου τῷ αὐτῷ λόγῳ, μὴ
 τῷ αὐτῷ δὲ τῷ ἐξ ἀρχῆς μεγέθει.

Ἄλλὰ διὰ τί χρὴ ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ γίνεσθαι τὴν διαίρεσιν; τί γὰρ
 κωλύει τὸ τοῦ μὲν ἐξ ἀρχῆς μεγέθους τὸ ἡμισυ λαμβάνειν, τοῦ δὲ ἡμίσεος
 30 τὸ τρίτον; ἔως γὰρ ἂν ὑπολειφθῇ τι μέγεθος, διαιρετόν ἐστι, καὶ οὐχ
 ἴσταται ἡ διαίρεσις. ἢ οὐ μάτην εἴρηται τὸ ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ. τοῦτο
 γὰρ αἴτιον γίνεται τοῦ μὴ τὸ αὐτὸ λαμβάνεσθαι ἀεὶ μέγεθος. τὸ γὰρ τρί-
 τον εἰ τύχοι τοῦ μείζονος καὶ τοῦ ἐλάττονος μεγέθους, κἂν ἐν τῷ αὐτῷ
 λόγῳ ἦ, ἀλλ' οὐκ ἔστι τὸ αὐτὸ, ἐὰν δὲ ἕτερος καὶ ἕτερος ἦ ὁ τῆς διαι- 20
 35 ρέσεως λόγος, οὐδὲν κωλύει μέγεθος τὸ αὐτὸ λαμβάνεσθαι ἐπὶ τοῦ μείζονος
 καὶ ἐλάττονος. τοῦ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἐξ ὄντος δακτύλων ἐὰν τὸ ἕκτον ἀφέ-
 λωμεν καὶ τοῦ καταλειφθέντος τὸ πέμπτον εἶτα πάλιν τοῦ καταλειφθέντος

3 τὰ διαιρούμενα E: om. aF 6 ἐν E: om. aF τῷ (post γὰρ) om. F
 9 ὡς εἰ — διαίρεσιν (10) om. E 10 ποιήσῃται (ex ποιήσεται corr.) F: ποιήσεται a
 11 μὴ — μέγεθος om. F μέγεθος a: μέρος E at cf. v. 15 post μέγεθος iteravit
 τοῦ ὄλου a 12 παραλαμβάνων, similiterque in proximis, compendiose E
 17 αὐτὸ τι aF: αὐτόθι E 23 τρίτου] τρίγωνου E δ' om. E 26 ἀπαρτι-
 θῆσεται E 30 ὑποληφθῆ E F 36 ἐξ om. E 37 πέμπτον] scripserat primo
 τέταρτον E εἶτα — τέταρτον (497, 1) καὶ om. E

τὸ τέταρτον, καὶ ἐφεξῆς οὕτως δάκτυλον καθ' ἑκάστην διαίρεσιν ἀφαιροῦντες 115^v
 δαπανήσομεν τὸ ὄλον, καὶ οὐκ ἔσται ἐπ' ἄπειρον ἢ διαίρεσις. διὰ τοῦτο
 οὖν ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ χρῆ γίνεται τὴν διαίρεσιν. οὕτως γὰρ οὐδέποτε
 τὸ αὐτὸ ληφθήσεται μέγεθος, ὥστε ἀπαρτίσαι. καὶ τοῦτό ἐστιν ὃ ἐδήλωσε 25
 5 διὰ τοῦ ἂν δὲ οὕτως αὐξή τὸν λόγον, ὥστε αἰεὶ τὸ αὐτὸ περιλαμ-
 βάνεσθαι μέγεθος, διέξεισι. τὸ γὰρ πέμπτον, ὡς εἴρηται, τοῦ ἕκτου
 μειζόν ἐστι καὶ τὸ τέταρτον τοῦ πέμπτου, καὶ ἐξῆς τοῦ αὐτοῦ αἰεὶ περι-
 λαμβανομένου μεγέθους τοῦ δακτυλιαίου καθ' ἕκαστον. τὸ δὲ ἐπὶ καθαι-
 ρέσει ἐπὶ διαίρεσει καὶ ἐπὶ μειώσει εἴρηται. ἤρκεσθι δὲ τῇ καθαιρέσει,
 10 ἐπειδὴ ἐκ ταύτης καὶ ἡ πρόσθεσις ἔχει τὸ ἄπειρον.

p. 206^b 13 Καὶ ἐντελεχεῖα δὲ ἐστὶν ἕως τοῦ ἀλλ' ἢ ὥσπερ εἴρη-
 ται ἀντεστραμμένως τῇ διαίρεσει.

36

Εἰπὼν ὅπως τὸ ἄπειρόν ἐστιν ἐν τῇ διαίρεσει τῶν μεγεθῶν, ὅτι τῷ
 δύνασθαι διαιρεῖσθαι καὶ ὄλωσ τῷ δυνάμει, λέγει ὅτι καὶ ἐνεργεῖα τὰ αὐτὰ
 15 ἐστὶν οὐχ ὡς τὰ ἀθρόα ὑφαστῶτα, ἀλλ' ὡς τὰ ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι
 ἔχοντα καὶ ἀπὸ μέρους ὑφαστῶτα, οἷά ἐστιν ὁ τε ἀγὼν καὶ ἡ ἡμέρα. καὶ
 ταῦτα γὰρ συμμεμιγμένον ἔχει τὸ δυνάμει τῷ ἐνεργεῖα. καὶ τὸ ἐνεργεῖα 40
 αὐτῶν ἕως τότε ἐστίν, ἕως ὅτε τὸ δυνάμει ἐνουπάρχει αὐτοῖς, ὡς ἐπὶ τῆς
 κινήσεως εἴρηται. ὁποῖον δὲ ἐστὶ τὸ δυνάμει τοῦτο τὸ ἐνουπάρχον, ἐνδεί-
 20 κνυται διὰ τοῦ τῆς ὄλης παραδείγματος. ὡς γὰρ ἡ ὄλη δυνάμει οὕσα καὶ
 ἐνουπάρχουσα τοῖς συνθέτοις καὶ γενητοῖς πράγμασι, μετέχουσα μὲν ἄλλοτε
 ἄλλου εἶδους ἐνεργεῖα ἐστὶ καθὼ ἂν ληφθῆ, κατὰ δὲ τὸ δυνάμει ἄλλοτε
 πρὸς ἄλλο πεφυκυῖα εἶδος ἀνέκλειπτον ποιεῖ τὴν γένεσιν, οὕτως καὶ ἐν τῇ
 25 διαιρέσει τὸ μὲν ληφθὲν αἰεὶ ἐνεργεῖα ἐστὶ, τῷ δὲ πᾶν τὸ ληφθὲν αἰεὶ δύ-
 νασθαι διαιρεῖσθαι ἀνέκλειπτον φυλάττει τὴν διαίρεσιν. καὶ ὥσπερ ἡ ὄλη
 οὐ καθ' ἑαυτὴν μεμόρφωται, ἀλλὰ τῷ μετέχειν εἶδους, οὕτως καὶ τὸ ἐν
 τῇ διαίρεσει δυνάμει οὐ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν πεπεράνται, ἀλλὰ κατὰ
 ταύτην μὲν ἄπειρόν ἐστι καὶ τοῦ ἐπ' ἄπειρον δύνασθαι διαιρεῖσθαι τῷ με-
 30 γέθει αἰτίον, καθόσον δὲ πᾶν τὸ ληφθὲν ἐνεργεῖα ἐστὶ, κατὰ τοῦτο πεπε-
 ῖσται, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ κατὰ πρόσθεσιν. προστιθέντες γὰρ ἐνεργεῖα μὲν 50
 οὐδέποτε ληψόμεθα τὸ ἄπειρον, ἀλλ' αἰεὶ τὸ ἐνεργεῖα λαμβανόμενον πεπε-
 ρασμένον, τῷ δὲ αἰεὶ δύνασθαι τι προστίθεσθαι τούτῳ τὸ ἄπειρόν ἐστιν
 ἐν τῇ πρόσθεσει ἀπὸ τῶν ἐπ' ἄπειρον γινομένων διαιρημάτων.

35 Εἰπὼν δὲ ὅτι ταῦτόν λέγομεν τρόπον τινὰ τὸ κατὰ πρόσθεσιν ἄπει-

4 καὶ] κἂν F	5 αἰεὶ τι τὸ αὐτὸ Aristoteles	6 πέμπτον ὡς] ἕως F	τοῦ
ἕκτου] τὸ ζ F	15 post ἐστὶν add. ἀλλ' F	ὑφαστῶτα om. F	18 τὸ (post
ἵτε) om. F	ἐνουπάρχει a: ἐνουπάρ ^x E: ἐνουπάρχοι F	19 δὲ om. F	
24 ἐνεργεῖα — αἰεὶ iteravit E	27 πεπεράται F	διαιρεῖσθαι δύνασθαι aF	
31 ἐν τῷ om. F	μὲν γὰρ F	35 εἰπὼν] deest verbum finitum	δὲ om. F

προσθήκην a

ρον τῆ κατὰ διαίρεσιν, καὶ ὅτι κοινὸν ἀμφοτέροις τὸ αἰεὶ τι εἶναι ἕξω 115^v
λαμβάνειν. καὶ γὰρ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως διὰ τοῦτο ἐπ' ἄπειρον ἢ διαί-
ρεσις, ὅτι αἰεὶ ἔστι τι ὃ διαιρεθῆσεται, καὶ ἐπὶ τῆς προσθέσεως, ὅτι ἔστι
τι αἰεὶ ὃ προστεθῆσεται τοῦτο ἐκείνο, ὅπερ ἐκ τῆς αἰεὶ διαιρέσεως ἐγένετο, 65
καὶ τοῦτο ἔστιν ὃ δυνατόν ἕξω ὃν διαιρεῖν ἢ προστιθέναι | κοινὸν ἀμφο- 116^r
τέροις ὑπάρχον. διαφέρει δὲ ἀλλήλων, ὅτι ἐπὶ μὲν τοῦ κατὰ διαίρεσιν
παντὸς τοῦ ληφθέντος μεγέθους ἔστιν ἕλαττον μέγεθος λαβεῖν, ἐπὶ δὲ τοῦ
κατὰ πρόσθεσιν οὐ παντὸς μεγέθους ἔστι τι μείζον λαβεῖν· οὐ γὰρ παντὸς
μεγέθους ἔστι τι ἐκτός, εἴπερ ὁ κόσμος πεπεράνται καὶ οὐδὲν ἔστιν ἐκτός
10 αὐτοῦ. ὡς δὲ δεικνύεται ἐν τῇ πρώτῃ τῆς Περὶ οὐρανοῦ, ἀλλ' ἐκείνου τοῦ
μεγέθους ἔστι τι ἐκτός, ὃ τεμνόμενον ἐπὶ θάτερα ὑπὸ τῶν τοῦ ἐτέρου 5
τμημάτων γυρᾶντο. τὸ μέντοι κατὰ πρόσθεσιν ὑπερβάλλειν αἰεὶ παντὸς τοῦ
ληφθέντος οὐδὲ δυνάμει ἔστιν, ὡς περ ἦν ἐπὶ τῆς ἐτέρας προσθέσεως καὶ
τῆς διαιρέσεως. τότε γὰρ ἂν ἦν τι δυνάμει, ὅτε ἦν τι σῶμα, ὃ συμβέ-
15 βηκεν εἶναι ἀπείρω, διότι παντὸς τοῦ ληφθέντος πεπερασμένου ἦν τι ἕξω,
ἀφ' οὗ δυνατόν ἦν αὐτῷ προστιθέναι, οἷον εἶναι λέγουσιν τινες τῶν φυσικῶν.
εἰκότως δὲ τῶν κατὰ συμβεβηκὸς ἐνεργείᾳ τὸ ἄπειρον εἶναι λεγόντων,
ἀλλ' οὐχὶ τῶν ὡς οὐσίαν μνημονεύει, ἢ ὅτι τὸ κατὰ πρόσθεσιν καὶ διαί- 10
ρεσιν ποσὸν εἶναι δεῖ, ὃ συμβεβηκε τὸ ἀπείρω ἢ πεπερασμένῳ εἶναι, ἢ
ὅτι περὶ φυσικῶν ὁ λόγος. τὸ δὲ φυσικὸν ἄπειρον, εἴπερ ἦν, σῶμά τι ἦν,
ὃ συμβεβήκει τὸ ἄπειρον, ἢ ὅτι τὸ ὡς οὐσία ἄπειρον, οὐ τῇ προσθέσει
τὴν ἀπειρίαν λαμβάνει, ἀλλὰ τῇ φύσει αὐτοῦ τὸ ἄπειρον ἔχει, ὡς καὶ τῶν
μορίων αὐτοῦ ἕκαστον εἴπερ ἔχει μῆριον ἄπειρον εἶναι. εἰ οὖν δέδεικται
πρότερον, ὅτι οὐκ ἔστι σῶμα ὃ συμβεβηκεν ἀπείρω (εἶναι), οὐδὲ δυνάμει
25 ἔστι τὸ παντὸς τοῦ δοθέντος μεγέθους μείζον λαβεῖν· ἀλλ' οὕτως μόνον 15
ἔστι τὸ ἐπ' ἄπειρον ἐπὶ τῆς προσθέσεως, ὡς εἴρηται πρότερον, τῷ τὰ (τοῦ)
ἐτέρου τμήματος διαιρέματα προστιθέναι τῷ ἐτέρῳ, ὅπερ ἦν τὸ ἀντεστραμ-
μένως. ἀπορήσοι δ' ἂν τις, πῶς εἰ μὴ ἔστιν ἐνεργείᾳ σῶμα αἰσθητὸν
ἄπειρον. οὐδὲ δυνάμει ἂν εἴη τὸ ἄπειρον κατὰ πρόσθεσιν. ἰδοὺ γὰρ οὐδὲ
30 ἀριθμὸς ἔστιν ἐνεργείᾳ ἄπειρος, καὶ ἡμῶς ἔστιν ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν ἢ ἐπ'
ἄπειρον πρόσθεσις· ἀλλ' ἐν τοῖς ἐξῆς πάλιν τοῦτο λεγόμενον ζητηθήσεται.

p. 206^b 27 Ἐπεὶ καὶ Πλάτων διὰ τοῦτο ἕως τοῦ μέχρι γὰρ
δεκάδος ποιεῖ τὸν ἀριθμὸν.

Πάνο μέλει τῷ Ἀριστοτέλει εἰ μὲν δυνατόν καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον

1 εἶναι om. a	5 ante ἕξω add. τὸν a	6 διαίρεσιν om. E	10 Περὶ οὐρανοῦ
A 5 sqq.	14 τε om. E	17 εἰκότως — λεγόντων om. F	18 οὐσία F
19 τὸ F: τῷ aE	20 φυσικὸν] σωματικὸν F	21 συμβεβήκε aF	οὐσίαν a
τῇ (post οὐ) om. F	22 ἔχει a	23 μῆριον EF: μόρια a	24 εἶναι add. a
25 μόνως E	26 ἐπ' a et manu prima add. E: om. F	τοῦ (post τὰ) a: om.	
EF	28 ἀπορήσοι E: ἀπορήσει F: ἀπορήσετε a	εἰ μὴ] οὐκ F	30 ἔστιν ἢ
τῶν ἀριθμῶν ἐπ' ἄπειρον pr. F			

συμφώνους τοῖς κλεινοῖς ἀνδράσι τοὺς ἑαυτοῦ λόγους ἐπιδεικνύουσι, εἰ δὲ 116^α
 τοῦτο μὴ δυνατόν, ταῖς ἐννοαῖς γοῦν τῶν παλαιῶν ὁμολογοῦντας αὐτοὺς 25
 ἀποδιόδουσι. τὸν γοῦν Πλάτωνα φησιν ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἐννοιῶν κινήθεντα
 ποτὲ μὲν ἀόριστον δυάδα ποιῆσαι τὸ ἄπειρον, αἰνιττόμενον τὸ ἀορίστως καὶ
 5 ἐπ' ἄπειρον προῖον τῆς τε διαιρέσεως καὶ τῆς συνθέσεως, ποτὲ δὲ μέγα
 καὶ μικρὸν αὐτὸ λέγειν, τὴν μὲν ἐπὶ τὸ ἔλαττον γινομένην ἐπ' ἄπειρον
 διαίρεσιν διὰ τοῦ μικροῦ δηλοῦντα, τὴν δὲ ἐπὶ τὸ μεῖζον κατὰ πρόσθεσιν
 διὰ τοῦ μεγάλου. εἰπὼν δὲ τὴν τῶν ἐννοιῶν κοινωνίαν, καὶ τὴν παραλλα-
 γὴν ἐφεξῆς προστίθησι τοῦ φαινομένου τοῦ Πλάτωνος ἐν ἄλλοις λόγου
 10 πρὸς τὴν νῦν ῥηθεῖσαν ἐννοίαν. τὸ γὰρ ἄπειρον ἐν ταῖς ἀρχαῖς τιθεῖς ὁ 30
 Πλάτων καὶ ἀρχὰς λέγων τοὺς ἀριθμούς, εἶπερ ἀρχὰς τῶν ὄντων τὰς
 ἰδέας, τὰς δὲ ἰδέας ἀριθμούς ἔλεγεν, οὔτε τὸ κατὰ τὴν διαίρεσιν ἄπειρον
 ἐν αὐτοῖς ἐδύνατο θεωρεῖν (ἀδιαίρετος γὰρ ἐστίν ἡ μονὰς καὶ μέχρι ταύτης
 ἡ διαίρεσις περαινέται) οὔτε τὸ κατὰ πρόσθεσιν. μέχρι γὰρ δεκάδος τὴν
 15 αὔξησιν ἐποίει τῶν ἀριθμῶν, ὥσπερ καὶ οἱ Πυθαγόρειοι τέλειον ἀριθμὸν
 τὴν δεκάδα λέγοντες καὶ τὸν ὅλον ἀριθμὸν. μετὰ γὰρ τὴν δεκάδα λοιπὸν
 ἀνακύκλωσις τῶν αὐτῶν ἐπιτελεῖται καὶ οἷον ἀνάκαμψις, ὅπερ ἐπ' οὐδενός 35
 τῶν ἐντὸς τῆς δεκάδος συμβαίνει· ἀλλ' οὐδὲ ἐπὶ τινος τῶν ἐκτός, ἀλλ'
 ἀπὸ τῆς δεκάδος. καὶ γὰρ ὁ $\bar{\kappa}$ καὶ $\bar{\lambda}$ καὶ $\bar{\rho}$ καὶ $\bar{\alpha}$ καὶ τῶν
 20 τοιούτων δεκάδων σύνθεσες εἰσιν. ἀλλὰ τὸ μὲν ἐπὶ τὴν καθάρεισιν
 ἄπειρον εἶη ἂν ἐπὶ τῶν μεγεθῶν, τὸ δὲ ἐπὶ τὴν αὔξησιν καὶ πρόσθεσιν
 ἀπλῶς οὐκ ἔστιν ἐπὶ μεγεθῶν. οὐδὲ γὰρ παντὸς τοῦ λαμβανομένου μεγέ-
 θους ἔστι μεῖζον λαβεῖν. ἀλλὰ κατ' ἐκεῖνον μόνον προχωρεῖ τὸν τρόπον ἢ
 ἐπ' ἄπειρον πρόσθεσις τὸν προστιθέντα τὰ τμήματα τῆς ἐπ' ἄπειρον διαι- 40
 25 ρέσεως. ἀλλ' εἶπερ ἄρα, ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν ἢ ἐπ' ἄπειρόν ἐστιν αὔξησις,
 διότι δυνατόν παντὸς τοῦ προτεθέντος ἀριθμοῦ μεῖζονα λαβεῖν. εἰ δὲ μέχρι
 τῆς δεκάδος μόνης ὁ ἀριθμὸς προχωρεῖ, οὐδὲ ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ τὴν κατὰ
 πρόσθεσιν ἀπειρίαν δυνατόν λαβεῖν. οὕτω μὲν οὖν κατὰ τὸ φαινόμενον
 ἀναιρεῖσθαι δοκεῖ τὸ ἄπειρον ὑπὸ τῶν ἀρχὰς τοὺς ἀριθμούς τιθέντων καὶ
 30 μέχρι δεκάδος προαγόντων αὐτούς. εἰ δὲ ἀρχὰς τῶν ὄντων τοὺς ἀριθμούς
 λέγοντες τὴν μὲν μονάδα πέρασ ἐτίθεντο, τὴν δὲ ἀόριστον δυάδα τὸ ἄπει- 45
 ρον, ἀρχικῶς καὶ ταῦτα, δῆλον ὅτι οὐκ ἀνήρουν τὸ ἄπειρον. ὅλως δὲ εἰ
 μὲν μὴ ἔλεγον αὔξησιν ἀριθμοῦ μετὰ τὴν δεκάδα, τάχα ἂν τις εἶπε τὸ
 κατὰ πρόσθεσιν ἄπειρον αὐτοὺς ἐν τῷ ἀριθμῷ μὴ καταλιμπάνειν, εἰ δὲ
 35 δευτεροφθομένησιν καὶ τριτοφθομένησιν μονάδας τιθέασιν καὶ συνθέσεις ἴσασιν
 δεκάδων καὶ χιλιεταῖς καὶ τρισχιλιεταῖς καὶ μυριαεταῖς περιόδους ψυχῶν ὁ
 Πλάτων ἀπαριθμεῖται καὶ δυωδεκάδα τιμᾶ θεῶν, δῆλον ὅτι τοὺς ἀρχικούς

1 συμφώνως a 5 προῖον E 6 αὐτὸ E: om. aF ἔλαττον γινομένην aF:
 ἐλάχιστον γινομένην E 12 τὰς δὲ ἰδέας om. F 16. 17 ἀνακύκλωσις λοιπὸν aF
 17 καὶ (ante οἷον) om. aF 19 ἀπό] immo ἐπὶ καὶ ὁ $\bar{\lambda}$ aF α] $\bar{\delta}$ F
 21 τὸ δὲ — μεγεθῶν (22) om. F 22 τοῦ] που F 23 προχωρεῖ a 24 τὰ
 om. F 25 τῷ ἀριθμῷ E ἐστίν ἢ ἐπ' ἄπειρον aF 30 προαγόντων] πραγμά-
 των E 31 πέρασ om. E 34 εἰ δὲ καὶ a

ἀριθμούς μέχρι τῆς δεκάδος ἰσῶν οὐ κωλύει τὴν τοῦ ἀριθμοῦ πρόσθεσιν 116^v
ἐπ' ἄπειρον αὔξεσθαι. 50

p. 206^b 33—207^a 18 Συμβαίνει δὲ τὸναντίον ἄπειρον εἶναι ἕως
τοῦ | οὐ γὰρ λίνον λίνῳ συνάπτειν ἔστι τῷ παντὶ καὶ ὄλη τὸ 116^v
5 ἄπειρον. 6

Ἰποδείξας τὴν τοῦ ἀπείρου φύσιν ἐν διαιρέσει καὶ προσθέσει τὴν ὑπό-
στασιν ἔχουσαν καὶ κατὰ τὸ ἐπ' ἄπειρον θεωρουμένην, καὶ τὰς ἀδιορθώ-
τους ἐννοίας τὰς περὶ τοῦ ἀπείρου ἐφεξῆς διορθῶσαι προτίθεται. εἰ γὰρ
καλῶς ἡμεῖς τὸ ἄπειρον ἐθέμεθα, συμβαίνει τὸναντίον εἶναι τὸ ἄπει-
10 ρον ἢ ὡς βούλονται τινες. ἐκείνοι μὲν γὰρ ἄπειρον εἶναι λέγουσιν, οὐ 10
μηδὲν ἔστιν ἔξω λαβεῖν, ἡμεῖς δὲ οὐ πάντως ἔστι τι λαβεῖν ἔξω. καὶ γὰρ
κατὰ τὴν διαιρέσιν δεῖ τι εἶναι πάντως τὸ διαιρεθησόμενον καὶ κατὰ τὴν
πρόσθεσιν τὸ προστεθησόμενον. καὶ μὴ τις ἡμᾶς ἀπεμφάνοντα λέγειν
οἰέσθω ἄπειρον λέγοντας, οὐ πάντως ἔστιν ἔξω τι λαβεῖν. οἷδε γὰρ καὶ
15 ἡ συνήθεια τὸ τοιοῦτον ὄνομα, εἴπερ ἀπείρους λέγουσι δακτυλίου τοὺς
σφενδόνην μὴ ἔχοντας, διότι ἔστι τι αἰεὶ λαβεῖν ἔξω τοῦ λαμβανομένου. καὶ
τοῦτο μὲν ὅμοιον ἔχει τῷ ἀπείρῳ ὁ κρικωτὸς δακτύλιος ἧτοι ὁ κύκλος, ὡς 15
ὑστερον ὀνομάσει· διαφέρει δὲ καθόσον ἐπὶ τοῦ κύκλου, κἂν αἰεὶ τι ἕτερον
λαμβάνωμεν, ἀλλὰ καὶ πάλιν τὸ αὐτὸ κατὰ τὴν περιστροφὴν, ἐπὶ δὲ τοῦ
20 ἀπείρου αἰεὶ μὲν ἕτερον, οὐδέποτε δὲ τὸ αὐτό. οἷον γὰρ κατ' εὐθειάν ἔστιν
ἡ τοιαύτη ἀπειρία καὶ οὐ κατὰ ἀνακύκλωσιν ὡς ἐπὶ τῶν κύκλων, ὧν αἰ
στροφῆαι καὶ ὑπ' ἀριθμὸν πίπτουσι διὰ τὸ πάλιν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀρχεσθαι,
καὶ οὐ κυρίως ἔχουσι τὸ ἄπειρον, ἀλλὰ καθ' ὁμοιότητα μόνον τινά,
καθόσον αἰεὶ τι ἔξω ἐν ἐκατέρῳ. τῷ δὲ ἀπείρῳ προσεῖναι δεῖ καὶ τὸ μη- 20
25 δέποτε τὸ αὐτὸ λαμβάνεσθαι, ὥστε καλῶς ὀριζόμενοι λέγομεν οὐχὶ οὐ
μηδὲν ἔστιν ἔξω λαβεῖν, ἀλλ' οὐ κατὰ τὸ ποσὸν λαμβάνουσιν αἰεὶ τί
ἔστιν ἔξω. καὶ ὄηλον ὅτι κατὰ τὸ ποσὸν εἰπὼν καὶ τὸ κατὰ τὸ συνεχές
καὶ τὸ κατὰ τὸ διωρισμένον ἄπειρον περιέλαβε· ποσὸν γὰρ ἔστιν ἐκάτερον.
μηποτε δὲ διὰ τοῦ κατὰ τὸ ποσὸν τὴν διαφορὰν τὴν πρὸς τοὺς κύκλους
30 τοῦ κυρίως ἀπείρου ἐνεδείξατο· ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ κύκλου, ὅταν συμπεράναν-
τες αὐτὴν πάλιν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀρχώμεθα, οὐκ ἔστι τι κατὰ τὸ ποσὸν ἔξω
(οὐ γὰρ προστίθεται τι τῷ κύκλῳ), ἐπὶ δὲ τοῦ κυρίως ἀπείρου αἰεὶ τι τοῦ 25
εἰλημμένου ποσοῦ ἔστιν ἔξω ἢ ἐπὶ τὸ μεῖζον, ὡς ἐπὶ τῆς προσθέσεως, ἢ
ἐπὶ τὸ ἔλαττον, ὡς ἐπὶ τῆς διαιρέσεως, ἔστι δὲ καὶ διαιρέσεις ἔξω καὶ
35 πρόσθεσις αἰεὶ τῆς λαμβανομένης. καὶ ἄλλως δὲ τὸ κατὰ τὸ ποσὸν οἰ-
κείως πρόσκειται, διότι οὐ κατὰ τὸ εἶδος, ἀλλὰ κατὰ τὸ ποσὸν ἔστιν ἡ

1 μέχρι om. F δεκάδος E: μονάδος aF 3 εἶναι ἄπειρον a ut Aristoteles
4 ἔστι συνάπτειν a παντὶ E: ἅπαντι a Aristoteles 7 ἀδιορθώτους a et F¹ qui
primo ἀδιορθώτους habuerat: ἀδιορθώτους E 13 super ἡμᾶς scripsit περὶ τὴν ἐνάρ-
γησαν λέγοντας E ἀπεμφάνοντας E 15 τὸ τοιοῦτον aE: τοιοῦτο F
16 λαβεῖν αἰεὶ τι aF 21 ἀνακύκλωσιν E 22 ἀπὸ] ὑπὸ a 26 ποσοῦν E
31 πάλιν om. E 32 οὐ γὰρ — ἔξω (33) om. F 35 τὸ (post κατὰ) om. a

προσθήκη· ὡς γὰρ σώματι οὐ προστίθεται, ἀλλ' ὡς τοσῶδε σώματι. ὁ 116^r
 δὲ Ἀλέξανδρος τὸ κατὰ τὸ ποσὸν καὶ οὕτως ἐξηγεῖται· “ὁ γὰρ ζητοῦ-
 μεν, φησί, καὶ περὶ οὗ λέγομεν ἄπειρον, τὸ ἐν ποσῷ ἔστιν· εἰ δὲ τὸ ἐν 30
 ποιῷ ἦν, ἐλέγομεν ἄν, οὐ κατὰ τὸ ποιὸν λαμβάνουσιν αἰεὶ τί ἔστιν ἕξω”.

5 μήποτε δὲ τὸ ποιὸν καθὼ μὲν ποιὸν οὐκ ἂν μετέχοι τῆς τοῦ πεπερασμέ-
 νου καὶ ἀπείρου διαφορᾶς, καθὼ δὲ τοῦ ποσοῦ μετέχει τὸ ποιὸν, κατὰ τοῦτο
 καὶ αὐτὸ πεπερασμένον ἢ ἄπειρον ὁπωσοῦν ἐλέγετο.

Δείξας δὲ ὅτι τῷ ἀπείρῳ προσήκει μᾶλλον τὸ οὐ αἰεὶ τι λαβεῖν ἔστιν
 ἕξω, δείκνυσιν ἐφεξῆς ὅτι τὸ παρ' ἐκείνων λεγόμενον τὸ οὐ μηδὲν ἔστιν
 10 ἕξω οὐ προσήκει τῷ ἀπείρῳ, ἀλλὰ μᾶλλον τῷ πεπερασμένῳ, δυνάμει συλ-
 λογιζόμενος οὕτως· τὸ οὐ μηδὲν ἔστιν ἕξω, τὸ ὅλον ἔστιν· ὅλον γὰρ ἔστιν 35
 οὐ τῶν μερῶν μηδὲν ἄπεστι· τὸ δὲ ὅλον καὶ τὸ τέλειον ἢ ταυτὸν
 ἔστιν ἢ σύνεγγυς, τὸ δὲ τέλειον τὸ τέλος ἔχον, τὸ δὲ τέλος ἔχον πέρας
 ἔχει, τὸ δὲ πέρας ἔχον πεπερασμένον ἐστί. καὶ ἔστιν ἡ δεξιὴ ἀπὸ τοῦ
 15 ὀρισμοῦ, ἢν ἐκείνοι μὲν ὡς τοῦ ἀπείρου λαμβάνουσιν, ἢ δὲ χρῆσις τοῦ
 ὅλου καὶ παντὸς οἶδεν. ὑπομνήσας δὲ ἐκ τῶν καθ' ἕκαστα τῶν τε φυσικῶν
 καὶ τῶν τεχνικῶν οἷον ἀνθρώπου καὶ κιβωτίου, ὅτι ὅλον ἔστιν οὐ
 μηδὲν ἄπεστιν, ἐπήγαγεν, ὅτι ὡς ἐπὶ τῶν καθέκαστα ὅλον ἔστιν ἕκαστον
 οὐ μηδὲν τῶν μερῶν ἄπεστιν, οὕτως καὶ ἐπὶ τοῦ κυρίως καὶ ἀπλῶς ὅλου. 40
 20 κυρίως δὲ ὅλον ἐστὶ τὸ ὄν ὅλον· τῶν μὲν γὰρ μερικῶν ὅλων ἕκαστον οὐκ ἔστι
 κυρίως ὅλον, διότι μέρος ἐστὶ τοῦ ὅλου ὄντος, καὶ τότε μὲν ἐστί, τότε δὲ οὐκ
 ἔστι· τὸ δὲ ὄν ὅλον κυρίως ὅλον ἐστίν, ὅτι οὐδενός ἐστι μέρος πάντα ἐν ἑαυτῷ
 τὰ ὄντα συνειληφός. δύναται δὲ τάχα τὸ κυρίως καὶ ἐπὶ τοῦ καθόλου
 25 τοῦ παρ' αὐτῷ λαβεῖν· πρὸς γὰρ τοῦτο μᾶλλον τὸ καθέκαστον ἀντιδιακεῖ-
 ται. εἴτε δὲ οὕτως εἴτε ἐκείνως, ἐπιστῆσαι ἀξίον, ὅτι οὐ τὸ καθέκαστα
 κυρίως ἐστὶ παρ' αὐτῷ· τοῦτο οὖν κυρίως οὐ μηδὲν ἄπεστι. 45

Καλῶς δὲ τὸ ὅλον καὶ τέλειον ἢ τὸ αὐτὸ πάμπαν ἢ σύνεγγυς
 τῆν φύσιν εἶπε· καὶ γὰρ τῷ μὲν ὑποκειμένῳ τὸ αὐτὸ ἔστι, τῷ δὲ λόγῳ
 διάφορα μὲν, σύνεγγυς δὲ ἀλλήλων. τέλειον μὲν γὰρ ἐστὶ τὸ ἀρχὴν καὶ
 30 μέσον καὶ τέλος ἔχον, ὅλον δὲ τὸ μετὰ συνοχῆς τούτων θεωρούμενον.
 συνεχὲς γὰρ τι τὸ ὅλον. ὡς ὅταν γε διωρισμένον ἢ τι πληρὲς, πᾶν λέγε-
 ται κυρίως καὶ οὐχὶ ὅλον. καὶ προλαμβάνει μὲν τὸ τέλειον ἔχον τινὰ ὀρι-
 σμὸν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ μέσου καὶ τοῦ τέλους· ἐπιγίνεται δὲ τὸ ὅλον 50
 ἐννοιεώστερον ὑπάρχον καὶ συνέχον τὰ ἑαυτοῦ μέρη, ὡς μήτε γίνωσθαι
 35 τελέως (οὐ γὰρ ἄν) ἦν ἔτι μέρη τὰ δι' ἀλλήλων χωροῦντα, ἀλλ' εἴπερ ἄρα
 στοιχεῖα), μήτε διακεκρίσθαι τελέως (εἶδη γὰρ ἂν ἦν, καὶ οὐχὶ μέρη), ἀλλ'
 ἐν τῷ διακρίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχειν καὶ εἶναι διακρινόμενα. τὸ οὖν ὅλον ἐν

5 μετέχοι] μέχρι F 8 τὸ οὐ om. E 16 καθ' ἕκαστον τεχνικῶν καὶ φυσικῶν
 οἷον aF 19 τῶν μερῶν μηδὲν a 22 post ὅλον iteravit διότι μέρος (21) — κυρίως
 ὅλον (22) E 23 post τάχα verisimiliter add. τις a 24 μᾶλλον E: μάλιστα aF
 καθέκαστον E: καθόλου ἀντι ἕκαστον F: καθόλου ἕκαστον a 25 τὸ καθέκαστα EF:
 τὰ καθ' ἕκαστα a: fortasse τὸ καθέκαστον 28 εἶπε] εἶναι φησι a 30 τέλος καὶ
 μέσον aF συνεχῆς a 31 ante συνεχὲς habet οὐ F 33 ἐπὶ F: ἔτι aE
 35 τελέως item v. 36 aF ἂν ἦν a cf. v. 36: ἦν EF 36 ἦν ἂν E

τοῖς μετέχουσι πάντως καὶ τέλειόν ἐστι πρότερον. οὐ γὰρ οἶόν τε τι ὄλον 116^v
γενέσθαι μὴ συμπληρωθὲν πρότερον ἀρχῇ καὶ μέσῳ καὶ τέλει. ὥστε καὶ
εἰκότως ἀπὸ τοῦ ὄλου ἢ τοῦ τελείου μετάληψις γέγονεν. εἰ δὲ τὸ ὄλον
καὶ τέλειον πεπερασμένον ἐστί, βέλτιον Παρμενίδης Μελίσσου περὶ τοῦ ὄντος 55
ἀπεφρήματο. Μελίσσος μὲν | γὰρ ἄπειρον εἰπὼν τὸ ὄν καὶ ὄλον αὐτὸ φησιν 117^r
εἶναι. Παρμενίδης δὲ ὄλον λέγων αὐτό, ὡς δηλοῖ τὸ μεσόθεν ἰσοπα-
λές (τὸ γὰρ ἔχον μέσον καὶ πάντη ἴσον ἀπ' αὐτοῦ διεστηκὸς πάντως ἔχει
καὶ ἔσχατον). ὄλον οὖν λέγων καὶ πεπερασμένον εἰκότως αὐτὸ φησιν. ὁ δὲ
Μελίσσος τὰ ἀντικείμενα συνάγει. εἰ γὰρ τὸ ἄπειρον ὄλον, τὸ δὲ ὄλον πε-
10 περασμένον. τὸ ἄπειρον ἂν εἴη πεπερασμένον. ὥστε οὐ τὰ συγκλωθεσθαι
πεφυκότα συγκλωθεῖ ὁ τὸ ἄπειρον ὄλον καὶ πᾶν λέγων· ἐπὶ τούτων γὰρ 5
λέγεται ἡ παροιμία.

p. 207^a18 Ἐπεὶ ἐντεῦθεν γε λαμβάνουσι τὴν σεμνότητα ἕως τοῦ
καὶ τὸ ἀόριστον περιέχειν καὶ ὀρίζειν. 13

15 Εἰπὼν ὅτι τὸ οὐ μὴδὲν ἐστὶν ἔξω τῷ ὄλῳ προσῆκον ἐπὶ τὸ ἄπειρον
μεταφέρουσι αἴτιον εἶναι φησι τοῦ σεμνόνειν αὐτοὺς τὸ ἄπειρον ὡς πάντα 15
περιέχον τὸ ὡς ὄλον αὐτὸ ἐννοεῖν, διότι τὸν τοῦ ὄλου ὀρισμὸν ἐπ' αὐτὸ
μεταφέρουσι. καὶ ἴσως ἔχει τινὰ πρόφασιν ὁ παραλογισμὸς. ἔχει γὰρ τινα
ὁμοιότητα τὸ ἄπειρον πρὸς τὸ ὄλον. εἰ δὲ μὴ ἔστιν ὄλον, οὐδ' ἂν τὰ
20 τοῦ ὄλου ἔχοι πλεονεκτήματα. πῶς δὲ ἂν εἴη ὄλον τὸ ἄπειρον, εἴπερ ὄλον
μὲν ἐστὶν οὐ μὴδὲν ἐστὶν ἔξω, ἄπειρον δὲ οὐ αἰεὶ τι λαβεῖν ἐστὶν ἔξω.
ἐμφερές δὲ εἶναι δοκεῖ τῷ ὄλῳ τὸ ἄπειρον, ὅτι ἔστι φησὶ τὸ ἄπειρον
τῆς τοῦ μεγέθους τελειότητος ἢ ὕλης. σύνθετον γὰρ ἂν τὸ τέλειον 20
καὶ ὄλον μέγεθος ἐξ ὕλης καὶ εἶδους κατὰ μὲν τὴν ὕλην ἔχει τὸ ἄπειρον,
25 κατὰ δὲ τὸ εἶδος πεπεράνται. διότι δὲ δυνάμει ἐστὶν ἡ ὕλη ὅπερ τὸ σύν-
θετον καὶ ἔχει τινὰ τὸ δυνάμει πρὸς τὸ ἐνεργεῖα ὁμοιότητα, διὰ τοῦτο τὸ
ἄπειρον ὁμοίον πως εἶναι λέγεται τῷ ὄλῳ, ὅπερ ἦν τὸ σύνθετον. καὶ
οὕτως λοιπὸν τὰ τῷ ὄλῳ ὑπάρχοντα τοῦ ἀπείρου κατηγοροῦσι τὸ περιέχειν
πάντα καὶ πάντα ἐν ἑαυτῷ ἔχειν. ἄπειρος δὲ ἡ ὕλη, καὶ ὅτι κατὰ τὸν
30 αὐτῆς λόγον ἀόριστος καὶ ἀπεράττως τοῦ εἶδους ἐπάγοντος τὸ πέρασ καὶ 25
τὸν ἕρπον, καὶ ὅτι κατὰ τὴν ὕλην καὶ ἡ ἐπ' ἄπειρον τομὴ τοῦ μεγέθους
καὶ ἡ ἐπ' ἄπειρον αὐξήσις γίνεται τοῦ εἶδους τοῦ αὐτοῦ μένοντος. εἰ δὲ
καὶ αἰεὶ τί ἐστὶν ἔξω τῆς ὕλης τὸ εἶδος, καὶ κατὰ τοῦτο ἄπειρος ἡ ὕλη
καθ' αὐτήν, κατὰ δὲ τὸ εἶδος ἔχει τὸ πεπερασμένον καὶ ὄλον εἶναι. ὥστε
35 οὐ περιέχει τὸ ἄπειρον, εἴπερ κατὰ τὴν ὕλην θεωρεῖται, ἀλλὰ περιέχεται

2 συμπληροῦν F καὶ (post ὥστε) om. E 6 λέγων αὐτὸν F μεσόθεν] μεσό-
θεν ἰσοπαλές πάντη Parm. v. 103 K., 107 St. 7 πάντη aE: πάντως F πάντως
om. aF 8 ἔσχατα E φησιν αὐτὸ a 10 ἄπειρον aE: ὄλον F 15 τὸ
ex ω correctum E: om. aF 16 post αὐτοὺς add. εἰς a 18 ἔχοι in litura F
20 ἔχοι] ἔχει F 25 πεπεράσται F 26 καὶ ἔχει — σύνθετον (27) iteravit F
28 κατηγορεῖται a 33 τὸ (ante εἶδος) om. a

μᾶλλον. τὸ γὰρ περατοῦν περιέχει τὸ περατούμενον καὶ τὸ εἶδος τὴν ὕλην. 117^r
 εἰ δὲ πᾶσα μὲν γνῶσις ὄρος τις οὖσα καὶ περιληψίς κατὰ τὸ εἶδος γίνεται, 30
 ἢ δὲ ὕλη τῷ ἑαυτῆς λόγῳ οὔτε ἔστιν εἶδος οὔτε ἔχει εἶδος, καὶ ἔστι τὸ
 ἄπειρον ἢ ὕλη, εἰκότως ἄγνωστον τὸ ἄπειρον λέγεται. καὶ γὰρ καὶ ἐν τοῖς
 5 περὶ τῆς ὕλης λόγοις ἐλέγετο, ὅτι κατὰ ἀναλογίαν μόλις ἔστιν ἡ ὕλη γνωστή.
 εἰ δὲ τὸ μὲν ἄπειρον κατὰ τὴν ὕλην θεωρεῖται, τὸ δὲ ὅλον κατὰ τὸ σύν-
 θετον, καὶ ἔστι μέρος τοῦ συνθέτου καὶ ὅλου ἢ ὕλη, ὥσπερ ὁ χαλκὸς
 τοῦ χαλκοῦ ἀνδριάντος, ὁ ἅλον ὅτι ἐν μορίου ἂν εἴη λόγῳ τὸ ἄπειρον
 εἴπερ ἐν ὅλῳ.

10 Δείξας δὲ ὅτι περιέχεται μᾶλλον τὸ ἄπειρον ἢ περὶ περιέχει καὶ ὅτι 35
 ἄγνωστόν ἐστι τῆ αὐτοῦ φύσει, τὴν ἐπιπόλαιον ἐκδοχὴν ἐλέγχει τῶν Πλά-
 τῶνος λόγων. τοῦ γὰρ Πλάτωνος ἐν τοῖς Περὶ τάραθου λόγοις εἰπόντος
 τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν τὴν ὕλην, ἣν καὶ ἄπειρον ἔλεγε, καὶ περιέχεσθαι
 15 ὑπὸ τοῦ ἀπείρου πάντα τὰ αἰσθητὰ καὶ ἄγνωστα εἶναι διὰ τὸ ἔνυλον καὶ
 15 ἄπειρον καὶ βρουστὴν ἔχειν τὴν φύσιν, ἀκόλουθόν φησι δοκεῖν τῷ τοιοῦτῳ
 λόγῳ καὶ ἐν τοῖς νοητοῖς τὸ ἐκεῖ μέγα καὶ μικρὸν, ὅπερ ἔστιν ἡ ἀόριστος
 δυάς, ἀρχὴ καὶ αὐτὴ οὖσα μετὰ τοῦ ἐνὸς παντὸς ἀριθμοῦ καὶ πάντων τῶν 10
 ὄντων· ἀριθμοὶ γὰρ καὶ αἱ ἰδέαι. ἀκόλουθον οὖν τὸ καὶ ἐν τοῖς νοητοῖς
 ὑπὸ τοῦ ἐκεῖ ἀπείρου καὶ ἀγνώστου περιέχεσθαι καὶ ὀρίζεσθαι τὰ νοητὰ
 20 γνωστὰ ὄντα φύσει καὶ ὠρισμένα ἅτε εἶδη ὄντα. αὕτη μὲν ἢ κατὰ τὸ
 φαινόμενον ἀτοπία τοῦ λόγου. ἐπιστῆσαι δὲ χρὴ ὅτι τὰ μὲν ἔνυλα εἰκό-
 τως ὑπὸ τῆς ὕλης καὶ τῆς ὕλικῆς ἀπειρίας λέγει περιέχεσθαι οὐχ ὡς ὀρι-
 ζούσης αὐτά, ἀλλ' ὡς διὰ πάντων χωρούσης καὶ οἷον εἰδοποιούσης, καὶ
 τὸ ἄγνωστον τοῖς τῆδε εἰκότως ἢ ὕλικῆ ἀπειρία παρέχεται· τὰ μέντοι
 25 νοητὰ ἄυλα ὄντα καὶ καθαρὰ εἶδη ὑπὸ τῆς ἐκεῖ ἀύλου ἀπειρίας περιέχεται 45
 τὴν διάκρισιν τῶν εἰδῶν ἐργαζομένης κατὰ τὴν δυάδα καὶ τὸ μᾶλλον καὶ
 ἥττον ἐν ὑπεροχῇ καὶ ἐλλείψει παρεχομένης διὰ τῆς ἐκεῖ τάξεως καὶ τὸ
 τῆς δυνάμεως ἀνέκλειπτον. καὶ οὐκ ἂν εἴη κατ' ἐκείνην τὴν περιοχὴν
 ἄγνωστα. καὶ γὰρ καὶ τὸ ἐνταῦθα ἄπειρον ὡς ὕλικὸν ἄγνωστα τὰ τῆδε
 30 ἐποίει, ἐκεῖνο δὲ ὑπὸ τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ πέρατος κρατούμενον ὁ πλοῦτος καὶ
 ἡ γονιμότης τῶν εἰδῶν ἔστιν. εἰ δὲ κατὰ τὴν ἐκεῖ ἀπειρίαν ἢ εἰς τὸ ὄν
 καὶ τὴν νοητὴν ἔνωσιν ἀνάγκη γίνεται τῶν ἐκεῖ εἰδῶν, οὐδὲν θαυμαστὸν 50
 κατὰ ταύτην καὶ τὴν γνωστὴν ὑπερδραμεῖν φύσιν τὰ εἶδη. τὸ γὰρ γνωστὸν
 πρὸς τοῦ πέρατος μᾶλλον ἔστι, τὸ δὲ ἄγνωστον καὶ ἀπόρρητον πρὸς τῆς
 35 ἀπειρίας.

3 εἶδος ἔστιν aF 5 τῆς om. a λόγους cf. p. 191^a 7 μόλις a 8 post ἐν
 μορίου add. μᾶλλον F 9 εἴπερ] ἢ περ F 11 ἑαυτοῦ aF: αὐτοῦ E τῶν τοῦ aF
 12 Περὶ τάραθου cf. Aristotelis fr. 23 ed. Acad. V 1478^a 18 sqq. Simpl. supra p. 453, 28 sqq.
 15 ἄπειρα a 16 λόγῳ E: λόγῳ τὸ F: τὸ a τὸ ἐκεῖ F: ὑπὸ (ex v. 19) τὸ E: ὑπὸ
 τοῦ a μεγάλου καὶ μικροῦ a 17 αὕτη aF 18 αἱ om. F καὶ (ante ἐν)
 om. a 21 ἔνυλα aE: ὕλικὰ F 23 εἶδος ποιούσης F 24 περιέχεται F 25 εἶδη]
 εἴγ' F 26 καὶ τὸ ἥττον E 27 διὰ τὸ τῆς F 28 περιοχὴν EF: ὑπεροχὴν a
 31 ἀπόρταν F 32 θαυμαστὸν] δυνατὸν F 34 καὶ post ἄγνωστον om. F
 πρὸς] ὑπὸ F

p. 207^a33 Κατὰ λόγον δὲ συμβαίνει καὶ τὸ κατὰ πρόσθεσιν ἕως 117^v
τοῦ περιέχει δὲ τὸ εἶδος.

Δείξας ὅτι οὐ περιέχει τὸ ἄπειρον ἀλλὰ περιέχεται ἐν τοῖς μεγέθεσιν
αἷτιον τοῦτο φησι τοῦ ἐν τῷ ἀπείρῳ ἀνομοίου, διότι τὸ μὲν ἐπὶ τὴν πρόσθε- 55
5 σιν οὐκ ἔστιν ἄπειρον οὕτως ὥστε παντὸς ὑπερβάλλειν μεγέθους, τὸ δὲ ἐπὶ
τὴν διαίρεσιν ἔστιν ὥστε παντὸς ἐλλείπειν. τούτου δὲ αἷτιον τὸ περιέχε-
σθαι μὲν τὴν ὕλην ἐντὸς | ἄπειρον οὕσαν καὶ τῆς ἀπειρίας αἷτιαν, περιέ- 117^v
χειν δὲ τὸ εἶδος. διὸ μικρότερον μὲν ποιεῖν ἐπ' ἄπειρον βουλομένοις
διδῶσι τὴν χορηγίαν ἐνυπάρχουσα κατὰ τὴν ἀπειρίαν ἢ ὕλην. διὰ ταύτην
10 δὲ καὶ ἡ ἀπὸ τῶν διαιρημάτων πρόσθεσις ἐπ' ἄπειρον γίνεται, τὸν δὲ τοῦ
εἶδους περιορισμὸν πέραςτος ὄντος ὑπερπεσεῖν ἀδύνατον. ἢ οὕτω γε καὶ τὸ
εἶδος αὐξῆσθαι συμβήσεται· οὐ γίνεται δὲ τὸ εἶδος οὔτε μείζον οὔτε ἕλατ-
τον. εἰ μὲν γὰρ ἦν τὸ ἄπειρον κατὰ πρόσθεσιν οὕτως ὥστε παντὸς ὁ
ὑπερβάλλειν, ἦν ἂν τὸ ἄπειρον κατὰ τὸ περιέχον καὶ ὀρίζον καὶ περα-
15 τοῦν (ἢ γὰρ προσθήκη κατὰ τοῦτο)· τὸ δὲ περατοῦν ἔστι τὸ εἶδος. καὶ
ἦν ἂν οὕτως κατὰ τὸ εἶδος ἡ ἀπειρία. τοῦτο δὲ ἄτοπον· πέραςτος γὰρ
ἀλλ' οὐκ ἀπειρίας αἷτιον τὸ εἶδος, ἐπειδὴ δὲ ἐπὶ τὴν διαίρεσιν ἡ ἀπειρία,
οὐδὲν ἄτοπον. ἢ γὰρ ὕλη τὸ ἄπειρον οὕσα περιέχεται, καὶ ἡ διαίρεσις καὶ
ἡ κατὰ τὴν διαίρεσιν πρόσθεσις κατὰ τὸ περιεχόμενον γίνεται. δόξει δὲ
20 τὴν ὕλην κατὰ τὸν αὐτῆς λόγον μέγεθος ποιεῖν, εἴ γε ἡ διαίρεσις κατ' αὐ-
τὴν. ἢ οὐ τὴν ὕλην διαιρεῖσθαι λέγοι ἂν, ἀλλὰ τὸ μέγεθος κατὰ τὴν ὕλην,
ἧτις ἐστὶ τὸ ἐν αὐτῷ ἄπειρον.

p. 207^b1 Ἐὐλόγως δὲ καὶ τὸ ἐν μὲν τῷ ἀριθμῷ ἕως τοῦ ὡσπερ
καὶ ὁ χρόνος καὶ ὁ ἀριθμὸς τοῦ χρόνου. 18

25 Εἰπὼν τὴν αἷτιαν τῆς ἐν τῷ μεγέθει κατὰ τὴν ἀπειρίαν διαφορᾶς,
καθ' ἣν ἐπὶ μὲν τὸ ἕλαττον ἔστιν ἀεὶ τοῦ λεγθέντος ὑπερβάλλειν, ἐπὶ δὲ 20
τὸ μείζον οὐκ ἔστι, νῦν τὴν αἷτιαν παραδίδωσι τῆς ἐν τῇ ἀπειρίᾳ διαφορᾶς
τοῦ τε ἀριθμοῦ καὶ τοῦ μεγέθους, διὰ τί ἐν μὲν τῷ ἀριθμῷ ἐπὶ τὸ ἕλατ-
τον οὐκ ἔστιν ἐπ' ἄπειρον προϊέναι (καταλήγομεν γὰρ εἰς πέρας τὴν μο-
30 νάδα), ἐπὶ δὲ τὸ πλεόν ἔστι (τὸν γὰρ προτιθέμενον πάντα ἀριθμὸν ἔστιν
αὐξῆσαι)· ἐπὶ δὲ τῶν μεγεθῶν τούναντίον ἐπὶ μὲν τὸ ἕλαττον ἔστι παν-
τὸς ὑπερβάλλειν μεγέθους, ἐπὶ δὲ τὸ μείζον οὐκ ἔστι. καὶ πρώτην
ἀποδίδωσιν τὴν αἷτιαν τοῦ μὴ ἐπ' ἄπειρον προϊέναι τὴν τοῦ ἀριθμοῦ διαί-
ρεσιν. αὕτη δὲ ἐστὶ τὸ τὸν ἀριθμὸν ἐκ πλειόνων ἐνῶν συγκεῖσθαι, τὸ δὲ 25
35 ἐξ ἐνῶν συγκεῖσθαι εἰς ἓνα καὶ διαιρεῖσθαι, τὸ δὲ ἐν καθὼ ἐν ἀδιάρητον

13 γάρ] οὖν a οὕτω κατὰ πρόσθεσιν a 16 ἢ om. E 20 αὐτῆς a: αὐτῆς
EF 22 αὐτῷ a: αὐτῶν F: αὐτοῖς E 23 ἐν EF: ἐν a 25 αἷτιαν τῆς E: om. aF
διαφορᾶς EF: διαφορᾶν a 31 αὐξῆσαν (comp.) E πάντως a 33 ἀποδίδωσιν
τὴν E: δίδωσιν aF 34 τὸν] τῶν F ἐνῶν E: ἐνων F: ἐνωσιν a δέ]
γὰρ a 35 ἐνῶν scripsi: ἐνων aF: ἐνός E καὶ (post ἓνα) om. E

ὑπάρχειν. πῶς οὖν οἷόν τε ἐπ' ἄπειρον γίνεσθαι τὴν διαιρέσειν; ἐλθόντες 117^v
 γὰρ εἰς τὰς ἐνάδας ἀδιαίρετους οὐσας ἰστάμεθα. καὶ ὅτι μὲν ἐξ ὧν σύγ-
 κριταὶ ἕκαστον πρώτων, εἰς ταῦτα διαιρεῖται ἔσχατα, καὶ ἤδη εἴρηται καὶ
 προφανές ἐστιν. ὅτι δὲ τὸ ἐν ἀδιαίρετόν ἐστιν, ὑπέμνησε διὰ τοῦ οἷον
 5 ἄνθρωπος εἰς ἄνθρωπος καὶ οὐ πολλοί. καθὼ γὰρ ἄνθρωπος, ἀδιαί-
 ρετος· εἰς ἀνθρώπους γὰρ ἂν διηρεῖτο. ἢ γὰρ εἰς κεφαλὴν καὶ χεῖρας
 καὶ πόδας διαιρέσεις οὐχ ὡς ἀνθρώπου ἐστίν, ἀλλ' ὡς ἐκ μορίων συγκρι- 30
 μένου. τὸ δὲ γε ἐν εἶδος ὄν ὄρισται, τὸ δὲ ὄρισμένον ὄν καθὼ ὄρισται
 ἀδιαίρετόν ἐστιν. ἀμέλει καὶ τῶν ἀριθμῶν ἕκαστος κατὰ τὸ ἑαυτοῦ εἶδος
 10 εἰς ὧν ἀδιαίρετός ἐστι, διαιρεῖται δὲ κατὰ τὰς ἐνυπαρχούσας ἐνάδας οἷον
 ὕλης λόγον ἔχουσας ἐν αὐτῷ. αὕτη δὲ ἢ ἐνάς ἢ μονάς οὐκ ἔχουσα ὕλην
 οὐδὲ ἄλλο τι οὐσα ἢ εἶδος ἀδιαίρετός ἐστιν. ὅπως δὲ εἰ διαιροῖτο τὸ ἐν,
 εἰς τί ἂν διαιρευθεῖ; ἢ πάντως εἰς ἡμίση. ἀλλὰ καὶ τούτων ἕκαστον ἐν
 καὶ οὐδὲ ἕλαττον τοῦ ἐξ ἀρχῆς· τὸ γὰρ ἐν ἦν τὸ ἐν ἀριθμῷ ἐλάχιστον. 35
 15 πῶς οὖν ἂν διαιρευθεῖ; ὅτι δὲ ὁ ἀριθμὸς ἐξ ἐνῶν σύγκριται, ὑπέμνησε διὰ
 τοῦ ὁ δὲ ἀριθμὸς ἐστίν ἕνα πλείω καὶ ποσὰ ἅρτα· τὰ γὰρ δύο
 καὶ τρία παρώνυμα ὀνόματά ἐστιν. εἰ οὖν ὁ ἀριθμὸς μηδὲν ἄλλο
 ἐστίν εἰ μὴ πλείονα ἕνα, ἅτινα ποσὰ τινά ἐστι, καὶ ἕκαστος τῶν ἀριθμῶν
 20 ἐκ τῶν ἐν ἑαυτῷ μονάδων ὀνομάσται (δύο γὰρ τὰ ἐκ δυῶν μονάδων καὶ
 τρία τὰ ἐκ τριῶν), ὁ δὲ γὰρ ἐκ τούτων σύγκριται ὁ ἀριθμὸς. εἰ οὖν ἀδιαί-
 ρετος ἢ μονάς καὶ σύγκριται ἐκ μονάδων ὁ ἀριθμὸς, ἐξ ὧν δὲ σύγκριται
 εἰς ταῦτα καὶ διαιρεῖται, ἀνάγκη στήναι ἐπὶ τὸ ἀδιαίρετον, τουτέστιν 40
 ἐπὶ τὸ ἐλάχιστον καὶ τὴν μονάδα.

Εἰπὼν δὲ τὴν αἰτίαν τῆς ἐπὶ τὸ ἀδιαίρετον στάσεως ἐπάγει λοιπὸν
 25 τὴν αἰτίαν τῆς ἐπὶ τὸ πλεόν ἐν τοῖς ἀριθμοῖς ἐπ' ἄπειρον προκοπῆς λέγων
 τοῦτο τὸ ἐπ' ἄπειρον ἀπὸ τοῦ ἐν τοῖς μεγέθεσι γίνεσθαι. τῷ γὰρ ἐκεῖνα
 ἐπ' ἄπειρον τέμνεσθαι διὰ τὴν περιεχομένην ἐν αὐτοῖς τῆς ὕλης ἀπειρίαν,
 τούτῳ καὶ ἢ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς ἐπ' ἄπειρον ἀΐξεσις γίνεσται. καὶ ἐστὶν ἀμφο-
 30 τέρως παρὰ τῆς ὕλης τὸ ἄπειρον. οὗ καὶ αὐτὸς ἐπήγαγεν ἀλλ' οὐ χω-
 ριστὸς οὗτος ὁ ἀριθμὸς. ἀλλ' ἐνυλος δηλονότι, ὡς διὰ τὴν ὕλην καὶ
 ἐπὶ τούτου τῆς ἀπειρίας συμβαινούσης. ἀλλ' ἢ ἀπὸ τῶν ἐπ' ἄπειρον γινο-
 μένων διαιρημάτων τοῦ μεγέθους πρόσθεσις μεγέθους ἐστὶν ἐπ' ἄπειρον
 ἀΐξεσις καὶ οὐκ ἀριθμῶς· εἰ οὖν τὸν μοναδικὸν ἀριθμὸν λάβοιμεν μὴ
 35 προσποιούμενοι μέγεθος, ἀρα οὐκ ἀνάγκη καὶ ἐπὶ τούτου παντὶ τῷ λαμβα-
 νομένῳ τοιοῦτον δυνατόν εἶναι προσθεῖναι μονάδα; ὅπως δὲ ἢ αἰεὶ γινομένη
 πρόσθεσις ἐπὶ τοῦ τῶν ἀνθρώπων ἢ τῶν ἄλλων τῶν ἐν γενέσει ἀριθμοῦ 50
 ἀπὸ ποίας προστίθεται διαιρέσεως; ὁ δὲ ἀριθμὸς τῆς οὐρανίας κινήσεως

1 οὖν om. E 3 πρώτως E 4 δὲ aF: δὲ καὶ E 5 ἄνθρωπος (post εἰς) om. E
 7 ὡς (post ἀλλ') om. E 8 ὄν (post ὄρισμένον) om. E 11 ἔχουσα E αὕτη a
 13 διαιρεθῆ E ἢ om. aF ἀλλὰ om. aF 14 τὸ ἐν E: τῷ aF 15 ἀπέ-
 μνησε E: 16 δύο καὶ τρία Aristoteles cf. Simpl. v. 19: τρία καὶ δύο libri 17 μηδὲν]
 οὐδὲν a 20 ἐκ (post τὰ) om. E 22 καὶ om. a post στήναι add. τὴν F
 28 τοῦτο E ἐπαΐξεσις (om. ἄπειρον) F 30 ὁ ἀριθμὸς οὗτος Aristoteles 31 ἀλλ'
 εἰ ἢ a ἀπὸ E: ἐπὶ aF 33 ἀριθμῶ E 35 προσθεῖναι aF 36 ἢ ἢ a

καὶ τοῦ χρόνου ἀπὸ ποίας προσγινομένης διαιρέσεως αὔξεται; μήποτε οὖν 117^v
οὐ παντὸς ἀριθμοῦ τὴν ἐπ' ἄπειρον αὔξασιν ἀπὸ τῆς τοῦ μεγέθους διαιρέ-
σεως γίνεσθαι φησιν, ἀλλὰ τοῦ ἐν ὑποστάσει ὄντος καὶ ὑπομένουτος. πῶς
γὰρ οἷόν τε αὔξεσθαι ἢ προσθεσιν δέχεσθαι τινα τὸ μὴ ὑφαστῶς μηδὲ
5 ὑπομένον; ὥστε οὐδὲ τὸν μοναδικὸν ἀριθμὸν αὔξεσθαι βῆτέον (ἐν ἐπινοίᾳ
γὰρ οὗτος μόνη τὸ εἶναι ἔχει) οὔτε τὸν τῶν ἀνθρώπων ἢ τῆς κινήσεως ἢ οὖ
τοῦ χρόνου ἢ ὅλων τῶν γινομένων καὶ φθειρομένων. οἱ γὰρ τούτων ἀρι-
θμοὶ ἐν τῷ φθειρῆσθαι τὰ πρότερα | τὸ εἶναι ἔχουσι. καὶ οὐχ ὑπομένει 118^r
τὰ πρότερα, ὥστε προστίθεσθαι τὰ ἐφεξῆς καὶ τὸν ἐξ ἀρχῆς ἀριθμὸν αὔξε-
10 σθαι, πλὴν εἰ μὴ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ φαντασίᾳ οὐδὲ αὐτῇ ὑπομενούσῃ, ἀλλὰ
μόνως ἂν τοῦτο συμβαίνοι ἐπὶ τῆς τῶν ἐκ τοῦ μεγέθους διαιρεμάτων
προσθέσεως, ποτὲ μὲν ὡς μεγεθῶν, ποτὲ δὲ ὡς μονάδων λαμβανομένων,
καὶ διὰ τοῦτο ποτὲ μὲν ὡς μέγεθος ἐπ' ἄπειρον αὔξανόντων, ποτὲ δὲ ὡς
ἀριθμῶν. τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ ἐνεργεῖα μηδέποτε τὸ ἄπειρον ἀπολαβεῖν μήτε 5
15 τὸ μέγεθος μήτε τὸν ἀριθμὸν, δυνάμει δὲ ἐνυπάρχειν τὸ δύνασθαι ἐπ' ἄπει-
ρον αἰεὶ προχωρεῖν διὰ τὸ δυνάμει καὶ τὸ ἄπειρον τῆς ἐνυπαρχούσης ὕλης,
δι' ἣν καὶ ἐν τῇ προσθέσει τῶν ἐνύλων ἀριθμῶν τὸ ἐπ' ἄπειρον ὑφέστη-
κεν. εἶοικε δὲ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἐνδείκνυσθαι τὴν ὑπ' ἐμοῦ βῆθεισαν
λύσιν διὰ τοῦ αἰεὶ μὲν ὑπερβάλλειν τὰ λαμβανόμενα παντὸς ὠρι-
20 σμένου πλήθους. ἀλλ' οὐ χωριστὸς οὗτος ὁ ἀριθμὸς. ἀλλ'
οὐδὲ μένει ἢ ἀπειρία, ἀλλ' αἰεὶ γίνεται ὥσπερ καὶ ὁ χρόνος καὶ
ὁ ἀριθμὸς τοῦ χρόνου. λέγει γὰρ ὅτι κἂν αἰεὶ ὑπερβάλλῃ τὰ λαμβα- 10
νόμενα παντὸς ὠρισμένου πλήθους, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ χωριστοῦ τινος ἀριθμοῦ
καὶ ἐν ἐπινοίᾳ κειμένου τοῦτο θεατέον, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ σωματικοῦ, ἐφ' οὗ
25 καὶ ἡ διαίρεσις ἢ τῆς προσθέσεως αἰτία τοῖς ὑπομένουσι διὰ τὴν ὕλην ἔχει
τὸ ἐπ' ἄπειρον. οὐ γὰρ ἐστηκεν ἡ ἀπειρία, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τῆς κινήσεως καὶ
τοῦ χρόνου καὶ τοῦ ταῦτα μετροῦντος ἀριθμοῦ οὐ μένει ἢ ἀπειρία ἀλλ'
αἰεὶ γίνεται, πλὴν ὅτι ἐπὶ μὲν τῆς ἐκ τῶν διαιρεμάτων προσθέσεως ὑπο-
30 μένον τὸ πρότερον δέχεται τὸ ἐπιόν, κἂν τὸ ἄπειρον καὶ ἐπὶ ταύτης οὐχ
ὑπομένη, ἀλλ' ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχῃ, ὡς καὶ ἐπὶ κινήσεως καὶ χρό- 15
νου καὶ τοῦ μοναδικοῦ ἀριθμοῦ. διάφορον δὲ ἔχει ταῦτα τὸ γίνεσθαι τὸ
ἄπειρον τοῦ πρώτου φθειρομένου καὶ μηδὲ πρόσθεσιν δεχομένου. ἀλλὰ τί
καὶ τούτοις αἰτιῶν ἐστὶ τῆς ἐπ' ἄπειρον προόδου ὥσπερ τοῖς ὑπομένουσι
τὰ τῶν μεγεθῶν ἔνυλα διαιρέματα; ἢ τὸ αἰεὶ ἐνυπάρχον δυνάμει, ὑλικὸν
35 καὶ αὐτὸ ὄν, τὸ αἰεὶ δύνασθαι παρέχεται, ἀριθμὸς δὲ χρόνου τὸ πρότερον
καὶ ὕστερον, ὃ ἐπ' ἄπειρον λαμβάνεται τῷ ἄλλο καὶ ἄλλο γίνεσθαι.

4 οἷόν τε] οἷόν τε sic E 5 post μοναδικὸν add. καὶ a 10 αὐτῇ aF: αὐτοὶ E
15 τῷ δύνασθαι aF 17 ἐν τῇ] ἐν τινι F 19 μὲν om. Aristoteles ὑπερ-
βάλλειν] immo ὑπερβάλλει ut Aristoteles τὸ λαμβανόμενον Aristoteles 20 ἀλλ']
τῆς διχοτομίας Aristoteles 21 ὥσπερ καὶ ὁ χρόνος om. a 23 τοῦ παντὸς a
25 προσθέσεως E 26 ἐπ' E: om. aF ἀλλ' — ἢ ἀπειρία (27) om. E 30 ὑπο-
μένει F ἔχει E καὶ (post ὡς) om. E 31 ταῦτα τῷ γίνεσθαι a 32 ἀλλὰ
καὶ τί καὶ E 34 ὑπάρχον F 35 τὸ πρότερον — χρόνου (507, 1) om. E

ἀριθμὸν δὲ χρόνου λέγει, καθ' ὃν καὶ ἀριθμαῖ καὶ ἀριθμαῖται ὁ 118^r
χρόνος. 20

p. 207^b 15 Ἐπὶ δὲ τῶν μεγεθῶν τοῦναντίον ἐστὶν ἕως τοῦ εἶη γὰρ
ἂν τι τοῦ οὐρανοῦ μείζον.

5 Τοῦ ἐν τοῖς μεγέθεσιν ἐπὶ μὲν τὴν διαίρεσιν εἶναι τὸ ἄπειρον, ἐπὶ
δὲ τὴν πρόσθεσιν μὴ εἶναι, πρότερον μὲν ἀπεδίδου αἰτίαν τὸ τὴν μὲν ὕλην 25
τὸ ἄπειρον οὖσαν καὶ ἐντὸς περιεχομένην χώραν διδοῖναι τῇ ἐπὶ τὸ ἔλαττον
ἐπ' ἄπειρον προόδῳ, τὸ δὲ εἶδος πέρας ὃν καὶ ἐκτὸς περιέχον μὴ δέχεσθαι
τὴν ἐπ' ἄπειρον πρόσθεσιν, νῦν δὲ τοῦ μὲν ἐπὶ τὸ ἔλαττον ἀεὶ προχωρεῖν
10 τὸ συγκεῖσθαι μὲν ἐκ συνεχῶν τὸ συνεχὲς καὶ ἐκ μεγεθῶν τὸ μέγεθος,
διαιρεῖσθαι δὲ πᾶν εἰς ἐκεῖνο ἐξ οὗ σύγκειται. μέρη γὰρ ἔχον τὸ μέγεθος
μεγέθη τὴν διαίρεσιν καὶ τομῆν εἰς ταῦτα ὑπομένει ὥσπερ τὴν ἀνάλυσιν
εἰς τὰ στοιχεῖα. κοινὸν δὲ ἐπ' ἀμφοῖν τὸ ἐξ ὧν σύγκειται τι εἰς ταῦτα καὶ 30
διαιρεῖσθαι· ἀλλ' εἰ μὲν τεμνόμενον, εἰς τὰ μέρη πάντως ἢ τομῆ, εἰ δὲ ἀνα-
15 λυόμενον, εἰς τὰ στοιχεῖα ἢ ἀνάλυσις γίνεται. ὅτι δὲ ἐκ μεγεθῶν τὸ μέγεθος
ἐν τῇ ἕκτῃ βιβλίῳ δεῖξει διὰ τοῦ ἧ ἐξ ἀμερῶν ἢ ἐκ μεριστῶν εἶναι, τὰ δὲ
ἀμερῆ συντιθέμενα διάστασιν μὴ ποιεῖν. τοῦ δὲ μὴ ἐπ' ἄπειρον αὔξεσθαι
τὸ μέγεθος αἰτίον φησιν εἶναι τὸ προχωροῦσιν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μείζον τὸ ὅλον
ὑπαντᾶν καὶ τὸ πᾶν, ὅπερ ἐστὶν ὠρισμένον, ὥσπερ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς ἐπὶ
20 τὸ ἔλαττον προχωροῦσιν ὑπαντήσασα ἢ ἐνὰς ὠρισμένη οὖσα ἴσῃσι τὴν ἐπ' 35
ἄπειρον πρόδον. εἰ δὲ ἦν δυνατὸν προστιθέναι παντὶ σώματι, οὐδὲν ἂν ἦν
πᾶν οὐδὲ ὅλον, ἀλλ' οἷον οἱ φυσολόγοι λέγουσιν αἰσθητὸν τι σῶμα ἄπειρον
ἐνεργεία, ὅπερ δέδεικται μὴ ὄν. εἰ δὲ ἦν ἐπ' ἄπειρον πᾶν μέγεθος αὔξε-
25 σθαι δυνάμενον, ὥστε δυνάμει εἶναι τὸ ἀεὶ υπερβάλλον, ἦν ἂν καὶ ἐνεργεία
τοσοῦτον· ὅσον γὰρ ἐνδέχεται δυνάμει εἶναι, καὶ ἐνεργεία
ἐνδέχεται· ὥστε ἐπειδὴ ἄπειρον οὐδὲν ἐστὶν ἐνεργεία μέγεθος
αἰσθητὸν ὡς δέδεικται, οὐδ' ἐπ' ἄπειρον προϊόντας ἐνδέχεται παντὸς
30 ὑπερβάλλειν ὠρισμένου μεγέθους, ἵνα μὴδὲν ἢ ἐνεργεία τοῦ κόσμου 40
μείζον, ὥσπερ ἐστὶ τὸ ὅλον καὶ πᾶν μέγεθος οὐ κατὰ Πλάτωνα μόνον ἀλλὰ
καὶ κατὰ Ἀριστοτέλην. καλοῦσι δὲ ἄμφω καὶ τὸν ὅλον κόσμον οὐρανὸν ἢ
ἐκ τοῦ ἐν αὐτῷ κυριωτέρου καὶ πλείστου τὸ ὅλον προσαγορεύοντες, ἢ ὅτι
τὸ πρὸς τὸν ἑαυτοῦ δημιουργὸν ἐστράφηται καὶ ὄραν ἄνω, ἀφ' οὗ καὶ οὐρα-
νὸς καλεῖται, οὐ τῷ αἰδίῳ μόνῳ σώματι ὑπάρχει, ἀλλὰ καὶ τῷ παντὶ
κόσμῳ. ὅτι δὲ οὐδὲν ἐστὶν τοῦ κόσμου μείζον μέγεθος οὐδὲ τι ἕξω τοῦ
35 οὐρανοῦ, δεῖξει μὲν ἐν τῇ Περὶ οὐρανοῦ προηγουμένως, δέδεικται δὲ ὡς ὀμαι 45

1 λέγει E: φησὶ aF καὶ (post ὄν) om. a 6 πρότερον μὲν E: πάτερον δὲ F¹: πρότερον
aF² 7 τὸ (post ὕλην) om. aF 9 προχωρεῖν ἀεὶ E 12 εἰς ταῦτα EF: ἐνταῦθα a
13 τοῦτο E 14 πάντων a 16 ἕκτῃ a: ᾤ F: καὶ E 21 προστιθέναι E (cf.
p. 508, 5 et Themistius p. 246, 13): προστεθῆναι aF 23 αὔξεσθαι E: ἐπαύξεσθαι F:
ἐπαύξεσθαι a 24 ἂν καὶ] καὶ ex ἂν corr. F 26 μέγεθος αἰσθητὸν — ἐνεργεία (28)
iteravit F 29 ὥσπερ F τὸ ὅλον καὶ πᾶν aF: καὶ τὸ πᾶν E 34 τοῦ οὐρανοῦ
om. F 35 τῇ] τοῖς a Περὶ οὐρανοῦ A 9 p. 278^b 21 sqq. ὡς om. a

καὶ ἤδη διὰ τῶν τὸ ἄπειρον μέγεθος ἀναιρούτων λόγων. εἰ γὰρ ἦν ἔτι 118^r
τοῦ κόσμου μείζον ἀόριστον λοιπὸν ὑπάρχον, ἄπειρον ἂν ἦν.

Ἄλλὰ πῶς φησιν ὅσον γὰρ ἐνδέχεται δυνάμει εἶναι, καὶ ἐνεργείᾳ ἐνδέχεται τοσοῦτον εἶναι; οὐδὲ γὰρ ἐπειδὴ παντὶ ἀριθμῷ δυνατόν προσθεῖναι, ἤδη καὶ ἐνεργείᾳ ἐστὶν ἄπειρος ἀριθμὸς, οὐδὲ ἐπειδὴ μὴ ἐστὶν ἐνεργείᾳ ἄπειρος ἀριθμὸς. ἤδη διὰ τοῦτο κωλύεται ἢ ἐπ' ἄπειρον τοῦ ἀριθμοῦ πρόσθεσις· παντὶ γὰρ τῷ λαμβανομένῳ προσθεῖναι δυνατόν. ὥστε 50
φαίη ἂν τις. κἂν ἄπειρον ἐνεργείᾳ μέγεθος μὴ ἦ, τί κωλύει δυνάμει εἶναι τῷ δυνατόν ἐπ' ἄπειρον αὐξῆσθαι; καὶ γὰρ τὸ ἐν τῇ διαιρέσει δυνάμει τῷ
10 δυνατόν αἰεὶ τι λαμβάνειν ἔλαττόν ἐστιν, οὐχ ὅτι ληφθήσεται ποτε τὸ ἐλάχιστον. τί οὖν κωλύει καὶ τὸ ἐν τῇ προσθέσει δυνάμει οὕτως εἶναι, ὡς δυνατόν τι αἰεὶ λαμβάνειν μείζον. μηδέποτε δὲ καταντῶν εἰς τὸ μέγιστον; εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, οὐ γὰρ ἐκ τοῦ μὴ εἶναι ἄπειρον ἐνεργείᾳ μέγεθος αἰσθητὸν ἀναρῶν τὴν ἐπ' ἄπειρον πρόσθεσιν. μήποτε οὖν ὥσπερ ἐπὶ τῶν 55
15 μεγεθῶν. διὰ τοῦτο οὐ δυνατόν παντὸς ὑπερβάλλειν τοῦ ληφθέντος μεγέθους, ὅτι μὴ | ἐστὶν ἐνεργείᾳ μέγεθος ἄπειρον αἰσθητὸν, οὕτως ἔχει καὶ ἐπὶ 118^v
τῶν ἀριθμῶν. καὶ γὰρ ἐπ' ἐκείνων διότι μὴ ἐστὶν ἐνεργείᾳ ἄπειρος ἀριθμὸς, οὐ δυνατόν παντὸς τοῦ δοθέντος ὑπερβάλλειν πλην τῇ ἐπινοίᾳ. αὕτη δὲ ὅτι κενεμβατεῖ πολλὰκις μετ' ὀλίγον δειχθήσεται. πῶς οὖν ἀντιπεπονημένοι
20 κατὰ τοῦτο τὴν ἀριθμὸν ἐλέγμεν τῷ μεγέθει, καθόσον ὁ μὲν ἀριθμὸς ἐπὶ τὸ πλεόν αἰεὶ τὸ ἄπειρον ἔχει, τὸ δὲ μέγεθος ἐπὶ τὸ ἔλαττον; ἢ τοῦτο οὐκ 5
ἐπὶ παντὸς ἐστὶν ἀριθμοῦ κατὰ ὑπόστασιν, ἀλλ' ἐπὶ μόνου τοῦ ἐκ τῆς διχοτομίας, τοῦ μεγέθους ἐπ' ἄπειρον αὐξομένου διὰ τὴν τῆς διχοτομίας ἐπ' ἄπειρον πρόσθεσιν. ὥσπερ οὖν ὑπερβάλλειν μὲν παντὸς μεγέθους ἀδύνατον.
25 ἐπειδὴ μὴ ἐστὶν αἰσθητὸν μέγεθος ἄπειρον, ἐστὶ δ' ἐπ' ἄπειρον προστιθέναι μέγεθος μεγέθει τὰ ἀπὸ τῆς διχοτομίας διαιρέματα ἐπ' ἄπειρον γινομένης προστιθέντας ἐπ' ἄπειρον, οὕτως ὑπερβάλλειν μὲν παντὸς ἀριθμοῦ ἀδύνατον πλην τῇ ἐπινοίᾳ. ἐπειδὴ μὴ ἐστὶν ἐνεργείᾳ ἄπειρος ἀριθμὸς. μόνῃ δὲ τῷ
30 ἐκ τῆς αἰεὶ γινομένης διχοτομίας ἀριθμῷ προστιθέναι αἰεὶ δυνατόν κατὰ τὴν
ἐνυπάρχουσαν τῆς ὕλης ἀπειρίαν οὐκ ἐπὶ χωριστοῦ ἀριθμοῦ τοῦτο ποιῶντας, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ τῇ διχοτομίᾳ συμπρωϊόντος. καὶ ὁδοξομέν τι λέγειν ἴσως τοῦτο λέγοντες. τάχα δὲ οὐδὲν λέγομεν, διότι τὸ μὲν μέγεθος κἂν ἐπ' ἄπειρον ἴσχυι τὴν ἀπὸ τῆς διαιρέσεως προσθήκη, ἀλλ' οὐχ ὑπερβάλλει παντὸς μεγέθους τὸ τὴν προσθήκη δεχόμενον· ἀπὸ γὰρ τῆς διαιρέσεως ἔχει τὴν
35 ἀπειρίαν. ἔνδον δὲ ἐκείνη καὶ οὐκ ἔξω πρόεισιν. ὁ μέντοι ἀριθμὸς ὁ ἐν 15
τῇ διχοτομίᾳ τῇ ἐπ' ἄπειρον γινομένῃ ἐπ' ἄπειρον καὶ αὐτὸς προῖον διὰ τί μὴ παντὸς ὑπερβάλλει, καίτοι μὴ ὄντος ἀπείρου ἀριθμοῦ κατ' ἐνέργειαν; πάλιν οὖν ἡμῖν εἰς ταῦτον περιελήλυθεν ἡ ἀπειρία, πῶς λέγει διὰ τοῦτο μὴ

3 ὅσον] οἷον aF 4 τοιούτων aF 8 κἂν E: καὶ F: κἂν ἐπ' a post μέγεθος
add. ἂν F 9 τῷ aF: τὸ E 12 τὸ om. a 13 post γρηῖ add. αἰεὶ λαμβάνειν
μείζον (12) deleta F 17 ὅτι a 23 αὐξομένου F: αὐξανομένου E: αὐξανόμενου a
30 ποιῶντος F 32 καὶ ἐπ' ἄπειρον ἂν F 37 ἀριθμοῦ ἀπείρου aF 38 οὖν
ἡμῖν E: μὲν οὖν aF εἰς iteravit E ἀπορία F

εἶναι ὑπερβολὴν παντὸς ὀρισμένου μεγέθους, ὅτι μὴ ἔστιν ἐνερ- 118^v
 γεία μέγεθος αἰσθητὸν ἄπειρον, εἴπερ καὶ μὴ ὄντος ἐνεργεία ἀπείρου ἀρι-
 θμοῦ τὸν ἀπὸ τῆς ἐπ' ἄπειρον γινομένης διχοτομίας ἀνάγκη παντὸς ὑπερ-
 βάλλειν ἀριθμοῦ. μήποτε οὖν ἐπὶ μὲν τοῦ μεγέθους ἀδύνατον ἦν παντὸς
 5 ὑπερβολὴν εἶναι ὀρισμένου μεγέθους, εἰ μὴ ἦν μέγεθος ἄπειρον· 20
 τὸ γὰρ ὀρισμένον πᾶν πεπερασμένον. εἰ οὖν τοῦ μεγίστου τῶν ὀρισμένων
 μείζον ἦν λαβεῖν, ἀόριστον ἀνάγκη καὶ ἄπειρον εἶναι τὸ λαμβανόμενον.
 ἐπὶ δὲ τῆς τοῦ ἀριθμοῦ προσθέσεως καὶ μὴ ὄντος ἀπείρου ἀριθμοῦ ἀνάγκη
 τὴν ἐκ τῆς διχοτομίας πρόσθεσιν ἐπ' ἄπειρον γίνεσθαι καὶ παντὸς τοῦ λαμ-
 10 βανομένου ἀριθμοῦ εἶναι πλείονα, ἐπειδὴ καὶ ἡ διχοτομία ἐπ' ἄπειρον
 γίνεται μηδέποτε κατανωσα εἰς τὸ ἐλάχιστον, ὥσπερ ἡ τῶν μεγεθῶν αὐξή-
 ξις κατανωτᾶ εἰς τὸ μέγιστον τὸ ὅλον καὶ τὸ πᾶν. τί οὖν οὐχὶ καὶ ἐπὶ 25
 τούτου ἀληθές, ὅτι ὀρισμένος πᾶς ἀριθμὸς πεπερασμένος ἐστίν; εἰ οὖν τοῦ
 μεγίστου ὀρισμένου καὶ πεπερασμένου μείζονα θελήσασμεν λαβεῖν, ἀνάγκη
 15 εἰς ἄπειρον ἐκπεσεῖν. τοῦ γὰρ μεγίστου ὀρισμένου καὶ πεπερασμένου μείζων
 ὁ ἄπειρός ἐστιν. ὥστε οὐκ ἐνδέχεται οὐδὲ ἀριθμοῦ παντὸς ὀρισμένου ὑπερ-
 βολὴν εἶναι, εἰ μὴ ἔστιν ἄπειρος ἀριθμὸς. πῶς οὖν ἡ ἐπ' ἄπειρον τοῦ
 ἀριθμοῦ πρόσθεσις, πῶς δὲ ἡ ἐπ' ἄπειρον τοῦ μεγέθους διαιρέσις, εἰ μὴ
 ἔστι μέγεθος ἐλάχιστον, εἰ ἀληθές τὸ ῥηθέν, ὅτι ὅσον ἐνδέχεται δυνά- 30
 20 μει εἶναι, καὶ ἐνεργεία ἐνδέχεται τοσοῦτον εἶναι;

p. 207^b 21 Τὸ δὲ ἄπειρον οὐ ταῦτὸν ἕως τοῦ ὅτι πᾶν μέγεθος εἰς
 μεγέθη διαιρετόν.

Εἰπὼν τὸ ἄπειρον ἐν πλείοσιν εἶναι (καὶ γὰρ καὶ ἐν μεγέθει καὶ ἐν 35
 ἀριθμῷ καὶ ἐν κινήσει καὶ ἐν χρόνῳ καὶ ἐν πᾶσι κατὰ τὸ ἐπ' ἄπειρον)
 25 ἐφίσταται καλῶς, ὅτι τὸ ἄπειρον ὑπάρχον συνεχέσει τῷ μεγέθει καὶ τῇ κινή-
 σει καὶ τῷ χρόνῳ οὐκ ὡς τὸ αὐτὸ ὑπάρχει οὐδ' ὡς μία τις φύσις καὶ
 γένος ἐν κατὰ πάντων τῶν εἰρημένων. οὐ γὰρ ἐπ' ἴσης αὐτῶν κατηγορεῖ-
 ται, ὅπερ προσήκει τοῖς γένεσιν, ἀλλὰ τοῦ μὲν προτέρου, τοῦ δὲ ὑστέρου.
 ἐπειδὴ γὰρ κατὰ τὸ συνεχές ὑπάρχει τούτοις τὸ ἄπειρον, διότι τὸ συνεχές
 30 ἐστὶ τὸ ἐπ' ἄπειρον διαιρετόν, πρῶτως δὲ συνεχές τὸ μέγεθος, καὶ πρῶτως 40
 τοῦτο διαιρεῖται εἰς μεγέθη ἅτε καὶ ἐκ μεγεθῶν συγκαίμενον, καὶ διὰ τοῦτο
 διαιρεῖται ἐπ' ἄπειρον. διὰ δὲ τὸ μέγεθος ἡ κίνησις ἔχει τὸ συνεχές· τῷ
 γὰρ ἐπὶ συνεχοῦς γίνεσθαι τοῦ μεγέθους συνεχῆς καὶ αὐτὴ καὶ ἐπ' ἄπειρον
 διαιρετή. διὰ δὲ τὴν κίνησιν ὁ χρόνος· κινήσεως γὰρ τί ἐστίν· ἀριθμὸς
 35 γὰρ κινήσεως ὁ χρόνος. ὥστε οὐκ ἐπ' ἴσης οὐδὲ ὡς γένος κατηγορεῖται,

2 καὶ (ante μὴ) om. F ἀπείρου ἐνεργεία aF 3 γινομένης F 5 post ἦν
 add. μέγεθος ἄπειρον τὸ γὰρ ὀρισμένον deleta E 11 μήποτε F 14 μείζονα —
 πεπερασμένου (15) om. sed add. eadem m. E¹ 15 εἰς τὸ F γὰρ om. E
 καὶ (post ὀρισμένου) om. E 16 οὐδὲ a: οὔτε EF 19 εἰ om. F 21 δὲ aF:
 om. E ὅτι E: διότι a 22 διαιρετόν E 23 καὶ (post γὰρ) om. E
 29 κατὰ τὸ extrema pagina iteravit F 33 αὕτη aF

ἀλλ' αἰεὶ τοῦ δευτέρου διὰ τὸ πρότερον, καὶ διὰ τοῦτο πρότερον καὶ ὕστε- 118^v
ρον. ἢ δὲ ὡς προτέρου καὶ ὑστέρου κατηγορία ἔστι μὲν καὶ ἐν τοῖς ὁμο-
νόμοις (οὕτως γὰρ ὁμώνυμος ὁ ἕργονος εἰ τύχοι τῷ πάππῳ), ἔστι δὲ καὶ 45
ἐν τοῖς ἀφ' ἑνός. καὶ τοιαύτη μᾶλλον ἔστιν ἢ τοῦ ἀπείρου κατηγορία. ὅτι
5 δὲ παρὰ τοῦ μεγέθους τῇ κινήσει τὸ συνεχές, νῦν μὲν ὑπέμνησε βραχέως
εἰπὼν κινήσεις μὲν ὅτι τὸ μέγεθος ἐφ' οὗ κινεῖται ἢ ἀλλοιοῦται ἢ
αὐξάνεται, τὸ ἐφ' οὗ κινεῖται ἀντὶ τῆς τοπικῆς κινήσεως παραλαβὼν
καὶ διὰ τῶν κατ' εἶδος κινήσεων ὑπομνήσκων, ὅτι πᾶσαι αἱ κινήσεις
10 μεγεθῶν εἰσι καὶ ἐν μεγέθεσι καὶ τὸ συνεχές ἔχουσι διὰ τὰ μεγέθη. ἀλλὰ
νῦν μὲν, ὅπερ εἶπον, βραχέως ὑπέμνησε τοῦτο, προῖων δὲ καὶ ὅτι τὸ μέ- 50
γεθος πρῶτως ὄν συνεχές εἰς μεγέθη διαιρεῖται, ἅτε ἐκ μεγεθῶν συγκεῖμενον.
καὶ διὰ τοῦτο πρῶτον ἔχει τὴν ἐπ' ἄπειρον διαίρεσιν, διὰ δὲ τὸ μέγεθος ἢ
κινήσις, καὶ διὰ τὴν κίνησιν ὁ χρόνος. τὸ δὲ τί ἐστὶ περὶ μὲν κινήσεως
εἴρηται, περὶ δὲ χρόνου καὶ μεγέθους ῥηθήσεται.

15 p. 207^b 27 Οὐκ ἀφαιρεῖται δὲ ὁ λόγος ἕως (τοῦ) | τὸ δὲ εἶναι ἐν 119^r
τοῖς οὖσιν ἔσται μεγέθεσιν.

Ἐπιστήμονος ἀνδρός ἐστὶ τὸ μὴ δι' ὧν εἰσηγεῖται ἀναιρεῖσθαι τι τῶν
τοῖς σοφοῖς τετιμημένων. ἐπειδὴ οὖν τετιμῆται μὲν γεωμετρία δικαίως, τὰ
δὲ ἐν αὐτῇ θεωρήματα δεικνύουσιν οἱ γεωμέτραι, ὡς ὄντος ἀπείρου μεγέ-
20 θους ἀδιεξίτητου ἐπὶ τὴν αὐξήσιν, εἴπερ καὶ ἐν τοῖς αἰτήμασι λαμβάνουσι
τὸ πεπερασμένον εὐθείαν κατὰ τὸ συνεχές ἐπ' εὐθείας ἐκβάλλειν, εἰ δὲ ὅ
τοῦτο, πάσης τῆς δοθείσης ὑπερβάλλειν δυνατόν, εἰ δὲ τοῦτο, ἄπειρον ἐνερ-
γεία μέγεθος ἀνάγκη εἶναι, ὅπερ διὰ πολλῶν ἀνεῖλον οἱ φησάντες λόγοι,
πολλάκις δὲ καὶ ἐν ταῖς δεξιέσιν ἀπείρους ὑποτίθενται γραμμάς, ὁῦσι οὖν
25 τισιν ἀναγκαῖον ἢ εἶναι τι μέγεθος ἄπειρον ἐνεργεία ἢ ἀναιρεῖσθαι γεωμε-
τρίαν (καὶ ὀηλον ὅτι πάντα ἂν τις μᾶλλον ἀνὴρ σοφὸς συγχωρήσειεν ἢ τὸ
ἀναιρεῖσθαι γεωμετρίαν· πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις ἀγαθοῖς καὶ τοῦτο ἔχει μέ-
γιστον, ὡς ὁ Πλάτων φησί, “πρὸς πάσας μαθήσεις, ὥστε κάλλιον ἀποδέχε- 10
σθαι” τὸν ἀψάμενον γεωμετρίας τοῦ μὴ ἀψαμένου). τοῦτον οὖν τὸν φόβον
30 παραμυθιούμενος φησι τὸν λόγον τὸν ἀναιροῦντα τὸ ἐνεργεία ἄπειρον μὴ ἀφαι-
ρεῖσθαι τοὺς μαθηματικούς τὴν θεωρίαν. οὐδαμοῦ γὰρ τῷ κατ' ἐνεργείαν
ἀπείρῳ μεγέθει χρῶνται οἱ μαθηματικοί, ἀλλὰ πάντα τὰ δεικνύμενα διὰ
πεπερασμένων περαίνουσι γραμμῶν καὶ ἐπιπέδων· ὥστε οὐδὲ δέονται
τοῦ κατ' ἐνεργείαν ἀπείρου μεγέθους, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ ἔχειν, ὅσῃν ἂν
35 βούλωνται, τὰς ἀπείρους γραμμάς ὑποτίθενται. καὶν αἰτιῶσιν οὖν εὐθείαν 15
ἐπ' εὐθείας εἰς ἄπειρον ἐκβαλεῖν, διὰ τὸ μὴ ἐνοχλεῖσθαι ὡς οὐκ οὕσης

3 ἕργονος a 5 μὲν om. E 7 αὔξεται aF 8 ὑπομνήσκων a 12 διὰ
δὲ τῷ μεγέθει sic E 14 καὶ μεγέθους om. a εἰρήσεται a 15 τοῦ addidi:
om. E τὸ δὲ] τοῦτο δὲ E at cf. p. 511, 25 16 οὖσιν ἔσται] οὗ συνένα sic E
23 fortasse ἀνάγκην 24 καὶ (post δὲ) om. E 20 εἰδῶν sic E 26 καὶ ὀηλον
ἔτι — γεωμετρίαν (27) om. F 28 Πλάτων Rep. VII p. 527c 28 δέγεσθαι E

ἔτι εὐθείας, ἐξ ἧς ἀφαιρήσονται, ἢ καθ' ἣν ἐπιζευγύουσιν ἢ ἐκβάλλουσιν, 119·
 ἀλλ' ἐν ἐτέρῳ μέρει τοῦ ἐπιπέδου τῆς ἐπιζεύξεως ἢ τῆς τομῆς πιπτούσης,
 πεπερασμένη ἀεὶ χρῶνται τῇ εὐθείᾳ. εἰ οὖν μὴ δεῖται τῆς ἀπείρου τὰ
 μαθήματα, ὁ ἀναιρῶν αὐτὴν οὐδὲν ἀναιρεῖ τῶν μαθημάτων. ὅτι δὲ οὐ
 5 δέονται τοῦ ἀπείρου διὰ τὰς τομὰς καὶ τὰς ἐπιζεύξεις, οὐ μόνον διὰ τῆς
 ἐπαγωγῆς ἔδειξεν ὑπομνήσας ἡμᾶς, ὅτι πανταχοῦ πεπερασμένους χρῶνται 20
 μεγέθεσιν, ἀλλὰ καὶ γεωμετρικῶς ἀποδείκνυσιν. εἰ γὰρ ἀποδέδεικται, ὅτι
 τὴν δοθεῖσαν εὐθεῖαν ἄτμητον κἂν ἐλαχίστην τις λάβῃ, δυνατόν τεμῆν τῷ
 αὐτῷ λόγῳ τῇ τετμημένῃ κἂν μεγίστην τυγχάνῃ τις, οὐκ ἀνάγκη ἐπ' ἐκείνης
 10 ποιεῖσθαι τὴν δεῖξιν, ἣν οὐκέτι προσεχθλαῖν δυνατόν, εἴ γε πρὸς τὸ δεῖξαι
 τὸ προκείμενον μηδὲν διαφέρει. ὁ γὰρ ἐπὶ μεγίστης δεικνὺς εὐθείας, ὁ
 δυνατόν καὶ ἐπ' ἐλάττονος, καὶ διὰ τὸ μεγίστην εἶναι μὴ δυνάμενος προσεχ-
 25 θλαῖν ἐφ' ὅσον δεῖται, αὐτὸς ἑαυτῷ τῆς στενοχωρίας καὶ τοῦ μὴ δύνα-
 σθαι δεῖξαι τὸ προκείμενον αἴτιος, ἀλλ' οὐχ ὁ τὴν ἐνεργεῖα ἄπειρον ἀναιρῶν.
 15 οὐ μόνον δὲ τὴν ἄπειρον ἀλλ' οὐδὲ τὴν μεγίστην λαμβάνουσι καταγράφοντες·
 τίς γὰρ τὴν τοῦ κόσμου διάμετρον ἐν τοῖς διαγράμμασι παραλαμβάνει;
 καλῶς δὲ ἐπὶ τῆς ἀναλόγου τομῆς ἔδειξε τὸ μὴ δεῖσθαι τῆς ἀπείρου, ἐξ
 ἧς δεῖκνυται παρὰ τοῖς γεωμέτραις τὸ ἐπὶ τὴν διαίρεσιν ἄπειρον· ὡς εἰ
 ἔλεγεν, ὅτι καὶ ἐξ ὧν αὐτοὶ δεικνύουσι τῆς μὲν ἐνεργεῖα καὶ ἐπὶ τὴν αὔξησιν
 20 ὑπερβαλλούσης ἀπείρου οὐ δέονται, τῇ δὲ ἐπὶ τὴν διαίρεσιν ἀπειρία χρῶν- 30
 ται, καὶ ταύτην ἀποδεικνύουσιν· ἄπερ ἄμφω δι' ἐνὸς τοῦ παρ' αὐτοῖς
 θεωρήματος δεῖκνυται τοῦ ἐν τῷ ἕκτῳ τῶν Στοιχείων, οὗ ἔστιν ἡ πρότασις
 τοιαύτη· “τὴν δοθεῖσαν ἄτμητον εὐθεῖαν τῇ δοθείσῃ τετμημένῃ ἀνάλογον
 τεμῆν.” εἰπὼν δὲ ὅτι πρὸς τὴν ἀπόδειξιν οὐδὲν διοίσει τὸ ἐπ' ἐλάττονος
 25 γραμμῆς ἣν καὶ ἐκβάλλειν δυνατόν ποιήσασθαι τὴν δεῖξιν, ἐπήγαγε τὸ δὲ
 εἶναι ἐν τοῖς οὖσιν ἔσται μεγέθεσι, τουτέστι κἂν τὴν ἀπόδειξιν δυνατόν
 ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν μὴ ὄντων ἀλλ' ἐπινοουμένων μεγεθῶν ποιεῖσθαι, ἀλλὰ 35
 τὰ γε ὑφ' ἑστώτα σχήματα οὐκ ἐν πᾶσι μεγέθεσιν· οὐ γὰρ δὴ καὶ ἐν τοῖς
 ἐπινοουμένοις ἀλλ' ἐν τοῖς οὖσιν ἔστι.

30 Ζητήσας δὲ ὁ Ἀλέξανδρος, πῶς οὐκ ἀναιρεῖται τὸ πρῶτον θεωρημα
 τῶν Εὐκλείδου Στοιχείων, εἴπερ μὴ καὶ ἔξω τοῦ παντὸς δυνατόν εὐθεῖαν
 ἐκβάλλειν ἢ κύκλον γράφειν (εἰ γὰρ δύναται μὲν ἡ δοθεῖσα εὐθεῖα πεπε-
 ρασμένη, ἐφ' ἧς δεῖ τὸ ἰσόπλευρον τρίγωνον συστήσασθαι, ἢ διάμετρος εἶναι
 τοῦ κόσμου, ἀδύνατον δὲ ἐπὶ ταύτης τρίγωνον ἰσόπλευρον συστήσασθαι, εἰ
 35 μηδὲν εἶη τοῦ κόσμου ἐκτός· ἢ γὰρ διάμετρος τοῦ παντὸς ἐκ τοῦ κέντρου 40

3 ante ἀεὶ add. δὲ F 5 καὶ (post τομὰς) om. E 7 ἀποδεικνύουσιν E 8 post
 τις add. αὐτὴν aF λάβοι F 9 τῇ τετμημένῃ scripsi cf. p. 492, 7: τῆς τετμημένῃς
 libri . 11 διαφέρει F post ἐπὶ add. τῆς aF 14 ἐνεργεῖαν E 17 ἀπό
 τῆς emendator Ambrosianus 21 ἄμφω om. a 22 ἕκτῳ cf. Euclid. El. VI 10
 cf. Simpl. p. 492, 6 ἕκτῳ a: ᾤ F: ἐκάστω E οὗ ἡ πρότασις ἔστι aF
 23 ἀνάλογον] ὁμοίως Euclides 25 ἐκβαλεῖν E ἐπήγαγε E: ἐπήγεγε aF
 26 ἔστι E 28 καὶ (ante ἐν) om. a 31 Εὐκλείδου cf. I Λιτήματα a—γ
 32 εἰ] οὐ E 33 δεῖ aE cf. Themistius p. 247, 6: δύναται F

γίνεται τῶν κύκλων, ὧν ἀπὸ τῆς κοινῆς τομῆς αἱ ἐπὶ τὰ πέρατα τῆς δοθεῖ- 119^r
 σης ἐπιζευγνόμεναι τὸ ἰσόπλευρον τρίγωνον μετ' αὐτῆς ποιούσιν), τοῦτο οὖν
 ζητήσας λύει λέγων· “ἐπειδὴ ἄπειρόν ἐστιν, οὐ κατὰ ποσὸν λαμβάνουσιν
 αἰεὶ τι λαβεῖν ἔστιν ἔξω, ὡς δέδεικται, δῆλον ὅτι οἱ μαθηματικοὶ καὶ ἀς
 5 ἀπείρους γραμμὰς ὑποτίθενται, τοιαύτας ὑποτίθενται, ὥστε δυνατόν αὐτὰς
 αὐξῆσαι. ὧν γὰρ ἐστὶν ἑκτός τι, αὐταὶ ἄπειροι· τὴν δὲ διάμετρον τοῦ
 κύκλου οὐκ ἔστιν αὐξῆσαι· ἐλάττωνα οὖν ὑποτίθενται τῆς διαμέτρου, εἴπερ 45
 πεπερασμένην ὑποτίθενται, ὅποτε καὶ ἄπειροι αὐταὶ εἰσιν, αἷς προσθεῖναι
 δύνανται καὶ ἀς ἐκβάλλειν.”

10 Ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον, ὅτι ὁ μὲν Ἀριστοτέλης εἰς τὸναντίον περιτρέπων
 τὸν λόγον, ἀπέδειξεν ὅτι ἄπειρόν ἐστιν, οὐ αἰεὶ τι ἔστι λαβεῖν ἔξω, ἀλλὰ
 ταύτην ἔννοιαν τοῦ ἀπείρου εἰσάγων, ἐπ' ἄλλου ἀπείρου ἀληθεύουσιν τοῦ
 ἐπ' ἄπειρον. οἱ μὲντοι τὸ ἐνεργεῖα ἄπειρον τιθέντες εἴτε ἐν γραμμαῖς εἴτε
 ἐν τοῖς ἄλλοις μεγέθεσι τοῦτο ἔλεγον ἄπειρον, οὐ μὴδὲν ἔστι λαβεῖν ἔξω.
 15 ἄμεινον οὖν λέγειν, πρῶτον μὲν ὅτι τοιαύτην ἤτησαν πεπερασμένην, ὡς 50
 δύνασθαί τις καὶ ἔξωθεν λαβεῖν, ἀφ' οὗ τὰς δύο τὰς λοιπὰς ἐπιζευξουσιν
 ἴσας τῇ ἐξ ἀρχῆς. ὥστε εἰ μὲν ἔστι τι τοῦ παντὸς ἔξω, οὐκ ἐμποδίζεται
 καὶ ἐπὶ τῆς διαμέτρου συστήναι τὸ θεώρημα· εἰ δὲ μὴδὲν ἐστὶν ἔξω, οὐκ
 ἔστιν αὕτη ἡ δοθεῖσα. ἔπειτα εἰ μὲν αἱ μαθηματικαὶ γραμμαὶ φυσικαὶ
 20 τινες ἦσαν ἐν τόπῳ οὔσαι, ἔδει τινὰ τόπον ἔξω τοῦ παντὸς ἀπαιτεῖν, εἰ
 δὲ ἐν ἐπινοίᾳ τὴν ὑπόστασιν ἔχουσι, τόπος αὐτῶν ἐστὶν ἡ τοῦ θεωροῦντος
 διάνοια, καὶ οὐχὶ φυσικὸς τόπος. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἐξ ἀφαιρέσεως λέγον- 55
 ται τὰ μαθηματικά, ὁμοίως ἀφελόντες ὅσα τοῖς φυσικοῖς μεγέθεσιν ὑπάρχει, 119^v
 τόπον ποιότητα χρόνον τὸ ποιεῖν τὸ πάσχειν, αὐτὰ μόνον τὰ διαστήματα
 25 καὶ τὸ ὡς συνεχὲς ποσὸν ἐξετάζομεν. ὥστε ὁ τὸν τόπον ἡμῶν τὸν ἔξω τοῦ
 παντὸς ἀφαιρούμενος οὐ συναφαιρεῖται τὴν ἀπόδειξιν· οὐ γὰρ ὡς τῆδε ἢ
 τῆδε τῶν γραμμῶν κειμένων γράφομεν καὶ ἀποδείκνυμεν τὰ διαγράμματα.
 ὥσπερ οὖν Δημόκριτος κατασκευάζειν ἐπιχειρῶν, ὅτι τὰ χρώματα οὐ συν- 5
 ὑπάρχει φύσει τοῖς σώμασιν, ἀλλὰ νόμῳ καὶ θέσει τῇ πρὸς ἡμᾶς ἔχει τὸ
 εἶναι. οὐδὲν ἂν βλάπτει γεωμετρίαν, ἐπεὶ μὴ χρῆται ὅλως πρὸς τὰς ἀπο-
 δεῖξεις τοῖς χρώμασιν, οὕτως ὁ τὸν ἄπειρον τόπον ἀναιρῶν καὶ ὅλως τόπον,
 οὐδὲν ἐμποδῶν γίνεται ταῖς γραμμικαῖς ἀποδείξεσιν· ἀφαιρεῖται γὰρ τι, οὐ
 μὴ θέονται οἱ ἀποδεικνύοντες. ὅτι γὰρ οὐκ ἔστιν ἐν τόπῳ τὰ μαθηματικά,
 ἐν τῷ ἐφεξῆς βιβλίῳ δευχρήσεται. ἐμποδίζει δὲ γεωμετρίαν ὁ τὰ ἀμερῆ καὶ
 35 ἐλάχιστα ἀρχὰς καὶ στοιχεῖα ὑποτιθέμενος· τὴν γὰρ εἰς ἄπειρον τομὴν ἀναρεῖ. 10
 ἢ συναφαιρεῖται πολλὰ τῶν νῦν προχείρως δεικνυμένων ἐν τοῖς μαθήμασιν.

1 τῆς δοθείσης ἐπιζευγνόμεναι a: τῆς δοθείσης om. E: ἐπιζευγνόμεναι om. F . . . 3 ποσὸν
 aE: τόπον F 5 ὑποτίθενται alterum om. E 8 αὐταὶ εἰσιν E: εἰσιν αὐταὶ a:
 εἰσιν F 10 παρατρέπων E 11 λαμβάνειν a 12 τοῦ ἐπ' aF: τὴν ἐπ' E
 13 ἢ μέντοι E 16 τις]. immo τι 17 τῇ] τὸ E 18 καὶ om. E
 συστήναι aF: οὐ στήναι ut videtur E 23 τὰ om. a 25 καὶ om. F at cf.
 Themistius p. 248, 1 29 διαδέσει τοῖς πρὸς F . 30 ἐπεὶ μὴ E et Themist.
 p. 248, 11: ἐπειδὴ F: ἐπειδὴ μὴ a 34 γεωμετρίαν a cf. Themist. p. 248, 18: γεωμε-
 τρία EF 35 καὶ στοιχεῖα om. a 36 νῦν om. F

p. 207^b34 Ἐπεὶ δὲ τὰ αἴτια διήρηται τετραχῶς ἕως τοῦ ἀλλὰ μὴ 119^v
τὸ περιεχόμενον.

Δείξας ὅτι, ὡς μὲν οἱ πολλοὶ νομίζουσιν, οὐκ ἔστι τὸ ἄπειρον, ἄλλον
δὲ τρόπον ἔστι κατὰ τὸ ἐπ' ἄπειρον, καὶ ὅτι τὸ δυνάμει ἔστι καὶ οὐ δέξί 15
5 τι λαβεῖν ἔστιν ἔξω, ἐπειδὴ καὶ οἱ τιθέντες τὸ ἄπειρον ἀρχὴν ἔλεγον αὐτὸ
καὶ αὐτὸς δὲ ἔδειξεν ὅτι. εἴπερ ὅλως ἔστι τὸ ἄπειρον. ἀρχὴ ἂν εἴη καὶ οὐκ
ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἄλλως δὲ νῦν περὶ φυσικῶν ἀρχῶν ἔστιν ὁ λόγος καὶ δεῖ
πάντα τὰ ἐνταῦθα προβαλλόμενα εἰς αὐτὰς ἀναφέρεσθαι, εἰκότως καὶ τὸ
ἄπειρον δεῖκνυσι τίνι τῶν φυσικῶν ἀρχῶν καὶ αἰτίων προσήκει. καὶ δὴ
10 τῆς εἰς τέτταρα τῶν αἰτίων διαιρέσεως ἡμᾶς ὑπομνήσας εἰς τὸ ὑλικὸν εἰς
τὸ εἰδικὸν εἰς τὸ ποιητικὸν εἰς τὸ τελικόν, φανερόν φησιν, ὅτι τὸ ἄπειρον 20
ὡς ὕλη ἂν εἴη αἴτιον, διὰ τοῦ φανερόν τὴν ἐπαγωγὴν ἡμῖν ὑπ' ὄψιν
ἀγαγόν. τίς γὰρ ἂν ἦ τὸ τέλος καὶ τὸ οὐ ἔνεκα πέρας ὄν λέγει τὸ ἄπει-
ρον ἢ τὸ ποιοῦν (τὸ) ἐκ τοῦ οἰκείου ὄρου ὠρισμένα ποιοῦν ἢ τὸ εἶδος
15 πέρας ὄν ἐναργῶς τοῦ συνθέτου; μᾶλλον οὖν ὡς ὕλη, οὐχ ὅτι ἡ ὕλη κατὰ
τὴν αὐτῆς λόγον καὶ καθὼ ὑποκείμενον ἔστι τὸ ἄπειρον, ἀλλ' ὅτι συμβέβηκεν
αὐτῇ πρὸ τοῦ ἀδεξίστου τοῦ εἶδος ἢ στέρησις, ἧτις ἔστιν ἡ ἀπειρία, καὶ ὅτι
μὲν ἑτέρα παρὰ τὴν ὕλην ἢ στέρησις δέδεικται πρότερον ἐκ τοῦ τὴν μὲν
ὕλην ὑπομένειν τὸ εἶδος οὐκ οὖσαν ἐναντίαν αὐτῷ, τὴν δὲ στέρησιν ἄτε 25
20 ἐναντίαν μὴ ὑπομένειν. ὅτι δὲ τὸ ἄπειρον ἐν τῇ ὕλει ἢ στέρησις, δῆλον
ἐκ τοῦ τὸ εἶδος εἶναι τὸ πέρας τοῦ συνθέτου· διὸ καὶ καταντήσασα εἰς
αὐτὸ ἡ φύσις ἴσταται. ἡ δὲ στέρησις ἐναντία τῷ εἶδει· καὶ ὡς ἀπειρία
πέρατι. διὸ οὐχ ὑπομένει τὸ εἶδος, ὥστε ἐν στέρησει τὸ εἶναι τῷ ἀπειρῷ,
οὐ κατὰ τὸ ἀδιεξίτητον θεωρουμένου τοῦ ἀπειροῦ ἐπὶ τῆς στέρησεως καὶ
25 τῆς ὕλης, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἀμορφον καὶ ἀσχημάτιστον καὶ ταύτη πέρατα μὴ
ἔχον καὶ κατὰ τὸ δυνάμει καὶ ἐπ' ἄπειρον, ἅπερ διὰ τὴν στέρησιν τοῦ 30
εἶδους ἐνυπάρχει. τοιγαροῦν ἐγγενομένου τοῦ εἶδους, καὶ τὸ ἐπ' ἄπειρον
ἴσταται καὶ τὸ ἀτελές. καὶ οὕτως δυνατόν οἶμαι λέγειν, ὅτι οὐχ ἡ στέ-
ρησις ἀπλῶς ἔστιν ἀπειρία (ἄλλη γὰρ στέρησεως ἔννοια καὶ ἄλλη ἀπειρίας),
30 ἀλλ' ὑπάρχει τῇ στέρησει τὸ ἄπειρον, ὥσπερ τῷ εἶδει τὸ πέρας. εἰ μὴ
ἄρα λέγει τις, καλῶς οἶμαι λέγων, ὅτι καὶ τὸ πέρας συμπληρωτικὸν τοῦ
εἶδους ἔστι καὶ οὐκ ἔξωθεν αὐτῷ ποθεῖν ἐπισυμβαῖνον, καὶ τὸ ἐπ' ἄπειρον
(οὐχ ὡς εἶδος, ἀλλὰ στέρητικὸν τὸ τοιοῦτον λεγόμενον) συμπληρωτικὸν ἔστι
τῆς στέρησεως. στέρησις γὰρ τοῦ εἰδητικοῦ πέρατος τὸ ἄπειρον ἔστι τοῦτο, 35

2 παρεχόμενον comp. E	4 αἰεί om. F	5 ἔστι λαβεῖν aF	τὸ (post τιθέντες)
om. aF	8 ἀρχᾶς F ^{αὐτᾶς}	11 τὸ (ante εἰδικόν) om. E	13 ἄγων a
14 τὸ ἐκ a: καὶ E: ἐκ F	15 ὕλη καὶ κατὰ a	18 ἑτέραν a	20 ἡ (post ὕλη)
om. E	21 τὸ (post τοῦ) om. aF	24 τὸ (post κατὰ) add. E ¹	ἀδιεξίτητον F:
δια . . . εξίτητον (III litteris crasis) E:	ἀδεξίτητον a	στερήσει E	26 τὸ (post κατὰ)]
τῷ E	καὶ (ante ἐπ') om. F	28 οἶμαι aF: εἶναι E	31 λέγει scripsi: λε ^Υ E:
λέγει aF	32 ποθεῖν αὐτῷ a	34 τῇ στέρησει E	ἔστι τὸ ἄπειρον aF

καὶ στέρησις τοιαύτη ὡς ἀπουσία ἐν τῷ πεφυκότι δέχεσθαι τὸ πέρασ καὶ 119^v
τὸ εἶδος· πλὴν ὅτι ὡς μὲν στέρησις εἶδει ἀντίκειται, ὡς δὲ ἄπειρον
πέρασι.

Ἄλλὰ τί τὸ ἐφεξῆς ὃ φησι τὸ δὲ καθ' αὐτὸ ὑποκείμενον τὸ
5 συνεχές καὶ αἰσθητόν; εἰ γὰρ ἡ ὕλη ἐστὶ τὸ τῇ στερήσει καὶ ἀπειρίᾳ
ὑποκείμενον, τὸ δὲ τῇ στερήσει καὶ ἀπειρίᾳ τῆς ἐπ' ἄπειρον διαιρέσεως ὑπο-
κείμενον καθ' αὐτὸ τὸ συνεχές ἐστὶ καὶ αἰσθητόν, τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ φυσικὸν
σῶμα, συναγέσθαι δοκεῖ λαμπρῶς ὅτι ἡ ὕλη τὸ σῶμά ἐστιν, ὅπερ τινὲς 40
θεύτερον ὑποκείμενον λέγουσιν. ἢ οὐ μάτην πρόσκειται τῷ ὑποκειμένῳ τὸ
10 καθ' αὐτό. οὐ γὰρ ἡ ὕλη μόνη ὑπόκειται τῇ εἰς ἄπειρα διαιρέσει καὶ
τῇ κατ' αὐτὴν στερήσει, ἀλλὰ τοῦτο ἤδη τὸ συνεχές σῶμα καὶ αἰσθητόν·
δεῖ γὰρ ἐνεργεῖα διεστῶς τὸ διαιρεθιτόν εἶναι καὶ μὴ δυνάμει μόνον
ὡσπερ ἡ ὕλη. πῶς οὖν λέγεται περὶ τὴν ὕλην τὸ ἐν τῇ διαιρέσει ἄπειρον;
ἢ ὅτι τοῦ συνθέτου σώματος εἰς ἄπειρα τεμνομένου, ἐπειδὴ μὴ κατὰ τὸ
15 εἶδος ἡ τομὴ γίνεται (μένει γὰρ ἐκεῖνο τὸ αὐτὸ εἴτε ὕδωρ εἴτε ἀήρ εἴτε 45
σὰρξ εἴτε ὄστυον), ἀνάγκη κατὰ τὴν ὕλην γίνεσθαι τὴν διαιρέσιν. ὡς οὖν
ἡ πρώτη ἀπειρία ἢ πρὸς τὸ πέρασ τοῦ ἀπλοῦ εἶδους λεγομένη ἐν τῇ πρώτῃ
στερήσει ἐστὶ τῇ κατὰ τὴν πρώτην ὕλην, οὕτως ἡ κατὰ τὴν διαιρέσιν
ἀπειρία ἐν στερήσει ἐστὶ τῇ ἐν τῷ αἰσθητῷ σώματι· τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ
20 διαιρούμενον. ἀλλὰ πῶς τὸ μὲν εἶναι τῷ ἀπειρῷ στέρησίς ἐστιν, ὡς φησιν,
αἴτιον δὲ τὸ ἄπειρον ὡς ὕλη λέγεται, καὶ οὐχ ὡς στέρησις; ἢ ὅτι ἡ στέ-
ρησις μετὰ τῆς ὕλης ἐν τοῖς αἰτίοις ἐθεωρήθη, ἅτε μὴ καθ' αὐτὸ ἀλλὰ 50
κατὰ συμβεβηκὸς οὕσα αἴτιον· τῷ γὰρ ἀπειρῷ· εἰκότως οὖν τὰ στερητικά
πάντα ἐπὶ τὸ ὑλικὸν αἴτιον ἀναφέρεται. εἰ δὲ ἡ συνέχεια εἶδος, ἢ δὲ
25 διαιρέσις καὶ ἡ τομὴ λύει τὴν συνέχειαν, πῶς λέγομεν μένειν τὸ εἶδος ἐν
τῷ διαιρεῖσθαι; ἢ οὐ τὴν συνέχειαν λύει (καὶ γὰρ τὰ τμήματα μένει
συνεχῆ), ἀλλὰ τὴν τοσήνδε συνέχειαν, ἀλλὰ καὶ τὸ τοσόνδε εἶδος. εἰ οὖν
κατὰ τοῦτο ἡ διαιρέσις, κατὰ τὸ εἶδος ἂν εἴη καὶ οὐ κατὰ τὴν ὕλην. ἢ
οὐ κατὰ τοσόνδε τὸ εἰδικόν (ὡς γὰρ εἰδικὸν ἀδιαιρέτον καὶ τοσόνδε), ἀλλὰ
30 κατὰ μόνην τὴν ὑλικὴν διάστασιν τὴν ἀπὸ τοῦ ἀδιαστάτου τῆς ἀόλου ἀμε- 55
ρείας παρατραπέϊσαν. δεῖξας δὲ ὅτι τῷ ὑλικῷ μᾶλλον αἰτίῳ προσήκει τὸ 120^r
ἄπειρον, ὅ καὶ ἡ στέρησις, πιστοῦται πάλιν τὸν λόγον καὶ ἐκ τῆς τῶν ἄλλων
δόξης τῶν καὶ εἶναι καὶ ἀρχὴν εἶναι τὸ ἄπειρον ὑποθεμένων. καὶ γὰρ
ἐκείνοι ὡς ὕλην ἐτίθεντο οἱ μὲν ἀέρα οἱ δὲ ὕδωρ οἱ δὲ τὸ μεταξὺ λέγον-
τες αὐτό, καὶ ἐκ τούτου τὰ ἄλλα οὐχ ὡς ἐκ ποιητικοῦ αἰτίου γεννῶντες,
35 ἀλλ' ὡς ἐξ ὑλικῷ. ἐκ τούτου γὰρ πρώτου γίνεσθαι τὰ γινόμενά φησι καὶ 5

5 post ἀπειρία habet συγχεόμενον F 7 ἐστι (ante καὶ) om. aF 14 ἄπειρα aE cf.
Themist. p. 249, 11: ἄπειρον F 19 pro ἐν στερήσει ἐστὶ τῇ iteravit ἢ πρὸς τὸ πέρασ (17) —
πρώτην (v. 18) E 23 ἀπειρῷ] ἀπειρα εἶναι F 24 ἐπὶ α: ὑπὸ E: ἀπὸ F τοῦ
ὑλικῷ αἰτίου aF εἰ δὲ ἡ aE: ἢ δὲ F 25 ἢ (post καὶ) om. F 27 ἀλλὰ (ante
καὶ) om. a 28 τὸ (ante εἶδος) om. E τὴν (ante ὕλην) om. E 29 οὐ] οὐδὲ E
καὶ οὐ τοσόνδε a 32 τῶν (post τῆς) om. E 34 τὸ om. E λέγοντες ite-
raviv F 35 ἐκ om. F γεννῶνται E¹ 36 ἐξ om. F

εἰς αὐτὸ ἔσχατον ἀναλύεσθαι. αἰτιᾶται δὲ αὐτοὺς ὡς ἀσυμφώνως ἑαυτοῖς 120^r
λέγοντας, ὅτε τὸ ἄπειρον ὡς περιεκτικὸν ὑποτίθενται. οἱ γὰρ ἐν τῇ ὕλη 5
λέγοντες τὸ ἄπειρον περιέχεσθαι μᾶλλον ἢ περιέχειν αὐτὸ λέγειν ὄφελον·
ἢ γὰρ ὕλη περιέχεται καὶ ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ εἶδους. εἰ μὴ ἄρα περιέχειν
5 οὕτως ἔλεγον ὡς ἐν πᾶσι θεωρούμενον τοῖς σώμασι καὶ πάντα χαρακτη-
ρίζον τὰ ὑλικά.

p. 208^a5 Λοιπὸν δὲ ἐπελθεῖν, καθ' οὗς λόγους τὸ ἄπειρον εἶναι
δοκεῖ ἕως τοῦ πεπερασμένου ὄντος τοῦ παντός. 12

Δεῖξας ἐν δυνάμει τὸ ἄπειρον καὶ οὐκ ἐνεργεῖα, καὶ τὰ οἰκεία πάντα
10 τούτῳ τῷ λόγῳ διαρθρώσας προβλήματα, βούλεται λοιπὸν λῦσαι τοὺς λό-
γους τοὺς προεκτεθέντας, ὅσοι τὸ ἐνεργεῖα ἄπειρον κατεσκευάζον· πέντε 15
γὰρ ὄντων ἐξ ἀρχῆς, εἴ τι μεμνήμεθα, τῶν τὸ ἄπειρον τιθέντων λόγων
(ἀπὸ τε τοῦ χρόνου καὶ τῆς ἐν τοῖς μεγέθεσι διαιρέσεως καὶ προσθέσεως
καὶ τοῦ οὕτως ἂν μόνως μὴ ἐπιλείπειν γένεσιν καὶ φθοράν, εἰ ἄπειρον εἶη
15 ὅθεν ἀφαιρεῖται τὸ γινόμενον, καὶ διὰ τὸ τὸ πεπερασμένον αἰεὶ πρὸς τι
περαίνειν, καὶ μάλιστα καὶ κυριώτατον διὰ τὸ ἐν τῇ νοήσει μὴ ἐπιλείπειν).
πέντε δ' οὖν τούτων ὄντων τοὺς μὲν δύο τοὺς πρώτους καὶ αὐτοὺς ἔδειξεν
ἀναγκαίως τιθέντας τὸ ἄπειρον (τὸ γὰρ δυνάμει καὶ τὸ ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ
εἶναι ἔχον, τὸ ἄπειρον καὶ τὸ ἐπ' ἄπειρον, οὗτοι τιθέασι), τοὺς δὲ λοιποὺς 20
20 διελέγχειν πειράσεται τοὺς ὡς ἀφορισμένον καὶ ἐνεργεῖα τιθέντας. οὕτως
γὰρ ἂν εἶη τέλειος ὁ λόγος, εἰ μὴ μόνον ἀποδείξαιμεν τὸ προκείμενον, ἀλλὰ
καὶ τοὺς τάναντία λέγοντας διελέγξαιμεν. λέγει οὖν ὅτι τούτων τῶν λόγων
ὁ μὲν ἐλεγχθῆσεται, ὡς μάτην ἀναγκαῖον εἶναι λέγων τὸ ἄπειρον τῷ τῆς
γένεσεως ἀνεκλείπτῳ, οἱ δὲ ὑπ' ἄλλων λόγων ἀληθεστέρων ἐνισταμένων
25 αὐτοῖς ὑπαντηθήσονται· ἀναγκαῖον μὲν γὰρ ἐστὶ τὸ μὴ δυνάμενον ἄλλως
ἔχειν. ἢ οὐδὲ γένεσις τὸ ἀνεκλείπτον ἔχειν δύναται καὶ τοῦ ἀπείρου κατ' 25
ἐνεργεῖαν μὴ ὄντος. ἐνδέχεται γὰρ τὴν ἄλλου φθοράν ἄλλου γένεσιν εἶναι
τοῦ παντός ὄντος πεπερασμένου κατὰ μέγεθος, καὶ εἰ τοῦτο, ἀνεκλείπτος
ἂν εἶη ἢ γένεσις. τίς γὰρ ἂν εἶη παῦλα τῷ τοιοῦτῳ μηχανήματι; καὶ
30 οὐ δεησόμεθα τοῦ κατ' ἐνεργεῖαν ἀπείρου. ὥστε οὐκ ἀναγκαῖος ὁ λόγος
ὡς ἐξ ἀνάγκης ἐπόμενον λαμβάνων τὸ μὴ πάντως ἐπόμενον. οὐδὲ γὰρ
εἰ ἔστιν ἀνεκλείπτος ἢ γένεσις, ἄπειρον εἶναι χρὴ μέγεθος ἐνεργεῖα. οὐδὲ
ὕμεις τὸ τοιοῦτον συνημμένον οὐδὲ ἀναγκαῖον ἐστίν. ὥστε οὐδὲ ἢ πρόσλη- 30
ψις καὶ ἢ ἐπαγομένη αὐτῇ ἐπιφορὰ ἢ λέγουσα ἄλλα μὴν ἀνεκλείπτος ἢ
35 γένεσις, ἔστιν ἄρα τὸ ἐνεργεῖα ἄπειρον ἀναγκαίως ἐπάγεται λοιπὸν.

3 ὄφελον E: ὄφειλον aF 6 ὑλικά aE: λοιπά F 12 εἴ τι μεμνήμεθα om. a
15 τι E: ἄλλο aF 17 δ' οὖν E: γοῦν aF 18 ἀναγκαίως] εἶναι, καὶ ὡς F
post τὸ ἄπειρον add. καὶ ὡς τιθέντας postea deleta F 19 δὲ] γὰρ F 21 ἂν
om. E ἀποδείξωμεν a 22 διελέγξωμεν a 24 ἀνισταμένων F 30 οὐ
δεησόμεθα a: οὐδὲ ησόμεθα sic F: οὐ δεηθήσόμεθα E 31 πάντως aF: παντελῶς
(comp.) E

p. 208^a 11 Ἔτι τὸ ἀπτεσθαι καὶ τὸ πεπεράνθαι ἕως τοῦ οὐδὲ 120^r
ἄψασθαι τῷ τυχόντι τοῦ τυχόντος ἔστιν.

Οὗτός ἐστιν ὁ τέταρτος τῶν ἐκεῖ κειμένων λόγων ὁ παντὸς πεπερασμέ-
νου λέγων τι εἶναι ἔξω, πρὸς δὲ περαίνει, καὶ τούτου ἀεὶ γινομένου τὸ 35
5 ἐνεργεῖα ἀπειρον εἰσάγων· εἰ γὰρ μὴ ἦν τι ἀπειρον ἐνεργεῖα, οὐκ ἂν ἦν
ἀεὶ τι ἔξω τοῦ πεπερασμένου πρὸς δὲ περαίνει. ἀλλὰ κατηντήσαμεν ἂν εἰς
τι πεπερασμένον, ὃ μὴ πρὸς ἄλλο περαίνει· πρὸς τοῦτον οὖν τὸν λόγον
ἀληθῶς ἐνίστασθαι δυνατόν λέγοντας ὅτι ἕτερόν ἐστι τὸ πεπεράνθαι τοῦ
10 ἀπτεσθαι· τὸ μὲν γὰρ ἀπτεσθαι τῶν πρὸς τι (τὸ γὰρ ἀπτόμενον τινὸς
ποσῶν ἔστιν· εἰ οὖν ἄλλου γένους ἐκάτερον, τὸ πεπερασμένον εἶναι οὐκ ἐν 40
τῷ ἀπτεσθαι τινός ἐστιν. οὐ γὰρ πρὸς τι, ἀλλὰ πρὸς ἑαυτὸ τὸ πεπεράν-
θαι. καὶ δύναται μὲν πεπερασμένα τινὰ καὶ πρὸς τι περαίνειν καὶ ἀπτε-
σθαι τινος. τοῦτο δὲ συμβέβηκεν ἐκείνοις, ὅσα οὐκ ὄντα μόνον ἐστίν, ἀλλὰ
15 καὶ μόρια τοῦ παντός, οὐ μέντοι καθὼς πέρασ ἔχει, ἀλλὰ καθὼς μέρη σὺν
ἄλλοις ἐστίν. εἰ δὲ τι μόνον ὄν ἐστὶ καὶ πᾶν τοῦτο, διὰ τί πρὸς ἕτερον
περαίνει; ἀλλ' εἰκόσασιν οἱ ταῦτα λέγοντες ἀπὸ τῶν ἀπτομένων ἡπατῆσθαι
τὸ ἀπτεσθαι καὶ πεπεράνθαι ταῦτόν οἰόμενοι. εἰ δὲ τις λέγοι καὶ τὸ πέρασ 45
πρὸς τι εἶναι (τὸ γὰρ πέρασ τινός ἐστι πέρασ), ἀλλ' οὐ πρὸς ἄλλο ἐστίν,
20 ἀλλὰ πρὸς αὐτό. τοῦ γὰρ πεπερασμένου πέρασ ἐστίν, ἀλλ' οὐκ ἐκείνου
πρὸς δὲ περαίνει. εἴτα καὶ ἄλλην ἐπιχείρησιν προσάγει τῷ λόγῳ διορίζου-
σαν τὸ πεπεράνθαι τοῦ ἀπτεσθαι. εἰ γὰρ πεπεράνθαι μὲν πρὸς ἅπαντα
ἔστιν, ἀπτεσθαι δὲ οὐ πρὸς ἅπαντα, δῆλον ὅτι οὐ ταῦτόν τὸ πεπεράνθαι
καὶ τὸ ἀπτεσθαι. καὶ γὰρ ἀριθμὸς οἶον ὁ δέκα καὶ φωνή ἡ ὑπὸ σιγῆς
25 ὁρισθεῖσα πεπεράνται μὲν, τίνος δὲ ἂν ἀπτεσθαι λέγοιτο; οὐ γὰρ δὴ τῆς
σιγῆς. ἀλλὰ καὶ ἡ πεπερασμένη ἐν τῷ ἐπιπέδῳ γραμμῇ πεπεράνται μὲν 50
σημείοις, ἀπτεσθαι δὲ οὐδενὸς λέγεται, εἰ μὴ γραμμῇ τις αὐτῇ προστεθεῖη.
οὐ γὰρ τὸ τυχὸν τοῦ τυχόντος ἀπτεσθαι πέφυκεν· οὐ γὰρ καὶ φωνῇ γραμ-
μῆς, καίτοι πεπεράνται ἐκάτερον.

Θαυμαστὸν δὲ τοῦτο δοκεῖ λέγειν ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι “οὐκ ἀληθὲς τὸ
30 πεπερασμένον πέρασ ἔχειν καθὼς πεπεράνται. ὁ γοῦν ἀριθμὸς πεπεράνται
μὲν, οὐ μὴν πέρασ ἔχει”. καίτοι πῶς οἶόν τε πεπεράνθαι τι μὴ ἔχον
πέρας; ἀλλ' εἰκόσκειν ἀπὸ τῆς πρὸς τὰ μεγέθη ὁμοιότητος πέρασ τι ζητεῖν 120^r
τοῦ πεπερασμένου, ὃ μὴ ἔστι μέρος αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ μιᾶς λείπεται διαστά-
σει. οὐδὲν δὲ κωλύει καὶ τοῦ ἀριθμοῦ πέρατα εἶναι τὰς ἄκρας μονάδας
35 κατ' ἄλλο μὲν μέρη οὖσας, κατ' ἄλλο δὲ πέρατα, καθὼς καὶ ἀνάλογον τοῖς
σημείοις ἐστὶ. λέγεται γοῦν τὸ σημεῖον μόνος θέσειν ἔχουσα. μήποτε δὲ ὁ
μὲν ἀριθμὸς αὐτὸς κατ' αὐτὸν πέρασ ἐστὶ τοῦ διορισμένου ποσοῦ, καὶ οὐκ 5
ἐχρῆν ἄλλο τι πέρασ αὐτοῦ ζητεῖν.

6 ἀλλὰ—περαίνει (7) om. E 10 καὶ ἄλλου aF: καὶ ἄλλο E 19 πρὸς τι εἶναι —
πέρας om. E 20 πρὸς αὐτὸ EF 22 μὲν πρὸς — πεπεράνθαι (23) om. E
25 λέγοιτο a 26 ἢ om. aF 32 post εἰκόσκειν habet τῆς deletum F 34 δὲ
om. E καὶ iteravit E 37 μὲν om. a 38 τι om. a

p. 208^a 14 Τὸ δὲ τῆ νοήσει πιστεῦειν ἄτοπον ἕως τοῦ τοῦτο δὲ 120^v
συμβέβηκε.

Πέμπτος ἦν ὁ ἀπὸ τῆς νοήσεως καὶ τῆς φαντασίας λόγος, ὃν μάλιστα
ἐνάγειν φησὶ πρὸς τὸ τιθέναι τὸ ἐνεργεῖα ἀπειρον. διὰ γὰρ τὸ ἐν τῆ νοή- 10
5 σει μὴ ὑπολείπειν καὶ ὁ ἀριθμὸς δοκεῖ εἶναι καὶ τὰ μαθηματικὰ μεγέθη
καὶ τὸ ἔξω τοῦ οὐρανοῦ. λύει δὴ καὶ τοῦτον τὸν λόγον συντόμως καὶ
σαφῶς. ἡ γὰρ ὑπεροχή, φησὶν, ἡ τοιαύτη οὐκ ἐν τοῖς πράγμασιν ἐστίν,
ἀλλ' ἐν τῆ νοήσει τὰ πράγματα. οὐ γὰρ εἴ τι νοοῦμεν καὶ φανταζόμεθα
καὶ ὄνειροπολοῦμεν, ἤδη τοῦτο καὶ ἐστίν· οὕτως γὰρ ἂν καὶ τραγέλαφος
10 εἶη καὶ πολλὰ ἕτερα, ὧν οὐδὲν οὔτε ἐστίν οὔτε ἐνδέχεται εἶναι. ὥσπερ
γὰρ οἱ γραφεῖς πολλὰ νοοῦσι καὶ γράφουσιν οὐ μόνον εἶδη, ἀλλὰ καὶ μικρὰ 15
ἀντὶ μεγάλων καὶ μεγάλα ἀντὶ μικρῶν, οὕτω καὶ ἡ φαντασία γράφει ἐν
αὐτῇ καὶ πλάττει μυρία τῶν μὴ ὄντων. οὕτω δὲ καὶ Διάρη χιλίων
σταδίων ἐστι φαντάζεσθαι ἢ τῆς πόλεως μεῖζω καὶ τὸ ὑπερέχον αὐτοῦ
15 ἐκτὸς τῆς πόλεως· κάλλιον γὰρ οἶμαι τὸ ἔξω τοῦ ἄστεως οὕτως ἀκούειν,
ὡς ὁ Εὐδόημος ἐνόησε τὰ τοῦ καθηγεμόνος, ὡς μεῖζονα τῆς πόλεως τὸν
Διάρη φανταζόμενον, καὶ μὴ ὡς ὁ Ἀλέξανδρος ἐξηγεῖται, ὅταν ἡμᾶς
αὐτοὺς ἐνδὸν ὄντας τοῦ ἄστεως ἔξω νοήσωμεν ἢ πολλαπλασίους κατὰ τὸ
μέγεθος, ὡς τοῦ ἔξω τοῦ ἄστεως κατὰ τὸν τόπον μόνον ἔχοντος τὴν παραλ- 20
20 λαγῆν. καὶ ἔοικεν οὕτως ἐξηγεῖσθαι διὰ τὸ ἐπ' ἄλλου καὶ ἄλλου ἀκοῦσαι
τὸ ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο ἔξω τοῦ ἄστεός τί ἐστι καὶ τὸ ἢ τοῦ τηλι-
κούτου μεγέθους ὃ ἔχομεν· εἴρηται δὲ ἑκάτερον ἐπὶ τῆς τοῦ μεγέ-
θους παραυξήσεως ἢ ὡς τὸ ἄστου ὑπερβάλλοντος ἢ ἀπλῶς ὃ ἔχομεν· οὕτω
γὰρ καὶ οἰκεία ἐστὶ ἡ φαντασία τῇ περὶ τοῦ ἀπείρου. τὸ γὰρ ἐν ἄλλῳ
25 τόπῳ φαντασθῆναι τὸ αὐτὸ τοσοῦτον μόνον δείκνυσιν, ὅτι παραλλάττει τὰ
πράγματα ἢ φαντασία, οὐ μέντοι ὡς ἐπὶ τοῦ ἀπείρου δείκνυσιν. ὥστε οὐχ 25
ὅτι νοεῖται τοιαῦτα τὰ πράγματα, διὰ τοῦτο καὶ εἶη ἂν τοιαῦτα, ἀλλ' ὅτι ἐστίν.
τὸ δὲ νοεῖσθαι αὐτὰ ἢ ὡς ἐστίν ἢ ὡς οὐκ ἐστὶ συμβέβηκεν αὐτοῖς. καὶ
γὰρ ὡς ἐστὶ νοῆται, οὐ διὰ τὸ νοεῖσθαι ἐστίν, ἀλλὰ συμβέβηκεν αὐτοῖς τὸ
30 νοεῖσθαι. εἰ οὖν καὶ συμβεβηκός ἐστὶ τὸ νοεῖσθαι, καὶ οὐκ ἀεὶ συνάδει
τοῖς πράγμασιν ἢ νόησις, οὐ δεῖ περὶ τῶν πραγμάτων ἀπὸ νοήσεως ἢ τοῦ
φαντασίας ἀποφαίνεσθαι. ὥστε οὐδὲ τοῦ οὐρανοῦ ἐστὶ τι ἐκτὸς, ἐπειδὴ
νοεῖται, εἴπερ ἐστίν οὗτος τὸ πᾶν καὶ ὅλον.

6 τὸ (ante ἔξω) E: τὰ aF δὴ] δὲ a 11 γὰρ om. E μόνον F
13 ἐαυτῇ E καὶ (ante πλάττει) aF: om. E δὲ (post οὕτω) om. a
Διάρη cf. Arist. de Anima B 6 p. 418^a 21 14 ἢ om. aF 15 ἔξω] ἔτω E
16 Εὐδόημος fr. 35 p. 50, 26 Spengelii, cuius adnotationem vide p. 51³ τὸν aF:
τῶν E 17 ὁ (post ὡς) om. a 18 τοῦ (post ὄντας) om. aF 19 τοῦ
(post ὡς) aF: τὸ E ἔχοντος μόνον aF 20 καὶ (ante ἔοικεν) om. E
21 τὸ δὲ ἀλλ' F τίς ἐστὶ Aristoteles τηλικούδε Aristoteles 23 ὡς
καὶ τὸ F 24 καὶ (post γὰρ) om. E τῇ E: ἡ aF 31 τοῖς πράγμασιν
aF: τὰ πράγματα E 33 τὸ πᾶν EF: καὶ πᾶν a

p. 208 a 20 Ὁ δὲ χρόνος καὶ ἡ κίνησις ἄπειρά ἐστι ἕως τοῦ τέλους. 120^v

Τῶν τιθέντων τὸ ἄπειρον λόγων λύσας τοὺς τὸ ἐνεργεῖα ἄπειρον 30
εἰσάγοντας μετὰ τοῦτο τοὺς δύο τοὺς πρώτους τὸν τε ἀπὸ τῆς τοῦ
χρόνου ἀπειρίας καὶ τὸν ἀπὸ τῆς τῶν μεγεθῶν ἐπ' ἄπειρον διαιρέσεως
5 προσ τυχόντας καὶ οὖσιν ἄπειρος σις ἧς 35
ἀριθμο πρότερον καὶ ὕστερον ἐνεργεῖα τὸ ἄπειρον
ἐ καὶ πᾶν. οὐ γὰρ τ νότι τὸ μετὰ ἀλλ'
ἐν τῷ γίνεσθαι μέρος ἀεὶ ὑφαστηγῶς κ Ἀλέξανδρος
ὡς τοι κίνησιν οὕτως καὶ τῇ γίνεσθαι τὸ εἶναι
10 ἔχει ἄπειρον οὕτως καὶ τῶν αἰδιῶν καὶ θείων. οὐ
γὰρ ὑπομένει φασὶ νοήματα μήποτε κ ἐπ' 40
αὐτῆς νοήσεως εἰρημένον ἀκούειν. ἀλλ' ἀπὸ τῆς νοήσεως,
εἰ λόγος τ ἄπειρον εἰς καὶ ἡ κίνη-
σις τῆς ἀπειρίας αὐτῶν καὶ ἀπὸ τῆς νοήσεως αὐτῶν μαρτύρεται.
15 καὶ γὰρ καὶ ἡ νόσις οὐχ ὡς ὅλου ἅμα, οὐδὲ ὡς ὑπομένοντος τοῦ λαμ-
βανομένου, ἀλλ' ὡς ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχοντος, οὕτως ἀντιλαμβά-
νεται. ὅπως γὰρ ἐὰν ἅμα περιλάβῃ αὐτό, πέρας αὐτῷ περιτίθησιν· ἀλλὰ 45
τῷ ἀεὶ πεπερασμένῳ προστίθησιν. ἄτοπον δὲ τὸ καὶ ἐν ταῖς τῶν αἰδιῶν
καὶ νοήσεσι λέγειν μὴ ὑπομένειν ρόντος πάντα
20 ἅμ τὴν ψυχὴν δὲ αὐ τῇ. οὐδὲ αὐτὴν προτέ-
ρων γίνο ἡμετέρων διὰ τὸ καὶ τὴν ψυ(χὴν)
ρὰν φθείρειν τῆς. ἀλλ' ἐπὶ τῷ ποιήσασθαι τὸν
λόγον ἄλλου ἂν εἶη λόγου οὔτε ἐπὶ τὴν καθ
τὴν αὐξῆσιν ἐνερ ὡς ὅλον ἅμα ὁ εἰ καὶ κατὰ μέρος 50
25 νοη λέγει τῇ κατ' ἐπίνοιαν γ οὐδὲν οὖν μέγε-
θος εἰς ἀπε ἀναιρεῖται. εἶη γὰρ ἂν καὶ συγχεόμενον
ἐξ ἀπείρων καὶ ἄπειρον ἐνεργεῖα. οὐ μέντοι ἀναγκάζεται στήναι ἡ τομὴ
εἰς τὰ ἥδη εἰλημμένα τμήματα. τὸ δὲ πῶς ἔστι καὶ πῶς οὐκ ἔστιν, ὅτι
ἐνεργεῖα μὲν καὶ ὅλον ἅμα οὐκ ἔστιν, δυνάμει δὲ κατὰ μέρος ἐστί, τί δέ
30 ἐστὶν ὅτι τοῦτο ἐστὶν οὐ κατὰ τὸ ποσὸν λαμβάνουσιν ἀεὶ τι λαβεῖν ἔστιν
ἔξω . . .

2 post ἐνεργεῖα add. τὸ α 3 post πρώτους usque ad libri finem omisit sesquialtera
pagina vacua relicta F 4 τῶν μεγεθῶν E: τῶν μεγέθους α 8 ὑφαστῶς α

19 post καὶ supplendum videtur ex v. 10 καὶ θείων 19 ρόντος α: ρόν^ε E 20 αὐτὴν
sine acc. E: αὐτὴ α προτέρων E: πρότερον α 21 ψυχὴν] ψυ libri 22 ρὰν
E: ρας α 25 οὐδὲν E: οὐδὲ α 26 ἀναιρεῖται E: ἀναιρεῖσθαι α γὰρ E:
τοῦ α 27 ἀπείρων E: ἄπειρον α 31 post ἔξω add. τέλος τοῦ τρίτου λόγου E

ΣΙΜΠΛΙΚΙΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ ΕΙΣ ΤΟ Δ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ 121r
 ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΚΡΟΑΣΕΩΣ ΥΠΟΜΝΗΜΑ Ο ΕΣΤΙ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν καὶ αἰτίων τὴν πραγματείαν ἐνστησάμενος 5
 καὶ τῶν κοινῇ πᾶσι τοῖς φυσικοῖς παρακολουθούντων εἶπεν ἐν τῷ πρώτῳ
 5 περὶ τῶν ἀρχῶν τῶν ὡς στοιχείων τῆς ὕλης τοῦ εἶδους καὶ τῆς τούτοις
 συνυπαρχούσης στερήσεως, καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ τοῦ ποιητικοῦ καὶ τε-
 λικοῦ αἰτίου, καὶ τίνα δοκεῖ μὲν τισὶ καὶ αὐτὰ εἶναι αἷτια ποιητικά, ἔστι
 δὲ οὐ καθ' αὐτὰ ποιητικά, ὥσπερ ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον, ἀλλὰ κατὰ 10
 συμβεβηκός. δεῖξας δὲ ποιητικὸν αἷτιον τὴν φύσιν καὶ ὀρισάμενος αὐτὴν
 10 ἀρχὴν κινήσεως τοῖς σώμασιν, ἐπειδὴ τοῖς φυσικοῖς ὑπάρχει καθ' ἑαυτὰ
 πᾶσιν ἡ κίνησις καὶ αὐτὴ συστατικὴ οὖσα τῶν φυσικῶν σωμάτων καὶ ἐν
 τῷ ὀρισμῷ τῆς φύσεως παραληφθεῖσα, εἰκότως εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τοῦ τρίτου
 βιβλίου διελέχθη περὶ κινήσεως. ἐπειδὴ δὲ πᾶν σῶμα φυσικὸν καὶ πᾶσαν
 κίνησιν ἀνάγκη ἢ ἄπειρα ἢ πεπερασμένα εἶναι καὶ τὸ σῶμα καὶ ἡ κίνησις 15
 15 συνεχῆ ὄντα ἐπ' ἄπειρόν ἐστιν διαιρετά, καὶ μέντοι ἐπειδὴ τινες τῶν φυσι-
 κῶν ἀρχὴν τὸ ἄπειρον ἔλεγον, εἰκότως καὶ περὶ ἀπειροῦ διελέχθη. καὶ
 συμπληρώσας τὸν περὶ τῶν στοιχείων καὶ τῶν ἄλλων αἰτίων λόγον καὶ ἔτι
 τὸν περὶ τὰς ἀρχὰς ὑποδοσμένων, ἐφεξῆς λοιπὸν περὶ τῶν ἐξωθῶν ὑπαρ-
 χόντων τοῖς φυσικοῖς σώμασιν ἢ τοιαῦτ' ἀζητεῖ τε καὶ παραδίδωσιν, οἷός
 20 ἐστὶν ὅ τε τόπος καὶ ὁ χρόνος· πᾶν γὰρ φυσικὸν σῶμα ἐν τόπῳ ἐστὶ καὶ 20
 κατὰ τὸπον κινεῖται καὶ ἡρεμεῖ ἐν τόπῳ, τὰ δὲ γε ἀπλᾶ σώματα καὶ εἰ-
 δοποιεῖται τῇ ἐπὶ τοὺς οἰκείους τόπους φορᾶ. ἐπεὶ δὲ πᾶσα κίνησις χρόνῳ
 μετρεῖται, ἔδει καὶ περὶ χρόνου διδάξαι, εἴπερ ἀριθμὸς πάσης κινήσεως ὁ
 χρόνος, ὡς μαθησόμεθα· εἰκότως δὲ περὶ προτέρου λέγει τοῦ τόπου·
 25 προηγεῖται γὰρ ὁ τόπος οὐ μόνον τοῦ χρόνου, ἀλλὰ καὶ τῆς κινήσεως καὶ
 αὐτοῦ τοῦ σώματος· ἔστι γὰρ τὸ μὲν σῶμα ἐν τόπῳ, ἡ δὲ κίνησις ἐν τῷ

1 Inscripti ad normam p. 1, 1 expositam: Σιμπλικίου ἐξήγησις εἰς τὸ τέταρτον τῆς ἀρι-
 στοτέλους φυσικῆς ἀκροάσεως aE: εἰς τὸ δ' τῆς ἀριστοτέλους φυσικῆς ἀκροάσεως σιμπλι-
 κίου F 6 ante τελικοῦ add. τοῦ F 8 καθ' αὐτὸ F 13 διελέχθη hic et
 v. 16 aE πᾶν om. F 18 τῶν ἀρχῶν F! suspicor ὑποδοόμενον 22 φορᾶ
 E: διαφορᾶ aF ἐπειδὴ F

σώματι, ὁ δὲ χρόνος ἐν τῇ κινήσει. ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ φυσικὴ προηγουμένως 121^r
 οὐσία τὸ σῶμά ἐστι τὸ φυσικόν, τὰ δὲ ἄλλα τούτου τινά ἐστι τὸ μὲν ὑπο- 25
 λογῆ τὸ δὲ κίνησις τὸ δὲ μέτρον τῆς κινήσεως, εἰκότως τὰ στοιχεῖα τοῦ
 φυσικοῦ σώματος τὴν τε ὕλην καὶ τὸ εἶδος πρῶτα παραδέδωκεν, εἶτα τὸ
 5 ποιητικὸν αὐτοῦ καὶ τελικὸν αἴτιον καὶ τὴν κίνησιν τὴν ἐν τῷ ὅρισμῳ τῆς
 φύσεως παραληφθεῖσαν. καὶ οὕτως ἐν τοῖς ἔξωθεν ὑπάρχουσι τοῦ χρόνου
 τὸν τόπον προέταξεν. ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ τὰ κινούμενα ὁ φυσικὸς τὴν πραγ-
 ματείαν ἔχει, ὥσπερ περὶ τὰ ἀκίνητα ὁ τε μαθηματικὸς καὶ ὁ θεολόγος, 30
 τῶν δὲ ἀκινήτων ὁ τόπος, ὡς δειχθήσεται, πῶς ἂν εἴη φυσικοῦ τὸ περὶ
 10 τόπου σκέμμα; ἢ ὅτι εἰ καὶ ἀκίνητον ἀλλὰ σώματός γε κινουμένου δεκτι-
 κὸν καὶ σώματος κινουμένου πέρας, καθὸ καὶ κινεῖται, κἂν μὴ κατ' αὐτὸ
 κινῆται ὁ τόπος. ἐπειδὴ δὲ τινες καὶ τὸ κενὸν ἐν ταῖς ἀρχαῖς τιθέντες
 ἔλεγον αὐτὸ τόπον σώματος ἐστερημένον. εἰκότως μετὰ τούτους περὶ τόπου
 λόγους καὶ περὶ κενοῦ διαλέγεται. καὶ οὕτως τὰ περὶ χρόνου προβλήματα 35
 15 διαρθρώσας περατοῖ τὸ προκείμενον βιβλίον καὶ τὸν περὶ τῶν πᾶσι κοινῶς
 τοῖς φυσικοῖς προσηχόντων λόγον, ὅς ἐστιν ὁ περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν.

p. 208^a 27 Ὁμοίως δὲ ἀνάγκη καὶ περὶ τόπου τὸν φυσικὸν ὥσπερ
 καὶ περὶ ἀπείρου γνωρίζειν, εἰ ἔστιν ἢ μὴ, καὶ πῶς ἐστι,
 καὶ τί ἐστι.

20 Τὰ περὶ τόπου προβλήματα διορίζεται κατὰ τὴν ὁμοιότητα τῶν περὶ
 ἀπείρου ζητήσεων. εἰκότως ὡς γὰρ καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι τὸ ἄπειρον ὑπο- 40
 τιθεμένοις ἡμῖν ἄτοπα ἀκολουθεῖν ἐδόκει, οὕτως καὶ εἰ ἔστιν ὁ τόπος ζη-
 τοῦσι διὰ τὸ τοῦ προβλήματος ἀτριπτον ἐφ' ἑκάτερα ἐπιχειρεῖν ἀνάγκη.
 καὶ ἔστιν ἀρχὴ καὶ τῶν περὶ τόπου προβλημάτων τὸ εἰ ἔστι ζητεῖν ἢ μὴ
 25 ἔστιν, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοῦ ἀπείρου. μετὰ δὲ τὸ εἰ ἔστιν ἐν τοῖς Ἀπο-
 δεικτικαῖς ἐμάθομεν τὸ τί ἐστι ζητεῖν. ὅπερ τὴν φύσιν καὶ οὐσίαν καὶ
 τὸν ὁριστικὸν τοῦ προτιθεμένου λόγον ἀνευρίσκει. μετὰ δὲ τοῦτο τὸ ὁποῖόν
 τί ἐστιν ἔπεται πρόβλημα τὸ τὰ ὑπάρχοντα τῷ πράγματι δηλοῦν, ὃ συγγε- 45
 νές ἐστι τὸ πῶς ἐστι. καὶ γὰρ ὡς ἐπὶ τοῦ ἀπείρου ἐλέγομεν, ὅτι δυνάμει
 30 καὶ κατὰ μέρος καὶ ἐν τῷ γίνεσθαι, οὕτως ἐπὶ τοῦ τόπου τὸ πῶς ἐστι
 ζητοῦμεν, ἄρα κατ' αὐτό τι, ὡς οἱ διάστημα ἢ κενὸν λέγοντες τὸν τόπον,
 ἢ ἐν σχέσει, καὶ πότερον πρὸς τὸ εἶναι συντελεῖ τι τοῖς σώμασιν ἢ οὐδέν.
 ταῦτα γὰρ περὶ τὰ ὑπάρχοντα καὶ περὶ τὸν τρόπον στρέφεται τῆς ὑποστά-
 σεως. ἀλλὰ διὰ τί τὸ πῶς ἐστι προέταξεν; ἢ ὅτι πολλάκις ἐκ τῶν ὑπαρ-

2 τούτων F ¹	τὸ μὲν — κίνησις (3) om. F	ὑποδοχὴ aF	10 τοῦ τόπου
aF	14 προβλήματος E	18 περὶ τοῦ ἀπείρου aF	γνωρίζειν post φυσικὸν
transicent F	ἐστιν a cf. v. 24: ἔστι τί EF	20 τοῦ τόπου aF	21 τοῦ
ἀπείρου aF	post ὡς add. καὶ F	ὑποθεμένοις aF	24 καὶ (post
ἀρχῆ) om. a	περὶ τοῦ a	25 ἐπὶ om. E	26 μάθομεν τί ἐστι E
30 πῶς] τί a	31 οἱ om. E	ἢ (post διάστημα) F: om. aE	33 τρέφε- ται E

χόντων τὴν οὐσίαν τοῦ πράγματος εὐρίσκομεν, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοῦ τόπου 121^r
νῶν φανήσεται. 50

p. 208^a29 Τὰ τε γὰρ ὄντα πάντες ὑπολαμβάνουσιν εἶναι που ἕως
τοῦ ἦν καλοῦμεν φοράν.

5 Διορίσας ἐν ἀρχῇ τὰ περὶ τόπου προβλήματα κατὰ τὴν πρὸς τὰ περὶ
ἀπέιρου ὁμοιότητα, | καὶ ἐφεξῆς ὅτι ἀναγκαῖος ὁ περὶ τοῦ τόπου λόγος 121^v
τῷ φυσικῷ διὰ δευτῆς δεῖκνυσιν ἐπιχειρημάτων, ὧν τὸ μὲν ἔνδοξον εἶναι
δοκεῖ ἀπὸ τῆς κοινῆς ὑπολήψεως εἰλημμένον, τὸ δὲ ἀποδεικτικὸν ἀπ' αὐτῶν
τῶν πραγμάτων ὁρμώμενον. καὶ τὸ μὲν ἀπὸ τῆς κοινῆς ὑπολήψεως τὸν
10 ὑπὸ τῶν παλαιῶν προτεινόμενον ὑποθετικὸν συλλογισμὸν παρατίθεται ἔχοντα
οὕτως· εἰ τὸ μὴ ὄν οὐδαμοῦ, τὸ ὄν ποῦ· εἰ δὲ τὸ ποῦ τὴν ἐν τόπῳ 5
σχέσειν δηλοῖ, δῆλον ὅτι ἔστιν ὁ τόπος. “αὕτη δὲ ἡ ἐρώτησις, ὡς ὁ
'Αλέξανδρός φησιν, οὐ πάντων ἀπλῶς ἐστίν, ἀλλὰ τῶν μόνων τὰ σώματα
ἡγουμένων εἶναι καὶ μόνων τὰ ἔνυλα, ἀναιρούντων δὲ τὴν ἀσώματον φύσιν.”
15 καὶ κατὰ γε τὸ φαινόμενον ἀμεθόδως τὴν ἀντιστροφὴν ἐποιήσατο· τῷ
γάρ ‘εἰ τὸ μὴ ὄν μηδαμοῦ’ ἔπεται κατὰ τὸν δευτέρου τῶν ὑποθετικῶν τὸ
ποῦ ὄν, ἀλλ’ οὐχὶ τὸ ὄν ποῦ, ὅπερ ζητεῖται τοῖς τὸν τόπον εἰσάγουσιν.
ἢ οὖν ὑπερβιβαστέον τὴν λέξιν λέγοντας τὸ οὐδαμοῦ ὄν μὴ εἶναι καὶ οὕτω 10
λοιπὸν λέγοντας τὸ ὄν ποῦ εἶναι, ἢ ὅπερ πιθανώτερον κατὰ τὴν τῶν ἔρω-
τησάντων δόξαν μόνων τὰ σώματα οἰομένων εἶναι ῥητέον ἐξισάζειν τῷ
ἡγουμένῳ τὸ ἐπόμενον. εἰ γὰρ μὴ ἔστιν ἄλλο τι εἰ μὴ τὰ σώματα, δῆλον
ὅτι τὸ μηδαμοῦ ὄν οὐδὲ ἔστιν ὅλως καὶ τὸ μὴ ὄν οὐδαμοῦ ἐστίν, ἐπειδὴ
τὰ σώματα ποῦ ἐστίν. ἐπὶ δὲ τῶν ἐξισαζόντων ἀδιάφορος ἡ ἀντιστροφή,
εἴτε ἀπὸ τοῦ ἡγουμένου γίνωιτο εἴτε ἀπὸ τοῦ ἐπομένου· ἔοικε δὲ τὴν ἐν
25 Ἑπιμάρῳ τοῦ Πλάτωνος ῥῆσιν παρωθεῖν ὁ Ἀριστοτέλης, ἐν οἷς φησιν ἐκεῖνος 15
“πρὸς ὄν δὴ καὶ ὄνειροπολοῦμεν βλέποντες καὶ φαμεν ἀναγκαῖον εἶναι που
τὸ ὄν ἅπαν ἐν τινὶ τόπῳ καὶ κατέχον χώραν τινά, τὸ δὲ μήτε ἐν γῆ μήτε
που κατ’ οὐρανὸν οὐδὲν εἶναι.” ὁρᾷς γὰρ ὅτι αὐτὸς ἀντικρὺς ὁ λόγος ἐστὶ
καὶ ἀκολούθως οὕτως ἀντιστρέψας. διότι γὰρ τὸ μηδαμοῦ ὄν οὐδὲ ἔστι,
30 διὰ τοῦτο τὸ ὄν ἅπαν ποῦ ἐστὶ. καὶ ὁ Πλάτων δὲ οὐχ ὡς ἀποδεχόμενος
τὸν λόγον ταῦτα εἶπεν, ἀλλ’ ὅτι ἀπὸ τῆς εἰς τὰ ἔνυλα ὄνειρατικῆς ἐμβλέ-
ψεως, οἷς ὑπάρχει τοῦτο, περὶ πάντων αὐτὸ τῶν ὄντων λέγομεν. 20

Ἄτι δὲ τὸ μὴ ὄν οὐδαμοῦ, δεῖκνυσιν ὁ Ἀριστοτέλης διὰ τοῦ ποῦ
γὰρ ἐστὶ τραγέλαφος ἢ σφίγις; οὐδαμοῦ γὰρ, ἐπειδὴ μὴ ἔστιν ὅλως.
35 καὶ οὐκ ἔστιν ὅλως, ἐπειδὴ οὐδαμοῦ ἐστὶ. δῆλον δὲ ὅτι ὑγιῆς μὲν ἐστὶν
ἡ ἀκολουθία οὕτω ληφθεῖσα, οὐκέτι δὲ καὶ ἀληθής. οὔτε γὰρ τὸ ὄν πᾶν

5 περὶ τοῦ aF 15 ἐποιήσαντο a 18 τὸ] τοῦ E 21 εἰ μὴ E: ἡ
aF 22 τὸ (post ὅτι) om. F οὐδαμοῦ] μηδαμοῦ F 23 σώματα
om. F 25 Ἑπιμάρῳ p. 52B 26 ὄν] ὁ Plato et Simplicius f. 126 v 16 alias
29 οὕτως EF²: οὕτως aF¹ 31 ἀπὸ E: ὑπὸ aF ὄνειρατικῆς E 35 ἐστὶν
om. aF

ἐν τόπῳ (οὐδὲν γὰρ τῶν ἀσωμάτων ἐστὶν ἐν τόπῳ τῶν κυρίως μάλιστα 121^v
καὶ χωριστῶν) οὔτε τὸ μηδαμοῦ ὄν, τουτέστιν μὴ ἐν τόπῳ ὄν, οὐκ ὄν ἐστι.
πολλὰ γὰρ ἐστὶν, ὡς εἴρηται, μὴ ἐν τόπῳ ὄντα. τὸ δὲ ζητούμενον ὁ λόγος 25
ἐνεδείξατο, ὅτι ἀναγκαῖος ὁ περὶ τόπου λόγος τῷ φυσικῷ, εἴπερ οἱ παλαιό-
5 τεραι πάντα τὰ ὄντα ἐν τόπῳ οἴονται· εἰ δὲ παλαιοὶς ἀνδράσι μὴ μάτην
δεῖ ἐπισκῆπτειν, εἰκὸς ἐστὶ τὸ ποῦ οὐ τὴν ἐν τόπῳ τοῦτις τῷ νῦν ζητου-
μένην σχέσιν ἀηλοῦν. ἀλλὰ τὸν τῆς τάξεως ἀφορισμὸν. καθὼ σημασιόμενον
καὶ ὑπερουράνιον τόπον οἶδεν ὁ Πλάτων, καὶ τὸν νοῦν ἐν τῷ νοητῷ λέ-
γομεν· οὕτως οὖν δεῖξας ἀπὸ τῶν παλαιῶν φυσιολόγων, ὅτι ἀναγκαῖος ὁ
10 περὶ τόπου λόγος, ἐν τῷ δευτέρῳ ἐπιχειρήματι ἀπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων 30
τὸ αὐτὸ δεῖκνυσιν οὕτως· εἰ ἡ κοινὴ πάντων τῶν φυσικῶν σωμάτων κίνη-
σις κατὰ τόπον ἐστί, ἄλλοιον ὅτι ἐστὶν ὁ τόπος ἐν τοῖς φυσικοῖς· καὶ
ἀναγκαῖος ἐστὶ τῷ φυσικῷ ὁ περὶ τοῦ τόπου λόγος. ἀλλὰ μὴν τὸ ἡγού-
μενον, τὸ ἄρα ἐπόμενον. καὶ κοινήν μὲν ταύτην ἐκάλεσε τὴν κίνησιν ἢ
15 ὡς κοινῶς ὑπὸ πάντων ὁμολογουμένην (πάντες γὰρ τῆς κατὰ τόπον κινή-
σεως μᾶλλον ἢ τῶν ἄλλων αἰσθανόμεθα. τοιγαροῦν καὶ φθορὰν ἀνεῖλον
τινες, ὡς οἱ περὶ Ἀναξαγόραν, καὶ ἀλλοίωσιν, ὡς οἱ “νόμφη χροῖτή” λέγον- 35
τες, τὴν δὲ κατὰ τόπον κίνησιν οὐδεὶς σπουδῆ λέγων· ἐάσθω γὰρ ἡ
Ζήνωνος ἀπορία), ἢ κοινήν αὐτὴν εἶπεν ὡς ταύτην μόνην πᾶσι τοῖς φυσι-
20 κῶς σώμασιν ὑπάρχουσαν· τὰ γὰρ οὐράνια πασῶν τῶν ἄλλων κινήσεων
ὑπερέχοντα ταύτην ὅμως κινεῖται. διὸ καὶ κυριωτάτην αὐτὴν καλεῖ· κυριω-
τάτη γὰρ ἢ τῶν πρωτίστων καὶ ἀρχηγικωτάτων. καὶ μέντοι ἀποδείξει
πρωίων, ὅτι πρώτη τῶν κινήσεων ἐστὶν ἡ φορὰ καὶ χρόνῳ καὶ φύσει καὶ
αἰτίᾳ, κυριωτάτη δὲ ἐλλόγως ἢ τῆς αὐτῆς. ἐν τισὶ δὲ τῶν ἀντιγράφων μετὰ
25 τοῦ κοινῆ καὶ πρώτη γέγραπται, ἐν τισὶ δὲ ἀντὶ τοῦ κοινῆ πρώτη, 40
καὶ οὕτως γράφει καὶ ὁ Εὐδόημος.

p. 208^a32 Ἐχει δὲ πολλὰς ἀπορίας τί ποτέ ἐστὶν ὁ τόπος ἕως τοῦ
οὔτε προηυπορημένον περὶ αὐτοῦ.

Δείξας ὅτι ἀναγκαῖος τῷ φυσικῷ ὁ περὶ τόπου λόγος, ἐφεξῆς δεῖκνυσιν
30 ὡσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, ὅτι χαλεπὸν τὸ πρόβλημα καὶ διὰ τοῦτο συν- 45
τόνου δεόμενον ἀντιλήψεως καὶ συγγνώμης, εἰ τοῖς πρώτοις αὐτὸν ἐμμε-
θόδως ζητοῦσι μὴ εὐθὺς ἀναφανείη τὸ ἀκριβές. ὥστε καὶ πρὸς τὸν μαν-
θάνοντα καὶ τὸν διδάσκοντα χρήσιμος ἢ τῆς χαλεπότητος ἐπίδειξις. τὸ δὲ
χαλεπὸν αὐτοῦ δεῖκνυσιν πρῶτον μὲν ἐκ τοῦ δεῖν μὲν τοὺς ὀρισμοὺς τῶν

1 ἐν τόπῳ ἐστί a 2 χωριστῶς a 4 ἐνεδείξατο — λόγος om. F ἐνεδεί-
ξετο E τῶν φυσικῶν F 5 τὰ iteravit F εἰ δὲ aF: οὐδὲ δεῖ (om. δεῖ post
μάτην) E 10 περὶ τοῦ τόπου E 15 κοινῶς E: κοινήν F: κοινή a 17 οἱ
“νόμφη χροῖτή” cf. Democritus supra p. 512, 28 20 τῶν ἄλλων πασῶν aF
21 ταύτην ὅμως aF: αὐτὴν ὁμοίως E 22 ἀποδείξει F: ὡς δείξει aB, quod si verum
est, delendum ὅτι 24 ἐν τισὶ iteravit F τῶν ἀντιγράφων E: om. aF μετὰ
E: ἀντὶ aF 25 καὶ om. aF γέγραπται — πρώτη om. aF 26 Εὐδόημος fr. 36
p. 51, 20 Sp. 29 περὶ τοῦ τόπου aF 32. 33 διδάσκοντα καὶ τὸν μανθάνοντα aF

ζητουμένων πραγμάτων ἐκ τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων αὐτοῖς συνάγειν, ὡς 121^v
 ἀρχόμενος τῶν Περὶ ψυχῆς εἶπε, τὰ δὲ καθ' αὐτὰ ὑπάρχειν δοκοῦντα
 τῷ τόπῳ μὴ ἐπὶ τὴν αὐτὴν φύσιν καταντᾶν. καθὼ μὲν γὰρ τὸ περιεκτικὸν 50
 ὑπάρχει αὐτῷ, δόξει τὸ εἶδος εἶναι τὸ ἐκάστου ὁ τόπος. τοῦτο γὰρ ἐστὶ
 5 τὸ πρῶτον ὀρίζον καὶ περιέχον, καθὼ δὲ δεκτικὸν εἶδους τινὸς καὶ χώρα
 αὐτοῦ δοκεῖ, τῇ ὕλῃ μᾶλλον ὀκείωται. διὸ καὶ ὁ Πλάτων, ὅσα δοκεῖ λέ-
 γειν ὡς περὶ χώρας καὶ τόπου, περὶ τῆς ὕλης λέγει. καθὼ δὲ ὁ αὐτὸς
 τόπος ἄλλοτε ἄλλου σώματος ἐστὶ δεκτικός, ἄλλος ἂν εἴη παρὰ τὸ ἐν τόπῳ,
 ὥστε καὶ παρὰ τὴν ὕλην αὐτοῦ καὶ παρὰ τὸ εἶδος. οὕτως ἐπ' ἄλλο καὶ
 10 ἄλλο | φέροντα τὰ καθ' αὐτὸ τῷ τόπῳ ὑπάρχοντα δύσκολον αὐτοῦ ποιεῖ 122^r
 τὴν κατάληψιν. δεύτερον δὲ ἄλλο τῆς περὶ αὐτοῦ χαλεπότητος αἴτιον
 παραδίδωσι τὸ μηδὲνα περὶ αὐτοῦ προαπορῆσαι ἢ προεπουρῆσαι. τοῦτο
 γὰρ καὶ σημεῖον καὶ αἴτιον γίνεται τῆς δυσκόλου κατανοήσεως· σημεῖον
 μὲν ὅτι διὰ τὴν χαλεπότητα τοῦ προβλήματος ἀπέστησαν τῆς περὶ αὐτοῦ
 15 ζητήσεως, αἴτιον δὲ ὅτι χαλεπὸς ἐστὶ μᾶλλον ἡμῖν ὁ λόγος γίνεται μηδὲνα ὃ
 κοινωνὸν ἔχουσι τῆς ζητήσεως μηδὲ ἀρχὴν ὄλως τινὰ προκαταβεβλημένην
 αὐτῆς εὐρηκῆσαι· κἄν γὰρ εἶδοξεν Ἡσιόδου λέγειν

ἤτοι μὲν πρῶτιστα χάος γένητο,

μυθικὴ ἐστὶ ἀλλ' οὐκ ἀποδεικτικὴ ἢ τοῦ Ἡσιόδου παραδόσις. καὶ τοσοῦτον,
 20 εἴπερ ἄρα, ἐνεδείξατο καλῶς, ὅτι δεῖ τι προὑπάρχειν ἐν ᾧ τὰ γινόμενα ἔσται.
 καὶ ὁ Πλάτων δὲ ἐν τῷ Τιμαίῳ ὅσα περὶ τόπου δοκεῖ λέγειν, περὶ τῆς ὕλης εἴρη-
 κεν. ὁ δὲ Εὐδήμος τῆς δυσκολίας τοῦ περὶ τόπου προβλήματος καὶ τοῦτο
 αἴτιον εἶναι φησι τὸ μὴ βράδιον εἶναι ἐπιλαβέσθαι τοῦ τόπου, διότι ὑποφεύγει 10
 πάντως ἐξαιρουμένου τοῦ ἐν τόπῳ σώματος, καὶ καθ' αὐτὸ μὲν οὐκ ἔστιν
 25 αὐτὸν νοῆσαι, εἴπερ δὲ ἄρα, μεθ' ἑτέρου, ὥσπερ τοὺς τῶν ἀφῶνων καλου-
 μένους φιδόγγους· μετὰ γὰρ τοῦ α ὁ τοῦ β καὶ ὁ τοῦ γ δῆλος. οὐ
 μέντοι διὰ τὴν δυσχέρειαν ἀποστατέον τοῦ προβλήματος οὕτως ὄντος οἰκείου
 καὶ ἀναγκαίου τῷ φυσικῷ. κἄν γὰρ μηδὲν ἄλλο ἐπὶ τῶν δυσλήπτων, ἀλλὰ
 τό γε ἀπορῆσαι περὶ αὐτοῦ καλῶς ἰκανὸν τῷ φιλομαθεῖ, ὡς ἐν ἄλλοις
 30 αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης διδάσκει. 15

p. 208^b1 Ὅτι μὲν οὖν ἔστιν ὁ τόπος ἕως τοῦ εἰς ἦν καὶ ἐξ ἧς 20
 μετέβαλε.

Καὶ τὸ ἀναγκαῖον καὶ τὸ χαλεπὸν δεῖξας τῆς περὶ τοῦ τόπου ζητή-

2 τῶν E: ἐν τῷ aF Περὶ ψυχῆς] ex c. 1 accurate nihil respondere videtur
 8 ἐστὶ δεκτικός σώματος aF 12 παραδίδωσι E: δίδωσι aF 15 χαλεπὸν a
 ὁ λόγος om. aF 16 post ζητήσεως iteravit αἴτιον δὲ — λόγος γί (15) punctis
 deleta E 17 αὐτῆς E: ἐν τοῖς aF Ἡσιόδου Theog. 116 cf. Arist. Phys. Δ 1
 p. 208^b29 ἐγένετο F 18 post γένητο add. καὶ aF ἀλλ' E: καὶ aF
 19 εἴπερ ἄρα a: εἶπεν ἄρα E: ἄρα εἴπερ F 21 ἐν τῷ E: ἐν aF περὶ τοῦ
 τόπου a εἰρήξαμεν F 22 Εὐδήμος fr. 37 p. 52, 5Sp. 23 εἶναι aF: om. E
 25 αὐτὸν Brandis: αὐτὸ libri 26 α] ἄλφα E β] βῆτα E 28 post ἄλλο add.
 καὶ E 32 μετέβαλε E cf. p. 524, 29: μετέβαλλον a: μετέβαλον Aristoteles

σεως μέτεσι λοιπόν ἐπὶ τὰ οἰκεία αὐτοῦ προβλήματα, ὧν πρῶτον τὸ εἶ 122^α
 ἔστιν ὁ τόπος. καὶ τοὺς λόγους δι' ὧν ὁ τόπος τῶν ὄντων εἶναι δοκεῖ
 παρατίθεται προτέρως, εἶτα ἐφεξῆς καὶ τοὺς ἀναιροῦντας αὐτόν. καὶ τοὺς
 μὲν τιθέντας τὸν τόπον λόγους τέτταρας ἐκτίθεται. πρῶτον μὲν τὸν ἐκ τῆς
 5 ἀντιμεταστάσεως. εἰ γὰρ ἐν ᾧ πρότερον ἦν ὕδωρ ἐκρούεντος τοῦ ὕδα- 25
 τος ἀήρ ἔνεστι νῦν, ὡσπερ καὶ ἐν τοῖς ἀγγείοις, δῆλον ὅτι ἔστι τι τὸ δεξιό-
 μενον ἐκότερον ἄλλο τὸ ὄν παρ' ἐκότερον. δεύτερον δὲ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν
 τῶν στοιχείων φορᾶς. τούτων γὰρ ἐκότερον εἰδοποιεῖται τὸ μὲν τῇ ἐπὶ
 τὸ ἄνω, τὸ δὲ τῇ ἐπὶ τὸ κάτω φορᾷ· αὐτὰ δὲ διαφοραὶ τόπου. τρίτον
 10 δὲ ἀπὸ τῶν μαθηματικῶν δεῖκνυσθαί φησιν ὁ Ἀλέξανδρος, οὐ καλῶς οἶμαι
 λέγων. τὸ γὰρ ἀπὸ τῶν μαθημάτων ἐπιχείρημα τοῦ δευτέρου μέρος
 ἐστὶ τοῦ ἀπὸ τῆς φυσικῆς τῶν στοιχείων φορᾶς, ὡς μαθησόμεθα. ἀλλὰ
 τρίτον ἐστὶ τὸ ἀπὸ τοῦ κενοῦ ἐπιχείρημα. εἰ γὰρ τὸ κενὸν τόπος ἐστὶν 30
 ἐστερημένος σώματος, οἱ λέγοντες εἶναι κενὸν πάντως εἶναι καὶ τόπον ἐροῦσι.
 15 τέταρτον δὲ ἐπὶ τούτοις προστίθῃσι καὶ τὴν Ἡσιόδου μυθοποιίαν οὐ μόνον
 εἶναι τὸν τόπον ἀλλὰ καὶ δύναμιν ἔχειν μεγάλην ἐνδεικνυμένην. καὶ δῆλον
 ὅτι τὰ μὲν πρότερα δύο ἐπιχειρήματα πραγματεῖωδη τὴν ἀνάγκην προόσχε-
 ται, τὰ δὲ λοιπὰ ἀπὸ δόξης εἰληπταὶ τῶν οὕτως ὑποτιθεμένων. ἀλλ'
 ἐπειδὴ συνοπτικῶς εἴρηται τὰ ἐπιχειρήματα, καὶ ἕκαστον ἀναλαβόντες
 20 αὐτῶν τὴν ἔννοιαν κατὰ τὸ δυνατόν διαρθρώσωμεν. 35

Ἡ μὲν οὖν ἀπὸ τῆς ἀντιμεταστάσεως δεῖξις ὡδὲ πως γέγονεν· ὁ τόπος
 δεξικὸς ἐστὶ παρὰ μέρος διαφερόντων τινῶν ὁ αὐτὸς μένων· ὁ δὲ δεξι-
 κὸν ἐστὶ τινῶν διαφερόντων παρὰ μέρος τὸ αὐτὸ μένον, τοῦτο ἔστι τι καὶ
 25 ἄλλο ἐκείνων ἐστίν, εἴ γε τοῦτο μὲν αὖτε ταῦτόν, ἐκεῖνα δὲ διαφέροντα καὶ
 ἄλλοτε ἄλλα· ὁ τόπος ἄρα ἐστὶ τι καὶ ἄλλο τῶν ἐν αὐτῷ. ὅτι δὲ δεξι-
 κὸς ὁ τόπος ἄλλοτε ἄλλων ὁ αὐτὸς μένων, ἐδήλωσεν ἐκ τῆς ἀντιμεταστά-
 σεως τῶν σωμάτων εἰπὼν ἐν ᾧ γὰρ ἀήρ ἐστὶν νῦν, ὕδωρ ἐν τούτῳ 40
 πρότερον ἦν. ἐξ οὗ δῆλον ὅτι καὶ ἕτερον τί ἐστὶν ἢ χώρα, εἰς ἣν καὶ
 ἐξ ἧς μετέβαλε τὰ ἐν αὐτῇ σώματα. εἰ δὲ ἕτερον, δῆλον ὅτι καὶ ἐστὶ
 30 καὶ ἄξιον ζητεῖν αὐτόν. ἐνάργειαν δὲ τῇ ἀποδείξει τοῦ καὶ εἶναι καὶ ἄλλο
 τι εἶναι τὸ δεξικὸν τῶν παρὰ μέρος ἐγγινομένων παρέσχετο ἢ τοῦ ἀγγείου
 παράθεσις· τοῦτο γὰρ καὶ ἔστι τι καὶ ἕτερον τῶν ἐν αὐτῷ ἐστίν, ὅπερ εἰς
 πίστιν παρεἰληπταὶ τῆς μεζέως τῶν προτάσεων.

p. 208^b 8 Ἔτι αἱ φοραὶ τῶν φυσικῶν σωμάτων ἕως τοῦ οὐκ 44
 35 ἔχοντα φύσει τούτων ἕκαστον. | 51

Ἔτι δεύτερον ἐπιχείρημα τοῦ εἶναι τὸν τόπον ποιεῖται ἀπὸ τῆς τῶν 122^α

3 ἐφεξῆς καὶ a: ἐφεξῆς E: καὶ ἐφεξῆς καὶ F 6 ἔνεστι EF cf. Aristoteles et The-
 mistius p. 254, 11: ἐστὶ a καὶ (post ὡσπερ) om. aF 7 ἄλλο—ἐκότερον
 om. aF 9 τὸ (post ἄνω) aF: τῇ E 11 ἀπὸ E: ἐπὶ aF μέρος E:
 μέρους aF 14 πάντες F 22 δὲ EF: δ a 23 τινῶν ἐστὶ aF δια-
 φερόντων om. F 25 ἔστι τι aF: ἔστι τε τι E 27 ἐστὶν ἀήρ aF 29 ἐξ ἧς
 καὶ εἰς ἦν a 34 ἔτι EF: ἔτι δὲ καὶ a: ἔτι δὲ Aristoteles

σωμάτων κατὰ φύσιν κινήσεως. συναποδείκνυται δὲ τούτῳ καὶ ὅτι δυνάμιν 122^v
 τινὰ ἔχει κατὰ τὴν αὐτοῦ φύσιν ὁ τόπος, ὥστε καὶ διὰ τοῦτο ἄξιός ἐστιν
 ζητήσεως. δείκνυσι δὲ ὅτι ἔστι τι ὁ τόπος καὶ δυνάμιν ἔχει οὕτως· εἰ
 ἕκαστον τῶν φυσικῶν καὶ ἀπλῶν σωμάτων μὴ κωλυόμενον ἐπὶ τὸν οἰκεῖον
 5 φέρεται τόπον (τὸ μὲν πῦρ ἐπὶ τὸ ἄνω, ἡ δὲ γῆ ἐπὶ τὸ κάτω, τὰ δὲ μέσα 5'
 ἐπὶ τὸ μέσον, καὶ τὸ κύκλῳ δὲ κινούμενον περὶ τὸ μέσον κινεῖται), καὶ
 κατὰ τοῦτο ἕκαστον εἰδοποιεῖται, τὸ δὲ ἄνω καὶ τὸ κάτω καὶ αἱ λοιπαὶ
 διαστάσεις τόπου μέρη καὶ εἶδη ἐστί, ὁῦλον ὅτι καὶ ἔστι τι ὁ τόπος καὶ
 δυνάμιν ἔχει. οὐ γὰρ ἂν εἰδοποιοὶ ἦσαν αἱ διαφοραὶ αὐτοῦ τῶν ἀπλῶν
 10 σωμάτων. τὸ δὲ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ καὶ ἔμπροσθεν καὶ ὀπίσθεν ὑπάρχει
 μὲν καὶ τῇ οὐρανίᾳ κινήσει, ὡς ἐν τῇ Περὶ οὐρανοῦ δείκνυται, ὑπάρχει δὲ
 καὶ τοῖς ἐν γενέσει ζῴοις κατὰ τὴν σύνθετον αὐτῶν φύσιν. καὶ ὅρα ὅτι
 θερμότης μὲν καὶ μαλακότης καὶ τὰ τούτοις ὅμοια ἴσως ἂν καὶ ἄνευ τόπου 10
 εἶη, κουφότητα δὲ καὶ βαρύτητα οὐ δυνατόν ἄνευ τόπου εἶναι· ὠρισταὶ γὰρ
 15 ταῦτα φορᾷ τῇ τε ἄνω καὶ τῇ κάτω. ἐπειδὴ δὲ τὸ ἄνω καὶ κάτω καὶ αἱ
 ἄλλαι τοῦ τόπου διαφοραὶ φαίνονται καὶ κατὰ σχέσιν οὖσαι, ἠπόρησεν ἂν
 τις μήποτε οὐ φύσει ἐστὶν ὁ τόπος, ἀλλὰ κατὰ τὴν σχέσιν τὴν πρὸς ἡμᾶς
 τὸ εἶναι ἔχει. ἡ γοῦν ὄροφὴ τοῖς μὲν ἐν τῷ οἴκῳ ἄνω ἐστί, τοῖς δὲ ἐν
 τῷ κεράμῳ κάτω. καὶ εἰ κατὰ σχέσιν εἶη τὴν πρὸς ἡμᾶς, ὁῦλον ὅτι οὕτε
 20 δυνάμιν ἔχει τινὰ κατὰ τὴν ἡμετέραν θέσιν ὑφ' ἑστέως οὔτε ἀναγκαῖός ἂν 15
 εἶη τῷ φυσικῷ ὁ περὶ αὐτοῦ λόγος. ταύτην οὖν λύων τὴν ἔνστασιν δεῖ-
 κνυσιν, ὅτι οὐ σχέσει μόνον ἀλλὰ καὶ φύσει τὸ ἄνω καὶ κάτω ἐστί. δείκνυσι
 δὲ οὕτως· τὰ φύσει ἄνω καὶ κάτω ἀεὶ ταῦτά ἐστιν. ἄνω γὰρ ἐφ' ὃ τὰ
 25 κοῦφα φέρεται καὶ κάτω ἐφ' ὃ τὰ βαρέα. τὰ δὲ πρὸς ἡμᾶς τὸ εἶναι
 ἔχοντα οὐκ ἀεὶ τὰ αὐτά, ἀλλ' ὡς ἂν στραφῶμεν, οὕτω καὶ αὐτὰ μετατί-
 θεται· ὁ γὰρ νῦν δεξιὸς μου κίων μεταστραφέντος ἢ κινήθέντος ἀριστερὸς
 γίνεται καὶ ἡ ὄροφὴ, ὡς εἴρηται πρότερον. ὥστε τὰ φύσει ἄνω καὶ κάτω 20
 οὐ πρὸς ἡμᾶς οὔτε κατὰ σχέσιν ἔχει τὸ εἶναι οὔτε τῇ θέσει τῇ πρὸς ἡμᾶς
 διαφέρει μόνον, ἀλλὰ καὶ τῇ δυνάμει. οὐ γὰρ ἂν ἦν διαφερόντων δεκτικὰ
 30 καὶ εἰδοποιὰ τῶν ἐπ' αὐτὰ ἰόντων. τοῦτο δὲ τὸ ὅτι οὐ τῇ πρὸς ἡμᾶς
 σχέσει μόνον, ἀλλὰ καὶ κατὰ φύσιν εἰσὶν αἱ τῶν τόπων διαφοραί, καὶ ἄλλαι
 μὲν αἱ κατὰ φύσιν ἄλλαι δὲ αἱ κατὰ θέσιν, δείκνυσι καὶ ἐκ τῶν μαθημα-
 τικῶν. εἰ γὰρ τὰ κατὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς σχέσιν μόνην ἔχοντα τὸ δεξιὸν
 καὶ ἀριστερὸν καὶ ἄνω καὶ κάτω ὡσπερ τὰ μαθηματικὰ οὐκ ἔστιν ὅλως 25
 35 ἐν τόπῳ κατὰ τὴν ἑαυτῶν φύσιν, τὰ ἐν τόπῳ ὄντα οὐ κατὰ σχέσιν μόνην
 τὴν πρὸς ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ κατὰ φύσιν ἔχει τὰς τοῦ τόπου διαφοράς. εἶοικε
 δὲ ὁ Ἀριστοτέλης τὸ συνημμένον θεῖναι μόνον ἐν τῷ λέγειν οὐκ ὄντα
 γὰρ ἐν τόπῳ ὅμως κατὰ τὴν θέσιν τὴν πρὸς ἡμᾶς ἔχει δεξιὰ

2 αὐτοῦ a: αὐτοῦ EF ὡς a 10 fortasse τὰ δὲ 11 ὡς om. E Περὶ
 οὐρανοῦ B 2 12 post καὶ add. ἐν E γένεσι F αὐτοῦ aF 15 καὶ τὸ
 κάτω καὶ αἱ aF 17 ἡμᾶς om. F 21 λύων E: λύει aF qui omittunt δεκκνυσιν
 23 τὰ αὐτά E: ταυτά a: ταυτά F 33 τὰ (post γὰρ) om. F πρὸς om. E
 μόνον a 35 μόνον a 37 μόνον καὶ ἐν F

καὶ ἀριστερά, ὡς εἰ ἔλεγε 'τὰ μαθηματικά κατὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς σχέσιν 122^v
μόνην ἔχει τὸ δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν διὰ τὸ μὴ εἶναι φύσει ἐν τόπῳ· ὡς
εἴ γε ἦν, οὐκ ἂν κατὰ θέσιν μόνον, ἀλλὰ καὶ κατὰ φύσιν εἶχε τὰς τοιαύ-
5 τας διαφοράς. καὶ προσελθὼν δὲ αὐτὸ πάλιν ἐξηγεῖται διὰ τοῦ ὡς τὰ 30
μόνον λεγόμενα διὰ θέσιν οὐκ ἔχοντα φύσει τούτων ἑκαστον
τῶν τοῦ τόπου διαφορῶν. δῆλον δὲ ἐκ τούτου τοῦ λόγου ὅτι ἕτερος ὁ
κατὰ σχέσιν τόπος, καὶ ἕτερος ὁ κατὰ φύσιν, καὶ ὁ μὲν κατὰ σχέσιν καὶ
τοῖς μὴ ἐν τόπῳ οὖσι δυνάμενος προσεῖναι διὰ τὴν ἡμετέραν ἐπίνοιαν
(δεξιὸν γὰρ τοῦτ' ὁ θεωρήμα καὶ ἀριστερὸν ὡς πρὸς ἐμὲ τότε γράφω καὶ
10 ἄνω καὶ κάτω καὶ τὰ μέρη ἑκάστου ὁμοίως), ὁ δὲ κατὰ φύσιν τόπος τοῖς
ἐν τόπῳ οὖσι μόνους προσήκει. πάντα δὲ ἐν τόπῳ καὶ τὰ φυσικὰ καὶ τὰ 35
τεχνητά. ἀλλὰ τὰ μὲν τεχνητὰ καθὸ τεχνητὰ κατὰ συμβεβηχὸς ἐν τόπῳ
ἐστὶ, καθὸ δὲ φυσικὰ καθ' αὐτό. ἐν δὲ τοῖς φυσικοῖς τῶν μὲν ἀπλῶν
ἑκαστον οἰκεῖτον φύσει τόπον ἔχει, τῶν δὲ συνθέτων τόπος ἐστὶν ἑκάστου
15 οἰκεῖτος κατὰ τὴν τῶν ἐν αὐτῇ ἀπλῶν ἐπικράτειαν.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τὴν λέξιν τὴν λέγουσαν ὡς τὰ μόνον λεγόμενα
διὰ θέσιν οὐκ ἔχοντα φύσει τούτων ἑκαστον οὕτως μεταγράφει
ὥστε μόνον νοεῖσθαι αὐτῶν τὴν θέσιν. "εἰπὼν γάρ, φησὶν, ὅτι τὰ
μαθηματικά κατὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς θέσιν ἔχει τὰ δεξιὰ καὶ ἀριστερά, ποίαν 40
20 θέσιν προσέθηκεν, ὅτι τὴν κατ' ἐπίνοιαν· εἰ γὰρ τὴν ἀρχὴν μηδὲ ἐστὶ καθ'
αὐτά, οὐδ' ἂν θέσιν ἔχοι καθ' αὐτά." ἐνταῦθα δὲ σαφῶς ὁ Ἀλέξανδρος
ὁμολογεῖ τὸ ἀπὸ τῶν μαθημάτων παράδειγμα μὴ εἶναι ἴδιον ἐπιχείρημα,
ἀλλ' εἰς πίστιν εἰληφθῆαι τοῦ κατὰ φύσιν διωρισθῆαι τὰς τῶν τόπων δια-
25 φοράς, εἴπερ τὰ μὴ κατὰ φύσιν διωρισμένους ἔχοντα τοὺς τόπους, ὥσπερ
τὰ μαθηματικά οὐδὲ ἐστὶν ὅλως ἐν τόπῳ. μήποτε δὲ δύναται καὶ ἴδιον
ἐπιχείρημα εἶναι τοῦτο, ὥσπερ φήθη πρότερον ὁ Ἀλέξανδρος, τὸ τρίτον 45
ἐπιχείρημα τῶν εἶναι τὸν τόπον δεικνόντων τὸ ἀπὸ τῶν μαθημάτων εἶναι
λέγων. ἔχει δὲ ἂν οὕτως· εἰ τὰ μαθηματικά καίτοι μὴ ὄντα φύσει ἐν
τόπῳ ὅμως κατὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς θέσιν ἔχει τὰς τοῦ τόπου διαφοράς,
30 δῆλον ὅτι ἐστὶ τὸ ὅτι τὸς· τὰ γὰρ θέσει ἀπὸ τῶν φύσει μεταγέται, ὡς τὰ
φανταστά ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν.

p. 208^b25 Ἔτι οἱ τὸ κενὸν φάσκοντες εἶναι ἕως τοῦ διὰ τούτων 50
ἂν τις ὑπολάβοι.

Τρίτον τοῦτο ὑποτίθησιν ἐπιχείρημα δεικνύων εἶναι τὸν τόπον κατ'

2 μόνον a	5 λεγόμενα διὰ θέσιν EF: νοούμενα κατὰ θέσιν a	7 καὶ (ante ὁ μὲν)
om. aF	καὶ τοῖς aF: ἐν τοῖς E	9 τοῦτ' E: τοῦτ' aF
om. aF	11 καὶ (post τόπῳ) om. a	10 τὰ (ante μέρη)
sic E	11 καὶ (post τόπῳ) om. a	11. 12 καὶ τὰ χηρητά
κατὰ συμβεβηχὸς F	13 post ἐστὶ add. καθὸ τεχνητὰ om. a	15 τῶν (post τὴν) om. E
ἀπλῶς ut videtur F	21 ἔχει E'	25 μαθηματικά a: μαθήματα EF
ἐστὶν a	27 τῶν τόπων F	34 τοῦτο om. aF
		δεικνύων E: δεικνύον aF

οικείαν φύσιν. οί γάρ τὸ κενὸν λέγοντες οὐδὲν ἄλλο λέγουσιν αὐτὸ ἢ τὸ 122^v
 πον ἐστερημένον σώματος. εἰ οὖν ἄλλο τι παρὰ το σῶμα ἔστιν, ὡς καὶ
 ἄνευ σώματος ὑφεστάναι, ὁπλον ὅτι ἔχει τινὰ φύσιν οικείαν. οὐχ ὡς ἀρέ-
 σκον δὲ αὐτῷ τίθησι τὸ ἐπιχειρήμα, ἀλλ' ὡς δεικτικὸν τοῦ καὶ παρὰ τοῖς
 5 πρoτέρoις ἔνοιαν εἶναι τοῦ τόπου, διότι, φησί, οί τὸ κενὸν φάσκοντες
 εἶναι τὸ πον λέγουσι. διάκεινται οὖν καὶ ὡς ὄντος καὶ ὡς ἔχοντός 123^v
 τινὰ φύσιν ἀφορισμένην καὶ τάχα καὶ κυριωτέραν τοῦ σώματος, εἴπερ σῶμα
 μὲν ἄνευ τόπου ἀδύνατον εἶναι, ὁ δὲ τόπος ὑφέστηκε καὶ σώματος χωρῖς-
 θεΐας δὲ ἀποδεικτικῶς μὲν διὰ τῶν δύο τῶν προτέρων ἐπιχειρημάτων.
 10 δοξαστικῶς δὲ διὰ τοῦ νῦν εἰρημένου συμπεραίνεται τὸν λόγον, ὡς δεδειγ-
 μένου καὶ ὅτι ἔστιν ὁ τόπος καὶ ὅτι ἄλλος παρὰ τὰ σώματα, ὡς ἔχων 5
 τινὰ φύσιν καὶ δύναμιν οικείαν, καὶ μὴ κατὰ τὴν ἡμετέραν θέσιν θεωρού-
 μενος. πᾶν δὲ σῶμα αἰσθητὸν ἐν τόπῳ εἶπε διὰ τὰ μαθηματικά,
 ἅτινα οὐ καὶ' αὐτὰ ἔχει τὸ εἶναι ἐν τόπῳ.

15 μ. 208^b 29 Δόξετε δ' ἂν καὶ Ἡσιόδος ὀρθῶς λέγειν ἕως τοῦ οὐ
 γὰρ ἀπόλλυται ὁ τόπος τῶν ἐν αὐτῷ φθειρομένων. 11

Τοῦ Ἡσιόδου ἐν τῇ Θεογονίᾳ λέγοντος

ἦτοι μὲν πρώτιστα χάος γένετο,

καὶ τοῦ χάος ἀπὸ τοῦ χῶ ρήματος δοκοῦντος γεγονέναι καὶ διὰ τοῦτο τὸ
 20 χωρητικὸν δηλοῦν, ὅπερ ταῦτόν ἐστι τῷ τοπικῷ, ἐκ τούτου δύο συλλογι-
 ζεται ὁ Ἀριστοτέλης· καὶ ὅτι ἔστι τι ὁ τόπος κατὰ τὸν Ἡσιόδον, καὶ ὅτι
 προτέρα πάντων ἢ τούτου δύναμις κατ' αὐτὸν καὶ ἀρχηγική, ὥστε καὶ 15
 οικεία τῷ περὶ τῶν ἀρχῶν λόγῳ. διὰ τοῦτο δὲ φησιν αὐτὸν εἰρηκέναι
 πρῶτον γενέσθαι τὸ χάος διὰ τὸ νομίζειν μὲν, ὥσπερ οί πολλοὶ τὴν
 25 ἀσώματον φύσιν ἀγνοοῦντες, μόνα δὲ εἶναι τὰ σώματα λέγοντες, πάντα
 εἶναι' που καὶ ἐν τόπῳ. εἰ δὲ τοῦτο, δεῖν προϋπάρχει χώραν ἐν ἣ
 ἔσται τὰ ὄντα. καὶ διὰ τοῦ εἰπεῖν ὥσπερ οί πολλοὶ ἐνεδείξατο ὅτι οὐκ
 ἀρέσκειται τῇ δόξῃ. τοῦ δὲ δοκεῖν ὀρθῶς λέγειν τὸν Ἡσιόδον αἰτίαν ἐπή-
 30 γαγε τὸ ὡς θέον πρῶτον ὑπάρχει χώραν τοῖς οὐσί. εἰ δὲ ἔστιν 20
 ἀληθὲς τὸ δοξαζόμενον ὑπὸ Ἡσιόδου τὸ πρώτην χώραν γενέσθαι ἦτοι τόπον,
 θαυμαστὴ τις ἂν εἴη ἢ τοῦ τόπου φύσις πρωτοργός τις οὐσα καὶ
 ἀρχηγική. εἰ γὰρ τόπου μὲν ὄντος οὐκ ἀνάγκη εἶναι σῶμα, σώματος δὲ
 ὄντος ἀνάγκη εἶναι τόπον, εἰ πάντα ἀνάγκη εἶναι' που καὶ ἐν τόπῳ, τὸ δὲ
 συναιροῦν μὲν μὴ συναιρούμενον δὲ πρῶτόν ἐστι τῇ φύσει, ὁπλον ὅτι
 35 πρωτοργός καὶ ἀρχηγικός ἂν εἴη ὁ τόπος. οὐ γὰρ εἰ τότε τὸ σῶμα οἶον

2 τί] τὸ τι E 3 ἀρέσκων E 6 οὖν E: γοῦν aF 10 δὲ] καὶ E τοῦ
 om. E 17 Θεογονία v. 116. Simplicius vulgarem, non Aristotelis versus formam
 sequitur 19 καὶ τὸ χάος E χωρήματος E 20 χωρητικὸν F 25 ἀσώ-
 ματον aF: ἀσωμάτων E 26 τὴν χώραν aF 30 δοξαζόμενον E: δεδοξασμένον aF
 post ὑπὸ add. τοῦ aF πρῶτον a 31 τις E cf. Aristoteles et Themistius
 p. 255, 25 32 post ἀνάγκη add. μὲν F 33 εἰ πάντα EF: ἅπαντα a 35 ὁ
 τοῦ τόπος φύσις F

τὸ πῶρ ἢ ὁ ἀήρ φθαρεῖται, ἀνάγκη καὶ τὸν τόπον ἐφθάρθαι τὸν αὐτοῦ. εἰ 123^r
 δὲ καὶ κενὸν εἶη, καθάπερ τινὲς ἔλεγον, ὁ τόπος, ἔτι μᾶλλον ἀναγκαῖον τὸ 25
 μὴ συναναρῆσθαι τοῖς σώμασιν, εἴπερ τὸ κενὸν τόπος ἐστὶν ἐστερημένος
 σώματος. κατὰ μὲν γὰρ τὴν Ἀριστοτέλους περὶ τόπου δόξαν τὴν λέγουσαν
 5 τόπον εἶναι τὸ πέρασ τοῦ περιέχοντος, ὡς μαθησόμεθα, καὶ μὴ συμφθερί-
 ρηται ὁ τόπος τῷ ἐν τόπῳ, ἀλλ' οὖν ἀνάγκη, εἰ τόπος ἐστί, καὶ σῶμα
 εἶναι, καὶ εἰ μὴ τὸ αὐτὸ αἰεὶ, ἀλλὰ σῶμά γε πάντως. εἰ δὲ πρῶτος γέ-
 γονεν ὁ τόπος καὶ εἰ κενὸν εἶη, ὀῆλον ὅτι καὶ σώματος μὴ ὄντος ἔσται
 τόπος. ταῦτα δὲ ἐνδόξως λέγεται λυσιτελοῦντα πρὸς τὸ δεῖξαι, ὅτι ἀρχῆς 30
 10 λόγον ἔχειν τισὶν ὁ τόπος δοκεῖ ὥσπερ καὶ τὸ ἄπειρον. καὶ διὰ τοῦτο καὶ
 ὁ περὶ τόπου λόγος ἀναγκαῖος τῷ περὶ ἀρχῶν προθεμένῳ διασκοπήσει.

Ἔοικε δὲ τοιαύτη τις τότε τῶν Ἡσιόδου ἐπῶν ἐπιπολάζειν ἐξήγησις
 τὸ χάος εἰς χώραν μεταλαμβάνουσα. δηλοῖ δὲ οὐ χώραν ἀλλὰ τὴν ἀπει-
 ροειδῆ καὶ πεπληθυσμένην τῶν θεῶν αἰτίαν, ἣν Ὀρφεὺς “χάσμα πελώριον”
 15 ἐκάλεσε. μετὰ γὰρ τὴν μίαν τῶν πάντων ἀρχὴν, ἣν Ὀρφεὺς χρόνον 35
 ἀνομνεῖ ὡς μέτρον οὖσαν τῆς μυθικῆς τῶν θεῶν γενέσεως, αἰθέρα καὶ τὸ
 “πελώριον χάσμα” προελθεῖν φησι, τὸν μὲν τῆς περατοειδοῦς προόδου τῶν
 θεῶν αἴτιον, τὸ δὲ τῆς ἀπειροειδοῦς. καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ

οὐδὲ τι πείραρ ὑπῆν, οὐ πυθμῆν, οὐδὲ τις ἔδρα·

20 καίτοι πῶς ἂν τις περὶ τόπου ταῦτα λέγοι τοῦ καὶ τᾶλλα περαινόντος καὶ
 ἐδράζοντος: ὁ μὲντοι Ἡσιόδος τὴν πρώτην τῶν πάντων αἰτίαν σιγῇ τιμῶν
 ἠνίκατο μόνον αὐτὴν διὰ τοῦ εἰπεῖν γενέσθαι τὸ χάος (παντὶ γὰρ γενομένῳ
 ὑπ' αἰτίου τινὸς ἀνάγκη τὴν γένεσιν σχεῖν, ὡς ὁ Πλάτων φησί), τὴν δὲ 40
 πληθυσειδῆ πρόδον τῶν θεῶν ἐκφῆσαι βουλόμενος διὰ τῆς ἀπειροειδοῦς
 25 συστοιχίας προήγαγε τὴν θεογονίαν τὸ χάος πρῶτον εἰπὼν καὶ μετ'
 αὐτὸ γῆν.

p. 209^a 2 Οὐ μὴν ἀλλ' ἔχει γε ἀπορίαν εἰ ἔστι ἕως τοῦ ζητητέου
 γὰρ τὸ γένος αὐτοῦ πρῶτον.

Ἐν μὲν τοῖς περὶ τοῦ ἀπείρου λόγοις ἐκθέμενος πέντε ἐπιχειρήματα, 45
 30 δι' ὧν εἶναι δοκεῖ τὸ ἄπειρον, ἐπήγαγε τούτοις ἐκεῖνα, δι' ὧν μὴ εἶναι
 φανήσεται, ἵν' οὕτως ὁ διαιτητὴς τῶν λόγων καὶ ἀληθεῖς ἀμφοτέρους εὐρί-
 σκων καὶ τὰ ἐναντία λέγειν δοκοῦντας, πῆ μὲν εἶναι πῆ δὲ μὴ εἶναι τὸ
 ἄπειρον ἐπιψηφίζηται, ὅπερ καὶ τὸ ἀληθὲς ἔχει. ἐνταῦθα δὲ οὐ πῆ μὲν
 εἶναι πῆ δὲ μὴ εἶναι τὸν τόπον βουλόμενος, ἀλλ' εἶναι μόνως διὰ τὴν κοι-
 35 νῆν περὶ αὐτοῦ ἔνοιαν (τίς γὰρ οὐ λέγει τόπον εἶναι;), οὐκ ἀντέθηκεν εὐθὺς

2 καὶ (post δὲ) om. E

3. 4 σώματος ἐστερημένος E

4 περὶ τοῦ τόπου aF

5 μαθησόμεθα velut Δ 4 p. 212^a 20

10 ἔχει a

12 ἐπῶν iteravit E

14 Ὀρφεὺς cf. Syrianus in Metaph. p. 859^b 31 sqq. Aglaophamus Lobeckii p. 472 sqq.

post Ὀρφεὺς add. καὶ aF

17 τὸν μὲν a: τὸ EF

19 πείραρ EF: πείρας a:

πείρας Procl. in Parm. L. VI 101

ὑπῆν E Proclus l. c.: ἦν F:

ἔην a

οὐ EF:

οὐδὲ a

29 πέντε aF: τὰ E

30 τούτοις δι' ὧν F

33 ἐπιψηφίζεται aF:

ἐπιψηφίζη E

οὐ aE: μὴ F

34 μόνως a

ἐπιχειρήματα δεικνύοντα μὴ εἶναι, ἀλλ' εἰπὼν τὰ ἐπιχειρήματα δι' ὧν ὁ 12^{στ}
 τόπος εἶναι πιστεύεται μεταβαίνειν μὲν δοκεῖ ἐπὶ τὸ ἐξῆς πρόβλημα τὸ τί 50
 ἔστιν ὁ τόπος, δεικνύσι δὲ ὅτι οὔτε σῶμα οὔτε ἀσώματον εἶναι δύναται
 οὔτε στοιχεῖον οὔτε ἐκ στοιχείων. καὶ ἄλλα ἐπιχειρήματα ἐπάγει, δι' ὧν
 5 συνήγαγεν ὅτι οὐ μόνον τί ἔστιν ὁ τόπος, ἀλλὰ καὶ εἰ ἔστιν ὅλως ἀπορρεῖν
 ἀνάγκη, οὐ τὸ πῆ μὲν εἶναι πῆ δὲ μὴ εἶναι διὰ τούτου εἰσαγωγή. ἀλλὰ τὴν
 χαλεπότητα τοῦ λόγου διὰ τὴν ἐφ' ἑκάτερα ἀπορίαν κοινήν ἐπὶ τοῦ τί
 ἔστι καὶ τοῦ εἰ ἔστιν ὑποδεικνύς. εἰ γὰρ | ἀνάγκη μὲν εἰ ἔστιν ὅλως ἢ 125^v
 σῶμα εἶναι ἢ ἀσώματον ἢ στοιχεῖον ἢ ἐκ στοιχείων, μηδέντερον δὲ εἶναι
 10 δύναται, καὶ τὸ τί ἔστι καὶ τὸ εἰ ἔστιν ἀπορον φανήσεται. καὶ τὸ χαλεπὸν
 τῆς εὐρέσεως αὐτοῦ πιθανωτέρας ποιεῖ τὰς πρὸς τὸ μὴ εἶναι ἐπιχειρήσεις.
 καὶν δοκῶμεν πάντες ἐνοεῖν ὅτι ἔστιν ὁ τόπος. καὶ ὅρα ὅπως ἐμμεθόδως
 ἐχρήσατο τῇ λόγῳ. βουλόμενος γὰρ ἐκ πάντων τῶν προβλημάτων δεῖξαι
 τὴν χαλεπότητα τοῦ ζητήματος, ἐν μὲν τῷ εἰ ἔστιν οὐκ ἀνεσκεύασε τοῦτο 5
 15 διὰ τὴν κοινήν περὶ αὐτοῦ πρόληψιν, ἀλλὰ διεβάλεν εὐφρῶς διὰ τῆς τοῦ
 κενοῦ θέσεως καὶ τοῦ μυθικοῦ χάους εἰσαγόμενον τὸν τόπον. ἐν δὲ τῷ τί
 ἔστι καὶ τῷ ὁποῖόν τί ἔστι καὶ τὸ εἶναι τὸν τόπον συναναιρεῖ. ὅτι γὰρ
 καὶ πρὸς τοῦτο αὐτῷ τείνει τὰ ἐπιχειρήματα, δηλοῖ νῦν μὲν τῷ ὑποθετι-
 κῶς εἰπεῖν εἰ ἔστιν. ἐπειδὴ καὶν ἐρρήθησαν τινες λόγοι πιστούμενοι τὸ
 20 εἶναι, οὐπω τελέως ἐδείχθη ὅτι ἔστι. δειχθήσεται δὲ προϊόντος τοῦ λόγου.
 ἐν δὲ τῷ συμπεράσματι τοῦ ὁποῖόν τί ἔστι σαφῶς καὶ τὸ εἶναι ἀπορον 10
 εἶπε· ζητεῖ δὲ πρῶτον ἐν τίνι γένει χρῆθι εἶναι τὸν τόπον· ἀρχῆ γὰρ
 τοῦ τί ἔστι καὶ τοῦ ὀρισμοῦ τὸ γένος ἐστί. πότερον οὖν σῶμα ἢ ἀσώμα-
 25 ἐπειδὴ οὐ πάντῃ σώματος αὐτὸν ἐκτός εἶναι τίθησι πέρας λέγων αὐτὸν
 σώματος, ὡς μαθησόμεθα.

p. 209^a 4 Διαστήματα μὲν οὖν ἔχει τρία ἕως τοῦ ἐν τῷ αὐτῷ 15
 γὰρ ἂν εἴη δύο σώματα.

Ὁ μὲν Ἀλέξανδρος δύο συλλογισμοὺς ἀναλύει ἐν τούτῳ τῷ ῥητῷ ἀντι-
 30 κειμένους ἀλλήλοις· “καὶ ἔστιν ὁ μὲν πρῶτος τοιούτος· ὁ τόπος διαστή-
 ματα ἔχει τρία· τὸ δὲ τρία διαστήματα ἔχον σῶμα· ὁ τόπος ἄρα σῶμα.”
 καίτοι καὶν τὸ σῶμα τρία ἔχει διαστήματα, οὐ πᾶν τὸ τρία ἔχον διαστή-
 ματα ἦδη σῶμά ἐστι. καὶ γὰρ καὶ τὸ κενὸν οἱ λέγοντες εἶναι τριχῆ δι-
 στάναι φασὶν αὐτό. “ὁ δὲ δεύτερος συλλογισμὸς ἀντικείμενος τῷ προτέρῳ 20
 35 ὑποθετικῶς ἐξ ἀκολουθίας ἀνασκευαστικῶς, ὅν καὶ δεύτερον ἀναπόδεικτον
 καλοῦσιν· εἰ σῶμα ὁ τόπος, ἐν ταῦτῳ δύο σώματα ἔσται ὃ τε τόπος καὶ

2 τί om. F 8 τοῦ (ante εἰ) om. F ὑποδεικνύς E: ἀποδεικνύς aF 10 τὸ
 (ante εἰ) om. E 12 ὅπως E: πῶς aF 15 διεβάλεν E 17 καὶ τὸ
 ὁποῖον E 18 τῷ aF: τὸ E 19 ἐρρήθησαν aF 20 δὲ καὶ προϊόντος a
 25 αὐτὸν ἐκτός E: ἐκτός αὐτὸν aF 27 τῷ om. a 29 μὲν E: μὲν οὖν aF
 32 ἔχει E: ἔχει aF οὐ — διαστήματα om. E 34 φασὶν aF: φησὶν E 35 ἀπό-
 δεικτον E

τὸ ἐν αὐτῷ· ἀλλὰ μὴν ἀδύνατον ἐν ταύτῳ δύο σώματα εἶναι· οὐκ ἄρα 123^v
 σῶμα ὁ τόπος· εἰ δὲ δοκεῖ μὲν σῶμα εἶναι, ἀδύνατον δὲ αὐτὸν σῶμα εἶναι,
 οὐδ' ἂν εἶη τι ὅλως." οὕτως μὲν οὖν ὁ Ἀλέξανδρος· μήποτε δὲ ἐκ
 διαιρέσεως ποιεῖται τὴν ἀνασκευὴν τοῦ εἶναι τὸν τόπον· εἰ γὰρ ἔστιν ὅλως,
 5 ἢ ἐν τῷ τοῦ ἀσωμάτου γένει ἔστιν ἢ ἐν τῷ τοῦ σώματος· ἀλλὰ μὴν 25
 οὔτε ἀσώματός ἐστι μῆκος ἔχων καὶ πλάτος καὶ βᾶθος, οἷς ὀρίζεται πᾶν
 σῶμα· οὔτε σῶμα, ἵνα μὴ δύο σώματα ἐν ταύτῳ εἶη· τὰ οὖν τμήματα
 τῆς διαιρέσεως καλῶς ἀπέδειξεν ὁ Ἀλέξανδρος.

Τὸ δὲ σῶμα διὰ σώματος χωρεῖν οἱ μὲν ἀρχαῖοι ὡς ἐναργῆς ἄτοπον
 10 ἐλάβανον· οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Στωῆς ὕστερον προσήκοντο ὡς ἀκολουθοῦν ταῖς
 σφῶν αὐτῶν ὑποθέσεσιν, ὡς ἐνόμιζον παντὶ τρόπῳ δεῖν κυροῦν· σώματα
 γὰρ πάντα λέγειν δοκοῦντες καὶ τὰς ποιότητας καὶ τὴν ψυχὴν καὶ διὰ παν-
 τὸς ὄρωντες τοῦ σώματος καὶ τὴν ψυχὴν χωροῦσαν καὶ τὰς ποιότητας ἐν 30
 ταῖς κράσεσι συνεχώρουσαν σῶμα διὰ σώματος χωρεῖν· ὅτι δὲ ἀδύνατον
 15 τοῦτο· δείκνυσι μὲν καὶ δι' ἀφωρισμένου συγγραμμάτος, δείκνυσι δὲ καὶ ἐν
 τοῖς ὑπομνήμασι διὰ πλειόνων ἐπιχειρημάτων ὁ Ἀλέξανδρος· πρῶτον μὲν
 γὰρ εἰ σῶμα διὰ σώματος χωρεῖ, καὶ πᾶν διὰ παντός χωρήσει, εἴπερ καθὸ
 σώματα, ἀλλὰ μὴ καθὸ θερμὰ ἢ ψυχρὰ ἢ τινα ἄλλην ἔχοντα διαφορὰν
 χωρεῖ δι' ἀλλήλων· εἰ οὖν σῶμα διὰ σώματος χωρεῖ, καὶ ἐν τῷ μικρο-
 20 τάτῳ χωρηθήσεται τὸ μέγιστον· ὁμοίως γὰρ ἕξει δεξάμενόν τε καὶ πρὸ
 τοῦ δέξασθαι· οὐ γὰρ δὴ τότε μὲν κενὰ τινα καὶ πόρους εἶχε, νῦν δὲ οὐ-
 35 κέτι· οὐδὲ γὰρ αἰτιῶνται κενὰ οἱ δι' ἀλλήλων λέγοντες χωρεῖν· δύναται
 οὖν καὶ δεύτερον καὶ τρίτον ὁμοίως δέξασθαι· οὕτως δὲ ἐν τῇ κέγχρφ,
 φησὶν Ἀριστοτέλης, ὁ οὐρανὸς χωρηθήσεται καὶ ἡ θάλασσα ἐν κυάθῳ· ἔτι
 25 δὲ εἰ σῶμα διὰ σώματος χωρεῖ καὶ διὰ τοῦ παχυτέρου τὸ λεπτότερον, τί
 δήποτε ὁ χρυσὸς χαλκὸν μὲν δέχεται, ὕδωρ δὲ οὐ· ἄπορον δὲ καὶ διὰ τί
 δεξάμενος τὸν χαλκὸν ὁ χρυσὸς μείζονα τὸν ὄγκον ἔσχε, καὶ ὅλως διὰ τί
 αὐξεται τινα τῶν μιγνυμένων, εἰ τὰ ἴσα ἀλλήλοις δι' ὅλων ἀλλήλοις συμ-
 παρεκτείνεται ὡς τὴν αὐτὴν ἔχειν ἐπιφάνειαν; κυάθου γὰρ κυάθῳ μιχθέν- 40
 30 τος εἰ δι' ἀλλήλων χωρεῖ τὸ ὅλον ἕδει κυάθιαῖον γίνεσθαι.

Καὶ ὁ Εὐδόημος καὶ τοῦτο προστίθησιν ὅτι οὐκ ἐνδέχεται δύο

1 εἶναι σώματα aF 2 σῶμα (ante ὁ) aF: σώματα E 3 οὖν om. E δὲ
 om. E 6 βᾶθος καὶ πλάτος E 10 ἀκολουθοῦν ταῖς aF: ἀκολουθοῦντες E 11 post
 ἐνόμιζον add. ἐν aF 12 λέγειν πάντα a 15 δείκνυσι — Ἀλέξανδρος (16) om. a
 συγγραμμάτος cf. Themistius p. 256, 17 τοῦτο δὲ (scil. τὸ σῶμα διὰ σώματος χωρεῖν) Χρυ-
 σίππῳ μὲν καὶ τοῖς ἀπὸ Ζήνωνος (ἐν) δόγμασιν ἔστιν, οἱ παλαιοὶ δὲ ἀπάγουσιν ὡς εἰς ἀδύνατον
 ἐναργῶς, καὶ πολλοὶ παρίστανται τῷδε τῷ λόγῳ γενικῶς ὅτι τῆς Ἀφροδίτης Ἀλέξανδρος ἐν
 τῷ Περὶ κράσεων [I. κράσεως] γράμματι καὶ τοῖς ὑπομνήμασιν τοῖς φυσικοῖς καὶ ἄλλοι
 τινὲς κτλ. 19 ἀλλήλων E: ἀόλων aF 21 οὐ γὰρ — δέξασθαι (23) om. F
 22 οὐδὲ γὰρ — χωρεῖν E: om. a 24 φησὶν ὁ aF Ἀριστοτέλης Phys. Δ 12
 p. 221^a22 πάντα τὰ πράγματα ἐν ὅμοιῳ ἔσται καὶ ὁ οὐρανὸς ἐν τῇ κέγχρφ
 ὁ οὐρανὸς aE: ἐν τῷ οὐρανός F 25 τὸ (ante λεπτότερον) om. E 26 διὰ
 om. F 28 τὰ ἴσα — ὅλων om. F 31 καὶ ὁ E: ὁ δὲ aF Εὐδόημος fr. 38
 p. 53, 18 Sp.

σώματα ἅμα εἶναι οὔτε αἰσθητὰ ὄντα οὔτε θάτερον μαθηματικόν. πρὸς γὰρ 123^v
 τῷ ἅμα δύο εἶναι σώματα καὶ ποῦ ἔσται τὸ μαθηματικόν· ὅπερ οὐ δοκεῖ.
 ἀλλ' εἰ τῶν οὐρανῶν ἕκαστος σφαῖρα τελεία ἐστὶ μέχρι τοῦ κέντρου χω-
 ροῦσα, ὁῦλον ὅτι καὶ δι' ἀλλήλων χωροῦσιν οἱ οὐρανοὶ καὶ διὰ τῶν ἀστέ-
 5 ρων καὶ διὰ τοῦ ὑπὸ σελήνην παντός. μήποτε οὖν τὰ μὲν ὑπὸ σελήνην 45
 ἄτε ὑλικώτατα καὶ ἀντίτυπα καὶ φύσει ἀλλήλων διεσπασμένα οὐ χωρεῖ δι'
 ἀλλήλων (διὸ καὶ μιγνύμενα μεῖζόν τι ποιεῖ), τὰ δὲ οὐράνια οὐχ οὕτως.
 ὥστε καὶ ἄτοπος ἡ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς κέγχρου ὑπόθεσις, εἴπερ ἀδιαίρε-
 τος ὁ οὐρανός. εἰ δὲ μὴ σῶμά ἐστι τὸ τὰς τρεῖς ἔχον διαστάσεις, λόγου
 10 δεήσει· πεισθῆναι γὰρ οὐ βράδιον εἶναι τι ἀσώματον τρεῖς ἔχον διαστάσεις.

p. 209^a7 Ἔτι δὲ εἴπερ ἐστὶ σώματος τόπος ἕως τοῦ οὐδ' ἔστι 52
 τι παρ' ἕτερον τούτων ὁ τόπος.

Καὶ οὗτος ὁ λόγος δοκεῖ μὲν πρὸς τὸ τί ἐστὶν ἐνίστασθαι, ὅτι οὐκ ἐστὶ
 σώματος χώρα ὁ τόπος. ἀναιρεῖ δὲ καὶ τὸ εἶναι ὅλως τὸν τόπον δεικνύς,
 15 ὅτι οὐδὲ ἐστὶν ὅλως τόπος ἢ χώρα σώματος. καὶ ἡ μὲν ὅλη τοῦ λόγου |
 ἀγωγὴ ταιαύτη· εἰ ἐστὶ σώματος τόπος καὶ χώρα, ἔσται καὶ τῶν περάτων, 124^r
 ὥστε καὶ ἐπιφανείας καὶ γραμμῆς καὶ στιγμῆς· ἀλλὰ μὴν στιγμῆς οὐκ
 ἐστὶ τόπος, ὡς δεῖξει· οὐδὲ ἄρα σώματος. καὶ τὸ μὲν συνημμένον ὅτι
 ἀληθές, δεῖκνυσιν ἐκ τοῦ λόγου τοῦ εἰσαγαγόντος ὅλως τὴν τοῦ τόπου ἔννοιαν.
 20 εἰ γὰρ ἐκ τοῦ ἔνθα πρότερον ἦν ὕδωρ ἐνταῦθα γίνεσθαι ἀέρα καὶ εἶναι τι
 τὸν τόπον καὶ ἕτερον τοῦ ἐν αὐτῷ λέγομεν, ὁῦλον ὅτι καὶ ὅπου πρότερον
 ἦν ἡ τοῦ ὕδατος ἐπιφάνεια, νῦν ἐστὶν ἡ τοῦ ἀέρος. τὰ γὰρ ἐκάστου πέρατα 5
 τῷ περατουμένῳ συμμεθίσταται. ὁμοίως οὖν καὶ γραμμῆ καὶ σημείου, ὥστε
 καὶ σημείου ἂν εἴη τόπος τῷ αὐτῷ λόγῳ ὅπερ καὶ σώματος. ὅτι δὲ οὐκ
 25 ἐστὶ τόπος σημείου οὐδὲ ἔχομεν διαφορὰν στιγμῆς καὶ τόπου στιγμῆς,
 δεῖξαις ἂν οὕτως· εἰ ἴσος ὁ τόπος τῷ ἐν τόπῳ, καὶ τοῦ σημείου τόπος
 ἐστὶν, οὗ μέρος οὐδέν· τὸ δὲ οὗ μέρος οὐδὲν σημείου· καὶ ὁ τόπος ἄρα
 τοῦ σημείου σημεῖον. δύο δὲ σημεῖα ἐὰν ἐφαρμότῃ ἀλλήλοις ἐν γίνεται
 σημεῖον ἐνεργεῖα καὶ οὐκέτι δύο, ὥστε οὐκ ἄλλο τὸ σημεῖον καὶ ἄλλος ὁ τοῦ 10
 30 σημείου τόπος. ἔδει δὲ διαφορὰν εἶναι τοῦ τόπου καὶ τοῦ ἐν τόπῳ, εἴπερ
 ἐστὶ τι ὁ τόπος. ὁμοίως δὲ οὐδὲ γραμμῆς οὐδὲ ἐπιφανείας ἔσται τόπος,
 ὥστε τῷ τῆς ἀντιμεταστάσεως λόγῳ πρότερον μὲν χρώμενοι εἶναι τὸν τό-
 πον ἐδείκνυμεν, νῦν δὲ μὴ εἶναι.

1 ἅμα εἶναι σώματα aF οὔτε αἰσθητὰ — σώματα (2) om. F post μαθηματικόν
 fortasse excidisse ἂν adnotat Spengel πρὸς γὰρ κτλ. intellego: nam praeter eam
 difficultatem quae in corporum simul existentium copulatione consistit alia quoque inde oritur
 quod alicubi sit necesse est τὸ μαθηματικόν, quod fieri non potest. ποῦ interrogativum
 vult esse Spengel, id quod proximis vetatur 8 ὥστε aF: ὡς sic E [ἄτοπος]
 ὁ τόπος F 11 δὲ om. a Aristoteles 12 ἕτερον E: ἕκαστον a Aristoteles
 18 δεῖξει aF: δεῖξω E 19 εἰσαγόντος F 26 εἰ γὰρ a τῷ E: τοῦ aF
 28 ἐὰν ἐφαρμότῃ aF: ἐφαρμοστὰ E σημεῖον γίνεται aF 30 εἶναι τοῦ τόπου E:
 τόπου εἶναι aF 32 λόγῳ aF: om. E

p. 209^a 13 Τί γάρ ἂν καὶ θείημεν εἶναι τὸν τόπον; ἕως τοῦ ἐκ δὲ 124^r
τῶν νοητῶν στοιχείων οὐδὲν γίνεται μέγεθος. 15

Ἐπειδὴ τὰ ὄντα πάντα ἢ σώματα ἐστὶν ἢ ἀσώματα καὶ ἢ στοιχεῖα
ἢ ἐκ στοιχείων, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν ἢ ἀπλᾶ ἢ σύνθετα, δείξας ὅτι οὔτε σώμα
5 οὔτε ἀσώματος ἐστὶν ὁ τόπος, νῦν δείκνουσι· καὶ τὸ ἕτερον διαιρετικόν, ὅτι
οὔτε στοιχεῖον οὔτε ἐκ στοιχείων ἐστὶν ὁ τόπος τοιαύτην ἔχων φύσιν,
ὥστε μέγεθος μὲν ἔχειν, εἴπερ ἴσος τῷ ἐν τόπῳ, σῶμα δὲ μὴ εἶναι, εἰ
μὴ δυνατόν δύο σώματα ἐν ταυτῷ εἶναι. τῷ μὲν γὰρ μὴ εἶναι σῶμα οὐκ
ἂν εἶη τῶν αἰσθητῶν τι καὶ σωματικῶν οὔτε ὡς ἐκ στοιχείων οὔτε ὡς 20
10 στοιχεῖον. τῶν γὰρ συνθέτων σωματικῶν καὶ τὰ στοιχεῖα σώματα. πῦρ
γὰρ καὶ ἀήρ καὶ ὕδωρ καὶ γῆ τὰ προσεχῆ τῶν συνθέτων σώματων στοι-
χεῖα ἢ ἄτομοι, ὡς Δημόκριτος, ἢ ὁμοιομέρειαι, ὡς Ἀναξαγόρας. ἀλλ' οὔτε
τῶν νοητῶν τι ἂν εἶη οὔτε ὡς ἐκ στοιχείων οὔτε ὡς στοιχεῖον. οὔτε γὰρ
τὰ νοητὰ στοιχεῖα μέγεθος τι ἔχει, οὔτε ἐκ νοητῶν στοιχείων ἀμεγεθῶν
15 ὄντων γένετο ἂν τι μέγεθος. εἰ οὖν μέγεθος ὁ τόπος ἔχει, οὐκ ἂν οὔτε
ἐκ νοητῶν εἶη στοιχείων οὔτε νοητὸν στοιχεῖον, ὥστε οὐδ' ἂν εἶη ὅλως, 25
εἴπερ πᾶν τὸ ἂν ἢ στοιχεῖον ἐστὶν ἢ ἐκ στοιχείων.

Ἐπιστήσασθαι δὲ ἄξιον, πῶς εἶπε τὰ τῶν αἰσθητῶν στοιχεῖα σώ-
ματα εἶναι· ἢ γὰρ ὕλη καὶ τὸ εἶδος ἐστὶ τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῶν αἰσθη-
20 τῶν ἀσώματα ὄντα ἄμφω. μήποτε οὖν οὐ μάρτην εἶπε τὰ μὲν τῶν
αἰσθητῶν στοιχεῖα σώματα, ἵνα δείξῃ ποῖα λαμβάνει σύνθετα, ὅτι οὐ
τὰ ἐξ ὕλης καὶ εἶδους προσεχῶς, ἀλλὰ τὰ ἐκ τῶν ἀπλῶν σωματικῶν στοι-
χείων τῶν τεττάρων. ἄτινα οὐκ ἐστὶν αἰσθητὰ κατ' ἑαυτά· οὐδὲ ἐστὶν ὅλως
κατ' ἑαυτά· οὐδὲ γὰρ τὰ αἰσθητήρια ἀπλᾶ ἐστὶν, ἀλλὰ σύνθετα. καὶ ἢ 30
25 γῆ αὐτὴ καὶ τὸ ὕδωρ καὶ ὁ ἀήρ καὶ τὸ πῦρ αἰσθητὰ ἐστὶ, διότι οὐκ
ἐστὶν ἀπλᾶ, ἀλλὰ κατ' ἐπικρατίαν λέγεται τε καὶ ἐστί· καὶ μοι δοκεῖ
συνασθόμενος ὁ Ἀριστοτέλης, ὅτι οὐ πάντων τῶν στοιχείων ἐποιήσατο τὴν
ἀναίρεσιν (οὐ γὰρ ὀὐ τῆς ὕλης καὶ τοῦ εἶδους), ἀλλὰ μόνων τῶν σωματι-
κῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐπάγειν τὸ ἐξῆς ἐπιχείρημα, ἐν ᾧ δείξει ὅτι οὔτε ὡς
30 ὕλη οὔτε ὡς εἶδος ἐστὶν ἀρχὴ ἢ στοιχεῖον ὁ τόπος.

p. 209^a 18 Ἐτι δὲ καὶ τίνας ἂν τις θείη τοῖς οὖσιν αἴτιον ἕως τοῦ
οὔτε κινεῖ τὰ ὄντα. 36

Τὸ μὲν δεῖξαι ὅτι οὔτε ὡς ὕλη οὔτε ὡς εἶδος ἐστὶν ὁ τόπος τὸ ἐλλει-
πόν ἐστὶν ἀναπληρῶσαι τοῦ προτέρου θεωρήματος, ἐν ᾧ ἐδείκνυτο ὅτι οὔτε
35 στοιχεῖον ἐστὶν ὁ τόπος οὔτε τῶν αἰσθητῶν οὔτε τῶν νοητῶν. πρότερον
μὲν γὰρ ἔδειξεν, ὅτι οὐκ ἐστὶν αἰσθητὸν στοιχεῖον τῶν αἰσθητῶν· νῦν δὲ

1 ἂν ποτε καὶ α

9 ὡς (ante στοιχεῖον) om. E

11 σωματικῶν συνθέτων E

15 ἔχει om. aF

16 εἶη om. aF

18 αἰσθητῶν σώματων στοιχεῖα Aristoteles

23 τεττάρων] δ^{te} quod videtur legendum δευτέρων E

26 κατ' om. E

27 τῶν

(post πάντων) om. E

29 fortasse καὶ (ante διὰ) delendum

ἔτι om. F

ὅτι οὕτε ὡς ὕλη ἢ εἶδος· ἐπειδὴ δὲ ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος καὶ αἰτία ἐστὶ, 124^r
 κοινὴν λοιπὸν ποιεῖται τὴν ἀπόδειξιν, ὅτι οὐδὲν τῶν αἰτίων ἐστὶν ὁ τόπος, 40
 οὕτε ὡς ὕλη ἢ εἶδος οὕτε ὡς τὸ ποιοῦν οὕτε ὡς τέλος· καὶ ὅτι μὲν ὡς
 ὕλη οὐκ ἐστὶ στοιχεῖον οὐδὲ ἀρχὴ ὅλως οὐδὲ αἷτιον τῶν ὄντων, ἐδείξεν
 5 οὕτως· ὕλη ἐστὶν ἐξ ἧς συνίσταται τι· τὰ γὰρ ἔνυλα ἐκ ταύτης· τόπος
 ἐστὶν ἐξ οὗ οὐδὲν συνίσταται· ἡ ἄρα ὕλη τόπος οὐκ ἐστίν· ὅτι δὲ οὕτε
 εἶδος οὕτε ποιητικὸν οὕτε τελικὸν αἷτιον ὁ τόπος, αὐτὸς μὲν παρῆκε δε-
 κνύται. δεξίαις δὲ ἂν ὅτι μὲν εἶδος οὐκ ἐστὶν ἐκ τοῦ ἄλλων λέγεσθαι τὸν
 τόπον παρὰ τὸ ἐν τόπῳ. καὶ ἐν ταῖς ἀντιμεταστάσεσι τὰ μὲν εἶδη μεθί- 45
 10 στασθαι, τὸν δὲ τόπον μένειν. ἀλλ' οὐδὲ ποιητικὸν αἷτιον ἐστὶν ὁ τόπος.
 δεκτικὸς γὰρ τοῦ ἤδη γεγονότος ἐστίν, ἀλλ' οὐχὶ ποιητικὸς τοῦ μὴ ὄντος.
 οὐ μέντοι οὕτε κινεῖ οὕτε μεταβάλλει τὸ ἐν αὐτῷ ὁ τόπος, ἀλλὰ τὸ ἐναν-
 τίον, εἴπερ ἄρα ἡρεμεῖν ποιεῖ. τὸ γὰρ ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ γενόμενον ἡρε-
 μεῖ. διὸ καὶ ὁ Εὐδόμημος ἐν τρίτῳ τῶν Φυσικῶν παρακολουθῶν τοῖς ἐν-
 15 ταῦθα λεγομένοις καὶ ὡς ὁμολογούμενον ἕκαστον τῶν αἰτίων ἀφαιρῶν τοῦ
 τόπου "ἀλλ' ἄρα γε, φησίν, ὡς τὸ κινῆσαν; ἢ οὐδὲ οὕτως ἐνδέχεται, ὡ
 Δημόκριτε· δεῖ γὰρ κινητικὸν εἶναι καὶ ἔχειν τινὰ δύναμιν". τὸ γὰρ κενὸν 50
 τόπον εἶπεν ὁ Δημόκριτος, ὅπερ τῇ ἑαυτοῦ φύσει κενὸν ὄντως καὶ ἀδύνατον
 καὶ ἀδρανὲς ἂν ἦν. μήποτε οὖν ὡς τέλος. τοῦτο γὰρ δοκεῖ διὰ τὴν ἐπ'
 20 αὐτὸν τῶν σωμάτων φορὰν καὶ τὴν ἔφεσιν τῆς τοῦ οἰκείου τόπου κατα-
 λήψεως, εἰς ὃν καὶ ἐλθόντα ἡρεμεῖ τὰ σώματα. τέλους δὲ τοῦτο ἴδιον· τὸ
 ἐν αὐτῷ γενόμενον ἡρεμεῖν καὶ ἀναπεπαῦσθαι. ἀλλ' εἰ ἄλλο ὁ τόπος καὶ
 ἄλλο τὸ ἐν τόπῳ εἶναι, ὡς δηλοῖ καὶ ἡ ποῦ κατηγορία ἄλλη οὕσα παρὰ
 τὸν τόπον αὐτὸν ἐν τῷ ποσῷ τεταγμένον, τὸ δὲ τέλος τοῖς σώμασιν ἐστίν, 55
 25 εἴπερ ἄρα, τὸ ἐν τῷδε τῷ τόπῳ εἶναι, οὐκ ἂν εἴη ὁ τόπος τὸ τέλος. ὅλως
 δὲ τὸ τέλος καὶ τὸ οὗ ἕνεκα οὐκ ἐστὶ τι καθ' ἑαυτό, ἀλλ' ἐκείνου τελειό-
 της ἐστίν, οὗ λέγεται τέλος. οὕτως γὰρ καὶ ἡ εὐδαιμονία καὶ ἡ πρὸς
 θεὸν | ὁμοίωσις τέλος ὡς ἐνυπάρχουσα τῷ εὐδαίμονι καὶ τῷ ὁμοιωμένῳ, 124^v
 ἀλλ' οὐχ ὡς καθ' ἑαυτά, ὡς εἶναι λέγεται ὁ τόπος. τοῦτο δὲ μάλιστα
 30 ῥητέον, ὅτι εἰ ὁ τόπος ἢ τόπος τέλος ἐστίν, ὅθεν δὲ ἔξεισιν ὕδωρ ἐκεῖ
 γίνεται ἄλλῳ, ἔσται τῶν διαφόρων σωμάτων τὸ αὐτὸ τέλος. τοῦτο δὲ καὶ
 εἶτι ζητητέον προχειρῶς αὐτὸ παραδραμόντων τῶν ὑπομνηματιστῶν· ἢ δὲ
 ἐπιχειρήσεις αὕτη συντελεῖ μὲν καὶ πρὸς τὸ μηδὲν εἶναι τῶν ὄντων τὸν
 τόπον, μήτε ἀρχὴν μήτε ἀπ' ἀρχῆς, διὸ καὶ πρὸς τὸ μὴ εἶναι ὅλως, εἴπερ 5
 35 πᾶν τὸ ὄν ἢ ἀρχὴ ἐστὶν ἢ ἀπ' ἀρχῆς· μάλιστα δὲ τείνει πρὸς τὸ μὴ

3 ποιῶν οὕτε E: ποιῶν ἢ aF 4 οὕτε ἀρχὴ aF 5 τὰ γὰρ—συνίσταται] τὸ
 δὲ ἐξ οὗ συνίσταται τόπος οὐκ ἐστίν aF 8 δεξίαις F ὅτι om. F 9 παρὰ
 τὰ aF: παρὰ τὸ E 14 Εὐδόμημος ἐν τρίτῳ [ἐν τῷ τρίτῳ aF] τῶν Φυσικῶν fr. 39
 p. 54, 25 Sp. 17 ἔδει volebat Brandis κινητικόν] νοητικόν F 20 αὐτὸν aE¹F:
 αὐτῶν E² 22 ὁ τόπος om. F 24 ἐστίν—εἶναι om., pro quibus verbis supplevit
 οἰκείον a 26 τὸ (ante οὗ) om. aF καὶ (post γὰρ) om. E 28 ὁμοίωσις E:
 τελειώσις (sed ead. m. corr. ὁμοίωσις) F: τελειότης a fortasse ὁμοιωμένῳ
 32 ζητητέον εἶτι a 33 καὶ (post μὲν) om. a 34 μήτε ἀρχὴν aF: μήποτε
 ἀρχὴν E διὸ καὶ—ἀπ' ἀρχῆς (35) om. aF

εἶναι ἀρχὴν αὐτόν, ὅπερ ἐδόκουν λέγειν οἱ τὸ Ἡσιόδου χάος καὶ τὸ κενὸν 124^v
 τοῦ Δημοκρίτου προφέροντες καὶ τὴν φυσικὴν τῶν σωμάτων κίνησιν ὡς
 ἀπ' αἰτίας τοῦ τόπου γινομένην.

p. 209^a 23 Ἔτι δὲ καὶ αὐτός, εἰ τῶν ὄντων ἐστί, ποῦ ἔσται; ἕως
 5 τοῦ καὶ τοῦτο εἰς ἄπειρον πρόεισιν.

Καὶ τοῦτο τὸ ἐπιχείρημα ἀνασκευαστικὸν ἐστὶ τοῦ εἶναι ὅλως τὸν
 τόπον. καὶ πρὸς ἐκείνον ὑπαντᾷ τὸν λόγον τὸν λέγοντα πᾶν τὸ ὄν εἶναι 10
 ποῦ, ἐπειδὴ τὸ μηδαμοῦ ὄν οὐδὲ ἔστιν ὅλως, ὑπαντᾷ δὲ τῇ Ζήνωνος
 ἀπορίᾳ χρώμενος. εἰ γὰρ πᾶν τὸ ὄν ποῦ ἐστίν, ἐπειδὴ καὶ ὁ τόπος
 10 τῶν ὄντων, καὶ αὐτὸς ποῦ ἂν εἴη· τὸ δὲ ποῦ ἐν τόπῳ· καὶ ὁ τόπος ἄρα
 ἐν τόπῳ. καὶ ἔσται τοῦ τόπου τόπος καὶ ἐκείνου τόπος καὶ τοῦτο ἐπ'
 ἄπειρον, ὅπερ ἀδύνατον. εἰ οὖν τὸ ἀδύνατον ἠκολούθησε τῷ εἶναι τὸν
 τόπον τῶν ὄντων, δῆλον ὅτι οὐκ ἔστιν ὄν ὁ τόπος. ὥστε εἰ μὴ λυθεῖη 15
 ἡ Ζήνωνος ἀπορία (ἄπερ σημαίνει τὸ ζητεῖν τια λόγον αὐτῆν), δῆλον ὅτι
 15 ἀναιρεῖται τὸ εἶναι τόπον.

p. 209^a 26 Ἔτι ὡσπερ ἅπαν σῶμα ἐν τόπῳ ἕως τοῦ ἀλλὰ καὶ εἰ
 ἔστιν, ἀπορεῖν ἀναγκαῖον.

Εἰ ὁ μὲν τόπος ἔστι, τὸ δὲ κενὸν οὐκ ἔστιν, ὡς δειχθήσεται, ἀκολου-
 θήσει τῷ πᾶν σῶμα εἶναι ἐν τόπῳ τὸ καὶ ἐν παντὶ τόπῳ σῶμα εἶναι.
 20 εἰ οὖν τοῦτο ἀληθές, ἴσον ἀνάγκη εἶναι τὸν τόπον τῷ ἐν τόπῳ. ἐπεὶ οὖν
 τῶν αὐξομένων σωμάτων ἀνάγκη τὸν τόπον συναύξεσθαι, τίς ἢ τοῦ τόπου 20
 αὐξήσις; ἢ τίς γένεσις καὶ πόθιν; τὰ γὰρ γινόμενα ἐκ τῶν ἐναντίων
 γίνονται. εἰκότως δὲ προέλαβε καὶ τὸ ἐν παντὶ τόπῳ σῶμα εἶναι· εἰ γὰρ
 ἦν κενόν, τὸ αὐξόμενον εἰς ἐκεῖνο ἠῦξετο. δῆλον δὲ ὅτι εἴτε γίνεται καὶ
 25 φθίρεται τὸ σῶμα, ἄλλου φθειρομένου ἄλλο γίνεται, εἴτε τὸ αὐτὸ μένει·
 καὶ οὐ χρεῖα τόπου γενέσεως. καὶ τοῦτο δὲ τὸ ἐπιχείρημα ὠρμηται μὲν
 ἀπὸ τοῦ τί ἐστίν ὁ τόπος, δεικνύον δὲ ὅτι οὐκ ἔστιν ἡ ὑποδοχὴ τοῦ
 σώματος, ἀμα ὅτι οὐκ ἔστιν ὅλως ὁ τόπος συναποδείκνυσιν. ἐπὶ δὲ τού- 25
 ταις τοῖς ἐπιχειρήμασιν εἰκότως συμπεραίνεται, ὅτι διὰ τούτων οὐ μόνον
 30 τί ἐστίν, ἀλλὰ καὶ εἰ ἔστιν ὅλως ἀπορεῖν ἀναγκαῖον. εἰ γὰρ μήτε
 σῶμα μήτε ἀσώματον μήτε στοιχεῖον μήτε ἐκ στοιχείων μήτε ἀρχὴ τις
 ἢ αἰτία μήτε ἴσον τοῦ ἐν τόπῳ, ἄπερ δοκεῖ εἶναι, δῆλον ὅτι καὶ τὸ τί
 ἐστὶ καὶ τὸ εἰ ἔστιν ὅλως ἄπορον ἂν εἴη.

1 ἐδόκει E 4 εἰ ἔστι τῶν ὄντων a: εἰ ἔστι τι τῶν ὄντων Aristoteles 6 τὸ
 (post τοῦτο) om. E 9 ποῦ ἐστίν hic et f. 131^r 15: ἐν τόπῳ Aristoteles et
 f. 131^r 24 16 ἔτι εἰ a 18 E] καὶ E 19 τῷ aE: τὸ F ἐν τόπῳ
 εἶναι aF τὸ καὶ — σῶμα εἶναι om. F 21 ἢ τοῦ aF: οὖν E 26 καὶ
 (ante οὐ) om. a 27 δεικνύων F 28 τούτοις ex τούτων corr. E 30 εἰ
 γὰρ] εἴπερ a 32 fortasse ἴσον τῷ δῆλον δὲ ὅτι a 33 εἴη E: ἦν aF

ρ. 209^a31 Ἐπεὶ δὲ τὸ μὲν καθ' αὐτὸ τὸ δὲ κατ' ἄλλο λέγεται 124^τ
 ἕως τοῦ οὕτω μὲν οὖν σκοποῦσιν ὁ τόπος τὸ ἐκάστου
 εἶδός ἐστιν. 33

Ἐν τοῖς περὶ ἕκαστον προβλήμασι μετὰ τὸ εἶ ἔστι καὶ τί ἐστι τρίτον
 5 τὸ ὁποῖόν τί ἐστι προβαλλόμεθα· τὸ δὲ ὁποῖόν τί ἐστιν ἐκ τῶν καθ' αὐτὸ
 ὑπαρχόντων τῶ ὑποκειμένων γνωρίζομεν· καὶ ἐπὶ τοῦ τόπου τοῖνον μετὰ 35
 τὸ εἶ ἔστι καὶ τὸ τί ἐστιν ἐπὶ τὸ ὁποῖόν τί ἐστι μεταβάς καὶ τὰ ὑπάρχοντα
 τῶ τόπῳ πολυπραγμονῶν εὐρίσκει καὶ ἐκ τούτων τὴν τοῦ προβλήματος
 χαλεπότητα, ὅταν τὸ μὲν τῶν ὑπάρχειν αὐτῶ λεγομένων εἰς τὸ εἶδος
 10 ἐπάγη τὴν ἔννοιαν ὡς τοῦ εἶδους ὄντος τοῦ τόπου, τὸ δὲ εἰς ὕλην ὡς κατ'
 αὐτὴν ὑφeszτώτος αὐτοῦ. διὸ καὶ συμπεριαινόμενος τὸν λόγον ἐπάγαγεν
 “εἰκότως δὲ ἐκ τούτων σκοποῦμένοις δόξειεν ἂν εἶναι χαλεπὸν γνωρίσαι τί
 ἐστιν ὁ τόπος”. ἐπειδὴ οὖν ὑπάρχειν δοκεῖ τῶ τόπῳ τὸ πρῶτως περιέχον.
 ἐκ τούτου δείκνυσιν ὅτι ὁ τόπος τὸ εἶδος ἐστι δυνάμει συλλογιζόμενος 40
 15 οὕτως· ὁ ἴδιος ἐκάστου τόπος τὸ πρῶτως περιέχον ἐστὶ· τὸ πρῶτως πε-
 ριέχον τὸ πέρας τὸ οἰκείον ἐστι· τοῦτο δὲ τὸ εἶδος ἐστι. καὶ ὅτι μὲν ὁ
 κυρίως τόπος τὸ πρῶτως περιέχον ἐστίν, ἔδειξεν ἐκ τοῦ τὸν μὲν τινα λέ-
 γεσθαι κοινῶς τόπον, ἐν ᾧ πάντα ἢ πλείονα σώματά ἐστιν οἷον ἐν τῶ
 κόσμῳ (τὸν γὰρ οὐρανὸν ἀντὶ τοῦ κόσμου νῦν λέγει) ἢ ἐν ἀέρι ἢ ἐν γῆ·
 20 ἐν τούτων γὰρ τινι ὡς ἐν κοινῶ τόπῳ εἰμί, διότι καὶ ἄλλα ἐστὶν ἐν αὐτῶ
 σώματα. ὅταν δὲ οὕτως ἐν γῆ λέγωμαι ἢ ἐν οὐρανῷ ὡς ἐν τῶδὲ τινι τῶ
 τόπῳ, ὅς περιέχει οὐδὲν ἄλλο ἢ ἐμέ, τότε ἴδιος ὁ τόπος ἐστὶν οὗτος ἐμός, 45
 ἐν ᾧ πρῶτως περιέχομαι. ὁ δὲ ἴδιος ὁ κυρίως ἂν εἴη περιεκτικὸς ἐμοῦ.
 βουλόμενος δὲ διορίσαι τὸ προσεχῶς καὶ πρῶτως περιεκτικὸν ἀπὸ τοῦ
 25 κοινοῦ καὶ πόρρωθεν καὶ κατ' ἄλλο λεγομένου καθόλου πρῶτον εἶπεν, ὅτι
 τῶν ὄντων τὸ μὲν καθ' αὐτὸ τὸ δὲ κατ' ἄλλο λέγεται, τὸ καθ'
 αὐτὸ ἀντὶ τοῦ πρῶτως εἰπῶν. ἀντίκειται γὰρ κυρίως τῶ μὲν καθ' αὐτὸ
 τὸ κατὰ συμβεβηγός, τῶ δὲ πρῶτως τὸ κατ' ἄλλο. καὶ λέγεται καθ' αὐτὸ
 μὲν ὑπάρχειν ὅσα ἐν τῇ οὐσίᾳ ἐστὶν ἐκείνων, οἷς ὑπάρχειν λέγεται οἷον ὁ 50
 30 ἀριθμὸς τῶ ἀρτίῳ καὶ περιττῶ· καὶ ὅλως τὰ γένη τοῖς εἶδεσι καθ' αὐτὰ
 ὑπάρχει, ὅτι συμπληρωτικὰ τῆς οὐσίας ἐστὶν αὐτῶν καὶ καθὸ αὐτὰ ὑπάρ-
 χει αὐτοῖς· καθ' αὐτὰ δὲ καὶ τὰ εἶδη τοῖς γένεσιν ὑπάρχει διαιρετικὰ τῆς
 οὐσίας ὄντα τῶν γενῶν· καθὸ γὰρ ἀριθμὸς, ὁ μὲν περιττός ἐστίν, ὁ δὲ
 ἄρτιος. τὸ δὲ πρῶτως τὸ προσεχῆς ὀηλοῖ. καὶ ποτὲ μὲν συντρέχει ταῦτα,
 35 ὥστε τὸ αὐτὸ καὶ καθ' αὐτὸ καὶ πρῶτως ὑπάρχειν ὡς τὸ ζῶον τῶ ἀν-

5 κατ' αὐτὸ a 7 τὸ (ante τὸ) om. aF 10 ἐπάγη E: ἀπάγη aF 11 ἐπή-
 γαγεν p. 209^b 17 12 γνωρίσαι om., sed in mrg. add. F 13 post περιέχον itera-
 vit τὸ πέρας—εἶδος ἐστὶ (v. 16) deleta F 16 ὁ E: οὐ F: om. a 17 τόπος
 αἴτιον F 19 τοῦ (post ἀντὶ) om. a 20 ἄλλα] ἄ" sic F 23 ὁ (post ἴδιος)
 super add. F 26 ἄλλου F 31 αὐτῶν E: om. aF καθὸ αὐτὰ (quatenus ipsa
 εἶδη existunt) E: καθ' αὐτὰ aF 32 καθ' αὐτὸ δὲ E 35 ὑπάρχειν aF: ὑπαρ^χ E

θρώπων, ποτὲ δὲ διέστηκεν, ὥστε καθ' αὐτὸ μὲν, μὴ πρώτως δέ. ὡς ἡ 124v
 οὐσία καθ' αὐτὸ τῷ ἀνθρώπῳ ὑπάρχει καὶ τὸ ποσὸν τῷ περιτιπῷ. τῶν 55
 γὰρ εἰδῶν οὐ μόνον τὰ γένη καθ' αὐτὰ κατηγορεῖται, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν
 γενῶν γένη, οὐ μέντοι πρώτως οὐδὲ προσεχῶς, ἀλλὰ διὰ μέσων τῶν προσε-
 5 χῶν γενῶν. πρώτως δὲ λευκαίνεται ἡ ἐπιφάνεια, οὐ μέντοι καθ' αὐτό,
 ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τῆς ἐν τοῖς λογικοῖς | ἔστω 125r
 σχολῆς ἴδια· ὅτι δὲ τὸ καθ' αὐτὸ νῦν ἀντὶ τοῦ πρώτως εἶπε, δηλοῖ μὲν
 καὶ ἡ πρὸς τὸ κατ' ἄλλο ἀντίθεσις, δηλοῖ δὲ μετ' ὀλίγον καὶ αὐτὸς εἰς
 τὸ πρώτως μεταλαβῶν, ὅταν λέγη καὶ τόπος ὁ μὲν κοινῶς ἐν ᾧ
 10 ἅπαντα τὰ σώματά ἐστιν, ὁ δὲ ἴδιος ἐν ᾧ πρώτως. καὶ ὅπως τοῦ
 προσεχῶς δεῖται νῦν μάλιστα. τὸ δὲ προσεχὲς τὸ πρώτον ἐστίν, ἀλλ' οὐ
 τὸ καθ' αὐτό. μήποτε δὲ οὐχ ὡς ἔτυχε καὶ καθ' αὐτὸ καὶ πρώτως εἶπε
 τὸν ἴδιον καὶ ἐξισάζοντα τόπον, καὶ ὅτι οὐ μόνον πρώτως ἀλλὰ καὶ καθ' 5
 αὐτό ἐστίν οὗτος, ὥσπερ ὁ ὀλικώτερος κατὰ συμβεβηκός. διὰ τοῦτο γὰρ ἐν
 15 τῷ οἴκῳ καὶ τῇ πόλει. ὅτι συμβεβήκαε τὸν τόπον ἐν ᾧ πρώτως εἶμι ἐν
 τῷδε εἶναι τῷ οἴκῳ καὶ τὸν οἶκον ἐν τῇ πόλει. ὁ δὲ ἴσος καὶ συνεσχη-
 ματισμένος καὶ καθ' αὐτό μου τόπος. ἐπειδὴ δὲ ἕκαστον κατὰ τὸ περιέχον
 αὐτὸ προσεχῶς καὶ πρώτως κατ' ἐκεῖνο περατοῦται, τὸ περιέχον ἄρα πρώτως
 ἕκαστον τοῦτο πέρας ἐστίν· ἦν δὲ τὸ περιέχον πρώτως καὶ προσεχῶς ὁ
 20 ἕκαστου τόπος ἴδιος· ὁ τόπος ἄρα πέρας ἐστί. τὸ δὲ περιεκτικὸν προσε- 10
 χῶς ἕκαστου καὶ πέρας αὐτοῦ τὸ εἶδος ἐστὶ τὸ ἕκαστου· τοῦτο γὰρ ἐστὶ
 τὸ περατοῦν καὶ ὀρίζον ἕκαστον τῶν σωμάτων. τὸ οἰκτεῖον ἄρα εἶδος ἕκά-
 στου τὸ ὡς μορφή πέρας ἕκαστου καὶ τόπος ἐστί.

Τὸ δὲ ᾧ ὀρίζεται τὸ μέγεθος εἶπεν ἀντὶ τοῦ τὸ ὑλικὸν διάστημα,
 25 ἐπειδὴ τὸ μέγεθος διττόν, τὸ μὲν ἀόριστον καὶ ὑλικὸν κατὰ τὴν ἔκτασιν
 καὶ χύσιν θεωρούμενον, τὸ δὲ ὠρισμένον καὶ εἰδικὸν κατὰ μορφήν καὶ
 μέτρον ἀφωρισμένον. καὶ διὰ τοῦτο ἐπήγαγε καὶ ἡ ὕλη ἡ τοῦ μεγέθους,
 οὐχ ὡς ἄλλο τι λέγων παρὰ τὸ πρότερον εἰρημένον, ἀλλ' ὡς σαφέστερον 15
 δηλῶν, ὅτι καὶ πρότερον τὸ ὀριζόμενον μέγεθος τὸ ὑλικὸν εἶπε τὸ ἐν τῷ
 30 μεγέθει. τὸ δὲ καὶ ἐν τῷ ἀέρι ὅτι καὶ ἐν τῇ γῆ εἶπεν ἀντὶ τοῦ ὅτι
 ἐν τῷ περὶ τὴν γῆν ἀέρι· διὰ γὰρ τοῦτον καὶ ἐν τῷ ἔλλῳ ἀέρι. καὶ
 εἰκότως ὁ κυρίως ἕκαστου τόπος ὁ περιγεγραμμένος καὶ ἴδιός ἐστι· διὰ
 γὰρ τοῦτον καὶ ἐν τῷ ὀλικωτέρῳ ἐστίν. ἐν γὰρ τῇ οἰκίᾳ, ὅτι ἐν τῷδε
 αὐτῆς τῷ τόπῳ, ὅς σοι ἐφαρμόζει, καὶ ἐν τῇ πόλει, ὅτι ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἐν
 35 τῇ γῆ, ὅτι ἐν τῇ πόλει. εἰ δὲ εἰς τὸ προσεχῶς περιέχον περατοῦται τὰ
 σώματα καὶ εἰς πρῶτον τοῦτο (οὐ γὰρ εἰς ἄλλο τι πρὸ αὐτοῦ οὐδὲ ἔστι τι 20
 μεταξὺ), τὸ εἶδος ἂν εἴη πέρας τὸ ἕκαστου καθ' ἐν τι τῶν ὑπαρχόντων τῷ

1 καθ' αὐτῷ τῷ ἀνθρώπῳ E: τῷ ἀνθρώπῳ καθ' αὐτό aF 2 ποσὸν ἐν τῷ aF
 8 καὶ αὐτὸς μετ' ὀλίγον aF 9 καὶ (ante τόπος) aF: ὁ E ὁ (ante μὲν) om.
 aF κοινῶς in litura F 10 ἀόριστος E 12 μήποτε — καθ' αὐτό om. F
 13 τὸ ἴδιον E καὶ (post ἀλλὰ) om. E 14 οὗτος aE: αὐτός F 15 οἴκῳ καὶ
 τῇ πόλει cf. v. 34 et Themistii exempla p. 258, 19 Speng. 16 συνεσχηματισμός a
 19 ἦν δὲ — ἐστὶ (20) om. E 30 ὅτι καὶ] δὲ ὅτι Aristoteles (sed δὲ omissio FGI)
 32 κύριος a

τόπω τὸ περιέχειν προσεχῶς. κατ' ἄλλο δέ τι ἢ ὕλη φανήσεται, ὡς ἐκ 125^f
τῶν ἐξῆς δῆλον. καὶ ὁ παραλογισμὸς γίνεται κατὰ τὴν τοῦ προσεχοῦς δια-
φορὰν. τῶν γὰρ προσεχῶς περιεχόντων τὸ μὲν συμφυές ἐστίν ὡς τὸ εἶδος,
τὸ δὲ ἕξωθεν ὡς ὁ τόπος.

5 p. 209^b 6 Ἡ δὲ δοκεῖ ὁ τόπος εἶναι τὸ διάστημα ἕως τοῦ λείπε- 25
ται οὐδὲν παρὰ τὴν ὕλην.

Εἰπὼν ἐν τι τῶν ὑπαρχόντων τῷ τόπῳ, καθ' ὃ τὸ εἶδος εἶναι δοκεῖ
τῶν σωμάτων ὁ τόπος, νῦν ἄλλο τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ λέγει, καθ' ὃ
οὐκέτι τὸ εἶδος, ἀλλ' ἡ ὕλη τοῦ ἐν τόπῳ φανήσεται ὁ τόπος. εἰ γὰρ δοκεῖ,
10 φησίν, ὁ τόπος εἶναι τὸ διάστημα τὸ τοῦ μεγέθους, οὐκέτι τὸ εἶδος ἔσται
ὁ τόπος ἀλλ' ἡ ὕλη. δοκεῖ μὲν γὰρ ὁ τόπος τὸ διάστημα εἶναι τὸ τοῦ
μεγέθους δεκτικόν· λέγεται μὲν γὰρ ἐν τόπῳ εἶναι μέγεθος τὸ εἰδοποιη-
μένον ἡδὴ, ἐν δὲ τούτῳ τὸ μὲν ἐστὶ διάστημα ἀόριστον κατὰ ἀφαίρεσιν
τοῦ πέρατος καὶ τῶν ἄλλων συμβεβηκότων ὧν ἐστὶ δεκτικὸν στερητικῶς 30
θεωρούμενον, τὸ δὲ ἐστὶ πέρασ καὶ ὄρος τοῦ ἀόριστου διαστήματος ὀριστικόν
τε καὶ περιεκτικόν, καὶ τοῦτο μὲν ἐστὶ τὸ εἶδος, τὸ δὲ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν
τούτου περιλειπόμενον οὐδὲν ἄλλο ἐστὶ πλὴν τῆς ὕλης, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν
τοῦ διαστήματος. εἰ οὖν ὁ τόπος τὸ διάστημα τοῦ μεγέθους, τὸ δὲ διά-
στημα τοῦ μεγέθους ἡ ὕλη, δῆλον τὸ συναγόμενον· θαυμαστὸν δὲ ὅτι κατὰ
20 τὸ διάστημα τὴν ὕλην ἐξωμοίωσε τῷ τόπῳ καὶ οὐ κατὰ τὸ ὑποδεκτικόν.
ἀλλ' ἴσως τοῦτο τῷ Πλάτῳι παρήκεν, ὡς μαθησόμεθα. ἢ μᾶλλον τὸ
διάστημα ὡς ὑποδεκτικὸν ἐθεάσατο. ἀλλ' εἰ τὸ διάστημα τοῦ μεγέθους 35
ποσὸν τί ἐστὶ καὶ μετρεῖται, τὸ δὲ ποσὸν εἶδος, πῶς ὕλη λέγεται τὸ τοῦ
μεγέθους διάστημα; ἢ τὸ ὑλικὸν διάστημα οὐκ ἔστι ποσὸν μεμετρημένον
25 οὐδὲ εἶδος, εἰ μὴ μετάσχη τοῦ κατὰ τὸ ποσὸν καὶ τὸ μέγεθος εἶδους, ἀλλ'
ἔστι χύσις ἀόριστος. δηλοῖ δὲ καὶ Ἀριστοτέλης τοιαύτην ἔχων ἔννοιαν
περὶ αὐτοῦ ἐν οἷς φησιν ἔστι δὲ τοιοῦτον ἡ ὕλη καὶ τὸ ἀόριστον.
καὶ ἦταν οὖν λέγη ἢ δὲ δοκεῖ ὁ τόπος εἶναι τὸ διάστημα τοῦ με-
γέθους, κατὰ τοῦτο ὕλη ἐστὶν ὁ τόπος, διάστημα μεγέθους λέγει τὸ ὑπο-
30 κείμενον ἀόριστον, ὃ καὶ ἄπειρον ἔλεγε πρότερον· ὃ καὶ εἶπεν ὅτι ἐστὶ τὸ
διάστημα τῆς τοῦ μεγέθους τελειότητος ὕλη.

Μηδεὶς οὖν οἰέσθω τὴν σωματικὴν διάστασιν τὴν ὡς μέγεθος καὶ 40
ποσὸν ἢ τὴν κατὰ τὸν ἀριθμὸν ὠρισμένην τοῦ πλήθους διακρίσιν ἀπὸ τῆς
ὕλης τοῖς σώμασιν ὑπάρχειν, ἀλλὰ μόνον τὸν ἐν τούτοις διασπασμὸν καὶ

2 καὶ ὁ E: ὁ δὲ aF
9 οὐκέτι] οὐκ ἔστι E
(post λέγεται) om. aF
(post ἀόριστου add. τοῦ E
μετάσχοι E
29 διάστημα δὲ μεγέθους a
μεγέθους τελειότητος ὕλη
ἐκφαίνει F

5 τὸ aEF hic et v. 28 et supra p. 232, 27: om. Aristoteles
10 τὸ διάστημα — τὸ διάστημα εἶναι (11) om. aF
13 ἡδὴ] εἶδη a
14 τοῦ iteravit folii initio F
17 παραλειπόμενον E
22 ὡς om. E
25 μετάσχη aF:
28 καὶ ἦταν — ἐστὶν ὁ τόπος (29) om. a ἦταν — λέγη om. F
30 πρότερον cf. Γ 6 p. 207^a 21 ἐστὶ γὰρ τὸ ἄπειρον τῆς τοῦ
33 post ἀριθμὸν add. ὅτι ἐνταῦθα τὰ κυριώτατα περὶ τῆς ὕλης

τὴν ἔχουσιν καὶ τὴν ἀοριστίαν, καὶ ἂ διαφέρει τὰ ἔνυλα εἶδη τῶν ὀύλων. 125^v
καὶ μοι δοκεῖ ταῦτα μάλιστα ταῖς περὶ τῆς ὕλης ὀρθαῖς ἐννοαῖς προσήκειν.
ὁ μὲντοι Ἀλέξανδρος καίτοι πολλά εἰπὼν πρὸς τὸ διορίσαι τὴν διάστασιν
τὴν ὕλικὴν ἀπὸ τοῦ μεγέθους, θράττεσθαι ὁμως ἔοικεν ὡς πάσης διαστά-
5 σεως μεγεθικῆς καὶ πεποσωμμένης εἰδητικῆς οὕσης. διὸ καὶ προήχθη ἐπάγειν 45
τοῖς εἰρημένους τάδε· “ἢ τῶν νῦν λεγομένων περὶ τῆς ὕλης οὕτως ἀκούειν
χρῆ, ὡς οὐκ ἀκριβῶς λεγομένων, ἀλλὰ πρὸς τὴν χρεῖαν τοῦ δειχθῆναι
προκειμένου”. καίτοι, ὅπερ εἶπον, σαφῶς τοῦ Ἀριστοτέλους διορίσαντος τῆ
ἀορίστη καὶ ἀπερατώτη τὴν ὕλικὴν διάστασιν τῆς μεγεθικῆς, καὶ ἐναργῶς
10 εἰπόντος ὅτι τὸ διάστημα τοῦτο ἕτερον τοῦ μεγέθους ἐστὶ καὶ ὕλη τῆς τοῦ
μεγέθους τελειότητος καὶ περιέχεται ὑπὸ τοῦ εἶδους ὡς ὑπὸ ἐπιπέδου καὶ
πέρατος καὶ ἔστιν ἀόριστον τῆ ἑαυτοῦ φύσει· χρῆ γάρ, ὅπερ εἶπον, οὐχ
ὡς μέγεθος νοεῖν τὴν διάστασιν τῆς ὕλης, ἀλλ’ ὡς † παραίνεσιν καὶ ἔχουσιν 50
τῆς εἰδητικῆς ἀμερειᾶς καὶ συστρωφῆς. ζητήσας δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ποῖον
15 εἶδος ἐστὶ τὸ ὀρίζον τὴν ὕλην “ἐδήλωσε, φησὶν, ὁ Ἀριστοτέλης εἰπὼν
ὅτι οὐκ ὑπὸ ἐπιπέδου καὶ πέρατος. τὸ γὰρ ὡς μορφῇ λεγόμενον εἶδος,
τοῦτο ἐστὶ τὸ ὀρίζον καὶ περιγράφον τὴν ὕλην καὶ περατοῦν, οὐ τὸ ὡς
δύναμις καὶ λόγος. οὐ γὰρ ὁ μόλυβδος ὑπὸ τῆς βαρύτητος ὀρίζεται καὶ
τοῦτο εἶδος αὐτοῦ, ἀλλ’ ὡς σώματος οὐ τοῦτο, ἀλλὰ τὸ ἐπιπέδω ὀρι-
20 σμένον”. ταῦτα μὲν οὖν ὁ Ἀλέξανδρος, μήποτε δὲ ὡς μὲν εἶδος ὀρι- 55
στικὸν τῆς ὕλης τὸ ὅλον ληπτέον τὸ μετὰ τῶν ποιότητων. οὕτω γὰρ καὶ
ὁ Ἀριστοτέλης ἔοικεν ἐννοῶν λέγειν ὅταν γὰρ ἀφαιρεθῆ τὸ πέρας καὶ
τὰ πάθη τῆς σφαίρας, λείπεται οὐδὲν παρὰ τὴν ὕλην. καὶ με-
γέθους δὲ ὡς μεγέθους τοῦ συνθέτου ἐξ ὕλης καὶ εἶδους εἴ τις ἐθέλει τὸ
25 εἶδος ζητεῖν. οὐχὶ | τὰ ἐπίπεδα καὶ τὸ περιέχον ἐξώθεν πέρας εὐρήσει. 125^v
ταῦτα γὰρ πέρας ἐστὶν εἶδος, ἀλλ’ οὐχὶ εἶδος, καὶ ἐπιφάνεια. ἀλλ’ οὐχὶ
τὸ στερεόν. καὶ εἰ ἦν δὲ ἄπειρον σῶμα καὶ ὑπόθεσιν, τὸ μὲν εἶδος τοῦ
σώματος εἶχε πάντῃ διεστώς, ὑπὸ δὲ ἐπιπέδων οὐκ ἐπερατοῦτο. τὸ γὰρ
εἶδος τοῦ συνεχοῦς ποσοῦ καθὼ τοιοῦτον οὐχὶ ἢ ἐπιφάνειά ἐστίν, ἀλλ’ ἢ
30 δι’ ὅλου αὐτοῦ χωροῦσα φύσις. καὶν αὐτὸς ἐν τῷ πρὸ τούτου βιβλίῳ πᾶν
ὃ ἂν ἦ ποσὸν καὶ πόσον τι εἶναι φησιν (τὸ μὲν δευτέρως τὸ δὲ βαρυ- 5
τόνως ἀναγκασκόντων ἡμῶν), τὸ δὲ βαρυτονούμενον πόσον ὀρισμένον εἶναι.
ὃ γὰρ μηδὲν ἐστὶ τῶν καθέκαστα ποσῶν, ὅλως οὐδὲ ποσόν ἐστὶ. τοῦτο
δὲ ἀληθὲς μὲν, εἰ τὸ κοινὸν ἐν τοῖς καθέκαστα τὴν ὑπόστασιν ἔχει, οὐδὲν
35 δὲ ἤττον τὸ τοῦ συνεχοῦς ποσοῦ εἶδος καὶ ἐν τῷ κοινῷ θεωρεῖται ὅσον
τοῖς ὀρισμένοις ἐστὶ κοινὸν οὐδὲν ἤττον ὑπάρχον. ὁ μὲντοι Ἀριστοτέλης

4 θράττεσθαι ὁμως F: παράττεσθαι θράττεσθαι ὁμοίως E: παράττεσθαι ὁμως a 10 τῆς
(ante τοῦ) om. F 12 καὶ ἔστιν — πέρατος (16) om. F 13 παραίνεσιν aE: for-
tasse πάρεσιν ut p. 230, 23 17 παραγράφον E 18 οὐ γὰρ EF: εἰ γὰρ a
μολύβδος EF 19 ἀλλὰ ὡς E: ἀλλὰ ὡς a 22 ὁ om. aF ὅταν γὰρ
F: ὅτι γὰρ E: ὅτι ὅταν a 26 γὰρ πέρας aF: γὰρ πέρατα E 30 ἐν τῷ πρὸ
τούτου βιβλίῳ cf. Simpl. p. 490, 16 sq. 32 τὸ δὲ βαρυτονούμενον πόσον [ποσόν E]
om. aF εἶναι om. a 35 τὸ τοῦ συνεχοῦς — ἤττον (36) F: om. aE

οὐκ ἔοικεν ἀπλῶς τὴν κατὰ τὸ ἐπίπεδον περιγραφὴν μόνην τῷ εἶδει ἀπο- 125^v
 διδόναι, ἀλλ' εἶπε μὲν τὸ προφανές ὡς ἐν παραδείγματι (οὐδὲ καὶ τὸ οἶον
 προσέθηκεν) οἶον ὑπὸ ἐπιπέδου καὶ πέρατος, προσελθὼν δὲ ἀκριβέ-
 στερον εἶπεν ὅταν γὰρ ἀφαιρεθῇ τὸ πέρασ καὶ τὰ πάθη τῆς σφαί- 10
 ρας, λείπεται οὐδὲν παρὰ τὴν ὕλην.

p. 209^b11 Διὸ καὶ Πλάτων τὴν ὕλην καὶ τὴν χώραν ἕως τοῦ
 τί δέ ἐστιν οὗτος μόνος ἐπεχείρησεν εἰπεῖν. 15

Εἰπὼν ὅτι καθόσον ὑπάρχει τῷ τόπῳ τὸ διαστήματι εἶναι εἰς τὴν
 ὕλην ἀπαχθισόμεθα ζητοῦντες τί ἐστιν ὁ τόπος, ὑπεμνήσθη καὶ τοῦ Πλά-
 10 τῶνος ἐν Τιμαίῳ τὴν ὕλην χώραν καὶ τόπον τῶν ἐνύλων εἰδῶν καλέσαντος.
 ἐν γὰρ Τιμαίῳ τὴν ὕλην πάσης εἶναι γενέσεως ὑποδοχὴν οἶον τιθήνην
 φησίν. ἔτι δὲ προσελθὼν σαφεστέραν ποιῶ τὴν τῶν λεγομένων ἔννοιαν. καὶ
 οὐδὲν ἴσως κωλύει καὶ πλείονα παραθέσθαι τῶν τοῦ Πλάτωνος ῥημάτων·
 15 “τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων ὁμολογητέον ἐν μὲν εἶναι τὸ κατὰ ταῦτα εἶδος
 ἔχον, ἀγέννητον καὶ ἀνώλεθρον, οὕτε εἰς αὐτὸ εἰσδεχόμενον ἄλλο ἄλλοθεν 20
 οὕτε αὐτὸ εἰς ἄλλο ποι ἰόν, ἀόρατον δὲ καὶ ἄλλως ἀναισθητὸν τοῦτο δὲ δὴ
 νόησις εἰληχεν ἐπισκοπεῖν· τὸ δὲ ὁμόνομον ἕμοιόν τε ἐκεῖνον δεύτερον,
 αἰσθητὸν γενητὸν πεφορημένον αἰετὸν γινόμενόν τε ἐν τινι τόπῳ καὶ πάλιν
 20 ἐκεῖθεν ἀπολλύμενον, ὁδὴ μετ' αἰσθήσεως περιληπτόν· τρίτον δὲ αὐτὸ
 γένος ὄν τὸ τῆς χώρας αἰετὸν φθορὰν οὐ προσδεχόμενον, ἔδραν δὲ παρέχον
 ὅσα ἔχει γένεσιν πᾶσιν, αὐτὸ δὲ μετὰ ἀναισθησίας ἀπτόν λογισμῶν τινι
 νότῳ μόγις πιστόν, πρὸς δὲ δὴ καὶ ὄνειροπολοῦμεν βλέποντες καὶ φαμεν 25
 ἀναγκαῖον εἶναι πού τὸ ὄν ἅπαν ἐν τινι τόπῳ καὶ κατέχον χώραν τινά· τὸ
 δὲ μήτε ἐν γῆ μήτε πού κατ' οὐρανὸν οὐδὲν εἶναι. ταῦτα δὴ πάντα καὶ
 25 τούτων ἄλλα ἀσελφά καὶ περὶ τὴν αὐτὸν καὶ ἀληθῶς φύσιν ὑπάρχουσαν
 ὑπὸ ταύτης τῆς ὄνειρώξεως οὐ δυνατοὶ γινόμεθα διεγερθέντες διωριζόμενοι
 τἀληθῆς εἰπεῖν, ὡς εἰκόνι μὲν, ἐπέπερ οὐδὲ αὐτὸ τοῦτο, ἐφ' ᾧ γέγονεν,
 αὐτῆς ἐστιν, ἐτέρου δὲ τινος αἰετὸν φέρεται φάντασμα, διὰ ταῦτα ἐν ἐτέρῳ
 προσήκει γίνεσθαι, οὐσίας ἀμωσγέπως ἀντεχομένην, ἣ μὴδὲν τὸ παράπαν
 30 αὐτὴν εἶναι, τῷ δὲ ὄντως ὄντι βοηθὸς ὁ δι' ἀκριβείας ἀληθῆς λόγος, ὡς 30
 εἴαν τι τὸ μὲν ἄλλο ἢ, τὸ δ' ἄλλο, οὐδέτερον ἐν οὐδέτερον γινόμενον ἐν
 ἅμα ταύτων καὶ δύο γενήσεσθαι. οὗτος μὲν οὖν δὴ παρὰ τῆς ἐμῆς ψήφου

2 τὸ (post μὲν) om. F 6 καὶ ὁ Πλάτων a 8 τὸ (post τόπῳ) om. F διαστή-
 ματι F: διαστήματι aE 9 ὑπαχθισόμεθα aF 10 ἐν Τιμαίῳ p. 52A 11 γε-
 νέσεως εἶναι aF 12 φησίν p. 52D 14 τούτων κτλ. p. 51E μέν] μὴ F
 ταῦτα a: ταῦτα EF 15 οὕτε E: αὐτὸ F: οὕτε αὐτὸ a ut Simplicius ipse p. 224, 30.
 245, 13 αὐτὸ Platō: αὐτὸ libri 16 ποι ἰόν aE: ποι ὄν F 19 αὐτὸ hic libri:
 αὐ p. 223, 7. 225, 2. 245, 17 ὁδὴ E 21 γένεσιν sic libri hoc loco 23' καὶ
 (ante κατέχον) om. E 26 ἐγερθέντες p. 225, 8 et Plato 27 εἰπεῖν hic libri: λέγειν
 p. 225, 9 et Plato 28 αὐτῆς libri 29 προσήκει τινι 225, 11 et Plato 30 ὡς
 ἕως ἂν τι p. 225, 13 et Plato 31 οὐδέτερον ποτέ p. 225, 14 et Plato γενημέ-
 νον Plato

λογισθεὶς ἐν κεφαλαίῳ δεδόσθω λόγος, ὃν τε καὶ χώραν καὶ γένεσιν εἶναι 125^v
 τρία τριχῆ, καὶ πρὶν οὐρανὸν γενέσθαι”.

Ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα τοῦ Πλάτωνος λέγοντος ὁ μὲν Ἀριστοτέλης
 κἀνταῦθα πρὸς τὸ φαινόμενον ἀποβλέψας τοῦ λόγου καὶ τὸν Πλάτωνα φησι
 5 τὴν ὕλην καὶ τὴν χώραν ταῦτόν λέγειν, ὡς καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ διαστή-
 ματος ἐπιχειροῦντες, καὶ ἐν οἷς κατὰ τὸ πάρεργον ἐγκαλεῖν τῷ Πλάτωνα εἰ
 δοκεῖ, οὐ τοῦτο ἐνεκάλεσεν ὅτι τὴν ὕλην τόπον ὁ Πλάτων εἶπεν τῶν εἰδῶν
 (ἥξει γὰρ καὶ αὐτὸς ἄλλο σημαίνοντο τοῦ τόπου τοῦ τῶν εἰδῶν δεχτικοῦ,
 10 ὅτε ἔλεγεν ἐν τῇ Περὶ ψυχῆς “καὶ εὖ γε οἱ λέγοντες τὴν ψυχὴν τόπον
 εἰδῶν, πλὴν οὐκ ἐντελεχεῖα ἀλλὰ δυνάμει τὰ εἶδη”, καὶ ἄλλο σημαίνοντο
 τοῦ τόπου τοῦ τῶν σωμάτων δεχτικοῦ, περὶ οὗ νῦν ὁ λόγος ζητεῖ), ἀλλὰ
 τοσοῦτον μόνον λέγει πρὸς τὸν Πλάτωνα· εἰ τὴν ὕλην τόπον λέγει, τὰ δὲ
 εἶδη καὶ οἱ ἀριθμοὶ καὶ κατ’ αὐτὸν ἐν ὕλῃ (μετέχει γὰρ τούτων ἡ ὕλη), 40
 πῶς λέγει μὴ εἶναι ἐν τόπῳ τὰ εἶδη; διὸ μηδὲ εἶναι τόπον ἔξω τοῦ
 15 οὐρανοῦ, ὡς ἔλεγεν ἐν τοῖς περὶ τοῦ ἀπείρου λόγοις. καὶ μήποτε οὐδὲ τοῦτο
 ἐγκαλοῦντός ἐστι τῷ Πλάτωνα, ἀλλ’ ἐνδεικνυμένου τοῖς συνίεναι δυναμένοις,
 ὅτι οὐ κατὰ τὸ νῦν ζητούμενον τοῦ τόπου σημαίνοντο τὴν ὕλην ἔλεγε
 τόπον ὁ Πλάτων. οὐ γὰρ ἂν ἀπέφησε τὰ εἶδη καὶ τοὺς ἀριθμοὺς ἐν
 τόπῳ εἶναι, εἴπερ μεταλαμβάνειν αὐτῶν ἐβούλετο τὴν ὕλην. ἀλλ’ ὁ μὲν
 20 Ἀριστοτέλης οὕτως. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ὁμολογεῖ μὲν καὶ αὐτὸς κατ’ ἄλλο
 σημαίνοντο τὴν ὕλην χώραν ἐν Τιμαίῳ κληθῆναι, εὐλόγως δὲ φησι λαμ- 45
 βάνεσθαι τὸν Ἀριστοτέλην τοῦ Πλάτωνος· διότι κἄν μεταφορικῶς τις αὐτὸν
 λέγῃ τὴν ὕλην τόπον καλεῖν, ἔδει τὸν μεταφορικῶς χρώμενον πρῶτον ἔχειν
 κείμενον τί ἐστὶν ὁ κυρίως τόπος· εἰ δὲ μηδαμοῦ φαίνοιο λέγων ἀλλαγῶ
 25 περὶ τόπου, ἄξιός δοκεῖ αὐτῷ ἐπιτιμήσεως, ὅτι μὴ εἰπὼν περὶ τοῦ κυρίως
 τόπου πρότερον τῷ κατὰ μεταφορὰν χρῆται. ἀλλ’ ὅτι μὲν εἰδῶν τόπον
 τὴν ὕλην ἀλλ’ οὐχὶ σωμάτων ὁ Πλάτων λέγει, πρόδηλον ἐκ τῶν παρατε-
 θέτων αὐτοῦ ῥημάτων ἐστίν. ὅτι δὲ οὐχ ἀπλῶς μεταφορικῆ ἐστὶν ἡ 50
 τοιαύτη χρῆσις, ἀλλὰ κατὰ τι κοινὸν τοῦ τόπου σημαίνοντο εἰληπταὶ τὸ
 30 ὑποδεχτικόν. καὶ οὕτως καὶ Ἀριστοτέλης τὴν ψυχὴν τόπον εἰδῶν ἀξιοῖ καλεῖν,
 καὶ τοῦτο ὁῦλον ἐκ τῶν εἰρημένων. εἰ γὰρ τὸ μεταλαμβάνον τινὸς καὶ
 ὀρίζοντο ὑπ’ αὐτοῦ δέχεται ἐκεῖνο δὲ μεταλαμβάνει, τὸ δὲ δεχόμενον τε
 καὶ χωροῦν αὐτὸ χώρα γίνεται τοῦ ἐγγυνομένου, ἡ δὲ χώρα τόπος νενομι-
 σται, μεταλαμβάνει δὲ τῶν εἰδῶν ἡ ὕλη, τόπος ἂν εἴη τῶν εἰδῶν πλὴν

2 καὶ (ante primum) om. a	3 ταῦτα δὲ ἄλλα E	7 ἐνεκάλεσεν F	εἶπεν ὁ
πλάτων aF	9 ὅτε—δεχτικοῦ (11) om. F	Περὶ ψυχῆς Γ 4 p. 429 ^a 27 καὶ εὖ	
ὅτι οἱ λέγοντες τὴν ψυχὴν εἶναι τόπον εἰδῶν, πλὴν ὅτι οὕτε ἔλη ἀλλ’ ἡ νοητικῆ, οὕτε ἐντε- λεχεῖα ἀλλὰ δυνάμει τὰ εἶδη	13 ὁ ἀριθμὸς a	μετέχει EF: μέχρι a	
15 τοῦ (post primum) om. a	18 ὁ πλάτων τόπον a	21 ἐν τιμαίῳ χώραν aF	
22 τὸν ἀριστοτέλην (ἀριστοτέλη a) λαμβάνεσθαι aF	23 λέγει aF	τὸν μεταφορικῶς	
χρώμενον a	24 τί aF: τίς E	25 περὶ τοῦ τόπου F	αὐτῷ δοκεῖ aF
26 κατὰ φορὰν E	32 τε] τι E	33 αὐτῷ E	τοῦ om. E τόπος
om. aF			

οὐχ ὡς σωμάτων· ἄλλος γὰρ ὁ τῶν σωμάτων τόπος· καὶ ἐνταῦθα μὲν τὸ 125^v
μεταληπτικὸν τόπον ἔθετο. 55

Ἔοικε δὲ καὶ ἄλλο τι τούτου περιεκτικώτερον εἶδέναι τοῦ τόπου ση-
μαινόμενον ὁ Πλάτων τὸ ἀφοριστικὸν τῆς οἰκείας τάξεως· εἴτε γὰρ κατὰ
5 θέσιν γίνεταί τοῦτο ὡς ἐπὶ τῶν | σωμάτων εἴτε κατὰ μεταληψιν ὡς ἐπὶ 126^v
τῶν δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ εἴτε κατὰ μόνης τάξεως ἀφορισμὸν, τόπος δοκεῖ.
διότι καὶ ἡ τάξις κατὰ θέσιν δοκεῖ γίνεσθαι τινα· τὸ γὰρ ἐν τῇδε τῇ τάξει
ἀφορισμένον κείσθαι ἐν αὐτῇ δοκεῖ· κεῖται δὲ πάντα ἐν τόπῳ. κατὰ
10 τοῦτο δὴ τὸ κοινὸν σημαινόμενον τοῦ τόπου τὸ τῆς τάξεως ἀφοριστικὸν
καὶ ὑπερουράνιον τόπον ὁ Πλάτων ὀνομάζει λέγων ἐν Φαίδρῳ “τὸν δὲ 5
ὑπερουράνιον τόπον οὔτε τις ὕμνησε ποιητῆς τῶν τῇδε οὔτε ὕμνησε κατ’
ἀξίαν”. ὥστε τὰ μὲν περὶ τῆς ὕλης ὡς περὶ τόπου λεγόμενα οὐχ ὡς
τόπου σωμάτων ἀλλ’ ὡς εἰδῶν μεταληπτικῷ ἀποδεκτέον. περὶ δὲ τοῦ τῶν
σωμάτων τόπου τίνα ἔχει φύσιν οὔτε ζητήσαντα προηγουμένως οἶδα τὸν
15 Πλάτωνα οὔτε ἀποφηνάμενον. πῶς γὰρ ἂν ἡ ὕλη τόπος εἴη σωμάτων,
εἴπερ τὰ σώματα σύνθετά ἐστιν ἢ ὡς ἐξ ὕλης καὶ εἰδούς ἢ ὡς εἶδος ἐν
ὕλῃ; ἔσται γὰρ ἡ ὕλη οὐκέτι τοῦ εἶδους μόνον, ἀλλὰ καὶ ὕλης δεκτικῆ.
ὅλως δὲ εἰ μεθίσταται τὸ σῶμα ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, ἀπὸ δὲ ὕλης οὐ 10
μεθίσταται, οὐκ ἂν εἴη ἡ ὕλη τόπος. καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀριστοτέλους ἀκου-
20 σόμεθα ταύτην τὴν ὑπόθεσιν ἀναιροῦντος αὐτίκα μάλα. ὅτι δὲ διάφορα
παρὰ τῷ Πλάτῳ τοῦ τόπου τὰ σημαινόμενα, καὶ ἄλλο μὲν τὸ ἐπὶ τῆς
ὕλης, ἄλλο δὲ τὸ ἐπὶ τῶν νοητῶν ἐν Φαίδρῳ ῥηθέν, ὁλοῦ τὸ τὸ ἐπὶ τῆς
ὕλης σημαινόμενον τοῦ τόπου τὸ ὡς ὑποδεκτικὸν καὶ ὀριζόμενον καὶ ἐν τι
μετὰ τοῦ ἐν αὐτῷ ποιοῦν ἀποφάσκειν σαφῶς τῶν νοητῶν, οἷς ἐν Φαίδρῳ
25 τὸν ὑπερουράνιον τόπον ἀφώρισεν. εἰπὼν γὰρ περὶ τῆς ὕλης ὡς περὶ 15
τόπου καὶ χώρας καὶ ὑποδοχῆς καὶ ἔδρας τῶν εἰδῶν καὶ τὸν τρόπον τῆς
γνώσεως αὐτῆς παραδούς, ὅτι “μετὰ ἀναισθησίας ἀπτὸν” ἐστὶν καὶ “λογι-
σμῷ τινὶ νόθῳ μόγις πιστόν”, ἐπάγει “πρὸς δὲ δὴ καὶ ὄνειροπολοῦμεν
βλέποντες” καὶ τὰ ἐξῆς τῶν πρὸ βραχέος παρατεθέντων.
30 Ἄλλ’ εἰ μὴδὲν περὶ τοῦ τῶν σωμάτων δεκτικῷ τόπου φαίνεται λέγων
ὁ Πλάτων, πῶς ὁ Ἀριστοτέλης τὸν Πλάτωνα μόνον ἐπιχειρήσαι φησὶν
εἰπεῖν τί ἐστὶν ὁ τόπος; ἢ ὅτι περὶ τούτου τοῦ τόπου τοῦ κατὰ τὴν ὕλην,
ὃν τόπον ἐκάλεσεν, ὡς ὑποδοχὴν φαίνεται λέγων ὁ Πλάτων, ὅτι αἰθιον, ὅτι 20
ἔδρα τῶν γενητῶν εἰδῶν, ὅτι μετὰ ἀναισθησίας ἀπτὸν καὶ νόθῳ λογισμῷ
35 πιστόν καὶ ὅσα ἄλλα περὶ αὐτῆς λέγει, καθόσον τόπον καὶ χώραν αὐτὴν
καλέσας λέγει τι περὶ αὐτῆς, κατὰ τοσοῦτον αὐτὸν εἰρηκέναι φησίν. ἴσως

3 σημαινὸν F 10 Φαίδρῳ p. 247c 11 ὕμνησέ πω τῶν τῇδε ποιητῆς οὔτε
ποῖ ὕμνησει κτλ. Plato τῶν τῇδε a et Simpl. p. 546, 1: τότε E οὔτε ὕμνησει
κατ’ ἀξίαν om. aF 13 σωμάτων] ὀνομάτων F 17 ὕλης] εἰδούς F 18 ἀπὸ
τοῦ τόπου E 22 ante ἐν add. τὸ a τὸ τὸ F: τὸ E: τὸ γὰρ a 24 ἀπο-
φάσκει a 27 παραδούς cf. p. 539, 21 sqq. 28 καὶ initio paginae iteravit F
33 αἰθιον EF: αἰθιος a ἀπτὸν EF: ἀπτὸς a 55 πιστόν EF: πιστὸς a post
καθόσον add. οὖν a

δὲ καλῶς ἐπέστησεν αὐτὸς πάντων μάλιστα τὸ βάλθος τῆς Πλάτωνος σοφίας 126^ε
 ἐγνωκώς, ὅτι κἄν ἀφωρισμένως μὴ φαίνεται τὸ περὶ τόπου ζήτημα προβαλ-
 λόμενος, ἀλλ' ἐπειδὴ μετὰ τῶν σωμάτων ἔχει τὴν ὑπόστασιν ὁ τόπος, καὶ 25
 τὴν θεωρίαν αὐτοῦ μετ' αὐτῶν ἐποιήσατο. λέγει γοῦν ἐν Τιμαίῳ περὶ τῆς
 5 τόπου δυνάμεως· “καὶ δὴ κατὰ ταῦτα τὰ παθήματα διαμερίζεται τὰς χώρας
 ἅπαντα· διέστηχε μὲν γὰρ ἐκ τοῦ γένους ἐκάστου τὰ πλήθη κατὰ τὸπον
 ἴδιον διὰ τὴν τῆς δεχομένης κίνησιν, τὰ δὲ ἀνομοιούμενα ἐκάστοτε ἑαυτοῖς,
 ἄλλοις δὲ ὁμοιούμενα φέρεται διὰ τὸν σεισμὸν πρὸς τὸν ἐκείνων οἷς ἂν
 ὁμοιωθῇ τὸπον.” ἄλλον δὲ τρόπον ἐν Τιμαίῳ τὴν ὕλην καὶ ἄλλον ἐν ταῖς
 10 ἀγράφοις συνουσίαις ὀνομάσαι φησὶν· ἐν Τιμαίῳ μὲν γὰρ τὸ μεταληπτικὸν
 αὐτὴν φησι (μεταλαμβάνει γὰρ “ἀπορώτατά πη τοῦ νοητοῦ”), ἐν δὲ ταῖς 30
 ἀγράφοις συνουσίαις μέγα καὶ μικρὸν ἐκάλει· ὅτι δὲ τὸ εἶναι τὸν τόπον
 πάντες ὠμολόγουν ὁῦλον ἐκ τοῦ πάντας χρῆσθαι ταῖς τοῦ τόπου δια-
 φοραῖς.

15 p. 209^b17 Εἰκότως δὲ ἐκ τούτων σκοπούμενοις ἕως τοῦ καὶ χωρὶς
 ἀλλήλων οὐ βράδιον γνωρίζειν. 35

Εἰπὼν ὅτι τινὲς μὲν τῶν περὶ τοῦ τόπου λόγων πείθουσι τὸ εἶδος
 καὶ τὴν μορφήν εἶναι τὸν τόπον, τινὲς δὲ τὴν ὕλην καὶ τὸ ὑποκείμενον,
 συνάγει καὶ ἐκ τούτου ὅτι χαλεπός ἐστιν ὁ περὶ τοῦ τόπου λόγος, καὶ γὰρ ὁ
 20 περὶ τῆς ὕλης χαλεπώτατος καὶ καθ' αὐτήν, εἴπερ κατὰ μὲν τὸν Ἀριστο-
 τέλην οὕτως ἄγνωστος ἡ ὕλη, ὡς κατὰ ἀναλογίαν μόνην εἶναι γνωστή, κατὰ
 δὲ Πλάτωνα νόθη λογισμῷ μόγις πιστή. ἡ δὲ τοῦ εἶδους γνῶσις καὶ ζωῆς 40
 δεῖται κεκαθαυμένης καὶ γνώσεως ἀκριβοῦς. καὶ ὁ γε ἐν εἶδος βουλόμενος
 μαθεῖν τῆς πάντων δεῖται γνώσεως διὰ τὴν ταυτότητα καὶ ἑτερότητα τὴν
 25 πρὸς ἄλληλα τῶν εἰδῶν· εἰ δὲ καὶ ἀρχαί εἰσιν ἡ τε ὕλη καὶ τὸ εἶδος,
 αἱ ἀρχαὶ τὴν ἀχρηστάτην ἔχουσι θεωρίαν· καὶ μέντοι χωρὶς ἀλλήλων ἀδύ-
 νατον αὐτὰ γνωρίζειν· καὶ γὰρ ἡ ὕπαρξις αὐτῶν μετ' ἀλλήλων. διὰ
 πάντα οὖν ταῦτα χαλεπὸν τὸ γινῶναι τί ἐστὶν ὁ τόπος, εἴπερ ἡ ὕλη ἢ
 εἶδος ἢ ἀμφοτέρω ἐστίν.

30 p. 209^b21 Ἄλλὰ μὴν ὅτι ἀδύνατον ὅποτερονοῦν τούτων εἶναι ἕως 45
 τοῦ τὸ δὲ ἀγγεῖον οὐδὲν τοῦ πράγματός ἐστιν.

Εἰπὼν ἐκ τίνων ἂν τις ὕλην ἢ εἶδος ὑπονοήσῃ τὸν τόπον εἶναι,

2 κἄν] ἂν sic F	4 ἐν Τιμαίῳ p. 57c	post τῆς add. τοῦ aF	5 κατὰ
τὰ αὐτὰ F	6 ἐξ om. Plato	8 ἄλλοις δὲ ὁμοιούμενα om. a	τὸν ἐκεῖνον F
11 μεταλαμβάνειν a. μεταλαμβάνον δὲ ἀπορώτατά πη τοῦ νοητοῦ Plato Tim. p. 51A			
ἀπορώτατά πη EF: τὴν ἀπειρότητα a	16 αὐτὰ γνωρίζειν a	17 πείθουσι lac.	
rel. om. F	20 Ἀριστοτέλην Phys. Γ 6 p. 207 ^a 26. A 7 p. 191 ^a 8	21 μόνον a	
(et F?)	γνωστή E: γνωστήν F: γνωστήν a	26 αἱ δὲ ἀρχαὶ E	ἀδύνατα E
28 πάντας a	ἢ ὕλη] ἢ ὕλη F	30 ὅτι γε a ex Aristotele	32 ὑπονοήσῃ
corr. ex ὑπονοήσῃ E	post ὑπονοήσῃ habet τὸ γένος F		

δείκνυσι διὰ ἑπτὰ ἐπιχειρημάτων, ὅτι οὐδέτερον τούτων δυνατὸν εἶναι τὸν 126^r
 τόπον· καὶ πρῶτον δείκνυσιν ἐν δευτέρῳ σχήματι συλλογιζόμενος οὕτως· 50
 τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος οὐκ ἐνδέχεται χωρίζεσθαι τοῦ πράγματος οὐ ἔστιν·
 ὁ δὲ τόπος χωρίζεται· ἢ ἄρα ὕλη ἢ τὸ εἶδος οὐκ ἔστιν ὁ τόπος. καὶ
 5 ὅτι μὲν ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος οὐ χωρίζεται τῶν συνθέτων, ἕως ἂν ᾗ, πρῶδη-
 λον· ἐν τούτοις γὰρ ἔχει τὸ εἶναι τὰ σύνθετα. ὅτι δὲ τὸν τόπον ἐνδέχε-
 ται χωρίζεσθαι καὶ ὄντος καὶ σφισσομένου τοῦ ἐν τόπῳ, διὰ τῆς κατὰ τὴν
 ἀντιμετάστασιν ἐπαγωγῆς ἐδείξεν· ἐν ᾧ γὰρ ἀήρ ἦν, ἐν τούτῳ πάλιν
 10 ὕδωρ. καὶ ὅτι ἐπακτικὸς ὁ λόγος, ἐδήλωσε διὰ τοῦ καὶ τῶν ἄλλων
 10 σωματίων ὁμοίως. |

p. 209^b 27 Ὅστε οὔτε μόριον οὔτε ἕξις ἕως τοῦ τὸ δὲ ἀγγεῖον 126^r
 οὐδὲν τοῦ πράγματός ἐστιν.

Δείξας ὅτι χωριστός ἐστι τοῦ πράγματος ὁ τόπος εἰκότως συνήγαγεν
 ἄλλο συμπέρασμα, ὅτι οὔτε μόριον ἔστιν ὁ τόπος τοῦ ἐν τόπῳ. εἰ γὰρ
 15 μόριον ὂν ἐχωρίζετο, οὔτε αὐτὸ μόριον ἔτι ἦν χωρισθὲν οὔτε ἐκεῖνο ἔμενεν
 ὅλον, οὐ ἐχωρίσθη τὸ μόριον. οὐ μέντοι οὐδὲ ἕξις εἶναι δύναται χωρίζο-
 μένη. ἢ γὰρ ἕξις οὐχ ὑπομένει χωρισθεῖσα, ἀλλὰ φθειρίζεται, ὁ δὲ τόπος 5
 ὑπομένει. καὶ δύναται μὲν τις τὸ μὲν μόριον ἐπὶ τῆς ὕλης ἀκούειν, τὴν
 δὲ ἕξιν ἐπὶ τοῦ εἶδους, ἴνα ᾗ· ἢ δὲ ὕλη καὶ τὸ πάθος μόριον καὶ ἕξις,
 20 ὅπερ πρόκειται· ἕξις δὲ ἐστὶ τὸ ὡς τελειότης συμβεβηκός, οἶόν ἐστι τὸ
 εἶδος· ὥστε οὔτε ὕλη οὔτε εἶδος ἔστιν ὁ τόπος. δυνατὸν δὲ καὶ καθολι-
 κώτερον ἀκούειν τὸ μὲν μόριον ἐπὶ πάντων τῶν οὐσιωδῶς συμπληρούντων,
 τὴν δὲ ἕξιν ἐπὶ τῶν συμβεβηκῶτων· οὔτε γὰρ πάθος οὔτε δύναμις οὔτε
 25 ἄλλο τι τοῦ ἐν τόπῳ ὁ τόπος μέρος ἐστίν· ἄρα οὖν οὐδὲ συμβεβηκός 10
 25 ἐστὶν ὁ τόπος τοῦ ἐν τόπῳ; ἢ τὸ μὲν ἐν τόπῳ εἶναι συμβεβηκός καὶ ἀχω-
 ρίστω τῷ σώματι, ὁ δὲ τόπος οὐ τῷ ἐν τόπῳ συμβεβηκεν, ἀλλ' εἰ ἄρα,
 ἐκεῖνον οὐ πέρασ καὶ ἐπιφάνειά ἐστι.

p. 209^b 28 Καὶ γὰρ δοκεῖ τοιοῦτό τι εἶναι ὁ τόπος οἶόν τὸ
 ἀγγεῖον ἕως τοῦ οὐδὲν τοῦ πράγματός (ἐστίν).

30 Τοῦτο οἱ ἐξηγηταὶ συνάπτουσι τῷ προσεχῶς εἰρημένῳ δευτέρῳ συμ-
 περάσματι. τὸ αὐτὸ δὲ δείκνυσι καὶ ἐκ τῆς τοῦ ἀγγείου πρὸς τὸν τόπον 15
 ὁμοιότητος· καὶ γὰρ τὸ ἀγγεῖον χωρητικόν ἐστὶ τοῦ ἐν αὐτῷ, καὶ ὀρίζον-
 ται αὐτὸ τόπον μεταφορητῶν. ὡς οὖν τὸ ἀγγεῖον οὐδὲν τοῦ πράγματός
 ἐστίν, οὕτως οὐδὲ ὁ τόπος. ἢ δὲ ὕλη καὶ τὸ εἶδος τοῦ πράγματος. καὶ

1 διὰ τῶν ἐπιχειρημάτων lac. vi litt. interiecta F 3 οὐ ἔστι χωρίζεται ὁ
 τόπος. ἢ ἄρα κτλ. F 5 ἢ ὕλη ἢ τὸ εἶδος E 8 ἦν om. E 11 τὸ μόριον F
 19 ἐπὶ] ὑπὸ F ἢ δὲ EF: δὲ a: ἢ τε Brandis πάθος aF (cf. v. 23 et Them.
 p. 260, 11): εἶδος E 24 ἐν τῷ τόπῳ F μέρος E (cf. Them. p. 260, 11): om. aF
 25 ἀχωρίστω F 26 εἰ] ἢ F 29 ἐστίν hic om. E 32 ὁμοιότητα a

δύναται μὲν τρία εἶναι τὰ συμπεράσματα, δύναται δὲ καὶ ἓν εἶναι. τῶν 126^v
 δὲ ἄλλων δύο τὸ μὲν πρὸς κατασκευὴν εἰληφθῆναι τῆς ἐλάττονος προτάσεως
 τῆς λεγούσης τὸν τόπον ἐνδέχασθαι χωρίζεσθαι. τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ μορίου καὶ
 τῆς ἕξεως τῆς ἐτέρας προτάσεως. δύναται δὲ καὶ δύο εἶναι τοῦ τρίτου 20
 5 ῥηθέντος ἰδίου ὄντος. καὶ οὕτω μᾶλλον ἐκδέχονται.

p. 209^b 30 Ἡ μὲν οὖν χωριστὸς τοῦ πράγματος ἕως τοῦ ταύτη γε
 ἕτερος τῆς ὕλης.

Ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος τὸ μὲν ἀχώριστα εἶναι τοῦ συνθέτου κοινὸν ἔχουσι,
 καὶ ἐκ τούτου πρότερον κοινῶς ἐπ' ἀμφοῖν ἔδειξεν, ὅτι οὔτε ἡ ὕλη, οὔτε
 10 τὸ εἶδος ὁ τόπος ἐστί· τὸ μόντοι περιέχεσθαι ἀλλὰ μὴ περιέχειν ἴδιόν
 ἐστί τῆς ὕλης διάφορον πρὸς τὸν τόπον. βουλόμενος οὖν μὴδὲ τοῦτο παρῆ- 25
 ναι τὴν μὲν ὕλην ἐχώρισε τοῦ τόπου κατὰ τὴν μὲν ὕλην περιέχεσθαι,
 τὸν δὲ τόπον περιέχειν. τὸ δὲ εἶδος κατὰ τὴν αὐτὴν πάλιν ἐπιβολήν, καὶ
 ὅσον ὁ μὲν τόπος χωριστός, τὸ δὲ εἶδος ἀχώριστον· εἰ μὴ ἄρα οὐ κατὰ
 15 τὴν αὐτὴν ἔννοιαν εἰληπταὶ νῦν ἀπλῶς τὸ ἀχώριστον τοῦ εἶδους, καὶ ἦν
 ἐλήφθη πρότερον. περιττὸν γὰρ ἂν εἶη δις παρὰ πῶδας τὸ αὐτὸ κατὰ τὴν
 αὐτὴν ληφθῆναι ἔννοιαν. ἀλλ' ἐνεδείξατο διὰ τούτου, ὅτι τὸ εἶδος κατὰ μὲν 30
 τὸ περιεκτικὸν κοινωνεῖ τῷ τόπῳ καίτοι τῆς ὕλης καὶ κατὰ τοῦτο διαφε-
 ρούσης αὐτοῦ. τὸ δὲ περιεκτικὸν οὕτως ἔχει τὸ εἶδος ὡς συμφυῶς καὶ
 20 ἀχωρίστως περιέχον, ἀλλ' οὐχὶ χωριστῶς ὥσπερ ὁ τόπος. καλῶς δὲ καὶ
 ὁ Ἀλέξανδρος ἐπιβάλλει τῷ χωρίῳ λέγων· “νῦν γὰρ ἀπὸ τοῦ μάλιστα
 ἑκατέρῳ ὑπάρχοντος, τῷ τε εἶδει φημί καὶ τῇ ὕλη, τὴν πρὸς τὸν τόπον
 λαμβάνει διαφοράν. τῷ μὲν γὰρ ἐνύληφ εἶδει μάλιστα ὑπάρχει τὸ ἀχώριστον·
 ὁ γὰρ χωρισμὸς τούτου φθορὰ τούτου ἐστίν. ἡ δὲ ὕλη εἰ καὶ ἀχώριστός
 25 ἐστὶν εἶδους, ἀλλὰ τοῦδὲ γε τοῦ εἶδους χωριστή. τοῦ γὰρ ἀνθρώπου φέρει 35
 εἰπεῖν τοῦ ἐν γενέσει τὸ μὲν εἶδος ἅμα τῷ χωρισθῆναι ἔφθαρται, τὸ δὲ
 ὑποκειμένον μένει ἄλλο μεταλαβὼν εἶδος. εἰκότως οὖν τὸ μὲν εἶδος ἔδειξε
 μὴ ὂν τόπον ἀπὸ τοῦ μὴ χωρίζεσθαι, τὴν δὲ ὕλην ἐπειδὴ χωριστὴ πῶς
 ἐστίν, οὐκέτι ἀπὸ τούτου, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ περιέχεσθαι. ἀδύνατον γὰρ αὐτὴν

1 post εἶναι praecipit ex v. 4 τοῦ τρίτου — ὄντος (5) deleta E προσκατασκευὴν a
 3 ἐνδέχεται E 4 προτάσεως om. aF 6 adscribunt haec schemata

E { ὕλη ἢ εἶδος $\begin{matrix} \text{μέρος ἢ ἕξις} \\ \text{πάν} \Delta \text{ οὐδὲν} \\ \text{οὐδὲν} \end{matrix}$ χωρίζεται τοῦ πράγματος $\begin{matrix} \text{ἀγγεῖον} \\ \text{πάν} \Delta \text{ πάν} \\ \text{τόπος.} \end{matrix}$

et F { χωρίζεται τοῦ πράγματος $\begin{matrix} \text{οὐδὲν} \Delta \text{ πάν} \\ \text{ὕλη καὶ εἶδος} \Delta \text{ τόπος} \\ \text{οὐδὲν} \end{matrix}$ χωρίζεται τοῦ πράγματος $\begin{matrix} \text{οὐδὲν} \Delta \text{ πάν} \\ \text{μόριον} \Delta \text{ τόπος} \\ \text{οὐδὲν} \end{matrix}$ ὑπομένει χωρισθῆναι $\begin{matrix} \text{οὐδὲν} \Delta \text{ πάν} \\ \text{ἕξις} \Delta \text{ τόπος} \\ \text{οὐδὲν} \end{matrix}$

Ἡ] ἦν sic E χωριστός ἐστί a ex Arist. ταύτην E γὰρ E: om. a: δ'
 Arist. 13 ἐπιβολὴν πάλιν a 16 εἶη E: ἦν aF δις a: ex διὸ corr. E:
 διὸ F post αὐτὸ add. καὶ aF 18 καίτοι om. aF καὶ (ante κατὰ)
 om. aF 20 περιέχων a χωριστῆς F 23 λαμβάνειν F 24 τούτου
 E: αὐτοῦ aF 26 ἅμα τὸ E 27 μεταλαβὼν E

ἄλλως ἐν ὑποστάσει εἶναι καὶ κρατεῖσθαι ἐν τῷ ὄντι μὴ ὑπὸ τοῦ εἶδους 126^v
ὀριζομένην.”

p. 209^b32 Δοκεῖ δὲ αἰεὶ τὸ ὄν που αὐτό τε εἶναι τι καὶ ἕτερόν τι 40
ἐκ τῶς αὐτοῦ.

5 Τὸ μὲν οὖν λεγόμενον ὁῦλον. ὅτι καὶ ἐκ τῆς ἐναργείας καὶ ἐκ τῆς κοινῆς
ὑπολήψεως τοῦτο προφανές, ὡς ἄλλο μὲν τι τὸ ἐν τόπῳ, ἄλλο δὲ ὁ τόπος·
τοῦτο δὲ οἱ μὲν ἐξηγγεῖται ὡς ἄλλο τέταρτον ἐπιχείρημα τιθέασιν ἀπὸ τοῦ
ἄλλο μὲν εἶναι τὸ ἐν τόπῳ ἄλλο δὲ τὸν τόπον τὸ ἐν ᾧ ἐκτὸς ὃν τοῦ ἐν
αὐτῷ· εἰ οὖν τὸ ἐν τόπῳ ἢ ὕλη καὶ τὸ εἶδος ἐστίν. ἄλλο ἂν εἴη παρὰ
10 ταῦτα ὁ τόπος. δύναται δὲ καὶ κοινὸν συμπέρασμα εἶναι τῶν πρὸ αὐτοῦ 45
ἐπιχειρημάτων ἀπὸ τῆς ἐναργείας εἰλημμένον. καὶ τῆ γε τοιαύτη ἐννοία
συνάδει μᾶλλον ἢ τοιαύτη γραφὴ αἰτιολογικὸν ἔχουσα τὸν γὰρ· δοκεῖ
γὰρ αἰεὶ τὸ ὄν που, ἐν τισιν ἀντιγράφοις οὕτως φερομένη. ἐπειδὴ γὰρ
δοκεῖ ἄλλο μὲν εἶναι τὸ ἐν τόπῳ ἐξ ὕλης καὶ εἶδους ὄν, ἄλλο δὲ ὁ τόπος,
15 εἰκότως ἄλλο μὲν ὁ τόπος, ἄλλο δὲ τὸ εἶδος καὶ ἢ ὕλη ἐστίν.

p. 209^b33 Πλάτωνι μέντοι λεκτέον ἕως τοῦ ὥσπερ ἐν τῷ Τιμαίῳ 51
γέγραφεν.

Ἐν τοῖς περὶ τοῦ ἀπείρου λόγοις ἔλεγεν, ὅτι ὁ Πλάτων ἔξω τοῦ οὐρα-
νοῦ “οὐδὲν εἶναι σῶμα” ἐβούλετο “οὐδὲ τὰς ἰδέας διὰ τὸ μηδέ που εἶναι
20 αὐτάς.” ἐν δὲ τούτοις ἐμνημόνευσεν ὡς τὴν ὕλην τὸ μεθεκτικὸν τῶν εἰδῶν
τόπον εἰπόντως. συγκροθεῖ οὖν κατὰ τὸ φαινόμενον τοὺς λόγους. εἰ γὰρ
τὸ μεθεκτικὸν τῶν εἰδῶν ὁ τόπος ἐστί, διὰ τί μὴ ἐν τῷ τόπῳ τὰ εἶδη 127^r
ἄπερ καὶ ἀριθμοὺς ἔλεγε; τὸ δὲ μεθεκτικὸν ἐν μὲν ταῖς ἀγράφοις ταῖς
Περὶ τάγαθῶ συνουσίαις μέγα καὶ μικρὸν ἐκάλει, ἐν δὲ τῷ Τιμαίῳ ὕλην,
25 ἦν καὶ τόπον καὶ χώραν ὠνόμαζε. καὶ ὁῦλον ὅτι φαινομένη τις ἐστίν
ἐναντίωσις αὐτῆ· οὐ μόντοι ἐστὶν ἐναντία· τὴν μὲν γὰρ ὕλην τόπον ἔλεγε
τῶν ἐνύλων εἰδῶν ὡς ὑποδοχὴν αὐτῶν, τὰ δὲ εἶδη τὰ χωριστὰ τῆς ὕλης
ἦτοι τὰς ἰδέας ἔλεγε μὴ εἶναι ἐν τόπῳ. οὔτε γὰρ ὡς ἔνυλα εἶδη ἐν τῇ 5
ὕλῃ ἐστίν ὡς ἐν τόπῳ ἐκεῖνα, οὔτε ὡς σώματα ἐν τῷ τῶν σωμάτων
30 δεκτικῷ. ἐναργεστέρα δὲ ἂν ἔδοξεν ἢ ἐναντίωσις, εἴ τις τῷ λέγοντι τὰς
ιδέας μὴ εἶναι ἐν τόπῳ μηδὲ ἔξω τοῦ οὐρανοῦ τὰ ἐν Φαίδρῳ προήγαγεν,

3 αἰεὶ om. F τι om. F 4 αὐτοῦ om. F 5 οὖν om. a καὶ (post ὅτι)
om. aF ἐκ (post alterum καὶ) om. E 6 μὲν τι] μέντοι E ἄλλο δὲ ὁ τόπος
om. E 8 τοῦ ἐν ᾧ ἐκτὸς ὄντος aF 10 κοινῶν F 11 ἐναργείας E¹ εἰλημ-
μένων E 14 ἄλλος δὲ aF 15 ἄλλος μὲν aF 16 ὥσπερ] καθάπερ a 18 ἔλεγεν
I' 4 p. 203^a8 τοῦ (post περι) super add. E 20 τὸ μὲν δεκτικὸν E¹ 22 διατι
aF: διὰ τὸ E τῷ om. F 24 Περὶ τάγαθῶ cf. supra p. 453, 28 25 χώραν
καὶ τόπον aF 27 εἰδῶν om. aF 28 εἶναι aF: οὖν E 30 δὲ aE: om. F
ἔδοξεν aF: ἔδειξεν E 31 Φαίδρῳ p. 247 c cf. p. 541, 10

ἐν οἷς φησι “τὸν δὲ ὑπερουράνιον τόπον οὔτε τις ὕμνησε ποιητῆς τῶν 127^r
 τῆδε οὔτε ὕμνήσει κατ’ ἀξίαν. ἡ γὰρ ἀχρώματός τε καὶ ἀσχημάτιστος καὶ
 ἀναφῆς οὐσία ὄντως οὔσα ψυχῆς κυβερνήτη μόνῃ θεατῇ, περὶ ἣν τὸ τῆς
 ἀλλήλοῦς ἐπιστήμης γένος, τοῦτον ἔχει τὸν τόπον”. ἐν δὲ τούτῳ φησὶν 10
 5 “καθορᾶ μὲν αὐτὴν δικαιοσύνην, καθορᾶ δὲ σωφροσύνην, καθορᾶ δὲ ἐπιστή-
 μην, οὐχ ἡ γένεσις πρόσσεστιν, οὐδὲ ἡ ἐστὶ που ἐτέρα ἐν ἐτέρῳ οὔσα, ὧν
 ἡμεῖς νῦν ὄντων καλοῦμεν, ἀλλὰ τὴν ἐν τῷ ὅ ἐστιν ὄντως ἐπιστήμην οὐ-
 σαν, καὶ τὰ ἄλλα ὡσαύτως τὰ ὄντα ὄντως”. ἰδοῦ γὰρ σαφῶς ἐν τόπῳ
 τὰς ἰδέας εἶναι φησι τὴν τῆς δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης καὶ ἐπιστήμης·
 10 αὐτὸ γὰρ ἑκάστον ἡ ἰδέα ἐστὶ. λέγει δὲ καὶ ἔξω τοῦ οὐρανοῦ τοῦτον εἶναι
 τὸν τόπον. ἀλλὰ δῆλον ὅτι ἄλλον μὲν τόπον ἀπέφασκε τῶν ἐκεῖ τὸν ὑπο- 15
 δεκτικὸν τῶν ἐνύλων εἰδῶν ἢ τῶν σωματῶν, ἄλλον δὲ ἐξυμνεῖ τὸν ἀφο-
 ριστικὸν τῆς ἐκεῖ ἀξέως· θιαυμαστὸν δὲ πῶς ὁ Ἀλέξανδρος καίτοι συννοή-
 σας, ὅτι εἶδη λέγει τὰς ἰδέας νῦν ὁ Ἀριστοτέλης, ὅμως ἀναγκάζεσθαι νομίζει
 15 τὸν Πλάτωνα ἐν τόπῳ λέγειν τὰς ἰδέας, καίτοι ἀλύους αὐτὰς λέγοντα,
 ἐπειδὴ τόπον καὶ χώραν τῶν ἐνύλων εἰδῶν εἶπε τὴν ὕλην· παρέχβασιν δὲ
 καλεῖ τὸν λόγον, ἐπειδὴ, ὅσον μὲν ἐν τοῖς προκειμένοις, ἤρκει δεῖξαι, ὅτι
 οὐκ ἔστιν ὕλη ὁ τόπος, ὡς ἐδόκει λέγειν ὁ Πλάτων· τῷ δὲ μὴ ἀπλῶς τό- 20
 πον ἀλλ’ εἰδῶν τόπον εἰπόντι ἀκολουθεῖ τὸ ἐναντίον τοῖς ὑπ’ αὐτοῦ λεγο-
 20 μένοις ἐν ἄλλοις τὸ τὰ εἶδη ἐν τόπῳ εἶναι. διὸ παρεμβῆναι τοῦ προκει-
 μένου ὁμολογεῖ τοῦτο ἐπάγων τὸ ἄτοπον.

p. 210^a2 Ἔτι πῶς ἂν φέροιτο εἰς τὸν αὐτοῦ τόπον ἕως τοῦ ὥστε
 ζητητέος ἐν τοῖς τοιοῦτοις ὁ τόπος.

Πέμπτον τοῦτο ἐπιχείρημα δεικτικὸν τοῦ τὸν τόπον μῆτε τὴν ὕλην 25
 25 εἶναι μῆτε τὸ εἶδος τοιαύτην ἔχον καὶ τοῦτο τὴν τοῦ λόγου ἀγωγήν· εἰ ὁ
 τόπος ἢ ὕλη ἢ τὸ εἶδος, οὐδὲν ἂν τῶν κινουμένων ἐπὶ τὸν αὐτοῦ τόπον
 φέροιτο· ἀλλὰ μὴν πᾶν τὸ κινούμενον κατὰ φύσιν ἐπὶ τὸν αὐτοῦ φέρεται
 τόπον, τὰ μὲν βαρέα κάτω, τὰ δὲ κοῦφα ἄνω· οὐκ ἄρα ὁ τόπος ἢ ὕλη ἢ
 τὸ εἶδος ἐστίν. οὐδὲ γὰρ φέρεται ἐπὶ τὴν ὕλην ἢ τὸ εἶδος, διότι σὺν αὐ-
 30 τοῖς καὶ ἐν αὐτοῖς ἐστὶ τούτων ἑκάτερον τοῖς φερομένοις. τί γὰρ ἄλλο
 ἐστὶ τὸ φερόμενον ἢ ὕλη καὶ εἶδος; τὸ δὲ ἐφεξῆς λεγόμενον τὸ ἀδύνατον 30

1 πῶν] τὸν E 2 post ἀξίαν Platonica ἔχει δὲ—λέγοντα om. Simplicius ἡ] εἰ E
 3 ψυχῆς οὔσα colloc. Plato θεατῇ libri: θεατῇ νῶ Plato 4 τούτῳ] τοῦτο E φησί
 p. 247^D φησί post μὲν traiecit a 5 καθορᾶ δὲ σωφροσύνην E 6 πρόσσεστιν
 in πρόσ τι corr. E ἡ ἐστὶ] ὕλη E ἐτέραν a ὧν E: ἣν aF 7 ἐστὶν ὄν
 ὄντως Plato 8 ὄντως ὄντα a post ὄντα habet ἐπι F ἰδὸν a 10 αὐτο-
 ἐκαστον γὰρ F 12 ἢ τῶν E: ἢ τῶν F: ἢ τὸν τῶν a 14 τὰς ἰδέας λέγει aF
 16 παρέχβασιν, scilicet παρεχβάντας lemmatis explicat 17 ἐν τοῖς προκειμένοις aF: ἐπὶ
 τῆς προκειμένης E 18 post ἔστιν add. ἡ aF 19 τι ἐναντίον aF 21 ἐπάγειν E
 24 πέμπτον E: ἕτερον aF ἐπιχείρημα om. E δεικτικὸν τοῦ] μὴ δεικνῶν τὸν F
 26 ἢ (post ὕλη) om. E post εἶδος habet ἐστὶν—τὴν (ex v. 29) F αὐτοῦ hic et
 similibus deinceps locis scripsi: αὐτοῦ E: ἑαυτοῦ aF 31 τὸ (post λεγόμενον) om. aF

γὰρ οὐ μὴ κίνησις μηδὲ τὸ ἄνω ἢ κάτω τόπον εἶναι ἄλλον λόγον 127^r
 ὁ Ἀλέξανδρός φησι συνημμένον τῷ πρὸ αὐτοῦ τοιοῦτον· ἐφ' ὃ μὴ ἔστι
 κίνησις, τοῦτο τόπος οὐκ ἔστιν· ἐπὶ δὲ τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος οὐκ ἔστι
 κίνησις· οὐδὲ ἄρα ἡ ὕλη ἢ τὸ εἶδος τόπος ἐστί. “δύναται δέ, φησί, καὶ
 5 τὸ τούτῳ συγκαίμενον ἄλλος εἶναι λόγος τοιοῦτος· ὃ μὴ ἔχει διαφορὰς τὴν
 τε ἄνω καὶ τὴν κάτω, τοῦτο οὐκ ἔστι τόπος· ἡ δὲ ὕλη καὶ τὸ εἶδος οὐκ
 ἔχει διαφορὰς τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω· οὐκ ἄρα ἡ ὕλη καὶ τὸ εἶδος τόπος. 35
 αὐτὸς δέ, φησί, πάντα συνθεῖς ὡς ἓνα ἠρώτηκε λόγον προσθεῖς τὸ ‘πῶς
 ἂν φέροιτο ἔτι τὰ κινούμενα εἰς τοὺς αὐτῶν τόπους, εἰ ἡ ὕλη ἢ τὸ εἶδος
 10 τόπος’· ὡς ὂν τοῦτο ἐναργές, ὅτι οὐδὲν ἐπὶ τὸ ἴδιον εἶδος ἢ τὴν ὕλην
 κινεῖται”. οὕτως μὲν οὖν ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ὁ Ἀσπάσιος. μήποτε δὲ εἰς
 μὲν ἔστιν ὁ ὅλος λόγος, ὡς καὶ Ἀλέξανδρος ἐπέστησε συνημμένον ἔχων τὸ
 πρότερον βῆθὲν τοιοῦτον· εἰ ὁ τόπος ἡ ὕλη ἢ τὸ εἶδος ἐστί, οὐδὲν ἂν
 τῶν κινουμένων ἐπὶ τὸν αὐτοῦ τόπον φέροιτο· ἀλλὰ μὴν πᾶν τὸ κινου-
 15 μενον κατὰ φύσιν ἐπὶ τὸν αὐτοῦ τόπον φέρεται. ἐν δὲ τούτῳ τὴν μὲν 40
 πρόσληψιν ὡς σαφῆ παρήκε, τὸ δὲ συνημμένον ἀποδείκνυσι διὰ τοῦ ἀδύ-
 νατον γὰρ οὐ μὴ κίνησις μηδὲ τὸ ἄνω ἢ κάτω τόπον εἶναι. εἰ
 γὰρ ἐπὶ τὴν ὕλην ἢ τὸ εἶδος οὐκ ἔστι κίνησις, ἀλλ' οὐδὲ τὸ ἄνω ἢ κάτω,
 ἐφ' ὃ γίνονται αἱ φυσικαὶ κινήσεις, ὕλης ἢ εἶδους εἰσὶ διαφοραὶ τόπου
 20 οὔσαι διαφοραί, ἐξ ἀμφοῖν δῆλον ὅτι, εἰ τὸ εἶδος ἢ ἡ ὕλη τόπος, οὐδὲν ἂν
 τῶν κινουμένων ἐπὶ τὸν αὐτοῦ τόπον φέροιτο, τουτέστιν τὸν ἄνω ἢ τὸν
 κάτω· ἐνάγει δέ με πρὸς τὴν τοιαύτην τῶν εἰρημένων ἀποδοχὴν καὶ ὁ γὰρ
 αἰτιολογικὸς σύνδεσμος· ὡς γὰρ αἰτίαν ἐπάγων τοῦ μὴ ἂν φέρεσθαι εἰς 45
 τὸν αὐτοῦ τόπον ἕκαστον, εἰ τόπος εἴη ἡ ὕλη ἢ τὸ εἶδος, οὕτως ἐπῆρχται.
 25 εἰ οὖν ἀληθῆ τὰ εἰρημένα, οὐκ ἐν τῇ ὕλη ἢ τῷ εἶδει χρὴ τὸν τόπον
 ζητεῖν, ἀλλ' ἐν ἐκείνῳ οὗ διαφορὰ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω ἐστίν. ἐπὶ γὰρ
 ταῦτα οἷόν τε φέρεσθαι τὰ κινούμενα, οὐκ ἐπὶ τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος.
 δυνατὸν δὲ καὶ κατηγορικῶς οὕτως ἐρωτᾶν τὸν λόγον ἐν δευτέρῳ σχήματι·
 τόπος ἐστίν ἐφ' ὃν ἕκαστον τῶν κατὰ φύσιν κινουμένων ἐπὶ τὸν αὐτοῦ τό-
 30 πον κινεῖται· εἰς δὲ τὴν ὕλην ἢ τὸ εἶδος οὐδὲν κινεῖται· οὐκ ἄρα τὸ εἶδος 50
 ἢ ἡ ὕλη τόπος ἐστίν. ὅλως δὲ εἰ τὴν ὕλην καὶ τὸ εἶδος ἔχει ἀεὶ τὰ σώ-
 ματα τόπον ὄντα, πῶς ἂν ἔτι κινεῖτο ἐπὶ τὸν οἰκεῖον τόπον;

p. 210^a 5 Εἰ δὲ ἐν αὐτῷ ὁ τόπος, δεῖ γὰρ ἕως τοῦ ὥστε τοῦ
 τόπου ἔσται τόπος. |

35 Ἐκτον τοῦτο ἐπιχείρημα ὡς οἶμαι δεικνύον ὅτι οὔτε τὸ εἶδος οὔτε ἡ 127^v

1 τὸ (post μηδὲ) om. E ἢ aF: μὴ δὲ E κάτω ἐστὶ Aristoteles . 5 ἄλλος
 aF: ἄλλο E 6 τὴν (post καὶ) om. E τοῦτο om. aF 8 φησὶ πάντα συνθεῖς
 E: συνθεῖς φησὶ πάντα F: φυσὶ (!) συνθεῖς πάντα a . 9 αὐτῶν a: αὐτῶν EF
 11 μὲν οὖν scripsi: μὲν E: οὖν aF καὶ (post Ἀλέξανδρος) om. E 12 καὶ (post
 ὡς) om. E 14 ἀλλὰ μὴν—φέρεται (15) om. a 17 ἢ τὸ κάτω aF 19 εἰς
 διαφοραὶ ἢ εἶδους aF 20 ἢ (post ἢ) om. F 21 ἢ] καὶ a 22 ἀπόδοσιν F
 23 μὴ ἀναφέρεσθαι E 24 οὕτως οὖν (om. οὖν post εἰ) aF 29 post' φύσιν habet
 εἰρημένων F 30 ἢ (post ὕλην) E: καὶ aF

ὕλη τόπος ἐστὶ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς καὶ τοῦτο· λέγει δέ· εἰ ἐν 127^v
 αὐτῷ τῷ πράγματι ὁ τόπος ἐστίν, ἔσται τοῦ τόπου τόπος· ἀλλὰ μὴν τοῦτο
 ἀδύνατον, καὶ δι' αὐτὸ μὲν τοῦτο διὰ τὸ τὸν τόπον σώματος εἶναι ἀλλ' οὐ
 τόπου καὶ διὰ τὴν ἐπ' ἀπειρον δὲ προχώρησιν τόπον εἶναι πρὸ τόπου τιθέν-
 5 των ἡμῶν· οὐκ ἄρα ἐν αὐτῷ τῷ πράγματι ὁ τόπος ἐστὶ. τοῦ δὲ ὑποθε- 5
 τικοῦ τόπου τούτου τὴν μὲν ὑπόθεσιν βεβαιοῦται διὰ τοῦ δεῖ γάρ, εἴπερ
 ἢ μορφῆ ἢ ἢ ὕλη. εἰ γὰρ εἶδος ἢ ὕλη ἐστίν ὁ τόπος, ἀνάγκη ἐν αὐτῷ
 εἶναι τῷ πράγματι τῷ ἐξ ὕλης καὶ εἶδους συνεστηχότι· τὸ δὲ συνημμένον
 ἀποδοεῖκουσιν ὕμεις ἐκ τοῦ μεταβάλλει γὰρ ἅμα τῷ πράγματι καὶ
 10 κινεῖται καὶ τὸ εἶδος καὶ τὸ ἀόριστον, τουτέστιν ἢ ὕλη. τοῦ γὰρ
 πράγματος μεθισταμένου τοῦ συνθέτου συμμεθίσταται καὶ τὸ εἶδος καὶ ἢ
 ὕλη, ἐξ ὧν ἐστὶ τὸ σύνθετον, καὶ ἐκεῖ ἐστὶν ἔνθα ἂν ἢ τὸ σύνθετον. εἰ
 οὖν ταῦτα ὁ τόπος, ὀῆλον ὅτι μέτευσιν ὁ τόπος τούτων μετιόντων καὶ μέ- 10
 τεισιν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον· ὥστε ἐν τόπῳ ἔσται ὁ τόπος. ὅτι δὲ τὰ
 15 φυσικὰ σώματα τὰ ἐξ ὕλης καὶ εἶδους κινεῖται κατὰ τόπον καὶ μεταβάλλει
 τοὺς τόπους, πρόδηλόν ἐστι τοῖς αἰσθανομένοις. καὶ ὀῆλον ὅτι καὶ αὐτὸ
 τοῦτο ἄτοπον ἐστὶ τὸ κινεῖσθαι τοὺς τόπους· κατὰ τόπον γὰρ καὶ εἰς τό-
 πον ἀνάγκη κινεῖσθαι τὸ κινούμενον. ἀπορεῖ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐν τούτοις·
 μήποτε οὐκ ἀνάγκη, εἴ τι ἔστιν ἐν τόπῳ, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ὄντα ἐν τόπῳ
 20 εἶναι, εἰ μὴ ἄρα κατὰ συμβεβηχός· ἰδοὺ γὰρ τὰ μέρη τῶν ἐν τόπῳ ὄντων 15
 καὶ αἰ ἐν αὐτοῖς ποιότητες οὐκ εἰσὶν ἐν τόπῳ καθ' αὐτά, ὥστε καὶ τὸ
 σύνθετον ἐν τόπῳ ἢ, οὐκ ἀνάγκη τὸ εἶδος ἢ τὴν ὕλην ἐν τόπῳ εἶναι,
 πλὴν εἰ μὴ κατὰ συμβεβηχός. ὥστε καὶ εἰ τόπος εἶη τὸ εἶδος ἢ ἢ ὕλη,
 οὐκ ἂν εἶη ἐν τόπῳ πλὴν εἰ μὴ κατὰ συμβεβηχός· οὕτως δὲ οὐδὲν ἄτοπον
 25 καὶ τὸν τόπον ἐν τόπῳ εἶναι· καὶ γὰρ αὐτὸς λέγων εἶναι τόπον τὸ τοῦ
 περιέχοντος πέρασ, ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι τόπῳ φησὶ τὸ τε τοῦ περιέχοντος
 πέρασ καὶ τὸ τοῦ περιεχομένου· αἰ γὰρ ἐπιφάνειαι ἀπτόμεναι ἀλλήλων 20
 ἐν τῷ αὐτῷ εἰσι". λύων δὲ τὴν ἀπορίαν "εἰ ἔστι, φησὶ, τὸ εἶδος ἢ ἢ
 ὕλη τόπος τοῦ συνθέτου, ἴσα αὐτῷ ἐστίν· ὁ γὰρ τόπος ἴσος τῷ ἐν τόπῳ.
 30 ἐπεὶ οὖν τὸ σύνθετον ἴσον ἐστὶ καὶ τῷ τόπῳ, ἐν ᾧ κινηθὲν ἐγένετο, τὰ
 δὲ τῷ αὐτῷ ἴσα καὶ ἀλλήλοις ἐστὶν ἴσα, ἴσος ἂν εἶη καὶ τῷ εἶδει καὶ τῇ
 ὕλῃ ὁ τόπος ἐν ᾧ ἐγένετο τὸ σύνθετον σῶμα· τὸ δὲ ἐν τόπῳ ἴσον τῷ
 τόπῳ καθ' αὐτὸ ἐν τόπῳ ἐστὶ καὶ οὐ κατὰ συμβεβηχός· καθὼ γὰρ διέστηκε
 τὸ ὄν, ἐν τόπῳ. εἰ οὖν ἢ ὕλη ἢ τὸ εἶδος τόπος ὄν τοῦ συνθέτου καὶ συν- 25
 35 διεστῶς αὐτῷ ἐν τόπῳ ἐστίν, ἐν ᾧ γίνεται τὸ σύνθετον, καὶ ἴσον τῷ τόπῳ,
 καθ' αὐτὸ ἂν εἶη ἐν τόπῳ. ἄτοπον δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ τὸ δύο
 τόπους εἶναι ἅμα τοῦ αὐτοῦ πρώτως, εἴ γε ἀμφοτέρω ἴσοι τῷ ἐν αὐτῷ, ὅ

3 post τοῦτο add. καὶ a

5 ὁ τόπος E: τόπος aF

6 τόπου om. F: post τούτου

transposuit a μὲν om. aF

7 ἢ μορφῆ ἢ ὕλη Aristoteles (praeter G)

13 καὶ (post μετιόντων) om. E 15 τὰ (ante ἐξ) om. aF 18 τὸν κινούμενον F

26 περιέχοντος compend. E

30 ἐπεὶ E: εἰ aF

καὶ (post ἐστὶ) om. aF

31 ἴσα

E: καὶ F: ἴσα, καὶ a

καὶ (post εἶη) om. E

32 fortasse ἴσον (ὄν)

34 τὸ

ὅ EF: ἐστὶν a

τόπος om. a

37 τῷ τοῦ F

τε ἐν ᾧ ἐγένετο καὶ τὸ εἶδος ἢ ἡ ὕλη· καὶ ταῦτα γὰρ ἴσα τῷ συνθέτω, 127^v
εἴπερ τόπος αὐτοῦ ἐστί. καὶ δῆλον ὅτι οἱ δύο ἅμα τοῦ αὐτοῦ τόπου πρῶ-
τως ἔσονται καὶ καθ' αὐτό, ἀλλ' οὐ κατὰ συμβεβηκὸς καὶ κατ' ἄλλο."

p. 210^a9 Ἔτι ὅταν ἐξ ἀέρος ὕδωρ γένηται, ἀπόλωλεν ὁ τόπος 30
5 ἔως τοῦ περὶ τῆς οὐσίας αὐτοῦ εἴρηται.

Τοῦτο τὸ ἐπιχειρήμα δυνατόν φασὶ καὶ ἀπορίαν ἰδίαν ἔχειν περὶ τό-
που, ὅτι δοκεῖ ἀπόλλυσθαι ὁ ἐκάστου τόπος τῶν σωμάτων, ὅταν εἰς ἄλλο
σῶμα μεταβολὴ αὐτοῖς γένηται· τοῦ δὲ ἀπολωλέναι τὸν τόπον σημεῖον, ὅτι 35
οὐδέτι εἰσὶν ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ. ἀλλ' ἄτοπον· τίς γὰρ ἂν γένοιτο τόπου
10 φθορὰ; μήποτε δὲ τὸ ἐπιπροσκειμένον δηλοῖ περὶ τὸ αὐτὸ τῷ προσεχῶς
εἰρημένῳ προβλήματι στρέφεσθαι τὸ ἐπιχειρήμα. εἴπερ δὲ ἄρα ἄλλην ἔχει
ἀπορίαν, οὕτως μᾶλλον αὐτὴν ἐκδέκετον, ὡς ὁ Ἀσπάσιος ἐνδείκνυται· ὅταν
γὰρ ἐξ ἀέρος ὕδωρ γένηται, τουτέστιν ἐκ μείζονος σώματος ἔλαττον, ἀπόλ-
15 λυται τοῦ τόπου μέρος· οὐ γὰρ τοσοῦτός ἐστιν ὁ τοῦ γινομένου ὕδατος
τόπος, ὅσος ἦν ὁ τοῦ ἀέρος τοῦ εἰς αὐτὸ μεταβαλόντος. τίς δὲ τόπου 40
φθορὰ πάνυ χαλεπὸν ἀποδοῦναι, ὡς μαθησόμεθα. καὶ εἴη ἂν τοῦτο συγ-
γενὲς ἐκείνῳ τῷ ἐπιχειρήματι τῷ ἀπὸ τῆς αὐξήσεως τοῦ τόπου· ἐν ᾧ
ἔλεγε "πῶς οὖν περὶ τῶν αὐξανόμενων ἐροῦμεν"· ὡς γὰρ ἐκεῖ ἐδείκνυτο,
ὅτι εἰ ἔστιν ὁ τόπος, ἀνάγκη αὔξεσθαι τὸν τόπον, οὕτως ἐνταῦθα ἀνάγκη
20 φθίρεισθαι τὸν τόπον. ἄπορον δὲ πῶς ἂν αὐξηθεῖ ἢ μειωθεῖ τόπος.
πῶς γὰρ τὸ πρότερον ἀληθές; οὐδὲ γὰρ ἐστὶ σημεῖον τοῦ ἀπολωλέναι τὸν
τόπον τὸ μηκέτι ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι· δύναται γὰρ καὶ ὅταν ἐξ ἀέρος μετα- 45
βαλὼν τὸ ὕδωρ κάτω γένηται, μένειν ὁ αὐτὸς ἄνω τόπος, κἂν μὴ ὁ αὐτὸς
ἄλλῃ ἢ ἐν αὐτῷ. κάλλιον δὲ τοῦ αὐτοῦ προβλήματος εἶναι τὸ ἐπιχειρήμα
25 δεικνόντος, ὅτι οὔτε ἡ ὕλη οὔτε τὸ εἶδος τόπος ἐστί. καὶ μᾶλλον ἐπὶ τοῦ
εἶδους ἀποδείκνυσθαι φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος οὕτως ἐκδεχόμενον ἡμῶν· "ὅταν
τῶν σωμάτων αἰ μεταβολαὶ εἰς ἄλλα σώματα γένωνται, ἀπόλωλεν αὐτῶν
τὸ εἶδος (οὐ γὰρ ταυτὸν ὕδατος καὶ ἀέρος)· εἰ δὲ τὸ εἶδος τόπος, ἀπό-
λωλεν αὐτῶν ὁ τόπος· ὥστε οὐδέτι εἰσὶν ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ. ἀλλὰ μὴν 50
30 ἄπορον τίς τοῦ τόπου φθορὰ. ὥστε εἰ τοῦ μὲν εἶδους φανερά ἢ φθορὰ,

1 ἡ (post ἦ) om. E 3 καὶ (ante κατ') om. E 5 αὐτοῦ περὶ τῆς οὐσίας a et
Aristoteles 6 δυνατόν] ἔτερον a 8 ὅτι in folii principio iteravit F
12 ὁ (post ὡς) om. a ἐνδείκνυται EF: ἐκδέχεται a 14 τόπου] πυρὸς F
15 ὁ (post ἦν) om. aF αὐτὸν aF μεταβάλλοντος E τίς κτλ. cf. Themistius
p. 261, 15 18 ἔλεγε p. 209^a27 19 αὔξεσθαι — ἀνάγκη om. F 20 αὐξη-
θεῖ ἢ μειωθεῖ F: αὐξηθῆ ἢ μειωθῆ aE 21 πῶς EF: οὐδὲ a post ἀληθές
add. οὔτε μὴν τὸ δεύτερον a 22 μεταβαλὼν F 23 τὸ (ante ὕδωρ) om. a
γενήσεται E 25 τοῦ δεικνόντος aF τόπος E cf. p. 548, 1: ὁ τόπος aF 26 ἡμῶν
om. F ὅταν γὰρ τῶν a 30 ἄπορον EF: ἄτοπον a ὥστε εἰ τοῦ μὲν εἶδους
φανερὰ ἢ φθορὰ F cf. p. 550, 5: om. aE

εἰ δὲ ὁ τόπος φθείρεσθαι δύναται ἀπορίαν ἔχει, οὐκ ἔστι ταῦτόν τῷ τόπῳ 127^v
 τὸ εἶδος. εἰ δὲ τὴν ὕλην τις λέγει τόπον ἐν τῇ τῶν σωμάτων εἰς ἀλλήλα
 μεταβολῇ, ὁ μὲν τόπος οὐκέτι ὁ αὐτός, ἡ δὲ ὕλη ἡ αὐτή· μένουσαν γὰρ
 αὐτὴν φάμεν δέχεσθαι τὰ διαφέροντα εἶδη. ὥστε οὐκ ἔστιν ἡ ὕλη τόπος”.
 5 καὶ τῷ μὲν Ἀλεξάνδρῳ μᾶλλον δοκεῖ ἐπὶ τοῦ εἶδους ἀληθεύεσθαι τὸν λό-
 γον. πῶς δὲ τὸ μὲν εἶδος | τόπον ὑποθέμενος ἔλεγε ὅτι “τοῦ μὲν εἶδους 128^r
 φανερά ἢ φθορά, εἰ δὲ ὁ τόπος φθείρεσθαι δύναται ἀπορίαν ἔχει” καὶ
 οὕτω συνῆγεν ὅτι ὁ τόπος οὐκ ἔστι τὸ εἶδος, ἐπὶ δὲ τῆς ὕλης τὸν τόπον
 φησὶ μὴ εἶναι τὸν αὐτόν, τὴν δὲ ὕλην τὴν αὐτὴν εἶναι, καίτοι τοῦ Ἀριστο-
 10 τέλους εἰς ἓν μόνον ἄτοπον ἀπαγαγόντος τὸ ἀπόλωλεν ὁ τόπος; μήποτε
 οὖν ἐν ἀμφοῖν ὁμοίως ἀληθεύεται, ἐν ταῖς μεταβολαῖς τῶν σωμάτων τὸ
 ἀπολωλέναι τὸν τόπον, εἴπερ ἡ ὕλη ἢ τὸ εἶδος ἔστιν ὁ τόπος· εἰ γὰρ μὴ 5
 μάτην τὴν ἐξ ἀέρος εἰς ὕδωρ μεταβολὴν παρέθηκετο καὶ ὅλως τὴν ἐκ μείζο-
 νος εἰς ἔλαττον, ἀλλ’ ἵνα τὴν συστολὴν τοῦ μεγέθους δηλώσῃ οὐ μόνον
 15 κατὰ τὸ εἶδος γινομένην, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν διάστασιν τὴν ὑλικήν, δηλον
 ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς ὕλης τὸ ἄτοπον συναίεται καὶ εἴη ἂν ὁ συλλογισμὸς τοιοῦ-
 τος· εἰ ὁ τόπος τὸ εἶδος ἢ ἡ ὕλη, ἐν τῇ μεταβολῇ τῶν σωμάτων τῇ ἐκ
 μείζονος εἰς ἔλαττον ἀπόλωλεν ὁ τόπος· ἀλλὰ μὴν τοῦτο ἀδύνατον· τίς γὰρ
 ἂν εἴη φθορά τόπου; καὶ τὴν μὲν πρόσληψιν ὡς ἐναργῆ παραλέλοιπε. τί 10
 20 γὰρ ἂν εἴη τῷ τόπῳ ἐναντίον εἰς θ’ ἂν φθαρεῖ ὁ τόπος ἢ ἐξ οὗ ἂν γέ-
 νοιτο; τὸ δὲ συνημμένον δείκνυσι διὰ τοῦ οὐ γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ τὸ
 γενόμενον σῶμα. καὶ γὰρ εἰ μὲν τὸ εἶδος ὑποτεθεῖ ὁ τόπος, ἄλλος ἐξ
 ἄλλου τελείως εὐρεθῆσεται· εἰ δὲ ἡ ὕλη, ἐλάττων ἐκ μείζονος ὁ τόπος.
 καὶ πάλιν οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ. ὅτι δὲ καὶ ἀπὸ τῆς μερικῆς ἀπωλείας
 25 τοῦ τόπου γέγονεν ἡ ἐπιχειρήσις. δηλοῖ ἴμαι σαφῶς τὸ οὐδὲ γὰρ ἐν τῷ
 αὐτῷ τόπῳ τὸ γενόμενον σῶμα. καὶ ὅτι εἰς ἄτοπον ἀπάγει τὴν τοῦ
 τόπου φθοράν, δηλοῖ τὸ τίς οὖν ἢ φθορά. τοῦτο δὲ καὶ ἐκ τῆς κοινῆς
 περὶ τοῦ τόπου ἐνοσίεως, ὅτι οὐ συμφερίζεται τοῖς ἐν τόπῳ ὁ τόπος, ὥσπερ 15
 οὐδὲ τὰ ἀγγεῖα τοῖς ἐν αὐτοῖς, ἀλλὰ μερόντων τούτων ἄλλοτε ἄλλων εἰς
 30 αὐτὰ μεταστάσις γίνεται· καὶ ἐκ τοῦ τὰ σώματα μεταβάλλειν κατὰ τοὺς
 τόπους, οὐ μέντοι τοὺς τόπους εἰς ἀλλήλους. οὐ γὰρ ὁ ἄνω τόπος εἰς
 τὸν κάτω μεταβάλλει (πῶς γὰρ οἶόν τε;), ἀλλὰ τὰ ἄνω σώματα εἰς τὰ
 κάτω. ὁ δὲ Εὐδόμημος δεικνύς ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ τόπος ἡ ὕλη καὶ τοῦτο
 προστίθησιν “ἐτι δὲ ἡ μὲν ὕλη κινεῖται· ὁ δὲ τόπος ἀκίνητος”. δηλον
 35 δὲ ὅτι καὶ τῷ εἶδει ἐφαρμόττει ὁ αὐτὸς διορισμός· καὶ γὰρ καὶ αὐτὸ 20
 κινεῖται.

1 οὐκ EF: εἰ a 3 οὐκέτι EF: οὐκ ἔστιν a 12 post εἴπερ add. ἢ a 16 τὸ
 (ante ἄτοπον) om. aF 24 ὅτι δὲ — τόπῳ (26) E: om. aF ἀπωλείας scripsi:

λω,
 ἀπω sic (ω in litura) E 25 οὐδὲ] οὐ v. 21 et Aristoteles 26 ἀπάγει aF:
 ἐπάγει E 29 τούτων εἰς F 30 τοὺς (post κατὰ) om. E 33 Εὐδόμημος

fr. 40 p. 55, 15 Sp. cf. supra p. 533, 14

p. 210^a14 Μετὰ δὲ ταῦτα ληπτέον, ποσαχῶς ἄλλο ἐν ἄλλῳ λέ-128^r
γεται ἕως τοῦ πάντων δὲ κυριώτατον τὸ ὡς ἐν ἀγγεῖῳ 26
καὶ ὅλως ὡς ἐν τόπῳ.

Συμπερανάμενος τοὺς λόγους, ἐξ ὧν τε ἀναγκαῖον εἶναί τι τὸν τόπον
5 δοκεῖ, καὶ πάλιν ἐξ ὧν ἀπορήσειεν ἂν τις περὶ τῆς οὐσίας αὐτοῦ τί ποτέ
ἔστιν ὁ τόπος, καὶ εἰ ἔστιν ὅλως (εἰ γὰρ ἂν δοκεῖ εἶναι ὁ τόπος μὴ ἔστιν, 30
ἀνάγκη καὶ εἰ ἔστιν ὅλως ἀπορεῖσθαι), τούτοις οὖν συμπερανάμενος τοὺς
λόγους καὶ τὰς συγκεχυμένας ἐν ἡμῖν δόξας διακρίνας ἐπὶ τὴν εὐρεσιν
λοιπὴν τῆς τοῦ τόπου φύσεως παρασκευάζεται. ἐπειδὴ δὲ ἀπὸ τοῦ ἐν τόπῳ
10 ὄντος εἰς ἔννοιαν ἐρχόμεθα τοῦ τόπου, τὸ δὲ ἐν τόπῳ ἔν τι ἐστὶ, διαι-
ρεῖται πρῶτον πολλαχῶς λεγόμενον τὸ ἔν τι. χρησιμεύσει δὲ αὐτῷ μάλ-
ιστα ἡ διαίρεσις καὶ εἰς τὴν λύσιν τοῦ ἐν τόπῳ τὸν τόπον ἔσεσθαι κατὰ
τὴν Ζήνωνος ἀπορίαν, ἣν εἶπε ζητεῖν τινα λύσιν· ἔλεγε γὰρ ὁ Ζήνων· “εἰ 35
πᾶν τὸ ὄν ἐν τόπῳ, δῆλον ὅτι καὶ τοῦ τόπου τόπος ἔσται, καὶ τοῦτο ἐπ’
15 ἄπειρον πρόξεισι”. λυθήσεται οὖν ὁ λόγος οὗτος ἐκ τοῦ πλεοναχῶς τοῦ ἐν
τινι λεγομένου μὴ εἶ τί ἐστὶν ἔν τι καὶ ἐν τόπῳ εἶναι. διὸ καὶ εἰς τοῦτο
συνεπληρώθη πᾶς ὁ λόγος ὁ περὶ τοῦ ἐν τι. τὰ οὖν ἐν τι κατὰ ὀκτώ
ἢ ἐννέα τρόπους λέγεσθαι φησιν· ἐν τι γὰρ ἐστὶν ἢ ὡς μέρος ἐν ὅλῳ
ὡς ὁ δάκτυλος ἐν τῇ χειρὶ ἢ ἐν τῷ ὅλῳ σώματι, ἐν μὲν τῇ χειρὶ ὡς
20 μέρος, ἐν δὲ τῷ ὅλῳ σώματι ὡς μέρους μέρος, ὃ καὶ μόνον καλοῦσιν.
ἢ ὡς τὸ ὅλον ἐν τοῖς μέρεσιν ὡς τὸ πρόσωπον ἐν ὀφθαλμοῖς καὶ 40
ῤῆνι καὶ τοῖς τοιούτοις. οὐ γὰρ ἐστὶ φησὶ παρὰ τὰ μέρη τὸ ὅλον.
κἂν γὰρ ἄλλο τὸ εἶδος ἢ τοῦ ὅλου παρὰ τὸ τῶν μερῶν εἶδος, καθὼ καὶ
ὅλον καὶ μέρη φαμὲν εἰδητικῶς ἀντιτιθέντες, ἀλλὰ τό γε ὑποκείμενον τὸ
25 αὐτό· οὐ γὰρ ἀπέσπασται τὸ ὅλον τῶν μερῶν. ἄλλον δὲ τρόπον τὸ ἔν
τινι ὡς τὸ εἶδος ἐν τῷ γένει, ὡς λέγομεν ἐν τῷ ζῳίῳ τὸν ἄνθρωπον· καὶ
ἄλλον ὡς τὸ γένος ἐν εἶδει, ὡς ζῶν ἐν ἀνθρώπῳ καὶ ἵππῳ καὶ τοῖς
ἄλλοις, ὅτι ἐν τῷ ἐκάστου τῶν εἰδῶν λόγῳ περιέχεται. διὸ εἶδει εἶπεν, 45
οὐκ εἶδεν· ὅτι γὰρ ἄλλως ἐν τινὶ ἐστὶ τὸ ὡς μέρος ἐν ὅλῳ καὶ ἄλλως τὸ
30 ὡς εἶδος ἐν γένει, δῆλον ἐκ τοῦ τὸ μὲν ὅλον μηκέτι ὅλον εἶναι ἐνὸς ἀφαι-
ρεθέντος μέρους, τὸ δὲ γένος μηδὲν κωλύεσθαι ἔτι εἶναι γένος ἐνὸς εἶδους
ἀφαιρεθέντος. καὶ τὸ μὲν γένος πᾶν συνωνύμως πάντων τῶν εἰδῶν κατη-
γορεῖται, τὸ δὲ ὅλον μόνων τῶν ὁμοιομερῶν, καὶ τούτων οὐ καθὼ ὅλον.
ἔτι δὲ τὸ μὲν ὅλον ἐν πᾶσιν ἐστὶ τοῖς μέρεσι, τὸ δὲ γένος καὶ ἐν ἐνί. διὸ

I λέγεται] γίνεται a 3 ὅλως ὡς E: ὅλως τὸ a ex Aristotele 4 εἶναι τι ante
ἀναγκαῖον iteravit F 6 ὅλως εἰ ἔστιν aF εἶναι om. F 10 post ἐν τόπῳ
add. ὄν aF 11 καὶ post μάλιστα traiecit E 13 εἶπε p. 209^a24 14 ἐπ’]
εἰς Aristoteles 16 ἐστὶ post ἐν τινὶ posuerunt aF 17 ὁ λόγος πᾶς aF
18 λέγεσθαι aE: γίνεσθαι F 20 μέρος μέρους aF 21 ἢ om. F 24 εἰδητικῶς
a: εἰδητικῶ F idemque compendio significasse videtur E 25 ἀπέσπασται a: ἀπέσπασται
E: ἀπέσπασται F 27 καὶ (post ἀνθρώπῳ) om. aF 30 γένει γένεσι E 31 κω-
λύεσθαι a ἔτι εἶναι γένος om. aF 32 ἀφαιρεθέντος εἶδους aF 33 καθὼ ὅλον
F¹ 34 ὅλον aF: om. E

καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ὅπου μὲν ὅλον ἐν μέρεσιν εἶπεν, ὅπου δὲ γένος ἐν εἴδει. 128^r
 πρὸς δὲ τούτοις τὸ μὲν γένος μέρος γίνεται τοῦ λόγου τοῦ εἴδους, καὶ οὕτως 50
 τὸ γένος ἐν τῷ εἴδει· τὸ δὲ ὅλον οὐκ ἔστι μέρος τοῦ λόγου τοῦ μέρους.
 καὶ ταῦτα εἰκότως. εἴπερ γένος μὲν ἐστι κοινότης τοῖς ἕξ διαικεκριμένοις
 5 ἐπ' ἴσης ὑπάρχουσα, ὅλον δὲ συνοχὴ τῶν ἔτι διακεκριμένων πρὸς ἄλλα.
 πέμπτον δὲ ἐστὶ τοῦ ἐν τινι σημαίνόμενον ὡς τὸ εἶδος ἐν τῇ ὄλῃ, ὡς
 ἡ ὑγίεια ἐν θερμοῖς καὶ ψυχροῖς. ἐν ᾧ ἔθηκε σημαίνομένη πάντα
 τιθέναι τὰ ἐν ὑποκειμένῳ. ἕκτον δὲ ἐστὶν ὡς τὰ | τῶν ἀρχομένων ἐν 128^v
 τῷ ἀρχοντι. ὡς ἐν βασιλεῖ τὰ τῶν Ἑλληνῶν ἐλέγετο πράγματα. καὶ
 10 ὅλως ἐν τῷ πρὸ τοῦ κινουῦντι καὶ ποιουῦντι ὡς ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει καὶ
 διοικήσει, ὡς καὶ παρ' Ὀμήρῳ τὸ

Διὸς δ' ἐν γούνασι κεῖται.

ἔβδομον δὲ ὡς ἐν τῷ ἀγαθῷ καὶ ὅλως ἐν τῷ τέλει τὰ τοῦ τέλους
 ἔνεκεν, ὡς ἐν τῷ πλουτεῖν ἢ ὑγιάειν τὰ αὐτῶν εἶναι, ἢ δὴ ἔνεκα πάντα
 15 πρακτέον, ἢ ὡς ἐν τῇ εὐδαιμονίᾳ αἱ ἀρεταί. ὄγδον δὲ τὸ ὡς ἐν ἀγγείῳ. 5
 ἐπειδὴ δὲ τὸ ἀγγεῖον τόπος λέγεται μεταφορικῶς, εἰκότως ἐπήγαγε καὶ
 ὅλως ἐν τόπῳ, εἴτε ὡς ἐν σημαίνόμενον εἴτε καὶ ὡς δύο λαμβάνων.

“Σημειωτέον δὲ φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι τοῦ ἐν ὑποκειμένῳ παραδείγμα
 τὴν ὑγίαν παραθέμενος ἐπήγαγε καὶ ὅλως τὸ εἶδος ἐν τῇ ὄλῃ ὡς τοῦ
 20 εἴδους ἐν ὑποκειμένῳ ὄντος. καίτοι τὸ μὲν ἐν ὑποκειμένῳ συμβεβηκός ἐστι,
 τὸ δὲ εἶδος οὐσία, φαίη ἄν. καὶ τὸ μὲν ἐν ὑποκειμένῳ οὐκ ἔστι μέρος
 τοῦ συνθέτου (ὡς αὐτὸς ἐν Κατηγορίαις ὠρίσατο λέγων “ὃ ἐν τινι μὴ ὡς 10
 μέρος ὄν ἀδύνατον χωρὶς εἶναι τοῦ ἐν ᾧ ἐστὶ”), τὸ δὲ εἶδος μέρος ἐστὶ τοῦ
 ἐξ ὄλης καὶ εἴδους.” καὶ Εὐδήμος δὲ τούτοις παρακολουθῶν καὶ εἰπὼν
 25 “ἄλλως δὲ τὰ πάθη καὶ αἱ ἕξεις ἐν ταῖς οὐσίαις” ἐπήγαγεν· “ἐπισκεπτέον
 δὲ εἰ οὕτως καὶ τὸ σχῆμα καὶ ὅλως ἢ μορφή ἐν τῇ ὄλῃ” καὶ αὐτὸς
 ὁδηλοῦντι τὴν διαφορὰν ἐνδεικνύμενος· ἔθηκεν οὖν ὡς ἐν λαμβάνειν τὸ τε
 ὡς εἶδος ἐν ὄλῃ καὶ τὸ κυρίως ἐν ὑποκειμένῳ κατὰ κοινήν τινα φύσιν τοῦ
 μορφωτικοῦ. ἄμφω γὰρ μορφωτικὰ τοῦ ὑποκειμένου ἐστί. κυριώτατον 15
 30 δὲ τὸ ὡς ἐν ἀγγείῳ καὶ ὅλως ἐν τόπῳ ὁ Ἀλέξανδρος ἀκούει, διότι
 τὸ ἐν τινι κοινῶς τὸ ποῦ σημαίνει, τὸ δὲ ποῦ τὸ ἐν τόπῳ μάλιστα. κυριώ-
 τατον οὖν ὡς καὶ τῶν ἄλλων κοινόν· καὶ γὰρ τὸ μέρος ἐν τῷ ὅλῳ ὄν ποῦ
 ἐστὶ, καὶ τὰ ἄλλα τὰ εἰρημένα ὁμοίως. ἰδίως δὲ τὸ ποῦ εἴωθεν ἐπὶ τῶν
 ἐν τόπῳ καὶ τῶν ἐν ἀγγείῳ λέγεσθαι. μῆπω δὲ εἰρηκῶς τίτι διαφέρει ὁ
 35 τόπος τοῦ ἀγγείου ὡς ἴσον δυναμένοις αὐτοῖς χρῆται.

1 ὅλον om. E 2 πρὸς δὲ aF: om. E 4 τοῖς εἴδη a 5 τῶν ἔτι E: τῶν ἕξ aF
 10 πρὸ τοῦ EF: om. a: suspicior πρώτῳ ut cum Aristotele habet Themistius p. 262, 7
 11 καὶ (post ὡς) om. E 12 Διὸς 'immo θεῶν' Spengel ad Themistium quem describit
 Simplicius 13 τέλει] μέλει (sed ἐλ in litura) F 14 πάντα om. aF 18 ὅτι]
 ὁ F 20 ἐν ὑποκειμένῳ ὄντος EF: ὑποκειμένου ὄντος a ἐν (post μὲν) om. E
 21 οὐσία E: οὐσίαν aF post ἄν add. τις a καὶ τὸ aF: καὶ τῷ E 22 ὡς] καὶ E
 κατηγορία E λέγων Categ. c. 2 p. 1^a 24 23 ὄν] ὑπάρχον Aristoteles εἶναι χωρὶς
 aF μέρος om. E 24 Εὐδήμος fr. 41 p. 56, 4 Sp. 26 ὅλως aF: om. E
 32 ὡς καὶ aF: καὶ ὡς E 34 καὶ τῶν E: καὶ aF 35 αὐτῆς a

Ταῦτα μὲν ἐνταῦθα τοῦ ἐν τινι σημαίνοντα παραδέδοται ἡκτὼ ἢ 128^v
 ἐννέα. εἰ δὲ ἐν Κατηγορίαις ἐνδεκαχῶς οἱ ἐξηγηταὶ τὸ ἐν τινι ἀπαριθμοῦν- 20
 ται, ἀναμνηστέον ὅτι ἐκεῖ ἄλλο μὲν τὸ ὡς εἶδος ἐν ὄλῃ, ἄλλο δὲ τὸ ὡς
 συμβεβηκὸς ἐν οὐσίᾳ καὶ ὄλῳ ἐν ὑποκειμένῳ λέγουσι, καὶ ἄλλο μὲν τὸ ἐν
 5 τόπῳ ἄλλο δὲ τὸ ἐν ἀγγείῳ, ἐκ τῶν ἐνταῦθα λεγομένων τὰ δεκά σημαίνον-
 τα διακρίνοντες καὶ ἄλλο τι παρὰ ταῦτα προστιθέντες τὸ ἐν χρόνῳ (οἶον
 ὅτι Ἀριστοτέλης ἐγεννήθη ἐπὶ τῆς τοσσησδε ὀλυμπιάδος), ὃ νῦν ἴσως οὐ
 προσέθηκε διὰ τὸ μήπω διδᾶσθαι ὄλῳ τι περὶ τοῦ χρόνου. λέγεται δὲ ἐν 25
 τινι καὶ τὸ ὑποκείμενον ἐν τῷ συμβεβηκότη, ὡς λέγομεν τὸ σῶμα ἐν νόσῳ
 10 εἶναι καὶ τὸν ἄνθρωπον ἐν περιστάσει. εἰκὸς δὲ καὶ ἄλλα εἶναι τοῦ ἐν τινι
 σημαίνοντα. ὁ γὰρ δὲ ὅτι πολλαχῶς λέγεται τὸ ἐν τινι καὶ ὁμωνύμος
 ἐστὶν ἢ φωνή. τῶν δὲ ὁμωνύμων λεγομένων τὰ μὲν ἐπ' ἴσης ὑπάρχει
 ὡς τὸ ἐρῶ κατὰ τοῦ φιλοῦ καὶ κατὰ τοῦ λέξω (οὐδὲν γὰρ κυριώτερον ἐν
 τῷ ἑτέρῳ μᾶλλον ἢ ἐν τῷ ἑτέρῳ), τὰ δὲ (οὐκ ἐπ' ἴσης) ὡς τὰ μὲν κυριώ-
 15 τερον τὰ δὲ ἀκυρότερον λέγεσθαι, ὡς ποὺς καὶ κορυφή κυριώτερον μὲν ἐπὶ 30
 τῶν ζῴων, ἀκυρότερον δὲ καὶ μεταφορικώτερον ἐπὶ τοῦ ὕρου.

p. 210^a 25 Ἀπορήσειε δ' ἂν τις εἰ ἄρα καὶ αὐτὸ τι. ἕως τοῦ ὅ τε 35
 γὰρ καὶ ἐν ᾧ ἀμφοτέρα τοῦ αὐτοῦ μόριά ἐστι.

Ἀπαριθμησάμενος τοὺς τοῦ ἐν τινι τρόπους ἀπορίας ἄξιόν φησιν, εἰ
 20 ἔστι τις καὶ ἄλλος τρόπος καθ' ὃν αὐτὸ τι ἐν ἑαυτῷ ἐστίν. εἰ μὲν γὰρ
 ἔστιν, ἢ λείπει τοὺς εἰρημένους τρόπους ἢ ὑπό τινα τῶν εἰρημένων ὑπαχθῆ-
 σεται· εἰ δὲ μὴ ἔστι, χρὴ τοῦτο δειχθῆναι. καὶ μάλιστα δι' Ἀναξαγόραν
 αἰτίων τῆς τοῦ ἀπείρου μονῆς λέγοντα τὸ αὐτὸ αὐτὸ στηρίζειν, τοῦτο δὲ
 ὅτι ἐν αὐτῷ· ἄλλο γὰρ οὐδὲν περιέχει. ταύτην δὲ τὴν δόξαν ἐκεῖ μὲν 40
 25 ἀνεῖλεν ἀπὸ τῆς τοῦ ἀπείρου ἐνοίας (εἰ γὰρ ὁμοίον φησι τῷ ὄλῳ τὸ μέ-
 ρος, καὶ τὸ μέρος ἂν ἐν ἑαυτῷ στηρίζοι, καὶ ἔσται πάντα ἀκίνητα. καὶ
 ἄλλα δὲ κατὰ τὴν αὐτὴν ἔφοδον τίθησιν ἐπιχειρήματα), ἐνταῦθα δὲ περὶ
 τοῦ ἐν τινι προσελάμενος εἰπεῖν ἀπὸ τοῦ ἐν ἑαυτῷ οἰκείως πανταχοῦ τοῖς
 30 προκειμένοις ποιούμενος τοὺς λόγους καὶ δεικνὺς ὅτι ἀδύνατόν τι αὐτὸ ἐν
 ἑαυτῷ εἶναι. ὡς εἰκὸς δὲ καὶ εἰς τὸ μὴ εἶναι τὸν τόπον ἐν τόπῳ χρη-
 σιμεύσει τι ἢ προκειμένη ἀπόδειξις. εἰ γὰρ ἐστὶν ὁ τόπος ἐν τόπῳ καθὼ 45
 τόπος, αὐτὸ τι ἐν ἑαυτῷ ἔσται. εἰ οὖν τοῦτο ἀδύνατον, οὐδὲ ὁ τόπος ἐν
 τόπῳ ἔσται. ζητῶν δὲ εἰ τι αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ δύναται εἶναι, ἐπειδὴ τὸ μὲν
 καθ' αὐτὸ τι λέγοιτο ἂν εἶναι ἐν ἑαυτῷ, τὸ δὲ καθ' ἕτερον, τὸ μὲν καθ'

2 ἐνδεκαχῶς οἱ ἐξηγηταὶ cf. Simpl. ad Categ. p. 88 Δ v. 5 Basil. 1551 ἀπαριθμοῦνται
 τὸ (τῷ F) ἐν τινι aF 3 ὡς ἢ εἶδος F 6 τὸ (post δὲ) om. F 8 ὄλῳ περὶ
 χρόνου aF 13 ἐρῶ καὶ κατὰ a 14 ἐν (post ἢ) om. E οὐκ ἐπ' ἴσης a: om.
 E: οὐκ ἐπ' ἴσης — τὰ δὲ (15) om. F 15 κυριώτερον a: κυριώτερα E 16 καὶ
 (post δὲ) om. F 17 εἰ om. Aristotelis libri 18 ἐστι om. a Aristoteles 19 τοῦ
 om. aF 23 αὐτὸ aF (cf. Arist. p. 205^b 2): αὐτῷ E 24 ἐν αὐτῷ scripsi: ἐν
 αὐτῷ libri δὲ E: μὲν aF 25 τοῦ (post τῆς) om. aF 30 ὡς om. E
 χρησιμεύσει — ἐν τόπῳ (31) om. E

ἕτερον αὐτό τι ἐν αὐτῷ εἶναι συγχωρεῖ. δύναται γὰρ κατὰ μέριον. ὅταν 128^v
 γὰρ φησὶν μόρια ἢ τὸ ἐν ᾧ οἶον ὁ ἀμφορεὺς καὶ τὸ ἐν τούτῳ οἶον
 ὁ οἶνος (μέρη γὰρ ταῦτα τοῦ συναμφοτέρου), τότε δυνατόν καὶ τὸ συναμφο-
 5 τερον καὶ ὅλον ἐν ἑαυτῷ λέγειν, ὅτι μέρος αὐτοῦ ἐν μέρει. καὶ ὅτι λέ-
 γεται τινα κατὰ τὰ μέρη πιστούται ἐκ τοῦ καὶ λευκὸν λέγεσθαι σῶμα, 50
 ὅτι ἢ ἐπιφάνεια λευκῆ, καὶ ἐπιστήμονα ἀνθρώπων, ὅτι ἐν τῷ λογιστικῷ ἢ
 ἐπιστήμῃ. εἰ τοίνυν καθ' ἑκάτερον τῶν μερῶν τὸ ὅλον θεωρηθεῖν, ἔσται
 τὸ ὅλον αὐτὸ καὶ τὸ ἐν ᾧ οἶον ὁ ἀμφορεὺς καὶ τὸ ἐν τούτῳ οἶον ὁ οἶνος,
 καὶ διὰ τοῦτο αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ. ὁ μὲν οὖν ἀμφορεὺς οὐκ ἔσται ἐν ἑαυτῷ
 10 οὐδὲ ὁ οἶνος ἐν ἑαυτῷ, ὁ δὲ τοῦ οἶνου ἀμφορεὺς ἐν ἑαυτῷ ἔσται, εἴ τις
 μὴ φροντίζει τοῦ καταγεργῆσθαι τοῖς ὀνόμασι τὰ ἑκατέρω τῶν μερῶν ἰδιὰ
 προσόντα | συνάγων εἰς τὸ ὅλον· εἰ δὲ τὴν ἐπιφάνειαν μέρος λέγει τοῦ 129^r
 λευκοῦ σώματος καίτοι πέρασ οὔσαν αὐτοῦ, πρῶτον μὲν ἐπιστήσαι χρῆ ὅτι
 καὶ τὸ λευκὸν μέρος καλεῖ τοῦ λευκοῦ σώματος καίτοι, ὡς ὁ ὀρισμὸς τῶν
 15 συμβεβηκότων λέγει, μὴ ὡς μέρος ὄν. ἔοικε γὰρ μέρη τὰ ὅπως οὖν συμ-
 πληροῦντα καλεῖν. ἔπειτα εἰ τὸ σῶμα ἐκ τῶν τριῶν διαστάσεων συνέστηκε,
 μία δὲ τῶν διαστάσεων ἢ ἐπιφάνεια, ὡς φησὶν Ἀλέξανδρος, διὰ τί μὴ 5
 μέρος ἂν λέγοιτο τοῦ σώματος; ἀλλὰ πῶς μία τῶν τριῶν διαστάσεων ἔστιν
 ἢ ἐπιφάνεια, εἴπερ ἐπιφάνειά ἐστὶ τὸ μῆκος καὶ πλάτος ἔχον; ὁ δὲ ὅλον δὲ
 20 ὅτι καὶ οὕτως μέρος. κἂν ὡς πεπερασμένον δὲ τις λάβῃ σῶμα, τί κωλύει
 τὸ πέρασ μέρος ὡς συμπληρωτικὸν εἶναι τοῦ πεπερασμένου σώματος; οὐκ
 ἀνάγκη δὲ οἶμαι, ὡς Ἀλέξανδρος ἐπέστησε, τὸ καθ' αὐτὸ ἀντὶ τοῦ πρώτως
 ἀκούειν· κυριωτάτη γὰρ ἀντίθεσις τοῦ καθ' αὐτὸ πρὸς τὸ καθ' ἕτερον οἶον
 τὸ κατὰ μέρος, ὡς νῦν, ἢ τι ἐξώθεν, ὅτε τὸ κυρίως κατὰ συμβεβηκὸς ποιεῖ. 10
 25 οὕτως δὲ καὶ τὸ πρώτως τῷ δευτέρως ἀντίκειται κυρίως. αὐτὸς δὲ τὸ
 κατ' ἄλλο ἀντέθηκεν.

p. 210^a33 Οὕτω μὲν οὖν ἐνδέχεται αὐτό τι ἐν αὐτῷ εἶναι ἕως τοῦ
 ἢ τε ἐπιφάνεια καὶ τὸ λευκόν. 17

Δείξας ὅτι κατ' ἄλλο δυνατόν αὐτό τι ἐν ἑαυτῷ εἶναι καὶ ὅτι κατ'
 30 ἄλλο ἀδύνατον, ἐφεξῆς δείξει ὅτι πρώτως καὶ καθ' αὐτὸ ἀδύνατον· ἵνα δὲ
 σαφῆς ἢ ἢ διαφορά, διδάσκει πρῶτον τί ἐστὶ τὸ πρώτως καὶ τί τὸ κατ'
 ἄλλο. τὸ γὰρ γρῶμα ἐν μὲν τῷ σώματι κατ' ἄλλο, ἐν δὲ τῇ ἐπιφάνειᾳ 20

1 αὐτό] τό F εἶναι ἐν ἑαυτῷ aF 2 ἢ μόρια Aristoteles 3 καὶ (ante τὸ) om. F
 5 τὰ (post κατὰ) om. a et Aristoteles λέγεσθαι aF: γενέσθαι E 7 ἑκάτερον aE¹F:
 ἕτερον corr. E² 8 τὸ ὅλον (post ἔσται) om. aF 9 διὰ τοῦτο ἐν αὐτῷ (om. αὐτό) F
 10 οὐδὲ ὁ οἶνος ἐν ἑαυτῷ om. F 11 καταγεργῆσθαι aF 14 ὁ om. F 15 μέρος
 ὄν EF: μέρη ὄντα δεῖ νοεῖν a 17 post ἐπιφάνεια iterabat εἴπερ — ἔχον (19) deleta E
 φησὶν ὁ aF 18 ἐστὶ διαστάσεων aF 19 εἴπερ ἐπιφάνεια om. F ἢ ὁηλον-
 ὅτι a 20 λάβῃ σῶμα] σωματικῶς λάβοι F 21 τοῦ] ποῦ libri 22 ὡς ὁ
 aF 24 τὸ (post οἶον) om. E ὅτε] ὅπερ a 25 τὸ πρώτως EF¹: τῷ πρώτως
 aF² τῷ δευτέρως EF¹: τὸ δευτέρως aF² 27 αὐτό om. E ἐν αὐτῷ libri
 29 τι om. E καὶ ὅτι — ἀδύνατον (30) om. aF

πρώτως. καὶ ἡ ἐπιστήμη πρώτως μὲν ἐν τῷ λογιστικῷ, ἐν δὲ τῇ ψυχῇ καὶ 129^a
 τῷ ἀνθρώπῳ κατ' ἄλλο. ἐπειδὴ οὖν ἡ ἐπιφάνεια λευκῆ, μέρος δὲ ἡ ἐπιφάνεια,
 κατὰ μέρος δὲ αἱ προσηγοῦνται. τὸ σῶμα προσηγοῦνται λευκὸν οὐ πρώτως
 οὐδὲ καθ' αὐτό, ἀλλὰ κατ' ἄλλο, καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐπιστήμων. ὡς ὅταν γε ἡ
 5 ψυχὴ ἢ τῆς ψυχῆς τὸ λογιστικὸν ἐπιστήμων λέγεται, ἀλλὰ μὴ ἐν ἀνθρώπῳ.
 οὐκέτι κατὰ μέρος ἢ κατ' ἄλλο, ἀλλὰ καθ' αὐτὸ καὶ πρώτως ἡ κατηγορία γί- 25
 νεται. διὸ καὶ ἐπήγαγε τὸ ὡς γε ἐν ἀνθρώπῳ. οὕτω δὲ καὶ ὁ ἀμφορεὺς
 τοῦ οἴνου λέγεται ἐν ἑαυτῷ κατ' ἄλλο, διότι μέρος ἐν μέρει. ταιγαροῦν ὅταν
 καθ' αὐτὸν μὲν ὁ οἶνος ἦ, καθ' αὐτὸν δὲ ὁ ἀμφορεὺς, οὐ λέγεται ἐν ἑαυτῷ ὁ
 10 τοῦ οἴνου ἀμφορεὺς. ὅταν δὲ συνέλθῃ, τότε ἐν ἑαυτῷ λέγεται. διότι ὅταν
 μὲν καθ' αὐτὰ ἦ ταῦτα, οὐκ ἔστιν ἐνός μέρος, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἔστι τὸ
 κατὰ ταῦτα λεγόμενον. ὅταν δὲ λέγεται μέρος, ἐπειδὴ ἡδέονται καὶ κατὰ
 μέρος ὀνομάζειν τὸ ὅλον, ἔσται αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ ὁ τοῦ οἴνου ἀμφορεὺς κατ' 30
 ἄλλο, ὡς τὸ λευκὸν ἐν σώματι κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, ἐν δὲ τῇ ἐπιφάνειᾳ
 15 οὐ κατ' ἄλλο ἀλλὰ πρώτως. οὐ μὴν ἐπειδὴ πρώτως ἡ ἐπιφάνεια λευκῆ,
 ταῦτόν ἐστιν ἐπιφάνειά τε καὶ λευκόν, ὡς διὰ τοῦτο δύνασθαι αὐτό τι ἐν
 ἑαυτῷ κυρίως εἶναι. ἄλλος γὰρ ἐπιφανείας καὶ ἄλλος λευκοῦ λόγος καὶ
 ἄλλη φύσις ἐκάτερου. ὥστε τὸ πρώτως ἐν τινι οὐκ ἐν ἑαυτῷ ἀλλ' ἐν ἄλλῳ.
 20 τοῦτο δὲ ἐκ τῶν παρατεθέντων παραδειγμάτων συνενόησε, κυριώτατον εἰς
 ἀπόδειξιν ὃν τοῦ μὴδὲν αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ εἶναι πρώτως καὶ καθ' αὐτό, ὡς
 μαθησόμεθα. 35

p. 210^b8 Οὕτε δὴ ἐπακτικῶς σκοποῦσιν ἕως τοῦ ἄλλος γὰρ ὁ 41
 λόγος (ὁ) τοῦ ἐν φ' καὶ ὁ τοῦ ἐν τούτῳ.

Δείξας ὅτι πρώτως μὲν καὶ καθ' αὐτὸ ἀδύνατόν τι αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ
 25 εἶναι, κατ' ἄλλο δὲ καὶ κατὰ μέρος δυνατόν, καὶ παραδείγμα τὸν ἀμφορέα
 τοῦ οἴνου παραθέμενος, καὶ ὡς πόρισμά τι συναγαγὼν ἐκ τῶν ἐκτεθέντων
 παραδειγμάτων, ὅτι ἕτερα τῷ εἶδει τό τε ἐν φ' καὶ τὸ ἐν ἐκείνῳ, καὶ ἄλλην
 φύσιν ἔχει ἐκάτερον ἢ τε ἐπιφάνεια καὶ τὸ λευκόν, βούλεται ἡμᾶς μὴ μό- 45
 νον ἄλλα παραδείγματα τῷ λόγῳ ἐπάγειν ὡς τὸν ἐν τῷ ἀμφορεῖ οἶνον ἢ
 30 τὸ ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ λευκὸν δεικνύοντας, ὅτι πρώτως μὲν οὐ δυνατόν αὐτό τι
 ἐν ἑαυτῷ εἶναι, κατ' ἄλλο δὲ δυνατόν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀπαριθμηθέντα τοῦ ἐν
 τινι σημαίνόμενα παρατιθέντας καθ' ἐν ἐκ τῆς ἐκείνων ἐπαγωγῆς σκοπεῖν,
 εἰ δυνατόν καθ' οἰονόησθε τῶν εἰρημένων τοῦ ἐν τινι ὁρισμῶν αὐτό τι
 ἐν ἑαυτῷ εἶναι, καὶ μετὰ τοῦτο κοινῇ τῷ λόγῳ σκοπεῖν, εἰ δύναται τι 50

1 καὶ τῷ E: ἢ τῷ aF	5 λέγεται E	6 κατὰ τὸ μέρος aF	7 διὸ καὶ aF:
διὸ E	τὸ ὡς γε om. E	12 κατὰ ταῦτα aE: κατ' αὐτάς F	δέδεικται a
13 ἔσται αὐτό F	ἀναφορεὺς E	18 ἢ (post ἄλλη) om. aF	ἐκάστου a
20 ἀπόδειξιν E: ἀπό F: ἀπόδοσιν a	23 post λόγος om. ὁ E cf. p. 557, 1 (sed cf. ibid. v. 16): add. a	26 συναγῶν F	ἐκτεθέντων aF: τεθέντων E: fortasse παρατεθέντων ut v. 19
μετὰ — ἐν ἑαυτῷ εἶναι (p. 556, 1) om. F	ὁ utrumque om. Aristoteles	29 ἐπαγείν E	34 καὶ

αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ εἶναι πρῶτως, πανταχοῦ δὴλου γενομένου ἡμῖν τοῦ ἄλλο 129^a
 μὲν εἶναι τὸ ἐν ᾧ, ἄλλο δὲ τὸ ἐν ἐκείνῳ. οὔτε γὰρ τὸ μέρος ἐν τῷ ὄλῳ
 ὄν ἐν ἑαυτῷ ἐστίν (ἄλλο γὰρ τὸ μέρος τοῦ ὄλου) οὔτε τὸ ὄλον ἐν τοῖς
 5 μέρεσιν ὄν καθὼ μέρη ἐν ἑαυτῷ ἐστίν, εἴπερ τὰ μὲν μέρη πολλά καὶ δια-
 φέροντα, τὸ δὲ ὄλον ἓν. καὶν γὰρ μὴ ἢ παρὰ τὰ μέρη τὸ ὄλον, ἀλλὰ ἄλλο
 μὲν τὸ ὄλῳ εἶναι, ἄλλο δὲ τὸ μέρεσιν· οὐ μέντοι οὐδὲ τὸ ὡς ἐν γένει τινὶ
 ὄν ἐν ἑαυτῷ δύναται εἶναι. οὐδὲν γὰρ αὐτὸ αὐτοῦ γένος, εἴπερ ἄλλο τὸ
 γένος τοῦ εἶδους. ἀλλ' οὐδὲ ὅταν ὡς γένος ἐν εἶδουσι ἦ, ἐν ἑαυτῷ ἐστίν. 129^b
 τὸ γὰρ γένος μέρος γίνεται τοῦ λόγου τοῦ εἶδους, καὶ ἀδύνατόν τι τὸ αὐτὸ
 10 καὶ μέρος καὶ ὄλον εἶναι. ἀλλ' οὐδὲ τὸ εἶδος ἐν τῇ ὄλῳ ὄν ἐν ἑαυτῷ
 ἐστίν· ἑαυτοῦ γὰρ ἀποστάν ἐν ὄλῳ γίνεται. ἀλλὰ καὶ ὅταν ἐν βασιλεῖ ἢ
 Λακεδαιμονίαις λέγωμεν τὰ τῶν Ἑλλήνων εἶναι πράγματα, αὐτὸ τούναντίον
 λέγωμεν, ὅτι οὐκ ἐν ἑαυτοῖς ἀλλ' ἐν ἐκείνοις ἔχουσι τὴν ἑαυτῶν διοίκησιν. 5
 οὕτω δὲ καὶ τὰ ἐν τέλει διακρίεται, ὡς τῶν πρὸ αὐτοῦ πάντων ἐκείνου
 15 ἀπληροτέρων ὡς ἄλλων ὄντων αὐτοῦ. τὸ δὲ ἐν ἀγρείῳ ἦδη εἴρηται. τὸ
 γὰρ ἐν τόπῳ εἶσι ζηρεῖται εἰ ἔστι τόπος ἐν τόπῳ. καὶ οὕτω μὲν ἐκ τῆς
 ἐπαγωγῆς τῶν τοῦ ἓν τινι τρόπων ἐστίν ἰδεῖν, ὅτι κατ' οὐδένα τούτων τῶν
 τοῦ ἓν τινι τρόπων δύναται τι αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ εἶναι.

Καὶ ἐκ τοῦ λόγου δὲ δυνατόν τὸ αὐτὸ γινῶναι· χρεῖα γὰρ καὶ τῆς
 20 λογικῆς ἀποδείξεως μάλιστα, ὅτι μὴ ἐκ διαιρέσεως ἀναγκαστικῆς ἐλήφθη
 τὰ τοῦ ἓν τινι σημαίνόμενα, ἵνα τῇ κατ' ἕκαστον αὐτῶν ἐφόδῳ θαρρήσω- 10
 μεν, καὶ ὅτι δυνατόν λέγειν τὰ τοῦ ἓν τινι σημαίνόμενα ἐπ' ἐκείνων εἰ-
 ληφθῆαι μόνον τῶν ἐν ἐτέρῳ ὄντων. ὅτι οὐκ ἀδύνατον αὐτὸ τι ἐν ἑαυτῷ
 εἶναι, κατὰ τὴν θεωρίαν τῶν ὑποθετικῶν τρόπων θείνουσι οὕτως· εἰ ἔστι
 25 τι αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ, αἱ διαφοραὶ ὁρισμοὶ ἐνὶ (καὶ) τῷ αὐτῷ ὑπάρξουσιν· ἀλλὰ
 μὴν τοῦτο ἀδύνατον· οὐκ ἄρα ἔστι τι αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ, καὶ τὸ μὲν συνημ-
 μένον θεῖται, ὡς τὸ τὸν ἀμφορέα ἀγγεῖον τε καὶ οἶνον εἶναι· καὶ
 τὸν οἶνον οἶνον τε καὶ ἀμφορέα, εἴπερ ἐνδὲχεται τι αὐτὸ ἐν 15
 ἑαυτῷ εἶναι. εἰ γὰρ ὁ ἀμφορέας αὐτὸ τὸ σκεῦος ἐν ἑαυτῷ λέγοιτο εἶναι,
 30 ἐπειδὴ τὸ ἐν τῷ ἀμφορεῖ ὁ οἶνός ἐστιν, ἔσται ὁ ἐν ἑαυτῷ ἀμφορέας καὶ
 ἀμφορέας καὶ οἶνος. καὶ πάλιν εἰ ὁ οἶνος ἐν ἑαυτῷ ἐστίν, ἐπειδὴ τὸ ἐν ᾧ
 ὁ οἶνος ὁ ἀμφορέας ἐστίν, κατὰ μὲν τὸ ἐν ᾧ ἀμφορέας ἔσται ὁ οἶνος, κατὰ δὲ
 τὸ ἐν τούτῳ οἶνος. καὶ οὕτως τὸ αὐτὸ ἀμφοτέρους εἶσι τοὺς λόγους τοὺς

1 πανταχοῦ γὰρ δῆλον ἔσται ἡμῖν ἄλλο κτλ. a γινομένου E 3 ἄλλο — ἐν ἑαυτῷ
 ἐστίν (4) om. E 8 ἀλλ' οὐδὲ — εἶδους; (9) iteravit sed in mrg. adnotavit ταῦτα ἐν
 πολλοῖς οὐ φέρεται F 12 εἶναι post λέγωμεν posuit aF 14 πρὸ αὐτοῦ aE: πρὸς
 αὐτὸ F 15 ἄλλων aF: ὄλων E τὸ γὰρ E: iteravit F: τὸ δὲ a 16 εἶσι
 ζηρεῖται aF: ἐπιζηρεῖται E 17 τῶν prius om. E τῶν τοῦ ἓν τινι τρόπων
 F: τοῦ ἓν τινι τῶν τρόπων E: om. a 19 καὶ (ante ἐκ) om. F 23 μόνον a
 24 τρόπων a 25 καὶ (post ἐνὶ) add. a 26 ἔσται τι E 27 οὐδένα δὲ F

28 αὐτὸ τι Aristoteles 29 αὐτὸ aF: αὐτ (αὐτὸς?) E 31 καὶ οἶνος aF: ὁ
 οἶνος E 32 ὁ (post ἐν ᾧ) om. aF ἔσται ὁ οἶνος E: ἔσται οἶνος F: ἔσται a
 33 τοὺς (post λόγους) om. E

διαφέροντας τόν τε ἐν ᾧ καὶ τὸν ἐν τούτῳ. ὅτι δὲ τοῦτο ἀδύνατον, πρόδη- 129^v
 λον. ᾧ γὰρ οἱ διάφοροι ὀρισμοὶ ἐφαρμόττουσι, τοῦτο καὶ αὐτὸ διάφορον 20
 ἔσται· αὐτὸ δὲ ἑαυτοῦ τι καθ' ὄλον ἑαυτὸ διάφορον εἶναι ἀδύνατον· καὶ
 πάνυ καλῶς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ παραδείγματος ἐποιήσατο τὸν λόγον, ἐφ' οὗ τὸ
 5 κατ' ἄλλο ἐν ἑαυτῷ εἶναι δυνατόν ἔδειξεν· ἵνα ἡ σαφὲς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ,
 ὅτι οὕτως μὲν ἐν ἑαυτῷ, ὡς καὶ τὸν οἶνον ἐν ἑαυτῷ καὶ τὸν ἀμφορέα ἐν
 ἑαυτῷ καὶ οὕτως τὸν ἀμφορέα τοῦ οἴνου ἐν ἑαυτῷ ἀδύνατον εἶναι. εἰ δὲ
 ὡς ἂν τις ὄλως δύναται λέγειν (τοῦτο γὰρ ἔστι τὸ εἰ ὅτι μάλιστα ἐν
 ἀλλήλοισι ἂν εἶεν), οὐχ ὅτι ἐκάτερον ἐν τῷ ἐτέρῳ, ἀλλ' ὅτι τὸ ἕτερον 25
 10 ἐν τῷ ἐτέρῳ (ὁ γὰρ οἶνος ἐν τῷ ἀμφορεῖ), καὶ ὁ μὲν ἀμφορεὺς θέξε-
 ται τὸν οἶνον οὐ γινόμενος οἶνος οὐδὲ δεχόμενος τὸν τοῦ οἴνου λόγον,
 ἀλλ' ἡ οἶνον δεχόμενος τὸν οἶνον, ὁ δὲ οἶνος ἔσται ἐν τῷ ἀμφορεῖ,
 οὐχ ἡ ἀμφορεὺς αὐτός, ἀλλ' ἡ αὐτὸς μὲν οἶνος, ὁ δὲ δεχόμενος ἀμφο-
 ρεὺς ἔστι· μένει γὰρ ἐκάτερον ἐπὶ τῆς οἰκείας φύσεως φυλάττοντα τὴν
 15 πρὸς ἀλλήλα διαφοράν. ὡς ἐκ τούτων δῆλον εἶναι, ὅτι ἕτερα κατ' οὐσίαν
 ἐστί, καὶ ἕτερος ἐκατέρου λόγος τοῦ τε ἐν ᾧ καὶ τοῦ ἐν τούτῳ. ᾧ
 ἀκολουθεῖ ἐναργῶς τὸ μὴ αὐτὸ τι ἐν ἑαυτῷ εἶναι. εἰ γὰρ ἕτερον τὸ ἐν ᾧ 30
 καὶ ἕτερον τὸ ἐν τούτῳ, πῶς ἂν εἶη αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ; καὶ οὕτως ἔδειξεν
 ὅτι πρῶτως καὶ καθ' αὐτὸ οὐδὲν ἔστιν ἐν ἑαυτῷ. καὶ μὴ τις οἰέσθω διὰ
 20 τοῦτο συνῆχθαι τὸ ἄτοπον τὸ δύο ὀρισμοὺς τῷ αὐτῷ ἐφαρμόττειν διὰ τὸ
 διπλοῦν ἐναργῶς ὑποτεθῆναι τὸν ἐν αὐτῷ ἀμφορέα οἴνου. κἂν γὰρ ἔν τι
 ὑποτεθῆ τὸ ἐν αὐτῷ, ἄλλον μὲν ἔχει λόγον καθόσον δεκτικόν, ἄλλον δὲ
 καθόσον αὐτὸ ἔστιν ὃ δέχεται τὸ δεχόμενον.

p. 210^b 18 Ἄλλα μὴν οὐδὲ κατὰ συμβεβηκός ἕως τοῦ ὅτι μὲν οὖν 35
 25 ἀδύνατον ἐν ἑαυτῷ τι εἶναι πρῶτως δῆλον.

Δείξας ὅτι πρῶτως μὲν καὶ καθ' αὐτὸ οὐκ ἐνδέχεται αὐτὸ τι ἐν ἑαυτῷ
 εἶναι, κατ' ἄλλο δὲ δυνατόν λέγεσθαι, ὅταν μέρους ὄντος ἐν μέρει τὸ ὄλον
 λέγῃται κατὰ τὸ μέρος, ἐπειδὴ τῷ καθ' αὐτὸ καὶ πρῶτως ἀντικεισθῆναι δοκεῖ 40
 τὸ κατὰ συμβεβηκός, ὑπόπτεισεν ἂν τις ὡς κατὰ μέρος, οὕτω δὲ
 30 καὶ κατὰ συμβεβηκός δύνασθαι τι αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ εἶναι· διὸ καὶ δεῖκνυσιν
 ὅτι οὐδὲ κατὰ συμβεβηκός αὐτὸ τί ἔστιν ἐν ἑαυτῷ. οὐ γὰρ ταυτὸν τὸ
 κατὰ μέρος καὶ τὸ κατὰ συμβεβηκός ἀκριβολογουμένοις. κἂν γὰρ κοινὸν
 αὐτοῖς τὸ κατ' ἄλλο, ἀλλ' ἔστιν αὐτῶν διαφορά. τὸ γὰρ κατὰ συμβεβηκός

6 καὶ (ante τὸν οἶνον) om. E	7 καὶ οὕτως om. a	τοῦ εἶναι οἴνου F	ἀδύνα-
τον post οἴνου iteratum exhibet E	8 ὄλως om. F	ἔτι] ἔστι E	9 ἂν om.
Aristoteles	οὐχ ὅτι] hiat oratio	τὸν ἕτερον aF	10 οἶνος] οἶνον E
om. aF	12 ἐνέσται Aristoteles	13 αὐτός ἀμφορεὺς Aristoteles	δὲ om. E
14 φυλάττοντα E	18 αὐτὸ E: αὐτός aF	19 ὅτι τὸ πρῶτως F	21 τόν]
τὸ F	26 αὐτό τι E: αὐτό τε F: αὐτό a	28 τὸ καθ' αὐτὸ E ¹	30 δύνασθαι
om. aF	διὸ καὶ E: διὸ F: om. anacoluthiam sublaturus a		31 ὅτι δὲ κατὰ
οὐ a	τί om. aF	32 καὶ τὸ aF: καὶ E	post γὰρ add. τὸ F

δόναται καὶ καθ' ὄλον εἶναι. καὶ γὰρ ὁ ἐν τῇ νηί πλωτήρ κατὰ συμβεβη- 129^ν
 κῆς μὲν λέγεται κινεῖσθαι, οὐ μὴν κατὰ μέρος· οὐ γὰρ ἐστὶν αὐτοῦ μέρος 45
 ἡ ναῦς. πάλιν δὲ κατὰ μέρος μὲν τις ὄραν λέγεται ὡς κατὰ τοὺς ὀφθαλ-
 μοὺς ὄρων. οὐ μὴν κατὰ συμβεβηκός· καθ' αὐτὸ γὰρ ὑπάρχει τὸ τοῖς
 5 ὀφθαλμοῖς ὄραν. ἀλλὰ καὶ ἀπ' ἐναντίας πῶς ἔχει τὸ κατὰ μέρος τῷ κατὰ
 συμβεβηκός. τὸ μὲν γὰρ κατὰ μέρος, ὅταν ὄλον λέγῃται κατὰ τὸ μέρος,
 ὡς εἰ λέγοιτο ἡ ναὺς τρίζειν διότι ὁ ἰστός, καὶ τὸ ἐπὶ τοῦ ἀμφορέως τοῦ
 οἴνου πρότερον εἰρημένον· κατὰ συμβεβηκός δέ, ὅταν τὸ μέρος κατὰ τὸ
 ὄλον, ὡς ὅταν ὁ πλωτήρ κινεῖσθαι λέγῃται, διότι ἡ ναῦς, καὶ τὸ σιμόν, 50
 10 διότι ὁ Σωκράτης. τὸ γὰρ μέρος καὶ τὸ πάθος τῷ ὄλω συμβεβηκεν, ἀλλ'
 οὐχὶ τὸ ὄλον τούτοις. κατὰ συμβεβηκός οὖν κινεῖται τὸ συμβεβηκός καὶ
 τὸ μέρος, οὐχ ὅταν αὐτὸ καθ' αὐτὸ κινῆται, οἷον ὅταν τὸ λευκὸν γίνῃται
 μέλαν ἢ ὁ πλωτήρ ἐν τῇ νηί περιπατῇ, ἀλλ' ὅταν ἐκεῖνο φ' συμβεβηκε
 κινῆται. λέγεται δὲ καὶ ὁ σίδηρος κατὰ συμβεβηκός καίειν, ὅταν τὸ ἐν
 15 αὐτῷ πῦρ καίῃ, ἀλλὰ κατὰ μέρος μᾶλλον ἢ κατὰ συμβεβηκός. κοινὸν δὲ
 ὡς εἶπον τὸ κατ' ἄλλο τῷ τε κατὰ | μέρος καὶ τῷ κατὰ συμβεβηκός, ὡς 130^ν
 οὖν ἐπὶ τῶν ἄλλων οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ ἐν τινι κατὰ συμβεβηκός ἐν τινι λέ-
 γομεν εἶναι ἐκεῖνο, ὃ συμβεβηκός ἢ μέρος ἐστὶ τοῦ καθ' αὐτὸ ἐν τινι
 ὄντος. τότε γὰρ τὸ συμβεβηκός ἢ τὸ μέρος τοῦ καθ' αὐτὸ ἐνόητος κατὰ
 20 συμβεβηκός λέγεται εἶναι ἐν ἐκεῖνῳ, ἐν ᾧ τὸ καθ' αὐτὸ ἐστίν. οὕτω γοῦν
 τὰ τῷ σώματι συμβεβηκότεα κατὰ συμβεβηκός ἐστὶν ἐν τόπῳ οἷον λευκότης 5
 καὶ θερμότης τῷ τὸ σῶμα ἐν ᾧ ἐστὶ ταῦτα καθ' αὐτὸ εἶναι ἐν τόπῳ· οὕτως
 οὖν καὶ εἰ τι ἐν ἑαυτῷ κατὰ συμβεβηκός εἶη, ἀνάγκη συμβεβηκέναι μέρος εἶναι
 τοῦ καθ' αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ ὄντος. τούτῳ δὲ ἀκολουθεῖ τὸ εἰ ἔστι τι κατὰ
 25 συμβεβηκός ἐν ἑαυτῷ, δεῖν πάντως εἶναι πρὸ τούτου τὸ καθ' αὐτὸ ἐν ἑαυ-
 τῷ, ὅπερ ἀδύνατον ἀποδέδεικται ἤδη. διὸ νῦν τοῦτο παρήκε τὸ ἄτοπον
 ἐπάγειν.

Ἀκολουθεῖ δὲ καὶ τὸ ἅμα δύο ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι, σώματα δηλον-
 ότι· περὶ γὰρ τούτων ὁ λόγος. εἰ γὰρ τις λέγοι τὸν ἀμφορέα ἐν ἑαυτῷ 10
 30 κατὰ συμβεβηκός εἶναι, ἐπειδὴ ἐκεῖνό ἐστιν κατὰ συμβεβηκός ἐν τινι ὃ τῷ
 καθ' αὐτὸ ἐν τινι συμβεβηκεν, ἐπειδὴ ὁ οἶνος ἐν τῷ ἀμφορεῖ καθ' αὐτό,
 ἐὰν ὁ ἀμφορεὺς ἐν τῷ οἴνῳ κατὰ συμβεβηκός ἦ, ἔσται ὁ ἀμφορεὺς ἐν ἑαυτῷ
 κατὰ συμβεβηκός, καὶ ὁ οἶνος εἰ οἴνου ἐστὶν ἀμφορεὺς ἐν ἑαυτῷ καθ' αὐτό.
 οὕτως μὲν οἶμαι ὁ Ἀσπάσιος. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος γράφει οὕτως “οἶνον εἰ ὁ
 35 οἶνος ἐν τῷ ἀμφορεῖ εἶη, ὡς συμβεβηκός αὐτῷ ἢ ὡς μέρος αὐτοῦ, ὁ δὲ
 ἀμφορεὺς ἐν τῷ οἴνῳ καθ' αὐτό. οὕτως γὰρ ἂν ὁ οἶνος αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ 15
 κατὰ συμβεβηκός εἶη, ὅπερ τοῦ καθ' αὐτό ἐν ἑαυτῷ ὄντος οὐδὲν διαφέρει”.
 ἀγνωσθὲν δὴ πῶς τὸν οἶνον ἐν ἑαυτῷ κατὰ συμβεβηκός εἶπε τοῦ Ἀριστοτέλους

4 post μὴν add. καὶ aF

5 τῷ E: πρὸς τὸ aF

6 ὄλον] fortasse τὸ ὄλον

7 εἰ] ἢ E διότι] ὅτι a

ἀπὸ F

10 τὸ μέρος F: τὸ κατὰ μέρος aE 41 καὶ

om. E 18 ἐκεῖνο om. F

δ ex τὸ corr. E

23 συμβεβηκέναι] συμβεβηκός ἢ

emendator Ambrosianus

29 post λέγοι add. τὸ F

33 ἐν αὐτῷ a

34 ὁ

ἀλέξανδρος δὲ aF

ὁ (post εἰ) om. E

ἀκούων λέγοντος αὐτός τε γὰρ ἐν ἑαυτῷ ὁ ἀμφορεύς ἔσται· ὅπως 130^r
 δὲ οὐδὲ δύναται ὁ οἶνος ἐν ἑαυτῷ κατὰ συμβεβηκὸς εἶναι, εἰ μὴ συνεβεβή-
 κει τινὶ τῷ καθ' αὐτὸ ὑπάρχοντι αὐτῷ. τί δὲ ἂν εἶη ἀκολουθώτερον τὸν
 οἶνον ἐν τῷ ἀμφορεῖ καθ' αὐτὸ εἶναι ἢ τὸν ἀμφορέα ὡς λέγει ἐν τῷ οἴνω;
 5 τὸ δὲ εἰ οὐ ἢ φύσις δεκτικὴ, τοῦτο ἐνδέχεται ἐν ἑαυτῷ εἶναι 20
 ἀσάφειαν μὲν ἐποίησε τῷ λόγῳ μεταξὺ παραληφθέν. ἄτοπον δέ τι ἄλλο τῇ
 ταιαύτῃ ὑποθέσει ἀκολουθῶν ἐνεδείξατο τὸ οὐ ἢ φύσις δεκτικὴ ἔστι, τοῦτο
 ἐν τινι γίνεσθαι, ἀλλὰ μὴ ἄλλο ἐν αὐτῷ· συμβαίνει γὰρ τοῦτο τῷ λέγοντι
 τὸν ἀμφορέα αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ εἶναι. ὀρθῶν δὲ ὅτι καὶ τὸν οἶνον τις ἐν
 10 ἑαυτῷ λέγει, συμβήσεται τὸ οὐ ἢ φύσις ἐν ἄλλῳ εἶναι ἔστι, τοῦτο δεκτικὸν
 εἶναι· ἀλλ' ἴσως ἔρῃ τις ὅτι παρὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦτο τὸ ἄτοπον συμβέ-
 βηκε, διότι ἀμφορεύς οἶνον ἔστιν ὁ ὑποτεθείς, δεκτικὸς δὲ ὁ ἀμφορεύς. τὸ 25
 δὲ οὐχ οὕτως ἔχει. ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ κατὰ συμβεβηκὸς ἐν ἑαυτῷ ἂν τῷ καθ'
 αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ ὄντι συμβέβηκε, τὸ μὲν καθ' αὐτὸ δεκτικὸν ἔστι, τὸ δὲ
 15 συμβεβηκὸς τούτῳ ἐν δεκτικῷ πέφυκεν εἶναι. τὸ δὲ ἅμα γὰρ δύο ἐν τῷ
 αὐτῷ ἔσται ὅτι μὲν ὡς ἄτοπον εἴρηται καὶ ἀδύνατον ὀρθῶν. δοκεῖ δὲ
 ἀδύνατον εἶναι τὸ δύο ἅμα σώματα ἐν ταύτῳ εἶναι, καὶ πάντες οἱ ἐξηγη-
 ταί, οἷς ἐγὼ προστυχῆς γέγονα, τὸ ἀδύνατον ὡς ἐπὶ σωμάτων ἀκούουσι.
 μήποτε δὲ οὐ μάτην οὐκ ὠνόμασε σώματα ὁ Ἀριστοτέλης, ἀλλ' ἀπλῶς 30
 20 εἶπεν ἅμα γὰρ δύο ἐν τῷ αὐτῷ ἔσται τὸ τε δεκτικὸν καὶ τὸ υποδεχθῆναι.
 “ἕτερα τῷ εἶδει” ὄντα κατ' αὐτὸ τοῦτο καὶ “ἄλλῃ φύσιν” ἔχοντα, ὡς
 ἔλεγε πρότερον· καὶ ὑπάρξουσι τῷ αὐτῷ οἱ διαφέροντες λόγοι ὅ τε τοῦ
 δεκτικοῦ καὶ τοῦ ἐν αὐτῷ, ὅπερ ἀδύνατον· ὧν γὰρ διάφοροι οἱ λόγοι, ταῦτα
 καὶ αὐτὰ διάφορα.
 25 Ἄπορῃ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος “πῶς λέγεται μήτε καθ' αὐτὸ τι μήτε κατὰ
 συμβεβηκὸς ἐν ἑαυτῷ εἶναι. εἰ γὰρ τὸ ὅλον ἐν τοῖς μέρεσι, τὰ δὲ μέρη ἐν
 τῷ ὅλῳ, ἔσται τὸ ὅλον ἐν τῷ ὅλῳ, τουτέστιν ἐν ἑαυτῷ. ἀλλ' οὐ συνάγε- 35
 ται, φησίν· οὐ γὰρ ἔστιν ὁ μέσος ὄρος ὁ αὐτός. ἄλλος γὰρ ὁ πρῶτός
 ἔστιν, ὅτε ἐλέγομεν τὸ ὅλον ἐν τοῖς μέρεσι, καὶ ἄλλος ὅτε ἐλέγομεν τὰ μέρη
 30 ἐν τῷ ὅλῳ. ἔτι δέ, φησί. τὸ ἐν τινι ὡς ὁμόνομον διήρηται εἰς τὰ σημα-
 νόμενα, οὐχ ὡς γένος εἰς εἶδη. δεῖ οὖν διορίσαι πῶς ἔστιν ἐκάτερον, καὶ
 ὅτι τὸ μὲν ὅλον ἐν τοῖς μέρεσιν ἀθρόως, τὰ δὲ μέρη ἐν τῷ ὅλῳ ὡς καθ'
 ἕκαστον. πάντα γὰρ ἅμα οὐκ ἐν τῷ ὅλῳ, ἀλλὰ τὸ ὅλον ἐστὶ”. καὶ εἴρη-
 ται μετρίως ταῦτα. τοῦ μὲν γὰρ τῆς ἐλάττονος προτάσεως ὅλου κατηγο- 40
 35 ρήθη τὸ ἐν τοῖς μέρεσιν εἶναι, τῷ δὲ ἐν τῇ μείζονι προτάσει ὅλον ὑπετέθη
 τὰ μέρη. εἰ οὖν ἄλλο τὰ μέρη καὶ ἄλλο τὸ εἶναι ἐν τοῖς μέρεσι, ὀρθῶν
 ὅτι μὴ ὄντος τοῦ μέσου τοῦ αὐτοῦ οὐ συνάγεται τὰ ἄκρα· ἐπεὶ ὅ γε τοιοῦ-

1 ὁ ἀμφορεύς — ἐν ἑαυτῷ (2) om. E 2 συμβεβήκει aE 7 τὸ οὐ E: τὸ εἰ οὐ F:
 εἰ οὐ a 8 ἐν ἑαυτῷ aF 12 post διότι add. ὁ aF 14 post συμβέβηκε
 iteravit διότι — ὁ ἀμφορεύς (12) punctis deleta F 22 πρότερον p. 210^b 6 25 τι
 om. aF 27 ἔσται — ἐν τῷ ὅλῳ om. F 29 λέγομεν τὸ F 32 ἀθρόως E
 ἐν τῷ ὅλῳ om. F 34 κατηγορήθη E et (ex κατηγορεῖται ut videtur corr.) F: κατη-
 γορεῖσθαι a

τος τοῦ παραλογισμοῦ τρόπος καὶ τὸ γένος ἐν ἑαυτῷ ἔδειξεν ἂν εἶναι καὶ 130^τ
 τὸ εἶδος καὶ τὴν οὐσίαν καὶ τὸ συμβεβηκός. λέγομεν γὰρ τὸ γένος ἐν τῷ
 εἶδει (καὶ) τὸ εἶδος ἐν τῷ γένει, καὶ πάλιν τὸ εἶδος ἐν τῷ ἀτόμῳ καὶ
 τὸ ἄτομον ἐν τῷ εἶδει, καὶ τὸ συμβεβηκός ἐν τῇ οὐσίᾳ καὶ ἡ οὐσία ἐν 45
 5 τῷ συμβεβηκότη. ἀλλ' οὐδαμοῦ ὁ αὐτὸς ὄρος λαμβάνεται, καὶ διὰ τοῦτο
 οὐ συνάγεται τὰ ἄκρα. τὸ δὲ λέγειν ὅτι "τὰ μέρη ἐν τῷ ὄλῳ καθ'
 ἕκαστον" ἔστιν, ἀλλ' οὐχὶ πάντα, πῶς ἔχει λόγον; ἢ ὅτι ἡ τῶν μερῶν
 ἀθροισίς τῷ ὄντι τὸ ὄλον ἔστί. τότε οὖν ἐν τῷ ὄλῳ λέγεται τὰ μέρη,
 ὅταν ὡς καθ'ἕκαστα μὲν ληφθῆ, οὐ πάντῃ δὲ ἀπεσπασμένα· οὐ γὰρ ἂν
 10 ἔτι μέρη εἶη.

Ἄλλ' ὁ μὲν Ἀλέξανδρος, καίτοι εἰωθὼς καὶ ἐφ' ᾧ μὴδὲν πρὸς ἔπος
 τὸν Πλάτωνα παράγειν εἰς ἐξέτασιν, οὐκ οἶδα ὅπως ἐνταῦθα τοῦ Πλάτωνος 50
 ἐπελάθετο μᾶλλον. ἔστι δὲ ὁ δεικνὺς τὸ ὄλον ἐν ἑαυτῷ λόγος ἐκ τοῦ
 Παρμενίδου ἔχων οὕτως περὶ τοῦ ἐνὸς τοῦ ὄλου δειχθέντος· "Ἄρα οὖν
 15 οὕτως ἔχον οὐκ αὐτὸ τε ἐν ἑαυτῷ ἔσται καὶ ἐν ἄλλῳ; Πῶς; Τῶν μερῶν
 που ἕκαστον ἐν τῷ ὄλῳ ἔστί καὶ οὐδὲν ἐκτὸς τοῦ ὄλου. Οὕτως. Πάντα δὲ
 τὰ μέρη ὑπὸ τοῦ ὄλου περιέχεται; Ναί. Καὶ μὴν τὰ γε πάντα μέρη τὰ
 αὐτοῦ τὸ ἐν ἔσται καὶ οὔτε τι πλεόν οὔτε ἕλαττον ἢ πάντα. Οὐ γάρ. Οὐκοῦν
 καὶ τὸ ὄλον τὸ ἐν ἔσται; Πῶς δὲ οὐ; Εἰ ἄρα πάντα τὰ μέρη ἐν ὄλῳ |
 20 τυγχάνει ὄντα, ἔσται δὲ τὰ τε πάντα τὸ ἐν καὶ αὐτὸ τὸ ὄλον, περιέχεται 130^τ
 δὲ ὑπὸ τοῦ ὄλου τὰ πάντα, ὑπὸ τοῦ ἐνὸς ἂν περιέχοιτο τὸ ἐν, καὶ οὕτως
 ἂν ἦδη τὸ ἐν αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ εἶη." ἔσται δὲ τὸ συλλελογισμένον ἐν τούτοις,
 ὅτι τὸ ὄλον πάντα τὰ μέρη ἔστί, καὶ ὅτι πάντα τὰ μέρη περιέχεται ἐν τῷ
 ὄλῳ, καὶ ὅτι τὰ περιεχόμενα ἐν τῷ ὄλῳ ἐν τῷ ὄλῳ ἔστί, ὥστε τὸ ὄλον
 25 ἐν τῷ ὄλῳ, τουτέστιν ἐν ἑαυτῷ ἔσται. καὶ οἱ μέσοι ὄροι οἱ αὐτοὶ ἐλήφθη- 5
 σαν καὶ οὐχ ἕτεροι. ἐπειδὴ δὲ τὸ ἐν ἔσται τὸ δειχθὲν ὄλον, συμπεραίνεται
 εἰκότως. ὅτι τὸ ἐν τὸ ὡς ὄλον ἐν ἑαυτῷ ἔσται. καὶ ὄλον ὅτι αἱ μὲν ἄλλαι
 προτάσεις ἐναργεῖς εἰσι, καὶ ὅτι πάντα τὰ μέρη περιέχεται ἐν τῷ ὄλῳ,
 καὶ ὅτι τὰ περιεχόμενα ἐν τῷ ὄλῳ ἔστί· ἢ δὲ ἐλάττων πρότασις ἡ κυριω-
 30 τέρα ἐν τῷ συλλογισμῷ ἔστιν ἡ λέγουσα "τὸ ὄλον πάντα τὰ μέρη ἔστί",
 ἣν καὶ αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης ὁμολογεῖ λέγων "οὐ γάρ ἔσται παρὰ τὰ μέρη
 τὸ ὄλον". εἰ τοίνυν καὶ Ἀριστοτέλης καὶ Πλάτων ὁρθῶς συνελογίσαντο, ὁ 10
 μὲν Ἀριστοτέλης ὅτι ἀδύνατον ἐν ἑαυτῷ τι εἶναι πρῶτως, ὁ δὲ Πλάτων
 ὅτι τὸ ἐν ὄλον ἐν ἑαυτῷ ἔσται, ὄλον ὅτι ὁ μὲν Ἀριστοτέλης ἐπὶ τῶν
 35 σωματικῶν ἔδειξεν. εἰ γὰρ χρὴ τὸ ἐν ἑαυτῷ κυρίως ὄν μὴ κατὰ μέρος
 εἶναι, ἀλλ' ὄλον ἐν ὄλῳ, σῶμα δὲ τὸ διηρημένα ἔχον τὰ μέρη, πῶς τοῦτο
 ἂν ὄλον ἐν ὄλῳ εἶη; διὸ καὶ τὰ παραδείγματα ἐποιήσατο, ὡς ἐπὶ διάφορα

2 καὶ τὸ συμβεβηκός aE: ὡς συμβεβηκός F
 μέρη om. aF 14 Παρμενίδου p. 145B
 τὶ μὴν. καὶ a 18 οὐτέ τι ἕλαττον aF
 πάντα habent καὶ (καὶ om. F) ὑπὸ τοῦ ἐνὸς aF
 τὸ ὄλον) om. aF 26 συμπεραίνει aF
 aF: αὐτὸς E λέγων p. 210^a17 οὐ γάρ ἔστιν ὄλον παρὰ τὰ μέρη cf. infra p. 561, 35
 35 ἐν αὐτῷ E 36 διερριμμένα E

3 καὶ (post εἶδει) addidi 8 τὰ
 17 καὶ. καὶ μὴν E: καὶ. μὴν. καὶ F:
 19 τὸ (ante ἐν) om. a 21 post
 22 δὲ EF: δὲ a πάντα (post
 29 τῷ ὄλῳ iteravit E 31 αὐτὸς ὁ

τὰ μέρη ἔχοντος οἶον τοῦ ἀμφορέως τοῦ οἴνου. εἰ δὲ μὴ ὅλον ἐν ὄλω, 130^v
οὐδ' ἂν αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ εἶη κυρίως. εἰ δέ τι ἀσώματον ὅλον εἶη μέρη
μὲν ἔχον οὐ μεμερισμένα δέ, ἀλλ' ἀμερίστοις διαφοραῖς διακρινόμενα. ὣν
ἐκάστη δι' ὅλου χωρεῖ, ἀληθὲς ἐπὶ τούτου λέγειν, ὅτι ὅλον ἐν ὄλω καὶ
5 αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ ἔστιν. ἐπὶ τούτου δὲ καὶ ἐπαληθεύει κυρίως τὸ τὸ ὅλον
πάντα τὰ μέρη εἶναι, διότι μένει ἐν τῇ συνοχῇ τοῦ ὅλου τὰ μέρη, ὥστε
ἕκαστον διὰ τὴν ἀμερίστον ἔνωσιν ὅπερ τὸ ὅλον ὁράσθαι, ἐπὶ μέντοι τῶν
σωμάτων φεῦρον ἕκαστον εἰς τὴν οἰκείαν περιγραφὴν ἀποσπᾶται τοῦ ὅλου.
ὥστε κἂν μὴ ὑποκείμενα διάφορα ἦ τοῦ τε ὅλου καὶ τῶν μερῶν, ἀλλ' οὐδὲ 20
10 ταῦτον ἔστιν ἀπλῶς τὸ ὅλον καὶ τὰ μέρη διὰ τὸν μερισμὸν.

Διττὸν δὲ τὸ μὴ ἐν ἑαυτῷ τὸ μὲν κατὰ τὸ χεῖρον τοῦ ἐν ἑαυτῷ, τὸ
δὲ κατὰ τὸ κρεῖττον. καὶ τὸ μὲν κατὰ τὸ χεῖρον, καθόσον ἐπὶ τῶν μερι-
στῶν οὐ δύναται τῷ ὄλω ἐφαρμόττειν οἱ διάφοροι ὅρισμοι ὅ τε τοῦ δεκτι-
κοῦ καὶ ὁ τοῦ ἐν αὐτῷ ἦτοι τοῦ περιέχοντος καὶ τοῦ περιεχομένου, ὡς
15 ὁ Ἄριστοτέλης ἀπέδειξε, κατὰ δὲ τὸ κρεῖττον, ὅτι ἡ τοῦ ἐνὸς ἀπλότης
οὐδὲ τὴν ἀμερίστον διαφορὰν τοῦ περιέχοντος καὶ περιεχομένου ἐπιδέχεται, 25
ὡς καὶ τοῦτο ἔδειξεν ὁ Πλάτων ἐν τῇ πρώτῃ τῶν ἐν Παρμενίδῃ ὑποθέσεων
λέγων "Ἄλλὰ μὴν αὐτὸ γε ἐν ἑαυτῷ ὄν, κἂν ἑαυτῷ εἶη περιέχον, οὐκ
ἄλλο ἢ αὐτό, εἴπερ καὶ ἐν ἑαυτῷ εἶη· ἐν τῷ γάρ τι εἶναι μὴ περιέχοντι
20 ἀδύνατον. Ἄδύνατον γάρ. Οὐκοῦν ἕτερον μὲν ἂν τι εἶη αὐτὸ τὸ περιέχον,
ἕτερον δὲ τὸ περιεχόμενον. οὐ γάρ ὅλον γε ἄμφω ταῦτον ἅμα πείσεται
καὶ ποιήσει. καὶ οὕτω τὸ ἐν οὐκ ἂν εἶη ἔτι ἐν ἀλλὰ δύο". καὶ δῆλον
ὅτι εἰ μὴ περὶ ἄλλου ταῦτα ἐνὸς καὶ περὶ ἄλλου τὰ πρότερον ἐκτεθέντα 30
ἐλέγετο, σαφῶς ἂν ἦν ἐναντία. καὶ οὐκ ἦν εἰκὸς παρὰ πόδας οὕτως τὰ
25 ἐναντία περὶ τῶν αὐτῶν λέγειν ἐν τῇ α καὶ β τῶν ὑποθέσεων, ὅπου μὲν
ἀποφάσκοντα πάντα τοῦ ἐνὸς, ὅπου δὲ καταφάσκοντα. ὁ μέντοι Ἄριστο-
τέλης σωματικὴν φύσιν ἔδειξε μὴ οὔσαν ἐν ἑαυτῇ καὶ περὶ αὐτῆς συνεπε-
ράνατο. ὅτι μὲν οὖν ἀδύνατον ἐν ἑαυτῷ τι εἶναι πρώτως, δῆλον· καὶ γὰρ
οὔτε τὸ μὴ ἔχον ὅλω διπλόην ὥσπερ τὸ ἐν εἶη ἂν αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ, οὔτε
30 τὸ ἔχον μεμερισμένην τὴν διπλόην ὥσπερ τὰ σώματα, ἀλλὰ τὰ διπλόην 35
ἔχοντα μετὰ ἀπλότητος, ὅτι καὶ τὸ αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ τοιοῦτον ἀπλοῦν τι ἅμα
καὶ διπλοῦν ὄν. ἀλλὰ πῶς ἡ τοῦ Πλάτωνος ἀπόδειξις οὐχ ἄρμόσει καὶ τῷ
Ἄριστοτέλει, ὥστε καὶ κατ' αὐτὸν τὸ ὅλον ἐν ἑαυτῷ εἶναι; ἢ ὅτι ἡ ἐλάτ-
των πρότασις διάφορος. ὁ μὲν γάρ Πλάτων τὸ ὅλον πάντα τὰ μέρη φησὶν
35 εἶναι διὰ τὴν ἀμερίστον ἔνωσιν, ὁ δὲ Ἄριστοτέλης "οὐ γάρ ἐστι, φήσας,
παρὰ τὰ μέρη τὸ ὅλον", ἐν τῷ ὑποκειμένῳ θεωρεῖ τὴν ταυτότητα.

5 καὶ om. E τὸ τὸ E: τὸ aF 10 τὸ (post ἀπλῶς) om. aF 14 καὶ ὁ aF:
καὶ E 15 ὁ om. E 17 Παρμενίδῃ p. 138 A 18 ἐν αὐτῷ F ἑαυτῷ
(post κἂν) E: ἑαυτὸ (ex αὐτὸ corr.) F: αὐτὸ a 19 ἢ αὐτὸ libri ἐν τῷ Plato: ἐν
τῷ libri γάρ τι μὴ F 20 τὸ (post αὐτὸ) om. aF 22 εἶη ἔτι aF: ἔτι εἶη E
23 πρότερον aF²: πρότερα EF¹ 24 ἦν EF: εἶη a 25 τῶν (post περὶ) om. a post
λέγειν add. καὶ aF 27 ante σωματικὴν add. τὴν aF ταύτας a 28 αὐτῷ F
29 αὐτὸ om. aF 31 καὶ om. E 35 φήσας cf. supra p. 560, 31

p. 210^b22 Ὁ δὲ Ζήνωνος ἠπόρει ἕως τοῦ ὥστε οὐκ ἀνάγκη εἰς ^{130v}₄₀
ἄπειρον ἵέναι.

Ὁ Ζήνωνος λόγος ἀναιρεῖν ἐδόκει τὸ εἶναι τὸν τόπον ἐρωτῶν οὕτως·
 “εἰ ἔστιν ὁ τόπος, ἔν τινι ἔσται· πᾶν γὰρ ὄν ἐν τινι· τὸ δὲ ἐν τινι καὶ
 5 ἐν τόπῳ. ἔσται ἄρα καὶ ὁ τόπος ἐν τόπῳ καὶ τοῦτο ἐπ’ ἄπειρον· οὐκ ἄρα
 ἔστιν ὁ τόπος.” μέλλων οὖν ἐπὶ τὴν εὐρεσιν τοῦ τόπου χωρεῖν λύει πρῶτον ⁴⁵
 ταύτην τὴν ἀπορίαν ἐκ τῆς τοῦ ἐν τινι διαιρέσεως, ἣν προσέλαβεν εἰκότως.
 εἰκότως δὲ καὶ τὸ μῦθον εἶναι ἐν ἑαυτοῦ προαπέδειξεν, ἵνα μὴ τις οἰηθῆι
 τὸν Ζήνωνος λύειν λόγον λέγων τὸ μὲν σῶμα ἐν τόπῳ, τὸν δὲ τόπον ἐν
 10 ἑαυτοῦ, καὶ οὕτως τὸ ἐπ’ ἄπειρον ἰστάνειν. μᾶλλον οὖν ἐκ τῆς τῶν ἐν
 τινι διαφορᾶς λύει οὕτως. εἰ μὲν γὰρ μοναχῶς τὸ ἐν τινι ἐπὶ τοῦ ἐν τόπῳ
 ἐλέγετο, ἄλυτος ἂν ἦν ἡ τοῦ Ζήνωνος ἀπορία, εἴπερ πᾶν τὸ ὄν εἴτε τὸ
 ἀπλῶς ὄν εἴτε τὸ σωματικόν ἐν τινί ἐστιν, ὡς οἱ παλαιοὶ πάντες ἐδόξαζον ⁵⁰
 ὁμοιοπολοῦντες τὴν ἐν τῇ ὄλῃ, ὡς ὁ Πλάτων φησί, τῶν εἰδῶν ὑπόστασιν·
 15 ἐπεὶ δὲ πολλαχῶς λέγεται τὸ ἐν τινι, οὐδὲν κωλύει τὸν τόπον, ἐν ᾧ ἐστὶ
 τὸ σῶμα, εἶναι μὲν καὶ αὐτὸν ἐν τινι, οὐ μὴν ἐν τόπῳ· οὐδὲν γὰρ κωλύει
 τὸ μὲν ἐν ἄλλῳ, τὸ δὲ ἐν ἄλλῳ εἶναι. ἡ γὰρ ὑγεία ἐν θερμοῖς ἀλλ’
 ὡς ἕξις, τὸ δὲ θερμὸν ἐν σώματι ἀλλ’ ὡς πάθος· τὸ δὲ σῶμα ἐν
 τόπῳ. διαφέρει δὲ ἡ ἕξις τοῦ πάθους, καθόσον ἡ μὲν τελειότης καὶ εἰδός ^{131r}
 20 ἐστὶν, ὡς καὶ πρότερον ἐμνημόνευσε, τὸ δὲ διαθέσις τις εὐαπόβλητος καὶ
 οὐκ οὐσιωπός. τοιαῦτα γὰρ καὶ ἐν Κατηγορίαις αἱ παθητικαὶ ποιότητες
 ἐλέγοντο. οὕτω δὲ οὐδὲν κωλύει τὸ μὲν σῶμα ἐν τόπῳ εἶναι, τὸν δὲ τό-
 πον ἐν ἄλλῳ τινί, ὡς τὸ πέρασ ἐν τῷ οὐ ἐστὶ πέρασ καὶ ἡ ἐπιφάνεια ἐν
 τῷ σώματι. ἀλλὰ καλῶς ὁ Ἀλέξανδρος ζητεῖ κατὰ τίνα τῶν προσηρημένων ⁵
 25 τοῦ ἐν τινι τρόπων ἡ ἐπιφάνειά ἐστὶν ἐν τῷ σώματι καὶ ὅλως τὸ πέρασ ἐν
 τῷ περατουμένῳ, πότερον ὡς πάθος ἢ ἕξις ἢ ὅλως ὡς ἐν ὑποκειμένῳ ἢ
 μᾶλλον ὡς μέρος ἐν ὄλῳ. μέρος γὰρ πως ἡ ἐπιφάνεια ἢ μὲν ὡς πέρασ
 τοῦ πεπερασμένου σώματος, ἢ δὲ κατὰ μῆκος καὶ πλάτος ἀφωρισμένη μέρος
 ἐστὶ τοῦ σώματος τοῦ κατὰ τὰς τρεῖς διαστάσεις οὐσιωμένου, πρῶτως δὲ
 30 τόπον εἶπε τὸν προσεχῶς περιέχοντα, ἐπειδὴ καὶ ὁ ἄλλῃ σῶμα ὡν λέγεται
 τόπος εἶναι τινος, ὅταν ἡ τοῦτου πέρασ ὁ προσεχῶς περιέχων τόπος. ¹⁰
 Ἐν δὴ τούτοις ἀξιά μοι δοκεῖ ζητήσεως, πρῶτον μὲν πῶς λύεται ὁ
 Ζήνωνος λόγος ἀπὸ τῆς τοῦ ἐν τινι διαφορᾶς, εἴπερ πᾶν τὸ ὄν ἐν τινί ἐστιν
 ἐτέρῳ· καὶ γὰρ τὸ σῶμα ἐν τινι ὡς ἐν τόπῳ, ὁ δὲ τόπος ἐν τινι ὡς
 35 πέρασ, καὶ ἐκεῖνο πάλιν ἐν τινι ἔσται, καὶ τοῦτο ἐπ’ ἄπειρον· δεύτερον δὲ

2 ἵέναι ex εἶναι corr. E 3 Ζήνωνος λόγος cf. Zeller H. Ph. I⁴544.3 τὸ εἶναι
 E: om. aF 5 καὶ (post ἄρα) om. E 8 καὶ (post δὲ) om. E οἰηθῆ a
 10 τὸ (post οὕτως) om. E 11 ἐπὶ] ὑπὸ F 13 ὄν om. a 14 Πλάτων cf.
 Tim. 52B 16 αὐτό F 17 εἶναι post τὸ μὲν ἐν ἄλλῳ posuerunt aF
 20 πρότερον nescio ubi τις om. aF 21 αἱ aF: om. E Κατηγορίαις cf.
 c. 14 p. 15^a21sq. 26 ἢ ἕξις] ἢ ἕξις E 30 ὡν] ὄν E 31 εἶναι τόπος aF
 35 καὶ (ante ἐκεῖνο) om. E καὶ τοῦτο E: καὶ ἐκεῖνο F: καὶ ἐκεῖνο καὶ οὕτως a

πῶς ἐναυθῆα μὲν τὸν Ζήνωνος λύσει λόγον ἐκ τῆς τῶν ἔν τινι διαφορᾶς, ὡς τοῦ 131^r
 Ζήνωνος ἐρωτῶντος οὕτως· εἰ ὁ τόπος ἔστι τι, ἔν τινι ἔσται· πρότε-
 ρον δὲ ἔλεγεν “ἡ γὰρ Ζήνωνος ἀπορία ζητεῖ τινα λόγον· εἰ γὰρ πᾶν τὸ 15
 ὄν ποῦ ἐστι, ὁῦλον ὅτι καὶ τοῦ τόπου τόπος ἔσται”. εἰ γὰρ μὴ ἔν τινι
 5 ἀλλ’ ἐν τόπῳ ἔλεγε τὸ ὄν ἀντικρυς, πῶς ἔτι δυνατόν ἦν διὰ τῆς τῶν ἔν
 τινι διαφορᾶς λῦσαι τὴν ἀπορίαν λέγοντα, ὡς νῦν εἴρηται, ὅτι τὸ μὲν σῶμα
 ἐν τόπῳ, ὁ δὲ τόπος ἐν ἄλλῳ, εἴπερ καὶ αὐτὸς διὰ τὸ τῶν ὄντων εἶναι ἐν
 τόπῳ ἐστί. καὶ πρὸς μὲν τοῦτο ῥητέον, ὅτι ἔοικεν ἐν μηδετέρῳ τούτων τῶν
 χωρίων ἐπ’ αὐτῆς θεῖναι τῆς λέξεως τὸν Ζήνωνος λόγον, ἀλλ’ ἐκεῖνου
 10 μέσον τι εἰπόντος, ὅπερ ἐδόνατο καὶ εἰς τὸ ἐν τόπῳ μεταλαμβάνεσθαι καὶ 20
 εἰς τὸ ἔν τινι, αὐτὸς τὴν μὲν ἀπορίαν ἐπιτιμῶν εἰς τὸ ἐν τόπῳ μετέλαβε,
 τῇ δὲ λύσει συνεργῶν εἰς τὸ ἔν τινι. τί οὖν τοῦτο τὸ μέσον ἐστίν; ἢ τὸ
 ποῦ· τοῦτο γὰρ ὡς ἔοικε καὶ τὸ ἐν τόπῳ καὶ τὸ ἔν τινι σημαίνει. καὶ
 αὐτὸς Ἀριστοτέλης ἐμνήσθη τοῦ ποῦ πρὸ τοῦ θεῖναι τὸν ἕτερον λόγον εἰπὼν
 15 “ἔτι δὲ καὶ αὐτὸς εἰ ἔστι τῶν ὄντων, ποῦ ἔσται”. τὸν δὲ λόγον ἐρωτῶν
 εἰς τὸ ἐν τόπῳ τὸ ποῦ μετέλαβεν εἰπὼν “εἰ γὰρ πᾶν τὸ ὄν ἐν τόπῳ”.

Ὁ Εὐδόμηος δὲ οὕτως ἱστορεῖ τὴν Ζήνωνος ὁῦσαν λέγων· “ἐπὶ ταῦτ’ 25
 δὲ καὶ ἡ Ζήνωνος ἀπορία φαίνεται ἄγειν. ἄξιον γὰρ πᾶν τὸ ὄν ποῦ εἶναι·
 εἰ δὲ ὁ τόπος τῶν ὄντων, ποῦ ἂν εἴη; οὐκοῦν ἐν ἄλλῳ τόπῳ, ἀκείνους
 20 ὁ δὲ ἐν ἄλλῳ, καὶ οὕτως εἰς τὸ πρόσω”. καὶ ὁρᾶς ὅτι καὶ ὁ Εὐδόμηος πρὸς
 τὸ τῆς ἀπορίας χρήσιμον τὸ ποῦ εἰς τὸ ἐν τόπῳ μετέλαβεν. ὅπως δὲ καὶ
 αὐτὸς ἐξέλαβε τὸ ποῦ, καὶ ὅτι κατὰ κοινὸν σημαίνόμενον, ὁῦλον γίνεται ἐν
 οἷς λύει καὶ αὐτὸς τὸν τοῦ Ζήνωνος λόγον γράφων οὕτως· “πρὸς δὲ Ζήνωνα
 φήσομεν πολλαχῶς τὸ ποῦ λέγεσθαι· εἰ μὲν οὖν ἐν τόπῳ ἤξιώκεν εἶναι τὰ 30
 25 ὄντα, οὐ καλῶς ἀξιοῖ· οὔτε γὰρ ὑγίαιαν οὔτε ἀνδρίαν οὔτε ἄλλα μυρία
 φαίη τις ἂν ἐν τόπῳ εἶναι. οὐδὲ δὴ ὁ τόπος τοιούτος ὢν οἷος εἴρηται.
 εἰ δὲ ἄλλως τὸ ποῦ, κἄν ὁ τόπος εἴη ποῦ· τὸ γὰρ τοῦ σώματος πέρας
 ἐστὶ τοῦ σώματος ποῦ· ἔσχατον γάρ”. καὶ ὁ Ἀλέξανδρος δὲ ἐξηγουόμενος
 πρότερον ἐκεῖνο τὸ χωρίον τὸ λέγον “πάντων δὲ κυριώτατον τὸ ὡς ἐν
 30 ἀγγεῖφ καὶ ὅλως ἐν τόπῳ” σαφῶς λέγει ὅτι ἰσοδυναμεῖ τὸ ἔν τινι τῷ ποῦ.
 “τὸ γὰρ ποῦ, φησί, κοινὸν μὲν ἐστὶ καὶ τῶν ἄλλων· καὶ γὰρ τὸ μέρος ἐν 35
 τῷ ὅλῳ ὄν ποῦ ἐστίν. ἰδίως δὲ καὶ μάλιστα εἴωθε τὸ ποῦ ἐπὶ τῶν ἐν
 τόπῳ ὄντων καὶ τῶν ἐν ἀγγεῖφ λέγεσθαι”. πρὸς δὲ τὴν πρώτην ἀπορίαν
 ῥητέον, ὅτι πρὸς μὲν τὸν Ζήνωνος λόγον εἰς ἄτοπον ἀπάγοντα τὸ τὸν τόπον
 35 ἐν τόπῳ εἶναι ἀυτάρχης ἐστὶ λύσις ἢ ἀπὸ τῆς τοῦ ἔν τινι ἤτοι τῆς τοῦ

1 μὲν om. F λύει om. F 2 οὕτως ἐρωτῶντος aF πρότερον p. 209^a23 cf.
 p. 534, 9 3 λόγον] λύσιν F 4 ποῦ ἐστὶ] ἐν τόπῳ Aristoteles 5 τῆς τῶν aF:
 τὴν E 9 αὐτῆ F 11 μετέλαβε: a et ex μετέβαλε corr. E: ἔλαβε F 14 αὐτὸς
 E: αὐτὸς ὁ aF πρότερον λόγον E εἰπὼν p. 209^a23 15 ἔστι τι Aristoteles
 16 εἰπὼν p. 209^a24 cf. v. 3 17 ὁ E: καὶ ὁ aF Εὐδόμηος fr. 42 p. 58, 17 Sp.
 18 ἀξιοῖ Eudemo reddidit Spengel cf. Zeller I⁴544¹ 20 οὔτος mut. in οὔτος F καὶ
 ὁ aF: ὁ E 23 τὸν τοῦ E: τὸν aF 26 ἂν om. E 27 τὸ γὰρ τοῦ aE: τοῦ
 γάρ F 29 λέγον p. 210^a24 τὸ (ante ὡς) om. E 31 καὶ (post ἐστὶ) om. aF
 34 εἰς aF: om. E ἐπάγοντα E 35 post ἤτοι iteraverunt ἀπὸ aF

ποῦ διαφορᾶς. οὐ γὰρ ἔτι ὁ τόπος ἐν τόπῳ ἔσται, ὅπερ ἄτοπον ἐπήγαγεν 131^v
 ὁ Ζήνων. πρὸς δὲ γε τὴν ὑπ' ἐμοῦ ῥηθεῖσαν ἀπορίαν τὴν λέγουσαν, ὅτι
 κἂν μὴ ἐν τόπῳ, ἀλλὰ ποῦ καὶ ἐν ἐτέρῳ καὶ τοῦτο ἐν ἐτέρῳ καὶ εἰς 40
 ἄπειρον, ὁ Ἀριστοτέλης αὐτὸς ὑπαντήσῃ ἐν τῷ τέλει τοῦ περὶ τοῦ τόπου
 5 προβλήματος πρὸς αὐτὴν τὴν ἀρχὴν τῆς ἐρωτήσεως ἐνιστάμενος. οὐ γὰρ
 συγχωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἢ τὸ πᾶν ποῦ εἶναι ἢ ἐν τινι ὄλῳ, ὥστε εἶναί τι
 παρ' αὐτὸ ἄλλο. καὶ ἀκουσόμεθα λέγοντος αὐτοῦ "τὸ δὲ πᾶν οὐ̄ που".
 τὸ γὰρ ποῦ αὐτό τε ἔστι τι καὶ ἔτι ἄλλο τι δεῖ εἶναι παρὰ τοῦτο ἐν ᾧ
 περιέχεται. παρὰ δὲ τὸ πᾶν καὶ ὄλον οὐδὲν ἔστιν, οὐδὲ ἔστιν ἔξω οὐδὲν
 10 τοῦ παντός· καὶ διὰ τοῦτο ἐν τῷ οὐρανῷ πάντα. ὥστε τῶν μὲν τοῦ παντός 45
 μερῶν ἄλλο ἐν ἄλλῳ οὐδὲν κωλύει εἶναι, τὸ δὲ πᾶν οὐκ ἂν εἶη ἐν ἐτέρῳ.
 οὐ γὰρ ἔστι τι παρὰ τὸ πᾶν, εἰ μὴ ἄρα ὡς ὄλον ἐν τοῖς μέρεσι τοῖς
 ἑαυτοῦ. καὶ οὕτως ἢ εἰς ἄπειρον προχώρησις ἴσταιται.

p. 210^b 27 Ἐκεῖνο δὲ φανερόν, ὅτι ἐπεὶ οὐδὲν τὸ ἀγγεῖον ἕως
 15 τοῦ ταῦτα μὲν οὖν ἔστω διηπορημένα. 50

Ὁ μὲν τοῦ Ζήνωνος λόγος ἐκ τοῦ τὸν τόπον ἐν τόπῳ εἶναι τὸ ἐπ'
 ἄπειρον ἐπειράτο δεικνόναι, αὐτὸς δὲ τὸ ἄλλο ἐν ἄλλῳ συγχωρήσας, οὐ
 μέντοι τὸν τόπον ἐν τόπῳ, καὶ ἐκ τούτου λύσας τὴν ἀπορίαν ὥσπερ πό-
 ρισμα ἀναφαινόμενον ἐθεάσατο ἐκ τοῦ ἄλλο ἐν ἄλλῳ τὸ μήτε τὴν ὕλην
 20 μήτε τὸ εἶδος τόπον εἶναι, ὡς εἰ ἔλεγε· 'λέλυται μὲν ἡ Ζήνωνος ἀπορία
 ἐκ τοῦ ἄλλο ἐν ἄλλῳ κατ' ἄλλον εἶναι τρόπον, ἐκ δὲ τοῦ | ἄλλο ἐν ἄλλῳ 131^v
 φανερόν, ὅτι οὔτε ἡ ὕλη οὔτε τὸ εἶδος τόπος ἔστιν'. ἕτερον γὰρ τό τε
 ἐν ᾧ καὶ τὸ ἐν τούτῳ· οὕτως γὰρ ἔχειν ἐλέγετο ἢ τε ἐπιφάνεια πρὸς τὸ
 χρῶμα καὶ ἡ ψυχὴ πρὸς τὴν ἐπιστήμην. εἰ οὖν ἕτερον τό τε ἐν ᾧ καὶ
 25 τὸ ἐν τούτῳ, τὸ δὲ ἀγγεῖον καὶ ὁ τόπος δεκτικὰ τῶν ἐν αὐτοῖς γινομένων
 πρῶτως ἔστιν, ἕτερα αὐτῶν ἔστι. καὶ τὸ μὲν ἀγγεῖον ἀντὶ τοῦ τόπου παρέ-
 λαβεν ὡς προφανὲς τῇ αἰσθήσει καὶ ἐναργῶς ἕτερον τῶν ἐν αὐτῷ, διὰ δὲ
 τὸ ἕτερον εἶναι τῶν ἐν αὐτῷ οὐδὲν τῶν ἐν αὐτῷ ἔστιν. εἰ δὲ τοῦτο, οὐκ
 ἂν εἶη οὔτε ὕλη οὔτε εἶδος ὁ τόπος, ἀλλ' ἕτερον. τοῦ γὰρ ἐν τόπῳ ὄντος 5
 30 ἔστι ταῦτα. παρατίθεται δὲ τοῦτο καὶ νῦν μέλλων προλαμβάνειν τὰ καθ'
 αὐτὸ ὑπάρχοντα τῷ τόπῳ, ὡς κυριώτατον ὄν τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ τὸ
 ἕτερον τῶν ἐν αὐτῷ εἶναι· πανταχόθεν δὲ στρέψας τοὺς περὶ τόπου λό-
 γους ἐπάγει ταῦτα μὲν οὖν ἔστω ἡμῖν διηπορημένα, οὐχ ὅτι μηδὲν
 τῶν μέχρι νῦν εἰρημένων ἀποδεικτικῶς εἴρηται (πολλὰ γὰρ οὕτως ἐρρέθη),

1 ἐπήγεν F (?) 6 ἢ om. F ἐν τινι ἄλλῳ F τι E: τὸ aF 7 αὐτὰ
 aF λέγοντος Δ 5 p. 212^b 14 9 ἔστιν] περιέχεται F ἔξω οὐδὲν E: οὐδὲν
 F: οὐδὲν ἔξω a 13 post οὕτως habet οὐ γὰρ — καὶ οὕτως (12. 13) iterata (addito τι
 post πᾶν et omisso ἄρα) F 13 καὶ γὰρ F 19 ἀναφαινόμενον om. a 21 ἄλλο
 prius] ἄλλω E κατ'] καὶ E 23 οὕτως — ἐν τούτῳ (25) om. aF 26 ἔστι
 (post αὐτῶν) om. aF 31 ὄν (ante τῶν) om. E 33 οὖν om. aF ἔστω
 ἡμῖν E: ἡμῖν ἔστω aF: ἡμῖν om. Aristoteles, Themistius et lemma Simplicii v. 15
 34 εἰρημένον a

ἀλλ' ὡς ἀπόρου καὶ τοῦ εἶναι τὸν τόπον φανέντος διὰ τὸ δυσκατάληπτον 131v
τῆς οὐσίας αὐτοῦ. 10

p. 210^b32 Τί δέ ποτέ ἐστιν ὁ τόπος, ὃ δ' ἂν γένοιτο φανερόν
ἔως τοῦ τοῦτο δὲ ποιεῖν ἢ ἄνω ἢ κάτω. 15

5 Ἐπὶ τὴν τοῦ τόπου εὐρεσιν λοιπὸν τραπεῖς, ἐπειδὴ δύσκολος ἐφάνη
πανταχόθεν ὁ λόγος, ὥσπερ ἔθος ἐπὶ τῶν μὴ αὐτόθεν φαινομένων ὀρισμῶν,
ἀπὸ τῶν καθ' αὐτὸ ὑπαρχόντων τῷ τόπῳ τὸν ὀρισμὸν αὐτοῦ συνάγειν
πειράσεται· καὶ προλαμβάνει ἀπὸ τῶν περὶ τόπου κοινῶν ἐννοιῶν ἕξ τινα
ἀξιώματα καὶ διὰ τῶν ἤδη ῥηθέντων ὑποδειχθέντα. ὧν πρῶτον ὅτι περιέχει 20
10 ὁ τόπος τὰ ἐν τόπῳ. τοῦτο γὰρ καὶ ἐκ τῆς πρὸς τὸ ἀγγεῖον ὁμοιότητος
αὐτοῦ φανερόν γίνεται· καὶ μέντοι καὶ διὰ τῶν παραδειγμάτων ὑπέδειξε
τὸν κυρίως τόπον νομίζεσθαι τὸ πρῶτως περιέχον· ὅλως δὲ τὸ ἐν τινι πᾶν
περιέχεσθαι δοκεῖ ὑπ' ἐκείνου τοῦ ἐν ᾧ ἐστὶ. δευτέρον τὸ μὴδὲν εἶναι
τὸν τόπον τοῦ ἐν τόπῳ. καὶ τοῦτο γὰρ ὑπέμνησται δι' ὧν ἐδείκνυτο, ὅτι
15 μῆτε ἢ ὅλη μῆτε τὸ εἶδος τόπος ἐστί. τρίτον τὸ τὸν πρῶτον τόπον μῆτε 25
μείζονα μῆτε ἐλάττωνα τοῦ ἐν τόπῳ εἶναι, ἀλλ' ἴσον· εἴτε γὰρ μείζων εἴη,
οὐκ αὐτοῦ μόνου ἐστὶ τόπος, εἴτε ἐλάττων, οὐκ ὅλου αὐτοῦ. τέταρτον
τὸ μῆτε ἀπολείπεσθαι ἐκάστου καὶ χωριστὸν εἶναι, τουτέστι μῆτε
εἶναι ποτε καθ' αὐτὸν ἐκτὸς σώματος, καὶ ὅμως μετὰ σώματος ὄντα χωρι-
20 στήν τοῦ ἐν ἑαυτῷ σώματος ἔχειν τὴν ὑπόστασιν. τὸ δὲ μὴ εἶναι ἐκτὸς
σώματος ἴσως τῇ τοῦ κενοῦ ἀναιρέσει θαρρῶν ἠξίως. καὶ ἐστὶν αὕτη ἡ
γραφὴ καὶ πλεον τι δηλοῦσα καὶ καινοπρεπέστερον τὰ ἀντικεῖσθαι δοκοῦντα
συνάγουσα. ἐστὶ καὶ ἄλλη τοιαυτὴ ἔτι ἀπολείπεσθαι ἐκάστου καὶ χω- 30
ριστόν. καὶ ἐστὶν αὕτη σαφής· ἴσον γὰρ τὸ ἀπολείπεσθαι τῷ χωρι-
25 στόν. καὶ λέγει ἂν τοιοῦτον εἶναι τὸν τόπον, ὡς μεταχωροῦντος τοῦ ἐν
αὐτῷ αὐτὸν ὑπολείπεσθαι καὶ χωρίζεσθαι. πέμπτη περὶ τόπου ἐννοία τὸ
διαφορὰς ἔχειν τὸ ἄνω καὶ κάτω· οὐχ ὅτι πᾶς ὁ ληφθεὶς ἄμφω ἔχει
ταῦτα (τοῦτο γὰρ ἀδύνατον τὸ συνδραμεῖν εἰς ταῦτόν τὰ ἀντικείμενα);
ἀλλ' ἡ τῷ καὶ συνδέσμῳ συμπλεκτικῷ ὄντι ἀντὶ διαζευκτικοῦ τοῦ ἢ ἐχρή-
30 σατο, ἵνα ἡ λέγων πάντα τόπον ἔχειν τὸ ἄνω ἢ τὸ κάτω, ὥσπερ Ὁμηρος 35
τοῦναντίον τῷ ἢ ἀντὶ τοῦ καὶ ἐχρήσατο λέγων
ἢ νέος ἢ παλαιός
ἀντὶ τοῦ καὶ νέος καὶ παλαιός, ἢ πάντα τόπον εἶπεν ἀντὶ τοῦ τὴν τοῦ

1 τὸν τόπον a: τοῦ τόπου E: τὸν (om. τόπον) F 3 γένοιτο] φαίνοιτο F 5 τοῦ
om. a 8 πειράσεται] προσάγεται F¹ 9 ῥηθέντων] ἀποδειχθέντων F¹ ὑπο-
δειχθέντα E cf. v. 11: ἀποδειχθέντα aF περιέχει aF: παρέχει E 10 τὰ]
τὸ F 12 τὸ κυρίως τὸν τόπον aF 13 fortasse δοκεῖν 15 ἢ om. a
16 μείζων] μείζον F 19 post σώματος iteravit καὶ ὅμως — ἐκτὸς σώματος (20)
21 αὕτη iteravit E¹ 23 desideres ἐστὶ δὲ καὶ 24 τῷ χωριστόν aF¹: τῶν χωριστόν
E: τὸ χωριστόν F² 25 λέγειτο F ἐν αὐτῶν E 26 ἀπολείπεσθαι a περὶ
om. aF 27 διαφορὰς E 28 τοῦτο] τοῦ a 29 τῶν καὶ συνδεσμῶν συμπλεκτι-
κῶν E 30 Ὁμηρος E 108 33 καὶ νέος E: νέος aF

τόπου φύσιν διηρῆσθαι τῷ ἄνω καὶ κάτω, οὐχὶ ἕκαστον· ἀλλὰ διὰ τί τοῦ-131^v
των μόνων ἐμνήσθη τῶν τοῦ τόπου διαφορῶν καίτοι αὐτὸς εἰπὼν πρότερον
“ταῦτα δέ ἐστι τόπου μέρη καὶ εἶδη τὸ τε ἄνω καὶ τὸ κάτω καὶ αἰ
λοιπαὶ τῶν βε διαστάσεων”. ἢ ὅτι τὸ ἄνω καὶ κάτω ἐξαιρέτως διαφοραὶ
5 εἰσι τοῦ τῶν φυσικῶν σωμάτων ὡς φυσικῶν δεκτικῶ τόπου, ἐπεὶ αἶ γε 40
ἄλλαι κυρίως τῶν ζῴων εἰσι τῶν καὶ ἐν τοῖς τοῦ σώματος μέρεσι κατ’
οὐσίαν ἐχόντων τὸ ἔμπροσθεν καὶ ὀπίσθεν καὶ τὸ δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν καὶ
τὰς ὁρμάς τῆς κινήσεως ἐπὶ ταῦτα ἐχόντων. ἕκτον δὲ ἐπὶ πᾶσιν ἀξιοῖ τὸ
τὰ φυσικὰ σώματα καὶ φέρεσθαι φύσει ἐπὶ τοὺς οἰκείους τόπους καὶ
10 μένειν ἐν αὐτοῖς· τὸ δὲ φύσει τουτέστι κατὰ τὴν αὐτῶν φύσιν. καὶ τοῦτο
γὰρ ἐναργές, ὅτι ἡ μὲν βῶλος ἐπὶ τὸ κάτω φέρεται, ὅταν μὴ βία ἀλλὰ
κατὰ τὴν ἑαυτῆς κινῆται φύσιν καὶ τὸν οἰκεῖον καταλαβοῦσα τόπον μένη 45
κάτω καὶ τὸ πῦρ ὁμοίως ἄνω. τὸ γὰρ ἄνω καὶ τὸ κάτω οἰκεῖται τῶν
φυσικῶν σωμάτων διαφοραὶ διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν καὶ ὅτι, ὡς ἐν τῇ
15 Περὶ γενέσεως λέγεται. πτώσεις μᾶλλον εἰσιν αὐταὶ τῶν φυσικῶν σωμάτων
καὶ μὴ ἐχόντων τὴν καθ’ ὁρμὴν τῆς ψυχῆς κινήσιν. τούτων οὖν, φησί,
προληφθέντων καὶ προὑποκειμένων τὰ ἐφεξῆς θεωρητέον κανόνι τοῖς ῥηθη-
σομένοις χρωμένων ἡμῶν. ἰστέον δὲ ὅτι καὶ Θεόφραστος καὶ Εὐδήμος ἐν 50
τοῖς περὶ τόπου ἀξιώμασι καὶ τὸ ἀκίνητον εἶναι τὸν τόπον προλαμβάνουσι.
20 διὰ τί δὲ ὁ Ἀριστοτέλης τοῦτο παρήκε, ὁῦλον γενήσεται ὅτε τὴν δια-
φορὰν τοῦ τόπου πρὸς τὸ ἀγγεῖον ἀποδίδωσι.

p. 211^a7 Δεῖ δὲ πειρᾶσθαι τὴν σκέψιν οὕτω ποιεῖσθαι ἕως τοῦ
οὕτω γὰρ ἂν ἀλλίστα δεικνύοιτο ἕκαστον. |

Μετὰ τὴν πρόληψιν τῶν κατὰ τὰς κοινὰς ἐννοίας ὑπάρχειν δοκούντων τῷ 132^r
25 ζητουμένῳ πράγματι, τριῶν χρεῖα τούτων εἰς τὴν ἀναμφίλεκτον τοῦ τί ἐστὶν
ἀπόδοσιν, ἐνὸς μὲν τοῦ τὰ κατὰ τὰς κοινὰς ἐννοίας ἀξιωθέντα ὑπάρχοντα
τῷ ὀρισμῷ τῷ προκειμένῳ φαίνεσθαι, ἐτέρου δὲ τοῦ λύεσθαι ἐξ αὐτοῦ τὰ
πρὸς τὴν ὑπαρξίν τὴν τοιαύτην ἀπορηθέντα, καὶ τρίτου τοῦ τὸ τῆς δυσκο-
λίας αἰτίον τοῦ προβλήματος καταφανὲς ἐκ τοῦ ἀποδοθέντος ὀρισμοῦ γενέ- 5
30 σθαι, εἴπερ εἶη δύσκολον. τεκμήριον γὰρ ἐναργές καὶ τοῦτο γίνεται τοῦ
πᾶσαν αὐτοῦ τὴν φύσιν εἰρῆσθαι.

1 τῷ] τὸ F

2 πρότερον Δ 1 p. 208^b12

3 ante καὶ αἰ add. οὐχὶ ἕκαστον F

4 καὶ τὸ κάτω aF

5 δεκτικαὶ a

6 τῶν καὶ ἐν τοῖς initio paginae iteravit F

14 ὅτι] ἐτι a

15 Περὶ γενέσεως significat fortasse B 6 p. 333^b26 sqq.

18 ἡμῶν F

Θεόφραστος cf. f. 136^r15. 141^v39

Εὐδήμος fr. 43 p. 59, 4 cf.

infra l. c.

21 παραδῶσει a

23 ἀλλίστα a et Aristoteles: μάλιστα E cf. f. 139^r22

24 δοκούντων om. a

25 χρεῖα om. F

τουτέστιν primum scripserat E

26 τὰ aF²: om. F¹: κατὰ primum scripserat E

28 τρίτον E

29 τοῦ προβλή-

ματος om. aF

31 εἰρῆσθαι F

p. 211^a12 Πρῶτον μὲν οὖν δεῖ κατανοῆσαι ἕως τοῦ ἐν φ̄ 132^r
 ὑπάρχουσι μεταβάλλει. 13

Προλαβὼν τὰς περὶ τόπου κοινὰς ἐννοίας καὶ ὁποῖον εἶναι χρῆ τὸν ἀποδιδόμενον τοῦ τόπου ὁρισμὸν διδάξας ἡμᾶς, ἐφεξῆς ὁποῖα τὰ ἐν τόπῳ 15
 5 κυρίως εἶναι νομίζομεν ὑπομιννήσκει πρῶτον, καὶ τότε ὁποῖος ὁ τόπος. τὰ δὲ ἐν τόπῳ κυρίως ἀπὸ τῶν κατὰ τόπον κυρίως κινουμένων εὐρίσκεται. τὰ γὰρ κινούμενα κατὰ τόπον κυρίως, ταῦτα καὶ ἔστι κυρίως ἐν τόπῳ. ἀπὸ γὰρ τῆς ἀντιμεταστάσεως τῶν σωμάτων τὴν περὶ τόπου ἐννοίαν ἔσχομεν, καὶ ἀπὸ τῶν κατὰ τόπον κινουμένων τὰς περὶ τόπου ἐννοίας συνηγάγομεν,
 10 ὅτι ἄλλος παρὰ τὸ ἐν τόπῳ καὶ ὅτι ἴσος καὶ ὅτι χωριστὸς καὶ ὅτι διαφορὰς ἔχει τὸ ἄνω καὶ κάτω, ἐφ' ᾧ ἡ μετάστασις καὶ ἡ μονή. ὥστε τὰς 20
 10 πολλὰς ταύτας ἐννοίας εἰς τὴν αἰτίαν αὐτῶν μίαν τὴν κατὰ τόπον κίνησιν συνηγάγεν. ὑπέδειξε δὲ καὶ τὰ εἶδη τῆς ὀπισσοῦν κατὰ τόπον κινήσεως δύο ὄντα, τὴν τε φοράν, ἣτις μόνως καὶ τελέως κατὰ τόπον κινήσις ἐστὶ,
 15 καὶ τὴν αὐξήσιν καὶ φθίσιν. καὶ γὰρ ἐν τούτοις, ὃ πρότερον ἦν ἐνταῦθα οἶον σπιθαμὴν ἀνέχον τῆς γῆς, τοῦτο μεθίσταται εἰς ἔλαττον ἢ μεῖζον τοῦ τόπου διάστημα, ἐπὶ μὲν τῆς αὐξήσεως δηλονότι εἰς μεῖζον, ἐπὶ δὲ τῆς φθίσεως εἰς ἔλαττον. καὶ ἀπὸ τούτων τῶν τριῶν μεταστάσεων ἡμῖν ἡ 25
 20 μεθίστατο τὰ σώματα μὴδὲ ἐπελάμβανεν ἢ ἀπελάμβανε χώραν, τίς ἂν ἡμῖν ἐννοία περὶ τοῦ τόπου ἐγένετο; βουλόμενος οὖν ἐκ τῶν κατὰ τόπον κινουμένων τὸν τόπον εὐρεῖν διαιρεῖται πρῶτον τὰ τε καθ' αὐτὸ κινούμενα καὶ τὰ κατὰ συμβεβηχὸς, τὰ καθ' αὐτὸ καὶ ἐνεργεῖα λέγων, οἷον ἕκαστον τῶν σωμάτων ὅλον ἐστὶν ἀπολελυμένον ἀπ' ἄλλου τόπου μετα-
 25 βαῖνον εἰς ἕτερον, οἷον τὸ ἐμὸν ὅταν βαδίζω καὶ ἡ ναὺς πλέουσα. τὰ δὲ 30
 25 κατὰ συμβεβηχὸς ταῦτά ἐστι τὰ τοῖς καθ' αὐτὸ κινουμένοις ὑπάρχοντα ἢ ὡς μέρη οἷον ἡ ἐμὴ χεὶρ καὶ ὁ τοῦ πλοίου ἦλος, ἢ ὡς συμβεβηκότα οἷον ἡ λευκότης καὶ ἡ ἐπιστήμη. διαφορὰ δὲ καὶ τούτων ἐστὶ. τὰ μὲν γὰρ μόρια κἄν μὴ κινῆται καθ' αὐτὰ ἐν τῷ ὅλῳ ὄντα, διότι χρῆ τὰ καθ' αὐτὰ
 30 κινούμενα καὶ μεταβαίνοντα τόπον ἐκ τόπου ἀπολελυμένα εἶναι πάντη, ἀλλ' ἐνδέχεται γε ἀπολυθέντα τοῦ ὅλου κινεῖσθαι καθ' αὐτά. ὥστε ὅταν μετὰ τοῦ ὅλου κινῆται, τὸ μὲν κατὰ συμβεβηχὸς κινεῖσθαι ἐνεργεῖα ἔχειν, τὸ δὲ 35
 35 καθ' αὐτὸ δυνάμει. τὰ μὲν γὰρ συμβεβηκότα τοῖς καθ' αὐτὸ κινουμένοις οὐδὲ ἐνδέχεται καθ' αὐτὸ κινεῖσθαι οὐδὲ δυνάμει ἔχει τοῦτο, οἷον ἡ λευ-
 35 κότης ἢ ἡ ἐπιστήμη. οὐ γὰρ δύναται ταῦτα χωρισθέντα καθ' αὐτὰ κινηθῆναι, ὅτι οὐδὲ ὅλως χωριστά. ἀλλ' οὕτως αἰεὶ ταῦτα κινεῖται καὶ μεταβάλλει, ὅτι ἐν φ̄ ὑπάρχουσι μεταβάλλει τοῦτο, ἄλλως δὲ οὐ, οὔτε ἐνεργεῖα οὔτε δυνάμει.

10 συνηγάγομεν E: συνεισάγομεν aF ἄλλως F¹ 11 καὶ τὸ κάτω a 14 εἴ
 τις F μόνως aF: μόνη E 20 ἀπελάμβανεν aF 22 καθ' αὐτόν F
 24 ὅλον om. F 26 καθ' αὐτὸ E: καθ' αὐτά aF 27 καὶ ὁ] ἢ ὁ E 31 γε
 om. aF 32 ἔχει a 35 ἢ (post ἢ) om. a

Τούτου οὖν οὕτως ἔχοντος ἐκ τῶν καθ' αὐτὸ κατὰ τόπον κινουμένων 132^a
 ἐλεῖν χρῆ τὸν τόπον, ἀλλ' οὐκ ἐκ τῶν κατὰ συμβεβηκός, εἰ μὴ ἄρα δυνάμει 40
 καὶ ταῦτα ἔχοντα τὸ καθ' αὐτὸ κινεῖσθαι γένηται ἐνεργείᾳ ποτέ, ὡς τὰ
 διακριθέντα μέρη τῆς ὁλότητος καὶ καθ' ἑαυτὰ περιγραφέντα· τότε δὲ καὶ
 5 καθ' αὐτὸ γίνεται ἐν τόπῳ. καὶ ἔστι καὶ κατὰ τοῦτο χρήσιμος ἡ τῶν
 κατὰ συμβεβηκός κινουμένων διαίρεσις. ὡς γὰρ κινεῖται κατὰ τόπον, οὕτω
 καὶ ἔστιν ἐν τόπῳ. τὰ μὲν γὰρ δυνάμει τὸ καθ' αὐτὸ ἔχοντα, ὡσπερ τὰ
 μέρη, δύνανται ποτε καὶ κινήθηναι καθ' αὐτὰ καὶ ἐν τόπῳ εἶναι καθ' αὐτά,
 τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκός μόνως κινούμενα οὐδὲ κινεῖσθαι ἂν λέγοιτο κυρίως 45
 10 κατὰ τόπον οὐδὲ ἐν τόπῳ εἶναι οὐδέποτε, ἀλλ' ἐκεῖνα μόνω ὅσα ἀπολελυ-
 μένα ἀπτεταί τινων οὐκ ὄντα αὐτοῖς συνεχῆ· ταῦτα γὰρ καθ' ἑαυτὰ κινεῖ-
 ται. καὶ ὅτι μὲν ἀπολελυμένα χρῆ εἶναι τὰ καθ' αὐτὸ κινούμενα καὶ καθ'
 αὐτὸ ὄντα ἐν τόπῳ πρόδηλον. † δὲ ὅτι καὶ ἀπτεσθαί τινος. ἢ ὅτι εἰ
 μὴ τὸ πᾶν εἴη, τὸ ἐξωτάτω ἀνάγκη πάντως ἀπτεσθαί τινος, εἰ δὲ τὸ
 15 πᾶν, οὐδ' ἂν μεταβαίνοι τόπον ἐκ τόπου. τὸ δὲ πανταχόθεν ἀπτόμενον 50
 περιέχεται ὑπ' ἐκείνου μὴ συνεχοῦς ὄντος αὐτῷ. ἔστιν οὖν τὸ πρῶτως
 ἐν τόπῳ ὃν τὸ ὅλον καθ' αὐτὸ κινούμενον κατὰ τόπον καὶ ἀπολελυμένον
 καὶ ἀπτόμενον τινος περιέχοντος ἴσου ἑαυτῷ. ἵνα δὲ προλαβῶν εἶπω, καὶ
 ἐκ τῶν ἐν τόπῳ καθ' αὐτὸ κινουμένων καὶ ὄντων δυνατὸν συναγεῖν τὸν τοῦ
 20 τόπου ὀρισμὸν· τὸ γὰρ τοῦ ἀπτομένου πέρασ ἴσον περιέχει τὰ κινούμενα
 τοπικῶς· ὑφ' οὗ δὲ τὰ κινούμενα τοπικῶς περιέχεται, τοῦτο τόπος. τὸ ἄρα
 τοῦ ἀπτομένου καὶ περιέχοντος τὰ τοπικῶς κινούμενα | πέρασ ὁ τόπος. 132^b
 καὶ ἡ κατὰ τὸ ποσὸν δὲ κινήσεις τοπικὴ τις οὕσα καὶ αὐτὴ ὁμοίως ἔχει,
 οὐ πάντα μὲν ἀλλάσσοντος τὸν τόπον τοῦ ἀξιομένου ἢ μειουμένου, προσπι-
 25 λαμβάνοντος δὲ τίνα ἢ ἀπολείποντος. διὸ καίτοι κατὰ τόπον οὕσα καὶ αὐτὴ
 οὐ λέγεται ὅμως τοπικὴ διὰ τὸ μὴ πάντα ἀμείβειν τὸν τόπον. αὐτὴ μὲν
 ἢ τῶν λεγομένων ἔννοια. καὶ τὸν οὐρανὸν δὲ, φησί, διὰ τοῦτο οἰόμεθα ἐν
 τόπῳ, ὅτι κινούμενος ἄλλοτε ἄλλο τῶν μορίων κατ' ἄλλην καὶ ἄλλην θέσιν 5
 ἀμείβει.

30 p. 211^a23 Ἐπεὶ δὲ λέγομεν εἶναι ὡς ἐν τόπῳ ἕως τοῦ ἐν γὰρ τῷ 11
 αὐτῷ τὰ ἔσχατα τῶν ἀπτομένων.

Μέχρι τοῦδε ὁρισίας τὰ καθ' αὐτὸ κινούμενα κατὰ τόπον, ὅπερ καθ'
 αὐτὸ καὶ ἐν τόπῳ ἐστί, διότι καὶ οὐσίας εἶναι χρῆ σωματικὰς καὶ ὅλας

2 ἐκ aF: καὶ E 4 ἑαυτὰ E: ἑαυ F: αὐτὰ a καὶ (post δὲ) om. aF
 5 καὶ (post ἔστι) om. a 9 συμβεβηκός E¹ μόνος a 11 οὐκ ὄντα EF
 cf. Themistius p. 267, 4: οὐκ οὖν τὰ a 13 ὄηλον. πρόδηλον δὲ καὶ ὅτι ἀπτεσθαί a.
 sed propter insequens ἢ praecast emendatoris Ambrosiani coniectura πρόδηλον. (πῶς δὲ
 ὄηλον) ὅτι, nisi mavis (διὰ τί) δὲ (sc. ὄηλον) ὅτι κτλ. 14 εἴη τὸ aF: εἴη ἢ τῷ E
 18 καὶ (ante ἀπτόμενον) om. E 21 ὑφ' οὗ δὲ — τοπικῶς om. E 22 περιέχοντος
 post κινούμενα transiecerunt aF 25 τίνα om. aF καὶ αὐτὴ aF 26 τὸν
 (ante τόπον) om. a 28 ἄλλο aF: ἄλλων E

καὶ ἀπολελυμένας τῆς πρὸς ἀλλήλας συνεχείας καὶ περιεχομένας ὑπ' ἄλλου, 132^v
 ὁμοίως καὶ ἀπὸ τοῦ ὁλοσχερροτέρως λεγομένου τόπου ἐπὶ τὸν κυρίως καὶ 15
 πρώτως λεγόμενον προσάγει τὸν λόγον, ἵνα τούτῳ δείξῃ λοιπὸν ὑπαρχούσας
 τὰς περὶ τόπου προληφθείσας ἐννοίας. λέγομεν τοίνυν ὡς ἐν τόπῳ εἶναι
 5 ἐν τῷ οὐρανῷ, τουτέστι τῷ κόσμῳ, ὅτι περιεχόμεθα ὑπ' αὐτοῦ, ὡς τοῦ
 περιέχειν σωματικῶς οἰκισυόντος τῷ τόπῳ. οὐ μόντοι προσεχῶς ἐν τῷ
 οὐρανῷ ἐσμεν, οὐδὲ κυρίως ἡμῶν οὗτός ἐστι τόπος, ἀλλὰ διότι ἐν τῷ
 ἀέρι, οὗτος δὲ ἐν τῷ οὐρανῷ. διὰ τὰ αὐτὰ δὲ καὶ ἐν τῷ ἀέρι, οὐχ 20
 ὅτι ἐν ἅπαντι τῷ ἀέρι, ἀλλὰ διὰ τὸ ἔσχατον αὐτοῦ καὶ προσεχῶς ἡμᾶς
 10 περιέχον· διὰ γὰρ τοῦτο καὶ ἐν τῷ ἀέρι. ὅτι γὰρ οὐχ ὅλος ὁ ἀήρ ἐστὶν
 ἡμῶν τόπος, ὀήλον, εἴπερ ἴσον δεῖ τὸν τόπον τῷ ἐν τόπῳ εἶναι, καὶ εἰ
 μὴ ἴσος εἴη, μὴ εἶναι τόπον. ἴσον δὲ ἐστὶ τὸ ἔσχατον τοῦ περιέχοντος
 ἡμᾶς τὸ πρὸς ἡμᾶς, ἐν ᾧ πρώτως ἐσμεν. ἄρα οὖν τοῦτο ὁ τόπος τὸ τοῦ
 περιέχοντος ἔσχατον τὸ προσεχὲς τῷ περιεχομένῳ; ἢ καὶ ἄλλης δεῖ τινος
 15 προσθήκης τῷ λόγῳ, ἣν καὶ προστίθῃσι. τὸ περιέχον ἢ συνεχές ἐστὶ τῷ
 περιεχομένῳ ἢ διηρημένον ἀπ' αὐτοῦ· καὶ εἰ μὲν συνεχές ἐστὶν, οὐχ ὡς 25
 ἐν τόπῳ λέγεται τῷ περιέχοντι, ἀλλ' ὡς ἐν ὅλῳ μέρος· ὅταν δὲ διη-
 ρημένον εἴη καὶ ἀπτόμενον, ἔστι καὶ ἐν πρώτῳ τῷ ἐσχάτῳ τοῦ
 περιέχοντος ὡς ἐν τόπῳ. καὶ δείκνυσιν ἐν τούτῳ τὴν διαφορὰν τῶν τε
 20 ὡς ἐν ὅλῳ ὄντων καὶ τῶν ὡς ἐν τόπῳ, ὥσπερ μετ' ὀλίγον τὴν διαφορὰν
 τῶν ἐν τόπῳ κινουμένων καὶ τῶν μετὰ τοῦ ὅλου κινουμένων.

Ὁ μόντοι Ἀλέξανδρος οἶεται διὰ τούτων δείκνυσθαι, ὅτι μὴ ἔστι τὰ
 συνεχῆ μέρη τοῦ ὅλου τοῦ ὄντος ἐν τόπῳ καθ' αὐτὰ ἐν τόπῳ, ἀλλ' ἐν 30
 ὅλῳ τῷ ἐν τόπῳ. αἱτοὶ σαφῶς περὶ τῆς τοῦ περιέχοντος διαιρέσεως οἶμαι
 25 καὶ συνεχείας πρὸς τὸ ἐν αὐτῷ λέγει γράφων ὅταν μὲν οὖν μὴ διηρη-
 μένον ἢ τὸ περιέχον ἀλλὰ συνεχές καὶ πάλιν ὅταν δὲ διηρημέ-
 νον ἢ καὶ ἀπτόμενον. συμφωνότερον οὖν οἶμαι καὶ τῇ λέξει καὶ τοῖς
 προκειμένοις ἔστιν ἀκούειν, ὅτι ὅταν μὲν συνεχές ἢ τὸ περιέχον τῷ περιε-
 30 χόμενῳ, τότε ὡς μέρος ἐν ὅλῳ ἐστὶ τὸ περιεχόμενον ἐν τῷ περιέχοντι·
 ὅταν δὲ διηρημένον, τότε ὡς ἐν τόπῳ τῷ ἐσχάτῳ τοῦ περιέχοντος τὸ περιε- 35
 χόμενον καὶ ἐν πρώτῳ τούτῳ. καὶ τούτῳ ἐφαρμόττει τὰ προληφθέντα περὶ
 τόπου ἀξιώματα τὰ τε μῆδεν εἶναι τοῦ ἐν τόπῳ (ἐξῴθεν γὰρ αὐτοῦ ἐστὶ)
 καὶ τὸ ἴσον αὐτῷ εἶναι, ὃ ἔδειξε διὰ τοῦ ἐν γὰρ τῷ αὐτῷ τὰ ἔσχατα
 τῶν ἀπτομένων, τουτέστι τὰ πέρατα τοῦ τε περιέχοντος καὶ τοῦ περιε-
 35 χόμενου. ἀλλ' εἰ μὲν ἐν τῷ αὐτῷ ὡς ἐν τόπῳ λέγει, ὀήλον ὅτι κατὰ
 συμβεβηκὸς ἂν εἴη λέγων· οὐ γὰρ ὀη αἰ ἐπιφάνειαι καθ' αὐτὸ ἐν τόπῳ.
 ἀλλ' οὐδὲ ὡς ἐν ὑποκειμένῳ τῷ αὐτῷ· ἑκατέρα γὰρ ἐπιφάνεια ἐν τῷ 40
 οἰκείῳ ἐστίν. ἀλλ' οὐδὲ κατ' ἄλλο τι τοῦ ἐν τινι σημαίνονον αἰ ἐπιφά-
 νειαι ἐν τῷ αὐτῷ εἶσι. “μᾶλλον οὖν ἐν τῷ αὐτῷ ἀκουστέον ἀντὶ τοῦ

1 ἀλλήλα E 6 οἰκείου ὄντος a 7 ἐστὶν ὁ (ὁ delevit F) aF 8 οὗτος δὲ —
 ἐν τῷ ἀέρι om. E 10 ὅλος F 11 δεῖ] δὴ F 20 ὄντα E 27 ἢ om.
 aF 36 καθ' αὐτὰς a 39 μᾶλλον κτλ. Alexandri sunt cf. p. 570, 7 οὖν E:
 om. F: δὲ a

ἄμα. ἐν τῷ αὐτῷ γὰρ λέγεται εἶναι καὶ ταῦτα, ὧν μὴδὲν ἐστὶ μεταξύ. 132^v
καὶ ἔοικε καὶ οὗτος ὁ τρόπος τοῦ ἐν τινὶ παραλειψέσθαι ἐν τῇ ἀπαριθμή-
σει τῶν τοῦ ἐν τινὶ σημαινομένων. τὰ γὰρ ἐφαρμόζοντα ἀλλήλοις καὶ μῆτε
ὄγκον ποιοῦντα μῆτε ἔχοντά τι μεταξύ ἐν τῷ αὐτῷ ἐστίν. ἐν γὰρ γίνεται
5 τὸ ἀμφοῖν πέρασ ἐπὶ τῶν ἀποτομένων συμπιπτόντων αὐτῶν διὰ τὸ μὴ ἔχειν 45
ἐπ' ἐκεῖνο διάστασιν. ὡσπερ ἐπὶ τῶν συνεχιζομένων ἀπόλλυται καὶ τὸ ἐν.
συνεχῆ γὰρ ἐστίν, ὧν οὐδὲν ἐστὶ μεταξύ πέρασ ἐνεργεία". οὕτω μὲν οὖν
ὁ Ἀλέξανδρος τὸ ἐν τῷ αὐτῷ κατὰ τὸ ἄμα ἀκούει ἄλλο τι τοῦτο λέγων
παρὰ τὰ ἀπαριθμηθέντα τοῦ ἐν τινὶ σημαινομένου. ὁ δὲ Ἀσπάσιος ἐν τῷ
10 αὐτῷ μὲν ὡς ἐν τόπῳ ἀκούει. οὕτω μέντοι ὡς ὁ ἀμφορεύς τοῦ οἴνου ἐν
ἑαυτῷ ἐλέγετο, διότι μέρος ἐν μέρει, καὶ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ἐν τόπῳ ἐν τῷ
τόπῳ μιᾶς γινόμενης τῆς ἐπιφανείας διὰ τὸ ἀβαθέσ· ἀλλ' εἰ μία, πῶς ἐν 50
τινὶ: ἢ ὡς ἐν τῷ τοῦ περιέχοντος σώματι.

p. 211^a34 Καὶ συνεχῆς μὲν ὄν οὐκ ἐν ἐκείνῳ κινεῖται ἕως τοῦ
15 τὸ δὲ ὕδωρ ἐν τῷ κάδῳ. |

Καὶ τοῦτο δεικτικὸν οἶμαι τοῦ δεῖν τὸ ἐν τόπῳ μὴ εἶναι συνεχῆς 133^r
πρὸς τὸν τόπον, ἀλλὰ ἀπολελυμένον. δείκνυσι δὲ ἀπὸ τῆς ἐν τόπῳ κινή-
σεως, εἴ γε τὸ μὲν ἐν τόπῳ ἐν τῷ τόπῳ κινεῖται τῷ περιέχοντι αὐτό, τὸ
δὲ συνεχῆς οὐ κινεῖται ἐν τῷ περιέχοντι αὐτό, ἀλλὰ μετ' ἐκείνου. ὅταν
20 οὖν διαιρεθῆ, τότε ἐν τόπῳ ἐστί· τότε γὰρ ἐν τῷ περιέχοντι κινεῖται,
κἂν τε κινῆται τὸ περιέχον ὡσπερ τὸ ἀγγεῖον, κἂν τε μὴ ὡς ὁ κυρίως 5
τόπος. ὁ μέντοι Ἀσπάσιος τὸ ἐν τόπῳ μένον ἢ κινούμενον ὡς τὸ κλυδα-
ζόμενον ἢ κυκλοτερῶς περιφερόμενον ὕδωρ ἐξεδέξατο. δῆλον δὲ ὅτι τὸ
ἀγγεῖον οὐχ ὅλον τόπος ἐστίν, ἀλλ' ἡ κοίλη ἐπιφάνεια τοῦ κάδου ἢ τοῦ
25 κεράμου· ὁ μέντοι Ἀλέξανδρος "καὶ τοῦτο δεικτικόν, φησί, τοῦ τὰ μέρη
τὰ συνεχῆ μὴ εἶναι ἐν τόπῳ, εἴ γε τὸ μὲν ἐν τόπῳ ὄν ἐν τούτῳ κινεῖται,
τὸ δὲ ἐν ὅλῳ ὄν (τοιούτου δὲ τὸ συνεχῆς μέρος) οὐκ ἐν ἐκείνῳ ἀλλὰ σὺν
ἐκείνῳ κινεῖται". οὕτω δὲ ἐξηγούμενος τὰ ἐφεξῆς ἀπὸ τοῦ ἔτι ὅταν μὴ 10
διηρημένον ἢ ἕως τοῦ ἤδη τοίνυν φανερόν τί ἐστίν ὁ τόπος τὰ
30 αὐτὰ τοῖς προειρημένοις εἶναι φησι καὶ διπλῆν αἰτιᾶται γραφήν, ὡς εἴ γε
τὰ πρότερα τὰ ἀπὸ τοῦ "ὅταν μὲν οὖν μὴ διηρημένον ἢ" περὶ τῆς δια-
φορᾶς ἤκουε τῶν ἐν τόπῳ ὄντων πρὸς τὰ ἐν ὅλῳ, τὰ δὲ ἐφεξῆς τὰ ἀπὸ
τοῦ συνεχῆς μὲν ὄν οὐκ ἐν ἐκείνῳ κινεῖται περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν ἐν
τόπῳ κινουμένων πρὸς τὰ μέρη τὰ μετὰ τοῦ ὅλου κινούμενα. δύναται
35 ταῦτα συντόμως μετὰ παραδειγμάτων περὶ τῶν αὐτῶν λέγειν, τὰ μὲν πρῶτα
περὶ τῶν ἐν ὅλῳ ἢ ἐν τόπῳ, τὰ δὲ ἐφεξῆς περὶ τῶν μετὰ τοῦ ὅλου ἢ ἐν 15

5 αὐτῶν om. aF

7 οὐδὲν aF: μὴδὲν E

9 σημαινομένων aE: σημαινόμενα F

10 ὡς om. aF

11 ἐν τῷ τόπῳ EF: ἐν τόπῳ a

12 ἀμαθές E

13 ὡς

(post ἦ) om. E

18 ἐν τῷ EF: ἐν a

22 κλυδοιζόμενον a

27 ὄν EF:

οὐ a

28 ὅταν — ἢ (29) om. aF

29 φανερόν ἐκ τούτων τί Aristoteles

τί E: ὅτι aF

30 καὶ (post φησι) om. F

31 πρότερα p. 211^a29

τόπων κινουμένων. τὰ μὲν γὰρ συνεχῆ ὡς ἐν τινι ἂν εἶη, ὅτι ὡς μέρος 133^r
 ἐν ὄλῳ λέγεται ὡς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ ἢ ὄψις ἢ ἐν τῷ σώματι ἢ χεῖρ, τὰ
 δὲ διηρημένα ὡς ἐν τόπῳ ἢ ὡς ἐν ἀγγείῳ, κἂν ἄμφω τὰ παραδείγματα
 ἀγγείων παρέθετο κάδου καὶ κεράμου. τάχα δὲ τὸν μὲν οἶνον ἐν τῷ κε-
 5 ράμῳ παράδειγμα τοῦ ἐν τόπῳ ὄντος παρατίθεται, τὸ δὲ ὕδωρ ἐν τῷ κάδῳ
 παράδειγμα τοῦ ἐν τόπῳ κινουμένου. ἐν γὰρ τῇ ἀνιμῆσει κινεῖται τὸ ὕδωρ 20
 ἐν τῷ κάδῳ, ὥστε ποτὲ μὲν τὰ ὄντα ἐν τόπῳ πρὸς τὰ ὄντα ἐν ὄλῳ πα-
 ρατίθῃσιν ἀλλήλοις, ποτὲ δὲ τὰ κινούμενα. τοῦτο δέ, ἵνα κατ' ἄμφω διο-
 ρισθῇ τὰ ἐν τόπῳ πρὸς τὰ ἐν ὄλῳ. καὶ ὁ Ἀσπασίσιος δὲ τελείως παρῆκε
 10 τὰ ὕστερα.

p. 211^b5 Ἦδη τοίνυν φανερόν ἐκ τούτων, τί ἐστὶν ὁ τόπος ἕως
 τοῦ τούτων δὲ ὅτι τὰ τρία οὐκ ἐνδέχεται εἶναι φανερόν. 25

Ἄγαθὸν τὴν περὶ τόπου ἔννοιαν εἰς τὸ τοῦ περιέχοντος πέρασ τὸ πρὸς
 τῷ περιεχομένῳ ἀπολελυμένον αὐτοῦ, διότι καὶ περιεκτικὸν τοῦτο τοῦ ἐν
 15 αὐτῷ ἐστὶ καὶ ἴσον καὶ ἄλλο παρ' αὐτό, ἅπερ κυριώτατα τῶν περὶ τόπου
 ἀξιώθεντων ἐστίν, ἥδη φανερόν ἐκ τῶν εἰρημένων εἶναι φησι, τί ἐστὶν
 ὁ τόπος, ὅτι τὸ πέρασ τοῦ περιέχοντος καθὼ περιέχει τὸ περιεχόμενον.
 ὅτι δὲ τοῦτό ἐστιν, ἐφεξῆς καὶ ἐκ διαιρέσεως πειρᾶται δεικνύουσι, καὶ χρῆ- 30
 ται τῷ διὰ πλειόνων λεγομένῳ διαιρετικῷ ὄντι τοιοῦτῳ· ἤτοι τὸ α ἐστὶν
 20 ἢ τὸ β ἢ τὸ γ ἢ τὸ δ . ἀλλ' οὔτε τὸ α οὔτε τὸ β οὔτε τὸ γ . τὸ δ
 ἄρα. καὶ φησιν ὅτι τέτταρά ἐστίν, ὧν ἀνάγκη τὸν τόπον εἶναι τι
 εἶναι. ἢ γὰρ τὸ εἶδος τοῦ ἐν τόπῳ ἢ ἡ ὕλη αὐτοῦ ἢ τὸ διάστημα τὸ
 μεταξὺ τῶν ἐσχάτων τοῦ περιέχοντος τὸν τόπον ἀνάγκη εἶναι (ὁ τινὲς καὶ
 τῶν προτέρων ὡς οἱ περὶ Δημόκριτον καὶ τῶν ὑστέρων ὡς οἱ περὶ Ἐπί-
 25 κουρον καὶ οἱ Στωικοί, τινὲς δὲ καὶ κατὰ Πλάτωνα τοῦτο τὸν τόπον εἶναι 35
 ἐνόμισαν) ἢ τὰ ἐσχάτα τοῦ περιέχοντος. εἰ οὖν μὴδὲν τῶν τριῶν ἐστίν,
 ὡς δεῖξει, ἀνάγκη τὸ λειπόμενον εἶναι τὸν τόπον· τὸ δὲ διάστημα τοῦτο
 οἱ μὲν περὶ Δημόκριτον καὶ Ἐπίκουρον κενὸν εἶναι λέγουσιν οὕτως ὥστε
 ποτὲ μὲν πληροῦσθαι σώματος ποτὲ δὲ καὶ κενὸν ἀπολείπεσθαι, οἱ δὲ
 30 Πλατωνικοὶ καὶ οἱ Στωικοὶ εἶναι μὲν ἄλλο παρὰ τὰ σώματά φασι, αἰεὶ δὲ
 σῶμα ἔχειν, ὡς μὴδέποτε κενὸν ἀπολείπεσθαι. ἀλλ' αὐτὸς μὲν ἄτε μὴ
 προσθεῖς τὴν ἀνάγκην τῆς διαιρέσεως τὸ σχεδὸν προσέταξεν, ἐπειδὴ δὲ ἐάν 40
 μὴ ἀνελλιπὴς ἢ διαιρέσις φανῇ, σαθρὰ δοκεῖ ἢ ἀπόδειξις. πειρατέον τὴν
 ἀνάγκην εὑρεῖν· οὕτω γὰρ καὶ τὸ σχεδὸν οὐκ ἀορίστου ἐννοίας, ἀλλ'
 35 εὐλαβείας φιλοσόφου δειχθήσεται. εἰ τοίνυν τὸ κινούμενον κατὰ τόπον με-
 ταβάλλει κατὰ τόπον, ἀνάγκη τὸν τόπον ἐκεῖνο εἶναι, καὶ δὲ μεταβάλλει τὸ

3 κἂν εἰ α	5 παραδείγματα F	13 τοῦ (post τὸ) om. aF	16 φησὶν
εἶναι a	17 ὅτι om. F	19 διὰ E: ἐκ aF	ἐστὶν om. aF
Ἔλη F	23 ὁ τινὲς aE: τινὲς F	24 ὕστερον E	22 ἢ
30 αἰ] δεῖ F	31 ἔχει F	32 τὴν] τῆς E	25 εἶναι E: om. aF
33 ἀνελλιπὴς libri	35 τὸ] αὐτὸ a		

κατὰ τόπον κινούμενον· μεταβάλλει δὲ τὸ κατὰ τόπον κινούμενον ἢ κατὰ 133^v
 τι τῶν ἐν αὐτῷ ἢ κατὰ τι τῶν προσεχῶς περὶ ἑαυτό· ἀλλὰ τὰ μὲν ἐν
 τῷ κινουμένῳ ὕλη καὶ εἶδος ἐστὶ καὶ παρὰ ταῦτα οὐδέν· τὰ δὲ περὶ αὐτὸ
 προσεχῶς τό τε πέρασ τοῦ περιέχοντος αὐτὸ καὶ τὸ μεταξὺ τοῦ πέρατος 45
 5 ἐκείνου διάστημα, εἴπερ ἔστι τοιοῦτον, καὶ ἄλλο οὐδὲν παρὰ ταῦτα· ὥστε
 καὶ ἀποφώνηται ἂν τις ὅτι τῶν τεττάρων τι ἐν ἔσται ὁ τόπος· ἐὰν οὖν
 δειχθῆ ὅτι τῶν τριῶν οὐδὲν οἶόν τε εἶναι, οὔτε τὴν ὕλην οὔτε τὸ εἶδος
 οὔτε τὸ διάστημα, δῆλον ὅτι τὸ πέρασ ἂν εἴη τοῦ περιέχοντος ὁ τόπος.
 πῶς δὲ οὐκ εἶπεν 'ἢ τὰ ἔσχατα, εἰ μὴδὲν ἐστὶ τῶν τριῶν', ἀλλ' εἰ μὴ
 10 ἔστι μὴδὲν διάστημα παρὰ τὸ τοῦ ἐγγινομένου σώματος μέγε-
 θος; ἢ ὅτι τῶν δύο τῶν ἄλλων αὕτη πιθανωτέρα δοκεῖ ἢ ὑπόθεσις τῆς 50
 τε τὸ εἶδος καὶ τῆς τὴν ὕλην λεγούσης εἶναι τὸν τόπον. ἢ μᾶλλον ὅτι τὰ
 δύο διὰ πολλῶν ἔφρασαν ἀνελεῖν δεῖξας πρότερον, ὅτι οὔτε ἡ ὕλη οὔτε τὸ
 εἶδος ὁ τόπος ἐστίν. ὥστε εἰ τὸ διάστημα ἀναίρησθαι, κἂν μὴδὲν προστεθῆ
 15 περὶ τῶν ἄλλων, λείπεται τὸ ἔσχατον τοῦ περιέχοντος εἶναι τὸν τόπον.

p. 211^b10 Ἀλλὰ διὰ μὲν τὸ περιέχειν ἕως τοῦ | τὸ τυχὸν 133^v
 μετεμπίπτει σῶμα τῶν μεθισταμένων καὶ ἄπτεσθαι
 πεφυκότων. 5

Τὰς αἰτίας λέγει, δι' ἃς ἕκαστον τῶν τριῶν τῶν ἄλλων ὑπενοήθη
 20 τόπος εἶναι, καὶ τοῦ μὴ ὀρθῶς ὑπονοηθῆναι πάλιν διδάσκει τοὺς τρόπους,
 τὰς διαφορὰς ὑποδεικνύων. καὶ πρῶτον περὶ τοῦ εἶδους. ἐπειδὴ γὰρ
 περιέχειν δοκεῖ ὁ τόπος τὸ ἐν τόπῳ σῶμα, δοκεῖ δὲ καὶ τὸ εἶδος περιέχειν
 τὸ οὐ ἔστιν εἶδος, δοκεῖ τὸ εἶδος εἶναι τόπος. καὶ μάλιστα ὅτι ἐν ταῦτῳ
 25 δοκεῖ τό τε εἶδος εἶναι πέρασ ὃν τοῦ περιεχομένου καὶ τὸ τοῦ περιέχοντος 10
 πέρασ· καὶ γὰρ καὶ συντιθέμενα ταῦτα διὰ τὸ ἀβαθῆ εἶναι οὐδὲν ποιεῖ
 πλέον. ὅτι δὲ διάφορα ταῦτα τό τε εἶδος τοῦ ἐν τόπῳ καὶ τὸ πέρασ τοῦ
 περιέχοντος, δῆλον, εἴ γε τὸ μὲν πέρασ ἐστὶ τοῦ ἐν τόπῳ, τὸ δὲ ἰπέρασ
 τοῦ περιέχοντος. εἰ οὖν ἄλλος ὁ τόπος παρὰ τὸ ἐν τόπῳ, ἄλλο ἂν εἴη τὸ
 εἶδος τοῦ ἐν τόπῳ καὶ ἄλλος ὁ τόπος. διὰ πλείονων δὲ πρότερον δεῖξας,
 30 ὅτι τὸ εἶδος οὐκ ἔστι τόπος, ἠρκέσθη νῦν δεῖξαι τὴν τῶν περάτων τοῦ τε
 περιέχοντος καὶ τοῦ περιεχομένου διαφορὰν. ἐφεξῆς δὲ πάλιν τὴν αἰτίαν 15
 προστίθησι τοῦ τὸ διάστημα τὸ μεταξὺ τῶν τοῦ περιέχοντος περάτων νομί-
 ζεσθαι τὸν τόπον. ἐπειδὴ γὰρ εἰς ἔννοιαν ἤλθομεν τοῦ τόπου ἀπὸ τῆς
 ἀντιμεταστάσεως τῶν σωμάτων τῷ ἄλλοτε ἄλλα ἐν τῷ αὐτῷ γίνεσθαι τόπῳ,
 35 δοκεῖ τι διάστημα ὁ τόπος εἶναι ἄλλο παρὰ τὸ μεθιστάμενον σῶμα μεταξὺ
 τῶν τοῦ περιέχοντος περάτων οἷον τῆς κοίτης ἐπιφανείας τοῦ κεράμου, ὡς
 κενούμενον καὶ δεχόμενον τὰ ἀντιμεθιστάμενα σώματα χωριστόν τι ὃν

3 περὶ αὐτὸ E: om. aF 6 ἀποφώνητο E 14 εἰ om. F 16 διὰ om.
 aF 17 μετεμπίπτει E: ἐκπίπτει a: ἐμπίπτει Aristoteles 21 ante τὰς add. καὶ
 aF 22 ἐν τόπῳ E: ἐν αὐτῷ aF 23 post εἶναι add. ὁ aF 28 ὁ τρόπος F
 32 ὀρίζεσθαι F 34 ἄλλα] ἄλλως a 35 τι E: τὸ F: τι τὸ a

αὐτῶν. καὶ γὰρ καὶ τοῦτο ὑπάρχειν δοκεῖ τῷ τόπῳ. εἶτα τὴν αἰτίαν τῆς 133^v
 ἀπάτης προστίθησι. καὶ οὕτως ἐλέγχει τὸν λόγον δεικνὺς μηδὲν εἶναι 20
 τοιοῦτον διάστημα. αἴτιον δὲ τῆς ἀπάτης φησὶ τὸ ἐξιόντος τινὸς σώματος
 ἄλλο πάντως ἀντείσταται καὶ αὐτὸ διάστημα ἔχον. καὶ μεταφέρουσι τὸ τῶν
 5 σωμάτων διάστημα ἐπὶ τὸν τόπον ὡς αὐτὸν ὄντα τὸ διάστημα, ὡς εἴ γε
 μὴ ἀντείσῃ πάντως ἄλλο σῶμα, ἀλλὰ συνέπιπεν ἐν τῇ ἐξόδῳ τοῦ προτέ-
 ρου· τὸ δεχόμενον ἀγγεῖον, ὡς ἐπὶ τῶν ἀσκῶν ὁρώμεν οἱ συμπύπτουσι
 κενούμενοι, οὐκ ἂν εἶναι τι τὸ μεταξύ διάστημα ἐνομιζόμεν. τοιγαροῦν ἐπὶ
 τοῦ ἀέρος οὐχ ὁμοίως φανταζόμεθα ὑπομένειν τὸ διάστημα τοῦ ἑμοῦ σώ- 25
 ματος. συγχέεται γὰρ εὐθύς κινηθέντος ἢ περιέχουσά με ἐπιφάνεια καὶ
 ἐνοῦται πρὸς ἑαυτήν· νῦν δὲ τῷ ἄλλο τι ἀντείσταται διαστατόν, ἀπτεσθαι
 δυνάμενον τοῦ περιέχοντος, ἀλλὰ μὴ ἠγνωμένον πρὸς αὐτό, δοκεῖ μένειν τὸ
 διάστημα (διὰ τοῦτο γὰρ προσέθηκε τὸ τῶν ἀπτεσθαι πεφυκότεων),
 ἀλλὰ μὴ ἐνοῦσθαι· τὰ γὰρ ἐνούμενα οἷον ἀήρ πρὸς ἀέρα καὶ ὕδωρ πρὸς
 15 ὕδωρ οὐκέτι ὡς ἐν τόπῳ ἐστὶν οὐδὲ ὡς ἐν ἀγγεῖῳ τούτῳ πρὸς ὃ συνε- 30
 χίζεται, οὐδὲ μένει ἔτι ὁ τόπος διηρημένος ἀπὸ τοῦ ἐν τόπῳ. ὅτι δὲ
 ἀντείσέρχεται πάντως τι ἀεὶ σῶμα, δηλοῖ τὰ στεγανὰ τῶν ἀγγείων καὶ αἰ
 καλοῦμεναι κλεψύδραι μὴ ἐκρέουσai τὸ ἐνυπάρχον ὕδωρ, εἰ μὴ χῶραν
 εἰσρύσεως ἐν αὐτοῖς ὁ ἀήρ λάβῃ. “ἀλλ’ ὑποθώμεθα, φησὶν ὁ Γαληνός,
 20 ἐξαιρεθέντος τοῦ ὕδατος ἐκ τοῦ κεράμου μηδὲν ἕτερον εἰσρυῆναι σῶμα·
 μένει τοίνυν τὸ μεταξύ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἀγγείου διάστημα κεχωρισμένον”.
 ἀλλὰ ἄλογος ἢ ὑπόθεσις. τὸ γὰρ ζητούμενον ὑποτίθεται· ζητούντων γὰρ 35
 ἡμῶν, εἰ δύνата εἶναι διάστημα κεχωρισμένον, ὑποτίθεται εἶναι διάστημα
 κεχωρισμένον οὐχ ὅτι ἔστι δεικνύς, ἀλλ’ ἑαυτῷ πλάττων καὶ ἀναζωγραφῶν,
 25 ὅπως δὲ ἀδύνατα ὑποτίθεται ὁ ταῦτα λέγων. ὡς γὰρ ἀδύνατον σώματος
 ὄντος μὴ εἶναι διάστημα, οὕτως ἀδύνατον διαστήματος ὄντος μὴ εἶναι σῶμα·
 τὸ γὰρ διάστημα ἐν τούτῳ. διὸ καὶ ὁ ὑποτιθέμενος μὴ εἶναι μὲν σῶμα
 ἐν τῷ ἀγγεῖῳ, εἶναι δὲ ἐν αὐτῷ διάστημα ὑποτίθεται καὶ μὴ εἶναι σῶμα
 ἐν αὐτῷ καὶ εἶναι. ὑποτιθέσθω δέ, εἰ δοκεῖ, τὰ αὐτὰ ἐπὶ τῶν ἀπτομένων 40
 30 σωμάτων καὶ μὴ κοίλων, ἀφαιρεθέντος τοῦ ἀπτομένου μηδὲν ἀπτεσθαι
 αὐτῶν σῶμα. δῆλον ὅτι ὁ τοῦτο λέγων αἰτεῖται κενὸν εἶναι, οὐ μέντοι
 ἀποδείκνυσιν. οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ τῶν κοίλων, ἃ ἐστὶ ἀγγεῖα. καὶ γὰρ καὶ
 τούτων ἐστὶν ἀεὶ τι τὸ ἀπτόμενον. οὐ γὰρ διότι τὸ σχῆμα τοιαῦτά ἐστι,
 διὰ τοῦτο ἡλλάγη τὴν φύσιν. ὡς οὖν ἐπὶ τούτου λέγομεν, ὅτι εἰ ἐδύνατο

5 ὡς] καὶ E 6 ἐξόδου F 7 ὁρῶ omissis μεν—ἐνομιζόμεν (S) E 8 τι F: om. a
 11 τῷ aF²: τὸ EF¹ 13 τῶν non habet Aristoteles cf. p. 572, 17 14 πρὸς
 ὕδωρ om. aF¹ 16 οὐδὲ E: οὐ γὰρ aF 19 εἰσρύσεως scripsi idque compendiose
 exhibere videtur E: εἰσρῆσεως aF: εἰς ῥύσιν falso Themistius p. 269, 26 αὐτοῖς a
 λάβῃ a Γαληνός] nescio ubi 20 ἐκ τοῦ F: καὶ τοῦ E: ἐκ a 21 διάστη
 sic E 23 ἔστι scripsi (ὑπάρχει Them. p. 270, 16): ἐστὶ aF ὑποτίθεται—κεχω-
 ρισμένων (sic) F: om. E: transiecit post ἀναζωγραφῶν correcto κεχωρισμένων a
 24 πλάτων aE 27 ὁ (post καὶ) om. aF 28 διάστημα om. F 31 δῆλον
 οὖν ὅτι a post μέντοι habet οὐκ F 33 ἐστὶν E: om. aF 34 διὰ τοῦτο
 aF: om. E λέγομεν E εἰ om. E

τοῦτο γίνεσθαι ὡς εἶναι τι διάστημα χωρὶς σώματος, ἦν ἂν κενόν, ἐπεὶ δὲ 133^v
 μὴ ἔστιν, ὡς δειχθήσεται, ἀδύνατον ὑποχωρήσαντος τοῦ τέως ἀπτομένου 45
 μὴ ἄλλο τι ἀντ' ἐκείνου ἐλθὼν ἀπτεσθαι τοῦ αὐτοῦ σώμα, οὕτω καὶ ἐπὶ
 τοῦ ἀγγείου. ὅπως δὲ ἡ τοῦ καθ' αὐτὸ διαστήματος ἐπίνοια γίνεται ἀφαι-
 5 ρούτων ἡμῶν τῇ φαντασίᾳ τὰς ποιότητας, καθ' ὅς τὸ μὲν ἐστὶν ὕδωρ τὸ
 δὲ οἶνος τὸ δὲ ἄλλο τι, καὶ λαμβανόντων τὸ τῶν ἕσων σωμάτων διάστημα,
 ὡς ἄλλο μὲν ἐκείνων ἐκάστου ὄν ἐν οἷς ἦν αὐτῷ τὸ εἶναι, ταῦτόν δὲ αὐτῷ
 εἶναι διὰ τὴν ἰσότητα, καὶ τὸ χωρὶς ἐκείνων αὐτὸ λαμβάνειν μεθ' ὧν ἦν,
 τὸ μὲν ὡς οἴνου τὸ δὲ ὡς ὕδατος διάστημα. ἀλλ' ὅτι μὲν ὁ ὑποτιθέμενος 50
 10 ἐξαιρουμένου τοῦ ἐνότος σώματος μὴδὲν ἀντείστασθαι αἰτεῖ τι κενὸν εἶναι
 ἐν ὑποστάσει, πρόδηλον. εἰ μέντοι τις λέγει εἶναι μὲν τὸ διάστημα ἐν
 παντὶ τῷ κόσμῳ, οὐ μέντοι κενὸν εἶναι ποτὲ τι ἐν αὐτῷ οὔτε γίνεσθαι,
 ἀλλ' ἐξιόντος σώματος ἀντείστασθαι τι ἄλλο πάντως καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο
 τὸ μὴδὲν εἶναι κενὸν καὶ εἶναι τοῦτο τὸ διάστημα τὸν τόπον, ἄλλη τίς
 15 ἐστὶν αὕτη ἢ ὑπόθεσις καὶ ἀλλοίωσις ἐλέγχων προσδοκώμενη, καὶ φαίνεται
 πρὸς ταύτην μάλιστα τὴν ὑπόθεσιν ὁ Ἀριστοτέλης ἐνιστάμενος. |

p. 211^b 19 Εἰ δὲ ἦν τι διάστημα τὸ πεφυκὸς καὶ μένον ἕως τοῦ 134^v
 ὅς ἐστι τόπος ὅλου τοῦ οὐρανοῦ. 6

Εἰπὼν τὰ πείσαντα διάστημα νομίσαι τὸν τόπον καὶ τὰς αἰτίας τῆς
 20 ἀπάτης προσθεὶς ἐπὶ τὸν ἔλεγχον νῦν τρέπεται τῆς ὑποθέσεως ἀσαφέστε-
 ρόν πως ἐρμηνεύσας τὸ ἐπιγένημα. ἔχει δὲ οὕτως ἐξ ἀκολουθίας ἀνα-
 σκευαστικὸν ὑπάρχον κατὰ τὸν δεῦτερον ἀναπόδεικτον τρόπον, καθ' ὃν ἐστὶ
 τὸ συνημμένον τοιοῦτον· εἰ ἔστιν ὁ τόπος διαστήματός τις φύσις ὑπομέ- 10
 νοντος καθ' αὐτὸ καὶ μὴ ἐν σώματι ὄντος, τρία ἄτοπα ἀκολουθήσει· καὶ
 25 γὰρ ἄπειροι ἔσονται τόποι, καὶ ὁ τόπος ἔσται μεταβάλλον κατὰ τόπον,
 ὥστε τοῦ τόπου ἔσται ἄλλος τόπος, καὶ πολλοὶ τόποι ἅμα ἔσονται· ἀλλὰ
 μὴν ταῦτα ἀδύνατα· οὐκ ἄρα ἔσται τοιοῦτον διάστημα. φανήσεται δὲ τὸ
 συνημμένον ἀληθές, ἐὰν ὑποθώμεθα ἀγγεῖον ὕδωρ ἔχον ἢ ἀέρα μεταφερό-
 μενον ἀπὸ τόπου εἰς τόπον οὕτως, ὥστε καὶ τὸ ἐν αὐτῷ κινεῖσθαι οἰκείαν
 30 κίνησιν κλυδαζόμενον ἢ κύκλῳ περιφερόμενον. εἰ οὖν κενώρηκε δι' ὅλου 15
 τοῦ ὕδατος τὸ διάστημα, μεθισταμένου φησὶ τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ
 ἀέρος ταῦτόν ποιήσῃ τὰ μέρη πάντα ἐν τῷ ὅλῳ, ὅπερ ἄπαν τὸ
 ὕδωρ ἐν τῷ ἀγγεῖῳ. ὥσπερ γὰρ ἐπὶ τῆς ἀντιμεταστάσεως τῶν σωμά-
 των, ὅταν ἐν ᾧ ἐστὶν ὕδωρ ἐν αὐτῷ γένηται ἀήρ, ἐνοήσαμεν τὸν τόπον,

6 τῶν ἴσων F 7 ἕκαστον a 10 ἐνότος E: ἐντός aF fortasse αἰτεῖται κενὸν
 ut p. 573, 31 13 δι' αὐτὸ τοῦτο τὸ scripsi: καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο καὶ διὰ τὸ E: διὰ τοῦτο
 αὐτὸ πὸ F: δι' αὐτὸ τοῦτο a 15 ἢ om. a 16 τοιαύτην a 17 τι E (cf. Simpl.
 f. 145r24): τὸ aF: τι τὸ a cf. Aristoteles τὸ aE: ποτὲ F ὅς] ὅ E 19 διά-
 στημα E: διάστημα εἶναι (sed εἶναι del. F) aF τὸν τόπον νομίσαι aF 20 ἀπά-
 της E 21 ἀναγκαστικὸν a 27 ἔσται aF: ἐστὶ E τοιοῦτον εἰ ἔστιν F
 φανήσεται δὲ τὸ iteravit initio folii F 28 ὑποθώμεθα ἀγγεῖον om. F 34 γένη-
 ται EF: γίνηται a

ὡς εἶρηται πρότερον, οὕτως ἀντιμεθισταμένων ἀλλήλοις τῶν μορίων τοῦ ὕδατος ἐν τῷ κλυδασμῷ ἔσται ἕκαστον μόριον ἐν μέρει τοῦ διαστήματος, τουτέστιν ἐν τόπῳ καθ' αὐτό, εἴπερ ὄλον δι' ὄλου κεχώρηκε τοῦ ὕδατος τὸ διάστημα. οἱ μὲν γὰρ τὸ πέρασ τοῦ περιέχοντος τόπον εἶναι λέγοντες τὸ μὲν ὄλον καθ' αὐτό φασιν ἐν τόπῳ, τὰ δὲ μόρια κατὰ συμβεβηκός, ἐπειδὴ οὐδὲ περιέχεται ταῦτα ὑπ' αὐτοῦ προσεχῶς, οἱ δὲ τὸ διάστημα τὸ διὰ πάντων χωροῦν οὗτοι προσεχεῖς καὶ καθ' αὐτὸ τῶν μορίων λέγουσι τοὺς τόπους· καὶ γὰρ ἐν διαστήματι καθ' αὐτό ἐστὶν ἕκαστον. τὰ δὲ προσεχῶς ἐν τόπῳ ὄντα διωρισμένα ἐστίν, ὡς δέδεικται πρότερον· διωρισμένοι δὲ καὶ οἱ τόποι. εἰ οὖν διωρισμένα ἐστὶ τὰ μόρια τοῦ συνεχοῦς, ὡς ὀήλον καὶ ἐκ τοῦ καθ' αὐτὰ κινεῖσθαι καὶ καθ' αὐτὰ ἐν τόπῳ εἶναι, ἄπειρα ἂν εἴη τὰ μόρια καὶ ἄπειροι οἱ τόποι· ἀντὶ δὲ τοῦ εἰπεῖν, ὅτι καὶ τὰ μέρη οὐκέτι ἔσται συνεχῆ τῷ ὄλω, ἀλλὰ καθ' αὐτὰ ἔσται ἐν τόπῳ, εἶπεν ὅτι πάντα τὰ μόρια τὰ ἐν τῷ ὄλω τοῦτο ποιήσει, ὅπερ τὸ ὄλον ὕδωρ ἐν τῷ ἀγγεῖω. τὸ δὲ ὄλον ὕδωρ καθ' αὐτὸ μεθίστατο καὶ καθ' αὐτὸ ἦν ἐν τόπῳ διωρισμένον· ὥστε τὸ διάστημα τόπος ὑποτεθὲν αἴτιον γέγονε τοῦ τὰ μόρια καθ' αὐτὸ κινεῖσθαι κατὰ τόπον καὶ ἐν τόπῳ εἶναι, τοῦτο δὲ τοῦ διωρίσθαι τὰ μόρια καὶ τοὺς τόπους, τοῦτο δὲ τοῦ καὶ τὰ μόρια ἄπειρα εἶναι ἐνεργεῖα καὶ τοὺς τόπους. ἐπειδὴ δὲ περὶ τόπου νῦν ὁ λόγος, τὴν τῶν τόπων ἀπειρίαν νῦν καὶ οὐχὶ τὴν τῶν μορίων ὡς ἄτοπον ἐπήνεγκεν. εἰ δὲ ἄπειροι τῷ πλήθει κατ' ἐνεργεῖαν διαστήματα ὄντες οἱ τόποι, καὶ ἐν τῷ κυάθῳ ἔσται καὶ τὸ μέγεθος ἄπειρον. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν μορίων τῶν ἐν τοῖς ἀπείροις τόποις ἀπείρων ῥητέον· τὸ γὰρ ἐξ ἀπείρων τῷ πλήθει μεγεθῶν ὀπληκονοῦν ἔσται καὶ τῷ μεγέθει ἄπειρον. οὕτω μὲν οὖν συναγεται, εἰ ἔστι τὸ διάστημα, ἐν τῷ αὐτῷ οἶον ἐν κυάθῳ ἀπείρους εἶναι τόπους.

Ἀκολουθεῖ δὲ καὶ τὸ δεύτερον ῥηθὲν ἄτοπον τὸ ἅμα δὲ καὶ ὁ τόπος ἔσται μεταβάλλων ὥστε τοῦ τόπου ἔσται τις ἄλλος τόπος· εἰ γὰρ μετασταίη τὸ ἀγγεῖον ἔχον ἐν ἑαυτῷ διάστημα, ἔσται τὸ διάστημα τοῦτο ἐν τῷ διαστήματι ἐν ᾧ τὸ ἀγγεῖον γέγονε, καὶ οὕτως ἔσται τοῦ τόπου τόπος, ὅπερ ἄτοπον. καὶ τὸ τρίτον δέ, ὅτι πολλοὶ τόποι ἅμα ἔσσονται· μεταφερομένου γὰρ τοῦ ἀγγείου συμμεταφέρεται καὶ τὸ μεταξὺ τῶν περάτων αὐτοῦ διάστημα καὶ γίνεται ἐν ἄλλῳ ἴσῳ διαστήματι, ὥστε 40

1 πρότερον p. 572, 33 πρότερον εἶρηται aF 5 φησὶν a 6 post προσεχῶς
 habet ἐν τόπῳ — ἐστὶν ex v. 9, sed deleta E 8 τοὺς om. E 11 καθ' αὐτὰ
 (post τοῦ) F: καθ' αὐτό aE καὶ καθ' αὐτὰ ἐν τόπῳ εἶναι om. aF 16 τόπος E:

^π
 τὸ F: τόπου a 18 τοῦ (ante καὶ) om. E 19 εἶναι καὶ τοὺς τόπους ἐνεργεῖα aF
 δὲ om. E 20 ἀπορίαν om. νῦν a τὴν (post οὐχὶ) om. aF 22 καὶ (post
 ἔσται) E: om. aF, sed cf. v. 24 καὶ τῷ μεγέθει ἄπειρον 23 τῶν (ante ἐν) om. E
 24 ὀπληκονοῦν a: ὀπληκωνοῦν F: ὀπληκίων εἶναι E 25 τὸ aF: τῷ E: coniciās
 τόπος τὸ cf. p. 576, 31 27 ἄτοπον aF: om. E 28 ὥστε ἔσται τοῦ τόπου τ'
 ἄλλος τόπος Aristoteles 31 τὸ (post καὶ) om. aF 32 συμμεταφέρεται E:
 μεταφέρεται aF

τὰ ἐν τοῖς ἀγχείοις ἔσται ἐν τε τοῖς ἐξ ἀρχῆς διαστήμασιν, ἅπερ ἐλέγοντο 134^r
 τόποι, καὶ ἐν τούτοις εἰς οὐδὲ μεταστάντα γεγονάσι. καὶ πολλοὶ τόποι ἅμα
 ἔσονται, οὐ μόνον ὅτι ἔσται ὁ ἐξ ἀρχῆς καὶ † εἰ ἕς, ἀλλ' ὅτι καὶ οἱ ἐξ
 ἀρχῆς πολλοὶ ὄντες διωρισμένων τῶν μορίων (τάχα δὲ ἄπειροι καὶ οἱ εἰς
 5 οὐδὲ μεθίστανται) πολλοὶ τόποι ἅμα ἔσονται πολλοῖς ἄλλοις τοῦ αὐτοῦ σώ-
 ματος τόποις. ἄρα οὖν μὴ τὰ αὐτὰ ἄτοπα ἀκολουθεῖ καὶ τοῖς τὸ ἔσχατον
 τοῦ περιέχοντος λέγουσι τὸν τόπον; ἢ οὐδαμῶς. οὐ γὰρ λέγεται κινουμέ-
 νου τοῦ ἀμφορέως ἐν ἄλλῃ γίνεσθαι τόπων τὸ ὕδωρ ἢ τὰ τοῦ ὕδατος μό-
 ρια· ἐν τῷ αὐτῷ γὰρ ἔστι καὶ οὐ γίνεται ἐν ἐτέρῳ, ὡς εἰ ἦν διάστημα 45
 10 ἐν διαστήματι. πῶς οὖν εἰ τὸν αὐτὸν κατέχει τόπον ὁ οἶνος καὶ καθ'
 ὅλον καὶ κατὰ μόρια, κινήσεται ἐκ Θάσου Ἀθήναζε; ἢ οὐδὲ κινεῖται καθ'
 αὐτόν (μένει γὰρ ἐν τῷ ἀμφορέϊ), ἀλλὰ κινεῖται καὶ μεθίσταται ὁ ἀμφο-
 ρεὺς ἐν ᾧ ὁ οἶνός ἐστιν, οὐκ αὐτὸς ὁ οἶνος οὐδὲ τὰ μόρια αὐτοῦ εἰ μὴ
 κατὰ συμβεβηκός, ἀλλ' ὅποτε ταῦτα κινεῖται, ἀλλήλοις ἀντιμεθίσταται τὰ
 15 ἐν τῷ κεράμῳ. εἰ δὲ ἦν τὸ διάστημα ὁ τόπος, συμμεθίστατο ἂν τοῖς
 ἀγχείοις τὰ σώματα καθ' αὐτὰ καὶ τὰ μόρια ὁμοίως ἐκείνοις διηρημένως 50
 ἐξαλλάσσοντα τὸ διάστημα, καὶ ἐγένετο ἂν ἐν ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ τόπῳ οὐ
 κατὰ συμβεβηκός, ἂν ἕκαστος τόπος μέρος τοῦ μείζονος καὶ πάλιν ὁ μείζων
 τοῦ μείζονος καὶ τοῦτο ἄχρι τοῦ μεγίστου τόπου καὶ διαστήματος, ἐν ᾧ περ
 20 ἔστιν ὁ οὐρανός. διάστημα γὰρ τι ὑποτίθεται, ἐν ᾧ ὅλος ὁ κόσμος ἐστί,
 κενωρηκός δι' ὅλου, οὐ ἐν μέρει ἕκαστον αἰεὶ σῶμα ἐγγίνεται. καὶ γὰρ
 καὶ τοῦτο ὑπάρχει τῷ λόγῳ τούτῳ τὸ τόπον τόπου μέρος ποιεῖν, καθάπερ
 καὶ διάστημα | διαστήματος. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἔξωθεν. ἐκεῖνο δὲ ὄρα, ὅτι 134^v
 ἢ καθ' αὐτὸ ποιήσουσι κινεῖσθαι τὸν οἶνον οἱ τὸ διάστημα τόπον λέγοντες
 25 μὴδὲν τοῦ ἀμφορέως διαφέροντα κατὰ τοῦτο, ἢ πάντῃ ἀκίνητον μένειν
 ἐροῦσι τὸν ἀπὸ Θάσου Ἀθήναζε μεταβαίνοντα. κατὰ συμβεβηκός γὰρ τού-
 τοις οὐ προχωρεῖ λέγειν, διότι ὁμοίως ἐν τῷ διαστήματι τὸν τε ἀμφορέα
 λέγουσιν εἶναι καὶ τὸν ἐν αὐτῷ οἶνον καὶ τὰ μόρια αὐτοῦ. ταῦτα μὲν οὖν 5
 εἰς τὴν δυνατὴν σαφήνειαν τῆς Ἀριστοτέλους λέξεως εἰρήσθω.
 30 Προσεκτέον δὲ τῷ Ἀλεξάνδρῳ τὸ καὶ πολλοὶ τόποι ἅμα ἔσονται
 ἐξηγουμένῳ οὕτως· “ἔσται γάρ, φησί, τὰ ἐν τοῖς ἀγχείοις, εἰ διάστημα ὁ
 τόπος εἶη, ἅμα τε ἐν τοῖς ἐξ ἀρχῆς τόποις τε καὶ διαστήμασιν καὶ ἐν
 τούτοις εἰς οὐδὲ γέγονε πάλιν σὺν τῷ ἀγχείῳ. καὶ πάλιν μετακομισθῆ,
 ὁμοίως πάλιν συμμετακομίζοιτο ἂν ἐν τοῖς διαστήμασιν, ἐν οἷς ἦν· οὕτω
 35 δὲ γίνοντο ἂν ἕκαστῳ τῶν ἐν τοῖς ἀγχείοις ἄπειροι τόποι καὶ ἄπειρα δια-
 στήματα καθ' ἕκαστην μεταφορὰν τοῦ ἀγχείου διάστημά τι ἴσον αὐτῷ τοῦ 10

2 μεταστάντα E: μεταβάντα aF 3 οὐ μόνον — ἔσονται (5) om. aF εἰ ἕς sic E.
 conicio καὶ ὁ εἰς ὄν 8 τόπῳ γίνεσθαι a 10 κατέχει aF καθ' ὅλου a
 14 ὅποτε E: ὅπότεν aF κινήται a 16 τὰ σώματα om. E 17 ἐξαλλάσσοντα
 a: ἐξαλλάσσοντα F: ἐξαλλάσσοντα E post καὶ add. ἐν aF 22 τοῦτο EF:
 τούτῳ a 23 διαστήματος om. E 26 μεταβαίνοντα ἀθήναζε aF 30 ἅμα
 τόποι aF 32 καὶ ἐν τούτοις om. aF 33 καὶ] καὶ E 34 μετακομίζοιτο F
 ἐν post ἂν delevit emendator Ambrosiani 36 αὐτῷ καὶ τοῦ ἐν αὐτῷ a

ἐν αὐτῷ προσλαμβάνοντος, τουτέστι τόπον.” πῶς δὲ τοῦτο ἀληθές; τάχα 134^α
 μὲν γὰρ οὐδὲ τὸ ἐν τῷ κέραμῳ διάστημα συμμεταβαίνειν συγχωρήσουσιν
 οἱ τὸ διάστημα λέγοντες τόπον, ἀλλ’ ἄσι ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ γίνεσθαι τοῦ
 ὅλου διαστήματος μέρος. εἰ δὲ καὶ τοῦτο δοῖη τις, ἀλλ’ οὐκ ἀνάγκη καὶ
 5 ἐκεῖνο εἰς θ’ ἐγένετο ὁ κέραμος μεταβαίνειν· ἄλλοτε γὰρ ἐν ἄλλῳ μέρος
 τοῦ διαστήματος γίνεται. ἄμεινον οὖν οἶμαι τὸ πολλοὶ ἅμα ἔσσονται
 ἐπὶ τῶν μεθίσταμένων πολλῶν ὄντων καὶ εἰς οὓς μεθίστανται ἀκούειν, ὡς 15
 εἴρηται πρότερον. τὸ δὲ οὐκ ἔστι δὲ ἄλλος ὁ τόπος τοῦ μορίου ἐν
 ᾧ κινεῖται εἴρηται πρὸς τὸ ἄτοπον τὸ λέγον, ὅτι ἔσται τόπος τόπου
 10 καὶ πολλοὶ τόποι ἅμα, ἕπερ ἠκολούθησε διὰ τὸ ἄλλο μὲν εἶναι διάστημα,
 θ’ ἦγαγε μεθ’ ἑαυτοῦ τὸ ὕδωρ, ἄλλο δὲ τὸ ἐν ᾧ ἐγένετο. λέγει οὖν, ὅτι
 οὐκ ἔστιν ἄλλος καὶ ἄλλος τόπος ἀλλ’ ὁ αὐτός, ἐπειδὴ οὐδὲ τὸ διάστημα
 ἔστιν ὁ τόπος, ἀλλὰ τὸ πέρασ τοῦ περιέχοντος, ἕπερ τὸ αὐτὸ ἔστι. λέγει
 οὖν ὅτι, ὅταν μεθίσταται τὸ ἀγγεῖον ὅλον, ὁ τόπος τοῦ μορίου, ἐν ᾧ ὄν
 15 συμμεθίσταται, οὐκ ἔστιν ἄλλος παρ’ ἐκεῖνον ἐν ᾧ γίνεται, ὡς οἱ τὸ διά- 20
 στημα λέγοντες τόπον φασίν, ἀλλ’ ἐν ᾧ ἔστι τόπος, τουτέστιν ἐν τῷ πέρατι
 τοῦ περιέχοντος, ἐν τούτῳ ἀντιμεθίστανται ἀλλήλοις ὁ ἀήρ καὶ τὸ ὕδωρ,
 ἐὰν ἄμφω ἐν τῷ κέραμῳ ὄντα κινῆται ἐν αὐτῷ. εἰ δὲ ὕδωρ μόνον εἴη
 τὸ ἐμβεβλημένον, τὰ μόρια τοῦ ὕδατος ἀντιμεθιστάμενα ἀλλήλοις κινεῖται
 20 καὶ ἐν τούτῳ ἔστι τῷ τόπῳ, ἐν ᾧ καὶ ἀντιμεθίσταται ἀλλήλοις, καὶ μετα-
 τεθῆ τὸ ἀγγεῖον, ἀλλ’ οὐκ ἐν ἐκεῖνῳ ἐν ᾧ, ὡς φασί, γίνεται τόπος, τῷ
 διαστήματι εἰς θ’ μεθίσταται, θ’ μέρος κατὰ τὴν ὑπόθεσίν ἐστι τοῦ ὅλου 25
 διαστήματος. οὕτω μὲν οὖν ἀνηρῆσθαι δοκεῖ τὸ εἶναι τὸ διάστημα τόπον.
 Ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον, μήποτε τὸ μὲν ἀπίρους εἶναι τόπους συνήχηθ
 25 ἐκ τοῦ ὑποθέσθαι τὰ προσεχῶς καὶ καθ’ αὐτὸ ἐν τόπῳ ὄντα διωρισμένα
 πάντως ὀφείλειν εἶναι καὶ ὅλα περιγεγραμμένα, ἀλλὰ μὴ ἐν ὅλῳ περιεχό-
 μενα. διὸ τὰ μέρη κατὰ συμβεβηκὸς ἐλέγετο ἐν τόπῳ, ἀλλ’ οὐ καθ’
 αὐτό. τούτου δὲ αἴτιον οἶμαι ἡ προὑποκειμένη παρ’ ἡμῶν τοῦ τόπου ἔν-
 νοια τὸ πέρασ τοῦ περιέχοντος εἶναι βουλομένη, ἐν ᾧ οὐκ ἔστι τὰ μόρια 30
 30 καθ’ αὐτὰ οὐδὲ πλησιάζει αὐτῷ. ἔτι δὲ μᾶλλον, εἴποι ἂν τις, οὐδὲ τὸ ὅλον
 ἔστιν οὕτω καθ’ αὐτὸ ἐν τόπῳ, ὡς καθ’ ὅλον προσεχὲς εἶναι τῷ τόπῳ,
 ἀλλὰ μόνον τὸ πέρασ αὐτοῦ. εἰ δὲ τις τὸ διάστημα ὑπόθῃτο τόπον τὸ
 δι’ ὅλων τῶν μερῶν χωροῦν, οὐδὲν μὲν κωλύει καὶ καθ’ αὐτὸ εἶναι τὰ
 35 μόρια ἐν τόπῳ, οὐ μὴν ἀνάγκη διηρῆσθαι αὐτά· ἀλλ’ ὥσπερ μόρια αὐτὰ
 λέγομεν εἶναι, καίτοι μὴ διηρημένα (διαιρεθέντα γὰρ οὐδὲ μόρια ἔτι), οὕτω
 καὶ ἐν τόπῳ λέγοντες τὰ τοῦ συνεχοῦς μόρια καθ’ αὐτά, οὐκ ἀναγκασθη- 35
 σόμεθα διαιρεῖν αὐτά. ὡς γὰρ ἔστιν, οὕτω καὶ ἐν τόπῳ ἐστίν· ἔστι δὲ
 ἀδιαίρετα καὶ ἢ κατ’ εἶδος μόνον διηρημένα ὡς κεφαλή καὶ ὦμοι καὶ βρα-
 χίονες, ἢ μόνον δυναμίει ὡς τὰ ὁμοιομερῆ. συνεχοῦς οὖν ὄντος τοῦ τόπου

2 συμβαίνειν aF

4 ὅλου om. aF

δώσει a

8 ἔστιν. (om. δὲ) E

12 τὸ (post οὐδὲ) om. E

14 ὅτι om. aF

μεθίσταται cf. p. 186, 33 sqq.

18 μόνον ὕδωρ aF

21 γίνονται E

23 ἀνηρῆσθαι E: ἀναρῆσθαι aF

26 πα-

ραγεγραμμένα compendio ut solet confuso E

31 καθ’ ὅλου a

καὶ ἔχοντος καὶ αὐτοῦ μέρη, τὸ συνεχὲς ἔσται ἐν αὐτῷ σῶμα καθ' ὄλον 134
 τε καὶ κατὰ μόρια. ἀλλ' οὐδὲ τόπον ἐν τόπῳ γίνεσθαι ἀνάγκη οὐδὲ πολ-
 λούς ἅμα τόπους, οὐδὲ μεταβάλλειν τὸν τόπον κατὰ τὴν τοιαύτην ὑπόθεσιν,
 εἴπερ ἐν ἔσται τὸ διὰ πάντων χωρῶν διάστημα ἄλλοτε ἐν ἄλλοις ἑαυτοῦ 40
 5 μορίοις ἄλλο τι καὶ ἄλλο τῶν σωμάτων δεχόμενον. ὁ γὰρ τοῦ οἴνου ἀμ-
 φορέως ἐν διαστήματι τινὶ ὦν τῷ χωροῦντι διὰ τε τοῦ σώματος τοῦ ἀμφο-
 ρέως καὶ διὰ τοῦ σώματος τοῦ οἴνου ὅταν μεταστῆ, οὐ συνεπάγεται ἐκεῖνον
 τὸ διάστημα, ἀλλ' ἀπ' ἐκεῖνου μεταβαίνει εἰς ἄλλο. ἐκεῖνο γάρ, εἴπερ ἐστὶ
 χωριστὴν ἔχον φύσιν, μόνιμον καὶ ἀκίνητόν ἐστιν. οὔτε οὖν ὁ τόπος μετα-
 10 βήσεται οὕτως οὔτε τόπος ἐν τόπῳ γενήσεται οὔτε πολλοὶ ἅμα τοῦ αὐτοῦ
 ἔσονται τόποι. καὶ ταῦτα μὲν ἀρκείτω πρὸς τὴν τῶν εἰρημέων ἐνστάσεων 45
 λύσιν. ἄλλοι δὲ λόγοι καὶ συνηγορήσουσιν ἴσως μετ' ὀλίγον τῷ δια-
 στήματι.

p. 211^b 29 Καὶ ἡ ὕλη δὲ δόξειεν ἂν εἶναι τόπος ἕως τοῦ ὁ δὲ 52
 15 τόπος ἄμφο.

Ἄνελὼν τὸ εἶναι τὸ εἶδος τὸν τόπον, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ διάστημα, τρέ-
 πεται λοιπὸν ἐπὶ τὸ καὶ περὶ τῆς ὕλης τῇ τοιαύτῃ χρῆσασθαι μεθόδῳ.
 καὶ ὡς περ' ἐπὶ τῶν ἄλλων, οὕτω καὶ ἐνταῦθα πρῶτον λέγει τὰς αἰτίας, |
 δι' ἃς ἂν τις οἰηθείη τὴν ὕλην εἶναι τόπον, καὶ πιθανώτερον ἢ πρόσθεν 135
 20 οὖν τῷ λόγῳ παριστάμενος. καὶ ἅμα τὸν τοῦ Πλάτωνος ἐρμηγεύει σκοπόν,
 δι' ὃν τὴν ὕλην ἐκεῖνος χώραν καὶ τόπον ἐκάλεσεν. ἔπειτα τοὺς λογισμοὺς
 ἐπάγει, δι' οὓς ἀδύνατον νομίζει τὴν ὕλην εἶναι τόπον· βουλόμενος δὲ
 εἰπεῖν τὸ πιθανὸν τῆς τοῦ τόπου πρὸς τὴν ὕλην ὁμοιότητος οἰκείως λαμ-
 25 βάνει τὴν ὑπόθεσιν. τότε γάρ, φησὶν, ἡ ὕλη δόξειεν ἂν εἶναι τόπος, 5
 25 ὅταν ἐπὶ ἡρεμούντων τις τῶν ἐν τόπῳ σκοπῆ, ἀλλὰ μὴ κινουμένων κατὰ
 τόπον. τὰ γὰρ ἐν τῇ ὕλῃ ἡρεμεῖ ἐν αὐτῇ, ἀλλ' οὐ κινεῖται. ἄμεινον δὲ
 ἴσως ὁ Ἀσπασίος τὸν τὴν ὁμοιότητα τῆς ὕλης καὶ τοῦ τόπου εἰσάγοντα
 παραπέμψασθαι δεῖν φησιν, ὅτι βεῖ ἡ ὕλη· ὁ γὰρ τόπος ἡρεμεῖ καὶ ἀκί-
 30 νητός ἐστιν ἕως ἂν ἦ. ἔτι δὲ οὕτως ἂν ἡ ὕλη δόξειε τόπος, εἰ παριδόντες
 30 τι τῶν περὶ τόπου ἀξιωθέντων συνεχὲς ὑποθίμεθα τὸ ἐν τόπῳ πρὸς τὸν
 τόπον, ἐπειδὴ καὶ πρὸς τὴν ὕλην συνεχίζεται τὸ ἐν αὐτῇ γινόμενον εἶδος, 10
 ἀλλ' οὐ διήρηται ἀπ' αὐτῆς. ὀκλον δὲ ὅτι ἐναντίον τοῦτοῦ ἐστὶ τῷ πρότε-
 ρον περὶ τόπου ἀξιωθέντι. ἐπὶ τοιαύτης οὖν ὑποθέσεως λέγει λοιπὸν τὴν
 αἰτίαν τῆς ἀπὸ τοῦ κυρίως τόπου παραγωγῆς ἐπὶ τὴν ὕλην. ἔστι δὲ αὕτη

6 τῷ χωροῦντι—οἴνου (7) om. F 7 ἐκεῖνον aF²: ἐκεῖνο EF¹ 16 τὸ εἶδος εἶναι τὸν
 τόπον aF τὸν om. E ὁμοίως δὲ E: ὁμοίως F: om. a λέπεται sic E
 19 δι'] δ' a πρόσθε E 20 ἐρμηγεύει ex ἐρμηγευον correxisse videtur E 22 οὐ
 δυνατὸν a post εἶναι add. τὸν aF 24 ἂν om. F post εἶναι add. ὁ aF
 25 τις τῶν om. E κινουμένων aF: κινούντων E 27 ὁ om., pro quo τὸν scripsit,
 sed deinde deleuit F τὸν postea inseruit F καὶ τόπου E 28 βεῖ om. F
 30 περὶ aF: περὶ τοῦ E

ἡ τοῦ τρόπου ὁμοιότης, καθ' ὃν ἐπὶ τὴν ἔννοιαν ἤλθομεν τὴν τε περὶ τῆς ὕλης
 καὶ τὴν περὶ τοῦ τόπου. τὴν τε γὰρ ὕλην ὑπολαμβάνομεν εἶναι ὁρῶν-
 τές τι ἐν καὶ ταῦτόν, ὃ νῦν μὲν σκληρόν, πρότερον δὲ μαλακὸν ἦν, καὶ νῦν
 μὲν λευκόν, πρότερον δὲ μέλαν, ὃ λέγομεν τούτοις ὑποκείμενον. ὁμοίως δὲ
 5 καὶ εἰς τὴν τοῦ τόπου ἔννοιαν διὰ τὰς αὐτὰς ἀφορμὰς ἤλθομεν. διότι γὰρ
 ὅπου πρότερον ἦν ἀήρ, ἐνταῦθα νῦν ἐστὶν ὕδωρ. μικρὰν δὲ δοχῶν προστι-
 θέναι διαφορὰν δι' αὐτῆς σαλεύει πᾶσαν τὴν δοκοῦσαν ὁμοιότητα εἰπῶν
 πλὴν ἐκεῖνο μὲν, διότι ὃ ἦν ἀήρ, τοῦτο νῦν ὕδωρ καὶ τὰ ἐξῆς.
 εἰ γὰρ τὸ μὲν ἐν τῇ ὕλῃ γινόμενον εἶδος μορφοῖ τὴν ὕλην καὶ ποιεῖ καθ'
 10 ἑαυτὸ ὀνομάζεσθαι, τὸ δὲ ἐν τόπῳ οὐ μορφοῖ τὸν τόπον οὐδὲ ἔστι τι αὐτοῦ
 οὐδὲ μετ' ἐκεῖνου ἔν τι ποιεῖ, οὐδὲ καλεῖται κατ' ἐκεῖνο ὁ τόπος, ὃ ἅλ-
 ῶν πολλὴ ἂν εἴη διαφορὰ τῆς ὕλης πρὸς τὸν τόπον. κοινὸν δὲ τοῦτο τὸ
 μένον τὸ αὐτὸ δεδέχθαι τὰ διάφορα, καθὼ καὶ ὁ Πλάτων τόπον καὶ χώραν
 καὶ ὑποδοχὴν τῶν εἰδῶν τὴν ὕλην ἐκάλεσεν. ἄρα οὖν καὶ τὴν οὐσίαν τό-
 15 πον ἂν τις τοῦ συμβεβηκότος καλέσειεν; ἢ καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἂν εἴη
 πόρρω κατὰ τὴν ὑποδοχὴν, διαφέρει δὲ ὅτι καὶ τὰ ἐν ὕλῃ καὶ τὰ ἐν τόπῳ
 οὐσίαι ἐν οὐσίαις εἰσίν. εἰπῶν δὲ ταῦτα λοιπὸν ἐπιφέρει τοὺς λόγους. μᾶλλον
 δὲ ὑπομιμνήσκει διὰ βραχέων ἐκεῖνον, ὃ πρότερον εἶπε διακρίνοντα τὸν
 20 τόπον ἀπὸ τῆς ὕλης. ἔστι δὲ ταῦτα· ὁ τόπος χωριστὸς τοῦ ἐν αὐτῷ· ἢ
 ὕλη οὐ χωριστὴ· ὁ τόπος περιέχει τὸ ἐν ἑαυτῷ· ἢ ὕλη οὐ περιέχει,
 ἀλλὰ περιέχεται ὑπὸ τοῦ ἐν ἑαυτῇ. ἀλλὰ πῶς λέγεται μὴ εἶναι χωριστὴ
 ἢ ὕλη, εἴπερ γίνεται ἐν αὐτῇ καὶ ἀπογίνεται τὰ εἶδη, ὡς ἐν τόπῳ τὰ σώ-
 ματα; ἢ πρῶτον μὲν τὸ χωριζόμενον χωριζομένου χωρίζεται· πᾶν δὲ τὸ
 χωριζόμενον ὑπομένειν δεῖ, ἵνα οὕτως λέγεται χωρίζεσθαι· τὸ δὲ εἶδος ἐκτὸς
 25 τῆς ὕλης οὐχ ὑπομένει, ὥστε οὐδὲ χωρίζεται· οὐδὲ ἢ ὕλη ἄρα ἀπ' αὐτοῦ.
 ἔπειτα καὶ ἐν αὐτῷ τῷ εἶναι τὸ μὲν εἶδος ἐν τῇ ὕλῃ, τὸ δὲ σῶμα ἐν τῷ
 τόπῳ, ἢ μὲν ὕλη ἔν τι ποιεῖ τὸ σύνθετον μετὰ τοῦ εἶδους, συναλλοιουμένη
 πῶς τῷ εἶδει καὶ μάλιστα κατὰ τοὺς ἐκ τοῦ Περιπάτου, οἱ ἐξ ὕλης καὶ εἶ-
 30 δους τὸ σύνθετον εἶναι λέγουσι· καὶ ταύτη οὐκ ἂν εἴη χωριστὴ. ὁ δὲ
 τόπος καὶ τότε αὐτὸς ἐφ' ἑαυτοῦ ἐστὶν οὐδὲν ἐπικοινωνῶν τῷ ἐν τόπῳ.
 ὅπως δὲ οὐδὲ πρὸς τὸ εἶδος μόνον τὸ χωριστὸν τῆς ὕλης χρὴ νοεῖν, ἀλλὰ
 πρὸς τὸ ἔνυλον. οὐ γὰρ ὡς τοῦ ἐν τόπῳ χωριστὸς ὁ τόπος, οὕτως τοῦ
 35 ἐνύλου χωριστὴ ἢ ὕλη. οὐ γὰρ ἔστι χωριστὴ τοῦ πράγματος οὐ ἐστὶν
 ὕλη, ὥσπερ ὁ τόπος χωριστὸς τοῦ πράγματος οὐ ἐστὶ τόπος.

35 p. 212^a 2 Εἰ τοίνυν μηδὲν τῶν τριῶν τούτων ὁ τόπος ἐστί ἕως
 τοῦ λέγω δὲ τὸ περιεχόμενον σῶμα τὸ κινητὸν κατὰ φοράν. 40

Δείξας, ὅτι τῶν τριῶν οὐδὲν ἐστὶν ὁ τόπος τῶν εἰρημένων, συναίγει

I τε om. aF 5 γὰρ EF: om. a, sed apodosis ex prioribus supplenda 12 τοῦτο EF²:
 τούτων F¹: τούτων a fortasso τοῦτο (τὸ) τὸ μένον 17 ἐπιφέρει λοιπὸν a 18 πρότε-
 ρον Δ 2 p. 209^b 6 sqq. 21 ἐν αὐτῇ a 22 ἐν αὐτῇ (sed post ἀπογίνεται) aF: ἐν
 ἑαυτῇ E 26 αὐτῷ om. F 28 τοῦ (post ἐκ) om. E 35 τῶν τριῶν τούτων
 EF: τούτων τῶν τριῶν a ut Aristotelis codd. GI: τῶν τριῶν Aristotelis codex E

λοιπὸν ἐν τάξει τὸν συλλογισμὸν καὶ τὸ συμπέρασμα ἐπάγει, ὅτι ἀνάγκη 135^r
τὸν τόπον εἶναι τὸ λοιπὸν τῶν τεττάρων τὸ πέρασ τοῦ περιέ-
χοντος σώματος, καθ' ὃ συνάπτει τῷ περιεχομένῳ. ἔχει γὰρ
ἀν τι καὶ ἄλλο πέρασ τὸ περιέχον. οἷον ἡ σεληνιακὴ σφαῖρα περιέχει
5 μὲν τὸ ὑπὸ σελήνην κατὰ τὴν κοίλην ἐπιφανείαν, καθ' ἣν συνάπτει αὐτῷ, 45
ἔχει δὲ καὶ ἄλλο πέρασ τὸ τῆς κυρτῆς ἐπιφανείας τὸ πρὸς τῇ Ἑρμαϊκῇ.
λέγω δέ, φησί, τὸ περιεχόμενον σῶμα τὸ κινήτων κατὰ φοράν,
ὥστε τοῦτο εἶναι ἐν τόπῳ. καὶ γὰρ ἀπὸ τῆς κατὰ τόπον κινήσεως ὁ
τόπος εὐρέθη. ἀνάγκη οὖν καὶ τὸν οὐρανὸν κινήτων ὄντα κατὰ φοράν
10 ἐν τόπῳ εἶναι, ὅπερ αὐτὸς μετ' ὀλίγον ἀποφῆσει. ἢ οὖν κινήτων κατὰ
φοράν λέγει τὸ πεφυκὸς ποτὲ μὲν κινεῖσθαι, ποτὲ δὲ ἡρμεῖν (ὁ δὲ οὐ-
ρανὸς οὐ κινήτος, ἀλλ' αἰεὶ κινεῖται). “ἢ ἄλλο ἐστὶ, φησὶν Ἀλέξανδρος τὸ
κατὰ φοράν καὶ ἄλλο τὸ κατὰ περιφοράν, τὸ μὲν ἐπ' εὐθείας καὶ ὄλον 50
τόπον ἐκ τόπου μεταβαῖνον, τὸ δὲ κύκλῳ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ φερόμενον κατὰ
15 μόρια κινεῖται. διὸ οὐδ' ἐν τόπῳ ἐστὶν ὄλον, ὅτι μηδὲ κινεῖται κατὰ τόπον
ὄλον.” ὁ μέντοι Ἀσπάσιος “οὐκ ἀντιστρέφει, φησὶν· οὐ γὰρ ἀνάγκη, εἰ
πᾶν τὸ ἐν τόπῳ κινήτων κατὰ φοράν, καὶ τὸ κινήτων κατὰ φοράν ἐν τόπῳ
εἶναι.” καίτοι γε ἐγράψεν αὐτοῦ λέγοντος ἀκούσαι μετ' ὀλίγα τοῦ Ἀριστο-
τέλους ὅτι “πᾶν σῶμα ἢ κατὰ φοράν ἢ κατὰ αὐξήσιν κινήτων | καθ' αὐτό 135^v
20 που”. εἶτα ἐπάγει λύων, ὡς ἔοικε, ταύτην τὴν ἀπορίαν ὁ Ἀριστοτέλης·
“ὁ δὲ οὐρανός, ὅσπερ εἴρηται, οὐ που ὄλος οὐδὲ ἐν τινι τόπῳ ἐστίν, εἴ
γε αὐτὸν μηδὲν περιέχει σῶμα.” ὅσπερ οὖν οὐ που ὄλος, οὕτως οὐδὲ
κινεῖται καθ' ὄλον ἑαυτόν. οὐδὲ γὰρ μεταβαίνει τόπον ἐκ τόπου, ἀλλὰ
μόνον κατὰ τὰ μόρια, καθ' ἃ καὶ κινεῖται. διὸ καὶ προσέθηκεν ὁ Ἀριστο-
25 τέλης τοῖς ἡδὴ παραγραφείσιν· “ἐφ' ὃ δὲ κινεῖται, ταύτη καὶ τόπος ἐστὶ 5
τοῖς μορίοις. ἕτερον γὰρ ἑτέρου ἐχόμενον τῶν μορίων ἐστίν.” εἰπὼν δὲ
ὅτι κατὰ συμβεβηκὸς ἐν τόπῳ καὶ ἡ ψυχὴ καὶ ὁ οὐρανός, ἐπήγγαγε “τὰ
γὰρ μόρια ἐν τόπῳ πως πάντα· ἐπὶ τῷ κύκλῳ γὰρ περιέχει ἄλλο ἄλλο.
διὸ κινεῖται κύκλῳ μόνον τὸ ἄνω, τὸ δὲ πᾶν οὐ που”, δηλονότι τὸ κατὰ
30 τὸ πᾶν· οὐδὲ γὰρ κινεῖται καθ' ὄλον. ὡς μέντοι κινεῖται, οὕτως ποῦ·
ἐφ' ὃ γὰρ κινεῖται, ταύτη καὶ τόπος ἐστὶ τοῖς μορίοις, καὶ ὡς ποῦ, οὕτω
κινεῖται. “ἐπὶ τῷ κύκλῳ γὰρ, φησί, περιέχει ἄλλο ἄλλο.” διὸ κινεῖται 10
κύκλῳ μόνον. ἑκάτερον οὖν ἀληθές, καὶ ὅτι τὸ ἐν τόπῳ σῶμα κινήτων κατὰ

3 καθ' ὃ — περιεχομένῳ intercidit in Aristotelis libris, at legit etiam Themistius p. 276, 13
cf. infra p. 582, 30. 584, 20 5 post ὑπὸ add. τὴν aF 12 φησὶν ὁ a 14 μετα-
βαῖνον E (cf. v. 23); μεταβάλλον aF 18 ὀλίγον a 19 πᾶν κτλ. Δ 5 p. 212^b7
20 μετάγει a 22 μηδὲν αὐτὸν Aristoteles at cf. f. 141^r12 23 ante ἑαυτόν
add. ἐν E 25 ἐφ' ὃ Aristotelis codd. (praeter E) cf. ad p. 591, 34 28 μόρια
ων
om. F ἐν τόπῳ πως sic E τῷ κύκλῳ Aristoteles (cf. v. 32 et f. 138^v 11 cod.
E): τὸ κύκλῳ hoc loco libri 29 μόνῳ τῷ ἄνω E τὸ (ante κατὰ) delendum
videtur 31 ἐφ' ὃ corr. ex ἐφ' ὃ eadem manu E 32 τῷ κύκλῳ E: τὸ
κύκλῳ aF περιέχει φησὶ E 33 οὖν E: ὃν aF καὶ (post ἀληθές)
om. aF

τόπον ἐστί, καὶ ὅτι τὸ κινητὸν κατὰ τόπον ἐν τόπῳ ἐστίν. ὡς ἔχει δὲ τὸ 135^v
ἕτερον, οὕτω καὶ τὸ ἕτερον.

p. 212^a7 Δοκεῖ δὲ μέγα τι εἶναι καὶ χαλεπὸν ἕως τοῦ ἀλλὰ καὶ 15
τὸ μεταξὺ ὡς ὃν κενόν.

- 5 Εἰπὼν πρότερον ὅτι τοιοῦτον χρῆ τὸν ὄρον ἀποδοθῆναι τοῦ τόπου,
“ ὥστε τὰ τε ἀπορούμενα λύεσθαι καὶ τὰ δοκοῦντα ὑπάρχειν τῷ τόπῳ ὑπάρ-
χοντα ἔσται, καὶ ἔτι τὸ τῆς δυσκολίας αἴτιον καὶ τῶν ἀπορημάτων ἔσται
φανερὸν”, ἀποδοὺς τὸν τοῦ τόπου ὅρισμὸν εὐθὺς ἐκ τοῦ ἀποδοθέντος τὰ
τῆς δυσκολίας αἴτια πειράται δεικνύουσι. δοκεῖ γάρ τι, φησί, μέγα καὶ 20
10 χαλεπὸν εἶναι ὁ τόπος διὰ τὸ παρεμφαίνεσθαι ἐν τῇ περὶ αὐτοῦ
σκέψει τὰ τρία τὰ διελεγχθέντα τῆν τε ὕλην καὶ τὸ εἶδος καὶ τὸ διάστημα.
εἰ γὰρ ἄπερ δοκεῖ μάλιστα εἶναι ὁ τόπος ταῦτα ἀδύνατον εἶναι αὐτόν, χα-
λεπὴ καὶ δύσκολος οὕτως ἐστίν ἢ τοῦ τόπου εὗρεσις. καὶ μέντοι εἰ ἄλλο
ζητοῦσιν ἡμῖν ἄλλα παρεμφαίνεσθαι εἴωθεν, ἐμπόδιον τοῦτο πρὸς τὴν εὗρεσιν
15 ἰκανὸν γίνεται· καὶ τὸ μὲν εἶδος ὅτι δοκεῖ εἶναι ὁ τόπος, εἴρηται πολλάκις
διὰ τε τὸ περιέχειν καὶ διὰ τὸ ἐν μετὰ τοῦ τόπου γίνεσθαι, ἐφαρμοζομέ- 25
νων ἀλλήλαις τῶν δύο ἐπιφανειῶν τῆς τε τοῦ περιεχομένου καὶ τῆς τοῦ
περιέχοντος. προσέθηκε δὲ πάλιν τὴν ὕλην τῷ εἶδει, διότι καὶ ἡ ὕλη χώρα
καὶ τόπος εἶναι δοκεῖ τῶν εἰδῶν ἄλλοτε ἄλλων ἐν αὐτῇ γινομένων εἰδῶν,
20 ὡσπερ καὶ ἐν τῷ τόπῳ ἄλλοτε ἄλλων σωμάτων. ἐν ᾧ γὰρ πρότερον ἦν
ἀέρος εἶδος, ἐν τούτῳ γίνεται καὶ ὕδατος. καὶ εἴρηται πολλάκις, ὅτι τὴν
τοῦ τόπου ἔνοιαν ἢ ἀντιμετάστασις τῶν σωμάτων μάλιστα ἡμῖν ἐνεποίησεν. 30
ἀλλ’ ἡ μὲν ὕλη καὶ τὸ εἶδος καθ’ ὃν τινα τρόπον δοκοῦσι τόπος, πολλάκις
εἰπὼν ἠρκέσθη.
- 25 Δι’ αἷς δὲ αἰτίας τὸ διάστημα δοκεῖ, πάλιν ὑπομιμνήσκει, ὡς καὶ πιθα-
νωτέρας οὔσης τῆς ὑποθέσεως καὶ πρὸς ὀλίγον ἐξετασθείσης· ἐπειδὴ γὰρ
ἡ ἀντιμετάστασις τῶν σωμάτων ἐν τῷ περιέχοντι γίνεται ἠρεμοῦντι,
ἄπερ κατὰ τὸν Ἀλέξανδρον σημαίνει τῷ ἀκινήτῳ ὄντι, διὰ τὸ μὴ συγινεῖ-
σθαι τῷ ἐν αὐτῷ τὸν τόπον, τὸ οὖν τὸ περιεχόμενον σῶμα καὶ αἰεὶ ἐν
30 τόπῳ περιέχοντι γινόμενον διάστημα ἔχειν φαντασίαν τισὶ παρέσχεν, ὡς ὃν 35
διάστημα ἄλλο παρὰ τὰ διαστήματα τὰ ἐν τοῖς σώμασι τοῖς κινουμένοις
καὶ ἀλλάσσοσι τὸν τόπον ἴσον ὃν αὐτοῖς κατὰ τὸ μέγεθος. μήποτε δὲ
τὸ ἠρεμοῦντι οὐχ ὡς ἀκινήτῳ κατὰ τόπον εἶπεν, ἀλλ’ ὡς τῷ αὐτῷ

1 ὡς γὰρ α δὲ om. aF 4 ὡς ὃν κενόν E (cf. f. 143^v23): ὃν ὡς κενόν α (cf. Philo-
poni lemma): ὃν om. Aristoteles 5 πρότερον p. 211^a8 6 ὑπάρχον (comp.) E
τὸν τόπον E 7 ἔσται E: εἶναι aF καὶ τῶν περὶ αὐτὸν ἀπορημάτων Aristoteles
ἔσται E: ἔσεσθαι aF 10 ἐν τῇ περὶ E: τῇ aF 13 οὕτως ἐστίν E: ἂν εἴη aF
ἄλλος F 17 τῆς alterum om. F 18 τῶν εἶδει E ἢ (post καὶ) om. E
21 καὶ (ante ὕδατος) om. F 22 τῷ σώματων E 28 τῷ ἀκινήτῳ ὄντι
om. F 29 τὸ οὖν τὸ F: τῷ οὖν τὸ E: τὸ τὸ α 30 ἔχει F παρεῖχεν, sed
in παρέσχεν corr. E 32 δὲ τὸ scripsi cf. p. 582, 5: δὲ τῷ E: δὲ τὸ ἐν aF 33 post
οὐχ ὡς add. ἐν E κατὰ τὸν τόπον aF sed cf. p. 582, 5

μένοντι καὶ μὴ ἀμειβομένῳ· οὔτε γὰρ ἀποδεδείκται πῶς τὸ ἀκίνητον εἶναι 135^v
τὸν τόπον οὔτε χρειωδές ἐστίν οὔτω πρὸς τὴν τοῦ διαστήματος ἔννοιαν. τὸ
δὲ μένειν τὸ αὐτὸ χρειωδές, ἐπειδὴ τὰς διαφορὰς ἀφαιροῦντες τῶν ἀντιμε-
θησταμένων σωμάτων τὸ διάστημα ὡς τὸ αὐτὸ φανταζόμεθα. ἢ οὐ μάτην 40
5 ὁ Ἀλέξανδρος τὸ ἡρεμοῦντι ὡς ἀκίνητον κατὰ τόπον ἤκουσεν, ἀλλ' ὅτι
καὶ ὁ Ἀριστοτέλης μεταβαίνειν ὑπέδειξε τὸ διάστημα εἰς ἀτοπίαν ἀπαγαγῶν
τὸν λόγον ὅτε ἔλεγεν "ἅμα δὲ καὶ ὁ τόπος ἐστὶ μεταβάλλον", ἀλλ' οἱ
ὑποτιθέμενοι τὸ διάστημα τὸ διὰ παντὸς τοῦ κόσμου χωροῦν ἀκίνητον αὐτὸ
ἔλεγον ἄλλοτε ἐν ἄλλῃ ἑαυτοῦ μοίρᾳ ἄλλο τι καὶ ἄλλο τῶν σωμάτων δε-
10 χόμενον. πρὸς δὲ τὸ δοκεῖν διάστημά τι εἶναι τὸν τόπον συμβάλλεσθαι δοκεῖ
καὶ τὸν ἀέρα δοκοῦντά τισιν ἀσώματον εἶναι. διὰ γὰρ τοῦτο δοκεῖ καὶ τὸ 45
μεταξὺ τῶν τοῦ ἀγγείου πέρατων κενή τις εἶναι χώρα σωμάτων δεκτικῆ.
καὶ οὐ μόνον ἐν τοῖς τοῦ ἀγγείου πέρασιν εἶναι δοκεῖ τὰ ἐμβαλλόμενα, ἀλλὰ
καὶ ἐν τῇ μεταξὺ χώρᾳ καὶ μᾶλλον ἐν ταύτῃ, εἶπερ αὕτη δι' ὄλου κεχώ-
15 ρηκεν. ἐν δὲ τοῖς πέρασι τοῦ ἀγγείου τὰ πέρατα τοῦ ἐν αὐτῷ προσεχώ-
ἐστι. διὸ εἶπεν ὅτι φαίνεται οὐ μόνον τὰ πέρατα τοῦ ἀγγείου εἶναι
ὁ τόπος. δοκεῖ δὲ ἡ φαντασία αἰτία εἶναι μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ σώμα-
τος κενὸν ὑπολείπουσα διάστημα. ὅτι δὲ κενεμαρταεῖ, φαίη ἂν τις, δῆλον. 50
εἰ γὰρ ἀνέλοι καὶ ἐκεῖνο τὸ διάστημα ἢ φαντασία, πάλιν ἄλλο ὑπολειφθή-
20 σεται. καὶ τοῦτο οὐδέποτε παύσεται. "σημειωτέον δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξαν-
δρος, ὅτι καὶ τὸ ἀγγεῖον πέρασ τοῦ περιέχοντος λέγει." καὶ ὅτι μὲν ἐν
τῷ λέγειν οὐ μόνον τὰ πέρατα τοῦ ἀγγείου εἶναι ὁ τόπος οὐ λέγει
τὸ ἀγγεῖον τὸ πέρασ τοῦ περιέχοντος, δῆλον, ἀλλ' εἰ ἄρα, τὰ πέρατα τοῦ
ἀγγείου. ἐκ δὲ τῶν ἐφεξῆς ἴσως ἂν τις συναγάγοι τοῦτο, εἶπερ τὸ μὲν
25 ἀγγεῖον τόπος, ὁ δὲ τόπος πέρασ τοῦ περιέχοντος. |

p. 212^a14 "Ἔστι δὲ ὡσπερ τὸ ἀγγεῖον τόπος μεταφορητός, οὔτω 136^v
καὶ ὁ τόπος ἀγγεῖον ἀμετακίνητον.

Μέχρι νῦν ὡς τοῖς αὐτοῖς τῷ τόπῳ καὶ τῷ ἀγγεῖῳ χρησάμενος καὶ
τὸν τοῦ τόπου ὀρισμὸν κοινὸν ἀποδοῦς τοῦ τε τόπου καὶ τοῦ ἀγγείου (πέρασ
30 γὰρ τοῦ περιέχοντος ἐκάτερον, καθ' ἃ συνάπτει τῷ περιεχομένῳ· οὐ γὰρ
τὸ τοῦ ἰστρούκου σῶμα ἀγγεῖον ἐστίν, ἀλλ' ἡ ἐντὸς ἐπιφάνεια, ἣς μενούσης
συνεχοῦς ἔχει τὸ σκεῦος τὴν τοῦ ἀγγείου δύναμιν, καὶ πάθη τι τὸ τοῦ ἰ-
στρούκου βλάβης) νῦν οὖν προστίθησι τὸ ἴδιον τοῦ τε τόπου καὶ τοῦ ἀγγείου,
ὅτι ὁ μὲν τόπος ἀκίνητός ἐστι τῇ ἑαυτοῦ φύσει, τὸ δὲ ἀγγεῖον μεταφορη-
35 τόν. καὶ ἐναλλάττει οὖν ποτε ὁ τόπος καὶ τὸ ἀγγεῖον, ἀλλ' ἐκάτερον
σφίξει τὸ ἴδιον, ὥστε τὸν μὲν τόπον ἀγγεῖον εἶναι ἀκίνητον, τὸ δὲ ἀγγεῖον

5 τὸ ἡρεμοῦντι F: τῷ ἡρεμοῦντι aE 6 καὶ] καὶ F ὑπέδειξε E: ἀπέδειξε aF
ἀπάγων E 7 ἔλεγεν p. 211^b23 οἱ om. F 13 εἶναι — ἀγγείου (15) ite-
ravit E 14 ταύτη E: αὐτῇ aF 16 οὐ μόνον post εἶπεν transiciebat, sed dele-
vit F 22 εἶναι post τόπος traiecerunt aF 24 ἂν τις ἴσως aF 27 καὶ
om. a 33 οὖν om. aF

τόπον μεταφορητόν. εικότως δὲ πέρασ ὦν τοῦ περιέχοντος ὁ τόπος ἀκί- 136^a
 νητος λέγεται. καὶ γὰρ ὡς ἐπιφάνεια καθ' αὐτὴν ἀκίνητός ἐστι, καὶ ὡς
 τόπος ἔτι μᾶλλον. πῶς γὰρ ἂν ὁ τόπος κινούτο κατὰ τόπον; ἀλλὰ καὶ τὸ 10
 ἀγγεῖον, φαίη ἂν τις, κατὰ τὴν ἔνδον ἐπιφάνειαν μάλιστα ἀγγεῖον λέγεται.
 5 ἢ τὸ μὲν χωρητικὸν ὁ κοινὸν ἐστι πρὸς τὸν τόπον κατ' ἐκείνην ἔχει, τὸ
 δὲ ὡς σκεῦος καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὸ μεταφορητόν εἶναι σῶμα,
 δεκτικὸν καὶ αὐτὸ τινος ὄν σώματος. καὶ τάχα ἐν τοῖς περὶ τόπου ἀξιώ-
 μασι διὰ τοῦτο οὐ προέλαβεν ἀκίνητον εἶναι τὸν τόπον, ὅτι χρεῖαν εἶχεν
 ὡς ἀγγεῖω τῷ τόπῳ τέως χρήσασθαι διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ ἀγγείου πολλαχού
 10 πρὸς τὸν τόπον χειραγωγίαν, καίτοι καὶ τοῦ Θεοφράστου καὶ τοῦ Εὐδόχμου, 15
 ὡς εἴρηται καὶ πρότερον, τὸ ἀκίνητον ὡς ἐν τῶν περὶ τόπου ἀξιωμαίων
 προσληφτότων. προστίθησι δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι "εἴπερ καὶ τὸ ἀγγεῖον
 τόπος ἐστὶ, καὶ τὰ ἐν ἀγγεῖω ἐν τῷ τοῦ περιέχοντος αὐτὸ σώματός ἐστι
 πέρατι".

15 p. 212^a 16 Διὸ ὅταν μὲν ἐν κινουμένῳ ἕως τοῦ ὥστε τὸ τοῦ 20
 περιέχοντος πέρασ ἀκίνητον πρῶτον τοῦτ' ἐστὶν ὁ τόπος.

Εἰπὼν τὴν διαφορὰν τοῦ τόπου καὶ τοῦ ἀγγείου καὶ ἐπὶ πλέον αὐτὴν
 διαριθρῶσαι βουλόμενος καὶ τὸ ἀκίνητον τοῦ τόπου βεβαιώσασθαι διορίζει
 καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς ὄντα διδάσκων, πότε μὲν ὡς ἐν ἀγγεῖω λέγομεν εἶναι,
 20 πότε δὲ ὡς ἐν τόπῳ. καὶ λέγει ὅτι ὅταν κινούμενόν τι σῶμα ἐν κινουμένῳ
 τινὶ ἐνῆ, ὥστε συγκινεῖσθαι αὐτῷ τὸ ἐν ᾧ ἐστὶν, ὥσπερ τὸ ἐν ποταμῷ 25
 πλοῖον ἢ ξύλον οὐ τέμονον τὸ ὕδωρ, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ ῥέοντος ὕδατος περιεχό-
 μενον καὶ συγκαταφερόμενον αὐτῷ, τότε ὡς ἐν ἀγγεῖω ἐστὶν ἐν ἐκείνῳ
 τοῦ ὕδατος τῷ μέρει τῷ περιέχοντι αὐτό, μᾶλλον ἢ ὡς ἐν τόπῳ. τὸ δὲ
 25 κινούμενον ἀκίνητου μένοντος τοῦ ἐν ᾧ ἐστὶ τοῦτο ἐστὶν ἐν τόπῳ. ὁ γὰρ
 τόπος οὐκ ἐθέλει συγκινεῖσθαι τῷ ἐν αὐτῷ, ἀλλ' ὑπομένειν, ἵνα μὴ καὶ
 αὐτὸς τόπου χρήζη κατὰ τόπον κινούμενος, τὸ δὲ ἐν κινουμένῳ κινού-
 μενον, ὡς τὰ ἐν τοῖς ἀγγείοις ἐκείνων κινουμένων, ὁῦλον ὅτι κατὰ συμβε- 30
 βηκὸς κινεῖται. εἰπὼν οὖν τὸ ὡς ἐν ἀγγεῖω κινούμενον. ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ
 30 παραδείγματος τὸ ἐν τόπῳ κινούμενον καὶ τὸν τόπον ὑποδείκνυσιν. ὡς γὰρ
 ἐν τούτῳ τῷ παραδείγματι ὁ πᾶς μᾶλλον ποταμὸς τόπος ἂν εἴη τῆς
 νεῶς, διότι ἀκίνητος ὁ σύμπας φυλάττων τὴν αὐτὴν χώραν καὶ ἐκ τῆς αὐτῆς
 ῥέων ἀρχῆς καὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ τέλος ἀφικνούμενος· τὸ δὲ μᾶλλον προσέ-
 35 θηκε, διότι οὐ κυρίως ὁ πᾶς ποταμὸς τόπος ἂν εἴη τῆς νεῶς (οὐ γὰρ
 πέρασ τοῦ περιέχοντός ἐστι τὸ πᾶν τοῦ ποταμοῦ ὕδωρ οὐδὲ ἐπιφάνεια ὅλης, 35

I post μεταφορητόν iteravit καὶ ἐναλάττη (sic) — ἴδιον F ὦν E: ὦν aF 3 γὰρ
 om. E 4 ἔνδον aF: ἔνδοξον E 5 ἢ] fortasse ἢ 11 πρότερον cf.
 p. 566, 18 19 αὐτοῖς E: αὐτῷ aF 20 ὅτι om. E 21 post ὥσπερ add.
 καὶ E 23 ἐν ἀγγεῖω ἐστὶν E: om. aF 24 post μᾶλλον add. ἐν ἀγγεῖω ἐστὶν a
 et F² ἐν μέρει τόπου F 31 ὁ (ante πᾶς) om. E 32 καὶ ἐν E: καὶ F:
 κατὰ a

ἀλλὰ σῶμα), ἀλλὰ κατὰ τοῦτο μᾶλλον ὁ πᾶς, καθόσον μὴ συγκινεῖται, 136^r
 τόπος δὲ ὅλος τῆς νεῶς, ὅτι ἐν μέρει αὐτοῦ φέρεται ἢ ναῦς. ἢ οὐδὲ τόπος
 τῆς νεῶς ὁ ποταμός, ἀλλ' εἴη ἂν ὁ μὲν ποταμὸς πᾶς ἐν τόπῳ, ὡς φησιν
 ὁ Ἀλέξανδρος, τῷ μὴ συγκινεῖσθαι αὐτῷ τὸ πέρασ τοῦ περιέχοντος αὐτόν,
 5 ἢ δὲ ναῦς ἐν ἀγγείῳ. "καὶ ἴσως ἂν λέγοι, φησίν, οὐ τῆς νεῶς τὸν πάντα
 ποταμὸν τόπον, ἀλλὰ [τόπον] τοῦ ἐν αὐτῷ ὄντος· ἔστι δὲ τὸ ὕδωρ. καὶ
 εἴπερ ποταμὸν ἀκούσομεν μὴ τὸ ὕδωρ, ἀλλὰ τὴν τὸ ὕδωρ περιέχουσαν ἐπι- 40
 φάνειαν τῆς γῆς, καταλληλότερον ἂν ἐπ' αὐτοῦ λέγοιτο τὸ διὸ ὁ πᾶς
 ποταμὸς μᾶλλον τόπος. αὕτη γὰρ κυρίως τόπος τοῦ περιεχομένου καὶ
 10 κινουμένου ἐν αὐτῇ ὕδατος, ἀκίνητος οὐσα. οὐ μέντοι τῆς νεῶς οὗτος
 τόπος πρῶτως, ἀλλ' ἔστιν ἢ μὲν ναῦς ὡς ἐν ἀγγείῳ τῷ ὕδατι, τὸ δὲ
 ὕδωρ ὡς ἐν τόπῳ τῇ περιεχούσῃ αὐτὸ τοῦ ποταμοῦ ὄχθη, ἣν εἴη ἂν
 ποταμὸν ὁ Ἀριστοτέλης καλέσας καὶ τόπον εἰπών, οὐ τῆς νεῶς ἀλλὰ τοῦ
 45 ὕδατος. εἰ δὲ τοῦτο, δῆλον ὅτι διαφόρως τὸν ποταμὸν ἐκάλεσε, ποτὲ μὲν 15
 τὸ ὕδωρ, ποτὲ δὲ τὴν τὸ ὕδωρ περιέχουσαν ἐπιφάνειαν. δεῖξας οὖν καὶ
 τὴν ἐν τόπῳ καὶ ἐν ἀγγείῳ διαφορὰν καὶ ἐκ ταύτης τὸ ἀκίνητον ὑποδείξας
 τοῦ τόπου τὸν ὀρισμὸν λοιπὸν ὀλόκληρον ἐκ τῶν εἰρημένων συνάγει, ὅτι
 ἔστιν ὁ τόπος τὸ τοῦ περιέχοντος πέρασ ἀκίνητον πρῶτον διὰ τοῦ
 πρῶτον τὸ προσεχὲς δηλώσας συντόμως, ὅπερ πρότερον ἐσήμανε διὰ τοῦ
 20 κατ' ὃ συνάπτει τῷ περιεχομένῳ. ἔστι μὲν γὰρ τὸ ἐν τόπῳ λεγόμενον
 καὶ ἐν τῇ ἔνδον ἐπιφάνειᾳ τοῦ περιέχοντος σώματος καὶ ἐν τῇ ἔνδον 30
 τοῦ τὸ περιέχον περιέχοντος (οἶον εἰ ἐν ὕδατι λίθος, τὸ δὲ ὕδωρ ἐν ἀέρι
 καὶ ἀκινήτῳ, ὁ λίθος περιέχεται ἐν τῇ ἐπιφάνειᾳ τοῦ ἀέρος), οὐ μέντοι
 προσεχῶς ἐν ἐκείνῃ οὐδὲ πρῶτως. οὐδὲ συνάπτει κατ' ἐκείνην τῷ περιε-
 25 χομένῳ. διὸ οὐδὲ τόπος ἐκείνη κυρίως. ἔστι δὲ προσεχὲς καὶ τὸ τοῦ
 ἀγγείου πέρασ τὸ πρὸς τῷ περιεχομένῳ, ἀλλὰ κινήτῳ καὶ μεταφορητόν.
 διόπερ ἀγγεῖον ἀλλ' οὐ τόπος ἐστίν, ἐὰν μὴ καὶ τὸ ἀκίνητον προσλάβῃ.
 τοῦτο δὲ καὶ διὰ τῶν ἐξῆς συνίστησι |

p. 212^a 21 Καὶ διὰ τοῦτο τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ ἕως τοῦ 136^v
 30 καὶ οἶον ἀγγεῖον ὁ τόπος καὶ περιέχον. 5

Ὅτι ἀκίνητος ὁ τόπος, συνίστησι καὶ ἐκ τῶν τοῦ τόπου κυριωτάτων
 διαφορῶν· αὗται δὲ ἦσαν, ὡς εἴρηται πρότερον, τὸ τε ἄνω καὶ τὸ κάτω·
 καὶ μοι δοκεῖ τοιοῦτόν τινα συνάγειν συλλογισμόν· ὁ τόπος διαφορὰς ἔχει
 τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω· τὸ διαφορὰς ἔχον τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω τὸ μέσον

2 ὅλος aF: ὅλος E 4 ὁ om. a 6 ποταμὸν—εἴπερ (7) om. E τόπον (post ἀλλὰ)
 F: delevit a καὶ (ante εἴπερ) F: om. a 7 τὸ (post τὴν) om. a 8 γὰρ ἂν a
 αὐτοῦ EF: αὐτῆς probabiliter a 9 ποταμὸς μᾶλλον sic hic collocant libri
 10 οὗτος E: ὁ aF 11 πρῶτος E¹F¹ 12 ὄχθη τοῦ ποταμοῦ aF 16 ante
 ἐν ἀγγείῳ add. τὴν a 22 τὸ δὲ EF: καὶ τὸ a 29 τὸ aF: om. E
 30 περιέχων a 32 ἦσαν aF: om. E 34 τὸ (ante κάτω) utroque loco om. E
 τὸ διαφορὰς—διαφορὰς (585, 1) iteravit E

καὶ τὸ ἔσχατον ἔχει διαφορὰς· τὸ διαφορὰς ἔχον τὸ μέσον καὶ τὸ ἔσχα- 136^v
τον ἀκινήτους ἔχει διαφορὰς· τὸ ἀκινήτους ἔχον διαφορὰς ἀκινήτων ἐστίν· 10
ὁ τύπος ἄρα ἀκινήτός ἐστι· καὶ ὅτι μὲν διαφορὰς ἔχει τὸ ἄνω καὶ τὸ
κάτω ὁ τύπος, ἤδη προηξίωται· πέμπτον γὰρ ἦν τῶν περὶ τύπου ἀξιο-
5 μάτων τὸ πάντα τόπον ἔχειν τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω. ὅτι δὲ τὸ κάτω καὶ
τὸ ἄνω τὸ μέσον καὶ τὸ ἔσχατόν ἐστι, δείκνυσιν ἐκ τοῦ τὸ μὲν κοῦφον
ἐπὶ τὸ ἔσχατον καὶ τὸ περίε φερόμενον λέγεσθαι ἐπὶ τὸ ἄνω φέρεσθαι.
οὕτω γὰρ τὸ πῦρ ἐπὶ τὸ περίε φερόμενον λέγεται ἐπὶ τὸ ἄνω φέρεσθαι, καὶ 15
τὸ βαρὺ ἐπὶ τὸ μέσον φερόμενον ἐπὶ τὸ κάτω λέγεται φέρεσθαι ὡσπερ ἡ
10 γῆ. ὅτι δὲ τὸ μέσον καὶ τὸ ἔσχατον ἀκίνητα, ὑπομινῆσκει διὰ τοῦ ὅτι
τὸ μὲν αἰεὶ μένει, τοῦ δὲ κύκλω τὸ ἔσχατον ὡσαύτως αἰεὶ μέ-
νει. τὸ μὲν γὰρ μέσον ὅπερ ἐστὶ κέντρον τοῦ παντός καὶ ἡ περὶ αὐτὸ
γῆ αἰεὶ μένει καὶ κατὰ τόπον καὶ κατὰ ὑπαρξίαν τῆ ἑαυτῆς ὁλότῃ καὶ τῷ
15 εἶδει, κἂν τοῖς μέρεσι καὶ τῷ ἀριθμῷ μεταβάλληται. τοῦ δὲ κυκλοφορη-
τικοῦ σώματος τὸ ἔσχατον τὸ πρὸς ἡμᾶς, ὅπερ ἐστὶ τῆς σεληνιακῆς σφαι- 20
ρας ἡ κοίλη καὶ πρὸς ἡμᾶς ἐπιφάνεια, καὶ ὑπαρξίαν μὲν καὶ τῷ ὄλῳ καὶ
τοῖς μέρεσι κατ' ἀριθμὸν τὸ αὐτὸ αἰεὶ μένει, κατὰ τόπον δὲ κἂν τοῖς μέρεσι
κινήται ἀλλὰ τό γε ὅλον οὐ μεταβαίνει τόπον ἐκ τόπου, ἀλλὰ μένει ὁμοίως
αἰεὶ τὸ ἀκίνητον ἔχουσα κατὰ τόπον, ὅπερ μάλιστα ζητεῖ ὁ λόγος· οὐ γὰρ
20 ὁ γὰρ τὸ καὶ ὑπαρξίαν. καὶ ἐπιστῆσαι χρῆ ὅτι τὸ ἄνω τὴν κοίλην τῆς σελη-
νιακῆς ἐπιφάνειαν λέγει, ὥστε τὸ κινήτων κατὰ φορὰν τὸ ὑπὸ σελήνην. ὅτι 25
δὲ τὸ ἀκινήτους ἔχον τὰς οὐσίας διαφορὰς καὶ αὐτὸ ἀκινήτων ἐστίν, πρῶτη-
λον· συστατικαὶ γὰρ τῆς οὐσίας εἰσὶν αἱ διαφοραὶ καὶ μέρη τὰ οὐσιώδη·
ἅμα δὲ καὶ ἐκ τοῦ μᾶλλον ὀῆλον. εἰ μὲν γὰρ κινούτο τὰ μέρη, οὐδὲν
25 κωλύει τὸ ὅλον ἀκίνητον εἶναι ὡς ἐπὶ τῶν κύκλω κινουμένων μερῶν· εἰ
δὲ παντοίως ἀκίνητα τὰ μέρη ἐστίν ὡς μήτε καὶ αὐτὰ μήτε κατὰ συμβε-
βηκὸς κινεῖσθαι, πολλῷ μᾶλλον ἂν εἶη τὸ ὅλον ἀκίνητον. πιστοῦται οὖν
τὸ ἀκίνητον τοῦ τύπου ἐκ τοῦ διαφορὰς τοῦ τύπου τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω
λέγοντας ἡμᾶς ἐκεῖνα λέγειν ἄνω καὶ κάτω, ὅπερ ἀκινήτά ἐστι. τουτέστι τὸ 30
30 μέσον καὶ τὸ ἔσχατον. ἀλλὰ τὸ μὲν ἔσχατον τὸ πρὸς ἡμᾶς τῆς κύκλω
φορᾶς εἶη ἂν ὁ ἄνω τύπος· τὰ γὰρ ἐπὶ τὸ ἄνω κινούμενα μέχρις ἐκείνου
κινήθεντα ὑπ' ἐκείνου ἢ κατ' ἐκεῖνο περιέχεται, καὶ ἐστίν ἐκεῖνο πέρασ
τοῦ περιέχοντος κυκλοφορητικοῦ σώματος, καὶ ὃ περιέχει τὸ περιεχόμενον·
κάτω δέ, τί ἂν εἶη ὁ τύπος; οὔτε γὰρ τὸ κέντρον τύπος (οὐδὲν γὰρ πε-
35 ριέχει, καὶ ὅτι ἀμπερὲς καὶ ὅτι πάντων ἐνδοτάτω) οὔτε ἡ γῆ τύπος (σῶμα 35

3 ἐστὶ aF: ἔσται E τὸ (ante κάτω) om. E 5 ἔχει E τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω
aF 8 λέγεται ἐπὶ τὸ ἄνω φέρεσθαι E: ἄνω φέρεσθαι λέγομεν a: ἀνώφορον λέγομεν F
10 καὶ τῷ a ἀκίνητον F 11 μένει a αἰεὶ] ἔχον Aristoteles et Simplic. ipse
f. 141r 16. v50 12 τὸ μὲν — αἰεὶ μένει (13) om. F 13 κατὰ alterum super add. E
14 κἂν aE: καὶ F qui in mrg. m. pr. adnotavit μήποτε ἡ κάλλιον λέγεσθαι κἂν τῷ εἶδει
καὶ τοῖς μέρεσι καὶ τῷ ἀριθμῷ μεταβάλληται 17 αἰεὶ aF: om. E
19 αἰεὶ E: om. aF 21 σελήνη sic E 22 τὸ (post δὲ) om. F 24 ἐκ τοῦ μᾶλλον
vix spectat ad πολλῷ μᾶλλον (v. 27). ἐκ τοῦδε μᾶλλον conji. Wellmann 25 εἰ aF:
ἐπὶ E 26 πάντη a 28 τὸ (ante κάτω) om. E

γάρ ἢ γῆ, ἀλλ' οὐ πέρας), οὐ μέντοι οὐδὲ τὸ τῆς γῆς πέρας· τοῦτο γὰρ 136^v
μορφή τῆς γῆς ἐστίν, ἀλλ' οὐ τόπος.

Ταύτας δὴ λύων τὰς ζητήσεις ἐπήγαγε τὸ μὲν πρὸς τὸ μέσον
περιέχον πέρας κάτω ἐστὶ καὶ αὐτὸ τὸ μέσον, τὸ δὲ πρὸς τὸ
5 ἔσχατον ἄνω καὶ αὐτὸ τὸ ἔσχατον. ἐν οἷς λέγει καὶ τίνες οἱ τόποι
εἰσὶν ὃ τε κάτω καὶ ὁ ἄνω καὶ τίνα τὰ ἐν τόπῳ τῶν τε κάτω καὶ τῶ
ἄνω. τὸ μὲν γὰρ μέσον αὐτό, ὅπερ ἐστὶν ἡ γῆ, τὸ σῶμά ἐστι τὸ ἐν τῶ
κάτω τόπῳ. τὸ δὲ πρὸς τὸ μέσον περιέχον πέρας τοῦτό ἐστιν ὁ κάτω 10
τόπος, πέρας ὃν τὸ πρὸς τῇ γῆ τοῦ περιέχοντος τὴν γῆν σώματος πῆ μὲν
10 ὕδατος, πῆ δὲ ἀέρος. ἐστὶ δὲ ὅπου καὶ τῆς γῆς αὐτῆς κοιλότητα ἐχούσης
τὸ ἐνδόν πέρας τόπος γίνεται καὶ γῆς ἄλλης καὶ ὕδατος καὶ πυρὸς καὶ
ἀέρος καὶ ζῶων καὶ φυτῶν. καὶ ἐπειδὴ πάντα ταῦτα τὸν κάτω τόπον
συμπληροῖ καὶ οὐκ ἀφωρισμένη τις ἐπιφάνεια, διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς ἀορί-
στως εἶπε τὸ μὲν πρὸς τὸ μέσον περιέχον πέρας κάτω ἐστὶ καὶ
15 αὐτὸ τὸ μέσον. καὶ γὰρ καὶ τὸ μέσον ἄλλοτε ἄλλο, ποτὲ μὲν γῆ, ποτὲ
δὲ ἄλλο τι τῶν στοιχείων ἢ σωμάτων, πάντως δὲ ἐν τῶ μέσῳ ἐν ᾧ ἢ 15
τῆς γῆς ὁλότης. ἐστὶ δὲ τὸ αὐτὸ πολλαίκις καὶ ἐν πλείονων σωμάτων πέ-
ρασιν ὡς ἐν τόποις ἅμα εἶναι, ὡς ὅταν ἐν ποταμῷ ἢ λίθος, μέρος μὲν
ἔχων ἐρηρυσμένον ἐν τῇ γῆ, μέρος δὲ ὑπὸ τοῦ ὕδατος περιεχόμενον καὶ
20 μέρος ὑπερανέχον τοῦ ὕδατος καὶ ἐν τῶ τοῦ ἀέρος πέρατι περιεχόμενον.
καὶ οὕτω μὲν τὸ ἐν τῶ κάτω τόπῳ καὶ ὁ κάτω τόπος. τὸ δὲ πρὸς τὸ
ἔσχατον φησὶν ἄνω καὶ αὐτὸ τὸ ἔσχατον. καὶ ἐνταῦθα ὥσπερ ἐπὶ 50
τοῦ κάτω ἔσχατον μὲν τὸ ἄνω τὸ ἐν τόπῳ ἐστίν, οἶον ὁ αἰθήρ, πρὸς
τὸ ἔσχατον δὲ ὁ ἄνω τόπος, ὅς ἐστι τὸ πέρας τοῦ περιέχοντος τὸ πρὸς
25 τὸ ἔσχατον ἐν τόπῳ ὃν νεῦον, οἶον ἡ κοίλη τῆς σεληνῆς ἐπιφάνεια πρὸς
τῶ αἰθέρι οὖσα, ὅς ἐσχατος τῶν ἐν τόπῳ ἐστί. τὸ δὲ μέσον τὸ ἐν τῶ
κάτω τόπῳ, ἐπὶ δὲ τοῦ ἄνω τὸ ἀνάπαλιν τὸ μὲν πρὸς τὸ ἔσχατον
ἑοικὸς κατὰ τὴν λέξιν τῶ πρὸς τὸ μέσον οὐχὶ τὸν τόπον τὸν ἄνω, ἀλλὰ
τὸ ἐν τῶ ἄνω τόπῳ εἶπε, τὸ δὲ ἔσχατον ἑοικὸς τῶ μέσῳ οὐχὶ τὸ ἐν
30 τῶ ἄνω, ἀλλὰ τὸ ἄνω. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος καὶ ἄλλην ἐξήγησιν ἐπάγει 137^r
τῇ λέξει, καθ' ἣν καθ' ἑκάτερον ἄμφω ἐπὶ τοῦ τόπου ἀκούει. “ἐπειδὴ
γάρ, φησί, μὴ μόνον τὸ ἐν τῶ κάτω ὃν περιέχεται ὑπὸ τοῦ πρὸς τὸ μέσον
σώματος, οἶον εἰ ὁ ἀήρ οὗτος εἶη, ἀλλὰ κατὰ τι μέρος καὶ ὑπὸ τῆς ἐπι-
φανείας τοῦ κάτω ὄντος σώματος, τοῦτο δὲ ἐστὶν ἡ γῆ, ὀεικνὸς τίνων
35 πέρας ἐστὶν ὁ κάτω τόπος, εἶπε τὸν ἀέρα τοῦ πρὸς τὸ μέσον ἦτοι πρὸς τὸ

1 οὐ μέντοι — πέρας om. F 16 ἐν τῶ μέσῳ aF: τῶ μέσῳ E¹: τὸ μέσον E² 18 ἢ
λίθος scripsi: εἶναι λίθος E: λίθος F: λίθος ἢ a 19 ἔχων a: ἔχω E: ἔχον F
24 δὲ post πρὸς collocavit a ὅ ἐστι F 26 τὸ ἐν] τῶ ἐν E 27 δὲ τὸ ἄνω F
28 εοικὸς aF 28. 29 ἀλλὰ τῶ (in τὸ corr.) ἐν τῶ αὐτῶ E 33 ὁ (ante ἀήρ)
om. aF 35 πέρας aF: πέρατα E quae post τόπος sequuntur partim coniectura
rescripsi, libri habent: εἶπε, τὸ γὰρ τοῦ πρὸς τὸ μέσον ἦτοι πρὸς τὸ κάτω περιέχοντος καὶ
αὐτοῦ τοῦ κάτω ὄντος F: εἶπε τὸ γὰρ τοῦ κάτω ὄντος (versu omisso) E: διατοῦτο εἶπε, τὸ
τοῦ πρὸς τὸ μέσον ἦτοι πρὸς τὸ κάτω περιέχοντος πέρας, κάτω καὶ αὐτοῦ ὄντος a

κάτω περιέχοντος (πέρας) καὶ αὐτοῦ τοῦ κάτω ὄντος, ὁμοίως δὲ καὶ ἄνω 137^r
 τὸ τοῦ πυρὸς πρὸς τὸ ἔσχατον περιέχοντος πέρας καὶ αὐτὸ τὸ ἔσχατον. 5
 αὐτὸ γὰρ ἔσχατον, φησί, λέγει οὐ τὸ σῶμα οὐ τὸ πέρας, ἀλλὰ τὸ πέρας
 αὐτοῦ τὸ πρὸς ἡμᾶς (ἐκεῖ γὰρ ὁ ἄνω τόπος), πρὸς δὲ τὸ ἔσχατον λέγει
 5 ἄν τὸ ἔσχατον περιεχόμενον οἶον τὸν αἰθέρα· οὕτω γὰρ περὶ τοῦ τόπου
 ἄμφω ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πέρατος λεγόμενα δυνατὸν ἀκούειν, ὅπερ ἐπὶ τοῦ μέσου
 οὐκ ἔην· ἐκεῖνο γὰρ ἄλλο μὲν πέρας ἦν τὸ πρὸς τὸ μέσον, ἄλλο δὲ τὸ
 τοῦ μέσου”. καὶ Πορφύριος διττόν φησι τὸ κάτω· “ἢ γὰρ τὸ πέρας τοῦ 10
 μέσου, ὃ ἐστὶν ὁ τόπος, ἢ αὐτὸ τὸ μέσον, οὐ ὁ τόπος τὸ ἔσχατον. ὁμοίως
 10 δὲ καὶ τὸ ἄνω διττόν· ἢ τὸ πέρας τοῦ ἐσχάτου οἶον τοῦ αἰθέρος, ὃ ἐστὶν
 ὁ τόπος, ἢ αὐτὸ τὸ ἔσχατον, ὅπερ ἐστὶν ὁ αἰθήρ.” καὶ ἔοικε “πέρας τοῦ
 μέσου” εἰπεῖν ἢ ἀντὶ τοῦ τὸ πρὸς τὸ μέσον περιέχον πέρας ἢ τὸ
 τῆς γῆς πέρας εἴτε τὸ ἐκτὸς εἴτε τὸ ἐντός, καθὼ δέχεται καὶ περιέχει,
 τόπον λαμβάνει ἀνάλογον τῷ ἐσχάτῳ τοῦ αἰθέρος· κάτω γὰρ καὶ τὴν γῆν
 15 λέγομεν καὶ τὰ ἐν τῇ γῆ.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ πέρας τοῦ περιέχοντός ἐστὶν ὁ τόπος καὶ ὑποδεκτικὸς 15
 τοῦ ἐν αὐτῷ, διὰ τοῦτο καὶ ἐπίπεδον δοκεῖ ὁ τόπος, τουτέστιν ἐπιφάνεια,
 μῆκος καὶ πλάτος ἄνευ βάθους ἔχων. διὸ καὶ ἐπίπεδον αὐτὸν ἐκάλεσαν,
 ὡς τῶν παλαιῶν πᾶσαν ἐπιφάνειαν ἐπίπεδον καλούντων· οἱ γὰρ νεώτεροι
 20 διαφορὰν ἐπιφανείας ἔλεγον τὴν ἐπίπεδον καὶ ἄλλην τὴν σφαιρικὴν ἢ κω-
 νικὴν ἢ κυλινδρικήν, καὶ ἐπίπεδον ἔλεγον ἐπιφάνειαν, ἣτις ἐξ ἴσου ταῖς
 ἐφ’ ἑαυτῆς εὐθείαις κεῖται. ἔστι δὲ ὁ τόπος καὶ οἶον ἀγγεῖον. τὸ γὰρ
 ὑποδεκτικὸν κοινόν ἐστὶ καὶ τοῦ τόπου καὶ τοῦ ἀγγείου. ἔοικε δὲ τὸ καὶ 20
 διὰ τοῦτο δοκεῖ ἐπίπεδόν τι εἶναι προσθεῖναι διὰ τοὺς τὸ εἶδος τόπον
 25 λέγοντας ἐπιφάνειαν ὃν τοῦ σώματος. οὗτοι γὰρ καθόσον μὲν πέρατι καὶ
 ἐπιπέδῳ προσέβαλον, ἐγγὺς ἦλθον τῆς τοῦ τόπου ἐννοίας, καθόσον δὲ οὐ
 τοῦ περιέχοντος πέρας, ἀλλ’ αὐτοῦ τοῦ ἐν τόπῳ, κατὰ τοσοῦτον ἀπεσφά-
 λησαν. καὶ τὸ ἐξῆς δὲ τὸ ἔτι ἅμα τῷ πράγματι πως ὁ τόπος· ἅμα
 γὰρ τὰ πέρατα πρὸς τὸ αὐτὸ τείνειν ἔοικεν ἀπολογία τινὰ πορίζον ταῖς
 30 οἰθηθεῖσι τὸ εἶδος εἶναι τὸν τόπον· ἅμα γὰρ τῷ πράγματι τῷ ἐν τόπῳ ἐστὶν 25
 ὁ τόπος, διότι ἅμα ἐστὶ τὰ πέρατα τοῦ τε ἐν τόπῳ καὶ αὐτοῦ ὅπερ ἐστὶν
 ὁ τόπος. οὐδὲν γὰρ ἐστὶ μεταξὺ, ὥστε καὶ ἐν δοκεῖ γίνεσθαι διὰ τὴν
 ἐφαρμογὴν τῶν ἐπιπέδων. τὸ δὲ ἅμα ὅτι οὐχὶ τὸ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ δηλοῖ,
 ἀλλὰ τὸ κατὰ ταῦτόν καὶ εἰς ἐν συντρέχον, εἴρηται πρότερον. πῶς γὰρ
 35 ἄν εἴη ὁ τόπος ἐν τόπῳ;

2 πυρὸς F: om. aE 3 post γὰρ add. τὸ a λέγει E: λέγειν aF 4 ἐκεῖ E: ἐκεῖνο
 aF 6 λέγομεν ἀδύνατον F 8 καὶ ὁ aF 12 μέσου ex ἐσχάτου corr. E 13 εἴτε
 (post πέρας) aF: ἢ E καθὼ γὰρ probabiliter a 16 δὲ om. F καὶ (post τόπος)
 om. E 17 δοκεῖ — ἐπίπεδον (18) om., sed in mrg. ead. manu supplevit E 20 διαφο-
 ράν F: διαφο^e E: διαφορὰς a 24 post εἶδος add. τὸν aF 25 ἐπιφάνειαν ut videtur F:
 ἐπιφάνεια aE 27 τοῦ (post οὐ) om. F ἀλλὰ τοῦ τοῦ F 28 πως om. Aristoteles
 ὁ τόπος om. F ἅμα γὰρ τῷ πεπερασμένῳ τὰ πέρατα Aristoteles, at cf. Themistius
 p. 277, 15 31 καὶ αὐτὸ E 34 πρότερον] nescio ubi 35 ὁ om. aF

p. 212^a31 Ὅτι μὲν οὖν σώματι ἐστὶ τι ἐκτός ἕως τοῦ ὅσα ἔχει ¹³⁷₃₂
 πύκνωσιν καὶ μάνωσιν.

Ὅρισάμενος τὸν τόπον ὅτι ἐστὶ τὸ τοῦ περιέχοντος πέρασ ἀκίνητον
 πρῶτον καὶ συστήσας τό τε πρῶτον καὶ τὸ ἀκίνητον ἐφιστάνει καλῶς, ὅτι
 5 κατὰ ταύτην τὴν ἀπόδοσιν οὐ πᾶν σῶμα ἐν τόπῳ ἐστίν, ἀλλ' ὃ μὲν ἐστὶ ³⁵
 τι ἐκτός σῶμα τὸ περιέχον αὐτό, τοῦτό ἐστιν ἐν τόπῳ, ὃ δὲ
 μή, οὐ. ὥστε οὔτε ἡ ἀπλανὴς σφαῖρα ἐστὶ ἐν τόπῳ (οὐ γὰρ ἐστὶ τι ἐκτός
 τὸ περιέχον αὐτήν, εἴπερ ἐστὶν ἐσχάτη πασῶν) οὔτε ὁ ὅλος κόσμος· οὐδὲ
 γὰρ τοῦτου ἐστὶ τι ἐκτός. ἢ γὰρ κενόν, ὅπερ δειχθήσεται μὴ ὄν, ἢ σῶμα·
 10 καὶ ἡ πεπερασμένον (καὶ ἐστὶ τι καὶ τοῦτου ἐκτός, εἰ πᾶν σῶμα ἐν τόπῳ,
 καὶ τοῦτο ἐπ' ἀπειρον) ἢ ἀπειρον σῶμα τὸ ἐκτός, καὶ ἡδὴ ἀνήρηται τοῦτο.
 βουλόμενος οὖν πείσαι, ὅτι οὐκ ἐστὶν ἐν τόπῳ τὸ πᾶν καὶ ὁ οὐρανός, ἐπὶ
 παραδόξοις ὑποθέσεως πειράται συνεθέλειν ἡμᾶς. καὶ γὰρ ὕδωρ, φησὶν, ⁴⁰
 ὑποτεθῆ τὸ πᾶν, ὃ μάλιστα δεῖται τοῦ ἐν τόπῳ ἢ ἐν ἀγγείῳ εἶναι διὰ τὸ
 15 μὴ δύνασθαι χωρὶς τοῦ περιέχοντος αὐτὸ κρατεῖν, καὶ τὸ τοιοῦτον ὅμως
 πᾶν οὐκ ἂν εἴη ἐν τόπῳ· ἐπειδὴ πᾶν ὅλως ὑποκειμένον οὐκ ἔχει τι τὸ
 περιέχον ἐκτός, οὐ τὸ πρὸς τῷ περιεχομένῳ πέρασ ὁ τόπος ὑπόκειται. τὰ
 μέντοι μόρια τοῦ ὕδατος ἦν ἂν ἐν τόπῳ, εἴπερ ἦν διηρημένα, ὥσπερ καὶ
 νῦν τὰ τοῦ παντός μόρια διηρημένα καὶ ἀπτόμενα ἀλλήλων καὶ περιεχο-
 20 μενα ἄλλο ὑπ' ἄλλου ἐν τόπῳ ἐστίν. ἐπειδὴ δὲ ἐν τόπῳ ἐλέγετο εἶναι τὰ ⁴⁵
 κινητὰ κατὰ φεράν, διὰ τοῦτο ἀπὸ τῆς κατὰ τόπον κινήσεως, ὅπως τὰ μὲν
 μόρια ἐν τόπῳ ἐστὶ, τὸ δὲ ὅλον οὐκ ἐστὶ, συλλογίζεται. καὶ ἔτι μέντοι
 ὅπως τὰ μὲν μόρια κινεῖται κατὰ τόπον, τὸ δὲ ὅλον ἀκίνητον μένει δεῖκνυσιν.
 ἀρξάμενος οὖν ἀπὸ τῶν ἐν τόπῳ ὄντων μετέβη ἐπὶ τὰ κατὰ τόπον κινού-
 25 μενα ἀπὸ τούτων καὶ ἐκεῖνα δεῖκνύς. καὶ λέγει τὰ μὲν μόρια κινήσε-
 ται αὐτοῦ· τὸ δὲ πᾶν ἐστὶ μὲν ὡς κινήσεται, ἐστὶ δὲ ὡς οὐ
 περὶ τοῦ οὐρανοῦ λοιπὸν λέγων ἦτοι τοῦ παντός κόσμου. τὰ γὰρ αὐτὰ ἂν ⁵⁰
 συνέβαινε, καὶ εἰ τὸ ὕδωρ τὸ πᾶν ἦν. ὡς μὲν γὰρ ὅλον, ἅμα τὸν
 τόπον οὐ μεταβάλλει, διότι οὐδὲ κινεῖται ὅλον κατὰ τόπον, διότι οὐδὲ
 30 ἐστὶ καθ' ὅλον ἐν τόπῳ, διότι οὐδὲ περιέχεται ὑπὸ τινος ἕξωθεν σώματος,
 εἴπερ αὐτός ἐστὶ τὸ πᾶν ἢ τὸ τοῦ παντός ἕσχατον. διὰ τοῦτο δὲ καὶ κύκλῳ
 κινεῖται ὁ οὐρανός, οὐ μέντοι ἄνω ἢ κάτω, ὅτι κύκλῳ μὲν δύναται κινεῖ-
 σθαι καὶ τὰ μὴ μεταβαίνοντα τόπον ἐκ τόπου καθ' ὅλον, διότι τοῖς μορίοις |
 μεταβαίνει κατὰ τόπον· ὁ γὰρ τοιοῦτος τόπος ὁ ἐν τοῖς κύκλῳ κινουμένοις, ¹³⁷
 35 καθ' ὃν ἀλλήλων ἀπτόμενα τὰ μόρια τόποι γίνονται ἀλλήλων κατὰ τὰ πέ-
 ρατα, οἰκῆος τῶν τοιούτων μορίων ἐστίν, ἀλλ' οὐχὶ τοῦ ὅλου· οὐ γὰρ
 ἄπτεται τι ἕξωθεν τοῦ ὅλου. διὸ ἄνω καὶ κάτω οὐ δύναται κινεῖσθαι (ἢ
 γὰρ ἂν ὅλον μετέβαινε τόπον ἐκ τόπου), κύκλῳ δὲ μόνον. τῶν δὲ μορίων

6 τὸ (post σῶμα) om. Aristoteles at cf. f. 140 v 45

aF 23 μένει| ἐναι sic E

25 λέγει ὅτι τὰ α

15 αὐτὸ scripsi: ἐαυτὸ E: αὐτὸ

27 τοῦ (post περὶ) om. F

ἦτοι initio paginae iteravit F

31 δὲ om. F

32 διότι F

33 καθ' ὅ

αὐτοῦ τὰ μὲν κύκλω τὰ ἐν αὐτῷ τῷ οὐρανῷ· τὰ δὲ καὶ ἄνω καὶ 137^v
κάτω, ἕσα ἔχει πύκνωσιν καὶ μάνωσιν, τουτέστι τὰ τέτταρα στοι- 5
χεῖα τὰ καὶ εἰς ἄλληλα μεταβάλλοντα.

Ἄλλ' εἰ πᾶν τὸ κατὰ φορὰν κινούμενον ἐν τόπῳ ἐλέγετο εἶναι, τὸ δὲ
5 κύκλω κινούμενον κατὰ φορὰν κινεῖται, πῶς οὐκ ἂν εἴη ἐν τόπῳ; “ἢ οὐ
ταυτὸν, φησὶν Ἀλέξανδρος, τὸ κατὰ φορὰν καὶ κατὰ περιφορὰν. εἰ δὲ ἡ
κύκλω περιφορὰ ἐστίν, ἀλλὰ τῶν μερῶν ἐστὶ περιφορὰ, οὐχὶ τοῦ ὅλου· τὰ
γὰρ μέρη καὶ ἀμείβει τοὺς τόπους”. εἰ δέ τις ἀκριβολογοῖτο, οὐδὲ τὰ μέρη
10 τοῦ κυκλοφορητικοῦ σώματος ἐν τόπῳ ἐστὶν οὔτε κινεῖται κατὰ τόπον οὔτε 10
καθ' αὐτὰ οὔτε κατὰ συμβεβηκός· καθ' αὐτὰ μὲν γὰρ οὐκ ἔστιν, ὅτι
συνεχῆ ἐστὶ καὶ οὐ διηρημένα, κατὰ συμβεβηκός δὲ οὐκ ἔστιν, ὅτι ἐκεῖνα
τὰ μέρη κατὰ συμβεβηκός ἦν ἐν τόπῳ, ὧν τὰ ὅλα καθ' αὐτὰ ἐν τόπῳ ἦν.
τὸ δὲ πᾶν οὐκ ἔστιν ἐν τόπῳ· ὥστε οὐδὲ τὰ μέρη αὐτοῦ τὰ συνεχῆ οὔτε
καθ' αὐτὰ οὔτε κατὰ συμβεβηκός· πῶς οὖν λέγει τῶν μορίων γὰρ οὐ-
15 τος τόπος; ἢ τῶν ἀπτομέων μορίων ἔστιν ἀκούειν, οἷον τῶν σφαιρῶν
τῶν ὑπ' ἀλλήλων περιεχομένων· ἐπὶ γὰρ τῶν συνεχῶν οὐχ ἀρμόττει λε- 15
γόμενον· οὐ γὰρ ἐστὶ ταῦτα ἐν τόπῳ. ἔπειτα δὲ εἰ τὰ μόρια τόποι γίνον-
ται ἀλλήλων, πῶς ἔτι ἀκίνητος ὁ τόπος τῶν μορίων κινουμένων καὶ τῶν
περάτων αὐτῶν· ἀλλὰ μόρια ἀκουστέον οὐ τὰ τοῦ ἐξωτάτω σώματα τὰ
20 συνεχῆ αὐτῷ, ἀλλὰ τὰ περιεχόμενα ὑπ' αὐτοῦ· ἡ γὰρ κοίλη τῆς ἀπλανοῦς
ἐπιφάνεια τόπος γίνεταί προσεχῶς τῆς τοῦ Κρόνου σφαιράς καὶ ἡ ἐκείνης
τῆς ἐξῆς, καὶ ὁῦλον ὅτι καθόσον μὲν συμπεριμάχονται τῇ ἀπλανεῖ ὡς ἐν
ἀγγεῖφ ἂν εἴεν ἐκεῖνη· καθόσον δὲ καὶ ἐκάστη κίνησιν ἰδίαν ἔχει ὡς ἐν 20
ἀκινήτῳ αὐτῇ κινούμεναι ὡς ἐν τόπῳ εἰσί. πρὸς ταύτην δὲ τὴν ἔννοιαν
25 καὶ τὸ κύκλω δὲ κινεῖται· τῶν μορίων γὰρ οὗτος τόπος εἰρησθαί
φησιν ὁ Ἀλέξανδρος· κύκλω γὰρ κινούμενον δῆλον ὅτι ἄπτεται μόνον τῶν
περιεχομένων μορίων. εἰ δὲ τοῦτο, ὡς ἐν τόπῳ ἐστὶν αὐτῷ τὰ περιεχο-
μενα ὑπ' αὐτοῦ μόρια· καὶ ταῦτα δὲ ἐπὶ τῶν μορίων τοῦ παντός ὁ Ἀλέ-
ξανδρος ἀκούει καὶ ἄνω μὲν καὶ κάτω οὐ, κύκλω δέ· ἔνια δὲ καὶ
30 κάτω καὶ ἄνω, τὸ μὲν ἐπὶ τῶν πλανωμένων σφαιρῶν, τὸ δὲ ἐπὶ τῶν ἐν
γενέσει. καὶ γὰρ εἰ τὸ κύκλω δὲ περὶ τοῦ παντός εἴρητο οἶμαι, ὡς τοῦ 25
κύκλω δὲ καταλληλότερον περὶ παντός τοῦ οὐρανοῦ λεγόμενου, ὅπερ ὡς
ταυτὸν τῷ παντὶ λαμβάνει, (τινὲς δ' οὐ γράφουσιν ἔνια, ἀλλὰ τὰ δὲ ἄνω
καὶ κάτω) καὶ εἴπερ αὕτη καταλληλοτέρα ἢ γραφή, καὶ τὸ τῶν μορίων
35 γὰρ οὗτος τόπος πρὸς τὸ ὡς μὲν γὰρ ὅλον, ἅμα τὸν τόπον οὐ

1 καὶ ἄνω καὶ κάτω E: καὶ κάτω καὶ ἄνω F: κάτω καὶ ἄνω a 2 πύκνωσιν aF:
κύκλωσιν E 9 οὔτε (post ἐστίν) libri: lege οὐδὲ 11 fortasse ἐκεῖνα (ἄν)
13 ἔστιν aF: ἦν E 14 post συμβεβηκός iteravit καθ' αὐτὰ μὲν (10) — συμβεβη-
κός (12) F 15 τόπος F cf. v. 24. 35. p. 591, 4: ὁ τόπος aE ut Aristoteles
17 ἐστὶ aF: om. E 19 ἐξωτάτου E 20 τὰ (post ἀλλὰ) E: om. aF κοίλη
τῆς] κοιλότης F 21 γίνεταί aF: γίνεταί τῶν E 23 ἂν εἴεν aF: εἴεν ἂν E
25 ὁ τόπος ut supra v. 15 a, at cf. v. 35. p. 591, 5 27 εἰ δὲ — μορίων (28) om. E
29 ἔνια δὲ E: ἔνια τὸν δὲ F: ἔνια. τὰ δὲ Aristoteles: om. a 33 δ' om. E τὰ
δὲ] τὰδε E: τὰ δὲ καὶ Brandis 34 μορίων οὔτος ὁ τόπος a

μεταβάλλει ἀποδοτέον, ἵνα ἤ λέγων. ὅτι τὸ πᾶν ἦτοι ὁ οὐρανὸς ὅλον 137^v
μὲν ἅμα τὸν τόπον οὐ μεταβάλλει· οὐδὲ γὰρ ἄνω καὶ κάτω κινεῖται, ἀλλὰ
κύκλῳ μόνον, τὸν αὐτὸν δεῖ κατέχων τόπον· τὰ δὲ μόρια καὶ ἄνω κινεῖ- 30
ται καὶ κάτω.

5 Καὶ πολλήν ἀσάφειαν ἐποίησε τῷ λόγῳ τὸ λαβεῖν τὸ πᾶν ἀντὶ τοῦ
οὐρανοῦ· πῶς γὰρ τοῦ οὐρανοῦ μέρη τὰ ἄνω καὶ κάτω κινούμενα; ἀλλ'
ἴσως διὰ τοῦτο τὸν οὐρανὸν καὶ τὸ πᾶν ὡς τὸ αὐτὸ λέγει, ἵνα μέρη τοῦ
παντός ἔχη ἦτοι τοῦ οὐρανοῦ τὰ ἐντὸς αὐτοῦ μὴ ὄντος ἐν τόπῳ. εἴπερ
δὲ μέχρι τοῦ κέντρου χωροῖη, καὶ ὁ οὐρανὸς τῷ ὄντι τὸ πᾶν ἐστὶ καὶ μέρη
10 αὐτοῦ τὰ ἄλλα. διὸ καὶ αὐτὸς ἴσως οὕτως εἶπε προσελθών· “οὐδὲ ἐστὶν
ἔξω οὐδὲν τοῦ παντός, καὶ διὰ τοῦτο ἐν τῷ οὐρανῷ πάντα. καὶ γὰρ ὁ 35
οὐρανὸς τὸ πᾶν ἴσως”. καθόσον μὲν γὰρ πάντα περιέχει ἢ καὶ διὰ πάν-
των χωρεῖ, κατὰ τοσοῦτον ἐν αὐτῷ πάντα, καὶ αὐτὸς τὸ πᾶν· καθ’ ὅσον
δὲ ἐστὶ καὶ ἄλλα παρ’ αὐτόν, κατὰ τοῦτο “τὸ πᾶν ἴσως” εἶπε. μάλιστα
15 δ’ ἂν εἴη τὸν οὐρανὸν τὸ πᾶν ἴσως λέγων, διότι τὸ παρὰ τὸν οὐρανὸν ἐλά-
χιστόν ἐστιν ἐν τῷ παντί, εἴπερ ἢ ὅλη γῆ σημείου καὶ κέντρου λόγον ἔχει
πρὸς τὴν τῶν ἀπλανῶν σφαῖραν. ὅτι δὲ καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτὴν στοιχεῖα οὐ
πολλῶν τιμῶν μείζονα αὐτῆς ἐστὶ, δηλοῖ τὸ τὴν σκιάν αὐτῆς διὰ πάντων 40
χωροῦσαν εἰς τὴν σεληνιακὴν σφαῖραν ἀνατείνεσθαι. ὅτι δὲ οὐρανὸν τὸ
20 κυκλοφορητικὸν λέγει σῶμα ὅλον ὡς ἓν, δηλοῖ καὶ τὸ ἐπὶ τῷ τέλει τῆς
βήσεως εἰρημένον “ὁ δὲ αἰθήρ ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ δὲ οὐρανὸς οὐκέτι ἐν
ἄλλῳ”.

Καὶ δοκεῖ τοῖς ἐξηγηταῖς λέγειν καὶ τὰ μόρια αὐτοῦ καὶ αὐτὸν κύκλῳ
κινεῖσθαι, καὶ τὰ μὲν μόρια αὐτοῦ καὶ ἐν τόπῳ εἶναι διὰ τὸ περιέχεσθαι
25 ἄλλην σφαῖραν ὑπ’ ἄλλης καὶ κινεῖσθαι ἰδίως κινήσεις, τὸ δὲ ὅλον μὴ εἶναι
ἐν τόπῳ ὅτε μὴ περιεχόμενον ὑπὸ τινος. δῆλον δὲ ὅτι καὶ τὴν ἀπλανῆ 45
διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν οὐκ ἐροῦμεν ἐν τόπῳ. εἰ γὰρ τις βιαζόμενος εἴποι
καὶ ταύτην ὡς ἐραπτομένην τῆς Κρονίας κατὰ τὴν κοίλην ἐπιφάνειαν ἐν
τόπῳ ταύτῃ εἶναι, πρῶτον μὲν ἔσται τὸ περιέχον ἐν τῷ περιεχομένῳ ὡς
30 ἐν τόπῳ· ἔπειτα τῷ αὐτῷ λόγῳ χρώμενός τις καὶ τὸν ὅλον οὐρανὸν ἐν
τόπῳ ἐρεῖ τῇ κυρτῇ τοῦ αἰθέρος ἐπιφανείᾳ· καὶ γὰρ καὶ ταύτης ἄπτεται
κατὰ τὴν ἑαυτοῦ κοίλην. καὶ ὅλως πάντα τόπον ἐν τόπῳ φήσομεν οὕτως.
ἀλλ’ εἴ τις τὰ ἐνταῦθα λεγόμενα ἀκούει, ὡς τοῦ μὲν παντός μὴ κινουμέ- 50
νου κατὰ τόπον διὰ τὸ μὴ μεταβαίνειν τόπον ἐκ τόπου, ἀλλὰ κύκλῳ κινεῖ-
35 σθαι, τῶν δὲ μορίων ἕνα μὲν κύκλῳ κινεῖσθαι ὡς τὰ ἐντὸς τῆς ἀπλανοῦς

2 μεταβάλλει ἀποδοτέον F 3 κατέχων E: κατέχον aF καὶ (ante ἄνω) om. aF
5 τὸ λαβεῖν EF: τῷ λαβεῖν a 10 προσελθών p. 212^b 16 οὐδὲν ἐστὶν ἔξω τοῦ
παντός Aristoteles 11 οὐδὲν aE(?): οὐδὲ F καὶ γὰρ ὁ aF: καὶ γὰρ E: ὁ γὰρ Ari-
stoteles 12 ἢ E: om. aF διὰ πάντων EF: τὰ πάντα a 15 διότι τὸ a:
διὰ τὸ τὸ E: διὰ τὸ F 17 καὶ (post δὲ) om. aF: 19 ἀνατείνεσθαι E: ἀποτεί-
νεσθαι aF 20 σῶμα λέγει aF 21 εἰρημένον p. 212^b 21 29 περιεχομένω

aE: περιέχοντι F, sed in mrg. m. pr. ∴ μήποτε ἢ κρείττον τὸ ἐν τῷ περιεχομένῳ
32 ἐν τῷ τόπῳ E 33 ἀκούει E¹ 35 τὰς ἐντὸς τῆς ἀπλανῆς E

σφαίρας, ἐνία δὲ ἄνω καὶ κάτω ὡς τὰ τέτταρα στοιχεῖα, πρῶτον μὲν διὰ 137^v
 τί αἱ μερικαὶ σφαῖραι καίτοι μὴ μεταβαίνουσαι τόπον ἐκ τόπου ὅμως κατὰ
 τόπον λέγονται κινεῖσθαι, καίτοι καὶ τοῦ παντὸς κύκλω μὲν μὴ κατὰ τόπον
 δὲ λεγομένου κινεῖσθαι; ἔπειτα τὸ τῶν μορίων γὰρ οὗτος τόπος βε-
 5 βιασμένως ἀποδώσει, ἀλλ' ἄμεινον, ὡς εἴρηται, τὸ μὲν | πᾶν ἦτοι τὸν 138^r
 ὅλον οὐρανὸν κύκλω μὲν κινεῖσθαι, μὴ κατὰ τόπον δέ, ὅτι μὴ μεταβάλλει
 τόπον ἐκ τόπου· τὰ δὲ μόρια ἅπερ ἐστὶν ὑπὸ σελήνην καὶ ἄνω καὶ κάτω.
 ὁ γὰρ κατὰ μεταβάσιν τῶν μορίων ἐστὶ τόπος.

10 p. 212^b3 Ὡσπερ δ' ἐλέγχθη τὰ μὲν ἐστὶν ἐν τόπῳ ἕως τοῦ ὁ δὲ 13
 οὐρανὸς οὐκέτι ἐν ἄλλῳ.

Προθέμενος δεῖξαι, ὅτι ὁ ὅλος οὐρανὸς καὶ ὁ πᾶς κόσμος οὐκ ἐστὶν
 ἐν τόπῳ, τοὺς πάντας διαιρεῖται τρόπους, καθ' οὓς λέγεται τι ἐν τόπῳ. 15
 καὶ γὰρ τὰ μὲν ἐστὶ δυνάμει, τὰ δὲ ἐνεργείᾳ. τὰ μὲν γὰρ συνεχῆ καὶ
 μήπω μέρη κατὰ δύναμιν λέγεται ἐν τόπῳ, ὡς ὅταν διαιρεθῆ ἐν τόπῳ
 15 ἐσόμενα κατ' ἐνεργείαν, τὸ μέντοι χωριστὸν καὶ ἡδῆ διηρημένον, ὅταν
 περιέχεται ὑπὸ τινος, κατ' ἐνεργείαν ἐστὶν ἐν τόπῳ. πάλιν δὲ τὰ μὲν καθ'
 αὐτὰ ἐστὶν ἐν τόπῳ, ὅσα κινεῖσθαι κατὰ τόπον πέφυκεν ἢ κατὰ φορὰν,
 τουτέστι τὴν ἐπ' εὐθείας κίνησιν, καθ' ἣν καὶ ἡ ἀπὸ τόπου εἰς τόπον τοῦ
 ὅλου μετάβασις γίνεται (ἄλλο γὰρ ἐστὶ φορὰ καὶ ἄλλο περιφορά), ἢ ὅσα 20
 20 κατὰ αὐξήσιν καὶ μείωσιν κινεῖται, καὶ ταῦτα ἐν τόπῳ φαιμέν ὡς καὶ αὐτὰ
 κατὰ τόπον κινούμενα· κἂν γὰρ μὴ ὅλον ἀμείβῃ τὸν τόπον, ἀλλὰ προσε-
 πιλαμβάνει καὶ ἀφίησί τινα τόπον· διὸ καὶ ταῦτα καθ' αὐτὰ ἐν τόπῳ.
 εἰπὼν δὲ τὰ τρία σημαινόμενα τοῦ ἐν τόπῳ τὸ δυνάμει τὸ ἐνεργείᾳ τὸ
 25 καθ' αὐτὸ δείκνυσιν ὅτι ὁ οὐρανός, ὡσπερ εἴρηται, οὐ ποῦ ὅλος
 25 οὐδὲ ἐν τινι τόπῳ, κατ' οὐδένα δηλονότι τῶν ῥηθέντων τοῦ ἐν τόπῳ
 τρόπων· οὔτε γὰρ ὡς δυνάμει οὔτε ὡς ἐνεργείᾳ, εἰ μὴ ἐστὶ τι ἐξωθεν οὐ 25
 ἄπτεται ἢ οὐ ἄψεσθαι δυνήσεται, κἂν ὑποτεθῆ διαιρούμενος. τὸ δὲ πᾶν
 οὐδὲ ἐστὶν ἐπινοῆσαι δυνάμει, ὅτι οὐ μέρος, οὐ μέντοι οὐδὲ καθ' αὐτὸ ἐν
 τόπῳ, ὅτι οὐ προσλαμβάνει τόπον ἢ ἀφίησιν. οὐδὲ γὰρ κινήτῳ ὅλως κατὰ
 30 τόπον ἐστίν, ἅτε μήτε κατὰ φορὰν μήτε κατὰ αὐξήσιν ἢ μείωσιν κινούμε-
 νον. αὐτὸς δὲ κοινὸν ἐπήγαγεν αἴτιον τοῦ κατὰ μὴδὲνα τῶν τριῶν τρόπων
 ἐν τόπῳ εἶναι τὸν ὅλον οὐρανὸν τὸ μὴδὲν αὐτὸν περιέχειν σῶμα· εἰπὼν
 δὲ ὅτι ὅλως οὐκ ἐστὶν ἐν τόπῳ, διότι οὐδὲ κινεῖται κατὰ τόπον ὅλος, ἐπή- 30
 γαγεν ἐφ' ὃ δὲ κινεῖται ταύτῃ καὶ τόπος ἐστὶ τοῖς μορίοις. κινεῖ-
 35 ται γὰρ οὔτε ἐπὶ τὸ ἄνω οὔτε ἐπὶ τὸ κάτω, ἀλλὰ ἐπὶ τὸ κύκλω· διὸ αὐτὸς
 μὲν οὐκ ἐστὶν ἐν τόπῳ, ἅτε μὴ κατὰ τόπον μεταβαίνων, γίνεται δὲ τόπος

4 γὰρ om. F οὗτος ὁ τόπος a 6 lego μεταβαίνει 11 ὅτι—κόσμος aE: πῶς
 ceteris omissis F 15 χωριστὸν aF: χωρὶς ὄν E 22 καθ'αὐτὸ E 23 δὲ E:
 δὲ aF 24 post ποῦ add. ὁ E 33 post τόπον add. ὁ E 34 ὁ E ut infra
 p. 592, 7 et 138^v 12 et supra p. 580, 25 itemque Arist. cod. E: φ aF 35 ἐπὶ τὸ κύκλω
 a: ἐπὶ τῷ κύκλω EF 36 μεταβαίνων aF: βαίνων E post δὲ add. ὁ aF

τοῖς μορίοις· αἱ γὰρ ἐντὸς αἰεὶ σφαῖραι περιέχονται ὑπὸ τῶν ἔξω καὶ 138^r
 κινεῦνται ἐν τῷ ἐκείνων τόπῳ τοῖς ἑαυτῶν μορίοις ἀμείβουσαι τοὺς τόπους·
 ᾧ καὶ διαφέρουσι τῆς ἀπλανοῦς ἥτοι τοῦ ὅλου οὐρανοῦ ἢ τοῦ παντός, ὅτι
 ταῦτα οὐκ ἀμείβει τόπον οὐδὲ τοῖς μορίοις τοῖς συνεχέσι· τὰ γὰρ συνεχῆ 35
 5 μέρη τῆς ἀπλανοῦς, εἴπερ ἐξωτάτω αὐτῆ, οὐκ ἀμείβει τόπον, ὅτι μήτε ἐν
 τόπῳ μήτε περιέχεται ὑπὸ τινος ἔξωθεν· ὁ δὲ Μάξιμος καινοπρεπέστερον
 ἐξηγήσατο τὸ ἐφ' ὃ δὲ κινεῖται, ταύτη καὶ τόπος ἐστὶ τοῖς μο-
 ρίοις. “κινεῖται γὰρ, φησί, τὸ πλανώμενον, ὡς ἐν τῷ δευτέρῳ Περὶ
 οὐρανοῦ δεῖκνυσιν, ἐπὶ τὰ ἀριστερά· ἐν τούτῳ οὖν καὶ τὰ μόρια ὡς ἐν
 10 τόπῳ· τὰ γὰρ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τόπου διαφοραῖ.”

Εἰπὼν δὲ ταῦτα περὶ τῶν τριῶν τοῦ ἐν τόπῳ τρόπων ἐπάγει καὶ τὸν 40
 τέταρτον. τὰ δὲ κατὰ συμβεβηχός ἐστιν ἐν τόπῳ οἶον ἢ ψυχὴ καὶ ὁ
 οὐρανός. καὶ ἡ μὲν ψυχὴ ὁῦλον ὅπως κατὰ συμβεβηχός ἐν τόπῳ (τὸ
 γὰρ σῶμα ᾧ συμβεβήκεν ὡς εἶδος καθ' αὐτὸ ἐστὶν ἐν τόπῳ), ὁ δὲ οὐρα-
 15 νός, οὐ εἵνεκα πάντα εἴρηται, πῶς κατὰ συμβεβηχός ἐστιν ἐν τόπῳ; ἢ
 ὅτι τὰ μόρια ἐν τόπῳ πῶς· τὸ δὲ πῶς προσέθηκε, φησί, διὰ τὴν
 ἀπλανῆ, ὅτι ἐκείνη οὐκ ἐν τόπῳ. καίτοι εἰ δι' ἐκείνην προσετέθη, οὐκ
 ἂν ἐπήγαγε τὸ πάντα· εἰ γὰρ μέρος μὲν τοῦ ὅλου οὐρανοῦ ἥτοι τοῦ
 παντός ἐστὶν ἢ ἀπλανῆς, μὴ ἔστι δὲ αὐτῆ ἐν τόπῳ, οὐκ ἂν εἶη πάντα ἐν
 20 ἐν τόπῳ. εἰ μὴ ἄρα τὸ πῶς πάντα εἶπεν οὐ τῷ τόπῳ, ἀλλὰ τῷ 45
 πάντα τὸ πῶς προστιθεῖς, ὅτι οὐχ ἀπλῶς πάντα ἀλλ' ἐγγὺς πάντα, εἴπερ
 πάντα παρὰ ἐν. ὁ δὲ Θεμιστίσιος τὸ πῶς ἤκουσεν, ὡς εἴρηται, διότι ἡ ἐξω-
 τάτω σφαῖρα “κατὰ μὲν τὸ ἐντὸς εἶη ἂν ἐν τόπῳ (ἄπτεται γὰρ τῆς τοῦ
 Κρόνου καὶ περιέχεται πῶς), κατὰ δὲ τὸ ἔξω παντελῶς ἀμοιρεῖ τόπου”.
 25 ὁῦλον δὲ ὅτι ὁ οὕτως ἐκδεχόμενος πανταχοῦ καὶ τὸν τόπον ἐν τόπῳ ἐρεῖ,
 ὅτι κατὰ τὴν ἔνδοθεν ἐπιφάνειαν ἄπτεται τοῦ ἐν τόπῳ καὶ τόπος ἔσται τὸ
 ἐν τόπῳ. μήποτε δέ, ὅπερ καὶ πρότερον εἶπον, οὐδὲ κατὰ συμβεβηχός ἐστιν 50
 ἐν τόπῳ οὔτε τὸ πᾶν οὔτε ὁ ἀπλανῆς οὐρανός· εἰ γὰρ κατὰ συμβεβηχός
 ἐν τόπῳ τοῦτό ἐστιν, ὅπερ ἢ μέρος ἢ συμβεβηχός ἐστὶ τοῦ καθ' αὐτὸ ὄντος
 30 ἐν τόπῳ, ἔστι δὲ τὸ μὲν πᾶν οὔτε μέρος οὔτε συμβεβηχός τινος, ὁ δὲ
 ἀπλανῆς οὐρανός μέρος μὲν τοῦ παντός, οὐ μέντοι καθ' αὐτὸ ὄντος ἐν
 τόπῳ, ὁῦλον ὅτι οὐδὲ κατὰ συμβεβηχός εἶη ἂν ἐν τόπῳ. ἀλλ' ἔοικε τὸ
 κατ' ἄλλο ὡς κατὰ συμβεβηχός λαβεῖν. τὸ γὰρ κατὰ μέρη ἐν τόπῳ κατ'
 ἄλλο ἐστὶ. κοινὸν γὰρ καὶ τῷ | κατὰ συμβεβηχός καὶ τῷ κατὰ μέρη τὸ 138^v
 35 κατ' ἄλλο. ἐπει οὖν ἐν τοῖς μέρεσι τὸ ὅλον, καὶ μὴ ὡς μέρος μηδὲ ὡς

5 ἐξωτάτη a 8 Περὶ οὐρανοῦ cf. B 2 p. 285^b28 9 ἐν τούτῳ—τόπῳ (10) iteravi F 11 δὴ EF: δὲ a ἐπήγαγε a 12 ὁ (post καὶ) om. E 13 ὅπως
 ὅτι F¹ τὸ γὰρ—ἐν τόπῳ (14) E: om. aF 15 ἔνεκα a 17 προσετέθη aF: προσε-
 τίθει E 18 ἐπήγαγε E: ἐπήγε aF 20 τῷ πάντα] τῷ πᾶν F 22 Θεμιστίσιος
 p. 280, 13 24 καὶ οἶον περιέχεται Themistius ἔξω] δεξιὸν a τοῦ τόπου The-
 mistius 26 καὶ τόπος—τόπῳ (27) om. F τὸ deleverim 27 πρότερον cf. p. 590, 26.
 592, 3 οὐδὲ scripsi cf. v. 32: οὔτε libri 32 εἶη ἂν E: ἂν εἶη aF 32 τὸ κατ'
 ἄλλο cf. Themistius p. 279, 30 ἴσως οὖν ἐνταῦθα κοινότερον κέχρηται τῷ κατὰ συμβεβηχός
 ἀντὶ τοῦ κατ' ἄλλο 33 κατ' ἄλλο om. F 34 καὶ τῷ ex καὶ τὸ E¹

συμβεβηκός, τὰ δὲ μέρη ἐστὶν ἐν τόπῳ κατὰ τὴν ἐπὶ τὰ μέρη ἀναφοράν, 138^v
 ἐν οἷς ἐστὶ τὸ ὅλον καὶ τὸ πᾶν, καὶ ὁ οὐρανὸς ἐν τόπῳ ἂν εἴη κατὰ
 συμβεβηκός. μήποτε δὲ οὔτε τῆς ἀπλανοῦς οὔτε ἄλλης σφαίρας τὰ μέρη
 ἐν τόπῳ ἐστί· κἂν γὰρ ἔχῃται ἀλλήλων, ἀλλ' οὐ διηρημένα. εἰ οὖν τὰ
 5 μέρη μὴ ἐστὶν ἐν τόπῳ καθ' αὐτά, οὐδὲ τὸ ὅλον ἂν εἴη ἐν τόπῳ κατὰ τὰ 5
 μέρη.

Καὶ ὁ μὲν Ἀλέξανδρος οὐρανὸν λέγεσθαι νῦν φησὶν οὐ τὴν τῶν ἀπλα-
 νῶν σφαῖραν οὐδὲ τὸ θεῖον σῶμα μόνον, ἀλλὰ τὸν κόσμον πάντα, διότι
 τούτου μὲν τὰ μέρη πλήν τῆς ἀπλανοῦς ἐν τόπῳ ἐστί, τῆς δὲ ἀπλανοῦς
 10 τὰ μέρη οὐκέτι, εἴπερ τὸ ἐπὶ τὸ κύκλῳ γὰρ περιέχει ἄλλο ἄλλο ἐπὶ
 τῶν τοῦ παντὸς μορίων ἀκούειν ἀνάγκη, ὡς τῆς μὲν γῆς ἐν τῷ ὕδατι πε-
 ριεχομένης, τοῦ δὲ ὕδατος ἐν τῷ ἀέρι, καὶ τούτου ἐν τῷ αἰθέρι, καὶ τούτου
 ἐν τῷ οὐρανῷ, ὡς αὐτὸς ἐρεῖ· μήποτε δέ, ὡς καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐπέ- 10
 στησεν, ἐφαρμόσει ἂν καὶ τῇ ἀπλανεῖ τὰ λεγόμενα· καὶ γὰρ τῶν τῆς ἀπλα-
 15 νοῦς μορίων ἐπὶ τῷ κύκλῳ περιέχει ἄλλο ἄλλο. ἕκαστον γὰρ τῶν
 μορίων αὐτῆς ὑπ' ἄλλων τινῶν μορίων περιέχεται τῶν μὲν προηγουμένων
 κατὰ κύκλον, τῶν δὲ ἐπομένων. διὸ μόνον κύκλῳ κινεῖται τὸ τοιοῦτον καὶ
 οὔτε ἐπὶ τὸ ἄνω οὔτε ἐπὶ τὸ κάτω. ἐφ' ὃ δὲ κινεῖται, ὡς εἶπε πρότε-
 ρον, ταύτη καὶ τόπος ἐστὶ τοῖς μορίοις, οὐκ αὐτὸς τόπος, ἀλλὰ
 20 ἄλλου ἄλλο κύκλῳ περιέχοντος. διὸ οὐ κατὰ φοράν, ἀλλὰ κατὰ περιφοράν 15
 ἢ κίνησις. καὶ μήποτε τοῦτο τὸ * * κύκλῳ γὰρ περιέχει ἄλλο ἄλλο
 ὡς κοινῶς καὶ τῷ παντὶ ἐφαρμόττον καὶ τῇ ἀπλανεῖ καὶ ἑκάστη τῶν οὐ-
 ρανίων σφαιρῶν τέθεικεν. ὅτι δὲ οὐκ ἐστὶ καθ' αὐτὸν ὁ οὐρανὸς ἐν τόπῳ,
 25 δείκνυσι σαφέστερον νῦν μεταλαβὼν τὸ ὄνομα αὐτοῦ εἰς τὸ πᾶν. τὸ γὰρ ἐν
 τόπῳ αὐτὸ τέ ἐστὶ φησὶ καὶ ἔτι ἐξῶθεν αὐτοῦ τοῦτο ὃ περιέχει αὐτό, ὡς
 προεῖρηται, τοῦ δὲ παντὸς οὐδέν ἐστιν ἐξω. εἰ γὰρ ἐξω τι αὐτοῦ, οὐκέτι
 τοῦτο πᾶν, ἀλλὰ τὸ σὺν τῷ ἐξω. καὶ ἔτι μέντοι, ὡς εἴρηται πρότερον, εἰ 20
 μήτε ἄπειρόν ἐστι σῶμα, ὡς δέδεικται, μήτε κενόν, ὡς δειχθήσεται, ἐστὶ
 τὸ ἐξω πεπερασμένον σῶμα. καὶ τοῦτο ἢ οὐδαμοῦ (καὶ οὕτω δυνατὸν
 30 ἐστὶ εἶναι τι σῶμα μὴ ὄν ἐν τόπῳ) ἢ ποῦ· καὶ οὕτως ἐπ' ἄπειρον,
 ὅπερ ἀδύνατον καὶ διὰ τὸ ἀόριστον καὶ ὅτι ἐστὶ πάλιν σῶμα ἄπειρον· τὸ
 δὲ ὁ γὰρ οὐρανὸς τὸ πᾶν ἴσως ἀντὶ τοῦ ὁ κόσμος δοκεῖ λέγεσθαι· τὸ
 γὰρ πᾶν δεῖξας μὴ ὄν ἐν τόπῳ, εἰκότως συνῆψε τὸν κόσμον τὸ πᾶν
 εἶναι. τὸ δὲ ἴσως πρὸσκαίεται, φασίν, ἢ διὰ τὸ μηδέπω εἰρησθαι περὶ τοῦ 25
 35 κενοῦ, ὅτι οὐκ ἐστὶν, ὃ φασὶ τινες περιέχειν τὸ πᾶν, ἢ διὰ τὸ μηδέπω
 δεδειχθῆναι ὅτι εἷς ἐστὶν ὁ κόσμος, ἢ ὅτι ἐστὶ τινα καὶ ἀσώματα εἶδη καθ'
 αὐτά, ἢ διὰ φιλόσοφον εὐλάβειαν· μήποτε δὲ ἐπὶ τοῦ παντὸς κόσμου

10 ἐπὶ τὸ hic libri: ἐπὶ τῷ Aristoteles cf. Simpl. v. 15 et p. 580, 28. 32 γὰρ
 om. E 15 ἐπὶ τῷ E: ἐπὶ τὸ aF 18 ἄνω ἢ κάτω F ἐφ' ὃ cf. supra
 p. 591, 34 19 καὶ ὁ τόπος a 20 κατὰ alterum om. E 21 post τὸ intercidit
 aut ἐπὶ τὸ aut ἐπὶ τῷ 24 σφέστερον E 26 οὐκέτι aE: οὐκέστι F 28 δέδοκται
 F¹ ὡς δειχθήσεται E: ἀποδειχθήσεται F: ὡς ἀποδειχθήσεται a 30 μὴ ὄν] μόνον F
 32 ὁ super add. E ὁ γὰρ iteravit initio paginae F 36 δεδεισθαι E

δείξας. ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν τόπῳ, καὶ βουλόμενος μὴδὲ τὸν οὐρανὸν εἶναι ἐν 138^v
τόπῳ διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας (οὐ γὰρ ἐστὶ τι τοῦ ὄλου οὐρανοῦ ἔξω), ἐπή-
γαγεν ὁ γὰρ οὐρανὸς τὸ πᾶν ἴσως. τὸ ἴσως προσθεῖς, ὅτι περιεκτικὸς
μὲν καὶ ὅτι οὐδὲν ἔξω αὐτοῦ καὶ ὅτι ἐλάχιστόν τι τὸ παρ' αὐτόν ἐστι καὶ 30
5 τοῦτο ἐντὸς καὶ περιεχόμενον, οὐ μέντοι ἀπλῶς τὸ πᾶν. διότι δὲ ἐν αὐτῷ
πάντα, τὸ πᾶν ἴσως.

Ἐπιστῆσαι δὲ χρῆ ὅτι οὐρανὸν νῦν οὐ τὸν κόσμον λέγει· οὐ γὰρ ἂν
εἶπε καὶ διὰ τοῦτο ἐν τῷ οὐρανῷ πάντα ὡς ἐν τόπῳ. οὐ γὰρ ὡς
ἐν τόπῳ πάντα ἐν τῷ κόσμῳ, ἀλλ' ὡς ἐν ὄλῳ. ὅτι δὲ ὡς ἐν τόπῳ εἶπεν
10 ἐν τῷ κυρίως οὐρανῷ τῷ κυκλοφορητικῷ σώματι τὰ πάντα, ἐδήλωσεν
εἰπὼν ἔστι δὲ τόπος οὐχ ὁ οὐρανὸς ὅλος, ἀλλὰ τοῦ οὐρανοῦ τι
τὸ ἔσχατον καὶ ἀπτόμενον τῶν κατ' εὐθείαν κινουμένων. εἶπε δὲ τοῦ 35
κινήτου σώματος, τουτέστι τοῦ καθ' αὐτὸ ἀπολελυμένου καὶ κινουμένου
κατὰ φεράν. ἔσχατον δὲ λέγει τὸ κοῖλον τῆς σεληνιακῆς σφαίρας ὡς ἐν
15 ἅπαντας τοὺς οὐρανούς λαβόν. τοῦτο δὲ καὶ διὰ τοῦ ἐξῆς δηλοῖ εἰπὼν
καὶ διὰ τοῦτο ἢ μὲν γῆ ἐν τῷ ὕδατι καὶ τὰ ἐξῆς· καὶ ἐνταῦθα
φησιν ὁ Ἀλέξανδρος δεῖν σημειώσασθαι, ὅτι μέχρι νῦν τῷ τοῦ οὐρανοῦ
ὀνόματι χρησάμενος ἐπὶ τοῦ κόσμου παντὸς νῦν τὸν οὐρανὸν βούλεται τὴν
ἐξωτάτω σφαῖραν τὴν τῶν ἀπλανῶν λέγειν. καίτοι καὶ ὅτε ἔλεγεν ἐν τῷ 40
20 οὐρανῷ πάντα, οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἔλεγεν, ὡς ἐδήλωσεν ἐφεξῆς εἰπὼν
ἔστι δὲ ὁ τόπος οὐχ ὁ οὐρανὸς ἀλλὰ τοῦ οὐρανοῦ τι τὸ ἔσχα-
τον, καὶ μέντοι ἐν τούτοις ἅπασιν οὐ περὶ τῆς τῶν ἀπλανῶν σφαίρας
ἔοικε λέγειν, ὡς φησιν ὁ Ἀλέξανδρος, ἀλλὰ πᾶν τὸ θεῖον σῶμα οὐρανὸν
καλεῖ, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ τὸ ἔσχατον αὐτοῦ καὶ ἀπτόμενον τοῦ κινή-
25 τοῦ σώματος τόπον εἰπεῖν (κινήτῳ γὰρ λέγει τὰ ἐπ' εὐθείας κινεῖσθαι
πεφυκότα) καὶ τὸ ὁ δὲ αἰθῆρ ἐν τῷ οὐρανῷ· οὐ γὰρ ἐν τῇ ἀπλανεῖ
ὁ αἰθῆρ, ἀλλὰ προσεχῶς ἐν τῷ κοίλῳ τῆς σεληνιακῆς σφαίρας. ὡς ἔνα 45
δὲ τὸν οὐρανὸν λαβόν εἰκότως εἶπεν ὁ δὲ οὐρανὸς οὐκέτι ἐν ἄλλῳ·
ὁ μέντοι Ἀλέξανδρος "αἰθέρα, φησί, τὰς τῶν πλανωμένων σφαίρας εἶπε·
30 καὶ εἴη ἂν φησί τὸ πῦρ παρεικῶς καὶ σὺν τῷ ἀέρι θετικῶς. καίτοι οὐκ
ἂν τοῦ πέμπτου σώματος τὸ μὲν αἰθέρα τὸ δὲ οὐρανὸν ἐκάλει. καὶ γὰρ
ὅτε τὸ πῦρ παρῆκε, τὸν ἀέρα ἐν τῷ οὐρανῷ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἔλεγεν·
"ἐπεὶ δὲ λέγομεν εἶναι ὡς ἐν τόπῳ ἐν τῷ οὐρανῷ, διότι ἐν τῷ ἀέρι, οὗτος
δὲ ἐν τῷ οὐρανῷ". καὶ δῆλον ὅτι οὐρανὸν ἢ τὸν ὄλον κόσμον ἔλεγεν ἢ 50
35 τὸ κυκλοφορητικὸν πᾶν· πολλὴν δὲ τοῖς προκειμένοις ἀσάφειαν ἐνεποίησε
τὸ ποτὲ μὲν τὸ πᾶν ποτὲ δὲ τὸν οὐρανὸν ὀνομάζειν· καὶ μήποτε περὶ

1 μὴδὲ aF: μήτε E 3 περιεκτὸς E 4 τι om. F 7 ante οὐρανὸν add.
τὸν aF 9 εἶπεν om. F 11 δὲ ὁ τόπος v. 21 et Aristoteles τι om. F
13 τοῦ aF: τὸ E 16 καὶ (ante ἐνταῦθα) om. E 18 τὴν] τὸν F 19 καὶ
om. a 22 ἅπασιν οὐ E: ἀσάσιος F: ἀσάσιος οὐ a 24 τὸ alterum om. F
25 κινεῖσθαι aF: κινούonta E 29 πλανωμένων aF: ἀπλανῶν E 30 παρεικῶς EF:
παρεικῶς a cf. v. 32 31 τὸν δὲ F 32 ἐν τῷ οὐρανῷ om. F ἔλεγεν p. 211 a 24
33 ἐν (post τόπῳ) om. F 35 ἐποίησε aF 36 μήποτε] μήτε F

ἀμφοῖν ποιεῖται τὸν λόγον, ὡς ἕνα τὸν ὅλον οὐρανὸν παραλαμβάνων, καὶ 138^v
 διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, φημί δὴ διὰ τὸ μὴ περιέχεσθαι ὑπό τινος, ὁμοίως
 καὶ τὸ πᾶν καὶ τὸν οὐρανὸν λέγων μὴ εἶναι ἐν τόπῳ· ὁ δὲ Εὐδόημος τὸ
 μὲν πᾶν οὐδὲ ὀνομάζει· ἐπὶ δὲ τοῦ οὐρανοῦ τὴν ζήτησιν ποιεῖται τοῦ
 5 ὅλου καὶ αὐτὸς ὡς οἶμαι | γράφων οὕτως· εἰπὼν ὅτι τοῦ περιέχοντος ἢ 139^v
 περιέχον πέρασ ὁ τόπος ἂν εἴη ἀκινήτου ὄντος ἐπήγαγε· “τὸ γὰρ κινού-
 μενον ἀγγειῶδες, καὶ διὰ τοῦτο τῶν τόπων τὴν ἀναφορὰν πρὸς τὸν οὐρανὸν
 ποιούμεθα. οὗτος γὰρ οὐ μεταλλάσσει τόπον ἄλλον, ἀλλ’ εἴπερ, κατὰ μό-
 ρια· ἐν τῷ αὐτῷ γὰρ ἢ περιφορά. αὐτὸς δὲ πότερον ἐστὶν ἐν τόπῳ ἢ
 10 οὐκ ἔστιν ἢ πῶς ἐκάτερον; ὅλος μὲν γὰρ οὐκ ἔστιν ἐν τόπῳ, εἰ μὴ ἔστι
 τι ἐκτός· οὕτω γὰρ ἂν περιέχοιτο· τοῦτο δὲ ἐπισκεψόμεθα. τὰ δὲ ἄστρα 5
 καὶ ὅσα ἐντός τοῦ ἐξωτάτου σώματος ἐν τῷ ἐκείνου πέρατι ἐστὶν, ἢ πε-
 ριέχον ἐστί. τὰ δὲ οὕτως ἐν τινι ἐν τόπῳ λέγεται, ἐν ᾧ δὲ τὰ μόρια,
 τὸ ὅλον λέγομεν εἶναι. οὕτω μὲν οὖν εἴη ἂν ἐν τόπῳ. ἔστι δὲ καὶ ἄλλως
 15 ποῦ· ἐν τοῖς μορίοις γὰρ ἐστὶ τὸ ὅλον, πολλαχῶς δὲ τὸ ποῦ”· ἐν οἷς καὶ
 ὅπως κατὰ συμβεβηκὸς ὁ ὅλος οὐρανὸς ἐν τόπῳ, εἶπεν. ἀλλ’ ἐπιστήσαι
 ἄξιον, ποῖα τῶν κινήσεών ἐστὶν ἢ κυκλοφορία. ὀῆλον γὰρ ὅτι οὔτε κατ’
 οὐσίαν ἐστὶν οὔτε κατὰ ποσὸν οὔτε κατὰ ποιόν· λείπεται ἄρα, εἴπερ ἐστὶ 10
 κίνησις, κατὰ τόπον αὐτὴν εἶναι· εἰ δὲ κατὰ τόπον κινεῖται, καὶ ἐν τόπῳ
 20 πάντως ἐστίν, ὡς δέδεικται πολλαίκις. ὁ δὲ γε Ἀλέξανδρος σαφῶς λέγει
 μὴ εἶναι τοπικὴν ταύτην τὴν κίνησιν, διότι μὴ ἀλλάσσει τόπον· τίς δὲ ἐστὶν,
 οὐ λέγει, καίτοι σαφῶς τοῦ Ἀριστοτέλους ἐν τῇ Περὶ οὐρανοῦ τὴν κατὰ
 τόπον κίνησιν, ἣν καλεῖ φορὰν, διαιροῦντος εἰς τε τὴν κύκλῳ καὶ τὴν ἐπ’
 εὐθείας καὶ μικτήν, ἐν οἷς φησι “πᾶν μὲν γὰρ τὸ φερόμενον ἢ κύκλῳ φέ-
 25 ρεται ἢ ἐπ’ εὐθείας ἢ τὴν μικτήν”. καὶ ἐν τῷ ὀγδόῳ τῆσδε τῆς πραγμα- 15
 τείας σαφῶς τὴν κυκλοφορίαν κατὰ τόπον λέγει κίνησιν.

p. 212^b 22 Φανερόν δὲ ἐκ τούτων, ὅτι καὶ αἱ ἀπορίαι πᾶσαι
 λύονται ἕως τοῦ οὐ γὰρ πᾶν ἐν τόπῳ τὸ ὄν, ἀλλὰ τὸ 20
 κινητὸν σῶμα.

30 ·Εἰπὼν πρότερον οὕτω κάλλιστα δεῖκνυσθαι ἕκαστον, ἐὰν ἐκ τοῦ ἀπο-

3 λέγω E Εὐδόημος fr. 44 p. 60, 28 Sp. 9 αὐτὸς] αὐτὸ habet ad suum τὸ πᾶν
 καὶ τὸ ὅλον relatum Themist. p. 278, 18, a quo citatur Εὐδόημος ἐν τῷ τρίτῳ τῶν ἑαυτοῦ
 Φυσικῶν 10 πῶς Themistius: ὅπως libri ὅλος aF: ὅλος E: ὅλον Themistius
 11 οὕτω libri: τούτῳ Themistius 13 λέγεται E Themistius: ἐστὶν aF 14 καὶ
 τὸ ὅλον Themistius ἄλλος aF 16 τόπῳ ἐστὶν εἶπεν F 20 γε om. F
 22 Περὶ οὐρανοῦ cf. A 2 p. 268^b 17 πᾶσα δὲ κίνησις ὅση κατὰ τόπον, ἣν καλοῦμεν φορὰν,
 ἢ εὐθεῖα ἢ κύκλῳ ἢ ἐκ τούτων μικτή (cf. p. 603, 7), sed locus mox citatus ex Physicis
 translatus videtur cf. Θ 7 p. 261^b 28 πᾶν γὰρ κινεῖται τὸ φερόμενον ἢ κύκλῳ ἢ εὐθεῖαν ἢ
 μικτήν cf. c. 9 p. 265^a 13 τὴν om. E 23 ἦν] ἦν E 24 fortasse καὶ
 (τὴν) μικτήν 25 ἐπ’] μετ’ a καὶ ἐν] καὶ καὶ (compend.) E ὀγδόῳ Phys.
 Θ 9 27 ἀπορία] ἀποφάσεις E 28 λύονται E cf. Themistius p. 281, 14: λύονται
 ἂν aF ut Aristoteles τὸ ὄν ἐν τόπῳ a 30 πρότερον c. 4 p. 211^a 7 μάλλιστα
 sic E cf. ad p. 566, 23

δοθέντος ὄρισμῶ καὶ τὰ δοκοῦντα ὑπάρχειν τῷ πράγματι ὑπάρχοντα φανῆ 139^r
καὶ τὰ τῆς δυσκολίας αἷτια φανερὰ γένηται καὶ ἔτι μέντοι καὶ αἱ ἀπορίαὶ
λυθῶσι, καὶ δεΐξας ὅπως ὑπάρξει τῷ ἀποδοθέντι τοῦ τόπου ὄρισμῶ τῷ 25
λέγοντι, ὅτι ἐστὶ τὸ τοῦ περιέχοντος πέρασ πρῶτον ἀκίνητον, τὰ δοκοῦντα
5 ὑπάρχειν αὐτῷ καὶ τὴν αἰτίαν τῆς δυσκολίας παραδείξας, νῦν τὸ λοιπὸν,
ὅπως αἱ ἐπαχθεῖσαι τῷ τόπῳ ἀπορίαὶ ἐκ τοῦ ὄρισμοῦ διαλύονται, δεῖκνυ-
σιν. ἦν δὲ μία τῶν ἀποριῶν αὕτη· εἰ πᾶν σῶμα ἐν τόπῳ καὶ ἐν παντὶ
τόπῳ σῶμα, τῶν ἀξαναομένων δεῖξαι καὶ τὸν τόπον συναυξέσθαι· εἰ γὰρ
μὴ τοῦτο, τὸ προστιθέμενον σῶμα οὐκέτι ἔσται ἐν τόπῳ. βῆτέον οὖν ὅτι
10 ὑποχωροῦντος τοῦ περιέχοντος σώματος ἢ κατὰ ἀντιπερίστασιν, ὅταν τὸ 30
ἐφεξῆς τὸν τοῦ ἀλλαγῶ μειωθέντος τόπον καταλαμβάνῃ, ἢ κατὰ πύκνωσιν
καὶ πύλησιν, καὶ τὰ πέρατα ὑπείκει, ὥστε τὰ ἀξαναομένα ἐν μείζονι γίνε-
σθαι τόπῳ, οὐ τοῦ τόπου καθ' αὐτὸν ἀξαναομένου· οὐδὲν γὰρ πέρασ καθ'
αὐτὸ ἀυξεται· ἀλλ' οὐδὲ τὸ σῶμα οὐ ἐστὶ πέρασ ἀυξεται, τοῦναντίον δὲ
15 ἔστιν ὅτε καὶ συστέλλεται πυκνούμενον. ἀλλ' οὐδὲ στιγμῆς ἔσται τόπος.
οὐ γὰρ ἀνάγκη, εἰ τοῦ σώματος ἐστὶ τόπος, καὶ τὰ πέρατα αὐτοῦ ἐν τόπῳ
εἶναι· οὔτε γὰρ κεχωρισμένα οὔτε περιεχόμενά ἐστιν, οἷα χρῆ εἶναι τὰ ἐν 35
τόπῳ. ὅλως δὲ εἰ μὴδὲ τὰ μέρη συνεχῆ ἐν τόπῳ ἐστίν, ὅτι μὴ κεχώρι-
σται τοῦ ὅλου, πολλῶ μᾶλλον τὰ πέρατα οὐκ ἂν εἶῃ ἐν τόπῳ. μήποτε δὲ
20 οὐδὲ τὸ διαφορὰν εἶναι στιγμῆς καὶ τόπου στιγμῆς ἄτοπόν ἐστιν. εἰ γὰρ
τοῦτο ἄτοπον, οὐδὲ ἄψασθαι ἀλλήλων σώματα δυνατόν· εἰ γὰρ μὴ ἡ στιγμὴ
τῆ στιγμῆ ἐφαρμόττει, οὐδὲ γραμμῆ γραμμῆ οὐδὲ ἐπίπεδον ἐπιπέδῳ. τρί-
τον δὲ λύεσθαι φησιν ἐκείνο τὸ ἄπορον, ὃ πρῶτον ἐρρήθη, ὅτι οὔτε ἀσώ-
ματόν ἐστι· διαστήματα γὰρ ἔχει τρία μήκους καὶ πλάτους καὶ βάθους, 40
25 οἷς ὀρίζεται πᾶν σῶμα. καὶ ἀδύνατον σῶμα εἶναι τὸν τόπον· ἐν τῷ
αὐτῷ γὰρ ἂν εἶῃ δύο σώματα. λύεται οὖν καὶ τοῦτο ἐκ τοῦ ὄρισμοῦ τοῦ
τόπου· τὸ γὰρ πέρασ τοῦ περιέχοντος οὐκ ἔχει τρία διαστήματα οὐδὲ ἔστι
σῶμα. διὰ δὲ τοῦ αὐτοῦ δείκνυται, ὅτι μὴδὲ διάστημα σωματικὸν ὁ τόπος
ἐστὶ· τὸ γὰρ σωματικὸν διάστημα τὸ ἐπὶ τρία διεστῶς ἐστίν, ὥστε τῷ μὲν
30 λέγοντι τὸ ἐπὶ τρεῖς διαστάσεις διεστῶς τοῦτο εἶναι τὸν τόπον, ἔποιτο ἂν
ἴσως τὸ δύο σώματα εἶναι ἐν τόπῳ, τῷ δὲ πέρασ σώματος λέγοντι οὐ-
κέτι ἂν ἔποιτο τοῦτο. λύεται δὲ ἐκ τοῦ ὄρισμοῦ καὶ ἡ Ζήνωνος ἀπορία, 45
ἦν καὶ πρότερον ἔλυσεν. ὁ μὲν γὰρ Ζήνων ἔλεγεν, εἰ πᾶν τὸ ὄν ποῦ, καὶ
ὁ τόπος ἐν τόπῳ ἔσται· εἰ δὲ τὸ πέρασ τοῦ περιέχοντος ὁ τόπος, ἔσται
35 μὲν ἐν τινι καὶ ὁ τόπος τοῦ ποῦ τὸ ἐν τινι σημαίνοντος, ἔσται δὲ οὐχ ὡς
ἐν τόπῳ, ἀλλ' ὡς πέρασ ἐν τῷ σώματι οὐ ἐστὶ τόπος. ὥστε καὶ ἀναγ-
καίως οὐκ ἂν εἶῃ ἐν τόπῳ ὁ τόπος, εἴπερ ἐν τόπῳ μὲν ἐστὶ τὸ κινήτων

3 ὑπάρχει F ὄρισμοῦ E 4 ὅτι om. E 5 παραδείξας aF: δεΐ-
ξας E 13 ἀξαναομένου aF 14 ἀλλ' οὐδὲ — ἀυξεται om. F 18 μὴδὲ
E: μὴ aF 23 ἐρρήθη E 24 μήκους καὶ βάθους καὶ πλάτους E: μήκος καὶ
πλάτος καὶ βάθος aF cf. Arist. Δ 1 p. 209^a4 διαστήματα μὲν οὖν ἔχει τρία μήκους καὶ
πλάτους καὶ βάθους, οἷς ὀρίζεται πᾶν 27 τόπου aF: σώματος E
33 πρότερον Δ 3 p. 210^b22

σῶμα κατὰ φοράν, τὸ δὲ πέρασ τοῦ περιέχοντος οὐκ ἔστι κινήτων κατὰ 139^r
φοράν καθ' αὐτό· οὐδὲ γάρ ἐστι κεχωρισμένον. 50

p. 212^b 29 Καὶ φέρεται δὴ εἰς τὸν αὐτοῦ τρόπον ἕκαστον ἕως τοῦ |
καὶ περὶ μὲν τόπου καὶ ὅτι ἔστιν καὶ τί ἐστιν εἴρηται. 139^v
5

5 Τοῦτο οὐκ ἀπορίας λύσιν ἔχει, ἀλλὰ τελευταῖον ἔκειτο τῶν περὶ τόπου
ἀξιωματικῶν τὸ φέρεσθαι φύσει καὶ μένειν ἐν τοῖς οἰκείοις τόποις ἕκαστον
τῶν σωμάτων. δείκνυσιν οὖν καὶ τοῦτο ἀκόλουθον ἂν τῷ τοῦ τόπου ὀρισμῶ
ἅμα καὶ ἐνστασιν ὑποφερομένην οἶμαι λύων τινά· διὸ καὶ τοῦτο ἤρμοσε
ταῖς τῶν ἀποριῶν διαλύσεσι. πῶς γάρ, φαίη τις ἂν, τῆς γῆς τόπος ἂν 10
εἶη τὸ τοῦ ὕδατος πέρασ ἢ τοῦ ὕδατος τὸ τοῦ ἀέρος καὶ ἐφεξῆς ἐπὶ
ἐκάστου σκοποῦντι; εἴπερ τὸν μὲν τόπον συγγενῆ δεῖ εἶναι τῷ ἐν τόπῳ
καὶ ὅμοιον (διὸ καὶ οἰκείος αὐτῷ λέγεται), τὸ δὲ ὕδωρ τῇ γῆ καὶ ὁ ἀήρ
τῷ ὕδατι ἀνόμοιον καὶ διάφορον καὶ ὑπεναντίον, ὡς καὶ μεταβάλλειν εἰς
ἀλλήλα. λέγει οὖν ὅτι τὰ ἐφεξῆς ἀλλήλοις ὄντα σώματα καὶ ἀπτόμενα
15 ἀλλήλων μὴ βία ταῦτα συγγενῆ καὶ οἰκεῖα ἀλλήλοις ἐστί, τῷ μὲν πυρὶ ὁ
ἀήρ (ἔχει γὰρ πρὸς αὐτὸν κοινὸν σύμβολον τὴν θερμότητα· διὸ καὶ βράδια 15
ἢ ἐξ ἀέρος εἰς πῦρ μεταβολῆ), τῷ δὲ ἀέρι τὸ ὕδωρ (κοινὸν γὰρ καὶ τού-
τοις ἢ ὑγρότης), ὁμοίως καὶ τῷ ὕδατι ἢ γῆ (κατὰ γὰρ τὸ ψυχρὸν καὶ τού-
τοις ἢ συγγένεια), οὐκέτι δὲ ἢ γῆ πρὸς τὸν ἀέρα ἢ τὸ ὕδωρ πρὸς τὸ πῦρ.
20 καὶ τὸ πῦρ δὲ κἂν ἐν γενέσει καὶ μεταβολῇ τὸ εἶναι ἔχῃ, ἀλλ' ὡς ἐν τοῖς
τοιούτοις πάντων οἰκειότητάν ἐστι πρὸς τὴν τῆς σεληνῆς σφαιραν καὶ ταύ-
της πρὸς τὸ τῇ γενέσει πλησιάζον μέρος· φωτεινὸν γὰρ καὶ τὸ πῦρ καὶ 20
αὐλὸν καὶ εἶδους λόγον ἔχον πρὸς τὰ ἄλλα στοιχεῖα· πρὸς τὸ συγγενὲς
οὖν σῶμα φερόμενον ἕκαστον ἐπὶ τὸν οἰκεῖον φέρεται τρόπον· καλῶς δὲ οὐ
25 μόνον ἐφεξῆς εἶπεν, ἀλλὰ καὶ ἀπτόμενα· ἐφεξῆς μὲν γάρ ἐστιν, ὦν
μηδὲν ἐστι μεταξὺ ὁμογενές, ὡς αὐτὸς διδάξει, ὡς οἰκίαι ἐφεξῆς ἀλλήλαις
λέγονται, εἰ μὴ εἶη μεταξὺ αὐτῶν ἄλλη οἰκία. τὰ δὲ οὕτως ἐφεξῆς οὔτε
ἄπτεται ἀλλήλων οὔτε ἔστι τὸ ἕτερον ἐν τῷ ἐτέρῳ ὡς ἐν τόπῳ· δεῖται
οὖν καὶ τοῦ ἀπτεσθαι, ἵνα ἦ ἐν τόπῳ. καὶ τὸ μὴ βία δὲ ἀναγκαίως 25
30 πρόσκειται· δύναται γὰρ τινὰ ἀπτεσθαι ἀλλήλων μὴ κατὰ φύσιν ἀλλὰ βία,
καὶ ταῦτα μῆτε συγγενῆ εἶναι μῆτε ἀπτεσθαι ἀλλήλων κατὰ φύσιν. εἰ οὖν
τὰ συγγενῆ σώματα φυσικῆν ἔχοντα τὴν πρὸς ἀλλήλα τάξιν ἐρίεται τοῦ
ἐφεξῆς εἶναι ἀλλήλοις καὶ ἀπτεσθαι ἀλλήλων μὴ βία, εἰκότως καὶ ἀπο-
σπασθέντα ταῦτα σπεύδει ἐπ' αὐτὰ ὡς πρὸς οἰκεῖα, καὶ μένει ἐν αὐτοῖς
35 ὡς ἐν οἰκείοις. ἐπειδὴ δὲ καὶ τὰ μέρη συγγενῆ ἐστὶν ἀλλήλοις καὶ τῷ

3 αὐτοῦ libri 7 τοῦ τόπου aF: τούτου E 8 οἶμαι om., sed in mrg. supplavit F¹
12 τὸ δὲ aF: τὸ μὲν E 14 σώματα] προσεγῆ F 15 ὁ om. a 16 γάρ aF:
γούν E post κοινὸν add. καὶ a 25 ἀπτόμενα] Aristotelis ἀπτόμενον signifi-
ficat 26 μηδὲν E: οὐδὲν aF διδάξει E 3 p. 226^b 34 ἀλλήλων a
27 αὐτῶν aF: μεταυτῶν E 28 ὡς] ἕως F 34 ἐπ'] πρὸς a

ἄλω, οὐ μέντοι ὡς ἐν τόπῳ ἐστὶν ἐν ἀλλήλοις ἢ ἐν τῷ ἄλω, τὴν αἰτίαν 139^v
 τούτου λέγει· τὰ μὲν γὰρ συμπεφυκότα καὶ συνεχῆ ἀλλήλοις ἀπαθῆ ὑπ' 30
 ἀλλήλων ἐστὶν εὐλόγως· δεῖ μὲν γὰρ ἄλλο εἶναι τὸ ποιοῦν καὶ ἄλλο τὸ
 πάσχον, τὰ δὲ συνεχῆ καὶ συμπεφυκότα ἓν ἐστί, τὰ δὲ μὴ ἀπαθῆ ἀλλὰ
 5 ποιοῦντα καὶ πάσχοντα ταῦτα οὐκ ἔστι συνεχῆ οὐδὲ οὕτως συγγενῆ, ἀλλ'
 ὡς τὰ ἀπτόμενα, ἐν οἷς ἄλλο μὲν τὸ ποιοῦν, ἄλλο δὲ τὸ πάσχον, πλη-
 σιάζοντα δὲ ἀλλήλοις καὶ συγγενῆ· οὐχ οὕτω δὲ ὡς τὰ μέρη ἐκ τῶν
 αὐτῶν ὄντα στοιχείων, ἀλλὰ τὸ μὲν κοινὸν ἔχοντα, τὸ δὲ διάφορον. διὸ 35
 καὶ μεταβάλλει εἰς ἀλλήλα. ταῦτα οὖν καὶ τὰ ἐν τόπῳ ἐστί. τὰ γὰρ
 10 παρακείμενα ἀλλήλοις σώματα καὶ ἀπτόμενα καὶ ποιοῦντα καὶ πάσχοντα
 ταῦτα κατὰ φύσιν καὶ κινεῖται καὶ φέρεται τὸ ἀτελέστερον ἐπὶ τὸ τελειό-
 τερον. ὡς ἐρεῖ.

Εἰπὼν δὲ αἴτιον εἶναι τοῦ εὐλόγως ἐπὶ τὸν οἰκίον φέρεσθαι τόπον
 τὸ συγγενὲς τοῦ σώματος, οὐ πέρας ἐστὶν ὁ τόπος πρὸς τὸ ἐν τόπῳ, καὶ
 15 τοῦ μένειν εὐλόγως ἐν τῷ οἰκίῳ τόπῳ τὸ αὐτὸ αἰτίον φησιν· ὥσπερ γὰρ
 τὸ ἀφιστάμενον τοῦ συγγενοῦς ἐφιέμενον αὐτοῦ κινεῖται ἐπ' αὐτό, οὕτω καὶ 40
 τὸ γινόμενον ἐκτὶ μένειν ἐφίεται· σχεδὸν γὰρ μέρος ἐστὶν ἐκείνου, ὑφ' οὗ
 περιέχεται κατὰ φύσιν. τὸ δὲ σχεδόν, ὅτι οὐ συνεχὲς μέρος ἐστίν, ἀλλὰ
 διηρημένον. ὡς οὖν τοῖς μέρεσι κατὰ φύσιν ἐστὶ καὶ φέρεσθαι ἐπὶ τὰ
 20 ἄλλα καὶ μένειν ἐν αὐτοῖς, οὕτω καὶ τοῖς συγγενέσι κατὰ φύσιν ἐστὶ τὸ
 φέρεσθαι καὶ μένειν ὡς ἐν οἰκίῳ τόπῳ διηρημένοι οὔσι· κατὰ γὰρ τοῦτο
 καὶ ἐστὶν ἐν τόπῳ. ὥσπερ γὰρ τὰ κυρίως μέρη οἷον ὕδατος μέρος ἢ ἀέρος
 ἐν τῷ ἄλω φυλάττει τὴν πρὸς αὐτὸ οἰκειότητα καὶ κινούμενον καὶ μένον, 45
 οὕτω καὶ τὰ κατὰ τὸν ἕτερον τρόπον συγγενῆ φυλάττει τὴν οἰκειότητα οἷον
 25 τὸ ὕδωρ πρὸς τὸν ἀέρα. κινούμενον δὲ ὑπέθετο τὸ μόριον, ἵνα αὐτὸ τοῖς
 ἐν τόπῳ μᾶλλον ἡμοιώσῃ. ἔοικε γὰρ μόριον πως εἶναι τὸ ὕδωρ τοῦ ἀέρος
 διηρημένον, μόριον δὲ οὕτως ὡς ἐστὶ μόριον ἢ ὕλη, ἐξ ἧς γίνεται τὸ γινόμε-
 νον, τοῦ κατὰ τὸ εἶδος χαρακτηριζομένου συνθέτου. γίνεται γὰρ ἐξ ὕδα-
 τος ἀήρ ὡς ἐξ ὕλης, ὡς ἐκ χαλκοῦ ἀνδριάς ἢ μᾶλλον ὡς ἐκ σπέρματος 50
 30 ζῶον· οὐ γὰρ ὑπομένοντος τοῦ ὕδατος γίνεται ὁ ἀήρ. ἀλλὰ πῶς εἰπὼν
 οὕτω δὲ καὶ ὁ ἀήρ ἔχει πρὸς ὕδωρ· οἷον ὕλη γάρ, τὸ δὲ εἶδος·
 τὸ μὲν ὕδωρ ὕλη ἀέρος, ὁ δὲ ἀήρ οἷον ἐνέργειά τις ἐκείνου
 μέρος ὅμως τὸ ὕδωρ τοῦ ἀέρος φησίν; οὐ γὰρ ἐστὶν ἡ ὕλη τοῦ εἶδους
 μέρος, ἀλλὰ τοῦ συνθέτου ἅμφω. ἢ διὰ τοῦτο ὅτι τὸ σύνθετον κατὰ τὸ
 35 εἶδος μάλιστα οὐσιουταὶ καὶ χαρακτηρίζεται, ἢ ὡς αὐτὸς εἶπεν, ὅτι τὸ ὕδωρ
 δυνάμει ἐστὶν ἀήρ. ὡς γὰρ τὸ σπέρμα μέρος δοκεῖ τοῦ ἐξ αὐτοῦ γινο- 140^v
 μένου ζῴου, οὕτως καὶ τὸ ὕδωρ μέρος πῶς ἐστὶ τοῦ ἐξ αὐτοῦ γινομένου
 ἀέρος δυνάμει ὃν ἀήρ. ἀλλὰ παντὶ πρόχειρον ἦν ἐφιστάνειν, ὅτι καὶ ἐξ

1 τῷ ἄλω EF: τόπῳ ἄλω a 2 ἀλλήλοις om. F 8 ὄντα F: ὄντων aE 10 καὶ
 (post ἀπτόμενα) E: om. aF 13 τόπον φέρεσθαι aF 19 καὶ φέρεσθαι—κατὰ φύσιν
 ἐστὶ (20) iteravit F 21 κατὰ τοῦτο γὰρ (om. καὶ) aF 22 ἢ ἀέρος om. F
 27 μόριον δὲ οὕτως E: οὐ μόριον δὲ ὕλως aF 31 καὶ (post δὲ) om. E δὲ (post τὸ)
 om. F 32 οἷον om. aF 33 τοῦ ὕδωρ sic E 35 ἢ (ante ὡς) om. F

ἀέρος ὕδωρ γίνεται καὶ ὁ ἀήρ δυνάμει ἐστὶν ὕδωρ καὶ ὕλη τοῦ ὕδατος ὁ 140⁺
 ἀήρ, ὥστε καὶ μέρος. ἀλλὰ ἄλλον φησὶ τρόπον ὁ ἀήρ δυνάμει ὕδωρ
 καὶ ἄλλον τὸ ὕδωρ δυνάμει ἀήρ. καὶ τὸν μὲν ἀκριβῆ περὶ τούτων διορι-
 σμὸν εἰς τὴν Περί γενέσεως καὶ φθορᾶς πραγματείαν ὑπερτίθεται. δοκεῖ 5
 5 δὲ ἡ μὲν τοῦ ὑλικωτέρου καὶ παχυτέρου σώματος εἰς τὸ λεπτότερον μετα-
 βολὴ γενέσει ἰσικίνα, ἡ δὲ τοῦ λεπτοτέρου εἰς τὸ παχύτερον φθορᾶ· τοῦτο
 δέ, διότι τὰ λεπτομερέστερα τῶν στοιχείων εἶδους ἔχουσιν λόγον ὡς πρὸς τὰ
 παχυμερέστερα δοκεῖ. τοιγαροῦν ἀρετὴν μὲν ὕδατος τὴν κορυφότητά φαμεν,
 κακίαν δὲ ἀέρος τὴν παχύτητα. παντὶ δὲ τὸ μὲν ἀτελὲς παρὰ τὴν ὕλην,
 10 ἡ δὲ τελειότερη παρὰ τὸ εἶδος ἐστὶ. καὶ τὸ μὲν τελειωθὲν εἶη ἂν ὡς μέρος
 ἐν τῷ μετὰ τῆς τελειότητος ὄλῳ, τὸ δὲ φθορὸν οὐκ ἂν εἶη μέρος. εἰκό- 10
 τως οὖν τὸ μὲν ὕδωρ ἐπὶ τὸ πέρασ τοῦ ἀέρος ἵεται, ὁ δὲ ἀήρ οὐκ ἐπὶ
 τὸ τοῦ ὕδατος, ἀλλ' ἐπὶ τὸ τοῦ πυρός. εἰπὼν οὖν ὅτι δυνάμει τὸ ὕδωρ ἀήρ
 ἐστὶ καὶ ὅτι τὸ μὲν ὕδωρ ὕλη ἀναλογεῖ, ὁ δὲ ἀήρ εἶδει, συλλογίζεται λοιπόν,
 15 ὅτι ἔνθα τὸ αὐτὸ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ ἦ καὶ τὸ μὲν δυνάμει εἶδει ἀνα-
 λογεῖ, τὸ δὲ ἐνεργείᾳ ὕλη, μέρος γίνεται τὸ ἐνεργείᾳ τοῦ δυνάμει. ἐπεὶ
 οὖν τὸ ὕδωρ ἐνεργείᾳ μὲν ἐστὶν ὕδωρ, δυνάμει δὲ ἀήρ, καὶ μεταβάλλει εἰς 15
 ἀέρα καὶ ἐνυπάρχει πως αὐτῷ, ἔχει ἂν ὡς μῦθον πως πρὸς ὄλον. κἄν
 δυνατὸν δὲ καὶ ἐπὶ ἀέρος τὸ αὐτὸ λέγειν, διότι καὶ αὐτὸς δυνάμει ὕδωρ
 20 ὢν μεταβάλλει εἰς ὕδωρ, ἀλλ' εἰ φθορᾶ μᾶλλον ἔοικεν αὐτῇ ἢ μεταβολῇ,
 οἰκειότερον ἂν ἐν τῷ πρὸς γένεσιν ὁμοιωμένῳ λέγοιτο τὸ μέρος καὶ ὄλον.
 Οὗ δὲ ἔνεκεν ταῦτα παρείληπται, ἐπήγαγεν εἰπὼν ὅτι καὶ τούτοις
 ἀφή ἐστὶ. διὰ γὰρ τὴν συγγένειαν ἀφή ἐστὶν ἀβίαστος ἐν αὐτοῖς, καὶ τὰ
 ὑλικωτέρα ὡς ἐν τόπῳ περιέχεται ὑπὸ τῶν εἰδικωτέρων, τοῦτο δέ, ὅταν 20
 25 ἐκάτερον ἐνεργείᾳ μὲν ὑπερ ἐστὶ, δυνάμει δὲ τὸ ἕτερον. ὅταν δὲ ἐνεργείᾳ
 ἄμφω ἐν γένηται (τοῦτο δὲ συμβαίνει τοῦ ἐτέρου μεταβάλλοντος εἰς τὸ
 ἕτερον οἶον τοῦ ὕδατος γενομένου ἀέρος ἢ τοῦ ἀέρος ὕδατος), τοῦτο οὐκέτι
 ἀπτεται ἀλλήλων οὐδὲ ὡς ἐν τόπῳ τὸ ἕτερον ἐν τῷ ἐτέρῳ ἐστίν, ἀλλὰ
 συμφύεται καὶ συνεχίζεται καὶ ὄλον καὶ μέρη ἀποτελεῖται. ἐπειδὴ δὲ τὴν
 30 συγγένειαν καὶ τὰς κοινὰς ποιότητες ἠτιασάμεθα τῆς ἀβίαστου καὶ κατὰ
 φύσιν ἀφῆς καὶ τοῦ ὡς ἐν τόπῳ εἶναι τῷ πέρατι τοῦ περιέχοντος σώματος, 25
 ἐπιστήσοι ἂν τις δικαίως οἶμαι, ὅτι κατὰ τοῦτον τὸν λόγον μόνον ἔδει τὸ
 ὕδωρ εἶναι τῆς γῆς τόπον, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὸν ἀέρα. ἔπειτα εἰ ὡς ἐπὶ
 συγγενῆ ἵεται, διὰ τί μὴ καὶ ἐν ἀέρι ἢ ἐν μέσῳ ὕδατι μένει ἢ βῶλος ἐν
 35 τῷ συγγενεῖ οὐσα καὶ ἀπομένῃ αὐτοῦ; ἢ πρὸς μὲν τὸ πρῶτον δυνατὸν
 εἰπεῖν, ὅτι ὁ πρὸς τῇ γῇ ἀήρ θελορὸς ὢν ἐγγύς ἐστὶν ὕδατος τὴν φύσιν
 καὶ διὰ τοῦτο καὶ πρὸς τὴν γῆν ἐστὶ συγγενής, πρὸς δὲ τὸ δεύτερον, ὅτι

3 post τούτων add. τὸν E 4 εἰς τὴν initio paginae iteravit F Περὶ γενέσεως
 καὶ φθορᾶς cf. A 3 7 ὡς πρὸς F: ὡς E: πρὸς a 9. 10 παρὰ] bis peri brevissime
 videtur E 13 τὸ ante τοῦ ὕδατος et τοῦ πυρός om. E 15 vide ne scribendum
 sit ἔνθα (ἂν) ἢ EF: ἂν ἢ a ἀναλογεῖ EF: ἀναλογῆ probabiliter a 19 αὐτός
 E: οὗτος aF 20 μᾶλλον om. F 21 lege ὁρμωμένῳ 22 ἔνεκα ἐνταῦθα F
 23 γὰρ om. E 24 τούτων F 27 τοῦτο] fortasse τότε 29 μέρος a
 32 ἔδει aE: ἀεὶ F 34 μὴ καὶ E: μὴ aF

καὶ τὸ ὕδωρ οὐ παντὶ τῷ ἀέρι συγγενές ἐστιν, ἀλλὰ τῷ πλησιάζοντι αὐτῷ 140^v
 μέρει, καὶ ἡ γῆ ὁμοίως τῷ ἐσχάτῳ καὶ γεώδει καὶ τοῦ ἀέρος καὶ τοῦ 30
 ὕδατος. καὶ διὰ τοῦτο οὔτε ὕδωρ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀέρος μένει οὔτε βῶλος
 ἐν μέσῳ τοῦ ἀέρος ἢ τοῦ ὕδατος. ἀλλ' εἰ πάντα τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τῆς
 5 ἐν αὐτῷ ὠφελείας ἐφίεται κατὰ φύσιν, πῶς σπεύδει πρὸς τὸ μεταβάλλον καὶ
 ἀλλοιοῦν αὐτὸ καὶ φθειρεῖν πεφυκός; τὰ γὰρ πλησιάζοντα ἀλλήλοις ἀμέσως
 μεταβάλλει εἰς ἄλληλα. μήποτε οὖν οὐ μόνον ἀλλοιοῦσθαι πέφυκεν ὑπὸ
 τοῦ παρακειμένου καὶ μεταβάλλεσθαι εἰς αὐτό, ἀλλὰ καὶ ἀλλοιοῦν ἐκείνο 35
 καὶ εἰς ἑαυτὸ μεταβάλλειν. ἐφίεται οὖν τῆς ἑαυτοῦ προσαυξήσεως. ἀληθές
 10 γὰρ λέγειν καὶ ὅτι οὐ τὸ πλησιάζον διώκει ἕκαστον, ἀλλὰ τὴν ὁλόκλητα
 τὴν ἑαυτοῦ, καὶ ταύτης ἐφίεται ὡς ἐν ταύτῃ σφριζόμενον· καὶ ταύτῃ καὶ
 ἐπὶ τὸν τοῦ ὄλου φέρεται τόπον ὅστις ποτέ ἐστιν.

Ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον ὅτι δύο παρήκεν ἀλύτους ἀπορίας ὁ Ἄριστοτέλης
 τῶν πρὸς τὸν τόπον ἀπορηθεισῶν τὴν τε τρίτην καὶ τὴν τετάρτην· ὧν ἡ
 15 μὲν ἔλεγε "τί γὰρ ἂν ποτε καὶ θείημεν εἶναι τὸν τόπον; οὔτε γὰρ στοι- 40
 χεῖον οὔτε ἐκ στοιχείων οἶόν τε εἶναι" καὶ τὰ ἐξῆς· τὴν δὲ "ἔτι δὲ καὶ
 πῶς ἂν τις θείῃ τοῖς οὔσιν αἴτιον τὸν τόπον" καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ πρὸς μὲν
 τὸ πρῶτον ῥητέον, ὅτι τὰ αὐτὰ ἂν τις καὶ περὶ πάσης ἐπιφανείας ἀπορή-
 σειεν. οὔτε γὰρ ἀσώματον στοιχεῖόν ἐστιν, ἐπειδὴ διέστηκεν, οὔτε σωμα-
 20 τικόν, ἐπειδὴ οὐ τριχῆ διαστατόν ἐστιν· ἀλλ' οὐδὲ ἐκ στοιχείων διὰ τὰς
 αὐτὰς αἰτίας· οὔτε γὰρ σῶμά ἐστι μὴ ὄν τριχῆ διαστατόν οὔτε πάντη
 ἀσώματον διεστώς. ἢ οὖν καὶ ἐπιφάνειαν πᾶσαν ἀναιρεῖν χρεών, διότι ὡς 45
 ἐπιφάνεια τῷ τόπῳ ἐπῆχται ταῦτα, ἢ οὐδὲ τόπον. εἰ δὲ καὶ τοιαύτη τίς
 ἐστὶ φύσις, ἧς διαστατὴ μὲν ἐστίν, οὐ μέντοι ἐπὶ τρία, ὥστε καὶ σῶμα
 25 εἶναι, τί κωλύει καὶ στοιχεῖον αὐτὴν εἶναι ἥτοι μέρος τοῦ σώματος καὶ ἐκ
 στοιχείων τοῦ τε διαστατοῦ καὶ τοῦ ἐπὶ δύο ἢ τοῦ μήκους καὶ τοῦ πλάτους;
 εἰ μὲν γὰρ τὸ ἀσώματον ἀπέφασιν ἐδήλου τοῦ διαστατοῦ, ἄτοπον καὶ ἀδύ-
 νατον ἦν τὸ μήτε σῶμα μήτε ἀσώματον εἶναι τὴν ἐπιφάνειαν. ἐπειδὴ δὲ
 τὸ μοναχῆ καὶ τὸ διχῆ διαστατόν ἀσώματόν ἐστι, δυνατόν εἶναι τι ὃ μήτε 50
 30 σῶμά ἐστι μήτε πάντη ἀδιάστατον. πρὸς δὲ τὴν ἀπὸ τῶν αἰτίων ἀπορίαν
 ῥητέον, ὅτι εἴπερ φυσικῶς ἐφίεται τὰ σώματα καὶ φέρεσθαι ἐπὶ τοῖς
 οἰκείους τόπους καὶ μένειν ἐν αὐτοῖς, τελικὸν ἂν εἴη αἴτιον ὁ τόπος ὡς
 συνεκτικὸν καὶ τελεσιουργὸν καὶ περιποιητικὸν τῆς ἐκάστου τελειότητος·
 ἀτελῆ γὰρ ἐστὶ τὰ ἐν ἀλλοτρίοις ὄντα τόποις τῆς οἰκειᾶς ὁλόκλητος. διὸ
 35 καὶ αἱ κινήσεις αὐτῶν αἰ ἐπὶ τοῖς οἰκείους τόπους ἐπ' εὐθείας οὔσαι |
 ἀτελῶν εἰσιν, ὡς καὶ αὐτὸς Ἄριστοτέλης ἐν τῇ Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς 140^v
 ὠμολόγησεν. οὐδὲν γὰρ τῶν ἀπλῶν τέλειον ὄν ἐπ' εὐθείας κινεῖται, ἀλλ'
 ἢ μένει ἢ κινεῖται κύκλῳ.

5 ἐν αὐτῷ E: ἑαυτῶν aF 6 αὐτὸ ex αὐτῷ E 10 γὰρ E: δὲ aF οὐ EF:
 οὐδὲ a 11 καὶ ταύτην F 15 τί γὰρ κτλ. Δ 1 p. 209^a 13 16 τὴν δὲ] immo
 ἢ δὲ ἔτι δὲ κτλ. Δ 1 p. 209^a 18 17 αἴτιον εἶναι Aristoteles 20 ἐστίν —
 διαστατόν (21) om. F 26 ἐπὶ δύο EF: ἐπιπέδου a 29 ἀσώματον aE: σῶμά F
 30 ἀπὸ τῶν αἰτίων ἀπορίαν aF: ἀπορίαν τῶν αἰτίων E 35 αἰ (ante ἐπὶ) om. aF
 36 Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς cf. B 4 p. 331^b 2 37 ἀλλ' — κύκλῳ (38) om. F

Οὕτως μὲν οὖν ὁ περὶ τόπου λόγος τῷ Ἀριστοτέλει διάκειται πολλὰς 140^v
 ἔχων ἀπορίας καὶ πολλὰς εὐθύνας τοῖς μετ' αὐτὸν ὑποσχών. βούλομαι
 οὖν τὰς τε πρὸς αὐτὸν ἐνστάσεις ἐκθέσθαι καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ παραλογι-
 σμοῦ τοῦ περὶ τὸν τόπον ὑποδείξει. καὶ οὐδὲ οὕτως πέρας ἔχειν ὁ λόγος 5
 5 μοι δοκεῖ· καὶ γὰρ καὶ ἄλλαι γεγόνασιν μετ' Ἀριστοτέλην περὶ τόπου δόξαι,
 ὧν τὴν ἐξέτασιν εἰ πρὸ αὐτοῦ γέγονεσαν, αὐτὸς ἂν ἡμῖν παρεδεδώκει,
 ὥστε ἀρεστὸν αὐτῷ τὸ καὶ ἐκεῖνας ἐξετασθῆναι, καὶ τὴν διάστημα τὸν τό-
 πον λέγουσαν ὑπόθεσιν βραχέως μὲν ὑπ' αὐτοῦ βασανισθεῖσαν. ἀρέσασαν
 δὲ τοῖς κλεινοτάτοις τῶν μετ' αὐτόν, δίκαιον οἶμαι πλείονος ἀξιώσαι κατα-
 10 νοήσεως. εἰ δέ τι καὶ αὐτὸς δυναίμην συμβαλέσθαι τῇ διαρθρώσει τῶν 10
 περὶ τόπου ἐννοιῶν, ἀποδέξαιτο ἂν οἶμαι τὴν τόλμαν ὁ Ἀριστοτέλης τὰς
 ἀρχὰς αὐτὸς παρασχών, ὥστε καὶ ἔξω τοῦ ὑπομνηματισμοῦ προῖέναι δόξω,
 τὸ χαλεπὸν καὶ πολυειδὲς τοῦ προβλήματος οἱ ἐντυγχάνοντες αἰτιάσθωσαν.
 Ἰστέον οὖν ὅτι τῶν περὶ τόπου τι γραψάντων οἱ μὲν σῶμα τὸν τόπον, οἱ
 15 δὲ ἀσώματον ὑπέθεντο· σῶμα μὲν ὡσπερ Πρόκλος ὁ ἐκ τῆς Λυκίας φιλό-
 σοφος· τῶν δὲ ἀσώματων λεγόντων οἱ μὲν πάντῃ ἀδιάστατον, οἱ δὲ δια-
 στατὸν λέγουσι· καὶ τῶν πάντῃ ἀδιάστατον οἱ μὲν ὑποκείμενον τοῖς σώ- 15
 μασιν ὡς Πλάτων τὴν ὕλην τόπον λέγων, οἱ δὲ τελεσιουργὸν τῶν σωμάτων,
 ὡς ὁ ἡμέτερος Δαμάσκιος· τῶν δὲ διαστατὸν λεγόντων οἱ μὲν ἐπὶ δύο
 20 διεστῶς ὡς ὁ Ἀριστοτέλης τε καὶ ὁ Περίπατος ἅπας, οἱ δὲ ἐπὶ τρία, καὶ
 τούτων οἱ μὲν πάντῃ ἀδιάφορον καὶ ποτε καὶ ἄνευ σώματος μένον ὡς οἱ
 περὶ Δημόκριτον καὶ Ἐπίκουρον, οἱ δὲ διάστημα καὶ ἀεὶ σῶμα ἔχον καὶ
 ἐπιτήδειον πρὸς ἕκαστον ὡς οἱ κλεινοὶ τῶν Πλατωνικῶν καὶ ὁ Λαμφακηνὸς
 Στράτων.
 25 Ἄλλ' ἐν ὄσῳ πρόχειρον ἔχομεν τῶν Ἀριστοτέλους τὴν μνήμην, ἐκεῖνα 20
 πρῶτον ἐπισκεψώμεθα. πρῶτον δὴ τούτοις ἐπιστήσοι ἂν τις, οἷς ἡμίσε
 κενώρηκεν ὁ Ἀριστοτέλης, τῷ τε μὴ κινεῖσθαι κατὰ τόπον τὸν οὐρανὸν
 καὶ τῷ μὴ εἶναι μήτε αὐτὸν μήτε τὸ πᾶν ἐν τόπῳ. καὶ ἔτι μέντοι οὐ
 τὴν ἀπλανῆ μόνον ἀκίνητον κατὰ τόπον φησὶ καὶ μὴ εἶναι ἐν τόπῳ, ὡς
 30 οἱ ἐξηγγεῖται λέγουσι συστέλλειν τὴν ἀτοπίαν ἡγούμενοι, ἀλλὰ καὶ ὅλον τὸν
 οὐρανόν, ὅτε ὡς ἕνα αὐτὸν ἐθεάσατο. ὅτι γὰρ καὶ κινεῖσθαι κατὰ τόπον
 καὶ εἶναι ἐν τόπῳ μόνα τὰ κατ' εὐθεῖαν κινούμενα νομίζει, πολλαχόθεν 25

1 τόπον a	4 ὑποδείξει E: ἀποδείξει aF	5 ἄλλοι E	6 γέγονεσαν EF:
ἔγεγόνεσαν a	7 ἐκεῖνης a	11 τόπον a	12 τοῦ E: που
aF	14 οὖν aF: δὲ E	15 ὡσπερ E: ὡς aF	18 ante Πλάτων add. ὁ
aF	τελεσιουργὸν E	19 οἱ μὲν διαστατὸν F	20 διεστῶτα a a at cf. v. 21. 22
οἱ δὲ ἐπὶ τρία om. aF	ἐπὶ Brandisii unus codex: περὶ E	21 οἱ περὶ] ὁ περὶ F	
22 καὶ (post ἔχον) om. E	23 λαμφακηνῶν F ¹	25 τῶν Ἀριστοτέλους scripsi:	
τῶν ἀριστο E: τὸν ἀριστοτέλην aF	ἐκεῖνα E: ἐκεῖνων aF	26 οἷς iteravit	
initio paginae F	30 καὶ (ante ὅλον) om. aF	31 ὅτε EF: ὥστε a	
32 νομίζοι F			

μὲν ἂν τις πιστώσασαιτο. ἵνα δὲ μὴ πολλὰ γράψω, ἀρκεῖ μίαν ἢ δύο παρα- 140^v
 θέσειναι ῥήσεις· “ἔστι δὲ τόπος οὐχ ὁ οὐρανός, ἀλλὰ τοῦ οὐρανοῦ τι
 τὸ ἔσχατον καὶ ἀπτόμενον τοῦ κινήτου σώματος· καὶ διὰ τοῦτο ἢ μὲν γῆ
 ἐν τῷ ὕδατι, τοῦτο δὲ ἐν τῷ ἀέρι, ὁ δὲ ἀήρ ἐν τῷ αἰθέρι, ὁ δὲ αἰθήρ
 5 ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ δὲ οὐρανὸς οὐκέτι ἐν ἄλλῳ”. τὸν γὰρ Ἀλέξανδρον πα-
 ραιτητέον παραλελειφθαι μὲν τὸ πῦρ ἐνταῦθα λέγοντα, αἰθέρα δὲ τὸ πλα-
 νώμενον καλεῖσθαι. καὶ πρὸ τούτου δὲ “λέγω δέ, φησί, τὸ περιεχόμενον 30
 σῶμα τὸ κινήτὸν κατὰ φορᾶν”, περιεχόμενον δὲ λέγει τὸ ἐν τόπῳ. εἰ οὖν
 τὸ περιεχόμενον σῶμα κινήτὸν κατὰ φορᾶν, τοῦτό ἐστιν ἐν τόπῳ, τὸ κατὰ
 10 φορᾶν ἢ ἄλλο ἐστὶ τοῦ κατὰ περιφορᾶν καὶ δηλοῖ τὴν ἐπ’ εὐθείας κίνησιν,
 ὡς καὶ οἱ ἐξηγηταὶ ὁμολογοῦσι, (καὶ εἴη ἂν ἐν τόπῳ τὰ ἐπ’ εὐθείας κινήτᾶ,
 οἷς καὶ τὸ κινήτὸν πρέπει, διὰ τὸ μὴ ἀεὶ κινεῖσθαι ὡσπερ τὰ κυκλοφοροῦ-
 μενα, ἀλλ’ ἔχειν τὸ δύναμει) ἢ εἴ τις ἐκ τῶν ἐν τῷ τελευταίῳ βιβλίῳ
 τῆσδε τῆς πραγματείας καὶ ἐκ τῶν Περὶ οὐρανοῦ τὴν φορᾶν εἰς ταῦτὸν 35
 15 ἄγει τῆ κατὰ τόπον κινήσει, ὥστε καὶ τὰ κυκλοφορούμενα φέρεσθαι λέγειν,
 δῆλον ὅτι καὶ τὴν ἀπλανῆ καὶ τὸν ὅλον οὐρανὸν ἐν τόπῳ εἶναι ὁμολογήσει·
 ὅπερ σαφῶς ὁ Ἀριστοτέλης ἀπαγορεύει διὰ τὸ μηδὲν ἔχειν ἔξωθεν τὸ πε-
 ριέχον. ἀλλ’ ἐν οἷς μὲν τὴν φορᾶν ἀντιδιαιρεῖ τῆ κύκλῳ κινήσει, εἴρηται
 πρότερον· ἐν οἷς δὲ αὐτὴν ὡς κοινὸν γένος τῆς κατὰ τόπον κινήσεως
 20 λαμβάνει, ἔστι τάδε· “τριῶν γὰρ οὐσῶν κινήσεων τῆς τε κατὰ μέγεθος καὶ
 τῆς κατὰ πάθος καὶ τῆς κατὰ τόπον, ἣν καλοῦμεν φορᾶν”. καὶ διαιρεῖ 40
 λοιπὸν τὴν φορᾶν λέγων “πᾶν μὲν γὰρ κινεῖται τὸ φερόμενον ἢ κύκλῳ ἢ
 εὐθείαν ἢ μικτῆν”. ὥστε ἐκ τούτων καὶ ἐκεῖνο δῆλον σαφῶς γίνεται, ὅτι
 καὶ κατ’ αὐτὸν ἢ κύκλῳ κινήσεις κατὰ τόπον κινήσεις ἐστί. τὰ δὲ κατὰ
 25 τόπον κινούμενα καὶ ἐν τόπῳ ἐστίν· ὥστε ἐκ τούτων καὶ ὁ πᾶς οὐρανὸς
 καὶ ἡ ἀπλανῆς ἐν τόπῳ ἐστί. πῶς οὖν ἐν τοῖς περὶ τόπου λόγοις καὶ τὴν
 ἀπλανῆ καὶ τὸν ὅλον οὐρανὸν καὶ τὸ πᾶν τότε τὰ ὀριζόμενα κατὰ τὴν
 ἀπλανῆ μὴ εἶναι ἐν τόπῳ φησί; καὶ τὴν αἰτίαν κοινήν τούτων προσέθηκε 45
 λέγων “ὅ μὲν οὖν σῶματι ἔστι τι ἐκτὸς τὸ περιέχον αὐτό, τοῦτό ἐστιν ἐν
 30 τόπῳ, ὃ δὲ μὴ, οὐ”. καὶ τοῦτο εἰκότως, εἴπερ τὸ πέρασ τοῦ περιέχοντός
 ἐστὶν ὁ τόπος. καὶ ὅ γε Ἀλέξανδρος τούτοις μᾶλλον ἐνδοῦς οὐ προσεποιή-
 σατο τὰ πρότερον εἰρημένα τὴν κύκλῳ κίνησιν λέγων μὴ εἶναι τοπικὴν διὰ
 τὸ μὴ μεταβαίνειν ὅλον. γράφει γοῦν ταῦτα διαρρηθῆν· “καὶ γὰρ εἰ ἔστιν
 αὐτῷ κινήσεις, ἀλλ’ οὐ τοπικὴ γε αὐτῆ· οὐ γὰρ ἀλλάσσει τόπον τῷ μὴ
 35 περιέχεσθαι”. ἀλλ’ ὅτι μὲν καὶ τὸ κυκλοφορούμενον φέρεται, δῆλον, καὶ 50
 ὅτι τὸ φερόμενον κινεῖται· ἀλλ’ εἰ μὲν κατὰ τόπον, ὡς ἡ προειρημένη

2 δὲ ὁ τόπος Aristoteles p. 212^b 18

3 post σώματος add. πέρασ ἡρεμοῦν Aristoteles

4 τῷ (ante ἀέρι) om. a

ὁ δὲ ἀήρ cf. p. 605, 14] οὗτος δ’ Aristoteles

φησί

p. 212^a 6

8 περιεχόμενον — φορᾶν (9) om. E

9 κινήτὸν a: ἀκίνητον F

10 εὐθείαι sic E

20 τριῶν κτλ. Θ 7 p. 260^a 26

γάρ] δὲ Aristoteles

22 λέ-

γων Θ 8 p. 261^b 28

ἢ εὐθείαν ἢ κύκλῳ aF

25 post ὥστε add. καὶ F

27 τὸ πᾶν τότε E: πάντα δὲ aF

29 λέγων Δ 5 p. 212^a 31

post ἐκτὸς om.

σῶμα hoc loco libri at cf. p. 588, 6

τὸ E cf. p. 588, 6: om. aF et Aristoteles

33 γοῦν E: οὖν aF

36 post μὲν add. καὶ E

ῥῆσις ἔλεγε, δῆλον ὅτι καὶ ἐν τόπῳ ἐστί. τὸ γὰρ κατὰ τόπον κινούμενον 140^v
 καὶ ἔστιν ἐν τόπῳ καὶ ὑπ' αὐτῶν εἶναι ὁμολογεῖται, εἴπερ ἀπὸ τῆς κατὰ
 τόπον κινήσεως μάλιστα ὁ τόπος εὐρέθη. εἰ δὲ λέγουσι μὴ κατὰ τόπον
 κινεῖσθαι, λεγέτωσαν ποῖον εἶδος κινήσεως ἐστὶν ἢ μεταβολῆς ἢ κυκλοφο-
 5 ρία· οὔτε γὰρ κατ' οὐσίαν οὔτε κατὰ ποσὸν οὔτε κατὰ ποιόν. σαφέστατα
 δὲ ὁ Ἀριστοτέλης τὴν κύκλω κίνησιν κατὰ τόπον φησὶν ἐν τῇ Περὶ οὐρα- 141^r
 νοῦ λέγων "πᾶσα δὲ κίνησις ὄση κατὰ τόπον, ἣν καλοῦμεν φορᾶν, ἢ
 εὐθεῖα ἢ κύκλω ἢ ἐκ τούτων μικτή". οὐδὲν δὲ ἤττον σαφῶς τῆς κατὰ
 τόπον κινήσεως τοῖς αἰθερίσι σώμασι μεταδίδωσι λέγων "τοῖς γὰρ αἰθερίσι
 10 μόνον ἐνδέχεται κινεῖσθαι" τὴν κατὰ τόπον κίνησιν, καὶ τὴν αἰτίαν ἐν
 ἄλλοις προστιθείς· "ἥμισυ γὰρ, φησί, τῆς οὐσίας ἐξίσταται τὸ κινούμενον" 5
 τὴν κατὰ φορᾶν κίνησιν. "κατὰ μόνην γὰρ οὐδὲν μεταβάλλει τοῦ εἶναι,
 ὥσπερ ἀλλοιουμένου μὲν τὸ ποιόν, ἀξρομένου δὲ καὶ φθίνοντος τὸ ποσόν".
 ἐκ τούτων οὖν δῆλον φαίη τις ἂν, ὅτι οὔτε ἀληθῶς οὔτε συμφώνως ἑαυτῷ
 15 δοκεῖ μόνον τὰ ἐπ' εὐθείας κινούμενα κατὰ τόπον κινεῖσθαι καὶ ἐν τόπῳ
 εἶναι λέγειν, ἀλλὰ τὸ ἀκόλουθον τῷ τοιοῦτῳ ὀρισμῷ τοῦ τόπου φυλάττων,
 καὶν ὅτιοῦν δέη, συγκινδυνεύει αὐτῷ. πῶς δὲ εἰπῶν "ὅτι οὐκ ἂν ἐξη-
 τεῖτο ὁ τόπος, εἰ μὴ κίνησις ἦν ἢ κατὰ τόπον" ἐπάγει "διὰ γὰρ τοῦτο 10
 καὶ τὸν οὐρανὸν μάλιστα ἐν τόπῳ οἴομεθα, ὅτι αἰεὶ ἐν κινήσει"; καὶ ὅμως
 20 οὕτω σαφῶς ἀπαγορεύει τὸ εἶναι τὸν οὐρανὸν ἐν τόπῳ λέγων "ὁ δὲ οὐ-
 ρανός, ὥσπερ εἰρηται, οὐ που ὅλος οὐδέ ἐστιν ἐν τινι τόπῳ, εἴ γε αὐτὸν
 μηδὲν περιέχει σῶμα." πῶς δὲ ἐν τόπῳ λέγει τὸ κινητὸν κατὰ φορᾶν;
 τὸ γὰρ ἐν τόπῳ ὃν οὐ πάντως κινεῖται κατὰ τόπον· πολλὰ γὰρ καὶ μένει
 κατὰ τόπον. καὶ γὰρ ἡ γῆ, ὡς αὐτός φησιν, ἐν τῷ ὕδατι οὔσα ὡς
 25 ἐν τόπῳ μένει ὅμως· ὡς καὶ τοῦτο αὐτὸς ἐδήλωσε τὴν τῆς μονῆς δια- 15
 φορᾶν τοῦ ἄνω καὶ κάτω παραδιδούς· "τὸ μὲν αἰεὶ μένει" τὴν ἐν τῷ
 αὐτῷ τόπῳ μόνην καὶ τὸ ἀκίνητον αὐτῆς λέγων, "τοῦ δὲ κύκλω τὸ ἔσχα-
 τον ὡσαύτως ἔχον μένει" τὴν κατ' οὐσίαν ἐπὶ τούτου μόνην θεωρῶν. ἔτι
 δὲ εἰ τὰ ἐν τῷ κινουμένῳ ὡς ἐν ἀγγείῳ μᾶλλον ἐστὶν ἢ ὡς ἐν τόπῳ, ὡς
 30 αὐτὸς ὀηλοῖ λέγων "διὸ ὅταν μὲν ἐν κινουμένῳ κινῆται καὶ μεταβάλλῃ τὸ
 ἐντὸς οἶον ἐν ποταμῷ πλοῖον, ὡς ἀγγείῳ χρῆται μᾶλλον ἢ τόπῳ", καὶ τὸ
 πλανώμενον ὡς ἐν ἀγγείῳ ἂν εἴη τῇ ἀπλανεῖ καὶ ἐκάστη σφαῖρα τῶν
 πλανωμένων ἐν τῇ περιεχούσῃ, καὶ μέντοι τὸ ὑπὸ σελήνην πᾶν τὸ κινη- 20
 τὸν κατὰ φορᾶν, ὕπερ καὶ κυρίως ἐν τόπῳ λέγει, καὶ τοῦτο ἐν τῷ ἔσχατῳ

2 ἐν τόπῳ ἐστί aF ὑπ' αὐτῶ F 6 Περὶ οὐρανοῦ A 2 p. 268 b 17 7 ὄση E: ὡς ἢ
 F: ἢ a 8 σαφῆ E 9 λέγων Phys. Θ 7 p. 260 b 29 11 προστιθείς p. 261 a 20
 13 post δὲ add. τὸ ποσὸν F φθίναντος E 14 ἑαυτὸ E 17 δέη aF et E sed mut.
 m. pr. in δέοι αὐτῷ aF: αὐτό E εἰπῶν Δ 4 p. 211 a 12 ὅτι om. aF
 18 κινήσις τις ἦν Aristoteles 19 μάλιστα om. E 20 λέγων p. 212 b 8 cf.
 p. 591, 24 21 ὅλος E: ὅλος aF ἐστὶν post τόπῳ Aristoteles εἴ γε E:
 εἴπερ a: εἰς F ἑαυτὸν F 21. 22 μηδὲν αὐτὸν Aristoteles 23 τὸ γάρ] τῷ
 γάρ E 24 post γάρ add. καὶ aF φησιν cf. Δ 5 p. 212 b 20 25 αὐτό F
 26 καὶ τοῦ κάτω aF παραδιδούς Δ 4 p. 212 a 23 τὸ μὲν γὰρ αἰεὶ aF 27 κύκλω
 EF: κύκλω a ut Aristoteles cf. supra p. 585, 11 34 καὶ (post ὅπερ) om. aF

τοῦ οὐρανοῦ. τουτέστι τῇ κολῆ ἐπιφανείᾳ τῆς σεληνιακῆς σφαίρας ὅν, ὡς 141^r
 ἐν ἀγγείῳ ἂν εἶη· κινεῖται γὰρ καὶ ἡ σεληνιακὴ σφαῖρα. ποῦ οὖν ὁ τόπος
 ἢ τίνα τὰ ἐν τόπῳ κυρίως; καὶ γὰρ ὁ ἀήρ κινεῖται καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ
 οὐδὲ ἐν τοῦτοις ἂν εἶη τόπος. ὁπότε καὶ τὰ μερικὰ σώματα περιρροεῖται ὡς
 5 ἐπίπαν ὑπὸ ἀέρος καὶ ὕδατος. ἴστέον δὲ ὅτι καὶ ὁ Θεόφραστος ἐν τοῖς 25
 Φυσικαῖς ἀπορεῖ πρὸς τὸν ἀποδοθέντα τοῦ τόπου λόγον ὑπὸ τοῦ Ἀριστο-
 τέλους τοιαῦτα· ὅτι τὸ σῶμα ἔσται ἐν ἐπιφανείᾳ, ὅτι κινούμενος ἔσται
 ὁ τόπος, ὅτι οὐ πᾶν σῶμα ἐν τόπῳ (οὐδὲ γὰρ ἡ ἀπλανῆς), ὅτι ἐὰν
 συναχθῶσιν αἱ σφαῖραι, καὶ ὅλος ὁ οὐρανὸς οὐκ ἔσται ἐν τόπῳ, ὅτι τὰ ἐν
 10 τόπῳ ὄντα μηδὲν αὐτὰ μετακινήθεντα, ἐὰν ἀφαιρεθῆ τὰ περιέχοντα αὐτά,
 οὐκέτι ἔσται ἐν τόπῳ.

Ἄλλ' ἴδωμεν, εἰ καὶ τοῖς προληφθεῖσι περὶ τοῦ τόπου ἀξιώμασι σύμ-
 φωνός ἐστιν ὁ ἀποδοθείς τοῦ τόπου ὅρισμός. περιέχειν πάντες φαμέν τὰ 30
 ἐν ἑαυτῷ τὸν τόπον. καὶ ὄηλον ὅτι οὐχ ὡς ἴδιον ἀποδίδοται τοῦτο τοῦ
 15 τόπου, ἀλλὰ καθόσον καὶ τὸ ἐν τόπῳ ἐν τινὶ ἐστί. πᾶν γὰρ τὸ ἐν τινὶ
 περιέχεσθαι φαμέν ὑπ' ἐκείνου τοῦ ἐν ᾧ ἐστί. κατὰ ποῖον οὖν σημαινό-
 μενον περιοχῆς περιέχειν λέγομεν τὸν τόπον; ἄρα καθόσον ὅλος δι' ὅλου
 χωρεῖ τοῦ περιεχομένου ἢ καθόσον ἐξῶθεν αὐτὸ περικαλύπτει; ἀλλ' εἰ
 μὲν δι' ὅλου χωρεῖ, πῶς ἂν τὸ πέρασ εἶη τοῦ περιέχοντος; εἰ δὲ ὡς
 20 περικαλύπτων ἐξῶθεν, οὕτω γε καὶ τὸ ἱμάτιον τόπος ἂν εἶη, ὅπερ οὐδεὶς 35
 οὐδὲ τῶν μεταφοραῖς χρωμένων λέγειν ἠξίωσεν. ἔτι δὲ τὸ οὕτως περιέχον
 ὡς τὸ πέρασ τοῦ ἐξῶθεν ἢ τὸ ὅλον περιέχει ἢ τὴν ἐπιφάνειαν. ἀλλ' ὅλον
 ἀδύνατον· δεῖ γὰρ τὸ περιέχον ἢ μείζον ἢ ἴσον εἶναι τοῦ περιεχομένου·
 τὸ δὲ πέρασ τοῦ περιέχοντος ἴσον ἐστὶ τῇ τοῦ περιεχομένου ἐπιφανείᾳ·
 25 αὕτη δὲ οὐκ ἔην ὅλον τὸ περιεχόμενον. ἀλλ' οὐδὲ ἡ ἐπιφάνειά ἐστιν ἐν
 τόπῳ ὡς καὶ αὐτὸς ὁμολογεῖ, εἴπερ ἐν τόπῳ μὲν ἐστί τὸ καθ' αὐτὸ ἀπο-
 λευκόμενον καὶ κινούμενον καθ' αὐτό, ὡς φησιν, ἢ δὲ ἐπιφάνεια πέρασ ἐστὶ 40
 τοῦ ἐν τόπῳ σώματος. ἀλλ' οὐκ ἔστι τις ἴσως κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν τὸ
 ὅλον ἐν τόπῳ εἶναι. οὐ μέντοι οὐδὲ τοῦτο δυνατόν· εἰ γὰρ τι κατὰ μέρος
 30 αὐτοῦ πάσχει τι ἢ ποιεῖ, δεῖ τὸ μέρος προηγουμένως τοῦτο πάσχειν ἢ
 ποιεῖν, οἷον εἴ τις κατὰ τὸν πόδα λακτίζει, δεῖ τὸν πόδα προηγουμένως
 τοῦτο ποιεῖν, καὶ εἴ τις κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν λευκαίνεται, δεῖ προηγουμέ-
 νως πάσχειν τοῦτο τὴν ἐπιφάνειαν. τὸ δὲ δεύτερον τῶν ἀξιωμάτων ἦν
 τὸ ἴσον εἶναι τὸν τόπον τῷ ἐν τόπῳ. πῶς δὲ δυνατόν ἐπιφάνειαν εἶναι 45
 35 σώματι ἴσην; οὕτω γὰρ ἂν καὶ γραμμὴ ἐπιφανείᾳ καὶ σημεῖον γραμμῆ,
 ὥστε καὶ σημεῖον σώματι· οὐ τί ἂν ἀτοπώτερον εἶη; ὅτι γὰρ τὸ σῶμα

3 ἢ E: καὶ aF 4 εἶη ὁ τόπος a 5 Θεόφραστος fr. 21 Wimm. 6 λόγον
 τοῦ τόπου aF 8 ἢ ἀπλανῆς ex αἱ ἀπλανεῖς correctum videtur E 9 τὰ (post ὅτι)
 om. E 15 καὶ τὸ] καὶ τὰ a 21 μεταφοραῖς E 23 ἀδύνατον EF: οὐ δυνα-
 τόν a περιέχον ἢ ὅλον ἢ μείζον εἶναι ἢ ἴσον εἶναι F 25 οὐδὲ ἢ EF: οὐδ' a
 26 ὡς καὶ E: ὡς aF 33 τοῦτο πάσχειν aF 34 πῶς δὲ a: πῶς δεῖ E: πῶς
 δ⁷ (infra ἢ littera erasa) F

βούλεται εἶναι ἐν τόπῳ, ὁῦλον ἐκ τ' αὐτοῦ τὸ λέγειν ἐν τόπῳ τὸ κινητὸν 141^r
κατὰ φοράν. κινεῖται δὲ οὐχ ἢ ἐπιφάνεια καθ' αὐτήν, ἀλλὰ τὸ σῶμα.
ἀλλ' ἔοικεν ἢ περιοχῇ κατὰ τινα λεγθεῖσα τρόπον τὸν τῆς περικαλύψεως,
ἀλλ' οὐ τὸν τῆς δι' ὄλου χωρήσεως καὶ τὴν τῆς ἰσότητος ἔννοιαν κατ'
5 ἐκείνην λαβεῖν.

Ἔτι δέ, φησί, τόπου διαφορὰς ἀξιοῦμεν εἶναι τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω. 50
ὥσπερ οὖν ἔστι τι τὸ ἀνωτάτω, μεθ' ὃ οὔτε τόπος ἔστι τις οὔτε ἐν τόπῳ,
οὕτως εἶναι δεῖ καὶ τὸ κατωτάτω. εἰ οὖν τὸ ἀνωτάτω τὸ περίεξ ἐστίν,
εἴτε κατὰ τὸ κυρτὸν τὸ τῆς ἀπλανοῦς εἴτε κατὰ τὸ τοῦ αἰθέρος, εἴπερ
10 μόνον τὸ ὑπὸ σελήνῃ ἐστὶν ἐν τόπῳ, καὶ τὸ κατωτάτω ἂν εἴη τὸ μέσον
τοῦ παντός. τοῦτο δέ ἐστι τὸ κέντρον καὶ τὰ τούτῳ πλησιάζοντα. οὐκ
ἄρα ὁ τῆς γῆς τόπος κατωτάτω ὢν τὸ πέρασ ἐστὶ τοῦ ὕδατος ἢ τοῦ ἀέρος,
ὡς ἐδήλωσεν λέγων “καὶ διὰ τοῦτο | ἢ μὲν γῆ ἐν τῷ ὕδατι, τοῦτο δὲ ἐν 141^v
τῷ ἀέρι, ὁ δὲ ἀήρ ἐν τῷ αἰθέρι”. εἰ δὲ τις λέγοι διττὸν εἶναι τὸ κάτω
15 καὶ διττὸν τὸ ἄνω, τὸ μὲν ὡς τὸν τόπον, τὸ δὲ ὡς τὸ ἐν τόπῳ, ὥσπερ
καὶ αὐτὸς ἐδήλωσεν, ἐν οἷς φησι “τὸ μὲν πρὸς τὸ μέσον περιέχον πέρασ
κάτω ἐστὶ καὶ αὐτὸ τὸ μέσον, τὸ δὲ πρὸς τὸ ἔσχατον ἄνω καὶ αὐτὸ τὸ
ἔσχατον”, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ὁμολογεῖ καὶ ἐν ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ καὶ ἐν
τῇ Περὶ οὐρανοῦ τὸ μὲν μέσον εἶναι τὸ κάτω τὸ δὲ περίεξ τὸ ἄνω, καὶ 5
20 σφαιρικοῦ τοῦ παντός ὄντος ὁῦλον ὅτι ὡς τὸ κάτω τὸ κέντρον ἐστὶν οὕτως
τὸ ἄνω τὰ πέρατα τῶν ἀπὸ τοῦ κέντρου ἐκβαλλομένων εὐθειῶν, τί ἂν εἴη
τὸ κέντρον; οὔτε γὰρ τόπος ἐστίν, εἴπερ ὁ τόπος ἐπιφάνεια καὶ περιοχῇ
καὶ ἴσος τῷ ἐν τόπῳ, οὔτε ἐν τόπῳ, εἰ τὸ ἐν τόπῳ ἐπιφάνειαν ἔχει καὶ
25 κινητὸν ἐστὶ κατὰ φοράν. ἀλλ' οὐδὲ ὁ ἄνω τόπος ἢ κοίλη τῆς σελήνης
ἐστὶν ἐπιφάνεια οὐδὲ ἢ τῆς ἀπλανοῦς κοίλη, ἀλλ' εἰ ἄρα, ἢ κυρτή. εἰς
ταύτην γὰρ τελευτᾷ τὰ ἔσχατα τῶν ἐκ τοῦ κέντρου. ἔτι δὲ εἰ ἢ σεληνιακὴ 10
σφαῖρα κύκλῳ κινεῖται, συγκινεῖται δὲ αὐτῇ καὶ τὸ ὑπέκκαυμα κύκλῳ, ὡς
ἐν τοῖς Μετεωρολογικοῖς ὁμολογεῖ, τὸ ἄνω τοῦτο κατὰ τὸν αὐτοῦ διορισμὸν
οὐκ ἔστι τόπου διαφορὰ, ἀλλὰ ἀγγείου, ὡς αὐτὸς διώρισεν. “ὅταν, γάρ, ἐν
30 κινουμένῳ, φησί, κινῆται καὶ μεταβάλλῃ τὸ ἐντός, οἷον ὡς ἐν ποταμῷ
πλοῖον, ὡς ἀγγεῖον χρῆται μᾶλλον ἢ τόπῳ τῷ περιέχοντι. βούλεται γάρ,
φησὶν, ὁ τόπος ἀκίνητος εἶναι”. διὸ καὶ ὀριζόμενος αὐτὸν τὸ τοῦ περιέ-
χοντός φησι ἀκίνητον πρῶτον, τοῦτό ἐστὶν ὁ τόπος. εἰ οὖν μὴ ἔστι τὸ 15
ὑπ' αὐτοῦ λεγόμενον ἄνω τύπου διαφορὰ, ἀλλ' ἀγγείου, ὁῦλον ὅτι οὐδὲ
35 τὸ κάτω.

1 ἐκ τούτου, τὸ libri: fortasse ἐκ τοῦ τούτου (Aristotelem) λέγειν vel ἐκ τούτου ὅτι λέγει
2 κατ' αὐτήν a 3 ἢ E: ὡς aF τόπον F 6 φησί cf. Γ 5 p. 205^b 32 9 τὸ
(ante τοῦ) om. E 13 λέγων Δ 5 p. 212^b 20 14 ὁ δὲ ἀήρ cf. p. 602, 4
λέγει a 16 φησι Δ 4 p. 212^a 26 19 Περὶ οὐρανοῦ cf. Δ 3 p. 310^b 7 sqq.

22 ἐπιφάνεια ὁ τόπος aF περιοχῇ aF: περιέ^χ (i. e. περιέχει) E 28 Μετεωρολογικοῖς
Λ 4 p. 341^b 18 30 φησί Δ 4 p. 212^a 16 οἷον (omisso ὡς) habet cum Aristotele ipso
p. 603, 31 31 χρῆται μᾶλλον ἢ iteravit E βούλεται δ' ἀκίνητος εἶναι ὁ τόπος Aristo-
teles 32 περιέχοντος πέρασ recte infra p. 606, 35 33 φησι post αὐτὸν (32)
posuerunt aF

Τὸ δὴ τελευταῖον ἔλεγεν ἀξίωμα φέρεσθαι φύσει καὶ μένειν ἐν τοῖς 141^v
οἰκείῳ τόποις ἕκαστον τῶν σωμάτων. τοῦτο δὲ ποιεῖν ἢ ἄνω ἢ κάτω.
ὥστε εἰ κάτω φέρεται ἢ γῆ, κάτω δὲ τὸ κέντρον, οὐκ ἐπὶ τὸ πέρασ τοῦ
ὑδατος ἢ τοῦ ἀέρος, ἀλλ' ἐπὶ τὸ κέντρον οἰσθήσεται· τοῦτο ἄρα ὁ τόπος
5 τῆς γῆς. καὶ φέρεται γε οὕτως· τὰ γὰρ βάρη πρὸς ὀρθὰς πανταχόθεν
καταφέρεται. τοῦτο δὲ οὐκ ἂν συμβαίη σφαιρικῆς τῆς γῆς οὐσης, εἰ μὴ 20
πρὸς τὸ κέντρον πάντων ἢ ῥοπή γίνοιτο. τὸ δὲ κέντρον οὐκ ἔστι πέρασ
τοῦ περιέχοντος σώματος ἀμερὲς ὄν. ἔτι δὲ καὶ αὐτὸς φησι τὸν αὐτὸν
τόπον τοῦ ὄλου εἶναι καὶ τοῦ μέρους. ἐν δὲ τῇ Περὶ οὐρανοῦ τὴν αἰτίαν
10 ζητούν τῆς ἐν τῷ μέσῳ μονῆς τῆς γῆς, οὐ τὸ πέρασ τοῦ ἀέρος ἀλλὰ τὸ
μέσον ἡττάσαστο λέγων. ὥστε καὶ ἐν νῦν ἀφειδέη ἐκεῖ φέρεσθαι. καὶ ἐν
τῷ τρίτῳ δὲ ταύτης τῆς πραγματείας, ἐν οἷς τὸν Ἀναξαγόραν αἰτιᾶται, ὅτι
στηρίζειν αὐτὸ ἐν αὐτῷ λέγει τὸ ἄπειρον, αὐτὸς “τὸ δὲ βαρὺ, φησί, μένει 25
ἐπὶ τοῦ μέσου, ἢ δὲ γῆ ἐπὶ τοῦ μέσου”. εἰ οὖν καὶ φέρεται τὸ φερόμενον
15 εἰς τὸν οἰκείον τόπον καὶ μένει ἐν αὐτῷ, ὀρθῶς ὅτι τὸ μέσον ἂν εἴη ὁ τῆς
γῆς τόπος. ἔτι δὲ εἰ πᾶν σῶμα φέρεται φύσει καὶ μένει ἐν τῷ οἰκείῳ
τόπῳ ὡς τοῦ κατὰ φύσιν τευχόμενον, σωτήριον δὲ ἔστιν ἕκαστῳ τὸ κατὰ
φύσιν. πῶς τὸ ὕδωρ ἐπὶ τὸ πέρασ τοῦ ἀέρος φέρεται; ὡς γὰρ καὶ αὐτὸς
ἀμολογεῖ τὸ ἕλαττον ὕδωρ ὑπὸ τοῦ πλείονος ἀέρος κρατεῖται καὶ μεταβάλλ-
20 λεται. τίη οὖν ἐπιπλεῖ φέρεται τὸ ὕδωρ ἐπὶ τὸ φειδρον; ἀλλ' ἐπιπολάζειν 30
τῇ γῆ βούλεται καὶ στηρίζεσθαι ὑπ' αὐτῆς. διὸ καὶ ἀφέλης τὴν ὑποκει-
μένην γῆν. φέρεται πάλιν. ἕως ἂν ἄλλην καταλάβῃ γῆν καὶ τοῦ περιέχον-
τος ἀέρος ἀφίσταται καὶ τοῦ πέρατος αὐτοῦ ὡς οὐκ ὄντος οἰκείου τόπου.
ἔτι δὲ εἰ τὸ πέρασ τοῦ ἀέρος τόπος ἦν τοῦ ὑδατος ἢ τῆς γῆς, τὸ ἐν τῷ
25 ἀέρι ὕδωρ καὶ ἡ βῶλος πανταχόθεν ὑπὸ ἀέρος περιεχόμενα καὶ κατέχοντα
τὸν οἰκείον τόπον οὐκ ἂν ἐκινήθη. εἰ δὲ ὅτι τὴν ὀλότητα καταλαβὼν
δυσπαθέστερον ἔσται, τῆς ὀλότητος ἐφίεται τῆς οἰκείας καὶ οὐ τοῦ τόπου. 35
ἔτι δὲ εἰ οἰκείῳ τοῖς σώμασιν οἱ τόποι, πῶς τοῦ αὐτοῦ σώματος ἀνομοιο-
μερεῖς εἰσιν οἱ τόποι; εἰ γὰρ τις ἐν ποταμῷ ἔστως ὑπερανέχοι τοῦ ὑδα-
30 τος κατὰ τὰ ἄνω μέρη τοῦ σώματος, ἔσται τοῦ αὐτοῦ τόπος καὶ τὸ τῆς
γῆς πέρασ ἐφ' οὗ βέβηκε καὶ τὸ τοῦ ὑδατος καὶ τὸ τοῦ ἀέρος, τὸ μὲν
τὰ κάτω περιέχον τοῦ σώματος, τὸ δὲ τὰ ἄνω. ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ ἀκίνη-
τον εἶναι τὸν τόπον ὁ μὲν Θεόφραστος καὶ Εὐδόημος ὡς ἀξίωμα καὶ αὐτὸ
προσηλαμβάνουσιν, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης τῷ ὀρισμῷ προστίθησι λέγων “ὥστε 40
35 τὸ τοῦ περιέχοντος πέρασ πρῶτον ἀκίνητον τοῦτ' ἔστιν ὁ τόπος”. τὸ μὲν-
τοι ἐν τόπῳ πᾶν κινητὸν εἶναι φησιν κατὰ τόπον. νῦν δὲ πᾶν τοῦναντίον

3 φέρεται iteravit E 7 post κέντρον add. τε E οὐκ ἔστι] οὐκέτι E 9 Περὶ
οὐρανοῦ] cf. B 13 p. 294^a 10 sqq. ante οὐρανοῦ add. τοῦ a 10 ἐν τῷ μέσῳ EF:
ἐν μέσῳ a 12 τρίτῳ] c. 5 p. 205^b 1 sqq. 13 στερίζει aF αὐτὸ] νῦν τὸ F
ἐν ἑαυτῷ a αὐτὸς om. a φησί l. c. p. 205^b 15 16 φύσει φέρεται aF
17 ἕκαστου E: ἕκαστου aF 20 ἐπὶ τὸ πολάζειν E 22 φέρεται — καταλάβῃς γῆν
primo, tum recte iteravit E 23 ἀφίσταται EF: ἀφίστηται a 28 εἰ om. F
31 ἐφ' οὗ EF²: ἐφ' ἢ aF¹ 33 Εὐδόημος fr. 43 p. 59, 17 Sp. cf. f. 213^v αὐτοὶ conii.
Spengel 34 λέγων Δ 4 p. 212^a 20 35 ἀκίνητον πρῶτον recte p. 605, 33

- ὁράται, εἰ τὸ πέρασ ἐστὶ τοῦ περιέχοντος ὁ τόπος· ἡ μὲν γὰρ γῆ μένει 141^v
 καὶ τὸ ὕδωρ, τὸ δὲ πέρασ τοῦ περιέχοντος αὐτὰ ἀέρος κινεῖται. ἔτι δὲ εἰ
 ἀκίνητον εἶναι χρὴ τὸν τόπον, ἢ οὐκ ἀληθῶς φησιν, ὅτι τόπος ἐστὶ τὸ τοῦ
 οὐρανοῦ ἔσχατον καὶ ἀπτόμενον τοῦ κινητοῦ σώματος, ἢ εἰ τοῦτο ἀληθές,
 5 ἀκίνητον εἶναι χρὴ τὸν οὐρανόν, ἵνα ἡ καὶ τὸ πέρασ αὐτοῦ ἀκίνητον· οὐ 45
 γὰρ δὴ αὐτοῦ κινουμένου τὸ πέρασ αὐτοῦ ἔσται ἀκίνητον. δῆλον δὲ ὅτι
 καὶ αὐτὸς κινεῖσθαι κύκλῳ βούλεται τὸν οὐρανόν, καὶ ἡ ἐνάργεια τοῦτο
 μαρτυρεῖ· ὥστε ἡ τὸ ἀξίωμα σαλεύειν ἀνάγκη τὸ λέγον ἀκίνητον εἶναι
 τὸν τόπον ἢ μὴ λέγειν τόπον ἀπλῶς τὸ πέρασ τοῦ περιέχοντος. ἔτι δὲ οὐ
 10 μόνον κατὰ τόπον ἀκίνητον εἶναι βούλεται τὸν τόπον ἢ ἔννοια ἡμῶν, ἀλλὰ
 καὶ κατ' οὐσίαν διαρκέστερον. τοιγαροῦν καὶ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ μονίμου τὸ
 ἄνω καὶ κάτω χαρακτηρίζων τὸ μὲν κάτω, φησίν, “ἀεὶ μένει, τοῦ δὲ 50
 κύκλου τὸ ἔσχατον ὡσαύτως ἔχον μένει”. εἰ οὖν καὶ τῆ οὐσία μονιμώ-
 15 τερον εἶναι χρὴ τὸν τόπον, πῶς ἂν εἴη τὸ πέρασ τοῦ ἀέρος τόπος τῆς
 γῆς; εὐμετάβολος γὰρ μᾶλλον ὁ ἀήρ τῆς γῆς ἐστὶ. χρὴ δὲ καὶ τούτῳ
 ἐπιστάνειν οἶμαι, ὅτι ὁ τὸν τόπον οὕτως ἀπολογιζόμενος οὐ μόνον τὸν οὐ-
 20 ρανὸν ἐρεῖ μὴ εἶναι ἐν τόπῳ μηδὲ κινεῖσθαι κατὰ τόπον, ἀλλὰ καὶ τῶν
 ὑπὸ σελήνην τὰς ὁλότητας. καὶ γὰρ ὅτι μὲν κατ' αὐτὸ οὐκ ἔσται ἐν τόπῳ
 κατ' αὐτόν, δῆλον, | εἴπερ κατ' αὐτὸ ἐν τόπῳ ἐστὶ τὸ κινητὸν κατὰ φοράν. 142^r
 20 τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ μεταβαῖνον τόπον ἐκ τόπου. ὅτι δὲ οὐδὲ κατὰ συμβεβη-
 κὸς ἔσται ἐν τόπῳ, δῆλον ἐντεῦθεν· εἰ γὰρ διότι τὰ μέρη αὐτῶν κινεῖται,
 τὰ δὲ ὅλα ἐν τοῖς μέρεσιν, ὅρα τὸ συμβαῖνον· ἐκεῖνα τῶν μερῶν κινεῖται
 κατὰ τόπον καὶ ἔστιν ἐν τόπῳ κατ' αὐτά, ὅσα ἀπεσπασμένα καὶ διηρη-
 25 μένα τοῦ ὅλου ἐστίν· ἐν δὲ τοῖς τοιοῦτοις οὐκ ἔστι τὸ ὅλον.
 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα ἐπάγειν ἔστι τῷ λόγῳ· ὁ δὲ μάλιστα εἰς 5
 διάρθρωσιν τῶν περὶ τόπου δογμάτων συντελεῖ, τοῦτο ἐστὶν οἶμαι τὸ τὰς
 κυριωτάτας ἀρχὰς ἀνευρεῖν, ἀφ' ὧν τοιοῦτος συναχθεὶς ὁ τόπος τοσοῦτον
 ἀνέχεται τῶν ἐνστάσεων. πρῶτον μὲν οὖν οἶμαι τὴν τῆς περιοχῆς τοῦ τό-
 30 που ἔννοιαν αἰτίαν γενέσθαι, δεύτερον δὲ τὴν λήψιν τοῦ κατ' αὐτὸ κινου-
 μένου κατὰ τόπον. κοινῆς γὰρ οὔσης ἔννοιας τοῦ τόπου, ὅτι περιεκτικὸς
 ἐστὶ τοῦ ἐν τόπῳ ὁ τόπος, καὶ τῆς περιοχῆς πολλαχῶς λαμβανομένης (καὶ 10
 γὰρ πᾶν τὸ ἐν τινι περιέχεσθαι δοκεῖ ὑπ' ἐκείνου τοῦ ἐν ᾧ ἐστίν), αὐτὸς
 περιοχὴν ἐκείνην τὴν οἶον περιεχούσιν ἐξεδέξατο, κατ' ἣν, ὡς εἶπον καὶ
 35 πρότερον, καὶ τὸ ἱμάτιον ἂν εἴη τόπος οὐ τοῦ ὅλου κατ' αὐτὸ περιεχομέ-
 νου, ἀλλὰ τοῦ ὅλου κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, ὡς κατὰ ταύτην ὀριζομένου τοῦ
 ὅλου. ὅτι γὰρ τοιαύτην ἔσχεν ἔννοιαν δηλοῖ καὶ τὸν οὐρανὸν τὸ πᾶν ἴσως

1 εἰ] εἰς E	3 φησιν Δ 5 p. 212 ^b 18	5 οὐ — ἀκίνητον (6) om. F
9 ἀπλῶς τόπον E	12 φησίν Δ 4 p. 212 ^a 23	13 καὶ] ἐν E
τοῦτο aF	16 ὅτι om. F	17 ἐν τόπῳ om. F
20 οὐδὲ E: οὐ aF	22 ὅρα aE: ἄρα F	24 οὐκέτι F
οἶμαι (cf. v. 26) E	27 κυριωτέρας F	25 post οὖν add.
τῆς aF	34 πρότερον p. 604, 19	30 post οὔσης add.
αὐτὴν F		35 ἀλλὰ — ἐπιφάνειαν om. F

εἶναι λέγων διὰ τὸ ἐξωτάτω πάντων εἶναι καὶ πάντα κατὰ τοῦτον περιέχειν 142·
τὸν τρόπον. ὅλον οὖν τὸ περιεχόμενον ὑποθέμενος εἶναι κατὰ τὴν ἀφορί- 15
ζουσαν τὸν ὄγκον ἐπιφάνειαν περιεκτικὸν ὅλου τοῦ σώματος ἔφατο τὸ τοῦ
περιέχοντος πέρασ. καίτοι χώρα τις ὁ τόπος εἶναι δοκεῖ καὶ ὑποδοχὴ τοῦ
5 ὅλου, ἀλλ' οὐχὶ περικαλύψις. πρὸς δὲ τὴν τοιαύτην ἔννοιαν πολὺ τι οἶμαι
συνετέλεσε τὸ τὰ μέρη δοκεῖν μὴ καθ' αὐτὰ εἶναι ἐν τόπῳ ἀλλὰ κατὰ τὴν
ὀλότητα, εἰ μὴ ἄρα καὶ τούτου ἢ τῆς περιοχῆς λήψις αἰτία γέγονεν. εἰ
γὰρ εἶχε καὶ αὐτὰ τόπον, καὶ δι' αὐτῶν ἂν ὁ τόπος ἐχώρει, συνεχῆς ὦν
πρὸς τὸν ὅλον ἐκεῖνον τόπον ὡσπερ καὶ αὐτὰ πρὸς τὴν οἰκειάν ὀλότητα. 20
τὸ δὲ μὴ εἶναι τὰ μέρη καθ' αὐτὰ ἐν τόπῳ, εἰληπται μὲν ὡς ἐναργές, ὅτι
μηδὲ ἔστι καθ' αὐτὰ τὰ συνεχῆ μέρη. μήποτε δὲ πρῶτον μὲν μέσην
ἔχοντα φύσιν τὰ μέρη τῶν τε πάντη ἀδιακρίτων στοιχείων καὶ τῶν πάντη
διακεκριμένων μονάδων, οὐκ ἂν φαίης ὀποτέροισι μετέη ἢ καὶ κατ' ἀμφό-
τερον αὐτὰ θεωρήσῃς ἅμα, ὅτι καὶ ἔστι καθ' αὐτὰ καὶ οὐκ ἔστι. καὶ
15 προσέπειτα, εἰ μὲν συνεχῆ ὄντα ἐν διωρισμένῳ τόπῳ ἐλέγομεν εἶναι, ὄντως
ἂν ᾔην ἄτοπον· εἰ δὲ ἐν συνεχεῖ, πόσον ἂν εἴη [τὸ] ἀκολουθότερον, ὡς 25
ἔχει τὸ ἐν τόπῳ, οὕτως ἔχειν καὶ τὸν τόπον, τὸ μὲν ὅλον πρὸς τὸν ὅλον,
τὸ δὲ μέρος πρὸς τὸ μέρος, καὶ τὸ μὲν συνεχές πρὸς τὸν συνεχῆ, τὸ δὲ
διωρισμένον πρὸς τὸν διωρισμένον; οὕτω γὰρ καὶ χωρητικὸς ὄντως ὁ τόπος
20 ἔσται, καὶ ταύτη οἶμαι διορίσαι μᾶλλον ἐργῆν τοῦ τόπου τὸ ἀγγεῖον, ὅτι
τὸ μὲν περικαλύπτει μόνον, ὁ δὲ δι' ὅλου χωρεῖ, ἀλλὰ μὴ τῷ κινουμένῳ
καὶ ἀκινήτῳ. περὶ δὲ τῆς λήψεως τοῦ καθ' αὐτὸ κινουμένου κατὰ τόπον
λέγων ὅτι, ὡσπερ εἶπεν ἀεὶ, καὶ νῦν ἐθελήσας ἀπὸ τῶν ἐναργῶν ποιήσα- 30
σθαι τὴν ἐπὶ τὸν τόπον ἔφρασον καὶ τούτοις μόνις ἐγκαταμείνας τοιοῦτον
αὐτὸν ἡρακλῆσθη παραλαβεῖν. τῷ γὰρ ὄντι ἢ κατὰ τόπον κινήσεις εἰς ἔν-
νοιαν ἡμᾶς ἤγαγε τοῦ τόπου, καὶ τῶν κατὰ τόπον κινουμένων ἐκεῖνα μᾶλλον
τὰ μεταβάλλοντα καθ' ὅλα ἑαυτὰ τόπον ἐκ τόπου. ὀρῶντες γὰρ, ὡς καὶ
αὐτὸς εἶπεν, ἔνθα πρότερον ᾔην ἀήρ, ἐνταῦθα ὕδωρ γινόμενον εἰς ἔννοιαν
τῆς κοινῆς ὑποδοχῆς ἤλιθμεν. ᾔην τόπον ἐκαλέσαμεν. ἐπειδὴ οὖν ἀπὸ τού-
30 των μάλιστα ἡμεῖς τὸν τόπον ἔγνωμεν, ταῦτα παρέλαβεν ὡς ἐν τόπῳ ὄντα. 35
καίτοι φαίη τις ἂν μήπω τελείως τῆς Ἀριστοτέλους ἐννοίας καταδραξάμε-
νος, ὅτι καὶ ἀπὸ τούτων ἡμεῖς εἰς ἔννοιαν ἤλιθμεν τοῦ τόπου, ἀλλὰ καὶ
ἀπὸ τῆς κυκλοφορίας, ὡς αὐτὸς ἐν τῷ τελευταίῳ βιβλίῳ τῆσδε τῆς πραγμα-
τείας δείκνυσιν, εἰς ἔννοιαν ἐργόμεθα τῆς ἀκινήτου αἰτίας τῶν πάντων.
35 καὶ οὐ δῆπου διὰ τοῦτο τὴν ἐν τῇ κυκλοφορίᾳ μέθεξιν ἐκείνης τὴν ἀκινή-
τως καὶ πρώτως καὶ κυρίως ἀπειροδύναμον τῶν πάντων αἰτίαν εἶναι φαμεν· 40

1 λέγων Δ 5 p. 212 b 17 ἐξωτάτω] ἐξέχειν primo scripsisse videtur E 5 ἀλλ'
οὐ F 8 ἂν] ἀεὶ, inserto post τόπος ἂν a 13 φαίης iteravit F ὀποτέροισι
sic EF: ὀποτέροις a. imitator Homericum (E 85) Τυδεῖδην δ' οὐκ ἂν γνοίης ποτέροισι με-
τείη 14 θεωρήσῃ aF 16 τὸ (post εἴη) EF: delevit a 17 τὸ (ante ἐν) aF:
τῷ E οὕτως ἔχει E¹ τὸν μὲν ὅλον πρὸς τὸ ὅλον E 19 ὁ τόπος ὄντως E
26 τῶν] τὴν E 27 ἴμμο μεταβαίνοντα 28 εἶπεν cf. Δ 1 p. 208 b 1 sqq. 31 κατα-
δεξάμενος F 35 τὴν (post ἐκείνης) E: τῆς aF 36 καὶ (ante κυρ(ως) om. a

τίς οὖν ἦν ἀνάγκη μένειν ἐν τοῦτοις μόνοις, ἀφ' ὧν ὑπεμνήσθημεν; ἐπεὶ 142^r
 δὲ ὄλωσ' ἐπάθομεν τοῦτο (καί) ταῦτα εἶναι τὰ κυρίως κινούμενα κατὰ τό-
 πον ὑπειλίφραμεν, ὥστε καὶ πᾶν τὸ ἐν τόπῳ τὸ κινητὸν κατ' εὐθείαν
 εἰπεῖν, ἀνάγκη γέγονε λοιπὸν τὸ καθ' αὐτὸ ἐν τόπῳ τοιοῦτον ἀφορίσασθαι,
 5 ὡς πρὸς ἄλλο τι περαίνειν καὶ ταῦτα λέγειν, ἅπερ αὐτὸς φησιν. ὅταν μὲν
 οὖν μὴ διηρημένον ἢ τὸ περιέχον ἀλλὰ συνεχές, οὐχ ὡς ἐν τόπῳ λέγεται
 ἐν ἐκείνῳ, ἀλλ' ὡς μέρος ἐν ὄλῳ· ὅταν δὲ διηρημένον ἢ καὶ ἀπτόμενον, 45
 ἐν πρώτῳ ἐστὶ τῷ ἐσχάτῳ τοῦ περιέχοντος. τὸ γὰρ μεταβαῖνον τόπον ἐκ
 τόπου πάντως ἐπιλήφεται τόπον ὅνπερ οὐκ εἶχε πρότερον. διὸ τὰ κατὰ
 10 φορὰν καὶ κατὰ αὐξήσιν καὶ φθίσειν κινούμενα τοιαῦτά φησιν εἶναι, τὰ δὲ
 ἐπιλαμβάνοντα τόπον ἢ κενὸν ὄντα σώματος αὐτὸν ἐπιλαμβάνει (ἀλλ' ἠξίω-
 ται ὥσπερ πᾶν σῶμα ἐν τόπῳ, οὕτω καὶ πάντα τόπον ἔχειν σῶμα) ἢ
 ὅπερ λοιπὸν τοῦ πλησιάζοντος αὐτῷ καὶ πρὸς αὐτὸ περαίνοντος ἐπιλήφεται
 τὸν τόπον. δεῖ ἄρα πάντως εἶναι τὸ ἀπτόμενον τοῦ τοιοῦτου σώματος καὶ 50
 15 κατὰ τοῦτο περιέχον αὐτό. αὕτη μὲν οὖν οἶμαι αἰτία γέγονε τοῦ τὸ ὄν ἐν
 τόπῳ πάντως ὑφ' ἑτέρου περιεχόμενον ἔξωθεν ὑποθέσθαι, μὴ μέντοι καὶ
 ἀντιστρέφειν τὸν λόγον. οὐδὲ γὰρ τὸ περιεχόμενον ὑφ' ἑτέρου ἐν τόπῳ
 εἶναι φησιν ἢ κατὰ τόπον κινεῖσθαι, εἰ μὴ καὶ μεταβαίνει τόπον ἐκ τόπου.
 οὕτως ἀπὸ τούτων ἢ ἔννοια γέγονε τοῦ τόπου. καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ τὰς
 20 πλανωμένας ἐν τόπῳ φησὶν εἶναι καίτοι περιεχομένας ὑπ' ἀλλήλων καὶ
 τῆς | ἀπλανοῦς, ὅτι οὐ μεταβαίνουνσι τὸν τόπον. καὶ τί λέγω τὰς πλανω- 142^v
 μένας; ἀλλ' οὐδὲ τῶν στοιχείων οἶμαι τὰς ὁλότητας ἐν τόπῳ φήσει. εἰ γὰρ
 πᾶν τὸ ἐν τόπῳ καὶ κινεῖσθαι κατὰ τόπον λέγει, εἴπερ τὸ κινητὸν σῶμά
 ἐστὶν ἐν τόπῳ καὶ κινητὸν κατὰ φορὰν, τοῦτ' ἐστὶν ἐπ' εὐθείας, ὡς τῆς
 25 κύκλῳ μὴδὲ οὔσης κατὰ τόπον κινήσεως, ὁῦλον ὅτι μόνα τὰ εὐθυπορού-
 μενα καὶ κινεῖσθαι καθ' αὐτὰ κατὰ τόπον καὶ εἶναι ἐν τόπῳ φησὶν, ὅτι 5
 ταῦτα μόνα μεταβάλλει τὸν τόπον. τοιαῦτα δὲ τῶν ὑπὸ σελήνῃ τὰ μέρη
 ἀποσπασθέντα τῆς οἰκείας ὁλότητος· αὐταὶ μέντοι αἱ ὁλότητες ἢ μένουσιν
 ἢ κύκλῳ κινεῖσθαι, εἰ μὴ ἄρα ἀξιομένας τις αὐτὰς ἢ μειουμένας ἐννοή-
 30 σαι. τότε γὰρ ἐπιλαμβάνουσαι καὶ ἀφιεῖσαι τόπον κατὰ φορὰν κινεῖσθαι
 δοκοῦσιν. εἰ οὖν μήτε τῶν οὐρανίων ἐστὶ τι ἐν τόπῳ καὶ τῶν ὑπὸ σελή-
 νῃ οὔτε τὰ μέρη, ὅτι συνεχῆ, οὔτε τὰ ὅλα ὅτι οὐ μεταβαίνει, οὐδὲν ἂν
 εἶη κατὰ φύσιν ἐν τόπῳ, πλὴν εἰ ἄρα τῶν φυτῶν καὶ τῶν μερικῶν ζώων. 10
 Τὴν μὲν οὖν συναγωγὴν τοῦ τοιοῦτου ὀρισμοῦ ἐκ τούτων οἶμαι γεγο-
 35 νέναι. ἐπεὶ δὲ καὶ ἐκ τῆς τετραγῆς γενομένης αὐτῷ διαιρέσεως τὸ αὐτὸ
 δοκεῖ συναγεῖν (ἢ γὰρ ὄλη, φησὶν, ἢ εἰδός ἐστὶν ὁ τόπος ἢ τὸ πέρασ τοῦ

1 ἦν om. F ἀφ' ὧν cogitando supplevisse videtur εἰς ἔννοιαν ἔλθειν τοῦ τόπου cf.
 p. 608, 32 2 καὶ ταῦτα a: ταῦτα EF 6 ἢ om. F 8 τῶν ἐσχάτων E
 9 ὄν πρότερον οὐκ εἶχε aF 11 αὐτὸν om. F 12 οὕτω καὶ πάντα τόπον om. E
 14 πάντως om., in mrg. add. F¹ 18 κατὰ τὸν τόπον E εἰ μὴ καὶ aF: μὴ E
 21 πῦτες μεταβάλλουσι ut v. 27. aliter v. 18 τὸν τόπον E (cf. v. 27): τόπον aF
 22 ἀλλ' om. aF οἶμαι om. aF φήσει E: φησὶν aF 28 αὐται aF 29 κινεῖ-
 ται E μὴ aF: μὲν E 32 οὐδὲν aF: οὐδὲ E 33 ζῶον E 34 οὖν om.
 aF 35 γενομένης F αὐτῶν E 36 συναγάγειν sic E

περιέχοντος ἢ τὸ μεταξὺ τῶν περάτων διάστημα, ἀλλὰ μὴν οὐδὲν τῶν 142^v
 ἄλλων τριῶν, τὸ πέρασ ἄρα τοῦ περιέχοντος), εἰκὸς μὲν καὶ τοῦτο τῇ τῆς
 περιοχῆς ἐννοία ἀκολουθῆσαι, δι' ἣν οὐδὲ εἶναι τι δόξει τὸ μεταξὺ τοῖς
 τὴν περιοχὴν ὡς περικαλύψιν μόνον ὑποθεμένοις, ἴσως δὲ καὶ τῷ ὀρισμῷ 15
 5 τοῦ σώματος, ὃς λέγει τὸ σῶμα τριχῆ διαστατὸν εἶναι καὶ τὸ τριχῆ δια-
 στατὸν σῶμα· εἰ δὲ ἀνελλιπῆς οὗτος ἢ μῆ, μετ' ὀλίγον ἐν τῷ περὶ τοῦ
 διαστήματος λόγῳ σκοπεῖ οἰκειότερον. τοσοῦτον δὲ νῦν ἴστέον ὅτι τῷ ὑπο-
 τιθεμένῳ πᾶν τὸ τριχῆ διαστατὸν σῶμα εἶναι καὶ μῆδὲν σῶμα διὰ σώμα-
 τος χωρεῖν. ἀπογνωστέον ἂν εἶη τούτῳ τοῦ διαστήματος τοῦ μεταξὺ τῶν
 10 τοῦ περιέχοντος περάτων. ὅτι δὲ οὐδ' ἀπαράλειπτος ἢ τετραχῆ διαίρεσις
 αὐτῆ, μαθησόμεθα, ἥνικα ἂν καὶ ἄλλας παρὰ ταύτας ὑποθέσεις περὶ τόπου 20
 διερευνώμεθα. τοῦτο δὲ ἂν εἴποιμι πρὸς τὸ παρόν, ὅτι πολλὰ καὶ ἄλλα
 ἐστὶ τῶν ἐχόντων σχέσιν πρὸς ἄλληλα τὴν ἐν τινι, ἢ μῆτε ὕλη μῆτε εἰδὸς
 ἐστὶ μῆτε τὸ μεταξὺ διάστημα, καὶ ὅμως οὐκ ἐστὶ τὸ πέρασ τοῦ περιέχον-
 15 τος· οὔτε γὰρ τὸ ὅλον ἐν ᾧ τὰ μέρη οὔτε τὰ μέρη ἐν οἷς τὸ ὅλον οὔτε
 τὸ γένος οὔτε ὁ χρόνος οὔτε ἄλλο τι πλὴν τῶν ὡς ἀγγεῖων καὶ ὅλων τῶν
 περικαλύπτειν πεφυκότων. εἶκοι δὲ μῆδ' αὐτὸς ὡς διαίρεσιν λαμβάνειν,
 ἀλλ' ὡς ἀπαριθμησὶν τῶν περὶ τόπου ὑπόθεσιν τῶν εἰς ἐννοίαν ἐλθόν- 25
 των τινά. εἰ τοίνυν μὴ διαιρετικῶς εἰληπται, ἔνδοξος ἢ ἐπιχειρήσις δοκεῖ
 20 καὶ οὐκ ἀποδεικτική. ὅτι δὲ οὐδὲ αἰ πρὸς τὸ μεταξὺ διάστημα ῥηθεῖσαι
 ἀντιλογίαι ἔχουσί τι ἀναγκαῖον, καὶ τοῦτο ἐν τοῖς περὶ τοῦ διαστήματος εἰσό-
 μεθα λόγοις αὐτίκα μάλα.

Νῦν δὲ τοσοῦτον πρὸς τε τὴν εἰρημένῃν τοῦ τόπου ὑπόθεσιν καὶ πρὸς
 τὰς ἄλλας ῥηθησομένας εἰπὼν ἐφ' ἑτέρους μεταβήσομαι λόγους, ὡς εἰς με-
 25 ρικὰς τοῦ τόπου χρείας ἀποβλέποντες ἄλλοι πρὸς ἄλλην καὶ πρὸς ταύτην
 ἀπειθύνοντες τὸν περὶ αὐτοῦ λόγον πολλοῖς ἐξ ἀνάγκης ἀτόποις πάντες 30
 περιπεπτώκαμεν. τί γὰρ δῆποτε τὸ μὲν ὅλον δεῖται τόπου, τὰ δὲ μέρη
 οὐκ ἐστὶν ἐν τόπῳ; εἰ μὲν γὰρ τὰ σώματα δεῖται καθὼ σῶματα, οὐ δῆ-
 που τὸ μὲν ὅλον σῶμά ἐστι, τὰ δὲ μέρη ἀσώματα. εἰ δὲ καθὼ ὅλα δεῖται
 30 τόπου, διὰ τί μὴ καὶ ὁ οὐρανὸς ἐστὶν ἐν τόπῳ καὶ ὁ ὅλος κόσμος; ἀλλ'
 εἰκοιεν ὁ Ἀριστοτέλης μόνον δεῖσθαι τόπου λέγειν τὰ μεταβαίνοντα καθ' ὅλα
 ἑαυτὰ καὶ ἐπιλαμβάνοντα τόπον ὃν οὐ πρότερον εἶχον, ὥσπερ καὶ χρόνου 35
 δεῖσθαι φησὶν οὐ τὰ αἰδία, ἀλλὰ τὰ ἐν μέρει χρόνου ὑφεστῶτα διὰ τὸ
 μῆδὲ εἶναι τὸν ὅλον χρόνον, εἰ μὴ κατὰ μέρος. εἰ οὖν πρὸς τοῦτο χρειώ-
 35 ῶς εἶναι δοκεῖ ὁ τόπος πρὸς τὰς μεταβάσεις τοῖς μῆτε ἐστάναι ἐν ταῦτῳ
 μῆτε κινεῖσθαι δυναμένοις, εἰκότως ταῦτα μόνον φαίη ἂν ἐν τόπῳ. καὶ
 ὅρα ὅπως οὐκ ἐπὶ τὴν ὅλην φύσιν τοῦ ζητουμένου ἀνέδραμεν ὁ λόγος,

4 τῶν ὀρισμῶν statim v deletis E	6 ἀνελλιπῆς E	7 σκοπεῖν aF	11 περὶ
τοῦ τόπου aF	16 οὔτε ὁ χρόνος om. a	18 περὶ τοῦ τόπου F	19 ἐξαι- ρετικῶς E
20 οὐδὲ E: om. aF	20. 21 ἀντιλογίαι ῥηθεῖσαι E	24 post ἄλλας	
iteraverunt τὰς aF	26 ἐπειθύνοντες E	πάντες ἀτόποις aF	29 ἐστὶ om.
aF καθὼ ὅλα aF: καθόλου (comp.) E	30 ὅλος ὁ κόσμος aF	31 δεῖσθαι	
τοῦ τόπου aF	37 ὁ λόγος ἀνέδραμεν aF		

ἀλλ' ἐπὶ τὸ προσεχὲς ἡμῖν καὶ γινώριμον. καίτοι καὶ τὰ δυνάμενα ἐν τῷ 142^v
 αὐτῷ μένειν ἢ κινεῖσθαι, ὡσπερ ὁ οὐρανός, πῶς λέγεται ἐν τῷ αὐτῷ; ἄρα 40
 ὡς ἐν ἑαυτῷ; ἀλλ' οὐδέν, φησίν, ἔστιν ἐν ἑαυτῷ σῶμα, ὅτι ἄλλο τὸ δ
 καὶ ἄλλο τὸ ἐν ᾧ. κἂν μὴ κινεῖσθαι δὲ ὁ οὐρανός λέγεται, ὅτι οὐ μετα-
 5 βραίνει τόπον ἐκ τόπου, ἀλλὰ μένει γε ἐν ταύτῳ καὶ ἀμετάβατος λέγεται οὐ
 κατὰ τὴν οὐσίαν, ἀλλ' ὡς τὸν αὐτὸν κατέχων τόπον. οὕτως ἄρα τὸ μὴ τὴν
 χρεῖαν τοῦ τόπου προϋποθέσθαι τελείως τοῦτο τῶν ἐνστάσεων ἐστὶν αἴτιον.

Ἄλλ' ὅπως μὲν ὁ θεῖος Ἀριστοτέλης κἂν εἰ μὴ πάντα περιέλαβε τοῦ
 τόπου τὰ σημαίνόμενα διὰ τὸ πρῶτως περὶ αὐτοῦ ζητῆσαι, ἀλλ' ἐκεῖνο γε 45
 10 ᾧ προσέβαλε καλῶς ἀνεῦρεν. ὕστερον δειχθήσεται. μετὰ δὲ ταύτην τὴν
 ὑπόθεσιν ἐκεῖνην εἰ δοκεῖ προβαλόμεθα. τὴν Πρόκλος ὁ ἐκ τῆς Λυκίας
 φιλόσοφος διδάσκαλος τῶν ἡμετέρων διδασκάλων γενόμενος καινοπρεπῆ πα-
 ραδέδωκε. πάντων ὧν ἴσμεν αὐτῆς μόνος σῶμα τὸν τόπον λέγειν ἐλόμενος.
 οὗτος δὴ οὖν καὶ τὰ ἀξιώματα τὰ περὶ τόπου τοῦ Ἀριστοτέλους δεξάμενος
 15 καὶ τὴν τετραγῆ γενομένην τῆς περὶ τόπου ζητήσεως διαίρεσιν ἀποδεξάμε-
 νος "ἀνάγκη, φησίν, αὐτὸν ἢ ὕλην εἶναι ἢ εἶδος ἢ τὸ πέρασ τοῦ περιέ- 50
 χοντος σώματος ἢ διάστημα ἴσον τῷ ἐν τόπῳ τὸ μεταξὺ τῶν τοῦ περιέχον-
 τος περάτων. εἰ γὰρ μήτε τῶν ἐν αὐτῷ τι εἴη μήτε τῶν περὶ αὐτό. οὐδ'
 ἂν μεταβάλλειν δύναίτο κατὰ τόπον μηδενὸς ἢ τῶν ἐν αὐτῷ ἢ τῶν περὶ
 20 αὐτὸ ἐξαλλαγῆν ὑπομένοντος. εἶναι δὲ τὰ μὲν ἐν αὐτῷ τὸ εἶδος καὶ τὴν
 ὕλην, τὰ δὲ περὶ αὐτὸ τὸ τε πέρασ τοῦ περιέχοντος καὶ τὸ μεταξὺ". δεί-
 ξας οὖν ὅτι μήτε ἡ ὕλη ἐστὶ μήτε τὸ εἶδος διὰ τῶν αὐτῶν τῷ Ἀριστο-
 τέλει ἐπιχειρήσεων, ἀνελθὼν δὲ καὶ | τὸ πέρασ εἶναι τοῦ περιέχοντος ἐκ 143^r
 τῶν ἐπαγομένων ἀτόπων τῷ λόγῳ, συνήγαγεν ὅτι τὸ μεταξὺ διάστημα ἐστὶν
 25 ὁ τόπος· καὶ οὕτως ἐπισυνάπτει τῆς οἰκείας δόξης τὴν ἀπόδειξιν. ἐπειδὴ
 δὲ καὶ σαφῶς αὐτὴν καὶ συνηρημένως ἐξέθετο, κάλλιον ἂν ἴσως εἴη τῶν
 αὐτοῦ ῥημάτων ἀκούειν ἐχόντων ὧδε· "λείπεται τοίνυν εἰ μήτε εἶδος ὁ
 τόπος τοῦ ἐν τόπῳ μήτε ὕλη μήτε τὸ πέρασ τοῦ περιέχοντος, τοῦτο ἐκεῖνο 5
 τὸ μεταξὺ τῶν περάτων τοῦ περιέχοντος διάστημα νοούμενον εἶναι τὸν
 30 πρῶτον ἐκάστου τόπον. τοῦ δὲ παντὸς κόσμου πᾶν τὸ διάστημα τὸ κοσμικὸν
 ἕτερον ὂν παρ' αὐτὸ τὸ διάστημα, τοῦτο δὴ οὖν ἢ οὐδέν ἐστὶν ἢ ἔστι τι.
 καὶ εἰ μὲν μηδέν ἐστὶν, ἡ τοπικὴ κίνησις ἔσται ἐκ τοῦ μηδενὸς εἰς μηδέν
 πάσης κινήσεως κατὰ τι τῶν ὄντων οὐσης, καὶ οἱ κατὰ φύσιν τόποι οὐδὲν
 ἔσονται. καίτοι πᾶν τὸ κατὰ φύσιν εἶναι τι τῶν ὄντων ἀναγκαῖον. εἰ δὲ
 35 ἔστι τι, πάντως ἢ ἀσώματόν ἐστὶν ἢ σωματικόν. ἀλλ' εἰ ἀσώματον, ἀτο- 10
 πον· δεῖ γὰρ τὸν τόπον ἴσον εἶναι τῷ ἐν τόπῳ. σῶμα δὲ καὶ ἀσώματον
 ἴσα πῶς ἂν γένοιτο; τὸ γὰρ ἴσον καὶ ἐν ποσοῖς ἐστὶ καὶ ἐν ὁμογενέσι
 ποσοῖς οἷον γραμμαῖς πρὸς γραμμάς καὶ ἐπιφανείαις πρὸς ἐπιφανείας καὶ

2 ἢ aF: καὶ E 3 φησίν cf. Δ c. 3 6 κατέχων F 11 προβαλλόμεθα a
 [Πρόκλος] fortasse in libro *De primo loco* (cf. Muhammedis Isaacis f. Filhrist p. 252 ed. Flügel),
 v. infra v. 30 πρῶτον τόπον 12. 13 παρέδωκε a 18 οὐδ'] οὐκ a 22 ἢ om. aF
 28 μήτε ὕλη om. F 29 post περιέχοντος habet καὶ τοῦ περιεχομένου F 31 ἢ ἔστι —
 ἐστὶν (33) om. E 37 ἴσα πως a 38 καὶ (ante ἐπιφανείας) om. E

τόπον εἶναι λέγοντος καὶ ἀπὸ τῶν λογίων δὲ τῶν Χαλδαίοις ἐκδοθέντων 143^r
τὰ περὶ τῆς πηγαίας ψυχῆς εἰρημένα παρατιθέμενος

ἀρῶν ἐμψυχούσα φάος πῦρ αἰθέρα κόσμος.

- τοῦτο γὰρ εἶναι τὸ φῶς τὸ ὑπὲρ τὸ ἐμπύριον μονάδα ὃν πρὸ τριάδος τῆς 40
5 τοῦ ἐμπυρίου καὶ αἰθερίου καὶ ὑλαίου. τοῦτο δὲ εἶναι φησι τὸ καὶ τὰς
αἰδίου τῶν θεῶν λήξεις πρῶτον ὑποδεξάμενον καὶ τὰ αὐτοπτικὰ θεάματα
ἐν ἑαυτῷ τοῖς ἀξίοις ἐκφαίνον. ἐν τούτῳ γὰρ τὰ ἀτύπωτα τυποῦσθαι φησι
κατὰ τὸ λόγιον. καὶ τάχα ἂν φαίη διὰ τοῦτο τόπον αὐτὸ κεκληθῆναι ὡς
τύπον τινὰ ὄντα τοῦ ὅλου κοσμικοῦ σώματος καὶ τὰ ἀδιάστατα δίστασθαι
10 ποιοῦντα. ἐπὶ δὲ τούτου ἀπορεῖ πρὸς ἑαυτὸν, πῶς σῶμα διὰ σώματος
χωρήσει, καὶ πότερον ἄψυχός ἐστιν ἢ μετέχει ψυχῆς. ἀλλὰ ἄψυχόν φησιν 45
εἶναι ἀδύνατον, καὶ ὅτι κρείττων ἐστὶ τῶν ἐν αὐτῷ ἐψυχωμένων ὄντων καὶ
ὅτι τὰ λόγια ψυχοῦσθαι φασὶ καὶ τοῦτον καὶ πρῶτον τῶν ἄλλων. εἰ δὲ
ἔμψυχος, πῶς ἀκίνητος; καὶ τὸ μὲν πρῶτον διαλύει ἀπὸ τῆς τῶν ἀύλων
15 σωματίων ἀπαθείας. “τὸ γὰρ αὐλον, φησί, σῶμα οὔτε ἀντερείδει οὔτε ἀντε-
ρείδεται· τὸ γὰρ ἀντερείδόμενον φύσιν ἔχει πάσχειν ὑπὸ τῶν ἀντερείδόν-
των δυναμένην. ἀλλ’ οὔτε διαιρεῖ οὔτε διαιρεῖται ἀπαθὲς ὄν, ὥστε οὐδὲ
τὸ ἄτοπον ἐκεῖνο δυνατὸν ἐπάγειν, ὅτι χωρήσει τὸ ὅλον διὰ τοῦ μικροτά- 50
του. εἰ γὰρ μὴ πέφυκε διαιρεῖσθαι, οὐδ’ ἂν εἰς ἴσα τέμνοιτο τῷ μικρο-
20 τάτῳ· εἰ δὲ μὴ τοῦτο, οὐδ’ ἂν χωρήσει τὸ ὅλον δι’ ἐκεῖνου.” τὸ δὲ γε
δεύτερον λύει λέγων ὑπ’ αὐτῆς αὐτὸν ψυχοῦσθαι τῆς πηγαίας ψυχῆς θεῖαν
ἔχοντα τὴν ζωὴν καὶ κατὰ τὸ οὐσιῶδες αὐτοκίνητον ἐστῶτα, ἀλλ’ οὐχὶ τὸ
κατ’ ἐνέργειαν. “εἰ γὰρ καὶ ἐν τῇ ψυχῇ διττὸν τίθεμεν τὸ αὐτοκίνητον,
τὸ μὲν κατ’ οὐσίαν, φησί, τὸ δὲ κατ’ ἐνέργειαν, καὶ τὸ μὲν ἀκίνητόν φαμεν,
25 τὸ δὲ κινούμενον. τί κωλύει | φάναι τὸν τόπον τῆς τοιαύτης μετέχειν καὶ 143^v
ζῆν κατ’ οὐσίαν ἀμετάβατον, τὸν δὲ κόσμον κατὰ τὴν κατ’ ἐνέργειαν αὐτο-
κίνητον; εἰ δὲ καὶ τὴν κατ’ ἐνέργειαν, φησί, τοῦ τόπου κίνησιν θεωρεῖν
ἐθέλοις, ὅψει κινητικὸν ὄντα τῶν κινουμένων σωματίων διαστηματικῶς ἐκει-
νων ἐξελιττόντων τὰ τοῦ τόπου μέρη, ἅτε μήτ’ ἐκείνων ἐν παντὶ εἶναι τῷ
30 τόπῳ δυναμένων μήτε τοῦ τόπου πᾶσι παρεῖναι καθ’ ἕκαστον ἑαυτοῦ μέ-
ρος· καὶ ταύτη μεσότης ἐστὶ πρὸς ψυχὴν τὴν ἀδιαστάτως κινούσαν. καὶ 5
γὰρ ἔθηκε ζωὴ μὲν καθὼ ζωὴ διδόναι κίνησιν, τὸ δὲ πρῶτως ζωῆς μετα-
σχὸν ὁ τόπος ὧν, τὴν κατὰ τὰ ἑαυτοῦ μέρη κίνησιν δοῦς, τὴν κατὰ τόπον
ιδίως ἐκφεῖναι κίνησιν ἕκαστον ποιῶν τῶν τοῦ κινουμένου μερῶν ἐφείσθαι
35 ἐν ὅλῳ αὐτῷ εἶναι, μὴ δυνάμενον δὲ διὰ τὴν φυσικὴν τοῦ διαστήματος
ιδιότητά παρα μέρος ἐν τῷ ὅλῳ γίνεσθαι. πᾶν γὰρ τὸ εἶναι τι ἐφείμενον
ἐκπεσὸν τοῦ εἶναι δι’ ἔλλειψιν φύσεως γίνεσθαι ἐφείται τοῦτο ὅπερ εἶναι
δι’ ἀσθένειαν οὐδὲ δύνηται. καὶ γὰρ ἔδει, φησί, τῆς ἀσωμάτου καὶ ἀμετα- 10
βάτου ζωῆς, οἷα ἐστὶν ἡ τῆς πηγαίας ψυχῆς, καὶ τῆς μεταβατικῆς καὶ

I τῶν λογίων δὲ iteravit F

8 post τοῦτο iteravit φαίη F

12 ἐμψυχωμένων a

15 ἀντερείδεται aF: εἰρείδεται E

17 διαιρεῖ οὔτε om. aF

20 χωρήσει E

25 post μετέχειν add. ζωῆς a
τοῦ aE

26 κατ’ (post κατὰ τὴν) om. E

36 τὸ F:

σωματικῆς (μέσῃ) εἶναι τὴν ἀμετάβατον μὲν, σωματικὴν δέ. δοκεῖ δέ μοι, 143^v
 φησί, καὶ τὰ κέντρα τοῦ κόσμου παντὸς ὡς ἐνὸς ἐν τούτῳ πεπηγμένοι. εἰ
 γὰρ τὰ λόγια φησι τὰ κέντρα τοῦ ὑλαίου κόσμου ἐν τῷ ὑπὲρ αὐτὸν αἰθέρι
 πεπηγμένοι, κατὰ τὸ ἀνάλογον ἀναβαίνοντες τοῦ ἀκροτάτου τῶν κόσμων ἐν
 5 τῷ φωτὶ τούτῳ τὰ κέντρα φήσομεν ἡδράσθαι. μήποτε δέ, φησί, τὸ φῶς
 τοῦτο πρῶτον εἰκὼν ἐστὶ τοῦ πατρικοῦ βυθοῦ καὶ διὰ τοῦτο ὑπερκόσμιος 15
 ὅτι καὶ ἐκεῖνος”.

Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα περὶ τοῦ τόπου φησὶν ὁ Πρόκλος· ἡμεῖς δὲ
 τῶς αὐτῇ αὐτοῦ τὴν ἀπόδειξιν ἐπισκεψόμεθα, ἀφ’ ἧς τοιοῦτον εἶναι σῶμα
 10 συνήγαγε τὸν τόπον. καὶ πρῶτον γε πρὸς τὴν τετραχῆ γενομένην διαίρεσιν
 ἐνιστάμενοι τῶν εἰρημένων ἑναγχος ὑπομνησθῶμεν, ἐν οἷς, ὡς ἐνόμιζον,
 εἶδειξαι μὴ διαίρεσιν ἀλλ’ ἀπαριθμήσιν εἶναι τῶν περὶ τόπου δοξῶν, εἴπερ
 καὶ ἄλλοι τινὲς εἰσι τρόποι τῆς περὶ τόπου ἀποδόσεως. εἰ οὖν μὴ διαί- 20
 ρετικῶς εἰληπται, δῆλον ὅτι οὐκ ἀληθὲς εἰπεῖν τὸ ‘εἰ μήτε ὕλη μήτε εἶδος
 15 μήτε τὸ πέρασ τοῦ περιέχοντος, λείπεται τὸ διάστημα εἶναι τὸ ἴσον τῷ
 ἐν τόπῳ ὄντι’. εἴω γὰρ λέγειν ὅτι καὶ κατ’ ἄλλην ἔννοιαν εἰληπται τὸ
 διάστημα νῦν ἥπερ ὑπ’ Ἀριστοτέλους. ἐκεῖνος μὲν γὰρ διωρισμένως ἀσώ-
 ματον ὑπέθετο τὸ διάστημα, ὡς δημοῖ λέγων “ἀλλὰ καὶ τὸ μεταξὺ ὡς ὄν
 20 ποιήσασθαι εἰς σῶμα καὶ ἀσώματον. πλὴν εἰ καὶ ταῦτα παρίδοι τις, πῶς 25
 τὸ ἐφεξῆς ἀληθὲς, ὅτι ἀσώματον οὐκ ἂν εἴη τὸ μεταξὺ τοῦτο διάστημα τὸ
 τοπικόν; εἰ γὰρ ἴσος, φησὶν, ὁ τόπος κεῖται τῷ ἐν τόπῳ σώματι, σῶμα
 δὲ καὶ ἀσώματον οὐκ ἂν ἴσα γένοιτο, διότι τὸ ἴσον ἐν ποσοῖς ἐστὶ καὶ
 ὁμογενέσι ποσοῖς, οὐκ ἂν ἀσώματον εἴη τὸ τοπικὸν διάστημα. ἀλλ’ εἰ
 25 τοῦτό φαμεν ἴσον ὃ τῷ αὐτῷ μέτρῳ μετρεῖται, τὰ δὲ μέτρα κατὰ τὰς δια-
 στάσεις γίνονται, καὶ οὐ κατὰ τὰ τῶν σωμάτων μεστώματα, πῶς οὐκ ἀλη-
 θὲς εἰπεῖν ὅτι τὸ τριχῆ διαστῶς ἴσον εἶναι δύναται τῷ τριχῆ διαστῶτι;
 καὶ γὰρ καὶ ὁμογενὲς ἐστὶ κατὰ τοῦτο. ἐπιφάνεια μὲν οὖν σώματι οὔτε 30
 ὁμογενὲς οὔτε ἴση γένοιτο ἂν διὰ τὴν ἐπιλειψιν τῆς μιᾶς διαστάσεως κατὰ
 30 εἶδος διαφερούσης, τὸ δὲ μήκος καὶ πλάτος καὶ βάθος ἔχον πῶς οὐκ ἂν
 ὁμογενὲς εἴη κατ’ αὐτό γε τοῦτο τῷ τὰς αὐτὰς ἔχοντι διαστάσεις; ἀλλ’
 εἰ μὲν μηδὲ εἶναι ὅλως καθ’ ἑαυτὸ τοιοῦτόν τι διάστημα ἔλεγεν, ὥσπερ ὁ
 Ἀριστοτέλης, αὐτὸ τοῦτο εἶδει δεῖξαι ἢ ὡς ἀποδεδειγμένον λαβεῖν. εἰ δὲ
 συγχωρῶν εἶναι τόπον αὐτὸ οὐ φησὶν ὑπάρχειν διὰ τὸ μὴ παρισούσθαι τῷ
 35 ἐν τόπῳ σώματι, θαυμάζω πῶς ὀρθῶς εἴρηται, εἰ μὴ ἄρα τοιοῦτον τὸ διά- 35

1 μέσῃ a: om. EF 2 παντὸς om. F 4 ἀναβαίνοντας a 5 τούτῳ E: τούτου aF
 ἡδράσθαι E cf. p. 612, 31: ἰδρῶσθαι aF 6 ἐστὶν εἰκὼν aF διὰ τοῦ a ὑπερ-
 κόσμιος a: ὑπερκόσμος EF 8 τὰ om. E 10 γενομένην aF 11 ὡς om. E
 ὑπομνησθῶμεν] immo ὑπεμνήσθημεν, cf. p. 610, 17 12 περὶ aF: περὶ τοῦ E at cf.
 p. 611, 15 14 μήτε τὸ εἶδος E at cf. p. 611, 17 18 λέγων Δ 4 p. 212^a 14
 καὶ om. E ὄν omisit Aristoteles at cf. p. 581, 5 19 post δὲ add. τοῦ aF
 20 παρίδοι F 21 τοῦτο E: τούτου aF 26 μεστώματα aF: σώματα E 27 ὅτι
 om. a δύναται om. aF 28 καὶ alterum om. E 30 καὶ βάθος καὶ πλάτος E
 at cf. p. 596, 24 31 γε om. aF 34 αὐτὸν aF

στήμα τοῦτο ἐνενόησεν οἷον οἱ κενὸν αὐτὸ τιθέμενοι· ἀλλὰ τούτῳ οὐδὲ τὸ 143^v
 τριχῆ ἔνεστιν οὐδὲ διάστασις ὡς φύσις τις καὶ εἶδος, ἀλλ' ὡς ἀπουσία μόνον
 καὶ στέρησις. αὐτὸς δὲ ὡς ἀσώματον συγκρίνει φύσιν. εἰ γὰρ μὴ τοῦτο,
 ῥάδιον ἦν εἰς τοὺς ἀναιροῦντας τὸ κενὸν ἀποπέμψαι λόγους. πῶς δὲ καὶ
 5 ἄλλον αὐτὸ δείκνυσι σῶμα; εἰ γὰρ ἔνυλον εἶη, φησί, διαίρετόν ἐστι καὶ
 παθητόν. τί οὖν; ὁ οὐρανὸς οὐκ ἔνυλος ὡμολόγηται καὶ ὑπ' αὐτοῦ καὶ
 ὑπὸ Πλάτωνος καὶ ὑπὸ τῶν λογίων ὡς ἔνυλος παραδέδοται; καίτοι ἀπαθὴς 40
 καὶ ἀδιαίρετός ἐστι καὶ αὐτός. τί οὖν, ὅσον ἐπὶ τούτῳ, κωλύει καὶ τὸν
 τόπον ἔνυλον μὲν, ἀδιαίρετον δὲ εἶναι σῶμα καὶ ἀπαθὲς ἔχοντά τι κρεῖτ-
 10 τον τῶν ἄλλων σωματίων, ὥσπερ καὶ αὐτὸς ἀξιοῖ περὶ αὐτοῦ; εἰ μὴ ἄρα
 ἔνυλον καλεῖ τὸ ὑπὸ σελήνην, ὃ καὶ παθητόν ὄντως ἐστί, καὶ τοῦτο
 ἀποφάσκει τοῦ τόπου. ἀλλ' οὐδὲν ἐκώλυεν αὐτόν, ὡς εἶπον, ἔνυλον ὡς τὸν
 οὐρανὸν εἶναι. εἰ δὲ τοῦτο, πῶς ἔσται κρεῖττων τῶν ἀύλων στερεωμάτων,
 ὧν καὶ αὐτῶν ἐστιν τόπος; κἄν γὰρ κατὰ τινα τρόπον ἔνυλα καὶ ἐκεῖνά 45
 15 φησιν αὐτὸς ἐν τῇ πρὸς Ἀριστοκλέα ἐπιστολῇ (οὐχ ὡς τὰ ὑπὸ σελήνην
 τὰ μεταβάλλοντα περὶ τὴν κοινήν ὕλην οὐδὲ ὡς τὰ οὐράνια τὰ ἐκ τῶν
 τεττάρων στοιχείων τῶν διαφερόντων καὶ διὰ τοῦτο κοινοῦ δεσμένων ὑπο-
 κειμένου συγκείμενα, ἀλλ' ὅτι κινούμενα καὶ αὐτὰ κατὰ τόπον ἔχει τὸ δυ-
 20 νεῖναι διὰ τὸ μὴ πανταχοῦ ὅλον εἶναι), πρῶτον μὲν παρακινδυνευτικὸν ἂν
 εἶη τὸ τοῖς λογίοις ἀντιφθέγγεσθαι τοῦτον μόνον ὑλαῖον λέγουσι τὸν κόσμον,
 ἔπειτα εἶη ἂν τι καὶ ἐπὶ τοῦ τόπου ὕλης ἄλλο σημαίνον, οὐ καθ' ὅσον 50
 κινεῖται, ἀλλὰ καθ' ὅσον διεστῶς ἄλλο ἀλλαγῶ τῶν μορίων ἔσχε διαφέ-
 ροντα ἀλλήλων. καίτοι τί ταῦτα λέγω, ὅτε τὸ ἄνυλον αὐτὸς τὸ τοῦ παθη-
 τοῦ ἐνύλου ὑπερέχον κατηγόρησε τοῦ τόπου; οἷον ὡς ἔφη ἂν καὶ τὸ
 25 οὐράνιον εἶη. τὸ δὲ δὴ τέλος, εἰ πάντων, φησὶν, αὐτὸν δεῖ τῶν σωματίων
 ἀλύτῃσιν ὑποτίθεσθαι, ἔστι δὲ τῶν ἄλλων στοιχείων τὸ πῦρ ἀσωματώτε-
 ρον, αὐτοῦ δὲ τοῦ πυρὸς τὸ φῶς, δῆλον ὅτι φῶς ἂν εἶη ὁ τόπος. καίτοι
 εἰ πυρὸς | εἶδός ἐστι τὸ φῶς, ὡς ἐν Τιμαίῳ μεμαθήκαμεν, τὸ δὲ εἶδος 144^r
 οὐκ ἂν εἶη τοῦ γένους κρεῖττον, οὐκ ἂν ὅσον ἐπὶ γε τούτῳ τὸ φῶς εἶη
 30 κρεῖττον τοῦ πυρὸς.

Πρὸς μὲν οὖν τὸν ἀποδεικνύοντα λόγον ταῦτα ἂν εἴποιμι διὰ βραχείων·
 πρὸς δὲ τὰς ἄλλας πίστεις τὴν μὲν ἀπὸ τοῦ ἐν Πολιτείᾳ λεγομένου τῆ
 ἱριδι προσσεφεροῦς φωτός, ὅτι τὸ ὅλον αἰνιγματωδῶς εἴρηται. καὶ δύναιτο
 μὲν ἂν τὸ ἀυγοειδὲς ὄχημα τῆς τοῦ παντός ψυχῆς ἐνδοξίνυσθαι, ὡς ὁ 5
 35 Πορφύριος ἐξηγήσατο, δύναιτο δὲ ἂν τι καὶ ἄλλο. εἰ δὲ τὰ λόγια φησι
 τὴν πηγαίαν ψυχὴν

1. 2 τὸ τριχῆ E: τριχῆ (om. τὸ) a: utrumque om. F 2 ἔνεστιν] ἔν ἐστιν EF 7 τῶν
 (post ὑπὸ) om. E 9 post μὲν add. καὶ E 11 ὑπὸ σελήνην aF: ὑποσέληνον E
 13 κρεῖττων aF²: κρεῖττον EF¹ 14 αὐτῶν E: αὐτός aF ἐστιν ὁ τόπος a κἄν γὰρ
 ineunte pagina iteravit F 16 τῶν om. E 17 ὑποκειμένων F¹ 19 μὲν γὰρ a
 20 τὸ τοῖς—εἶη (21) om. E 21 τοῦ om. a ὕλης ut videtur E: ὕλη aF
 22 ἄλλο ex ἄλλον E 24 ἂν post οὐράνιον posuit a 25 δεῖν a 28 ἐν
 Τιμαίῳ p. 58 c πυρὸς τε γένη πολλὰ γέγονεν οἷον φλόξ 32 ἐν Πολιτείᾳ X p. 616 b cf.
 supra p. 612, 36 35 φησι cf. p. 613, 3

ἄρδην ἐμψυχοῦσα φῶς πῦρ αἰθέρα κόσμους, 144r
 ὅτι μὲν ἄλλο τι τὸ φῶς ἐστὶ παρὰ τὸ ἐμπύριον καὶ αἰθέριον καὶ ὑλαῖον,
 καλῶς ἀπὸ τῆς ἀντιδιαίρεσως ἐπιστώσατο, καὶ ὅτι ὑπέρτερον πάντων. καὶ
 τοῦτο γὰρ ἢ τεταραμμένη ἀπαρίθμησις δηλοῖ. μήποτε δὲ ἡ μονὰς ἐστὶ τοῦτο
 5 τῆς τῶν κόσμων τριάδος, ἣν καὶ αὐτὸς ὁμολογεῖ. μονὰς δὲ οὐχ ὡς τόπος
 τῶν τριῶν, ἀλλ' ὡς εἰς κόσμος πρὸ τῶν τριῶν. εἶναι γὰρ δεῖ καὶ ἓνα πρὸ 10
 τῶν τριῶν. ὡς πρὸ τῆς ἐβδομάδος ἐστὶν ἡ τριάς. καὶ τὸν ἓνα τοῦτον ἴσως
 φῶς ἐκάλεσεν ὡς ἀνθὸς ὄντα τοῦ ἐμπυρίου στερεώματος καὶ ὡς κοινότητα
 τοῦ φαινομένου. τούτεστι τοῦ αἰσθητοῦ, τούτεστι τοῦ σωματικοῦ παντός.
 10 πᾶν γὰρ σῶμα αἰσθητόν ἐστιν, εἰ καὶ ἄλλο ἄλλαις αἰσθητέσει σύμμετρον.
 μήποτε δὲ ἐμπύριον εἰπόντα τὰ λόγια τὸν πρῶτον σωματικὸν κόσμον φῶς
 ἐκάλεσε πᾶσαν τὴν ἀσώματον διάταξιν, τὴν τοῖς σωματικοῖς κόσμοις ἐπο-
 χουμένην καὶ ἐλλαμπομένην ὑπὸ τῆς πηγαίας ψυχῆς. καὶ μέντοι ὅτι τὰς 15
 αἰδιούς τῶν θεῶν λέγεις πρῶτος ὑπεδέξατο ὁ τόπος, καλῶς ἂν εἴη λεγό-
 μενον· οὐ μέντοι τούτῳ ἔπασθαι νομίζω τὸ σῶμα εἶναι τὸν τόπον. κἄν
 γὰρ διάστημα εἴη, τί κωλύει καὶ τοῦτο ταῖς θεαῖς ἐπιστάσαις συνδιανε-
 μῆσθαι, καὶ μᾶλλον τοῦτο ἄτε συγγενέστερον ὑπάρχον πρὸς τὸ ἀσώματον.
 τὸ δὲ τοὺς τύπους τῶν τε χαρακτῆρων καὶ τῶν ἄλλων θεῶν φασμάτων
 ἐν τῷ τόπῳ φαίνεσθαι, μάλιστα μὲν οὐ πάνυ τι συμφωνεῖ τοῖς λογίοις ἐν
 20 τῷ αἰθέρι λέγουσιν αὐτὰ φαίνεσθαι ἀλλ' οὐκ ἐν τῷ φωτί. ἔπειτα καὶ 20
 ταῦτα ἐν τῷ διαστήματι δύναται τυποῦσθαι. οὐ γὰρ σώματος ὑποκειμένου
 δεῖται πρὸς τὸ αἰσθητὰ γενέσθαι, ἀλλ' εἴπερ ἄρα διαστάσεως καὶ τυπώσεως.
 καὶ τὸ μὲν μηδὲν ἄταπον εἶναι σῶμα διὰ σώματος χωρεῖν, τὸ ἄυλον διὰ
 τοῦ ἐνόλου ἢ καὶ τοῦ αὔλου, τάχα μὲν καὶ ἐξ ὧν αὐτὸς δεῖκνυσι πιστεῦ-
 25 σαιεν ἂν τις, μάλιστα δὲ ἐκ τῆς θείας παραδόσεως, εἴπερ καὶ τὸ ἐμπύριον
 διὰ τοῦ αἰθέρος καὶ τὸν αἰθέρα φησὶ διὰ τοῦ ἐνόλου χωρεῖν, καὶ εἴπερ αἴ 25
 τε τριάδες καὶ ἐβδομάδες αἱ νοεραὶ πᾶσαι πηγαίαν ἔχουσαι τάξιν καὶ διὰ
 τοῦτο ἐμπύριον τὴν ἐπιστάσιαν συμπροέρχονται ὅμως τοῖς κόσμοις ὡς καὶ
 τοῦ ἐμπυρίου διὰ πάντων χωροῦντος. ἐμὲ δὲ δυσωπεῖ καὶ τὸ μὴ ἂν ἀτε-
 30 λεῖς εἶναι τὰς σφαῖρας, ἀψίδας μόνον οὔσας καὶ οὐκέτι σφαῖρας, εἰ μὴ
 μέχρι τοῦ κέντρου χωροῖεν. ἀλλ' οὐδὲ οἰκειότης τις ἔσται τῷ κέντρῳ πρὸς
 τὴν περιφέρειαν ἐκάστης σφαῖρας, εἰ μὴ συνδεῖται τι ἡμοιογενεῖ πρὸς αὐ-
 τήν. οὐδὲ στερεώματα ἔτι ἔσονται οἱ κόσμοι ἀλλὰ καμαρώματα. πῶς οὖν 30
 τὰ λόγια φησιν
 35 ἐπτὰ γὰρ ἐξώγκωσε πατὴρ στερεώματα κόσμων;
 εἰ δὲ τῷ ταῦτα πρὸς πίστιν οὐκ ἀρκεῖ τοῦ τὰ ἄυλα σώματα καὶ δι' ἀλλή-

1 ἐμψυχοῦσαν a 3 τῆς ἀντιδιαίρεσως ἐπιστώσατο E: τῶν διαίρεσεων διεπιστώσατο
 aF 6 ἀλλ' ὡς εἰς κόσμος πρὸ τῶν τριῶν om. E εἶναι — τριῶν (7) om. F
 7 καὶ] καίτοι a 19 πᾶνυ τ] πᾶνυ τοι a 23 μὲν om. F τὸ ἄυλον—χω-
 ρεῖν (26) iteravit F 24 τοῦ (post καὶ) om. F 26 αἴ τε τριάδες E: αἱ τετράδες
 aF post καὶ add. αἱ α 27 πηγαὶ ἀνέχουσαι E 28 συμπροέρχονται E:
 συμπεριέρχονται aF 29 χωροῦντων F¹ ἐμὲ δὲ EF: εἰ μὴ δὲ a 30 καὶ
 (post οὔσας) om. E 35 ἐξώγκωσε aE: ἐξ ὡς (lac. VI litt. relicta) F

λων καὶ διὰ τῶν ἐνύλων χωρεῖν, ἀπαιτεῖται καὶ τούτου τὰς εὐθύνας τὸν 144^v
σῶμα τὸν τόπον λέγοντα. τί δὲ δήποτε τῶν λογίων ἀθρόως εἰπόντων καὶ
τὸ φῶς καὶ τὸ πῦρ καὶ τὸν αἰθέρα καὶ τοὺς ἐνύλους κόσμους ὑπὸ τῆς
πηγαίας ψυχοῦσθαι ψυχῆς

- 5 ἄρα δὲν ἐμψυχοῦσα φάσις πῦρ αἰθέρα κόσμους
αὐτὸς τὸ μὲν φῶς ἀπ' αὐτῆς ἀμέσως ψυχοῦσθαι λέγει τῆς πηγαίας ψυχῆς. 35
τοὺς δὲ ἄλλους κόσμους οὐκέτι; πῶς δὲ καὶ λέγει τὸ φῶς ὑπ' αὐτῆς
ψυχοῦσθαι; ἄρα ὅτι ψυχὴ ἐκείνου γίνεται; ἀλλ' οὐκ ἂν εἴποι τοῦτο (πῶς
γὰρ οἶόν τε τὴν πηγὴν τῶν ψυχῶν ἐνός τινος εἶναι ψυχῆς;), ἀλλ' ὅτι τὰ
10 μὲν ἄλλα καὶ ἰδίας ἔχει ψυχάς, τοῦτο δὲ τὴν ἀπὸ τῆς πηγαίας ψυχῆς
ἐλλαμψιν μόνην. καίτοι οὐδὲ τὸ ἐμπύριον ψυχὴν ἔχειν λέγουσι νοερόν
αὐτὸ καλοῦντες, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ αἰθέρος ἄρχεσθαι τὰς ψυχάς φασιν, εἰ μὴ
ἄρα παντὸς μὲν σώματος ψυχὴ ἐπιμελεῖται, ἀναλογία δὲ τις ἐν τοῖς 40
κόσμοις ἐστὶν ἢ τοῦ νοεροῦ καὶ ψυχικοῦ καὶ φυσικοῦ. εἰ δὲ καὶ τὰ κέντρα
15 τοῦ ἐμπυρίου στερεώματος ἐν τῷ φωτὶ πεπηγένοι φησὶν (οὐ γὰρ δὴ πάν-
των τῶν κόσμων, ὡς ἢ ὑπ' αὐτοῦ * ἀναλογία δηλοῖ). τί ἄλλο ἢ τὸν αὐτὸν
ἔξει λόγον τὸ φῶς πρὸς τὸ ἐμπύριον, ὃν τοῦτο πρὸς τὸ αἰθέριον καὶ ἐκείνο
πρὸς τὸ ὑλαῖον. εἰ οὖν ταῦτα καίτοι πεπηγόντων ἐν αὐτοῖς τῶν καταδε-
20 στέρων κέντρων οὐκ εἰσὶν αὐτῶν τόποι, οὐδ' ἂν τὸ φῶς τόπος εἶη διὰ
τοῦτο. πόθεν δέ, ὅτι τοῦ πατρικοῦ βυθοῦ παντὸς εἰκῶν ἐστὶ τὸ φῶς, ἀλλ' 45
οὐχὶ τῆς βάσεως τοῦ νοητοῦ, ὅπερ καὶ αὐτὸς βούλεται μᾶλλον; ἐκεῖνος
γὰρ τῆς τριαδικῆς τῶν κόσμων τομῆς ἐξηρημένος εἰς τρία λέγεται τέμνειν
τὰ πάντα. τούτου γὰρ καὶ ἡ μόνος τῆς τριάδος τῶν κόσμων ἐξάπτοιο
ὡς κόσμος εἷς, ἀλλ' οὐχ ὡς τόπος τῶν κόσμων. εἰ γὰρ μὴ εἷς ὁ κόσμος
25 πρὸ τριῶν, πῶς ἂν ὁ τόπος εἶη τῶν τριῶν προσεχῆς καὶ πρῶτος; ταῦτα
μὲν ἂν τις εἴποι καὶ πρὸς τὰς τοιαύτας ἀναλογίας. τὰ δὲ ὅσα φησὶ τὴν 50
πρὸς τὰ ἀξιώματα τὰ περὶ τοῦ τόπου συμφωνίαν ἐπιδεικνύς τῆς τοιαύτης
ὑποθέσεως, οὐδὲν μᾶλλον τοῖς σῶμα τιθεμένοις τὸν τόπον ἀρμόσει ἢ τοῖς
ἀσώματον αὐτὸν διάστημα λέγουσιν, ὡς καὶ αὐτὸς μαρτυρεῖ τὸν λόγον ὡς
30 ἐπὶ διαστήματος ποιούμενος. ὁμοίως δὲ καὶ ὅσα προβαλλόμενος ὡς οἰκεῖα
περὶ τόπου ζητήματα διαλύει, κινῶ πρὸς πάσας σχεδὸν ἐστὶ τὰς υποθέσεις.
διόπερ ἐπὶ τέλει τῶν περὶ τόπου λόγων πειράσσομαι τὰ τοιαῦτα συναγαγεῖν.

Νῦν δὲ ἐρωτᾶν ἔπεισέ μοι τοὺς σῶμα τὸν τόπον | ἄυλον ὑποθεμέ- 144^v
νους, πότερον διὰ τὸ σῶμα εἶναι τόπος ἐστὶ σωμαμάτων ἢ διὰ τὸ ἄυλον.
35 ἀλλ' οὐκ ἂν εἴποιεν διότι σῶμα, ἀλλ' ὅτι ἄυλον σῶμα. καίτοι καὶ τὰ
ὑπὲρ τὸν ὑλαῖον κόσμον στερεώματα ἄυλα λέγοντες ὅμως οὐ τόπον, ἀλλὰ
δεῖσθαι τόπου φασίν. εἰ οὖν μήτε ὡς σῶμα μήτε ὡς ἄυλον σῶμα ἀνε-
δεῆς ἐστὶν αὐτὸς τόπου τοῖς ἄλλοις τόπος γινόμενος, διὰ τί ἄλλο λεγέτω-
σαν; δεύτερον εἰ διὰ τὸ ἄυλος εἶναι οὐ δεῖται τόπου, εἴκειν ἢ ὕλη κυρίως 5
40 εἶναι ἢ τοῦ τόπου δεομένη. καίτοι τίς ἂν ἐν τόπῳ λέγοι κατὰ τὸν ἑαυτοῦς.

5 cf. p. 613,3. 616,1 πῦρ om. F 9 εἶναι ex ὄντα F 13 ψυχὴ σώματος aF
14 καὶ (post δὲ) om. E 16 intercidit velut εἰρημένη cf. p. 614,4 17 ἐκεῖνο] τοῦτο a
23 ἐξάπτεται a 29 ὡς (post λόγον) om. a 33 μοι θαυμάζειν F 40 ἢ] ἢ F αὐτῆς a

λόγον τὴν ὕλην; εἰ δὲ τὸ ἔνυλόν τις φαίη, πῶς καὶ τὰ αὖλα ἐν τόπῳ; 144^v
 τρίτον δὲ καὶ κυριώτατον ἂν τις καὶ τούτοις τὰ αὐτὰ ἐγκαλέσει δικαίως
 ἅπερ τοῖς προτέροις, ὅτι τὴν ἰδιότητα τοῦ τόπου παρήκαν ζητεῖν, ἥτις
 ποτέ ἐστι, καὶ τίνα παρέχεται τοῖς ἐν αὐτῷ ὠφέλειαν, ἥς μὴ εὐρεθείσης
 5 οἶμαι οὔτε εἰ σῶμα οὔτε εἰ ἀσώματόν ἐστιν ὁ τόπος μαθεῖν δυνατόν. φέρε
 γὰρ εἰ καθὸ σῶμα ἕκαστον δέοιτο τόπου, ἄρα δυνατόν ἐστι σῶμα τὸν τό- 10
 πον εἶναι καὶ οὐχὶ καὶ αὐτὸς δεήσειτο τόπου; τῶν δὲ διάστημα τὸν τόπον
 ἀσώματων λεγόντων καὶ κοινωνία φαίνεται συγχῆ καὶ διαφορά. καθόσον
 μὲν γὰρ ἀσώματων ἅπαντες λέγουσι τοῦτο χωρητικὸν σωμάτων, κατὰ τοῦτο
 10 κοινωνεῖν ἀλλήλοις δοκοῦσι, καθόσον δὲ οἱ μὲν ὄντως αὐτὸ νομίζουσιν οὐ-
 δὲν ἄλλο ἢ κατ' ἀπουσίαν ὄρωντες αὐτὸ τοῦ σώματος καὶ τὸ χωρητικὸν
 σωμάτων οὐχ ὡς φύσιν ἔχειν τινὰ φασιν, ἀλλὰ διὰ τὸ μηδὲν εἶναι μηδὲ
 ἐμποδίζον τοῖς ἐν αὐτῷ θεωροῦσιν, οἱ δὲ καὶ φύσιν καὶ δύναμιν οἰκείως 15
 ἔχειν αὐτὸ φασὶ καὶ τὸ χωρητικὸν τοῦτο οὐ κατὰ συμβεβηκὸς αὐτῷ υπάρ-
 15 χεῖν νομίζουσιν ἀλλὰ καθ' αὐτό, (διαφέρουσιν). εἰσὶ δὲ οἱ καὶ κρεῖττον
 αὐτὸ τῶν σωμάτων λέγουσι. πάλιν δὲ αὖ τῶν τὸ κενὸν αὐτὸ τιθεμένων οἱ
 μὲν ἄπειρον εἶναι φασὶ καὶ ὑπερβάλλον ἀπειρίᾳ τὰ σώματα καὶ διὰ τοῦτο
 ἄλλο ἐν ἄλλοις ἑαυτοῦ μέρεσι καταδεχόμενον, ὡς ἂν ἔτυχεν, εἴπερ μέρη
 λέγειν ἐπὶ τοῦ ἀπειροῦ κενοῦ δυνατόν. τοιαύτην δὲ περὶ αὐτοῦ δόξαν 20
 20 ἐσχηκέναι δοκοῦσιν οἱ περὶ Δημόκριτον ἀρχαῖοι φυσιολόγοι. οἱ δὲ ἰσομέ-
 τρον αὐτὸ τῷ κοσμικῷ σώματι ποιοῦσι, καὶ διὰ τοῦτο τῇ μὲν ἑαυτοῦ
 φύσει κενὸν εἶναι λέγουσι, πεπληρωθῆναι δὲ αὐτὸ σωμάτων ἀεὶ, καὶ μόνῃ
 γε τῇ ἐπινοίᾳ θεωρεῖσθαι ὡς καθ' αὐτὸ ὑφεστώς, οἷοι τινες οἱ πολλοὶ τῶν
 Πλατωνικῶν φιλοσόφων γέγονασι· καὶ Στράτωνα δὲ οἶμαι τὸν Λαμφακρὸν
 25 ταύτης γενέσθαι τῆς δόξης. τῶν μέντοι καὶ εἶδος ἔχειν αὐτὸ τιθεμένων
 καὶ δύναμιν τῶν σωμάτων ὑπερτέραν ἔχειν λεγόντων Συριανὸν ἔγωγε θεῖην 25
 ἂν τὸν μέγαν, τὸν τοῦ Λυκίου Πρόκλου καθηγεμόνα· ὃς ἐν τοῖς εἰς τὸ δέ-
 κатον τῶν Πλάτωνος Νόμων ὑπομνήμασι τοιαῦτα περὶ τοῦ τόπου γέγραφε·
 διάστημα γὰρ εἰπὼν, “αὐτὸ γὰρ, φησίν, ἐστὶ τὸ ταῖς οἰκείαις τομαῖς καὶ
 30 διαίρεσέσιν, ἃς ἔσχεν ἐκ τῶν διαφορῶν τῆς ψυχῆς λόγων καὶ τῆς τῶν δη-
 μιουργικῶν εἰδῶν ἐλλάμψεως, οἰκειούμενον τὰ τοῖα ἢ τὰ τοῖα τῶν σωμά-
 των καὶ ποιοῦν ἑαυτὸ κατὰ τὰς μὲν τὰ μέρη χώραν οἰκείαν πυρός, ἐφ'
 ἦν κατὰ φύσιν τὸ πῦρ ἐν Τιμαίῳ λέγει φέρεσθαι, κατὰ τὰς δὲ χώραν 30
 οἰκείαν γῆς, ἐφ' ἦν κατὰ φύσιν ἡ γῆ φέρεται καὶ μένει ἐν αὐτῇ οὔσα.
 35 διὸ καὶ νῦν πάντα τὰ κινούμενα καὶ τὰ ἐστῶτα κατὰ φύσιν ἐν τόπῳ φησίν

2 καὶ (post δὲ) om. F	4 ἐν αὐτῷ] ἑαυτοῦ F	9 πάντες aF	10 δὲ οἱ μὲν
ὄντως αὐτὸ νομίζουσιν om. F	αὐτὸ a: αὐτὸν ut videtur E		12 ἔχει E
μηδὲ aE: μὴ F	13 ἐμποδίζεῖν a	οἰκείως E: οἰκείαν aF	14 αὐτὸ aFE!:
αὐτῷ E ²	15 διαφέρουσιν add. a	16 αὖ τῶν] αὐτῶν F	18 αὐτοῦ a
ἔτυχεν a	25 ταύτης γενέσθαι τῆς E: τῆς τοιαύτης γενέσθαι aF		27 τὸν (post
μέγαν) om. aF	29 αὐτὸ γὰρ φησίν E: αὐτὸν φησὶ διάστημα γὰρ aF		30 τῆς
(post καὶ) om. E	δημιουργῶν a	33 ἐν Τιμαίῳ p. 63B sqq.	λέγει aF
λέγειν E	34 αὐτῇ EF: ἑαυτῇ a	35 τὰ bis om. F	

ἐκάτερον ὑπομένειν. οὔτε δὲ ἡ κίνησις οὔτε ἡ στάσις τοῦ διαστήματος 144^v
 δουλεύει τῇ φύσει τῶν σωμάτων οὐδὲ παρ' αὐτῆς ἐνδίδοται".

Πρὸς μὲν οὖν τοὺς τὸ κενὸν διάστημα τὸν τόπον εἶναι τιθεμένους εἴτε
 ἄπειρον εἴτε πεπερασμένον ἀρκέσει τὸ ἀδύνατον αἰτιῶσθαι τοῦ κενοῦ τῆν
 5 τοῦ τόπου δύναμιν, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης φησίν, ἐκ τῆς κατὰ φύσιν τῶν 35
 σωμάτων φορᾶς ἐπὶ τοὺς οἰκείους τόπους ἐπιδεικνύντι. τί δὲ ἂν εἶη δύ-
 ναμὸς ἢ τίς διαφορὰ τοῦ κενοῦ ὡς κενοῦ θεωρουμένου, ὥστε τὸ μὲν αὐτοῦ
 πρὸς τὰδε τῶν σωμάτων οἰκειῶς ἔχειν, τὸ δὲ πρὸς τὰδε, ἢ τὸ μὲν ἐν τῇ
 μέσῳ, τὸ δὲ ἐν τῇ περίῃ ἰδρῦσθαι; εἴτε γὰρ ἄπειρον εἶη, πῶς ἂν ἔχει
 10 τὸ μέσον ἢ τὸ περίῃ πέρατα ὄντα ταῦτα; εἴτε πεπερασμένον, καὶ τὸ πέρας
 ἂν κατὰ συμβεβηκὸς ἂν ἔχοι διὰ τὸ σῶμα, καὶ τὸ μέσον δὲ καὶ τὸ περίῃ
 ὡσαύτως· οὔτε γὰρ πέρας ἔχει ἂν τὸ οὕτως κενὸν οὔτε διαφορὰν τοῦ μέ- 40
 σου καὶ περίῃ σχεδόν τι ἀπόφασις ὄν σώματος καὶ οὐδὲν ἄλλο ἢ τὸ μὴ
 ὄν. ὅτι γὰρ οὐδὲν ἐστὶ τὸ τοιοῦτον, ὀῆλον ἐκ τοῦ, κἂν ἀφῆλθι τις αὐτὸ τῆ
 15 ἐπινοίᾳ, πάλιν διάστημα κενὸν καταλιμπάνει ἐν ᾧ τοῦτο ἦν, ὡσπερ καὶ
 τὸ σῶμα ἀφελόντες ἐκεῖνο καταλελοίπαμεν. καὶ τοῦτο ἐπ' ἄπειρον ποιού-
 ντες οὐ παυσόμεθα κενὸν πρὸ κενοῦ τιθέντες ἀεὶ, διότι μάταιος ἦν ἡ φαν-
 τασία καὶ ὄντως κενή. καὶ πρὸς γε τοὺς οὕτως αὐτὸ τιθεμένους καλῶς ὁ
 Ἀριστοτέλης ἐναντιώσεται. (ὅτι δὲ) τὸ κενὸν διάστημα καὶ ὁ τόπος ἐστὶ, 45
 20 τάχα ἂν τις ᾧδὲ πως ἐπιχειροίη δεικνύναι τοῖς αὐτοῖς ἀξιώμασι περὶ
 τοῦ τόπου προσχρῶμενος· ὁ τόπος, (ὅς) χωρητικὸς ὄλου βούλεται εἶναι
 τοῦ ἐν τόπῳ σώματος, συνδιστάναι δεῖ τῷ σώματι καὶ ἴσος αὐτῷ
 κατὰ τὰς τρεῖς ὑπάρχειν διαστάσεις· τὸ συνδιστώσ τῷ σώματι τριχῆ διέ-
 25 στηκε· τὸ τριχῆ διεστώσ ἢ σῶμά ἐστιν ἢ ἀσώματον διάστημα· ἀλλ' εἰ
 σῶμα, πάντως καὶ αὐτὸ ἐν τόπῳ καθὼ σῶμα (τί γὰρ τοῦ ἐν τόπῳ σώ-
 ματος καθὼ σῶμα διενήνοχεν;), εἰ δὲ ὁ τόπος μὴ δεῖται τόπου, οὐκ ἂν εἶη 50
 σῶμα· ἀσώματον ἄρα διάστημα ἐστὶν ὁ τόπος χωρητικὴν ἔχον τῶν σω-
 μάτων δύναμιν (καὶ διὰ τοῦτο καὶ Ἀριστοτέλης τὰ ἀπὸ τῆς κοινῆς φηγε-
 γόμενος ἐνοίας ἔλεγε· "διαστήματα μὲν οὖν ἔχει τρία μήκους καὶ βάρους
 30 καὶ πλάτους"), ἀδύνατον δὲ σῶμα εἶναι τὸν τόπον. ἀλλὰ πῶς φασιν οὐ;
 πᾶν τὸ τριχῆ διαστατὸν σῶμα λέγομεν, ἀλλ' οὐ πᾶν σῶμα φυσικὸν ἐστὶ.
 καὶ γὰρ καὶ μαθηματικὸν τι σῶμα εἶναι λέγομεν, ὃ καὶ στερεὸν καλοῦμεν,
 τὸ ταῖς τρισὶ διαστάσεσιν ὀρίζομενον· καὶ ὁμοῦς οὐ βουλόμεθα ἐν τόπῳ 145^r
 εἶναι τὰ μαθηματικὰ σώματα. ὥστε καὶ εἰ σῶμά τις φιλονεικοῖη δεικνύναι

1 οὔτε δὲ — διάστημα p. 621, 1 lacuna non indicata om. F 2 ἐν ante ἐνδίδοται in
 versiculi fine E 7 αὐτοῦ scripsi: αὐτῷ E: αὐτῶν a 15 διάστημα ut saepius E
 καὶ (post ὡσπερ) om. a 16 ἐκεῖνο a: ἐκεῖνω E ποιούντες a: ποιοῦν E
 18 αὐτὸ om. a 19 ὅτι δὲ a: om. E 20 ante περι add. τοῖς a 21 ὅς
 addidi ὄλου om. a 22 post σώματος add. καὶ a δεῖ om. a ἴσος scripsi:
 Ἰσ sic E: ἴσως a διαστάσεις ut saepius E 29 ἔλεγε Δ 1 p. 209^a 4 μήκος
 καὶ βάρους καὶ πλάτους a. καὶ βάρους ultimum posuit Aristoteles cf. p. 596, 24 30 πῶς
 om. a οὐ E: εἰ καὶ a 32 καλοῦμεν (a postea deletum) E 34 καὶ εἰ
 scripsi: καὶ εἰς E: εἰ καὶ a

τὸ τριχῆ διαστατόν, ἀλλ' οὐ τοιοῦτον ἔσται ὡς τόπου καὶ αὐτὸ δεῖσθαι, 145^r
ἀλλ' ἔστιν ἐν μέσῳ τοῦ τε ἐν λόγῳ καὶ εἰδητικοῦ σώματος, ἐν ᾧ καὶ
ψυχῇ, τὴν ὑπόστασιν ἀσώματον ἔχοντος, καὶ τοῦ ἐνόλου καὶ φυσικοῦ, ὃ
καὶ σῶμα κυρίως καλοῦμεν· ὅλος γὰρ τὸ κυρίως καλούμενον σῶμα οὐ
5 κατὰ τὰς διαστάσεις ὀρίζεται (οὐ γὰρ ἂν ἀσώματα ἐλέγετο τὰ μαθημα- 5
τικά), ἀλλὰ μετὰ τῶν διαστάσεων ἔχει τι μέστωμα τὸ κυρίως σῶμα τὸ
φυσικόν, καθ' ὃ τῶν μαθηματικῶν διενήνοχε. δύο τοίνυν εἶναι δοκεῖ με-
γέθη παρισωμένα ἀλλήλοις τὸ τε τοῦ τόπου καὶ τὸ τοῦ σώματος, τὸ μὲν
πρὸς τῇ διαστάσει χωρητικὴν ἔχον δύναμιν, τὸ δὲ πρὸς τῇ διαστάσει πλη-
10 ρωτικὴν ἐκείνου τοῦ χωρήματος, ἵνα καθόσον μὲν διέστηκεν ἡ χώρα, κατὰ
τοσοῦτον δύνῃται παρισυῖσθαι τῷ ἐν τόπῳ σώματι, καθόσον δὲ οὐδὲν ἔχει
σῶμα, κατὰ τοσοῦτον δύνῃται δέχεσθαι τὸ σῶμα ὑπὸ μηδενὸς παρεμποδι- 10
ζόμενον. καὶ τοῦτο ἔστιν, ὡς ἔοικεν, ἡ ἐν τῷ κόσμῳ τοῦ νοητοῦ χάους
εἰκὼν ἡ χώρα τῶν σωμάτων παρὰ τὸ χῶ βῆμα, ὃ σημαίνει τὸ χωρῶ,
15 χάος καλούμενον. καὶ ὅτι οὐ κατ' ἐπίνοιαν μόνην κενὴν ἐνομήσθη τὸ το-
πικὸν τοῦτο διάστημα. καὶ ἐντεῦθεν ἔστι συνιδεῖν· τὰ κατὰ τὸπον κινου-
μενα πόθεν ποῖ λέγομεν κινεῖσθαι, τὸ δὲ πόθεν ποῖ διάστημά τι πάντως
ἔχει μεταξύ· τοῦτο οὖν τὸ μεταξύ διάστημα ἢ αὐτοῦ τοῦ κινουμένου
σώματός ἐστιν ἢ ἄλλου σώματος, δι' οὗ κινεῖται τὸ κινούμενον, ἢ τοῦ 15
20 ἀέρος ἢ αὐτὸ τι καθ' αὐτὸ ἀσώματον· οὐ γὰρ ἔστιν ἄλλο σῶμα πλὴν τοῦ
κινουμένου καὶ ἐκείνου τοῦ δι' οὗ ἡ κίνησις. ἀλλ' οὔτε αὐτοῦ τοῦ κινου-
μένου καὶ τὸ διάστημά ἐστιν (εἰ γὰρ ἐν τῷ οἰκείῳ διαστήματι ἐκινεῖτο,
οὐδ' ἂν μεταβαῖνον ἐλέγετο τόπον ἐκ τόπου), οὐ μέντοι οὐδὲ ἄλλου τινὸς
ἐνόλου σώματος, δι' οὗ κινεῖται· οὐ γὰρ μένοντος τοῦ ἀέρος ἢ τοῦ ὕδατος
25 κινεῖται τὸ δι' αὐτῶν κινεῖσθαι λεγόμενον, ἀλλὰ σχιζόμενον καὶ μεθιστα-
μένου. ἐκεῖνο οὖν ἐστὶ τὸ διάστημα, ὃ οἶσει τὰ κινούμενα, τὸ μετὰ τὴν
σχέσιν ὑπολειπόμενον καὶ δεχόμενον τὰ δι' αὐτοῦ προποδίζοντα. καὶ κατ' 20
ἐκεῖνον μετρεῖται τὸ διάστημα τῆς κινήσεως ἀπὸ τοῦ κινουμένου καταμε-
τρούμενον τοσαυτάκις, ὅσα πλάσιόν ἐστιν αὐτὸ τοῦ κινουμένου σώματος.
30 οὐκ ἄρα τὸ οἰκεῖον μόνον ἐστὶ τῶν σωμάτων διάστημα, ἀλλὰ τι καὶ ἄλλο
παρὰ ταῦτα.

Ὁ δὲ γε τοῦ Ἀριστοτέλους λόγος ὁ μηδὲν ἄλλο διάστημα παρ' αὐτὸ
τὸ τοῦ σώματος ἀπολείπεσθαι διατεινόμενός ἐστι μὲν ἀσαφῆς ἱκανῶς ἀρχό-
μενος ἀπὸ τοῦ “εἰ δὲ ἦν τι διάστημα τὸ πεφυκὸς καὶ μένον ἐν τῷ αὐτῷ”
35 καὶ τελευτῶν εἰς τὸ “ὅς ἐστι τόπος ὅλου τοῦ οὐρανοῦ”. καὶ εἴρηται 25
πρότερον, ὅτι συνημμένον τι περαίνεται δι' αὐτοῦ τὸ λέγον, ὡς εἰ ἔστι
διάστημα τὸ πεφυκὸς μένειν ἐν τῷ αὐτῷ, ἄπειροι ἔσονται τόποι, καὶ ὁ
τόπος κατὰ τὸπον κινήσεται καὶ ἔσται τοῦ τόπου τόπος καὶ πολλοὶ τόποι
ἅμα ἔσονται· ἀλλὰ μὴν ταῦτα ἀδύνατα· ἀδύνατον ἄρα καὶ τὸ εἶναι τοιοῦ-

1 διαστατόν E αὐτὸ a: αὐτὰ E 7 δοκεῖ E: om. a 11 παρισυῖσθαι om. a
12 παρεμποδιζόμενον a: παραποδιζόμενον E 17 ποῖ a: πῆ utroque loco E 21 αὐ-
τοῦ om. a 22 καὶ om. a 23 μεταβαῖνοι E 25 καὶ μεθισταμένου om. a
26 τὴν super add. E¹: om. a σχέσιν] immo σχῆσιν 28 lege ἐκεῖνο sc. τὸ ὑπο-
λειπόμενον διάστημα 32 λόγος cf. Δ 4 p. 211^b 19 — 29

τον διάστημα. καὶ εἴρηται πᾶς ὁ λόγος ἐκ τοῦ καὶ τὰ μόρια τοῦ ἐν τόπῳ 145^r
καθ' αὐτὰ εἶναι ἐν τόπῳ, εἴπερ δι' ἐκάστου τῶν μορίων χωρεῖ τὸ διά-
στημα. εἰ δὲ τοῦτο, ἐπ' ἄπειρον διαιρουμένου τοῦ ἐν τόπῳ ἀπείρου εἶναι 30
συμβαίνει τοὺς τόπους, καὶ μεθισταμένου τοῦ ὑποτιθέντος ἀγγείου συμ-
5 μεθίστανται οἱ τόποι εἰς ἄλλα διαστήματα, καὶ οὕτως ὁ τόπος κατὰ τόπον
κινήσεται καὶ ἔσται ὁ τόπος ἐν τόπῳ. ταῦτα δὲ τοῖς τὸ πέρασ τοῦ περιέ-
χοντος λέγουσι τὸν τόπον οὐκ ἀκολουθεῖ, διότι τὰ μόρια τοῦ ἐν τόπῳ οὐκ
ἔστι καθ' αὐτὰ ἐν τόπῳ. ὅτι δὲ οὐχ ἔπεται τὰ ἄτοπα ταῦτα τῷ λόγῳ,
δεδείκνται κατὰ τὴν τῆς λέξεως ἐκείνης ἐξήγησιν. ὡς γὰρ τὸ σῶμα συνε-
10 χές, οὕτω καὶ τὸ διάστημα συνεχές οἱ λέγοντες ὑποτίθενται καὶ ἀκίνητον. 35
ὡς οὖν τὰ τοῦ σώματος μόρια οὐκ ἔστιν οὕπω διακεκριμένα (οὐ γὰρ ἂν
ἔτι μόρια εἶη, ἀλλὰ κέρματα καὶ μονάδες μᾶλλον) οὕτε μέντοι συγκεκρι-
μένα τελῶς (στοιχείων γὰρ αὕτη φύσις ἐστίν), ἀλλ' ἐν τῷ διακρίνεσθαι
15 αὐτὸς εἴωθε λέγειν, δυνάμει ἐστὶν ἀλλ' οὐκ ἐνεργείᾳ τὰ μέρη τοῦ τε σώ-
ματος καὶ τοῦ τόπου. τοιαῦτα δὲ ὄντα τὰ μόρια τοῦ σώματος, καθὸ
τοιαῦτα, ἔστιν ἐν τῷ τοιούτῳ τόπῳ, καὶ οὐ κατὰ συμβεβηκός. εἰ δὲ τοῦτο 40
ἀληθές, οὐ πᾶν τὸ καθ' αὐτὸ ὂν ἐν τόπῳ, ὡς αὐτὸς φησι, διωρισμένον
ἄφελον εἶναι. εἰ δὲ τοῦτῳ ἠκολούθησε τὸ πρὸς τι περαίνειν, οὐδὲ τοῦτο
20 πάντως ἀναγκαῖόν ἐστιν. ἀλλ' οὐδὲ μεταβήσεται ὁ τόπος· ἀκίνητον γὰρ
ἅπαν ἐστὶ τὸ διάστημα καθ' ἕκαστον ἑαυτοῦ μέρος τὸ αἰετὶ γινόμενον ἐν
αὐτῷ τῶν σωμάτων ὑποδεχόμενον, ὡς διὰ τῶν ὀγκῶν τὸ ὕδωρ χωροῦν
ἀκίνητων ὄντων ἄλλοτε κατ' ἄλλο μέρος περιέχεται οὐ συνφελεζόμενον
ἑαυτῷ τοῦ ὀγκοῦ τὸ πρότερον μέρος. οὕτε οὖν τόπου δεήσει τὸ τόπος 45
25 οὕτε πολλοὶ ἄμα ἔσονται τόποι. οὐ γὰρ μεθίσταται τὰ τοπικὰ διαστήματα
οὐδὲ εἰς ἄλληλα ἐμβαίνει. οὐ μέντοι οὐδὲ ἄπειροι ἔσονται οἱ τόποι, εἴπερ
μήτε τὰ τοῦ συνεχοῦς σώματος μέρη ἐνεργείᾳ διήρηται εἰς ἄπειρα μήτε
τὰ τοῦ διαστήματος. ἀλλὰ τὴν μὲν ὑπὸ Ἀριστοτέλους λεγομένην ἀτοπίαν
οὕτως οἶμαι βραδίως οἱ τὸ διάστημα λέγοντες ἐκφεύζονται, τὰς δὲ ἄλλας
30 ἀπορίας τὰς δυναμένας φέρεσθαι πρὸς τοῦτον τὸν λόγον ἐπισκεψώμεθα. 50
Καὶ πρῶτόν γε τὸ νῦν ὑποκείμενον διάστημα πότερον ἔνυλον ἐστὶν
εἶδος ἢ ἄυλον ἐρωτητέον. καὶ γὰρ εἰ μὲν ἄυλον, οὐ φυσικὸν ἂν εἶη οὐδὲ
τοῦτο περὶ οὗ νῦν ζητοῦμεν ὁ τόπος. ἔπειτα εἰ μὲν ἐπινοία μόνον ἐστίν,
εἶη ἂν καὶ τὸ ἐν τόπῳ ἐν ἐπινοία μόνον, καὶ οὐκ ἐν ὑποστάσει, καὶ εἴπερ
35 ἄρα, τὸ μαθηματικὸν ἂν εἶη σῶμα. εἰ δὲ ἐν ὑποστάσει καὶ τοῦτο, πῶς
ἐστὶ τι παντελῶς ἄυλον ὑπὸ σελήνην τριχῆ διεστῶς καὶ οὐσία καθ' αὐτὸ 145^v

1 καὶ εἴρηται] incipit rursus F 8 καθ' αὐτὰ] κα (in fine versus) κατὰ initio E
11 οὐ γὰρ in litura E 12 οὕτε] immo οὐδὲ 14 τοῦ (post τὰ) om. a
19 ἄφελον E: ἄφελον aF 22 ὑποδεχόμενος E ὀγκῶν] ὄλων sed. in marg. corr.
m. pr. F 23 ὄντων om., pro quo iteratum χωροῦν E 25 οὕτε (post τόπος)
iteravit initio versus E 27 σώματος om. a 31 ἐστὶν om. aF 32 ἐρωτη-
τέον — ἄυλον om. F 33 νῦν om. aF μὲν om. aF 36 ἐστὶ τι E: ἂν
εἶη aF

ὄν, ἀλλ' οὐχὶ συμβεβηκός; εἰ δὲ ἔνυλόν τις αὐτὸ λέγοι, πρῶτον μὲν τί 145^v
 διοίσει τοῦ σώματος τὸ τρίχῃ διαστατὸν εἶδος ἐν ὕλῃ γενόμενον; εἰ μὲν
 γὰρ διαστάσεις ἐλέγομεν αὐτὸ μόνας, πολλὴ ἂν ᾖ ἢ πρὸς τὸ διαστατὸν
 αὐτοῦ διαφορὰ· ᾖ γὰρ τὸ μὲν εἶδος μόνον, τὸ δὲ ἔνυλον εἶδος. εἰ δὲ
 5 καὶ τὸ διάστημα ἔνυλον εἶδος φαμεν καὶ τὸ σύνθετον διαστατὸν λέγομεν, τί
 ἔτι διοίσει τοῦ σώματος; ἔπειτα εἰ ἔνυλόν ἐστιν εἶδος, ἢ ὕλην κατέλαβε
 τὴν ὕλην ἢ μέρος αὐτῆς· ἀλλ' εἰ μέρος μὲν τὸ διάστημα, μέρος δὲ τὸ
 σῶμα, ἢ δύο ὕλαι ἅμα ἔσονται ἢ τε τοῦ τόπου καὶ τοῦ ἐν τόπῳ ἐν τῷ
 αὐτῷ διαστήματι, ἢ ἀλλαχοῦ μὲν ἔσται ὁ τόπος, ἀλλαχοῦ δὲ τὸ ἐν τόπῳ
 10 σῶμα, καὶ οὔτε τὸ σῶμα ἐν τόπῳ, οὔτε ὁ τόπος σώματος. εἰ δὲ ὕλην
 κατέλαβε τὴν ὕλην τὸ διάστημα, πῶς ἢ τοῦτο δεξαμένη καὶ ὕλην ἑαυτὴν
 ἔτι δεξέται τὸ σῶμα; δεύτερον εἰ ἄλλος ὁ τόπος καὶ ἄλλο τὸ ἐν τόπῳ, 10
 ἦτοι μία μὲν ἢ ὕλη, εἴη δέ ἐστι δύο, ἢ πρὸς τοῖς εἰδῶσι καὶ ὕλας εἶναι χρὴ
 δύο. ἀλλ' εἰ μία. ὅταν ἀποχωρῇ τοῦ τόπου τὸ ἐν τόπῳ, ἢ ὕλη ἑαυτῆς
 15 ἐκστῆσεται. καὶ αὐτὴ ἑαυτῆς χωρισθῆσεται μένουσα μὲν διὰ τὸν τόπον,
 μεθισταμένη δὲ διὰ τὸ σῶμα· εἰ δὲ δύο, πῶς οἶόν τε ἐν τῷ αὐτῷ ὄγκῳ
 δύο ὕλας εἶναι τὴν τε τοῦ τόπου καὶ τὴν τοῦ σώματος; τρίτον εἰ τὸ τοῦ
 σώματος διάστημα γίνεται ἐν τῷ τοπικῷ διαστήματι, πῶς δύο μὲν εἶναι
 σώματα ἐν ταυτῷ δυσχεραίνομεν, δύο δὲ διαστήματα συγχωροῦμεν; τὰ γὰρ 15
 20 ἄλλα τῶν σωμάτων συμβεβηκτότα οἷον λευκότερες καὶ θερμότερες τὴν δι'
 ἀλλήλων διέξιν οὐ καλοῦσι. τέταρτον εἰ τὸ σῶμα οὐσία ὃν ἐν τόπῳ ἐστίν,
 ὁ δὲ τόπος διάστημα, τὸ δὲ διάστημα ποσόν, τὸ δὲ ποσόν συμβεβηκός,
 ἔσται ἢ οὐσία ἐν συμβεβηκότη· καὶ αὐτὸ τε τοῦτο ἄτοπον καὶ μέντοι ὅτι
 κρείττονα εἶναι τὸν τόπον τοῦ ἐν τόπῳ φαμέν. πέμπτον τὸ διάστημα
 25 τοῦτο ἢ ἄψυχόν ἐστιν ἢ ἔμψυχον. ἀλλ' εἰ μὲν ἄψυχον, καὶ ἄνου ἐσται·
 νοῦν γὰρ ἄνευ ψυχῆς ἀδύνατον παραγενέσθαι τῷ. καὶ πῶς οὐ χεῖρον ἔσται 20
 τοῦ ἐν τόπῳ; νοῦν γὰρ ἐν ψυχῇ, ψυχὴν δὲ ἐν σώματι συνιστάς ὁ θεὸς
 τὸν κόσμον συνετεκτένητο, ὡς ὁ Τίμαιός φησιν. εἰ δὲ ἔμψυχον, πῶς ἀκί-
 νητον ἔσται ψυχὴν ἔχον αὐτοκίνητον; ἢ πῶς κινούμενον οὐ δεξέται τόπου;
 30 ἔκτον δὲ πότερον αἰδιόν ἐστι τὸ πᾶν διάστημα καὶ ὅλον τε καὶ κατὰ μέρος
 ἢ τὸ μὲν τὸν οὐρανὸν δεξάμενον αἰδιόν ἐστι, τὸ δὲ ὑπὸ σελήνην τοῖς μέρεσι
 φθαρτόν; ἀλλ' εἰ μὲν τὸ πᾶν ἄφθαρτον, τί διοίσει τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ τὸ
 ὑπὸ σελήνην; εἰ δὲ τοῦτο φθαρτόν, τίς ἂν εἴη τῆς φθορᾶς τρόπος οὐ με- 25
 ταβαλλόντων εἰς ἀλλήλα τῶν τοῦ τόπου μερῶν οὐδὲ τοῦ τόπου εἰς ἄλλο
 35 οὐδὲ ἄλλου τινὸς εἰς τὸν τόπον; ἔβδομον εἰ τὰ μὴ δεηθέντα τοῦ τόπου
 ἀδιάστατά ἐστι, τὰ διαστατά ἄρα δεξέσεται τόπου, φαίη ἂν τις συλλογιστι-
 κὴς ἀνὴρ.

I ἀλλ' E: καὶ aF 8 ἅμα δύο ὕλαι aF ἢ τε τοῦ τόπου καὶ om. F post ἐν
 τόπῳ add. καὶ τὸ ἐν τόπῳ F 12 ὁ τόπος] ἐντόπος sic F 13 μὲν E: μὲν ἐστιν
 ἢ aF δέ ἐστι E: δὲ aF ἢ πρὸς aE: πρὸς δὲ et in mrg. μήποτε ἢ ἢ δύο F
 14 τοῦ ex τῷ corr. E 23· τε E: γε aF post μέντοι add. γε aF 28 Τίματος
 p. 30B νοῦν μὲν ἐν ψυχῇ, ψυχὴν δὲ ἐν σώματι συνιστάς τὸ πᾶν συνετεκτένητο 35 μὴ
 aF: om. E

Ταῦτα μὲν οὖν καὶ ἄλλα τοιαῦτα πρὸς τοὺς τὸ διάστημα τὸν τόπον 145^v
λέγοντας δυνατὸν εἰπεῖν. οὐ πάντη δὲ τοῖς ἐρωτήσασιν λόγους ἐνδιδόναι
χρή. αὐτίκα γὰρ πρὸς τὸν ἐρωτήσαντα πότερον ἔνυλον ἢ αὐλὸν ἐστὶ τὸ
διάστημα, ἔνυλον ἐροῦμεν. καὶ γὰρ ὥσπερ τὸ μὲν διεσπασμένον καὶ ὠγκω- 30
5 μένον καὶ ἀόριστον ὑλικὸν φαιμεν, τὸν δὲ ὄρον καὶ τὸ πέρασ καὶ τὴν μορφὴν
εἰδικόν, οὕτως καὶ ἐπὶ τοῦ διαστήματος ἐροῦμεν. καὶ γὰρ καὶ τούτου τὸ
μὲν διεστηκὸς κατ' ἔκχυσιν καὶ πάρεσιν ὑλικὸν ἂν εἴη, τὸ δὲ ἔμμετρον
καὶ ὠρισμένον, μᾶλλον δὲ τὸ ἐν αὐτῷ μέτρον καὶ τὸν ὄρον εἰδητικόν. καὶ
τὸ τοιοῦτον εἶδος ἐν μέρει δηλονότι τῆς ὕλης ἐγένετο ὥσπερ καὶ τὸ οὐρά-
10 νιον. ἄλλη γὰρ ἢ πρὸς τὸ τοπικὸν καὶ ἄλλη ἢ πρὸς τὸ σωματικὸν εἶδος
παράλλαξις. καὶ οὐδὲν ἄτοπον δύο ὕλας ἐν ταυτῷ εἶναι· οὐ γὰρ ἡ ὕλη 35
τὴν δι' ἀλλήλων δίξιιν κωλύει. οὐ μέντοι οὐδὲ δύο διαστήματα ἐν ταυτῷ
εἶναι ἄτοπον, εἰ τὸ μὲν σωματικὸν εἴη, τὸ δὲ κενόν, καὶ τὸ μὲν χώρα τις,
τὸ δὲ ἐν χώρᾳ. τετραγῶς γὰρ ἔοικε λέγεσθαι τὸ διάστημα. τὸ μὲν ἐν
15 λόγῳ μόνον ἀδιαστάτῳ ὡς ὁ ὄρισμός ἔχει τοῦ διαστήματος, τὸ δὲ ἐν ἐπι-
νοίᾳ διαστάσεως ὡς ἔχει τὸ μαθηματικόν, τὸ δὲ ἔνυλον μετὰ ποιότητων
καὶ ἀντιτυπιῶν φυσικῶν οἷον τὸ σῶμά ἐστι, τὸ δὲ ἔνυλον μὲν, ἄποιον δὲ
πάντη καὶ ἀσώματον. ἄλλη δὲ παρὰ ταῦτα ἡ ὑλικὴ διάστασις κατὰ τὸν 40
διασπασμὸν καὶ τὸ ἀόριστον θεωρουμένη. ἀλλ' οὐδὲ συμβεβηκὸς ὁ τόπος,
20 ἀλλ' οὐσία καὶ οὗτος. οὐ γὰρ διάστασις ἀπλῶς ἐστίν, ἀλλὰ διαστῶσα χώρα.
οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν καὶ ἔμφυχον αὐτὸ εἶναι καὶ ἀκίνητον· οὐ γὰρ κινή-
σεως μόνης ἐστὶν αἰτία τῆς κατὰ τόπον ἢ ψυχικῆ ζωῆ, ἀλλὰ καὶ στάσεως·
τοιγαροῦν πολλὰ τῶν ἐμφύχων ἐστὶν ἐστῶτα, ὡς ὁ ἄξων καὶ οἱ πόλοι καὶ
τὸ κέντρον καὶ ἡ γῆ πᾶσα. εἰ δὲ ἀρχὴ λέγεται κινήσεως ἢ ψυχῆ, ταύτης
25 λέγεται τῆς καὶ ἐν στάσει θεωρουμένης, ἣν κυριώτερον ἐστὶ γενέσειν καλεῖν. 45
οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν καὶ αἰδιον εἶναι τὸ πᾶν διάστημα καὶ διαφορὰν ἔχειν
τὸ οὐράνιον πρὸς τὸ ὑπὸ σελήνην. καὶ γὰρ οἱ οὐρανοὶ πάντες αἰδιον ὄντες
πολλὴν ἔχουσι πρὸς ἀλλήλους διαφορὰν. ἀλλ' εἰ τὰ μὴ δεηθέντα τόπου,
φασίν, ἀδιάστατά ἐστι, τὰ διαστατά δεησεται τόπου· ἀλλ' ἔδει προσθεῖναι
30 τὸ 'ἢ τόπος ἐστίν'. ὅμοιον γὰρ ὡς εἰ λέγοι τις, εἰ τὰ μὴ δεηθέντα χρόνου
ἀκίνητα, τὰ κινούμενα ἐν χρόνῳ ἢ χρόνος ἐστίν.

Ἄλλ' εἰ δοκεῖ, κοινῇ λοιπὸν πρὸς τε τοὺς σῶμα καὶ πρὸς τοὺς διά- 50
στημα λέγοντας τὸν τόπον ῥητέον, ὡς εἰ μέχρι τοῦ κέντρου χωρεῖ, οὐ
μόνον τὰ παρὰ τοῖς βαρβάροις λεγόμενα αὐλα στερεώματα, ἀλλὰ καὶ πάντα
35 τὰ τῶν οὐρανῶν σώματα τοῦ ὑπερτέρου χωροῦντος ἀεὶ διὰ τοῦ κατωτέρω
ἔσται ἐν τῷ αὐτῷ μέρει τοῦ τοπικοῦ διαστήματος, ἐμπύριον ἅμα σῶμα καὶ
αἰθέριον καὶ τῶν οὐρανῶν ἐκάστου καὶ τινος τῶν γενεσιουργῶν στοιχείων
ἐνὸς ἢ πυρὸς | ἢ ἀέρος ἢ ὕδατος ἢ γῆς. εἰ οὖν τὸν τόπον οἰκείως ἔχειν 146^v

1 ἄλλα om. F πρὸς τοῦ E 3 αὐλόν] ἔνυλον sic E 4 μὲν om. F
διωγκωμένον aF 6 τούτου τὸ] τοῦτο F 10 ante τοπικόν add. τοιοῦτον εἶδος
sed del. E 12 διήξιιν F 23 εἶσιν aF ἄξων ex ἀξίων corr. videtur E
25 τῆς καὶ E: τῆς aF 29 φασίν cf. p. 622, 35 30 ἢ E: ἢ aF 31 ἢ E:
ἢ aF

λέγομεν πρὸς τὰ ἐν τόπῳ, πρὸς τί ποτε τούτων ἀπάντων τῶν σωμάτων 146^r
οἰκείως ἔχειν τὸν τόπον ἐρωῦμεν; ἔτι τε πρὸς τούτους καὶ πρὸς τοὺς πέρας
τοῦ περιέχοντος εἶναι λέγοντας τὸν τόπον ῥητέον, ὡς τῆς μὲν πρὸς τὸ πᾶν
θέσεως ἐκάστου τῶν αἰδίων μερῶν τὴν αἰτίαν ἀπολογίζονται. διὰ τί γὰρ
5 ἢ γῆ ἐν τῷ μέσῳ; ὅτι τοῦτο αὐτῆ τοῦ τοπικοῦ σώματος ἢ τοῦ τοπικοῦ 5
διαστήματος ἢ τοῦ περιέχοντος πέρας οἰκεῖον. διὰ τί δὲ τοῦ ἀπλανοῦς τὸ
μὲν βύρειόν ἐστι. τὸ δὲ νότιον; ἢ τῶν πλανωμένων ἦδε μὲν ἐξωτέρω τῶν
σφαιρῶν, ἦδε δὲ ἐνδοτέρω; ἢ τοῦ ἔμοῦ σώματος ἢ μὲν κεφαλὴ κεῖται
ἄνω, οἱ δὲ πόδες κάτω; καὶ ἦδε μὲν ἡ χεὶρ καὶ τὸ ἦπαρ εἰ τύχοι δεξιὰ,
10 ἦδε δὲ καὶ ὁ σπλὴν ἀριστερά; καίτοι εἰ τόπων εἰσὶ διαφοραὶ καὶ αὗται,
πάντως ἂν ὁ τόπος εἶη καὶ τούτων αἴτιος. πῶς δὲ τῶν εἰρημένων τις
τόπων εἶτε σῶμα εἶτε διάστημα εἶτε πέρας τούτων αἴτιον ἂν γένοιτο; καὶ 10
γὰρ ἄλλο μὲν ἢ κεφαλὴ τοῦ διαστήματος ἐκεῖνον μέρος ἐπέχει ἐστῶτος
ἔμοῦ, ἄλλο δὲ ἀναπεπτωκότος ἢ καθημένου, καὶ ἄλλο μὲν ἐνθάδε ὄντος,
15 ἄλλο δὲ ἀλλαχοῦ. καίτοι ἀεὶ ἐν τῷ σώματί μου τὸν αὐτὸν ἐπέχει τόπον.
πῶς δὲ καὶ ἐν δεξιῶς ἔσται μέρεσιν ἀεὶ τὸ ἦπαρ; τίνας γὰρ τὸ δεξιὸν
τούτου; οὐ δῆπου τοῦ διαστήματος ἢ τοῦ πέρατος τοῦ περιέχοντος. καὶ
τοῦτο δὲ κοινῶς πρὸς πάντας ῥητέον, ὅτι τῆς τοῦ τόπου χρῆστος μὴ διορι-
σθεΐσης καλῶς, οὔτε εἰ σῶμα ὁ τόπος οὔτε εἰ ἀσώματον, οὔτε εἰ διαστα- 15
20 τὴν ἔχει φύσιν οὔτε εἰ ἀδιάστατον, καταμαθεῖν ἔστι. τοὺς δὲ διάστημα
καθ' αὐτὸ χωριστὸν ἢ σῶμα λέγοντας τὸν τόπον ἐρωτητέον, εἰ καὶ τοῦ
οὐρανοῦ τὰ μόρια ἐν τόπῳ λέγουσιν εἶναι ἢ οὐ. καὶ γὰρ εἰ μὲν μὴ ἔστιν
ἐν τόπῳ, δῆλον ὅτι οὐδὲ κινήσονται κατὰ τόπον. τὸ γὰρ κινούμενον κατὰ
τόπον ἐν τόπῳ εἶναι χρῆ. εἰ δὲ μὴ κινεῖται τὰ μέρη κατὰ τόπον, κατὰ
25 τί ἄλλο αὐτῶν ἔστιν ἢ μεταβάσεις; εἰ δὲ κινεῖται κατὰ τόπον καὶ ἔστιν ἐν
τόπῳ ἢ ἐν σώματι ἢ ἐν διαστήματι, ἢ ὡς ἐν οἰκείῳ τόπῳ ἔσται ἢ ὡς 20
ἐν ἄλλοτρίῳ. ἀλλ' εἰ μὲν ὡς ἐν οἰκείῳ, μενεῖ ἕκαστον ἐν αὐτῷ καὶ οὐ
κινήσεται· τὰ γὰρ ἐν τοῖς οἰκείοις ὄντα τόποις τί δεῖται κινεῖσθαι μέλλοντα
παρὰ φύσιν διατιθεσθαι, ἐὰν ἐκστῶσι τοῦ κατὰ φύσιν τόπου; εἰ δὲ ἐν
30 ἄλλοτρίῳ, πῶς ἔσται τι σῶμα ἄλλότριον μόνον ἔχον τόπον, οἰκεῖον δὲ
μηδαμῶς; εἰ δὲ τις λέγοι, ὅτι ὅλον εἰ τύχοι τὸ κατὰ τὸν ζῳδιακὸν διά-
στημα ἢ τὸ τοπικὸν σῶμα ἐκάστῳ ζῳδίῳ ἔστιν οἰκεῖον καὶ διὰ τοῦτο ἐν
ὄλω ὁμοίως ἔστιν ἕκαστον καὶ κινεῖται, πρῶτον μὲν καὶ μένει ὁμοίως 25
ἐχρῶν ἐν ὄλω, ὕπερ ἀδύνατον, ἔπειτα ποῦ τὸ ἀξίωμα τὸ λέγον ἴσον ὀφεί-
35 λιν εἶναι τῷ ἐν τόπῳ τὸν τόπον; τὰ δὲ αὐτὰ ἂν τις ἀπορήσοι καὶ περὶ
τῶν μερῶν τῶν ἐν τοῖς τέτρασι στοιχείοις.

Ἐπειδὴ δὲ πρὸς ταῖς εἰρημέναις περὶ τόπου ὑποθέσεις ἄλλην τινα
διήρθρωσε Δαμάσκιος ὁ ἐκ Δαμασκοῦ φιλόσοφος ἀνὴρ ζητητικώτατος καὶ

1 τούτων] τῶν F τῶν om. F 2 post ἔχειν deletiv λέγομεν πρὸς τὰ ἐν τόπῳ E
6 lege <τοῦ> τοῦ περιέχοντος πέρατος cf. v. 17 τοῦ (post δὲ) EF: τῆς probabi-
liter a 8 ἦδε δὲ] ἢ δὲ E 22 τὰ (post οὐρανοῦ) om. E 26 ἢ ἐν σώματι
om. F 27 μενεῖ a: μένει EF αὐτῷ] ἐαυτῷ F: αὐτῷ aE 30 ἔχον μόνον
aF οἰκεῖον] ἄλλότριον F 31 μηδαμῶς E: οὐδαμῶς aF λέγει F
35 εἶναι ὀφείλειν a ἀπορήσει E 38 ἐκ δαμασμοῦ a

πολλοὺς πόνους εἰσαγαγῶν φιλοσοφίας, φέρε καὶ ἐκείνην ἐκιδιώμεθα μακρο-146^r
 τέρων ἐξ ἀνάγκης δεόμενοι λόγων διὰ τὸ καινοπραπέδες τῆς ὑποθέσεως ἐκ τῆς 80
 χρείας τοῦ τόπου βουλομένης αὐτοῦ τὴν οὐσίαν εὑρεῖν. λέγει δὲ ὧδε·
 “τὰ ἐν γενέσει πάντα τῆς ἀμερίστου καὶ ἀδιαστάτου φύσεως ἐκπεσόντα
 5 κατὰ τε οὐσίαν καὶ κατ’ ἐνέργειαν, διττὴν ἔσχε τὴν διάστασιν τὴν μὲν
 κατ’ οὐσίαν τὴν δὲ κατ’ ἐνέργειαν ἢ πάθος, καὶ τὴν κατ’ ἐνέργειαν διττὴν,
 τὴν μὲν τῇ οὐσίᾳ σύμφυτον, καθ’ ἣν ἐν συνεχεῖ ῥοῇ ἐστὶν ἡ οὐσία, τὴν
 δὲ ἀπὸ τῆς οὐσίας προϋῶσαν, καθ’ ἣν ἄλλοτε ἄλλα ἐνεργεῖ παρατεταγμένας
 ἔχοντα καὶ οὐκ ἀθρόας τὰς ἐνεργείας. καὶ ἡ μὲν τῆς ἐνεργείας διάστασις 85
 10 κινήσεως εὐθὺς ἐδεήθη, καὶ συνυπῆρξεν αὐτῇ κινήσις, καὶ ἐγένετο κατὰ
 κινήσιν ἢ διάστασις τὴν ἐνεργητικὴν ἢ παθητικὴν. ἡ δὲ γε τῆς οὐσίας
 διάστασις διττὴ καὶ αὐτὴ γέγονεν, ἡ μὲν εἰς πλῆθους διασπασμὸν, ἡ δὲ εἰς
 ὄγκον ὑπελιθοῦσα. ἡ δὲ κατὰ μέγεθος καὶ ὄγκον ἐν θέσει γέγονεν εὐθὺς
 15 διὰ τὴν ἄλλου ἀλλαγῶ τῶν μορίων διάρριψιν. διττὴ δὲ καὶ αὐτὴ· ἡ
 μὲν σύμφυτος τῇ οὐσίᾳ, ὥσπερ τοῦ ἐμοῦ σώματος τὸ τὴν κεφαλὴν ἄνω
 εἶναι τοὺς δὲ πόδας κάτω, ἡ δὲ ἐπέσειακτος, ὡς ποτὲ μὲν ἐν τῇ οἰκίᾳ, 40
 ποτὲ δὲ ἐν τῇ ἀγορᾷ τὴν θέσιν ἔχω. καὶ ὅηλον ὅτι ἡ μὲν ἐστὶ διηνεκῆς
 ἡ αὐτῆ, ἕως ἂν ἦ τὸ πρᾶγμα, ἡ δὲ ἄλλοτε ἄλλη γίνεσθαι. κεῖσθαι δὲ λέ-
 γομεν ἐκείνα κυρίως, ὧν τὰ μέρη παρατέταται καὶ διέστηκεν ἀπ’ ἀλλήλων.
 20 διὸ καὶ τῶν μεγεθῶν καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς περάτων ἡ θέσις εἶναι κυρίως
 δοκεῖ, ὅτι διέστηκε ταῦτα κατὰ συνέχειαν. οἱ δὲ γε ἀριθμοὶ καίτοι διακρι-
 θέντες ἡμῶς οὐ δοκοῦσι θέσιν ἔχειν διὰ τὸ μὴ διεστάναι καὶ παρατετάσθαι,
 πλὴν εἴ που καὶ οὗτοι μέγεθος προσλάβωσι καὶ διάστασιν. τὰ γὰρ δια- 45
 στήματα πάντα τὴν ἡνωμένην συναίρεισιν ἀπολέσαντα τὸ ἐν αὐτοῖς εἶναι
 25 εἰς τὸ ἐν ἄλλῳ γίνεσθαι μετέβαλεν, ἐν ᾧ καὶ κεῖσθαι λέγεται, οἷον παρε-
 θέντα καὶ τὸ αὐτοκρατέες ἀπολέσαντα· ὥσπερ καὶ ἐν ταῖς ἐνεργείαις ἀφ’
 ἑαυτῶν ἐκστάντα κινεῖσθαι λέγεται καὶ μεταβάλλειν. τούτων οὖν τῶν δια-
 στάσεων, ἵνα (μὴ) παντελῶς εἰς τὸ ἀόριστον ὑπενεχθῶσι, μέτρα συναγωγὰ
 ὑπέστη τῆς μὲν κατὰ τὴν ἐν κινήσει ἐνέργειαν ὁ χρόνος, τῶν δὲ κατὰ τὴν 50
 30 οὐσίαν τῆς μὲν κατὰ διάκρισιν τὸ ὠρισμένον πλῆθος ὅπερ ἐστὶν ὁ ἀρι-
 θμὸς, τῆς δὲ κατὰ συνέχειαν τὸ ὠρισμένον μέγεθος οἷον πηχυαῖον ἢ τι
 τοιοῦτον, τῆς δὲ κατὰ τὴν τῆς θέσεως διάρριψιν ὁ τόπος. διὸ ἐν χρόνῳ
 μὲν λέγεται κινεῖσθαι τὰ κινούμενα, ἐν τόπῳ δὲ τὴν θέσιν τῆς οὐσίας ἔχειν
 καὶ αὐτῆς τῆς κινήσεως, καθόσον καὶ αὐτὴ τοῦ κινεῖσθαι μετέσχε”. καὶ
 35 ὅτι μὲν περὶ θέσιν ἔχει καὶ τῶν κειμένων τί ἐστὶν ὁ τόπος, πρόδηλον.

1 εἰσαγαγῶν (εἰσάγων F) πόνους aF 2 δεομένην a ἐκ] καὶ E 5 post τε
 add. τὴν aF 6 post διττὴν v litteras erasas habet F 7 συνεχεῖ a: συνοχῆ
 EF 8 παρατεταγμένας libri: suspicor παρατεταγμένας cf. v. 19 et 22 10 αὐτῇ —
 ἐνέργειαν ὁ (29) om. F 12 αὕτη a 21 διέστηκε a: διέστη E 24 ἡνωμένην
 E: γινομένην a 25 ἐν ἄλλῳ E post οἷον add. τὸ a 28 μῆ a: om. E
 29 τῆς E: τοῖς a 30 τῆς μὲν EF: τοῖς μὲν a 31 τῆς δὲ hic et paulo post
 EF: τοῖς δὲ a ἢ τι] ἦτοι E 32 τῆς θέσεως om. F 34 κινεῖσθαι F:
 κεῖσθαι aE 35 ἔχει aF: om. E 36 καὶ τὸ κάτω a

ταῦτα γὰρ ἐν τόπῳ | λέγομεν, ὅσα καὶ θέσιν ἔχειν φασί, καὶ τὸ ἄνω καὶ 146^v
κάτω τόπου διαφοραὶ εἰσι κατὰ τὴν θέσιν θεωρούμεναι ὥσπερ καὶ τὰ δεξιὰ
καὶ ἀριστερὰ καὶ ἔμπροσθεν καὶ ὀπίσθεν. ὅτι δὲ ἀφοριστικὸς καὶ μετρη-
τικὸς καὶ τακτικὸς τῆς θέσεώς ἐστιν ὁ τόπος, ἐντεῦθεν ἂν μάθῃς· κεῖσθαι
5 μὲν ἕκαστον φασιν κἀν ὁπωσοῦν ἀτάκτως κέηται, τὸν δὲ εὐθετισμὸν τὸν
οἰκεῖον ἕκαστον τότε λέγεται ἔχειν, ὅταν τὸν οἰκεῖον ἀπολάβῃ τόπον, ὥσπερ 5
γίνεται μὲν ἕκαστον ὁπεῦν εἰς τὸ εἶναι παρελθόν, τὸ δὲ εὐκαιρον ἔχει τὸ
οἰκεῖον, ὅταν ἐν τῷ θέοντι γένηται χρόνος. διὰ τὸν τόπον οὖν τῶν μορίων
ἕκαστον εὐθετίζοντα ἢ μὲν κεφαλὴ τοῦ ἐμοῦ σώματος γέγονεν ἄνω, οἱ δὲ
10 πόδες κάτω· καὶ τὸ μὲν ἦπαρ ἐν τοῖς δεξιοῖς, ἢ δὲ καρδία ἐν τῷ μέσῳ.
καὶ οἱ μὲν ὀφθαλμοὶ δι' ὧν ὁρῶντες πρόκειμεν ἔμπροσθεν, τὸ δὲ μετὰφρονον
ἢ ἀχίθοροῦμεν ὀπίσθεν. καὶ εἰσὶν αὗται διὰ τὸν τόπον αἱ διαφοραί,
ὥσπερ διὰ τὸν χρόνον ἄλλο τι πρὸ ἄλλου δημιουργεῖται τῶν τοῦ ἐμβρύου 10
μερῶν. καὶ ἄλλη πρὸ ἄλλης ἡλικία πρόεισι τεταγμένη. καὶ οὐκ ἐπισυγγεῖ-
15 ται τὰ Τρωϊκὰ τοῖς Πελοποννησιακοῖς· τὸ γὰρ πρότερον καὶ ὕστερον χρό-
νου διαφοραὶ εἰσιν, ὡς τὸ ἄνω καὶ κάτω καὶ αἱ λοιπαὶ τέτταρες διαστάσεις
τοῦ τόπου, καθάπερ καὶ Ἀριστοτέλης ὁμολογεῖ· καὶ τοῦ κόσμου ἄρα τὰ
μῦρια διὰ τὸν τόπον ἔχει τὸν οἰκεῖον εὐθετισμὸν ἐν τῷ ὄλῳ. καὶ ἔστιν
ὡς τύπῳ φάναι ὁ τόπος κατὰ ταύτην τὴν ἐπιβολὴν ὁ μὲν ἀπλῶς οὕτως
20 λεγόμενος ἀφορισμὸς τῆς τῶν σωμάτων θέσεως, ὡς δὲ τὸν κατὰ φύσιν. 15
εἰπεῖν ἀφορισμὸς τῆς κατὰ φύσιν ἐπιβαλλούσης τοῖς σωματικοῖς μορίοις
θέσεως πρὸς τε ἄλληλα καὶ πρὸς τὸ ὅλον καὶ τοῦ ὅλου πρὸς τὰ μῦρια.
ὡς γὰρ τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ τὰ μῦρια ἄλλα ἀλλαχοῦ τέτακται διὰ
τὸν τόπον, καὶ τὰ μὲν ἐστὶν εἰ τύχοι βόρεια, τὰ δὲ νότια, οὕτω καὶ ὁ
25 ὅλος οὐρανὸς καὶ ἡ ὅλη γῆ μέρη ὄντα τοῦ κόσμου τὴν ἐπιβάλλουσαν αὐ-
τοῖς τῆς θέσεως εὐμετρίαν καὶ διακόσμησιν ἔχουσι διὰ τὸν τόπον, ὁ μὲν
τὸ περίεξ τοῦ παντός, ἢ δὲ τὸ μέσον ἐπέχουσα. καὶ οὗτός ἐστιν ὁ τὴν 20
σύμπτωσιν τουτέστι συντόπωσιν τοῖς μορίοις παρεχόμενος. εἰ δὲ καὶ ἀπὸ
τοῦ τοπάξειν εἴρηται τόπος ἐκ τοῦ τετόπακα παρακειμένου τόπος γινόμενος
30 ὡς εἰκασία τις ὦν τοῦ νοεροῦ ἀφορισμοῦ, καὶ οὕτω σύμφωνος ὁ λόγος·
ταῖς γὰρ εἰκόσιν οὗτος παρέχεται τὴν σύστασιν καὶ τὴν πρὸς τὰ παρα-
δείγματα ὁμοιότητα. μὴ γὰρ κειμένου κατὰ τὸν οἰκεῖον τόπον ἐκάστου
τῶν ἀπαξ διαστατῶν μερῶν οὐκ ἂν ποτε ἢ εἰκῶν ὁμοιωθεῖη τῷ παρα-
δείγματι, πᾶσα δὲ τάξις οἰχίσηται καὶ εὐμετρία καὶ διακόσμησις. καὶ 25
35 εἴπερ ἀνέλοις τὸν τόπον, ὕψει τὴν τῶν σωμάτων διάθεσιν ἀλλόκοτόν τε
καὶ ἄτακτον καὶ εἰς παντελῆ φερομένην ἀοριστίαν. ἐν ποίᾳ γὰρ ἕκαστον
τῶν μορίων θέσει στήσεται πρὸς μηδεμίαν ἔχον οἰκείως; διὰ τοῦτον οὖν

1 καὶ τὸ κάτω a 4 μάθῃς libri: immo μάθοις 5 κἀν] καὶ F 6 ἀπολάβοι F
7 ὁπεῦν EF: ὀπίσθιν a 14 πρόεισι] εἰσι F 15 τὰ initio paginae iteravit E
καὶ τὸ ὕστερον aF 19 ὡς] ἐν a 20 τὸν κατὰ aF: τῶν κατὰ E 24. 25 ὅλος
ὁ posuit F 25 ἢ ὅλη E: ὅλη F: ὅλη ἢ a 28 σύμπτωσιν aF: συντόπωσιν E
τουτέστιν συντόπωσιν E: om. aF ἀπὸ E: ἐκ aF 33 διαστατῶν aF cf. p. 627, 10:
διαστατῶν E 35 ἀνέλοις] ἐν ἄλλοις E 37 τοῦτον aF: τοῦτο E

καὶ τὰ κινούμενα φυσικῶς κινεῖται, ἵνα τῆς οἰκείας θέσεως τὸ ἐπιβάλλον 146^v
ἀπολάβῃ, καὶ τὰ ἰστάμενα ἔστηκεν ἐν τῷ προσήκοντι μέτρῳ τῆς θέσεως
φιλοχωροῦντα. ὥστε τίνος μὲν αἰτίας ἐστὶν ὁ τόπος τοῖς σώμασι καὶ τοῖς
σωματικοῖς πᾶσι καὶ τί ποτὲ ἐστὶν αὐτός, τάχα ἂν τις ἐκ τῶν εἰρημένων 30
5 ἐννοήσειεν.

Ἀκόλουθον δ' ἂν εἶη τὸν τοιοῦτον τόπον μήτε τὸ πέρασ εἶναι τοῦ
περιέχοντος. πῶς γὰρ τοῦτο τάξεώς ἐστὶν αἴτιον ἢ ἀφορισμοῦ αὐτὸ μᾶλλον
ὑπὸ τῶν ἐν αὐτῷ γινόμενων καὶ περιεχομένων ὑπ' αὐτοῦ ὀριζόμενον; ἀλλὰ
μὴν οὐδὲ σῶμα ἂν εἶη. καὶ γὰρ αὐτὸν τις αὐτὸν λέγει σῶμα καὶ τοῦτο
10 πάντως διαστατὰ μέρη ἔχον καὶ διαφορὰς μερῶν, καὶ αὐτὸ θεῆσεται τοῦ
τάττοντος αὐτὸ καὶ τὸ μὲν ἐν μέσῳ τὸ δὲ ἐν τῷ πέρασι κεῖσθαι ποιούντος.
οὐδὲ διάστημα δὲ τὸ τοιοῦτον εἶναι δυνατόν· καὶ γὰρ καὶ τὸ διάστημα διὰ 35
τάς αὐτάς αἰτίας ἅτε διαφορὰς ἔχον καὶ ἄλλο ἀλλαγῶν διεσπόμενον κατὰ
τὰ μόρια εὐθετισμοῦ καὶ αὐτὸ δεῖται τίνος. ἔοικεν οὖν ὁ τόπος μέτρον
15 εἶναι τῆς τῶν κειμένων θέσεως, ὥσπερ ὁ χρόνος ἀριθμὸς λέγεται τῆς τῶν
κινουμένων κινήσεως. ἐπεὶ δὲ ἡ θέσις διττή, ἡ μὲν οὐσιώδης ἡ δὲ ἐπέισα-
κτος, καὶ ὁ τόπος ἂν εἶη διττός, ὁ μὲν στοιχειῶν τελειωτικὸν τοῦ θέσιν
ἔχοντος γινόμενος, ὁ δὲ κατὰ συμβεβηκὸς ὑπάρχων. ἔστι δὲ τις καὶ τῆς 40
οὐσιώδους θέσεως διαφορὰ, καθόσον ἢ ὡς αὐτὰ ὅλα τὴν οἰκείαν ἔχει θέσιν
20 τῶν οἰκείων μερῶν πρὸς τε ἄλληλα καὶ πρὸς τὸ ὅλον ἢ ὡς μέρη τὴν
πρὸς τὸ ὅλον τε καὶ τὰ λοιπὰ μέρη. καὶ ταύτη διττὸς ὁ τόπος γίνεσθαι,
ὁ μὲν ἰδίᾳ ἐκάστοις ἐπιβάλλον, ὁ δὲ κατὰ τὴν ἐν τῷ ὅλῳ θέσιν ἀφοριζό-
μενος. ὥσπερ γὰρ τὸ ὅλον διττόν, τὸ μὲν ἐκάστῳ τῶν μερῶν ἐπιβάλλον
κατὰ τὴν ἀφορισμένην αὐτοῦ καὶ διακεκριμένην ὑπόστασιν (καθὸ καὶ τὴν
25 γῆν ὅλον τι εἶναι φαμεν, καὶ οὐ τὴν γῆν μόνον, ἀλλὰ καὶ ζῶον καὶ φυτὸν 45
καὶ τῶν ἐν τούτοις μορίων ἕκαστον), τὸ δὲ καὶ περιεκτικώτερον, ὡς τὸν
κόσμον ὅλον καὶ τὴν γῆν ὅλην καὶ τὸν ἀέρα ὅλον λέγομεν, καὶ ἔστιν ἐκά-
στης ὀλότῃτος οἰκεία μέρη, οὕτως οὖν καὶ τόπον ἄλλον μὲν τὸν τῶν οἰκείων
ἐκάστου μορίων εὐθετισμὸν φαμεν οἶον τῶν ἐμῶν ἐν τῷ ἐμῷ ὅλῳ σώματι,
30 ἄλλον δὲ τὸν καὶ τοῦ ὅλου τούτου ὡς μέρους ἐν τόπῳ τῆς περιεκτικωτέρας
ὀλότῃτος, καθὸ τόπος τῶν χειρσαίων ἐστὶν ὁ τῆς γῆς τόπος, καὶ καθὸ ἡ
γῆ τὸ μέσον ἐπέχει τοῦ παντός. καὶ γὰρ ἐκστήσῃ τις τὴν γῆν τῆς περι 50
τὸ μέσον τοῦ παντός θέσεως, τῶν μὲν οἰκείων μερῶν τὸν εὐθετισμὸν ἐν
τῷ οἰκείῳ ὅλῳ καθέξει, τὴν δὲ ὡς μέρος τοῦ παντός οὐκ ἔχει τότε. διὸ
35 καὶ αὐτὴ ὅλη ἀφαιρεῖσα ἂν ἐπὶ τὸ μέσον οἰσθῆι, καίτοι τῶν ἐν αὐτῇ με-
ρῶν φυλαττόντων τὴν πρὸς ἄλληλα διατύπωσιν, καὶ ὅταν αὕτη ἔξω τοῦ

4 τις post εἰρημένων transposuerunt aF 6 immo μηδὲ 8 ὑπ' αὐτοῦ περιεχομένων
aF 10 διαστατὰ aF: διῆστα τὰ E 14 καὶ αὐτὸ initio folii iteravit E εἰοικεν
οὖν E: εἰοικε μὲν οὖν aF 17 τελικὸν E 18 ὑπαρχόντων E 19 ἢ ὡς E:
πῶς F 23 post ἐπιβάλλον, quod ex ἐπιβάλλον correctum, iteravit ὁ δὲ κατὰ (22) —
διττόν (23), tum punctis delevit E 27 ὅλον (ante λέγομεν) om. aF 28 τὸν τῶν
E: τὸν τοῦ (τοῦ in τῶν corr.) F: τοῦ τῶν a 29 μορίων E: μερῶν aF 34 τῶ
οἰκείῳ ὅλῳ καθέξει E: τῷ ὅλῳ καθέξει τῷ οἰκείῳ aF 35 καὶ αὕτη EF

μέσου τυγχάνη. οὕτω δὲ καὶ ὁ ἐν τῷ ἀέρι μετέωρος ἄνθρωπος τῶν μὲν 146^v
οἰκείων μερῶν ἕξει τὴν εὐταξίαν, τὴν δὲ ὡς μέρους πρὸς τὸ ὅλον οὐδέτι.
καὶ ἐπειδὴ μέρη μᾶλλον ἐστὶν ἕκαστα τῶν ὀλικωτέρων | ἢ αὐτὰ ὅλα, 147^r
(κρατεῖται γὰρ ὑπὸ τῶν κραιττόνων μᾶλλον ἢ κρατεῖ τῶν καταδεστέρων,
5 τοῦτο δὲ ὅτι ἐν μείζονι λόγῳ ἐστὶν αἰεὶ τὰ πρῶτα πρὸς τὰ δευτέρα ἢ περ
τὰ δευτέρα πρὸς τὰ τρίτα), δικαίως κἂν τὸν οἰκεῖον εὐθετισμὸν ἔχη ἢ βῶλος
ἢ ἐν ἀέρι, ἀλλὰ τοῦ γε ὀλικωτέρου ἐφιεμένη φέρεται. νεκρὸν γὰρ ἐστὶ
πανταγοῦ καὶ ἀπεψυγμένον τὸ ἴδιον, ὅταν ἀποσπασθῇ τοῦ κοινοῦ καὶ στε-
ρηθῇ τῆς ἀπ' αὐτοῦ καθηκούσης εἰς αὐτὰ συνοχῆς, ὡσπερ τὰ φυτὰ, κἂν 5
10 πύρριζά τις ἀνασπάσῃ καὶ πᾶσι τοῖς ἑαυτῶν συμπληρωμένα μορῖσι,
ἀλλ' αὐαίνεται γε παραχρήμα τῆς κοινῆς ὀλότητος ἀποσπασθέντα. ζῆ γὰρ
πάντα διὰ τὸ ἐν ζῆσιν τὸ κοσμικόν. ὥστε ἕως ἂν διὰ τῶν προσεχῶν ὀλο-
τήτων ἕκαστον ἐνεργίζωται τῷ κόσμῳ, ἕως τότε καὶ ζῆ καὶ σφίζεται, ἐὰν
δὲ ἀποσπασθῇ τῆς προσεχῶς ὀλότητος, ἀποσπάται καὶ τῆς κοινῆς. οὕτως
15 οὖν καὶ αἱ κατὰ φύσιν φοραὶ τῶν σωμάτων καὶ ἐν τοῖς οἰκείοις τόποις 10
μοναὶ σωθῆσονται τῷ τοιοῦτον ὑποτιθεμένῳ τὸν τόπον. καὶ ἡ κατὰ τόπον
κίνησις τῶν κινουμένων οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ θέσεων ἄλλοτε ἄλλων μετά-
ληψις, ἕως ἂν τὴν προσήκουσαν ἀπολάβῃ τὸ κινούμενον τοῦ μεταξὺ ἀέρος
ἢ τοῦ ὕδατος διαιρουμένου, καὶ ἦν ἔχει τότε θέσιν ἀπολαβόντος, ἕως ἂν
20 τὸ ἰσχυρότερον παρέλθῃ. καὶ ἐστὶ τῶν τοῦ ἀέρος μορῶν θέσις, ἦν ἢ βῶλος
ἢ ἐγὼ μεταλαμβάνω κινούμενος. καὶ οὗτός ἐστιν ὁ ἐν πλάτει τόπος ὃν
διαμεῖβω, οὐκ ἐμὸς ἴδιος ὢν ἀφορισμός, ἀλλὰ τοῦ περιέχοντος ἀέρος, οὗ 15
καὶ ἐγὼ πέφυκα γίνεσθαι ἄλλοτε ἐν ἄλλῳ μέρει. διὸ καὶ ἀπόρου ὄντος
πῶς τὰ κινούμενα ἐν τόπῳ κινεῖται, εἴπερ τὰ ἐν τόπῳ ἡρμεῖν μᾶλλον ἢ
25 κινεῖσθαι λέγοιτο ἂν δικαίως, ἴδωμεν ὅπως καὶ τὴν ἀπορίαν τίθησιν ὁ φιλό-
σοφος Συριανὸς καὶ τὴν λύσιν ἐπάγει γράφων οὕτως· “καὶ πῶς, φαίη ἂν
τις, τὰ κινούμενα ἐν τόπῳ κινεῖται; μᾶλλον γὰρ πόθεν ποῖ τὰ κινούμενα·
ὅπως γὰρ τὰ ἐν τόπῳ δοκεῖ ἡρμεῖν. ἢ τὰ κινούμενα καὶ ἐν τόπῳ καὶ
οὐκ ἐν τόπῳ. ἐν μὲν γὰρ τῷ πρώτῳ καὶ ὡσπερ ἰδίῳ τόπῳ ἑαυτῶν οὐκ 20
30 ἐστὶν (ἢ γὰρ ἂν ἡρέμει), ἐν δὲ τῷ ἐν πλάτει θεωρουμένῳ ἐστὶν, ὡς λέ-
γομεν καὶ τὸν ἥλιον ἐν λέοντι εἶναι, ὅτι δὴ τὸ πλάτος τοῦ λέοντος αὐτὸν
περιέχει, καὶ τὸν πετόμενον ἀετὸν ἐν ἀέρι καὶ τὴν οὐριοδρομοῦσαν ναῦν
ἐν θαλάττῃ· πάντα γὰρ ταῦτα τὸν μὲν ἐν πλάτει τόπον ἔχει, τὸν δὲ πρῶ-
τον καὶ ἴδιον ἔστ' ἂν κινῆται οὐκ ἔχει.” καὶ μοι δοκοῦσι πρὸς τοῦτον
35 μάλιστα τὸν ἕξωθεν τόπον ἀπιθεῖν οἱ πλεῖστοι τῶν περὶ τόπου λεγόντων.

3 ἕκαστα om. aF 6 ἔχοι E 9 εἰς ταῦτα F 11 ἀλλ' αὐαίνεται γε aF:
ἀλλανένεγε ex ἀλλανένεται corr. E 12 πάντα aF: πάντη ut videtur E 13 ἐνεργ-
γίζωται in lit. E 15 ante ἐν add. αἱ a 17 κίνησις om. E
20 προσέλθῃ a 21 οὕτως a et F¹ (sed in οὕτως corr.): οὕτως E 22 διαμεῖβω
(comp.) E ἀφορισμός EF: ἀφορισμένος a 24 πῶς aF: πῆ E ἡρμεῖ E
26 λύσιν] λόγου sic E 27 πόθεν ποι τὸ κινούμενον F 28 καὶ (ante οὐκ)
om. F 29 ἑαυτῷ E 30 γὰρ ἡρέμοι ex ἡρέμει (om. ἂν) E 31 ἐν (post
ἥλιον) om. E δὴ om. a 34 κινεῖται E

τίς γὰρ τῆς γῆς τόπος, ἐρωτηθέντες τὸ μέσον τοῦ παντός λέγουσιν, ὡσπερ 147^r
 τόπος τοῦ παντός ἐστὶν ἴδιος καὶ τῆς γῆς ὡς ἐν τῷ παντί· καὶ τίς τοῦ 25
 οὐρανοῦ, τὸ περίε. τὸν δὲ αὐτῆς τῆς γῆς τόπον τὸν εὐθετείνοντα αὐτῆς τὰ
 μέρια καὶ τοῦ οὐρανοῦ τὸν τοιοῦτον οὐ προλογίζονται, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν
 5 κατὰ μέρος ζώων τε καὶ φυτῶν. καὶ διὰ τοῦτο πάντες, ὡς εἶοικε, χωριστὸν
 εἶναι τὸν τόπον τοῦ ἐν τόπῳ ἀπεφῆγαντο. τῷ γὰρ ὄντι τὸ ἀπὸ τοῦ ὀλι-
 κωτέρου τόπου ἐπιβάλλον ἐκάστη χωριστόν ἐστὶν αὐτοῦ τοῦ ἐν τόπῳ καὶ
 οὐκ ἔστιν αὐτοῦ προηγουμένως τόπος. καὶ ἀκίνητον δὲ τὸν τόπον ἀξιοῦσιν 30
 εἶναι πρὸς τὸν κοινὸν τοῦτον καὶ ἐν πλάτει τόπον ἀποβλέψαντες. καὶ γὰρ
 10 ὁ μὲν ἴδιος ἐκάστου καὶ συνουσιωμένος συγκινεῖται πάντως, ὁ δὲ κοινὸς
 ἐν πλάτει θεωρούμενος μένει τοῦ ὀλικωτέρου ὢν καὶ περιεκτικωτέρου σώ-
 ματος ἴδιος.

Ἄλλ' ἰδῶμεν, εἰ δοκεῖ καὶ τὰ τούτῳ προσιστάμενα τῷ λόγῳ. καὶ
 πρῶτον γε ὅτι μὴ ἔστι τὸ εἶδος ὁ τόπος ἀποδείξαντες νῦν τὸν εὐθετισμὸν
 15 τῶν μορίων εἶναι λέγομεν τὸν τόπον, καίτοι ἐκάστου εἴδους οἰκείαν τάξιν
 τῶν μορίων ἔχοντας, καθ' ἣν καὶ ἔστιν ἕκαστον, οἷόν ἐστιν ὁ μὲν ἀνθρω- 35
 πος ὄρθιτος, τὰ δὲ ἄλογα τῶν ζώων εἰς γῆν κύπτοντα, καὶ τὰ μὲν τοιῶσδε,
 τὰ δὲ τοιῶσδε διεσκευασμένα τοῖς μορίοις. πῶς οὖν ἡμεῖς οὐ τὸ κατὰ
 τὴν μορφήν εἶδος αἴτιον τούτου φαμέν, ἀλλὰ τὸν τόπον; δεῦτερον εἰ τοῦ
 20 εὐθετισμοῦ τῶν μερῶν αἴτιον εἶναι λέγομεν, ὃ μὴ ἔστι μέρος, τοῦτο οὐδ'
 ἂν ἐν τόπῳ εἶναι λέγοιτο. πῶς οὖν οὐχὶ καὶ οὗτος ὁ λόγος τὰ αὐτὰ δοκεῖ
 πάσχειν τῷ τοῦ Ἀριστοτέλους τὸν ὅλον κόσμον οὐ συγχωρῶν εἶναι ἐν τόπῳ,
 εἴπερ μηδενὸς ἐστὶ μέρος μὴδὲ διέρριπται πρὸς ἄλλο τι μέρος ἀντιτε- 40
 ταγμένον αὐτῷ; τρίτον δὲ τὰ τοῦ οὐρανοῦ μέρη κινούμενα πότερον κατὰ
 25 τόπον ἐροῦμεν κινεῖσθαι ἢ οὐ; εἰ γὰρ μή, πῶς οὐ ταῖς αὐταῖς ἐναντιο-
 λογίαις αἰς καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἐνσχεθησόμεθα; εἰ δὲ κατὰ τόπον κινεῖται,
 τίς οὗτος ὁ τόπος; δεῖ μὲν γὰρ τὸ κατὰ τόπον κινούμενον ἄλλον μὲν
 ἀπολείπειν ἄλλον δὲ ἐπιλαμβάνειν τόπον. οὔτε δὲ ὁ τῶν μορίων τόπος,
 καθ' ὃν συντετάχθαι τὰ μέρια ἀλλήλοισι φαμέν, τοιοῦτός ἐστι (μένει γὰρ
 30 οὗτος ὁ αὐτὸς αἰεὶ) οὔτε ὁ πρὸς τὰ ἄλλα μέρια συντάττων κατ' οὐσίαν 45
 αὐτά, καθ' ὃν μετὰ τὸν κριὸν ὁ ταῦρος τέτακται καὶ μετὰ τοῦτον οἱ δίδυ-
 μοι καὶ ἐξῆς· αὐταὶ γὰρ αἱ θέσεις αἱ αὐταὶ μένουσιν αἰεὶ. οὔτε μέντοι
 περιεκτικωτέρον τινα καὶ ἀκίνητον τόπον ἢ νῦν ἀποδοθεῖσα ἔννοια τοῦ τό-
 που προσλογίζεται, καθ' ὃν μεταβάλλοντα τὰ μέρη κινεῖσθαι λέγεται κατὰ
 35 τόπον. πῶς δὲ ἄλλης καὶ ἄλλης γινομένης τῆς τοῦ παντός θέσεως κατὰ
 τὴν τῶν μερῶν ἀντιμετάστασιν οὐκ ἔσται καὶ ὁ τοῦ παντός τόπος μετα-
 βάλλον, καὶ ὅσαι θέσεις, τοσοῦτοι καὶ τόποι; τέταρτον πῶς ἔτι κρείττων 50
 ὁ τόπος ἔσται τοῦ ἐν τόπῳ στοιχειῶν τι ὑπάρχων αὐτοῦ; τὸ γὰρ στοιχειῶν

4 conicio προσλογίζονται ut v. 34 6 τὸ om. F 7 τοῦ ἐν τόπῳ καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῦ
 om. F 10 post συνουσιωμένος add. καὶ a 11 ante σώματος add. ὡς a
 13 προιστάμενα E 17 εἰς τὴν γῆν a 18 τὸ (post οὐ) om. E 27 δεῖ—κινού-
 μενον] δι' ceteris omissis F ἄλλο μὲν E 33 ἀποδόθην sic E 34 προσλογίζεται
 aF: προσσυλλογίζεται E 36 καὶ (ante ὁ) om. a 38 ὑπάρχων F: ὑπάρχον aE

τοῦ στοιχειωτοῦ καταδεέστερον, ὡς περ τὸ μέρος τοῦ ὅλου. πέμπτον ἢ δια- 147^r
 στατός ἐστιν ἢ ἀδιάστατος ὁ τόπος. ἀλλ' εἰ μὲν διαστατός, πῶς οὐχὶ καὶ
 αὐτὸς δεῖσεται τόπου κατὰ τὰ εἰρημένα; εἰ δὲ ἀδιάστατος, πῶς ἴσος ἢ
 πῶς περιεκτικὸς ἢ πῶς χωρητικὸς τῶν ἐν τόπῳ; τὸ γὰρ τῷ διαστατῷ
 5 ἴσον διεστάναι χρὴ καὶ τὸ τοῦ ἀγκωμένου | περιεκτικὸν ἢ χωρητικὸν 147^v
 ἀγκῶσθαι. ἔκτον πῶς οὐκ ἀχώριστον τοῦ ἐν τόπῳ τὸν τόπον δόξομεν
 ἡμεῖς λέγειν. πάντων σχεδὸν ἀξιούτων χωριστὴν αὐτὸν ἔχειν τοῦ ἐν τόπῳ
 φύσιν; ἔβδομον πῶς ἀκίνητος ἔσται στοιχεῖόν γε ὢν τοῦ κινουμένου; συγκι-
 νηθήσεται γὰρ ἐκεῖνω. ὀγδοὸν εἰ στοιχεῖόν τοῦ ἐν τόπῳ τὸν τόπον εἶναι
 10 λέγομεν, πῶς οὐχὶ τὸν τόπον ἐν τῷ σώματι μᾶλλον φαμεν εἶναι, ἀλλὰ τὸ
 σῶμα ἐν τῷ τόπῳ; τὸ γὰρ στοιχεῖόν ἐν τῷ στοιχειωτῷ ἐστιν, ἀλλ' οὐκ ἔ
 ἀνάπαλιν. ἔνατον εἰ μέτρον θέσεώς ἐστιν ὁ τόπος, πῶς ἀληθὲς ἔτι τὸ
 παρὰ τῶν πλείωνων φιλοσόφων ἀξιούμενον, ὅτι τὰ αἰδία τῶν θεῶν σύμβολα
 ἐν τῷ κόσμῳ μένει διὰ τὸ ἐν αἰδίῳ τῷ τόπῳ διαγεγράφθαι καὶ διὰ τού-
 15 του τοῦ μέσου καὶ τὰ ἐν τόπῳ σώματα τῶν θεῶν ἐλλάμψεω ἀπολαύει;
 δέκατον ἐπὶ πᾶσιν εἰ ἀπὸ τῆς ἀντιμεταστάσεως τῶν σωμάτων ἠλθομεν εἰς
 ἔννοιαν τοῦ τόπου. ὁτιοῦν ἐνθα πρότερον ἦν ὕδωρ ἐκεῖ γέγονεν ἀήρ, πῶς 10
 ἐκαστοῦ τὸν οἰκεῖον ἔχοντος τόπον δεησόμεθα τῆς ἀντιμεταστάσεως; ταῦτα
 μὲν οὖν καὶ τοιαῦτα ἄλλα λέγει ἂν τις πρὸς τὴν περὶ τόπου νοερὰν δο-
 20 κοῦσαν ταύτην ὑπόνοιαν ἐνιστάμενος.

Ῥητέον δὲ πρὸς μὲν τὸ πρῶτον, ὅτι τὸ ὅλον εἶδος πλήρωμα πάντων
 ἐστὶ τῶν ἑαυτοῦ στοιχείων ἄλλο τι κατ' ἄλλο ἐκεῖνων ἔχον. καὶ ὡς περ
 ὅλον ἐστὶν οὐ διὰ τὸ καλὸν εἰ τύχοι τὸ ἐν αὐτῷ ἀλλὰ διὰ τὸ ὅλον, καὶ
 τέλειον διὰ τὴν τελειότητα, καὶ ἄλλο τι δι' ἄλλο τῶν ἐν αὐτῷ, οὕτως καὶ
 25 θέσιν ἔχει τεταγμένην καὶ εὐτυπον διὰ τὸν τόπον. μὴ τοίνυν χωρίζοντες 15
 τὸ εἶδος τῆς συνουσιωμένης αὐτῷ τοπικῆς μετέξεως ἐπιελήσωμεν εὐθετον
 αὐτὸ κατ' ἑαυτὸ ἰδεῖν. ἴμοιον γάρ, ὡς εἰ καὶ τὴν τελειότητα αὐτοῦ τῇ
 ἐπινοίᾳ χωρίσαντες τέλειον ὅμως αὐτὸ καὶ ταύτης χωρὶς ὄραν φιλονεικοῦ-
 μεν. οὐδὲν οὖν ἐναντίον ὁ λόγος οὕτως λέγει τῷ μὴ εἶναι τὸ εἶδος τὸν
 30 τόπον βουλομένῳ, κἄν τοῦ εἶδους τι τὸν τόπον φῆ. εἰ δὲ ὁ δεῖκνός λόγος
 μὴ εἶναι τὸ εἶδος τὸν τόπον ἀξιῶματι ἐχρήτο τῷ χωριστὸν εἶναι τοῦ ἐν
 τόπῳ τὸν τόπον καὶ προσλαμβάνων ἐτέραν πρότασιν τὴν λέγουσαν 'τὸ εἶδος 20
 τοῦ ἐν τόπῳ οὐ χωριστὸν ἐστὶν αὐτοῦ' συνῆγεν, ὅτι ὁ τόπος οὐκ ἔστι τὸ
 εἶδος τοῦ ἐν τόπῳ, χρὴ γινώσκειν ὅτι τὸ ἀξίωμα τοῦτο κατὰ τινὰς ἐννοίας
 35 εἰληπται τοῦ τόπου, αἷς οὐ συναρμόζει ἢ ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου Δαμασκίου

4 τῷ (post γάρ) om. E 11 post ἐν τῷ τόπῳ inserbat διαγεγράφθαι καὶ δι' αὐτοῦ (14) —
 ἐλλάμψεω (15) sed deleuit F 12 ἔτι] ἐστι a 14 διὰ τούτου aE: δι' αὐτοῦ F
 16 μεταστάσεως a 18 δεησόμεθα aF: δεηθησόμεθα E 19 τοιαῦτα aF: τὰ
 αὐτὰ E ἂν τις post οὖν habent aF 22 ἄλλο τι EF: ἄλλο τε a 26 τὸ εἶδος
 iteravit F 27 αὐτοῦ iteravit E 28 χωρήσαντες E 30 κἄν — φῆ (scribitur
 φησί compendiose, φῆ transfixa φ littera) E: om. aF 31 τὸ (post εἶναι) om. aF
 τῷ E: τὸ F: τοῦ a 31. 32 τὸν τόπον τοῦ ἐν τόπῳ aF 33 τοῦ ἐν E: τὸ ἐν aF
 35 οὐ aF: om. E

ρήθεισα περί τοῦ τόπου σημασία. καὶ μέντοι εἰ ἀπὸ τῆς κατὰ τόπον ἀντι- 147^v
 μεταστάσεως εἰληπται ὁ τόπος, καθ' ἣν ἔνθα πρότερον ὕδωρ ἦν εἰ τύχοι,
 ἐκεῖ ἀέρα ὁρῶμεν γινόμενον, τὸν ἐν πλάτει τόπον ἀλλ' οὐχὶ τὸν οἰκεῖον
 ἐκάστου τῶν μορίων οὕτως εὐρίσκωμεν. ὁ μὲν γὰρ οἰκεῖος, καθ' ὃν ὁ 25
 5 αὐτός ἐστι τοῦ αὐτοῦ σώματος λόγος, μένει ὡσαύτως, ὁ δὲ ἄλλοτε ἄλλου
 τόπος γινόμενος οὐκέτι οἰκεῖός ἐστι.

Πρὸς δὲ τὸ δευτέρον τῶν ἀπορηθέντων ῥητέον, ὅτι κἂν τῶν μορίων
 εὐθεισιμὸν εἶναι λέγωμεν τὸν τόπον, ἀλλὰ καὶ τὸ ὅλον οὐδὲν ἤττον τετό-
 10 ἀλληλα συμμετρίαν τῶν μερῶν ἡρμοσμένον, ὅμως καὶ κατὰ τὸ ὅλον ἡρμό-
 σθαι λέγομεν, οὕτω καὶ τὸ τεταγμένον καὶ εὐθεισιμὸν, κἂν κατὰ (τὰ)
 μόρια τοῦτο πάσχη, ὅτι πᾶσα τάξις ἐν διακρίσει ἐστίν, ἀλλ' αὐτὸ γέ ἐστι 30
 τὸ τεταγμένον· καὶ τὸ τετοπισμένον ἄρα ὁμοίως ἔξει. καὶ γὰρ καὶ τὸ με-
 μετρημένον πᾶν κατὰ τὰ μόρια μεμέτρηται· τάξιν δὲ τινα καὶ μέτρον ἢ
 15 ἀφορισμὸν τῆς θέσεως τὸν τόπον φαμέν. ἄρα δὲ καὶ ὅτε τὸ ὅλον ἡνω-
 μένον εἶναι φαμέν, οὐ κατὰ τὴν τῶν στοιχείων ἔνωσιν τὸ ὅλον ἡνωσθαι
 λέγομεν; καίτοι γε ὡς ὅλον καὶ ἐν ἄνευ τῆς τῶν μερῶν διακρίσεως θεω-
 ρούμενον οὕτε ἡρμοσμένον ἂν οὕτε ἡνωμένον λέγοιμεν, ἀλλὰ κατὰ τὰ μέρη
 τὸ ὅλον. ὥστε καὶ εὐθετόν τι σῶμα καὶ εὐτοπον εἶναι λέγομεν οὐκ ἄλλο 35
 20 ἢ τὸ τῶν μορίων ἐκαστον ἔχον ἐν τῇ προσσγκούσῃ θέσει κείμενον. καὶ
 ὅρα ὅτι ὡσπερ τὰ μόρια τοῦ ὅλου λέγομεν εἶναι, οὕτω καὶ τοὺς τῶν μο-
 ρίων τόπους ἐν οἷς κείται τὰ μόρια τοῦ ὅλου φαμέν οἷον τὸ μέσον καὶ τὸ
 πέριξ· εἰκότως, ὅτι τῆς ὅλης θέσεώς ἐστι μέρη ταῦτα, ὡσπερ τῆς ὅλης
 ἀρμονίας ὁ τόνος ὁ ὀξὺς καὶ ὁ βαρὺς. ἔστιν οὖν κατὰ ἀλήθειαν ὁ ὅλος
 25 τόπος τοῦ ὅλου κόσμου, ἀλλ' οὕτως ὡς ἐν τῇ τῶν μερῶν εὐθημοσύνη τὸ
 κῶρος ἔχων καὶ ἐν τῇ ὅλῃ κατὰ τὰ μόρια. καὶ γὰρ καὶ αἱ τοῦ τόπου 40
 διαφοραὶ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω τοῦ ὅλου εἰσὶ καὶ πρὸς τοῦτο κρίνονται, ὡς
 εἴ γε ἡ κεφαλὴ μόνη τοῦ ἔμοῦ σώματος ἐτύγχανεν οὕσα, οὐκ ἂν ἄνω
 κεῖσθαι ἐλέγετο κατὰ τὸ συνουσιωμένον ἄνω. ὅλως δὲ οὐ τὰ μόρια μόνον
 30 εὐάριστον ἔχειν τὴν θέσιν πρὸς ἀλληλά τε καὶ πρὸς τὸ ὅλον λέγομεν,
 ἀλλὰ καὶ τὸ ὅλον πρὸς τὰ μόρια.

Πρὸς δὲ τὸ τρίτον ἔπεισέ μοι λέγειν, ὅτι διττὴ τις ἐστίν, ὡς εἴρηται
 πρότερον, ἡ θέσις τοῦ τε ὅλου καὶ τῶν μορίων ἐκάστου, ἡ μὲν οὐσιώδης
 καὶ αἰεὶ μόνιμος, ἡ δὲ ἐπέισακτος καὶ ἄλλοτε ἄλλη γινομένη. καὶ τῆς οὐ- 45
 35 σιώδους ἡ μὲν ἐστὶ τοῦ ὅλου κατ' αὐτὴν, ἡ δὲ τοῦ ὅλου πρὸς τὰ μέρη,
 καὶ αὐτῶν μερῶν ἡ μὲν κατ' αὐτά, ἡ δὲ πρὸς ἀλληλά τε καὶ πρὸς τὸ
 ὅλον. ἡ μὲν οὖν οὐσιώδης πᾶσα διάστασις ἦτοι θέσις ὡσαύτως αἰεὶ μένει,
 κἂν κινούμενα κἂν ἐστώτα θεωρηθεῖη. καὶ ὁ συναγωγός τε καὶ μετρητι-

6 οὐκέτι iterabat, sed prius delevit F 10 τὸ (post κατὰ) om. E 11 κατὰ τὰ scripsi:
 κατὰ EF: τὰ a 15 ὅτε E: ὅταν aF 16 φαμέν EF: φῶμεν a 17 λέγομεν E:
 φαμέν aF 22 ὅλου εἶναι φαμέν a 24 ὁ τόνος ὁ ὀξὺς καὶ ὁ βαρὺς F: primum ὁ
 om. a, duo posteriora E 26 ἔχων E¹F¹: ἔχον aE²F² 29 οὐ aF: οὐδὲ E
 33 πρότερον cf. p. 584, 3 sqq. ἢ (ante θέσις) om. aF 38 καὶ ὁ μετρητικός aF

κὸς αὐτῆς τόπος (δ) αὐτός ἐστιν αἰεί, ἢ δ' ἐπεισοδιώδης ἀμείβεται. καὶ 147^v
 γὰρ οὐ μόνον τὰ μόρια τοῦ οὐρανοῦ μεταβάλλει τὴν θέσιν, ἀλλὰ καὶ τὸ
 ὅλον. ἄλλη γὰρ τοῦ ὅλου θέσις νῦν, καὶ ἄλλη μετὰ ὥραν. καὶ διὰ τοῦτο 50
 κινεῖσθαι κατὰ τόπον καὶ τὰ μόρια καὶ τὸ ὅλον ἂν λέγοιτο δικαίως, ὅτι
 5 μεταβάλλει τῆς θέσεως τὴν τάξιν καὶ τὸν ἀφορισμὸν, ὃν ἐλέγομεν εἶναι τὸν
 τόπον. καὶ ὥσπερ κατὰ χρόνον ἐκεῖνα λέγομεν κινεῖσθαι, ὅσα ἄλλον
 ἀφιέντα χρόνον ἄλλον μεταλαμβάνει κἄν φθειρήγῃ ὁ πρῶτος, οὕτω καὶ
 κατὰ τόπον ἐκεῖνα λέγοιτο ἂν κινεῖσθαι τὰ τὸν πρῶτον ἀφορισμὸν τῆς θέ-
 σεως ἀποβάλλοντα καὶ μεταλαμβάνοντα ἕτερον, κἄν ὁ πρότερος αἰεί |
 10 φθειρήγῃ. οὕτω δὲ καὶ κατὰ ποιότητα μεταβάλλειν λέγομεν τὰ πρότερον 148^v
 μὲν ὄντα λευκά, αὐθις δὲ μελαινώμενα, οὐχ ὅτι ὑπομένει που καθ' ἑαυτὴν
 ἢ λευκότης, ἦν τὸ μελαινώμενον ἀποτίθεται. καὶ κατ' οὐσίαν δὲ μετα-
 βάλλει τὰ γινόμενα καὶ φθειρόμενα καὶ κατὰ ποσὸν τὰ αὐξόμενα καὶ μειού-
 μενα τῆς προτέρας διαθέσεως οὐχ ὑπομενούσης. μὴ τοίνυν μὴδὲ τοὺς
 15 τόπους ἀναγκάζωμεν σφίζεσθαι τοὺς προτέρους ἐπὶ τῶν κατὰ τόπον μετα- 5
 βαλλόντων. οὐδὲ γὰρ ἐπὶ ἡμῶν ἐν ταῖς μεταστάσεσιν οἱ τόποι σφίζονται,
 ὅταν ἔνθην ἐκεῖσε μεταβαίνω, ἀλλ' ἡ ὁλότης ἐστὶν ἢ σφίζομένη τοῦ περιέ-
 χοντος καὶ ὁ ἐκείνης τόπος δυνάμενος καὶ αὐθις κατὰ τι μέρος συμμετρως
 ἔχειν πρὸς τὸ ἐμὸν διάστημα· ὥσπερ καὶ ἐγὼ καίτοι μεταστάς ὅμως δυ-
 20 νάμει ἔχω τὴν πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς ὁλότητος καὶ τὸν ἀφορισμὸν τῆς
 θέσεως αὐτοῦ συμμετρίαν. διὸ καὶ αὐθις αὐτῷ δύναμαι συναρμόζεσθαι, 10
 καὶ τὸν ἀφορισμὸν τῆς ἐμῆς θέσεως, τουτέστι τὸν τόπον, ἴσχειν κατ' ἐκεῖ-
 νον, ὅταν ὁ τοῦ ὅλου ἀέρος τόπος κατὰ τι ἑαυτοῦ τὴν ἐμὴν διάστασιν με-
 τρήσῃ καὶ συντάξῃ μετ' ἡ τῆ τοῦ ἀέρος ὁλότητι. καὶ γὰρ οὐδέ, ὃ αὐτὸς ὁ
 25 Ἀριστοτέλης ὡς ἀξίωμα προλαμβάνει, τὸ δεῖν ὑπολείπεσθαι τὸν τόπον τὸ
 πέρας τοῦ ἀέρος τὸ περιέχον ἐμὲ λέγει μένειν ἀναχωροῦντος ἐμοῦ· εἰ δὲ
 ὅτι μένει ὁ τοῦ ὅλου τόπος ἀκίνητος, διὰ τοῦτο φάμεν τὰ μέρη τόπον ἐκ
 15 τόπου μεταβάλλειν, τοῦτο καὶ ἐπὶ ταύτης οἶμαι σωθῆσεται τῆς ὑποθέσεως· 15
 ὁ γὰρ τοῦ ὅλου τῆς θέσεως οὐσιώδης ἀφορισμὸς ὁ αὐτὸς αἰεί μένει, κἄν
 30 κινῆται τὸ πᾶν κἄν ἐστήκῃ· τοῦ δὲ μένοντος ἐκεῖνου τὸ πλῆθος τῶν
 ἄλλοτε ἄλλων γινομένων θέσεων οἷον ἀνελιγίς τις ἐστι. πᾶσαν γὰρ θέσιν
 τοῦ παντός ἢ μία ἢ οὐσιώδης περιέχει. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν μορίων ἐκά-
 στου. καὶ κατὰ τοῦτο ὁ τόπος προσέοικε τῷ χρόνῳ. ὡς γὰρ ἐκεῖνου ὁ
 μὲν τις ἐστὶν αἰθις καὶ ἐν ταῦτῳ μένων ὁ τῆ γενέσει τῆς οὐσίας τῶν
 35 οὐρανίων συμπεφυκὸς ἀγενήτῳ πως οὕση καὶ μόνῃν ὑπόφασιν ἐχούση γε- 20

1 ὁ (ante αὐτός) add. a καὶ γὰρ οὐ μόνον iteravit initio folii E 3 διὰ τοῦτο
 E: διατο sic F: διὰ τὸ a 9 πρῶτος a 10 καὶ τὰ κατὰ E 11 που ὑπο-
 μένει aF 13 κατὰ ποσὸν τὰ] καταπεσόντα F αὐξανόμενα a 15 ἐπὶ
 τοῦ F 17 μεταβαίνω E (cf. ἐμὸν v. 19 et proxima): μεταβαίνωμεν aF 19 δυνά-
 μει ὅμως aF 24 οὐδέ] καὶ a ὁ scripsi: ὁ F: om. aE 25 ὡς F: ὅς E:
 ὅπερ ὡς a 26 ἀναχωροῦντος aF: ἀναχωροῦντα E ἐμοῦ ex ἐμὲ correctum
 videtur E 28 fortasse μεταβαίνειν συνθῆσεται a 29. 30 καὶ κινεῖται F
 32 ἢ (post μία) om. aF 35 ὑπόφασιν] conicio ὑπόστασιν cf. p. 633,4

νέσεως κατά τε τὴν σωματικὴν διάστασιν καὶ τὴν ὁποιανοῦν ἀλλοίωσιν 148^r
 (εἴπερ ἄρα τις καὶ τοῦτον καὶ τὸν τῆς ψυχικῆς οὐσίας μετρητικὸν χρόνον
 συγχωρήσοι καλεῖν, ἀλλὰ μὴ μεταξύ τι χρόνου καὶ αἰῶνος), ὁ δὲ τις ἐν
 τῷ γίνεσθαι καὶ φθειρῆσθαι τὴν ὄλγην ἔχων ὑπόστασιν οὗτος ὁ τὴν τε
 5 μεταβατικὴν κίνησιν τῶν οὐρανίων καὶ τὴν παντοίαν τῶν ἐν γενέσει μετα-
 βολὴν μετρῶν, οὕτως καὶ τόπος ὁ μὲν τὴν οὐσιώδη διάστασιν ἦσι θεσιν
 μετρῶν αἰδιός ἐστι καὶ μόνιμος ὥσπερ ἐκεῖνη, ὁ δὲ τὴν μεταβαλλομένην 25
 καὶ κατ' ἐνέργειαν θεωρουμένην ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχει. καὶ ὥσπερ
 τὰς αἰετὶ γινομένας τῆς ψυχικῆς ζωῆς κατὰ φύσιν προβολὰς ἀνελίξιν φαμεν
 10 εἶναι τῆς κατ' οὐσίαν προὑπαρχούσης καὶ συνηρηκυίας ἐν ἑαυτῇ κατὰ τε-
 ταχμένους ἕρους τὴν τῶν προβολῶν διάκρισιν, οὕτω καὶ τοῦ παντὸς ὁ κατ'
 οὐσίαν τόπος συνηρηκε πάντας τοὺς ἄλλοτε ἄλλους γινομένους καὶ ἀφ'
 ἑαυτοῦ προάγει πάσης θέσεως τὴν συμμετρίαν. καὶ ἡ τοῦ κριοῦ θέσις ἡ
 οὐσιώδης πάσας ὁμοίως αὐτοῦ τὰς θέσεις προεπέλθε καὶ ὁ τόπος τοὺς τό- 30
 15 πους· οὐ γὰρ οὐσιώται κατὰ τὸ ἀνατέλλειν ἢ δύναειν ἢ ὄλως κατὰ τὴν
 τοίαν ἢ τοίαν τοῦ παντὸς θέσιν ὁ κριός, ὥσπερ οὐδὲ ἡ ψυχὴ κατὰ τινὰ
 ἄτομον προβολήν, ἀλλὰ κατὰ τὴν μονοειδῆ πρόληψιν πάσης τῆς ὁποιασοῦν
 θέσεως, ὥστε καὶ μὴδὲν ἀκίνητον προὑποτεθεῖν σῶμα ἢ διάστημα ὁ τόπος,
 οὐδὲν κωλύεται κατὰ τόπον τὰ οὐράνια κινεῖσθαι· καὶ γὰρ κατὰ χρόνον
 20 αὐτὰ κινεῖσθαι λέγουσιν οὐ δῆπου καὶ τοῦ χρόνου σφαῖραν τινὰ ἀκίνητον
 προὑποτιθέμενοι, ἥς τὰ μῦρια μεταβάλλειν φήσουσι κατὰ χρόνον κινούμενα. 35
 ἀλλ' εἰ καὶ τινος δεῖ μένοντος, ἀρκουῦνται τῷ οὐσιώδει χρόνῳ ἢ ἐπὶ τὸν
 παραδειγματικὸν ἀνατρέχουσι. μήποτε δὲ ἐκεῖνος ὁ μένειν λεγόμενος τό-
 25 πος οὐδὲ συντελεῖ τι μέγα πρὸς τὴν κατὰ τόπον κίνησιν. φέρε γὰρ ἀφαι-
 ρεθείσης ἐκεῖνης τῷ λόγῳ τῆς τοῦ διαστήματος ἢ τοῦ τοπικοῦ σώματος
 σφαίρας, εἰ κινεῖτο τὸ σῶμα τοῦ οὐρανοῦ τὴν ἐγκύκλιον ταύτην κίνησιν,
 τίνα ἂν αὐτὴν ἄλλην ἢ τὴν κατὰ τόπον φήσαιμεν εἶναι; ἀλλ' ἔοικεν ἐκεῖνο
 τὸ ἀκίνητον τῇ ἡμέτερᾳ κρίσει λυσιτελεῖν, ἵνα πρὸς αὐτὴ παραβάλλοντες 40
 κινούμεν τε καὶ διαριθμώμεθα τὰς μεταβάσεις, ὥσπερ οἱ ἀστρονόμοι καὶ
 30 τὴν ἄναστρον ὑπέθεντο σφαῖραν καὶ τὸν ἐν αὐτῇ νοητὸν ζῳδιακὸν καὶ τῶν
 ἄλλων ἀστέρων τὰς νοητὰς ἐποχὰς, οὐχ ἵνα κινῆται δι' ἐκεῖνα ὁ οὐρανὸς
 τὴν ἐγκύκλιον κίνησιν, ἀλλ' ἵνα τῆς κινήσεως τὰ μέτρα πρὸς ὠρισμένα
 πέρατα παραβάλλοντες διαριθμώσασθαι δυναθῶσι. καὶ πρὸς αὐτὸ δὲ τὸ
 κινεῖσθαι δοκεῖν αὐτὰ κατὰ τόπον πᾶν συμβάλλεται ἡμῖν ἢ πρὸς τὸ ἀκί- 45
 35 νητον παραβολή. πῶς γὰρ ἂν κινεῖσθαι τι κατὰ τόπον λέγοιμεν, ὃ μὴ
 μεταβάλλει τὴν θέσιν; πῶς δὲ ἂν αἰσθηόμεθα μεταβεβληκότος τὸν τόπον
 τοῦ κριοῦ, εἰ μὴ πρὸς τὰ κέντρα αὐτὸν παραβάλλοιμεν. τὰ δὲ κέντρα πρὸς

3 συγχωρήσοι aEF²: συγχωρήσει F¹ ἀλλὰ μὴν F 11 ἕρους τὴν] τὴν in litura
 (om. ἕρους) E 14 ὁμοίως πάσας E 15 κατὰ (ante τὸ) om. E 16 ἢ τοίαν
 om. E 18 προὑποτεθεῖ] προὑπαντὰ F 21 μεταβάλλει F post φήσουσι add.
 τὰ E 22 ἀρκουῦνται aF: ἀρκεῖται E 25 ἐκεῖνης E: om. aF 27 φήσο-
 μεν a 32 πρὸς ὠρισμένα aF: προωρισμένα E 34 κατὰ τόπον E: om. aF
 37 παραβάλλοιμεν αὐτὸν aF κέντρα] μέτρα a

τὴν γῆν ἀφορίζομεν. εἰ οὖν μήτε ἀνατολή μήτε δύσις εἴη μήτε μεσου- 148^τ
ράνημα, κινήθησεται μὲν ὁμοίως ὁ οὐρανός, ἡμεῖς δὲ τῶν διαφορῶν θέσεων
τεκμήρια οὐχ ἔξομεν.

Πρὸς δὲ τὸ τέταρτον ῥητέον, ὅτι τελειουργός ὢν ὁ οὕτως ἀφορισθεὶς
5 τόπος ὁμοίως ἔχει ταῖς ἄλλαις τελειότησιν, οἷον τῷ καλῷ τῷ ἀγαθῷ τῷ 50
ὄλῳ καὶ τοῖς τοιοῦτοις. ὡσπερ οὖν τούτων ἕκαστον τοῦ μὲν ὅλου πληρώ-
ματος τοῦ μεθ' ἑαυτοῦ ἔλαττον φαίνεται, ἀντιδιαιρούμενον δὲ πρὸς τὰ ἄλλα
κρείττον δοκεῖ, οὕτως καὶ ὁ τοιοῦτος τόπος· πρὸς μὲν τὸ εὐθετισμένον
ὁ ὅλου συγκρινόμενος εὐθετισμὸς ἐνδεδέστερος φανεῖται, ὡς δὲ τελειῶν τοῦ
10 τελειουμένου κρείττων δοκεῖ.

Ἄλλὰ δὴ καὶ πρὸς τὸ πέμπτον τῶν ἀπόρων τὸ ζητοῦν, πότερον δια-
στατός ἢ ἀδιάστατός ἐστιν ὁ τόπος ὁ τοιοῦτος, λέγομεν ὅτι μέτρον τῆς
κατὰ τὴν θέσιν διαστάσεως | ὑπόκειται ὁ τόπος. πᾶν δὲ μέτρον συνεῖ- 148^ν
σοῦσθαι βούλεται τῷ μετρούμενῳ, μᾶλλον δὲ συνεξισοῦν ἑαυτῷ τὸ μετρού-
15 μενον. ἀλλὰ τὸ μὲν ἐξηρημένον μέτρον ἅτε καὶ δυνάμεις ὑπερβολῆ καὶ
τῇ ἐνώσει τῆς οὐσίας ὑπερέχον τοῦ μετρούμενου ἀναρπάζει τὸ μετρούμενον
πρὸς τὴν οἰκείαν συναίρεσιν μεταδιδόν αὐτῆς ὡς δυνατόν τῷ μετρούμενῳ,
ὡσπερ καὶ τοὺς νοητοὺς ἀριθμοὺς πάντα μετρεῖν φαμεν κατὰ τὴν συνη-
ρημένῃ πάντων ἀκρίτητα· καὶ ἔστι τὰ τοιαῦτα μετροῦντα μᾶλλον ἢ μέτρα. 5
20 τὸ δὲ γε συντεταγμένον ἅτε μέθεξις ὃν ἀπὸ τοῦ μετροῦντος εἰς τὸ μετρού-
μενον καὶ συμμετρως ἔχον πρὸς τὸ μετρούμενον συνδιέστη καὶ συμπαρετάθη
τῷ μετρούμενῳ, ὡσπερ ὁ παρ' ἡμῖν πῆχυς μέτρον ὑπάρχων διαστατός
ἐστιν ἐξ ἀδιαστάτου τοῦ μετροῦντος, τουτέστι τοῦ ἐν τῇ ψυχῇ πῆχεως,
ἐπιγενομένου. οὕτω δὲ καὶ ὁ χρόνος τῇ κινήσει συνδιέστηκε. καὶ ἔστι
25 καὶ ἐπ' ἐκείνου τὸ αὐτὸ ἄπορον, εἴτε διαστατός ἐστι καὶ αὐτὸς εἴτε ἀδιά-
στατος. καὶ ὀηλον ὅτι ὁ μεθεκτός οὗτος, μᾶλλον δὲ ἡ μέθεξις, συμμεμέ- 10
ρισται τῇ κινήσει συμπαρομαρτῶν αὐτῇ πανταχοῦ καὶ τὴν παράτασιν αὐτῆς
καὶ τὸν σκεδασμὸν συνάγων ἢ τὸ γε ἀληθὲς εἰπεῖν συναγωγῆ τῶν συναγο-
μένων ὑπάρχων. καὶ ὁ τόπος οὖν οὗτος ὁ συνυπάρχων τοῖς σώμασι
30 συνδιέστηκεν αὐτοῖς· πανταχοῦ γὰρ τοῦ σώματος ἢ θέσις ἐστὶ καὶ ὁ τῆς
θέσεως ἀφορισμός. πῶς οὖν φαμεν, εἰ διέστηκεν ὁ τόπος, οὐχὶ καὶ αὐτὸς
ἐν θέσει ἔσται, καὶ δεηθήσεται τόπου, τοῦτο δὴ τὸ πρὸς πᾶσαν περὶ
τόπου γενομένην ὑπόθεσιν ἐνιστάμενον; ἀλλ' εἰδέναι χρὴ ὅτι πᾶν τὸ οὔτι- 15
νοσοῦν μετέχον ἐνδεδὲς ὃν ἀφ' ἑαυτοῦ τῆς τοῦ μετεχομένου φύσεως λέγεται
35 μετέχειν αὐτοῦ. τὰ δὲ γε οἴκοθεν ἔχοντά τι οὐ δεῖται τῆς ἔξωθεν οὐ
ἔχουσιν ἐπιεσαγωγῆς. ἐπεὶ καὶ εἰς ἄπειρον οὕτως ἀνάγκη προίεσθαι, οἷον
ἢ διαστάσει αὐτῇ καθ' ἣν διέστηκε τὰ διεστῶτα συνδιέστηκε μὲν αὐτοῖς,
ἀλλ' οὐχ οὕτως ὡς τὰ κατ' ἄλλο τι χαρακτηριζόμενα καὶ κατὰ μέθεξιν

4 ὁ om. E 6 καὶ om. aF 10 τελειῶν scripsi: τελειοῦν libri τελειουμένου
ex τελειωμένου F κρείττων aF¹: κρείττων EF² 13 ὁ τόπος om. a 18 καὶ
om. E ἀριθμοὺς om. F 21 καὶ—μετρούμενον om. F 22 ante ὡσπερ
habet καὶ a 23 πῆχεως aF 25 ἄπειρον aF 26 ἢ μέθεξις — κινήσει (27)
om. F 31 φαμὲν iteravit E

τῆς διαστάσεως λεγόμενα διεστάναι, ἀλλ' ὡς αὐτὴ ἂν ἡ διάστασις διεστάναι 148^ε
 λέγοιτο, συνεκταταμένη τῷ διεστῶτι καὶ πάσχοντι ἑαυτῇ· ὡς εἴ γε ἄλλης 20
 τινὸς ἐπεισάχτου δέοιτο διαστάσεως, πάλιν περὶ ἐκείνης ζητήσομεν. εἰ μὲν
 γὰρ ἀδιάστατος, πῶς ἐφήρμοσε τοῖς διεστῶσιν; εἰ δὲ διαστατὴ, καὶ αὐτὴ
 5 δεήσεται ἐτέρας ἐπ' ἄπειρον. καὶ διὰ τοῦτο οὔτε κινήσεως κίνησιν ἀπαι-
 τητέον οὔτε χρόνου χρόνον οὔτε μέτρου μέτρον. τί οὖν ἄρα οὐ δυνήσου-
 νται καὶ οἱ σῶμα πάντα τόπον ἢ διάστημά τι λέγοντες ἀφωρισμένον ἐκφυγεῖν
 οὕτως τὴν ἐπαχθεῖσαν ἀπορίαν αὐτοῖς; ἐπήγετο δὲ τὸ δεῖν εἶπερ καὶ ἐκεί- 25
 νων ἄλλο ἀλλαγοῦ τῶν μορίων ἐστίν, ἐν τόπῳ πάντως εἶναι καὶ αὐτά.
 10 καὶ γὰρ ἐκεῖνοι ἐροῦσιν ἐτόίμως, ὅτι τὸ σῶμα ἐκεῖνο ἢ τὸ διάστημα τόπον
 εἶναι φαμεν, τόπου δὲ τόπος οὐκ ἂν εἴη, ὥσπερ οὖν καὶ λέγουσιν. ὁ γοῦν
 φιλόσοφος Συριανός· “τὸν ταῦτα, φησί, διαποροῦντα παρακαλέσομεν πρὸς
 τὴν διάνοιαν τῶν πρεσβυτέρων ὄρᾶν καὶ μήτε κινήσεως κίνησιν ζητεῖν
 μήτε στάσεως στάσιν μήτε τόπου τόπον ἢ ἀτοπίαν.” ἀλλ' εἰ μὲν ταῦτόν
 15 ἦν ἡ σώματος φύσις καὶ τὸ μέτρον τῆς θέσεως, καλῶς ἂν ἐλέγετο· εἰ δὲ 30
 πᾶν σῶμα καθὸ σῶμα μέτρου δεῖται, καὶ κατὰ τὴν διάστασιν μετρήται
 (ἄλλο γὰρ ἐστὶ διάστασις καὶ ἄλλο μέτρον διαστάσεως), δῆλον ὅτι ἡ διά-
 στασις καθὸ διάστασις, εἶπερ καθ' αὐτὴν εἴη, διαστάσεως μὲν οὐ δεῖται,
 μέτρου δὲ δεῖται. τὸ δέ γε μέτρον πῶς ἂν μέτρου δεηθεῖη; ἀλλ' ἔοικε
 20 μέτρου μὲν μὴ δεῖσθαι, τὴν δὲ διάστασιν ἐπεισάχτον ἔχειν. καὶ ἔστι δια-
 στατὸς ὁ τόπος κατὰ μέθεξιν τοῦ ἐν τόπῳ, ὥσπερ μεμέτρηται τὸ ἐν τόπῳ
 καὶ τετόπισται κατὰ τὸν τόπον. καὶ οὐδὲν μὲν οἶμαι ἄτοπον οὕτω λέγειν. 35
 καὶ γὰρ καὶ τὴν λευκότητα σωματοῦσθαι φασι διὰ τὸ σῶμα, ὥσπερ τὸ
 σῶμα λευκαίνεσθαι διὰ τὴν λευκότητα. τί οὖν ἄτοπον καὶ τὸν μεθεκτὸν
 25 τόπον διεστάναι διὰ τὸ μετέχον αὐτοῦ διαστατὸν ὑπάρχον; φαίη γὰρ ἂν
 τις καταλαβεῖν βουλόμενον τὸ μετρούμενον ὑπ' αὐτοῦ συνεκταθῆγον αὐτῷ·
 καὶ ἔχοι μὲν ἂν τινα καὶ ταῦτα λόγον· ἄμεινον δὲ οὕτως οἶμαι λέγειν,
 ὅτι ἄλλη ἐστὶν ἡ διάστασις ἢ κατ' εἶδος, ἥτις ἂν καὶ ἐν τοῖς παραδείγμασι
 θεωρηθεῖη λόγος οὕσα, μᾶλλον δὲ εἶδος διαστάσεως, καὶ ἄλλη ἢ κατὰ τὴν 40
 30 ἀπὸ τοῦ διαστατοῦ ὕφους κατὰ πάθος γινομένη. τοιγαροῦν τὴν ἐν τῷ νῷ
 διάστασιν κατ' εἶδος προϋπάρχουσαν, ἥτοι τὴν τῆς διαστάσεως αἰτίαν, ὑφ'
 ἧς πᾶν μέγεθος ὑφίσταται, καίτοι πρώτην καὶ κυριωτάτην εἶναι λέγοντες,
 ὅμως ἀδιάστατόν φαμεν διὰ τὴν ἀμέριστον τῆς νοερᾶς οὐσίας συναίρεσιν.
 καὶ οὐκ ἐκείνην μόνην, ἀλλὰ καὶ τὰ μετέχοντα αὐτῆς κατ' αὐτήν. τὰ δὲ
 35 γε ἐνταῦθα διαστατὰ οὐ μόνον τῇ τῆς ιδιότητος μεθέξει, ἀλλὰ καὶ τῇ 45
 ὑφέσει τῆς ἐκείθεν ἀμερείας διεστάναι φαμέν, καὶ κατὰ γε τοῦτο τὸ ση-
 μαινόμενον τῆς διαστάσεως οὐ τὰ σώματα μόνα διέστη ἐνταῦθα, ἀλλὰ
 καὶ τὰ τοῖς σώμασι συμβεβηκότα. ὥστε καὶ τὴν λευκότητα καὶ τὴν θερ-

4 ἐφαρμόσει a 5 post ἐτέρας add. καὶ aF 7 τι om. F 11 τόπος δὲ
 τόπου a καὶ E: om. aF 12 φασι a 14 ἢ] μήτε aF 17 δῆλον
 ὅτι—διάστασις (18) om. F 18 post καθὸ add. ἢ F 20 διαστατὸς E: διαστά-
 σεως aF 22 τὸν (post κατὰ) om. aF 24 λευκαίνεται a 36 ἀμετρίας a
 38 τὴν (post καὶ) om. aF

μόττητα καὶ τοὺς ἀριθμοὺς καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα τὰ ἐνθάδε μὴ μόνον διὰ 148^v
 τὰ ὑποκείμενα αὐτοῖς σώματα διεστάναι, ἀλλὰ καὶ δι' ἑαυτά. μᾶλλον δὲ
 τὴν μὲν εἰδητικὴν διάστασιν ἔσχε διὰ τὸ τοῦ σώματος εἶδος ἐν ᾧ γέγονε,
 τὴν δὲ γενητὴν καὶ εἰκονικὴν διὰ τὴν ὕφεισιν τὴν ἀπὸ τοῦ ἀδιαστάτου· 50
 5 δι' ἣν καὶ τὸ σῶμα καίτοι καὶ ἐν νῷ σῶμα ὄν ἐκεῖ μὲν ἀδιαστάτον ἦν,
 ἐνταῦθα δὲ διέστη, ὡς οὖν τὸ θέσιν ἔχον σῶμα διέστη διὰ τὴν ὕφεισιν,
 οὕτω καὶ τὸ τῆς θέσεως μέτρον ὁ τόπος διέστη, ὡς διεστάναι τῷ μέτρῳ
 δυνατὸν ὑφειμένῳ ὄντι τοῦ μετρούντος ἀδιαστάτου. διέστη οὖν ὁ τόπος
 πάντα συνάγων τὰ διεστῶτα, οὐχὶ τὰ σώματα μόνον ὡς λέγεσθαι δοκεῖ
 10 οὐδὲ τὰς διαστάσεις εἶ τινεὶ εἰσι καθ' αὐτάς, ἀλλὰ καὶ ταῦτα καὶ τὰς
 ποιότητας καὶ τὰ ἄλλα συμβεβηκότα, καὶ συνάγων καὶ ταύτας | οὐ μόνον 149^r
 κατὰ συμβεβηκόσ. καθόσον συνδιέστησαν τῷ σώματι, ἀλλὰ καὶ καθ' αὐτά,
 καθόσον καὶ αὐτὰ διέστη διὰ τὴν ὕφεισιν. καὶ γὰρ καὶ χρόνου τὰ συμβε-
 βηκότα δεῖται οὐ διὰ τὸ σῶμα μόνον, ἀλλὰ καὶ καθ' αὐτὰ διὰ τὴν γενητὴν
 15 ὑπαρξείν. καὶ ἵνα τὸ παραδόξον εἴπω, καὶ τὴν στιγμὴν αὐτὴν διεστάναι
 ταύτην ἂν τις εἴποι τὴν διάστασιν, καθόσον θέσιν ἔσχε καὶ πέρας γέγονε
 τῆς γραμμῆς.

Ἄλλὰ τὸ νῦν δὴ τοῦτο περὶ τῆς γενητῆς διαστάσεως ρηθὲν ἑτέρας 5
 ἂν ἀπορίας ἀρχὴ γένοιτο δικαίως. εἰ γὰρ τὸ διαστατὸν καίτοι καὶ ἐν νῷ
 20 προϋπάρχον τῇ ἰδιότητι ἕως οὐκ ἐδεήθη τύπου διὰ τὴν ἀδιαστάτον
 ἔννοσιν. ἔσχε δὲ μὴδὲ ἐνθάδε διὰ τὴν ἰδιότητα τῆς διαστάσεως τοῦ τύπου
 δεῖσθαι, ἀλλὰ διὰ τὴν γενητὴν ὑπόστασιν καὶ τὴν ἐν τῇ ὕφεισι γενομένην
 διόγκωσιν καὶ τὴν τῶν μορίων διάρρηξιν, εἰ δὲ τοῦτο, δῆλον ὅτι καὶ αὐτὸς
 ὁ τόπος ὑπομείνας ταύτην τὴν καθ' ὕφεισιν διάστασιν δεῖσεται τύπου τοῦ
 25 συνάγοντος καὶ ὁ χρόνος δεῖσεται χρόνου. ἢ καὶ τὰ κατ' ἰδιότητα δια-
 10 κεκριμένα καὶ παρατεταμένα καὶ διεστῶτα τῶν κατ' ἰδιότητα μέτρων
 ἐδεήθη, ὡς τὸ μὲν ἐκεῖ πληθὸς τοῦ ἐκεῖ ἀριθμοῦ, τὸ δὲ εἶναι τοῦ ὄντος
 τῆς αἰωνίου συναιρέσεως, τὸ δὲ μέγεθος ἐκεῖνο τοῦ μεγεθικοῦ μέτρου,
 ὁμοίως δὲ καὶ τὰ κατὰ ὕφεισιν εἰκονικῶς ὑποστάντα ὑπὸ τῶν ὑφειμένων
 30 καὶ εἰκονικῶν μέτρων περιωρισθῆ, ἅτε δὲ γενέσεως ὄντα συναγωγὰ καὶ
 μετροητικά. μᾶλλον δὲ αὐτὴ ἡ συναγωγὴ καὶ αὐτὸ τὸ μέτρον, ὑπερανέχει
 τῆς γενέσεως· καὶ ἀφ' ἑαυτῶν ἔχοντα τὸ μέτρον οὐ δεῖται συναγωγῆς 15
 ἑτέρας ὥσπερ τὰ ἄλλα τὰ ὑπὸ τούτων συναγόμενα. ἀλλ' εἴπερ ἄρα καὶ
 δεῖται, κρεῖττονος δεῖται καὶ ἀμερσοτέρας. μεσότης γάρ ἐστι τοῦ ταῦτα
 35 μετρούντος καὶ τοῦ μετρούμενου, ἐξηρητημένα μὲν τῶν μετρούντων, ἐμφυό-
 μενα δὲ τοῖς μετρούμενοις. καὶ ὥσπερ τὰ σώματα διὰ μὲν τὸν οἰκεῖον
 μερισμὸν ἄμοιρα ζωῆς ἐστὶ καθ' αὐτά, μετέχει δὲ ζωῆς τῆς ἀπὸ ψυχῆς
 ἐνδιδομένης καὶ ὀλοποιούσης αὐτά, καὶ ἡ ζωτικὴ μέθεξις αὐτὴ διίσταται 20
 μὲν καὶ μερίζεται περὶ τοῖς σώμασι διὰ τὴν ἀπὸ ψυχῆς ὕφεισιν, οὐ μέντοι

3 γενόνασι E 4 γενητὴν E: γῆν ἢ τὴν F: νοητὴν a τὴν ἀπὸ — ὕφεισιν (6) om. F
 7 μέτρῳ aF: μετρούμενῳ E 13 διὰ om. aF 16 καθόσον E: καθὸ aF σχέ-
 σιν a 21 δὲ om. E 22 γενητὴν E: νοητὴν aF τὴν (post καὶ) om. a 23 post
 τὴν habet δι' ἔγκου F 28 μέτρου aF: om. E 33 καὶ om. F

ζωῆς πάλιν ἐτέρας δεῖται, ἀλλ' αὐτῆς μόνῃς τῆς εἰς τὴν ψυχὴν ἐνριζώ- 149^ρ
 σεως, οὕτως ἂν ἔχοι καὶ ὁ τόπος. ἡ γὰρ φύσις τοῦ μέτρου. ὑπερτέρα
 πρὸς τὸ μετρούμενόν ἐστι καὶ οὐ τῶν αὐτῶν ἐπιθεῆς ὦν καὶ ἡ τοῦ μετρου-
 μένου. οὐδὲ γὰρ τὸ καλὸν τὸ ἐνταῦθα καίτοι διὰ τὴν ὑφ' ἑσιν ποσῶς αἰσχυ-
 5 νόμενον δεῖται ἄλλου καλοῦ τινος ἐνόλου μεθ' ἑξέως, ἀλλὰ μόνῃς τῆς πρὸς
 τὸ ἀρχέτυπον καλὸν ἀπεικασίας. καίτοι τὸ καλὸν συντέτακται μᾶλλον πρὸς 25
 τὰ ἄλλα εἶδη, ὁ δὲ γε τόπος καὶ ὁ χρόνος ἐξηρημένῃ μᾶλλον ἔχουσι
 φύσιν κατὰ τὸ συναγωγὸν αὐτῶν θεωρούμενοι. καὶ ἡ διάστασις αὐτῶν οὐχ
 ὁμοία γέγονε ταῖς ἄλλαις κατὰ μεσότητα θεωρουμένη τοῦ τε ἀδιαστάτου
 10 καὶ μετροῦντος καὶ τοῦ διαστατοῦ καὶ μετρούμενου. καὶ γὰρ γενέσεως εἰς
 τοσοῦτον μετέσχε τὸ μέτρον τῆς γενέσεως, εἰς ὅσον ὑφείθη τῆς ἀμερίστου
 αἰτίας τῆς μετρούσης τὴν γένεσιν· ὑφείθη δὲ ὡς μὴ πάντῃ γένεσις εἶναι·
 οὐ γὰρ ἂν ἦν μέσον τὸ μέτρον τοῦ τε μετροῦντος ἀγενήτου καὶ τῆς μετρου- 30
 μένης γενέσεως. μέσον δὲ ὄν, εἰ καὶ αὐτὸ μέτρον δεῖται, ἄλλῃς ἂν δέοιτο
 15 μεσότητος. τὸ γὰρ μέτρον μέσον εἶναι χρὴ πάντως τοῦ τε μετροῦντος καὶ
 τοῦ μετρούμενου, ἐνεργηζωμένον μὲν τῷ μετροῦντι καὶ εἰς ἐκεῖνο κορυφού-
 μενον, συνεκτινόμενον δὲ τῷ μετρούμενῳ, μίαν δὲ ἀπλῆν ἔχον τὴν
 συναμφοτέρον ὑπόστασιν. τὸ δὲ γε σῶμα, ὅπερ ὡς τόπον ἀπλῶς ὑποτί-
 θενται σῶμα γε ὄν τῆ ἑαυτοῦ φύσει, διὰ τί μὴ δεῖται καὶ αὐτὸ μέτρον,
 20 ὁμοίως δὲ καὶ τὸ διάστημα, εἴπερ οὐσία τίς ἐστι καὶ ἄλλο ἀλλαχοῦ μέρους 35
 ἔχουσα;

Ἄλλὰ δὴ καὶ πρὸς τὸ ἕκτον καὶ πρὸς τὸ ἕβδομον τῶν ἀπορηθέντων
 ἐροῦμεν, ὅτι οἱ χωριστὸν καὶ ἀκίνητον λέγοντες τὸν τόπον καὶ ὡς ἀξιό-
 ματα ταῦτα περὶ τόπου προλαμβάνοντες εἰς τὸν κοινὸν καὶ πλατικὸν ἀπειθόν
 25 τόπον, ὡς καὶ πρότερον εἴρηται. ὁ μὲν γὰρ ἴδιος ἐκάστου τῆς τῶν μορίων
 θέσεως καὶ ἀχώριστός ἐστιν αὐτοῦ καὶ κινουμένῳ συγκινεῖται, ὁ δὲ ἐν
 πλάτει, ὡς καὶ Συριανὸς ἔλεγε, καθ' ὃν καὶ ἡ κατὰ τόπον γίνεται κίνησις,
 ἄλλου ὦν ἴδιος τοῦ ὀλιγωτέρου σώματος ἐκείνου μὲν καὶ ἀχώριστός ἐστι 40
 καὶ συγκινεῖται ἐκείνῳ, εἴπερ τύχοι κινούμενον, τοῦ δὲ ἐν ἐκείνῳ σώματος
 30 καὶ χωριστός ἐστιν καὶ ἀκίνητος ὥσπερ ἐκεῖνο. καὶ οὐδὲν θαυμαστὸν εἰς
 τὸν πλατικὸν τοῦτον ἀποβλέψαι τοὺς ἀπὸ τῆς ἀντιμεταστάσεως τῶν σωμά-
 των εἰς ἔννοιαν ἐλθόντας τοῦ τόπου.

Τὸ δὲ ὄγδοον 'εἰ στοιχεῖον, φησίν, ὁ τόπος ἐστὶ τοῦ ἐν τόπῳ, τὸ δὲ
 στοιχεῖον ἐν τῷ στοιχειωτῷ ἐστίν, ἀλλ' οὐχὶ τὸ στοιχειωτὸν ἐν τῷ στοι-
 35 χεῖφ, συμβήσεται τὸν τόπον ἐν τῷ σώματι λέγειν, ἀλλ' οὐχὶ τὸ σῶμα ἐν 45
 τῷ τόπῳ'. καὶ τοῦτο οὖν ἐστὶ μὲν διαλύειν λέγοντα, ὅτι ἐν τῷ ὀλιγωτέρῳ
 καὶ περιεκτικωτέρῳ τόπῳ τὸ ἐν τόπῳ θεωροῦντες εἰκότως ἐν ἐκείνῳ λέ-

1 ἐρριζώσεως sic libri 7 ἐξηρημένου E 8 θεωρούμενοι a: θεωρούμενα EF
 9 θεωρουμένη EF²: θεωρουμένου F¹: θεωρουμένας a 13 γὰρ aF: μὴν E 22 πρὸς
 alterum om. E 23 τὸν om. E 24 περὶ τοῦ τόπου a λαμβάνοντες E
 25 πρότερον p. 628, 21 sqq. 26 καὶ (post θέσεως) om. E ἀχώριστόν a συγκι-
 νεῖται κινουμένῳ a 27 ὡς om. E 28 ὀλιγωτέρου E 30 ὥσπερ ἐκεῖνο aF:
 ὡς πρὸς ἐκεῖνο E 33 φησίν cf. p. 630, 9 36 οὖν om. F

γομεν. ἔστι δὲ καὶ ὡς πλήρωμα τοῦ ἐν τόπῳ προϋπάρχον ὄραν αὐτὸ 149^r
 συναγωγὴν αὐτοῦ τῆς διαστάσεως, ὡς εἰ καὶ τὴν ἐμψυχίαν νοήσαις τοῦ
 ζῶντος σώματος. ἔχει γάρ τι καὶ ὁ τόπος ἐξηρημένον καὶ πάντα τοπικῶς
 καὶ μετρητικῶς προσειληφός, ὅσα τὸ σῶμα σωματικῶς· διὸ καὶ ἐξηρη-
 5 μένος καὶ χωριστὸς δοκεῖ, καὶ τὸ σῶμα λέγεται ἐν τόπῳ, ἀλλ' οὐχί ὁ 50
 τόπος ἐν τῷ σώματι. ἡ γὰρ παραβολὴ γίνεται ὡς κεχωρισμένον. ἔστιν
 οὖν ἐν τῷ συνάγοντι τὸ συναγόμενον καὶ ἐν τῷ ἡνωμένῳ τὸ διακεκριμένον
 καὶ ἐν τῷ μετροῦντι τὸ μετρούμενον, ὥσπερ καὶ ἐν τῷ ὄλῳ τῷ τοῖς μέ-
 ρεσιν ἀντιδιηρημένῳ λέγεται εἶναι τὰ μέρη. καὶ γὰρ περιεκτικὸν καὶ
 10 χωρητικὸν ἔστι τοῦ μετρούμενου τὸ μέτρον ὁρίζον αὐτὸ πανταχόθεν καὶ
 συνάγον. διὰ τοι τοῦτο καὶ πρῶτον εἰκὸς ἀπολαύειν τὸν τόπον τῆς θείας
 ἐλλάμψεως, μάλιστα μὲν τὸν τῶν | ὀλικωτέρων καὶ αἰδιῶν, εἰς δὲ καὶ 149^v
 ἀφορῶντες λέγουσι τῷ τόπῳ τὰ σύμβολα τῶν θεῶν αἰδιῶς ἐνεσπάρθαι,
 ἧδη δὲ καὶ τὸν μερικώτερον καὶ ἐκάστου ἴδιον. ἡ γὰρ ἔνωσις καὶ τὸ
 15 μέτρον καὶ ὁ ὄρος συγγενέστερα ταῖς ἐνιαίαις ὄντα τῶν θεῶν ὑποστάσει
 πρῶτα ἂν αὐτῶν ἀπολαύσι τῆς ἐλλάμψεως. ὥστε καὶ τὸ ἔνατον τῶν ἀπό-
 ρων οὕτω διαλυτέον.

Ἔτὸ δὲ ἔσχατον, φησίν, εἰ κοινῶς ἀρέσκει τὸ εἰς ἔννοιαν ἡμᾶς ἐλθεῖν 5
 τοῦ τόπου μὴ ἀλλαχόθεν ἢ ἀπὸ τῆς ἀντιμεταστάσεως τῶν σωμάτων, πῶς
 20 ἀπὸ ταύτης μέτρον ἢ ἀφορισμὸν θέσεως τὸν τόπον εἶναι λέγομεν; καὶ γὰρ
 καὶ μὴ μεθισταμένον καὶ μεθισταμένον ὁ οἰκεῖος ἀφορισμὸς ἐκάστων ὁ
 αὐτὸς μένει; ἢ καὶ τοῦτο ἀπὸ τῶν ἧδη πολλάκις εἰρημένων διαλύεται.
 διττοῦ γὰρ ὄντος, ὡς εἴρηται, τοῦ τόπου τοῦ μὲν οὐσιώδους καὶ καθ' αὐτὸ
 ὑπάρχοντος ἐκάστῳ καὶ μένοντι καὶ κινουμένῳ τοῦ αὐτοῦ, τοῦ δὲ ἄλλοτε
 25 ἄλλου γινομένου ἐν ταῖς μεταστάσει κατα τὴν θέσιν τῆς πρὸς τὰ ὀλικώ- 10
 τερα συντάξεως, ὁ μὲν οὐσιώδης ἄτε τῆ οὐσία συμπεφυκῶς δυσδιάκριτος
 ἀπὸ τῆς οὐσίας ἔστιν, ὁ δὲ ἄλλοτε ἄλλος γινόμενος τῆς οὐσίας τῆς αὐτῆς
 μενούσης πλήττει βραδίως καὶ διεγείρει τὸ κρῖνον ἐν ἡμῖν τῇ πρὸς τὴν
 οὐσίαν ἑτερότητι· ὥσπερ καὶ τοῦ χρόνου διττὴν ἔχοντος φύσιν καὶ τοῦ
 30 μὲν τὴν οὐσιώδη κίνησιν μετροῦντος, τοῦ δὲ τὴν ἐκτὸς καὶ κατ' ἐνέργειαν,
 ὁ μὲν κατ' οὐσίαν οὕτως ἔστι δυσκατανόητος, εἴπερ καὶ χρόνος οὗτος ἄξιός
 λέγεσθαι, ὡς τὸν Ἀριστοτέλην μηδὲ φάναι ὅλως ἔγχρονα τὰ τὴν οὐσίαν 15
 αἰδιῶν ἔχοντα, ἀλλ' ἐκεῖνα μόνον ὅσα τῶν γινομένων καὶ φθειρομένων
 μετρεῖται. καὶ γὰρ καὶ κινήσεις ἢ μὲν οὐσιώδης ἀγνωστος ἦν, ἢ δὲ ἐνε-
 35 γητικὴ πρόχειρος. καὶ θέσις οὖν ἢ μὲν οὐσιώδης, καὶ ἢ πάντως ἄλλων

1 καὶ (post δὲ) om. E 4 σῶμα om. F 5 ἀλλ' om. aF 7 διακεχωρι-
 σμένον a 8 μετρούμενον] μετροῦν litteris duabus in fine erasis F 11 τὸν τόπον
 om. aF 12 μὲν om. F 13 ἐνεσπάρθαι E 16 πρῶτα aF: πρῶτον E
 ἀτόπων a 18 φησίν cf. p. 630, 12 εἰ κοινῶς E: εἰκονικῶς F: εἰ εἰκονικῶς a
 20 μέτρον] ἔμμετρον F 21 καὶ μεθισταμένον om. F ἐκάστων E: ἐκάστου F:
 ὁ ἐκάστου a 24 κινουμένου F 26 πεφυκῶς E 27 ἄλλος aF: ἄλλο E
 τῆς (post οὐσίας) om. F 29 post ἔχοντος add. τὴν a 30 καὶ (post ἐκτὸς)
 om. a 31 post καὶ add. ὁ F 35 οὖν om. a

ἀλλαχῆ διεστώτων τῶν μορίων, ἀλλ' ὅτι γε ἑτέρα τις ἐστὶ παρὰ τὰ μόρια, 149
 τότε γίνεται ἐκδηλότερον, ὅτε μενόντων τῶν μορίων ἐν τῇ κατ' οὐσίαν
 ἑαυτῶν θέσει ἢ τοῦ ὄλου θέσις μεταβαλλομένη φαίνοιο. τοῦτο δὲ ἐν ταῖς
 ἀντιμεταστάσεσι γίνεται. καὶ μήποτε καὶ τοῦτο γέγονεν αἴτιον τοῦ τὴν 20
 5 οὐσιώδη θέσιν τὴν ἰδίαν ἐκάστων καὶ τὸ ταύτης μέτρον διαλαθεῖν, τὸ
 δυσδιάκριτον τῆς θέσεως αὐτῆς ἀπὸ τοῦ κεῖσθαι λεγομένου. ἢ μέντοι
 κοινοτέρα ἐκ τῶν ἀντιμεταστάσεων προφανεστέρα ἦν, εἰς ἣν ὡς εἶοικε καὶ
 οἱ Περιπατητικοὶ βλέποντες τὰ κινούμενα κατὰ τὸπον μόνῃ καὶ εἶναι ἐν
 τόπῳ φασί, διότι τοῦτον μάλιστα ἐύρων τὸν μεταβαλλόμενον τὸπον.
 10 Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ ταύτην τὴν περὶ τοῦ τόπου ἔνοιαν ὡς ἦν ἐμοὶ
 δυνατὸν διήρθρωσα, καὶ τὰς τε ἀπορίας τὰς πρὸς αὐτὴν ἐξεθέμην καὶ τὰς 25
 τῶν ἀποριῶν λύσεις ἐπήγαγον, ὅτι μὴ πάντῃ καινοπρεπῆς ἐστὶ μηδὲ τοῖς
 κλεινοῖς τῶν φιλοσόφων ἀγνοηθεῖσα βούλομαι δεῖξαι. καὶ γὰρ καὶ Θεόφρα-
 στος ἐν τοῖς Φυσικοῖς φαίνεται τὴν ἔνοιαν ταύτην ἐσχηκῶς περὶ τόπου,
 15 ἐν οἷς φησιν ὡς ἐν ἀπορίᾳ προάγων τὸν λόγον· “μήποτε οὐκ ἔστι καὶ
 αὐτὸν οὐσία τις τόπος, ἀλλὰ τῇ τάξει καὶ θέσει τῶν σωμάτων λέγεται
 κατὰ τὰς φύσεις καὶ δυνάμεις, ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ζώων καὶ φυτῶν
 καὶ ὄλων τῶν ἀνομοιομερῶν εἴτε ἐμψύχων εἴτε ἀψύχων, ἐμμορφον δὲ τὴν 30
 φύσιν ἐχόντων. καὶ γὰρ τούτων τάξις τις καὶ θέσις τῶν μερῶν ἐστὶ πρὸς
 20 τὴν ὄλην οὐσίαν. διὸ καὶ ἕκαστον ἐν τῇ αὐτοῦ χώρᾳ λέγεται τῷ ἔχειν
 τὴν οἰκείαν τάξιν, ἐπεὶ καὶ τῶν τοῦ σώματος μερῶν ἕκαστον ἐπιποθήσειεν
 ἂν καὶ ἀπαιτήσειε τὴν ἑαυτοῦ χώραν καὶ θέσιν.” τὸ δὲ αὐτὸ δεῖξω τὸν
 θεῖον Ἰάμβλιχον μαρτυρούμενον. καὶ οὗτος γὰρ ἐν τῷ εἰ βιβλίῳ τῶν εἰς
 Τίμαιον ὑπομνημάτων ἐν κεφαλαίῳ δευτέρῳ τὰδε γέγραφε· “πᾶν σῶμα ἢ
 25 σῶμα ὑπάρχει ἐν τόπῳ ἐστὶ· συμφυῆς ἄρα τοῖς σώμασιν ὁ τόπος συνουφέ-
 σθηκε καὶ οὐδαμῶς ἀπεσχιμμένος αὐτῶν τῆς πρώτης παρόδου εἰς τὰ ὄντα
 καὶ τῆς κυριωτάτης οὐσίας. εἰκότως ἄρα καὶ ὁ Τίμαιος μετ' αὐτῆς τῆς
 τῶν σωμάτων ἀρχῆς τοῦ εἶναι καὶ τὸν τόπον πρώτως παράγει. ὅσοι δὲ
 οὖν οὐκ αἰτίας συγγενῆ ποιοῦσι τὸν τόπον εἰς πέρατα ἐπιφανειῶν ἢ χωρή-
 30 ματα διάκενα ἢ καὶ διαστήματα ὑποιαδητιναοῦν αὐτὸν καθέλκοντες ἅμα μὲν
 ἀλλότρια δοξάσματα ἐφέλκονται, ἅμα δὲ καὶ ἀποτυγχάνουσι τῆς ὄλης τοῦ 40
 Τιμαίου προαιρέσεως, ἣτις αἰεὶ τῇ δημιουργίᾳ τὴν φύσιν συνάπτει. ἔδει
 τοίνυν, ὥσπερ τὰ σώματα συγγενῶς τῇ αἰτίᾳ πρώτως παρήγαγεν, οὕτως
 καὶ τὸν τόπον ἡρτημένον ἀπὸ τῆς αἰτίας κατιθεῖν, ἥπερ ὁ Τίμαιος ὑφηγεῖ-
 35 ται. καὶ ὥσπερ τὸν χρόνον ἐπειράθημεν ὁμοφυῆ πρὸς τὴν δημιουργίαν
 ἀποδοῦναι, οὕτω καὶ τὸν τόπον ἐξηγεῖσθαι.” ὥστε καὶ αὐτὸς τὰς ἄλλας
 ἐπιβολὰς ἀποσκευαζόμενος τὰς ἔξωθεν τῶν ἐν τόπῳ τὸν τόπον ποιούσας

2 γίνεται aF: γινώσκεται E 6 κεῖσθαι aF: κινεῖσθαι E 8. 9 ἐν τόπῳ εἶναι aF
 13 καὶ (post γὰρ) om. E Θεόφραστος fr. 22 Wimm. 14 τὴν om. E περὶ τοῦ
 τόπου a 17 δὲ καὶ ἐπὶ τῶν E: δὲ ἐπὶ aF 20 αὐτοῦ EF 21 τὴν οἰκείαν om. E
 23 οὗτος γὰρ F: οὕτως γὰρ E: γὰρ οὗτος a τῷ εἰ F: τῷ ιε E: τῷ πέμπτῳ a εἰς
 τὸν τίμαιον aF 26 ἀπεσχιμμένος E πρώτου F 29 suspirior αἰτία ex v. 33
 30 καὶ om. a 31 καὶ om. aF 32 τὴν δημιουργίαν τῇ φύσει a 33 πρώτως
 om. a 35 χρόνον E: τόπον aF

συμφυῆ τὸν τόπον τοῖς ἐν τόπῳ φησί. καὶ προσελθὼν δὲ “τίς οὖν δόξα, 149^v
 φησί. τὸ τέλειον καὶ τὸ τῆς οὐσίας συγγενὲς περὶ τὸν τόπον ἀφορίζεται: 15
 ἢ δύναμιν αὐτὸν σωματοειδῆ τιθεμένη τὴν ἀνέχουσαν τὰ σώματα καὶ
 διερεϊδουσαν καὶ πίπτοντα μὲν ἀνεγείρουσαν διασκορπιζόμενα δὲ συνάγουσαν.
 5 συμπληροῦσαν δὲ αὐτὰ ἅμα καὶ περιέχουσαν πανταχόθεν”. εἶοικεν οὖν
 καὶ αὐτὸς ὁρισμὸν ἀποδοῦναι τοῦ τόπου “δύναμιν αὐτὸν σωματοειδῆ” λέγων
 συμφυῆ τῷ ἐν τόπῳ “τὴν ἀνέχουσαν τὰ σώματα καὶ διερεϊδουσαν καὶ
 πίπτοντα μὲν ἀνεγείρουσαν διασκορπιζόμενα δὲ συνάγουσαν, συμπληροῦσαν 50
 δὲ αὐτὰ ἅμα καὶ περιέχουσαν πανταχόθεν”. καὶ δῆλον ὅτι, εἴπερ συμπληροῖ
 10 τὰ σώματα ὁ τόπος, οὐκ ἂν εἴη χωριστὸς τοῦ ἐν τόπῳ. περιεκτικῶς δὲ
 οὕτως ὡς ὁριστικῶς ἐστὶ καὶ συναγωγὸς τῶν σωμαμάτων.

Τί οὖν ἄρα τοσοῦτους καὶ τηλικούτους ἀνδράς διαμαρτεῖν ἐν τῇ περὶ
 τόπου δόξῃ φήσαιμεν θοίνην οὐκ εὐτυχῆ προτιθέντες τὰς ἡμετέρας ἀπο-
 ρίας τοῖς εὐλοῦσιν ἐντροπῶν ταῖς δοκούσαις τῶν παλαιῶν ἐναντιολογίας.
 15 ἢ μᾶλλον ἐκάστῳ τῶν | περὶ τόπου τι γραψάντων παρακλουθοῦντες 150^v
 δεῖξωμεν μηδένα μὲν τῆς περὶ τόπου διαμαρτεῖν ἀληθείας. πολυειδοῦς δὲ
 ὄντος αὐτοῦ ἄλλον κατ’ ἄλλο τι τῶν εἰδῶν τοῦ τόπου θεάσασθαι τε καὶ
 ἐκφεῖναι. ἵνα τοίνυν καὶ τὴν κοινὴν ἔννοιαν περὶ τόπου παντὸς ἰδεῖν δυνα-
 θῶμεν καὶ τὰς ὑπὸ τῶν φιλοσόφων εἰρημένας διαφορὰς ὑπ’ αὐτὴν θεασά-
 20 μεθα, λέγομεν ἀρχὴν τινα πάλιν λαβόντες ταιάνδε. τὸ μὲν κυρίως ἐν αἵτε 5
 κατὰ πάντα τρόπον ἀδιάστατον καὶ ἀδιάκριτον καὶ ἀπαράτατον ὑπάρχον
 ὄρος πάντων ἐστὶ καὶ μέτρον οὔτε ὀρίζεσθαι δεόμενον οὔτε μετρεῖσθαι παρά-
 τινος. ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ ἡνωμένον ἐν τῷ ἐνὶ κρατούμενόν ἐστι καὶ αὐτὸ
 τῶς ἀνεκλῆές ἐστι τῆς τοιαύτης τελευτουργίας. ἡνωμένον δὲ λέγω νῦν οὐ
 25 τὸ συνεχές (ἤδη γὰρ καὶ τοῦτο διέστηκεν), ἀλλὰ τὸ μὴ πρὸς μερῶν τὴν
 ὁποιανούν διακρισιν ὑπελθόν. τὸ δὲ γε διακριθὲν ἤδη κατὰ πλείονας πέ-
 πονθε τοῦτο τρόπου. καὶ τὸ μὲν κατὰ μέγεθος οὐσίας ἢ δυνάμειος διέστη, 10
 ὥσπερ τὰ συνεχῆ λεγόμενα ποσά, τὰ δὲ κατὰ πλῆθος διωρίσθη, ὡς τὰ
 διωρισμένα ἰδίως καλούμενα. τὰ δὲ κατὰ τὴν τοῦ εἶναι παράτασιν ἐξετάθη,
 30 ὅσα αἰθια ἢ κατὰ τὸσόνδε χρόνον ἔχειν τὴν ὑπόστασιν λέγομεν. ἐκβάντα
 δὲ ἅλωσ τοῦ ἐνιαίου πέρατος καὶ πρὸς ἀπειρίαν ὁμηγισμένα καὶ ἀοριστίαν
 μέτρων ἐδεξίθη καὶ ἀφορισμῶν τῶν ὁρισμένα καὶ ἀσύγχυτα φυλαττόντων
 αὐτά. καὶ ἄλλων μὲν κατὰ τὴν εἰς ἄπειρον ἔκχυσιν, ἄλλων δὲ κατὰ τὴν
 ἐν ἀλλήλοις τῶν ἤδη διεστώτων μόνων κινδυνεύουσαν ἐπιγενέσθαι σύγχυσιν. 15
 35 καὶ τοῦ μὲν διωρισμένου πλήθους τὸν εἰς ἄπειρον διασπασμὸν ἐστησεν

3 ante ἢ add. fortasse recte ἢ a τὰ σώματα iteravit E 6 post τοῦ verba σώματος
 καὶ διερεϊδουσαν καὶ πίπτοντα μὲν ex v. 3 iteravit sed delevit E 7 διερεῖ sic E
 9 περιέχουσαν E: συνέχουσαν aF 10 περιεκτικῶς aF 11 οὗτος E¹ τῶν
 om. aF 13 φήσομεν a. fortasse φήσωμεν cf. v. 16 17 ἄλλο a 18 ἐκ-
 φύναι E 21 ἀπαράλλατον a 22 μέτρον ἀδιάστατον E 23 ἐν a: ἐν
 EF ἐστὶ] ἔτι E 24 λέγων E 26 ἤδη om. aF πέπονθε E: post
 τοῦτο collocavit F: om. a 30 ὅσα aF: καὶ ὅσα E ἦ] καὶ a ἐλέγομεν
 aF 32 μερῶν a 34 μόνων] fortasse μερῶν

ἀριθμὸς ὠρισμένους εἶδεσι περιλαβὼν τὴν διάκρισιν, τοῦ δὲ δισταμένου 150^τ
 ποσοῦ τὴν ἀόριστον ἔκχυσιν ὥρισε τὸ μεγεθικὸν μέτρον, οἷον ὡς εἰκόνα
 φάναι τὸ πηχυαῖον ἢ δακτυλιαῖον. τῆς δὲ κατὰ τὸ εἶναι παρατάσεως τὸ
 οἷον μέγεθος τὸ μὲν ἀκίνητον ἐμέτρησε καὶ συνήγαγεν εἰς ἓν ὁ αἰὼν, τὸ
 5 δὲ κινούμενον εἰς ἀριθμὸν ὁ χρόνος. καὶ τοιαῦτα μὲν τὰ μέτρα τὰ μὴ
 συγχωρήσαντα τὸ ποσοῦν εἰς ἄπειρον ἀοριστίαν ἐξενεχθῆναι διακριθὲν μήτε 20
 ἐν τοῖς παραδείγμασι μήτε ἐν ταῖς εἰκόσιν. ἄλλο δὲ τί ἐστι τῆς ἐν πᾶσι
 τούτοις τῶν διακριθέντων συγχύσεως ἀναιρετικὸν αἴτιον τοῦ μὴ ἐπισυγγεῖ-
 σθαι ἀλλήλοις τὰ μέρη κατὰ τὴν οἰκειάν ὁλότητα, ἀλλ' ἕκαστον τάξιν τε
 10 καὶ θέσιν τὴν προσήκουσαν ἀπολαμβάνειν. οὐ γὰρ ἀνατίως ἐν μὲν τοῖς
 ἀριθμοῖς ἢ μὲν μονὰς πρὸ τῆς δυάδος τέτακται, ἢ δὲ δυὰς πρὸ τῆς τριάδος
 καὶ ἐφεξῆς. οὐδὲ ἐκ τοῦ ἐπιτυχόντος ἐναλλάξ οἱ περιττοὶ καὶ ἄρτιοι τε-
 τάχεται καὶ οἱ τετράγωνοι κατὰ τὸ ἐξῆς τὰ μεταξὺ ἀλλήλων διαστήματα 25
 κατὰ δυάδα παραυξόμενα ἔχουσι, καὶ ὅσα ἄλλα γλαφυρὰ θεωρήματα τῆς
 15 οὐσιώδους τάξεως τῶν ἀριθμῶν ἐν τοῖς ἀριθμητικοῖς παρελάβομεν. κατὰ
 δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τῶν ἄλλων ἀσωμάτων εἰδῶν ἢ διακρίσις τέτακται.
 τὸ δὲ αὐτὸ αἴτιον καὶ τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν ἔταξε τὴν κατὰ τὰ μόρια
 θέσιν, καθ' ἣν κεφαλὴ μὲν καὶ χεῖρες καὶ πόδες ἐπὶ ζώων τοιῶσδε κείν-
 ται πρὸς ἀλληλα, ρίζαι δὲ καὶ στέλεχος καὶ κλάδοι ἐπὶ φυτῶν τοιῶσδε. 30
 20 καὶ οὐ μόνον δὲ τὴν τῶν μορίων πρὸς ἀλληλα τάξιν ἀφώρισεν, ἀλλὰ καὶ
 τὴν ἐκάστου ὅλου ὡς μέρους τὴν ἐν τῷ ὀλιγωτέρῳ θέσιν διώρισεν. οὕτω
 γοῦν ἢ μὲν γῆ τὸ μέσον τοῦ παντὸς εἴληχεν, ὁ δὲ οὐρανὸς τὸ πῆριξ, τὰ
 δὲ μέσα ἐν μέσοις. ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἴρηται πως καὶ πρόσθεν. νῦν δὲ
 προσκείσθω τοῖς εἰρημένους, ὅτι κοινή τις ἂν εἴη τόπου παντὸς ἔννοια ἢ
 25 λέγουσα ἀφορισμὸν αὐτὸν εἶναι τῆς ἐκάστου τῶν ἐν τοῖς οὐσι διακεκριμένων
 θέσεως. ὁ δὲ ἀφορισμὸς ὁ μὲν κατὰ τὴν ὑποδοχὴν ἐστίν, ὁ δὲ κατὰ τὴν 35
 περιοχὴν, ὁ δὲ κατὰ τὴν ἐκάστου πρὸς τὰ ἄλλα τάξιν τῆς θέσεως. καὶ
 ταῦτα πάντα καὶ ἐν ἀσωμάτοις ἐστίν ὅρᾶν καὶ ἐν σωματικοῖς. καὶ γὰρ αἰ-
 νοηταὶ τάξεις ὡς τόπους διαφόρους ἐκληρώσαντο τὰς τοῦ νοητοῦ κόσμου
 30 διαφόρους ὑποδοχάς. λέγει γοῦν Ὁρφεὺς περὶ ἐκείνου τοῦ τὰς τῶν λήξεων
 διαφορὰς ἔχοντος

τοῖον ἐλὼν διένειμε θεοῖς θνητοῖσί τε κόσμον,

καὶ ἡ περιοχὴ δὲ τόπος ἐκεῖ λέγεται πολλακίς. διὸ καὶ τὴν Συρίαν Ἀταρ-
 γάτην τόπον θεῶν καλοῦσιν καὶ τὴν Ἰσιν οἱ Αἰγύπτιοι, ὡς πολλῶν θεῶν 40
 35 ἰδιότητος περιεχοῦσας. κατὰ δὲ τὴν ἐκάστου πρὸς τὰ ἄλλα τῆς θέσεως
 τάξιν ὁ Πλάτων ὑπερουράνιον καὶ νοητὸν τόπον ἐκείνόν φησιν, καθ' ὃν
 ἀφώριστα καὶ διακέχριτα τῶν νοητῶν εἰδῶν ἢ τάξις. κατὰ τοῦτο δὲ τὸ

- | | | | |
|--|--|----------------------|--------------------|
| 1 παραλαβὼν E | 3 ἢ τὸ δακτυλιαῖον aF | 5 καίτοι αὐτὰ F | 6 ἄπειρον om. |
| aF | 17 τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζώων E | κατὰ μόρια E | 20 δὲ E: om. aF |
| 21 ὀλιγωτέρῳ aF | 27 τὰ ἄλλα aF (cf. v. 16): ἀλληλα E | 28 καὶ (ante ἐν) om. | |
| aF | 30 Ὁρφεὺς cf. Lobeckii Aglaoph. p. 577 | ὁ ὄρφευς aF | 32 τοῖον] τὸν τόθ' |
| Syrianus p. 935 a 22, ubi vide Useneri notam | 33 ἀταργάτην a. Ἀταργάτην Strabo XVI | | |
| p. 748. 785 cf. Movers Phoen. I 598. Zeitschr. d. D.M.G. XXIV 92. 109. XXXI 731 sqq. | | | |
| 34 οἱ om. E | 36 φησὶν ἐκείνον aF | 37 δὲ τοῦτο aF | |

σημανόμενον καὶ τῶν ἀριθμῶν ἕκαστον ἐν τῷ οἰκίῳ τόπῳ λέγομεν τε-150
τάχθαι, ὅταν πρώτη μὲν ἡ μονάς, μετ' ἐκείνην δὲ ἡ δυάς, καὶ ἐφεξῆς ἡ
τριας, καί, ὡς εἴρηται πρότερον, οἱ τετράγωνοι τάσδε ἔχουσι τὰς χώρας
καὶ ἄλλοι ἄλλα τεταγμένως. καὶ ἡ ψυχὴ [δὲ τόπος εἰδῶν οὕτω λέγεται 45
5 κατὰ τὸδε τὸ τῆς περιοχῆς εἶδος. καὶ τὰ τῶν ἐπιχειρημάτων ἀποδεικτι-
κῶς ἀφοριστικὰ τόπους καλοῦμεν οἷον τὸν ἀπὸ τῶν ἐναντίων ἢ ἀπὸ τῶν
ὁμοίων ἐπιχειροῦντα καὶ ἀπὸ γενῶν ἢ εἰδῶν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τοῖς σω-
ματικῶς κατὰ μὲν τὸν τῆς ὑποδοχῆς ἀφορισμὸν τὴν ὄλην τινὲς φήθησαν
τόπον. κατὰ δὲ τὸν τῆς περιοχῆς. ἐπειδὴ καὶ αὐτὴ ἡ μὲν συμφυῆς ἐστίν
10 ἢ δὲ ἔξωθεν, κατὰ μὲν τὴν συμφυῆ τόπον λέγουσι τὸ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν
εἶδος ὡς ἐν τούτῳ κειμένου τοῦ ὄλου. κατὰ δὲ τὴν ἔξωθεν περιοχὴν ὡς 50
ἐν αὐτῇ κειμένων τῶν θέσιν ἐχόντων οἱ μὲν τὸ πέρασ τοῦ περιέχοντος
ἔθεντο τόπον, ὡσπερ ὁ Ἀριστοτέλης, οἱ δὲ τὸ ἀσώματον διάστημα πολλὰ
δοκῶντες ἐκφεύγειν ἄσπα τῶν τοῖς προτέροις ἐπαγομένων. κατὰ δὲ τὴν
15 ἐκάστου πρὸς τὰ ἄλλα τάξιν τῆς θέσεως ὡς ἀσώματον μὲν, αἰσθητὸν δὲ
καὶ ἐν σώμασι τὸν τόπον ὁ προσεχῶς ἀποδοξάμενος λόγος ἀφορίζεσθαι μοι
δοκεῖ, ὃν εἶπον Δαμασίου τοῦ ἡμετέρου καθηγεμόνος καὶ ὑπὸ τοῦ |
Θεοφράστου καὶ τοῦ θεοῦ Ἰαμβλίχου μαρτυρούμενον. ὡς γὰρ αὐτὴ ἡ 150
θέσις ἀσώματός ἐστιν (οὔτε γὰρ τὸ κείμενον σῶμα οὔτε τὸ ἐν ᾧ κεῖται
20 ἡ θέσις ἐστίν), οὕτω καὶ ὁ τῆς θέσεως ἀφορισμὸς ἀσώματός ἐστι κατὰ
ταύτην τὴν ἔνοιαν. διὸ καὶ αἱ διαφοραὶ τοῦ τόπου, τὸ τε ἄνω φημί καὶ
τὸ κάτω καὶ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ καὶ ἔμπροσθεν καὶ ὀπίσθεν, ἀσώματά
ἐσσι. κἄν ἐν σώματι ὑφρασηχάτα θεωρῆται. δεξιὰν γὰρ λέγομεν χεῖρα οὐ 5
μόνον κατὰ τὴν διάφορον κατασκευὴν αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἐν τοῖς δεξιοῖς
25 κεῖται τοῦ σώματος ὡσπερ καὶ τὸ ἦπαρ. ἀλλ' ἐν ἀσωμάτοις μὲν ὁ τῶν
ἀριθμῶν τόπος ἔστω τὴν τάξιν αὐτοῖς ἀφορίζων τῆς πρὸς ἀλλήλους θέσεως,
ὁμοίως δὲ καὶ ὁ τῶν εἰδῶν τῶν τε νοερῶν καὶ τῶν ψυχικῶν· ἀλλὰ μὴν
καὶ ἐν σώμασιν, ὡς εἴρηται πρότερον, ὁ τῶν μορίων ἐκάστοις τὴν τάξιν καὶ
τὴν εὐθετησμὸν πρὸς τὰ ἄλλα καὶ πρὸς τὸ ὄλον παρεχόμενος τὸ οἰκίον,
30 ἔτι δὲ καὶ ὁ ἐν τῷ κοινῷ ὄλῳ οἷον ἐν τῷ ὄλῳ κόσμῳ διὰ τοῦ προσεχῶς 10
ὄλου τὴν προσήκουσαν ἀποδιδούς θέσιν. καὶ ἔοικεν εἰς τοῦτο μάλιστα τοῦ
τόπου τὸ σημανόμενον ἀπιδεῖν ὁ Ἀριστοτέλης, καθ' ὃ ἄλλο ἐν ἄλλῳ κεῖ-
ται τῶν σωμάτων, ὄλον μὲν ἐν ὄλῳ οἷον ἐγὼ ἐν τῷ ἀέρι, μερικώτερον
δὲ ἐν ὀλιχωτέρῳ, κἄν ὁ προσεχῆς τόπος ἴσως εἶναι βούληται τῷ ἐν τόπῳ.

2 ἐφεξῆς· τρίας E	5 κατὰ τὸδε a: κατὰ δὲ E: κτὸ (sic) δὲ F	ἀποδεικτικῶς aF:
περιεκτικῶς E	8 ὑποδοχῆς E: ἀποδοχῆς aF at cf. p. 641, 26	9 αὐτὸς ὁ
μὲν a	10 ἢ δὲ] ὁ δὲ a	μὲν (post κατὰ) F: om. aE
		11 κειμένω E
12 τῶν] τὴν F	15 δὲ ἐν σώματι E	17 δαμάσκιον E
κτλ. cf. p. 639, 13	ante θεοῦ add. ὑπὸ a	ἀμβλίχου E
19 οὔτε γὰρ aF: οὔτω γὰρ E	κειμενον E: κινούμενον aF	ἡ θέσις om. E
aF	21. 22 καὶ κάτω E	22 ἀσώματόν E
		ἔπισθεν ἂ ἀσώματα F
23 κἄν ἐν σώματι om. F	23 θεωρεῖται E ¹ F	27 ὁ om. aF
τε) om. E	31 ἀποδιδούς om. aF	32 τὸ om. aF

“λέγομεν, γάρ φησιν, εἶναι ὡς ἐν τόπῳ ἐν τῷ οὐρανῷ, διότι ἐν τῷ ἀέρι, 150^v
 οὗτος δὲ ἐν τῷ οὐρανῷ. καὶ ἐν τῷ ἀέρι δὲ οὐκ ἐν ἅπαντι, ἀλλὰ διὰ τὸ
 ἔσχατον αὐτοῦ καὶ περιέχον ἐν τῷ ἀέρι φασὶν εἶναι.” ἔστι δὲ καὶ πε- 15
 ριεκτικὸς καὶ ὑποδεκτικὸς ὁ τοιοῦτος τόπος, καθόσον ἐστὶν ὀλιχώτερος.
 5 τόπος δὲ ὅλος κατὰ τὸν ἀφορισμὸν τῆς θέσεως· καὶ ὁ Πλάτων δὲ τὴν
 ὕλην τόπον τῶν εἰδῶν εἶπε καὶ χώραν ὡς ὑποδεχομένην τὴν θέσιν τῶν
 εἰδῶν τῶν εἰς αὐτὴν ἐκπεσόντων καὶ ἀφορίζουσιν αὐτῶν τὴν διάστασιν.
 τὰ μὲν γὰρ εἶδη καθ’ αὐτὰ συνηρημένην ἔχει τὴν τῶν μερῶν διάκρισιν,
 διαστάνατα δὲ κατὰ τὴν ὕλικὴν ἀοριστίαν ὕλικὴν ἔσχε τὴν τάξιν τῆς δια-
 10 στάσεως ὡς ἄυλον πρὸ τῆς τάξεως τῆς διακρίσεως. τόπος οὖν ἡ ὕλη 20
 τῶν εἰδῶν καὶ ὡς ὑποδοχὴ καὶ ὡς τῆς διαστατῆς θέσεως καὶ τῆς τοιαύ-
 της τάξεως αἰτία. ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ διάστημα τόπος ὡς προὑπογραφή καὶ
 τύπος τῶν ἐν αὐτῷ γινομένων σωμάτων, ὁ μὲν ἴδιος ὡς ὁ τῶν οὐρανίων
 σφαιρῶν, ὁ δὲ κοινὸς ὡς ὁ τῶν ἐπιμιγνυμένων ἀλλήλοις στοιχείων. ἐν
 15 γὰρ τῷ αὐτῷ διαστήματι καὶ πῦρ γίνεται καὶ ἀήρ καὶ ὕδωρ καὶ γῆ
 ἄλλοτε ἄλλο κατὰ τὴν κοινήν τοῦ διαστήματος ἐπιτηδειότητα. οὐδὲν δὲ
 θαυμαστὸν καὶ σῶμα σώματος εἶναι τόπον ἀυλότερον ἐνυλοτέρου καὶ ὑπέρ- 25
 τερων τῆ φύσει τοῦ καταδεστέρου, ὡς ὁ φιλόσοφος ἐπέβαλε Πρόκλος. καὶ
 γὰρ οἱ κλεινοὶ τῶν φιλοσόφων ὁμολογοῦσι τὰς οὐρανίους σφαιρας ὀλοκλή-
 20 ρους εἶναι καὶ μέχρι τοῦ κέντρου πεπληρωμένας. καὶ ὄηλον ὅτι αἱ ἐνδο-
 τέρω ἐν ταῖς ἐξωτέρω εἰσίν, οἷον ἡ τῆς σελήνης ἐν τῇ τοῦ Ἑρμοῦ καὶ
 αὕτη ἐν τῇ τῆς Ἀφροδίτης καὶ ἐφεξῆς οὕτως· ἀλλὰ καὶ τὰ ὑπὸ σελήνην
 στοιχεῖα καὶ ζῶα καὶ φυτὰ ἐν πάσαις, εἰ καὶ προσεχέστερον ἐν τῇ σελή-
 25 νιακῇ ὡς συγγενέστερα αὐτῇ μᾶλλον. γίνεται οὖν ἕκαστος τῶν περιεχόν- 30
 των τόπος τῷ περιεχομένῳ ὡς περιεκτικὸς τε αὐτοῦ καὶ ὑποδεκτικὸς καὶ
 ἀφοριστικὸς τῆς θέσεως αὐτοῦ. διὸ οὐδὲ ὡς ἐν ἕλῳ κατὰ τοῦτό εἰσιν,
 ἀλλ’ ὡς ἐν τόπῳ. ἐπεὶ οὖν ἡ Ἀσσύριος θεολογία καὶ ὑπὲρ τόνδε τὸν
 κόσμον ἄλλο σῶμα θεϊότερον τὸ αἰθέριον παραδέδωκεν, οἶδε δὲ αὐτὸ καὶ
 30 Ὅρφεὺς ἐν οἷς φησιν

αἰθέρι πάντα περίεξ ἀφάτω λάβε· τῷ δ’ ἐνὶ μέσσω
 οὐρανόν,

ἴσασι δὲ καὶ ἀστρονόμοι τὴν ἀναστρὸν καὶ ὄντως ἀπλανῆ ὑπὲρ τὴν λεγο-
 μένην ἀπλανῆ τιθέντες ἐξ ἀνάγκης, ἐπειδὴ καὶ ταύτην τὴν τοὺς πολλοὺς 35
 ἔχουσαν ἀστέρας ἀπὸ δύσεως κινουμένην ἐν ἑκατὸν ἔτεσι μίαν μοῖραν κα-
 35 ταλαβίνοντες ἀέονται τῆς τὴν φαινομένην ταύτην τὴν ἀπ’ ἀνατολῶν περιφορὰν
 περιαιρούσης, ἐπεὶ οὖν, ὡς ἠρξάμεθα λέγειν, πολλὴν ἔσχε μαρτυρίαν ὁ
 Πρόκλος τῶν θεϊοτέρων τι καὶ τοῦδε τοῦ κόσμου σῶμα πρεσβευόντων, εἰκό-

1 φησιν Δ 4 p. 211^a24 2 οὕτως F παντὶ Aristoteles 4 ὀλιχώτερος ἐστὶν a
 5 ὅλος aF: ὅλος E 10 τοῦ om. E 11 τῆς (post ὡς) om. a 15 post πῦρ add.
 καὶ E 17 καὶ—καταδεστέρου (18) om. F ὑπέρτερον E: πρότερον aF 21 τοῦ
 om. E 26 ὡς (post οὐδὲ) om. E 27 ἀσσύριος E 28 δὲ om. F 29 Ὅρφεὺς
 cf. Proclus in Tim. p. 148 et 225 Schneider, Lobeck Aglaoph. p. 517 30 λαβέτω δ’
 ἐνὶ E: λάβε τὸ δ’ ἐνὶ F: λάβε. ἐν δ’ αὖ a 37 θειοτέρων F

τως ἐκαίνο τόπον ἔθετο τοῦδε τοῦ παντός κόσμου. ὁγλον δὲ ἔτι καὶ τῶν 150^v
 τοιούτων σωμάτων τῶν ὑποδεχομένων τε καὶ περιεχόντων τὰ ἄλλα ἕκαστον 40
 διάστασιν ἔχον καὶ μορίων διαφορὰς ἔχει καὶ τόπον οἰκεῖον καὶ ὡς διά-
 στασμα καὶ ὡς τὴν τῶν μορίων εὐθετεζόντα τάξιν. ὅπερ οὖν ἐξ ἀρχῆς
 5 εἶπον, καὶ νῦν ἐρῶ, ὅτι τῶν περὶ τόπου λεγόντων ἕκαστος ἀπεῖδεν εἰς
 ἀληθῆ τινα περὶ τόπου ἔνοιαν καὶ τοῦ κοινοῦ χαρακτήρος οὐκ ἀπέπεσεν,
 εἰ δὲ μὴ πάσαις πάντες ἐπέβαλον ταῖς τοῦ τόπου διαφοραῖς, θαυμαστὸν
 οὐδέν· οὐδὲ γὰρ ἀπεικὸς ἐστὶ καὶ ἄλλας εἶναι τινας οὕτω γενομένας κατα-
 φανεῖς.

10 Προσκεισθῶ δὲ τοῖς εἰρημένοις καὶ τοῦτο, ὅτι Δαμάσκιος ὁ ἡμέτερος 45
 ἤψατο μὲν καλῶς τοῦ κατὰ τὸν εὐθετισμὸν τόπου καὶ διήρθρωσέ γε αὐτὸν
 πρῶτος ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, οὐ προσεποιήσατο δὲ καὶ τὰ ἄλλα τοῦ τόπου ση-
 μαινόμενα, τὰ τε ἐπὶ τῶν ἀσωμάτων καὶ τὰ ἐπὶ τῶν σωμάτων λεγόμενα.
 τὸ μὲν γὰρ ἀφορισμὸν καὶ μέτρον εἶναι θέσεως τὸν τόπον καλῶς οἶμαι
 15 λέγεται, θέσις δὲ καὶ ἐν ἀσωμάτοις κατὰ τὴν τάξιν εἶη ἂν, ὡς καὶ ἐν
 ἀριθμοῖς τὴν οὐάδα λέγομεν κείσθαι πρὸ τῆς τριάδος καὶ ταύτην πρὸ τῆς
 τετραδός· ἐστὶ δὲ καὶ ἐν σώμασι κατὰ τὴν τῆς διαστάσεως διαφορὰν. τοῦτό 50
 τε οὖν ἐπισημαίνομαι καὶ ὅτι τρία μέτρα ὑποθέμενος τὸ μὲν τῆς διακρίσεως
 τὸν ἀριθμὸν, τὸ δὲ τῆς ἐν τῇ κινήσει παρατάσεως τὸν χρόνον, τὸ δὲ τῆς
 20 διαστάσεως τὸν τόπον, οὐ διώρισε τὸ διττὸν τῆς διαστάσεως τὸ μὲν ὡς
 μεγέθους ὠρισμένον, καθ' ὃ τὸ μὲν πηχυαῖον τὸ δὲ δακτυλιαῖον εἶναι
 λέγομεν, τὸ δὲ ὡς θέσιν ἐχούσης, καθ' ἣν τὸ μὲν ἄνω τὸ δὲ κάτω καλοῦ-
 μεν καὶ τὸ μὲν δεξιὰ τὸ δὲ ἀριστερά, ἀλλὰ καίτοι πολλαχοῦ τῆς θέσεως
 μέτρον εἶναι λέγων τὸν τόπον οὐ διέκρινεν | αὐτὸν ἀπὸ τοῦ μέτρου τοῦ 151^r
 25 μεγέθους. οὐδὲν δὲ ἴσως χειρὸν καὶ τῶν αὐτοῦ λόγων ἀκούειν ἐν τῷ Περὶ
 τόπου βιβλίῳ γράφοντος ὧδε· “πέφηγεν ἄρα ἡμῖν τρία μέτρα ὄντα τριῶν
 μερισμῶν. οὕτε δὲ ἄλλως ἐστὶ μερισμὸς ἐν τῇ γενέσει παρὰ τοὺς τρεῖς
 οὕτε ἄλλο μέτρον· καὶ γὰρ τὸ ἀδιαίρετον τριττόν· μονὰς γὰρ καὶ τὸ νῦν
 καὶ σημείον. τῆς μὲν οὖν μονάδος ἢ κατὰ τὴν ὕλην διαίρεσις, ἢ ἀκριβέ-
 30 στερον φάναι τοῦ ἐνόος, ποιεῖ τὸ πλήθος, ὃ περιγράφει τις ἀριθμὸς, ὡς τὸ 5
 ἐν πρᾶγμα ἢ μονὰς τὸ ἀδιαίρετον τοῦ ἀριθμοῦ. τοῦ δὲ νῦν ἢ ῥύσις ποιεῖ
 παρατάσιν· λέγω δὲ νῦν τὸ ἐν τῷ νῦν τοῦ βέοντος ἄρρευστον, οἷον τὸ
 κίνημα πρὸς τὴν κίνησιν ὡς ἀρχὴ κινήσεως· τοῦτο δὲ οὖν μετρεῖν εἴληχε
 τὸ τοῦ χρόνου νῦν καὶ τὴν ῥύσιν ὃ χρόνος, καθάπερ τὸ πλήθος ὃ ἀριθμὸς.
 35 τοῦ δὲ σημείου ἢ ἕκτασις ποιεῖ τὴν διάστασιν, ἢ μέτρον σύνεστιν ὃ τόπος
 ἀφοριστικὸν τῆς τε τοῦ ὅλου θέσεως ἀπάσης, μέχρις ὅσου διαστάσα τριχῆ,
 ὃ ἐστὶ πανταχῆ, εὖ ποιήσεται κείσθαι τὸ ὅλον κατὰ τὴν ἑαυτοῦ πρὸς ἑαυτὸ 10

6 περὶ τοῦ τόπου aF 7 διαφοραῖς] διανοίαις a 10 post ἡμέτερος add. διδά-
 σκαλος a 12 post τοῦ τόπου add. τὰ F 15 καὶ (post δὲ) om. E καὶ
 (post ὡς) om. E 16 καὶ ταύτην—τετραδός (17) om. a 17 σώματι aF
 τὴν om. a 19 τὸ δὲ τῆς ἐν—χρόνον om. F 26 πέφυκεν a 28 τρί-
 τον F 31 ἢ] καὶ a 33 δὴ οὖν aF: οὖν δεῖ E 34 τὸ πλήθος E: τὴν
 ῥύσιν F: τὴν διαίρεσιν a 35 τὴν (post ποιεῖ) om. aF

πανταχῆ θέσιν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ μέρη πάντα, καὶ ἔτι τῆς πάντων τῶν με- 151^r
 ρῶν θέσεως ἐν τῷ παντὶ τόπῳ καὶ τῆς ἐκάστου ἐκάστης· ὥστε καὶ εἰ
 σφαῖρα εἴη, ἢ ἄλλως ἔχοι τι μέσον ἢ πέρας ἄλλο καὶ τοῦ τόπου κεῖσθαι
 ὅπου κείμενον εὐ κείσεται.” καὶ ὅτι μὲν τῆς θέσεως μέτρον εἶναι λέγει
 5 τὸν τόπον εὐθετίζοντα τὸ κείμενον, ὁῦλον. οὐ μόνως δὲ ταύτης, ἀλλὰ καὶ
 τοῦ μεγέθους ὡς μεγέθους μέτρον αὐτὸν ἀφορίζειται. λέγει γοῦν μετ’
 ὀλίγα τῶν εἰρημένων, “οἷον προῦπογραφή τις αὐτὸς ὢν τῆς τε ὅλης θέσεως 15
 καὶ τῶν μορίων αὐτῆς καὶ ὡς ἂν τις εἴποι τύπος, εἰς ὃν ἐνηρμόσθαι χρὴ
 τὸ κείμενον, εἰ μέλλοι κεῖσθαι κατὰ τρόπον καὶ μὴ συγκεχύσθαι καὶ παρὰ
 10 φύσιν ἔχειν. οἷον ἢ ὅλον μεῖζον ἢ ἔλαττον τοῦ ἀρμόζοντος μεγέθους δια-
 στάν ἢ ἐν τῷ παντὶ κείμενον ὅπου μὴ καλὸν ἢ τῶν μορίων αὐτοῦ τὴν
 ὀφειλομένην θέσιν οὐκ ἔχόντων, εἰ τὸν ἐγκέφαλον ἐν ταῖς πτέρυλαις ἔχοι
 τις ἄνθρωπος κατὰ τὸν εἰπόντα”. οὕτω σαφῶς τὸν τόπον οὐ τοῦ εὐθετι-
 σμοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῦ μεῖζον ἢ ἔλαττον εἶναι τὸ διεστῶς αἰτιαται. 20
 15 καίτοι τέτταρα οἶμαι τὰ μέτρα ἐχρῶν ἀφορίσασθαι ἀριθμὸν μεγέθους τόπον
 χρόνον, τὸ μὲν τὴν διάκρισιν μετροῦντα, τὸ δὲ τὴν διάστασιν, τὸν δὲ τὴν
 παντοίαν θέσιν, τὸν δὲ τὴν τῆς γενέσεως παράτασιν. ταῦτα τοῖνον καὶ
 περὶ τόπου τοῖς φιλομαθέσι συγγνωμονησάμενος ἐπὶ τὰ ἐξῆς τοῦ Ἀριστο-
 τέλους μέτεμι λοιπὸν τὰ περὶ τοῦ κενοῦ πολυπραγμονήσων. 24

20 p. 213^a12 Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ὑποληπτέον ἕως τοῦ καὶ τρίτον 32
 τὰς περὶ αὐτῶν κοινὰς δόξας.

Ἀρχόμενος τοῦ τρίτου βιβλίου καὶ περὶ κινήσεως ὡς ἀναγκαίας τῷ
 φυσικῷ προθέμενος εἰπεῖν ἐπήγαγεν, ὅτι ἄνευ τόπου καὶ κενοῦ καὶ χρόνου 35
 κινήσιν ἀδύνατον εἶναι δοκεῖ· ὁῦλον οὖν φησιν, ὡς διὰ τε ταῦτα καὶ διὰ
 25 τὸ πάντων εἶναι κοινὰ καὶ καθόλου ταῦτα πᾶσι, σκεπτέον προχειρισάμενοις
 περὶ ἐκάστου τούτων. εἰπὼν οὖν περὶ κινήσεως καὶ ἐφεξῆς περὶ ἀπείρου,
 ἐπειδὴ ἡ κίνησις ἢ πεπερασμένη ἢ ἄπειρος δοκεῖ καὶ συνεχῆς οὕσα ἐπ’
 ἄπειρόν ἐστι διαιρετὴ ὥσπερ πάντα τὰ συνεχῆ, μετ’ ἐκεῖνα περὶ τόπου
 30 διειλεκται. ἐπειδὴ δὲ τινες τὸ κενὸν τόπον ἔλεγον ἐστερημένον σώματος
 καὶ τὸν τόπον διάστημα κενὸν δεκτικὸν σωμάτων, πρὸς μὲν τοὺς διάστημα 40
 δεκτικὸν σωμάτων λέγοντας εἶναι τὸν τόπον ἐν τοῖς περὶ τόπου λόγοις ὑπή-
 γησε. πρὸς δὲ αὐτὴν τὴν τοῦ κενοῦ θέσιν, εἴτε τόπος εἴτε ὀτιδήποτε ἐστι,
 νῦν ὑπαντήσῃ, οἰκεῖον καὶ νῦν τοῦ φυσικοῦ τὸν περὶ κενοῦ λόγον ὑπο-

1 ἐν αὐτῷ E 3 ἔχοι libri. legendum ἔχειν 6 αὐτὸν om. a οὖν a 10 τὸ
 διαστάν a εἰπόντα Hegesippum de Halonn. 45 14 ἀλλὰ om. F 15 ὁ οἶμαι EF:
 ὡς οἶμαι a 20 lemmati superscribit ΤΑΜΗΛΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΠΕΡΙ ΚΕΝΟΥ a
 21 κοινὰς δόξας περὶ αὐτῶν a 23 καὶ (post κενοῦ) om. a 25 ταῦτα πᾶσι om. E
 27 δοκεῖ aF: ἐστι E 28 περὶ τοῦ τόπου F 30 σωμάτων δεκτικὸν aF 32 αὐτὴν
 aF: αὐ E post ὀτιδήποτε add. δέ E

δεικνός, διότι τόπον τινά και οἶον ἀγγεῖον τὸ κενὸν ἐνοουῶσιν οἱ λέγοντες. 151^r
 τὰ δὲ αὐτὰ προβλήματα και περὶ κενοῦ φησιν εἶναι, ἅπερ και περὶ τόπου.
 πρῶτον μὲν εἰ ἔστιν ἢ μὴ και πῶς ἐστὶ και τί ἐστὶ. και ὅτι μὲν
 ταῦτόν σημαίνει τὸ πῶς ἐστὶ (και τί ἐστὶ), καλῶς ὁ Ἀσπάσιος ἐπέστησε. 45
 5 και γὰρ και ἐπὶ τοῦ τόπου τὸ εἰ ἔστι και τί ἐστὶ ζητῶν οὕτως εἶπεν·
 “εἰ ἔστι τι ἢ μὴ και πῶς ἐστὶ και τί ἐστὶν.” ἀλλὰ δοκεῖ τὸ πῶς ἐστὶ
 και τί ἐστὶν ἐπὶ τοῦ κενοῦ μὴ ἔχειν χώραν, εἴπερ δεῖκνυται μὴδὲ ὅλως
 ὄν τὸ κενόν. εἰ μὴ ἄρα τὸ πῶς και τὸ τί οὐ πρὸς τὴν ὑπόστασιν ἀνα-
 φέρων τοῦ κενοῦ προβάλλεται, ἀλλὰ πρὸς τοὺς τιθεμένους αὐτό, πῶς ἄρα
 10 αὐτὸ και τί τίθενται; ἢ ἐπειδὴ αἷτιον τοῦ κινεῖσθαι λεγόντων ἐκείνων τὸ
 κενόν, αὐτὸς αἷτιον τοῦ κινεῖσθαι τὴν ὕλην φησί, ἣν κενὸν λέγεσθαι 50
 συγχωρεῖ. διὰ τοῦτο τὸν τόπον τινά εἶναι τὸ κενόν συγχωρεῖ· και συμπεραι-
 νόμενος τὸν περὶ αὐτοῦ λόγον οὕτως εἶπε· “και περὶ μὲν κενοῦ πῶς ἐστὶ
 και πῶς οὐκ ἐστὶ, διωρίσθη”. ὅτι ὡς μὲν λέγουσιν οἱ τιθέντες αὐτὸ οὐκ
 15 ἐστὶν, ὡς δὲ ὕλην οὐδὲν κωλύει τὸ κενὸν εἶναι. παραπλησίαν δὲ ἔχει
 τὴν πίστιν και τὴν ἀπιστίαν τῷ τόπῳ τὸ κενόν φησιν, ἐπειδὴ οἱ τὸ κενόν
 τιθέντες τόπον ἔλεγον αὐτὸ σώματος ἐστερημένον και ἀπὸ τῶν κατὰ τόπον
 κινουμένων μάλιστα και οὗτοι τὴν πίστιν ἐποιούντο | τοῦ κενοῦ ὡσπερ και 151^v
 τοῦ τόπου. οἱ οὖν διάστημα κενὸν τὸν τόπον λέγοντες ταῦτόν λέγοντες τὸ
 20 κενόν και τὸν τόπον τὴν αὐτὴν πίστιν και ἀπιστίαν ἔχουσιν ἐπιφερομένην
 τῇ ἑαυτῶν θέσει. ὅτι δὲ και αὐτὸς διὰ τοῦτο παραπλησίαν φήθη τὴν
 πίστιν και τὴν ἀπιστίαν, ἐδήλωσεν ἐπαγαγῶν οἶον γὰρ τόπον και
 ἀγγεῖον τὸ κενόν τιθέασιν οἱ λέγοντες. ἐφιστάνει δὲ καλῶς, ὅτι
 τὸ αὐτὸ ἔχον μὲν ἐν ἑαυτῷ τὸ σῶμα, οὐ δεκτικόν ἐστὶ, πλήρες λέγεται, 5
 25 ἐστερημένον δὲ αὐτοῦ. κενόν· τόπος δὲ τὸ αὐτὸ καθόσον δεκτικός· ὥστε
 τὸ αὐτὸ τῷ ὑποκειμένῳ και κενόν ἐστὶ και πλήρες και τόπος, τῷ δὲ λόγῳ
 διαφέρουσι. ὁ δὲ ὅτι οὐ τὸ πλήρες ταῦτόν ἐστὶ κατὰ τὸ ὑποκειμενον
 τῷ τε κενῷ και τῷ τόπῳ, ἀλλὰ τὸ διάστημα. τοῦτο γὰρ ποτὲ μὲν πλήρες
 ἐστὶ, ποτὲ δὲ κενόν. και τόπος τὸ αὐτὸ ὡς δεκτικόν, ἀλλ’ οὐχ ἢ πεπλη-
 30 ρωμένον, οὐδὲ ἢ κενόν. δεῖ δὲ, φησί, τὸν ζητοῦντα εἰ ἔστιν ἢ μὴ και τί
 ἐστὶν, ἐπισκέψασθαι πρῶτον ἂ λέγουσιν οἱ λέγοντες εἶναι, εἶτα ἂ λέγουσιν 10
 οἱ λέγοντες μὴ εἶναι. ἐκ τούτων γὰρ ἔσται ὁ δὴλον, εἴτε ἔστιν εἴτε μὴ,
 τοῖς ἀληθέστερα λέγουσι προστιθεμένων ἡμῶν διὰ τοῦ τὰς κοινὰς ἐννοίας
 ἦτοι τὰς δόξας ἀνερευνήσασθαι περὶ τε τοῦ τόπου και τοῦ κενοῦ και τοῦ
 35 διαστήματος ἀπλῶς· ἔθος γὰρ αὐτῷ ταῖς κοινὰς ἐννοίας κριτηρίῳ χρω-
 μένῳ πρὸς ταύτας παραβάλλειν και βρασανίξειν τὰς ἀντικειμένας δόξας· ὅτι
 δὲ και φάσει προηγουμένως ἐστὶν ὁ περὶ τόπου λόγος τοῦ περὶ κενοῦ,

3 και τί] ἢ τί Aristoteles

4 και τί ἐστὶ a: om. EF

5 και ἐπὶ τοῦ EF: ἐπὶ a

εἶπεν Δ 1 p. 208^a 28

8 τὸ πῶς] τόπος E

11 αἷτιον (post αὐτὸς) om. E

12 post συμπεραινόμενος add. γούν aF

13 εἶπε Δ 9 p. 217^b 27

14 διωρίσται

Arist. cod. E

17 αὐτὸ ἔλεγον ἐστερημένον σώματος aF

22 ὑπαγαγῶν a

25 δὲ αὐτοῦ] δι’ αὐτοῦ E

32 εἴτε μὴ] ἢ μὴ E

34 τὰς om. E ἀνερευνή-

σασθαι a: ἀνερευνήσασθαι E: ἀνερευνήσασθαι F

ὄψλον, εἴπερ ὁ τόπος κοινότερός ἐστι τοῦ τε πλήρους καὶ τοῦ κενοῦ· καὶ 151^v
 γὰρ τόπος ὁ μὲν κενός ἐστιν, ὁ δὲ πλήρης· προηγεῖται δὲ τὰ κοινὰ τῶν 15
 ἰδίων. καὶ μέντοι ὁ μὲν τόπος ἔξει ἔοικε κατὰ τὸ δευτικὸν ἀφορισμένος,
 εἴτε ἔχει τι εἴτε μὴ, τὸ δὲ κενὸν στερήσει· ὑστέρα δὲ πανταχοῦ τῆς
 5 ἔξεως ἢ στερήσις ἐστίν. οὔτε οὖν ταῦτόν ἐστι τόπος καὶ κενόν· οὔτε γὰρ
 ὁ τόπος ἐστὶ κενόν, εἴπερ τόπος ὁ μὲν κενός ἐστιν, ὁ δὲ πλήρης, κενὸν δὲ
 καὶ πλήρες οὐκ ἂν εἶη τὸ αὐτό, οὔτε τὸ κενὸν τόπος καθὸ κενόν, ἀλλὰ
 καθὸ δευτικόν ἐστι καὶ ἐπιτηδεῖως ἔχει πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ σώματος 20
 πλήρωσιν.

10 p. 213^a 22 Οἱ μὲν οὖν πειρώμενοι δεικνύουσι ὅτι οὐκ ἔστιν ἕως
 τοῦ ἀλλ' οἱ φάσκοντες εἶναι μᾶλλον. 30

Προθέμενος εἰπεῖν ἃ τε λέγουσιν οἱ φάσκοντες εἶναι τὸ κενὸν καὶ ἃ
 λέγουσιν οἱ μὴ εἶναι φάσκοντες, καὶ πρώτους τοὺς φάσκοντας εἶναι ὁμήσας
 προχειρίσασθαι καὶ παραστῆναι τῷ λόγῳ, καὶ πιθανὸν αὐτὸν ὡς περ εἴωθεν
 15 ἐπιδειξάμενος πρὸ τοῦ τὰ ἐπιχειρήματα θεῖναι τὰ τοιαῦτα, τοὺς ἐπιχειροῦντας
 μὲν ἐλέγχειν αὐτά, μὴ καλῶς δὲ πρὸς αὐτὰ ὑπαντῶντας διελέγχει. καὶ
 οὕτως πρώτους παράγει τοὺς μὴ φάσκοντας εἶναι ἄμα καὶ δεικνύς, πρὸς 35
 ποίαν ἔννοιαν τοῦ κενοῦ χρή διαμάχεσθαι, ὅτι οὐκ ἦν λέγουσιν οἱ πολλοί,
 μόνον νομίζοντες εἶναι σώματα τὰ ἀντιτυποῦντα, τὸν δὲ τοῦ λεγομένου ἀέρος
 20 τόπον πάντα κενὸν λέγοντες ὡς τοῦ ἀέρος μηδὲν ὄντος· οἱ γοῦν περὶ
 Ἄναξαγόραν ἀναιρεῖν οἴονται τὸ εἶναι τι κενόν, εἰ μόνον δεῖξαιεν, ὅτι ἔστι
 τι ὁ ἀήρ· καὶ ἐδεικνυον ὅτι καὶ σῶμά ἐστι καὶ ἀντίτυπον σῶμα εἰς τοὺς
 ἀσχοὺς συνθλίβοντες αὐτόν. ἢ καταλληλότερον ἔστιν ἀκούειν τοῦ Ἀριστο-
 25 τέλους λέγοντος ὡς τοὺς πεφυστημένους παραφερόντων καὶ δεικνόντων ὅπως 40
 δύσκολόν ἐστι τὸ στρεβλοῦν αὐτοὺς ἐγκειμένου τοῦ ἀέρος, καίτοι τοὺς μὴ
 πεφυστημένους στρεβλοῦν πάντο ῥᾶδιόν ἐστι. καὶ μέντοι καὶ τὰς κλειψύδρας
 ἐπιδεικνύοντες, τουτέστι τοὺς ἄρπαγας, ὅταν μὲν ἔχωσιν ἀέρα μὴ δεχομέ-
 νας ὕδωρ· ἐκμυζήθέντος δὲ αὐτοῦ εὐθέως ἀρπάζουσι τὸ ὕδωρ, καὶ οὐ
 30 πρότερον ἀφίᾳσι, πρὶν τὸν ἐπιπωματίζοντα τὴν ὀπὴν δάκτυλον ἀφελῶν τις
 τῷ ἐξίνντι ὕδατι ἀνάλογον εἰσελθεῖν ἀέρα συγχωρήσει· οἱ οὖν οὕτως ἀντει-
 πόντες τῷ κενῷ, ὅτι μὲν ἠπατῶντο οἱ τὸν τοῦ ἀέρος τόπον κενὸν λέγοντες, 45
 ἤλεγχον αὐτούς· ὅτι δὲ μὴ ἔστι κενόν (τοῦτο γὰρ οἴονται κενὸν οἱ ἀν-
 θρωποι τὸ διάστημα, ἐν ᾧ μηδὲν ἐστίν αἰσθητὸν σῶμα), (οὐκ

3 ἀφορισμένος scripsi: ἀφορισμένος E: ἀφορισμένως aF 5 ἢ στερήσις aF: om. E
 οὔτε οὖν] fortasse οὐκ οὖν ἐστίν ὁ τόπος E 10 δεικνύουσι πειρώμενοι ex Aristotele a
 11 post μᾶλλον add. λέγουσιν errore ex proximo lemme translatum E
 12 ἃ τε κτλ. cf. p. 218^a 20 13 post τοὺς add. μὴ F εἶναι φάσκοντας aF
 14 fortasse παραστῆσαι εἴωθε δεῖξαι aF 15 θεῖναι E: ἐπιθεῖναι aF 16 ὑπαν-
 τῶντες E 17 δεῖκνυσι aF 18 ἦν E: ἦ aF 19 ἀντιποῦντα E
 20 μηδὲν] cf. p. 655, 16 21 εἰ μὴ μόνον E 23 ἦ] εἶτα F 25 καίτοι aF:
 κέτι E 28 ἀρπαζούσας et ἀφίεσας non opus est corrigi 30 συγχωρήσει aF
 31 ὑπατῶντο E 32 κενόν post διάστημα aF 33 οὐκ ἤλεγχον a: om. EF

ἤλεγχον). ἐπειδὴ δὲ τὸ ὄν ἅπαν σῶμα εἶναι νομίζουσιν, ὑποβεβληκότες ὡς 151^v
ταυτὸν ὄν τὸ μῆδὲν καὶ τὸ μὴ σῶμα, κενὸν λέγουσι τὸ διάστημα, ἐν ᾧ
μῆδὲν ἔστι, ταύτην ἔχοντες ἔννοιαν περὶ τοῦ κενοῦ. τὸ δὲ τὸν ἀέρα μὴ
εἶναι σῶμα, καὶ διὰ τοῦτο μῆδὲν εἶναι ἐν τῷ διαστήματι τῷ τὸν ἀέρα
5 ἔχοντι, τοῦτο ἀπατώμενοι λέγουσιν. ἔδει οὖν οὐ πρὸς ἐκεῖνο ὑπαντᾶν, 50
ὅπερ ἀπατώμενοι λέγουσιν, ἀλλὰ πρὸς αὐτὴν τὴν περὶ τοῦ κενοῦ ἔννοιαν
δεικνύοντας, ὅτι οὐκ ἔστι τι διάστημα ἄλλο παρὰ τὸ ἐν αὐτοῖς τοῖς σώμασι
(τοῦτο γὰρ ὁλοῦ τὸ οὔτε χωριστόν. κἀν γὰρ πλήρες ἦ, ἄλλο δὲ παρὰ
τὰ σώματα, χωριστὸν τῶν σωμάτων ἔστι), καὶ ὅτι τοῦτο ἐν ὑποστάσει οὐκ
10 ἔστιν, ἀλλὰ κατὰ μόνην ἐπίνοιαν, ὅπερ ὁλοῦ τὸ οὔτε ἐνεργεία ὄν.
ἐκεῖνοι γὰρ ἔλεγον ἐνεργεία τι τοιοῦτον εἶναι διάστημα, ἢ μεταξὺ τῶν σω-
μάτων ὑπάρχον οὐκ ἔξ | συνεχῆ εἶναι τὰ σώματα, ὡς οἱ περὶ Δημόκριτον 152^r
καὶ Λεύκιππον ἔλεγον, οὐ μόνον ἐν τῷ κόσμῳ κενὸν εἶναι τι λέγοντες,
ἀλλὰ καὶ ἔξω τοῦ κόσμου, ὅπερ ὁλοῦν ὅτι τόπος μὲν οὐκ ἂν εἴη, αὐτὸ δὲ
15 καὶ αὐτὸ ὑφέστηκε. ταύτης δὲ τῆς δόξης γέγονε καὶ Μητροδώρος ὁ Χίος,
καὶ τῶν Πυθαγορείων τινές, ὡς μετ' ὀλίγον αὐτὸς ἐρεῖ. ὕστερον δὲ καὶ
Ἐπίκουρος. ὁ μὲντοι Πορφύριος οὐ γράφει οὔτε χωριστὸν οὔτε ἐνεργεία ὄν,
ἀλλ' οὔτε ἀχώριστον αὐτῶν οὔτε χωριστόν. "ἀχώριστον 5
μὲν γὰρ ἔθεντο, φησίν, αὐτὸ οἱ περὶ τὸν Δημόκριτον, διόπερ μῆδὲ συνεχῆς
20 τὸ πᾶν μεσολαβουμένων τῶν σωμάτων ὑπὸ τοῦ κενοῦ· χωριστὸν δὲ οἱ
λέγοντες ἔξω τοῦ κόσμου κενόν, συνεχῆς δὲ ἀπολείποντες τὸ πᾶν, ὡς οἱ
Πυθαγορικοί." ἀμείνων δὲ οἶμαι ἢ προτέρα γραφή· ἔχει δὲ καὶ αὕτη
λόγον· καὶ γὰρ τῶν περὶ τοῦ κενοῦ δοξαζόντων οἱ μὲν χωριστὸν αὐτὸ
καὶ ἑαυτὸ ἔλεγον εἶναι δι' ὅλου τε τοῦ κόσμου χωροῦν καὶ ὑπὲρ τὸν
25 κόσμον ἐκτεινόμενον συνεχῆς ἑαυτῷ ὄν. οἱ δὲ ἐν τοῖς σώμασι πανταχοῦ 10
παρεσπαρμένον κατὰ μικρὰ καὶ ταύτη δοκοῦν ἀχώριστον. διὸ καὶ τῶν
ἐφεξῆς τεττάρων ἐπιχειρημάτων τὸ μὲν ἀπὸ τῆς κινήσεως καὶ τῆς ἀυξή-
σεως τὸ πρῶτον κενὸν εἰσάγει, τὸ δὲ ἀπὸ τῆς πιλήσεως καὶ τῆς τέφρας
τὸ δεύτερον· ὥστε οἱ διὰ τοῦ δεικνύουσι ὅτι ἔστι τι ὁ ἀὴρ βουλόμενοι
30 πρὸς τὸ κενὸν ἐνίστασθαι οὐκ ἐπὶ τὰς οἰκείας θύρας καὶ οἶον εἰσόδους
πρὸς τὴν ἔννοιαν ταύτην ἔρχονται τοῦ κενοῦ, ἀλλὰ παρὰ θύρας, τουτέστιν
ἐξωθεν καὶ ἐπ' ἄλλας θύρας, ἢ οἶον διὰ τοίχου τινὸς εἰσιέναι πειρῶνται 15
τοῦ μὴ εἰσάγοντος· ἐπὶ τούτων γὰρ καὶ ἡ παροιμία λέγεται· οὔτοι οὖν
οὐ κατὰ θύρας ἀπαντῶσιν, ἀλλ' ἐκεῖνοι μᾶλλον εἰσι πιθανώτεροι οἱ λέ-
35 γοντες εἶναι τὸ κενόν, ὢν ἐξῆς τὰ ἐπιχειρήματα τίθησιν.

1 δὲ F: om. E: γὰρ a ὑποβεβληκότες F: ἐπιβεβληκότες E: ὑπολαβόντες a
3 τοιαύτην a 5 τοῦτοι sic E 7 δεικνύοντες E τι E: τὸ F: τι
τὸ a 19 τὸν (post περι) om. aF 16 αὐτὸς ἐρεῖ Δ 6 p. 213^b22 εἶναι δ' ἔφασαν
καὶ οἱ Πυθαγόρειοι κενόν, καὶ ἐπεισιέναι αὐτῷ τῷ οὐρανῷ ἐκ τοῦ ἀπείρου πνεύματος ὡς ἀνα-
πνέοντι 21 ὡς om. E 25 ἑαυτῷ ὄν om. aF 27 τεττάρων] διτ' (cf.
p. 532, 23) E 29 πειρῶμενοι E: βουλόμενοι aF 32 ἐξωθεν καὶ aF: om. E
34 ὑπαντῶσιν E ἔστι E

p. 213^b4 Λέγουσι δὲ ἐν μὲν, ὅτι κίνησις ἢ κατὰ τόπον οὐκ ἂν 152^r
εἴη ἕως τοῦ ἕνα μὲν οὖν τρόπον ἐκ τούτου δεικνύουσιν 24
ὅτι ἔστι τὸ κενόν.

Τέτταρα τίθησιν ἐπιχειρήματα τῶν τὸ κενὸν εἶναι λεγόντων ἐν μὲν 25
5 κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ χωριστοῦ κενοῦ, τὰ δὲ τρία κατὰ τὴν τοῦ παρεσπαρ-
μένου ἐν τοῖς σώμασι, καὶ πέμπτον ἐπ' αὐτοῖς ἐπάγει τὸ παρὰ τοῖς Πυθα-
γορείοις δοξαζόμενον· τῶν δὲ τεττάρων τὸ πρῶτον τοιοῦτόν τί ἐστιν ἐκ
διαιρετικοῦ τινος ὠρμημένον τοῦ λέγοντες, ὅτι ἢ κατὰ τόπον κίνησις, ἥτις
ἐν τε τῇ φορᾷ θεωρεῖται καὶ ἐν τῇ ἀβήσει, ἢ διὰ κενοῦ τοῦ μεταξὺ γί-
10 νεται ἢ διὰ πλήρους· ἀλλὰ μὴν οὐ διὰ πλήρους, ὡς δευχθήσεται· διὰ 30
κενοῦ ἄρα, καὶ ἔστι τὸ κενόν. καὶ ὅτι μὲν διὰ τινος τοῦ μεταξὺ τὴν κί-
νησιν ἀνάγκη γίνεσθαι, αὐτόπιστον δοκεῖ τοῖς ἔννοουσιν, ὅτι ἢ ἀπὸ τινος
ἐπὶ τι τοπικὴ μεταστάσις τοῦ τε ἀφ' οὗ καὶ τοῦ εἰς ὃ διεστηκότων ἀλλή-
λων διὰ τινος τοῦ μεταξὺ γίνεται διαστήματος. ὅτι δὲ πᾶν διάστημα ἢ
15 πλήρες ἢ οὐ πλήρες ἀνάγκη εἶναι, πρόδηλον· ἀντιφατικὴ γὰρ ἐστὶν ἢ
διαίρεσις· τὸ δὲ οὐ πλήρες πάντως κενόν. ὅτι δὲ διὰ πλήρους ἀδύνατον
γίνεσθαι τὴν κίνησιν, δι' ὑποθετικοῦ δεῖκνυσι συλλογισμοῦ οὕτως· εἰ διὰ
πλήρους ἢ τῶν σωμάτων κατὰ τόπον γίνεται κίνησις, σῶμα διὰ σώματος 35
χωρήσει, καὶ τὸ μικρότατον δέξεται τὸ μέγιστον· ἀλλὰ μὴν τοῦτο
20 ἀδύνατον τὸ ἐν κυαθαίῳ ὕδατι χωρηθῆναι τὴν θάλασσαν· ἀδύνατον ἄρα
καὶ τὸ ἡγούμενον τὸ διὰ πλήρους γίνεσθαι τὴν κίνησιν. καὶ τὸ μὲν συνημ-
μένον, ὅτι τὸ μικρότατον δέξεται τὸ μέγιστον, δείκνυσι διὰ τοῦ 'εἰ δέχεται
ὅλως ἄλλο σῶμα τὸ ἐξ ἀρχῆς ὡς δύνασθαι ἐν τῷ αὐτῷ διαστήματι δύο
εἶναι σώματα, δέξεται καὶ ταῦτα τρίτον ἄλλο διὰ τοῦ διπλοῦ χωροῦν καὶ 40
25 τὸ ὅλον πάλιν ἄλλο τέταρτον καὶ ἐφεξῆς ὅποσαοῦν'. οὐ γὰρ ἂν τις αἰτίαν
εἴποι, δι' ἣν ἐν μὲν ἐδέξατο, πλείω δὲ οὐ (πλήρες γὰρ τὸ ἐν ἦν ὡς καὶ
τὰ δύο)· δέξεται ἄρα καὶ τὸ μέγιστον, ἐπειδὴ τὸ μέγα δύναται εἰς πολλὰ
ἴσα τῷ μικρῷ τῷ ἐξ ἀρχῆς ὑποκειμένῳ διαιεθῆναι. πολλὰ γὰρ μικρὰ
τὸ μέγα ἐστίν, ὡς φησιν, ἐκάστου τῶν ἐν τῷ μεγάλῳ μικρῶν τῶν ἴσων
30 τῷ ὑποκειμένῳ γινομένου ἐν τῷ ἐξ ἀρχῆς μικρῷ, καὶ τὸ ὅλον ἂν ἐν αὐτῷ
γένοιτο καὶ τὸ μικρότατον δέξεται τὸ μέγιστον, ὅπερ ἐστὶν ἐναργῶς ἄτοπον· 45
δῆλον δὲ ὅτι εἰ τὰ ἴσα δέχεται ἑαυτῷ καὶ τὰ ἄνισα δέξεται· τὰ γὰρ
πλείονα ἴσα ἄνισον ποιεῖ. δέχεται οὖν καὶ τὰ ἄνισα, ὥστε καὶ τὰ μέγιστα.
καίτοι καὶ αὐτὸ τὸ τὰ ἄνισα δέχεσθαι ἄτοπον. διὸ οὐδὲ αὐτὸ παρήκεν.
35 ὅτι δὲ παλαιὸς οὗτος ὁ λόγος ἦν ὁ τὸ κενὸν ἐκ τῆς κινήσεως εἰσαγάγν,

1 post ὅτι add. ἢ a ἢ (ante κατὰ) om. F 2 ἐκ τούτου E: om. a: ἐκ τούτων
Arist. 3 τὸ E: τι a Aristoteles 4 τὸ κενόν] κενών F 9 ἐν (post καὶ)
om. E 10 μὴν οὐ E: om. aF qui post πλήρους addunt ἀδύνατον 11 καὶ ἐστὶ
E: ἄρα. ἐστὶν ἄρα aF τὴν κίνησιν om. aF 15 ἀνάγκη a 20 post ἐν
add. τῷ a 22 σμικρότατον E ut v. 31 a post μέγιστον iterabat ἀλλὰ—κυα-
θαίῳ (v. 19, 20) sed deletiv F δύναται F 24 διπλοῦν E 27 ἐπειδὴ
γὰρ a 29 μεγάλῳ om. F 30 γινομένου aF: γινομένων E 33 καὶ (post
οὖν) om. E

πιστοῦται διὰ τοῦ καὶ Μέλισσον ὡς ἐναργεῖ χρώμενον τῷ συνημένῳ τῷ 152^r
λέγοντι, εἰ κινεῖται τὸ ὄν, διὰ κενοῦ κινεῖσθαι, εἶτα προσλαμβάνοντα τὸ
'ἀλλὰ μὴν οὐκ ἔστι κενόν' ἐπάγειν τὸ 'οὐ κινεῖται ἄρα τὸ ὄν'. καὶ ὅτι 50
μὲν οὕτω πως ἐρωτᾷ τὸν λόγον ὁ Μέλισσος, δῆλον. ἐρωτᾷ δὲ αὐτὸν οὐ
5 περὶ τοῦ σωματικοῦ οὐδὲ περὶ τοῦ μερικοῦ ὄντος, ἀλλὰ περὶ τοῦ νοητοῦ
καὶ ὀλοτελοῦς. ἐκεῖνο γὰρ καὶ ἐν καὶ ἀκίνητον εἶναι βούλεται, τὸ ἀκίνητον
οἶμαι δεικνύς διὰ τοῦ πάντα αὐτὸ εἶναι καὶ μηδὲν εἶναι παρ' αὐτό, ἐφ'
οὐ ἐκστήσεται διὰ κενοῦ· οὐ γὰρ ἔστι τὸ κενὸν ἐκεῖ, τάχα δὲ οὐδὲ ἑτε-
ρότης, εἴπερ πάντα αὐτὸ ἔστι. καὶ τὸ μὴ ὄν ἐν τῷ παντελοῦς ὄντι χώραν
10 οὐκ ἔχει. καὶ γὰρ ἑτερότης ἢ ἐκεῖ. καὶ ἢ γὰρ τὰ εἶδη διακρίνεται ἀλλήλων, 152^v
ἀλλὰ καὶ ἡ ἑτερότης ὄν. καὶ τὸ κενὸν οὐκ ἔχει χώραν ἐν τῷ παντελοῦς
ὄντι, ὥσπερ οὐδὲ τὸ μὴ ὄν.

ἀλλὰ σὺ τῆσδ' ἀφ' ὁδοῦ διζήσις εἶργε νόημα,
φησὶν ὁ μέγας Παρμενίδης.

15 p. 213^b15 Ἄλλον δὲ ὅτι φαίνεται ἔνια συνιόντα καὶ πιλούμενα
ἕως τοῦ συνιόντος τοῦ πυκνουμένου σώματος. 5

Δεύτερον τίθησι λόγον τὸν ἀπὸ τῆς τῶν σωμάτων πύλησεως. εἰ γὰρ
τῆς αὐτῆς οὐσίας μενούσης συνιζάνει καὶ ἐκτείνεται τὰ σώματα, δῆλόν
φασιν ὅτι κενῶν ὄντων μεταξύ διαστημάτων ἢ κατ' αὐτὰ σύμπτωσις γίνε-
20 ται. τούτου δὲ τεκμήριον παρατίθεται τὸ τὸν πίθον μετὰ τῶν ἀσκῶν δέ-
χεσθαι τὸν οἶνον· τούτου δὲ ὁ μὲν Ἀλέξανδρος ἤκουσεν, ὡς τοῦ πίθου,
καὶ εἰς ἀσκὸς ἐμβληθῆ ὁ πληρῶν αὐτὸν οἶνος, δέχεσθαι αὐτὸν μετὰ τῶν 10
ἀσκῶν. μήποτε δὲ τούτου μὲν περιττόν καὶ διὰ τὴν δυσκολίαν τῆς συνιέ-
σεως· ἀλλ' ὅτι ὁ αὐτὸς πίθος μεστὸς ὦν οἴνου καὶ τοὺς ἀσκὸς τοὺς δε-
25 χρομένους τὸν ἐν αὐτῷ οἶνον προσεμβληθέντας δέχεται καὶ οὐχ ὑπερχεῖται·
ὁ ἀδύνατον γὰρ, φασί, μὴ τοῦ οἴνου συμπιλουμένου· τούτου δὲ οὐκ ἂν ἐγένε-
το μὴ κενῶν ὄντων μεταξύ διαστημάτων, ὦν συμπιπτόντων ἢ πύλησις
ἀποτελεῖται. οἱ δὲ τὸ κενὸν τῆς πύλησεως αἰτιώμενοι καὶ τὰ βαρέα τῶν
κούφων ταύτῃ διαφέρειν φασὶ τῷ τὰ μὲν πλέον ἔχειν, τὰ δὲ ἕλαττον. 15

30 p. 213^b18 Ἐτι δὲ καὶ ἡ αὐξήσις δοκεῖ γίνεσθαι πᾶσι διὰ κενοῦ
ἕως τοῦ δύο δὲ σώματα ἀδύνατον ἅμα εἶναι.

Εἰπὼν ὅτι ἡ κατὰ τόπον κίνησις οὐκ ἂν γένοιτο μὴ ὄντος κενοῦ καὶ
ὅτι τῆς κατὰ τόπον κίνησεως ἢ μὲν ἔστι κατὰ αὐξήσιν, ἢ δὲ κατὰ φοράν,

1 Μέλισσον cf. § 5 supra p. 104,4 2 post κινεῖται add. τι aF 5 τοῦ (ante μερικοῦ)
om. E 13 ἀλλὰ κατ. Parm. v. 61 St. 52 K. cf. p. 135,22. 144,1. 244,2 διζήσεως F
εἶργε a et si silentio fides EF 15 φαίνονται a 16 συνιόντος a Aristoteles: συνιζά-
νοντος E 18 ὅτι ante φασὶν E 22 conicio δεχομένου 24 καὶ τὰ ἀσκὸς a
26 ὁ E: ἕπερ a: om. F μὴ post οἶνον collocavit a: om. F 27. 28 ἀποτελεῖται ἢ
πίθουσι aF 30 πᾶσι post γίνεσθαι collocavit a et Simplicius infra p. 651,8 et Arist.
codd. FG: post δοκεῖ Aristoteles: post αὐξήσις EF 33 κινήσεως om. aF

καὶ δεῖξας ἐπὶ τῆς κατὰ φορὰν τὸ εἰρημένον, νῦν λέγει, πῶς ἐδεικνύον ὅτι 152^v
οὐδὲ ἢ κατὰ αὐξήσιν κινήσεις γένοιτο ἂν κενοῦ μὴ ὄντος. εἰ γὰρ ἢ μὲν 20
αὐξήσεις γίνεται διὰ τροφῆς πάντη διουσίης. ἢ δὲ τροφή σῶμα. ἀνάγκη ἢ
διὰ πλήρους γίνεσθαι ἢ διὰ κενοῦ· ἀλλὰ διὰ πλήρους ἀδόνατον, ὡς δέ-
5 δεικται (σῶμα γὰρ διὰ σώματος οὐ χωρεῖ, ὥστε ἅμα εἶναι δύο σώματα).
ἀγῆλον (ὄν) ἔστι εἰς τὰ κενὰ τοῦ τρεφομένου γινομένης ἢ τῆς τροφῆς εἰσοδος
πανταχῆ παρεσπαρμένα ποιεῖ πανταχόθεν αὐξεσθαι τὸ τρεφόμενον. τὸ δὲ
δοκεῖ γίνεσθαι πᾶσι τὸ ἐνδοξόν ἐνδείκνυται τῆς ἐπιχειρήσεως.

p. 213^b21 Μαρτύριον δὲ καὶ τὸ περὶ τῆς τέφρας ποιοῦνται, εἰ 25
10 δέχεται ἴσον ὕδωρ ὅσον τὸ ἀγγεῖον κενὸν ὄν.

Τοῦτο κεῖται μὲν ὡς τέταρτον ἐπιχείρημα κατασκευαστικὸν τοῦ κενοῦ.
ἔστι δὲ ταυτὸν πως τῷ περὶ τοῦ οἴνου καὶ τῶν ἀσκῶν ἀπὸ τῆς πιλύσεως
τῶν σωμάτων καὶ αὐτὸ προσαγόμενον· ὡς γὰρ ὁ πίθος πρὸς τῷ οἴνῳ
δέχεται τοὺς ἀσκούς διὰ τὸ πεπιλῆσθαι τὸν οἴνον, οὕτω τὸ τέφρας μεστὸν
15 ἀγῆρος ἐπὶ τῇ τέφρᾳ ὕδωρ δέχεται συνιζανόντων τῶν ἐν τῇ τέφρᾳ κερωμά-
των. διαφέρει δὲ τοῦτο τὸ παράδειγμα τοῦ κατὰ τὸν οἴνον, ὡς οἶμαι, ὅτι 30
ἔκει μὲν πρὸς τῷ οἴνῳ καὶ τοὺς ἀσκούς ἐδέχετο τὸ αὐτὸ χώρημα οὐκ
ἔχοντας ἴσον ἄγκον τῷ οἴνῳ, ἐνταῦθα δὲ καὶ ἡ τέφρα καὶ τὸ ὕδωρ ἰκανὰ
καὶ καθ' αὐτὰ ἔστι πληροῦν τὸ ἀγγεῖον, συμπιπτόντων δηλονότι τῶν ἐν
20 ἑκατέρῳ πύρων, μᾶλλον δὲ τῶν μὲν ἐν τῷ ὕδατι συμπιπτόντων, τῶν δὲ
ἐν τῇ τέφρᾳ τῶν μὲν συνιζανόντων, τῶν δὲ τὸ ὕδωρ δεχομένων ἐν
ἑαυτοῖς.

p. 213^b22 Εἶναι δὲ φασὶ καὶ οἱ Πυθαγόρειοι κενὸν ἕως τοῦ τὸ 36
γὰρ κενὸν διορίζειν τὴν φύσιν αὐτῶν.

25 Διὰ τὸ τῶν Πυθαγορείων ἐνδοξόν ὡς πέμπτον ἐπιχείρημα τὴν δόξαν
αὐτῶν παρατίθεται πρὸς τὸ εἶναι κενόν. ἔλεγον γὰρ ἐκεῖνοι τὸ κενὸν
ἐπεισιέναι τῷ κόσμῳ οἷον ἀναπνέοντι ἦτοι εἰσπνέοντι αὐτῷ ὡσπερ πνεῦμα 40
ἀπὸ τοῦ ἔξωθεν περιεχυμένου· χρεῖαν δὲ παρέχεσθαι πρὸς τὸ μὴ συνεχῆ
πάντα εἶναι τὰ σώματα ἀλλήλοις, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος ἀκούει. ὁ μὲντοι Ἀρι-
30 στοτέλης οὐκ ἐπὶ σωμάτων ἤκουσεν, ἀλλὰ διορίζει, φησί, τὰς φύσεις,
ὡς αἰτίου ὄντος τοῦ κενοῦ χωρισμοῦ τινος τῶν ἐφεξῆς καὶ τῆς
διορίσεως αὐτῶν· τὰ γὰρ ἐφεξῆς ἀλλήλοις. ὦν μὴδὲν ἔστι μεταξὺ.

2 ἢ post οὐδὲ om. E post αὐξήσιν iteravit ἢ δὲ (p. 650, 33) — αὐξήσιν (2) E
2. 3 ἢ μὲν ἢ αὐξήσεις E 6 ὄν a: om. EF 7 παρεσπαρμένα E 9 εἰ—
ὄν (10) om. F εἰ E: ἢ a et Arist. 10 κενόν ὄν E: τὸ κενόν a ex Aristotele: κενόν
corrupte Themistius 13 καὶ αὐτὸ aF: αὐτὸ E 14 τοὺς εἰς ἀσκούς F πλειεσθαι
aF 21 συνιζάντων E 23 δὲ φασὶ EF: δ' ἔφασαν a ex Aristotele 25 πέμπτον
ἐπιχείρημα aF: ἐν ἐπιχειρήματι E 27 ἦτοι E: ἢ a ἦτοι εἰσπνέοντι om. F 28 ἀπὸ
κτλ. cf. Them. p. 285, 24 ὑπὸ τοῦ παντός ἔξωθεν περιεχυμένον. sed nihil mutandum
29 εἶναι πάντα aF 31 αἰτίου quod om. Aristoteles etiam Philoponus legisse videtur

ταῦτα διορίζει τὸ κενόν· ὅσα γὰρ ὑπὸ ἄλλων μεταξύ διαλαμβάνεται τινων, 152^v
 ταῦτα οὐχ ὑπὸ τοῦ κενοῦ ἀλλ' ὑπὸ ἐκείνων χωρίζεται. τὴν δὲ τοῦ κενοῦ 45
 τοιαύτην δύναμιν ἐν τοῖς ἀριθμοῖς εἶναι τε καὶ φαίνεσθαι πρώτοις διορί-
 ζουσιν τὴν φύσιν αὐτῶν. τί γὰρ ἄλλο ἐστὶ τὸ διορίζον τὴν μονάδα τῆς
 5 δυάδος καὶ ταύτην τῆς τριάδος πλὴν τοῦ κενοῦ μηδεμιᾶς οὐσης μεταξύ
 ὑποστάσεως;

Ἄλλὰ τίνα ἂν εἴη ταῦτα τὰ τῶν Πυθαγορείων αἰνίγματα; ἢ ὅτι ἡ
 ὑπὲρ τὸν σωματικὸν κόσμον διακριτικὴ τῶν ἐκεῖ εἰδῶν ἑτερότης ὑπὸ τοῦ
 κόσμου μετασχεθεῖσα τῶν ἐν αὐτῷ εἰδῶν τὴν διάκρισιν ἀπειργάσατο καὶ
 10 τὸν χωρισμόν, ἐκεῖ μὲν μὴ οὔσα κενόν (τὸ γὰρ καλὸν εἰ τύχοι ἕτερον τοῦ 50
 δικαίου, οὐχ ὅτι οὐκ ἔστι δίκαιον, ἀλλ' ὅτι πάντα ἐστὶ κατὰ τὸ καλὸν διὰ
 τὴν ἐκεῖ ἔνωσιν, καὶ ὅτι ἐν τῷ παντελῶς ὄντι οὐκ ἔστι τὸ μὴ ὄν), ἐν-
 ταῦθα δὲ ὁ χωρισμὸς γίνεται διὰ τὴν τοῦ μὴ ὄντος παρεῖσθυσιν. ἡ γὰρ
 μονάς οὐκ ἔστι δυάς καὶ ἡ δυάς οὐκ ἔστι μονάς, καὶ τὸ μεταξύ τοῦτο μὴ
 15 ὄν τοῦτό ἐστι τὸ κενόν, ὃ χωρίζει τὰ ἐν τῷ κόσμῳ εἶδη ὡσπερ τὰ ὑπὲρ
 τὸν κόσμον ἢ ἑτερότης ἢ ἐκεῖ ὄν οὔσα καὶ αὐτὴ καὶ μὴ λεγομένη μὴ ὄν
 (διὸ οὐδὲ κενόν), αἴτιον δὲ ὄν τοῦ ἐνταῦθα κενοῦ. διὸ καὶ ἐκεῖνό | πως μὴ 153^v
 ὄν ἐκάλεσεν ὁ ἐν Σοφιστῇ Πλάτων. ταῦτα μὲν οὖν τὰ ἐπιχειρήματα τέ-
 θεικεν ὁ Ἀριστοτέλης τῶν λεγόντων εἶναι τὸ κενόν. ὁ δὲ Λαμψακηνὸς
 20 Στράτων ταῦτα μὲν εἰς δύο συνήγαγε τὰ τέτταρα εἰς τε τὴν κατὰ τόπον
 κίνησιν καὶ εἰς τὴν τῶν σωμάτων πύλησιν, τρίτον δὲ προστίθησι τὸ ἀπὸ τῆς
 ὀκλήης· τὴν γὰρ σιδηρῆν λίθον ἕτερα σιδηρία δι' ἐτέρων ἔλκειν συμβαί-
 νει, ὅταν ἐπισπάσθῃται τὸ ἐκ τῶν πόρων τοῦ σιδήρου ἢ λίθος, ᾧ σώματι 5
 καὶ συνέλκεται ὁ σίδηρος, (καὶ) οὗτος πάλιν τοῦ ἐφεξῆς ἔλκει καὶ οὗτος
 25 ἄλλου, καὶ οὕτως ὀρμαθῶς σιδηρίων ἀποκρεμάννυται τῆς λίθου.

p. 213^b27 Ἐξ ὧν μὲν ὄν οἱ μὲν φασιν εἶναι οἱ δὲ οὐ φασι,
 σχεδὸν τοιαῦτα καὶ τοσαῦτά ἐστι.

Τῶν λεγόντων εἶναι τὸ κενόν πλείονα παρέθετο ἐπιχειρήματα, πρὸ δὲ
 ἐκείνων τὸν τῶν ἀναιρούμενων ἀπὸ λόγων ἐξέθετο τῶν περὶ Ἀναξαγόραν, 10
 30 ὄν καὶ παρὰ θύρας ἀπαντᾶν ἔλεγεν, οὐχ ὅτι μὴ ἔστι τὸ κενόν, ἀλλ' ὅτι
 ὁ ἀὴρ σῶμά ἐστι δεκνόντα. εἰκότως οὖν νῦν ἄμφω τοὺς λόγους εἶπεν
 εἰρηκέναι τοὺς τε εἶναι τιθέντας τὸ κενόν καὶ τοὺς μὴ εἶναι.

2 τοῦ (post δὲ) om. a 7 τὰ (post ταῦτα) om. a 10 μὴ οὔσα om. E
 12 τὴν om. E 16 ὄν οὔσα aF: ἐνοῦσα E αὕτη E 17 ὄν (post δὲ) E:
 om. aF 18 ἐν Σοφιστῇ cf. p. 258B sqq. cf. supra p. 243, 15 sqq. 20 Στράτων
 cf. infra f. 155^v21. Zeller H. Ph. II 2³909³ 22 σιδηρία] σίδηρα. compendiose E
 23 post σιδήρου supplendum videtur κενόν ᾧ σώματι aF: τῷ σώματι E: suspicor
 ᾧ σπᾶσμάτι 24 καὶ (post σίδηρος) a: om. EF τοῦ ἐφεξῆς scil. τὸ ἐκ τῶν
 πόρων 25 τοῦ λίθου E 27 τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα a 30 ὑπαντᾶν E at cf.
 Ar. p. 213^b3

p. 213^b30 Πρὸς δὲ τὸ ποτέρως ἔχει δεῖ λαβεῖν, τί σημαίνει 153^r
 τοῦνομα ἕως τοῦ δεῖ γὰρ τόπον (εἶναι), ἐν ᾧ σώματός ἐστι
 διάστημα ἀπτοῦ.

Καὶ τοὺς μὴ εἶναι τὸ κενὸν καὶ τοὺς εἶναι λέγοντας παραθέμενος εἰ- 20
 5 κότεως λοιπὸν καιρὸν ἔχειν φησὶ διαιτᾶν αὐτοῖς, πότερον οὕτως ἢ ἐκείνως
 ἔχει τὸ πρόβλημα. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ οἱ μὴ εἶναι, τάχα δὲ καὶ οἱ εἶναι
 δεικνύοντες ἀδιάρθρωτον ἐφαίνοντο τὴν περὶ αὐτοῦ ἔννοιαν ἔχοντες, διὰ τοῦτο
 πρότερόν φησι δεῖν τί σημαίνει τοῦνομα διορίσασθαι· δῆλον γὰρ ὅτι
 τοῦτο τὸ πρόβλημα καὶ τοῦ εἶ ἔστι προηγεῖται, ὡς ἐν τοῖς Ὑστέροις ἀνα-
 10 λυτικοῖς μεμαθήκαμεν. οὐ γὰρ δυνατὸν ζητεῖν εἶ ἔστι τι, οὐ μὴ πρότερον 25
 ἔννοιαν προὑβαλλόμεθα, ὥσπερ οὐδὲ τὸ τί ἐστι ζητεῖν δυνατὸν μὴ πρότερον
 ὅτι ἔστι πεισθέντας. διαφέρει δὲ τοῦ τί ἐστι τὸ τί σημαίνει τοῦνομα, ὅτι
 τοῦτο μὲν ἀπὸ τῶν τῆ περὶ αὐτοῦ ἐννοία ὑπαρχόντων εἰληπται εἴτε ἔστιν
 εἴτε μὴ τὸ σημαίνουμενον, ὡς ἐπὶ τοῦ κενοῦ νῦν φανήσεται καίτοι μὴ ὄντος,
 15 τὸ δὲ τί ἐστὶν ἀπὸ τῶν αὐτῆ τῆ πράγματι ὑπαρχόντων. διὸ καὶ πάντως
 εἶναι χρὴ ἐκείνο ἐφ' οὗ τὸ τί ἐστι σκοποῦμεν. καὶ προηγεῖται τὸ εἶ ἔστι
 πρόβλημα τοῦ τί ἐστίν. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος “ὡς ἐπὶ τοῦ τόπου, φησὶ, πρῶτον 30
 ἐξέθετο τί ἐσήμαινε τὸ ἐν τινι ὄν, οὕτως καὶ ἐνταῦθα ζητεῖ τί σημαίνει τὸ
 κενόν.” μήποτε δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου διὰ τὸ ὁμολογεῖσθαι τὴν ἔννοιαν οὐκ ἐδεήθη
 20 προλαβεῖν τὸ τί σημαίνει τοῦνομα, οὐδὲ πρὸς τοῦτο προσλήφθη ἡ τῶν σημαί-
 νομένων τοῦ ἐν τινι ἀπαρίθμησις, ἀλλὰ πρὸς τὸ διορίσαι καὶ τὸ γένος τοῦ ἐν
 τόπῳ καὶ τὸ ἐν τόπῳ τῶν ἄλλων τοῦ ἐν τινι σημαυνομένων καὶ μάλιστα
 τοῦ ὡς ἐν βιβλ. λέγει οὖν πρῶτον, τί δοκεῖ σημαίνειν τὸ τοῦ κενοῦ ὄνομα, 35
 ὅτι τόπος εἶναι δοκεῖ κατὰ κοινήν δόξαν ἐν ᾧ μηδέν ἐστι. τί δὲ αἴτιον
 25 τοῦ οὕτως δοκεῖν, ἀλλὰ μὴ ἐν ᾧ μηδέν ἐστι σῶμα, ἐπάγει· ἐπειδὴ γὰρ
 πᾶν τὸ ὄν σῶμα λέγουσιν οἱ φυσιολογοῦντες ἢ οἱ μήπω τὴν ἀσώματον
 θεασάμενοι φύσιν, δῆλον ὅτι τὸ μὴ σῶμα ὄν οὐδὲν εἶναι φασί. ταῦτὸν
 οὖν ἔστιν εἰπεῖν ἐν ᾧ μηδέν ἐστι σῶμα καὶ ἐν ᾧ μηδέν ἐστι. καὶ οὐδὲ
 τούτῳ ἀρκοῦνται. ἀλλ' ὥσπερ πᾶν τὸ ὄν σῶμα εἶναι λέγουσιν, οὕτως καὶ
 30 πᾶν σῶμα ἀπτὸν εἶναι φασί. διὸ τὸν ἀέρα οὔτε σῶμα οὔτε ὄν ἔλεγον. 40
 ἐπεὶ οὖν ἀπτὸν ἐστὶ πᾶν ὕπερ βάρους ἔχει ἢ κουφότητα, ἐκ συλλογισμοῦ
 συμβαίνει λέγειν αὐτοὺς κενὸν εἶναι, ἐν ᾧ μηδέν ἐστὶ βαρὺ ἢ κοῦφον.
 ὥστε καὶ ἐν ᾧ ἐστὶν ἀήρ. καὶ εἴπερ οὕτω λέγοιεν ἀδιορίστως τὸ ἐν ᾧ τι-
 θέντες, ἔπεται καὶ τὸ σημεῖον αὐτοὺς καὶ τὴν γραμμὴν καὶ τοὺς ἀριθμοὺς
 35 κενὸν λέγειν. οὐ γὰρ ἐστὶ τι βαρὺ ἢ κοῦφον ἐν τούτοις, κἂν ἄλλα τινὰ
 αὐτοῖς ἐνυπάρχη. ἀλλ' οὕτως οὐ συνέσσονται τῆ τοῦ κενοῦ ἐννοία. τόπος

2 εἶναι a: om. E 5 ἔχειν φησὶ aF: ἔχει E 7 ἀδιάρθρωτον aF: ἀδιάρθω-
 τον E περὶ τὴν transposuerunt aF 9 Ὑστέροις ἀναλυτικοῖς B 1 p. 89^b 24sqq.
 11 προὑβαλλόμεθα a 13 ὑπαρχόντων ἐννοία aF 16 εἶ] τί E 20 τὸ
 (αὐτὸ τὸ) om. E 22 καὶ τὸ ἐν τόπῳ om. E τοῦ (post ἄλλων) om. E
 29 ἀρκεῖται E 30 post φασί iterabat ταυτὸν—μηδέν ἐστὶ (27, 28), sed dolevit F
 33 καὶ εἴπερ] εἰ δ' a 35 κοῦφον ἢ βαρὺ E

γὰρ εἶναι βούλεται καὶ διάστημα τὸ κενόν, ἐν ᾧ σώματός ἐστι διά- 153^r
 στημα ἄπτοῦ. ἀλλ' οὐ τότε ἐστὶ κενόν, ὅτε ἐν αὐτῷ ἐστὶ τὸ σῶμα, 45
 ἀλλ' ὅταν οὕτως ἔχῃ, ὡς δύνασθαι εἶναι ἐν αὐτῷ σῶμα. οὐκ ἔστι δὲ τὸ
 σημεῖον τοιοῦτον. καὶ ὁῦλον ὅτι τὸ ἄτοπον συνήχθη ἀπὸ τοῦ ἀδιορίστως
 5 εἰπεῖν ἐν ᾧ, μὴ συνέκρηγαντας, ὅτι διάστημά τι χρῆ εἶναι. διὸ κατα-
 φρονήσας τῆς τῶν οὕτως ὑποθεμένων εὐκολίας, καὶ πρὸς τὴν ἔννοιαν τρα-
 πείς τοῦ κενοῦ οὕτως τὰ ἐφεξῆς ἐπάγει διάστημα αὐτὸ ὑποτιθέμενος.

p. 214^a6 'Αλλ' οὖν φαίνεται λέγεσθαι τὸ κενόν ἕως τοῦ εἰ δὲ 50
 μή, οὐ.

10 Εἰπὼν τὸ ἐπόμενον τῇ ἀδιορίστως εἰρημένη σημασίᾳ τοῦ κενοῦ ἄτοπον 54
 ἐπάγει καὶ τοὺς ὡς διάστημα | λέγοντας τὸ κενόν τὸ πλήρες (ἢ μὴ 153^v
 πλήρες) αἰσθητοῦ σώματος κατὰ τὴν ἀφήν· γράφεται γὰρ ἐκάτερον.
 τοῦτο δὲ ὡς διάστημα λαμβάνεται, ὡς ὀηλοῦ καὶ ἡ ἐφεξῆς ἀπορία ἢ λέγουσα
 εἰ ἔχει τὸ διάστημα. καὶ εἰ μὲν εἴη γεγραμμένον τὸ μὴ πλήρες
 15 αἰσθητοῦ σώματος κατὰ τὴν ἀφήν, λέγοι ἂν διάστημά τι πεφυκὸς
 μὲν δέχεσθαι αἰσθητὸν σῶμα κατὰ τὴν ἀφήν καὶ πληροῦσθαι ὑπ' αὐτοῦ,
 μὴ δεδεγμένον δὲ μὴδὲ πεπληρωμένον. εἰ δὲ εἴη τὸ πλήρες αἰσθητοῦ 5
 σώματος κατὰ τὴν ἀφήν, καὶ οὕτως ὡς πεφυκὸς πληροῦσθαι ἀκουστέον,
 ἀλλ' οὐχ ὡς πεπληρωμένον. Ἐπερ διεσάφησεν εἰπὼν ἢ ὁῦλον ὅτι εἰ μὲν
 20 δέχοιτο σῶμα ἄπτόν, κενόν. εἴτε δὲ οὕτως εἴτε ἐκείνως, τὸ ἐπιφερό-
 μενον ἄπορον τοιοῦτόν ἐστιν· εἰ τὸ διάστημα ἐκεῖνο κατὰ μὲν τὴν ἀφήν
 αἰσθητὸν σῶμα μὴ ἔχει, χρῶμα δὲ ἢ ψόφον ἢ ἄλλην τινὰ ποιότητα κατ'
 ἄλλην αἰσθησιν ἀντιληπτὴν ἔχειν ὑποτεθῆ, ἀρα κενόν ἐστὶ τοῦτο ἢ οὐ; εἰ
 μὲν γὰρ κενόν λέγοιτο, πῶς ἂν εἴη κενόν τὸ ποιότητα αἰσθητὴν ἔχον; πῶς 10
 25 δὲ ἂν εἴη τὸ κενόν αἰσθητόν; εἰ δὲ μὴ κενόν, (ἔσται τι μὴ κενόν) καίτοι
 μὴ ὄν πλήρες αἰσθητοῦ σώματος κατὰ τὴν ἀφήν. ἰδοὺ γὰρ τὸ διάστημα
 ἐκεῖνο τὸ χρῶμα ἔχον ἢ ψόφον καὶ πεφυκὸς πληροῦσθαι ἄπτοῦ σώματος,
 εἴπερ διάστημα καὶ μὴ πεπληρωμένον, ὅμως λέγεται μὴ εἶναι κενόν. αὐτὸς
 δὲ τὸ ἄπορον εἰπὼν τὴν λύσιν ὡς ἀπ' ἐκείνων τὴν ἐκείνοις προσήκουσαν
 30 ἐπήγαγε λέγων ἢ ὁῦλον ὅτι εἰ μὲν δέχοιτο σῶμα ἄπτόν, κενόν,
 εἰ δὲ μὴ οὐ. τοῦτο δὲ μὴ προσποιουμένων ἐστὶ τὸ ἄτοπον εἶναι τὸ διά- 15
 στημα ἐκεῖνο, καὶ δεκτικὸν εἴη ἄπτοῦ σώματος, μὴ τοῦτο δ' ἔχει, ἀλλὰ
 χρῶμα ἢ ψόφον ἢ ὅπως αἰσθητὴν ποιότητα, κενόν λέγεσθαι.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος "εἴπερ εἴη, φησί, γεγραμμένον τὸ πλήρες αἰσθητοῦ
 35 σώματος κατὰ τὴν ἀφήν", δύναται λέγειν τὸ μὴ κατ' ἄλλην αἰσθησιν
 ἀλλὰ κατὰ μόνην τὴν ἀφήν· τοιοῦτον δὲ τὸν ἀέρα λέγειν αἰσθητὸν σῶμα

2 τότε aF: τοῦτο E 4 ἀορίστως E 5 συνέκρηγαντας E 11 τὸ γὰρ πλήρες F
 16 Brandis 13 δὲ om. F ἢ (ante λέγουσα) om. E 14 ἔχει E: ἔχει aF
 16 κατὰ τὴν ἀφήν σῶμα E 20 κενόν εἶναι Aristoteles at cf. v. 30 21 ἐκεῖνον E
 23 ἔχειν aF: ἔχον E 25 ἔσται—κενόν a: om. EF 28 μὴ εἶναι κενόν aF: κενόν
 εἶναι E 33 χρῶμα καὶ ψόφον E

κατὰ τὴν ἀφήν, ἐπειδὴ ἦν τις περὶ κενοῦ δόξα λέγουσα κενὸν εἶναι τὸν 153^v
 ἀέρα ἀπτόν ὄντα τῷ ῥοπήν τινα ἔχειν βάρους ἢ κουφότητος. ταύτην δὲ τὴν 20
 δόξαν οἱ περὶ τὸν Ἀναξαγόραν ἀνατρέπειν ἐπεχείρουν στρεβλοῦντες τοὺς
 ἀσκούς. καὶ εἴπερ εἶη, φησί, περὶ τοῦ ἀέρος λεγόμενον, τὸ ἀπορούμενον ἂν
 5 εἶη τοιοῦτον· εἰ οὗτος ὁ ἀήρ, ὃν κενὸν λέγουσι, προσλάβοι χρῶμα ἢ ψόφον
 ἢ τινα ἄλλη αἰσθηθεῖ αἰσθητὴν ποιότητα διάφορον παρὰ τὴν ἀφήν, πότερον
 ἔτι μένει κενὸν ἢ οὐ; εἰ μὲν γὰρ ἔτι κενὸν λέγοιεν, οὐκ ἂν εἶη κενὸν τὸ
 πλήρες αἰσθητοῦ κατὰ τὴν ἀφήν, ὡς ἐλέγετο, εἴπερ καὶ ἄλλα αἰσθητὰ ἔχον
 κενὸν ἔτι μεμένηκεν· εἰ δὲ μηκέτι κενὸς ὁ ἀήρ εἶη τούτων τι προσλαβών, 25
 10 εἶη ἂν ποιότητων οὐ σωματικῶν δεκτικὸν τὸ κενόν. οὕτως δὲ καὶ ἐν τόπῳ
 ἂν οὐ τὰ σώματα, ἀλλ' αἰ ποιότητες γίνοντο". καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ἀλέξαν-
 δρος ἔοικεν οὐκ ἀποδέχεσθαι ταύτην τὴν ἐξήγησιν. τοιγαροῦν καὶ τὸ ἐφεξῆς
 τὸ ἢ δῆλον εἰ μὲν δέχοιτο σῶμα ἀπτόν, κενόν, εἰ δὲ μὴ οὐ οὐ
 τῷ ἀέρι καὶ τῷ κατ' αὐτὸν κενῷ ἐφαρμόζειν φησίν, ἀλλὰ τῷ διαστήματι.
 15 καὶ γὰρ καὶ οἱ τὸν ἀέρα κενὸν λέγοντες τὸ διάστημα, ἐν ᾧ ὁ ἀήρ, κενὸν
 ἔλεγον ὡς τοῦ ἀέρος μηδὲν ὄντος, ὡς εἴ γε τὸν ἀέρα σῶμα αἰσθητὸν ἀφή 30
 ἐνόμιζον, οὐκ ἂν εἶπον κενὸν τὸ ἔχον αὐτὸν διάστημα. οὐδ' ἂν οἱ περὶ
 Ἀναξαγόραν ἀνῆρουν τὸ κενὸν δεικνύντες εἶναι σῶμα τὸν ἀέρα καὶ ἰσχυρόν.
 διὰ γὰρ τοῦτο τὸ κενὸν ὀρίζεσθαι διάστημα πληροῦσθαι πεφυκὸς σώματος
 20 αἰσθητοῦ κατὰ τὴν ἀφήν, ἵνα τὸ τοῦ ἀέρος δεκτικὸν κενὸν ἀναφανῆ, τοῦ
 ἀέρος μὴ ὄντος σώματος αἰσθητοῦ κατὰ τὴν ἀφήν, ὡς ἐνόμιζον.

Λέγει δὲ ὁ Ἀλέξανδρος καὶ τρίτην τινα φέρεσθαι γραφὴν τὴν λέγουσαν
 τὸ πλήρες ἀναισθητοῦ σώματος κατὰ τὴν ἀφήν. καὶ εἶη ἂν ἀναί- 35
 σθητον σῶμα τὸ διάστημα λέγων τὸ τρεῖς ἔχον διαστάσεις καὶ διὰ τοῦτο
 25 σῶμα λεγόμενον καὶ πλήρες, ἐπειδὴ σώματος ὀρισμὸς εἶναι δοκεῖ τὸ τὰς
 τρεῖς ἔχον σχεδὸν διαστάσεις. οὐδὲ ταύτη δὲ τῇ γραφῇ συνάδειν φησὶ τὴν
 ἐπαγομένην λύσιν ὁ Ἀλέξανδρος, οὐκ οἶδα διὰ τί, εἴπερ ὡς διάστημα εἰληπταί·
 ἀλλὰ κατάλληλος ἢ προφορὰ διάστημα κενὸν εἰπεῖν τὸ πλήρες ἀναισθη-
 30 τοῦ σώματος κατὰ τὴν ἀφήν. τὸν δὲ ἀέρα φησὶν Ἀλέξανδρος τῇ αὐτοῦ 40
 φύσει ἄλλαις μὲν αἰσθήσεσιν αἰσθητῶν ποιότητων μὴ μετέχειν, ἀπτόν δὲ
 μόνον εἶναι· οὐ γὰρ ἂν ταῖς ἄλλαις αἰσθήσεσι διηκονεῖτο δι' αὐτοῦ γινο-
 μέναις, εἰ παρενέφαινε τινα αὐταῖς οἰκείαν ποιότητα. μέλας γὰρ ὢν εἰ
 τύχοι πῶς ἂν πρὸς τὴν τοῦ λευκοῦ διακομιδὴν ὑπηρετοῖτο; δῆλον δὲ ὅτι
 κατὰ ταύτην τὴν ἀπόδοσιν τοῦ κενοῦ τὴν λέγουσαν κενὸν εἶναι ἐν ᾧ μηδὲν
 35 ἔστι σῶμα αἰσθητὸν ἀφῆ, τουτέστιν ἢ βαρὺ ἢ κοῦφον, καὶ εἴ τι διάστημά
 ἔστιν, ἐν ᾧ ὁ οὐρανός, κενὸν ἂν εἶη. τὸ γὰρ θεῖον καὶ κυκλοφορητικὸν 45
 σῶμα, ὡς ἐν τῇ Περὶ οὐρανοῦ δέδεικται, οὔτε βαρὺ ἔστιν οὔτε κοῦφον.
 ἔοικε δὲ τὸ μὲν πρῶτον συναχθὲν ἄτοπον τὸ τὴν στιγμὴν κενὸν εἶναι

2 κουφότητα F	4 περὶ ἀέρος E	10 τὸ κενὸν δεκτικὸν aF	13 μὴ, ὃν,
οὐ a	15 καὶ (post γὰρ) om. a	17 κενὸν om. E	αὐτὸ F
ἐνόμιζον (21) om. E	24 καὶ διὰ τοῦτο—διαστάσεις (26) om. F		26 δὲ om. F
29 ὁ ἀλέξανδρος aF	32 ἢ τύχοι E	33 ὑπηρετεῖτο E	35 τουτέστιν ἢ E:
τουτέστι μὴ aF	36 κυκλοφορικὸν a	37 Περὶ οὐρανοῦ A 3 p. 269 b 29	

συνήχθαι ἀπὸ τοῦ ἀδιοριστώσ ληφθῆναι τὸ ἐν φ̄. τοῦτο δὲ ἀπὸ τοῦ ἀφῆ 153^v
μόνη διορισθῆναι ἐκείνο δ μὴ ἔστιν ἐν τῷ κενῷ καὶ διὰ τοῦτο λέγε-
σθαι κενόν.

p. 214^a11 Ἄλλον δὲ τρόπον, ἐν φ̄ μὴ τὸδε τί ἔστιν ἕως τοῦ τὸ δὲ εἶ
5 κενὸν ζητοῦσιν ὡς χωριστόν.

Ἄλλην ἔννοιαν τοῦ κενοῦ παραδίδωσι κενὸν λέγουσαν, ἐν φ̄ μὴ ἔστιν
οὐσία σωματικῆ· τὸ γὰρ τὸδε τι ἐξηγούμενος ἐπήγαγε μὴδὲ οὐσία σω-
ματικῆ· διαφέρει δὲ ἂν αὕτη τῆς προτέρας ἢ σημασία τῷ ἐκεῖ μὲν
κενὸν λέγεσθαι, ἐν φ̄ μηδὲν ἔστι σῶμα αἰσθητὸν ἀφῆ. κατὰ τὴν ἀντιτυπίαν
10 χαρακτηριζομένου τοῦ τοιοῦτου σώματος. ἦν τῷ ἀέρι μὴ ἐνορῶντες κενὸν 154^r
ἔλεγον τὸ διάστημα ἐν φ̄ ἀήρ· ἐνταῦθα δὲ λέγεται κενόν, ἐν φ̄ μηδεμία
ἔστιν οὐσία σωματικῆ, ἣ δὲ σωματικῆ οὐσία οὐ μόνον βάρους ἔχει καὶ κου-
φότητα, ἀλλὰ καὶ χρώματα καὶ σχήματα καὶ μετέθη. διὸ κατὰ μὲν τὴν
15 προτέραν ἀπόδοσιν τὸ διάστημα, ἐν φ̄ ὁ οὐράνιος, κενὸν ἂν εἴη, ὅτι τὸ
ἀπόδοσιν οὐκ ἂν εἴη κενόν, εἴπερ κενὸν μὲν ἔστιν ἐν φ̄ μὴ ἔστι σῶματος
οὐσία, τὸ δὲ οὐράνιον σώματος οὐσία ἐστί· καὶ μήποτε τῷ ὄντι ἢ μὲν
προτέρα ἀπόδοσις ἐκείνων ἦν τῶν βουλομένων τὸν ἀέρα μὴ εἶναι σῶμα
διὰ τὸ μὴ εἶναι ἀντίτυπον καὶ διὰ τοῦτο τὸ διάστημα ἐν φ̄ ἔστιν ὁ ἀήρ
20 κενὸν οἰομένων, πρὸς οὗς καὶ Ἀναξαγόρας ἀντιλέγων ἤρκειτο δεικνύσαι
σῶμα τὸν ἀέρα. εἰ γὰρ κενὸν ἔλεγον ἐν φ̄ μηδὲν ἦν σῶμα ἀντίτυπον, ὁ
δὲ ἀήρ κἂν μὴ ἀντίτυπον ἀλλ' ὅμως σῶμά ἐστι, καὶ τὸ ἐν φ̄ ἔστιν οὐ
κενόν, ἀῆλον ὅτι οὐκ ἂν εἴη κενὸν νῦν λεγόμενον τὸ ὑπ' αὐτῶν ἀποδοθε- 10
μένον. ὑποθέμενος δὲ τοὺς τὸ κενὸν λέγοντας, ἐν φ̄ μὴ ἔστιν οὐσία τις
25 σωματικῆ, καὶ ταύτη δοκοῦντας ἀκριβέστερον λέγειν τῶν τῷ σώματι τὸ
ἅπτον προσθέτων καὶ διὰ τοῦτο ἀτόπιω περιπεσόντων, ἀπάγει καὶ τοῦτους
εἰς τὸ τὴν ὕλην τὸ κενὸν λέγειν ὅταν καθ' αὐτὴν ἦ, διότι αὕτη ἔστιν ἐν
ἧ τὸ σωματικὸν εἶδος ἐγγίνεται. οἱ οὖν ταύτην ἔχοντες ἔννοιαν τοῦ κενοῦ
τὴν ὕλην λέγουσι τὸ κενόν. οἱ δὲ αὐτοὶ οὗτοι καὶ τόπον αὐτὴν λέγουσιν,
30 ὥσπερ καὶ τὸ κενὸν λέγουσι τόπον, ὥστε κενὸν καὶ ὕλην καὶ τόπον ταῦτόν 15
τῷ ὑποκειμένῳ λέγειν. καὶ πρότερον μὲν ἐν τοῖς περὶ τόπου λόγοις ἤλεγε
τοὺς τόπον τὴν ὕλην λέγοντας. νῦν δὲ προχειρισάμενος τοὺς τὸ κενὸν ὕλην
λέγοντας ἐπάγει καὶ τοῦτοις τὸ αὐτὸ ἄτοπον τὸ τὴν ὕλην καὶ τὸ κενὸν
ταῦτόν λέγειν, τὰς ἐναντίας αὐτῶν ἐννοίας παραδεικνύς, καθ' ἃς ἢ μὲν ὕλη
35 οὐκ ἔστι χωριστὴ τῶν πραγμάτων, ὧν ἔστιν ὕλη. τὸ δὲ κενὸν οἱ λέγοντας

1 συνήχθαι] συνήχθη^c i. e. συνήχθεν E τοῦ (ante ἀδιοριστώσ) om. E τὸ om.
aF 4 ἔστιν EF: om. a et Aristoteles 7 οὐσία τις Aristoteles 8 τῷ aF:
τὸ E 10 τοιοῦτου om. F 11 ἐν φ̄ initio paginae iteravit F 15 τὴν (post
ταύτην) om. E 17 σώματος E: σῶμα aF 23 αὐτόν F 26 προστιθέντων
aF καὶ (ante διὰ) om. E τοῦτους aF: τοῦτο E 32 νῦν δὲ—λέγοντας (33)
om. E 33 τὸ τὴν a: τῷ τὴν EF

ὡς χωριστὸν ζητοῦσιν ἐκείνου τοῦ ἐν αὐτῷ πεφυκότος γίνεσθαι σώματος, 154^a
ὡς ἐν δευτέρῳ σχήματι καὶ ἐνταῦθα δεῖκνυσθαι τὸ κενὸν μὴ ἂν ὄλην, τὸ 20
δὲ τόπον πως ὑπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ κενοῦ σημαίνεσθαι συγχωρεῖ.

p. 214^a 16 Ἐπεὶ δὲ περὶ τοῦ τόπου διώρισται ἕως τοῦ οἶον τὸν 27
5 τόπον φασὶ τινες εἶναι.

Τὰς διαφορούς τοῦ κενοῦ δοκούσας ἐννοίας ἐκθέμενος πάσας εἰς ἐν
τὸ αὐτὸ τείνειν ὑπέδειξε, τὸ τόπον τινὰ εἶναι τὸ κενὸν ἐστερημένον σώματος.
εἴτε γὰρ τόπος ἐν ᾧ μηδὲν ἐστίν, εἴτε διάστημα τὸ μὴ πλήρες αἰσθητοῦ 30
σώματος κατὰ τὴν ἀφήν, εἴτε τὸ ἐν ᾧ μὴ τότε τι μηδὲ οὐσία σωματικῆ,
10 κατὰ πάσας ταύτας τὰς ἀποδόσεις τὸ κενὸν διάστημα τι καὶ τόπος ἐστὶ
σώματος ἐστερημένον. καὶ γὰρ τὸν μὲν τόπον ὡς τόπον, ἐπειδὴ τινος ὁ
τόπος, ὅταν δέξηται σῶμα, τότε νοοῦμεν, τὸ δὲ κενόν, ὅταν μήπω δέξηται
σῶμα. τὸ μέντοι εἶναι διαστήμασι κεχωρισμένοις τῶν σωμάτων ἀμφοτέ-
ροις ὑπάρχει καὶ τῷ κατ' αὐτὸν τόπῳ καὶ τῷ κενῷ. ἐπεὶ οὖν δέδεικται
15 περὶ τοῦ τόπου, ὅτι ὡς μὲν πέρας τοῦ περιέχοντος ἐστίν, ὡς δὲ διάστημα 35
τι κατ' αὐτὸ οὐκ ἐστὶ, τότε μὲν σύμμετρον ἐδείχθη τῷ περὶ τόπου λόγῳ,
ὅτι οὐκ ἐστὶ τοῦτο διάστημα· νῦν δὲ ἐπειδὴ αὐτὸ τοῦτο πρόκειται σκοπεῖν,
λοιπὸν μετὰ τὸ τί σημαίνει τοῦνομα τοῦ κενοῦ, εἰ ἐστίν ὅλως τὸ κενόν,
τουτέστι τὸ διάστημα τὸ εἰρημένον, χρῆ δεῖξαι λοιπὸν ὅτι οὐκ ἐστὶ τι
20 τοιοῦτον οὔτε μὴ ἔχον ἐν ἑαυτῷ σῶμα, ὑπερ σημαίνει τὸ κεχωρισμένον,
οὔτε ἔχον ὑπερ τὸ ἀχώριστον· καὶ γὰρ τῶν λεγόντων τὸ κενὸν οἱ μὲν
οὕτως ἔλεγον ὡς εἶναι τι κατ' αὐτό, τὸ μὲν αἰεὶ μηδὲν ἔχον σῶμα ὡς τὸ 40
ἔξω τοῦ οὐρανοῦ, τὸ δὲ ποτὲ ὡς τὸ ἐν τοῖς μανοῖς καὶ τὸ διαλαμβάνον τὰ
σώματα πρὸς τὸ μὴ συνεχισθῆναι· οἱ δὲ ὡς ἔχον μὲν τινα καὶ κατ'
25 αὐτὸ φύσιν τοῦτο τὸ διάστημα, αἰεὶ δὲ σώματος πεπληρωμένον. δύναται
δὲ κεχωρισμένον μὲν τὸ εἰρημένον ἔξω τοῦ οὐρανοῦ παρ' αὐτῶν λέγειν,
ἀχώριστον δὲ τὸ τοῖς σώμασιν ἐμφορόμενον, ἀλλ' οὐχὶ τὸ αἰεὶ ἔχον σῶμα.
αὕτη γὰρ ἡ ὑπόθεσις μετ' αὐτὸν ἐν τοῖς Πλατωνικοῖς σαφῶς ἐπεπόλασεν·
ὅτι δὲ οἱ πρὸς τὸ μὴ εἶναι διάστημα τοιοῦτον τὸν τόπον ῥηθέντες λόγῳ 45
30 καὶ πρὸς τὸ τοιοῦτον κενὸν εὐλόγως ἂν λέγοιντο, δεῖκνυσι διὰ τοῦ τὰ αὐτὰ
εἶναι κατασκευαστικά τοῦ τοιοῦτου κενοῦ, ἅπερ καὶ τοῦ τόπου, τὸ ὑποδεκτι-
κὸν καὶ χωριστὸν καὶ ὅτι κίνησις ἢ κατὰ τόπον οὐκ ἂν εἴη. καὶ γὰρ καὶ
τὸ κενὸν οὐ σῶμα, ἀλλὰ διάστημα σώματος δεκτικὸν δηλονότι βούλονται
εἶναι. καὶ διὰ τσαύτας αἰτίας καὶ εἶναι δοκεῖ τὸ κενόν, δι' ἃς καὶ
35 ὁ τόπος.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος· “ἐκ τοῦ λέγειν, φησίν, ὅτι τὸ κενὸν καίτοι τριχῆ
διαστατὸν ἂν οὐ σῶμα, ἐλέγγειν ἐστὶ τοὺς κακῶς οἰομένους ἐν Κατηγορίαις 50

1 γένεσθαι E 2 τὸ δὲ EF: τὸν δὲ fortasse recte a 4 δὲ καὶ περὶ a 7 σώ-
ματος ἐστερημένον E 15 τοῦ (post περὶ) om. aF 16 τι om. aF 21 οὔτε]
οὕτως F 23 post οὐρανοῦ habet παρ' αὐτῶν λέγειν E 33 δηλονότι om. F
34 καὶ διὰ—εἶναι om. E 37 ἐν Κατηγορίαις cf. c. 6

ὅπ' αὐτοῦ ποσὸν σῶμα τὸ μαθηματικὸν λέγεσθαι διάστημα μόνον ὃν ἄνευ 154^r
 τῆς ὕλης· οὐδαμοῦ γὰρ λέγει τὸ τοιοῦτον ἀπλῶς σῶμα ἀλλ' ἢ σώματος
 διάστημα ἢ μαθηματικὸν σῶμα. ἐκεῖ δὲ ἀπλῶς τὸ σῶμα ποσὸν ἔφη·
 ὁ γὰρ δὲ ὅτι τὸ μαθηματικὸν οὐκ ἂν εἴη σώματος διάστημα. καὶ γὰρ ἐν-
 5 ταῦθα τὸ κενὸν οὕτω λέγεται σώματος διάστημα ὡς διάστημα σώματος
 θετικόν. ἀλλ' οὐχὶ διάστημα σώματος". ὁ δὲ Ἀλέξανδρος οὕτως ἀκούων
 συλλογίζεται. ὅτι εἰ μὲν ἔστι μὴ σῶμα ἀλλὰ διάστημα σώματος, ἀδύνατον |
 δὲ τοιοῦτον εἶναι διάστημα ἄνευ σώματος, ἀδύνατον εἶναι καὶ κενόν· εἰ 154^v
 μὴ ἄρα σώματος διάστημα λέγει τὸ τριχῆ διεστώσ, οἷόν ἐστι καὶ τὸ τοῦ
 10 σώματος. οὕτω γὰρ ἂν εἴη λέγων· εἰ πανταχοῦ σώματός εἰσιν αἱ τρεῖς
 διαστάσεις, (οἱ) μόνον σώματος ὑποτιθέμενοι τὸ μὴ ὃν ὑποτίθενται. πλείο-
 νων δὲ ὄντων. ὡς εἴρηται, τῶν αὐτῶν αἰτιῶν τῆς τε τοῦ τόπου εἰς τὰ
 ὄντα εἰσαγωγῆς καὶ τῆς τοῦ κενοῦ, ἐνεδειξάτο μὲν τὸ πλῆθος εἰπὼν καὶ 5
 διὰ ταῦτά, τὴν δὲ κυριωτάτην δοκοῦσαν ἐπήγαγεν. ἦκει γὰρ, φησίν,
 15 ἢ κίνησις ἢ κατὰ τόπον καὶ τοῖς τὸν τόπον φάσκουσιν εἶναι τι
 παρὰ τὰ σώματα ἐμπίπτοντα εἰς αὐτὸν καὶ τοῖς τὸ κενόν. ἐπει-
 δή δὲ δυνατόν τοῦ αὐτοῦ πλείονα καὶ διάφορα αἷτια εἶναι, ὅτι ὡς τὸ αὐτὸ
 αἷτιον τῆς κατὰ τόπον κινήσεως τό τε κενὸν καὶ ὁ τόπος ἔδειξεν, εἰπὼν
 καὶ τοὺς τὸ κενὸν αἷτιον λέγειν ὡς ἐν ᾧ κινεῖται, οὕτως δὲ ἦν καὶ ὁ
 20 τόπος αἷτιος.

p. 214^a26 Οὐδεμία δὲ ἀνάγκη ἕως τοῦ ὥσπερ ἐν ταῖς τῶν ὑγρῶν. 10
13

Διακρίνας τὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ κενοῦ σημαίνονμενον, ὅτι ἔστι διάστημα 15
 καὶ τόπος ἐστερημένους σώματος, λοιπὸν ὅτι μὴ ἔστι τοῦτο μήτε χωριστὸν
 μήτε ἀχώριστον προτίθεται δεῖξαι. καὶ πρῶτον τοὺς ἐπιχειροῦντας λόγους
 25 εἰσάγειν τὸ κενὸν ὅτι μηδὲν ἔχουσιν ἀναγκαῖον δεῖκνυσι· καὶ πρῶτον τὸν
 πρῶτον ἐρωτηθέντα καὶ τῶν ἄλλων δοκοῦντα πραγματειωδέστερον, ὅς ἔλεγεν,
 εἰ ἔστι κίνησις, ἔστι τὸ κενόν. καὶ νῦν μὲν ὅτι οὐκ ἀναγκαίως ἠρώτηται
 δεῖκνυσιν, ὀλίγον δὲ ὕστερον ὅτι καὶ πᾶν τούναντίον, εἰ ἔστι κίνησις, οὐκ 20
 ἔστι κενόν. καὶ εἰ ἔστι κενόν, οὐκ ἔστι κίνησις. νῦν δὲ τέως μὲν ἀπὸ
 30 τοῦ ἀδιορίστου τὸν λόγον ἐλέγχει· εἰ γὰρ καὶ ἔστι κινήσεως αἷτιον τὸ
 κενόν, οὕτι γε πάσης· οὐ γὰρ δὴ καὶ ἀλλοιώσεως· δύναται γὰρ τι θερ-
 μαίνεσθαι καὶ λευκαίνεσθαι καὶ ὅλως ἀλλοιοῦσθαι καὶ πλῆρες ὃν καὶ μηδὲν
 προσδεόμενον κενοῦ. καὶ μέμφεται Μετίσσω ἀδιορίστως ἀκίνητον τὸ πᾶν
 λέγοντι διὰ τὸ μὴ εἶναι τὸ κενόν. ἀγνοῆσαι γὰρ δοκεῖ, ὅτι ἀλλοίωσιν

2 λέγει F: λέγειν aE 7 εἰ μὲν ἔστι μὴ scripsi: εἰ μὴ ἔστι μὴ F: ἔστι μὴ E: εἰ
 μὴ a 8 καὶ (ante κενόν) om. E 9 διάστημα σώματος aF 11 οἱ a: om.
 EF μόνου a 14 post ταῦτα (sic pro ταῦτά) habet a ἦγουν ἀφ' ὧν κατεσκευά-
 ζετο ὁ τόπος φησίν post κίνησις habent aF 15 τοῖς τόπον a 16 τὰ etiam
 post σώματα habet Aristoteles [praeter E] εἰς αὐτὸν om. Aristoteles 17 δυνα-
 τὸν om. a 19 καὶ τοὺς τὸ κενόν se. φάσκοντας cf. v. 16 21 ὥσπερ καὶ ἐν ut
 Aristoteles a 24 προστίθεται F 26 ὅς aF: ὡς E 33 Μετίσσω cf. supra
 p. 650, 1 ἀδιορίστον E

οὐδὲν ἐκώλυεν εἶναι, καὶν μὴ ἦ κενόν. ποῖον δὲ πᾶν ὁ Μελίσσος ἀκίνητον 154^r
 ἔλεγε διὰ τὸ μὴ εἶναι κενόν, εἴρηγται πρότερον. ἔδει οὖν, εἴπερ ἄρα, ἐρω- 25
 τᾶν 'εἰ ἔστιν ἢ κατὰ τόπον κίνησις, ἔστι κενόν', ἀλλὰ μὴ ἀπλῶς 'εἰ ἔστι
 κίνησις'. ἠτιάσατο δὲ τοῦτο Μελίσσου ὡς ἂν τις εἴποι τὸ παρόραμα καὶ
 5 ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ λέγων "ἔπειτα ἀλλοίωσις διὰ τί οὐκ ἂν εἴη;" λύσας
 οὖν τὸ συνημμένον διὰ τῆς τοῦ ἀδιορίστου ἐρωτήσεως, ἐξῆς δεῖκνυσιν, ὅτι
 οὐδὲ τῆς κατὰ τόπον κινήσεως αἴτιον τὸ κενόν· δύναται γὰρ ἀντιμεθίστα-
 σθαι ἀλλήλοις τὰ σώματα, καὶ οὕτω κινεῖσθαι κατὰ τόπον τοὺς ἀλλήλων 30
 τόπους ἀμειβόμενα καὶ μηδεὶς ὄντος κενοῦ, ὅπερ εἶπε κεχωρισμένον διὰ-
 10 στήμα, τουτέστι τὸ μὴ σώματος ὄν ἀλλ' αὐτοῦ καθ' αὐτό. καὶ ὅτι
 δυνατὸν τοῦτο, ἔδειξεν ἐπὶ τῶν περιδινουμένων καὶ τὸν αὐτὸν αἰεὶ τόπον
 κατεχόντων συνεχῶν σωμάτων· καὶ γὰρ οἱ στρόμβοι κινουῦνται κατὰ τόπον
 οὐ δεόμενοι κενοῦ· καὶ τὸ ὕδωρ, ὅταν ἐν τῷ ἀγγεῖῳ κινῆται περιφερό-
 μενον, τὸ μὲν ὅλον τὸν αὐτὸν κατέχει τόπον, τὰ δὲ μέρη αὐτοῦ ἀλλήλους
 15 ἀντιμεθίσταται κινούμενα τοπικῶς. καὶ οὔτε κενὸν προσλαμβάνει οὔτε 35
 σῶμα διὰ σώματος χωρεῖ. ἐχρήσατο δὲ τούτῳ τῷ παραδείγματι καὶ ἐν
 τῷ πρώτῳ βιβλίῳ πρὸς τὸ τοῦ Μελίσσου ἀκίνητον ὑπαντῶν· ἀλλ' ἴσως
 ἂν τις λέγοι τὰ τοιαῦτα μὴδὲ κινεῖσθαι κατὰ τόπον καθ' ἡμᾶς, ὅσα τὸν
 αὐτὸν φυλάττει τόπον κατὰ τὴν ὁλότητα, εἴπερ καὶ τὸν ὅλον οὐρανὸν ἀκί-
 20 νητον κατὰ τόπον λέγομεν· καὶ μέντοι ἐπὶ τούτων μόνων δόξει τὸ κενὸν
 μὴ εἶναι αἴτιον τῆς κατὰ τόπον κινήσεως τῶν κατὰ τὸ ὅλον ἐν τῷ αὐτῷ
 τόπῳ μενόντων αἰεὶ. προσφυέστερον οὖν ἐστὶ τὸ τοῦ Στράτωνος παρά- 40
 δεῖγμα ταύτας τὰς ὑπονοίας ἐκφευγόν· ἔαν γὰρ εἰς ἀγγεῖον τις πεπληρω-
 μένον ὕδατος ψηφίδα ἐμβαλὼν καταστρέψῃ τὸ ἀγγεῖον ἐπὶ στόμα ἐπέχων
 25 τὴν ἔκροισαν, ἢ ψηφίς ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ ἀγγεῖου φέρεται ἀντιμεθισταμένου
 τοῦ ὕδατος εἰς τὸν τῆς ψήφου τόπον. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν νηχομένων
 συμβαίνει καὶ ἰχθύος καὶ οὐτινοσοῦν. ἐρεῖ δὲ καὶ αὐτὸς Ἀριστοτέλης
 πλείονα περὶ ταύτης τῆς ἀντιμεταστάσεως.

p. 214^a32 Ἐνδέχεται δὲ καὶ πυκνοῦσθαι μὴ εἰς τὸ κενόν ἕως τοῦ 45
 30 οἴου ὕδατος συνθλιβομένου τὸν ἐνόντα ἀέρα.

Δεύτερος ἦν λόγος τῶν δοκούντων δεικνύοναι, ὅτι ἔστι τὸ κενόν, ὁ
 ἀπὸ τῆς πιλήσεως. οὗ παράδειγμα ἦν τὸ κατὰ τοὺς ἀσκούς, οὗς ὁ πίθος
 δέχεται μετὰ τοῦ οἴνου διὰ τὴν τοῦ οἴνου πίλησιν οὐδὲν ἄλλο οὔσαν ἢ

- | | | |
|--------------------------------|--|---|
| 1 ἀκίνητον πᾶν ὁ μέλισσος aF | 4 ὡς ἂν τις εἴποι μελίσσου aF | 5 πρώτῳ βιβλίῳ |
| c. 3 p. 186 ^a 18 | 6 τοῦ om. F | ἀορίστου E |
| αὐτοῦ a | 11 τόπων F | 10 αὐτοῦ scripsi: αὐτοῦ EF: |
| 13 οὐ] μὴ a | 12 post γὰρ iteravit καὶ a | κινεῖται E |
| 16 χωρεῖ aF: χωροῦν E | ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ c. 3 p. 186 ^a 17 | |
| 18 κατὰ ^{κατὰ} πρὸς F | 20 μόνον aF | 23 ἐκφευγόν E: ἐκφυγόν a: ἐκφυγόν ex ἐκ-
φυγών F |
| 24 ἐπέχων aF | 25 ἐκροισαν E | ψηφίς E: ψήφος aF |
| 27 εἴ τινος οὔν E | 28 ταύτης om. aF | 31 post κενὸν ex lemmate ἕως —
συνθλιβομένου (30) iteravit punctis deinde deleta E |

συνίζησιν εἰς τὰ ἐνουπάρχοντα κενά. λέγει οὖν πρὸς τοῦτον τὸν λόγον, ὅτι 154^v
οὐκ ἀνάγκη τὸ πιλοῦμενον τῷ κενῷ ἔχειν ἐν ἑαυτῷ εἰς αὐτὰ συσταλλό- 50
μενον πυκνοῦσθαι. δύναται γὰρ ἐκθλιβομένου καὶ ἐκπορηγισμένου λεπτο-
τέρου τινὸς σώματος συνιζάνειν τὰ λοιπὰ μόρια εἰς ὄγκον ἐλάττωνα. καὶ
5 γίνεται ἢ πηλῆσις ἐξιόντος μὲν τοῦ λεπτομερεστέρου καὶ ἀραιότερου οἴον
ἀέρος καὶ πυρὸς καὶ ὕδατος καὶ ὅλων τῶν λεπτοτέρων ἀπὸ τῶν παχυτέ-
ρων, τοῦ δὲ παχυμερεστέρου συνιζάνοντος. διὸ οὐ μόνον βραχύτερον τῷ
ὄγκῳ ἔστι τὸ πυκνούμενον, ἀλλὰ καὶ τῇ ὅλῃ οὐσίᾳ παχυμερέστερον· τὸ
δὲ ἐκπορηγίξειν εἴρηται ἀπὸ τῶν τοῦς πυρῆνας τῶν ἐλαίων τοῖς δακτύ- 155^r
10 λωῖς συμπιλοῦμένους ἐξακοντιζόντων διὰ τὸ μουρίζον σχῆμα.

p. 214^b1 Καὶ αὔξεσθαι οὐ μόνον εἰσιόντος τινός, ἀλλὰ καὶ
ἀλλοιώσει. οἶον εἰ ἐξ ὕδατος γένοιτο ἀήρ.

Τρίτος ἦν λόγος ἀπὸ τῆς αὐξήσεως δεικνύς, ὅτι ἔστι τὸ κενὸν διὰ
τινος συνημμένου τοιοῦδε 'εἰ ἔστιν αὐξῆσις, ἔστι τὸ κενόν, ἀλλὰ μὴν τὸ 5
15 πρῶτον, τὸ ἄρα δεύτερον', κατασκευάζων δὲ τὸ συνημμένον ἐκ τοῦ τὴν
τροφήν διουδεύουσαν διὰ κενοῦ προστίθεσθαι τοῖς τρεφομένοις διὰ τὸ μὴ
σῶμα διὰ σώματος χωρεῖν. λέγει οὖν μὴ εἶναι ἀναγκαῖον πάντως, εἴ τι
αὔξεται εἰσιόντος τινός σώματος, καὶ προσκρινόμενον αὔξεσθαι. πολλὰ γὰρ
αὔξεται καὶ μείζω γίνεται πρὸς τὸν ὄγκον ἐξ ἐλαττόνων, οὐ προσκρινόμενον
20 τινός αὐτοῖς, ἀλλὰ ἀλλοιοῦμενα καὶ μεταβάλλοντα εἰς τι τῶν λεπτομερε-
στέρων σωμάτων, ὡς ὅταν ἐξ ὕδατος ἀήρ γένηται. μείζων γὰρ ὄγκος ὁ 10
τοῦ γενομένου ἀέρος ἐκ τοῦ ὕδατος ἐκείνου τοῦ ὕδατος, ἐξ οὗ γέγονεν ἀήρ.
ὥστε οὐκ ἀληθὲς τὸ εἰ ἔστιν αὐξῆσις, ἔστι κενόν. ἐν δὲ τούτοις τὸ μὲν
ἀλλοίωσιν εἰπεῖν τὴν ἐξ ὕδατος εἰς ἀέρα μεταβολήν, καίτοι γένεσιν μὲν
25 οὔσαν ἀέρος φθορὰν δὲ ὕδατος, οὐδὲν θαυμαστόν· τὸ δὲ τῆς αὐξήσεως
πλείονός ἐστιν ἐπιστάσεως ἄξιον. πρῶτον μὲν πῶς ἐπὶ τῶν ἀψύχων αὐξῆσιν
εἶναι φησι καὶ πῶς τροφῆς χωρὶς αὐξάνεσθαι λέγει, καίτοι αὐτὸς ἐν τοῖς
Περὶ ψυχῆς σαφῶς λέγων ὅτι μόνα αὔξεται τὰ τρεφόμενα, τρέφεται δὲ τὰ 15
ἔμψυχα; τὰ γὰρ τῆς φυτικῆς μετέχοντα ψυχῆς ταῦτα τρέφεσθαι τε καὶ
30 αὔξεσθαι μόνα φησί. πῶς οὖν καὶ χωρὶς τροφῆς εἰσιούσης νῦν αὔξεσθαι
φησιν; ἵνα τὸ ἐκατέρωθεν ἐπαγόμενον ἄτοπον ἐκφύγη τῆς ἐρωτήσεως
τῆς λεγούσης, ἢ διὰ πλήρους ἢ διὰ κενοῦ διέναι τὴν τροφήν· λύων δὲ

3 θλιβομένου E at cf. Themistius p. 289, 12 5 οἶον ἀέρος om. a 6 καὶ (ante πυρὸς)

E: ἢ aF 9 ἐλαῶν aF 10 μειουρίζον F 11 αὐξάνεσθαι a ut Aristoteles
12 γένοιτο EF (ut Aristotelis codex F): γίνονται a 16 προστίθησι F 20 εἰς τι
E: εἰ ἔστι aF λεπτοτέρων a 21 γὰρ ὁ ὄγκος a 22 ἀήρ aF: ὁ ἀήρ E
27 τροφῆς χωρὶς E: τροφῆς F: τροφήν a 28 Περὶ ψυχῆς B 4 p. 415^b26 οὐδὲν γὰρ
φθίνει οὐδ' αὔξεται φυσικῶς μὴ τρεφόμενον, τρέφεται δ' οὐδὲν δ μὴ κοινωνεῖ ζωῆς
29 ἀψυχα E 30 post οὖν habet νῦν quod idem post εἰσιούσης E 31 ἐκψύ-
γοι E 32 τῆς (ante λεγούσης) om. F διέναι] δῆθενου (admixta διουδεύουσαν vocis
(v. 16) parte velut varia lectione) F δὲ aF: δὴ E

ταύτας τὰς ἐνστάσεις ὁ Ἀλέξανδρος “διὰ τὸ μήπω δῆλον εἶναι, φησί, 155^r
 πῶς τοῖς τρεφομένοις καὶ αὐξομένοις ἢ πρόσκρισις γίνεται, καὶ τί ποτέ ἐστι
 τὸ αὐξόμενον τὸ εἶδος ἢ ἡ ὕλη, περὶ ὧν ἐν τοῖς Περὶ γενέσεως ζητήσῃ 20
 τε καὶ διαιρήσει, καὶ δεῖξει πῶς ἡ αὕξησις γίνεται καὶ τί ποτέ ἐστι τὸ
 5 αὐξόμενον τὸ εἶδος ἢ ἡ ὕλη, διὰ τοῦτο νῦν κοινότερον τὴν αὕξησιν λαβὼν
 οὕτως ἐνέστη τῇ ἀπὸ ταύτης κατασκευῇ τοῦ κενοῦ.” ἀλλ’ εἰ πρὸς αὕξησιν
 ὅλως καὶ τροφήν ὑπήντα, πῶς εἶχε λόγον παρὰ θύρας ἀπαντᾶν, καὶ μήπω
 περὶ τούτων ἐδίδαξε; μήποτε οὖν ὡς ἐν τῷ περὶ κινήσεως λόγῳ πρῶτον
 μὲν ὑπήντησεν, ὡς ἀδιορίστως πάσης κινήσεως αἴτιον λεγόντων τὸ κενὸν 25
 10 εἶτα καὶ ὡς τῆς κατὰ τόπον κινήσεως, οὕτω καὶ νῦν πρῶτον μὲν ὑπαντᾶ
 ὡς αὕξησιν τὴν ὅποιαν οὖν ἐπίδοσιν λεγόντων καὶ δείκνυσιν ὅτι δυνατὸν εἰς
 μείζον ἐπιδιδόναι μέγεθος καὶ μὴ κατὰ διάδοσιν τροφῆς, εἶτα οὕτως ἐφεξῆς
 ὡς μαθησόμεθα τὴν κυρίως αὕξησιν τὴν κατὰ διάδοσιν τροφῆς ὑποθέμενος
 λέγειν αὐτοὺς καὶ ἀπὸ ταύτης τὴν ἀπορίαν τοῦ λόγου κινεῖν, περιτρέπειν
 15 αὐτοῖς πειρᾶται τὴν ἀπορίαν λέγων·

p. 214^b 3 Ὅλως δὲ ὁ τε περὶ τῆς αὕξεσεως λόγος ἕως τοῦ 30
 ἐξ ὧν δεικνύουσι τὸ κενὸν εἶναι λύειν ῥᾶδιον, φανερόν.

Εἰ μὲν ἀδιορίστως ἀκούοι τις τὴν αὕξησιν ἐπὶ τῶν εἰς μείζον μέγεθος 35
 ἐπιδιδόντων, ἀρχεῖ προφέρειν αὐτοῖς τὴν ἀπὸ ὕδατος εἰς ἀέρα μεταβολὴν
 20 καὶ ὅλως ἀπὸ τοῦ βραχυτέρου τῷ ὄγκῳ σώματος εἰς τὸ μείζον· εἰ δὲ
 ὡς ἐπὶ τῆς κυρίως αὕξεσεως τῆς γινομένης διὰ τὴν πρόσκρισιν τῆς τροφῆς,
 οὐκέτι ὑπὸ ἄλλων ἀνατραπήσονται λόγων οἱ τὸ κενὸν εἰσάγοντες διὰ τὴν
 τῆς τροφῆς ἀπόδοσιν, ἀλλὰ τοῖς ἑαυτῶν πτεροῖς κατὰ τὴν παροιμίαν ἀλί-
 σκονται, ἢ ὅπερ κυριώτερον ὁ Ἀριστοτέλης εἶπεν αὐτὸς ἑαυτὸν ὁ λόγος 40
 25 ἐμποδίζει· ἵνα γὰρ λύσῃ κοινήν ἀπορίαν τὴν περὶ τῆς τροφῆς, τὸ κενὸν
 εἰσάγει μὴ λύων ἀλλὰ μάλλον ἀπορωτέραν τὴν ἀπορίαν ποιῶν· εἰ γὰρ
 διουσίης διὰ τοῦ κενοῦ τῆς τροφῆς ἢ πρόσκρισις γίνεται καὶ οὕτως ἡ αὕξη-
 σις ἐπιτελεῖται, ὡς φασιν, ἢ οὐ διὰ σώματος γίνεται ἢ τροφή (καὶ τίς ἦν
 30 χρεῖα τῆς τοῦ κενοῦ υποθέσεως, ἦν ὑπέθεντο διὰ τὸ μὴ σῶμα διὰ σώ-
 ματος χωρεῖν τὸ τρέφον διὰ τοῦ τρεφομένου;) ἢ εἰ σῶμα ἢ τροφή, ἢ οὐ
 κατὰ πᾶν μέρος τραφίσσεται καὶ αὐξηθίσεται (ὅπερ ἐστὶ παρὰ τὴν ἐνάρ- 45
 γειαν· κατὰ πᾶν γὰρ μέρος τρέφεται καὶ αὔξεται τὰ σώματα) ἢ εἰ πάντῃ
 τρέφοιτο καὶ αὔξειτο, ἦτοι σῶμα διὰ σώματος χωρήσει, ὃ φεύγοντες ὑπέ-
 35 δὲ αὕξησις διὰ κενοῦ γίνεται, ὥστε μηκέτι σῶμα ἔχειν ἐν ἑαυτῷ κενόν,
 ἀλλ’ αὐτὸ κενὸν εἶναι· ὡς ταῦτόν εἶναι σῶμά τε καὶ κενόν. ὥστε οἱ τὸ

3 ἢ (post ἦ) om. E ut v. 5 Περὶ γενέσεως A 5 p. 320^a 8 sqq. 4 καὶ τί —
 ὕλη (5) om. F 8 ἐδίδαξε aF: εἰδείξε E 10 ὑπαντᾶ πρῶτον μὲν aF 11 ἀδύ-
 νατον a 23 παροιμίαν cf. Themistius p. 289, 23. Aeschylī fr. 129 24 αὐτὸς; aF:
 ἑαυτοῖς E 26 ποιῶν E 28 ἦν ἡ χρεῖα a 31 κατὰ F: om. aE
 ἐνέργειαν E 34 τὸ σῶμα E (cf. Them. p. 290, 8): σῶμα aF 35 ἐν om. E
 36 τὸ (post οἱ) om. aF

κενὸν ὑποτιθέμενοι οὐχ ὅτι ἔστι κενὸν δεικνύουσιν, ἀλλὰ τὴν περὶ τῆς 15^b
 τροφῆς ἀπορίαν κοινὴν οὖσαν λύειν ἐπιχειροῦντες διὰ τοῦ κενοῦ ἀπορω- 50
 τέραν αὐτὴν παιοῦσι· μεταξύ δὲ τοῦ διαιρετικοῦ βαλὼν τὸ ἀπορίαν οὖν
 ἀξιοῦσι κοινὴν λύειν, ἀλλ' οὐ κενὸν δεικνύουσιν ὡς ἔστιν, εἴτα
 5 τὸ λοιπὸν ἐπαγαγὼν τὸ ἢ πᾶν εἶναι τὸ σῶμα ἀναγκαῖον κενὸν ἀσά-
 φειαν ὀλίγην ἐνεποίησε τῷ ῥητιῷ. ταύτας δὲ τὰς ἀπορίας καὶ ἐν τῇ Περὶ
 γενέσεως καὶ φθορᾶς πραγματεία περὶ τῆς τροφῆς ἀπορήσας διέλυσε λέγων
 μὴ ὅτι οὖν μέρει παντὶ προσγίνεσθαι, ἀλλὰ τὸ μὲν ὑπεκρεῖν τὸ δὲ προσέρ-
 χεσθαι· ὅταν ἢ δὲ πλεόν ἢ τὸ ἐπιρρέον τοῦ ἀπορρέοντος, τότε γίνεται 155^v
 10 αὐξήσις. ὡσπερ ὅταν πλεόν ἢ τὸ ἀπορρέον τοῦ ἐπιρρέοντος γίνεται φθίσις·
 γίνεται μὲν γὰρ ἐν τοῖς τῶν σωμάτων πόροις ἢ τροφῇ καὶ ἐξομοιωθεῖσα
 προσφύεται. οὐ πᾶν δὲ τὸ σῶμα πόρος ἐστίν, ἀλλ' ὅπου νῦν πόρος, ἐκεῖνο
 γίνεται πλήρες, καὶ τὸ νῦν πλήρες ἀπορρέον ποροποιεῖται.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ τέταρτος ἦν τις λόγος ὁ ἀπὸ τῆς τέφρας εἰσάγων τὸ 5
 15 κενόν, εἴπερ τὸ πλήρες τέφρας ἀγγεῖον τοσοῦτον ὕδωρ ἐγγεόμενον τῇ τέφρα
 δέχεται, ὅσον ἂν δέξηται καὶ κενὸν ὑπάρχον, (ἢ γὰρ σῶμα, φασί, διὰ σώ-
 ματος χωρήσει, ὅπερ ἄτοπον, ἢ εἰς τὰ τῆς τέφρας κενὰ χωρηθήσεται τὸ
 ὕδωρ) καὶ τούτοις οὖν φησι περιτρέπεται ἡ ἀπορία. φεύγοντες γὰρ τὸ
 σῶμα διὰ σώματος χωρεῖν ἀναγκασθήσονται τὴν τέφραν ἀσώματος λέγειν
 20 καὶ δι' ὅλης κενόν, ἵνα δέξηται τὸ ἀγγεῖον τὸ αὐτὸ τοῦ ὕδατος ποσόν,
 ὅσον εἰ καὶ μὴ εἶχε τὴν τέφραν. εἰ γὰρ οὔσα σῶμα ἢ τέφρα δέχοιτο τὸ 10
 ἴσον ὕδωρ, ἀκολουθήσει καὶ οὕτως τὸ σῶμα διὰ σώματος χωρεῖν, ὅπερ
 φεύγοντες ὑπέθεντο τὸ κενόν, ὥστε διὰ τοῦ κενοῦ καὶ οὗτοι λύειν τὴν ἀπο-
 25 ρίαν ἐπιχειροῦντες ὑπ' αὐτοῦ πρὸς τὴν λύσιν ἐμποδισθήσονται· λύει δὲ
 τὴν τῆς τέφρας ἀπορίαν ὁ Εὐδόμημος ἐν τῷ τρίτῳ τῶν Φυσικῶν λέγων ὅτι
 "ἐνδέχεται καὶ ἄνευ τῶν κενωμάτων συμβαίνειν τὸ λεγόμενον· θερμὸν γὰρ
 ἐν τῇ τέφρα περιλαμβάνεσθαι τι δοκεῖ καθάπερ ἐν τῇ τιτάνῳ. ὁ γὰρ δὲ
 ἐπιχειρομένου γὰρ ὕδατος ἀμφότερα ταῦτα καίει ἢ μὲν τίτανος αὐτῇ, ἐπὶ 15
 δὲ τῆς τέφρας τὸ διὰ τῆς τέφρας διηθούμενον ὕδωρ καίει τὰ σώματα.
 30 τούτου δὲ συμβαινόντος ἀτμὶς ἀποπορεύεται πολλή, ὥστε μειοῦσθαι τοὺς
 ὄγκους διὰ τὴν ἀτμίδα". ἀλλ' εἰ καὶ μειοῦται, οὐ δήπου ἢ ὅλη τῆς
 τέφρας οὐσία θαπανᾶται. δυνατόν οὖν οἶμαι καὶ τοῖς τὸ κενὸν ὑποτιθεμέ-
 νοις καὶ τοῖς τὴν πύκνωσιν βοηθεῖν λέγοντα μὴ μόνα τὰ τῆς τέφρας κενὰ
 λύειν τὸ ζητούμενον, ἀλλὰ καὶ τὰ τοῦ ὕδατος συνιζάνειν, ὑπὸ τοῦ πλήρους

1 τὴν om. E 4 κοινὴν ἀξιοῦσι Aristoteles (praeter codd. FGI) 5 ἀναγκαῖον
 post σῶμα EF, post κενὸν a, post εἶναι Aristoteles, sed FGI consentiunt cum Simplicii
 EF 6 Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς A 5 p. 321^b26 καὶ οὐχ ὅτι οὖν παντὶ προσγίνεται,
 ἀλλὰ τὸ μὲν ὑπεκρεῖ τὸ δὲ προσέρχεται 7 περὶ τῆς a: περὶ F: τῆς E
 8 ὑπεκρεῖν E 9 ἐπιρρέον aE: ἀπορρέον F τοῦ ἀπορρέοντος (ἐπιρρέοντος E)
 τότε aE: ἐπιρρέοντος ceteris omissis F 10 αὐξήσις— γίνεται om. F 14 ἐπειδὴ
 E: ἐπὶ aF 16 δέχαιτο in litura E 25 ἐν τῷ τρίτῳ τῶν Φυσικῶν fr. 45
 p. 62, 14 Sp. cf. Brandis Handbuch III 1 p. 230³⁴ 28 ἐπὶ δὲ τῆς τέφρας E: ἢ δὲ
 τέφρα aF, unde διὰ τὸ τῆς τ. Spengel, διὰ τὸ διὰ τῆς τ. Brandis corrigebat 30 ὥστε
 τούτου F

τῆς τέφρας ὠθεύμενα, ὥστε μὴ τὸν αὐτὸν ὄγκον ἴσχειν τῷ καθ' αὐτὸ 15 ὕδατι τὸ εἰς τὴν τέφραν ἐμβαλλόμενον. ταῦτα μὲν οὖν ὁ Ἀριστοτέλης πρὸς τοὺς ἰστορηθέντας ὑπ' αὐτοῦ τιθέναι τὸ κενὸν λόγους ἀντείρηκεν· ὁ δὲ Στράτων καὶ τὸν ἀπὸ τῆς ἑλξεως ἀναλύων "οὐδὲ ἡ ἑλξις, φησί, ἀνα- 5 κάζει τίθεσθαι τὸ κενόν· οὔτε γὰρ εἰ ἔστιν ὅλως ἑλξις φανερόν (ὅτε καὶ Πλάτων αὐτὸς τὴν ἐλκτικὴν δύναμιν ἀναιρεῖν δοκεῖ) οὔτε εἰ ἔστιν ἡ ἑλξις, δῆλον, εἰ διὰ τὸ κενὸν ἡ λίθος ἔλκει καὶ μὴ δι' ἄλλην αἰτίαν· οὐ γὰρ ἀποδεικνύουσιν ἀλλ' ὑποτίθενται τὸ κενὸν οἱ οὕτω λέγοντες". 25

10 p. 214^b12 Ὅτι δὲ οὐκ ἔστι κενὸν οὕτω κεχωρισμένον ἕως τοῦ δοκεῖ γὰρ αἴτιον εἶναι κινήσεως τῆς κατὰ τόπον, ταύτης δὲ οὐκ ἔστιν.

Δείξας ὅτι οἱ τιθέναι δοκοῦντες τὸ κενὸν λόγοι οἱ μὲν οὐδὲν ἔχουσιν 30 ἀναγκαῖον, οἱ δὲ ὅτι δοκοῦντες ἀπορίαν λύειν μείζονι περιπέπτουσι, προσέθετο λοιπὸν καὶ προηγουμένως δεῖξαι μὴ οὔσαν ὅλως ὑπόστασιν τοῦ τοιούτου 15 κενοῦ. ἐπεὶ οὖν, ὡς εἴρηται πρότερον, οἱ μὲν κεχωρισμένον τι καθ' αὐτὸ φασιν εἶναι διάστημα κενὸν ἄπειρον αἴτιον τοῖς σώμασι τῆς κατὰ τόπον κινήσεως, οἱ δὲ παρεσπαρμένον καὶ μεμιγμένον τοῖς σώμασι τὸ κενὸν ὑπο- 20 τίθενται, πρὸς τὴν πρώτην ὑπαντᾷ δόξαν πρῶτον λέγων, ὡς εἰ διὰ τοῦτο κενὸν κεχωρισμένον λέγουσιν εἶναι, διότι αἰτιόν ἐστιν αὐτὸ τοῖς σώμασι τῆς 25 κατὰ τόπον κινήσεως, μὴ ἔστι δὲ τούτου αἴτιον τὸ κενόν, οὐδ' ἂν εἴη κεχωρισμένον κενόν· ἀλλὰ μὴν οὐκ ἔστι τὸ κενόν αἴτιον τῆς κατὰ τόπον κινήσεως· οὐκ ἄρα ἔστι τὸ κενόν· τούτου δὲ τοῦ ὑποθετικοῦ τὸ μὲν συνημμένον πᾶς ἂν ὁμολογήσειεν, τὴν δὲ πρόσληψιν δεῖκνυσι δυνάμει οὕτω· τὸ αἴτιον τῆς κατὰ τόπον κινήσεως ἡ φύσις ἐστίν· τὸ κενὸν οὐκ ἔστιν ἡ 30 φύσις, ταύτην ὡς σαφῆ παραλιπὼν τὴν πρότασιν· τὸ κενὸν οὐκ ἔστιν ἄρα αἴτιον τῆς κατὰ τόπον κινήσεως· δυνατὸν δὲ καὶ ὑποθετικῶς οὕτω τὴν πρόσληψιν κατασκευάζειν· εἰ τοῖς σώμασι τῆς κατὰ τόπον φορᾶς ἦν ἐξ αὐτῶν κινῶνται ἡ φύσις αἰτία, τὸ κενὸν οὐκ ἂν αἴτιον εἴη τῆς τοιαύτης κινήσεως· ἀλλὰ μὴν τὸ πρῶτον, τὸ ἄρα δεύτερον. ὅτι δὲ ἡ φύσις αἰτία 35 τῆς κατὰ τόπον κινήσεως ἐστίν, δεῖκνυσιν ἐναργῶς ἀπὸ τῆς φυσικῆς τῶν σωμάτων βροπῆς. εἰ γὰρ ἐστὶ κατὰ φύσιν τῷ μὲν πυρὶ ἡ ἐπὶ τὸ ἄνω φορὰ, τῇ δὲ γῆ ἡ ἐπὶ τὸ κάτω, τοῖς δὲ μεταξύ ἡ ἐπὶ τὰ μέσα, δῆλον ὅτι ἡ φύσις καὶ οὐχὶ τὸ κενὸν αἰτιόν ἐστὶ τῆς κατὰ τόπον κινήσεως. ὥστε 45 δοκεῖ μάτην τισὶ τὸ κενὸν αἴτιον ὑπάρχειν ταύτης.

2 τὸ (ante εἰς) om. aF 4 Στράτων cf. supra p. 652,20 5 φανερόν—ἑλξις (6)
 iteravit E 6 ἡ (post ἔστιν) om. aF 7 οὐ γὰρ E: οὐδὲ γὰρ aF 9 οὔτε
 in οὕτω corr. E 13 οἱ δὲ aF: ἡ E προσέθετο E 14 τοῦ om. E
 16 φησιν a τοῖς σώμασι om. F 17 παρεσπασμένον E 18 πρῶτον
 om. F εἰ om. E 19 τῆς aF: καὶ τῆς E 27 τῆς] τοῖς E 31 ἐπὶ
 τὸ (ante ἄνω) om. aF 32 τὸ κάτω EF: τὰ κάτω a τοῖς] τῆς F
 34 μάτην τισὶ δοκεῖ aF

p. 214^b 17 Ἐτι εἰ ἔστι τι οἶον τόπος ἐστερημένος σώματος ἕως 155^r
τοῦ οὐ γὰρ δὴ εἰς ἀπαν.

Δείξας πρότερον, ὅτι ὡς ποιητικὸν τῆς κινήσεως οὐκ ἔστιν αἷτιον τὸ
κενόν, ἐπειδὴ καὶ οἱ τιθέντες αὐτὸ οὐχ ὡς ποιητικὸν ἐτίθεισαν, ἀλλ' ὡς τὸ 50
5 ἐν ᾧ καὶ ὡς τόπον, ἐν ᾧ τὰ σώματα ἦν ἀνάγκη κινεῖσθαι καὶ δι' οὗ
κινεῖσθαι, εἰκότως μεταβάς ἀποδείκνυσιν, ὅτι οὐδὲ οὕτως αἷτιον ἢ συναίτιόν
ἔστι τὸ κενόν ὡς τόπος, ἐν ᾧ κινεῖται τὸ κινούμενον καὶ μένει· εἰ γὰρ
ἔστιν οἶον τόπος τις τὸ κενόν, προσειληφώς τὸ κενόν εἶναι παρὰ τὸν τόπον
τῷ μηδὲν ἔχειν ἐν αὐτῷ σῶμα, ἀλλ' ἐν στερηθείᾳ εἶναι ἐκείνου οὐ δεκτικόν
10 ἔστιν, εἰ οὖν ἔστι τοιοῦτον ἄπειρόν τι ὡς λέγουσι, τὸ τεθὲν ἐν αὐτῷ σῶμα
ποῦ οἰσθήσεται; ποῖαν | γὰρ διαφωρὰν κινήσεως ἐνδώσει τὸ κενόν κενόν 156^r
ὑπάρχον; οὔτε γὰρ τὴν ἄνω οὔτε τὴν κάτω ἀφωρισμένως· εἰ δὲ ἐπὶ
πάντα ἅμα. ἢ διασπασθήσεται ἢ μονῆς ἂν μᾶλλον ἢ κινήσεως εἶη· μᾶλλον
δὲ οὐδὲ μονῆς· τί γὰρ μᾶλλον ἐν τῷδε ἢ ἐν τῷδε μενεῖ; τῷ δ' αὐτῷ
15 ἐπιχειρήματι καὶ ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ περὶ τοῦ ἀπείρου λέγων ἐχρήσατο·
εἰ γὰρ ἔσται σῶμα, φησὶ, ἄπειρον ὁμοειδὲς ὂν. ἔσται αὐτοῦ ἄπειρος ὁ οἰ-
κεῖος τόπος, ὁ δὲ αὐτὸς καὶ ἐκάστου τῶν μορίων αὐτοῦ· ὁ γὰρ αὐτὸς 5
κατὰ φύσιν τοῦ ὅλου καὶ τῶν μορίων. τὰ οὖν μόρια τοῦ ἀπείρου, ἐπεὶ
ἄπειρος ὁ οἰκεῖος αὐτῶν τόπος, ἐπὶ ποῖον κινήθησεται ἢ ἐν ποίῳ αὐτοῦ
20 μέρει; οὔτε γὰρ ἐπὶ πᾶν αὐτὸ κινήθησεται δύναιται ἅμα (διασπασθήσεται
γάρ) οὐδὲ ἐπὶ τόδε μᾶλλον ἢ τόδε. ὁμοίως δὲ οὐδὲ μενεῖ. τί γὰρ μᾶλλον
ἐν τῷδε ἢ ἐν τῷδε; τὸ αὐτὸ οὖν ἄτοπον προσάγει καὶ τοῖς λέγουσιν ἄπειρον
κενὸν ἐκεῖ μὲν ἀπὸ τῆς τῶν μερῶν τοῦ ἀπείρου πρὸς τὸ ὅλον ὁμοιότητος,
ἐνταῦθα δὲ ἀπὸ τῆς τοῦ κενοῦ ἀδιαφορίας· ἀδιαφόρου γὰρ ὄντος τί μᾶλλον 10
25 ἐπὶ τόδε ἢ τόδε κινήθησεται τὸ ἐν αὐτῷ τεθὲν; ὥστε οὐ μόνον οὐκ ἂν
εἶη αἷτιον κινήσεως τὸ κενόν ὡς τὸ ἐν ᾧ ἢ κινήσεις, ἀλλὰ καὶ τοῦναντίον
κωλυτικόν ἔστι καὶ τῆς κατὰ φύσιν κινήσεως τῶν σωμάτων, δῆλον δὲ ὅτι
καὶ τῆς κατὰ φύσιν μονῆς· ἀδιαφόρου γὰρ ὄντος τί μᾶλλον ἐνταῦθα μὲν
ἢ γῆ μενεῖ, τὸ δὲ πῦρ πρὸς τὸ ἄνω;

30 p. 214^b 19 Ὁ δὲ αὐτὸς λόγος καὶ πρὸς τοὺς τὸν τόπον οἰομένους
ἕως τοῦ <τὸ> γὰρ κενὸν τόπον ποιοῦσιν οἱ εἶναι φάσκοντες. 16

Πρότερον μὲν κατὰ τὴν πρὸς τὸ ἄπειρον ὁμοιότητα τὸ κενὸν ἀνεῖλε,
νῦν δὲ ἀπὸ τῆς πρὸς τὸ τοπικὸν διάστημα ὁμοιότητος ἐπιχειρεῖ. δις γὰρ
ἂν ἀρμόσῃ λόγος πρὸς τοὺς διάστημα κεχωρισμένον τὸν τόπον λέγοντας,

3 ὡς] ἢ E 9 ἐαυτῷ aF 11 ποῦ E: ποῖ aF 14 μένει libri τὸ δὲ αὐτὸ
ἐπιχειρήματος E 15 καὶ E: om. aF τρίτῳ βιβλίῳ c. 5 p. 205^a 10 cf. supra
p. 483, 5 sqq. 16 σῶμα φησὶ E: φησὶ σῶμα aF 19 αὐτῶν aF: αὐτοῦ E
25 ἐπὶ post ἢ iteravit E 29 μένει E 30 ante οἰομένους habet (quod apud
Aristotelem postea sequitur) εἶναι τι a 31 τὸ (haustum antecedente τοῦ) om. E
φάσκοντες εἶναι a 33 τὸ (post πρὸς) iteravit F: om. E

οὗτος, φησίν, ἀρμόσει καὶ πρὸς τοὺς τὸ κενὸν τοῦτο διάστημα εἰσάγοντας 156^r
 ἡμῖν. πῶς γὰρ ἐπὶ τὸν τοιοῦτον τόπον οἰσθήσεται τῶν φυσικῶν ἕκαστον 20
 σωμάτων ἢ πῶς ἐν αὐτῷ μενεῖ, λεκτέον. οἱ μὲν γὰρ τὸ πέρασ τοῦ περιέ-
 χοντος λέγοντες τὸν τόπον, ἐπειδὴ μὴ πέρασ οὕτως ὡς τὴν μαθηματικὴν
 5 ἐπιφάνειαν λαμβάνουσιν, ἀλλὰ τὴν ἐν φυσικῷ σώματι, οὐ καὶ τῆς ιδιότητος
 μετέχει τὸ πέρασ, εἰκότως ἐπειδὴ τὰ σώματα διαφέρει τὰ ἄνω τῶν κάτω,
 διαφέρει καὶ τὰ πέρατα αὐτῶν. καὶ αἱ πρὸς ταῦτα φυσικαὶ φοραὶ τῶν
 σωμάτων διάφοραί εἰσι, τὸ δὲ διάστημα ἀδιάφορον πανταχοῦ. τί γὰρ διοίσει
 τὸ ἄνω τοῦ κάτω ἐπὶ τούτου; τί δὲ διοίσει πυρὸς ἐπιτηδειότης ἐπὶ τούτου 25
 10 ἢ περ ὕδατος; οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ κενοῦ. καὶ γὰρ τὸ κενὸν οὐδὲν ἄλλο
 ἢ διάστημα χωριστὸν ἡγρῶνται, ὥσπερ καὶ τὸν τόπον οἱ καὶ τοῦτον διά-
 στημα λέγοντες. εἰ οὖν τὸ τοπικὸν διάστημα μὴ ἔστι κινήσεως αἴτιον,
 ὁῦλον ὅτι οὐδὲ τὸ κενόν. ὁμοίως δὲ οὐδὲ μονῆς. τί γὰρ μᾶλλον τῆδε
 τοῦ τόπου ἢ τοῦ κενοῦ ἢ τῆδε; ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τὸ πῶς γὰρ οἰσθήσε-
 15 ται τὸ τεθὲν ἢ μενεῖ; καταλληλότερόν φησιν ἂν ἔχειν οὕτω· πῶς
 οἰσθήσεται ἢ τὸ τεθὲν μενεῖ ὡς τῆς θέσεως τῆ μονῆ οἰκείας. καίτοι καὶ 30
 τὰ κινούμενα, εἴπερ ἐν τόπῳ κινεῖται, πῶς οὐκ ἂν λέγοιτο καὶ θέσιν ἔχειν
 ἐν ἐκείνῳ; ἀκριβεστέρα οὖν ἢ τοῦ Ἀριστοτέλους ἐρμηνεῖα ἂν εἴη.

p. 214^b 24 Καὶ πῶς ὁ ἢ ἐνέσται ἐν τόπῳ ἢ ἐν τῷ κενῷ;

20 Εἰ μὲν αὕτη μόνῃ ἢ λέξις ἔπεται τοῖς προειρημένοις, οὐδὲν ἀσαφὲς 35
 ἔσται. εἰπὼν γὰρ ὅτι τὸ τεθὲν ἐν τῷ κενῷ σῶμα οὔτε κινήθησεται οὔτε
 μενεῖ, εὐλόγως ἐπιφέρει τὸ πῶς ὁ ἢ ἐνέσται ἐν τόπῳ ἢ ἐν τῷ κενῷ;
 πῶς γὰρ ὅλως ἔσται ἢ ὡς ἐν τόπῳ ἢ ὡς ἐν κενῷ ἐν τούτῳ, ἐν ᾧ μήτε
 25 κινεῖσθαι μήτε ἡρεμεῖν δύναται, καίτοι καὶ τῶν κινουμένων καὶ τῶν ἡρε-
 μούντων ἢ ὡς ἐν τόπῳ ἢ ὡς ἐν κενῷ κινεῖσθαι δοκούντων ἢ ἡρεμεῖν.
 ἐπειδὴ δὲ ἐν τισιν ἀντιγράφοις μετὰ τὴν εἰρημένῃν λέξιν ἐπάγεται ταῦτα·
 οὐ γὰρ συμβαίνει, ὅταν ὅλον τεθῆ ὡς ἐν κενῷ κινουμένῳ τόπῳ 40
 καὶ ὑπομένοντι σώματι· τὸ γὰρ μέρος ἂν μὴ χωρὶς τιθῆται,
 οὐκ ἔσται ἐν τόπῳ ἀλλ' ἐν τῷ ὅλῳ, εἴη ἂν τι καὶ τοῦτο ἐπιχειρήμα
 30 πρὸς τὸ μὴ εἶναι τὸ χωριστὸν τοῦτο διάστημα μήτε ὡς τόπον μήτε ὡς
 κενόν· πῶς γὰρ ἔσται, φησί, τὸ σῶμα ἐν τῷ τοιοῦτῳ διαστήματι ἢ ὡς
 ἐν τόπῳ ἢ ὡς ἐν κενῷ, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν πάλιν ὡς ἐν τόπῳ; οὐ γὰρ
 συμβαίνει, τουτέστιν οὐ κατὰ λόγον ἀπαντᾶ, ἂν ἢ ὁ τόπος ὑπομένουσά
 35 τις φύσις τριχῆ διαστατῆ καὶ ἐν αὐτῷ ὑποτεθῆ σῶμά τι. ἀλλὰ τί ἀπαντᾶ 45
 παρὰ λόγον τῷ οὕτω λέγοντι, ἐπιφέρει. δοκεῖ γὰρ ὅταν ὅλον τι σῶμα
 τεθῆ ἐν τόπῳ, τὸ μὲν ὅλον κατέχειν τὸν τόπον, τὰ δὲ μόρια αὐτοῦ τὰ

3 μένει E 4 τὸν om. aF 6 τὰ ἄνω] τῶν ἄνω F 7 ταῦτα aF: αὐτὰ E
 φοραὶ aF: διαφοραὶ E 9 τὸ ἄνω—διοίσει om. E 11 οἱ καὶ aF: καὶ οἱ E
 15 ἐντεθὲν Aristoteles (praeter FGI) 19 ἐν τόπῳ EF (cf. v. 35): ἢ ἐν τόπῳ a ex
 Aristotele 20 προειρημένοις E 29 τι om. E 35 post δοκεῖ add. μὲν E
 ὅλον τὸ σῶμα a

συνεχῆ ἐν ὅλῳ εἶναι ἐκεῖνῳ τῷ ὄντι ἐν τόπῳ, ἀλλ' οὐ καθ' αὐτὰ ἐν τόπῳ· 15^b
 τότε γὰρ τὰ μέρη ἐν τόπῳ, ἔταν χωρισθῆ τοῦ ὅλου καὶ τῆς πρὸς αὐτὸ
 συνεχείας ἀπολυθῆ. Ἔως δ' ἂν ἡ συνεχῆ τῷ ὅλῳ, ἐν ὅλῳ ἐστὶν ὁ τόπος,
 καὶ τὰ συνεχῆ τῷ ὅλῳ μέρη καὶ αὐτὰ καθ' αὐτὰ οὐδὲν ἤττον τοῦ ὅλου
 5 ἐν τόπῳ ἔσται· ὁμοίως γὰρ καὶ ταῦτα ἴσον ἑαυτοῖς κατέχει διάστημα. 50
 τὰ δὲ τούτῳ ἐπόμενα ἄτοπα· ἐν τοῖς περὶ τόπου λόγοις εἶπεν· ὅτι ἐὰν τὰ
 μέρη καθ' αὐτὰ ἡ ἐν τόπῳ, καὶ κινηθῆσεται ὁ τόπος καὶ ὁ τόπος ἐν τόπῳ
 ἔσται καὶ πλείους τόποι ἅμα ἔσονται. τούτων δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου συναχθέν-
 των τῶν ἀτόπων, ἐὰν διάστημα ὑποτεθῆ ὁ τόπος, ἐπήγαγε τοῖς δεδειγμέ-
 10 νοις καὶ τοῦτο, ὅτι εἰ μὴδὲ τόπος ἐστὶ τι τοιοῦτον διάστημα, οὐδὲ κενὸν
 ἔσται, διότι καὶ τὸ κενὸν διάστημα ὁ τόπος ὑποτίθεται, καθάπερ εἴρηται
 πολλάκις. |

p. 214^b 28 Συμβαίνει δὲ τοῖς λέγουσιν ἕως τοῦ ἡ γὰρ κενόν, οὐκ 15^b
 ἔχει διαφορὰν.

15 Καὶ τὸς δοκοῦντας κατασκευάζειν τὸ κενὸν λόγους διαλύσας, καὶ ὅτι 5
 μὴ ἔστι τὸ κενὸν κινήσεως αἴτιον καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ ἔστιν ὅλως ἀποδειξίας,
 νῦν καὶ τοῦναντίον αὐτοῖς συμβαίνειν οὐπερ ἐβούλοντο δεῖνυσιν. οἱ μὲν
 γὰρ ᾤοντο μὴ δύνασθαι κίνησιν εἶναι τὴν κατὰ τόπον, εἰ μὴ εἴη κενόν,
 αὐτὸς δὲ δεῖνυσι μὴ δυναμένην ὅλως εἶναι τὴν κατὰ τόπον τῶν σωματίων
 20 κίνησιν, εἴπερ εἴη κενὸν τοιοῦτον ὡς κεχωρισμένον. καὶ πρῶτον μὲν, ὕπερ
 εἶπε πρὸ ὀλίγου, εἰς τοῦτο τείνειν τὸ ἐπιχείρημα τίθεισιν, ὅτι ἀδιάφορου 10
 ὄντος τοῦ κενοῦ οὐδὲν μᾶλλον τῆ ἢ τῆ κινηθῆσεται τὸ ἐν αὐτῷ κείμενον.
 οὕτω δὲ ἔχον οὐκ ἂν κινηθεῖ· ὅτι δὲ ὁμοίως ἔχον πρὸς πᾶν μέρος τοῦ
 ἐν ᾧ ἐστίν, ἀκίνητον ἂν μένοι, ἐπιστώσατο καὶ ἀπὸ τοῦ Πλάτωνος τὴν ἐν
 25 μέσῳ τῆς γῆς μονὴν ἐκ τούτου κατασκευάζοντος ἐν οἷς φησιν ἐν Τιμαίῳ·
 “ἰσόρροπον γὰρ πρᾶγμα ὁμοίου τινὸς ἐν μέσῳ τεθέν.” εἰ γὰρ πρὸς πᾶν
 τὸ περὶ ἑαυτὸ μέρος ὁμοίως ἔχει, τί ὀη μᾶλλον πρὸς τὸδε τὸ μέρος
 προσχωρήσειεν ἢ τὸδε; εἴπερ καὶ αὐτὸ τὴν ἴσην ἔχει πρὸς πᾶν ῥοπήν,
 καὶ τὸ πᾶν τὸ περὶ αὐτὸ ὁμοίαν ἔχει πανταχόθεν τὴν περὶ αὐτὸ σχέσιν. 15
 30 τί γὰρ μᾶλλον τῆδε ἢ ἐκεῖσε κλιθεῖ; εἰ τοίνυν καὶ τὸ κενὸν ἀδιάφορον
 πάντῃ ἐστὶν αὐτὸ τε ὁμοίαν ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ ἐν αὐτῷ τεθέν, καὶ
 ἐκεῖνο ὁμοίαν πρὸς τὸ ἐν ᾧ κεῖται πᾶν· ὥστε ταύτῃ ἰσόρροπον εἶναι καὶ
 διὰ τοῦτο μὴ κινεῖσθαι. ἀξιώ δὲ ἐπιστῆσαι, ὅτι τὴν κατὰ φύσιν κίνησιν
 ἔοικεν ἀναιρεῖν ἐκ τούτου τοῦ ἐπιχειρήματος, εἰ ἔστι κενόν. ταύτῃ γὰρ

3 ἡ om. E 5 ὁμοίως — ἐν τόπῳ ἐν τόπῳ (sic iteratum altero loco) ἔσται (8) iteravit F
 6 post περὶ add. τοῦ altero loco F εἶπεν cf. Δ 4 p. 211^b 20 sqq. 8 τοῦ
 (ante τόπου) om. E 11 ὁ τόπος E: ὡς τόπος F: ὡς ὁ τόπος a 16 ἔστιν ὅλως
 E: ὅλως ἐστὶν aF 21 τείνειν a 24 μένη aF 25 ἐν Τιμαίῳ] significantur
 loci quales p. 40B vel p. 63A, at verba proxima sunt ex Phaedone p. 109A 26 εἰς
 μέσον aF 27 τὸδε post μέρος traiecerunt aF post τὸ μέρος τὸδε iteravit
 μᾶλλον F 31 καὶ om. E 32 ἐκεῖνω F 34 εἰ] ὅτι F

ἀρμόττει τὸ οὐ γὰρ ἔστιν οὐ μᾶλλον καὶ ἥττον κινήθησεται, εἰ 156^v
 μὴ ἄρα καὶ τὴν παρὰ φύσιν συναναιρεῖ. ἡ γὰρ ἐναντία τῇ κατὰ φύσιν 20
 ἢ παρὰ φύσιν ἐστί. “σημειωτέον δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι ἔν τισιν
 ἀντιγράφοις ἡ ἐπιχείρησις αὐτῆ οὐ φέρεται, ἴσως ὡς εἰρημμένη ἤδη, ἀλλ’
 5 ἢ μετ’ αὐτήν.”

p. 215^a1 Ἐπειτα ὅτι πᾶσα κίνησις ἢ βία ἢ κατὰ φύσιν ἕως τοῦ
 ἢ εἰ τοῦτό ἐστιν, οὐκ ἔστι κενόν. 29

Δευτέρῳ χρῆται τούτῳ λόγῳ δεικνύς, ὅτι εἰ ἔστι κενὸν οὐκ ἔστιν 30
 κίνησις, οὐ μόνον ὅτι ἢ κατὰ φύσιν οὐκ ἔστιν, ἀλλ’ οὐδὲ ἢ βίαιος. εἰ οὖν
 10 πᾶσα κίνησις ἢ κατὰ φύσιν ἐστὶν ἢ παρὰ φύσιν, μηδετέρα δὲ τούτων εἶναι
 δύναται κενοῦ ὄντος, δῆλον ὅτι εἰ ἔστι κενὸν οὐκ ἔστιν ὅλως κίνησις. καὶ
 πρῶτον μὲν τίθησιν, ὅτι πᾶσα κίνησις ἢ κατὰ φύσιν ἐστὶν ἢ βίαιος, ταῦτόν
 δὲ εἰπεῖν παρὰ φύσιν, ἀρκεσθεὶς τῇ ἀνάγκῃ τῆς διαιρέσεως. εἶτα ὅτι ἐάν
 ἢ κίνησις βίαιος, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν παρὰ φύσιν, πάντως ἔσται καὶ κατὰ
 15 φύσιν, εἴπερ τὸ παρὰ φύσιν ἐκτροπὴ τοῦ κατὰ φύσιν ἐστίν. ἡ δὲ ἐκτροπὴ 35
 πανταχοῦ ὑστέρα τῆς προηγουμένης ἐστὶν ὑπάρξεως, ὥστε εἰ μὴ κατὰ φύσιν
 εἴη κίνησις οὐδὲ παρὰ φύσιν οὐδὲ ὅλως ἔσται κίνησις. τούτων οὖν προαπο-
 δεδειγμένων δείκνυσι λοιπὸν ὅτι κενοῦ διαστήματος ὄντος ἀπείρου, οὐκ ἂν
 εἴη κατὰ φύσιν κίνησις καὶ διὰ τὸ ἄπειρον καὶ διὰ τὸ κενόν. αἱ μὲν γὰρ κατὰ
 20 φύσιν κινήσεις ἐπὶ τὰς οἰκείας τοῦ τόπου γίνονται διαφορᾶς· αὐταὶ δὲ
 εἰσι τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω ἢ τὸ μέσον καὶ τὸ περίε πέρατα οὔσαι διαστά- 40
 σεως. τὸ οὖν ἄπειρον οὔτε τὸ ἄνω ἔξει ἢ κάτω οὔτε τὸ μέσον καὶ περίε
 τὰ κατὰ φύσιν τοιαῦτα. τὰ μὲν γὰρ κατὰ σχέσιν οὐδὲν κωλύει εἶναι, ἀλλὰ
 ταῦτα μεταπίπτει βραδίως· τῶν δὲ φύσει κινουμένων αἱ κινήσεις ἐπὶ τὰ
 25 αὐτὰ ἀεὶ φέρονται. ὥστε οὐκ ἂν ἐν ταῖς κατὰ σχέσιν διαφοραῖς αἱ κατὰ
 φύσιν κινήσεις γείνοιτο, ὥστε ἀπείρου ὄντος οὐκ ἂν εἴη κατὰ φύσιν κίνησις.
 τὸ δὲ κενὸν διὰ τὸ ἀδιάφορον ἐμποδίζει τῇ κατὰ φύσιν κινήσει. οὐδὲν
 γὰρ διοίσει τι τὸ ἄνω τοῦ κάτω ἐν αὐτῷ ἢ τὸ μέσον τοῦ περίε. ὥσπερ
 γάρ, φησί, τοῦ μηδενοῦ οὐδεμία ἐστὶ διαφορᾶ, οὔτω καὶ τοῦ 45
 30 κενοῦ. τὸ γὰρ κενὸν μὴ ὂν τι καὶ στέρησις δοκεῖ εἶναι. ὥστε
 καὶ ἀντιστρέψας ἀληθῶς ἐρεῖς, εἰ ἔστι κενὸν οὐκ ἔστιν ἢ κατὰ φύσιν κινή-
 σις. ἀλλὰ μὴν καὶ εἰ βίαιος ἢ κινήσις ἐστὶν, ἀνάγκη πρὸ ταύτης εἶναι
 τὴν κατὰ φύσιν, εἰ δὲ τὴν κατὰ φύσιν εἶναι, κενὸν μὴ εἶναι, ὥστε καὶ εἰ
 βίαιος ἢ κίνησις, οὐκ ἔστι κενόν. εἰ οὖν πᾶσα κίνησις ἢ βίαιος ἢ κατὰ
 35 φύσιν, δῆλον ὅτι οὐκ ἂν εἴη κίνησις ὅλως κενοῦ ὄντος. ἡ οὖν ἐρώτησις

2 τῇ scripsi: τῆς E: τοῖς aF 4 ἴσως om. F 5 μετὰ ταύτην aF 6 Ἐπειτα] πρῶτον μὲν οὖν a ex Aristotelis vulgaribus codicibus 9 ἢ (post οὐδὲ) om. E
 10 εἶναι τούτων aF 14 ἢ aF: ἢ E 15 κατὰ παρὰ E 23 τὰ μὲν γὰρ aF: καὶ τὰ μὲν E 23 κατασχέσεις E 29 τοῦ κενοῦ] μὴ ὄντος Aristoteles praeter cod. H 30 γάρ] δὲ Aristoteles praeter cod. H 32 ἢ (post βίαιος) om. E
 33 ὥστε καὶ βίαιος εἴη κίνησις E 34 εἰ οὖν E

τοῦ λόγου δύναται μὲν καὶ κατὰ τὸν δεύτερον καλούμενον ἀναπόδεικτον γε- 156^v
 γονεῖται οὕτως· εἰ ἔστι κενόν, οὐκ ἔστιν ἢ κατὰ φύσιν κίνησις· ἀλλὰ μὴν 50
 ἔστιν ἢ κατὰ φύσιν κίνησις· οὐκ ἄρα ἔστι κενόν. ἢ κατὰ τὸν πρῶτον·
 εἰ ἔστι κατὰ φύσιν κίνησις, οὐκ ἔστι κενόν· ἀλλὰ μὴν ἔστι κατὰ φύσιν
 5 κίνησις· οὐκ ἄρα ἔστι κενόν. δύναται δὲ καὶ κατὰ τὸν τέταρτον οὕτως·
 ἦτοι ἢ κατὰ φύσιν ἔστι κίνησις ἢ τὸ κενόν· ἀλλὰ μὴν ἢ κατὰ φύσιν κί-
 νησις ἔστιν· οὐκ ἄρα ἔστι τὸ κενόν. |

p. 215^b 14 Ἔτι νῦν μὲν κινεῖται τοῦ ὄσαντος οὐχ ἀπτομένου 157^r
 ἕως τοῦ οὐδὲ ἔσται φέρεσθαι, ἀλλ' ἢ ὡς τὰ ὀχοούμενον.

10 Ἐπειδὴ τὴν βίαιον κίνησιν ὄντος κενοῦ διὰ τῆς κατὰ φύσιν ἀνεῖλε 5
 πρότερον, ὡς εἰ μὴ ἔστιν ἢ κατὰ φύσιν κενοῦ ὄντος μηδὲ τῆς παρά φύσιν
 ὑποστῆναι δυναμένης, νῦν καὶ προηγουμένην ἀπόδειξιν πορίζει τοῦ εἰ ἔστι
 τὸ κενόν μὴ εἶναι βίαιον κίνησιν· τῆς δὲ βιαίου κινήσεως διχῶς γινομένης
 ἢ παρόντος τοῦ βιαζομένου καὶ ὀχοῦντος ἢ ὠθοῦντος ἢ ἔλκοντος, ἢ μὴ
 15 παρόντος ὡς ἐπὶ τῶν ῥιπτούμενων, ἐπὶ ταύτης ποιεῖται τὴν ἀπόδειξιν τὴν
 ἑτέραν διὰ τὸ ἐναργές, ὡς ὁ Ἀλέξανδρός φησι, παράλιπών. παρόντος μὲν 10
 γὰρ, φησί, τοῦ βιαζομένου καὶ τῷ κινεῖσθαι κινουντος, ἀνάγκη κατὰ φύσιν
 αὐτὸ κινούμενον οὕτως ἐκεῖνο βιάζεσθαι. εἰ γὰρ καὶ τοῦτο βιαζόμενον βιά-
 ζοιτο, κακῆντο ὑπ' ἄλλου, εἰς ἄπειρον ἂν προίσιμεν. ἢ δὲ κατὰ φύσιν
 20 κίνησις οὐκ ἔστιν ἐν τῷ κενῷ, ὡς δέδεικται πρότερον. μήποτε δὲ οὐ διὰ
 τὸ ἐναργές τῆς ἀποδείξεως τὴν οὕτω βίαιον τέως παρέλιπεν, ἀλλ' ὅτι προεί-
 ληπτο οὗτος ὁ τρόπος τῆς ἀποδείξεως. νῦν δὲ προῦκειτο τὴν βίαιον προη-
 γουμένως, ἀλλ' οὐ διὰ τῆς κατὰ φύσιν ἀνελεῖν· μετ' ὀλίγον δὲ προσθήσει 15
 καὶ τὴν ἑτέραν. νῦν οὖν περὶ τῆς ἀπόντος τοῦ βιαζομένου, τουτέστι τῆς
 25 κατὰ ῥίψιν, δεῖκνυσιν ὡς οὐκ ἐσομένης ἐν τῷ κενῷ· ἐν μὲν γὰρ πλήρει
 γινομένης τῆς ῥίψεως τὰ ῥιπτούμενα κινεῖται ἢ τῷ ἀντιπεριστάσθαι τὸν
 πρὸ τοῦ ῥιπτούμενου προσωθούμενον ἀέρα ὑπὸ τῆς τοῦ ῥιπτοῦντος ῥύμης·
 εὐκίνητοίτερος γὰρ ὢν τοῦ ῥιπτούμενου ὁ ἀήρ προωθεῖται καὶ τῇ βία
 ἀθρόως ἀντιπεριστάμενος ἐπωθεῖ τὰ κινούμενα· τούτου δὲ κατὰ συνέχειαν
 30 γινομένου συνεχῆς ἢ κίνησις τοῦ ῥιφέντος μένει, ἕως ἂν κατ' ὀλίγον ἐκλυο- 20
 μένης τῆς τοῦ ἀντιπερισταμένου ἀέρος ῥύμης ἐπικρατήσῃ ταύτης ἢ οἰκεία
 τοῦ ῥιφέντος κατὰ φύσιν φορὰ καὶ οὕτω κατενεχθῇ τὸ ῥιπτούμενον. ταύτης
 δὲ τῆς δόξης ὁ Πλάτων δοκεῖ τὴν ἀντιπερίστασιν οὕτως ἐξηγούμενος ἐν
 Τιμαίῳ· “πάλιν δὲ ἐκπίπτοντος ἐντεῦθεν τοῦ πυρὸς ἅτε οὐκ εἰς κενόν

2. 3 ἀλλ' οὐκ ἄρα omissis quae interiacent E 3 τὸ πρῶτον E 5 δυνατόν F
 8 post κινεῖται habet μὴ τὰ ῥιπτούμενα a; τὰ ῥιπτούμενα Aristoteles praeter cod. E cf.
 Themistius p. 293, 15 Sp. 13 τῆς] τοῦ E 15 ὡς om. E 17 φησι post
 βιαζομένου traiecit E 21 παρέλειπεν (ei in litura) E; παραλέλοιπεν aF
 21. 22 προείληπται a 22 ἀποδόσεως aF τὴν om. E 24 οὖν] δὲ E
 29 ἀθρόως E 31 ἐπικρατήσοι EF 32 ῥιφέντος F καὶ οὕτω — ῥιπτού-
 μενον om. a 33 ἐν Τιμαίῳ p. 58 E 59 A 34 ἐντεῦθεν etiam f. 163 v 47; αὐτόθεν
 Plato

ἐξιώντος ὠθηόμενος ὁ πλησίον ἀήρ εὐκίνητον ἔτι ὄντα τὸν ὑγρὸν ἄγκυον εἰς 157
 τὰς τοῦ πυρὸς ἕδρας συνωθῶν αὐτὸν ἑαυτῷ συμμίγνυσιν." ἢ οὖν οὕτως ἡ
 τῶν ῥιπτομένων κινήσεις μένει συνεχῆς ἢ διὰ τὸ ἐπωθεῖν τὸν συναπω- 25
 σθέντα ὑπὸ τοῦ ῥίψαντος τὸν βίᾳ φερόμενον ἀέρα, ὃς εὐκίνητοτερος ὢν τοῦ
 5 ῥιπτομένου, ἕως ἂν ἔχῃ τὴν ἀπὸ τοῦ ῥίψαντος δύναμιν, προωθεῖ τὸ ῥιπτού-
 μενον, ἐπισυρρέοντος αὐτῷ τοῦ μετ' αὐτὸν ἀέρος ἀθρόου διὰ τὸ βίαιον
 τῆς κινήσεως καὶ συνεπωθιῶντος καὶ τούτου, ἕως ἂν κατ' ὀλίγον ἐκλυομέ-
 νης τῆς ἐν αὐτῷ δυνάμει ἐπικρατήσῃ ταύτης ἢ τοῦ ῥιφέντος κατὰ φύσιν
 ἐπὶ τὸ κάτω φορά. εὐκίνητος γὰρ ὢν ὁ ἀήρ καὶ δεόμενος ἀρχῆς τινος
 10 πρὸς τὸ κινεῖσθαι τε καὶ φέρεσθαι ταύτην λαβῶν ἐν τῇ τοῦ ῥιπτομένου 80
 μετὰ βίας ἀφέσει καὶ ὥσπερ συναφθεῖς τῷ ῥιφθέντι ἀθρόος ἐπιρρεῖ αὐτῷ
 καὶ μετὰ βίας τοῦτο ποιῶν κινεῖ τὸ πεμφθέν τε καὶ ῥιφὲν μηκέτι τοῦ
 ῥίψαντος αὐτῷ παρόντος, ἕως ἂν ἐκλυθῇ κατ' ὀλίγον ἢ βίαιος καὶ ἀθρόα
 φορά. οὕτω μὲν οὖν ἢ διὰ τοῦ πλήρους τῶν ῥιπτομένων κινήσεις αἰτιο-
 15 λογεῖται. ἐν δὲ τῷ κενῷ οὐδέτερον τούτων οἶόν τε γενέσθαι. οὔτε γὰρ
 ὠθεῖν οὔτε ἀντιπεριστασθαι δύναται τι μηδενὸς ὄντος ἐν τῷ κενῷ· εἰπὼν
 δὲ ὅτι οὐδὲν τούτων ὑπάρχει ἐν τῷ κενῷ οὐδὲ ἐνδέχεται φέρεσθαι ἐν αὐτῷ 35
 ἐπηγάγεν ἀλλ' ἢ ὡς τὸ ὀχοούμενον ἐνδεικνύμενος, ὅτι κατὰ μὲν τὸν τῆς
 ῥίψεως τρόπον ἀδύνατον φέρεσθαι ἐν κενῷ τὸ φερόμενον· εἴπερ δὲ ἄρα,
 20 ὡς τὰ ὀχοούμενα φέρεται· εἰ δὲ τοῦτο, ἢ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ κενοῦ ὀχεῖται ἢ
 ἐπὶ τινος σώματος· ἀλλ' ἐπὶ τοῦ κενοῦ ἀδύνατον (ἀθρανὲς γὰρ τὸ κενόν,
 εἴπερ τὸ μηδὲν ἐστίν), εἰ δὲ σῶμά τι εἴῃ τὸ ὀχοῦν ἐν τῷ κενῷ καὶ βία
 κινούσιν, ἐπειδὴ κινούμενον καὶ αὐτὸ κινεῖ, δῆλον ὅτι ἢ κατὰ φύσιν κινεῖται
 (ἐδείχθη δὲ ἀδύνατον εἶναι τὸ κατὰ φύσιν ἐν τῷ κενῷ κινεῖσθαι) ἢ βία. 40
 25 καὶ εἰ βία, ἢ ῥιπτούμενον καὶ ἀδύνατον, ἢ πάλιν ὡς ὀχοούμενον, καὶ τοῦτο
 ἐπ' ἄπειρον. ἐπειδὴ δέ, ὡς εἴρηται, τὸ μὲν τῷ ῥιπτεσθαι βία κινεῖται,
 τὸ δὲ τῷ παρεῖναι τὸ κινούσιν καὶ βιαζόμενον, τοῦτο δὲ ἢ ὠθοῦν ἢ ἔλκον
 ἢ ὀχοῦν βιάζεται, κοινότερον δὲ τὸ ὀχεῖν, ἐπειδὴ καὶ τὸ ἔλκον καὶ τὸ
 ὠθοῦν τρόπον τινὰ ὀχεῖ, διὰ τοῦτο τὸ ὀχοῦν ἔλαβεν ἀντὶ πάντων. ἀλλὰ
 30 τί κωλύει τὰ ζῶα αὐτὰ τε κινεῖσθαι καθ' ὀρμὴν οἰκειάν ἐν τῷ κενῷ καὶ
 ἀλλὰ σώματα κινεῖν βιαίως ἢ ὠθοῦντα ἢ ἔλκοντα ἢ ὀχοῦντα ἢ καὶ 45
 ῥιπτοῦντα; οὐ γὰρ ἐστίν ἐπὶ τῶν ζῶων εἰπεῖν, ὅτι ἄνω ἢ κάτω ἀφωρι-
 σμένως κατὰ φύσιν κινήθησεται, ὥστε τούτων μὴ ὄντων ἐν τῷ κενῷ
 μηδὲ τὰ ζῶα δύνασθαι κινεῖσθαι. ἢ φυσικῆς οὔσης τῆς πραγματείας περὶ
 35 φυσικῆς κινήσεως νῦν ὁ λόγος, ἀλλ' οὐ προαιρετικῆς, ὡς περὶ γε ἐκείνης

1 ὄντα ἔτι Plato et Simpl. l. c. 2 αὐτόν] αὐτὸ a ἢ οὖν] εἰ οὖν E
 4 τὸν βία scripsi: τὸ βία F: τὸν τὸ βία aE 6 τοῦ (ante μετ') om. E 8 ῥη-
 θέντος E 9 ἀκίνητος a 11 συναφθεῖς τῷ ῥιφθέντι aF: σὺν αὐτοῖς τῷ ῥηθέν-
 τι E ἀθρόος F: ἀθρώως aE 18 μὲν om. E 20 ἐπ'] ὑπ' E et ita in
 proximis bis ὑπὸ E 21 τοῦ (post ἐπὶ) om. E 22 τὸ (ante μηδὲν) om. E
 εἴη om. E 25 ἢ (post βία) om. F ἢ ante πάλιν om. F 26 δὲ om. F
 28 βιάζεται—ὀχεῖν om. E 31 κινεῖν E: κινεῖσθαι aF 33 φοβηθήσεται superser.
 pr. inanu E: κινήσεται aF 34 κινεῖσθαι δύνασθαι aF 35 κινήσεως om. E

ἐν τοῖς Περιὶ κινήσεως ζώων διαλέξεται. τὰ δὲ γε ῥιπτούμενα, κἂν ὑπὸ 157^r
ζώων ῥιφῆ μὴ παρόντος λοιπὸν τοῦ κινήσαντος, φυσικὴν ἔχει τὴν θεωρίαν
παρὰ φύσιν τὴν οἰκειαν κινούμενα. 50

p. 215^a 19 Ἔτι οὐδεὶς ἂν ἔχοι εἰπεῖν, διὰ τί κινήθην στήσεται
5 ἕως τοῦ ἐὰν μὴ τι ἐμποδίση κρεῖττον.

Δείξας πρότερον ὅτι εἰ ἔστι κενὸν οὐκ ἔστι κίνησις οὔτε ἢ κατὰ φύσιν
οὔτε ἢ παρὰ φύσιν, νῦν οἶμαι δεῖναι, ὅτι κενοῦ ὄντος οὐ μόνον κίνησις
ἀναιρεῖται, ἀλλὰ καὶ μονὴ ἢ κατὰ φύσιν. αἱ μὲν γὰρ κατὰ | φύσιν μοναὶ 157^v
ἐν τοῖς οἰκειοῖς τόποις τῶν σωμάτων γίνονται διαφοροὶ οὔσι, τὸ δὲ κενὸν
10 ἀδιάφορον. τί οὖν μᾶλλον ἐνταῦθα ἢ ἐνταῦθα κινήθην στήσεται, ἐφ' ὃ
καὶ δι' ὃ ἢ κίνησις τοῖς σώμασιν; ὥστε εἰ μὴδεμία διαφορὰ ἐν τῷ κενῷ,
κἂν ὑπόθηται τις κινούμενα ἐν αὐτῷ τὰ σώματα, εἰς ἄπειρον ἀνάγκη κινεῖσθαι.
ἐὰν μὴ τι ἰσχυρότερον ἐμποδίση. κἂν ἤρμεῖν λέγοιτο, ἀεὶ ἤρ-
μήσει· εἰ γὰρ ἐν τῷδε τῷ μέρει τοῦ κενοῦ ἤρμεῖν πέφυκε, δῆλον ὅτι 5
15 ὁμοίως ἐν πᾶσιν. ὥστε δεδειγμένον ἂν εἴη, ὅτι οὔτε ἴστασθαι κατὰ φύσιν
δυνατὸν κενοῦ ὄντος. καὶ γὰρ τὸ ἢ εἰς ἄπειρον ἀνάγκη φέρεσθαι ὡς
ἀκόλουθον τῷ μὴ ἐστάναι κατὰ φύσιν ἐπῆκται. εἰ δὲ οἱ ἐξηγητὰι καὶ τοῦτο
ἐπιχείρημα λέγουσιν, ὅτι οὐκ ἔσται κίνησις κατὰ φύσιν ἐν τῷ κενῷ, διότι
τὰ κατὰ φύσιν κινούμενα ἐπὶ τὸν οἰκεῖον φέρεται τόπον, οὐκ ἔστι δὲ οἰκεῖος
20 τόπος ἐν τῷ κενῷ διὰ τὸ ἀδιάφορον. ἄμεινον οἶμαι τῆς κινήσεως πρότερον
ἀναιρεθείσης νῦν τὴν στάσιν ἀναιρεῖσθαι καὶ τοῦτο τῇ λέξει συμφωνώτερόν 10
μοι δοκεῖ οὕτως ἀρχομένη τοῦ ἐπιχειρήματος ἔτι οὐδεὶς ἂν ἔχοι εἰπεῖν
διὰ τί κινήθην στήσεται πού. τί δὲ ἂν εἴη ἐν τῷ κενῷ τοιοῦτον ὡς
ἐμποδίσειν κινεῖσθαι κρεῖττον ὄν, παρῆκε ζητεῖν ὡς ἐναργὲς ὄν ὅτι μὴδὲν
25 ἔστι. καὶ γὰρ ἐκεῖνο ἢ κατὰ φύσιν ἐστὼς ἢ παρὰ φύσιν ἐμποδίζει ἂν.
καὶ κατὰ φύσιν μὲν ἀδύνατον, εἰ δὲ καὶ αὐτὸ ἐμποδιζόμενον, ἐπ' ἄπειρον
ἂν προίτοι. ἀλλὰ καὶ εἰ κινούμενόν τις λέγοι βιάζεσθαι τὸ φερόμενον ἐστά-
ναι, εἴρηται ἤδη καὶ περὶ τῆς κατὰ τοῦτο ἀτοπίας. 15

p. 215^a 22 Ἔτι νῦν μὲν εἰς τὸ κενὸν ἕως τοῦ ὥστε πάντῃ
30 οἰσθήσεται.

Πανταχόθεν τὰς ἐννοίας περικρούει, δι' ἧς ὑποτίθενται τὸ κενόν. καὶ
νῦν οὖν ἐπειδὴ οἱ τὸ κενὸν αἴτιον τιθέντες διὰ τὸ ὑπεικτικὸν αὐτοῦ, καὶ
τὴν αἰτίαν τοῦ δι' ἀέρος μὲν καὶ ὕδατος κινεῖσθαι διὰ λίθου δὲ καὶ γῆς 20
μηκέτι ταύτην λέγοντες, ὅτι ὁ μὲν ἀήρ καὶ τὸ ὕδωρ πολυκινεῖται, λίθου

1 τοῖς] τῆς F 15 οὔτε aE: om. F: aut scribendum οὐδὲ aut intercidit οὔτε κινεῖσθαι
16 ἢ om. E 17 post φύσιν iterabat δυνατὸν—ἀνάγκη (16) sed delevit E
ἐπῆκται] primum scripserat φέρεσθαι E 22 ἀρχομένου a 27 καὶ
εἰ a: εἰ E: καὶ postea inserto εἰ F 29 ἔτι δὲ νῦν a 31 παρακρούει compend. E

ὑποτίθενται E: ὑποτίθεται a: ὑποτίθεται F

ὁ δὲ καὶ γῆ πλήρη μᾶλλον, διὸ οὐχ ὑπείκουσιν, ἐπὶ τοῦ ἀπειρου, φησί, κενῷ 157^v
 τί ἐροῦσι; πανταχοῦ γὰρ ὁμοίως εἶκον οὐ παρέξει διαφορὰν τοῖς σώμασι
 τοῦ ἐπὶ τὸδε τὸ μῦρον ἢ τὸδε κινεῖσθαι. ὥστε ἢ πανταχοῦ κινήθησεται
 ἢ οὐδαμοῦ· λέγει δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι “δυνατὸν τούτῳ τῷ ἐπιχειρηματι
 5 καὶ πρὸς τοὺς Στωικοὺς χρῆσασθαι ἀπειρον κενὸν λέγοντας ἐκτὸς περιέχειν
 τὸν κόσμον. διὰ τί γὰρ ἀπειροῦ ὄντος τοῦ κενοῦ ἐνταῦθα οὐ ἐστι μένει 25
 ὁ κόσμος καὶ οὐ φέρεται; ἢ εἰ φέρεται, τί μᾶλλον ἐνταῦθα ἢ ἀλλαχοῦ;
 τὸ γὰρ κενὸν ἀδιάφορον καὶ ὁμοίως ὑπεῖκον πανταχῆ. εἰ δὲ λέγουσιν, ὅτι
 τῆς ἕξεως τῆς αὐτῆς αὐτὸν συνεχούσης μένει, πρὸς μὲν τὸ μὴ σκεδάνυ-
 10 σθαι αὐτοῦ τὰ μέρη καὶ διασπᾶσθαι καὶ ἄλλο ἀλλαχοῦ φέρεσθαι συναρ-
 γοίη ἂν τι ἴσως ἢ ἕξις· πρὸς δὲ τὸ ὅλον μετὰ τῆς συνεχούσης ἕξεως μένειν,
 ἀλλὰ μὴ φέρεσθαι, οὐδὲν ἔτι ἢ ἕξις ποιήσει. εἴη δ' ἂν, φησί, διὰ τούτων
 δεικνύμενον, ὅτι μὴδ' οὕτως αἴτιον τὸ κενὸν κινήσεως ὡς τὸ δι' οὐ, εἴ γε 30
 τὸ τεθὲν ἐν αὐτῷ ἐπὶ μῆδέτερον αἰτίαν ἔχει τοῦ κινεῖσθαι. τοῦτο δὲ ὅπλον
 15 ὅτι καὶ ἐκ προτέρων ἐπιχειρημάτων συνήγετο.”

p. 215^a24 Ἔτι δὲ καὶ ἐκ τῶνδε φανερὸν τὸ λεγόμενον ἕως τοῦ
 ὥστε οὐδὲ τὴν κίνησιν. 48

Τὰς πραγματειαωδεστατάς νῦν ἀποδείξεις προσάγει τῷ λόγῳ δεικνύς,
 ὅτι οὐκ ἔσται κίνησις ἐν κενῷ. τεττάρων δὲ ὄντων τῶν κατὰ ταύτην τὴν 30
 20 μέθοδον ἐπιχειρημάτων διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς περιαιρομένων, τὸ
 μὲν πρῶτον συνάγει ὅτι ἔσται κίνησις ἄχρονος, τὸ δευτέρον ὅτι τὸ κενὸν
 λόγον ἕξει πρὸς τὸ πλήρες, τὸ τρίτον ὅτι οὐ μόνον λόγον ἕξει τὸ κενὸν
 πρὸς τὸ πλήρες, ἀλλὰ καὶ ὃν πλήρες πρὸς πλήρες, τὸ τέταρτον ὅτι ἐν τῷ
 αὐτῷ χρόνῳ τὸ τε κενὸν καὶ τὸ πλήρες διελεύσεται τὸ κινούμενον· προσλαμ-
 25 βάνει δὲ τὰς αἰτίας τῆς ἀνισοταχοῦς κινήσεως δύο οὐσας· ὁμοειδῶν γὰρ
 ὄντων | τῶν κινουμένων (οἷον ἀμφοῖν ἐπὶ τὸ κάτω πεφυκότων κινεῖσθαι 158^r
 ἢ ἀμφοῖν ἐπὶ τὸ ἄνω) καὶ σχῆμα τὸ αὐτὸ ἐχόντων ἢ ἀνισοταχῆς κίνησις
 γίνεται ἢ τῷ διαφέρειν τὸ δι' οὐ οἷον διὰ γῆς ἢ βορβόρου ἢ δι' ὕδατος
 ἢ δι' ἀέρος, καὶ εἰ τὸ μὲν διὰ μένοντος, τὸ δὲ δι' ἀντικινουμένου καὶ ἀνα-
 30 κρούοντος κινεῖτο. ἢ οὖν παρὰ τοῦτο τὸ μὲν θάττον κινεῖται τὸ αὐτὸ διά-
 στημα τὸ δὲ βραδύτερον, ἢ παρ' αὐτὰ τὰ κινούμενα ῥοπήν μὲν ἔχοντα κατὰ 5
 φύσιν τὴν αὐτὴν (οἷον ἀνώφορα ὄντα ἢ κατώφορα) καὶ σχῆμα τὸ αὐτό,
 ὑπεροχὴν δὲ ἔχοντα πρὸς ἀλληλα τοῦ βάρους, εἴπερ βαρέα εἴη ἄμφω, ἢ
 τῆς κουφότητος, εἴπερ κοῦφα. καὶ γὰρ ἂν πάντα τὰ αὐτὰ ὑπάρχη, θάττον
 35 κινήθησεται τὸ βαρύτερον, οἷον εἰ σφαῖρα χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου δι' ἀέρος
 ἄμφω κινεῖντο. ἀλλ' αὕτη μὲν ἡ διαφορὰ μετ' ὀλίγον λόγου τεύξεται.
 νῦν δὲ τὸ δι' οὐ ἢ κίνησις διάφορον ὑποτιθέμενος τὸ μὲν παχυμερέστερον

9 μὴ om. E 13 εἴ γε] εἴτε F 19 ἔσται E: ἔστι aF 21 μὲν foramine
 haustum E τὸ δὲ δευτέρον aF τὸ (post ἔτι) om. E 24 προλαμβάνει
 F: προσλαμβάνει aE 30 αὐτὸ om. E 34 γὰρ iteravit F 36 κινεῖντο aF
 et Themistius p. 295,9: κινεῖτο E

τὸ δὲ λεπτομερέστερον, καὶ παρὰ τοῦτο τὰ ἀνισοταχῆ ὁρῶν, τὰ ἐπόμενα 158^r
 ἄτοπα τοῖς διὰ κενοῦ λέγουσι τὴν κίνησιν ἐπάγει. 10

Ἵποκρίσθω γὰρ τὸ αὐτὸ βᾶρος ἐν ὥρᾳ μιᾷ δι' ἀέρος εἰ βούλει καὶ
 τοῦ λεπτοτάτου σταδιαῖον κινεῖσθαι διάστημα. διὰ τοίνυν τοῦ κενοῦ τὸ
 5 σταδίον τοῦτο ἐν πόσῳ κινήθησεται χρόνῳ; εἰ γὰρ ἐν ἡμίσει εἰ τύχοι,
 ἔσται ὁ ἀήρ διπλασίως παχύτερος τοῦ κενοῦ. καὶ εἰ ἐν τριτημορίῳ ἢ
 δεκατημορίῳ ἢ μυριοστῷ, ἔσται ὡς ὁ χρόνος πρὸς τὸν χρόνον, οὕτως τὸ
 δι' οὗ πρὸς τὴν σύστασιν. ἀλλὰ μὴν οὐδένα λόγον ἔστιν εὑρεῖν τοῦ πλή- 15
 ρους πρὸς τὸ κενόν· παντὸς γὰρ ὑπερβάλλει τοῦ λαμβανομένου. συμβαίνει
 10 ἄρα ἐν μηδενὶ χρόνῳ κινήθηαι διὰ τοῦ κενοῦ τὸ αὐτὸ βᾶρος ἴσον διά-
 στημα, οὐ διὰ τοῦ πλήρους ἐκινήθη ἐν τινι χρόνῳ ὠρισμένῳ. ἔσται ἄρα
 κίνησις ἀχρόνου. ἕπερ ἀδύνατον. εἴπερ πᾶσα κίνησις ἐν χρόνῳ γίνεται. ὅτι
 δὲ οὐδένα λόγον ἔχει τὸ κενὸν πρὸς τὸ πλήρες δείκνυσι διὰ τῆς τοῦ μη-
 15 δενὸς πρὸς τὸν ἀριθμὸν ὁμοίας σχέσεως. οὐ γὰρ ἔχει τινα λόγον πρὸς
 15 ἀριθμὸν τὸ μηδέν, ᾧ ὑπερέχεται ὑπ' αὐτοῦ· οὐδὲ ὑπερέχειν ἂν λέγοιτο 20
 τοῦ μηδενὸς ὁ ἀριθμὸς. δείκνυσι δὲ καὶ τοῦτο λαβίων τινα ἀλλήλων ὑπερέ-
 χειν ἅμα καὶ κανόνα τινα τῶν ὑπερεχόντων παραδιδούς. ἐπειδὴ γὰρ πᾶν
 τὸ ὑπερέχον τινὸς διαιρεῖται εἰς τε τὸ ὑπερεχόμενον καὶ τὴν ὑπεροχὴν,
 καὶ σύγκριται δηλονότι ἐκ τούτων· εἰς α γὰρ διαιρεῖται τι, ἐκ τούτων καὶ
 20 σύγκριται. ἐὰν τοῦ δ ἀριθμοῦ τὴν ὑπεροχὴν τὴν πρὸς τὸ μηδέν λάβωμεν,
 ὁῦλον ὅτι ὁ δ αὐτός ἐστι. σύγκριται ἄρα ὁ δ ἐκ τοῦ δ καὶ τοῦ μηδενός.
 ἄτοπον δὲ μέρος τοῦ δ ἀριθμοῦ λέγειν τὸ μηδέν καὶ συγκρίσθαι αὐτὸν ἐκ 25
 τοῦ μηδενός. διὰ τοῦτο δέ, φησί, μηδὲ τὴν γραμμὴν στιγμαῖς ὑπερέχειν,
 ὅτι μὴ σύγκριται ἐκ στιγμαῖς μηδὲ ἔστι μέρος αὐτῆς ἢ στιγμαῖς. δεῖ γὰρ
 25 ἐν τῷ ὑπερέχοντι ὡς μέρος εἶναι τὸ ὑπερεχόμενον, ἀλλὰ μὴ τὸ ὑπερέχον
 μόνον εἶναι τὴν ὑπεροχὴν. ὡς οὖν οὐχ ὑπερέχει τοῦ μηδενὸς ὁ ἀριθμὸς
 οὐδὲ λόγον ἔχει πρὸς αὐτό. οὕτως οὐδὲ τὸ σῶμα πρὸς τὸ κενόν, ἵνα μὴ
 συγκείμενον ἢ τὸ σῶμα ἐκ σώματος καὶ κενοῦ, ὥστε οὐδὲ αἱ κινήσεις αἱ
 διὰ τούτων οὐδὲ οἱ χρόνοι ἐν οἷς αἱ κινήσεις ἐν οὐδενὶ ἔσονται λόγῳ. 30
 30 οὐδὲ γὰρ ἐν χρόνῳ ὅλως ἢ διὰ τοῦ κενοῦ γίνεται κινήσεις, κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς
 αὐτῷ διὰ τὸ ἀκριβὲς ἐπὶ στοιχείῳ ποιούμενος τὴν ἐκθεσιν τίθησιν τὸ μὲν
 κινούμενον διὰ τῶν διαφόρων σωμάτων βᾶρος τὸ Α, δι' ὧν δὲ κινεῖται τὸ
 μὲν πυκνότερον Β, τὸ δὲ λεπτότερον Δ, χρόνον δέ, ἐν ᾧ τὸ Α διὰ τοῦ
 Β ὠρισμένον τι μέγεθος κινεῖται, τὸ Γ. διὰ δὲ τοῦ Δ, δ λεπτότερόν
 35 ἔστι τοῦ Β, τὸ Α κινήθησεται φησι τὸ ἴσον διάστημα, ἕσον διὰ τοῦ Β
 ἐκινήθη ἐν ἐλάττονι δηλονότι χρόνῳ, καὶ τοσοῦτ' ἐλάττονι, ὅσῳ ἦν πα- 35
 χύτερον τὸ Β τὸ ἐμποδίζον αὐτοῦ μάλλον τὴν κίνησιν τοῦ Δ τοῦ λεπτο-
 τέρου καὶ ἤττον ἐμποδίζοντος. σαφεστέραν δὲ τὴν ἀναλογίαν ποιῆσαι
 βουλούμενος ὀνομάζει τὰ σώματα, δι' ὧν τὸ Α ἐκινεῖτο, καὶ τίθησιν ἐπὶ

4 τοῦ Ε: om. aF 7 τὸ δι' οὗ aE: ἡ σύστασις τοῦ σταδίου F 10 οὐδενὶ E διὰ
 τοῦ κενοῦ κινήθηαι aF 15 ante ἀριθμὸν add. τὸν α 20 δ] δ' τετάρτου sic E
 25 μὴ EF: καὶ α 27 μὴ] καὶ α 30 γίνεται κινήσις E: κινήσεις γίνηται F: κινήσις
 ἔσται α 34 ὠρισμένου sed. corr. E 36 τοσοῦτον ἐλάττονι ἕσον α

μὲν τοῦ Β ὕπερ ἦν τὸ παχύτερον ὕδωρ, ἐπὶ δὲ τοῦ Δ ὁ ἦν λεπτότερον 158^r
 ἀέρα. καὶ λέγει ὅτι ὅσῳ ἀήρ λεπτότερος ὕδατος καὶ ἀσωματώτερός ἐστι,
 τουτέστιν ἦττον ἐμποδιστικός, τοσούτῳ θάττον διὰ τούτου κινήθησεται τὸ
 Α ἢ τοῦ ὕδατος. διὰ τούτων οὖν τὸ πρῶτον συνήγαγεν ἀδύνατον, ὅτι 40
 5 ἔσται κίνησις ἄχρονος. εἰ γὰρ τὸ κενὸν πρὸς τὸ πλήρες οὐδένα λόγον
 ἔχει, ὡς δὲ τὸ κενὸν πρὸς τὸ πλήρες δι' ὧν ἡ κίνησις, οὕτως ἡ κίνησις
 πρὸς τὴν κίνησιν, καὶ οἱ χρόνοι τῶν κινήσεων μετρητικοί, ὁῦλον ὅτι καὶ
 ὁ χρόνος πρὸς τὸν χρόνον ὡς τὸ οὐδὲν πρὸς ἀριθμὸν ἔσται· οὐδὲ χρόνος
 ἄρα ἔσται· πᾶς γὰρ χρόνος πεπερασμένος πρὸς πάντα πεπερασμένον χρόνον
 10 ἐν λόγῳ τινὶ ἐστίν, ἐπειδὴ καὶ πᾶς ἀριθμὸς πρὸς πάντα, ὥστε ἔσται τις
 κίνησις ἢ διὰ τοῦ κενοῦ μὴ ἐν χρόνῳ οὔσα, ἢ εἰ ἐν χρόνῳ αὕτη, ἔσται 45
 τις κίνησις πρὸς κίνησιν καὶ χρόνος πρὸς χρόνον πεπερασμένα ἐν μηδενὶ
 λόγῳ ὄντα, ὅπερ ἀδύνατον. καὶ μοι δοκεῖ τοῦτο μάλλον τὸ ἀδύνατον συνά-
 γειν ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ πέρατι τῆσδε τῆς λέξεως, δι' ὧν φησὶν ὁμοίως
 15 δὲ καὶ τὸ κενὸν πρὸς τὸ πλήρες οὐδένα οἶόν τε ἔχειν λόγον,
 ὥστε οὐδὲ τὴν κίνησιν· ὅτι δὲ σὺν τῇ κινήσει καὶ τὸν χρόνον παρα-
 λαμβάνει, ὁῦλον καὶ ἐκ τῶν ἐξῆς ῥηθησομένων γενήσεται.

p. 215^b21 'Ἄλλ' εἰ διὰ τοῦ λεπτοτάτου ἐν τωσφδι ἕως τοῦ καὶ 50
 τοῦτον ἕξει τὸν λόγον τὸ πλήρες πρὸς τὸ κενόν.

20 Διὰ μὲν τοῦ πρώτου ἐπιχειρήματος δείξας ὅτι τὸ κενὸν ἐν οὐδενὶ λόγῳ
 ἐστὶ πρὸς τὸ πλήρες, συνήγαγεν ἐκ τούτου, εἰ ἔστι διὰ κενοῦ κίνησις, τὸ 158^v
 περὶ τὴν κίνησιν καὶ τὸν χρόνον συμβαῖνον ἀδύνατον, ὅτι πεπερασμένη κί-
 νησις πρὸς πεπερασμένην καὶ χρόνος πεπερασμένος πρὸς πεπερασμένον ἐν
 οὐδενὶ λόγῳ ἔσται (τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ "ὥστε οὐδὲ τὴν κίνησιν")· καὶ
 25 ὅτι ἔσται κίνησις μὴ οὔσα ἐν χρόνῳ· νῦν δὲ εἰπὼν ὅτι ἡ τοῦ κενοῦ κί-
 νησις ἐν οὐδενὶ ἔσται λόγῳ οὐδὲ πρὸς τὴν διὰ τοῦ λεπτοτάτου τῷ
 ἄχρονον εἶναι τὴν διὰ τοῦ κενοῦ, τὰ ἐπόμενα τοῖς μὴ οὕτω λέγουσιν ἄτοπα 5
 ἐπάγει. καὶ ὁ μὲν Ἀλέξανδρος τὸ ἄλλ' εἰ διὰ τοῦ λεπτοτάτου ἐν
 τωσφδι τὴν τωσφδι φέρεται διὰ τοῦ κενοῦ, παντὸς ὑπερβάλλει
 30 λόγου συμπέρασμα τοῦ προτέρου ἐπιχειρήματος ποιησάμενος, τοῦ νῦν
 προκειμένου ἤρξατο ἀπὸ τοῦ ἔστω γὰρ τὸ Ζ κενόν. ἄμεινον δὲ οἶμαι
 μὴ ὡς ἀρχὴν τοῦτο λέγειν· ἢ πῶς ἔχει λόγον ὁ γὰρ σύνδεσμος; ἀλλὰ
 διὰ τούτων δείκνυσι τὰ ἐπόμενα τοῖς ἐν χρόνῳ ὑποτιθεμένοις τὴν διὰ τοῦ
 κενοῦ κίνησιν καὶ λόγον εἶναι λέγουσι τῶν κινήσεων καὶ τῶν χρόνων.

2 ὅσῳ ἀήρ a: ὅσῳ ὁ ἀήρ E et mrg. F¹: ὡς ὁ ἀήρ in contextu F 3 διὰ τούτου θάτ-
 τον a 5 οὐδένα λόγον—πλήρες (6) om. E 8 ὡς τὸ] ὥστε E 11 αὕτη E
 12 χρόνος πρὸς om. E 13 ὄντα λόγῳ aF 14 φησιν foramine haustum E
 19 πλήρες πρὸς τὸ κενόν E (ut p. 674,21 et Aristotelis codex E): κενὸν πρὸς τὸ πλήρες a
 ex Arist. vulgata 23 πεπερασμένην—πρὸς om. a 24 σημαίνει] συμβαίνει a
 26 ἔσται] ἐστὶ F τοῦ (post διὰ) om. a 27 ἄτοπον E 28 ἄλλ' om. F
 29 διαφέρεται E 33 τοῖς iteravit F ἐν χρόνῳ E: ἐγγχρονον aF qui in mrg.
 habet ἢ ἄχρονον διὰ om. F 34 λόγον a: λό E: λόγων F

ἔπεται δὲ τὸ ἀντίστροφον τὸ λόγον εἶναι τοῦ κενοῦ πρὸς τὸ πλήρες, ὅπερ 158^v
 ἔδειξεν ἀδύνατον. ὡς γὰρ τῷ μηδένα λόγον εἶναι τοῦ κενοῦ πρὸς τὸ πλήρες 10
 ἀκολουθεῖ τὸ μήτε τῶν κινήσεων εἶναι μήτε τῶν χρόνων, οὕτως τῷ λόγον
 εἶναι (καὶ τῶν κινήσεων καὶ τῶν χρόνων ἀκολουθεῖ τὸ λόγον εἶναι) τοῦ
 5 κενοῦ πρὸς τὸ πλήρες. ὑποθέμενος γὰρ ἐν χρόνῳ πεπερασμένῳ γίνεσθαι
 τὴν διὰ τοῦ κενοῦ κίνησιν καὶ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν ἐν τοῖς χρόνοις τῆς
 κινήσεως καὶ τοῖς δι' ὧν γίνεται ἡ κίνησις λαβῶν, ἐπὶ τούτων συναίγει τὸ 15
 ἀδύνατον. ὅτι ἔξει λόγον τὸ κενὸν πρὸς τὸ πλήρες, ὃν ὁ χρόνος πρὸς χρόνον,
 ταῦτόν δὲ εἰπεῖν ὃν ἀριθμὸς πρὸς ἀριθμὸν. καὶ οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλ' ὅτι
 10 ἔξει λόγον τὸ κενὸν πρὸς τὸ πλήρες, ὃν ἔχει τὸ πλήρες πρὸς τὸ πλήρες.
 ἔστω γὰρ, φησί, κενὸν τὸ ἐφ' οὗ Ζ ἴσον κατὰ τὸ μέγεθος τῷ τε Β ὃ
 ἦν ὕδωρ καὶ τῷ Δ ὃ ἦν ἀήρ. τὸ δὲ Α τὸ κινούμενον εἰ κινεῖται ἐν τινι
 χρόνῳ διὰ τοῦ Ζ κενοῦ, οἷον φέρε εἰπεῖν τῷ Η, ἔσται δηλονότι ὁ Η
 χρόνος ἐλάττων τοῦ Ε, ἐν ᾧ τὸ Α διὰ τοῦ Δ ὃ ἦν ἀήρ ἐκινεῖτο (ἔκειτο 20
 15 γὰρ ἐν τούτῳ διὰ τούτου κινεῖσθαι), ὃν δὴ ἔχει λόγον ὁ χρόνος ὁ Η πρὸς
 τὸν Ε, τοῦτον ἔξει καὶ τὸ κενὸν πρὸς τὸ πλήρες. ὡς γὰρ τὰ ὑποκείμενα,
 δι' ὧν αἱ κινήσεις πρὸς ἀλλήλα, οὕτω καὶ αἱ κινήσεις καὶ οἱ χρόνοι τῶν
 κινήσεων. καὶ ἀνάπαλιν ὡς ὁ χρόνος πρὸς τὸν χρόνον, οὕτω καὶ τὸ ὑπο-
 κείμενον πρὸς τὸ ὑποκείμενον. ὥστε εἰ παντὸς χρόνου πεπερασμένου πρὸς
 20 πάντα χρόνον πεπερασμένον λόγος ἐστίν, ἔσται καὶ τοῦ κενοῦ πρὸς τὸ
 πλήρες λόγος. διὸ ἐπήγαγε καὶ τοῦτον ἔξει τὸν λόγον τὸ πλήρες
 πρὸς τὸ κενόν. ὥσπερ ἀδύνατον ἐν λόγῳ εἶναι ἀριθμὸν πρὸς τὸ μηδέν, 25
 ὡς ἔδειξε πρότερον.

p. 215^b 26 'Ἄλλ' ἐν τοσοῦτῳ χρόνῳ ὅσος ἐφ' οὗ τὸ Η τοῦ Δ τὸ Α
 25 δίδεισι τὴν τὸ Θ.

Ἐπὶ ταῖς αὐταῖς ὑποθέσεσι τρίτον ἀδύνατον συναίγει, ὅτι ἐν ἴσῳ χρόνῳ
 πλήρες τι διεξελεύσεται καὶ κενὸν τὸ κινούμενον· οἷον τὸ Α ἐν τῷ Η
 χρόνῳ, ἐν ᾧ διὰ τοῦ Ζ κενοῦ ἐκινεῖτο, καὶ διὰ πλήρους τινὸς κινήθησεται.
 εἰ γὰρ ἐν τῷ Ε χρόνῳ διὰ τοῦ Δ παντὸς κενεῖται, ἐν τῷ Η ἐλάττωνι
 30 ὄντι τοῦ Ε (ἐλάττων γὰρ ἐστίν, εἴπερ ἐν τῷ Η διὰ τοῦ Ζ κενοῦ ἐκινεῖτο 30
 τοῦ ἴσου τῷ Δ) μᾶρίον τι τοῦ Δ κινήθησεται τὸ Α· ἔστω τοῦτο τὸ Θ.
 καὶ δήλον ὅτι συναίγεται διὰ βραχέων μὲν, ἐναργῶς δέ, τὸ ἐν τῷ αὐτῷ

3 εἶναι om. E οὕτως τῷ λόγον εἶναι τοῦ κενοῦ πρὸς τὸ πλήρες sic E et F qui de hiatus
 explendo in mrg. m. pr. haec proponit: λείπεται ὡς σημαί ἀκολουθεῖ τὸ καὶ τῶν κί-
 νήσεων εἶναι καὶ τῶν χρόνων idemque in imo mrg. μήποτε ἢ κάλλιον οὕτως ἀκολου-
 θεῖ τῷ καὶ τῶν κινήσεων εἶναι καὶ τῶν χρόνον (sic) λόγον, τὸν (sic) λόγον
 εἶναι τοῦ κενοῦ πρὸς τὸ πλήρες: hinc ego probabiliorem excogitans hianti facilitatem
 καὶ τῶν—τὸ λόγον εἶναι explevi, cum alteram coniecturam codicis F (correctis χρόνων λόγον,
 τὸ) in contextum inseruerit a 15 τοῦτου a: τοῦ EF ὁ χρόνος ὁ ἦ Ε: ὁ χρόνος
 F: ὁ ἦ χρόνος a 20 ἐστίν om. E 21 τὸ πλήρες cf. p. 673, 19 22 ὥσπερ E:
 ὥστε F: ὡς a 23 πρότερον p. 215^b 13 24 τοῦ ἦ τοῦ δ aF: τὴν τῆς δ' E
 27 διεξελεύσεται E (cf. p. 675, 14): διελεύσεται aF 31 τὸ (post τοῦτο) om. a

χρόνῳ τῷ Η τὸ κινούμενον ὅπερ ἐστὶ τὸ Α τό τε Ζ κενὸν διέναι καὶ τὸ 158^v
 Θ πληρὲς, οὐ μέντοι ἴσα ὄντα τῷ μήκει. “ἀγαγὼν δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος,
 εἰς τοῦτο τὸν λόγον κατέλιπε τὸ δεῖξαι τὸ ἐπόμενον ἄτοπον. ἦν δὲ τοῦτο
 τὸ ἴσον ἔξει λόγον τὸ κενὸν πρὸς τὸ πληρὲς, ὃν τὸ πληρὲς πρὸς τὸ πληρὲς·
 5 ὡς γὰρ οἱ χρόνοι πρὸς ἀλλήλους ὁ Η πρὸς τὸν Ε, οὕτως ἔξει καὶ τὸ Θ 35
 μόνιον τοῦ Δ πρὸς ὅλον τὸ Δ· ἀλλὰ μὴν ὃν ἔχει λόγον ὁ Η χρόνος πρὸς
 τὸν Ε, τοῦτον εἶχε καὶ τὸ κενὸν τὸ Ζ πρὸς τὸ πληρὲς τὸ Δ· τὰ δὲ πρὸς
 τὰ αὐτὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἔχοντα καὶ πρὸς ἀλλήλα τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον·
 καὶ ὃν ἄρα λόγον ἔχει τὸ Θ σῶμα πρὸς τὸ Δ, τοῦτον ἔξει καὶ τὸ κενὸν
 10 τὸ Ζ πρὸς τὸ πληρὲς τὸ Δ· ὃν τὸ πληρὲς ἄρα πρὸς τὸ πληρὲς λόγον ἔχει,
 τοῦτον ἔξει καὶ τὸ κενὸν πρὸς τὸ πληρὲς”. ταῦτα μὲν ὁ Ἀλέξανδρός φησι·
 μήποτε δὲ συνάγεται μὲν καὶ τοῦτο τὸ ὑπ’ αὐτοῦ λεγόμενον ἄτοπον, ὁ δὲ 40
 Ἀριστοτέλης ὡς ἐναργῶς ἄτοπον καὶ ἀδύνατον συνήγαγε τὸ ἐν ἴσῳ χρόνῳ
 πληρὲς τι διεξίεναι καὶ κενόν· καὶ λέγει προελθὼν αὐτῇ λέξει “συμβήσε-
 15 ται τοῦτο τὸ ἀδύνατον. ἐν ἴσῳ γὰρ χρόνῳ ληφθήσεται πληρὲς διεξίεναι
 τι καὶ κενόν”. ἔσται γὰρ τι ἀνάλογον σῶμα ἕτερον πρὸς ἕτερον, ὡσπερ
 χρόνος πρὸς χρόνον, τοῦτο ἐκεῖνο λέγων, ὅπερ ἐναργῶς συνήχθη. διότι
 γὰρ ὁ μέρος ἐστὶ τὸ Θ μέγεθος τοῦ Δ μεγέθους, τοῦτο καὶ ὁ Η χρόνος
 τοῦ Ε χρόνου, διὰ τοῦτο καὶ ὁ Η χρόνος αὐτός ἐστιν ἐν ᾧ τὸ Α τό τε 45
 20 Ζ κενὸν διέξεισι καὶ τὸ Θ πληρὲς. εἰ δέ τις νομίζοι μηδὲν ἄτοπον συνά-
 γεσθαι, διότι μείζον ἐστὶ τὸ τοῦ κενοῦ διάστημα τοῦ Ζ τοῦ διαστήματος
 τοῦ Θ σώματος, ἐπιστησάτω ὅτι καὶ ὁ Ἀριστοτέλης οὐκ ἰσότητα συναγαγεῖν
 ἠβουλήθη, ἀλλὰ λόγων ὁμοιότητα. ἐπειδὴ γὰρ ἔδειξε πρότερον, ὅτι τὸ
 κενὸν πρὸς τὸ πληρὲς οὐδένα ἔχει λόγον, ὡς οὐδὲ τὸ οὐδὲν πρὸς τὸν
 25 ἀριθμόν, εἰκότως νῦν ὡς ἄτοπον συνήγαγε τὸ ἐν ἴσῳ χρόνῳ διέναι πληρὲς
 τι καὶ κενόν.

p. 215^b27 Δίεισι δέ, κἄν ἦ τι λεπτότητι διαφέρον ἕως τοῦ | 50
 ὡσπερ χρόνος πρὸς χρόνον. 159^r
 2

“Διὰ τούτων, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, προστίθησιν, ὅτι κἄν τοσοῦτω τι 6
 30 λεπτότητι διαφέρει τοῦ Δ σώματος, ὅσῳ ὁ Ε χρόνος ὑπερέχει τοῦ Η, τὸ

1 τὸ ἡ F 2 Θ] ἐν αὐτῷ F 3 κατέλιπε τὸ αF: κατελείπετο E 5 τὸ ε̄ hic et
 v. 7 E 6 τοῦ Δ] τοῦ θ' E 7 τὸ (ante κενόν) om. E 8 τὰ (ante αὐτὰ) om. F
 9 σῶμα] σῶ sic E 10 τὸ (ante πληρὲς) om. F 12 τὸ (post τοῦτο) om. E
 14 λέγει p. 216^a5 15 τὸ (post τοῦτο) om. αF χρόνῳ om. Aristoteles πληρὲς
 τε ὃν Aristoteles nisi quod ὃν etiam E omittit 18 μεγέθους om. E 19 χρόνου
 om. E διὰ τοῦτο om. E ὁ ἡ χρόνος F: om. αE 20 νομίζει E 21 τὸ
 τοῦ κενοῦ] τὸ κενόν F διάστημα αF: διαστήματος E τοῦ (post Ζ) om. E
 22 συνάγειν E 23 πρότερον cf. p. 215^b13 24 τὸν (post πρὸς) om. E 27 δέ
 EF: γε α ex Arist. (sed om. γε H) cf. p. 676,18 τι α cf. v. 29: τῆ EF διαφέ-
 ρων E 28 ὡσπερ E: ὡς ὁ α ex Aristotelis vulgata 29 τι E: τῆ α: τῆ iteratum
 in fine versus F 30 διαφέρει αF

Α ἐν τῷ Η χρόνῳ ἴσον ἐκείνου τοῦ σώματος τοῦ λεπτοῦ διελεύσεται, ὅσον 159^α
 τοῦ Δ τοῦ παχύτερου ἐν τῷ Ε. τίθησι δὲ νῦν λεπτότερον τοῦ Δ σώματος
 τὸ Ζ, ὅπερ πρότερον κενὸν ἐτίθει· ἂν γὰρ ἦ τοσοῦτον τὸ Ζ σῶμα λεπτό-
 5 ὑπερέχον τῇ λεπτότητι σῶμα ἐν τῷ ὑπερεχομένῳ χρόνῳ διελεύσεται, τὸ
 δὲ ὑπερεχόμενον σῶμα τῇ λεπτότητι ἐν τῷ ὑπερέχοντι χρόνῳ· ἐν μὲν γὰρ
 τῷ πλείονι τὸ παχύτερον, ἐν δὲ τῷ ἐλάττωι τὸ λεπτότερον”. καὶ ἐξηγή-
 σατο μὲν καλῶς τὸ κατὰ πόδας τῶν εἰρημένων ὁ Ἀλέξανδρος, τίνα δὲ χρειάν
 10 προσηθήκη ταῦτα λέγεται· φησὶ δὲ μηδὲ ἀνάγκη ἔχειν τὸν λόγον τοῦτον·
 οὐ γὰρ πάντως ἔσται λαβεῖν τι τοσοῦτον τοῦ Δ λεπτότερον, ὅσῳ ὁ Ε 15
 χρόνος ὑπερέχει τοῦ Η. δύναται γὰρ μηδὲ τὴν ἀρχὴν εἶναι τι λεπτότερον
 τοῦ Δ. δύναται δὲ καὶ εἶναι μὲν λεπτότερον αὐτοῦ, μὴ τοσοῦτον δὲ ὅσῳ
 ὑπερέχει ὁ Ε χρόνος τοῦ Η. “καὶ τὸ ἠγεῖσθαι, φησὶ, πάντα τὰ προσηρη-
 15 μένα οὕτως ὄντα ἰσχυρὰ εἰς τοῦτο συντείνειν, καὶ τούτου χάριν εἰρησθαι
 οὕτως ὄντος ταυροῦ, ὡς οἱ ἐξηγούμενοι λέγουσιν, οὐ παρακολουθούτων
 ἐστὶ ταῖς δεξιέσιν οὐδὲ συνορώντων, ὅτι τοῦτο ἐξ ὑποθέσεως πρόσκειται καὶ
 οὐχ ὡς ἀναγκαῖον. διὸ καὶ οὕτως εἶπε δίδεισι δέ γε καὶ ἢ τι λεπτό- 20
 τητι διαφέρων ἐνδεικνύμενος, ὅτι οὐκ ἀνάγκη μὲν εἶναι, ἐὰν δὲ ἦ, ἢ
 20 αὐτὴ ἀναλογία φυλαχθήσεται.” καὶ τὸ μὲν μὴ πάντως εἶναι τι λεπτότερον
 τοῦ Δ εἰκότως λέγεται. μήποτε δὲ ἀέρα τὸ Δ ὑποθέμενος ὁ Ἀριστοτέλης
 καὶ τὸ τοῦ Δ μέρος τὸ Θ, τὸ δὲ Ζ κενὸν λαβὼν ἐβουλήθη προαγαγεῖν τὸν
 λόγον ἄχρι τοῦ λεπτοτάτου καὶ προσεχοῦς ὄντος τῷ κενῷ διὰ τὴν λεπτό-
 25 τητα, ἵνα καὶ τὴν ἀναλογίαν ἐπιδείξῃ σαφῶς, καὶ διὰ τῆς κατ’ ὀλίγον τοῦ
 25 χρόνου μειώσεως ἐνοιαν παράσχη, ὅτι ἢ διὰ τοῦ κενοῦ κινήσεις, εἴπερ ἦν, 25
 οὐκ ἂν ἦν ἐν χρόνῳ. εἰ γὰρ καὶ τοῦ ἐλαχίστου χρόνου, ἐν ᾧ τὸ λεπτό-
 τατον δίδεισι, θάπτων ὤφελεν εἶναι ἐκεῖνος ἐν ᾧ τὸ κενόν, ὀῆλον ὅτι οὐδ’
 ἂν χρόνος εἴη. διὸ οἶμαι καὶ τὸ ἐὰν φέρεται ἐπήγαγεν ἐπὶ τοῦ Ζ,
 30 οἷοιτι εἰ μὲν λεπτὸν εἴη, κινεῖτο ἂν δι’ αὐτοῦ τὸ Α ἐν τῷ Ε χρόνῳ· εἰ
 30 δὲ κενόν, οὐδὲ κινεῖται. πρὸς δὲ τούτοις εἰ ὑποτεθῆ ὅλως κινεῖσθαι διὰ
 κενοῦ ὄντος τοῦ Ζ, τὸ προκείμενον ἄτοπον ἐναργέστερον συνάγεται. ἐν γὰρ
 θάπτωνι χρόνῳ κινήθησεται· ἀλλ’ ἦν ἐν τῷ Η ἢ τοῦ Α διὰ τοῦ Ζ 30
 κινήσεις κενῷ ὄντος, ἐν ᾧ καὶ διὰ σώματος ἐδείχθη τοῦ Θ· ὥστε ἐν ἴσῳ
 35 χρόνῳ δίδεισι πληρὲς τε ὄν καὶ κενόν, ὅπερ ἀδύνατον. καὶ τὸ αἴτιον
 35 ἐπάγει τοῦ ἀδύνατου· εἰ γὰρ ἐν χρόνῳ τι κινεῖται ὅτιοῦν διὰ τοῦ κενοῦ,
 συμβήσεται ἐν ἴσῳ χρόνῳ πληρὲς διεξιέναι τι καὶ κενόν, διότι, ὡς εἴρηται

1 ante ὅσον add. τὸ δὲ ὑπερεχόμενον σῶμα τῇ λεπτότητι, sed deleuit F 2 σῶμα E
 3 immo τοσοῦτον et v. 4 ὅσῳ 4 τοῦ Η Brandis: τὸν Η libri 6 τῇ om. a 8 τὸ EF:
 καὶ a 11 οὐδὲ aF τοσοῦτον om. F ὅσῳ scripsi: ὅσον libri 12 ὑπερέ-
 χει om. F δύναται — τοῦ Η (14) om. F 16 ὄντος ὄντος E οἱ om. E 18 δέ
 E: om. aF τι scripsi cf. p. 676, 29: τῇ aF: om. E 19 διαφέρων E 21 ἀέρα τὸ
 aF: τοῦ E 23 τῷ κενῷ aF: τὸ κενόν E 25 εἴπερ ἦ E 27 θάπτων a: θάπτων EF
 ὤφελεν εἶναι ἐκεῖνον E 28 καὶ τὸ om. aF φέρεται E 31 ἐν] εἰ E 32 ἀλλ’
 EF: ἢ a 34 ὅπερ — κενόν (36) om. F 35 ἐπάγει E: ἐπήγαγε a

- καὶ πρότερον, ὡς τὸ Δ πρὸς τὸ Θ, οὕτω τὸ Ε πρὸς τὸ Η. ἀλλ' ὡς τὸ 159^ο
 Ε πρὸς τὸ Η, οὕτως ἦν τὸ Δ πρὸς τὸ Ζ· καὶ ὡς ἄρα τὸ Δ πρὸς τὸ Θ,
 οὕτω τὸ Δ πρὸς τὸ Ζ· τὸ ἄρα Ζ κενὸν πρὸς τὸ Δ πλήρες λόγον ἔχει, 35
 ὅν τὸ Θ πλήρες πρὸς τὸ Δ πλήρες. καὶ ἐν ἴσῳ χρόνῳ διεξελεύσεται κε-
 νόν τι καὶ πλήρες, ὅπερ ἄτοπον, κἂν ἄνισα ἦ. ὅτι δὲ πάντα ταῦτα τὰ
 ἄτοπα ἀκολουθεῖ τῷ λέγειν, ὅτι ἐν χρόνῳ τινὶ ἢ διὰ τοῦ κενοῦ γίνεται
 κίνησις, αὐτὸς ἐδήλωσεν εἰπὼν φανερόν τοίνυν ὅτι, εἰ ἔστι χρόνος
 ἐν ᾧ τοῦ κενοῦ ὅτιοῦν οἰσθήσεται, τοῦτο ἀδύνατον, ταυτέστιν ἐάν
 ὑποτεθῆ ἐν χρόνῳ κινεῖσθαι τι διὰ τοῦ κενοῦ.
- 10 Διὰ τί δὲ τῇ διὰ τοῦ κενοῦ λεγούσῃ κινεῖσθαι ὑποθίσει ταῦτα τὰ
 ἀδύνατα ἔπεται, καλῶς ἐφεξῆς προσέθηκεν. εἰ γὰρ κινήσεως μὲν πρὸς κί- 40
 νησιν καὶ χρόνου πρὸς χρόνον ἔστι τις λόγος πεπερασμένων ἀμφοῖν, κενοῦ
 δὲ πρὸς πλήρες οὐκ ἔστι, δῆλον ὅτι ἄχρονος ἔσται ἢ διὰ τοῦ κενοῦ κί-
 νησις. ἐάν δὲ ἐν χρόνῳ τις ὑπόθῃται τὴν διὰ τοῦ κενοῦ κίνησιν, ἐπειδὴ
 15 ὁ χρόνος λόγον ἔχει πρὸς χρόνον, ὡς δὲ οἱ χρόνοι ἐν οἷς ἢ κινήσις οὕτω
 καὶ τὰ ὑποκείμενα δι' ὧν ἢ κινήσις, ἔσται καὶ τὸ κενὸν πρὸς τὸ πλήρες
 λόγον ἔχον, ὃ πλήρες πρὸς πλήρες, καὶ ἐν ἴσῳ χρόνῳ κινήθησεται τι διὰ
 κενοῦ καὶ διὰ πλήρους. ταῦτα μὲν οὖν ἔστι τὰ ἐπόμενα ἄτοπα καὶ διὰ 45
 ταύτην τὴν αἰτίαν τῇ διαφορᾷ ἐκείνων δι' ὧν φέρεται τὰ φερόμενα τῇ
 20 παρὰ τὴν σύστασιν, ῥάδιον δὲ καὶ ἀπὸ τῆς ἐτέρας τῆς κατὰ τὴν ἀντικίνησιν
 ἀναιρεῖν τὸ κενόν. οὐ γὰρ ἀντικινήθησεται τὸ κενόν, ὅτι μὴδὲ κινήσεται
 ὅλως. μήποτε δὲ εἴ τις ὑπόθῃται μὲν εἶναι τι χωρὶς τὸ κενὸν καὶ διὰ
 τοῦ κενοῦ λέγῃ γίνεσθαι τὴν κίνησιν (μὴ γὰρ εἶναι διὰ πλήρους), ἔχειν δὲ
 25 αἰεὶ τι σῶμα τὸ κενόν, οὐ ἐξωθουμένου ὑπὸ τοῦ κινουμένου γίνεσθαι διὰ
 τοῦ κενοῦ τὴν κίνησιν, οὐ περιπεσεῖται τῶν ἐπαχθέντων ἀτόπων οὐδὲ τῶν
 ἐπαχθησομένων οὐδενί. δεδόσθω γάρ, ὅσον μὲν ἐπὶ τῷ κενῷ, ἴσοταχῆ 50
 εἶναι τὰ κινούμενα· γίνεται δὲ ἡ διαφορὰ παρὰ τὰ ἐν τῷ κενῷ σώματα,
 ὧν ἐξωθουμένων ἢ θάττον ἢ βραδύτερον, οὕτως ἀνάγκη φέρεσθαι τὰ φε-
 ρόμενα. εἰ οὖν τὸ μὲν εἴη παχὺ καὶ δυσδιαίρετον ἢ δυσεξώθητον, τὸ δὲ
 30 ἀνάπαλιν, ἀνισοταχῆς ἢ κινήσις γίνεται καίτοι διὰ τοῦ κενοῦ πᾶσα γινο-
 μένη. γίνεται δὲ ἡ διαφορὰ, ὡς καὶ αὐτὸς εἶπέ τε καὶ ἐρεῖ, καὶ παρ'
 αὐτὰ τὰ κινούμενα, εἰ τὰ μὲν πλείονα ῥοπὴν ἔχοι, τὰ δὲ ἐλάττονα· ὡς
 γὰρ τῶν ἄλλων δυνάμεων, οὕτω καὶ τῶν κατὰ τὴν ῥοπὴν τὰς διαφορὰς 159^ο
 ἔχει τὰ σώματα. καὶ οὕτως οὔτε ἄχρονος ἔσται κινήσις οὔτε τὸ κενὸν
 35 λόγον ἔχει πρὸς τὸ πλήρες. οὔτε γὰρ διὰ μόνου κενοῦ γίνεται ποτε ἢ
 κινήσις οὔτε διὰ μόνου τὸ εὐδιαίρετον τὸ δι' οὐ θάττον φέρεται τὸ φερό-

1 καὶ om. E πρότερον cf. p. 675, 5 sq. 3 πλήρες] κενὸν F 4 πρὸς τὸ
 Δ πλήρες om. F 7 ὅτι om. aF ἔστι] ἔσται E post ἔστι add. τις ex
 Arist. a 8 ante τοῦτο habet συμβήσεται a cf. p. 675, 14 τοῦτο τὸ Aristoteles
 cf. supra p. 675, 15 9 τι] τὸ F 17 ἔχειν E ὃ πλήρες πρὸς πλήρες om. F
 21 ἀντικινήσεται aF 22 τι E: om. aF 23 λέγει γίνεσθαι E: γίνεσθαι λέγει aF
 μὴ γὰρ — κίνησιν (25) om. a. fortasse μὴ γὰρ εἶναι διὰ πλήρους ponenda post κίνη-
 σιν (25) ἔχειν scripsi: ἔχει EF 24 διὰ E: om. F 26 ἴσοταχῶ E 32 ἔχει
 aF 33 καὶ τῶν aF: καὶ τὴν E τῆς διαφορᾶς a 35 διὰ om. E

μενον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν οἰκείαν δύναμιν. ὅτι γὰρ (οὐ) διὰ κενοῦ διαστή-159^v
ματος ἢ κίνησις, ἐντεῦθεν ἂν τις κατασκευάσειεν, ὡς εἴρηται καὶ ἐν τοῖς περὶ
τόπου λόγοις· τὸ κινούμενον πόθεν ποῖ κινεῖται· τὸ οὖν μεταξὺ διάστημα 5
τοῦ τε ὄθεν καὶ τοῦ ὅπου ἢ κίνησις ἢ κενὸν ἔστιν ἢ τοῦ μεταξὺ σώματος
5 οἷον ἀέρος διάστημα. ἀλλὰ τὸ τοῦ ἀέρος συνεξίσταται τῷ ἀέρι. πῶς οὖν
τὸ μὴ ὄν διάστημα διελεύσεται τὸ κινούμενον; πῶς δὲ τὸ μὴ ὄν μετρη-
θήσεται;

p. 216^a12 Κατὰ δὲ τὴν τῶν φερομένων ὑπεροχὴν τὰδε ἕως τοῦ
ἰσοταχῆ ἄρα πάντα ἔσται. ἀλλ' ἀδύνατον. 11

10 Δύο ῥηθέντων αἰτίων τῆς ἀνισοταχοῦς κινήσεως ἑνὸς μὲν κατὰ τὴν
διαφορὰν ἐκείνων, δι' ὧν ἢ κίνησις γίνεται, εἰ τὸ μὲν εἶη παχύτερον καὶ
στερεμνιώτερον, τὸ δὲ λεπτότερον καὶ εὐεικτότερον, ἢ τὸ μὲν μένον, τὸ 15
δὲ ἀντιφερόμενον, ἐτέρου δὲ κατὰ τὴν αὐτῶν τῶν κινουμένων διαφορὰν,
πλειόνων δὲ ὄντων καὶ ἐν τούτοις τοῦ ἀνισοταχοῦς αἰτίων (καὶ γὰρ σχή-
15 ματος καὶ ῥοπῆς ἢ διὰ τὴν σύστασιν ἢ διὰ τὸ μέγεθος διαφόρου οὔσης·
καὶ γὰρ χρυσοῦ βραχύτερος ξύλου μείζονός ἐστι βαρύτερος καὶ βῶλος ἢ
μείζων τῆς βραχυτέρας) τὰ ἄλλα τὰ αὐτὰ φυλάττων, τὴν δὲ ῥοπὴν ἀμείβων
ἐν τοῖς ὑποκειμένοις σώμασι δείκνυσι καὶ οὕτω τὰ ἐπόμενα ἄτοπα τοῖς
διὰ κενοῦ λέγουσι τὴν κίνησιν γίνεσθαι. τῶν γὰρ ἄλλων τῶν αὐτῶν ὄντων 20
20 τὰ μείζω ῥοπὴν ἔχοντα βάρους ἢ κουφότητος ὁρῶμεν θάπτον ἐπὶ τὸ κάτω
ἢ ἐπὶ τὸ ἄνω φερόμενα. οἷον εἰ δύο σφαιραὶ ἢ μὲν χρυσοῦ ἢ δὲ ἀργύρου
ἰσομεγέθεις ἀφελῶσι θάπτον ἢ χρυσοῦ κατενεχθήσεται. ὁμοίως οὖν τοῦτο
δείξει γίνεσθαι καὶ ἐν τῷ κενῷ, εἴπερ διὰ κενοῦ ἢ κίνησις γίνοιτο. ἀλλὰ
μὴν ἐν τῷ κενῷ τοῦτο οὐ συμβήσεται. τί γὰρ ἔσται αἴτιον ἐν τούτῳ τοῦ
25 τὸ μὲν θάπτον φέρεσθαι, τὸ δὲ βραδέως; ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ πλήρους τὸ
βαρύτερον θάπτον διαιρεῖ τὸ ὑποκείμενον, ἐπὶ δὲ τοῦ κενοῦ οὐδεμία τοιαύτη 25
αιτιολογία χωρὶν ἔξει· οὐ γὰρ ἐστὶ τι τὸ διαιρούμενον. ἰσοταχῶς ἄρα
οἰσθήσεται τὰ κινούμενα, κὰν τῇ ῥοπῇ διάφορα ὑπάρχη. ἀλλὰ ἀδύνατον.
τὸ γὰρ βαρυτέρῳ εἶναι ἢ τὸ θάπτον κάτω φέρεσθαι, εἴπερ καὶ βαρὺ εἶναι
30 ἢ τὸ φέρεσθαι κάτω· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἅμα δὲ ἀδύνατον γράφει ἀντὶ
τοῦ ἀλλὰ ἀδύνατον καὶ ἐξηγεῖται· ἢ ὅτι ἀδύνατον ἅμα καταφέρεισθαι τὸ
κουφότερον καὶ τὸ βαρύτερον, ἢ ὅτι συμβαίνει τὸ βαρύτερον διὰ μὲν τὴν
φύσιν αὐτοῦ ἀναγκαῖον εἶναι θάπτον κινεῖσθαι, διὰ δὲ τὸ κενὸν τὸ μὴ
θάπτον κινεῖσθαι. ταῦτα δὲ ἅμα συντρέχειν ἀδύνατον. τὸ δὲ κατὰ τὸν 30
35 λόγον ὄν ἔχουσι τὰ μεγέθη πρὸς ἄλληλα τὰ φερόμενα λέγει σώματα

1 οὐ add. a 2 εἴρηται. 620, 17. 628, 27 περὶ τοῦ aF 4 ὅπου] fortasse ὅποι
5 συνεξίσταται E 8 τὴν aF: om. E 11 εἶη om. E 12 εὐεικτότερον E
μένον E: μόνον aF 14 ἐν om. aF 17 βραχυτέρας E 18 post δείκνυσι add.
δὲ F 20 ὁρῶ μὲν a 21 ἀργυρίου E 25 βραδυτέρον E 29 βαρυτέρῳ]
immo βαρυτέρον ut in proximis βαρὺ εἶναι ἢ τὸ — βαρὺ εἶναι E: om. aF
31 φέρεσθαι a 33 τὸ ante μὴ probabiliter delevit a

κατὰ τὸν λόγον ὃν ἔχουσι πρὸς ἀλλήλα τῆς ῥοπῆς φέρεσθαι· τοσοῦτ' ἂν 159^α
 θᾶττον ἢ βαρύτερον, οἷον ἐὰν διπλασίως ἢ βαρύτερον, διπλασίως θᾶττον.
 τουτέστιν ἐν ἡμίσει χρόνῳ, κατενεχθήσεται.

Ἄλλ' οὐδὲ τῆς παρὰ τὸ σχῆμα διαφορᾶς τὴν αἰτίαν οἱ τὸ κενὸν εἰσά-
 5 γοντες ἀποδώσουσι. ζητεῖται γὰρ διὰ τί πλατὺς μὲν σίδηρος ἢ μόλυβδος
 ἐπιπολάζει μᾶλλον τῷ ὕδατι, στρογγύλος δὲ οὐκέτι οὐδὲ μακρός, κἂν πάνυ 35
 σμικρότερος τύχη. καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις ῥάδιον ὑπάρχει λέγειν, ὅτι τὰ μὲν
 πλατέα διὰ τὸ πολὺ ἐπιλαμβάνειν ἀέρα ἢ ὕδωρ, οἷς ἐποχεῖται, οὐ ταχέως
 φέρεται κάτω· οὐ γὰρ διαιρεῖται ῥαδίως τὸ ὑποκείμενον ὑπὸ τῆς τοῦ σχή-
 10 ματος ἀμβλύτητος· τὰ δὲ ἄλλως ἐσχηματισμένα ὀλίγον ἐπιλαμβάνει· διὸ
 τάχιστα ὅπῃ ἂν ῥέψῃ ῥήγνυται τὸ ὑποκείμενον. τοῖς δὲ τὸ κενὸν λέγουσιν
 ἀδύνατον οὕτως αἰτιολογεῖν. “ἐκ δὲ τούτων, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, ἐνεστι
 λέγειν πρὸς Ἐπίκουρον, οὐδὲν δὲ ἦρτον ἴσως καὶ πρὸς Δημόκριτον καὶ 40
 Λευκιππον καὶ ἀπλῶς τοὺς ἀρχὰς τὰ ἄτομα λέγοντας καὶ τὸ κενόν, ὅτι εἰ
 15 μὲν ἀνισοταχῶς ἐν τῷ κενῷ φέρονται αἱ ἄτομοι, τὰς αἰτίας τῆς ἀνισοτα-
 ταχοῦς φορᾶς ὦρα λέγειν αὐτοῖς· οὐδὲν γὰρ αὐταῖς τὸ μέγεθος ἢ τὸ βάρος
 ἢ τὸ σχῆμα πρὸς τὸ τάχος συμβάλλεται. εἰ δὲ ἰσοταχῶς, οὐδέποτε κατα-
 λήψεται ἢ ἐτέρα τὴν ἐτέραν, οὐδὲ ἀλληλοτυπήσουσιν ἢ περιπλακῆσονται.
 οὐδὲ γὰρ ἢ τῶν σχημάτων διαφορὰ οἷα τέ ἐστιν ἄνισον αὐτῶν ποιεῖν τὴν 45
 20 φορᾶν. καὶ γὰρ τὰ σχήματα τῷ διαιρεῖν ἢ τῷ μὴ διαιρεῖν ἄνισον τὴν
 φορᾶν ποιεῖ, ἐν δὲ τῷ κενῷ οὐδὲν ἐστι τὸ διαιρούμενον· ὥστε οὐδὲ γέ-
 νεσις ἔσται τινὸς κατ' αὐτούς.” μήποτε δὲ τοῦτο τὸ ἄτοπον αὐτοῖς ἀκο-
 λουθήσει, εἰ λέγοιεν ἀεὶ κινεῖσθαι τὰς ἀτόμους. εἰ γὰρ καὶ ἡρεμοῦσι καὶ
 ἰσοταχῶς κινουῦνται, ἐπικαταλαμβάνουσιν ἀλλήλας. εἰ δέ τις ζητεῖ διὰ τί
 25 ἀδύνατόν ἐστι τὸ ἰσοταχῶς κινεῖσθαι τὸ βαρύτερον τῷ ἦρτον βαρεῖ, ῥάδιον
 λέγειν, ὅτι εἰ μὴ ἢ προσθήκῃ τοῦ βάρους θάττω ποιεῖ τὴν κίνησιν, οὐδὲ 50
 τὴν ἀρχὴν ἢ βαρύτερης αἰτία ἔσται τῆς ἐπὶ τὸ κάτω κινήσεως ἐν τῷ κενῷ.
 ὁ γὰρ προστιθέμενον οὐκ ἐπιτείνει οὐδὲ αὔξει τὴν κίνησιν, τοῦτο οὐδὲ τὴν
 ἀρχὴν ἂν αἰτίον εἶη κινήσεως. εἰ δὲ μὴ αἱ ῥοπαὶ τοῖς σώμασιν εἰσιν
 30 αἰτιαὶ τῆς κινήσεως τῆς ἐν τῷ κενῷ, οὐδ' ἂν κινεῖτο τὴν ἀρχὴν ἐν τῷ
 κενῷ τὰ σώματα. οὐ γὰρ ἄλλη τις αἰτία τῆς κατὰ φύσιν φορᾶς τοῖς σώ-
 μασι πλὴν τῆς οἰκείας ῥοπῆς. ἔτι δὲ φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος “εἰ πᾶν
 σῶμα βάρος ἔχειν τοῖς περὶ Ἐπίκουρον δοκεῖ καὶ διὰ τὸ βάρος κινεῖσθαι
 τὰ | σώματα διὰ τοῦ κενοῦ, ἔπεται δὲ οἷς ἢ βαρύτερης αἰτία τῆς κινήσεως 160^α
 35 τούτοις τὴν μεῖζω ῥοπὴν ταχύτερας αἰτίαν γίνεσθαι κινήσεως, οὐχ οἷόν τε
 δὲ τοῦτο ἐν τῷ κενῷ γίνεσθαι, οὐδ' ἂν διὰ τὸ βάρος κινεῖτο ἐν αὐτῷ. εἰ
 δὲ μὴ διὰ τοῦτο, οὐδ' ἂν ὄλωσιν κινεῖτο”. τούτων ἀκούων τις ἐρᾷ προχεί-
 ρως οἶμαι, ὅτι εἴπερ ἢ ῥοπή τοῖς σώμασιν αἰτία τῆς κινήσεως καὶ ἢ

1 τοσοῦτον E 11 ῥέψον vel ῥέψοι F τὸ ὑποκείμενον ῥήγνυσι F: τὸ ὑποκείμενον
 ῥήγνυται a 14 τὰ ἄτοπα a 15 φέρονται αἱ ἄτομοι ἐν τῷ κενῷ a 20 τῷ
 (post μὴ) om. E 26 ἢ (post μὴ) om. E 27 τὴν om. aF' 31 τὰ (post
 κενῷ om. E οὐ EF: οὐδὲ a et superser. F 33 διὰ τὸ aF': διὰ τοῦτο E
 35 αἰτίας E οἷον τε] οἰόνται F' 37 μὴ om. E

πλείον τοῦ θᾶττον, διὰ τί μὴ κινήσεται τὰ σώματα διὰ τοῦ κενοῦ; καὶν 160^r
 γὰρ ἔχη τι καὶ τὸ ῥᾶον ἢ μὴ ῥᾶον διαιρεῖσθαι, τὸ δι' οὗ γίνεται ἡ κί- 5
 νησις πρὸς τὸ θᾶττον καὶ βραδύτερον τῆς κινήσεως, ἀλλ' οὐκ ἔστι τοῦτο
 τῆς ῥοπῆς αἴτιον· ἀλλ' οὔσης ἐκείνης διαφοροῦ προστίθησιν τι τῇ διαφορᾷ
 5 τῆς κατὰ φύσιν ῥοπῆς καὶ τὸ εὐδιαίρετον καὶ μῆ· ὡς γὰρ αἱ ἄλλαι ποιό-
 τητες αἱ ὁμογενεῖς ἐν τοῖς μείζουσιν εἰσι μείζονες, οὕτω καὶ τὴν ῥοπὴν
 ἀκόλουθον ἔχουσιν. καὶ ὅλως ἡ ῥοπὴ τῆς διαιρέσεως αἰτία μᾶλλον, ἀλλ'
 οὐχ ἡ διαιρέσις τῆς ῥοπῆς, καὶν ὅπου μὲν ἐμποδίζῃ τι τὰ ὑποκείμενα, 10
 ὅπου δὲ οὐ.

10 p. 216^a 21 Ὅτι μὲν οὖν εἰ ἔστι κενὸν συμβαίνει τὸ ναντίον ἕως
 τοῦ τοῦτο δὲ ὅτι ἀδύνατον, εἴρηται πρότερον.

Οἱ τὸ κενὸν εἰσάγοντες ὡς ἀναγκαῖον εἰσῆγον τῇ κινήσει, ἐπειδὴ διὰ 15
 πλήρους ἀδύνατον ἦν κινεῖσθαι, ἵνα μὴ σῶμα διὰ σώματος χωρῆ. διὸ
 καὶ λόγον ἡρώτων συνημμένον λέγοντες 'εἰ ἔστι κίνησις, ἔστι κενόν'. αὐτὸς
 15 δὲ τὸ ναντίον ἔδειξε διὰ πλείονων, ὅτι εἰ ἔστι κενόν, οὐκ ἔστι κίνησις.
 ὑπομινῆσκει δὲ καὶ τῆς ἐν τοῖς περὶ τόπου ῥηθείσεως ἀποδείξεως τοῦ τὸν
 τόπον μὴ εἶναι τι διάστημα κενὸν κεχωρισμένον. ἀρμόσει γὰρ καὶ νῦν ὁ
 λόγος. ἐκείνος δὲ ἔστιν ὁ συνάγων, ὅτι ὁ τόπος κινήθησεται, καὶ πολλοὶ
 20 τόποι ἅμα ἔσονται· εἰπὼν δὲ οἱ μὲν οὖν οἴονται τὸ κενὸν οὐκ ἀπο- 20
 θέδωκεν εὐθέως τὸ δέ, ἀλλ' ἀντειπὼν πρὸς τούτους πρότερον, οὕτω περὶ
 τῶν ἄλλως τιθεμένων τὸ κενὸν προστίθησι λέγων "εἰσὶ δέ τινες οἱ διὰ τοῦ
 μανοῦ καὶ πυκνοῦ".

p. 216^a 26 — b 12 Καὶ καθ' αὐτὸ δὲ σκοποῦντι φανεῖν ἂν ἕως τοῦ
 ἐν μὲν δὴ τοῦτο ἄτοπον καὶ ἀδύνατον. 35

25 Πολλὴ τάξις ἐστὶ τῆς διδασκαλίας. καὶ γὰρ πρότερον μὲν τοὺς δο-
 κοῦντας κατασκευάζειν τὸ κενὸν λόγους διέλευσεν, εἶτα ὅτι μὴ ἔστι κινήσεως
 αἴτιον ἔδειξε καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ ἔστιν ὅλως, εἴπερ διὰ τοῦτο παρείληπτο.
 καὶ τότε εἰς τὸ ναντίον περιέτρεψε τὸν λόγον. ἐκείνων γὰρ λεγόντων 'εἰ
 ἔστι κίνησις, ἔστι κενόν' αὐτὸς διὰ πολλῶν δείκνυσιν ἐπιχειρημάτων, ὅτι
 30 εἰ ἔστι κενόν, οὐκ ἔστι κίνησις. καὶ λοιπὸν ἐντεῦθεν αὐτὸ καθ' αὐτὸ τὸ 40
 πρόβλημα προθεῖς διελέγχει καὶ δείκνυσιν, ὅτι οὐκ ἔστι κενόν, εἰς ἀδύνατον
 ἄγων πάλιν τὸ σῶμα διὰ σώματος χωρεῖν, εἴπερ εἴη κενόν, ὅπερ ἐκείνοι
 φερόντες ὑπετίθεντο τὸ κενόν. ὅταν γὰρ ἄλλο σῶμα ἐν ἄλλῳ σώματι
 τεθῆ ὅσον λίθινος κύβος ἐν ὕδατι ἢ ἄερι, ἀναγκαῖον ἐκστῆναι τῷ ἐπεισι-

1 πλείον F 8 οὐχ ἢ οὐχί F 14 λόγον] ὅλον E 15 δὲ aF: δὴ E
 16 ἐν τοῖς om. aF ῥηθείσεως cf. Δ 4 p. 211^b 19 sqq., p. 213^a 31 τοῦ τὸν scripsi:
 τοῦτον E: τὸν aF 17 τι διάστημα τι sic E: διάστημα τι aF 20 τὸν Brandis
 πρὸς iteravit E 21 λέγων c. 9 p. 216^b 22 22 μανοῦ] κενοῦ a 23 καθ'
 αὐτὸν F σκοποῦσι a et Aristoteles 27 παρείληπτο aF: παρείληπται E
 8 περιέτρεψε E at cf. p. 512, 10 32 πάλιν ἄγων aF

όντι τὸ προϋπάρχον ἢ ἄνω εἰ πῦρ, ἢ κάτω εἰ γῆ, ἢ εἰς τὸ μεταξύ, εἴ 160^r
 τι τῶν μεταξύ στοιχείων εἴη, καὶ τοσοῦτον ἐκστῆναι, ὅσος ὁ τοῦ τιθεμένου
 ὄγκος ἐστί. τοῦτο δὲ ἐπ' ἐνίων μὲν δῆλον εὐθὺς ὡς ἐπὶ τοῦ λιθίνου 45
 κύβου τοῦ εἰς τὸ ὕδωρ ἐμβαλλομένου· τοσοῦτος γὰρ ὄγκος ἐκρεύσει τοῦ
 5 ὕδατος, ὅσος ἐστὶν ὁ τοῦ κύβου· ἐπ' ἐνίων δὲ τῇ μὲν αἰσθήσει πρόδηλος
 οὐκ ἔστιν ἡ ὑποχώρησις, καταλαμβάνεται δὲ ἐκ κατασκευασμάτων τινῶν·
 ἐν γὰρ ταῖς ὑδραύλεσιν ὅταν μεσταῖς οὖσαις ἀέρος ἐγχέηται ὕδωρ, γλῶσσαι
 τινες σαλπείγων ἢ αὐλῶν ταῖς ὀπαῖς προστιθέμεναι, δι' ὧν ἕξεισι τὸ πνεῦμα,
 διὰ τοῦ ψόφου τὴν ἔξοδον διελέγχουσι τὴν δι' αὐτῶν τοῦ ἀέρος· εἰ δὲ
 10 μηδεμίαν ἔξοδον ἔχει τὸ προσεγκείμενον σῶμα, βιάζοιτο δὲ ἕτερον ἐπεμβάλ- 50
 λειν, ἢ πιλεῖται εἰς αὐτὸ τὸ ἐγκείμενον καὶ παχύνεται συστελλόμενον, ὡς
 καὶ τὸ ἐπεμβαλλόμενον δέξασθαι τὸ ἄγγος τοσοῦτον, ὅσον ἡ πύλησις συνέ-
 στελεκε τοῦ πρώτου ὄγκου, ἢ διαρραγείη ἂν τὸ ἀγγεῖον μᾶλλον ἢ περ σῶμα
 ἕτερον δέξαιτο· τούτων οὖν οὕτως ἐναργῶς φαινομένων ἐπὶ τοῦ κενοῦ τί
 15 φήσομεν συμβαίνειν, ὅταν ἐν αὐτῷ τι τετῆ σῶμα; πότερον ὑπεξίστασθαι
 τὸν ἴσον ὄγκον τοῦ κενοῦ; ἀλλὰ γελοῖον τοῦτο, εἴπερ γελοῖον τὸ ἀδύνατον.
 τί γὰρ ἂν ὑπεξίσταται; | ἀλλὰ μένειν; οὐκοῦν δίδεισι διὰ τοῦ κύβου τὸ 160^r
 ἴσον διάστημα τοῦ κενοῦ· ὥστε εἰ μηδὲν παντάπασιν ἔστι τὸ κενόν, ἔχομεν
 ἡμεῖς τὸ ζητούμενον. εἰ δὲ ἔχει τινα φύσιν ἐπὶ τρία διεστώς, πῶς δι'
 20 ἐτέρου τοιούτου διαστήματος δίδεισιν; ὁμοίως γὰρ τοῦτο ἄτοπον, ὡς εἰ τὸ
 ὕδωρ μὴ ἐξίστάμενον διὰ τοῦ λιθίνου κύβου χωροίη. διὰ τί γὰρ ταῦτα
 μὲν κωλυθήσεται δι' ἀλλήλων χωρεῖν καὶ ἐν τῷ αὐτῷ γίνεσθαι τόπων, τὸ
 δὲ κενόν οὐ; ἄρα ὅτι θερμὰ ταῦτα ἢ λευκὰ ἢ βαρέα ἢ ὑπ' ἄλλων τινῶν 5
 παθῶν συμβεβηκότων αὐτοῖς πληρούμενα, τὸ κενόν δὲ τῶν τοιούτων ἐστέ-
 25 ρηται; ἢ τοῦτο ἄτοπον ὑπολαμβάνειν. ἐλέχθη γὰρ καὶ πρότερον, ὅτι τοῖς
 σώμασι τὸ εἶναι ἐν τόπῳ κατὰ μόνον ὑπάρχει τὰ διαστήματα, καθ' ἃ καὶ
 διερριμένα τοῖς μορίοις ἐδεήθη τῆς θέσεως. κἂν γὰρ ἀχώριστα τὰ δια-
 στήματα τῶν ἄλλων συμβεβηκότων ἐστίν, ἀλλὰ τό γε εἶναι αὐτοῖς διαστή-
 μασι, ὅπερ πέφυκεν ὁ λόγος χωρίζειν, ἕτερον ἐστί. καὶ ὁ λίθος οὖν οὐκ 10
 30 ἐπειδὴ λευκὸς ἢ μέλας ἢ βαρὺς, τοσόνδε τινα κατέχει τόπον, ἀλλ' ἐπειδὴ
 τοσοῦτον αὐτοῦ τὸ διάστημα. καίτοι φέρεται μὲν διὰ τὴν βαρύτητα εἰς
 τοῦτον τὸν τόπον, ὅταν δὲ ἐν τόπῳ ἦ, κατὰ τὸν ὄγκον ἐστὶν ἐν τόπῳ.
 τούτῳ γὰρ μόνῳ τῶν ὑπαρχόντων τῷ κύβῳ τὸ τοῦ τόπου μέγεθος ἔπεται.
 ὥστε κἂν ὑπόθῃ τὸν λίθινον κύβον ἀπάντων κεχωρισμένον τῶν ἄλλων συμ-
 35 βεβηκότων, ἐν μόνῳ δὲ ὄντα τῷ διαστήματι, οὐδὲν ἤττον καθέξει τὴν ἴσην
 χώραν, ὅσην κατέχει καὶ μετὰ τῶν ἄλλων παθῶν. τί οὖν διόσει τὸ τοῦ 15

2 ὅς (i. e. ὅσος) E: ὅσον aF et Themistius p. 299, 16 3 λίθου E 4 ὁ ὄγκος
 Themistius ἐκρεύσει E 7 ὑδραύλεσιν] κλεψύδραις Themistius 8 σαλπεί-
 ζων E 9 ψόφου sed corr. E 10 προσεγκείμενον a βιάζοιο Themistius
 ἕτερον Themistius: ἕτερος libri 12 καὶ om. a πύλησις aF Themistius:
 ἐπιλῆ (i. e. ἐπιληψίς) E 25 ἐλέχθη cf. Δ 1 p. 209^a 4 sqq. 26 τὸ (post σώμασι)
 om. E at cf. Themistius p. 300, 19 27 κἂν ἀχώριστα γὰρ E 28 ἐστὶν E (cf. The-
 mistius): εἴη aF 33 ἔπειτα] ἔσται Themistius p. 300, 29 34 κεχωρισμένων aF
 36 ὅσην E (cf. Themistius p. 301, 4): ὅσην ἂν aF τοῦ (post τὸ) deleuit F

κύβου διάστημα τοῦ ἴσου κενοῦ καὶ τόπου; καὶ εἰ δύο τοιαῦτα ἐν τῷ 160^ο
 αὐτῷ, διὰ τί μὴ καὶ πλεῖον καὶ ἄπειρα; συναγαγὼν δὲ τὸν λόγον ὄψει τὴν
 ἀνάγκην τῆς ἀποδείξεως. εἰ γὰρ ἔστι σῶμα ἐν κενῷ, διάστημα δὲ ἐστὶν ἐν
 διαστήματι καὶ ὄγκος ἐν ὄγκῳ· κατὰ τοῦτον γὰρ ἔστιν ἐν τόπῳ τὸ σῶμα.
 5 εἰ δὲ διάστημα ἐν διαστήματι καὶ ὄγκος ἐν ὄγκῳ, ἔσται καὶ σῶμα ἐν σώ-
 ματι. τὰ γὰρ ἄλλα συμβεβηκότα οὐδὲν κωλύει τὰ σώματα δι' ἀλλήλων
 χωρεῖν. εἰ οὖν ἀδύνατον σῶμα ἐν σώματι εἶναι, ἀδύνατον καὶ σῶμα ἐν
 κενῷ εἶναι. ἀληθῶς δὲ κενὸν αὐτὸ εἶπεν, ὅτι δειχθήσεται μηδεμίαν χρεῖαν 20
 παρεχόμενον.

10 p. 216 b 12 Ἔτι δὲ φανερόν ὅτι τοῦτο ὁ κύβος ἔξει ἕως τοῦ
 εἰ ἕτερον περὶ αὐτὸν ἴσον διάστημα τοιοῦτον εἶη. 25

Δεύτερον τοῦτο τίθησιν εἰς τὸ αὐτὸ τεῖνον ἐπιχείρημα· εἰ γὰρ τὸ ἐν
 ἐκάστῳ διάστημα χωριζόμενον τῷ λόγῳ τῶν παίδων, τουτέστι τῶν συμβε-
 βηκότων, οὐδὲν διαφέρει τοῦ κενοῦ, κινούμενα δὲ καὶ μεταφερόμενα τὰ
 15 σώματα σὺν τοῖς οἰκείοις κινεῖται διαστήμασι, τί δεῖ τοῖς σώμασι ἄλλων
 τοιούτων διαστημάτων; εἰ γὰρ καθὸ διάστημα ἔχει ἕκαστον ἐτέρου δεῖται 30
 διαστήματος, πῶς οὐχὶ καὶ τὸ κενὸν ἄλλου δεξήσεται καὶ ἐκεῖνο ἄλλου καὶ
 ἐπ' ἄπειρον οὕτω προελευσόμεθα:

p. 216 b 22 Εἰσὶ δὲ τινες οἱ διὰ τοῦ μανοῦ καὶ πυκνοῦ οἴονται
 20 ἕως τοῦ οὐκ ἐνδέχεται ἄλλως. 36

Τῶν περὶ τοῦ κενοῦ λεγόντων οἱ μὲν κειχωρισμένον τι καὶ καθ' αὐτὸ
 ὂν τὸ κενὸν ἔλεγον ὡς διὰ πάντων τῶν σωμάτων χωρεῖν καὶ κατὰ τι μὲν
 ἑαυτοῦ ἔχειν σῶμα κατὰ τι δὲ οὐ, ὅπερ καὶ κυρίως κενὸν ἔλεγον, ὥσπερ
 τὸ ἔχον τόπον· οἱ δὲ ἐν τοῖς σώμασι κατὰ μικρὰ πανταχοῦ παρεσπαρμένον.
 25 εἰπὼν οὖν πρὸς τὴν προτέραν δόξαν προβάλλεται νῦν τὴν λοιπὴν, τῷ μὲν 40
 ἐκείνῳ τῷ ὅτε ἔλεγον “οἱ μὲν οὖν οἴονται τὸ κενὸν εἶναι, εἴπερ ἔσται ἡ
 κατὰ τόπον κίνησις, ἀποκειμένον καθ' αὐτό” τὸν δὲ νῦν ἐπαγαγὼν ἐν
 τῷ εἰσὶ δὲ τινες οἱ διὰ τοῦ μανοῦ καὶ πυκνοῦ οἴονται φανερόν
 εἶναι ὅτι ἔστι κενόν· οὗτοι γὰρ ἔλεγον, ὅτι εἰ ἔστι μάνωσις καὶ πύκνω-

1 τοῦ (ante ἴσου) om. E 2 καὶ (post μὴ) om. aE at cf. Themistius πλεῖονα E
 3 ἔσται aF at cf. Themistius 4 post διαστήματι habet Themistius οὔτε γὰρ ὑπεξί-
 σταται τὸ κενὸν καὶ τῷ σώματι τὸ εἶναι ἐν τόπῳ κατὰ διάστημα μόνον ὑπάρχει· εἰ δὲ διά-
 στημα ἐν διαστήματι quae fortasse interciderunt in Simplicii libris 4 κατὰ τοῦτον
 (τοῦτο E: correxi cf. Them. p. 301,16) — ἐν ὄγκῳ (5) E: om. aF 5 διαστήματι] δια-
 στήματος E σώματι] σώμασι a 6 τὰ σώματα] ἀσώματα ὄντα a 7 σῶμα
 (post καὶ) om. a 10 ἔξει aF: ἔχει E 11 αὐτὸ E 17 καὶ ἐκεῖνον ἄλλο E
 at cf. Themistius p. 302,2 18 προελευσόμεθα F, Themistius: διελευσόμεθα E: πορευσό-
 μεθα a 20 ἐνδέχεται a 21 καὶ om. a 23 οὐ] ὂν a post ὥσπερ
 iterabat διὰ πάντων—χωρεῖν sed delevit F' 24 διεσπαρμένον a 26 ἔλεγον c. 8
 p. 216 a 23 cf. supra p. 680,19 κινόν E 28 post καὶ add. τοῦ aF
 29 post ἔσται add. τὸ a

σις, ἔστι κενόν. καὶ ἤδη μὲν ἀντείρηκε πρὸς τὸν λόγον. εἰς γὰρ καὶ 160^v
 οὗτος τῶν ἐν ἀρχῇ τιθέντων τὸ κενὸν τεττάρων λόγων ἦν κατὰ ἀλήθειαν
 λύειν, τῶν μὲν τὸ κεχωρισμένον καὶ καθ' αὐτὸ κενὸν ἀπὸ τῆς κινήσεως 45
 εἰσαγόντων, τῶν δὲ τὸ παρεσπαρμένον ἀπὸ τῆς μανώσεως καὶ πυκνώσεως.
 5 νῦν δὲ ἔτι ἀκριβέστερον τὴν τε κατασκευὴν ἐκτίθεται τοῦ λόγου καὶ τὴν
 ἀναιρέσιν ἐπάγει. οὐ μόνον γὰρ τὴν μάνωσιν καὶ πύκνωσιν ἀναιρεῖσθαι
 ἔλεγον οὗτοι ἀναιρουμένου τοῦ κενοῦ, ἀλλ' ὅτι εἰ μὴ ἔστι κενόν, οὐκ ἔστι
 μάνωσις καὶ πύκνωσις, εἰ δὲ μὴ ἔστι μάνωσις καὶ πύκνωσις, ὅλως κίνησις
 οὐκ ἔσται. οὔτε γὰρ ἡ κατὰ τόπον οὔτε ἡ κατὰ αὐξήσιν οὔτε ἡ κατ'
 10 ἀλλοίωσιν καὶ γένεσιν· τὴν τε γὰρ κατὰ τόπον οὐκ ἄλλως γίνεσθαι φασιν 50
 ἢ συστελλομένων καὶ πιλουμένων τῶν σωμάτων καὶ χώραν τοῖς δι' αὐτῶν
 κινουμένοις παρεχόντων ὥσπερ τοῖς διὰ πλήθους βαδίζουσι, καὶ τὰ αὐξά-
 νόμιστα δὲ καὶ ἐπεκτεινόμενα κατὰ τὸν ὄγκον πυκνουμένων ἄλλων καὶ
 συστελλομένων εἰς τὰ ἐν αὐτοῖς κενὰ χώραν εἰς τὴν ἐπίδοσιν λαμβάνειν.
 15 ἀλλὰ καὶ τὰ γινόμενα μείζονα ἐξ ἐλαττόνων καὶ χώραν μείζονα καταλαμ-
 βάνοντα τῶν πιλεῖσθαι καὶ συστέλλεσθαι τινα γίνεται. πύλησις | δὲ οὐκ 161^r
 ἔστι μὴ παρεσπαρμένου κενοῦ τοῖς σώμασιν, ὅλως δὲ μανώσεως μὴ οὔσης
 μὴ δύνασθαι τι ἐξ ἐλάττονος γίνεσθαι μείζον· μάνωσιν δὲ κενοῦ χωρὶς
 μὴ εἶναι διαλαμβάνοντος τὰ σώματα. ἀλλ' οὐδὲ ἀλλοίωσις γένοιτ' ἂν
 20 χωρὶς τῆς κατὰ τόπον κινήσεως· δεῖ γὰρ κινήθέντα πλησιάζει ἀλλήλοις
 τό τε ἀλλοιοῦν καὶ τὸ ἀλλοιούμενον. ἔλεγον οὖν ὡς εἰ μὴ ἔστι κενόν, οὐκ
 ἔστι μάνωσις καὶ πύκνωσις· εἰ δὲ μὴ εἴη μάνωσις καὶ πύκνωσις, οὐκ ἔστι 5
 κίνησις· εἰ δὲ μὴ οὔσης μανώσεως καὶ πυκνώσεως εἴη κίνησις, κυμανεῖ
 τὸ πᾶν, ὡς φησι Ἐυδοῦτος ὁ Πυθαγορικός, καὶ ὑπερχυθήσεται καὶ ἐπὶ πλέον
 25 ἐκταθήσεται, ὡς ἡ θάλασσα διὰ τῶν κυμάτων εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς ὑπερ-
 χεῖται. τοῦτο οὖν συμβαίνει τῶν τε τοπικῶς ἐπ' εὐθείας κινουμένων
 προσωθούτων τὰ παρακείμενα καὶ τῶν ἀξομένων ὁμοίως διὰ τὸ μὴ εἶναι
 πύλησιν, δι' ἣν χώρα τοῖς προσιούσι γενήσεται (ἐπὶ μόνων γὰρ τῶν κύκλων
 κινουμένων τὴν ἀντιμετάστασιν γίνεσθαι· ἐπὶ τούτων γὰρ μόνων ἐδέχοντο 10
 30 τὴν ἀντιπερίστασιν)· καὶ ὅταν δέ τι τῶν πεπυκνωμένων σωμάτων εἰς μα-
 νώτερον μεταβάλλῃ, προσωθεῖσθαι πάλιν ἀνάγκη καὶ ὑπερχεῖσθαι· ἡ δὲ
 ὑπέρχουσις οὐκ ἂν γένοιτο πάλιν μὴ ὄντος κενοῦ τοῦ κεχωρισμένου ὁληγόντι
 ἔξω τοῦ παντός, ὥστε εἰς τὸ αὐτὸ πάλιν ἤκει ὁ λόγος· ἀναιρουμένου γὰρ
 τοῦ κενοῦ ἀναιρεῖται πύλησις, ἧς ἀναιρουμένης εἰσάγεται τὸ κενόν. οὐ γὰρ
 35 ὁμῶς εἰς σῶμα κυμανεῖ τὸ πᾶν, ἀλλ' εἰς κενὸν πάντως· ἔστι δὲ τις καὶ
 ἄλλη πλασματώδης ὑπόθεσις ἐπὶ τῶν γενέσεων. εἶποι γὰρ ἂν τις, ὅτι ὅταν 15
 μεταβάλλῃ κυματιῶν ὕδωρ εἰς μείζονα ἀέρα, ἄλλοις ἀήρ ὀπουσῶν ἴσος τούτῳ
 μεταβάλλων εἰς κυματιῶν ὕδωρ φυλάττει τὴν ἰσότητα, ἢ καὶ πῦρ ἐνίοτε

2 λόγων δ' (omisso ἦν) E 4 post καὶ add. τῆς aF 5 τε om. a post καὶ
 add. τὴν a 10 γενέσθαι aF, sed is correctus 12 πλήθους EF Themistius
 p. 302,16: πλήθος a 17 ὅλης F 19 γίνουτ' a 27 προσωθούτων scripsi:
 προσωθούτων libri 28 ἐπὶ μόνων κτλ. contrarium contendit Themistius p. 302,23
 33 εἰς] ei ut v. 35 E 37 ὀπουσῶν ἴσος aF: ὀπου ἦν ἴσος E 38 μεταβαλῶν F
 ὕδωρ om. E ἢ aF: om. E

εἰς ἀέρα μεταβάλλον τὴν ἀναλογίαν τηρεῖ. οὕτω γὰρ οἶμαι κάλλιον ἀκούειν 161^r
 ἢ ὡς ὁ Θεμιστίσιος ἤκουσεν, ὅτι ἀνάγκη “ἐξ ὕδατος κυαθιαίου κυαθιαῖον
 ἀέρα γίνεσθαι”. τοῦτο δὲ ἀδύνατον. τάχα δὲ καὶ Ἀλέξανδρος οὕτως ἐξη-
 γεῖται λέγων ἴσων εἰς ἴσα γίνεσθαι τὴν μεταβολὴν· εἰ μὴ ἄρα ἀμφοτέρω
 5 ἀμφοτέροις ἴσα λέγει, ἀλλ’ οὐχὶ τῶ ὕδατι τὸν ἀέρα ὡς ὁ Θεμιστίσιος. εἰ 20
 οὖν ταῦτα ἄτοπα τό τε μὴ εἶναι κίνησιν καὶ τὸ ὑπερχεισθαι τὸ πᾶν καὶ
 τὸ ἴσας γίνεσθαι τὰς μεταβολάς, ἀνάγκη κενὸν ἐν τοῖς σώμασι μειγμένον
 εἶναι. οὕτως γὰρ μόνως ἔσσεσθαι πῦρ καὶ μάνωσιν, καὶ μηδὲν ἀκο-
 λουθήσειν ἐτι τῶν εἰρημένων ἀτόπων.

10 p. 216^b 30 Εἰ μὲν οὖν τὸ μανὸν λέγουσι ἕως τοῦ ἀσύμβλητα γὰρ 32
 τὰ τάχη.

Παραστάς ὡς οἶόν τε ἦν τοῖς ἀπὸ τοῦ μανοῦ καὶ πυκνοῦ τὸ κενὸν
 εἰσάγουσι λόγοις καὶ προθέμενος ὑπαντήσαι πρὸς αὐτοὺς διαιρεῖ πάλιν τὸ
 κενὸν εἰς τε τὸ κεχωρισμένον καὶ τὸ ἀχώριστον· καὶ κεχωρισμένον μὲν 35
 15 κενὸν λέγει τὸ καθ’ αὐτὸ ὄν διάστημα συνεχὲς δεκτικὸν μὲν σώματος μὴ
 μέντοι δεδεγμένον, μὴ χωριστὸν δὲ τὸ διεσπαρμένον ἐν τοῖς σώμασιν·
 αὐτὰ γὰρ ἦσαν αἱ δύο τῶν τὸ κενὸν λεγόντων ὑποθέσεις. διαιρεῖ δὲ οἶμαι
 νῦν τὸ διεσπαρμένον εἰς τε τὸ κατὰ μεγάλα διεσπαρμένον καὶ εἰς τὸ μὴ
 κατὰ μεγάλα· καὶ λέγει ὅτι οἱ τὸ μανὸν λέγοντες, εἰ μὲν τοιοῦτον λέγουσιν
 20 ὡς ἔχον πολλὰ κενὰ κεχωρισμένα τουτέστιν ἔχοντα περιγραφὰς ἀξιο-
 λόγους, ἤδη ἐδεικνύεται ὅτι ἀδύνατον εἶναι κενὸν τοιοῦτον, ὡς καὶ κινεῖσθαι 40
 ἂν τι δι’ αὐτοῦ. τὸ δὲ αὐτὸ ἐδείχθη καὶ ὅτε τὸν τόπον ἐδείκνυμεν μὴ
 ὄντα διάστημά τι κεχωρισμένον. ὅλως δὲ οὐδὲ μανὸν εἶη ἂν κατὰ τοιοῦτον
 τρόπον. εἰ δὲ τὸ μανὸν λέγοιεν ὡς κατὰ μικρὰ ἐνεσπαρμένου τοῦ κενοῦ
 25 καὶ μὴ χωριστοῦ, πιθανωτέρα μὲν ἢ ὑπόθεσις καὶ ἤττον ἀδύνατος δοκοῦσα,
 συμβαίνει δὲ καὶ ταύτη ἄτοπα τὰ ῥηθησόμενα· πρῶτον μὲν ὅτι οὐ πάσης
 κινήσεως αἴτιον τὸ τοιοῦτον κενόν, ἀλλ’ εἴπερ ἄρα, τῆς ἄνω. τὸ γὰρ μα-
 νόν, ὅπερ δοκεῖ μανόν, διὰ τὸ ἐν αὐτῶ τοιοῦτον κενὸν κοῦφόν ἐστι καὶ 45
 ἀνώφορον. διὸ καὶ τὸ πῦρ μανὸν εἶναι καὶ αὐτοῖ φασι. τί οὖν αἴτιον
 30 ἔσται τῆς ἐπὶ τὸ κάτω κινήσεως, ὅπερ μετ’ ὀλίγον ἐπάξει; ἀλλὰ νῦν
 συγχωρήσας τὸ μανὸν αἴτιον εἶναι τῆς ἐπὶ τὸ ἄνω κινήσεως, πῶς αἴτιον
 αὐτὸ τῆς τοπικῆς κινήσεως συμβαίνει γίνεσθαι, δεῖκνυσιν, ὅτι οὐχ οὕτως
 ὡς τὸ δι’ οὐ ἢ κινήσεις, ὡς ἔλεγον οἱ τὸ κεχωρισμένον εἰσάγοντες κενόν,
 ἀλλ’ ὡς αὐτὸ κινεῖν καὶ ὡς τὸ ὑφ’ οὗ, ὥσπερ ἢ φύσις ἐδείχθη κινουσα·
 35 προσφωῶς δὲ καὶ χαριέντως εἰς παράδειγμα παρέθετο τοῦ ἐν ὕδατι πεφυ- 50

1 μεταβάλλον scripsi: μεταβάλλον E: μεταβαλόν aF 2 Θεμιστίσιος p. 303,1
 3 γένεσθαι Themistius καὶ ὁ aF 4 ἴσων aF 6 κίνησιν] κενὸν a
 8 μηδὲν aF ἀκολουθήσαι aF 9 ἄτοπον E 12 παραστήσας a ante πυκνοῦ
 add. τοῦ a 14 τὸ (post καὶ) om. E 17 post ὑποθέσεις in contextu habet ἐν-
 θεν δεῖ γράψαι E 18 εἰς τε—μὴ κατὰ μεγάλα] καὶ εἰς τὸ κατὰ μικρὰ F
 20 κενὰ om. aF 24 ἐνεσπαρμένου E 27 ἀλλ’ εἴπερ—κενόν (28) iteravit initio
 folii E

σημένους ἀσχοῦς, οἷτινες καὶ τὰ ὑποκείμενα κουφίζουσιν ὡς τὰ ἐν θαλάττῃ 161^r
 δίκτυα καὶ τὰ ἐπικείμενα αὐτοῖς· πολλοὶ γοῦν ποταμοὺς διαπεραιοῦνται
 πορθυεῖσι τοῖς ἀσχοῖς χρώμενοι. οὕτω δὲ καὶ τὸ κενὸν δοκεῖ τὰ σώματα
 τὰ ἐν οἷς ἐστι κουφίζειν τῷ αὐτῷ ἄνω φέρεσθαι. εἰ δὴ τοιοῦτον τὸ κενόν,
 5 δύο ἄτοπα ἐπάγει τέως, ἐν μὲν τὸ εἶναι τινα κίνησιν καὶ φορὰν κενοῦ.
 πῶς γὰρ οἶόν τε φορὰν εἶναι κενοῦ κενοῦ γε ὄντος; δεύτερον εἰ ἄνω φέ-
 ρεται κατὰ φύσιν | τὸ κενόν, ἔσται ἐν τῷ ἄνω ὡς ἐν τόπῳ δηλονότι ὥστε 161^v
 καὶ αὐτὸς δηλονότι κενὸν ἔσται, ὥστε ἔσται τὸ κενὸν ἐν κενῷ. ἐπὶ δὲ
 τούτοις ἐπάγει τὸ ἐπόμενον ἄτοπον τοῖς ἀνώφορον λέγουσι τὸ κενόν· ἔστω
 10 γὰρ τοῦτο τῆς ἐπὶ τὸ ἄνω κινήσεως αἷτιον. τί δὴ ἐροῦσιν ἐπὶ τοῦ βαρέος,
 καὶ πῶς τὴν αἰτίαν ἀποδώσουσι τοῦ κάτω φέρεσθαι; οὐ γὰρ δὴ καὶ ταύ-
 τῆς τὸ κενὸν ἔσται αἷτιον· οὐ γὰρ ἐπισπάσεται κάτω καὶ τὰ ἐν οἷς ἐστι 5
 σώματα. ὥστε οὐχ ἀπλῶς τῆς κατὰ τόπον κινήσεως αἷτιον αὐτοῖς τὸ κενόν,
 ἀλλὰ ἄλλο τι τὸ καὶ τῆς κάτω καὶ τῆς ἄνω κινήσεως αἷτιον. ὡς γὰρ καθ'
 15 οὗς ἡ φύσις αἰτία κινήσεώς ἐστι τοῖς σώμασιν, οὐ τῆς ἄνω μόνον εἶναι
 λέγεται ἀλλ' ὁμοίως ἀμφοῖν, οὕτω καὶ τὸ κενὸν ἄν, εἰ εἴη κινήσεως αἷτιον
 ὁμοίως αἷτιον τῆς τε ἄνω καὶ τῆς κάτω ῥηθήσεται. εἰ δέ τις λέγοι τὰ
 βαρέα κατὰ τὴν ἐνοῦσαν ἐν τοῖς σώμασι κατώφορον αἰτίαν κάτω φέρεσθαι
 βαρύτερη καλουμένην, διὰ τί μὴ καὶ τὰ κοῦφα διὰ τὴν ἐν αὐτοῖς κουφό-
 20 τητα φέρεται ἐπὶ τὸ ἄνω, ἀλλὰ χωλεύει ἡ φύσις τὸ ἀντικείμενον τῇ βα- 10
 ρύτητι μὴ ἀποδιδοῦσα; ἀρμόζει δὲ οὗτος ὁ λόγος πρὸς τοὺς πάντα τὰ
 σώματα φύσει βαρέα καὶ κατώφορα λέγοντας· τοῦ δὲ ἄλλα ἄλλοις ἐπιπο-
 λάξειν οἱ μὲν τὸ κενὸν οἱ δὲ τὴν τῶν βαρυτέρων ὑφίξεισιν αἰτιῶνται.

Προστίθῃσι δὲ καὶ ἄλλο ἄτοπον τοῖς τὸ κενὸν τῆς ἄνω φορᾶς τῶν
 25 σωματίων αἰτιωμένοις. εἰ γὰρ τοῦτο αἷτιον τῆς ἐπὶ τὸ ἄνω φορᾶς ὡς
 ἑαυτῷ συναναφέρον τὰ σώματα, δῆλον ὅτι αὐτὸ καθ' αὐτὸ τὸ κενὸν τάχιστα
 ἀνοισθήσεται, εἴπερ καὶ τὰ σώματα ὀχοῦν φέρεται. καὶ τί ἄτοπον, φαίη 15
 ἂν τις; ἡ ὅτι καὶ ἀδύνατόν ἐστι κινήθηναί ὅλως τὸ κενόν. ὁ δὲ
 αὐτὸς λόγος, φησὶν, ἔσται καὶ νῦν ὁ πρότερον δεῖξας, ὅτι ἐν κενῷ οὐ γίνε-
 30 ται κίνησις, ἐπειδὴ μηδὲ λόγον τινὰ εἶχε τὸ κενὸν πρὸς τὸ πληρῆς. οὕτω
 δεῖκνυσιν ὡς οὐδὲ τὸ κενὸν κινήθησεται. εἰ γὰρ ἄλλο ἄλλου σῶμα θάττον
 κινεῖται διὰ τοῦ αὐτοῦ κινούμενον κατὰ τὴν ὑπεροχὴν ὥσπερ ἐπὶ τῶν κάτω
 φερομένων τῆς βαρύτητος, οὕτως ἐπὶ τῶν ἄνω φερομένων τῆς κουφότητος
 καὶ μαγνότητος, καὶ κατὰ ἀναλογίαν τὰ πλείονα κουφότητα ἔχοντα ἐν ἐλάτ- 20
 35 τονι χρόνῳ, ἐπεὶ τὸ κοῦφον σῶμα μηδένα λόγον ἔχει πρὸς τὸ κενὸν μηδὲ
 ὑπερέχει αὐτοῦ, οὐδ' ἂν χρόνος τις αὐτοῦ εἴη ἐν ᾧ τὸ κενὸν ἄνω τὴν ἴσην
 κινεῖται τῷ κοῦφῳ σώματι. πᾶσαν γὰρ σωματικὴν κουφότητα ὑπεραίρει

1 καὶ (post οἷτινες) om. aF 7 δηλονότι ὡς ἐν τόπῳ aF ὥστε aF: ὡς E
 8 δηλονότι aF: δῆλον E 12 fortasse καὶ κάτω τὰ 14 καθ' οὗς] καθὸ F 16 ἂν
 εἰ om. E 17 αἷτιον (ante τῆς) om. a τοῖς τε ἄνω καὶ τοῖς F λέγει E
 19 καὶ om. E 22 ἐπιπολάζειν om. E 25 σωματίοις (comp.) E 26 αὐτὸ
 om. E 26 ἀνοισθήσεται EF²: ἀν οἰσθήσεται aF¹ 27 τί libri 29 φησὶν om. E
 ὁ πρότερον aF: ὑπότερον E: ὁ γὰρ πρότερον emendator Ambrosiani 30 ἐπεὶ aF
 μηδὲ E: μὴ aF οὕτω EF: οὗτος a 31 δεῖκνυσιν ὡς] δὲ F

τὸ κενὸν κούφότητι κατὰ ἀσύμβλητον ὑπεροχὴν. ὃν γὰρ ἔχει λόγον ὁ 161^v
 χρόνος, ἐν ᾧ κινήσεται τὸ κενόν, πρὸς τὸν χρόνον ἐν ᾧ τὸ κοῦφον σῶμα,
 τοῦτον ἔξει καὶ τὸ κενὸν πρὸς τὸ σῶμα· ἀλλ' οὐδεὶς ἐστὶ τοῦ κενοῦ πρὸς 25
 τὸ σῶμα λόγος, ὡς οὐδὲ τοῦ μηδενὸς πρὸς ἀριθμὸν· οὐκ ἄρα ἐν χρόνῳ
 5 τὸ κενὸν κινεῖται οὐδὲ κινεῖται ἄρα· τὸ δὲ ἴσως προσέθηκεν ὅτι κυρίως
 μὲν λαμβανομένου τοῦ κοῦφου καὶ μανοῦ σώματος ἀναμφισβήτητον τὸ λε-
 γόμενον· τὸ δὲ ὑπ' αὐτῶν λεγόμενον κοῦφον οὐ παρὰ τὴν αὐτοῦ φύσιν
 ὃν κοῦφον ἀλλὰ διὰ τὸ μεμῖχθαι κενῷ, εἰ μὲν κατὰ τὸ σῶμα τὸ ἐν ἑαυτῷ
 πρὸς τὸ κενόν συγκρίνοιτο, ἀσύμβλητα ἂν εἶη, εἰ δὲ κατὰ τὸ κενόν πρὸς
 10 τὸ κενόν, οὐκ ἀσύμβλητα τὰ κενά· εἶη ἂν ὅν τὸ μανώτερον τὸ ὑπερέχον 30
 μὲν κατὰ τὸ κενόν, ὑπερέχόμενον δὲ κατὰ τὸ σῶμα ἐν τινὶ λόγῳ. εἰ οὖν
 ἀναιρεῖται ἢ τοῦ κενοῦ κινήσεις, οὐδὲ αἴτιον ἂν εἶη κινήσεως οὕτως ὡς
 ὑπ' αὐτοῦ κινουμένων τῶν κινουμένων διὰ τὸ αὐτὸ κινεῖσθαι, ὡς ἔλεγεν
 ἢ ἀχώριστον τὸ κενὸν λέγουσα. ἀνήρητο δὲ ἢ τοῦ κενοῦ κινήσεις καὶ δι'
 15 αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ἄτοπὸν ἐστὶν εἶναι κενοῦ κινήσιν, καὶ διὰ τὰ ἄλλα.

p. 217^a 10 Ἐπεὶ δὲ κενόν μὲν οὐ φαμεν εἶναι ἕως τοῦ οἴ μὲν δὴ 39
 διὰ ταῦτα κενόν τι φαῖεν ἂν εἶναι.

Ἐκείνων λεγόντων, ὅτι εἰ μὴ ἔστι κενόν, οὐκ ἔστι μάνωσις καὶ πύκνω- 40
 σις, εἰ δὲ μὴ εἶη μάνωσις καὶ πύκνωσις, οὐκ ἔσται κινήσεις ἢ κυμανεῖ τὸ
 20 πᾶν, αὐτὸς ἐριστάνει καλῶς, ὅτι τὸ μὲν πρῶτον συνημμένον οὐ παραδεκτόν
 (οὐδὲ γὰρ ἔστι κενόν καὶ ὁμοῦ μάνωσις ἐστὶ καὶ πύκνωσις), τὰ δὲ ἐφεξῆς
 ὡς ἠπορημένα καλῶς ἀποδέχεται. εἰ γὰρ μὴ ἔστι μάνωσις καὶ πύκνωσις
 τῷ ὄντι, ἢ οὐκ ἔσται κινήσεις ἢ κυμανεῖ τὸ πᾶν, ἢ εἰ μὴ ταῦτα, ἀνάγκη
 εἰ γίνοιτο ἐνταῦθα ὕδωρ ἐξ ἀέρος, ἀλλαχοῦ ἐξ ἴσου ὕδατος ἴσον ἀέρα γί- 45
 νεσθαι οὐ τῷ ὕδατι ἀλλὰ τῷ ἀέρι τῷ ἐξ οὗ τὸ ὕδωρ. ὅτι γὰρ οὐχ, ὡς
 25 ἤκουσαν οἱ ἐξηγηταί, ἴσον τῷ ὄγκῳ τὸν ἀέρα τῷ ὕδατι λέγει, αὐτὸς παρί-
 στησιν εἰπὼν δῆλον γὰρ ὅτι πλείων ἀήρ ἐξ ὕδατος γίνεται. καὶ
 οἶδα μὲν ὅτι τοῦτο ὡς ἔλεγον ἀκούσονται τοῦ ἀεὶ ἴσον ὕδωρ ἐξ ἀέρος
 ἔσται οἱ οὕτω τὸ ἴσον ἐκλαβόντες, ὅτι δὲ οὐχ οὕτως εἴρηται ἀλλ' ὡς
 30 ἐρμηνεύον, πῶς χρὴ τὴν ἰσότητα λαμβάνειν, ὅτι τοῦ γενομένου οὐ πρὸς τὸ
 ἐξ οὗ γίνεται, οἷον εἰ ἐξ ἀέρος ὕδωρ ἐνθάδε, ἀλλαχοῦ ἐξ ἴσου τῷ ἐνθάδε
 γενομένῳ ὕδατι ἴσον ἀέρα γεγόμενον τῷ ἐξ οὗ γέγονεν ἐνθάδε τὸ ὕδωρ. 50
 ὅτι γὰρ οὕτως ὁ Ἀριστοτέλης τὴν ἰσότητα εἶπε, δηλοῖ συμπεραινώμενος
 καὶ λέγων ἀνάγκη τοίνυν, εἰ μὴ ἔστι πύκνωσις, ἢ ἐξωθούμενον τὸ
 35 ἐχόμενον τὸ ἔσχατον κυμαίνειν ποιεῖν, ἢ ἄλλοθί που ἴσον μετα-

14 τὸ κενόν τὸ ἀχώριστον aF ἀναιρεῖτο aF 16 μὲν om. F 17 τοιαῦτα a
 19 εἶη E: ἢ aF ἔσται scripsi cf. p. 687, 25. 688, 1: ἔστι libri hic et 23 23 εἰ]
 εἶη a 25 τῷ (ante ἐξ) om. aF 27 ὅτι ὁ πλείων aF 28 οἶδα μὲν aF:
 οἶδαμην E τοῦτον E 29 τὸ (ante ἴσον) om. F ἐκβαλόντες incohaverat E
 30 ἐρμηνεύον E: ἐρμηνεύων F: ἐρμηνεύόμενον a 31 fortasse ἀλλ' οἷον, sed omnino
 hic claudicat oratio 32 τῷ ἐξ] τὸ ἐξ E

βάλλειν ἐξ ἀέρος εἰς ὕδωρ, ἵνα ὁ πᾶς ὄγκος τοῦ ὄλου ἴσος ᾗ, 161^v
 ἢ μηθεὶν κινεῖσθαι. τὸ γὰρ ἄλλοθι οὐκ ἂν προσέθηκεν, εἰ ἴσον ἔλεγε
 τῷ ὄγκῳ τὸ ὕδωρ τοῦ ἀέρος εἶναι τὸ γινόμενον τῷ ἐξ οὗ γίνεται. πῶς
 δὲ δῆλον ὅτι πλείων | ἀήρ ἐξ ὕδατος γίνεται; ἢ ὅτι ἐκ τῶν ἀγγείων 162^r
 5 δῆλον τῶν ῥηγνυμένων ἐκ τῆς τοῦ ὑγροῦ εἰς πνεῦμα μεταβολῆς, ὡς ἐπὶ
 τῶν πίθων τοῦ γλεύκους συνεχῶς ὁρᾶται γινόμενον διὰ τὴν εἰς πλείονα
 ὄγκον μεταβολήν· ἀναλαμβάνει τοίνυν τὴν ἀπορίαν βεβαιούμενος τὸ δεῖν
 εἶναι μάνωσιν καὶ πύκνωσιν, εἴπερ ἀδύνατα ἔπεται τοῖς ἀναιροῦσιν, ἵνα
 λοιπὸν δεῖξας, ὡς οὐ διὰ τὸ παρεσπαρμένον κενὸν ἀλλὰ δι' ἄλλην αἰτίαν 5
 10 ἢ μάνωσιν καὶ ἢ πύκνωσιν γίνεται, ἀνέλη τὸ κενὸν ὡς οὐκ ἀναγκαῖον πρὸς
 ταῦτα μετὰ τοῦ κίνησιν φυλάττειν. ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον, ὅτι οἱ ἴσον τὸν
 ὄγκον τῶν μεταβαλλομένων ὑποτιθέμενοι καὶ πλασματώδη λέγοντες θέσιν
 οὐ πᾶσαν κίνησιν εἰσάγουσιν, ἀλλὰ μόνην τὴν αὔξησιν καὶ τὴν γένεσιν.

Εἰπὼν δὲ ὅτι ἀνάγκη ἐστίν, εἰ μὴ εἴη κενὸν ἢ μηθεὶν κινεῖσθαι ἢ, εἰ
 15 κινεῖτό τι, συνεχῶς ἄλλου μετ' ἄλλο ὠθουμένου ἢ κυμαίνειν ἀνάγκη καὶ
 ἔξω ὑπερχεῖσθαι τὸν οὐρανὸν ἢ εἰς ἴσα γίνεσθαι τὰς μεταβολάς, ἐπήγαγε 10
 καὶ τὸν ἄλλον τρόπον, καθ' ὃν ἦν δυνατὸν μὴ ὄντος κενοῦ κίνησιν εἶναι
 καὶ τούτων συμβαίνειν μηδέν. τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ κύκλῳ ἀντιπερίστασθαι.
 ἐπὶ γὰρ τῶν κύκλῳ κινουμένων οὔτε κυμαίνειν ἀνάγκη οὔτε εἰς ἴσα μετα-
 20 βάλλειν οὔτε μάνωσιν ἢ πύκνωσιν εἶναι, διότι τὰ κύκλῳ κινούμενα τὸν
 αὐτὸν ἀεὶ κατέχει τόπον καὶ οὐ δεῖται ἐτέρας ἐπιλήψεως. εἰπὼν δὲ τοῦτο
 παρίσταται ἄλλοις τοῖς ἀποροῦσι λέγων, ὅτι κἂν ἡ κύκλῳ κίνησις λύει τὰς
 ἀπορίας οὐδεὶς δεομένη τῶν εἰρημένων, ἀλλ' οὐδὲ πᾶσα κίνησις οὐδὲ ἡ 15
 τοπικὴ κύκλῳ γίνεται. ἀλλ' ἐστὶ κίνησις τοπικὴ ἐπ' εὐθείας, ὥστε μένειν
 25 τὸ καλῶς ἠπορημένον ἐπὶ ταύτης, ὅτι πηλῆσεως μὴ οὔσης ἢ οὐκ ἔσται κί-
 νησις ἐπὶ τὸ ἄνω ἢ κάτω ἢ κυμανεῖ τὸ πᾶν ἢ εἰς ἴσα τὰς μεταβολὰς
 ἀνάγκη γίνεσθαι. ἵνα οὖν μὴ ταῦτα συμβαίνειν τὰ ἄτοπα, τὸ κενὸν εἶναι
 ὑπέθεντο, ὡς πάντων ἀπολῶν αὐτοῦ τῶν τοιούτων· ὅτι δὲ οὐκ ἐκείνων
 ἦν τὸ πιθανὸν τοῦτο τῆς ἀπορίας, ἀλλ' αὐτὸς τῷ λόγῳ παραστάς τοιοῦτον
 30 αὐτὸν ὑπέδειξεν, ἵκανῶς οἶμαι τὸ φαῖεν ἂν ἐνδείκνυται, ὡς οὐκ εἰπόντων 20
 μὲν, ἐρούντων δὲ ἡδέως, εἴ τις αὐτοῖς τὴν τοιαύτην μεταχείρησιν ἐπι-
 δείξειεν.

p. 217^a 21 Ἡμεῖς δὲ λέγομεν ἐκ τῶν ὑποκειμένων ἕως τοῦ καὶ 35
 μία ὕλη αὐτῶν.

35 Εἰπὼν ὅτι κενὸν μὲν οὐ φαμεν εἶναι, τὰ δὲ ἄλλα ἠπόρηται καλῶς
 παρὰ τοῖς ἀπορήσασιν, ὅτι εἰ μὴ εἴη πύκνωσις, ἐν τῶν εἰρημένων ἀδυνάτων

1 ἴσος ἢ E: ἰσότη aF 2 κινεῖσθαι EF: κινῆται a 4 ὁ ἀήρ aF 5 ὅτι om. F
 5 ἐκ (ante τῆς) om. a 9 δεῖξας om. E 10 ἢ (post καὶ) om. F 13 εἰσά-
 γουσι κίνησιν aF μόνον a 15 ἄλλου] ἀλλ' οὐ a 16 μεταβολὰς E
 18 συμβαίνει aF 21 κατέχειν E 23 δεομένη aF: εἰρημένη E ἀλλ' οὐ E
 24 κίνησις om. E 26 κυμαίνει E 28 ἐκεῖν ω littera erasa F 30 εἰπάντων
 ut videtur E 33 λέγωμεν Aristotelis melior memoria 35 μὲν om. aF

συμβήσεται (ἢ γὰρ οὐκ ἔσται κίνησις ἢ κυμανεῖ τὸ πᾶν ἢ ἐπὶ γε τῶν εἰς 162^r
 μέγεθος ἐπιδιδόντων ἴσῃ ἀνάγκῃ γίνεσθαι τὴν μεταβολήν), νῦν λύει τὴν
 ἀπορίαν συγχωρῶν μὲν εἶναι πῆλυσιν ἐν τοῖς σώμασιν, οὐ μέντοι διὰ τοῦτο
 5 καὶ κενὸν εἶναι ἐπιτρέπων, ἀλλ' ἄλλον τρόπον τὴν πύκνωσιν καὶ μάνωσιν 40
 5 αἰτιολογῶν ἀπὸ τῆς ὑποκειμένης τοῖς σώμασιν ὕλης, περὶ ἧς ἐν τῷ πρώτῳ
 βιβλίῳ διδάξας εἰκότως ἐκ τῶν ὑποκειμένων. ταῦτόν δὲ εἰπεῖν προωμολο-
 γημένων, ποιήσεσθαι τοὺς λόγους ἐπαγγέλλεται. εἴρηται γὰρ ὅτι ἐστὶν ἡ
 ὕλη ὑποκειμένην τι τοῖς ἐναντίοις, καὶ ἡ αὐτὴ ὕλη θερμοῦ καὶ ψυχροῦ
 10 ἐστίν, ὁμοίως δὲ καὶ ξηροῦ καὶ ὑγροῦ καὶ τῶν ἄλλων ἐναντιώσεων, μετα-
 βάλλουσα ἀπὸ θατέρου εἰς θατερον διὰ τὸ ἀεὶ ἐνεργεῖα μὲν εἶναι τὸ ἕτερον
 τῶν ἐναντίων. δυνάμει δὲ τὸ ἕτερον. καὶ τῇ μὲν ὑποστάσει οὐδέποτε
 χωρὶς ἐστὶν ἡ ὕλη ἐνὸς τῶν ἐναντίων. τῷ δὲ οἰκείῳ λόγῳ αὐτῆς καὶ τῇ 45
 ἐπινοίᾳ ἄλλη παρά ταῦτά ἐστι. καὶ μένουσα κατὰ τὸν ἀριθμὸν ἡ αὐτὴ
 ἑκάτερον δέχεται τῶν ἐναντίων. ὥσπερ οὖν τῶν κατὰ τὸ ποιὸν ἐναντιώ-
 15 σεων ἡ αὐτὴ τῷ ἀριθμῷ ἐστὶν ὑποκειμένη ὕλη οἷον θερμοῦ καὶ ψυχροῦ
 ἢ λευκοῦ καὶ μέλανος ἢ γλυκεῆς καὶ πικροῦ, οὕτω καὶ τῶν ἐν τῷ ποσῷ
 ἢ περὶ τὸ ποσὸν καὶ μετὰ ποσοῦ τοῦ τε μεγάλου καὶ μικροῦ τοῦ ἐν τοῖς
 σώμασιν ἡ αὐτὴ ἐστὶ τῷ ἀριθμῷ δεκτικὴ ὕλη. εἰ μὲν γὰρ εἶχε μέγεθος
 20 τι καθ' αὐτὴν ἡ ὕλη ὅποσονοῦν, οὐκ ἂν ἐδέξατο τὸ ἐναντίον ᾧ κατὰ φύσιν 50
 20 εἶχεν οὔτε μείζον οὔτε ἔλαττον, ὥσπερ οὐδὲ εἰ λευκὴ ἦν κατὰ φύσιν, ἐδέ-
 ξατο ἂν τὸ μέλαν· ἐπειδὴ δὲ ὥσπερ τῶν ἄλλων εἰδῶν οὕτως καὶ μεγέθους
 καὶ σώματος ἐστέρηται, καὶ τὰς ἐν τῷ μεγέθει ἐναντιώσεις ἡ αὐτὴ τῷ
 ἀριθμῷ μένουσα δέχεται. ὁῦλον δὲ τοῦτο ἐκ τῆς ἐξ ὕδατος εἰς ἀέρα με-
 25 ταβολῆς. οὐ γὰρ ἄλλη τις ἐπεισέρχεται ὕλη, ὅταν ἐξ ὕδατος ἀήρ γένηται.
 εἰ γὰρ ἡ τότε οὔσα ὕδωρ ὕλη δυνάμει ἦν ἀήρ, ὅταν ἀπὸ τοῦ δυνάμει με-
 ταβάλλῃ εἰς τὸ ἐνεργεῖα, ἡ αὐτὴ τῷ ἀριθμῷ μένουσα γίνεται ἀήρ, ἥτις
 ἦν πρότερον ὕδωρ, καὶ μείζον γίνεται τὸν ὄγκον τὸ πρότερον ἔλαττον ὃν 162^v
 οὔτε ὕλης μιγθεῖσθαι οὔτε κενὸν προσεισεληθόντος· οὐκέτι γὰρ ἂν ἦν αὕτη
 δυνάμει ἀήρ, εἴπερ μίξει τινὸς ἀήρ γέγονεν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐξ ἀέρος ὕδωρ
 30 γένηται, εἰς ἐλάττονα ὄγκον μεταβάλλει οὐδεμιᾶς ὕλης ἐξισταμένης. ἐναρ-
 γέστερον δὲ τοῦτο πεποιήκεν αὐτὸν τὸν ἀέρα λαβῶν ἐκ μείζονος ἐλάττονα
 γινόμενον καὶ ἐξ ἐλάττονος μείζονα οὔτε προσεισιόντος τινὸς οὔτε ἀπιόντος, 5
 ἀλλ' αὐτοῦ τοῦ ἀέρος παχυνομένου καὶ λεπυνομένου τῆς ἐν αὐτῷ ὕλης
 ἄμφω δυναμένης καὶ ἐκ τοῦ δυνάμει εἰς τὸ ἐνεργεῖα μεταβαλλούσης καὶ
 35 οὕτως ἐκ μείζονος εἰς ἐλάττονα ὄγκον μειοσταμένης καὶ ἐξ ἐλάττονος εἰς
 μείζονα. ἐπειδὴ δὲ οὐκ ἐξ ἀμεγέθους εἰς μέγεθος μεταβάλλει ἢ ἀνάπαλιν,
 ἀλλ' ἐκ μείζονος εἰς ἔλαττον ἢ ἐξ ἐλάττονος εἰς μείζον, ὅπερ ἔοικε τῷ
 μᾶλλον καὶ ἥττον ἐπὶ τῶν ποιοτήτων, διὰ τοῦτο δεῖκνυσι καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων

4 καὶ τὴν μάνωσιν aF

5 ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ cf. c. 9

6 προωμολογημέν*ν

littera erasa F

7 ποιήσεσθαι E

10 ἀεὶ om. F

16 ἢ (ante λευκοῦ)

om. a
τος F

25 ὕδωρ om. aF

μεταβάλλῃ E: μεταβά F: μεταβάλλει a

32 προσιόν-

38 διὰ τοῦτο — ποιοτήτων (689, 1) om. F

ποιότητων, ὅτι ὡς εἰς τὰ ἐναντία οὕτω καὶ εἰς τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον μετα- 162^v
βάλλει τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον. ὡς γὰρ ἐκ θερμοῦ ψυχρὸν καὶ ἐκ ψυχροῦ 10
θερμὸν γίνεται ἢ αὐτὴ ὕλη, ὅτι ἦν ἄμφω δυνάμει, οὕτω καὶ ἐκ θερμοῦ
μᾶλλον θερμὸν. οὐ γὰρ οὕτω μεταβάλλει ὡς τινων πρότερον μὲν τοῦ ὑπο-
5 κειμένου μορίων μὴ ὄντων θερμῶν, νῦν δὲ γεγονότων θερμῶν, ὡς τοῦ ἥττον
θερμοῦ μίξει τῶν μὴ θερμῶν ὄντος ταιούτου. καὶ γὰρ ὅτε ἦν ἥττον θερμὸν
τὸ σῶμα, ὁμοίως πᾶσα ἡ ὕλη ἦν ταιαύτη, καὶ ὅτε μᾶλλον ἐγένετο θερμῆ,
πᾶσα ὁμοίως ἐπιδέδωκεν. ἂν γὰρ ἄλλα μὲν αὐτῆς εἴη θερμὰ, ὅτε ἥττον 15
ἔστι θερμῆ, ἄλλα δὲ ὅτε μᾶλλον, οὐκέτι ἢ αὐτὴ κατ' ἀριθμὸν θερμοτέρα
10 γίνεται καὶ ἥττον θερμῆ δεχομένη τὸ μᾶλλον τε καὶ ἥττον, ἀλλ' ἄλλο τι
θερμὸν τῷ προϋπάρχοντι προσγίνεται τε καὶ προσμίγνυται. ὡς οὖν ἐπὶ
τούτων, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ μανουμένου καὶ πυκνουμένου καὶ
μειζονος γινομένου καὶ ἐλάττονος ἢ αὐτῆ ἔστιν ὕλη ἄμφω δεχομένη καὶ
οὐκ ἔξωθεν τι εἰσὶν ἢ ἐξῆν, ὡς οἱ τὸ κενὸν εἰσάγοντες λέγουσιν. ἀγνωσύν-
15 των γὰρ ἔστι τὴν τῆς ὕλης φύσιν, ὡς ἡ αὐτὴ μένουσα δέχεται τὰ ἐναντία. 20

Δείξας δὲ ἐπὶ τῶν ἄλλων ποιότητων, ὅτι τὸ αὐτὸ μένον ὑποκείμενον
δέχεται τὸ μᾶλλον τε καὶ τὸ ἥττον, δείκνυσιν αὐτὸ καὶ ἐπὶ τοῦ σχήματος,
ἐπειδὴ κἂν ποιὸν ἔστιν, ἀλλὰ πολλὴν ἔχει πρὸς μέγεθός τε καὶ ποσότητα
κοινωνίαν. ἐὰν γὰρ μείζονος κύκλου περιφέρεια εἰς ἐλάττονος κύκλου
20 κατακαμφθῆ σύστασιν, οὐ τῷ τινὰ μέρη τῆς περιφερείας πρότερον μὴ ὄντα
κυρτὰ ἀλλ' εὐθέα νῦν κυρτωθῆναι εἰς ἐλάττονα συνάγεται κύκλον, ἀλλὰ 25
τῷ τὰ ἥττον κυρτὰ μᾶλλον γενέσθαι κυρτὰ. κἂν τε οὖν ἢ αὐτὴ λέγοιτο
περιφέρεια ἢ πρότερον μὲν ἥττον οὔσα κυρτῆ ὕστερον δὲ γενομένη μᾶλλον,
κἂν τε ἄλλη μὲν ἐκεῖνη ἄλλη δὲ αὕτη, τοῦτο πρόδηλόν ἐστιν, ὅτι οὐχ ὡς
25 εὐθεῖ κυρτότης ἐπεγένετο, ἀλλ' ὅτι τὸ ἥττον κυρτὸν μᾶλλον κυρτὸν γέγονε.
καὶ ἔοικε τὸ ἢ ἄλλη προσθεῖναι εἰς περιουσίαν ἀποδείξεως· κἂν γὰρ μὴ
βούληται τις τὴν αὐτὴν εἶναι περιφέρειαν τὴν πρότερον μὲν ἥττον κυρτὴν
τὰ νῦν δὲ μᾶλλον γενομένην, ἀλλὰ ἄλλην καὶ ἄλλην λέγει, καὶ οὕτως οὐχ 30
ὡς εὐθεῖ κυρτὸν ἐπεισῆλθεν, ἀλλὰ τὸ ἥττον κυρτὸν μᾶλλον ἐγένετο κυρτόν·
30 ὅπως γὰρ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον λέγεται οὐκ ἔν τῷ διαλείπειν τι εἶδος ἐν
τῷ ἥττον λεγομένῳ καὶ μὴ διαλείπειν ἐν τῷ μᾶλλον. οὐ γὰρ προσεισέρ-
χεται τι εἶδος, ἀλλὰ τὸ ὅλον ἐπιτείνεται ἢ ἀνίσταται, ὡς τὸ θερμότερον, ὡς
τὸ γλυκύτερον, ὡς τὸ λευκότερον. οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ μεγέθους καὶ σμικρά-
τητος τοῦ αἰσθητοῦ ὄγκου οὐ προσλαβοῦσα ἡ ὕλη ἕτερον μέγεθος ἐπεκτεί-
35 νεται ἢ ἀποβαλοῦσα συστέλλεται, ὡς λέγουσιν οἱ τὸ κενὸν αἰτιώμενοι, ἀλλὰ 35
τὸ αὐτὸ μένον ὑποκείμενον, ὅπερ ἦν δυνάμει μείζον. γέγονεν ἐνεργεία μείζον

1 οὕτω καὶ E: οὕτως aF 5 δὲ ante νῦν posuit E 10 post θερμῆ adde-
bat ἄλλα δὲ — ἀριθμὸν (9), sed deleuit F δεχομένη aF: γενομένη E 13 γινο-
μένη F 17 τὸ (post καὶ) om. aE 18 ἔστιν E: ἦν F: ἡ a 20 κατα-
καμφῆ F τῆς aF: καὶ E πρότερον E 21 εὐθεῖα a 23 ἥττον
om. a 25 εὐθεῖ (cf. v. 29) a: εὐθῆ EF 28 τὰ νῦν aF: ὕστερον E 30 καὶ
om. a 33 σμικρότητος καὶ μεγέθους a ut Themistius p. 308, 5 34 προσλαμβά-
νοῦσα a 35 ἀποβάλλουσα aE at cf. Themistius l. c. 36 μείζον — ἐνεργεία (690, 1)
om. E

ἐξ ἐλαττονος, καὶ ὅπερ ἦν δυνάμει ἐλαττον, γέγονεν ἐνεργείᾳ ἐλαττον ἐκ 162^v
 μείζονος. τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ εἶναι θεκτικὴν τῶν ἐναντίων τὴν ὑποκειμένην
 φύσιν. ὅπερ ἐδήλωσε διὰ τοῦ ἡ δυνάμει ὄλη οὐσα οὐχ ὅτι δυνάμει ὄλη
 ἐστὶ λέγων, ἀλλ' ὅτι ἡ ὄλη δυνάμει ταυτά ἐστίν. ὡς δὲ κατὰ πᾶν μόνιον
 5 ἡ φλόξ καὶ θερμὴ καὶ λευκὴ ἐστίν, οὕτω κατὰ πᾶν μόνιον καὶ μαγὴ ἐστίν
 καὶ οὐχὶ κατὰ τὴν τοῦ κενοῦ μίξιν. οὕτω δὲ καὶ ἡ θερμότης ἢ πρότερον 40
 πρὸς τὴν ὕστερον οὐ τῷ προσεισιέναι τι ἢ ἀπιέναι ἔχει τὸ μᾶλλον καὶ
 τὸ ἥττον· οὐ γὰρ προσεισέρχεται τι ἢ ἀπέρχεται εἶδος, ἀλλ' ἀνίσταται ἢ ἐπι-
 τείνεται τὸ αὐτό. αἰσθητὸν δὲ ὄγκον τὸν ἔνυλον εἶπεν ὡς πρὸς ἀντιδια-
 10 στολὴν τοῦ νοητοῦ καὶ τοῦ μαθηματικοῦ. ὁ γὰρ αἰσθητὸς καὶ ἔνυλος
 οὗτός ἐστιν ὁ ἐκτεινόμενος καὶ συστέλλομενος. ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον, ὅτι
 καὶ τὸ μέγεθος εἶδος τι εἶναι βούλεται καὶ τὸ μικρὸν καὶ μέγα μεγέθους
 εἰδητικὰς διαφορὰς· λόγοι γὰρ καὶ οὗτοι συμπληρωτικοὶ τῶν εἰδῶν προσέ- 45
 ρχονται εἰς τὴν ὄλην· ὡς γὰρ ὑπὸ λευκοῦ καὶ μέλανος καὶ θερμοῦ καὶ
 15 ψυχροῦ καὶ τῶν τοιοῦτων συμπληροῦνται τὰ ζῆα καὶ τὰ φυτά, οὕτω καὶ
 ὑπὸ μεγέθους οἰκείου. διὸ καὶ ὄρισται ἐν ἐκάστω τῶν ζῆων τό τε μέ-
 γιστον καὶ τὸ ἐλάχιστον μέγεθος.

p. 217^b 11 "Ἐστὶ δὲ τὸ μὲν πυκνὸν βαρὺ, τὸ δὲ μανὸν κοῦφον.

Δείξας ὅπως δυνατόν εἶναι μάνωσιν καὶ πύκνωσιν καὶ κενοῦ μὴ ὄντος
 20 (ἀρκεῖν γὰρ τὴν τῆς ὄλης ἐπιτηδεϊότητα πρὸς τὴν ἕκτασίν τε καὶ τὴν 50
 συστολὴν τοῦ σωματικοῦ μεγέθους) ἐφεξῆς δείκνυσσι, πῶς τῷ μανῷ καὶ
 πυκνῷ ἢ διαφορὰ τῶν κατ' εὐθείαν κινήσεων ἀκολουθεῖ. εἰ γὰρ τὸ μανὸν
 κοῦφόν ἐστι, τὸ δὲ κοῦφον ἄνω κινεῖται τῇ αὐτοῦ φύσει, ὁῦλον ὅτι τὸ
 μανὸν γινόμενον οὐ διὰ τὸ κενόν, ἀλλὰ διὰ τὴν ὑποκειμένην ὄλην τούτῳ,
 25 ἐπειδὴ ἅμα τῷ μανὸν εἶναι καὶ κοῦφόν ἐστίν ἄνω κινῆσεται. ὁμοίως δὲ
 εἰ τὸ πυκνὸν καὶ βαρὺ, τὸ δὲ βαρὺ κάτω, ἔξομεν τὰς αἰτίας τῆς κατὰ τόπον
 ἐπ' εὐθείας κινήσεως | οὐ δεόμενοι τοῦ κενοῦ. 163^r

p. 217^b 12 "Ἐτι ὅσπερ ἡ τοῦ κύκλου περιφέρεια ἕως τοῦ οὕτω καὶ
 τὸ πᾶν συναγωγὴ καὶ διαστολὴ τῆς αὐτῆς ὄλης.

30 Αὕτη ἡ ῥῆσις δοκεῖ τὰ πρότερον εἰρημένα πάλιν λέγειν, πῶς τὰ μᾶλλον 5
 καὶ ἥττον γινόμενα οὐ προσθήκη τινὸς ἢ ἀφαιρέσει τοῦτο πάσχει οὔτε ἐπὶ
 τοῦ κυρτοῦ σχήματος οὔτε ἐπὶ τῆς τοῦ πυρὸς θερμότητος οὔτε ἐπὶ τῆς
 τοῦ μεγέθους ἐπιτάσεως τε καὶ ἀνέσεως, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς ὄλης εἰς τάναντία
 μεταβαλλομένης. καὶ οὐδὲν τοῖς ἡρῆ εἰρημένοις περὶ τούτων προστίθησιν,

1 ἐλαττον καὶ μείζονος E 3 ὄλη certe ante οὐσα non habet Aristoteles 4 δὲ
 κατὰ τὸ πᾶν a 6 καὶ (ante οὐχί) om. aF καὶ (post δὲ) om. aF ante ἡ
 πρότερον add. καὶ a: superscriptis F 7 προσιέναι aF 9 τὸ ἔνυλον a
 10 τοῦ (post καὶ) om. E 23 αὐτοῦ EF 24 γινόμενον a τούτῳ aF:
 τοῦτο E 25 ante ἄνω add. καὶ a et supra E: om. F 26 καὶ (post πυκνόν)
 om. F 27 οὐ] μὴ aF 29 συναγωγὴ καὶ διαστολὴ E: dativi exstant in Aristote-
 telis editionibus 30 λέγει a 31 τούτου a

ἐν οἷς ἔλεγεν “ὥσπερ γε οὐδὲ ἡ τοῦ μείζονος κύκλου περιφέρεια καὶ κυρτό- 163^c
της” καὶ τὰ ἐξῆς, ἀλλ’ ἐκείνων τίς ἐστί παράφρασις· διὸ καὶ ἐν τισιν 10
ἀντιγράφοις οὐ φέρεται ὡς ἀπὸ παραγραφῆς εἰσενεχθεῖσα (τοιούτος καὶ ὁ
τοῦ λόγου χαρακτήρ), ἀλλ’ ἔπεται τῇ δεῖξει τῇ λεγούσῃ “ἔστι δὲ τὸ μὲν
5 πυκνὸν βαρὺ, τὸ δὲ μανὸν κοῦφον” ἢ λέγουσα “δύο γάρ ἐστιν ἀφ’ ἑκατέ-
ρου τοῦ τε πυκνοῦ καὶ τοῦ μανοῦ” καὶ τὰ ἐξῆς.

p. 217^b 16 Δύο γάρ ἐστιν ἀφ’ ἑκατέρου τοῦ τε πυκνοῦ καὶ τοῦ
μανοῦ ἕως τοῦ ἐπὶ μολύβδου καὶ σιδήρου. 15

Εἰπὼν ὅτι τὸ μὲν πυκνὸν βαρὺ ἐστί, τὸ δὲ μανὸν κοῦφον, προστίθησιν
10 ὅτι οὐ τὸ βαρὺ μόνον ἔπεται τῷ πυκνῷ, ἀλλὰ καὶ τὸ σκληρόν· καὶ αὐ-
τὸ πάλιν τῷ μανῷ οὐ τὸ κοῦφον μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ μαλακόν. ὡς δύο εἶναι
ἀφ’ ἑκατέρου τοῦ τε πυκνοῦ καὶ τοῦ μανοῦ καὶ τοῦ μὲν τὸ βαρὺ
καὶ σκληρόν, τοῦ δὲ τὸ κοῦφον καὶ μαλακόν· τὴν δὲ χρεῖαν τῆς τοῦ μα-
λακοῦ καὶ σκληροῦ προσθήκης μετ’ ἕλιγον εἰσόμεθα, ὅταν διὰ ταύτης τῶν 20
15 ἄλλων τριῶν κινήσεων τῶν παρὰ τὴν τοπικὴν αἰτίαν τὴν ὕλην δεικνύη·
ὅτι δὲ τοῦτο, καὶ ἐπὶ τῶν πλείονων οὕτως ἔχῃ, οὐκ ἐπὶ πάντων ἐστὶν
ἀπαράβατον, ὑπέμνησεν ἡμᾶς διὰ σιδήρου καὶ μολύβδου. ὁ γὰρ μολύβδος
καίτοι μαλακώτερος ὢν τοῦ σιδήρου βαρύτερος ὅμως ἐστὶν αὐτοῦ ἐν τῷ
ἴσῳ ὄγκῳ καὶ μανότερος. καὶ μήποτε οὐ μάτην τοῦτο προστέθεικεν, ἀλλ’
20 ἐνδεικνύμενος ὅτι τὸ μανὸν εἰδὸς τι καὶ αὐτὸ ἐστὶν οὐ κατὰ παρεμπλοκὴν
πλείονος κενοῦ γινόμενον· εἰ γὰρ τοῦτο, καὶ κουφότερον πάντως ἦν. νῦν 25
δὲ οὐχ οὕτως ἔχον φαίνεται, εἴπερ ὁ μολύβδος μανότερος ὢν τοῦ σιδήρου
καὶ ἀπαλότερος βαρύτερος ὅμως ἐστὶν αὐτοῦ.

p. 217^b 20 Ἐκ δὲ τῶν εἰρημένων φανερόν ἐστὶν ἕως τοῦ καὶ οὐ 30
25 φορᾶς ἀλλ’ ἑτεροιώσεως μαλλόν.

Οἱ τὸ κενὸν λέγοντες οἱ μὲν ἐνεργεῖα ἔλεγον αὐτὸ εἶναι ἀει ἀποκε-
κριμένον τῶν σωμάτων, οἱ δὲ δυνάμει ὡς γινόμενον καὶ ἀπολλύμενον τοῖς
σώμασι. καὶ τῶν ἀποκεκριμένων καὶ ἐνεργεῖα λεγόντων οἱ μὲν ἀπλῶς καὶ
καθ’ αὐτὸ εἶναι ἔλεγον ἐκτὸς τῶν σωμάτων ὡς οἱ τὸ κενὸν ἐκτὸς τοῦ
30 κόσμου τιθέντες, οἱ δὲ ἀποκεκριμένον μὲν καὶ ὡς ἐνεργεῖα, οὐ μόντοι καθ’
αὐτὸ ὄν, ἀλλ’ ἐν τοῖς σώμασι παρεσπαρμένον, καὶ διακόπτον αὐτῶν τὴν 35
συνέχειαν, ὃ καὶ μανότητος αἴτιον ἐγίνετο. ἔδειξεν οὖν ὅτι οὔτε ὡς καθ’

1 ἔλεγεν p. 217^b 2 4 post μὲν add. πῦρ F 5 ἀφ’ EF ut in lemme v. 7. 12 et
Arist. codd. EI: ἐφ’ Aristotelis vulgata 7 ἀφ’ EF: ἐφ’ a 8 μολύβδου E et in inter-
pretatione EF 10 βαρὺ] κοῦφον E 12 καὶ (ante τοῦ) om. aF 13 ante σκληρόν
add. τὸ aF 16 ἔχει F 17 ἡμᾶς om. E 18 καίτοι] καὶ τι E 21 κουφώτατον
compendiose E 24 ἐστὶν EF: om. a et Aristoteles 26 τὸ κενὸν aF cf. p. 692, 15
κενὸν E ἀποκεκριμένον E 27 τῶν σωμάτων—ἀποκεκριμένον (28) om. E
28 ἀποκεκριμένον transposuit post λεγόντων a: λεγόντων post ἀποκεκριμένον transiecit F
30 post κόσμου habet δι’ ὄλου τοῦ κόσμου E 31 ἀλλὰ παρεσπαρμένον ἐν τοῖς σώμασι
aF 32 ἐγίνετο E: γίνεται aF καθ’ foramine haustum E

αὐτὸ οὕτε ὡς ἐν τοῖς σώμασι παρεσπαρμένον ἐστίν· ὥστε κατ' οὐδένα 163^r
 τρόπον ὡς ἐνεργεῖα ὄν καὶ ἀποκεκριμένον. “δυναμίει δέ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος,
 λέγει ἂν τοῦτο, πρὸς ὃ τοὺς ὑστέρους ἐποιήσατο λόγους, ὃ τῷ ἐγκεκράσθαι
 καὶ μεμῆχθαι τοῖς σώμασι μανότητος καὶ κουφότητος αὐτοῖς αἴτιον ἐλέγετο
 5 γίνεσθαι· τοῦτο δ' ἂν εἴη οἶμαι τὸ παρεσπαρμένον κενόν· ὅτι δὲ μὴ
 εἰσάγει τὴν μανότητα τὸ κενόν, δέδεικται”. ταῦτα μὲν ὁ Ἀλέξανδρος. ἐπι- 40
 στησαι δὲ ἄξιον, εἰ τὸ δυναμίει κενὸν αἴτιον εἴρηται μανώσεως, ἀλλ' οὐχὶ
 τὸ ἐνεργεῖα παρεσπαρμένον. μήποτε οὖν δυναμίει λέγει κενὸν τὸ μήπω
 μὲν ὄν, κατὰ διάστασιν δὲ τῶν σωμάτων ἄλλοτε ἄλλου γινόμενον, ὥσπερ
 10 ἡμεῖς τοὺς πόρους γίνεσθαι φάμεν, ἐν οἷς ἐστὶν αἰεὶ τι λεπτότερον τοῦ πε-
 ριέχοντος σώματος. ὁῦλον δὲ ὅτι εἰ τὸ ἐνεργεῖα κενὸν οὐκ ἔχει πάροdon
 εἰς τὰ ὄντα, οὐδὲ τὸ δυναμίει ἔξει· τὸ γὰρ δυναμίει τοῦτό ἐστι πανταχοῦ
 τὸ πεφυκὸς εἰς ἐνέργειαν ἄγεσθαι πάντως, ἐὰν μὴ προαπαγορεύσῃ πρὸς τὸ 45
 εἶναι τὸ ὑποκείμενον.

15 Δείξας δὲ ὅτι μὴ ἐστὶν ὅλως κενόν, ἐπειδὴ οἱ τὸ κενόν τιθέμενοι ὡς
 αἴτιον αὐτὴ κινήσεως ἐτίθεντο, συγκραταβαίνων τῷ λόγῳ καὶ τὴν δυνατὴν
 αὐτῷ διόρθωσιν ἐπάγων ὑπομιμνήσκει, ὅτι εἰ τὸ τῆς κατὰ τόπον κινήσεως
 αἴτιον τοῦτο λέγουσι τὸ κενόν, αἴτιον δὲ ταύτης ἢ ὕλη δεστικὴ μανότητος
 οὕσα καὶ πυκνότητος, ἢ ἀκριβέστερον εἰπεῖν κουφότητος καὶ βαρότητας,
 20 λεγέσθω ἢ ὕλη κενόν. καὶ γὰρ ἐπιπρέπει ταύτη τὸ ὄνομα. καὶ εἴπερ
 εἴη ἐν ὑποστάσει, αὕτη ἂν εἴη τὸ κενόν, ἥτις δέδεικται μὲν τῶν ὄντων 50
 οὕσα, οὐδὲν δὲ τῶν συνεγνωσμένων εἰδῶν, ἀλλὰ κατὰ ἀφαίρεσιν ὡς κενὴ
 πάντων νοουμένη. ἐπειδὴ δὲ τὸ μανὸν καὶ τὸ πυκνὸν ἐκάτερον, δύο εἶχε
 συνεδρεύοντα, τὸ μὲν μανὸν τὸ τε κοῦφον καὶ τὸ μαλακόν, τὸ δὲ πυκνὸν
 25 τὸ τε βαρὺ καὶ τὸ σκληρόν, εἰκότως τὸ μανὸν καὶ πυκνὸν κατὰ μὲν τὸ
 κοῦφον καὶ βαρὺ τῆς ἐπ' εὐθείας κινήσεως ἐστὶν αἴτια, κατὰ δὲ τὸ μαλα-
 κὸν καὶ σκληρὸν ταύτης μὲν οὐκέτι, εὐπαθείας δὲ καὶ δυσπαθείας, καθ'
 ὅς αἱ μεταβολαὶ καὶ ἐτεροιώσεις γίνονται. καὶ γὰρ | εὐπαθὲς μὲν τὸ 163^v
 μαλακόν ἐστὶ, δυσπαθὲς δὲ τὸ σκληρόν· ἔδειξεν οὖν εὐθὺς διὰ τούτων, ὅτι
 30 καὶ τῆς κατὰ ἀλλοιώσιν κινήσεως ἢ ὕλη ἐστὶν αἰτία καὶ οὐχὶ τὸ κενόν,
 εἴπερ ἢ ἀλλοιώσιν τῆ σκληρότητι καὶ μαλακότητι ἀκολουθεῖ. αὐτὰ δὲ τῆ
 μανώσει καὶ πυκνώσει, αὐτὰ δὲ διὰ τὴν ὕλην. ἀλλοιώσιν δὲ νῦν ἀκουστέον
 οὐ τὴν κατὰ ποιότητα μόνην μεταβολήν, ἀλλὰ καὶ τὴν κατὰ ποσότητα καὶ
 τὴν κατ' οὐσίαν· τὸ γὰρ ποιεῖν καὶ πάσχειν ἐν πᾶσι τούτοις θεωρεῖται 5
 35 τοῖς εἰδέσει. καὶ ἰδοὺ νῦν ὁῦλον γέγονε, τίνος ἕνεκεν ἢ τοῦ μαλακοῦ καὶ
 σκληροῦ παρελήφθη ἀντίθεσις, ἵνα γὰρ δείξῃ ὅτι διὰ ταύτης καὶ τῶν ἄλλων
 τριῶν τῆς κινήσεως εἰδῶν αἰτία ἐστὶν ἢ ὕλη, τῆς κατὰ ποιότητα, τῆς κατὰ
 ποσότητα, τῆς κατ' οὐσίαν. εἰπόντων δέ. ὅτι ἢ τοῦ βαρέος καὶ κούφου ὕλη
 κινήσεως αἰτία. προσέθηκε τὸ ἢ τοιαύτη, διότι πάσαις μὲν ὑπόκειται ταῖς

7 δὲ om. E 8 παρεσπαρμένον ἐν τοῖς σώμασι F μήπω μένον κατὰστασι
 δὲ E 13 εἰς om. F προαγορεύσῃ E 17 αὐτὸς a post ὑπομιμνή-
 σκει add. λέγων a ὅτι εἰ| οἱ F 20 ἐπιπρέπει E 25 καὶ σκληρὸν sic E
 27 εὐπαθείας] ἐπευθείας E 34 τούτοις πᾶσι E 36 ἐλήφθη aF
 39 τοιαύτη

διαφοραῖς ἢ ὕλη, οὐ κατὰ πάσας δὲ κινήσεως τῆς κατὰ τόπον ἐστὶν αἰτία, 163^v
ἀλλὰ κατὰ μόνην τὴν τοῦ κούφου καὶ βαρέος ἀντίθεσιν. 10

p. 217^b 27 Καὶ περὶ μὲν κενοῦ πῶς ἔστι καὶ πῶς οὐκ ἔστι,
διωρίσθω τὸν τρόπον τοῦτον.

5 Καὶ ἐν ἀρχῇ τῶν περὶ τοῦ κενοῦ λόγων προϋπέθετο ζητεῖν, εἰ ἔστι
ἢ μὴ καὶ πῶς ἔστι καὶ τί ἐστὶ, καὶ νῦν συμπεραίνόμενος τὸν λόγον πῶς
ἔστι φησὶ καὶ πῶς οὐκ ἔστιν, ὅτι ὡς μὲν ἀποκεκριμένον κενὸν ἢ ὡς
δυνάμει οὐκ ἔστιν, εἴ τις διάστημα λέγοι τὸ κενὸν ἐστερημένον σώματος ἢ
δυνάμει ἢ ἐνεργείᾳ· εἰ μέντοι ὡς κινήσεως αἰτίαν τὴν ὕλην λέγοι τὸ κενόν, 15
10 συγχωρεῖ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον εἶναι τὸ κενόν. ταῦτα μὲν οὖν ὁ Ἄρι-
στοτέλης περὶ τοῦ κενοῦ διετάξατο· ὁ μὲντοι Λαμψακηνὸς Στρατῶν δει-
κνύουσι πειράται, ὅτι ἔστι τὸ κενὸν διαλαμβάνον τὸ πᾶν σῶμα, ὥστε μὴ
εἶναι συνεχές, λέγων ὅτι “οὐκ ἂν δι’ ὕδατος ἢ ἀέρος ἢ ἄλλου σώματος
ἐδύνατο διεκπίπτειν τὸ φῶς οὐδὲ ἢ θερμότης οὐδὲ ἄλλη δύναμις οὐδεμία
15 σωματικῆ. πῶς γὰρ ἂν αἰ τοῦ ἡλίου ἀκτῖνες διεξέπιπτον εἰς τὸ τοῦ ἀγγείου
ἔδαφος; εἰ γὰρ τὸ ὑγρὸν μὴ εἶχε πόρους, ἀλλὰ βία διέστελλον αὐτὸ αἰ 20
αὐγαί, συνέβαινεν ὑπερκεχεῖσθαι τὰ πλήρη τῶν ἀγγείων, καὶ οὐκ ἂν αἰ μὲν
τῶν ἀκτίνων ἀνεκλῶντο πρὸς τὸν ἄνω τόπον, αἰ δὲ κάτω διεξέπιπτον”.
ἀλλὰ ταῦτα μὲν οἶμαι λύειν δυνατὸν κατὰ τὰς Περιπατητικὰς ὑποθέσεις,
20 καθ’ ἃς καὶ ἢ θερμότης καὶ αἰ ἄλλαι σωματικαὶ δυνάμεις καὶ τὸ φῶς
ἀσώματα ὄντα οὐ χρήζει κενοῦ διαστήματος ὑποκειμένου πρὸς ὑπόστασιν
καὶ ὁδοῦν, ἀλλ’ ἐν τοῖς σώμασιν ὑφίσταται οὐκ ὀγκοῦντα τὰ σώματα. εἰ
δὲ καὶ σῶμά τις λέγοι τὸ φῶς εἶναι καὶ ἔνυλον σῶμα τό τε ὑπὸ σελήνην 25
τοῦ ἡλίου φῶς μαρτυρούμενος τὰς τε ἀνακλάσεις καὶ τὰς τῶν στερεῶν ἀντι-
25 φράξεις, ὅτι παθητικῆ ὕλη συμμέμικται, καὶ οὕτως διὰ τῆς μανώσεως καὶ
πυκνώσεως δυνατὸν λύειν τὴν ἀπορίαν. οὐδὲν γὰρ κωλύει τὰ οὕτω μανὰ
τῶν σωμάτων ὡς ὕδωρ καὶ ἀέρα πυκνούμενα χώραν διδόναι τισὶ τῶν ἀκτίνων
εἰς διέκπτωσιν. ὅσαι δὲ πυκνότεροις μέρεσι προσπίπτουσιν, αὗται ἀντανα-
κλῶνται. ταῦτα μὲν οὖν, ὅπερ εἶπον, οὕτω λύειν ἴσως δυνατὸν μηδὲν 30
30 ἐμποδιζόμενον πρὸς ἀναίρεσιν τοῦ τῶ ὄντι καθ’ ὑπόστασιν κενοῦ. τὸ μὲν-
τοι καθ’ αὐτὸ ὃν διάστημα χωρητικὸν τῶν σωμάτων καὶ ἐπιτηδεϊότητας
πρὸς τὰς διαφορὰς αὐτῶν διαφόρους ἔχον τάχα οὕτω ἐκ τῶν εἰρημῶν
ἀνήρηται. καὶ γὰρ ἐν ταῖς μανώσεσι καὶ πυκνώσεσιν εἶναι δεῖ τινα χώραν
καὶ διάστημα ἄλλο παρὰ τὸ τῶν σωμάτων, ὅπερ ἐπιλαμβάνει τὸ μανοῦ-
35 μενον. οὐ γὰρ ἐν τῶ σώματι γίνεται τῶ πλησιάζοντι, ἀλλ’ ἐν τῶ διαστήματι,

1 κατὰ om. a 5 περὶ κενοῦ aF 6 καὶ τί ἐστὶ—φησι (7) om. E 7 ἢ
ὡς E: ἢ F: om. a 9 post κενόν iteravit ἐστερημένον—εἰ punctis deleta E
11 τοῦ κενοῦ E: τούτου aF 12 διαλαμβάνον aF: διαλαμβανόμενον E 14 ἐκπί-
πτειν F 15 ἂν om. aF τοῦ ἀγγείου om. F 17 αὐγαί] ἀγωγαί E
18 κάτω iteravit F 19 λύειν οἶμαι aF 21 ἀσώματων E 22 ὀγκοῦν a
23 τις om. E τό τε] τό γε aF 32 ἔχον E: ἔχ* (littera post χ foramine hausta)
F: ἔχειν a 33 καὶ πυκνώσεσιν om. E δεῖ] δι’ sic E

ἀφ' οὗ τὸ πλησιάζον σῶμα ὠθηθὲν ἢ πιληθὲν ἐξέστη. φαίνεται δὲ καὶ 163^r
ὁ Πλάτων τὸ μὲν τῷ ὄντι κενὸν καὶ παντὸς σώματος ἐστερημένον διάστημα 35
ἀπογινώσκων καὶ τὴν τελικὴν τούτου λέγων αἰτίαν. "ἡ γὰρ τοῦ παντός,
φησί, περίοδος, ἐπειδὴ συμπεριέλαβε τὰ γένη κυκλοτερῆς οὔσα καὶ πρὸς
5 αὐτὴν πεφυκυῖα βούλεσθαι ξυνιέναι, σφίγγει πάντα καὶ κενὴν χώραν οὐδε-
μίαν ἐᾷ λείπεσθαι." ὅλως γὰρ τὸ εἶναι τὸ κατ' ἐνέργειαν τοῦτο κενὸν
καὶ τὴν συνέχειαν καὶ συμπάθειαν ἀνατρέπει τοῦ παντός καὶ χρεῖαν οὐχ
ἔξει τοῦ εἶναι. τίνας γὰρ ἕνεκα γέγονε τόπος πλείων τῶν ἐσομένων ἐν 40
αὐτῇ σωματίων, εἴπερ πᾶσα χώρα πρὸς τὸ ἐν αὐτῇ γέγονεν; ἔτι δὲ εἰ
10 τὸ μὲν ἔχει σῶμα, τὸ δὲ μὴ ἔχει, τίς ἢ ἀποκλήρωσις μηδεμιᾶς οὔσης ἐν
τῷ κενῷ διαφορᾶς; τὸ μέντοι διάστημα τοῦτο ἄλλο μὲν ὄν παρὰ τὰ ἐν
αὐτῷ σώματα, ἄλλοτε δὲ ἄλλο ἔχον ἐν ἑαυτῷ σῶμα, φαίνεται καὶ αὐτὸς
εἰδῶς ὁ Πλάτων καὶ κενὸν ὀνομάζων, ἐν οἷς φησι "τὰ γὰρ ἐκ μεγίστων
15 κρότατα ἐλαχίστην. ἡ δὲ τῆς πιλήσεως σύνοδος τὰ σμικρὰ εἰς τὰ τῶν 45
μεγάλων διάκενα ξυνωθεί". καὶ μετ' ὀλίγον δὲ σαφῶς δεδηλώκε τὰ με-
θιστάμενα σώματα οὐκ εἰς κενὴν τινα σώματος χώραν μεταχωρεῖν, ἀλλ'
εἰς τινα πρότερον ἄλλο σῶμα ἔχουσαν ἀντιπεριστάσεως γινομένης, ἐν οἷς
φησι "πάλιν δὲ ἐκπίπτοντος ἐντεῦθεν τοῦ πυρὸς ἄτε οὐκ εἰς κενὸν ἐξιόντος
20 ὠθούμενος ὁ πλησίον ἀὴρ εὐκίνητον ὄντα ἔτι τὸν ὑγρὸν ὄγκον εἰς τὰς τοῦ
πυρὸς ἔδρας συνωθῶν αὐτὸν ἑαυτῷ συμμίγνυσι". καὶ δῆλον ὅτι ἡ τοῦ
πυρὸς ἔδρα χώρα τις ἦν ἐν ἣ τὸ πῦρ ἦν. ὅτι δὲ ἐστὶ τοῦτο διάστημα
ἰσόμετρον γινόμενον τῷ ἐν αὐτῷ παντὶ σώματι, καὶ ἐκ τῶν περὶ τόπου 50
πρότερον εἰρημένων ἀναμνησθῶμεν. τὰ γὰρ κινούμενα πόθεν ποῖ κατὰ
25 τόπον εἴτε κύκλῳ εἴτε ἐπ' εὐθείας, ὡς καὶ πρότερον εἶπον, ἐν διάστηματι
πάντως ἀνάγκη κινεῖσθαι τι. εἰ οὖν μήτε ἐν τῷ αὐτοῦ μήτε ἐν τῷ τῶν
παρακειμένων σωματίων, ἐν ἄλλῳ τινὶ χωριστῷ σωματίων κινήθησεται. καὶ
ἔστι τοῦτο τὸ διάστημα τὸ τὴν πρόχειρον καὶ ἐκφανῆ τοῦ τόπου καὶ τοῦ
κενοῦ παρεχόμενον ἔννοιαν. |

30 p. 217^b29 Ἐχόμενον δὲ τῶν εἰρημένων ἐστὶν ἐπελθεῖν περὶ 164^r
χρόνου.

Ὅτι μὲν ὁ περὶ κινήσεως λόγος οἰκειότατός ἐστι τῷ φυσικῷ, πρόδη-
λον, εἴπερ ἡ φύσις ἀρχῇ κινήσεώς ἐστι καὶ εἴπερ τὰ φύσει τῶν μὴ φύσει

1 ὠθηθὲν ἢ πιληθὲν E φησί Tim. p. 58A 5 αὐτὴν Plato: αὐτὴν EF: αὐτὰ α
βούλεται E 13 φησι I. c. p. 58B 14 μερῶν Plato: κενῶν E: om. aF παρέ-
λειπε E: παρέλιπε aF: παραλέλοιπε Plato σμικρότατα Plato: σμικρότητα libri
15 δῆ] δὲ a 18 σῶμα πρότερον ἄλλο aF 19 φησι p. 58E ἐντεῦθεν (cf.
p. 668, 34) E: om. aF 20 εὐκίνητον ὄντα p. 669, 1 et Plato: ἀκίνητον ὄντα E: om.
aF 22 τις ἦν aF: τίς ἐστὶν aF 23 γινόμενον aF 25 πρότερον p. 678, 2
26 αὐτοῦ libri 27 περικειμένων E 28 καὶ τοῦ κενοῦ om. aF 30 super-
scripsit περὶ χρόνου F περὶ χρόνου ἐπελθεῖν a περὶ aF: τοῦ E 31 adscripsit
περὶ χρόνου in marg. E: ΤΜΗΜΑ Γ ΠΕΡΙ ΧΡΟΝΟΥ a

κινήσει διενήνοχεν· εἰ δὲ πᾶσα κίνησις ἐν χρόνῳ, καὶ οἱ μὲν τὴν κίνησιν 164^r
 αὐτήν, οἱ δὲ τῆς κινήσεώς τι τὸν χρόνον φήθησαν. ὁ δὲ χρόνος ὅτι καὶ ὁ περὶ
 χρόνου λόγος ἀναγκαῖος τῷ φυσικῷ (καὶ γὰρ προφανῆς καὶ ἀνὰ στόμα 5
 πᾶσιν ὁ χρόνος, κἂν τὸ ἀκριβὲς αὐτοῦ τῆς ὑποστάσεως πολλοὺς λείηθῃ)
 5 καὶ πᾶσι τοῖς φυσικοῖς καὶ ἐν γενέσει παρακλουθεῖ ὡσπερ ἡ κίνησις. διὰ
 πάντα οὖν ταῦτα σπουδῆς ἄξιός τῷ φυσικῷ ὁ περὶ χρόνου λόγος. εἰπὼν
 δὲ περὶ κινήσεως ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ καὶ συνάψας τὸν περὶ τοῦ ἀπείρου
 λόγον, ἐπειδὴ συνεχῆς ἡ κίνησις, τὸ δὲ συνεχὲς ἐπ' ἄπειρον διαιρετὸν καὶ
 ἡ ἄπειρον ἢ πεπερασμένον, λοιπὸν ἐπειδὴ πᾶσα κίνησις ἐν τόπῳ καὶ ἐν
 10 χρόνῳ γίνεται, καὶ πλησιαιότερος καὶ προφανέστερος ὁ τόπος τοῦ χρόνου 10
 δοκεῖ, εἰπὼν περὶ τοῦ τόπου καὶ προσθεῖς τὸν περὶ τοῦ κενοῦ λόγον, ἐπειδὴ
 τὸ κενὸν τόπον ἔλεγον σώματος ἐστερημένον, εἰκότως ἐχόμενον φησὶ
 τῶν εἰρημένων ἐστὶν ἐπελθεῖν περὶ χρόνου. θαυμαστὸν δὲ τι πέ-
 πονθεν ὁ χρόνος τὸ μὲν κοινὸν πρὸς ἄλλα, τὸ δὲ ἴδιον. ὡς γὰρ χρῶμα
 15 καὶ κίνησις τὴν μὲν ὑπαρξίν ἔχουσιν ἐναργῆ, τὸν δὲ τῆς οὐσίας λόγον δυσκα-
 τάληπτον, οὕτω καὶ τοῦ χρόνου ἡ μὲν ὑπαρξὶς οὐ τοῖς σοφοῖς μόνοις, ἀλλὰ
 καὶ πᾶσιν ἐστὶ πρόδηλος. νεώτερον γὰρ καὶ πρεσβύτερον πάντες φάμεν καὶ 15
 χθὲς καὶ σήμερον καὶ αὔριον καὶ πάλαι καὶ τῆτες καὶ εἰς νέωτα· ἡμέρας
 δὲ καὶ νύκτας καὶ μῆνας καὶ ἐνιαυτοὺς τίς ἀγνοῶν ἐτι ἄνθρωπος δόξειε;
 20 τί δὲ δήποτε ἐστὶν ὁ χρόνος, ἐρωτηθεῖς μόγις ἂν ὁ σοφώτατος ἀποκρίναιτο.
 καὶ τοῦτο μὲν κοινὸν πρὸς ἄλλα. ἴδιον δὲ τὸ τὴν ὑπαρξίν αὐτὴν μηδὲ
 αἰσθήσει καταληπτὴν ἔχοντα, κἂν ἔχη τινὰς ἀφορμὰς ἐξ αἰσθήσεως (οὐ
 γὰρ αἰσθητὸν τὸ πρεσβύτερον καὶ νεώτερον οὐδὲ τὸ χθὲς καὶ σήμερον),
 ὅμως πάντων δοκεῖν προφανέστατον. οὕτω δὲ ἄπορος ἡ περὶ τῆς οὐσίας 20
 25 αὐτοῦ ζήτησις ἔδοξεν, ὥστε τινὰς ὑπὸ ταύτης σκοτουμένους καὶ τῆς ὑπάρ-
 ξεως τοῦ χρόνου καίτοι οὕτως ἐναργοῦς οὔσης ἀπογνῶναι παντάπασιν. καί-
 τοι ἄσπονον τῇ τῆς οὐσίας ἀγνωσίᾳ τὴν τῆς ὑπάρξεως ἀναίρεσιν συναρτῆσαι·
 πολλὰ γὰρ τῶν ὄντων οὐ μόνον τίνα ἐστί, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἐστὶν ὅλως ὑφ'
 ἡμῶν ἀγνωεῖται καὶ ὅμως οὐδὲν ἦττον τῶν ὄντων ἐστίν.

30 p. 217^b 30 Πρῶτον δὲ καλῶς ἔχει διαπορῆσαι περὶ αὐτοῦ ἕως τοῦ
 ἔπειτα τίς ἢ φύσις αὐτοῦ. 25

Ὡσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ χρόνου, εἰ ἔστι πρῶτον ὁ
 χρόνος ἢ μὴ ἔστι, προθέμενος ζητεῖν τοὺς ἀναιροῦντας αὐτὸν πρῶτον συνί-
 στησι λόγους διὰ τῶν ἐξωτερικῶν· ἐξωτερικὰ δὲ ἐστὶ τὰ κοινὰ καὶ δι'

1 κινήσει E: om. aF 2 τι ex te corr. E 7 περὶ τοῦ E: περὶ aF
 9 ἐπειδὴ om. E 11 τοῦ (ante τόπου) om. a τοῦ (ante κενοῦ) om. E 12 ἔλε-
 γον τόπον ἐστερημένον σώματος aF 13 ἐστὶ ante φησὶ transeerunt aF
 16 μόνον aF 17 πρόδηλον aF 18 καὶ εἰς] καὶς E 19 ἄνθρωπος ἐτι aF
 20 δὲ δήποτε a: δήποτε F: δὲ ποτὲ E 24 δοκοῦν προφανέστερον a 28 ὅλως
 om. aF 31 ἔπειτα E: εἴτα a ex Aristotele 33 πρώτους E 34 ἐξω-
 τερικὰ om. F

ἐνόζων περαινόμενα. ἀλλὰ μὴ ἀποδεικτικά μῆδὲ ἀχροματικά· μετὰ δὲ 164^r
 τὴν τοιαύτην διάσκηψιν, ἐφεξῆς φησι δεῖν ἐπισκεψασθαι, τίς ἢ φύσις τοῦ
 χρόνου ἐστὶ· μετὰ γὰρ τὸ εἶ ἐστὶ πρόβλημα τὸ τί ἐστὶ διαδέχεται. “ση- 30
 μειωτέον δέ, φησὶν Ἀλέξανδρος, ὅτι ἐπὶ μὲν τοῦ κενοῦ ὃ ἔμαλλε δεῖξαι
 5 μὴ ὄν εἶπεν ἀρχόμενος τοῦ περὶ αὐτοῦ λόγου, τί σημαίνει τοῦνομα, ἐπὶ
 δὲ τοῦ χρόνου, ὃς ἔστιν ὁμολογουμένως, τίς ἢ φύσις ζητεῖ· σημαίνεται
 μὲν γὰρ ὑπὸ ὀνομάτων τινῶν καὶ τὰ μὴ ὄντα ὡς τραγέλαφος, φύσιν δὲ τὰ
 ἔχοντα οἰκείαν πάντως καὶ ἐστὶ.” ταῦτα δὴ πῶς εἴρηται σκοπεῖν ἄξιον·
 καὶ γὰρ ἐπὶ τοῦ χρόνου ἀπὸ τοῦ εἶ ἐστὶν ἤρξαστο καὶ οὐκ ἀπὸ τοῦ τί ἐστὶν.
 10 ἔπειτα καὶ ἐπὶ τῶν ὁμολογουμένως ὄντων, ὅταν ἀσαφέστερα ἢ τὰ ὀνόματα, 35
 τὸ τί σημαίνει τοῦνομα προηγεῖται τοῦ εἶ ἐστὶ, καὶ αὐτὴν τὴν τάξιν τῶν
 προβλημάτων ἐν τοῖς Ἀποδεικτικοῖς παρελάβομεν· ἀλλ’ ἐπειδὴ τὸ μὲν τοῦ
 κενοῦ ὄνομα καὶ πολλαχῶς ἐλέγετο καὶ ἀδιάρθρωτον εἶχε τὴν ἔννοιαν, τὸ
 δὲ τοῦ χρόνου ἐναργὲς πᾶσιν ἦν, καὶ ἢ φύσις τοῦ χρόνου ἀκατάληπτος
 15 ὑπῆρχεν, εἰκότως ἐπὶ μὲν τοῦ κενοῦ τὸ τί σημαίνει τοῦνομα προδλαμβάνε-
 νετο. ἐπὶ δὲ τοῦ χρόνου τὸ εἶ ἐστὶ. ῥητέον οὖν μᾶλλον, ὅτι τὸ μὲν τί
 σημαίνει τοῦνομα καὶ ἐπὶ τῶν μὴ ὄντων καὶ ἐπὶ τῶν ὄντων, ὅταν ἀσαφὲς 40
 ἢ τὸ λεγόμενον, προσήκει ζητεῖν, ὥσπερ καὶ τὸ εἶ ἐστὶν ἢ μὴ ἐπ’ ἀμφοῖν.
 τὸ δὲ τί ἐστὶ καὶ ὁποῖόν τι καὶ διὰ τί ἐπὶ τῶν ὄντων μόνων. καὶ ἐπὶ
 20 τῶν μὴ ὄντων δέ, ἂν ἢ σαφὲς τὸ ὄνομα, ὥσπερ τὸ τραγέλαφος καὶ αὐτὸ
 τὸ μὴ ὄν, οὐ θεόμεθα τοῦ τί σημαίνει τοῦνομα.

p. 217^b 32 Ὅτι μὲν οὖν ἢ ὅλως οὐκ ἔστιν ἕως τοῦ ὃ δὲ χρόνος οὐ 48
 δοκεῖ συγχεῖσθαι ἐκ τῶν νῦν.

Τρία τίθησιν ἐπιχειρήματα δεικνύοντα ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ χρόνος, ὧν τὸ μὲν
 25 πρῶτον τοιοῦτον· ὁ χρόνος ἐκ παρεληλυθότος καὶ μέλλοντος σύγκειται, ὧν 50
 τὸ μὲν οὐκέτι ἐστὶ, τὸ δὲ οὐπω ἐστὶ· τὸ ἐκ μὴ ὄντων συγχεῖμενον μὴ ὄν ἐστὶν·
 ὁ χρόνος ἄρα μὴ ὄν ἐστὶ. καὶ γὰρ τὸν ἄπειρον καὶ τὸν ἀεὶ λαμβανόμενον
 λέγῃς, ἐκ τούτων ἐστὶ. τὸ δὲ δεύτερον ἐπιχείρημα προηξιωμένου δεῖται
 τοιοῦδε· παντὸς μεριστοῦ, ἐάνπερ ἢ | αὐτό, ἦτοι ἕνα ἢ πάντα τὰ μέρη 164^r
 30 αὐτοῦ ἀνάγκη εἶναι, πάντα μὲν ὡς ἐπὶ γραμμῆς καὶ ἐπιφανείας καὶ σώμα-
 τος, ἕνα δὲ ὡς ἐπὶ τῶν ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχόντων ὡς ἐπὶ ἀγῶνος
 καὶ κινήσεως. ἐπεὶ οὖν ὁ χρόνος, εἴπερ ἐστὶ, συνεχῆς ὧν μεριστός ἐστὶν,
 ἀνάγκη ἢ πάντα ἢ ἕνα τῶν μορίων αὐτοῦ εἶναι· ἀλλὰ μὴν οὐδὲν ἐστὶ
 τοῦ χρόνου μόριον, εἴπερ μέρη μὲν αὐτοῦ ὁ παρεληλυθὸς καὶ ὁ μέλλων,

2 δεῖν om. E 3 ἐστὶ τοῦ χρόνου aF 4 φησιν ὃ α 9 καὶ οὐκ E: οὐκ
 aF 10 σαφέστερα a 11 ταύτην bene a 12 Ἀποδεικτικοῖς] cf. Anal. post
 Λ 1 p. 71^a 12 sqq. τὸ μὲν iteravit E 14 ἐναργὲς ὄνομα καὶ πολλαχῶς ἐλέγετο
 ἐναργὲς F 15 τὸ τ[] τοῦ τί F 17 τῶν μὴ ὄντων καὶ ἐπὶ τῶν ὄντων F: τῶν μὴ
 ὄντων E: τῶν ὄντων καὶ ἐπὶ τῶν μὴ ὄντων a 18 εἶ E: om. aF 19 μόνων E
 22 ἢ (post οὖν) om. a 24 ὦν] ὄν: E 25 πρῶτον—τὸ μὲν (26) om. F 26 τὸ
 μὴ ἐκ μὴ F 27 καὶ] καὶ F 30 ἐπὶ] ἐστὶ a 31 τὸ εἶναι om. aF

οὐδέτερον δὲ τούτων ἔστιν, ἀλλὰ τὸ μὲν οὐκέτι, τὸ δὲ οὐπω· οὐδὲ ὁ χρόνος 164^v
 ἄρα ἔστι. διαφέρει δὲ τοῦτο τὸ ἐπιχείρημα τοῦ προτέρου, καθόσον ἐκεῖνο ὁ
 μὲν κατηγορικῶς πρόεισι, τοῦτο δὲ ὑποθετικῶς, καὶ τὸ μὲν κατὰ τὴν ἐκ
 τῶν μερῶν σύνθεσιν, τὸ δὲ κατὰ τὴν εἰς τὰ μέρη διαίρεσιν. διὸ καὶ ἐκεῖνο
 5 μὲν ὡς σύνθετον, τοῦτο δὲ ὡς μεριστὸν λαμβάνει τὸν χρόνον. κοινὸν δὲ
 αὐτοῖς τὸ διὰ τὴν τῶν μερῶν ἀνοπαρέξιν μὴ εἶναι τὸ ὅλον. ἐπειδὴ δὲ
 οὐ μόνον τὸ παρεληλυθὸς καὶ τὸ μέλλον μέρη δοκεῖ τοῦ χρόνου, ἀλλὰ καὶ
 τὸ ἐνεστώς ὅπερ ἔστι τὸ νῦν, τοῦτο δὲ ὑφέστηκε, καὶ οὐκέτι ἀληθεῖς οἱ 10
 προειρημένοι δόξουσι συλλογισμοί, τρίτον εἰκότως δεῖκνυσιν, ὅτι τὸ νῦν οὐκ
 10 ἔστι μέρος τοῦ χρόνου δύο συλλογισμοὺς ἐν δευτέρῳ σχήματι συντόμως
 συνάγων τοιοῦτους· τὸ μέρος καταμετρεῖ τὸ ὅλον· τὸ νῦν οὐ καταμετρεῖ
 τὸν χρόνον ὅλον· τὸ ἄρα νῦν οὐκ ἔστι μέρος τοῦ χρόνου. ἴδιον δὲ τῶν
 τοῦ ποσοῦ μερῶν ἔστι τοῦτο τὸ καταμετρεῖσθαι τὸ ὅλον ὑπὸ τοῦ μέρους.
 πάλιν δὲ τὸ μέρος συντίθησι τὸ ὅλον, τὸ δὲ νῦν οὐ συντίθησιν· οὐ γὰρ
 15 ἐκ τῶν νῦν σύγκειται ὁ χρόνος, ὥσπερ οὐδὲ ἐκ στιγμῶν ἢ γραμμῆ οὐδὲ 15
 ὅλως ἐν τῶν ἀδιαστάτων τὸ διαστατόν.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος γράφας τὸ μετρεῖται παθητικῶς ἐν τῷ μετρεῖ-
 ται γὰρ τὸ μέρος περισσεύον ἐξηγεῖται λέγων ὅτι “διάστημα ἔχει·
 τοῦ γὰρ ἐν διαστάσει καὶ συνεχοῦς καὶ τὰ μέρη ἐν διαστάσει, τὸ δὲ νῦν
 20 οὐκ ἔστι μετρητόν, ὅτι μὴδὲ διαστατόν”. ἀλλ’ οὐκ ὡς παθητικὸν τὸ με-
 τρεῖται ληπτέον, ἀλλ’ ὡς ῥῆμα τὸ μετρεῖ καὶ σύνδεσμον τὸν τέ· τὸ
 γὰρ μέρος ἐπὶ τοῦ ποσοῦ μετρεῖν λέγεται τὸ ὅλον, ἀλλ’ οὐχὶ αὐτὸ μετρεῖ- 20
 σθαι· καὶ οἶδε καὶ ταύτην τὴν γραφὴν ὁ Ἀλέξανδρος. οὐ δοκεῖ δέ, εἶπε,
 συγκεῖσθαι ὁ χρόνος ἐκ τῶν νῦν, ὅτι μὴδέπω δέδεικται τοῦτο, δειχθή-
 25 σται δὲ ἐν τοῖς ἐφεξῆς· ἐπειδὴ δὲ τὸ νῦν ἔστι μὲν τι τοῦ χρόνου ἐν
 ὑποστάσει ὄν, οὐ μέντοι μόριον αὐτοῦ, διὰ τοῦτο ἀρχόμενος τῆς ῥήσεως
 εἶπε περὶ τοῦ χρόνου ὅτι ἢ ὅλως οὐκ ἔστιν ἢ μόλις καὶ ἀμυδρῶς.
 ἔστι γὰρ, εἴπερ ἄρα, ὁ χρόνος κατὰ τὸ νῦν, ὅπερ οὔτε χρόνος ἐστίν, εἴπερ
 30 διαιρετὸς ὁ χρόνος, οὔτε μέρος χρόνου, εἴπερ μὴ μετρεῖ τὸ ὅλον. λέγει 25
 30 δὲ ἂν τὸ ἢ μόλις καὶ ἀμυδρῶς καὶ ὅτι τὸ μὲν γέγονεν αὐτοῦ τὸ δὲ
 μέλλει, τοῦ δὲ μὴδὲ ὅλως ὄντος ἐν ὑπάρξει ἢ τοῦ τελείως ὄντος οὐχ οἶον
 τε τὸ μὲν γεγονέναι τὸ δὲ μέλλειν.

p. 218^a8 Ἔτι δὲ τὸ νῦν ὁ φαίνεται διορίζειν ἕως τοῦ ἅμα ἂν εἶη· 31
 τοῦτο δὲ ἀδύνατον.

35 Πρώτερον μὲν ὡς ὄν τὸ νῦν λαβὼν ἔδειξεν, ὅτι μέρος οὐκ ἔστι τοῦ 35
 χρόνου. νῦν δὲ διὰ τοῦ τρίτου τοῦδὲ ἐπιχειρήματος πειρᾶται δεικνύσαι,

6 δὲ aF: om. E 13 τὸ (post τοῦτο) om. E 15 οὐδὲ ὅλως scripsi: οὔτε ὅλως
 libri 18 ἔχει aF: λέγει E 21 τὸν τε E: τὸ τε aF 23 εἶπε aF: εἴ-
 πειν E 29 διαιρετόν ut videtur E 31 ὄντος (sed post ὑπάρξει collocatum) aF:
 ὄντως E 33 δὲ καὶ τοῦτο τὸ νῦν a

ὅτι οὐδὲ αὐτὸ τὸ νῦν τὸ δοκοῦν εἶναι καὶ διορίζειν τὸ παρεληλυθὸς καὶ 164^v
τὸ μέλλον ἔστι τι. ἀνάγκη γάρ, εἰ ἔστι τὸ νῦν, ἦτοι τὸ αὐτὸ εἶναι ἢ
ἄλλο καὶ ἄλλο, ὅπερ ταυτόν ἐστι τῷ οὐ τὸ αὐτό. εἰ οὖν μήτε τὸ αὐτό
ἐστι μήτε ἄλλο καὶ ἄλλο, δῆλον ὅτι οὐδὲ ἔστι. πρῶτον οὖν δείκνυσιν
5 ὅτι ἄλλο καὶ ἄλλο οὐκ ἔστιν, οὕτως· εἰ ἄλλο καὶ ἄλλο ἐστὶ τὸ νῦν, δεῖ
τὸ πρότερον ἐφθάρθαι· ἀλλὰ μὴν ἐφθάρθαι τὸ νῦν ἀδύνατον· οὐκ ἄρα 40
ἄλλο καὶ ἄλλο τὸ νῦν. καὶ τὸ μὲν συνημμένον δείκνυσιν ἐκ τοῦ μὴ εἶναι
ἅμα τὸ πρότερον νῦν καὶ τὸ ὕστερον. οὐ γὰρ οἶόν τε δύο χρόνους ἅμα
εἶναι, εἰ μὴ ὁ μὲν πλείων εἴη ὁ δὲ ἐλάττω, καὶ ὁ μὲν περιέχοι ὁ δὲ
10 περιέχοιτο, ὡς ὁ ἐνιαυτὸς ἔχει πρὸς τὸν ἐν αὐτῷ μῆνα καὶ ὁ μὴν πρὸς
τὴν ἐν αὐτῷ ἡμέραν· τῷ γὰρ ἐνεστάναι τήνδε τοῦ μηνὸς τὴν ἡμέραν λέ-
γεται καὶ ὁ μὴν ἐνεστάναι· καὶ οὕτως ἅμα εἶναι δοκοῦσι. τῶν δὲ νῦν οὐχ
οἶόν τε τὸ μὲν περιέχειν τὸ δὲ περιέχεσθαι, ἢ τὸ μὲν μέρος τὸ δὲ ὅλον 45
εἶναι· ἄμφο γὰρ ἀμερῆ καὶ οὐδέτερον οὐδετέρου πλέον. οὐδὲ γὰρ ποσά,
15 ἀλλ' ἀρχαὶ ποσῶν. τὸ δὲ πλέον ἐν ποσοῖς, ὥστε ἅμα εἶναι οὐ δύναται,
ἀλλ' ἀνάγκη, εἴπερ ἔστιν ἄλλο καὶ ἄλλο, τὸ πρότερον ἐφθάρθαι. ὃ γὰρ
πρότερον ὢν ὕστερον οὐκ ἔστιν, ἐφθαρταί. εἶτα καὶ τὴν πρόσληψιν δείκνυσιν
τὴν λέγουσαν, ὅτι ἐφθάρθαι τὸ νῦν ἀδύνατον. ἐκ διαιρέσεως καὶ ταύτην·
εἰ γὰρ ἐφθαρταί, ἐπειδὴ τὸ φθειρόμενον ἐν χρόνῳ φθίρεται, ἦτοι ἐν αὐτῷ
20 ἐφθαρταί ἢ ἐν ἄλλῳ νῦν· ἀλλ' ἐν αὐτῷ μὲν ἀδύνατον· τότε γὰρ ἔστιν· 50
εἰ οὖν ἐν ἄλλῳ. ἐπειδὴ οὐκ ἔστιν ἐγόμενα ἀλλήλων τὰ νῦν (οὐ γὰρ σύγκει-
ται ὁ χρόνος ἐκ τῶν νῦν, ἥπερ νῦν μὲν ὑπέθετο, δείξει δὲ ὕστερον), ἐφθα-
ρταί δὲ ἐν ἄλλῳ νῦν, δῆλον ὅτι ἐν τῷ μεταξὺ αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐν ᾧ
ἐφθαρταί ἦν· τῶν δὲ νῦν μεταξὺ χρόνος, ὥσπερ καὶ τῶν σημείων γραμμῆ·
25 ἦν ἄρα ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ· ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ ἀπειρά ἐστὶ νῦν,
εἴ γε πᾶς χρόνος ἐπ' ἀπειρον διαιρετός, ὡς δειχθήσεται, καὶ διαιρεῖται
κατὰ τὰ νῦν· ἔσται ἄρα ἅμα νῦν αὐτό τε | καὶ τὰ ἐν οἷς ἔστιν ἀπείροις 165^r
οὔσιν, εἴπερ ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ ἦν· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ ἐν τῷ μεταξὺ χρό-
νου παντὶ φθίρεται τὸ νῦν· εἰ γὰρ τοῦτο, δεήσει ἐν ἐκάστῳ μέρει αὐτοῦ
30 μέρος τι τοῦ νῦν φθειρῆσθαι· ἀλλ' ἔστιν ἀμερές. ὥστε οὔτε ἐν τῷ νῦν
οὔτε ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ ἐφθαρταί τὸ νῦν. καὶ ἄλλως δέ, εἰ ἐν χρόνῳ
τινὶ φθίρεται τὸ νῦν ἐτέρῳ παρ' ἑαυτό, ἢ καὶ ἐκεῖνο νῦν ἐστὶ καὶ γίνε-
ται δύο ἅμα νῦν τὰ τε φθειρόμενον καὶ ἐν ᾧ νῦν φθίρεται, ἢ ἕτερος. 5

1 οὐδὲ aF: μὴδὲ E 7 ἄλλο (post ἄρα) om. E 9 εἴη om. aF καὶ (ante ὁ)
om. E 11 ἐνεστάναι F utroque loco τήνδε a 14 ἄμφο γὰρ ἀμερῆ
om. a 15 post πλέον add. ἄρα E 17 ἐφθαρταί] ἐφθαρταί sic a et si silentio
fides EF 21 ἐν ἄλλ sic E post τὰ νῦν iterabat ἀλλ' — ἀδύνα statim deleta E
26 διαιρετόν E 30 φθίρεται παντὶ aF 33 δύο om. F νῦν (post ἐν ᾧ)
E: om. aF. fortasse traiciendum post φθειρόμενον cf. Themistius p. 310,17 εἰ δὲ ἐν ἄλλῳ
χρόνῳ, πότερον κακείνῳ ἐστὶν νῦν ἢ ἕτερον τοῦ νῦν; εἴτε γάρ, δύο ἅμα γίνεται νῦν, τὸ φθει-
ρόμενον νῦν καὶ ἐν ᾧ φθίρεται. εἰ δ' ἕτερον ἢ τὸ παρελθὸν ἔσται ἢ τὸ μέλλον, ἐν οὐδετέρῳ
δὲ τούτων φθειρῆσθαι δυνατόν ἕτερος E: χρόνος aF. ἕτερον Themistius, quod Simplicio
quoque restituendum videtur

καὶ ἤτοι παρελθὼν ἔστιν ἢ μέλλον. ἀλλ' εἰ μὲν παρελθὼν, πρὸ τοῦ εἶναι 165^r
 ἔφθαρται· εἰ δὲ μέλλον, οὐδέποτε ἂν φθείροιτο τὸ νῦν, ἀλλὰ μέλλει ἀεὶ
 φθαρῆσεσθαι· ἀεὶ γὰρ ἐν ᾧ φθίρεται μέλλει. καὶ ὅλως χρόνος ὁ παρελ-
 θὼν καὶ ὁ μέλλον· εἰ δὲ ἐν χρόνῳ φθείροιτο τὸ νῦν, συμπαρεκτείνοντο
 5 ἂν τὸ ἀμερὲς τῷ μεριστῷ. εἰ τοίνυν μήτε ἔστι τὸ πρότερον νῦν, ὅτι οὐ
 δύναται δύο ἅμα εἶναι, μήτε ἔφθαρται, δῆλον ὅτι οὐδὲ πρότερον ἦν. εἰ
 δὲ μήτε ἦν μήτε ἔστι τὸ πρότερον νῦν, δῆλον ὅτι ἄλλο καὶ ἄλλο ἀδύνατον 10
 εἶναι τὸ νῦν.

10 p. 218^a 21 Ἄλλὰ μὴν οὐδὲ ἀεὶ τὸ αὐτὸ διαμένειν δυνατόν· ἕως
 τοῦ τσοαῦτα ἔστω διηγορημένα. 16

Δείξας ὅτι ἄλλο καὶ ἄλλο τὸ νῦν ἀδύνατον εἶναι, ἐφεξῆς δείκνυσι διὰ
 δυοῖν ἐπιχειρημάτων ὅτι οὐδὲ ἀεὶ τὸ αὐτὸ κατ' ἀριθμὸν διαμένειν
 δυνατόν, ὧν τὸ πρῶτον τοιοῦτον· εἰ μηδενὸς συνεχῶς πεπερασμένου ἐν
 πέρας ἔστιν, εἴτε ἐφ' ἐνὶ ἢ συνεχῆς ὡς ἡ γραμμὴ, εἴτε ἐπὶ δύο ὡς τὸ
 15 ἐπίπεδον, εἴτε ἐπὶ τρία ὡς τὸ σῶμα (ἀλλ' ἡ μὲν γραμμὴ δύο σημείοις 20
 ὄρισταί, τὸ δὲ ἐπίπεδον τσοούτοις, ὅσαι εἰσὶν αἱ περιέχουσαι γραμμαί, τὸ
 δὲ στερεὸν τσοούτοις ὅσα ἔστι τὰ περιέχοντα ἐπίπεδα), δῆλον ὅτι καὶ τὸ
 νῦν πέρας ὄν τοῦ πεπερασμένου χρόνου οὐκ ἂν εἶη ἐν καὶ τὸ αὐτό· ἀλλὰ
 μὴν τὸ πρῶτον, τὸ ἄρα δεύτερον. ὄν γὰρ ἂν λάβωμεν χρόνον καὶ τὸν
 20 ἐλάχιστον πεπερασμένον, ἄλλο μὲν ἔχει. τὸ ἐν ἀρχῇ νῦν, ἄλλο δὲ τὸ ἐν
 τῷ πέρατι· ἐφ' ἐκάτερα γὰρ ὑπὸ τοῦ νῦν περαίνεται. ὥστε οὐκ ἐν καὶ
 ταῦτόν ἀεὶ διαμένει τὸ νῦν. πεπερασμένον δὲ δεῖ λαβεῖν χρόνον ὡς τὸ 25
 ἐπ' εὐθείας συνεχῆς, ὁποῖός ἐστι καὶ ὁ χρόνος. τὰ γὰρ τοιαῦτα οὐκ ἐν
 πέρας ἔχει. ἐπεὶ τῆς γε σφαιράς καὶ τοῦ κύκλου ἐν δοκεῖ πέρας εἶναι·
 25 ὑπὸ μιᾶς γὰρ ἐπιφανείας καὶ μιᾶς γραμμῆς περιέχονται.

Κατὰ δεύτερον δὲ τρόπον δείκνυσι, ὅτι οὐ τὸ αὐτὸ ἀεὶ νῦν ἐπιμένει.
 εἰ γὰρ τὸ αὐτὸ ἀεὶ νῦν ἔστι, πάντα ἐν τῷ αὐτῷ νῦν ἔσται, καὶ οὔτε
 πρότερον οὔτε ὕστερον. τὰ δὲ οὕτως ὄντα ἅμα ἔστί, καὶ τὰ οὕτω γέγο-
 νότα ἅμα γέγονε, καὶ ἔσται τὰ πρᾶντάτα καὶ παλαιότατα ἅμα τοῖς ἄρτι 30
 γεγονόσι καὶ οὔσιν· ἐν γὰρ τῷ αὐτῷ νῦν ἔστιν ἀμφοτέρα· τούτου δὲ τί
 ἂν ἀτοπώτερον εἶη τοῦ κατὰ τὸν κατακλυσμὸν νῦν εἶναι ἢ γεγονέναι; ἔσται
 δὲ καὶ ἰσῆλικά τὰ πρὸ πολλοῦ καὶ ἄρτι γεγονότα, εἴπερ εἰσὶν ἰσῆλικά τὰ
 ἐν τῷ αὐτῷ νῦν. πάνυ δὲ ἀσφαλῶς εἶπεν ὅτι τὰ πρότερον καὶ ὕστερον
 ἐν τῷ νῦν τωδὲ γινόμενά ἐστι. τὸ γὰρ γεγονέναι ἔχει ἐν τῷ νῦν, ἀλλ'

1 παρελθὼν bis aE: παρελθὼν (post ἤτοι) superscripto ὧν, παρελθὼν (post μὲν) ὁ super ω
 scripto F: παρελθὼν et similiter deinceps restituendum videtur μέλλον superscripto
 ων F: μέλλον aE 2 μέλλον aE et o super ω scripto F οὐδέπω a 5 ὅτι—
 εἶναι (6) om. F 7 ἦν om. E 11 τὸ om. a 13 ὧν— τοιοῦτον om. aF
 14 suspicor ἐφ' ἐν εἶη 16 αἱ περιέχουσαι γραμμαί E: αἱ περιέχουσαι αἱ γραμμαί F: αἱ
 γραμμαί αἱ περιέχουσαι a 21 γὰρ] νῦν deletum exhibet E 22 ἀεὶ om. E δὲ
 δεῖ aF: δεῖ E 26 τρόπον ὅτι F οὐ] εἰ E τὸ αὐτό— γὰρ (27) om. E 27 νῦν
 ἀεὶ E 29 κατὰ om. F 32 εἰσὶν om. E 34 γινόμενα ad diversam a tradita lectionem
 Aristotelei loci (de quo cf. Bonitz Arist. Stud. I 227) spectat cf. f. 188v ἔσται aF: om. E

οὐχὶ τὸ εἶναι· τοῦτο γὰρ ἐν χρόνῳ. εἰ οὖν ἀνάγκη μὲν εἶπερ ἔστι τὸ 165^r
 νῦν, ἢ τὸ αὐτὸ εἶναι ἢ ἄλλο καὶ ἄλλο, μήτε δὲ τὸ αὐτὸ ἔστι μήτε ἄλλο καὶ
 καὶ ἄλλο, ὁῦλον ὅτι οὐκ ἔστι τῶν ὄντων τὸ νῦν. ταῦτα οὖν συμπεραίνό-
 5 μενος ἐπάγει ὅτι περὶ τῶν ὑπαρχόντων τῷ χρόνῳ, ἐξ ὧν δηλονότι δεί-
 κνυται ὅτι μὴ ἔστιν, εἴρηται. ὅλως δέ, εἰ ἀνάγκη μὲν εἶπερ ἔστιν ὁ
 χρόνος συνεχῆ αὐτὸν εἶναι, τὸ δὲ νῦν οὔτε τῷ παρελθόντι συνάπτει οὔτε
 τῷ μέλλοντι διὰ τὸ μηδέτερον αὐτῶν ἐν ὑποστάσει εἶναι, ὁῦλον ὅτι οὐδ'
 ἂν συνεχῆς εἴη.

p. 218^a31 Τί δέ ἐστιν ὁ χρόνος καὶ τίς ἢ φύσις αὐτοῦ ἕως τοῦ
 10 ἢ ὥστε περὶ αὐτοῦ τὰ ἀδύνατα ἐπισκοπεῖν. 45

Δείξας ἐκ τῶν ῥηθέντων ἐπιχειρημάτων ὀριμῶς προσερχθέντων, ὅτι
 ἄδηλον ἔστι τὸ εἶναι τὸν χρόνον, εἶπερ οὕτως εἰσὶ πιθανοὶ καὶ οἱ λέγοντες
 μὴ εἶναι λόγοι, ἐφεξῆς φησιν ὅτι καὶ τὸ τί ἐστιν ὁ χρόνος καὶ τίς ἢ
 φύσις αὐτοῦ, εἶπερ τις ἐκ τῶν παραδεδομένων ἐπιχειρήσει σκοπεῖν,
 15 ὁμοίως ἄδηλον εὐρήσει, ὥσπερ καὶ τὸ εἰ ἔστιν ἄδηλον ἐφαίνετο ἐν τοῖς
 λόγοις, ἐν οἷς ἐτύχομεν διεκκληυθότες πρότερον. ἄδηλον οὖν καὶ τὸ τί ἐστιν, 50
 εἶπερ οἱ μὲν τὴν τοῦ ὄλου κίνησιν καὶ περιφορὰν τὸν χρόνον εἰναί
 φασιν, ὡς τὸν Πλάτωνα νομίζουσιν ὃ τε Εὐδοῆμος καὶ ὁ Θεόφραστος καὶ
 ὁ Ἀλέξανδρος· οἱ δὲ τὴν σφαῖραν αὐτὴν τοῦ οὐρανοῦ, ὡς τοὺς Πυθα-
 20 γορείους ἱστοροῦσι· λέγειν οἱ παρακούσαντες ἴσως τοῦ Ἀρχύτου λέγοντος
 καθόλου τὸν χρόνον διάστημα τῆς τοῦ παντὸς φύσεως, ἢ ὡς τινες τῶν
 Στωικῶν ἔλεγον· οἱ δὲ τὴν κίνησιν ἀπλῶς· τρεῖς γὰρ ἱστορεῖ περὶ χρόνου
 25 δόξας τὰς μυθικωτέρας παρεῖς· ἐν αἷς ἐκ διαιρέσεως | εἰλημμέναις πάσας 165^v
 συνεῖληφεν. ἢ γὰρ κίνησις ὁ χρόνος ἐστὶν ἢ τὸ κινούμενον πρῶτως ἢ τοῦ
 παντὸς σφαῖρα. καὶ εἰ κίνησις, ἢ ἢ πᾶσα κίνησις ἢ ἢ τοῦ παντός. στά-
 σιν γὰρ ἢ στάσεώς τι οὐκ ἐπιδέχεται ἢ τοῦ χρόνου ἔννοια. ὦν πρὸς μὲν
 τὴν λέγουσαν τὴν τοῦ οὐρανοῦ περιφορὰν τὸν χρόνον βραχέα ἀντιλέγει,
 πρὸς δὲ τὴν εἰς ταῦτὸν ἀπλῶς ἄγουσαν τῇ κινήσει πλεῖονα· τὸ δὲ τὴν
 σφαῖραν αὐτὴν τοῦ οὐρανοῦ εἶναι τὸν χρόνον ὡς ἄγαν ἀπίθανον οὐδὲ ἀντι-
 30 λογίαν ἠξίωσεν ὁ Ἀριστοτέλης.

Διὰ τοῦτο γὰρ ἐδόκουν τὸν οὐρανὸν λέγειν τὸν χρόνον, ὅτι ἐν τε τῷ

2 ἔστι aF: εἶναι E 5 μὲν om. aF 9 αὐτοῦ ἢ φύσις a ex Aristotele at cf.
 Simpl. v. 14 13 ὅτι om. aF 14 ἐπιχειρήσει E 18 Εὐδοῆμος fr. 46
 p. 63, 18 Sp. Θεόφραστος. miratur Spengel p. 68¹⁹ Simplicium Theophrasti testi-
 monium cui plurimum tribuendum esset neglexisse, sed apparet ex Physicorum Opinioni-
 bus ductum esse (fr. 15 cf. Doxogr. p. 492, 1 et 318^a9^b11), quas nisi per Alexan-
 drum non novisse Simplicium dixi Doxogr. p. 113. et additur hic quoque Alexandri
 auctoritas 19 πυθαγορείους aF Ἀρχύτου cf. f. 186^r44 sqq. Spengel
 p. 63²² 22 Στωικῶν est definitio χρόνον εἶναι κινήσεως διάστημα vel κόσμου
 κινήσεως διάστημα cf. Doxogr. p. 461, 4 sqq. 24 ἢ τοῦ] ἢ τοῦ a 26 ἢ στά-
 σεώς τι om. E ἔννοιαν om. ὦν F 28 τῇ κινήσει ἄγουσαν a 29 αὐτὴν
 aF: αὐτοῦ E

οὐρανῶ τὰ πάντα καὶ ἐν τῷ χρόνῳ τὰ πάντα· καὶ δῆλον ὅτι οἱ οὕτω 165^v
λέγοντες πρῶτον μὲν τοῦ ἐν τινι τὴν ὁμωνυμίαν ἠγγνόησαν· ἦν αὐτὸς ἐν
τοῖς περὶ τόπου λόγοις καλῶς διωρίσατο. ἄλλο γὰρ τὸ ὡς ἐν χρόνῳ εἶναι
καὶ ἄλλο τὸ ὡς ἐν τόπῳ ἢ ἐν ὄλῳ. ἔπειτα ἀπείρως εἶχον τῶν συλλογι-
5 στικῶν συμπλοκῶν (διὸ καὶ εὐηθικωτέραν ἐκάλεσε τὴν δόξαν), ἐν γὰρ 10
δευτέρῳ σχήματι ἐκ δύο καταφατικῶν συλλογιζόμενοι, ὅτι οὐρανός ἐστιν ἐν
ᾧ τὰ πάντα, καὶ χρόνος ἐν ᾧ τὰ πάντα, καὶ διὰ τοῦτο ὁ χρόνος οὐρανός
ἐστίν. δύνανται δὲ ἴσως καὶ ἐν πρώτῳ σχήματι· ὁ οὐρανός ἐν ᾧ τὰ πάντα·
τὸ δὲ ἐν ᾧ τὰ πάντα χρόνος. ἔπειτα τοῦ μὲν χρόνου μέρη τὸ παρελη-
10 λυθὸς καὶ τὸ μέλλον, τῆς σφαιρας δὲ ἄλλα τὰ μέρη. καὶ ὁ μὲν χρόνος
ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχει, ἢ δὲ σφαῖρα οὐ. καὶ τῆς μὲν σφαιρας τὰ
μέρια οὐ πανταχοῦ, ὁ δὲ χρόνος πανταχοῦ. καὶ ἐν μὲν τῇ αὐτῇ σφαίρα 15
οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ νεώτεροι, ἐν δὲ τῷ αὐτῷ χρόνῳ οὐ. καὶ αὕτη μὲν
οὐσία τις σωματικῆ, ὁ δὲ χρόνος οὐ. ἀλλὰ ταύτην μὲν ὡς εὐηθεστέραν
15 τὴν ὑπόθεσιν οὐδὲ λόγου τινὸς ὁ Ἀριστοτέλης ἤξιωσε.

Πρὸς δὲ τὴν ἐτέραν ὑπήντησε τὴν λέγουσαν χρόνον εἶναι τὴν τοῦ
παντὸς κίνησιν τε καὶ περιφορὰν· τῆς γὰρ τοῦ παντὸς περιφορᾶς καὶ ἀνα-
κυκλήσεως τὸ μέρος οἷον ἢ ἡμέρα χρόνος μὲν ἐστὶ κατ' αὐτούς, περιφορὰ
δ' οὐκ ἐστίν· τὴ γὰρ τῆς ἀνακυκλήσεως μέρος οὔτε ἀνακύκλις ἐστίν
20 οὔτε περιφορὰ. ἐξ οὗ συνάγεται ὅτι ὁ χρόνος οὐκ ἐστίν ἢ τοῦ παντὸς πε- 20
ριφορὰ, εἴπερ τις χρόνος μέρος ἐστὶν ἀνακυκλήσεως, οὐ πᾶς ἄρα χρόνος
περιφορὰ. ὅτι δὲ μὴ ἐστὶ τὸ μέρος τῆς περιφορᾶς περιφορὰ καίτοι χρόνος
ὄν, ἐδήλωσεν εἰπὼν μέρος γὰρ περιφορᾶς, οὐ περιφορὰ. ἢ γὰρ πε-
ριφορὰ ἢ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτὸ κίνησις ἐστίν. καὶ τότε λέγεται
25 περιεργεῖσθαι τὸ πᾶν, ὅταν ἕκαστον αὐτοῦ τῶν μορίων ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ εἰς
τὸ αὐτὸ ἀποκαταστή. ὁ δὲ εἰρημένος χρόνος οἷον ἡμέρα ἢ νύξ μέρος πε-
ριφορᾶς ἐστίν καὶ οὐ περιφορὰ. ἐὰν δὲ τὸ συναμφότερον λάβῃς τὴν τε 25
ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα, πλείων οὗτος ὁ χρόνος ἐστὶ τῆς τοῦ παντὸς περι-
φορᾶς διὰ τὴν τοῦ ἡλίου ἐπικίνησιν. εἶτα καὶ ἄλλο τίθησι πρὸς τὸ αὐτὸ
30 ἐπιχείρημα. εἰ γὰρ πλείους ἦσαν φησὶν οὐρανοί, τουτέστι κόσμοι,
ὥσπερ ὑποτίθενται οἱ περὶ Δημόκριτον, ἢ ἐκάστου ἂν αὐτῶν περιφορὰ
χρόνος ἦν, οὕτω δὲ πολλοὶ ἂν ἅμα ἦσαν χρόνοι, ὅπερ ἀδύνατον. κινήσεις
μὲν γὰρ ἅμα πλείους εἶναι δυνατόν, χρόνους δὲ ἀδύνατον. τὸ γὰρ αὐτὸ
νῦν πανταχοῦ τὸ αὐτό.

3 περὶ τοῦ τόπου aF 6 οὐρανός—ὁ χρόνος (7) om. E 10 καὶ ὁ μὲν initio
folii iteravit F 12 καὶ γὰρ ἐν a 13 αὐτῷ om. a 18 τὸ μέρος—ἀνακυ-
κλήσεως (17) om. E 20 συνάγεται E: συνάγει aF ὁ post (ὅτι om.) a
οὐκ ἐστίν ἢ E: ἢ F et Fa qua nota verba ἢ τοῦ παντὸς περιφορὰ—ἐν τούτῳ ἐστίν (p. 702,3)
iterata post συμμετρεῖσθαι p. 703,24 in F designo: οὐ a 21 εἴπερ τις FF^a: εἴπερ τίς
μὲν E: εἰ γὰρ τις a ἐστὶ μέρος F, sed recte Fa 23 ὄν] ὢν E 24 ἐστίν
om. a 27 δὲ aE: δὴ Fa: om. F 28 ἐστὶ om. aFF^a post παντὸς habet
ἐστίν aFF^a 29 ἐπικίνησιν] cf. Ptolemaei Magna constructio III 8 p. 206 sq. Halma,
ubi ἐπικίνημα et ἐπικινεῖσθαι inveniuntur 30 οἱ οὐρανοὶ Aristoteles 32 ἦν]
ἐστίν E ἅμα ἦσαν ἂν E 33 μὲν om. a 34 νῦν] νοῦς E

Ὁ δὲ Εὐδόημος καὶ ἄλλας ἐπιχειρήσεις τίθησιν, ὧν οὐδὲν ἄτοπον δι' 165^v
 αὐτῆς ἀκούειν τῆς λέξεως λεγούσης· “ἔτι δὲ ἢ μὲν κινήσεις ἢ τοῦ παντός 30
 ὅπλον ὅτι ἐν τούτῳ ἐστίν, οἷον ἢ Διάρους βᾶδισις ἐν Διάρει, καὶ ἢ τοῦ
 οὐρανοῦ ἄρα ἐν τῷ οὐρανῷ αὐτοτελής. τοῦτο δὲ ἄτοπον· οὐ γὰρ δοκεῖ
 5 ὁ χρόνος ἐν τῷ οὐρανῷ εἶναι, ἀλλὰ μᾶλλον ὁ οὐρανὸς ἐν τῷ χρόνῳ. ἔτι
 δὲ ἄτοπώτερον τὸ μὴ εἶναι χρόνον ἄλλοθι. ὁ γὰρ οὐρανὸς ἐν τῷ αὐτῷ
 αἰεὶ, ἐν ἄλλῳ δὲ οὐδενί. οὐκ ἔσται ἄρα οὔτε ἐν γῆ οὔτε ἐν θαλάττῃ ὁ
 χρόνος. εἰ δὲ μὴ τὴν ὅλην περιφορὰν λεκτέον τὸν χρόνον ἀλλ' ὁμοίως
 τὴν οὐτινοσοῦν τῶν μορίων, ἕκαστον δὲ τῶν μορίων ἕτερον τοῦ οὐρανοῦ 35
 10 ὁμοίως δὲ καὶ ὁ οὐρανὸς τῶν μορίων, καὶ αἱ κινήσεις ἕτεραι τοῦ τε θλου
 καὶ τῶν μορίων ἕκαστου. εἰ οὖν αἱ κινήσεις ἕτεραι, φησί, ὁ δὲ χρόνος
 οὐχ ἕτερος ἀλλ' ὁ αὐτός, οὐκ ἂν εἶεν αἱ κινήσεις ὁ χρόνος. ὥστε οὔτε
 ἢ τοῦ παντός οὔτε αἱ τῶν μορίων κινήσεις ὁ χρόνος ἐστίν.” εἶτα προσελ-
 θὼν καὶ ταῦτά φησιν· “οἱ δὲ λέγοντες τὴν τοῦ ἡλίου κίνησιν τὸν χρόνον,
 15 πῶς ἐροῦσι περὶ τῶν ἄλλων ἀστέρων; οὐ γὰρ πάντων αἱ αὐταὶ φοραί. εἰ
 μὲν οὖν πᾶσαι χρόνοι ἕτεραι οὔσαι, αὐτὸ τοῦτο ἄτοπον, καὶ ἔσονται πολλοὶ 40
 χρόνοι ἅμα. εἰ δὲ μὴ χρόνοι εἰσὶ καὶ αἱ τῶν λοιπῶν φοραί, διαφορὰν
 λεκτέον, διὰ τί ἢ μὲν τοῦ ἡλίου φορὰ χρόνος, ἢ δὲ τῆς σελήνης οὐ χρόνος,
 οὐδὲ δὴ αἱ τῶν ἄλλων. τοῦτο δὲ ἔοικεν οὐκ εὐμαρεῖ.” ὁ δὲ Ἰάμβλιχος
 20 ἐν τῷ διδύμῳ τῶν εἰς Ἱάμαιον ὑπομνημάτων καὶ ταῦτα πρὸς τὴν δόξαν
 ἐπήγαγεν· “εἰ πᾶσα κίνησις ἐν χρόνῳ, κινήσεις πολλαὶ ὁμοῦ συνίστανται.
 τὰ δὲ τοῦ χρόνου μόρια ἄλλα ἄλλοτε. ἢ κινήσεις περὶ τι μένον φέρεται,
 χρόνῳ δὲ οὐδὲν ἡρεμίας δεῖ. κινήσει κινήσεις ἢ ἡρεμία ἐναντιοῦται τῇ μὲν 45
 ἐν γένει ἢ ἐν γένει, τῇ δὲ ἐν εἰδεί ἢ ἐν εἰδεί, χρόνῳ δὲ οὐδέν.” ὁ δὲ
 25 Ἀλέξανδρος φιλοσοφικῶν δεῖξαι τοῦ Πλάτωνος οὔσαν δόξαν τὴν λέγουσαν
 χρόνον εἶναι τὴν τοῦ οὐρανοῦ φορὰν πρῶτον μὲν τὸν Εὐδόημον μαρτυρεῖται
 λέγοντα “ἡκολούθησε καὶ Πλάτων τῇ δόξῃ ταύτῃ καὶ μάλα ἀτόπως· πρὶν
 γὰρ οὐρανὸν γενέσθαι, φησὶ κίνησιν εἶναι ἄτακτον. οὐ λίνον δὴ λίνῳ
 συνάπτει, εἶπερ πᾶσα κίνησις ἐν χρόνῳ”. ἔπειτα οὐκ ἀποδέχεται τῶν
 30 λεγόντων, ὅτι καὶ ὁ Πλάτων συμφώνως τῷ Ἀριστοτέλει τὸν χρόνον ἀριθμὸν 50
 λέγει κινήσεως εἰπὼν “κατ' ἀριθμὸν ἰοῦσαν αἰώνιον εἰκόνα”. “οὐ γὰρ
 ἀριθμὸν κινήσεως, φησὶ, λέγει τὸν χρόνον, ἀλλὰ κατὰ ἀριθμὸν κίνησιν ὅ
 ἐστὶ κατὰ τάξιν.” ταῦτα μὲν ὁ Ἀλέξανδρος.

Ἐμὲ δὲ ὑποδειξάι χρεῶν, πρῶτον μὲν πόθεν ὁ Εὐδόημος ὑπενόησε

1 Εὐδόημος fr. 46 p. 64, 7 Sp. τίθησιν aE: om. FF^a 3 ἢ (ante τοῦ) super-
 scripsit E 4 αὐτοτελής aF: αὐτῷ τελεῖ E γὰρ δοκεῖ E: δοκεῖ γὰρ aF
 7 οὔτε (post ἄρα) om. E 8 post ὁμοίως addebat οὐδὲ Spengel 9 οὔτινος μο-
 ρίων E 14 καὶ aF: om. E 15 ἀστέρων aF: ἀστρων E 19 εὐμαρεῖ recte
 libri cf. Eudemus supra p. 48, 24 et Index Aristotelicus p. 263^b 20: εὐμαρές suspicabatur
 Spengel 21 εἰ om. aF συνίστανται E: ἐνίστανται aF 22 ἢ κινήσεις initio
 paginae iteravit F 23 τὴν μὲν F 25 οὔσαν δόξαν E: δόξαν εἶναι aF
 26 Εὐδόημον fr. 46 p. 65, 15 Sp. μαρτυρεῖ mire coniciebat Spengel 27 δὲ καὶ
 aF δόξῃ E (ut coniecerat Brandis): λέξει aF 31 εἰπὼν Tim. p. 37 D
 32 λέγει E: λέγειν aF κίνησιν EF: κινήσεως a 34 ὁ (post πόθεν) om. a

χρόνον λέγειν τὸν Πλάτωνα τὴν τοῦ οὐρανοῦ περιφορὰν, εἶτα ὅτι οὐκ ἀκο-165^v
 λουθεῖ τοῦτο τὸ ἄτοπον τῷ Πλάτῳ, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος συνελογίσαστο, τὸ
 χρόνον εἶναι πρὸ χρόνου. “εἰ γὰρ πᾶσα κίνησις, φησί, ἐν χρόνῳ, δῆλον
 ὅτι | καὶ ἡ πλημμελὴς καὶ ἄτακτος κίνησις ἐν χρόνῳ. εἰ οὖν ἡ τοιαύτη 166^r
 5 κίνησις ἦν πρὶν οὐρανὸν γενέσθαι, δῆλον ὅτι καὶ χρόνος ἦν πρὸ τῆς τοῦ
 οὐρανοῦ περιφορᾶς. εἰ οὖν αὕτη ὁ χρόνος, εἴη ἂν χρόνος πρὸ χρόνου.”
 πρὸς ταῦτα οὖν ἀπολογήσασθαι χρὴ. τὸ γὰρ ὅπως ὁ Πλάτων “κατ’
 ἀριθμὸν ἰσοῦσαν αἰώνιον εἰκόνα” τὸν χρόνον εἶπε, τότε μαθησόμεθα, ὅταν
 τοῦ Ἀριστοτέλους ἀριθμὸν κινήσεως λέγοντος τὸν χρόνον ἀκούσωμεν. καὶ 5
 10 τὸ μὲν τὴν τοῦ οὐρανοῦ περιφορὰν χρόνον λέγειν τὸν Πλάτωνα, ἐκ τῶνδε
 οἶμαι τῶν ἐν Τιμαίῳ γεγραμμένων ὑπενοήθη. “νῦς μὲν οὖν ἡμέρα τε γέγονε
 διὰ ταῦτα ἡ τῆς μῆς κυκλήσεως περίοδος, μεις δὲ ἐπειδὴν σελήνην πε-
 ριελθοῦσα τὸν ἑαυτῆς κύκλον ἥλιον ἐπικαταλάβη, ἐνιαυτὸς δὲ ὅποταν ὁ ἥλιος
 τὸν ἑαυτοῦ περιέλθῃ κύκλον. τῶν δὲ ἄλλων τὰς περιόδους οὐκ ἐνενοη-
 15 κότες ἀνθρώποι πλὴν ὀλίγοι τῶν πολλῶν οὔτε ὀνομάζουσιν οὔτε πρὸς
 ἄλλα ξυμμετροῦνται σκοποῦντες ἀριθμοῖς, ὥστε ὡς ἔπος εἰπεῖν οὐκ ἴσασιν 10
 χρόνον ὄντα τὰς τούτων πλάνας.” καὶ οὕτω μὲν ἐκάστην περιόδον τινα
 χρόνον δοκεῖ λέγειν, τὴν δὲ τοῦ παντὸς μίαν τὸν ὅλον χρόνον. φησὶ γάρ·
 “ὡς ὁ τέλειος ἀριθμὸς χρόνου τὸν τέλειον ἐνιαυτὸν πληροῖ τότε, ὅταν
 20 ἀπασῶν τῶν περιόδων τὰ πρὸς ἄλλα συμπερανθέντα τάχῃ σχῆ ἑσφαλὴν
 τῷ ταῦτο καὶ ὁμοίως ἰόντος ἀναμετρηθέντα κύκλῳ.” ὅτι δὲ οὐ τὴν κί-
 νησιν τῶν οὐρανίων ὁ Πλάτων λέγει τὸν χρόνον, ἀλλὰ τὸ μέτρον τῆς κινή-
 σεως, σαφὲς μὲν οἶμαι καὶ ἐκ τούτων τῶν παραγεγραμμένων ἐστί. τὸ γὰρ 15
 25 χρόνον ὄντα τὰς τούτων πλάνας, σαφῶς δηλοῖ ὅτι ὁ χρόνος κατὰ τὸ μέτρον
 εἶναι τῶν κινήσεων ἔχει τὴν οὐσίαν. ἔτι δὲ ἐναργέστερον ἔστι μαθεῖν ὅτι
 οὐ ταῦτόν τὴν κίνησιν καὶ τὸν χρόνον φησὶν ὁ Πλάτων, ἐὰν εὐρωμεν κινή-
 θέντι ἤδη τῷ παντὶ κατὰ τὸν λόγον διὰ τὴν τῆς ψυχῆς μετουσίαν τότε
 ὡς μέτρον τῆς κινήσεως ἐπαγαγόντα τὸν χρόνον. λέγει δὲ οὕτως ἐν Τιμαίῳ
 30 μετὰ τὴν τοῦ σωματοειδοῦς ψύχωσιν. “ὡς δὲ κινήθην αὐτὸ καὶ ζῶν ἐνε- 20
 νόησε τῶν αἰδίων θεῶν γενοῦς ἄγαλμα ὁ γεννήσας πατήρ, ἠγάσθη τε καὶ
 εὐφρανθεὶς ὅμοιον πρὸς τὸ παράδειγμα ἐπενόησεν ἀπεργάσασθαι. καθάπερ

2 τὸ (post τοῦτο)] γάρ F Ἀλέξανδρος] Eὐδημος substituebat Spengel 3 φησὶν
 Alexander Eudemis p. 702, 29 sua addens 5 οὐρανοῦ E 6 ἂν ὁ χρόνος aF
 7 χρὴ EF: δεῖ a 9 τοῦ om. aF 10 τοῦ om. aF 11 ἐν Τιμαίῳ p. 39B. c
 γέγονεν οὕτω καὶ διὰ ταῦτα Plato 12 μῆς καὶ φρονιμωτάτης Plato περιελθοῦσα
 post κύκλον posuerunt aF 14 ἐνενοηκότες libri, si silentio fides 18 χρόνον τινα a
 φησὶ Tim. p. 39D 19 ὅ] ὅ γε Plato ἐνιαυτὸν] ἀριθμὸν et in marg. γρ. ἐνιαυτόν F
 20 τῶν ὀκτώ περιόδων Plato 21 ταῦτο] αὐτοῦ a καὶ om. E ἰόντος E:
 ὄντος aF 23 τῶν] τῶ E 24 post συμμετρεῖσθαι iterata p. 701, 20—702, 3 eadem
 prima manus deleuit in F 27. 28 ἤδη κινήθέντι aF 28 τῷ] τῶν F
 29 ἐπαγαγόντα Spengel cf. p. 704, 11: ἀπαγαγόντα libri post ἐν add. τῷ aF
 ἐν Τιμαίῳ p. 37eD cf. f. 265r 31 ὁ ἐγέννησε aF 32 εὐφρανθεὶς ἔτι δὲ μᾶλλον
 habet Plato et Simplicius postero loco

οὖν αὐτὸ τυγχάνει ζῶον αἰδίον ὄν, καὶ τότε τὸ πᾶν οὕτως εἰς δύναμιν 166^r
 ἐπεχειρήσῃ τοιοῦτον ἀποτελεῖν. ἡ μὲν οὖν τοῦ ζῴου φύσις ἐτόγγανεν
 οὕσα αἰώνιος. καὶ τοῦτο μὲν δὴ τῷ γενητῷ παντελῶς προσάπτειν οὐκ ἦν
 δυνατὸν· εἰκὼ δὲ ἐπινοεῖ κινήτην τινα αἰῶνος ποιῆσαι, καὶ διακοσμοῦν ἅμα 25
 5 οὐρανὸν ποιεῖ μένοντος αἰῶνος ἐν ἐνὶ κατ' ἀριθμὸν ἰούσαν αἰώνιον εἰκόνα,
 τοῦτον δὲ δὴ χρόνον ὀνομάσαμεν". καὶ ὅτι μὲν πάντων ὑφισταμένων ἅμα
 ὑπὸ τοῦ δημιουργοῦ τὴν πρὸς ἄλληλα τάξιν ὁ λόγος ἐνεδείξατο, δῆλον. εἰ
 γὰρ ἅμα τῷ οὐρανῷ γέγονεν ὁ χρόνος, ὡς δηλοῖ τὸ μετ' ὀλίγον τούτων
 εἰρημένον, χρόνος δ' οὖν μετ' οὐρανοῦ γέγονε, δῆλον ὅτι οὐδέτερον οὐδε-
 10 τέρου προηγείται τῷ χρόνῳ. πῶς δ' ἂν καὶ χρόνου τι τῷ χρόνῳ προὔπτη-
 χεν: εἰ δὲ κινήθῃ τῷ παντὶ τὸν χρόνον ἐπισηγήσῃ, δῆλον ὅτι οὐ ταῦτόν 30
 ὁ χρόνος καὶ ἡ κίνησις κατ' αὐτόν, ἀλλὰ τελειωτικὸς πως τῆς κινήσεως
 ὁ χρόνος. καὶ ὅταν δὲ τὸ πλημμελῶς καὶ ἀτάκτως κινούμενον προηγεῖσθαι
 λέγῃ τῆς τοῦ κόσμου γενέσεως ὁ Πλάτων, ἐν οἷς φησι "βουληθεὶς γὰρ ὁ
 15 θεὸς ἀγαθὰ μὲν πάντα, φλαῦρον δ' οὐδὲν εἶναι κατὰ δύναμιν, οὕτω δὴ
 πᾶν ὅσον ἦν ὁρατὸν παραλαβὼν οὐχ ἡσυχίαν ἄγον, ἀλλὰ κινούμενον πλημ-
 μελῶς καὶ ἀτάκτως, εἰς τάξιν αὐτὸ ἤγαγεν ἐκ τῆς ἀταξίας, ἡγήσάμενος
 ἐκεῖνο τούτου πάντως ἄμεινον", καὶ ἐν τούτοις οὖν οὐ τοῦτό φησιν, ὅπερ 35
 δοκεῖ λέγειν τὸ φαινόμενον, ὅτι ἦν ποτε τῷ χρόνῳ προὔπαρχον τὸ αἰσθη-
 20 τὸν ἄτακτον, καὶ ὕστερον ὡς ἐξ ὕπνου τινὸς ἀναστάς ὁ δημιουργὸς ἔταξεν
 αὐτό. εἰ γὰρ διὰ τὴν ἀγαθότητα δημιουργεῖ, ἡ δὲ ἀγαθότης αὐτοῦ ἀεὶ
 τελεία καὶ ἐνεργὸς ἐστὶ καὶ τῷ εἶναι πάντα ἀγαθύνει, δῆλον ὅτι τῇ τοῦ
 θεοῦ ἀγαθότητι συνυφέστηκεν ἡ δημιουργικὴ πρόνοια. ἐνδείκνυται δὲ τὸ
 λεγόμενον, ὅτι κόσμου καὶ τάξεως ὁ δημιουργὸς αἰτίος ἐστὶ τῷ παντί,
 25 εἴπερ πρὸ τῆς αὐτοῦ ἐνεργείας πλημμελὲς καὶ ἄτακτον ὑποτίθεται. κἄν 40
 τῷ λόγῳ δὲ ὑπέθετο πλημμελεῖ κίνησιν πρὶν οὐρανὸν γενέσθαι, καὶ πᾶσα
 κίνησις ἐν χρόνῳ, δῆλον ὅτι καὶ ὁ χρόνος ἐκείνος πλημμελεὴς καὶ ἄτακτος
 καὶ οἷον σκιαγραφία τις ὑποτεθῆσεται τοῦ τελείου χρόνου κατὰ τὴν τοῦ
 λόγου ὑπόθεσιν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν μὴ καὶ πλέονα τοῦ δέοντος εἴρηται, τῶν
 30 δ' ἐφεξῆς ἐχώμειθα.

p. 218 b 9 Ἐπεὶ δὲ δοκεῖ μάλιστα κίνησις εἶναι καὶ μεταβολὴ τις
 ἕως τοῦ ὁ δὲ χρόνος ὁμοίως πανταχοῦ καὶ παρὰ πᾶσιν. 46

Δύο δόξας ἐκθέμενος περὶ χρόνου· τὴν τε λέγουσαν χρόνον εἶναι τὴν
 τοῦ παντὸς περιφορὰν καὶ τὴν λέγουσαν τὴν τοῦ παντὸς σφαιραίναν, καὶ τὴν

2 τοῦ om. E 4 δὲ ἐπινοεῖ EF et infra: δ' ἐπινοεῖ a et Plato κινήτην E²: κινήτῳ
 EF¹ 6 δ' δὴ E ἅμα om. E 8 τούτων om. F 12 κατ' αὐτόν] αὐτόν E
 12. 13 ὁ χρόνος τῆς κινήσεως aF 13. 14 λέγῃ προηγείσθαι a 14 φησι Tim. 30 A
 γὰρ] μὲν F 15 μὲν πάντα aF: πάντα μὲν E δὲ μηδὲν Plato 16 οὐχ ἡσυ-
 χίαν aF: οὐχ εἰς ἡσυχίαν E κινούμενον post ἀτάκτως ponunt aF 20 ὁ δημιουργὸς
 ἀναστάς aF 22 τῷ] τῶν E 23 ἐνδείκνυται — λεγόμενον (24) om. E 25 πρὸ]
 τὸ a κἄν E: καὶ aF 26 οὐρανοῦ E post καὶ addidit ei a 32 ὁμοίως E
 cf. infra f. 166 v 16: ὁμοίως καὶ a ex Aristotele (sed καὶ om. cod. H)

μὲν προτέραν ἐλέγξας. τὴν δὲ εὐθητικωτέραν οὐδὲ ἀντιλογίας ἀξιώσας τρίτην 166^r
 νῦν προτίθεται τὴν τῶν τριῶν πιθανωτέραν τὴν λέγουσαν τὸν χρόνον κίνησιν 50
 εἶναι καὶ μεταβολὴν τινα. καὶ δῆλον ὅτι ἄλλη τίς ἐστὶν ὑπόθεσις αὕτη
 παρὰ τὴν λέγουσαν τὴν τοῦ παντός περιφορὰν εἶναι τὸν χρόνον, καὶ οὐκ
 5 ἀναγκαίως νῦν ὁ Ἀλέξανδρος ἐπήγαγε· “διὸ καὶ Πλάτων τε καὶ ἄλλοι
 τινὲς κίνησιν εἶπον αὐτόν· ὁ γὰρ Πλάτων, εἶπερ ἄρα, τὴν τοῦ παντός
 περιφορὰν εἶπε τὸν χρόνον”. οὕτω γὰρ αὐτὸν μέχρι νῦν ἠῤῥθουν ὁ Ἀλέ-
 ξανδρος. δοκεῖ δὲ ἡ αὕτη πως ἔννοια εἶναι χρόνου καὶ κινήσεως· ῥύσιν
 γὰρ τινα καὶ ὁ χρόνος καὶ χροεῖαν ἐνδείκνυται, καὶ ἐν τῷ γίνεσθαι |
 10 τὸ εἶναι ἔχει, ὅπερ ἐστὶ κινήσεως ἴδιον, καὶ συμβεβηγὸς τι καὶ συνεχὲς 166^v
 καὶ ἐπ’ ἄπειρον διαιρετὸν ὁμοίως. ὅτι δὲ οὐκ ἐστὶ ταῦτόν κίνησις καὶ
 χρόνος δείκνυσι προλαμβάνων, ὅτι πᾶσα κίνησις καὶ μεταβολὴ ἐν αὐτῷ
 τῷ μεταβάλλοντι μόνον ἐστὶν ἢ ἐν τῷ τόπῳ, ἐν ᾧ ἂν τύχη ὅν τὸ
 κινούμενον καὶ μεταβάλλον. “διὰ τοῦτο δὲ, φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος,
 15 τοῦτο προσέθηκεν, ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων μεταβολῶν ἐν αὐτῷ τῷ μετα- 5
 βάλλοντι ἐστὶν ἐκεῖνο τὸ καθ’ ὃ ἡ μεταβολή· τὸ τε γὰρ ἀλλοιούμενον με-
 ταβάλλει κατὰ τὴν ἐν αὐτῷ ποιότητα καὶ τὸ ἀυξόμενον κατὰ τὸ ἐν αὐτῷ
 ποσὸν καὶ τὸ γινόμενον κατὰ τὴν οὐσίαν τὴν ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ τόπος, καθ’
 20 ὅπου ἐστὶ τὸ μεταβάλλον, ἐκεῖ καὶ ἡ κίνησις.” οὕτω μὲν ὁ Ἀλέξανδρος·
 μήποτε δὲ καὶ ἡ κατὰ τόπον μὲν κίνησις ἐν τῷ κινουμένῳ ἐστίν· οὐ γὰρ
 ὁ τόπος καθ’ ὃν κινεῖται τὸ κινούμενον ὑποτίθεται χρόνος, ἀλλ’ ἡ κατὰ 10
 τόπον κίνησις, ἢ δὲ κίνησις ἐν τῷ κινουμένῳ ἐστὶν αἰεὶ, ὡς ἰδέσκειται ἐν
 τοῖς περὶ κινήσεως λόγοις. οὐ διὰ τοῦτο οὖν ‘ἐν τῷ τόπῳ’ πρόσκειται,
 25 ἀλλ’ ἐπειδὴ καὶ ἐν τῷ τόπῳ ἐν ᾧ ἐστὶ τὸ κινούμενον οὐ μόνον τὴν κατὰ
 τόπον κίνησιν. ἀλλὰ καὶ τὰς ἄλλας λέγει εἶναι κινήσεις. Ἀθήνησι γούν καὶ
 γενέσθαι φημὲν καὶ αὐξηθῆναι τὸν Σωκράτην καὶ φαλακρωθῆναι. ἀκριβῶς
 οὖν ὁ Ἀριστοτέλης εἶπεν, ὅτι πᾶσα μεταβολὴ καὶ κίνησις ἐν αὐτῷ
 τῷ μεταβάλλοντι μόνον ἐστὶν ἢ οὐ ἂν τύχη ὅν αὐτὸ τὸ κινού-
 30 μενον. καὶ ὅτι οὕτως εἰληπται, δηλοῖ ἡ ἑτέρα πρότασις ἢ ταύτη προσλη- 15
 φθεῖσα, λέγουσα δὲ ὅτι ὁ χρόνος ὁμοίως πανταχοῦ καὶ παρὰ πᾶσιν.
 εἰ οὖν ἡ μὲν κίνησις οὐχ ὁμοίως πανταχοῦ, ἀλλ’ ἐκεῖ μόνον οὐ ἐστὶ τὸ
 κινούμενον οὐδὲ παρὰ πᾶσιν, ἀλλ’ ἐν τῷ μεταβάλλοντι μόνον, δῆλον ὅτι
 οὐκ ἐστὶν ὁ χρόνος κίνησις. ἡ συναγωγὴ ἐν δευτέρῳ σχήματι. ἀντίκειται
 35 δὲ τῷ μὲν πανταχοῦ τὸ οὐ ἐστὶ τὸ κινούμενον, τῷ δὲ παρὰ πᾶσι
 τὸ ἐν τῷ μεταβάλλοντι μόνον. 20

1 εὐθητικωτέραν E 2 προστίθεται (comp.) E 5 post καὶ add. ὁ E 10 post κινή-
 σεως iteratum ῥύσιν deletiv E 12 καὶ μεταβολὴ ἐν αὐτῷ τῷ om. F¹: add. om. αὐτῷ inter
 versus F² 17 ἐαυτῷ ter aF 18 κατὰ τὴν ἐν ἐαυτῷ οὐσίαν aF 24 ἐν τῷ
 τόπῳ scil. in paraphrasi Alexandri v. 13 26 λέγει εἶναι E: λέγει F: λέγομεν a
 27 καὶ φαλακρωθῆναι τὸν σωκράτην (σωκράτην F) aF 29 αὐτὸ ὅν aF 31 ὁμοίως
 ὁ χρόνος aF 32 ἢ (post οὖν) om. E οὐχ ὁμοίως F: οὐχ ὁμοία aE 34 post
 κίνησις add. εἶπερ ὁμοίως ἐστὶ πανταχοῦ καὶ παρὰ πᾶσιν a 35 οὐ] εἰ F

p. 218^b 13 Ἐτι δὲ μεταβολὴ μὲν ἐστὶ θάττων καὶ βραδυτέρα ἕως 166^v
τοῦ οὔτε τῷ ποσός τις εἶναι οὔτε τῷ ποιός.

Τὸ αὐτὸ δείκνυσι καὶ δι' ἐτέρου πάλιν ἐν δευτέρῳ σχήματι συναγο- 25
μένου συλλογισμοῦ τοιοῦτου· κινήσεις θάττων ἐστὶ καὶ βραδυτέρα·
5 χρόνος δὲ οὐκ ἔστι θάττων καὶ βραδυτέρος· οὐκ ἄρα κινήσεις ὁ χρόνος.
ὅτι δὲ οὐκ ἔστι χρόνος θάττων καὶ βραδυτέρος, δῆλον μὲν καὶ ἐκ τῆς
συνηθείας· καὶ γὰρ πολὺν μὲν καὶ ὀλίγον χρόνον λέγομεν, θάττω δὲ καὶ
βραδυτέρον οὐ λέγομεν. δείκνυσι δὲ καὶ τοῦτο συλλογιστικῶς οὗτος· τὸ
ταχὺ καὶ βραδὺ χρόνῳ ὄρισται· ὁ δὲ χρόνος οὐχ ὄρισται
10 χρόνῳ· οὐκ ἄρα θάττων καὶ βραδυτέρος ὁ χρόνος. ὅτι δὲ τὸ ταχὺ καὶ 30
βραδὺ χρόνῳ ὀρίζεται, δῆλον. ταχὺ μὲν γὰρ λέγομεν τὸ ἐν ὀλίγῳ
χρόνῳ πολὺ κινούμενον, βραδὺ δὲ τὸ ἐν πολλῷ ὀλίγον. χρόνον δὲ
οὐχ οἷόν τε λέγειν ἢ ἐν ὀλίγῳ πολλὴν γίνεσθαι ἢ ἐν πολλῷ ὀλίγον. ἀλλὰ
μὴν καὶ ὅτι ὁ χρόνος οὐχ ὄρισται χρόνῳ, δῆλον πάλιν ἐκ τοῦ μηδὲ κατὰ
15 ποσὸν ἑαυτοῦ ὑπὸ χρόνου τὸν χρόνον ὀρίσθαι. ὁ γὰρ πολλὸς χρόνος πολὺς
ἐστὶν οὐ τῷ ἐν πολλῷ χρόνῳ εἶναι καὶ ὀλίγος οὐ τῷ ἐν ὀλίγῳ· τοῦτο γὰρ
κινήσεως ἴδιον. πολλὴν γὰρ λέγομεν κίνησιν τὴν ἐν πολλῷ χρόνῳ εἶναι 35
καὶ ὀλίγην τὴν ἐν ὀλίγῳ, χρόνον δὲ οὐχ οὕτω. ποιός δὲ χρόνος οὐκ ἔστιν
ὅλως οἷον ταχύς ἢ βραδύς. ὥστ' οὐδ' ἂν ὀρίζοιτο αὐτοῦ τὸ ποιὸν ὑπὸ
20 χρόνου ὥσπερ τῆς κινήσεως. ταχεῖαν γὰρ καὶ βραδεῖαν κίνησιν λέγομεν.
καὶ τοῦτο τὸ ποιὸν χρόνῳ ὀρίζεται. ταχεῖα γὰρ κινήσεις ἢ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ
πολλὴ καὶ βραδεῖα ἢ ἐν πολλῷ ὀλίγη. οὕτω τῆς κινήσεως τὸ ποσὸν ὀρίζε-
ται χρόνῳ, τοῦ δὲ χρόνου οὐκέτι. κἄν γὰρ λέγηται πολὺς καὶ ὀλίγος
χρόνος, ἀλλ' οὐ κατὰ τὴν ἐπὶ τὸν χρόνον ἀναφορὰν ὀρίζεται ταῦτα, ἀλλὰ 40
25 κατὰ τὴν ἐπὶ τὸ συνεχές καὶ τὸν ἀριθμὸν, ὡς δειχθήσεται· ὁ δὲ γε Πλω-
τίνος καὶ ἄλλο προστίθῃσιν ἐπιχείρημα δεικτικὸν τοῦ μὴ εἶναι κινήσιν τὸν
χρόνον· “κινήσεις μὲν, γὰρ φησι, καὶ παύσαιτο ἂν καὶ διαλείποι, χρόνος
δὲ οὔ.” ἐπειδὴ δὲ οὐ ταῦτόν ἐστι κινήσεις καὶ μεταβολή, ὡς δείξει τοῦ Ε
βιβλίου τῆσδε τῆς πραγματείας ἀρχόμενος (τὴν γὰρ γένεσιν καὶ τὴν φθορὰν
30 μεταβολὴν μὲν εἶναι δείξει, κινήσιν δὲ οὔ), ἐχρήσατο δὲ καὶ χρήσεται
ἀδιαφόρως τῷ τῆς κινήσεως καὶ μεταβολῆς ὀνόματι, εἰκότως ἐπὶ τῇ ἀδια-
φορίᾳ παρητήσατο τὸν ἀρροατήν, ὅτι ἀδιαφόρως χρῆται δηλώσας.

p. 218^b 21 Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ ἄνευ μεταβολῆς ἕως τοῦ φανερόν ὅτι 54
οὐκ ἔστιν ἄνευ κινήσεως καὶ μεταβολῆς χρόνος. |

35 Δείξας ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ χρόνος κινήσεις, ἐφεστῆς δείκνυσιν ὅτι οὐδ' ἄνευ 167^r

1 ἐστὶ πᾶσα θάττων ex Arist. vulgata a 8 καὶ (post δὲ) om. E 8 οὔτος] fortasse
οὔτως 9 βραδὺ καὶ ταχὺ Aristoteles 14 μηδὲ scripsi (cf. Themistius p. 314,2):
μήτε libri 17 εἶναι om. aF 20 ὥσπερ τὸ τῆς aF 25 Πλωτίνος III 7,8
27 ἂν post μὲν Plotinus διαλείποι aF 28 ἐπεὶ δὲ οὐ a 29 γὰρ aF:
δὲ E 32 χρήσεται a 33 ἄνευ γε ex Aristotele a 34 ὁ χρόνος aE, at om.
ὁ et Simpl. infra p. 708,27 et probi Aristotelis libri

κινήσεως ἔστιν, ἀλλὰ μετὰ κινήσεως πάντως. τοῦ γὰρ ἐπιστημονός ἐστι 167
καὶ τῶν σύνεργος ὄντων τῇ φύσει καὶ τὴν διαφορὰν παραδιδόναι καὶ τὴν
κοινωνίαν. ὅτι δὲ οὐκ ἄνευ κινήσεως ὁ χρόνος, οὐδὲ οἷον τε χρόνον ἄνευ
κινήσεως λαβεῖν, δεῖκνυσιν ὁμοίως· ὁ χρόνος ἄνευ κινήσεως ἀσυναίσθητος ἢ
5 ἡμῶν ἔστι· τὸ ἄνευ κινήσεως ἀσυναίσθητον οὐκ ἔστιν ἄνευ κινήσεως λαβεῖν,
ὅτι μετὰ κινήσεως πάντως ὑφέστηκεν· ὁ ἄρα χρόνος μετὰ κινήσεως ὑφέ-
στηκε καὶ ἄνευ ταύτης οὐδὲ ἔστιν οὐδὲ νοεῖται. ὅτι δὲ ἄνευ κινήσεως
ἀσυναίσθητός ἐστι, δεῖκνυσιν ἐκ τοῦ ὅταν ἀκίνητος πάντῃ κατὰ τὴν διά-
νοιαν ὤμεν ἢ λάθωμεν ἑαυτοὺς κινούμενοι κατ' αὐτήν, ταυτέστιν ἔννοοῦντες
10 τι, τότε οὐδὲ χρόνον ἡγούμεθα γεγονέναι τινα' ὡς μὴ δυναμένου χωρὶς
ἔννοιᾶς κινήσεως ἐπινοηθῆναι χρόνον. ὅτι δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, ὁμοίως μὲν
ἡμῶν καὶ ἐκ τῶν ὕπνων, κοιμηθέντες γὰρ ὁμοίως καὶ διακιστάντες τὸν
μεταξὺ χρόνον οὐκ ἔννοοῦμεν. ἄλλοι δὲ καὶ ἐν ταῖς σὺν τούτοις νοήσεσιν
ἢ πράξεσι, πρὸς γὰρ ἐκείναις ὄντες τὴν διάνοιαν οὐκ ἡγούμεθα μεταξὺ
15 γεγονέναι χρόνον καίτοι μακροῦ διανυσθέντος πολλάκις. οὐ γὰρ τῷ κινεῖ-
σθαι ἡμᾶς, ἀλλὰ τῷ κινήσεως ἔννοιαν λαμβάνειν, συνειννοῦμεν καὶ τὸν
χρόνον ὡς τῇ κινήσει συνοπάρχοντα. διὰ τοῦτο γὰρ εἰπὼν ὅταν μὴδὲν
αὐτοὶ μεταβάλλωμεν προσέτις τὴν διανοίαν, ὅτι κατὰ τὴν παρα-
20 κολούθησιν τὴν διανοητικὴν τῆς κινήσεως ἀκίνητον αὐτὴν οὖσαν καὶ ἢ τοῦ
χρόνου συναίσθητος γίνεσθαι. καὶ γὰρ καὶ ἐκ τοῦ ἐκείναις δυνατὸν εἶναι,
ὅτι οἱ ἀλγούντες καὶ ταλαιπωρούμενοι ἢ ἐν ἐνδοξίᾳ καὶ ἐπιποθήσει πόνος
ὄντες πολὺ τὸ τοιοῦτο κίνημα νομίζοντες πολλὸν ἡρῶνται καὶ τὸν χρόνον
λέγει γοῶν ἐκεῖνος ἐν τῇ κωμωδίᾳ

οὐδέποτε ἡμερα γεγονετα.

25 καὶ μὴν παλαι γ' ἀλεκτρούων ἤκουσ' ἐπίω.
καὶ ἄλλος

οἱ δὲ ποθεῶντες ἐν ἡματι γηράσκουσιν.

ὅτι δὲ οἱ τῇ κινήσει μὴ παρακολουθοῦντες οὐδὲ τοῦ χρόνου συναισθάνονται.
ἡμεῖς μὲν, ὡς εἶπον, ὁσημέραι ἐκ τῶν ὕπνων γινώσκουμεν, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης
30 ἀπὸ μακροτέρου τοῦτο πιστοῦται ὕπνου τῶν ἐν Σαρδοῖ τῇ νήσῳ παρὰ τοῖς
ἤρωσι μυθολογουμένων καθεύδειν· ἐνέκα γὰρ τῷ Ἡρακλεῖ γεγονότων παι-
δων ἐκ τῶν Θεσπίου τοῦ Θεσπίεως θυγατέρων ἐν Σαρδοῖ τελευτησάντων
ἔλεγον ἕως Ἀριστοτέλους, τάχα δὲ καὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ ἐξηγητοῦ τῶν
Ἀριστοτέλους, ἄσηπτά τε καὶ ὁλόκληρα διαμένειν τὰ σώματα καὶ φαντα-
35 σίαν καθευδόντων παρεχόμενα· καὶ οἱ μὲν ἐν Σαρδοῖ ἤρωες οὗτοι, παρὰ

4 δαίκνυσιν—ἀσυναίσθητον (5) om. E 10 τότε om. a οὐδὲ aF: οὐτε E
11 μὲν om. a 15 χρόνον γεγονέναι aF 20 καὶ ἐκ] καὶ E 22 ἡγε-
ται (om. καὶ) E 23 ἐκεῖνος E: τις aF τῇ om. aF κωμωδία]
Aristophanis Nub. v. 3. 4 25 ἀλεκτρούων Aristophanes 26 ἄλλος Theo-
critus XII 3 οἱ δὲ ποθεῶντες κτλ. 30 ἀπὸ μακροτέρου om. F πιστοῦσαι
τοῦτο a τῶν ἐν Σαρδοῖ κτλ. de hac fabula cf. Rohde Mus. Rhem. XXXV 157 sqq.
31 τῷ] τῶν F 32 Θεσπίου seripsi: Θεσπίου aF: Θεσπίου E Θεσπίεως aF:
Θεσπίεως E

τούτοις δὲ ὄνειρων ἕνεκεν ἢ ἄλλης τινὸς χρείας εἰδὸς ἦν συμβολικῶς τινὰς 167^r
μακροτέρους καθεύδειν ὕπνου, οἵτινες συνάπτοντες τὸ ἐν ἀρχῇ τοῦ ὕπνου
νῦν τῷ ἐν τῷ πέρατι καὶ ἐν ποιῶντες τὸ νῦν διὰ τὸ ἀσυναίσθητον τῆς
μεταξὺ τῶν δύο νῦν κινήσεως συνήρουν καὶ τὴν τοῦ χρόνου ἔνοιαν εἰς τὸ
5 νῦν καὶ ἐξήρουν τὸν χρόνον διὰ τὴν ἀναισθησίαν τῆς μεταξὺ κινήσεως. ὡς
γὰρ εἰ μὴ ἦν, φησὶν, ἕτερον μὲν τὸ ἐν τῇ ἀρχῇ νῦν, ἕτερον δὲ τὸ ἐν 30
τῷ πέρατι. ἀλλὰ ταῦτόν καὶ ἓν, οὐκ ἂν ἦν χρόνος· οὐ γὰρ χρόνος
τὸ νῦν, ἀλλὰ χρόνου πέρασ, οὕτω καὶ ὅταν λανθάνῃ ἕτερον ὄν τὸ νῦν, οὐ
δοκεῖ εἶναι ὁ μεταξὺ τῶν δύο νῦν χρόνος. ὁ μέντοι Εὐδόμημος τὴν ἀπὸ τῆς
10 Σαρδοῦς παρὰ πίστιν ἔκ τινος Ἀθήνησι συμβεβηκότος αὐτοῦ τὸ λεγόμενον
πιστοῦται· λέγεται γάρ, φησὶν, θυσίας οὐσῆς δημοτελοῦς ἐστιᾶσθαι τινὰς
ἐν καταγείφ σπηλαίφ, μεθυσθέντας δὲ κατακοιμηθῆναι πρὸς ἡμέραν ἤδη
καὶ αὐτοὺς καὶ τοὺς οἰκέτας καὶ καθεύδειν τὸ λοιπὸν τῆς νυκτὸς καὶ τὴν 35
ἡμέραν καὶ ἔτι τὴν νύκτα· ἐπεγεγθέντα γὰρ ἓνα τινά, ὡς εἶδεν ἀστέρας,
15 πάλιν ἀπελθόντα ἀναπαύεσθαι. τῆς δὲ ἐπιούσης ἡμέρας, ὡς ἠγέρθησαν,
τὴν Κουρεῶτιν ἄγειν ὕστερον τῶν ἄλλων ἡμέραν, ὅθεν ὀη καὶ κατανοηθῆναι
τὸ συμβάν· Κουρεῶτις δὲ ἦν ἡ τρίτη τῶν Ἀπατουριῶν ἡμέρα, ὥσπερ
ἡ πρώτη Δορπία καὶ ἡ δευτέρα Ἀνάρρυσις καὶ ἡ τετάρτη Ἐπίβδα· μετὰ
τὴν τῆς δευτέρας οὖν θυσίαν καθευδήσαντες τὴν ἐφεξῆς ἡμέραν καὶ
20 τὴν μετ' αὐτὴν νύκτα τὴν τετάρτην λοιπὸν ἀντὶ τῆς τρίτης ὡς Κουρεῶ- 40
τιν ἦγον.

Εἰ ὄν ὅταν μὲν μηδεμίαν νομίσωμεν εἶναι μεταβολὴν ἀλλ' ἐν τῷ
αὐτῷ νῦν ἐστάναι, τότε συμβαίνει μηδὲ χρόνον οἶεσθαι εἶναι, ὅταν δὲ αἰσθώ-
μεθα κινήσεως καὶ πλείω τὰ νῦν ὀρίσωμεν, τὸ μὲν ὡς ἀρχὴν τὸ δὲ ὡς
25 πέρασ τὸ μὲν ὡς πρότερον τὸ δὲ ὡς ὕστερον, τότε καὶ τοῦ μεταξὺ χρόνου
συναισθανόμεθα, ὁῦλον ὅτι οὐκ ἔστιν ἄνευ κινήσεως καὶ μεταβολῆς
χρόνος· ἐκ δὲ τῶν ἐνταῦθα βηθέντων ὁ θαυμάσιος Γαληνὸς ἐν τῷ ὀγδόφ 45
τῆς ἑαυτοῦ Ἀποδεικτικῆς ὑπνοσεῖ λέγειν τὸν Ἀριστοτέλην διὰ τοῦτο μὴ
εἶναι χρόνον ἄνευ κινήσεως, ὅτι κινούμενον νοοῦμεν αὐτόν, καὶ ἐπάγει τι
30 τῷ λόγφ ἄτοπον ὅτι “καὶ τὰ παντάπασιν ἀκίνητα μετὰ κινήσεως ἀνάγκη
εἶναι, εἴπερ καὶ τούτων ἡ νόησις ἡμῶν μετὰ κινήσεως ἐστίν· οὐδὲν γὰρ
ἡμεῖς ἀκίνητφ νοήσει νοοῦμεν”· εἴποι δ' ἂν ὅτι οὐδὲ διαστάσεως χωρὶς
ἂν εἴη τὰ ἀδιάστατα, εἰ μετὰ διαστάσεως αὐτὰ νοοῦμεν ἡμεῖς τὰ πολλὰ
φανταστικῶς ἐνεργαῶντες. ἀλλὰ πρῶτον μὲν ἐχρῆν ἐννοῆσαι, ὅτι ὁ Ἀρι- 50
35 στοτέλης οὐ βούλεται κινεῖσθαι τὴν ψυχὴν ἀλλ' ἐνεργεῖν, μόνας ἀξιώων τὰς
φυσικὰς μεταβολὰς κινήσεις καλεῖν· οὐκ ἄρα τῷ κινουμένους νοεῖν τὸν
χρόνον λέγει μὴ εἶναι χωρὶς κινήσεως αὐτόν, ἀλλ' ὅτι ἡ τῆς κινήσεως

1 συμβολικῶς suspectabat Rohde. videtur intellegendum de hominibus ad heroum quasi
exemplar et imitationem incubantibus 3 post ποιῶντες add. διὰ E 6 τῇ
om. a 9 Εὐδόμημος fr. 47 p. 69, 10 Sp. 14 ἐπεγεγθέντα ex ἐπεγεγθέντες corr. E
ἓνα om. F 17 ἀπατουρία F 18 ἐπίβδα a: ἐπιβδα E: ἐπίβδα F 22 μὲν
om. a 26 ἔσται aF 28 ὑπνοσεῖν E 31 ἡμῶν om. E οὐδὲ a
32 post ἂν add. τις a 36 τῷ] τὸ aF

ἔννοια ἀκίνητος οὕσα συνεισάγει τὴν τοῦ χρόνου ἔννοιαν. καὶ ὅτι οὕτω 167^r
λέγει, ὁῦλον ποιεῖ καὶ ἐξ ὧν φησιν, ὅτι κἂν μεταβάλλωμεν τὴν διάνοιαν, τουτέστι κἂν τῇ διανοίᾳ περὶ τὴν μεταβολὴν ἐνεργῶμεν, λανθάνωμεν δὲ μεταβάλλοντες, οὐ δοκεῖ ἡμῖν γεγονέναι χρόνος. καὶ |
5 πάλιν λανθάνειν ἡμᾶς φησι τὴν κίνησιν οὐ τῷ μὴ κινεῖσθαι, ἀλλὰ τῷ 167^v
μηδεμίαν ἔννοιαν ἴσχειν κινήσεως· εἰ δὲ καὶ ἅμα κινήσεως ἡμᾶς αἰσθάνεσθαι φησι καὶ χρόνου, ἀλλ' οὐ κινουμένους αἰσθάνεσθαι. εἰ δὲ καὶ νομίζοι τις τὸ ὅταν αὐτοὶ μὴ μεταβάλλωμεν τὴν διάνοιαν ἀντὶ τοῦ μὴ κινώμεθα κατὰ διάνοιαν εἰρησθαι, καὶ οὕτως οὐ διὰ τὸ κινουμένους
10 νοεῖν τὸν χρόνον νομίζει μετὰ κινήσεως εἶναι τὸν χρόνον, ἀλλὰ διὰ τὸ τῇ 5
κινήσει παρακολουθεῖν, κἂν τε κινούμενοι κἂν τε μὴ κινούμενοι παρακολουθῶμεν. διὸ καὶ ὡς διορθῶν ἐπήγαγε τὸ ἢ λάθωμεν μεταβάλλοντες. τοιγαροῦν, ὅπερ εἶπον πρότερον, καὶ νοοῦντες καὶ ἐργαζόμενοι συντόμως, ὅτι μὲν κινώμεθα ὁῦλον, μὴ ἐφιστάνομεν δὲ τῇ παρατάσει τῆς κινήσεως
15 μῆδ' ὀρίζοντες τὸ πρότερον καὶ ὕστερον νῦν ἀνεπαίσθητοι καὶ τοῦ μεταξὺ
χρόνου γινόμεθα ὡς τῇ κινήσει συνυφεστηκότος ἢ συνηρηκάμεν. οὐ μέντοι ἄνευ τοῦ κίνησιν ἐννοεῖν ἀδυνατοῦμεν τοὺς πόλους ἢ τὸ κέντρον τοῦ 10
παντὸς ἐννοεῖν. καθόλου γὰρ ἐπὶ τῶν ἅμα συνυπαρχόντων καὶ τὴν οὐσίαν
ἐν τῇ πρὸς ἀλλήλα πῶς ἐχόντων σχέσει τῇ τοῦ ἐτέρου ἐννοία ἀνάγκη καὶ
20 τὴν τοῦ ἐτέρου συνεννοεῖσθαι. ὁ γοῦν φίλον ἐννοῶν καὶ ὅτι φίλου φίλος ἐστὶν ἐννοήσει, καὶ ὁ δεξιὸν ἐννοῶν εὐθὺς καὶ τὸ ἀριστερὸν συναναφέρει. διὸ καὶ ἐφιστάνειν ἀεὶ, πῶς εἶπεν ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι ἐπ' οὐδενὸς τῶν ἄλλων ἡμῖν ἐν τῷ ἄλλο τι νοεῖν ἢ τοῦ ἄλλου συνοδεύει ἐπίνοια, εἰ μὴ ἐπὶ τοῦ χρόνου τῇ τῆς κινήσεως ἐννοία τῆς τοῦ χρόνου συμπεφυκυίας. 15
25 ὁῦλον δὲ ὅτι καὶ τῷ χρόνῳ συναναφέρεται ἢ κίνησις· βαδίσαντες γὰρ τοσόνδε χρόνον, τοσάδε στάδια ἡνυσμένα ἐν τῷ τοσῷδε χρόνῳ τεκμαιρούμεθα. καὶ ὁ Ἀριστοτέλης δὲ ἐν τοῖς ἐξῆς λέγει· “ἀλλὰ μὴν ὅταν καὶ χρόνος δοκῇ γεγονέναι τις, ἅμα καὶ κίνησις τις φαίνεται γεγονέναι.”

p. 219^a2 Ληπτέον δέ, ἐπεὶ ζητοῦμεν τί ἐστὶ ὁ χρόνος ἕως τοῦ
30 ἐπεὶ οὖν οὐ κίνησις, ἀνάγκη τῆς κινήσεως εἶναι τι αὐτόν. 22

Συμπερανάμενος ἐκ τῶν εἰρημένων, ὅτι οὔτε κίνησις ἐστὶν ὁ χρόνος οὔτε ἄνευ κινήσεως, καὶ ὁρμήσας ἐπὶ ζήτησιν τῆς οὐσίας αὐτοῦ πρώτον

1 συνεισάγει aF: συνάγει E 3 λανθάνωμεν hic Simplicius ut Themistius p. 314,28:
λάθωμεν Aristoteles et Simplicius v. 12 et p. 707,9 6 δὲ καὶ aF: δὲ E
8 νομίζοι τις aF: νομίζοντες E τὸ om. F μῆδὲν αὐτοὶ ipse p. 707,17 ut Ari-
stoteles 9 κινώμεθα a διὰ τοῦ F 10 τῇ om. aF 15 μῆδ' ὀρί-
ζοντες aF: μὴ ὀρίζοντες E post καὶ add. τὸ aF 21 εὐθὺς post ἀριστερὸν
collocaverunt aF συναναφέρει scripsi cf. v. 25. p. 710,13. 293,32: ἀναφέρει E: συν-
νοεῖ aF 23 τοῦ (ante ἄλλου) om. E 24 τοῦ (post ἐπὶ) om. a πεφυ-
κυίας E 26 τῷ om. a 27 ὅταν καὶ libri: καὶ ὅταν γε Aristoteles p. 219^a7
29 ἐπειδὴ a 30 ἐπειδὴ a τι εἶναι a ut Aristoteles (praeter H)

μὲν προσκατασκευάζει τοῖς ἤδη εἰρημένοις, ὅτι ἅμα αἰσθησὶν ἔχομεν κινή- 167^r
 σῶς τε καὶ χρόνου· κἄν γὰρ σκότος ἦ, φησὶν, ὥστε μὴ ἡμᾶς σωματικῶς 25
 κινεῖσθαι μήτε ἄλλων κινουμένων αἰσθάνεσθαι, κινήσεις δὲ τις ἐν τῇ
 ψυχῇ ἐν ἣ, νοούσης τι τῆς ψυχῆς, ὃ ἴσον ἐστί, φησὶν Ἀλέξανδρος, τῷ
 5 ἔννοιαν δὲ τινα κινήσεως ἔχωμεν, ὅπερ ἐστὶ δηλονότι ἐπίστασις τῆς κι-
 νήσεως, εὐθύς ἅμα τις δοκεῖ γεγονέναι καὶ χρόνος. οὕτως δὲ ὁ
 Ἀλέξανδρος ἐξηγεῖται εἰδὼς ὅτι οὐ βούλεται ὁ Ἀριστοτέλης κινεῖσθαι τὴν
 ψυχὴν, ἀλλὰ κίνησιν ἐν τῇ ψυχῇ εἶπε τὴν ἀκίνητον ἔννοιαν τῆς ὁποιασοῦν 30
 κινήσεως. μήποτε δὲ κατὰ μὲν τὰς φυσικὰς κινήσεις ἀκινήτους οἶεται τὰς
 10 ψυχικὰς ἔννοιαις ὁ Ἀριστοτέλης, ἄλλο δὲ εἶδος κινήσεως ἐνορᾷ· ἐφεξῆς δὲ
 τοῖς εἰρημένοις καὶ τὸ ἀντίστροφον προστίθηναι, ὅτι οὐ μόνον τῇ κινήσει
 συνεπινοεῖται ὁ χρόνος, ἀλλὰ καὶ τῷ χρόνῳ ἡ κίνησις. εἰκότως οὖν ἐπειδὴ
 συναναφέρεται τὰ αὐτὰ ἀλλήλοις, ἡ κίνησις ἐστὶν ἡ τῆς κινήσεως τι ὁ χρόνος.
 εἰ οὖν δέδεικται ὅτι κινήσις οὐκ ἐστὶ, δῆλον ὅτι περιλείπεται τὸ τῆς κινή-
 15 σῶς τι αὐτὸν εἶναι.

p. 219^a10 Ἐπεὶ δὲ τὸ κινούμενον κινεῖται ἔκ τινος εἰς τι ἕως 35
 τοῦ τοσοῦτος καὶ ὁ χρόνος ἀεὶ δοκεῖ γεγονέναι.

Δείξας ὅτι μετὰ τῆς κινήσεως ἐστὶν ὁ χρόνος, ἐφεξῆς ζητεῖ τί ἄρα
 τῆς κινήσεως ἐστὶ. δείκνυσιν οὖν ὅτι συνεχῆς οὐσα ἡ κίνησις ἔχει τὸ
 20 πρότερον καὶ ὕστερον. καὶ τοῦτό ἐστὶν ὁ χρόνος, ὡς μαθησόμεθα. ὅτι
 δὲ συνεχῆς ἡ κίνησις, ὧδε δείκνυσι διὰ τοῦ δεῖξαι πρότερον τὸ μέγεθος 40
 ἐφ' οὗ ἡ κίνησις συνεχῆς· τὸ κινούμενον ἔκ τινος εἰς τι κινεῖται· τὸ ἔκ
 τινος εἰς τι κινούμενον ἐπὶ διαστατοῦ τινος μεγέθους κινεῖται· ἐπειδὴ οὖν
 πᾶν μέγεθος συνεχῆς, ἐπὶ μεγέθους δὲ ἡ κίνησις, καὶ ἡ κίνησις συνεχῆς διὰ
 25 τὸ μέγεθος, ὥσπερ ὁ χρόνος διὰ τὴν κίνησιν· ὅση γὰρ ἡ κίνησις, το-
 σοῦτος καὶ ὁ χρόνος δοκεῖ γεγονέναι, ὥσπερ ὅσον τὸ μέγεθος, το-
 σαύτη καὶ ἡ κίνησις. εἰ δὲ τὸ ὅσον τῆς κινήσεως συνεχῆς ὡς καὶ τὸ
 μέγεθος (οἶον σταδιαῖον γάρ), δῆλον ὅτι καὶ τὸ ὅσον τοῦ χρόνου συνεχῆς. 45
 εἰ γὰρ τὸ μὲν εἴη συνεχῆς, τὸ δὲ διωρισμένον, οὐκ ἂν λέγοι τις ὅτι ὅσον τὸ
 30 ἕτερον, τοσοῦτον καὶ τὸ ἕτερον ἐστίν· ἀσύμβλητα γὰρ τὰ τοιαῦτα ποσά·
 παραλιπὼν δὲ μίαν πρότασιν τὴν λέγουσαν, ὅτι τὸ ἔκ τινος εἰς τι κινου-
 μενον ἐπὶ μεγέθους κινεῖται, ἀσάφειαν ἔδοξε μικρὰν ἐμποιεῖν τῇ λέξει.

Καὶ ὁ Εὐδόμημος δὲ ἐν τῷ τρίτῳ τῶν Φυσικῶν τὴν αὐτὴν ἔχων γνώμην
 φαίνεται, ὅτι διὰ μὲν τὸ μέγεθος ἡ κίνησις συνεχῆς, διὰ δὲ τὴν κίνησιν ὁ
 35 χρόνος, γράφων οὕτως· “ἀναλαβόντες δὴ πάλιν λέγωμεν, ὅτι τῶν συνεχῶν 50

1 προκατασκευάζει a τοῖς ἤδη εἰρημένοις] τοῖς διηρημένοις F 4 ὁ E: ὅπερ a:
 om. F 4 φησὶν ὁ a 5 ἔχομεν E ἐπίστασις aF 6 τις post δοκεῖ
 habet Aristoteles δοκεῖ om. F ὁ om. F 7 οὐ om. E 10 ἐνεργείας F
 14 τὸ om. aF 19 ἔχει—ἡ κίνησις (21) om. E 23 ἐπεὶ aF
 24 πᾶν E: τὸ aF 28 γὰρ δῆλον ὅτι E: δηλονότι F: om. a 29 λέγοι τις E:
 λέγοιτο aF 32 ἔδοξε aF: ἐνέδειξε E 33 Εὐδόμημος fr. 48 p. 70, 3 Sp. δὲ om.
 aF ἐν τῷ γ E 35 λέγωμεν aF: λέγομεν E τῶν (post ὅτι) om. E

ὁ χρόνος εἶναι δοκεῖ καὶ τῶν μεριστῶν· οὐκοῦν καὶ ἡ κίνησις τε καὶ τὸ 167^r
 μήκος. τίς οὖν τούτων ἀρχὴ καὶ τίνι πρώτως ὑπάρχει ταῦτα; ἀρ' οὖν
 τῷ μὲν μήκει καὶ τῷ σώματι καθ' αὐτὰ φαίνεται ταῦτα ὑπάρχειν; οὐ
 γὰρ τῷ εἶναι τι αὐτῶν οὐδὲ τῷ τοιαῦτα εἶναι μερίζεται καὶ συνεχῆ ἔστιν.
 5 ἡ δὲ κίνησις τῷ ἐπὶ τοῦ μήκους εἶναι συνεχῆς τε καὶ μεριστῆ φαίνεται,
 συνεχῆς μὲν τῷ ἐπὶ συνεχοῦς εἶναι, μεριστῆ δὲ τῷ διαιρεῖσθαι ὡσπερ τὸ
 μήκος· ὅτι γὰρ ἂν ληφθῆ | τοῦ μήκους μόριον, τοῦτο καὶ τῆς κινήσεως 168^r
 ἔστιν. ὁμοίως δὲ καὶ τοῦ χρόνου· ὡς γὰρ ἡ κίνησις, οὕτω καὶ τὸν χρόνον
 οἰόμεθα μερίζειν". ὁ δὲ Λαμψακηνὸς Στράτων οὐκ ἀπὸ τοῦ μεγέθους
 10 μόνον (συνεχῆ) τὴν κίνησιν εἶναι φησιν, ἀλλὰ καὶ καθ' ἑαυτήν, ὡς εἰ δια-
 κοπεῖ, στάσει διαλαμβανομένην, καὶ τὸ μεταξὺ δύο στάσεων κίνησιν οὖσαν
 ἀδιάκοπον. "καὶ ποσὸν δέ τι, φησίν, ἡ κίνησις καὶ διαιρετὸν εἰς ἀεὶ διαι-
 ρετὰ."

Εἰ δὲ τὸ ἔκστατικὸν ἔχει τοῦ ἀεὶ παρόντος, καθ' ὃ καὶ ὀνομάζεται 5
 15 κίνησις, καὶ κατὰ τοῦτο οὐ ποσὸν ἔστιν, οὐδὲν θαυμαστόν. καὶ γὰρ ἀρι-
 θμὸς διορίζει, ἀλλ' οὐ ποσοῦ τὸ διορίζειν. καὶ τὸ μέγεθος ἀλληλουχεῖται,
 ἀλλ' οὐχ ἡ ποσόν· διαφοραὶ γὰρ αὐταὶ ποσοῦ, ἀλλ' οὐ ποσόν. διὸ καὶ
 τὸ ἔκστατικὸν ἔστω διαφορὰ τῆς κινήσεως. ἀλλὰ πῶς εἶπεν ὅση γὰρ ἡ
 κίνησις, τοσοῦτος καὶ ὁ χρόνος δοκεῖ γεγονέναι, εἴπερ ταχεῖαν
 20 λέγομεν κίνησιν τὴν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πολλήν; οὐκέτι γὰρ ὅση ἡ κίνησις,
 τοσοῦτος ὁ χρόνος, εἴπερ ἡ μὲν πολλή ἔστιν, ὁ δὲ ὀλίγος. ἢ τὸ ὅσον καὶ 10
 ὅσον οὐκ ἐν ποσῶν ἰσότητι θεωρεῖται μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν λόγων ταυτότητι.
 ὅσος γὰρ ὁ τῶν δ πρὸς τὰ β λόγος, τοσοῦτος καὶ ὁ τῶν η πρὸς τὰ δ·
 διπλάσιος γάρ. οὕτω δὲ καὶ ὡς ἡ κίνησις πρὸς τὴν κίνησιν, ὁ χρόνος
 25 πρὸς τὸν χρόνον, τοῦ τάχους καὶ τῆς βραδυτέτος τῶν αὐτῶν ὄντων. καὶ
 ὁ Ἀριστοτέλης δὲ οὐ διὰ τὴν ἰσότητα τοῦ ποσοῦ τὸ ὅσον καὶ ὅσον παρέ-
 λαβεν, ἀλλὰ διὰ τὴν ὁμοιότητα τῆς συνεχείας. τὰ γὰρ μὴ ὁμοίως συνεχῆ,
 οὐδὲ συμβλητὰ ἔστιν, ὡσπερ εἴρηται πρότερον. ἀλλὰ μηδὲ τοῦτο παρῶμεν 15
 προσθεῖναι τοῖς ζητούμενοις, ὅτι ὁ ἀπὸ τοῦ μεγέθους, ἐφ' οὗ ἡ κίνησις,
 30 τὴν συνέχειαν ἐπὶ τὴν κίνησιν καὶ τὸν χρόνον μεταφέρων λόγος καὶ ἐκ
 ταύτης τὴν εὐρεσιν τῆς οὐσίας τοῦ χρόνου ποιούμενος μόνην κίνησιν τὴν
 κατὰ τόπον λαμβάνει. αἱ γὰρ ἄλλαι κινήσεις οἶον ἀλλοίωσις αὐξήσις μείωσις
 γένεσις φθορὰ μεγεθῶν μὲν ἔστωσαν κινήσεις, οὐ μέντοι ἐπὶ μεγεθικοῦ
 διαστήματος γίνονται· ὥστε καὶ χρόνον οὐ πάντα, ἀλλὰ μόνον ἐκεῖνον τὸν
 35 τῆ κατὰ τόπον κινήσει συνόντα εὐρίσκει ὁ λόγος. ἀλλ' ὁ μὲν Ἀριστο- 20
 τέλης ἔοικεν ἐκ τοῦ σαφεστεύρου ποιήσασθαι τὴν ἐπιβολήν, ὁ δὲ Στράτων

2 ἄρα E 5 τοῦ om. a 8 ἡ κίνησις] τὴν κίνησιν mutabat Brandis
 9 μερίζειν] conicio μερίζεσθαι 10 μόνου F συνεχῆ a: om. EF 11 δια-
 λαμβανομένην corr. Zeller: διαλαμβανομένη libri στάσεων EF ut correxerat Zeller:
 διαστάσεων a 14 ἔχοι aF 15 γὰρ ὁ a 17 οὐχ ἡ aF: οὐχί E
 20 ὅση ex ὅλη corr. E 22 ποσῶ ἰσότητι E: ἰσότητι ποσῶν aF μόνων a
 29 ἐφ' οὗ ἡ κίνησις om. F 31 κίνησιν post λαμβάνει collocavit a 32 ἀλλοίωσις
 aF: ὁμοίωσις E 33 φθορὰ ἄρα E ἔστωσαν EF: εἶσι a 36 Στράτων
 cf. v. 10

φιλοκαλώς καὶ αὐτὴν καὶ αὐτὴν τὴν κίνησιν ἔδειξε τὸ συνεχές ἔχουσαν· 168^r
ἴσως καὶ πρὸς τοῦτο βλέπων, ἵνα μὴ μόνον ἐπὶ τῆς κατὰ τόπον κινήσεως,
ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων πασῶν συνάγεται τὰ λεγόμενα.

5 p. 219^a 14—b9 Τὸ δὲ πρότερον καὶ ὕστερον ἐν τόπῳ πρῶτον
ἔστιν ἕως τοῦ ἔστι δὲ ἕτερον ᾧ ἀριθμοῦμεν καὶ τὸ 40
ἀριθμοῦμενον.

Ὁ τῶν λεγομένων ὅλος σκοπός ἐστιν ὅτι ὥσπερ τὸ συνεχές ἢ κίνησις
ἀπὸ τοῦ μεγέθους ἔχει τοῦ ἔφ' οὗ ἢ κίνησις, οὕτως καὶ τὸ πρότερον καὶ
ὕστερον ἐν τῇ μεγέθει κατὰ θέσιν ὑπάρχον ἢ κίνησις ἀπ' αὐτοῦ οἰκείως
10 μεταλαμβάνει, καὶ ἀπὸ τῆς κινήσεως ὁ χρόνος ὥσπερ καὶ τὸ συνεχές·
ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ μεγέθους πρότερον εἰ τύχοι τὸ πρὸς τοῖς ἀθλοθέταις
ἔστιν. ὕστερον δὲ τὸ ἔσχατον τοῦ σταδίου, ἐπὶ δὲ τῆς κινήσεως προτέρα 45
μὲν ἢ κατὰ τὸ πρῶτον σημεῖον κίνησις, ὑστέρα δὲ ἢ κατὰ τὸ ὕστερον.
ἀλλ' ἐπὶ μὲν τοῦ μεγέθους συνυπάρχει αἰεὶ τὸ πρότερον τῇ ὑστέρῳ (ἅμα
15 γὰρ τὸ πρῶτον σημεῖόν ἐστι καὶ τὸ ἔσχατον), ἐπὶ δὲ τῆς κινήσεως ἀπο-
λυμένου τοῦ προτέρου ἐπιμένεται τὸ ὕστερον. οὐ μέντοι ταῦτον κίνησις
τε εἶναι καὶ προτέρῳ καὶ ὑστέρῳ κινήσεως, ὥσπερ οὐδὲ μεγέθει καὶ ὑστέρῳ
καὶ προτέρῳ μεγέθους. ἀλλὰ καὶ τῇ ὑποκειμένῳ ταῦτά ἤ, τῇ λόγῳ δια-
φέρει. ὥσπερ τὰ πέντε τῇ μὲν ὑποκειμένῳ εἰ τύχοι ζύλα ἐστί, τὸ μέντοι 50
20 πέντε αὐτοῖς εἶναι κατὰ τὸν ἀριθμὸν ἐστί. καὶ τὸ μὲν ὑποκείμενον τῆς
κινήσεως ἐντελέχεια τοῦ κινητοῦ ἐστί, τὸ δὲ πρότερον καὶ ὕστερον ἐν τῇ
κινήσει ἀριθμὸς καὶ τάξις ἐν τῇ τοιούτῳ. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ μεγέ-
θους, ἀπ' οὗ τῇ κινήσει τὸ πρότερον καὶ ὕστερον, τὸ μὲν ὑποκείμενον εἰ
τύχοι κίονες, τὸ δὲ πρότερον καὶ ὕστερον τάξις ἐν αὐτοῖς. καὶ τοῦτό ἐστιν
25 ὃ λέγει, ὃ μὲν ποτε ὄν κίνησις, τουτέστιν ἢ ὑπαρξίς αὐτῆ καὶ τὸ ὑπο-
κείμενον. τὸ μέντοι εἶναι αὐτῷ, τουτέστιν ὁ λόγος, ἕτερον καὶ |
οὐ κίνησις. οὕτως οὖν χωρίσας τῆς κινήσεως τὸ πρότερον καὶ ὕστερον 168^r
τὸ ἐν κινήσει ζητεῖ λοιπὸν τί τὸ προτέρῳ καὶ ὑστέρῳ εἶναι, ᾧ διαφέρουσι
τῆς κινήσεως. ὥσπερ οὖν ἐπὶ τῆς γραμμῆς, ἕως μὲν μίαν αὐτὴν καὶ
30 συνεχῆ νοῶμεν, οὐ νοοῦμεν αὐτῆς τὸ μὲν τι πρότερον τῇ θέσει μέρος τὸ
δὲ ὕστερον, ὅταν δὲ διελώμεθα καὶ διορίσωμεν τοῖς σημεῖοις, εὐθέως τὸ
μὲν τι πρότερον τῇ θέσει ποιῶμεν τὸ δὲ ὕστερον καὶ ἕτερα τὰ ἄκρα τῆς 5
μέσης γραμμῆς τῆς ὑπ' αὐτῶν περιεχομένης, οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ τῆς κινή-

1 καὶ αὐτὴν aF: ἐαυτὴν E 2 τοῦτον F 4 δὲ EF: δὲ δὴ a ex Arist. vulgata:
ὁ Alexander p. 715, 13 et Arist. codd. EH 7 Ὁ om. initio sed ante ὅλος po-
suit E 8 καὶ τὸ ὕστερον aF 9 οἰκείως ἀπ' αὐτοῦ aF
10 καὶ (ante τὸ) om. E 15 ἔσχατον] ὕστερον a ἀπολυμένου aE: ἀπολιμπα-
νομένου F 23 καὶ τὸ ὕστερον aF 25 ἢ om. F 27 τῆς κινήσεως om. a
28 ᾧ aF (cf. Themistius p. 318, 14): καὶ ᾧ E 29 οὖν om. aF μὲν post μίαν ite-
ravit E: fortasse ἕως μὲν ἂν ut Themistius p. 318, 17 30 νοῶμεν E: νοοῦμεν aF
οὐ νοοῦμεν—ποιῶμεν (32) om. E μὲν τι E: μέντοι a 32 τι a: τοι F
μέρος ποιῶμεν Themistius l. c.

σεως οὐκ ἄλλως νοοῦμεν ἐν αὐτῇ τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον, εἰ μὴ διε- 168^r
 λώμεθα αὐτὴν καὶ διορίσωμεν οἷον εἰς δύο καὶ λάβωμεν αἰσθησιν ὡς ἄλλου
 καὶ ἄλλου. τίνοι οὖν διορίζομεν; οὐ δῆπου σημειῖν (οὐ γὰρ ἔχει θέσιν),
 ἀλλ' ἄλλον τινὰ τρόπον. λέγω γὰρ προτέραν κίνησιν, ἣν κεινῆμαι εἰ τόχει
 5 βαδιζῶν, ὑστέραν δὲ ἣν κινήσομαι. ὥστε ὁ διορισμὸς γίνεται τῇ τὸ μὲν
 παρεληλυθέναι, τὸ δὲ μέλλειν· τὸ δὲ παρεληλυθὸς καὶ τὸ μέλλον χρόνος· 10
 ταῦτόν ἄρα ὁ χρόνος ἐστὶ καὶ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον ἐν κινήσει, ὅταν
 διορίζηται ταῦτα· διορίζεται δέ, ὅταν δύο προσπέσῃ τῇ ψυχῇ τὰ νῦν τὸ
 μὲν ὡς ἀρχὴ τῆς κινήσεως τὸ δὲ ὡς πέρασ· τότε γὰρ τὸν μεταξὺ τῶν
 10 νῦν χρόνον εὐθὺς ἐννοοῦμεν ἕτερον αὐτῶν ὄντα, πολλαίσι δὲ καὶ ἐν νῦν
 λαμβάνοντες, τοῦ μὲν παρεληλυθότος ὡς πέρασ τοῦ δὲ μέλλοντος ὡς ἀρχήν,
 ἐννοίαν πάλιν τοῦ χρόνου λαμβάνομεν τοῦ τε προτέρου καὶ τοῦ ὑστέρου.
 αὐτὸ γὰρ ἄμεινον οἶμαι ἀκούειν τοῦ ἢ ὡς τὸ αὐτὸ μὲν προτέρου δὲ 15
 καὶ ὑστέρου τινὸς ἥπερ ὡς ὁ Ἀλέξανδρος ἐξηγήσατο "τὸ αὐτό, λέγων,
 15 καὶ ἐν τῷ νῦν, ἐν προτέρῳ δὲ καὶ τινὶ ὑστέρῳ ὃν ὥσπερ παραγόμενον αὐτὸ
 καὶ ἄλλοτε κατ' ἄλλο γινόμενον τῆς κινήσεως ἐπινοοῦντες".

Ὅστε πανταχόθεν ἡ τοῦ χρόνου ἐννοία ἐγγίνεται τῇ διαλαμβάνεσθαι
 τὸ πρότερον καὶ ὕστερον τῆς κινήσεως· διαλαμβάνεται δέ, ὅταν ὡς ἄλλο
 καὶ ἄλλο λεγῆθῃ, τουτέστιν ὅταν ἀριθμηθῆ. ὁ γὰρ ἀριθμὸς οὐκ ἐνὸς οὐδὲ
 20 τοῦ αὐτοῦ παντάπασιν ἐστίν, ἀλλὰ τοῦ ἔχοντος ἄλλο καὶ ἄλλο. ὥστε 20
 ἀριθμὸς κινήσεως ὁ χρόνος ὡς ἀριθμητὸς κατὰ τὸ πρότερόν τε καὶ ὕστερον.
 καὶ ὅτι μὲν ἀριθμὸς κινήσεως, δῆλον, εἴπερ πᾶν πλεόν καὶ ἔλαττον ἀριθμῷ
 κρίνεται. τὸ δὲ πλεόν καὶ ἔλαττον τὸ τῆς κινήσεως χρόνῳ κρίνεται· πλείων
 γὰρ ἢ ἐν πλείονι χρόνῳ ἰσοταχῆς λαμβανομένη καὶ ἐλάττων ἢ ἐν ἐλάττονι.
 25 ὥστε ἐν τρίτῳ σχήματι συνάγεται, ὅτι τις ἀριθμὸς ἐστίν ὁ χρόνος. ὁ δὲ
 Ἀλέξανδρος καὶ ἐκ δύο καθόλου καταφατικῶν ἐν τρίτῳ σχήματι συνάγει
 οὕτω· παντὸς τὸ πλεῖον καὶ ἔλαττον ἀριθμῷ κρίνεται, δῆλον οὖν ὅτι καὶ 25
 κινήσεως· ἀλλὰ μὴν πάσης κινήσεως τὸ πλεῖον καὶ ἔλαττον χρόνῳ κρίνε-
 ται· τίς ἄρα ἀριθμὸς χρόνος ἐστίν. προσεκτέον οὖν εἰ ὁ αὐτὸς ἐστίν ὑπο-
 30 κείμενος, ὅταν λέγωμεν παντὸς τὸ πλεῖον καὶ ἔλαττον ἀριθμῷ κρίνεται'
 καὶ 'πάσης κινήσεως τὸ πλεῖον καὶ ἔλαττον χρόνῳ κρίνεται'. ὅτι δὲ καὶ
 κατὰ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον ἀναγκαίως πρόσκειται, δῆλον, εἴπερ
 ἀριθμοῦνται μὲν κινήσεις καὶ πλείους ἅμα, ὡς ἐπὶ σοῦ φέρε ὅτι αὔξη καὶ

2 διορίσωμεν a cf. Themistius p. 318,23: ὁρίσωμεν E: διορίσωμεν sic F καὶ (post δύο)
 om. E λάβωμεν a: λάβομεν EF 3 τίνοι aF: τί E δῆπου aE: δῆ F
 4 τινὰ om. E 7 καὶ τὸ ὕστερον aF ἐν κινήσει om. aF 8 δύο om.
 aF 10 αὐτόν ut videtur E 12 τοῦ (post καὶ) om. E 13 αὐτὸ EF: οὕτω
 probabiliter a δὲ om. F 14 ὡς om. E 15 ἐν τῷ νῦν E ἐν
 om. F 16 post κινήσεως add. ὡς F 22 ἀριθμῷ—ἐλάττον (23)
 om. E 23 τὸ τῆς EF²: τῷ τῆς aF¹ 25 συνάγεσθαι a 26 καὶ (ante ἐκ)
 om. a τρίτῳ foramine haustum E 27 πλεόν F 28 χρόνῳ] ἀριθμῷ F
 29 ὁ (post εἰ) om. E 30 ἀριθμῷ—ἐλάττον (31) om. E 31 χρόνῳ] ἀριθμῷ
 aF 33 ὅτι E: ὅταν aF αὔξει E: αὔξεις F (cf. Themistius p. 320,28):
 αὔξης a καὶ (post αὔξει) om. E

θερμαίνῃ καὶ προβαίνεις τόπον ἐκ τόπου καὶ ὅτι τρεῖς ἅμα κινήσεις κινῆ. 168^v
ἀλλ' οὐχ ὁ τοιοῦτος ἀριθμὸς τῆς κινήσεως χρόνος ἐστίν, ἀλλ' ὁ κατὰ τὸ 30
πρότερόν τε καὶ ὕστερον.

Οὐδὲν δὲ θαυμαστόν, εἰ τὸ ἀριθμούμενον τῆς κινήσεως χρόνον εἶναι
5 βουλόμενος ἐν τῇ ὀρισμῷ οὐ τὸ ἀριθμητὸν εἶπεν ἀλλὰ τὸν ἀριθμόν· λέ-
γεται γὰρ καὶ τὸ ἀριθμούμενον ἀριθμὸς, ὡς καὶ τὸ μετρούμενον μέτρον,
οἷον ἀριθμὸς ὁ μοναδικὸς καὶ ἀριθμὸς βοῶν καὶ ἀριθμὸς ἵππων. καὶ αὐ-
τὸ πάλιν χοινίξ ἢ ξυλίγη καὶ ἡ τοῦ σίτου καὶ χοῦς ὁ κεραμεοῦς καὶ ὁ τοῦ
οἴνου. καὶ γὰρ χοινίκα ἐσθίωμεν καὶ χοῦν πίνομεν οὐ τὴν ξυλίγην καὶ 35
τὸν κεραμεοῦν, ἀλλὰ σίτου καὶ οἴνου. καὶ ὁ μὲν ἀριθμῶν ἀριθμὸς οὐδ'
ἄρμόσειε τῷ χρόνῳ· διηρημένος γὰρ ἐστί καὶ οὐ συνεχῆς. ὁ δὲ ἀριθμού-
μενος δύναται καὶ συνεχῆς εἶναι, ὡς τὸ δόρυ τὸ ἐνδεκάπηχυ. καὶ τὸ
ἀριθμούμενον δὲ διττόν, τὸ μὲν κατὰ τὸ ποσόν, ὡς λέγομεν δύο κινήσεις
ἢ τρεῖς, τὸ δὲ κατὰ τὴν τάξιν, ὡς λέγομεν κατὰ τὴν προτέραν κίνησιν καὶ
15 ὕστεραν. δεῖξαι οὖν βούλεται, ὅτι ἀριθμὸς ἐστὶ κινήσεως ὁ χρόνος καὶ ὡς
ἀριθμούμενος καὶ ὡς κατὰ τὴν τάξιν ἀριθμούμενος. οὗτος γὰρ ἴδιος. ὁ 40
γὰρ ἀριθμὸς κοινὸς καὶ κινήσεως καὶ βοῶν καὶ ἵππων. ὅτε οὖν ἔλεγε τὸ
γὰρ ὀριζόμενον τῷ νῦν χρόνος εἶναι δοκεῖ, καὶ ὑποκείσθω ἐνε-
δεκνυτο, πῶς ἀριθμὸς κινήσεως ὁ χρόνος ἐστίν, ὅτι ὡς ἀριθμούμενον καὶ
20 ὀριζόμενον, ἀλλ' οὐχ ὡς ἀριθμοῦν. τὸ γὰρ ἀριθμούμενον ἐν τῇ κινήσει
καὶ οὕτως ὀριζόμενον ὡς ἄλλο καὶ ἄλλο τὸ πρότερον καὶ ὕστερον ἢ ἐν
τῇ κινήσει, οὐχ ἡ κίνησις, εἶπερ ἄλλο καὶ ἄλλο δεδεικται τῆς κινήσεως τὸ
πρότερον καὶ ὕστερον. ὁ γὰρ τοῦ προτέρου καὶ ὕστερου τῆς κινήσεως 45
ἀριθμὸς οὗτός ἐστιν ὁ χρόνος, οὐχ ὁ τῆς κινήσεως αὐτῆς. κινήσεων γὰρ
25 ἀριθμὸς, ὡς εἴρηται, καὶ εἰ πολλοὶ ἅμα εἴεν κινούμενοι (ἢ ἐγὼ βαδίζων
καὶ θερμαινόμενος καὶ αὐξόμενος ἢ τὰ μέρη αὐτὰ τῆς κινήσεως), ἀλλ'
οὗτος ὁ ἀριθμὸς οὐκ ἐστὶ χρόνος, ἐκάστης μέντοι τούτων τῶν πολλῶν
ἀναρίθμησις κατὰ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον τοῦτο ἤδη χρόνος. οὐδὲ γὰρ
οὐδὲ τὸ ἐν τῇ μεγέθει πρότερον καὶ ὕστερον· ὑπομένει γὰρ ἅμα τὰ ἐν
30 ἐκείνῳ· τὰ δὲ τοῦ χρόνου οὐχ ὑπομένει. 50

Ἐπειδὴ δὲ ὑπὸ τοῦ χρόνου μετρεῖσθαι δοκοῦμεν (τοσῶνδε γὰρ λεγό-
μεθα ἐτῶν εἶναι καὶ τοσῶνδε ἡμερῶν ἢ ἑορτῆ), διὰ τοῦτο τινες μεταγρά-
φουσι τὴν λέξιν, ὡς Ἀσπάσιος φησιν, οὕτως· ὁ δὲ χρόνος ἐστὶν οὐχ ὁ
ἀριθμούμενος, ἀλλ' ὃ ἀριθμοῦμεν. ἀλλὰ δῆλον ὅτι καὶ ὁ χρόνος
35 ὑπὸ τοῦ μοναδικοῦ ἀριθμοῦ μετρεῖται· λέγομεν γὰρ, πόσοι χρόνοι διελη-
λύθασιν. οὐδὲν δὲ ἴσως κωλύει ἀριθμητὸν ὄντα καὶ ἀριθμεῖν. καὶ τὴν
ἐφεξῆς δὲ λέξιν ὁ Ἀσπάσιος οὕτως ἐκτίθεται· ἐστὶ δὲ ἕτερον οὐχ ὃ
ἀριθμοῦμεν ἀλλὰ | τὸ ἀριθμούμενον. καὶ φησιν ὅτι “ἐὰν δεχώ- 169^v

1 προβαίνης a καὶ ὅτι F et Themistius: καὶ ὅταν E: ὅτι a 2 χρόνος om. a
6 καὶ ὡς E 8 κεραμεοῦς aF: κεράμιος E 10 immo οὐδ' ἂν 16 τὴν om. E
18 τῶν νῦν E 22 καὶ ἄλλο om. E 23 καὶ τοῦ ὕστερου aF 27 ἐκάστης
F et ex ἕκαστος corr. E: ἡ ἐκάστης a 28 κατὰ om. F 33 post ὡς add. ὁ
aF 36 καὶ (post ὄντα) om. E 38 ὅτι om. F

μεθὰ εἶναι κυρίως ἢ ἀριθμοῦμεν τὸν μοναδικόν, ἔστι λέγειν ὅτι οὐχ οἷον 169^r
 τε ἕτερον εἶναι ἢ ἀριθμοῦμεν· τὴν γὰρ μονάδα πολλάκις λαμβάνομεν,
 μονάς δὲ μονάδος οὔτε γένει οὔτε εἶδει οὔτε ἀριθμῷ διαφέρει· τὸ γὰρ
 ἀριθμῷ διαφέρειν ἢ μορφῇ διόσει ὡς Σωκράτης Πλάτωνος, ἢ τάξει ὡς
 5 στιγμῇ στιγμῆς ἢ τὸ νῦν τοῦ νῦν τὸ πρότερον τοῦ ὕστερον, ἢ θέσει ὡς 5
 ἄνω καὶ κάτω, ἢ κατ' ἄλλην τινὰ τοιαύτην ἐπίνοιαν, ἅπερ ἐπὶ μονάδων
 οὐκ ἔστιν. ἄμεινον δέ, φησί, τὸ νῦν λαμβάνειν ἢ ἀριθμοῦμεν". μήποτε
 δὲ τὸ ἀριθμοῦν πανταχοῦ τὸ αὐτὸ πλειόνων. ὁ μὲν οὖν τῶν λεγομένων
 σκοπὸς τοιοῦτος.

- 10 Καλῶς δὲ πάντα σχεδὸν ἐξηγούμενος ὁ Ἀλέξανδρος τινὰ μικρὰ παρεμ-
 βέβληκεν ἐπιστάσεως ἄξια· τοῦ γὰρ Ἀριστοτέλους ἐν ἀρχῇ τῆς προκει-
 μένης ῥήσεως εἰπόντος, ὅτι τὸ πρότερον καὶ ὕστερον ἐν τόπῳ πρῶτον ἔστιν,
 αὐτὸς φησὶν ἴσον εἶναι τοῦτο τῷ 'τὸ δὴ πρότερον καὶ ὕστερον ἐν 10
 τόπῳ πρῶτον ἔστι τουτέστιν ἐν τῷ μεγέθει τῷ κινουμένῳ'. "τῇ γὰρ
 15 θέσει, φησί, τὸ ἐν τόπῳ ὅ ἔστι τὸ μέγεθος ἔχει τὸ πρότερον καὶ ὕστερον."
 πῶς δὲ τοῦτο εἴρηται; τὸ γὰρ τῇ θέσει πρότερον καὶ ὕστερον ἐν τῷ τόπῳ
 ἔστιν, ἀλλ' οὐκ ἐν τῷ μεγέθει τῷ ἐν τόπῳ. αἱ γὰρ θέσεις τοῦ μεγέθους
 κατὰ τὴν κινήσιν εἰσιν, ἧτις ἀπὸ τοῦ τόπου ἔχει τὸ κατὰ τὴν θέσιν πρότερον
 καὶ ὕστερον. οὐδὲ εἰσιν ἅμα ἢ προτέρα καὶ ἢ ὑστέρα, ἀλλ' ἄλλοτε ἄλλην
 20 τὸ μέγεθος μεταλαμβάνει. αἱ δὲ τοῦ τόπου ἅμα εἰσὶ. πῶς δ' ἂν ἐκ τοῦ 15
 ἐν τῷ κινουμένῳ προτέρου καὶ ὑστέρου τῇ θέσει οἷον τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν
 ποδῶν τὸ τῆς κινήσεως πρότερον καὶ ὕστερον λαμβάνοιτο; μήποτε οὖν καὶ
 ὅτε εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης, ὅτι ἐν τῷ μεγέθει τὸ πρότερον καὶ ὕστερον
 ἔστιν, οὐ τῷ κινουμένῳ μεγέθει εἶπεν, ἀλλὰ τῷ ἐφ' οὗ ἡ κίνησις.
 25 Πρὸς δὲ τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους λεγόμενα ἀπορήσειεν ἂν τις πρῶτον
 μὲν, πῶς ἐν τῷ προτέρῳ καὶ ὑστέρῳ τῆς κατὰ τόπον κινήσεως τίθεται
 τὸν χρόνον, ὡς δηλοῖ τὸ ἀπὸ τοῦ ἐν τόπῳ προτέρου καὶ ὑστέρου τὴν θέσιν 20
 ἔχοντος ἐπὶ τὸ τῆς κινήσεως πρότερον καὶ ὕστερον μεταλθεῖν, καίτοι τοῦ
 χρόνου οὐκ ἐν τῇ τοπικῇ μόνῃ ἀλλ' ἐν πάσῃ κινήσει θεωρουμένου. δεύ-
 30 τερον δὲ πῶς εἰπὼν ἐπειδὴ ἐν τῷ μεγέθει ἔστι τὸ πρότερον καὶ
 ὕστερον, ἀνάγκη καὶ ἐν κινήσει εἶναι τὸ πρότερον καὶ ὕστερον
 ἀνά λόγον τοῖς ἐκεῖ, χρόνον εἶπεν εἶναι τοῦτο τὸ πρότερον καὶ ὕστερον
 τὸ καθ' ὁμοιότητα τοῦ μεγέθους ἐν τῇ κινήσει γινόμενον. καίτοι τὸ τοιοῦ-
 τον κατὰ τὴν θέσιν ἂν εἴη, καὶ οὐ κατὰ τὸν χρόνον, ὅταν ἢ μὲν κατὰ τὸ
 35 πρότερον τῇ θέσει μέγεθος ἐπιτελῆται, ἢ δὲ κατὰ τὸ ὕστερον. ὡς τῆς 25
 Ἀθήνηθεν Θῆβαζε κινήσεως πρῶτον τῇ θέσει τὸ πρὸς ταῖς Ἀθήνας. εἰ

1 post μοναδικόν recte ἀριθμὸν supplere videtur a 5 τῷ νῦν et τῷ πρότερον a
 12 εἰπόντος compendiose E 13 τοῦτο aF: τούτω E 15 καὶ τὸ ὕστερον aF
 19 ἢ (post καὶ) om. E 20 μεταλαμβάνειν F 22 καὶ (post οὖν) om. a 24 τῷ
 ἐφ' E: τὸ ἐφ' aF 25 ὑπὸ τοῦ] ὑπ' a 27 πρότερον καὶ ὕστερον a 30 ἐπειδὴ]
 ἐπεὶ δ' Aristoteles at cf. p. 718, 24 31 ἀνάγκη — ὕστερον om. F 32 εἶναι
 εἶπε a τοῦτο] τοῦ F 34 οὐ om. E 35 ἐπιτελῆται E: ἐπινοῆται aF
 τῆς] τοῖς compendiose E

θέ τι καὶ χρονικόν ἐστιν ἐν τῇ κινήσει πρότερον καὶ ὕστερον, μήποτε οὐκ 169^r
 ἀπὸ τοῦ μεγέθους ἐνδεδόται τοῦτο. ἀλλ' ἔοικε διττὸν εἶναι τὸ ἐν τῇ κι-
 νήσει πρότερον καὶ ὕστερον. τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ τόπου. τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ χρόνου.
 καὶ ὡσπερ πρότερον τοῦ τόπου τὴν ἔννοιαν ἔλεγε γίνεσθαι ἀπὸ τοῦ προτέ-
 5 ρου καὶ ὑστέρου τοῦ ἐν τῇ κινήσει ὄντος κατὰ τὴν θέσιν, οὕτω καὶ τὸν
 χρόνον ἐννοεῖν ἡμᾶς βούλεται ἀπὸ τοῦ προτέρου καὶ ὑστέρου τοῦ ἐν τῇ 30
 κινήσει, οὐ τοῦ ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ μεγέθους ἐγγενομένου τῇ κινήσει,
 ἀλλὰ τοῦ ἀπὸ τῆς χρονικῆς παρατάσεως. μέση γὰρ οὕσα ἡ κίνησις τοῦ
 τε τόπου καὶ τοῦ χρόνου ἐκατέρωθεν προσλαμβάνει μέτρον ἥτοι ἀριθμὸν
 10 τοῦ προτέρου καὶ ὑστέρου. ἀλλὰ κατὰ μὲν τὸν τόπον τοπίζεται, κατὰ δὲ
 τὸν χρόνον χρονίζεται καὶ τοπίζεται μὲν, καθόσον θέσιν ἔχει αὐτῆς ἡ
 διάστασις, χρονίζεται δὲ, καθόσον ἐν ῥοῇ ἦν ἡ ὑπόστασις. οὔτε γὰρ εἰ
 θέσιν μόνην εἶχεν, ἐδεῖτο χρόνου (ἅμα γὰρ οὕσα ἐν τῷ νῦν ἂν ἦν), οὔτε 35
 εἰ ῥοὴν μόνην, ἐδεῖτο τόπου. τῆς γὰρ κατὰ τὴν θέσιν διαστάσεως μέτρον
 15 ὁ τόπος ἦν. ὡστ' εἰ τις τὸν χρόνον ὀρίζοιτο ἀριθμὸν τοῦ προτέρου καὶ
 ὑστέρου τοῦ κατὰ τὸ εἶναι τὸ ῥέον τῆς κινήσεως ὡσπερ τὸν τόπον ἀρι-
 θμὸν τοῦ προτέρου καὶ ὑστέρου τοῦ κατὰ τὴν θέσιν τῆς διαστάσεως, οὐκ
 ἂν οἶμαι διαμαρτάνοι. ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀριθμὸς διττός, ὁ μὲν ἀριθμητικὸς ἢ
 ἀριθμητὸς τοῦ ποσοῦ, ὅταν λέγωμεν ἐν δύο τρία, ὁ δὲ τακτικὸς, ὅταν λέ-
 20 γωμεν πρῶτον δεῦτερον τρίτον, τοιοῦτός ἐστιν ἀριθμὸς ὁ χρόνος· διὸ κατὰ 40
 τὸ πρότερον καὶ ὕστερον ἀφορίζεται. τί οὖν ἄρα ἐλλιπῶς ὁ ὄρος ἔχει μὴ
 προσκειμένου τοῦ κατὰ τὴν ῥοὴν ἢ τὴν τοῦ εἶναι παράτασιν προτέρου καὶ
 ὑστέρου τοῦ διακρίνοντος αὐτὸ πρὸς τὸ κατὰ τὴν θέσιν; ἢ ἄρα τὸ μὲν
 κατὰ τὴν θέσιν κατὰ συμβεβηχὸς ἐστιν ἐν τῇ κινήσει· διὰ γὰρ τὴν τοῦ
 25 κινουμένου ἐν τῇ διαστάματι θέσιν δοκεῖ διστάσαι τε καὶ θέσιν ἔχειν ἡ
 κίνησις. καὶ διὰ τοῦτο παρῆται. ἡ μέντοι κατὰ ῥοὴν παράτασις οὐσία
 τῆς κινήσεως ἐστίν. καὶ τοῦτο δὲ ὕστερον διηριθμῶμενος αὐτὸς λέγει ἐκάστου 45
 τὸ εἶναι μετρεῖσθαι ὑπὸ τοῦ χρόνου. τάχα οὖν σαφέστερον ἦν μὴ ἀπὸ
 τοῦ κατὰ τόπον προτέρου καὶ ὑστέρου τὸν χρόνον χαρακτηρίσαι μὴδὲ λέγειν
 30 ἐν τοῖς ἐξῆς, ὅτι ὅσον τὸ μέγεθος τοσαύτη ἡ κίνησις καὶ ὅση ἡ κίνησις
 τοσοῦτος ὁ χρόνος. ταῦτα γὰρ τὴν κατὰ τὴν θέσιν τῆς κινήσεως διάστασιν
 παραδίδωσιν, οὐ τὴν κατὰ χρόνον. ἀλλ' ἐκείνοις αὐτοῦ μάλιστα προσεκτέον,
 ἐν οἷς φησι τὴν κατὰ τὸ εἶναι παράτασιν ὑπὸ τοῦ χρόνου μετρεῖσθαι.
 καὶ ταῦτα μὲν πρὸς τὸ δεῦτερον τῶν ἀπορηθέντων. πρὸς δὲ τὸ πρῶτον 50
 35 λέγωμεν, ὅτι κἄν πάντα κίνησις χρόνον μετρήται, ἀλλ' ὡσπερ ἐναργεστέρα
 τῶν ἄλλων κινήσεών ἐστιν ἡ κατὰ τόπον, οὕτω καὶ ὁ χρόνος ἐναργέστερος

2 ἐνδεδόται F 4 post πρότερον add. ἀπὸ E 5 ὄντος—κινήσει (7) om. F qui
 τοῦ ἐν τῇ κινήσει (5)—τοῦ ἐν τῇ κινήσει (6) post ὕστερου (10) iterabat, sed postea de-
 evit 9 ἐκατέρωθεν E: ἐκάτερον aF 11 αὐτῆς om. E 12 καθόσον aF:
 καθὸ E ἐν ῥοῇ ἦν] ῥοὴν F εἰ] εἰς E 16 inter κατὰ et τὸ εἶναι habet
 τὴν θέσιν τῆς διαστάσεως F εἶναι τὸ om. a 17 τοῦ (ante κατὰ) om. F
 18 ἦ] ὁ δ' a 19 ἐν—λέγωμεν om. E 26 ῥοὴν aF²: ῥοπήν EF¹ 27 ὕστε-
 ρον Δ 12 p. 221 b 9 29 κατὰ τὸν τόπον aF 31 γὰρ τὴν E: γὰρ τὰ aF
 36 ἐστὶ κινήσεων aF

ὁ ταύτη τῇ κινήσει συνῶν τοῦ ταῖς ἄλλαις κινήσεσι συνόντος χρόνου. μή· 169^r
 ποτε δὲ ἀκριβέστερον σκοποῦντι καὶ αἱ ἄλλαι πᾶσαι κινήσεις οἷον ἀϋξήσις
 γένεσις ἀλλοιώσις ὑπὸ τοῦ χρόνου μετροῦνται τούτου τοῦ τῇ τοπικῇ κινήσει
 συνόντος· ὥραις γὰρ καὶ ἡμέραις καὶ μηνὶ καὶ ἐνιαυτοῖς | καὶ τῶν ἄλλων 169^v
 5 κινήσεων ὀρίζομεν τὴν παράτασιν.

Ὁ μέντοι Εὐδόμημος ἐν τῷ τρίτῳ τῶν Φυσικῶν τάδε γέγραφε· “περὶ δὲ
 χρόνου τάχα ἂν τις ἀπορήσειε, τίνας ἢ ποίας κινήσεως ἀριθμὸς ἔστιν· οὐ
 δὴ φαίνεται μᾶς τινος, ἀλλ’ ὁμοίως πάσης· παντὸς γὰρ ἔστιν ὁμοίως
 ἀριθμὸς, ἐν ᾧ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον· τοῦτο δὲ κοινὸν τῆς κινήσεως·
 10 ὥσπερ θνητοῦ ζῴου ἐπιστήμη οὐκ ἔστιν ἵππου οὐδὲ ἀνθρώπου οὐδὲ ἄλλου 5
 τῶν εἰδῶν οὐδενός, ἀλλὰ τοῦ καθόλου, οὕτως οὐδὲ χρόνος τῆσδέ τινος κι-
 νήσεως ἀριθμὸς, ἀλλ’ ὁμοίως πάσης († ἔστι δὴ πανταχοῦ καὶ ὁμοίως ἂν
 ἤτισοῦν κινήσις), οὐ μὴν ἀλλὰ πρώτως καὶ μᾶλλον τῆς προτέρας καὶ
 ὁμαλωτέρας. ἐν ὠρισμένοις γὰρ γνωριμώτερος γίνεται”. ταῦτα σαφῶς
 15 οὕτω τοῦ Εὐδόμου γεγραφέτος ἄξιον ἐπιστῆσαι τί τὸ καθόλου τοῦτο. εἰ
 μὲν γὰρ ἔστιν ἐν ὑποστάσει ἢ καθόλου κινήσις, διὰ τί μὴ καὶ ἀνθρωπος
 καὶ ἵππος καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον; διὰ τί δὲ μὴ ὥσπερ ἢ κινήσις ἢ μὲν 10
 καθόλου, ἢ δὲ ἴδιος, οὕτω καὶ ὁ χρόνος ὁ μὲν κοινός, ὁ δὲ ἴδιος; εἰ δὲ
 τὸ καθόλου τῆς κινήσεως ἢ οὐδὲν ἢ ὕστερον, ὡς δὲ ἔχει ἢ κινήσις ἔχει
 20 καὶ ὁ χρόνος, καὶ οὗτος ἄρα ἢ οὐδὲν ἢ ἐπινοία μόνον.

Ἐπειδὴ δὲ ἔδοξε τῷ Ἀλεξάνδρῳ μὴ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ἔχειν ὁ ὑπὸ
 τοῦ Ἀριστοτέλους ἀποδοθείς ὀρισμὸς τοῦ χρόνου ταῖς εἰρημένους ὑπὸ τοῦ
 Πλάτωνος περὶ αὐτοῦ, φέρε καὶ τούτους παραβάλωμεν τοὺς λόγους· ὁ μὲν
 γὰρ Ἀριστοτέλης ἀριθμὸν κινήσεως εἶπε τὸν χρόνον κατὰ τὸ πρότερον καὶ
 25 ὕστερον, ὁ δὲ γε Πλάτων τοῦ ἐν ἐνὶ μένοντος αἰῶνος “κατ’ ἀριθμὸν ἰοῦσαν 15
 αἰώνιον εἰκόνα” τὸν χρόνον φησί, τῷ μὲν “ἐνὶ” τὸ “κατ’ ἀριθμὸν” ἀντι-
 θείς, τῷ δὲ μένοντι τὸ κινούμενον, τῷ δὲ παραδείγματι τὴν εἰκόνα. καὶ
 ἴρα ὅτι πάντων μάλιστα ὁ Ἀριστοτέλης καλῶς ἐνόησε τὴν τοῦ Πλάτωνος
 ἔννοιαν περὶ τοῦ χρόνου. τὸ γὰρ “κατ’ ἀριθμὸν ἰοῦσαν αἰώνιον εἰκόνα”
 30 τί ἄλλο ἔστιν ἢ τὸ κατ’ ἀριθμὸν ὑποστῆναι τὸν χρόνον οὔτε τὸν παρα-
 δειγματικὸν οὔτε τὸν μοναδικὸν, ἀλλὰ τὸν εἰκονικὸν καὶ κατὰ τάξιν τῆς
 κινήσεως, τουτέστι κατὰ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον, θεωρούμενον. ὁ γὰρ 20
 τοῦ κινουμένου ὡς κινουμένου ἴδιος ἀριθμὸς ἄλλοτε ἄλλο ἔχων τὸ πρότερον

2 αἰ (post καὶ) om. E ἀϋξήσις γένεσις ἀλλοιώσις E 4 γὰρ καὶ] καὶ initio
 paginae iteravit F 6 Εὐδόμημος fr. 49 p. 71, 15 Sp. cf. Aristoteles Δ 14 p. 223 a 29 sqq.
 ἐν τρίτῳ E 7 ποίας] ποῦ F 12 ἔστι libri: ἔστι probabiliter Spengel, ἔστω
 Brandis δὴ] δὲ Laurent. 85,1 ἀν ἤτισοῦν aE: ἤτι ἂν ἤτισοῦν F: ἤτισοῦν
 Spengel. in ἂν latere ἀριθμητῆ suspicōr 18 ὁ (ante χρόνος) F: om. aE
 20 καὶ (post ἔχει) om. E 21 ἔδειξε E¹ 23 τούτους ut videtur E: τούτοις
 aF παραβάλωμεν a 25 Πλάτων Tim. p. 37D μένοντος αἰῶνος ἐν ἐνὶ κατ’
 ἀριθμὸν ἰοῦσαν αἰώνιον εἰκόνα τοῦτον ἂν δὴ χρόνον ἀνομάκαμεν 26 ἀντιθείς EF¹: ἀντι-
 τίθεις aF² 28 ἐνόησε (altera γ in litura) E τὴν om. E 29 ante ἰοῦσαν
 habet οὔτε deletum E 33 ἄλλο μετ’ ἄλλο F ἔχων a et in ἔχον corr. E:
 ἔχον F

καὶ ὕστερον καὶ εἰσάγει καὶ κατὰ τὴν τάξιν ἀφορίζεται. ταῦτα οὖν καλῶς 169^v
 θεασάμενος ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ἐπὶ τὸ σαφέστερον ἐξηγούμενος ἀριθμὸν
 κινήσεως εἶπε κατὰ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον τὸν χρόνον. ὥστε εἰ τὸ “κατ’
 ἀριθμὸν” τὸ κατὰ τάξιν δηλοῖ. ὡς ὁ Ἀλέξανδρος ὑπενόησεν, οὐδὲν ἄλλο
 5 δηλοῖ ἢ τὸ κατὰ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον. οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ τακτικὸς
 ἀριθμὸς, ὡσπερ ὁ μοναδικὸς τὸ ἐν δύο τρία. ὅρα δὲ πῶς καὶ τὸν αἰῶνα 25
 καλῶς κατὰ τὴν Πλάτωνος ἔνοιαν ὁ Ἀριστοτέλης ἐνόησεν. ἐκείνου γὰρ
 τὸ αἰῶνιον διὰ τὸν αἰῶνα τὸ αὐτοζῶον ἔχειν λέγοντος, οὗτος ἀπὸ τοῦ αἰεὶ
 εἶναι τὴν ἐπωνομίαν εἰληφέναι φησίν, ἔχειν τε καὶ περιέχειν τὸν ἅπαντα
 10 χρόνον τῷ ἐν ἐνὶ μένειν καλῶς ἐρμηνεύσας καὶ ἀπ’ αὐτοῦ πᾶσι τὸ εἶναι
 καὶ τὸ ζῆν ἐπιλάμπεσθαι. τὸ δὲ πρῶτον μετέχον ζωῆς τὸ πρῶτόν
 ἐστὶ ζῶον.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ πρὸς τινὰ τῶν ἐνταῦθα λεγομένων ὁ πολυμαθέστατος
 ἐνέστη Γαληνὸς λέγων τὸν χρόνον δι’ ἑαυτοῦ δηλοῦσθαι, φέρε καὶ ταύτην 30
 15 τὴν ἔνστασιν προβαλλόμεθα. “πολλὰ γὰρ ἐξαριθμησάμενος σημαίνοντα
 τοῦ προτέρου καὶ ὑστέρου τὰ μὲν ἄλλα οὐκ ἐφαρμοῦζειν φησὶ τῷ ὀρισμῷ,
 τὸ κατὰ χρόνον δὲ μόνον· ὥστε εἶναι τὸν χρόνον ἀριθμὸν τῆς κινήσεως
 κατὰ χρόνον.” ταύτην δὲ τὴν ἔνστασιν διὰ δυσίη ἐπιχειρημάτων λύειν
 προθέμενος ὁ Θεμιστίσιος· “ἴστέον, φησίν, ὅτι τὸ πρότερον καὶ ὕστερον ἐν
 20 κινήσει οὐ διὰ τὸν χρόνον τὸ μὲν πρότερόν ἐστι τὸ δὲ ὕστερον, ἀλλ’ αὐτὸ
 μᾶλλον ποιεῖ τὸ ἐν χρόνῳ πρότερόν τε καὶ ὕστερον. γίνεται δὲ ἐκ τοῦ 35
 κατὰ μέγεθος καὶ τὴν θέσιν, παρ’ οὗ καὶ τὸ συνεχὲς ἔχει. καὶ διὰ τοῦτο
 διαρρηθὴν φησὶν Ἀριστοτέλης τὸ δὴ πρότερόν τε καὶ ὕστερον ἐν
 τόπῳ πρῶτόν ἐστιν. ἐνταῦθα μὲν δὴ τῇ θέσει, ἐπειδὴ δὲ ἐν
 25 τῷ μεγέθει, ἀνάγκη καὶ ἐν κινήσει”. πρὸς δὴ ταῦτα εἶποι ἂν ὁ
 Γαληνός, ὅτι τὸ ἐν τῇ κινήσει πρότερον καὶ ὕστερον τὸ ἀκολουθοῦν τῷ ἐν
 τῷ μεγέθει ἐφ’ οὗ ἢ κινήσει προτέρῳ καὶ ὑστέρω κατὰ τὴν θέσιν μάλιστα
 ἐστὶ· τοιοῦτον γὰρ ἦν καὶ τὸ ἐν τῷ μεγέθει πρότερον καὶ ὕστερον. ἄλλο
 δὲ τὸ κατὰ τὸν χρόνον, ὡς εἴρηται, πρότερον, συνυπάρχον μὲν τῷ ἐν τῇ 40
 30 κινήσει προτέρῳ καὶ ὑστέρω, οὐ κατὰ τὴν θέσιν δὲ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον

1 καὶ (post ὕστερον) om. aF τὴν om. a 2 καὶ (ante ἐπὶ) om. aF
 ἐξηγούμενος aF: ἐξηγήμενος E: fortasse ἐξηγησάμενος 3 post ὕστερον ex v. 5 οὗτος—
 μοναδικὸς τὸ iteravit, sed delevit F 5 ἢ om. F 6 δύο ἢ τρία aF πῶς
 aF: ὅπως E 7 ἐκείνου Platonis l. c. p. 37D 8 αὐτὸ ζῶον libri λέγειν
 ἔγοντος aF οὗτος Aristoteles de caelo A 9 p. 279 a 27 αἰεὶ a 10 τῷ]
 fortasse τὸ 14 Γαληνός cf. Themistius p. 321, 16 sqq. Sp. unde pendet Simplicius
 γαληνός iteravit E δηλοῦσθαι] ἀφορίζεσθαι Themistius τούτην sic E
 15 προβαλλόμεθα aF πολλὰ κτλ. ex Themistio l. c. 16 τοῦ προτέρου καὶ ὑστέ-
 ρου σημαίνοντα a at cf. Themistius 17 τῆς om. aF 18 κλύειν E
 19 Θεμιστίσιος p. 321, 21 ὅτι om. E καὶ τὸ ὕστερον Themistius 20 αὐτῷ]
 αὐτὰ Themistius 22 διὰ om. Themistius 24 ἐπειδὴ δὲ sic E ut Themistius:
 ἐπειδὴ F: ἐπεὶ δὲ a 25 post μεγέθει omissum τὸ πρότερον 26 τῇ (post
 ἐν) om. aF καὶ ὕστερον Aristotelis 29 πρότερον p. 716, 8 sqq.
 τῇ om. F

ἔχον, ἀλλὰ κατὰ τὴν τοῦ εἶναι παράτασιν, ἄλλο τοῦτο ὄν παρὰ τὸ 169^v
κατὰ τὴν θέσιν τὴν ἀπὸ τοῦ μεγέθους ἐγγενομένην τῇ κινήσει. δευτέραν
δὲ λύσιν ἐπάγων φησίν· “ἀλλὰ καὶ δεδῶσθαι μὴδὲν ἄλλο σημαίνειν τὸ
πρότερόν τε καὶ ὕστερον ἢ τὸ κατὰ χρόνον, ὡς αἴεται. τί οὖν ἄτοπον ἐκ
5 τοῦδε συμβαίνει; οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς ἄλλο τι λέγομεν εἶναι τὸν χρόνον ἢ τὸ
πρότερόν τε καὶ ὕστερον ἐν κινήσει· πᾶσα δὲ ἀνάγκη ταῦτόν σημαίνειν 45
τοὺς ὀρισμοὺς τοῖς ὀνόμασιν. ὥστε λανθάνει τοῦτο μεμφόμενος τοῦ λόγου,
δι’ ὃ μᾶλλον ἐχρῆν αὐτὸν ἀποδέχεσθαι.” καὶ πρὸς τοῦτο δὲ ἂν ὁ Γ’ αὐτὸς
εἴποι, ὅτι εἰ μὲν ἐν ἦν τὸ ἐν τῇ κινήσει πρότερον καὶ ὕστερον τῷ κατὰ τὸν
10 χρόνον, καλῶς ἂν ἐλέγετο τοῦτο εἶναι χρόνος τὸ ἐν τῇ κινήσει πρότερον
καὶ ὕστερον, καὶ οὐκ ἂν ἦν δι’ ἑαυτοῦ δεικνύμενος ὁ χρόνος. εἰ δὲ ἄλλο
μὲν τὸ κατὰ τὴν θέσιν οὐκ ὄν χρονικόν, ἄλλο δὲ τὸ κατὰ τὸν χρόνον,
ἀνάγκη λέγειν, ὅτι χρόνος ἐστὶ τὸ ἐν τῇ κινήσει πρότερον καὶ ὕστερον τὸ 50
κατὰ τὸν χρόνον. μήποτε οὖν εἴ τις τὸ πρότερον καὶ ὕστερον λάβῃ τὸ
15 κατὰ τὴν τοῦ εἶναι παράτασιν, ἀλλ’ οὐ τὸ κατὰ τὴν θέσιν, καὶ σημαίνεται
ὁ χρόνος καὶ οὐ δι’ ἑαυτοῦ σημαίνεται. καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ (οὐ) τῷ
προτέρῳ καὶ ὑστέρῳ ἀπλῶς τὸ αὐτὸ ἔσται, ἀλλὰ τῷ τοιαῦδε προτέρῳ καὶ
ὑστέρῳ, ὅπερ ἐστὶν ὁ ὀρισμὸς. ἐπειδὴ δὲ διχῶς εἰπὼν εἶναι τὸν ἀριθμὸν
τρία ἀριθμηθήσατο τὸ ἀριθμούμενον καὶ τὸ ἀριθμητὸν καὶ |
20 ὃ ἀριθμοῦμεν, παντὶ πρόδηλον ὅτι τὸ ἀριθμούμενον καὶ τὸ ἀριθμητὸν 170^v
τὸ αὐτὸ ἐστὶ.

p. 219^b 9 Καὶ ὥσπερ ἡ κίνησις ἀεὶ ἄλλη καὶ ἄλλη, καὶ ὁ
χρόνος. ὁ δ’ ἅμα πᾶς χρόνος ὁ αὐτός.

Δείξας ὅτι ὁ χρόνος κινήσεως τί ἐστὶν (τὸ γὰρ ἀριθμητὸν τῆς κινή-
25 σεως ἐστὶ τὸ κατὰ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον) πιστοῦται τὴν συγγένειαν
αὐτῶν καὶ ἐκ τῆς ῥοῆς κοινῆς οὔσης τῇ τε κινήσει καὶ τῷ χρόνῳ. ὡς 5
γὰρ ἡ κίνησις ἀεὶ ἄλλη καὶ ἄλλη οὐχ ὑπομενούσης τῆς πρώτης ἀλλὰ
φθειρομένης, οὕτω καὶ τοῦ χρόνου τὸ πρότερον ἀεὶ φθαίρεται ἐπιγινομένου
τοῦ ὑστέρου. δῆλον δὲ ὅτι οὐ τὸ χρονικὸν μόνον τῆς κινήσεως οὐχ ὑπο-
30 μένει τοῦτο, ἀλλὰ καὶ τὸ κατὰ τὴν θέσιν, καὶ γὰρ ἐν τούτῳ τοῦ προτέρου
φθειρομένου τὸ ὕστερον ἐπιγίνεται. καίτοι τοῦ μεγέθους αὐτοῦ, ἐφ’
οὗ ἡ κίνησις γίνεται, τὸ πρότερον καὶ ὕστερον ὑπομένει ἅμα. μόνοις γὰρ
τοῖς ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχουσιν ὑπάρχει τὸ τοῦ προτέρου ἀεὶ φθειρο-
μένου τὸ ὕστερον ἐπιγίνεσθαι. τὸ ἐν κινήσει οὖν πρότερον καὶ ὕστερον, 10

3 φησίν Themistius p. 322, 1

4 ὕστερον ἐν κινήσει Themistius

τὸ (post ἦ) om.

aF κατὰ τὸν χρόνον aF

οὖν] δὲ Themistius

9 ἐν ἦν aE: ἦν F

τῇ E: om. aF

τῷ—ὕστερον (11) om. F

τῷ E: τὸ a

10 ἂν om. E

14 καὶ τὸ ὕστερον F

16 οὐ post αὐτοῦ addidi, post ὑστέρῳ a

17 ἀπλῶς

τὸ αὐτὸ ἔσται E: “τὸ αὐτὸ ἔσται” ἀπλῶς F: τὸ αὐτὸ ἀπλῶς ἔσται a

18 εἶναι]

ἔστι E

22 ἄλλη καὶ ἄλλη a cf. v. 27: ἄλλη EF

23 ὁ δ’ ἅμα a cf. f. 170 v 17:

οὐδ’ ἅμα F: ἅμα δὲ E

24 ὁ om. E

ἐστὶν om. E

33 τὸ (ante τοῦ)

om. E

οὐχὶ τὸ κατὰ τὴν θέσιν αὐτῆς, ἀλλὰ τὸ κατὰ τὴν τοῦ εἶναι παράτασιν, 170^c
 τοῦτο ἐστὶν ὁ χρόνος, οὐχ ἢ κινήσεις, ἀλλ' ἢ πρότερον καὶ ὕστερον τοιοῦτο.
 τὸ γὰρ κατὰ τὴν θέσιν τῆς κινήσεως πρότερον καὶ ὕστερον, καθ' ὃ τῶ
 Ἀθήνηθεν εἰς Θήβας βαδίζοντι πρώτη κίνησις ἐστὶν ἢ πρὸς ταῖς Ἀθήναις,
 5 τοῦτο τὸ πρότερον καὶ ὕστερον, κἂν ἐν τῷ γίνεσθαι αὐτῶ τὸ εἶναι ἔχῃ,
 ἀλλὰ κατὰ τὴν πρὸς τὴν θέσιν ἀναφορὰν θεωρούμενον τὴν ὑπομένουσαν
 ὑπομένειν πῶς δοκεῖ, ὅταν καὶ ἡ κίνησις ὡς συμπαρατεταμένη θεωρῆται 15
 τῷ μεγέθει ἐφ' οὗ ἡ κίνησις. ὅταν δὲ κυρίως ὡς κίνησις θεωρῆται κατὰ
 τὸ βέρον καὶ τὸ ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχον, τότε τὸ μὲν παρεληλυθὸς
 10 ἴσχυουσα τὸ δὲ μέλλον χρονίζεται· εἰπὼν δὲ τὴν κοινωνίαν τοῦ χρόνου πρὸς
 τὴν κίνησιν εἰκότως ἐπάγει καὶ τὴν διαφορὰν· καὶ γὰρ ἡ μὲν κίνησις οὐ
 μόνον ἢ προτέρα τῆς μετ' αὐτὴν ἄλλῃ, ἔπερ κοινὸν ὑπάρχει καὶ τῷ
 χρόνῳ, ἀλλὰ καὶ αἱ ἅμα οὔσαι διαφέρουσιν ἀλλήλων, αἱ μὲν καὶ τῷ εἶδει, 20
 εἰ τὸ μὲν φέροιτο τὸ δὲ αὐξοίτο τὸ δὲ ἀλλοιοίτο, αἱ δὲ τῷ ἀριθμῷ μόνον,
 15 εἰ πλείω ἅμα φέροιτο ἢ αὐξοίτο ἢ ἀλλοιοίτο· ἡ γὰρ κίνησις ἐν τῷ κινου-
 μένῳ. ὥστε ὅσα τὰ κινούμενα, τσαῦται καὶ αἱ κινήσεις. ὁ μέντοι χρόνος
 πανταχοῦ ὁ αὐτὸς ἐστὶ κατὰ τι τοῦ ταυτοῦ σημαίνονμενον, καὶ οὐ διαφέρει
 χρόνος χρόνου. οὐδὲ γὰρ ἡ διαφορὰ ἐκείνων, παρ' οἷς ἐστὶν ὁ χρόνος,
 εἴτε κατ' εἰδὸς ἐστὶν εἴτε κατ' ἀριθμὸν, τοῦ χρόνου διαφορὰ ἐστὶ (καὶ γὰρ
 20 τὰ ἐν Ἀθήναις καὶ τὰ ἐν Κορίνθῳ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἐστὶ), διότι οὐχ 25
 ὡς ἐκάστου κινουμένου ἰδίᾳ τίς ἐστὶ κίνησις, οὕτως ἐκάστης κινήσεως
 ἀφωρισμένης ἀριθμὸς ἐστὶν ὁ χρόνος, ἀλλὰ πασῶν ὡς μιᾶς. ἐν γὰρ καὶ
 ταυτὸν ἐν πάσαις ταῖς ἅμα γινομέναις τὸ πρότερόν τε καὶ ὕστερον καθὼ
 τοιοῦτον. οὐ γὰρ καθὼ ἡ μὲν ἐν τῷδὲ ἐστὶν ἡ δὲ ἐν τῷδε, οὐδὲ καθὼ
 25 ἡ μὲν φορὰ ἐστὶν ἡ δὲ αὐξήσις ἡ δὲ ἀλλοίωσις τὸ πρότερον καὶ ὕστερον
 ἔχουσιν, ἀλλὰ κατὰ τὸ κοινὸν καθὼ κινήσις. διὸ καὶ ὁμηλίκᾳ λέγεται, ὅτι
 ἅμα ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἐστίν, ὥσπερ καὶ πεντὰς ἡ αὐτὴ, κἂν τὰ ἐν οἷς 30
 ἢ διαφέρῃ. μόνῃ δὲ διαφορὰ κατὰ χρόνον ἐστὶ παρὰ τὴν τῶν νῦν ἑτερό-
 τητα. ἐν γὰρ τῇ τούτων λήψει τῷ χρόνῳ τὸ εἶναι ἐστὶν, ὅταν τὸ μὲν
 30 πρότερον ληφθῇ. τὸ δὲ ὕστερον. εἰ δὲ ἡ ἐν τῷ νῦν διαφορὰ τὴν ἐν χρόνῳ
 διαφορὰν ποιῇ, ἔσται καὶ ἡ ἐν χρόνῳ διαφορὰ κατὰ τὸ πρότερον καὶ ὕστε-
 ρον μόνον, τοῦ δὲ ἅμα ὄντος χρόνου οὐκ ἔσται τὸ μὲν πρότερον τὸ δὲ
 ὕστερον· ὥστε οὐδὲ διαφέρει ὁ ἅμα ὢν χρόνος.

Πρὸς δὴ ταῦτα ἀπορῶν τις ἂν οἶμαι λέγοι, ὅτι εἰ μὲν ἦν ὁ χρόνος 35
 35 ἀριθμὸς ὡς ἀριθμῶν, τάχα ἂν ἦν εἷς καὶ ὁ αὐτός· ἐπεὶ δὲ ὡς ἀριθμού-
 μενος, οὗτος δὲ ἐστὶν ὁ ἥδη καταταχθεὶς καὶ ἐν μεθέξει γεγονώς, πῶς

3 τῷ] τὸ E 6 τὴν (post πρὸς) om. E 11 καὶ (post ἐπάγει) om. aF 13 αἱ
 (post αἱ) om. F 14 φέροιτο F cf. v. 25: φθείροιτο aE itemque v. 15 ἀλλοιοῦτο E
 15 post ἀλλοιοῦτο iterabat αἱ δὲ τῷ ἀριθμῷ μόνον sed delevit F 16 καὶ om. E
 17 ὁ αὐτός ἐστὶ πανταχοῦ a 18 οὐδὲ aF: οὐ E ἡ φορὰ E ὁ χρόνος] ἐκεί-
 νος E 21 ἐκάστης ex ἐκείνης corr. E 22 ἀφωρισμένης aF: ἀφωρισμένος E
 25 τὸ (ante πρότερον) om. aF 28 ἢ] ἡ E: om. F: ἐστὶ a δὲ ἡ διαφορὰ
 aF τῶν om. F 33 οὐδὲ] οὐ a

οἶόν τε τὸν αὐτὸν εἶναι. εἰ δὲ κατὰ τὸ κοινὸν καθὸ χρόνος, διὰ τί μὴ 170^v
καὶ ἡ κίνησις καθὸ κίνησις ἢ αὐτὴ ἂν εἶη; εἰ δὲ καὶ ἡ κίνησις καὶ τὸ
ἄλλο καὶ ἄλλο ἔχει καὶ τὸ κοινόν, πρῶτον μὲν τί τὸ κοινὸν λεγέτωσαν οἱ
τὰ κοινὰ ἢ οὐδὲν ἢ ὕστερον λέγοντες. ἔπειτα διὰ τί μὴ καὶ χρόνος ὁ
5 μὲν κοινός, ὁ δὲ ἴδιος; λύοι δ' ἂν τις τὴν ἀπορίαν οἷμαι λέγων, ὅτι οὐ
πάσης κινήσεως ἀριθμὸς ἐστὶν ὡς ἀριθμητὸς ὁ χρόνος κατὰ ταύτην τὴν 40
ὑπόθεσιν οἶον καὶ τῆς ἐμῆς βαδίσσεως καὶ τῆς σῆς λευκάνσεως. ἐπεὶ οὕτω
γε οὐκ ἂν ᾗ ἀδιάφορος οὐδὲ ἅμα καθ' ἓν νῦν ἀφοριζόμενος ὁ χρόνος.
ἀλλὰ τῆς πρώτης καὶ ἀπλῆς τοῦ οὐρανοῦ κινήσεως ἀριθμητὸν ὁ χρόνος ὢν
10 κατὰ τὸ ἐκείνης πρότερον καὶ ὕστερον ἀριθμεῖ τὰ ἐν ταῖς διαφόροις κινή-
σεσι πρότερα καὶ ὕστερα καθ' ἓν τὸ οἰκεῖον νῦν. διὸ καὶ ἅμα πανταχοῦ
ὁ αὐτὸς χρόνος. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ἀριστοτέλης προῖαν τὸ νῦν οὐκ ἀριθμη- 45
τὸν μόνον ἀλλὰ καὶ ἀριθμοῦν θήσεται, ὅταν λέγῃ “ἢ μὲν οὖν πέρασ τὸ
νῦν, οὐ χρόνος, ἀλλὰ συμβέβηκεν· ἢ δὲ ἀριθμεῖ”. καὶ εἰ τοῦτο οὕτως
15 ἔχει, καθὸ μὲν ἀριθμεῖ ἀδιάφορος ἐστὶ, καθὸ δὲ ἀριθμεῖται διάφορος.
μήποτε δὲ συμφωνώτερον τῷ Ἀριστοτέλει λέξομεν, ὅτι αἱ διαφοροὶ κινήσεις
κἂν καθὸ κινήσεις τοιαύτε διαφέρωσιν ἀλλήλων ἢ τῷ εἶδει ἢ τῷ ἀριθμῷ,
ἀλλὰ τό γε κοινὸν τῆς κινήσεως τὸ ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχον καὶ
κατατεταγμένον, καθ' ὃ τὸ πρότερον αὐτῶν καὶ ὕστερον τὸ κατὰ τὴν τοῦ 50
20 εἶναι παράτασιν λαμβανόμενον καθ' ὃ καὶ ὁ χρόνος ἀφορίζεται, ἐν καὶ τὸ
αὐτὸ ἐστὶ πανταχοῦ. τὸ γὰρ πρότερον τῆς ἐμῆς βαδίσσεως καὶ τῆς σῆς
λευκάνσεως ὡς κινήσεως εἰ ἅμα εἶη, ἐν τῷ αὐτῷ νῦν ἐστὶ. ὁμοίως δὲ
καὶ τὸ ὕστερον ἐν τῷ αὐτῷ τῷδε τῷ κατὰ τὸ πέρασ τοῦ βιβλίου δηλου-
μένῳ. κἂν γὰρ μὴ ἐξηρημένον που καθ' αὐτὸ ἢ τὸ κοινὸν τῆς κινήσεως,
25 ἀλλὰ κατατεταγμένον, φυλάττον γε | ὅμως τὴν κοινότητα, πανταχοῦ τὸ 170^v
αὐτὸ ἐστὶ. κατ' ἐκεῖνο γὰρ οὐδὲ εἰς ἀριθμὸν οὕτω διήρηται αἱ κινήσεις.

p. 219^b10 Τὸ γὰρ νῦν τὸ αὐτὸ ὃ ποτε ᾗν ἕως τοῦ ἐστὶ δὲ ὡς οὐ 15
τὸ αὐτό· καὶ γὰρ καὶ τὸ φερόμενον.

Εἰπὼν ὅτι καὶ κοινωεῖ τῇ κινήσει ὁ χρόνος τῷ γίνεσθαι καὶ φθει-
30 ρεσθαι καὶ αὐτὸ πάλιν διαφέρει, ὅτι αἱ μὲν κινήσεις διαφέρουσιν ἀλλήλων,
“ὁ δὲ ἅμα πᾶς χρόνος ὁ αὐτός”, αἰτίαν τούτου φησὶ τὸ τὸ νῦν τὸ αὐτὸ
εἶναι τῷ ὑποκειμένῳ (τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ ὃ ποτε ᾗν)· ὡς γὰρ ἐπὶ
τοῦ προτέρου καὶ ὑστέρου ἔλεγεν, ὅτι “ὃ μὲν ποτε ὢν κινήσις ἐστὶ”, τὸ
δὲ εἶναι αὐτῷ ἄλλο καὶ οὐ κίνησις, οὕτω καὶ περὶ τοῦ νῦν εἶπεν, ὅτι τῷ 20
35 μὲν ὑποκειμένῳ ἔν τι καὶ ταῦτόν ἐστι, τῷ δὲ λόγῳ διάφορον, καθόσον τὸ
μὲν πρότερόν ἐστι τὸ δὲ ὕστερον· κατὰ τοῦτο δὲ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον

1 οἶόν τε aF: οἶονται E 2 ἂν om. E καὶ (post δὲ) om. F 3 μὲν τ[]
μέντοι F 12 ὁ om. E 13 λέγῃ Δ 11 p. 220^a21 14 post ἀριθμεῖ for-
tasse addendum ex Aristotele ἀριθμὸς 17 διαφέρουσιν E 23 τὸ κατὰ F
πέρασ τοῦ βιβλίου] Δ 14 p. 224^a2 sqq. 24 ἢ] ἢ E 26 εἰς ἀριθμὸν aF:
ἰσαριθμῶ E 29 καὶ (post ὅτι) om. aF 31 τὸ alterum ante νῦν om. F
33 ἔλεγεν p. 219^a20 36 καὶ τὸ ὕστερον aF

τὸ εἶναι ἔχει καὶ μέτρον χρόνου ἐστὶ τὸ νῦν, καθ' ὃ μετρεῖται ὁ χρόνος 170^v
 ὡς ἄλλο καὶ ἄλλο ὄν, ὥσπερ κατὰ τὴν μονάδα μετρεῖται ὁ ἀριθμὸς. εἰ-
 κότεως οὖν καὶ ἡ τοῦ χρόνου διαφορὰ καὶ ταυτότης κατὰ τὴν τῶν νῦν δια-
 φορὰν καὶ ταυτότητα λαμβάνεται. καὶ ὁ αὐτὸς μὲν ἔσται χρόνος ὁ ἀπὸ
 5 τῶν ἀδιαφόρων λαμβανομένων νῦν ὀρίζομενος, κἂν ἐν διαφοροῖς ἢ κινή- 25
 σεσιν, οἷον ἢ αὐτῇ σήμερον ἡμέρα, ἐν ἧ τὸ μὲν αὐξεται, τὸ δὲ λευκαίνε-
 ται, τὸ δὲ περιπατεῖ, τὰ αὐτὰ νῦν ἔχουσα τό τε ἐν ἀρχῇ καὶ τὸ ἐν τῷ
 τέλει. ἐὰν δὲ διαφέροντα ληφθῇ τὰ νῦν τῷ τὰ μὲν πρότερα εἶναι, τὰ δὲ
 ὕστερα, διάφορος ἂν εἴη καὶ ὁ χρόνος. ὁ οὖν ἅμα ὢν χρόνος ὑπὸ τῶν
 10 αὐτῶν καὶ ἀδιαφόρων νῦν ὀρίζομενος, οὐκ ἂν διαφέρει.

Ἀσάφειαν δὲ μικρὰν ἢ λέξις ἔχειν δοκεῖ τοῦ Ἀριστοτέλους παρὰ τὴν
 ἑαυτοῦ συνήθειαν τὸ αὐτὸ διαφόρως ἐρμηνεύσαντος ἢ μᾶλλον τὸ πρότερον
 διὰ τοῦ ἐφεξῆς σαφηνίζοντος. εἰπὼν γὰρ τὸ γὰρ νῦν τὸ αὐτὸ ὃ ποτε 30
 ἦν· τὸ δὲ εἶναι αὐτῷ ἕτερον εἶτα ἐπαγαγὼν ὅτι τὸ νῦν τὸν χρόνον
 15 μετρεῖ, καθὼ πρότερον καὶ ὕστερον, βουλόμενος σαφηνίσει πῶς ἕτερον τὸ
 νῦν, πάλιν τὸ διαιρετικὸν ὄλον τέθεικεν εἰπὼν τὸ δὲ νῦν ἔστι μὲν ὡς
 τὸ αὐτό, ἔστι δὲ ὡς οὐ τὸ αὐτό. ἢ μὲν γὰρ ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ
 ἕτερον, τοῦτο δὲ ἦν αὐτῷ πρώτῳ καὶ ὑστέρῳ λέγειν· εἶτα πάλιν ἐπή-
 20 γαγεν ὃ δὲ ποτε ὄν τὸ νῦν ἔστι, τὸ αὐτό, ὅπερ ταυτόν ἐστι τῷ τὸ
 γὰρ νῦν τὸ αὐτό ὃ ποτε ἦν. οὐκ ὄν δὲ ἀναμφίλεκτον οἶμαι τοῦτο τὸ 25
 νῦν ταυτόν μὲν εἶναι τῷ ὑποκειμένῳ, τῷ δὲ λόγῳ ἕτερον κατὰ τὸ ἐν ἄλλῳ
 καὶ ἄλλῳ λαμβανόμενον πρότερον καὶ ὕστερον γίνεσθαι, κατασκευάζειν πει-
 ρᾶται διὰ τῆς πρὸς τὰ σύστοιχα αὐτῷ ἀκολουθίας· ἀκολουθεῖν μὲν γὰρ
 ἐλέγγοτο πρότερον τῷ μὲν μεγέθει ἢ κινήσει, τῇ δὲ κινήσει ὁ χρόνος, διότι
 25 ὅσον τὸ μέγεθος τὸ ἐφ' οὗ ἢ κινήσει, τοσαύτη ἢ κινήσει, ὅση δὲ ἢ κινή-
 σεις, τοσοῦτος καὶ ὁ χρόνος τὸ ἀριθμητὸν ὢν τῆς κινήσεως. τούτων δὲ
 ἀκολουθοῦντων ἀκολουθήσει καὶ τὰ τούτων γεννητικὰ ἀλλήλοις. ἔστι δὲ
 τοῦ μὲν μεγέθους ἢ στιγμῆ γεννητικῆ, εἴ γε ἢ γραμμῆ ῥύσις στιγμῆς, καὶ 40
 πρώτον μέγεθος ἢ γραμμῆ, τῆς δὲ κινήσεως τὸ φερόμενον ποιητικὸν καὶ
 30 τοῦ χρόνου τὸ νῦν. ὡς οὖν ἢ αὐτῇ στιγμῆ ῥυτσκομένη ποιεῖ τὸ μέγεθος,
 ἀλλ' οὐ παρατιθεμένη πρὸς ἄλλην στιγμῆν, καὶ τὸ αὐτὸ φερόμενον ποιεῖ
 τὴν κίνησιν, οὕτω καὶ τὸ νῦν τὸ αὐτὸ ὄν κατὰ τὸ ὑποκείμενον τῷ πρότε-
 ρον καὶ ὕστερον ἀριθμούμενον λαμβάνεσθαι τὸν χρόνον ὀρίζει τε καὶ
 ποιεῖ.

35 Ὅτι δὲ οὕτως ἔχει τὸ νῦν ἀπὸ τοῦ ἐναργεστέρου κατασκευάζει τοῦ
 κινουμένου, καὶ ὅτι μὲν ἐναργέστερον τοῦτο ὑπέμνησε διὰ τοῦ καὶ τὴν κί- 45

2 καὶ ἄλλο om. E μετρεῖται om. F 4 ὃ (ante ἀπὸ) om. F 7 τὸ ἐν ante
 τῷ supra add. E 10 ἀδιαφόρων] διαφορῶν a 13 ἐξῆς a σαφηνίσαντος a
 18 τούτω F δὲ ἦν aE: γὰρ ἦν F πρώτῳ] προτέρῳ emendator Ambrosiani
 λέγειν aE: om. F: εἶναι emend. Ambros. 19 ἔστι post ὄν positum in Ari-
 stotele ὅπερ—τὸ αὐτό (20) om. F 20 τοῦτο τὸ] τὸ τὸ a 21 ἐν
 om. E 23 μὲν om. E 25 τοσαύτη—κινήσει (26) om. aF 26 ὢν E: ὄν
 aF 27 τούτων om. F 28 ῥύσις στιγμῶν F

νησιν ἡμᾶς τούτῳ γνωρίζειν καὶ τὸ πρότερον ἐν αὐτῇ καὶ ὕστερον. τῷ 170^v
 γὰρ φερόμενον κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο τοῦ ὑποκειμένου γίνεσθαι μέρος καὶ
 τὴν κίνησιν γνωρίζομεν καὶ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον τό τε ἐν τῇ κινήσει
 καὶ τὸ ἐν τῷ χρόνῳ. ὅτι δὲ τὸ αὐτὸ τῷ ὑποκειμένῳ ἐστὶ τὸ κινούμενον
 5 ὡς ἐναργῆς λαμβάνει, ὅτι ἢ στιγμῆ ἐστὶν ἢ λίθος ἢ τι ἄλλο τοιοῦ-
 τον. καὶ ὅτι μὲν ὁ λίθος ὁ αὐτός ἐστι, πρόδηλον, ἀν' ἄλλοτε ἐν ἄλλῳ
 γίνηται τόπῳ. ὅτι δὲ καὶ ἡ στιγμή ἡ αὐτῇ ἐν τῇ ῥύσει, δῆλον εἴπερ 50
 συνεχές ἐστὶ τὸ γινόμενον καὶ οὐ κατὰ ἐπαφήν στιγμῶν συνίσταται. ἀλλὰ
 τῷ προτέρῳ μένοντι συνυφαίνεται τὸ ἐφεξῆς κατὰ τὴν τῆς μίας στιγμῆς
 10 ῥύσιν. τῷ δὲ λόγῳ διαφέρει ὁ φερόμενος λίθος τῷ κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο
 τοῦ μεγέθους ἐφ' οὗ φέρεται γίνεσθαι· ὅτι δὲ διαφορὰ τις αὐτῇ δοκεῖ,
 καὶ ἐκ τῶν σοφιστικῶν | λόγων κατασκευάζει, οἷτινες τὴν διαφορὰν ταύ- 171^r
 τὴν ἐπὶ τὸ ὑποκείμενον μεταφέροντες ἀτοπον ἐδόκουν συνάγειν τὸ τὸ αὐτὸ
 ὄν ἕτερον ἑαυτοῦ γίνεσθαι· ἔλεγον γὰρ 'ὁ αὐτός ὢν Κορίσκος ποτὲ μὲν
 15 ἐν ἀγορᾷ ποτὲ δὲ ἐν Λυκείῳ γίνεται· ὁ ποτὲ μὲν ἐν ἀγορᾷ ποτὲ δὲ ἐν
 Λυκείῳ γινόμενος ἕτερος ἑαυτοῦ γίνεται' οὐ φυλάξαντες τὸ ἕτερον καθὼ
 ἕτερον ἐλήφθη, ἀλλὰ τὸ κατὰ συμβεβηκὸς ἕτερον εἰς τὸ οὐσιῶδες μεταγα- 5
 γόντες. σοφιστικὸν οὖν ἐνεδείξατο εἶναι τὸ νομίζειν, ὅτι ἀκολουθεῖ τῷ (τῷ)
 λόγῳ ἕτερον εἶναι τὸ πρότερον καὶ ὕστερον τὸ καὶ τῷ ὑποκειμένῳ εἶναι
 20 ἕτερον.

Δείξας δὲ ὅπως τὸ φερόμενον τῷ μὲν ὑποκειμένῳ τὸ αὐτὸ ἐστὶ, τῷ
 δὲ λόγῳ ἕτερον, ὁμοίως ἔχειν φησὶ καὶ τὸ νῦν, εἴπερ ἀκολουθεῖ καὶ τὰ
 αὐτὰ πάσχει τῇ μὲν κινήσει ὁ χρόνος, ὡς εἴρηται πρότερον, τῷ δὲ κινου-
 μένῳ τὸ νῦν. τὴν δὲ ὁμοιότητα καὶ ταυτότητα τούτων δηλοῖ τὸ καὶ τὸ
 25 νῦν τῷ φερομένῳ, καὶ οὐκ ἄλλῳ γνωρίζομεν τὸ πρότερον καὶ ὕστε- 10
 ρον ἐν τῇ κινήσει. "οὐ γὰρ ἂν διεκρίθη ταῦτα μένοντος τοῦ φερομένου,
 ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ φερόμενον ποτὲ μὲν κατὰ τὸν πρότερον γίνεται τρόπον,
 ποτὲ δὲ κατὰ τὸν ὕστερον, διὰ τοῦτο καὶ τῆς κινήσεως γίνεται τὸ μὲν
 πρότερον, τὸ δ' ὕστερον". καθόσον δὲ ἀριθμητὸν τὸ πρότερον τοῦτο καὶ
 30 ὕστερον, κατὰ τοσοῦτον, φησί, νῦν δεῖκνυται. καὶ δῆλον ὅτι πάλιν κατὰ γε
 τὴν ἐμὴν ἐκεῖνο τὸ πρότερον τῆς κινήσεως ληπτέον οὐ τὸ κατὰ τὴν θέσιν,
 ἀλλὰ τὸ κατὰ τὴν τοῦ εἶναι παράτασιν, ὥστε καὶ τὸ νῦν τῷ μὲν ὑποκει- 15
 μένῳ ταυτὸν ἐστὶ, τῷ λόγῳ δὲ ἕτερον. τὸ γὰρ ἀριθμητὸν αὐτὸ εἶναι καὶ
 ὡς ἄλλο καὶ ἄλλο διαλαμβάνεσθαι δίδωσιν αὐτῷ τὴν κατὰ τὸν λόγον δια-
 35 φοράν.

Καὶ ὁ Εὐδήμος δὲ τὰ αὐτὰ περὶ τοῦ νῦν ἐν τῷ τρίτῳ τῶν Φυσικῶν
 φησὶ γράφων οὕτως· "εἰ δὲ νοήσαιμεν φερομένην στιγμήν, τῷ δὲ ἐν ἄλλῳ

4 τὸ (post καὶ) om. E 12 καὶ (ante ἐκ) om. E 16 καθὼ ἕτερον] καθ' ἕτε-
 ρον F 18 τῷ post τῷ addidi 19 τὸ καὶ] τὸ κατὰ E 21 μὲν om. F
 25 φερομένῳ κτλ. Themistii vestigia (p. 323, 12) sequitur Simplicius, quem deinde v. 26
 ad verbum describit ἄλλῳ] ἄλλο F 31 τὴν ἐμὴν E: ἐμὲ aF post πρότερον
 iterabat τοῦτο (29) — κατὰ γε, (30) sed deleta F 33 τῷ δὲ λόγῳ E at cf. Themistius
 p. 323, 23 34 τὸν E et Themistius p. 323, 25: om. aF 35 Εὐδήμος fr. 50
 p. 72, 12 Sp. ἐν τρίτῳ E

(καὶ ἄλλω) τῆς γραμμῆς γίνεσθαι καὶ αὐτὴν ἄλλο καὶ ἄλλο γινομένην, 171^r
 οὕτω δὲ οἰηθεῖσθαι καὶ περὶ τὸ νῦν ἔχειν, τὸ μὲν ὑποκείμενον, ὁτιδήποτε
 δεῖ νοῆσαι αὐτό, διαμενεῖ τὸ αὐτό, ἐν ἄλλω δὲ καὶ ἄλλω γινόμενον ἕτερον 20
 καὶ ἕτερον ἔσται. ὥστε εἶναι κατὰ μὲν τὸ ὑποκείμενον, ὃ δὴ ποτέ ἐστι,
 5 ταῦτό, τῷ δὲ ἐν ἄλλω καὶ ἄλλω γίνεσθαι ἕτερον. ἥ δὴ πρότερον καὶ
 ὕστερον γίνεσθαι τὸ νῦν, ταύτῃ ἕτερον, ταύτῃ δὲ καὶ ἀριθμὸς ὁ χρόνος.
 ὥστε ὅταν μὲν τὰ νῦν ἦ τὰ αὐτά, καὶ ὁ ἀριθμὸς καὶ ὁ χρόνος ὁ αὐτὸς
 ἔσται· ὅταν δὲ ἕτερα, καὶ τὰ λοιπὰ ἕτερα”.

Δείξας δὲ τὴν τοῦ νῦν πρὸς τὸ κινούμενον ἀκολουθίαν ἐκ τοῦ προτέ-
 10 ρου καὶ ὕστερου δεξιῶσι καὶ ἐκ τοῦ γνώριμα ἄμφω κατὰ ταῦτα εἶναι, τὴν 25
 μὲν κίνησιν κατὰ τὸ κινούμενον, τὸν δὲ χρόνον κατὰ τὸ νῦν. γνωρίζεται
 γὰρ ἡ κίνησις διὰ τὸ κινούμενον καὶ ὁ χρόνος διὰ τὸ νῦν· τοῦτο γὰρ
 δοκεῖ μόνον ἐν ὑπάρξει τοῦ χρόνου εἶναι. διὰ τί δὲ γνωριμώτερον τῆς
 15 φορᾶς τὸ φερόμενον, ἐδήλωσεν εἰπὼν, τόδε γάρ τι τὸ φερόμενον, ἡ
 δὲ κίνησις οὐ. οὐσία γὰρ καὶ ὑφαστῶς ἅμα ὅλον τὸ φερόμενον, ἡ δὲ
 κίνησις συμβεβηκὸς καὶ ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχει· ἐν γὰρ τῇ τοῦ κι-
 νουμένου μεταβάσει ἡ κίνησις ὑφέστηκεν. εἰπὼν δὲ καὶ γὰρ ἡ κίνησις
 20 διὰ τὸ κινούμενον ἐπήγαγε καὶ ἡ φορὰ διὰ τὸ φερόμενον, οὐχ ὅτι 30
 ἡ φορὰ οὐκ ἐστὶ κίνησις, ἀλλ’ ὅτι ἐπὶ τῆς φορᾶς προφανέστερόν ἐστι τὸ
 ἀπὸ τοῦ φερομένου γνωρίζεσθαι τὴν φορᾶν. κἄν γὰρ ἡ ἀλλοίωσις ἀπὸ τοῦ
 ἀλλοιουμένου καὶ ἡ αὐξήσις ἀπὸ τοῦ αὐξομένου ὡς οὐσίας καὶ τούτων ὄντων
 γνωρίζεται, ἀλλὰ μάλλον καὶ ἡ φορὰ ἀπὸ τοῦ φερομένου, ἐπειδὴ προφα-
 νεστέρα ἐστὶν ἡ φορὰ τῶν ἄλλων κινήσεων. εἶτα λοιπὸν ἐκ τῶν εἰρημέ-
 25 νων συμπεραίνόμενος λέγει ἔστι μὲν οὖν ὡς τὸ αὐτὸ νῦν, ἔστι δ’ ὡς
 οὐ τὸ αὐτό. καὶ γὰρ τὸ φερόμενον. διὰ γὰρ τὴν πρὸς τὸ φερόμενον 35
 ἀκολουθίαν καὶ διὰ τὸ ἐξ ἐκείνου τὸ εἶναι ἔχειν καὶ τὸ νῦν τὸ αὐτὸ καὶ
 ἕτερόν ἐστιν. ἐν δὴ ταύτοις ἐπιστάσεως ἄξιον εἶναι μοι δοκεῖ, πῶς τὸ
 πρότερον καὶ ὕστερον τῷ ὑποκειμένῳ τὸ αὐτό φησιν εἶναι. πῶς γὰρ τὸ
 παρελθυθὸς τῷ ἐνεστηκότι καὶ τὸ μηκέτι ὄν τῷ ὄντι; τὸ μὲν γὰρ φερό-
 30 μενον καὶ ἄλλοτε ἀλλαχοῦ γινόμενον ἅτε ὑπομένον ἐν τῷ εἶναι ἀληθὲς εἰ-
 πεῖν ὅτι τῷ ὑποκειμένῳ τὸ αὐτό ἐστίν, ἡ δὲ κίνησις καὶ ὁ χρόνος καὶ
 ὅλως ὅσα ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχει πῶς ἂν εἴη τὰ αὐτά τῷ ὑποκει- 40
 μένῳ; τῇ μὲν γὰρ στιγμῇ τοῦτο ἐνορᾶν οὐδὲν κωλύει· κατὰ γὰρ τὴν
 ταύτης ῥύσιν ὑφιστάμενον τὸ μέγεθος ὑπομένει ὅλον καὶ οὐκ ἐν τῷ γίνε-
 35 σθαι τὸ εἶναι ἔχει ὥσπερ ὁ χρόνος. πῶς δὲ τῷ φερομένῳ καὶ τῇ στιγμῇ

1 καὶ ἄλλω ante τῆς γραμμῆς addidi γινομένην aF: λεγομένην E 2 περὶ τὸ
 E: περὶ τοῦ aF ὑποκείμενον iteravit F 3 διαμενεῖ Spengel: διαμένει libri
 4 ὃ EF: ὅτι a 5 post γίνεσθαι add. καθὼ a ἥ δὴ scripsi: ἡ δὴ libri
 ante ὕστερον add. ἕτερον a 6 τὸ νῦν iteravit E ταύτῃ τὸ νῦν collo-
 cavit a ὃ (post ἀριθμὸς) om. E 16 γὰρ post κινουμένου traiecerunt aF
 18 φορὰ] διαφορὰ E 19 ἡ om. E 22 γνωρίζεται E (?) et F: γνωρίζη-
 ται a 24 νῦν] τὸ νῦν δεῖ vel τὸ νῦν λεγόμενον δεῖ Aristotelis libri. Simplicius
 certe τὸ ante νῦν novisse videtur 27 δὴ] δὲ a 32 ὅλως om. aF
 35 τῷ] τὸ F

τὸ νῦν ἀκολουθεῖ κατ' ἐκεῖνα καὶ ἀπ' ἐκεῖνῶν τοῦτο ἔδειξε τῶσαύτης οὔσης 171^r
 αὐτῶν τῆς διαφορᾶς, ὡς τὰ μὲν ὑπομένειν, τὰ δὲ μὴ ὑπομένειν; πῶς
 οὖν [ἀν] τὸ μὴ ὑπομένον τῷ ὑπομένοντι ὁμοίως ἂν ἔχοι τὸ τῷ ὑποκει-
 μένῳ τὸ αὐτὸ εἶναι; δεύτερον δὲ ἀξιῶ ζητεῖν, τριῶν τούτων ὄντων μεγέ- 45
 5 θους κινήσεως χρόνου ἀκολουθούτων ἀλλήλοις, ὡς φησι, καὶ τοῦ μὲν
 μεγέθους ὑπὸ στιγμῶν περατουμένου, τοῦ δὲ χρόνου ὑπὸ τοῦ νῦν, τί ἂν
 εἶη τούτοις ἀνάλογον ἐν τῇ κινήσει, τῇ τε στιγμῇ φημι καὶ τῷ νῦν; πέ-
 ρας γὰρ εἶναι κινήσεως ἄλλο, οὐ τὸ κινούμενον χρή. ποῖαν γὰρ ἔχει τοῦτο
 πρὸς τὸ νῦν καὶ τὴν στιγμὴν ἀκολουθίαν; μήποτε οὖν πρὸς μὲν τὸ πρῶτον
 10 τῶν ἀπορηθέντων ῥητέον, ὅτι τὰ νῦν ἀλλήλων κατ' οὐδὲν διαφέρει πλὴν
 τῷ τὸ μὲν πρότερον, τὸ δὲ ὕστερον εἶναι, ἐπεὶ οὔτε γένει οὔτε εἶδει, ἀλλ' 50
 οὔτε ἀριθμῷ, ὥσπερ οὐδὲ μονὰς μονάδος. τὰ γὰρ ἀριθμῷ διαφέροντα,
 ὡς καὶ πρότερον εἴρηται, συμβεβηκόσι διαφέρουσί τισιν, ὡς Πλάτων Σω-
 κράτους. ἴσως οὖν διὰ τὸ κατὰ μῆδένα τρόπον διαφορᾶς διαφέρειν τὸ αὐτὸ
 15 τῷ ὑποκειμένῳ εἴρηται. ἀλλ' ἡ ὁμοιότης βίαιος δοκεῖ ἢ πρὸς στιγμὴν
 καὶ λίθον, τῶν μὲν ὑπομενόντων, τῶν δὲ ἐν τῷ γίνεσθαι καὶ φθίρεισθαι
 τὸ εἶναι ἐχόντων. ἐὰν οὖν | πρὸς ταύτην τὴν ἀναλογίαν μὴ ἀκριβολογώ- 171^v
 μεθα, ἀμεινον αἶμα λέγειν, ὅτι τὸ (τῷ) ὑποκειμένῳ ταῦτὸν τῷ τῷ εἶδει ταῦτὸν
 σημαίνει. καὶ γὰρ αὐτὸς ὀλίγον προσελθὼν ἐρεῖ, ὅτι ὥσπερ ἡ κίνησις τῷ
 20 εἶδει ἢ αὐτῇ τῷ πάλιν καὶ πάλιν, οὕτω καὶ ὁ χρόνος. τὸ δὲ οὕτως τῷ
 εἶδει τὸ αὐτὸ ὡς κατὰ μῆδὲν εἶναι διάφορον, καὶ τῷ ἀριθμῷ πως τὸ αὐτὸ
 δοκεῖ, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν μονάδων εἴρηται πρότερον. καὶ μετ' ὀλίγον τὸν
 Εὐδήμον μάρτυρα παραθήσομαι. διόπερ οὐδὲ πάνυ δοκεῖ σαληρὰ ἢ πρὸς 5
 τὴν στιγμὴν καὶ τὸ φερόμενον ὁμοιότης τοῦ νῦν. πρὸς δὲ τὸ δεύτερον τῶν
 25 ζητηθέντων ῥητέον, ὅτι τὸ κίνημα πέρας ἐστὶ κινήσεως, οὐ μέντοι οὔτε
 ἀρχὴ κινήσεως οὔτε αἰτία. ὡς αἰτία οὖν τὴν τε στιγμὴν καὶ τὸ νῦν ὑπο-
 τιθέμενος, τὸ μὲν τῆς γραμμῆς, τὸ δὲ τοῦ χρόνου, εἰκότως τούτοις ἀνάλογον
 τὸ φερόμενον ἔλαβεν.

p. 219^b 33 Φανερόν δὲ καὶ ὅτι εἴτε χρόνος μὴ εἶη ἕως τοῦ
 30 οἶον μονὰς ἀριθμοῦ. 11

Εἰπὼν πῶς ἔχει τὸ νῦν πρὸς τὸν χρόνον, ὅτι ὡς τὸ φερόμενον πρὸς
 τὴν φοράν, καὶ ὅτι γνωριμώτερόν ἐστι τὸ νῦν τοῦ χρόνου, νῦν καὶ τὴν
 συνύπαρξιν αὐτῶν ἀποδείκνυσι κατὰ τὴν ὁμοιότητα πάλιν τὴν πρὸς τὸ
 φερόμενον καὶ τὴν φοράν. ὥσπερ γὰρ, φησί, τὸ φερόμενον καὶ ἡ φορά

1 ἐκεῖνα aF: ἐκεῖνο E ὑπ' ἐκεῖνων F 3 ἀν post οὖν aF: post πῶς E: do-
 levi τὸ τῷ] immo τῷ τῷ 4 ὄντων τούτων a 8 ἄλλο, οὐ a: ἄλλου EF
 10 ἀπορηθέντων E 11 immo ἀλλ' οὐδὲ 14 κατὰ om. E 18 ὅτι τὸ
 τῷ scripsi: ὅτι τὸ aE: τῷ F τῷ τῷ εἶδει F: τῷ εἶδει aF. supplendum ταῦτῳ post τῷ
 εἶδει, nisi scribitur τὸ τῷ εἶδει 19 ἐρεῖ cf. Δ 12 p. 220^b 13 ἐνδέχεται κίνησιν εἶναι τὴν
 αὐτὴν καὶ μίαν πάλιν καὶ πάλιν, οὕτω καὶ χρόνον 22 ἐπὶ om. E 23 Εὐδήμον
 cf. fr. 51 p. 73¹⁸ Sp. 25 κινήσεως ἐστίν E οὐ μέντοι om. E 26 οὖν E:
 γοῦν aF τε om. E

ἄμα ἐστίν (ἀδύνατον γὰρ τὸ ἕτερον χωρὶς τοῦ ἑτέρου εἶναι, εἰ τὸ φερό-171^v
μενον μὴ κατὰ τὴν οὐσίαν, ἀλλὰ καθὸ φέρεται λαμβάνοις), οὕτως καὶ τὸ 15
νῦν καὶ ὁ χρόνος. καὶ τὴν ἀνάγκην ἔδειξε τῆς ἀκολουθίας ἐκ τῆς πρὸς
τὸ φερόμενον καὶ τὴν φορὰν ἀναλογίας. ἔστι γὰρ τοῦ μὲν φερομένου
5 ἀριθμὸς τὸ νῦν, οἷον μονὰς τις ὡς ἀδιαιρέτων ἐφαρμόζουσα ἀδιαιρέτη. τῆς
δὲ κινήσεως ὁ χρόνος ἀριθμὸς. ὡς γὰρ ἡ μονὰς τῶν πάλιν καὶ πάλιν
λαμβάνεσθαι ποιεῖ τὸν ἀριθμὸν, οὕτω καὶ τὸ νῦν τὸν χρόνον καὶ τὸ φε-
ρόμενον τὴν φορὰν. ἀριθμὸς δὲ ὁ χρόνος τῆς φορᾶς οὐ καθὸ φορᾶ, ὡς 20
εἴρηται, ἀλλὰ κατὰ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον τὸ ἐν αὐτῇ. οὐ γὰρ ὁ αὐτῆς
10 τῆς κινήσεως ἀριθμὸς χρόνος, ἀλλὰ τὸ μεταξὺ διάστημα τοῦ προτέρου καὶ
ὕστερου κατὰ τὸ πάλιν λαμβάνεσθαι τὸ διάστημα ποιούντων. διαφέρει δὲ
ἡ μονὰς τοῦ τε φερομένου καὶ τοῦ νῦν, καθόσον ἡ μὲν διωρισμένον ποιεῖ
τὸν ἀριθμὸν, ἐκεῖνα δὲ συνεχῆ τὴν τε κίνησιν καὶ τὸν χρόνον.

p. 220^a4 Καὶ συνεχῆς τε δὴ ὁ χρόνος τῶν νῦν ἕως τοῦ αἰ δὲ 25
15 γραμμαὶ αἰ δύο τῆς μιᾶς μόρια. 31

Ὅτι καὶ ἡ συνέχεια τοῦ χρόνου καὶ ἡ διαίρεσις κατὰ τὸ νῦν, δεῖ- 35
κνυσι πάλιν ἐκ τῆς πρὸς τὸ φερόμενον καὶ τὴν φορὰν ἀκολουθίας. καὶ
γὰρ ἡ κίνησις, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν ἡ φορᾶ, τῶν φερομένων γίνεται συνεχῆς
καὶ μία καὶ οὐκ ἄλλη τι. τούτω δὲ γίνεται μία καὶ συνεχῆς, ὅτι καὶ
20 τοῦτο ἐν· τὸ ἐν δὲ διχῶς κατὰ τε τὸ ὑποκείμενον, ὃ πάλιν ὃ ποτε ὄν
εἶπεν, οἷον εἰ λίθος εἶη τὸ φερόμενον, καὶ κατ' αὐτὸ τὸ φερόμενον εἶναι,
τουτέστι τῶν λόγων τοῦ φερομένου. ἀλλὰ κατὰ μὲν τὸ ὑποκείμενον οὐκ
ἔσται τῆς συνεχείας αἴτιον. δύναται γὰρ καὶ διαλείπειν φερόμενον, καὶ 40
μένει μὲν ὃ ἐστὶ λίθος, οὐ ποιεῖ δὲ συνεχῆ τὴν κίνησιν, ἐπειδὴ κἄν αὐτὸ
25 κυρίως ἐν μένῃ, ἀλλ' ἡ κίνησις αὐτοῦ διακόπτεται στάσει διαλαβανομένη.
εἰ μέντοι ὡς ἐν κατὰ τὸν λόγον τοῦ φερομένου καὶ ὡς φερόμενον ληφθῆ,
τότε αἴτιον γίνεται τοῦ μίαν καὶ συνεχῆ τὴν κίνησιν εἶναι. οὐ μόνον δὲ
συνεχῆ τὸν χρόνον ποιεῖ τὸ νῦν κατὰ τὴν πρὸς τὸ φερόμενον ἀκολουθίαν,
ἀλλὰ καὶ διαιρεῖ αὐτὸν διορίζον τὸ πρότερον καὶ ὕστερον τῆς κινήσεως·
30 οὕτως γὰρ διαιρεῖται ὁ χρόνος. ἀκολουθεῖ δὲ κατὰ τὸ συνεχίζειν καὶ διο- 45
ρίζειν οὐ μόνον τῶν φερομένων, ἀλλὰ καὶ τῆς στιγμῆς κατὰ τινὰ τρόπον. καὶ
γὰρ ἡ στιγμὴ ὅταν ἡ αὐτῆς ληφθῆ, τοῦ μὲν ἀρχῆ τοῦ δὲ τελευτῆ,
καὶ συνέχει τὸ μῆκος, εἴπερ ἐν ἑκατέρῳ τῶν μέρει τοῦ μήκους μία καὶ ἡ

2 μὴ om. E 5 ἀδιαιρέτη a: ἀδιαιρέτως EF 9 αὐτῆς F: αὐτὸς aE
10 post ἀριθμὸς add. ὁ a 11 post ὕστερου add. ὡς τοῦ προτέρου καὶ ὕστερου a
πάλιν aF: πάλαι E: lege πάλιν καὶ πάλιν post λαμβάνεσθαι praecipiebat ex v. 12 ποιεῖ
τὸν ἀριθμὸν sed delevit F 14 Καὶ E: om. F: priori lemmati p. 725,30 adiunxit a
15 αἰ E: om. a 19 καὶ (ante οὐκ) om. F post συνεχῆς iterabat καὶ μία οὐκ
ἄλλω τινί F 20 ἐν τὸ ἐν δὲ διχῶς E (cf. Themistius p. 324,11): ἐν δεδειγῶς F: ἐν
δέδειχε a τε om. a 25 κυρίως ἐν μένῃ E: μένη κυρίως F: ἐν μένῃ κυρίως a
28 τὸ χρόνον F¹ 29 αὐτὸ F¹ 31 στιγμῆ F 33 τῶν (ante μέρει)
om. aF

αὐτὴ λαμβάνοιτο, καὶ διαιρεῖ μέντοι αὐτό. κατὰ γὰρ σημεῖον ἢ διαίρεσις 171^v
 τοῦ μήκους γίνεται. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ νῦν καὶ συνέχει καὶ διαιρεῖ τὸν
 χρόνον. κατὰ γε οὖν τὸ συνέχειν καὶ διαιρεῖν ἀπλῶς ἀκολουθεῖ καὶ τῆ
 στιγμῇ, καθόσον δὲ ἡ αὐτὴ στιγμή ἀρχὴ καὶ τελευτὴ ἐστίν, ὡς οὐσί χρώ-
 5 μεῖα τῆ μιᾶ. καὶ ἀνάγκη ἴστασθαι ἐν μιᾷ στιγμή δις λαμβανομένη ποτὲ 50
 μὲν ὡς πέρατι ποτὲ δὲ ὡς ἀρχῇ. ὑπομένει γὰρ καὶ ἐν θέσει τὸ εἶναι
 αὐτῆς. τὸ δὲ φερόμενον οὐκ ἔστι δις λαβεῖν· αἰεὶ γὰρ ἄλλο καὶ ἄλλο.
 ἄλλο δὲ οὐχ ὅτι ἕτερον ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅτι ἄλλο ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ. εἰ γὰρ
 ἐν ταυτῷ δίς, ἀνάγκη στήναι· κινεῖσθαι δὲ ὑπόκειται συνεχῶς· οὕτω δὲ
 10 καὶ τὸ νῦν οὐκ ἔσται δις λαβεῖν. πῶς οὖν τῷ ἀριθμεῖσθαι τὸ νῦν ὁ
 χρόνος; ἢ οὐχ ὡς τὸ αὐτὸ σημεῖον δις ὡς ἀρχὴν τε καὶ τελευτήν, ἀλλ'
 εἴπερ | ἄρα, ὡς τὰ δύο πέρατα τῆς γραμμῆς τοδὶ καὶ τοδί. ταῦτα δὲ 172^v
 ὀρίζει τὸ μεταξὺ διάστημα τῆς γραμμῆς ἕτερον καὶ ἕτερον ὄντα. οὕτω
 δὲ καὶ τὰ νῦν ἀριθμεῖται ὡς ἄλλο καὶ ἄλλο, τὸ μὲν πρότερον τὸ δὲ ὕστε-
 15 ρον. δις δὲ τοῦτο λαβεῖν ἀμήχανον· σταίη γὰρ ἂν ὁ χρόνος· τοῦτο δὲ
 ἀμήχανον. τὴν μέντοι στιγμήν δις λαβεῖν οὐδὲν ἄτοπον θέσιν ἔχουσαν καὶ
 ὑπομένουσαν. τὸ δὲ νῦν οὐχ ὑπομένει ὥστε δις ληφθῆναι. δῆλον δὲ ὅτι 5
 εἰ ὡς πέρασ καὶ ἀρχὴ λαμβάνοιτο ἢ στιγμή, διήρηται κατ' αὐτὴν ἢ γραμμῇ·
 διηρημένη δὲ οὐκέτι συνεχῆς· ὥστε οὐδ' ἢ ἐπ' αὐτῆς κινήσεις συνεχῆς.
 20 ὁ δὲ χρόνος συνεχῆς, ἐπειδὴ καὶ ἡ κινήσεις συνεχῆς. ἀριθμὸς οὖν τοῦ νῦν
 ὁ χρόνος οὔτε ὡς τοῦ αὐτοῦ νῦν δις λαμβανομένου, ὥσπερ τῆς στιγμῆς
 τῆς δις λαμβανομένης, ἀλλ' ὡς ἐκείνης τῆς ἄλλης καὶ ἄλλης τῆς μὲν ὡς
 ἀρχῆς τῆς δὲ ὡς πέρατος· καὶ οὐδὲ οὕτως ἀρχὴ καὶ πέρασ, ὡς τὰ μέρη
 λέγεται πολλάκις τό τε πρῶτον καὶ τὸ ἔσχατον. καὶ ὅτι μὲν οὐ τῇ δις λαμ- 10
 25 βανομένη στιγμή ἔοικε τὰ νῦν, ἔδειξε διὰ τοῦ τῇ γὰρ μέση στιγμή ὡς
 οὐσί χρήσεται, ὥστε ἠρεμεῖν συμβήσεται. εἰ γοῦν μὴ ἠρεμεῖ ὁ
 χρόνος, οὐχ ὡς ἢ δις λαμβανομένη στιγμή ἐστίν ἐν αὐτῷ τὸ νῦν, ἀλλ'
 ὡς ἀρχὴ καὶ τελευτή. ὅτι δὲ οὐχ οὕτως ἀρχὴ καὶ τελευτή ὡς τὰ μέρη,
 ἀλλ' ὡς τὰ πέρατα, ἐφεξῆς πιστοῦται πάλιν ἐκ τῆς πρὸς τὰ σύστοιχα αὐ-
 30 τοῦ ὁμοιότητος. ὥστε τὸ μὲν διὰ τε τὸ εἰρημένον καὶ τὸ ἐξῆς αἰτιολογικὸν
 ἀποδεδόσθαι πρὸς τὸ οὐχ ὡς τῆς αὐτῆς στιγμής, ὅτι ἀρχὴ καὶ τε-
 λευτή, ἀλλ' ὡς τὰ ἔσχατα τῆς αὐτῆς μᾶλλον, τὸ δὲ καὶ ἔτι 15
 φανερόν ὅτι οὐδὲν μόριον καὶ τὰ ἐξῆς πρὸς τὸ καὶ οὐχ ὡς τὰ
 μέρη.

35 Καὶ εἰ μὲν οὕτως εἴη γεγραμμένον, ὡς Ἀλέξανδρός τε καὶ Ἀσπάσιος

1 διαίροί E 3 γε οὖν aE: γὰρ F: fortasse μὲν οὖν 8 ἄλλο (post ὅτι) om.
 Themistius p. 324,24: ἄλλοτε coniecit emendator Ambrosiani 9 οὕτω δὴ The-
 mistius 10 ἐν τῷ ἀριθμεῖσθαι Themistius τὸ νῦν EF¹ Themistius: τῷ νῦν
 aF² 13 οὕτω δὴ Themistius p. 325,4 15 τοῦτο] ταῦτόν Themistius
 16 δίς] διὸ F 17 ὥστε om. E 18 ἀρχὴν E 20 συνεχῆς E τοῦ
 νῦν E: τῶν νῦν aF 21 οὕτε] fortasse οὐχ νῦν om. aF 24 τὸ (post καὶ)
 om. a 26 γοῦν E: οὖν aF 29 αὐτοῦ aE: αὐτῶν F 32 αὐ E: ἀρχῆς
 aF 33 οὐχ ὡς a: οὔτε ὡς ex οὕτως E: οὕτως F

γράφουσι καὶ ἔτι φανερόν ὅτι οὐδὲν μέρος ὁ χρόνος τῆς κινή-172^r
 σεως, ὡσπερ οὐδὲ ἡ στιγμή τῆς γραμμῆς, χρόνον, φασί, λέγει τὸ
 νῦν. ὁ οὔτε τῆς κινήσεως οὔτε τοῦ χρόνου μέρος αὐτοῦ ἔστι· πέρασ γὰρ
 αὐτοῦ, τὸ δὲ πέρασ οὐ μέρος· οὐδὲ γὰρ τὸ σημεῖον μέρος τῆς γραμμῆς,
 ὁ γραμμῆς γὰρ μέρος γραμμῆ. οὕτω μὲν ὁ Ἀλέξανδρος. ὁ δὲ Ἀσπασίος 20
 "ὁ χρόνος, φησὶν, οὐκ ἔστι μέρος τῆς κινήσεως διότι ἀριθμεῖ μὲν αὐτὴν
 κατὰ τὸ νῦν, τοῦτο δὲ πέρασ ἔστι τῆς κινήσεως, μέρος δὲ οὐ". πῶς δὲ
 τὸ νῦν πέρασ ἂν λέγοιτο κινήσεως; ὧν γὰρ ἄλλη ἡ ὑπόστασις, τούτων καὶ
 τὰ πέρατα ἄλλα. εἰ οὖν διαφέρει χρόνος κινήσεως, καὶ τὰ πέρατα αὐτῶν
 10 διόισει. ἀμείνων οὖν οἶμαι ἢ ἐν τοῖς πολλοῖς τῶν ἀντιγράφων φερομένη
 γραφή, ἣν καὶ ὁ Πορφύριος καὶ ὁ Θεμιστίος εἰδότες φαίνονται ἔχουσιν
 οὕτως· καὶ ἔτι φανερόν ὅτι οὐδὲν μέρος τὸ νῦν τοῦ χρόνου οὐδὲ
 ἢ διαίρεσις τῆς κινήσεως, ὡσπερ οὐδὲ αἱ στιγμαὶ τῆς γραμ- 25
 μῆς· αἱ δὲ γραμμαὶ αἱ δύο τῆς μιᾶς μόρια· γραμμαὶ γὰρ γραμμῆς
 15 διηλοῦνται μόρια. ἀλλ' οὐχὶ στιγμαί· διαίρεσις δὲ καλεῖ τὸ πέρασ τῆς κινή-
 σεως ὡς κατὰ τοῦτο διαιρουμένης αὐτῆς, ὅπερ ἐν τοῖς περὶ κινήσεως λό-
 γοις κίνημα καλεῖ. εἰπόντος δὲ τοῦ Ἀριστοτέλους ὡστε ὁ χρόνος ἀριθμὸς
 οὐχ ὡς τῆς αὐτῆς στιγμῆς ὁ Ἀλέξανδρος φησιν, ὅτι χρόνον τὸ νῦν
 εἴρηκεν. "οὐχ οὕτως οὖν, φησί, τὸ νῦν ἀριθμὸς ὡς ὁ τῆς στιγμῆς ἀριθμὸς,
 20 ὡς ἔταν τὴν μίαν ὡς δύο καὶ δις λαμβάνωμεν." μήποτε δὲ οὐκ ἀνάγκη 30
 χρόνον τὸ νῦν ἐκδέχασθαι, ἀλλὰ τὸ λεγόμενον, ὅτι ἀριθμὸς ἔστιν ὁ χρόνος,
 ὡς ἐκ μονάδων τῶν νῦν, οὐχὶ τοῦ αὐτοῦ δις λαμβανομένου, ἀλλὰ ἄλλου
 καὶ ἄλλου.

ρ. 220^a21 Ἦι μὲν οὖν πέρασ τὸ νῦν, οὐ χρόνος, ἀλλὰ συμβέ-
 25 βηκεν ἕως τοῦ καὶ συνεχῆς (συνεχοῦς γάρ), φανερόν. 35

Εἰπὼν ὅτι τὸ νῦν οὕτως ἔστι πέρασ ὡς τὰ ἔσχατα τῆς αὐτῆς γραμ-
 μῆς σημεία, ἐπειδὴ καθ' αὐτὸ μὲν ἔστι τοῦ χρόνου πέρασ τὸ νῦν, τῷ (δὲ)
 τὸν χρόνον εἶναι ἄλλο μῆδὲν ἢ τὸ ἀριθμούμενον τῆς κινήσεως κατὰ τὸ
 πρότερόν τε καὶ ὕστερον ἅπερ ἦν τὰ νῦν, ἐφιστάται ὅτι, ἔταν μὲν ὡς
 30 ἀριθμούμενον τῆς κινήσεως λαμβάνηται τὸ νῦν, τότε τῆς κινήσεως γίνεται

2 ἡ στιγμή τῆς γραμμῆς aF: ἡ γραμμῆ E φασί] fortasse φησί sc. Alexander cf.
 v. 5 λέγει EF: λέγειν a 3 ὁ om. F αὐτοῦ ἔστι E: ἔστι F: om. a
 5 μέρος aF: πέρασ E 6 ὁ (ante χρόνος) om. E ἀριθμεῖν E 9 αὐτῶν aF:
 αὐτοῦ E 10 ἢ] οἱ E τοῖς om. aF 11 καὶ ὁ (post ἦν) om. aF
 ὁ (ante Θεμιστίος) om. aF Θεμιστίος p. 325,7 καὶ ἔτι φανερόν ὅτι οὐδὲ μέρος τὸ νῦν
 τοῦ χρόνου. οὐδὲ γὰρ τὸ φερόμενον τῆς φησὶς οὐδὲ ἡ στιγμή τῆς γραμμῆς. γραμμῆς γὰρ
 μέρος γραμμῆς κτλ. 17 κίνημα λέγει cf. Z 1 p. 232^a9 et c. 10 p. 241^a3
 18 χρόνον om. E 19 ὡς—ἀριθμὸς: ὡς om. F 22 ὡς: (ante ἐκ) om. E
 24 οὐ χρόνος aF (cf. p. 721,14): ὁ χρόνος E 26 ὅτι supra add. E 27 τοῦ om.
 aF at cf. Themistius p. 325,14 τῷ δὲ ex Themistio l. c. scripsi: τῷ aF: τὸ τοῦ E
 28 ἄλλο εἶναι aF at cf. Themistius l. c. post μῆδὲν incohabat κατὰ τὸ πρ F
 29 ἔταν μὲν scripsi: ἔταν aF: μὲν E. Themistio inculcato structura impeditior est.

πέρας καὶ συμβέβηκεν αὐτῷ τὸ πέρατι εἶναι (τότε δὲ καὶ κατὰ τὸ ὑποκεί- 172^r
 μενον τὸ νῦν λαμβάνεται, καὶ ἐν ἐκείνῳ μόνῳ ἔστιν οὗ ἔστι πέρας), ὅταν 40
 δὲ ὡς χρόνου λαμβάνηται πέρας, οὔτε συμβεβηγὸς ἔστι· καθ' αὐτὸ γὰρ
 ὑπάρχει τῷ χρόνῳ. καὶ ἐπειδὴ ἀριθμὸς τὸ νῦν πανταχοῦ, ὁ δὲ πανταχοῦ
 5 ὢν ἀριθμὸς ἀριθμῶν ἔστιν (ἡ γὰρ τοὺς δέκα ἵππους μετροῦσα δεκάς καὶ
 τοὺς δέκα ἀνθρώπους μετρεῖ), καὶ τὸ νῦν οὖν ἅμα πανταχοῦ ἔστι, καὶ οὐκ
 ἐν τῇ κινήσει μόνῃ, ἧς πέρας ἔστιν οὐχ ὡς νῦν, ἀλλ' ὡς κίνημα. ζητήσας
 δὲ ὁ Ἀλέξανδρος, πῶς εἶπεν ἀριθμεῖν τὸ νῦν (οὐ γὰρ τὴν ἀριθμὸς ὁ χρόνος 45
 ὡς ἀριθμῶν ἀλλ' ὡς ἀριθμούμενος), "ἦτοι, φησίν, ἡ γραφὴ οὐκ ἔστιν
 10 ἀριθμεῖ ἀλλ' ἀριθμεῖται, ἢ ἀριθμεῖται μὲν τὰ νῦν ἐν τῇ κινήσει,
 ἀριθμεῖ δὲ τὸν χρόνον· κατὰ γὰρ τὰ νῦν ἡ διαίρεσις τοῦ χρόνου, καὶ
 τούτοις ἀριθμοῦμεν αὐτόν, ὡς εἶναι τὸ νῦν ἀριθμούμενον μὲν ὡς ἐν κινή-
 σει, ἀριθμοῦν δὲ ὡς πρὸς τὸν χρόνον". ὅτι γὰρ ὡς ἀριθμοῦντα ἀριθμὸν
 τὸ νῦν λαμβάνει, δηλοῖ λέγων ὁ γὰρ ἀριθμὸς τῶνδε τῶν ἵππων ἡ
 15 δεκάς καὶ ἄλλοιθι. δυνατόν δὲ καὶ τὴν κίνησιν ὑπὸ τοῦ νῦν ἀριθμοῦ- 50
 μένην ἰδεῖν. εἰ γὰρ ὁ χρόνος ἀριθμὸς κινήσεως κατὰ τὸ πρότερον καὶ
 ὕστερον, τὸ δὲ πρότερον καὶ ὕστερον τὸ νῦν ἔστι, τῷ νῦν ἀριθμεῖται ἡ
 κίνησις. ἐπειδὴ δὲ ὁ χρόνος οὐκ ἔστι τὰ νῦν, ἀλλὰ τὸ μεταξὺ τῶν νῦν,
 ἅπερ ἔστιν ἀριθμοῦντα, καὶ αὐτὸς ἀριθμούμενος γίνεται. δηλον δὲ ὅτι καὶ
 20 πᾶς ὁ μεθεκτός κατὰ τοῦτο ἀριθμεῖν ἂν λέγοιτο οἶον ἡ τῶν ἵππων δεκάς·
 κατὰ τοῦτον γὰρ ἀριθμοῦνται οἱ ἵπποι. ἀλλ' ὁ τοιοῦτος οὐκ ἐλέγετο παν-
 ταχοῦ εἶναι· οὗτος γὰρ τὴν ὁ ἀριθμητός. | εἰ οὖν ἀριθμεῖν λέγοιτο τὸ νῦν, 172^r
 ἐκεῖνο ἂν λέγοιτο τὸ ἀριθμητὸν μὲν τῆς πρώτης κινήσεως, ἀριθμοῦν δὲ
 τὰς ἄλλας· τοῦτο γὰρ δὴ ἀπανταχοῦ ἔστι. ταῦτα εἰπὼν συμπεραίνεται τὰ
 25 εἰρημένα. καὶ ὅτι συνεχὴς ἔστιν ὁ χρόνος προστίθησι, διότι συνεχοῦς ἔστιν
 ἀριθμὸς. ἐν γὰρ τούτῳ ἔχει τὸ εἶναι ὁ χρόνος ἐν τῷ ἀριθμὸς εἶναι κινή-
 σεως. ἡ οὖν τοῦ χρόνου οὐσία παρεκτεινομένη τῇ συνεχείᾳ τῆς ἀριθμου-
 μένης κινήσεως, συνεχὴς ἂν εἴη καὶ αὐτή· μὴ διαλειπούσης γὰρ οὐδὲ αὐτὴ 5
 ἂν διαλιμπάνοι. τοῖς γὰρ πέρασι τῆς κινήσεως οὐ καθὸ πέρατα κινήσεως,
 30 ἀλλὰ καθὸ πρότερον καὶ ὕστερον ὀριζόμενος ὁ χρόνος, καθὸ καὶ χρόνος
 ἔστί, συνεχὴς ἂν εἴη καὶ αὐτός.

p. 220^a 27 Ἐλάχιστος δὲ ἀριθμὸς ἕως τοῦ κατὰ μέγεθος δὲ 11
 οὐκ ἔστιν.

Εἰπὼν ὅτι καὶ ἀριθμὸς ἔστιν ὁ χρόνος καὶ συνεχὴς, βούλεται τὴν δο-
 35 κῦσαν ἐν τῷ εἰρημένῳ εἶναι μάχην παραμυθίσασθαι· ὁ μὲν γὰρ ἀριθμὸς
 διωρισμένος ἔστι ποσόν, τὸ δὲ συνεχὲς οὐ διωρισμένον· καὶ ὅπερ αὐτὸς
 φησιν 'ἐν μὲν ἀριθμῷ ἔστι τι τὸ ἐλάχιστον οἶον ἡ οὐάς'. πρῶτος γὰρ

1 αὐτὸ E 3 ante οὔτε fortasse intercidit οὔτε κινήσεως πέρας 5 ἀριθμὸς ὁ
 ἀριθμῶν aF 14 γὰρ] δὲ Aristoteles 23 post ἀριθμητὸν add. τὸν E
 28 διαλειπούσης aF οὐδὲ] μηδὲ F 34 καὶ (post ὅτι) om. E 36 ἔστι—διω-
 ρισμένον iteravit E

ἀριθμὸς αὐτῆ καὶ ἀδιαίρετος εἰς ἀριθμούς. ἐν δὲ συνεχεῖ οὐκ ἔστι τὸ 172^ο
 ἐλάχιστον· ἐπ' ἄπειρον γὰρ τὸ συνεχὲς εἰς συνεχῆ διαιρεῖται. εἰ οὖν 15
 ἀριθμὸς μὲν ἔστιν ἐλάχιστος, χρόνος δὲ οὐκ ἔστιν ἐλάχιστος, εἴπερ συνε-
 χῆς. οὐκ ἂν ὁ χρόνος ἀριθμὸς εἴη. τοῦτο οὖν λύων χρῆται τῷ πρότερον
 5 εἰρημένῳ, ὅτι ἀριθμὸς ὁ χρόνος οὐχ ὡς τὸ ἀριθμοῦν, ἀλλ' ὡς τὸ ἀριθμού-
 μενον. διχῶς δὲ λεγόμενου τοῦ ἀριθμοῦ ὁ μὲν ἀπλῶς καὶ κυρίως (οὗτος
 δὲ ἔστιν ὃ ἀριθμοῦμεν, διωρισμένος τέ ἐστι καὶ ἐξ ἀδιαίρετων σύγκειται
 τῶν μονάδων. καὶ διὰ τοῦτο ἔστιν ἐν αὐτῷ ὁ ἐλάχιστος), ὁ δὲ ὡς ἀριθμού- 20
 μενος οὐχ ἀπλῶς οὗτος οὐδὲ κυρίως λεγόμενος ἀριθμὸς καὶ ἐν συνεχέσιν
 10 ὑφέστηκεν· ἀλλ' ὡς μὲν ἀριθμὸς καὶ οὗτος λαμβανόμενος οἷον δύο γραμ-
 μαὶ ἢ δύο ἔτη ἔχει τὸ ἐλάχιστον, ὡς δὲ μέγεθος οὐκέτι· ἔχει γὰρ καὶ
 τὴν κατὰ μέγεθος ποσότητα ταῦτα καὶ οὐ μόνον τὴν κατ' ἀριθμὸν. ἐπι-
 στάνει δὲ καλῶς ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι "ἐλάχιστον ἀριθμὸν τὴν δυάδα εἰπῶν
 καὶ οὐχὶ τὴν μονάδα, ὅτι ἡ μονὰς οὕτω ἀριθμὸς (εἴπερ ἀριθμὸς ἔστι
 15 τὸ ἐκ μονάδων συγκείμενον πλήθος, ἀσύνθετον δὲ ἡ μονάς), γραμμῆν 25
 ὅμως μίαν καὶ χρόνον ἕνα ὡς ἐλάχιστα κατ' ἀριθμὸν δυνάμενα λέγεσθαι
 ἔλαβε· τοῦτο δὲ ἡ κοινότερον φησι, διότι μὴ περὶ τούτων ὁ λόγος προέ-
 κειτο νῦν, ἢ ὅτι ἐπὶ μὲν τοῦ ὡς ἀριθμοῦντος ἀριθμοῦ ἀσύνθετος οὔσα
 παντελῶς ἡ μονὰς οὐδέπω ἀριθμὸς ἦν, ἐπὶ δὲ τοῦ ἀριθμομένου καὶ τὸ
 20 ἐν ἧδὴ ἀριθμός· σύνθεσις γὰρ ἐν αὐτῷ τοῦ τε ὑποκειμένου καὶ τῆς
 μονάδος".

p. 220a32 Φανερόν δὲ καὶ ὅτι ταχὺς μὲν καὶ βραδὺς οὐ λέγεται
 ἕως τοῦ οὐδὲ γὰρ ἀριθμὸς ὃ ἀριθμοῦμεν ταχὺς καὶ 31
 βραδὺς οὐδεὶς ἐστι.

25 Δείξας ὅπως ὁ χρόνος καὶ ἀριθμὸς ὦν ὡς ἀριθμητὸς καὶ συνεχῆς
 ὡς μέγεθος διὰ μὲν τὸ ἀριθμὸς εἶναι τὸ ἐλάχιστον ἔχει, διὰ δὲ τὸ συνε-
 χῆς οὐκ ἔχει, ὡς ἀκόλουθον ἐπιφέρει τούτοις, ὅτι εὐλόγως ὁ χρόνος τὸ
 μὲν πολὺ καὶ ὀλίγον ὡς ἀριθμὸς ἔχει, τὸ δὲ μακρὸν καὶ βραχὺ ὡς μέγε-
 35 θος· τούτων γὰρ ἴδια ταῦτα. ταχὺς δὲ καὶ βραδὺς οὐκέτι λέγεται, διότι 35
 30 μηδεὶς ἀριθμὸς ταχὺς καὶ βραδύς· οὔτε γὰρ ὃ ἀριθμοῦμεν ὁ μοναδικὸς
 ταχὺς καὶ βραδύς λέγεται οὔτε ὁ ἀριθμητὸς. πόθεν γὰρ ἂν οὗτος ἔσχε
 τὸ ταχὺ καὶ βραδὺ τοῦ ἀριθμοῦντος μὴ ἔχοντος; ὡς γὰρ τὸ ἀριθμὸς εἶναι
 δι' ἐκείνον ἔχει, οὕτως εἰ καὶ ταχὺς ἦν ὁ ἀριθμῶν ἀριθμὸς καὶ βραδύς,
 καὶ τὰ ἀριθμούμενα εἶχεν ἂν παρ' αὐτοῦ τὸ ταχὺ καὶ βραδύ. δῆλον δὲ

2 εἰς συνεχῆ aF: συνεχεῖ E 4 εἴη ὁ χρόνος ἀριθμὸς aF πρότερον cf. Δ 11
 p. 219^b7 post εἰρημένῳ add. αἰτίω F 5 οὐχ—ἀλλ' om. E 9 οὔτος
 a: οὕτως EF καὶ ἐν aF: ὁ ἐν E 11 ἢ δύο εὐθείαι ἔσθη F 12 κατὰ τὸ
 μέγεθος aF 17 προῦκειτο a 20 ἀριθμὸς om. F 22 δὲ EF: δὲ δὴ a cf.
 Arist. cod. I ὅτι EF: διότι a ut Arist. codd. FGH 23 post γὰρ add. ὁ a
 ut Aristotelis cod. E 24 ἔστι fortasse errore add. E: om. Aristoteles 29 δὲ
 om. F οὐκέτι] οὐδεὶς F 33 εἰ om. E

ὅτι οὐδὲ τὸ μέγεθος καθὸ μέγεθος ἔχει τὸ ταχύ καὶ βραδύ· κινήσεως 172^r
 γὰρ ἀλλ' οὐ μεγέθους ἴδια ταῦτα. ἔδειξε δὲ καὶ πρότερον, ὅτι ὁ μὲν χρόνος 40
 οὐκ ἔχει τὸ ταχύ καὶ βραδύ, ἡ δὲ κίνησις ἔχει. ὀρίζεται μὲν γὰρ ταῦτα
 χρόνῳ. χρόνος δὲ χρόνῳ οὐχ ὀρίζεται.

5 p. 220^b5 Καὶ ὁ αὐτὸς δὲ πανταχοῦ ἅμα ἕως τοῦ οἱ ἔπποι τῶν 45
 ἀνθρώπων.

Ἐν ἦν τῶν πρότερον εἰρημένον περὶ τοῦ χρόνου τὸ τὸν ἐνεστῶτα καὶ
 κατὰ τὸ νῦν θεωρούμενον ἅμα πανταχοῦ εἶναι τὸν αὐτὸν, τὸν δὲ πρότερον
 καὶ ὕστερον οὐ τὸν αὐτὸν εἶναι. ὅτι οὖν καὶ τοῦτο ἀκολουθεῖ τῇ ἀποδο-
 10 θείσει τοῦ χρόνου ἐννοία ὡσπερ καὶ τὰ προσεχῶς εἰρημένα δεῖκνυσιν ἐκ
 τοῦ καὶ τὴν κίνησιν, ἐν ἧ τῷ χρόνῳ τὸ εἶναι, ταῦτα ἔχειν. ἡ μὲν γὰρ 50
 παροῦσα καὶ ἐνεστῶσα κίνησις ἡ αὐτή (οὐ γὰρ ἐστὶ ταύτης πρὸς ἑαυτὴν
 διαφορὰ, ἀλλ' ἐστὶ κατὰ τὸ κοινὸν εἶδος τῆς τοῦ εἶναι παρατάσεως μία),
 ἡ μέντοι παρεληλυθῆκα καὶ ἡ μέλλουσα ἕτεραί ἀλλήλων. ὡς οὖν ἔχει ἡ
 15 μία κίνησις τὸ ταῦτόν καὶ θάτερον, οὕτως ἔχει καὶ πᾶς ὁ χρόνος ὁ ἅμα
 πάσας τὰς κινήσεις μετρῶν. οὐ γὰρ ἐστὶν ὁ χρόνος τῆσδε καὶ τῆσδε τῆς
 κινήσεως ἀριθμὸς καθὸ τοιαῖδε, ἀλλὰ κινήσεως ἢ κινήσις. διὸ εἰς ὁ χρόνος
 πολλῶν οὐσῶν κινήσεων, ὅτι οὐχ ἢ πολλὰ ταῦτα αὐτῶν ἐστὶν ἀριθμὸς, 173^r
 ἀλλ' ἢ κινήσεις πᾶσαι. ἡ δὲ μεταβολὴ ἡ παροῦσα μία πᾶσα καθὸ
 20 μεταβολή. ὁ δὲ χρόνος οὐ τῷ εἶδει μόνον εἰς, ἀλλὰ καὶ ὅτι τῆς τῷ εἶδει
 μιᾶς κινήσεως ἐστὶ, καὶ κατ' ἀριθμόν, ὅτι μηδὲν αὐτῆς προσποιεῖται τὰς
 διαφορὰς. ὁ δὲ πρότερος χρόνος τοῦ ὕστερου ἕτερος, ὅτι καὶ ἡ κίνησις
 καὶ ὡς μία τῷ ἀριθμῷ ληφθῆ διὰ τὸ ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχειν τῷ
 προτέρῳ καὶ ὕστερῳ ἕτερα. ἐφεξῆς δὲ δεῖκνυσι, διότι ὁ πρότερος καὶ 5
 25 ὕστερος χρόνος οὐχ οἱ αὐτοί. ὁ μὲν γὰρ ἀριθμὸς ᾧ ἀριθμοῦμεν ὁ αὐτὸς
 αἰεὶ, ἂν τε πρότερον ἂν τε ὕστερον λαμβάνηται οἷον ἡ τριάς, τὰ μέντοι
 μετρούμενα οὐκέτι τὰ αὐτὰ ἀνάγκη εἶναι· ἄλλοι γὰρ οἱ ἔπποι τῶν ἀνθρώ-
 πων. εἰ οὖν ὁ χρόνος ἀριθμὸς οὕτως ὡς τὸ ἀριθμοῦμενον ἐν τῇ κινήσει
 οὐχ ὡς τὸ ἀριθμοῦν, τὸ δὲ ἀριθμοῦμενον τῆς κινήσεως οὐχ ὑπομένει τὸ
 30 αὐτό, ἀλλ' ἄλλο λαμβάνεται, εἰκότως καὶ χρόνος ἄλλος ὁ πρότερος τοῦ
 ὕστερου καὶ ὁ παρεληλυθῶς τοῦ μέλλοντος· καὶ γὰρ τὰ νῦν οἷς ἀριθμεῖται 10
 καὶ διορίζεται ἕτερα. τὸ γὰρ ἀριθμοῦμενον τῆς κινήσεως κατὰ τὸ πρότερον
 καὶ ὕστερον ἕτερα, καὶ δηλονότι τῷ λόγῳ ἕτερα, τῷ δὲ ὑποκειμένῳ ὡς τῷ
 εἶδει τὰ αὐτά. οὕτω γὰρ δεδεικται πρότερον.

1 ἔχει E 2 πρότερον cf. Δ 10 p. 218^b 14 sqq. 5 καὶ aF cf. f. 183^r 54:
 om. E 11 ταῦτα τὸ εἶναι a ἔχει á 15 θάτερον E 16 ὁ om. E
 17 κίνησις aE: κινήσεως F 19 ἡ δὲ] ἀλλ' ἢ F 20 post ἀλλὰ καὶ add. τῷ
 ἀριθμῷ aF 24 προτέρα καὶ ὕτερα E ἕτερα F 27 εἶναι ἀνάγκη aF
 28 ὁ om. E 31 μέλλοντος E 32 fortasse τὰ γὰρ ἀριθμοῦμενα cf. Themistii
 p. 327, 12 τὸ γὰρ τῆς κινήσεως πρότερον τε καὶ ὕστερον ἀριθμοῦμενα χρόνος ἐστίν
 34 πρότερον cf. p. 219^b 10 sqq.

p. 220^b 12 Ἐπι ὡς ἐνδέχεται κίνησιν εἶναι τὴν αὐτὴν ἕως τοῦ 173^r
οἶον ἐνιαυτὸν ἢ ἔαρ ἢ μετόπωρον.

Εἰπὼν ὅτι ἡ μὲν παροῦσα καὶ ἐνεστῶσα κίνησις ἡ αὐτὴ πᾶσα κατὰ
τὴν κοινότητα καὶ διὰ τοῦτο καὶ ὁ χρόνος ὁ ἐνεστῶς ὁ αὐτὸς ἅμα παντα-
5 χοῦ, ἡ δὲ παρεληλυθῆσα καὶ ἡ μέλλουσα ἑτέρα καὶ οἱ χρόνοι ἕτεροι, νῦν
δεικνύσιν ὅπως καὶ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον καὶ ἐν κινήσει καὶ ἐν χρόνῳ
τὸ αὐτὸ εἶναι δύνάται τῷ πάλιν καὶ πάλιν. καὶ εἰπὼν πρότερον τὸ
νῦν τῷ ὑποκειμένῳ ταυτὸν εἶναι, τῷ δὲ λόγῳ διάφορον, νῦν οἶμαι διαρθροῖ
πῶς τότε τὸ αὐτὸ ἔλεγε, καὶ ὅτι οὕτως, ὥσπερ ἡ κίνησις τῷ πάλιν καὶ 20
10 πάλιν, τουτέστι τῷ τὴν αὐτὴν οὔσαν κατ' εἶδος πάλιν γίνεσθαι καὶ πάλιν.
ἐπειδὴ γὰρ αἱ κινήσεις πάλιν καὶ πάλιν γίνονται (οἶον ἡλίου ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ
πάλιν καὶ πάλιν ἰόντος καὶ ἀπὸ κριοῦ καὶ ἀπὸ ζυγοῦ πάλιν καὶ πάλιν), ὁ
δὲ χρόνος ἀκολουθεῖ τῇ κινήσει, δῆλον ὅτι καὶ ἐνιαυτὸς πάλιν καὶ πάλιν
καὶ ἔαρ πάλιν καὶ πάλιν γίνεται καὶ μετόπωρον. ἀλλὰ διὰ τί ἄρα οὔτε
15 πρότερον εἶπε τῷ εἶδει τὸ αὐτὸ εἶναι τὸ νῦν, ἀλλὰ τῷ ὑποκειμένῳ, οὔτε
νῦν τὸν χρόνον τῷ εἶδει τὸν αὐτόν, ἀλλὰ τῷ πάλιν καὶ πάλιν, ὥσπερ τὴν 25
κίνησιν: καίτοι γε αὐτοῦ μάλιστα ἐστὶν ἡ τοῦ ταυτοῦ τριχῆ γενομένη δια-
στολή γένει καὶ εἶδει καὶ ἀριθμῷ. ἢ ὅτι οὐ μόνον τὰ γένει αὐτὰ πολλὴν
ἔτι διαφορὰν ἀπολείπει, ἀλλὰ καὶ τὰ εἶδει τὰ αὐτὰ λεγόμενα, εἰ τῷ ἀριθμῷ
30 διαφέρει ὡς Πλάτων καὶ Σωκράτης, πολλὴν ἔχουσι συμβεβηκότων διαφορὰν.
αἱ δὲ γε κινήσεις αἱ πάλιν καὶ πάλιν αἱ αὐταὶ καὶ τὰ νῦν καὶ οἱ χρόνοι
σχεδόν τι καὶ τῷ ἀριθμῷ οἱ αὐτοὶ εἰσιν.

Οὕτω δὲ καὶ οἱ Πυθαγόρειοι τὰ αὐτὰ πως καὶ τῷ ἀριθμῷ τῷ πάλιν 30
καὶ πάλιν ἔλεγον γίνεσθαι· οὐδὲν δὲ ἴσως χεῖρον καὶ τῆς Εὐδόχμου ῥήσεως
25 ἐκ τοῦ τρίτου τῶν Φυσικῶν τὰ ἐνταῦθα λεγόμενα παραφραζούσης ἀκούειν:
ἢ ὁ δὲ αὐτὸς χρόνος πρότερον γίνεται ὥσπερ ἐνιοὶ φασιν ἢ οὐ, ἀπορήσειεν
ἂν τις. πλεοναχῶς δὴ λεγομένου τοῦ ταυτοῦ τῷ μὲν εἶδει φαίνεται γίνε-
σθαι τὸ αὐτὸ οἶον θέρος καὶ χειμῶν καὶ αἱ λοιπαὶ ὥραι τε καὶ περίοδοι,
ὁμοίως δὲ καὶ αἱ κινήσεις αἱ αὐταὶ γίνονται τῷ εἶδει, τροπὰς γὰρ καὶ
30 ἰσημερίας καὶ τὰς λοιπὰς πορείας ὁ ἥλιος ἀποτελεῖ. εἰ δὲ τις πιστεύσειε 35
τοῖς Πυθαγόρειοις, ὥστε πάλιν τὰ αὐτὰ ἀριθμῷ, καὶ γὰρ μυθολογήσω τὸ
ῥαβδίον ἔχων ὑμῖν καθημένους οὕτω, καὶ τὰ ἄλλα πάντα ὁμοίως ἔξει, καὶ
τὸν χρόνον εὐλογόν ἐστι τὸν αὐτόν εἶναι. μᾶς γὰρ καὶ τῆς αὐτῆς κινή-
σεως, ὁμοίως δὲ καὶ πολλῶν τῶν αὐτῶν τὸ πρότερον καὶ ὕστερον ἐν καὶ
35 ταυτὸν, καὶ ὁ τούτων δὴ ἀριθμὸς· πάντα ἄρα τὰ αὐτὰ, ὥστε καὶ ὁ

7 τὸ αὐτῷ a πρότερον cf. ad p. 731,34 13 καὶ πάλιν (ante καὶ ἔαρ) om. aF
16 τὸν αὐτόν] ταυτὸν a 17 γινόμενη F 18 τὰ γένει τὰ αὐτὰ aF 21 ante
αἱ αὐταὶ add. ὡς a 22 καὶ (post τι) om. E 23 τῷ (ante πάλιν)] τὰ F
24 Εὐδόχμου fr. 51 p. 73,20 Sp. cf. supra p. 725,23 29 καὶ (post δὲ) om. a
30 ἰσημερίαν F 31 Πυθαγόρειοις cf. Zeller II. Ph. I⁴411² ὥστε] ὡς a
τὰ αὐτὰ aF: om. E ἀριθμῷ om. F 32 ῥαβδίον F ὑμῖν] incohaberat
ἡμῖν E post οὕτω interpunxit Zeller, vulgo post καθημένους 33 post γὰρ add.
δὴ a 34 τὸ (ante πρότερον) om. F 35 ὥστε aE: ὥσπερ F

χρόνος.” και ὅρα ὅτι μίαν και τὴν αὐτὴν λέγει κίνησιν τὴν πάλιν και πάλιν, 173^r
 και τὸ πρότερον και ὕστερον ἐν και τὸ αὐτό· ὅτι δὲ και οὗτος ἄλλο και 40
 ἄλλο τὸ αἰεὶ γινόμενον εἶναι φησι και τῆς κινήσεως και τοῦ χρόνου, ἀκου-
 σον οἶα μετ’ ὀλίγον τῶν ἡδὴ παρατεθέντων γέγραφεν· “ὥσπερ δὲ τῆς κινή-
 5 σεως τὸ ἄτομόν ἐστι μόνον τὸ δὲ παρεληλυθὸς ἔρρει τὸ δὲ ἐσόμενον οὕτω
 ἔστιν, οὕτω και τοῦ χρόνου τὸ μὲν οἴχεται τὸ δὲ οὕτω ἔστι τὸ δὲ παρὸν
 ἔστιν ἄλλο και ἄλλο γινόμενον αἰεὶ”.

p. 220^b 14 Οὐ μόνον δὲ τὴν κίνησιν τῷ χρόνῳ μετροῦμεν ἕως
 τοῦ και τὴν κίνησιν, ἀν ὁ χρόνος. | 53

10 Ἐπειδὴ ἀριθμὸς και μέτρον κινήσεως ὁ χρόνος λέγεται, ὡς κατὰ τοῦ-173^v
 τον μετρουμένης τῆς κινήσεως, ἐλέγεται δὲ και θάττων και βραδυτέρα κίνη-
 σεις ἢ ἐλάττων και πλείονι χρόνῳ μετρουμένη, προστίθῃσι νῦν ὅτι οὐ μόνος
 ὁ χρόνος μετρεῖ τὴν κίνησιν, ἀλλὰ και ἡ κίνησις τὸν χρόνον. μετρεῖται
 δὲ ἐκάτερον ὑπὸ θατέρου τῷ ὀρίζεσθαι ὑπ’ ἀλλήλων τὴν τε κίνησιν ὑπὸ
 15 τοῦ χρόνου και τὸν χρόνον ὑπὸ τῆς κινήσεως. ἐν ᾧ γὰρ χρόνῳ πολλὴ ἢ 5
 κινήσεις, πολλὸς οὗτος λέγεται. προηγουμένως δὲ ὁ χρόνος τὴν κίνησιν μετρεῖ
 ἀριθμὸς ὧν αὐτῆς και κατὰ τὸ πρότερον και ὕστερον ὀρίζων αὐτὴν, κατὰ
 συμβεβηκὸς δὲ πως και ἀντιμετρεῖται ὑπ’ αὐτῆς. και ἐπὶ τῶν ἄλλων δὲ
 μέτρων ἀπάντων ὁρῶμεν τοῦτο γινόμενον. ἀντιμετρεῖται γὰρ ὑπὸ τῶν
 20 μετρουμένων τὰ μέτρα. τῷ γὰρ τῶν πυρῶν μεδίμῳ κρίνομεν τὸν ἐξύλιον
 μεδίμνον, εἰ μὴ μείζων ἢ ἐλάττων ἐστί, και τῇ κοτύλῃ τοῦ οἴνου τὴν
 χαλκῆν ἀντιμετροῦμεν κοτύλην. εἰπῶν δὲ ἐπὶ χρόνου και κινήσεως και 10
 τῶν συνεχῶν ἄλλων μέτρων, ὅτι και ἀντιμετρεῖται αὐτὰ ὑπὸ τῶν μετρου-
 μένων, λέγει ὅτι τὸ αὐτὸ και ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν ἔστιν ἰδεῖν. και γὰρ ὁ
 25 ἀριθμὸς τρόπον τινὰ ἀριθμεῖται ὑπὸ τῶν ἀριθμουμένων ὑπ’ αὐτοῦ. ὥσπερ
 γὰρ δέκα ἵππους φαμέν, ὅτι δέκα μονάσιν αὐτοὺς ἡριθμήσαμεν, οὕτω και
 τὰς μονάδας δέκα λέγομεν, ὅτι δέκα ἵπποις ἰσώθησαν. μήποτε γὰρ οὐδὲ
 εἰς ἔθνησαν ἡριθμομεν ἀν τῶν δέκα μὴ ἕνα ἵππον εἶναι και τὸν ἕνα ἀνθρω-
 πον τοσαυτάκις λαβρόντες. εἰπῶν δὲ ταῦτα και τὴν αἰτίαν ἐπάγει τῆς ἀντι- 15
 30 μετρήσεως. ἀκολουθεῖ γὰρ, φησίν, ὥσπερ ἐλέχθη, τῷ μὲν μεγέθει
 ἢ κινήσει, τῇ κινήσει δὲ ὁ χρόνος. ἐπεὶ οὖν ὡς ἔχει ἢ κινήσει πρὸς
 τὸ μέγεθος, οὕτως ὁ χρόνος πρὸς τὴν κίνησιν, ἢ δὲ κινήσει μετρεῖ τε ἅμα
 τὸ μέγεθος και ἀντιμετρεῖται ὑπ’ αὐτοῦ· πολλὴν γὰρ φαμεν εἶναι τὴν

4 γέγραφεν p. 74, 14 Sp. 11 ante κίνησις add. ἢ aF 16 πολλὸς F τὴν
 (post χρόνος) om. E 21 εἰ μὴ aF Themistius p. 327, 22: εἰ E 23 τῶν συνεχῶν
 a (cf. Themistius 327, 24): συνεχῶν F: τινῶν E και (post ὅτι) om. E
 25 ἀνταριθμεῖται Themistius l. c. ὥσπερ γὰρ aF (cf. Themistius): και ὥσπερ E
 26 τὰ δέκα δέκα ἵππους φαμέν Themistius 28 ἀν E: om. aF: post οὐδὲ The-
 mistius ἕνα ἵππον εἶναι libri: τὸν ἕνα ἵππον rectius Themistius 30 φησὶν
 Aristoteles ex Themistio citatus 31 τῇ δὲ κινήσει Aristoteles 33 και
 om. E εἶναι post γὰρ Aristoteles (sed cum Simplicio [cf. f. 180^v 6] faciunt GH),
 om. Themistius

ὁδόν, ἐὰν ἡ πορεία πολλή, καὶ πολλὴν τὴν πορείαν, ἐὰν ἡ ὁδὸς 173^v
 πολλή, ὁμοίως ἔχειν δεῖ καὶ τὴν κίνησιν πρὸς τὸν χρόνον. ὡςπερ γὰρ
 πολλή ἡ κίνησις, ἐὰν ὁ χρόνος πολὺς ᾗ, οὕτω καὶ ὁ χρόνος πολὺς, ἐὰν
 ἡ κίνησις πολλή. παρισσόμενα γὰρ ἀλλήλοις ἀντιμετρεῖ ἀλλήλα, καὶ ὁ
 5 χρόνος συνεχῆς ὢν καὶ διαίρετος διὰ τὴν κίνησιν, τί θαυμαστόν, εἰ καὶ 20
 μετρεῖται ὑπ' αὐτῆς, ὡςπερ καὶ ἡ κίνησις διὰ τὸ μέγεθος ταῦτα ἔχουσα
 μετρεῖται ὑπ' αὐτοῦ;

Διάφορος δὲ φέρεται ἡ γραφή ἢ ἐπὶ τῷ τέλει ταύτης τῆς ῥήσεως.
 κἂν μὲν οὕτως ἔχη καὶ τὸν χρόνον, ἂν ἡ κίνησις, καὶ τὴν κίνησιν,
 10 ἂν ὁ χρόνος, ὡςπερ ἐν τοῖς πλείοσι φέρεται, σαφές ἐστὶ τὸ λεγόμενον.
 εἰ δὲ καὶ τὸν χρόνον ἂν ἡ κίνησις καὶ ὁ χρόνος τὴν κίνησιν
 (φέρεται γὰρ καὶ αὕτη ἡ γραφή, καὶ ἀποσκευάζεται αὐτὴν ὁ Ἀλέξανδρος
 δι' ἀμφοτέρων τὸ αὐτὸ λέγων σημαίνεσθαι, ὅτι ὁ χρόνος ὑπὸ τῆς κινή- 25
 σεως μετρεῖται. καίτοι πῶς τὸ καὶ ὁ χρόνος τὴν κίνησιν σημαίνει
 ἂν ὅτι καὶ ὁ χρόνος ὑπὸ τῆς κινήσεως μετρεῖται;), ἀλλὰ τὸ καὶ τὸν χρό-
 νον ἂν ἡ κίνησις εἰπὼν εἰς πίστιν τοῦ ὅτι ἡ κίνησις τὸν χρόνον μετρεῖ,
 κατὰ ταύτην τὴν ἔννοιαν ἐπήγαγε γρηγοῶς καὶ ὁ χρόνος τὴν κίνησιν.
 ἐπιστῆσαι δὲ αἴτιον, ὅτι καὶ νῦν ὑπὸ μὲν τοῦ μεγέθους τὴν κίνησιν μετρεῖ-
 σθαί φησιν, ὑπὸ δὲ τῆς κινήσεως τὸν χρόνον. καίτοι τὸ πρότερον καὶ
 20 ὕστερον τὸ ἀπὸ τῆς ἐν τῷ μεγέθει θέσεως ἐνδιόδομενον τῇ κινήσει ἄλλο 30
 ἐστὶ παρ' ἐκεῖνο τὸ κατὰ τὴν τοῦ εἶναι παράτασιν, καθ' ἃ θεωρεῖται ὁ
 χρόνος. διὸ καὶ τὴν ἀναλογίαν δεῖ σκοπεῖν τὴν λέγουσαν ὅτι ὡς ἔχει τὸ
 μέγεθος, ἔχει ἡ κίνησις, καὶ ὡς ἡ κίνησις ὁ χρόνος, πῶς ἂν ἔχοι τὸ ἀλη-
 θές; καὶ γὰρ πολλῆς οὔσης τῆς ὁδοῦ καὶ τῆς κινήσεως πολλῆς οὐδὲν
 25 κωλύει τὸν χρόνον ὀλίγον εἶναι, ἐὰν ταχὺ τὸ κινούμενον ᾗ. ἢ δυνατόν μὲν
 καὶ ὅσον ἐφ' ἑαυτοῖς ταῦτα σκοπεῖν, ὅτι ὅσον ἐπὶ τῇ κινήσει πολὺς ἂν
 εἴη ὁ χρόνος ὁ τῆς πολλῆς κινήσεως· δυνατόν δὲ καὶ κατὰ ἀναλογίαν τοῦ 35
 τάχους τὸ πολὺ καὶ τὸ ὀλίγον τοῦ χρόνου λαμβάνειν· τῷ γὰρ ταχυτάτῳ
 πολὺς ἂν εἴη χρόνος ὁ τῆς μιᾶς ἡμέρας ὡς ἐξ Ἡλίδος εἰς Ἐπίδαυρον πολλὴν
 30 ὁδὸν ἐν αὐτῇ διατρέχειν.

p. 220^b 32 Ἐπεὶ δὲ ἐστὶν ὁ χρόνος μέτρον κινήσεως ἕως τοῦ τὸ
 μετρεῖσθαι αὐτῶν τὸ εἶναι ὑπὸ τοῦ χρόνου. 41

Δείξας τί ἐστὶν ὁ χρόνος, καὶ τὰ ὑπάρχειν αὐτῷ λεγόμενα συμφω-
 νοῦντα δείξας τῷ ὀρισμῷ, καὶ ὅτι κυρίως ἐν χρόνῳ λέγομεν τὰ περιεχόμενα

1 πολλή E: πολλή ἢ aF καὶ πολλὴν τὴν πορείαν Themistium sequitur: καὶ ταύτην
 πολλὴν Aristoteles 2 ὁμοίως—ἡ κίνησις πολλή (3) om. aF 11 ὁ χρόνος τὴν
 κίνησιν E: τὴν κίνησιν ὁ χρόνος aF 12 καὶ (ante αὐτῆ) om. F 13 κινήσεως
 μετρεῖται aE: μετρήσεως κινεῖται F 15 καὶ (ante ὁ) om. F τὸ om. F
 19 δὲ om. E 22 καὶ] conicio εἰ ὅτι om. a 23 ἂν] ἂν ἂν E τὸ καὶ
 ἀληθές E 24 καὶ γὰρ] κἂν γὰρ a post πολλῆς iteravit πῶς—ἀληθές (23) de-
 leta F 26 πολλὺς EF ut in his saepius 27 δυνατόν aF: ἀδύνατον E
 29 εἴη ὁ χρόνος aF 30 ἐν αὐτῇ om. aF 31 ἐπειδὴ δὲ ἐστὶν F ἐστὶ post
 κινήσεως posuit a

ὑπὸ χρόνου, νῦν οἶμαι τὰ συνεκτικώτατα περὶ χρόνου λέγων δηλοῖ κατὰ 173^v
 τί ἕκαστον ἐν χρόνῳ εἶναι λέγεται· μακροπόδοτος δὲ γενόμενος ὁ λόγος 45
 ἀσάφειαν ἔσχε τινα. ἡ δὲ ἀπόδοσις τοῦ ἐπεὶ δέ ἐστίν ὁ χρόνος μέ-
 5 τρον κινήσεως καὶ τοῦ κινεῖσθαι, τοῦτό ἐστι τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι
 τοῦ χρόνου. ὁ δὲ καὶ σύνδεσμος ὁ ἐν τῷ καὶ τοῦτό ἐστίν οὐκ ἐστίν
 οἶμαι περιττός, ὡς Ἀλέξανδρος ἐνόμισε, πρὸς τὰ προσεχῶς εἰρημένα συμ-
 πλέκων. ἕως δέ, ὡς καὶ Ἀλέξανδρος ἐγκρίνει, ἡ ἀπόδοσις ἀπὸ τοῦ δῆ-
 10 λον ὅτι καὶ τοῖς ἄλλοις τοῦτό ἐστι τοῦ τοῖς ἄλλοις μετὰ τῆς 50
 κινήσεως ἀντὶ τοῦ πᾶσιν εἰλημμένου· διὰ γὰρ μέσης τῆς κινήσεως κατα-
 σκευάζει, ὅτι πᾶσι τοῦτό ἐστι τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι, τὸ μετρεῖσθαι
 αὐτῶν τὸ εἶναι ὑπὸ τοῦ χρόνου· καὶ τοῦτο εἰκότως. τὸ γὰρ εἶναι
 ἕκαστου ἡ ἐνέργεια καὶ κίνησις τοῦ ὄντος αὐτοῦ ἐστίν, ὡς εἰ ἔλεγεν, ἐπειδὴ
 15 ἐστίν ὁ χρόνος μέτρον κινήσεως καὶ τῆ κινήσει καὶ τοῖς ἄλλοις κατὰ τὴν
 κίνησιν αὐτῶν, τοῦτό ἐστι τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι, τὸ μετρεῖσθαι αὐ-
 τῶν τὸ εἶναι ὑπὸ τοῦ χρόνου.

Δείκνυσι δὲ ὅπως | ἡ κίνησις ἐν χρόνῳ οὕτως· ὁ χρόνος μετρεῖ τὴν 174^r
 κίνησιν, τὸ δὲ μετρεῖν τὴν κίνησιν τὴν μὴ ἅμα οὖσαν, ἀλλ' ἐν τῷ γίνε-
 σθαι τὸ εἶναι ἔχουσαν κυρίως ταυτόν ἐστι τῷ μετρεῖν τὸ εἶναι αὐτῆς,
 20 τούτῃ ἐφ' ὅσον ἐστίν ἡ κίνησις. μετρεῖται μὲν γὰρ ἡ κίνησις καὶ κατὰ
 τὸ διάστημα τὸ ἐφ' οὗ ἡ κίνησις, ὅταν λέγωμεν σταδίου τὴν κίνησιν εἶναι.
 ἀλλὰ τοῦτο κατὰ συμβεβηκὸς ἔχει τὸ μέτρον καὶ οὐχ ἡ κίνησις. ὡς γὰρ
 ὑπομένουτος τοῦ προτέρου οὕτως ἔχει τὸ τοιοῦτον μέτρον, ὡς δὲ κίνησις 5
 καὶ ὡς ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχουσα μέτρον ἔχει τὸν ἐφ' ὅσον γίνεται
 25 χρόνον· τοῦτο γὰρ αὐτῆς τοῦ εἶναι μέτρον ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἐχού-
 σης. καὶ ἰδοὺ νῦν ὡς οἶμαι ὁ Ἀριστοτέλης σαφῶς παραδέδωκε, πῶς
 μέτρον κινήσεως ὁ χρόνος, ὅτι κατὰ τὴν τοῦ εἶναι παράτασιν αὐτῆς, καθ'
 ἣν μάλιστα καὶ ὑφέστηκεν· “ἐπὶ γὰρ τῆς κινήσεως, ὡς φησὶν Ἀλέξανδρος,
 ταυτόν τὸ εἶναι καὶ τὸ κινῆσει εἶναι ὡσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐν τῷ
 30 γίνεσθαι τὸ εἶναι ἐχόντων. καὶ διὰ τοῦτο ταυτόν ἐστι τὸ μετρεῖν τὴν κί- 10
 νησιν καὶ τὸ εἶναι τῆς κινήσεως.” ὁ δὲ ἄλλο τοῦτό ἐστι τὸ εἶναι
 παρ' ἐκεῖνο τὸ συνήθως ὑπὸ τοῦ Περιπάτου λεγόμενον καὶ τὸ εἶδος ση-
 μαῖνον· τοῦτο γὰρ τὴν παράτασιν τῆς ὑπάρξεως καὶ οἶον τὴν ἐνέργειαν
 τοῦ ὄντος δηλοῖ. ἐπεὶ οὖν ἡ τῆς κινήσεως οὐσία ἐνέργειά ἐστι παρατετα-
 35 μένη (ἐντελέχεια γὰρ ἦν τοῦ κινήτου), εἰκότως ταυτόν ἐστι κίνησις καὶ
 τὸ εἶναι τῆς κινήσεως. διὸ καὶ αὐτὸς μέτρον κινήσεως εἰπὼν τὸν
 χρόνον ἐπήγαγε καὶ τοῦ κινεῖσθαι, οὐχ ὡς ἄλλο τοῦτο προστιθείς, ἀλλ' 15
 ὅτι ἐνέργειά ἐστίν ἡ κίνησις ἐνδεικνύμενος, καὶ ὡς ἐνεργείας μέτρον ἐστίν

1 ὑπὸ τοῦ χρόνου a συνεκτικώτατα E 6 ὁ (ante ἐν) om. aF 7 Ἀλέξανδρος
 cf. Bonitz Aristotelische Stud. II. 30¹ 13 ἕκαστου aF: ἕκαστος E καὶ ἡ κίνησις
 aF ei F: οὖν aE 20 μετρεῖται] μετρεῖ a 25 ἐν τῷ initio paginae ite-
 ravit F 27 post μέτρον add. τῆς E ὅτι E: ὅτι quod sequuntur duae perplexae
 litterae F: ὅτι ὡς a 29 ἐπὶ] περὶ a 31 ἐστὶ τοῦτο aF 37 ἐπήγαγε
 om. F 38 ὡς ἐνεργεία F

ὁ χρόνος. ὅτι δὲ μετρεῖται ὑπὸ χρόνου ἢ κινήσεως καὶ τὸ εἶναι αὐτῆς, 174^r
 δεῖκνυσιν ἐκ τοῦ πᾶσαν τὴν ληφθεῖσαν ὀρίζεσθαι χρόνον. ἡ γὰρ μέλλουσα
 οὐπω ἔστι· διὸ οὐδὲ ὄρισται. ὥσπερ γὰρ ὁ λέγων, ὅτι τὸ εἶναι τοῦ ἀν-
 θρώπου ὁ χρόνος μετρεῖ, τοῦτο λέγει, ὅτι τσαυτὰ ἔτη ὅσα ὁ ἄνθρωπος
 5 ζῆ, ὁ χρόνος ὀρίζει καὶ μετρεῖ, οὕτως καὶ ἐπὶ τῆς κινήσεως ὁ λέγων τὸ
 εἶναι τῆς κινήσεως ὑπὸ τοῦ χρόνου μετρεῖσθαι οὐδὲν ἄλλο λέγει ἢ ὅτι τὸ 20
 ἐφ' ὅσον ἡ κίνησις ἔστιν ὁ χρόνος μετρεῖ. καὶ ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων αἰ μὴ
 ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχει, ἀλλ' ἔστιν ὅλα ἐν ὑποστάσει, ὡς ἐπὶ τοῦ
 ἀνθρώπου, τὸ μὲν εἶναι τοῦ ἀνθρώπου, τουτέστι τὸ διάστημα τῆς ὑπάρξεως
 10 αὐτοῦ, ὁ χρόνος καταμετρεῖ· αὐτὸν δὲ τὸν ἀνθρώπον, τουτέστι τὸ διά-
 στημα τὸ τοῦ ἀνθρώπου, ἢ πῆχυς ἢ τι τοιοῦτον μετρεῖ. ἐπὶ δὲ τῆς κινή-
 σεως καὶ τὸ εἶναι τῆς κινήσεως καὶ αὐτὴν τὴν κίνησιν ὁ χρόνος καταμετρεῖ.
 ἐπὶ γὰρ τῆς κινήσεως συντρέχει τό τε εἶναι τῆς κινήσεως, ὃ χρόνος με-
 τρητὸν ἔστι, καὶ ἡ κίνησις αὐτή. εἰ δὲ ταῦτα ἀληθῆ, τί ἂν εἴη τῆς κινή- 25
 15 σεως τὸ ὑπὸ τοῦ μεγέθους μετρούμενον, εἴπερ μὴ μόνον τὸ μέγεθος τῆ
 κινήσει μετρούμεν, ἀλλὰ καὶ τὴν κίνησιν τῷ μεγέθει, ὡς εἴρηται; ἢ δῆλον
 ὅτι ἡ διάστασις αὐτῆς ἢ αὐτὴ οὔσα τῷ ὑποκειμένῳ τῇ τοῦ εἶναι παρα-
 τάσει· ἐνέργεια γὰρ ἔστι καὶ οὐχ ὑπομένει. μετρεῖται δὲ ὡς μὲν διά-
 στασις ὑπομένουσα διὰ τὴν πρὸς τὸ μέγεθος ἀναφορὰν ὑπὸ τοῦ μεγέθους
 20 (σταδιαίαν γὰρ τὴν κίνησιν λέγομεν), ὡς δὲ τοῦ εἶναι παράτασις ὑπὸ χρό-
 νου. ἐπεὶ δὲ ταῦτόν ἐστι τῷ ὑποκειμένῳ ταῦτα, εἰκότως εἴρηται ταῦτόν 30
 εἶναι κίνησις καὶ τὸ κινήσει εἶναι.

Εἰπὼν δὲ μέτρον εἶναι τὸν χρόνον τῆς κινήσεως, πῶς αὐτὴν κατα-
 μετρεῖ, προστίθεισι. τὸ γὰρ μετρούμενον πᾶν ὑπὸ μέρους ἰδίου καταμετρεῖ-
 25 σθαι δοκεῖ, ἐπειδὴ καὶ μέρος τοῦτό ἐστιν ὃ καταμετρεῖ τὸ ὅλον, ὅπερ ἐκ
 τσαούτων ἔστι μέτρων, ὁσάκις μετρεῖται· καὶ ἡ κίνησις οὖν, εἰ ὑπὸ κινή-
 σεως καταμετρεῖται. τὸ γὰρ μέρος τῆς κινήσεως κίνησις ἔστι· καὶ πᾶν
 συνεχὲς ἔστιν εἰς ἴσα πεπερασμένα διελεῖν. πῶς οὖν ὑπὸ τοῦ χρόνου 35
 λέγεται ἡ κίνησις μετρεῖσθαι; ὀρίζει, φησί, μέρος τῆς κινήσεως ὁ χρόνος,
 30 ὃ καταμετρεῖ τὴν ὅλην κίνησιν. ὀρίζει δὲ τοῦτο τὸ πρότερον καὶ ὕστερον
 νῦν. καὶ παραπλησίως ὁ χρόνος τὴν κίνησιν μετρεῖ, ὡς καὶ ὁ πῆχυς τὸ
 μέγεθος, οὐκ ὢν μέρος αὐτοῦ, ἀλλὰ τῷ ὀρίσει τι μέρος αὐτοῦ. ὑφ' οὗ
 μέρους τσαυτάκις ληφθέντος καταμετρεῖται τὸ ὅλον. ἐπεὶ οὖν καὶ ἡ
 ὀρισθεῖσα κίνησις ὑπὸ τοῦ χρόνου οἷον ἡ ὠριαία μετρεῖ τὴν ὅλην κίνησιν,
 35 διὰ τοῦτο λέγεται ὑπὸ τοῦ χρόνου μετρεῖσθαι ἡ κίνησις.

Δείξας οὖν ὅτι τῇ κινήσει τοῦτό ἐστι τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι αὐτὴν, ταῦτόν 40
 δὲ εἰπεῖν τὸ εἶναι αὐτῆς ὑπὸ χρόνου μετρεῖσθαι, ἀπὸ ταύτης καὶ ἐπὶ τὰ
 ἄλλα μεταβαίνει τὰ ἐν χρόνῳ λεγόμενα, ὥσανεὶ ἔλεγεν, εἰ τῇ κινήσει τὸ

1 τὸ εἶναι] τοῦ εἶναι aF 4 ὅσα ὃ] ὅσα ὅσα E 6 τοῦ (post ὑπὸ) om. E
 τὸ (post ὅτι) om. aF 8 τοῦ (post ἐπὶ) om. a 14 εἰ δὲ initio folii itera-
 vit E 16 ἢ aF: καὶ E 18 δὲ E: μὲν F: om. a μὲν om. F
 26 καὶ ἡ κίνησις — καταμετρεῖται (27) om. F 28 οὖν om. E 33 μέρους a:
 μέρους F: μέρος E 37 τὸ EF: om. a 38 εἰ] ἐν E

ἐν χρόνῳ εἶναι τοῦτο ἔστι τὸ μετρεῖσθαι αὐτῆς τὸ εἶναι ὑπὸ χρόνου, καὶ 174^r
 τοῖς ἄλλοις τοῦτο ἔσται τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι τὸ μετρεῖσθαι αὐτῶν
 τὸ εἶναι ὑπὸ τοῦ χρόνου, διότι τὸ εἶναι αὐτῶν ἢ ἐνέργεια καὶ ἢ κίνη-
 σις τοῦ ὄντος αὐτῶν ἔστιν. ἀλλὰ μὴν τὸ πρῶτον· τὸ ἄρα δεύτερον.
 5 οὐκέτι δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων εἶπε, τὸ καὶ αὐτὰ καὶ τὸ εἶναι αὐτῶν με- 45
 τρεῖσθαι ὑπὸ τοῦ χρόνου, διότι ἐπὶ μὲν τῆς κινήσεως ταῦτόν ἢ κίνησις ἦν
 καὶ τὸ εἶναι τῆς κινήσεως, ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων τῶν ἐν χρόνῳ λεγόμενων
 οὐχ ὁμοίως. ἀλλὰ τὸ μὲν κατὰ τὸ εἶναι αὐτῶν διάστημα ἐν τῷ γίνεσθαι
 τὸ εἶναι ἔσχεν, αὐτὰ δὲ οὐχ οὕτως. ἔστιν οὖν ἐν χρόνῳ, διότι καὶ τούτων
 10 τὸ εἶναι ὑπὸ χρόνου μετρεῖται.

Ἐκ δὴ τούτων ἀπορεῖν οἶμαι συμβαίνει πρῶτον μὲν, εἰ κινήσεως
 ἀριθμὸς καὶ μέτρον ὁ χρόνος, πῶς ἄλλο τι παρὰ τὴν κίνησιν ὑπὸ χρόνου
 μετρεῖται καὶ ἐν χρόνῳ ἔστιν, ὥστε εἰπεῖν ὅτι καὶ τοῖς ἄλλοις τοῦτο ἔστι 50
 τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι· τὰ γὰρ ἄλλα τῆς κινήσεως, οὐ κινήσει δὲ ἢ κίνησις
 15 οὐδὲ ὑπὸ χρόνου μετρεῖται, εἴπερ κινήσεως μέτρον ἔστιν ὁ χρόνος. δεύ-
 τερον δὲ ἄνθρωπος ὄδω καὶ ἵππος ὄδω καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον, ὅσα μὴ ἐν
 τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχει, ὡς δυνατόν ἐπὶ τῶν ἐν γενέσει τοῦτο λέγειν,
 πῶς ἂν εἴη ἐν χρόνῳ, εἴπερ ὁ χρόνος ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχει καὶ
 συμπαράτιθεσθαι ἀνάγκη τῷ χρόνῳ τὸ ἐν χρόνῳ λεγόμενον; καὶ πρὸς
 20 μὲν τὴν πρώτην ἀπορίαν ῥητέον ἴσως, ὅτι ἐπὶ τῆς κατὰ τόπον μάλιστα 174^r
 κινήσεως ποιούμενος τὸν λόγον (ὡς δηλοῖ τὸ λέγειν ὑπὸ τοῦ μεγέθους
 μετρεῖσθαι τὴν κίνησιν, καὶ ταύτην πολλὴν εἶναι, ἂν ἢ ὁδὸς ἢ πολλή) τὰ
 ἄλλα τὰ λοιπὰ λέγει τῆς κινήσεως καὶ μεταβολῆς εἶδη, αὐξῆσιν ἀλλοιώσιν
 γενέσιν. ἄμεινον δὲ ἴσως λέγειν, ὅτι ἢ μὲν κίνησις ἐνέργειά ἐστι καὶ ἐν
 25 τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχει, καὶ ταῦτόν ἐστι κίνησις. καὶ τὸ εἶναι τῆς κί- 5
 νήσεως προηγούμενης ἐν χρόνῳ ἔστι καὶ ὑπὸ τοῦ χρόνου μετρεῖται, τὰ
 δὲ ἄλλα ὅσα λέγεται ἐν χρόνῳ οἷον ἄνθρωπος ἢ ἵππος καὶ αὐτὰ κατὰ τὴν
 οὐσιώδη κίνησιν ἑαυτῶν, ὃ σημαίνει τὸ εἶναι ἐνέργεια τῆς οὐσίας καὶ τοῦ
 ὄντος ὃν καὶ ἐνέργεια οὐ τελεία οὐδὲ ἐστῶσα, ἀλλ' ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ
 30 εἶναι ἔχουσα, κατὰ τοῦτο ἐν χρόνῳ ἔστιν ἐκ γενέσεως καὶ φθορᾶς συγκεί-
 μενον. τὰ οὖν ἄλλα παρὰ τὴν κίνησιν τὰς ἐν χρόνῳ οὐσίας λαβῶν καὶ
 ταύτας κατὰ τὴν ἑαυτῶν κίνησιν, ἧτις ἔστιν ἢ τοῦ εἶναι παράτασις, ἐν 10
 χρόνῳ εἶναι φησιν. ὥστε τὰ κυρίως ὄντα καὶ μὴ ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι
 ἔχοντα, ἅπερ αἰδία καλοῦσι καὶ Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλης, οὐκ ἔστιν ἐν
 35 χρόνῳ, ἀλλ' ἐν αἰῶνι τῷ ἐν ἐνὶ μένοντι. καὶ εἰ ταῦτα ἀληθῆ, λέλυται καὶ
 τὸ δεύτερον ἀπορον. αἱ γὰρ γενηταὶ οὐσίαι ἔγχρονοι λέγονται κατὰ τὴν τοῦ

1 εἶναι (post χρόνῳ) om. a ὑπὸ τοῦ χρόνου a 3 ὑπὸ τοῦ χρόνου aF (cf. Aristoteles):
 ὑπὸ χρόνου hic et v. 1 et 6 E 5 καὶ (post δὲ) om. F εἶπε om. E 9 ὅτι
 aF 14 οὐ κινήσει—ὁ χρόνος (15) om. lacuna relicta F δὲ ἢ a: δὲ ἢ E
 16 δὲ ὁ ἄνθρωπος a ὄδω (post ἄνθρωπος) ex ὄδω corr. E 19 συμπαράτιθεται F
 τὸ ἐν χρόνῳ om. F 20 μάλιστα aF: μεταβολῆς καὶ (ex v. 23 interpolatum) E
 21 λέγειν p. 220^b 28 24 ἐνέργεια EF 28 τὸ (ante εἶναι) om. F 29 τὸ
 εἶναι aF: καὶ ὅτι E 36 οὐσία aF: οὐσία αἱ E: fortasse οὐσία καὶ λέγονται]
 λέγεται an λέγονται incertum E

οικείου εἶναι ῥοήν καὶ παρατάσιν· ἐπὶ τοσοῦτον γὰρ εἶναι λέγονται καὶ 174^v
αὐται, ἐφ' ὅσον χρόνον τὸ εἶναι αὐτῶν παρατείνεται. καὶ οὕτως ὁ χρόνος
μέτρον τῆς κατὰ τὸ εἶναι ῥοῆς καὶ παρατάσεώς ἐστι. καὶ ταῦτά ἐστιν, 15
ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τὰ νοερώς καὶ εὐεπηβόλως παραδοθέντα τοῦ Ἀριστοτέλους
5 φιλοσοφήματα περὶ τοῦ χρόνου.

p. 221^a 9 Τὸ γὰρ ἐν χρόνῳ εἶναι δυσὲν ἐστὶ θάτερον ἕως τοῦ
οἶον τὰ ἐν τῷ τόπῳ ὑπὸ τοῦ τόπου. 29

Εἰπὼν ὅτι ἐν χρόνῳ λέγεται ἡ κίνησις ὡς μετρούμενη ὑπὸ τοῦ χρόνου 30
τὰ σημαίνόμενα τοῦ ἐν χρόνῳ ἐφεξῆς ἀπαριθμεῖται, ἵνα δῆλον γένηται,
10 πῶς μὲν τὰ χρονικά ἐν χρόνῳ ἐστὶν οἶον τὸ νῦν καὶ τὸ πρότερον καὶ
ὑστερον καὶ τὰ τοιαῦτα, πῶς δὲ τὰ ἄλλα πράγματα. δύο γὰρ σημαίνει
τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι μὲν τὸ εἶναι τότε ὅτε χρόνος ἐστίν, ἐν δὲ οὕτως
ὡς λέγομεν ὅτι ἐν ἀριθμῷ ἐστὶ. καὶ τοῦτο δὲ διττόν· ἡ γὰρ οὕτως
ἐν ἀριθμῷ, ὅτι μέρος ἢ πάθος ἀριθμοῦ, ὡς τὰ δύο καὶ τὸ περιττόν τὰ
15 μὲν μέρος, τὸ δὲ πάθος. ἢ ὅτι ἐστὶν αὐτῶν ἀριθμὸς καὶ ἀριθμεῖται, ὡς 35
οἱ δέκα ἴπποι καὶ οἱ δέκα βόες ἐν ἀριθμῷ. ἐπεὶ οὖν ἀριθμὸς ὁ χρόνος,
ὡς ἔχει τὰ ἐν ἀριθμῷ, οὕτως ἔχει καὶ τὰ ἐν χρόνῳ. ὥστε τὸ μὲν νῦν
καὶ τὸ πρότερον οὕτως ἐν χρόνῳ, ὡς ἐν τῷ μοναδικῷ ἀριθμῷ ἢ μονάς
καὶ τὸ περιττόν· τὰ μὲν γὰρ τοῦ ἀριθμοῦ, τὰ δὲ τοῦ χρόνου μέρη ἢ συμ-
20 βεβηκότα. κίνησις δὲ καὶ τὰ ἄλλα τὰ μὴ ὄντα μέρη ἢ πάθη τοῦ χρόνου
οὕτως ἐν χρόνῳ ἐστὶν ὡς ἐν τῷ ἀριθμῷ οἱ δέκα ἄνθρωποι τῷ ἀριθμῷ
σθαι ὑπ' αὐτοῦ. ὥσπερ οὖν τῶν οὕτως ἐν ἀριθμῷ λεγομένων πλείων τίς 40
ἐστὶν ἀριθμὸς αἰεί, οὕτως καὶ τῶν ἐν χρόνῳ ὄντων πλείων τίς ἐστὶν αἰεί
χρόνος. καὶ γὰρ ὁ χρόνος ἀριθμὸς τίς ἐστίν. εἰ δὲ τοῦτο, τὰ ἐν χρόνῳ
25 ὄντα περιέχεται ὑπὸ τοῦ χρόνου, ὥσπερ καὶ τὰ ἐν ἀριθμῷ ὄντα περιέχεται
ὑπὸ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τὰ ἐν τόπῳ ὄντα περιέχεται ὑπὸ τοῦ τόπου
καὶ ὅλως τὰ ἐν τινὶ ὡς περιεκτικῷ. καὶ ὅρα ὅπως ὁ Ἀριστοτέλης τὴν
κοινωνίαν τοῦ χρόνου τὴν πρὸς τὸν τόπον καὶ τὸν ἀριθμὸν πρὸ τῶν ὑστε-
ρον αὐτὴν ἐκφηγάντων ἐνόησε· τοῦτο δὲ ἐστὶ κυριώτερον τοῦ ἐν χρόνῳ
30 σημαίνόμενον. τὸ γὰρ λέγειν ἐν χρόνῳ εἶναι τὸ εἶναι ὅτε χρόνος 45
ἐστὶν ἀκυρώτερον λέγεται ἐν χρόνῳ. οὕτως γὰρ καὶ ἐν κινήσει εἶναι
λέγοιτο ἂν τὸ ἀκίνητον, εἰ ἐστὶν ὅτε κίνησις ἐστίν. τοῦτο δὲ τί διαφέρει
τοῦ λέγειν τὸν οὐρανὸν ἐν κέγχρῳ εἶναι καὶ ὅλως πᾶν ἐν παντὶ καὶ τὸ
μέγιστον ἐν τῷ ἐλαχίστῳ, εἴπερ ὅτε ἐστὶν ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ κέγχρος ἐστίν.

4 εὐεπιβόλως E 6 δυοῖν aF 7 τοῦ supra add. E 10 καὶ τὸ ὑστερον
aF 12 ὁ χρόνος Aristoteles [at χρόνος codd. FI] 14 ὅτι] ἢ F τὰ μὲν
EF: τὸ μὲν a 15 τὸ δὲ aF: τὰ δὲ E 18 τὸ (ante πρότερον) om. E, sed cf.
Themistius p. 328, 29 quem hoc loco sequitur Simplicius 20 καὶ τὰ ἄλλα in lacuna
om. F 21 ἄνθρωποι om. in lac. F 22 πλείων τίς om. in lac. F
25 ὑπὸ τοῦ χρόνου aE: ὑπὸ τοῦ ἀριθμοῦ F ὥσπερ—ἀριθμοῦ (26) E cf. Themistius
p. 329, 9: om. aF 27 πῶς F 28 πρὸς τῶν ὑστερον E 30 ὅτε ὁ χρό-
νος a 31 καὶ (ante ἐν) om. E 33 ἐν τῇ κέγχρῳ E at om. articulum Themistius
p. 329, 15 34 ὁ om. aF

ἀλλὰ τὸ μὲν ἅμα εἶναι πολλοῖς συμβέβηκεν, ὃ σημαίνει τὸ ὅτε καὶ τότε, 174^v
τὸ δὲ εἶναι θάτερον ἐν θατέρῳ τὸ περιέχεσθαι ἐστὶν ὑπὸ τοῦ ἐτέρου τὸ
ἕτερον· καὶ ἀκολουθεῖ μὲν τούτοις καὶ τὸ ἅμα εἶναι, ἀλλ' οὐκ ἐπειδὴ ἅμα, 50
διὰ τοῦτο ἐν ἀλλήλοις, ἀλλ' ὅτι ἐν ἀλλήλοις, διὰ τοῦτο ἅμα. καὶ ὅτι ἅμφω
5 ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ· τὰ μέντοι μὴ ἐν χρόνῳ, κἂν χρόνου ὄντος ἤ, οὐκ
ἂν λέγοιτο ἅμα, ὅτι ἅμα τὰ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἐστίν. ἀλλ' οὐδὲ τὸ ὅτε
καὶ τότε τούτοις προσήκει λεγόμενα.

Δείξας δὲ ὅτι τὰ κυρίως λεγόμενα ἐν χρόνῳ οὕτως λέγεται ὡς τὰ
περιεχόμενα ὑπὸ τοῦ χρόνου, ὥσπερ καὶ τὰ ἐν ἀριθμῷ ὑπὸ τοῦ ἀριθμοῦ,
10 τεκμήριόν τι τῶν οὕτως ἐν χρόνῳ, καὶ ἅμα αἴτιον τοῦ οὕτως λέγεσθαι
παραδίδωσι. τῶν γὰρ κυρίως ἐν χρόνῳ ὄντων πλείονα χρόνον ἔστιν αἰεὶ 175^r
λαβεῖν τοῦ εἶναι αὐτῶν. οὕτω γὰρ ἔσται περιεχόμενα ὑπὸ τοῦ χρόνου
καὶ κυρίως ἐν χρόνῳ λεγόμενα, ὥσπερ ἐν τόπῳ καὶ ἐν ἀριθμῷ. “διό,
φησὶν Ἀλέξανδρος τὰ αἰδία οὐκ ἔστιν ἐν χρόνῳ· οὐ γὰρ περιέχει αὐτῶν
15 ὁ χρόνος τὸ εἶναι.” καὶ εἰ μὲν αἰδία τὰ αἰώνια λέγει, ὥσπερ καὶ Πλάτων
ὠνόμασεν ἐν Τιμαίῳ περὶ τοῦ παραδείγματος εἰπὼν “ἢ μὲν ζόφου φύσις 5
ἐτύγγανεν οὐσα αἰδίας”, καλῶς ἂν λέγοι· τὸ γὰρ αἰώνιον οὐκ ἐν χρόνῳ
οὐδὲ περιέχεται ὑπὸ τοῦ χρόνου. εἰ δὲ αἰδίων λέγει τὸ κατὰ πάντα τὸν
χρόνον ὑφεστηκός, οὐκ ἔστιν ἀληθές ὅτι οὐκ ἔστι τοῦτο ἐν χρόνῳ, εἰ μόνον
20 οὕτως ὑποταθεῖ ὡς ἐν χρόνῳ τὸ εἶναι ἔχει· τοιαῦτα δὲ τὰ ἐν τῷ γίνε-
σθαι τὸ εἶναι ἔχοντα καὶ μὴ ἅμα ὅλα ὑφεστηκότη αἰώνια. μαρ-
τυρεῖ δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Ἀλέξανδρος αὐτῇ λέξει γράφων “ἢ δὲ κίνησις αἰδίας
οὐσα ἐν χρόνῳ ἐστίν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν ὑποστάσει οὐδὲ ἢ αὐτῇ τις ὑπομέ- 10
νουσα κατ' ἀριθμὸν, ἀλλ' ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχει. αἰεὶ οὖν γινο-
25 μένη ἄλλη καὶ ἄλλη οὐσά ἐστιν οὕτως ἐν χρόνῳ”. εἰ τοίνυν καὶ τὰ ἄλλα
τὰ ἐν γενέσει κατὰ τὴν κίνησιν ἐστὶν ἐν χρόνῳ (κατὰ γὰρ τὸ εἶναι ἑαυτῶν),
εἴ τινα εἶη ἀνέκλειπτον ἔχοντα τὸ εἶναι ἐν τῷ γίνεσθαι ὑφεστῶς εἴτε κατ'
ἐνέργειαν εἴτε κατὰ ποιότητα μεταβαλλόμενα εἴτε κατὰ τόπον. οὐδὲν κωλύει
ἐν χρόνῳ ταῦτα εἶναι. ἀλλὰ τῷ μὲν ἐν ἀριθμῷ εἶναι κατὰ πάντα ἔοικε
30 τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι, διότι καὶ ἀριθμός ἐστιν ὁ χρόνος· καὶ γὰρ τῶν ἐν 15
ἀριθμῷ ὄντων ἔστι πλείω λαβεῖν ἀριθμὸν, διότι πᾶν τὸ ἡριθμημένον ἐν
πεπερασμένῳ ἐστὶν ἀριθμῷ· παντὸς δὲ πεπερασμένου ἀριθμοῦ ἔστι πλείω
λαβεῖν ἀριθμὸν, διότι ἐπ' ἄπειρον αὖξεται ὁ ἀριθμός, ὥσπερ τὸ μέγεθος
ἐπ' ἄπειρον μειοῦται. τῶν δὲ ἐν τόπῳ ὄντων οὐκ ἔστιν αἰεὶ πλείω τόπον
35 λαβεῖν. εἰ μὲν γὰρ τὸ πέρασ τοῦ περιέχοντός ἐστιν ὁ τόπος ἢ ὁ τῶν δια-
κεκριμένων εὐθετησμός, συμπεριγράφεται τῷ τόπῳ ὁ τόπος· εἰ δὲ τὸ δια-

5 ἢ aF: ἐστὶν E 6 τὰ ἐν a: τὸ ἐν F: om. E 9 τοῦ (ante ἀριθμοῦ) om. aF
14 φησὶν ὁ aF τὰ ἴδια E περιέχειν E 16 ἐν Τιμαίῳ p. 37D τοῦ
(post peri) om. aF μὲν EF: μὲν οὖν a: μὲν οὖν τοῦ Plato 19 ἐστὶν
τούτω E 22 καὶ αὐτὸς ὁ om. F αὐτῇ τῇ λέξει a at cf. p. 13,28
24 εἶναι ἔχει aF: αἰεὶ ἔχειν E. 27 εἴ τινα om. lac. relicta F εἶη ἂν F
29 ταῦτα ἐν χρόνῳ εἶναι aF τῷ μὲν ἐν aF: τὸ μὲν E 31 διότι—ἀριθμὸν (33)
om. F 35 ἢ ὅ] ἢ ἢ ut videtur E 36 συμπεριγράφτο E

στημα ὁ τόπος, τὰ μὲν μερικά σώματα ἐν τόπῳ ὄντα ἔχει αἰεὶ τινα τόπον 175^r
 υπερβάλλοντα, εἰς δὲ πολλὰκις καὶ μεθίσταται· τὸ δὲ ὅλον οὐκέτι ἔχει 20
 μείζονα τόπον· τὸν γὰρ ὅλον τὸ ὅλον κατείληφεν. ὥστε κατὰ πᾶν τοῦ
 τόπου σημαινόμενον ἀληθὲς εἰπεῖν, ὅτι οὐ παντὸς τόπου ἔστι μείζονα τόπον
 5 λαβεῖν ὡς παντὸς χρόνου καὶ παντὸς ἀριθμοῦ. τῷ δὲ τοῦ τόπου παρα-
 δεῖγματι ἐχρήσατο πρὸς μόνον τὸ δεῖξαι, ὅτι τὰ ἐν χρόνῳ περιέχεται ὑπὸ
 χρόνου, ὥσπερ τὰ ἐν τόπῳ ὑπὸ τοῦ τόπου. τὸν δὲ ὅλον λόγον οὕτω
 συνήγαγεν ὁ Ἀλέξανδρος· τὰ ἐν χρόνῳ ὄντα ἐν ἀριθμῷ ἔστι· τῶν ἐν 25
 ἀριθμῷ ὄντων ἀριθμὸς ἔστι· τῶν ἄρα ἐν χρόνῳ ὄντων ἀριθμὸς ἔστιν· ὧν
 10 δὲ ἔστιν ἀριθμὸς, τούτων πλείων ἔστιν ἀριθμὸς· πεπερασμένων γὰρ ἀριθμῶν·
 παντὸς δὲ πεπερασμένου πλείονα ἔστι λαβεῖν· τῶν ἄρα ἐν χρόνῳ ὄντων
 πλείων ἔστιν ἀριθμὸς κατὰ τὸν χρόνον.

p. 221^a30 Καὶ πάσχει δὴ τι ὑπὸ τοῦ χρόνου ἕως τοῦ ἧ δὲ 30
 κίνησις ἐξίστησι τὸ ὑπάρχον.

15 Δείξας ὅτι τὸ ἐν χρόνῳ ὄν περιέχεται ὑπὸ τοῦ χρόνου καὶ οὕτω
 περιέχεται, ὡς καὶ πρὸ αὐτοῦ εἶναι χρόνον καὶ μετ' αὐτό, προστίθησιν
 ἐφεξῆς, ὅτι καὶ πάσχει τὰ ἐν χρόνῳ ὄντα ὑπὸ τοῦ χρόνου. εἰκόθα-
 μεν γὰρ λέγειν ὅτι κατατήκει ὁ χρόνος καὶ γηράσκει πάντα ὑπὸ
 τοῦ χρόνου καὶ ἐπιλαυθάνεται διὰ τὸν χρόνον, ἅπερ ἔστιν οὐσίας 25
 20 καὶ ζωῆς καὶ γνώσεως φθαρτικά. οὐ γὰρ ἡμοίως λέγομεν ὅτι μεμά-
 θηκεν οὐδὲ νέον γέγονεν οὐδὲ καλὸν διὰ τὸν χρόνον, διότι φθορᾶς
 μᾶλλον αἴτιος ὁ χρόνος δοκεῖ ἀριθμὸς ὧν κινήσεως· ἡ δὲ κίνησις ἔκστασις
 τοῦ ὄντος ἔστι καὶ μεταβολή. ὥστε εἰκότως ὁ χρόνος κινήσεώς τι ὧν τὸ
 ἐν αὐτῷ ὄν ἐξίστησι τοῦ εἶναι καὶ μεταβάλλειν ποιεῖ ἀριθμὸς ὧν τῆς ἐκά-
 25 στου τῶν ὄντων ἐν αὐτῷ μεταβολῆς τε καὶ ἐκστάσεως· ἀσφαλῶς δὲ τὸ
 μᾶλλον προσέθηκε τῷ φθορᾶς γὰρ αἴτιος καθ' αὐτόν, καὶ διότι 40
 οὐδὲ τοῦ πάσχειν αἴτιος ὁ χρόνος αὐτῷ δοκεῖ ἀπλῶς τε καὶ καθ' αὐτόν
 εἶναι, ἀλλὰ κατὰ τοσοῦτον καθ' ὅσον τοῖς ἐν χρόνῳ οὔσι πᾶσι τὸ πάσχειν
 ὑπάρχει· ὁ γὰρ χρόνος δὲ καὶ ὅτι οὐ μόνον φθορᾶς, ἀλλὰ καὶ γενέσεως καὶ ἐκ-
 30 φάνσεως αἴτιος ἐδόκει τῷ εἰπόντι

ἄπανθ' ὁ μακρὸς κἀναρίθμητος χρόνος,

φύει τ' ἄδηλα καὶ φανέντα κρύπτεται,

καὶ οὐ μόνης λήθης ἀλλὰ καὶ μαθήσεως·

ὁ γὰρ χρόνος τί μ' εἰδέναί ποιεῖ

3 πᾶν τοῦ τόπου aF: πάντων τόπων E 7 λόγον om. E

sed in mrg. supplevit F¹ 12 τὸν (post κατὰ) om. F 13 πάσχειν a

15 περιέχεται iteravit F 16 καὶ (post ὡς) om. F καὶ (ante μετ') om. aF

27 οὐδὲ τοῦ πάσχειν αἴτιος] ὡς F καθ'αὐτό E 30 εἰπόντι Sophocli in Aiace

646. 647 34 τί μ'] τίνα F

λέγοντος ἔστιν ἀκούειν ἐκείνου. ὁ δὲ Σιμωνίδης τὸ σοφώτατον τῷ χρόνῳ 175^v περιῆψε· τούτῳ γὰρ ἔφη πάντας εὐρίσκειν καὶ μαυθάνειν, * * *, Εὐρηγὸς 45 δὲ ἐξ ἀμφοῖν πεποιήκε τὸ “σοφώτατόν τοι καὶ ἀμαθέστατον χρόνον”.

Καὶ αὐτὸς δὲ Ἀριστοτέλης ἔλεγεν ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ τὴν κίνησιν διττήν, 5 τὴν μὲν ἀπὸ εἶδους εἰς στέρησιν τὴν δὲ ἀπὸ στερήσεως εἰς εἶδος καὶ ἐξίστησιν οὖν ἡ κίνησις οὐκ ἀπὸ εἶδους μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ στερήσεως. διὰ τοῦτο δὲ μᾶλλον φθορᾶς αἴτιος, ὅτι τὰ μὲν γινόμενα εἰ καὶ ἐν χρόνῳ δοκεῖ γίνεσθαι, ἀλλ’ οὐ τί γε ὑπὸ χρόνου, ὅτι πρόδηλον τὸ ποιοῦν αἰτιῶν 10 ἄλλο ὄν παρά τὸν χρόνον οἷον ὁ οἰκοδόμος τῆς οἰκίας. τὰ δὲ φθειρόμενα 50 οὐ μόνον ἐν χρόνῳ φθειρεσθαι δοκεῖ, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ χρόνου, ὅταν μὴδὲν ἄλλο τοῦ φθειρεσθαι τὴν οἰκίαν αἴτιον φαίνεται. ὁμοίως δὲ μαυθάνει μὲν ὁ διδάσκαλος ποιεῖ, πρὸς δὲ λήθην ἀρκεῖν ὁ χρόνος δοκεῖ.

p. 221 b 3 “Ὡστε φανερόν ὅτι τὰ ἀεὶ ὄντα ἢ ἀεὶ ὄντα ἕως τοῦ οὐδὲ πάσχει οὐδὲν ὑπὸ τοῦ | χρόνου ὡς οὐκ ὄντα ἐν χρόνῳ. 175^v

15 Δείξας ὅτι ταῦτά ἐστιν ἐν χρόνῳ, ὧν πλείονα χρόνον ἔστι λαβεῖν, καὶ ὅτι πάσχει τὰ ἐν χρόνῳ ὑπὸ τοῦ χρόνου, οἷον πόρισμα τι ἐκ τῶν εἰρημένων συνάγει, ὅτι τὰ ἀεὶ ὄντα ἢ ἀεὶ ὄντα οὐκ ἔστιν ἐν χρόνῳ. οὔτε γὰρ περιέχεται ὑπὸ τοῦ χρόνου, ὡς εἶναι πλείονα χρόνον τοῦ εἶναι 20 αὐτῶν λαβεῖν, οὔτε πάσχει τι ὑπὸ χρόνου· τὸ δὲ ἢ ἀεὶ ὄντα προσέθηκε, 5 διότι ἡ ὑπαρξίς ἐστιν αὐτῶν ἢ παρισουμένη τῷ χρόνῳ, αἱ μέντοι κινήσεις αὐτῶν καὶ αἱ μεταβολαὶ ἐν χρόνῳ τῷ ἐκάστου αὐτῶν εἶναι πλείω λαβεῖν. τί οὖν ἡ αἰδῖος κινήσις; δειχθήσεται γὰρ αἰδῖος ἢ κυκλοφορία. ἄρα ἐν 25 χρόνῳ ἐστὶν ἢ οὐ; εἰ μὲν γὰρ μὴ ἐν χρόνῳ, οὐ πάσης κινήσεως ἀριθμὸς ὁ χρόνος, εἰ δὲ ἐν χρόνῳ, πῶς ἐν χρόνῳ τοῦτο, οὐ μὴ ὑπερβάλλει χρόνος; 30 ἢ ὅτι ἀεὶ ἄλλη καὶ ἄλλη καὶ οὐδέποτε κατ’ ἀριθμὸν ἢ αὐτῇ, διὰ τοῦτο ἔστι τῆς λαμβανομένης πλείονα χρόνον λαβεῖν. ὁ δὲ Θεμιστίσιος· “κἂν μὴ 10 περιττεύῃ, φησί, τῆς κινήσεως ὁ χρόνος μὴδὲ οὕτως αὐτὴν περιέχη, ἀλλ’ ὅτι γε ἀλλήλοις συνήρμωσται συμπαρακτεινόμενα καὶ συνετεροιούμενα καὶ 15 δεῖται ἀλλήλων, διὰ τοῦτό ἐστιν ἡ κίνησις ἐν χρόνῳ.” τάχα δὲ ἂν τις

1 Σιμωνίδης cf. fr. 19 p. 1123 Bergk. τὸ] τὸν a 2 τοῦτο F¹ πάντας πάντα Brandis post μαυθάνειν ex verbis ἐξ ἀμφοῖν apparet intercidisse velut Πάρων δὲ ὁ Πυθαγόρειος ἀμαθέστατον ἔτι ἐπιμαυθάνονται ὑπὸ χρόνου cf. p. 754, 15 Εὐρηγὸς] dieti acumen et Simonidis mentio ad Parium iuniorem quadrat poetam elegiacum eundemque sophistam 3 τὸ E: τὸν a: om. F τοι EF: τε a. si senarius agnoscendus est, legemus κάμαθέστατον; quamquam de Eueno senariorum scriptore nihil notum χρόνον] fortasse χρόνος 4 ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ cf. c. 1 p. 200^b 32 sqq. 5 εἰστέ- ρησιν E 6 ἡ κίνησις om. a 10 μὴδὲ E 11 αἰτιῶν F¹ 12 μὲν om. E 13 ἢ ἀεὶ ὄντα iteravit F 14 οὐδὲ] οὐ a οὐδὲν iteravit E ἐν τῷ χρόνῳ a 21 ἐκάστου E: ἐκάστης aF 22 κυκλοφορία libri 24 post χρόνος εἰ δὲ ἐν χρόνῳ deleta E 25 ἢ αὐτῇ aF Themistius p. 330, 14: δὴ αὐτῇ E 26 Θεμιστίσιος p. 330, 17 εἰ καὶ μὴ περιττεύει—περιέχει 28 συμπαρακτεινόμενα—ἀλλή- λων (29) om. Themistii nostra exempla

εἴποι ὅτι τούτου γε ἕνεκεν καὶ ὁ χρόνος ἔσται ἐν τῇ κινήσει. τὰ δὲ αἰδία 175^v
κατ' οὐσίαν λεγόμενα τὰ μὲν αἰεὶ ἅμα ὅλα ὄντα οἷα τὰ νοητὰ καὶ ὄντως ὄντα
καὶ τὴν ἐνέργειαν αἰεὶ ἅμα ὅλην ἔχει καὶ ὑπὲρ τὸν χρόνον ἐστὶ παντελῶς
ὑπὸ τοῦ αἰῶνος μετρούμενα. ἡ δὲ οὐράνιος οὐσία ὅτι μὲν κατ' οὐσίαν 15
ἀμετάβλητος ἐστὶ, πρόδηλον· εἰ μὲντοι μὴδὲ ἀλλοίωσιν ὑπομένει τινα,
δηλον ὅτι κίνησιν μηδεμίαν ἔχουσα μὴδὲ παράτασιν ἐν τῷ εἶναι ὑπὲρ χρόνον
ἐστὶ καὶ αὕτη. χρόνος γὰρ τῶν γινόμενων, οὐχὶ τῶν ὄντων μέτρον ἐστίν.
εἰ δὲ ἐστὶ τις αὐτοῖς ὑπ' ἀλλήλων ἐνδοιδομένη τελείωσις κατὰ τοὺς διαφέ-
ρους σχηματισμούς, ὡς ἐπὶ τῆς σελήνης ἐναργῶς ὁρῶμεν γινόμενον καὶ
10 ἔσιν ἄλλοτε ἄλλη γινόμενη αὐτὴ καὶ τῆς οὐσίας τελειωτική, δηλον ὅτι κατὰ
ταῦτα ὑπὸ χρόνου μετρηθῆσεται. τὸ γὰρ γενέσεως μετασχὼν ἔχειν τι δεῖ 20
πάντως γινόμενον καὶ ἀπολλύμενον, ἀλλ' οὐ κατ' οὐσίαν ἀνάγκη. τῷ δὲ
Ἀριστοτέλει καὶ τοῖς ἀπ' αὐτοῦ ἐκ τῶν ἐναργῶν αἰεὶ φιλοσοφοῦσιν ἀρέσκει
τὴν μὲν οὐσίαν τῶν οὐρανίων καὶ ἀγένητον καὶ ὑπὲρ χρόνον εἶναι, τὰς δὲ
15 κινήσεις χρονίζεσθαι. καὶ μήποτε ἄμεινον λέγειν, ὅτι τῶν μὲν ἄκρων οἶον
τῶν πάντη ἀκινήτων καὶ τῶν πάντη μεταβαλλομένων τῶν μὲν αἰῶν τῶν
δὲ χρόνος μέτρον ἐστί, τῶν δὲ μέσων οἶον ψυχῆς καὶ τῶν αἰδίων σωμα- 25
των ἄλλα τινα μέσα μέτρα μὴ τυχόντα ὀνομάτων.

p. 221^b:7 Ἐπειδὴ ἐστὶν ὁ χρόνος μέτρον κινήσεως ἕως τοῦ ἀλλ' 33
20 ἢ κινήσεις αὐτοῦ ποσὴ τις.

Μέχρι τοῦδε μέτρον κινήσεως τὸν χρόνον εἰπὼν προστίθησιν εἰκότως,
ὅτι καὶ ἡρεμίας μέτρον ὁ χρόνος ἐστὶ καὶ διὰ τοῦτο ἐπειδὴ κινήσεως· ὁ 35
γὰρ παρασυναπτικός σύνδεσμος ὁ ἐπειδὴ τοῦτο δηλοῖ. εἰ γὰρ ἡ ἡρεμία
στέρησις ἐστὶ κινήσεως, τὰ δὲ αὐτὰ κριτικά τε καὶ μετρητικά τῶν τε ἕξεών
25 ἐστὶ καὶ τῶν στερήσεων, ὥσπερ φωτὸς καὶ σκότους ἡ ὄψις καὶ φωνῆς καὶ
ἡσυχίας ἡ ἀκοή καὶ τοῦ εὐθέως καὶ στρεβλοῦ ὁ κανὼν, εἰκότως τὸ τὴν κί-
νησιν μετροῦν καὶ τὴν ταύτης στέρησιν τὴν ἡρεμίαν μετρήσει· κατὰ συμ-
βεβηκὸς δὲ ταύτην· τὴν μὲν γὰρ κίνησιν καθ' αὐτὸ ὁ χρόνος μετρεῖ (ἐν
τούτῳ γὰρ αὐτοῦ ἡ οὐσία), κατὰ συμβεβηκὸς δὲ καὶ τὴν ἡρεμίαν καὶ κατὰ 40
30 τὴν πρὸς τὴν κίνησιν ἀναφορὰν μετρεῖ. μετρεῖ γὰρ αὐτῆς τὸ ὅσον οὐ κε-
κίνηται, ὡς καὶ αὐτὸς ἐρεῖ. ἐστὶ γὰρ τις χρόνος, ὃν ἡρεμεῖ τὸ ἡρεμοῦν,
οὗ πλείονα λαβεῖν ἐστίν. ἡρεμεῖν γὰρ ἐκεῖνα λέγεται τὰ καὶ κινεῖσθαι
πεφυκότα. καὶ ὁ μὲν Ἀλέξανδρος ἀριθμὸν τῆς ἡρεμίας τὸν χρόνον φησίν,
ὅτι συμβεβηκε τῇ κινήσει ἢ στέρησις τῆς κινήσεως, ἧς καθ' αὐτὸ ἀριθμὸς

4 ὅτι] ἐστὶ E 7 καὶ αὐτὴ F οὐχί] οὐ F 11 ὑπὸ τοῦ χρόνου aF 14 καὶ
(ante ὑπὲρ) ὁμ. F 18 μέσα om. F¹ 19 ἐπειδὴ Simplicius v. 23 et Aristotelis
meliores libri a Bekkero collati secundum 'Authenticam': ἐπειδὴ δὲ Themistius p. 330,26:
ἐπεὶ δὲ Simplicii libri in lemmate post κινήσεως add. τὸν χρόνον—εἰκότως (v. 21)
sed del. E 20 τις E ut Aristotelis codex H cf. Themistius p. 331,18: om. a
22 ὁ γὰρ] οὐ γὰρ E 25 ἡ (post σκότους) om. E ὄψις] primo scripserat καὶ E
26 ante στρεβλοῦ add. τοῦ aF 29 αὐτοῦ aF: καὶ E 31 ἐρεῖ cf. Alexander
p. 746,25 32 τὰ κενεῖσθαι E

ἔστιν ὁ χρόνος· ὁ δὲ Θεμιστίσιος τῶν κινήσεων ἄλλην μετρεῖν. “ἡ γὰρ νύξ 175^v
 μέτρον μὲν καθ’ αὐτὴν τῆς τοῦ ἡλίου φορᾶς τῆς ὑπὸ γῆν, κατὰ συμβε- 45
 βηκὸς δὲ καὶ τῆς τῶν ζώων ἡρεμίας.” λέγεται δὲ ἂν τάχα καὶ ἄλλως.
 ἐπειδὴ γὰρ πᾶσα ἡρεμία μεταξὺ δυεῖν κινήσεων ἐστίν, ἅς καθ’ αὐτὸ μετρεῖ
 5 ὁ χρόνος, καὶ ἔστι τὸ μὲν πρότερον νῦν πέρας ὃν τῆς προτέρας κινήσεως,
 τὸ δὲ ὕστερον ἀρχὴ τῆς δευτέρας, τὸ μεταξὺ διάστημα χρόνος ἂν εἴη τοῦ
 διαστήματος τῆς μεταξὺ ἡρεμίας μετρητικὸς κατὰ συμβεβηκός, ὅτι συμ-
 βέβηκε μεταξὺ δυεῖν κινήσεων ἡρεμίαν εἶναι. ἀλλὰ πῶς ὁ χρόνος ἐν τούτῳ
 οὐσιωμένος ἐν τῶν ἀριθμῶς εἶναι καὶ μέτρον κινήσεως καὶ τὴν ἡρεμίαν 50
 10 στέρησιν οὐσαν τῆς κινήσεως μετρεῖ; ἔσται γὰρ καὶ ἡ ἡρεμία κινήσεις,
 εἴπερ τὸ μετρούμενον ὑπὸ χρόνου κινήσεις ἐστίν. ταύτην οὖν λύων τὴν ἔν-
 στασίν φησιν· οὐκ ἀνάγκη τὸ ἐν χρόνῳ ὃν κινεῖσθαι· οὐ γὰρ κινήσεις
 ὁ χρόνος, ἀλλ’ ἀριθμῶς κινήσεως καὶ συμβεβηκός τι. οὐκ εἴ τι δὲ
 ἐν τῶν συμβεβηκότητι, ἥδη καὶ ἐν ἐκείνῳ ᾧ τοῦτο συμβέβηκεν. οὐ γὰρ εἴ
 15 τι ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ἥδη καὶ ἐν τῇ φορᾷ τοῦ ἡλίου, εἴπερ ἡμέρα ἐστὶ τοσόσδε
 χρόνος ὁ τῆς τοσόσδε τοῦ ἡλίου κινήσεως ἀριθμῶς. ὥστε οὐκ ἀνάγκη |
 κινεῖσθαι τὴν ἡρεμίαν, ἅν ἐν τῶν ἀριθμῶν τῆς κινήσεως τῶν χρόνῳ εἶναι 176^v
 οὐ κεκώλυται. λέγομεν γὰρ ὅτι ὁ κάμων ἐν τοσούτῳ χρόνῳ ἡρέμησε.
 καὶ γὰρ ὁ κανὼν κριτήριον καθ’ αὐτὸν τῶν εὐθέων ὑπάρχων, κατὰ συμ-
 20 βεβηκὸς κρίνει καὶ τὰ στρεβλά.

Εἰπὼν δὲ ὅτι καὶ τὸ ἡρεμοῦν ἐν χρόνῳ, τί τὸ ἡρεμοῦν λέγει, ὅτι οὐ
 πᾶν τὸ ἀκίνητον. εἰ γὰρ τοῦτο, οὐ πάσης ἦν ἡρεμίας μέτρον ὁ χρόνος·
 οὐ γὰρ δὴ καὶ τῆς αἰδίου ἀκινήσεως, ἐπεὶ μὴ περιέχει αὐτῆς τὸ εἶναι. 5
 ἀλλ’ ἔστιν ἡρεμοῦντα ταῦτα, ὡς εἴρηται, ὅσα πεφυκὸτα κινεῖσθαι ἐστέρην-
 25 ται τοῦ κινεῖσθαι· τὸ δὲ πεφυκὸς κινεῖσθαι οὐκ αἰδίου ἔχει τὴν ἀκινήσιαν.
 εἶτα καὶ τί τὸ ἐν χρόνῳ προστίθῃσιν, ὅτι ὥσπερ τὸ ἐν ἀριθμῶν ἐστὶ τὸ
 εἶναι τίνα ἀριθμὸν τοῦ πράγματος καὶ μετρεῖσθαι αὐτοῦ τὸ
 εἶναι τῶν ἀριθμῶν ἐν ᾧ ἐστίν, οὕτω καὶ τὸ ἐν χρόνῳ τὸ ὑπὸ χρόνου
 μετρεῖσθαι τὸ εἶναι αὐτοῦ. ἐφ’ οἷς προστίθῃσιν, ὅτι καὶ τὸ ἡρεμοῦν καθὸ
 30 ἡρεμοῦν μετρήσει ὁ χρόνος, ὥσπερ καὶ τὸ κινούμενον καθὸ κινούμενον. 10
 ἀλλ’ οὐ τὸ ὑποκειμένον μετρεῖ, ἀλλὰ τὴν κίνησην καὶ τὴν ἡρεμίαν αὐτῶν.
 “ὥστε, φησὶν Ἀλέξανδρος, καὶ τῶν αἰδίων τὰς κινήσεις, ἀλλ’ οὐχι τὰς τῶν
 κινουμένων οὐσίας μετρήσει ὁ χρόνος.” τινῶν δὲ ἐκ τῶν ἐνταῦθα εἰρη-
 μένων ἑλλιπῆ λεγόντων εἶναι τὸν ἀποδοθέντα τοῦ χρόνου ὀρισμὸν (ἔδοι
 35 γὰρ φασὶ μὴ μόνον κινήσεως αὐτὸν ἀλλὰ καὶ ἡρεμίας ἀριθμὸν ἀφορίσασθαι)
 ἐπισκῆπτων ὁ Ἀλέξανδρος “ὡς ἴσον, φησὶν, ὃν τὸ ἀριθμὸν κινήσεως τῶν

1 Θεμιστίσιος p. 331,7

2 τῆς φορᾶς τοῦ ἡλίου Themistius

3 καὶ τῆς ἡσυχίας

τῶν ζώων Themistius

5 ὁ χρόνος scripsi: ὁ χοροὸς E: om. aF

9 post ἡρε-

μίας add. εἶναι—ἐν τούτῳ (8) sed del. E

13 εἴ τι δὲ aF et Themistius p. 330,27:

ἔστι δὲ τὸ E

19 καθ’ αὐτὸ E

26 τὸ ἐν aF: τῶ E: fortasse τὸ εἶναι ἐν cf.

p. 744,9

27 τίνα om. F

τὸ εἶναι αὐτοῦ Aristoteles

28 τῶν ἀριθμῶν—τὸ

εἶναι (29) om. E

31 post ἀλλὰ add. καὶ F

32 τὰς κινουμένους οὐσίας E

35 κινήσεως] κινήσεις E

αὐτὸν om. hic F

ἡρεμίας αὐτὸν ὀρίσασθαι F

36 post ἐπισκῆπτων add. φησὶν F

ἴσον] ταυτὸν F

μέτρον κινήσεως, οὕτως ἀκούουσι τοῦ ἀριθμοῦ κινήσεως. διὸ ἀξιοῦ- 176r
 σιν, ἐπεὶ μέτρον καὶ ἡρεμίας ἐστίν, οὐ μόνον κινήσεως, καὶ τοῦτο τῷ λόγῳ 15
 προστίθεσθαι. οὐ μὴν ταῦτόν ἐστιν. οὐ γὰρ ἐν τῷ μετρεῖν τὴν κίνησιν
 ὁ χρόνος ἔχει τὸ εἶναι. ἀλλὰ τοῦτο μὲν αὐτῷ συμβέβηκε· τὸ δὲ εἶναι
 5 αὐτῷ καὶ ἡ οὐσία ἐν τῷ ἀριθμῆσθαι τὸ ἐν κινήσει πρότερον καὶ ὕστερον
 καθὸ πρότερον καὶ ὕστερον, ὃ οὐκ ἔστιν ἐν ἡρεμίᾳ. οὐ γὰρ καὶ ταύτῃ ἐν
 τῇ μεταβάσει τῇ ἀπὸ προτέρου τινὸς ἐπὶ τι δεύτερον καὶ μετ' αὐτὸ τὸ
 εἶναι, ὥσπερ τῇ κινήσει. καὶ τοῦτο σαφῶς ἐδήλωσεν εἰπὼν ἐν ἀριθμῷ 20
 δὲ κινήσεως ἐνδέχεται εἶναι καὶ τὸ ἡρεμοῦν. τὸ δὲ εἶναι ἐν
 10 ἀριθμῷ ἐστὶ τὸ εἶναι τινα ἀριθμὸν τοῦ πράγματος". ταῦτα τοῦ
 Ἀλεξάνδρου λέγοντος θαυμάζειν ἔπεισέ μοι, πῶς λέγει τὴν ἡρεμίαν μὴ
 ἔχειν τὸ πρότερον καὶ ὕστερον ὥσπερ τὴν κίνησιν. εἰ γὰρ μὴ εἶχεν, ἀλλὰ
 συνῆπται τὸ πρότερον νῦν τῷ ὑστέριῳ, οὐκ ἂν ἦν ἔννοια χρόνου ἐν ἡρεμίᾳ
 ὥσπερ οὐδὲ ἐν κινήσει. εἰ δὲ ἔστι τὸ πρότερον καὶ ὕστερον καὶ μεταβάσις
 15 ἂν ἐκείνης ἐπὶ τοῦτο καὶ τοῦ προτέρου φθειρομένου τὸ ὕστερον ἐπιγίνεται, 25
 πῶς οὐκ ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχει καὶ ἡρεμία καὶ κινήσις τις καὶ ἐν
 αὐτῇ οὐσα φανήσεται; μήποτε οὖν διττὴ ἡ κίνησις ἢ μὲν ἀντικειμένη τῇ
 ἡρεμίᾳ, ἢ δὲ καὶ αὐτὴ ὑπάρχουσα παρατάσις οὐσα τοῦ εἶναι τῆς ἡρεμίας.
 ὥσπερ γὰρ καὶ τῶν ἄλλων πάντων τῶν ἐν γενέσει τὴν ῥοὴν τῆς ὑπάρξεως
 20 τὸ εἶναι πρότερον ἐκαλοῦμεν, καὶ τῆς ἡρεμίας τὸ εἶναι ἐν ῥοῇ ἐστὶ καὶ
 παρατάσει. διὸ καὶ Ἀριστοτέλης καίτοι ἐν ἀρχῇ κατὰ συμβεβηκὸς εἰπὼν
 μετρεῖσθαι τὴν ἡρεμίαν ὑπὸ τοῦ χρόνου ὅμως προελθὼν φήσει· μετρή- 30
 σει δὲ ὁ χρόνος τὸ κινούμενον καὶ τὸ ἡρεμοῦν, τὸ μὲν ἧ κι-
 νούμενον τὸ δὲ ἧ ἡρεμοῦν. τὴν γὰρ κίνησιν αὐτῶν καὶ τὴν
 25 ἡρεμίαν. πῶς ἂν τις. τούτεστι τὴν παρατάσιν ἐκατέρας μετρήσει ἐκείνην
 τὴν κατὰ τὸ εἶναι, τούτεστι τὴν γένεσιν καὶ τὴν ῥοήν. καὶ μήποτε διὰ
 τοῦτο κατὰ συμβεβηκὸς εἶπε τὴν ἡρεμίαν ὑπὸ τοῦ χρόνου μετρεῖσθαι.
 ὅτι οὐχ ὡς ἡρεμία ἀπλῶς, ἀλλὰ κατὰ τὸ εἶναι τὸ γενητὸν αὐτῆς, ὥσπερ
 καὶ ἡ κίνησις καὶ τὰ ἄλλα εἶδη κατὰ τοῦτο χρονίζονται. πλὴν ἐπειδὴ
 30 ἐπὶ τῆς κινήσεως ταυτὸν ἐστὶ κίνησις καὶ τὸ εἶναι τῆς κινήσεως, εἰκότως 35
 τῇ κινήσει καθ' αὐτὸ ὑπάρχειν ὁ χρόνος δοκεῖ. ὅτι δὲ στέρησιν κινήσεως
 τὴν ἡρεμίαν οὐχ ὡς τὸ στρεβλὸν τοῦ εὐθέως καὶ ὅλως τὰ παρὰ φύσιν
 τῶν κατὰ φύσιν, ἀλλ' ὡς τὴν ἀπουσίαν τοῦ πεφυκότος λέγει κατὰ φύσιν
 καὶ αὐτὴν οὐσαν, ὁῦλον, εἰ καὶ τὴν φύσιν ὀριζόμενος ἀρχὴν καὶ αἰτίαν οὐ
 35 μόνον κινήσεως, ἀλλὰ καὶ ἡρεμίας αὐτὴν ἔλεγε καθ' αὐτό. καὶ γὰρ τῆς

1 τοῦ] τὸ E 4 τὸ εἶναι ἔχει aF 5 ἡ (post καὶ) om. E 6 δ om. F
 8 post τοῦτο add. φησί F 9 δὲ (post ἀριθμῷ) om. F εἶναι (post δὲ)
 om. E 10 ἐστὶ om. a 12 γάρ] καὶ E 13 χρόνου ἔννοια a 14 τὸ
 (post ἔστι) om. E καὶ τὸ ὕστερον aF 15 ἐκείνης] suspicor ἐκείνου φθει-
 ρομένου] γνομμένου F 18 οὐσα om. F 19 καὶ (post γάρ) om. E 21 διὸ
 καὶ ὁ aF 22 φήσει E: φησι aF 23 τὸ μὲν ἧ [ἡ utrobique E] libri: ἧ τὸ
 μὲν Aristoteles 24 ἧ (ante ἡρεμοῦν) om. Aristoteles αὐτῶν μετρήσει Aristo-
 oteles 26 μηδέποτε E 30 ταυτὸν—κινήσεως om. E 35 ἔλεγε καθ'
 αὐτὴν a

ἡρεμίας ἢ φύσει αἰτία. διὰ τοῦτο δὲ ἕως στάσιν αὐτὴν οὐκ ἐκάλεσε διὰ 176^ο
τὸ βούλεσθαι ἰδίῳ ὀνόματι καλέσαι τὴν στάσιν, εἰς τὴν καὶ ἀφ' ἧς μετα- 40
βάλλει ἢ κίνησις. καὶ γὰρ καὶ τὰ ἀεὶ ἀκίνητα μένοντα ὡς οἱ πόλοι καὶ
ὁ ἄξων τοῦ παντὸς ἐστάναι μὲν λέγονται, ἡρεμεῖν δὲ οὐκέτι, ὅτι τὸ ἡρεμεῖν
5 προσήκει τοῖς κινουμένοις ποτέ.

p. 221^b20 Ὡστε ὅσα μῆτε κινεῖται μῆτε ἡρεμεῖ οὐκ ἔστιν ἐν
χρόνῳ ἕως τοῦ ὁ δὲ χρόνος κινήσεως καὶ ἡρεμίας μέτρον.

Εἰπὼν πρότερον τίνα τὰ ἐν χρόνῳ, ὅτι τὰ κινούμενα καὶ ἡρεμοῦντα 45
καὶ τὰ ποτὲ μὲν ὄντα ποτὲ δὲ μὴ ὄντα, ὧν καὶ ὑπερβάλλει χρόνος, ἐν
10 τούτοις δείκνυσι τίνα οὐκ ἔστιν ἐν χρόνῳ ὅτι ὅσα μῆτε κινεῖται μῆτε
ἡρεμεῖ οὐκ ἔστιν ἐν χρόνῳ, καὶ ἐφεξῆς ὅτι οὔτε τὸ μὴ ὄν πάντη
οὔτε τὸ αἰδίως ὄν, ἀλλ' ἐκεῖνα ὧν γένεσις ἐστὶ καὶ φθορά. ὅτι δὲ ὅσα
μῆτε κινεῖται μῆτε ἡρεμεῖ οὐκ ἔστιν ἐν χρόνῳ δείκνυσιν οὕτως·
εἰ μέτρον κινήσεως καὶ ἡρεμίας ἐστὶν ὁ χρόνος, ἢ μῆτε κινεῖται μῆτε ἡρεμεῖ
15 ταῦτα οὐκ ἔστιν ἐν χρόνῳ· ἐστὶ δὲ μῆτε κινούμενα μῆτε ἡρεμοῦντα τὰ 50
ἀκίνητα τῇ ἑαυτῶν φύσει καὶ δηλονότι τὰ κατὰ πᾶσαν κίνησιν ἀκίνητα.
καὶ ὁ μὲν συλλογισμὸς ἐστὶν ἐν δευτέρῳ σχήματι τοιούτους· τὰ ἐν χρόνῳ
ὄντα μετρεῖται ὑπὸ χρόνου· τὰ μῆτε κινούμενα μῆτε ἡρεμοῦντα οὐ μετρεῖ-
ται ὑπὸ χρόνου· καὶ τὸ συμπέρασμα, ὅτι τὰ μῆτε κινούμενα μῆτε ἡρε-
20 μοῦντα οὐκ ἔστιν ἐν χρόνῳ. τούτων δὲ τὴν μὲν μεῖζονα πρότασιν τέθεικεν
διὰ τοῦ τὸ μὲν γὰρ ἐν χρόνῳ ἐστὶ τὸ μετρεῖσθαι χρόνῳ, τὴν δὲ
ἐλάττωνα τὴν λέγουσαν | 'τὰ μῆτε κινούμενα μῆτε ἡρεμοῦντα οὐ μετρεῖται 176^ο
ὑπὸ χρόνου' αὐτὴν μὲν οὐ τέθεικε, τὴν δὲ κατασκευαστικὴν αὐτῆς τὴν
λέγουσαν 'ὁ δὲ χρόνος κινήσεως καὶ ἡρεμίας μέτρον ἐστίν', ὧ δαῖ
25 προσυπακοῦσαι τὸ 'μόνων' ὡς ἤδη δεδειγμένων. εἰ δὲ τούτων μόνων,
ὁῦλον ὅτι ἀληθές ἐστίν, ὅτι τὸ μῆτε κινούμενον μῆτε ἡρεμοῦν οὐ μετρεῖται
ὑπὸ χρόνου· ἐπειδὴ δὲ τῶν ὄντων τὰ μὲν ἐστὶν ἀκίνητα, τὰ δὲ ἀκίνητα, 5
τὰ δὲ ποτὲ κινούμενα καὶ ποτὲ ἡρεμοῦντα, ὁῦλον ὅτι τὰ μὲν ἀκίνητα παν-
τελῶς οὐκ ἔστιν ἐν χρόνῳ, τὰ δὲ ἀεὶ καὶ τὰ ποτὲ κινούμενα καὶ τὰ ἡρε-
30 μοῦντα ἐν χρόνῳ ἐστίν. ὅσα δὲ μῆτε αἰδίως μῆτε ποτὲ κινεῖται, ταῦτα
οὐκ ἔστιν ἐν χρόνῳ. ὁῦλον δὲ ὅτι τὰ ποτὲ κινούμενα ταῦτ' ἐστὶ τὰ καὶ
ποτὲ ἡρεμοῦντα. ἀλλὰ πῶς ὁ χρόνος κινήσεως καὶ ἡρεμίας μέτρον ἐστίν;

8 ὅτι τὰ om. F 9 δὲ (ante μῆ) om. E 11 ἐφεξῆς cf. p. 221^b23 ὅτι
EF: om. a οὔτε aF²: οὔτος F¹: om. E 12 τὸ αἰδίως ὄν aF (cf. p. 746, 13;
τὰ αἰδία ὡς ὄντα ἀεὶ E' 15 κινούμενα aF: κινούμενα E 18 μῆτε κινούμενα
om. E 20 πρότασιν aF: πρότερα E 21 τοῦ τὸ μὲν] τοῦτο F' ἐν χρόνῳ
εἶναι ἐστὶ τὸ μετρεῖσθαι χρόνῳ Aristotelis plerique codices [E' deficit] 23 κατασκευῆν

scripturus erat, sed corr. E 25 δεδειγμένων a: δεδειγμένων^ο F: δεδειγμένων E
26 ἀληθές ὁῦλον ὅτι ἐστὶ τὸ μῆτε E 27 ὑπὸ τοῦ χρόνου aF 29 post ἡρεμοῦντα
iterabat ὁῦλον ὅτι κτλ. (28) sed del. E 31 τὰ (post ὅτι) ox τὴν corr. F

οί μὲν γὰρ λέγοντες κινήσεως μέτρον εἶναι καθ' αὐτό, τῆς δὲ ἡρεμίας ὡς 176^v
 στερήσεως οὐσης κινήσεως, εἰκότως μόνων τούτων μέτρον εἶναι λέγουσιν. 10
 οἱ δὲ κινήσεως μὲν μόνης μέτρον εἶναι τὸν χρόνον λέγοντες, τῆς δὲ ἡρε-
 μίας κατὰ τὸ εἶναι καὶ ταύτης ἐν βροῇ θεωρούμενον, ὁῦλον ὅτι οὐ μόνης
 5 ἡρεμίας, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων πάντων τῶν ἐν γενέσει, ὡς αὐτὸς εἶπε, μέτρον
 ἔσται ὁ χρόνος κατὰ τὸ εἶναι. τῆς γὰρ κατὰ τὴν βροῆν τοῦ εἶναι κινήσεως
 ἔστι μέτρον ὁ χρόνος κυρίως, ἥτις ἴδιός ἐστι τῆς γενέσεως. ἀλλ' ἕως
 ἐπειδὴ πάντα τὰ ἐν γενέσει ἢ κινεῖται ἢ ἡρεμεῖ, ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι ταῦτα
 μόνα ἐν χρόνῳ ἔσται.

10 p. 221^b23 Φανερόν οὖν ὅτι οὔτε τὸ μὴ ὄν ἔσται πᾶν ἐν χρόνῳ 15
 ἕως τοῦ καὶ ἔστι γενέσεις καὶ φθορὰ αὐτῶν. 25

Ἔτι μὲν ἐπιμένει διαριθρῶν τίνα τὰ ἐν χρόνῳ ἔστιν ἢ οὐκ ἔστιν, καὶ
 δείκνυσαι νῦν, ὅτι οὔτε τὰ πάντη μὴ ὄντα ἐν χρόνῳ ἔστιν οὔτε τὰ αἰδιῶς
 ὄντα οὐδὲ ὅλως ὦν μὴ ὑπερβάλλει χρόνος, ἀλλ' ἐκείνα μόνα ὧν ἔστι γέ-
 15 νεσις καὶ φθορὰ· σαφεστέρην δὲ διὰ τούτων ποιεῖ τὴν ἔνοιαν τὴν ἔχει
 περὶ τοῦ χρόνου. λέγει δὲ ὅτι οὔτε τὰ μὴ ὄντα πάντα ἔστιν ἐν χρόνῳ,
 ἀλλὰ τινά. τῶν γὰρ μὴ ὄντων τὰ μὲν παρῆλθεν οἶον Ὀμηρος ὁ ποιητής,
 τὰ δὲ μέλλει οἶον ἔλλειψις, τὰ δὲ καὶ παρῆλθε καὶ μέλλει ὡς πόλεμος 30
 καὶ ἔλλειψις. καὶ ταῦτα μὲν πάντα ἐν χρόνῳ δειχθήσεται. ἔστι δὲ τίνα
 20 τῶν μὴ ὄντων, ὅσα μὴ ἐνδέχεται εἶναι, ὡσπερ καὶ τὴν διάμετρον σύμμετρον
 εἶναι τῇ πλευρᾷ οὐκ ἐνδέχεται ὅλως εἶναι. ταῦτα οὖν οὐκ ἔστιν ἐν χρόνῳ.
 καὶ τὴν αἰτίαν προστίθισιν. ἐπειδὴ γὰρ μέτρον ἔστιν ὁ χρόνος κινήσεως
 μὲν καθ' αὐτό, τῶν δὲ ἄλλων κατὰ συμβεβηκός. ἄλλα δὲ λέγει τὴν
 25 τε ἡρεμίαν αὐτὴν καὶ τὰ κινούμενα καὶ ἡρεμοῦντα αὐτά, ὧν τὴν μὲν ἡρε-
 μίαν καὶ αὐτὴν ὁ χρόνος μετρεῖ "μετρῶν, φησὶν Ἀλέξανδρος, τὸ ὅσον οὐ 35
 κενίηται τοῦ ἡρεμοῦντος", οἶμαι δὲ ὅτι καὶ τὴν τοῦ εἶναι τῆς ἡρεμίας
 παράτασιν. καὶ διὰ τοῦτο φησι κατὰ συμβεβηκός, ὅτι κατὰ τὴν ἐπὶ
 τὴν κίνησιν ἀναφοράν. τὰ δὲ ὑποκαίμενα τῇ τε κινήσει καὶ τῇ ἡρεμίᾳ οὐδὲ
 τὴν ἀρχὴν αὐτὰ μετρεῖ, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός ταῦτα λέγεται μετρεῖν τῇ
 30 τοῖς μετρούμενοις ὑπὸ τοῦ χρόνου τῇ τε κινήσει καὶ τῇ ἡρεμίᾳ ταῦτα
 συμβεβηκέναι τῇ εἶναι ἀνθρωπον ἢ ἵππον τὸ κινούμενον ἢ ἡρεμοῦν. ἐπεὶ 40
 οὖν μόνα μετρεῖ ὁ χρόνος κίνησιν καὶ ἡρεμίαν, ὁῦλον ὡς ὧν τὸ εἶναι
 μετρεῖται, ταῦτα ἐν τῇ κινεῖσθαι ἢ ἡρεμεῖν ἔξει τὸ εἶναι. τοιαῦτα δὲ
 ἔστι τὰ γενητὰ καὶ φθορτὰ καὶ ὅλως ὅσα ὅτε μὲν ὄντα, ὅτε δὲ μὴ.
 35 διὸ καὶ περιέχεται ταῦτα ὑπὸ τοῦ χρόνου. ἔστι γὰρ χρόνος τις πλείων,

1 καθ' αὐτόν a ὡς om. E 2 μόνον aF 3 τὸν χρόνον om. F
 6 ἔσται E: ἐστὶν aF 10 οὔτε] οὐδὲ a ex Aristotele cf. v. 13 et p. 745, 11 12 μὲν
 om. a 13 νῦν aF: οὖν E ὅτι om. F 14 μὴ om. aF 18 μέλλει
 (utroque loco) E: μένει aF 19 καὶ ἔλλειψις E πάντη a 24 αὐτὴν
 om. E 25 φησὶν ὁ aF οὐκ ἐκκίηται E 31 τῇ εἶναι] τὸ εἶναι E
 34 καὶ (ante ὅλως) om. E

ὅς ὑπερέχει τοῦ μετροῦντος τὴν οὐσίαν αὐτῶν. τῶν οὖν μὴ ὄντων, 176^v
 ὅσα μὲν τοιαῦτά ἐστιν ὡς γεγονέναι ποτὲ ἢ ἔσσεσθαι ἢ καὶ γεγονέναι καὶ
 ἔσσεσθαι, τούτων τὸν τοῦ μὴ εἶναι χρόνον ὑπερέχει ὁ χρόνος. καὶ γὰρ ὁ
 ἐν ᾧ ἦν ἢ ἐν ᾧ ἔσται χρόνος ἐστί. διὸ τὰ τοιαῦτα τῶν μὴ ὄντων ἐσται 45
 5 ἐν χρόνῳ. εἰπὼν δὲ τὸ οἶον τῶν μελλόντων προσέθηκε τὸ ἐφ' ὀπό-
 τερα περιέχει. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν γεγονότων ὑπὸ τοῦ παρεληλυθότος
 χρόνου ὄντος, ἐν ᾧ ἔτυχον ὄντα, τὸ μὴ εἶναι αὐτῶν περιέχεται ἦτοι ὁ
 χρόνος ὁ τούτου μετρητικός· διὸ ἐν χρόνῳ τὰ οὕτω μὴ ὄντα. ἐπὶ δὲ τῶν
 ἐσομένων ὑπὸ τοῦ μέλλοντος. ὁ γὰρ ἐν ᾧ ἔσται χρόνος μετὰ τοῦ ἐν ᾧ 10
 οὐκ ἐστὶ πλείων ἐστὶ τοῦ ἐν ᾧ οὐκ ἐστίν. διὸ καὶ ταῦτα ἐν χρόνῳ. ὅσα
 δὲ πρότερον μὲν ἦν καὶ ὕστερον ἐσται, νῦν δὲ οὐκ ἐστίν, οἷον ἔκλειψις ἢ 50
 ὀυσημεῖα ἢ πόλεμος, τούτων ὁ τοῦ μὴ εἶναι χρόνος ἐπ' ἀμφοτέρα περιέ-
 χεται· καὶ γὰρ ὑπὸ τοῦ παρεληλυθότος, ὅτι ἐν ἐκείνῳ ἦν, καὶ ὑπὸ τοῦ
 μέλλοντος, ὅτι ἐν ἐκείνῳ ἔσται. καὶ πλείων ἐκάτερος τοῦ ἐν ᾧ μὴ ἐστὶ
 15 μόνου ὅ τε μετὰ τοῦ παρεληλυθότος καὶ ὁ μετὰ τοῦ μέλλοντος. διὸ καὶ
 ἐπὶ τῶν τοιούτων ἐστὶ τὸ μὴ εἶναι αὐτῶν ἐν χρόνῳ ὥσπερ καὶ τὸ εἶναι.
 ὑπερβάλλει γὰρ ἐκατέρου χρόνος, καὶ διὰ τοῦτο περιέχεται ὑπὸ χρόνου καὶ
 ἐν χρόνῳ ἐστίν. ὦν δὲ ἀδύνατος ἢ ὑπαρξίς τούτων τὸ μὴ εἶναι οὐκ 177^v
 ἐστίν ἐν χρόνῳ. τίνα δὲ ταῦτά ἐστι, πρότερον μὲν ἐπὶ παραδείγματος εἶπεν
 20 ὥσπερ τὸ τὴν διάμετρον εἶναι τῆ πλευρᾷ σύμμετρον, νῦν δὲ καὶ
 διὰ καθολικοῦ κανόνος παρέδωκεν. ὦν γὰρ αἰδία τὰ ἀντικείμενα, ταῦτα
 ἀδύνατον αὐτὰ εἶναι. ἐπεὶ οὖν αἰδίως τε καὶ ἀναγκαίως ἀσύμμετρος ἢ
 25 διάμετρος τῆ πλευρᾷ, τὸ σύμμετρον αὐτὴν εἶναι ἀδύνατόν ἐστι. πάλιν δὲ
 τίνα ἐστὶ τὰ δυνάμενα καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι, κανονικῶς παραδέδωκεν
 εἰπὼν ὅσων τὰ ἐναντία μὴ ἀεὶ ἐστίν, ἀλλὰ ποτὲ δηλονότι. εἰ μὲν γὰρ
 ἀεὶ ἦν τὰ ἐναντία, οὐδέποτε ἂν ἦν αὐτά· εἰ δὲ μὴ ἦν τὰ ἐναντία αὐτοῖς,
 αὐτὰ ἂν ἦν ἀεὶ. εἰ δὲ ποτὲ μὲν ἐστὶ ποτὲ δὲ μὴ ἐστὶ τὰ ἐναντία, καὶ
 αὐτὰ ποτὲ μὲν ὄντα ποτὲ δὲ μὴ ὄντα γινόμενα ἂν εἶη καὶ φθειρόμενα.
 ὅτε μὲν γὰρ ἐστὶ τὰ ἐναντία, αὐτὰ οὐκ ἐστίν, ὅτε δὲ μὴ ἐστίν ἐκεῖνα,
 30 ταῦτα ἐστί.

p. 222^a 10 Τὸ δὲ νῦν ἐστὶ συνέχεια χρόνου ἕως τοῦ τὸ μὲν οὖν 16
 οὕτω λέγεται τῶν νῦν.

Περὶ τοῦ νῦν, καθ' ὃ μάλιστα δοκεῖ εἶναι ὁ χρόνος, εἰπεῖν προτίθεται
 τοῦ τε κυρίως καὶ τοῦ ἐν πλάτει λεγομένου, καὶ πρῶτον περὶ τοῦ κυρίως,
 35 περὶ οὗ καὶ πρότερον εἴρηκεν, ὅτι συνεχῆς ὁ χρόνος· τῷ νῦν καὶ διήρηται

1 post ὑπερέχει intercidisse videtur τοῦ εἶναι αὐτῶν cf. Themistius 2 ἢ καὶ aF:
 ἢ E 3 τὸν τοῦ a: τῶν τοῦ F: τοῦ E 4 ἐν ᾧ (post ἦ) om. aF τῶν μὴ]
 τοῦ μὴ E 5 μελλόντων E: μελλόντων τι Aristoteles 11 ἐκλείψεως σημεῖα ἢ πολέ-
 μου E 12 ὁ τοῦ ex καὶ τοῦ F 15 ὅ] ὅ τε E 24 παρέδωκεν aF 26 ἂν
 om. E μὴ ἦν E: μὴ ἦν ἀεὶ F: μὴ δέποτε ἦν a 27 δὲ (αὐτὸ μὴ) om. E
 32 lemma usque ad εἶναι οὐ ταυτὸ habet a 33 ὁ (ante χρόνος) om. aF 34 καὶ
 πρῶτον καὶ περὶ F 35 πρότερον c. 11 p. 220^a 5 τῷ νῦν om. F

κατὰ τὸ νῦν. ταῦτα δὴ καὶ νῦν περὶ αὐτοῦ διὰ μακροτέρων ἔρει, ὅτι 177^r
 συνέχεια χρόνου τὸ νῦν ἐστί. τοῦτο γὰρ ἐστίν, καθὼ συνεχῆς ἐστίν ὁ 20
 χρόνος. συνεχῆ μὲν γὰρ ἐστίν, ὧν τὰ μέρια πρὸς τινα κοινὸν ὄρον συνάπτει,
 ὡς ἐν τῷ ἕκτῳ βιβλίῳ τῆσδε τῆς πραγματείας δειχθήσεται. πρὸς δὲ τὸ
 5 νῦν τὰ μέρια τοῦ χρόνου συνῆπται τὸ τε παρεληλυθὸς καὶ τὸ μέλλον
 κοινὸν ὄρον γινόμενον ὡς ἐν ἀμφοτέροις ὑπάρχον. καὶ οὕτως μὲν λαμβανόμενον
 συνέχει τὸν χρόνον τὸ νῦν. ὅταν δὲ ὡς πέρασ τοῦ παρεληλυθότος
 καὶ ὡς ἀρχὴ τοῦ μέλλοντος ληφθῆ καὶ νοηθῆ, διελθὼν αὐτὸν πάλιν. τὸ
 γὰρ αὐτὸ ποτὲ μὲν συνέχει, ποτὲ δὲ διαιρεῖ, ὡς ἔχει καὶ ἡ στιγμή ἐν τῷ 25
 10 μῆκει. καὶ γὰρ αὕτη καὶ συνέχει τὸ μῆκος, ὅταν ὡς μία ἐπινοηταί τε
 καὶ λαμβάνηται, καὶ διαιρεῖ, ὅταν ὡς δυοὶ χρησώμεθα τοῦ μὲν πέρασ
 αὐτὴν λέγοντες, τοῦ δὲ ἀρχήν. οὕτως ὁ Ἀλέξανδρος τὴν μὲν συνέχειαν
 δηλοῦσθαι νομίζων ἕως τοῦ συνέχει γὰρ τὸν χρόνον τὸν παρεληλυ-
 θότα καὶ ἐσόμενον, τὰ δὲ ἐντεῦθεν περὶ τῆς διαιρέσεως ἀκούων, διότι
 15 τοῦ μὲν ἀρχήν τοῦ δὲ τελευτήν εἶπε τὸ νῦν. οὐχ οὕτω μέντοι ὥσπερ 30
 ἐπὶ τῆς στιγμῆς ὑπομένον συνέχει· τὸ γὰρ νῦν τοῦ χρόνου ῥέοντος οὐχ
 ὑπομένει. διαφορῶν δὲ οὐσῆς τῆς γραφῆς καὶ τῆς μὲν ἐχούσης καὶ ὄρος
 χρόνου, τῆς δὲ καὶ πέρασ χρόνου, ἀμφοῖν μὲν ἡ αὕτη ἔννοια (καὶ
 γὰρ προσελθὼν τὸν κοινὸν ὄρον πέρασ ἀμφοῖν καὶ ἐνότητα καλεῖ), οἰκειότερος
 20 δὲ ὁ ὄρος, διότι συνεχῆ λέγομεν ἐκεῖνα τὰ πρὸς κοινὸν ὄρον συνάπτοντα.
 καὶ Ἀλέξανδρος τὸ διαιρεῖ δὲ δυνάμει ἀκούει πρὸς τὸ προειρημένον,
 ὅτι οὐχ ὡς ἐπὶ τῆς στιγμῆς μενούσης φανερόν, ἀλλὰ δυνάμει διαιρεῖ τὸ νῦν. 35
 καὶ ἔχει λόγον οὕτως ἡ ἐρμηνεία· λέγει οὖν ὅτι τὸ νῦν τὸν χρόνον διαιρεῖ
 δυνάμει, τούτεστι τῷ ἐπινοεῖσθαι· οὐ γὰρ ἐνεργεῖα ὡς ἡ στιγμή τῷ ἔχειν
 25 θῆσιν καὶ ὑπομένειν καὶ κειχωρισμένα δεικνύουσι τὰ μέρη· διὰ γὰρ τὴν
 ῥοήν τοῦ χρόνου οὐ δύναται χωρὶς ἀλλήλων ὑπομένοντα δειχθῆναι τὰ τοῦ
 χρόνου μέρη. καὶ ὅταν μὲν ὡς συνέχον λαμβάνηται τὸ νῦν, ταῦτόν καὶ
 τῷ λόγῳ καὶ οὐ τῷ ὑποκειμένῳ μόνον ἐστίν· οὐ γὰρ κατ' ἄλλον καὶ
 ἄλλον λόγον λαμβανόμενον συνέχει τὸν χρόνον, ἀλλ' ὅταν πρὸς ἄμφω τὰ 40
 30 μέρη τὸν αὐτὸν ἔχη λόγον κοινὸς ὄρος γινόμενον ἀμφοῖν. οὕτω δὲ ἔχει
 τὰ ἐπὶ τοῦ νῦν, φησίν, ὥσπερ ἐπὶ τῶν μαθηματικῶν, καθὼ μὲν τὴν
 αὐτὴν οὖσαν στιγμήν κατὰ τὸ ὑποκείμενον λαμβάνομεν ὡς διαιρούσαν
 τῷ λόγῳ καὶ τῇ νοήσει τὸ μῆκος καὶ τοῦ μὲν πέρασ τοῦ δὲ ἀρχήν γινο-
 35 μένην, πλείους αὐτὴν ποιῶμεν τῷ λόγῳ τὴν αὐτὴν οὖσαν κατὰ τὸ ὑποκει-
 μένον (ἄλλος γὰρ λόγος τῆς ὡς πέρατος καὶ ἄλλος τῆς ὡς ἀρχῆς λαμβανόμενης).
 καθόσον δὲ ὡς μίαν αὐτὴν οὐ τῷ ὑποκειμένῳ μόνον ἀλλὰ καὶ 45

1 κατὰ τὰ νῦν aF δὴ om. F 4 ἕκτω E: τ̄ aF nescio ubi cf. Z c. 2
 p. 233^a25. c. 3. 324^a8 6 μὲν om. a 13 νομίζει Brandis παρελθόντα aF
 ut plurimi Aristotelis libri 14 ἀκούει Brandis 17 ὄρος aF: ὄρον E. Simplicius
 igitur in Aristotele non legit ὅλως 19 καλεῖ καὶ ἐνότητα aF 21 post καὶ add.
 ὁ aF 22 τῆς (post ἐπὶ) om. a 23 λέγει—ἐνεργεῖα (24) om. E 25 ὑπο-
 μένει a 26 ῥοήν E 27 λαμβάνηται ex λαμβάνεται corr. E 28 κατ' ἄλλην
 (corr. in ἄλλον) καὶ κατ' ἄλλον E 29 πρὸς τὰ μέρη ἄμφω a 30 γινόμενον E:
 γινόμενος aF 31 post ὥσπερ add. καὶ E 35 καὶ ἄλλως E

- τῷ λόγῳ λαμβάνομεν ὡς συνέχουσιν τὴν γραμμὴν, κατὰ δὲ τοῦτο πάντῃ 177^r
 μία γίνεται, τούτέστιν οὐ κατὰ τὸ ὑποκείμενον μόνον, ὅπερ καὶ τῇ διαι-
 ρούσῃ ὑπῆρχεν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν λόγον. “δύναται δέ, φησὶν Ἀλέξαν-
 5 ἄλλη· τῇ γὰρ νοήσει μὴ πρὸς τὴν διαίρεσιν συντάττεσθαι, ἀλλὰ πρὸς τὸ
 δὴ τῷ ὑποκειμένῳ.” ὡς δὲ ἔχει ἐν τοῖς μαθηματικοῖς ἡ στιγμή τῆς
 γραμμῆς, οὕτω καὶ ἐν τοῖς φυσικοῖς ἔχει τὸ τοῦ χρόνου νῦν. τὸ μὲν γὰρ 50
 ὡς διαιροῦν τὸν χρόνον λαμβάνεται τῇ ἐπινοίᾳ καὶ οἷον δυνάμει· οὐ γὰρ
 ὡς ἐνεργείᾳ καὶ ὑπομένον ἀλλ’ οὕτως ἢ ἐν τῇ γραμμῇ διαιρετικῇ στιγμή
 10 δις ἐπινοουμένη δυνάμει δύο ἐστί, γίνεται δὲ ἐνεργείᾳ δύο, ὅταν χωρισθῇ
 ἀπ’ ἀλλήλων τὰ μέρη τῆς γραμμῆς· τὸ δὲ νῦν δυνάμει ὡς εἰκὸς τούτῳ,
 ὅταν ἐπινοίᾳ ἐκάτερον δις λαμβάνηται. οὐ γὰρ γίνεται ποτε τοῦτο ἐνερ-
 γείᾳ· οὐ γὰρ ὑπομένει. “ἡ δυνάμει, φησὶν | Ἀλέξανδρος, ὅτι κατὰ δύνα- 177^v
 μὴν τινα καὶ λόγον τὸ ἐν κατὰ τὸ ὑποκείμενον δύο γίνεται τῷ λόγῳ.”
- 15 Τὸ μὲν οὖν διαιροῦν οὕτως, τὸ δὲ ὡς πέρασ, τούτέστιν ὡς ὄρος καὶ
 ἔνωσις ἀμφοῖν, ἐν ἀμφοτέροις ὁμοίως ὄν λαμβάνεται. ὅταν γὰρ τὸν αὐτὸν
 ἔχῃ λόγον πρὸς ἄμφω, τότε ἐνοῖ τε αὐτὰ καὶ ἐν ποιεῖ. κατὰ τὸ αὐτὸ δὲ
 σημεῖον καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ νῦν καὶ ἡ διαίρεσις καὶ ἡ συνέχεια τῷ τε μήκει 5
 καὶ τῷ χρόνῳ. ὁ δὲ λόγος οὐχ ὁ αὐτὸς τοῦ τε ἐνοῦντος καὶ τοῦ διαι-
 20 ροῦντος ἐστίν, εἴπερ τὸ μὲν ἐν καὶ τὸ αὐτὸ οὐ μόνον τῷ ὑποκειμένῳ
 ἀλλὰ καὶ τῷ λόγῳ, τὸ δὲ ὡς δύο τῷ λόγῳ λαμβάνεται. διὰ τί δὲ ἄρα
 τῇ τῶν μαθηματικῶν μεγεθῶν διαίρεσις τε καὶ συνεχείᾳ ἐχρήσατο πρὸς
 παράδειγμα καὶ οὐχί τῇ τῶν φυσικῶν; καὶ γὰρ ἐπὶ τούτων ἀληθὲς τὸ
 λεγόμενον. ἢ τοῖς μαθηματικοῖς προσεχρήσατο πρῶτον μὲν, ὅτι τὸ κυρίως
 25 νῦν ἀμερές ἐστίν. ἀμερῆς δὲ στιγμή ἢ μαθηματικὴ ἐστίν, ἀλλ’ οὐχ ἡ 10
 φυσικὴ, ἔπειτα διὰ τὸ ἐπινοίᾳ μόνῃ τὴν τούτων εἶναι διαίρεσιν, ὥσπερ
 καὶ τὴν τοῦ χρόνου φησὶν. ἐν γὰρ τοῖς φυσικοῖς μεγέθεσι καὶ ἐν ὑποστά-
 σει ἐστὶν ἡ τῶν αὐτῶν διαίρεσις. μήποτε δὲ καὶ ἐν τῷ χρόνῳ ἐστίν, εἴ τις
 30 τοὺς φυσικοὺς διορισμοὺς ἐννοήσῃ τῶν τοῦ χρόνου μερῶν οἷον ἡμέρας καὶ
 νοκτῶν καὶ μηνῶν καὶ ἐνιαυτῶν, ὡς καὶ ἐπὶ τῆς κινήσεως ἔχει. καὶ γὰρ
 καὶ ταύτης οἴμαι τινὰς εἶναι φυσικοὺς διορισμοὺς τοὺς μὲν ἐκ τῶν ὑπο-
 κειμένων, τοὺς δὲ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς κατὰ τὴν κίνησιν διαφορᾶς. 15

p. 222^a 21—b7 Τὸ μὲν οὖν οὕτω λέγεται τῶν νῦν ἕως τοῦ καὶ οὐχ
 ὑπολείψει δὴ· αἰεὶ γὰρ ἐν ἀρχῇ.

- 35 Εἰπὼν περὶ τοῦ κυρίως λεγομένου νῦν, ὃ ἀδιάστατόν τε καὶ ἀμερές
 ὄν συνέχει τὸν χρόνον καὶ διαιρεῖ, προστίθησι καὶ τὰ ἄλλα σημαινόμενα 20

4 μὴ aF: οὐ E	6 τῶν ὑποκειμένων E	ἔχειν E	10 δυνάμει om. F
11 τούτων E	12 γίνεται ποτε ἐνεργεία E	13 post ὑπομένει distincti	
25 στιγμή E: ἢ στιγμή F: καὶ ἢ στιγμή a	26 τὸ ἐν ἐπινοίᾳ aF	27 φησὶν]	
φύσιν a	post φησὶν add. ὥσπερ F	29 ἐννοήσει aF	μέτρων E
32 καὶ (post δὲ) om. E	post αὐτῆς add. ὑποκειμένους E	33 τὸ a: τὰ EF at	
cf. supra p. 747, 31	34 lemma in ἐγγύς (222 ^a 24) desinere debuit cf. p. 750, 8		

τοῦ νῦν, καθ' ἃ λέγεσθαι συνείθισται οὐκέτι κυρίως. ὁ γὰρ ἐφ' ἐκάτερα 177^v
 παρακείμενος τῷ τοιοῦτῳ νῦν χρόνος ὅτε παρεληλυθὸς καὶ ὁ μέλλον ἄτε
 ἐγγὺς ὢν αὐτοῦ νῦν καὶ αὐτὸς λέγεται κατὰ τὴν πρὸς τὸ κυρίως λεγόμε-
 νον νῦν γεινιάσιν. λέγομεν γὰρ ἦξειν νῦν τὸν σήμερον ἐλευσόμενον καὶ
 5 ἦκειν νῦν τὸν πρὸ ὀλίγου ἐληλυθότα· τὰ δὲ ἐν Ἰλίῳ οὐ γέγονε νῦν
 οὐδ' ὁ κατακλισμός· καίτοι συνεχῆς ὁ χρόνος. ἀλλ' οὐκ ἦν ἐγγὺς
 τοῦ κυρίως νῦν τὰ τότε πραχθέντα ἀλλὰ πόρρω. 25

p. 222^a 24 Τὸ δὲ ποτὲ χρόνος ὠρισμένος ἕως τοῦ ἀεὶ γὰρ ἐν 31
 ἀρχῇ.

10 Ἐφεξῆς περὶ τε τοῦ ποτὲ ἐπιρρήματος καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὅσα 35
 χρονικά ἐστι πειράσεται διδάσκειν. ἅμα δὲ καὶ τὰ πρὸς τὸ νῦν ἔχοντα
 τῆν σχέσιν διαρίθωσι. πρὸς δὲ τούτοις ἵνα δεῖξῃ δι' αὐτοῦ, ὅτι οὐδὲς χρόνος
 λαμβάνεται ἄπειρος· ἔστιν οὖν, φησί, τὸ ποτὲ χρόνος ὠρισμένος πρὸς
 τε τὸ πρότερον νῦν καὶ τὸ ὕστερον νῦν, οἷον ποτὲ ἐλήφθη Τροία.
 15 τοῦτο λέγομεν δηλοῦντες, ὅτι ἔστι τι ἀπόστημα ἀπὸ τοῦ ἐνεστώτος νῦν
 ἐπὶ τὸ παρεληλυθὸς νῦν, ὃ ἦν ὅτε ἦλω Τροία· ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς τὸ
 μέλλον. λέγομεν γὰρ ποτὲ ἔσται κατακλισμός. ἐφ' οἷς δεῖξει λοιπὸν 40
 ὅτι πᾶς ὁ λαμβανόμενος χρόνος ὠρισται. πᾶς γὰρ χρόνος τὸ ποτὲ κατη-
 γορούμενον ἔχει. τοῦτο γὰρ ἔστι τὸ εἰ δὲ μῆδεις χρόνος ὅς οὐ ποτέ,
 20 οὐχ ὅτι ὁ χρόνος ποτὲ ἦν ἢ ἔσται, ἀλλ' ὅτι οὐδὲς ἔστι χρόνος, ὅς τὴν
 ποτὲ κατηγορίαν οὐκ ἀναδέχεται. εἰ οὖν πᾶς χρόνος ποτέ, πᾶς δὲ ὁ ποτέ
 ὠρισται (τοῦτο γὰρ ἔναγχος ἐδείχθη), πᾶς χρόνος ὠρισται. καὶ ὁ λαμ-
 βανόμενος δὲ χρόνος ὠρισται, οὐδὲ παύσεται, ἀλλ' ἀεὶ ἔσται, ἐπεὶ καὶ ἡ
 κίνησις, ἣς ἀριθμὸς ὁ χρόνος. ὅτι δὲ ἡ κίνησις οὐκ ἐπιλείπει ποτέ, ἐπὶ 45
 25 τῷ τέλει τῆςδε τῆς πραγματείας δειχθήσεται. ἀλλ' εἰ καὶ ἡρεμίας μέτρον
 ὁ χρόνος, δεῖξει καὶ μὴ οὔσης κινήσεως εἶναι χρόνος. τοιαύτην ἔνστασιν
 λύων ὁ Ἀλέξανδρος “μετρεῖ μὲν, φησί, καὶ τὴν ἡρεμίαν ὁ χρόνος, τὸ δὲ
 εἶναι καὶ ἡ οὐσία αὐτοῦ ἐν τῇ κινήσει”. ταύτης γὰρ ἔστιν ἀριθμὸς, ὡς
 ἀποδοδεύκεται πρότερον. πάλιν οὖν ἀναμνησθῶμεν, ὅτι οὐ τῆς ἀντιδιηρη-
 30 μένης τῆς ἡρεμίας κινήσεως ἀριθμὸς ὠφελε νοεῖσθαι ὁ χρόνος, ἀλλὰ καὶ
 τῆς ἐν ἡρεμίᾳ καὶ πᾶσι τοῖς ἐν γενέσει τὴν ὑπόστασιν ἔχουσι κατὰ τὴν 50
 τοῦ εἶναι παράτασιν ὑπ' αὐτοῦ θεωρούμενος. λέγοιτο δ' ἂν τὸ εἶναι καὶ
 ἡ οὐσία αὐτοῦ ἐν τῇ κινήσει, ὅτι τὴν πρώτην καὶ κυριωτάτην τῶν

3 λέγει sic E

4 νῦν (ante γεινιάσιν) om. a

5 γέγονεν οὐ νῦν Aristoteles

9 ἀρχή ex ἀρχήν ut videtur E

10 παρά τε E

περὶ (post καὶ) om. aF

14 καὶ τὸ ὕστερον νῦν paraphrasis esse Simplicii videtur cf. Bonitz Aristotel. Stud. I 230

post ὕστερον ex proximis add. ἀπὸ τοῦ ἐνεστώτος, post νῦν add. indidem ἐπὶ

τὸ παρεληλυθὸς νῦν sed hoc quidem delevit E

ἐλήφθη ἢ τροία E

16 ἐπὶ τὸ

παραληλυθὸς νῦν om. aF

18 post γὰρ add. ὁ aF

25 τῆςδε iteravit E

τέλει] cf. Θ 1 sqq.

τῆςδε iteravit E

28 ἔστιν om. E

29 πρότερον] c. 12

p. 221^b 10

30 ὠφελε aF: ὠφέλε E

31 τῆς ex τοῖς corr. E

32 ὑπ'

αὐτοῦ: a: ὑπ' αὐτῶν F: παρ' αὐτοῦ E

κινήσεων τὴν κυκλοφορίαν μετρῶν, κατ' ἐκείνην καὶ τὰς ἄλλας κινήσεις 177^v μετρεῖ.

Ἐρωτήσας δὲ περὶ τοῦ χρόνου, εἰ μὴ ἐπιλείπων ὁ αὐτὸς ἢ ἄλλος
 ἐστίν, ἐγερῖνει καὶ νῦν ὅτι ὁμοίως τῇ κινήσει ὁ αὐτὸς πάλιν καὶ πάλιν
 5 γίνεσθαι, τῷ μὲν ἀριθμῷ ἄλλος καὶ ἄλλος, εἶδει δὲ ὁ αὐτὸς· οὕτω γὰρ
 καὶ ἐπὶ κινήσεως βούλεται. ὅτι δὲ καὶ αἰεὶ ἄλλος καὶ ἄλλος καὶ οὐκ ἐπι-
 λείψει ὁ χρόνος, δείκνυσιν ἐναργῶς διὰ τοῦ νῦν. ἐπεὶ γὰρ τὸ αὐτὸ νῦν 178^r
 τὸ ἐνεστῶς ὡς ἐνεστῶς (οὐδὲ γὰρ ὡς πέρας ἀπλῶς) ἅμα ἀρχὴ καὶ τελευτὴ
 10 ἐν τῷ αὐτῷ νῦν ταῦτα ὡσπερ ἐν τῷ κύκλῳ τὸ κυρτὸν καὶ τὸ κοῖλον,
 ὁθλον ὅτι ἄλλου μὲν ἐστὶ πέρας, ἄλλου δὲ ἀρχή· οὕτω γὰρ καὶ διαιρεῖ
 τὸν χρόνον. καὶ ἀδύνατον ἅμα τοῦ αὐτοῦ τὸ αὐτὸ νῦν καὶ ἀρχὴν εἶναι
 καὶ πέρας. εἴη γὰρ ἂν ἅμα τὸ αὐτὸ τὰ ἀντικείμενα, ἅπερ αὐτὸς κοινό-
 5 τερον ἐναντία εἴρηκεν. εἴη δὲ ἂν καὶ ἐναντία πως ἢ ἀρχὴ καὶ τὸ πέρας,
 15 καὶ οὐ μόνον ὡς τὰ πρὸς τι ἀντίκειται, καὶ ὁ χρόνος ἐστὶν ὁ τάναντία
 ἔχων. εἰ γὰρ οὐ μὲν πέρας ἐστὶ τὸ νῦν, οὕτως παρεληλυθὼς ἐστίν, οὐ δὲ
 ἀρχὴ οὕτως μέλλον, ἂν τὸ αὐτὸ νῦν πέρας καὶ ἀρχὴ ληφθῆ, εἴη ἂν ἅμα
 ὁ αὐτὸς χρόνος καὶ παρεληλυθὼς καὶ μέλλον, ἧτις ἐναντιώσις ἐστὶν ἐν
 20 χρόνῳ. εἰ τοίνυν μὴ τοῦ αὐτοῦ, ἀλλὰ πέρας μὲν τοῦ παρεληλυθότος, ἀρχὴ 10
 δὲ τοῦ μέλλοντος, ἀναγκαιῶς ὁ μέλλον ἄλλος ἔσται τοῦ παρεληλυθότος.
 δι' αὐτὸ δὲ τοῦτο οὐδέποτε ἐπιλείψει ὁ χρόνος τῷ τὸ ἐνεστῶς νῦν ὁμοίως
 μὲν ὡς ἐστὶ πέρας οὕτω καὶ ἀρχὴν εἶναι (πέρας μὲν τοῦ παρεληλυθότος),
 ἀρχὴν δὲ τοῦ μέλλοντος. ἔσται ἄρα καὶ ὁ μέλλον αἰεὶ. ἀρχῆς γὰρ οὕσης
 25 δεῖ εἶναι καὶ τὸ οὐ ἐστὶν ἀρχή, καὶ οὐκ ἐπιλείψει. ὅτι δὲ οὐδὲν κωλύει
 τὸ αὐτὸ πέρας εἶναι καὶ ἀρχὴν καὶ ὅλως τὰ ἐναντία, κατ' ἄλλην καὶ ἄλλην
 30 σχέσιν λαμβανόμενον, εἰδείξεν ἐπὶ τῆς τοῦ κύκλου περιφερείας, ἐφ' ἧς τὸ 15
 ληφθὲν πᾶν κοῖλον τέ ἐστι καὶ κυρτὸν ἅμα τὸ αὐτὸ κατ' ἄλλην καὶ ἄλλην
 σχέσιν, καὶ οὐχ οἷόν τε θάτερον μὲν εἶναι περὶ τὴν τοῦ κύκλου γραμμὴν.
 τὸ δὲ ἕτερον μὴ εἶναι. οὕτως οὖν καὶ πάλιν νῦν τὸ κυρίως λαμβανόμενον
 30 πέρας τέ ἐστὶν ἅμα καὶ ἀρχὴ κατὰ τὴν πρὸς τοὺς διαφέροντας χρόνους
 σχέσιν. ὁ γὰρ ἐνεστῶς χρόνος καθὸ ἐνεστῶς μέσος ἐστὶ τοῦ παρεληλυθό-
 τος καὶ τοῦ μέλλοντος.

p. 222^b 7 Τὸ δὲ ἤδη τὸ ἐγγύς ἐστὶ τοῦ παρόντος νῦν ἕως τοῦ 20
 ὅτι πόρρω λίαν τοῦ νῦν.

35 Καὶ τὸ ἤδη χρονικὸν ἐστὶν ἐπίρρημα, ὡσπερ καὶ τὸ ποτέ. ὀρίζεται

1 καὶ τὰς ἄλλας κινήσεις aF: καὶ τὰς κινήσεις τὰς ἄλλας ἡμερίας E 6 καὶ (ante οὐκ)
 om. E 11 καὶ (post γὰρ) om. E 13 εἴη—πέρας (14) om. F post ἅμα
 addidit Bonitz Aristotelem κατὰ (cf. περὶ ταῦτο Themistius p. 334, 17) at v. v. 25
 18 ἧτις E: εἰ τις aF ἐν ex καὶ corr. E 21 τῷ τὸ aF: τὸ E 22 πέρας
 μὲν—παρεληλυθότος a: om. EF 27 τὸ αὐτὸ ἅμα E 28 post σχέσιν add.
 λαμβανόμενον a 34 λίαν πόρρω Aristotelis codd. E et Themistius p. 334, 25

δὲ καὶ αὐτὸ τῶ νῦν τῶ ἀτόμῳ, ἀλλ' οὐχὶ τῶ ἐν πλάτει λεγομένῳ. τὸ 178^r
 γὰρ ἐφ' ἐκάτερα ἐγγὺς τοῦ ἐνεστῶτος νῦν τοῦτο ἤδη λέγομεν. καὶ γὰρ
 γηρονέαι καὶ ἔσσεσθαι ἤδη τοῦτο λέγεται, ὃ πρὸ ὀλίγου γέγονε καὶ μετ' 25
 ὀλίγον ἔσται. πότε γὰρ βαδίζεις ἐρωτηθέντες ἤδη λέγομεν, καὶ ἤδη
 5 βεβιάδικα, ὅταν ὁ χρόνος ἐγγὺς ᾗ τοῦ νῦν. ἐπὶ δὲ τῶν πρὸ πολλοῦ
 χρόνου γεγονότων οὐδεὶς λέγει τὸ ἤδη. οὐδεὶς γὰρ λέγει Ἰλιον ἤδη
 ἑαλωκέναι, ἐπεὶ πάλαι ἦλω· ἐγγὺς γὰρ τοῦ ἐνεστῶτος βούλεται εἶναι
 τὸ ἤδη.

p. 222^b 12 Καὶ τὸ ἄρτι τὸ ἐγγὺς τοῦ παρόντος ἕως τοῦ ἐὰν ἢ ὁ
 10 χρόνος ἐγγὺς τοῦ ἐνεστῶτος νῦν. 430

Καὶ τὸ ἄρτι χρονικὸν μόριον εἶναι φησι τοῦ παρεληλυθότος χρόνου
 τὸ ἐγγὺς τοῦ νῦν τοῦ ἐνεστῶτος. πότε γὰρ ἤλθοις ἐρωτηθέντες ἄρτι
 λέγομεν, ἐὰν ὁ χρόνος ἐν ᾧ ἤλθομεν ἐγγὺς ᾗ τοῦ νῦν. καὶ ὁ μὲν Ἀρι-
 στοτέλης ὡς ἐπὶ μόνου τοῦ παρεληλυθότος τὸ ἄρτι λεγόμενον ἀκούει, ὡς
 15 καὶ τὸ παράδειγμα δηλοῖ, ὃ δὲ Ἀλέξανδρος καὶ Ἀσπάσιος καὶ ἐπὶ τοῦ
 μέλλοντος λέγεσθαι φασί· πότε γὰρ ἤξει ἐρωτηθέντες λέγομεν ἄρτι, ἐὰν 35
 εὐθὺς μέλλῃ ἀφικνεῖσθαι. οὕτω δέ, φησὶν Ἀλέξανδρος, οὐδὲν διοίσει τὸ
 ἄρτι τοῦ ἤδη, εἰ μὴ κατὰ τὸ ὄνομα μόνον.” κατὰ μέντοι τὸν Ἀριστοτέλην
 τὸ μὲν ἤδη ἐφ' ἐκάτερα λέγεται, τὸ δὲ ἄρτι ἐπὶ τοῦ παρεληλυθότος, καὶ
 20 ταύτη διαφέρειν δοκοῦσιν. “ἀλλ' οὐδὲ τοῦ νῦν ταῦτα διοίσει, φησὶν Ἀλέ-
 ξανδρος, τό τε ἤδη καὶ τὸ ἄρτι τοῦ λεγομένου ἐπὶ τοῦ χρόνου καὶ ἐν
 πλάτει, ὃ ἐγγὺς ἐστὶ τοῦ κυρίως λεγομένου νῦν· διὸ καὶ αὐτὸ οὕτως ὠνό-
 μασται, ὥστε, φησί, τὸ νῦν τὸ ἐν πλάτει λεγόμενον καὶ τὸ ἤδη καὶ τὸ ἄρτι 40
 τοῦ αὐτοῦ χρόνου δηλωτικά.” ὃ δὲ Ἀσπάσιος τὸ νῦν σφοδρότητα τοῦ ἐγγὺς
 25 εἶναι δηλοῦν φησι· μήποτε δὲ τὸ μὲν νῦν τὸ ἐν πλάτει ἅτε ἐγγὺς ὄν τοῦ
 κυρίως νῦν ταύτης ἔπυχε τῆς ἐπωνυμίας· τὸ δὲ ἤδη μετὰ τοῦ ἐγγὺς καὶ
 συμπερασματικὸν ἔχει τι σημαίνομενον, καὶ ἐπὶ τοῦ μέλλοντος λέγεται
 χρόνου· τὸ δὲ ἄρτι τὸ νεωστὶ δηλοῦν φαίνεται, καὶ τάχα μὲν ἂν καὶ ἐπὶ
 30 τοῦ μέλλοντος λέγοιτο τὸ ἄρτι, ἢ δὲ πολλὴ συνήθεια καὶ ἐπὶ τοῦ παρελη-
 λυθότος αὐτῶ προσκέρχεται.

p. 222^b 14 Πάλαι δὲ τὸ πόρρω.

45

Τὸ ἐν τῶ παρεληλυθότι πόρρω τοῦ νῦν τοῦ χρόνου μέρος πάλαι λέ-
 γομεν ἀντικείμενον τῶ ἄρτι, ἐνὶ ὀνόματι ἐφ' ἐκάστου τούτων τσαύτην
 περιλαμβάνοντες ἔνοιαν.

4 βαδίζεις EF: βαδίσαις a 7 τοῦ ἐνεστῶτος ἤδη βούλεται τοῦ ἤδη E 12 τοῦ
 (post νῦν) om. F 14 λέγομεν F 18 τοῦ (post ἄρτι) om. E τὸν (post
 μέντοι) om. aF 28 ἂν om. aF 29 συνήθεια καὶ] συνήθει sic a 30 κέ-
 ρχεται F 32 τοῦ νῦν iteravit E 34 παραλαμβάνοντες (compend.) E

p. 222^b 14 Τὸ δὲ ἐξαίφνης τὸ ἐν ἀνεπαισθήτῳ χρόνῳ διὰ 178^r
μικρότητα.

Τὸ ἐξαίφνης δεῖται τούτων· καὶ τοῦ ἐν ὀλίγῳ γίνεσθαι χρόνῳ ὅλον
ἄμα, ὡς δοκεῖν ἄχρονον εἶναι ὅπερ ἐξαίφνης λέγομεν, καὶ τοῦ διὰ τε 50
5 τὴν ὀλιγότητα τοῦ χρόνου καὶ τὴν δέξυτητα τῆς τοῦ γινομένου κινήσεως
ἀνεπαισθήτους ἡμᾶς γίνεσθαι τῆς χρονικῆς αὐτοῦ παρατάσεως. οὕτω γοῦν
τὴν ἀστραπὴν ἐξαίφνης γίνεσθαι φαμεν, ὅτι ἀθρόα καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ δέξως
οὐ προαισθανομένοις οὐδὲ συνεπιζομένοις ἢ ἔκλαμψις γίνεται. διὰ τοῦτο
10 δὲ καὶ τοὺς ἀνδρειοτάτους τὰ ἐξαίφνης διαταράττει· ζητεῖ δὲ ὁ Ἀλέξαν-
δρος, πῶς ἀναίσθητον τὸν χρόνον λέγει διὰ μικρότητα, καίτοι ἐν τοῖς
Περὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητῶν μηδένα χρόνον | βουλόμενος ἀναίσθητον 178^v
εἶναι τῇ αὐτοῦ φύσει. “μήποτε οὖν, φησίν, ἐπειδὴ ὁ αἰσθητὸς καὶ ἀναί-
σθητος χρόνος τῷ αἰσθητῷ καὶ μὴ αἰσθητῷ πάθει κρίνεται, ὅταν τινὸς
γενομένου ἀντίληψιν μὴ δυναθῶμεν ἔχειν διὰ ταχυότητα μὲν τῆς ἐκείνου
15 κινήσεως, ὀλιγότητα δὲ τοῦ χρόνου, ἐν ᾧ ἐγένετο ἢ ἐκινήθη, τότε ἐπ’
ἐκείνου ἀναίσθητος ὁ χρόνος εἴη ἂν οὕτως, οὐχ ἀπλῶς ἀναίσθητος· ἔστι
γὰρ ἐν αὐτῷ, εἰ καὶ μὴ ἐκείνου, ἀλλ’ ἄλλου τινὸς αἰσθῆσθαι. ἑαυτῶν
γοῦν ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ καὶ ὄντων καὶ αἰσθανομένων ἀντιλαμβάνομεθα. 5
οὐ γὰρ ἔστι χρόνον λαβεῖν, ἐν ᾧ οὐχ οἰοί τε ἐσόμεθα ἑαυτῶν ὄντων ἀντι-
20 λαβῆσθαι· ὥστε ἀπλῶς μὲν οὗτος ὁ βραχὺς χρόνος αἰσθητὸς ἂν εἴη,
ἀναίσθητος δὲ ἐπὶ τοῦδὲ τινος, ὃ λέγομεν ἐξαίφνης γεγονέναι, ὡς διὰ τὸ
τῆς κινήσεως ἀναίσθητον καὶ τὸν χρόνον ἀναίσθητον λέγεσθαι, ἐν ᾧ ἡ
τοιαύτη κίνησις. ἢ κοινότερον, φησίν, ἄρτι χρόνον ὠνόμασε τὸ πέρασ τοῦ
χρόνου τὸ νῦν, ὃ ἐστὶν ἀναίσθητον τῇ αὐτοῦ φύσει· ἔθος γὰρ αὐτῷ καὶ 10
25 τοῦτο χρόνον καλεῖν. τὰ οὖν ἐν τούτῳ γεγονότα (ἔστι δὲ τὸ πέρασ τῶν
μεταβολῶν ἐν τούτῳ, καὶ εἴ τινα ἀχρόνως γίνεται) ἐν ἀνεπαισθήτῳ γίνεται
τῷ νῦν, καὶ λέγεται ταῦτα ἐξαίφνης· ἐπὶ γὰρ τῶν ἐξαίφνης γινομένων
τὸ ἐξαίφνης εἴωθε λέγεσθαι.” ἐν τισὶ δὲ τῶν ἀντιγράφων διὰ σμικρό-
τητα (ἐκστάν) γέγραπται καὶ σημαῖνοι ἂν κινήθην.

30 p. 222^b 16 Μεταβολὴ δὲ πᾶσα φύσει ἐκστατικὸν ἕως τοῦ ἀλλὰ 20
συμβαίνει ἐν χρόνῳ γίνεσθαι καὶ ταύτην τὴν μεταβολήν.

Μετὰ τὴν τῶν χρονικῶν ἐπιρρημάτων διάρρησιν τοῦ νῦν τοῦ ποτὲ

1 ἀνεπαισθήτῳ EF ut Aristotelis cod. II (cf. v. 6): ἀνεπαισθήτῳ a et vulgo 2 post
μικρότητα add. ἐκστάν a ex Arist. vulg. 3 τοῦ] τὸ F ὅλον om. F
4. 5 διὰ τε τοῦ χρόνου καὶ τὴν ὀλιγότητα E 6 γενέσθαι E 9 τὰ ἐξαίφνης διὰ τα-
ράττει E 11 Περὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητῶν c. 6 p. 446^a 29 αἰσθητῶν F
18 τῷ (post ἐκείνῳ) om. E καὶ (post ὄντων) om. E ἀντιλαμβάνομεθα
om. E 20 ἀπλῶς μὲν aF: αἰσθητὸς ὄν καὶ E qui αἰσθητὸς ἂν postea omisit
25 τοῦτο aF: τοῦτον E οὖν om. E 29 ἐκστάν quod intercidesse ex inter-
pretatione κινήθην patet addidi σημαῖνοι F: σημαῖ E: σημαίνει a

τοῦ ἤδη τοῦ ἄρτι τοῦ παλαι τοῦ ἐξαίρτης τὸ πρότερον εἰρημένον, ὅτι φθορᾶς 178^v
 αἴτιος μᾶλλον ἢ γενέσεως ὁ χρόνος, αὐτὸ τε διαρρητοὶ πλέον καὶ ἔτι προστί-
 θησιν ὅτι οὐδὲ φθορᾶς καθ' αὐτὸ αἴτιος. προλαβὼν γὰρ ὅτι πᾶσα μετα-
 βολὴ ἐκστατικόν ἐστι, τοῦτω μὲν χρήσεται μετ' ὀλίγον εἰς τὴν ἀπόδειξιν·
 5 νῦν δὲ τέως. ἐπειδὴ πάντα, φησί, καὶ τὰ γινόμενα καὶ τὰ φθειρόμενα ἐν 25
 χρόνῳ τὰ μὲν γίνεται τὰ δὲ φθίρεται, εἰκότως οἱ μὲν σοφώτατον οἱ δὲ
 ἀμαθέστατον λέγουσιν εἶναι τὸν χρόνον· Σιμωνίδης μὲν γὰρ σοφώτατον,
 ὅτι γίνονται ἐπιστημόνες ὑπὸ χρόνου· Πάρων δὲ ὁ Πυθαγόρειος ἀμαθέ-
 στατον, ὅτι ἐπιλανθάνονται ὑπὸ χρόνου. οὗτος δὲ ἔοικεν εἶναι, οὐ καὶ
 10 Εὐδῆμος ἀνωμόμως ἐμνήσθη λέγων ἐν Ὀλυμπία Σιμωνίδου τὸν χρόνον
 ἐπαινοῦντος ὡς σοφώτατον, εἴπερ ἐν αὐτῷ αἱ μαθήσεις γίνονται καὶ αἱ
 ἀναμνήσεις. παρόντα τινὰ τῶν σοφῶν εἰπεῖν 'τί δέ, ὦ Σιμωνίδη, οὐκ ἐπι- 30
 λανθανόμεθα μέντοι ἐν τῷ χρόνῳ;' καὶ μήποτε καὶ παρὰ Ἀριστοτέλει ἐν τῷ
 ὁ δὲ Πυθαγόρειος ΠΑΡΩΝ τὸ ΠΑΡΩΝ οὐκ εἶναι ὄνομα κύριον ἀλλὰ
 15 μετοχὴν· παρόντα γὰρ τὸν Πυθαγόρειον τῷ Σιμωνίδῃ λέγοντι, ὅτι σοφώ-
 τατος ὁ χρόνος, εἰπεῖν φησιν, ὅτι ἀμαθέστατον. δοκεῖ οὖν οὗτος λέγειν
 ὀρθότερον. μεταβολὴ γὰρ πᾶσα φύσει ἐκστατικόν. ὁ γὰρ οὖν ὅτι
 φθορᾶς μᾶλλον αἴτιος ὁ χρόνος καθ' αὐτόν ἐστιν ἢ γενέσεως, καθάπερ 35
 ἐλέγχθη καὶ πρότερον. καὶ γὰρ ἡ κίνησις καὶ ἡ μεταβολὴ καθ' αὐτὸ 35
 20 μὲν ἐξίστησι τὸ προὔπαρχον, ἐπειδὴ δὲ συμβαίνει τισὶν ἐξισταμένοις τῆς
 οἰκείας οὐσίας μεταβάλλειν εἰς ἕτερα, διὰ τοῦτο καὶ γενέσεως αἰτία κατὰ
 συμβεβηκὸς ἢ κίνησις δοκεῖ. εἰ οὖν ὁ χρόνος ἀριθμὸς κινήσεως καὶ μετα-
 βολῆς, ἢ δὲ μεταβολὴ καὶ ἡ κίνησις φθορᾶς καθ' αὐτὴ ἐστὶν αἰτία, καὶ ὁ
 χρόνος φθορᾶς καθ' αὐτὴ ἐστὶν αἴτιος, εἴπερ τῆς κινήσεως ἀριθμὸς ὁ χρόνος.
 25 τεκμήριον δὲ τῆς τῶν εἰρημένων ὀρθότητος ποιεῖται, ὅτι τοῖς μὲν γινομέ-
 νοις οὐ μόνον ὁ χρόνος ἀρκεῖ πρὸς τὴν γένεσιν, ἀλλὰ προσδεῖται τινος 40
 ἐνεργείας ὑφ' ἧς γίνεται οἷον τέχνης ἢ φύσεως ἢ διδασκαλίας ἢ πράξεως,
 τοῖς δὲ φθειρομένοις αὐτὸς ἀρκεῖ μόνον ὁ χρόνος πρὸς τὴν φθοράν, κἂν
 ἐξώπθην αἰτία μηδεμίᾳ προσγίνηται. ὡσπερ τοῖς ἐν χρόνῳ τηχομένοις τε καὶ
 30 σηπομένοις· περὶ ὧν καὶ λέγειν εἰώθαμεν, ὅτι ὑπὸ χρόνου ταῦτα πεπύ-
 θασαι. καὶ αὕτη ἐστὶν ἢ ὑπὸ τοῦ χρόνου γινομένη φθορά.

Ταῦτα δὲ εἰπὼν ἐπήνεγκεν, οὐ ἔνεκεν ἀνέλαβε τὰ πρότερον εἰρημένα,
 ὅτι οὐδὲ τὴν φθοράν ὁ χρόνος καθ' αὐτὸ ποιεῖ, ἀλλὰ συμβαίνει ἐν 45
 χρόνῳ γίνεσθαι καὶ ταύτην τὴν μεταβολὴν. τί οὖν τὸ τῆς φθορᾶς

1 πρότερον Δ 12 p. 221 b 1

2 αἴτιος aF: αἰτία compendiose hic et in proximis E

3 καθ' αὐτόν αἴτιος aF: καθ'αὐτὸ αἴτιον E cf. v. 24. 33 παραλαβὼν aF 7 Σιμωνίδης

cf. p. 741, 1 8 ἀμαθέστατον ex ἀμετάθετον corr. E 10 Εὐδῆμος fr. 52 p. 74, 26

11 γίνονται—ἀναμνήσεις (12) om. E 12 παρόντα F 13 ἐν χρόνῳ E 14 verbum

ex quo εἶναι pendet intercdisse videtur 15 post λέγοντι add. καὶ F 16 φησὶν

aE: φασὶν F ἀμαθέστατον E οὗτος aF: οὕτω E 19 γὰρ πρότερον E

21 ἕτερον E 23 ἐστὶν om. E 26 ὁ χρόνος ἀρκεῖ aF Themistius p. 335, 18:

ἀρκεῖ ὁ χρόνος E ante τινος add. καὶ a 28 fortasse μόνος ut Themistius

p. 335, 22 29 προσγίνηται E (cf. Themistii προσῆ): προσγένηται aF 32 οὐ ἔνε-

κεν om. E

αἴτιον; ἡ ἐκάστου φύσις, φασὶν οἱ ἐξηγηταί, καὶ ἡ ὑποκειμένη ὕλη. μέτρα 178^r
 γὰρ ἐκάστου τῶν ἐν γενέσει ὑπὸ τῆς φύσεως ἐστὶν ὠρισμένα καὶ ἀδεήσεως
 καὶ ἀκμῆς καὶ παρακμῆς. καὶ τὸ μὲν ἀδεήσεως εἶναι καὶ ἀκμῆς αἰτίαν
 τὴν φύσιν ὁμολογούμενον εἴρηται. τίς δὲ ἡ φθορᾶς αἰτία; λέγομεν γὰρ
 5 ὄντως φύσιν ἔχειν φθαρτήν. ἢ ἡ μὲν κυρίως λεγόμενη φύσις ποιητικὴ τις
 καὶ κινητικὴ τῶν σωμάτων ἀρχὴ γενέσεως ἐστὶ καὶ τοῦ εἶναι προηγου- 50
 μένως αἰτία. διὸ καὶ τὸν ποιητὴν ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ τῆσδε τῆς
 πραγματείας γελοῖως ἐκεῖνό φησιν εἰπεῖν·

ἔχει τελευταίην ἥσπερ οὐνεκ' ἐγένετο·

10 οὐ γὰρ ἀφορᾶν τὴν φύσιν εἰς τέλος τὴν φθοράν, ἀλλὰ τὴν γένεσιν καὶ τὸ
 εἶναι. τοιαύτης δὲ οὐσῆς τῆς τῶν ἐπικήρων γενέσεως, ὡς ἄλλου γινομένου
 πάντως ἄλλο φθείρεσθαι, παρυφίστανται ταῖς γενέσεσι αἱ φθοραὶ καὶ αἱ κατ'
 αὐτάς κινήσεις ταῖς δημιουργικαῖς κινήσεσι. τὸ δὲ φύσει φθαρτὸν κατὰ τὸ
 πεφυκέναι καὶ ὕλικόν καὶ ἀτελὲς λέγομεν. αἰτία δὲ φθορᾶς, εἴ τις ζητή- 179^r
 15 σαιεν, ἢ τε τῆς ὑπὸ σελήνην ὕλης φύσις ἐστὶν οὐ δυναμένη στέγειν αἰεὶ
 τὰ εἶδη καὶ ὁ τῶν ἐναντίων ἐνθάδε διὰ τὴν ὕψιν διασπασμὸς οὐ δυνα-
 μένων συνυπάρχειν ἀλλήλοις ὡς ἐν τῇ πρώτῃ καὶ νοεῶν αὐτῶν αἰτία. εἰ
 οὖν ταῦτα ἀληθῆ, καὶ ὁ χρόνος προηγουμένως μὲν ἂν εἴη γενέσεως αἴτιος,
 κατὰ δεύτερον δὲ λόγον φθορᾶς. ὁ μὲντοι Ἀριστοτέλης κἀνταῦθα τὰ ἐναρ- 20
 γότερον φαινόμενα παραλαμφάνων αἰτία τὸν χρόνον τῆς φθορᾶς αἰτιᾶται 5
 μᾶλλον. αὐτὸς γὰρ τὸ μᾶλλον προστέθεικεν, ἐπεὶ ὅτι πάσης μεταβολῆς
 τὴν ὕλην αὐτὸς ἠτιάσατο διὰ τὴν πρὸς τὰ ἐναντία ἐπιτηδεύτητα, ἐμάθομεν
 πρὸς τῷ τέλει τῶν περὶ τοῦ κενοῦ λόγων. ἀλλὰ πῶς ὁ χρόνος, εἴπερ μέτρον
 25 ἐστίν, αἴτιος γενέσεως λέγεται καὶ φθορᾶς; ἢ ὅτι καὶ τὸ μέτρον συμπλη-
 ρωτικόν ἐστίν, ὥσπερ καὶ τοῦ μεγέθους τὸ εἶναι τρίπηχου ἢ τετράπηχου,
 οὕτω καὶ τῆς τοῦ γίνεσθαι ἢ φθείρεσθαι παρατάσεως τὸ ἐπὶ τὸσον 10
 ἢ τὸσον.

p. 222^b 27 Ὅτι μὲν οὖν ἔστιν ὁ χρόνος ἕως τοῦ εἴρηται.

Δοκεῖ μὲν τὸ ὅτι ἔστι μὴ ἀποδεδεῖχθαι, ἀλλὰ καὶ τοῦναντίον ἐν τῇ
 30 ἀρχῇ τῶν περὶ τοῦ χρόνου λόγων ὅτι οὐκ ἔστι ὀριμῶς ἐπιχειρήσθαι. ἐν
 δὲ τῷ δεικνύοναι, τί ἐστὶν ὁ χρόνος, περὶ τίνος τῶν ὄντων οὐ καὶ ἔννοιαν 15
 ἔχομεν ποιησάμενος τὸν λόγον καὶ ὅτι ἔστι συναπέδειξε. δεῖξει δὲ καὶ
 ἐφεξῆς εὐθύς, ὅταν δεικνύη πᾶσαν μεταβολὴν καὶ πᾶν τὸ κινούμενον ἐν
 χρόνῳ κινεῖσθαι, καὶ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον ἐν χρόνῳ εἶναι.

6 κινήτη E 7 δευτέρῳ] B 2 p. 194^a 31 9 οὐνεκ' οὖν οὐκ E 11 ἐπι-
 κάμων E 12 καθ' αὐτάς a 15 τε om. F ὑπὸ σελήνην E: ὑποκειμένης
 aF 17 αὐτῶν aF¹: αἱ αὐτῶν E: ἑαυτῶν F² 23 πρὸς] ἐν a κενοῦ E
 (cf. Δ 9 p. 217^a 21 sqq.): οὐρανοῦ aF 29 ὅτι] εἶναι E καὶ τοῦ ἐναντίον E
 30 περὶ τοῦ F: παρὰ τοῦ E: περὶ a 31 τῷ] τῶν E παρὰ τίνος E
 ἔννοια E

p. 222^b30 Τούτων δὲ ἡμῶν οὕτω διωρισμένων ἕως τοῦ φανερόν 179^r
ὅτι πᾶσα μεταβολὴ καὶ πᾶσα κίνησις ἐν χρόνῳ ἐστίν. 29

Εἰπὼν πρὸ ὀλίγου ὅτι πάντα ἐν χρόνῳ καὶ γίνεται καὶ φθείρεται, νῦν 30
τοῦτο δεῖξαι προτίθεται καθολικωτέρων ποιούμενος τὴν ἀπόδειξιν, ὅτι πᾶσα
5 μεταβολὴ καὶ πᾶσα κίνησις ἐν χρόνῳ γίνεται· ἡ γὰρ τούτου δεῖξις
καὶ πρὸς τὴν περὶ χρόνου ζήτησιν οἰκείως ἔχει. καὶ βεβαίῳ τὸ πρότερον
θεωρημένον. ὅτι φθορᾶς μᾶλλον ἢ γενέσεώς ἐστιν αἴτιος ὁ χρόνος. καὶ τὸ
μὲν ἐπιχείρημα τοιοῦτον ἐν πρώτῳ σχήματι συναγόμενον· πᾶσα κίνησις
τὸ πρότερον καὶ ὕστερον ἔχει· τὸ ἔχον τὸ πρότερον καὶ ὕστερον ἐν χρόνῳ 35
10 ἐστίν· οἷς ἔπεται τὸ πᾶσαν κίνησιν ἐν χρόνῳ εἶναι. ἐπειδὴ δὲ μὴ ἐναργεῖς
εἰσιν αἱ προτάσεις, ἐκατέραν κατασκευάσει, τὴν μὲν ἐλάττωνα οὕτως· πᾶσα
κίνησις τὸ θᾶττον ἔχει καὶ βραδύτερον· κατὰ πᾶσαν γὰρ ἐστίν ἡ θᾶττον
κινεῖσθαι ἢ βραδύτερον· πᾶν δὲ τὸ ἔχον τὸ θᾶττον καὶ βραδύτερον τὸ πρό-
τερον καὶ ὕστερον ἔχει. τούτοις γὰρ τὸ θᾶττον ὀρίζεται καὶ βραδύτερον·
15 θᾶττον γὰρ ἐκεῖνο λέγομεν τὸ πρότερον εἰς ἐκεῖνο μεταβάλλον ἐφ' ὃ ἡ
κίνησις βραδύτερον δὲ τὸ ὕστερον. ἡ δὲ σύγκρισις ὀρθῶς ἂν γίνοιτο, εἰ 40
καὶ τὸ τῆς κινήσεως εἶδος τὸ αὐτὸ λάβοιμεν, οἷον τὸ κατὰ τόπον, καὶ τὸ
διάστημα ἴσον τε καὶ ὅμοιον, οἷον ἐπὶ περιφερείας ἢ ἐπ' εὐθείας, καὶ τὴν
κίνησιν ὁμαλῆ. ἐὰν γὰρ τὸ μὲν ἀνωμαλῶς, τὸ δὲ ὁμαλῶς κινήται, δύναται
20 καὶ τὸ θᾶττον κινούμενον ὕστερον ἐπὶ τὸ πέρασ ἀφικνεῖσθαι τῆς κινήσεως.
γίνεται δὲ τις καὶ παρὰ τὸ τοῦ ὑποκειμένου σχῆμα τῆς κινήσεως διαφορά,
εἰ τὸ μὲν εὐθὺ εἶη, τὸ δὲ περιφερές. τὴν δὲ μείζονα πρότασιν τὴν λέ-
γουσαν τὸ πρότερον καὶ ὕστερον ἐν χρόνῳ εἶναι ἔδειξε διὰ τοῦ τὸ πρότερον 45
καὶ ὕστερον λέγεσθαι κατὰ τὴν πρὸς τὸ νῦν ἀπόστασιν. πρότερον μὲν γὰρ
25 τὸ τοῦ ἐνεστώτος νῦν ἐπὶ τὸ παρεληλυθὸς διαστάμενον πλέον, ὕστερον δὲ
ἔκειτο τὸ τοῦ νῦν ἐγγυτέρω· ἐπὶ δὲ τοῦ μέλλοντος ἀνάπαλιν πρότερον μὲν
τὸ ἐγγυτέρω τοῦ νῦν, ὕστερον δὲ τὸ πορρωτέρω. ὥστε τὸ πρότερον καὶ
ὕστερον κατὰ τὴν πρὸς τὸ νῦν ἀπόστασιν τὸ εἶναι ἔχει· τὸ γὰρ νῦν
ἄρως τοῦ παρεληθέντος καὶ τοῦ μέλλοντος· ὥστε ἐπεὶ τὸ νῦν ἐν χρόνῳ,
30 καὶ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον ἐν χρόνῳ ἔσται· ἐν ᾧ γὰρ τὸ νῦν, 50
καὶ ἡ τοῦ νῦν ἀπόστασις, ὅπερ ἐστὶ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον. εἰ οὖν
πᾶσα κίνησις τὸ πρότερον καὶ ὕστερον ἔχει, ταῦτα δὲ ἐν χρόνῳ, καὶ
πᾶσα κίνησις ἐν χρόνῳ ἐκατέρας τῶν προτάσεων ἀληθῶς ληφθεῖσθαι. ὅτι
γὰρ ὡς προσεχῆς τῆς ἀποδείξεως προτάσεις τέθεικε τὴν τε ἀκριβῶς λέ-
35 γουσαν, ὅτι πᾶσα κίνησις τὸ πρότερον ἔχει καὶ τὸ ὕστερον, καὶ τὴν λέγουσαν

1 διωρισμένων E ut Themistius et Arist. cod. H: διηριθμημένων aF ut Arist. vulg.

2 πᾶσα (post καὶ) om. E 4 ποιούμενος—γίνεται (5) om. E 6 πρὸς τὸν παρα-
χρόνου E οἰκείως ἔχει ζήτησιν aF post πρότερον add. ex v. 9 καὶ ὕστερον ἐν

χρόνῳ aE 7 φθορὰν E 9 τὸ ἔχο sic E τὸ (post ἔχον) om. aF

10 ἐπειδὴ] ἐπεὶ F 13 δὲ τὸ θᾶττον ἔχον καὶ βραδύτερον E 18 τὴν κίνησιν

om. F 21 διαφορά τῆς κινήσεως aF 26 μὲν τὸ] μὲν τῷ F 29 παρελ-
θέντος sic pro Aristotelis παρήκοντος ex Themistio p. 336,27 32 καὶ τὸ ὕστερον aF

cf. Themistius p. 337,2 34 τέθεικε E ἀκριβῶς F: om. aE

τὸ πρότερον καὶ ὕστερον ἐν χρόνῳ, ἐδήλωσε μετὰ τὴν δεξιὴν ἐπενεργῶν 179^r
ὥστε ἐπεὶ τὸ μὲν πρότερον | ἐν χρόνῳ, πάσῃ δὲ ἀκολουθεῖ 179^v
κινήσει τὸ πρότερον, φανερὸν ὅτι πᾶσα μεταβολὴ καὶ πᾶσα κί-
νησις ἐν χρόνῳ ἐστίν. ἀκολουθεῖν δὲ ἐστὶ τὸ ἐπείσθαι καὶ κατηγορεῖσθαι.

5 p. 223^a 16 Ἄξιον δὲ ἐπισκέψεως καὶ πῶς ποτε ἔχει ὁ χρόνος ἕως
τοῦ ἅμα κατὰ τε δύναμιν καὶ κατὰ ἐνέργειαν.

Δύο προβάλετο ζητεῖν ἐν τούτοις, ἐν μὲν πῶς ἔχει πρὸς τὴν ψυχὴν 7
ὁ χρόνος, τοῦτο δὲ ἐστὶν εἰ δύναται χρόνος εἶναι ψυχῆς μὴ οὔσης, ταῦτόν
δὲ εἰπεῖν εἰ δύναται τὸ ἀριθμούμενον εἶναι μὴ ὄντος τοῦ ἀριθμοῦντος,
10 εἴπερ ψυχὴ τὸ ἀριθμοῦν. ἀλλὰ τοῦτο μὲν πρῶτον προβαλλόμενος ὕστερον
ἐπιχειρήσει διαριθροῦν, τὸ δὲ ἕτερον διὰ τί πανταχοῦ ὁ χρόνος εἶναι δοκεῖ 10
καὶ ἐν γῆ καὶ ἐν θαλάττῃ καὶ ἐν οὐρανῷ. καὶ δὴ πρώτου τούτου τὴν
αἰτίαν ἀποδίδωσιν, ὅτι ὁ χρόνος ἀριθμὸς ὢν κινήσεως ἐκείνης τί ἐστὶν ἕξις
ἢ πάθος, ὥστε συμβεβηκὸς ἀχώριστόν ἐστιν τῇ κινήσει· καὶ γὰρ καὶ ὁ
15 ἀριθμὸς ἐν ταῖς ἀριθμουμένοις εἶναι δοκεῖ καὶ ἔχασθαι ὑπ' αὐτῶν. ἐπειδὴ
οὖν ταῦτα πάντα, ἐν οἷς ὁ χρόνος λέγεται, οἷον γῆ θάλαττα οὐρανὸς σώ-
ματά ἐστι, πᾶν δὲ σῶμα ἐν τόπῳ, τὸ δὲ ἐν τόπῳ κινήτων ἢ καθ' ὅλον ἢ
κατὰ μέρη, τὸ δὲ κινήτων μετὰ τῆς κινήσεως ἔχει καὶ τὸ τῇ κινήσει συμ- 15
βεβηκὸς ὡς πάθος ἢ ἕξις τὸν χρόνον, εἰκότως ἐν γῆ καὶ θαλάττῃ καὶ οὐ-
20 ρανῷ ἐν οἷς κινήσεις, ἐν τούτοις καὶ χρόνος ἐστὶ. ταῦτα δὲ συντόμως
συναγαγὼν ἐπήγαγεν ὁ δὲ χρόνος καὶ ἡ κίνησις ἅμα κατὰ τε δύναμιν
καὶ κατὰ ἐνέργειαν. εἰπὼν γὰρ συνυπάρχειν τῇ κινήσει τὸν χρόνον, ἐν
ἑσοῖς ἐστὶ καὶ ἡ κίνησις, προστίθησιν ὅτι καὶ ὁμοίως ἔχει τῇ κινήσει ὁ
χρόνος ἐκασταχοῦ· εἰ μὲν δυνάμει ἡ κίνησις, δυνάμει καὶ ὁ χρόνος· εἰ δὲ
25 ἐνεργείᾳ, καὶ ὁ χρόνος ἐνεργείᾳ. καὶ διὰ τοῦτο ἐν τῇ συναγωγῇ τοῦ λόγου 20
κινήτὰ εἶπε τὰ ἐν τόπῳ καὶ οὐχὶ κινούμενα, ἵνα ἄμφω περιλάβῃ καὶ τὰ
δυνάμει καὶ τὰ ἐνεργείᾳ. κινήτων γὰρ καὶ τὸ κινούμενον καὶ τὸ πεφυκὸς
κινεῖσθαι οἷον τὸ ἡρεμοῦν, ὡς φησὶν Ἀλέξανδρος. λέγει δὲ πάθος μὲν
τῆς κινήσεως τὸν χρόνον ὡς συμβεβηκός, ὡς τῶν ἀριθμητῶν ὁ ἀριθμὸς
30 πάθος, ἕξις δὲ διότι ἔχεται ὑπὸ τῆς κινήσεως. ἀλλ' εἰ δυνάμει κινούμενον
τὸ ἡρεμοῦν λέγεται νῦν, ὡς Ἀλέξανδρος ἤκουσεν, ἐν ᾧ δὲ δυνάμει ἡ κίνησις 25
ἐν τούτῳ δυνάμει καὶ ὁ χρόνος, δῆλον ὅτι ἐν τῷ ἡρεμοῦντι δυνάμει εἴη
ἂν ὁ χρόνος. καίτοι οὐ μόνον τὰ κινούμενα ἀλλὰ καὶ τὰ ἡρεμοῦντα ἐν
χρόνῳ εἶναι κατ' ἐνέργειαν ἐλέγετο· μέτρον γὰρ καὶ ἡρεμίας ὁ χρόνος κατ'
35 ἐνέργειαν, ὡς τοῦ εἶναι τῆς ἡρεμίας ὡσπερ καὶ τοῦ τῆς κινήσεως ὑπὸ τοῦ

6 κατὰ τε τὴν a 7 προβάλετο F: προβάλλετο E: προβάλλεται a 8 δύ-
ναίτο a 12 τούτου πρώτου aF 14 ἐστὶν ἀχώριστόν aF 16 ὅ] οἱ E
17 ὅλον] ὅλα Themistius p. 337,8 ubi ὅλον postulavit Spengel 19 καὶ ἐν οὐ-
ρανῷ a 20 οἷς ἡ κίνησις a 23 ἐστὶ καὶ] ἐστὶ E προστίθησιν iteravit E
26 παραλάβε E 28 μὲν om. aF 29 ἀριθμητῶν] ἀριθμὸς E 31 ὡς ὁ
aF 32, 33 ἂν εἴη aF 34 ἐλέγετο κατ' ἐνέργειαν aF καὶ (post γὰρ) om. E

χρόνου μετρουμένου. μήποτε οὖν ὡς πρὸς τὸν χρόνον οὐ τὰ ἡρεμοῦντα 179^v
 δυνάμει κινούμενα ἀκουστέον, ἀλλὰ τὰ μήπω μὲν παρελθόντα εἰς γένεσιν,
 δυνάμενα δὲ γενέσθαι. εἰ γὰρ τῆς κατὰ γένεσιν κινήσεως ἀριθμὸς ἦν ὁ 30
 χρόνος, ταύτην δὲ ἐκινεῖτο καὶ τὰ ἡρεμεῖν λεγόμενα, ὁῦλον ὅτι καὶ ἡ κί-
 5 νησις κατ' ἐνέργειαν εἴη ἂν ἐν τούτοις καὶ ὁ τὴν τοιαύτην κίνησιν μετρῶν
 χρόνος. ἐπειδὴ δὲ κατὰ συμβεβηκὸς ἐν χρόνῳ τὴν ἡρεμίαν ἦκουσεν ὁ
 Ἀλέξανδρος, εἶποι ἂν τὸ καθ' αὐτὸ ἐν χρόνῳ τὴν κίνησιν ποτὲ μὲν δυνάμει
 ὡς ἐν τῷ ἡρεμοῦντι, τοτὲ δὲ ἐνεργείᾳ ἐν τῷ ᾗδῃ κινουμένῳ λαμβάνεσθαι.
 Ἰστορεῖ δὲ καὶ ἄλλην γραφὴν ὁ Ἀλέξανδρος διὰ τὴν εἰρημένην ἴσως 45
 10 ἀπορίαν οὕτω μεταπλασθεῖσαν· ὁ δὲ τόπος καὶ ἡ κίνησις ἅμα κατὰ τε
 δυνάμειν καὶ ἐνέργειαν, εἰς πίστιν τοῦ κινητὰ εἶναι τὰ εἰρημένα γῆν
 θάλατταν οὐρανὸν προσθέντος αὐτοῦ τὸ νῦν εἰρημένον, ὡς τῶν μὲν ἐνεργείᾳ
 ὄντων ἐν τόπῳ ἐνεργείᾳ καὶ καθ' αὐτὸ κινουμένων, τῶν δὲ δυνάμει ἐν τόπῳ,
 ὡσπερ τὰ μέρη τοῦ οὐλοῦ ἔχει τούτων καὶ κινητῶν δυνάμει ὄντων. τεκμηρίον
 15 οὖν τοῦ ὑπάρχειν τοῖς ἐν τόπῳ οὖσι τὴν κίνησιν τό, ὡς ἕκαστον τοῦ ἐν
 τόπῳ μετέχει, οὕτω μετέχειν καὶ τῆς κινήσεως, εἰ μὲν δυνάμει, δυνάμει, εἰ 40
 δὲ ἐνεργείᾳ, ἐνεργείᾳ. προχείρου δὲ ὄντος ἀπορεῖν, πῶς ἐν οὐρανῷ ὁ χρόνος
 μὴ ἐν τόπῳ ὄντι, εἴπερ τὰ ἐν τόπῳ μόνον κινητὰ, τὰ δὲ κινητὰ μόνον ἐν
 20 χρόνῳ, αἰσθόμενος καὶ λύων ὁ Ἀλέξανδρος “ὅτι, φησίν, ἐν τῷ οὐρανῷ ὁ
 χρόνος, εἰ καὶ μὴ ἔστιν ἐν τόπῳ, πρόδηλον· αἰεὶ γὰρ κινεῖται· ἐνθα δὲ
 κίνησις, ἐκεῖ καὶ χρόνος. ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων τῶν μὴ αἰεὶ κινουμένων
 ἐδειχθη τοῦ τόπου διὰ τοῦ ἐν τόπῳ αὐτὰ εἶναι δείξας ὅτι καὶ κινητὰ, τὸ
 δὲ θεῖον σῶμα οὐκ ἐδειξτο δείξεως πρὸς τὸ κινητὸν εἶναι· φανερά γὰρ αὐτοῦ 45
 καὶ ἐναργεῆς ἡ κίνησις οὕσα αἰδίου.” ταῦτα μὲν οὖν ὁ Ἀλέξανδρος αὐτῇ
 25 λέξει γέγραφε. εἰ δὲ κινεῖται ὁ οὐρανὸς τὴν κύκλιον κίνησιν, ὁῦλον ὅτι
 κατὰ τόπον ἔστιν ἡ κίνησις αὕτη καὶ οὐ κατ' ἄλλο εἶδος κινήσεως, τὸ δὲ
 κατὰ τόπον κινούμενον καὶ ἐν τόπῳ ἔστιν.

p. 223^a 21 Πότερον δὲ μὴ οὐσης τῆς ψυχῆς εἴη ἂν ὁ χρόνος ἕως
 τοῦ χρόνος δὲ ταῦτά ἐστιν ἢ ἀριθμητὰ ἐστίν.

30 Μεταβέβηκεν ἐπὶ τὸ ἕτερον τῶν προταθέντων, ὅπερ καὶ πρότερον ἦν, 53
 ἐκεῖ μὲν οὕτω προταθὲν “πῶς ποτε ἔχει ὁ χρόνος πρὸς τὴν ψυχὴν”, ἐν-
 ταῦθα δὲ σαφέστερον μεταληφθέν. ζητεῖται γὰρ εἰ μὴ οὐσης τῆς | ψυχῆς 180^v

1 ὡς om. aF 2 μὲν om., traiecto δὲ ante δυνάμενα E 3 post κατὰ add. τὴν
 aF 7 μὲν τὸ δυνάμει aF 8 τοτὲ] puto ποτὲ ἐνεργείᾳ] ἡρεμία aF
 post ἐνεργείᾳ intercidisse ὡς probabiliter coniecit emendator Ambrosiani 10 ἀπο-
 ρίαν μεταπλασθεῖσαν οὕτω a: ἀπορίαν μεταπλασθεῖσαν ἴσως F τόπος sic Aristotelis
 codex I 13 ὄντων ἐν τόπῳ ἐνεργείᾳ om. E 16 post μετέχει iterabat τούτων—
 ὄντων (14) sed delevit F μετέχειν] μετέχει a 17 ὁ χρόνος ἐν οὐρανῷ a
 18 ὄντι ἐν τόπῳ aF 19 φησὶν ὅτι transponit a 21 μὴ om. aF 27 καὶ om.
 aF 29 ἦ] ἢ E 30 προταθέντων F: προϋθέντων (litteris inter ρ et θ foramine
 haustis) E: προτεθέντων a ὅπερ E: ὅ aF 31 προταθὲν EF: πρότεθὲν a

εἶη ἂν ὁ χρόνος ἢ οὐ. ἐπειδὴ γὰρ εὐλογον δοκεῖ τὰ πρὸς τι συνυπάρχειν 180^α
καὶ συναναρῆσθαι ἀλλήλοις (θεξιῶ γὰρ μὴ ὄντος οὐδὲ ἀριστερόν ἔστιν),
ἔστι δὲ πρὸς τι καὶ ἀριθμητικὸν καὶ τὸ ἀριθμητόν, καὶ ἔστι ψυχὴ μὲν
ἀριθμητικὸν καὶ ὁ τῆς ψυχῆς νοῦς (οὐ γὰρ τῷ παθητικῷ ἀριθμοῦμεν, ἀλλὰ
5 τῷ λόγῳ), ὁ δὲ χρόνος ἀριθμητόν, ὥστε μὴ οὕσης ψυχῆς οὐδὲ ὁ χρόνος
εἶναι δοκεῖ. ἀντέθηκε δὲ τὸ ἀριθμῆσον τῷ ἀριθμητῷ ὁδόν, φασί. τὸ ἀριθμη- 5
τικὸν ἀντιθεῖναι (ταῦτόν δὲ ἔστι τὸ ἀριθμητικὸν καὶ τὸ ἀριθμῆσον, τὸ μὲν
κατὰ δύναμιν, τὸ δὲ κατὰ μέλλοντα χρόνον λεγόμενον, ὅπερ. πάλιν τὸ δυ-
νάμει συνεμφαίνει, ὥσπερ ταῦτόν τὸ ἀριθμητόν καὶ τὸ ἀριθμησόμενον),
10 προσέλαβε καὶ ὅτι ἀριθμὸς ἔστιν ἢ τὸ ἠριθμημένον ἢ τὸ ἀριθμητόν· λέ-
γομεν γὰρ ἀριθμὸν ἢ τὸ ἕδη ἀριθμηθῆν ἢ τὸ δυνάμενον ἀριθμηθῆναι, οἷον
τὸ τῶν στρατιωτῶν πλῆθος ἀριθμητόν, ὅτι δύναται ἀριθμηθῆναι· ἔστι δὲ
καὶ τὸ ἠριθμημένον ἀριθμητόν. μὴ ὄντος οὖν τοῦ ἀριθμητοῦ οὐδὲ ἀριθμὸς 10
εἶη ἂν. ὥστε ἡ ὅλη συναγωγὴ κατὰ τὴν διὰ τριῶν ἀγωγὴν τοιαύτη· εἰ
15 μὴ τὸ ἀριθμῆσον, οὐδὲ τὸ ἀριθμητόν· εἰ μὴ τὸ ἀριθμητόν, οὐδὲ ἀριθμὸς
ὁ ὡς ἀριθμητός· εἰ οὖν τὸ μὲν ἀριθμῆσον ψυχὴ κατὰ τὸν ἑαυτῆς νοῦν,
ὁ δὲ χρόνος ἀριθμὸς, μὴ οὕσης ψυχῆς οὐκ ἂν εἶη χρόνος.

Ἐνίσταται δὲ πρὸς τὸν λόγον τοῦτον ὁ Βόηθος λέγων μηδὲν κωλύειν
τὸ ἀριθμητόν εἶναι καὶ ὄντα τοῦ ἀριθμοῦντος, ὥσπερ καὶ τὸ αἰσθητόν ὄντα 15
τοῦ αἰσθανομένου. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος καὶ τὴν ἔνστασιν διὰ πλειόνων τέ- 15
θεικε καὶ τὴν λύσιν ἐπήγαγεν ἀκολουθῶν τῷ Ἀριστοτέλει. “ἄξιον γάρ, φησί,
ζητῆσαι, πῶς ὑγιές ἔστι τὸ μὴ ὄντος τοῦ ἀριθμῆσοντος μηδὲ ἀριθμητόν
εἶναι. τὸ μὲν γὰρ ἀριθμητόν μὴ εἶναι μηδὲ τὸ ἀριθμοῦμενον καθὸ ἀριθμοῦ-
μενον μὴ ὄντος τοῦ ἀριθμοῦντος, ἐχέτω λόγον, εἰ τῷ ἀριθμῷ ἐν τῷ ἀρι-
25 θμῆσθαι τὸ εἶναι· τὸ μέντοι ἀριθμητόν αὐτὸ καὶ ὁ οἶόν τε ἀριθμηθῆναι
οἷον ἄνθρωποι ἢ ἴπποι οὐ δοκεῖ τῷ ἀριθμοῦντι συναναρῆσθαι. τὸ γοῦν
πρότερον καὶ ὕστερον ἐν κινήσει ὄντα ἀριθμητὰ δεῖκνυσιν αὐτὸς εἶναι δυνά- 20
μενα καὶ μὴ οὕσης ψυχῆς, εἴ γε κίνησιν οἶόν τε εἶναι μὴ οὕσης ψυχῆς.”
λύων δὲ τὴν ἀπορίαν φησίν· “ἢ οὐκ ἀριθμητόν ἔσται, ἀλλὰ τὸ μὲν ἴ
30 συμβέβηκεν ἀριθμητῷ γίνεσθαι ἔσται οἷον ἴπποι ἢ ἄνθρωποι, οὐ μὴν ἀρι-
θμητόν ὡς ἀριθμητόν· καὶ γὰρ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων πρὸς τι μὴ ὄντως εἰ
τόχοι τοῦ θεξιῶ, ὅς μὲν ἦν ἀριστερός ἔσται οἷον Σωκράτης, ἀριστερός δὲ

4 τὸν παθητικὸν E 5 τὸν λόγον E 6 ἀντέθεικε EF ἀριθμῆσαι E
8 κατὰ τὸν μέλλοντα aF 9 συνεμφαίνει scripsi: συνεμφαίνειν E: συνεκφαίνει aF
τὸ (post ταῦτόν) om. aF 10 προσέλαβε δὲ καὶ aF 11 οἶον] ἢ E 15 ἀριθμη-
σαι E ἀριθμὸς E: ὁ ἀριθμὸς aF 16 ὁ ὡς aF: ὡς ὁ E μὲν om., sed
inter ei et οὖν super add. E ἢ ψυχὴ aF 18 Βόηθος cf. Themistius p. 337, 23
infra p. 766, 18 Zeller II. Ph. III 2^a 625² 19 τὸ ἀριθμητόν] τὸν ἀριθμὸν perperam
Themistius καὶ ante ὄντα habet Themistius 22 τοῦ initio paginae itera-
vit E 23 ἀριθμητόν E: ἀριθμὸν aF ἀριθμοῦμενον utroque loco aF: ἀριθμοῦν
item E 24 ἀριθμοῦντος aF: ἀριθμητοῦ E ἀριθμῆσθαι E: ἀριθμῆν aF
25 οἶόν τε] οἶονται E 28 εἶναι οἶόν τε E 30 ἀριθμητῷ aF: ἀριθμητόν E
ἔστιν F 31 καὶ ἐπὶ aF: ἐπὶ καὶ E

οὐ. εἰ οὖν τὸ πρότερον καὶ ὕστερον ὡς ἀριθμητὰ ἀριθμητὸς ὁ χρόνος ἦν, 180^ο
 μὴ ὄντος τοῦ ἀριθμηθέντος οὐκ ἂν εἶη ὁ χρόνος. τὸ μέντοι τῷ χρόνῳ
 ὑποκείμενον, ὅπερ ἦν ἡ κίνησις, οὐδὲν κωλύει εἶναι.” ταύτην δὲ τὴν λύσιν 25
 συντόμως ὁ Ἀριστοτέλης παραδέδωκε διὰ τοῦ ἀλλ’ ἢ τοῦτο ὅ ποτέ ἐστιν
 5 ὁ χρόνος· τὸ γὰρ ὑποκείμενον τῷ χρόνῳ ἦτοι τῷ ἀριθμητῷ οὐδὲν κωλύει
 εἶναι καὶ μὴ οὔσης ψυχῆς, εἰ ὅλως οἶόν τε κίνησιν χωρὶς ψυχῆς εἶναι,
 χρόνος δὲ οὐκ ἔσται. εἰ γὰρ τὰ μὲν ἐνεργεῖα λέγεται πρὸς τὰ ἐνεργεῖα, τὰ
 δὲ δυνάμει πρὸς τὰ δυνάμει, ἂν ἢ ἀδύνατον εἶναι τὸ ἀριθμηθῆσιν, ἀδύνατον
 ἂν εἶη καὶ τὸ ἀριθμητὸν, εἰ γε ἀριθμητὸν τὸ οἶόν τε ἀριθμηθῆναι. οὐδὲ
 10 γὰρ αἰσθητέως ἀναιρεθείσης μένοντος τοῦ χρώματος τὸ χρῶμα ἔσται ὡς 30
 ἕρατόν, ἀλλ’ ὡς χρῶμα μόνον. πάνυ δὲ ἀκριβῶς προσέθηκε τὸ εἰ ἐν-
 δέχεται κίνησιν εἶναι ἄνευ ψυχῆς· ὅσον μὲν γὰρ ἐπὶ τῇ κατὰ τὰ
 πρὸς τι ἀντιθέσει καὶ ἀναιρεθείσης τῷ λόγῳ τῆς ψυχῆς, κἂν μὴ χρόνον
 ἀλλὰ κίνησιν γε οὐδὲν κωλύει εἶναι. εἰ μέντοι μὴ δύναται κίνησις ἄνευ
 15 ψυχῆς εἶναι, οὐ μόνον ὁ χρόνος ἀλλὰ καὶ ἡ κίνησις ἀναιρεθήσεται ψυχῆς
 μὴ οὔσης· εἰ γὰρ ἡ κυκλοφορία, ἐξ ἧς καὶ αἱ ἄλλαι κινήσεις καὶ αἱ μετα-
 βολαὶ τὸ εἶναι ἔχουσιν, ὑπὸ νοῦν καὶ κατ’ ὄρεξιν ἔστιν, ὡς ὁμολογεῖ καὶ 35
 Ἀλέξανδρος, ἀναιρουμένης ψυχῆς ἀναιροῖτο ἂν πάντα κινήσεις· ἢ τε γὰρ κατὰ
 τὸπον ἀπὸ τῆς κυκλοφορίας, εἴπερ αἱ τῶν ἀπλῶν σωμάτων εἰς ἄλληλα
 20 μεταβολαὶ παρ’ αὐτῆς (κατὰ γὰρ βαρύτητα καὶ κορυφότητα) καὶ ἡ κατὰ
 τὸπον κινήσις ἔστιν ἢ κατὰ φύσιν, ὑστέρα δὲ ἢ παρὰ φύσιν τῆς κατὰ φύσιν·
 καὶ τῆς τῶν ζώων δὲ κατὰ φύσιν κινήσεως ἢ τε οἰκεία ψυχὴ ἔστιν αἰτία
 καὶ ἡ κυκλοφορία. “ἄνθρωπος γὰρ ἄνθρωπον γεννᾷ καὶ ὁ ἥλιος.” ὥστε 40
 καὶ τῆς κατὰ γένεσιν μεταβολῆς αἰτία ἔστιν ἡ κυκλοφορία· καὶ αἱ κατὰ
 25 ἀλλοίωσιν δὲ καὶ κατὰ αὔξισιν καὶ μείωσιν μεταβολαὶ ἀπ’ ἐκείνης. ἢ γὰρ
 τοῦ ἡλίου πρόσδοδος τε καὶ ἀφθοδος τὴν πλείστην τούτων αἰτίαν παρέχεται.
 Τούτων δὲ ῥηθέντων ἐπιστῆσαι ἄξιον, ὡς οἶμαι, ὅτι τοῦ ἀριθμοῦντος
 ἀναιρουμένου ὡς μὲν ἀριθμὸς ἀριθμητὸς ὁ χρόνος ἀναιρεῖται, ὡς μέντοι
 τὸ πρότερον καὶ ὕστερον τὸ κατὰ τὴν τοῦ εἶναι τῆς κινήσεως παράτασιν
 30 οὐκ ἀναιρεῖται· κατὰ τοῦτο δὲ ὁ χρόνος ὑφέστηκε. τὸ γὰρ ἀριθμητὸν εἶναι 45
 συμβέβηκεν αὐτῷ κατὰ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον. ψυχῆς δὲ ἀναιρουμένης,
 ἧτις ἀρχὴ γενέσεώς ἐστι καὶ τῆς κατὰ τὴν γένεσιν πάσης κινήσεως ἢ
 συνουπάρχει ὁ χρόνος, ἀναιρεθήσεται καὶ ὁ χρόνος. εἰκότως οὖν ὁ Ἀριστο-
 τέλης ὡς μὲν ἀριθμούσης τῆς ψυχῆς ἀναιρουμένης ὡς ἀριθμητὸν ἀναιρεῖσθαι
 35 τὸν χρόνον φησὶν, ὡς μέντοι ἀρχῆς γενέσεως καὶ κινήσεως ἀναιρουμένης

1 ἀριθμητὰ ex Aristotele a 29 scripsi: ἀριθμητὸς libri ἀριθμητὸς om. F
 3 κωλύει aF: κωλύεται E 4 ἀλλ’ εἰ E [cf. Aristot. cod. E] ποτε ὄν Aristoteles
 ἐστὶ χρόνος F 5 τῷ ἀριθμητῷ iteravit E 11 inter χρῶμα et μόνον
 iteravit ἔσται E 12 τὰ om. F 13 ἀντιθέσεως compend. E 14 οὐδὲν]
 οὐδὲ E 16 αἱ (ante μεταβολαὶ) om. aF 17 νοῦ F 18 ἢ τε] εἶτε E
 19. 20 μεταβολαὶ εἰς ἄλληλα aF 20 καὶ ἢ] καὶ E: ἢ F: καὶ εἰ ἢ a 21 post
 κινήσις add. προτέρα a 23 ἢ (post καὶ) om. E ἄνθρωπος—κυκλοφορία (24) lacuna
 relicta om. F ὁ om. E 25 κατὰ (post καὶ) om. aF 28 ἀριθμὸς ex ἀριθμητὸς
 corr. videtur E 33 καὶ om. E 35 κινήσεως οὐκ ἀναιρεῖσθαι F

καὶ τὴν κίνησιν καὶ τὴν γένεσιν ἀναιρεῖσθαι ἐνδείκνυται διὰ τοῦ εἰ ἐνδέ- 180^v
 χεται κίνησιν εἶναι ἄνευ ψυχῆς. οὐ μόνον δὲ τῷ τὴν κίνησιν ἀναι- 50
 ρεῖσθαι συναναιρεῖται ὁ χρόνος κινήσεως τι ὢν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς καθ' αὐτὸν
 ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχων ἀναιρεθῆσεται ψυχῆς ἀναιρουμένης, ἥτις
 5 αἰτία πάσης γενέσεως καὶ κινήσεως ἦν. καὶ ὅρα ὅπως κἀνταῦθα σύμφωνα
 γέγραφεν ὁ Ἀριστοτέλης τῷ σφετέρῳ καθηγεμόνι αὐτὸς εἰπὼν εἰ ἐνδέ-
 χεται κίνησιν εἶναι ἄνευ ψυχῆς, τουτέστιν ἄνευ τοῦ κινουόντος, ἐκεῖνοι
 λέγοντι ὅτι τοῖς ἄλλοις ὅσα κινεῖται “πηγὴ καὶ ἀρχὴ κινήσεως” ἐστὶν ἡ
 ψυχὴ, καὶ ὅτι ἐξ ἀρχῆς ταύτης πᾶν τὸ γινόμενον γίνεται. |

10 p. 223 a 29 Ἄπορήσετε δ' ἂν τις καὶ ποίας κινήσεως ἀριθμὸς ὁ 180^v
 χρόνος ἕως τοῦ διὸ κινήσεως ἐστὶν ἀπλῶς ἀριθμὸς συνεχοῦς,
 ἀλλ' οὐ τινός.

Ἄριθμὸν κινήσεως δεῖξας τὸν χρόνον καὶ μέχρι νῦν ὡς ἐπὶ τῆς κατὰ 1
 τύπον κινήσεως τὸν πλείονα λόγον ποιησάμενος (ταύτη γὰρ ἤρμητε τὸ 5
 15 μετρεῖσθαι ὑπὸ τοῦ μεγέθους τὴν κίνησιν καὶ τὸ λέγειν, ὅτι “πολλὴν φαμεν
 εἶναι τὴν ὁδόν, ἂν ἦ ἡ πορεία πολλή, καὶ ταύτην πολλήν, ἂν ἡ ὁδὸς ἡ
 πολλή”), ἐπειδὴ τῶν κινήσεων πλείονά ἐστὶν εἶδη τὸ μὲν κατὰ τόπον τὸ δὲ
 κατὰ ποῖον τὸ δὲ κατὰ ποσόν, ἔστι δὲ καὶ ἡ γένεσις καὶ ἡ φθορὰ κατ'
 οὐσίαν μεταβολή, εἰ καὶ μὴ κινήσις αὕτη, ὡς μετὰ τοῦτο τὸ βιβλίον ἀκρι-
 20 βολογομένῳ φανήσεται, ἀλλ' οὖν καὶ ἐν ταύτῃ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον
 καὶ ἡ τοῦ χρόνου μέθεξις ὁράται, εἰκότως ἀπορίας ἄξιον εἶναι φησι, ποίας 10
 τούτων τῶν κινήσεων ἐστὶν ἀριθμὸς ὁ χρόνος. καὶ λέγει μὴ τῆσδέ τις
 εἶναι, καθὸ ἦδε τις, ἀλλὰ τῆς ὁποιασοῦν κινήσεως. οὐ γὰρ καθὸ φθορὰ
 ἢ ἀλλοίωσις ἢ τις ἄλλη μεταβολὴ ἐστὶ, κατὰ τοῦτο ἀριθμὸς αὐτῆς ἐστὶν
 25 ὁ χρόνος, ἀλλὰ κινήσεως καὶ μεταβολῆς καθὸ τοιαύτη, ὃ κοινόν ἐστι
 πάσαις ταῖς εἰρημέναις κινήσεσι. πάσης οὖν ὁμοίως κινήσεως ἀριθμὸς ὁ
 χρόνος ἐστίν (ἐν πάσαις γὰρ τὸ πρότερον ἐνοράται καὶ ὕστερον) καὶ ὅπερ 15
 ἀριθμούμενόν ἐστι χρόνος. καθὸ οὖν κινήσεως ἀπλῶς, ἀλλ' οὐχ ἦδε
 τις, ἡ κινήσις ἐν χρόνῳ. καλῶς δὲ εἰπὼν ὅτι κινήσεως ἐστὶν ἀριθμὸς ὁ
 30 χρόνος προσέθηκεν τὸ συνεχοῦς ἀλλ' οὐ τινός· καθὸ γὰρ συνεχῆς ἡ
 κίνησις, κατὰ τοῦτο ἔχει τὸ πρότερόν τε καὶ ὕστερον τὸ κατὰ χρόνον ἀρι-

1 τὴν (post καὶ) om. E 3 τι in litura om. F 4 τῆς ψυχῆς F 5 ὅπως
 E: πῶς aF 6 ὁ ἀριστοτέλης post κἀνταῦθα (5) aF αὐτὸς om. aF 7 ἐκεῖνοι
 Platoni in Phaedro p. 245 c 10 ἀριθμὸς ὁ χρόνος EF (ut Aristotelis codex II) cf
 v. 22: ὁ χρόνος ἀριθμὸς a ex Aristotele vulgato 11 ἐστὶ post ἀριθμὸς a ex Aristo-
 telele vulgato 15 λέγειν cf. Δ 12 p. 220 b 29 πολλήν E ut Aristoteles l. c.:
 πολλήν τινα aF 16 ἡ post ὁδὸς E: om. aF 17 εἶδει a 19 μεταβολή
 om. F 20 οὖν] οὐ E 22 λέγει F 25 τοιαύτη aF: τοιαύτης E
 ὃ aF: om. E 26 κινήσεως om. E at cf. Themistius p. 338, 10 27 ante ὕστε-
 ρον add. τὸ aF καὶ (ante ὅπερ) om. F fortasse recte 28 ἐστὶν ὁ a
 κινήσεως] κινήσις καὶ emendator Ambrosiani 29 ἡ (post τις) om. a 30 τὸ συνε-
 χοῦς post χρόνος aF

ἡμεούμενον· εἰ γὰρ διηρημένη ληφθεῖται, οὐχ ὑπὸ χρόνου ἀλλ' ὑπὸ ἀριθμοῦ 180·
μετρεῖται. δύο γὰρ ἢ τρεῖς ἢ πλείους γίνονται κινήσεις τῷ μοναδικῷ ἀριθμῷ
μετρούμεναι. ἐὰν γὰρ ἡ μὲν ἀλλοιώσις ἢ ἡ δὲ φθορά ἢ δὲ αὐξήσις μηδε- 20
μιᾶς οὕσης αὐτῶν συνεχείας πρὸς ἀλλήλας, τρεῖς γίνονται κινήσεις. καθὼ
5 δὲ τούτων ἐκάστη συνεχῆς ἐστί, τὰ ἐν αὐτῇ πρότερα καὶ ὕστερα ἀριθμεῖται
οὐδέτι τῷ μοναδικῷ ἀριθμῷ, ἀλλὰ τῷ χρόνῳ.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τῷ χρόνῳ παρέχειν τὸ εἶναι φησιν τὸ πρότερον καὶ
ὕστερον πάσης κινήσεως, καθὼ συνεχῆς καὶ καθὼ ἀκολουθεῖ τῷ μεγέθει,
ἐφ' οὗ γίνεται, ἐν ᾧ πρώτῳ τὸ πρότερόν τε καὶ ὕστερον. ἀπορητέον οὖν
10 καὶ πρὸς τοῦτον καὶ πρὸς τὸν Ἀριστοτέλην ταῦτα, ἅπερ καὶ ἐγὼ πρότερον
εἶμαι συντομώτερον καὶ ὁ Θεμιστίσιος πλατύτερον ἀπορεῖ· “εἰ, γὰρ, τὸ πρό- 25
τερόν τε καὶ ὕστερον πρῶτόν ἐστιν ἐν τῷ μεγέθει καὶ τῷ διαστήματι, ἐφ'
οὗ ἡ κίνησις, εἰθ' οὕτως ἐν τῇ κινήσει καὶ τῷ χρόνῳ, πῶς ἐπὶ τῆς αὐ-
ξήσεώς τε καὶ ἀλλοιώσεως τὸ πρότερον καὶ ὕστερον; οὐ γὰρ ἐν διαστήματι
15 γε αὐταὶ οὐδὲ πόθεν ποῖ, ἀλλ' ὀλόκληρον τὸ σῶμα θερμαίνεται κατ' ὀλίγον,
καὶ ὀλόκληρον αὐξεται καὶ πήγνυται. πόθεν οὖν ἐπὶ τούτων ἔξει τὸ πρό-
τερόν τε καὶ ὕστερον ὁ χρόνος ὥσπερ ἐπὶ τῆς φθορᾶς ἐκ τοῦ διαστήματός 30
τε καὶ τῆς θέσεως; πῶς δὲ μὴ ἔχων τὸ πρότερόν τε καὶ ὕστερον τὸν κατ'
αὐτὰ ἀριθμὸν ἔξει; ἢ ἐπὶ μὲν τῆς αὐξήσεως εἴποι τις ἂν εἶναι τὸ πόθεν
20 ποῖ· ἀπὸ γὰρ τοῦ ἐλάττονος εἰς τὸν μείζονα τόπον ἢ μεταβολῇ. ἐπ'
ἀλλοιώσεως δὲ καὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς τί ἐροῦμεν; πόθεν γὰρ ἔτι τὸ
πρότερόν τε καὶ ὕστερον ἔξει ἡ κίνησις ἢ ὁ χρόνος; ἢ οὖν μόνην τὴν κατὰ
τόπον κίνησιν προηγουμένως μετρεῖ ὁ χρόνος, ἢ εἰ καὶ τὰς ἄλλας προηγου-
μένως, οὐδὲν προσδεῖται τοῦ τῇ θέσει προτέρου καὶ ὕστερου, ἵνα καὶ αὐτὸς 35
25 σχῆ τὸ πρότερόν τε καὶ ὕστερον.”

Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ ὁ Θεμιστίσιος ἐνδοῦς φαίνεται τῇ ἀπορίᾳ, πολλάκις
ἐξετάζειν ταῦτα κελεύων καὶ ἀβασανίστως μὴ παραδέχεσθαι, οὐδὲν ἴσως
κωλύει καὶ τὴν ἐμὴν καὶ νῦν ὑπόνοιαν εἰπόντα μετὰ τῆς ἀπορίας καὶ
ἐκείνην εἰς ἐξέτασιν προτιθέναί τοις ἐντυγχάνουσι. τὸ πρότερον καὶ ὕστερον
30 τάξεως δηλωτικὸν ὑπάρχον ἄλλο μὲν τὸ κατὰ τὸν χρόνον εἶναι νομίζω
κατὰ ἀριθμὸν καὶ τάξιν τῶν πλειόνων νῦν ὑφιστάμενον τῶν ὀριζόντων τὸν
χρόνον, ἄλλο δὲ τὸ ἐν τῇ κατὰ τὴν τάξιν θέσει θεωρούμενον. διττὸν δὲ 40
τοῦτο, τὸ μὲν ἐν μεγέθει (ὡς τῆς ὁδοῦ πρότερον ἐκεῖνο μέρος τὸ ὄθεν ἀρχό-

3 ἢ om. E φθορά in litura F 5 αὐτῇ a: αὐτῷ EF 10 καὶ πρὸς τοῦτον om.
aF 11 Θεμιστίσιος p. 339, 10 sqq. 12 καὶ (ante ἐν) E: τε καὶ aF 13 τῇ
κίνησει καὶ om. Themistii libri 14 τε καὶ] καὶ τῆς Them. post πρότερον habet
τε Them. 16 αὐξάνεται (om. καὶ πήγνυται) Them. 17 ἐκ τῆς φθορᾶς aF
18 τε καὶ] καὶ Them. ἔχων a. post ἔχων habet παρ' αὐτῶν Them. τε (post πρότε-
ρον) om. aF post ὕστερον add. ὁ χρόνος E τὸν κατ' αὐτὰ ἀριθμὸν aF: τὸν κατὰ
ταῦτα ἀριθμὸν E: τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν Them. 19 ἢ] ἀλλ' ἴσως Them. 21 post
ἐροῦμεν haec habet Themistius p. 339, 29: ἀντικρυς γὰρ ἐπὶ τούτων ἐξ αὐτοῦ τὸ πρότερόν τε
καὶ ὕστερον ὁ χρόνος οὔτις. ἢ τοίνυν μόνην μετρεῖ προηγουμένως τὴν κατὰ τόπον κίνησιν ἢ εἰ
καὶ τὰς ἄλλας προηγουμένως οὐδὲν προσδεῖται τοῦ τῇ θέσει προτέρου καὶ ὕστερου [ἵνα—ὕστε-
ρον (340, 5. 6) in libris omissa] 28 καὶ (ante τὴν) om. aF 33 τῆς] τὸ a

μεθα, ὕστερον δὲ τὸ εἰς ὃ λέγομεν), τὸ δὲ ἐν ἀριθμῷ καὶ τούτῳ διττῷ 180^v
 ἢ τῷ ἀριθμοῦντι καὶ μοναδικῷ (ὡς λέγομεν πρότερον εἶναι τῆς δυάδος τὴν
 μονάδα καὶ τὴν δυάδα τῆς τριάδος) ἢ τῷ μεθεκτῷ καὶ ἀριθμουμένῳ, ὡς
 τὰ νοητὰ τῶν αἰσθητῶν πρότερα καὶ ὅδε ὁ κίων τοῦδε τοῦ κίονος· καὶ γὰρ
 5 καὶ τὰ ἀσώματα θέσιν ἔχειν δοκεῖ κατὰ μεταφορὰν λεγομένης τῆς θέσεως.
 τρίτον δὲ τοῦ προτέρου καὶ ὕστερου σημαινόμενόν ἐστιν ἐν ταῖς ἐνεργείαις 45
 τε καὶ κινήσεσι, τὸ μὲν κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ὀριζόντων τὴν κίνησιν πε-
 ράτων, ἃ κινήματα καλοῦμεν ἀνά λόγον ἔχοντα πρὸς τε τὰ τῆς γραμμῆς
 σημεῖα καὶ τὰ τοῦ χρόνου νῦν, τὸ δὲ κατ' αὐτὰ τὰ μέρη τῆς κινήσεως
 10 συνεχῶς οὐσῆς ἀφ' ἑαυτῆς. ἀλλ' ἡ μὲν ἐν τόπῳ κινήσις τὸ κατὰ τὴν θέσιν
 ἐν τόπῳ πρότερόν τε καὶ ὕστερον εἰς ἑαυτὴν ἀναδεχομένη συναρμύττει τοῦτο
 τῷ οἰκείῳ προτέρῳ καὶ ὑστέρῳ τῷ τε ὡς πέρατι καὶ τῷ ὡς μέρει, ὅταν 50
 πρώτῃ κίνησιν τῶν ὀρομένων τὴν πρὸς τοῖς ἀθλοθέταις λέγωμεν, ὕστεραν
 δὲ τὴν ἐν τῷ πέρατι τοῦ σταδίου. καὶ ἔστι τοῦτο τὸ κατὰ τὴν θέσιν
 15 πρότερον καὶ ὕστερον οἰκεῖον τῆς κατὰ τόπον κινήσεως. καὶ ταύτη δὲ καὶ
 ταῖς ἄλλαις κινήσεσιν ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἐχούσαις ὁ χρόνος ἀφ' ἑαυ-
 τοῦ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον δίδωσιν ἐφαρμογῶν τῷ προτέρῳ καὶ ὑστέρῳ
 τῆς κινήσεως. τὰ γὰρ ὀρίζοντα τὸν χρόνον νῦν ἐγγινόμενα τοῖς τῆς κί-
 νήσεως ὅροις ὀρίζει τῷ χρόνῳ τὴν κίνησιν. μέτρον οὖν τῆς κινήσεως ὁ 181^r
 20 χρόνος. κατὰ γὰρ τὸ ἑαυτοῦ πρότερον καὶ ὕστερον ἐφαρμογῶν τῷ προ-
 τέρῳ καὶ ὑστέρῳ τῆς κινήσεως μετρεῖ τῷ χρόνῳ τὴν κίνησιν· οὕτω δὲ καὶ
 ἡ κίνησις γίνεται μέτρον τοῦ χρόνου, ὅταν τὰ οἰκεία τῆς κινήσεως πρότερον
 καὶ ὕστερον ἐφαρμόσαντα τοῖς τοῦ χρόνου προτέροις καὶ ὑστέροις ὀρίσῃ τῇ
 κινήσει τὸν χρόνον· οὕτω δὲ καὶ τὸ τοπικὸν μέγεθος τὴν κίνησιν οὐ πᾶσαν
 25 ἀλλὰ τὴν τοπικὴν μετρεῖ, ὅταν τὸ πρότερον καὶ ὕστερον τοῦ τόπου τὸ κατὰ
 θέσιν ἐφαρμόσῃ τοῖς τῆς κινήσεως. εἰ δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ὡς κοινῷ τούτῳ
 χρῆται τῷ ἀπὸ τοῦ μεγέθους μετρεῖσθαι τὴν κίνησιν, εἰκὸς διὰ τὸ ἐναργὲς
 αὐτῷ χρῆσθαι. διὸ καὶ διετέλεσε μέχρι πλείστου ὡς ἐπὶ τῆς κατὰ τόπον
 κινήσεως ποιούμενος τὸν λόγον.

30 p. 223 b 1 Ἄλλ' ἔστι νῦν καὶ κινεῖσθαι καὶ ἄλλο ἕως τοῦ ὅτι καὶ
 ὁ ἀριθμὸς εἰς καὶ ὁ αὐτὸς πανταχοῦ ὁ τῶν ἴσων καὶ ἄμα. 15

Ἄπορίαν τινὰ τίθησι τοῖς εἰρημένοις περὶ τοῦ χρόνου ἀκολουθοῦσαν
 καὶ ἄμα, ὃ πολλάκις εἶπε τὸν αὐτὸν χρόνον ἄμα πανταχοῦ εἶναι, πλείονος
 ἀξιοὶ διαρθρωσῆς. ἡ δὲ ἀπορία τοιαύτη· εἰ ἀριθμὸς κινήσεως ὁ χρόνος,
 35 καὶ ἔστιν ἡ μὲν κίνησις ἐν τῷ κινουμένῳ, ὡς ἐμάθομεν, ὁ δὲ χρόνος ἐν

1 τοῦτο F 2 προτέραν a 5 καὶ om. E 6 καὶ τοῦ aF 9 κατὰ ταῦτα E
 11 ἐν τόπῳ (post θέσιν) om. aF 14 κατὰ θέσιν E 15 καὶ (post δὲ) om. E
 18 ἐγγινόμενα E 19 τῆς om. aF 26 ὡς κοινὸν τοῦτο χρῆται ἀπὸ E 28 αὐ-
 τὸ E χρῆσθαι a: χρῆται EF 29 τὸν λόγον ποιούμενος aF 30 καὶ κινεῖσθαι
 καὶ ἄλλο EF cf. Philoponus ad h. l.: κεννησθαι καὶ ἄλλα ex Aristotele (at cf. GH) resti-
 tuit a 31 πανταχοῦ ὁ αὐτὸς a τῶν ἴσων a: τὸν ἴσων E 32 τινὰ om. a

τῇ κινήσει, εἰεν ἂν τοσοῦτοι χρόνοι ὅσα τὰ κινούμενα καὶ αἱ κινήσεις· 181^r
 πλείους οὖν ἅμα ἔσονται χρόνοι οὐχ ὡς περιέχων καὶ περιεχόμενος· τοῦτο 20
 γὰρ οὐδὲν ἄτοπον ἦν. λῶον οὖν τὴν ἀπορίαν οὐχ οὕτως ἔχει, φησὶν· οὐ
 γὰρ πλείους ἅμα χρόνοι γίνονται, ἀλλ' ὁ ἴσος χρόνος πᾶς ἐν τῷ ἐνεστῶτι
 5 ὁ αὐτὸς εἰς ἅμα ἐστὶ τῷ ἀριθμῷ, εἶδει δὲ οἱ αὐτοὶ εἰσι καὶ οἱ μὴ ἅμα,
 τουτέστιν ὁ παρεληλυθὼς τῷ μέλλοντι. τοῦτο δὲ εἰπὼν, ὅπως πλείωνων
 οὐσῶν κινήσεων εἰς ὁ χρόνος ἐστὶ καίτοι ἀριθμὸς ὧν κινήσεως, διδάσκει·
 ὡς γὰρ ἐπὶ τοῦ μοναδικοῦ ἀριθμοῦ οὐ τῇ τῶν ἀριθμουμένων διαφορᾷ ὁ
 ἀριθμὸς συνδιαίρεται, οἷον ἐὰν οἱ μὲν ἴπποι οἱ δὲ κύνες ὥσιν οἱ ἀριθμοῦ- 25
 10 μνοι ὄντες ἑκάτεροι ἑπτὰ, οὗτοι μὲν διαφέρουσιν ἀλλήλων, ὁ δὲ ἀριθμὸς
 ὁ τῆς ἑβδόμηδος ὁ αὐτὸς ἐστὶν ἐν ἀμφοτέροις (οὐ γὰρ καθὼ διάφοροι ἀριθμοὶν
 ἔχουσι τὸν αὐτόν, ἀλλὰ κατὰ τὸ τσαῦτα εἶναι, ὅ ἐστιν αὐτοῖς κοινόν), οὕτω
 δὲ καὶ ἐπὶ τῶν κινήσεων καὶ τοῦ χρόνου ἀριθμοῦ ὄντος. τὸ γὰρ νῦν ταυτὸν
 15 ἐστὶν ἐν πάσαις τὸ ἀριθμουμένον καὶ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον λαμβανόμενον
 τὸ νῦν, ὥστε εἰ τοῦτο τὸ αὐτὸ ἐν πάσαις, εἰκότως καὶ ὁ χρόνος ἐν πάσαις 30
 ὁ αὐτός. εἰ μὲν γὰρ ἄλλως συμβεβηκὸς ἦν ταῖς κινήσεσιν ὁ χρόνος, ὥσπερ
 τὸ λευκὸν καὶ τὸ θερμὸν, εὐλόγως ἂν ἐκείναις συνδιηραῖτο· ἐπειδὴ δὲ τὸ
 ἀριθμουμένον ἐστὶν αὐτῶν καὶ τὸ ποσόν, οὐδὲν κωλύει τοῦτο ταυτὸν εἶναι
 20 καὶ ἐν ταῖς πλείοσιν, ὥσπερ γε καὶ ἐπὶ τοῦ μοναδικοῦ ἀριθμοῦ ταυτὸν ἐστὶ
 τὸ ἀριθμουμένον οἷον τὸ τσονόδε, κἂν πλείω τὰ ἀριθμητὰ καὶ διαφέροντα
 ἀλλήλων ὑπάρχη. οὕτως οὖν καὶ τῶν κινήσεων τῶν ἅμα ὁ αὐτὸς χρόνος,
 ἀλλ' οὐχ ἡ αὐτὴ ταχυτῆς οὐδὲ ὁ αὐτὸς τόπος· οὐ γὰρ κατὰ ταχυτῆτα ἡ 35
 βραδυτῆτα οὐδὲ κατὰ τὰ διάφορα τῶν κινήσεων εἶδη αἱ κινήσεις ἀριθμου-
 25 μναι τὸν χρόνον ποιούσιν. οἷον εἰ ἡ μὲν ἀλλοίωσις ἡ δὲ φορὰ ἡ δὲ αὔξεισι
 εἶη, ἀλλὰ κατὰ μόνον τὸ πρότερόν τε καὶ ὕστερον, ἅπερ ταυτὰ ἐν πάσαις
 ταῖς ἅμα καὶ οὕτως λαμβανόμενα νῦν ἐστὶν. εἰ οὖν τὰ νῦν τὰ αὐτὰ ἐστὶν
 οἷς ἀριθμουμένον τὸν χρόνον, καὶ ὁ χρόνος ὁ αὐτὸς ὁ ὑπὸ τῶν νῦν ὀριζό-
 30 μενός τε καὶ περιεχόμενος. ὡς γὰρ ἡ τῶν κινουμένων κατὰ τὸπον δια-
 φορὰ. ἂν κατ' ἄλλο τι ἢ οἷον κατὰ χρῶμα ἢ χυμὸν καὶ μὴ καθὼ κινεῖται 40
 οἷον κουφότητα ἢ βραδυτῆτα, οὐ ποιεῖ κινήσεων διαφορὰν, οὕτως οὐδὲ αἱ
 τῶν κινήσεων διαφοραὶ διαφορὰν ποιῶσι χρόνον, ἐπεὶ μὴ καθὼ διαφέρουσιν
 ἀριθμὸς ἐστὶν αὐτῶν ὁ χρόνος, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἐν αὐταῖς πρότερον καὶ ὕστερον,
 ὃ ἔχουσιν ἀδιάφορον· ὁ γὰρ τούτων ἀριθμὸς ἀδιάφορος.
 35 “Ὁ δὲ ἀριθμὸς, φησὶν Ἀλέξανδρος, οὐκ ἐστὶ τῶν ἐνυπαρχόντων τῷ
 ἀριθμητῷ· ὥστε οὐδ' ὁ χρόνος ἀριθμὸς ὧν οὕτως ἐν κινήσει. οὐδὲ γὰρ

2 περιέγων E 3 ἔχει E: ἔχειν aF 4 ἴσως F 5 post ἀριθμῷ add. εἰς E
 εἶδει δὲ ex εἰ δὲ corr. E 8 τῇ τοῦ ἀριθμουμένου E 12 τὸ (post κατὰ) om. E
 κοινῶν] κινῶν F οὕτω δὲ καὶ E: οὕτως δὲ F: οὕτως οὐδὲ a 16 εἰκότως— κινήσε-
 σιν (17) om. E 18 τὸ θερμὸν καὶ τὸ λευκὸν a 23 ἡ E: εἰ F: καὶ a 25 φορὰ
 F cf. Aristoteles: φθορὰ E 26 κατὰ om. E 30 ἂν om. a ἡ om. aF
 fortasse κινῆται 32 χρόνον a καθὼ aF: καθ' ἃ E 33 αὐταῖς aF: αὐτοῖς E
 35 ἐστὶ [ex ἐστὶν corr. E] τῶν ἐνυπαρχόντων aE: ἐστὶν ἐνυπαρχῶν F

τὸ ὄνομα τῷ οὐ ἔστιν ὄνομα οὕτως ἐνυπάρχει ὡς τὸ λευκόν, διότι τὸ μὲν 181^α
αὐτὸ κατ' ἀριθμὸν ὄνομα πλείονων ἅμα ἔστιν ὥσπερ καὶ ὁ ἀριθμὸς, λευκὸν 45
δὲ οὐ τὸ αὐτὸ κατ' ἀριθμὸν ἐν πλείοσι." καὶ ταῦτα δὲ προσέθηκεν ὁ
'Αλέξανδρος δηλῶν ὅτι μὴ οὕτως ἐν τῇ κινήσει ὁ χρόνος ὡς (ὁ) συνδιαιρού-
5 μενος αὐτῇ ἀριθμὸς τὸ εἶναι ἔχει ἐν τῷ ἀριθμεῖσθαι. ἐπεὶ μὴ ὄντος γε
τοῦ ἀριθμοῦντος, ὡς ἔδειξεν ὁ Ἀριστοτέλης, οὐδὲ ὁ ἀριθμὸς χρόνος ἔσται,
εἰ καὶ κινήσεις εἶη· εἰ δὲ ὁ χρόνος παρὰ τοῦ ἀριθμοῦντος τὸ εἶναι ἔχει
καὶ οὕτως γινόμενός ἐστιν ἐν κινήσει, οὐκ ἔστιν ἐνυπάρχων τῇ κινήσει 50
οὕτως ὡς ἐκείνης τι ὦν· διὸ οὐδὲ συνδιαιρεῖται αὐτῇ. ἐν δὲ τοῦτοις ἐρω-
10 τητέον τὸν Ἀλέξανδρον, πῶς ὁ ἐν τῷ ἀριθμεῖσθαι ἀριθμὸς οὐκ ἐνυπάρχει
τῷ ἀριθμητῷ, ἢ πῶς ὁ χρόνος ἀριθμὸς ὦν κινήσεως ὡς ἀριθμητὸν οὐκ
ἐνυπάρχει τῇ κινήσει οὐδὲ ἔστι τι ἐκείνης καίτοι πάθος καὶ ζῆξι λεγόμενος
τῆς κινήσεως. ἔλεγε γὰρ "ἢ ὅτι κινήσεως πάθος ἢ ζῆξι ἀριθμὸς γε ὦν".
ἔτι δὲ μᾶλλον πῶς ἔχει λόγον τὸν ἀριθμητὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν ζῆξιν ἢ τὸ
15 πάθος ἢ ὅπως τὸ συμβεβηκὸς | οὕτως ἔχειν πρὸς ἐκεῖνο οὐ ἔστιν, ὡς ἔχει 181^α
τὸ ὄνομα, ὥστε τὸ αὐτὸ τῷ ἀριθμῷ πλείοσιν ὑπάρχειν; ὁ μὲν γὰρ ἀριθμῶν
ἀριθμὸς ἄτε ἐξηρημένους τῶν ἀριθμουμένων εἰς ἄν καὶ ὁ αὐτὸς ὑπάρχοι
πλείοσιν, ὁ δὲ ἀριθμητὸς ἤδη κατατεταγμένος ἐν τῷ μετέχοντι καὶ συν-
διηρημένος ἐκείνῳ ὁμοίως ἔχει τῷ λευκῷ. τὸ δὲ ὄνομα τοῦτο, εἰς δ' ἀπειδὴν
20 ὁ Ἀλέξανδρος, τὸ κατὰ θέσιν ἐπισημασθεὶς. καὶ ἄτοπον ὁμοίως ἔχειν νο- 5
μίξειν τὰ κατὰ τὴν ἡμετέραν θέσιν σχεδιαζόμενα τοῖς ὑπὸ τῆς φύσεως
συνταττομένοις. τοῦτο δὲ ἠκολούθησε τοῖς λέγουσι τὸν ἀριθμὸν ὑπὸ τοῦ
ἀριθμοῦντος γίνεσθαι καὶ διὰ τοῦτο τὸν χρόνον ὑπὸ τῆς ψυχῆς, ὅπερ ὑπε-
νοήθη διὰ τὸ πρὸς τι εἶναι τὸ ἀριθμοῦν καὶ τὸ ἀριθμούμενον. καὶ ὡς
25 μὲν ἀριθμούμενον ἔστω ἅμα ὥσπερ καὶ τὸ χροῶμα καθὸ ὁρατὸν, κατὰ
μέντοι τὴν οἰκείαν φύσιν καὶ χωρὶς ὑφέστηκε. καὶ γὰρ καὶ αὐτὸς Ἀριστο-
τέλης ἐμέμψατο πρόσθεν τοῖς τὸ χροῶμα ἴδιον αἰσθητὸν ὄψεως ὀριζόμενοις, 10
ἀλλὰ μὴ τὴν φύσιν αὐτοῦ δηλοῦσιν. οὕτως οἶμαι μέμψατο ἂν τις τῷ τὸν
ἀριθμὸν τὸν μεθεκτὸν ἐν τῷ ἀριθμεῖσθαι ἀπλῶς τὸ εἶναι ἔχειν λέγοντι.
30 οἱ γὰρ δάκτυλοί μου τῆς χειρὸς πέντε εἰσί, κἄν μῆδεις αὐτοὺς ἀριθμήσῃ.
Τοῖς δὲ ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους ῥηθεῖσι προσάπορει καλῶς ὁ Θεμιστίος,
καὶ ἀρκεῖ τῶν ἐκείνου παρατιθεμένων ἀκοῦσαι· "εἰ, γὰρ, κοινῶς, φησί,
πάσης κινήσεως ἀριθμὸς ἔστιν ὁ χρόνος, φαίνεται οὐ παρὰ τῆς κινήσεως
τὸ εἶναι ἔχον· εἰ γὰρ μὴ παρὰ τῆςδὲ ἢ τῆςδὲ, οὐδὲ παρὰ κινήσεως ὅλων. 15
35 ἄτοπον γὰρ τὸ λέγειν, ὅτι τὸ πρότερόν τε καὶ ὕστερον ταυτὸν ἐν πάσαις

1 διότι] διὸ E 2 ὄνομα om. F ὁ (post καὶ) om. E 4 ὡς ὁ α: ὡς F:
om. E 6 ἔδειξεν p. 223^a 22 ὁ Ἀριστοτέλης om. F ὁ ἀριθμὸς om. E
7 post εἰ καὶ add. ἢ a 13 ἔλεγε—κινήσεως om. E ἔλεγε c. 14 p. 223^a 18
κινήσεως τι Aristoteles γε] γὰρ F 14 ἢ (post ζῆξιν) om. aF 16 ἀριθμῶν
om. E 17 εἰς ὦν καὶ αὐτὸς ὑπάρχειν E 18 ἦδη F: om. E: ἦδη καὶ a
21 ἡμετέραν om. E τῆς om. aF 26 χωρὶς. ὑφέστηκε γὰρ καὶ αὐτὸς
aF 27 τὸ χροῶμα om. F 29 τὸν (post ἀριθμὸν) om. E 31 Θεμιστίος
p. 340,6 sqq. 32 κοινῶς Them. 33 ἔστιν om. Them. 35 τὸ (post ὅτι)
om. E τε om. aF

κινήσει· αὐτὸ γὰρ τοῦτο ζητητέον ἐστί, πῶς ταυτὸν τὸ νῦν, πότερον γένηται 181^v
 ἢ εἶδει ἢ ἀριθμῷ. εἰ μὲν γὰρ γένηται ἢ εἶδει, πλείω δὴπου κατ' ἀριθμὸν·
 εἰ δὲ ἐν ἀριθμῷ, πῶς τῶν κατ' ἀριθμὸν διαφερόντων ἐν κατ' ἀριθμὸν
 πάθος ἢ ἕξις; οὕτως δὲ αὐτὸς ὀνομάζει τὸν χρόνον τῆς κινήσεως. ἀμή-
 5 γανον γὰρ ταυτὸν καὶ ἐν κατ' ἀριθμὸν ὑπάρχειν οὕτω πλείοσιν. οὕτως γὰρ
 ἐν ἅμα καὶ οὐχ ἐν γενήσεται, ὥστε εἰ πλείω τὰ νῦν ἐπὶ τῶν πλείονων
 κινήσεων, ἐπὶ τῶν ἅμα οὐσῶν ἅμα πλείω ἔσται νῦν, ὅπερ οὐδὲ εἰς ἐπινοίαν 20
 ἐλθεῖν δυνατὸν· εἰ δὲ μὴ πλείω ἀλλ' ἐν καὶ ταυτὸν, ἐξηρημένον ἔσται καὶ
 οὐδὲν τῆς κινήσεως ὁ χρόνος. οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνο ἔχει τινα λόγον, ὅτι ὥσπερ
 10 τὸ ἀριθμοῦμενον ταυτὸν ἐν τοῖς δέκα ἵπποις καὶ τοῖς δέκα προβάτοις, οὕτω
 καὶ ἐν ταῖς κινήσεσι. οὐδὲ γὰρ ἐκεῖ ταυτὸν τὸ ἀριθμοῦμενον, εἰ μὴ τῷ
 λόγῳ μόνον, ὅτι ἄμφω δέκα, ὅπερ ἡμέτερα ἐπινοία καὶ θεωρία τοῦ ἐν τοῖς
 διαφέρουσιν ὁμοίως· ὑπόστασις δὲ οὐδεμία καθ' ἑαυτήν. τοῦτο δὲ ἐπὶ τοῦ
 χρόνου πῶς εὐλογον ἐνοίαν μόνον εἶναι τῆς ἡμέτερας ψυχῆς τὸν χρόνον, 25
 15 φύσιν δὲ οἰκείαν μὴ ἔχειν. ὥσπερ ἔοικε διώσειν Ἀριστοτέλης, ὅταν συγχωρῇ
 μὴ οὔσης ψυχῆς μηδὲ τὸν χρόνον ὑπάρχειν· ἐπεὶ καὶ τὸ μέτρον καὶ τὸ
 ἀριθμὸν λέγειν τὸν χρόνον τοιαύτην ἐστὶν ὑπόνοιαν ἐνδιδόντος, ὥσπερ καὶ
 Βόηθός φησιν, ὅτι οὐδὲν μέτρον ὑπὸ τῆς φύσεως γίνεται, ἀλλ' ἡμέτε-
 ρον ἔργον ἐστὶ τὸ μετρεῖν καὶ ἀριθμεῖν." τοιαῦτα καὶ τοῦ Θεμιστίου
 20 γράφοντος τὰ μὲν ἄλλα καλῶς ἀντιδιατετάχθαι νομίζω (πῶς γὰρ οἶόν τε
 καὶ πάθος ἢ ἕξις εἶναι τῆς κινήσεως τὸν χρόνον καὶ πάλιν ὡς κεχωρισμένον 30
 τὸν αὐτὸν ἅμα πανταχοῦ εἶναι;), τὸ μέντοι λέγειν, ὅτι ἡ κοινότης τῶν ἐν
 μετῆξι ἀριθμῶν τῆς ἡμέτερας ἐπινοίας ἐστί, Περιπατητικῶν μὲν εἶναι δοκεῖ,
 δεῖται δὲ ὡς οἷμα διορισμοῦ τινος. καὶ γὰρ ὑφέστηκε μὲν καὶ ἡ τοιαύτη
 25 κοινότης (διὸ καὶ τὴν κοινήν ἔχει φύσιν τὰ μετέχοντα), ἀλλὰ μετὰ τῆς
 διαφορᾶς ὑφέστηκε· τὸ δὲ αὐτὴν καθ' αὐτὴν ὄραν τὴν κοινότητα τῆς ἡμε-
 τέρας ἐπινοίας ἐστίν. ἀλλ' οὐδὲ ἀναρῶ τὴν οἰκείαν τοῦ χρόνου ὑπόστασιν 35
 Ἀριστοτέλης οὐδὲ ἐν ἐπινοία τίθησιν αὐτόν, εἰ μὴ οὔσης ψυχῆς μηδὲ χρόνον
 εἶναι φησι. καὶ τὸ ὑποκείμενον γὰρ τοῦ χρόνου τὴν κίνησιν καὶ τὸ οἶον
 30 εἶδος τὸν ἀριθμὸν ὑπὸ ψυχῆς διδοσθῆαι νομίζων, ἐπειδὴ καὶ πάσης γενέσεως
 καὶ κινήσεως αἰτία ἡ ψυχὴ, εἰκότως ἀναιρουμένης ψυχῆς ἀναιρεῖσθαι τὸν
 χρόνον φησίν. οὐ μέντοι ἐπινοία διὰ τοῦτο εἶναι τὸν χρόνον, ὅτι τῷ αἰτίῳ
 συναρῶται. πῶς δὲ οὐδὲν μέτρον ὑπὸ τῆς φύσεως γίνεται, εἴπερ πάντα
 τὰ φυσικὰ εἶδη μέτροις καὶ ἀριθμοῖς οἰκείοις διακεκόσμηται; εἰ μὴ ἄρα 40

2 εἰ μὲν—πλείω om. E ἢ εἶδει ex καὶ εἶδει corr. F ante πλείω add. ἢ F
 4 δὲ καὶ Them. 5 οὕτω om. Them.: οὕτω πλείοσιν om. a 6 ὥστε] ὡς Them.
 7 ὅπερ om. Them. 8 δυνάμενον vulgata Themistii 9 ἔχει] ἔχοι ἂν Them.
 10 ταυτὸν om. aF τοῖς (post καὶ) om. aF 12 ante ἡμέτερα add. ἡ aF sed cf.
 Them. 13 ὁμοίου ἐπίστασις οὐδεμία E 14 μόνον om. Them. 15 ὅπερ ἔοικεν
 ἐνδιώσειν recte Them. ὁ ἀριστοτέλης E 17 καὶ] γὰρ φησι (om. φησιν post Βόηθός)
 Them. 18 ἡμέτερον ἦδη καὶ τὸ μετρεῖν καὶ τὸ ἀριθμεῖν ἔργον ἐστίν Them.
 22 ἅμα τὸν αὐτὸν aF 23 περιπατητικὸν F 25 τὴν E: om. F: post ἔχει
 habet a 30 ὑπὸ τῆς ψυχῆς a 31 ψυχῆς E: τῆς ψυχῆς aF 32 post μέντοι
 add. ἐν aF 33 μέτρων hic et p. 767, 1 F

λέγει μηδὲν γίνεσθαι ὁ μόνον μέτρον ἐστὶν ἀλλὰ μὴ καὶ μεμετρημένον· 181^v
μὴ γὰρ εἶναι πῆχυν φυσικὸν ἢ μονάδα αὐτόμετρα ὄντα. εἰ δὲ τοῦτο, ἐν-
νοητέον ὅτι καὶ ὁ χρόνος, κἂν ἢ μέτρον κινήσεως, ἀλλ' ἔχει φύσιν οἰκείαν
καὶ μεμέτρηται καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῆς κινήσεως.

5 Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὅπη καλῶς ἢ μὴ καλῶς λέγεται παρὰ τῶν ἀνδρῶν
τούτων ζητεῖν ἄξιον· τὸ δὲ νῦν ἔχον πῶς ἄρα ὁ Ἀριστοτέλης ἀμφοτέρα
λέγειν περὶ τοῦ χρόνου καὶ ἐναντία δοκεῖ, καὶ ὅτι πάθος ἢ ἕξις ἐστὶ τῆς 15
κινήσεως ὡς ἀχώριστος, καὶ ὅτι ὁ αὐτὸς κατ' ἀριθμὸν ἐστὶν ἐν ταῖς δια-
φόροις κινήσεσιν ὡς χωριστός; μήποτε οὖν ὅλως ἀριθμὸν ὑποθέμενος τὸν
10 χρόνον τὸ τοῦ ἀριθμοῦ ἴδιον ἐνεῖδεν αὐτῷ τὸ καὶ ἐν τῷ μεθεκτῷ ἀριθμῷ.
κἂν διάφορα ἢ τὰ ὑποκείμενα, ἴσος δὲ ὁ ἀριθμὸς, οἷον μονὰς ἴππου καὶ
μονὰς ἀνθρώπου ἀφαιρεθεῖσαι κατ' ἐπίνοιαν ἐκ τῶν ὑποκειμένων ἀδιάφοροι
παντελῶς εἰσι. λευκότης δὲ ἢ ἐν χιόνι καὶ ἢ ἐν ψιμμυθίῳ κἂν ἀφαιρεθεῖσαι
τῇ ἐπινοίᾳ τῶν ὑποκειμένων διαφέρουσιν ἀλλήλων λευκότητος διαφοραῖς. 50
15 εἰσὶ γὰρ διαφοραὶ λευκότητος καὶ γλυκύτητος καὶ τῶν ἄλλων συμβεβηκότων
αὐτῶν καθ' ἑαυτά, κἂν ἄνευ τῶν ὑποκειμένων λαμβάνηται, ἀριθμῶν δὲ
τῶν ἴσων οὐκ εἰσὶ διαφοραί. οὐ γὰρ διαφέρει μονὰς μονάδος οὐδὲ ἢ με-
θεκτὴ καθὼς μονὰς οὐδὲ πεντάς πεντάδος καθὼς πεντάς, ὥσπερ οὐδὲ ἐπὶ τῶν
μοναδικῶν ἀριθμῶν ἐστὶν ἰδεῖν διαφορὰν μονάδος πρὸς μονάδα. ἐρεῖ δέ τι
20 περὶ τούτου καὶ αὐτὸς προελθών. ὁ μέντοι Ἰάμβλιχος ἐν τούτοις ἀπὸ τοῦ
ἀχωρίστου χρόνου εἰς τὸν χωριστὸν ἀναδραμεῖν αὐτὸν οἶεται, καὶ διὰ 182^r
τοῦτο τὸν αὐτὸν κατ' ἀριθμὸν ἐν ταῖς διαφόροις κινήσεσιν εἶναι λέγει.
μνημονευτέον δὲ καὶ τῆς πρότερον εἰρημένης λύσεως, ὅτι κινήσεως ἀριθμὸς
ἐστὶν ὁ χρόνος κατὰ τὸ κοινὸν τῆς κινήσεως καθ' ὅρον καὶ τοῦ εἶναι παρὰ-
25 τασιν, ὃ πανταχοῦ τὸ αὐτὸ ἐστίν.

p. 223^b 12 Ἐπεὶ δὲ ἐστὶ φορὰ καὶ ταύτης ἢ κύκλιφ ἕως τοῦ φορὰ
δ' ἐστίν.

Εἰπὼν τὸν χρόνον ἀριθμὸν ὡς ἀριθμούμενον καὶ μέτρον ὡς μετρού- 10
μενον, ἐπειδὴ ἕκαστον τῶν μετρούμενων καὶ ἀριθμουμένων ἀριθμεῖται καὶ
30 μετρεῖται συγγενεῖ τινι οἷον μονάδες μονάδι καὶ πήχεις πήχει καὶ ἴπποι
ἴππῳ καὶ ὅλως ἰδίῳ μορίῳ τῷ ἀπλουστάτῳ τῶν ἐν αὐτῷ (ὅσα γὰρ μέρη
τοσαῦτα καὶ μέτρα καὶ ὁ Πλάτων φησί· κἂν γὰρ ὑπ' ἄλλου τινὸς μετρη-
ται, διὰ τοῦτο καὶ ὑπ' ἐκείνου μετρεῖται, ὅτι μορίῳ αὐτοῦ ἴσον ἐστὶ τὸ
μετροῦν), ἐπεὶ οὖν, ὡς εἴρηται, μέρει τινὶ ἑαυτοῦ μετρεῖται τὸ μετρούμενον,
35 ὁ δὲ χρόνος συνεχῆς ὢν μετρεῖται, συνάγεται ὅτι ὁ χρόνος μέρει ἑαυτοῦ 15

1 δ] οὐ E μὴ καὶ E: καὶ μὴ aF 6 ζητεῖν ἄξιον E: ζητητέον aF 9 ἀριθμὸν
ὅλως aF 10 αὐτὸ E ἐν aF: om. E 11 ἴσως E 13 ψιμμ^β E: ψιμμυθ^ω
aF κἂν E: καὶ F: om. a 16 ἀριθμῷ a 19 τι om. aF 23 πρότερον
num p. 760, 27? 24 καθ' ὅρον καὶ E: καὶ κατὰ τὴν aF. locus vix sanus
30 μετρεῖται E: κινεῖται aF 32 Πλάτων nescio ubi 34 μέρει F: μέτρῳ aE
(itemque E v. 35) 35 ante συνάγεται add. καὶ a

μετρεῖται. ζητεῖ οὖν τις ἂν εἴη χρόνος πρῶτος καὶ ἀπλοῦς, ὃς πάντα 182^r
 χρόνον μετρήσει. εἰ οὖν κινήσεως μέτρον ὁ χρόνος, ἐὰν κινήσις τις εὐρεθῆ
 μέτρον οὐσα τῶν ἄλλων κινήσεων, δῆλον ὅτι ὁ ταύτης χρόνος μέτρον τοῦ
 χρόνου φανήσεται. τίς οὖν κίνησις τοιαύτη; ἢ δῆλον ὅτι ἡ πρώτη καὶ
 5 ὀμαλῆς καὶ γνώριμος. ἡ γὰρ μὴ πρώτη καὶ ἀνώμαλος καὶ ἄγνωστος εἰς
 μέτρον ἀνεπιτήδεις. ἀλλ' αἱ μὲν τῶν γενητῶν ἴδιαι κινήσεις ἀλλοιώσεις
 αὐξήσεις μειώσεις γενέσεις φθορὰ καὶ τῆς φορᾶς ἢ ἐπ' εὐθείας οὔτε πρῶται 20
 (οὐ γὰρ πρῶτα τὰ γενητὰ τῶν αἰθίων) οὔτε ὀμαλεῖς αἱ τοιαῦται κινήσεις,
 ἀλλὰ πᾶσαν ἀνωμαλίαν ἀνώμαλοι· οὐ γὰρ ἴσαι αἱ ἐν ἴσῳ χρόνῳ γινόμεναι
 10 ἀλλοιώσεις ἢ αὐξήσεις ἢ γενέσεις οὔτε μὴν γνώριμοι· μόνη δὲ ἡ κυκλο-
 φορία τοιαύτη· ὥστε αὕτη τὸ τῆς κινήσεως μέτρον καὶ διὰ τοῦτο καὶ τοῦ
 χρόνου. μέτρον δὲ γίνεταί κινήσεως ὀρισθεῖσα ὑπὸ χρόνου καὶ γενομένη
 τασήδε· οἷον ἡ ὥρα χρόνου μὲν ἐστὶ μέρος, ὀρίζει δὲ τασήδε κίνησιν 25
 τῆς περιφορᾶς τοῦ παντός. ὁμοίως δὲ καὶ ἡμέρα καὶ ἐνιαυτὸς τὴν τε τοῦ
 15 παντός καὶ τὴν τοῦ ἡλίου κίνησιν ὀρίσασα μέτρον πασῶν ἐποίησε τῶν κι-
 νήσεων καὶ τοῦ ὅλου χρόνου. ὁ μὲν γὰρ πρότερος καὶ ἐλάττω χρόνος
 μετρεῖ τὸν χρόνον· μέτρον γὰρ ἡ μὲν ὥρα τῆς ἡμέρας, ἡ δὲ ἡμέρα τοῦ
 μηνός, ὁ δὲ μὴν τοῦ ἐνιαυτοῦ· μετρεῖ δὲ καὶ τὴν κίνησιν τὴν ὠριαίαν καὶ
 ἡμερήσιον. εἰ δὲ καὶ ταῦτα τασαίδε τῆς τοῦ ἡλίου περιφορᾶς, δῆλον ὅτι
 20 ἀντιμετροῦνται ὑπὸ τῆς κινήσεως. διὸ καὶ αὐτὸς εἶπεν, ὅτι μετρεῖται 30
 ὁ τε χρόνος κινήσει καὶ ἡ κίνησις χρόνῳ. ὑπὸ γὰρ τῆς ὀρισμένης
 κινήσεως χρόνῳ ἢ τε κίνησις μετρεῖται καὶ ὁ χρόνος. ὁ ἄρα ὑπὸ τῆς
 κυκλοφορίας ἀντιμετρούμενος χρόνος πρώτης τε οὐσης καὶ ὀμαλοῦς μετρεῖ
 τὸν πάντα χρόνον. εἰ οὖν τὸ πρῶτον πανταχοῦ μέτρον τῶν συγγενῶν ἐστὶ,
 25 δῆλον ὅτι καὶ ἐν κινήσει ἢ κυκλοφορίᾳ καὶ πρώτη οὐσα καὶ ὀμαλῆς
 μέτρον μάλιστα διὰ τε ταῦτα καὶ ὅτι ἀριθμὸς ὁ ταύτης γνωρι-
 μώτατος.

Ἀριθμὸν δὲ τῆς κυκλοφορίας ὁ Ἀλέξανδρος τὸν χρόνον ἤκουσε τὴν 35
 πρώτην ὡς γνωριμώτατον τῶν χρόνων· ἡμέραι γὰρ καὶ νύκτες ὁ τῆς
 30 κυκλοφορίας ἀριθμὸς, ὃς γνωριμώτατός ἐστι τῶν χρόνων. “ἢ τὸν τῆς
 ὀμαλοῦς φησὶ, κινήσεως ἀριθμὸν γνωριμώτατον εἶπε, διότι ἴσον ἐπὶ ταύτης
 τὸ ἀριθμοῦν καὶ τὸ ἐν τῷ ἀριθμεῖσθαι αὐτῷ τὸ εἶναι ἔχον; ὅπερ ἐστὶν
 ὁ χρόνος· καὶ οὐκ ἔστιν ἐπ' αὐτῆς λαβεῖν τὴν μὲν θάττω τὴν δὲ βραδυ-
 35 μένη κίνησις μέτρον ἐστί.” δύναται δὲ οἰμαί τὸν ἀριθμὸν τῆς περιφορᾶς 40
 γνώριμον λέγειν οὐ τὸν χρόνον λέγων, ἀλλὰ καθ' ὃν αὕτη ἢ περιφορὰ

2 τις om. F

3 κινήσεων om. F

δῆλον om. E

5 ante εἰς add. καὶ a

7 φθορὰ om. F

πρώτη F

9 αἱ om. E

10 fortasse οὐδὲ μὴν

12 κινήσεως om. E

14 post καὶ add. ἢ a

16 πρότερον F

19 εἰ δὲ aE:

om. F ταῦτα sc. τὰς ὥρας, τοὺς μῆνας, τοὺς ἐνιαυτούς. aliter Themistius p. 342,9
 χρόνου μὲν μέτρα ἐνιαυτοὶ μῆνες ἡμέραι ὥραι, ταύτη δὲ τασαίδε κινήσεις τῆς τοῦ ἡλίου περι-
 φορᾶς 21 ὁ, τε E: καὶ ὁ aF 32 αὐτῷ aF: αὐτὸ E 33 θάττων aF

34 ἂν ἴσαι E: ἂν εἰσαι F: ἂν ὄσαι a

36 ἢ aE: ὡς F

ἀριθμεῖται, οἷον ὅτι δις ἢ τρίς περιεστράφη τὸ πᾶν. εὐσύνοπτον γὰρ τοῦτο 182^v
καὶ οἰκειότερον τῷ μέτρων τὴν κυκλοφορίαν δεῖκνυσι τέως. καὶ ὁ ταύτην
δὲ ὀρίζων χρόνος γνωριμώτατος καὶ πρῶτος· ἡμέραις γὰρ μῆνα καὶ μηνὶν
ἐνιαυτὸν καὶ ἐνιαυτοῖς πάντα τὸν χρόνον μετροῦμεν. ὅτι δὲ ὁμαλῆς τῶν
5 κινήσεων ἢ κυκλοφορία μόνη, ἐν τῷ τελευταίῳ βιβλίῳ τῆσδε τῆς πραγμα-
τείας δειχθήσεται· ἀπορήσοι δ' ἂν τις, ὅπερ καὶ Πλωτῖνος ἠπορηκέναι 45
δοκεῖ· εἰ μὲν γὰρ τῆς ὁμαλοῦς καὶ συνεχοῦς κινήσεως ἀριθμὸς ἢ μέτρον
ὁ χρόνος, τί ἂν εἴη μέτρον τῆς ἀνωμάλου καὶ ἀτάκτου κινήσεως; εἰ δὲ
πάσης ὁμοίως ἀριθμὸς ὁ χρόνος, πῶς ἔτι ὡς ἀριθμητὸς ἀλλ' οὐχὶ ὡς
10 χωριστὸς ληφθήσεται, ὡσπερ ἢ αὐτὴ δεκάς ἐλεφάντων καὶ μυρμηκῶν, ὅτι
χωριστὴ ἦν ἀριθμοῦσα; μήποτε οὖν ὡσπερ προηγουμένην ὑπόστασιν ἔχει
ἢ ὁμαλῆς καὶ συνεχῆς κινήσεις καὶ τεταγμένη, ταύτη δὲ ἢ ἀνώματος καὶ
ἄτακτος παρυφίσταται, οὕτω καὶ χρόνον μετρεῖται προηγουμένως μὲν ἢ 50
ὁμαλῆς, κατὰ δεύτερον δὲ λόγον καὶ ἢ ἀνώματος· καὶ γὰρ καὶ ταύτην
15 ὥραις μετροῦμεν καὶ ἡμέραις. εἰδέναι δὲ χρή, ὅτι ὁ μὲν Ἀλέξανδρος γράφας
τοῦτο δὲ ἐστὶν ὅτι τῆς ὀρισμένης κινήσεως χρόνον ἀντὶ τοῦ ὑπὸ
τῆς ὀρισμένης κινήσεως ὑπὸ χρόνου' εἰρησθαί φησι. τινὰ δὲ τῶν ἀντι-
γράφων ὑπὸ τῆς ὀρισμένης κινήσεως ἔχει τὴν γραφὴν ἐπὶ τὸ σαφέ-
στερον ἴσως τινῶν προσθέντων τὴν πρόθεσιν. |

20 p. 223^b 21 Διὸ καὶ δοκεῖ ὁ χρόνος εἶναι ἢ τῆς σφαίρας κινήσεις 182^v
ἕως τοῦ ἀλλ' ἢ πλείω μέτρα τὸ ὅλον. 8

Εἶωθεν ὁ Ἀριστοτέλης τοῖς ἐπιχειροῦσι μὲν εἰς τὴν τῆς ἀληθείας 10
γνώσιν, μὴ καταδραττομένοις δὲ αὐτῆς ἀκριβῶς βοηθεῖν πολλάκις εὐλογον
πρόφασιν τῆς παραγωγῆς λέγων· ἅμα δὲ καὶ τὸν ἑαυτοῦ συνίστησι λόγον
25 διὰ τοῦ δεικνύου καὶ τοὺς ἐσφαλμένους εἰς τοιοῦτόν τι βλέποντας ἀποσφα-
λῆναι. παρατίθεται οὖν πρῶτους μὲν τοὺς λέγοντας χρόνον εἶναι τὴν
κυκλοφορίαν· ἔχει γὰρ ἂν τινα λόγον, εἴπερ ταύτη αἶ τε κινήσεις πᾶσαι
μετροῦνται καὶ ὁ χρόνος. εἶτα καὶ τὸ εἰωθὸς λέγεσθαι τὸ κύκλον
εἶναι τὰ ἀνθρώπινα πράγματα ἢ καὶ τὰ πάντων πράγματα τῶν ἐν 15
30 γενέσει καὶ φθορᾷ συμβαῖνον δείκνυσι τοῖς εἰρημένοις περὶ τε τοῦ χρόνου
καὶ τῆς κυκλοφορίας, διότι πάντα ταῦτα χρόνον κρίνεται καὶ τὴν ἀρχὴν
τὴν ἑαυτῶν καὶ τὸ τέλος ἔγχρονον ἔχοντα. ὁ δὲ χρόνος κύκλος εἶναι,
διότι καὶ μέτρον κυκλοφορίας ἐστὶν αὐτὸς καὶ μετρεῖται ὑπὸ κυκλοφορίας.
ὥστε τὸ λέγειν κύκλον εἶναι καὶ τὰ πράγματα ταυτὸν ἐστὶ τῷ λέγειν εἶναι τινα
35 τοῦ χρόνου κύκλον, τοῦτο δὲ διότι μετρεῖται τῇ κυκλοφορίᾳ. εἰ οὖν 20

1 περιεγραφή F 5 ἐν τῷ τελευταίῳ βιβλίῳ] Θ c. 7 sqq. 8 ἀνωμαλοῦς a
11 χωριστὴ ἦν] χωριστὴν E 14 καὶ ἢ aF: ἢ E 15 μετροῦμεν E: om. F:
post ἡμέραις posuit a 18 ἔχει aE: ἔχειν F 20 ἢ aF: καὶ E 22 ὁ
om. a 23 κατὰ δραττομένης E 28 καὶ (post μετροῦνται) om. E 31 διό-
τι—κυκλοφορίας (33) om. F utrum πάντα (sic a cf. Aristoteles) an πάντη habeat E
dubites 34 καὶ E: om. aF

τὸ μετρούμενον οὐδὲν δοκεῖ τοῦ μετροῦντος διαφέρειν ἢ μόνον τῇ πλήθει 182^v
 (τὸ γὰρ μετρούμενον πολλὰ τὰ μετροῦντά ἐστι· καὶ γὰρ τὸ ὑπὸ πῆχους
 μετρούμενον τῇ πολλοῦς πῆχους εἶναι τοῦ πῆχους διαφέρει). καὶ ὁ χρόνος
 ὑπὸ κύκλου μετρούμενος κύκλος ἂν εἴη καὶ αὐτὸς πολλαίσι. κἄν γὰρ ἄλλο
 5 τι τὸ ὑποκείμενον τοῖς μέτροις ἐστὶ τῇ τε μετροῦντι καὶ τῇ μετρούμενῳ,
 οἷον εἰ ὁ μὲν μετρῶν πῆγος χαλκοῦς ἐστίν, ὁ δὲ μετρούμενος ἔυλινος, ἀλλ'
 αὐτὸ γε τοῦτο, καθὼς ὁ μὲν μετρᾷ ὁ δὲ μετρεῖται, τὸ αὐτὸ πῆγος, ταῦτόν 25
 δὲ εἰπεῖν μῆκος τόσονδε. ὥσπερ καὶ κύκλος τοσόσδε.

p. 224^a 2 Λέγεται δὲ ὀρθῶς ἕως τοῦ τέλους.

- 10 Τὸ μὲν λεγόμενον τοῦτο ἐστίν, ὅπερ καὶ πρότερον εἰρηται, ὅτι ὥσπερ 35
 ἀριθμὸς ὁ αὐτὸς ἐστὶ τῶν ἴσων καὶ διαφερόντων ἀριθμῶν οἷον ἑπτὰ ἴππων
 καὶ ἑπτὰ κυνῶν ἢ ἐβδόμας, οὕτω καὶ ὁ χρόνος ἀριθμὸς καὶ αὐτὸς ὢν εἰς
 καὶ ὁ αὐτὸς ἐστὶ τῶν διαφεροσῶν καὶ ἅμα οὐσῶν κινήσεων. τίθεικε δὲ
 αὐτὸ πάλιν οὐχ ὅτι περιτολογεῖν εἴωθεν ὁ Ἀριστοτέλης, ἀλλ' ἅμα μὲν ἀκρι-
 15 βέστερον ἐπιχειρεῖ περὶ αὐτοῦ διαριθρῶσαι πολλήν ἐνστασιν ἔχοντος, ἅμα
 δὲ καὶ τοῦτο· τοῖς ἀπὸ τῶν ἄλλων συμφωνουμένοις συνέταξε· πρόδηλον
 γὰρ δοκεῖ ὅτι ὁ αὐτὸς ἀριθμὸς ἐστὶ τῶν ἑπτὰ κυνῶν, κἄν διαφέρει ταῦτα 40
 κατὰ τὸ ὑποκείμενον. τεκμαίρομαι δ' ὅτι καὶ ἀπὸ τοιαύτης ἐννοίας τὰ
 αὐτὰ πάλιν ἀνέλαβε καὶ ἐκ τοῦ λέγεται δὲ ὀρθῶς καὶ ὅτι ἀριθμὸς
 20 μὲν ὁ αὐτὸς ὁ τῶν προβάτων καὶ τῶν κυνῶν, εἰ ἴσος ἐκάτερος,
 δεκάς δὲ οὐχ ἢ αὐτῇ, οὐδὲ δέκα τὰ αὐτά. "διδάσκει δὲ ἡμᾶς,
 φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος, διὰ τούτων, τίμη χρῆ κρίνειν τῶν ὑπὸ τι ταῦτόν ὄν-
 των τὰ διαφέροντα ἀλλήλων καὶ τὰ ταῦτά· ὅσα μὲν γὰρ μὴ διαφέρει οἰκεία
 διαφορᾷ τούτου, καθὼς λέγεται τάδε τινά, ταῦτα τὰ αὐτά ἐστίν ἀλλήλοις 45
 25 κατὰ τοῦτο· ὅσα δὲ διαφέρει οἰκεία διαφορᾷ ἐκείνου, ἕτερα κατὰ τοῦτο.
 τὸ γὰρ τρίγωνον τὸ ἰσόπλευρον καὶ τὸ ἰσοσκελὲς ἐστὶ μὲν καὶ σχήματα,
 ἐστὶ δὲ καὶ τρίγωνα. ἀλλὰ σχήματα μὲν τὰ αὐτά ἐστίν ἀλλήλοις, ἐπεὶ
 μὴ διαφέρει προσεγῶς σχήματος διαφορᾷ· σχήματος γὰρ διαφοραὶ εὐθύ-
 γραμμον καὶ περιφερύγραμμον. τὰ δὲ τρίγωνα πάντα ὑπὸ τὴν αὐτὴν τοῦ
 30 σχήματος διαφορᾷν τέτακται· εὐθύγραμμη γὰρ ἐστὶ καὶ ἔτι μέντοι ὑπὸ 50
 τριῶν εὐθειῶν περιέχεται. τρίγωνα μέντοι οὐκέτι τὰ αὐτά· τριγώνου γὰρ
 διαφορᾷ διαφέρει ἀλλήλων. τοῦ γὰρ τριγώνου καθὼς τρίγωνον διαφορᾷ τὸ
 ἰσόπλευρον καὶ ἰσοσκελὲς καὶ τὸ σκαληνόν. καὶ ὁ ἀριθμὸς δὴ τῶν ἴσων
 κατ' ἀριθμὸν οὐ διαφέρων ἀριθμοῦ διαφορᾷ ὁ αὐτὸς κατ' ἀριθμὸν ἐστίν
 35 οἷον ἢ προβάτων καὶ κυνῶν ἐβδόμας· ἀριθμοῦ μὲν γὰρ διαφορᾷ τὸ περιττόν
 καὶ ἄρτιον, καὶ τούτων ἐκάτερου τὸ ἐκ τῶσων ἢ τῶσων μονάδων. ὁ δὲ

1 μόνῳ a 2 καὶ γὰρ initio paginae iteravit F ὑπὸ τοῦ πῆχους E
 10 πρότερον p. 223^b 3 sqq. 11 τῶν ἴσων διαφερόντων E 13 ὁ om. E
 14 ὁ om. aF 16 fortasse ὑπὸ 18. 19 τὰ αὐτά aE: ταῦτα F 23 post οἰκεία
 add. τῇ E 24 τινά] τινί E 25 ἐκείνου διαφορᾷ E 28 σχήματος ex σχήματι
 corr. F 31 γὰρ aF: δὲ E 36 καὶ τὸ ἄρτιον aF ἢ] καὶ a

ἑπτὰ ἐφ' ὧν ἂν λέγηται ὁ αὐτὸς καὶ ἀδιάφορος ἀριθμὸς | ἔστι κατὰ τὸ 183^r
 εἶναι ἀριθμὸς. τὰ μέντοι ἀριθμούμενα οἷον τὰ ἑπτὰ πρόβατα καὶ οἱ ἑπτὰ
 κύνες καὶ ἡ κατ' αὐτὰ ἑβδομάς οὐχ ἡ αὐτή· ἄλλα γὰρ τὰ πρόβατα καὶ
 ἄλλοι οἱ κύνες, ἅπερ ἦν ἀριθμούμενα. οὕτω δὲ καὶ ἄνθρωπος καὶ ἵππος
 5 οὐσαί μὲν αἱ αὐταί (οὐ γὰρ διαφέρουσιν ἀλλήλων οὐσίας διαφορᾶ· οὐσίας
 γὰρ διαφοραὶ ἔμψυχον καὶ ἄψυχον, καὶ ἔστι τὰ εἰρημένα ἢ ἔμψυχα οὐσία),
 ζῶα μέντοι οὐ τὰ αὐτά, ἐπεὶ ζώου διαφορᾶ διαφέρουσιν ἀλλήλων. τὸ γὰρ 5
 λογικὸν καὶ ἄλογον ζώου διαφοραί. καὶ πάλιν Πλάτων καὶ Σωκράτης καθὼς
 ζῶα οἱ αὐτοί, ἐπεὶ μὴ διαφέρουσιν ἀλλήλων ζώου διαφορᾶ, ἄνθρωποι μὲν-
 10 τοι οὐχ οἱ αὐτοί· καθ' ἃ γὰρ ἄνθρωποι διαφέρειν ἀλλήλων πεφύκασι,
 κατὰ ταῦτα καὶ οὗτοι διαφέρουσιν ἀλλήλων. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ δέκα πρὸς
 τὰ δέκα ἔχει· ἀριθμὸς μὲν ὁ αὐτός (οὐ γὰρ ἀριθμοῦ διαφορᾶ διαφέρει τὰ
 δέκα τῶν δέκα· ἄρτια γάρ, ἀλλ' οὐδὲ ἀρτίου ἀριθμοῦ διαφορᾶ διαφέρει, 10
 ἧτις εἶη ἂν κατὰ τὸ ἐκ πλειόνων ἢ ἐλαττόνων μονάδων συγκεῖσθαι), τὰ
 15 μέντοι ὑποκείμενα αὐτοῖς καὶ ὧν κατηγορεῖται. ταῦτα δὲ ἔστι τὰ ἀριθμού-
 μενα, ἕτερα ἢ γένει ἢ εἴδει ἢ ἀριθμῷ, διὸ οὐκέτι δεκάς ἢ αὐτὴ οὐδὲ
 δέκα τὰ αὐτά· ἀμφοτέρως γὰρ λέγεται τὰ ἡριθμημένα. καὶ ὁ χρόνος δὲ
 ὁ ἐνεστώς πανταχοῦ ὁ αὐτός· οὐ γὰρ διαφέρει χρόνου διαφοραῖς ἐν Ἀσίᾳ
 καὶ Εὐρώπῃ ἅμα ὧν. χρόνου γὰρ διαφοραὶ μόναι ὁ παρῳχηκῶς καὶ ὁ
 20 μέλλων. οὐ γὰρ αἱ τοῦ χρόνου διαφοραὶ κατὰ τὰς τῶν κινήσεων διαφο-
 ράς· οὐ γὰρ ὡς ἄλλην καὶ ἄλλην ἀριθμοῦμεν τὰς ἅμα οὐσας. κινήσεις
 μέντοι οὐχ αἱ αὐταὶ ὧν ἀριθμὸς ὁ χρόνος, ἐὰν ἡ μὲν ἀλλοίωσις εἶη, ἡ
 δὲ φορὰ· αὐταὶ γὰρ κινήσεων διαφοραί." ἐν δὲ τούτοις ἐπιστῆσαι χρὴ
 πρῶτον μὲν, τίνοι διαφέρει ὁ κανὼν οὗτος τῆς ταυτότητος καὶ ἑτερότητος
 25 τοῦ συνήθως λεγομένου τοῦ τῷ γένει ἢ εἴδει ἢ ἀριθμῷ τὰ ταῦτα καὶ
 ἕτερα διακρίνοντος ἧτοι ἐν καὶ πολλά. ἡ ἐπὶ μὲν τούτου γένει λέγομεν
 καὶ εἶδει τὰ αὐτά καὶ ἔν, ὧν τὸ αὐτὸ γένος καὶ εἶδος κατηγορεῖται, ὡς 20
 ἄνθρωπος καὶ ἵππος γένει ἔν, ὅτι ἄμφω ζῶα· εἶδει δὲ Σωκράτης καὶ
 Πλάτων, ὅτι ἄνθρωποι ἄμφω. ἀριθμῷ δὲ τὸ αὐτὸ καὶ ἔν, οὐ μόνας κατη-
 30 γορεῖται ἡ αὐτὴ καὶ μία. ἐπὶ δὲ τοῦ νῦν παραδοθέντος κανόνος, ἐὰν
 τινων δυεῖν ἢ πλειόνων τὸ αὐτὸ ὄνομα κατηγορῆται, ταῦτα μὲν λέγεται
 κατ' ἐκεῖνο, ὅταν μὴ διαφέρῃ ταῖς ἐκεῖνου διαφοραῖς, διάφορα δὲ, ὅταν
 διαφέρῃ. τὸ γὰρ ἰσόπλευρον καὶ τὸ σκαληνὸν τρίγωνον σχήματα μὲν τὰ
 αὐτά ἐστιν, ὅτι οὐ διαφέρει ταῖς διαιρούσαις τὸ σχῆμα διαφοραῖς (αὐταὶ 25
 35 δὲ εἰσι τὸ εὐθύγραμμον καὶ περιφερύγραμμον καὶ μικτὸν εἰ βούλει), ἄμφω
 γὰρ τὰ τρίγωνα εὐθύγραμμά ἐστιν, ἢ ἐκ τριῶν εὐθειῶν συνέστηκε· τρίγωνα
 μέντοι οὐ τὰ αὐτά ἐστιν, ἀλλὰ διάφορα, ὅτι τριγώνου διαφοραῖς διενήνοχε
 τῷ ἰσοπλεύρῳ καὶ ἰσοσκελεῖ καὶ σκαληνῷ· ταύταις γὰρ διαρεῖται τὸ

8 καὶ (ante πάλιν) om. aF

συγκεῖσθαι μονάδων a

aE

σει E

γορεῖται E

περὺγραμμον add. τὸ aF

10 διαφέρειν—οὔτοι (11) om. E

17 δέκα] κατὰ F

23 φθορά F

29 ἄνθρωποι om. E

36 τὰ om. E

14 ἂν εἶη aF

18 ἄσια F: οὐσία

25 γένει ἢ εἴδει aF: εἶδει ἢ γενέ-

καὶ om. aF

31 κατη-

35 ante περι-

τρίγωνον. ὥστε καὶ τῶν ἐν τῷ προτέρῳ κανόνι τῶν αὐτῶν λεγομένων κατὰ 183^r
 γένος καὶ κατ' εἶδος οἶον τῶν τριγώνων ἐνταυθὰ τις εὑρηται διαφορὰ,
 διότι ἐκεῖ μὲν ἡ ταυτότης κατὰ τὴν τοῦ κοινοῦ γένους ἢ εἶδους ἐλέγετο 30
 μέθξιν καὶ ἡ διαφορὰ κατὰ τὴν ἄλλου καὶ ἄλλου εἶδους ἢ γένους, ἐνταυθὰ
 5 δὲ ἡ μὲν ταυτότης κατὰ τὸ ἐν τῇ αὐτῇ διαφορᾷ τοῦ κοινῶς κατηγορου-
 μένου περιέχσθαι. τρίγωνα γὰρ τὰ αὐτὰ τὰ ἰσόπλευρα πάντα λέγομεν
 καὶ ζῶα τὰ αὐτὰ τὰ λογικά, ἡ δὲ κατὰ τι ἑτερότης, ὅταν κατὰ τὰς δια-
 φορὰς τοῦ κοινῶς κατηγορουμένου διαφέρῃ. τὸ γὰρ ἰσόπλευρον τοῦ σκα-
 ληνοῦ ὡς τρίγωνον τριγώνου διαφέρει, ὅτι ταῖς τοῦ τριγώνου διαφοραῖς
 10 διαφέρουσιν ἀλλήλων· ὥστε ἐκεῖ μὲν ἡ ταυτότης καὶ ἑτερότης κατὰ τὸ 35
 γένος ἦν καὶ τὸ εἶδος, ἐνταυθὰ δὲ κατὰ τὰς διαφορὰς, μήποτε δὲ καὶ
 κατὰ τὸ εἶδος εὐθύς· αἱ γὰρ ἕτεραι διαφοραὶ μετὰ τοῦ αὐτοῦ γένους ἕτερα
 καὶ τὰ εἶδη ποιούσιν.

Ἐκ δὲ τῶν εἰρημένων οἶμαι φανερόν γέγονεν, ὅπως ὁ Ἀριστοτέλης
 15 τὸ νῦν τὸ κατὰ τὸν ἐνεστῶτα, κἂν διάφορα ἦ τὰ ἐν αὐτῷ, τὸ αὐτὸ φησιν
 εἶναι ὡς μὴ διαφέρων ταῖς τοῦ νῦν διαφοραῖς, ὡς τό γε πρότερον καὶ
 ὕστερον διαφέροντα ταῖς τοῦ νῦν διαφοραῖς οὐκέτι τὰ αὐτὰ εἰσι νῦν, ὥσπερ
 τὰ μὲν ἰσόπλευρα καὶ τὰ ἰσοσκελῆ οὐκ ἔστι τὰ αὐτὰ τρίγωνα, ὅτι διαφέρει 40
 ταῖς τοῦ τριγώνου διαφοραῖς, τὰ δὲ ἰσόπλευρα τὰ αὐτὰ, ὅτι μὴ διαφέρει
 20 τριγώνου διαφοραῖς. καίτοι τῷ ἀριθμῷ καὶ ταῦτα διενήνοχεν οὐχ ὡς
 ἀριθμοῦ διαφοραῖς διαφέροντα, ἀλλ' ὡς κατὰ μονάδας διωρισμένα. εἰ δὲ
 καὶ αἱ μονάδες μηδεμιᾶ διαφορᾷ διαφέρουσιν ἀλλήλων τῷ μηδὲν ἄλλο
 εἶναι ἢ μονάδες ὥσπερ αἱ τοῦ μοναδικοῦ ἀριθμοῦ μονάδες, οὐκ ἂν οὐδ'
 ἀριθμῷ λέγοντο διαφέρειν ἀλλήλων. Σωκράτης μὲν γὰρ καὶ Πλάτων τῷ 45
 25 γένει καὶ τῷ εἶδει οἱ αὐτοὶ λεγόμενοι, ὅτι καὶ ζῶα ἄμφω καὶ ἄνθρωποι,
 τῷ ἀριθμῷ διαφέρειν ἀλλήλων λέγονται, ὅτι διαφοροὶ μονάδες εἰσὶ συμβε-
 βηκόσι πολλοῖς διαφέρουσαι, εἴπερ ὁ μὲν Σωφρονίσκου καὶ Φαιναρέτης οὐός
 ἦν, ὁ δὲ Ἀρίστωνος καὶ Περιχτιόνης. καὶ ὁ μὲν σιμὸς προγύστωρ ἐξό-
 φθαλμος, ὁ δὲ εὐρὺς πλατὺς τὸ σῶμα καὶ εὐόφθαλμος, καὶ ὁ μὲν διδά-
 30 σκαλος Πλάτωνος, ὁ δὲ μαθητὴς Σωκράτους· καὶ κατὰ τὰς τῶν πράξεων
 διαφορὰς. καὶ αἱ τῶν νῦν οὖν μονάδες τῶν κατὰ τὸ ἐνεστῶς λαμβανο- 50
 μένων, καθόσον μὲν ὡς νῦν λαμβάνονται, ἀδιάφοροι καὶ αἱ αὐταὶ εἰσιν, ὡς
 ἐν τῷ μοναδικῷ ἀριθμῷ μονάδες, εἰ δὲ τις μετὰ τῶν ὑποκειμένων αὐτὰς
 ἰδῶν συμβεβηκότων διαφορὰς προσλογίζοιτο, διαφέρειν ἂν λέγοι τῷ ἀριθμῷ·
 35 τὸ μέντοι πρότερον καὶ ὕστερον νῦν ταῖς τοῦ εἶδους τοῦ νῦν διαφοραῖς
 διενηνόχασιν. ὥστε ὅταν τὰ νῦν τὰ αὐτὰ λέγῃ ὁ Ἀριστοτέλης ἢ τὸν

4 τὴν (ante ἄλλου) om. F

5 κοινῶς] κοινοῦ E

6 τὰ (post αὐτὰ) om. E

λέγομεν post γὰρ τὰ αὐτὰ habet a

9 τοῦ (post ταῖς) om. E

16 ὡς τό γε—

διαφοραῖς (17) om. F

18 μὲν om. E

19 ταῖς τοῦ—διαφέρει om. E

20 καὶ ταῦτα aF: δὲ ταῦτα E

21 διαφοραῖς E: διαφορὰ aF

25 αὐτοὶ aF:

αὐτὸν E

28 σιμὸς aut oblitteratum aut lacuna relicta omissum E'

29 καὶ ὁ

μὲν aF: ὁ δὲ E

30 σωκράτους ex σωκράτης corr. E

33. 34 αὐτὰς ἰδῶν E: ἰδῶν

αὐτὰς aF: εἰδῶν αὐτὰς a

προλογίζοιτο (i. e. προσλογίζοιτο) E: προλογίζοιτο aF

χρόνον, ἐν οἷς φησι “καὶ ὁ αὐτὸς δὲ πανταχοῦ ἅμα” καὶ ἐν ἄλλοις “ὁ 183^α
αὐτὸς δὲ χρόνος ὁ ἴσος καὶ πᾶς | ἅμα, εἶδει δὲ εἰς καὶ ὁ μὴ ἅμα,” δῆλον 183^β
ὅτι τὸν αὐτὸν καὶ ἕνα λέγει τὸν μὴ διαφέροντα ταῖς τοῦ νῦν διαφοραῖς·
καὶ χρόνος δὲ τοιοῦτος ὁ ἀεὶ ἐνεστῶς ἴσος. ὁ δὲ πρότερος καὶ ὕστερος
5 εἶδος μόνον εἰς ἐστίν, οὐχ ὅτι ταῖς τοῦ αὐτοῦ εἴδους διαφοραῖς διενηνό-
χασιν (οὕτως γὰρ οὐκ ἂν ἦσθην εἰς καὶ ὁ αὐτός), ἀλλ’ ὅτι τοῦ αὐτοῦ εἴδους
οἷον τοῦ νῦν ἢ τοῦ χρόνου μετέχουσι.

Ταῦτα μὲν οὖν ἀρκείτω πρὸς σαφήνειαν τῶν ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους
περὶ χρόνου λεγομένων. ἐκάστοις γὰρ ἀπ’ ἀρχῆς ἄχρι τέλους τῶν ὑπ’ 5
10 αὐτοῦ ῥηθέντων παρακολουθῶν τὴν δυνατὴν ἐπισησάμεν διάρθρωσιν· ἐπειδὴ
δὲ οὐ τοῦτο πρόκειται μόνον τέλος ἡμῖν τῆς φιλομαθοῦς γυμνασίας τὸ τὴν
Ἀριστοτέλους δόξαν ἦτις ποτὲ ἐστὶ περὶ χρόνου μαθεῖν ἀλλὰ μᾶλλον τί
ποτὲ ἐστὶν ὁ χρόνος καταμαθεῖν (οὕτω γὰρ οἶμαι καὶ τῶν Ἀριστοτέλους
ἐννοιῶν τῶν περὶ χρόνου ἐγγυτέρω γενησόμεθα), τοῦτο συντόμως διευκρι-
15 νήσωμεν. μετὰ δὲ τοῦτο καὶ τῶν περὶ χρόνου φιλοσοφησάντων τὰς ἐν-
νοίας ἐπισκεψόμεθα· τοῦ δὲ Ἀριστοτέλους ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου ὀριμέως 10
ἐπιχειρήσαντος εἰς τὸ μὴ εἶναι τὸν χρόνον καὶ τὰ ἐπιχειρήματα μὴ λύσαν-
τος ἐκεῖνα, καλῶς ἂν ἔχοι πρὸς τῷ τέλει καὶ αὐτὰ διαλύσαι κατὰ τὸ δυνα-
τόν· τέλος γὰρ οὐκ ἂν ἄλλως ὁ περὶ χρόνου λόγος ἀπολαμβάνοι. ἡ μὲν
20 οὖν ἐνιαία καὶ ἡνωμένη φύσις ἐν ἀπλότητι μένουσα πάσης διακρίσεως
ὑπερανέχει. καὶ ἡ μὲν ἔν ἐστιν, ἡ δὲ κεκράτῃται τῷ ἐνὶ ὀλίγον τι τοῦ
ἐνὸς παραλλάξασα πρὸς τὸ ἐν ὄν εἶναι. καὶ οὐδὲ τὸ εἶναι τοῦ ὄντος ἐκεῖ
διακέκριται. ὅπου δὲ ὡς ἡνωμένοις ὅλως ἀνεφάνη διάκρισις, ἐκεῖ καὶ 15
πλήθος ἀνεφάνη μετὰ τοῦ ἐνὸς καὶ ὅλον καὶ μέρη γέγονε, καὶ τῶν ἐνθάδε
25 ἄλλων ἀλλαχοῦ διαστάντων προὑπογραφῆ τις ἐξέλαμψε, καὶ τὸ εἶναι ἄλλο
γένεον παρὰ τὸ ὄν. ὅπου δὲ διάκρισις ὅπως οὖν, εὐθὺς ἔδει καὶ μέτρον
εἶναι τῆς διακρίσεως, ἵνα μὴ τοῦ ἐνὸς ἐκστάντα πρὸς ἀοριστίαν ὑπενεχθῆ.
διὸ τὸ μὲν πλήθος ἐμετρήθη τῷ ἀριθμῷ, ἵνα μὴ ἀνάριθμον καὶ ὄντως
ἄπειρον καὶ ἀόριστον ἦ, ἡ δὲ κατὰ συνέχειαν διάστασις ἐμετρήθη μεγέ-
30 θους ὄρω, καθ’ ὃν τὸσόνδε τι, καὶ τὸ συνεχὲς ὥσπερ τὸ διωρισμένον γενό-
μενον ἔστησε τὴν ἐπ’ ἄπειρον ἔκστασιν. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ τῶν μερῶν
ἄλλου ἀλλαχοῦ διάκρισις εὐθετισμοῦ καὶ τάξεως ἐδεξήθη τῆς τοπικῆς. καὶ
ταῦτα μὲν τῆς κατὰ τὴν οὐσίαν καὶ τὸ ὄν διακρίσεως ἐστὶ τὰ μέτρα.
ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸ εἶναι τοῦ ὄντος ὡς ἐν ἐκείνοις διεκρίθη οἷον βίος τις

1 φησι Δ 12 p. 220^b 5 ubi dñ legitur. sed cf. p. 731,5 ὁ (post καὶ) om. E
ἄλλοις] p. 223^b 3 ubi codices mire dissentiunt. aliam formam significant priora p. 764,5
2 δὲ E: δὲ ex γὰρ correctum videtur F: γὰρ a 8 ὑπ’ ἀριστοτέλους aF 9 περὶ
τοῦ χρόνου aF ἄχρι aE: μέχρι F 12 μαθεῖν ox λαβεῖν E 15 καὶ
aF: καὶ ἐκ E 20 οὖν om. E 20. 21 ὑπερανέχει διακρίσεως aF 26 διά-
κρισιν F 31 ἔκστασιν ἵνα μὴ F μερῶν aF: μέτρων E

τοῦ ὄντος γενόμενον παρατεταμένως, ἔμεινε δὲ ὁμοῦ ἐν τῇ ἐνὶ ὄντι, διότι 183⁺
καὶ ἡ ἐνέργεια ἐν τῇ οὐσίᾳ (τῇ γὰρ οὐσία ἐστὶν ἐνέργεια τὰ ἐκεῖ, ὡς καὶ
Ἀριστοτέλης ἐνθιῶς θεασάμενος ἀνεφθέγγατο), μέτρον ἔσχε κατὰ τοῦτο 25
τὸν αἰῶνα συνάγοντα τὴν τοῦ εἶναι παράτασιν εἰς τὴν ἀκίνητον ἐν τῇ ἐνὶ
ὄντι μονήν. καὶ οὕτως μὲν τῆς νοητῆς τετραχῆ γενόμενης διακρίσεως τὰ
τέτταρα ταῦτα ἀνεφάνη μέτρα ἀριθμὸς μέγεθος τόπος αἰὼν· τὸ δὲ αἰσθη-
τὸν ἀπὸ τοῦ νοητοῦ προελθὼν καὶ τὸ γενητὸν ἀπὸ τοῦ ὄντος κατ' ἐκτροπήν
τινα καὶ παράλλαξιν (οὐ γὰρ ἔμεινεν ἐν ὑφειμένοις τοῦ ὄντος μέτροις, ἀλλὰ
τῇ μὴ ὄντι συνανεφύρη ἀγαπήσαν πρὸς τὸ ὀπωσοῦν εἶναι τὴν ἀπὸ τοῦ
10 ὄντος ἐν τῇ μὴ εἶναι παράχρωσιν· διὸ καὶ εἰκὼν ὑπέστη τοῦ ὄντος τὸ 30
γενόμενον) εἰκότως οὖν καὶ τὴν διάκρισιν οὐκ εἰδητικὴν ἔσχεν ὥσπερ ἐκεῖ
ἐκάστου μὴ μόνον ἠνωμένου τοῖς ἄλλοις πᾶσιν, ἀλλὰ καὶ ὄντος ὅπερ τὰ
ἄλλα. παθητικὴν δὲ μᾶλλον τὴν διάκρισιν ἢ γένεσιν ἀνεδέξατο ἀπὸ τῆς
ἀμερίστου φύσεως εἰς μερισμὸν ὑπελθοῦσα· καὶ διὰ τοῦτο ὁ μὲν τοῦ
15 πλήθους ἐκεῖ διωρισμὸς ἐνταῦθα διασπασμὸς γέγονεν, ἡ δὲ ἐκεῖ συμφυῆς
ἐλόγης ἐνταῦθα διεστῶσα συνεχῶς πησύτης ἐνυλοῦ ἀναπέφανται· καὶ ἡ τῶν
μερῶν ἐκεῖ διάκρισις ἐνταῦθα ἄλλων ἀλλαγῶν διάρρηξις ἀπετελέσθη. οὕτω 35
δὲ καὶ ἡ τοῦ εἶναι παράτασις εἰδητικῶς ἐκεῖ διακριθεῖσα τοῦ ὄντος, μείνασα
δὲ ἐν τῇ ἐνὶ ὄντι καθ' ὑπόστασιν, ἐνταῦθα παρετάθη καθ' ὕπαρξιν ἐν
20 κινήσει τῇ γενεσιουργῇ τὸ εἶναι λαχοῦσα. τοιγαροῦν καὶ τὰ μέτρα τῶν
παθητικῶν διακρίσεων γενητῆν ἔσχε καὶ αὐτὰ τὴν ὑπόβασιν ἀριθμὸς τε
ταῖς μονάσι διεσπασμένως καὶ μεγεθικὸν μέτρον διεστῶς καὶ τόπος συμμε-
μερισμένως καὶ χρόνος ῥέων τε καὶ τῇ προτέρῃ καὶ ὑστερῇ διωρισμένως. 40
καὶ οὕτω διή τι καὶ ταῦτα τῆς γενέσεως μετέσχεν, ὡς καὶ αὐτὰ δοκεῖν
25 μέτρον προσδέσθαι. καὶ γὰρ ὁ ἀριθμὸς ὁ ἐνταῦθα ἠριθμηθῆσθαι δοκεῖ καὶ
τὸ μεγεθικὸν μέτρον οἷον ὁ πῆχυς μεμετρηθῆσθαι καὶ τὰ τοῦ τόπου μέρη
τάξεως καὶ αὐτὰ καὶ εὐθετισμοῦ καὶ τοπισμοῦ δεῖσθαι καὶ ὁ χρόνος ἐν
χρόνῳ εἶναι, ὡς προτόντες εἰσόμεθα· παραιτούμαι δὲ ἐνταῦθα τὸν ἐμαυτοῦ
καθηγεμόνα Δαμάσκιον οὐ τέτταρα βουλόμενον εἶναι τὰ μέτρα ἀλλὰ τρία
30 ἀριθμὸν καὶ τόπον καὶ χρόνον ἐν τοῖς Περὶ ἀριθμοῦ καὶ τόπου καὶ χρόνου 45
γεγραμμένοις αὐτῷ συγγράμμασιν· “ὥσπερ γὰρ τοῦ πλήθους ὁ ἀριθμὸς
μέτρον, οὕτως τοῦ μεγέθους, φησὶν, ὁ τόπος.” καίτοι ἐναργῶς οἶμαι δῆλόν
ἐστίν, ὅτι ἄλλο μὲν τὸ μέτρον καὶ ὁ ὄρος ἐστὶ, καθ' ὃ δίπηχυ ἢ τρίπηχυ
λέγομεν εἶναι τι, καὶ ἄλλο τὸ κατὰ τὸν εὐθετισμὸν, καθ' ὃ τὸ μὲν ἄνω
35 τῶν μορίων τὸ δὲ κάτω καὶ τὸ μὲν δεξιὰ τὸ δὲ ἀριστερά. “ἔστιν οὖν ὁ
χρόνος μέτρον τῆς τοῦ εἶναι ῥοῆς, εἶναι δὲ λέγω οὐ τοῦ κατὰ τὴν οὐσίαν
μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῦ κατὰ τὴν ἐνέργειαν. καὶ θαυμαστῶς ὁ Ἀριστοτέλης 50

2 ante ἐν add. ἡ F ἐνέργεια (post ἐστίν) E: ἐνεργεία aF 3 Ἀριστοτέλης Metaph.
N 2 p. 1088^b 26 4 ἐν] αἰ a 7 προελθὼν a: προελθῶν EF 12 ἄπαν F
22 συμμεμετρημένως a 24 τῆς om. E 25 προσδέσθαι a 28 παραιτούμεθα
δὲ E 30 Περὶ ἀριθμοῦ καὶ τόπου καὶ χρόνου. cuius libri partes Περὶ τόπου 644, 25,
Περὶ χρόνου p. 775, 35. 800, 20 citantur cf. Zeller II. Ph. III 2³ 838² 33 ἐστίν om. a
μὲν τὸ om. F ὁ (post καὶ) om. F 37 μόνον ex μόνῃ F

εἰδέ τε τοῦ χρόνου τὴν φύσιν καὶ ἐξέφηνεν εἰπών, ὅτι καὶ τῇ κινήσει „καὶ 183^v
 τοῖς ἄλλοις τοῦτο ἔστι τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι τὸ μετρεῖσθαι αὐτῶν τὸ εἶναι
 ὑπὸ τοῦ χρόνου „, ὥσπερ δὲ ἡ κίνησις οὐ κατὰ τὰ ἀμερῆ γίνεται (οὐδὲ
 γὰρ σύγκριται ἐκ κινήματων οὐδὲ ἡ γραμμὴ ἐκ στιγμαῶν, ἀλλὰ τὰ μὲν
 5 πέρατα καὶ τῆς γραμμῆς καὶ τῆς κινήσεως ἀμερῆ ἔστι, τὰ δὲ μέρη αὐτῶν
 ἐξ ὧν σύγκριται συνεχῆ ὄντα οὐκ ἔστιν ἀμερῆ ἀλλὰ μεριστά), οὕτω δὲ
 καὶ τοῦ χρόνου τὰ μὲν ὡς πέρατα τὰ νῦν ἀμερῆ | ἔστι, τὰ δὲ ὡς μέρη 184^r
 οὐκέτι. συνεχῆς γὰρ ὧν ὁ χρόνος διαιρούμενα ἔχει καὶ αὐτὸς τὰ μέρη
 εἰς ἀεὶ διαιρετά. ὥστε καὶ ἐν συνεχεῖ ῥοῆ ἢ ἦ τε κίνησις καὶ ὁ χρόνος,
 10 οὐκ ἔστιν ἀνοπόστατα, ἀλλ' ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχει· τὸ δὲ γίνεσθαι
 οὐ τὸ μὴ εἶναι ἀπλῶς ἔστιν, ἀλλὰ τὸ ἄλλοτε ἐν ἄλλῃ μέρει τοῦ εἶναι ὑφί-
 στασθαι. ὥσπερ γὰρ ὁ αἰὼν αἰτίος ἔστι τοῦ κατὰ τὸ εἶναι μένειν ἐν τῷ
 ἑαυτοῦ ἐνὶ ὄντι τὸ τὴν νοητὴν διακρισιν ὑπομείναν ἀπὸ τοῦ οἰκείου ἐνός 5
 ὄντος, οὕτως ὁ χρόνος αἰτίος τοῦ χορεύειν περὶ τὸ νοητὸν ἐν τοῦ εἶδους
 15 ἀπαύγασμα τὸ εἰς αἴσθησιν ἐκείθεν ὑπελθὼν καὶ τεταγμένην ἔχον τὴν τῆς
 χορείας συνέχειαν. ὡς γὰρ διὰ τὸν τόπον οὐ σύγκριται τὰ μέρη τῶν
 διεστώτων, οὕτω διὰ τὸν χρόνον οὐ συγγεῖται τὸ εἶναι τῶν Τρωικῶν τῷ
 τῶν Πελοποννησιακῶν εἶναι οὐδὲ ἐν ἐκάστῳ τὸ εἶναι τοῦ βρέφους τῷ εἶναι
 τοῦ νεανίσκου. καὶ δῆλον ὅτι πανταχοῦ κινήσει σύνεστιν ὁ χρόνος καὶ
 20 μεταβολῇ συνέχων ἐν τῷ γίνεσθαι τὰ ἐν τούτῳ τὴν ὑπαρξίν ἔχοντα, ὅπερ 10
 ταῦτόν ἐστι τῷ χορεύειν ποιῶν περὶ τὸ ὄν τὸ γινόμενον”. καὶ ὅτι μὲν
 πάντων τῶν γενητῶν καὶ πάσης γενέσεως κρατητικὸς ἐν τῷ γίνεσθαι καὶ
 συνεκτικὸς ὁ χρόνος ὅ τε ἀεὶ ὅ τε ποτέ, καλῶς εἴρηκεν ὁ Δαμάσκιος. τὸ
 δὲ ἐξῆς ὅτι “καθ' ἑαυτὸν ἀμεταβλησίας αἰτίος ἂν εἴη τοῖς ὅσον ἐφ' ἑαυτοῖς
 25 ἐξισταμένοις τοῦ εἶναι ὅπερ εἰσίν, ὥστε μᾶλλον ἡρεμίας ἢπερ κινήσεως
 ὁ χρόνος” ἔοικε μὲν εἰρησθαι διὰ τὴν τοῦ χρόνου πρὸς τὸν αἰῶνα ὁμοιό-
 τητα καὶ τὴν ἐν τῷ γίνεσθαι συνοχὴν (ὡς γὰρ ἐκεῖνος τοῦ μένειν ἐν τῷ 15
 εἶναι αἰτίος, οὕτως ὁ χρόνος τοῦ μένειν ἐν τῷ γίνεσθαι), μήποτε δὲ οὐ
 προσήκει τὸ μένειν ὅλως τῷ χρόνῳ ὥσπερ οὐδὲ τὸ εἶναι τῇ γενέσει, ἀλλ'
 30 ὥσπερ ἡ γένεσις ἀνελίξις τις ἐκτετραμμένη τοῦ ὄντος γέγονεν, οὕτως ἡ
 περὶ τὸ ὄν χορεία ἀνελίξις τῆς ἐν τῷ ὄντι μονῆς. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐ
 τοσοῦτον ἐμὲ θράττει λεγόμενα παρ' αὐτοῦ, ἐκεῖνα δὲ μᾶλλον, ἅπερ καὶ
 ζῶν ἔτι πολλάκις πρὸς ἐμὲ λέγων οὐκ ἔπειθε, τὸ εἶναι ἅμα τὸν ὅλον χρόνον
 ἐν ὑποστάσει. τοῦτο οὖν καὶ ἐν τοῖς Περὶ χρόνου γεγραμμένοις ἐκθέμενος 20
 35 ἐπισκέψασθαι βούλομαι. τοῦ γὰρ Ἀριστοτέλους εἰπόντος, ὅτι ἐν χρόνῳ ἐκεῖνό

1 εἰπών Δ 12 p. 221*8

3 ὑπὸ] ἐπὶ F

τὰ (post κατὰ) om. a

4 ante ἡ

γραμμῆ add. γὰρ aF

7 τὰ (ante νῦν) om. F

9 ἢ aF: ἔστιν E

10 ἀν-

υπόστατος a

11 ἀλλὰ τῷ ἄλλοτε E

12 ἐν τῷ ἄλλοτε ἐν ἄλλῳ E

13 δια-

ρεσιν a

15 ἔχειν F

16 σύγκριται] fortasse συγγεῖται

17 οὕτω aF: οὕτω

οὐ E συγγεῖται E (cf. p. 626, 14 Simpl. in Categor. f. 90Γ Bas.): σύγκριται aF

20 post συνέχων add. τὰ a

τὰ ἐν τούτῳ scripsi: τὰ F: ἐν τούτῳ E

21 τῷ]

τὸ E 23 ὅτε ἀεὶ ex εἴτε ἀεὶ E

30 ἐκτετραμμένη F

34 γεγραμμένον E

35 ἀριστοτέλους F

εἰπόντος] significare videtur Δ 12 p. 221*28 sqq.

ἔστιν. οὐ ἔστιν ἔξω χρόνον λαβεῖν (οὕτω γὰρ περιλαμβάνεσθαι ὑπὸ τοῦ 184^r
 χρόνου), ἐνιστάμενος πρὸς τοῦτο τάδε γέγραφε· “θαυμάσειε δ’ ἂν τις ἔτι
 μειζρόνως τοῦ ἐν χρόνῳ ὄντος ἀκούσας τὸν ἀφορισμόν, ὅτι οὐ ἔστιν ἔξω
 χρόνον λαβεῖν (οὕτω γὰρ περιλαμβάνεσθαι ὑπὸ τοῦ χρόνου ὡς κατὰ τὴν
 5 περιοχὴν) μετροῦντα καὶ ἀριθμοῦντα τὸν χρόνον ὄρων ἔξωθεν ὄντα τοῦ
 περιεχομένου ὡς τὸν τόπον. καὶ δὴ λέγει τοῦτο καὶ αὐτός. ἀλλ’ εἰ τοῦτο, 25
 πῶς πάθος τι τῆς κινήσεως ὁ χρόνος οἷον μέτρησις; ὁ γὰρ τόπος οὐ
 τοιοῦτος. καὶ εἰ μέτρησις, κἂν μηδὲν εἶη λαβεῖν ἔξω, μεμέτρηται καὶ ἐν
 χρόνῳ. παράλογον δὲ ἐπισυμβαίνει καὶ τοῦτο μὴ εἶναι χρόνον τὸν σύμ-
 10 παντα χρόνον, οὐ λέγω τὸ εἶδος οἷον τὴν μορφήν, ὡς αὐτὸς ἔφη πάντα
 ἅμα εἶναι τὸν χρόνον, καθάπερ εἴ τις λέγοι πάντα ἅμα τὸν ἄνθρωπον εἶναι
 Σωκράτη, ἀλλὰ τὸν κοινὸν ἀεὶ βέοντα χρόνον, ὃν περιελήφθαι λέγει ὑπὸ
 τοῦ αἰῶνος. καίτοι ἀεὶ βέοντα χρόνον ταυτὸν ὁμολογοῦμεν, ἐν ᾧ καὶ τὴν 30
 ἀεὶ τῶν εἰδῶν μεταβολὴν γίνεσθαι καὶ τῶν οὐρανίων σωμάτων τὴν ἀει-
 15 κινήσιαν. ἀλλ’ ὅμως οὐκ ἐν χρόνῳ αὐταὶ κατὰ τὸν ἀφωρισμένον. τοῦ
 γὰρ ἀεὶ γινομένου χρόνου τί ἂν ἔξωθεν εἶη νοεῖν; παράδοξον δὲ καὶ τὸ
 μὴ τοῦ χρόνου ὅλου τὰ μέρη χρόνον ποιεῖν. ἔδει γάρ, εἰ τὸ παρελθὸν
 καὶ ἐνεστηγὸς καὶ μέλλον χρόνου μέρη, ἢ τὸ πέρυσι καὶ τῆτες καὶ εἰς
 νέωτα εἰ μέρη χρόνου, καὶ τὸν ὅλον ἐξ αὐτῶν χρόνον ποιεῖν, οὐ ὄνομα
 20 τὸ ἀεὶ. ἄτοπον δὲ καὶ ἐκεῖνο τὸ ἀεὶ ταυτὸν κατ’ ἀριθμὸν μὴ εἶναι ἐν 35
 χρόνῳ, διότι μὴ βεῖ ἢ οὐσία μὴδὲ πέφυκε βεῖν. ἀεὶ δὲ εἶναι μόνον ὡς
 τὸ ἀσύμμετρόν φησι τῆς διαμέτρου πρὸς τὴν πλευράν. καίτοι εἰ τὸ
 πολυχρονωτάτον ἐν χρόνῳ, διὰ τί μὴ καὶ τὸ παγχρόνιον, εἴ τις ὀνομάζοι
 καὶ τοῦτο; διὰ τί δὲ τὸ μὲν πανταχοῦ οἷον τὸ πᾶν ἢ εἰ βούλει τὸ ὑπου-
 25 ράνιον πᾶν ἐν τόπῳ λέγομεν κατειληφὸς γε πάντα τὸν τόπον (ποῦ γὰρ
 ὅλον τὸ πανταχοῦ;), ἐπὶ δὲ τοῦ χρόνου μὴ οὕτω νοοῦμεν ἐν χρόνῳ εἶναι
 τῷ ὅλῳ τὸ ἀεὶ ὃν ταυτὸν ἐν ταυτῷ κατ’ ἀριθμὸν; ὁ γὰρ ἔστι πρὸς τόπον 40
 τὸ πανταχοῦ, τοῦτο πρὸς χρόνον τὸ ἀεὶ. διὰ τί δὲ τόπος μὲν ἔστιν αἰδῖος
 οἷον ἡ κοίλη τοῦ οὐρανοῦ περιφέρεια καὶ τὸ μέσον τοῦ κόσμου, κατὰ ταύ-
 30 τὸν δὲ εἰπεῖν καὶ ἀριθμὸς ἀεὶ ὁ αὐτὸς οἷον ὁ τῶν ἀστέρων, χρόνος δὲ
 μόνος εἰς ὃ φθαρτὸς καὶ γενητὸς, οὐ ἔξω πλείων ἀεὶ; καὶ γὰρ εἰ καὶ κατὰ
 τὸν ἀριθμὸν, ἀλλ’ οὐδὲ τοῦ αἰδίου ἀριθμοῦ ἔξω τις αἰδῖος, πᾶς δὲ καὶ
 αὐτὸς ἀριθμὸς.”

Ἐν δὴ τούτοις τὴν ὁμοιότητα τοῦ χρόνου πρὸς τὸν τόπον τοῦ Ἀριστο-

1 οὐ ἔστιν et οὕτω—ὑπὸ τοῦ χρόνου (2) om. E 3 μειζρόνως E: μειζρον ὡς aF
 4 τὴν om. E 5 ὄρων aE: ὄρων F ἔξωθεν a 7 ὁ (ante χρόνος) om. a
 10 ὡς] καὶ E ἔφη cf. Δ 14 p. 223^b3 sqq. 11 λέγει F 12 δν—χρό-
 νον (13) om. E λέγει cf. de caelo A 9 p. 278^a25 14 οὐρανίων aE:
 αἰδίων F 16 ἀεὶ om. a 17 τοῦ (post μὴ) om. E χρόνον aF: χρό-
 νου E 18 εἰς F: om. E: ἐς a 19 μέρη F τὸ ὅλον F 22 φησι Δ 12
 p. 221^b25. 24 ὑπουράνιον E: ἐπ’ οὐράνιον aF 25 τὸν (post πάντα) om. a
 27 τόπον scripsi: τὸν τόπον aF: τὸ πᾶν E 28 post πανταχοῦ ex v. 26 iteravit ἐπὶ
 δὲ E ante χρόνον habent τὸν aF 29 κατ’ αὐτὸν εἰπεῖν E 30 οἷος E
 31 καὶ (post εἰ) om. F

τέλους λαβόντος, καθόσον και ὁ χρόνος ὀρίζει και περιέχει τὸ ἐν χρόνῳ, 184^r
ὡσπερ και ὁ τόπος τὸ ἐν τόπῳ και ὁ ἀριθμὸς τὸ ἐν ἀριθμῷ λεγόμενον, 45
αὐτὸς ἀξιοῖ, εἰ μὴ παντὸς τόπου ἔστιν ἔξω τόπον λαβεῖν, μηδὲ παντὸς χρόνου
εἶναι χρόνον ἔξω λαβεῖν. καίτοι δῆλον ὅτι διαφέρειν και ὁ Ἀριστοτέλης
5 οἶεται τὸν τόπον τοῦ χρόνου, καθόσον ὁ μὲν τόπος ἅμα ὅλος εἶναι οὐ κω-
λύεται, ὁ δὲ χρόνος ἐν τῷ γίνεσθαι ἔχει τὸ εἶναι ὡσπερ και ἡ κίνησις,
οὐ μέντοι ὅλος ἅμα ὑφέστηγεν. εἰ οὖν ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχει ὁ
χρόνος ὡσπερ και ἡ κίνησις, πῶς παράλογον τὸ μὴ εἶναι ἅμα τὸν σύμ- 50
παντα χρόνον; τοῦναντίον γὰρ ἂν ἦν παράλογον τὸ ἅμα εἶναι πᾶν τὸ ἐν
10 τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχον. εἰ οὖν μὴ ἔστι παράλογον τὸ μὴ εἶναι ἅμα
πᾶσαν τὴν κίνησιν διὰ τὸ ῥοήν εἶναι, οὐδὲ τὸ μὴ εἶναι ἅμα τὸν ῥέοντα
χρόνον παράλογον, καὶ τὸ κοινὸν εἶδος μένη τῷ πάλιν και πάλιν ὡς ἐπὶ
τῆς κινήσεως. εἰ δὲ αἰεὶ ῥέοντα χρόνον λέγομεν, τὸ αἰεὶ οὐχ ὡς ἅμα
ὑφεστῶς ἄπειρον, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἐπ' ἄπειρον λέγομεν. οὕτω γὰρ και χρόνον
15 και κίνησιν αἰεὶ εἶναι λέγομεν ὡς μηδέποτε ἐκλείποντα, | οὐχ ὡς ἅμα ὅλον 184^v
ἔχοντα τὸ αἰεὶ. διττὸν γὰρ και τὸ αἰεὶ τὸ μὲν ἅμα ὅλον ὡς τὸ αἰώνιον,
τὸ δὲ ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχον κατὰ τὸν ἀνέκλειπτον χρόνον. ἐν
τούτῳ οὖν και ἡ αἰεὶ τῶν εἰδῶν μεταβολὴ γίνεται και αὐτὴ ῥέουσα τῷ
εἶναι, κατὰ δὲ τὸ εἶδος τῷ πάλιν και πάλιν μένουσα, και ἡ τῶν οὐρανίων
20 ἀεικινήσια. και ὡσπερ ἡ κίνησις τῶν οὐρανίων οὐχ ἅμα ὅλη ἐστίν, οὕτως
οὐδὲ ὁ μετρητικὸς αὐτῆς σύμπασις χρόνος. και διὰ τοῦτο τοῦ μὲν ἅμα ὅλου 5
χρόνου ἄτε μηδὲ ὑφεστηκότος οὐκ ἔστι τι ἔξω λαβεῖν, τοῦ δὲ αἰεὶ ἐν ὑπο-
στάσει ὄντος ἔστιν ἔξω λαβεῖν διὰ τὴν τοῦ αἰεὶ τούτου ἀνέκλειπτον ῥοήν.
ἀλλ' οὐδὲ παράδοξον οἶμαι τὸ τοῦ μὴ ὅλου ἅμα ὄντος χρόνου τὰ μόρια
25 χρόνου ποιεῖν οἶον τὸ παρελθὸν και ἐνεστηκὸς και μέλλον. εἰ μὲν γὰρ
ἅμα εἶναι ταῦτα τὰ μόρια ἐλέγομεν, ἄτοπον ἂν ἦν τῶν μορίων ἅμα ὄντων
μὴ και τὸ ὅλον ἅμα εἶναι. εἰ δὲ οὕτως ἐστὶ μέρη ὡς τοῦ μὲν οὐκέτι
ὄντος τοῦ δὲ μήπω ὄντος, πῶς οἶόν τε τὸ ὅλον ἅμα εἶναι; τάχα γὰρ ἂν τις 10
γράψας ἐναργέστερον ἢ ἐγὼ δείξω τὸ παράδοξον· τοῦ γὰρ ὅλου χρόνου ἅμα
30 ὄντος παράδοξον πῶς οὐχ ἅμα τὰ μόρια· και εἰ μὴ ἅμα τὰ μόρια, παρά-
δοξον εἰ ὁ ὅλος ἅμα. τὸ δὲ αἰεὶ ὄνομα τοῦ χρόνου οὐχ ὡς ἅμα ὄντος τοῦ
αἰεὶ, ὅπερ και πρότερον εἶπον, ἀλλ' ὡς κατὰ τὸ ἀνέκλειπτον ἔχοντος
τὸ αἰεὶ.

Ἀτόπως δὲ φησιν ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους τὰ αἰδία λέγεσθαι μὴ εἶναι
35 ἐν χρόνῳ ὡς τὸ ἀσύμμετρον εἶναι τὴν διάμετρον τῇ πλευρᾷ. καίτοι εἰ
μὲν τῶν ἐνεστώτων και ἅμα ὅλων ἐστὶ τοῦτο, δῆλον ὅτι τῶν ὄντων και 15
οὐ γινομένων ἐστὶν ὡς τὸ ἄρτιον εἶναι τὴν δυάδα και τὰς ἰδέας ἀσωμάτων,

1 τὸ ἐν χρόνῳ και περιέχει aF	5 ὅλος om. a	7 ὅλος F	9 γὰρ
om. F	τὸ (ante ἅμα) om. a	11 μὴ εἶναι aF: μέναι E	18 μεταβολὴ
τῶν εἰδῶν aF	19 τῷ] τὸ E	21 τοῦ om. E	25 χρόνον a
ταῦτα aF	27 εἰ δὲ—ἅμα εἶναι (28) iteravit F	28 τάχα aF: ταχὺ E	26 τὰ μόρια
δείξω EF: δείξῃ a. suspicor οὕτω δείξοι	31 ὁ ὅλος E: ὅλος aF	ante οὐχ add.	29 ἐγὼ
και F	τοῦ (post ὄντος) om. F	34 φησιν p. 776, 21	36 και οὐ om. E
27 γινομένων E			

καὶ οὐκ ἂν εἶη ταῦτα ἐν χρόνῳ, ἀλλ' ἐν αἰῶνι μᾶλλον. εἰ δὲ ἐν χρόνῳ, 184^v
 ὁπλον ὅτι καὶ ἐν κινήσει, καὶ οὐκέτι ὅλον ἅμα ὑφeschήζεται. οὐ γὰρ ἐπειδὴ
 ἐν χρόνῳ γινώσκωμεν ἡμεῖς τὰ ὑπὲρ χρόνον, διὰ τοῦτο καὶ ἐκεῖνα ἐν χρόνῳ
 ποιήσωμεν. 'εἰ δὲ τὸ πολυχρόνιον, φησίν, ἐν χρόνῳ, διὰ τί μὴ καὶ τὸ
 5 παγχρόνιον;' καὶ ἔστω γε καὶ τοῦτο ἐν χρόνῳ, εἴπερ ἐν κινήσει. καὶ μὴ
 ἅμα ὅλον ὑφeschήθη. τηγαροῦν αἰδιον τὴν κυκλοφορίαν λέγομεν, ὡς καὶ 20
 αὐτὴν ἀνεκλείπτου καὶ ὑπὸ χρόνου μετρουμένην ἀνεκλείπτου. ἀλλ' οὐδὲ
 τοῦτο ἀναγκαῖον, εἰ ἔστι τι ἐν ὅλῳ τῷ τόπῳ ἅμα ὃ πανταχοῦ λέγομεν
 οἶον τὸν ὅλον σωματοειδῆ κόσμον, εἶναι καὶ ἐν τῷ ὅλῳ ἅμα χρόνῳ τὸ αἰ
 10 ὄν ταῦτόν ἐν ταύτῳ κατ' ἀριθμόν. τὸν μὲν γὰρ ὅλον τόπον εἶναι ἅμα
 οὐδὲν ἄτοπον· οὐδὲ γὰρ ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχει ὁ τόπος ὡσπερ ἡ
 κίνησις· τὸν δὲ χρόνον πῶς δυνατὸν κινήσεως ὄντα μέτρον; ὥστε καὶ ἀνά
 λόγον ἔχει τὸ πανταχοῦ πρὸς τὸ αἰεῖ, ἀλλὰ τὸ μὲν ὑπομένει, τὸ δὲ ῥεῖ. 25
 καὶ εἰ ἔτυχεν ἄπειρον εἶναι τὸ πανταχοῦ, τὸ μὲν ἦν ἄπειρον μένον, τὸ δὲ
 15 ἐπ' ἄπειρον. 'διὰ τί δέ, φησί, τόπος μὲν καὶ ἀριθμὸς ἐστὶν αἰδιος πρὸ τοῦ
 φθαρτοῦ, χρόνος δὲ οὐκ ἔστιν;' ἢ ἔστι μὲν καὶ χρόνος αἰδιος (ἀνεκλείπτου
 γοῦν ἀποδείκνυσι τὸν χρόνον Ἀριστοτέλης), ἀλλ' ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι
 ἔχων ὡσπερ καὶ ἡ κίνησις καὶ τὸ αἰεῖ αὐτοῖς ὑπάρχει, ἀλλ' οὐχ ἅμα ὅλον
 ὄν, ἀλλ' ἐπ' ἄπειρον προῖόν.
 20 "Ἴνα δὲ συνελὼν εἴπω τὴν ἑμαυτοῦ γνώμην, εἰ ἔστι τις γένεσις καὶ
 κίνησις οὐκ ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχουσα οὐδὲ ἄλλο μετ' ἄλλο ἑαυτῆς 30
 μόνιον, ἀλλ' ἅμα ὅλη ὑφeschήσωσα (ὡς τὴν τῆς ψυχικῆς οὐσίαν ἢ, εἰ μὴ ταύ-
 της, τὴν γοῦν τοῦ οὐρανοῦ σώματος εἴποι τις ἂν γενητὴν μὲν εἶναι ὡς
 ἀπὸ μόνης αἰτίας ὑφeschήσωσαν, καὶ κινήτην οὕτω κατὰ τὴν τῆς γενέσεως
 25 κίνησιν, καθ' ἣν τοῦ ὄντως ὄντος εἰς τὸ γινόμενον ἐξέστη καὶ ἀπὸ παρα-
 δείγματος εἰς εἰκόνα), εἰ τις οὖν τοιαύτην γένεσιν καὶ κίνησιν ὁρᾷ, ὡς ὁ
 ἐμὸς πολλὰκις διετείνετο Δαμάσκιος, εἰκότως καὶ χρόνον ἅμα ὅλον ὁρᾷ
 φιλονεικεῖ μετρητικὸν τῆς τοιαύτης κινήσεως καὶ τοῦ εἶναι τοῦ ἅμα ὄντος. 35
 εἰ δὲ γενητὸν ὁ Πλάτων ὁρίζεται τὸ γινόμενον καὶ ἀπολλύμενον ὄντως δὲ
 30 οὐδέποτε ὄν, καὶ εἰ πᾶσα κίνησις μεταβολὴ καὶ ἄλλο πάντως ἔχει μετ'
 ἄλλο, οὐ χρὴ λέγειν γενητὰ ἢ κινήτὰ τὰ ἅμα ὅλα ὄντα, εἰ μὴ κατὰ τινα
 τρόπον ἐνιδεῖν ἐν αὐτοῖς τὴν μεταβολὴν δυνατὸν. καὶ οἶδα μὲν ὅτι τὸ γινό-
 μενον καὶ ἀπολλύμενον καὶ ἐπὶ τῶν αἰδίων γενητῶν ἀμεταβλήτων δὲ κατ'
 οὐσίαν ἐξηγουμένους ὁ Δαμάσκιος μέσσην ἔλεγε τοῦ ὄντος καὶ μὴ ὄντος τὴν
 35 τοιαύτην φύσιν, καὶ κατὰ μὲν τὴν εἰς τὸ ὄν ἀνάστασιν γινόμενον ἔλεγεν αὐτό, 40
 κατὰ δὲ τὴν εἰς τὸ μὴ ὄν ὑπόβασιν ἀπολλύμενον· ἀλλὰ μήποτε τὸ μέσον

1 καὶ (ante οὐκ) om. E	3 ἐν χρόνῳ ἐκεῖνα a	4 φησιν p. 776, 22	διὰ
τὶ—ἐν χρόνῳ (5) om. F	10 ταύτῳ scripsi ex p. 776, 27: τούτω libri	15 φησί	
p. 776, 28	16 αἰδιος om. E	17 οὖν aF	post χρόνον add. ὁ aF
18 καὶ om. aF	ὑπάρχειν aF	21 οὐκ ἐν] ἐνκέν sic E	22 οὐσίας F
24 οὕτως οὖσαν a	25 fortasse ἦν (ἀπὸ), quamquam cf. p. 773, 27. 784, 15		τοῦ
ὄντος ὄντως E	27 διετείνετο aF	28 τοῦ (post εἶναι) om. a	29 Πλάτων
cf. Tim. p. 52A	ὁρίζεται F	32 οἶδαμεν (ex εἶδαμεν) ὅτι καὶ τὸ E	34 ἔλεγε
μέσσην aF	35 τὴν om. F	ἔλεγε γινόμενον aF	

οἶόν ἐστι τὸ τῆς ψυχικῆς οὐσίας οὐδὲ γενητόν ἐστι κυρίως, ἀλλὰ μέσον 184^r
 ἀμερίστου καὶ μεριστοῦ, ταῦτόν δὲ εἰπεῖν ὄντος καὶ γενέσεως, καὶ διὰ τοῦτο
 μέσῳ τινὶ αἰῶνος καὶ χρόνου μέτρῳ μετρεῖται, ὅπερ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἴδιον
 ὄνομα ποτὲ μὲν αἰῶνα ποτὲ δὲ χρόνον οἱ φιλόσοφοι καλοῦσιν. ἡ μέντοι
 5 τῶν οὐρανίων σωματίων οὐσία γενητὴ μὲν ὅλη (ὄρατῆ γὰρ ἀπὸ τῆ τέ ἐστι 45
 καὶ σῶμα ἔχει), γενητὴ δὲ οὐσα καὶ μὴ μείνασα ἐν τῷ ἐνὶ κίνησιν ἔσχε
 καὶ μεταβολήν, καὶ μὴ τὴν κατ' οὐσίαν ὡς ποτὲ μὲν εἶναι ποτὲ δὲ μὴ
 εἶναι, ἀλλὰ τὴν κατὰ οἶον ἀλλοιώσιν τινα, καθ' ἣν ἐν τοῖς διαφόροις σχημα-
 τισμοῖς διαφόρου ζωῆς τε καὶ τελειότητος αὐτοὶ τε μεταλαμβάνουσιν εἰς
 10 τὰς ἑαυτῶν οὐσίας ἀπὸ τῶν οἰκείων παραδειγμάτων καὶ ἀλλήλοις καὶ τοῖς
 ὑπὸ τὴν σελήνην μεταδιδοῦσιν.

Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ διαίρεσιν τῆς τοῦ χρόνου ποιούμενος ὑποστάσεως ὁ
 Δαμάσκιος πολλὰ περὶ τοῦ ἅμα ὅλου ὑφ' ἐστῶτος χρόνου λέγει, φέρε καὶ 50
 ἐκεῖνων ἐπισκεψώμεθά τινα. ἔχει δὲ οὕτως· “τίς δὲ ὁ σύμπας χρόνος;
 15 ἢ οὐ μὴ ἔστιν ἔξω τινὰ λαβεῖν. τοῦ δὲ αἰε τί ἂν ἐκτὸς εἴποιμεν δῆλωμα
 χρόνου; τῷ γοῦν Ἀριστοτέλει καὶ ὑπὲρ χρόνον ἔδοξε τοῦτο καὶ τῷ αἰῶνι
 προσῆκειν. παντὸς γὰρ εἶναι χρόνον λαβεῖν τι ἔξω σαφῶς ἀποφαίνεται ἐν
 τοῖς περὶ χρόνου λόγοις. τὸ αἰε ἄρα ἐστὶν ὁ μέγιστος χρόνος. πότερον
 οὖν τὸ αἰεγενὲς αἰε καὶ ὁ ῥέων χρόνος οὗτος ὁ μέγιστος; ἀλλ' οὗτος οὐδέ-
 20 ποτε ἀρείσιν εἰς τὸ εἶναι σύμπας οὐδὲ γίνεται ὅλος ἄθρους οὐδὲ ἔστιν αἰε
 τὸ αἰε, μᾶλλον δὲ οὐδέποτε. ἐν μὲν γὰρ τῷ ποτὲ πῶς | ἂν εἴη τὸ αἰε, 185^r
 χαλεπὸν καὶ πλάσαι· ταῦτόν γὰρ ἔσται καὶ ἅμα τὸ ποτὲ καὶ τὸ αἰε. ἀλλὰ
 μὴν οὐδὲ ἐν τῷ αἰε. αὐτὸ γὰρ τοῦτο λέγομεν οὐκ εἶναι ἅμα τὸ αἰε, ῥεῖν
 δὲ κατὰ μέρος. ἄτοπον οὖν τὸν μὲν τινα καὶ ἐλάχιστον ὑφίστασθαι χρόνον,
 25 τὸν δὲ σύμπαντα μηδέποτε. καίτοι εἰ σημαίνει τι τὸ αἰε καὶ μὴ ἔστιν
 ὄνομα κενόν, ἀδύνατον τὸ αἰε πρᾶγμα μὴ εἶναι αἰε· δηλοῖ γὰρ τὸ αἰεῖον·
 αἰεῖον δὲ ἐστὶν, ὃ ἀδύνατον ποτὲ μὴ εἶναι ἢ μηδέποτε εἶναι. καὶ ὅπερ 5
 οὐκ ἐνδέχεται μὴ εἶναι, καὶ ἀναγκαῖον εἶναι. ἐπεὶ καὶ εἰ τὸ αἰε μὴ ἔστιν
 ἢ ἔστι μὴ αἰε, οὐδὲν ἔσται τῶν γενητῶν αἰεῖον· ὥστε οὔτε οὐρανὸς αἰε
 30 οὔτε κόσμος κατ' ἀριθμὸν ὁ αὐτός, ἀλλὰ ῥευσεῖται πάντα τοῦ αἰε ἐν ῥοῇ
 ὄντος οὔτε δὴ ὄντος οὔτε γινομένου. τὸ γὰρ ποτὲ ἐκάστοτε γενήσεται καὶ
 οὐ τὸ αἰε.” καὶ διὰ μὲν τούτων τὸ τοῦ οὐρανοῦ αἰε καὶ τοῦ σύμπαντος
 κόσμου ἅμα ὅλον εἶναι βούλεται οὐ κατὰ τὸ ἐπ' ἄπειρον καὶ αἰεγενὲς καὶ
 τὸν ῥέοντα χρόνον, ἀλλὰ κατὰ τὸν ἅμα ὅλον ὑφ' ἐστῆκατα· ἐν δὲ τοῖς ἐξῆς 10
 35 ἀκριβέστερον οἶμαι ἐπιβλέπων ἀλλαχοῦ που πρώτως τὸν τοιοῦτον χρόνον
 ἀποτίθεται. καὶ ἐξ ἐκεῖνου καὶ ἐν τῇ τοῦ οὐρανοῦ οὐσίᾳ τοιοῦτον ὑφίστασθαι
 φησιν. ἀνάγκη δὲ πλείονα παραγράψω. ζητήσας γὰρ, τί τὸ αἰε ποιοῦν
 ἔσται τὸ ποτὲ πάλιν καὶ πάλιν γινόμενον οὐδέποτε παυόμενον τοῦ πάλιν

3 μετρεῖται μέτρῳ aF 11 μεταδίδωσιν E 15 ἔστιν] ἔξεστιν a 16 καὶ
 (post Ἀριστοτέλει) om. E 17 παντὸς—λόγοις (18) om. a 20 ἀθρός aF
 24 inter χρόνον et τὸν δὲ habet τὸν δὲ σύμπαν E 29 ἔστι μὴ] ἔστιν E
 30 ῥέυσεται E at cf. p. 782, 30 34 τοῖς] τῆς E 36 ἀποτίθεται EF: ὑποτίθε-
 ται a 37 ἀνάγκη—παραγράψω om. F

καὶ πάλιν, ἐπάγει· “ἡ φυσικὸν γε ὃν ἡ φύσις ποιήσει καὶ ψυχὴ πρὸ τῆς 185·
 φύσεως· αὕτη γὰρ πάσης ἐξάρχει μεταβολῆς. καὶ πῶς ἡ φύσις αἰδίων
 σωμάτων οὕσα δημιουργὸς καὶ τὸν αἰεὶ βέοντα χρόνον ἀφ’ ἑαυτῆς ἐκχέουσα 15
 πῶς οὐκ αἰδίου καὶ λόγων πλήρης αἰδίων; οὐκοῦν καὶ ὁ τοῦ χρόνου λόγος
 5 αἰδίου ἐνουσιωμένος αὐτῇ οὗτος ἂν εἴη χρόνος ὁ αἰεὶ παρὼν ὅλος καὶ
 σύμπας. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἐν τῇ ψυχῇ λόγος τοῦ χρόνου προϋπάρχων αἰεὶ
 κατ’ ἀριθμὸν ὁ αὐτὸς ἔσται χρόνος· εἰ δὲ ἐν τῇ ἀμεταβλήτῳ ψυχῇ καὶ
 φύσει τῇ τοιαύτῃ χρόνος ἔσται συνηγμένος εἰς ὅλον τὸ τοῦ χρόνου εἶδος,
 καὶ σύμπας χρόνος οὗτός ἐστιν αἰεὶ μένων ἐν τῷ αἰεὶ καὶ οὐδαμῇ βέων 20
 10 ἔχων ἐν ἐνὶ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον, καὶ τὸ νῦν αὐτὸ δὲ λέγομεν ἐνεστῶτα
 χρόνον· ἀπὸ γοῦν τοῦ ἐστῶτος ἀδιαιρέτου ὁ βέων τριχῇ διαιρεῖται ὅπως
 ἂν διαιροῖτο. μήπω γὰρ περὶ τούτου.” λέγει δὲ προῖον ὅτι τὸ μὲν ἐστὶν
 ἐν ταῖς ἐνεργείαις τῶν ἀμεταβλήτων φύσεων ταῖς μεταβαλλομέναις εἴτε
 ψυχαιῶν εἴτε σωματοειδῶν σφζούσαις τὸ αἰεὶ κατὰ εἶδος μόνον, τὸ δὲ ἐν ταῖς
 15 μεταβαλλομέναις ἐπ’ ἄπειρον οὐσίαις ὁρᾶται αἰεὶ σφζόμενον κατὰ εἶδος ἐν 25
 ταῖς ὁλότῃσιν αὐτῶν, τὸ δὲ ἐν τοῖς γινομένοις ἢ ἀπογινομένοις πεπερασμένον
 τοῦτο ἢ κατὰ κύκλον ὡς ἡ τοῦ ὅλου γενητοῦ περίοδος ἢ τοῦ ἡλίου εἰ
 τύχοι ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτὸ μία περιφορὰ ἢ κατ’ εὐθυπορίαν ὡς ἐπὶ
 τῶν ἀτόμων καὶ φθαρτῶν θεωρεῖται. οὕτω μὲν τὸν βέοντα χρόνον διεῖλε·
 20 τοῖς δὲ προειρημένοις συνῆψε ταῦτα· “εἰ δ’ οὖν, τὸ ποιῶν αἰδίου καὶ ἐν
 χρόνῳ τῷ αἰεὶ, ποιεῖ δὲ τῷ εἶναι τὰ πρῶτα τῶν γινομένων. εἰ γὰρ ταῖς
 ἐνεργείαις ποιεῖ, πολλῶν μᾶλλον τῷ εἶναι· δημιουργικὴ γὰρ ἡ οὐσία πρὸ 30
 τῶν ἐνεργειῶν καὶ τὸ αἰδίου πρὸ τοῦ μὴ τοιοῦτου, ὥστε καὶ ἐν τοῖς αἰδίοις
 τῶν γινομένων ἐνστηρίζει κατ’ οὐσίαν τὸν αἰεὶ ὄντα καὶ μηδέποτε βέοντα
 25 χρόνον, μᾶλλον δὲ ταῦτα ἐκείνῳ συνδήσει πρὸς τὸ αἰδίου. τοῦ γὰρ αἰεὶ
 μετασχοῦσα ἡ τοῦ οὐρανοῦ οὐσία γέγονεν αἰδίου κατ’ αὐτὸ τὸ αἰεὶ, ταῦτόν
 δὲ εἰπεῖν τὸν σύμπαντα χρόνον οὐσιωθεῖσα. ὁ ἄρα τῷ ὅλῳ καὶ αἰδίῳ
 χρόνος ὁμοφυῆς καὶ ὁμόγονος εἴτε ἀπὸ ψυχῆς ἀρχόμενος εἴτε ἀπὸ τῆς 35
 ἑαυτοῦ φύσεως * * *. τοῦτο μὲν γὰρ εἰς ὕστερον οὐ βέων οὐδὲ βέοντι
 30 συνῶν ὁ σύμπας τῷ ὄντι χρόνος ἐστίν, ἀφ’ οὗ ὁ βέων κατὰ μέρος ἐκ-
 μηρύεται· καὶ διὰ τοῦτον οὐ παύεται γινόμενος καίτοι ἐκάστοτε παυόμενος
 ὁ ἐκάστοτε ἐνιστάμενος, ὅτι ἐκεῖνος αἰεὶ κατ’ ἀριθμὸν ὁ αὐτὸς ἔστηκεν
 ἐνεργῶν τὸν αἰεὶ κατ’ εἶδος. ὡς γὰρ τοῦ οὐρανοῦ ἡ ἐνέργεια κυκλοφορῶσα
 πάλιν καὶ πάλιν ἀνέκλειπτος, οὕτω καὶ χρόνου ἐκεῖ τοῦ εἰς ἐν συνηγμένου

1 ὃν om. F 8 τοῦ (post τὸ) om. F 10 ἐστῶτος cf. v. 37 11 διαιρεῖται
 a: διαιροῖτο EF 12 post περὶ τούτου supplendum velut λέγομεν 14 κατὰ τὸ aF
 at cf. v. 15 16 ἡ ἀπογινομένοις om. E 18 περιφορὰ aF: περιφέρεια E
 19 post φθαρτῶν add. καὶ F 20 ποιῶν] ποῖον a 21 τῷ (post δέ)] τῷ ex τὸ
 corr. E γὰρ ἐν ταῖς F post ἐνεργειῶν habet καὶ τὸ αἰδίου πρὸ τοῦ μὴ πολλῶν
 μᾶλλον τῷ εἶναι punctis deleta F 26 τοῦ (post ἡ) om. E τὸ (post αὐτὸ) om. E
 27 καὶ αἰδίῳ om. F 28 χρόνῳ a 29 hiatus signavi. et animadvertit F qui in
 mrg. ζητεῖ suum habet μὲν om. F τοῦτο] immo τούτῳ 31 τούτων F
 γινόμενος ὁ ἐκάστοτε (32) omissis quae interiacent F 33 ἐνεργῶν a

ὁ τῆς κυκλοφορίας χρόνος ἐνέργεια. καὶ τί διοίσει, φαίη τις ἄν, τοῦ αἰῶνος 185^r
 ὁ συνηγμένος εἰς ἓν ὡς λέγομεν χρόνος; ὁ γοῦν Ἀριστοτέλης αἰῶνα τοῦτον 40
 ἄν λέγοι εἶναι ἐν τῷ περιέχεσθαι τὸν ἐκάστοτε γινόμενον ἕκαστον χρόνον.
 καὶ τάχα ἄν κατακολουθοίη μᾶλλον Ἀριστοτέλει τοῦτο λέγων Ἀλέξανδρος.
 5 ἢ πρὸς μὲν Ἀλέξανδρον εἴποι τις ἄν, ὡς εἶη σκεπτέον, εἰ ταῦτον Ἀριστο-
 τέλης θῆσεται τὸ εἶναι καὶ τὸ ἀεὶ τῆς τε τοῦ πέμπτου σώματος οὐσίας
 καὶ τῆς τοῦ ἀκινήτου ὄρεκτοῦ. εἰ γὰρ αὕτη μὲν αἰτία, ἔκεινθ δὲ ἀπ'
 αἰτίας, ὡς αὐτὸς ὁμολογεῖ, καὶ εἰ μὴ γένεσιν ἀξιοῖ κατηγορεῖν τῆς σωμα- 45
 τικῆς αἰδιότητος (τοῦτο γὰρ μόνον τὸ ὄνομα παραιτεῖσθαι φησιν), εἰ δ'
 10 οὖν διαφέρει, συγχωρήσειεν ἄν καὶ τὸ ἀεὶ διττὸν εἶναι, τὸ μὲν αἰτίαν, τὸ
 δ' ἀπ' αἰτίας. ἡμεῖς δὲ οἱ τὸ ὑπὸ ἐτέρου ὀφιστάμενον γενητὸν εἶναι καὶ
 γινόμενον ὁμολογοῦντες εἰκότως ἄν οὐκ αἰῶνα καλοῖμεν αὐτὸν ἀλλὰ χρόνον,
 αἰῶνος εἰκόνα πρώτην τιθέμενοι αὐτήν.”

Ἐν δὴ τούτοις, ἵνα ἀπὸ τῶν τελευταίων ἄρξωμαι, εἰ γινόμενον οὐτὸς
 15 ἔστιν ὁ χρόνος, πάντως ὅτι καὶ κινούμενος· ὅπου γὰρ γένεσις, ἔκει καὶ 50
 κίνησις καὶ μεταβολὴ πάντως. γενητὸν γὰρ ὁ Πλάτων ἐκεῖνό φησι τὸ γινό-
 μενον καὶ ἀπολλύμενον, ὄντως δὲ οὐδέποτε ὄν. καὶ τὸν χρόνον δὲ τὸν
 πρώτιστον, ὃν ἅμα οὐρανῷ γενέσθαι φησίν, ἰοῦσαν εἰκόνα κατ' ἀριθμὸν
 ἐκάλεσε τοῦ μένοντος ἐν ἐνὶ αἰῶνος, ὡς πάντως κίνησιν τῷ χρόνῳ συνε-
 20 πινοῶν. τὸν δὲ Ἀλέξανδρον ἢ καὶ πρὸ τούτου τὸν Ἀριστοτέλην καλῶς 185^v
 μὲν ἀπαιτεῖ λέγειν, τί διαφέρει τὸ εἶναι καὶ τὸ ἀεὶ τῆς πέμπτης οὐσίας
 τοῦ εἶναι καὶ ἀεὶ τῆς πρώτης κατ' αὐτοὺς αἰτίας. εἴποιεν δ' ἄν οἶμαι
 αἰώνιον μὲν ἐκεῖνο τὸ εἶναι καὶ τὸ ἀεὶ ὡς τὸ ἄπειρον ἐν ταῦτῳ συνηγμένον
 ἔχον, καὶ ὅπερ ἄν τις αὐτοῦ λάβῃ τὸ ὄλον λαμβάνων, τὸ δὲ τῆς πέμπτης
 25 οὐσίας αἰδιον μὲν, ἀλλ' οὐχ ὡς ἅμα ὄν ὄλον, ἀλλ' ὡς ἐπ' ἄπειρον προϊόν.
 διὸ καὶ ἔγχρονον. ὅπερ γὰρ ἄν τις αὐτοῦ λάβῃ τοῦ εἶναι μέρος, ἔχει τι 5
 ἑαυτοῦ ἔξω ἅτε ἐπ' ἄπειρον προχωροῦν. κἄν αἰῶνα δὲ τις τοιοῦτον λέγοι
 πᾶν τὸ ἀεὶ αἰώνιον εἶναι βουλόμενος καὶ τοῦτο διαιρῶν εἰς τε τὸ ἅμα ὄλον
 καὶ εἰς τὸ ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχον, περὶ μὲν τὰ ὀνόματα διαφωνεῖ
 30 πρὸς τὸν Πλάτωνα, τὰ δὲ πράγματα ὀρθῶς διαιρεῖ καὶ συμφώνως ἐκείνῳ.
 πρὸς δὲ τὰ ἐν ἀρχῇ τῆς νῦν παρατεθείσης λέξεως ἐφιστάνει πάλιν ἀξιῶ,
 ὅτι τὸ ἀεὶ καθ' ἓνα τρόπον λαμβάνει τὸν τὸ ἄπειρον εἰς ἓν ὁμοῦ συλλαμ- 10
 βάνοντα. καίτοι τὸ ἀειγενὲς οἶδε προσὸν τῷ βέοντι χρόνῳ, ἄλλο δηλονότι
 τοῦτο ἀεὶ λαμβάνων ἐπὶ τοῦ χρόνου τὸ ἐπ' ἄπειρον. καὶ τό γε τοιοῦτον
 35 ἀεὶ οὐδὲ τῷ Ἀριστοτέλει δοκεῖ τῷ αἰῶνι προσήκειν, ὡς φησιν ὁ Δαμάσιος.
 λέγει γοῦν ἐν τῷ τρίτῳ τῆσδε τῆς πραγματείας ὁ Ἀριστοτέλης· “ἀλλως

3 ἐν τῷ] ἐν ᾧ E	4 κατακολουθοῖ (οκ—ει corr.) E	9 τούτων γὰρ μόνων F
13 ταύτην post εἰκόνα posuerunt aF	14 εἰ aF: om. E	fortasse γινόμενος
15 ὅτι libri: immo ἔστι γὰρ] γε E	16 Πλάτων cf. p. 778, 29	19 ἐκάλεσε
Tim. p. 37 D	21 ἀπαιτεῖ E: ἄν ἀπαιτοῖη τις aF	τὸ εἶναι aF: τοῦ εἶναι E
24 λάβοι aF	λαμβάνων] immo λαμβάνειν	25 ἀλλ' ὡς οὐχ ἅμα F
aF	ἀλ' ὡς E	27 τοιοῦτον aF: τοῦτον E
30 διαιρεῖται	32 λαμβάνει om. E	ἄπειρα F
26 γοῦν E: δὲ aF	ἐν τῷ τρίτῳ] Γ 6 p. 206 a 25	ὁ om. aF
		29 ἐν τῷ] ἐν τῷ E
		συλλαμβάνονται E

δὲ ἐν τε τῷ χρόνῳ δῆλον τὸ ἄπειρον καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐπὶ τῆς 185^v
 διαιρέσεως τῶν μεγεθῶν. ὅλως μὲν γὰρ οὕτως ἐστὶ τὸ ἄπειρον τῷ αἰεὶ
 ἄλλο καὶ ἄλλο λαμβάνεσθαι, καὶ τὸ λαμβανόμενον μὲν αἰεὶ πεπερασμένον, 15
 ἀλλ' αἰεὶ γε ἕτερον καὶ ἕτερον. ἔτι τὸ εἶναι πλεοναχῶς λέγεται. ὥστε τὸ
 5 ἐπ' ἄπειρον οὐ δεῖ λαμβάνειν ὡς τόδε τι οἶον ἄνθρωπον ἢ οἰκίαν, ἀλλ' ὡς
 ἢ ἡμέρα λέγεται καὶ ὁ ἀγών, οἷς τὸ εἶναι οὐχ ὡς οὐσία γέγονεν, ἀλλ' αἰεὶ
 ἐν γενέσει ἢ φθορᾷ πεπερασμένον, ἀλλ' αἰεὶ γε ἕτερον καὶ ἕτερον. ἀλλ' ἐν
 μὲν τοῖς μεγέθεσιν ὑπομένοντος τοῦ ληφθέντος τοῦτο συμβαίνει, ἐπὶ δὲ τοῦ
 10 χρόνου καὶ τῶν ἀνθρώπων φθειρομένων οὕτως ὥστε μὴ ἐπιλείπειν." ἔτι
 δὲ σαφέστερον τὸ ἐπ' ἄπειρον τοῦτο αἰεὶ παρέστηκεν εἰπών· "συμβαίνει δὲ 20
 τοῦναντίον ἄπειρον εἶναι ἢ ὡς λέγουσιν. οὐ γὰρ οὐ μὴδὲν ἔξω ἐστίν, ἀλλ'
 οὐ αἰεὶ τι ἔξω ἐστί, τοῦτο ἄπειρον." δοκεῖ δὲ ὡς ἄτοπον ἐπάγειν τῷ λόγῳ
 τὸ τοιοῦτον αἰεὶ μηδέποτε εἶναι σύμπαν, μηδὲ εἶναι αἰεὶ τὸ αἰεὶ. καίτοι τί
 ἂν ἄτοπον εἴη ἐπὶ τοῦ τοιούτου αἰεὶ τοῦ ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχοντος;
 15 καὶ ἄλλο δὲ ἄτοπὸν φησι τὸ τὸν μὲν τινα καὶ ἐλάχιστον χρόνον ὑφίστασθαι,
 τὸν δὲ σύμπαντα μηδέποτε. καίτοι ἀτοπώτερον καὶ ἀδυνατώτερον ἂν εἴη
 τὸ τὰ ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχοντα ἅμα ὅλα ὑφεστάναι. ὅλως δὲ φησιν, 25
 εἰ τὸ αἰεὶ "μὴ ἔστιν ὄνομα κενόν, ἀδύνατον τὸ αἰεὶ πρᾶγμα μὴ εἶναι αἰεὶ·
 ὁλοῦ γὰρ τὸ αἰεὶ· αἰεὶ δὲ ἐστίν, ὃ ἀδύνατον ποτὲ μὴ εἶναι ἢ μηδέποτε
 20 εἶναι. καὶ ὅπερ οὐκ ἐνδέχεται μὴ εἶναι, καὶ ἀναγκαῖον εἶναι". καὶ οὗτος
 δὲ ὁ λόγος δοκεῖ μοι σοφίζεσθαι τὸ αἰεὶ ὄν ἀντὶ τοῦ αἰεὶ γινομένου λαβών.
 οὐδὲ γὰρ τὸ αἰεὶ ὄν οὕτως ὡς αἰεὶ γίνεσθαι ὄνομα κενόν ἐστίν, ἀλλ' ἔστιν
 ἐν ὑποστάσει οὕτως ὡς αἰεὶ γινόμενον. ἔστι γὰρ τι τοῦ εἶναι καὶ τοιοῦτον
 σημαίνον, καθόσον μέτεστί πη καὶ τῇ γενέσει τοῦ ὄντος. καὶ γὰρ ἡ
 25 ὄρχησις ἐστίν, ὅταν γίνηται, καὶ ὄρχεῖσθαι λέγομεν τὸν ὄρχηστὴν, ἀλλ' οὐχ 30
 ὡς ἅμα ὅλης οὔσης τῆς ὄρχησεως, ἀλλ' ὡς ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἐχούσης.
 ἐφεξῆς δὲ εἶπικε καὶ ἐν τοῖς γενητοῖς εἶναι τὸ αἰεὶ τοῦτο βουλόμενος τὸ ἐστὼς
 καὶ κατ' ἀριθμὸν τὸ αὐτό, ὅπερ ἂν τις θαυμάσειεν. "εἰ, γὰρ, τὸ αἰεὶ μὴ
 ἔστι, φησίν, ἢ ἔστι μὴ αἰεὶ, οὐδὲν ἔσται τῶν γενητῶν αἰεὶ, ὥστε οὔτε
 30 οὐρανὸς αἰεὶ οὔτε κόσμος κατ' ἀριθμὸν ὁ αὐτός, ἀλλὰ βευσεῖται πάντα τοῦ
 αἰεὶ ἐν βροτῇ ὄντος οὔτε δὴ ὄντος οὔτε γινομένου· τὸ γὰρ ποτὲ ἐκάστοτε 35
 γενήσεται καὶ οὐ τὸ αἰεὶ." εἰ τίνυν τὸ αἰεὶ τοῦ γενητοῦ οὐρανοῦ καὶ
 κόσμου ὡς ἐστὶ γὰρ ἀξίῳ θεωρεῖν καὶ ὡς ἅμα ὅλον ὄν, λεγέτω, τί τοῦ ὄντως
 ὄντος καὶ αἰωνίου διοίσει τὸ γενητόν.

1 τε om. F	2 τῷ] τὸ E	3 αἰεὶ εἶναι Aristoteles	4 ἔτι—καὶ ἕτερον (7)
om. F	τὸ ἄπειρον Aristoteles	6 ἢ (post ὡς) om. a et Aristotelis codd. EF	
οὐσία τις Aristoteles at cf. f. 303 v 1		7 post φθορᾷ habet et καὶ ex vulg. Aristotele a	
γε E: om. a	8 συμβαίνειν E	9 ὥστε F: ἔσται aE	10 εἰπών p. 206 b 33
11 εἶναι ἄπειρον Aristoteles	ἐστίν (post ἔξω) om. Aristoteles, qui post ἄπειρον illud		
exhibit	12 ἐπάγει τὸν λόγον E	14 εἴη] ἢ F	16 ἀδυνατώτερον aF:
ἀδύνατον γὰρ E	17 φησιν p. 779, 25	21 ὄν post αἰεὶ iteravit. E	22 ὡς
(post ὄν οὕτως) om. a	27 τὸ (post εἶναι)	aF: τοῦ E	29 φησὶ p. 779, 28
30 βέυσει τε E	31 οὐ (post καὶ) om. F	33 ὄν om. F	καὶ (post ὄντος)
om. E			

Ἄλλ' ἔοικεν ἡ πανταχοῦ διὰ μεσότητος πρόοδος αἰτία εἶναι τοῦ καὶ 185^r
 αὐτὸν καλῶς ἐρωτᾶν, πῶς οὐρανὸς καὶ κόσμος κατ' ἀριθμὸν ὁ αὐτὸς ἔσται,
 ἐὰν ἐν τῷ γίνεσθαι καὶ φθειρέσθαι τὸ εἶναι ἔχῃ, καὶ ἐμὲ πάλιν ἀντερωτᾶν,
 εἰ γενητὸς ὢν ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ σωματικὸς ὄδε κόσμος τὸ αἰεὶ ἐσθηκὸς ἔχει
 5 καὶ ἅμα ὅλον ὑφεστηκός, πῶς τοῦ αἰωνίου καὶ ὄντως ὄντος διοίσει τὸ 40
 τοιοῦτον γενητόν. δυοῖν γὰρ ὄντων ἄκρων ὡς οἶμαι τοῦ αἰεὶ σηματονομένων
 τοῦ τε κυρίως αἰωνίου καὶ ὄντως ὄντος καὶ ἅμα ὅλου ὑφεστηκός καὶ τοῦ
 κατ' οὐσίαν βέοντος καὶ ἄλλοτε ἄλλο τῷ ἀριθμῷ κατ' οὐσίαν τὸ γινόμενον
 ἔχοντος, ὡς ἦ τε κινήσεις τῶν οὐρανίων ἐναργῶς ὁράται καὶ εἶδη πάντα τὰ
 10 ὑπὸ σελήνην (τὸ γὰρ ἀνθρώπειον εἶδος ἐν ἄλλοις καὶ ἄλλοις αἰεὶ θεωρεῖται
 ἀτόμοις τοῖς γινομένοις καὶ φθειρομένοις), τούτων οὖν τῶν ἄκρων δύο με-
 σότητές εἰσιν ἧ τε ψυχικὴ καὶ ἡ φυσικὴ ἅμα καὶ σωματικὴ, πρὸς μὲν τοῦ 45
 ὄντως ὄντος ἡ ψυχικὴ, πρὸς δὲ τοῦ μόνως γινομένου ἡ τῶν ἀιδίων σω-
 μάτων φυσικὴ σύστασις· ὢν ἡ μὲν ψυχικὴ, καθ' ἐξέβη τῆς αἰωνίου συναϊρέ-
 15 σεως καὶ τῆς ἀμερίστου τελέως ὑποστάσεως, ἀλλ' οὐχ ὑπέβη πρὸς τὸ τε-
 λέως μεριστὸν οὔτε κατ' οὐσίαν οὔτε κατὰ τὴν τοῦ εἶναι παρατάσειν. διόπερ
 καὶ ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ἀριστοτέλης εἰς δύο διελόντες τὰ μέτρα τῆς τοῦ εἶναι
 παρατάσεως εἰς αἰῶνα καὶ χρόνον, ὁ μὲν Πλάτων ἄμφω τὰς μεσότητας
 ἐν χρόνῳ δοκεῖ θεδικεῖναι περὶ μὲν τῆς ψυχῆς εἰπὼν ὅτι "ἤρξαστο ἀπαύστου 50
 20 καὶ ἔμφορος βίου πρὸς τὸν σύμπαντα χρόνον", περὶ δὲ τοῦ ὅλου οὐρανοῦ
 ἦτοι κόσμου ὅτι χρόνος μετ' οὐρανοῦ γέγονεν· ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἐν αἰῶνι
 μᾶλλον ἄμφω τέθεικε τὸν χρόνον τοῖς ἐναργῶς αἰεὶ γινομένοις καὶ φθειρο-
 μένοις ἀποδοῦς· ἀκριβεῖ δὲ λόγῳ μέσα ἂν εἴη τῶν μέσων τὰ μέτρα καὶ
 ἄλλοις ὀνόμασι σύμμετρα. καὶ τὸ αἰεὶ τοῖνον τὸ τε τῆς ψυχικῆς οὐσίας
 25 καὶ τὸ τῆς οὐρανίας καὶ τῆς κοσμικῆς δλότητος οὔτε ὅλον ἅμα νοητέον
 ὡς τὸ | κυρίως αἰώνιον οὔτε γινόμενον καὶ φθειρόμενον οὔτως ὡς τὸ τῶν 186^r
 ὑπὸ σελήνην, ἀλλ' ὥσπερ αἱ οὐσίαι μέσσην ἔχουσι φύσιν, οὔτως καὶ ἡ τοῦ
 εἶναι παρατάσει αὐτῶν καὶ τὰ μέτρα τῆς τοῦ εἶναι παρατάσεως. καὶ εἰ
 βούλεται τις χρόνον καλεῖν, οὐδεὶς φθόνος ὀνομάτων, μὴ μέντοι τοῦτο τὸ
 30 τοῦ χρόνου σημαίνουσαν τὸ σύνηθες τὸ τῷ ἐνεστώτῳ καὶ παρεληλυθότῳ καὶ
 μέλλοντι διαιρούμενον, ἐφ' οὗ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης καὶ Πλάτων τάττουσι τὸ 5
 ὄνομα, ἐπ' ἐκείνων φερέτω, μηδὲ τὸ αἰεὶ μόνον ἐκεῖνο γινωσκέτω τὸ ἅμα
 ὅλον ὑφεστηκός καὶ ἐν ἐνὶ μένον, ἀλλ' ἰδέτω καὶ τὸ ἐπ' ἄπειρον αἰεὶ τὸ
 ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχον καὶ τὰς ἐν μέσῳ τούτων τεταγμένας τοῦ αἰεὶ
 35 διαφοράς, ἃς ἀκριβολογούμενός τις οὔτε τῷ αἰῶνι κυρίως προσήκειν οὔτε

1 ἡ πανταχοῦ F: om. E ἡ (om. πανταχοῦ) a 2 post πῶς add. ὁ E at cf. p. 779, 29
 4 ὢν—ὑφεστηκός (5) om. F 5 ὅλον a: ὅλος E 8 ἄλλοτε ἄλλο a: ἄλλοτε
 ἄλλου F: ἄλλο ἄλλο E 9 τὰ ante εἶδη transiecit E 12 ἡ τε ψυχικὴ καὶ ἡ
 φυσικὴ ἅμα καὶ σωματικὴ E et corr. F: ἡ τε φυσικὴ—σωματικὴ καὶ ἡ ψυχικὴ a
 13 ἡ φυσικὴ ψυχικὴ F 14 post φυσικὴ repet. πρὸς μὲν—ὄντος (12, 13) sed dele-
 vit E 19 εἰπὼν Tim. p. 36 E 22 ἄμφω om. aF' αἰεὶ om. E
 25 τὸ (post καὶ) om. F ὅλον om. E 31 ὁ om. aF' 33 ὑφεστὸς aF'
 34 καὶ (ante τὰς) om. F

τῷ χρόνῳ βουλήσεται· μετὰ γὰρ κινήσεως εἶναι πάντως καὶ κινήσεως ὁ 186^ο
 χρόνος εἶναι τι δοκεῖ. εἰ δὲ τὸν βέοντα τοῦτον χρόνον τὸν τὴν σωματικὴν
 μετροῦντα κίνησιν τὴν τε κατ' οὐσίαν καὶ τὴν κατὰ τὰς ἄλλας μεταβολὰς 10
 ὁ ἐν τῇ φύσει λόγος αἰδῖος τοῦ χρόνου ὁ ἐνουσιωμένος τῇ φύσει οὗτός
 5 ἔστιν ὁ παράγων καὶ οὗτός ἔστιν, ὡς φησι, χρόνος ὁ αἰεὶ παρῶν ὄλος καὶ
 σύμπασι, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἐν τῇ ψυχῇ λόγος τοῦ χρόνου προὔπαρχων αἰεὶ
 κατ' ἀριθμὸν ὁ αὐτὸς οὗτός ἔστιν ὁ ὄλος χρόνος, ὅν φησιν ἅμα ὄλον ὑφε-
 σταναί, οὐκέτι μοι σκληρὸν τὸ δόγμα δοκεῖ. λόγον μὲν γὰρ χρόνου ὡσπερ
 καὶ κινήσεως ἅμα ὄλον εἶναι καὶ ἐν ψυχῇ καὶ ἐν φύσει, ὡς ἔστιν ἐν ἐκείνοις
 10 τὸ ἅμα, οὐδὲν θαυμαστόν. καὶ γὰρ τοῦ σώματος ὁ λόγος προὔπαρχει 15
 ἀσώματος καὶ ἀδιάστατος, καὶ ἀπ' ἐκείνου τοῦτο τὸ ἐν διαστάσει, ὅπερ
 ἀδιάστατον εἶναι ἀδύνατον. οὕτως οὖν καὶ χρόνος καὶ κινήσις ἐν μὲν παρα-
 δεῖγμασι καὶ λόγοις εἰδητικοῖς ἔστω ὅλα ἅμα, ἐν εἰκόσι δὲ καὶ ὑποστάσει
 γενηταῖς ὡς οἶμαι ἀδύνατον. μήποτε δὲ οὐδὲ οἱ φυσικοὶ καὶ ψυχικοὶ λόγοι,
 15 εἴπερ τοῦ ὄντως ὄντος καὶ τοῦ ἐν ἐνὶ μένειν ὑπέβησαν, δύνανται τὸ ὄλον
 ἅμα ἔχειν ὡς ἀκριβῶς εἰπεῖν, ἀλλ' οὕτως ὡς ἐκείναις προσήκει ταῖς μεσό-
 τησιν. ὡς δὲ συνελόντα φάναι ἐν μεθέξει μὲν ὄλον ἅμα χρόνον θεωρεῖν 20
 ἀδύνατον εἶναι νομίζω, ἀπὸ δὲ τῆς τοῦ αἰῶνος ἀναλογίας εἰς ἔννοιαν ἤλθον
 καὶ ἐγὼ τοῦ πρώτου χρόνου τοῦ ὑπὲρ πάντα τὰ ἔγχρονα ὄντος καὶ ταῖς
 20 ἑαυτοῦ μεθέξουσιν ἐκεῖνα χρονίζοντος. τουτέστι τὴν τοῦ εἶναι παρατάσιν αὐ-
 τῶν εὐθετίζοντος καὶ μετροῦντος, καὶ τάξιν ἔχειν ποιουντος τὰ τῆς τοιαύτης
 παρατάσεως μόρια. ὡς γὰρ ὁ αἰὼν πρὸ τῶν αἰώνιων ὑφεστηκῶς μέσος
 ἔσται τῆς τε ἡνωμένης τοῦ ὄντος ὑπεροχῆς καὶ τῆς τοῦ νοῦ διακεκριμένης 25
 ὑπόβασεως κατὰ τὸ διακρινόμενον αὐτὴς ὑφεστῶς (διὸ καὶ ζωῆ σύστοιχος
 25 ὁ αἰὼν, ἐπειδὴ καὶ αὐτὴ μετὰ τοῦ ὄντος οὔσα καὶ τοῦ νοῦ, ταῦτ' ὅν δὲ
 εἰπεῖν τοῦ ἡνωμένου καὶ τοῦ διακεκριμένου, κατὰ τὸ διακρινόμενον ὑφέ-
 στηκεν), οὕτως οὖν μετὰ τοῦ ὄντως ὄντος καὶ τοῦ γινομένου, ταῦτ' ὅν δὲ
 εἰπεῖν τοῦ ἀκινήτου καὶ κινουμένου, ἦτοι τὸ ἅμα ὄλον ἔχοντος τὸ εἶναι τό
 τε τῆς οὐσίας καὶ τῆς δυνάμεως καὶ ἐνεργείας * * *, εἶναι δεῖ πάντως τὸ
 30 τῆς μὲν γενέσεως ἐξηρημένον προσεχῶς, ὑποβεβηκὸς δὲ τοῦ ὄντος καὶ διὰ 30
 τοῦτο μετροῦν καὶ συνέχον καὶ τάττον τὴν παρατάσιν τῆς γενέσεως τῇ ἑαυτοῦ
 μεθέξει. οὐ γὰρ ἡ παρατάσις ἔστιν ὁ μεθεκτός χρόνος, ἀλλὰ τὸ μέτρον
 καὶ ἡ τάξις τῆς παρατάσεως. καὶ εἰ ταῦτα ἀληθῆ λέγω, ὡς ἔχει πρὸς
 τὴν ζωὴν ὁ αἰὼν ὁ ἀμέθεκτος, οὕτως ἔχει πρὸς ψυχὴν ὁ πρῶτος οὗτος
 35 χρόνος. οὕτε δὲ ἡ ζωὴ αἰώνιος ἔστιν (αἰώνιον γὰρ τὸ ὑπὸ αἰῶνος μετροῦ-

1 πάντως εἶναι aF	2 τοῦτον om. E	τὸν (ante τὴν) om. F	7 οὗτος
om. F	post ἔστιν add. ἅμα aF	ὁ (ante ὄλος) om. F	12 καὶ ὁ χρό-
νος E	14 γενηταῖς ὡς aF: γενητὰ ἴσως E	οὐδὲ om. E	17 συνελόντα EF:
συνελόντι a	ἅμα χρόνον ὄλον aF	19 καὶ (ante ταῖς) F cf. v. 31: ἐν E: καὶ	
ἐν a	20 τὴν om. E	21 τῆς (post τὰ) om. E	24 αὐτὸ F
ζωῆς F	26 ὑφεστηκῶς E	28 καὶ (post ἀκινήτου) om. E	ἦτοι τὸ] immo
ἦτοι τοῦ	29 sententia hiat	τὸ εἶναι] τοῦ εἶναι E	29 τῆς δυνάμεως καὶ
om. E	καὶ (ante τῆς) om. a	μὲν om. E	34 πρὸς τὴν ψυχὴν a

μενον), ἀλλὰ ἡ αὐτὴ μὲν τῷ αἰῶνι οὐσία, κατ' ἄλλην δὲ θεωρουμένη ἰδιό- 186^ο
 τητα, οὔτε ἡ ψυχὴ ἔγχρονος ἀλλ' αὐτόχρονος. πλὴν ὅτι ψυχὴ μὲν κατὰ 35
 τὸ ζωοποιῶν ἐστὶ, χρόνος δὲ κατὰ τὸ μετρητικὸν τῆς τοῦ εἶναι παρατάσεως,
 εἰ μὴ ἄρα ἡ πρόοδος ἐν τούτοις τὰς οὐσίας διέστησεν, ὡς ἄλλην μὲν εἶναι
 5 τὴν ψυχὴν, ἄλλον δὲ τὸν χρόνον. καὶ γὰρ καὶ ἐκεῖ τριφυτὴς ἦν ἡ μεσότης
 ἐκείνη, ἄλλως μὲν ὡς ζωή, ἄλλως δὲ ὡς αἰών, ἄλλως δὲ ὡς ὀλότης θεω-
 ρουμένη, οὐ διηρημένων ἐκεινῶν, ἀλλ' ἡμῶν περὶ τὴν ἡνωμένην ἐκεινῶν
 παντότητα διαιρουμένων. καὶ δῆλον ὅτι οὗτος ἂν εἴη ὁ χρόνος ὁ ὡς θεὸς
 10 ὑπὸ τῆ Χαλδαίων καὶ τῆς ἄλλης ἱεράς ἀγιστείας τιμηθεῖς, ἀλλ' οὐ περι 40
 τούτου τοῖς φυσικοῖς ὁ λόγος, ἀλλὰ τοῦ ἐν μεθέξει θεωρουμένου. διὸ τούτων
 μὲν ἄλλο ἔστω τῶν λόγων.

Τὰς δὲ τῶν προτέρων περὶ τοῦ χρόνου δόξας ἐπισκεψόμεθα. τάχα
 γὰρ καὶ τοῦ νῦν εἰρημένου χρόνου τινὲς αὐτῶν φανήσονται παραψάμενοι.
 ὁ μὲν οὖν Πυθαγόρειος Ἀρχύτας, ὃς καὶ πρῶτος ὢν ἀκοῇ ἴσμεν δοκεῖ τὴν
 15 οὐσίαν ἀφορίζεσθαι τοῦ χρόνου, τάδε περὶ αὐτοῦ γέγραφεν ἐν τῷ Περὶ τῶ
 παντὸς λόγῳ· “ τὸ δὲ πῶκα καὶ ὁ χρόνος καθόλου μὲν ἴδιον ἔχει τὸ ἀμερὲς
 καὶ τὸ ἀνυπόστατον. τὸ γὰρ νῦν ἀμερὲς ὄν, λεγόμενον ἅμα καὶ νοούμενον, 45
 παρελήλυθε καὶ οὐκ ἔστι παραμένον. γινόμενον γὰρ συνεχῶς τὸ αὐτὸ μὲν
 οὐδέπωκα σφίζεται κατ' ἀριθμὸν, κατὰ μέντοι γε τὸ εἶδος. ὁ γὰρ ἐνεστῶς
 20 νῦν χρόνος καὶ ὁ μέλλων οὐκ ἔστιν ὁ αὐτὸς τῷ προγεγονότι· ὁ μὲν γὰρ
 ἀπογέγονε καὶ οὐκέτι ἔστιν, ὁ δὲ ἅμα νοούμενος καὶ ἐνεστατικῶς παρῳχῆκε.
 καὶ οὕτως αἰετὸ συνάπτει τὸ νῦν συνεχῶς ἄλλο καὶ ἄλλο γινόμενόν τε καὶ
 φθειρόμενον, κατὰ μέντοι γε τὸ εἶδος τὸ αὐτό. πᾶν γὰρ τὸ νῦν ἀμερὲς
 καὶ ἀδιαίρετον πέρασ μὲν ἐστὶ τοῦ προγεγονότος, ἀρχὰ δὲ τῷ μέλλοντος, 50
 25 ὥσπερ καὶ γραμμᾶς εὐθείας κλασθείσας τὸ σαρμεῖον περὶ θ' ἁ κλάσις ἀρχὰ
 μὲν γίνεται τὰς ἐτέρας γραμμᾶς, πέρασ δὲ τὰς ἐτέρας. συνεχῆς δὲ ὁ χρόνος
 καὶ οὐ διωρισμένος, ὥσπερ ἀριθμὸς καὶ λόγος καὶ ἁρμονία. τῷ μὲν γὰρ
 λόγῳ ταὶ συλλαβαὶ τὰ μόρια, ταῦτα δὲ διωρισμένα καὶ τὰς ἁρμονίας τοὶ
 φθόγγοι καὶ τῷ ἀριθμῷ ταὶ μονάδες, γραμμὰ δὲ καὶ χωρίον καὶ τύπος
 30 συνεχῆς. τὰ γὰρ μόρια τούτων κοινὰ τμήματα | ποιέει διαιρούμενα. 186^ο
 τέμνεται γὰρ γραμμὰ μὲν κατὰ στιγμάν, ἐπίπεδον δὲ κατὰ γραμμάν, στερεὸν

1 ἀλλὰ καὶ ἡ aE δὲ om. E 2 μὲν om. E 6 ἄλλως δὲ ὡς αἰών
 om. E 9 ἄλλης om. F 14 Ἀρχύτας cf. Simplicius in Categ. f. 89 I' (Basileae
 1551). v. Hartenstein de Archytæ fragm. p. 36. Spengel ad Eudemum p. 63²² ὦν
 5ν E 15 τῷ (post Περὶ) E: τοῦ aF 16 πῶκα] π κα sic F 17 ὄν E: ὄν καὶ
 F: ἔόν καὶ a: om. Simpl. Categ., ubi post λεγόμενον ἅμα νοούμενον add. καὶ λεγόμενον cf.
 Iamblichus explicatio ibid. f. 89E νοούμενον a 18 ἔστι EF: ἐντὶ a τὸ αὐτό
 EF: τῷτὸ a οὐδέπωκα F σώσθεται a 20 οὐκ ἐντὶ αὐτὸς a
 21 ἔστιν] ἐντὶ a νοούμενος a 23 γε om. a τῷτὸ a 24 ante πέρασ
 habet καὶ Simpl. Categ. ἔστι τῷ Simpl. Categ. (cod. I): ἐντὶ τῷ a δὲ τῷ sic
 aEF²: δὲ τοῦ F¹ 25 σαμῆον F 28 τα] τ' αὶ E et sic v. 29 τὰς συλλα-
 βὰς Simpl. Categ. τ' οἱ E 30 συνεχῆς EF Simpl. Categ.: συνεχῆς a 31 ἐπί-
 πεδον δὲ κατὰ γραμμάν om. E

δὲ κατὰ ἐπίπεδον. ἔστιν ὦν καὶ ὁ χρόνος συνεχής. οὐ γὰρ ἦν ποκα 186ν
 φύσις. ὅποκα χρόνος οὐκ ἦν, οὐδὲ κίνασις, ὅποκα τὸ νῦν οὐ παρῆς· ἀλλ'
 ἀεὶ ἦν καὶ ἔσσειται, καὶ οὐδέποκα ἐπιλείψει τὸ νῦν ἄλλο καὶ ἄλλο γινόμενον.
 καὶ ἀριθμῶ μὲν ἄτερον, εἶδει δὲ τωυτόν. διαφέρει γε μὴν τῶν
 5 ἄλλων συνεχέων, ὅτι τὰς μὲν γραμμὰς καὶ τῷ χωρίῳ καὶ τῷ τόπῳ τὰ 5
 μέρη ὑφέστακε. τῷ δὲ χρόνῳ τὰ μὲν γινόμενα ἐφθάρται, τὰ δὲ γενησόμενα
 φθαρῆσεται. διόπερ ὁ χρόνος ἦτοι τὸ παράπαν οὐκ ἔστιν, ἢ ἀμυδρῶς καὶ
 μάλισ ἔστιν. οὐ γὰρ τὸ μὲν παρεληλυθὸς οὐκέτι ἔστι, τὸ δὲ μέλλον
 οὐδέπω ἔστι, τὸ δὲ νῦν ἀμερὲς καὶ ἀδιαίρετον, πῶς ἂν ὑπάρχοι τοῦτο κατ'
 10 ἀλήθειαν;”

Ὁ μέντοι θεῖος Ἰάμβλιχος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν εἰς τὰς Κατηγορίας ὑπο-
 μνημάτων τὸν Ἀρχύταν ὀρίζεσθαί φησι τὸν χρόνον ὡς ἔστι κινάσιός τις
 ἀριθμὸς ἢ καὶ καθόλου διάστημα τὰς τῷ παντός φύσις. ἐξηγεῖται δὲ τὸν 10
 ὀρισμὸν αὐτός, ὡς κινήσεως μὲν εἴρηται τινος οὐχὶ μιᾶς τῶν πολλῶν (αἱ
 15 γὰρ ἄλλαι χρόνου λελεύφονται) οὐδὲ τῆς τῶν πολλῶν κοινότητος (αὕτη γὰρ
 οὐ μία), ἀλλὰ τῆς τῷ ὄντι μιᾶς καὶ πασῶν τῶν ἄλλων προὑπαρχούσης
 οἶον μονάδος τῶν κινήσεων, ἣ ἔστι πρώτη δικαίως καὶ αἰτία πασῶν ἢ
 ψυχικῆ κατὰ τὴν προβολὴν τῶν λόγων ἐκφυομένη πρώτη μεταβολή. ταύ-
 20 τῆς δὲ ἀριθμὸς οὐκ ἐπιγινόμενος οὐδὲ ἔξωθεν, ὡς ὁ Ἀριστοτέλης οἶεται, 15
 ἀλλὰ προτεταγμένος αὐτῆς ἐν αἰτίας τάξει καὶ προποδίζων αὐτὴν κατὰ
 μέτρα τὰ πρόσφορα οὐσία ὦν οὐσιώδη οὐσαν ἐνέργειαν οἶον ἐκμαιουμένη
 τῶν ψυχῆς οὐσιωδῶν λόγων τὰς αὐτοκινήτους προβολάς. “τὸ δὲ καθόλου
 διάστημα τῆς τοῦ παντός φύσεως ὑποληπτέον, φησί, τοὺς ἀρχαίους λέγειν
 τὸ ἐν τοῖς λόγοις θεωρούμενον συνεχὲς αὐτῶν καὶ εἰς μερισμὸν διστάμενον.
 25 ὁ γὰρ ἐπὶ τῶν ἐν γενέσει μεταβολῶν ἐπιδείκνυσι τούτου τοῦ νῦν παρὰ τὸ
 πρόσθεν νῦν καὶ ταύτης τῆς κινήσεως παρὰ τὴν πρόσθεν κίνησιν, τοῦτο δὲ 20
 πολὺ πρότερον καὶ ἀρχημικώτερον ἐπὶ τῆς οὐσίας τῶν ὄλων φυσικῶν λόγων
 προὑπάρχον θεωρεῖται, καὶ κυρίως συμπληροῖ τὸ διάστημα τοῦ πρεσβυτά-
 30 του πάντων χρόνου τοῦ συνεχίζοντος τοὺς τῆς φύσεως λόγους. συμφωνεῖ
 δέ, φησί, πρὸς τὸ αὐτὸ καὶ ἡ τῶν ἔτι παλαιότερων δόξα. οἱ μὲν γὰρ,
 ὡσπερ καὶ τοῦνομα δηλοῖ, χορεύει τι τὸ νῦν, οἱ δὲ ταῖς τῆς ψυχῆς
 περιόδους, οἱ δὲ τῇ τούτων φυσικῇ χώρῃ, οἱ δὲ ταῖς ἐγκυκλίους περιφοραῖς
 τὸν χρόνον ἀφώρισαντο, ἀ πάντα περιεἰληφεν ἡ Πυθαγόρειος αἴρεσις. καὶ 25

1 κατ' ἐπίπεδον aF ἐντὶ ὦν a ἦν] ἦς hic et v. 2 a 2 ὅποκα] οὐ-
 ποκα F κίνασις aF Simpl. Categ.: κίνησις E 3 ἦν] ἦς a ἔσσειται] ἔσται
 Simpl. Categ. 4 τωυτόν F Simpl. Categ.: τουτόν E γε μὴν E Simpl. Categ.:
 γραμμῶν F: δὲ γραμμὰ a 6 ὑφέστηκε Simpl. Categ. γινόμενα Simpl. Categ.
 γενασόμενα a post γενησόμενα ab Simpl. in Categ. interponuntur οὐδέπω ἔσται, τὰ δὲ
 ἐνεστῶτα ὅσον αὐτίκα, quae tamen codices IK omitunt 7 ἔσται] ἐντὶ et sic deinceps a
 8 ὄ] φ̄ a 10 ἀλάθειαν a 11 Ἰάμβλιχος cf. supra p. 700, 19 πρώτῳ aF:
 ἰα E 13 διαστάματος τῷ παντός E 14 μὲν cf. δὲ v. 22 18 πρώτως F
 19 οὐδὲ] οὐκ E ὁ (post ὡς) om. aF 21 οὐσίαν E: οὐσία ὦν F: οὐσίῃ a
 26 δὴ πολὺ aF: δηλοῖ E 28 προὑπάρχων E πρεσβυτάτου E 29 χρόνον aE:
 λόγου F 33 ἀφώρισαντο ἀ πάντα a: ἀφώρισαν. τὸ a πάντα F: ἀναφοραῖς τὸ ἅπαντα E

νῦν μὲν, φησίν, ὡς δύο τοὺς ὅρους διωρθωσάμεθα ταῖς ἐξηγήσεσι. δεῖ δὲ 186^v
 εἰς ἓν συναλεῖν ἀμφοτέρους τούτους τοὺς λόγους καὶ ὡς συνεχῆ καὶ διω-
 ρισμένον ἅμα τὸν χρόνον ποιεῖν, εἰ καὶ συνεχῆς ἐστὶ κυριώτερον.” οὕτω
 μὲν οὖν ὁ Ἰάμβλιχος τὸν ψυχικὸν καὶ τὸν φυσικὸν χρόνον ὑπὸ τοῦ Ἀρχύ-
 5 του παραδεδοσθαι φησί. διὰ δὲ τῆς ἔμπροσθεν ὑπ’ ἐμοῦ παρατεθείσης
 τοῦ Ἀρχύτου βήσεως τὴν εἰς τὸ ἐκτὸς ἐκφαινομένην τοῦ χρόνου ἐνέργειαν
 δηλοῦσθαι φησιν, οὐ τοῖνον μόνον ἀξιούντος ὑφesseτῆκεναι τοῦ Ἀρχύτου, 80
 ἀλλὰ καὶ χρόνον εἶναι προηγουμένον ἐν τοῖς οὐσι κατὰ τὴν ἑαυτοῦ τάξιν
 εἰ διακείμενον, πρὸς τὴν ἀναφέρεται τὸ πρότερον καὶ δεύτερον τῶν ἡμετέ-
 10 ρων πράξεων, ὅπερ οὐκ ἂν ἦν μὴ προῦφesseτῆτος τοῦ χρόνου. τὸ δὲ ἀμερές
 καὶ ἀνυπόστατον ὁ Ἰάμβλιχος ἐπ’ ἄλλου καὶ ἄλλου χρόνου ἀκούειν ἀξιῶ
 κατὰ μὲν τὰ εἶδη τῶν λόγων τὰ ἐστῶτα ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀμερές ἀφρηζό-
 μενος, κατὰ δὲ τὰς προϊούσας ἀπ’ αὐτῶν κινήσεις, ἐπειδὴ αὐταὶ οὐ δια-
 σφύζουσι τὴν ἀμερίστον καὶ ἀκίνητον οὐσίαν, τὸ ἀνυπόστατον. καὶ κατὰ 35
 15 μὲν τὴν μένουσαν ἐν οὐσίαις ἐνέργειαν καὶ τελειότητα τὸ ἀμερές, κατὰ
 δὲ τὴν ἐξιοῦσαν εἰς γένεσιν ῥοπήν ἀπὸ τοῦ ὄντος τὸ ἀνυπόστατον, ὅτι τὸ
 τῆς πρώτης οὐσίας καθαρὸν οὐ διέσωσε. “καὶ ποῦ, φησί, δεῖ νοεῖν τὴν
 τοῦ χρόνου ῥοπήν τε καὶ ἔκστασιν; ἐν τοῖς μετέχουσιν αὐτοῦ φήσομεν.
 γινόμενα γὰρ ταῦτα ἀεὶ οὐ δύναται τὴν ἐκείνου σταθερὰν οὐσίαν ἀκινήτως
 20 δέξασθαι, ἄλλοτε δὲ ἄλλοις μέρεσι τοῖς ἑαυτῶν ἐκείνης ἐφαπτόμενα τὸ
 ἑαυτῶν πάθημα ἐκείνης καταφεύδεται. καὶ τὸ γίνεσθαι νῦν τούτοις ὑπάρξει 40
 τοῖς ἀεὶ μετέχουσι (τοῦ νῦν, ἢ δὲ ἐν τοῖς ἄλλοτε ἄλλως ἔχουσι καὶ ἐν
 συνεχῆς ταυτότης) τοῦ νῦν ἀμεροῦς ἐστὶν ἰδίᾳ, καὶ ἀπ’ αὐτοῦ ἐνδίδεται
 τοῖς ἄλλοτε ἄλλοις γινομένοις. διόπερ καὶ ἡ μὲν κατ’ ἀριθμὸν ἐτερότης
 25 ἀεὶ ἀλλοιουμένη τῆς τῶν μετεχόντων ἐστὶ διαφορότητος δεῖγμα, τὸ δὲ εἶδος
 ταῦτο μένον τὴν τοῦ ἀμεροῦς νῦν ἐνδείκνυται ταυτότητα.” οὕτω μὲν οὖν
 ὁ Ἰάμβλιχος τὸν Ἀρχύταν ἐξηγήσατο καὶ ἄλλα πολλὰ τῇ ἐξηγήσει προσευ-
 πορήσας.

Ὁ δὲ Δαμάσκιος οἶμαι κἄν χθαμαλώτερον, ἀλλ’ οἰκειότερόν γε πρὸς 45
 30 τὴν Ἀρχύτου λέξιν ἀριθμὸν μὲν τινος κινήσεως ἀκούει οὐ τῆς ὡς εἶδους
 καὶ ἀκινήτου, ἀλλὰ τῆς μεταβολικῆς, ὥστε οὐ τῆς ψυχικῆς μόνης, ἀλλὰ
 πάσης ὁμοίως μεταβολῆς (ἴσως δὲ καὶ ὅτι ἀτόμων ἀεὶ καὶ ἄτομος ἢ μετα-
 βολή, διὰ τοῦτο τινός· τὸ γὰρ καθόλου ἀμετάβλητον), καθόλου δὲ διά-
 στημα τῆς τοῦ παντός φύσεως, ὅτι οὐ μόνης κινήσεως ἀλλὰ καὶ ἡρεμίας,
 35 ὅπερ καὶ Ἀριστοτέλης καλῶς νοήσας εἶπεν ὅτι “τοῦτό ἐστι” τῇ κινήσει
 “τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι τὸ μετρεῖσθαι αὐτῆς τὸ εἶναι· ὁ γὰρ ὅτι καὶ τοῖς ἄλλοις 50

2 καὶ (post συνεχῆ) om. F

18 ἔκστασιν] ἐκστασιν vix recte legitur in Iamblichi verbis

excerptis (non descriptis) apud Simpl. Categ. f. 89 E φήσομεν aE: φησὶ μὲν F

22 τοῦ νῦν—ταυτότης (23) om. libri. restitui ex p. 793, 1

24 ἄλλοις F: ἄλλως aE

30 ὡς om. E

31 post ἀκινήτου interiecta habet E in f. 402^v—418^r libri primi fragmenta quorum discrepantiam signatam Ea et Eb supra rettuli cf. p. VII et 20, 1 n. 35. 30 n. 52, 18 n.

ψυχικῆς aF: ψυχῆς E

32 καὶ (post ὅτι) om. F

33 μετὰβλητόν E

34 ὅτι

οὐ μόνης κινήσεως om. F

35 εἶπεν Δ 12 p. 221 a 6

τῇ κινήσει] αὐτῇ Arist.

36 τὸ μετρεῖσθαι—χρόνῳ εἶναι (788, 1) om. E itemque (mutato αὐτῶν in αὐτῆς) a

τοῦτό ἐστι τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι τὸ μετρεῖσθαι αὐτῶν τὸ εἶναι ὑπὸ τοῦ χρόνου". 186^v
 ὥστε καὶ τῆς ἡρεμίας ἢ τοῦ εἶναι διάστασις ὑπὸ τοῦ χρόνου μετρεῖται,
 ὡσπερ καὶ εἰ τῆς κινήσεως ὁ χρόνος λέγεται, τῆς παρατάσεως λέγεται
 ταύτης τῆς τοῦ εἶναι τῆς ἐν γενέσει. καὶ ἔοικεν Ἀριστοτέλης τὸ διάστημα
 5 τῆς φύσεως εἰς τὴν παράτασιν τοῦ εἶναι τοῦ ἐκάστου μεταλαβεῖν. εἰπὼν
 οὖν ἀριθμὸν κινήσεως ἐπὶ κοινότερόν τι μετῆλθε τὸ διάστημα τῆς φύσεως
 τὸ τοῖς γινομένοις οἰκεῖον, ὅπερ καὶ ἐπὶ ἡρεμίας θεωρεῖται καὶ ὅλως πάσης
 γενητῆς τε | καὶ φυσικῆς οὐσίας. διὸ καὶ οὕτως εἶπε 'καὶ καθόλου τὸ 187^r
 διάστημα τῆς τοῦ παντός φύσεως' ὡς ἐν τοῖς φυσικοῖς 'μάλιστα θεωρεῖ-
 10 σθαι τὸν χρόνον βουλόμενος. καὶ γὰρ καὶ ἡ ψυχὴ χρόνου μετέχει καθόσον
 φύσεως καὶ γενέσεως κοινωνεῖ ὡσπερ αἰῶνος, ὅταν εἰς τὸ ὄντως ὄν ἀνα-
 δραμῆ. καὶ οἰκειότερον δὲ τῷ χρόνῳ τὸ διάστημα ἐστὶν ἤπερ ἀριθμός·
 οὐ γὰρ ὡς αἱ μονάδες διεστέχασιν ἀλλήλων, οὕτω καὶ τὰ νῦν· οὐ γὰρ 5
 παρεμπόπτει τι μεταξὺ τῶν νῦν, ὃ μὴ νῦν ἐστὶ. διὸ καὶ συνεχῆς ὁ χρόνος
 15 ἀλλ' οὐ διωρισμένος, ὡς ὁ λόγος ὀνόμασι καὶ ῥήμασι καὶ συλλαβαῖς καὶ
 στοιχείοις καὶ ἡ ἀρμονία τοῖς φθόγγοις. ἐπειδὴ δὲ καὶ ἄλλο διάστημα τὸ
 μεμετρημένον ἦν, προσέθηκε 'τῆς τοῦ παντός φύσεως', φύσιν καλέσας τὴν τοῦ
 γινομένου ἀπὸ τοῦ ὄντος ἔκφυσιν αἰεὶ γινομένην καὶ βέουσαν. καὶ προσελθὼν
 ἐτι σαφέστερον ἐποίησεν, ὅτι οὐ κατὰ μέγεθος ὥρισε τὸ διάστημα, ἀλλὰ
 20 κατὰ τὴν τοῦ αἰεὶ συνεχῆσαν. 'ἀμερῆς' δὲ καὶ 'ἀνυπόστατον' καλεῖ τὸν 10
 χρόνον, διότι κατὰ τὸ νῦν αὐτὸν ὄρα τὸ ἀδιάστατον, ἀνυπόστατον δέ, ὅτι
 οὐχ ὑπομένει τὸ αὐτὸ τῷ ἀριθμῷ· τοιαύτη γὰρ ἡ φύσις τῶν ἐν τῷ γί-
 νεσθαι τὸ εἶναι ἐχόντων. διὸ καὶ κινήσεις καὶ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον
 ἐν τούτοις. καὶ ὅρα ὅτι ὅταν μὲν ἀμερῆς καὶ ἀνυπόστατον λέγῃ τὸν χρόνον
 25 καὶ ὅταν τὸν ἐν τῷ νῦν χρόνον διαφέρειν λέγῃ τοῦ παρωχημένου, ταῦτόν
 λέγει τὸ νῦν τῷ χρόνῳ· ὅταν δὲ πέρασ τοῦ παρωχημένου χρόνου καὶ
 ἀρχὴν τοῦ μέλλοντος λέγῃ τὸ νῦν, τότε ἕτερον, καὶ ὅταν τὸ μὲν νῦν ἀδια- 15
 ρετον λέγῃ, τὸν δὲ χρόνον συνεχῆ, καὶ ὅταν τὸν χρόνον ἀριθμὸν ὀρίζηται·
 τὸ γὰρ νῦν οὐκ ἂν εἴποι ἀριθμὸν ἀδιαίρετον ὄν· ἔοικεν οὖν καὶ Ἀρχύτας,
 30 ὡσπερ καὶ Ἀριστοτέλης τὴν τῶν νῦν συνεχῆ καὶ ἀδιάσπαστον ῥοὴν τίθεσθαι
 τὸν χρόνον καὶ τοῦτον μάλιστα παραδιδόναι τὸν τῆ γενέσει σύστοιχον καὶ
 κυρίως λεγόμενον χρόνον εἰκόνα ὄντως τοῦ αἰῶνος.

Ὁ δὲ γε Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλης ἦν ἐσχέτην περὶ χρόνου δόξαν,
 εἰρηγῆται πρότερον. καὶ Θεόφραστος δὲ καὶ Εὐδόμημος οἱ τοῦ Ἀριστοτέλους
 35 ἐταῖροι τὰ αὐτὰ φαίνονται τῷ Ἀριστοτέλει περὶ χρόνου δοξάσαντές τε καὶ 20
 διδάξαντες. ὁ μέντοι Λαμφακηγὸς Στράτων αἰτιασάμενος τὸν ὑπ' Ἀριστο-
 τέλους τε καὶ τῶν Ἀριστοτέλους ἐταίρων ἀποδοθέντα τοῦ χρόνου ὄρισμὸν

3 καὶ εἰ E: καὶ ἡ F: καὶ a λέγεται (post χρόνος) aF: λέγεται E λέγεται (ante
 ταύτης) om. a 9. 10 τὸν χρόνον θεωρεῖσθαι aF 12 ἤπερ E: εἶπερ aF
 15 ὀνόματι καὶ ῥήματι a 16 καὶ (ante ἡ) om. E 21 ἀδιάστατον aF: διαστα-
 τὸν E 30 ἀδιάσπαστον E et in mrg. F: ἀδιαίρετον a et in contextu F ῥοὴν aF:
 ῥοπήν E 31 suspicor τὸν (τῷ) ἐν τῆ scripsi: ἐν τῆ aF: ἐν E 32 ὄντως]
 fortasse ὄντα 36 Στράτων cf. Zeller H. Ph. II 2^o 911 sq.

αὐτὸς καίτοι Θεοφράστου μαθητῆς ὢν τοῦ πάντα σχεδὸν ἀκολουθήσαντος 187·
 τῷ Ἀριστοτέλει καινότεραν ἐβάδισεν ὁδὸν· ἀριθμὸν μὲν γὰρ κινήσεως εἶναι
 τὸν χρόνον οὐκ ἀποδέχεται, διότι ὁ μὲν ἀριθμὸς διωρισμένον ποσόν, ἡ δὲ
 κίνησις καὶ ὁ χρόνος συνεχῆς, τὸ δὲ συνεχὲς οὐκ ἀριθμητὸν· εἰ δέ, ὅτι
 5 ἄλλο καὶ ἄλλο τὸ μέρος τῆς κινήσεως καὶ τούτων τὸ μὲν πρότερον τὸ 25
 δὲ ὕστερον, κατὰ τοῦτο ἔστι τις τῆς κινήσεως ἀριθμὸς, οὕτω γε ἂν καὶ
 τὸ μῆκος ἀριθμητὸν εἴη (καὶ γὰρ καὶ τοῦτο ποσόν ἄλλο καὶ ἄλλο ἐστὶ)
 καὶ τῶν ἄλλων τῶν κατὰ συνέχειαν γινομένων, καὶ τὸ μὲν πρότερον τὸ δὲ
 ὕστερον, ὥστε καὶ τοῦ χρόνου εἴη ἂν χρόνου χρόνος. ἔτι δὲ ἀριθμοῦ μὲν
 10 οὐκ ἔστι γένεσις καὶ φθορά, κἂν τὰ ἀριθμητὰ φθειρήται, ὁ δὲ χρόνος καὶ
 γίνεται καὶ φθίρεται συνεχῶς. καὶ τοῦ μὲν ἀριθμοῦ ἀναγκαῖον εἶναι πάντα
 τὰ μέρη (μὴ γὰρ οὐσῶν τῶν τριῶν μονάδων οὐδ' ἂν ἡ τριάς εἴη), τοῦ 30
 δὲ χρόνου ἀδόνατον. ἔσται γὰρ ὁ πρότερος χρόνος καὶ ὁ ὕστερος ἅμα.
 ἔτι τὸ αὐτὸ ἔσται μονὰς καὶ νῦν, εἴπερ ὁ χρόνος ἀριθμὸς. ὁ μὲν γὰρ
 15 χρόνος ἐκ τῶν νῦν σύνθετος, ὁ δὲ ἀριθμὸς ἐκ μονάδων. καὶ τοῦτο δὲ
 ἀπορεῖ· τί μᾶλλον ἔστιν ὁ χρόνος ἀριθμὸς τοῦ ἐν κινήσει προτέρου καὶ
 ὕστερου ἢ τοῦ ἐν ἡμερίᾳ; καὶ γὰρ ἐν ταύτῃ ὁμοίως ἐστὶ τὸ πρότερον καὶ
 ὕστερον. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἐκ τῶν εἰρημένων ἤδη βράδιον ἐπιλύσασθαι. τῆς
 γὰρ ἐν γενέσει ῥῆσις, ἥτις κοινὴ καὶ κινήσεως ἐστὶ καὶ τῆς ἀντικειμένης 35
 20 αὐτῇ ἡμερίας, καὶ τοῦ ἐν πᾶσι τοῖς γινομένοις εἶναι μέτρον ὁ χρόνος ὑπὸ
 τοῦ Ἀριστοτέλους ἐλέγετο. ἀριθμὸν δὲ τὸν χρόνον ἔλεγεν, οὐχ ὅτι ἀπλῶς
 ἀριθμὸς (συνεχῆ γὰρ εἶναι δείκνυσι τὸν χρόνον ὥσπερ καὶ τὸ μέγεθος καὶ
 τὴν κίνησιν), ἀλλ' ὡς τῷ διορισμῷ τοῦ ἐν τῇ συνεχείᾳ προτέρου καὶ ὕστε-
 ρου γνωριζόμενον ὑπὸ τῶν αἰσθέσθαι χρόνου δυναμένων. ὥστε οὐδὲν
 25 κινεῖ τῆς Ἀριστοτέλους ἐννοίας τὰ ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ ἐπιχειρήματα. πρὸς
 δὲ τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι λεγόμενον καλῶς ἐνίστασθαι δοκεῖ· “εἰ γὰρ τοῦτο
 ἐστὶ, φησί, τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι τὸ ὑπὸ τοῦ χρόνου περιέχεσθαι, οὐδὲν ἂν 40
 δῆλον ὅτι τῶν αἰδίων ἐν χρόνῳ εἴη.” ἀλλ' εἰκοεν Ἀριστοτέλης τὸ ἐν τῷ
 παντὶ χρόνῳ ὑφ'εστῶς αἰώνιον λέγειν, ἀλλ' οὐκ ἔγχρονον ἄτε οὐ περιεχό-
 30 μενον χρόνῳ. μήποτε δέ, εἰ ἐν τῷ αἰεὶ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχει ὁ αἰεὶ χρόνος,
 καὶ τὸ ἐν χρόνῳ αἰδίων τοιοῦτόν ἐστιν οἶον ἢ τοῦ οὐρανοῦ κίνησις, ὡς τὸ
 αἰεὶ κατὰ τὸ ἐπ' ἀπειρον ἔχειν, ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι πᾶς ὁ λαμβανόμενος
 χρόνος ὑπὸ χρόνου ἄλλου περιέχεται· καὶ ἄλλα δὲ πολλὰ ἀντειπῶν πρὸς
 τὴν Ἀριστοτέλους ἀπόδοσιν ὁ Στράτων αὐτὸς τὸν χρόνον τὸ ἐν ταῖς πράξεσι 45
 35 ποσόν εἶναι τίθεται· “πολλὴν γάρ, φησί, χρόνον φαμὲν ἀποδημεῖν καὶ
 πλεῖν καὶ στρατεύεσθαι καὶ πολεμεῖν καὶ ὀλίγον χρόνον, ὁμοίως δὲ καθῆ-
 σθαι καὶ καθεύδειν καὶ μῆθ' ἐν πράττειν καὶ πολὺν χρόνον φαμὲν καὶ ὀλίγον·

1 σχεδὸν om. aF 2 μὲν om. F 6 τῆς (post τις) om. aF 7 καὶ (post
 γάρ) om. E 9 δὲ om. a 10 καὶ (post γένεσις) E: ἡ aF 11 φθίρεται
 καὶ γίνεται E εἶναι om. E 18 ἐπιλύσασθαι E cf. p. 796, 33: ἀπολύσασθαι aF
 21 τοῦ om. aF ἔλεγον a 24 χρόνον a 29 ἐγχρόνιον E post πε-
 ριεχόμενον add. ἐν E 30 ὁ (ante αἰεὶ) om. E 35 καὶ πλεῖν om. E 36 καὶ
 ὀλίγον χρόνον om. aF 37 μῆθ' ἐν E

ὦν μὲν ἔστι τὸ ποσὸν πολὺ, πολὺν χρόνον, ὦν δὲ ὀλίγον, ὀλίγον· χρόνος 187^r
 γὰρ τὸ ἐν ἐκάστοις τούτων ποσόν. διὸ καὶ φασιν οἱ μὲν βραδέως ἦκειν
 οἱ δὲ ταχέως τὸν αὐτόν, ὡς ἂν ἐκάστοις φαίνηται τὸ ἐν τούτοις ποσόν.
 ταχὺ μὲν γὰρ εἶναι φαμεν, ἐν ᾧ τὸ μὲν ποσὸν ἀφ' οὗ ἤρξατο καὶ εἰς δ 50
 5 ἐπαύσατο ὀλίγον, τὸ δὲ γεγονὸς ἐν αὐτῷ πολὺ· τὸ βραδὺ δὲ τοῦναντίον,
 ὅταν ἦ τὸ μὲν ποσὸν ἐν αὐτῷ πολὺ, τὸ δὲ πεπραγμένον ὀλίγον. διὸ,
 φησὶν, οὐκ ἔστιν ἐν ἡρεμίᾳ τὸ ταχὺ καὶ τὸ βραδὺ· πᾶσα γὰρ ἴση ἔστι
 τῷ ἑαυτῆς ποσῷ καὶ οὔτε ἐν ὀλίγῳ τῷ ποσῷ πολλή οὔτε ἐν πολλῷ
 βραχεῖα. διὰ τοῦτο δέ, φησί, καὶ πλείω μὲν εἶναι καὶ ἐλάττω χρόνον λέ-
 10 γομεν. θάττω δὲ καὶ βραδύτερον χρόνον οὐ λέγομεν. πράξις μὲν γὰρ καὶ
 κίνησις ἔστι θάττων καὶ βραδύτερα, τὸ δὲ ποσὸν | τὸ ἐν ᾧ ἡ πράξις 187^v
 οὐκ ἔστι θάττων καὶ βραδύτερον, ἀλλὰ πλέον καὶ ἔλαττον ὡσπερ καὶ χρόνος.
 ἡμέρα δὲ καὶ νύξ, φησί, καὶ μῆν καὶ ἐνιαυτὸς οὐκ ἔστι χρόνος οὐδὲ χρόνου
 μέρη, ἀλλὰ τὰ μὲν ὁ φωτισμὸς καὶ ἡ σκίασις, τὰ δὲ ἡ τῆς σελήνης καὶ
 15 τοῦ ἡλίου περίοδος, ἀλλὰ χρόνος ἔστι τὸ ποσὸν ἐν ᾧ ταῦτα." ἀλλ' εἰ
 ἕτερον μὲν τὸ πεπραγμένον, ἕτερον δὲ τὸ ποσὸν ἐν ᾧ πέπρακται καὶ
 τοῦτο ἔστιν ὁ χρόνος, ὅτι μὲν ποσόν, εἴρηται, ὁποῖον δὲ ποσόν, ἄδηλον. 5
 διὸ οὐδὲ ἔστιν ἀπὸ τούτου ἔννοιαν τοῦ χρόνου λαβεῖν τὸν μὴ προειληφότα.
 καὶ ὅτι μὲν ἔστι τι ἕτερον ποσόν παρὰ τὸ τῶν κινήσεων καὶ ἡρεμιῶν ἴδιον,
 20 ὄγλον, εἴπερ πολλὴν κίνησιν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ γίνεσθαι φαμεν, ὅταν ταχεῖα
 ἦ, ὀλίγην δὲ ἐν πολλῷ, ὅταν βραδεῖα· τί δὲ τοῦτο ἔστιν, οὐ διεσάφησεν
 ὁ λόγος. "διὰ τοῦτο δέ, φησί, πάντα ἐν χρόνῳ εἶναι φαμεν, ὅτι πᾶσι τὸ
 ποσὸν ἀκολουθεῖ καὶ τοῖς γινομένοις καὶ οὔσι. πολλὰ δὲ κατὰ τὸ ἐναντίον
 λέγομεν· τὴν γὰρ πάλιν ἐν ταραχῇ εἶναι καὶ τὸν ἄνθρωπον ἐν φόβῳ καὶ 10
 25 ἡδονῇ, ὅτι ταῦτα ἐν ἐκείνοις. ταῦτα μὲν οὖν καὶ τὰ τοῦ Στράτωνος ὡς
 συντόμως ἀπονημημένους περὶ χρόνου δοξάσματα τε καὶ ἀπορήματα· καὶ
 πάντες οἱ εἰρημένοι περὶ τὸν φυσικὸν χρόνον διέτριψαν, καὶ ἐνεδειξάντο
 τινες αὐτῶν περὶ τοῦ χωριστοῦ καὶ ἐξηρημένου καὶ ἐν αἰτίας λόγῳ προε-
 στηκότος χρόνου.
 30 Ἐν δὲ τοῖς νεωτέροις Πλωτῖνος φαίνεται πρῶτος τὸν πρῶτον ἐκεῖνον
 ἐπιζητήσας χρόνον· καὶ ζῶν αὐτόν φησι ψυχῆς ἐν κινήσει μεταβατικῇ
 ἐξ ἄλλου εἰς ἄλλον βίον οἰκείως τοῦτο τοῖς περὶ τοῦ αἰῶνος αὐτῷ ῥηθεῖσιν 15
 ἀποφηνάμενος. αἰῶνα γὰρ λέγει εἶναι τὴν περὶ τὸ ὄν ἐν τῷ εἶναι ζῶν
 ἑμῶ πᾶσαν καὶ πλήρη ἀδιάστατον πανταχῇ. κάλλιον δὲ ἴσως αὐτῶν ἀκού-
 35 σαι τῶν νοερῶν τοῦ Πλωτίνου ῥημάτων· "εἰ οὖν χρόνον τις λέγει ψυχῆς
 ἐν κινήσει μεταβατικῇ ἐξ ἄλλου εἰς ἄλλον βίον ζῶν εἶναι, ἄρα ἂν δοκοῖ

2 τούτων] τοῦτο E 3 τὸν αὐτόν post ἦκειν posuit E 11 τὸ (ante ἐν) om. E
 13 μῆν καὶ E (et coniectura addiderat Ueberweg): om. aF 14 καὶ ἡ τοῦ aF
 16 πεπραγμένον Ueberweg: πεπερασμένον libri 18 τοῦ (ante χρόνου) om. E 21 ἡ
 om. E 23 καὶ τοῖς οὔσι bene Laur. 85,1 25 καὶ (ante τὰ) om. E 28 τι-
 νος a 29 χρόνον om. F 30 ἐκεῖνον om. aF 31 αὐτὸ F 33 λέγει cf.
 Plotinus III 7,3 p. 247,14 εἶναι λέγει aF τῆν] καὶ a 35 νοερῶν aE:
 ἱερῶν F Πλωτίνου III 7,11 p. 258,28 Muellieri 36 ἄλλον ζῶν F

τι λέγειν; εἰ γὰρ αἰὼν ἐστὶ ζωῆς ἐν στάσει καὶ τῷ αὐτῷ καὶ ὡσαύτως 187^v
καὶ ἄπειρος ἦδη, εἰκόνα δὲ δεῖ τοῦ αἰῶνος τὸν χρόνον, ὥσπερ καὶ τότε
τὸ πᾶν ἔχει πρὸς ἐκεῖνο, εἶναι, ἀντὶ μὲν ζωῆς τῆς ἐκεῖ ἄλλην δεῖ ζωὴν 20
τὴν τῆσδε τῆς δυνάμεως τῆς ψυχῆς ὥσπερ ὁμώνυμον εἶναι λέγειν καὶ
5 ἀντὶ κινήσεως νοερᾶς ψυχῆς τινος μέρους κίνησιν, ἀντὶ δὲ ταυτότητος καὶ
τοῦ ὡσαύτως καὶ μένοντος τὸ μὴ μένον ἐν τῷ αὐτῷ ἄλλο δὲ καὶ ἄλλο
ἐνεργοῦν, ἀντὶ δὲ ἀδιαστάτου καὶ ἐνὸς εἶδωλον τοῦ ἐνὸς τὸ ἐν συνεχείᾳ ἔν,
ἀντὶ δὲ ἀπειροῦ καὶ ὄλου τὸ εἰς ἄπειρον πρὸς τὸ ἐφεξῆς αἰεὶ, ἀντὶ δὲ
ἀθρόου ὄλου τὸ κατὰ μέρος ἐσόμενον καὶ αἰεὶ ἐσόμενον ὄλον. οὕτω γὰρ
10 μιμῆσεται τὸ ἦδη ὄλον καὶ ἀθρόον καὶ ἄπειρον ἦδη, εἰ ἐθελήσει αἰεὶ 25
προσκιτόμενον εἶναι ἐν τῷ εἶναι· καὶ γὰρ τὸ εἶναι οὕτω τὸ ἐκεῖνου μιμῆ-
σεται. δεῖ δὲ οὐκ ἔξωθεν τῆς ψυχῆς λαμβάνειν τὸν χρόνον, ὥσπερ οὐδὲ
τὸν αἰῶνα ἐκεῖ ἔξω τοῦ ὄντος, οὐδὲ αὖ παρακαλοῦθιμα οὐδὲ ὕστερον,
ὥσπερ οὐδὲ ἐκεῖ, ἀλλ' ἐνορώμενον καὶ ἐνόητα καὶ συνόντα, ὥσπερ κακεῖ
15 ὁ αἰὼν." προστίθησι δὲ καὶ ὅτι οὐχ ὁ χρόνος μετρεῖ τὴν κίνησιν, ἀλλ'
ἡ κίνησις τὸν χρόνον, εἴπερ ἀφανῆς μὲν ὁ χρόνος ἐστίν, ἐμφανῆς δὲ ἡ
κίνησις, ἀπὸ δὲ τῶν φανερῶν γινώσκεται καὶ μετρεῖται τὰ ἀφανῆ. λέγει 30
οὖν ὅτι "τὸ μετρούμενον ὑπὸ τῆς περιφορᾶς (τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ δηλούμενον)
ὁ χρόνος ἔσται, οὐ γεννηθεὶς ὑπὸ τῆς περιφορᾶς ἀλλὰ δηλωθείς". "διό,
20 φησί, καὶ κινήσεως ἠνέχθησαν εἰς τὸ εἰπεῖν μέτρον ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν κινήσει
μετρούμενον, εἴτα προσθεῖναι τί ὦν κινήσει μετρεῖται." προστίθησι δὲ καὶ
τοῦτο· "ἄρα οὖν καὶ ἐν ἡμῖν χρόνος; ἢ ἐν ψυχῇ τῇ τοιαύτῃ πάσῃ καὶ
ὁμοειδῶς ἐν πᾶσι καὶ αἰ πᾶσαι μία; διὸ οὐ διασπασθήσεται ὁ χρόνος,
ἐπεὶ οὐδὲ ὁ αἰὼν ὁ κατ' ἄλλο ἐν τοῖς ὁμοειδέσι πᾶσιν." ἐν δὲ τούτοις 35
25 χρόνον οἶεται τὴν μεταβατικὴν τῆς ψυχῆς ζωὴν, ἐπειδὴ καὶ αἰῶνα τὴν
περὶ τὸ ὄν ἐν τῷ εἶναι ζωὴν ὁμοῦ πᾶσαν καὶ πλήρη ἀδιάστατον πανταχῇ,
ὡς εἴρηται πρότερον καὶ ἔοικεν ἐκ τῆς ἀναλογίας ὑπόνοιαν ἔχειν τοιαύτην
ὁ Πλωτῖνος. ὡς γὰρ ἐν τῷ νοητῷ μετὰ τὸ πρῶτως γινόμενον, ὅπερ καὶ
αὐτὸ νοῦν καλεῖ, ἡ νοερὰ ζωὴ ἐστὶν εἰς ταῦτὸν ἰοῦσα τῷ αἰῶνι (διὸ τὸ
30 μετ' αὐτὴν καὶ ζωὴ καὶ αἰώνιον ἐστίν), οὕτω καὶ ἐπ' ἄκρῳ τοῦ γενητοῦ
μετὰ τὴν ἀμέριστον οὐσίαν ἡ ψυχικὴ ζωὴ εἰς ταῦτὸν ἔρχεται τῷ χρόνῳ. 40
Ἐφιστάναι δὲ αὐτῷ ὁ Δαμάσκιος ὡς ἀντὶ αἰῶνος τὸν αἰώνιον νοῦν
παραδεδωκότι. μήποτε δὲ ἡ περὶ τὸ ὄν ἐν τῷ εἶναι ζωὴ, εἴπερ ἡ μετὰ

1 ζωὴ recte Plotinus	ἐνοστάσει libri	3 εἶναι post τὸν χρόνον posuit Plotinus	
4 λέγειν εἶναι Plotinus	5 ψυχῆς a: ψυχικῆς EF	7 ἐνεργοῦν a Plotinus: ἐνεργεῖν EF	
9 εἶδωλον τοῦ ἐνὸς om. E	ἐν E: ὄν aF	8 post ἀπειροῦ habet ἦδη Plotinus	
9 καὶ αἰεὶ ἐσόμενον om. E	10 καὶ (post ὄλον) om. aF	14 ἐνορώμενον Plotinus: ἐν' ὀρώμεν E: ἐν ὀρώμενα aF	17 λέγει III 7, 12 p. 260, 33
20 φησί III 7, 13 p. 260, 21	21 ὦν aF: ὄν E	19 γενηθείς F	
22 post ἡμῖν add. ὁ a, unde tamquam genuinum translatum est in Plotinum			
26 ὁμοῦ—ζωὴ (33) iteravit E.	alterius loci discrepantiam Ea signo	27 τοιαύ- τη Ea	
28 πρώτης F	29 αὐτὸν Ea	νοῦν EEaF: νῦν a	30 αὐτὴν τὴν Ea
ζωὴ καὶ scripsi: ζωὴν καὶ Ea: ζωὴν E: ζῶον καὶ aF			32 νοῦν] νῦν F
33 ζωὴν Ea			

τὸ ὄν εὐθύς ἐστιν, οὐκ ἔστιν ἢ κατὰ τὸν αἰώνιον νοῦν τὸν τρίτον, ἀλλ' ἢ 187^v
κατὰ τὸν μέσον, ὃν καὶ αὐτὸν νοῦν καλεῖ ὁ Πλωτῖνος, ὡσπερ καὶ τὸν
πρῶτον. ἄλλ' ἐκεῖνο οἶμαι ἄξιον ἐπιστάσεως, μήποτε καὶ ἐν τοῖς νοητοῖς
ἡνωται ἢ τε ζωὴ καὶ ὁ αἰὼν, καὶ ἡμεῖς περὶ τὴν ἐκεῖ ἔνωσιν διαιρούμενοι
5 ποτὲ μὲν ζωὴν ποτὲ δὲ αἰῶνα ποτὲ δὲ ὅλον καὶ μέρη τὴν ἐκεῖ μεσότητά 45
καλοῦμεν. ὡς ἐν Παρμενίδῃ μεμαθήκαμεν, ἀλλ' ἔν γε τοῖς γενέσεως ἐραπτο-
μένοις οὐδέτι μὲναι ἢ ἐν αὐτῇ ἔνωσις εἰς εἰκονικὴν προελθοῦσα φύσιν, καὶ
ἔχῃ τι ἔτι τῆς εἰκόνος ἐξηρημένον καὶ τῆς γενέσεως. ἀλλ' ἢ μὲν ψυχικὴ
ζωὴ τῆς νοεράς ἐστιν εἰκὼν. ὁ δὲ χρόνος τοῦ αἰῶνος, ὡς καὶ ὁ Πλάτων
10 φησίν. οὐκ ἂν οὖν εἴη χρόνος ἀπλῶς ἢ μεταβατικὴ τῆς ψυχῆς ζωὴ,
ἀλλ' ἔγχρονος, ὡσπερ αἰώνιος ἢ τοῦ νοῦ ἀμετάβατος. καὶ ἔστιν οὗτος
πρῶτος χρόνος ὁ τὴν τῆς ψυχῆς μεταβάσιν μετρῶν, εἴπερ πρωτίστη μετα-
βολὴ ἐστὶν ἢ ψυχικὴ καὶ ἀπ' ἐκείνης αἱ ἄλλαι. καὶ τοῦτο τάχα ἐστίν, οὐ 50
καὶ Ἀριστοτέλης ἐφαψάμενος ἔλεγε μὴ εἶναι χρόνον, εἰ μὴ εἴη ψυχὴ, διότι
15 μὴ ἔστι τὸ ἀριθμοῦν. ἀρχέσθω μὲν οὖν ἀπὸ τῆς ψυχῆς ὁ χρόνος, ἄλλος
δὲ ὢν παρὰ τὴν ψυχὴν καὶ τὰς μεταβολικὰς αὐτῆς μετρῶν ἐνεργείας. τὴν
γὰρ οὐσίαν καὶ τὰς οὐσιώδεις ἐνεργείας αὐτῆς ἐν μεσότητι τῆς ἀμερίστου
καὶ τῆς περὶ τοῖς σώμασι μεριζομένης φύσεως ὑποστάσας μέσον τι μέτρον
αἰῶνος καὶ χρόνου συνέξει καὶ μετρήσει κατὰ τὸ δικαίωτατον. |
20 Μετὰ δὲ τὸν Πλωτῖνον καὶ ὁ Ἰάμβλιχος ἡμῖν ἠκέτω πῶς ἀνάψων 188^v
καὶ αὐτὸς ταῖς ἡμετέραις νοήσεσι. λέγει οὖν καὶ αὐτὸς περὶ τοῦ πρώτου
καὶ ἀμετέκτου χρόνου ἐν τῷ εἰς τὰς Κατηγορίας ὑπομνήματι τὴν Ἀρχότου
λέξει ἐξηρούμενος· οὐδὲ γὰρ ὡς ἢ τοῦ λύχνου φλῆξ οὕτως ἢ τοῦ ἀμεροῦς
ἐνεργεία ἀεὶ γίνεται· οὔτε γὰρ αἰσθητὴ αὕτη γε οὔτε βέουσα μὲναι τε ἐν
25 τῷ προϊέναι ἀεὶ τέ ἐστὶ καὶ ἀεὶ ἐνεργεῖ καὶ οὐδέποτε γίνεται, προσέστηκε 5
δὲ ἐν τῷ ἀκινήτῳ οὕσα ἀγένητος ἐν τῷ αὐτῷ κατ' ἀριθμὸν εἶδει καὶ
ἀφθαρτος. ἀλλὰ γίνεσθαι φησὶν ἀεὶ τὸ νῦν. οἶμαι δὲ αὐτόθεν φαίνεσθαι,
ὡς τὸ γινόμενον ποτὲ ἤρξατο γίνεσθαι καὶ οὐκ ἀεὶ γίνεται, καὶ ὅτι τὸ νῦν
ἔστι καὶ οὐ γίνεται. εἰ δὲ γίνεται ἐν παρατάσει ἔχον τὸ κινεῖσθαι, οὐ γί-
30 νεται ἐν τῷ νῦν. ἡρεμία γὰρ μᾶλλον θεωρεῖται κατὰ τὸ νῦν καὶ οὐ κινή-
σις. ἀλλὰ συνεχῆς τί φησὶ καὶ κινήσεως μέτρον συνεχοῦς, καὶ αἴτιον
γεννητικὸν τοῦ χρόνου τὸ ἀμερὲς ὑποληπτέον. ποῦ τοίνυν ὁ βέων καὶ
γινόμενος χρόνος; ἢ ἐν τοῖς μετέχουσι. “γινόμενα γὰρ, φησί, ταῦτα ἀεὶ 10
οὐ ὄναι τὴν ἐκείνου σταθερὰν οὐσίαν ἀκινήτως δεξασθαι, ἀλλοτε δὲ ἄλλοις
35 μέρεσι τοῖς ἑαυτῶν ἐκείνης ἐραπτόμενα τὸ ἑαυτῶν πάθημα ἐκείνης κατα-

2 τὸ μέσον E	τὸ πρῶτον E	6 παρμενίδην E	7 ἐν αὐτῇ] αὐτῇ F	8 ἔτι
om. aF	10 ζωὴ—ψυχῆς (12) om. E	Πλάτων cf. Tim. p. 36 E	13 ψυχικῇ φυσικῇ F	τὸ
τοῦτο om. E	14 ἔλεγε Phys. Δ 14 p. 223 + 16 sqq.	16 μετὰς βολικὰς E	19 δι-	
καίωτατον E	20 ἦκετο (κε in litura) E	21 περὶ] παρὰ E	22 ἐν τῶν E	
23 λέξει E	24 γὰρ om. F	αὕτη γε E: γε αὕτη aF	τε (post μένει) om. a	
25 προϊέναι E	27 φησὶν] φησὶ τ' E	τὸ νῦν aF: τὸν νοῦν E	itemque v. 28	
28 ὡς τὸ γινόμενον iteravit F	31 τ[] τε F	32 καὶ ὁ aF	33 φησὶ cf.	
p. 787, 19	34 σταθερὰν E	35 ἐκείνης aF ² : ἐκείνους EF ¹		

ψεύδεται. καὶ τὸ γίνεσθαι οὖν τούτοις ὑπάρξει τοῖς ἀεὶ μετέχουσι τοῦ νῦν, 188·
 ἢ δὲ ἐν τοῖς ἄλλοτε ἄλλως ἔχουσι καθ' ἑν συνεχῆς ταυτότης τοῦ νῦν ἀμε-
 ροῦς ἰδίᾳ.' ἔοικε δὴ ἐν τούτοις ἐν μὲν τὸ πρὸ τῶν μετεχόντων νῦν ἀγέ-
 νητον ὑποτίθεσθαι, ἐκ δὲ τούτου τὰ τοῖς μετέχουσιν ἐνδιδόμενα. ὡς δὲ 15
 5 τὸ νῦν, οὕτω καὶ ὁ χρόνος εἰς μὲν ὁ πρὸ τῶν χρονιζομένων, πολλοὶ δὲ οἱ
 ἐν τοῖς μετέχουσι γινόμενοι, ἐν οἷς δὴ καὶ ὁ μὲν παρεληλυθώς, ὁ δὲ ἐνε-
 στώς, ὁ δὲ μέλλων. "οὐ κατὰ εὐτρεπισμόν, φησίν, ὡς τινες οἴονται, τῶν
 ἡμετέρων πράξεων, ἀλλὰ καθ' ὑπόστασιν χρόνου τὰς ἡμετέρας πράξεις εὖ
 διατάττοντος. οὐδὲ γὰρ τὸ πρῶτον καὶ δεύτερον, φησίν, τῶν πράξεων οἶόν
 10 τε συλλογίζεσθαι μὴ ὑφεστῶτος τοῦ χρόνου καθ' ἑαυτόν, πρὸς δὲ ἀναφέ-
 ρεται τὸ τεταγμένον τῶν πράξεων. ὅτι δὲ περιεκτικὸς ὁ χρόνος κατ' αὐτόν 20
 τῆς ψυχῆς, ἐκείνη δηλώσει ἢ λέξει "εἰκότως ἄρα αἰῶνος εἰκὼν κινητῆ
 ἀφώρισται ὁ χρόνος, ὡς τῆς ψυχῆς πρὸς τὸν νοῦν ἀπεικασθείσης καὶ τῶν
 λόγων αὐτῆς πρὸς τὰς νοήσεις ἀφομοιωθέντων, καὶ τοῦ νῦν ἀμεροῦς ἐν
 15 αὐτῇ πρὸς τὸ ἐν ἐνὶ μένον καὶ τὸ περιεκτικὸν πάντων τούτου πρὸς τὸ
 ἐκείνου ἅμα καὶ ἀεὶ τὰ ὄντα ἐν ἑαυτῷ περιέχον καὶ πρὸς τὸ ἐκείνου
 ἐστηκὸς καὶ τὸ τοῦδε κινούμενον ἀπεικασθῆν καὶ πρὸς τὸ μέτρον τῶν οὐσιῶν
 τὸ τῆς γενέσεως μέτρον ἀποτυπωθῆν." ὁῦλος οὖν ἐστὶ τὸν μὲν αἰῶνα τῶν 25
 ὄντως ὄντων περιεκτικὸν μέτρον τιθέμενος, τὸν δὲ χρόνον οὐσίαν μὲν αὐτόν,
 20 μετροῦσαν δὲ τὴν γένεσιν, πρῶτην μὲν τὴν ψυχικὴν, ἀπὸ δὲ ταύτης τὴν
 ἀπ' αὐτῆς προϊούσαν, ἐνθα λοιπὸν κινήσει σύστοιχος καὶ ἀνυπόστατος ἐστὶν
 ὁ χρόνος ὡς ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχων. βούλεται δὲ οὐ τὸ νῦν ἐνε-
 στηκεῖναι μόνον, ἀλλὰ καὶ χρόνον μεταξὺ δύο περάτων. προσκείσθω δὲ
 καὶ τὰ ἀπὸ τῶν εἰς Ἰμίαιον ὑπομνημάτων. ἐν τοίνυν τῷ ἡγδόφ βιβλίῳ
 25 τῷ Πλάτωνι μάλιστα παρακολουθῶν τὴν πρὸς τὸν αἰῶνα τοῦ χρόνου συν- 30
 ἀρτησιν παραδίδωσι. διὸ καὶ περὶ ἐκείνου μάλιστα ποιεῖται τὸν λόγον τοῦ
 ἐξηρημένου μὲν ἀπὸ τοῦ κόσμου, πάσης δὲ τῆς ἐν αὐτῷ κινήσεως τὰ μέτρα
 περιέχοντός τε καὶ χορηγούντος, ὅς ἄλλος ἂν εἴη οὗτος παρὰ τὸν ὑπὸ
 τῶν φυσικῶν ζητούμενον χρόνον. λέγει δὲ καὶ ἐν τῷ ζ κεφαλαίῳ ταῦτα·
 30 "τὴν δὲ οὐσίαν αὐτοῦ τὴν κατ' ἐνέργειαν τῇ προϊούσῃ διακοσμήσει καὶ
 συνταττομένη πρὸς τὰ δημιουργούμενα καὶ ἀχωρίστῳ τῶν ἀποτελουμένων
 ὑφ' ἑαυτῆς ὑπαρχούσῃ ταύτῃ συντάττομεν. τὸν γὰρ διακόσμον ἅμα οὐρανὸν 35
 ποιεῖν δηλοῖ τοῦτο, ὅτι συντάτταται τῇ διακοσμήσει τῇ ἀπὸ τοῦ δημιουρ-
 γοῦ προελθούσῃ καὶ ἡ τοῦ χρόνου ὑπόστασις· καὶ ὅῃτα καὶ αὕτη προηγεῖται
 35 τῆς τοῦ οὐρανοῦ περιόδου, ὡσπερ δὴ καὶ ἡ διακοσμοῦσα αὐτὴν διακόσμησις
 προσεχῶς τε αὐτῆς προτάτταται κατὰ τὰ αὐτὰ ταῖς ἐκείνης ἐπιστάσις·

2 ἄλλως] ἄλλοις F 2 δὴ] δὲ a 3 πρὸ καθ' ἑν συνεχῆς F 5 ὁ (post και)
 om. aF πολλὰ F 9 οἶόν τε τῶν πράξεων aF 10 ἀναφέρεται post πράξεων
 collocant aF 11 κατ' αὐτόν E: καθ' αὐτόν aF 16 ἐκείνου (ante ἐστηκὸς) om. E
 18 τῶν ὄντως ὄντων om. aF 22 δὲ om. E 24 εἰς τὸν aF 25 παρακολουθῶν
 (v erasa) E 27 τὰ (ante μέτρα) om. E 28 οὗτος om. aF ὑπὸ τῶν φυσικῶν E:
 φυσικὸν aF 29 ζητούμενον ex ζητούμενος corr. F καὶ (post δὲ) om. aF 32 ταύ-
 την a 33 ποιεῖν a: ποιεῖ EF 34 αὕτη ex αὐτῇ E 35 αὕτην om. E

ἔλθῃ τε καὶ αὐτὴν ἀθρόως συνελήφει διωρισμένοις τισὶ πέρασιν ἅτε διασφ-188^v
 ζουσα τὸν λόγον τῆς αἰτίας ἀφ' ἧς παράγεται. τάξιν μὲν οὖν εἶναι τοῦ
 χρόνου καὶ ἡμεῖς συγχωροῦμεν οὐ μέντοι τὴν ταττομένην, ἀλλὰ τὴν τάττου- 40
 σαν, οὐδὲ τὴν ἐπομένην τοῖς προηγουμένοις, ἀλλὰ τὴν ἀρχηγὸν τῶν ἀπο-
 5 τελουμένων καὶ πρεσβυτέρων· οὐδὲ τὴν μεριστῶς κατὰ λόγους ἢ κινήσεις
 ἢ ἄλλας διωρισμένας δυνάμεις ἀφωρισμένην, ἀλλὰ τὴν παντελῆ καθ' ὅλας
 τὰς δημιουργικὰς ἀπογεννήσεις συμπεπληρωμένην. τὸ δὲ πρότερον καὶ
 ὕστερον ἐν τῇ τάξει οὐ κατὰ κινήσεων μεταβάσεις οὐδὲ κατὰ ζωῆς ἀνελί-
 ξεις οὐδὲ κατὰ κοσμικῶν γενέσεων διεξόδους οὐδὲ κατ' ἄλλο οὐδὲν τοιοῦτον
 10 τιθέμεθα, ἀλλὰ κατ' αἰτίων προήγησιν καὶ συμπλοκῆν συνεχῆ τῶν ἀπο- 45
 γεννήσεων καὶ πρωτογενῶν ἐνεργειῶν καὶ δυνάμιν ἐπιτελεστικῆν τῶν κινή-
 σεων καὶ κατὰ τοιαῦτα πάντα ἀφοριζόμεθα. ἔτι τοίνυν οὐ μετὰ τῆς προϊού-
 σης ἀπὸ τῆς ψυχῆς κινήσεως ἢ ζωῆς τὸν χρόνον καὶ ὁμοῦ τὸν οὐρανὸν
 λέγομεν ἀπογεννᾶσθαι, ἀλλ' ἀπὸ τῆς προϊούσης ἀπὸ τοῦ δημιουργοῦ νοεραῶς
 15 διακοσμήσεως· μετὰ γὰρ ταύτης ὁ χρόνος τε ἐν αὐτῷ συνυπέστη καὶ ὁ
 κόσμος. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ παλαιὸς διαρρήθῃ τὸν θεὸν διακοσμοῦντα καὶ
 παράγοντα τὸν χρόνον ὁμοῦ καὶ τὸν οὐρανὸν ποιεῖν ἀποφαίνεται. καὶ θεῖη 50
 ἂν τις αὐτὸν εἶναι μέτρον οὐ τοι' κατὰ τὸ μετροῦν τὴν φορὰν ἢ τῇ κινήσει
 μετροῦμενον ἢ δηλοῦν τὴν περιφορὰν ἢ δηλούμενον, ἀλλὰ κατὰ τὸ αἷτιον
 20 καὶ ἐν ὁμοῦ δὴ πάντων τούτων." ταῦτα μὲν οὖν περὶ τοῦ ἐξηρημένου τῆς
 γενέσεως καὶ καθ' ἑαυτὸν ὑφεστηκότος γέγραφεν. ἅμα δὲ περὶ τούτου καὶ
 περὶ τοῦ ἀπ' αὐτοῦ ἐνδιδόμενου τῷ κόσμῳ ἐν τῷ ἰ κεφαλαίῳ τάδε γέ-
 γραφε· "διὰ δὴ ταῦτα καὶ κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς διαιωνίας φύσεως
 ὁμοιότητος | αὐτὸς αὐτῷ κατὰ δυνάμιν ἔστι καὶ ὁ χρόνος. καὶ προσέειπε 188^v
 25 τῷ αἰῶνι καὶ πρὸς ἑαυτὸν ὁμοιότητάς ἐστι κατὰ τὸ δυνατόν διὰ τὴν ἀμερῆ
 φύσιν, διὰ μᾶς τε ἐνεργείας ἐνίσταται καὶ πρόεισι κατ' αὐτὴν καὶ ὀρίζει
 πάντα τὰ γινόμενα ὡσαύτως, κἂν ἢ διαφέροντα." λέγει τοίνυν περὶ τούτων
 καὶ ἄλλην ἀπόδειξιν τοιαύτην· "τὸ μὲν γὰρ δὴ παράδειγμα πάντα αἰῶνά
 ἐστίν, ὁ δὲ αὖ διὰ τέλους τὸν ἅπαντα χρόνον γέγονεν, ὥστε καὶ ὦν καὶ 5
 30 ἐσόμενος. ὁ τοίνυν ἔστιν ὡς παράδειγμα ἐν τῷ νοητῷ, τοῦτο ὡς εἰκῶν
 ἐστίν ἐν τῷ γενητῷ. καὶ ὕπερ ἐστὶν ἐκεῖ κατ' αἰῶνα, τοῦτο ἐνταῦθα κατὰ
 χρόνον. καὶ τὸ ἐν τῷ νοητῷ κατὰ τὸ εἶναι νῦν ἤδη παρόν, τοῦτο ἐν τοῖς
 τῆδε κατὰ συνέχειαν διὰ τέλους παραγίνεται. καὶ τὸ ὄν ὡσαύτως τὸ ἐν
 αὐτῷ γεγονὸς τε καὶ ὄν καὶ ἐσόμενον κατὰ τοὺς τῆδε τύπους ἐκφαίνεται.
 35 καὶ τὸ ἀδιάστατον ἐκεῖ διεστηκὸς ἐνταῦθα καθορᾶται. καὶ νῦν δὴ τοῦ
 χρόνου γέγονε κατάδηλος ἢ μέση διπλῆ φύσις, μέση μὲν αἰῶνός τε καὶ οὐ- 10
 ρανοῦ, διπλῆ δὲ καθόσον συνυφίσταται μὲν πρὸς τὸν κόσμον, συντάττεται

1 καὶ om. E	2 οὖν om. F	5 πρεσβυτέρων aF ²	13 καὶ (ante ὁμοῦ) om. E
τὸν ὅλον οὐρανὸν a	16 post παλαιὸς add. λόγος a	18 οὗ τοι scripsi: οὔτε aE:	
οὐ τὸ F	20 τούτων om. a	ἐξηρημένου E: εἰρημένου aF	22 ἀπ' om. E
ἐκδιδόμενου a	23 διὰ δὴ om. E	διαιωνίας aF: δι' αἰῶνος E	24 αὐτῷ aF ² :
αὐτῷ EF ¹	25 ὁμοιότητός E	διὰ τὴν ἀμερῆ E: κατὰ τὴν ὁμοιομερῆ F: κατὰ τὴν	
ὁμοιομερῆ a	28 αἰὼν a	32 εἶναι om. aF	34 αὐτῷ a: τῷ EF

δὲ πρὸς τὸν αἰῶνα, καὶ τοῦ μὲν ἡγεῖται, τῷ δὲ ἀφομοιοῦται.” τοιαύτη 188^v
 μὲν τίς ἐστὶν ἢ τῶν προκειμένων λέξεων τοῦ Τιμαίου σαφὴνεια κατὰ τὸν
 θεῖον Ἰάμβλιχον.

Ἄλλὰ καὶ Πρόκλος ὁ ἐκ τῆς Λυκίας φιλόσοφος ὁ τῶν ἡμετέρων διδα-
 5 σκάλων καθηγητῶν περὶ μὲν τοῦ χωριστοῦ χρόνου τὰ αὐτὰ πως τῷ Ἰάμ-
 βλίχῳ φιλοσοφεῖ καὶ οὐ μόνον νοῦν, ἀλλὰ καὶ θεὸν αὐτὸν ἀποδεικνύει
 πειρᾶται, ὡς καὶ εἰς αὐτοψίαν ὑπὸ τῶν θεουργῶν κληθῆναι. τοῦτον δὲ τὰς 15
 μὲν εἴσω μενούσας ἐνεργείας ἀμεταβλήτους ἔχειν φησί, τὰς δὲ εἰς τὸ ἐκτὸς
 ἀποτετινομένας μεταβαλλομένας. περὶ μέντοι τοῦ μεθεκτοῦ καὶ ἀχωρίστου
 10 τῆς γενέσεως χρόνου τὰ αὐτὰ τῷ Ἀριστοτέλει διατάττεται νομίζων τὸν
 Ἀριστοτέλην κατὰ τὸ νῦν μόνον ὑφεστάναι λέγειν τὸν χρόνον. οἱ δὲ μετὰ
 Πρόκλον ἕως ἡμῶν σχεδὸν τι πάντες οὐκ ἐν τούτῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν
 τοῖς ἄλλοις ἅπασιν τῷ Πρόκλῳ κατηκολούθησαν. Ἀσκληπιόδοτον ἐξαιρῶ 20
 λόγου τὸν ἄριστον τῶν Πρόκλου μαθητῶν καὶ Δαμάσιον τὸν ἡμέτερον·
 15 ὧν ὁ μὲν δι’ ἄκραν εὐφύιαν καινοτέροις ἔχειρε δόγμασιν, ὁ δὲ Δαμάσιος
 διὰ φιλοφρονίαν καὶ τὴν πρὸς τὰ Ἰαμβλίχου συμπάθειαν πολλοῖς οὐκ ὤκει
 τῶν Πρόκλου δογμάτων ἐφιστάνειν. ἐμοὶ δὲ πρὸς τὰς εἰρημένας τῶν δύο
 φιλοσόφων δόξας τοσοῦτον λεγέσθω, ὡς εἰ μὲν τὸ αἴτιον τοῦ χρόνου τὸ
 ἐν νοῖς καὶ θεοῖς ζητοῦντες νοῦν καὶ τοῦτο ἐστῶτα καὶ θεὸν ἔλεγον, ἀνάγκη
 20 δέχεσθαι· καὶ γὰρ τῆς κινήσεως καὶ τῆς γενέσεως εἴ τις τὰς πρώτας αἰτίας 25
 ζητεῖ, νοῦν πάντως καὶ θεὸν εὐρήσει. καὶ θαυμαστὸν οὐδὲν εἰ καὶ ὀνό-
 μασιν αὐτὸν καλοῖη τοῖς αὐτοῖς, ἐπειδὴ πολλαχοῦ τοῦτο τοῖς θεολόγοις
 ἤρσεν, ἴσως δὲ καὶ αὐτοῖς τοῖς θεοῖς. εἰ μέντοι τις τὸν συνεγνωσμένον
 τοῦτον ζητεῖ χρόνον τὸν τῆ κινήσει συνυπάρχοντα, οὔτε ἀκίνητον οὔτε ἅμα
 25 ὅλον ὑφεστῶτα οὔτε νοῦν οἶμαι λέγειν δυνατόν, ὥσπερ οὐδὲ τὴν κίνησιν
 ἀκίνητον οὐδὲ ἅμα ὅλην ὑφεστῶσαν ἔστιν ἐπινοεῖν.

Ἄλλ’ ὅπερ ἡμῖν λοιπὸν τῶν περὶ χρόνου προβλημάτων ὑπολέλειπται, 30
 τοῦτο νῦν μεταχειριστέον τὰς ἀπορίας τὰς ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους ἐν ἀρχῇ
 ῥηθείσας πρὸς τὴν χρόνου ὑπόστασιν ταύτας διαλύσαι. δῆλον γὰρ ὅτι τού-
 30 ταν μὴ λυθισῶν καὶ εἰ ἐστὶν ὅλων ὁ χρόνος οὐδεὶς βεβαίως πεισθήσεται.
 σπουδῆς δὲ ἀξία μάλιστα ἐστὶν ἢ τῶν ἀποριῶν λύσις, ὅτι καὶ αὐτὸς Ἀρι-
 στοτέλης ἐν τοῖς περὶ τόπου λόγοις τὰς ἐν ἀρχῇ ῥηθείσας ἀπορίας ἐπὶ τῷ
 πέρατι διαλύσας ταύτας ἀλύτους καταέλοιπε. καὶ τῶν μετ’ αὐτὸν δὲ ἐξη-
 γητῶν οὐδεὶς αὐτῶν οἶμαι τὰς λύσεις παραδέδωκεν οὐδὲ ὁ φιλοπονώτατος 35
 35 τῶν αὐτοῦ ἐξηγητῶν ὁ ἐξ Ἀφροδισιάδος Ἀλέξανδρος. ἵνα δὲ πρόχειρος
 ἢ τῶν ἠπορημένων ἀνάμνησις γένηται, τὰ τοῦ Ἀριστοτέλους ἡμῖν προκείμεθα

2 μὲν τίς scripsi: μὲν τί ut videtur E: μὲν aF 4 τῆς om. aF 6 ἀποδεικνύειν aF
 7 τοῦτον aF²: τούτων EF¹ 8 ἀμεταβλήτως ut videtur E 11 μόνον aE: μόριον F
 13 ἐξάφρων F 14 τῶν πρόκλου τὸν ἄριστον E 15 καινοτέροις E 20 τῆς (post
 γὰρ) EF: καὶ a 21 οὐδὲν θαυμαστὸν E 22 τοῦτο πολλαχοῦ τοῖς θεολογοῦσιν aF
 23 τοῖς αὐτοῖς θεοῖς E 24. 25 ὅλον ἅμα E 27 περιέλειπται E 28 τοῦ (post
 ὑπὸ) om. aF 29 τὴν τοῦ χρόνου aF 32 ἐπὶ] ἐν aF 34 οὐδὲ] ὁ δὲ E
 35 τῶν αὐτοῦ F: αὐτοῦ E: τῶν αὐτῶν a post αὐτοῦ deficit E, pro quo P⁴ adnoto usque
 ad p. 798, 2. cf. Praefationis Supplementum I 36 προκείμεθα F: προσκείμεθα a

ῥήματα· “ὅτι μὲν οὖν ἢ ὅλως οὐκ ἔστιν ἢ μόλις καὶ ἀμυδρῶς, ἐκ τούτων 188·
 ἂν τις ὑποπτεύσειε. τὸ μὲν γὰρ αὐτοῦ γέγονε καὶ οὐκ ἔστι, τὸ δὲ μέλλει
 καὶ οὐπω ἔστιν. ἐκ δὲ τούτων καὶ ὁ ἄπειρος καὶ ὁ αἰεὶ λαμβανόμενος
 χρόνος σύγκειται. τὸ δὲ ἐκ μὴ ὄντων συγκείμενον ἀδύνατον ἂν εἶναι δόξειε
 5 μετέχειν οὐσίας. πρὸς δὲ τούτοις παντὸς μεριστοῦ, ἄνπερ ἦ, ἀνάγκη ὅτε 40
 ἔστιν [ἀνάγκη] ἢ πάντα τὰ μέρη ἢ ἓνια εἶναι. τοῦ δὲ χρόνου τὰ μὲν γέγονε,
 τὰ δὲ μέλλει, ἔστι δὲ οὐδὲν ὄντος μεριστοῦ. τὸ δὲ νῦν οὐ μέρος· μετρεῖται
 γὰρ τὸ μέρος, καὶ συγκεῖσθαι δεῖ τὸ ὅλον ἐκ τῶν μερῶν· ὁ δὲ χρόνος οὐ
 δοκεῖ συγκεῖσθαι ἐκ τῶν νῦν· ἔτι δὲ τὸ νῦν, ὃ φαίνεται διορίζειν τὸ παρελθὸν
 10 καὶ τὸ μέλλον, πότερον ἐν καὶ ταῦτόν αἰεὶ διαμένει ἢ ἄλλο καὶ ἄλλο, οὐ
 ῥάδιον ἰδεῖν. εἰ μὲν γὰρ αἰεὶ ἕτερον καὶ ἕτερον, μηδὲν δέ ἐστι τῶν ἐν τῷ
 χρόνῳ ἄλλο καὶ ἄλλο ἅμα μέρος. καὶ μὴ περιέχει, τὸ δὲ περιέχεται, ὥσπερ 45
 ὁ ἐλάττων χρόνος ὑπὸ τοῦ πλείονος, τό τε νῦν μὴ ὄν πρότερον δὲ ὄν ἀνάγκη
 ἐφθάρθαι ποτέ, καὶ τὰ νῦν ἅμα μὲν ἀλλήλοισ οὐκ ἔσται, ἐφθάρθαι δὲ αἰεὶ
 15 ἀνάγκη τὸ πρότερον. ἐν αὐτῇ μὲν ἐφθάρθαι τὸ νῦν οὐχ οἷόν τε διὰ τὸ
 εἶναι τότε, (ἐν) ἄλλῃ δὲ νῦν ἐφθάρθαι τὸ πρότερον νῦν οὐκ ἐνδέχεται. ἔστω
 γὰρ ἀδύνατον ἐχόμενα ἀλλήλων εἶναι τὰ νῦν ὥσπερ στιγμὴν στιγμῆς. εἴπερ
 οὖν ἐν τῷ ἐφεξῆς οὐκ ἐφθάρθαι, ἀλλ’ ἐν ἄλλῃ, ἐν τοῖς μεταξὺ νῦν ἀπείροις 50
 οὖσιν ἅμα ἂν εἴη· τοῦτο δὲ ἀδύνατον. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τὸ αὐτὸ αἰεὶ δια-
 20 μένειν δυνατόν· οὐδενὸς γὰρ διαιρετοῦ πεπερασμένου ἐν πέρας ἐστίν, οὐτ’
 ἂν ἐφ’ ἐν ἢ συνεχῆς οὐτ’ ἂν ἐπὶ πλείω. τὸ δὲ νῦν πέρας ἐστί, καὶ
 χρόνον ἔστι λαβεῖν πεπερασμένον. ἔτι εἰ τὸ ἅμα εἶναι κατὰ χρόνον καὶ
 μήτε πρότερον μήτε ὕστερον τὸ ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι καὶ ἐν τῷ νῦν, εἰ τὰ
 πρότερον καὶ ὕστερον γινόμενα ἐν τῷ νῦν τριδί ἐστιν, ἅμα ἂν εἴη τὰ εἰς
 25 ἕως γενησόμενα μωριστὸν τοῖς γινομένοις τήμερον καὶ οὔτε πρό|τερον οὔτε 189·
 ὕστερον οὐδὲν ἄλλο ἄλλου.”

Ταῦτας τοίνυν τὰς ἀπορίας ὁ φιλόσοφος Δαμάσκιος λύειν ἐπιχειρεῖ
 τὸν ἐνεστώτα χρόνον οὐ κατὰ τὸ ἀμερὲς νῦν λαμβάνειν ἀεῖων. πέρας γὰρ
 χρόνου τὸ τοιοῦτο νῦν καὶ οὐ χρόνος. τοῦ δὲ περατουμένου μὴ ὄντος οὐδ’
 30 ἂν τὸ πέρας ὕφραστήσεται· οὐ μέντοι οὔτε κίνησις οὔτε μεταβολή τις ἐν τῷ
 τοιοῦτῳ νῦν φανεῖται. μεριστὸν γὰρ τι ἐν ἀμερεῖ πῶς ὑποστήσεται; ἀλλὰ ὅ
 ταῦτα μὲν καὶ αὐτὸς ἂν ὁ ἀπορῶν εἴποι λόγος· “θαυμάζω δὲ ἔγωγε, φησὶν
 οὕτως καὶ τοῖς ῥήμασι λέγων, πῶς τὸν μὲν Ζήνωνος ἐπιλύονται λόγον, ὡς
 οὐ κατὰ τι ἀδιαίρετον τῆς κινήσεως ἐπιτελουμένης, ἀλλὰ κατ’ ὅλον βῆμα

1 ῥήματα Phys. Δ 10 p. 217^b32 μόλις aP⁴ ἐκ τῶνδε Arist. 4 ἂν om. a
 6 ἦτοι πάντα Aristot. ἀνάγκη F: del. aP⁴ 7 μετρεῖται aF, sed cf. p. 697, 11 sq.
 10 ταῦτόν αἰεὶ F: ταυτό a post ἄλλο καὶ ἄλλο praecipit ἅμα—περιέχει (12) sed deleuit F
 12 μέρος ἅμα Aristoteles καὶ μὴ F (in iteratis v. 11 καὶ οὐ): ὃ μὴ ex Arist. a 13 τό
 τε] τὸ δὲ Aristoteles 14 αἰεὶ post ἀνάγκη Aristoteles 15 ἐν αὐτῷ libri μὲν οὖν a
 ἐτ Aristoteles (excepto cod. I) 16 ἐν add. a 17 εἶναι ἀλλήλων Aristoteles 18 post
 μεταξὺ habet τοῖς Aristoteles 19 αἰεὶ τὸ αὐτὸ Aristoteles 23 post νῦν add. ἐστίν Ari-
 stoteles τὰ τε πρότερον καὶ τὰ ὕστερον (om. γινόμενα) Aristoteles 25 γενησόμενα]
 variant Aristotelis libri γενόμενα vel γινομένους vel γινομένοις 28 ἐνεστώτα aP⁴: ἐστώ-
 τα F 30 ὕφραστήσεται tolerandum videtur 32 θαυμάσω a

προκοπούσης ἀθρούτερον, καὶ οὐκ αἰεὶ τὸ ἥμισυ πρὸ τοῦ ὅλου, ἀλλὰ ποτὲ 189^ο
καὶ ὅλον καὶ μέρος οἷον ὑπεραλλομένης. οὐ συνενόησαν δὲ οἱ τὸ ἀδιαίρετον
μόνον νῦν εἶναι λέγοντες τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τοῦ χρόνου συμβαῖνον ἄτε συνόν-
τος αἰεὶ τῇ κινήσει καὶ οἷον συμπαραθέοντος, ὥστε καὶ συμβηγματίζοντος 10
5 ὅλην πηδημάτι συνεχεῖ καὶ οὐ κατὰ (τὸ) νῦν διεξιόντος ἐπ' ἄπειρον, καὶ
ταῦτα κινήσεως μὲν οὔσης ἐναργοῦς ἐν τοῖς πράγμασι, τοῦ Ἀριστοτέλους
οὕτω δεικνύοντος λαμπρῶς, ὅτι οὐδὲν ἐν τῷ νῦν κινεῖται οὐδὲ μεταβάλλεται,
ἀλλ' ἐν τούτῳ μὲν κεκίνηται καὶ μεταβέβληται, μεταβάλλεται δὲ καὶ κινεῖται
πάντως ἐν χρόνῳ. τὸ γοῦν ἄλμα τῆς κινήσεως μέρος ὄν κινήσεως τὸ ἐν
10 τῷ κινεῖσθαι, οὐκ ἐν τῷ νῦν ἔσται κινούμενον, οὐδὲ (ἐν) μὴ ἐνεστῶτι
χρόνῳ τὸ γε ἐνεστῶς. ὥστε ἐν ᾧ κίνησις ἢ ἐνεστῶσα, χρόνος οὕτως ἐστίν 15
ὁ ἐνεστῶς ἄπειρος ὡν τῇ διαιρέσει ἀπείρου οὔσης· ἐκότερον γὰρ συνεχές.
πᾶν δὲ συνεχές ἐπ' ἄπειρον διαιρετόν." ταῦτα εἰπὼν καὶ τὴν Ἀριστοτέλους
15 παρατίθεται ῥῆσιν, ἐν ἣ τὴν Ζήνωνος ἀπορίαν ἐπιλύεται, ἔχουσαν οὕτως· "αἰ
γὰρ αὐτὰ διαιρέσεις ἔσονται τοῦ χρόνου καὶ τοῦ μεγέθους καὶ εἰ ὁποτερονοῦν
ἄπειρον, καὶ θάτερον, καὶ ὡς θάτερον, καὶ θάτερον, οἷον εἰ μὲν τοῖς ἐσχά-
τοις ἄπειρος ὁ χρόνος, καὶ τὸ μῆκος τοῖς ἐσχάτοις, εἰ δὲ τῇ διαιρέσει, τῇ
20 διαιρέσει καὶ τὸ μῆκος, (εἰ δὲ ἀμφοῖν ὁ χρόνος, ἀμφοῖν καὶ τὸ μέγεθος). 20
διόπερ καὶ ὁ Ζήνωνος λόγος ψευδὸς λαμβάνει τὸ μὴ ἐνδέχεσθαι τὰ ἄπειρα
20 διελθεῖν ἢ ἀψασθαι τῶν ἀπείρων καθ' ἕκαστον ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ·
(διχῶς γὰρ λέγεται καὶ ὁ χρόνος καὶ τὸ μῆκος ἄπειρον καὶ ὅλως πᾶν τὸ
συνεχές, ἥτοι κατὰ διαιρέσιν ἢ τοῖς ἐσχάτοις. τῶν μὲν οὖν κατὰ τὸ ποσὸν
ἀπείρων οὐκ ἐνδέχεται ἀψασθαι ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ), τῶν δὲ κατὰ δι-
25 αίρεσιν ἐνδέχεται. καὶ γὰρ αὐτὸς ὁ χρόνος οὕτως ἄπειρος. ὥστε ἐν τῷ
ἀπείρῳ (καὶ) οὐκ ἐν τῷ πεπερασμένῳ συμβαίνει διέναι τὸ ἄπειρον καὶ 25
ἄπτεσθαι τῶν ἀπείρων τοῖς ἀπείροις, οὐ τοῖς πεπερασμένοις." ἐκ δὲ τούτων
φανερὸν ὅτι ἐν τοῖς συνεχέσιν οὐ βούλεται ἐνεργεῖα εἶναι, οὐ μέντοι οὐδὲ
τὸ ὅλον ἀθρούτερον βῆμα οὐδὲ τὸ τοῦ ὅλου μέρος ἄλμα δοκεῖ μοι λόγον
ἔχειν ἐπὶ τῆς κινήσεως ἢ ἐπὶ τοῦ χρόνου λεγόμενον. ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ
30 τόπου, οὐ τὰ μόρια ὑπομένει, δυνατόν οἶμαι τὴν τοιαύτην σύλληψιν θεωρεῖν.
ἐπὶ μέντοι τῶν ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἐχόντων οὐκ ἂν εἴη τι ἀθρόον
λαβεῖν, πλὴν εἰ μὴ κατὰ τὴν ἡμετέραν ἐπίνοιαν. τὸ γὰρ ἄθροον ἐκεῖνο 30
ἀνάγκη μὴ ὡς ῥέον ἀλλ' ὡς ἐστηκὸς λαβεῖν καὶ μὴ ὡς γινόμενον ἀλλ'
ὡς ὄν. καίτοι τί ἐστὶ τοιοῦτον ἐν τοῖς τὸ ὄν ἐν τῷ γίνεσθαι ἔχουσιν;
35 ἀλλὰ τούτοις μᾶλλον προσκετόν ὑπὸ τοῦ φιλοσόφου Δαμασκίου καὶ τοῖς
ῥηθεῖσιν αὐταῖς λέξεσι· "τὸ δ' αὖ αἰεὶ μηδέποτε ὄν συνηγμένον εἰς ἓν, ἐν
δὲ τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχον, τοῦτον εἶναι τὸν χρόνον ὡς ἡμέραν καὶ νύκτα

5 τὸ (post κατὰ) addidi 6 τοῦ δ' a 9 ἄλμα F: ἄμα a 10 ἐν (ante μὴ) om.
F: add. aP⁴ 13 Ἀριστοτέλους Phys. Z 2 p. 233^a 16 15 ὁποτερονοῦν aP⁴: ὁπότερον
ἀν F 18 εἰ δὲ—μέγεθος om. F: restit. aP⁴ 19 διὸ Aristoteles 21 διχῶς—χρό-
νον (23) om. F: restituerunt aP⁴ τὸ μῆκος καὶ ὁ χρόνος Aristoteles [praeter HK]
25 καὶ aP⁴: om. F 27 οὐ α: τὸ F 28 ὅλων a 32 ἀθρόον a 35 καὶ τοῖς
F: om. a: fortasse τοῖς ῥηθεῖσιν transponendum ante ὑπὸ 37 εἶναι] verbum, unde
haec apta sint, omisit Simplicius cum praecedentibus

καὶ μῆνα καὶ ἑνιαυτόν. οὐδὲν γὰρ τούτων ἀθρόον οὐδὲ ὁ ἀγών (καίτοι 189^r
 πάρεστιν ὁ ἀγών, ἀλλὰ κατὰ μέρος ἐπιτελούμενος) οὐδὲ ὄρχησις (καὶ αὐτὴ 35
 γὰρ κατὰ μέρος· ἀλλ' ὅμως ὄρχεῖσθαι λέγεται τις ἐνεστῶσαν ὄρχησιν).
 οὕτω δὴ καὶ τὸν σύμπαντα χρόνον ἐφροσάναι γινόμενον, ἀλλ' οὐκ ὄντα.
 5 καὶ γὰρ τὰ κοινὰ τῶν εἰδῶν αἰδία λέγειν ἡμᾶς ὡς αἰεὶ γένη, καὶ βέοντα
 μὲν κατ' ἀριθμόν, ἐστῶτα δὲ τὰ αὐτὰ κατ' εἶδος. καὶ τὴν συνέχειαν
 κατὰ τοῦτο σφῆξιν τριχῆ ταύτην διαιρουμένην ὡς πρὸς ἡμᾶς καὶ τὸν καθ'
 ἡμᾶς ἐνεστῶτα χρόνον. ἄλλοις γοῦν ἄλλος ὁ ἐνεστῶς, ἐπεὶ καθ' ἑαυτόν
 γε ὁ χρόνος εἰς συνεχῆς. τούτων οὖν καλῶς εἰρημένων δυνάμει ῥητέον 40
 10 εἶναι τὴν τοῦ χρόνου διαίρεσιν. καὶ τὸ ἀμερές νῦν δυνάμει, τὴν δὲ ἡμετέραν
 ἐπίνοιαν διαιρεῖν, καὶ τὸ νῦν ὑφίστασθαι τοῦτο ὡς πέρας καὶ τὸ ἀμερές,
 καὶ συλλαμβάνειν ὡς ἐστηκότα μέτρα τινὰ τοῦ χρόνου, οὐ καθ' ἑν εἶδος
 ἀφορίζοντας, οἷον ἡμέρας καὶ μῆνας καὶ ἑνιαυτούς. καίτοι ἢ τῶν εἰδῶν
 τούτων ἀπόστασις κατέχει μὲν τοῦ εἶναι μεγάλης τινὸς μοίρας, ἀλλ' ἐν τῷ
 15 γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχει. κἄν ἀθρόον τις τὸ εἶδος στήσαι βουληθῆ, οὐκέτι
 ταυτὸν τοῦτο ἐν γενέσει λαμβάνει, ἀλλὰ τὸ χωριστὸν καὶ ἐξηρημένον οὐ 45
 κατὰ μέθεξιν βέουσαν, ὥσπερ ὁ ποταμὸς ὑφίσταται, τὸ τῆδε. καὶ γὰρ τῶν
 ποταμῶν ἕκαστόν ἐστιν εἶδος ἐστηκός. ἀφ' οὗ ὁ βέων ποταμὸς ὑφίσταται
 ἐν ῥοῇ τὸ εἶδος θεχόμενος. καὶ ἂν στήσης τὸν ποταμόν, οὐκέτι ὁ ποταμὸς
 20 ἔσται. οὕτως οὖν καὶ τὸ ἐνεστῶς καὶ τὸ παρεληλυθὸς καὶ τὸ μέλλον κατ'
 εἶδος μὲν ἐν τῷ ἐνὶ εἶδει συνείληπται τοῦ χρόνου, ἀνελίττεται δὲ ἐν τῇ
 γενέσει, τὸ μὲν αἰεὶ προῖόν ἐἰς τὸ εἶναι ὑφροσῶς λεγόμενον, τὸ δὲ ἐφθαρ-
 μένον παρεληλυθός, τὸ δὲ μήπω ὄν μέλλον. χρόνος δὲ ὁ σύμπας ἐστίν 50
 ἐνδελεχῶς βέων ὥσπερ καὶ ἡ κίνησις, κἄν ἀπολαβὼν τὸν ἐνεστῶτα ὡς
 25 ἐνεργείᾳ τοῖς νῦν ἐκατέρωθεν περατούμενον ἀθρόον στήσῃ, ἀπολέσας τὸ τοῦ
 χρόνου εἶδος ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχον, ὥσπερ ἡ κίνησις. οἶμαι οὖν
 τὴν ἀπορίαν γίνεσθαι τῆς ψυχῆς κατὰ τὰ ἐν αὐτῇ ἐστῶτα εἶδη πάντα γι-
 νώσκειν ἐπιχειρούσης. οὕτως γοῦν καὶ τὴν κίνησιν ἴστησιν, εἰδητικῶς αὐτὴν
 καὶ οὐ κατὰ τὴν σύμφυτον αὐτῇ ῥοὴν γινώσκειν ἐπιχειροῦσα. καὶ ὥσπερ
 30 τὴν νοητὴν ἔνωσιν διακρίνει μὴ δυναμένη συνελθεῖν τὴν ἐκείνης παντότητα, 189^r
 ἀλλ' ἰδίᾳ μὲν δικαιοσύνην, ἰδίᾳ δὲ σωφροσύνην, ἰδίᾳ δὲ ἐπιστήμην καθο-
 ρῶσα. καίτοι ἕκαστον τῶν ἐκεῖ παντὸς ὄντος. καὶ συλλογίζεται ὅτι ἀθά-
 νατος ἡ ψυχὴ τρεῖς ὄρους τιθεῖσα, ψυχὴν αὐτοκίνητον ἀθάνατον, καίτοι τῆς
 ψυχῆς καθὼ ψυχὴ καὶ τὸ αὐτοκίνητον καὶ τὸ ἀθάνατον (ἐν) ἑαυτῇ ἐχούσης·
 35 ὡς οὖν ταῦτα πάσχει πρὸς τὰ νοητὰ καὶ ἠνωμένα τῶν ὄντων διακρίνοῦσα 5
 ἐν ἑαυτῇ τὴν ἐκείνων ἔνωσιν, καὶ ταιαῦτα εἶναι νομίζουσα οἷα τίς ἐστὶν ἢ
 ἐν αὐτῇ περὶ ἐκείνων γινώσκει, οὕτως οἶμαι τῇ στάσει τῶν ἐν αὐτῇ εἰδῶν

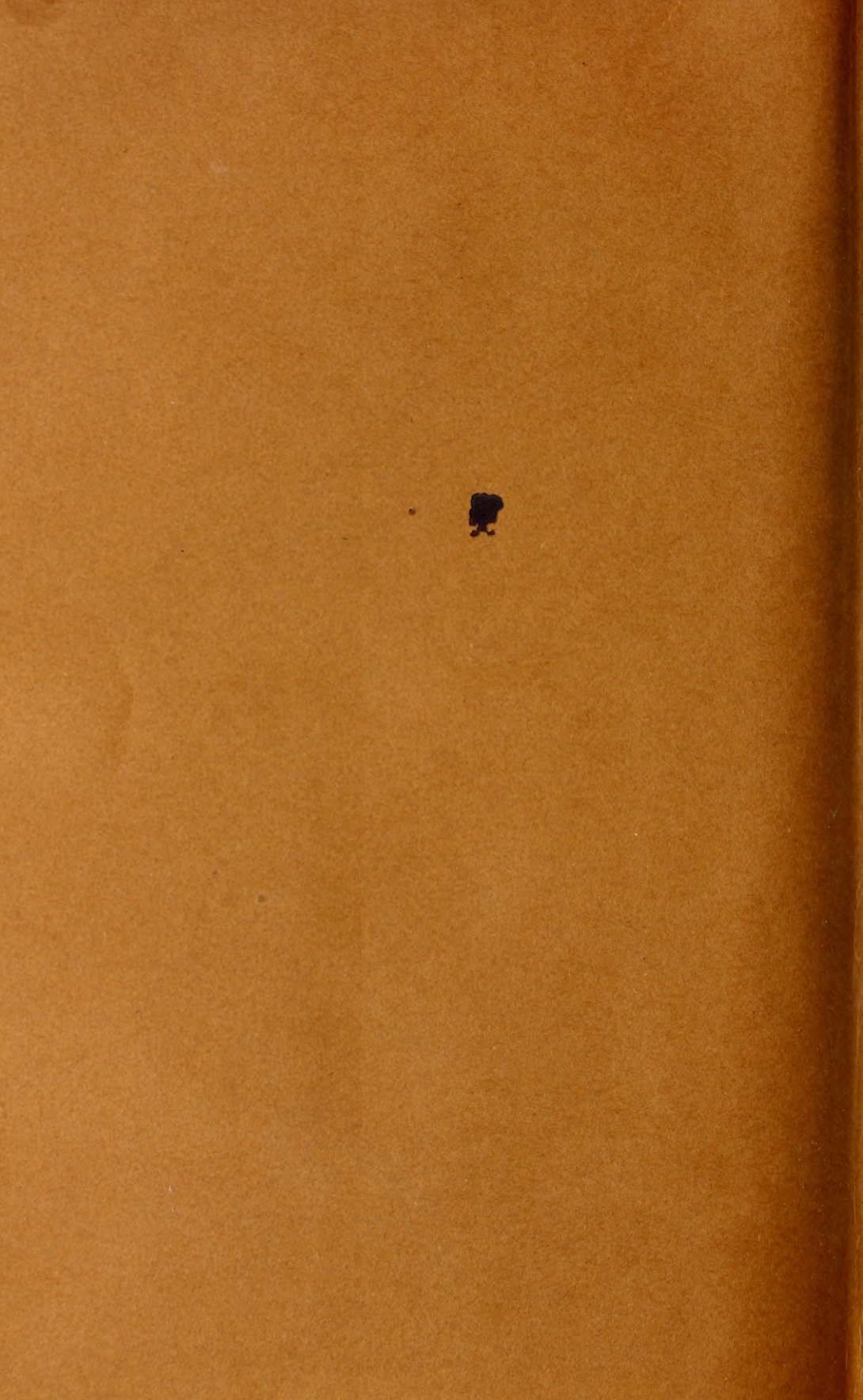
2 ἀλλὰ F: ἄλλοις a. deficit hinc P⁴ 4 fortasse ἐφροσάναι 6 ἐστῶτα scripsi: ἔστω τὰ
 libri τὰ (post δὲ) om. a 11 ὑφίστασθαι a: ὑφροσάναι F 12 ἐστηκότα Laur. 85, 1:
 ἔστη κατὰ aF μέτρα F: μέρη a τοῦ om. a 13 ἑνιαυτούς a: ἑνιαυτόν F
 14 conicio ὑπόστασις κατέχει F: κατελείφθη a: fortasse μετέχει cf. v. 17 16 λαμ-
 βάνειν F 21 ἀνελίττεται libri 24 post κίνησις addit οἶμαι—εἶδη (v. 26—27) de-
 leta F 25 τοῖς νῦν ante ὡς posuit a ἀπολέσει bene a 32 τῶν scripsi: τὴν F:
 om. a 34 ἐν addidi 36 εἶναι om. a 37 τῶν ἐν αὐτῇ a: τὴν ἑαυτῶν F

ἰστάνειν ἐπιχειρεῖ τὸν ποταμὸν τῆς γενέσεως καὶ τρία μέρη χρόνου περι-189
 γράφουσα διωρισμένα κατὰ τὸ ἐνεστὼς ἴστησιν, ἀφωρισμένον τι ἀθρόον
 συλλαμβάνουσα. μέση γὰρ οὕσα τὴν οὐσίαν τῶν τε γινομένων καὶ τῶν ὄντων
 ἑκάτερα κατὰ τὴν ἑαυτῆς φύσιν νοεῖν ἐπιχειρεῖ, τὰ μὲν διακρίνουσα κατὰ
 5 τὸ χειρὸν μὲν ἐκείνων ἑαυτῇ δὲ συμφυέστερον, τὰ δὲ συνάγουσα κατὰ τὸ 10
 κρεῖττον μὲν τῆς γενέσεως, ἑαυτῇ δὲ γνωριμώτερον. οὕτω γοῦν ἡμέραν
 καὶ μῆνα καὶ ἑνιαυτὸν γινώσκει συναιρουῦσα εἰς ἓν εἶδος ἕκαστον καὶ ἀπο-
 τομὰς τοῦ ὅλου χρόνου τοῦ βέοντος περιγράφουσα. εἰ οὖν μὴ κενεμβατεῖ
 παντελῶς ἢ ἐμῇ ἔννοια ταῦτα λέγουσα, ἐκ ταύτης ἀξιώ τὰς πρὸς τὸν χρόνον
 10 ἀπορίας διαλύειν. τούτων γὰρ ἡ μὲν πρώτη φησίν· ἐπεὶ μήτε τὸ παρε-
 ληλυθὸς ἔστι μήτε τὸ μέλλον, ἐκ δὲ τούτων καὶ ἄπειρος ὁ αἰεὶ λαμβανό-
 μενος χρόνος σύγκειται, τὸ ἐκ μὴ ὄντων συγκαίμενον ἀδύνατον. ἂν εἶναι 15
 δόξειε μετέχειν οὐσίας. καὶ δῆλον ὅτι (ὁ) ταῦτα ἀπορῶν οὐ προσποιεῖται
 τὴν ῥοήν τῆς γενέσεως, οὐδὲ ὀρίζει τῶν ἅμα ὄλων ὑφεστώτων τὰ ἐν τῷ
 15 γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχοντα, ἐφ' ὧν τὸ ἀνάπαλιν ἂν τις εἴποι, ὅτι εἰ μὴ τὸ
 μὲν γέγονεν αὐτῶν, τὸ δὲ οὐπω ἔστιν, ἦτοι ἕνια ἢ πάντα τὰ μέρη εἶναι.
 ὅλως γὰρ τὸ εἶναι τούτοις οὐ προσήκει, ἀλλὰ τὸ γίνεσθαι. καὶ ἔστιν οὗτος
 ὁ τῆς ὑποστάσεως αὐτῶν τρόπος ὅλου βέοντος τοῦ εἶδους ἐνδελεχῶς. ἐπειδὴ 20
 δὲ ὁ κατὰ τὸ νῦν ἐστὼς ὑφεστάναι καὶ εἶναι δοκεῖ καὶ ταύτη λύειν δυνα-
 20 τὸν εἶναι δοκεῖ τὴν ἀπορίαν, ὅτι μέρος τι τοῦ μεριστοῦ ἔστι, δεικνύουσιν
 ὅτι τὸ νῦν οὐκ ἔστι μέρος τοῦ χρόνου ἐκ δυοῖν ἐπιχειρημάτων· πᾶν μέρος
 μετρεῖ τὸ ὅλον, ὥστε καὶ τὸ τοῦ χρόνου μέρος. εἰ οὖν τὸ νῦν ἀμερὲς ὄν
 οὐ μετρεῖ τὸν χρόνον συνεχῆ ὄντα, δῆλον ὅτι τὸ νῦν οὐκ αἰεὶ μέρος τοῦ
 χρόνου. ἔτι δὲ καὶ οὕτω δεικνύσι· τὸ μέρος τοῦ χρόνου συντίθησι τὸν
 25 ὅλον χρόνον· μέρος γὰρ ἔστιν ἐξ οὗ σύγκειται τὸ ὅλον· τὸ δὲ νῦν οὐ 25
 συντίθησι τὸν χρόνον (οὗ γὰρ σύγκειται ἐκ τῶν νῦν, ὡς δεικνύουσιν ἐν τοῖς
 περὶ κινήσεως)· τὸ ἄρα νῦν οὐκ ἔστι μέρος χρόνου. καὶ ἔστω ταῦτα καλῶς
 λεγόμενα. οὐδὲ γὰρ κατὰ τοῦτο τὸ (νῦν) ἔστηκεν ὁ χρόνος. οὐδὲ γὰρ ἔστιν
 ἐνεργεῖα τὸ νῦν ἀφωρισμένον, ὡς ὁ γε διδοὺς εἶναι τὸ νῦν πέρασ ὄν χρόνον
 30 πάντως δώσει καὶ τὸ περατούμενον. αἰ δὲ ἐφεξῆς ἀπορίαι πειρῶνται δει-
 κνύειν, ὅτι τὸ νῦν οὐ πέρασ χρόνου ἀνυπόστατόν ἐστιν, ἀλλ' οὐδ' ὥσπερ
 χρόνου ἔχειν τινὰ ὑπόστασιν δύναται, εἴπερ ἀνάγκη μὲν, εἰ πάρεστιν, ἢ τὸ 30
 αὐτὸ διαμένειν ἢ ἄλλο καὶ ἄλλο γίνεσθαι· ἑκάτερον δὲ ἀδύνατον δεικνύται.
 ταῦτα δὲ ὥσπερ ἐνεργεῖα τοῦ νῦν ὑποτιθεμένου λέγεται καὶ ὡς μέρος χρόνου
 35 λαμβανομένου, ὧν οὐδέτερον ἀληθές. ἔπειτα δὲ ἀξιοῖ, εἰ φθίρεται τὸ νῦν,
 ἢ ἐν ἑαυτῷ φθίρεσθαι ἢ ἐν ἄλλῳ νῦν, ἐπειδὴ τὸ φθειρόμενον ἐν χρόνῳ
 φθίρεται, ὥσπερ τὸ γινόμενον ἐν χρόνῳ γίνεται. καὶ δῆλον ὅτι οὗτος ὁ

1 τοῦ χρόνου a 2 κατὰ a: καὶ F ἀφορισμὸν τινα ἀθρόον a 4 διακρίνουσα
 scripsi: διακρί' ultima. evanida F: ὄντα a 5 συμφυέστερον, τὰ δὲ συνάγουσα scripsi:
 συμφοῦ ὄντα δὲ συνάγουσα F: συμφοῦς συνάγουσα τὰ δὲ γινόμενα a 7 γινώσκει ut vide-
 tur F 11 καὶ ὁ ἄπειρος καὶ ὁ a 12 τὸ μῆν ἐκ F 13 ὁ a: om. F 14 ὀρίζει
 F: διορίζει a 20 μέρος (ut videtur) τί F: τὸ νῦν μέτριος a 26 ἐν τοῖς περὶ κινή-
 σεως cf. p. 800, 23 28 νῦν add. a ἔστηκε F cf. v. 19: om. a 31 ἐν ὑπόστα-
 τόν a 36 ἐν αὐτῷ a

λόγος χρόνου χρόνον απαιτεῖ. καίτοι κινήσεως εἶναι κίνησιν αὐτὸς ἀπέ-189^v
 φηγε. καὶ ὅλως εἰ τῶν μέτρων μέτρα πειραθῶμεν λαβεῖν, ἐπ' ἄπειρον 35
 ἤξομεν τοῦ μετρητικοῦ πῆχους ἄλλον πῆχον μετρητικὸν ὡς μετρητὸν λαμ-
 βάνοντες καὶ πρὸ τῶν ἀριθμῶν ἀριθμοὺς τιθέντες. εἰ δὲ ταῦτα ἄτοπα,
 5 ἀρχοῦντος ἐκάστου τῆς ἑαυτοῦ ιδιότητος τοῖς ἄλλοις θεομένοις αὐτῆς μετα-
 διδόναι, οὐ μέντοι καὶ αὐτοῦ χρήζοντος μεταλαβεῖν τούτου ὅπερ ἐστίν,
 ἄτοπον καὶ ἐκείνο. εἰ δὲ καὶ λέγοι τις χρήζειν, βιαζόμενος ὡς οἶμαι λέγει,
 καὶ ἀρέσκει ὅμως ἑαυτῷ μεταδιδόναι. ὥστε οὐκ ἀνάγκη τὸν χρόνον ἐν
 χρόνῳ φθειρῆσθαι οὐδὲ τὸ νῦν ἐν τῷ νῦν. ἀλλ' οὐδὲ ἅμα πλείονα εἶναι 40
 10 δυνατὸν. ἐν γὰρ τῇ ῥύσει τοῦ χρόνου κατὰ τὴν ὁποιοῦν καὶ ὑπονοου-
 μένην στάσιν ἢ τοῦ νῦν θεωρεῖται ὑπόστασις. ἀλλὰ πῶς, εἰ ἐν τῷ γίνεσθαι
 τὸ εἶναι ἔχει ὁ χρόνος κινούμενος καὶ αὐτός, οὐ δεήσειται χρόνου τοῦ με-
 τρουῦντος καὶ τάττοντος τὰ τοῦ χρόνου μέρη, ὥστε μὴ ἐπισυγχυθῆναι ἀλλή-
 λοις; ἢ οὕτω κινεῖται ὁ χρόνος, ὡς τῇ κινήσει συμπαραομαρτων μέτρον ὄν
 15 τῆς κινήσεως. καὶ γὰρ καὶ ὁ πῆχυς συνδιίσταται τῷ μετρούμενῳ μένων
 ἐν τῇ τοῦ μέτρου ιδιότητι καὶ ἀνευδεῆς ὢν τοῦ μετροῦντος." ἐκ δὲ τούτων 45
 τῶν λύσεων καὶ τὰς τοῦ Στράτωνος ἀπορίας περὶ τοῦ μὴ εἶναι τὸν χρόνον
 διαλύειν δυνατὸν καὶ αὐτὰς (τάς) τῷ Ἀριστοτέλει δισεκδοασμένας καὶ τὸ νῦν
 ἐνεργεῖα λαμβανούσας. ἀλλ' ὅτι ταῦτα πρὸς διάλυσιν μὴ ἀρκεῖ τῶν εἰρη-
 20 μένων, ἐντυγχανέτω τῷ τοῦ φιλοσόφου Δαμασίου Περι χρόνου συγγράμ-
 ματι. τίνος δ' εἶνεκεν ἄρα τὰς ἀπορίας αἷς προύλαβεν οὐ διέλυσεν ὁ
 Ἀριστοτέλης; ἢ ὅτι τῆς νῦν ἀμερείας ὁ λόγος ἐδεῖτο καὶ τοῦ μὴ εἶναι
 ἐνεργεῖα τὸ νῦν. ἄπερ ἐν τῷ ἕκτῳ βιβλίῳ τῆσδε τῆς πραγματείας ἐν τοῖς 50
 25 σχέσεως τοῦ τε χρόνου καὶ τῆς κινήσεως διδάσκει καὶ καλὰ θεωρήματα.

1 χρόνου a: χρόν (i. e. χρόνον) οὐ F 3 μετρητὸν a: μετρη^τ (? μετρητοῦ) F: fortasse latet
 μέτρον αὐτοῦ 4 τιθέντος F 5 αὐτῆς a: αὐτοῖς F 7 λέγοι a: λέγει F
 βιαζόμενος a: βασίζόμενος F 13 ἐπισυγχυθῆναι scripsi: ἐπισυγγεθῆναι aF 15 πῆχυς
 F: πολλὸς a 18 αὐτὰς (τάς) τῷ scripsi: αὐτὸς τῶν F: αὐτὰς τὰς a Ἀριστοτέλει
 scripsi: ἀρ', F: ἀριστοτέλους a



is Physi corum I-IV
(Diels ed) # 15642

10/72
472
DCP
E. M. ...

Simplicius

PONTIFICAL INSTITUTE OF MEDIAEVAL STUDIES
59 QUEEN'S PARK CRESCENT
TORONTO-5, CANADA
15642 .

